

Královské spočinutí na Zbraslavi

»Veden pak nesmírnou láskou... navštěvoval král Václav denně Zbraslav, nikdy bez daru a útěchy... a všechn jeho smutek zanikal.« praví Zbraslavská kronika o vztahu jednoho z našich nejlepších politiků středověku ke klášteru, který založil a nazval Aula Regia. Václav II. i jeho dcera Eliška Přemyslovna, manželka Jana Lucemburského a matka Karla IV., byli na půdě kostela zdejšího cisterciáckého kláštera také pohřbeni spolu s ostatními Přemyslovci. Když pak byly za husitských válek klášter i hrobka zničeny, podařilo se mnichům ostatky zachránit. Byly pak po léta uloženy ve schránkách v kostele sv. Jakuba. V nedávné době byl dokončen jejich rozsáhlý antropohistorický průzkum. Včera odpoledne se konala v kostele

sv. Jakuba na Zbraslavi slavnost, při níž byly ostatky zapečetěny do černých schránek a konečně po staletích důstojně uloženy do posvěcené chrámové půdy. Slavnost to byla velkolepá za přítomnosti premiéra české vlády P. Pitharta, předsedkyně ČNR D. Burešové, arcibiskupa pražského M. Vlka, kancléře K. Schwarzenberka, ministrů české vlády a dalších vysokých představitelů církevních i světských.

Přítomen byl i polský velvyslanec v ČSFR J. Baluch, vřdyt Václav i Eliška byly také králové polští.

Ostatky tu ležely ve čtyřech schránkách: dvě s lebkami opatřenými korunou patřily Václavu II. a Elišce Přemyslovně, třetí posledního Přemyslovi Václavu III., pravost jehož ostatků se však při průzkumu jednoznačně nepotvrdila. V poslední byly uloženy kosterní zbytky dalších Přemyslovců. Nad nimi zněl chrámovou loď společně Otčenáš, píseň Hospodine, pomiluj ny a hymnus Svatý Václave. Byla to velebná chvíle, kdy se mnohým přítomným leskly oči nejen slzami hrdoosti na naši dávnou minulost, ale i radostí z toho, že si jí už zase vážíme.

Weltbank gibt CSFR erstmals Kredit

Die Weltbank hat erstmals ein Darlehen für die CSFR bewilligt. Die 450 Millionen Dollar sollen dem Land in der ersten Phase der marktwirtschaftlichen Reformen helfen. **HILFE!**

Slavnost v oblacích i na zemi

(Hoř): Účastníkům bitvy o Anglii byla věnována vzpomínková akce, která v neděli vyvrcholila Mezinárodní leteckou show na letišti v Roudnici nad Labem.

Účastníci i diváci ČST, která show přenášela dokonce v přímém přenosu, byli určitě nadšeni. Na obloze se střídala ultralehká a amatérsky sestavená letadla z celé Evropy se supermoderními stroji z výzbroje britské armády. Poprvé se například představila stíhačka Harrier s kolovým startem a přistáním. Pozornost vzbudily i historické bojové letouny, Spitfire, Hurricane a Mitchell, které se vyznamenaly právě ve vzpomínané letecké bitvě ve druhé světové válce.

Trochu stranou zůstala hrstka čs. veteránů, kteří přežili jak druhou světovou válku, tak komunistický teror.

Všichni, kteří přežili, se v sobotu zúčastnili ekumenické bohoslužby na úpatí památného Řípu, kterou Čs. televize nepřiblížila ani krátkým šotem. Vzpomínali na své padlé kamarády na shromáždění, které tak citlivě zorganizovala místní organizace ČSL z Roudnice nad Labem. Bohoslužbu sloužili kněží církvi, jichž byli naši padlí zahraniční letci příslušníky — římskokatolický světitel biskup F. Lobkowitz, pražský biskup Církve čs. husitské R. Hradský, duchovní Českobratrské církve evangelické a Pravoslavné církve. Bylo pro ně jistě těžké říkat něco veteránům, kteří zakusili tolik křivd. Připomněli ve svých kázáních hrdinství těchto mužů, pro něž nebylo slovo vlast jen prázdným pojmem, a poprosili za odpuštění, že jsme na ně tak dlouho úmyslně zapomínali.

Závěrečné slovo patřilo ThMgr. M. Matyášovi, duchovnímu Církve čs. husitské, který svou osobní vzpomínkou na válečné události vyvolal spontánní potlesk, což opravdu nebývá při bohoslužbách zvykem. Po shromáždění se kolem něj utvořil hlouček válečných veteránů, kteří se ani nesnažili skrývat slzy. »Nedovedu se vyrovnat s úctou, kterou mi tito lidé prokazují a kterou si vůbec nezasloužím.« uvedl M. Matyáš. »Spíše my bychom měli před nimi s úctou pokleknout a poprosit za odpuštění za to, jak jsme se vůči nim provinili.«

US-Präsident Taylor wurde nicht ermordet

Louisville - Der ehemalige US-Präsident Zachary Taylor (1784 bis 1850) ist nicht mit Arsen vergiftet worden, fanden Gerichtsmediziner heraus. Eine Autorin hatte auf Grund der Krankheitssymptome (Magen, Darm) auf eine Arsen-Vergiftung geschlossen. Motiv: liberale Sklaven-Politik.

Esel sind die besseren „Hütehunde“

Vermillion - In Alberta (Kanada) gehen Esel auf Koyotenpatrouille. Das Landwirtschaftsministerium setzt seit einem Jahr die störischen Vierbeiner mit großem Erfolg zum Schutz der Schafherden ein. Bauer Dickson: „Ein Esel verträglich mit Schafen besser als ein Schäferhund.“

Partei Gründung verkünden

Zusammen mit Gorbatschow will dessen engster Vertrauter Alexander Jakowlew die KP verlassen. Die Redaktion der „Komsomolskaja Prawda“ weiß, daß Jakowlew bereits eine Austrittserklärung formuliert und ei-

ner Reformzeitung zugeleitet hat. Auf Drängen Gorbatschows habe er diese Erklärung jedoch zurückgezogen. Gorbatschow habe ihn gebeten, mit dem Parteaustritt zu warten, damit sie beide diesen Schritt

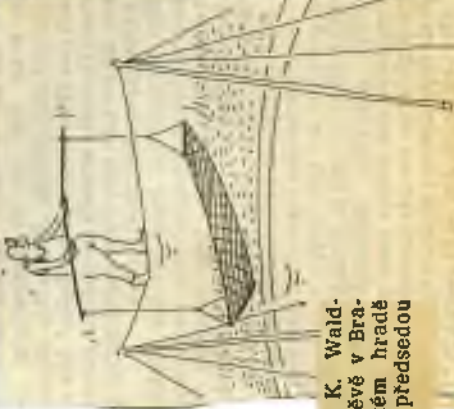
gemeinsam vollziehen könnten. Jakowlew habe seine Entscheidung mit dem zunehmend konservativen Kurs der KP begründet, der keine Möglichkeit zur Umsetzung der Gorbatschowschen Reformpolitik offen lasse.

Jakowlew und der frühere Außenminister Schevardnadse sollen an einem Programm für eine neue Reformpartei arbeiten. In Washington kündigte der sowjetische Wirtschaftswissenschaftler Stanislaw Schatalin

ebenfalls die Gründung der neuen demokratischen Partei an. Auch er sprach davon, daß Ex-Außenminister Schewardnadse Mitglied werden würde. Ferner wollten der Moskauer Bürgermeister Popow und sein Leningrader Kollege Sobtschakbeitreten.

Schatalin war früher wichtigster Wirtschaftsberater von Gorbatschow. Bei seinem Besuch in Washington sagte er, daß die Partei-Gründung schon in aller nächster Zeit in Moskau verkündet werden solle.

Präsident Republik K. Waldhelm, který je na soukromé návštěvě v Bratislavě, se setkal na Bratislavském hradě s předsedou SNR F. Mikloškem a předsedou vlády SR J. Čarnogurským.

- A NOBIS A SUBIS ...

PRAHA VE TABU!

BUDE SE ZMĚNOVAT „G.P.U.“ Z GORBAČOVŮVA PARTAJNI UNIE...

Neonazis.

Wie gefährlich sie wirklich sind.

1 Wer sind sie und woher kommen sie?

Der Verfassungsschutz: „Der Neonazi stammt im Regelfall aus »kaputten Familien«. Er ist meist gezeichnet von Mißerfolg in Schule und Ausbildung, ohne Perspektive und ohne Anerkennung durch die Gesellschaft.“ Der Leipziger Jugendforscher Wolfgang Brück: „Viele Neonazis stammen aus SED- und Stasi-Familien.“

2 Wie viele Neonazis gibt es im Osten?

Der Verfassungsschutz: „Die Kripo-Zentrale in Ostberlin sprach schon Ende 1990 von 1500 »polizeibekanntem Neonazis«. Nach unseren Erkenntnissen ist die neonazistische Szene in der ehemaligen DDR mit hoher Wahrscheinlichkeit um ein Vielfaches größer als nur 1500 Personen. Tendenz: zunehmend. Das militante rechtsextremistische Sympathisantenfeld wird auf 15 000 Personen geschätzt.“ Sozialforscher schätzen: Insgesamt 50 000 Jugendliche im Osten Deutschlands sind für rechtsextremes Gedankengut anfällig. In den alten Bundesländern sind nur rund 150 Neonazis polizeibekannt.

3 Was wollen die Neonazis?

Sie haben die gleichen Ziele wie die Nazis 1933. Der Verfassungsschutz: „Die Rechtsradikalen wollen die »Wiedervereinigung mit Schlesien, Ostpreußen, der deutschen Ostmark (Österreich) und Südtirol«. Ihr Schlachtruf: »Macht unsere Straßen vom Dreck sauber!« Mit »Dreck« meinen sie Sowjetsoldaten, Homosexuelle, Juden, Ausländer.“

4 Wie gefährlich sind sie?

Analyse des Verfassungsschutz: „Die ungehemmte Brutalität der Neonazis gegenüber Polen, Vietnamesen, Asylanten und sowjetische Stationierungssoldaten hat Ausmaße und In-

halte erlangt, die erschrecken lassen.“ Beispiele: Bei Berlin ermordeten Neonazis zwei sowjetische Wachtoldaten, stahlen ihre Maschinenpistolen. In Dresden stießen Skins einen 28jährigen Afrikaner aus der fahrenden Straßenbahn. Er starb an seinen Kopfverletzungen. In Wittenberge warfen Neonazis zwei Namibier vom Balkon im 4. Stock eines Ausländerwohnheimes. Man weiß: Die Ost-Neonazis kaufen in großem Stil Waffen und Sprengstoff bei sowjetischen Rotarmisten.

5 Wer sind ihre Idole, ihre Anführer?

„Es ist in neonazistischen Kreisen schick geworden, Hitler als Leitfigur abzulehnen“ (Zitat Verfassungsschutz). Hitler, sagen die jungen Nazis, sei ein „bürgerlicher Perverser“ gewesen. Das historische Idol der neuen Nazis: SA-Chef Ernst Röhm (homosexuell, Hitler ließ ihn 1934 ermorden). Aktuelles Idol der Ost-Szene: West-Nazi Michael Kühnen (starb im April 1991, Aids). Erster Held der Ost-Nazis: Rainer Sonntag, 36, vor 3 Wochen erschossen von Dresdner Zuhältern. Der neue Kühnen der Bewegung: Gottfried Küssel, 32, Österreicher – Michael Kühnen machte ihn auf seinem Sterbebett zum Nachfolger.

6 Sind die Menschen im Osten politisch extremer als wir?

Lange vor der Wende ermittelte das Leipziger Institut für Jugendforschung: Sechs Prozent der DDR-Jugendlichen sind rechtsradikal; die Studie wurde von der SED geheim gehalten. Der Verfassungsschutz: „Dieser neonazistische Bodensatz spülte nach der Wende an die Oberfläche.“ Bürgerrechtler Jens Reich: „Die Stimmung im Osten Deutschlands ist ähnlich wie zur Zeit der Wirtschaftskrise 1929.“

7 Wie können die Bürger von den neuen Nazis geschützt werden?

Das Bundesland Mecklenburg-Vor-

pommern hat bereits Spezialtruppen der Polizei aufgestellt, eine Art GSG 9 gegen Neonazis. Der Verfassungsschutz: „Die Polizei in den Beitrittsländern ist verunsichert und überfordert. Dort muß zunächst angesetzt werden, wenn dem gespenstigen Spuk aus braunem Bodensatz und gewalttätigem Fremdenhaß schnell und wirksam Paroli geboten werden soll.“

8 Schaden die Neonazis unserem Ansehen im Ausland?

Ja. Die wichtigsten amerikanischen Zeitungen „Washington Post“ und „New York Times“ berichten mit großen Artikeln fast täglich über die neuen deutschen Nazis. Sie zeigen die Fotos von den Skinheads mit Reichskriegsflagge und gestrecktem rechtem Arm. Der französische Regierungssprecher: „Wir haben Sorge vor einem Wiederaufleben des Nationalsozialismus in Deutschland. Wir erleben ein Gesicht Deutschlands, das wir vergessen zu haben glaubten.“

Macht Kaffee krank?

Espresso und Cappuccino schmecken den Deutschen immer besser. Aber: Der gute alte Filterkaffee ist gesünder. Holländische Forscher fanden in Kaffee Lipide (Blutfette), die den Cholesterinspiegel vor allem bei Männern erhöhen. Bester Schutz: ein

Kaffeefilter. Er saugt die Lipide auf. Prof. Dr. Hans Hoffmeister vom Bundesgesundheitsamt in Berlin: „Das vernünftigste ist, wenn Männer Tee trinken. Ich halte mehr als vier Tassen Kaffee pro Tag für bedenklich. Mehr als 8 Tassen schaden dem Herz.“

Blutegel helfen Mikro-Chirurgen

Häufig können Finger, die bei Unfällen abgetrennt wurden, wieder angenäht werden. Um schmerzhaftes Schwellungen und Blutgerinnsel im replantierten Finger zu verhindern, setzen amerikanische Mikro-Chirurgen neuerdings Blutegel an die operierte Hand. Die Blutegel haben in ihrem Speichel Substanzen, die Schmerzen lindern und Krankheits-Erreger abtöten können.

15 Jahre lang Herzgefahr

Raucher haben ein doppelt so hohes Infarkt-Risiko wie Nichtraucher. Auch wenn man sich die Zigaretten abgewöhnt hat, hält die Anfälligkeit für Durchblutungsstörungen in den Kranzarterien noch mindestens 15 Jahre lang an – berichten irische Mediziner im „British Heart Journal“.

Die dritte Röhre nach England

LONDON, 28. Juni (dpa). Großbritannien und das europäische Festland sind seit Freitag durch eine dritte Tunnelröhre von 50 Kilometern Länge unter dem Ärmelkanal verbunden. Fast sieben Monate nach dem Durchbruch im ersten Tunnel am 1. Dezember 1990 und fünf Wochen nach der Rohbau-Fertigstellung der zweiten Röhre am 22. Mai schufen Bauarbeiter den letzten Durchgang für die künftige Eisenbahnverbindung zwischen der Insel und dem Kontinent.

Das rein privatwirtschaftlich finanzierte Tunnelprojekt, dessen Kosten bei umgerechnet 2,8 Milliarden Mark liegen, soll im Juni 1993 mit dem Betrieb beginnen. Ein Sprecher des britisch-französischen Konsortiums Eurotunnel bestätigte in London, daß der Personenverkehr voraussichtlich erst im Dezember 1993 aufgenommen werde.

Nicu Ceausescu (37), der furchtbare Sohn des furchtbaren rumänischen Diktators Nicolae Ceausescu, sitzt im Gefängnis von Jilava. Viele Jahre hat er in Rumänien gewütet. Vergewaltigung und Raub, persönliche Bereicherung und Machtmissbrauch werden ihm zur Last gelegt. 20 Jahre Gefängnis - viele fanden diese Strafe zu gering. Aber er wird das Ende seiner Strafe nicht erleben, er wird vorher sterben. Er ist von 80 auf 49 Kilo abgemagert. Der Gefängnisarzt Dr. Aron Gheoghita stellte am 18. April fest: „Leberzirrhose, Leberschrumpfung, Milzbefall, Blutbild-Veränderung, Geschwüre am Mageneingang, Magen und Zwölffingerdarm. Die Krankheit ist schon so weit fortgeschritten, daß sich im Hals Krampfadem gebildet haben. Wahrscheinlich hat er noch drei Monate zu leben. Die Leber kann den Körper nicht entgiften. BILD besuchte Nicu Ceausescu im Gefängnis zum Interview - wahrscheinlich seinem letzten.

Was sagt ein böser Mensch in einer solchen Situation?

● **Nicu Ceausescu über sich:** „Ich bin Opfer eines politischen Propaganda-Prozesses. Ich habe niemand zum Mord oder Völkermord angestiftet. Wenn ich wirklich hätte Völkermord begehen wollen, dann hätte man die Toten nicht mehr zählen können. So aber gab es bis zu meiner Abreise aus Sibiu ganze zwei Opfer. Man hätte mich wegen meiner Pistole nur wegen unerlaubten Waffenbesitzes anklagen können. Ich fordere Freispruch.“

● **Über Honecker:** „Gorbatschow half ihm. Der hat viel mehr verbochen als ich. Aber Honecker war Chef eines ganzen Landes, ich nur des kleinen Kreises Sibiu. Von den Russen und Gorbatschow habe ich nie was gehalten.“

● **Über Geld:** „Ich habe keine Milliarden im Ausland. Wenn ich die wirklich beiseite geschafft hätte, meinen sie dann, ich wäre noch hier? Dann hätte der Staat schon längst alles zurückgefordert.“

● **Über Privilegien:** „Ich habe nie wie das Volk gefahren oder gehungert. Ich habe mein Leben genossen, ging zu jeder Party. Was ist daran Schlimmes, jeder Politiker der Welt hat die, weil er den Kopf für seine Arbeit freihaben muß. Oder glauben Sie, daß Kohl selbst einkauft und kocht?“

● **Über die weltberühmte Nadia Comaneci:** „Ich war mit ihr befreundet, habe ihr Haus, Auto und andere Kleinigkeiten besorgt. Aber es war keine Liebe, ich habe sie nicht vergewaltigt, wie ihre Mutter behauptet. Die sagt das nur, um jetzt

Vorteile zu haben. Wer mich am meisten beschimpft, hat die meisten Vorteile.“

● **Über Frauen:** „Ich hatte mindestens 150 Frauen. Gezählt habe ich sie nicht, aber ich war kein Kostverächter. Mir liefen sie nach. Weil ich Macht hatte oder gut aussah, heißt es. Einzelheiten verrate ich nicht, ich bin doch kein Schwein.“

● **Über seine Krankheit:** „Ja, ich weiß, daß ich nicht mehr lange lebe. Aber ich bereue nichts. Ich habe gelebt, aber nichts verbochen.“

● **Über Amnesty International:** „Wenn die konsequent wären, müßten sie jetzt für mich kämpfen. Ich bin ein politischer Gefangener.“

● **Über seinen Vater:** „Der hätte einen so kranken Gefangenen wie mich begnadigt.“

● **Über den Tod:** „Ich will nur noch meine Freiheit - um vielleicht noch ein paar Tage länger zu leben. Vor mir braucht niemand mehr Angst zu haben, ich mische mich nirgends mehr ein.“

● **Über Gott:** „Jeder hat seinen Gott, auch ich. Ich bete zwar nicht, aber für mich ist Gott ein Wesen, das manchmal hilft und manchmal straft. Ich weiß nicht, was er bei mir tun wird.“

die zum 1. Juli in Kraft trete, teilte das Landwirtschaftsministerium am Freitag in Bonn mit. Zusätzlich dürfe jetzt auch ein Mindesthaltbarkeitsdatum für die Eier genannt werden. Vorgeschrieben sei aber wie bisher nur die Angabe des Verpackungsdatums.

Eier werden jetzt gestempelt
BONN, 28. Juni (AP). Eier können von Montag an zur besseren Information der Verbraucher mit dem Legedatum direkt auf der Schale gekennzeichnet werden. Das lasse eine neue EG-Verordnung zu.
... A B Y J E KOHL PO ZWAH ...

Tschechoslowakei

Andere Verkehrsregeln

Selbst bei Verkehrsunfällen mit Bagatellschäden von 1000 Kronen (umgerechnet 50 Mark) müssen Autourlauber in der CSFR die Polizei rufen. Darauf macht der Allgemeine Deutsche Automobil-Club (ADAC) aufmerksam, nach dessen Recherchen ausländische PKW-Reisende immer häufiger von der tschechoslowakischen Polizei zur Rechenschaft gezogen werden, nur weil sie mangelnde Kenntnis von den Verkehrsregeln des Landes besitzen. Abgesehen davon, daß in der CSFR eine Promillegrenze von 0,0 herrscht und die Höchstgeschwindigkeit in der Stadt bei 60, auf Landstraßen bei 90 und auf Autobahnen bei 110 Stundenkilometern liegt (Motorradfahrer dürfen auf Schnellstraßen sogar nur 90 km/h fahren), sei zu beachten, daß das Parken und Halten in - und bis zu 15 Meter vor oder hinter - Unterführungen verboten ist. Auch für Tunnels und Brücken gilt laut ADAC diese Vorschrift. Außerdem müssen in der CSFR zwischen einem parkenden Kraftfahrzeug und der Straßenbahn mindestens 3,50 Meter Abstand gewahrt bleiben, wobei abbiegende Straßenbahnen stets Vorfahrt haben. Wichtig schließlich zu wissen: auf Bahnübergängen gilt Tempo 30.

Ossis packen Hamster in Tank
Die von heute an geltende drastische Benzin-Preiserhöhung hat am Wochenende in den neuen Ländern einen Ansturm auf die Zapfsäulen ausgelöst. In vielen Städten mußten die Autofahrer 30 bis 90 Minuten an den Tankstellen anstehen. Bis zu 200 Liter ließ sich mancher Fahrzeugbesitzer zusätzlich in Kanister füllen. Als Grund für die Hamsterkäufe vermuten Beobachter „schlechte Erfahrungen aus DDR-Zeiten“. Im Westen dagegen hielt sich das „Zapfieber“ in Grenzen.

Polizei übt das Eierwerfen

POTSDAM, 30. Juni (AFP). Die Potsdamer Polizei hat in Erwartung eines Besuchs von Bundeskanzler Helmut Kohl das Eierwerfen geübt. Ergebnis des Tests: Die Treffgenauigkeit läßt nach, wenn das Ziel mehr als drei Meter ent-

fernt ist. Entsprechend sollen nun nach dem Rat der Sicherheitsexperten die Absperrposten plaziert werden, wenn sich Kohl und andere hochrangige Gäste am 17. August zur Heimkehr der Preußenkönige einfinden. In ihren Särgen werden an diesem Tag der „Soldatenkönig“ Friedrich Wilhelm I. und sein Sohn Friedrich II. von der Hohenzollernburg Hechingen zum Schloß Sanssouci überführt.

Vier Picassos aus Prager Einbruch entdeckt

Der spektakuläre Einbruch in die Prager Nationalgalerie, bei dem am 8. Mai vier Picasso-Gemälde im Schätzwert von 40 Millionen Mark gestohlen worden waren, ist aufgeklärt. Zwei tatverdächtige Tschechen wurden bereits am Dienstag im Bayreuther Bahnhof festgenommen, teilten das bayerische Landeskriminalamt und die Staatsanwaltschaft Bayreuth am Freitag mit. In der Gepäckaufbewahrung in Bayreuth stellte die Kriminalpolizei das Picasso-Gemälde „Absinth und Spielkarte“ von 1910 sicher, dessen Wert auf dreieinhalb Millionen Mark geschätzt wird. In der Nacht zum Freitag konnten in Prag auch die noch fehlenden Gemälde „Mandoline und ein Glas Pernod“ (1911), „Hafen von Cadaques (1910)“ und „Tisch mit Kelch“ (1922) sichergestellt werden.

Außerdem konnten in Bayern bei einer großangelegten Durchsuchungsaktion über 100 sakrale Kunstgegenstände sichergestellt werden. Nach Schätzungen beläuft sich der Wert der Antiquitäten - darunter 35 Engel und Puttenfiguren, 33 Heiligenfiguren - auf mindestens 1,5 Millionen Mark.

In der CSFR seien 549 Diebstähle dieser Art mit einem Schaden von mehr 1,7 Millionen Mark bekannt geworden, berichtete der stellvertretende Kripochef der tschechischen Republik, Frontisek Tinka. Nach den Diebstählen durch Einheimische sei die Ware über Prag und Pilsen nach Bayern geschmuggelt worden. Dazu bedienten sich die Abnehmer eines 51jährigen Fahrers der deutschen Botschaft in Prag, der die Transporte in einem Privatwagen mit Diplomatennummer abwickelte. Der Deutsche gab zehn solcher Fahrten zu.
DETEKTIV BAVLURKA UJH!!!

Slang is bad for business

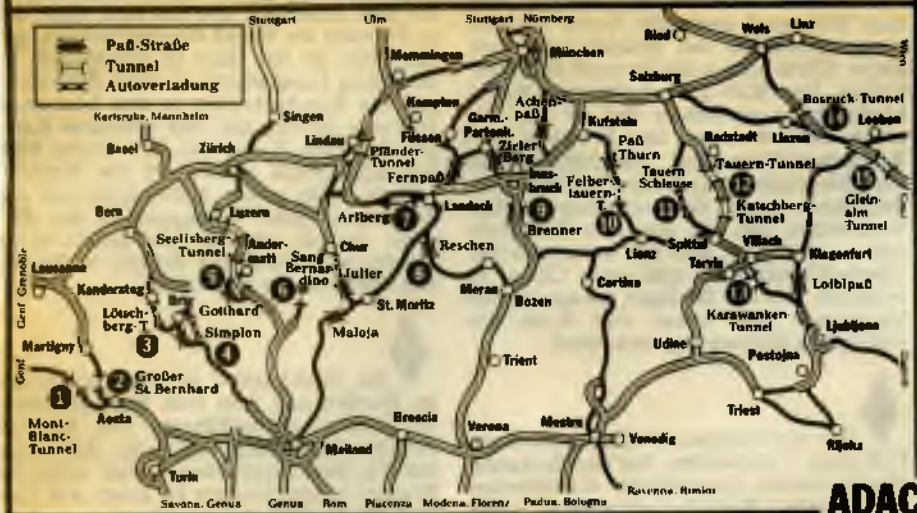
LONDON, 28. Juni (AFP). Die britischen Geschäftsleute sollen richtiges Englisch lernen. Jahr für Jahr entgingen ihnen Dutzende Geschäfte mit dem Ausland, weil ihre dortigen Partner nicht das umgangssprachliche Englisch und dessen Spezialausdrücke verstanden, stellte der Management-Berater John Matlock fest. Ein Geschäft sei eine Sache von Überredung. Wenn ein Koreaner, der nur ein wenig und dazu ein reines Schul-Englisch spreche, seinen britischen Partner nicht verstehen könne, dann mache er eben mit einem Deutschen seine Geschäfte. Der spreche auch Schul-Englisch und verstehe sich deshalb ausgezeichnet mit seinem koreanischen Kollegen.

průměrný věk osob, které mají na rehabilitaci nárok, je 75 let. Prezident V. Havel, který je čestným předsedou Konfederace politických vězňů, přislíbil delegaci svou pomoc, kdykoli ji bývalí političtí vězni budou potřebovat.

V. Havel slíbil pomoc

(Čtk): Prezident ČSFR V. Havel na Pražském hradě přijal delegaci Konfederace politických vězňů (KPV) vedenou předsedou R. Pernickým. Představitelé KPV čs. prezidenta informovali o průběhu rehabilitací. Podle jejich údajů bylo dosud v ČR rehabilitováno 160 000 a na Slovensku 48 000 bývalých politických vězňů, kteří podali 24 000 žádostí o odškodnění, avšak vyhověno bylo zatím 3000 žadatelům, kteří se asi 400 případů měsíčně. Zástupci KPV naléhali na uspořádání tohoto procesu, protože

Die besten Wege über die Alpen

Teurer Alpen-Transit

Von den 15 empfehlenswerten Alpenübergängen zwischen dem Mont-Blanc-Tunnel im Westen und dem Gleinalmtunnel im Osten ist nur der Reschenpaß kostenlos befahrbar. Wie eine Übersicht des ADAC zeigt, sind für die anderen Übergänge zum Teil beträchtliche Mautgebühren zu zahlen. Die Gebühren für eine einfache Fahrt im Mittelklassewagen betragen:

1. Mont Blanc	35 Mark
2. Großer St. Bernhard	28 Mark
3. Lötschberg (Bahnverladung)	20 Mark
4. Lötschberg/Simplon (Bahnverladung)	59 Mark
5. Gotthard	Vignette 37 Mark
6. San Bernardino	Vignette 37 Mark
7. Arlberg	22 Mark

8. Reschen	kostenlos
9. Brenner (Österreich)	19 Mark
Brenner-Bozen	10 Mark
10. Felbertauern	27 Mark
11. Tauernschleuse (Bahnverladung)	23 Mark
12. Tauern-Autobahn	28 Mark
13. Karawanken	13 Mark
14. Bosruck	10 Mark
15. Gleinalm	19 Mark

Auf einigen österreichischen Strecken kann man mit der 80-Punkte-Karte Geld sparen. Diese Karte gilt für die Brenner-Autobahn, für Arlberg- und Felbertauern-Tunnel, auf der Tauern- und auf der Phyrn-Autobahn sowie für einige Hochalpenstraßen. Sie kostet rund 115 Mark und ist ein Jahr lang gültig.

Jak řešit »nouzi« mimo vlast

(čtk): Čs. zastupitelské úřady mohou finančně pomoci občanům ČSFR, kteří se v době pobytu v cizině ocitnou v nouzi a nemohou sami situaci řešit. Jak včera informoval konzulární odbor FMZV, finanční pomoc se poskytuje výlučně pro okamžitý návrat do vlasti, a to nejnepříjemnějším způsobem.

Zpravidla umožňují ZÚ čs. občanům zakoupení jízdenky na vlak, popřípadě nákup pohonných hmot. Je v zájmu čs. občanů, aby se již před svým odjezdem dohodli s příbuznými či známými na případné pomoci. Ze zastupitelského úřadu se pak s nimi mohou telefonicky nebo jiným způsobem spojit. Po zaplacení příslušné částky v čs. korunách pošle ten, kdo ji zaplatil, ústředník poštovní poukázky telefaxem na příslušný čs. zastupitelský úřad.

Finanční pomoc lze poskytnout jen po ověření totožnosti podle cestovního dokladu. V případě jeho ztráty musí ZÚ nejdříve ověřit totožnost žadatele o pomoc v Československu. Protože se při ztrátě pasu vystavuje náhradní, je dobré si na cestu přibalit i 2 fotografie pasového formátu. Občanům, kteří jsou v zahraničí služebně nebo v rámci organizované turistiky, neposkytne ZÚ finanční pomoc, pokud ji mohou získat od vysílající organizace, od cestovní kanceláře apod.

Konzulární odbor FMZV dále upozorňuje čs. občany, že je nezbytné, aby uzavřeli před odjezdem do zahraničí u České nebo Slovenské státní pojišťovny zdravotnické pojištění, které kryje výlohy v případě náhlého onemocnění či úrazu.

Na Aerosalonu v Paříži, který skončil včera, vyvolal mimořádnou pozornost odborníků ze všech států světa náš letoun typu L 59, který je určen pro pokračovací výcvik vojenských pilotů.

ŠEL SE JEN PROJÍT

[par]: Několik tisíc lidí se sešlo na včerejší demonstraci, pořádané na Staroměstském náměstí mimoparlamentním sněmem. Jeho předseda M. Kulhavý v úvodu kritizoval »nepřístupnost dnešních mocipánů«, nežádaje prezidenta i vlády vést dialog s neparlamentními stranami. Poukázal na fakt, že ve vysokých funkcích stále sedí bývalí komunisté. Další řečníci uváděli důvody nutnosti vypsat mimořádných parlamentních voleb. Mezi nimi se objevilo »beztrestné obohacování úzké skupiny lidí, přeměna země v banánovou republiku, neřešené ekologické problémy, rozpad OF«. Josef Macek za Křesťanskosociální hnutí kritizoval Klausovo pojetí reformy. Mimořádné parlamentní volby požadoval i poslanec FS V. Tomis (HSD-SMS). Přirozeně největší ohlas zaznamenal předseda Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa dr. M. Sládek. Začal oblíbeným tématem: »Dokonce se tady objevuje i televize. Soudruh Kantůrek zřejmě cítí, že je to s ním nahnuté, a doufá, že se mu časem podaří přeběhnout k vítězům mimořádných parlamentních voleb, ale to se mu už nepodaří...« Osobitým způsobem se pak souhlasně vyjádřil k jeho předřečníky vyřčené kritice. Pak oznámil: »Měla následovat demonstrace republikánů, ale byla obvodním úřadem zakázána. Proto k ničemu nevyzývám, jen oznamuji, že se jdu projít na Václavské náměstí...« Průvod — neprůvod příznivců dr. Sládky se tak vydal k soše sv. Václava, kolem níž už byly připravené posílené hlídky policistů. Zástupce starosty zde oznámil, že zákaz se týkal pouze průvodu, nyní již může demonstrace legálně pokračovat. Po další ostré kritice z úst předsedy republikánů a požadavcích na demisi vlády byla demonstrace ukončena státní hymnou.

TOHO SE KOHL
NEODVÁŽÍ...

Od renaulta po volvo

Půjčovna aut Hertz rozšiřuje u nás služby

POJČOVÁNÍ AUTOMOBILŮ je ve světě obvyklou službou a zabývá se jí řada firem. Jedničkou mezi nimi je HERTZ, kterou už v r. 1918 v Chicagu založil rodák stejného jména původem z Vrátok. Ve více než 5000 pobočkách ve 130 zemích disponuje 320 tisíci vozidly, zaměstnává na 30 tisíc lidí a ročně uskutečňuje na 20 miliard výpůjček. Úctyhodný je obrát firmy — kolem dvou miliard dolarů ročně.

Už od začátku minulého roku tato firma úspěšně rozvíjí činnost v Československu jako společnost HERTZ-TRADEX na základě licenční smlouvy se společností HERTZ INTERNATIONAL Ltd. Příslušnost k síti nejrenomovanější zahraniční půjčovny ji zavazuje poskytovat služby nejvyšší kvality tak, jak jsou zákazníci firmy HERTZ zvyklí na celém světě. HERTZ-TRADEX má nyní v Československu osm poboček ve čtyřech městech: na letištích v Praze a Bratislavě, v hotelích Palace a Diplomat v Praze, v hotelu Forum v Bratislavě, dále v Brně a v Piešťanech. Před otevřením je pobočka v nejnovějším pražském hotelu Atrium.

Jaké vozy má HERTZ k dispozici? Půjčete si vybrat malíčkový Renault Clio, různé typy opelů a volva. Pro nejnáročnější zákazníky jsou k dispozici BMW 525. A jestliže nemůžete z jakýchkoli důvodů řídit, žádný problém. K máni je vozidlo i s řidičem. A třeba i luxusní prodloužená Volvo 760 GLE Pulmann pro ty nejrepresenta-

tivnější účely. Cena služeb je srovnatelná s těmi v okolních západoevropských zemích.

Společnost HERTZ-TRADEX zajišťuje v Československu (v první východoevropské zemi) slevy v plném rozsahu, provize za zprostředkování výpůjčky partnerským cestovním kancelářím z celého světa atd. Pro zákazníky »na dovolené« má firma

RENULT A 91
Hertz

HERTZ vytvořen systém programů, který umožňuje její splnění určitých podmínek mít po celou dobu pobytu k dispozici vůz za poměrně nízkou cenu. Je i ideálním partnerem při zajišťování cest zahraničních obchodníků u nás. Samozřejmě součástí služby je možnost použít vozidla k cestě kamkoli v Evropě. Zákazník může zanechat vozidlo v kterékoli pobočce HERTZ v zahraničí. Další výhodou půjčení vozu je pomoc půjčovny při nehodě nebo poruše auta. HERTZ vyměňuje vozidlo vždy přistavením na místo v co nejkratší době.

CO LZE VIDĚT NA FARMĚ V USA

Chemie jen s mírou

Mou cestu za americkými farmáři mi kromě Vysoké školy zemědělské v Praze umožnila americká společnost Czech Heritage, Inc., která organizuje stážové pobyty evropských studentů. Místem určení byl stát Wisconsin, který by se svou velikostí mohl rovnat Československu. Lze říci, že jde v podstatě o stát zemědělský, kde pěstují oves, kukurici, pšenici, ječmen, sojové boby a píce. Živočišná výroba je zaměřena především na chov skotu. Proto se Wisconsinu přezdívá »Americas Dairland« (mlékárna Ameriky). Produkuje čtyřicet procent celkové výroby mléka a sýrů v USA.

Pobýval jsem na farmě rodiny Seilerových nedaleko Forestville. Jejich hospodářství se rozkládá na stovce hektarů, na kterých pěstují převážně obiloviny a pícniny. K farmě náleží také na třicet hektarů lesa. Všechno — včetně třiceti dojníc a třiceti jaloviček — obhospodávají dva lidé — manželé Seilerové za pomoci špičkové mechanizace. I tak to znamená práci od svítání do soumraku. Rodiče ovšem vědí, pro koho pracují. Z deseti dětí si mohou vybrat zdatné nástupce. Farmu jednou pře-

vezme pravděpodobně ten nejmladší, který studuje Zemědělskou fakultu University of Wisconsin v hlavním městě Madisonu.

Čím se na takové farmě krmí dobytek? V létě je to především pastva a zimní krmná dávka sestává z kukurice siláže, bavněných semen, šrotu a sena. Dlužno ještě podotknout, že chovají holštýmské plemeno, které má vysokou produkci mléka. Po nadojení ukládají mléko v chladicím tanku a jednou za dva dny jej odváží do mlékárny. Přísné kontroly kvality se týkají nejen mléka, ale i ostatních potravin.

Farmáři provozují tzv. organické zemědělství. Hnojí výhradně chlévskou mrvou. Strojená hnojiva používají pouze na jaře při seti. Pesticidy a chemické látky na ochranu rostlin jsou tam tabu. Také strava farmářů se liší značně od naší. Snídá se mléko, bylinný čaj nebo káva s mléčnými vejci bez pečiva. Někdy toasty s arašídovým máslem a medem, kekasy atd. Oběd je lehký — obvykle jej tvoří jenom sendvič. Zato večeře je vydatná. Skládá se z hustých polévek s cibulí, bovžního či vepřového masa s nejrůznějšími smetano-

vými omáčkami s vínem a k tomu vařená kukuřice, mrkev, hrášek, zelené fazolové lusky, fazole, brambory nebo rýže. Jedním z chodů jsou také nudle s parmezánem a kečupem, zřídka pizza. Samozřejmě se konzumuje mnoho ovoce a zeleniny.

Po dobu mého pobytu jsem navštívil i dvě experimentální zemědělské stanice. První, menší v Sturgeon Bay, má osmačtyřicet hektarů, kde testují na 200 odrůd brambor z celého světa. Z nich pak vybírají ty nejobodnější. A již vůči chorobám, škůdcům nebo teplotám. Nejvhodnější odrůdy pro tamější poměry prošlechťují. V sadech zase zkoušejí nové druhy insekticidů a fungicidů a taktó ošetřené stromy se porovnávali s těmi, které jsou zcela ponechány bez chemické ochrany. Druhá výzkumná stanice se nachází v Arlingtonu, což je nedaleko hlavního města Madisonu. Je to chovná stanice rozkládající se na 850 hektarech. Kromě stájí pro dojnice a skot, kočci pro prasata a přístřešků pro drobná hospodářská zvířata se na této stanici nacházejí pokusná pole, na kterých je uplatněn tříletý rotační systém kukurice, vjetšky a sojových bobů. Je tam i entomologické oddělení, ke kterému patří výsadba jilmů, které jsou vysoce odolné vůči chorobám. Cílem veškerého výzkumu je sloužit zemědělské praxi.

RADIM JÍROVEC,
student agronomické fakulty
VŠZ České Budějovice

...A CO V 920!

Želivka čeká na vodu

Pokud pořádně nezaprší, regulace již na podzim

Československo je země, do které žádná řeka, snad jen s výjimkou Dunaje, nepřítéká — všechny odtékají. V podstatě máme jen tolik vody, kolik nám jí naprší. Poslední roky však byly z tohoto hlediska dost chudé. Proto jsme se zajímali, jak jsou na tom naše vodárenské nádrže. Budeme mít co pít?

Jak nás informoval ředitel Povodí Vltavy Ing. P. Hudler, CSc., se svými spolupracovníky Ing. K. Boreckým a Ing. P. Kabelkou, jihočeský Řimov i plzeňské vodárenské nádrže jsou v podstatě plné. Nižší vodní stav je na Klíčavě na Kladensku, a také se Želivku, která zásobuje pitnou vodou Prahu a okolní obce, jsou problémy.

»Ze Želivky odebíráme více než pět kubíků za sekundu, do nádrže však v současné době přitéká jen dva kubíky, takže její hladina klesá denně o jeden až dva centimetry. Poslední deště příliš nepomohly. Přišlo všude jinde, jen ne na Vysočině,« řekl nám. »Dnes nám do plného dispečerského grafu chybí zhruba 120 milionů kubických metrů. To znamená, že při současném trendu bychom koncem prvního pololetí 1993 byli bez vody.«

■ Dá se tomu předat?

»Chce to s vodou lépe hospodařit. Zatímco v jiných průmyslově vyspělých zemích spotřebují 180 až 200 litrů vody na osobu a den, u nás je to 400 litrů. Přitom její velká část — až 40 procent — se ztrácí v rozvodných sítích. Problémem je i její kvalita. Čím jí máme v nádrži méně, tím je horší. Splachy z polí a odpadní vody z čistíren přináší např. fosfor, který podporuje eutrofizaci — růst vodního květu.«

■ Nepomohly by další zdroje?

»Vodárna v Praze-Podolí půjde do rekonstrukce — kvalita vody je tam problé-

matická. Již dlouho se mezi odborníky hovoří o možnosti odebírat vodu z nádrže nad Prahou ve Vraném, kde je dobrá. To je ovšem výhled. Pokud současný trend bude pokračovat, museli bychom na podzim v Praze přistoupit k regulaci odběru.«

A jak vypadá situace v dalších oblastech? »V současné době nemáme s vodou problémy,« řekl nám technický pracovník Povodí Ohře Ing. V. Pondělíček. »Odběr z Přisečnice, Flájí, Ohře, Křimova, Jirkova a dalších zdrojů je plně zabezpečen.« Více starostí měl vedoucí vodohospodářského dispečinku Povodí Moravy Ing. S. Buršík. Řekl nám, že slušné zásoby má Vranov, Mostiště, Ludkovice, Koryčany, Karolinka, Hubenov a Bojkovice. Vážnější situace je na přehradě Vír, kde najdeme jen 61 procent vody. Podobně jsou na tom i Slušovice. Ani ne polovinu zásob mají Nová Říše a Landštejn.

Nejvyšší čas, aby příroda pomohla.

TECE VODA TECE...

Británie a ani tam rozhodně neodpočíval. Dvakrát byl raněn, zúčastnil se i známé letecké bitvy o Anglii. Po válce se s padou vyznamenání vrátil domů, za tři roky se mu vlast odměnila vězením. Po propuštění odešel znovu, protože tady pro hrdinu jeho typu nebylo místo. Velká Británie se k němu zachovala mnohem líc, protože se tam zatím neodnaučili vděčnosti. Více než třicet let se tomu starému vojákově stýskalo po domově, a proto se s velkou nadějí nakonec upjal k polistopadovým změnám. Věřil, že se bude moci vrátit do domku po rodičích, který tí, co ho »znárodnili«, budou muset jemu — právoplatnému majiteli — vrátit. Restituční zákon byl další ranou — emigranti ne-

LÁSKA NEZNÁ PŘEKÁŽEK

Dostihový baron Prášil vyprávěl, jak klisna Babeta při dostihu zastavila a k údivu svého jezdce porodila hříbě. Pak začala opět cválat, dohonila soupeře a dostih vyhrála. Na otázku, co bylo s hříbětem, odpověděl baron Prášil: »To přece doběhlo jako druhý!« Tento neuvěřitelný příběh se mohl stát i u nás v Chuchli. Trenéru Františku Vítkovi se před několika dny nezdálo být s dvouletou klisničkou Delitací cosi v pořádku. Prestal ji trénovat a Delitace chodila jen do výběhu. V sobotu ráno k překvapení všech našli v jejím boxu právě narozené hříbě! Bylo to neuvěřitelné. Březost u klisny trval 11 měsíců, tedy naše klisnička musela počít jako roční, dá se říci, že tomu bylo ještě před »zákonem«. Kdo je otec, to se už asi nepodaří zjistit. Byl to asi stejný starý hřebeček, který v nezkroutné touze zřejmě přeskočil ohrazení oddělující stádo klisniček od stáda hřebečů. A jeho nezletilá, ba přímo dětská klisnička mu byla po vůli. Neuvěřitelné, ale na rozdíl od příběhu barona Prášila pravdivé.

Electrolux opět v Praze

Vlast mu tedy vrátila jeho hrdinství i úsměv. Do jeho rozáhlé sbírky přibyl i sice další rád, domov však bude hledat jinde.

(Kř): »Zatímco Leo prodal prezidentu Masarykovi vysavače dva, já bych chtěl tomu současněmu prodat tři — domá, na Hrad a na Hrádeček.« Fekl v úvodu věrejší tisícové besedy švédské firmy Electrolux představitel Leo Poppa z filmu Smrt krásných srnec herec K. Heřmánek. Přitom předváděl novinářům hvězdu mezi vysavači — Electrolux 780 — Royal. Švédská firma, která obhatila náš jazyk o nové slovo lux, se po letech opět vrací do Československa. Sídlo má v Praze, v Bělohorské ulici 54.

ZATO BOLŠEVICI SI
SMÍ VŠECHNO
PONECHAT...

NEVDĚK I S ÚROKY

Tomu starému bělovlasému vojákově může být skoro osmdesát let. Z republiky odcházel za dramatických okolností v roce 1939, aby pomohl bránit vlast. Nechal tady rodiče, sourozence i děti. Svě martýrium prožil, už než se dostal do Velké

Má policie dvojí metr?

Při výjezdu do zahraničí musí mít čs. občan své vozidlo označené mezinárodní poznávací značkou CS. Tato povinnost je v Československu upravena vyhláškou ministerstva vnitra 145/1956 Úředního listu o provozu na silnicích a pozdějšími změnami a doplňky, jako například mezinárodní úmluvou o silničním provozu (vídeňská dohoda z roku 1968) a doplňkem z ženevského jednání, které proběhlo v roce 1971. Nespínáním této povinnosti se podle výroku Hlavního velitelství Veřejné bezpečnosti čs. občan vystavuje nebezpečí, že jeho vozidlo nebude na hraničním přechodu propuštěno na území cizího státu.

Škoda, že HV VB zapomělo uvést, zda nebudou též propouštěna, případně pokutována vozidla cizinců příjezdících do naší republiky, pokud nejsou označena příslušnou imatrikulační značkou své země. Takových totiž vidíme v Praze denně desítky. Ovšem hlídky VB je přecházejí zcela bez povšimnutí. Je to pravděpodobně i tím, že příslušníci naší policie se s cizinci nedomluví, a proto se raději vyhý-

bají konfliktní situaci. Ostatně pokuty, které smí cizincům uložit (maximálně 500 korun, což je necelých 29 marek úředního kursu) jsou spíše směšné, než postihující. Snad proto se vyplatí řidičům zahraničních autobusů parkovat i na chodnících před hotely, či v místech, kde je viditelně umístěna značka zákazu zastavení, a blokovat tak cestu nejen pěším, ale často i veřejné dopravě; o hasičích či vozidlech rychlé záchranné služby ani nemluví. Cestovní kanceláře mnohdy dokonce svým řidičům tyto pokuty hradí, často je započítávají do ceny zájezdu. Poskytují tak zákazníkům služby — dopravu k hotelu a od něho, což doma při sebelepší vůli nemohou nabídnout.

Vyhláška 154/1956 Úředního listu je rezortní vyhláškou českého ministerstva vnitra. Bude JUDr. T. Sokolovi a týmu jeho právního odboru ještě dlouho trvat, než přestanou zvýhodňovat cizince? Naši řidiči přece musí nejen doma, ale i v zahraničí striktně dodržovat dopravní předpisy, jinak jim hrozí vysoké pokuty. Proč by to tedy nemohli dělat i cizinci u nás?

Nezměnili se

Program KSČ, aspoň ten, který tato strana prezentovala v roce 1946, byl mnohým křesťanům velice blízký. Odvolával se totiž na základní tezi, že před Bohem jsme si všichni rovni. Události po únoru 1948 nás však přesvědčily, že teorie se velmi často tvrdě rozcházela s praxí. To tehdy, když začali být křesťané vězněni jen proto, že byli ideologickými nepřáteli, agenti Vatikánu, tmáři, přilhouplými nedonky... V roce 1968 se KSČ snažila napravit si reputaci prohlášením, že šlo o pouhé deformace jinak skvělé socialistické myšlenky »Každý podle svých schopností, každému podle jeho potřeb«. Následná normalizace však definitivně usvědčila tuto stranu z jediného atributu — nezřizované touhy po moci. Když dnes předseda KSČM soudruh Svoboda říká, že je jemu a jeho straně blízký proud křesťanskosociální orientace v ČSL, jasnými slovy naznačuje, že by rád znovu oklamal ty »přilhouplé a naivní« křesťany, aby mu znova dali svůj hlas. Aby znova zapoměli na to, že i dábel sliboval Kristovi, že mu bude patřit celé bohatství světa, když se mu bude klanět. A protože Historia Magistra Vitae, jak říkali staří latiníci, musí mu, stejně jako Kristus dábelovi, Meč křesťané své: NE!!

Skleněný ráj v Atriu

Praha se od věrejška může pochlubit dalším z řady obřích luxusních hotelů. Jednácípodlažní budova čtyřhvězdičkového Atria se 788 pokoji a 1568 lůžky je společným majetkem a. s. Tourinvest, kterou tvoří Čedok a francouzská stavební firma

CBC. Hotel vystavěný za 24 měsíců je vybaven komplexním kongresovým zařízením. Gastronomické služby zajišťují čtyři restaurace. V prostorném proskleném atriu naleznete mj. denní bar i typickou pařížskou kavárničku, řadu obchodů a kompletní Fitness centrum. V něm je možné zahrát si tenis na dvou halových kurtech, zaplavat si v bazénu, navštívit saunu, solárium či posilovnu nebo si zatrénovat golf. Součástí hotelu je kadeřnický a kosmetický salón, jehož služby již využila Shirley Templeová-Blacková (které tu včera mimochodem spadl sušák na hlavu). V podzemí jsou umístěny garáže s mycí linkou. Hotel má vlastní parkánu i svou taxislužbu s vozy BMW (aby zabránili okradání svých hostů), stejnému účelu slouží i vlastní bezpečnostní služba. A závěrem ceny: Dvoulůžkový pokoj se snídaní přijde v letošní sezóně na 245 švýcarských franků, luxusní jednolůžkový pokoj stojí 430 franků.

Poslanci trestně stíháni?

(čtk): Mandátový a imunitní výbor Sněmovny národů Federálního shromáždění včera souhlasil s trestním stíháním poslanců FS, kteří natřeli smíchovský tank na růžovo. Předseda výboru J. Horník (KDH) informoval, že se členové výboru dohodli na tom, že žádost bude vrácena vyšetřovatelům k doplnění. Výbor požaduje přesnější vyjádření, zda byla naplněna skutková podstata trestného činu výtržnictví, jehož se poslanci měli dopustit, a přesnou identifikaci škody.

SVANEPRAY!

Miliardy pro ekonomiku i občana

(čtk): »Vývoj ekonomiky za první pololétí hodnotíme poměrně optimisticky a podobný vývoj očekáváme i v druhém pololetí,« uvedl ministr financí ČSFR Václav Klaus včera v Bratislavě na krátké tiskové besedě o jednání finanční rady ČSFR. Finanční rada rozhodla o změnách ve všech třech rozpočtech. Částka, která se rozpočtem dostane do ekonomiky, je významná, zdůraznil. »Je to 47 miliard korun, z toho je na přímé zvýšení výdajů za souhrn všech tří rozpočtů určeno 36 miliard a na snížení odvodové povinnosti 8 miliard Kčs,« řekl V. Klaus. Bude možno také zvýšit výdaje do rozpočtové sféry, např. na zdravotnictví a školství.

korun na podporu zaměstnanosti absolventů škol. Dále se od 1. července snižuje daňová sazba u výrobků z rýže a zmiňuje se daň z obratu u jižního ovoce. Odstraňuje se i daňové zatížení u některých druhů nealkoholických nápojů a u léků se snižuje daňová sazba z 20 na 11 procent.

Jen dvě možnosti

(čtk): »Existují jen dvě možnosti státoprávního uspořádání — společný demokratický stát, anebo jeho rozbití. Jakýkoli pokus vytvořit něco jiného než je federace, předpokládá zánik státu. Třetí cesta neexistuje,« řekl na včerejší tiskové konferenci nově zvolený místopředseda SR VPN Juraj Flamík. VPN na ustavující sněm HZDS ne-reagovala proto, že dosud není dostatečně informována o jeho závěrech. VPN svým programem směřuje k plnému seburčení slovenského národa a slovenskou státnost chápe jako přirozené a neodejmutelné právo dovršit všechny aspekty suverenity moderního evropského národa.

Díra v hlavě

Včerejší Lidové noviny uveřejnily rozhovor s ministrem obrany SSSR maršálem D. Jazovem, který zřejmě rád dělá lidem »díru v hlavě«. Jak si jinak vysvětlit třeba tuto pasáž, týkající se události z 21. srpna 1968: »Někdo dnes mluví o vpádu. Jsem kategoricky proti. O vpádu je možné hovořit, jestliže je proti němu organizován odpor. Nebyl to vpád, ale vstup vojsk se souhlasem vedení. Druhá věc je, jestli vedení země představovalo lid...« Nechci hodnotit, koho představovalo tehdejší vedení země. Jisté je však, že — jak bývalo zvykem — doma všemocné předsednictvo ÚV KSČ přijalo pár minut po půlnoci prohlášení o okupaci: »Stalo se tak bez vědomí prezidenta republiky, předsednictva Národního shromáždění, předsednictva vlády i prvního tajemníka ÚV KSČ a bez vědomí těchto orgánů...« Trochu historické paměti, soudruhu maršále!

Návrat bolševismu možný?

(čre): »Distanc by měli mít lidé, kteří byli jednak spolupracovníci bezpečnosti k potlačování vnitřního nepřítele, a jednak ti, kteří byli v aparátech KSČ na všech úrovních od roku 1948,« uvedl předseda SNR F. Mikloško v rozhovoru pro Slovenský rozhlas. Vysvětlil, proč se mu zdá návrat k bolševismu reálný, a to hlavně na Slovensku. Existuje zde totiž řada lidí, kteří byli v roce 1968 tzv. reformními komunisty a jejich způsob myšlení je stále poznamenán socialismem, i když s »lidskou tváří«. I příklon k centrálnímu řízení je u obyvatel Slovenska přznačný.

Konečně bez bariér

(pk): Včera byl v Plzni slavnostně předán do užívání první bezbariérový dům v tomto městě. Byl postaven v největším plzeňském obvodu na sídlišti Lochotín v Kaznějovské ulici. Má osm pater a je zde celkem devětadvacet jedno- až třípokojových bytů, upravených pro invalidní obyvatele. Až se nájemníci nastěhují, budou ještě byty dovybaveny podle jejich individuálních potřeb.

Poslední voják, dobrý voják

Ducháček to zařídil: protokol o skončení odsunu podepsán

Když z Křižkovy fontány na pražském Výstavišti v noci na včerešek odstartovala v závěru akce Adisu CA helikoptéra, neodvezla posledního sovětského vojáka, jenom gumovou ruskou matrošku ve vojenské uniformě. Zbývalo ještě podepsat protokol zmocněnců vlády ČSFR a vlády SSSR o ukončení odchodu sovětských vojsk z našeho území. To se pak ráno stalo a následovala tisková konference, na které byl sovětský zmocněnec generál E. Vorobjov středem pozornosti.

V palbě otázek ze sovětský generál choval statečně, vyslovil i přání přijet k nám jako turista a přijal příhodný dárek — fotografickou publikaci o naší zemi, kterou pravděpodobně vídal ponějvíce v té její nejpřístupnější části, protože od prosince 1987 účinkoval jako velitel Střední skupiny sovětských vojsk v ČSFR. Do této funkce byl podle svého vyjádření jmenován, aby stál v přední linii obrany socialistického společenství, a tak ho překvapilo, že se 17. listopadu 1989 stal i se svými vojáky okupantem. Podivuje se nad tím, že styky mezi Československou a jeho armádou byly rychle přerušeny, ale chápe, že lidé emotivně používají název okupant. Z úst generála Vorobjova padla i závažná slova: Chemické zbraně na našem území nikdy nebyly, zato určité množství jaderné munice v systémech, které umožňovaly použít ji v boji. Tato munice byla odvezena do SSSR hned s prvními odsunovými transporty. K možnosti, že by se Československo připojilo k Severoatlantické alianci, řekl, že jde o vnitřní záležitost ČSFR.

Československý zmocněnec, který podepsal protokol, generál R. Ducháček, pochválil spolupráci všech, kdo se starali o odchod vojsk po šestnácti měsících od podepsání příslušné čs.-sovětské mezivládní dohody (Moskva, 26. 2. 1990). Tato dohoda je nyní splněna ze dvou třetin, odchod sovětské armády, která se tu zdržovala skoro třináct let, je ukončen. Zbývající třetina dohody se týká náhrad za škody materiální, ekologické i další, za škody způsobené jejím pobytům sice dočasným, ale dlouhým a ničivým. Čs. vláda již vyslovila souhlas s navrženým zněním mezivládní dohody o majetkoprávním vyrovnání, sovětská vláda ještě ne, ale očekává se, že k podpisu

dohody dojde asi v polovině příštího měsíce.

Orgány vojenské i civilní policie a zástupci Obecního úřadu v Milovicích několikrát prohledali areál bývalého sovětského vojenského centra a zadrželi a různé vyprovodili asi dvacet osob, většinou civilistů. Tyto osoby neměly na Střední skupinu sovětských vojsk žádnou vazbu, nenašel se ani jediný »ulitý« sovětský voják.

Také o dalších tečkách za »socialistickým společenstvím« byli novináři informováni: Varšavská smlouva má zaniknout po všech stránkách 1. července v Praze podpisem protokolu o ukončení její činnosti a protokol o zrušení Rady vzájemné hospodářské pomoci má být podepsán ještě dříve, 28. června v Budapešti.

Prezident V. Havel na Pražském hradě přijal zmocněnce vlády SSSR pro pobyt a odchod sovětských vojsk z území ČSFR genplk E. Vorobjova. Bývalý velitel Střední skupiny sovětských vojsk v Československu přišel čs. prezidentovi ohlásit, že odchod sovětských vojsků z území ČSFR byl ukončen.

Stopy vedou do Libye

HAMBURK: Dvě stě sedmdesát obětí havárie obřího letounu americké společnosti Panam nad skotským Lockerbie 21. prosince 1988 jde podle dvouapůlletého šetření britských, amerických a německých zpravodajských orgánů a policie jednoznačně na konto libyjské tajné služby. Průlom ve vyšetřování pumového atentátu nastal podle časopisu Stern koncem loňského roku, kdy britští odborníci našli zbytky roznětky smrtící nálože. Byla spojena s časovým spínačem z produkce švýcarské firmy Mebo, která 22 těchto velmi přesných integrovaných čipů dodala jedné společnosti v Tripolisu podléhající libyjskému ministerstvu vnitra. Stern dále oznámil, že je jisté, že kufr s náloží byl přes veškerá německá dementa přeložen do amerického letadla v den atentátu ve Frankfurtu nad Mohanem, aniž byl identifikován jeho majitel.

KAM JIKAM... A SERTEX?

Že mezi oběma stranami už panuje zásadní shoda, pokud jde o preambuli asociální dohody, pasáže o politickém dialogu a hospodářské i kulturní spolupráci. Pokrok byl zaznamenán i v záležitostech finanční kooperace.

Nejen burgundské víno

[Hf]: V rámci konference o vztazích mezi Burgundskem a ČSFR a otevření Burgundského regionálního zastupitelství přijal včera v Brožkově síni na Staroměstské radnici primátor hlavního města J. Korán delegaci regionální rady Burgundska v čele s jejím předsedou R. Janotem. Pražský primátor se vyjádřil o slibných perspektivách spolupráce s tímto zajímavým průmyslovým a obchodním partnerem. Vyslovil též přesvědčení, že Burgundský dům bude připravovat plodnou půdu pro koordinaci vzájemných komerčních i kulturních vztahů. Přitom poukázal na věhlas dijonského lycea a tamnějšího školství vůbec. Pan R. Janot připomněl historické kontakty mezi jeho regionem a našimi zeměmi, pro jejichž novou etapu jsou, podle jeho slov, právě nyní nejlepší podmínky. Zastupitelstvo burgundského regionu zároveň zahájilo svou činnost na Jungmannově náměstí v Praze.

VIVE LA FRANCE! Zahrabaný Tuzex

U dětského pískoviště zastavila stříbrná metaliza a z ní vyskákaly dvě tuzexové děti a tuzexový tatínek s rýčem v ruce. Náruživě se jal přerývat celý píseček. »Nejsem blázen,« ujistil maminku s kočárkem, která jeho počínání sledovala s pusou dokorán. »Kluk byl se školkou na nějakém pískovišti a děti mu zahrabaly hračku.« Takovej krásnej, zahraniční robotek to byl! A táta ryl a ryl všude, kam mu syn ukázal. »Pane, ale tady za celý dnešní den žádná školka nebyla!« vložila se do přehody starší paní. »Že vy jste byli jinde!« hřimal otec. »To už je čtvrtý pískoviště, kde reju. Ty bibče, myslíš, že ti budu kupovat drahý hračky a ty je budeš zahrabávat?« Kdo má uši, slyš...

Na Můstku se holilo

Prvního asi z šedesátky vousáčů, kteří si po okupaci Československa Sovětskou armádou v roce 1968 nechali na protest narůst vousy a rozhodli se neholit, dokud okupační vojska neodejdou, ostříhal včera přesně v 16 h na Můstku v Praze redaktor Mladé fronty Dnes O. Neff. Vousáči, kteří se sjeli do Prahy z nejrůznějších koutů naší vlasti, se za přítomnosti povzbuzujících Pražanů navzájem ohlídli a své vousy smetli do igelitového pytlíku. Ten, podle slov již holobradého šéfredaktora Světa v obrazech V. Kovaříka, zašlou sovětské vládě do Moskvy s »věnováním Brežněvovi«. Muž, který se v roce 1968 rozhodl tímto způsobem vyjádřit nesouhlas se sovětskou »bratrskou pomocí«, bylo několik desítek tisíc, řekl na vysvětlenou V. Kovařík. »Moje devítiletá dcera mě dnes poprvé v životě uvidí oholeného,« sdělil jeden z čerstvě oholených pá-
AT ŽIJÍ HOLOBRAĐOVÉ!

Dveře Evropy se otyírají

BRUSEL: V pátém kole rozhovorů o dohodě o přidružení ČSFR k Evropským společenstvím bylo dosaženo významného pokroku. Uvádí se to ve zprávě vydané komisí Evropských společenství o výsledcích třídenního jednání mezi delegacemi Československa a dvanáctky, jež se konalo v Bruselu minulý týden. V dokumentu se konstatuje,

KOLIK STOJÍ ŽIVOT

ZENEVA: Necelých 50 centů máie zachránit život jediného dítěte v rozvojovém světě. Na tuto částku totiž v průměru přijde účinný lék proti průjmovým nemocem a akutním onemocněním cest dýchacích, jimž v rozvojových zemích ročně podléhá 7,5 miliónu dětí. Oznámil to včera v Ženevě generální ředitel Světové zdravotnické organizace H. Nakadžima s tím, že úmrtnost dětí v rozvojových zemích na průjmy by bylo možno podáváním léků snížit za deset let na polovinu.

SZO by potřebovala do poloviny 90. let ročně 29 miliónů dolarů navíc. Ve světě se na léčbu průjmy a nemocí cest dýchacích

se může projevit po pěti až deseti letech. Olivova nadace pro naše malé krajiny udělala maximum, aby u nás byl spokojení, ačkoli má sama dost velké problémy. Nemůže totiž dosáhnout toho, aby jí byl vrácen nemovitý majetek původní nadace. »Je-li členové pracují bez nároku na jakoukoli odměnu,« řekl tajemník nadace J. Boreček. »Za těchto podmínek je těžké získat právnika, který by se o navrácení majetku postaral.« V současné tíživé ekonomické situaci je i problém dostat od podniků finanční příspěvky. Přesto se podařilo získat pro volyňské děti dary v hodnotě skoro 50 tisíc.

»Před třemi měsíci nevěděly, co je spíchovací záchod, proč u nás nespíme v trenekách, ale v pyžamu, že se knedlíky neberou do ruky... Dnes se od našich dětí ani v nejménším nelíší,« uvedl o volyňských dětech primář léčebny v Řičanech MUDr. V. Kloc na tiskové konferenci Olivovy nadace, která odravny pobyt dětí organizovala. Zitra většina dětí odjíždí zpět na Ukrajinu a není jasné, jestli se k nám někdy vrátí. Zdravotní problémy zatím nemají, lékaři zjistili jen mírné zvětšení štítné žlázy, u něhož není jisté, zda souvisí s ozářením. Odborníci však tvrdí, že poškození

účinnými prostředky naproti tomu ročně promrhá jedné miliardě dolarů

Volyňské děti se loučí

ZÁKAZ VÝKONU POVOLÁNÍ aneb Lustrace konečně podle zákona

Prohloubit systém nezávislého soudnictví by měl nový zákon o soudech a soudcích, jehož návrh včera projednaly ústavněprávní výbory FS. Na rozdíl od výborů branné bezpečnostních, které před týdnem vzrušovaly především otázky smyslu vojenských soudů, se včera hovořilo především o skládání justičních zkoušek a o soudcích z lidu, označovaných nově jako »přisedlíci«.

Dnes národní vlády a zítra vláda federální budou projednávat návrh »dalších podmínek pro výkon povolání ve vyjmenovaných státních funkcích«, tedy v podstatě zákaz výkonu povolání. Alespoň takto bez servitků ho nazval místopředseda federální vlády P. Rychetský, když s ním poslance ústavněprávních výborů seznamoval. Návrh určuje okruh pracovníků v orgánech státní správy a v oblasti soudů a prokuratur, pro které bude platit neslučitelnost výkonu funkce s některými skutečnostmi, které nastaly v letech 1948—1989.

- Jaké jsou to skutečnosti?
1. Pokud byl občan ve služebním poměru StB, a to u té složky, která byla určena pro tzv. boj s vnitřním nepřítelem
  2. pokud občan s touto složkou vědomě spolupracoval,
  3. pokud byl občan v takové funkci v rámci KSČ nebo v takovém pracovním zařazení v jejím aparátu, že byl oprávněn řídit nebo kontrolovat tuto složku StB.

Občan, který splňuje byť jen jedinou z těchto smutných skutečností, by neměl být do příslušných orgánů přijat, a pokud už tam je, návrh zákona to považuje za výpovědní důvod, ba přímo organizaci ukládá pracovníka propustit.

Funkce v rámci KSČ se nedají žádnou lustrací zjistit, a občan proto v tomto bodě předkládá pouze čestné prohlášení, pochoptelně se všemi důsledky plynoucími z jeho případné nepravdivosti. Do třiceti dnů od účinnosti tohoto zákona budou zaměstnavatelé příslušných organizací povinni vyžvat své pracovníky, aby požádali federální ministerstvo vnitra o vydání tzv. osvědčení. To odpoví s jistotou na první otázku, zda dotyčný byl příslušníkem StB, a odpoví také částečně na otázku druhou: zda je zapsán jako spolupracovník. FMV toto osvědčení zašle pouze pracovníkovi a bude už na něm, zda se rozhodne bez skandálu sám odejít. Pokud tak učinit nehodlá, předá osvědčení svému zaměstnavateli a ten si vyžádá přešetření, zda šlo o vědomou spolupráci.

Pro tento účel se počítá se zřízením komise, ve které budou zástupci FS, ČNR, SNR, federálního ministerstva vnitra a prokurátor. Komise vypracuje znalecký posudek; pokud usoudí, že o vědomou spolupráci šlo, nastává opět důvod pro výpověď, ale pracovník se může ještě obrátit na soud, který s konečnou platností rozhodne.

Návrh zákona tedy dává dostatečně velkou možnost těm, kdo mají špatné svědomí, odejít potichu a dřív, než budou odhaleni, a stejně tak dává těm, kteří s výsledkem lustrace nesouhlasí, šanci na objektivní posouzení nezávislým soudem. Návrh lustráčního zákona tedy odstraňuje nebezpečí, že by se mohla opakovat skandální situace z parlamentu, kdy určití lidé byli jmenováni jako spolupracovníci StB bez jakéhokoliv ověření. Pokud všechny tři vlády návrh schválí (a P. Rychetský to alespoň v případě vlády federální pokládá za samozřejmé), dostane ho FS k projednání ještě do konce tohoto měsíce.

Poslední kolo příprav 16. společně schůze obou sněmoven FS, které začne příští úterý, odstartovaly včera parlamentní výbory. Poslanci hospodářských výborů vyslechli zevrubnou zprávu dokumentující propastný pokles obchodní aktivity se vše-

mi státy RVHP. Očekává se úplný útlum vývozu investičních celků a změna struktury obchodu. Průběžná zpráva komise branné bezpečnostních výborů, prošetřující situaci na federálním ministerstvu vnitra ve smyslu interpelace poslance R. Sachera (KDU-ČSL), byla prohlášena za neveřejnou. Rozhodly o tom výbory na základě prohlášení předsedy komise A. Černého (OH), že zpráva obsahuje »choulostivé skutečnosti na pomězi státního tajemství«.

Immer mehr ärmste Länder

NEW YORK, 1. Juli (epd). Die Vereinten Nationen (UN) werden vermutlich sechs weitere Länder auf die Liste der ärmsten Länder (LDCs) setzen. Nach einem Vorschlag des UN-Ausschusses für Entwicklungsplanung handelt es sich um Ghana, Sambia, Madagaskar und Zaire in Afrika, Kambodscha in Asien und die Pazifik-Insel Salomon.

Ein wichtiges Kriterium für die Einstufung als ärmstes Land, das mit besonderer Hilfe der internationalen Staatengemeinschaft rechnen kann, ist das Bruttoinlandsprodukt pro Kopf der Bevölkerung. Es liegt bei den ärmsten Ländern unter 335 Dollar jährlich. Bei zunehmender wirtschaftlicher Not fallen immer mehr Staaten unter diese Grenze.

In den bisher 42 ärmsten Ländern, von denen 28 in Afrika liegen, leben 400 Millionen Menschen. 1981 waren lediglich 31 Länder als LDC eingestuft.

= Asi 865 Kčs měsíčně...

Aufgespießt

„Wissen Sie, ich habe vor mir selber Angst. Wenn ich zuviele Rechte bekomme — ich wüßte nicht, was ich dann tun würde.“

Der heutige polnische Staatspräsident Lech Walesa in einem Gespräch von 1989, das in der jüngsten Ausgabe der Wochenzeitung „Die Zeit“ dokumentiert wurde.

Z JEDNOHO ČLAVU NEŽLA-
NESTVANOSTI V

Das Arbeitslosengeld beträgt in Rußland für einen Arbeiter 160 Rubel im Monat. Der sowjetische Durchschnittslohn betrug amtlichen Zahlen zufolge Ende 1990 rund 270 Rubel. Nichtamtliche Schätzungen lagen bei 350 Rubel. Insgesamt soll 1991 Arbeitslosenunterstützung in Höhe von fünf Milliarden Rubel ausgezahlt werden. 90 Prozent davon kommen von den Regierungen der Unionsrepubliken, zehn Prozent von der Zentralregierung. Die Unternehmen zahlen zur Finanzierung der Arbeitslosenunterstützung ein Prozent ihrer Gewinne.

Opět památník A. Kašpara

{mv}: Památník Adolfa Kašpara v Lošticích, který před časem komunističtí představitelé a státní orgány okresu Šumperk postoupili závodu Oděvního průmyslu Prostějov, bude obnoven, sdělil nám ředitel šumperského Okresního vlastivědného mu-

bieten außerdem noch etwas als Wiedergutmachung an.“

Doch sollte auch der Ersatz nicht erwünscht sein, so betont Gabriela Heine, werde die Rechnung »selbstverständlich« um den entsprechenden Betrag gekürzt.

Weshalb Kunde L. dennoch für den ungenießbaren Salat hatte in die Tasche greifen müssen? Bei dieser Antwort mußte die Restaurant-Mitarbeiterin passen.

Kleine Tierchen schleichen sich gerade jetzt, da der Salat aus deutschen Landen Saison hat, mitunter ein, mußte die Mövenpick-Sprecherin zugeben. „Es wird geputzt und geputzt, aber es passiert schon mal.“ Deshalb sollten die Gäste die Augen offenhalten: beim Salatlatsen und beim Bezahlen der Rechnung.

Salat mit Fleischeinlage Restaurant verstieß gegen die eigenen Service-Vorschriften

und des Chefs des Services gekommen. Mehr noch: Obwohl sein Gast einen neuen Salat abgelehnt hatte und hungertig wieder den Heimweg antrat, mußte Karl L. am Ende für den »unvegetarischen Salat« bezahlen.

Das entspricht freilich nicht den Servicevorschriften der Mövenpick-Restaurants, bestätigte Direktions-Assistentin Gabriela Heine auf Nachfrage. „Bei Reklamationen wird der Chef des Services gerufen, er entschuldigt sich und bietet Ersatz an“, zitierte die Mövenpick-Mitarbeiterin aus ihren Vorschriften. „Wir

bar. Der Gast sprach's, bis genußvoll zu und schon verschwand die Farbe aus dessen Gesicht.“

Die Entdeckung: Zwischen den Salatblättern tummelte sich sich allerlei ungezeifter. Kleine, schwarze Tierchen, die partout nicht auf der Speisekarte gestanden hatten.

Wirklich entsetzt war Karl L. jedoch nicht über den Salat mit „Fleischeinlage“, sondern vor allem über den Service im Restaurant. „Kein Wort der Entschuldigung“, erinnerte sich der FR-Leser, sei über die Lippen des Kellners

Grün und knackig soll er sein und natürlich vegetarisch. Die Rede ist vom Salat. Genau das Richtige für einen leichten Snack, so hatte es sich jedenfalls FR-Leser Karl L.

gedacht, als er seinen Gästen aus Brasilien guten Gewissens die Grünkost im Mövenpick-Restaurant ans Herz legte. Begeistert bestellte der lateinamerikanische Besucher, Schließlich: zu Hause in den Tropen ist der Salat oft ungenieß-

zea PhDr. M. Melzer, GSc. Okresní úřad Šumperk věnoval na odkoupení domu známého ilustrátora knih B. Němcové, A. Jirásk, J. Nerudy. K. V. Ráise aj. 400 tisíc korun a dalších 100 tisíc korun na opravu zanedbaného objektu. Do původního stavu i s instalací ateliéru umělice by měl být uveden do příští návštěvnícké sezóny. V budově se počítá i s místností pro přítělostrobné výstavy současných ilustrátorů a jedna místnost by měla být upravena jako pamětní síň města, v níž by se mj. zdůraznila i tradice středoměckých loštických pohárů.

→

Zastánci socialismu a členové bývalé vládnoucí KSČ úspěšně hájí své postoje ve vedoucích orgánech státu. Prověřovací skutečného stavu na jednotlivých

— Pane poslanče, při minulém rozhovoru jste m.j. uvedl, že v posledních měsících dochází k propojení komunistů, vyloučených po r. 1968, s komunisty, kteří vystoupili ze

nediskriminuje. Informace Unie jsou zcela jasné, nepotřebují »detailních dat, bez kterých materiál nelze ani potvrdit, ani vyvrátit«. Propojení komunistů z roku 1968 s postkomunisty 1989 vyvolává jedinou pořebu — provést co nejrychleji kadrové změny v nejvyšších orgánech státní správy.

— Co když při výměně vedoucích pracovníků dojde opět k diskriminacím a přehmatům?

Osobně se stavím za citlivé a individuálně pojaté posuzování každého jednotlivého pracovníka. V tomto směru se cítím vázán odpovědností křesťanského politika nevidícího při své práci žádné masy, ale konkrétní osoby. Na druhé straně mě to však také zavazuje k uvádění konkrétních faktů, jmen a případů, na něž ve svých kritikách upozorňuji. Obecné údaje totiž svádí k přehánění a k promlouvání, čehož se chci, a zatím se mi to snad daří, vždy a za všech okolností vyvarovat.

— Můžete tedy uvést několik nových údajů, týkajících se konkrétních osob a jejich činnosti na ministerstvech?

Kdo uhlídá mafii?

ministerstvech a úřadech vlád naráží na tuhý odpor nomenklaturních kádrů. Komise pro dohled nad dodržováním zákonného opatření předsednictva FS se při svých průzkumech setkávala s nepochopením a ignorancí.

Pracovníci některých ministerstev odmítli např. vyplňovat dotazníky zjišťující běžné základní údaje. Členové LM a úředníci znalí totalitních pořádků se v těchto situacích odvolávali na Listinu základních lidských práv a svobod. Unie zaměstnanců státní správy přesto vypracovala ve své petici základní organizace o počtu členů KSČ na jednotlivých ministerstvech. Bohužel, jejich materiál prý obsahuje sporné informace a bez detailních dat jej nelze ani potvrdit, ani vyvrátit.

strany až po tzv. sametové revoluci. Jaký dopad má toto propojení v problematice složení státní správy a vedoucích orgánů státu?

Jedním slovem — klíčový. Např. vámi citované tvrzení o materiálu Unie, jež údajně »obsahuje sporné informace«, je laciným pokusem exkomunistů o nejspornou lež. Jak může být seznam všech vedoucích pracovníků ministerstva k určitému datu vyhotovení označen za »spornou informaci«, když se dá velice jednoduše ověřit na personálním útvaru ministerstva? A jak může být jméno vedoucího pracovníka kteréhokoliv ministerstva s uvedením politické příslušnosti a předchozí funkce v rozporu s Listinou základních práv a svobod? Údaj o bývalém členství v KSČ přece ještě nikoho

Samozřejmě. Např. na ministerstvu pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR je z 89 vedoucích funkcí (stav k 19. 3. 1991) obsazeno ze 40 % bývalými komunisty, z nichž 17 bylo »pro jistotu« i příslušníky LM. Z pěti náměstků ministra jsou dva bývalí členové KSČ. To je obecně zjištěn. Do funkce náměstka úseku vědeckotechnické, investiční a zahraničněekonomické politiky byl jmenován nomenklaturní kádr ÚV KSČ, dříve ředitel odboru na SK VTR, ing. Ladislav Chrudina, CSC. Výhrady k »odborné kvalifikaci« a k politické neúnosnosti tohoto dříve příčinlivého spolupracovníka J. Obziny přednesl již v roce 1990 kolektiv tehdejšího místního OP, na věci to ovšem neměnilo. Ze 30 ředitelů odborů se podobným způsobem rekrutovalo 43 % z řad bývalých komunistů.

Na ministerstvu financí ČR se od loňského roku, kdy ve vedoucích funkcích bylo 79 % bývalých komunistů, stav poněkud zlepšil. Funkci prvního náměstka však nadále vykonává ing. Václav Grubner, nomenklaturní kádr MF ČR, kde byl po roce 1968 také členem prověřkové komise. Rovněž ing. Arnošt Culík, absolvent postgraduálu Vysoké školy politické, nomenklaturní pracovník ÚV KSČ s osobní vazbou na bývalého ministra Tlapáka, zastává nadále funkci náměstka. Ing. Helena Mohorková, dříve nomenklaturní kádr ve funkci náměstka ministra, byla přeřazena do funkce »pouhé« poradkyně ministra.

— Nastaly nějaké změny např. v resortu ministerstva vnitra ČR?

Vnitro je nejspletitějším a nejzáhadnějším labyrintem socialistických »jistot«. Na všech stupních resortu pracuje nezanedbatelné procento lidí, jejichž kvalifikace spočívá ve zkušenostech a praktikách, nabytých za minulých éry. Stav pracovníků na ministerstvu vnitra ČR by si jistě zasloužil důkladnějšího rozboru, než jaký vám mohu poskytnout v několika větách. Pro celkovou ilustraci však bude určitě stačit, když si naši občané sami zhodnotí situaci na nejbližší okresní správě VB. Např. velitelem OS VB v Kladně je mjr. RSDr. Fr. Bouška, bývalý pracovník StB, který se aktivně účastnil akcí proti disentu v 80. letech a nese přímou odpovědnost za pálení dokladů v pecích SONP Kladno, jež proběhlo v noci z 1. na 2. prosince 1989. Ministerstvo vnitra ČR zasluhuje obzvláštní pozornost veřejnosti a nám nic nebrání v tom, abychom se k němu v příštím rozhovoru ještě vrátili.

— Stále se hovoří o tajném přesunu nomenklaturních kádrů. Máte o tomto nesporně postižitelném jevu nějaké podrobnější informace?

Jistě. Na federálním ministerstvu financí byl ještě v roce 1989 ředitelem odboru státního rozpočtu ing. Milan Jurčeka, CSC, kde také zastával funkci velitele LM. Jeho setrvání v úřadě nebylo únosné, a tak musel odejít. Dnes je M. Jurčeka 1. náměstkem ministra strategického plánování. Ze stavu na MHPR jsem zjistil, že ze čtyř členů bývalé ČKPV odešli dva do důchodu a dva mimo. Přitom »odchod do jiné organizace« je vlastně jen přelivem těchto »zasloužilých pracovníků« na jinou, neméně významnou funkci v rámci existující mafie. Ing. Pavel Brůžek, CSC, tak přešel z ČKPV na MP ČR, kde nyní pracuje ve funkci náměstka. Druhý z těch, kteří »odešli«, byl 1. místopředseda ing. J. Beneš, v současnosti poradce na úřadě vlády ČR. Obdobně lze vysledovat i přesuny dalších »odborníků«. Tito lidé jsou pravými dědci, pokračovateli a udržovateli starých pořádků. Jejich odchod není žádným vyřizováním účtů mezi komunisty a antikomunisty, ale nutným předpokladem uskutečnění reformy v celé naší společnosti.

— Shromažďování důležitých informací o mafii v nejvyšších orgánech státu jistě není jednoduchou záležitostí. Odkud získáváte tak přesné údaje?

Nezlobte se, ale k odpovědi na takovou otázku doba ještě nedozrála.

LUXUSNÍ TRAMVAJ

Organizátoři Všeobecné výstavy v Praze jaksi nedomysleli nápad s historickou tramvají. Což o to, v pražské přeplněné dopravě se vyjímá. Zvoní, svítí jasnou červení dodatek. Jediněná je i ve vysokém počtu volných míst: Ohlašuje totiž už z dáličky velkými cedulemi v obou vagoněch, že jízda stojí 10 korun a naplatí žádné průkazy. Jezdí sem tam, v každém vagonu průvodčí, občas turista, který neví, že kdyby si koupil normální lístek do MHD, šest korun ušetří. A pořadatelé výstavy? Zřejmě netušili, že budou mít problémy s návštevností. Když tramvaj křižovala Prahou jako součást MHD, pouze s reklamou, přivezla by výstavě jistě pasažerů víc. Takhle zbývá pocit, že se zbytečně utrácí energie, zabírá místo na přeplněných kolejích a pobuřuje. Když jsem onehdy čekala na svou spolehlivou »trojku«, všichni na řezýti nadávali při pohledu na projíždějící »výstavní« tramvaj a ptali se, který »ideolog« zas tohle vymyslel. O slušném podnikání neměl ani ponětí.

SELEŠOVÁ

Neúčast Moniky Selešové na wimbledonském turnaji ještě stále vyvolává řadu dohadů a spekulací. Poslední »informace« dokonce tvrdí, že 17letá jugoslávka a světová hráčka č. 1 je těhotná. V Londýně se o tom prý hodná mluví, vlastně zatím spíš šeptá.

V oficiálním prohlášení byla diagnóza formulována jednoduše: zánět otkovice obou kolien a v důsledku toho delší herní pauza, kterou Selešová nadorinoval Richard Steadman, světově proslulý specialista na onemocnění kolenních kloubů, působící už 17 let jako lékař u amerických sjezdařů. »Když moje dcera ráno vstane z postele, může se stěží pohybovat,« prohlásil krátce před odletem z Londýna otec Karoly Seleš. Je to daň za rychlý vzestup na trůn, za stabilní přetřevání organismu? Už v roce 1989 při evropském debutu Selešové v Paříži si odborníci kladli otázku, jak dlouho může tědy 15leté děvčátko vydržet tlouci údery s takovou zdatností. Selešová tehdy měřila 160 cm a vážila 45 kg. Rakety si nechává vyplétat na 37,5 kg, což v dnešním profesionálním tenisu nemá obdoby. »To člověka málem vytrhne ruku z těla,« komentoval výplet Selešové po krátkém testu Boris Becker. Monika v poslední době velice rychle fyzicky dospívá. Dnes měří 175 cm a váží 60 kg. I tento překotný vývoj jejího organismu logicky vytkal.

V této souvislosti se nabízí reminiscence — 18letá Tracy Austinová se stala v roce 1980

maminkou?

na pár měsíců světovou jedničkou a její 16letá krajačka Jaegerová o rok později vyletěla až na druhou příčku klasifikace WTA. Obě musely po třileté profesionální kariéře a tenisem skončit. Příčiny? Svalové zranění a problémy s páteří.

Podobný osud teď případně brozí také Monice Selešové. Její neortodoxní technika nesmírně zatěžuje klouby, páteř, svalstvo. Letos už absolvovala osm turnajů, z nichž polovinu vyhrála a ve zbývajících čtyřech se dostala až do finále.

Prohlásila Selešová po nedávném vítězství v Paříži, Ano, ale jak dlouho?

»Často si říkám, že je to šílenství, co všechno musíme vydržet, abychom byly nejlepší.«

VAŘÍME Z LEVNĚJŠÍCH DRUHŮ MASA

Dobře vařit neznamená hýřit potravinami, ani časem. Podmínkou úspěchu je předem promyslet jídelníček tak, abychom při jednom vaření připravili dvě až tři jídla současně. Druhý a třetí den pokrmy jen upravíme, což není žádný problém, ani když nemáme mrazničku. S touto je pochopitelně všechno snadnější. Uvádím několik příkladů, co lze připravit z levnějšího druhu masa — a sice z mletého bůčku.

Základní směs: 1500 g bůčku (vybereme pochopitelně co nejlibovější), 2 žemle, sůl, 1 lžíce vegety, 250 ml mléka.

Maso dobře omyjeme, osušíme, nakrájíme na kousky a umeleme zároveň s navlhčenou žemlí. Mírně osolíme, okořeníme vegetou, přilijeme mléko a vypracujeme vláčnou směs, kterou necháme asi dvě hodiny odležet v chladničce. Co všechno můžeme z této směsi připravit:

DUŠENÉ RÍZKY: Podle počtu osob připravíme z přiměřeného množství základní směs

si podlouhlé placičky, na prst silné. Obalíme je v hladké mouce a po obou stranách je opekáme na rozpuštěném másle. Při dopékání přidáme jednu menší rozkrájenou cibuli, podlijeme trochou horké vody a dusíme 15 minut pod pokličkou. Pak řízky vyndáme a šťávu zaprášíme hladkou moukou. Zalijeme podle potřeby vodou a povaříme do šťávy, ne příliš husté. Prohřejeme v ní řízky a podáváme s vařenými brambory a salátem z čerstvé zeleniny. (Na čtyři řízky počítáme asi 30 g másla.)

POLPETY V RAJČATOVÉ OMÁČCE: Z druhé části základní směsi vytvarujeme kuličky o něco větší, než jsou vlašské ořechy.

Opečeme je na oleji po všech stranách a pak je povaříme v rajčatové omáče: 1 plechovka rajčatové šťávy (nebo malý protlak rozředěný vodou), 1 lžička hladké hořčice, trochu cukru, sůl, podle chuti citronová šťáva, 30 g rostlinného tuku, 1 navršená lžička hladké mouky. — Z tuku a mouky připravíme jíšku, velmi světlou, zalijeme ji rajčatovou šťávou a podle potřeby doplníme vodou. Stále mícháme a vaříme, až vznikne zahoustilá omáčka. Ochutíme ji cukrem, solí, citronovou šťávou, hořčicí a vložíme do ní polpety, které v omáče ještě krátce povaříme. Podáváme s dušenou rýží, špagetami apod.

Ze třetí části směsi můžeme připravit oblíbené smažené řízky, které podáváme třeba s jednoduchým bramborovým salátem nebo s vařenými brambory a hlávkovým salátem.

HLAVY BŮČEK, TO JE „POWER“, ŘÍKÁ SEDLÁK TONDA BAUER! MNOHÝ SEDLÁK VŠECHNO NEBĚŘE A TAK SE NA BŮČEK VYKAŠLE...

Houbařský guláš

Na naší planetě roste na 100 000 druhů hub, z nichž mnohé jsou předmětem intenzivního zájmu houbařů. Mezi houbařské velmoce patří japonsko, neboť se zde každoročně nasbírá kolem 40 000 tun hub.

Největší naší jedlou houbou je pýchavka obrovská (Langermannia gigantes), jejíž plodnice se podobají kouřím velikosti kopacího míče nebo velké zelné hlávky. V červenci roku 1955 byl v okolí Liberce nalezen exemplář pýchavky, který vážil 20,80 kg a v objemu měřil 212 cm.

Mezi chutné houby patří holubinky.

Plodnice choroše šupinatého (Polyporus squamosus) dosahují někdy značných rozměrů a váhy i přes 10 kg. V červnu 1977 byl v rozdrojovických lesích u Brna nalezen exemplář, který vážil 20 kg. Mladé plodnice této houby se na Slovensku sbírají a prodávají i na trzích. Lze je použít do polévek a do houbových gulášů.

.. PLACNOUT PŘES PAPULU, PODRŽET PENÍZE, PAK PRACOVNÍ PRODUKTIVITA POSLANCEŮ VYKAŠLE PŮSLEDKY TOLE PŘEDTAVU POPLATNÍKŮ...

Parlament přechásto probouzí představu podivného panoptika. Pomínu patrony pracně přednášející předem připravené projevy, perly poetů, případně pavlačových pokřtkovačů, prostě pitvorné příklady parlamentního plácání. Předkládám podstatně palčivější problém: početní poslanci při proje-

proslulých poslaneckých platech přemálo přispívá pozitivnímu pocitu prostých plebejců.

Pro potírání permanentních pozdních příchodů podporují představu prosadit píchačky pro poslance parlamentu. Pokuty při pozdních příchodech, prokázaných píchač-

PÍCHAČKY POSLANCEŮM?

vech předřečníků pečlivě pročítají periodika, případně pobíhajíce prostorami předstáří, patrně projednávají postup pro případ prudké přeměny politické příslušnosti. Poslanci přebývajíci »přidaleko«, případně poblíž, proklášují před předsedou, předsedajícím, předsednictvem, popř. před plénem: Přilétáme příliš pozdě, potřebujeme přízpusobit program! Přitom poslanci přece příleští pohodlná pražská postel, proto příleštět přináleží předem. Při potížích provádějících projednávání podstatných paragrafů působí pochopitelně představa pozdě přilétajících poslanců poněkud potrhle.

kami, pak pouze podtrhnou poslání pravoplatně pověřených politiků. Pravda, podobný postup postrádá precedens, představitelé politických partají patrně podají protest. Pokud potřeba pořádku při projednávání přebije požadavky pozdě přichozících, pak předsednictvo parlamentu píchačky povolí. Potom parlament, přeplněný pilně pracujícími poslanci, pomalu posbírá poztrácenou prestiž, při případném přímém přenosu prokáže pravou připravenost pro příští práci.

Problém píchaček předkládám právníkům pro zpracování paragrafované podoby.

Poznamenal LUDEK PŘÍHODA

Při přehlédnutí prostoru parlamentu po počáteční prezenci poznáme: parlament působí pocitem prázdnoty, předsedající postě přemlouvá poslance pinčli popelníky přílehleho předstáří. Pojďte přece pracovat! Pouhá padesátiprocentní přítomnost při

Postskriptum: Princip parlamentních píchaček pochopitelně platí podobně pro případ předčasné prázdnoty parlamentu (příklad: páteční podvečer).

Odešel skutečně poslední voják?

[Jh]. Poslední sovětský voják z našeho území odešel — volalo se na veřejných mítincích a koncertech, stadión Sparty bouřil na tentýž námět při písničkách P. Simona, světelné fontány na Výstavišti tryskaly v barevné duze, podepisoval se protokol a lidé si vydechli opět po dlouhé době z plných plic. Tragický vývoj po okupaci v roce 1968, který vedl k hromadnému odchodu z naší vlasti, decimoval statisíce lidí v nejlepších letech jejich života a chystal se postupně vytvořit z našich zemí sovětskou kolonii, skončil.

Jenže, odešel skutečně poslední voják Sovětské armády z našeho území, jak se konstatuje? Nehrozí nám již žádné nebezpečí? Přicházejí pravdivé zprávy, že elitní části vojsk, která odešla z Československa a Maďarska, zůstávají nedaleko od nás na Podkarpatské Rusi, která se v duchu stalinické imperialistické politiky změnila na velké vojenské nástupišť. Kolem města Mukacheva postavila Sovětská armáda vojenské objekty, instalovala tam radarové stanice s ohromným dosahem do jižní a západní Evropy a hovoří se i o místech, kde jsou

umístěny strategické zbraně. Pro Stalina měla být Podkarpatská Rus nástupišťem do střední Evropy, proto ji protiprávně v roce 1944 a 1945 obsadil a proto ji dodnes jeho dědicové nevrátili tam, kam Podkarpatská Rus podle mezinárodního práva a saintgermainské smlouvy z roku 1919, patří.

Bylo by vážným omylem, kdybychom v euforii, že »odešel poslední voják«, propadli představě, že je ve střední Evropě již všechno v pořádku. Není! A situace na Podkarpatské Rusi to potvrzuje nad jiné přesvědčivě. Všechny ty ničivé zbraně a mamutí základny, které v této zemi poškozují v samém základu životní a přírodní prostředí, patří za Ural. Minimálně, ne-li do

trohu.

Oprava areálu Národního památníku v Praze na Žižkově bude dokončena v roce 1995 a do té doby bude rozhodnuto i o jeho nové koncepci. S největší pravděpodobností bude symbolizovat památná místa, události i osobnosti I. a II. světové války; slavnostní síň s varhanami by mohla být využívána pro koncertní účely.

Nepřipustit Mnichov, ani srpen

(čre): Velitelství Západního vojenského okruhu bylo první zastávkou prezidenta, vrchního velitele ozbrojených sil ČSFR V. Havla na jeho cestě do jižních Čech.

Před nastoupením vojáky přečetl V. Havel osobně rozkaz prezidenta republiky k odchodu sovětských vojsk z území ČSFR. Uvádí se v něm mj.: Vojáci, odchodem posledního sovětského vojáka skončilo smutné období 23 let neoprávněného a potupného pobytu cizích vojsk na našem území. Díky energickému postupu celé naší politické reprezentace i díky realistickému přístupu současného vedení Sovětského svazu je dnes suverenita ČSFR plně obnovena a jejími strážci jste vy, vojáci Československé armády. Naše armáda není připravována k agresi, praví se dále v rozkazu. Se všemi sousedními zeměmi chceme budovat rovnoprávné vztahy, založené na vzájemné bezpečnosti a vzájemném respektu k územní nedotknutelnosti a svrchovanosti. Pokud by však přesto chtěla na naši půdu znovu vstoupit noha okupanta, ať již z kterékoliv strany, spoléhám na to, že splníte svou povinnost. Vaším i našim úkolem je již nikdy nepřipustit Mnichov 1938 ani srpen 1968. Svou svobodu si již nikdy nedáme vzít.

MAURICE CHEVALIER

velvyslanec francouzského espritu a šarmu

Ríká se, že ve Francii všechno začíná a končí písničkami. Vlastně šansony, jak se písničky říkají ve Francii. Ale když se některého Francouze zeptáte na třeba jen jednoduchou definici šansonu, pak vám jenom málokterý dá uspokojivou odpověď. Pro něho prostě všechno, co se zpívá, je šanson. Samozřejmě kromě operních arif nebo klasických písní Schubertových, Wolfových či Richarda Strausse. Na šanson jako pojem, jako žánr, se musí odjít. Spíše přes literaturu, přes poezii. Šanson — to je především kvalitní text, je to ona »zpívaná poezie«. Francouzům je to jedno. Ti nedělají žádný rozdíl mezi »literárními« šansonem a populárním šlágrem. Hranice je pro ně značně nepřehledná. Pro nás ovšem je šanson jednou z předslíní k umění zpívat.

V šansonu prostě všechno začíná u textu. Světoznámí básníci minulosti — Villon, Prévert či Aragon — psali písňové texty. A pomýlení začíná u základního námětu šansonu či populární písničky. A tím je láska. Lyrickou milostnou píseň kolikrát jen stěží rozeznáte od pravověrného šansonu. Vzpomeňte si na Mylorda v podání Edith Piaf nebo na Parlez-moi d'amour se slavnou Lucienne Boyer.

Walter Haas ve své knize Od minnesangu k rock'n rollu vymyslel vtipnou definici, na které určitě něco je: »Když se zpívá já tě miluji, pak je to klasická umělá přešň od Beethovena nebo Griega. Když se zazpívá jsem zamilovaný, pak je to opereta, a když řeknete Lehár, nebudete daleko od pravdy. Když zanotujete Buď na mě milá, pak je to jistojistě šlágr, písnička středního proudu. Když ale tlučnete jsem od hlavy až k patě do tebe zblázněná, pak je to šanson jako hrom s visáčkou mistra šansonů a kabaretních kupletů pana Hollaendera. Šanson musí mít o poznání vzdychky víc drzosti.«

To všechno už dávno, hodně dávno dobře věděl MAURICE CHEVALIER. Zpěvák a tanečník, umělec ve slameném klobouku, s elegantní hůlkou v ruce a zářivým úsměvem všude, kde se objevil. Dokázal přežít všechny módní vlny v populární hudbě od přelomu století až do sedmdesátých let, kdy na Nový rok 1972 svou uměleckou dráhu dobrovolně a bez ohňostroju ukončil. Mnoha Francouzům to bylo líto, protože dobře vycítili, že s Chevalierem odchází malý kousek staré Francie.

Maurice Chevalier si našel svoje první angažmá v kavárně jednoho malého music-hallu na pařížském předměstí jako mladý entertainer. Jeden Chevalierův kamarád ho představil v Eldorado jedné mistinguettě (tento typ se vžil jako charakteristika varietní herečky, zpěvačky a tanečnice). O pět let později měli dvacetiletý Chevalier a třicetiletá mistinguetta svoje první společné vystoupení ve Folies-Bergère. Jejich společná práce pak trvala deset let. Chevalierův talent by se byl nepochybně projevil i bez pomoci oné mistinguetty. Takový talent se rodí jednou za sto let. Ale nemělo to snadné. Zábava se tehdy točila kolem hvězd s vysokými příjmy, kolem svůdných girls a striptýzových tanečnic, z Ameriky se přehoupala do západní Evropy vlna jazzu, který hrozil zatlačit někam do pozadí francouzský šanson. Showbiznys se začal roztáčet na plné obrátky. Namísto »chanson artistique« zněly v kabaretech bezduché šlágry, které se líbily zahraničním turistům a pařížské High-Society.

Služba v armádě krátce přibrzdila Chevalierův rozlet. Po návratu z vojny do civilu se rozešel s mistinguettou a plně se »emancipoval«. Angažmá ho přivedlo poprvé za hranice — do Londýna. Naučili se tam perfektně anglicky a získal chování anglického gentlemana. Po návratu do Paříže vystupoval v operetě Déde, kde sklízel velké úspěchy po boku tak slavných hvězd, jako byly Mary Pickfordová a Douglas Fairbanks. To mu vyneslo pohostinské vystupování v Globe Theatre v New Yorku. Tam nasál atmosféru newyorských music-hallů a černošských revue v Harlemu. Strhující rytmus a dynamický styl ho přímo fascinovaly. Po návratu do Francie absolvoval Chevalier třítydenní kurs excentrického tance. Po premiéře další operety La aut a stovce jejích repriz Chevalier vážně onemocněl a musel vyhledat nervové sanatorium. Pak se mu ale podařilo come back na scény Paříže. Dostal dokonce nabídku a smlouvu od americké filmové společnosti Paramount z Hollywoodu, se kterou také natočil film Innocents of Paris. Ve Francii se stal okamžitě idolem žen a dívek. Následovaly další úspěchy na stříbrném plátně. Potkával se s Charlie Chaplinem a Emilem Janningsem. Pak se ale včas a rozumně vrátil do Paříže ke svým šansonům. Během druhého světové války celkem neuvážitlivě přijal nabídku, aby vystoupil před německými válečnými zajatci. To se mu nevyplatilo, byl označen za kolaboranta a nebyť tehdy Louise Aragona, nebyl by před očima veřejnosti rehabilitován.

Začal znovu s tvrdou prací. Vystupoval společně s Marlene Dietrichovou a Noelem Cowardem, filmoval dokonce s René Clai-rem. A konečně se mu podařilo realizovat jeden jeho dávný sen: One-Man-Show. Se svým zbrusu novým programem se hned vydal za hranice a opět sklízel velké úspěchy.

Maurice Chevalier se stal symbolem slavné »belle époque« jako brilantní umělec dvacátého století. Krátce před svou smrtí napsal: »Celý svůj život jsem zpíval o lásce, o radostném životě

bez lidské zloby a záští. Zpíval jsem, abych bavil lidi, abych jim daroval alespoň pár okamžiků, kdy budou šťastni. Jsem rád, že se mi to podařilo.«

POVAŽOVÁL PRAHU ZA NEYDOKLIVĚJSÍ MĚSTO NA SVĚTĚ!

Loučení s Vlastou Fabiánovou

(rol): Včera ráno zemřela po téměř dvouměsíčním pobytu v nemocnici herečka Vlasta Fabiánová. Zemřela těsně před svým 79. narozeninami, které by oslavila tuto sobotu. Trochu melancholický půvab a krásu klasicky modelované tváře dodnes obdivují televizní diváci při sledování filmů pro pamětníky, ať už je to Prstýnek nebo Krakatit či z pozdější doby Páté kolo u vozu nebo Anděl na horách. Nedávno jsme ji mohli sledovat ve filmovém přepisu hry G. Zapolské Morálka paní Dulské. Ještě těsněji než s filmem byl život Vlasty Fabiánové spojen s divadlem. V letech 1933 až 1941 působil v Brně, odkud přešla rovnou na prkna Národního divadla, kde vytvořila nespočet velkých rolí — Maryšu ve stejnojmenné hře bratří Mrštíků, Gertrudu v Hamletovi, Raněvskou v Čechovově Višňovém sadu, Mixovou v Hrubínově Srpnové neděli. Ještě před odchodem na odpočinek v roce 1977 si s chutí zahrála spolu s Danou Medřickou v jedné z nejspěšnějších inscenací Národního divadla 70. let — Ůrkényho Kočičí hře. Zralé období hereččina života však kromě umění bylo spjata s pedagogickou činností. Herecké talenty, které se jí za dobu působení na AMU podařilo vychovat, jí činí v našem divadle trvale přítomnou. Rozloučení s Vlastou Fabiánovou se koná 3. července v 11.00 ve vestibulu Národního divadla.

+ 26. 06. 91 - PŘI DRAMATICKO-NEJVNICH PROJEVECH PRASKALA... ALE HEREČKA TO BYLA!

Navratilovas Ex-FreundIn weint Im Fernsehen:

Ich bin so einsam

„Es tut sehr weh, daß ich nicht mehr bei ihr sein kann“, schluchzte Judy Nelson (45), verstorbene Lebensgefährtin von US-Tennismillionärin Martina Navratilova (34) in einem TV-Interview. Zehn Minuten erzählte die pausbäcklige Judy Über ihre Gefühle nach der Trennung. „Wimbleton waren immer ganz besondere Augenblicke. Jetzt ist es sehr einsam“. Ihre Klage auf 50 Prozent von Martinas Einnahmen aus der gemeinsamen Zeit sei „die zweit-schwerste Entscheidung“ ihres Lebens gewesen: „Die schwerste war, als ich auslebe zu ihr lesbisch wurde“. Judy: „Ich sorgte für ihre richtige Ernährung, war ihr Kleider- Psychologe, half ihr bei ihren Geschäften. Ich habe meinen Anteil verdient.“

SHIT, MERDE UND SAJSE!

Dvořákův dům ztracen

(Čr): Jak se dovídáme z listu New York Times z 21. června, je Dvořákův dům na 17. ulici v New Yorku jako muzeum skladatele ztracen. Městská rada totiž rozhodla, že na místě domu, v němž bydlel Antonín Dvořák v New Yorku v letech 1892 až 1895, bude stát útulek pro nemocné AIDS. Útulek chce postavit nemocnice Beth Israel. Zpráva nemocnice tvrdí, že kdyby nebyl odstraněn historický dům, kde Dvořák žil, budou náklady na útulek o milion dolarů větší, než se plánuje. Zbuzání domů umožní nový status městské rady, který jí dává pravomoc rozhodovat o historických objektech. Jak oznámil New York Times, hlasování městské rady dopadlo 20 ku 14 v neprospekch zachování domu. Někteří radní hlasovali pro muzeum Antonína Dvořáka, protože si neptejí, aby nemocní AIDS dostali přístřeší v této části města. New York Times připomněl snahu prezidenta Václava Havla o zachování domu, v němž skladařatel bydlel. Citují rovněž představitele nemocnice Beth Israel, který slibil, že na novém domě, postaveném na místě starého, bude zachována pamětní deska z r. 1941, připomínající umělcův pobyt. Nemocnice rovněž uspořádala letos v létě šest koncertů z děl Antonína Dvořáka ve Stuyvesantově parku v New Yorku.

China-Doktor macht Penis länger
Penis zu verlängern - ohne Senzibilität oder Erektionsfähigkeit zu mindern, meldet Long Daochou Hand anlegt. Ihm sei es erstmals gelungen, „Neues China“ Dickereel, er leit auch: 13,5 statt sieben Zentimeter Umfang.

AT 31ZE
1000 LET
MAO!

Rausgelassene Sau... NEJEN SED A NDR!

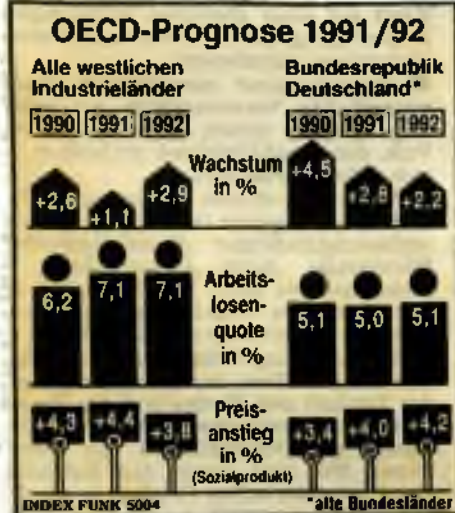
Síla komunistů je v naší neznalosti

To dokládá text rozhovoru Jana Machátka a Jana Brabce s předsedou KSČM Jiřím Svobodou, avšak jejný pod názvem Komunisté bez komunismu ve 24. čísle časopisu Respekt.

Mladí novináři totiž vůbec nedovedli čelit nesprávným a někdy přímo falzifikujícím odpovědím tohoto komunistického funkcionáře, a tak mohli ponechat čtenáře např. v domněnku, že »v únoru 1948 došlo k převzetí moci parlamentní cestou. Došlo kázali postavit proti této nehoráznosti pouze dvě námitky — ozbrojená dělníka v ulicích a nasazení komunistů a příslušníků Bezpečnosti v ostatních stranách. To znamená, že jejich znalosti o této klíčové události našich moderních dějin přišly nedostupily nad předlistopadové učebnice a obrázky takového Čumpejka. Brože a jim podobných. Jako by nic netušili o existenci akčních výborů, ustavujících se ještě před jmenováním nové vlády a ihned vyřezávajících »reakční« úředníky z jejich míst a vylučujících studenty z vysokých škol, o obsazování sekretariátů nekommunistických stran bezpečností, o zastavování noh vln těchto stran, o zatýkání a vůbec terorizování nepohodlných lidí atd. A ohá srovnání se s. Svoboda tím, že v Čechách získala KSČ ve volbách roku 1946 přes 40% hlasů, neotázali mu ani namítnout, že je získali na zcela jiný program, než jaký mystifikaci.

»Pásta jahody, zakopla o schody — spadla do vody, uhořela,« zpívají si studenti při sklizni plantáže v Horoměřicích.

A NÁ SVAZU! PRAVDU!

Rušno na hranicích

(čtk): Od počátku roku při pokusu o nedovolené vniknutí na čs. území zadrželi pohraničníci 999 osob. Jenom ze střeby na čtvrtek jich na konto statistiky přibýto 25. Z nich bylo 17 Rumunů (14 šlo z Maďarska, dva z Polska a jeden z Německa), sedm občanů ČSFR (dva se vraceli z Německa kvůli porouchanému autu a pět z Rakouska, kteří si chtěli zkrátit cestu) a též jeden Němec, jenž si přes hranici »odskočil« na pivo do české hospody v Rybníci na Tachovsku.

ZÍŘEN NEZNA HANIC!

Konzervatoř ve hvězdách?

(nik): Tato otázka se mi vybavila při tiskové besedě, když ředitel pražské konzervatoře prof. F. Kovaříček objasňoval současnou situaci této jedinečné školy. Ústav, ze kterého jsou vybírání absolventi do České filharmonie, jimi odcházejí studovat na AMU; ústav, který má vzácný hudební archiv, jenž se snad dá srovnat jen s tím v Klementinu, by měl být, nadšeně řečeno, vyhoštěn na ulici. Poté, co v roce 1989 bylo rozhodnuto, že Dům umělců — Rudolfinum, ve kterém měla konzervatoř své učebny, bude bezplatně předán České filharmonii, se škola musela odstěhovat. Ale kam? Ministerstvo kultury a jeho tehdejší ministr Lukeš přislíbil páté vodné prostory v Pátifého paláci. Po opětovných urgencích nabídl ministr Uhde budovu fakulty jaderné fyziky. Ta by vyhovovala nejlépe, protože viastně s konzervatoří sousedí. Kde však sehnat pro tuto fakultu náhradu. Odpověď není. A tak zatímco si nešťastní profesori a studenti ničí nervy a přemýšlejí, kde se vlastně bude učit, MK vyjednává, navrhuje, sepisuje. Avšak poněkud neúčinně. Ministr Uhde by se podle informací měl s konečnou platností vyjádřit do 15. října. Otázkou zůstává, zda do tohoto data pražská konzervatoř vydrží.

8200 Mark... Mindestens 8200 Mark... der Bundesbürger — Säuglinge mitgerechnet — in diesem Jahr an Vater Staat zahlen. Wie das Statistische Bundesamt

mitteilt, kassiert von den insgesamt 650 Milliarden Mark (knapp 15 Prozent mehr als im Vorjahr) der Bund 315 Milliarden, Länder und Gemeinden 303 Milliarden sowie die EG rund 33 Milliarden Mark.

.. A BUDE HŮŘ...

Lidé o policii – policie o sobě

JAKÝ JE VZTAH občanů k policii? Bylo to námětem ankety uspořádané na objednávku českého ministerstva vnitra Ústavem pro výzkum veřejného mínění. V únoru 1991 vyslovila důvěru policii téměř polovina dotazovaných, přičemž více než mladá na ni spoléhají lidé starší. Sympatie k policistům se tedy zvýšily ve srovnání s květnem loňského roku, kdy byl organizován podobný dotaz, o 18 procent.

Policie boduje i v tom, že více občanů než dříve je ochotno s ní spolupracovat formou oznámení, svědectvím atd., jen tři procenta vyslovila rozhodně »ne«. Ale vzememe údaje méně příznivé. Nespokojenost s prací policie v místě svého bydliště vyslovilo 58 procent dotázaných, přičemž lépe je posuzována činnost strážců pořádku v malých městech. Naprostá většina lidí (77 procent) soudí, že policie by měla být technicky lépe vybavena, a téměř stejná většina (76 procent) žádá větší důraz při zákrocích. Početně jsou požadavky po zvýšení počtu policistů i počtu policejních stanic.

Na čtvrtěční tiskové konferenci hovořili představitelé českého ministerstva vnitra, tedy také policisté, o policii kupodivu ve stejném smyslu. Hodlají zvýrazňovat především kvalitativní hlediska, to jest spíše než početní stavy zlepšovat technické vy-

bavení a odbornou kvalifikaci policistů. Což je rozumné. Jde totiž o to – dát do souladu dva protichůdné faktory. Stále více občanů policistům důvěruje, ale stále více občanů se obává o svou bezpečnost. Podepřít a znásobit důvěru občanů a zaručit jejich bezpečnost je tedy úkol, odpovídající základnímu poslání policie a smyslu její práce.

Na dotaz LD vedoucí pracovníci českého ministerstva vnitra potvrdili, že jsou zásadně proti některým pokusům »vzít zákon do vlastních rukou«. A pokud jde o hranice občanské sebeobrany – dotaz zněl, zda je možno se bránit například pistolí proti břitvě přiložené ke krku napadeného – odpověď byla mírně rozpačitá. Snad ano, pokud by šlo o ohrožení života, v takovém případě je možno útok odvrátit i ohrožením života útočnickova... Jde jen o to, jak se to pak bude posuzovat u soudu.

Mírně neurčitě vyzněly i odpovědi na dotazy, týkající se třeba možného zásahu policie proti demonstrantům. V případě manifestace stoupenců dr. Sládka na Václavském náměstí prý byly obavy ze skinů. Několik novinářů, přítomných na této manifestaci, se shodlo v tom, že neviděli ani jednoho. Ostatně pro naprostou většinu občanů představují prostitutky a jejich pasáči, kapsáři, násilníci a sexuální devianti ve středu města (a nejen tam) daleko větší nebezpečí než demonstrující stoupenci jakéhokoliv politického směru.

Dodejme malou obměnu popěvku: Policij, ten těžkej chleba má... Na policii je, aby dále posilovala ztracenou a těžce napzpět získávanou důvěru lidí. Na lidech pak, aby jí v její těžké práci pomáhali.

„POLICIST SE ZRAL TAVLI...“

Dárek za vysvědčení

{jp}: Datum 1. července s reklamním sloganem »usnadnit rodičům rozhodování, co koupit dětem za vysvědčení«, spojuje firma Protes v Ústí nad Labem: Otvírá dvě prodejny (v obchodním domě v Krásném Březně a ve Dvořákově ulici), kde je k máni mj. i dětská elektronika. Například dětské vysílačky s dosahem 100 m za 500 Kčs, elektronické varhany a další nástroje s pamětí za 350–1250 Kčs, rádiopřijímače se sluchátky nebo do sluchátek vestavěné, počítačky, kazety aj. Rodiče by měla zaujmout nabídka zabezpečovacích zařízení – okenních a dveřových od 490 Kčs, automobilové 2950 Kčs, zavazadlové (například na přenášení tržby do banky) za 350 Kčs. A ještě něco: Každé dítě, které do prodejny ve Dvořákově ulici v Ústí nad Labem přijde 1. července, dostane kupon s číslem. Vylosování výherci obdrží kapesní počítačku a jejich jména budou oznámena 2. července.

Der Osten verliert Wasser

DRESDEN, 3. Juli (AP). Der Trinkwasserverbrauch der ostdeutschen Haushalte ist wegen des maroden Versorgungsnetzes noch höher als bisher angenommen. Er betrage täglich rund 500 Liter pro Kopf, im Vergleich zu 140 Liter in Westdeutschland, sagte Erhard Becker, Regionaldirektor des Mischunternehmens Thyssen Schulte jetzt in Dresden. Rund ein Drittel des Trinkwassers komme gar nicht beim Verbraucher an, sondern versickere im Boden. »Es tropft an allen Ecken und Enden des Netzes – durch Lecks und Roststellen.«

Über 60 Prozent der Trinkwasserleitungen in der Ex-DDR seien verschlissen, sagte Becker, der für Sachsen und das Rhein-Ruhr-Gebiet zuständig ist. Die Erneuerung werde schätzungsweise 17 Milliarden Mark kosten; mit noch höheren Summen müsse bei der Sanierung des Abwassersystems gerechnet werden.

V PRAZE SE SPOTŘEBUJE NA HLAVU 400 LITRŮ VODY A ZTRACÍ SE JI ASI 40%...

KOCOURKOV

Tropická vedra vyhnala většinu lidí k vodě, některým však zřejmě k zahřátí nestačila. Zděšení obyvatelé domu č. 61 v Londýnské ulici v Praze 2 včera ráno zjistili, že se u nich opět začalo topit!!! Před okny mají hromadu čerstvě přivezeného koksu a v bytech padesát stupňů. Zdá se, že podnik bytového hospodářství chce, aby si ještě užili nezdraženého tepla.

CO KOKSU ODPOLEDNĚ PŘIŠLA CHLADNÁ VLNA OD AZORŮ...

Lustrace s jasnými pravidly

(k2): Na svém veřejném zasedání se federální vláda zabývala zákonnou úpravou lustrací. Schválila návrh zásad zákona, kterým se stanoví podmínky pro výkon některých vedoucích funkcí ve federálních ústředních orgánech státní správy, policejních sborech federace, ČSA a hromadných sdělovacích prostředcích.

Jak novináře informoval místopředseda vlády P. Rychetský, pro vyjmenované státní orgány a organizace bude zákon platit jen pro všechny funkce, pro které je předepsáno vysokoškolské vzdělání. Neslučitelná pro výkon bude skutečnost, že občan v období od 25. 2. 1948 do 17. 11. 1989 byl příslušníkem nebo spolupracovníkem SNE na úseku boje proti vnitřnímu nepříteli, nebo byl tajemníkem KSC, nebo KSS počínaje okresním výborem, členem předsednictva ÚV KSC nebo ÚV KSS, členem výboru pro řízení stranické práce, popřípadě pracovníkem aparátu KSC nebo KSS, který měl možnost politicky řídit činnost SNB v uvedené oblasti. Dotčeným pracovníkům se budou vydávat osvědčení. Tento postup by se měl uplatňovat do 31. 12. 1998. Tímto dnem by měl zákon pozbýt účinnosti pro uvedené funkce s výjimkou soudců.

V případě nestátních sdělovacích prostředků bude federální ministr vnitra povinen sdělovat potřebné skutečnosti v podobě osvědčení šéfredaktorům a vydavatelům.

Vláda dále vyslovila souhlas se sjednáním protokolu o ukončení platnosti Dohody mezi vládou ČSSR a SSSR o rozmištní základěn s jadernými náboji na našem území z 21. 2. 1986. Schválila návrh zákona o živnostenské podnikatelské činnosti, který upravuje podmínky jejího povolání, provozování i kontrolu nad jejich dodržováním. Návrh zákona o kárné odpovědnosti soudců, který také schválila, navazuje na zákon o sudech a soudcích. Sleduje posílení záruk nezávislosti soudnictví. Souhlasila také se sjednáním dohody mezi vládami ČSFR a Itálie o stanovení úvěrového rámce ve výši 150 miliard lir.

UdSSR soll für Invasion zahlen

PRAG, 3. Juli (dpa). Das tschechoslowakische Bundesparlament fordert eine finanzielle Entschädigung für die Hinterbliebenen der 72 Menschen, die beim Einmarsch von Truppen des Warschauer Pakts im August 1968 in die damalige CSSR ums Leben gekommen waren. Wie die Nachrichtenagentur CTK am Dienstag meldete, sollen auch diejenigen einen Ausgleich erhalten, deren Gesundheit oder Eigentum unter der Invasion gelitten haben.

Mehr als 700 Menschen waren damals bei den Unruhen zum Teil schwer verletzt worden. Bis die CSFR und Moskau Schadenersatzforderungen – auch im Zusammenhang mit Umweltschäden, die die im Juni abgezogenen sowjetischen Truppen hinterließen – ausgehandelt haben, solle Prag einen Sonderfonds zur Verfügung stellen, hieß es.

DĚNKY ZA PŘÍZNU?

PŘEPRAVKY JAKO KONTRABAND?

V Plzni, známém městě piva, nastala kuriózní situace. Když si tu občan pochutná na lahodném moku, může si láhev dát jezdě na klobouk – obchody je totiž nevypouští. Odpověď vedoucího tuzemského odboru Západových pivovarů byla stručná: Láhve není do toho dávat, protože chybí přepravky. Strojiplast Tachov sice dodal ob- jednané množství, ale to nestačí. Situace se zlepšit po doobjednávání chybějícího množství. Od pondělí již pivovary expedují do obchodní sítě denně tisíc přepravek. Kam se však počely ty, které již v oběhu byly? Vždyt kolují mezi dodavatелеm a odběratelem stejně jako láhve. Jedna paní povídala, že jary je překupníci vyváží do Německa. Ze by to byl stejně atraktivní artikl jako bavreň kovy?

Der Bonanza-Fluch: Nur Adam, der Aussteiger, überlebte

Wenn die Cartwrights über die Ponderosa-Ranch ritten, waren sie die Western-Helden der ganzen Welt. Doch bis heute liegt über „Bonanza“ ein Fluch: Fünf der Hauptdarsteller starben. Zuletzt „Little Joe“.

- 1972 Dan Blocker, der „dicke Hoss“, erleidet nach einer Gallenblasen-Operation eine Lungenembolie. Er wurde nur 43 Jahre.
- 1976 Ray Teal erliegt im St.

Johns Hospital in Santa Monica einem monatelangen, nie genau benannten Leiden. Er spielte den bärbeißigen, schnurrbärtigen Sheriff von Virginia City, Roy Coffee.

Hop Sing - die Polizei fand ihn nach 10 Tagen

1980 Der Mann, der als drolliger Koch Hop Sing Millionen zum Lachen brachte, starb auf

grauenhafte Weise: Der Chinese Victor Sen Yung lag nackt auf dem Bett seines billigen Holzhauses.

Er war im Schlaf an ausgeströmtem Gas erstickt. Die Polizei fand ihn erst zehn Tage später.

1987 war die Reihe an Lorne Greene, dem Darsteller des kernigen, weißhaarigen Clansvaters Ben Cartwright. Der gebürtige Kanadier hatte nach „Bonanza“ nur noch selten Rol-

lenangebote erhalten, warb zuletzt für Hundefutter. 1985 erkrankte er an Prostata-Krebs, starb zwei Jahre später nach einer Operation an Lungenentzündung.

Nur einer blieb bis jetzt vom „Bonanza“-Fluch verschont: Aussteiger Pernell Roberts, „Adam Cartwright“. Er hatte die Serie freiwillig verlassen. Jetzt spielt er die Hauptrolle in der erfolgreichen Arzt-Serie „Trapper John M. D.“.

• Předseda FS ČSFR A. Dubček byl včera jmenován čestným občanem Benátek. Toto rozhodnutí přijala jednomyslně benátská městská rada.

Bonanza - die erfolgreichste Fernsehserie der Welt

Die älteste Fernseh-Serie der USA war sie nicht, aber die legendärste: 431 Folgen lang (bei uns 231mal) trabten, prügelten und ballerten die Cartwrights über den Bildschirm. Und sie war die erfolgreichste-weltweit.

Startschuß in Amerika: 1959, in Deutschland 1967. In ihren besten Zeiten lief die

Western-Serie um Farmer Ben und seine drei ungleichen Söhne in 80 Ländern, wurde von 400 Millionen Menschen gesehen.

„Bonanza“ heißt auf deutsch nicht nur „Goldgrube“, für die Hauptdarsteller war sie auch eine. „Little Joe“, „Ben“ und „Hoss“ kassierten pro Woche rund 60 000

Mark für ihre Rollen – damals Rekord. Erst 1973 erklang die berühmte „Bonanza“-Melodie (Komponist Jay Livingstonverdierte sich damit eine goldene Nase, schrieb auch „Que sera sera“) zum letzten Mal.

Schweiz am Rande einer Rezession

Die Schweizer Wirtschaft steht am Rand der Rezession. Nach acht Jahren eines kaum getrübtten Wachstums ist das Bruttoinlandsprodukt gesunken. In dem Land mit den zweithöchsten Industrie-Arbeitskosten zeigt der Außenhandel klare Zeichen eines Schwächeanfalls. Entlassungen nehmen zu und die Teuerung ist hoch. Das Bundesamt für Konjunkturfragen in Bern mag aber höchstens von einer rezessiven Phase sprechen. Doch die düstere Stimmung, die sich gerade unter den Konsumenten und Bauinvestoren breit macht, spricht Bände: Die längste Wachstumsperiode der Nachkriegszeit ist am Ende.

Das reale Bruttoinlandsprodukt (BIP), aussagekräftiges Barometer für das Befinden einer Wirtschaft, magerte im 1. Quartal um 2,1 Prozent im Vergleich zum 4. Quartal 1990 ab. Vom 3. zum 4. Quartal 1990 war es bereits um 1,6 Prozent zurückgegangen. Im Konjunktur-Bundesamt findet man dies noch nicht alarmierend, da die Wirtschaft doch nur auf normale Verhältnisse zurückgefahren werde.

Der oberste Schweizer Währungshüter, Nationalbank-Präsident Markus Lusser, erwartet für das gesamte laufende Jahr höchstens ein stagnierendes Bruttoinlandsprodukt – weil der Aufschwung in den USA weniger stark ausfallen werde als erhofft und weil sich in der Bundesrepublik das Wachstum abschwäche. Positiv daran ist immerhin, daß sich die etwa im Vergleich zu Deutschland hohe Teuerung in der zweiten Jahreshälfte durch das gebremste Wachstum abschwächen soll. Im Mai lag sie bei 6,3 Prozent.

Zu den ungünstigen Faktoren in der Schweizer Wirtschaft gehören die Arbeitskosten. Nach der jüngsten Übersicht der Schweizerischen Bankgesellschaft (SBG) lagen die Arbeitskosten in der Industrie im vergangenen Jahr bei 31,54 Franken (37,80 Mark) je Stunde. Die Schweiz war damit unter den wichtigsten Industrieländern das teuerste.

In den ersten fünf Monaten dieses Jahres kam zu sinkenden Importen der Schweiz ein nur bescheidenes Exportwachstum. Die Importe gingen um fünf Prozent zurück, die Exporte nahmen gerade noch um 0,1 Prozent zu. Ende Mai gab es mehr als 35000 Arbeitslose, eine

für die Schweiz hohe Zahl (Quote 1,1 Prozent). Die Arbeitslosigkeit nimmt seit Oktober zu, und kaum eine Woche vergeht ohne Meldungen zu diese: Im Webmaschinenzweig des Sulzer-Konzerns in Winterthur sollen bis Mitte 1992 etwa 600 von 3600 Stellen abgebaut werden.

Ist die Schweiz bald nicht mehr konkurrenzfähig? Vor kurzem meinten Fritz Leutwiler, Co-Präsident des schwedisch-schweizerischen ABB-Konzerns, und der Unternehmer Stephan Schmidheiny, der Wohlstand in der Schweiz sei gefährdet. Ihr fünfteiliges Reformpaket: Öffnung der Grenzen für Produkte, Dienstleistungen und Arbeitskräfte aus vergleichbaren Ländern; die Aufgabe staatlicher Monopolansprüche; die Stärkung des Standortwettbewerbs zwischen den Kantonen und die engere Begrenzung der Staatsausgaben. Ein Wirtschaften ohne Reform-schnitt werde ansonsten „verheerende Folgen“ haben.

ZE BY NA I DOŠLO?

Maršálské výroky

Jako nepochopitelné odmítají členové Českého svazu bojovníků za svobodu nedávné výroky ministra obrany SSSR maršála D. Jazova uveřejněné v Lidových novínách a ohrazují se proti jeho tvrzení, že v srpnových dnech 1968 „nikdo na nikoho nestřílel“. Poukazují na více než osmdesát tehdejších mrtvých, na rozstřílenou jasadu Národního muzea, na budovu rozhlasu a okolní domy v Praze i na další objekty v našich městech. Nepochopitelně zněly i výroky „posledního sovětského vojáka u nás“ generála E. Vorobjova v tom smyslu, že se stal okupantem až od listopadu 1989. Když jsem již dříve uváděl, nepovažoval jsem za nutné nějak je komentovat. Sovětská armáda a zvláště její maršálstvo a generálta žijí v jakémsi jiném světě, což je zřejmé důsledkem tuhé politické přípravy. Se svou ideologií jsou přesprávilí vzdálení obyčejnému světu, a tak chápu, proč jejich výroky často vypadají nepochopitelné. Generál Vorobjov své názory už říká doma. Včera odletěl...

MARŠÁL JE VŮL A VŮL ZŮSTANE VŮLBY...

BARIÉRA NAVÍC

Náš textilní průmysl si – jistě právem – nařká na ztrátu tradičních trhů (které braly doslova vše), na bariéry, které mu omezují vstup na trhy Jmé, na omezení ta či ona. Domácí trh mu mnoho nepomůže, protože vzory, materiál i ceny ne vždy korespondují s přáním či peněženkou zákazníka. A před časem objevila obchodní inspekce bariéru další – nízkou kvalitu. Jen na jižní Moravě byl například zastaven prodej výrobků z bavlny, hedvábí a vlny v hodnotě téměř čtyři sta tisíc korun. Proč? V látkách se vyskytovaly skvrny, řídká místa, vazební chyby, vadné tisky, díry, osmolení i útkové pruhy, záťahy, smyčky (odborník ví, co to je za pohromu). V hedvábí byly skvrny, pruhy, zatkané nečistoty, ve vlně zatkané špičavé nebo odlišné příze. Pro takovouhle kvalitu budou zahraniční trhy (ty nové) dlouho uzavřeny. A my doma? Abychom si do obchodu brali lupu. Pokud pokuty s výrobci třeba v Hedvě nebo Levitexu pořádně neotřesou...

M. Rostropovič do Prahy

[lcp]: Světznámý violoncellista a dirigent Mstislav Rostropovič navštíví po předloňných letech Prahu Nynější šéf Národního orchestru ve Washingtonu, jemuž brežněvovský režim odebral sovětské občanství a chtěl navždy vymazat jeho jméno z povědomí kulturní veřejnosti za železnou oponou, přispěje svým velkolepým uměním k připomenutí odchodu sovětských vojsk z ČSFR. I když tradiční jarní mezinárodní hudební festival již skončil, hodlá právě vzniklá nadace Pražského jara pokračovat ve své činnosti. Díky podpoře a. s. Motokov se v sobotu 6. července uskuteční ve Španělském sále za účasti prezidenta V. Havla výjimečný koncert, jehož výtěžek bude věnován Výboru dobré vůle O. Havlové. M. Rostropovič při této příležitosti vystoupí jednak jako sólista Dvořákova Violoncellového koncertu i jako dirigent Sostakovičovy V. symfonie. Koncert bude přenášen Čs. televizí a Čs. rozhlasem a vstupenky jsou k dostání v sekretariátu PJ-Hellichova č. 18, Praha 1.

„Per pedes statt Mercedes“

„JE TO PŘÍTO ŌBA, KDO MÁ AUTO ŠKODA!“

Temelín potřebujeme

Jsme zemí se slušně rozvinutým průmyslem, ale s poměrně chudými palivoenergetickými zdroji. Máme nekvalitní sirnaté hnědé uhlí, jehož zásoby se ztenčují. Spalujeme je v parních elektrárnách, které znečišťují ovzduš, ohrožují zdraví lidí, ničí le-

ALP AT LE OČKA - NE UČI ČITIT ENERGIU...

sy. Černého uhlí máme ještě méně a plynu i ropy minimálně. Pokud chceme rozvíjet dál naši ekonomiku

musíme vědět, kde a jak potřebné zdroje získáme.

Jednou z možností je výrazné snížení spotřeby paliv a energie — nejlevnější elektřina je pfece ta, kterou nemusíme vyrobit. Určitě by to šlo, protože na srovnatelnou výrobu jich potřebujeme podstatně více než jiné průmyslově vyspělé země. Část naší spotřeby pokryje dovezený plyn. A dál? Hlavním našim zdrojem budou muset být jaderné elektrárny, které by měly postupně nahrazovat ty klasické. Nejsme jediným státem, který na ně vsadil. Zatímco na výrobě elektřiny se u nás podílejí zhruba 28 procenty, ve Francii to je hodně přes 70 procent, v Belgii 65, Švýcarsku 37, Finsku a bývalé NSR 34. Vůbec největší počet jaderných elektráren najdeme v USA. Proto mě trochu zarazil výrok prezidenta ČSFR V. Havla při středeční návštěvě Temelína, že takové dílo je nutně dobudovat, ale podobná gigantomanie by se opakovat neměla. Vzory bychom ve světě našli, tam se budují podobná a bezpečná zařízení, navíc často pod zemí...

Rozhodně nechci obhajovat gigantománii minulého režimu. Je pravda, že ve světě stavějí elektrárny jako Temelín na menší ploše. Na druhé straně však provozují i zdroje větší. Dobře totiž vědí, že čím větší instalovaný výkon elektrárna má, tím je přijde kilowatthodina elektřiny levnější. Nejsm si jist, že bychom se bez dalších jaderných elektráren, které však musí být maximálně bezpečné, v budoucnu obešli.

Komu důvěru, komu hlasy

(rjh): Z červnového průzkumu Institutu je přizeň dvou třetin lidí, kteří pro ně lo- ni v červnu hlasovali. Následuje s pěti až deseti procenty HSD-SMS a Sládkova SPR-RSČ. Na Slovensku přes 30 procent hlasů dostalo Mečtarovo Hnutí za demokratické Slovensko, následované Slovenskou národnou stranou, SDL a KDH. Tisíc dotázaných občanů dalo v anketě vysokou důvěru prezidentu republiky. V Čechách většina obyvatel věří národní vládě, národní radě i federální vládě. Pokud jde o FS, převažuje v obou republikách nedůvěra, což rovněž platí o poradcích prezidenta.

PRESIDENT MA PORADCO DOST, TI PRY NETVOŘI K OBČANŮM HOST, KDYBY JE ALP VŠECHNY VYHĚMIL, NAZOR OBČANŮ BY SE STRYJNĚ NEZMĚNIL. LIDÉ DOHA NEBÍ CO BY CHTĚLI, NA ROLĚ VIKY UŽ ACI ZAPOMNELI...

VE VEJPRTECH BYL VYDAVATEL POČ. ROKU 1945 ZATČEN...

S ČSAD PO EVROPĚ

(svo): Otevření hranic přispělo ke zvýšení turistického ruchu, a tím stoupila i potřeba po mezinárodních dopravních spojích. Je chvályhodné, že ČSAD nezůstala posadu a snaží se našim turistům cesty usnadnit. O přehledu mezinárodních autobusových spojení, které ČSAD zajišťuje, nás informoval ing. J. Turin ze správy pro dopravu:

»V současné době zajišťují naše auto — Warnemünde—Kodaň, která je v provozu celoročně a je zajišťována ve spolupráci s dánskou firmou PANBUS. Mimo to mohou také naši občané využít i autobusových linek, které provozují zahraniční firmy SKANDITBUS a AUSTROBUS. Jezdí totiž přes naše území a zastavují na autobusovém nádraží v Praze Na Florenci. Zde probíhají vlastně všechny odjedy mezinárodních linek. V Brně je to pak autobusové nádraží Zvonafka.

Všechny tyto mezinárodní spoje zatím zajišťují autobusy značky KAROSA 736, ale máme objednaný luxusní a pohodlné autobusy značky MAN, které budou postupně současně karosy nahrazovat.

Bližší informace o mezinárodních autobusových spojích poskytnou všem zájemcům přímo na autobusovém nádraží Florenc, dále pak u jednotlivých podniků ČSAD nebo v cestovních kancelářích Bo- úpině nejnovější linkou je Praha—Berlín hemiatour a Čedok.

Peníze pro náš trh

WASHINGTON: Světová banka schválila první půjčku ve výši 450 miliónů dolarů pro ČSFR. Bylo to oznámeno v noci na včerejšek ve Washingtonu. Půjčka je určena na strukturální adaptaci čs. hospodářství, která má směřovat k rozvoji trhu a obnově ekonomického růstu v ČSFR. Jak sdělil zpravodaj ČTK asistent výkonného ředitele Světové banky ing. J. Jonáš, půjčka bude uvojněna ve třech etapách. První část ve výši 200 miliónů dolarů bude směřovat do Československa prakticky okamžitě — po vyřešení technických otázek převodu peněz. Druhá, ve výši 125 miliónů, bude uvolněna zhruba po půl roce a třetí ve stejné výši po dalších několika měsících. Schválení půjčky Světovou bankou znamená, že se otevírá cesta i pro poskytnutí půjčky ve výši 200 miliónů dolarů japonskou Export-importní bankou.

HAVÁRIE S DAŇOVÝMI DŮSLEDKY?

Dašší ministr v nemocnici — tentokráte I. Němec

Radu měsíců zůstávalo místo v čele tak důležitého orgánu, jakým je ministerstvo státní kontroly ČR, prázdné. Po řadě jednání bylo dvacátého června obsazeno členem ODS, poslancem FS, dvaatřicetiletým Igorem Němcem. V pátek půl hodiny před půlnocí se novému ministrovi stala, podobně jako před měsícem federálnímu ministrovi zahraničního obchodu J. Bakšayovi, dopravní nehoda. Havaroval v Horoměřické ulici v Praze B s autem, které sám řídil. Utrpěl otřes mozku a prasklinu čtvrtého hrudního obratle, pohmoždění a otevřená rána na hlavě. Jeho zdravotní stav je celkově dobrý, ale léčení si pravděpodobně vyžadá delší pobyt na lůžku.

Podle sdělení ministrova bratra I. Němce nezvládl řízení v zatáčce na vlhké vozovce poté, co byl oslněn protijedoucím vozidlem. Jel soukromě služebním vozem LADA, který je podle informace policie úplně zdemolován. Ministr se po nehodě v šoku nespěšně pokoušel nalézt telefonní budku a pěšky ušel asi sedm kilometrů až k bydlišti svého bratra. Zatím je vyloučeno cizí zavinění.

Je jistě nepříjemné, že česká vláda, podobně jako v případě J. Bakšaye vláda fe-

derální, ztratila přibližně zá stejných okolností na čas jednoho ze svých členů. D jak důležitý post v případě ministra I. Němce jde, svědčí i vystoupení předsedy poslaneckého klubu ODS v ČNR S. Voláka na nedávné tiskové besedě. Hovořil o potížích, které doprovázely diskuse před ministrovým jmenováním, a položil v souvislosti s úlohou ministerstva státní kontroly několik technických otázek: »Má někdo zájem, aby denně utíkaly milióny, možná desítky miliónů, na daňových únicích? Jde někomu o to, aby docházelo k nezákonným transferům státního majetku v průběhu malé a velké privatizace? Jde někomu o to, aby převod majetku KSC z federace na Českou republiku neproběhl tak, jak proběhnout má?«

Nyní by možná měl, podobně jako po nehodě J. Bakšaye poslanec SN FS J. Šolc, někdo přijít s interpelací. Tehdy totiž premiér M. Čalfa vyzval členy federální vlády, aby při svých cestách používali výhradně služební vozy s řidičem a respektovali maximálně povolenou rychlost. Vyze předseda vlády ČR P. Pithart podobně i ministry české?

VTRANTU BY SE FOTO DESTALO...

Přes hranici houšť

(čre): Nový hraniční přechod pro osobní železniční dopravu, pro pěší, cyklisty a motoristy se strojů do kubatury 50 ccm byl včera otevřen v Potůčkách v karlovarském okrese. Poprvé po 2. světové válce vyjel od tud osobní vlak s cestujícími do německého Johannegeorgenstadtu. Přes víkend mohli pěší i cyklisté poprvé využít také hraniční přechod mezi Kraslicemi na Sokolovsku a německým Klingenbergem stejně jako nový hraniční přechod ve městě Vejprty. Zatím pouze na zkoušku byl otevřen přechod Moldava—Rehefeld na Teplickou.

AVIA ZKOUŠÍ NÁPADNÍKY

Iveco, Mercedes-Benz, Renault. Ano, to jsou zvučná jména předních světových výrobců nákladních automobilů, kteří projevíli vážný zájem o spolupráci s pražskou automobilkou Avia Letňany. Vedení podniku nyní zvažuje poslední pro a proti, než dospěje ke konečnému výběru nejhodnějšího partnera. Pečlivě a v tichosti, bez zbytečné publicity. Avii jde totiž o hodně.

Vyřčení správného ortelu je pro podnik do jisté míry existenční záležitostí. Stávající ekonomická situace zde sice není ve srovnání s většinou našich autovýrobců tak špatná, nicméně potíže s odbytem je potřeba okamžitě řešit.

Asistent ředitele Ing. P. Chaloupka: «Pokles poptávky na domácím trhu je způsoben především snižováním výkonů dopravy. Svou roli hraje pochopitelně i devětadvacetiprocentní daň z obrátu, která se negativně promítá do ceny našich vozů. Pokud jde o tradiční vývoz do SSSR, sovětský zákazník má sice obrovský zájem, ale není schopen platit. Bohužel, zatím není vytvořen mechanismus, který by umožňoval platbu v národních měnách. Důsledkem těchto faktů se předpokládá pokles výroby o 4500 vozů oproti loňskému roku. Platební neschopnost podniku je převážně druhotná, závazky tedy zhruba odpovídají pohledávkám.»

Podmínky a požadavky pro vstup zahraničního kapitálu vypracovala Avia ve spolupráci s americkou poradenskou firmou Credit Suisse First Boston. Tzv. tender, čili poptávkové nebo, chcete-li, konkursní řízení, zveřejnil podnik koncem dubna tohoto roku. Kromě vyše uvedených firem projevilo o spolupráci zájem ještě několik dalších společností. Podle nejčerstvějších

informací má však být budoucí partner vybrán z trojice Renault, Iveco a Mercedes-Benz.

Technický náměstek E. Mandelík: «V současné době by nebylo seriózní hovořit o rozdílech v kvalitě jednotlivých nabídek, nicméně všechny jsou pro nás velmi zajímavé. Partneři navíc své nabídky stále zpřesňují a doplňují. Od spolupráce očekáváme celkovou modernizaci výroby, tak alychom udrželi a popřípadě zvýšili výrobní potenciál podniku. Jde nám samozřejmě o dosažení špičkové kvality našich výrobků a tím i jejich konkurenceschopnosti na světových trzích. To předpokládá zvýšení úrovně výzkumně vývojové základny a její posílení, úzkou spolupráci při

inovaci výrobků a zavedení nového výrobku v roce 1993. Chceme vytvářet novou obchodní politiku a očekáváme prodej v obchodní síti našeho partnera a jeho zájem účastnit se na společném budování obchodní sítě ve střední a východní Evropě. Velký význam přikládáme sociálním podmínkám našich zaměstnanců, otázkám pracovního prostředí a vytvoření systému vzdělávání a zvyšování odbornosti.»

Avia sice netrvá na majoritním podílu akcií, ale společný projekt musí prokázat prosperitu a celkové zhodnocení vložených prostředků. Vedení podniku předpokládá, že při solidním přístupu všech zúčastněných stran padne konečné rozhodnutí ještě v průběhu třetího čtvrtletí tohoto roku. My jen dodáváme, že v případě brzkého a úspěšného kontraktu půjde pravděpodobně o doposud druhý největší společný podnik na území České republiky.

■ VÍRA NEZNÁ HRANIC

V městečku Přimda, asi 10 km od hraničního přechodu do SRN, stojí hned u hlavní komunikace kostel sv. Jiří. Ještě nedávno byly na něm patrné stopy ničivého požáru obce v r. 1945, nyní na jeho věži již spočívá zrenovovaná kopule. Také vnitřní část kostela jsou restaurovány. S vlasteneckým zanícením se o to stará jeho administrátor pan děkan V. Born z Boru, který úzkostlivě dbá na to, aby nedošlo ke zničení architektonických zvláštností této starobylé stavby, např. unikátních kamenických památek z XV. století. Není rovněž bez zajímavosti, že zde v letech 1892—1894 kázal a sloužil bohoslužby jako kaplan významný český spisovatel J. Š. Baar. V současné době se tady zúčastňují náboženských obřadů vždy v neděli odpoledne i občané ze SRN. Snad je to i proto, že důstojný pán Born k nim dovede promlouvat stejně laskavě, jako ke svým farníkům. V pondělí o svatoúdušních svátcích zde celebrouval mši svatou páter J. Sommer, působící v Mnichově. Přijel s plným autobusem svých věřících a netajil se tím, jak je potěšen, že v kostele, v němž byl pokřtěn, může sloužit mši jako katolický kněz. K. RAISER, Přimda

Když se ucho utrholo

BONN: Na půldruhého miliónu marek co do hodnoty a tři nákladní auta co do objemu je odhadován rozsah ilegálních transakcí se starožitnostmi a zbraněmi mezi ČSFR a Bavorskem, které vyšetřuje prokuratura v Landsшту a Bavorský kriminální úřad (LKA). Podle věrejšího společného prohlášení obou institucí je vyšetřování rozsáhlé trestné činnosti vedeno proti 40-letému zaměstnanci z dolnobavorského okresu Freyung-Grafenau, který byl hlavním odběratelem pašovaných předmětů a proti dalším devíti německým občanům. Největším «úlovkem» bavorské policie v rámci tohoto případu je podle prohlášení gotická pieta v hodnotě 200 000 marek, která pochází z březnové krádeže v kostele v Nesvačilech v okrese Benešov. Odčizené starožitnosti do Bavorska převážel 51letý řidič německého velvyslanectví v Praze, který k tomu používal soukromého mercedesu s diplomatickým číslem. Byl mezitím zadržen a dosud se přiznal asi k deseti podloudnickým jízdám. Podle názoru policie však byla jejich frekvence podstatně vyšší.

■ VSTUPUJEME DO EVROPY

Uvolněním pout komunistického režimu se uvolnil také turistický pohyb k nám i opačně. To, po čem jsme léta toužili a co bylo pro nás pouhým snem, se stalo skutečností. V dnešní době se dokonce turistika nazývá ne ruchem, ale průmyslem a plněší nemalé valutové zisky. Jak dlouho to však bude trvat? Měl jsem velmi milou návštěvu ze SRN, s níž jsem chtěl za dva dny jejího pobytu u nás strávit co nejvíce příjemných chvil v hlavním městě, především prohlídku starých, světem obdivovaných kulturních památek. Při sobotní procházce Malou Stranou (1. 6., t. r.) projevilo mých šest přátel přání prohlédnout si chrám sv. Mikuláše. Při vstupu do chrámu jsme byli zadrženi službu zde konající paní «pokladní», která na nás požadovala 10 korun za osobu. A to velmi neadekvátním způsobem. «Za co? Za to, že máme svobodu náboženského vyznání?», zněla moje otázka. Odpověděla: «Za to, že jsou s vámi cizinci.» Podotýkám, že nikde na světě se neplatí za to, když vstoupí člověk do svatyně, ať křesťanské či muslimské. Příspěvek církvi byl, je a vždy bude tak vysoký, jaké má dotyčný věřící možnosti. Nikdy nikde jeho výše nebyla diktována osobou, která svým vystupováním připomíná středověkého výběrčího daní. Neboli, každý dobrovolně, i ta chudá babička přispěje podle svých možností na zvelebení kostela. Někdo dá 60 korun, někdo nic. To je přece součást svobody a demokracie. V našem případě jsme tedy chrám opustili ne proto, že bychom nebyli solventní, ale vzhledem k jednání «drába» u vchodu. Zůstal jen pocit křivdy. «Chceš-li se pomodlit — zaplat!» Vrátil jsem se k možnostem získat Čs. republiky. U stánku s obrázky Hradčan zaslechnu: «Pro Čechy 130 korun, pro ostatní 300 korun.» V restauraci II. třídy jako hlavní jídlo studená polévka, studené zelí, personál bez jazykových znalostí. Tak si představujeme vstup do Evropy? Ta nás nikdy takto nebude chtít.

M. KOČÁREK, Praha 5

G. Götting v roli defraudanta

Bývalý předseda východoněmecké CDU Gerald Götting je po předsedovi odborů v bývalé NDR Harry Tischovi druhý vysoký představitel NDR, který se musí před berlínským Zemským soudem zodpovídat ze zpronevěry jemu svěřených finančních prostředků. Podle obžaloby použil Götting 116 000 východoněmeckých marek z pokladny CDU na opravy svého letního sídla v Ahrenshoopu na pobřeží Baltského moře. Při přelíčení, které má skončit tento týden, vyšlo najevo, že nejprve zaplatilo opravu Göttingova domu nakladatelství CDU v Rostocku «Der Demokrat». Později byly do Rostocku peníze poukázány z pokladny vedení CDU v Berlíně. Gerald Götting tvrdil, že ihned po svém odvolání

«A ZAPLATIL VSTUPNE?»

z funkce předsedy východoněmecké CDU v prosinci 1989 vrátil do pokladny strany přes 155 000 východoněmeckých marek. Tím prý se se stranou finančně vyrovnal. Naproti tomu vypověděl tehdejší vedoucí ekonomického oddělení vedení CDU v NDR, že Göttinga i tehdy ještě upozorňoval na nesrovnalosti v hospodaření strany. Zajímavá byla také reakce G. Göttinga, když mu soudce Rheinwärt přečetl jeho výpověď z ledna 1990. Tehdy Götting přiznal, že peníze za opravu svého domu na baltském pobřeží straně ještě nevrátil. Götting odmítl — na radu svých tří obhájců — k této záležitosti vypovídat.

Götting soll hinter Gitter

Staatsanwalt fordert 18 Monate Haft ohne Bewährung

HELVETEK KOLÚ SI SNÍM MOE ROZUMĚL A POP SI VYPRÁVEĽI...

Svízele zahraničního podnikatele

Zahraniční investice a tržní hospodářství jsou příkazem chvíle. Akutní potřeba toho prvního patří k oněm výjimečným věcem, na kterých se snad shodnou všichni. Zádoucnost toho druhého narazí na pudový odpor soudruhů konzervativních i reformních, jakož i těch skalních socialistů, které ani čtyřicet let nepoučilo. Ideologicky nezarižení lidé budou snad souhlasit s tím, že drastické hospodářské okolnosti vyžadují drastická hospodářská opatření, že je tedy volně tržní hospodářství možná správnou odpovědí na prokázanou zhoubnost hospodářství řízeného. I bratr pana prezidenta, který nedávno navštívil Austrálii, řekl v Sydney, že »potiže s Klausem vyvěrají z jeho osobnosti (?), ne z jeho oddanosti zásadám tržního hospodářství«.

Když tedy přijmeme, že obojí, zahraniční investice i tržní hospodářství, jsou alespoň na čas věci žádoucí, očekávalo by se, že pro obojí bude plně hnojeno podhoubí. Ne tak.

Bůh mi nedopřál talentů, které by mi dovolily hospodářsky uspět, takže nejsem osoba povoláná. Mám však přítele, který tady v Austrálii prokázal nade vše pochybnost právě ty podnikatelské schopnosti, jež mi naprosto unikají. Tento tedy přítel se po sametovém listopadu rozhodl dát zbidatelé ekonomice staré vlasti přesně to, co chvíle vyžaduje: investice a zkušenosti úspěšného podnikání v tržním hospodářství. Rozhodl se dělat v ČSFR, co dělal a dosud s úspěchem dělá v Austrálii: vyrábět a exportovat, neptejte se, co.

Nakoupil stroje. Našel provozovnu (s námahou). Skočil... Čekal, že dopadne v tržním hospodářství. Dopadl v byrokratickém absurditánu, obývaném úředními šimly, úřední korupcí a bludištěm předpisů, které odporují nejen jeden druhému, ale také celé postatě funkce tržního hospodářství.

Jeden příklad. I já vím, že tržní hospodářství znamená volně obchodovat jak se zbožím, tak s pracovní silou. Zaměstnavatel platí v dnešním Československu padesátiprocentní daň ze mzdy, kterou nesmí zvýšit o víc než pět procent. Překročení posádné hranice je »pokutováno« zvýšenou daní ze mzdy. Volný obchod pracovní silou?

Dříve však, než může být podnikatel pokutován za zvyšování pracovní morálky tím, že odměňuje iniciativu a kvalitu za-
městnanců, musí být jeho firma (v našem případě společnost s ručením omezeným) zaregistrována v obchodním rejstříku. Na patřičném registračním úřadě jest však informován, že nejprve musí mít v baně firemní účet se základním kapitálem 100 000 Kčs. Náš podnikatel tedy odcválá v temně předtuše do předepsané banky, aby vložil v duchu volného podnikání předepsanou částku na předepsaný účet. Tam je jeho předtuška naplněna oznámením, že je otevření žádaného firemního účtu podmíněno zaregistrováním firmy v obchodním rejstříku.

Podobných úskalí je podle našeho těžce zkoušeného podnikatele v ČSBR (čti v Československé byrokratické republice) hojně. Cesta k cíli vede hustými štiky notářů, povoleními ministerstev financí a zahraničního obchodu, zdoluhavými peněžními převody atd.

Zaregistrování podobného podniku je v Austrálii otázkou jednoho dne. V »ČSBR« tři měsíce, pokud není proces urychlen pomocí tučných úplatků a přibráním společníka, pokud možno komunisty, protože jeho přátelé kontrolují klíčová místa a vědí, jak na to.

Některá z těch nejomezenějších omezení už byla odstraněna, ale napáchané škody se už v mnoha případech napravit nedají, protože ne každý má osobní poměr k Československu a nervy z ocele.

Jiný kamarád, jiný příklad. Tento se po dlouhých letech exilu usadil se svou australskou ženou v Praze, odkud pochází. Úřední šiml z nějakého důvodu vyžadoval potvrzení, že po třiceti letech manželské pohody nežije v hříchu. Má smůlu, žije, neboť čs. orgány neuznávají sňatky uzavřené »jen« v chrámě Páně. »Nevadí,« děl úřad pružně. »Sezdáme vás civilně. Dodejte australskou bumázku, že je vaše choť osoba svobodná, k odvětvím způsobilá.« Můj kamarád má problém. Austrálie církevní sňatky uznává.

Přičtěte k tomu úskalí jedné privatizace: renovace hotelu nemůže pokračovat bez podpisu budoucího majitele, který nemůže podepsat, co třeba podepsat, protože ještě majitelem není, a máte jejeton pro zasmátní. Až na to, že lidem, kterým leží na srdci blaho a důstojnost země, kterou mají rádi, mrzne úsměv na rtech.

Podobných úskalí je podle našeho těžce zkoušeného podnikatele v ČSBR (čti v Československé byrokratické republice) hojně. Cesta k cíli vede hustými štiky notářů, povoleními ministerstev financí a zahraničního obchodu, zdoluhavými peněžními převody atd.

Zaregistrování podobného podniku je v Austrálii otázkou jednoho dne. V »ČSBR« tři měsíce, pokud není proces urychlen pomocí tučných úplatků a přibráním společníka, pokud možno komunisty, protože jeho přátelé kontrolují klíčová místa a vědí, jak na to.

Některá z těch nejomezenějších omezení už byla odstraněna, ale napáchané škody se už v mnoha případech napravit nedají, protože ne každý má osobní poměr k Československu a nervy z ocele.

Jiný kamarád, jiný příklad. Tento se po dlouhých letech exilu usadil se svou australskou ženou v Praze, odkud pochází. Úřední šiml z nějakého důvodu vyžadoval potvrzení, že po třiceti letech manželské pohody nežije v hříchu. Má smůlu, žije, neboť čs. orgány neuznávají sňatky uzavřené »jen« v chrámě Páně. »Nevadí,« děl úřad pružně. »Sezdáme vás civilně. Dodejte australskou bumázku, že je vaše choť osoba svobodná, k odvětvím způsobilá.« Můj kamarád má problém. Austrálie církevní sňatky uznává.

Přičtěte k tomu úskalí jedné privatizace: renovace hotelu nemůže pokračovat bez podpisu budoucího majitele, který nemůže podepsat, co třeba podepsat, protože ještě majitelem není, a máte jejeton pro zasmátní. Až na to, že lidem, kterým leží na srdci blaho a důstojnost země, kterou mají rádi, mrzne úsměv na rtech.

Dalším bodem jednání rady byly nové, přísnější podmínky pro provozování taxi-služby, které vstupují v platnost 1. července. Novinkou je například, že každý taxik musí mít na pravých předních dveřích čitelně uvedenu cenu za 1 km. Na stanovišti si potom zákazník může libovolně vybrat vůz bez ohledu na pořadí, v jakém na stanoviště přijel.

Rada zastupitelstva schválila rovněž vyhlášku o odvádění poplatků za rekreační pobyt v Praze. V Praze 1-10, Modřanech, na Jižním a Jihozápadním Městě činí tento poplatek 15 Kčs za obsazené lůžko za 1 noc. Od placení jsou osvobozeni osoby, které mohou dokázat, že přijely z jiných důvodů, třeba na kongres, služební cestu apod. Naplatí jej ani nocležníci v turistických ubytovnách TJ a ostatních zařízeních, kde je cena za ubytování nižší než 20 Kčs.

der sich der ehemalige Krankenhausangestellte Amia Ismail gegen seine Entlassung wehrte. Der Ägypter, der für das Essen zuständig war, sagte aus, er sei entlassen worden, weil er sich geweigert habe, den Patienten diese Unsummen abzuverlangen.

DIE INDIANER FREUTE DAS NICHT: Als US-Präsident George Bush das Denkmal Mount Rushmore am Mittwoch, einen Tag vor den Feiern zum Unabhängigkeitstag am 4. Juli, besuchte, nannte er es ein Symbol für die Werte Amerikas: Für Unabhängigkeit, Freiheit, Demokratie und Gleichheit. Und den meisten US-Bürgern, die stolz sind auf diese vor 50 Jahren vollendeten 18 Meter hohen steinernen Gesichter der Präsidenten George Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln und Theodor Roosevelt, sprach er damit wahrscheinlich aus dem Herzen. Für einige Indianer sind sie aber nur ein Zeichen für die brutale Unterdrückung ihres Volkes durch weiße Eindringlinge. »Es gibt eine ganze Menge Leute, für die Mount Rushmore kein Grund zur Freude ist«, sagte Tim Giago, Herausgeber der »Lakota Times« und ein Ojgala-Sioux. Er gehört zu denen, die von Bush zu den 50-Jahr-Feiern eingeladen wurden, ein Erscheinen aber ablehnten. Nur wenigen Menschen sei bekannt, daß das Denkmal auf einem Gebiet errichtet wurde, das den Indianern heilig ist und das ihnen von der US-Regierung weggenommen wurde, sagte Giago. »Es war, als ob man Salz in eine offene Wunde streut.« Und er fügte hinzu: »Wenn Indianer an der Planung beteiligt worden wären, denke ich, dann wäre jetzt dort auch ein indianisches Gesicht.« Als 1927 mit den Arbeiten begonnen wurde, befanden sich die Lakota-Sioux noch in einem Rechtsstreit mit der Regierung, in dem sie eine teilweise Rückgabe der ihnen heiligen Black Hills von Dakota forderten. Die Regierung hatte das Land 1877 beschlagnahmt, als dort Gold gefunden wurde.

ASÍ TO NEBYLO O.K.!

Další společný podnik máme na světě! Spojili se čs. výrobce elektrochemických zdrojů proudu Batería Slaný a americký firma téhož zaměření Ralston Energy Systems. Cílem nově vzniklého podniku Ralston/Batería je výroba kapesních baterií světové úrovně s minimálním obsahem toxických látek. Společnost Ralston, která ve svém oboru patří k absolutní špičce, vložil postupně do projektu 26 milionů USD, jež jsou určeny pro nákup nových technologií v rámci celkové modernizace podniku. Po rakovnické Rakoně se tedy můžeme těšit z druhé významné kapitálové účasti amerického partnera. Jen ještě více odvahy, podnikatelé z USA! Vždyť tolik důležitých precedensů už je na světě!

KARDINÁLSKÉ BIRETY
ŘÍM: Papež Jan Pavel II. včera odevzdal kardinálský břit 23 novým kardinálům, mezi nimiž byl i nový slovenský kardinál J. Ch. Korec, jeden z těch, kteří trpěli za svou víru. J. Ch. Korec byl tajně vysvěcen na kněze v roce 1951 a v roce 1980 odsouzen k osmi letům žaláře, protože šířil víru mezi svými spolupracovníky. Jan Pavel II. připomněl v projevu k účastníkům konzistoře nedávne události ve střední a východní Evropě a vzdal hold těm kardinálům, kteří byli předchozími režimy perzekvováni. Ocenil, že křesťané v těchto zemích nepodlehli ani lichotkám, ani vydírání, což byla i zásluha těch odvážných kněží, jimiž se podařilo udržet jednotu věřících.

... A ČECHŮM NIC!

ZASTUPITELSTVA NEZNÁJÍ ZÁKONY

(Vr): O neshodách pražského magistrátu s obvodními a místními zastupitelstvy jednotlivých městských částí se zmínil na včerejším brífinku k jednání Rady zastupitelstva hl. m. Prahy primátor J. Kořán. Jak řekl, tyto spory vyplývají z neznalosti jednacích řádů, vyhlášek a zákonů. O odstranění některých městských částí jednotlivá zastupitelstva hovoří bez znalosti zákona o hlavním městě Praze.

Neshody se promítly i do jednání s firmou Dambach. Ke smlouvě, která byla uzavřena v listopadu loňského roku, na vybavení Prahy čekárnami a propagačními vitrinami, se mobil starostové všech městských částí vyjádřit v dostatečném předstihu. Avšak nyní, kdy by mělo dojít ke stavebním přípravám a od 1. srpna k montáži 50 přístřešků a 25 vitrin, začalo, podle slov náměstka primátora F. Poláka, zastupitelstvo Prahy i jednat s jinou zahraniční firmou, firmou Decaux...

Privatizace kassierte
600 Mark am Tag für Kaffee
LONDON, 4. Juli (AFP). Ein angesehenes Londoner Privatkrankenhaus hat von Arabern und anderen reichen Patienten

Kdy tam u vás máte nejmenší blázinec, abychom nezdržovali od práce?, ohlašovali jsme se minulý týden před návštěvou Čimické pivnice, kterou 3. června slavnostně — čepovali se zadarmo — otevřel nový majitel, Ladislav Vízek, bývalý fotbalový internacionál, jenž svými kousky okouzloval v dresu Dukly a reprezentace, ve francouzském Le Havre a dodnes v rakouské 3. lize v Gmundu. Po naší otázce byl u druhého aparátu slyšet dušený smích...

Pochopili jsme, když jsme se z centra prodrali až na čimickou periferii. Pivnice, které se tu neřekne jinak než »Kozlovna« (točí se velkopopovická dvanáctka) to

tiž leží nedaleko druhého vchodu do bohnického psychiatrického ústavu. »Hned proni neděli po otevření nás vykradli. Málem jsem skončil tam naproti,« svěčil se šéf, který ještě se společníkem podnik koupil v aukci za 2,5 milionu. Peníze si půjčili a měsíčně musejí splácet asi 50 tisíc. Když se okolí dozvědělo o úspěchu

možejmě šéf, jemuž ovšem při jeho zásluhách jen výjimečně půjčí kapitánskou pásku.

»Vlastně všichni mně oá tohoto druhu podnikání zrazovali a po prvních čtyřech dnech jsem jim málem dal zapravdu. Dělal jsem číšníka, točil u výčepu, a únavou domů ležl málem po čtyřech. Teď jsem ze sebe udělal šéfa a to je

Druhá kariéra

v aukci, nebylo člověka, který by Vízkovi (bydlí pár desítek metrů od pivnice) neblahopřál. VÍZEK: »A právě všem těm lidem se chci odvděčit perjektními službami.«

Po příchodu jsme majitele marně hledali v kanceláři za kuchyní. Láďa totiž zrovna »válel« u jednoho z kulečnických stolů. »Dneska se tu vyplácí kozlovský připlátek k důchodům,« oznamoval po prohrané partii, když prošedivějším vítězům platil výhry. Hravou povahu zkrátka majitele nezapře, ne nadarmo se mu říká »hračička«. Tak jako v jiných podnikcích bývá zvykem hry zakazovat, na stěnách »Kozlovny« prý brzo bude viset ozdobný nápis k podobným zábavám naopak vybízějící. Ani fotbal nepřichází zkrátka a pokračuje se v tradici jedenáctky FC Kozlovna, kterou majitel vybavil novými dresy a vůbec i jinak sponzoruje, hlavně po stránce pitného režimu. Nastoupit za ní mohou jen skální hosté a sa-

to pravě. Hospodu si koupil pro radost a také, jak zertem říká, nairuc manželce: »Chodím do hospody do práce, a to mi přece nemůže zakázat.« Paní Vízková se už ale do podniku také zamilovala a chodí vypomáhat. Personál jinak čítá šest lidí a majitel si dal při výběru pozor, aby to nebyli »řemeslníci« oborem: už zkažení. »Celý život jsem vlastně jedl

Láďa u pipy. Na požádání vám udělá hladinku sám...
Foto: LD — M. DVORÁKOVÁ

smutný z toho, když nějaký rozpaštěný host začne vykřikovat: Láďo, já ti chodil fandit na Duklu, zaplat mi panáka. Trhá mi srdce, když hostům účtuji, zvlášť při dnešních cenách, ale to bych to jinak mohl rovnou zabalit.«
A to se Vízkovi určitě nechce. Po fotbalu začal svoji arunou ka-

Loučení s volyňskými Čechy

Na otázku, co se jim v Československu líbilo ze všeho nejvíce, odpovídá hlouček dětí vracejících se po tříměsíčním pobytu u nás zpět na Ukrajinu: »Všechno.« Ale něco snad víc, loudím dál. »Kdepak,« opakují, »všechno.« Jak se jmenujete? ptám se čtyř chlapců. »Slávek, Saša, Vláša, Saša...« Příjmení? »Černý, Černý,« a ještě dvakrát zrovna tak. »Saša je můj bratr, ti dva jsou taky sourozenci,« vysvětluje Slávek. Kluci umají česky dobře. Byli ve Stráži pod Ralskem. Domů vezou bonbóny, čokoládu, dokonce i laciné digitálky. Jejich dospělí spolecestující zatím o závod s časem přinášejí zavazadla. Autobus zastavil daleko od nádraží. Odjezd vlaku se blíží. Perón Wilsonova nádraží se vyprazdňuje, jen do jednoho vagonu nelse nastoupit. Zrovna do toho, před kterým se bavíme. Nejsou »biletý«, Právodčí je neoblomný. Začíná shánka po vedoucí Světlaně, a než celá uřícená přiběhne, skupina značně zneklidní.

Do odjezdu sobotního vlaku zbývá pět minut. Konečně jsou všichni ve vlaku a to je jediná příležitost, jak promluvit s vedoucími. Do této chvíle nevnímali. Je pravda, že vychovatelky nedostaly peníze, které pro ně česká vláda schválila? ptám se paní Kolářské. Je. Starosta ze Stráže se ale pro ně vydal na ministerstvo školství ČR. Řekl prý, že neodejde, dokud těch 720 korun hrubé měsíční mzdy pro každou vychovatelku neobdrží. Jak mi dál řekla paní Kolářská, získal je. V posledním týdnu tříměsíčního pobytu. Ti ostatní, co nebyli ve Stráži, z toho nedělají tragédii. »Však nám ty peníze neutečou, vracíme se na podzim,« usmívají se. Shovívavě. Inu takový malý, byrokratický šrám na jinak hezkém úmyslu.

Ze Všetat do Evropy

(toh): Hlavní exportér čerstvé cibule na trhy EHS, německá firma Atlanta, zahájila tento týden oficiálně svou činnost v ČSFR. Padesátí procenty se na čs. pobočce Atlanta podílí český Novafruct. U nás se firma zabývá i exportem a importem ovoce a zeleniny a na rozdíl od podobně zaměřených

Svět byl na pokraji války

MOSKVA: Požár municičního skladu sovětské severní flotily poblíž města Severomorska v roce 1984 nešlo ani tehdy utajit úplně. Málo je však známo, jak k požáru došlo a že hrozilo vypuknutí globálního válečného konfliktu. Informace o této utulené události z posledních let »období stagnace« přinesl v sobotu deník Kuranty.

Velkému požáru předcházela malý požár na nedaleké odpalovací základně raket středního doletu, které jsou namířeny na území člena Severoatlantického paktu Norska. Vznikl v ubikacích mužstva zřejmě neobalostí, ale k úplněmu objasnění okolností již asi nedejde. Jeho původci totiž zahynuli při snaze uhasit oheň, který se rychle šířil mezi uskladněnými raketami. Jisté je jen to, že v důsledku požáru jedna raketa odstartovala a vydala se ke svému naprogramovanému cíli na norském pobřeží.

Protiraketová obrana sovětského námořnictva zareagovala dobře: neohlášenou střelu (1 když z vnitrozemí) bez váhání sestřelila. Hrozilo totiž reálné nebezpečí, že v oněch dobách sovětsko-americké krize kolem raket Pershing a SS-20 by NATO mohlo na nečekáný, byť neúmyslný útok odpovědět tvrdě.

Hořící zbytky rakety však dopadly na municiční sklad námořnictva, ve kterém, jak se věřilo, byly uloženy i bojové jaderné hlavice. Na požár skladu zareagovalo velení severomořské flotily neslavně. Důstojníci především evakovali své rodiny ze Severomorska, »nejvyšší hodnosti šly v tomto ohledu příkladem nižším,« konstatuje list. Za nimi se pak až do města Kandalakša na opačné straně Kolského poloostrova

bleskově přemístil celý štáb v čele s admirálem Michajlovským.

Naštěstí se ukázalo, že domnělé jaderné hlavice byly jen cvičné a měly simulovat hříby jaderných výbuchů během vojenských manévru.

Do očí bijící »statečnost« velení flotily, však v souladu s tehdejšími zvyklostmi neměla okamžitý dopad. Nejprve se rozdávala vyznamenání všech důrovní. Na velitele požárních jednotek a jeho mužstvo však podle listu nezbyla ani medaile, symbolickou finanční odměnu vojáci odevzdali na Fond míru. Admirál Michajlovský byl zbaven funkce až po několika měsících a pod zcela jinou zámkou.

Goliáš pro prince

(mv): Šternberská Chronotechna, největší evropský výrobce mechanických budíků, vyrobila pro vedoucí představitele nadace The Prince of Wales Business Leaders Forum včetně britského korunního prince Charlese šest budíků typu Goliáš patřících k největším, které firma zhotovuje. Jsou oválné ho tvaru v polokulovém pouzdru se zlatými doplňky. Jde o šest originálních provedení v barvách bílé, bordó a blankytně modré se speciálním číselníkem se světle šedými, anebo zlatými číslicemi. Dominantou budíku je znak nadace s nápisem. — Chronotechna vyrábí nyní 1 800 000 mechanických budíků ročně v 560 typech a modifikacích. Sedm desetin vyrobených budíků putuje na západní trhy — do zemí Severní, Střední a Jižní Ameriky, Austrálie i západní Evropy.

CIBULIČKA SLADRA, MÁ PANENKA UŘVANA... A VYZVÁNÍ MU ALZBETINĚHO ŠREKANDU!
chodní ředitel Atlanty Praha ing. Josef Čermák prohlásil, že na finanční problémy si zatím stěžovat nemohou, starosti však mají s platební neschopností značného množství odběratelů a špatnou kvalitou domácích speciálních firem.

Již sedm týdnů je Tomáš Smíd trenérem Borise Beckera. Přirozeně je ještě brzy bilancovat úspěšnost jejich spolupráce. Jak ji hodnotí teď ve Wimbledonu Tomáš Smíd? »Boris a já se k sobě dobře hodíme...«

NEJDŘÍV

V německém tisku se objevilo k tomuto tématu několik článků. Tak například Welt am Sonntag konstatuje, že podobně jako při spolupráci s jinými trenéry si Becker také od Smída udržuje patřičný odstup. A tak zatímco německý tenista bydlí v jednon-luxusním domě v londýnské čtvrti Wimbledon, Smíd obývá neméně reprezentativní budovu o několik ulic dále. Na tom není nic neobvyklého, neboť je běžné, že hráč netráví volný čas s trenérem. Becker byl navíc v prvním deštivém týdnu wimbledonského turnaje většinou v další budově, kterou pronajal Německý tenisový svaz (DTB) pro hráče ze SRN. Tady se mohou regenerovat, mají zde možnost masáže nebo odreagování při knižce nebo televizi.

Podle Welt am Sonntag tráví Tomáš Smíd volný čas většinou ve »svém domě« s odvodněním: »Boris přece potřebuje klid.« Za podobných podmínek spolupracoval Becker také s Bobem Brettem. Vše podle přísných pravidel. Společně tvrdě trénovali na kurtu, volno trávili každý podle svého. Výjimku snad částečně představoval Günther Bosch, který byl pro Beckera něčím víc než pouze trenérem. Současně tu

ké »otcem« a přítelem. Citovaný list zdůrazňuje, že Tomáš Smíd je přesně tím mužem, který nejvíc odpovídá ideálu Beckerova trenéra. To si údajně myslí i Beckerův manažer Ion Tiriac, který vždy toužil po tom, aby jeho svěřence trénoval někdo, kdo na vlastní kůži zažil atmosféru velkých finále grandslamových turnajů.

»Vím naprosto přesně, co je nutné hrát v té či oné situaci.« říká Smíd, jehož předností je nesporně skutečnost, že dobře zná všechny současné Beckerovy soupeře, proti nimž také sám hrál. »Právě proto mohu už dopředu provést přesnou analýzu každého zá-

U STOLU

pasu, který si s Borisem společně u stolu převráje-me.« Welt am Sonntag zdůrazňuje, že Smíd toto skutečně perfektně umí, neboť vždycky platil za výběrního stratega a tenistu, který hraje »hlavou«. Boris ho dnes sice může porazit na kurtu, ale zřejmě nikdy na šachovnici.

V Londýně Becker denně trénuje se Smídem, ale kromě toho často také s Francouzem Forgetem, Jugoslávцем Živojinovićem nebo s německým tenistou Kühnenem. A co bude dál, po Wimbledonu? »Tím se budu zabývat až později.« říká Tomáš Smíd. Smtouva je zatím limitována londýnským turnajem. V Paříži se Becker dostal do semifinále a Smíd tím splnil svou povinnost. Povede se mu to — přesněji řečeno německému tenistovi — také ve Wimbledonu?

Ein altes Mütterchen kommt in den Kreml und trifft Gorbatschow. Sie frag ihn: »Sagen Sie bitte, Genosse Gorbatschow, wer hat den Sozialismus entwickelt? Waren das Politiker oder Wissenschaftler?« — »Das waren natürlich Politiker, Mütterchen!« antwortet Gorbatschow. — »Dachte ich mir's doch«, nickt die Frau, »weil, wenn es Wissenschaftler gewesen wären, die hätten das zuerst an Ratten ausprobiert.«

na kontě je už přes milion a částka narůstá, třebaže »majitel« firmy (P. O. B. 19, pošta 21, Havířov) je už ve vazbě. Firma Courier Agence totiž v Německu neexistuje. Pokud naří občané na konto její »pobočky« poslali peníze, dostali se do role postižených a mohou se přihlásit na policejním odboru vyšetřování v Ostravě. Kriminální připomínají, že zprostředkováni kon-taktů do zahraničí je vázáno povolením a registrací u ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a federálního ministerstva zahraničního obchodu..., což výše uvedené firmy nedostaly.

Picasso se vrátil do Prahy

Pražská policie předběhla Pinkertony • Náměstek ministra jasnovidcem? • Tři obrazy byly u nás

Dne 6. května byly z Národní galerie ve Šternberském paláci v Praze odcizeny čtyři špatně střežené obrazy Pabla Picassa: Absint a karta, Mandolína a sklenice pernodu, Stůl s pohárem a Přístav Tadaques. Pražská kriminálka odvedla práci na jedničku s hvězdičkou: Obrazy našla a zajistila 27. června na území hlavního města Prahy v 18 hodin 10 minut. Tento časový údaj je, jak vidno z dalšího, důležitý.

Shrňme však zatím dostupná fakta. Představitel pražské policie, tedy pražský policejní šéf pplk. JUDr. Pavel Hofman, jeho zástupce pplk. JUDr. Jiří Staněk a náčelník speciálního týmu mjr. Jaroslav Suchánek, mohli přijmout blahopřání i od hlavního velitele bezpečnostní síly v ČR pplk. JUDr. Fr. Zelenického či od šéfa federální kriminální policie plukovníka JUDr. Fr. Maryšky, jehož lidé se podíleli na úkonech spojených se zatčením pachatelů na německém území. ... Pinkertonova agentura se rovněž ujala pátrání a vypsala na dopadení pachatelů vysokou odměnu. Dostanou ji pražští policisté? Nevědí.

Vědí, však více, než zatím mohou říci novinářům. Mohou říci, že obrazy jsou v pořádku, byt bez rámu. Podle vyjádření ředitele Národní galerie budou podrobeny odbornému zkoumání — pro jistotu —, ale pachatelé s nimi zacházeli slušně. Kdo jsou ti pachatelé? Českoslovenští státní občané, více o nich zatím říci nelze. Na otázku Lidové demokracie, zda šlo o loupež na objednávku, odpověděl Pavel Hofman záporně. Lupiči hledali zákazníka, našli jednoho zájemce z arabských zemí a jednoho z Japonska, ochotné zaplatit za jeden obraz sumu mezi pěti až sedmi milióny dolarů.

Když ředitel Národní galerie dr. Lubomír Slavíček otevřel speciální kufr, mnohým se tajil dech. Tři obrazy nevelikých rozměrů, ale jedinečné hloubkou výtvarného projevu... Zatím tři. Čtvrtý je dosud v SRN a do Prahy se vrátí co nejdříve.

Do pátrání se zapojili i senzibilové, ovšem bez úspěchu — jeden dokonce volal ve čtvrtek večer, že podle jeho vidění jsou obrazy kdesi v jižních Čechách... Policie jim nicméně děkuje za dobrou vůli. Nadpřirozené schopnosti však prokázal náměstek

federálního ministra vnitra Jan Ruml, který včera — podle sdělení ČTK — ohlásil ná-lez obrazů branným a bezpečnostním vý-horům FS; tedy asi šest hodin před jejich skutečným nálezem a převzetím. A dodal, že k objasnění případu přispěla i čs. policie. Takže podle pravdy: Případ vyluštila výlučně pražská kriminální policie, zatím-co federální a německá zajišťovaly jen určité úkony v rozsahu svých kompetencí, protože pražská kriminálka nemůže třeba v Německu někoho zatýkat. Podle slov pražských kriminalistů předčasné zveřejnění jakýchkoliv faktů mohlo ohrozit zdar klopotného pátrání. Respektovala to i ně-mecká strana, která uspořádala tiskovou konferenci rovněž až včera dopoledne v Mnichově.

Obrazy jsou na světě — snad se najdou prostředky na jejich lepší ostrahu. Pražská policie zapracovala jako za dob románového pana rady Vacátka, který, jak víme, také mívával občas potíže se zásahy vyšších činitelů. A protože až na jednu jsou objasněny všechny letošní pražské vraždy a mnohé další závažné trestné činy, lze soudit, že pražští policisté a jejich šéfové jsou muži (i ženy) na svém místě.

Lůza povstala

VARŠAVA: Výbuch rasové nenášenlivosti prožívá polské město Miawa. Devět zdevastovaných domů, šest zničených aut, ztráty za téměř 100 000 dolarů a dva zabítí Romové — taková je bilance útoku podnapilého davu za přihlížení místního obyvatelstva na romskou čtvrti o středěční noci. K srážkám agresivního davu s policií, která použila slzný plyn a v potyčkách přišla o tři vozy, došlo ve čtvrtek večer. Policie informovala, že protiroský pogrom vyprovokovala dopravní nehoda, kdy mladý romský řidič srazil mladíka a dívku, kteří jsou nyní ve vážném stavu, a z místa nehody ujel. Díky zásahu vůdce místní romské komunity se však sám přihlásil na policii. Po měs-tě však již kroužily fámy o smrti oběti nehody a veřejnost nevěřila ani zprávám o zatčení pachatele. Okraskní prokuratura zahájila vyšetřování. Ve vyšetřovací vazbě je devět podezřelých.

KONEC PODVODNÍKA

Před necelým měsícem upozorull ostrava-ští kriminalisté, aby občané už neposílali žádné finanční příspěvky na konto tzv. kanadské firmy Mecano Bald, a už je tu další podvod. Devětadvacetiletý muž, vydávající se za zástupce pobočky německé firmy pro výhlední země Courier Agence, sliboval v inzerátech po celé republice kon-takty pro zájemce o práci v zahraničí, na-vozování obchodních styků i vyhledávání manželského partnera či přítele. Leták sil-boval i překládá inzerce pro zahraničí a je-li otkátní v kterékoli zemi světa. Sít jeho spolupracovníků měla za úkol kontaktovat zájemce, kteří už jen posílali peníze na účet Komerční banky. Zájem o služby byl veliký,

»To je ono!« chtělo se nám obdivně zvolat, když nás náhoda zavedla mezi deřevickými činžáky do soukromého snack baru Fontána na rohu Eliášovy ulice, tedy bývalé Pohraniční stráže. Za jedenáct měsíců se změnila někdejší mlékárna v harmonii barev a materiá-lů. Se smyslem pro detail tu vzniklo nepodřizivé, ale přesto atraktivní kul-turní prostředí přímo vybízející k odlo-žení všech chmur a starostí. Čtyřlístí-četileté majitelce Maril Čapkové se po-dařilo prorazit hráz průměrnosti, se kterou se stále ještě bohužel v podob-ných, byt nových zařízeních setkává-me. »Fontána je v Praze naprosto bez konkurence,« sdělili s námi obavu nad interiérem vzdávajícím hold českému řemeslu i herec M. Pešek a vedoucí odd. nábytku OD Kotva L. Kolomazník, které jsme zastihli mezi hosty. Takové ukusné podniky by slušely dozajista i jiné pražské ulici. Ale pozor — stejně inspirující by měly být i poměrně nízké ceny, které přitažlivost Fontány za-vršují.

Zásadní změny v policii nemožné Autoturist zlevňuje

{lup+fp}: S odchodem posledního sovětského vojáka skončila svou činnost parlamentní komise pro kontrolu tohoto odsunu, ovšem pokračovat v práci bude v nové formě a s řadou nových lidí. Vyřešeno totiž není dosud odškodnění obětí invaze. Předpoklad komise je 80 usmrcených a 300 zraněných, ale přihlásilo se zatím málo osob; komise se proto obrací na poškozené či pozůstalé, aby o sobě dali vědět. Komise zároveň konstatovala, že byla konečně odstraněna základní překážka případného tranzitu sovětských vojsk z území bývalé NDR.

Zbytek věrejšího jednání branné bezpečnostních výborů FS zabral návrh zákona o služebním poměru policistů. Všechny připomínky byly postupně potlačeny základním rozporům: návrh nepředpokládá změnu dosavadní tuhé vojenské organizovanosti policie na mírnější, polovicivilní. Řada poslanců toto pojetí zpochybnila; diskutovalo se např. o tom, zda tuto změnu lze vůbec nyní provést (ministr Langoš tvrdí, že ne), zda na ni vůbec budou peníze (ministr Klaus tvrdí, že ne) a zda touto změnou nebude ohrožena disciplína a akceschopnost policie (M. Kocáb a další tvrdí, že ne). Poslanci se rozdělili do dvou táborů; polední přestávka pak ale posloužila k ujasnění názorů a po ní došlo k určitému sblížení stanovisek, takže zákon nebyl odmítnut a poslanci přikročili k projednávání jednotlivých

paragrafů, které bude pokračovat i v pondělí.

V závěrečné debatě k zákonu o ochraně ovzduší ve výběrech pro životní prostředí se ozvala řada požadavků na zpřísnění postihů všech typů znečišťovatelů. Jak konstatoval poslanec J. Lux (KDU), výše pokut je stále nedostatečná a podnikům se vyplácí je platit. Zvýšení pokut (jejichž zaplacení nezbavuje znečišťovatele povinnosti náhrady škod) pak bylo schváleno až na hranici 5 a 10 mil. Kčs u středních, resp. velkých znečišťovatelů. Způsob informování veřejnosti při vzniku smogových situací zákon svěří do působnosti národních rad. Jejich připomínky k návrhu federální úpravy byly do konečné verze v široké míře zapracovány, takže hroty kompetenční nevráživosti by měly být otupeny.

{lk}: Cestovní kancelář Autoturist, která jde do privatizace, letos poprvé nabídla pobyt v Řecku od kempů až po penziony. Nyní vyhlásila od 20. července zlevnění o 12 až 22 procent pro týdenní pobyty v apartmánech penzionu Paralia v přímořském letovisku Katerini. Tak např. dvouložkový komfortní apartmán se sprchou, WC, kuchyňkou včetně chladničky, který stál na týden 6990 Kčs, přijde nyní na 6160 Kčs. Pro ty, kdož jedou do Rakouska nebo do Itálie, prodává Autoturist ve všech svých pobočkách za koruny poukázky na přenocování v penzionech 52 míst rakouského Salcburska. Poukázky mají hodnotu 140 až 170 šilinků pro dvouložkový pokoj se snídaní a Autoturist je prodává v pouhém přepočtu oficiálního kursu bez jakékoliiv příirážky.

Pod křídly Černých šerifů

I ŽENY MAJÍ V TÉTO BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBĚ MÍSTO

Vzrůstající kriminalita i obecně neuložená situace v místech hustějšího osídlení dává podnět ke vzniku různorodých bezpečnostních složek. Jednou z nich je akciová společnost CBS — firma se zahraniční kapitálovou účastí, působící po celé ČSFR.

Nenápadná branická vilka je sídlem jejího pražského ředitelství, které za pomoci šestičlenné administrativní skupiny řídí agendu dalších sekcí v Olomouci, v Brně, v Trutnově, v Klatovech, v Plzni, v Karlových Varech, v Bratislavě a nově v Českých Budějovicích, v Jablonci a v Praze. Pro firmu je společná jediná ochranná známka, podle níž se ti právní Černí šerifové odlišují od mnohých samozvanců.

«Máme kolem 160 zaměstnanců,» prozradil ml ředitel akciové společnosti ing. K. Lipkovský, «kteří procházejí speciálním konkursním řízením. Všichni musí mít naprosto čistý trestní rejstřík i bezúhonnou minulost. Proto při výběru úzce spolupracujeme s občanskými komisemi, které nám uchazeče prolustrují. Zajímáme se především o profesionální sportovce, u nichž se předpokládá, že se nevěnovali politické činnosti. Věková hranice je 25 let. Naše řady nejsou uzavřeny ani ženám. Vítány jsou zejména karatistky a judistky.»

Zástupce ředitele Milan Hurný poukázal na rozsah činnosti této akciové společnosti.

Nabízejí ozbrojenou ochranu při přepravě peněz, cenin a obrazů. Poskytují osobní ochranu významných osob a bezpečnostní službu při různých setkáních a mezinárodních sympoziiích.

«Na prvním místě,» pokračoval ředitel společnosti, «vykonáváme preventivní službu ve spolupráci s policií. Mnoho se však ještě bude muset změnit. Snad v tom pomůže i nový policejní zákon. Dokud policista nebude mít na ulici autoritu, tak tam bude úplně zbytečný.»

Poslední a také nejkratší

Již dlouho je jasné, a přeměny ve východní a střední Evropě to ještě zdůraznily, že forma spolupráce, reprezentovaná Radou vzájemné hospodářské pomoci, nemůže být pro většinu členských zemí v budoucnu významným přínosem. Proto se také včera v Budapešti sešli zástupci Bulharska, Československa, Kubu, Maďarska, Mongolska, Polska, Rumunska, Vietnamu i SSSR a podepsali protokol o zrušení této organizace. Včerejší, 46. zasedání bylo nejen poslední, ale zároveň pravděpodobně nejkratší v celé dosavadní dvačtyřicetileté historii Rady.

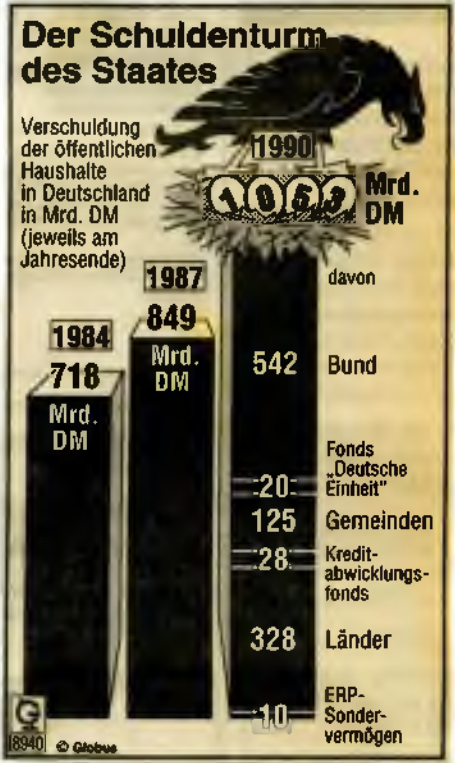
Z jednání vyplynulo, že finanční, majetkové a právní otázky související se zánikem RVHP, bude řešit zvláštní komise. Rozpuštění Rady nabude platnosti 90 dní po podepsání protokolu. Účastníci zasedání rovněž vyjádřili přání pokračovat ve spolupráci a vytvořit konzultativní organizaci, jež by sloužila k výměně informací o přechodu ekonomik jednotlivých zemí na tržní systém.

Zánik RVHP rozhodně neznamená konec spolupráce mezi jednotlivými bývalými členskými zeměmi. Půjde však o vztahy na jiné úrovni. Sovětský svaz a ostatní východoevropské země se rozhodly od 1. ledna 1991 financovat své obchodní transakce v dolarech, a ne už v převoditelných rublech, zúčtovací jednotce, na které byla RVHP vlastně postavena. S tím však jsou problémy. Ani SSSR, ani východoevropské země totiž nemají dostatek devizových rezerv, aby v dolarech mohly obchodovat. Z těchto i řady dalších důvodů vzájemná obchodní výměna mezi SSSR a evropskými členskými zeměmi RVHP letos opět výrazně poklesla. To by však neměl být důvod, abychom sovětské trhy ztráceli. Pokud je neudržíme, může je získat někdo jiný.

Rošády, obstrukce, rizika

Politické formace, vzniklé rozpadem OP a VPN, si vyžádaly další změnu zasedacího pořádku v plénu FS. Seskupení poslanců podle stranické příslušnosti jistě umožní bezprostřednější kontakty a snad i urychlí složitá jednání. Nová rošáda v plénu však nemá nic společného s výběrem sedadel ve výběrech, který zůstává svobodný. I tam se stejnobarevné skupinky logicky drží pohromadě.

Hodné pozoru je ovšem obsazení posledních lavic, pro něž se ve škole ujal označení «oslovské». Možná právě proto, že nebyť na očích znamená také mít dokonalý přehled ze zadních pozic, uchylují se tam poslanci politických sil tak či onak zhrzených. Není žádoucí výjimkou, sejde-li se v zadní škamně kterežosi parlamentního výboru pět zástupců KSČS se třemi členy SNS. Neútočí sice na záda svých kolegů hábrlaty jako ve škole, ale málokdy odtud zazní něco moudrého, neřku-li konstruktivního. Za to vládní obstrukční stranická disciplína. Vyskytne-li se návrh dostatečně groteskní, stačí mrknout k sousedům a celá oslovská lavice hlasuje jako jeden muž. Naštěstí se předním lavicím zatím daří destruktivní tendence přehlasovat. Znepokojivější jsou počty těch, kdo do opozičních lavic kdykoliv mohou usednout. Čtyřicet sedm komunistů, to je šestina parlamentu — a v současnosti nejpočetnější skupina. S komunisty často hlasují nejen poslanci SNS (14), ale i HZDS (17), a alespoň částí HSD (6). Různými sametovými pouty je s nimi spojena nevyzpytatelná padesátka zástupců levice a značné části tzv. středa. Suma summarum se počty ne dost konstruktivních bliží polovinám sněmoven. To jistě není

nejlepší záruka akceschopnosti a důsledného prosazování reform. Jestliže se těsná produktivní většina bude dále štěpit a nebude postupovat dost svorně a prozíravě, může se snadno stát, že z pozitivních záměrů zůstane žalostné torzo a na takto krátkozraké politiky zbudou (v lepším případě) zase jen oslovské lavice. Tentokrát s plnou oprávněností přivlastku.

„Und nach den sieben fetten Jahren kamen die sieben mageren“

Deutscher, dein Geld brennt

Es war doch nur ein sanfter Satz. Pfenninge. Benzin wird halt ein bisserl teurer, Diesel ein ganz klein wenig. Und Heizöl, daß du es kaum merken wirst. Dagmar Berghoff lächelte, als sie es sagte. Claus Seibel von „heute“ war freundlich wie immer.

Großes, lehrt Nietzsche, kommt stets auf Taubenfüßchen daher.

Dann die lustigen Bilder, wie der Tankwart klettert, seine Preise wechselt. Staunen. Doch 20 Pfennig pro Liter. Aha, Hamsterkäufe; Kanister.

Die neue Mineralölsteuer soll 5 Milliarden bringen.

Schnitt. In den Lohnbüros ziehen sie dir im August 15 Prozent mehr ab. Zwei Monate zusammengefaßt. Danach 7,5 Prozent.

Die höhere Lohnsteuer soll 12 Milliarden bringen.

Schnitt. Mehrwertsteuer. Nur ein kleines Wort, bloß ein Prozent. Ein Hauch der Berghoff in den „Tagesthemen“, ein Nichts. In 18 Monaten wird europaweit „harmonisiert“. 15 Prozent statt 14.

Die höhere Mehrwertsteuer wird wohl 10 Milliarden bringen.

Schnitt. Norbert Blüm. Ein kleiner Blick durch seine Eier-Brille. Den Krankenkassen fehlen 5 Milliarden.

Telekom. B-Netz, C-Netz. 6 Milliarden? Bahn, hohe Schulden wie noch nie. Ein Nebensatz; Infrastruktur und so.

Schnitt: Arbeitslose. Im Osten ist es jeder zweite. Ja, ja, der Übergang zur Marktwirtschaft. 50 Milliarden fehlen in der Kasse. Im April stieg der Beitrag, den sie dir abziehen, erst von 4,3 auf 6,8 Prozent. Petitessen vor und hinterm Komma.

Schnitt. Renten. Angleichung im Osten. 10 Prozent plus. 19 Prozent? Kleine Gaben der Gerechtigkeit.

Benzin rauf, Lohnsteuer rauf, Mehrwertsteuer rauf. Telefon rauf. Paul C. Martin, Wirtschaftspublizist, kriegt Alpträume

Plötzlich Fragen. Gibt es eine Summe? Was ist unterm Strich? Lauter sanfte Sätze werden plötzlich eine Keule.

Angst. Die Angst hat ein Gesicht, hat eine Stimme. Theo Waigel, wo ist sein Lächeln geblieben? Er hatte es von seinem Meister Strauß abgeschaut. Lächle, und du bist auf der Höhe des Problems. Hören Sie auf Waigels Stimme. Sie ist so brüchig wie ein altes Schindeldach. Baso tremolo, basso disruptivo. Die Angst des Theo Waigel kannst du riechen.

„Berlin kostet nichts“, sagt er. Notlüge, eingepflockt zwischen Steuerlüge und Hauptstadtunwahrheit. Berlin wird 50 Milliarden kosten. 100 000 Menschen werden bewegt, entschädigt (die leeren, toten Häuser von Bonn), neu eingerichtet. 500 000 Mark pro Beamter – was ist das schon, ein neuer Arbeitsplatz in der Industrie (für einen Arbeiter) kostet 300 000 Mark.

Zeitenwende. Sieben Jahre war Fettlebe in der Republik. Ära Kohl I, 1983 bis 90. Löhne plus 60 Prozent, Preise stabil (mittlere Inflation unter 3 Prozent). Die Steuern stiegen um 50 Prozent. Dennoch ist Kohl mit Geld nie ausgekommen. Er hat 260 Milliarden neue Schulden gemacht – genausoviel wie sein Vorgänger, der Weltenökonom Helmut Schmidt. Hatte Kohl nicht Schmidt gekippt, weil der nicht haushalten konnte? Jetzt da capo. Politiker kommen nie mit Geld aus, weil sie das Geld Dritter für Vierte verplempern. Ihr eigenes Geld ist es nie.

Die Flut. Es dringt aus allen Ritzen. Die finanzielle Lage – wie ein Stück von Stephen King. Wer will ES fassen? Nur zweimal hatte Deutschland Finanzgenies, Fritz Schäffer, er legte 1952 bis 1957 den „Julisturm“ an, sammelte 7 Milliarden Staatsschatz, das Gegenteil von Staatsschulden, für die mögliche Wiederbewaffnung. Warum haben Kohl & Waigel keinen Julisturm für die Wiedervereinigung angelegt? Jürgen Bussche, der Innenpolitik-Chef der „Süddeutschen Zeitung“, sagt: „Die totale Unfähigkeit der deutschen Politik, mit

der Einheit klarzukommen, ist der stärkste Beweis dafür, daß sie diese Einheit nie gewollt hat.“ Gibt es die große Wiedervereinigungslüge? Das zweite Finanzgenie war Waigel-Vor-Vor-Vor-Vor-Vor-Vorgänger Franz Josef Strauß. Der letzte deutsche Politiker, der Staatsschulden zurückgezahlt hat. Das war 1968/69.

Siegfried-Stimmung. Ein Land floziert, wenn es motiviert ist. Motivation per Schlagwort: Die Wende; der Aufschwung; Europa '92; die Mauer fällt; die Einheit; Hauptstadt Berlin. Die große Rede Schäubles im Rollstuhl. Sternstunde des Parlamentarismus. Das Ausland lobt die Deutschen. Joviale Rippenpreller. „Gereift“; „Verantwortung“; „gewachsen“; „erwachsen“. Wer denkt an Hagen von Tronje, wenn er sich zum labenden Quell hinabbeugt? Hagen stößt zu, Jung Siegfried taumelt.

Nahaufnahme Ost. Seit einem halben Jahr erst gibt es die westlichen Steuern in der Ex-DDR. Mehrwertsteuer, Lohnsteuer. Die Osis fühlen sich getunelt. Hat ihnen FDP-Chef Lambsdorff nicht die Ohren vollgeblasen von wegen „Niedrigsteuerland“? Keine Gewerbesteuer, keine Vermögenssteuer, Abschreibungserleichterungen. Pustekuchen! Die neuen Länder ducken sich unter der gleichen Steuerknote wie die Wessi-Länder. In Gesamtdeutschland ist der Staatsanteil am Sozialprodukt auf 52 Prozent geschnellt. Vom ganzen Sozialismus sind die neuen Länder also nicht zur Marktwirtschaft gekommen, sondern zum halben Sozialismus. Ob das dem Aufschwung hilft?

Nahaufnahme West. Eine Billion Staatsverschuldung zum Jahresanfang. Wenn alle 80 Millionen Deutschen jede Sekunde ein Markstück fallen lassen, dauert es 3,5 Stunden, bis die Billion unten liegt. Welch ein Geklimper! Letzte Woche sind gerade 300 Milliarden Staatsverschuldung neu dazugekommen – Übernahme von Altschulden der DDR. Und die Neuverschuldung von Bund, Ländern, Gemeinden, Bahn, Post, Rentenkasse, Arbeitslosenversicherung, Krankenkassen-Minus? Macht weitere 200 Milliarden in diesem Jahr – pro Werktag eine Milliarde. Lassen Sie

Polkred. n.e. str. 458

eine Milliarde in Markstücken fallen, dann dauert es 32 Jahre bis die Kohle unten liegt.

Wohin geht die Reise? Jetzt beginnen die sieben mageren Jahre. Unsere Weltkonjunktur ist kalt wie die Hand eines Toten. Noch summt & brummt die deutsche Wirtschaft - ein Spätling. Was wir erwirtschaften, holen höhere Steuern ab. Mehrwertsteuer 15 Prozent ab 1992. Mindestens. Die Preise explodieren im nächsten Jahr wg. Benzin teurer, Diesel, Heizöl. Die Löhne explodieren im nächsten Jahr. Steinkühler Rache wg. Steuererhöhungen. Steuern treiben Löhne, treiben Preise, treiben Zinsen, treiben Schulden, treiben Steuern. Adam Riese schlägt zurück.

Deutschland, Zahlmeister der Welt. Die Russen brauchen mindestens 60, ganz Osteuropa 100 Milliarden. Die Kre-dite an Polen usw. sind auszubuchen. Im letzten Jahr hat der Bund 3,2 Milliarden für geplante Exportkredite gezahlt - Steigerung 30 Prozent. Dieses Jahr werden es 5 Milliarden. Oder 10?

Der Schmelz ist weg, der Überblick genauso. Bonn stammelt, das Volk staunt. Noch glaubt das alles niemand.

Schloß Sanssouci in Potsdam. Friedrich der Große schrieb sein Testament: „Soll das Land glücklich sein, muß unbedingt Ordnung in den Finanzen herrschen. Noch nie hat eine arme Regierung sich Ansehen verschafft.“

Wann besuchen Kohl & Waigel Sanssouci?

Vítečná pomůcka k zvládnutí moderní němčiny
VÝSLO PRVNÍ ČÍSLO „JAZYKOVÉ REVUE“
Loni vznikla ve Frankfurtu myšlenka vydávat pro Československo německo-českou jazykovou revui. Ji komentovaný výběr z německy psaných periodik. První výtisk „SPRACHREVUE“ je nyní na světě; už na první pohled lze říci, že se podává dobrá a užitečná věc.
Autři - vedle známého teoretika - jímavě kradí zprávy z různých oborů, každý s jinou úlohou. Vychází tedy z různých zdrojů. Někdy jde o zprávy z ekonomie, obchodu, zemědělství, kultury, sportu, literatury. Vede studentů uvítají chopitelných důvodů ji chtít tlakovat v Československu, což se projevilo jako kámen urazu. I když tam dovezl otázkové otázky, nepočítal s tím, že by se projevili mohli prohlásit na tři dny roku, takže většina původně připravených materiálů bezradně zůstala a musela být vynechána. Redakce o svých zkušenostech s podnikáním v ČR prozradila: „Museli jsme vstoupit v úvahu, že v Československu jsou hodiny o mnoho pomalejší než zde, že záleží na angažování a schopných lidem a i jako poměrně vzácní lidé, jde o věc mimo vlastní obor.“ - Poznání, které nelze nikoli opakovat...
Některé ostatní byla revue přečtena (včetně v Československu) (Senz, Svoboda 25, CS-350 01 Cheb).
„SPRACHREVUE“ na rozdíl od podobných novin vycházejících v Německu pro angličtinu a francouzštinu přinejmenším reprodukuje originální články a tím doplnuje výběr českým slovním obrátek, stravných a vzez. navíc a řadou praktických rad pro používání německé jazykové oblasti.
Vedle tradičního západoněmeckého titulu jsou v revui zastoupeny noviny z nových spojových zemí bývalé NDR (Freitag), nejzelenější noviny bývarské a rakouské (Neue Zürcher, Die Presse) a dokonce i německé vydání Moskavských novin.

Warum wird in den Fleischmärkten der UdSSR nach Lachs geschlachtet?
Warum wird in den Fleischmärkten der UdSSR nach Lachs geschlachtet? Damit die Leute nicht glauben, es werden Fliesen verkauft.

ŠKODÍTE TĚTO ZEMI!

Tigrův apel „čem, kteří dělají politiku“.
Nabádává televizi a rozhlasová „živá slova“ mluví jenitci lidí - málokdy přiváží jen, kdy byla pronesena. Divák či posluchač je obvykle vnímá pouze jako zvukovou kulisu, konzumní kážíni - lidé, které vzápětí zase zatlačí do hlubin zapomnění. Bývali ovšem výjimky z pravidla. Například promluva Pavla Tigrida v Čs. televizi letos 2. dubna se tak výrazně vymykala z Tigrického mlácení přázdných...
Dobry večer. Nepatřím k těm, kteří se rádi ukazují v televizi, právě naopak. Trnitokrát mám ale něco říci zvažně - ho na sněhu. Tak bych vám rád něco řekl, co vlastně ani není určeno vám všem, kteří mě posloucháte, ale obrácen se předovšem na ty, kteří jak se říká dělají politiku. To znamená k poslancům, lidem a v národních shromážděních. K ministrům republikových věd, funkcionářům politických stran (a že jak mě - spíše), pracovníkům ve státní a komunálních správě, ale také obrácen na náměstích, K publikacím a redaktorům. Kterí? Informují a lidé lidí ovlivňují veřejný mínění.
Proč práva k nim? Vrátil jsem se ne-dávno z oficiální cesty prezidenta republiky v Beneluxu a ve Francii. Bylo to poprvé, co jsem mohl zblízka pozorovat a poznat, jak taková státní návštěva vypadá. Myslím jsem si dočud tak jako mnoho z vás, že to je všechno příjemný koláč fanfár, čestných rozkvetlých věnců, slavnostních večerů a vybraných la-hůčkami a dobrým vínem - to také. Als bych jsem nevěřil, co se za takovou návštěvu skrývá. Jako obrovskou a silnou žitnou práci vyžaduje dávat před tím, než k ní přijde. Protokolární, politický, podnikavý a organizační - že se všichni ne musí neustále konzultovat od příkopů až po návrhy komplikovaných smluv. A pak, když je všechno připraveno ob-slova od minuty k minutě a karavana se na cestu, začíná nešťastně, 16 hodin denně hravě honička. Aby všechno vyšlo, aby se na nic nezapomnělo, aby se správně tlumovala jejich vůle, čtenstva, aby se zmatky opověděna částe- zlela nešťastně otázky. Neřekám to proto, aby nás někdo lítoval, mne už vůbec ne. Mluvim o ostatně za sebe a na svou odpovědnost.

SPOLUPRACOVNÍKŮM ČISTÉ ODBORNOSTI, CIT PRO PŘEKLAD... VYDAVATEL NAŠEL PŘI ZBĚHNE PRONLIDCE ASI 50 CHYB!

První číslo vyšlo v rozsahu 16 stran formátu A4. Vypadá dobře a podle udělení redakce se bude technicky dále zlepšovat. Vychází tedy dvakrát měsíčně. Čtenář zde najde jazykovou součást o cca 7-8 stranách na každé obrázkové stránce (německé a české) (první téma: v samostatné), kterou lze sbírat až nabude termín. Měly by být informace i o německých „bohemkách“ z knižního trhu. Do budoucna je chytlná kritika a stránka pro děti. Kromě toho budou některé speciální články na soukromé pro výuku výstomali. Redakce má další plány, počítá s dalšími semináři, jazykovými zájmy a přívalem epod. Administrativní zavinělo iloměřické knihkupce K.H. Bláchy (Mlové náměstí 10, CS-412 01 Litoměřice), ale spou do doby, než bude možné v rámci Dialogu v Praze - vzhledem k šedému tempu privatizace.
Revue se prodává v některých soukromých knihkupcích (například Danil na pražské Národní třídě). Vytisk stoji deset korun, ale cena se má snížit, jestliže přibude zájmu. Roční předplatné je v CSFR 50 Kč, pro zahraniční oprávněnou potvrzení 30 Kčs.
„Sprachrevue“ si mohou předplatit ovrám i zájemci žijící v zahraničí. Seal čísel ročně stoji 20 DM.

o děmního politického života, od něhož nechce v toto chvíli nic, než aby byl o hravě dluhovější. Nic víc, ale taky nic méně.
Možná, že si také říkáte: k tomu se lo mi, posuňte mě do televize a já jeho argumenty ozvládnám na nudičky. Pokud jde o mne, rád půjdu do jakové diskuse s každým, kdo se přimá. A dokonce mu poskytnu 2x tolik televizního času než jaký bude problém mít, za jednoho předpokládá: že to bude člověk dobrý vůle a že tudíž debata bude slušná, argumenty doctřelí, s minimem pod pásovek a nactřelí.
Snad jsem na nic nezapomněl. A možná přeci ještě něco. Rád bych došla psát, starostavému požadovat tuto krásnu, jakkoli minulým režimem poníčenou zemi, její nádherná, jakkoli zanedbaná města a vesnice. A i obavy, ty prostě, řadové občany, kteří jsou všude a všude, lo jsou ti, kteří mne nyní doma nebo v host-podě postouchají, které mám rád a na které věřím. Děkuji vám.
MELO BY SE VYSÍLAT 5x DĚNNE SPO-VINYH DIVNÝM!!!

...ale o to hlučnějším, kteří si v ob-máči politické arény tak lehkovážně po-chnají? A řádně: navte co činit! A jestli to navte, já vám to povím. Skodi: je to téma, tomuto státu, osakmu státu, jeho budoucnosti jako mlacím genova-cin, možná ještě i tím agrozovým. Prokezkujte dobře jméno CSFR! Čs. bujete její bezpřecnost, její maozbrodní smoupy a dehoxy. A to ve světle, který je nám víc než jiným národním, který nám přaje. Ochuzuje tuto zem o stovky miliard, o která se vanku tak těžko zapasí. A které bychom dostali dřív a možná něco navíc, kdybych právě vy - někteří z vás - tak nezodpovědně ne-kazili bu.
Přimá, že je možné, páni poslanci, ministři, předáci stran, hnutí a spolky, publicisté, že vaše pohoutky a úmysly jsou dobré, že této zemi, jejím republi-kou dobré, že této zemi, jejím republi-kou, jejím krajem a obcím přejete lo nej-lipší, že se pokládá za vístence, za konzuly lidí. Málo plánné, skutenosti je jadoznacná a prokazatelná. Právě lo zemi, lo republiku, ten kraj, na němž vám záleží a na jehož prosperitě tak o-více kděm seob lítoval, tuto zem šid-ter! Její cestu k lepšímu zpmaluje! Kráče - škodíte!
A proto by snad bylo užitečné, aby va-řej z vás sa zamýšleli a sám si urči míru nebo naopak neevnenici podů na ško-dách zpusobných naší politickou zvlá-losi. Asi faktore, kdo lo k nám laktne mluví, jakým právem? A zrovna člověk, který tády do lo než... Možná, že prá-d ovšem ka všem a podím, jesti relativně

Warum werden in Ostfriesland bei Fußballspielen keine schwarz-weiß gefleckten Bälle verwendet? - Weil sich dann die Zuschauer sofort auf den Ball stürzen würden, um ihn zu melken.
Děm ni o něco zcela jiného. Skoro každ z těch stovek významných osobností s nimž jsem hovořil, od konurovaných

O souziti Čechů a Slováků
(Čre): Veřejnost proti násilí (VPN) předložila první návrh smlouvy mezi CNR a SNR o souziti českého a slovenského národa v ČSFR. Dokument, charakterizující ČSFR jako parlamentní republiku, má sedm článků a vychází z práva národů na sebeurčení a rovnoprávného svazku dvou republik. Zakotvuje rovněž rovnost pletizitostí občanů obou republik podílet se na výkonu federální působnosti. Ochrana zájmů republik je vyjádřena zákazem majorizace poslanců zvolených v ČR nebo SR při přijímání ústavy, vypovězení války, volbě prezidenta, vyslovení nedůvěry vládě.

Papežské cesty do různých zemí nejsou nějakou novinkou, leč za Jana Pavla II. se však pastorační návštěvy staly určitým nástrojem církevního vedení. Nepočítáme-li poslední papežovu návštěvu jeho vlasti, vykonal tento významný cestovatel již padesát zahraničních cest, při nichž navštívil 97 zemí a urazil 739 290 km, tedy tolik, jako by osmnáctkrát obletěl celou Zemi nebo dvaapůlkrát překonal dráhu k Měsíci.

Ta smutná událost se odehrála před 46 lety, 18 dní před koncem války. V ten den byl německým vojákem zavražděn americký letec, který seskočil na padáku ze zasaženého bombardéru B-17 nedaleko Berouna. Casem se na celý případ zapomnělo, po válce byl pochopitelně každý rád, že hrůzy, které přináší válka, již pomíuuly. Ale pojednou se mi celý příběh letců zasaženého bombardéru začal oživovat v paměti, když jsem si někdy před rokem přečetl v Lidové demokracii inzerát, jehož autor žádá informace o osudech posádek amerických letadel sestřelených nad územím Čech.

O JEDNOM INZERÁTU PILOT JEŠTĚ ŽIJE

Všechno, co se tehdy na Berounsku událo, nemohu zcela potvrdit, nemám k dispozici jména svědků, ani jméno vraha. Přesto, a snad právě proto, jsem se rozhodl, že budu informovat čtenářskou obec, protože ještě dnes by se mohli přihlásit lidé, kteří spatřili seskoky letců z hořící B-17 a mohli by pomoci k detailnějšímu objasnění. Dosud žije přímý účastník této události v USA.

Končila druhá světová válka. Na jaře roku 1945 americké letectvo omylem shodilo zápalné a tříštivé bomby na Prahu. Tehdy se mi rodiče rozhodli, že s maminkou a se sestrou odjedu do chaty mého strýce v příjemném Nižboru nedaleko Berouna, kde budeme mimo nebezpečí. Jenže to místo se v závěru války nestalo místem klidným; Nižborem projížděla vojska generála Vlasova, která směřovala na západ. Kolony mužů a žen v uniformách wehrmachtu s obrněnými vozidly a koňskými potahy se přímo nabízel jako snadný terč pro spojenecké letectvo. To na sebe nedalo dlouho čekat. Pojednou se nad dominantou Nižboru, klášterem a kostelem, objevila letka šesti amerických stíhačů. S naprostou přesností se po přeletu kláštera pokládal jeden stroj po druhém na křídlo a snad během necelé minuty zničily celý konvoj. Masakr, který se odehrál nedaleko naší chaty, byl jednou z mnoha tragédií války. I tato kolona vlasovců by zřejmě šla Praze na pomoc. Postavila do nedalekého nižborského »Říma« transportér, jehož dělo bylo namířeno na silnici, odkud mohla do Prahy přijít hitlevská vojska.

Ještě jsme se nevzpamatovali z apokalyptické podívané, když jsme uslyšeli silný hukot motorů. Přelety spojeneckých letadel jsme znali a stříbrné formace ve vysokých výškách létaly přes Nižbor v obou směrech. Tentokrát však byl hukot motorů jiný, ve vyšší tónině a bylo patrné, že jde o jednotlivý stroj. A po chvíli se ve směru od Hýskova, proti proudu Berounky, objevilo velké letadlo, kterému se kouřilo z motorů. Viděli jsme, jak z trupu vyskočili dva letci, nad kterými se za pár vteřin rozevřely padáky. Poškozené letadlo přelétlo nad lesem za chatou směrem ke Křivoklátu.

V nižborském hotelu Dvořák a na dalších místech v obci byli ubytováni tzv. národní hosté — němečtí kolonisté, kteří zabírali půdu na Ukrajině a před frontou prchali zase domů. S nimi přitáhli k nám i občané rozbombardovaných měst a váleční invalidé. Pečlivě sledovali vše, co se v okolí děje. I oni viděli klesající letadlo a za krátkou dobu kulhající smečka nepokořených nacistů s klacky v ruce šla hledat spojenecké letce. Na místo jejich přistání nedošli však první. Předstihlo je auto wehrmachtu a gestapa. Jeden z letců se zachytil padáko-

vými šňůrami na stromě, a ve snaze rychle se uvolnit, spadl a způsobil si vnitřní zranění. Druhého letce německý voják bezohledně zastřelil.

Pilot dotáhl poškozený stroj až k obci Sýkořice. Když jsme po letech udělali vlastní rekonstrukci manévru přistávání, smekli jsme před mistrovstvím toho, kam se podařilo se zasaženým kolosem přistát na poli.

A nyní se vrátím k úvodu vyprávění, k inzerátu uveřejněnému v LD. Na adresu inzerenta jsem do USA odeslal dopis, v němž jsem vylíčil, co jsem tenkrát spatřil. Pak mě Američan požádal, abych přesně popsal místo, kde historie bombardéru skončila nouzovým přistáním. Zajímal se o přesné zjištění typu letadla a co se stalo s posádkou.

Ložisko ze servomotoru B-17, které bylo odesláno pilotovi do USA.
Foto: autor článku

Začal se odvíjet malý detektivní příběh. Jako »poradce« jsem si přizval studenta Vaška Knotka, jehož koníčkem jsou lodě, které operovaly v Tichomoří za druhé světové války, a všechny typy válečných letadel.

Po návštěvě v Sýkořici jsme odeslali do USA další informaci. Velkou pomocí nám byl pan Švarc a pan Mach, oba občané obce. Pan Švarc byl tak laskav a nechal nás nahlédnout do kroniky, kde jsme našli zápis tehdejšího místního učitele a kronikáře v jedné osobě o nouzovém přistání hořící B-17 dne 17. dubna 1945.

Otazníkem je osud posádky. V sýkořické kronice je záznam o čtyřech letcích, kteří se zachránili. Je však možné, že někteří členové posádky seskočili již před Nižborem. Je však naprosto jisté, že letadlo bylo pilotem ovládnáno až do posledního okamžiku. Jedna občanka Sýkořice prý viděla, jak letec po přistání utekl do nedalekého lesa. Dnes už tato svědkyně není bohužel naživu. Je rovněž naprosto jisté, že jeden z dvou členů posádky, který přistál na padáku u dřevické hájovny, byl dovezen na tehdejší četnickou stanici do Nižboru, odkud si ho převzalo gestapo a údajně ho nechalo odvézt koňským potahem do nemocnice v Berouně. Byl to letec, který padákem uvízl ve větvích stromu. Po havarijním přistání se prý kouřilo ze zadní čás-

CDU laufen Mitglieder davon

BONN, 7. Juli (Reuter). CDU-Generalsekretär Volker Rühle hat die Mitgliederentwicklung seiner Partei als „teilweise katastrophal“ bezeichnet, Kritik an seiner Arbeit aber weitgehend zurückgewiesen. In den alten Ländern habe die CDU verglichen zum Mitgliedshöchststand 1984 knapp 80 000 eingetragene Anhänger verloren, sagte Rühle dem „Spiegel“. Im Westen habe die CDU derzeit rund 660 000, im Osten zwischen 80 000 und 100 000 Mitglieder. Zwar verzeichne man auch wieder steigende Zahlen, doch in einer Reihe von Orts- und Kreisverbänden gebe es „praktisch keine jüngeren Mitglieder und keine Frauen“.

Auch der Nachwuchsorganisation Junge Union laufen die Mitglieder davon. Seit der Regierungsübernahme von 1982 sank die Mitgliederzahl von 258 000 auf 202 000.

ti trupu letadla, takže není vyloučeno, že po zásahu flakem zahynul zadní střelec. Kuriozitou je skutečnost, co si místní občané přesně pamatují — že v troskách letounu našli čokoládu a pomeranče. Postupně se jim podařilo celé letadlo rozebrat a jeho součástky použít pro své kutilské dílny a výrobu předmětů pro zemědělství.

Vašek vyhotovil podle podkladů podrobné plánek a alternativu přistání letounu. Vyčázel ze směru odmrštěných motorů, jejichž místo dopadu si někteří lidé pamatovali, a z vyprávění pana Macha. A to vše jsme opět oznámili do USA. A připojili malý předmět. Poprosili jsme totiž v Sýkořici o nějaký doklad, zda-li přece jenom nezůstal po letadle nějaký předmět. A dostalo se nám odměny v podobě malého ložiska, velkého jako dvoukoruna, patrně ze servosystému letadla. Když přišla z USA odpověď, která hodnotila naše úsilí, dozvěděli jsme se, že jde s největší pravděpodobností o let ze dne 19. 4. 1945, který má již inzerent ve své počítačové evidenci. Záznam v sýkořické kronice o přistání 17. dubna byl patrně chybný — není se to divit v tehdejší napjaté situaci. Ostatně všechny základní okolnosti, které jsme vypátrali a které má Američan v počítači, se shodují. Dále jsme dostali informaci o tom, že letadlo bylo zasaženo někde v severních Čechách.

A konečně to nejsmutnější — letec, kterého německý voják zabil, byl Čech. Přilétl zemřít 18 dní před koncem války do své vlasti. Byl zavražděn v rozporu se ženevskou konvencí, bezbranný, a vrah možná užívá spokojeného stáří.

Pilot letadla, který tak místrně zvládl poslední kilometry své cesty, se po válce navrátil do USA a dosud žije. Možná žijí i někteří členové posádky, kteří opustili letadlo na padácích před přistáním, jen pilot za řídící pákou zůstal do poslední chvíle — byla to jeho profesionální čest přivést svůj stroj na zem. Ale ten o svém činu nehovoří. Asi podle hesla »hrdinové mlčí«. Rádi bychom pro Američana — dnes mohu říci pro přítele, s nímž si dopisujeme — doplnili všechny dosažitelné informace o tomto případě, o trase hořícího čtyřmotorového letadla ze severu Čech na Berounsko, o seskocích členů posádky na padácích. Je to již mnoho let, ale přesto si může někdo vzpomenout na nějakou podrobnost. Informace zašlete laskavě do redakce LD.

Nedávno mi přišel z USA další dopis, v němž stálo: ... a děkuji Vám za zaslání ložisko, které jsem poslal pilotovi...

Zlatá přilba doma

(čre): Do rukou zástupců strašnické Jawy byla včera vrácena Zlatá přilba darovaná podniku vítězem pardubického závodu z roku 1937 Gunzerhauserem. Tuto trofej, jejíž

cena je odhadována na jeden milión Kčs, na konci roku 1990 tášně před svým odchodem z podniku ukradl jeho bývalý náměstek. Chtěl jí v SRN prodat prostřednictvím pfeakupníků vítězi 14. ročníku Zlaté přilby J. Seidlovi.

Kleine Betrachtung zum Müll

Von Ivan Klima

uf dem Weg zur Straßenbahn komme ich durch ein Stückchen Niemandsland. Früher war hier ein Garten. Das Haus, zu dem der Garten gehörte, steht heute nicht mehr. Zwischen den Bäumen und Sträuchern verläuft ein ausgetretener Pfad. Vor vielen Jahren war dies noch der schönste Teil meines Weges. Dann warf jemand einen Becher ins Gras, ein anderer eine leere Dose und ein dritter leerte gleich den ganzen Abfalleimer dort aus. Heute verliert sich der schmale Pfad beinahe in Müllhaufen. Neulich habe ich mich dabei ertappt, daß ich unbewußt den Weg über die Straße gewählt habe, nur um der Grabstätte des schäbigen Krimskrams und der Abfälle auszuweichen.

Der Müll — oder genauer der Ab-Fall — interessiert mich als ein Problem unserer Zeit. Als ein Problem und als eine Metapher. Als ich beschlossen habe, diese Metapher sogar in meinem Roman *Liebe und Müll* zu benutzen, ging ich für eine Zeitlang zu den Straßenkehrern. Die Deponie, wohin der meiste Müll gebracht wird, ist bald überfüllt, und niemand will den Platz für eine neue freigegebene. Eine Verbrennungsanlage wurde gebaut — allerdings in einem dichtbesiedelten Viertel, deren Bewohner dagegen protestieren, daß ihr ohnehin schon verpestetes Stadtgebiet nun vollends ver-seucht werden soll mit dem verfeuertem Abfall der ganzen Stadt. (Wäre ich an ihrer Stelle, würde ich mich genauso verhalten.) Die Verbrennungsanlage besetzt nur die Folgen von etwas Zweifelhaf-tem, das Problem bleibt aber bestehen.

Wir leben in einer Epoche der Überpro- duktion. Alles, was wir herstellen, ist be-reits im Moment seines Entstehens po-tentieller Abfall. Das war schon immer so. Der Unterschied lag in der Menge und der Qualität dessen, was erzeugt wurde. Ein Steintrug hielt Hunderte von Jahren und ein Holzspinnrad einige Generatio-nen. Der Mensch hatte ein Paar Schuhe für die Arbeit und, wenn er nicht ganz

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,21	(5,22)
1000 Italských lir	23,74	(23,83)
Rakouský šilink	2,50	(2,51)
Německá marka	17,65	(17,72)
Svýcarský frank	20,58	(20,66)
Americký dolar	32,13	(31,91)
Anglická libra	51,87	(52,04)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Přepadení spořitelny

(čes): V pátek v 7.30 přepadli pobočku České státní spořitelny v Týnci nad Sázavou dva muži. Přitomné obrožovali střešními zbraněmi, nařídili uzamknout vchod a z trezoru uloupili přes 240 tisíc korun, více než 2000 DM a 2330 rakouských šilinků. Při svém odchodu dveře pobočky zvenčí uzamkli.

arm war, auch noch ein Paar für den Kirchgang am Feiertag. Der Mensch hatte sich an seine Schuhe gewöhnt, er hatte eine Beziehung zu ihnen. Auch die Schuhe hielten über Jahre hinweg, ich selbst bin noch Zeuge dieser Zeit. Wenn die Sohle durchgelaufen war, besohlte der Schuster die Schuhe neu. Wenn sie ausgedient hatten, wurden sie der natürl-ichen Verwertung überlassen. Und heute? Wir sind hoffnungslos unmäßig, wir ha-ben uns einer beinahe göttlichen Vererb-ung alles Neuen unterworfen. Wir sind die Sachen viel früher leid, als sie ausgedient haben (obwohl sie wesentlich schneller ausgedient haben). Und wenn wir sie auch nicht leid sind, begreifen wir, daß sie schon nach einigen Wochen oder Monaten nicht mehr modern sind.

Ich lebe in einem Land, in dem die Bürger sicher nicht im Überfluß ge-schwommen sind, wenn es ihnen aber an Freiheitsmangel, ich beobachte, wie man-die hoffnungsvoll in die Zukunft blicken, die ihnen verspricht, sie mit Überfluß zu-überhäufen. Es wird mehr Waren geben, es wird mehr Abfall geben — wird es auch mehr glückliche Menschen geben? Ich bezweifle das. Wenn ich darüber nachdenke, was uns retten könnte, damit uns der Müll nicht verschüttet, fällt mir ein, daß ein Mensch, der lange inmitten von einer Menge Sachen lebt, irgend-wann aufhört, sie schrankenlos zu begeh-ren und Widerstandsfähigkeit entwickelt.

Er stellt sich dem Diktat der Mode entge-gen, dem Schrei nach neuen Formen und Farben und fängt an, erneut nach der Qualität zu suchen, und betritt damit den Weg der Mäßigkeit oder sogar der Be-scheidenheit.

Garten gehen, nach dem sie sich gesehnt haben, und nicht merken, daß sie statt zwischen Blumen zwischen lauter Abfall herumlaufen.

Ich beobachte, wie sie Bewegungen bei-treten, die sie nach ein paar Monaten wieder verlassen, und wieder anderen beitreten, weil sie verlockendere Parolen anbieten, die genauso hohl sind wie die Inhalte. Unter den Fenstern ziehen manchmal Massen vorbei, lassen Dem-agen hochleben und halten sich an-längst zerfallene oder zumindest morsche Ideen. Von den Demagogen läßt sich die Menge einreden, sie könne erlöst werden.

Die Umengen des materiellen Mülls sollten wir nicht unterbewerten: Er ver-dreht die Natur, er kann Wasser und Luft vergiften. Der psychische Müll aber ist noch gefährlicher. Er vergiftet unsere Seele, und Menschen mit einer vergif-te-ten Seele sind zu Taten fähig, deren Fol-gen nie mehr wiedergutzumachen sein könnten. Wie bei den materiellen Dingen, so kann man auch dabei hoffen, daß die Menschen — nachdem sie den ersten Hunger gestillt haben — sich auf die Suche nach Qualität begeben und somit den Weg der Mäßigung antreten. Wichtig ist nur, daß sie vorher keine Taten began-nen haben, deren Folgen nicht mehr kor-rigierbar sind. Solchen Taten vorzube-gehen, ist eine der wichtigsten Aufgaben.

Diese müssen nicht von den Regierenden bewältigt werden (oder nicht nur von den Regierenden — denn wer legt für die schon seine Hand ins Feuer? Regierun-gen nehmen sich mit Vorliebe des seeli-schen Mülls an und benutzen ihn dann, wenn sie sich in Schwierigkeiten befin-den). Vielmehr muß sich diesen Aufgaben jeder zivilisierte Mensch stellen.

Der tschechische Schriftsteller Ivan Klima gehört zu einer internationalen Gruppe von Autoren, die in regelmäßigen Abständen ihre Gedanken und Erfahrungen an dieser Stelle darlegen.

Hitparáda politiků

Traditionně žebříčky popularity našich politiků vykazují stále větší rozdíly mezi Českou a Slovenskou republikou. Zatímco v Čechách a na Moravě i při stále klusající oblibě veďe prezident V. Havel, na Slovensku je to suverénně expremiér V. Mečiar. Jeden o dvou politických lze říci, že jsou obli-beni federálně — Václav Komárek a Petr Miller. K federálně odmiňaným jich patří mnohem více — J. Langoš, F. Gál, J. Černo-gurský a M. Sládek. Federálně »přijítení« jsou V. Havel a J. Dienstbier. Na dotaz, zda

si přejí, aby V. Havel hrál významnou úlo-hu v naší politice, zhruba jedna třetina odpovídá, že jeho úloha podporuje, i když ho ze svého »favorita« nepovažuje. Asi čtvrtina si jeho úlohu v politice nepteje a pět procent ho pokládá za nejméně dův-ryhodnou osobnost naší politické scény. Zdá se, že stále více lidí je nespokojeno s průběhem ekonomické reformy, proto získávají význam politikové, kteří jednotti-vé kroky kritizují (V. Komárek) nebo kteří se snaží zmírnit její dopad na sociálně sla-bé vrstvy (P. Miller).

Schweizer Preise laufen davon

Die Teuerungsrate in der Schweiz hat im Juni mit 6,6 (6,3) Prozent den höchsten Stand seit fast zehn Jahren erreicht.

Butterberg doppelt so hoch

Die Butterbestände in der EG haben sich binnen Jahresfrist auf 460.000 Ton-nen verdoppelt, und die Vorräte an Ma-germilchpulver nahmen mit 478.000 Ton-nen sogar auf das Dreieinhalbfache zu. Das Haus Kiechle begründet die Ent-wicklung mit dem Absatzzrückgang.

Government Warning

- (1) According to the Surgeon General, women should not drink alcoholic beverages during pregnancy because of the risk of birth defects.
- (2) Consumption of alcoholic beverages impairs your ability to drive a car or operate machinery, and may cause health problems.

(Sec. 8001, Pub. L. 100-690, 102 Stat. 4181, 27 U.S.C. 215)

Telefonieren aus dem Urlaub

Die Übersicht nennt die Vorwahlnummern aus dem Ferienland nach Deutschland und die unterschiedlichen Telefonspielregeln.

 bedeutet, daß vor dem Weiterwählen erst ein Wählton abgewartet werden muß.

(A) 060 Alte Bundesländer.
0037 Neue Bundesländer.

(BG) 0049 Alte Bundesländer.
37 Neue Bundesländer.

(B) 00 49 Direkt nur aus Zellen, die mit den europ. Flaggen gekennzeichnet sind.
37

(CH) 0049 Von einigen Grenzgebieten aus andere Vorwahl.
37

(CS) 0049
37

(DK) 00949
37

(E) 07 49 Direkt nur aus Telefonzellen mit grünem Schild »Internacional«.
37

(F) 19 49 Direkt nur aus Telefonzellen mit grünem Schild »International«.
37

(GB) 01049 Bei Summtönen sofort wählen. Münzen eindrücken, wenn Teilnehmer sich meldet. Bei kurzen Pieptönen nachzahlen.
37

(GR) 0049 Direkt nur aus Telefonzellen mit orangefarbener Kennzeichnung.
37

(H) 00 49
37

(I) 0049 Direkt nur aus Telefonzellen mit gelbem Wählscheibensymbol. Telefonmünzen (Gettoni) sind in Geschäften und an Automaten erhältlich.
37

(IRL) 1649 Direkt nur aus größeren Städten; sonst über Vermittlung »10«.
37

(L) 050
0037

(N) 09549
37

(NL) 09 49
37

(P) 0049 Aus Urlaubsorten; sonst über Vermittlung »17«.
37

(PL) 0 49 Direkt nur aus größeren Städten.
37

(S) 00949
37

(SF) 99049
37

(TR) 9 49 Direkt nur aus größeren Städten.
37

(YU) 9949 Direkt nur aus Postämtern, Hotels oder Privatanschlüssen.
37

Anmerkung: Wer aus dem Ausland zuhause anruft, muß daran denken, daß bei der deutschen Ortskennzahl grundsätzlich die Null nicht mitgewählt werden darf!

Szenen aus Kuba

Die Tabakkrümel werden zwei Handbreit zu einer daumendicken Strecke auf dem Rollbrett aufgehäuft. Dann legt der Mann ein Tabakblatt hinzu, ergreift die rundliche Klinge, schneidet Stilansatz und Spitze ab, schiebt das Bindeblatt unter die Tabakkrümel und rollt das Kraut zu einem daumendicken Zylinder. Den Rohling nimmt der Tabacero vom Brett und zwängt ihn in eine hölzerne Form. Nach einer halben Stunde ist der Kasten mit den Dutzend Rillen vollgepackt und wird mit einem Deckel verschlossen wie ein Sarg. Erst wenn die Rohzigarren lange genug darin gepreßt worden sind, kommen sie wieder auf das Rollbrett zurück, werden mit dem Deckblatt ummantelt, an beiden Enden beschnitten und verklebt. Nun fehlt nur noch die Banderole: puros finos, hecho a mano. La Habana, Cuba.

Der Polizeibeamte starrt auf das Paßfoto, hebt ruckartig den Kopf, fixiert den Besucher, wirft den Blick mit der gleichen scharfen Kopfbewegung wieder in das Reisedokument, schiebt Paß und Passierschein durch die Luke, drückt einen verborgenen Knopf, ein feldgraues Schott springt schnarrend auf: „Der Nächste!“ Die verborgenen Spiegel, die trüben Leuchtstoffröhren und die bellenden Lautsprecher, erinnert das nicht sofort an deutsche Vergangenheit?

Wer Kuba betritt, steigt in eine unsynchronisierte Zeitmaschine. Schon auf der Straße purzeln die Jahrzehnte durcheinander. Modernste Mercedes-Mietwagen für Dollar-Touristen, betagte russische Kraftdroschken, asthmatische amerikanische Straßenkreuzer, ungarische Omnibusse, sowjetische Motorräder und chinesische Drahtesel krauchen in friedlicher Koexistenz über leergefegte Pisten.

Die Bettenburgen ehemaliger amerikanischer Hotelkonzerne wandelten sich in sozialistische Beherbergungsbetriebe. Tagsüber führt man die fremden Gäste durch das Revolutionsmuseum und abends in das „Tropicana“, einer Revue im Al-Capone-Stil der vierziger Jahre: das kulturelle Aushängeschild des sozialistischen Kuba.

La Habana: eine frische Brise spritzt Gischt bis über den Malecon und vertreibt die Passanten in die Gassen der Altstadt. Auf der Plaza de la Catedral drängen sich die Menschen in dichten Trauben. Popkorn wird verkauft! 50, 60, 100 Kubaner warten geduldig, bis sie an die Reihe kommen. Die „Piropo“-Brigade schwitzt. Aus den Kartons schaufelt sie die goldgelben Schätze in Tüten aus Zeitungspapier. Nach einer Stunde ist der Vorrat erschöpft. Die, die umsonst gewartet haben, gehen finster davon. In die „Bodeguita del Medio“ gleich nebenan, läßt man sie nicht hinein. Dort, wo Hemingway seinen Daiquiri trank, schlürfen ihn heute Dollar-Touristen. Kubaner dürfen keine Devisen besitzen, bei Gefängnisstrafe von zwei bis fünf Jahren nicht. Kubaner müssen sich anstellen, Kubaner müssen warten, Kubaner müssen kämpfen. „Geduld ist eine revolutionäre Tugend; wer sie nicht aufbringt, kann lange warten!“

„Quien es el ultimo?“ — Wer ist der Letzte in der Reihe? Nachkriegsbilder überall in Kuba. An Häuserruinen und erblindeten Fenstern vorbei, um den Block herum zieht sich die Menschen Schlange zur Ausgabestelle, einem Verschlag, aus dem fettige Pizzafäden ausgehändigt werden. Die Calle Obispo mag früher einmal eine elegante Passage gewesen sein. Jetzt ist sie nur noch ein langer Wartesaal. Was gibt es schon zu kaufen? So

gut wie nichts! „Aufruf der Textilkarten-Nummern 20.456 bis 21.456; Montags geöffnet nur für Arbeiter mit Zulagen-Karte B; es grüßt das sozialistische Textilkombinat.“ Gähnend leere Regale, verstaubte Auslagen, mißmutige Verkäufer. Nachts sieht man alte Männer um Mülltonnen streichen. Hinter den verschmierten Scheiben eines tristen Ladens mahnt ein handgemaltes Schild: „Kubaner, geht sorgsam mit den Rohmaterialien um. Bringt Leergut zurück zur Neuverwertung!“ Das Schild lehnt an Dosen und Flaschen aus Pappmaché: solche aus Blech und Glas mögen schon zu kostbar sein.

Kein Laut des Klagens kommt den Kubanern über die Lippen. Jedenfalls nicht vor den Ohren der Fremden und der „Fornidos“, den uniformierten „stämmigen“ Wächtern der Revolution. „So schlecht geht es uns doch gar nicht! Nehmen Sie Peru, Guatemala oder Haiti — was Sie wollen —, aber bei uns verhungert keiner!“ Das bekommt man dann von den Aktivisten zu hören. Die lange Reihe aber schweigt und wartet. Nein, Bettler hocken nicht an Kubas Straßen, keine zerlumpten Kinder laufen dem Fremden nach, merkwürdig still ist es in den Gassen von Alt-Havanna, so als ob eine Schneedecke jeden Laut dämpfen würde. Und als ob ein Nebel alle Farben abgebeizt hätte: aschgrau die Mauern und Türen, die Fenster vernagelt, die Kneipen geschlossen.

Banken und große Handelshäuser unterhielten früher in Alt-Havanna ihre protezierten Niederlassungen. Dann zog der Sozialismus ein. „Ministerio del Comercio Interior“, vom Sims des spätbarocken Palastes sind Brocken abgebrochen und auf das Pflaster gestürzt. Man hat ein Seil um die Aufschlagstelle gespannt. Eine Woche später hat sich nichts geändert: immer noch Steinschlag von der Spitze des Handelsministeriums und Gefahr für die Passanten. Zwei Ecken weiter künden Mosaiksteinchen auf den Eingangsstufen von der „Drogaria Johnson“. Im Schaufenster Phiolen und Klistiere wie aus Liebig's Zeiten.

In Kuba gehen die Uhren anders. Mit Eselsgeduld wartet man auf einen Bus, der nicht kommt, geht gemächlich seiner Wege und der Arbeit nach, oder läßt die Zeit bei einem Glas Rum verstreichen. Mitten an einem Werktag sind die Kinos überfüllt. „La jornada laboral es sagrada!“ mahnt ein Spruchband, aber die Kubaner glauben nicht daran. Sie machen auch noch Witze über ihre Indolenz: Präsident Bush schickt einen Kundschafter nach Kuba, der den schwachen Punkt des kubanischen Sozialismus herausfinden soll. Der Emissär kommt zurück und trägt vor: Kein Kubaner ist arbeitslos, aber niemand arbeitet, gleichwohl erfüllen sie alle Pläne, wenn es auch nichts zu kaufen gibt, denn es hat ja jeder alles!

„Führe Reparaturen im Familienkreise durch“, versprechen Kreidekritzel an einer verwitterten Tordurchfahrt. Schnittmusterbogen werden wie Geheimpapiere unter den Frauen weitergereicht. Wer zu Hause einen Schlagbohrer besitzt oder eine Nähmaschine, hütet sie wie seinen Augapfel. Der alte Dodge ist im Hinterhof aufgebockt als Kapital für die Zukunft, mit ihm zu fahren kann sich ja keiner mehr leisten. Doch woher die Schrauben und Stoffe beziehen, wo die Ersatzteile auftreiben? Nur in der „Casa Comisionista“ beim Bahnhof gibt es so etwas wie einen Markt unter staatlicher Aufsicht. In diesem Pfandhaus liegen die Schätze zum Verkauf, die ohne „Libreta“ (Bezugsschein) erworben werden dürfen: Radioröhren aus der Ära des Volksempfängers, Bakelit-Steckdosen und Dampfblügeleisen. Mit 290 Pesos wird ein altes Akkordeon als teuerstes Stück angeboten. Wer seinen Hausrat ins Leihhaus trägt, bekommt ihn nur mit hohen Abschlägen wieder heraus. Der Staat ist ein strenger Vormund, aber ein schlechter Unternehmer.

Fokvadi. ue sh 462

„Luchar, resistir y vencer!“ Mit Ernteeinsätzen, Durchhalteappellen und drakonischen Strafen versucht das Regime den Notstand zu überwinden. „Periodo especial“ nennt sich das regierungsoffiziell. Die Kubaner sollen auf das Brot verzichten und statt dessen Maniok-Wurzeln essen. Sie sollen die Traktoren stehen lassen und dafür Ochsen und Maulesel einspannen. „Wir treten nun in die Ära des Fahrrads ein“ — vor Jura-Studenten, die im „freiwilligen“ Einsatz eine Krankenstation errichtet haben, rühmt der Erste Sekretär des Zentralkomitees der Kommunistischen Partei Kubas, Comandante en Jefe Fidel Castro Ruz, die Vorzüge des Zweirads. 200 000 Fahrräder seien bereits aus China eingetroffen, weitere 500 000 auf dem Wege nach Kuba. In 15 nationalen Radwerkstätten würden von nun an Studenten Tag und Nacht die Tretmaschinen bauen. „Das ist eine große technologische Herausforderung, compañeros! So ein Fahrrad besteht aus 347 verschiedenen Teilen... Ich habe mir die Fahrradproduktion genau angesehen und festgestellt, daß die russischen Fahrräder mit Dynamo gebaut werden, die chinesischen aber nur mit einem Katzenauge... Wir werden auch ohne Dynamo ankommen!... Ein Arbeiter hat mir erzählt, er fahre jeden Tag 21 Kilometer zur Arbeit. Und wißt Ihr, was er mir gesagt hat? Er hat gesagt, mit dem Fahrrad braucht er weniger Zeit als mit dem Bus!... Die Studenten lachen. Ahnt Fidel Castro, warum?

Von der Stahlschmelze bis zur Schuhbohlung liegt alles in staatlicher Hand. Vor Jahren ließ die Partei kleinbäuerliche Erwerbsbetriebe und Wochenendmärkte zu. Aus Neid über den wirtschaftlichen Erfolg einzelner Händler und Bauern, so flüstert man in Havanna, verboten die Parteibürokraten schnell wieder diese privatkapitalistischen Eskapaden. Doch die Untergrundwirtschaft ist nicht totzukriegen. Die jugoslawische Frau eines Beamten jobbt in den verlängerten Ferien als Taxifahrerin in Berlin. Vom Lohn kauft sie sich eine Videokamera. Damit werden Trauungen und Geburtstage aufgezeichnet. Der alte Buick steht als Hochzeitskutsche zur Verfügung. Eine Tante stiehlt den Braut-schleier — alles gegen Gotteslohn?

„Wir werden weder weitere Parteien zu lassen noch eine gemischte Wirtschaft einführen — das ist unsere feste Überzeugung“, hat Fidel Castro immer wieder beteuert. Die Öffnung in Osteuropa, die Niederlage der Sandinisten in Nicaragua, der Coup von Panama haben Kuba politisch isoliert. Nur noch im fernen Vietnam und in Nordkorea findet Fidel Castro treue Bundesgenossen. Von der Sowjetunion im Stich gelassen, den (Ost)Deutschen tief enttäuscht, den Polen und Tschechen vor den Vereinten Nationen verraten, igelt sich die kubanische Nomenklatura ein. Michael Gorbatschows Besuch zerstörte alle Illusionen über russische Bündnistreue. Mit seinem Plädoyer für Perestroika versetzte er den Parteihierarchien einen schweren Schock. Wie weiland Erich Honecker, der die Reform als überflüssigen Tapetenwechsel abgetan hatte, so bezeichnete Fidel Castro Perestroika als eine für Kuba unpassende Braut.

Die Verärgerung über die sowjetischen Reformen war kaum zu kaschieren. Bei einer Totenfeier für die „Internacionalistas“, die im Angola-Krieg gefallen waren, brach sie sich Bahn: „Es ist abstoßend, zusehen zu müssen, wie viele Menschen in der Sowjetunion die historischen Errungenschaften dieses heroischen Volkes in den Schmutz ziehen... Deshalb haben wir nicht gezögert, die Verbreitung aller Publikationen zu verbieten, die gegen die UdSSR und den Sozialismus Gift verspritzen.“ Seither sind „Sputnik“ und „Prawda“ in Havanna nicht mehr zu bekommen.

Mit Pressezensur und Denkverbot lassen sich politische Veränderungen nicht

aufhalten. Kuba steht am Kreuzweg. Folgt das Land dem doktrinären Kurs in den Steinzeitkommunismus oder öffnet es sich für politische und ökonomische Reformen? Die sich verschärfende Wirtschaftskrise erfordert darauf eine Antwort. Der Vierte Parteitag der Kommunistischen Partei Kubas (PCC) steht bevor. Er soll im Oktober in Santiago de Cuba abgehalten werden. Als geschichtsträchtiges Datum hätte sich auch der 26. Juli angeboten. An diesem Tag vor genau 38 Jahren überfielen Fidel Castro und seine Getreuen die Moncada-Kaserne in Santiago. Der gescheiterte Anschlag war der Beginn des Guerilla-Krieges gegen den Diktator Fulgencio Batista, die Stunde Null der neuen Chronik Kubas.

„Bewegung 26. Juli“ nennen sich die Kadertuppen der Revolution, und Santiago de Cuba erhielt den Ehrentitel „Ciudad Héroe“. Die Einschußgarben an der Moncada-Kaserne werden sorgsam gepflegt. Die ganze Insel ist ja mit Revolutions-Museen vollgestopft. Ernesto „Che“ Guevara und Camillo Cienfuegos, die beiden Helden der Revolution, im Wachfigurenkabinett Havannas. Wann kommt Fidel Castro Ruz hinzu? Die meisten der zehn Millionen Kubaner wurden nach der Revolution geboren. Fidel Castro trägt einen grauen, ausgefransten Bart, im August erreicht er das Rentenalter. Schlägt nun der „Herbst des Patriarchen“?

„Man sollte sich nicht täuschen — Fidel ist bei den meisten Studenten immer noch populär. Er trifft den richtigen Ton, er spricht kein Parteichinesisch, wie unsere Bonzen es pflegten“. Henry Schmidt war noch kurz vor dem Ende der DDR vom Herder-Institut in Leipzig als Lektor an die Universität von Havanna geschickt worden. Wie soll er den Kubanern erklären, warum alles so gekommen ist? Mit der DDR kann man Kuba nicht vergleichen, auch wenn so viel Äußeres übereinstimmt. 33 Jahre nach der selbst herbeigeführten (und nicht importierten) Revolution ist auf der Insel eine andere Gesellschaft herangewachsen. Die Gleichberechtigung der Schwarzen, die Beseitigung des Analphabetismus, das Netz der medizinischen Versorgung — darauf sind die Kubaner zu Recht stolz. In diesen Dingen fällt der Vergleich Kubas mit seinen karibischen Nachbarn vorteilhaft aus.

Die breite Mehrheit der Kubaner identifiziert sich mit diesem Kuba und nicht mit jenem, dem die 700 000 zumeist reichen Exilkubaner nachtrauern. Die Amerikaner mögen glauben, daß ihnen Kuba bald wie eine reife Frucht in den Schoß fällt. Aber die Unabhängigkeit ihrer Insel werden die Kubaner mit der Waffe verteidigen: „Patria o muerte“ — die Losung des Freiheitshelden José Martí, dessen Denkerstirn auf jede Schulklasse herabschauet, findet wohl die Zustimmung des Volkes. „Socialismo o muerte“ — Werden die Kubaner aber auch für diesen Sozialismus kämpfen? „In Kuba sind Revolution, Sozialismus und Unabhängigkeit untrennbar miteinander verbunden“, versucht Fidel Castro den Kubanern einzutrichtern. Er müßte es besser wissen. Nicht unter dem Banner von Hammer und Sichel, sondern unter der kubanischen Flagge hatte die Revolution gesiegt.

Haben nicht die Amerikaner durch ihre Blockade-Politik erst Fidel Castro in die Arme der Kommunisten getrieben? „Würde Amerika die Wirtschaftsblockade gegen Kuba abbrechen, hätte Fidel Castro ein schweren Stand“ — diese Meinung wird von vielen ausländischen Beobachtern in Havanna geteilt. Aber Washington fordert die Kapitulation Kubas und schweist dadurch eher Volk und Regime zusammen. Fidel Castro nutzt jeden Nadelstich der Vereinigten Staaten propagandistisch aus: David gegen Goliath. Unter äußerem Druck stehen die Chancen für eine

innere Öffnung schlecht. Wo immer sich Opposition rührte, wurde sie mit dem anti-amerikanischen Knüppel niedergeschlagen.

Fidel Castro hat jede Abweichung vom Pfad der Orthodoxie gegeißelt. Trotzdem dringen aus den dicken Mauern des düsteren Parteihauptquartiers an der „Plaza de la Revolución“ Gerüchte über heftige Diadochenkämpfe. „Viva Ochoa!“ — die Geheimpolizei mußte solche Parolen schnell von den Häuserwänden wischen. Aber es ist ein offenes Geheimnis in Kuba, daß der populäre Armeegeneral Arnaldo Ochoa im Juli 1989 nicht wegen Rauschgifthandel hingerichtet wurde, sondern weil er der Clique um die Gebrüder Castro zu mächtig schien. Größere Gruppen, auf die man Reform-Hoffnungen setzen könnte, sind vorerst nicht in Sicht. Die Kirche besaß niemals viel Einfluß in Kuba, die Gewerkschaften sind linientreu, und die Intelligenz wird verwöhnt. Nur die Militärs könnten putschen — wie so üblich in Südamerika.

Schießen haben die Kubaner ja gelernt. Es ist ein billiges Massenvergnügen. Dafür sorgt die „sociedad de educación patriótica militar“ mit ihren Schießbuden auf den Dorfplätzen und an vielen Straßenecken: „Jeder Revolutionär ist ein guter Schütze.“ Wer ins Herz des Feindes trifft, bekommt einen Zahnputzbecher als Siegestrophäe. „Fidelidad“ — Treue zum Lider Maximol! Die Kubaner ducken sich. Nachbarschaftskomitees, Kadertreffen, Arbeitsverpflichtungen, Belegschaftsversammlungen, Wehrübungen — sie bringen Punkte und schaffen Kredit. Mit aller Gewalt soll der neue sozialistische Mensch geschaffen werden. Etwa so, wie man Zigarren dreht: durch Druck und Schnitt — mit einem sozialistischen Deckblatt.

MATENÍ POJMŮ

Ivan Sviták je bezesporu člověk vzdělaný a jeho názory, byť svérázné, nepostrádají na zajímavosti. V úterním Rudém právu v obsáhlé stati Spadne fundamentalistům hřebínek? vyslovil i řadu objektivně zcela správných postřehů, třeba o lidech,

kteří dříve chodili s odznaky svého smýšlení na klopě a dnes se stydí »za ideové rázemi socialismu...« za svou

účasť v dějinách a jsou ochotni předtírat, že se jich osud levice netýká. Pro mne jsou to trapné figury, duté symboly minulosti a kapitáni, kteří zdřhají do záchranných člunů pravice jako prváci, místo aby se potopili se etf...« říká autor. Budiž, vím o nich všechno, i když je za pravici žádný soudný člověk považovat nemůžu: Byli na levici, když jim to zajišťovalo moc, a hlásí se k pravici se stejnou motivací.

Ivan Sviták však ve své kritice pokračuje: »V parlamentu se dobrovolná sovětizace, teší o reformu i normalizace vyřídí návrhem na stupidní desku...« A tady už začíná matení pojím velmi nebezpečně. Jaká dobrovolná sovětizace? V únorovém komunistickém pači možná část národa, oklamaná falšovaným dějem, souhlasila s tvrzením o přátelství na věčné časy. Jenže těchto naděnců postupně ubývalo řadou spíše geometrickou než aritmetickou a stoupenci »dobrovolné«, v srpnu 1968 sovětskými tanky stvrzené sovětizace, se rekrutovali výlučně z řad usurpátorů moci a oddaných příkryvovačů nových Stalinů.

Ta deska, pane profesore, je jistě jenom symbol. Ale měla by tam přece jenom být, také kvůli těm palubs opouštějícím kapitánům. Lidé, kteří trpěli pod koutou padesátých i šedesátých let, by ji jistě vítali. Věc má samozřejmě háček. Uznat oficiálně zločin komunistu by logicky předpokládalo legalizovat i třetí, tedy protikomunistický odboj. A to samozřejmě vadí především těm novým »demokratům« — ano,

přesně těm, kteří kdysi chodili s odznaky svého smýšlení na klopě.

EXKLUZIVNÍ ROZHOVOR S ERICHEM VON DÄNIKENEM, KTERÝ NEUSTUJUJE OD SVÝCH MYŠLENEK

● Vysoká škola zemědělská v Praze uzavřela včera ve Stoneleigh u Coventry dohodu o spolupráci s Královskou zemědělskou vysokou školou, která je největší britskou institucí pro výchovu zemědělských odborníků.

Čtrnáctého dubna mu bylo šestapadesát a více než před dvěma desítkami let proběhlo jeho jméno světem: Švýcarský rodák Erich von Däniken svou první knihou *Vzpomínky na budoucnost* šokoval čtenáře, pobouřil vědce. Je v něm kus Julesa Verne, jen neobrací pozornost výhradně do budoucnosti, ale váže ji s obdivuhodnou vynalézavostí, fantazií i logikou s propastí minulosti lidstva. Zlobí vědce bouráním zavedených, pohodlných dogmat, klade dotěrné otázky a sám na ně zcela nekonvenčně odpovídá. Erich von Däniken je enfant terrible literatury faktu, které by v jeho případě mnoho lidí rádo říkalo vědeckofantastická, když znali jiné odpovědi než on.

Od roku 1968 mu vyšlo už 18 knih, přeložených do 28 jazyků a v celkovém nákladu více než 48 milionů výtisků. Sporný, temperamentní, černovlasý a černooký muž mě přijal v Soloturnu v rozlehlé staré vile s věžičkami a se starou zahradou obehnanou zdí. Zde žije, tvoří a zde také rád hoduje v kruhu své početné rodiny, pokud je doma, což bývá málokdy. Měl jsem štěstí — právě se vrátil z jarního lyžování, které bylo důvodem, proč mi podal levou ruku. Pravou měl v pružném obvodu...

□ V Československu snad vyšla jen ta vaše první kniha *Vzpomínky na budoucnost*. Změnil jste po útocih na vás a v důsledku vývoje vědy své teorie, jimiž jste v šedesátých letech šokoval svět?

Dnes už šokovat nikoho nechci. Události, ke kterým od té doby došlo, se neobrátili proti mým myšlenkám, ale naopak — jsou a budou stále aktuálnější. Přibývá vysokých škol a lidí, kteří je budou brát vážně, třebaže se tím nevyhnutelně dostávají pod velmi často zdravou kritiku.

□ Kde se vzal váš první impuls, pro nějž jste mabyli přesvědčení, že naše planeta byla kdysi navštívena mimozemšťany?

Bylo by to dlouhé povídání, ale pokusím se je zkrátit. Mám katolickou výchovu a šest let svého mládí jsem strávil v jezuitské internátní škole. Učil jsem se tu překládat z latiny a řečtiny kapitoly ze Starého zákona. Dospěl jsem přitom k názoru, že moje představa Boha se nesrovnává s těmito texty. Například: Když se Bůh — podle Starého zákona — zjevil lidem, Mojžíšovi nebo některému z proroků, došlo k tomu za chvění země, sletání plamenů. Ale Bůh je přece absolutní, nade vším, nad vesmírem i nad všemi civilizacemi, co jich ve vesmíru existuje. A řekl jsem si, jako mladíček snad trochu naivně, že Bůh nemusí takovým způsobem zjevovat své poselství, svou vůli. Přemýšlel jsem však dál: Starý zákon vznikl z mnohastáleté ústní tradice, o jejíž počátcích nic nevíme. A odtud se snad tradují první zprávy, z pokolení na pokolení předávané, o Božím zjevení za přítomnosti ohně a chvění země; události pro lidi tehdejší doby nevysvětlitelné, proto tedy nadpřirozené. Přijít tomu na kloub, to byly důvody mé pozdější badatelské činnosti.

□ Vaše knihy, filmy a názory obletěly celý svět. Mohl byste krátce shrnout, co se dělo s vaší osobou a vaším dílem poté, kdy jste se svými myšlenkami poprvé vystoupil veřejně?

Byla toho celá spousta. Jsem už dnes v šestapadesáti dost starý, abych uznal, že moje první knihy byly velice provokativní a byla v nich spousta nepravdivých tvrzení. Mladý člověk je velmi nekritický zejména vůči sobě, myslí si, že má ve všem pravdu

a beze všeho posílá všechny neověřené argumenty dál. Později zjistil, že tu a tam přeštěřil a musí se stáhnout. Jediným poučením pro další práci je neopakovat staré chyby, být lepší, pokud možno nenapadnutelný, a používat rozumnějších argumentů než za mlada. Vedlo to k tomu, že jsem v posledních sedmi osmi letech absolvoval nečetné přednášky na vysokých školách po celém světě včetně světoznámých univerzit v USA. Zasvěcoval jsem posluchače do svých teorií a především diskutoval. Představoval jsem se v televizi a v dalších sdělovacích prostředcích už ne jako arogantní, domýšlivý, neústupný člověk, ale pod dojemem těch malých zkušeností, které jsem získal a které mi velice pomohly. Snášelo se na mne totiž hodně kritiky zejména v německy mluvících zemích a musím přiznat, že ne vždy neprávem. Kritici mi předložili dosti argumentů, které jsem musel uznat a které mi také rozšířily rozhled. Za ta léta jsem se s většinou oponentů seznámil osobně — i na jejich svazové půdě jako je PEN klub, Úste žurnalistů atd. — padly předsudky mezi námi a také kritika mých nových knih začala být mírnější. Týká se to i vědeckých kruhů. Když jsem v roce 1968 přišel poprvé se svou myšlenkou o mimozemšťanech a když v roce 1968 vyšla moje první kniha — co udělal dobrý žurnalista? Zašel rovnou k astronomům, aby zjistil, co tomu říkají. A astronom odpověděl, to všechno jsou nesmysly, to není možné, neboť vzdálenosti ve vesmíru jsou tak obrovské, že na tuhle teorii můžete klidně zapomenout. Avšak čas trochu pokročil a vlastně pracuje pro mě, neboť dnes už teoreticky víme, že tyto vzdálenosti může překonat civilizace vyspělejší než naše.

A když jsem jako mladíček přišel se spekulací, že starozákonní verze o Adamovi a Evě mají pravděpodobně reálný podklad v tom, že mimozemšťané mohli geneticky zasáhnout do vývoje předchůdců homo sapiens, změnit je geneticky, takže z toho vyrostla nová populace, chcete-li — nový druh, také jsem narazil na odpor. Tehdy v osmašedesátém kritici tvrdili, že je to nemožné, že tehle mladý von Däniken nemá ani ponětí, jak by to bylo komplikované. Že cílená umělá mutace v základní molekule nikdy nebude možná, neboť představuje miliardy a miliardy variací. Dnes víme, že genetické zásahy do buněk jsou možné. Stejně je to s mnoha dalšími obory, kde věda, nebo přinejmenším některé vědní disciplíny, se už dnes přiblížily mým myšlenkám. Ale budu se mít na pozoru, abych tolik neprovokoval, přijdu-li s novými myšlenkami nebo argumenty.

□ Co dnes považujete za nejsilnější důkaz na podporu svých teorií?

Je jich hodně, ale raději uvedu nejslabší důkaz: Dodnes se nenašel žádný objektivní důkaz o návštěvě mimozemšťanů. Nenašel se ani jeden předmět z jiné planety, není nic, co bych mohl předložit. Jen samé nepřímé důkazy. Je to skoro jako v antro-

pologii. Také zde je hodně indicií: malé kostičky antropologové skládají dohromady do krásného obrazu, který má sice tu a tam díry, ale jako celek už stojí na velmi rozumných základech. Své nejsilnější argumenty rozlišují do dvou skupin. Ty první pocházejí z literatury, tradice a ústního podání, ty druhé se dají vyfotografovat.

□ Mohl byste některé uvést?

Z literatury čerpám nejvíce z indických pramenů, z autentických indických sekt, kde najdete zcela jednoznačně jasně pasáže s rozsáhlými popisy obrovských měst, která kdysi lemovala Zemi, z nichž přijížděla menší vozidla a z těch vystupovali místní, chcete-li, učitelé. Hodně se o tom hovoří. V Kalkatě žije profesor dr. Dileep Kumar Kanjilal a do mé knihy *Habe ich mich geirert?* (Mýlil jsem se? — vyd. r. 1985) poslal příspěvek, který z mých vlastních chyb bleskově udělal čistou rešerší, v níž každý odstavec udává prameny. Dohromady je to tak jednoznačné, že to představuje nejsilnější argument, počínaje tradicemi, ústním podáním a konče staroindickými texty.

Pokud jde o fotografované objekty, pak opticky je stále nejsilnějším argumentem pohřební deska z Palenque, města ze staré Míše Mayů, která se našla při vykopávkách hluboko pod jedním chrámem (viz obr.). Dodnes nevěřím, že umělec, který jí kdysi zdoobil, by si dovedl představit vesmírnou loď. Nevěděl nic o technice, ale představil svého nebeského mistra-učitele, něco, co sice viděl, ale nepochopil. Právě o této pohřební desce jsem se obšírně bavil s odborníky, amerikanisty a specialisty na mayskou kulturu, a mohu říci, že jsem přečetl i veškerou literaturu týkající se tohoto náhrobku. Zajímavá je rozdílnost názorů archeologů; za posledních patnáct let už přinesli devět různých vysvětlení, co je na ní zobrazeno! Zprvu tvrdili, že jde o mayského chlapce na obětním oltáři, potom se hovořilo o mayském knězi, který padl do otevřeného chráněného mytologického monstra, dále že jde o posledního panovníka mayské Míše atd., atd. Všechno jen teorie! Ani já však nemohu prokázat, že na desce vidím optické znázornění létajícího stroje, raketu s lidskou posádkou, ale věřím, že až věda a doba ještě pokročí, se mě tvrzení potvrdí.

□ Vaše nejnovější kniha, která právě vychází, se budete a vědci znovu rozcházet, nebo představujete nové objekty, které vaše teorie dále podpoří?

Jde o knihu *Die Steinzeit war ganz anders* (Doba kamenná byla zcela jiná) a přirozeně se vědci se mnou budou přit, především ta část vědy, jejíž závěrů se nejvíce dotknou. Řeknu o obsahu globálně. Doba kamenná se nedá přesně na datum přiblížit hřebíčkem. U nás mohla být tři až čtyři tisíce let před narozením Krista, ale v jiných případech, třeba na Nové Guineji, ještě před sto lety. Kamenná doba je tedy časový úsek, v němž lidstvo ještě nevládlo žádným kovem, a je to období jako gumový pruh. Tedy v té naší době kamenné

opravdu před tisíciletími došlo k řadě kuriózních jevů, které do tohoto časového období jaksi nezapadají. Dám vám jeden příklad z nové knihy. V Dánsku existují tzv. vikingské hrady. Když se na ně podíváte z pačiči perspektivy, vypadá každý jako čtyři soustředné kruhy, je to moc hezký pohled shora. Kruhy jsou rozděleny křížem a na každé straně kvadrantu leží v příkopech tak zvláštní znaky, že jejich význam si archeologové nedovedli vysvětlit — domnívali se, že se musí jednat o »parkoviště« pro vikingské lodě. Ve skutečnosti se však tedy nic nenašlo, žádné lodě, žádné stopy po dřevě, jen pravidelné značky na povrchu země.

□ Co tam tedy, bylo podle vaší hypotézy?

Novou dimenzi těmto vikingským hradům dal jednoho krásného letního dne v roce 1982 dánský soukromý pilot Preben Hansson, jinak mistr sklářský a majitel své vlastní firmy. Na cestě do Trelleborgu přeletěl vikingský hrad s jeho 16 elipsovitými »loděmi«, rozdělenými do čtyř kvadrantů vnitřního kruhu valů. Čistě z rozmaru, náhodně a v dobré pohodě nastavil kurs automatického pilota na severo—severozápad. Po 94 kilometrech letu přes zálivy a zátoky, jimiž je dánské pobřeží rozeklané, se octl nad druhým vikingským hradem. Podivně však na tom je to, že Vikingové nikdy neměli ve zvyku stavět svá sídla jinde než u moře, zatímco Trelleborg a další hrady mají k pobřeží hodně daleko. To vrtalo panu Hanssonovi hlavou, nicméně letěl dál jak po napanové šňůře. Po 67 km letu se octl nad Eskeholmem, kde se na zemském povrchu rýsují dva slabě, ale přesně rozeznatelné velké trojúhelníky, považované za zbytky kruhových valů. Teď už pilot věděl jasně, že v kursu musí pokračovat: Po dalších 99,5 km letu spatřil pod sebou další »vikingský hrad« ve Fyrkatu, opět bez přístupu k moři, stejně jako »hrad« v Trelleborgu rozdělený do čtyř kvadrantů se 16 astronomicky přesnými »loděmi«. Pan Hansson mrkl na ukazatel benzínu a rozhodl se pokračovat ve směru 325 stupňů severo—severozápad, a když uletěl za 28 minut 52 km, začal uvažovat o fata morgana: přímo před nosem měl »vikingský hrad« v Aggersborgu, se stejnými znaky a záhadami, jako ty předchozí.

Preben Hansson měl ve vzduchu dost času na přemýšlení a pozorování a došel k názoru, že na takových místech by se Vikingové nikdy neusídlili. A protože byl pilot, prodloužil si později doma na letecké mapě dráhu svého letu a tentokrát — už s prstem na mapě — přistál přesně v památných staročeských Delfách. A když šel do podrobnosti, zjistil, že na této trase se nacházejí další prehistorické stavby z kamenných kvádrů neznámého původu. Vyprávěl mi svůj příběh, já si ho prověřil, a je to pro mě nejfantastičtější historie, která vůbec nezapadá do doby kamenné, neboť lidé té doby nikdy neměli svá sídla za Alpami a ještě k tomu v přímé linii dolů do Řecka. Přirozeně jsem začal spekulovat způsobem, jaký je mi vlastní. Ještě dokonce ve starém Řecku považovali Řekové Delfy za střed světa a v Delfách byla i známá věštirna. Jako viditelný znak pro »kolébkou světa« tam stál Omfalos, nádherný, sovkupurami ozdobený mramorový blok, korunovaný dvěma zlatými orly, v nichž lze rozeznat dvě zvětralé Diovy podoby. Celé Delfy však byly zasvěceny Apollonovi, který byl nejen Diovým synem, ale také bohem světla a »prorocství«. Navíc Apollo »úřadoval« jako léčitel, jeho nejslavnějším synem byl Aeskulapos, dnešní »praotec« všech lékařů.

□ Jak to však všechno souvisí s vikingskými základnami v Dánsku a jak si tedy vy sám vysvětlujete roli Delf i samotného Apollóna?

Apollo měl ve starém Řecku řadu přízvisek, mj. nekonečný bůh, a řecká mytologie uvádí, že každý rok na pár týdnů nebo měsíci záhadně zmizel k Hyperboreanům, kteří žili »na oné straně severního větru«. Podívejme se na tuto pověst zcela moderníma očima. Připusťme představu, že Apollo byl mimozemšťan, možná velitel vesmírné lodi. Potřebuje záchytný bod, ideální pro přistání i kolmý start, tím spíš, že k »popojždění« po Zemi nepoužívá vesmírnou loď, jen nějaké malé vznášedlo. Přicházeli za ním lidé a Apollo jim udílel rady, léčil z nemoci — tak se postupně stala ve vědomí lidí jeho základna »středem světa«, neboť zde byly k máni »božské rady«. Tím vznikla i prorocství — tedy věštirna. Ale Apollo potřeboval něco jako pozemskou posádku, která by osady, jež založil, udržovala v pořádku. A tak navštěvuje tato »kontrolní« a další místa, také zde dělá instruktáže, poučuje o zdravotnictví a lékařské vědě, stejně jako to dnes dělají misiónáři a teologové. Při cestování by se zřejmě neobešel bez něčeho, čemu bychom mohli říkat čerpací stanice; je přirozené, že všechny ležely v jedné přímce a že všude tyto opěrné body byly chráněny obrannými valy. To všechno se dělo před mnoha tisíci let. Apollo už dávno zmizel, ale tato místa tady na Zemi po něm zůstala. O další tisíce let později se v těchto místech zařídili Vikingové a dlouho je obývali. Ani ti nic nevěděli, ani netušili, že jejich sídliště leží v přímé lince, a kam tato pomyslná čára vede. Prehistorici si budou muset položit otázku, a vysvětlit tento jev z prehistorické doby. Tento příklad je jedním z mnoha, které jaksi do kamenné doby nesedí. Je to jen jeden příklad z mé nové knihy — musíte si ji přečíst a přestanete se shovívavě usmívat!

□ Zajímalo by mě však ještě něco jiného. Co si myslíte o současném lidstvu, jakými slovy: Chtěl bych znát vaše »Vzpomínky na současnost a budoucnost«.

Lidstvo bylo vlastně potřeštěné ve všech dobách a v každé se dopouštělo chyb. Války lemují celá tisíciletí jeho dějln. Přes to všechno jsem přesvědčen, že člověk je natolik inteligentní, aby nezahubil sám sebe. Koneckonců jsem optimista, i když čtu v novinách, jak zničení je náš svět, jaké škody pácháme na životním prostředí. Čtu ale také, že budeme využívat planety atd. Jsem přesvědčen, že všechny problémy jsou řešitelné. Dají se vyřešit inteligencí, fantazií, jednáním prostřednictvím komunikací. Je ale třeba přistoupit na jednu podmínku: Když se problém objeví poprvé, stane se známým a může se okamžitě řešit. Jsem názoru, že lidstvo kráčí vstříc velice slavné budoucnosti. Jeho příští dimenzí bude nejbližší kosmický prostor, což změnil i myšlení lidstva. Dnes se zejména z Německa ozývají hlasy, že naše planeta bude zpuštěna. Jsou k dispozici vědecky přesné výpočty, kolik je na Zemi např. uhlí, kolik cínu, kolik nafty, kolik toho a toho, a současné prognózy, že když budeme tyto suroviny spotřebovávat stejným tempem jako nyní, bude tehdy a tehdy s naší planetou konec. Těmto úvahám se mohu vždycky jen zasmát. Když to mám vyjádřit chladnokrevně, je mi celkem fuk, jestli to se surovinami půjde z kopce nebo ne, zda budeme mít méně nějaké přírodní látky, paliva — stejně jako to, jestli bude dražší než zlato nebo platina. Dřív nebo později dojde všechno k bodu, kdy se vyplatí získat stej-

né palivo z Měsíce, a bude to výhodnější, protože tady leží suroviny před domovními dveřmi. Budeme muset tak jako tak vyjít »nahoru« ze své planety, ať chceme nebo nechceme. A rovněž dřív nebo později se dostaneme do kontaktu s mimozemskými inteligencemi, zpočátku nejpravděpodobněji prostřednictvím rádiových vln. Už dnes se zaměřuje velké úsilí k tomu, aby se to podařilo. Od podzimu 1992 bude uvedena do provozu nová obrovská anténa s počítačem na massachusettském Institutu College of Technology, která současně obsáhne pásmo desetěti miliónů vlnových rozsahů místo dosavadních tří miliónů, které jsme až dosud byli schopni zaznamenávat.

Musíme vzít také v úvahu i to, jak se bude měnit filozofie člověka po jeho návratech z vesmírného letu, po pohledu na Zemi zvenčí. Představte si třeba situaci, že v pravidelných televizních zprávách ohlásí hlasatel, že astronomové z hvězdárny XY objevili nové vesmírné těleso, možná meteorit. Nevzruší to nikoho, na objekt se zaměří další teleskopy a zjistí se, že tenhle »meteorit« má podivnou klikatou dráhu a že se při zachování směru dostane do kontaktu s naší planetou. To už začne být vzrušující, neboť na té naší malé zeměkouli vede ve vzdálenosti, že tohle podivné těleso je sice vzdáleno půl druhého miliónu kilometrů, ale že je umělel. Vždyť to říká samotná jeho dráha! Něco se k nám blíží. Je to šok pro lidstvo, které si v tu chvíli uvědomí: My všichni jsme obyvateli této planety, hrostejtejto zda žlutí, rudí, černí nebo bílí, zda křesťané, Židé, muslimové, buddhisté, ateisté, demokraté nebo komunisté, to všechno půjde úplně stranou. Jsme inteligentní tvorové na této malé vesmírné kouli, její inteligentní potenciál, a tu náhle se k nám blíží cosi neznámého. Jak se zachováme? Jak to přjmeme?

Jsem přesvědčen, že kontakt s vesmírem přinese v našem myšlení, v životní filozofii, pro světový mír, a domnívám se, že i pro náboženství jen pozitivní prvky. V tom jsem optimista.

K rozhovoru s Erichem von Dänikenem snad ještě jednou připomeneme závěrem jako v úvodu: Jeho vize, nepřímé důkazy, objevy a závěry jsou provokativní, pro mnohé nepříjemné a často možná souvisejí se spisovatelem image, jaký si svou plní, nápadu a vyprávěčským talentem vybudoval. Ale že jeho podněty vzbuzují respekt i v některých našich vědeckých kruzích (třebaže neznalost celého díla u naší široké veřejnosti za posledních dvacet let lze přičíst jiným důvodům) a jsou i impulsem pro vědecké přemýšlet nekonvenčně, dokazuje jeho pozvání do Československa: Ve dnech 21. až 25. května se má zúčastnit v Praze symposia na téma »O vývoji mezihvězdné hmoty a dynamiky galaxií.«

Kolečkový rekord

Trojice Švanda, Rábe, Janoušek zvíťazila v italském Sarnoncu ve 12hodinovém závodě štafet na kolečkových lyžích. Utvořila i světový rekord, když ujela 334,021 km průměrnou rychlostí 28,67 km/h a překonala tak dosavadní nejlepší výkon o devět kilometrů. Druhá skončila domácí štafeta v čele s de Zoltem.

Slavná mayská náhrobní deska z Palenque: Zobrazil na ní dávný mayský umělec kosmonauta v létajícím stroji?

zánu. V jednotlivých, početně limitovaných, kategoriích byl výtlač plavidel omezen takto: bitevní lodí do 10 000 tun, křižníky do 8000 tun, torpédoborce do 800 tun.

Na válku se chystajícímu Německu to pochopitelně nemohlo stačit. Brzy jsou stavena plavidla, která limity tajně překračují — tzv. kapsní bitevní lodí. Dvoustanná smlouva mezi hitlerovským státem a Velkou Británií, podepsaná v červnu 1935, povolila něco jiného — německé válečné hladinové loďstvo mohlo dosáhnout 35 procent britského, ponorkové dokonce 45 procent. Na začátku II. světové války se už pilně pracovalo na dokončení dvou bitevních lodí, které do té doby neměly ve světě obdoby: lodí Bismarck a Tirpitz.

EXPOZICE

Věika neprobíhala podle Hitlerových představ. Leteckou bitvu o Anglii dávno prohrál, sen o invazi do ostrovní říše ale nepustil. Bylo však potřeba pyšnou vládkyni moří srazit na kolena, vyhladovět, zamezit přísun válečného materiálu. Na Atlantik se vydaly »vlčí smečky« ponorek i moderní hladinová plavidla s jediným úkolem: potopit co nejvíce obchodních lodí, které by mohly Velkou Británií zásobovat. Britská admirálta o hrozbě pro námořní trasy vř. Postavit proti dvěma strašným protivníkům může více než dvacet let starý bitevní křižník Hood a nové bitevní lodě King George V. a Prince of Wales.

KOLIZE

V noci z 18. na 19. května 1941 opustily gdynskou rejdou Bismarck a těžký křižník Prinz Eugen, aby zahájily »Cvičení na Rýně«, což bylo krycí heslo, za nímž se skrývala akce proti obchodním loďm na vinách Atlantiku. Problémem ale bylo, jak se tam dostat. Admirál G. Lütjens, který této dvojičenné flotile velel, spolu s kapitánem Bismarcka Lindemannem, rozhodl proploout Kattegatem, v norských fjordech doplnit palivo, obeplout severní pobřeží Islandu a mezi ním a grónským pobřežním ledem se dostat na Atlantik. Britové byli o vyplutí německých lodí informováni a průzkumný Spitfire je vyfotografoval poblíž norského Bergenu. Hrozba byla jasná, a tak na nepřítel stáhli v Dánském průlivu mezi Grónskem a Islandem námořníci z křižníků Norfolk a Suffolk a mezi Islandem a Shetlandskými ostrovy létající čluny a křižníky Birmingham, Manchester, Arethusa spolu s pěti menšími jednotkami. Z domovského přístavu britské Home Fleet ve Scapa Flow vyplul viceadmirál L. Holland na palubě slavného Hooda s Prince of Wales a šesti torpédoborci, aby zaujal výhodnou pozici jižně od Islandu, odkud by měl stejně daleko k oběma možným místům průniku. Průzkum z 22. května už Bismarck s Prinzem Eugensem u norských břehů nenašel; ze Scapa Flow vyplouvají hlavní síly Home Fleet pod velením admirála J. Toveye. Jsou to bitevní lod King George V., letadlová loď Victorious, 2. eskadra křižníků o čtyřech jednotkách a šest torpédoborců. K nim se ještě připojuje bitevní křižník Repulse, odvolaný narychlo z ochrany jednoho z konvojí.

Hlídka se Suffolku spatřila německé lodě ve večerních hodinách — přesně v 19.22. Viceadmirál Holland zaměřil s Hoodem a Prince of Wales vstříc osudovému setkání.

KRIZE

Aby zjistil svého protivníka, vyslal viceadmirál Holland torpédoborce na průzkum. To byla jeho první chyba. Ráno 24. května dostal přesné hlášení o poloze Bismarcka ze Suffolku. Torpédoborce na průzkumu se již nastávající bitvy nezúčastnily. V 5.10 hod. byl vyhlášen bojový poplach a o 17 minut později se nacházel nepřítel na dohled. Holland se blížil k nepříteli v úhlu,

drama
BISMARCK

MÍSTO PROLOGŮ: Po první světové válce určovala poraženému Německu Versailleská smlouva, jaké válečné lodí může nechat plout na hladině. Ano, na hladině, protože stavbu ponorek mělo vůbec zaká-

Dokvoci.
na str.
466

jež umožňoval palbu jen z předních děl britských lodí. To byla druhá viceadmirálova chyba. Tou další a osudovou byl povel pálit na vedoucí loď, kterou byl — Prinz Eugen.

Dejme však slovo pamětníkům. Podporučík E. Knight, který stál na bitevním můstku Prince of Wales, popisuje následující okamžiky takto: »První salva z Hooda (5.52 hod. — pozn. aut.) dopadla za zádi Bismarcka — bylo možné zahlédnout vytrysklé sloupy vody vysoké jako věže. Téměř zároveň jsme uviděli mihotavé záblesky a kotouče černého dýmu, když i Bismarck začal střílet... Další chvíle mohly trvat minuty či hodiny, nebylo možné sledovat čas. Vzpomínám, že z našich děl padala salva za salvou... Pluli jsme dál ve stejném kursu, když jsem odvrátil pohled od temné siluety Bismarcka a přešel na druhou stranu můstku. Tam jsem s překvapením zahlédl na palubě Hooda požár. Vypadalo to na těžkou práci s hašením. V tu chvíli se znovu ozval zvuk letících granátů a před nýma očima vytryskla z prostředku Hooda obrovská exploze a ohromné světlečervené jazyky plamenů s bíložlutým dýmem. Do výše několikrát set stop letěly rozžhavené útoky. Nemohl jsem uvěřit vlastním očím a tomu, co se přede mnou odehrávalo — Hood byl doslova rozerván na kusy. Ale než se to stalo, zahlédl jsem, jak vypálil ještě svoji poslední salvu...« S Hoodem utonulo 95 důstojníků a 1321 námořníků. Torpédoborec Elektra zachránil tři muže...

Co se na Hoodu stalo? Oheň, který E. Knight viděl, způsobil požár 102milimetrového střeliva. Než bylo možné oheň uhasit, nechává viceadmirál Holland vyvést na stožár »the blue pendant« — vlajku oznamující obrát o 20 stupňů vlevo. Hood se začíná otáčet, aby mohl využít plné palební síly. V tom přilétají granáty páté salvy z Bismarcka. Šéfkonstruktér námořnictva S. V. Goodall později při vyšetřování této katastrofy naznačil možnost výbuchu muničních komor protiletadlových děl. Ty se však nenacházely ve středu lodě, kam očiti svědkové umísťují centrum exploze. Tam mohl vybuchnout sklad torpéd, který však byl dobře proti zásahu chráněn a jeho poškození by bylo možno dát do souvislosti s požárem po třetí Bismarckové salvě. Třicet let po bitvě se objevila ještě teorie, že Hooda potopil Prinz Eugen, který se nacházel blíže než Bismarck. Zastánci této teorie jí dokládali tím, že děla menší ráže musela střílet s větším náměrem a že tudíž granáty z Prince Eugena dopadaly strměji dolů právě na slabě chráněnou palubu britské lodí... Pravdu se asi již nikdo nedoví, trosky slavné lodě leží více než 1600 metrů pod hladinou.

PERIPETIE

Bitva však potopením Hooda neskončila. Německé lodě přenesly palbu na Prince of Wales. Ten se bránil a jeho tři granáty Bismarcka zasáhly: jeden, aniž vybuchl, rozbil katapultovací zařízení a směl do moře kapitánův kutr, druhý pronikl do lodního boku, vyřadil z činnosti kotelnu č. 2 a zranil přítomné topiče a strojníky. Třetí zásah byl, jak se později ukázalo, prvním z fatálních střepků, na něž se rozbil život Bismarcka. Pronikl předí, nevybuchl, ale prorazil naftové nádrže a poškodil čerpací zařízení. Zaplavená před vychýlila loď a k vyrovnání náklonu bylo nutno přiměřeně zatopit i záď.

Mezitím ale Prince of Wales, na jehož palubě bylo výbuchy německých granátů zabito 13 mužů a devět zraněno, klade kouřovou clonu a z bitvy se vzdaluje. Zatím nevyzkoušená děla největšího kalibru postupně totiž vypovídají službu.

Polský kadet A. Pilarz, který sledoval boj z paluby Suffolku, pak vyprávěl: »Viděli jsme granáty, zasahující Bismarcka. Bílý dým z této lodě nás nemohl nijak potěšit, když Hood byl potopen. Nevyslovitelný smutek a němý vztek nás pohltily. Náš velitel,

zaujatý myšlenkou znemožnit útěk Huna, dokud nepřiplují naše hlavní síly, dal povel vztýčit bojovou vlajku a zahájit palbu. Dunění našich děl naplnilo celou loď, ale Bismarck plul dál a vzdálenost stále vzrůstala. Čekali jsme, že německá bitevní loď na palbu odpoví, ale naši výzvu nepřijala. Přestali jsme střílet a věnovali se jedinému — sledovat nepřitele. Začalo krásné májové ráno. Viditelnost vzrostla na dvacet mil. Černý sloup dýmu z hořící nafty na místě, kde se potopil Hood, byl ještě dlouho vidět...«

Z křižníku Norfolk dal vyslat kontradmirál Wake-Walker lakonickou zprávu: »Hood explodoval 64°15'N 28°05'W.« Nikdo tomu nechtěl věřit — pýcha královny moří potopena! Britský rozhlas informoval večer o události s tím, že Bismarck byl zároveň poškozen a jeho pronásledování pokračuje. Noviny v Německu a na jím okupovaných územích jásaly. Potopení Hooda, největší bitevní lodě světa, velikým úspěchem německého námořnictva — volají do světa tituly listů. Autoři článků dodávají s neskrývaným zadostiučiněním, že se tak stalo v den 122. výročí narození královny Viktorie. V MŠi vycházejícího slunce Tokio Asahi Šimbun zdůrazňuje, že bitva u Islandu znamená více než potopení největší bitevní lodě. Ukazuje také, že německé námořnictvo je schopno velkých strategických akcí a postupuje ofenzivně.

Zatím Bismarck spolu s Prinzem Eugenem se snaží vymánit britským lodím, které ho sledují. Jde to těžko. Zásah do příde znamená ztrátu tisíců tun nafty jednak vyteklé, jednak smíšené s mořskou vodou. Provlizorní přeplátování otvorů nedovoluje zvýšit rychlost už tak omezenou poškozením koteln. G. Lütjens mění plány. Nedostatek paliva (už z Gdyně vyplula jeho loď bez dvou set tun nafty a po cestě, na rozdíl od křižníku, nikde palivo nedoplňovala; zásobovací pravidla byla na medosažitelném širém Atlantiku) ho nutí k návratu. Ne však do Německa či Polska, tam jsou již všechny únikové cesty sítěženy. Chce zamířit do Biskajského zálivu, do Brestu, jednoho z mála přístavů schopného přijmout a opravit tak velkou loď.

Ve chvíli, kdy se tak viceadmirál rozhoduje, startují z britské letadlové lodě Victorious pomalé dvojplošňky Swordfish s podvěšenými torpédy. Baron Burkard von Mullenheim-Rechberg, třetí dělostřelecký důstojník, později vzpomínal: »Nemohl jsem uvěřit, že letadla, která působila tak zastarale, se odvážila napadnout palbou sršícího obra, jakým byl náš Bismarck.«

Z letadel nebylo žádné jako zázrakem sestřeleno. Jedno torpédo dokonce mohutný trup zasáhlo. Výbuch zabil jednoho a zranil několik mužů; loď však poškozena nebyla.

V nastávající noci z 24. na 25. května se Prinz Eugen vydává dále na moře, Bismarck míří k Francii. Podařilo se mu zmizet z obrazovky radaru na křižníku Suffolk, a tak celý den probíhá na britské straně ve znamení pátracích akcí lodí i letadel. Ráno 26. května vzlétá k průzkumnému letu Catalina Z a během dopoledne křížený cíl objevila. Hlášení její posádky zachytily i německé stanice a obavy o osud Bismarcka se prohloubily.

KATASTROFA

V honbě na Bismarcka se krom výše jmenovaných lodí angažují další. Operační skupení »H« z Gibraltaru pod velením viceadmirála Somervilla, které se skládá z bitevního křižníku Renown, letadlové lodě Ark Royal, křižáka Sheffield a šesti torpédoborců, od konvojů odvolané bitevní lodě Rodney, Ramilies, křižník Edinburgh a tři torpédoborce, 4. flotila torpédoborců velitele komodora Ph. Viana, křižníky Cairo a Exeter se třemi torpédoborci, od břehů západní Afriky plují bitevní loď Neison a letadlová Eagle...

Po polední 26. května torpédové letouny Swordfish z paluby Ark Royal nejdříve omylem (naštěstí neúspěšně) atakují Sheffield, pak však chybu napravují a kolem deváté

hodiny večerní dvakrát Bismarcka zasáhnou jejich torpéda. Jedno z nich natolik pro útočnicka šťastně, že kormidla lodě zůstanou zaklíněna a pancéřový obr není schopen nabrat přímý kurs. Během noci útočí Viano vy torpédoborce a slavný dělostřelecký souboj Davida s Goliášem předvádí polský torpédoborec Piorun. Přestože v piné palebné síle a nadále mezasazen, je Bismarck odsouzen k zátku. Mimo dosah letadel k ochraně z pozemních základen ve Francii, bez možnosti manévrování. Lütjens žádá o ponorku, která by převzala palubní deník. Letadla z poškozeného katapultu startovat nemohou a letci jsou odsouzeni k nečinnosti. Výměna telegramů s Říši není příliš povzbudivá. Jak baron Mullenheim ve své knize Battleship Bismarck: The Survivor's Story vzpomíná, byl v době jevení britských lodí kapitán Lindemann již oblečen v nafouklou plavací vestu a — smrtelně unaven — tupě zíral před sebe.

V 8 hodin ráno 27. května spatřili Bismarcka z Norfolku a o tři čtvrtě hodiny později i z bitevních lodí King George V. a Rodney. První z nich byla sesterským plavidlem Prince of Wales, moderní a rychlá, druhá o něco pomalejší, zato s děly ráže 406 milimetrů. A právě v zadní dělové věži lodě Rodney bojoval další pamětník našeho vyprávění, námořní poručík E. Sopočko. »Ráno bylo jasné,« vzpomíná. »O osmé byla dohlednost až 27 000 yardů. Z reproduktoru se najednou ozve: Nepřítel na obzoru! Plujeme k němu přímo, a tak zatím musíme čekat. Střílejí jen dvě přední věže. V periskopu vidíme proplouvajícího Krále Jiřího V. s červeným Svatojanským křížem na vlájícím bílém praporu. Zahájit palbu, rozkazuje kapitán, a my slyšíme, jak začíná střílet i Král Jiří. První salva Bismarcka má dobrý směr, ale je příliš krátká. Před přídíl vidíme vystupující sloupy vody. „Měníme kurs, teď je řada na nás,“ říká obsluze věže kapitán. Rodney se obrací vlevo a všechna děla nyní páli na nepřitele.«

Veliteli Home Fleet admirálu Toveyovi dochází trpělivost a žene své lodě blíže k nepříteli. Palba z Bismarcka umlká. Kapitán baron Mullenheim vypráví později o jeho palubě: »Obraz horní paluby je nepopsatelně smutný. Po protiletacích bateriích na zádi nezůstalo ani stopy. Reflektory a jejich stanoviště byly smeteny. Pohlédl jsem na věž Dora (nejblíže k zádi — pozn. aut.) — jedna její hlava byla roztržena.«

Na zneškodnění nepřitele střílí torpéda připluvší křižník Dorsetshire. Torpédo vypouští i Rodney — je to jediný případ v dějinách, kdy jedna bitevní loď torpéduje (zásah byl ovšem označen jako pravděpodobný) druhou. Hořící Bismarck se pomalu obrací, se svých loží vypadávají čtyři hlavní dělové věže, každá o hmotnosti přes tisíc tun, trup se potápí, pomalu převrací ještě jednou a dosedá na dno.

EPILOG

Zprávě o potopení Bismarcka se zdráhají uvěřit nyní Němci. Lütjensovi je dokonce adresována depeše: »Veliteli flotily. Reuter oznamuje potopení Bismarcka. Okamžitě podejte hlášení o situaci.« To však nemá kdo podat. Z lodí bylo zachráněno jen 111 mužů. Hodnotně nejvyšším důstojníkem mezi nimi byl právě baron Mullenheim. Od dalších záchranných prací odradila Angličany pravděpodobná přítomnost německých ponorek.

A jak skončily další hlavní postavy tohoto dramatu?

Prinz Eugen doplul začátkem června do Brestu. Po válce skončil coby činný cíl amerických atomových pokusů. Prince of Wales dopltil na neprůzornost britské admirality, která přes jasný příklad nepochopila nutnost letecké ochrany hladinových lodí, a byl (spolu s Repulse) potopen japonskými letadly v jihovýchodní Asii. Victorious v květnu 1945 poškodil kamikadze u Okinawy, válku však přečkal stejně jako King George V., jenž tu byl rovněž. Dor-

Pokrač. na str. 467

setshire potopily loď velkoadmirála Naguma u Cejlonu v dubnu 1942. Půl roku po Bismarckovi byla potopena ponorkou letadlová loď Ark Royal ve Středozemním moři. Sheffield, Norfolk a Suffolk dále válčily při ochraně konvojů v Severním moři. Edinburgh byl potopen v Barentsově moři po opakovaných torpédových útocích ponorky a torpédoborců — s pruty zlata, kterými platil SSSR za vojenskou pomoc. (Před několika lety byla podstatná část pokladu vyzdvížena.) Rodney pomáhal v červenci 1944 dělostřeleckou podporou pozemnímu vojsku v severní Francii.

Za spuštěnou oponu předešlého dramatu se podařilo nahlédnout před dvěma lety Robertu D. Ballardovi. Podmořský přístroj Argo, vybavený samostatným pohonem, kamerami a sonarem, připojený více než šestikilometrovým koaxiálním kabelem k mateřské lodi Star Hercules, pátral na dně v místech, kde vlny pohltily ohněm straveného Bismarcka. Osmého června pátrání — tak jako před tím po Titaniku — přináší úspěch. Legenda moří je nalezena. Fotografie z hlubin, jež pořídil Argo, přetiskuje National Geographic. Jsou jako z jiného světa, z Měsíce. V modravé polotmě vystupují obrysy částí trupu s hákovým křížem, napříč další fotografií výhrůzně ční hlaveň protiletadlového kanónu. Na písku jako memento leží opuštěná vysoká bota. Bota, která naštěstí neměla příležitost vstoupit na dobytá území...

(art)

Foto: archiv

Loď	Výtlak v tis	Rychlost v uzlech	Hlavní dělostřelecká výzbroj	Rozměry v metrech (zaokrouhleno)
Hood	44 200	31	8 X 381 mm 12 X 140 mm	262 X 32
Prince of Wales	38 000	28	10 X 356 mm	227 X 31
King George V.			16 X 132 mm	
Rodney Nelson	33 900	23	9 X 406 mm 12 X 132 mm	215 X 32
Dorsetshire Norfolk	9 850	31,5	8 X 203 mm	192 X 21
Suffolk			8 X 102 mm	
Bismarck	41 670	29	8 X 380 mm 12 X 150 mm	251 X 36
Prinz Eugen	14 050	31	8 X 203 mm 12 X 105 mm	206 X 21

Bitevní křižník Hood.

Bitevní loď Bismarck.

● Londýn má první městskou motýlí rezervaci. Otevřeli ji radní v parku necelé dva kilometry od Toweru jihovýchodně od řeky Temže na popud londýnské skupiny Záchrana motýlů. Podle této skupiny žilo ještě před 150 lety v Británii 59 druhů motýlů. Čtyři již vyhynuly a sedm je bezprostředně vyhynutím ohroženo.

listinu potvrzující oprávnění odvézt z republiky bližší neurčený předmět. Současně měla naše vláda uložit do jisté švýcarské banky kauci ve výši půl milionu dolarů — ta by propadla ve prospěch cizince, pokud by československý stát smlouvu porušil či od ní odstoupil. Soudruzké dušičky nejprve zaplesaly — čtvrt milionu dolarů za

něco, o čem my ani nevíme! Ale pak se přece u některých politiků projevily jisté vlastnosti vyjádřené známým stalinským »důvěřuj, ale proveď«. V tomto případě to však byl záblesk moudrosti. Komunistická vláda začala se zájemcem líknavě jednat a jednání se zúčastňovali i kriminalisté. Lépe řečeno — specializované špičky v čele s šéfem tehdejší federální kriminalistické ústředny, tehdy majorem, dnes podplukovníkem JUDr. Františkem Maryškou.

Kriminalisté zjistili několik pro další pátrání podstatných věcí. Za hledaný předmět skutečně existuje, dotýčný ví, kde ho hledat, a dojde-li ke smlouvě a její realizaci, kým mu z toho slušný zisk. Překupník posléze pustil další informaci: Jde o historický předmět ze dvanáctého až třináctého století. Předmět byl koncem druhého světové války ukryt dvě stě kilometrů na východ od Norimberka. Cizinec navíc chtěl podepsat smlouvu v Karlových Varech. A pak řekl ještě něco velmi důležitého: Pánové, nemusíte mít obavy, předmět, údajně velký jako konferenční stůlek, je v neporušeném stavu.

Detektivové ve spolupráci s historiky listovali starými knihami. Vzhledem ke Karlovým Varům je zaujal hrad v Bečově nad Teplou nedaleko tohoto lázeňského města. Tamní správce hradu udiveně kroutil hlavou — a pak si vzpomněl, že hrad před dvěma roky navštívil člen šlechtického rodu Beafort Spontánů... Copak to říká překupník? Ze jeho známý místo ukrytého předmětu nedávno navštívil... A tento rod, který mimochodem velmi kolaboroval s na-

Před poslední cestou svatého Maura

Klíč je třeba energicky zasunout do zámku a předepsaným způsobem otočit; manipulace nesmí trvat déle než několik málo sekund. Dále je nutno provést co nejrychleji další operace. Například pomocí kódu dočasně zablokovat zabezpečovací zařízení, jinak by sem v době velmi krátké dorazili policisté v plné zbroji. Místnost a cennost v ní ukrytá je zabezpečena jinak než obrazárny — mimo jiné i tím, že o její existenci a obsahu ví méně lidí, než je prstů na jedné ruce.

Prvnímu pohledu návštěvníka-laika se uvnitř naskytá obrázek třeba na rozdíl od Picassových obrazů nepřilíš atraktivní. Dvě krabice; snad od margarínu nebo čokolády, zborcená část jakési skříňky či konferenčního stolu a pak spousta větších a menších úlomků dřeva, regály obsahující kovové ozdoby a kousičky a smotky ztrouchnivělé látky. Až se toto všechno dá dohromady — což je práce odhadem na tři až čtyři roky, pak se z papundeklových krabic přestěhují lidské kosti do truhlice dlouhé 1,385, široké 0,420 a vysoké 0,645 metru.

Vyjáždíme se odborně: Z troskek povstane relikviář, neboli ostatková skříň z druhého poloviny dvanáctého století, monumentální dílo románského zlatnictví a dalších uměleckých řemesel. Do ní se vrátí ostatky svatého Maura, benediktinského mnicha a mučedníka z oparství ve Florennes v Belgii. První cesta světcových ostatků se uskutečnila v roce 1012 z Remeše do Florennes,

ta zatím poslední a snad předposlední v březnu letošního roku — právě sem, na místo X. Doufejme, že brzo, tedy za pár let, dojde k cestě už definitivně poslední — do kaple hradu Bečova, kam tento skvost patří.

Dodejme, že jde o skvost historické a kulturní ceny těžko vyčíslitelné. Náš přední historik PhDr. Emanuel Poche soudil, že spolu se svatováclavskou korunou jde o největší památku středověkého zlatnictví na našem území.

Protože každou věc je někdy třeba nějak i finančně ocenit, byla hodnota relikviáře odhadnuta na deset milionů amerických dolarů.

I. POLITIKOVÉ, PŘEKUPNÍCI A KRIMINALISTÉ

Muž, který se počátkem roku 1985 objevil na našem londýnském zastupitelství, učinil pozoruhodnou nabídku. Předá Československu šek na čtvrt milionu dolarů za

cisty a jeho členové měli dobrý důvod koncem války zmizet, vlastnil hrad od poloviny devatenáctého století.

V noci pátého listopadu 1985 začal kriminální tým rozehřát podlahu hradní kaple sv. Petra. Po jedenácti hodinách práce byl na sváti nález, nad nímž by zaplesala srdce každého milovníka starožitností, natož odborníka. Relikviář svatého Maura byl opatřil na sváti. A komunistická vláda si mouna ruce především nad tím, že sice nezískala oněch čtvrt miliónu dolarů, ale má poklad a nemusí zaplatit onu půlmiliónovou kauci, protože smlouva nebyla ještě definitivně uzavřena. Překupník či zprostředkovatel, lidově řečeno, utřel — díky perfektní pátrací akci.

Vzácná památka se stala (držíme se tehdejší terminologie) majetkem lidu. Lid se však o ni ani nadozvěděl. A když se dozvěděl, zaplakal by. Relikviář svatého Maura a světoznámé ostatky přišly z deště pod okap. Totiž z podzemního úkrytu do sejfů a prostor, kde se jim dávalo ještě hůř než pod zemi v zámecké kapli.

Loňského roku otiskl časopis Reflex ve svém 32. čísle reportáž z Milana Tesáře »Nález století«, doprovázenou zajímavými fotografiemi. V zasvěcené a poutavě psané stati jsou však některá sporná tvrzení nebo autorovy subjektivní dojmy. Ze s ním ovšem zásadně souhlasím v tom, že »románský relikviář byl vržen do socialistického hordele«. Drsná je porovnání snímku zadního čela relikviáře těsně po vyzvednutí ze země s fotografií téže části po šestiměsíčním pohybu v sejfu státní banky. Mchu to potvrdit, viděl jsem trosky relikviáře zcela nedávno na vlastní oči. Dejme však slovo dvěma odborníkům, muži a ženě, kteří si z důvodů velmi pochopitelných přáli zůstat v anonymitě.

»Tvrzení o poškození relikviáře v sejfu je velmi sporné. Správně by se to dalo vyjádřit tak, že relikviář po vyjmutí ze země ještě držel pohromadě a suchý vzduch a nevhodná teplota jen uspíšily to, co by zákonitě přišlo muselo. Relikviář byl těžce narušen již původním úkrytem. Když se pak sejmulo to nejcennější, tepané stříbrné reliéfní ozdoby, již zkorodované, hrozilo zhoršení dřevěného korpusu. Rekonstrukce bude velmi náročná, dnes ještě nelze určit, jakým způsobem se hradbu restaurátorské práce provádět, co z původního dřeva lze použít, textílie jsou zcela zničené. Jednodušší to možná bude s kovovými ozdobami. Čekají nás expertízy, expertízy, expertízy...«

Vzduch v místnosti má potřebnou, velmi důsledně udržovanou teplotu a vlhkost; kolega ovaká spouští fotoaparát, kunsthistorička ukazuje na nejzachovalejší část relikviáře, tumbu. »Vespad je otvor, kudy se dovnitř ukládaly ostatky. U kosterních částí byla tato autentika — měděná desítka, zřejmě ještě ze světčova původního hradu. Nelze ovšem vyloučit, že támhle v té krabici, která je mimochodem zatím nejlepším obalem pro ostatky, mohou být kosterní pozůstatky dalších lidí... Expertíza nám musí určit stáří nálezu, věk zesnulého člověka, jeho pohlaví, přibližnou dobu a možné i příčinu smrti a také, zda všechny kosterní pozůstatky patří jedné osobě...«

Ale proč to všechno nebylo učiněno již dříve? Reflex má zásadní pravdu v kritickém hodnocení přístupu komunistů. Památková péče byla proleziá nomenklaturními kádry a skuteční odborníci, ovládající svoji vědu lépe než povinný marxismus-leninismus, si mohli zoufat... Nicméně, po listopadu roku 1989 se situace — až do dnů

dosti nedávných — také nevyvíjela různě...

II. HISTORIKOVÉ, UMĚLCI A BYROKRATÉ

Sedíme v útulném bytě u kávy se dvěma ženami, které nic nenamítají proti zveřejnění svých jmen a své práce kolem relikviáře svatého Maura. Restaurátorka Angela Marie Kolomazníková je majitelkou soukromé umělecké agentury VANKOL, která především zprostředkovává restaurátorské práce všech oborů této činnosti. Tato agentura zajistila prostory, v nichž je dnes památka umístěna spolu s patřičným zabezpečením, a funguje v roli jakéhosi manažera záchranářských prací. Agentura vstoupila do děje nedávno a udělala významný kus práce. Kunsthistorička PhDr. Alena Černá, pracovnice Památkového ústavu v Plzni (dříve Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody), má za sebou v záležitosti svatého Maura několikaletou kalvárii a doufá, že to nejhorskší již přešlo.

Odě dne nálezu roku 1985 se totiž do března letošního roku nic zvlášť užitečného nestalo; jen jednání, korespondence, dohady, papírování...

»V podstatě jsme ani nevěděli, kde relikviář je, dozvídati jsme se to postupně... Byl na kriminální úřaděně, v bankovním sejfu, v restaurátorských dílnách na Hradě, pak v Uměleckoprůmyslovém muzeu... Ono se vlastně nejednalo ani tak o obnovu památky jako o to, komu patří a kdo s ní může disponovat...«

Vynechme teď historii od nálezu do listopadu roku 1989 a začneme tímto datem. PhDr. Alena Černá se rozhodla jednat podle platných právních norem, neboť vše, co se kolem relikviáře dělo předtím, v souladu se zákonem nebylo. Ač oficiálně byl relikviář zapůjčen Uměleckoprůmyslovému muzeu v Praze, nakládaly s ním bez jakéhokoliv právního důvodu Státní restaurátorské ateliéry. Dr. Alena Černá proto požádala ONV v Karlových Varech o závazné stanovisko k restaurování podle zákona č. 20 o státní památkové péči a vyhlášky č. 66, kterou se tento zákon provádí. Národní výbor žádost schválil a potvrdil. Ale hned nato dostala dopis z ministerstva kultury, že takové rozhodnutí je vadné, neboť podle paragrafu 453 zákona č. 40/1964 Sb. je relikviář jako »věc opuštěná« majetkem státu (že by opět lid?); o právu hospodařit s tímto nálezem musí rozhodnout — podržme se — příslušný národní výbor, jenže prostřednictvím svého finančního odboru... Na ONV Karlovy Vary došlo opět k jednání, které samozřejmě nic nevyřešilo — zápis jen stanovil, co je třeba učinit, aby se mohlo řešit... Nešťastná kunsthistorička několikrát urgovala vydání jakéhokoliv rozhodnutí, ať kladného či záporného, aby se posléze od vedoucího finančního odboru onoho ONV dozvěděla, že on o ničem neví — ale faktem je, že pak už přišlo lejtro, že právo hospodaření s relikviářem se z Okresního národního výboru v Karlových Varech přenáší na Krajské středisko památkové péče a ochrany přírody v Plzni — zdálo se, že konečně budou moci odborníci s relikviářem a relikviemi opravdu hospodařit, řečeno jazykem úředního šimla. Původní »vadné rozhodnutí« bylo opět označeno za platné, měsíc sem, měsíc tam... Jenže: Kde začít práce? Bylo zřejmé, že v Uměleckoprůmyslovém muzeu vhodné podmínky a potřebná bezpečnost nejsou. Přišla nabídka agentury VANKOL: proti panelské garsoniěře nabízené podnikem ČFVU Dílo dala Angela Kolomazníková do

hry výběr tří prostor. Všechny nabídky posoudili odborníci včetně technologa a klimatologa a rozhodli o místě, kde jsme před chvílí stáli nad demontovaným skvostem — relikviářem ze 12. století a jeho původním (a také příštím) obsahem...

Ne, ještě není konec kalvárie. Bylo stanoveno datum inventarizace demontovaných částí relikviáře s následným převozem na místo, kde budou prováděny restaurátorské práce. Ozývají se Státní restaurátorské ateliéry. Žádají Památkový ústav v Plzni o »zastavení akce«, je prý jedno, kam relikviář patří, budou problémy s předáváním... Prostě zřejmě snaha udržet jakýsi setrvalý stav? Inventura prý bude trvat několik týdnů... Rozzlobená PhDr. Alena Černá tentokrát jednala tvrdě a rychle. Dne 26. března 1991 ve 12 hodin 50 minut začalo inventurní předávání součástí relikviáře i ostatků. Skončeno v 16.00 hodin, díky dobře zpracované dokumentaci. Další den odpoledne vyjela od Uměleckoprůmyslového muzea nenápadně avia nenápadně sledována policejním vozem s dobře vyzbrojenými muži. Relikviář a ostatky svatého Maura absolvovaly svoji snad předposlední cestu. Kdy dojde k poslední, je už otázkou práce restaurátorů a práce agentury VANKOL. A žal také otázkou finanční...

III. RESTAURÁTORI, MANAŽERŮ A MECENÁŠI

Náklady půjdou do miliónových částek. Plzeňský památkový ústav je stěží může uhradit ze svých přidělených prostředků. Nastupuje apel na dobročinnost.

»Jedním z úkolů agentury,« usmívá se paní Angela Marie Kolomazníková, žena živého temperamentu a s nezdočným optimismem při přetlačování klacků házených pod nohy, »je hledat pro tuto akci sponzory. Nebo, chcete-li, mecenáše. Finanční podporu jsme již našli u ČKD Polovodice, a. s., úspěšně jednáme s představiteli ČSL, zřejmě se obrátíme i na instituce katolické církve. Nejen vzhledem k restaurování relikviáře sv. Maura, ale i vzhledem k nebezpečí z prodlení, které hrozí zdevastovaným a rozkradeným památkám, založila agentura VANKOL Nadaci fondu kulturního dědictví. Cílem její činnosti je finanční podpora zachování architektonických, výtvarně-uměleckých a umělecko-femeslných historických památek Čech, Moravy a Slezska. Tato široce koncipovaná akce chce vytvořit prostor pro sponzorské aktivity národních i zahraničních subjektů, směřované globálně, účelově či regionálně. Záležitost evropského významu, jakou restaurování relikviáře svatého Maura bezesporu je, i zachování atributů historie národní kultury si zaslouží pochopení i konkrétní pomoc...«

Na pochopení a konkrétní pomoc, a samozřejmě na kvalitě práce restaurátorského týmu i na manažerských schopnostech agentury VANKOL teď záleží, kdy se podaří umístit výjimečnou kulturní památku neodoxně umělecké, ale i náboženské hodnoty na bečovský hrad a spřístupnit ji návštěvníkům. A také smazat léta ostudy — léta, která i v tomto jediném případě prokázala pozlátkový lesk, ale konkrétně i bídu státní péče o památky.

Poznámka autora: Dva novináři, kteří zhlédli místo současného uložení relikviáře a ostatků svatého Maura, prohlašují, že občas trpí důlčím selháním paměti. Nepamatují si město, kde se uvedený poklad nachází,

a systém ostrahy se jim jevil tak složitý, že by bylo beznadějně se pokoušet o jeho slovní rekonstrukci.

Zub času v úkrytech ne zrovna vhodných poznamenal tvář relikváře velmi tvrdě. Na pohled to vypadá jako věc těžko řešitelná, ale teď jde především o peníze a čas, protože dobrá vůle ani schopnosti nescházejí. Věříme, že za dva tři roky budou historickou církevní památku obdivovat návštěvníci hradu Bečova.

kromá firma Ekostav z Kladrub u Stříbra zde upravuje tzv. novou lékárnu ze začátku tohoto století na bytové jednotky.

»Chceme sem co nejdříve vrátit život, říká nám převor a hned se vyptává stavafů na jejich problémy. »Památkáři se neodvážili vojáčkům zabránit v ničení skutečně cenných objektů a nám při rekonstrukci něčeho, co vlastně historickou hodnotu nemá, se snaží házet klacky pod nohy,« trpce si Hugo Pitel posteskuje, když se znovu obrací k nám. »Peníze by jen letěly. Tady chtěli mít dubové ostění. Proč? Nikdy tady nebylo a my ho ani nepotřebujeme. Měli se spíš postarat o pořádnou opravu střechy. Opustili ji nedokončenou. Pojďte se na něco podívat!« S těmito slovy nás převor vede zpustošenou zahradou. »Na ni údajně spotřebovali půl miliónu korun, ale kde, řekněte mi, kde?!« otáčí se k nám s nezodpověditelnou otázkou. Jednou znatelnou stopou práce člověka jsou pokácené a rozřezané kmeny mohutných stromů, zarostlé travou. A to již docházíme k zadnímu traktu budovy, v níž je knihovna nevyčíslitelné hodnoty. Zvednutý převorův prst vede náš zrak na místo, kde končí roura okapu, pár metrů pod střechou. Dále už neexistuje omítka, spáry obnažených cihel se rozšiřují. Z jedné i druhé strany objektu. »Samozřejmě že do knihovny zatéká,« celkem zbytečně dodává náš průvodce. »Když tu byl vloni pan prezident Havel, tak chtěl vidět plesnivější knihy. Styděli se mu je ukázat.« Voda je svedena do základů kostela. Když nás do něj převor Hugo Pitel vede, jeho rozhovorem nad »prací« památkářů vrcholí. »Tady, tady ten svatý. Podívejte. Je opravený, ale v jedné ruce mu chybí berla, v druhé brko. Nebo tenhle oltář. Postříkali ho sprejem, snad bronzem, a podívejte, jak vypadá.« Skutečně, plastika na oltáři má barvu, kterou nelze nazvat ani zlatou, ani bronzovou. »A tady vedle,« a už kroky energického převora směřují do postranní lodě chrámu Zvěstování Panny Marie, »tady ta schránka na ostatky blahoslaveného Hroznaty, zakladatele zdejší kanonie. Oloupal z ní kdosi ozdoby v domnění, že to jsou drahokamy. Chceme ji nechat opravit v Bavorsku, odkud máme výhodnou nabídku. Památkáři od nás mají starost, jestli je to dost solidní firma. Přitom olovnatá okna, která opravuje snad nějaká restaurátorská dílna v Toužimi, uvidíme kdoví kdy. To družstvo se prý mělo rozpadnout... Dostali jsme se do kolotoče

MÍSTO, KTERÉ HOVORÍ O NIČENÍ

Klášter Teplá řádu premonstrátů jsme navštívili letos v dubnu podruhé. Více než rok uplynul ode dne, kdy jsme se byli přesvědčit, jaké škody zde napáchal minulý režim po oně apokalyptické noci z 13. na 14. dubna 1950, kdy násilím zdejší řeholníky vystěhoval. Mráz běhal po zedech z toho, co zde zničila armáda do roku 1978 a lidský nezáměr v období dalším.

Prošli jsme tehdy s průvodkyní turistů paní R. Charvátovou místa, která si návštěvníci mohou prohlédnout včetně druhé největší klášterní knihovny v republice. Dostali jsme se na kousek i tam, kde prohlídky nevodí. Do klášterních cel s vytrhanými podlahami a naplněné suti, zdi pokreslené a okopané. Viděli jsme zpuchřelé okna bez skel, poničené obrazy, chodby znějící prázdnotou ozvěnou praskající drti pod našimi kroky. Na mnohá místa jsme ani nemohli — nebezpečí úrazu paní průvodkyni odrazovalo.

Klášter tehdy již obhospodařovalo kreslé středisko Státní památkové péče

v Písní. Na opravy do té doby věnovalo to, co asi bylo možné. Šestnáct miliónů korun. Zákonem z loňského července byly objekty kláštera vráceny opět řádu. Tedy v některých případech jen zbytky objektů... A také jen uvnitř klášterních zdí. Původní majetek s 6000 hektarů lesů, polí, sadů a zahrad doposud vrácen není.

Tentokrát nám dělá průvodce sám zdejší převor O. Praem. Hugo Pitel. První změna proti loňsku, které si můžeme všimnout, je hluk stavebních prací a několik lidí, kteří — přestože není návštěvní den — sem zjevně patří. Než se stačíme pořádně rozhlédnout, vede nás převor Hugo Pitel, s energií sobě vlastní, za stavebníky. Sou-

projektantů, památkářů, papírování. Přitom nás tlačí čas. Na podzim bychom měli přivítat první novice a v roce 1993 oslavíme 800 let od založení tepelské kanonie.

Starostí má převor O. Praem. Hugo Pitel nad hlavu. S lehkým uspokojením v tváři nám ukazuje sítímiě zařízenou zimní kapli a za ní vyčištěné bývalé hostinské pokoje. Ukazuje, které místnosti má pro novice připraveny, a uvažuje o co nejlepším ubytování pro brigádníky, které by tu rádi uvítali. Klášter potřebuje opravdu každou pomocnou ruku. V zahraničí jsou spolubratři připraveni, ale chybějí doposud zákony, jistoty, které jim umožní více se angažovat. Zatím chce město Teplá odvodit ze vstupného, zemědělcí měli v úmyslu postavit hned u zdi kláštera skladiště hnojiva, hřbitov, který klášteru patřil, je rozkotán a znesvěcen.

»Musím ještě vydržet, jinak bych neměl

kam kosti složit,« říká převor. »Zřídíme si hřbitov nový.« Po těchto slovech se ale hned vrací k tématu, které dokazuje, že myslí především na život. »Je nutné sem vrátit lidi. Tady nedaleko stávala vesnice Svätý Vojtěch. Vesnice se jménem českého patrona tak daleko na západ! Vojáci ji zlikvidovali i s gotickým kostelem. Zdejší klášter chce poskytnout pracovní příležitosti, působit na českého člověka, aby zde zakořenil. Kanonie kdysi živila a kultivovala celé okolí. Zatím nám pro to hmotný základ vrácen není. Někteří lidé z toho mají i obavy. Proč? Naším záměrem je otevřít tento poklad co nejvíce a všem. Poskytnout příležitost třeba rodinám ke společné dovolené tak, jak je to mnohde na západě zvykem. Ono za tou nechutí k navrácení majetku je mnohdy i něco jiného. Například tady v Mariánských Lázních patřily některé domy řádovým sestřím. Chtěly by se vrátit a sloužit v nich těm potřebným. Nynější obyvatelé však „cítí“ marky, tvrdé peníze od turistů, a tak se brání. Měli by se sem zajet podívat poslanci a spolu bychom pak hledali cestu k ozdravení. Národa i kláštera.«

Pomalou odcházíme. Suť z chodeb je většinou vyklizena, celý větrají a otevřenými okny vpouštějí jarní teplo do více než čtyřicetiletého chladu. Červenomodře vyvedený vojenský nápis »JSI ŘÁDNĚ UPRAVEN?« na jedné ze zdí poskytuje možnost dvojího výkladu. Zanedlouho snad zmizí. Nynější situaci snad symbolizuje nejlépe dar jednoho ze zahraničních přiznivců: svícen, vyrobený z části mohutného řetězu a na něm velikonoční svíce. Světlo po létech útlaku. Světlo nás čeká i přede dveřmi kláštera. Nejen sluneční svit, ale i pohled do rohu klášterní zahrady. Dvě rodiny s dětmi sídlí v bývalém zahradnickém domku a nyní tu zakládají záhony. Rodiny Fictumových z Plzně a Jadloveských ze Žandova. Mluvíme s inženýrem Janem Fictumem. Drží na ruce malou dcerku a trochu s rozpaky vysvětluje: »Mám zemědělskou školu a pracuji na rekultivaci parku. Ne, nejsem členem řádu. Přivedla mne sem práce, příroda, vzduch. A práce je tu opravdu hodně.« Řehtání opodál se pasoucího páru koní svědčí, že si sem obě rodiny pořídlly zdatné pomocníky.

Tepelská kanonie před svým osmistým výročním pomalu ožívá. Tak, jak je záměrem představených řádu i Okruhu přátel kláštera Tepelského, který má shodnou adresu s prozatímním sídlem premonstrátů v Mariánských Lázních v Ibsenově ulici 92.

Dědictví blahoslaveného Hroznaty není jen zdevastovaný klášter, ale i společenství těch, kteří chtějí a konečně už mohou lidem pomáhat.

U východu z kláštera nám ještě zrak padne na starou, trochu oprýskanou ceduli, opřenou o stěnu. Její nápis začíná: »Budova bývalého kláštera premonstrátů...« Není vůbec k smíchu to slovo »bývalého«. Přesto je nám lépe na duši. Že už tahle cedule na budově kláštera strašit nebude. Pro výstrahu všem, kteří by opět chtěli proměnit tato místa v něco »bývalého«, by ji tu ale schovat měli.

Další obrázek na str. 471

Při pohledu na dominantu tepelského kláštera — kostel Zvěstování Panny Marie — málokdo tuší, jak zdevastovaný unitřek odkázala minulá desetiletí zdejším premonstrátům.

Plastika jednoho ze svatých, zdobících unitřek chrámu, zříť slíce po restaurování pozlacením i čističím, ale postapě samé se nedostává dvou atributů: berly a brka.

K nejstarším plastikám sv. Vojtěcha

Jedním z nejstarších sochařských zobrazení sv. Vojtěcha je pískovcová postava světcova na jižním průčelí kostela sv. Jakuba v obci Jakubu u Kutné Hory. Tento kostelík byl založen v době největšího rozkvětu románského stavitelství u nás králem Vladislavem a královnou Jitkou a vysvěcen r. 1165 pražským biskupem Danielem. Jižní zeď kostela je rozdělena arkádami ve dva horizontální pásy. V arkádách horního pásu se zachovalo šest pískovcových plastik, původně polychromovaných, i když jejich rozestavení není asi původní. Sv. Vojtěch je umístěn v první arkádě vlevo. Již na tomto raném zobrazení je světec zpodoběn způsobem, který byl později jen málo obměňován: na hlavě má nízkou románskou mítru, v pravici berlu, v levé ruce knihu. Oděn je tunikou a pláštěm. Ostatní plastiky představují podle ikonografických znaků sv. Václava a sv. Prokopa. V nejširší arkádě nad vchodem je pravděpodobně sv. Jakub, kterému se koří synové zakladatelky kostela Slavibor a Pavel. Svatojakubské skulptury náležejí k našim nejvýznamnějším raně středověkým sochařským památkám a jsou na nich patrný i vlivy umění italského. Zprostředkovatelem těchto vlivů byl patrně sám biskup Daniel, který byl velkým příznivcem a podporovatelem umění a který jako diplomatický rádce krále Vladislava mnoho cestoval po Evropě.

Také v tympanonu kostela sv. Václava v Hrusicích nalézáme s velkou pravděpodobností postavu sv. Vojtěcha. Tento kostel z konce 12. století, ale v 17. století částečně zbarokizovaný, a dobře známý z Ladových obrázků, je zajímavý především svým svérázným portálem se čtveřicími sloupků po každé straně vchodu, na které navazují polokruhové archivolty s bohatým ornamentálním členěním. Hrusický portál, významná památka českého románského sochařství domácí proveniencí (na rozdíl od technicky virtuózního portálu v Zábokí nad Labem, který je dílem kameníků cizích, snad francouzských nebo alespoň ve Francii školených), byl dlouho zanedbán a zapomenut. Teprve v polovině minulého století byl zcela náhodně odkryt bleskem.

Tympanon tohoto portálu je vyplněn nízkým figurálním reliéfem představujícím dvě postavy, z nichž jedna drží v ruce veliký kříž, který tvoří přesně vertikální osu výjevu. O tom, jako tyto dvě postavy představují, byly vyslovovány různé domněnky. Někteří je pokládali za dva benediktinské mnichy, jiní za sv. Cyrila a Metoděje. Z ikonografického hlediska bylo možno s velkou pravděpodobností určit obě postavy jako české světce Vojtěcha a Prokopa, kteří bývají po všechna období výtvarného vývoje obvykle spolu spojováni. Sv. Vojtěch je oděn v albu a jakýsi náznak pluviálu. V pravici drží berlu, levou rukou přidržuje na prsou knihu. Tyto atributy jsou pro zobrazení sv. Vojtěcha ve všech staletích běžné.

x) FARAŘOVA L. TAM STRÝC VYBAVATELE

Odešel Vladimír Leraus

[čr]: Ve věku nedožitých 88 let zemřel v sobotu bývalý člen činohry Národního divadla v Praze Vladimír Leraus. Mužný zjev a vynikající hlasové schopnosti této herecké osobnosti byly celoživotně spjaty s divadlem. Již v letech 1927—1929 působil v činohře SND v Bratislavě, poté v Ostravě a Brně. Umělecky nejpłodnějším obdobím byla spolupráce s Jifim Frejkou v Divadle na Vinohradech do r. 1952. Až do

řokveč. ne č. 472

Tady plně pracuje Ekostav. V nové lékárně (postavena počátkem století) bude zatečeno sedm bytových jednotek.

(OBRAZEK PATŘÍ KE CLANKU NA STR. 469-470... NIČTO, KTERÉ...)

ČILÝ NARIMEX ANEB NA SLOVENSKU ANO, U NÁS NE?

Včera jsem se setkal se známým závodníkem a autorem záchranného systému NAREX Cyrillem Svobodou. Stal se od tohoto roku ředitelem akciové společnosti NARIMEX, která má za cíl dobudovat federální záchranný systém ve spolupráci s Civilní obranou ČSFR. Těm, kterým to mnoho neříká, dodávám, že záchranná auta Tatra 613 jsou k vidění na dálnici, na automobilovém Masarykově okruhu v Brně, anebo při formuli 1 na budapeštském Hungaroringu. Do budoucna by se nejrůznější vyprošťovací, hasičí a záchranná technika měla rozšířit i na další letiště, jako vybavení vrtulníků označených modrým trojúhelníkem v oranžovém poli. Záchranná služba by tak měla dostat cenného a v podstatě nenahraditelného pomocníka. NARIMEX od Civilní obrany v příštím roce obdrží účelovou dotaci v hodnotě 1 milion 200 tisíc korun a navíc armáda odkoupí 20 účelových souprav pro své jednotky, a tak bude moci tento osvědčený tým postupně směřovat k stavění střediska na pražském Smíchově. To bude po celých 24 hodin napojeno na policii a zdravotníky, aby byli schopni během pěti minut vyjet k záchranně toho nejcennějšího, co máme. No, a pro

ty, které tato činnost zajímá podrobněji, nabízejí bývalí Narexáci návštěvu Autosalónu, který se bude konat od 18. do 28. července 1991 na Mělníku. Ke zhlédnutí bude celá škála cestovních a sportovních vozidel, autopříslušenství, vyprošťovací technika a zabezpečovací zařízení, vozy Paříž—Dakar, požárnícká stříkačka z Bavorska, ze které se bude točit bavorské pivo a další atrakce. I nadále však hlavním posláním Svobodova záchranného týmu zůstávají výjezdy ke komplikovaným dopravním nehodám, pomoc na Hungaroringu a další nenahraditelné služby. Je proto s podivem, že i při hrozivě narůstající bilanci dopravních nehod se v České republice nenašly možnosti, jak uvolnit potřebné finanční prostředky pro krytí činnosti na úseku bezpečnosti silničního provozu. Na Slovensku to, jak vidět, jde bez problémů. Důkazem je 17 milionů korun, které sdrúžila ministerstva vnitra, zdravotnictví a dopravy Slovenské republiky. Držíme proto nestárnoucímu týmu dnešního NARIMEXU všechny palce, aby se jejich služby rozšířovaly a byly v případě ohrožení života vždy včas na místě.

odchodu na odpočinek v prosinci 1974 byl Vladimír Leraus členem činohry naší první scény. Nezapomenutelný je jeho Filip Dubský ve Stroupežnického Našich furlantech. Od roku 1935 ztvárnil mnoho filmových rolí a jeho projev je známý také posluchačům rozhlasu. Poslední rozloučení s Vladimírem Lerausem se koná 8. července v 11.00 h ve velké obřadní síni strašnického krematoria v Praze. +29.6.94

Poslední potlesk

(Čr): V pátek 28. 6. sehrál dosavadní herecký soubor Divadla E. F. Buriana na poříšských prknech své poslední představení — jak se co dělá z textů K. Čapka. Magistrát přistoupil k radikálnímu řešení pro nízkou návštěvnost, nutnou rekonstrukci divadla a nepříznivé hospodářské výsledky kolektivu. Konkurs na místo ředitele budou vyhrát Ondřej Hrab, který však nechtěl vstoupit do závěrečné fáze likvidace divadla a své jmenování zatím odmítl. Posouzení životaschopnosti souboru ponechal magistrátu. Svě funkce se chce ujmout až v říjnu a dále pracovat na uskutečnění »Projektu D«, což má být nový název scény bez státního souboru, nikoli však scény agenturního typu. Počítá se tu s najímáním našich i zahraničních umělců na jednotlivé inscenace činoherní, taneční, pohybového divadla. Stranou nezůstane ani happening a multimedialní show. K realizaci Projektu D však dojde teprve na podzim příštího roku, do té doby proběhne rekonstrukce sálu i technického zázemí, aby na místě klasické scény vznikl variabilní prostor.

PROGNOSTICI BODUJI

V loňském roce se dost diskutovalo o souborů konceptech Václava Klause a Valtra Komárka. První z nich úrodné kolo vyhrál, druhý opustil (či byl nucen opustit) křeslo ve vládě. Jádro jejich sporu se týkalo formy a řazení jednotlivých kroků ekonomické reformy, nikoli tvůrčí jejich cílů — vytvoření produktivní tržní ekonomiky, schopné se zapojit do světového trhu. Profesor Komárek už tehdy třeba požadoval určité období pro ozdravení našeho zdevastovaného hospodářství, aby podniky byly dostatečně konkurenceschopné. Ministr Klaus viděl téměř všemocného léčitele právě v tržním mechanismu, který podniky povede k radikálnímu zlepšení produktivity i produkce. Hlavním nástrojem zmíněného ministra financí byla restriktivní měnová a fiskální politika. Letošní fakta zatím však dávají za pravdu spíše kolektivu Prognostického ústavu ČSAV kolem profesora Komárka. Jejich loňský odhad poklesu výroby je mnohem blíže skutečnosti než vládní předpoklady. Kvapně otevření ekonomiky nedělá problémy jednoduchým výrobám na rozdíl od výrob složitějších, na kterých bychom měli raději především stavět, nechceme-li ovšem klesat hlouběji mezi rozvojové země. Restriktivní politika ve mzdách a sociálních příjmech, tedy v oblasti domácí poptávky, přinesla výrobcům další problémy, které znamenají pokračující devastaci ekonomiky a perspektivu četných krachů. Podniky se sice zatím snaží udržet poměrně vysokou zaměstnanost, produktivita práce — i předtím nízká — tím pádem ještě více poklesla. Na další kvalitativní rozvoj výroby však většinou nemají rychle získatelné prostředky. Vláda k tomuto (stejně jako třeba k nutným požadavkům školství a zdravotnictví) zůstává více méně lhostejná, její kroky jsou nedostatečné a prognostici v čele s profesorem Komárkem budou. Dodejme — bohužel pro nás všechny.

U Komárku bylo truchlivo

Nad prognostickou studií politickohospodářského vývoje

Prof. V. Komárek, ředitel Prognostického ústavu ČSAV, si včera pozval do své pracovny novináře, aby spolu s dalšími kolegy s ním pobesedoval nad novou prognostickou studií týkající se politickohospodářského vývoje ČSFR. A byla to beseda dosti truchlivá.

Hlavní výtka, která směřuje k vládní politice, je »předávkování«
restrikce. Politika nebyla včas orientována na zabránění ekonomické recesi. Například průmyslová výroba po prvních dvou měsících roku, kdy poklesla řádově o šest procent, začala klesat mnohem prudčeji. Celkově to letos vypadá na recesi minimálně 15 až 20 procent. Podobnou recesi pracovníci Prognostického ústavu ČSAV očekávali, tomu by odpovídala milionová nezaměstnanost. V. Komárek: »Je pravda, že počet nezaměstnaných zatím našim prognózám neodpovídá, ale myslím si, že proces je nastartován. Výroba se o těch 15 až 20 procent snižuje, podniky se však nadále snaží udržet vysokou zaměstnanost. Samozřejmě díky dalšímu snižování produktivity práce. To není dlouhodobě udržitelný jev...«

Prognostici poukazují na to, že proběhlo pouze málo strukturálních ozdravných procesů. Bez větších problémů jsou obory, které jsme chtěli odbourat — těžký průmysl a energetika. Stále více se dostáváme do role rozvojové země, je potřeba, aby se politika stala méně plošnou.

V. Komárek: »Plošná devalvace byla vlastně pouze dovozem nákladové inflace. Nejde o inflaci v pravém slova smyslu (spirála ceny—mzdy—ceny), ale o recesní spirálu. Cena pracovní síly byla zbrzděna při zdraznění výrobků, došlo ke snížení reálných mezd řádově o 25 až 27 procent. K růstu konkurence a k rozvoji tržního hospodářství to však nevedlo, byla to v podstatě zbytečná operace...«

M. Pick: »Liberalizace zahraničního obchodu zařazená hned do první fáze reformy, otevření málo konkurenceschopné země nutně vede ke ztroskotání složitějších výrob. které potřebují adaptační období na svůj rozvoj (třeba na využití zahraničního kapitálu). Na rozdíl třeba právě od těžkého průmyslu. Nyní je devalvační náboj, který měl podporovat vývoz, vyčerpán. Inflace to dohnala. V podmínkách asi nejvíce monopolizované ekonomiky na světě šly podniky s cenami výš, než bylo v podmínkách devalvace zvýšených cen dovozu nutně. Podřezaly si tak domácí poptávku. Navrhujeme komplex opatření pro záchranu situace — mezi jiným oživení poptávky obyvatelstva zvýšením mezd a sociálních příjmů...«

VÍCE O PROGNOSTICE NA STR. 473-474

Balt už jim jako hřiště nestačí

MOSKVA: Za další skandál policejních oddílů zvláštního určení (OMON) je v Moskvě považována nedávná noční automobilová honička se stíhací policií letiště Šeremetjevo, při níž jen náhodou nepřišel nikdo o život.

Scénu jako z gangsterského filmu zažili tři důstojníci vojenského námořnictva, kteří si v noci zajeli na letiště koupit letenky. Při zpáteční cestě začaly jejich žigulky stíhat dva vozy a z jednoho dávala ruka s pistolí pokyn k zastavení. Automobily neměly žádné policejní označení a neozbrojení námořníci se obávali přepadení. Řidič proto přidal plyn a snažil se uniknout. Z obou pronásledujících vozů se bez váhání ozvala stíhací. Námořníci se pokusili v plné rychlosti otočit do protisměru a vrátit se k letišti, na prostředních pneumatikách se však daleko nedostali. Z nočních stíhaců se sice »vyklubali«
příslušníci policejních oddílů OMON, gangsterským scénám však ještě nebyl konec. Řidiče totiž policisté okamžitě zbil do bezvědomí a lé-

kaři v nemocnici později konstatovali silný otřes mozku, pohmoždění měkkých tkání a končetin. Zbývající dva důstojníci podle závěru prokuratury byli vystaveni pouze »hrubému zacházení«
a z nemocnice odešli druhý den. Jak prokázalo vyšetřování, jednalo se o ukázkovou akci v rámci bezpečnostního programu Noční Moskva, které se zúčastnili dva reportéři německého časopisu STERN. Podle dohody jim policisté měli předvést »rutinní kontrolu dokladů«, snaha ukázat se jako supermani se však aktérem poněkud vymkla z rukou. Na bílém žigulíku námořníků bylo napočítáno 29 zásahů a k postřelení jeho pasažérů nedošlo jen náhodou.

Na základě výsledků vyšetřování zahájila prokuratura proti příslušníkům zvláštního oddílu, kteří se akce zúčastnili, trestní stíhání. Postiženým se policejní ředitelství omluvilo.

VÁCLAV HAVEL ZAÚTOČIL ...

(Čr): »V nedělním pořadu Čs. televize Co týden dal podnikl prezident V. Havel zatím nejradikálnější útok proti našim politickým stranám,«
prohlásil včera na tiskové besedě Liberálně demokratické strany její místopředseda B. Doležal. Šlo o prezidentův výrok, že v existenci politických stran a v jejich malicherném hašteření a sobeckém prosazování omezených stranických zájmů vidí velké nebezpečí pro naši rodici se demokracií. LDS vytýká V. Havlovi, že straní jednomu politickému subjektu — OH, když řekl, že toto hnutí překonává omezenou stranickost ušlechtilostí svých cílů, a tím se odlišuje od všech ostatních uskupení. B. Doležal k tomu uvedl, že prezident, který má být objektivním orgánem, svým negativním postojem k ostatním politickým stranám porušuje ústavní povinnost. LDS považuje v této souvislosti prezidenta, který byl duchovním otcem OF (jehož legitimním nástupcem je podle LDS Občanské hnutí), od samého počátku rovněž jako straníka.

... ALE MÁLO!

Ponurá budoucnost divadel

(Čr): Řada neradostných skutečností se projevávala na poslední valné hromadě Herecké asociace před prázdninami. Pro mnohé herce budou tyto prázdniny zřejmě posledními divadelními. Většinu našich profesionálních divadel budou koncem roku chybět finance, a to i těm, která nemusejí bojovat o diváky. Na podzim budou možná některá divadla rozpuštěna. V Herecké asociaci vládne názor, že na pražském magistrátu ani na ministerstvu kultury zatím neexistuje představa, jak by divadlo mělo u nás fungovat. Nejasná je i podpora divadelní tvorby, jelikož není v kompetenci ministerstva chod divadel ovlivňovat. Také z toho důvodu vypracovalo končíci prezidentum Herecké asociace návrh na redukcii počtu pražských divadel a předložilo ho magistrátu i ministerstvu kultury ČR.

TO JE ALE OSTUDA!

S prognostikem rok po volbách

Pokud jde o parlamentní volby, jsme v poločas, za předpokladu, že nebude vyvolána změna, a pokud jde o přechod na třetí ekonomiku, od ní se očekává, že zacelí všechny rány, jsme na samotném prahu dlouhé štrapáce. Ta se (i díky legislativnímu chaosu) už nyní s použitím příslušné optiky někde má jevit jako výlet plav zpěvů po prvotřídní dálnici, a nebo jako cesta do pekla vrahom a nešťovicemi. Níže vřavou názorů se se stělečným klidem prochází muž zrozený ve znamení Vah (mar. 29. 8. 1944), o němž nedávno parlamentní tisková listovník Česká Františka napsal v Mladém světě: MILOŠ ZEMAN — to je člen Vědy přítomen! Od naprosto pravidelné docházky do parlamentu by ho mohla odradit jen ta, kdyby svou nepřítomností nějak našel Václava Klause. Nebo kdyby se senaforový Veřírak tečil přes dno. Když jsem se s ním setkala, byla jsem zklamaná, že po celou dobu našeho rozhovoru nesáhl do kapsy pro křídlovou kouli, aby se, jen tak, jakal do budoucnosti, rozkládla mne i ta, že pro podporu své argumentace nevyužil ani kávové sedliny, které tak hezky česky říkáme légr. Absencí těchto, podle mého soudu, pro prognostika nezbytných pomůcek mi vynahradil odělením, že je již 13 let šťastně rozveden, že synovi, šakto 18letému posluchači lékařské fakulty, dal jméno David v naději, že i jemu se s Goliášem všeho druhu povede vyhrávat, než se mě pobavil několika bonmoty, jimiž s oblibou častuje své parlamentní kolegy. A protože je mi známo, že část populace nemá po nás poslance ani vystát, až ho zároveň zvládním způsobem obdivuje a čím, zamířila jsem rovnou do černého:

■ Můžete mi prozradit, odkud pocházíte a z kolika jste dětí?

»Jsem jedináček. A pokud jde o to, odkud pocházím, tak moje maminka byla učitelka. Říká se, že učitelské děti jsou protivné, říká se, že jedináčci jsou protivní — no a já jsem učitelský jedináček.«

■ Jste samolibý?

»Samozřejmě. Liším se od ostatních ještě tím, že si to občas uvědomuju.«

■ Kdy jste nejvíce samolibý?

»Patrně v době, kdy si to sám o sobě nejméně myslím a kdy sám před sebou předstírám skromnost a trpělivost. A blahopřeji si k nim.«

■ Jak dlouho se zabýváte prognostikou a čím jste chtěl být původně?

»Prognostice se věnuji od roku 1967. Původně mě zajímaly společenské vědy, filozofie... jenomže na tehle obor jsem se nedostal. Jediná škola, kterou jsem mohl tehdy vystudovat, byla ekonomie. Takže jsem jí trochu, ale obávám se, že jen velice málo, našel. Vždycky říkám, že nejsem ekonom právě proto, že jsem absolvent VŠE v Praze. Prognostika mě zaujala především proto, že jsem si uvědomil, jak nízká je predikční síla marxistické ekonomie, a začal jsem hledat disciplínu, která jí bude mít vyšší.«

■ Jaká byla vaše první prognostická práce?

»Byla to vlastně už má diplomka, ta už byla věnována prognostice (tehdy jsme jí říkali futurologie) a byla to v podstatě rešerše, jež se spíše tvářila teoreticky, než by teoretickou byla. Byl to v podstatě kompilát všeho, co jsem přečetl a co jsem se snažil uspořádat. A mělo to — obávám se — téměř 500 stránek, takže to mělo velikou naději na úspěch! Téměř nikdo to totiž nemohl dočíst, a já jsem mohl vždycky tvrdit, že ty geniální myšlenky jsou až v posledním stě stránkách!«

■ Čeho se to týkalo?

»Jmenovalo se to Futurologie a budoucnost a snažilo se to být jakousi syntézou prací o stavu prognostiky. Daleko spíš to ale byla práce o stavu mého vědomí o prognostice. A to není totéž.«

■ Jak hledíte s odstupem času na toto své první dílo?

»Myslím si, že když někdo o něčem něco píše nebo když někdo něco dělá, tak by si měl především přečíst, co o tom napsali druzí a co udělali druzí. V tomto smyslu

ta práce splnila účel, svůj cíl. Ovšem bylo ode mně poněkud sadistické, že jsem jí dával číst i jiným... Měl jsem ji především po sobě číst sám!«

■ Kdy jste se nejvíce ve své předpovědi mylil?

»To vím zcela přesně. Můj největší omyl se týkal předpovědi volebních výsledků komunistické strany v roce 1990, kdy jsem očekával a také veřejně publikoval, že komunisté získají 5—7 procent hlasů. Získali 13.«

■ K jakému dalšímu omylu byste se nechtěl dopracovat?

»Já bych otázku obrátil. Je totiž omyl, na který bych se těšil, kdyby k němu došlo. Obávám se, že naše ekonomika a naše společnost se v současné době řítí do další krize, vyvolané naivním a jednostranným radikálsmem, jakousi jakobinskou posttotalitní krizí. A obávám se, že tato krize, jejíž symptomy se objevují už dnes, by mohla naplnit vypuknout zhruba na podzim tohoto roku. Byl bych velice šťastný, kdyby se mi tato prognóza nesplnila.«

■ V polovině května se představitelé, tuším, že KSČM, nechali slyšet, že hospodářská situace je už natolik kritická, že od katastrofy nás dělí pouhé dva měsíce. Co si o tom myslíte?

»Víte, nikdy mě nezajímalo, kdo co říká, ale co kdo říká! Proto bych s uvedeným názorem ne zcela souhlasil. Domnívám se totiž, že vývoj naší ekonomiky je podmíněn politikou hospodářskou a že změnil se tato hospodářská politika, pak se změní i ekonomický vývoj. V prognostice existují tzv. kategorie sebezničujících prognóz, v rovných prognóz vyslovovaných právě proto, aby se nesplnily tím, že změni svoje vstupní předpoklady. A potom: základní rozdíl mezi mnou a komunisty spočívá v tom, že já, na rozdíl od nich, souhlasím s cíli, ke kterým chceme dojít. Pouze cestu, kterou k nim směřujeme, pokládám za jednu z nejhorších možných. A dokonce se obávám, že je to slepá ulička...«

■ Pokud je mi známo, často na toto téma hovoříte i v našem nejvyšším zákonodárném orgánu...

»Říkám to v parlamentu velice nahlas a říkám to v podstatě už rok. Moje první kritické vystoupení k této tématice se týkalo už návrhu zákona o státních podniku, který se projednával vloni na jaře. Tehdy jsem hlasoval proti, protože jsem tvrdil, že po odstranění státního vlastnictví toto státní vlastnictví vlastně patříkuje. Následovaly

mé výhrady k jednotlivým aspektům ekonomické reformy — například k privatizačním technikám, zejména ke kupónové privatizaci, a řada dalších připomínek.«

■ Věřte se teď na chvíli do tebe, že jste ministr financí, a řekněte mi, jak byste v realizaci reformy postupoval?

»Především bych, že bych nechtěl být ministrem financí. Za prvé bych nechtěl být jakýmkoliv ministrem, a když už, pak by mě jako prognostika daleko víc zajímala problematika plánování a dlouhodobých výhledů než problematika financí. Ale otázka byla položena a já na ni, s touto důležitou výhradou, odpovím. Především bych se snažil vyjít ze základní filozofie, kterou ve své kritice hospodářské reformy zastávám. To znamená z toho, že je zapotřebí kapitalizovat budoucí příjmy, nikoliv pouze přítomné úspory, a že je nutné urychleně vytvořit domácí kapitál. Nikoliv pouze nativně doufat, že se nám sem nahnne kapitál zahraniční. Ostatně existence domácího kapitálu je jednou z důležitých podmínek efektivního začlenění kapitálu zahraničního... Za tím účelem bych především rychle zrušil oba privatizační zákony nebo bych toto zrušení navrhl parlamentu, a do té doby bych pozastavil jejich platnost. Okamžitě bych se snažil, aby malá privatizace byla prováděna spíátkovým prodejem s dlouhodobým horizontem a prodejem tzv. leasingového typu. To znamená, že spíátky se splácejí z budoucích výnosů firmy, a to podle pravidla: když to neumíš, zkrachuješ, a dobře ti tak, protože tam nemá co dělat! Ale na druhé straně, když to umíš, máš možnost začít podnikat i tehdy, když nemáš dostatečné úspory, to jest výchozí kapitál. Neboť ten má jenom bývalý nebo současný vekslák, některé typy zelinářů, řezníků a nomenklaturních kádrů. A to, jak jstě uznáte, jstě není zrovna nejlepší kritérium pro podnikatelskou činnost...«

■ V praxi by to pak vypadalo jak?

»Došli bych tím asi toho, že by se podstatně zvýšil počet zájemců o malou privatizaci a že by tak vzrostla cena akcií. Výnosy této úplatné privatizace bych spolu s výnosy z privatizace velké začal umísťovat do financování konkrétních rozvojových programů, a to nikoliv v oblasti ekonomiky, ale především v oblasti tzv. veřejného sektoru. To je především školství, zdravotnictví, ekologie a některé oblasti kultury. Samozřejmě že zdroje z malé privatizace by nestačily. Pokud jde o velkou privatizaci, postupoval bych velice obdobným způsobem. Tedy: opět dlouhodobé spíátkové akcí s předkupním právem zaměstnanců a s možností zaměstnaneckého spoluvlastnictví, jako tomu bylo například u Bati, anebo jak to funguje u amerického systému EZOP. Zdroje z velké privatizace, které by postupně, na základě změny ekonomického chování, tedy zvýšení sklonu k investicím a úsporám a snížení sklonu ke spotřebě, by pak sloužily k zachránění a rozvoji oněch sfér, o nichž jsem už mluvil a které v přechodu na tržní ekonomiku mohou zemřít, nebo mohou být velice vážně narušeny.«

■ Co soudíte o restitučním zákonu?

»Pokud jde o restituce, vrátil bych objekty jenom těm, kdo by se zavázali v nich sami pracovat, protože spekulativní prodej restituovaných objektů vytvoří pouze vrstvu rentiérů, nikoliv však podnikatelů! A my jsme dnes, a ještě dlouho budeme, příliš chudí na to, abychom si mohli rentiéry dovolit! Takových opatření jsou samozřejmě desítky, ale vy jstě se mně ptala, čím bych začal. Tak snad jen poslední opatření, které vám bude připadat jako paradoxní: zrušil bych regulaci mezd, protože se do-

mnívám, že chceme-li dosáhnout zvýšených výkonů a oceňování manažerů, které potřebujeme stejně jako vlastníky, musí se to projevit právě na úrovni jejich mezd.

■ Dobře. A co inflace?

»Pokud někdo říká, že by to byl inflační faktor, tak právě a pouze v tom případě, kdyby se tyto prostředky vynakládaly na zvýšení spotřeby a kdyby paralelně nebyl otevřen další investiční a úsporný kanál, o kterém jsem mluvil. Domnívám se, že odborníci na inflaci nám dostatečně prokázali, že těmito odborníky skutečně jsou. Nyní bychom potřebovali odborníky na její zastavení. Je tady ovšem ještě celá řada dalších složitých problémů, která se týká devalvace, často nevratného transferu našeho národního důchodu do zahraničí vzhledem k výrazným rozdílům mezi kursem a mezi paritou kupní síly... ale to už by byly problémy speciální, které by překročily rámec našeho povídání.

■ Pomechme už na štenáčích, jak se jim vaše připomínky budou, či nebudou, samelovat, a obraťme list. Řekněte mi, baví vás být populární?

»Kdyby mě bavilo být populární, pak bych svoji popularitu pěstoval jako ve vatičce a snažil bych se jí neztratit. Což samozřejmě bylo velice (a je) snadné. Stačilo pouze s úsměvem a celkem sympaticky komentovat, co se u nás děje, a ne se pouštět do konfliktů často i s lidmi, kteří jsou rovněž populární. Já mám místo toho pocit, že jde především o věc. A proto docela rád popularitu ztratím.

■ Můžete přeceš definovat, co vás na současném politickém dění nejvíce zlobí, chcete-li zardáti?

»Jsem zásadně proti tomu, aby se psala nová poučení z krizového vývoje, jsem proti novým čístkám a jsem proti umísťování politických desek o zločinném komunistickém režimu. Všechno je to samozřejmě pravda, ale dovedete si představit Federální shromáždění, které slavnostně vyhlásuje, že se Země točí kolem Slunce? Kádyž to byla tože, za kterou se upalovali? A kdyby nějaký parlament tuto tezi vyhlásil tehdy, považoval bych to za statečný čin! Dnes bych považoval za statečný čin dát do parlamentu desku s nápisem: Většina obyvatel, zděračují obyvatel, nikoliv občanů (1), této země byla ochotna po více než 40 let kolabovat se zločinným komunistickým režimem. Byla by to věta, která by zahrnovala onu větu citovanou jako svoji podmanožina, a byla by to věta, kterou by ve své celistvosti téměř nikdo nepřijal... A přitom i my, stejně jako například Němci po druhé světové válce, musíme promyslet otázku vlastní viny. Nikoliv z masochistických důvodů, ale proto, abychom se jednak stali těmi podnikateli, a jednak a především sebevědomými občany. Ne lidmi, kteří si budou pouze nalhávat, že občané jsou, a dál s sebou a v sobě ponosou léty nastřádaný jad, který je o to nebezpečnější, že do nás vlastně prosákl nepozorovaně.

■ Při projednávání zákona o půdě jste se velice razantně ohradil proti požadavkům Řádu a církvi na skonfiskovaný majetek. Co vás k tomu vedlo?

»Domnívám se, že to, co jste řekl, je jen částečná pravda. Když se před několika měsíci probírala restituce církevního majetku, byl jsem velice vehementně pro. Tedy pro vrácení těch objektů, kde by církev mohla plnit svoje charitativní, edukační, sociální a samozřejmě i nábožensky kulturní akce. Tehdy byl vysloven výrok, že církev nechce půdu a že jednou půdu, kterou bude požadovat, jsou přístupové cesty k těmto vráceným objektům. Důvod mého dnešního stanoviska vůči církevní půdě je prostý — domnívám se, že slovo se má držet. Ať ho vysloví kdokoli... Nemám rád, když mi někdo po několika měsících říká opak toho, co říkal. Druhý důvod je možná

poněkud zásadnější. Vzpomněl jsem si na chudého mnicha Františka z Assisi a na řadu jiných věcí, které založily vysoký morální a kulturní kredit církve. Vzpomněl jsem si i na Kristova podobení a otkásl jsem se hrázou z jakési reprodukce stífedověkého obrazu ekonomicky zbytné církve, která duše zarostla tukem a která ztratila svoje původní poslání. Jsem pro vrácení všech dalších objektů, jsem pro to, aby církvi bylo poskytnuto vše, co bude potřebovat k plnění svých společenských funkcí — a nic nad to! Protože bohatý nevede do ráje...»

Milos Zeman

Krise v německém Svazu vyhnanců

ti. Protože Czaja spojil hlasování s otázkou důvěry, na což vedení nebylo připraveno, považuje Koschyk tento poměr hlasů za jeho první úspěch svého postupu. Podle jeho názoru dojde ještě letos k volbě nového předsednictva Svazu vyhnanců.

Předseda bavorské Křesťansko-sociální unie, spolkový ministr financí T. Waigel nyní podporuje stanovisko H. Koschyka, které označil za realistické. Waigel vyslovil přesvědčení, že linie, kterou zastává bývalý generální tajemník Svazu vyhnanců, se nakonec prosadí. Spolkový kancléř H. Kohl je toho názoru, že ve vedení Svazu vyhnanců se prosadí síly, jež budou stát na zádech Charty Svazu vyhnanců z roku 1950, v níž bylo proklamováno přátelství a spolupráce s národny sitední a východní Evropy.

Mäuseaugen in der Wurst

WARSCHAU, 9. Juli (dpa). Die Beamten des staatlichen Gesundheitsdienstes in Krakau haben sich geschoren, nie wieder Wurst zu essen. Sie waren von Amts wegen gezwungen, wohlriechende Würste zu untersuchen, die ihnen Beauftragte von Straßenmärkten zur Kontrolle vorlegten. Wie die polnische Agentur PAP jetzt berichtet, fanden sie darin Katzenhaat mit Haaren, ein Stück Maus mit Augen, Ratten- und Hundehohren sowie wie Pfoten nicht genau feststellbarer Herkunft.

ZE ZPRÁVY AI 2 ANNEXY INTERNATIONAL

V nejvyšším orgánu německých předsilenců, ve vedení Svazu vyhnanců, vypukla vážná politická krize. Generální tajemník Svazu vyhnanců, 32letý poslanec Spolkového sněmu za bavorskou Křesťansko-sociální unii (CSU) H. Koschyk se vzdal na protest proti politice předsedy Svazu vyhnanců, 74letého H. Czajy, své funkce.

Svojí krok, který ve spolkuve republice předsednictva, průběhu značná část členů vzbudil značný ohlas, odůvodnil H. Koschyk vedením, jehož průměrný věk je více než 70 politiků většiny členů současného vedení roku, již nechápe současný politický vývoj Svazu vyhnanců a jejího předsedy Czajy, ve střední a východní Evropě. Hardmut předešlým v souvislosti s nedávno uzavřené Koschyk zdůraznil, že samozřejmě bude novou německo-polskou smlouvou. Czaja tuto vždy hájit zájmy vysídlenců z východní a dostatečně nehájí zájmy vysídlenců, ale že jako příslušník mládežnické generace nemůže a nechce opamfjet mecké menšiny v Polsku. Koschyk naproti tomu prohlásil, že smlouva postavila německo-polské vztahy na zcela nový základ. Liné, kde Koschyk podal demisi, předseda Současně vedení Svazu vyhnanců v čele Svazu vyhnanců Czaja ještě prosadí přijetí s Czajou je ve funkci do léta příštího roku. Rezoluce kritizující některé části německo-Koschyk však vyslovil názor, že by se v co polské smlouvy. Pro Czajy návrh se vyslo- nejkratší době měla

konat volba nového vilo 51 členů vedení, 30 pak hlasovalo pro- dat, že není jiná cesta, než si na konverzi vydělat prodějem zbraní. Připomněl, že všechny morální důvody, které vedou k tomu, abychom se nad tímto faktem otká- sal hnušem, jsou naprosto oprávněné. I já se otkáám hnušem, řekl. Mimo jiné L. Dobrovský zdůraznil, že armáda nemá s prodějem zbraní nic společného a podle jeho informací by šlo o pouhé podobytky tanků zbavených zbraňových součástí.

Merhin frühere politische Gefangene Staatspräsidenten geworden.

merhin frühere politische Gefangene Staatspräsidenten geworden. Auch die Abschaffung der Todesstrafe durch Prag und Dublin wird positiv verzeichnet. In der Sowjetunion hingegen würden noch immer zahlreiche Todesurteile gefällt und wahrscheinlich auch vollstreckt.

In Osteuropa verzeichnet der ai-Report ermutigende Tendenzen und die Zunahme bürgerlicher Freiheiten in fast allen Staaten: In der Tschechoslowakei und in Polen, merkt der Bericht an, seien im-

OTŘÁSÁM SE HNUSEM!

Doslava řekl na Komorní Hrádku, školícím rukávy spíše jako jeden z novinářů, mezi něž svého času patřil. Odložil ministerskou protokolární uzávesnost, a tak se alespoň snáze rozbíhí neformální vedený rozprav. Probrál se náš vztah k ostatním evropským armádám, ákasi v kvajinském tažení a nedávna ministrava americká cestá. Došla i na tolik diskutovaný problém prodeje čs. tanků, které stojí ve výroběch závoděch v Martině a Dubnici nad Váhom na Slovensku. Čím dříve se nám podaří zbrat se přijatelného množství vojenské techniky za vhodnou cenu a do politicky přijatelných oblastí, tím dříve se zbavíme problému komerze zbrojní výroby, prohlásil ministr L. Dobrovský k novinářům. Do-

forem vypadal ve sportovní košili s krátkými rukávy spíše jako jeden z novinářů, mezi něž svého času patřil. Odložil ministerskou protokolární uzávesnost, a tak se alespoň snáze rozbíhí neformální vedený rozprav. Probrál se náš vztah k ostatním evropským armádám, ákasi v kvajinském tažení a nedávna ministrava americká cestá. Došla i na tolik diskutovaný problém prodeje čs. tanků, které stojí ve výroběch závoděch v Martině a Dubnici nad Váhom na Slovensku. Čím dříve se nám podaří zbrat se přijatelného množství vojenské techniky za vhodnou cenu a do politicky přijatelných oblastí, tím dříve se zbavíme problému komerze zbrojní výroby, prohlásil ministr L. Dobrovský k novinářům. Do-

Kolik nás je na světě

Na naší planetě v současnosti žije 5,4 miliardy lidí, uvádí nedávná výroční zpráva populačního fondu Organizace spojených národů. Demografičtí experti OSN předpokládají, že v nejbližších deseti letech se tento počet bude každoročně zvyšovat zhruba o 85 milionů. Populační otázky zásadně ovlivňují světovou ekonomiku, životní prostředí a migraci obyvatelstva. Kdykoli vzniká nerovnováha mezi počtem obyvatel a zdroji k uspokojování jejich potřeb, dochází k velmi vážné situaci.

Přítom dnešní počet se může až ztrojnásobit, než se podaří růst populace zastavit. Je sice skutečností, že se v posledních letech podařilo růst počtu obyvatel poněkud zpomalit, přesto je však omezení populačního přírůstku menší, než se předpokládalo. Desetletí miliard obyvatel dosáhne zeměkoule při zachování nynějšího vývoje už v polovině příštího století — o pětadvacet let dříve, než se předpovídalo ještě před několika lety. Vše nasvědčuje tomu, že přes 90 procent přírůstku připadne na rozvojové země. To povede k tomu, že v roce 2025 bude ve vyspělých zemích žít jen asi 15 procent obyvatel světa — nyní je to 23 procent.

Třetina lidstva je v současnosti nezletilá, 17 z 20 těchto dětí ovšem žije v rozvojových zemích. Průměrný věk obyvatelstva Země nyní činí 24 let. Každý šestnáctý člověk je starší 65 let, ve vyspělých zemích světa to už jsou dokonce čtyři z devíti lidí. Zatímco v roce 1990 tvořili staří lidé šest procent obyvatelstva, v roce 2025 to má být deset procent.

Podle statistik OSN od začátku padesátých let se průměrná délka života ve světě zvýšila o více než 16 let, ženy přežívají muže asi o sedm let. Značné rozdíly přetrvávají mezi vyspělými zeměmi, kde se dnes lidé dožívají průměrně 74 let (zatímco kolem roku 1955 to bylo jen 66 let), a zeměmi rozvojovými, zejména těmi nejméně rozvinutými, jejichž obyvatelé umírají v průměru v necelých 50 letech. V rozvinutých státech skoná podle zprávy OSN každý rok přibližně 3,3 miliónu lidí na srdeční choroby. Přibližně 750 000 lidí umírá násilnou smrtí (z toho 170 000 při automobilových nehodách) a 130 000 si život bere dobrovolně.

Nejlidnatější zemí zůstává i nadále Čína s asi 1,1 miliardy lidí, ale předpokládá se, že postupně počet jejích obyvatel začne klesat; její podíl na světové populaci bude v roce 2025 činit »jen« 19 procent ve srovnání s dnešními 22 procenty. Čína má s omezováním počtu svého obyvatelstva velké starosti. Zejména se to týká venkovských oblastí, kde více dětí znamená pro rodiče jistotu pro stáří. Podobně je tomu i v Indii. Ještě začátkem tohoto století žilo v druhé nejlidnatější zemi světa necelých 240 miliónů lidí, dnes se jejich počet blíží 800 miliónům. Podle prognóz expertů počet Indů do konce tohoto století přesáhne jednu miliardu, je jednou otázkou snad je o kolik. Každoročně přibude zhruba jedno Československo — tedy více než 15 miliónů —, avšak 40 procent Indů je dnes mladších 14 let, je tedy připravena silná generace příštích rodičů, a ženy se v Indii vdávají dost brzy.

Počet obyvatel Evropy a Severní Ameriky se během následujících 20 let zvýší přibližně na jednu miliardu. Prognózy růstu obyvatelstva v této části světa na období po roce 2010 se však výrazně liší. Na jedné straně se předpokládá, že když se míra porodnosti udrží na 1,1 dítěte na jednu ženu, mohl by se počet obyvatel v tomto prostoru snížit do roku 2050 na 771 miliónů. Další prognózy počítající se silnými migračními proudy předpokládají, že v Evropě a v Severní Americe bude v polovině příštího století žít 1,4 miliardy

lidí. Experti upozorňují, že všechny jejich scénáře budoucího demografického vývoje v Evropě a Severní Americe poukazují na rostoucí počet lidí nad 60 let. V Kanadě, Německu či Nizozemsku bude například v roce 2030 připadat na 100 výdělečně činných lidí asi 45 osob starších 65 let. Zvyšující se podíl věkové kategorie nad 65 let bude mít dramatický vliv na národní systémy sociálního zabezpečení. Do roku 2030 budou například Itálie, Německo, Rakousko či Švédsko vynakládat na důchody 40 až 60 procent svého hrubého produktu.

Trend posledních let směřuje ke stále mohutnějším aglomeracím se vzrůstající koncentrací lidí: V roce 1950 celkový počet obyvatel »obřích měst« — to znamená měst s 5 milióny nebo více obyvateli — dosahoval 47 miliónů. V roce 1980 byla tato města domovem 252 miliónů lidí a podle odhadů odborníků OSN bude v roce 2000 v těchto městech žít na 350 miliónů lidí.

Co se týče městských aglomerací, žije v nich nyní kolem 45 procent světové populace; do roku 2000 má podle amerických urbanistů tento podíl vzrůst na 51 procent. Ciudad de México (20,2 miliónu obyvatel) předstihlo v letech 1985–1990 Tokio a stalo se největším městem na světě, následováno již zmíněným hlavním městem Japonska (18,1 miliónu), brazilským Sao Paulem (17,4 miliónu), americkým New Yorkem (16,2) a čínskou Šanghaji (13,4 miliónu obyvatel).

A jak to bude vypadat koncem století? Odborníci pro demografii se domnívají, že dvě největší města bude mít Latinská Amerika, kde jsou jedny z největších přírůstků obyvatelstva. K bezpečně vedoucímu Mexiku (přes 31 miliónů obyvatel) se přidá Sao Paulo (26 miliónů). Jsou to astronomická čísla, uvědomíme-li si to, že tato města mají četné potíže již nyní. Kromě jiného především postrádají sanitární služby, organizované zdravotnictví, chybí dostatek kvalitní pitné vody atd.

Na třetím místě bude souměstí Tokio-Jokohama, kde má žít 24,2 miliónu Japonců. Velký New York bude domovem téměř 23 miliónů obyvatel. Z dalších obřích měst má mít indická Kalkata téměř 20 miliónů a více než 15 miliónů lidí bude žít mj. v Bombaji, Káhiře, Djakartě a jihokorejském Soulu. Své nové obří metropole však bude mít i Evropa. Například severoitalský Milán, který se v poslední době prudce rozrůstá, by měl za necelých osm let čítat 7,5 miliónu obyvatel.

V 21. století lze očekávat v žebříčku nejlidnatějších zemí značné změny. Podle demografů předstihne Indie Čínu a dostane se na první místo. Mezi první dvacítkou již nebude Itálie, Velká Británie a Francie; jejich místa zaujmou tak rychle rostoucí země, pokud jde o počet obyvatel, jako je Irán, Tanzanie a Keňa. Spojené státy, které jsou nyní na čtvrtém místě, klesnou na sedmé, neboť počet obyvatel vzroste na »pouhých« asi 310 miliónů osob.

Celkový růst počtu obyvatel světa spolu s růstem průmyslové výroby však bez účinných ekologických opatření může snížit úrodnou půdu, vodní zdroje i ovzduší. Již nyní rok co rok ubývá asi 11 miliónů hektarů tropických pralesů a 26 miliard tun povrchové půdy. Zhruba 6 miliónů hektarů půdy se každoročně mění v postupující poušť. Jen v Evropě hyne vlnou zvýšené kyselosti půdy, znečištěného vzduchu a vody na sedm miliónů hektarů lesa. A zatím každou sekundou na zeměkouli přibývají zhruba tři lidé...

MOR NA BOLSEVIKY!

K výročí slavné bitvy

(bb): U Hradce Králové před 125 lety svedla pruská a rakouská vojska jednu z nejkrvavějších bitev v Čechách. Největší jubilejní vzpomínkové akce proběhne v Hradci Králové ve dnech 5. až 7. července. Přímou na místě chlumského bojiště zažnou pletním aktem u Balerie mrtvých. Návštěvníci po polní mši královéhradeckého biskupa uvidí některé ukázky bitevní scény vojsk u historických krojích. Přijedou i dragouni na koních. V Hradci Králové a na Chlumu si zájemci vyslechnou na proměněných koncertech Písně pochody našich i zahraničních vojenských kapel. Kromě dalších uměleckých souborů se s několika svými hrami představí světoznámé loutkové divadlo Drak. Dopolední vystoupení budou v češtině a večerní pro cizince v němčině. K výročí bitvy vydalo nakladatelství východočeských novinářů VANN upomínkové listy s několika dobovými rytinami a s dvojjazyčnou zprávu z bojiště otištěnou v červenci 1866 v Pražském deníku. Listy doplněné podrobnou mapkou seskupení nepřátelských vojsk před bitvou jsou ve zlatěné obálce s historickou kresbou a pro filatelisty pak s příležitostným razítkem.

... A POŘÁD LÁDO-LÁDO-LÁDOVAL...

PRUŠÁCI U NÁCHODA

(hrt): V neděli vyvrcholí vzpomínkové slavnosti ke 125. výročí prusko-rakouské války, která začala střetnutím u Sychrova a přestřelkou před náchodským průsmykem 26. června 1866, pokračovala krvavými bitvami u Náchoda, Trutnova, České Skalice i Jičína a skončila porážkou rakouských vojsk u Hradce Králové 3. července. V rakouské armádě bylo vždy velké množství českých vojáků hájících v bojích s Prusy české území, i když pod cizími prapory. A tak bylo celkem logické, že mezi prvními oběťmi této války »Němců s Němci« na naší půdě byl český voják. Před Náchodem to byl desátník Josef Souček z Klatov od 35. rakouského pěšího pluku. V Bělouši za bývalou celnici byl Josef Souček u silnice vedoucí z Náchoda k Hronovu pochován. Jeho hrob je zde dodnes označen pomníkem. Mezi umělecky nejhodnotnější památníky na prusko-rakouskou válku patří bezesporu rovněž pomník 6. praporu polních myslivců. Najdeme ho ve Vysokově, kde byl na památku 184 obětí odhalen v den 40. výročí bitvy podle návrhu Myslibekova Žáka Quida Kočlána.

... A POŘÁD LÁDO-LÁDO-LÁDOVAL...

POKOJ VÁM

JAN HUS

Je zajisté DVOJÍ MÍR, MÍR BOŽÍ A MÍR SVĚTA, což Kristus naznačuje, když říká: »Svůj mír vám dávám; nedávám vám mír, jaký dává tento svět« (Jan 14, 27); kdežto o míru světa praví u Matouše 10, 34 až 35: »Nepřišel jsem uvést mír na zemi, ale meč.« Kristus, král mírumilovný, přišel zajisté, aby zmařil společní zosnované lidmi z ďábelské pýchy, která zaslepuje i nejmocnější muže tohoto světa. Neboť ďábel, který kraluje nade všemi zplození pýchy, poutá do svých ostidei všechny hříšníky, a ty především je třeba rozdvoujit Kristovou pokorou, lidí tělesné pak, které spojuje nerestný chtěl, je třeba od sebe odtrhnout Kristovým pokáním, kdežto ty, kdo z lakoty uzavřeli sátek se světem, je třeba rozloučit Kristovou chudobou. Kdokoli má tedy snahu hovět lidem v některé z těchto tří neřestí, ten přímo usiluje zmařit mír Kristův, protože maří původní pokoj mezi člověkem a Bohem, což je vlastní dílo hříchu.

Avšak mír Boží je utišení myslí zakotvené v ctnostech. Tento mír pak má tři různé stránky: MÍR ČLOVĚKA S BOHEM, ČLOVĚKA MEZI SEBOU a ČLOVĚKA S BLIŽNÍM.

Mír v prvním smyslu, totiž mír člověka s Bohem, má takový dosah, že bez něho je každý jiný mír nemyslitelný. Kdo jej však má, dosahuje i obou dalších. Nic totiž nemají mír s Bohem jako hřích, protože toliko hřích rozděljuje Boha a člověka. Máme tedy mít v neskonale větší nenávisti hříchy, než jakékoliv tělesné tresty, stejně jako máme mít v neskonale větší lásce ctnosti než rozkoš, bohatství nebo pocty. A toto pravidlo by mohlo surchovaně zajistit mír mezi lidmi. Jenže to si uvědomují jen nemnozí; Bůh tohoto světa naopak v takové míře zaslepi oči křesťanů prachem časných statků, tělesnou rozkoši a světskou nadutostí, že zhoja nic nedbají o tento náde vše významný mír.

Druhý mír, jak jsem naznačil, je MÍR SVĚTA, jehož podstatou je klidné uspořádání časných věcí, potřebných k lidskému životu, nebo jejich klidné užívání, nenarusované nepřítelstvy poruchami. Tento mír má tak velkou přitažlivost, že všichni lidé po něm přirozeně touží, takže právě o něj se vedou všechny války, které by byly zbytečné, nebýt tohoto cíle. Ano, tak silně lidé touží po míru, že dokonce i lupiči se ho mezi sebou domáhají, protože jinak by se tlupa rozpadla. A tak se lidé perou mezi sebou o to, aby mohli v míru užívat svých statků.

A ačkoli je tento mír světa něčím dobrým, když je nástrojem uspokojení myslí, peče se po mnoha stránkách liší od míru Božího.

Především v tom, že Boží mír vždy pevně tkví v Boží lásce, milosti a odpustění, a navíc k němu přistupuje panství nad světem, kdežto mír světa má svůj základ v lidské, zpravidla vychytralé dohodě mezi několika nestálými spolení, chabě sdruženými časným poutem. Proto samozřejmě není s úmto mírem spojeno žádné pravé panství, nýbrž spíše podvod a klam. Z toho usuzujeme, že by bylo projevem zcela zaslepené světské hlouposti opustit Pána Ježíše Krista, nedat přednost jeho míru, ale raději se rozhodnout pro mír světa. Věru mrzutá a nevděčná by to byla hloupost, žlící se Boha a doufat v člověka, když přece přístup k Bohu je naprozd svobodnější, i získat jeho mír je snazší a udržet jej bezpečnější i nekonečně výhodnější. Opatřit si však Boží mír je ponecháno na dobré vůli člověka jako příčině nejpřádnější.

Je zřejmé, že mír Boží se liší od míru světa, za druhé v tom, že člověk nemůže Boží mír nikdy ztratit, leč by tomu chtěl, kdežto mír světa ztrácí i proti své vůli.

A dále se Boží mír liší od míru světa v tom, že Boží mír nestrplí, aby smířený člověk šil zároveň ve zločinu, zatímco světský mír se obecně zaplétá do zločinů, jak ukazuje 5M 32, 15; kde Bůh prohlašuje o člověku, který užívá světského míru: »Ztuchněl milovaný a vzepřel se, ztuchněl, žitoustil a stal se otylým, opustil Boha stvořitele svého a odstoupil od Boha svého spasení.« Je tedy zřejmé, že dobrý mír světa mohou mít dobří i zlí, kdežto Boží pokoj nemohou mít zlí, pokud žijí s Bohem v nepřátelství. Musí tedy věřící prosit za to, aby se bezbožní odvrátili od své bezbožnosti. »Proste za to, co slouží ku pokoji.«

..A SVATOPĚCIT NIC?!

Nedokončená tvrdohlavého Ivana Lendla

Ivan Lendl a Wimbledon. V pondělí byl dopaán drvaností díl tenisové symfonie. Ivanova nedokončená. Touha bez konce. Jediné, co zůstalo po pondělí až příliš brzké prohláše s Americanem Wheatonem, byla řada otázek s jednou dominantní: máže ještě vůbec někdy Ivan Lendl (na snímku) tenisový tenor a největší tradici vybrát?

• Československo se umístilo v zebříčku úrovně zdravotní péče, veřejné sociální péče, gramotnosti a vzdělání obyvatelstva, vypracovaném Programem OSN pro rozvoj [LUNDP], mezi zeměmi s vysokým stupněm rozvoje na 27. místě, tedy nejlépe ze všech bývalých socialistických zemí.

BORIS BECKER na adresu jednatelčitelčtějšího tenisty krátce po jeho vyřazení ve Wimbledonu řekl: »Ve svém věku to nemá rozhodně lehké. Tvrde pracoval, všechno vyžkoušel, jenže hra na trávě nleže natránovat. Te musí mít člověk buď sezítonu v krvi, nebo nemá žení.«

Čím starší Lendl bude, tím déle se bude pokoušet zlomit nepřizřen osudu. Už dvánáctkrát startoval ve Wimbledonu, dvakrát se dostal až do finále (1986 a 1987). Poprvé ztroskotat na Beckerovi, podruhé nepřešel přes Cashe. Pětkrát se dostal mezi poslední čtyři, naposledy v loňském roce, kdy prohrál s pozdějším vítězem Edbergem.

Deset let už Lendl při turnajích Grand Slamu nevyhrál tak brzy jako letos v Londýně. V roce 1991 podělal už v prvním kole Fancuttovich, ale v zádém ze svých posledních pěti pokusů na travnatých dvorcích neskončil dříve než v semifinále. Tetnokrát bylo konečnou stanicí třetí kolo. Už proti Američanovi Washingtonovi měl třetí hráč světového zebříčku namále,

TRINÁCTÝ?

Je čas nepřítelům Ivana Lendla? Zajímavé je jisté srovnání jeho touhy vyhrát Wimbledon a tračtona cestou dalšího čs. tenisty Jaroslava Drobného k vítězství v All England Clubu. Poprvé Drobný hrál Wimbledon jako 16letý v roce 1938, v letech 1949 a 1952 prohrál ve finále a do semifinále se probíjoval třikrát (1946, 1950, 1953). Došel až konečně v roce 1954, kdy byl až jedenáctým nasazeným a k favoriátům už nepatřil. Ve finále tehdy zdolal Rosewalla 13:1, 4:6, 6:2, 9:7 a bylo mu 32 let. Lendlovi bude 32 let v příštím roce a chce být opět při tom. Ivan a jeho nedokončená, díl třináctý...

ZA ROK DÍL

mám menší šance? Toule nemá a věkem co dělat. Jestliže se bude starat pořádně o kradici, moha být set let mladší tenista.«

A Lendl kvalitně připravovaný je, o tom není třeba diskutovat. Mince má ale i druhou stranu a o ní hovoří Becker: »Dvanáct let teniscových turnajů epolyká bodů znamená, Ivan je na tom kondičně síce výborná, ale to nemají stačit. Věkem obývá vyběhlost, rychlosti pohybu, síly.«

JAK ZACHRÁNIT JOSEFOV

[čtk]: Z bývalé pevnosti Josefov v Jaroměři, vystavěné v letech 1789 až 1787 by mělo vzniknout mnohoúčelové kulturní středisko evropského významu. Společnost pro záchranu města Josefova, podporovaná Evropským kulturním klubem, má připraven projekt Europolls a hledá zahraniční podřílníky. Projekt počítá se zřizováním vojenského muzea, střediska konzervátorských a restaurátorských prací a fondu pro záchranu koní pro policejní a další účely. V nemocnici, kterou nedávno opustila sovětská posádka, by mohl začít rozvíjet svoji činnost Evropský ústav východoasijských léčebných metod. Podle navrhovatelů je to jediná cesta, jak uchovat tuto jedinečnou památku a vdechnout nový život pevnostnímu městečku, kde v dobách jeho rozkvětu žilo až 11 000 obyvatel. Celá památková rezervace nezadržitelně chátrá a radnice nemá peníze ani na udržení současného stavu.

diná cesta, jak uchovat tuto jedinečnou památku a vdechnout nový život pevnostnímu městečku, kde v dobách jeho rozkvětu žilo až 11 000 obyvatel. Celá památková rezervace nezadržitelně chátrá a radnice nemá peníze ani na udržení současného stavu.

TEROR NA DVOU KOLECH

KODAŇ: V Dánsku včera začala takzvaná Velká letní cyklistická kampaň, jejímž cílem je, jak se vyjádřil šéf dánské policie, »zastavit dopravní teror cyklistů«. Za první hodinu akce pokutovali policisté v civilu 67 kodaňských cyklistů především za přejetí na červenou, za jízdu po nesprávné straně jednosměrných ulic, po chodnicích vyhrazených pouze pro chodce a za jízdu zkratkami přes parky. Provinivší se cyklisty přišly tyto přestupky v průměru na 150 dánských korun.

KAM ODLÉTL „ANDĚL SMRTI“

Esesáci na železniční rampě jsou připraveni a jen co vlak zastaví a z dobytých vagónů se vyhrnou oběti nacistického gulagu, přistupují k třídění lidského materiálu podle fyzického vzhledu, postavy, věku a jiných kritérií. Bičíkem nebo ukazovákem rozhodují, kdo půjde napravo a kdo nalevo. Ti první jsou určení na práci, ti druzí — a těch je víc — půjdou co nevidět pod »sprchy«, to jest do plynových komor. Ale selekce není ještě u konce: poněkud v pozadí stojí mladý a pohledný důstojník, může mu být tak třicet let, a vybírá si z davu několik jednotlivců, vesměs mladých lidí. — To byl koncentrační tábor Osvětim před padesáti lety.

Pohledný důstojník se jmenuje Josef Mengele a je to lékař. Ti, co jsou v Osvětimi delší dobu, mu říkají »anděl smrti«.

Anděl? Ano, neboť na rozdíl od většiny esesáckých oficírů nepoužívá karabáč, neklič, nekope oběti. Špinavou práci — selekci a hromadné vraždění — nechává na jiných. Svě vyvolence přijímá s graciózním úsměvem, mívá pro ně i pár vlnících slov, a dokonce v kapse má bonbónky pro děti. »Ty jsi kouzelná holčička, tumáš, papaj, a dej kousek bratříčkovi. Jaká roztočilá dvojčátka!«

Soudě podle tohoto chování, je Mengele anděl. Ale proč »smrti«? Všichni, kdo ho poznali, vědí, že si ten epitet plně zaslouží. Úsměv, cukrátky, vykání dospělým, ano, i přednost do dveří žen bez ohledu na to, že má na sobě pruhovaný koncentračnický úbor. Ale jen co se za nimi zavrou dveře jeho laboratoře, stávají se pokusnými morčaty. Z anděla je náhle ďábel. Vstříknuje svým obětem benzín, petrolej a různé toxické látky do krevního oběhu, zjišťuje jaké účinky má zmrazování orgánů. Je »specialistkou« na transplantace, které však velká většina operovaných nepřežije. Mrtvoly dává naházet do společných hrobů a ještě častěji spálit v kremačních pecích. Ve spolupráci s dalšími »lékaři« — psychiatry, internisty a chirurgy — koná Mengele genetické pokusy: jak změnit pohlaví, co provést, aby lidem rostly světlé vlasy a měli modré oči jako bezvadní árijci? Ženy sterilizuje, u jiných se snaží vyvolat zvýšenou porodnost a zejména schopnost přivádět na svět dvojčata.

Josef Mengele nepatří mezi špičkové figury nacistické hierarchie, jakými jsou Hitler, Eichmann, Himmler, Bormann, Heydrich, Keitel, Goebbels, Göring a jiní. Náleží spíše střední nomenklatuře. Jenže zásluhy dělají pověst. V očích autorů »konečného řešení židovské otázky« je Mengele mužem na správném místě. Podle mezinárodního práva se však z cynické stvůry nejhroznějšího vyhlazovacího tábora stává jed z největších zločinců novodobé historie.

VALKA KONČÍ, MENGELE MIZÍ

Bleskový postup spojeneckých armád na západní frontě, pád Berlína a smrt Adolfa Hitlera zpečetily osud »čteti říše«, která chtěla být »tisíciletou«, ale ve srovnání s touto nereálnou prognózou, vzala zasvě ve věku dvanácti let.

Nadešla hodina účtování. Ty, kdo neskončili vlastní rukou, jako Himmler, Göring a Hitler sám, odsoudil norimberský tribunál k tvrdým trestům a většina pohlavárů nacistického režimu, odpovědných za válečné zločiny, skončila na šibenici.

Jiní včas zvěděli nebezpečí a v rozporu s důstojnickou cťou a věrností vůdci vzali jednoduše do zaječích. Po Adolfu Eichmannovi, Aloisu Brunnerovi, Martinu Bormannovi, Klausu Barbie a dalších, jako by se stihla země. Mezi těmi, kteří unikli spravedlnosti, byl také »anděl smrti« z Osvětimi.

Jako ohafi se po jejich stopách vydaly státní rozvědky i jednotlivci, mezi něž v první řadě patřil Simon Wiesenthal ve Vídni a manželská dvojice Beate a Serge Klarsfeldovi v Paříži. O dvou z těch, kteří v síti uvízli, se zmíníme. Jsou to Adolf Eichmann, který skončil na šibenici, a Klaus Barbie, jenž byl odsouzen na doživotí.

Není třeba sledovat Eichmannovo cur-

riculum vitae. Portrét dokumentují jeho tři výroky:

»Sto mrtvých je katastrofa. Pět miliónů mrtvých je pouze statistika.«

»Seznamy zabitých židů — to je moje oblíbená četba, než večer usnu.«

»Jednou umřu s blahým vědomím, že jsem se účastnil likvidace šesti miliónů židů...«

Po válce utekl do Argentiny, ale izraelská rozvědka vyslídila jeho úkryt, v roce 1960 ho unesla a uvěznila v Izraeli. Přes vehementní obhajobu jeho advokátů a zpochybňování odpovědnosti za zločiny, které mu obžaloba kladla, Eichmann neunikl roku 1962 oprátce.

Na jaře 1987 mne švýcarská tisková agentura, v níž pracuji, vysílala jako zvláštního zpravodaje do francouzského Lyonu, kde se konal proces s Klausem Barbiem. Je to starý, hubený a skleslý muž. Mramorová tvář bez výrazu. Klaus Barbie perfektně zná obžaloba a ví, že nemá argumenty ke své obhajobě. Ale když začíná soudní procedura a předčítají se nacionále, tvrdí, že se jmenuje nikoli Klaus Barbie, nýbrž »Ich bin Klaus Altmann« — tak znělo totiž jeho falešné jméno, pod nímž se ukrýval v bolivijském hlavním městě La Pazu. Uvádí svoji latinskoamerickou adresu a tvrdí, že je obchodníkem.

Klaus Barbie je původem Němec, ale dobře rozumí francouzsky, byl pětce léta šéfem lyonského gestapa. Odmítl sice čtyři úřední tlumočnice, které mu byly přiděleny, ale předsedovi soudu odpovídá německy. Třiasedmdesátiletý »řezník z Lyonu«, jak se mu říká, neztrácí nepřítomný výraz, tu a tam se podívá do publika, ale ihned zas otáčí hlavu. »Auf diese Frage werde ich nicht antworten« [na tuto otázku nebudu odpovídat], často opakuje předsedovi soudu.

V roce 1943 se Barbie stal šéfem »sektu 4« lyonského gestapa, sekce, jejíž »specialitou« byla židovská otázka a boj proti francouzskému hnutí odporu. Právě on vydával rozkazy k deportaci židovských dětí do Osvětimi a jiných vyhlazovacích táborů. Byl rovněž osobně odpovědný za zatčení a smrt Jeana Moulina, kterého v roce 1940 de Gaulle z londýnského exilu pověřil vedením francouzského hnutí odporu.

Klaus Barbie byl usvědčen a odsouzen k doživotnímu vězení. Francouzský zákon trest smrti tehdy nepřipouštěl. [Byl obnoven roku 1990.] Dnes je »lyonskému řezníkovi« 77 let a trest si odpykává v lyonském žaláři, kam před necelými padesáti lety poslal tolik nepřátel »Velkoněmecké říše«.

SMĚR JIŽNÍ AMERIKA

Většina nacistických zločinců — těch velkých i těch menších — nabrala po pádu Hitlerova režimu kurs do diktátorských států Jižní Ameriky. Brazílie, Bolívie, Paraguay, Argentina... Pod falešnou identitou, se zlatem v zavazadlech nebo s vysokými bankovními konty v devizách našli si tam vcelku bezpečné útulky. Stali se z nich farmáři, podnikatelé, obchodníci anebo jednoduše nerušení a finančně dobře zajištění penzisté.

Mezi těmi, kteří zvolili jihoamerický exil, byl také Josef Mengele. Historie Mengelova unikání spravedlnosti se podobá detektivnímu románu.

V lednu 1945 prchá z Osvětimi před postupující Rudou armádou. Čtyři roky se skrývá v Bavorsku, odkud ostatně pochází, ale pak ho někdo varuje, že mu hrozí zatčení. Mengele tedy v roce 1949 Německo opouští a s falešným pasem odjíždí do Buenos Aires. Od roku 1959 jsou mu na stopě izraelské rozvědky, ale Mengelem se daří unikat. O rok později žádá západoněmecká vláda Argentinu o jeho vydání, Buenos Aires odpovídá: Mengele v zemi není. Je to docela možné, protože »anděl smrti« nechce skončit jako Eichmann a uchyluje se do Paraguaye, kde ostatně žije mnoho bývalých nacistů, a brzy získává paraguayské občanství. Cítí se tam natolik bezpečný, že přizpůsobuje — asi jen ze zdvořilosti ke svým novým spoluobčanům — pouze své křestní jméno: je nyní señor José Mengele.

Počátkem šedesátých let se jeho stopa střídavě ztrácí a zase objevuje. O jeho pobytu kolují nejrůznější dohady. Prý se zdržuje jednou v Paraguayi, pak v Argentině, potom zase v Brazílii. Je také téma, že v Latinské Americe vůbec není, nýbrž že žije v Jižní Africe. Podle Wiesenthalových informací Mengele naopak Paraguay neopustil, ale z bezpečnostních důvodů často mění bydliště. V roce 1978 se z Paraguaye vrací do vlasti dánský lékař Bjarne Berbm, který se údajně dvakrát s Mengelem setkal. Berbm tvrdí, že osvětimský doktor v Paraguayi skutečně žije, má tam menší rezidenci a je obklopen tělesnou stráží a psy. »Vím, že po mně jdou, ale tak snadno mne nepolapí,« řekl prý Mengele Dánovi.

STOPY SE OPĚT ROZCHÁZEJÍ

V roce 1979 Simon Wiesenthal prohlašuje, že se Mengele uchýlil do Chile a žije prý v zemědělské kolonii »Dignidad«, kterou pobíží argentinských hranic založili bývalí příslušníci SS. Mengele se tam prý necítí ohrožen, neboť podle chilské ústavy jsou spáchané zločiny promlčeny po uplynutí patnácti let. Ale vláda generála Pinocheta Wiesenthalovu informaci demontuje — Mengele v zemi není.

V březnu 1981 argentinský novinář Jacobo Timmerman, žijící v exilu v Izraeli, tvrdí, že Mengele působí jako poradce ve věznicích »Libertad« [jaké paradoxní jméno pro žaláři] v Montevideu, a to pod falešným jménem Willi Karp. Uruguayská vláda však Timmermanovo prohlášení kategoricky odmítá.

Je to vlastně závod o rychlost — kdo bude rychlejší, speciální izraelská rozvědka, která je Mengelemu na stopě, anebo »anděl smrti« znovu unikne? A je to také závod s přírodou: Mengelemu je přes sedmdesát let, má prý už jen málo spolehlivých přátel a podle Wiesenthala trpí rakovinou.

Možná, že vsukuto onemocněl. Ale čím osvětimský lékař netrpí, jsou výčitky svědomí. Podle doktora Berboma Mengele se měl vyjádřit takto: »Kdo za války nezabíjí, je sám zabít... Jednal jsem podle příkazů svých nadřízených, to je pravda, ale stejně ničeho nelituji...«

MANŽELÉ KLARSFELDOVI

Před starým činžákem v osmém pařížském okrsku na živé ulici přechází uniformovaný policista a také nenápadný muž v koženém kabátu. Jsem před advokátní kanceláří Sergeje Klarsfelda. Stráž je nutná: Klarsfeldovi už byli cílem pumového atentátu neonacistů, který našťastí zničil

jen jejich auto. Klarsfeld je původem Žid a jeho žena Beata «arijská» Němka, a oba se zasloužili o to, že byl nedávno v Bolívii vystopován Klaus Barbie a vydán francouzské justici.

Zpočátku mluvíme o chystaném procesu s »lyonským katem«. Ale pak se řeč stáčí na Mengeleho. Klarsfeldovi soudí, že se skrývá v Paraguai za přímé podpory vlády. Diktátor Alfredo Strössner drží nad nacisty ochrannou ruku a zřejmě se mu to vyplácí. Něco za něco — povolení k pobytu a ochrana za příliv deviz z tajných bankovních účtů pohlavárů »třetí říše«. Koneckonců, ruka ruku myje a diktátor si vždy rozumí s představiteli jiných autoritativních režimů. Beata Klarsfeldová uvádí, že podle jejího názoru nad bezpečností »anděla smrti« dohlíží osobně Strössnerův syn, který je generálem a dostal za to přes tři milióny dolarů. (Dnes již Strössner není v moci.) Za své návštěvy Paraguaye, to bylo v listopadu 1984, se paní Beata setkala s bývalým ministrem vnitra, který byl ve funkci v roce 1959, kdy Mengele obdržel občanství: »Ano, ano,« svěřil se ministr paní Klarsfeldové, »znal jsem tehdejší situaci, a když SRN požádala o jeho vydání, dal jsem pokyn poohlédnout se po nějakém úkrytu pro našeho přítele...« Všechny snahy paní Klarsfeldové zůstaly bez odezvy. Obdržela všehovšudy jen mlhavé a neurčité odpovědi od prezidenta paraguayského Nejvyššího soudu a ministr spravedlnosti Eugenio Jaquet jí řekl, že »Mengele v zemi není«, nepřesvědčil jí však.

ZEMŘEL — NEZEMŘEL

Mezinárodní zatykače na Josefa Mengeleho se množí. Spolková republika Německo vypisuje odměnu deseti miliónů marek, Spojené státy 100 000 dolarů. Informace o místě pobytu osvětlimského »lékaře« jsou však čím dál víc rozporné.

Brazílský novinář Delcio Monteiro píše, že Mengele prý v roce 1976 zemřel v bolívijském městě Sucre na srdeční infarkt. Izraelský občan Tuvia Friedmann však soudí, že »anděl« stále žije a je prý osobním Strössnerovým lékařem.

Pak světový tisk uvěřejňuje zprávu, že Mengele je... šest stop pod zemí, tedy mrtev. V roce 1979 prý »anděl smrti«, skrývající se pod jménem Wolfgang Gerhard, přišel o život utonutím v moři po náhlém záchvatu srdeční mrtvice, a to v Brazílii. Byl prý pochován na malém hřbitově v Embu, nedaleko Sao Paula a jeho ostatky jsou v hrobu číslo 321. V roce 1985 je za přítomnosti soudních a policejních expertů exhumují. Studují se fotografie, rekonstruuje se vosková lebka a chrup porovnává s rentgenovým snímkem, který před lety pořídili dva saopaulští dentisté. Odborníci se shodují v závěru, že kostra Wolfganga Gerharda je zbytek tělesné schránky Josefa Mengeleho. Šéf brazilské federální policie Romeo Tuma, pověřený vedením exhumace, prohlašuje, že o identitě ostatků nabyli jistotu na 99 procent. Ve stejném smyslu se vyjadřuje i Sergej Klarsfeld: »Stoprocentní důkazy o skutečné identitě exhumované osoby neexistují a nikdy existovat nebudou,« dodává však, že v jeho očích je »soudní akt Mengele« prostě a jednoduše uzavřen.

A přecel v lednu 1987 izraelská televize oznamuje, že Jeruzalém má informace, podle nichž »anděl smrti« stále žije pod novou falešnou totožností na jistě farmě v Paraguai. Izraelský ministerský předseda Šamir prohlašuje, že »případ Mengele« zůstává v Izraeli nadále otevřen.

»Anděl smrti« z Osvětimi je s největší pravděpodobností už mrtev. Kdyby dosud žil, bylo by mu dnes osmdesát let. Jenže... což se jiný nacistický zločinec, Rudolf Hess, pravá ruka Adolfa Hitlera, nedožil v berlínské věznici ve Spandau věku 93 roků, než si, podle oficiální zprávy, sáhl na svůj život a oběsil se?

Odajně se jmenuje Georg Fischer a žije v syrském Damašku v ulici Haddat číslo 7. Jeho pravé jméno však zní Alois Brunner. Je mu dnes 78 let. V době své kulminující kariéry byl pravou rukou Adolfa Eichmanna, který o něm prohlásil: »Brunner? To je můj nejlepší spolupracovník.« Samozřejmě, šlo o likvidaci Židů.

Tento válečný zločinec, který se těší ochraně syrské vlády, je odpovědný za deportaci 40 000 řeckých, 24 000 francouzských a přes 13 000 slovenských občanů židovského původu. Podle Klarsfelda je Brunner »větší rybou« než šéf lyonského gestapa Barbie. Klarsfeldův otec, mimochodem, zemřel v Osvětimi, kam ho poslal právě tento esesák.

Alois Brunner od září 1944 do jara 1945 sloužil na Slovensku, pak před postupem sovětských vojsk utekl do Vídně, kde ho málem dopadli. Ale podařilo se mu vrátit se do Prahy a vydávat se za německého válečného zajatce. Československo ho pak vydalo v Plzni Američanům. Skrýl se pod pseudonymem Alois Schmaldienst. Čtyři roky pobyl v Německu, kde pracoval jako zemědělský dělník, pak sloužil jako civilní zaměstnanec americké armády poblíž Mnichova, nakonec stáral pod zem jako horník v rúrské pánvi. V padesátých letech se mu podařilo, opět pod jiným falešným jménem, odjet do Káhiry. Několik let zůstal v Egyptě, ale když přišel prosovětský Násir k moci, začala ho tam pálit gúda pod nohama a přesunul se do Sýrie. V roce 1954 byl ve Francii kontumačně odsouzen k trestu smrti. Také Německo, Rakousko, Izrael a Československo požádaly o jeho vydání a Interpol na něho vydal mezinárodní zatykač. Damašek však na požadavky nereagoval a dosud nereaguje.

Před šesti lety přerušil Brunner mlčení a novinářům západoněmeckého časopisu Bunte poskytl rozhovor. »Jsem připraven ospravedlnit se před mezinárodním soudem,« řekl a dodal: »Ale Izrael mne nikdy nedostane, nestanu se druhým Eichmannem!« Rekl také, že necítí žádnou lítost nad tím, že zbavoval toho »smeti«, čímž rozuměl Židy. A novinářům z Bunte ukázal kapsli s prudkým jedem, kterou prý stále nosí u sebe...

Aufgespießt

„Viele Antiquitätenhändler in Peking begannen ihre Arbeit mit dem Verkauf von Gemüsen und Kleidern. Diese Leute sind meist jung, verfügen über eine gute Ausbildung und haben ein Grundwissen, wie der Wert einer Antiquität festzustellen ist.“

Aus der englischsprachigen Tageszeitung „China Daily“

JEN KVALITA A KONKURENCE

Nedávno skončené gastronomické slavnosti Ex Plzeň navštívilo během devíti dnů asi jen 60 tisíc občanů. V minulosti to bývalo navštěvá tak za dva dny. Loni například na tuto výstavu přišlo 140 tisíc koupěchtivých. S osudem podobným tomu letošního plzeňského se potkalo i tradiční spotřební Brno i Incheba. Ani jarní Zahradu Čech neoplývala přebytkem návštěvníků. Prostě čas, kdy většinu občanů hnaly do výstavních areálů banány, pomeranče, nábytek, náhradní díly a ony pak praskaly ve švech, prostě minuly. Propříště bude o osudu podobných výstav a veletrhů rozhodovat jen a jen kvalita a neotřelost nabídky, zejména pak konkurenční schopnosti výrobců či dodavatel. Čím dříve si tuhle skutečnost organizátoři výstav a podnikatelská šjera uvědomí, tím lépe. Pro ně i pro občana.

PROTEST GEGEN DIE NEUE QUADRIGA: Der CDU-Bundestagsabgeordnete Friedbert Pflüger hat gefordert, daß die restaurierte Quadriga ohne Preußenadler und Eisernes Kreuz wieder auf dem Brandenburger Tor errichtet wird. Er könne sich nicht vorstellen, daß es eine politische Mehrheit dafür gebe, das Eiserne Kreuz als höchste Kriegsauszeichnung auf dem Brandenburger Tor zu errichten, schrieb Pflüger im Bonner „General-Anzeiger“. „Ich fordere, daß das Brandenburger Tor am 6. August genau die historische Gestalt erhält, die es vor 200 Jahren bei der Einweihung hatte.“ Die Quadriga wurde 1794 von Johann Gottfried Schadow geschaffen und auf das drei Jahre zuvor erbaute Brandenburger Tor gehievt. 1806 ließ Napoleon die Statue nach seinem Sieg über Preußen nach Paris bringen. Nach der Völkerschlacht bei Leipzig holte sie Blücher 1814 nach Berlin zurück. Daraufhin erhielt die Siegesgöttin erstmals das Eiserne Kreuz und den preußischen Adler. Die DDR entfernte in den 50er Jahren dieses Symbol.

..A ZASE VELTHAYSTROVSKY

Mann schied Giftgas aus

PERTH, 10. Juli (AP). Eine unwahrscheinlich klingende Geschichte ist am Mittwoch aus Perth in Australien gemeldet worden: Dort soll es tags zuvor in der Notaufnahme eines Krankenhauses Gasalarm gegeben haben, nachdem ein Mann eingeliefert wurde, der Insektengift in Tablettenform geschluckt hatte. Der Mann hatte in so starken Maß giftige Phosphin-Gase ausgeschieden, daß die Notaufnahme geräumt werden mußte und 15 Patienten in aller Eile verlegt wurden. Sogar Polizei und Feuerwehr rückten an, weil die Gase als leicht entzündbar erkannt wurden. Mehrere Ärzte, Krankenschwestern und Ambulanzfahrer mußten behandelt werden, da sie die giftigen Gase eingeatmet hatten.

Der Mann, der bewußtlos aufgefunden worden war, soll die Tabletten aus nicht bekannten Gründen geschluckt haben. Zwei Stunden danach starb er.

„JINÍ TARY A HNED NEVHĀ DU...“

■ DIVADLO V NUSLICH...

Hlásá neosobní amplión v tramvaji, když projíždíme kolem. Rekl jsem si, že by měl spíše oznamovat návštěvníků Prahy Divadlo na Fidlovačce, neboť tak se tento stánek lidových operetních taškařic nazýval před dávnými časy. Zavzpomínal jsem si, co by asi řekl občanům a turistům tehdejší protagonisté Fanda Mrázek, Ruda Princ, Běda Bozděch, slavná Betty Tolarová a jiní, když by teď viděli tu chátrající budovu. V první řadě by asi doporučili, aby stanice elektrické dráhy byla přejmenována na Ruina divadla na Fidlovačce a do úst průvodců projíždějících autokarů s turisty by asi vložili tuto pasáž: »Zde vidíte kdysi slavnou lidovou scénu, ve veliké míře obcí pražskou navštěvovanou, neboť tehdy tu vždy lid obecný zhlédnouti mohl nevšední program za levný peníz.« Nevím, zda se nemýlím, ale dosud jsem nikde nečetl ani neslyšel, že by kolem této chátrající budovy vznikla nějaká polemika. Zda je určena k postupnému samovolnému rozpadu, anebo zda bude jednou demoloována, jelikož při určitém pohledu od Botiče kazí pohled na velkolepost hotelu Forum, či zda bude zrekonstruována na nový kulturní stánek? Jaký osud jí asi čeká? Chtěl bych vědit, že nezůstane bez povšimnutí a že se najde smělá autorita, která povznese zašlou slávu této lidové scény.

Dr. M. RAB, Praha 6

ŘIKALO SE ALE JDEME DO TYLAČKU...

● V průměru o 16 procent se zlevní v Bulharsku benzín od 10. července.

Das intime Wörterbuch der Frau

Deutschland ist da eine Ausnahme – weiblich ist. Tatsächlich gehen viele Frauen „mit dem Mond“. Ihr Monatszyklus entspricht fast immer einer Mondphase (28 Tage), ihr Biorhythmus erreicht bei Vollmond seinen Höhepunkt, und jede dritte Frau sagt, daß ihr sexuelles Verlangen bei Vollmond besonders groß ist. Bei Goethe allerdings stießen die Damen dabei auf taube Ohren. Er hat bei Vollmond

großer Mund als Symbol einer sexuell fordernden Frau und von Männern als Bedrohung empfunden wurde – behaupten Psychologen. Anständige Frauen hatten früher allenfalls einen „Rosenknospemund“. Und je heiliger sie waren, desto kleiner mußte der Mund sein. So wurde die Muttergottes Jahrhunderte lang mit einem unnatürlich kleinen Mund gemalt, der keinesfalls die Nasenflügel überragen durfte. Zwar sagt der „Mund eines Weibes“ nichts über „die Spalte Ihres Leibes“ aus, wie es manchmal heute noch an den Stammtischen heißt, aber feinnervige Bahnen und Energielinien, die sogenannten Meridiane, verbinden tatsächlich den Mund mit den Genitalien. Auch äußerlich bestehen Ähnlichkeiten. Mund und Lippen haben die gleichen zarten Schleimhäute wie die Geschlechtorgane, wobei sie das weibliche (Mundhöhle – Vagina) und männliche (Zunge – Penis) Prinzip in sich vereinen. Bei Frauen gibt es noch eine besondere Verbindung zwischen Oberlippe und Klitoris. Manche Frauen können einen Orgasmus allein dadurch bekommen, daß ihr Partner mit Zunge und Lippen die Innenseite ihrer Oberlippe liebkost, während sie sich mit seiner Unterlippe beschäftigen. Überhaupt: Der Mund ist die erste erogene Zone des Menschen (orale Phase beim Baby). Alle mit ihm verbundenen Lustgefühle sind aber von Erziehung oder Umgebung nicht beeinflusst.

Warum brauchen manche Frauen bei Vollmond besonders viel Liebe? Warum lassen sich andere Frauen aus dem Bauchnabel einen kleinen Schlitz operieren, und warum sind Muttersöhnchen als Ehemänner so wenig empfehlenswert? Diese und viele andere Fragen beantwortet heute das „Intime Wörterbuch der Frau“

Missionarsstellung.

Häufigste Position beim Geschlechtsverkehr.

Erika Berger, Expertin für alle erdenklichen Kreuz- und Querlagen im Bett, mag's am liebsten Bauch auf Bauch. So wie 96 Prozent der Frauen und 95 Prozent der Männer, die die Missionarsstellung „eigentlich am schönsten“ finden. Der Begriff kommt von den Südsee-Insulanern, die sich darüber amüsierten, wie es der Missionär und seine Frau machen, während es bei ihnen Brauch war, dabei zu hocken. Tatsächlich bietet die Missionarsstellung viele Vorteile. Die Partner sehen dabei einander in die Augen, der Mann kann tief eindringen, und die Frau kann dadurch, daß sie die Beine weit öffnet, schließt oder die Knie an die Brust zieht, sich selbst und den Partner immer wieder neu stimulieren. Eine weitere Variante, die nur wenige Paare beherrschen, ist ein Vibrieren mit den Hüften, das seitwärts oder kreisförmig ausgeführt werden kann. Männer, die an vorzeitigem Samenerguß leiden, sollten die Missionarsstellung vermeiden. Denn gerade in dieser Position wird das Glied sehr stark stimuliert.

am liebsten gearbeitet. Dabei ist eins seiner innigsten Gedichte entstanden: „An den Mond“.

Mouche.

Franz.: Fliege/ Schönheitspflasterchen.

Mouche nennen die Franzosen das kleine Schönheitspflasterchen, das jetzt ganz behutsam wieder in Mode kommt. Bekannt war es schon im Altertum. Zu Beginn des 17. Jahrhunderts wollten elegante Damen mit dem kleinen Pflaster Flecken auf der Haut verdecken. An der richtigen Stelle plazierte wurde es jedoch sehr schnell zu einem eindeutigen erotischen Signal. „Mouches“ hatten die Form von Sonnen, Monden, Sternen und Tieren. Es gab auch Mouches, die aussahen wie Flöhe. Sie wurden gerne zwischen den Brüsten getragen, und kaum ein Mann ließ es sich entgehen, zuzugreifen, um den vermeintlichen Quälgeist zu fangen. Die Sprache der Schönheitspflasterchen versteht heute kaum noch ein Mann: Die Verliebte klebte es sich neben das Auge, die zu einem Abenteuer bereite Frau an die Wange – und wenn ein Mann eines am Oberschenkel der Angebeteten fand, dann wußte er, daß er weitergehen durfte.

Mond.

Allthochdeutsch: mano/ natürlicher Satellit.

Wenn süß das Mondlicht auf den Hügeln schläft, liegen unzählige Menschen wach. Jeder fünfte, darunter auch Bundesminister Norbert Blüm, klagt bei Vollmond über Schlaflosigkeit und Nervosität. Vor allem Menschen, die während einer Vollmondphase geboren wurden, fühlen sich bei dieser Konstellation unruhiger und aktiver als bei Halbmond. Warum das so ist, darüber rätseln Wissenschaftler. Aber der Einfluß des Mondes auf Erde und Menschen ist unbestritten. Die Anziehungskraft des Mondes läßt die Meere steigen und fallen (Ebbe und Flut), sein Licht beeinflusst die Wanderung und das Laichverhalten fast aller Meerestiere, macht Menschen „mondsüchtig“, läßt sie manchmal „ausrasten“, was wohl der Grund dafür ist, daß die Geisteskranken in England auch „lunatics“ genannt werden. Luna ist einer der unzähligen Namen für das Gestirn, das in fast allen Sprachen –

Müdigkeit

Kaum klagt man beim Arzt: „Ich fühl mich immer so müde“, schon fragt der: „Wie steht es denn mit dem Sexualleben?“ Steht es damit schlecht, dann ist die Diagnose relativ einfach. Denn sexuelle Probleme und „ständig müde sein“, das hat viel miteinander zu tun. Zwar bedeutet jeder Coitus auch einen Verlust an Energie, aber gleichzeitig lädt er alle Batterien auf. Sexuell zufriedene Menschen sind deshalb vitaler, leistungsfähiger, „gesünder“ als Menschen, die mit ihrem Partner Probleme haben. Schwierig ist allerdings die Heilung. Kein Doktor kann einen neuen Geliebten verschreiben, sondern nur darauf hinweisen, daß Müdigkeit oft die Reaktion auf einen „Mangel an Liebe“ ist.

Mund

„Großmutter, warum hast du so einen großen Mund?“, fragt das verängstigte Rotkäppchen im Märchen. Weil ein

Multipler Orgasmus

Mehrfacher, besonders Intensiver Orgasmus.

Über diesen Unterschied zwischen Mann und Frau stritten bereits die alten Griechen. Hera, die Frau des Zeus, behauptete, sie erlebe den Orgasmus zehnmal intensiver als ihr Göttergatte. Aber Tiresias, der berühmte griechische „Seher“, hatte womöglich einen noch nachhaltigeren. Denn ihm platzten dabei die Augen. Heute sind sich die Experten darüber einig, daß Frauen zwar nicht die stärkeren Orgasmen haben als Männer, dafür aber viele haben können, während ihre Partner nach dem dritten Mal meist am Ende sind. Daß dennoch nur 15 Prozent der Frauen mehrfache (multiple) Orgasmen erleben, liegt, so heißt es, vor allem daran, daß sie ihre sexuellen Bedürfnisse und Fähigkeiten seit 2 000 Jahren dem Mann untergeordnet haben. Womöglich sind sie aber auch zu sehr auf den klitoralen Orgasmus fixiert. Jedenfalls behaupten Frauen, die regelmäßig multiple Orgasmen erleben, daß es dazu notwendig sei, durch langsamen Druck den G-Punkt zu stimulieren, der etwa fünf Zentimeter innerhalb der Vagina an der oberen Wand liegt. Während der klitorale Orgasmus innerhalb von durchschnittlich zwölf Sekunden „abläuft“ und die Klitoris danach Berührungen als schmerzhaft empfindet, vermittelt der über den G-Punkt ausgelöste Orgasmus das Gefühl einer unendlichen Explosion, die – im Extremfall –

hat. Umfragen in den USA ergaben, daß Männer aus der Mittelschicht mit ihren einjährigen Kindern gerade 37,2 Sekunden (!) pro Tag verbringen und eigentlich immer ihren Frauen die Zuständigkeit für Leib und Seele der Söhne überlassen. Man glaubt heute auch, daß die enorme Zunahme von Sexualproblemen und Potenzstörungen bei Männern mit der „Durchmutterung“ zu tun

„der Junge“ Schnupfen hat, sorgt sich umgeben um die Nestwärme und ist am liebsten immer mit dabei. Manchmal ist es fast schon rührend, z.B. bei dem Münchner Modeschöpfer Rudolph Moshammer, der ohne seine blaubhaarige Mutter undenkbar ist. Schuld an der „Mutterfixierung“ sind selbstsamerweise die Väter der Muttersöhnchen, die ausschließlich ihren Frauen die Erziehung überlas-

„Nicht ohne meine Mutter“. Männer, die so denken, machen es ihren Partnern nicht leicht. Sie sind, wie es in der Fachsprache heißt, „durchge-muttert“, zu eng an ihre Mutter gebunden, die immer noch zuständig für – fast – alles ist. Nur sie kann den Kartoffelsalat richtig machen (wie bei Muttern), steht auf der Matte, wenn

bis zu 30 Minuten dauern kann. Die dafür nötigen Techniken werden in Kursen (Tantra) vermittelt oder in Büchern erklärt. Allerdings sind 61 (!) Prozent der Frauen der Ansicht, daß ein Liebespiel auch ohne einen einzigen Orgasmus völlig befriedigend sein kann, wenn der Partner zärtlich und einfühlsam ist.

Mutiuelle Masturbation

Lat.: muto = wechselseitig/ gegenseitige Befriedigung.

Der Begriff ist ein Widerspruch in sich. Denn wer einen anderen Muttersöhnchen bis zum Orgasmus streichelt, befriedigt nicht sich selbst, sondern

ihn. Der berühmte amerikanische Sexualforscher Kinsey (1894-1956) hat festgestellt, daß die sogenannte „mutuelle Masturbation“ nach dem Coitus die am meisten verbreitete sexuelle Praktik ist. Sexualtherapeuten empfehlen sie vor allem Jugendlichen, die so gemeinsam den Körper des Partners erkunden und entdecken können, um sich über ihre sexuellen Bedürfnisse klar zu werden. Gegenseitiges Streicheln bis zum Orgasmus, aber ohne „richtigen“ Geschlechtsverkehr, gehört inzwischen zum Repertoire jeder Sexualtherapie. Vor allem Paare, die nicht mehr miteinander „können“, sollen durch „heavy petting“, wie die Technik auch genannt wird, lernen, sich von sexuellen Leistungszwängen zu befreien.

Myom

Griech. myoma = Muskelgeschwulst/Wucherung.

Fast jede zweite Frau hat irgendwann einmal in ihrem Leben ein Myom. Jede fünfte Frau merkt überhaupt nichts davon. Bei der Gewebeuntersuchung stellt sich fast immer heraus, daß es keinerlei Grund zur Besorgnis gibt. Myome sind meist mehrere gutartige Knoten in der Gebärmutterwand, die zu verstärkten und verlängerten Regelblutungen führen können. Körperliche Beschwerden (Völlegefühl, Schmerzen, Übelkeit) sind selten. Die Ursachen für diese Wucherungen sind nicht genau bekannt, hängen aber wahrscheinlich mit der Funktion der Eierstöcke zusammen. Bekannt ist nur, daß die Geschwülste unter Einfluß von Östrogenhormonen wachsen. Deshalb bilden sie sich nach den Wechseljahren keine Myome mehr, und vorhandene Geschwülste schrumpfen dann. Wenn sie nicht zu groß sind, braucht man keinen Eingriff vorzunehmen.

Nabel

Adam und Eva hatten keinen. Schade für sie. Denn der Nabel und seine unmittelbare Umgebung sind hocherotische Zonen. Anhänger des „Tantra“ glauben, daß hier, im „Nabelchakra“, die Quelle der körperlichen Lebenskraft liegt, durch die der Fluß der sexuellen Energie strömt. Wenn dieses Chakra verschlossen sei, reagiere der Betroffene mit Eifersucht und übertriebenem Ehrgeiz. Erwiesen ist, daß vielen Frauen die Berührung des Nabels mit Finger und Zunge Spaß macht und daß ein Frauen nabel für Männer ein effektvolles erotisches Signal ist, „das Auge im Orkan des Bauchtanzes“, wie Araber überschwänglich formulieren. Westliche Frauen lassen sich neuerdings manchmal den Nabel von einem Schönheitschirurgen so umformen, daß er wie ein vertikaler Schlitz aussieht. Das soll besonders aufreizend wirken. Von Ludwig XVIII. (1755-1824) wird behauptet, daß er nur dann potent war, wenn er zuvor aus dem Nabel seiner Geliebten eine Prise Tabak schnupfen durfte. Weshalb

die Dame „königliche Schnupftabakdose“ genannt wurde.

Nacken

Unter den erogenen Zonen steht er nicht gerade an erster Stelle. Aber erfahrene Liebhaber wissen, daß auch die „hartnäckigsten“ Partner sehr schnell sehr weich werden, wenn ihre Nackenpartie massiert, gestreichelt und schließlich liebkost wird. Womöglich ist das ein Reflex aus der Urzeit, als die Urmenschen sich noch von hinten paarten – so, wie es die meisten Tiere tun. Dabei frotzeln, knabbern, beißen oder pikieren die Männchen in die Nackenpartien der Weibchen, die das als angenehm empfinden. Tatsächlich ist der Nacken eine äußerst erogene Zone. Chinesische Mediziner haben in ihm zahlreiche Akupunktur- und Akupressurpunkte entdeckt, die sexuelle Spannungen mildern und Energien freimachen. Schuld an Nackenschmerzen sind oft Verspannungen der Schulter-Rücken-Muskulatur. Wenn die Schmerzen heftig sind oder länger andauern: Sofort zum Arzt. Was man vorbeugend für seinen Nacken tun kann: Schwimmen (Rückenschwimmen), leichte Kopf- und Halsgymnastik, kurze Entspannungsübungen.

Nacktheit

Unter der sittenstrengen Queen Victoria (1819-1901) war es üblich, selbst die geschwungenen Beine der Klaviere zu verhüllen, damit Männer nicht auf dumme Gedanken kamen. Heute gibt es in fast jeder Zeitung Nackte, sie tummeln sich in Werbespots des Fernsehens oder liegen im Englischen Garten zu München in Reih und Glied. Und noch immer kommen Männer dabei auf „dumme Gedanken“, heften sich „Pin-ups“ nackter Mädchen an die Wände, machen Männermagazine gute Geschäfte. Frauen lecken da anders. Zwar offenbarten bei einer Umfrage der Hamburger Forschungsgruppe Seat, daß 68,6 Prozent der Frauen den Anblick ihres nackten Partners als erotisches Vergnügen werten. Aber zu Männerakten haben die wenigsten eine Beziehung. Frauen finden andere Signale erotisch – Hände, die einen Körper streicheln, einen goldenen Ring in einem Männerohr, Stimmen oder Augen, weshalb „Old Blue Eye“ Frank Sinatra oder Paul Newman – obwohl stets bekleidet – für eine ganze Frauengeneration zu einem Sexsymbol wurden. Es gibt ein paar Ausnahmen. Als im Jahre 1972 die Zeitschrift Cosmopolitan mit dem nackten Schauspieler Burt Reynolds den ersten Mann zum Ausklappen ins Heft hob, schnellte die Auflage um 200 000 Exemplare herauf. Aber der Reiz verblaßte schnell. Ähnliche Erfahrungen machen zur Zeit Agenturen, die mit nackten Männern für Parfums oder Kosmetika werben und feststellen, daß sie damit nicht viel mehr Frauen ansprechen als Männer.

Nachspiel

Nach dem Coitus, so behaupteten die Römer, „sind alle Tiere traurig“. Die Menschen reagieren ähnlich. Eben waren sie noch im siebten Himmel, jetzt hat die Erde sie wieder. Es sind die Minuten, in denen Paare viel über sich und den Partner erfahren – und Spioninnen die Verschlusssachen des Geheimnisträgers in ihren Armen halten. Set steht aber auch, daß gerade diese Zigarettenlänge „danach“ über die Qualität eines Liebhabers entscheidet. Mehr als die Hälfte der Frauen beklagen, daß ihre Männer da versagen und sich zu schnell von ihnen abwenden. Das hat physiologische (körperliche) Gründe, denn die Erregungsphasen von Mann und Frau verlaufen nach dem Coitus völlig unterschiedlich. Während es bei den Frauen etwa 20 Minuten dauert, bis die Vagina wieder „normal“ durchblutet ist, erreicht der Mann den „Normalfall“ unmittelbar nach dem Orgasmus. Er schläft in jeder Hinsicht ab, Frauen dagegen wollen „nachschnuseln“ und empfinden das Nachspiel als ebenso schön und wichtig wie das Vorspiel. Erfahrene Liebhaber kuscheln deshalb mit ihren Partnerinnen, auch wenn sie sich am liebsten umdrehen und schlafen möchten. Allerdings gibt es auch Frauen, die „typisch männlich“ reagieren, vor allem nach einem multiplen Orgasmus.

Narzissmus

Griech. narkissoos = Selbstliebe.

Es gibt dafür eine etwas drastische Erklärung. Demnach ist ein Narziß ein Mann, der sich von einer Frau oral befriedigen läßt und am Ende von ihr wissen will: „Na, wie war ich?“ Die Griechen hatten dafür ein poetisches Botenspiel. Bei ihnen war Narkissoos ein junger Halbgott, der sich in sein eigenes Spiegelbild verliebte, als er sich über eine Quelle beugte. Er konnte sich von sich selbst nicht mehr losreißen und stieß sich schließlich einen Dolch in die Brust. Dort, wo sein Blut auf den Boden tropfte, blühten bald darauf wunderschöne Blumen – Narzissen. Psychologen sehen heute in Narzißten Menschen, die so in sich verliebt sind, daß sie unfähig wurden, einen Partner zu lieben. Sie empfinden jede Form von Zuneigung durch einen anderen Menschen, ja sogar den Orgasmus mit ihm als Tribut an die eigene Schönheit – was der exzentrisch-narzißtische Schauspieler Klaus Kinsky in seinen Memoiren („Ich bin so wild nach deinem Erdbeermund“) sehr eindrucksvoll dokumentiert. Untersuchungen haben ergeben, daß viele Narzißten als Einzelkinder aufwuchsen, die ständig mit Lob überschüttet wurden. Die moderne Psychoanalyse unterscheidet zwischen primärem und sekundärem Narzißmus. Der primäre ist die natürliche Entwicklungsstufe eines Kleinkindes, das den eigenen Körper entdeckt und als Lustobjekt wahrnimmt. Diese gesunde Selbstliebe gilt als Voraussetzung dafür, daß wir fähig sind, auch einen anderen Menschen zu lieben. Sekundäre Narzißten sind in dieser

Bei Gewitter: TV-stecker ziehen

Im Gebüden (oder im Auto) sind wir bei Gewitter am sichersten. Aber: Hat das Haus keinen Blitzableiter, kann sich der Blitz einen Weg suchen. Fernseh- und Radiostecker rausziehen (u. a. Brandgefahr). Besser auch nicht baden oder duschen: Wasserleitungen können für Bruchteile von Sekunden die gewaltige Spannung eines Blitzes weiterleiten. Ungefährlich: Kochen am Elektro-Herd und telefonieren, Walkman hören (wenn Batterie-Betrieb).

Wenn's blitzt: sofort aus dem Wasser

Auf keinen Fall die Bäume suchen und vor den Eichen weichen. Allein stehende Bäume, egal wie weiche, üben auf Blitze die gleiche Anziehungskraft aus. Auch Hügel- oder Dünen spitzen, Masten und Metallzäune melden. Am besten: In die Hocke gehen, Füße dicht nebeneinander (bei Gruppen: drei bis fünf Meter Abstand). Wald bietet ebenfalls Schutz, wenn die Stämme weit auseinanderstehen. Nie hinlegen. Schwimmer sofort raus aus dem Wasser.

Nechovatné proslavené »podnikání« jugoslávských občanů s hazardní hrou skokáky proniklo do center větších měst v Čechách a na Moravě. Nabídkám, jak »snadno a rychle prohrát 1000 korun« (tato bankovka bývá nejčastěji možným vkladem), mnozí lidé neodolají. Hra vynáší jejím pořadatelům nemalé zisky, což provokuje komu, které Jugoslávci z lukrativních stanovisk vytlačili. V červnu po jednom konfliktním střetu obou gangů v Ostravě jeden Jugoslávce na následky bodnutí nožem zabil.

frühkindlichen „Ich-bezogenen“ Sexualität steckengeblieben. Narzißmus ist unter Männern und Frauen gleich stark verbreitet.

■ JAK JE TO S ČECHY A SLOVÁKY?

Připravuji do tisku knížku, k níž jsem sbírala materiál 50 let: Historie naší republiky v politických, ústně šířených anekdotách. Po jejich časovém uspořádání se ukázala zajímavá věc. I když jsme my v »Protektorátu Čechy a Morava« nebyli nijak nadšení vznikem samostatného Slovenského štátu 14. 3. 1939, přece jen tehdejší vtípy byly spíše dobromyslné a se Slováky sympatizující. Ty poněkud zatrpklé se začaly objevovat až po roce 1968, přiměřeně k tomu, jak KSČ pod patronací sovětských okupantů začala Slováky obsazovat všechna politická i hospodářsky důležitá místa, v čele s generálním tajemníkem KSČ, prezidentem republiky, vrchním velitelem čs. armády a předsedou Národní fronty G. Husákem. Tento stav trval prakticky až do listopadu 1989. Jen na ukázkou těch vtípů jeden z roku 1982: »Kdy je na Pražském hradě slyšet čeština? — V 5 hodin ráno, když přijdou uklízečky.« Nebo z roku 1985: »Budeme prý mít nové hymny. — Jdi, a jaké? — No, Slováci budou zpívat »Čechy krásné, Čechy mé« a nám Čechům zůstane »Kde domov můj?« Byly však i jiné, například z roku 1987: »Kdy Češi a Slováci potáhnou za jeden provaz? Až jeho druhý konec bude mít otočen kolem krku M. Jakeš.« Nabízí se tedy otázka: Kdo, kdy a proč začal vzbuzovat nacionalistické vášně a proč bychom v nich měli setrávat i dnes, kdy Československo zůstává v mezinárodním povědomí jako pojem dobrých ochranných známek a tradice? Samostatná Slovenská republika nebo Česká (či Česko-moravská), popřípadě Česko-moravsko-slezská republika by si ten mezinárodní kredit musely teprve těžce, pracně budovat, protože ten současný by s rozdělením Československa prostě zanikl. A to by byla přece jen nenahraditelná škoda.

MUDR. J. ŠRÁMKOVÁ, Praha 3

MILIARDY PRO OŽIVENÍ POPTÁVKY

[kž]: »Celkové příjmy státních rozpočtů budou podle odhadu letos vyšší o 30 až 60 miliard korun. Objem rozpočtů se proto zvýší v příjmové a výdajové části o 47 miliard,« řekl na čtvrtétní tiskové besedě po zasedání federální vlády náměstek ministra financí I. Kočárník.

Z částky 47 miliard dolarů bylo již 13 mld použito na dotace k cenám energií a tepla od počátku roku do května. Další 21 mld bude věnováno na posílení rozpočtů ve zdravotnictví, školství a v sociální oblasti. Zhruba 11 mld bude použito na oživení poptávky, a to snížením daní a příjmy zvýšením výdajů. Napomoci by mělo snížení sazeb daně z obrátu např. u rýže, oleje vegetol, pomerančů, léků, strojírenských výrobků. I. Kočárník odmítá, že by přijetí těchto opatření bylo potvrzením oprávněnosti kritik poukazujících na př-

liš tvrdou restriktivní politiku vlády. Ke zvýšení minimální mzdy na 2200 Kčs, jak to doporučuje slovenská tripartitní rada, řekl, že by přineslo problémy se zaměstnáváním absolventů škol, invalidů a vedlo by k nivelizaci platů.

Místopředseda federální vlády J. Mikloško a ministryně kontroly K. Kořínková hovořili o navrácení majetku bývalého SSM. Dosud byl na úrovni federace vrácen majetek více než 2,3 mld korun z celkové výše 2,9 miliardy. Převzat nebyl pouze ten, který patřil bývalému OV SSM a Zenit-centru. Federální vláda také, až do vyjasnění celé záležitosti, pozastavila odjezd namibijských dětí z Československa. O ukončení jejich pobytu požádaly namibijské úřady. S určitou iniciativou přišel i městský úřad v Prachaticích, v jehož objektu byla část dětí ubytována.

.. A BRATŘI SLOVĀKŮM NIC?

Neutron mění byty ve tvrze

O DOVOLENÉ MŮŽE PŘIJÍT NÁVŠTĚVA, ALE NEVÍTANÁ

Je to míněno obrazně, ale něco na tom je i doslovně. Kdysi existovaly nedobytné hrady. Dnes se lupiči dostanou nejen do hradů a galerií, ale především do bytů chráněných vesměs běžnými zámky a štíty, s nimiž si zkušený bytař poradí za několik sekund.

Lze změnit byt v nedobytný či těžko dobytý hrad? Ano, říká odborníci z pražské firmy NEUTRON. A mají k tomu potřebné prostředky.

O tomto podniku jsme už psali a pro velký zájem čtenářů sdělujeme, že v Praze sídlí v Dušní 1 na Starém Městě či v ulici 28. pluku 33 ve Vršovcích. Podstatné je, že vedle perfektních zámků a dalších pomůcek od rakouské firmy EVVA — například magnetické zámky či zámky fungující zároveň jako závara a řetěz — navázali spolupráci s dalšími renomovanými světovými výrobci. Tak třeba výrobky firmy ABUS jsou opatřeny atestem nejvyšší bezpečnosti a jsou vyráběny speciálními technologií. Zajímavá je třeba široká paleta řetízků, například řetízky na pízóní kola opatřené kódovým zámekem či bezpečnostní kukátkou s rozptylem 200 stupňů. Firma MOTTURA dodává velký výběr zadlabáva-

cích zámků na trezorový klíč a jistým unikátem jsou závory ve tvaru písmene H, které zamykají vstupy v pěti bodech, dvakrát do podlahy, dvakrát do úchytné a dveře a navíc trezorovým zámekem do strany.

Tato a další nabídky jsou zvláště aktuální před dovolenou. Jestliže bytovi zloděj nakradou v hlavním městě denně věci v hodnotě jednoho miliónu korun, jestliže třeba v Praze dosáhne výše škody o víkendech i čtyř miliónů korun, pak v letních měsících dochází k vzestupu až o padesát procent. A uvážíme-li, že NEUTRON prodává za koruny v cenách výhodnějších než při nákupu v zahraničí...

▲ Téměř 40 cenných obrazů, sošek a svíců si odnesl v noci na sobotu z fímskokatolického kostela v Bzenci, okr. Hodonín, neznámý zloděj. Způsobil tak škodu za 300 tisíc korun. UŽ ZASE!

BRATŘI SLOVĀKŮM !!

U KRÁLOVÝHO HRADCE ...

Lítaly tam koule prudece, zpívá se do dnes v písničkách o legendárním kanonýru Jabůrkovi. Prudece létající koule však dokázaly za jediný den — 3. července 1806 — skosit na deset tisíc životů a zranit kolem čtrnácti tisíc lidí. Takže po 125 letech polní mše svatá, celebrowaná královéhradeckým biskupem Karlem Otčenáškem, účast předních osobností politického života od nás i ze zahraničí, položení květů k Baterii mrtvých, slavnostní defilé historických jednotek, tedy rakouské, saské a pruské armády, a ukázka tehdejšího válečnického umění, to vše bylo nostalgickou vzpomínkou i varovným mementem. Tehdy bitva u Hradce Králové umožnila sjednocování německých států. V době nedávne k něčemu podobnému došlo po mnohaletém napětí, s občasnými incidenty, ale přece jen bez krvavosti. Rozumné dohody jsou přece lepší než pušky předovky či zádovky, o raketách s jadernými náložemi ani nemluvě.

Pokles dovozu aut

(čtk): Všechny přechody do SRN — vzhledem k tomu, že v Německu bylo v pátek i v sobotu otevřeno celý den — zaznamenaly silný nápor. Jen přes hraniční přechod v Železně Rudě projelo v pátek nebývalých 70 000 turistů a na výstupu se tam tvořila až tři kilometry dlouhá fronta. Po oznámení o omezení dovozu aut starších šesti let (od 1. července) zaregistrovali celníci snížení počtu převážených vozů. Přes Železnou Rudu převezli čs. občané během dopolední směny pouze deset automobilů koupených »venku«. Obvykle za stejnou dobu celníci odbavili 60 až 70 aut.

Slovenský premiér Ján Čarnogurský poskytl na Dvíně šéfredaktorovi brněnského týdeníku Moravskoslezská orlice Zdeňkovi Vyhliďalovi rozhovor, který byl následně předán ČTK. Ján Čarnogurský vyvrací ná-

KDO S KÝM A PROTI KOMU?

zor, že by Slováci měli výhrady k uznání moravskoslezské samosprávnosti, jak to přý tvrdí česká reprezentace.

Je tomu naopak, zdůraznil, a vysvětlil, že někteří slovenští politikové to považují za vnitřní problém České republiky s tím, že by šlo o jistou formu samosprávy v jejím rámci; jiní by přivítali vyšší postavení Moravy.

Netajím se s tím, řekl šéf slovenské vlády, že i já k nim patřím. Jsem přesvědčen, že Slovensko a Morava by v mnohých důležitých otázkách mohly postupovat společně a že bychom tak mohli změnit strategickou situaci celé republiky...

Takže kdo s kým? Slovensko s Moravou. Tedy případně proti komu? Zbývá už jen jeden subjekt, totiž Čechy. Takže ještě jednu otázku. Jakou strategickou orientaci celé republiky by měly podle Jána Čarnogurského Čechy a Morava měnit, jaká by tedy byla ona nová strategie? Zatím bez odpovědi.

NEJLEPŠÍ STOUPEJÍCÍ KURŮV!

Vězni lámali mříže...

(čtk): V noci ze soboty na neděli došlo v nápravně výchovném ústavu ve Vinařicích u Kladna k vážným nepokojům v jedné z ubytoven, při nichž byl založen požár. Vězni vyloмили mříže a pronikli na nádvoří. Při násilnostech mezi odsouzenými a při požáru byli čtyři vězni zraněni, další tři byli lehce zraněni při zákroku proti vzpouře příslušníky SNV. Škoda na zařízení je odhadována na 700 000 Kčs. Inicivátory nepokojů byli izolováni a začalo vyšetřování celé události.

.. A DOČT SNADNO!

Kanada má zájem

(čre): Z několikadenní návštěvy Kanady se včera ráno vrátil český premiér P. Pithart. Po příletu poukázal na obrovský zájem provincie Quebec o vstup do procesu transformace čs. ekonomiky, ale zároveň podotkl, že informovanost o Československu je v Kanadě velmi špatná. Premiér se zmínil také o krajanech, kteří vyjádřili nespokojenost s čs. restitučními zákony. Významným bodem návštěvy bylo podepsání dohody mezi vládami ČR a Québecu, na jejímž základě vznikne v Praze obchodní a kulturní středisko Québecu, jež by mělo začít fungovat již koncem letošního roku. Výrazným signálem pro kanadské podnikatele bylo podle P. Pitharta podepsání dohody s firmou Baťa. Ministr průmyslu ČR J. Vrba označil za nejvýznamnější z řady setkání jednání s firmami Bombardier, Hydro Quebec International, Keemart a Development Bank of Montreal.

Československo má sympatie

BONN (rst): Pro to, aby se Československo stalo co nejdříve členem Evropského společenství, se vyslovilo 73 ze 100 dotázaných občanů v členských zemích společenství. Stejný poměr dotázaných se vyslovil pro Maďarsko. Obě země požívají největší sympatie obyvatel západní Evropy. Na dalším místě je Polsko, pro které hlasovalo 72 dotázaných ze sta, následuje Jugoslávie s 68 a konečně na posledním místě je Albánie s 50 hlasy. Nejvíce dotázaných se však vyslovilo pro Švédsko (89) a Norsko (88).

Kalter Blitz ist gar nicht kalt

Nicht jeder Blitz schießt zur Erde (viele bleiben in den Wolken), nicht jede Form hat einen Namen.

Der bekannteste: Kugelblitz. Immer wieder wollen Zeugen den orange oder weiß glühenden Ball gesehen haben. Die meisten Wissenschaftler aber sagen: Unsinn, optische Täuschung.

Kalter Blitz: Entsteht bei Kaltluftgewittern, ist aber selbst nicht kalt. Jeder Blitz ist bis zu 30 000 Grad heiß.

Positiver Blitz: Schlägt nicht auf die Erde, sondern schießt von unten nach oben. Überschüssige Elektronen in Bodennähe bewirken den umgekehrten Schub. Passiert vor allem im Winter. Sehr zerstörerisch.

SE SEZÓNOU OKUREK a zrajčieho obilí se do Británie vrátila záhada zvláštních kruhů v dorůstajících polních porostech. Přitom se loni zdálo, že s odhalením vitálků, vyšlapávacích v noci v polích obrazce, vše skončilo. Na ostrově Wight se však v lánu ještě zelené pšenice, dobře přehlédnutelného z hradeb carisbrookského zámku, objevil velký nápis: Nazdar, pozemšťani. Někdo by to mohl považovat za vtip. Ale jen potud, dokud to zámecký kustod Fred Narris nevedl na správnou mru: »Široko daleko tady není nikdo, kdo by byl schopen to Greetings Earthlings napsat správně.«

ČO NIE, MOŽE BYŤ!

Ein Auto in Form eines Schwans

LONDON, 11. Juli (dpa). Ein Auto in Form eines Schwans, das aus dem Schnabel kochendes Wasser verspritzen kann, um trüdelnde Fußgänger zu vertreiben, hat jetzt für 187 000 Pfund (rund 551 650 Mark) in London den Besitzer gewechselt. Das Auto mit nur 25 PS, aber sechs Zylindern wurde 1912 gebaut und gehörte zunächst einem indischen Maharadscha. Die Polizei verbannte es später von den Straßen Kalkuttas, da die staunende Menschenmenge immer schwere Verkehrsstaue verursachte. Die Augen des Schwans blinken, die Hupe ist eine von den Auspuffgasen angetriebene Orgel mit acht Tönen.

POZOR, POZOR! DE GAULLE SI SPÁLIL NA QUEBECKU PRŮTY!

Zájem o investice v Čechách a na Moravě

BONN: Německý list Die Welt včera v souvislosti s velkou privatizací v ČSFR napsal, že mamutí projekt se může zdařit pouze při mohutném nasazení zahraničního kapitálu.

Ministr průmyslu ČR J. Vrba v rozhovoru s bonnským vydavatelem listu s opatrným optimismem konstatoval, že zájem o investice v Čechách a na Moravě stoupá. »Ještě před půldruhým měsícem se naše jednání o účasti zahraničního kapitálu týkala pouze 100 podniků, dnes jde už o 200. Zájem je velký, ale cesta od prvního kontaktu k podpisu dlouhá a namáhavá.«

Pro investice v ČSFR mluví příznivě zeměpisná poloha, nízké mzdy a relativně vysoká vážnost čs. podniků. Do konce října připravuje 800 českých průmyslových podniků, což je 80 procent podniků spravovaných ministerstvem, podrobné plány privatizace. Padesát z nejatraktivnějších podniků různých odvětví, které tento postup už absolvovaly, český ministr průmyslu nedávno při návštěvě v Londýně nabídl k prodeji. Všechny jsou už na západních trzích zastoupeny, jejich privatizaci nestojí v cestě údajně žádné větší strukturální problémy. O úspěchu své prodejní iniciativy nechce ministr Vrba ještě nic sdělit.

TANK NENÍ JEHLA V SENĚ

(Jl + Fa): »Oficiální politikou české vlády a prezidenta republiky zůstává i nadále zájem omezení výrobu a nevyváženosti těžkou úrovní techniku do oblastí, které jsou zárojem politických konfliktů.« Uvedl to včera na svém pravidelném brífinku tiskový mluvčí prezidenta M. Žantovský. Reagoval tak na informace, podle kterých tan- jednálo, nejsou ve skutečnosti dodnes ani vyrobeny. Podle tiskového mluvčího je třeba v této nepřehledné situaci zjednat pořádek. Problémem vývozu tanků by se podle něho mělo zabývat Federální shromáždění. M. Žantovský vyjádřil také postoj prezidenta republiky k situaci v Jugoslávii. Zdů-

raznil, že tento postoj je v podstatě identický s prohlášením Evropských společenství, jež se opírá o princip práva na sebeurčení národů a územní integrity. Tiskový mluvčí rovněž reagoval na výhrady některých politických stran, týkající se úlohy politických stran tak, jak jí Václav Havel charakterizoval v televizním pořadu Co týden dal. »Domnívám se, že pan prezident v něm neporušil své ústavní povinnosti, když vyjádřoval své názory na modifikaci volebního systému.«

Výstavbu věrné kopie dřevěné Tržní kolonády z roku 1883 v Karlových Varech zahájili tesaři Stavebního podniku města. Rekonstrukce si s ohledem na náročnost ručních prací vyžádá dobu dvou let.

Die Pille, die Sie schneller bräunt

Die Haut wird auf die Sonne vorbereitet. Von innen her. Mit Beta-Carotin

Wer in Urlaub fährt, sollte seine Haut schon daheim sorgfältig auf die Sonne vorbereiten. Denn die UV-Strahlen sind für blasse Haut sehr gefährlich.

Bislang empfahlen Hautärzte, die Pigmentbildung auf der Sonnenbank anzuregen. Damit ein Schutzschild in Form von leichter Bräune entsteht. Aber das kostete sehr viel Zeit und Geld.

Jetzt gibt es in der Apotheke eine Pille mit den natürlichen Wirkstoffen biologisch angebauter Karotten, die der Haut in zwei Tagen die richtige Vorbräune gibt. Die Pille (Carota pur, 29,70 Mark, Hersteller: Kremerpharma) enthält vor allem reines Beta-Carotin, aus dem der Organismus das Hautschutzvitamin A produziert.

Vitamin A beseitigt Hautunreinheiten, kräftigt die Zellen. Ein Nebeneffekt des Beta-Carotins: Es gibt der Haut eine sehr sanfte Bräune. Genau die richtige Vorbereitung auf die UV-Strahlen der Sonne. Um am ganzen Körper ausreichend vorgebräunt zu sein, genügt es, wenn man zwei Tage hintereinander morgens, mittags und abends je drei Pillen nimmt.

Man wird auch beim Sonnenbad sehr viel schneller und tiefer braun, wenn man zwei bis drei Stunden zuvor noch einmal 3 Pillen nimmt. Nur eines ist wichtig: Auf Sonnenschutzmittel sollte man dennoch nicht verzichten.

Heilung mit Mini-Operation

Schmerzen in den Flanken und ein hoher Blutdruck können Anzeichen einer Nierenzyste sein. Etwa drei Millionen Deutsche leiden darunter. Bislang mußten in solchen Fällen die Nieren freigelegt und die Zysten herausgeschält werden. Jetzt ist es an der Urologischen Universitäts-Klinik Frankfurt gelungen, Nierenzysten durch Sonden (Endoskop) zu entfernen. Der ganze Eingriff dauert höchstens 30 Minuten, berichtet die „Medical Tribune“.

Zweite Haut für die Füße

Wanderer, Jogger und andere Hobbysportler leiden oft unter schmerzhaften Blasen oder wundgeschauerten Stellen an den Füßen. Jetzt gibt es ein neues Pflaster, das wie eine zweite Haut wirkt. Man kann damit sogar ins Wasser gehen, ohne daß es sich löst. Das neue Pflaster (Campeed, Apotheke) verhindert das Eindringen von Bakterien und schützt vor Verunreinigung. Man kann es aber auch vorbeugend auf die gefährdeten Stellen kleben und damit Blasen oder Wundscheuern vermeiden.

Vitamine. Wieviel man am Tag braucht

Vor Krebs und Herzinfarkt kann man sich bekanntlich mit Vitaminen (C und E sowie Beta-Carotin) schützen. Allerdings kommt es dabei auf die richtige Menge an – erklärt die Ernährungswissenschaftlerin Grete Ruff aus Seeheim.

● Bei Vitamin C sind es für Erwachsene pro Tag 150 bis 225 mg. Bei Vitamin E sind es 24 mg bis 36 mg. Von Beta-Carotin müßten 12 mg bis 18 mg eingenommen werden.

Mit der normalen Ernährung sind diese Mengen langfristig nur schwer durchzuhalten. So müßte man täglich 0,5 Liter frisch gepreßten Orangensaft trinken, um genügend Vitamin C zu bekommen. Für die richtige Menge Vitamin E wären 50 g Sonnenblumenöl notwendig und für das Beta-Carotin 200 g frische Möhren.

Es ist einfacher, wenn man zur Ergänzung der Nahrung Vitamin-Präparate aus der Apotheke holt.

Vitamine für die Knochen

Etwa um 45 Jahre beginnt der allmähliche Knochenabbau. Dagegen hilft Vitamin C aus frischem Obst und Gemüse. Vor allem die langen Knochen der Beine und Arme werden damit wieder bruchfester – fanden amerikanische Forscher aus Houston heraus. Die Wirkung von Vitamin C beruht auf einer Aktivierung des Vitamins D₃, das die Knochenbildung aus Kalzium, Phosphor und Eiweißstoffen reguliert.

Tips für den Sommer

Mückenstiche. Man schützt sich am besten mit ein paar Tropfen Lavendelöl, die man auf die Haut tupft. Mücken mögen den Duft nicht.

Sonnenbrand. Man kühlt mit Quark, den man in ein Leintuch gibt und auf die schmerzende Stelle legt. Mit einem Wolltuch abdecken und so lange drauffassen, wie der Quark kühlt.

Kreislauf. Alkohol steigt bei Hitze schneller zu Kopf, macht schlapp und müde. Alkohol kann dann sehr schnell zu Kreislaufstörungen führen.

Wie erste Testberichte belegen, eignet sich die Karotten-Pille Carota pur auch hervorragend, um die Ur-laubsbräune zu erhalten. □

Erkältung im Ellenbogen

Im Stau oder beim Parken in der prallen Sonne heizt sich die Luft im Auto unerträglich auf. Man kurbelt die Scheiben runter, legt den Arm ins Fenster, läßt sich abkühlen. Und genau das ist falsch. Der Fahrtwind kann im Ellenbogen unangenehme Schmerzen auslösen, die oft tagelang anhalten. Meistens hilft dann ein Wärmepflaster (Apotheke), das den natürlichen Heilungsprozeß erheblich beschleunigt.

Nie vor dem Essen rauchen

Mindestens eine Stunde lang sollte man vor jeder Mahlzeit auf Zigaretten verzichten – raten polnische Mediziner der Universität Kattowitz. Denn Rauchen verzögert die Entleerung des Magens erheblich. Und das kann nach Ansicht der Wissenschaftler auf Dauer zu Magengeschwüren führen.

Vorbeugen mit Joghurt

Wer jeden Tag als Vorsoße Joghurt ißt, schützt sich damit vor Sommer-Durchfall – entdeckten Forscher der amerikanischen Universität von Minnesota. Joghurt enthält einen Wirkstoff gegen Durchfallerreger. Allerdings werden sie nur dann abgetötet, wenn der Joghurt nicht erhitzt worden ist und noch lebende Joghurtbakterien enthält. Hitzebehandelter Joghurt kann nicht mehr vorbeugen.

Einrichtungen der Tierwelt zum Schutz des Lebens der Kinder!
Wenn ein bis zu 90 Zentimeter langer und 25 Kilogramm schwerer Dachs mit seinem gewaltigen Gebiß zuschnappt, läßt er nicht eher locker, bis die Knochen krachen. Jäger auf Dachsjagd str. 484

Der Dachs, ein Multitalent

In stürmischer, verregneter Sommernacht war Vater Dachs in seinem Erdbau gestorben. Alterstod mit 16 Jahren. Da setzte sich die soeben verwitwete Dächsin vor das finstere Loch im Waldboden und jaulte ein schauriges Klagegeheul in die Nacht. Eiskalt lief es mir den Rücken hinunter. Trauer um Tote unter Tieren!

Bald darauf kamen zwei andere Dachse durch hohe, tiefend nasse Farnfelder herbei.

Söhne des Verstorbenen, die in Kilometerferne schon eigene Familien gegründet hatten.

Sie zogen den Leichnam aus dem Bau heraus und schlepten ihn zu einer nahen unbewohnten Kaninchenhöhle, begruben ihn darin, verrammelten sämtliche Zugänge und jaulten herzzerreißend.

Ein echtes Begräbnis, wie wir es unter Tieren sonst nur von afrikanischen Elefanten kennen.

Oft teilt Meister Grimbart, wie der Dachs auch genannt wird, seinen Bau mit Füchsen oder Wildkaninchen. Das bringt allen Vorteile. Im Winter erzeugen alle gemeinsam so viel Wärme, daß es bei Frost aus den Eingangshöhlen dampft. Jeder ist für den anderen eine Art Zentralheizung. Deshalb leben sie in

breit ist, daß der Grimbart in allseitiger Hautfaltung zum Erdreich hineinpaßt. Er kriecht im Rückwärtsgang hinein, ist somit selbst unangreifbar, kann aber jeden Feind, der hier vorbeikommt, zermalmen. Wohl eine der raffinierte-

Waschbären, in den Bau eindringen und seine Kinder fressen wollen, wird Vater Dachs zum Berserker. Unmittelbar vor dem zentralen Erdkessel, der als Kinderzimmer dient, liegt seine Wachtstube: Ein blinder Gang, der gerade so lang und

glaubt, es würden nur Füchse darin hausen. Die Vernichtungsgang beginnt, und die Opfer sind nicht nur die Füchse, sondern auch die Dachse. Tragisches Schicksal der Friedfertigen. Wenn jedoch Feinde, etwa fremde Füchse, Marder oder

allerdings zur tödlichen Falle werden. Sleht der Waldmann Fuchspuren zum Bau führen, friedlicher Koexistenz zum beiderseitigen Wohlergehen. Der Fuchs rührt nicht einmal die Kinderstube der Kaninchen an. „Burgfriede“ ist der Fachaussdruck.

DNĚSNÍ KURS VALUT	
Francie 1 FRP	4,90 5,22 (+ 0,01)
Italien 1000 LTL	22,35 23,79 (+ 0,03)
Rek. 1 ATS	2,38 2,51
SRN 1 DEM	16,80 17,72 (+ 0,03)
Svve. 1 CHF	19,37 20,43 (+ 0,01)
USA 1 USD	30,56 31,98 (+ 0,07)
BfK. 1 GBP	48,93 52,07 (+ 0,03)

füllten sich früher Holzkohle zwischen Stiefelschaft und Wade ein. Biß Grimbart zu, knackte es knochenähnlich. Und der Dachs ließ wieder los.

Dieser zu den marderartigen Raubtieren gehörende Riese frißt, wie neueste For-

schungen gezeigt haben, überraschenderweise vorwiegend Kleinzug: Regenwürmer, etwa 200 Stück in jeder Nacht, dazu Schnecken, Käfer, Eidechsen und Frösche. Aber auch vegetarische Kost wie Obst, Nüsse und Beeren verschmätzt er mit Wohlbehagen.

Einen Wurf junger Mäuse erschnüffelt er tief im Erdreich mit seiner Nase, die ihm die Nacht zum Tag macht.

Auch spürt er Wespen- und Hummelnester auf, gräbt sie aus und verzehrt die Brutwaben oder die Honigtöpfe. Eine besondere Lecker Speise!

Seine Spürnase übertrifft die eines Spurensuchhundes noch bei weitem. Mit ihr kann der Dachs sogar zum Detektiv werden.

Um 1920 waren vier junge Frauen in Hannovers Stadtwald, der Eilenriede, ermordet worden. Hundertschaften der Polizei durchkämmten auf der Suche nach den Leichen den Forst. Vergebens. Spürhunde versagten. Da kam ein pensionierter Förster mit seinem zahmen Dachs aus Hameln angereist.

Zwei Tage später hatte er alle vier metertief vergrabenen Leichen aufgespürt.

Erwachsene Dachse haben außer dem Menschen keine Feinde. Auch in früheren Jahrhunderten konnten sie sich vor Wolf, Luchs und Bär in ihre unterirdischen Labyrinth retten.

Trotzdem scheuen sie die Tageshelle und sind nur nachts auf Tour. Dann aber schnaufen, grunzen und quieken, rascheln, stapfen und pratschen sie mit einer Unbekümmertheit durch den Wald, daß man ihnen den Namen „Frechdachs“ gegeben hat.

Nur wenn Meister Grimbart Menschenfleisch wittert, vergeht ihm die Lust an allem. Dann flitzt er in seinen Bau und kommt die ganze Nacht nicht wieder zum Vorschein.

Čs. umění v JAR

DARIA KLIMENTOVÁ, sólistka baletu Národního divadla v Praze, suverénně vyhrála koncert minulého týdne dvoudenní taneční soutěží ve Státním divadle v Jerotvili. Dvacetiletá krásavice s očima barvy hořlavího perli“ si získala srdce jehonofrických diváků. V rozhovoru s novináři sdělila, že začínala jako gymnastka, v deseti letech přešla na balet. Mladá umělkyně má ráda klasický balet, ale — jak říká — nebudě se vyhýbat ani modernímu pojetí tance, předtíší diváky dlouhými, že její uavšěva v JAR nebyla poslední.

»Hrajte třeba místo mne, ale já už nemůžu,« řekl Connors Rebeuhovi

Garros na spadnutí. Téměř dvě minuty trvá (neboť strany se nemění), než rozhodčí Bruno Rebeuh zjedná klid, a Chang může servírovat do pátého setu. Svým typickým obouručným rátáním vrací Connors na spadnutí. Téměř dvě minuty trvá (neboť strany se nemění), než rozhodčí Bruno Rebeuh zjedná klid, a Chang může servírovat do pátého setu. Svým typickým obouručným rátáním vrací Connors na spadnutí.

Jimmy Connors, Connors! Jimmy vložte vyší, vyráje 6:4 a lidé opouštějí centráru s pocitem, že zašli někde ojedliněho. Dva dny nato je tady znovu, tenhle Jimbo, který v roce 1990 vyhrál jen tři zápasy a ze 14. místa v ATP spadl na 936. Na druhé straně stě stojí další „syn“, Michael Chang, a všechno je, jako vždycky bývalo. Podávací rituál s povytažením pravého ramene, úderý rovně

Jimmyho, anebo podle předávky Jimbova, kariéra obsáhla několik generací. I v patřili to bylo čtiti. Setva se dalo počítat s tím, že by tu vyhrál 20letý Američan Jim Courier. A ještě mnohem nepravděpodobněji bylo, aby se do 3. kola probrojoval tenista, který by mohl být Courierovým otcem. Connors přiletěl do Paříže na dvoutkou kartu jako 324. hráč světového žebříčku. Do té doby vyhrál v letošním roce jen osm zápasů.

Michael Chang k němu pomalu došel a s určitým odstupem obou metrů zůstal stát. Pak si dodal odvahu a opatrně mu položil ruku na rameno. Vyčerpaný muž věhlasného jména, sedící nehybně na své židli, zadržel oči a podal Changovi ruku. Tomu jako by se ulehlo, že jeho protivník se vůbec ještě může hýbat a nehrávký kroky se vrátil ke své tašce.

Jimbo jako za mlada

jako šifra, létající tak těsně nad sítí, že by se mezi míček a pásku neveselil snad ani vlas, dílalogy s diváky a rozhodčí, který jej napomíná, aby se rychleji připravoval k returnu. Vyhrál první set, prohrál druhý i třetí, nohy mu těžkly víc a víc, nechal až zavolat maséra. A pak se zase zvedl, jako proti Agenorovi, a publikum vyrušilo, že se znovu odehrává poslední set, něho.

Nejdál se dostal v Madridu, kde byl s Francisco Clavetem ve čtvrtfinále čtyř. Když na Roland Garros porazil v 1. kole Todda Witsfena (65. v ATP), potěšilo to diváky i pořadatele, kteří jej mohli nasadit na centrální dvorec proti Rolandu Agenorovi. Jimbovi patřil první dva sety a hlediště má na své straně. Omladna pláči „Jimbo!“ dospěl uznaie pokyvuji hlavou: „Ano, ano, starý dobrý Connors.“ Jenže Agenor vyhrává třetí set, čtyřty dokonce s nulou a ve vzduchu visí logické větejně mínění: doufejme, že Jimbo my nedostane ani v pátém setu kanára. A už je to 0-2, Connors právě ztratil dvoutkou hru za sebou. Ale bojuje jako tygr a ještě se vzhopí Po 3:32 hod. jde do vedení 5:4. Roland Garros je ve vru. Celou pauzu při střídání stran vyplňuje rytmické sborové tlaskání, prokládané

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

Když Rebeuh oznámil, co se stalo, nastal v hledišti neuvěřitelný šum, v němž se mísilo všechno: rozpacitost, porozumění, spoluúčast, potěkování. A pak se rozpoutává bouře, vynárající všechny tyto pocity z duší v podobě potlesku, křiku, ba i dupota a skandování. Za další dvě hodiny, stále ještě sotva skončený chůze, říká Connors na tiskové konferenci: „Vzájal jsem, až když jsem se dostal do vedení.“ A na otázku — jak se teď cítíte? — odpovídá: „Velice lepe! Nemůžu to být lepší!“ PS: Ve Wimbledonu Jimbo totéž v bledě modrém zopakoval. Opět nastoupil na dvoutkou kartu a doprovázený ohromnými sympatiemi jinak „suchých“ Angličanů, postoupil až do 3. kola. V 1. zůstal Fil na Palohelma (64. v ATP), v 2. Američana na Kricksteina (54.), ve 3. postlel dalšímu krajanovi Rostagnovi (23.).

Dachsfamilie, die einen Bahndamm westlich von Augsburg bewohnt, seit Jahren modernster Eisenbahntechnik Widerstand. Mit wahrer Leidenschaft buddeln sich die Nachttiere durch den an dieser Stelle goldgelben Sand des acht Meter hohen Bahndamms. Mit ihren kräftigen Vorderfüßen schaufelten die Dachse bereits mehrere Lastwagenladungen Sand aus dem Bahndamm. Folge sind Gleisabsenkungen und damit die Gefahr, daß Züge — seit Juni auch der neue ICE — entgleisen. Jetzt will die Bundesbahn der

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

● Nebezpečnější než býk je zabejčený vůl.

Dachsfamilie, die einen Bahndamm westlich von Augsburg bewohnt, seit Jahren modernster Eisenbahntechnik Widerstand. Mit wahrer Leidenschaft buddeln sich die Nachttiere durch den an dieser Stelle goldgelben Sand des acht Meter hohen Bahndamms. Mit ihren kräftigen Vorderfüßen schaufelten die Dachse bereits mehrere Lastwagenladungen Sand aus dem Bahndamm. Folge sind Gleisabsenkungen und damit die Gefahr, daß Züge — seit Juni auch der neue ICE — entgleisen. Jetzt will die Bundesbahn der

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

„Sonne dreht sich um die Erde“ ALLENSBACH, 12. Juli (dpa). Rund 450 Jahre nach Kopernikus hat es sich bei einigen Bundesbürgern anscheinend noch nicht herumgesprochen, daß die Erde sich um die Sonne dreht. Bei einer am Freitag veröffentlichten Umfrage des Institutes für Demoskopie Allensbach (2147 Befragte in der alten Bundesrepublik), die allerdings einige Zeit vor der spektakulären Sonnenfinsternis in Mexiko erfolgte, meinte jeder neunte Befragte (elf

Dachsfamilie endgültig an den Kragen. Eine Baufirma erhielt den Auftrag, die Höhlen der Dache mit einem Mörtelgemisch zu verfüllen.

Tierschutz hin oder her, für die Bahn zählt in erster Linie die Sicherheit ihrer Fahrgäste, sagt Theo Mayr vom Bahnhof Augsburg.

Bisher höchste Ozon-Werte

MAINZ, 12. Juli (dpa). Die Glutitze hat jetzt die Ozon-Werte in Rheinland-Pfalz auf eine neue Rekordhöhe in diesem Jahr steigen lassen. Nach einer Mitteilung des Landesamtes für Umweltschutz vom Freitag in Mainz wurde die Warnschwelle von 180 Mikrogramm Ozon pro Kubikmeter Luft an zwölf Meßstellen überschritten. Spitzenkonzentrationen gab es in Mainz und im Westerwald mit je 270 Mikrogramm Ozon pro Kubikmeter Luft. Hohe Werte wurden auch im Hunsrück (254 Mikrogramm), in Wörth (249), in Neuwied und Speyer (je 244), in der Eifel (226), in der Westpfalz (214), in Worms (210), in Bad Kreuznach (201), in Trier (192) und in Frankenthal (185) gemessen.

NEPRAKTA—SVANDRLIK

„Náš Honzik by souhlasil se stáží v zahraničí, ale nemůžou tam pro něj sehnat vhodnou pec!“

Z KVĚTNOVÝCH výsledků Institutu pro výzkum veřejného mínění je patrný poněkud negativní vztah Čechoslováků k cizincům. Jednoznačně kladný postoj máme k Američanům a Rakušanům. O něco hůře dopadli Němci zvláště vlivem

My a sympatie

starších ročníků naší populace. Nejmeně sympatičtí jsou nám Arabové, Palestinci, dále Poláci, občané Izraele a Sovětského svazu (seřazené podle procenta záporného vztahu: 54—37). Vztah k obyvatelům SSSR závisí na věku, nejvyšší procento sympatií (32) získali u šedesátníků a starších. Průměrně třetina občanů je neutrální ve vztahu ke všem národům a národnostem. Na otázku, zda sjednocené Německo ohrožuje bezpečnost Československa, odpovědělo záporně 64 procent dotázaných občanů.

..A SLOVENSKO?

Co vlastně chce Siemens?

UZ RADU DLOUHÝCH MĚSÍCŮ se o správné plzeňské Škodovky uchází zahraniční kapitál. A jak se jednání prodlužují, objevují se mezi zaměstnanci i na veřejnosti různé dohady, fámy, nepodložené informace. A když k tomu připočteme rozpad východoevropského trhu, strach z nezaměstnanosti a nedostatek zakázek, není divu, že mezi dělníky i techniky v plzeňském strojírenském gigantu vládne nejistota.

Některé poplašné zprávy přijel v minulých dnech dementovat do Prahy pan Wolfgang Breyer, tiskový mluvčí divize Výroba energie [KWU] firmy Siemens se sídlem v Erlangenu, čili zástupce jednoho ze zahraničních partnerů, kteří mají velký zájem o spolupráci se Škodovkou.

Ríká se, že Škodovka jen těžko zvládne nové zakázky. Siemens má naopak tolik nových objednávek, že musí intenzivně hledat partnery, aby mu s dodávkami pomohl. V silně mezinárodní konkurenci například získal miliardový kontrakt na dodávku paroplynové technologie pro elektrárnu v Teheránu. Další zakázky jsou v poslední době určeny pro elektrárnu v Dubaji, v Leningradu a kombinace plynových a parních turbin je i obsahem „dodávky na klíč“ pro elektrárnu u Rye House v jižní Anglii. Proto tedy Siemens/KWU nabízí naši Škodovce kooperaci, lidem přináší práci.

Máme zájem na dlouhodobé spolupráci, říká W. Breyer, „pro nás není rozhodující mít rozhodující podíl. Chceme vyjít z představ československého partnera. Když nám nabídne 30 procent, jsme spokojeni, když nám nabídne víc, budeme rovněž spokojeni. Naším cílem není vlastnit rozhodující většinu. Jsme připraveni na různé formy účasti a jsme ochotni o nich jednat.“

Suškanďa také hovoří o tom, že Siemens chce v Plzni vyrábět jen to, co potřebuje, a chce zrušit škodovacký výzkum. Také toto tvrzení pan W. Breyer odmítá: „Siemens/KWU chce kooperovat nejen při výrobě, ale i ve výzkumu. Společný výzkum, výměna know-how a další formy úzké kooperace budou výhodné pro obě strany. Šetří čas i peníze. A konečně třetí možností je společný odbyt výrobků. Škodovka si samozřejmě ponechá své tradiční trhy, ale na některé nové můžeme vstoupit společně, třeba jako konsorcium. Světový trend směřuje ke stále většímu využívání kombinace ply-

nových a parních turbin, protože tato technologie je výhodná z ekologického hlediska. Tady bychom si své úlohy mohli rozdělit.“

Siemens/KWU už delší dobu se Škodovkou spolupracuje v oblasti jaderných elektráren a protože v Plzni jsou s touto výrobou bohaté zkušenosti, mohlo by se v zapačaté cestě pokračovat. Siemens se Škodovkou už vytvořil konsorcium a společně nabízejí řešení elektrárny Bratislava II, která by měla dodávat jak elektřinu, tak teplo. A konečně ne lze pominout ani oblast pro výrobu ekologické techniky. I tady je mnoho témat vhodných pro vzájemnou kooperaci.

Siemens/KWU nabízí tedy práci, jasnou perspektivu, potřebné peníze i kapitál. Ovšem ani konkurence neapí a tak rozhodování je těžké. Coa neúprosně běží a lidé v dílnách i v kancelářích plzeňské Škodovky začínají být netrpěliví...

BLEŠÁK:

• Ministr zahraničí ČSFR J. Dienštber (utevřel) večera večer slavnostně v Amstředodamu čs. honorární konzulát. ČSFR se tak stala první zemí střední a východní Evropy, která má v největším nizozemském městě tento úřad.

Tři kanystry za pět tisíc

CHRÁNĚNA území hlav ního města jsou ve správě pražského magistrátu. Tak určuje zákon číslo 40/56 O státní ochraně přírody. Praha má 10 křídových oblastí, 154 registrovaných přírodních ploch, 89 chráněných území s rozlohou 2154 ha a 1 chráněnou krajinnou oblast u Radotína, tzv. Český kras (resp. jeho malou část). Celkem dost na to, abychom měli být na co pyšní, ale také celkem dost na to, aby primátor a jeho muži měli nejednu bezesnou noc.

RNDr. Václav ZIEGLER, CSc. (geologických věd), vedoucí odboru státní ochrany přírody na pražském Ústavu státní památkové péče a ochrany přírody, také dost často nespí. Ne proto, že by patřil k radnici, ale proto, že k ní nepatří. A ví, že na ochranu přírodních rezervací nejsou

peníze ani lidé, kteří by bez nároků na odměnu chránili z čistě lásky to, co jim paradoxně jejich život podmiňuje. Ostatně při našem společném výletě do Prokopského údolí jsme čirou náhodou narazili na téměř nepřehlednou rovníci o všech známých.

Na břehu Prokopského potoka jsme přistihli pražského taxikáře se SPZ ADE 86 28, který si tu nabíral z pitného pramene do kanystřů vodu. Na pítí i na zalévání do blízké chaty, kde voda není zavedena. Zavedena není proto, že kolonka stojí na chráněném území, kde je zakázáno chaty stavět. Jenže kdysi se i na těchto místech chaty za úplatu povolovaly... Nadto pan řidič sjel ze silnice přes louku s označením chráněného území až na břeh Sice vyježděnou cestou, ale vyježděnou kým? Právě takovými neukázněnými řidiči, jako byl on sám. Dr. Ziegler má oprávnění také případně pokutovat, a tak bude řidič taxiku platit za tři kanystry vody pět tisíc korun.

Rezervace Prokopského údolí má rozlohu 106 ha. Je to komplex cenových přírodních, archeologických, botanických i biologických prvků. Vy-

skytuje se tu řada vzácných živočichů a rostlin, nemluvě o horninách a skalních útvarcích. Na samém začátku překvapí tajuplné hlubočepské jezírko, které se díky své prazvláštní flexuře (chybě jednodřevých vrstev hornin) objevuje ve všech světových učebnicích geologie, ačkoli překvapí, že není vůbec staré. Vzniklo výronem spodních vod do lomu až v roce 1912. Jsou v něm ryby i raci bahenní. Středem Prokopského údolí protéká Dalejský potok, jehož břehy jsou porostlé unikátními květinami — kokojfk, lilie zlatohlavá, mařinka, kakost, tařice skalní. Na nich hledají útočiště vzácní motýli, například otakárci. Zatím. Po romanticky klenutých vápencích s jeskyněmi se probíhají ještěrky. Zatím. V potoce se však usazuje bahno spolu s odpady lidských továren. Stromy, rostliny i zvířata však stále ničí i pražské jedovatě ovzduší a začíná se tu dařit kopřivám a akátům — a to je zlé znamení.

Co s tím? Příroda nemá své ochránce. Profesionálů má Praha pouze osm. Dobrovolníci na vše nestačí. Návštěvníci jsou neukázněni a „přemisťují“ zabydlené vzácné rostliny do

...ZA PADEŠÁT TISÍC A NA SOU-CHAT II!

svých zahrad, kde se však vegetace vždy nezaklímá. Bývalý NVP chráněné území alespoň trochu dotrval, ale kontro současněho magistrátu je mízivá a částka pro ochranu přírody je určena pouze jako příspěvek na inventarizační výzkumy; na údržbu nikoliv.

● První z 1000 jezdních kol Trekking z ověřovací série začali montovat na výrobním pásu akciové společnosti Eska v Chebu. Trekking je jízdní kolo, které umožňuje díky 18 převodovým stupňům vyjždění kopců bez námahy. Po rovině může dosáhnout stejné rychlosti jako závodní kolo.

Nur wenig Eidgenossen arbeitlos Die Arbeitslosenquote in der Schweiz ist im Juni mit 1,1 Prozent gegenüber Mai praktisch unverändert geblieben. 35 253 Eidgenossen haben keinen Job.

JAN ŠTÍTNÝ

V této ulici nikdy nebyli Lenin, Stalin, Brežněv, Gottwald, Zápotocký, Bilak a Husák.

(čf): Po 45 minutách jízdy požadoval pražský taxikář po německém turistovi v pátek částečně ráno 100 marek. Cizinci se částka zdála nepřiměřená, odmítl platit a chtěl přivolat policii. Taxikář vytáhl plynovou pistoli a násilím se zmocnil zákaznickovy peněženky. Z ní si vzal 100 marek a odjel. ● O valuty, zlaté hodinky a prsten v hodnotě přes milion korun přišel turista ze SRN. Po odchodu z restaurace U Fleků kolem 22. hodiny byl na ulici přepaden neznámým mužem, který jej udeřil do týla, až ztratil vědomí. Když se probral, zjistil, že je okraden.

30 Prozent der Franzosen kennen Victor Hugo nicht

PARIS. Victor Hugo (1802—1885), einer von Frankreichs größten Dichtern, ist heute bei fast jedem dritten seiner Landsleute unbekannt. Wie sich bei einer Umfrage des „Figaro Magazine“ herausstellte, wußten nur 60 Prozent der Befragten, wer der Autor des Romans „Les Misérables“ ist. Drei Prozent nannten einen falschen Namen und 27 Prozent hatten noch nie etwas von Victor Hugo gehört, der als einer der großen Männer Frankreichs im Pariser Pantheon begraben liegt.

Am besten schnitt die Altersgruppe der 18- bis 24-jährigen ab, doch sogar unter den Abiturienten konnten fünfzehn Prozent und bei den Befragten mit Hochschulabschluß immerhin noch fünf Prozent nicht mit der richtigen Antwort aufwarten.

Zeichen der modernen Zeit: 60 Prozent kannten das Werk in seiner Film- und Fernsehfassung und nur 40 Prozent hatten es tatsächlich gelesen.

Deutsche trinken noch mehr Kaffee

Die niedrigen Preise und der Nachholbedarf in den neuen Bundesländern ließen den Kaffeedurst der Deutschen im vergangenen Jahr kräftig zunehmen. Rund 100 000 Tonnen mehr Kaffee als 1989 wurden verbraucht, gibt der Bremer Kaffeeverein an. Insgesamt konsumierten die Bundesbürger 469 000 Tonnen Röst- und 12 500 Tonnen löslichen Kaffee.

FEDERACE

Naoko jsou kamarády. A jak v praxi? Kdeže! Jeden sedí na větvi, druhý mu ji reže!

Nechval dne před večerem a ženu před smrtí.

Perské příslovi

Auf dem Dach des Deutschen Reichstags begann im Abendlicht des 30. April 1945 der letzte Akt der deutschen Niederlage. Zwei Rotarmisten, der Georgier Kantarija und der Russe Jegorow, hissen auf der abgebrannten Reichstagskuppel ihre rote Divisionsflagge. Die Eroberung der Reichshauptstadt war für die Sowjets triumphaler Höhepunkt des Zweiten Weltkriegs, Höhepunkt der Einnahme Berlins war die Eroberung des Reichstags, Höhepunkt des Reichstagssturms das Aufpflanzen der Roten Fahne. Ironie ist auch dabei — denn einen regulären Reichstag hatte es im Dritten Reich bekanntlich nicht gegeben. Seit dem Reichstagsbrand, zwölf Jahre vorher, stand das Parlament der Deutschen leer. Die Sowjets hielten ihre Fahne also eigentlich auf einem der geschändeten Symbole deutscher Demokratie. Das weltberühmte Foto ist jedoch nicht identisch mit der Originalhissung der Roten Fahne. Das Bild entstand erst zwei Tage später, am 2. Mai 1945 — es wurde nachgestellt. Militon Kantarija wird seitdem als „Held der Sowjetunion“ herumgereicht. Er ist Abgeordneter des Obersten Sowjets in der Abchasischen Republik und Ehrenbürger Ost-Berlins. Wird die vereinte Stadt diese Ehrenbürgerschaft bestätigen?

A PROL NO?

● Prodat dobré myšlenky umí každý blb, ale prodat blbost umí jen inteligent.

Griechen fliehen vor einheimischen Ärzten ins Ausland

Als im Herbst 1988 Griechenlands damaliger Ministerpräsident Andreas Papandreou mit ernststen Herzproblemen zu kämpfen hatte, nahm er das erste Flugzeug nach London, um sich dort ins Krankenhaus zu begeben. Auch sein Nachfolger, der konservative Premier Kostas Mitsotakis, reiste jetzt krankheitshalber ins Ausland: Der 72-jährige Regierungschef unterzog sich kürzlich in der Ulmer Universitätsklinik einer Prostata-Operation — erfolgreich. Wie Papandreou und Mitsotakis halten es immer mehr Griechen. Sie mißtrauen dem hellenischen Gesundheitswesen, begeben sich lieber in die Hände ausländischer Ärzte und Krankenschwestern. Ob es sich um eine harmlose Blinddarmoperation, einen Gallenstein oder einen komplizierten Eingriff am offenen Herzen handelt: Wer es sich eben leisten kann, fährt ins Ausland, um gesund zu werden. Manche Griechen schrecken sogar davor zurück, sich im eigenen Land einen Zahn ziehen zu lassen.

Bevorzugtes Reiseziel dieser Gesundheitstouristen ist die britische Hauptstadt. Branchenkenner schätzen, daß 1990 etwa 8000 Griechen nach London kamen, um sich behandeln zu lassen. Einige der dortigen Privatkliniken haben sich auf griechische Patienten spezialisiert, inserieren ihre Dienste in den griechischen Zeitungen oder unterhalten sogar eigene Repräsentanzen in Athen. Mit günstigen Paketpreisen werden die Kranken angelockt. So bietet das Londoner Brook's Hospital über seinen Athener Vertreter Bypass-Operationen zum Sonderpreis von 5282 Pfund an, alles inklusive, von den chirurgischen Leistungen über die Plastikröhren und Pillen bis hin zum Essen. Bei Unterbringung im Einzelzimmer erhöht sich der Pauschalpreis lediglich auf 5710 Pfund, umgerechnet knapp 17 000 Mark. Eine Schrittmacher-Implantation gibt es, einschließlich aller Materialkosten, schon für umgerechnet 6444 Mark im Doppel-, 7291 Mark im Einzelzimmer.

Die meisten Kliniken bieten günstige Unterkunft im Nebenzimmer für Begleitpersonen, einige sogar Dolmetscherdienste und ein Unterhaltungsprogramm an: Nach der geglückten Mandeloperation soll sich der Patient bei einem Musical im Londoner Westend entspannen.

Als nächstbeliebte Ziele im griechischen Gesundheitstourismus folgen auf Großbritannien die USA, die Schweiz sowie, ziemlich weit abgeschlagen, Deutschland und Frankreich. Für den Athener Finanzminister bedeuten diese Reisen einen ständigen Aderlaß. Knappe Devisen, mühsam im Export oder Fremdenverkehr verdient, fließen in die Kassen ausländischer Kliniken. Um wieviel Geld es geht, weiß niemand ganz genau. Die griechische Zentralbank nennt für das vergangene Jahr 71,5 Millionen Dollar. Aber diese Summe schließt nur die offiziell für Behandlungskosten im Ausland bewilligten Devisen ein, also die Überweisungen der staatlichen griechischen Krankenkassen. Nach Schätzung von Fachleuten liegt der wirkliche Betrag zumindest beim Dreifachen, denn weil die Kassen für Auslandsbehandlungen nur in Sonderfällen und überdies zögernd zahlen, greifen die meisten Griechen in die eigene Tasche, exportieren illegal heimlich gehortete oder auf dem Schwarzmarkt eingekaufte Devisen. Umgerechnet nahezu eine halbe Milliarde Mark wird es wohl gewesen sein, die die Hellenen im vergangenen Jahr für Krankenhausaufenthalte jenseits der Grenzen ausgaben. Und die Tendenz ist steigend: Binnen der vergangenen fünf Jahre, so rechnete jetzt das griechische Wirtschaftsmagazin Oikonomikos Tachydromos vor, haben sich die offiziell registrierten Devisenausgaben für Krankenbehandlungen im Ausland fast versechsfacht.

Viel harte Währung könnte gespart werden, wenn sich das griechische Gesundheitswesen nicht in einem so beklagenswerten Zustand befände. Wer einmal eines der staatlichen Krankenhäuser von innen gesehen hat, kann es den Leuten nicht verübeln, daß sie sich lieber in aus-

ländische Kliniken begeben. Die medizintechnische Ausstattung der griechischen Hospitäler ist überwiegend völlig veraltet, der bauliche Zustand der meisten Krankenhäuser keineswegs einladend. Die Patienten klagen über mangelnde Sauberkeit, lieblos zubereitete Mahlzeiten und einen ruppigen Umgangston des Pflegepersonals und der Ärzte.

Im Athener KAT, dem größten und angeblich besten Unfallkrankenhaus Griechenlands, krabbeln Kakerlaken durch die Badezimmer. Frischeingelieferte Unfallverletzte werden, nach notdürftiger Versorgung, für die Nacht auf Feldbetten in den Fluren untergebracht, weil die Krankenzimmer überfüllt sind. Die Hitze wärmt in den stickigen Räumen. Das größte Notfallkrankenhaus Athens, wo die Mittagstemperatur im Juli und August mitunter auf 40 Grad steigt, ist nicht klimatisiert.

Nicht nur an den baulichen Zuständen der einheimischen Kliniken und der fachlichen Qualifikation ihrer Doktoren hegen offenbar viele Griechen ernste Zweifel. Viele Nachfahren des Hippokrates gelten auch als besonders geldgierig. Für ein gestörtes Verhältnis zwischen Arzt und Patient sorgt vor allem das „Fakelaki“, der dem Herrn Doktor oder Professor mehr oder weniger diskret zugesteckte Umschlag, in dem sich ein Bündel Banknoten befindet. Über den von der Klinik in Rechnung gestellten Betrag hinaus, das weiß in Griechenland jedes Kind, verlangen vor allem die meisten Chirurgen ein üppiges Trinkgeld — perfiderweise vor der Operation. Von der Höhe dieses natürlich nicht quittierten „Honorars“ hängt ab, wann der Patient an die Reihe kommt und, davon jedenfalls sind die meisten Betroffenen überzeugt, wieviel Mühe sich der Doktor beim Herausnehmen des Blinddarms oder beim Einsetzen der künstlichen Herzklappe gibt.

Die linksgerichtete Athener Zeitung Ta Nea ließ jetzt in einem Report über das marode Gesundheitswesen eine 42-jährige Patientin zu Wort kommen, die empört berichtete, ihre Operation sei immer wieder unter fadenscheinigen Vorwänden verschoben worden. Erst als ihr Ehemann dem Chirurgen einen Umschlag mit 180 000 Drachmen, umgerechnet 1800 Mark, aushändigte, öffneten sich für die Frau die Türen zum Operationssaal.

Die Korruption und auch viele der anderen Mißstände in den Kliniken gehen zu einem Teil auf das Konto des achtjährigen Sozialistenregiments. Unter dem Pasok-Premier Andreas Papandreou wurde das Gesundheitswesen rigoros verstaatlicht. Genehmigungen für den Bau privater Kliniken wurden nicht mehr erteilt, und die Sozialisten versuchten, die bestehenden Privatkliniken Häuser zu strangulieren sowie Schritt für Schritt in Staatsbesitz zu überführen. Private Investitionen im Gesundheitswesen in Höhe von umgerechnet rund 250 Millionen Mark gingen den Griechen dadurch verloren. Sogar den Bau von Europas modernster Herzklinik suchten die sozialistischen Gesundheitspolitiker aus ideologischen Gründen zu verhindern. Die

Onassis-Stiftung wollte das über 100 Millionen Mark teure Projekt, gemäß einer testamentarischen Verfügung des 1975 verstorbenen Tanker Königs Aristoteles Onassis, in Athen verwirklichen, bestand aber zunächst darauf, das von ihr in vollem Umfang finanzierte Hospital auch in eigener Regie zu führen. Erst als sich die Stiftung bereit erklärte, die Klinik gleich nach der Fertigstellung dem Staat zu übereignen, wurde die Baugenehmigung erteilt.

Zwar bauten die Sozialisten in der bis dahin arg vernachlässigten Provinz zahlreiche Gesundheitszentren und erwarben sich damit bleibende Verdienste. Die medizinische Versorgung auf dem Land hat sich während der Papandreou-Ära erheblich verbessert, auch wenn es vielerorts an Ärzten fehlt, um die Landkliniken zu betreiben. Aber der Doktoren-Engpaß betrifft, mehr noch als die Provinzhospitäler, die Großstadtkliniken und hat ideologische Ursachen. Die Sozialisten verboten den staatlich besoldeten Medizinern fast alle Nebentätigkeiten. Früher durften die Ärzte nebenher auch privat praktizieren. Doch damit war es unter Papandreou bald vorbei. Die Folge: Viele hochqualifizierte Mediziner kehrten den staatlichen Krankenhäusern den Rücken. Und jene, die blieben, suchten ihre kargen Gehälter fortan mit Sondereinkünften, eben den „Fakelakia“, aufzubessern.

Nicht nur an Ärzten fehlt es in den staatlichen Krankenhäusern, auch die Bettennot wird immer größer. In ganz Griechenland gibt es lediglich 390 Plätze auf Intensivstationen. Benötigt werden, so räumt der konservative Vize-Gesundheitsminister Jorgos Sourlas ein, mindestens 2500 solcher Betten.

Seit dem Regierungswechsel vom Frühjahr 1990 hat sich zwar der offizielle Kurs in der Gesundheitspolitik geändert. Private Kliniken dürfen wieder eröffnet werden. Angesichts leerer Staatskassen hofft Gesundheitsministerin Marietta Jannakou-Koutsikou dringend auf private Investitionen. An den skandalösen Mißständen in den staatlichen Kliniken aber hat sich seit dem Amtsantritt der Konservativen wenig geändert. Und so werden auch weiterhin jene Griechen, die es sich leisten können, Zuflucht in ausländischen Hospitälern suchen.

BEZ PRAHA DO ŠPITALU NĚJ!

Gorbatschows Sorgen

Entwicklung der Wirtschaftsleistung der Sowjetunion

1989 in %

+2,4

1990

-4

1991

-8

Quelle: OECB

VLADIMÍR MEČIAR

Myslí intenzívně na prospěch své vlasti. Dává to v parlamentě najevo neúcastí.

do Rakouska a Itálie — nejen osobním vozem či autobusům, ale hlavně mezinárodními mlónovými dopravě TIR.

táborského obchvatu si vyžádaly více než pět miliard korun. Zbytečně investované peníze to však nejsou, neboť objíždka značně urychlí cestu z Prahy na jih —

1 220 metrů dlouhý most přes řordan. Při jeho výstavbě bylo použito technologie letmé betonáže a most má centrálně umístěný 70metrový pylon. Náklady na stavbu

(lit): Další část silničního obchvatu Tábor o celkové délce sedm kilometrů byla uvedena do provozu na začátku prázdnin. Součástí obchvatu města se konečně stal

Byzantinische Kapelle muß auf Schienen den Autos weichen

Selbst gottesfürchtigen Athener Autofahrer dürfte angesichts der Kapelle Aghii Saranda, der „Vierzig Heiligen“, schon so mancher Fluch über die Lippen gekommen sein. Denn das Kirchlein im Norden der griechischen Hauptstadt sorgt in den Hauptverkehrszeiten für endlose Staus: kurz vor der Einfahrt in den Villenvorort Kifissia steht das byzantinische Gotteshaus den Plänen der Straßenbauer im Wege. So verengt sich an dieser Stelle die ansonsten großzügig ausgebaute Kifissias-Allee von drei Fahrstreifen auf eine schmale Spur. Am heutigen Montag aber wird das Verkehrshindernis mobil: die rund 430 Jahre alte Kirche soll, auf Räder und Schienen gesetzt, zu einem neuen Standort rollen.

Die Kapelle Aghii Saranda ist kein

architektonisch besonders herausragendes Beispiel byzantinischer Baukunst. Von kunstgeschichtlichem Interesse sind allenfalls die Wandmalereien im Innern des etwas vernachlässigt wirkenden Kirchleins. Und so rang sich 1988 der Archäologische Rat Griechenlands oberstes Gremium für Altertümer, dazu durch, einem Abriss der Kapelle zuzustimmen – allerdings mit der Auflage, die byzantinischen Wandmalereien zu retten.

Doch da meldete sich der Athener Diplomingenieur Dimitris Korres zu Wort. Der Architekt bot sich an, die komplette Kirche unversehrt an einen neuen Standort zu transportieren. Das Athener Kulturministerium griff die Idee begeistert auf und bewilligte umgerechnet 700 000 Mark für das Projekt.

Seit vier Monaten wurde die Kapelle für die Reise vorbereitet: die Ingenieure steckten das im Grundriß sieben mal vier Meter messende Gemäuer in ein eng angepaßtes Korsett aus Stahl, Holz und Beton. So soll verhindert werden, daß sich beim Transport auch nur ein einziger Riß in den jahrhundertalten Mauern auftut.

Unter die Grundmauern der Kirche setzten die Ingenieure inzwischen ein neues, kräftiges Stahlbetonfundament. Hydraulische Pressen werden das rund 120 Tonnen schwere Bauwerk emporheben. Anschließend soll ein Fahrgestell untergeschoben werden, auf dem die Kapelle über bereits verlegte Schienen 120 Meter weit zu ihrem neuen Standort in einem kleinen Park rollen wird. Dabei muß das Gebäude auf Drehschei-

ben, die längs des Schienenstrangs installiert wurden, dreimal um die eigene Achse gedreht werden. Wenn alles glatt geht, steht die Kirche am nächsten Wochenende unversehrt an ihrem neuen Platz.

Es ist der erste Gebäudetransport dieser Art in Griechenland, und er wird von den Fachleuten mit besonderem Interesse beobachtet. Die jetzt erprobte Transport-Technik könnte sich nämlich auch in Zukunft als nützlich erweisen.

Die nächste Kirchenverschiebung ist bereits abzusehen: nahe dem Dorf Sparta in der Hauptstadtprovinz Attika gibt es eine byzantinische Kapelle. Sie steht mitten auf der geplanten Landebahn des projektierten Athener Großflughafens. **A KOSTEL V HROSTU ? ↑ A KAPLE V PRAZE ? ↓**

Na autosalonu v Paříži byl náš favorit vyhodnocen jako automobil čtvrté generace. Tri generace na něj budou šetřit a čtvrtá si jej na sklonku života bude moci snad již koupit.

„Musíme ho přemluvit, aby u nás zůstal, na ty jeho anténky jde chytit přes padesát programů.“

„Tady je manželská poradna, s vašimi manželskými problémy navštivte kursy sebeobraný!“

„Na ty vaše erudovaný poznámky kašlu, pane poslance, tohle je stůl štváčů-amatérů!“

ŽE ZDANÍ KLAME ...

... říká jedno osvědčené úsloví a poturzuje to i rostlina s přílehlavým názvem **boševník velkolepý**. Lze ji spatřit na mnoha místech chebského i sokolovského okresu. Je vysoká až tři metry a má bílé květy složené do tvaru obrovité koule. Její krásu doporučují botanici i lékaři obdivovat z úctyhodné vzdálenosti a v žádném případě se rostliny nedotýkat. Dotykem pokožky se šířkou dochází ke vzniku puchýřkovitého zánětu, velice nepříjemného onemocnění a léčba je zdlouhavá. Okresní úřady v Chebu a Sokolově se domluvíly na společném postupu při likvidaci této záškodné rostliny, což jistě nebude zdaleka takový problém jako celonárodní a celostátní **deboševizace** ...

Na cestu beze cla

(čr): Podle informace Ústřední celní správy lze potraviny a potravinářské výrobky všeho druhu (nevztahuje se na pivovo) vyvážet pouze na povolení celnice za poplatek ve výši 150 procent, jak upřesnil tiskový mluvčí ÚCS K. Thiele, z to-

▲ **V porodnickém oddělení nemocnice v Městci Králové na Nymbursku byla hospitalizována sedmnáctiletá V. P., u které je podezření na velký potrat či potrod. I přes lžlivou výpověď pacientky vyšlo najevo, že mladá žena přivedla na svět živého chlapce, kterému neposkytla poporodní ošetření a který zemřel zřejmě na následky udušení. Mrtvolku novorozeněte ukryla pachatelka v tašce v nemocničním stolečku, kde byla druhý den nalezena.**

ALE DO DEVĚTI AŤ JSTE ZPÁTKY, JA TADY NEBUDU CELOU NOC TRNOU, CO SE VAM STALO!!!

Použití prodej vojenských tepic, které jsou k dostání i po odchodu posledního sovětského vojáka, je často předmětem kritiky. Poturzuje to v našem rozhovoru i starosta Obvodního úřadu Prahy I. Pokud však není vyhláška, nic se s tím nevede. Pracovníci tohoto úřadu si vyslechnou od prodávaců jen nadávky a vřiváčky.

PRAHA (ahm): Do království sportovní výbavy lze od věrejška ustoupit v Praze na Příkopech, kde svoji prodejnu otevřela firma Adidas. Na 150 m² je možno koupit vše, za čím jsme až dosud byli nuceni jezdit třeba k západním sousedům: sportovní obuv, oblečení a tašky. Ceny jsou samozřejmě v relaci k naší dnešní ekonomické

ADIDAS NA PŘÍKOPĚ

pozici, ale jak neopomněli zdůraznit zástupci firmy, nákup přijde levněji, než kdyby byl zákazník nucen jet za hranice. Například kopací Campo stojí 1350, nejdražší Finale pak 1650. Z basketbalových bot přijdou třeba Torston Launch na 2230, tenis můžete hrát v Torston Court za 2990 Kčs. Sportovní vak Edberg přijde na 1880 korun, cena fotbalových mlčů Etrusco se pohybuje od 500 do 760 Kčs. Firma plánuje denní obrát na asi 300 tisíc korun a jen v letošním roce by se u nás mělo prodat zboží za 80 milionů. Obuv, která tvoří 53 procent celkové produkce Adidasu, se vyrábí v Bardejově a Partizánském, o domácích výrobcích textilií a tašek se zatím jedná. Ruku v ruce s prodejní sítí, která by se měla rozšiřovat, půjde také poradenská služba a servis.

Naše redaktorka se vypravila i za vás na Havelské tržiště v Praze

Havelské tržiště udivuje nejen různorodostí vystaveného zboží, ale i pestrostí stánků. Nejvíce živo je zde po ránu — prodávajících, kupujících i těch, kteří jen tak procházejí a okukují, je zde bezpočet. A tak se s obtížemi prodírám od jednoho prodejce ke druhému. Všichni, u kterých se zastavuji, jsou soukromí pěstitelé či výrobci.

Firma Robert Bartoň přijíždí již po páté hodině. Postavit stánek a vyložit zboží je pro její zástupce dávno hračkou. Nabízejí nejen zeleninu, tzn. okurky, rajská jablčka, papriky a cibuli, ale i ovoce. Dana Jirková zase prodává výrobky z Vitany. Nejžádanější je prý hrachová polévka za 2,60 Kčs. Ale ani zeleninová a pórková nepřekračují tříkorunovou hranici. Zájem je i o domácí perníkovou směs za 13,50 Kčs.

Paní, která mi za celý svět nechtěla prozradit své jméno, pěstuje překrásný kvěťák, mrkev, kedlubny, kapustu a brambory na osmdesáti arech zahrady kdesi mezi Brandýsem nad Labem a Mělníkem. Postěžovala si, že s příchodem prázdnin a dobou dovolených obchody poněkud vážnou. Snad na tom mají svůj podíl i výplatní termíny obyvatel Prahy. Milan Ivančík z Nových Zámků přijíždí na Havelský rynek dvakrát do týdne. Jeho rajčata působí dojmem, jako by je někdo právě před chvílí sklídl. Okurky prodává po čtrnácti, patnácti korunách. Jak jdou obchody? Jak kdy, závisí to na mnoha okolnostech, zejména na konkurenci a solventnosti zákazníků.

Václav Jeřábek od Všetat převzal soukromníčení po svém otci. Zeleninu pěstuje na ploše dvou a půl hektarů zemědělské půdy, což znamená, že celá rodina pracuje od slunka do slunka, ovšem za pomoci špičkové mechanizace. Výsledek? Kilogram cibule a petržele prodává za čtyři koruny a žlutouček brambory po jedenácti korunách. Na Havelský trh jezdí třikrát týdně, proto musí být zelenina prvotřídní a levná — jen tak je šance na úspěch. Antonín Drahoš koupil v Ratenic nabízi vajčka, hrách a

med. Ten řepkový je prý levnější a lesní prodává za šedesát korun kilogram. Čerstvá vajčka zde stojí 1,40 Kčs.

Našla jsem zde i bylinky. To Ivana Šimová, která zde zastupuje majitelku stánku, doporučuje směs na kašel i na žlučnicové obtíže. Měsíček, třezalku i jablečnick lze získat za pět korun. Lidé si prý většinou přejí menší balení, aby si mohli účinnost bylinek ověřit. Potom se vracejí a stávají se z nich stálí zákazníci. Jaroslava Hudečková zde zase prodává všechny druhy kávy a čaje. »Konkurence je velká,« říká, »každý se tla-

Společníci Stanislav Pils a Jaroslav Krása nabízejí levnější oleje, olivy a džemy. Všechno zboží dovážejí z Německa. Potom už objevují džbánky a džbány, petrželáky, misky a mističky. Všechno je ze soukromé dílny z Dolních Břežan. »Máme ještě dluhy,« svěřuje se Marie Kaifusová, »protože zařízení dílny něco stálo, a tak zatím výtěžek z prodeje stačí tak na holé živobytí tří rodin, které se na výrobě těchto předmětů podílejí.

Třešně, na které se srdce směje, prodává Antonín Novotný právě vedle pultíku s domácimi cukrářskými výrobky Věry Richtrové z Berouna. Kremrole vypadají velice lákavě. Nic se nesmí ošidit a také každý den musejí být zákusky čerstvé, aby šly na obdoby.

Cestou do redakce se zamýšlím nad údělem prodejce z Havelského trhu. Ráno vstávat před svítáním, celý den bez ohledu na počasí s úsměvem nabízet své zboží a vracet se často až za soumraku. Ani poplatek za místo na tržišti není levný. Pokud by jeho cena stoupala, nebude pro mnohé z nich prodej atraktivní. Byla by to škoda. Nejen pro nás, kteří v Praze žijeme, ale i pro všechny, kteří do ní zavítají.

Co nakoupit na rynku

či se svým zbožím do centra, kde je největší odbyt. Jednou jsem si zkoušela pronajmout stánek i v Praze 8, ale nedobře jsem pochodila.

Spolumajitel soukromé firmy Radek Brabenec prodává především balené potraviny. Ceny na jeho pultíku jsou ovšem podstatně nižší než v současně obchodní síti. U některých potravin je rozdíl až deseti korun. Šípkový čaj zde stojí dvanáct korun a sáček porcované kávy jednu korunu. Nejžádanější cenu jsem pro naše spotřebitele objevila u stánku kosmetiky. Stanislav Odermatt prodává balíček mýdel Nivea — šest kusů za 65 Kčs. Jedna krabička tedy stojí 10,83 Kčs. Když si uvědomím, že mýdlo těžké značky jsem koupila nedávno v samoobsluze za 21 Kčs, téměř slzím. Jarmila Macháčková zase prodává nejlevnější instantní kávu z celé Prahy.

Kolik je německých extremistů?

BERLÍN: Ve východní části Německa je nyní aktivně činných na 8000 skalních extremistů, z nichž většina — téměř 5500 — patří do tábora krajní pravice. Vyplývá to z informací zveřejněných tiskovou agenturou ADN, která se ve svém tvrzení odvolala na zkušené znalce. Zmíněné údaje jsou podstatně vyšší než dosavadní oficiální hodnocení, která na území bývalé NDR připouštějí existenci asi 2000 přívrženců extremisticky zaměřených skupin.

A NEPŘEKOVÉ SI Z TOHO DĚLAJI SRANDU!

ČISTOTA PŮL ZORAVI! 3 nepořádek. Smetáky, lopatky i potřebný dozor zajistili členové soukromé agentury D+D, která od 1. července nahrazuje v Liberci městskou policii. Ve městě pod Ještědem došlo v poslední době k vážným nepokojům a bezpečnost občanů se zdála ohrožena. Zákon o městské policii však dosud nebyl schválen, a tak i zde se musí čekat na platné předpisy, i když je vše připraveno. Mladí ozbrojení muži v černozelených bundách vzbuzují respekt — nejen u Romů, ale i u stánkářů, kteří zapomínali na zemi prázdné krabice a papíry, na pozoru se mají i výtržníci a vandalové.

Stojí palác na rozcestí

(sov): Palác kultury, pomník minulého režimu, stojí dnes na rozcestí. Buď zůstane i nadále majetkem města Prahy, nebo půjde do privatizace. Jeho provoz byl dříve dotován vysokými částkami, ale tento rok »jen« sumou 30 milionů korun (polovina proti roku minulému). Palác kultury má šanci se stát světovým kongresovým, výstavním a vůbec kulturním centrem. Rezervy jsou i ve využití vnitřních prostor paláce, kde by mohly být kavárničky, butiky i třeba velkoprodejna potravin pro místní obyvatele. Vzhledem k tomu, že zde chybí

ubytovací kapacita, je nutností postavit po získání vhodných pozemků hotel s 800 lůžky. Při rozhodování o osudu tohoto kolosu je třeba vzít v úvahu skutečnost, že kongresová turistika je velmi výnosná. Vyčleňuje na ní celé město.

ROMOVÉ UKLÍZELI

Za potlesku přihlížejících obyvatel Liberce museli Romové před obchodním domem ještěd uvolnit prostor, kde se delší dobu zdržovali, a uklídit po sobě všechn

Předek prince Charlese a Buffalo Bill byli Slováci!

Při květnové a vůbec první návštěvě britského následnického páru — prince waleského a lady Diany v naší zemi, byl připomenut Charlesův dávný předek — Zimní král český Friedrich Falcký.

Méně se už mluvilo o tom, že Charlesův prapraděd Eduard VII., král Velké Británie z hannoverské dynastie, bývával v Čechách častým hostem. Strávil devět sezón v lázeňském městě, o němž se vyjádřil: »Procestoval jsem celou Indii, Ceylon, všechna lázeňská místa Evropy, ale nikde na světě mě nechytila u srdce poezie nádherné přírody jako tady v Mariánských Lázních.«

Eduard VII. ještě jako následník trůnu přijel do západních Čech v roce 1897 a ubytoval se v dnes již zbořeném hotelu Kilinger. V roce 1899 bydlel v hotelu Weimar, v pokoji číslo 9, naproti římskokatolickému kostelu Nanebevzetí Panny Marie.

V letech 1903 až 1909 Eduard VII., již jako král Velké Británie a Irska a císař indický, nevynechal ani jednu mariánsko-lázeňskou sezónu. Zůstal věrný hotelu Weimar, v němž jednal s evropskými státníky, na svoji dobu již moderním objektu, který byl později přejmenován na King of England (ještě později na Kavkaz).

Co však měl společného král Velké Británie s Buffalo Billem?

Na jaře 1887 William Frederick Cody — legendární Buffalo — vypravil svoji jezdeckou revui Wild West Show na první zámožskou cestu. V čele stovky Indiánů, šedesáti kovbojů, sto osmdesáti koní, dvaceti bizonů a dvaceti dalších zvířat přijel do Londýna. Již první vystoupení přijala veřejnost s takovým zájmem, že přilákala i následníka trůnu prince waleského — budoucího krále Eduarda VII. Nevidaná produkce se pro něho stala tak osvěžující změnou v upjatém ovzduší dvorních officialit, že o ní své urozené matce podal nadšené reference.

Královna Viktorie právě slavila nejen své 68. narozeniny, ale také padesáté výročí nástupu na trůn. Pod dojemem synova doporučujícího posudku vzkázala Buffalo Billovi, aby pro ni a jejich tři sta vzácných hostů uspořádal exkluzivní představení. A tak přišel neobyčejný květnový den, kdy W. F. Cody smeknutím klobouku uvítal panovnici u hlavního vchodu.

Na závěr soukromého vystoupení pro privilegované vrstvy showman Cody nabídl prohlídku proslulým deadwoodským došravníkům. Potěšení králové z Belgie, Dánska, Saska a Řecka zaujmuli nepřilíš po-

hodná místa v korbě diligence, zatímco impéria Eduard VII. — se posadil přímo na kozlík vedle Buffalo Billa. Když nastoupili indiánští jezdci jako čestný doprovod, kola zaskřípala v písku arény a kočár s monarchy několikrát objel celý prostor.

V příštích dnech měl konzervativní tisk určité výhrady. Tvrdil, že претенdent trůnu ohrozil svoji důstojnost tím, že se nechal vozit v oprýskaném vehiklu jako na pouť. Avšak Buffalo Bill si z kritiky tisku lpějšeho na starých a přežívajících formách žádné starosti nedělal. Naopak byl rád, že královna Viktorie dala najevo své uznání, a z tohoto ocenění těžil po několika dalších měsících londýnských exhibicí.

Codyho Divoký západ musel na britský královský dvůr opravdu zapůsobit, neboť v roce 1892 za druhého turné souboru po území Albionu, královna Viktorie vyzvala Buffalo Billa, aby pro ni a její hosty uspořádal zvláštní představení v parku windsorského zámku, hlavního sídla anglických panovníků.

V zimě 1902—1903, za třetí cesty po Velké Británii, vystupovala Codyho Wild West Show v londýnském aréně Olympii.

Své vzpomínky si tam 13. března 1903 přišel oživit i Eduard VII., král Velké Británie a Irska a císař indický. Na představení přišel se svou manželkou královnou Alexandrou. Obě Veličenstva s sebou přivedla i dva malé vnuky z windsorské dynastie — budoucího krále Eduarda VIII., který později při volbě mezi hlasem srdce a železem dal přednost paní Simpsonové, a dalšího příštího krále Jiřího VI., jenž panoval v letech druhé světové války, a který se stal dědem dnešního prince Charlese. To samozřejmě oba chlapci v námořnických oblecích ještě ani zdaleka nemohli předvídat a se skrývanou zvědavostí přihlíželi, jak jejich urozený dědeček prochází mezi indiánskými típí, přidržuje si cylindr a půjčuje svoji hůl indiánskému dítěti, a přitom rozpráví s jakýmsi pánem s dlouhými bílými vlasy, jehož někteří lidé oslovují: »plukovníku Cody«.

Je zcela neznámou hypotézou, že v roce 1906 chybělo několik dnů a Eduard VII. se MOHL s Buffalo Billem setkat — v ČECHÁCH William Frederick Cody totiž v srpnu končil umělecké turné po padesáti městech Rakousko-Uherska. Je ho jezdeckou revui s osmi sty lidmi a pěti sty koňmi u nás zhlédli obyvatelé Košic, Těšína, Moravské Ostravy, Opavy, Přerova, Brna a Jihlavy. Dne 14. srpna tři

vlaků Wild West Show přijely do Liberce, aby se připravily na cestu do Zitavy. A právě tehdy stačilo, aby se velký showmaster Cody zdržel jen dva dny v Českém království a zajel si do Mariánských Lázní. To by však znamenalo porušení přesného harmonogramu a nedodržení předem vyjednaných závazků v Německu. Proto se setkání na vysoké úrovni, i kdyby bylo méněno vážně, nemohlo uskutečnit.

A tak zatímco Show Buffalo Billa již předváděla své umění obyvatelům Budyšína, téhož dne, 16. srpna 1906, přijel do Mariánských Lázní Eduard VII., aby se podrobil třítydenní léčebné kúře.

Tajemství Poeovy fantazie

Příprava výboru z básní Edgara Allana Poea Bludná planeta (ČS 1991) jistě nebyla snadná. Jeho uspořadatel Milan Macháček zvolil poměrně rozsáhlý výbor, zachycující většinu básní z Poeova díla u nás přeložených. Před značný problém byl však postaven při výběru překladů. Zde se rozhodl pro kompromis — větší část básní (dvacet šest) vyšla z překladatelské dílny Josefa Hirsala, sedm pochází z pera jeho mladšího překladatelského kolegy Zdeňka Hrona, jde tedy o překlady současné a obě jména zaručují jejich vysokou kvalitu; vedle nich jsou tu připomenuty překlady autorů, jejichž přetlumočení Poea bylo významným mílníkem v přijetí tohoto autora u nás. Ve výboru nalezneme po ukáze z E. B. Kaizla, J. V. Stádka tři překlady J. Vrchlického a také čtrnáct Nezvalových.

Netvrdím, že Nezvalovo přetlumočení Poea je špatné či má nižší uměleckou hodnotu než překlady jiné. To rozhodně ne. Domnívám se však, že básníkovy pojetí Poea je natolik specificky »nezvalovské«, že je spíše než překladem variací na dané téma. Podívejme se jen na několik veršů — / V tom městě noci věčně černá tma je, / jen občas z moře světlý prapor vlaje, / když bouře přišerně je rozzuří — / nad paláce a stará cimburi, / nad štíty, burácející jako hrom, / nad hroty věží, nad královský dóm, / nad babylónské zdi a hipodrom, / ... / tam pod nebem, kde mají tajný vchod, / jsou zbytky chmurných, elegických vod. / — Nezvala tu každý pozná bezpečně. Ale kdo pozná, že jde o překlad Města v mofí? Nemyslím, že měl být Nezval z výboru zcela vynechán. Bylo by však podle mého názoru vhodnější, kdyby vedle Nezvalova překladu byla důsledně uváděna verze jiného překladatele, více vystihující původní Poeovo dílo, takže čtenář by měl vždy, ne pouze v několika případech, možnost srovnání. Ostatně — dvě verze překladu (doprovázené i anglickým originálem) jsou uvedeny pouze u několika nejznámějších básní, ačkoli by tato možnost mohla být využita častěji než šestkrát.

NEZVALA NEZVALA ŽELENA SE
KRAVAKA ČERVENA SE TRAVA?

Podle jeho slov lze dosavadní činnost KPR mj. charakterizovat jako hledání optimálního modelu jejího fungování s cílem vytvořit takovou strukturu, která není přizpůsobena konkrétní osobě, ale může sloužit každému prezidentovi. Mozkem KPR, v jejímž čele stojí K. Schwarzenberk, je podle slov čs. prezidenta aparát prezidentových asistentů. V. Havel řekl, že byly zrušeny funkce poradců a kolegium, což byly podle něj produkty revoluční doby. Snížil se počet sekcí. V současné době fungují pouze tři — sekce zahraniční politiky, jejíž mízením byl pověřen A. Vondra, sekce vnitřní politiky, kterou vede J. Křížan, a nová sekce branná a bezpečnostní politiky řízená O. Černým.

Perfektní zásah policie

(obr): Nezvyklou podívanou měli včera občané Ostravy přímo v centru města, kde jeho jednu z nejrůznějších ulic už několik dnů pravidelně obsazují nejrůznější cizinci provozující hazardní hru zvanou skofácky. Ze se nejedná v žádném případě o nějakou nevinou zábavu, o tom svědčí ani ne jeden měsíc starý případ, při kterém došlo k hádce a k rvačce s noží, což jeden ze dvou pobodaných Jugoslávců nepřežil. Proto také včerejší koordinovaná akce ostravských policistů byla patřičně důraz-

ná. Celkem bylo předvedeno zhruba padesát osob. Celé akce se zúčastnili i pracovníci úřadovny pro pasové a cizinecké záležitosti FMV v Ostravě, kteří v nejednom případě použili i razítka »nežádoucí osoba pro ČSFR«. Zásah se setkal s mimofádně příznivým ohlasem veřejnosti.

FBI HADR!

Asistenti místo poradců

(čtk): S novou strukturou Kanceláře prezidenta republiky na zámku v Lánech seznámil novináře prezident ČSFR V. Havel.

Montano Semice se specializuje na sadbu

Rozkošný domeček, jakoby vystřižený z anglických prospektů, tajemně ukrytý ve velké zahradě. Náhodný kolemjdoucí ani netuší, že zde sídlí hned dvě akciové společnosti → EKOPRODUKT a MONTANO SEMICE.

Ekoprodukt byl registrován letos 28. března a vznikl spojením deseti zemědělských družstev a čtyř státních podniků (Středočeské Zeleniny, Fruty i Mrazíren Mochov a Sempry Praha). Je pouze majetkovou společností, která zatím nevyvíjí výrobní ani obchodní činnost. Je vlastním jak veškerých základních prostředků, tak i předmětů drobné a krátkodobé spotřeby. Jeho výnos plyne pouze z pronájmů nemovitého majetku.

A. s. Montano Semice zahájila svou činnost 31. května 1991. Skládá se z 28 subjektů, z nichž 26 akcionářů (fyzických osob) složilo základní vklad celkem ve výši dvou milionů korun. Zbývajícími dvěma akcionáři jsou Agrobanka Praha a soukromá firma VILIMINVEST. Specializuje se na výrobu zeleninové sadby, především pak košťáloviny. Ovšem pěstují zde i sadbu kedlubnu, póru, cibule, rajčat, paprik, okurek a celeru. Podnik je však připraven vyrobit na základě objednávky zájemce jakýkoli druh sadby včetně okrasných a lesních dřevin. V letošním roce dodá zákazníkům na čtyřicet milionů kusů sadby. Poprvé budou také vyvážet — a to sadbu zelí, růžičkové kapusty a kvěťáku do Německa.

Montano využívá nové technologie, kterou umožňuje výsevni linka dovezená z Anglie. Linka seje do kazet o 160 nebo

260 buňkách, takže za směnu lze nasít až půl milionu kusů sadby. Dřívější tradiční způsob výsevu vyžadoval pro stejný výkon stovky lidí, kdežto anglickou linku obsluhuje pouze šest zaměstnanců. A. s. Montano zajišťuje navíc také tržní úpravu cibule, balení citrusových plodů, brambor, česneku a papriky. V budoucnu chce rozšířit rozsah své působnosti z dosavadních čtrnácti na plochu sto padesáti až dvou set hektarů zemědělské půdy.

Intenzivního úsilí místního hnutí na ochranu životního prostředí, jehož cílem je odstranění jaderných zbraní z Kazachstánu. Jeho předseda Olzhas Sulejmanov také kritizuje, že dosud nebyla vydána jediná oficiální správa o počtu obětí záření. Kromě toho lidé postižení negativními důsledky zkoušek se soustřeďují na jedné semipalatinské klinice, pro veřejnost označené jako výzkumné veterinární středisko. Nemocní tu jsou spíše pasivní sledování, než skutečně léčení. Někteří lékaři, kteří i v těchto podmínkách se pokoušejí plnit své poslání a obětem pomáhat, musí řešovat podklady o průběhu nemoci. Proto se začínají objevovat výzvy nejen na poskytování finanční úhrady zdejšími postiženými obyvateli, ale zejména požadavky na uvolnění finančních částek, ze kterých by mohly být vybudovány moderní nemocnice.

Tajemství Semipalatinsku

Na vojenské střelnici u Semipalatinsku v Kazachstánu bylo rokem 1949 počínaje uskutečněno kolem 700 zkoušek jaderných zbraní. Nikdo se přitom nestaral o zdravotní následky pro obyvatelstvo v širokém okruhu. Důsledky zkoušek na lidi, zvířata a zemědělskou půdu byly zřejmé, stejně v neúplné formě, teprve nedávno. Vyplynulo z nich, že je vážná zdravotně poškozeno nejméně 500 000 lidí. Podle sdělení ředitele moskevského ústavu pro záření prof. J. Guseva nyní umírá v porovnání s celostátním průměrem v této oblasti na nemoci z ozáření třikrát více lidí. Nejvíce jsou postiženy děti. Počet novorozenců s vrozeními tělesnými vadami je nejméně třikrát vyšší než v ostatních oblastech země a nemocnost dětí převyšuje celosvazový průměr dokonce pětinašobně. Stoupá zřetelně i kojenecká úmrtnost. V Semipalatinské oblasti vzrostl i počet psychických onemocnění. Jejich příčinou je strach, neustálé ohrožení, nejistota a z toho plynoucí soufaleství způsobující onemocnění, která, i když na první pohled s ozářením ne-souvisí, jsou způsobena blízkostí pokusné střelnice.

Dále se zanedbává ukládání jaderného odpadu ze zkoušek. Vysoce radioaktivní odpad se uchovává za naprosto nedostačující kontroly. Vzniká obrovské riziko nekontrolovaných chemických reakcí i explozí, které by mohly zamořit široké okolí.

Ještě před rokem byly veškeré údaje o důsledcích zkoušek zcela tajné. Před dškazy o ozáření, které byly k dispozici již od roku 1949, byli lidé po celá čtyři desetiletí vysíláni záření. Teprve když vyšli loni do ulic, bylo v loňském roce rozhodnuto jaderné zkoušky v Semipalatinsku zastavit. Přesto letos má dojít na této střelnici ještě asi ke dvěma až třem výbuchům! Potom má být tato oblast využívána jako výzkumné středisko a pokusy se budou uskutečňovat na ostrově Nová Země, což přinese také problémy. Tato změna je z velké části výsledkem

Všestranný umělec

V letošním roce uplynulo 50 let od předčasné smrti a uplyne 110 let od narození Františka Kyselý. Tento všestranný umělec, profesor uměleckopřmyslové školy v Praze, věnoval se převážně malířství dekorativnímu, knižní výzdobě a ilustraci, návrhům gobelinů, dekorativní malbě na stěně a na skle. Vyvrcholem jeho tvorby v tomto oboru znamenají návrhy oken pro pražskou katedrálu.

První ze čtyř Kyselových oken pro hradičanský velechrám byla monumemální růžice, prolamující západní průčelí nad hlavním vchodem katedrály. Na ploše 100 m², v neobvyklé kompozici, dané ornamentálním rozvržením okrouhlého okna, sestaveného z téměř 27 tisíc kusů skla, zpracoval umělec svérázným způsobem námět Stvoření světa. Plocha růžice byla rozdělena ve dva soustředné kruhy. Vnější okruh líčí v symetrických medailónech symbolicky stvoření, vnitřní okruh mluví již o dokonaném díle. Z trojlistu nad vlastní rosetou shlíží Bůh v Nejsv. Trojici. Souzvuk Cervení a modří uchvacuje svou barevnou krásou a naplňuje katedrálu imaginárními světelnými paprsky.

Další barevné okno u sv. Víta navrhl Kyselý pro Thunovskou kapli. Ideovým autorem námětu, rozvádějícího v mnoha výjevích slova žalmu »Kdož v slzách rozsévá, v radosti budou žnout!«, byl prof. J. Cibulka. Ve vrcholu kružby umístil malíř oko Páně, které bdi nad spravedlivými a pod ním tři světce — ochránce: Floriána, Kryštofa a Barbora. Barvami duhy chtěl výtvarník vyjádřit radost spravedlivých. — Výzdoba kaple Bartoňovské rozvádí námětové opět myšlenku prof. Cibulky: Osmero blahoslavenství, rozdělené mezi mozaiky na stěně a barevné okno.

Prostřední velké okno v závěru chóru, tvořící barevně pozadí hlavnímu oltáři a vytvořené Františkem Kyselou v letech 1932—36 odstranili nacisté za okupace. Bylo nahrazeno švabinského oknem stejného námětu: Nesv. Trojice, kde Bůh drží v náručí mrtvé tělo Synovo a nad ním se vznáší Duch svatý.

o mravencích

Přírodovědci rozlišují celkem asi šest tisíc druhů mravenců. Na našem území jich žije přibližně sto druhů. Pro člověka jsou nejcennější lesní mravenci skupiny Formica rufo. Právě tyto druhy jsou pro nás nejnápadnější, protože jejich kupy dosahují někdy až dvoumetrové výšky.

Jedno velké mraveniště Formica rufo spotřebuje za sezónu na půl hektaru lesa téměř osm milionů jedinců hmyzu a nasbírá více než 50 tisíc semen. Z těch vyrůstají v okolí mraveniště zdravé rostliny, protože mravenci průběžně likvidují jejich škůdce. Mravenci tak významně přispívají k celkovému ozdravení lesa.

Patří k nejčistotnějšími živočichům. Nejenže se sami udržují v bezvadném pořádku, i v mraveništi mají k tomu určené »pracovní sily«. Mravenec si sám nožkami »umyje« celé tělo — kam nemůže dosáhnout, pomůže mu kamarád a »vydrbe« mu hřbet. Je to životně důležitý pud: při stavbách pod zemí se ucpávají dýchací otvůrky, jejichž funkce je pro život mravence nezbytná, právě tak jako například tykadla.

Při pohledu na mravence s břemenem nás udivuje, jakou má vzhledem ke své váze obrovskou sílu. Bylo zjištěno, že dokáže odstranit kamínek o váze 1554 miligramů, což odpovídá dvaapadesátinásobku jeho váhy. A takovou sílu mravenci potřebují při svých stavbách.

Mravenec farao Monomorium pharaonis je přistěhovalec z tropických oblastí, který se k naší nevolnosti rozšířil po Evropě. Má rád teplo, a tak dává přednost domům s ústředním a dálkovým topením. K největším mravencům našich krajů patří dřevokaz (Camponotus ligniperda). Najdeme ho v sušších jehličnatých lesích a na lesních pasekách. Dosahuje délky až 14 milimetrů.

POLÁHAL SE MRAVENČEK, VI TO CELÁ OBORA...

Kompetence trápí i Prahu

Při pátrání po odpovědi na otázku, proč stále ještě byzdí »stážené rolety« ulice našeho hlavního města, jsem si připadala tak trochu jako v té pohádce o slepičce a kohoutkovi: ministryně obchodu a cestovního ruchu V. Štěpová má odkázala na ministra pro správu národního majetku a jeho privatizaci I. Ježka — ani ten se za ně necítí zodpovědný a pravil, že tento problém má v rukou Magistrát úřad hl. m. Prahy. To ovšem radní J. Mrázek vyvrátil s tím, že je to výhradně věc obvodních úřadů. Protože právě historické centrum Prahy trpí nerzhledností stážených rolet nejvíce, obrátil jsem se se svou otázkou na ing. Petra Bachnu, starostu Obvodního úřadu Prahy 1.

To je jednoduché — protože s nimi ne-můžeme většinově disponovat. Bytový podnik je organizace, která disponuje téměř se všemi objekty. Je to státní podnik, naprosto samostatný, proto na něj nemůžeme nijak tláčit. Může si de facto dělat, co chce. Hlavní problém je ale v tom, že vět-

Dovoz automobilů ano, ale...

(fr): Dovoz aut starších šesti let není od 1. července nijak omezen. Chyba je ve špatné publicitě. Novela vyhlášky federálního ministerstva dopravy č. 41/1984 Sb. se zpracovávala zhruba tři roky, a tedy ne v souvislosti se současným dovozem automobilů ze zahraničí.

Tato fakta vyjádřil tiskový mluvčí Sdružení automobilového průmyslu (SAP) Z. Novák. Co z novely jednoznačně vyplývá, je neudělování žádných výjimek na exhalace, naopak však zjednodušuje postup při dovozu vozidla v tom smyslu, že s dříve udělovanými výjimkami předem počítá. Právní formulace, všeobecně používaná i na Západě, praví jasně, že vozidla vyrobená a dovezená po určitém datu musí splňovat určité podmínky, přitom ale neomezuje provoz vozidel dříve vyrobených a dovezených. »Buď bude stát dodržovat politiku zlepšování životního prostředí, a tedy bude dělat něco i s vozovým parkem, nebo povolí živelnost se všemi důsledky, které z toho vyplynou,« podotkl A. Šípek, vedoucí SAP k otázce zpřísnění exhalačních předpisů.

Rovněž federální ministerstvo dopravy poskytlo své stanovisko, v němž vyvrací fámy o údajném zhoršení podmínek individuálního dovozu zahraničních vozidel vydaním vyhlášky č. 248/1991 s platností od

1. 7. t. r. Vyplývá z něho mj., že nová právní úprava umožňuje automatické udělování výjimek, které nenarušují podstatně bezpečnost a životní prostředí a které byly dosud — podle staré vyhlášky — udělovány jen individuálně. Vážnější důsledky pro občany vyplynou z této vyhlášky až v příštím roce. S účinností od 1. ledna 1992 totiž zakazuje výrobu a dovoz vozidel, jejichž motory neumožňují trvalý provoz na bezolovnatý benzín, stanovuje limity exhalací a zavádí pravidelné ověřování, zda provozovaná vozidla těmito limity vyhovují. Jejich nesplnění bude důvodem k vyřazení vozidel z provozu. V závěru informace FMD se zdůrazňuje, že novela nemá za cíl znepříjemnit život motoristům, spíše naopak, ale má na zřeteli i povinnost zabránit tomu, aby se ČSFR stala pohřebišťem aut.

DRSNÝ KANADSKÝ ŽERT

Informovanost o Československu je v Kanadě velmi špatná, takový je jeden z poznatků, které si ze své několikedenní návštěvy v Kanadě přivezl český premiér P. Pithart.

Pracovníci čs. zastupitelského úřadu v Ottawě se dlouho starali a možná ještě starají o jiné věci, než by měli, v tom je přičina neutěšeného stavu. Žili tam a možná ještě žijí v rozporech a těžko posuzovat, kdo z nich má v čem pravdu, Kanada je daleko, a boztak svalují vinu jeden na druhého. Když tam před rokem šestnáctého června přicestoval jako první tajemník pro kulturu, školství, zdravotnictví a sport T. Raček, byl to mezi osmi čs. diplomaty v Kanadě jediný nekomunističtí. Když psal do Prahy letos začátkem května, byl už ze své funkce na žádost velvyslance odvolán. Zda právem, to těžko říci, nemám dost informací. Chci si však všimnout jiné stránky případu, stránky sociální.

Ve svém dopise napsal T. Raček věci, které vypadají až neuvěřitelně. Do Ottawy přiletěl tento novopečený a rychlopečený diplomat se svou rodinou, to jest s manželkou a šesti dětmi. Na velvyslanectví, v jeho budově, pro Račkovy byt neměli, protože tam bydleli všichni diplomati i ostatní zaměstnanci úřadu a přestože tam tehdy byly dva volné zařízené byty. Nešťastnou rodinu odvezli jinam, do prázdného bytu. »Dva měsíce moje rodina spala na podlaže, na starých (ne nejčistších a roztřávaných) matracích...« cituji z jeho dopisu.

schem Gebiet erneut eine deutsche Enklave zu schaffen, die „in ihrer Konsequenz zur Wiederholung der Geschichte der Jahre 1938 und 1939“ führe, werde eine entschiedene Absage erteilt.

Oba policejní zákony sněmovnami parlamentu schváleny

(pp): Za účasti federálního ministra vnitra J. Langoša včera pokračovala 16. schůze PS projednáváním zákonů o policejních sborech a o služebním poměru policistů. Ruší se jimi dosavadní zákony o SNB a policie dostává možnost rehabilitovat své neblahé působení za komunistické diktatury.

Socialistickou zákonnost, podle ministrových slov, nahradí zákonnost bez přívlastků a spolupráci s KGB multilaterální součinnost s Interpolem.

Za VPN poslanec J. Mlynárik připomněl, že i když KSČ vytvořila policejní stát s nadřazeným postavením politické policie, ve skutečnosti zdiskreditovala policii znehodnocením kriminálních, pořádkových a dopravních složek. Ty musí ve smyslu nového zákona získat zpět důvěru občanů a nekompromisně se vypořádat s raketovým růstem kriminality. Hlavní zásadou policejních zákonů je vedle morální bezúhonnosti a všestranné kvalifikace policistů i neslučitelnost policejní služby s příslušností ke kterékoli politické straně nebo hnutí. V průběhu rozpravy k paragrafovému znění vystoupilo přes 20 poslanců. Komunistický poslanec Z. Jedinák požadoval vyskrtnout ze seznamu speciálních zbraní zbraně s tlumičem zvuku, jeho kolega L. Kostya žádal vypustit paragraf o povolávání vojáků k plnění úkolů policejních sborů v případě přímého násilného útoku proti

ústavnímu zřízení ČSFR. Poslanec KDU S. Hanák navrhl, aby kontrolovaná žena měla právo požádat o osobní prohlídku a kontrolu svých zavazadel policistkou. Tento pozemňovací návrh spolu s některými dalšími byl přijat a oba zákony byly sněmovnami schváleny.

Poslanci rovněž vyslovili souhlas s přijetím k úmluvám OSN o právním postavení uprchlíků, které komunistická vláda odmítala uznat.

Unruhe durch Sudetendeutsche

PRAG, 15. Juli (AP). Mit Beunruhigung hat der Böhmisch-Bayerische Freundschaftsclub in Prag auf die Forderung der Sudetendeutschen Landsmannschaft nach Rückgabe enteigneten Grundbesitzes aufgenommen. In einer am Montag veröffentlichten Erklärung heißt es nach einem Bericht der Nachrichtenagentur CTK, dieser Weg führe nicht zu gegenseitigem Verständnis. Allen Bestrebungen auf tschechoslowaki-

Mehr Calcium in der Jugend beugt der Osteoporose vor

Osteoporose wird bislang als Alterskrankheit definiert und besonders bei Frauen auf einen altersbedingt veränderten Hormonspiegel zurückgeführt. Nach den derzeit diskutierten wissenschaftlichen Beobachtungen spielen jedoch mehrere Faktoren zusammen, die dazu führen, daß Frauen im Alter von mehr als 60 Jahren häufiger zu Knochenbrüchen neigen als Männer gleichen Alters. Ein weiterer vermuteter Grund ist, wegen zu geringer Calciumzufuhr eine zu geringe sogenannte Knochenmasse. Das meint, daß mit zunehmendem Alter Knochenmasse nicht mehr in ausreichender Menge vorhanden ist, was zu einer geringeren Festigkeit der Knochen führt. Knochen brechen dann schon bei relativ geringen Belastungen. Außerdem zeigten Röntgenaufnahmen eine zunehmende Häufigkeit feinsten Risse in wichtigen

Teilen von Wirbelsäule, Hüfte, Arm- und Beinknochen. Derartige Mikrorisse sind erste Anzeichen einer Bruchgefährdung. Schätzungen ergaben, daß weltweit rund 20 Millionen älterer Menschen davon betroffen sind.

Die Kosten, die zur Behandlung dieser altersbedingten Knochenbrüche anfallen, sind hoch. Sie könnten nach Ansicht von Medizinern erheblich verringert werden, wenn ab früher Jugend eine größere und damit wohl auch festere Knochenmasse über mehrere Lebensjahrzehnte aufgebaut und erhalten wird. Um diesen Nachweis wissenschaftlich einwandfrei führen zu können, hat der amerikanische Endokrinologe, Professor C. Conrad Johnston von der Medizinischen Fakultät der Indiana Universität in Indianapolis/Indiana, schon vor drei Jahren eine spezielle Studie mit eineiigen Zwillingen begon-

nen. Wegen ihrer weitgehend gleichen Erbmasse erlauben sie realistische Vergleiche, die genetische und damit hormonelle Unterschiede nahezu ausschalten sowie andere Umgebungsfaktoren oder unterschiedliche Ernährungsweisen vermeiden, die das Knochenwachstum Heranwachsender beeinflussen können. Nach einem festgelegten Schlüssel erhielt die Hälfte der Kinder eine zusätzliche Calciumdosis zu der normalen Menge, die etwa bei 900 mg liegt. Eine Menge die von Ernährungsfachleuten als ausreichend angesehen wird. Mit den zusätzlichen Calciumgaben wird jedoch täglich etwa die doppelte Menge an Calcium erreicht. Der anderen Hälfte der Kinder wurden Placebos verabreicht. Da reiner Kalk (Calciumcarbonat) vom menschl-

Pobreci. ne str. 493

chen Körper nur schlecht aufgenommen wird, entschied man sich für eine organische Calciumverbindung, ein Mischsalz aus Calciumcitrat und -maleat. Es wurde für die mehrjährige Studie von der amerikanischen Firma Procter & Gamble zur Verfügung gestellt, die es unter der geschützten Abkürzung „CMM“ auch schon ihren weltweit vertriebenen Obstgetränken zur Erhöhung der Calciumzufuhr beigibt. Ein lebensmittelrechtlich zugelassener Zusatz, der den wechselnden Calcium-Anteil in Orangen-Getränken ausgleicht.

Die umfangreiche Studie ist heute noch nicht abgeschlossen. Es steht aber jetzt schon fest, daß durch regelmäßige Calciumgaben von mehr als tausend Milligramm täglich die Knochenmasse in der zweijährigen Beobachtungsperiode bis zu knapp 20 Prozent höher liegt als bei denjenigen Kindern, die keine zusätzlichen Calcium-Zugaben erhielten. Das bedeutet, daß regelmäßige und höhere Calciumgaben als bisher dafür sorgen können, daß mit Ende des Knochenwachstums im Alter von 30 Jahren ein erheblich weniger anfälliges Knochengewebe besteht. Schätzungen ergeben, daß, wenn die Knochenmasse eines Menschen nur um vier bis fünf Prozent höher als „normal“ ist, sich das Risiko von Osteoporose-bedingten Knochenbrüchen um etwa die Hälfte verringern läßt.

Es ist die erste neuere Studie, die belegt, daß sich die Knochenmasse eines Menschen mit einer stetigen und gezielter Zufuhr von Calcium erhöhen läßt. Wie Johnston jedoch betonte, ist damit nicht entschieden, ob nicht auch der Hormonspiegel von Bedeutung ist. Es hat den Anschein, daß beide bisher angenommenen Hypothesen sich nicht ausschließen müssen: Bei einer ausreichend hohen biologischen Calcium-Verfügbarkeit verhindert ein ebenfalls ausgeglichener Hormonspiegel das Auftreten von Mikrorissen und möglicherweise damit im fortschreitenden Alter das Risiko von Knochenbrüchen.

Das ist aber noch nicht alles: Die Risiken verringern sich bei durchtrainierten Personen, vergleichsweise große Personen sind eher gefährdet, Schwarze neigen ebenfalls weniger zur Osteoporose, Asiaten ebenfalls weniger als zu europäischen Rassen zählende Menschen. Diese allgemeinen Beobachtungen unterstreichen noch nicht aufgeklärte genetische Einflüsse. Daß sie vorhanden sein müssen, wird nicht mehr bestritten, da sich der gesamte Knochenauf- und Umbau unter dem steuernden Einfluß von zellulären Hormonen abspielt. Solche Hormone bestehen wie bei den Immunreaktionen oder dem weiblichen Ovarialzyklus aus einer Fülle verschiedener sich gegeneinander regelnder Faktoren, deren Bildung wiederum von Genen überwacht wird. Ein Gen in dieser Regelkette ist inzwischen schon bekannt geworden: wenn es fehlt, kann das menschliche Wachstumshormon nicht gebildet werden. Zwergwuchs ist dann die Folge. Mit gezielten Gaben in der Wachstumszeit kann dieser genetische Defekt häufig aber behoben werden.

Nike thront nicht in Sack und Asche in Berlin

prompt entfernt, ehe man das West-Geschenk auf das im Osten wieder aufgebaute Brandenburger Tor setzte.

Damals, zu Zeiten des kalten Krieges, wettete der Osten über den „chauvinistischen Exzeß“ der Westler, während westliche Historiker die von der DDR-Führung betriebene „Verfälschung der Geschichte“ rügten. Mit ähnlichen Argumenten verteidigten jetzt die Restauratoren des angesehenen Kreuzberger Museums für Verkehr und Technik ihre Wiederherstellung der kompletten Figur gegen den Anti-Preußen Pflüger-Geschichte, so Museumsdirektor Günther Gottmann an die Adresse des niedersächsischen Bundestagsabgeordneten. „Versteht man durch Interpretation ihrer Denkmale, nicht durch deren Destruktion.“

„KLEINER WERKENSTATT SO RESTAURIERT WURDE, WIE ES 1814 AUFGESTELLT WORDEN WAR. URSPRÜNGLICH HATTE DER SCHÖPFER DER FIGURENGRUPPE, GOTTFRIED VON SHADOW, SEINER NIKE ALS ZEICHEN FÜR DEN „TRIUMPH DES FRIEDENS“ NUR EINEN STAB MIT EICHENKRANZ IN DIE HAND GEDRÜCKT. NACH DEM SIEG ÜBER DEN FRANZOSENKAISER, DER DIE SKULPTUR ALS SIEGESBEUTE NACH PARIS ENTFÜHRT HATTE, MUßTE KARL FRIEDRICH SCHINKEL AUF GEHEIß DES PREUSSISCHEN KÖNIGS FRIEDRICH WILHELM III. NOCH KREUZ UND ADLER HINZUFÜGEN. MIT DIESER KLEINEN GARNIERUNG SOLLTE DIE DEMÜTIGUNG OPTISCH GELINDERT WERDEN.“

Berliner Werkstatt so restauriert worden war. Ursprünglich hatte der Schöpfer der Figurengruppe, Gottfried von Shadow, seiner Nike als Zeichen für den „Triumph des Friedens“ nur einen Stab mit Eichenkranz in die Hand gedrückt. Nach dem Sieg über den Franzosenkaiser, der die Skulptur als Siegesbeute nach Paris entführt hatte, mußte Karl Friedrich Schinkel auf Geheiß des preussischen Königs Friedrich Wilhelm III. noch Kreuz und Adler hinzufügen. Mit dieser kleinen Garnierung sollte die Demütigung optisch gelindert werden.

Nach der Zerstörung der Figurengruppe im Zweiten Weltkrieg hatte sich West-Berlin erboten, die Quadriga zu restaurieren, als Zeichen des guten Willens — obwohl das „Schicksalstor der Deutschen“ nun im Osten lag. In einer Westberliner Bildgießerei wurde die Nike wieder mit Kreuz und Adler ausgestattet. Doch die Zier galt den DDR-Obersten als „Symbol des preußischen Militarismus“. Der Schmelzwurde

modernen Krematorien von einem erwachsenen Menschen zurück. In den Gräbern ist die Menge jedoch oft sehr viel geringer. Warum unsere Vorfahren nur eine Auswahl der Überreste ins Grab legten und warum sie bestimmte Teile auswählten, darüber ist heute noch so gut wie nichts bekannt. Einige landläufige Vorurteile konnten die Anthropologen jedoch durch ihre Forschungsarbeiten widerlegen. „Die weit verbreitete Annahme, daß die Menschen früher insgesamt

Firmen zur Stelle, um die acht Meter hohe Quadriga in Position zu bringen.

Größen Wirbel gab es freilich, weil Nike wieder mit Eisernem Kreuz und mit Adler als Trophäe aufgestellt wurde. Der hannoversche CDU-Bundestagsabgeordnete Friedbert Pflüger nämlich setzte sich entschieden gegen derartige „Ausschmückungspläne“ des Berliner Senats zur Wehr. Der preußische Wappenvogel habe nichts auf dem Brandenburger Tor zu suchen, grämte sich Bonn-Fan Pflüger, früher Sprecher des Bundespräsidenten Richard von Weizsäcker, im „Bonner Generalanzeiger“. Berlin sei eben nicht mehr die Hauptstadt Preußens, sondern die Hauptstadt Deutschlands. Nach dem Votum des Bundestages für die Verlagerung des Regierungssitzes an die Spree, so der Angeordnete voller Zorn, dürften die Berliner nun wirklich nicht mehr „bauen, wie sie wollen“.

Es ist die Neuauflage eines alten Streits. Schon 1858 war das im Krieg zerstörte Wahrzeichen in einer West-

mung, Becken und Schädelform geben Aufschluß über das Geschlecht.

Selbst aus dem Leichenbrand, also den ausgeglühten Knochenstückchen, die nach der Verbrennung zurückbleiben, können die Wissenschaftler noch Rückschlüsse ziehen. Zwar nicht so sehr über die Verbrennungsintensität, aber über das Verbrennungsritual und die Anlage des Scheiterhaufens.

Aber es bleiben auch viele Rätsel offen: 1,5 bis zwei Kilogramm Brandknochen bleiben nach Erfahrungen in

Geraubt, zerstört, beschädigt: Dreimal im Laufe ihrer 200jährigen Geschichte war die Siegesgöttin Nike, die den Triumphwagen mit dem Vierer-Ge-spann („Quadriga“) lenkt, vom Dach des Brandenburger Tores verschwunden, dreimal wurde sie wieder hochgehievt. Zum jüngsten Comeback der Göttin nach einem Jahr Reparatur fanden sich am Montag zahlreiche Touristen und Berliner zu Füßen eines der berühmtesten deutschen Bauwerke ein. Denn, so ein Bauarbeiter aus Pankow angesichts der am Kran emporschwebenden Nike: „Det is schon'n schönest Jefe!“

Mit noch mehr „Jefe!“ und der kompletten Quadriga soll am 6. August dieses Jahres der 200. Geburtstag des Brandenburger Tores gefeiert werden. Denn das einzige noch erhaltene Stadttor ist durch 40 Jahre Teilung Deutschlands und Berlins weltweit zum Symbol für Freiheit geworden. Während die vier Rosse der Figurengruppe am heutigen Dienstag nachgeliefert werden, wurden am Montag zunächst der Wagen und die Göttin selbst aufs Dach gegeben. Weil es Gerangel um die Ehre gegeben hatte, Hand anlegen zu dürfen, waren gleich zwei Kräne verschiedener

und frühmittelalterliche Gräber freigelegt wurden und viele der Skelette geborgen werden konnten.

Zwar befinden sich die dort gefundenen Knochenreste derzeit fast komplett in der Universität Gießen, zur wissenschaftlichen Untersuchung. Dafür gibt eine Vielzahl von Knochenfunden anderer hessischer Fundstätten einen Überblick über das, was an den sterblichen Überresten so alles abzulesen ist. Zähne und die Schädelnähte helfen bei der Altersbestim-

Was an den Skeletten so alles abzulesen ist

KORBACH. Früher interessierten sich die Archäologen bei ihren Grabungen fast ausschließlich für die kulturellen Hinterlassenschaften vor- und frühgeschichtlicher Kulturen. Knochenreste wurden oftmals achtlos zur Seite geworfen. Das hat sich geändert, seit die prähistorische Anthropologie auf den Plan getreten ist. Mit Hilfe der menschlichen Überreste aus archäologischen Grabungsstel-

len wollen Vertreter des Fachs unseren Ahnen auf die Spur kommen, den sozialen Hintergründen ihres Zusammenlebens ebenso wie den Einzelschicksalen. Krankheiten, Ernährungsgewohnheiten und die Lebenserwartung unserer Altvordenen macht das geschulte Anthropologen-Auge an den Knochen ebenso aus wie Hinweise auf Bestattungsriten und die Vermischung verschiedener Völkergrup-

pen. Was Skelette für die Forscher bedeuten, darüber kann sich derzeit im nordhessischen Korbach selbst der unbeschlagene Laie eine überaus spannende und instruktive Nachhilfestunde erteilen lassen. Komplette Grabstätten — inklusive vieler Knochengewebe — sind im dortigen Heimatmuseum originalgetreu von Peter Blänkle, Anthropologe und Mitarbei-

ter der Bodendenkmalpflege in Frankfurt, rekonstruiert worden.

In die Kreisstadt Waldeck-Frankenberg ist die Ausstellung gelangt, weil dort im Rahmen einer 1989/90 durchgeführten Großgrabung in und vor der gotischen Kirche des ehemaligen Zisterzienserinnenklosters Waldeck-Netze über 145 spätmittelalterliche

krankheit litten, wie an ihren in den Salzbergwerken konservierten Exkrementen nachgewiesen werden konnte.

Bei der richtigen Diagnose von Krankheiten anhand der Skelette ist nach Hunderten oder gar Tausenden von Jahren Vorsicht geboten, können sich doch auch Tiere an den Knochen göttlich getan oder aggressive Bodenverhältnisse ihnen zugesetzt haben. Ein Hieb quer über die Schädeldecke kann zudem bei genauerem Hinsehen durchaus als Spatenstich bei unvorsichtiger Grabung enttarnt werden.

Übrigens wußten sich die Menschen der Vor- und Frühgeschichte medizinisch schon weitaus besser zu helfen als mancher heute glauben mag. Schon in der Jungsteinzeit (5000 bis 2000 v. Chr.) wurden Schädel operativ geöffnet, um Schmerzzustände oder Knochensplinter im Gehirn zu beseitigen. Die Patienten sollen derartige Eingriffe gar nicht so selten überlebt haben. Ein modernes Übel, die Zahnkrankheiten, waren damals ebenso weit verbreitet wie heute. In der Ausstellung finden sich deshalb auch Zähne in allen erdenklichen Zerstörungsstadien, durchlöchert von Karies, mit Rückbildung des Kieferknochens durch Parodontose, Eiterherden an den Wurzelspitzen und Zahnstein als Zeichen mangelhafter Mundhygiene — was man, im Gegensatz zum modernen Menschen, den frühen Exemplaren unserer Gattung noch ihrer Unwissenheit zugute halten konnte.

Bei den Verletzungen stehen Knochenbrüche ganz oben an. Arme, Beine und Rippen mußten besonders oft dran glauben. Ob der oder die Unglückliche die Verletzungen überlebte, darüber geben Verheilungs- und Entzündungsspuren Auskunft.

Die Überlebenschance gilt den Anthropologen dabei als Hinweis auf das soziale Verhalten früherer Völker, die ja die zeitweise hilflosen Kranken mit durchfüttern mußten.

Obwohl die Untersuchung von Skelettüberresten also eine Fülle von interessanten Einblicken in vergangene Epochen gewährt, kommt nach Angaben von Peter Blänkle bundesweit dennoch „auf Dutzende archäologisch untersuchter Gräber und Gräberfelder allenfalls ein anthropologisch bearbeitetes“. In Nordhessen geborgenes Skelettmaterial harre in Museen und Universitäten teilweise schon seit Jahrzehnten der wissenschaftlichen Untersuchung.

„Für Südhessen sieht die Bilanz etwas besser aus“, sie stehe aber auch dort in einem krassen Mißverhältnis zur vorhandenen Materialfülle. Der anthropologische Zweig der vorge-schichtlichen Landesforschung müsse deshalb finanziell und personell dringend ausgebaut werden.

Die Chancen dafür dürften wegen der bekannten Ebbe in den Landeskassen eher schlecht stehen. Immerhin will das in Kassel ansässige und vom Bund geförderte „Institut für Friedhofskultur“, das sich mit Grabstätten seit der Antike beschäftigt, dort gegen Ende dieses Jahres ein Museum zum Thema eröffnen.

Die Ausstellung „Skelette erzählen“ ist in Korbach noch bis zum 31. Dezember 1991 zu sehen. Öffnungszeiten des Heimatmuseums: Juni bis Oktober, Dienstag bis Sonntag, 10.30-12 Uhr und 14-17 Uhr, November bis Dezember, dienstags bis sonntags, 14-18 Uhr. **Paris - Sophia Loren ist jetzt Mitglied der Ehrenlegion. Die italienische Schauspielerin wurde gestern am französischen Nationalfeiertag mit dem höchsten französischen Orden geehrt.**

CSFR will umstrittenes Donau-Kraftwerk Gabčíkovo vollenden - co s tím ?

stört. Das Absinken des Grundwasserspiegels wird laut Vavrousek 50 Kilometer Auenwald entlang der Donau zerstören. Eine Initiative „Eurokette“ — Slowaken, Ungarn und Österreicher — blockiert seit dem 4. Juli die Flutung eines Teilbeckens des Baus, berichtete die Prager Tageszeitung „Lidové noviny“ am Montag. „Es entstehen auch soziale Probleme. Zwischen dem alten und dem neuen Kanal liegen drei Dörfer. Niemand hat die Leute gefragt, ob sie auf einer Insel leben wollen“, zitiert „Respekt“ das Mitglied im slowakischen Parlamentspräsidium, Peter Tatur.

Zudem — so berichten Journalisten — mißtrauen viele Anwohner den Staudämmen, die nach hochgesteckten Plandaten in aller Eile errichtet wurden. Das dafür vorgesehene Baumaterial tauchte häufig auf Wochenendgrundstücken und in privaten Neubauten wieder auf. Nicht alle frei gewählten Volksvertreter legen allerdings einen sensiblen Umgang mit den Ängsten der Bevölkerung an den Tag. „Wenn es euch hier nicht gefällt, könnt ihr ja wegziehen“, soll ein Mitglied des Umweltausschusses des CSFR-Parlaments im Sommer 1990 im Gespräch mit Erntheimischen geäußert haben.

nehin nicht mehr herstellen. Die CSFR strebt nach dem ungarischen Ausstieg in die „Variante C“, an, nach der Gabčíkovo in ein normales Fließkraftwerk umgewandelt werden soll. Obwohl ohne das Pendant Nagymaros nun statt acht nur vier Turbinen in Betrieb gehen und statt der geplanten 846 Megawatt nur 600 Megawatt Leistung erbracht werden, rech- net Ivan Carnogursky, Direktor des Gabčíkovo-Bauträgers Hydrostav, nicht mit einschneidenden Verlusten, wenn das Kraftwerk im Juli 1992 die Stromproduktion aufnimmt. Zu erwarten sei ein Gewinn von zwei Milliarden Kronen (rund 115 Millionen Mark) jährlich, der später könne, meint der Vizepräsident des slowakischen Parlaments.

Obwohl die Fertigstellung des Donaukraftwerks wohl kaum noch aufzuhalten ist, fehlt es auch in der Tschechoslowakei der größten Trinkwasserreservoirs Europas, dessen Fassungsvermögen „Respekt“ mit 10 bis 20 Kubikkilometer Wasser angibt. Nach Angaben des CSFR-Umweltministers Josef Vavrousek wurden 40 Quadratkilometer landwirtschaftlicher Nutzfläche und 30 Quadratkilometer Wald zer-

stört. Das Absinken des Grundwasserspiegels wird laut Vavrousek 50 Kilometer Auenwald entlang der Donau zerstören. Eine Initiative „Eurokette“ — Slowaken, Ungarn und Österreicher — blockiert seit dem 4. Juli die Flutung eines Teilbeckens des Baus, berichtete die Prager Tageszeitung „Lidové noviny“ am Montag. „Es entstehen auch soziale Probleme. Zwischen dem alten und dem neuen Kanal liegen drei Dörfer. Niemand hat die Leute gefragt, ob sie auf einer Insel leben wollen“, zitiert „Respekt“ das Mitglied im slowakischen Parlamentspräsidium, Peter Tatur.

Zudem — so berichten Journalisten — mißtrauen viele Anwohner den Staudämmen, die nach hochgesteckten Plandaten in aller Eile errichtet wurden. Das dafür vorgesehene Baumaterial tauchte häufig auf Wochenendgrundstücken und in privaten Neubauten wieder auf. Nicht alle frei gewählten Volksvertreter legen allerdings einen sensiblen Umgang mit den Ängsten der Bevölkerung an den Tag. „Wenn es euch hier nicht gefällt, könnt ihr ja wegziehen“, soll ein Mitglied des Umweltausschusses des CSFR-Parlaments im Sommer 1990 im Gespräch mit Erntheimischen geäußert haben.

Paradoxerweise lassen gerade die gigantischen Ausmaße des aus der kommunistischen Ära ererbten Projekts die neuen CSFR-Verantwortlichen davor zurückschrecken, die Fertigstellung des Kraftwerks Gabčíkovo in letzter Minute zu stoppen. Der Bau sei zu 80 Prozent fertiggestellt, argumentiert der slowakische Premier Jan Carnogursky, dessen Regierung die Verhandlungen für die tschechoslowakische Seite führt. Bisher seien bereits 20 Milliarden Kronen (mehr als 1,1 Milliarden Mark) in Gabčíkovo investiert worden, heißt es in Bratislava. Der ursprüngliche Zustand der Donau-Auen rund um das Projekt, wo nach Darstellung der Prager Wochenzeitung „Respekt“ bereits 1,5 Millionen Kubikmeter Beton verbaut wurden, lasse sich ob-

in dem Vertrag zwischen Prag und Budapest aus dem Jahr 1977 war vereinbart worden, im ungarischen Nagymaros ein Fließkraftwerk zu bauen und die Turbinen im rund 100 Kilometer donauaufwärts gelegenen Gabčíkovo ausschließ- lich zur Produktion des (teuren) Stroms.

JEN ABY VYDRŽELA!

Tři ze čtyř obrazů Pavla Picassa ukradených v květnu ve Sternberském paláci v Praze ze stálé expozice moderního francouzského umění 19. a 20. století jsou opět tam, kde mají být. Neпоškozené je všera předal šéf pražské policie JUDr. P. Hofman do rukou ředitele Národní galerie PhDr. L. Slavíčka, který při té příležitosti ocenil

ještě dva až tři měsíce, je třeba uskutečnit jednání na mezinárodní úrovni. Ředitel L. Slavíček neskrýval svou radost nad okamžikem, kterého se návratem většiny obrazů v tak brzké době dočkal. Jde však o to, aby mu vydržela. Stále totiž zůstává otázka, zda se najdou odpovídající prostředky na jejich ochranu.

ještě dva až tři měsíce, je třeba uskutečnit jednání na mezinárodní úrovni. Ředitel L. Slavíček neskrýval svou radost nad okamžikem, kterého se návratem většiny obrazů v tak brzké době dočkal. Jde však o to, aby mu vydržela. Stále totiž zůstává otázka, zda se najdou odpovídající prostředky na jejich ochranu.

Prezident na dovolené

(čre): Dnešním dnem nastupuje prezident ČSFR Václav Havel dovolenou. Stráví ji podle svých slov s manželkou Olgou zčásti doma v Československu, zčásti díky moře, jehož jméno však neprozradil, řekl jen, že to nebude ani Atlantický, ani Tichý oceán. Do úřadu nastoupí opět v polovině srpna.

Kopr za pět tisíc ... A SEKĚDA JE ZA DVA I ZLATY...

(čre): Na březích rybníků, patřících rybníkářům ze střediska v Hluboké nad Vltavou, chytily loni chatari, rekreanti pod stany i organizované bandy na 1200 kg ryby. K těmto pytlákům se letos přidali i bezdomovci. U rybníků Bezdrev, Blanský, Náděje, Voleška, Zlivský atd. doprovázeli rybáře na pochůzkách psi, hlídky jsou spoleny vysláčkami s policii, která ukládá na místě pokutu 500 korun. Je-li pytlák chyčen znovu, může zaplatit až 5 tisíc Kčs.

Výstraha slovenských zemědělců

(Čre): Včera, přibližně v sedm hodin ráno se stala Bratislava téměř uzavřeným městem. Členové zemědělských družstev na protest proti vládní politice zablokovali stroje a techniku na hodině všechny příjezdové silnice kromě dálničních tahů do hlavního města Slovenska. Účastníci stávky žádali vládu ČSFR, SR a parlamenty zabezpečit výkup obilí, masa a mléka za ceny, které pokryjí vložené náklady.

Dále chtějí vytvořit celou ochranu domácího potravinového trhu, aby byl trvalý odbýt zemědělských výrobků z vlastní produkce pro obyvatelstvo, a zabezpečit vývoz přebytečných potravin. Další požadavky jsou snížit odvody a daně z mezd z 50 na 20 procent a nechat rozhodovat o majetku družstev po vyrovnání restitucí ty, kteří ho vytvořili.

Proti současné zemědělské politice, zejména růstu nákladů na energii, stroje, chemikálie a služby, protestovali i zemědělci okresu Nitra hesly: Nechceme stávkovat, ale ani zbankrotovat, Nechceme pálit obilí a mléko vylévat do kanálů. Podobná situace byla na silničních okresech Komárno, Nové

Zámky, Lučenec, Poprad a mezi šestou a osmou hodinou zablokovaly zemědělské stroje všech devět přístupových silnic do Košic. I přesto nedošlo k vážnějším kolizím a protestující umožňovali průjezd expresním autobusům, sanitkám, policii a vozům s potravinami. Jedině v okrese Martin upustili zemědělci od organizování stávek po hrozbě místních orgánů podat na ně trestní oznámení.

Ve většině okresů projednali protestní akce její organizátoři se zástupci okresních úřadů a policie. Velký důraz přitom kladli na disciplínu a bezpečnost. Včerejší výstražný protest neochromil plynulost dopravy ani na hranicích přechodech. Ve

směru do Maďarska a Rakouska byla situace srovnatelná s normálním pracovním dnem.

Situaci zhodnotil na tiskové besedě v Bratislavě ústřední tajemník KDH J. Petřík slovy: »Ti zemědělci, kteří organizují protestní akce, jichž jsme dnes svědky, setrvávají na pozicích plánovitého řízení hospodářství.« Podle jeho názoru politika dotací a garantovaných cen nepomůže zvýšit produktivitu slovenského zemědělství a podobné akce mohou situaci jen zhoršit. Ministr V. Oberhauser informoval, že hospodářská sekce Rady KDH vypracovala návrh novelizace zákona o malé privatizaci, který mj. by umožnil vstoupit do procesu malé privatizace širšímu okruhu občanů, a tím ho urychlit. Ministr J. Chren oznámil, že v současné době jsou vysílány do SSSR pracovní týmy ke zkoumání možnosti rozvoje obchodní aktivity mezi našimi a sovětskými podniky. Díky problémům v otázce přepočtu kursu koruny vůči rublu začaly již některé slovenské podniky obchodovat v SSSR prostřednictvím zahraničních firem.

Co uspokojí zemědělce?

Čtvrtěční protest slovenských zemědělců, kteří zablokovali na čas v podstatě všechny přístupové komunikace SR zemědělskou technikou, byl akcí, se kterou se nás řádový občan mohl dosud setkat jen v televizním zpravodajství ze zemí na západ od našich hranic. Oč zemědělcům šlo? Chtějí, aby od nich někdo, pravděpodobně stát, vykoupil 80 procent obilí za garantované ceny, ostatní produkty pak za takové, které by jim uhradily zvýšené náklady. Jde jim také o maximální export zemědělských přebyteků... Podobným způsobem zatím neprotestovali zemědělci Čechů, kteří mají s odbytem podobné problémy.

Věřme, že částečně uklidnění přineslo čtvrtěční zasedání federální vlády, které rozhodlo přebytek obilí ve výši 1,46 miliónu tun vykoupit prostřednictvím federálního fondu tržní regulace. Za tunu pšenice by měli zemědělci dostat tři tisíce korun, za tunu žita o sto korun méně. Vláda počítá

s tím, že by toto obilí prodala a ztrátu z exportu ve výši asi 867 miliónů by hradila ze státního rozpočtu.

Jasno, zejména pro zemědělce české, by mělo přinést i dnešní televizní vystoupení předsedy vlády ČR P. Pitharta. Jak uvedl v pátek deník Mladá fronta Dnes, již delší dobu se brání obvinění, že jeho vláda nemá žádnou koncepci zemědělské politiky. List připoustí, že premiér Pithart sám naléhá na ministra zemědělství ČR B. Kubáta, aby takovou koncepci předložil, ale zatím marně. Na čtvrtěční, 12. schůzi zemědělské komise Federálního shromáždění však ministr B. Kubát rozhodně odmítl názory, že v jeho resortu nebyla vytvořena koncepce pro zemědělce. Řada zemědělských podniků ji však nevzala na vědomí. Hovořil také o nutnosti přehodnocení subvenční politiky v zemědělství, která musí reagovat na současné změněné podmínky. Náměstek federálního ministra hospodářství M. Adamec

se rovněž přihlásil k existenci zemědělské koncepce, která se však, podle jeho názoru, tak úplně nepovedla. Uvedl, že většina zemědělských podniků nebyla na podmínky tržní ekonomiky připravena a podceňena byla také poptávka po zemědělských výrobcích. I z tohoto hlediska, zda koncepce zemědělské politiky je či není, a když, tak jaká, by mohlo dnešní televizní vystoupení P. Pitharta pomoci vysvětlit. Agrární politika, jak totiž uvedl ve svém čtvrtěčním projevu v ČNR, dosud formulována nebyla, ale počítá se s tím. Její obsah by měl být hotov do konce srpna.

Důležité je hlavně to, co uvedl na tiskové besedě po zasedání federální vlády ministr hospodářství V. Dlouhý, že probíhají jednání o možnosti exportu přebytku obilí i 300 tisíc tun masa a 1,2 miliard litrů mléka, a právě dnes by měl ministr financí V. Klaus podepsat platební dohodu mezi ČSFR a RSFSR. V nedávné době byl například dohodnut vývoz 20 tisíc tun hovězího masa do SSSR v rámci tzv. barterového obchodu. Takže možnosti exportu, jak je vidět, jsou.

ZEMĚDĚLCE USPOKOJÍ BRIGÁDY...

Hrst postřehů ze Šumavy JEN HRST?

O zážitky z nedávné návštěvy Šumavy se s námi podělil Ladislav Landa z Liberce. Podstatnou část z dopisu, vzhledem k jeho širší platnosti, uvádíme.

Bydlel jsem v Železně Rudě a denně podnikal výlety autem, na kole i pěšky do překrásného okolí. Těšil jsem se, že opět uvidím místa, kde jsem před 31 lety, jako voják základní služby, budoval komunikace. To byla tehdy poměrně záslužná práce. Silnice mohou stejně dobře sloužit vojsku, jakož i civilní činnosti, svázení řeva ap. Již tehdy zde ale bylo menší vojenské cvičiště. Místní lidé nám vyprávěli, jak Čeští píckovi generálové si při jednom cvičení vybrali za cíl svých kanónů obec Zhůř, když obyvatelstvo předtím násilně vystěhovali. Celou ves včetně kostela rozbombardovali a srovnali se zemí. To bylo v padesátých letech. Tehd' nám to připadalo příšerné a hrůzné. Mimoděk se nabízelo srovnání s Lidicemi.

Dnes se domnívám, že »velký Alexej« byl úplně břídlí proti svým následníkům, kteří prostor několikanásobně rozšířili a panensky krásnou přírodu nechali rozrýt pásy tanků! Opětovně po předchozím zničení desítek či stovek chalup původních obyvatel.

Sedím teď ve svém libereckém bytě, mám na stole starou mapu a napadá mě spousta otázek, na které marně hledám odpovědi.

Proč již nejsou na dnešních mapách jména vesnic i roztroušených samot, jak o nich psal Karel Klostermann: Stodálky, Stará Hůrka, Nová Hůrka, Vysoké Lávky, Nová Studnice, Velký Bor, Zelená Hora, Skejná, Zhůř i ty další s německými jmény? Jen ostrůvky kopřiv označují místa,

ČEKÁNÍ NA RENESANCI

kde byly domky tehdejších lesníků, dřevařů, sedláků či chalupníků.

Proč zůstaly jen Prášíly a Dobrá Voda? Spíše však torza a žalostné zbytky obou míst! Kde je kostel sv. Prokopa v Prášílech, který ještě v 60. letech sloužil ale spou jako kulturní místnost pro vojáky? Proč je kostel v Dobré Vodě a hřbitov kolem něj v tak dezolátním stavu, že člověka až zamrazí při pohledu na povalené náhrobní kameny, polámané a ohnuté železné kříže na hrobech? Co se stalo se hřbitovem na Hůrce, kde zůstala jen polorozbořená a stupídními nápisy zneuctěná kaple s kryptou rodiny Abeleů? Ještě v roce 1957 v doslovu k románu K. Klostermanna Skláři se píše: »Dnes na ně upomíná jen jejich rodinná hrobka pod kaplí na hřbitově v Hůrce.« V roce 1991 jen spoušť, hrůza a děs při pohledu na toto barbarství a van-

dallismus. Bude asi trvat mnoho let, než se příroda sama vzpamatuje a milosrdně zahladí stopy po této neuvážené lidské činnosti.

Na Slučím Tahu ještě zbylo pár cedul s nápisy typu: »Pólní cvičení — záruka bojeschopnosti.« Na jedné stojí psáno: Chrať přírodu. Tady jsem se musel upřímně rozesmát, když jsem si představil vojáka-tankistu, přemýšlejícího, jak co nejšetrněji rozrýt svou železnou obludou vrstvičku humusu. Nebo snad about na pásy vozidla bačkory? U jezera Laka je opuštěná budova roty PS — v dezolátním stavu. Co nebylo rozkradeno, bylo poničeno. Podobnou budovu je možno vidět i na silnici z Debrníku k Polomu. Proč je PS opustila a nezajištěně nechala osudu a vandalům? I mimo prostor jsem viděl otravné věci. Kde je barokní zámeček Debrník, uváděný ještě na mapě Hradů a zámků z 50. let? Nyní zde stojí nová rota PS. Nenaříkejme však jen na vojáky. V Srní jsem byl doslova šokován, když jsem se po letech chtěl podívat na chalupu, kde byl točen film pro děti Na pytlácké stezce. Toto unikátní šumavské stavení je pokryto vlnitým plechem. Kdo mohl dát majiteli povolení k takové zvrhlosti? Je mnoho otázek, mnohé nezodpovězeno. Dočká se naše stará, krásná Šumava své renesance? Musíme doufat, že ano!

Na lodi o koních

(pn): Netradiční tiskovou konferenci na motorové lodi Hamburg při cestě do Chuchle a zpět uspořádaly hřebčiny Kladruby nad Labem a Slatiňany, rakouský hřebčín Gschwendrhof a Formosa spol. s r. o. Šlo o informace o Slavnostech kladrubského koně, které se budou konat 28. července a 4. srpna v Kladrubech n. L. Program, jehož choreografii převzal p. M. Welde-Zavadil z Rakouska, seznámí diváky s minulostí starokladrubského koně. Není bez zajímavosti, že Miloš Welde-Zavadil je původem český herec, významnou roli měl například ve filmu Starci na chmelu. Byl členem předních vídeňských divadel, a dnes je majitelem hřebčína Gschwendrhof a chová starokladrubské koně.

Velkolepá podívaná Slavnost kladrubského koně navazuje na bývalé tradiční jezdecké dny a poskytne divákům přehled využití koní za uplynulých více než 400 let trvání hřebčína. Již zahajovací čtverylka osmi párů běloušů a osmi párů uraniků v kočárech za zvuků barokní hudby ukáže krásu starokladrubských koní v roli, pro kterou byli a jsou chováni, totiž vznešené kočárové koně. Pak bude následovat v rych-

lém sledu dalších 13 čísel pořadu, budou v nich nejružnější zápřeže, klisny s hříbaty ve volnosti, ukáзка renesančního lovu a vrcholem bude šestnáctisprážení kladrubských běloušů. Hlavním trenérem je inženýr J. David, bývalý úspěšný sportovní i dostihový jezdec.

Kladrubští koně jsou nejen u nás, ale i v zahraničí velice oblíbeni. Svědčila o tom slova p. P. Siebrucka z USA i zkušenosti ředitele PP ing. V. Nágra a ředitele Kladrub ing. M. Šobra ze zahraničí. V Rakousku je nejpřítelštěm propagátorem kladrubáků Miloš Welde, který ve svém hřebčíně připájením hřebce Welsh-Cob s kladrubskými klisnami dal vznik novému plemeni »Podhajskeho kůň«, na památku významného jezdce a dlouholetého ředitele vídeňské Španělské školy Aloise Podhajskeho. I tyto koně v Kladrubech uvidíme.

O Slavnosti kladrubského koně je v zahraničí, zvláště pak v Rakousku, velký zájem. Přijede odtud nejméně 8 autobusů zájemců. Kladrubští koně ve zmenšeném programu budou vystupovat i při mistrovství světa ve dvojsprážení v rakouském Zwettlu u září a další nabídka příšla na vystoupení v Berlíně při výstavě Hippologia 22.—25. listopadu. Starokladrubští koně tak ukáží vyspělost i tradici chovu koní u nás.

I bankrot má svá pravidla

(pp): Jen chvíli pobyl včera v parlamentu ministr V. Klaus; před zasedáním vlády však ještě stačil být při tom, když byla schválena Dohoda o půjčce mezi EHS a ČSFR. Podle této dohody obdrží naše země půjčku ve výši 375 mil. ECU (asi 500 mil. dolarů) se splatností sedmi let a úrokovou sazbou 5—8 %, půjčku, která by měla přispět k posílení našich devizových rezerv. Jak V. Klaus uvedl, půjčka je výrazným projevem důvěry v probíhající ekonomickou reformu.

Monopolní postavení ČTK (nyní už ČSTK) bylo v minulosti trnem v oku mnoha lidí. Nyní už mohou klidně spát; včera schválená novela zákona o ČTK už nic takového neobsahuje. Mj. upravuje vztah ČSTK k federálním orgánům, zpřesňuje možnosti podnikání a respektuje také státoprávní uspořádání: předpokládá vznik dvou rovnoprávných republikových agentur s poněkud krkolomnými zkratkami ČSTK ČR a ČSTK SR. Hlava toho všeho už nebude ředitelem ústředním, nýbrž »pouze« generálním. Další podrobnosti upraví chystaný statut ČSTK, na jehož vypracování by se měli podílet i poslanci FS.

Zatímco dochvilný místopředseda vlády P. Rychetský odůvodňoval obchodní dohodu s Albánií, KLDK, Bulharskem, Maďarskem a Polskem, předložené vládou ke schválení (což je akt poměrně jednoznačný, až formální), větší část poslanců využila této příležitosti, aby si v přílehlých prostorách protáhla kosti pohybem a plíce nikotinem; šestnáct poslanců pak zvolilo samostudium denního tisku přímo ve svých lavicích. Všech pět dohod bylo poté bez problémů schváleno.

Na závěr dopoledního jednání se mělo ještě uzavřít jednání o zprávě o stavu kriminality. Do chystaného usnesení byly zařazeny některé pozměňovací návrhy; podle jednoho z nich např. FS uložilo ministru vnitra předložit do 1. 9. ucelenou bezpečnostní doktrínu. Za velice pikantní lze považovat fakt, že neprošel požadavek zařadit do usnesení výzvu poslancům, aby svým jednáním přispívali k účtům k zákonům. V konečném součtu to ovšem bylo nakonec

jedno, protože o jeden hlas ve Sněmovně lidu usnesení jako celek nebylo schváleno, což kterýsi z poslanců vzápětí komentoval lapidárním výkřikem »Fuji!«.

O pohádkový úvod odpolední 9. samostatné schůze SN se postaral její místopředseda J. Sokol [OH] trefným parafrázováním prvního nezdařeného pokusu o schválení zákona o konkurzním a vyrovnávacím řízení. Označil tento nezdar za komedii plnou omylů a varoval své kolegy slovy: »Nedáme-li si pozor na své jednání, budeme jedni z prvních, kteří budou zákon o bankrotu potřebovat.« Místopředseda FS Z. Jičínský [OH] apeloval na slovenské poslance, aby pro zákon hlasovali, neboť »jej bude do forety potřebovat i Slovenská republika«. Poslanec M. Ransdorf [KSČS] prohlásil, že dnes se do bankrotové situace mohou dostat některé ekonomické subjekty ne vlastní vůlí, a řekl, že on by pro zákon hlasoval, jen kdyby se týkal pouze ústavních činiteľů. V reakci na jeho prohlášení uvedl poslanec B. Tichý (HSD—1), že tato »nezaviněnost« má své kořeny v poměrech před r. 1990, a zdůraznil, že bankrot nelze pokládat za tragédii, neboť kapacity v konkurzním řízení nezmizí ze světa, ale naopak pomohou k regeneraci ekonomiky. Odlehčující kulturní vložky některých diskusních příspěvků splnily svůj účel, protože v závěrečném hlasování byl zákon v obou částech sněmovny bez problémů schválen.

chází 17letý pachatel brutálního činu, který několikrát bodl dívku do hrudníku, přeřizl jí krční tepnu a za pultem se sám poranil. Pak znovu zarazil do již bezmocné oběti nůž, který pronikl až do pátéře. Na místo se dostavili členové bezpečnostní agentury Fenix, kteří se postarali o zadržení vraha do příjezdu policie. Podle sdělení lékařů Záchranné služby byla již první rána, která zasáhla aortu, smrtelná. Pachatele, který po-

HOROR:

ZÁHADNÁ PILA V KRKONOŠÍCH

(koč): V obci Benecko-Dolní Štěpanice do roku 1964 fungovala stará Harrachova pila, byla zrušena a zborčila se. Pamětníci tvrdí, že ji někdo pomohl. Vznášá se nad ní oblak tajemnosti, zvláště od chvíle, kdy ji převzala Správa dálkových kabelů Praha a rekonstrukce prováděly Vojenské stavby. Pila měla sloužit jako sklad kabelů a spojové techniky pro federální rezervu. Lesáci však tvrdí, že se jim do vysílaček plety číselné kódy, a před sedmi lety odtud stěhovali kabely sovětských vojáků. Po revoluci vedení podniku umožnilo prohlídku zástupcům obecního úřadu a místního OF, kteří se však předtím museli zavázat k mlčenlivosti. Lidé dál nevěřili, že v objektu není nebezpečná technika ani zbraně, obviňovali Občanské fórum, že se dalo ošidit. Do objektu byl přijat bývalý funkcionář, který má prý ledacos na svědomí. Lidé poukazují na to, že tam pracují sami komunisté. Podnik nepovolil zástupcům obecního úřadu vstup do objektu, odmítl platit dislokační poplatky a pracovníci ředitelství vyhrožovali, že mohou pro část obce vypnout el. proud a přerušit televizní signál. Z iniciativy člena obecní policie Zdeňka Tryzny byla odeslána petice na ředitelství Dálkových kabelů do Prahy s žádostí o umožnění nové prohlídky. Podnik se brání. Včera v 18 hodin se měla před bývalou pilou konat protestní demonstrace s jasnými požadavky. Pokud jim nebude vyhověno, jsou připraveni tři občané Dolních Štěpanic zahájit protestní hladovku.

Překvapený premiér

O rozhořčených protestech našich krajanů proti restitučnímu zákonu, který je diskriminuje, jsme psali už před časem, ne jako jediní. »Rozpravila s krajany na toto téma byla vůbec tím nejobtížnějším, co mne v Kanadě potkalo,« světil se Mladé frontě dnes (v čísle 159) český premiér P. Pithart a dodal, že tak intenzivní a soustředěná nelibost ho tam překvapila. Dodatečně si uvědomil, jak hluboce jsou krajani restitučním zákonem zklamáni, dokonce zraněni. Vím i o krajanech, kteří se cítí uraženi tím, že ČSFR reprezentují v zahraničí exkomunisté, i tím, že v pražském Černínském paláci na jejich rozhořčené dopisy jednoduše neodpovídají. Výroky Petra Pitharta ukazují, že čs. zastupitelský úřad v Kanadě buď nepodává potřebné informace, nebo že je podává zkreslené. Ledaže by chybělo obvyklé spojení: Před cestou do zahraničí by premiér ČR měl být určité důkladně informován, ne-li přímo od ministra zahraničních věcí ČSFR, pak od jeho lidí. Aby nemusel být překvapen.

CO SA ŽUDUJE NA ZAJ ?
dle sdělení policejního technika spáchal vraždu ze žárlivosti, hned po ošetření převzaly do další péče policejní orgány.

Telefon na kartu

(čre): Katastrofální situací ve veřejné telefonní síti, způsobenou zejména vykrádáním a ničením automatů, slibuje řešit nabídka francouzských společností Telecom France a Schlumberger — zavedení veřejných telefonů na elektronickou kartu náhradou za mince. Změna systému přinese menší náklady. Po úspěšném fungování 10 kartových telefonů na pražském Výstavišti instalují francouzští partneři do konce t. r. 2000 přístrojů v Praze a do pěti let kompletně vymění všechny pražské telefony.

.. SMAD I NA TELEFONOVÁNÍ...

Vražedná láska

(lif): Přímou za pultem v oddělení pánské konfekce obchodního domu Bílá labuť byla včera krátce po 17. hodině zavražděna 18letá učnice z Hostivic. Z téže části Prahy po-

Souboj Dambach—Decaux pokračuje

Na jaře letošního roku uzavřel pražský magistrát smlouvu s německou firmou Dambach o vybudování několika set dopravních přístřešků a velkého počtu reklamních panelů. Z konkursního řízení, kterého se ještě zúčastnil berlínský Vall a francouzský Decaux, vyšel vítězný Dambach. Nikoliv však díky nejhezčím přístřeškům, ale díky značné finanční částce, kterou byla ochotna firma Praze nabídnout. Decaux se svými překrásnými přístřeškům, ale díky značné finanční částce robků městské architektury totiž kromě zařízení a péče o něj nenabídl městu nic.

Uplynulo několik týdnů a J. C. Decaux se v Praze objevuje znovu. Tentokrát své služby nabízí nejatraktivnějšímu — prvnímu pražskému obvodu, který po určitém váhání nabídku přijímá. Podle právníků přitom nejde o porušení dohody s Dambachem, neboť ve smlouvě se jasně hovoří o přístřešcích a reklamních panelech a Decaux nabízí automatické toalety, telefonní budky a fontánky. Dambach si navíc neurčil, kde přesně v Praze mají být jeho výrobky umístěny.

Nedávno se situace ještě zkomplikovala. Po návštěvě několika pracovníků Obvodního úřadu v Praze 1 v halách Dambachu, kde se přístřešky pro Prahu vyrábějí, obvod Praha 1 tyto přístřešky pro jejich nedostatečnou estetickou úroveň odmítl instalovat. Protože však konečně rozhodnutí přísluší magistrátu, dočkáme se nakonec v centru města výrobků od obou firem. Tedy pokud pražská radnice nezmaže smlouvu »jednícíce« například neudělením některého z povolení od vodáren anebo kanalizací, jejichž jsou zřizovatelem.

Belveder otevřen

(čre): Letohrádek královny Anny na Pražském hradě byl včera opět zpřístupněn veřejnosti. V jeho prostorách je otevřena výstava soch Jana Koblasy, nad níž převzal zástupci prezident ČSFR V. Havel, který se zúčastnil zahájení. Expozice bude otevřena do poloviny září a uskutečňuje se za přispění ministerstva kultury ČR a za pomoci senátu svobodného a hanzovního města Hamburk. J. Koblasa žil většinou v Hamburku a Kletu, kde vyučuje na vysoké škole umělecké. V provozu je od včera i slavný Zpívající fontána z roku 1964. Znovuotevřením letohrádku je postupně plněn slib Kanceláře prezidenta republiky, že zpřístupní postupně všechny objekty Královské zahrady.

.. A ZDEMOLUJI TO VŠECHNO RŮHOVĚ...

STOP minimální mzdě

(kz): Analýza vývoje čs. ekonomiky v prvním čtvrtletí 1991 a odhad jejího dalšího vývoje byla prvním bodem včerejšího zasedání federální vlády. Po jeho projednání s podepsáním na náhlu příhodu srdeční odjel do nemocnice místopředseda vlády V. Valaš. Vláda se rozhodla tuto analýzu po zpracování závěrů ze včerejší rozsáhlé diskuse předložit Federálnímu shromáždění. V této souvislosti schválila i harmonogram opatření, vyplývajících z Memoranda rozvojové politiky předloženého Světové bance spolu se žádostí o poskytnutí půjčky. Souhlas s uzavřením této dohody a s půjčkou ve výši 450 milionů dolarů vyslovila vláda již dříve.

I přes výsledky jednání republikových tripartitních rad vláda jednomyslně neodsouhlasila zvýšením minimální mzdy na 2200 Kčs. Toto stanovisko bude na tripartitním jednání obhajovat. Dále projednala poslanecký návrh novely zákona o malé privatizaci. Navrhla prodloužení práva pronájmu z dosavadních dvou na deset let s tím, že pokud nedojde k dohodě mezi vydražitelem a vlastníkem nemovitosti o podmínkách a výši nájemného, rozhodne o nich příslušný orgán státní správy.

Jak na tiskové besedě uvedl ministr hospodářství V. Dlouhý, přebytek obilovin z letošního sklizně je odhadován na 1,460 mil. tun, z toho 950 tisíc tun v České republice. Vláda proto rozhodla uskutečnit intervenční nákup potravinářského obilí maximálně do výše očekávaného přebytku prostřednic-

tví správou federálních hmotných rezerv. Základní podmínkou je, že zůstatky fondu tržní regulace republik nebudou nadále používány na dotaci vnitřního trhu zemědělskými produkty. Přebytek se pohybuje kolem 15 procent celkové sklizně.

Ministr financí V. Klaus novináře seznámil s růstem inflace — za duben vzrostla o 2 procenta, za květen o 1,9 procenta a za červen o 1,8 procenta. Přitom v červnovém zvýšení připadá pravděpodobně 1,3 procenta na růst cen paliv a tepla, takže čistá inflace je podle V. Klause asi 0,5 procenta. Dále uvedl V. Dlouhý, že v současné době probíhá jednání o veškerých možných prodejích zemědělských přebytků. Kromě 1,4 milionu tun obilí jde o 300 tisíc tun živé váhy masa a 1,2 miliardy litrů mléka.

Odhalování generála

BUKUREŠT: Rozkaz ke stělbě do demonstrantů v prosinci 1989 v Temešváru vydal armádě generál V. Stanculescu, tehdejší náměstek ministra národní obrany, dnes klíčová osobnost porevolučního režimu v Rumunsku. Prohlásil to tehdejší první tajemník stranické organizace župy a předseda Lidové rady župy Temešvár R. Balan v procesu, který se koná v Bukurešti na vojenské sekci Nejvyššího soudu proti 24 bývalým vysokým komunistickým funkcionářům a příslušníkům Ceaušeskovy bezpečnostní služby Securitate. Pravdivost Balanových slov potvrdil i další přímý účastník temešvárských událostí, jeden z revolučních předáků I. Savu. Porevoluční režim se snažil udělat z generála hrdinu, zatímco opozice soustavně žádá objasnění jeho úlohy v revoluci. Také je všeobecně známo, že Stanculescu byl ten, který osobně umožnil přistání helikoptéry na budově ÚV RKS v Bukurešti, a tím i evakuaci manželů Ceaušeskových.

Názory se liší

(čre): Z výzkumu, který provedl Institut pro výzkum veřejného mínění u 1027 občanů ČSFR, vyplývá, že Čechoslováci mají negativní vztah zejména k lidem jiné barvy pleti. Naopak téměř dvě třetiny obyvatel vyjadřují kladný postoj k Američanům a Rakušanům. Stejně tak jsou přijímáni Němci a obyvatelé Pobaltí. Mírně negativní jsou názory na občany »zbytku« SSSR. Z výzkumu vyplynulo, že čím starší respondent, tím vyjadřoval kladnější postoj k SSSR. K Maďarům a Kurdům převažují poněkud záporné postoje. Nejvíce nesympatictí jsou v Československu Poláci, Izraelci, Turci, Palestinci a Arabové. Nesympatie k Polákům jsou častější u mladých lidí a ve městech do 100 tisíc obyvatel, Turci isob méně sympatictí na Slovensku než v ČR. Ještě výrazněji se názory obyvatel obou republik liší ve vztahu k Izraelcům. V ČR k nim má kladný vztah 14 procent a záporný 38 procent dotázaných. Na Slovensku je tento poměr 10 : 52.

Nur ein Prozent der gewohnten Urlaubertzahl in Jugoslawien

DUBROVNIK, 16. Juli (dpa). In der wichtigsten jugoslawischen Adria-Stadt Dubrovnik halten sich derzeit nur noch 169 ausländische Urlauber auf. Das meldete die jugoslawische Nachrichtenagentur Tanjug am Dienstag. Wie in Dubrovnik, so sieht es auch in allen anderen Touristenzentren aus: Nur ein Prozent der sonst gewohnten Zahl ausländischer Gäste sind in diesem Jahr angereist, 99 Prozent verzichteten wegen der bürokratischen Verhältnisse auf einen Jugoslawienaufenthalt.

ŽITNÝ OSTROV SE BOUŘÍ

Obyvatelé vesnic a měst okolo monstrózní stavby vodního díla Gabčíkovo nikdy nesledovali jeho výstavbu s nadšením, a po roce 1989 to také několikrát dali petičně najevo. Výbuch nespokojenosti místních občanů nastal po rozhodnutí napustit tzv. derivační kanál, což by de facto znamenalo první fázi zkušebního provozu. Lidé ze Samorína a okolních vesnic zhruba před týdnem zahájili na dně budoucí nádrže permanentní protestní akci, jejímiž hlavními požadavky jsou zastavení všech prací až do skončení jednání s maďarskou stranou, vytvoření nezávislé komise odborníků, zabývajících se rehabilitací postiženého území a zastavení realizace stavby na čs. území bez účasti maďarské strany. Na včerejší tiskové konferenci v Samoríně přednesl zástupci protestujících občanů své požadavky: **PROČ NE I OVEŠNÝ A ŽITNÝ?**

Nur noch Reiche und Arme?

Die Frankfurter Bevölkerung wird sich bald nur noch in „ganz Reiche und ganz Arme“ aufteilen. Das befürchtet Geschäftsführer Bartholmäl von der Wohnungsbau-Gesellschaft Nassaulsche Heimstätte. Familien mit mittleren Einkommen könnten sich die hohen Mieten nicht mehr leisten, wanderten ab. **SIC FUT, EST ET ERIT!**

ky a poskytli následující zprávu: Ve čtvrtěk zpochybnil okresní prokurátor dr. Šr-šik legálnost demonstrace a vytvořil tak prostor případnému zásahu pořádkových sil. Ten se však v současné době nejeví pravděpodobný vzhledem k tomu, že akci nadále podporuje většina obyvatel, obecní rady i Sdružení měst a obcí Žitného ostrova. Solidaritu účastníkům akce vyjádřil i Slovenský svaz ochránců přírody a krajiny, Zelený kruh ČSFR a další. Rakouské ekologické hnutí Global 2000 podpořilo protest vyvěšením obřího transparentu na gabčíkovské hrázi s heslem **No large dams (Žádné velké hráze)**. V podvečerních hodinách se s protestujícími občany setkal ministr Josef Vavroušek, předseda Federálního výboru pro životní prostředí.

Zehn Stunden falsch parken: 2665 Mark

Tokio — Mit drastischen Geldbußen gehen Tokios Behörden jetzt gegen Falschparker vor. Wer wenige Minuten falsch parkt, muß 140 Mark bezahlen. Bei zehn bis zwölf Stunden sind es 2665 Mark. Auf Tokios Straßen herrscht zu 95 Prozent Parkverbot. Fünf Millionen Autos sind zugelassen.

.. NA BELVEDERU, JAKA TE, TVYSLIM ...

↑ Slovensko a Slováci

Milena Jesenska

Lebendiges Feuer

Geliebte Milena", so begann der große Kafka jeden seiner Briefe an sie. "Geliebte Milena" heißt auch der Film (jetzt im Kino, mit Valerie Kaprisky, kl. Foto) über eine der stärksten Frauen dieses Jahrhunderts - Kafka-Freundin Milena Jesenska.

1896 in Prag geboren, Vater war Kleferorthopäde, Mutter starb früh. Milena läßt mit 16 (!) zum ersten Mal abtreiben, Vater sperrt sie in eine Nervenklinik. Sie flieht, jobbt (z.B. als Koffertträgerin), schreibt dann an Kafka, möchte seine Bücher ins Deutsche übersetzen. Beginn einer lebenslangen Liebe, platonisch. Bis Kafka („Du bist das Messer, mit dem

Ich in mir wühle") stirbt. Milena heiratet einen Architekten, wird schwanger, bekommt Morphium bis zur Sucht. Tritt in die KP ein, fliegt raus, und dann kommen die Deutschen.

Milena kämpft. Hilft Juden, wird verhöhnt, Paß weg, KZ. Noch einmal bäumt sie sich auf. Dann versiegt das „lebendige Feuer" (Kafka). Milena Jesenska stirbt mit 48 im KZ Ravensbrück. Ungebrochen.

Na lahodnosti přida českobudějovickému budvaru neznečištěná voda z nového vrtu, hlubokého 312 metrů, který prorazil zaměstnanci Stavební geologie z Českých Budějovic. Stáří vody z nového zdroje se odhaduje na osm tisíc let.

**C. K. ČESKOBAVORSKO
AT ŽILJE "CISAR"
BECKENBAUSER I.**

Semtex wird wieder verkauft

PRAG, 16. Juli (AP). Der in der CSFR hergestellte Plastiksprengstoff Semtex kommt wieder auf den Markt. Das be-richtet jetzt die CSFR-Tageszeitung "Mlada Fronta Dnes". Das Handelsministerium in Prag habe der Firma Syntezia, der einzigen Herstellerin des Sprengstoffs, den Export wieder erlaubt, nachdem ihm ein Zusatzstoff bei Sicherheitskontrollen erkennbar gemacht haben soll.

Es gilt als so gut wie sicher, daß eine Semtex-Explosion den Pan-Am-Jumbo im Dezember 1988 über der schottischen Ortschaft Lockerbie zerrissen hat. Auch die Irisch-Republikanische Armee hat Semtex immer wieder verwendet. CSFR-Präsident Vaclav Havel hatte im vergangenen Jahr in London gesagt, in der Zeit der kommunistischen Herrschaft habe die Tschechoslowakei mehr als 1000 Tonnen Semtex allein nach Libyen geliefert. Seit November 1989 sei kein Plastik-sprengstoff mehr exportiert worden, hat Havel versichert.

"Mlada Fronta Dnes" schrieb, ein Firmensprecher von Syntezia Semtin habe versichert, man werde sich die Kunden genau ansehen, ehe geliefert werde.

neměl být zapomenut. Nyní záleží jen na nás, abychom nalezli dostatek pokračovatelů této prospěšné spolupráce nejen na kulturním, ale i hospodářském poli.

Soudci čekali marně

(par): Jednací místnost č. 132 Obvodního soudu pro Prahu 1 včera obklopil houf novinářů. Rovněž zalovanými byli lidé publikující v tisku - redaktor David Vondráček (Mladý svět) a čtenář Petr Mašek (Lidové noviny). Na straně žalobce jsme měli vidět zástupce Sdružení pro republiku - Republikánské strany Československa, resp. přímo PhDr. Miroslava Sládka. Místo však zůstalo prázdné a oba procesy byly odročeny na 22., resp. 29. srpna. O co šlo? Žaloba vůči Lidovým novinám postrádala konkretizaci, a tak lze upřesnit pouze to, že dr. Sládkovi se nelíbily formulace Mladého světa, kterými byl označen za »bývalého cenzora s thymolínovým úsměvem« a jeho strana byla postavena na místo »vedle slušné pravice«. Šéfredaktor MS Luboš Beniak k tomu řekl: »Pan Sládek byl na ČÚTI (Český úřad pro tisk a informace), tím pádem byl cenzorem. Pro posouzení úsměvu budeme požadovat ukázkou. O slušnosti se nedá hovořit, když s jeho svolením byl při poslední demonstraci napaden náš fotograf... Pokládám žalobu za vyslovené účelovou ve smyslu ať se o mně mluví špatně, jen když se mluví...« Podle našich informací však dr. Sládek jako nestraník organizoval na ČÚTI především tiskové konference, nikoliv že by prováděl nějaký cenzurní dohled. Ale to si soud jistě zjistí.

Dolní Bavorsko a české země

modernizaci nynějších přechodů a přípravy dalších. Mnohé obce na silničních vedoucích k přechodům chystají také výstavbu silničních objízdek kolem obce. Znovuotevření železničního přechodu Bayerisch Eisenstein/Zelesná Ruda je sice historickou událostí, ale v dálkovém železničním spojení Mnichov - Praha nepřinese žádné časové urychlení, protože prozatím jsou obě hraniční obce dosažitelné pouze lokálními vlaky. Trasa Deggenedorf - Bayerisch Eisenstein byla pro Spolkovou dráhu (DB) v posledních letech ziráťovou záležitostí, a je proto chválné, že nedošlo k jejímu uzavření, jak již o tom ředitelství Spolkové dráhy před několika lety uvažovalo.

Předseda Křesťansko-sociální unie (CSU) v Dolním Bavorsku, státní ministr Alfred Dick, poukázal na perspektivu dolnobavorsko-českých vztahů: »Pokud se výhledově susedům podaří hospodářský vývoj ve své zemi nadále rozvíjet, bude to získkem i pro východobavorské hospodářství. Z tohoto důvodu podporuje Bavorsko také rychlé zapojení CSFR do vnitřního trhu Evropských společenství.«

Historických příkladů plodných vztahů mezi českými zeměmi a Bavorskem je dost. Bavorský státní ministr a předseda Nadace Hannse Seidela Dr. Fritz Pirkl při své pracovní návštěvě na podzim minulého roku v Praze vyzdvihl postavu stavitele svatotomáškého chrámu na Malé Straně, Kryštofa Dienzenhofera, rodáka z bavorského Feilbachu. I tento velký barokní umělec, který v Čechách zdomácněl a přispěl k obnově země po třicetileté válce, by

Nevkusný Bessmertnych

»Jde o tak technické problémy, že jsme v jistém smyslu rukojmí bláznivých profesorů nebo nějakých techniků,« řekl novinářům ve Washingtonu sovětský ministr zahraničí A. Bessmertnych v souvislosti s jednáním o některých sporných otázkách, na nichž ještě závisí smlouva o snížení počtu strategických raket, nazývaná dohodou START. Jde o utajování vysílání při raketových testech, a počet hlavic některých raket a o definici nových raket. Uzavření této důležité odzbrojovací smlouvy by znamenalo, že počet amerických a sovětských jaderných raket dlouhého doletu, bombardérů a ponorek se sníží přibližně o třicet procent. A. Bessmertnych zařetoval, ale k smíchu se mu to nezdařilo. V jeho slovech se ozývá tón soudružského vtipkování na cizí účet i bohorovnost sovětských představitelů, jak si na ni navyklí za dlouhá léta. Ministrův nepovedený žert vypovídá také hodně o vztahu komunistických pohlavců k inteligenci.

Další rozvoj Dolního Bavorska síbujícím otevíření hranic s Československem. I přes negativní jevy, které tuto událost provázejí (např. zaznamenaný prudký vzrůst krádeží v obchodech pohraničních měst), převažují ty pozitivní stránky. Pracovní úřady zde zaznamenávají silný zájem zaměstnavatelů o české pracovníky, kteří si získali vesměs pověst pilných a ochotných lidí (Süddeutsche Zeitung). Reportéři této novin si dokonce povzrušili jedna starší paní na náměstí v Chamu: »Kdybychom se tak raději slednotili s Čechy...« Pro české pracovníky v Bavorsku je však důležité nechat si opatřit řádné pracovní povolení od zdejších pracovních úřadů, bez něhož nemá pracovník jistotu, že je vyplácen podle platných tarifů a pojištěn proti úrazům na pracovišti. Ilegální práce se ve Spolkové republice hodnotí jako kriminální čin s nebezpečnými důsledky jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele.

Vzhledem k perspektivnímu vývoji v CSFR přišla frakce poslanců CSU včas s návrhem na zvláštní státní podporu po-hraničních oblastí Dolního Bavorska. Má se týkat v prvé řadě infrastruktury, která zde musí být na takové úrovni, aby mohla zvládnout tak silné změny v pohraničním styku. Poslanec Spolkového sněmu Klaus Rose z Pasova připomněl v týdenníku Bayernkurier nutnost urychlené výstavby dálnice z Norimberka přes Waidhaus a Plzeň do Prahy, neboť právě tato dálnice umožní dálkové spojení Londýna a Paříže do Istanbulu bez nutnosti přechodu přes již dávno přeplněné alpské přechody. Dr. Rose poukázal ve svém článku na probíhající

Ze šumava nebyla nikdy hranicí dělicí od sebe dva navzájem odlišné světy, konstatoval Rudolf Hirt ve své knize Deutsche und Tschachen (Němci a Češi). A oprávněně, s výjimkou posledních smutných čtyřiceti let nebyla hranice mezi Čechami a Bavorskem nikdy přehradou, nýbrž mostem mezi oběma zeměmi. Na bavorské straně to platí obzvláště pro vládní okres Dolní Bavorsko (Niederbayern), který hranici příměno s Českou republikou.

Stálem Dolního Bavorska je Reznau (Regensburg), město mající vpravdě více než tisíciletou tradici bavorsko-českých styků: již kolem roku 900 se zde připravovali první misionáři k šíření křesťanství do Čech. V letech 845-973 patřily Čechy podle církevního práva k misijnímu území Reznau biskupství. Ne jinak je tomu u města Pasov (Passau), jehož činnost při šíření křesťanství šla ještě dále, protože Pasov měl celá stáletí na starostí mise na Moravě a na Slovensku. Bez misijní práce západních misionářů z Bavorska by pozdější mise Cyrila a Metoděje jistě neměla takový úspěch. Pasov zprostředkoval již tehdy šíření křesťanské kultury ve střední a východní Evropě.

Dolní Bavorsko je dodnes tou částí Bavorska, která se silně orientuje na intenzivní zemědělskou výrobu. Nejsou to osvedlené velké farmy, nýbrž tisíce malých usedlostí a státek, rozseté po celém vrchoviněm území Dolního Bavorska, které jsou charakteristickým obrazem zdejší krajiny.

Kdybych měl v několika větech říci, co si myslím o trestu smrti, opakoval bych, že jej nepovažuji za něco, čím by se nějaký stát příliš honosil nebo co by vydával za velice humaně. Současně však nemyslím, že by jeho používání v tak omezené formě jako u nás znamenalo ostudu, která by nás vylučovala ze společnosti demokraticky orientovaných národů. Bylo to prostě východisko z nouze, ultimatum refulgium, k němuž se i státy založené na těchto principech donedávna uchýlovaly nebo uchylují ve zcela výjimečných případech vůči těm, kteří představují extrémní a trvalé nebezpečí pro společnost.

Nepochybuji, že dříve či později bude trest smrti zrušen ve všech spořádaných státech, jakmile to umožní příznivá společenská atmosféra, pokrok vědy a dostatečné prostředky k jiným účinným postupům. Taková situace však u nás zdaleka nenastala, a proto sdílím dost obecný názor, že rozhodnutí o zrušení trestu smrti mohlo ještě pár let počkat ve prospěch naléhavějších problémů.

Trest smrti však není to, co by mi nedalo spát, když pomínu velice plastický sen o mé vlastní popravě před více lety. Zneklidňují mě jako jiné občany různé úkazy, které s naším tématem zdánlivě příliš nesouvisí, a tak budu chvíli hovořit jakoby »o něčem jiném«.

Týká se to faktu, že se děje než rok děje s rozumem a emocemi mnoha lidí něco neblahého, co patrně v potlačované formě existovalo již dříve a nyní se za příznivých okolností vynořilo. V komunikačních prostředcích, na veřejnosti i v zastupitelských orgánech se množí projevy a akce, které nemají nic společného s logikou ani slušností. Fakta se stavějí na hlavu, lež a polopravda se zaměňují s pravdou, intrikánie a podvodnictví nejsou důsledně usvědčování, lidé volají po sociálních jistotách, ale jen někteří jsou ochotni pro ně zvyšovat pracovní výkonnost, důležitá jednání se zdržují infantilními protesty a prestižními spory. Jak praví Shakespeare, »veliké a vážné záměry tím ohledem od směru odbočí a ztratí jméno skutků«. Asociální individua se nejvíce ohánějí osobní svobodou a demokracií, která pro ně znamená, že si každý může dělat, co chce, nadávat na každého a neuznávat žádnou autoritu.

Tak vzniká iracionální kaťkovské prostředí, ve kterém se nikdo nevyzná a občané se cítí nejistě a ohrožováni z různých stran včetně rostoucí kriminality. Jejich pokleslé sebevědomí dále snižují četní krasoduchové a populističtí politikové, kteří jim neustále sugerují jakési pocity viny, případně viny národní. Ublížili jsme kdekomu, nejvíce Slovákům, které jsme po

Nejen o absolutním trestu

léta vykořisťovali, potlačovali jsme jejich svébytnost a dokonce, jak odhalil pan Kňazko, jsme je utajovali před světem; např. tím, že jsme na slovenské zboží napoleovali Maďaři v Československu. Podobně jsme potlačovali i Moraváky a dnes není nic důležitějšího než rozdělit se na tři republiky. Velmi jsme ublížili sudetským Němcům, jejich odsun byla genocida, prostý sudetský sedláček nemohl za zločiny nacistů. Okradli jsme je a musíme se s nimi vyrovnat — pravilo několik našich politiků a předseda Landsmannschaftu dodal, že Čechům žádná opačná náhrada nepřísluší, protože jsme nebyli s Německem ve válečném stavu. Středem pozornosti jsou neustále i rasistické projevy vůči cikánům, které však mohou souviset také s jejich neúměrně vysokou kriminalitou. Zatím se ještě nikdo nezabýval otázkou, zda okolnost, že se — na rozdíl od amerických černochů — dopouštějí velmi surových vražd a loupeží skoro výhradně na tzv. bílém obyvatelstvu, není rasismem obráceným naruby...

Ublížíme i recidivistům, kteří dostávají vyšší tresty, a také ostatním odsouzeným, skoro vždycky nespravedlivě nebo nadměrně přísně trestaným a četné naše občany neodpuzeje ani užívání trestu smrti. »Zákon byl zrušen,« řekl mi jeden odsouzený ve Valdicích, »tak proč nás tady držíte a nenacpete sem komunisty, kteří nás sem dohnali.«

Dochází i k neslýchaným situacím. Představitel státu, symbolizující nejen pro nás návrat k svobodě a demokratickým tradicím, se nelíbí slovenským ani českým nacionalistům. První naň fyzicky zaútočí na demonstraci tisovců a jejich čin se vykládá jako odezva prezidentovy provokace, druhí bulákaří pod okny Hradu nebo před obklíčenou budovou televize a napadnou náměstka ministra vnitra, obojí za benevolentního přihlížení policie a zatím bez zjevné soudní odezvy. Naopak, »náš« pan Sládek, který veřejně navrhoval vhození prezidenta a vlády do Vltavy, jej zatím alespoň žaluje o miliónovou náhradu za to, že nazval jeho organizaci fašistickou.

Všechny zmíněné absurdní projevy podporují současné ovzduší iracionality, nekázně, nesnášenlivosti a agresivity a zmiňuji se o nich pouze na podporu počátečního tvrzení, že se pro zrušení absolutního trestu nevybrala nejvhodnější doba. Nemyslím, že by to byly průvodní jevy rodící se demokracie, která znamená především nevyužívanou odpovědnost za své vlastní jednání. Jestliže jsme se zrušením

trestu smrti chtěli především zadat lidskému demokratické a liberální státy, pak jsme tím v dnešní situaci pouze dali najevo, že bychom takovou společností chtěli být, anebo hůře, tváříme se, jako bychom jí už byli.

Případá mi nesprávné tvrdit, že veřejné mínění sice nelze v dané otázce ignorovat, avšak s ohledem na jeho snadnou manipulovatelnost a iracionalitu z něj nelze ani vycházet. Prý je žádoucí na veřejnost cílevědomě a systematicky působit a včas ji připravovat na legislativní změny. — Právě to však považuji za manipulaci veřejným míněním, při níž se veřejnost snižuje na tupý dav, který je třeba vychovávat, aby akceptoval to, o co nestojí. Správnější asi bude hovořit o potřebě zjišťování důvodů veřejného mínění a o vědeckém zkoumání dopadů nových zákonných úprav.

K úvahám o chystaných alternativních řešeních bych řekl jen tolik, že si i při našich skrovných poměrech můžeme dovolit zříditi zvláštní oddělení či ústavy pro zatím celkem nevelký počet dlouhodobě nebo doživotně odsouzených a pokusit se uplatnit tam moderní principy výchovy, léčby i výzkumu. Nemělo by to ovšem dopadnout tak, aby si občané kladli otázku, jaký mají smysl nákladné investice do těchto vězeňských zařízení a detenčních ústavů, když tam nevládnou ani základní disciplína, a když už neplní ani dříve převažující zstrašující funkci, o výchově nemluvě, nebo aby namítali, že stát udělal poměrně dost pro nápravu skutečných klůvd a neutěšených vězeňských poměrů, ale nic pro zajištění bezpečnosti občanů a konečně ani odsouzených mezi sebou. Úspěch či neúspěch alternativních opatření bude zase mj. závislý na dobové atmosféře, která se ve zkarikované podobě odráží i v nápravných ústavech.

I když se považují spíše za perspektivního abolitionistu (zastávce zrušení trestu smrti), domnívám se, že se v naší nestabilní, zneuotizované společnosti neprojevily v zásadě dobře míněné akce, jako byla rozsáhlá, ale nepřipravená amnestie či předčasné zrušení trestu smrti, jako stabilizující nebo humanizující prvek.

Prof. MUDr. VLADIMÍR ŠTUDENT, DrSc.,
psychiatrická klinika 1. LF UK
(Z vystoupení na semináři o výjimečném trestu, který se konal v Praze 20. 6. 1991.)

SPOLUZÁR VYDAVATELE.

Chaos an den CSFR-Grenzen

Anwohner an Übergang zu Deutschland blockierten Europastraße

Prag, 17. Juli. Bei den Anwohnern der wichtigsten CSFR-Grenzstationen wächst der Unmut über die ständig steigende Verkehrsbelastung ihrer Orte insbesondere durch Lastwagen. Prager Tageszeitungen berichteten am Mittwoch, vor dem Grenzübergang Rozvadov-Waidhaus hätten am Vortag Wald- und Landarbeiter auf tschechischer Seite mit Traktoren stundenlang die Europastraße 50 blockiert, um gegen Krach und Abgas-Gestank zu protestieren. Sie liebten nur Autos auf dem Weg nach Deutschland passieren. Die Lkw stauten sich auf 20 Kilometer Länge, für den übrigen Verkehr stand nur ein Fahrstreifen der zweiseitigen Europastraße zur Verfügung.

Auch die Bürger von Dubi unterhalb des sächsisch-nordböhmischen Grenzübergangs Zinnwald/Cinovec drohen mit Blockaden, wenn Prag nichts gegen den

ständig steigenden Lastwagenverkehr in ihrer Ortschaft unternimmt. In Dubi, das am Ende einer Gefällstrecke am Fuße des Erzgebirges liegt, haben innerhalb weniger Wochen bereits drei ausländische Lkw-Lenker die Gewalt über ihre Fahrzeuge verloren. Vor der Grenze in Richtung Zinnwald stauen sich seit Monaten die Lastzüge häufig ebenso kilometerweit in die CSFR zurück wie bei Rozvadov und am Grenzübergang Folmava/Furth im Wald, wo die Lkw-Fahrer in Spitzenzeiten über zehn Stunden auf eine Abfertigung warten. Am Übergang Pomezí nad Ohří/Schirnding betrug die Wartezeit für Lkw am Mittwoch zwölf Stunden.

Laut Statistik überquerten in Waidhaus 1989 rund 11 000 Lkw die Grenze. Allein im Oktober 1990 waren es dann 16 299 Lkw. Im August 1989 wurden 50 000 Personenautos abgefertigt, ein Jahr spä-

ter 900 000. Vor Weihnachten 1990 wurden an einem Tag 700 Reisebusse gezählt. Nach Darstellung tschechischer Stellen stauen sich die Lastwagen, da sie auf deutscher Seite nicht rund um die Uhr abgefertigt werden. Dazu kommt, daß viele ungarische, griechische und türkische Lkw-Chauffeure nach Deutschland lieber die zeitlich aufwendigere Route durch die CSFR wählen, weil die Fahrt durch Österreich teurer ist und die Umweltbestimmungen strenger sind.

S KOŇSKÝMI PŮTAKY BY BYLY ŽEŠTĚ
DĚTÍ, PŮTÍŠŤ, HEUSTELLE, HAFFERSTELLE, ALZ I EXPORT KOBLIZEK...

Nikotin-Pflaster nicht ungefährlich

Düsseldorf — Die NRW-Verbraucherzentrale warnt vor sogenannten Nikotin-Pflastern, mit denen sich Raucher den blauen Dunst abgewöhnen können — ungewisser Erfolg und Nebenwirkungen wie Kopfschmerzen, Schwindel, Schlafstörungen, Angst, erhöhte Herzfrequenz, Schweißausbrüche, Allergien.

OSUDY JEDNÉ SOCHY

Osud sochy i země se jmenoval náš nedávný článek o pomníku T. G. Masaryka v Užhorodě. Když jsme jej otiskli, ozvalo se několik čtenářů a doplnili nové údaje, které odhalují, co se s pomníkem skutečně stalo. A potvrzují i myšlenku, že jeho osudy jsou vlastně totožné s tragickými dějinami našich národů v posledních padesáti letech.

Pomník T. G. Masaryka v nadživotní velikosti — bronzový a vysoký téměř čtyři metry — byl postaven v Užhorodě na Podkarpatské Rusi k desátému výročí Československé republiky v roce 1928 na Masarykově náměstí blízko řeky Už. Vytvořila jej místní sochařka Jelena Mandličová-Sinajlová a bylo to vskutku pozoruhodné dílo. Socha stála na svém místě až do doby, kdy Podkarpatskou Rus obsadila maďarská vojska. Patrně do listopadu roku 1938; tehdy o osudu této země i Slovenska jednali ve Vídni a rozhodli z vůle Hitlera, že Užhorod a část jižní Podkarpatské Rusi připadne Maďarsku. Zde náš původní článek musíme doplnit. Podle všeho odstranili okupanti pomník již v listopadu 1938 a nikoliv až v březnu 1939, kdy obsadili celou podkarpatskou zem.

A tak se rozvinul tento tragický příběh:

1. Maďaři odvezli Masarykovu sochu do obce Michalovce ležící na území Slovenska a uložili ji v kasárnách.

2. Vydržela tam až do roku 1944, kdy ji ustupující nacisté vyzvedli a převezli do německého města Pasov.

3. V roce 1945 našli pomník Američané a o rok později jej poslali do Bratislavy. (Proč právě do tohoto města, nevíme. Snad využili loďní dopravy po Dunaji.)

4. Do dalšího děje vstupuje v tu dobu moravské město Hranice, kde, jak zaznamenal místní kronikář Ludvík Novotný, chtěli odhalit sochu prvního prezidenta již 28. října 1938. Události po mnichovské konferenci to však znemožnily. Sochu původně připravenou pro Hranice nacisté v době protektorátu odvezli neznámo kam.

V roce 1947 náš rozhlas vysílal zprávu, že v bratislavském přístavu leží dvě sochy T. G. Masaryka. Hraničtí se dali hned do pátrání, zda to není i jejich původní pomník. Zjistili, že hranický pomník se někde ztratil, a proto požádali, zda by náhradou za něj mohli pro své město dostat velikou sochu J. Mandličové. Potvrdilo se, že jeden z pomníků v bratislavském přístavu je onen původní z Užhorodu. Tam se však již nemohl vrátit, protože město drželi noví okupanti, kteří v rozporu s mezinárodním právem obsadili po Maďarech Podkarpatskou Rus. Měla svou strategickou polohou ve střední Evropě sloužit stalinským imperiálním plánům.

5. Pomník převezli do Hranic a 9. května 1948 tu spojili dny osvobození s odhalením pomníku, který stál původně deset let v Užhorodě. Hned poté začali někteří místní komunisté kritizovat vedení města, že o takový pomník usilovalo. V roce 1950, ke stému výročí Masarykova narození, zahájila komunistická strana kampaň proti »masarykismu« známým školitelským a direktivním projevem Václava Kopeckého. Přesto

však pomník v Hranicích vydržel až do 24. dubna 1963, kdy se k němu v časných ranních hodinách připlížila skupina lidí organizovaná hranickou bezpečností a komunistickou stranou a sochu odstranila. Rozkaz zněl: odvézt sochu z Hranic a roztavit!

6. I pod svícem bývá tma, a tak se podařilo vlastencům, jejichž jména dosud neznáme, pomník zachránit a schovat kdesi v nedalekém Tovačově. Zůstal tam ukryt až do roku 1968. (Kdyby o tom něco bližšího věděla paní dr. Blanka Pironová z Ostravy, která se o osud pomníku nedávno zajímala, byli bychom jí za to vděční.)

7. Po lednu 1968 se mohlo konečně vyjít s pravdou ven. Když se Hraničtí dověděli, že je pomník před likvidátory schován v Tovačově, chtěli, aby byl opět vztyčen na stejném místě. Stalo se to již 22. dubna 1968, kdy sem sochu přivezli a instalovali. Odhalili ji pak při slavnosti přesně na den po dvaceti letech — 9. května 1968. Filozof prof. J. L. Fischer tu hovořil o Masarykově díle a končil svou řeč přáním, aby se socha nemusela odhalovat potřetí. (Měl ovšem správně říci, že vlastně počtvrté. Poprvé v Užhorodě v roce 1928, pak v Hranicích v roce 1948 a potřetí v roce 1968. Vždy znovu po dvaceti letech.) Fischerova naděje — a nejen jeho — se bohužel nesplnila. Následuje tragický konec československé svobody a s ní i konec Masarykovy sochy.

8. V roce 1974 přikázal okresní sekretariát KSČ v Přerově (kdo v něm tenkrát byl?), aby v celém okrese odstranili pomníky a busty T. G. Masaryka a uložili je v depozitářích. Místo nich se stavěly pomníky díky Sovětskému svazu. A tak například i na náměstí v Hranicích stojí, jak nedávno sdělila I. Pironová, socha rudoarmejce, kterého vítá dítě a podává mu květy. Přesně na místě někdejší sochy T. G. Masaryka.

9. Okresnímu tajemníkovi (nebo někomu dalšímu shora?) však nestačilo umístit odstraněné pomníky ve sklepech muzeí. Dal příkaz, aby všechny stržené sochy včetně krásného užhorodského pomníku J. Mandličové byly roztaveny v Přerovských strojírnách. (Kdo je tam tenkrát zlikvidoval?) Pomník tedy nezničili ani Maďaři, ani nacisté, ani válečné události, ale až komunisté v sedmdesátých letech, když jejich moc upevnily sovětské tanky.

Komunistický režim si vystavil nejednou vysvědčení o svém barbarství a nekulturnosti. To jsou i případy Masarykových pomníků. Nezní z toho všeho i výzva, abychom tyto pomníky znovu odhalili? A především onen v Užhorodě, kde loni jako v historickém paradoxu postavili na někdejší Masarykově náměstí — nyní náměstí Sjednocení — sochu maďarského básníka Petöfiho, při čemž si podal ruce oficiální představitelé Maďarska a Ukrajiny.

Pravda vítězí, říkal T. G. Masaryk, ale musí se jí občas pomoci, dodával. Neplatí to i pro případ, který jsme popsali?

Wer blinkt, muß auch abbliegen
 Berlin - Wer auf einer Vorfahrtsstraße blinkt, muß auch abbliegen. Wenn der Autofahrer aber weiterfährt und es deswegen knallt, muß er zumindest für einen Teil des Schadens aufkommen. (Kammergericht Berlin, Az.: 12 U 464/88).

Das Wetter (♀)

me WIESBADEN, 17. Juli. Zur Revision des Namenskatalogs für Hoch- und Tiefdruckgebiete hat die stellvertretende hessische SPD-Fraktionsvorsitzende Veronika Kiekheben-Schmidt-Winterstein „alle deutschen Meteorologinnen und Meteorologen“ aufgefordert. Die Kennzeichnung aller ausgeprägten Hochs mit männlichen Namen und aller ausgeprägten Tiefs mit weiblichen passe nicht mehr in eine Zeit, in der sich auch der Gesetzgeber bemühe, „geschlechtsgerechtere Formulierungen“ zu finden, sagte Frau Kiekheben-Schmidt-Winterstein am Mittwoch in Wiesbaden. Auch Wetternachrichten wie „Fiese Johanna stoppte den schönen Norbert“ prägen auf Dauer.

Die SPD-Politikerin regte einen Ideenwettbewerb „zur Findung moderner Namen für Hochs und Tiefs“ an. Wenn dies nicht gelinge, heißt es in ihrer Presseerklärung, „solle zumindest der Namenskatalog quotiert werden“.

QUOTIEREN = VYZHODNOUT

Arbeitsmarkt-Prognose 1992 der OECD

Arbeitslosenquoten in %

Italien 11,2 %

Frankreich 9,7

Großbritannien 9,6

Niederlande 6,4

USA 6,3

Deutschland* 5,1

Österr. 3,8

3,6 Schweden

2,3 Japan

1,2 Schweiz

*alte Bundesländer

INDEX
FUNK
5035

Note Sechs für Ostdeutsche

BERLIN, 18. Juli (dpa). Auch Schüler in Ostdeutschland müssen künftig die Note Sechs („ungenügend“) fürchten: Mit Beginn des neuen Schuljahres wird eine Zensurenkala von eins bis sechs das bisherige Spektrum von eins bis fünf ablösen, teilten die Kultusministerien jetzt mit. Auch in Berlin gelten dann einheitliche Kriterien. Von Zensuren verschont bleiben dann auch die ABC-Schützen im Osten. Ihre Leistungen werden in den ersten beiden Schuljahren — wie im Westen — von den Lehrern nur mündlich eingeschätzt.

PROČ NE HNĚD TUCBT? NEKDY RY ANI TO NEPTAČILO!

Notaufnahme mit Garantie

DETROIT, 18. Juli (AFP). Wegen erheblicher Finanzprobleme hat ein Detroitter Krankenhaus zu den Methoden der Piza-Schnelldienste in den USA gegriffen. Wer in die Notaufnahme von „Doctors Hospital“ gebracht wird, soll garantiert innerhalb von 20 Minuten ärztlich versorgt werden. Geschieht dies nicht, wird der Patient anschließend umsonst behandelt. Seit Beginn der Werbung mit diesem Service in den örtlichen Rundfunkanstalten am 24. Juni ist die Zahl der eingeleiteten Notfälle um 30 Prozent gestiegen.

Rüsselsheim - Opel hat in Deutschland im ersten Halbjahr 435 000 Autos verkauft - eine Steigerung von 62 Prozent. Absoluter Rekord.

Slowenien muß gerettet werden

Der Schriftsteller Milan Kundera, geborener Tscheche und heute französischer Staatsbürger, ist einer der unterschiedlichsten Verfechter des Mitteleuropa-Gedankens. In diesem Zusammenhang ist seine Erklärung zu sehen, die er nach dem Ausbruch des kriegerischen Konflikts in Jugoslawien schrieb. Er hat sie der FR, nach einer gekürzten Fassung in „Le Monde“, in einer von ihm autorisierten Fassung zur Verfügung gestellt. Die Übersetzung besorgte Uli Aumüller. fr

Mit großer Sorge habe ich heute nacht die Botschaft meiner slowenischen Freunde gelesen, die im friedlichen Ljubljana, plötzlich von einer Armee umzingelt, die Welt um Beistand anrufen. Ich weiß nicht, was in den kommenden Stunden und Wochen geschehen wird, aber ich weiß, daß dieses so schöne, so kleine Land unsere ganze Solidarität verdient. Vor langer Zeit habe ich seine Geschichte, seine Malerei, seine Literatur studiert und verstehe deshalb die Betroffenheit der Slowenen angesichts der Gleichgültigkeit der öffentlichen Meinung Europas ihnen gegenüber, einer auf Ignoranz beruhenden Gleichgültigkeit.

Ich höre, daß im Zusammenhang mit ihnen von der „Gefahr der Balkanisierung“ die Rede ist. Doch was hat Slowenien mit dem Balkan gemeinsam? Es ist ein westliches Land, unmittelbar neben Italien (Triest ist eine großenteils slowenische Stadt; James Joyce konnte ein Lied davon singen), ein katholisches Land (mit einem reformatorischen Experiment), das lange zum österreichisch-ungarischen Kaiserreich gehörte, das Land, in dem die Idee von Mitteleuropa (das geographisch dort aufhört, wo die russische Welt und die des Balkans anfangen) lebendiger ist als anderswo.

Ich höre, daß von den „alten Schreckgespenstern des Nationalismus“ die Rede ist. Im Laufe dieses Jahrhunderts sind mehrere europäische Nationen unabhängig geworden: die Norweger, Iren, Polen, Ungarn, Rumänen, ferner, für kurze Zeit, die Litauer, Esten und Letten sowie die Isländer. Der Wille der totalitären Imperien zur Gleichschaltung hat alles getan, um sie zu beseitigen; dennoch machen sie heute die schöne Vielfalt Europas aus, das ohne sie nicht mehr denkbar ist.

Milan Kundera

Eben diesen Prozeß der nationalen Renaissance haben die Slowenen und Kroaten erlebt: der Staat Jugoslawien, nach 1918 als Föderation entstanden, die in einem einzigen Ganzen ein Stück Osteuropa (Serbien) und ein Stück Westeuropa (Kroatien und Slowenien) vereinte, stellte das Zwischenstadium in diesem Prozeß dar, der heute nur seine natürliche Vollendung erreicht.

Der Patriotismus der Slowenen berührt mich deshalb persönlich, weil er von jeher nicht auf einer Armee oder auf einer politischen Partei basierte, sondern auf der Kultur, insbesondere auf der Literatur. Ihre größte nationale Gestalt ist weder ein Krieger noch ein Priester, sondern France Preseren, der große romantische Dichter der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Der Wunsch der Slowenen nach Unabhängigkeit beruht heute nicht auf einem verschärften Provinzialismus, sondern auf dem Wunsch nach dem Westen, dem Wunsch nach Europa, in das sie eintreten wollen wie eine erwachsene Nation unter anderen.

Bei der Konferenz in München

nannte Chamberlain, um die Kapitulation zu rechtfertigen, die Tschechoslowakei ein „unbekanntes und fernes Land“. Diese verächtlichen Worte sind für die Tschechen eine unvergessliche Kränkung, die nach dem Krieg die Ursache ihres Mißtrauens gegenüber dem Westen war und dazu beigetragen hat, ihre prosowjetische Sympathie zu fördern. Wir sollten uns vor solchen Kränkungen in acht nehmen. In Ignoranz steckt Arroganz. Man ist kein Europäer, wenn man die anderen europäischen Nationen nicht kennen, respektieren und schützen will, mögen sie auch so klein und wehrlos sein wie die Isländer, die Dänen oder die Slowenen.

Wäre die Situation weniger dramatisch, würde ich sagen (ich sage es übrigens seit Jahren vergebens): Fahren Sie nach Jugoslawien, sprechen Sie mit seinen Intellektuellen, lernen Sie diese widersprüchliche, schwierige und aufschlußreiche Welt kennen! Leider kann ich Ihnen beim Lesen des nächtlichen Appells meiner Freunde nur sagen: Tun Sie alles, um Slowenien zu retten.

Niete der Nation
Krefeld - Der Realchüler Sebastian H. (16) ist der wohl schlechteste Schüler der Reipublik. Er bekam gestern sein Zeugnis: einmal die Note 6 in seinem stärksten Fach, „Geschichte“, schaffte er eine 5.

rende Sozialdemokraten wie der spätere Verteidigungsminister Georg Leber hätten Guillaume den Weg von Frankfurt nach Bonn eröffnet. Der durch die Guillaume-Affäre ausgelöste Rücktritt Brandts habe „völlig im Widerspruch zu unserer damaligen Orientierung gestanden“, schrieb Wolf.

Günter Guillaume in die nächste Umgebung des damaligen Bundeskanzlers Willy Brandt als Panne beschrieben. In einem in der Wochenzeitung „Freitag“ veröffentlichten Auszug aus seinen Erinnerungen heißt es, dies sei keine planmäßige Aktion gewesen.
Nicht seine Organisation, sondern führen

Frankfurt bleibt deutsche Stadt mit höchstem Ausländeranteil

Der Anteil nicht-deutscher Bürgerinnen und Bürger an der Frankfurter Bevölkerung hat von Anfang des vergangenen Jahres zum 1. Januar dieses Jahres um 1,1 Prozentpunkte oder 8658 Personen zugenommen und lag zum 1. Januar 1991 bei 23,7 Prozent. Das sind umgerechnet rund 150 300 ausländische Männer, Frauen und Kinder.

Nach einer Erhebung des Amtes für Statistik, Wahlen und Einwohnerwesen kamen im vergangenen Jahr 6891 Menschen mit ausländischem Paß nach Frankfurt. Gleichzeitig wurden 1986 Babys nicht-deutscher Eltern in den Kliniken der Stadt geboren, 219 Ausländerinnen und Ausländer starben.

Die größte Gruppe der Menschen mit fremdem Paß stellen die Türken mit 30 700 Männer und Frauen. An zweiter Stelle stehen die Jugoslawen: 27 100.

Die Erhebung der Amtes führt außerdem 15 900 Italiener, 8100 Griechen, 7800 Marokkaner und 6800 Spanier auf. Als einzige Bevölkerungsgruppe, die im Untersuchungszeitraum nicht gewachsen ist, weist das Zahlenwerk die Spanier aus. Bei Ausländern, die nicht aus den ehemaligen Anwerbeländern kommen, fallen besonders die Polen mit 5900 Personen, die Iraner mit 3900 Männern, Frauen und Kindern und die Bürgerinnen und Bürger aus den Vereinigten Staaten mit 3600 Personen ins Gewicht, wobei die Paßinhaber aus den USA nach Informationen der Statistiker nicht zu den Stationierungstreitkräften zählen.

Mit über 150 000 Bürgerinnen und Bürgern aus dem Ausland nimmt Frankfurt bundesweit den vordersten Platz ein. München hatte zu Beginn des vergange-

nen Jahres einen Ausländeranteil von etwa 16 Prozent, in Köln hatte jeder Siebte einen nicht-deutschen Paß und in Essen lag der Ausländeranteil bei sieben Prozent.

Aufgespießt

„Der Bericht umfaßt 100 Seiten. Sie werden doch nicht erwarten, daß ich nur eine einzige davon gelesen habe.“

Der Bonner Regierungssprecher Dieter Vogel auf die Frage, was in dem Bericht über „Private Finanzierung öffentlicher Infrastrukturmaßnahmen“ steht, den die Bundesregierung am Donnerstag zustimmend zur Kenntnis nahm.

„Guillaume-Affäre war Panne“

BONN, 18. Juli (AFP). Der Chef des ehemaligen DDR-Nachrichtendienstes Markus Wolf hat die Platzierung des als „Kanzlerspion“ bekannt gewordenen

Pro Postanweisung 20 Mark

Barauszahlung durch den Briefträger nun doppelt so teuer

Postgrosdienst nicht angeschlossen sind, muß der eingezahlte Betrag vom Briefträger zum Empfänger gebracht werden. „Jede Überweisung müssen wir manuell bearbeiten, umrechnen und auf entsprechende Formulare umschreiben“, erklärt Ebert. Die Folge: „Der Postanweisungsdienst hat das höchste Defizit aller Sparten der Postbank.“

weisen will, staunt sie nicht schlecht. Statt der bislang erhobenen zehn Mark verlangt die Postbank jetzt 20 Mark für jede Überweisung ins Ausland. „Das ist ein Räuberakt“, ärgert sich die Frau, „von diesen 40 Mark muß ich mindestens vier Tage leben.“

für die beiden Familien. „Im Winter schicke ich mehr“, erzählt die Rentnerin, „damit sich die Verwandten Brennstoff und Kartoffeln kaufen können.“

Den Service der Postbank hat Dragica D. bis Anfang des Monats mit zehn Mark Gebühr je Überweisung bezahlt. Noch vor zwei Jahren hatte die Frau aus Bornheim für die gleiche Leistung je fünf Mark bezahlt und deshalb gern die zwei Mark zusätzlich für den Expressdienst hingelegt. „Nachdem das teurer geworden ist, habe ich mir den Schnelldienst gespart“, sagt die Rentnerin, die auf die Mark achten muß.

Als Dragica D. Anfang Juli Geld über BANKY BEPAVU ZE APOBAT A 3 1 266M!!

FR-Leserin Dragica D. empfindet er, die Beträge zu sammeln und viertel- oder halbjährlich zu überweisen. Den die Gebühr bleibt bis zu einem Betrag von 500 Mark gleich. In der Versendung eines Verrechnungsschecks sieht Ebert keine Alternative. Da „entstehen horrenden Summen“.

Die Rentnerin aus Bornheim verläßt sich lieber auf Bekannte, die gelegentlich ins Heimatland reisen. Denen will sie dann Bares für ihre Verwandten in die Hand geben.

Edith Cresson hat schon wieder zugeschlagen. Nachdem die französische Premierministerin erst kürzlich mit Äußerungen über Homosexualität von Amerikanern, Engländern und Deutschen Aufsehen erregt hatte, hat sie sich jetzt erneut mit Erkenntnissen zum Thema zu Wort gemeldet. Diesmal kann sich die Dame mit dem losen Mundwerk allerdings nicht damit herausreden, daß sie böswillig mit Auszügen aus einem Interview vorgeführt wurde, das sie vor vier Jahren in einem ganz anderen Zusammenhang gegeben hatte. Sie hätte die Gelegenheit gehabt, ihr damaliges Geschwätz mit ein paar eleganten Freundlichkeiten vergessen zu machen. Statt dessen erfahren wir nun, daß die Homosexualität eher in der angelsächsischen Tradition als in der lateinischen liege und daß sie die Japaner, die sie zuvor als „Ratten“ verächtlich machte, jetzt als

„A POZNATKA: „Schwulenhochzeit“ in Kassel geplant ... A MADAME SICE NOC MLUVI, ALB MA' PRAVDU!

den - stellt das Forscherteam unter der Leitung von Professor Hans Hofmeister fest. Jetzt soll der neu entdeckte Schutzeffekt durch weitere Untersuchungen genauer erforscht werden.

Frau Cresson legt noch nach

Von ameisenhaften Japanern und englischer Homosexualität

PARIS, 17. Juli (AFP/dpa/Reuter). Die französische Regierungschefin Edith Cresson, die bereits mit Äußerungen über Japaner und Erklärungen über angeblich bei britischen Männern verbreitete Homosexualität Schlagzeilen machte, hat ihre Ansichten gegenüber dem US-Fernseher ABC bekräftigt. Die Japaner „arbeiten wie Ameisen“, sagte sie in dem am Dienstag in Paris auszugsweise veröffentlichten Interview, das am heutigen Donnerstag ausgestrahlt werden soll.

„Die Japaner“ hätten die Ambition, Europa wirtschaftlich zu erobern, wie ein Jäger, der einem Stück Wild auf der Spur sei. „Wir wollen nicht so leben, das heißt in engen Wohnungen und mit zwei Stunden Fahrzeit zum Arbeitsplatz. Wir wollen unsere Sozialversicherung und unsere Ferien behalten und wie menschliche Wesen leben, so wie wir immer gelebt haben“, beteuerte sie.

Frau Cresson, die vor einem Monat die Briten mit der Erklärung vor den Kopf gestoßen hatte, ein Viertel der britischen Männer sei homosexuell, hielt an dieser Ansicht fest. Es sei eine „zivilisatorische

Tatsache“, daß Homosexualität im angelsächsischen Raum verbreiteter sei als im romanischen, sagte sie. „Das ist in Büchern und in der Geschichte nachzulesen.“ Es sei befremdend, wenn ein Mann sich nicht für Frauen interessiere, doch wolle sie dies moralisch nicht beurteilen.

Tolerant zeigte sich die Premierministerin in Bezug auf Seitensprünge. Sie schockierten heutzutage kaum noch jemanden. In den USA seien diese Dinge zwar tabu, aber es gebe sie dennoch. Als Beispiel wies sie auf John F. Kennedy hin, der trotzdem „ein guter Präsident“ gewesen sei: „Die Aufgabe eines Präsidenten ist es, ein guter Präsident zu sein. Alles andere ist völlig nebensächlich.“

Über die Männer im allgemeinen meinte Frau Cresson, sie seien - außer im Privatleben - überall entbehrlich.

Der französische Staatschef François Mitterrand hatte am Sonntag die „klare Sprache“ der Regierungschefin gelobt. „Es stimmt, daß Frau Cresson stört. Viele Leute sind dagegen. Ich bin dafür.“

.. A KOMENTAR K TOMU: ↓

Vulgär

Edith Cresson hat schon wieder zugeschlagen. Nachdem die französische Premierministerin erst kürzlich mit Äußerungen über Homosexualität von Amerikanern, Engländern und Deutschen Aufsehen erregt hatte, hat sie sich jetzt erneut mit Erkenntnissen zum Thema zu Wort gemeldet. Diesmal kann sich die Dame mit dem losen Mundwerk allerdings nicht damit herausreden, daß sie böswillig mit Auszügen aus einem Interview vorgeführt wurde, das sie vor vier Jahren in einem ganz anderen Zusammenhang gegeben hatte. Sie hätte die Gelegenheit gehabt, ihr damaliges Geschwätz mit ein paar eleganten Freundlichkeiten vergessen zu machen. Statt dessen erfahren wir nun, daß die Homosexualität eher in der angelsächsischen Tradition als in der lateinischen liege und daß sie die Japaner, die sie zuvor als „Ratten“ verächtlich machte, jetzt als

„Ameisen“ bedauert, denen sie den Respekt als „menschliche Wesen“ versagt.

Präsident Mitterrand verteidigte die ungeschminkte Ausdrucksweise der Regierungschefin als „lebendige Sprache“, die das Volk gern habe. Aber so vulgär, wie Cresson sich zu äußern beliebt, sind die Franzosen bei weitem nicht.

Das 40minütige Gespräch mit dem amerikanischen Fernsehsender ABC, das am 4. Juli aufgezeichnet und zwei Wochen später ausgestrahlt wurde, drehte sich um Europa, die Automobilindustrie, die Verteidigung und die Beziehungen zwischen den USA und Frankreich. Doch wenn daraus nur das zitiert wird, was Edith Cresson zur Sexualität der Angelsachsen und der Arbeitswut der Japaner zu sagen hat, so zeigt dies, wie wenig die Regierungschefin noch mit dem beachtet wird, wofür sie in dieses Amt eigentlich berufen wurde.

.. A POZNATKA:

„Schwulenhochzeit“ in Kassel geplant ... A MADAME SICE NOC MLUVI, ALB MA' PRAVDU!

Bei Benutzung einiger Lampen, Toaster und Heizgeräte besteht Lebensgefahr

Das Hamburger Amt für Arbeitsschutz hat am Mittwoch vor dem Gebrauch von 13 Elektroartikeln gewarnt. Die Lampen, Heizgeräte und anderen Produkte hätten erhebliche Sicherheitsmängel. „Bei Benutzung besteht Lebensgefahr durch Stromschlag“, heißt es in der Warnung. Als schadhafte Produkte nannte die Behörde:

- Roc, Modell C 42;
- Halogenleuchten Marke Perel, Modell Ref 525.0 und Marke Kontakt, Modell Futura;
- Infrarotheizgeräte der Marken De-longhi (1200 Watt) und Crown (1500 Watt) aus Italien;
- Toaster Tosta Pane (500 Watt) aus Italien;
- Halogenlampen der Modelle TR 2020, Alvi 215 und Biem 208;
- Heizdecke Modell Wipasani;
- Babyflaschenwärmer Modell ABC 381;
- Heizlüfter Holmes Air, HFH 201.

- Tischlampe Greilichting (dreiarmig) und Phililamp (mit Trafo) aus Taiwan und China;
- Haartrockner der Marken Memex (1600 Watt), Vepila (1000 Watt) und Compact pro (1000 Watt) aus Hongkong und China;
- Spannungsadapter Modis, Alpha Elettronica, Elix und Superstar aus Italien und Hongkong;
- Tischlampe Roc, Modell Touch Lamp;
- Deckenlampe mit Ventilator, Marke

Nach Angaben der Behörde beruht die Warnung auf einem Schnellinformationssystem der Europäischen Gemeinschaft. Dabei werden in einem EG-Land festgestellte Produktfehler in kürzester Zeit über die EG-Kommission und das Bundesinnenministerium an die zuständigen Landesbehörden weitergemeldet.

A CO NEM. ELEKTRO - TÜV?

Hypertonie

Wein senkt den Blutdruck

Wer unter erhöhtem Blutdruck leidet, dem hat der Arzt Alkohol verboten. Doch jetzt entdeckten Forscher des Bundesgesundheitsamtes: Nur Bier und hochprozentige Spirituosen erhöhen den Blutdruck. Dagegen wirkt dermäßige Genuß von Wein oder Sekt blutdrucksenkend. Man kann damit sogar einer chronischen Blutdruckerhöhung vorbeugen. Dieser Schutzeffekt sei bei den bisherigen Untersuchungen übersehen worden.

den - stellt das Forscherteam unter der Leitung von Professor Hans Hofmeister fest. Jetzt soll der neu entdeckte Schutzeffekt durch weitere Untersuchungen genauer erforscht werden.

Dragica D. denkt dieser Tage oft an ihre Familie im Krisenherd Jugoslawien: Der Neffe der Rentnerin wohnt mit Frau und zwei Kindern in der slowenischen Hauptstadt Ljubljana, der Bruder lebt mit Frau und Mutter im serbischen Belgrad. Weil die beiden Familien nicht auf Rosen gebettet sind und die hohe Inflation seit Jahren den Dinar zunehmend entwertet, hilft Dragica D. ihren Verwandten nach Möglichkeit: Einmal im Monat geht die 62jährige zum Postamt in der Saalburgallee und überweist je 100 Mark Unterstützung

VSTOUPÍ ZEMĚ do společenství galaktických civilizací?

Nataše Barinová a Rablině Belijevová, které žijí v malé osadě v blízkosti Nalčiku na severním Kavkaze, se stala takřka identická příhoda. Když večer vyšly na dvorek nadýchat se čerstvého vzduchu, začala se na ně za našeptávání neznámého hlasu spouštět světélkující síť a zdvíhat je do výše. Obě se zachovaly stejně — nehledíce na výzvy ke klidu, které jim zněly v hlavě, začaly ječet, přivolaaly lidi a síť se vzdálila. Nataša se jí prý nicméně dotkla, spálila si dva prsty a ruka se jí ještě drabnou chvíli třásla. Nad vesnicí se pokaždé objevovaly intenzivní proudy světla. Přímo do obýváku přišli pak »ufoni« za učitelkou Jelenou Nikolajevovou. Z balkónu jí dávala pokyny »podivná, člověku podobná bytost s ohromnými očima«. Učitelka se jí plně podřídila, zodpověděla všechny dotazy a bytost pak odletěla v malém předmětu, který vypadal jako letadlo bez křídel...

Prostě od onoho památného dne v roce 1947, kdy Američan Karel Arnold spatřil při letu svým letadlem na obloze podivné předměty, později označené jako UFO — neidentifikované létající předměty — talířový boom trvá s menšími či většími přestávkami dodnes. Tajemné balóny, talíře, basketbalové míče a další nejrůznější kulaté, ploché a hranaté předměty se objevily nad San Franciskem, byly viděny nad Vídní, Londýnem i Káhirou, pronásledovala je vojenská letadla a našli se mnozí, kteří přísahali, že s vesmírnými bytostmi navázali kontakt. Někteří lidé prý viděli malé zelené mužíky s hrůškovitou hlavou, jiní zase talíře »zalidňovali« urostlými atlenty vysokými přes tři metry.

Psychologicky se houževnatost mýtu o »létajících talířích« mimozemského původu vysvětluje vírou člověka v něco tajuplného, záhadného. Tato víra existovala od starověku a bude zřejmě existovat i v budoucnu. Zmizeli talíře, pravděpodobně se objeví něco jiného.

Je charakteristické, že po změnách, k nimž došlo ve státech střední a východní Evropy, se objevují podrobné informace o UFO i v těchto zemích; dříve bylo toto téma tabu. Například (alespoň podle toho, jak v poslední době píše sovětský tisk) mají létající talíře na obloze největší země naší planety doslova konjunkturu. »Ufoni« údajně navštěvovali nejrůznější místa SSSR často i v minulosti, jen se prý o tom nemohlo tehdy tolik psát.

Zhruba před rokem se v okolí Ladožského jezera, přibližně kilometr nad zemí, vznesl konvoj asi dvaceti létajících talířů. Leningradané sledovali neobvyklý jev asi třicet minut, než předměty zmizely za obzorem. Nebeská tělesa přitom svým vzhledem odpovídala mnohým popisům korábů mimozemských civilizací, jež se v souvislosti s lety UFO objevují. Talíře se otáčely kolem své osy a lidé přesně rozeznávali kulatá okénka...

CO VIDĚL ANATOLIJ

A co říci k příběhu, o němž se veřejnost dověděla poměrně nedávno? Dne 21. července 1975 se Anatolij M., osmnáctiletý malíř-amatér, vydal na kraj lesa poblíže Moskvy, aby tam udělal pár skic. Kolem osm večer na něj dolehla tíseň, jakýsi nedefinovatelný pocit nebezpečí. Ohlédl se a ve vzdálenosti asi třiceti metrů uviděl předmět ve tvaru disku o průměru přibližně třinácti metrů. Vystoupily z něho tři lidem podobné postavy ve stříbrných skafandrech. Vpředu šla lepá žena a za ní dva urostlí muži. Pozdravili, vyděšeného mládence uklidnili a pozvali ho do kosmické lodi. Tam Anatolije zkoumali nějakými »lékařskými přístroji« a navrhl, aby s nimi odletěl na jinou planetu. Souhlasil. Planeta se objevila asi po čtyřech hodinách letu, opásaná nevelkými svítícími pásy. A co Anatolij viděl? Chodí se prý po ní lehčeji než po Zemi a je rovnoměrně zalévána

světlem z neznámého zdroje. Obyvatelstvo se skládá z lidí třímetrové výšky a trpaslíků s velkými hlavami. Anatolij prý mezi nimi zahlédl i svého souseda, který zemřel před několika lety...

Anatolij se odvážil tento příběh vyprávět až po třech letech. Několikrát ho potom vyšetřovali psychiatři, psychologové, sociologové, dvakrát se podrobil hypnóze. Výsledky těchto vyšetření podle názoru odborníků opravňují důvěřovat jeho výpovědi. S pomocí biolokace později experti nezávisle na Anatoliji M. určili místo přistání UFO u Moskvy.

VÍTÁME VÁS, PŘÁTELE!

Ale abychom byli spravedliví a nevěšma-li si jen teritoria, kde se ještě nedávno o UFO nahlas moc nehovořilo. Létající talíře se »narodily« ve Spojených státech a právě v této zemi se »ufoni« těší zřejmě největší pozornosti. Byla období, jako například léta 1966—1968, kdy se o nich psalo až příliš často. Podle amerického tisku tehdy jen ve státech Ohio, Indiana a Kentucky prý havarovalo pět mimozemských kosmických lodí. Objevily se dokonce i takové detaily, že kosmický koráb, který havaroval v oblasti letecké základny Hollman (stát Nové Mexiko), měl v průměru dvaadvacet metrů a byl vysoký čtyři metry. A ještě jedna podrobnost, která není bez zajímavosti: podle údajů radiolokační kontroly USA loď přistála rychlostí devadesát mil za hodinu. Dokumenty o nálezu ohrožených těl mimozemšťanů jsou podle některých zaslíbeny pečlivě ukryty v tajných archívech Pentagonu.

Samozřejmě, většinou se ukáže, že v případě sledování UFO jde o omyl, žert, někdy i novinářskou kachnu. Ale neustále se objevují noví svědci. Stovky přívrženců UFO se pravidelně setkávají a roklují o existenci mimozemšťanů. O své pravdě jsou skálopevně přesvědčeni. Předák jedné z četných »ufonských« organizací H. Andrus přišel zjevně inspirován politickými skandály Watergate a Irangate, s vlastní verzí aféry nazvané Cosmicgate. Označil tak »konspirativní postoj americké vlády«, která lidem »nechce říci skutečnou pravdu o UFO«.

Jiný vášnivý přívrženec mimozemšťanů, jakýsi pan Weber, zakladatel společnosti UFO Site Co., zase tvrdí, že »ufoni« čekají jen na to, kdy lidé podniknou první krok a vyjdou jim vstříc nějakým jasným pozváním. Před časem přišel s nápadem vybudovat velkou betonovou přistávací dráhu u Elmwoodu v západním Wisconsinu, kde v posledních letech zaznamenali velký počet neidentifikovaných objektů. Plošina o velikosti pěti čtverečních metrů má být vybavena přistávacími světly a nejmodernějším komunikačním zařízením a obsluhována čtyřadvacet hodin denně. Do výstavby přistávací plochy pro mimozemšťany se pustil i vídeňský architekt Manfred Stein a berlínský majitel čínské restaurace

Guido Koch, a to nedaleko dolnorakouské vesnice Kautzen v blízkosti hranic s Československem. Místní lidé krouží nad tou bláznivou stavbou hlavou, ovšem rolník Karl Maier přísahá, že jedno UFO na svém poli již zahlédl.

LETCI VERSUS TALÍŘE

S »ufony« a létajícími talíři mají své zkušenosti letci. Uvedme alespoň dva zajímavé příklady: V srpnu 1967 letěl podplukovník L. Viatkin nad Jaltou ve výšce 10 000 metrů, když vlevo nahoře od své stíhačky spatřil svítící disk o průměru asi 80 metrů. Z disku nečekaně vyšlehl mléčně bílý paprsek široký asi tři metry. V té chvíli letec prováděl zatáčku a nemohl už uhnout na druhou stranu. Křídlem letadla paprsek přefal. Stroj se mocně zatřásl, ručičky palubních přístrojů se zběsile roztancovaly. Viatkin měl dojem, že paprsek je jaksi hustý. Překvapilo ho nejvíce to, že vzápětí po kontaktu s křídlem se paprsek rozsypal způsobem, jenž připomínal slavnostní ohňostroj.

Přítomnost neznámého létajícího předmětu nad Belgií potvrdilo zhruba před rokem ministerstvo obrany tohoto malého království. Po třech měsících studii a vážně prohlásil zástupce vojenského letectva, že pozemní radary i radary dvou stíhacích letounů F 16 zachytily v noci z 30. na 31. března létající předmět, který se svým chováním vymykal dosud známým fyzikálním zákonům. Plukovník vojenského letectva De Brouwer odmítl jakékoliv hypotézy. Předložil pouze fakta získaná po jednu hodinu trvajícím pozorováním pozemními radary a po pronásledování stíhacími letouny. Na videozáznamu, který byl pořízen z obrazovky radaru, lze dokázat, že se předmět v jedné vteřině dokázal přemístit z výšky 3300 metrů na 1700 metrů, přičemž zvýšil svou rychlost z 280 kilometrů za hodinu na nadzvukovou rychlost 1800 kilometrů za hodinu. Takové přemísťování v prostoru, které neznámý předmět dokázal, je pro jakýkoli současný letoun nemožné. Experti belgického vojenského letectva vyloučili, že by mohlo šít o letadlo, balónovou sondu, laserový paprsek nebo termickou inverzi. Také elektromagnetická porucha nebo elektronické rušení podle nich nepřicházelo v danou noc i z technického hlediska v úvahu. Verzi o návštěvě mimozemšťanů nikdo z ministerstva obrany nahlas nevyslovil, ale zároveň ani nevyloučil.

Belgičanům se dá věřit, že pátrání provedli víc než důkladně. Mají s úspěšnými létajícími talíři své zkušenosti. Pár měsíců před výše zmíněnou příhodou totiž hysterie kolem domnělých UFO byla důvodem k nasazení dvou bojových letounů typu F 16. Jejich úkolem bylo sledovat několik neznámých létajících objektů nad městem Halen. Světelné úkazy znepokojovaly obyvatele několik týdnů. Po zalarmování policie a nasazení letectva nakonec stopa vedla k jedné místní diskotéce, jejíž majitel připadl na neobvyklý nápad promítat s pomocí laseru na oblohu barevné světelné efekty. Prokurátorka světelné hrátky zakázala jako porušování veřejného pořádku.

KDYŽ ŽERTUJE KOSMONAUT

Všechny případy samozřejmě nekončí takovou legrací jako ve městě Halenu. Dost často se však dají napálit i na slovo vzati odborníci. Uvedme jednu ne příliš známou příhodu, která se stala při 96denním letu ve vesmíru na palubě kosmické lodi Saljut 6. Když kosmonaut N. Grečko jednou pohlédl iluminátorem na Saljutu, spatřil

radu třípřítivých bodů, které letěly rovnoměrně a vypadaly jako UFO. V prvních vteřinách to podle jeho pozdějšího vyjádření nebyla vůbec příjemná podivná. Grečko pozval svého kolegu J. Romaněnka, který tento »záhadný jev« okamžitě rozluštil a celkem správně jej označil za částky prachu. Celá stanice totiž byla pokryta vakuovou tepelnou izolací, jež se skládá z mnoha vrstev velmi tenké kovové fólie. Tuto fólii rozbíjejí mikrometeority na malé kousičky. Při tělesných cvičeních kosmonautů se občas celá kosmická loď otřásala a částky se oddělovaly od povrchu. Když se vzdálily, bylo možno je považovat za létající talíře.

Grečko, známý svým smyslem pro humor, si řekl, že si z přátel trochu vystřelí. Když přiletěl na Saljut hosté ze Země, zmínil se, že stanici doprovázejí UFO. Pochopitelně se mu vysmáli. Za několik dnů, zatímco byli ostatní kosmonauti zaměstnáni běžnými úkoly, Grečko ulomil osm kousků fólie, počkal, až se vzdálí za křídla slunečních baterií, aby jejich blízkost u stanice nebylo možno poznat pouhým okem, a teprve potom pozval své přátele k oknu. Stanice právě vylétala ze stínu Země. Na pozadí tmavé planety kousičky fólie, osvětlené sluncem, oslnivě zářily a bylo je velice jasné vidět. Ten, kdo nevěděl, že jsou blízko, si skutečně mohl myslet, že v dálce vidí velké objekty. Grečko s kamennou tváří řekl, že se UFO čas od času takto objevují, a když se jeden z kosmonautů vrhl po dalekohledu, varoval: »Nedovolf, aby je někdo pozoroval — hned se ztrácejí.« Poté, co se kolega vrátil s dalekohledem, UFO opravdu zmizela. Grečko dobře věděl, že jakmile se stanice dostává na osvětlenou stranu, »překrývá« světlo odrážené Zemí světélkování kousků fólie. Jsou vidět jen v okamžiku, kdy stanice vylétá ze stínu Země.

Grečko ani později neřekl, že šlo o žart. Požádal jen, aby kolegové všechno vyprávěli V. Sevastjanovovi. Ten toto »kouzlo« znal a Grečko byl přesvědčen, že se tak všechno vysvětlí, všichni se zasmějí a celá záležitost skončí. Omyl. Sevastjanov byl na dovolené, vysvětlení nikdo nepodal. A tak zatímco Grečko a Romaněnko létali ve vesmíru, vyprávění »očitých svědků« doletělo až do Moskvy a začalo kolovat po odborných kruzích. Mnozí experti se toho chytili: dokonce se tvrdilo, že Grečko měl zakázáno s UFO mluvit, a to navzdory skutečnosti, že veselý kosmonaut celou »záhadu« i v tisku jednoznačně vysvětlil.

RANDE S »UFONY«

Co dělat, potkáme-li »ufony«? Na tuto otázku prý odpoví desetidenní kurs ufologie, který inzeruje maďarský časopis UFO. Zapsané do kursu není sice právě malé — 1800 forintů — ale redaktoři časopisu tvrdí, že zájemců je víc než dost, zejména poté, kdy loni v září mnoho lidí vidělo létající talíře na několika místech Maďarska. Nejen to. Čtyři šťastlivci měli prý dokonce tu čest spatřit neznámé bytosti z kosmických dálek. Kurs má k dispozici také materiály, které se používají v USA a v SSSR při školení vojenských pilotů pro případ jejich kontaktu s neznámou vesmírnou civilizací. Jeho účastníci získají nejen teoretické základy astronomie, prostorové orientace, ale dostane se jim praktického výkladu, jak se zachovat při spatření cizího kosmického korábu, jak se s neznámými bytostmi dorozumět atd.

Podle šéfredaktora časopisu S. Pusztaje by bylo velkou chybou se při objevení neznámých tvorů ihned domnívat, že chtějí na člověka zaútočit. Prý je třeba v klidu počkat, až cizí návštěvník udělá nějaký první krok či gesto, naznačující, že by rád navázal kontakt. Pan šéfredaktor je přesvědčen, že by navázání kontaktů bylo možné i formou tečt, protože podle odborné literatury neznámé bytosti musí pocházet z civilizací neobyčejně vysoké úrovně. Ufologii označuje pan Pusztaj za »vědu

budoucnosti«. Takže kdo má zájem o kurs...

HLEDÁNÍ MIMOZEMŠTANŮ

Končeme trochu vážněji. Komunikovat s jinými myslivými tvory, žijícími na planetách vzdálených slunečních soustav, bytostmi, jež možná vytvořily civilizaci vyspělejší, než je naše — to je jedna z vůbec nejdruždivějších myšlenek, jaké kdy v lidském mozku vzkličily. A právě příští rok má být zahájen nový ambiciózní program, který překoná vše, co bylo dodnes v pátrání po mimozemšťanech vykonáno.

V následujících letech bude přibližně dvacítka výzkumných pracovníků americké NASA ve spolupráci s dalšími světovými odborníky pátrat po projevech vyspělého života ve vesmíru. Náklady na nový výzkumný program budou jen do roku 1999 činit přibližně 100 miliónů dolarů. Celý projekt bude zahájen při příležitosti pátistého výročí přistání Kryštofa Kolumba v Americe. Podle názoru amerického astrofyzika Franka Drake tímto programem »pomezšťané« překonají svůj dětský věk a vstoupí do společnosti galaktických civilizací.

Jádrom programu po technické stránce bude multikanálový spektrální analyzátor. Jde o nesmírně výkonný rádiový přijímač, který je schopný zpracovat zhruba 14 miliónů rádiových frekvencí současně. Je to obrovský posun, protože doposud podobný největší pohyblivý radioteleskop, jenž se nachází poblíž Bonnu v Německu, mže současně sledovat jen 1000 frekvenčních kanálů. Do programu však bude zapojena řada dalších velkých radioteleskopů.

Jsem tedy ve vesmíru sám? Pravděpodobnost života na jiné planetě je předmětem velice rozdílných odhadů. Mezi takovými Carlem Saganem, jenž optimisticky počítá s 200 milióny civilizací jen v naší galaxii, a třeba Robertem Rodem, podle něhož jsme úplně sami, je prostor pro obrovskou škálu možností. Co však víme už dnes, je to, že naše galaxie se skládá z několika set miliard hvězd. Je velice pravděpodobné, že ještě třeba deset i více let žádný umělý mimozemský signál nezachytíme a ani si nepodáme ruku s »zeleným mužičkem z létajícího talíře«. Avšak v žádném případě to podle našeho názoru neznamená, že »oni« opravdu neexistují. Spíše my s naším neuměním hledat jsme dosud nedosáhli úrovně, která by odpovídala velikosti řešeného problému.

.. A PRIVATIZACE ?

Beunruhigend

Milan Kundera und Slowenien

Daß Milan Kundera nicht nur ein bedeutender Schriftsteller, sondern auch ein origineller politischer Denker ist, konnte, wer Augen und Ohren offen hielt, schon lange vor dem unverhältnismäßigen Erfolg der »Unerträglichen Leichtigkeit des Seins« in Deutschland wissen. Nach György Konrad war er es in erster Linie, der auf der Abgrenzung einer eigenständigen, von einer spezifischen Geschichte geprägten mitteleuropäischen Kultur, vor allem gegenüber der osteuropäischen, bestand. Die antirussischen Töne, die sich dabei unüberhörbar in seine Plädoyers mischten, stießen allerdings selbst bei seinen politischen Freunden im tschechoslowakischen Untergrund und im Exil der Jahre 1969—1989 auf zum Teil heftigen Widerspruch. Immerhin konnte man Kundera seine Erfahrungen als mährischer Intellektueller zugutehalten, die manche überzogene Reaktion verständlich scheinen ließen.

Nun ruft der in Paris lebende Schriftsteller zur Rettung Sloweniens auf (FR vom 17. Juli 1991). Es gibt gewiß gute

Gründe, Partei zu ergreifen zugunsten Sloweniens und gegen die von Serben dominierte jugoslawische Armee. Es gibt gewiß Argumente für eine staatliche Souveränität Sloweniens (wie es auch einige nicht zu verachtende dagegen gibt). Doch daß Slowenien »ein westliches Land« ist, »ein katholisches Land«, »das Land, in dem die Idee von Mitteleuropa lebendiger ist als anderswo« — dies alles sind keine Argumente für Sloweniens Unabhängigkeit.

Hat Milan Kundera wirklich schon vergessen, welches Unheil (nicht nur) in diesem Jahrhundert von westlichen, katholischen Ländern ausgegangen ist? Woher nimmt er die Überzeugung, Katholizismus sei ein Garant für Menschlichkeit? Der Verdacht, daß sich hinter der Mitteleuropa-Euphorie der vergangenen Jahre — so respektabel ihr ursprünglicher Anlaß sein mag — zunehmend chauvinistische Überzeugungen verbergen, wird von Kunderas jüngstem Aufruf aufs erschütterndste bestätigt. Sollte all das Gerede vor und nach der osteuropäischen Wende nur dies bedeuten haben: »Wir gehören zu Mitteleuropa, und Mitteleuropäer sind bessere Menschen?« Paradoxe Weise verhält sich dieser Mitteleuropa-Chauvinismus genau spiegelbildlich zum rasant anwachsenden russischen Chauvinismus der Neo-Slawophilen.

Die Slowenen haben mit France Preseren einen großen Dichter vorzuweisen. Soll man ihn nun aufrechnen gegen den Serben Karadzic, gegen den Kroaten Krleza, gegen den Bosnier Andric, den Montenegriner Bulatovic? Haben, wenn dies zum Kriterium wird, jene Völker keinen Anspruch auf nationale Souveränität, die keinen bedeutenden Dichter hervorgebracht haben? Indem Kundera Slowenien vor Kränkungen (»unbekanntes und fernes Land«) schützen will, zögert er nicht, jene Länder und Völker zu kränken, denen er Mitteleuropa gegenüberstellt. Was ist so schlimm am Balkan? Was spricht, so pauschal, gegen eine »russische Welt«, die sich — um Kunderas Argumentation aufzunehmen — auf solche »nationalen Gestalten« wie Pusckin, Dostojewskij, Tschschew oder Majakovskij berufen kann?

Ich schätze Kundera in vieler Hinsicht zu sehr, um ihm reaktionäre Absichten zu unterstellen. Aber mit Beunruhigung sehe ich, wie er sich mehr und mehr einer Haltung nähert, die meint, den kultivierten Westen gegen den wilden Balkan, den unzivilisierten Osten verteidigen zu müssen. Statt die dumme Rede von der »Gefahr der Balkanisierung« zurückzuweisen, verschiebt er deren Grenze nur hinter Slowenien. Das wird nicht reichen.

THOMAS ROTHSCHILD

REPUBLIKA KE ČLÁNKU NA STR. 504

Keln Grab für Kühnen

Kassel - Die Urne des an Aids gestorbenen Neonazis Michael Kühnen steht immer noch im Regal eines Kasseler Amtes. Bislang habe sich jede angesprochene Gemeinde geweigert, Kühnens Asche zu begraben, berichtet Tele 5.

Neuer Bus von Mercedes

Stuttgart - Nach 17 Jahren bringt Mercedes im Herbst einen neuen Bus auf den Markt. Besonderheiten: Eine Klimaanlage wälzt die Luft im Innenraum 100mal in der Stunde um. Und: Fußboden- und Wandflächenheizung.

Wohin geht die Reisemark?

Reiseausgaben der Deutschen im Ausland 1990 in Milliarden DM

VTIPALÉK POUKÉKO NEZAPNÝ!

300 000 pendeln in den Westen

Die Zahl der Pendler aus den neuen Ländern in das alte Bundesgebiet ist von November 1990 bis März 1991 kräftig um 100 000 auf 300 000 gestiegen. Nach einer Umfrage der Nürnberger Bundesanstalt für Arbeit ging die Ost-West-Wanderung dagegen spürbar zurück.

Ost-Gastarbeiter...

Černý humor nepomůže

Často na vesnici zajíždím, takže znám velice důvěrně stecky našich zemědělců. Hovořím nejen s pracovníky družstevních a státních podniků, ale také se soukromými hospodáři, ať již se začínajícími, nebo s těmi, kteří po léta na své rodné hroudě vzdorovali tlaku totality. Předlouhé městečko volají zemědělci po kvotaci, vyhovující útvorové politice, po ochraně jejich výrobků před dovozem zahraničních potravin – zkrátka po určité koncepci zemědělské politiky. Je pravda, že se jim mnohé stýbavalo, leč sliby – chyby. Potiže s odbyttem masa, mléka a zemědělských výrobků jsou dnes již obecně známé. Množí se i obavy z toho, kam s obilím z letošní sklizně. Již dnes mnozí balancují na pokraji bankrotu, ovšem monopolní odběratelé mléka a masa dosáhli zisku pět miliard korun. Na neudržitelnou situaci, která vznikla na českém a slovenském venkově, reagovala jak federální, tak i obě republikové vlády. Český premiér Petr Pithart, pobouřený lhostejným přístupem ministra zemědělství ČR, jehož resort má leti podíl na současném stavu, vyrazil MVDr. Bohumila Kubáta, aby odstoupil ze své funkce. V pořadí 33. český ministr zemědělství nejspíš je kategoricky odmítl podat demisi, ale svým jednáním demonstrovuje: »Já nic – já muzikant!«. V souvislosti se sobotním projevem premiéra České vlády vzpomněla jsem si na pokus o vtip, který pronesl Bohumil Kubát na jedné z tiskových besed: »Hrozí nám, že bude hlad! Necht' je, alespoň se trochu spadnu.«

Sorry, Daddy, Deutsch is out

• Polsko a Spojené státy včera podepsaly dohodu o odpisu 70 procent polských dluhů z částky 3,7 miliardy dolarů.
..TO SE KOHL UŽ ANI DOMA NEDOMLUVÍ...

Deutsche Sprache, fremde Sprache. Der Showdown der Worte beginnt nach dem Showergel (Duschschaum) morgens beim Brunch (Frühstück). Sohn will Ham 'n Eggs (Spiegeleier). Dazu Fanta light (kalorienarme Brause). Sorry, Daddy, deutsch is out. Aber don't worry, be happy – mach dir nix draus, sei fröhlich!

Jedes „New Age“ sucht sich „New Words“. Mega-trendy in den Nineties (90ern) und schon ein Evergreen: english. Maxi-trendy: francais. Coming up: gorbisch (russisch).
Location Holiday (Tatort Urlaub): Stehe auf Gate 4 und warte

auf den Jet. Halte Boarding-Card (Platzkarte) in der Hand. Will auf Hawaii Island-hoppen (alle Inseln sehen) und motor-biken. Habe auch fun-, skate- und snowboard mit (Helikopter-sküing). Werde soft abturnen (mich gut erholen).

der), man hört sie bis draußen (siehe letzte Seite). Good push, Mr. Kohl!

Location Weimar, ca. 1772: Der große deutsche Dichter Johann Wolfgang von Goethe notiert: „Hier steh' ich nun, ich armer Tor, und bin so schlau als wie zuvor“ (Faust I). Location Weimar 1991: Jünger Bestseller-Autor Joe beim Brainstorming: „Hier stehe ich, no cash (Geld), no hope (Hoffnung), no future (Zukunft).“

Die Mega-Multi-Misch-Masche ins Englische – was halten Sprachwissenschaftler davon?

Prof. Dr. Günther Drodowski (Leiter der Dudenredaktion, quasi „Top-Word-Guide“): „Alle Sprachen leben vom Austausch. Zum festen deutschen Wortschatz gehören 4000 englische Vokabeln, und täglich werden es mehr. Die Amis haben im Gegenzug ca. 50 Worte von uns übernommen, z. B. ‚German Gemuetlichkeit‘. Heute überlege ich gerade, ob ich den Begriff ‚Burden-Sharing‘ (= Lastenaustausch) in den Duden aufnehmen.“

Dr. Wolfgang Mentrup (Institut für deutsche Sprache, Mannheim): „Die Sprache verrät einen Menschen. Wer das Wort ‚City‘ statt ‚Innenstadt‘ benutzt, möchte weltweit erscheinen. Das ist keine Gefahr für die Sprache. Es macht sie lebendiger.“

Thanks (Danke). Das gibt uns ein Okay-Gefühl.

seine linke Hand nicht bewegen. Mit dem Säge-Tick wollte er das ewige Handicap überspielen. Wollte beweisen, daß er doch ein ganzer Mann ist und harte Handarbeit vollbringen kann. Und natürlich war der entmachtete Mann frustriert und wollte seine Wut abreagieren. Kein Irrer.“

Im Münchner Stadtmuseum wird z. Zt. das Exil-Leben (1918–1941) des letzten deutschen Kaisers entschlossen. 1000 Exponate. Vom kaiserlichen Schlaf-bis zum kaiserlichen Arbeitszimmer.

Oddychnou si Krkonose?

(čre): Podle pracovníků Správy KRNAP vrchlabí je letos v Krkonoších zatím nejmenší návštěvníků za poslední roky, což vyhovuje právě ochranářům. Novým problémem jsou však turisté, zejména zahraniční, na horských kolech, díky jimž se snadno dostávají do nejvyšších, přičemž chráněných partií hor. Správa KRNAP však přiznává, že k neukázněnosti přispívá i nedostatečná informovanost o tom, co se smí a co ne.
.. A TO JE PROBLÉM!

Thema des Tages: Umgangssprache

Location Disco: Hat die einen body! Hi, girl. Cool hier. Vielleicht ein Sundrink gefällig? Zwei Daikiri, bitte. Würde dir am Weekend gem Daddy's Datscha zeigen. Keine Zeit? So what (was soll's) – gibt ja noch andere Late Mates (Auftrieb am Mitternacht).

Location Job: Brain-Session bei BILD (Redaktionskonferenz). Wir machen Headlines (Überschriften). Big Story (Aufmacher) muß quick ins Layout.

Location London, Downing Street 10. Meeting der World-Top-Manager (Weltwirtschaftsgipfel mit Bush, Kohl & Co). Die Boys (Kollegen Regierungs-Chefs) sind auf gutem Trip (Gespräche erfolgreich abgeschlossen). Späte Song-Session (singen nachts Lie-

MUSAK ZABE HZOBURAL A VYSTRKOVAL BAICHMO... A STRONY MAMLY SANY...

Wilhelm II. gestand: „So bin ich doch wenigstens noch zu etwas nützlich.“ Der Psychologe Konrad W. Spray meint: „Wilhelm II. war von Geburt an behindert, konnte

Die Vögel sind schon reisefertig

„Der Winter kommt in diesem Jahr so früh wie noch nie. Schon Ende September wird es die ersten Nachfröste geben“, sagt Wetterbauer Gerhard Schulz aus Hannover. Sein Indiz dafür: Die Zugvögel machen sich schon jetzt (statt im September) auf den Weg in den Süden. Wasservogel aus Skandinavien rasten bereits an der schleswig-holsteinischen Küste. Heimische Schwärben, Kleibitze und Stare versammeln sich.

VRANY ZACINAJI VRANAT VĚ VELKÉM... BÚDĚT HOROZ!

Warum Wilhelm II. 100 000 Bäume fällte

Der Tag eines Kaisers a. D. Gegen 5.30 Uhr stand er auf. Ließ sich anziehen, den Bart stutzen. Pünktlich um 6 kam das Frühstück – wenig schwarzer Tee, ein weichgekochtes Ei und ein fingerdick mit Butter beschmiertes Brötchen. Wilhelm II. war butter-süchtig. Sein Kredo: „Die gibt Kraft.“

Der allerletzte Kaiser brauchte viel Kraft. Tag für Tag ging er nach dem Frühstück mit einer Säge in den Wald und fällte Bäume. Rit-sche-Ratze. Wut. Frust. Wahnsinn? Rekordtag im

• V Bukurešti žije víc krys než lidí. Aby se jich rumunské hlavní město mohlo zbavit, musí městská správa dovézt jed za více než 250 000 dolarů. Oznamila to rumunská tisková agentura ROMPRES.

JEANS
W NDR 31M
RUKAVI
"NIETHOSE" ...

Jeop. Image: High-Society. Image: die Marke, die der Jeansverkäufer selbst trägt (immer ausverkauft). Wahrheit: Der Denimstoff ist gebüster. Spezialverfahren, um die Jeans auf alt zu färben.
Label: „Designe“ in Hebräisch am Hintern. Was will der Designer damit sagen? (198 DM)

Levi's 501. Image: die Ur-Jeans. In memoriam John Wayne. Wahrheit: die Beste. Alle anderen Jeans nur Kopien. Beine schmal, am Bund bequem, unverändert.
Schnitt seit 1843. Label: Statussymbol (149 DM)

Closed. Image: Yuppies. Student mit Scheck vom Vater. Material: okay. Alle Farben. Wahrheit: Closed-Träger sind Bekennner. Tragen Label auf Hosenschlitznaht (Geschmackssache).
Nachtteil: Preis (228 DM)

Cheviignon. Image: Jeder denkt an Jacke, nicht an Hose. Fehler: Wahrheit: toll. Sehr eng, sehr schmal, sehr rauher Stoff. Eine der besten 501-Kopien. Label: weißes Leder mit Metall (158 DM)

Ralph Lauren. Image: American. Farbe: Blau wie der Himmel der Prarie von Hell bis Gewitter. Material: hart, schwer, sitzt cool. Wahrheit: selbsteinstimmend. Knöpfe: Leder. Gürtel: schlaufen zu schmal (188 DM)

Giorgio Armani. Image: das Samstagsbelmleid der Schichtmickis. Palmlicht. Armani-Logo unverwundlich. Heft: Kleinformat. Preis: 98 DM

Olto Kern. Image: Hemd wie Hose. Marke Herrenausstatter. Nettes Häschen für Freizeittel. Weich, großzügig geschnitten, mit viel Schinnschnack (weißes Baumwollfutter, rote Slickereiten).
Label: größer Schriftzug (159 DM)

Jeop. Image: Irrealität. Nachtcowboys. Wer zieht sie ohne Unterwear an? Größe 34. Wahrheit: Jeopli-Ausruzeichichen am Hintern. Was will der Designer damit sagen? (198 DM)

High-Society. Image: die Marke, die der Jeansverkäufer selbst trägt (immer ausverkauft). Wahrheit: Der Denimstoff ist gebüster. Spezialverfahren, um die Jeans auf alt zu färben.
Label: „Designe“ in Hebräisch am Hintern. Was will der Designer damit sagen? (198 DM)

Proč byla aukce hotelu Golf zastavena?

V aukci síni Dome kultury v Praze na Smíchově se všera nepěti stupňovalo ne zcela úměrně k cenám nemovitostí. Sdílnější samobsluha U hračky v Praze 5 s vyvolávací cenou 27 640 000 korun zůstala nevydražena. Zato dražba restaurace Expo 58 v Praze 7

no ani záměry neprozradili. Nečekaného rozuzlení se dočkala dražba hotelu Sport v Praze 7 vedle Sportovní haly. Takřka po hodině, kdy první návrh 3 346 000 korun mesilboval žádné drama, začala skupina tří mladíků přidávat. Zprvu po stovce, potomník přisazoval čím dál vyšší ceny, ale mladíci se nedali. Po třináctém zvýšení ceny druhý zájemce opustil sál. Mladici, kteří hotel získali za 44 000 100, rovněž nechtěli uvést jméno ani společnost.

Zájemci o autoservis Praha-Modřany (21 472 000) a hotel Golf Praha 5 (209 521 000) odesli zklamání nápisem na tabuli, že z rozhodnutí ministerstva se tyto objekty nedraží.

Dolary z Japonska

(čtk): V sobotu se v podvečerních hodinách vrátil z týdenní návštěvy v Japonsku v čele naší parlamentní delegace předseda FS ČSFR A. Dubček. Za hlavní přínos návštěvy označil navázání vztahů pro intenzivnější budoucí ekonomickou spolupráci. Prvním příslibem zájmu japonských partnerů je vyčlenění 200 milionů dolarů na půjčku, která má přispět ke stabilizaci našeho hospodářství v přechodném období.

V 10.15 oznámil licitátor vyvolávací cenu 23 923 000 Kčs. Od té chvíle se trumfovali pouze dva zájemci. Vyhrala akciová společnost VIB Joint Invest Action, která, jak nám řekl její představitel A. Jakubec, se orientuje na tvorbu zisku, investice a podnikví. Sídli v Praze a Bemešově. Pan Jakubec vyjádřil nadměrnou spokojenost s vydraženou cenou 40 milionů, pět set tisíc korun. „Tímto nákupem zajistila naše společnost mimo jiné dividendy svým podnikům,“ uvedl. Zájem bude pokračovat v průběhu roku.

Návrat do sálu silboval další vzrušení. Obchodní dům Krakov v Praze 8-Bohnušech s 15 provozními jednotkami nakonec vydražila společnost „PP“ — J. Skupa a J. Wožny. K ceně 83 700 000 korun se z vyvolávací sumy 53 653 000 korun dostala po více než 70 přibozech. I když společníci „PP“ počítali spíš s holandskou dražbou, neustoupili v souboji a provozovna s loňským maloobchodním obratem přes 17 milionů hodlají zatím zachovat v sortimentu i pracovních místech. První změny chystají až na čtvrté čtvrtletí.

Velkým překvapením byla licitace nad botem Albatros v Praze 1. Nečekané je vydražil nejménovaný pán, který dvakrát za sebou přibodil tisícikorunu. Na sumě 85 001 000 korun při vyvolávací ceně 11 369 000 korun se dražba skončila. Jmé-

ZEMĚDĚLCI MUSELI POHROZIT

Trpělivost českého a slovenského venkova kulminovala v minulých dnech. Dostali jsme se do situace, kdy netešené problémy (ať už se týkají odbytové krize, výkupních cen či platebních neschopností poloviny zemědělských podniků) příměly rolníky k protestu proti matečnické vládě. Dokonce měli zemědělci v úmyslu sablovat dálnice a přivést dobytěk před jejich úřady.

Ke kritickému stavu se v sobotním projevu vyjádřil premiér české vlády Petr Pithart. Zdůraznil, že česká vláda bez přispění ministra zemědělství už na rozhraní ledna a února tohoto roku rozhodla o opatřeních proti hrozící odbytové krizi. Ministerstvo zemědělství české republiky však k plnění jejích zásad přistupovalo velmi váhavě. MVDr. B. Kubát si prý dopis obsahující požadavky zemědělců i hrozby, co se stane, nebudou-li vláda na ně reagovat, nechal pro sebe. Všechny tři vlády se v židlochovických rozhodly vytvořit federální fond tržní regulace, který pomůže odčerpat nadbytek zemědělských výrobků. Federální vláda odkoupi nadbytečné zemědělské produkty tzv. intervencčním nákupem: potravinářskou pšenici budou moci zemědělci vidět odprodat za 3000 Kčs za tunu a potravinářské žito po 2900,— Kčs za tunu. Současně pak vláda odkoupi veškeré přebytek másla, tvrdých sýrů, plnotučného sušeného mléka a ostatních mléčných skladovatelných výrobků. Mlékárny budou pouze nakupovat mléko od zemědělců za ceny v rozmezí od 5 — 5,40 korun za litr. Pokud jde o jatečný skot, pokračovalo se zajištění výkup 90—100 tisíc tun hovězího masa. Z toho 65 tisíc tun prodá-

me do Ruské republiky. Vláda se pokouší prodat další zásoby masa do Itálie, Mexika, Švýt, Kuwaitu a Libanonu. Premiér P. Pithart dále uvedl, že ceny, za které vláda hovězí maso vykoupí, budou oznámeny koncem letošního roku. Tyto transakce vyžadují značné náklady. Jen samotná operace s obilím představuje dotaci jedné miliardy korun. Za tuto cenu však vláda vytvoří v rámci federace dobrý základ pro budoucí rovnováhu trhu.

Pokud jde o funkčnost ministerstva zemědělství České republiky, pak řekl premiér Pithart, že ministr Kubát je proměnliv a jakési kolibisté, na němž se sřetávají poctivci a mafianti, na němž se sřetávají poctivci a mafianti, na němž se sřetávají poctivci a mafianti — zajištění výživu národa a spravedlivé podmínky pro venkov. Petr Pithart přiznal zásahy ministra Kubáta při odhalování některých slušivých praktik a vyjádřil se v tom smyslu, že mu dá příležitost dokončit to, co za pomoci jiných začal. V současné době nemá však MVDr. Kubát důvěru ani premiéra, ani většiny svých kolegů ve vládě. Proto také Petr Pithart navrhně jeho odvolání, jakmile se Česká národní rada znovu sejdě.

HROZILI UŽ TENKRÁT VCHLUPACE /C. A ŽAK DOPADLI...

K čemu mě otec nutil

Druhý den ráno jsem v šest hodin vstoupal do továrny s pobuřující písní na rtech. V sedm jsem se podle návodu otece vyhoupl na soustruh a vyzýval k zastavení práce. Bylo to celkem zbytečné, protože tože ještě nikdo nezačal dělat a někteří mě okřikli, neboť jsem je vzbudil. Zrušte jsem tedy rozvinout transparent »Zrušte robotu!« To už mě odvádějí dva členové závodní stráže, a než jsem stačil vytknout otcovo oblibené heslo »Prvč s prodektokraticí vládou«, stál jsem před předsedou závodní rady. »Půjdeš před soud, chlapče,« řekl mi, »vedeš divně řečit!« »Česká pole do českých rukou!« vytkl jsem. Stázili mě sádrovým sousoším k zemi...

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

Z knihy M. Šimka a J. Grossmanna: Česká zvláštní školy, 1969
J. GROSSMANN ZEMĚL 1974

odevzdávat příspěvky. S hlavou plnou domnělým jsem se vracel domů. Otec už stál ve dveřích a vida mě houkl do kuchyně: »Maminko, stav na stůl, vrací se nám Václav.« Jsem tedy rozvinout transparent »Zrušte robotu!« To už mě odvádějí dva členové závodní stráže, a než jsem stačil vytknout otcovo oblibené heslo »Prvč s prodektokraticí vládou«, stál jsem před předsedou závodní rady. »Půjdeš před soud, chlapče,« řekl mi, »vedeš divně řečit!« »Česká pole do českých rukou!« vytkl jsem. Stázili mě sádrovým sousoším k zemi...

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

Dnes žiji v sanatoriu uprostřed lesů a stávkuji každý den. Všichni se mnou souhlasí, ba i lékaři se někdy řadí do průvodu a nesou transparenty. Každým rokem, brzy po nástupu učňů do Tesly Karolín, rozletnou se dveře našeho sanatoria a vejde jeden z mých sourozenců s několika transparenty v podpaží. Stávky v sanatoriu jsou pak mohutnější a mohutnější.

ZÁVIDÍM

text: JIM Grossmann

Kdybys byl králem
a mohl mi dát
jen jakoby darem
svoji zemi či stát,
když koupíš mi zámek
a ze zlata štít
a sbírku všech známek
já nebudu chtít.
Vždyť já chci jen žít
jak žít se má
a o nic víc,
je to jen má touha šlechetná
a té chci říct:
Závídím řeckým, vidím je těct,
závídím chlebům, cítím je péct,
závídím ohňům voňavým dým,
závídím rážím a nepochodím,
závídím včelám medový ráj,
závídím dubnu, že přivádí mál.
Modrému mráčku volnost závídím
a to věc je zlá,
studentu v sáčku lásku závídím
a to věc je zlá.
Závídím cestám, že mohou vést,
závídím stromům okolo cest,
závídím loukám srpnový žár,
závídím horám potoků pár,
závídím houslím střibný hlas,
závídím mořím prostor a čas.
Modrému mráčku volnost závídím
a to věc je zlá.
Studentu v sáčku lásku závídím
a to věc je zlá.
Závídím cestám,
závídím stromům,
závídím loukám,
závídím horám,
závídím houslím...

Z historie jedné fontány

Jednou z nejkrásnějších pražských fontán na Hradě v roce 1549 a na přání Ferdinanda Zpívající fontána, která zdobí zábradlí českých králů a letohrádku královny Anny. Od 11. června přenesl na něj krásné dřevěný Albrechtův je letohrádek znovu otevřený, znovu zpívá i fontána. Renesanční perla Prahy zve ru a udáží sedmádesát tun. Tomáš Jaroš Zpívající fontána byla ulita v roce 1564, později dostal za úkol vytvořit fontánu, která měla zdobit zábradlí královny letohrádku. Fontána, dokončená 1564, je ulita z bronpopovolan Tomáš Jaroš, nejlepší český konop, z smíšeného se zvonovinou, proto »zpívá«, vrcholným obdobím zvonářského umění. Měl ulit zvon na věž Svatovítské katedrály. Nejen s jeho ulitím, ale i s dopravou na věž byly počátkem 16. století nemalé problémy. První zvon, určený pro chrám sv. Vítka, padl za obětí požáru. Druhý zvon, který měl nahradit, byl ulit v podhradí v roce 1509. Jak praví kronikář — když ho mnoho mužů táhlo přes hrady na věž, zvon spadl do pevnostního příkopu a rozbil se. Proto tedy byl povolán Tomáš Jaroš, nejen zvonář, ale také puškař, kovář a výrobce různých strojů. Ulit zvon přímo shrumpit, ergaben Auswertungen von Satellitenbildern. Eine Erklärung haben Wissenschaftler für das Phänomen noch nicht.

Sahara shrumpit
Washington — Erstaunlich: Die Sahara (9,4 Mio. Quadratkilometer) ist seit 1985 um gerund 730 000 Quadratkilometer geschrumpft, ergaben Auswertungen von Satellitenbildern. Eine Erklärung haben Wissenschaftler für das Phänomen noch nicht.

DYCKY SE TURDIL OPAK...

První část silničního průtahu městem Karlovy Vary je od věrejška v provozu. Čtyřproudová silniční komunikace je dlouhá 5,5 km a bylo zde nutno postavit šest menších mostů, dva podchody, lávku pro pěší a 182 m dlouhý most ve Všebořovicích, zbudovaný speciální technologií.

NA CESTĚ KE KONZERVATIVNÍ STRANĚ

(ot): Kritiku ekonomické reformy V. Komárka nazývá V. Klaus »návratem k centrálnímu dirigismu ekonomiky a nové regulování cen a všech hodnotových veličin od centrální intervence moudrých, minister-ských byrokratů nebo nezávislých vědců do rozhodování jednotlivých ekonomických aktérů, podniků a spotřebitelů. Jde o pokus vrátit se před 17. listopad 1989.« Citováno ze stanoviska V. Klause P. Havlíkem na včerejším brífinku ODS s novináři. Poté se představil předseda Konzervativní strany J. Kotas s tezí sjednocujícího procesu KS a ODS. Nastávající spolupráci označil za pokus o vytvoření silné politické strany s jasným volebním programem. Za jedno z hlavních kritérií považuje KS spíše než maso-voš schopnost každého člena bez přítomnosti vedení obhajovat na jakémkoliv fóru moderní základní konzervatismus jako politický konsensus. O výsledcích jednání ODS s VPN informoval P. Čermák. Došlo ke shodě v názoru na státoprávní uspořádání formou federace i v otázce ekonomické transformace.

Na otázky zemědělské problematiky odpovídal většinou náměstek FMF I. Kočárník. Dojde-li k výměně ministra zemědělství ČR členem ODS, bude to, jak uvedl její před- stavitel, člověk schopný vidět problémy zemědělství v rámci ekonomické transfor- mace, odhalit hlavní příčiny problémů a vě- dět, jak je řešit. Za největší chybu považuje ODS ponechání systému subvencí, které sti- mulují k nadprodukcí. Jako druhý nedosta- tek označili umožnění zneužití fondů tržní regulace republikovými ministerstvy. Podle názoru ODS měl tento fond zůstat federál- ním. Proto nepovažuje ODS současnou fe- derální »koupi« zemědělských přebytků za výraz populismu, neboť federální minister- stvo hospodářství bylo posunem kompeten- cí zbaveno řízení. I. Kočárník dodal, že se neprováděla správná zemědělská politika, fondy tržní regulace posloužily dotování cen vnitřního trhu, takže přebytky zůstaly a miliardy byly vyhozeny z okna. Ale vidal že by měl V. Komárek přece jen v něčem pravdu?

Další nová strana

(čre): Po soustředění potřebného tisíce podpisů bude založena Česká národní strana. Podle vyjádření člena přípravného vý- boru M. Helige to má být na čs. politické scéně jediná strana, která bude mít národní vlastenecký program a bude důsledně hájit zájmy českého národa. Po- dle jeho slov události v republice nasvěd- čují, že dosavadní vývoj by měl pro tento národ tragický dopad. »Děsí nás prudce narůstající kriminalita, příliv »ekonomi- ckých« utečenců, masový přesun Romů ze Slovenska do českých zemí.« dodal mj. M. Helige. Čeští představitelé, podle názoru členů přípravného výboru ČNS, nedokáží kategoricky vystoupit a obhájit zájmy ná- roda, a tak jako již v minulosti mnoho- krát, musejí si lidé sami zdolat obhájit sa- mostatnost, nezávislost a svébytnost. ČNS má kontaktní adresu: České listy, box 853, 111 21 Praha. **VŽ NICH BUDE 100 ?**

Papst spendet Segen am Berg
 Im Bischofsamt las Papst Johannes Paul II. gestern am Mutterhorn (4478 m) eine Messe Er segnete die Bergsteiger, die mit ihm zehn Stunden lang bis zum See Zule (2524 m) gewandert waren. Johannes Paul (71) trug leichte Sandalen (Größe 44) und stützte sich auf einen Bam- busstock. Die Wande- rung war der letzte Tag seines Urlaubs im Aosta-Tal.

■ **PĚKNĚ DĚKUJI!**
 Tak takhle má vypadat ta proklamovaná demokracie? Fúj, pěkně děkuji! Za komu- nistů se nežilo nejlépe, to je pravda, stát byl zadlužený a odkázaný na pomoc z Východu, což nám na sebevědomí nepřidalo. Ale teď jsme na tom ještě hůř. Jsem ne- zaměstnaný, mám čtyři malé děti a po ce- lém Jihočeském kraji nemohu sehnat práci. Pracoval jsem jedenáct let jako řidič z po- volání. O řidiče však nikde zájem není, protože díky dnešní politice se rozpadá obrovská hromada podniků. Copak je mož- né při dnešní drahotě uživit šestičlennou rodinu s 2200 Kčs podpory? Tohle pana Klause nezajímá. Ale co chudák dělník nebo nezaměstnaný. Zajímá to vůbec někoho z vlády? Pana Millera, pana Havla, pana Klause? Vždyť opatření této vlády jsou drastičtější než za totalitního režimu. Za to- tality kdo nepracoval, byl souzen za přízvi- nictví a šel za mříže. A dneska? Dneska je nezaměstnanost uzákoněna. Kde to jsme? Kam se to, proboha, řítíme? Takovou de- mokracii jsme nechťeli. Vědí vůbec pánové z vlády, jak moc jsou už zase lidi naštvaní, jak už mají toho všeho dost? Lidi chtějí žít, to naše děti čeká pěkná budoucnost. Vláda pořád jen zasedá, řeší se ptákoviny, jestli má být v názvu pomíčka nebo ne, ale na sociální problémy a zabezpečení rodin s dětmi není čas. Jediná změna, které jsem si po oně »sametové« revoluci všimnul, je to, že se všechno zdražilo, že se ruší pod- niky a propouští z práce. Že je to daleko horší než před revolucí.
 J. SVOBODA, Č. Budějovice

■ **DŮCHODCI NEMOHOU DO KINA**
 V důsledku zvýšení vstupného poklesla velmi silně návštěvnost pražských kin. Pro- jevuje se to zejména na dopoledních před- staveních. Podle zdravého rozumu by to mělo vést ke snížení cen vstupného, případ- ně k ponechání současných slevy. Filmový pod- nik se ale v rozporu s tím přiklonil k opa- tření opačnému: Ve všech kinech v centru Prahy zrušil na dopolední představení 50 procent slevy pro důchodce. Na dopo- ledních představeních tak zůstává až 90 pro- cent sedadel volných. Takže důchodci ni- komu místo nezabírají, pouze část prázdných sedadel chrání proti usedajícímu prachu. Hlavní zásadou rozumného podni- katele by mělo být heslo — raději menší zisk než ztráta. To ale zřejmě pro »podni- katele« z filmového podniku neplatí. Neboť postupují podle hesla, když už ztráta, tak ať už stojí za to. To vám nedošlo, že dū- chodci za dvacet korun chodit do kina ne- budou? A nějaké opatření, že sleva platí jen v pondělí a k tomu až pátý týden po pre- miéře, to už je slabomyšlnost stoprocentní. Každému se nehodí jít do kina jen v pon- dělí a navíc máme počítat, kolikátý týden ten který film v daném kině běží. Nehledě k tomu, že v dnešní době se málokterý film udržívá v kině pět týdnů. Vždyť je to ponízuující chodit se pět k pokladnám, že má- me čekat ještě tři čtyři týdny.
 Ing. J. KOZEL, Praha 4

Gaddafi ante portas
 Rom - Libyens Diktator Gaddafi will italienischer Präsident werden - kein Scherz. In einem TV-Interview sagte Gad- dafi, es gebe ein Gesetz aus der Zeit, als Libyen italienisch besetzt gewesen sei, das libyschen Staatsbürgern die selben Rechte gebe wie Italienern.
BABICKA PRY BYLA SLOVĚČKA...
 Zarengrah gefunden? In Moskau - (Si- berien) ist vermut- lich das Grab der letzten russischen Zarenfamilie ge- funden worden, meldet TASS. In- ternationale Ex- perten sollen nun klären, ob es sich um die Überreste von Zar Nikolaus II., seiner Frau Alexandra und ihren Kindern handelt, die im Juli 1918 von Bol- schewiken er- schossen worden waren.

Policie mění názvy

(lit): Po schválení policejního zákona v ČR byla dosavadní Veřejná bezpečnost přejmenována na Policii České republiky. Hlavní velitelství VB ČR nese nyní název Policie ČR — Policejní ředitelství, které řídí policejní ředitel. Vrchní kriminální ra- da nahradil titul dřívějšího velitele krimi- nální služby ČR a Správa vyšetřování VB se změnila na úřad vyšetřování pro ČR. Na území krajů působí Policie ČR — Správa Středočeského (Jihoomoravského, Východo- českého...) kraje s funkcemi ředitele sprá- vy, vrchního komisaře a vedoucího odboru. Městské správy SNB se nyní jmenují Policie ČR — městské ředitelství. Na okresech pak pracují úřady Policie ČR — okresní oddělení, analogická je situace na obvo- dech. Nově existují také Poříční, Železnič- ní a Místní oddělení, která řídí vrchní in- spektoři místo dosavadních náčelníků. Také Muzeum Policie, Vzdělávací institut a Česká hudba MV ČR mají své ředitele, a nikoli náčelníky.
TAM RADE DRÁŽDŮVA A VACATKO SE VYROBĚ UCULUJI...

KDO DOSTANE »KVĚČKO«?

(čtk): »Zpráva o udělení stupně jakosti „Q“ Budvaru nás nijak nepřekvapila, o při- pravách jsme byli informováni,« sdělil ve- doucí útvaru řízení jakosti Pízeňských pi- vovarů S. Augustin. Pízeňský Prázdroj se bude ucházet o totéž, přípravné kroky už byly zahájeny. Dosud jsou sudový i lahvo- vý Prázdroj i dvandactistupňový Gambrinus zařazeny do prvního stupně jakosti. Žádost o přiznání jakosti »Q« se opozdila z těch důvodů, že nejvyšší stupeň kvality v sou- časně době nijak nesouvisí s finanční po- litikou pivovarů, nemá vliv na cenu piva. Navíc se pivovar ještě nedávno potýkal s problémy adjustáže. Aby mohly získat kvalitativně vyšší ohodnocení, musejí Pízeň- ské pivovary tak jako každý jiný požádat o svolání odborné komise. Vůbec první, kdo dostal stupeň kvality Q mezi českosloven- skými potravinářskými výrobky, je karlo- varská Becherovka.

Unbekannte Kultur

La Paz - Eine bisher unbe- kannte, rund 3000 Jahre alte menschliche Kultur haben Wis- senschaftler im bolivianischen Urwald entdeckt. Im Becken des Mamore-Flusses entdeckten sie in Höhlen sogar Schrift- zeichen.

nutách žena nabyla vědomí. Zcela neče- kané chování psa ohromilo nejen náhodné svědky této události, ale i jeho majitele, který prý dříve tuto schopnost u svého psa nepezořoval. Připustil však, že při vý- cviku jeho miláček projevoval mimořádné schopnosti.

Pes masážník
 MOSKVA: Pravdivost známého rčení, že »pes je nejlepší přítel člověka«, potvrdil nedávno jeden bulteriér. Deník Veberneja Moskva popsal příhodu ženy, která na uli- ci v Moskvě ztratila vědomí a upadla na zem. Brzo se kolem ní shromáždil dav ko- hemidoucích, nikdo z nich jí však nedoká- zel poskytnout první pomoc. Najednou se mezi něčím přihlížejícími prodral k om- čelé ženě pes, který dosud seděl asi deset metrů opodál uvázan v sloupku. Vy- vlekl se z obojku, přiběhl k ženě a začal jí tlapami masírovat hrud v oblasti srdce. Lidi kolem oněměli úžasem. Po deseti mi-

Rozprava k referendu

18.7. 91

Zloději jdou po jahodách

(pp): Rozpravou k návrhu zákona o referendu začal včerejší den jednání FS. Kečníci střídale vyjadřovali souhlas i pochybnosti. D. Kroupa (ODA) např. zpochybňoval celý princip přímé demokracie, označil ho za ohrožení svobody a varoval před nebezpečím totality, kdy bude většina potlačovat zájmy menšiny, přičemž má být rozhodnuto pouze na základě bezprostředních zájmů zmanipulovaných demagogy.

(čtk): Zhruba po polovině je nyní sklizeň jahod na sedmnáctihektarové plantáži zemědělského družstva Lhenice na Prachaticku. Podle slov vedoucího ovocnářského závodu V. Peška je letošní úroda průměrná, kvalita je ovšem prvotřídní. Největší pěstitelé na jihu Čech je dodávají tábořským Mrazírám a dalším zpracovatelským závodům, avšak nepodařilo se prodat ani část úrody do zahraničí. Naopak ohlíví sladkých jahod jsou naši občané. Někteří z nich si na ně chodí v noci přes oplocení. Jsou již i případy, kdy byly díky ostraze se psy chyceny i celé organizované tlupy. — Po celé asi tři týdny sběru je na plantáži každý den přes 200 studentů z Prahy, Příbramí, Humpolce a Třeboně a spolu s nimi i další brigádníci z řad občanů. Ti si samozřejmě nejen vydělají, ale navíc si mohou koupit jahody levněji.

»Po sametové revoluci se snažíme upravit podmínky sametového rozpadu; doufám, že z toho vznikne aspoň froté,« poznamenal trefně B. Tichý (HSD-SMS I.). Poslanec B. Hanák (ČSL) zase konstatoval, že je příliš jednoduché rozbit státní jedním referendem, a navrhl postavit této jednoduchosti hráz: místo požadované nadpoloviční většiny třípětinovou a přidat nutnost ověřit výsledek referenda ještě dalším referendem např. za půl roku. Referendum se týká především otázky rozdělení státu a chvillemi to vypadalo, jako by rozpad byl už dávno jasný a poslanci jen hledají správné formulace; k tomuto pocitu přispívá i paragraf, který se zabývá dělením majetku federace.

zaci, navržené skupinou poslanců, přineslo další komplikace. V rozpravě vystoupilo 18 poslanců s 36 pozměňovacími návrhy, které proti původní stručné úpravě naznačily snahu o rekonstrukci celého zákona a vytvoření nové právní normy. Proti tomu vystoupili sami navrhovatelé, kteří doporučili přijmout pouze prodloužení povinné nájemné doby na 5 let a zrušení třímínutového intervalu mezi druhým podáním a příklepem dražby. Poslanec V. Ševčík (OH) navrhl připustit do prvního kola dražby i zahraniční účastníky s odůvodněním, že zahraniční kapitál do dražeb stejně nelegálně proniká, což pro stát představuje únik deviz a poplatků. Nespoléhat na jedinou privatizační techniku a využít možnosti leasingu jako další funkční kombinaci doporučil poslanci Jambor a Tahy (oba KDH). Podpořil je i M. Zeman (OH), který zároveň upozornil na pomalé tempo privatizace a varoval před »hospodářským zábrakem, kterým se může stát ještě horší hospodaření než za komunistické vlády«. Nehlasovalo se o pozměňovacích návrzích k této novele ani k zákonu o referendu a schůze byla přerušena, A POSLANCI 361

KRADOU I ORNICE!...

Památce bl. Hroznaty

(čr): V opatské třílůžní bazilice v klášteře premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní oslavoval v sobotu latinskou pontifikální mši svatou biskup Václav Lobkowitz. Poutníci uctili památku blahoslaveného Hroznaty, jenž v roce 1193 založil premonstrátský tepelský klášter. Blahoslavený Hroznata se stal patronem politických vězňů a západních Čech.

Ani odpoledne se umdlévajícím a nepřítis obsazeným sněmovnám nepodařilo přijmout žádný zákon. Bez většího zájmu vyslechly informací R. Sachera o protestní akci taxikářů před budovou FS i o jejich požadavcích na přijetí zákona o ochraně občanů a provedení vyčistovací akce ve středu města. V souvislosti s nepřítis usnesení ani ke zprávám o stavu bezpečnosti a kriminality je taková apatie zvláště zářezřejší.

K PINKASOVI DO KOSTNÍ CERNHOVINY...

...A CO BUDE DELAY TEB? ...

Jednání o novele zákona o malé privatizaci

Völker dürfen selbst entscheiden

CSFR-Parlament läßt Abstimmung über Teilung des Landes zu

19.7.91

PRAG, 19. Juli. Das CSFR-Parlament hat die Grundlage dafür geschaffen, daß eine Volksabstimmung über die Zukunft der tschechoslowakischen Föderation abgehalten werden kann. Beide Kammern der Volksvertretung verabschiedeten am Donnerstag abend in Prag ein Gesetz, mit dem in der CSFR Referenden »zu Fragen der staatsrechtlichen Ordnung« und für den Fall ermöglicht werden, daß eine der beiden Republiken der Föderation aus dem Verbund ausscheiden möchte. Das Referendum wird vom CSFR-Präsidenten auf Vorschlag des Bundesparlamentes oder der Volksvertretungen der beiden Einzelrepubliken innerhalb von 15 Tagen ausgerufen. Die einfache Mehrheit der Wähler entscheidet über den Ausgang. Damit ist die Voraussetzung für die Verwirklichung eines Vorschlags von Staatspräsident Vaclav Havel geschaffen, über die Frage des künftigen Verhältnisses der Tschechischen Republik und der Slowakei die Wähler entscheiden zu lassen. Havel, der gegenwärtig in Urlaub ist, darf laut Gesetz das Referendum nicht innerhalb der letzten fünf Monate vor

den für kommenden Juni nächsten Jahres geplanten Parlamentswahlen abhalten. Mit der Abstimmung möchte der Staatspräsident erreichen, daß geklärt wird, ob eine Mehrheit hinter den slowakischen Unabhängigkeitswünschen steht, die von nationalistischen Gruppen immer lauter vertreten werden. Daß sich für deren Abspaltungswünsche tatsächlich die Mehrzahl der Slowaken entscheidet, ist unwahrscheinlich. Am Donnerstagabend stimmten in zweiter Lesung lediglich die Abgeordneten der Slowakischen Nationalpartei (SNS) im slowakischen Teil der Nationalitätenkammer gegen das Gesetz über die Volksabstimmung. In erster Lesung hatte der Vorschlag nicht die notwendige Mehrheit der Abgeordnetenstimmen gefunden — laut Tageszeitung »Hospodarske noviny« vom Freitag, weil Unklarheit über die Besitzaufteilung zwischen Tschechischer Republik und der Slowakei bei einem Auseinanderbrechen der CSFR bestanden habe. Nachdem diese Unklarheiten ausgeräumt waren, wurde das Gesetz verabschiedet.

Kdo »zařídí« konverzi?

(čre): Ministr obrany L. Dobrovský přijal včera prvního náměstka ministra obrany USA Donalda J. Atwooda. V americké delegaci jsou také zástupci firem, které by s čs. zbrojařskými podniky mohly spolupracovat při konverzi. J. Atwood uvedl, že důvodem jeho návštěvy je především pomoc čs. podnikům. Z rozhodnutí amerického prezidenta G. Bushe byla pro Československo, Polsko a Maďarsko zmírněna některá embarga na dovoz určitých technologií, které se dají použít ve zbrojním průmyslu. L. Dobrovský řekl novinářům, že odmitá otázku některých politiků či zástupců podniků »jak vláda zařídí konverzi«. Uvedl, že vláda může pouze pro ni připravit podmínky, například podobným jednáním. Na manažerch podniků pak je, aby předložili takový projekt, který zaujme manažery vyspělých zemí.

O rozdílu funkcí zpátečky a běžného rychlostního stupně v tanku se přesvědčil zaměstnanec vojenského muzea britské armády v Bovingtonu v hrabství Dorset. Seděl v sovětském obrněnci T 55, který ukotvil britští vojáci v Perském zálivu. Když se rozhodl převést nový přírůstek muzea obrněných sil do výstavby haly, kolos se nezačal pohybovat vpřed, ale nabral ústupový směr, přímo na parkoviště aut návštěvníků. Než se zoufalému řidiči podařilo tank zastavit, převálcovaly jeho pásy devět automobilů. Nejhůř dopadl první citroën, ze kterého zůstala, podle dobrozdání ředitele muzea G. Fortyho, »ředložka k posteli«.

VENZE NA SI PLETĚ DOMOBHRANU S MILICEMI...

Mečiar pro domobranu

(čtk): Návrh vytvořit domobranu na Slovensku Vladimír Mečiar neodmítá, pokud bude součástí státních bezpečnostních složek, a ne ozbrojených sil země. Odůvodnil to skutečností, že bezpečnostní síly jsou početně slabé na takový rozsah úkolů, které se od nich vyžadují. Navíc domobrana má významný úkol i při zabezpečování pomoci při živelných pohromách a jiných neštěstích. Odmítá však návrh zákona o referendu v jeho nynější podobě, neboť návrh umožňuje federálním orgánům kdykoliv uskutečnit referendum bez ohledu na názory a stanoviska republik a vnutit jim referendum v určité otázce.

V Darwinu v americkém státě Minnesota bylo veřejnosti představeno největší klubko provázku na světě. Se svou hmotností 8,7 tuny se dostalo do Guinnessovy knihy rekordů. F. Johnson, který zemřel v roce 1989, ho namotal 30 let. AŽ SE SÁFI DO TONU ZAPROVAL... TAKŽE HO LÁSKA... 301
Urna a tělesnými pozůstatky komtesy Ilony Andrassyové byla v sobotu za účasti rodinných příslušníků a více než tisíce zájemců o nevěšední událost uložena do rodné hrobky na hradě Krásna Hôrka v okrese Rožňava.

LET VYCIOTAVAT...

JAKO ZATIM NEJRYCHLEJŠÍ známé objekty ve vesmíru identifikovala v minulých dnech skupina astronomů působících v Austrálii deset zhroucených jader mrtvých hvězd o průměru zhruba deseti kilometrů, které rotují 200 až 500krát za sekundu v mlhovině 47 Tucana, vzdálené asi 15 000 světelných let od Země.

JEN ABY!

Sekt auf dem „Örtchen“ im Warschauer Lazienki-Park

Der Warschauer Lazienki-Park ist eine der schönsten Touristenattraktionen der Stadt. In den Alleen des 1760 von König Stanislaus August Poniatowski angelegten riesigen Gartens können die Besucher zwischen alten Baumriesen Eichhörnchen füttern, Pfauen bewundern oder im Rosenrondell einem Chopin-Konzert lauschen.

Nur eines konnte man bislang nicht: ein beim Spazierengehen entstandenes „dringendes Bedürfnis“ in einem der vier Toilettenhäuschen verrichten. Oft waren sie sowieso geschlossen, weil die vom Städtischen Reinigungsdienst abdelegierten Klofrauen wichtigere Dinge zu erledigen hatten. Aber auch sonst war kaum eine Menschenseele auf den Örtchen anzutreffen. Aus gutem Grund, wie Fachleute wissen. „Selbst die Fliegen fielen ja bei dem Gestank tot um“, macht ein Lazienki-Angestellter deutlich.

Mit diesem in Polen weit verbreiteten Problem ist es zumindest im Lazienki-Park vorbei. Das Hauptklohäuschen unweit des Wassertheaters erstrahlt nun in modernster weißrot-orangener Keramik. Für umgerechnet zehn Pfennige kann man „danach“ zwischen sauberen Handtüchern, Papiertüchern und Lufttrocknern wählen. Für längere Aufenthalte hält der Pächter sogar Kinderspielzeug und Zeitungen bereit. Das Personal hingegen ist mit Tränengas und Funkgeräten ausgerüstet, um sich vor ungebeten Gästen zu schützen. Das zweite Toilettenhaus bei der Alten Orangerie wurde behindertengerecht ausgebaut. Kein Wunder, daß die Einladung zu einem Glas Sekt zur Einweihung des „stillen Örtchen“ auf Anklang stieß. „So eine Toilette ist doch ein Stück Europa“, meint der Pächter stolz.

SLOVANSKÁ WC-MENTALITA... PLATI

Aufgespießt

„Bleibt denn der Bundesadler oder wird er durch einen Pleitegeier ersetzt?“

Frage eines Journalisten an Bundeswirtschaftsminister Jürgen Müllemann (FDP) bei der Vorstellung des Emblems für Investitionen in den neuen Bundesländern, die aus dem Bundeshaushalt finanziert werden.

ZBYDE RAJCHSADLER!

CSFR möchte Schulden halbieren

Die Tschechoslowakei will die Hälfte ihrer Schulden bei der Bundesrepublik erlassen bekommen. Dabei handelt es sich um einen Betrag von 1,6 Milliarden Mark an Forderungen der ehemaligen DDR, die bei der deutschen Vereinigung von Bonn übernommen wurden.

TY PEVUŽE JIN MATĚI...

ODMÍTAJÍ DIKTÁT STRACHU

Ani demonstrace stovky občanů Dolních Štěpánic nepřiměta vedení dálkových kadeřů Praha, aby poodhalilo roušku tajemství nad objektem bývalé pily. Jak jsme již informovali, mají občané této krkonošské obce strach, že je zde uchovávána vojenská technika, která by mohla být kdykoliv zneužita. Přes předechozí žádosti a petiči, pod kterou se ze 320 obyvatel (včetně dětí) podepsalo 97, nikdo ze zodpovědných míst nereagoval. Demonstrantům nepřišel nikdo nic vysvětlit, pila zůstala během demonstrace zavřená a hluchá. Takovou ignoranci je podle slov starosty Benecka MVDr. Miloše Gerstnera vysvětlit jako snahu uměle vyvolat a udržet napětí a pocit nejistoty. Strach a nejistota totiž nutí mlčet, zavřít se do ulity a nestarat se o veřejné záležitosti. A to někomu moc vyhovuje. Občané Dolních Štěpánic se však tomuto diktátu už podřizovat nechtějí. Ještě jsou ochotni se domluvit — sepsali novou petiči a žádost o objasnění letité záhady kolem staré pily. Žádají, aby objekt sloužil opět obci a aby v něm byla dána pracovní příležitost místním obyvatelům, nikoliv bývalým komunistickým kadřům. Tento týden povevou své požadavky do Prahy na ministerstvo spojů a ministerstvo národní obrany. Teprve kdyby byli znovu odmítnuti nebo ignorováni, spíní svojí hrozbu a tři z nich zahájí protestní hladovku

PSÍ BISTRO

Opravdu to není vtip, ale vtipná a určitě vítaná pozornost jednoho buřetu u benzinové pumpy na komunikaci Folmanova-Norimberk. „Hundeblister“, jak pyšně říká pečlivě vypečený nápis, není nic jiného než dvě čisté, umělohmotné misky s vodou, zapuštěné do nízkého pultíku přiměřené výšky pro potřebu psího národa a umístěné zpevně vedle vchodu do buřetu. A tímto poturzuji, že cestující psi, jejichž páni tu tankovali pohonnou hmotu i džusy či coca-colu, využívají svého bistra, jak náleží. Nepochybují také, že pokud budou budou mít zase někdy cestu, rádi dájí „Hundeblister“ určitě...

ÚSPECHY FOTBALU

Připomínáme si 90 let československého fotbalu a při této příležitosti čtenářům nabídneme ohlednutí za nejslavnějšími momenty jeho historie.

Mistrovství světa
1934: vicemistři světa (s Itálií v Římě 1:2)
1962: vicemistři světa (s Brazílií v Santiagu 1:3)
1990: čtvrtfinále (v Miláně se SRN 0:1)

Mistrovství Evropy
1960: bronzová medaile (s Francií 2:0)
1976: mistři Evropy (se SRN v Bělehradě 2:2 a 5:3 na penalty)
1980: bronzová medaile (s Itálií 1:1 a 9:8 na penalty)

Olympijské hry
1920: finále s Belgií v Antverpách za stavu 2:0 nedohráno
1964: stříbrná medaile (ve finále s Maďarskem v Tokiu 1:2)
1980: zlato (ve finále s NDR v Moskvě 2:1)

Pohár mistrů
1967: Dukla v semifinále (se Celtic 1:3 a 0:0)
1969: Sp. Trnava v semifinále (s Ajaxem 0:3 a 2:0)

Pohár vítězů pohárů
1969: vítěz Slovan Bratislava (ve finále FC Barcelona v Basileji 3:2)
1973: v semifinále Sparta (s AC Milán 0:1 a 0:1)
1979: v semifinále Baník Ostrava (s F. Düsseldorf 1:3 a 2:1)

K ČLÁNKU V. HAVLA V NEW YORK TIMES:

Důkladněji se ptal...

Jak sloužit při poskytování pomoci princip stability a územní celistvosti státu a přeměně národů na sebeurčení, na nezávislost na ústřední moc? Kterou z těchto zásad by měla poskytnout pomoc podpořit? Tyto těžké otázky si položil prezident ČSFR V. Havel v článku pro americký list New York Times a uzavíral v té chvíli o pomoci Západu Sovětskému svazu, jenže jejich význam je obecný. Dodal, že existuje snad jediná odpověď: více demokracie. To je odpověď sice podnětná, ale hodně neúplná.

Nerád se zabývám textem pana prezidenta, tože jde o dilema — o nezbytnou a obtížnou v době jeho dovození, ale nemá mi to, nou volbu mezi dvěma vzájemně se vylučujícími možnostmi. Oba uvedené principy představuje velké sedmy, jde o téma čá- v případě Jugoslávie nejspíše nepůjde slousově a velmi důležitě, o téma, které se nelít, a právě proto je Evropa podrobena týká jenom dění v Sovětském svazu, ale těžké zkouše. Postavit se sice za dramatických událostí v Jugoslávii a také cíj stability a územní celistvosti státu by třeba osudu kurdských uprchlíků na Blízkém východě, v souvislosti s podporou centrální komunistické moci vysílejen státník a politik byl a je nadále lající tanky proti národům, které usilují nucen hledat odpovědi na položené otázky, o demokracii. A postavit se plnou vahou ale obávám se, že hledat jasnou odpověď za právo národů na sebeurčení, na nezávis- v litěte mezinárodního práva je marné, protože na ústřední moc, to bezpochyby nara-

zí na prudký odpor Sovětského svazu, který se všemožně brání vlastnímu rozpadu. Těžké otázky, těžká odpověď, ale domnívám se, že V. Havel aspoň naznačil správný směr k nalezení nových východisek. Svět podle mého názoru dozáhl k tomu, aby se mezinárodní právo přizpůsobilo novým náleham potřebám a aby se posílila úloha Organizace spojených národů. Zdokonalování i šíření demokracie patří k těm věcem, bez nichž se dnešní svět obejde jen stěží. Jeho lepší uspořádání je podle mého názoru nemyslitelné za okolností, které dovolují diktátorům, aby vedli války proti části obyvatelstva, popřipadá proti veskerému obyvatelstvu vlastní země. Chránit celistvost států, jejichž režim se udržuje zbraní, to nemá žádnou vyhlídku.

Všechno je to věcí příštího dohad a ty dohody nebudou snadné, ale jde o takové uspořádání světa, aby nikde nemohla být porušována základní lidská práva, aby nikde nevídlado násilí. Nejssem snilek, a tak si myslím, že pro začátek postačí začít, aby následně nebylo možno zotročovat celé národy.

Pohár UEFA
1983: v semifinále Bohemians (s Anderlechtem 0:1 a 1:3).

STEP
Vítězové: 1927 a 1935 Sparta, 1938 Slavia, 1964 Sparta, 1967 Trnava, 1969 Inter, 1981 Prešov.

„Fotbalista roku“ v Evropě
1962: 1. Josef Masopust (Dukla)
1976: 3. Ivo Viktor (Dukla)

Hráři za mužstvo světa nebo Evropu
Oldřich Nejedlý (Sparta), Josef Ludl (Sparta), Josef Masopust a Svatopluk Pluskal (Dukla), Jan Popluhár (Slovan Bratislava), Josef Bomba (Prešov), Ivo Viktor (Dukla), Antonín Panenka (Bohemians).

Juniorská prvenství
1968: tým do 23 let (ve finále s Francií 2:1)
1972: tým do 23 let (ve finále se SSSR 2:2 a 3:1)
1990: tým do 16 let (ve finále s Jugoslávií 3:2)

Francouzský frank	5,23	(5,21)
1000 italských lir	23,86	(23,78)
Rakouský šilling	2,52	(2,51)
Německá marka	17,77	(17,69)
Americký dolar	31,79	(32,03)
Svýcarský frank	20,51	(20,40)
Anglická libra	52,38	(52,10)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Miliardy by se hodily

Na území bývalé NDR je dosud asi 330 000 sovětských vojáků a 190 000 jejich rodinných příslušníků. Všichni mají odejít do konce roku 1994. Kudy? To je otázka, která v posledních měsících zajímá i naše železničáře. Ekonomická situace ČSD totiž není v posledních měsících příliš dobrá a Německo, podle posledních informací, uvolní během čtyř let 12 miliard marek, které mají být použity nejen na výstavbu bytů v SSSR, ale také na samotný odsun. V současné době má sovětská strana na přepravu svých vojsk zatím k dispozici částku 960 miliard marek a sama bude určovat, kterou z možných cest použije.

Jak nás informoval pověřený ředitel odboru železniční dopravy ing. K. Sellner, CSc., a vedoucí oddělení odboru železniční dopravy ing. M. Sitter z federálního ministerstva dopravy, první informativní jednání o případném odsunu sovětských vojsk z území bývalé NDR přes ČSFR se uskutečnilo na žádost Spolkového ministerstva dopravy SRN již ve dnech 21. až 23. ledna 1991. Na něm zástupci obou ministerstev dojednali dopravní i technické podmínky a dospěli k závěru, že tento způsob přepravy je možný. S případným tranzitem sovětských vojsk obě strany uvažovaly, v souladu se závěrem tohoto jednání, až po ukončení odsunu sovětských vojsk z našeho území za předpokladu, že vláda ČSFR s ním vysloví souhlas.

Později zástupci ústředního ředitelství ČSD jednali o možnosti tranzitu s federálním ministerstvem obrany. V součinnosti s ním a s federálním ministerstvem dopravy zpracovalo v předstihu potřebná opatření pro případ, že by se tyto přepravy uskutečnily. S podmínkami tranzitu byl seznámen i místopředseda vlády ČSFR a ministr zahraničí ČSFR. V té době předalo velvyslanectví SRN v Praze ministru dopravy notu, která hovořila o zájmu SRN tranzit uskutečnit. Informován byl předseda vlády ČSFR M. Čalfa a federální ministerstvo dopravy vypracovalo a předložilo federální vládě materiál o tranzitu sovětských vojsk přes naše území k rozhodnutí. Usnesením vlády ČSFR z 20. června byl ministr dopravy pověřen, aby ve spolupráci s místopředsadou vlády a ministrem zahraničních věcí, ministrem obrany a zahraničního obchodu i dalšími orgány České a Slovenské republiky projednal se zainteresovanými stranami podmínky přepravy těchto vojenských vlaků. Jak je z výše uvedených řádek zřejmé, postupovala naše strana značně složitě, což rozhodnutí o případném tranzitu sovětských vojsk přes naše území pozdrželo.

Mezitím Varšava začátkem června prohlá-

šila, že tranzitu sovětských jednotek přes polské území již nestojí nic v cestě. Původně jej totiž podmiňovala přednostním odsunem sovětských vojsk z Polska. Proto bylo zajímavé, jak poslední porada zúčastněných stran v Berlíně koncem června dopadla. Zástupci ČSD se na ni dozvěděli, že základní podmínkou k zahájení debaty o přepravě sovětských vojsk přes naše území je dvacetiprocentní sleva základního tarifu a požadavek neúčtovat přírážky za překročení ložné míry vlaků.

V současné době je již vypracován přesný harmonogram zajištění této přepravy z hlediska bezpečnosti našeho území. Inženýr Sellner a ing. Sitter předpokládají, že by ČSD mohly za ni během tří až tří a půl roku v přepočtu získat tři až čtyři miliardy korun, ředitel odboru dopravy ústředního ředitelství ČSD ing. J. Benkl hovoří dokonce o šesti až osmi miliardách. To za předpokladu, že by se přes naše území přesunula z bývalé NDR asi třetina vojsk.

A jak jednání pokračují? Začátkem července byl první náměstek federálního ministerstva dopravy ing. Š. Nemeš přijat radou velvyslanec velvyslanectví SSSR v Praze L. N. Černíkovem. Sovětská strana při přijetí vyjádřila zájem o jednání k přípravě mezivládní dohody, která by upravovala tranzit sovětských vojsk ze SRN. V návaznosti na ně a v souladu s usnesením vlády ČSFR z 20. června projednává v současné době federální ministerstvo dopravy s federálním ministerstvem zahraničních věcí a obchodu opatření nezbytná k zahájení mezivládních jednání. V případě úspěšného uzavření mezivládní dohody se urychleně uskuteční jednání zainteresovaných železnic o technických, technologických a tarifních podmínkách tranzitu sovětských vojsk. Zájem federálního ministerstva dopravy i ÚR ČSD je v podstatě shodný — maximálně urychlit zpracování potřebných dohod a zahájit neprodleně přepravu sovětských vojsk.

První výsledky sčítání

(Čtk): V ČSFR žije 15 567 888 obyvatel, z toho 10 298 731 v ČR a 5 268 935 na Slovensku. Bylo to uvedeno na nedávné tiskové konferenci Federálního statistického úřadu, kde se novináři seznámili s předběžnými výsledky sčítání lidu, domů a bytů z 3. března 1991. K národnosti české se přihlásilo 8 426 070 osob (54,1 proc.), ke slovenské 4 819 948 osob (31,0 proc.), moravské 1 360 155 osob (8,7 proc.). Dále je v ČSFR 586 884 Maďarů, 114 116 Rómů, 61 542 Poláků, 53 418 Němců, 45 223 Slezanů, 20 654 Ukrajinců a 18 648 Rusů. Z 24 306 občanů, kteří uvedli jinou národnost, je 4183 Bulharů, 2969 Řeků a 1254 Rumunů.

A jak bydlíme? Od roku 1981, kdy bylo v Československu evidováno 3 819 873 bytů, stoupl jejich počet na 5 320 095 bytů. Z toho 44 procent bytů je v rodinných domech. Vedle trvale obydlených bytů je 525 320 bytů trvale neobydlených. Jde zejména o rekreační chalupy (155 tisíc), které nebyly vyčleněny z bytového fondu. 80 tisíc bytů je údajně v přestavbě či rekonstrukci, a přes 70 tisíc bytů je nezpůsobilých k obývání. U trvale obydlených bytů v ČSFR je průměrná obytná plocha na osobu 18,1 m². 75,3 procenta bytů má ústřední vytápění a koupelnu či sprchový kout má 90,8 procenta bytů (v roce 1981 33,3 procenta).

Do předběžných výsledků byly rovněž zařazeny údaje o náboženském vyznání. K římskokatolickému vyznání se hlásí celkem 7 217 921 osob, tj. 46,4 procenta obyvatel ČSFR. Bez vyznání je v ČSFR 4 598 810 osob (29,5 proc.). Druhou nejsilnější církví v ČR je církev československá evangelická, ke které se přihlásilo 191 001 občanů, ve Slovenské republice církev slovenská evangelická a. v., která má 328 117 příznivců. — Dále obyvatelé ČSFR uváděli nejčastěji náboženské vyznání řeckokatolické (188 397) a čs. husitské (173 232). Z 5 292 281, tj. 16,8 procenta obyvatel ČSFR, nebylo náboženské vyznání zjištěno.

o životní prostředí. Zdejší krajina nemůže zůstat ve stavu, v jakém nyní je. A s tím maďarská nabídka nepočítá.

V současné době je opravdu nerozumnější vodní dílo Gabčíkovo dokončit.

«Čs. delegace vyjádřila ochotu řešit vzniklou situaci na podkladě všestranného posouzení alternativ, které dodají oba partneři,» uvádí mj. komuniké z jednání vládních delegací ČSFR a Maďarska o sou-

stavě vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros, s nímž novináře seznámil vedoucí čs. pracovní skupiny J. Čarnogurský. Navrhla vytvoření smíšené komise složené ze zástupců ČSFR, Maďarské republiky a Evropských společenství, která by posoudila varianty předložené do 31. července tohoto roku. V komuniké se dále říká, že ČSFR může přijmout pouze takovou variantu, která by vedla k dokončení a uvedení vodního díla Gabčíkovo do provozu.

Maďarská strana v souladu se svým mandátem navrhla upustit od výstavby VD a zrušit mezistátní smlouvy z roku 1977. Zároveň nabídla spolupráci na řešení ekologických, plavebních, protipovodňových a energetických problémů. K odhalení ekologických rizik navrhla vytvořit dvoustrannou odbornou vědeckou komisi a současně pozastavit během zkoumání odborníků práce na čs. straně.

■ NEKURÁKEM ZA 20 DNÍ — účinný americký program odvykání kouření zpracovaný za 20 dní, během kterých už ušetříte víc, než investujete. Ne mentol a žvýkačky. 28 stránek za 40 Kčs + dobírka. Zn.: »Šestíme

Nerozumnější je stavbu dokončit

O vodním díle v Gabčíkovu se nyní jedná již počtvrté

Již počtvrté za poslední tři roky se včera v Bratislavě setkaly delegace vlád Československa a Maďarska, aby jednaly o osudu vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros. Stanovisko té naší, kterou vede předseda vlády SR J. Čarnogurský, je neměnné — dobudovat díla podle platné čs.-maďarské smlouvy z roku 1977.

V případě, že k dohodě nadojde, má čs. strana připraveno dočasné náhradní řešení, které počítá s dokončením vodního díla Gabčíkovo jen na našem území.

Je její stanovisko správné? Oprosim se nyní od emocí a tvrzení, že vodní dílo Gabčíkovo je betonová příšera, pozůstatek totalitních dob, a uvažujeme racionálně. Stavět se začalo proto, aby zabránilo povodním a následným miliardovým škodám, které oblast postihly například v roce 1965. Mohlo by výrazně zlepšit plavební podmínky, na tomto úseku Dunaje nejisté, a zvýšit význam přístavu Bratislava. A nakonec, řeka umožní získat levně a «čistým» způsobem elektrickou energii, která by mohla nahradit část elektřiny vyráběné v severních Čechách z málo kvalitního a sirtatého uhlí. To je cena za oněch čtyřicet čtverečních kilometrů výstavbu

poničeného území, které dnes u Gabčíkova máme.

Vodní dílo je již téměř z devadesáti procent hotovo a nedá se jen tak zbourat. Dalším ekologickým škodám můžeme zabránit spíše tím, když je ukončíme, než když je ponecháme osudu. Likvidovat již vybudované objekty by znamenalo ztrátu 20 miliard korun. Pokud bychom je dokončili a provozovali, vložená investice se nám bude postupně vracet. Návrh maďarské strany vybudovat v případě definitivního zasavení výstavby vodního díla na Slovensku síť plynových turbin se stejným výkonem, jaký má mít hydroelektrárna v Gabčíkovu, není reálný. Výstavba náhradního zdroje by představovala nové investiční náklady ve výši nejméně 20 miliard korun, a přitom by tyto zdroje měly proti Gabčíkovu jen poloviční životnost. Přitom nejde jen o elektřinu, ale také

VÝSLEDKY LUSTRACÍ MUSÍ BÝT ZVEŘEJNĚNY

Náměstek federální ministryně kontroly Čestmír Čejka je jediným z politických vězňů, který byl po celá desetiletí od komunistů pronásledován a dnes je vládním činitelem. V souvislosti s tím, že i světovým tiskem proběhla zpráva o spolupráci 14 našich vládních činitelů s komunistickou StB, požádali jsme pana Čejku o rozhovor na ožehavé téma.

Lustrace pravděpodobně budou první vážnou zkouškou naší křehké demokracie...

Snad jen na první pohled, ale měly by se volit vhodnější výrazy — perlustrace, jinými slovy prověřeni, protože jenom objasnění, kdo byl a kdo nebyl donašeč StB, nám moc nenapoví a poskytné nám výhradně první závěr a do hloubky problematiky stejně nepronikneme.

V našem tisku se však objevují další jména vládních činitelů označených za spolupracovníky StB, jako Valeš a Jiří Dienstbier...

Kohosi nerozvážnost, nebo také politická slepota způsobila, že byl zveřejněn pouze počet 14 vládních činitelů a víceméně vše bylo jen okomentováno, až nyní se objevila další jména. Co z toho, že budeme mít perlustrovaný ministři a jejich náměstky... Vlastní výkonnou moc tvoří další slátní úředníci! Způsob, jakým se k celé záležitosti dnes přistupuje, nutí většinu z nás k ostrážitosti; neboť každého soudného člověka musí napadnout, že mu nejsou k ničemu vědomosti o protích agentech, když jejich řídicí pracovníci jsou stále na důležitých místech.

V tom případě se přímo vaučuje otázka: kdo byl ze stranických a vládních činitelů odpovědný za práci StB, kdo jí ovlivňoval?

Formálně StB podléhala ministerstvu vnitra, ale to není rozhodující, neboť veškerá činnost této smutně proslulé organizace byla ve prospěch KSČ, k ochraně monopolu moci KSČ. Vábec veškerá činnost

i funkcionáři bývalého ČSM, kteří na přelomu čtyřicátých a padesátých let záměrně likvidovali funkcionáře mládežnických organizací demokratických stran.

Mnohem více tristní je dašší postavení bývalého Bilakova přítele, šéfidologa ÚV KSS Miroslava Kusého, druhého muže v hierarchii Kanceláře prezidenta republiky. Jako vedoucí ideolog musel být i du-

KDO SE BOJÍ PRAVDY?

StB fungovala výhradně na základě existence KSČ. Ptáme-li se, kdo ve vládě, tak všichni, ale museli se řídit pravidly, která určoval ÚV KSČ a dále pak všichni členové ÚV KSČ a zaměstnanci aparátu KSČ.

V padesátých letech však i v krajích fungovali tzv. bezpečnostní trojky, předseda KNV, tajemník KV KSČ a šéf StB. Na poradách těchto »trojek« se rozhodovalo o tom, kdo půjde do vězení, komu bude zabaven majetek, kdo bude označen např. za kulaku a nepřítel lidu. Kolik reformních komunistů zasedalo v těchto »trojkách« a dnes se tváří, jako by zločiny z padesátých let se jich netýkaly, např. ministr české vlády Jaroslav Šabata, nebo dokonce i Alexander Dubček...

Samozřejmě, »trojky« rozhodovaly o zatýkání, ba i o délce trestu. Reformní komunisté mají tolik másla na hlavě, že je už zarážející jejich drzost vůbec se ukazovat na veřejnosti. Nebyli to pouze komunisté, kteří zasedali v tzv. trojkách, ale

chovali otcem všech zločinů spáchaných StB na Slovensku...

Lehce se dnes vykládá, že tito lidé změnili své představy, své názory. Já tomu osobně nevěřím, jednou jsem začal politicky myslet, mít své představy a přesvědčení, byl jsem i politicky pronásledován, dokonce vězněn. Většinou se názory člověka jen utužily, než aby se pronásledováním radikálně změnily. Totální přeměna osobnosti — takové případy nejsou a politické praxe je nepamatuje. Jakýsi politický přerod je součástí komunistické ideologie, který se velice hodil do jejích propagandy.

Dostáváme se k velmi choulostivé otázce, zveřejnit jména pracovníků StB, kteří pracovali proti tzv. vnitřnímu nepříteli. Pracovníci I. a II. správy se jaksí tabuizují, neboť boj proti tzv. vnějšímu nepříteli zůstává i nadále státním tajemstvím...

● Oběti bývalé východoněmecké justice mají být odškodněny 450 markami za každý měsíc strávený nezákonně ve vězení.

zločinecké organizace. StB prováděla na příkaz komunistické strany vraždy, co se dělo v jáchymovských dolech, byla vyloženě genocida. Protože jde o akty, které mají zločinný charakter a protože tak nejednali jednotlivci o své vůli, nýbrž jde o jednání organizace, a tudíž taková organizace je zločinecká.

Perlustrace musí být provedena u všech vládních činitelů a státních úředníků?

Moderní svobodný a demokratický stát může být řízen výhradně na etických, mravních a demokratických principech. Za těchto podmínek vládní a ústavní činitelé, státní úředníci, pracovníci exekutivy a všichni, kdož se zabývají činností veřejně prospěšnou, by měli být mravně i politicky bezúhonní. Proto je perlustrace naprosto nezbytností, a není proč se nad tím po divovat. Obdobné prověrky se provádějí všude na světě. Perlustrace není nic, co by neodpovídalo chartě lidských práv či omezování osobní svobody. Kdo je čistý, tomu perlustrace nevádí a komu vadí, ať se neuchází o žádný úřad, o vládní funkci ani nmluvě.

hranicemi nejsou však boj s vnějším nepřítelem. Upřímně řečeno, když se chlubíme, jaký jsme demokratický stát a Velká Británie, USA i Spolková republika jsou našimi přáteli. Jsou-li skutečně našimi přáteli, pak všechno, co jsme proti nim podnikali v minulosti, byly jen a jen špatnosti.

Únosy, vraždy, atentáty jsou teroristické činy?

Posuzujeme-li perlustrace a mluvíme-li o I. a II. správě StB, tak už nejde jen o výkony funkce, ale o závažné trestné činy mezinárodního charakteru.

Potom by příslušníci nebo zaměstnanci I. a II. správy měli být trestáni za terorismus?

To je logický závěr. Když je vyšetřován ve vazbě mjr. Pavel Minařík, je každému soudnému člověku nepochopitelné, že s ním nejsou ve vazbě i jeho nadřízení... Nacistické organizace, jako byl Sicherheitsdienst byly v Norimberku prohlášeny za

Nejhorší věc, kterou jsme se začali zabývat. Osobně jsem přesvědčen, že není rozdíl mezi bojem proti tzv. vnějšímu a vnitřnímu nepříteli. Je snad rozdíl mezi tím, když někdo někoho sleduje v Československu a nakonec je onen sledovaný zatčen, než když někdo jiný za hranicemi zařídí takovou situaci, že je bývalý čs. občan unesen, jako v případě ministra B. Laušmana nebo Josefa Vávry-Šařfka, předseda sociální demokracie Bohumil Laušman zemřel v komunistické věznici a Josef Vávra-Šařfka byl 28. 8. 1953 popraven, pozn. P. R.), nebo když se zkouší na čs. letadle v Československu trhavina Semtex pro potřeby terorismu či spoluúčast při atentátu na rádio Svobodná Evropa. Zaměřujeme vnějšího nepřítelů s vnitřním podle právní potřeby určitých kruhů. Teroristické útoky a operace za

Český premiér hodnotil

(čtk): Skutečný dialog, skutečná komunikace s venkovem stále ještě není a to byl také jeden z hlavních důvodů nespokojenosti s prací ministerstva zemědělství a ministra Kubáta. Tato fakta mj. uvedl ve věřejším rozhovoru pro český rozhlas předseda vlády ČR P. Pithart. Podle slov premiéra také nejde v tomto případě o boj o ministerské křeslo, s nímž je spojená obrovská odpovědnost. K pondělnímu pracovnímu jednání vlády ve Lnářích uvedl, že se vláda domluví na zásadách, které by měly přinést sjednocení a zjednodušení státní správy. Petr Pithart také reagoval na otázku, kterou sám sobě položil slovenský premiér J. Čarnogurský v pondělním rozhovoru pro Mladou frontu Dnes — zda by v případě takových kritérií Evropských společenství, umožňujících České republice už vstup, ale Slovenské ne (čisté z ekonomických důvodů), Česká republika odjela. Podle českého premiéra z toho číší určitá nedůvěra tazatele, který možná chce říci, že by Slovensko nepočkalo. Jak P. Pithart řekl, Češi si zatím takto otázku nekladou, protože společný stát existuje. V této souvislosti také zdůraznil, že dobrá sousedská vztahy, schopnost soužití jsou souhrnným ukazatelem vyspělosti země, tedy i možnosti vstupu do Evropy. Za dobrý rovněž označil vypracovaný jednotný návrh české ústavy. Ve srovnání s šesti návrhy slovenských ústav jí považuje za schopnou vyjít slovenské straně vstříc, zatímco návrhy ze Slovenska mu připadají spíše jako monolog.

SU. ANNA - CHLADNO ZRÁVA...UZ JE TOTAV!

NA SV. ANNU SLAVNOSTNĚ (čtk): Jedno z nejvýznamnějších poutních míst v západních Čechách — kostel sv. Anny u Horšovského Týna na Domažlicku — je těsně před dokončením obnovy vnitřních prostor. Jde o první historickou památku u nás, kterou rekonstruuje Geolodistria Střebro z prošířené Spolku pro záchranu česko-bavorských poutních míst se sídlem v Lamu v SRN. Geolodistria zahájila práce na obnově značně zdevastované památky z roku 1518 teprve začátkem května letošního roku a už 26. července 1991 na svátek sv. Anny se tady bude znovu po 40 letech konat církevní obřad. Novinář dostali příležitost prohlédnout si celý objekt včetně opravené hrobky Trauttmansdorffů. V hrobce spočívají ostatky 48 příslušníků zmíněného rodu a rovněž rodu Lobkovičů, kteří byli majiteli Horšovského Týna do bitvy na Bílé hoře. Práce mají být kompletně dokončeny do 26. července příštího roku.

USNADNÍ TELEFONOVÁNÍ

Neudržitelny stav veřejných automatů v Praze vrcholil již v roce 1989. Jediné účinné řešení spočívá v odstranění mincovních automatů. To znamená nahradit dosavadní přístroje automaty na karty. Počátkem roku 1990 zahájila firma TELECOM, ředitelství Telekomunikací Praha, jednání s francouzskými partnery, a i přes značné administrativní problémy se první nové automaty objevily na Výstavišti. Do konce července pak to bude dalších třicet přístrojů umístěných vždy vedle dosavadního automatu, junguflcích na karty. Ty si zájemci budou moci zakoupit ve vybraných stáncích v hodnotě 50 nebo 150 a 300 korun. Cena karty odpovídá počtu místních hovorů nebo příslušnému počtu impulsů u meziměstských. Pokud se týká běžné telefonní sítě, dopadne-li vše dobře, měla by být ještě letos zahájena první etapa digitalizace, v jejím rámci pak vybudováno asi 80 tisíc nových stanic s termínem dokončení do prosince 1992. Kompletní digitalizace Prahy je rozdělena do pěti etap a měla by být ukončena do konce desetiletí. Ve světě běžný systém placení místního hovoru podle jeho délky je možné zavést společně s levnějšími časovými pásmy až po dokončení digitalizace sítě. Dnešní ústředny to prostě neumějí.

Wessis, Ossis: Wenn's ums Geld geht...

Gibt es bessere Deutsche und schlechtere Deutsche? Wenn man den Deutschen selbst glaubt - ja! Die Ostdeutschen und Westdeutschen sind sich seit der Vereinigung keineswegs nähergekommen, im Gegenteil: Sie sind sich fremder geworden. Das renommierte Bielefelder Meinungsforschungsinstitut „Emnid“ untersuchte die Stimmungslage der Deutschen Ost und West im Oktober 1990 und jetzt wieder, fand beim Vergleich für den „Spiegel“ heraus: Viele Wessis halten Ossis für faul, aggressiv, unselbständig, ideenarm, disziplinlos. Viele Ossis halten Wessis für arrogant, überheblich, gönnerhaft, oberflächlich. Ein Krieg der Gefühle. „Emnid“-Chef Walter Tacke zu BILD: „Die Meinungen der Ostdeutschen sind sehr stark geprägt von aktuellen Gegebenheiten, zum Beispiel von der derzeitigen Arbeitslosigkeit.“

Osten. Tacke: „Ein Übergangsprozess.“ Die Westdeutschen haben von sich eine sehr gute Meinung - die meisten glauben offenbar, die besseren Deutschen zu sein. Sie halten sich für selbständiger, weltoffener, selbstbewußter, entschlußkräftiger, geschäftstüchtiger.

Dagegen glauben die meisten Ostdeutschen, daß die Westdeutschen seit der Wiedervereinigung noch überheblicher und rücksichtsloser geworden seien. Meinungen aus der „Emnid“-Untersuchung: „Arrogant wie Besitzer; sehen in den ehemaligen DDR-Bürgern die Deppen der Nation; fühlen sich als Sieger; wissen alles besser; danken, sie sind die Größten; gehen über Leichen.“

Und so sind auch die Vorwürfe an den Westen: „DDR im Kolonialstil erobern“ (63%), „Nicht gelernt zu teilen“ (64%), „Der Osten nur neues Absatzgebiet für Waren“ (92%), „Besserwessis“ (82%). Um so bemerkenswerter ist die Antwort der Ostdeutschen auf die Frage nach den Folgen der Wiedervereinigung: Vor- und Nachteile hielten sich noch die Waage - **künftig aber würden die Vorteile überwiegen.**

Na kole 132 cm

DEN HAAG (tk): Rejstřík cyklistických soutěží není zřejmě uzavřen. Svédci o tom zpráva z Den Haagu, že šs. závodník Joset Dressler zvítězil výkonem 132 cm ve skoku do výšky na bicyklu.

Film bez dotací

(čre): Vypadá to, že film Tankový prapor a. s. Bonton se zaplatí pouze z distribuce v ČSFR. Podle sdělení P. Šolce z produkční firmy Space, která tento snímek distribuuje, jej v červnu zhlédl u nás jeden milión diváků. Film se v těchto dnech promítá i v řadě letních kin s velkou kapacitou a je reálná naděje, že při návštěvnosti dvou miliónů diváků se náklady na film zaplatí ještě v létě. Bonton by v tom případě mohl následovat i další soukromí producenti ochotní investovat do vzniku nových čs. filmů. Viděli by, že je možno i u nás natočit a zaplatit film bez státních dotací. Připomeňme, že náklady na Tankový prapor nepřesáhly deset miliónů korun, přičemž reklama a distribuce stojí navíc zhruba polovinu této částky.

„Der Spiegel“ hatte die erste Umfrage kurz vor der Wiedervereinigung, die zweite im Juni/Juli 1991 bei Emnid (Bielefeld) und dem Leipziger Zentralinstitut für Jugendforschung in Auftrag gegeben (jeweils 1000 Befragte in Ost und West). Die Ergebnisse:

- Die meisten Westdeutschen (81 %) glauben, daß die Menschen in der Ex-DDR westlichem Leistungsdruck nicht gewachsen sind. Dem widersprechen die meisten Ostdeutschen (73 %).
- Im Westen sagen 73 Prozent: „Viele frühere DDR-Bürger machen es sich zu einfach. Sie wollen leben wie im Westen und nur so arbeiten wie früher im Osten.“ Widerspruch bei 60 % der Ostdeutschen.
- Die meisten Ostdeutschen (84 %) empfinden sich heute als Bundesbürger zweiter Klasse (Herbst: 75 %). Jeder dritte Westdeutsche (39 %) sieht das genauso.
- Nur jeder dritte Ostdeutsche (35 %) hält Westdeutsche für vertrauenswürdig. Umgekehrt glauben das auch nur 42 % der Westdeutschen.
- Wenn's ums Geld geht, spielt offensichtlich der Neid eine große Rolle. Viele Westdeutsche sind dagegen, daß so viele Milliarden Mark in den Osten gehen: 58 % glauben, daß dadurch Wirtschaft und Wohlstand in Westdeutschland geschwächt werden. 84 % im Osten sehen eine solche Gefahr nicht.

Dazu Emnid-Chef Tacke: „Die Meinungsbildung im Osten ist sehr stark von den aktuellen wirtschaftlichen Verhältnissen bestimmt.“ Das erkläre den schnellen Wechsel von Meinungen im

Rauchen erhöht das Schlaganfall-Risiko

Bluthochdruck, Rauchen, übermäßiger Alkoholgenuß sowie eine bestehende koronare Herzkrankheit erhöhen bei Männern im mittleren Lebensalter das Risiko, einen Schlaganfall zu erleiden. Dies ist das Ergebnis einer Studie, die britische Wissenschaftler an 7735 Männern im Alter zwischen 40 und 59 Jahren durchführten. Während des Beobachtungszeitraums von acht Jahren erlitten 110 Männer einen Schlaganfall. Ein besonders hohes Risiko hatten Raucher bei gleichzeitig bestehendem Bluthochdruck (oberer Wert über 160 mmHg). Deutlich erhöht war auch das Risiko bei Männern mit bekannter Herzerkrankung. Ehemalige Raucher hatten das gleiche Risiko wie Männer, die niemals geraucht haben.

Nach Ansicht der Hamburg-Mannheimer-Stiftung für Informationsmedizin könnte durch regelmäßige Blutdruckkontrollen und -therapie sowie durch die Aufgabe des Rauchens eine große Zahl von Schlaganfällen verhindert werden.

Na hranici v oficiální směrně vymění ony dvě marky podle příslušného kursu za 35 Kčs, zapadne do nejbližší restaurace a dá si k obědu svičkovou, za kterou zaplatí 12 Kčs. Za zbytek koupí čtyři láhve piva a vrátí se s nimi domů. Tam v klidu pivo vypije, láhve vrátí a dostane za ně dvě marky, s nimiž může celý proces opakovat.

Zářící Diamant

(rlh): Včera byla na Václavském náměstí v Praze otevřena velká reprezentační prodejna obchodního domu Diamant, jejímž novým podnikatelem je rakouská holdingová společnost Witrans - LogoStar. Komplexní a špičkovou nabídkou spotřební elektroniky a domácích spotřebičů přímo v centru hlavního města na Zlatém kříži získávají obyvatelé a návštěvníci naší metropole služby srovnatelné s těmi, které jsou běžně poskytovány na Západě. Rakouská společnost zastupuje světové firmy Toshiba, NEC, MONACO, Zanussi, Husqarna, Pentax, Severin, LogoStar, Epon, Seagate, Fujitsu, Casio, Roland a další. Jak při zahájení zdůraznila majitelka firmy Witrans - LogoStar paní Marie Trattlerová, spíná se takřka stoletý sen prodávaců Diamantu prodávat v důstojných prostorách atraktivní zboží. V blízké době čeká rekonstrukci také přední trakt obchodního domu, kde vznikne reprezentační prodejna skla a porcelánu.

Immer mehr Ausländer am Zapfhahn

Unter den 38732 künftigen Gastwirten, die im vergangenen Jahr Gastronomie-Kurse der westdeutschen Industrie- und Handelskammern besuchten, stammten 10105 aus dem Ausland. 1980 kam dagegen erst jeder achte Kneipenwirt von jenseits der Grenzen. In Ostdeutschland befanden sich unter 3072 unterrichteten Anwärtern erst 21 Ausländer.

OSACI, VESACI... ZP... NE... NE... NE... OSACI, VESACI... ZP... NE... NE... NE... OSACI, VESACI... ZP... NE... NE... NE...

Praha bude bez vody

(čre): Podle informace Pražských vodáren nepoteče od půlnoci v pátek 28. července do 16. hodiny v neděli 28. července ve značné části Prahy pitná voda. Důvodem je nutná revize 11,5 km dlouhého přivaděče, jímž proudí do Prahy 60 procent veškeré pitné vody ze Želivky. Během nejrozsáhlejší výluky v historii města budou bez vody mj. tyto oblasti: Jižní Město, Kunratice, Spořilov, Kačerov, část sídli Krč, Líbuš, Lhotka, Antala Staška, sídli Michelská, Pankrác, část Nuslí, Podolí a Vyšehradu, Bílá Hora, Dolní Liboc, Řepy, Malý Břevnov, Zličín, Horní Měcholupy, sídli Malešice, staré Strašnice, sídli Chmelnice, Lohovec, Horní Počernice, Kbelly, Vinoh, Satalice, část sídli. Letňany. Vzhledem k mimořádným rozměrům akce nebude po dobu výluky zajištěno nouzové zásobování, a tak je třeba se přiměřeně předzásobit vodou.

PERPETUUM MOBILE
Navzdory přísným fyzikálním zákonům, že něco takového není možné, se ukazuje, že v mimořádných, převratných podmínkách se může prastarý sen vynálezců stát skutečností. Posuďte sami!

Ein Städtchen im Osten lebt von einer unverwesten Leiche

Finanziell sieht es ganz besonders düster aus für die Kommunen in den neuen Bundesländern, weil die Ausgaben immens und die Steuereinnahmen gering sind. So trifft es sich gut, daß der kleine Ort Neustadt an der Dosse wenigstens seinen Ritter Kahlbutz hat. Wird doch die Leiche des seit 300 Jahren unverwest in seinem Eichensarg ruhenden Edelmannes jährlich von rund 100000 Besuchern besichtigt — die jeweils drei Mark Eintritt zu entrichten haben.

Allerdings ist die „seltsame Sehenswürdigkeit“ (der Baedeker Deutschland Ost), die in einem Anbau neben der 700 Jahre alten Wehrkirche des Ortsteils Kampehl präsentiert wird, höchst umstritten.

Seit Jahr und Tag schon liegen die kirchliche und die weltliche Gemeinde von Neustadt im erbitterten Clinch um den teuren Verstorbenen. Jüngst sollte die Leiche sogar entführt werden, wirft Pfarrer Peter Freimark dem Bürgermeister vor. ABM-Kräfte hätten schon mit Seilen zum Abtransport bereitgestanden, und erst in letzter Sekunde sei der Coup verhindert worden. Kein Wort davon wahr, beteuerte dagegen Bürgermeister Edmund Bublitz (CDU), der jetzt laut Gemeinde-

Streit um Ritter Kahlbutz

ausgang gegenüber der Presse schweigen will, „um die Situation nicht noch mehr anzuheizen“.

Nach verlässlichen Informationen wollte Bublitz das Stadtparlament allerdings sehr wohl dazu bewegen, der Überführung des toten Ritters in ein eigens renoviertes Spritzenhaus der Feuerwehr in Kampehl zuzustimmen. Die Kirche nämlich hatte vorsorglich einen angeblich mit der Kommune geschlossenen, aber nicht auffindbaren Mietvertrag für den Raum gekündigt, in dem die Leiche gezeigt wird. Das Parlament von Neustadt weigerte sich jedoch, über die Verlegung des Kahlbutz auch nur abzustimmen. Seither steht das mit großem Aufwand instand gesetzte Spritzenhaus leer.

Ursprünglich war es überhaupt keine Frage, daß die sterblichen Überreste des Ritters unter die Obhut der Kirche fallen, wo der Edelmann schließlich seit Anno 1703 begraben liegt. Doch zu SED-Zeiten wurde neben anderen Liegenschaften auch die Leiche von Kahlbutz quasi enteignet.

RYTÍŘ HOLOPRCEK (Der Butz = prcek ...)

EIN ZWILLING SAH SICH SELBST STERBEN: Als die siebenjährige Ruthie Cady starb, wußte ihre gleichaltrige Schwester Verena, daß auch ihre Todesstunde gekommen war. Die Mutter der beiden Mädchen, die von Brustbein bis Nabel aneinandergewachsen zur Welt gekommen waren, Marlene Cady, berichtete: „Ruthie starb eine Viertelstunde vor Verena. ... Sie sagte, ich solle Daddy holen und sie gab mir eine Liste mit Freunden, denen sie Blumen zukommen lassen will. Sie wollte eine Feuerbestattung, weil sie nicht in eine Kiste wollte, sie wollte frei sein.“ Die siamesischen Zwillinge, die in Cranston im US-Staat Rhode Island zur Schule gingen, im Kirchenchor sangen und ein fast normales Leben führten, starben am Freitag an einem Lungenversagen. Weil sie ein aus drei Kammern bestehendes gemeinsames Herz hatten, konnten sie nicht operativ getrennt werden. Die Ärzte hatten den Eltern nach der Geburt gesagt, es wäre ein Wunder, wenn die Mädchen das erste Lebensjahr überleben würden. Marlene Cady hatte 1989 in einer Illustrierten über das Familienleben mit den Zwillingen berichtet. „Sie waren völlig verschiedene Persönlichkeiten, aber sie ergänzten sich“, sagte sie. Als sie älter wurden, hätten sie sich täglich darin abgewechselt, wer die Hauptentscheidungen zu treffen hat. „Sie konnten einfach über das Leben lachen“, sagte Frau Cady. „Sie waren fast immer guter Dinge.“

weil sie Geld einbrachte. Die Kirche bekam als Trost nur eine geringe Miete für den winzigen Anbau des kleinen Gotteshauses von Kampehl.

Dort ist „der Kahlbutz“, wie der Tote allgemein heißt, in den Sommermonaten täglich zu besichtigen. Meistens stehen die Schaulustigen schon Schlange vor der Tür. Vor allem mittags, wenn zwischen 12 und 13 Uhr geschlossen ist. „A plot of the local restaurants“, wie ein kanadischer Tourist sich die mittägliche Ruhepause erklärt — eine Verschwörung der heimischen Gastronomie.

Der Leichnam wird den neugierigen Besuchern ohne große Gewissensbisse präsentiert. Denn der Ritter, da sind sich die Bürger der Region ziemlich einig, hat einiges wiedergutzumachen. Zu Lebzeiten soll der Edelmann neben elf leiblichen auch einige Dutzend nichteheliche Kinder gezeugt haben. Gab es doch damals das Recht der ersten Nacht, von dem dieser Feudalherr offenbar besonders ausgiebig Gebrauch gemacht hat. Schließlich soll er es auf die Braut eines Schäfers abgesehen und den Mann aus Eifersucht umgebracht haben. Die Braut aber brachte den Fall vor Gericht. Damals konnten Edelleute sich jedoch noch durch einen heiligen Eid aus der Affäre ziehen. Der Kahlbutz soll seine Unschuld geschworen und erklärt haben, falls er lüge, werde sein Körper nie verwesen.

Tatsächlich fand man die Leiche auf mysteriöse Weise konserviert, als sie im vorigen Jahrhundert umgebettet wurde. Selbst anerkannte medizinische Kapazitäten wie Rudolf Virchow wußten sich angeblich keinen Reim darauf zu machen, weshalb der Leichnam offenbar nicht mumifiziert wurde, aber dennoch erhalten blieb. Jedenfalls scheint sich das Geheimnis um den Kahlbutz besonders günstig auf die Besucherzahlen auszuwirken.

„Damit Kahlbutz nicht wirklich gekidnappt wird und ein für alle Male klar ist, wem er gehört“, will Pfarrer Freimark nun das Kreisgericht in Kyritz anrufen. Der Pastor — an dessen Haustür schon vor der Wende der Aufkleber „Bleibe im Lande und wehre dich täglich“ zu finden war — will seinem Gemeinderat im Falle eines gerichtlichen Sieges vorschlagen, zumindest einen Teil der Eintrittsgelder für die kirchliche Sozialarbeit zu verwenden.

Dich werden wir schon weickriegeln!

ny, košile i trička z produkce této firmy. OD Kotva se stal, mimo Tuzex, jediným prodejcem originálních výrobků značky LEVI'S. **SVOLKO RUBLEY**

holetou tradici. Založena byla v roce 1850 a již ve 30. letech našeho století se staly módním základem nerezitelných dřinové materiálu. Zákazníci mají opravdu z této vybrat. Najdou zde bundy, džíny, mikty

V OD Kotva byla včera otevřena v 1. patře nová prodejna dřinové kolekce firmy LEVI STRAUSS Co. Jedná se o americkou firmu, která představuje nejužšího výrobce dřinového oblečení na světě s dlou-

Dubcek verläßt die Bewegung

PRAG, 22. Juli (Reuters). Der tschechoslowakische Parlamentspräsident Alexander Dubcek, eine Leitfigur des „Prager Frühlings“ von 1968, ist aus der von ihm mitgegründeten Bewegung „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) ausgetreten. Dubcek begründete seine Entscheidung der amtlichen tschechoslowakischen Nachrichtenagentur CTK zufolge mit den Spaltungserscheinungen innerhalb der Organisation. „Ich habe die VPN verlassen, weil sie ihre zentralistische Politik aufgegeben hat und statt dessen die Spaltung der Bewegung gewählt hat“, zitierte ihn die Agentur.

Die VPN war im November 1989 in der Slowakei gegründet worden und hatte mit dem vom heutigen Präsidenten Vaclav Havel gegründeten tschechischen „Bürgerforum“ entscheidend zum Zusammenbruch des kommunistischen Systems beigetragen. Beide Gruppen haben sich jedoch seit ihrem Wahlsieg im Juni 1990 gespalten.

.. A DA' SE K LIBOVCEM... →

Abbruch Niemand darf ein Wohnhaus abbrechen, bevor allen Mietern wirksam gekündigt ist.

Abflußverstopfung Beseitigung von Rohrverstopfungen muß der Mieter nur bezahlen, wenn er den Schaden verursacht hat. Der Vermieter muß das beweisen.

Abwesenheit Der Mieter muß dafür sorgen, daß Schäden (z. B. Wasserrohrbruch) während seiner Abwesenheit beseitigt werden können. Es reicht, wenn er dem Hausmeister einen Schlüssel gibt.

Antenne Wenn ein Haus keine Gemeinschaftsantenne hat, darf der Mieter eine Außenantenne bauen. Wo sie stehen soll, bestimmt der Hauseigentümer. Es ist unstrittig, ob das Antennen-Recht auch für Satellitenschüsseln gilt.

Anzeigepflichten Mängel an der Wohnung (z. B. defekte Installationen) muß der Mieter unverzüglich mitteilen. Sonst droht Schadenersatzpflicht.

Autowaschen Ein Mieter darf sein Auto nicht mit Leitungswasser aus dem Haus waschen. Wasserkosten werden auf alle Mieter umgelegt, sie müßten also die Autowäsche mitbezahlen. Das wäre ungerecht.

Badewanne Eine Neubeschichtung der Badewanne muß der Mieter nur bezahlen, wenn er den Schaden durch unsachgemäße Behandlung verursacht hat. Für normalen Verschleiß muß er nicht aufkommen.

Bagatellschäden Vermieter dürfen den Mietern nicht alle Bagatellreparaturen aufbürden. Der Bundesgerichtshof hat „Zumutbarkeitsgrenzen“ aufgestellt. ● Bagatellreparaturen dürfen höchstens 100 Mark kosten. ● Der Mietvertrag muß eine Höchstgrenze für Kleinreparaturen enthalten, die während eines überschaubaren Zeitraums (z. B. einem Jahr) anfallen. Der Mieter soll nicht zu sehr belastet werden, falls innerhalb der Zeit mehrere Kleinreparaturen anfallen. ● Die Bagatell-Klausel gilt nur für solche Teile der Wohnung, die der Mieter selbst abnutzen kann. Sie gilt nicht für Gas-, Wasser- und Stromleitungen.

Besucher können acht Wochen bleiben. Voraussetzung: Es darf nicht zum Untermietverhältnis oder zu langfristiger Überbelegung kommen.

Keine Betriebskosten sind Hypotheken-Gewinnabgabe, Verwaltungskosten, Instandhaltungs-Rücklagen, Erbbauzinsen, Reparaturversicherungen. In den neuen Bundesländern gilt für Altbauten (vor 3. 10. 1990 errichtet) die Mietpreisbindung der Ex-DDR weiter, bis die Umlage von Betriebskosten neu geregelt ist.

Betriebskosten sind häufig Streitpunkt zwischen Mietern und Vermietern. Das dürfen Hausbesitzer von freifinanzierten und Altbauwohnungen in Rechnung stellen: Grundsteuer, Wasserverbrauch incl. Zählermiere, Heizungs- und Warmwasserkosten, Fahrstuhlkosten, Straßenreinigung, Müllabfuhr, Entwässerung, Beleuchtung, Schornsteinfeger, Gartenpflege, Sach- und Haftpflichtversicherungen, Hauswart, Gemeinschaftsantenne, Waschmaschinen, Hausreinigung und Ungezieferbekämpfung.

Bleirohre Viele Altbauten haben noch Wasserrohre aus Blei, die schleichende Vergiftungen verursachen. Kinder, Kranke und Schwangere sind besonders gefährdet. Ist der erhöhte Bleigehalt des Trinkwassers (über 40 Mikrogramm Blei pro Kubikmeter Wasser) allein auf Bleirohre im Haus zurückzuführen, muß der Vermieter die Rohre austauschen. Bei welchem Bleigehalt die Miete gemindert

Das Lexikon für Mieter

werden kann (und um wieviel), ist strittig. Wichtig: Der Vermieter muß seinen Mietern sagen, daß Bleirohre im Haus liegen. Sonst kann er sich schadenersatzpflichtig machen.

Blumenfenster Jeder Mieter darf Blumen auf Fensterborden stellen. Sie müssen allerdings auf ihre Blumentöpfe achten. Fällt einer vom Balkon und verletzt einen Passanten, macht sich der Mieter strafbar. Er kann auch zu Schadenersatz verurteilt werden.

Wer verzweifelt eine Wohnung sucht, kann leicht auf Betrüger hereinfallen. Sie vermieten eine Wohnung mehrfach, kassieren jedesmal Courtage und setzen sich ab. Das kommt nicht oft vor, aber es passiert. Besonders, wenn der Hausbesitzer einen Makler mit dem Abschluß des Mietvertrags beauftragt hat.

Wer darf einziehen? Richter haben entschieden: Wer zuerst kommt, mahlt zuerst. Wer den Mietvertrag zuerst abgeschlossen hat, kann einziehen. Die anderen bleiben draußen, haben aber Schadenersatz-Ansprüche. Der Vermieter muß ihnen die höhere Miete einer Ersatzwohnung, vorübergehenden Hotelaufenthalt und das Möbellager bezahlen.

CB-Antennen Amateurfunken dürfen Dachantennen nur mit Erlaubnis des Vermieters anbringen. Nicht einmal Blinde, für die CB-Funk ein wichtiges Mittel zum Kontakt mit anderen ist, haben automatisch Anspruch darauf.

Ausgebaute Dreifamilienhäuser können für Mieter ebenfalls Probleme bringen. Vermieter können Wohnungen in solchen Häusern (mit einer drei Monate längeren Frist) sogar grundlos kündigen. Voraussetzungen: ● Der Vermieter muß selbst im Haus wohnen. ● Er muß das Haus nach dem 31. Mai 1990 und bis zum 1. Juni 1995 ausgebaut haben. ● Der Mieter muß bei Vertragsabschluß auf die Möglichkeit der grundlosen Kündigung hingewiesen werden.

Wenn die Liebe stirbt, der Scheidungsrichter spricht - was wird dann aus der Wohnung? Viele Paare sind darüber im unklaren. Sicher ist: Ein Ehepartner, der Mieter oder Mitmieter ist, und wegen der bevorstehenden Scheidung auszieht, muß zunächst weiter Miete zahlen. Er kann aus dem Vertrag nur aussteigen, wenn alle Vertragspartner zustimmen: Vermieter und Ehepartner.

Erst wenn das Scheidungsurteil rechtskräftig ist, wird ein Ehegatte zum Alleinmieter. Wenn die Wohnung zugesprochen wird, entscheidet im Zweifel der Familienrichter. Wohnt das Ehepaar in einer Eigentumswohnung, die einem Partner gehört, kann der Richter sogar anordnen, daß der Eigentümer ausziehen muß.

Eigenbedarf Ein Vermieter kann kündigen, wenn er die Wohnung für sich oder eine zu seinem Hausstand gehörende Person benötigt. Er muß aber darlegen, für wen und warum er die Wohnung braucht. Der Mieter soll erkennen können, ob eine Klage gegen die Kündigung erfolgsversprechend ist. Gerichte können die Kündigung zurückweisen, wenn es dem Hausbesitzer nur darauf ankommt, den

JUDr. Mirko Paráček, významná osobnost čs. atletiky a kopaná, zemřel ve věku 70 let Rozloučíme se s ním 23. července ve 13.30 ve strašnickém krematoriu.

100 h REHAL ZA 10,3 A 2005 ZA 22,2 vt.

Dunstabzugshauben dürfen Mieter in der Küche ohne weiteres montieren, wenn der Anschluß leicht möglich ist. Aus Sicherheitsgründen den Schornsteinfeger fragen.

Durchlauferhitzer müssen vom Vermieter betriebsbereit gehalten werden. Das gilt auch dann, wenn der Mieter die Geräte warten muß.

Eheleute als Mieter Wenn beide den Mietvertrag unterschreiben, kann jeder Ehepartner seine Rechte selbständig geltend machen. Die Eheleute haften für Mietzahlungen und andere Verpflichtungen allerdings gemeinsam. Das bedeutet: Der Vermieter kann sich aussuchen, von wem er die Miete verlangt. Er kann auch von einem Ehepartner, der nach Trennung oder Scheidung ausgezogen ist, weiterhin die ganze Miete verlangen.

Angaben von Gründen gekündigt werden. Die Kündigungsfrist verlängert sich dann um drei Monate. Das Sonderrecht hat seinen Grund: In diesen verhältnismäßig kleinen Häusern leben Mieter und Vermieter besonders eng zusammen. Wenn beide in Streit leben, kann das unerträglich sein. Allerdings: Wenn sichergestellt ist, daß sich beide Parteien im

Wohnbereich (Hausflur) nicht begegnen, gilt das Sonderkündigungsrecht nicht. Der Mieter kann auch der Sonderkündigung widersprechen, wenn sie für ihn eine soziale Härte bedeutet. In den neuen Bundesländern ist die Sonderkündigung nur möglich, wenn der Mietvertrag nach dem 2. Oktober abgeschlossen wurde. Bei älteren Verträgen kann sich der Eigentümer erst nach dem 31. Dezember 1992 auf Eigenbedarf berufen. Es sei denn, er braucht viel dringender eine Wohnung als sein Mieter.

Herstellen - und das kann teuer werden. Über die Modernisierung sollte man deshalb immer einen Vertrag mit dem Vermieter abschließen. Einen Mustervertrag gibt es kostenlos beim Bundesjustizministerium, Postfach 20 06 50, 5300 Bonn 2. Auch die Mietervereine helfen.

Eigentumswohnung Wer zur Miete in einer Eigentumswohnung wohnt, muß sich um Beschlüsse der Eigentümerversammlung nicht kümmern. Für ihn ist nur wichtig, was im Mietvertrag steht. Der Vermieter hat auch nicht das Recht, den Mieter bei notwendigen Reparaturen auf die nächste Eigentümerversammlung zu vertrösten.

Viele Mieter verschönern ihre Wohnung auf eigene Kosten. Sie bauen neue Fenster, Bäder, manchmal sogar Heizungen ein. Aber Vorsicht - beim Auszug kann es Ärger geben. Der Mieter muß dann nämlich den ursprünglichen Zustand der Wohnung wieder

terten Verträgen ist sie ab 1. 1. 1993 möglich. Ausnahme: Der Vermieter braucht die Wohnung dringend oder muß sie reparieren. Einmalige Leistungen - so nennen manche Vermieter Forderungen für Sozialwohnungen, bei denen sie zu unrecht kassieren. Sie verlangen „Einstand“, „Dekorieren“

Wohnbereich (Hausflur) nicht begegnen, gilt das Sonderkündigungsrecht nicht. Der Mieter kann auch der Sonderkündigung widersprechen, wenn sie für ihn eine soziale Härte bedeutet. In den neuen Bundesländern ist die Sonderkündigung nur möglich, wenn der Mietvertrag nach dem 2. Oktober abgeschlossen wurde. Bei älteren Verträgen kann sich der Eigentümer erst nach dem 31. Dezember 1992 auf Eigenbedarf berufen. Es sei denn, er braucht viel dringender eine Wohnung als sein Mieter.

Herstellen - und das kann teuer werden. Über die Modernisierung sollte man deshalb immer einen Vertrag mit dem Vermieter abschließen. Einen Mustervertrag gibt es kostenlos beim Bundesjustizministerium, Postfach 20 06 50, 5300 Bonn 2. Auch die Mietervereine helfen.

Einliegerwohnungen in Ein- bis Dreifamilienhäusern können vom Vermieter auch ohne

Einliegerwohnungen in Ein- bis Dreifamilienhäusern können vom Vermieter auch ohne

tionskostenbeitrag", „Bearbeitungsgebühren“ für den Mietvertrag. Manche bieten auch Möbel zum Kauf an. Mietervereine raten, solche Vereinbarungen erst mal zu unter-

schreiben, damit man die Wohnung bekommt. Aber später auf keinen Fall zahlen! Die Vereinbarung ist unwirksam. Wer schon gezahlt hat, kann sein Geld zurückfordern. Wichtig: „Abstandszahlungen“ an den Vermieter für Möbel, Gardinen usw. sind zulässig.

Manche Wohnungen sind in einem Zustand, der nicht dem Mietvertrag entspricht. Der Mieter muß den Vermieter auffordern, die Mängel zu beseitigen. Dringende Reparaturen (z.B. Sicherung einer Wohnungstür nach Einbruch) kann man sofort in Auftrag geben.

Handelt der Hausbesitzer innerhalb der Frist nicht, kann der Mieter Schadenersatz fordern oder die Miete kürzen.

● **Heizkosten:** Der Vermieter darf nur diese Kosten umlegen: Verbrauchte Brennstoffe und Lieferung.

● **Betriebsstrom.** ● **Bedienung und Pflege der Heizanlage.** ● **Überwachung der Betriebsbereitschaft incl. Erhaltung.** ● **Reinigung von Anlage und Betriebsraum.** ● **Abgasmessung und Schornsteinfegergebühren.** ● **Verbrauchs-Meßgeräte incl. Kosten-Berechnung und Aufteilung.** ● **Weitere Kosten** dürfen in der Abrechnung nicht auftauchen.

● **Kündigung:** Der Vermieter soll den Mieter rechtzeitig auf die Möglichkeit des Widerspruchs hinweisen. Das Widerspruchsschreiben muß dem Vermieter spätestens zwei Monate vor Ablauf der Kündigungsfrist zugehen. Der Mieter kann sich auf die Sozialklausel berufen, wenn er keine angemessene Ersatzwohnung zu erträglichen Preisen findet.

● **Mietwucher:** Ist eine Miete über 50 Prozent höher als

die ortsübliche Miete und hat der Vermieter die Zwangslage, Unerfahrenheit oder den Leichtsinns seines Mieters ausgenutzt, kann er wegen Mietwucher mit drei Jahren Gefängnis bestraft werden.

● **Nachmieter:** Die Ansicht, ein Mieter müsse nur drei Nachmieter benennen, dann könne er die Wohnung aufgeben, ist falsch. Dieses Recht hat der Mieter nur, wenn es im Mietvertrag steht. In Härtefällen (Mieter arbeitet in einer anderen Stadt. ● Er muß ins Altersheim ● Er heiratet, Wohnung wird zu eng) können Richter Ausnahmen zulassen.

● **Tiere:** Auch wenn Tierhaltung nach dem Mietvertrag erlaubt ist, braucht man für Gift- und Würgeschlangen (neben der behördlichen Genehmigung) eine Genehmigung des Vermieters.

● **Zinsen:** Wenn der Vermieter Hypothekenzinserhöhungen umlegt, hat der Mieter ein außerordentliches Kündigungsrecht. Er kann am 3. Werktag des Monats, in dem die Miete steigt, zum Ablauf des übernächsten Monats kündigen.

VTP

Přes obrovské potíže do dělné univerzity v Sheffieldu dorazila výprava plavců z Libanonu. Šobuzel, sportovní dorazil bez obšířnější a plovák posadil se to, aby ještě mohl být zařazen do soutěže. An- gličtí organizátoři se jim ovšem snažili vyjít vstříc a povolili jim účast v atletických disciplínách.

Fraňa Šrámek

SPLAV

Trápím se, trápím se, myslím si, kde bych tě nejráděj potkal.

Ulice stídám, parky a nábřeží, bojím se krásných lží.

Bojím se lesa. V poledním lese kdo mi tuje, srdce své neunese.

Na můj práh kdyby jsi vstoupila, snad bys mne tím zabila.

Chtěl bych tě potkati v lukách.

V lukách je vláni na všechny strany, pokorně odevzdáni.

V lukách je nejprostší života stůl, rozlomiš chleba, podáš ženě pól,

chléb voní zemí, bezpečný úsměv svítí,

až k pláči je prostý věneček z lučního kvítí,

a oblaka jdou, přeběhlo světlo, přeběhl stín,

muž má touhu rozseváče,

žena má úrodný klín...

Chtěl bych tě potkati v lukách. Šel bych ti vstříc.

A až bys mi odešla, ach, zvečera již,

bys na mne nemyslíla víc,

jen na prosebný a děkovný můj hlas,

jako bych jen splavem byl,

kteřý v lukách krásně zpívat slyšel...

Vylučovali se z hráze

(přl): Zajímavé zprávy přicházely včera ze staveniště vodního díla Gabčíkovo. Podle telefonátu z brněnského Ekocentra zasáhla v 11.30 h proti demonstrantům policie a živému řetězu asi o 100 lidech znemožnila blokádu hráze. Tuto informaci nám potvrdil také Ing. Babel, místostarosta městě Samorína a člen „protigabčíkovské“ občanské iniciativy Eurofétěz. Počet zadřechých policistů upřesnil na šest osob a sdělil nám současně, že po poledni se demonstrantům podařilo vytlačít policisty a opět obsadit hráč. Místo demonstrace poté navštívil zástupce generální prokuratury SR. Podle nepotvrzených zpráv se slovenský tisk snaží tuto ekologickou akci pojako-ovat a označuje účastníky demonstrace převážně maďarské obyvatele žitného ostrova — za „nepřátelé Slovenska“.

...A TO BUDE ZOSTALO CELY SVET.

Aufgespielt

„Ein normaler Mensch gewinnt dabei den Eindruck, die unterste Zahlungseinheit der deutschen öffentlichen Hände sei eine Milliarde.“ Der hessische CDU-Landesvorsitzende und ehemalige Finanzminister Manfred Kanther in einem Zeitungsbeitrag über die Wirtschafts- und Finanzpolitik der Bundesregierung.

se hrouti obloha. Mám dojem, že někteří novináři se chovají velmi podobně.

Rozpuštění Občanského fóra bylo podle mého názoru zcela přirozené a zákonité. A přišlo v pravou dobu jako další nutný krok ve vývoji ke stabilní pluralitní demokracii. České noviny ale o tom psaly, jako kdyby šlo o neštěstí. Událost svým významem pozitivní vydávaly za jednu z dalších porážek. Řešitelný problém předkládaly čtenářům jako katastrofu a tak to potom pojímala i velká část veřejnosti. Zdá se, že strávit svobodu tisku je pro vaši společnost větší problém, než jakým byla tendenční komunistická žurnalistika v minulých letech. Dnes si musí každý sám všimnout, zda okno, kterým se právě dívá na svět, není špinavé.

Sochařka Marie Uchytílová věnovala dvacet let svého života, všechny síly i všechny úspory na vytvoření památníku 82 lidických dětí. Její sousoší zůstává stále ještě v sadě: je to samostatná ucelená figurální kompozice pro volný prostor, která by měla být odlišná v bronzu a umístěna v oblasti Lidic. Autorka zemřela 16. listopadu 1989, aniž se dočkala uskutečnění svého životního díla, i když za tímto účelem byly vypsaný sbírky. Sousoší je stále provozně umístěno v bytě manžela J.V. Hampla, Polední 1, Praha 4, kde je možno je shlédnout a seznámit se s jeho historií. Najdou se zájemci, kteří by pomohli při realizaci tohoto památníku?

BYL ONI V MĚM. TEL. 671 21 1030. PORAD.

NAPOSLEDY s Adinou Mandlovou

KDYŽ JSEM PANÍ ADINU VÍTAL, 27. března na ruzynském letišti, vracela se z Kanady domů hodně zbědovaná, utrápená ještě čerstvou ránou umrti svého muže. Pak jsme se scházeli na Dobrušku, kde našla dočasný azyl a vzpomínala se. Začala mi radost i z maličkostí, ale silně toužila po lidském vztahu. Chyběli jí lidé, blízcí, ačkoli v nich měla kolem sebe dost. V dlouhých rozhovorech jsme se vraceli k její minulosti, byla v čistotě upřímná. Někdy se mi zdálo k neuvěření, že se narodila 1910 a že tolik prožila, jak částečně víme i z její knihy Dneska už se tomu směju. Pak přišla mrtvice, znovu se zvedla, v příbramské nemocnici se jí velmi věnovali. Zhlédli jsme ji na slavnostní premiéře Tankového praporu, vedle J. Skvoreckého. Ale smutek v ní vylévil a život prchal. V neděli 16. čerma v příbramské nemocnici uzavřela svou spirálu. Přijela domů umřít.

Nástroj nedorozumění

O. K.

Jsem Američanka žijící v Praze. Všimám si mnoha rozdílů mezi vaší krystalizující demokracií a tou naší, jejíž svobody jsme si zvykli považovat za samozřejmé a sleduji s napětím váš vývoj a držím vám palce.

Jednou z věcí, které jsem tady objevila, je schopnost žurnalistů vyvolávat zbytečně politické problémy a obavy občanů. Člověk si často nemůže být jist, do jaké míry novináři překrucují události. Připadá mi, jakoby tisk dostatečně nerozlišoval mezi zpravodajstvím a komentářem. Viděla jsem například titulky: "Německá měnová unie je neštěstí". Až potom jsem pochopila, že to napsal člověk, který měl politické důvody vydávat sjednocení Německa za neštěstí. A především si přál, aby si totéž mysleli i čtenáři.

Ještě podivnější je zvyk některých vašich listů psát o závažnějších problémech jako o nezvládnutelných katastrofách. Vzhledem k tomu, že mnoho lidí ovidivně není schopno rozlišit předpojatosti svobodného tisku, takové zpravodajství může být zavádějící. Jedna americká bajka vypráví o kuřeti, které každému na potkání vykládá, že

Pomohou v ochraně prostředí

(čtk): Předseda vlády Severního Porýní-Vestfálska J. Rau pobýval včera v doprovodu P. Pitharta na Mostecku. Prohlédl si povrchové lomy a jejich techniku. J. Rau vyjádřil ochotu spolupracovat s českou stranou při řešení technických problémů těžby hnědého uhlí, aby vliv na životní prostředí byl co nejmenší, i při řešení sociálních důsledků těžby a ekologické devastace celá páne. Pro tuto spolupráci byly českými a německými experty vypracovány čtyři komplexní projekty, mj. projekt transformace Podkrušnohoří a ostravského regionu a projekt státní bytové politiky a nové perspektivy historických měst.

Protokol o spolupráci České republiky a Severního Porýní-Vestfálska v pěti konkrétně definovaných oblastech v podvečer v Praze podepsali předsedové vlád obou zemí — P. Pithart a J. Rau. V dokumentu je stanoveno, že Česká republika a Severní Porýní-Vestfálsko vyjadřují snahu prohloubit spolupráci v oblasti hospodářské a technologické, v ochraně životního prostředí, v rozvoji měst a dopravy, ve stavebnictví a bydlení a v oblasti umění a kultury.

YANE RAU, NA SLOVENSKO NAPOZAJ NIC

Slowakei auf Spaltkurs

In der Slowakei mehren sich die Stimmen einflußreicher Politiker, die für die Unabhängigkeit der CSFR-Teilrepublik und ihre Trennung vom tschechischen Landesteil eintreten. Erstmals hat sich jetzt auch der slowakische Regierungschef Jan Carnogursky klipp und klar zu diesem Ziel bekannt. „Wir wollen als völlig souveräner Staat in die Europäische Gemeinschaft eintreten“, sagte der Ministerpräsident in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) der französischen Zeitung „Libération“. Bisher hatte Carnogursky stets offengelassen, wie die Bindungen von Slowakei und Tschechischer Republik bei einem möglichen EG-Beitritt aussehen könnten. Die EG-Mitgliedschaft war der CSFR für Ende des Jahrzehnts in Aussicht gestellt worden.

Der christdemokratische Regierungschef unterstrich in dem Interview, zwischen seinem Standpunkt und der Position der radikalen Nationalisten gebe es Unterschiede. „Meine Position ist progressiver, europäischer. Ich bin kein Verbündeter der slowakischen Nationalisten. Ich möchte ein Verbündeter der Nationen sein, die um ihre nationale Identität im Rahmen eines künftigen Europa kämpfen“, zitierte die CSFR-Presse Carnogurskys Äußerungen.

Gerade dieses Betonen der Differenzen ist jedoch ein Anhaltspunkt dafür, daß die extremistischen Nationalisten den Christdemokraten im Nacken sitzen. Offensichtlich rechnet Carnogursky mit Zulauf für das Lager der Unabhängigkeits-Befürworter, und er will sich wohl an die Spitze der Bewegung setzen.

Bisher findet der Gedanke voller Souveränität in der Slowakei bei weitem keine Mehrheit, das weiß auch Carnogursky. Lediglich 16 Prozent der Slowaken seien für die vollständige Auflösung der Tschechoslowakei, räumte Carnogursky denn auch ein. Er will dies aber nicht als entschlossene Ablehnung einer Sezession sehen, sondern als Angst einer verunsicherten Mehrheit vor dem Risiko: „Die Unabhängigkeit zu verlangen bedeutet, sich auf ein unbekanntes Gebiet zu begeben. Die Slowaken haben nicht den Mut, diesen Schritt zu tun. Sie haben Angst vor den Gewalttätigkeiten, die sie heute in Jugoslawien sehen.“

Carnogursky zeigte sich überzeugt, daß die Slowakei ohne Druck aus Prag schneller zur Marktwirtschaft gelangen würde. Sicher ist, daß sie von der Wirtschaftsreform wesentlich härter betroffen ist als Böhmen und Mähren. Da die große Rationalisierung- und Umstrukturierungswelle noch bevorsteht, hält sich die Arbeitslosenrate in der Tschechischen Republik...

blick noch bei 2,6 Prozent, in der Slowakei liegt sie schon über 6, in der Ostslowakei sogar über 7 Prozent.

Im Osten der CSFR werden weiterhin die höchsten Stellenverluste zu verzeichnen sein. Die Slowakei wurde vor allem während der kommunistischen Ära industrialisiert. Die in Zeiten zentraler Planung entstandene Monostuktur hat zur Folge, daß ganzen Regionen die Arbeitslosigkeit droht, wenn ein Unternehmen in die Krise schliddert. Zudem besteht in der Slowakei die Befürchtung, im Rennen um die Gunst westlicher Investoren schon aus geographischen Gründen gegenüber Böhmen und Mähren ins Hintertreffen zu geraten. Die Befürworter des Verbleibs in der CSFR argumentieren allerdings, bisher habe die Slowakei von den Zuwendungen aus Prag profitiert und im gemeinsamen Staat keineswegs draufgezahlt. Eine Entflechtung der dreiauf Volkswirtschaften würde Milliardensummen verschlingen, die besser für die Reform verwendet werden könnten.

Carnogurskys Entschlossenheit könnte auch die Pläne von CSFR-Präsident Vaclav Havel durchkreuzen, den Streit um die Autonomie der Slowakei mittels eines Volksentscheids zu beenden. Durch Äußerungen, wie sie jetzt wieder aus Bratislava zu hören waren, wird ein klares Ergebnis bei einem solchen Referendum — zumindest auf dem Gebiet der Slowakei — immer unwahrscheinlicher.

Daß sich für das Streben nach Unabhängigkeit andere Mittel finden, wo politische Werkzeuge versagen, hat der Fall Jugoslawien bewiesen. Carnogursky lehnte in dem Interview jede Gewaltanwendung in der Slowakei ab. Einer seiner Parteifreunde hatte vorgeschlagen, in Anlehnung an die slovenischen Milizen eine slowakische „Heimwehr“ zu gründen.

Vladimír Hrubeš, předseda okresního výboru komunistické strany v Hradci Králové, miluje Vladimíra Iljiče Lenina. Poté, co v Hradci Králové odstranili Leninovu sochu, se nyní soudruh Hrubeš radí s »komunisty města«, jak pro ni najít »důstojné místo, aby se i budoucí generace mohly přijít poklonit jednomu z těch, kteří věnovali nejlepší léta svého života šťastnější budoucnosti pracujícího člověka« (Haló noviny, č. 14). Bude zřej-

»Dobrý« člověk Lenin

mě notné »komunistům města«, ale i »budoucím pokolením«, říci pravdu o »dobrém« člověku Vladimíru Iljičovi, kterému se chce soudruh Hrubeš chodit klanět. Sovětský historik Podčekoldin se např. Leninovou osobou zabýval v časopise KSSS Argumenty i fakty a zjistil, že onen »dobrý« člověk Lenin je zodpovědný za vytvoření stranické hierarchie. V roce 1922 — v době, kdy průměrný dělník vydělával deset rublů měsíčně — nařídil Lenin, aby stranický funkcionář měl minimální měsíční příjem 200 rublů, Maximálně 645 rublů. V létě 1922 — v Sovětském svazu neměli lidé co jíst — nařídil Lenin, aby straníkáři funkcionáři dostávali mimořádné přiděly potravin. Měsíčně 12 kilogramů masa, 1,2 kg cukru a másla a 4,8 kg rýže. Šlo o více než 15 000 privilegovaných funkcionářů komunistické strany. »Dobrý« člověk Lenin dal v lednu 1918 rozehnat konstituční parlament a dovršil tak diktaturu bolševiků. Nic mu nevadilo, že ve volbách bolševici získali pouze zhruba čtvrtinu hlasů. Poslance opozice dal postřelit nebo uvěznout do vězení. V dopise členům politbyra Lenin píše: »Čím větší počet příslušníků reakční buržoazie a duchovenstva se nám při této příležitosti podaří zastřelit, tím líp. Právě nyní musí být těmito lidem uštědřena taková lekce, aby po desetiletí nepomysleli na odpor...« (Citováno podle týdeníku Ogoňok.) Od roku 1917 do roku 1922 bylo na Leninův přímý příkaz nebo s jeho souhlasem popraveno nejméně 280 000 obyvatel Ruska. Pravděpodobně je počet obětí ještě podstatně větší. A na ostrově Solovki v Ledovém moři vznikl první koncentrační tábor světa. — Inu, soudruh Vladimír Hrubeš se má tedy komu klanět...

STÁLIN TAKY NEBYL TPATNÝ!

Prepadení Komerční banky

(mi): Dramatické chvíle prožili ve středu mezi 17. a 18. hodinou pracovníci Komerční banky v Domažlicích. Jak nás informoval mluvčí Správy VB Západočeského kraje kpt. Jiří Soukup, přišel v 16.35 h do banky 32letý soukromý podnikatel z Nýrska a bubínkovým revolverem ohrožoval zaměstnance. Vyhrožoval, že použije zbraň a vyhodí budovu do povětří, pokud nedostane 100 000 korun a 20 000 marek. V aktovce, kterou držel v ruce, má prý uloženou trhavinu. Zaměstnanci se však drzeho loupežníka nezalekli a použili speciálního signalizačního systému napojeného na okresní útvar policie. Ta se během dvou minut dostavila a pachatele okamžitě zneškodnila. Ukázalo se, že na aktovce měl přimontovaný spínač, od něhož vedly dva izolované dráty do tašky. Přivolaný pyrotechnik v aktovce našel pouze zápisník omotaný černou »izolepou«. Kolt, kterým gangster ohrožoval zaměstnance Komerční banky, byl — jak se ukázalo, pouze revolverem na plynové náboje. Pochopitelně, že policie útočnicka okamžitě zadržela a zahájila jeho vyšetřování. Ukázalo se, že loupežník se pohyboval v prostoru banky týž den již opoledne.

Bus sturzte in die Tiefe

SALZBURG, 23. Juli (dpa). Bei einem schweren Busunglück auf der Großglockner-Hochalpenstraße im österreichischen Bundesland Salzburg sind am Montagabend zwei Menschen getötet und weitere 31 zum Teil lebensgefährlich verletzt worden. Wie die Behörden am Dienstag bekanntgaben, war ein mit insgesamt 33 Personen besetzter tschechoslowakischer Reisebus von der Fahrbahn abgekommen und 27 Meter in die Tiefe gestürzt. Bremsversagen durch Überhitzung gilt als wahrscheinlichste Ursache für das schwerste Unglück auf der Glocknerstraße seit Jahren.

Der Fahrer hatte offenbar vergeblich versucht, das Fahrzeug an einer Felswand abzubremsen. Der Bus durchstieß laut Polizei die Leitplanken und stürzte zunächst rund 27 Meter in die Tiefe. Dann sei er mit den Rädern aufgekommen, und rollte noch rund 100 Meter weiter, bevor er zum Stehen kam. Laut Polizei sprangen viele Businsassen noch während der Fahrt ab und retteten dadurch vermutlich ihr Leben.

Slowaken bauen allein

BRATISLAVA, 23. Juli (dpa). Die slowakische Regierung will das umstrittene Donau-Kraftwerk Gabčíkovo im Alleingang zu Ende bauen und stimmte am Dienstag in Bratislava dem Weiterbau des ursprünglich ungarisch-tschechoslowakischen Gemeinschaftsprojekts zu. Wie die amtliche Nachrichtenagentur CTK meldete, kann das Wasserkraftwerk auch dann betrieben werden, wenn es nur auf tschechoslowakischer Seite vollendet wird. Nach massiven Protesten ungarischer Umweltschützer war Budapest 1989 aus dem Projekt ausgestiegen.

In den vergangenen fünfzehn Tagen haben sich nach der Probeflutung eines Wasserleitungskanals auch auf slowakischer Seite die Proteste gemehrt. Hunderte slowakische, ungarische und österreichische Umweltschützer belagern seitdem die Baustelle, da ihrer Meinung nach das Kraftwerk die Trinkwasserversorgung der Umgebung gefährde und zur Austrocknung der angrenzenden Auwälder führen könne. Polizeieinheiten bewachen die Baustelle.

SLOVAKU, SLOVAKU VYSTRE ROZKY, ČECHŮM NA V RUCI MŮŽKY...

DETSKÉ PROBLÉMY SO STRANAMI

Milan Lasica
(Kultúrny život)

Moja deväťročná dcéra má občas problémy so stranami. Nevie, kde je vpravo a kde vľavo. Presnejšie povedané vie to, ale naopak. Myslí si, že vpravo je vľavo a vľavo že je vpravo. Spočiatku som jej to trochu zazlieval, domnievam sa totiž, že k základným predpokladom existencie patrí správna orientácia. Keď chcete ísť doprava, nemožete predsa zahnúť doľava. Lahko by sa vám potom mohlo stať, že ak sa budete chcieť vydať dopredu, pojdete opačným smerom. Keď som sa to pokúsil vysvetliť mojej dcére, povedala mi, že na tom zase až tak nezáleží, lebo ona sa aj tak orientuje podľa citu. A odišla doprava, mysliť si, že ide vľavo. V každom prípade išla tam, kam chcela. V tomto prípade do kúpeľne. Nedalo sa robiť nič iné, len kapitulovať pred neomylnou ženskou intuíciou, ktorá opäť zvíťazila nad inštinktívnymi racionálnymi špekuláciami. Uvedomil som si, že moja dcéra sa v živote nestráti. Čo však poradiť tomu, kto by sa chcel momentálne zorientovať v priestore našej súčasnej politickej scény? Kedysi to bolo jednoduché. Komunistickej strane bola vľavo a my ostatní sme boli mimo. Vyzeralo to celkom bezproblémovo. Aspoň zo začiatku. Neskôr, v druhej polovici päťdesiatych rokov sa ukázalo, že aj monolitní komunisti sa začínajú deliť na takých, čo sú viac vľavo a menej vľavo. Ti viac vľavo boli presvedčení, že ti menej vľavo sú vlastne vpravo a zo svojho pohľadu mali pravdu, najmä ak uvážime, že neprípúšťali iný pohľad ako práve svoj. Ti menej ľaví sa, pravdaže, bránili podozreniu, že sú vpravo, a tiež mali pravdu, ale nemohli to dokázať, lebo by sa museli konfrontovať s tými, čo sú naozaj vpravo a naozaj vpravo nebolo nikoho. Bolo len vľavo a menej vľavo a potom po šesťdesiatom osmom už nebolo vôbec nič, len zdravé jadro. Ale zase bolo viac tých, čo boli mimo. Ich rady sa nádejne rozrástli o takých, čo boli predtým menej vľavo a na základe Poučenia prišli aj o túto skromnú možnosť. Nasledujúcich dvadsať rokov boli odsúdení do pozície pravičiarov, hoci čítením (už je to tu!) zostali ľaví, aj keď o niečo menej ľaví, ako ti pravi ľaví, čo zostali pro moci.

ZPÁTKY NA VÝCHOD

Automontér J.S. odesiel do Švýcarska na začiatku 89.roku a bol medzi stovkami Čechů a Slováků, ktorí sa po výzve našej vlády nadšené - a kedyby to bolo inam než domů, užili bychom tŕeba zbrkle a ne - promyšlené, navraceli. Kteří za sebou pálili mosty, vypovídali byt, poisťky a zaměstnání a vraceli náhle nic nechápajícím úředníkům asylové doklady.

Problém to většinou stejné. K prvnímu rozčarování došlo už na hranici. Tady rozhodovali pohraničníci a celníci: prohlášení vlády o tom, že si bývalý uprchlík může bezcelně přivést majetek, nabytý v cizině, snad ani neznali. V každém případě byl J.S. jediný, kdo bral toto ujištění vážně.

Že jste si musel na televizor vydělat? Že by vás přišel levnější, kdybyste nám ho tu rovnou nechal? Nevadí, otevřete kufr. Složte 30.000 Kčs a můžete jít.

J.S. kauzi usmlouval na 10.000 Kčs. Proč... kdo mu ji kdy vrátí, na to nedostal odpověď. Tady taky poprvé padla otázka, která se později vracela při konfrontaci s bytovými úřady i v zaměstnání s potouchlou tvrdošíjností: Proč se chcete vrátit, když se vám venku daří lépe? Bývalý kádrovák, nyní osobní referent na tomž

Výsledkom tohto maglaju bolo, že aj my, čo sme boli mimo, sme nevdojak začali tých menej ľavých považovať za pravých, často iba preto, že boli vyradení z politického života. Núkala sa nám lákavá možnosť aspoň teoreticky zaplniť dŕvtedy neexistujúci priestor skutočnej pravice, aby bolo politické spektrum kompletné. Už-už to vyzeralo, že to tak bude navždy, že v tom budeme mať poriadok. Lenže, čo čert nechcel, prišiel november a žiada sa, aby sa politická scéna skutočne znormalizovala, aby ľaví boli naozaj ľaví a praví naozaj vpravo. Alebo ešte presnejšie: aby vľavo boli naozaj ľaví a vpravo naozaj praví a nie iba trochu menej ľaví. Nebude to také jednoduché. Štyridsaťročný vákuum na pravej strane politického spektra spôsobilo, že dnes vlastne nemáme naozajstných, naslovovzatých pravičiarov. Máme pravičiarov, ktorí sa len tak tvária, srdce ich táhá doľava, ale rozum im káže, aby boli aspoň trochu vpravo, lebo solídna pravica je to, čo najviac chýba. Takže bývalí praví ľaví ľavíari vlastne zaskakujú za ešte nejestvujúcich pravých pravičiarov, skrátka supľujú pravivý trend. Zatiaľ čo ľavice veselo prekvitá aj bez Marxa. Lenže ako má prekvitáť pravica bez kapitálu? Zostáva iba dúfať, že sa to časom dáko utrasie, ako sa u nás zvykne hovoriť, keď ide o vážne veci, že sa sfŕmujeme naozaj solídna pravica, aby tí, čo ju teraz nahrádzujú, mohli byť zase vľavo bez výčitiek svedomia, že slúžia nesprávnej veci. A potom, keď už budeme konečne vedieť, kde je vpravo a kde vľavo, môžeme sa pokúsiť vykročiť dopredu.

P.S.: Ešte k tej ľavici: Voľakedy v sedemdesiatom prvom, počas najtuhšej normalizácie, mi jeden filmový režisér povedal: "Viete, Milánko, najvýhodnejšie je byť ľavíčiár. Lebo keď je demokracia, tak vás nechajú, a keď je tak, jak je včul - tak ste pri moci." Mal pravdu.

místě, se k ní vracel v obměnách, s výzvou, aby J.S. nechal řeči (rozuměno: aby se přestal vymlouvat na domov a vítězství svobody a demokracie u nás) a kápl božskou. Aby přiznal pravý, dozajista tajemný důvod návratu. Takový důvod neexistoval a J.S. se stal určitým způsobem podezřelý. Směšný a nepohodlný. V práci si s ním nevěděli rady a u něho se stupňoval pocit, že si s ním mohou nakládat, jak chtějí.

Ujednání, která uzavřel ještě ze Švýcarska, náhle neplatila a kádrovák, ostatně týž, který před dvěma lety J.S. dohnal k výpovědi ze zaměstnání, svědomitě proškrtal předem sjednané podmínky a snížil na polovinu výši platu.

Když v letním čísle Zpravodaje minulého roku vypovídala svoje tristní zkušenosti, svoji anabázi shánění bytu paní Ledererová, (aby se nakonec dověděla, že má nárok pouze na "přístřeší 4.kategorie"), byla jsem skálopevně přesvědčena, že její zkušenosti jsou zcela vyjimečné. Věřila jsem, že úřady ještě nemají nové direktivy... že, jak to je smutné, si jednoduše s takovým navrátilcem nevědí rady. Tady se však nejednalo o návrat z prvních měsíců roku 90.:

J.S. překročil hranice do Československa v únoru 91. Počátkem dubna t.r. naložil televizor a přešel opačným směrem. Zpátky. Na Západ.

S pocitem, že domov je s konečnou platností, nenávratně pryč.

Přála bych si a věřím, že tohle všechno nebude pravda.

vysokých politických funkcích nechává lho- stejným.

Odměna za neposlušnost

věznitelé za krátké působení v disentu získali nevinnou bělobu. Každý logicky myslící tvor by asi namítl, proč pan Dolejší musel "odsedět" za nelidských podmínek 19 let, když byl agentem? Chce nám snad teď někdo namluvit, že už v roce 1951 StB předpokládala, jak se bude vyvíjet situace po 17. listopadu 1989, a ziskala pana Dolejšího, jehož jediným úkolem bylo sepsat ve vhodnou dobu dezinformační analýzy? A třetímu životu byl v koncentráku naschvál, aby budil větší důvěru? Konfederace politických vězňů, přesně řečeno její vedení, pravděpodobně nechápe, či zájmy chrání, když začalo provádět ve svých řadách takovouto "čistku", zatímco je postavení bývalých komunistů ve

Konfederace politických vězňů má už o dva členy méně, jak nám včera radozně napsaly Lidové noviny. Tato organizace již si tak vážně a která představuje svědomí každé společnosti, vytoučila své "nehodné" ovečky -- známého autora Analýzy událostí 17. listopadu Miroslava Dolejšího a poslance FS dr. Františka Michálka. Oba totiž prý podepsali spolupráci se Státní bezpečností. M. Dolejší už v roce 1951, dr. F. Michálek v sedmdesátých letech. Jejich "případy" projednávala tzv. smírčí komise KPČ, která došla k názoru, že podpis spolupráce není slučitelný s členstvím v Konfederaci. Člověku z toho zůstává rozum stát. Dva lidé, známí svými neobhroženými postoji, dlouholetí vězni komunistických koncentráků, jsou najednou černí, zatímco jejich

Pověz mi, maminko, co tě tolik mrzí, pročpak máš na tváři ve dne v noci slzy, copak jsem zlobila, hodná jsem holčička, za cos mě hladila, líbala na líčka?

Pověz mi, maminko, co se kolem děje, tak často povzdychneš "Život bez naděje", proč je tak zmrazeno v celém našem kraji, proč ptáci, motýlci v sádkách nelétají?

Na stránkách pasou se skoro černé ovce, do mraků kouře jsou zahaleny kopce, za lesy kominů má být život jiný, kdy zmizí s povrchu jámy, haldy špíny?

Dívám se na stránky zažloutlých čítanek, co je to, maminko, zrcadlo studánky, pročpak je obloha stále bez hvězdiček, pročpak tak mladičký pošel náš Voříšek?

Když někdy na trávník vyběhnu si, bosa, proč jako kopřiva štipe ranní rosa, proč stromy zmirají, vždyť prší tak často, chtějí žít, chtějí růst, po mnoho let, snad sto.

Vysoko nad námi sluníčko prý svítí, paprsky nehejí zakrslý keř, kvítí, sobecký kazisvět vzduch i vody trýzní, rybičky nemohly přece zalknout žízni!

Zahrádka šedivá, proč je tak vyprahlá, jakoby Sahara dechem ji zasáhla, kosové, drozdí už nezavodí v zpěvu, slyším jen motory, svět je plný řevu.

Osvěží krajinu, lidi, mrtvá řeka, co asi, maminko, moje děti čeká? Po těle boláky, jizvy a lišeje, pro tvoje vnučátka, jaká je naděje?

Odpověz, maminko, proč ti chybí slova, mám se tě na všechno tázat znova, znova, řekni mi, neváhej, co bolí, co mrzí... Mohu ti, maminko, setřít s tváře slzy?

Stanislav Berton, Austrálie

MILÁ PRAHO,

strávil jsem s Tebou nezapomenutelný týden a teď píši z Londýna list plný díky, proseb i varování.

Řecká ortodoxní církev vyzvala v sedmdesátých letech své věřící, aby sepnuli ruce k molitbám "za odvrácení té morové rány turismu, která zachvátila tuto zemi". Budeš se i Ty za pár let takto modlit? Jsi tak krásná, Tvůj směnný kurs je tak příznivý, jsi tak nezkažená. A to vše Tě předurčuje k tomu, aby ses stala obětí našich náletů, Praho bezbranná jako sklenice marmelády před chtivými vosami.

Jako každý turista zamiloval jsem si Tvé zřejmé krásy: čnicí věže, sochy, které se nade mnou vznášely na každém rohu, a sklenice pilsenského, když přede mnou usedaly za pětinu ceny, kterou bych za ně musel zaplatit doma. Ale i Tvé umělecké galerie, Tvé metro, dojemné tramvaje, štědrá paleta veřejných záchodků - jaká to úleva po Londýně!

Vím, co tě vbrzku čeká, ať si to přeješ, nebo ne: staneš se konzervou na pultě světového turistického supermarketu. Budeš na trhu, zabalena, nabizena, prodávána a oceněna tak, jak si to zasloužíš. Největší půvab budeš mít pro "šedé pantery", jak marketingová hantýrka nazývá bohaté, kulturně založené supy středního věku, kteří si i v plíživé hospodářské krizi Západu mohou dovolit dvě až tři minidovolené ročně. Patřím k nim věkem, bohužel ne kapsou, a přec Tě, Praho, prosím, pomoz mi:

- 1) I don't speak Czech, sorry! A už se to nenaučím. Proč musím ve Tvých restauracích bodat doufajícím ukazováčkem do jídelního lístku, nevěda, co mi ta česká kulinářská ruleta přinese? Proč si ve všech muzeích a galeriích stále pletu "otevřeno" a "zavřeno" a "východ" a "záchod". Nebo "vchod"?
- 2) Z nás "šedých panterů" se pomalu, ale jistě stávají býložravci. A nekuřáci. Nemohly by některé restauranty vyjít vstříc našim divným choutkám?
- 3) Chceme u Tebe utratit své snadno vydělané libry a dolary. Proč je to tak nesnadné?
- 4) Proč chybějí v hospodách a u stánků s vuřty ubrousky?
- 5) A když si pocintáme svá tvídová saka tou báječnou hořčicí, proč nenajdeme nabídku čistému na počkání?
- 6) My "šedí panteri" neplížime se Prahou obuti jenom v pohorkách. Naše samičky nosivají i kramlíčky. Proč jim je, dlažbo, uhrývávaš?
- 7) Chceme se s Tebou poradovat i vzdělat. Proč nám nenabídněš víc kulturních událostí, historických procházek, vyjížděk do okolí, procházek s průvodcem?
- 8) Víš o nás dost? Proč nám už na letišti nebo na nádraží nebo na celnici nepodaří někdo formulář pro turistickou statistiku? Vím, nemáš už ráda plánování, ale musíš mít svou ženskou strategii - i v turistice.
- 9) Trochu se, Praho, proměň.
- 10) Ale nezměň se, prosím, moc. Be different! Uchovej si svou osobnost. Lepší je pražská klobása než nějaký "horký pes". (Párek v rohlíku - pozn.překl.)

Tvůj Nicholas Hobson (.. A COPAK TI UKLADLI?)

Konkurence i v papíru

Mnoho lidí stále ještě stědává každý papírek, aby ho mohli odevzdat do sběru. Je možné sběrný papír vykupují jen někdy, mají totiž přeplněné sklady. Náš papírenský průmysl prý ho nechce. Proto jsme se na podrobnosti kolem zpracování starého papíru zeptali ředitele s. p. Západočeské papírny v Plzni ing. Jindřicha Šithavého.

»Západočeské papírny zpracovávají ročně přibližně 32 tisíc tun sběrového papíru, vyšší možnosti zpracování v současnosti neumožňuje ani instalované strojní zařízení, ani rozsah třídění dodávaného papíru. Naši dodavatelé sice sběrový papír třídí, ale otázku je, jak. Naše technologie není zrovna nejmodernější, a proto dáváme přednost kvalitnější výchozí surovině. Je nutné si uvědomit, že v minulosti se sběrový papír exportoval za devízy a papírenský průmysl na nějaký rozvoj zpracování sběrového papíru neměl prostředky.«

• Dříve se sběrový papír exportoval, ale teď se dováží...

Ano, řada našich dodavatelů evidentně nakupuje sběrový papír v zahraničí a nabízí jej na našem trhu. Náš podnik dovezl na zkoušku asi 300 tun tříděného sběrového papíru ze SRN. Surovina je to velice kvalitní a je tříděna podle požadavků zákazníka na čtyři skupiny a 36 druhů. Je dodávána za minimální ceny, dokonce i zdarma. Bylo by proto vhodné, aby čs. dodavatelé urychleně zajistili lepší třídění této suroviny.

Zákon o referendu přijat

(pap): Reparát po prádelnicích - signalizuje stále pomalejší tempo projednávání důležitých zákonů ve FS. Dnes by měl být projednán i zákon o politických stranách.

Tři hodiny trvalo hlasování o pozměňovacích návrzích k zákonu o referendu; prošly jen některé podstatné - např. aby se referendum konalo nejpozději pět měsíců před ukončením volebního období parlamentu. To proto, aby další volební kampaň nebyla referendem příliš poznamenána. Sněmovny se také shodly na tom, že při vyhlášení referenda musí o jeho uspořádání parlament rozhodnout třikrát novou, nikoliv nadpoloviční většinou. Navíc, případné majetkové vyrovnání po rozpadu federace zůstalo i nadále bitevním polem. Jako už nákolikrát v posledních dnech se ukázalo, že ani souhlasné názory

Erstmalig Planet außerhalb des Sonnensystems entdeckt?

LONDON, 23. Juli (dpa). Einen Planeten, der um einen 30 000 Lichtjahre entfernten Neutronenstern kreist, glauben britische Astronomen entdeckt zu haben. Wie Andrew G. Lyne und seine Kollegen von der Universität Manchester in Jordrell Bank in der neuesten Ausgabe der Zeitschrift "Nature" berichten, handelt es sich dabei um den ersten Planeten überhaupt, der außerhalb unseres Sonnensystems nachgewiesen werden konnte.

Neutronensterne oder auch Pulsare haben nur wenige Kilometer Durchmesser, wobei ein Fingerhut Materie etwa eine Million Tonnen wiegen kann. Es handelt sich um die Reste einer gigantischen Sternexplosion, die sehr schnell rotieren und dabei regelmäßige Radiosignale aussenden. Der jetzt untersuchte Pulsar mit der Bezeichnung 1829-10 ist bereits 1985 entdeckt worden.

JĚ TO PLANĚTA POUZDĚNĚ SLOVENSKA, ČESKY: PULZÁŘ ...

ly na některé pozměňovací návrhy nemusejí znamenat shodné stanovisko k celému zákonu: slovenské část SN zákon odmítla. V opětovném hlasování byl však ústavní zákon o referendu přijat s novou pasáží o majetkovém vyrovnání.

Rovněž po novém projednání v dohodacím výboru schválilo plénum většinou hlasů vládní návrh novely zákona o úpravě některých majetkových vztahů tehlejších řádů a kongregaci a arcibiskupství olomouckého.

Eiszeit-Bakterien

Ohio - US-Wissenschaftler haben 11 000 Jahre alte Bakterien aus der Eiszeit wieder zum Leben erweckt. Sie schlüpfen in den Verdauungsorganen eines Urzeit-Elefanten, der aus einem Torfmoor in Ohio/USA geborgen wurde.

BAKTERIE MADE IN SLOVAKIA

Doupov – země vojáků a tanků (a možná i hromadných hrobů)

Bílá lada přibrzdí u závory, odkadsi se vynoří dva vojákové, po krátkém vysvětlení se ta závora zvedá: Můžeme dále do prostoru... Do prostoru, který se úředně jmenuje Vojskový výcvikový prostor Hradiště, ale každý, kdo o něm jen něco ví, mu prostě říká – Doupov. To po městečku, které přestalo existovat jednak po odsunu Němců z pohraničí, jednak na konkrétní rozkaz konkrétní osoby. Však se té vysoké věži, u které budeme za chvíli, zbytečně neříká »čepičkárna«.

Odtud přihlíželi vojenští hodnostáři velkorysým panoptikálním výjevům, při nichž tanky najžděly a ostrou střelbou rychle likvidovaly zákeřného, protože imperialistického nepřítele. »Bylo to v podstatě perfektně připravené divadlo,« řekl mi s pokrčením ramen jeden důstojník. »Vše muselo klapat jako na drátku, jinak by se soudruh ministr moc zlobil...« Když se soudruh ministr nemusel zlobit, dostal soudruzi generálové, důstojníci, poddůstojníci a možná i vojíní a svobodníci určitou, samozřejmě podle hodnosti odstupňovanou odměnu. Později tyto hry vystřídaly hry nebezpečnější. To, když se zde odbyvala spojenecká cvičení »Stít«, velkorysý manévry bratrských armád Varšavské smlouvy. Donedávna zde sídlil izolovaný, pečlivě tajený spojovací útvar Sovětské armády dosti dlouho dočasně umístěný na našem území. Sověti odešli. Naši vojáci zůstali.

Proč byl vybrán právě Doupov jako centrum vojenského prostoru? Musely to být západní Čechy, protože tento kraj byl prohlášen za pevnou hráz socialismu a míru. Vyhlédnouto bylo jiné místo, ale tam se objevil uran, cenná surovina pro atomovou výzbroj sovětského bratra, navíc levná, zaplacená jen krví politických vězňů. Volba padla na Doupov, městečko téměř prázdné po odsunu sudetských Němců. Zbylé domy včetně kláštera byly rychle a rázně zlikvidovány. Za své vzalo asi šedesát vesnic, osad a samot. Celá ta oblast má dnes trochu zvláštně znějící název: vojenský újezd. Vojenský újezd spravuje Újezdní úřad vojenského úřadu – vojenská terminologie je odjakživa trochu zvláštní. V čele je správce Újezdního úřadu vojenského úřadu, tedy jakýsi vojenský újezdní. Je to funkce vojenská, ale zároveň správní.

»Já tady musím dělat všechno, nebo skoro všechno,« říká s úsměvem sympatický plukovník JUDr. Svatopluk Tásler, tedy onen újezdní. »V oblasti je zhruba 650 obyvatel ve vesnicích, které byly zachovány či znovu obnoveny. Živí se vesměs jako zaměstnanci vojenských lesů a statků. A protože jsme oblastí vojenskou, nemohl volit obecní zastupitelstvo, nemají obecní úřad, nahrazuje je ten vojenský újezdní, což jsem v podstatě já a dalších pár lidí. Kdo tady třeba oddává? No, já...«

Plukovník nabízí pečlivě vedenou kroniku svateb, vesměs doplněnou i snímkem snoubeneckého páru. Jeden je zvlášť zajímavý. Svě »ano« si řekli slečna Dana Žigalová a pan MVDr. Bohumil Kubát – ano, tak často, ať právem či neprávem, v tisku přetřásaný ministr zemědělství ČR vstoupil do stavu manželského dne 18. 6. 1963 právě zde v Hradišti...

»Zásobování funguje, začínají soukromé prodejny, takové podnikání podporujeme, je to v našem zájmu,« pokračuje správce úřadu, jakýsi vojenský okresní hejtman, který svoji službu bere jako nejjednodušší, ale potřebný úkol. »Vás zajímají ekologické škody, že... No, jestli mi uvěříte, není to tak zlé, vlastně armáda má zásluhu na tom, že krajina je taková, jaká je, totiž krásná a vesměs nedotčená...«

Proč bych nevěřil, když to zakrátko vidím na vlastní oči. Ta krajina je nádherná, členitá a čistá, protože sem vlastně nikdo nesmí. A tak na 33 149 hektarech výcvikového prostoru, z nichž v současné

době vojáci využívají pro vlastní výcvik zhruba třetinu, je vedle dvanácti vojenských střelnic i ledacos jiného. Třeba naleziště vzácného nerostu – hyalitu. Jsou zde potoční pstruzi, najde se i mlouk skvrnitý. Je to jediné místo v Čechách, kde se vyskytuje až dva metry dlouhá ušovka stromová – a jestliže v prostoru z hlediska vojenského není mnoho k tajení, pak se místa pobytu tohoto plazza tají velmi přísně, protože lidská chamtivost nezná mezi a pytláci jsou ochotni odchylovat vzácný exemplář a drazce prodávat na teraristických burzách. Najde se tu čáp černý i orel křiklavý, najde se tu ledacos... Ano, nebyť vojáků, kdyby sem místo nich vrhla armáda chataraů, trempů, rádobymyslivců, kdyby zde vyrostly chatové kolonie a tranzistorová rádia by převala ptačí zpěv... Ano, to je zase jiný pohled na ekologii. I když na druhé straně je zvláštní a smutné číst jména neexistujících osad. Jméno někdejší osady na silniční značce – upozornění, že vjíždíte do uzavřené osady a máte zmírnit rychlost – a pak je cedule se škrtnutým jménem, můžete zase přidat plyn... Mezi cedulemi nic než louky, lesy, ojediněle troska jakéhosi stavení... A obývané vesnice... jsou to vůbec vesnice? Shluk osklivých panelákových králikáren, televizní antény a hospoda. Prošel jsem jednu takovou vesnici, skutečně pěkná byla jen paní prodavačka v místním hokynářství. Ale i to je daň. Protože, jak pravil plukovník, pokud potřebujeme armádu, armáda potřebuje cvičit. Prostor je uzavřený více pro bezpečnost lidí než pro utajování. Tanky například používají laserové zaměřovače, taková věcicka dokáže oslepit navždy. A pak se občas střelí ostrými granáty, jsou zde i dělostřelecké a pěchotní střelnice. Krajina poškozená střelbou a tankovými pásy má značnou regenerační schopnost. Čerpání pohonných hmot má přísná pravidla. Tanky své vyjeté dráhy.

»Ochutnejte!« Řidič lady vydává láhve a vede nás k zurčícímu prameni. Žebletínská minerálka ostré chuti, ledová, osvěžující. Pan Mattoni ji prý kdysi dávno koupil a zakázal čerpat, aby nekonkurovala mattonce... Na vojenském území pramení i voda zvaná korunní. Prameny ve vzorném stavu.

Turistický ruch tedy vyloučen, třebaže místa, kam je nutná propustka, se zredukovala. A propustka se dostane, pokud je dávod. Němečtí turisté takový dávod mají. Chtějí vidět někdejší rodný dům. Jsou-li vpuštěni, nevidí nic, jen širokou zemi. A snad někde v ní...

»Masové hroby?« Plukovník krčí rameny. »Nic nevím, říká se, traduje se...« Řekněme to tedy za něho. Jeden pramen uvádí existenci hromadného hrobu (Massengrab 20 Personen) v Doupově na někdejší fotbalovém hřišti. Jiný hovoří o zdi někdejšího, dnes jako celý Doupov neexistujícího kláštera. Organizace sudetských Němců publikovaly různé, nikoliv ovšem průkazné dokumenty o popravách svých krajanů po skončení války a před hromadným odsunem. Existují i výpovědi. Gisela Hahnová popisuje, jak její třicetiletý muž byl postaven ke zdi a... Podobně hovoří výpověď Rosy Schmidtové a dalších.

Doupov, to jsou prý druhé Lidice...

Je to choulostivé a možná i nebezpečné téma. Redakční kolega, který o něčem podobném psal v roce 1947, upadl již u tehdejší vlády v hlubokou nemilost. Jenže se o tom povídá čím dále tím častěji. »Střileli je, skopčáky, však si to zasloužili,« řekl mi děda v jedné karlovarské hospůdce. Jakmile však slyšel něco o novinách, chvátne dopil své pivo – kdepak, žádné jméno, nic už neřekne... Neřekl by možná nic nového. »Byli něco jako Židé za nacistů, žádná práva... V některých případech šlo o majetek. Revolučním gardám se přeče také říkalo rabovací...« Žena středních let, s níž jsem na toto téma také hovořil, nechtěla rovněž sdělit jméno v souvislosti se svým vyprávěním. Bojí se, že by byla napadána za nedostatek národního cítění. Ano, byli ordneři a později wehrwolfové. Jejich zločiny byly těžké a krvavé. Odsunutí Němci chtěli domů – Heim ins Reich. Stalo se tak, byť ne podle jejich představ. Je dobré oplatit zločin jiným zločinem? Je soudce Lynch tím správným soudcem? »Poprvé mi to sdělila německá turistka,« řekl jeden mladý muž. »Odpověděl jsem podle pravdy, že o něčem podobném slyším poprvé... Ale ptal jsem se starších a ti většinou v existenci hrobů po popravených sudetských Němcích věří.«

Oprávněnost těchto a podobných soudů lze potvrdit nebo vyvrátit. Technicky by to bylo obtížné, ale proveditelné. Nebo si toho nevšimnat. Což je možná z utilitárního hlediska rozumné, z morálního zřetele však pochybné.

»Máme v plánu upravit bývalé hřbitovy, oplotit je, vysadit anglický trávnik, vybudovat nějakou menší mohylu, opatřenou dvojjuzyčným textem. Vytvořit v těchto místech jakýsi památník česko-německého usmíření.« Plukovník Tálller to říká trochu smutně. »Víte, ono není lehké posuzovat tehdejší činy dnešními očima...«

To rozhodně ne. Nelze se trvale poddávat emocím, žít staré křivdy, uvažovat v kategoriích viny a trestu. Není ovšem ani možné všechno zapomenout. Jedny Lidice byly skutečné, o těch ví celý svět. A skrývá-li půda doupovského vojenského prostoru ponurá tajemství, a pokud je kdy vydá – pak opět nelze než dát průchod pravdě, protože vraždu – a tou poprava bez řádného soudu je a zůstane – nelze omluvit potřebou pomsty.

Bílá lada májí »čepičkárnu«, nedaleko jsou v řádce srovnány tanky, dva vojákové se opalují, pak vyskočí a trochu podezíravě si prohlížejí auto – žádná uniforma, tedy žádné hlášení. Je tu teď, když neracholí pásy tanků a munice, je ukryta kdesi ve skladech, docela prima. Ticho a prázdnost. Jen ty cedule s názvy neexistujících míst působí trochu rušivě a snad i nepříjemně. Takový je život.

ZADNÝ NEVÍ CO JE TO ČEPÍČKA,
ZADNÝ NEVÍ CO JE HÄUBLIN,
ČEPÍČKA JE ČESKY,
HÄUBLIN JAS NĚMECKY,
ŽADEN NEVÍ, CO JE ČIAPKA...

Verliebte Rehböcke

Stuttgart – Rehe sind jetzt "blind vor Liebe" – das heißt für Autofahrer "aufpassen". Darauf machen die Jägerorganisationen aufmerksam. Die Brunftzeit der Tiere dauert noch bis Mitte August.

KAM SE CHYSTÁ STÜMPEL?

JOZEF STÜMPEL, který před měsícem oslavil devatidřetáté narozeniny, je jedním z nejpětších talentů našeho hokeje. Střední útočník Nitry je v kádru týmu ČSFR do 20 let a prošel už i olympijským týmem.

Právě při zájezdu OH-celku byl v březnu v zahraničí kontaktně předsedou klubu bundesligy Freiburg Koubou, který jej přemlouval k podpisu smlouvy. Stümpel byl téměř rozhodnut reflektovat na tuto nabídku, nakonec jej však trenér Uher a Walter přemluví, aby se vrátil domů. Přesto smlouvu nakonec Freiburgu 12. dubna podepsal (tyto tendence měl již před rokem, tehdy jej přemluvil trenér «dvacitky» Vimmer). Budíž řečeno, že Stümpel má německé předky, a tak se chtěl připojit s novým pasem ke Grossovi, Geffertovi, Manovi, Uvitrovi a dalším.

Vše se tedy v tuto chvíli zdálo být jasné, kdyby... Velký zájem o tento talent projevily i další kluby Německa - Landshut (Gut a Kuhnhack) a Kolín nad Rýnem. Podle posledních zpráv jsou zástupci Kolína nyní na Slovensku a jednají s Nitrou, zřejmě nabízejí daleko lepší podmínky (údajně vedle velkého odstupného také plat 10 000 DM samotné-

mu hrál). Freiburg se však ozval ve smyslu, že bude řešit spor soudní cestou, neboť po podpisu smlouvy nemá Kolín právo o takovém hráči jednat. Navíc už na naší federaci leží transferkarta Stümpela, poslána Freiburgem, jež čeká na vyjádření Nitry a federace. Pikantní na celé záležitosti je skutečnost, že Stümpel je nominován i do týmu ČSFR do 20 let, přitom může být pro náš hokej ztracen. K tomu trenér ujběru BEDRICH BRUNČLÍK: «Nominovat jsem jej, protože přestup ještě není hotový. Navíc tahantce okolo něho mohou vést k tomu, že sám hráč nebude chtít do Freiburgu, do Kolína nebude kvůli podpisu moci odejít, proto možná zůstane doma. Na jeho místě bude lépe počkat, protože pokud by se dostal do špičkového týmu bundesligy v budoucnu, pak může hrát třeba i za naše seniory. Protože už hrál za ČSFR na MS do 20 let, nemůže nikdy za Německo v reprezentaci hrát.» Rozhodne-li se Stümpel pro Freiburg, rozpadne se zcela ujběrná dvojice s Páljym, který se rozhodl odejít do New York Islanders.

Aufgespießt

„1. Stallplätze sind jedenfalls dann keine ‚Kuhplätze‘ im Sinne von § 8 MGVO, wenn sie nicht zur dauernden Aufstallung milchgebender Kühe bestimmt sind. Stallplätze für nicht auszuweidende Kühe sind daher keine Kuhplätze. 2. Ob Kuhplätze in jedem Fall an eine Melkanlage angeschlossen sein müssen, bleibt offen.“

Tenor einer Entscheidung des Bundesverwaltungsgerichts vom 21. 12. 1990, zitiert nach der Neuen Zeitschrift für Verwaltungsrecht.

DEUTSCHE BEAHTEN - STALLPLÄTZE SIND ABER OCHSENSTALLPLÄTZE, WENN DIESE OCHSENSTALLPLÄTZE MIT SCHNIA HELFENDEN BEAHTEN BESETZT SIND.

KAROŠI U NÁS NEZNÁME

V minulých dnech otiskly Hanácké noviny zajímavou poznámku, se kterou rádi seznámíme i naše čtenáře: »Výsledky našeho zdravotnictví za uplynulých čtyřicet let jsou terčem oprávněné kritiky. Ta je mnohdy natolik intenzivní, že zcela ignoruje i některé nepopíratelné úspěchy. Tak například zatímco v Japonsku umírá každoročně deset tisíc lidí na nemoc zvanou „karoši“, v Československu nebyl dosud zaznamenán ani jediný případ úmrtí na tuto chorobu. Karoši je totiž zvláštní druh infarktu, při kterém dochází k selhání srdeční činnosti v důsledku „upracování se“ z lásky k firmě, u níž je oběť zaměstnána.« **CHAROŠI, CHAROŠI...**

(Čik): Soudní spor na ochranu osobnosti proti poleidniku Spigi včera před obvodním soudem pro Prahu 1 vyhrál poslanec Federálního shromáždění Stanislav Devátý. Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodl, že poleidní list Spigi ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozsudku je povinen otisknout omluvu za článek z 10. května 1991 »Případ Devátého musí řešit FS«. Dále je Spigi ve lhůtě 15 dnů od právní moci soudního rozhodnutí povinen zaplatit Stanislavu Devátému 250 000 Kčs jako finanční odškodnění.

In vier Monaten 650 Taschendiebe in Prag ertappt

CSFR meldet hohe Zuwachsraten bei der Kriminalität

PRAG, 24. Juli. Ob im Getümmel auf der Karlsbrücke oder in einer Boutique der Westdevisen-Kette Tuzex, vor Taschendieben sind Besucher und selbst Einheimische der CSFR-Hauptstadt Prag gegenwärtig nirgends sicher. Eine Sondergruppe der Prager Polizei im Straßeneinsatz hat laut Tageszeitung *Mladu frontu dnes* allein im ersten Jahresdrittel im Stadtzentrum 650 Taschendiebe auf frischer Tat ertappt und dabei 3,2 Millionen Kronen (rund 190 000 Mark) sichergestellt. Die Zahl der nicht aufgeklärten Fälle schätzen Experten auf das Zwei- bis Vierfache. Auch sonst machen den Ermittlern vor allem die Zunahme von Geschäft- und Wohnungseinbrüchen, die wachsende Zahl geknackter und gestohlener Autos zu schaffen: Insgesamt wurde im ersten Halbjahr 1991 in Prag der absolute Rekord von 27 000 Eigentumsdelikten registriert, nur 4 000 Fälle konnten bis Ende Juni aufgeklärt werden.

Auch in der restlichen Tschechoslowakei verzeichnet die Kriminalität ungläubliche Zuwachsraten. So wurden in Westböhmen im ersten Halbjahr 1991 rund 12 000 Delikte bekannt, fast doppelt so viele wie im gleichen Zeitraum 1990. Die registrierten Verbrechen und Vergehen in der gesamten CSFR nahmen 1990 um 70 Prozent zu - in der Tschechischen Republik sogar um 78 Prozent, in der Slowakei immerhin noch um 48 Prozent. Diese Entwicklung alarmierte sogar das tschechoslowakische Helsinki-Komitee. Die Gruppierung, zum Schutz der Bürger vor dem Überwachungsstaat gegründet, verlangt vom Staat mehr Durchsetzungsvermögen. „Der Bürger hat ein Recht auf Sicherheit“, heißt es in einer Stellungnahme. „Unser Staat reagiert aber nicht im

genügenden Umfang und effektiv auf die Explosion der Kriminalität.“

Im Innenministerium wird dagegen darauf verwiesen, daß die Struktur der Sicherheitsbehörden dieser Tage per Gesetz geändert wurde, um die Polizei aus der wenig vertrauenerweckenden Nähe zum früheren Geheimdienst *Stutni bezbecnost* zu lösen. Außerdem wurden die Rechte der einzelnen Beamten gegenüber den Vorgesetzten gestärkt, um die Motivation der Truppe zu verbessern. Aber zweifellos fehlt es den Ermittlungsbehörden an Geld, Personal und bei einigen Delikten auch an Erfahrung, um der Verbrechenswelle Herr zu werden.

Dabei prophezeien Experten, daß es noch schlimmer kommt. „In den nächsten fünf Jahren müssen wir mit einem weiteren steilen Ansteigen der Kriminalität rechnen“, meint beispielsweise Otakar Osmančík vom Prager Institut für Kriminologie und soziale Prävention. „Politische und soziale Veränderung der Gesellschaft ist immer mit einer gewissen Desorganisation verbunden. Die alten Normen gelten nicht mehr.“ Dazu treten die Verlockungen des Wohlstandsgefälles, das nach der Öffnung zum Westen besonders fühlbar wird.

„Zu den Delikten des alten Systems kommen hier bisher unbekannte Delikte der Wirtschaftskriminalität wie Devisenbetrug, Steuervergehen, Kreditkartenfälschung oder Computerkriminalität“, warnt Osmančík. Vor allem bereiten den Kriminalisten der dieser Tage nach dem Vorbild der US-Bundespolizei FBI geschaffenen Föderalpolizei die Aktivitäten internationaler Banden auf CSFR-Gebiet Sorgen. Seit dem vergangenen November hat die Kripo laut Tageszeitung *Lidove*

noviny 1100 Personen geschnappt, die falsche Dollarnoten absetzen wollten, der Nennwert der beschlagnahmten Blüten betrug 2,4 Millionen Kronen (rund 150 000 Mark). Daß die „Rauschgift-Connection“ Türkei-Westeuropa seit der Erleichterung der Grenzformalitäten über tschechoslowakisches Gebiet führt, ist kein Geheimnis. Die Öffnung hat natürlich auch dazu geführt, daß manche der ins Ausland reisenden Tschechoslowaken der Verführungskraft der westlichen Konsumwelt nicht widerstehen können. Ladendiebstähle haben während der vergangenen Monate in den grenznahen Gebieten Bayerns und Österreichs auffallend zugenommen. In Böhmen nimmt man auch diese Begleiterscheinung der Liberalisierung mit Selbstironie auf. Auf einer jüngst in *Lidove noviny* erschienenen Karikatur schildert ein soeben von weiter Fahrt zurückgekehrtes Ehepaar dem Nachbarn als wichtigsten Eindruck der Auslandsreise: „Es war richtig rührend, überall in der Welt von Schildern mit derselben Aufschrift begrüßt zu werden: ‚Tschechen, klaut nicht!‘“

Abgestürzter Bus fuhr Tempo 105

SALZBURG (dpa). Der am Montagabend auf der Großglockner-Hochalpenstraße verunglückte Reisebus war mit 105 Stundenkilometern unterwegs, bevor er die Leitplanken durchstieß, 27 Meter in die Tiefe stürzte und 100 Meter weiterrollte. Das ergaben die Ermittlungen der Gendarmerie vom Mittwoch. Bei dem schwersten Unglück seit mehreren Jahren am höchsten Berg Österreichs waren ein 61jähriger Prager und eine 37jährige CSFR-Bürgerin getötet und 30 weitere Menschen verletzt worden.

PAN RADA VACA'TKO BY J NIMI ZATOČIL...

LÉTO S OPRAVKAMI

Doera mé známé bude dělat opravné zkoušky z chemie v prvním ročníku střední školy. Sháněly jsme doučování. Známa šíl, je vztěkla na pedagogy. Já však vím své. Už dřív se mi dívka přiznala, že jí učitelé nadřuzjí. Byla aktivní v Plonýru, soutěžila

ve všem možném. Na úkor vyučování. Vysvědčení se ale vždy skvělo. Přechod na střední školu byl s pomocí počítače rovněž bezproblémový. Až nyní. Sehnaly jsme skvělého chemika. Mofil se se slečnou tak dlouho, až zdrceně oznámil, že je to marnost nad marnost. Nemá základy, jak mohla mít jedničku v osmé třídě? Díval se.

Známi pochopili až teď zřůdnost známkování za aktivitu a přijímání do škol na základě průměru a počítače. Shánějí nahonem učiliště. Raduje se jenom divenka. Stejně jsem chtěla být švadlenou, říká. Mám jen obavy, že toto není jediný příklad pozůstatků nezodpovědného školství.

Mnozí z nás si ty »heroické« doby pamatovat nemohou, jini by na rádi zapomněli, dalším při vzpomínkách stále ještě běhá mráz po zádech. Náš lid tehdy šťasten, že se zbavil vykořisťovatelské třídy, s nadšenými úsměvy a vyhrnutými rukávy budoval základy nejspravedlivější lidské společnosti. Rostly stavby socialismu, mladí se plno odhodlání dralo vpřed. V naprosté tichosti, stranou všeho dění, se přizračily plinily koncentrační tábory ve vznešených názvy — Svornost, Rovnost, Bratrství...

Je listopad roku 1950. Na vyšší průmyslové škole v Kladně předkádá soudruh Kolmlistr, předseda okresního výboru ČSM, žákům 2. ročníku vyšší strojnické školy návrh na vyloučení žáků Hofmana a Dolejšího. Jsou obviněni z toho, že 7. 10. 1950 zorganizovali večírek ČSM, kde tančili při anglické jazzové hudbě a na čestné místo umístili anglickou vlajku 5x12 cm velkou. Dolejší se navíc na okresním aktivu ČSM zúčastnil diskuse, kritizoval stranu, protože prý nedává dobrý příklad. Dále odsuzoval sovětské filmy, že špatně vychovávají lidi.

Zápis z jednání připomíná tragikomedii. Někteří spolužáci se snažili kluky obhajovat: »Budou-li vyloučení, nebude to na ně působit výchovně. Zatvrdí se ještě více, jejich poměr se nezlepší.« Nebo: »V prostředí, tím, že uváděl jako příklad, že o dožínkách kde chybu udělali, mohou ji lépe napravit, ve slavnosti byli soudruzi opilí u pomní-

Nepohodlný všem režimům

než jinde.« Jini projevovali značnou uvědomělost: »Jaký máš vlastně poměr k SSSR? Tvůj prospěch z ruštiny nesvědčí o dobrém poměru«. Nebo: »Divím se, že jste měli čas na takové večírky. Měli jste raději plnit usnesení ČSM, školit se, atd.« První hlasování je neúspěšné, pro vyloučení jsou jen dva hlasy. Po dalším přesvědčování se poměr mění: 20 pro, 2 proti a 9 se zdrželo. O osudu dvou mladých kluků je rozhodnuto.

Dne 5. prosince 1950 je na Krajský národní výbor do Prahy odeslán dopis, v němž mj. stojí: »Imenovaní organizovali večírek

ku padlých...«. »Dali se na cestu poškozování naší lidově-demokratické republiky a KSČ, přátelství se SSSR a ovlivňování mladých lidí proti ní.« Nemohlo následovat nic jiného než vyloučení Hofmana a Dolejšího ze všech škol v ČR.

Pak následovalo pronásledování a nukleární soud, který 16. října 1952 uznal Miroslava Dolejšího vinným jednak zločinem velezrady, a jednak zločinem vyzvědačství. A pak už jen nejrůznější věznice, koncentráky — nejlepší škola života, jak říká s úsměvem pan Dolejší dnes. Po propuštění

se znovu angažuje a nemůže tomu být jinak, následuje další vězení. Za mřížemi strávil téměř třetinu života — 19 let!!!

Po listopadu 1989 pracuje pan Dolejší v prověřkových komisích ministerstva vnitra, pomáhá i v Konfederaci politických vězňů. Pak pražský poledník Express zveřejnil jeho analýzu událostí 17. listopadu, kde je psáno, že vlastně žádná revoluce nebyla, že šlo o dohodnuté předání moci bývalým komunistům z roku 1988 a disidentům, kteří se na vládnoucí roli připravovali v Chartě 77. Změně ze zahraničí. Nastalo neadekvátní zděšení. Tiskový mluvčí pana prezidenta M. Zantovský pravil, že »pan prezident je zhnusen«. Lidové noviny se hemžily přízvuky fašistický, antisemitský, rasistický... Sdělovací prostředky se ptaly, zda je pan Dolejší fanatik nebo naiva, který podlehl dezinformační podstrčené všemocnou StB. Pan Dolejší navrhl přímý televizní přenos, kde předvede všechny důkazy, které má k dispozici. Nebylo mu však vyhověno. Zanedlouho proběhla tiskem zpráva, že soudruh Rudolf Hegenbart, bývalý vedoucí 13. oddělení ÚV KSČ, podal na pana Dolejšího žalobu, protože se zveřejněním analýzy dotkl jeho občanské cti. Členové Charty 77 byli písemně vyzváni, aby učinili totéž. [Protože další žaloby nepřišly, zdá se, že většina z nich to neudělala.] Pan Dolejší byl vyslyšen i před parlamentní komisí 17. listopadu. Konfederace politických vězňů se od analýzy distancovala a prohlásila ji za soukromou akci svého člena.

Pan Miroslav Dolejší se nedal zastrážit. Neodmítl pozvání na různé mítinky a shromáždění, kde lidem vysvětloval své názory. Trest přišel vzápětí. Dne 18. července zveřejnily Lidové noviny zprávu, že M. Dolejší byl vyloučen z Konfederace politických vězňů, protože v roce 1951 podepsal spolupráci s StB.

»Od roku 1949 jsem byl v ilegální organizaci národně demokratického odboje, řízené ze zahraničí,« vypráví pan Dolejší. »V roce 1951 jsem byl zatčen — více méně nedopatřením —, protože u mne při domovní prohlídce našli část zbraně. Pak provedli prohlídku i na chatě svých rodičů ve Zbečně, kde našli i nějaké »závadné« písemnosti. Zatčeno bylo několik mladých kluků, kteří byli později se mnou souzeni. O nás však StB neměla zájem. Samozřejmě chtěli dostat ty, kteří nás řídili — dr. Žeňka, dr. Kubína, Slovák a další, jejichž činnost byla odvozena od plukovníka Pospíšila, souzeného později s generálem Píkou. Chtěli na mně, abych jim ty lidi udal. Podepsal jsem proto závazek spolupráce se Státní bezpečností a byl jsem propuštěn.

Samozřejmě mě ani nenapadlo s nimi spolupracovat. Ihned po propuštění jsem své spolupracovníky varoval a čtyři měsíce

jsem se skrýval v ilegaltě. Dr. Kubín mně a Rudolfu Václavíkovi, který měl otce v cizině, slibil, že nám pomohou dostat se přes hranice. To se bohužel nepodařilo, byli jsme znovu zatčeni a nepřejte si slyšet, co se mnou udělal.«

Výsledkem bylo odsouzení za velezradu a vyzvědačství. Důkaz, že pan Dolejší nikoho nenadál, je nasnadě. Sám strávil mnoho let ve vězení, žádal z fideciích pracovníků, s kterými byl ve styku, zatčen nebyl. Řídil se pravidlem, že první povinnosti odbojového pracovníka je chránit lidi kolem.

Teď nechme promluvit dokument — výpis ze zápisu rozšířeného výboru Konfederace ze dne 10. 7. 1991, kde je uvedena tato zpráva smírčí komise KPVC ze dne 8. 7. 1991. K případu Dolejší je uvedeno toto: »Předseda komise předložil br. Dolejšímu prokurátorský dopis z 19. 3. 1952, ve kterém je z výpovědi obviněného Dolejšího na str. 32 trestního oznámení napsáno, cituji: »31. 1. 1951 jsem byl zatčen StB, kde jsem se z části ke své činnosti doznal a podepsal jsem slib spolupráce s StB, které jsem měl pomoci odhalit Zdeňku a Kubína: Po svém propuštění jsem se sešel s dalším spolupracovníkem Žeňky, Stehlíkem, který mne instruoval, jak si mám počínat při spolupráci s StB, a slibil mi, že mi zprostředkuje schůzku se Žeňkou.«

Br. Dolejší před členy komise prohlásil, že spolupráci s StB podepsal z toho důvodu, aby byl propuštěn z vězení a mohl varovat své komplice. Po podepsání byl skutečně propuštěn. Tím potvrdil, že jeho přiznání ve vyšetřovacích spisech je pravdivé. Na dotaz komise, proč to nikde neuvědi, řekl, že se domníval, že tím je všechno skončeno. Řekl, že to neřekl ani svým bratrům, kteří ho všude hájí. Členka komise řekla, že před rokem žádal br. Dolejší o krátkou kulovou zbraň a ona ho tehdy v jeho žádosti podporovala. Při této příležitosti podepsal br. Dolejší prohlášení, že nikdy nepodepsal spolupráci s StB. Smírčí komise konstatuje, že je naprosto jasně prokázáno, že br. Dolejší podepsal spolupráci s StB a později také podepsal i prohlášení, že nikdy s StB nespůlpracoval. Protože komise nemá právo navrhnout další řízení, musí výbor KPVC zvážit, které kroky by byly přiměřené k chování br. Dolejšího.

Nakonec komise vyzvala br. Dolejšího, aby nikde nevystupoval na veřejnosti za KPVC a aby ztlumil svá veřejná vystoupení. Po delší diskusi, ve které vystoupili skoro všichni přítomní z ÚV bylo rozhodnuto, aby komise ve složení dr. Lidák, dr. Drobný a br. Slanina zpracovala fundované zdůvodnění o návrhu na vyloučení br. Dolejšího z KPVC. Toto odůvodnění bude zasláno na všechny pobočky KPVC.

Stanovy KPVC § 13, čl.: Člena může vylou-

zásadně se liší také tím, že se draží včetně ně závazků,« uvedl. »Demokracie začíná třetím úderem kladívka, kdy jednotku použít na trh. Do té doby jde pouze o byrokratický proces a každá sebemenší chyba se platí soudním sporem, nebo penězí. Za žádným nevyjasněným stavu se nedá v žádném případě dražit,« zdůraznil v závěru T. Ježek.

(čre): Policii Správy Středoevropského kraje se podařilo zadržet pachatele brutálních loupeží na zámku v Mnichově Hradišti, kteří přešli a svázali průvodkyni a oddělili historické zbraně za pět milionů Kčs. Jde o dva soukromé podnikatele a tři nezaměstnané z Mladé Boleslavi. Na svědomí mají i vloupání do muzea v Bělé pod Bezdězem se škodou 678 000 korun.

Třetí úder kladívka

(čre): K odvolání tří členů pražské privatizační komise se na večerní tiskové konferenci vyjádřil ministr pro správu národního majetku a jeho privatizaci T. Ježek. Vysvětlil, že celý spor vznikl kolem vydrážení hotelu Admirál a Golf. Hotel Golf byl na poslední chvíli z dražby stažen, protože se ukázalo, že je vázán zahraničními cestovními kancelářemi na 70 milionů marek. V případě hotelu Admirál došlo k dražbě přes výslovný zákaz ministerstva. Jak dále T. Ježek mj. vysvětlil, podle zákona nelze převést v rámci malé privatizace závazky na vydražitele; v tom případě by je byl nucen hradit fond národního majetku. »Veliká privatizace zahrnuje několik metod, ale

čít členská schůze na návrh výboru, který musí být současně doložen písemným návrhem smírčí komise podle § 22 stanov.

Hlasování o návrhu na vyloučení: 23 hlasů pro, nikdo nebyl proti a ani se nikdo nezdržel hlasování.

O osudu pana Miroslava Dolejšího tedy rozhodne členská schůze pražské pobočky. Lidové noviny o něm rozhodly už 18. července! Pan Dolejší mnoho pamatuje — i zločiny některých, i současných, prominentů. Je sice na svobodě, ve svých šedesáti letech však nemá vlastní byt a jeho důchod je tak nízký, že je nepochopitelné, že může přežít. Je vážně nemocen, ale nevzdává se.

Na území našeho hlavního města žije podle předběžných výsledků posledního sčítání 1 212 000 občanů.

Švýcaři o Slušovicích

ZENEVA: Švýcarský list WELTWOCHÉ zveřejnil 18. července článek o „slušovicích mafii“, na jehož zpracování se podílel i šestatřicetiletý vyšetřovatel zlínské policie kapitán Alexej Žák. WELTWOCHÉ uvádí, že v úterý 25. června 1991 se v pracovně federálního ministra vnitra J. Langoše konala přísně důvěrná schůzka devíti osob. Političtí představitelé, kteří se zde sešli (mezi nimi i ministr zemědělství ČR B. Kubát, poslanec FS St. Devátý a náměstek federálního ministra vnitra J. Ruml) se dokonce domnívají, že z bývalého vzorného JZD se stala mafianská sločinecká organizace.

V dubnu letošního roku vytvořilo české ministerstvo vnitra po vyšetření případu Slušovice zvláštní vyšetřovací komisi v čele s majorem Kukačkou, který je bývalým pracovníkem 5. správy StB a jeho prvním velitelem byl v té době V. Killán, který je dnes jedním z vedoucích pracovníků Slušovic. Účastníkům jednání bylo jasné, proč vyšetřování případu Slušovice od dubna prakticky ustalo a ministr Langoš se rozhodl vytvořit nový vyšetřovací tým pod spolehlivým vedením a osobně informovat prezidenta V. Havla. Vyšetřování slušovickeho případu bylo totiž zahájeno na prezidentovo přání.

Pro rozuzlení temných nitek tohoto případu byl ve zlínském okrese nasazen 1. září 1990 nový velitel policie, Haviřův důvěrník B. Koutný, bývalý zeměměřič bez znalosti z oboru kriminalistiky. Ten jmenoval vyšetřovatelem slušovickeho případu A. Žáka, bývalého kapitána bezpečnosti, který již v roce 1982 (tedy ještě za Husákovy režimu) vyšetřoval JZD Slušovice za nesrovnalosti v účetnictví a v roce 1988 dobrovolně vystoupil ze státních služeb. Dva dny po setkání u ministra Langoše, kde Žák informoval o tom, kam až sahají chápavá slušovicke „chobotnice“ a jaké nové operace mají Slušovice v plánu, uprchl Žák se ženou a třemi dětmi překotně do zahraničí. Dobří přátelé z bývalé 1. správy StB jej varovali, že mocní lidé se jej rozhodli „fyzicky zlikvidovat“. Necelý měsíc poté, co Žák zahájil vyšetřování, našel ve schránce výhrůžný anonymní dopis vyzývající jej, aby se přestal zajímat o zbrojovku v Uherském Brodě a o Slušovice. Jeden z Žákových informátorů, řidič ředitele zbrojovky Baleja, byl v lednu 1991 nalezen mrtve ve svém voze v garáži. Slo údajně o sebevraždu, Žák však popírá, že by k ní měl Baleja důvod, a uvádí, že příslušná místa mu zabránila nahlédnout do materiálů týkajících se této záhadné smrti.

A. Žák nabyl podezření, že JZD Slušovice bylo zapleteno do zločinných machinací velkého stylu, které rozdělil na dvě části: Za prvé pašování přístrojů high-tech, které byly obsaženy na seznamu COCOM a nesměly se proto do Československa ilegálně dovážet, a tajný vývoz zbraní. Za druhé podvodné finanční transakce, s jejichž pomocí chtěli funkcionáři družstva rozdělit majetek do nových soukromých akciových společností, které sami založili. Technologicky vyspělá zařízení zčásti putovala dále do SSSR. Vzestup Slušovic následoval po srpnové invazi spojeneckých vojsk do Československa v roce 1988, kdy u sebe Čuba ukrýval A. Indru, tedy jednoho z politiků, kteří vojska povolali.

Po listopadové revoluci v roce 1989 se Čuba a jeho přátelé snažili co nejrychleji převést majetek družstva do nejrozsáhlejších soukromých akciových společností. Když se Žákovi podařilo dostat na stopu jedné z těchto podvodných finančních transakcí, přišel za ním 5. března letošního roku jeden z blízkých Čubových spolupracovníků ing. Blahynka a nabídl mu milión dolarů, když vyšetřování zastaví. Žák celou věc ohlásil svému nadřízenému Koutnému. Li-

dé ze Slušovic však podal 8. března trestní oznámení na kapitána Žáka, který se Čubu údajně pokoušel vydírat a požadoval milión dolarů. Následovala inspekce MV, která Žáka suspendovala a předala případ vojenské prokuratuře.

JZD Slušovice se 29. prosince loňského roku prohlásilo za rozpuštěné. Čuba po osobní domluvě s tehdejší předsedou vlády SR Mečlarem nechal firmu zaregistrovat v Bratislavě. V ČR byl totiž přijat zákon, který přesně stanoví pravidla převodu majetku zemědělských družstev do soukromé sféry. Zákon je dílem ministra zemědělství ČR B. Kubáta, který si tím znepráčetil předsedu vlády ČR P. Pitharta. Ten se pak nejrůznějšími způsoby snažil Kubáta z vlády odstranit. Nedávnou Pithartovu výzvu k odstoupení Kubát odmítl.

Jak píše DIE WELTWOCHÉ, kapitán Žák je přesvědčen o tom, že Pithart má úzké styky se Slušovicemi ještě z dob, kdy společně s místopředsedou vlády ČSFR P. Rychetským a dnešním generálním prokurátorem ČR L. Brunnerem pracoval v SBD Pokrok, které společně se Slušovicemi organizovalo výstavbu vil a bytů pro stranické činitele. Dalším vysokým politikem, který podle Žáka hraje v celé aféře významnou roli, je místopředseda federální vlády V. Valeš. Kapitán Žák je přesvědčen, že V. Valeš je bývalým agentem StB. Ještě před listopadovou revolucí si tehdejší velitel 5. správy StB, již zmíněný V. Killán, dal vydat rozsáhlý Valešův osobní spis, který pak zmizel.

V minulých dnech zveřejnil Federální statistický úřad předběžné výsledky naší ekonomiky za první pololetí letošního roku. Nejsou příliš potěšující, což se samozřejmě, vzhledem k postupné transformaci našeho hospodářství a jeho přechodu na tržní podmínky, očekávalo. Propad je však výraznější, než vláda a její hospodářští ministři byli ochotni ještě v prosinci loňského roku připustit.

Tak například spotřebitelské ceny jsou v červnu proti prosinci vyšší o 49,2 pro-

Půl roku poté ...

centa. Největší skok zaznamenaly v lednu, po odtartování cenové liberalizace. Dnes je cenová hladina podstatně stabilizovanější. Prodej v maloobchodě a veřejném stravování včetně soukromého sektoru se zvýšil sice o 0,8 procenta, ve fyzickém objemu však byl o téměř čtyřicet procent nižší. Průmyslová výroba klesla ve srovnání se stejným obdobím minulého roku o 16,8 procenta, nejvíce v konfekčním průmyslu. Ne příjemné je, že v podnikách nad sto pracovníků se snížila produktivita práce celkem o 9,3 procenta. Neumístěných uchazečů o práci bylo k 30. červnu zhruba 300 tisíc, o 45 tisíc více než v květnu. Údaje o životních nákladech máme k dispozici jen za Českou republiku. Zpráva ČSO říká, že vzrostly se poslední půl roku v domácnostech různých typů v průměru o 42,6 až 44,8 procenta.

I když změny v naší ekonomice jsou velké a její vývoj nelze odhadovat přesně, přesto nebudeme nezajímavé, když si některé prognózy, staré něco přes půl roku, připomeneme. Např. informace federálního ministerstva financí z konce prosince o ekonomických podmínkách letošního roku hovořila o poklesu ekonomického růstu o 5 procent. Při souběhu nepříznivých okolností však nevyloučila ani větší hospodářský pokles. Nazaměstnanost neměla překročit 300 až 400 tisíc osob. A nakonec — počítala s růstem cenové hladiny o 30 procent.

Abych nebyl považován jen za kritika, který nic nedělá a tudíž nic nezkaší, dovoluji si také jednu prognózu. Na dno transformačního procesu se dostaneme v příštím roce možná na začátku roku následujícího. **TAK TO JE KČV?**

Z výstavy dřevěných loutek a hraček Jana Honzy.

DŮVĚRA ZA DŮVĚRU

Ač bydlím na velkém sídlišti, začínám se tam cítit jako v kruhu blízkých známých. Rodinná pouta se tu začínají tvořit díky soukromým prodejcům, kteří nám nahrazují absenci zboží i personálu ve stáde le nepřivázané samoobsluhy. Už nám to skoro přestalo vadit, neboť ta by jen těžko dokázala udělat takové gesto, jako prodáváč ovoce. Čtělá jsem jenom dvě broskve, avšak on neměl drobné na vrácení. Navrhuji, že si vezmu tedy jen jednu, na kterou bych napočítala drobný. On však zaballl dvě a říká: »Dáte mi to přišť.« Co vám budu povídat. Ani jsem nemohla dospát, jak jsem se cítila dlužná. Od té doby však prodáváč ví, že vždy bude mít u mne přednost a já zas, že důvěra je něco, bez čeho se dobrý obchodník neobejde. Ani zákazník.

Bavorské peníze ušetří naše

{č}: »Obyvatelé Bavorska a západních Čech jsou v zoufalé situaci, žijí v mimořádně znečištěném ovzduší,« prohlásil na tiskové konferenci v Tisové bavorský ministr financí svobodný pan Georg von Waldenfels. Spojka stejnosměrného elektrického proudu mezi Bavorskem a Čechami bude hotova v roce 1992. To bude mít velký význam pro zlepšení životního prostředí. V kritických situacích na Sokolovsku se podstatně snížil výkon elektráren na hnědé uhlí a proud se bude dodávat z Bavorska. Bayerwerk A. G. navrhl pro Tisovou 600megawattový blok se všemi čistícími a odlučovacími zařízeními s vysokou účinností. Znamenalo by to po jeho dokončení snížení škodlivin v ovzduší nejen v Čechách, ale i v Bavorsku. Prostředky nutné na zakoupení zahraničních vysoce výkonných technologií by vložila do projektu firma Bayerwerk a podílela by se na něm 50 procenty. Předpokládaný náklad na výstavbu činí 1,7 miliardy marek, při realizaci by ušetřila podle německých výpočtů česká strana proti ostatním projektům 200 000 000 marek.

Donald J. Atwood, první náměstek ministra obrany USA, ukončil včera návštěvu ČSFR, jejímž účelem bylo rozvíjení společné aktivity našich a amerických podniků a podnikatelů, kapitálová spolupráce a koncepcie přeměny vojenské výroby na civilní.

Koně

jsou kšeft, ne romantika...

...A JEŠTĚ TĚDNOU
V ŮDES-
TIVĚ...

Italům svíla naděje

Chci využít této příležitosti, abych oznámil svou kandidaturu na úřad prezidenta italské republiky. Muž, který proměl tato slova do mikrofonu reportéra italské sportovního RAI, není G. Andreotti, ale libyjský vůdce Muamar Kaddáfí. Vysvětlil, že neustále o libyjskou anexi Itálie, ale že je vlastně „italským občanem“. Myslím to vážně, můj náhrh je opravdový, stejně jako to myslíla vážně Itálie, když v době okupace chtěla z libyjských občanů udělat občany italské. Každáji je přesvědčen, že jeho kandidaturu by podporilo „mnoho lidí, všechn italský lid, kromě fašistů“. Až by se dostal do prezidentského paláce, „sdělil by moc italskému lidu, zrušil by politické strany a třídy a oslobodil by Itálii od Američanů“.

Bylo krásné sobotní odpoledne, jedno z těch nejzářivějších na počátku letošního léta. Postávala jsem s přáteli na Staroměstském náměstí a poslouchala jejich věty o starobylých domech kolem. Když se pod orlojem začaly houfovat davy brebentících turistů, utekla jsem z houfu ke stánovišti kočárů. Idylický pohled rušil pláč malého dítěte, u kterého se skláněla maminka a konejšila je: »Nebrač, prosím tě, nebrač, stojí to tři stovky a já nemám tolik peněz, nebrač!« Nevím, jestli se mladé ženě podařilo synkovi vysvětlit, proč nemohou jet »koníčkama«, ale pro mne to byl impuls k následujícím rozhovorům.

Žena na »kožíku« se slušivým klouboukem byla ochotná a milá. Představila se: Eva Klestilová.

»Já jsem začala jezdit už loni, teď mi tady stojí dva kočáry. Celkem je nás tady asi třicet, všichni soukromníci. Jen pánové Kosař a Kočovský, v druhém pruhu, mají asi šest kočárů v nájmu. Všichni musíme mít povolení magistrátu, ale spolupráce s ním je podivná. Loni jsme začínali v deseti, ale hned sem začaly najíždět kočáry bez registrace a nastal zmatek. Kočič po svých koních neuklízeli a lidé se právě zlobili. Založili jsme tedy Českou asociaci fiakristů a dohadovali se s magistrátem, kolik nás tady bude; magistrát odpověděl, že deset kočárů je maximum. Tak jsme pro ostatní naše členy začali hledat místa jinde, jenže na jaře byl povolen druhý parkovací pruh a tyto kočáry nemají s asociací nic společného.«

Objevil se tady první problém, úzce související s penězi.

Dalšího si všimli lidé na ulici. Teoreticky by měl každý, kdo zaplatí za jízdu, dostat potvrzenku. Pro nás je to stejný zmatek, jako na mateřské pouti: nikdo neví, kolik tady proteče [a magistrátu na daních utěče] peněz. Snad tady jednou bude stát kontrolor a sledovat, kolik kdo udělá koleček.

Eva Klestilová nesouhlasí: »V tom je háček! Když zrovna nejdou kšefty, jedeme třeba za stovku nebo se domluvíme se zákazníkem na kratší trase za méně peněz. Viděla jsem jezdit kočáry ve Vídni i Norimberku a tam se taky žádné lístky nedávají.«

Nepochybuji o tom, že pražský magistrát zná cestu, jak dostat své peníze. Co na to říkájí lidé kolem Staroměstského náměstí? — »Koně jim vadí a píšou petice, že Pařížskou se táhne smrad koňských koblih. Koně nadělají méně škody než auta, kterých jsou v okolních ulicích stovky. Spíš to bude tím, že každý vidí přehohatě a hlavně laciné výdělky. Já si nechávám zpracovávat příjmy i vydání u daňáče, a ten mi dělá i přehled, co kolik stojí. Já osobně mám příjem 70 tisíc měsíčně, ale čistých jen deset tisíc. Přitom dneska nedostanete od kořáče papír, že koně okoval, stejně je to se sedláři... Můj daňář se drží jen dokladů a tam se nedá nic vymýšlet. Všichni teprve začínáme, stále jsou polorozpadlé — a tak si určitě nikdo neukládá peníze na knížku, okamžitě je použije dál.«

Opusťme vratku pole příjmů a vydání, kde se bez omylu mohou pohybovat jen odborníci. Fantóm příjmů je tak dominantní, že se za ním ztrácí hlavní aktéři — koně.

Lucie Žirovnická, studentka VŠZ v Suchbátově, se o koně zajímá spoustu let, věnuje jim všechnu volný čas a rozumí jim. Co jsme spolu viděli? »Koně v parkovací řadě asociace jsou v nepoměrně lepším stavu než ti ostatní. Už jsem tady zažila chodit koně s poraněným kopytem a kočič ho nechal jezdit až do večera. Druhá řada, to jsou většinou »hemelky«, koupené za pár tisíc, tady vydělávají do padnutí a na podzim půjdou do salámu. Maler je v tom, že pokud není kůň klinicky nemocný, nikdo kočičho nedonutí, aby ho nechal pár dní odpočinout ve stáji. Když nekulhá nebo nemá otevřenou ránu, je veterinář bezmocný, i když ví, že špatně živěný kůň se na podzim odepíše... Navíc jsou někteří koně špatně spárování, nejdou k sobě barvou ani figurou.«

Václav Stareček, předseda České asociace fiakristů, odpovídá na dvojotážku: Jak to, že někteří koně jsou špatně živěni a jezdí od nevidím do nevidím?

»Za první republiky existovala funkce úředního veterináře. Dnes tuto práci vykonává dr. Peroutka z městské veterinární správy a od jara tady byl na třech kontrolách. Je spravedlivý. Byly tady problémy s nově povolenými kočáry, jezdili i neokovaní koně, ale kočičmi hrozila ztráta licence, a tak si dávají pozor. V asociaci máme odborníky z řad soudních znalců a chovatelů, kteří dohlížejí na to, aby na ulici vyjžděli jen koně řádně zajištění a v dobrém zdravotním stavu.«

Asociace sdružuje v Praze celkem 40 kočárů, má sedmdesát koní a dalších 40 kočárů jezdí mimo Prahu, např. v Českých Budějovicích, Kutné Hoře či Kolíně.

Snažila jsem se mluvit s kočič z druhého parkovacího pruhu, ale pan Kočovský prohlásil, že má jiné starosti, a doslova práskl do koní. Proč? — »Jejich koně tady běžně pracují osm, devět i dvanáct hodin denně,« vysvětluje Václav Stareček. »Zpočátku jsme na to upozorňovali, ale kontakt s nimi není dobrý. Jejich koně nejsou pod stálou kontrolou, magistrát jim přikázal zdravotní prohlídky jednou za dva měsíce — a to je málo. Při této práci se jejich stav mění ze dne na den. Asociace rozhodla, že naše koně mohou jezdit jen pět až šest ho-

dní denně, a bildáme to. V případě nepo-
slušnosti hrozí kočičm ztráta místa, protože
parkoviště jsou psána na asociaci. V dru-
hém parkovacím pruhu záleží na libovůli
a pokynech obou podnikatelů, pánů Kosaře
a Kočovského... Ti si kočič i koně najímají
a berou od nich podíl na zisku. Všechnu
režii má na sobě kočič, podnikatelé je na
podzim propustí a koně odstaví nebo pro-
dají. Členové asociace se starají o koně
celý rok, a proto mají vysoké náklady.«

Pani Klestilová má osm koní a střídá je
po pěti hodinách. Jsou to krásná mladá zví-
řata a byl by hřích je zničit, proto její
manžel přiváží odpočatě koně na přepráň-
ní z nedalekého Vostce. Když se její kůň
zraní nebo ztratí podkovu, okamžitě ho vy-
přahají. Stejná pravidla platí i pro ostatní
členy asociace. Jenže jaká pravidla platí
pro spolupráci s magistrátem?

TO BY SE TĚMTO DO PRAHY VRA TIT
CHOCHELOUČI, TI ZOBALI KOČIČKY.

mocí — a to znamená pro podnikatele kom-
plikaci a ohrožení zisku.
Také úroveň služeb je různá: někteří ko-
čič jsou schopni po cestě zastat i funkci
průvodce a vysvětlit, kudy se jezdí a co
je kde zajímavého. Další jenom vezmou pe-
nize a nic víc. Neviděla jsem za celé tři
hodiny ani jednu českou rodinu, která by
svým dětem dopřála půlhodinovou vyjíždku.
Dost neutěšený byl stav koní a lidí na
Staroměstském náměstí jednoho červnového
odpoledne. Objevilo se víc otazníků, než
jsem čekala; a tak z idylického povídání
o romantické projížďce Královskou cestou
nebylo nic.

• Jaké neuvěřitelné dávody mohou do-
hnat k sebevraždě, dokazuje případ Sibira-
na, který se odhodlal k sebevraždě uple-
ním po matřném úsilí sehnat novou práci.

• Jaké neuvěřitelné dávody mohou do-
hnat k sebevraždě, dokazuje případ Sibira-
na, který se odhodlal k sebevraždě uple-
ním po matřném úsilí sehnat novou práci.

Nach der „sanften Revolution“ wieder im Abseits

Alexander Dubcek, der Hoffnungsträger des Prager Frühlings, blieb sich selbst zu sehr treu

Im Frühling des Jahres 1968 war er der Hoffnungsträger aller Tschechen und Slowaken, jetzt sitzt er zwischen allen Stühlen. CSFR-Parlamentspräsident Alexander Dubcek sieht sich mit lauter werdenden Rücktrittsforderungen konfrontiert. „Herr Dubcek ist nach eigenem Bekunden nicht mehr Mitglied einer Partei der Regierungskoalition und seine faktische Unterstützung der Opposition ist mit der Funktion des Vorsitzenden des Föderalparlaments nicht vereinbar“, argumentierte die „Demokratische Bürgerpartei“ (ODS), die als eine von zwei großen Strömungen aus dem tschechischen Bürgerforum (OF) hervorgegangen ist. Dubcek war zuvor aus der „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) ausgetreten, der slowakischen Schwesterorganisation des „Bürgerforums“ aus den Tagen der Revolution im November 1989.

Dem Ziel eines „Sozialismus mit menschlichem Antlitz“ – während des „Prager Frühlings“ formuliert – hat der inzwischen 69jährige Dubcek nie ausdrücklich abgeschworen. Aber von Sozialismus – ganz gleich wie er aussieht – will in der CSFR nach den Erfahrungen der vergangenen Jahrzehnte kaum jemand mehr etwas wissen. In seiner slowakischen Heimat hat dem früheren Reformkommunisten wohl noch mehr geschadet, daß er die Forderung nach mehr Selbständigkeit der Republik und die Kritik am „Pragozentrismus“ der Föderation nicht mitgetragen hat. Schließlich hat er selbst die Erfahrung gemacht, daß ein Slowake zur Symbolfigur des Volkswillens der gesamten Republik werden kann, bevor er nach der Okkupation der Tschechoslowakei auf Druck der Sowjetunion kaltgestellt wurde.

„Der Initiator des Prager Frühlings hat sein Gesicht gewahrt, auch wenn es für ihn sehr viel bequemer gewesen wäre, sich zu denen zu schlagen, die auf der billigen Welle der nationalen Begeisterung reiten“, lobte die Tageszeitung *Národná obroda*, die in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) erscheint. „Er ist kein Konjunkturritter und bleibt sei-

nem sozialen Verantwortungsgefühl und den Prinzipien humanistischer Toleranz treu.“ Die Prager Tageszeitung *Lidove noviny* vertrat dagegen die Auffassung, Dubceks Bruch mit der VPN sei darauf zurückzuführen, daß die Gruppierung für eine radikale Wirtschaftsreform sei. Sie wolle eben „nicht nach links abdriften – zum Populismus und einer kurzatmigen sozialen Demagogie“.

Dubcek selbst hat seinen Bruch mit der VPN nur kurz begründet. „Sie hat sich von der Mitte weg bewegt“, kritisierte er unter anderem, und meinte damit eine Bewegung nach rechts. Nicht umsonst kommt die Rücktrittsforderung jetzt von der tschechischen ODS. Die Partei von CSFR-Finanzminister Vaclav Klaus vertritt den Kurs der liberalen Marktwirtschaft ohne jeden sozialen und ökologischen Schnörkel besonders kompromißlos. In der tschechoslowakischen Öffentlichkeit wird jetzt der Verdacht geäußert, daß Dubcek sich die Unterstützung der „Bewegung für eine demokratische Slowakei“ (HZDS) sichern will – einer der großen slowakischen Gruppierungen, die sich im Frühjahr diesen Jahres von der VPN abgespalten hatte. „Es bedeutet wenig, daß Dubcek vorläufig der HZDS-Fraktion nicht angehört, aber es weckt Befürchtungen, daß er die Dinge nicht beim Namen nennt“, schreibt *Lidove noviny* dazu.

Tatsächlich wäre Dubceks Rolle als Parlamentspräsident wohl unhaltbar, wenn er sich offen zur Mitarbeit in der Oppositionsfraktion bekennet. Aber sein Zögern ist vermutlich auch darauf zurückzuführen, daß er sich mit den starken Worten des HZDS-Chefs Vladimir Meciar zur Unabhängigkeit der Slowakei nicht anfreunden kann. Meciar war der erste frei gewählte Premier in Bratislava nach der „sanften Revolution“ und wurde inzwischen zur Erleichterung Prags vom Christdemokraten Jan Carnogursky abgelöst, der sich allerdings ebenfalls als zäher Brocken bei den Verhandlungen über die Zukunft der Föderation erwiesen hat.

Daß ein Mann der Generation Dubceks in der Ära eines Staatspräsidenten Vaclav Havel und eines CSFR-Außenministers Jiri Dienstbier nicht mehr in vorderster Reihe marschiert, hatte sich bei genauem Hinsehen bereits während der Massendemonstrationen der Tschechoslowaken gegen das kommunistische Regime im November 1989 angedeutet. Dubcek stand mit auf der Tribüne, hielt Reden, aber die Fäden zogen andere. Das Amt des Parlamentspräsidenten war eine Verbeugung vor dem Mann, der wie kein anderer für den ersten, wenn auch erfolglosen Aufstand der Tschechen und Slowaken gegen den Totalitarismus in ihrem Land stand. Aber eine politische Basis hatte Dubcek schon 1989 kaum.

Abgesehen davon, daß in der heutigen Tschechoslowakei kein Slowake von einer tschechischen Partei auf den Schild gehoben wird, trennen Dubcek inzwischen auch Welten von der sozialliberalen „Bürgerbewegung“ (OH) Dienstbiers, die als zweite Gruppierung aus dem „Bürgerforum“ hervorgegangen ist. Daß der Parteichef des Jahres 1968 sich wieder den tschechoslowakischen Kommunisten nähern könnte, die sich nach der Wende als linke Reformpartei präsentieren möchten und nicht wenig Unterstützung haben, soll angesichts seines Rauswurfs aus der KP im Jahr 1970 hier nicht ernsthaft diskutiert werden.

Wenn der Parlamentschef nicht resigniert und freiwillig zurücktritt, kann er sich möglicherweise bis zur Wahl im kommenden Sommer als Parlamentspräsident halten. Spätestens danach wird ein anderer dem Föderalparlament vorsitzen, wenn es die Föderation zu diesem Zeitpunkt noch gibt. Nach zwei Jahrzehnten erzwungener politischer Abstinenz hätte es in diesem Fall zweieinhalb Jahre gedauert, bis Dubcek wieder im Abseits steht. Die Tschecho-Slowakei wird dann die Ohnmachts-Neurose von 1968 besser verdrängen können und hat ein weiteres Hemmnis auf dem Weg zu einer Marktwirtschaft ohne das lästige Beiwort „sozial“ überwunden.

„Mittel gegen Krebs erweisen. Das Getränk mit der Bezeichnung „Brise von Sotschi“.

Moskau - Wodka, der während eines Festverfahrens „magnetischen Strahlungen“ ausgesetzt wurde, hat sich als

Dražby jen na zkoušku?

V současné době je v českých zemích privatizována téměř polovina z 12 tisíc do dražby připravených obchodů, provozoven služeb a dalších objektů. Nejdále jsou okresy Karlovy Vary, Karviná, Most a obvody Prahy 4 a 5. Ne všude však aukce probíhají bez problémů, o čemž svědčí zvláště ty pražské.

Tak například z dražby o předminulém víkendu stáholo ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR na poslední chvíli pražský hotel Golf. Botei Admirál byl sice vydražen za 87 milionů, ale ministerstvo tuto aukci ruší. Důvodem je skutečnost, že Admirál má na několik let dopředu podepsané smlouvy se zahraničními partnery o využívání lůžkové kapacity. Nic nepomáhá ujistění jeho nového majitele, že nové závazky převezme podobně, jako tomu bylo před měsícem v případě hotelu Racek. Vydražena byla i smíchovská restaurace U Holubů, na jejíhož nového majitele přešlo vlastnické právo třetím úderem licitátorova kladívka. Jak však prohlásil náměstek ministra pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR J. Herda, ministerstvo ve spolupráci s prokuraturoou chce vypracovat stanovis-

ko, kterým dá podnět k arbitrážnímu řízení. Rozhodně však trvá na tom, že hotel Admirál i restaurace U Holubů zůstanou ve státním vlastnictví. Z aukce uplynulého víkendu zas byla z příkazu ministerstva stažena a odsunuta do velké privatizace tiskárna ve Slezské ulici...

O tom, že mezi ministerstvem a Pražskou privatizační komisí není cosi v pořádku, se vědělo již delší dobu. Vzájemné rozpory vyvrcholily minulý týden odvoláním tří členů PPK včetně jejího předsedy T. Kejly. Ministr T. Ježek jim dává za vinnu, že do dražeb byly zařazeny jednotlivé podniky se závazky k jiným organizacím. Na dotaz, proč ministerstvo dražby předtím schválilo, odpověděl, že je odkázáno na informace od privatizačních komisí a o závazcích a problémech se dozvěděl od praž-

ského magistrátu v poslední chvíli. Místopředseda PPK J. Procházka minulý týden zase tvrdil, že ministr svým rozhodnutím odvolat tři členy privatizační komise zastiřil, aniž vyslechl obě strany, své podřízené. Na mimořádném zasedání PPK také jeden z odvolaných poukázal na případ s.p. Zakládání staveb, který se stal předmětem malé privatizace, ačkoliv jeho závazky činily stovky milionů korun, na což komise upozorňovala. Jsou aukce rušeny proto, že provozovny nezískali ti správní majitelé? T. Procházka soudil, že výjimečným z dražeb na poslední chvíli, často jen telefonicky, je ze strany ministerstva motivováno snahou o odsun provozoven do privatizace velké a očekáváním výhodnější ceny.

Ať tak, či onak, oběma stranám by mělo jít o to, aby dražbami nebyli dražitelé ani noví majitelé poškozováni. Zatím se však zdá, že zakoupit dnes v Praze na aukci nějaký objekt je riziko. Člověk se může dozvědět, že vlastně nic nekoupil, a pokud má čas i chuť, čeká jej arbitrážní řízení. Vnese do těchto sporů jasno připravovaná novela privatizačního zákona?

Prezident na Menorce

MAHON: Prezident ČSFR Václav Havel s manželkou přicestoval v neděli na Menorku. Jak píše agentura AP, stráví na tomto španělském ostrově ve Středozemním moři patnáctidenní dovolenou.

(Čtk): Podle posledních údajů Federálního statistického úřadu jezdí po československých silnicích celkem tři milióny 242 tisíc 262 registrovaných automobilů, což představuje nárůst 119 948 automobi-

lů za uplynulý rok. Z toho jich jezdí v českých zemích dva milióny 366 tisíc 712 (2 218 889 soukromých a 149 823 služebních) a na Slovensku 875 tisíc 550 (831 588 soukromých a 43 962 služebních).

»V Cáhnově se vyprávějí po česky«

Nedaleko místa, kde se stýká rakouská hranice s moravskou a slovenskou, leží městečko Hobenu. Několik kilometrů na sever pak návštěvník tohoto kraje zastihne dvě vsi — Rabensburg a Bernhardsthal. Málokdo dnes u nás ví, že v minulosti se často používaly počestné názvy těchto tří obcí — Cáhnov, Ranšpurk a Pernátl.

Podle výpovědí pamětníků se ještě před druhou světovou válkou v Cáhnově a blízkém okolí mluvilo v rodinách běžně česky, obyvatelé zde byli přinejmenším bilingvní. Při jedné z našich cest jsme se zastavili v tomto městečku. Na lavičce před samoobsluhou firmy Pfeiler odpočívalo ve slunném odpolední pod rozkošatým stromem několik stařečků. »Entschuldigung, sprechen die Leute hier noch bischen tschechisch?« zněla naše otázka. »Ale, s nama můžete mluvit po moravsky,« následovala odpověď, »a odkáš ste?« Bylo jasné, že jsme si partnery pro konverzaci vytipovali správně.

Dozvěděli jsme se, že ze starších obyvatel jich česky (moravsky) hovoří ještě dost. Pomalu ale vymírají a mladší umějí jen sporadicky (asi pětacítyřicetiletá prodavačka v samoobsluze však česky mluvila také, ne příliš dokonale, ale zato typickým

podlužáckým nářečím). Sedmdesátiletí a osmdesátiletí stařecci se však přece jenom cítili trošku zaskočení, chvíli trvalo, než se rozvyprávěli. Pan František (jak sám říkal Francek) Křížan jezdil jako chlapec do Kněždubu, čtyřicet let komunistické nadvlády v Československu však tyto svazky zpřetrhalo. Rodina pana Mokesche přišla ze Štíbořic, ale »včlikaj už sú všeci důle« (rozuměj v hrobě). Rodiče jiného stařečka přišli do Cáhnova v roce 1903 jako námezdní dělníci do továrny a na fepné kampaně.

Naše další cesta vedla do Ranšpurku. Tady nám jeden velmi starý, jistě více než devadesátiletý pán pověděl: »Kedysi sa tu vjéc vyprávjalo.« Lépe jsme si ale popovídali se sedmasořdesátiletým Arnoštem Hallasem, který má rád moravskou dechovku a pochopitelně, jak jinak v tomto kraji nemůže být, také červené vinko. Mistřinoho sedláka a radního za Volkspartei pana Schmause, který prý mluví výborně česky, jsme však vpozdvečer nezastihli doma, byl ještě na poli. Slušně však mluvil česky i jeho asi dvacetiletý syn.

Četná auta s břeclavskými a senickými poznávacími značkami před ranšpurskými domy však dávala tušit, že »mezinárodní« kontakty v této době opět kvetou. A je tomu tak dobře!

Tragédie v Alpách

Příkladná pomoc rakouských záchranářů

(Ib): O zálučné kráse alpských velikánů se v pondělí večer přesvědčilo pětáctičetřicet čs. občanů vracejících se z lázeň do vlasti. Jak jsme vás již předběžně informovali, při průjezdu rakouskou vysokohorskou oblastí Grossglockner jejich autobus zn. Karosa prorazil ve velké rychlosti svodidla a zřítíl se do téměř čtyřicetimetrové propasti. Po dopadu se vozidlo ještě asi sto metrů převracelo...

Následkem této tragické nehody, jejíž příčinou bylo pravděpodobně selhání brzdového systému, zahynuly podle posledních zpráv dvě osoby a dalších osmadvacet cestujících bylo zraněno. Zranění turistů byli hospitalizováni v nemocnici Zell am See a klinikách v Salcburku a Linci. Na základě vyjádření ošetřujícího lékaře v Zell am See bylo třináct cestujících ještě včera odpoledne propuštěno, pět zůstane nadále v ošetřování a o zbylých deseti lékařů teprve rozhodnou. Zranění našich občanů označil za vesměs lehká a život žádného z pacientů není bezprostředně ohrožen, což je vzhledem k rozsahu katastrofy možné považovat za malý zázrak. Totožnost obou obětí nebyla do doby napsání tohoto článku ještě známa, nicméně jde údajně o muže a ženu, kteří podlehlí svým těžkým zraněním v nemocnici.

Podle agentury APA byly do pátracích a vyprošťovacích akcí zapojeni v noci na včerejšek místní záchranáři, požárníci, policisté, horská služba a psodvři. Do akce bylo nasazeno také pět vrtulníků. Autobus, který je nyní ve zcela zdemolovaném stavu, si pronajala tělovýchovná jednota v Praze-Stodůlkách od a. s. Transtechnic, dceřiné společnosti podniku Konstruktiva, pro zájezd fotbalistů. Jak jsme se dozvěděli, autobus byl v dobrém technickém stavu a vyhovoval rakouským i italským předpisům. Trošky vozidla jsou již zajištěny a budou převezeny k nám, kde se podrobí expertize. Nelze však vyloučit selhání brzd v důsledku nadměrného přehřátí, kdy ztrácejí svou účinnost.

Velký dík patří jedenasedmdesáti rakouským záchranářům za rychlé a obětavé provedení vyprošťovací akce. Bez jejich příkladné pomoci by vzhledem k hrůzným okolnostem nehody byl počet usmrčených osob určitě větší.

Rušno v Gabčíkovu

(Čtk): Navzdory tomu, že staveniště Hydrostavu na napouštěcím objektu derivačního kanálu Hrušovské zdrže vodního díla Gabčíkovo chránila asi stovka policistů, obsadilo ho včera 11 účastníků protestní akce Občanské iniciativy Eurofetáz (OIE) na více než šest hodin.

Až po vyderpávajících jednáních se sedm ochranářů z rakouského Globalu 2000 a čtyři slovenští po šesti hodinách vzdalo policejní přesile. Bez přímého policejního zásahu probíhal dopolední pochod občanů a ochranářů kolem hráze v Čilistově. Účastníci protestní akce a hesly ve slovenštině Ekologický Hyde Park, Betonová totalita, Gabčíkovo — památník stalinismu, Gabčíkovo — Černobyl a s dalšími v maďarštině obešli za asistence policie celou hráz bez toho, že by se někdo pokusil dostat na staveniště. Přestupky slovenských občanů posoudí obvodní soud v Dunajské Středě, rakouských ochranářů pasový referát federálního policejního sboru.

Podle sdělení tiskového oddělení MV SR byli dva občané Rakouska, kteří se u nás dopustili protiprávního jednání v krátké době opakovaně, prohlášeni za osoby nežádoucí pro ČSFR na období jednoho roku. Státní hranici musejí překročit dnes do 12.00 hodin. 25. 7. 51

gických zábran nebo pomůcek, věčně a srově. Jen snad ve snaze nedramatizovat rozpory klenoucí se nad přístím usudem Podkarpatské Rusi autoři filmu poněkud utlumili oficiální nacionalismus Ukrajinské republiky hrozící národní identitě i existenci karpatských Rusinů, kterých tu žije přes tři čtvrtě miliónu. Film ukázal, oč dnes usilují obyvatelé Podkarpatské Rusi. Vzpomínají na svobodu, kterou proživali po staletích uherské kolonizace od roku 1919 až 1939 v Československé republice, a chtějí samostatnou republiku, jejíž vytvoření by jim umožnilo dostat se z područí Ukrajinské republiky, kam je v roce 1945 vehnala stalinská imperiální politika.

Řešení Gabčíkova

(Čre): Po projednání zprávy o výsledcích jednání vládních delegací ČSFR a Maďarské republiky o návrhu na další postup při výstavbě Soustavy vodních děl Gabčíkovo—Nagyymaros včera schválila vláda SR na základě závěrů státní expertizy uvedení vodního díla Gabčíkovo do provozu dočasným řešením, jehož výstavba bude zahájena v září t. r. Technické řešení vychází z toho, že objekty vodního díla na území ČSFR jsou ze stavebního hlediska prakticky schopny provozu, i z faktu, že dosud nebylo dosaženo dohody s maďarskou stranou o jakémkoliv společném do stavbě. Neuvedením Gabčíkova do provozu vznikají ČSFR ročně škody vyšší než šest miliard korun. Schválené řešení dodržuje mj. podmínky, aby bylo možné dostavbu realizovat z hlediska mezinárodního práva, a respektuje i zásadní požadavky ekologů.

Streibl: Forderungen an Prag „staatsrechtlich vom Tisch“

Prag, 25. Juli. Der bayerische Ministerpräsident Max Streibl ist der Auffassung, daß die Forderungen der Sudetendeutschen Landsmannschaft nach Entschädigung für die Folgen ihrer Vertreibung aus der Tschechoslowakei „staatsrechtlich vom Tisch“ sind. Der CSU-Politiker — Beauftragter der Ministerpräsidenten der deutschen Bundesländer bei den Verhandlungen über den geplanten deutsch-tschechoslowakischen Freundschaftsvertrag — sagte am Donnerstag während eines Besuchs in Prag, beide Seiten seien sich sehr nahe. Die Verhandlungen waren ins Stocken geraten, weil keine Einigung über die Entschädigungsforderungen der Sudetendeutschen erzielt werden konnte, deren Positionen auch Streibl bisher vertreten hatte.

Streibl unterstrich, daß das Problem der sudetendeutschen Forderungen nun zivilrechtlich zu lösen sei. Der bayerische Ministerpräsident nahm auch zu der Entscheidung der ČSFR Stellung, nur Rückgabe- und Entschädigungsforderungen von Personen anzuerkennen, die 1948 oder später, also nach der Vertreibung der Sudetendeutschen, enteignet wurden. Auch das deutsche Bundesverfassungsgericht habe bestätigt, daß vor 1949 enteignete Deutsche nicht entschädigt werden und „alles, was zwischen 1945 und 1949 war, jetzt nicht mehr verhandelt wird“.

TABU JEN PRO NĚKOGO?

Pro pražskou televizi jsou zřejmě některé náměty tabu. Týká se to i Podkarpatské Rusi, o níž se z Kavčích hor soustavně »státnicky« mlčí. A tak jsme tento týden viděli poprvé v naší televizi film o této zemi, který natočili tvůrci košického studia v čele s redaktorem Dušanem Končekem v pořadu Evropské křižovatky. Početilo se jim něco, co jim pražská redakce může závidět. Vytvořili dílo plné vnitřního napětí i patosu, ač o to usilovali jen autentickými a dokumentárními prostředky i střihlivými komentáři. Pravda o Podkarpatské Rusi tu promluvila bez ideolo-

Napjatá situace kolem Slušovic

DAK MOVA — kryje odchod kpt. Žáka »režiséry« akce?

[čtk]: Kapitán Aleš Žák musel odejít, aby v případě soudního projednávání vy-
děračské aféry nevtáhl do soudního procesu i režiséry protislušoviccké kampaně. Vy-
plývá to ze stanoviska tiskového mluvčího DAK MOVA Bratislava P. Popeska.

Ke skutkové podstatě věci se ve stano-
visku má uvádět, že bývalý náměstek před-
sedy DAK Slušovice ing. Blahynka se po
svém odchodu z agrokombinátu stal před-
sedou výrobního družstva BETA Zlín. Toto
družstvo přý šikovným manipulováním ošl-
dilo DAK Slušovice o pět miliónů korun.
Podle nového hospodářského zákoníku ne-
šlo o trestný čin (původně by to byla spe-
kulace) a vymáhání sumy je jen věcí ar-
bitráže. Jak ze stanoviska dále vyplývá, ta-
to skutečnost byla zneužitá orgány vyšet-
řování k protislušoviccké kampani a v tis-
ku je označována jako klíč ke slušoviccké-
mu případu. Zejména kapitán Žák se po-
kusil do případu vtáhnout přímo Františ-
ka Čubu, když vyšetřování neposkytovalo
nic k uvěznění někoho z vedení DAK
MOVA. »Zahrál se tedy pokus o vydírání.
Kpt. Žák předstírá, že mu F. Čuba nabízí
jeden milión USD prostřednictvím ing. Bla-
hynky, pokud zastaví vyšetřování.« píše
tiskový mluvčí DAK MOVA. Podle jeho slov
pak oba jmenovaní ohlásili věc vojenské
prokuratuře. Druhý rozhovor kpt. Žáka a
uvězněného ing. Blahynky byl nahráván na
magnetofon zašitý v saku obviněného na
pokyn vojenské prokuratury. Tato skuteč-

nost vedla k odvolání kpt. Žáka z případu
a k jeho trestnímu stíhání. Vzhledem k to-
mu, že vyšetřování na základě vykonstruo-
vaných obvinění nedospívá k naprogramo-
vanému cíli a mezitím se DAK MOVA re-
gistrovala v Bratislavě, začíná se u urči-
tých státních orgánů projevovat nervozita
a snaha případ zahrát do ztracena, když
se trestné činnosti dopustil sám vyšetřo-
vatel, pokračuje stanovisko. Mluvčí DAK
MOVA v této souvislosti uvádí domněnku,
že to jde o předvolební boj mezi vládními
stranami.

Prezident republiky Václav Havel dosud
neobdržel žádné memorandum, které mu
údajně měl ze Švýcarska zaslat kpt. Ale-
š Žák. Vyplývalo to z věřejší informace
tiskového odboru Kanceláře prezidenta re-
publiky ČSFR. Obsahem memoranda má
být obžaloba konkrétních osob spojených
s tzv. slušovicckou afálou.

Jak včera informoval ČTK ředitel konzul-
árního odboru čs. ministerstva zahranič-
ních věcí Bronislav Kulawiec, přesný po-
byt kpt. Žáka mimo území Československa
není dosud znám.

V12
STR.
530
528

Čtvrťka i pro kojence

BRUSEL: Každoročně se v zemích Evrop-
ského společenství vyprodukuje a vypije
290 miliónů hektolitrů piva. To znamená,
že 350 miliónů obyvatel dvanácti států ES
denně zkonsumuje asi osmdesát miliónů
litrů, tedy každý včetně nemluvnat v průmě-
ru kolem čtvrtiny litru denně. Nejvíce
chutná pivo tradičně Němcům. V uctivé
vzdálenosti následují Dánové, Lucemburčané
a Belgičané. Zcela jinak vypadá statis-
tika, pokud jde o víno: zde jsou v čele
naopak Francouzi, kteří vypijí ročně na
obyvatele 74 litrů, následovaní Italy se 70
litry, Lucembursko si drží úctyhodnou třetí
příčku i v tomto žebříčku. Nejméně se víno
pije v Irsku — pouhé čtyři litry v průměru
ročně — a v Británii (12 litrů). A jak by-
chom v této oblasti obstáli my? V pivní
kategorii bychom obsadili v Evropě hladce
druhé místo hned za Němci. Ve víně by-
chom kuhalí téměř na konci.

ALE 2 ČTVRŤKY BEZ KOJENCEM...

Heiße Weihnacht

KOPENHAGEN, 25. Juli (Reuter). Bei
sommerlichen 25 Grad trafen sich in Dä-
nemarks Hauptstadt Kopenhagen mehr
als 100 Weihnachtsmänner aus zahlrei-
chen Staaten zu ihrem Weltkongress. Am
Mittwoch Abend senkten die Herren in
den roten Roben ihre weißen Rausche-
bärte zu einem feierlichen Essen. Sie ei-
gnigten sich auf ein „Euro-Weihnachts-

JATKA? SPÍŠE MUČÍRNA!

Zaměstnanec jatek se sklání nad mrtvým
býkem, chce ho pověsit na hák, stáhnout a
rozporcovat. Nejednou se skrvavené tělo
zvedne a v zoufalé hrůze běhá po provozu.
Doktorka Jennie Coxová, prezidentka evrop-
ského regionu WSPA — Světové organizace
pro ochranu zvířat — je zděšena. Spolu
s ní je v šoku další anglický host —
MVDr. D. J. Evans.

Oba pocíťují nevolnost i tehdy, když vidí,
jak se u nás zabíjejí prasata. Elektrické
křečče nejsou přikládány na určené místo,
v koši plném užiznutých vepřových hlav
nemá ani jediná smrtící dírka na správném
místě. Na takové, aby zvíře netrpělo...
Aby obrázek byl úplný: jeden zaměstnanec
popohání elektrickým proudem zvířata
k porážce. Návštěvníci znechuceně od-
cházejí. Z jatek v Březhradu u Hradce Krá-
lové, která po technické stránce splňují
všechny požadavky. Ale nejde jen o Břez-
hrad, k podobnému zacházení s jatečnými
zvířaty dochází zřejmě i jinde.

Zatímco v Anglii by po prvním podob-
ném přestupku následovalo okamžité propu-
štění, na stěnách našich jatek visí diplomy
za dobré výkony v socialistických sou-
těžích. Peníze ovládl naše myšlení a byly
rozhodující na jatkách i ve chlévě. Co nej-
vyšší produkce masa — to byl hlavní cíl,
aby se mohla vykazovat s odvoláním na
jeho vysokou potřebu naše stoupající ži-
votní úroveň. Pocity zvířat byly vedlejší —
stejně jdou na porážku, tak co. Toto myš-
lení, bohužel, ještě přetrvává. Ve velkoka-
pacitních kravinách dál trpí krávy na roš-
tech, v některých chlévěch jsou vepři na-
máčkáni jako sardinky ve špině a zápachu
(a přitom mají tak rádi čistou slámu). Po
dosažení jateční váhy jsou zvířata trans-
portována na jatka způsobem srovnatelným
s nehorším druhem sadismu.

»U nás by maso takto utrýpaných zvířat
nikdo nekoupil.« říká dr. Evans »Uvědomě-
lých zákazníků stále přibývá a společen-
ský tlak na farmáře sílí. Vláda vydala vy-
hlášku, která obsahuje konkrétní body, co
je pro který druh zvířat špatné a kruté.
Každý farmář je povinen vyhlášku znát a
dodržovat, žádné výmluvy neplatí. Pokud

tato pravidla nedodrží, nesmí už zvířata
chovat. Každá stavba nové stáje musí být
předem schválena veterinářem, aby se v ní
zvířata cítila dobře, ekonomika je v tomto
případě na druhém místě. Ovšem jen zdán-
livě — spokojená kráva víc dojí, neutýraný
vepř rychleji přibývá a má chutnější maso.
Navíc není jediný důvod, aby živý tvor zby-
tečně trpěl, i když je určen jen na maso.

Nám se však zatím bohužel nedaří brát
ohledy na zvířata, která chováme pro svoji
potřebu. Proto mohou být tak snadno
a rychle změněny stáje pro dojnice na
chov prasat, třebaže oba druhy potřebují
zcela odlišné podmínky. Proto se v živo-
čišné výrobě bez zábrán snižují stavy pra-
covníků s odůvodněním, že se ušetří na
mzdách. Zatímco teplé židlo v kancelářích
družstev nevychladnou, ušetří se mzdové
prostředky na úkor zvířat, která úředníč-
ky živí. Obavy z toho, že v dnešní nelehké
situaci bude tlak na ekonomiku silít bez
ohledu na ostatní souvislosti, se bohužel
ukazují oprávněně.

Doktorka Jennie Coxová vidí týrání zvířat
v souvislostech ještě širších. Dlouholeté
psychologické výzkumy totiž ukazují, že
chlapečci, kteří trhají mouchami křídýlka,
nařukují žáby a pak na ně šlapou jako na
houchací kuličky, věší myši za ocas na
stromy, kopou do koček a mlátí psy, pře-
nášejí později svoji krutost na lidi. Pak se
vytvářejí další sociální problémy, od ne-
urovaného manželství přes lhostejnost
k nenarozenému životu až po týrání dětí
a jiné kriminální delikty. Provoz kriminálů
a výchovných zařízení nebyl nikdy rentab-
lní, a proto včasná výchova klásce ke
zvířatům může společnosti ušetřit i peníze.
Tím, že budeme chránit zvířata, ochráníme
i své děti a vlastně i sebe — nejen před
hmotnými škodami, ale i před hrubostí,
zloubo, bezcitností a vnitřní prázdnotou.

Výstřely před poliklinikou

(čre): V Bazovského ulici v Praze 6 se
23. července přiblížila ke skupině Rumu-
nů prodávajících u polikliniky různé zbo-

líd, in dem traditionelle Weihnachts-
klänge aus sechs Ländern miteinander
verbunden werden.

Nach einem wenig weihnachtlichen
Streit über die wahre Herkunft des Weih-
nachtmannes waren die finnischen Kol-
legen von dem Treffen ausgeschlossen
worden. Das finnische Lapland, Norwe-
gen, Island und Grönland beanspruchen,
Ursprungsland des Weihnachtsbrauches
zu sein.

A DEBÚSKA MORÓZ, GDES?

Romové rozšiřují činnost

[a]: Královéhradecká Benzina marně če-
ká na proplacení 45 faktur za odběr pouká-
zek na pohonné hmoty v celkové výši přes
36 miliónů korun. Lakatošové, Bandové, Kar-
došové a jiní »registrovaní podnikatelé« —
Romové ze slovenských okresů — je získa-
li na falešné faktury bez nejmenších pro-
blémů a se slevou je začali prodávat volně
i na ulicích. Ale podobných případů při-
bývá — např. pardubické Rempo vystavilo
faktury za odběr ložního prádla za tři mi-
lióny korun, nedávno v žateckém cukrova-
ru naložili plný nákladák cukru »podnika-
teli« s falešnými papíry. »Banální případy!
« říká vedoucí kriminální služby české
policie kpt. M. Jadrný. »Nechápu lidskou
důvěřivost. Navíc mnohá povolení k podní-
kání jsou vystavena na jiná jména. Dokon-
ce jsme zjistili, že oprávnění k činnosti do-
stali již vícekrát trestaní Romové.«

ROMA GmbH...

Zi policejní hlídka. Rumuni se snažili dvě-
ma vozy značky Dacia s rumunskými po-
znávacími značkami z místa odjet. Nerea-
govali na pokyny k zastavení, jedno vo-
zidlo naopak najelo na jednoho z policis-
tů, druhý řidič se pokusil o totéž. Po va-
rovném výstřelu do vzduchu policisté vy-
střelili na užděšící vozidla a jedno zasáh-
li. Teprve tehdy auta zastavila. Na policii
bylo předvedeno 13 Rumunů.

ČAUČESKU, KDE JSI?

Spravedlnost má dva roky zpoždění

Léta ve spárech rudého gestapa • Zvláštní přístup pana prezidenta

Vězeň se před rehabilitační senát dostavil s eskortou a v poutech; náramky mu byly sundány až po čtyřiceti minutách jednání na upozornění obhájce. Ale to byla jediná profesionální chyba, spíše přehlédnutí senáta krajského soudu v čele s JUDr. Miloslavem Součkem. Ten vedl jednání věcně, korektně a objektivně. Proto také mohl Marián Ježík, odsouzený komunistickou justicí na dvacet let žaláře ve třetí «nápravně výchovné» skupině za terorismus a pokus o opuštění republiky, odejít ze soudní síně bez pout a jako svobodný člověk. Zatím svobodný, protože závěr jeho pře se uskutečnil na podzim.

Takže: V roce 1983 se dva mladí muži rozhodli opustit tuto zemi, a protože to nešlo jako v civilizovaných státech s pasem v ruce, vzali do ruky zbraň. Přepadli vojenskou hlídku a zmocnili se dvou samopalů, osobního auta, drželi v bytě rukojnými včetně dětí... K tomu všemu se také vyšetřovatelům Státní bezpečnosti přiznal včetně toho, že byl ochotný i vraždit. Teprve dnes mohl jeden z nich říci, že tři dny nedostal ani kapku vody, že mu vyhržovali uvězněním dívky, s níž chodil, že tedy podepsal, co chtěli... Teprve dnes se ukázalo, že vojáci nebyli přepadení zákeřně zezadu, ale zepředu, jeden z nich utekl a druhý zůstal ležet na zemi, když mu byla odebrána zbraň, oba byli jen měsíce neschopní výkonu služby. Ze rukojmí po propuštění dětí setrvali se svým vězňem spíše v přátelském hovoru a o gangsterství začali mluvit, až když byli upozorněni, lépe řečeno seřváni předsedou Nejvyššího soudu — aby si uvědomili, kde jsou, o co jde, kdo jsou obžalovaní...

Šedem dlouhých let strávil Marian Ježík ve výkonu trestu v pověstných kriminálech v Leopoldově a v Ilavě. Tam se mimo jiné vězňové dozvěděli, že jsou určeni ke «skapání», ať nikdo nepočítá s návratem. Skupina vězňů včetně Ježíka se pokusila o útěk. Ježík si při seskoku zlámal obě nohy. Ležel na zemi a strážní obutí do pevných kanad jej kopali do hřív — než omdlel, napočítal patnáct úderů...

Senát vynesl usnesení, jímž se nezákonný rozsudek ruší a vězeň je volný. Rozhodnutí se týká i druhého z obviněných, který si žádost o rehabilitaci nepodal. Soudní síní se rozlehl potlesk, proti němuž nikdo neprotestoval. Marian Ježík dostal kytilci růží od svého bratra. Od senátu pak upozornění, že se jeho záležitost bude dále projednávat.

Trestných činů se totiž dopustil, byť jinak motivovaných. Odseděl si sedm let. Až dostane nový rozsudek, bude mít spravedlnost dva roky zpoždění. Jaký bude trest? Kolik se dnes dává za vraždu? Ne více, než on si sám již odpykal za pokus o nelegální přechod hranic. Dostane-li méně než absolvoval, má právo na odškodnění.

O jeho záležitost se zajímalo mlhčovské Občanské fórum, které mi dalo některé další zajímavé materiály. Obhájce pana Ježíka JUDr. Jaroslav Křeček potvrdil, že prezident Václav Havel dvakrát odmítl udělit «teroristovi» milost — ano, tentýž prezident, jehož velkorysá amnestie kriminálních zločinců přinesla společnosti tolik problémů. Předseda krajského soudu JUDr. Emil Krause, jehož jsem v předsávce líčení navštívil v jeho kanceláři, řekl: «Státní bezpečnost na případ v podstatě kriminální nasadila politickou masku... Ale máte pravdu, kdyby byl oficiálně uznán statut třetího odboje, mohli bychom podobné případy posuzovat jednoznačně...»

Před vnesením rozsudku položil Marian Ježík otázku, kdy přijdou před soud komunističtí sadisté a lidé, kteří skutečným teroristům dodávali trhavinu Semtex. My můžeme položit otázku další — třeba jak dlouho ještě budou ve vysokých státních postech sedět lidé, kteří se podíleli na budování totalitní a dnes prosřednictvím lus-

trači likvidují své politické odpůrce či nepohodlné svědky. Odpověď přinese až čas. Věřme, že nebude příliš dlouhý.

Reakce na výpověď kpt. A. Žáka v listě DIE WELTWOCH

DEMENTI A ZATYKAČ

(Čt): Pohyb vyšetřovatele zlínské policie kpt. A. Žáka, jehož výpověď, uveřejněnou ve švýcarském listě DIE WELTWOCH, jsme včera otiskli, ve Švýcarsku nebyl dosud potvrzen. Listé je jen, že se ve svém bydlišti již nezdržuje, informovala včera tisková mluvčí ministerstva vnitra ČR M. Hermanová.

23.7.91

Načtení kpt. A. Žáka o pašování zbraní, zornost i okolnostem jeho úda'ného útěku mj. také plastické trhaviny Semtex zaměstnanci Agrokombinátu Slušovice do zahraničí. Vzhledem k tomu, že je do sud ve služebním poměru, dopustil by se ilegálním odchodem ze země zběhnutí, přičemž mu navíc měli pomáhat další policisté.

Načtení kpt. A. Žáka o pašování zbraní, zornost i okolnostem jeho úda'ného útěku mj. také plastické trhaviny Semtex zaměstnanci Agrokombinátu Slušovice do zahraničí. Vzhledem k tomu, že je do sud ve služebním poměru, dopustil by se ilegálním odchodem ze země zběhnutí, přičemž mu navíc měli pomáhat další policisté.

Na zahraničních trzích slaví v současnosti premiéru nová škodovka, tentokrát typ roadster MTX. Například v Německu se prodává za 22 500 marek. Prosignd se, že tato sportovní verze favorita bude k dostání i v Československu, za pouhých 300 000 korun. Kdo si tento vůz bude moci koupit, je otázka, skutečnosti však zůstává, že po mnoha desítkách let se tak škoda-felicia, kterou stále ještě požíváme — i když ofedněle — na našich silnicích, konečně dočkala svého následovníka.

Vzniká nové velitelství

(ml): Od dubna příštího roku se stane Olomouc důležitým vojenským městem. Začne tam totiž v objektu Žižkových kasáren pracovat vojenské velitelství Střed. V současné době jsou kasárna důkladně rekonstruována. Mělo by zde působit 300 až 400 osob, z toho bude 220 důstojníků a praporčíků a 80 občanských pracovníků, zbytek budou tvořit zabezpečovací vojenské jednotky. Vznik Vojenského velitelství Střed je součástí dosud nejvýznamnějších relokčních změn v historii Čs. armády. Tábořské velitelství Západ se nyní oslabuje na úkor třebovského, označeného jako Východ, a pochopitelně i vznikajícího olomouckého velitelství Střed. V Západním vojenském okruhu bude zrušeno 59 útvarů, což se dotkne asi 2870 vojáků z povolání. Kromě toho reorganizace «postihne» 5800 vojáků z povolání. Ruší se také vojenské cvičkové prostory — Dobrá Voda, Mladá a Mimoň.

Stavovské zahájí Topolem

(Čre): Stavovské divadlo v Praze bude po rekonstrukci otevřeno 12. října premiérou hry Josefa Topola Sbohem, Sokratel Sou. 100 diváků a jeho komorní prostředí časné v něm zahájí svou činnost pod vedením uměleckého šéfa Ivana Rajmona či-

nhra Národního divadla, která zde uvede dalších pět premiér. Činoherní soubor doplněný o nové členy (J. Adamíra, M. Donutil, J. Kodač, J. Vlasák, D. Matásek, J. Mrkvlička, V. Chromostová, Z. Bydžovská a J. Smutná) navíc počítá s nastudováním dvou až čtyř titulů pro divadelní prostor v Kolowratském paláci sloužícím jako provozní budova. Divadlo v Kolowratu je umístěno v podzemí, má kapacitu 80 až 100 diváků a jeho komorní prostředí které se velká scéna nehodí.

Podkarpatsko kdysi bylo a je dódnes pro většinu Čechů zemí vzdálenou, ba až nám řekl, že ustíluji o to, aby vzbudili v srd- studoval na katedře slavistiky v oddělení exotické. Po tisíciletí patřilo Maďarům; ve starém Zalitavsku za Rakousko-Uherska es mu říkálo Horní Uhry, po I. světové válce ho Maďaři nazývali Ruská krajina. Jeho oficiální název podle saintgermainské smlouvy zněl Podkarpatské Rus, nacionální Kusové ho nazývali Zakarpatská Rus a Ukrajinci, kteří si na něj činili nárok, o něm mluvili jako o Zakarpatské Ukrajině nebo Zakarpatsku.

Dodnes zde žijí potomci tří slovanických kmenů: Lemků, Bojků a Huculů, kteří byli v předválečném Československu nazýváni Rusiny, Rusňáky, Malorusy, Podkarpatský nebo Ukrajinci. K ČR bylo Podkarpatsko připojeno v roce 1920 a čs. stát se zavázal, že mu poskytne určitou politickou a kultur- ni autonomii, což znamenalo, že zde budou respektována národnostní, jazyková a ná- boženská práva menšin. Ve 30. letech, hlav- ně v době hospodářské krize, se stalo Pod- karpatsko bojavým sociálním ohniskem. Šal- da je dokonce přirovnal ve svém Zápísní- ku k české obdobě zámožské kolonie, kte- rou Češi vykolikují hospodářsky a kultur- ně. Mimo jiné i těchto rozbořených sociál- ních nálad využili později, za války, Sovět- ský svaz, který zde podnikl úmysl za přípo- jení a hrubým nátlakem na čs. exilovou vládu dosáhl toho, že Podkarpatsko se po II. světové válce stalo součástí SSSR. Tím Společenství Rusinů v Užhorodě, které ztratilo všechno, co mu poskytoval přes všechny nedostatků čs. stát.

Podkarpatsko - země vzdálená i blízká
Světový kongres Rusinů, který se sešel 23. a 24. 3. 1991 v Medzilaborcích za účasti delegátů z Podkarpatské Rusi, z Českoslo- vonska, Jugoslávie, Polska i USA, znovu řezbářské práce, uchovat lidovou slovesnost v přírodní podobě, uchovat a obnovit v její přirozené podobě, odmítní násilně starobylé ruské zvyky a obyčeje. Úsilí- jeme o to, aby se naše vlast stala ekologič- kou kulturní a náboženských tradic, kte- řou čistou a bezzádernou zónou se zachova- tím. Naším největším úkolem je vytvořit Podkarpatskou národu a navrácení státu republiky Podkarpatská Rus.
Vasilij Sočka (1922) patří k ruské in- teligenci, pod pseudonymem Vasil Boržavin píše povídky, eseje a básně. Dětsví prožil v ruské vesnici Kostričné, gymnázium na- vštívil v Užhorodě, vysokoškolské vzdě- lání získal na budapeštské univerzitě, kde ni- jme zůstali zcela bez prostředků, bez ob- lečení, bez bot, neměli jsme ani na limo- nádu...
Přímé svědectví nám poskytli také I. Šejvl: »K samotné nehoře už není třeba nic dodávat, snad jen to, že z patnácti- kilometrů rychlosti jsme se po poruše brzdy rozjeli na 105 km/h. Je paradoxní, že právě tato rychlost nám pomohla pře- jetí stráž, do níž bychom jinak čelíně na- razili... Kdyby se o nás nepostarali do- morodci a personál v, nemocnici, nevím, nevím. Pracovník našeho zastupitelstva nám nemohl půjčt ani na chlebiček, na- tolik „velké“ byly jeho kompetence. Když nás rakouští lékaři pozvali na oběd do jejich jídelny, bylo nám banba...«
Pochvala, kterou jsme již včera vyslo- vili na adresu rakouských úřadů, se bohu- vět našeho zastupitelství rozhodně týkat nemůže. Ponechat naše občany po prázni- šoku ve stresové situaci bez jakékoli podpory je možné označit za bezohled- nost. »Kompetentní« úřady navíc ani ne- tuší, kdo a jakým způsobem uhradí zdra- votnickou péči v rakouských nemocnicích. Pracovník konzulárního odboru FMZY pro Rakousko I. Čáp se domnívá, že částka bude čerpána z pojistky majitele autobu- su, tedy a. s. Transstechnic. Tuto informac- i nám však nikdo nepotvrdil včetně zastup- cá této firmy a našeho konzulátu. Mezi účastníky zájezdu se nyní proslýchá, že ošettvonné zaplatí z vlastní kapsy...

Na pobřeží Tichého oceánu v Mexiku se našly zbytky prehistorických žraloků dlouhých 30 m. Žili asi před 340 milióny let. Na rozdíl od dinosaurů žraloci nevy- hynuli. Dnes existuje asi 250 druhů žralo- ků - od půlmetrových do dvacetimetro- vých exemplářů.

OTŘESNÝ ZÁŽITEK Z ALP

Strom zachránil životy Podivný přístup naší ambasády

(Ih): »Právě jsme sjížděli po grossglocknerské vysokohorské silnici dolů do údolí, když autobus začal nabírat velkou rychlost. Zoufalý řidič marně šlapal na brzdy a my jsme pochopili, že brzdy přestaly fungovat. V té rychlosti bylo vozidlo prakticky neovladatelné, nepodařilo se jej zastavit ani o protější skalní stěnu. Násle- doval dlouhý pád a strašlivý náraz, na víc si teď nevzpomínám.« překotně vysvětluje jeden z účastníků několik dobrodružného filmu, ale pondělí tragické nehody v Alpách, T. Jindra.

Třídvacetiletý mladík, který se společ- ně s rodiči vracel ze zájezdu fotbalistů TJ Stodůlky v Itálii, může hovořit o štěstí. On sám vyvázl pouze s modřinami a roz- bílým kotníkem, takže mohl být ještě s dalšími šestnácti pasažéry převezen vče- rá ráno do vlasti. Jeho otec utrpěl dvojnásobnou zlomeninu, matka komplikova- nější zranění kotníků a oba se ještě musí podrobit ambulantnímu léčení v rakouské nemocnici Zell am See.

»Byl jsem v šoku, všechno se seběho- tak rychle...« pokračuje T. Jindra, »...autobus se i po dopadu pohyboval, lidé křičeli. Když se zastavil, ležel jsem několik metrů od svého zadního sedadla. Vědomí jsem po pádu neztratil a mohl po- máhat při vyprošťování raněných rozbitý- mi okny. Pomoc přijela během čtvrthodin- ky. Všichni byli hrozně ochotní a dělali

I rostliny mohou ukázat změnu počasí. Jsou-li např. květy bodláků zabarveny od svých vnějších zelených listů, předpo- vidají deštivé počasí, stejně jako pryskyř- ník se svěšenými okvětními lístky. Plané rdě s rozvívenými květy dlnuhodobé slunné počasí. Ve znečištěném ovzduší však květiny svou »barometrickou« citli- vost ztrácejí.

Odborník bioakustiky dr. P. Freytag z Mnichova dokázal, že hluk v okolí řek je pro ryby stejně nebezpečný jako prů- myslový odpad. Při vysokém hluku některé druhy ryb přímo hynou, jiných se zmoc- ňuje nervozita, jež má za důsledek pod- statně zhoršení chuti jejich masa.

PATŘÍ DUBČEK DO PARLAMENTU?

Když Václav Havel poprvé přijal kandidaturu na úřad prezidenta, vyhlásil, že si přeje, aby někde blízko něho ve vysoké funkci stál Alexander Dubček. Bylo to gesto vůči slovenským politikům, kteří zřejmě již v té době mysleli na mnohem více? Ci projev uznání vůči někdejšímu prvnímu muži »pražského jara«? **NE A NE!**

Ať tak či ještě jinak, problematičtější volba tohoto politika do čela Federálního shromáždění na jedné straně potvrdila vazby nové vládnoucí moci na reformní komunisty a posléze vytvořila nové otázky na politické scéně. Dubček se teď rozešel se slovenským hnutím veřejnost proti násilí. To vyvolalo příkrou reakci občanské demokratické strany: její poslanci žádají Dubčekovo odstoupení z funkce. Dubček prý již není představitel vládní koalice a jeho podpora opozice je s funkcí předsedy parlamentu neslučitelná...

Značná část veřejnosti se domnívá, že je přinejmenším podivné, jestliže parlamentu šéfuje někdejší první tajemník ústředního výboru Komunistické strany Československa. Pro nástupce Občanského fóra je příznačné, že až dosud považovali Dubčka za člena vládní koalice — bývalí komunisté jsou totiž páteří této vládní moci. Není také divu, že Rudé právo ve středeční stati »Co s Dubčekem?« zcela správně konstatuje, že reformní komunisty s levicovými názory může být leckomu trnem v oku. Zbývá ovšem dodat, že trnem v oku vládnoucích sil se stal až tehdy, když se s těmito silami rozešel. Lidem, kteří komunismus a socialismus odmítají zásadně, tedy v jakékoliv podobě, byl trnem v oku od chvíle,

kdy byl do své současné funkce ustanoven. Alexandru Dubčekovi není ovšem třeba nasazovat psi hlavu za každou cenu. Jeho politický profil má určité sympatické rysy. Především nepřevlékl kabát s horlivostí vlastní jiným kryptokomunistům a zůstal myšlenkově svůj. Patřil samozřejmě mezi budovatele komunistické totality po únorovém puči v roce 1948. Ale protože jej lze charakterizovat jako »vážavého střelce«, který vystupoval decentně a tolerantně a pragmaticky, mohl sehrát úlohu zdánlivě ochotného protihráče vůči zcela neschopnému dogmatikovi Antonínu Novotnému. Víme, jak skončila Dubčekova snaha reformovat nereformovatelné a zlidštit to, co bylo samo o sobě proti lidskosti. Byl odvezen do Moskvy — a podepsal. Když to sděloval v rozhlasovém projevu národu, plakal. Bylo nám jeh tehdy velmi líto. Mýtus hrdiny však začal záhy blednout, tím spíše že začal spolupracovat s normalizační mocí a jeho podpisy nalezneme i na mnoha pronormalizačních opatřeních včetně zákonů proti demonstrantům. Nakonec s ním zatočili jako s moufáčkem, který splnil úlohu — a šel. Měl právo v listopadu v roce 1989 oslovit národ, měl právo na osobní rehabilitaci. Neměl však dost soudnosti, aby pochopil, že ve funkci předsedy parlamentu

bude vypadat jako pěst na oko. Měly to pochopit i parlamentní politické strany, které mu vyslovily — byť některé s výhradami — svoji podporu. A ti politikové, kteří jej vítali jako stoupence »vládní koalice«, nyní dostali určitou lekci. Dubček ve svém politickém uvažování, které někomu může připadat jako nalivita, ukázal totiž více zásadovosti než mnozí z nich.

Dubček byl měl odejít, protože je stoupencem světónázorové orientace, která dnes už nemá nikomu co říci. Odejít v klidu — a možná zbytkem své autority přispívat k hašení různých vášní, především nacionalistických. Slovenský premiér ohlásil samostatné Slovensko na rok 2000. Včerejší tisk konstatuje, že má stejné cíle jako Mečiar, jako slovenští nacionalisté, ale počíná si kultivovaněji. To je pravda. Pravda je taká, že účel světi prostředky a nejde ani tak o formu jako o podstatu. Parlament, možná už bez Dubčka, bude tedy mít po prázdninách hodně problémů. Zda je zvládnut ve složení, které již dávno neodpovídá politickému rozvrstvení společnosti, je velká neznámá. Bude záležet i na tom, kdo v případě Dubčekova odchodu usedne do předsednického křesla. Lze počítat s tím, že s nárokem vystoupí ODS, která se považuje za hlavního dědice vítězů z posledních voleb. Jenže takový dědic není vůbec totožný se subjektem, jemuž tehdy voliči po listopadové euforii dávali tak houfně své hlasy. Takže můžeme jít v prognóze ještě o kus dál: Nelehké to bude mít ten parlament, který — zcela určitě bez Dubčka — bude fungovat po volbách příštích. Dědictví, s nímž se bude potýkat, bude zřejmě složitější než po listopadu 1989...

Nepotřebujeme symbol, ale politika?

Jestliže A. Dubček vysloví a několikrát jasně potvrdí svůj postoj, že chce být jako předseda FS nad hnutími a stranami, je to správné, prohlásil na včerejší tiskové besedě předseda rady HNUTÍ ZA DEMOKRATICKÉ SLOVENSKO R. Filkus.

HZDS odmítá snahy zpochybnit postavení A. Dubčka ve funkci předsedy federálního parlamentu, a toto stanovisko je neměnné, doplnil M. Kováč. Připustil však, že by hnutí přivítalo, kdyby A. Dubček chtěl v budoucích volbách za HZDS kandidovat. K interview premiéra SR J. Černo-gurského pro francouzský tisk o získání svrchovanosti Slovenska kolem roku 2000 M. Kováč uvedl, že hnutí s tímto cílem souhlasí. Domnívá se však, že má-li se realizovat, obě republiky se musí stát subjekty už teď, ne až ke konci tohoto procesu. »Nedávno A. Dubčekovi by muselo vyslovit 30 poslanců,« řekl včera místopředseda SN FS J. Sokol (OH) v reakci na výzvu poslanců Občanské demokratické strany na odstoupení Alexandra Dubčka z funkce předsedy FS. Tlumočil rovněž názor Občanského hnutí, podle něhož neexistuje nástupce do této funkce, na němž by se obě sněmovny shodly, a proto je nebezpečí, že by byl parlament bez předsedy.

Občanská demokratická aliance s výzvou ODS k odstoupení A. Dubčka z funkce předsedy FS souhlasí. Jak řekl místopředseda ODA D. Kroupa, výzva je pochopitelná od poslanců, kteří volili A. Dubčka jako reprezentanta VPN. Jestli z tohoto hnutí vystoupil, zpochybnil svou volbu a měl by odstoupit, uvedl místopředseda ODA.

Československá strana lidová nebude podporovat setrvání A. Dubčka ve funkci předsedy Federálního shromáždění. Jak řekl předseda strany Josef Lux, ČSL zastává toto stanovisko, přestože si je vědoma skutečnosti, že problematika nebyla nastolena v parlamentu, že A. Dubček je v zahraničí velmi populární a že jeho osoba je integrující ve vztazích mezi Čechy a Slováky a dále, že v případě jeho rezignace tento parlament velmi těžko zvolí ze svého středu nového předsedu.

Křesťanskodemokratická strana návrh na odvolání A. Dubčka z funkce předsedy FS rozhodně nepodpoří. Sdílel to tajemník KDS Tomáš Svoboda. Nepokládá ale za nejšťastnější, že s tímto návrhem vystoupila česká politická strana ODS, neboť KDS si přála odvolání A. Dubčka už dávno, ale připadalo jí vhodnější, aby s tímto návrhem přišel někdo ze slovenské politické reprezentace.

Za dostatečnou iniciativu považuje ODS svůj dopis, jímž vyzývá A. Dubčka, aby odstoupil z funkce předsedy Federálního shromáždění. »Je třeba vyčkat do září, jak se pan předseda rozhodne,« řekl A. Macek. Dodal, že odchod A. Dubčka z této funkce by mimo jiné potvrdil, že u nás skutečně nejde o »gorbačovskou preestrojku«. Na námětky, že A. Dubček představuje určitý symbol, reagoval P. Čermák slovy, že není možné, aby byl předseda FS symbolem, že musí být hlavně politikem. ODS považuje za neslučitelné s výkonem fiducí funkce parlamentu odchod jejího představitel z vládní koalice, jeho přechod k opozici a opuštění hnutí, jehož volební úspěch mu vlastně dal možnost získat předsednictví ve FS. ODS je toho názoru, že A. Dubček parlament stejně nemí, že se prezentuje spíše směrem ven a nechává FS Mlčí Z. Jičínským. Na dotaz, co znamená pojem »jednotlivé ideologie« použitý v rozhovoru V. Klause pro Respekt, nabídl za nepřítomného předsedu ODS včera na brífinku svoji verzi P. Čermák: »Může to také znamenat, že socialismus nelze vylepšit, ale jediné zrušit.«

A. Žák napsal i V. Havlovi

(čre): Kancelář prezidenta republiky obdržela v úterý 23. 7. faxem dopis bývalého vyšetřovatele zlínského policie A. Žáka. Stejný dopis přišel o několik hodin dříve ministru zemědělství ČR B. Kubátovi. Podle sdělení Kanceláře dopis pouze o něco podrobněji rozvádí informace a domněnky, které byly obsaženy v publikovaném článku týdeníku Weltwoche. V závěru dopisu kapitán Žák vyjadřuje názor, že v ČSFR existují mocné hlavy, které ohrožují celý stát. O ověření některých tvrzení hodlá Kancelář požádat příslušné činitele federálního ministerstva vnitra. Aféry A. Žáka se týká také sdělení mluvčího hlavního vojenského prokurátora J. Dubenského. Vojenská prokuratura není při své práci oprávněna využívat operativních prostředků, takže informace tisku, že náměstek předsedy DAK Slušovice P. Blahynka byl při rozhovoru s A. Žákem vybaven skrytým magnetofonem, se nezakládá na pravdě.

Benzín na kreditní karty

{mj}: V souvislosti se vzrůstajícím počtem případů pokusů o podvody s odběrními poukázkami a značnými objemy těchto odběrních poukázek, které nebyly odběrateli uhrazeny, je s. p. Benzina nucen ukončit platnost těchto poukázek ke dni 31. 7. 1991. Budou nahrazeny přechodně jiným typem poukázek v hodnotách 10 litrů pro benzín Speciál série BA-SP a pro benzín Super série BA-SU, na které lze odběr realizovat od okamžiku výměny, ovšem výhradně u odběrních poukázek již zaplacených. Do 31. 7. 1991 je u čerpacích stanic povolen odběr na odběrní poukázky, jejichž platnost k tomuto datu končí, pouze do nádrže vozidla a jednoho max. 20l obalu. Prodej za hotové či na nové poukázky není nijak omezen. Prodej na odběrní poukázky bude ukončen v letošním roce a nahradí jej bezhotovostní systém prodeje na kreditní karty.

Franzosen bangen um ihre gelben Autoscheinwerfer

Der „Quotidien de Paris“ sah Fürchterliches auf Frankreich zukommen. „Wenn man das Prinzip akzeptiert, das uns die weißen Autoscheinwerfer aufzwingt, findet man sich mit der Desintegration unserer Gesellschaft ab“, warnte die streitbare Tageszeitung. Doch das Unheil scheint nicht mehr abzuwenden: Mit Blick auf den für 1993 geplanten Europäischen Binnenmarkt ordnete Verkehrsminister Paul Quilès an, das Verbot weißer Scheinwerfer aus der Straßenverkehrsordnung zu streichen.

Künftig soll es den Franzosen freigestellt sein, entweder weiße oder gelbe Scheinwerfer zu benutzen. In der Praxis dürfte dies das Ende der gelben bedeuten, weil die französischen Autokonzerne, die in ihre Exportmodelle sowieso weiße Scheinwerfer einbauen, die Mehrkosten einer kleinen Parallelschaltung scheuen und vom Modelljahr 1993 an voraussichtlich nur noch weiße Lichter anbieten werden.

Doch für viele Franzosen bedeutet die Reform das Ende eines Stückchens französischer Identität und Selbstbehauptung. Denn die gelben Lampen sind keine Erfindung der Autoindustrie, sondern des Militärs. Die über die Rüstungsbemühungen des Hitlerregimes besorgte Generalität setzte 1936 das Gelblicht durch, um

nachts französische von Feindfahrzeugen schnell unterscheiden zu können. Die Entscheidung blieb ein Zeichen des Willens zur Unabhängigkeit.

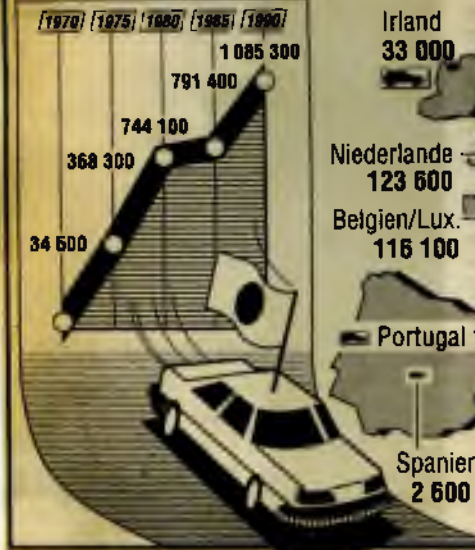
Mit den Jahren wurden die Gelblichter zu einem Markenzeichen Frankreichs, aber auch zum Anlaß ewigen Streits über Nutzen und Gefahren. So fordert der Verband der Motorradfahrer FFMC seit Jahren „aus Sicherheitsgründen“ weiße Scheinwerfer. Optiker und Augenärzte führen einen endlosen Disput darüber, was schwerer wiegt: die höhere Wirksamkeit der gelben bei Nebel oder die 20 Prozent höhere Leuchtkraft der weißen nachts? Und wie wichtig ist die Tatsache, daß das blendete Auge bei gelbem Licht schneller seine Sehkraft zurückerlangt als bei weißem? Dazu kommt das Gefühl vieler Franzosen, sich stets an die anderen, vor allem die Deutschen, anpassen zu müssen. So verweist der „Quotidien“ darauf, daß nur die Deutschen weißes Scheinwerferlicht vorschreiben, während alle anderen EG-Staaten gar keine Regelung kennen. Zudem habe Frankreich schon (auf deutschen Druck) den Abgaskatalysator akzeptieren müssen, während die Engländer immer noch auf der linken Straßenseite führen.

Ceský román = ROMÁN VYDAVATELE!

Pokral jsem známého. Je mu šedesát de- a máje štěstí, udržel se v něm do svých vět let, tedy ročník 1921, doktor filozofie, šedesát let, kdy ho vypoklonkovali do dů- ženatý, bezdětný, pracující důchodec. Při chodu, a přivydělává si náhodnou práci. řečí, jen tak mimochodem, poznamenal, že V dospělosti žil tedy svobodně opravdu jako dospělý žil svobodně necelé tři roky, jen necelé tři roky a výdělkové možnosti, to jest od května 1945 do únorového puče úměrně jeho vzdělání i nadání, neměl vlastně nikdy. Mohl být ušlechtilý, patrně spíše utlačovaný, a jeho manželka zcela ur- plácnutá, a z ní ta poznamka rozleřela v hlavě a zesumbroval jsem si jeho život. Zde jest: Válka pro něj začala v jeho 17 letech, při zaboru českých pohranič- ních území, a skončila v květnu 1945, kdy mu bylo již 24 let. Doktorát složil snad v roce 1948, ale byl mu k ničemu, protože zanedlouho ho zapřel. Domá se vrátit v roce 1960 na amnestii, po více než deset letech. Jeho umělecký nadaný tena žila celou tu dobu na pokraji bíd, protože odmítala dát se s ním rozvést. Kdoži z cizích uměleckých současníků řekl, že román dvacátého století bude na- let jako stavební dělník. V roce 1968 zis- psán v oblastech okupovaných Rusy. Zde kal podružné zaměstnání v administrativě, je námět.

Japan-Autos für Europa

Japanische Exporte von Pkw und Kombi in die EG

Aufteilung 1990:

Alte Bierflasche ist passé

SAARBRÜCKEN, 28. Juli (AFP). Der handelsüblichen deutschen Bierflasche geht es an den Kragen. Statt aus der altgedienten bauchigen Halbliter-Flasche soll das Bier künftig aus einem weinflaschen-ähnlichen Gefäß fließen, das schlanker und 3,5 Zentimeter größer ist. Der Sprecher des Deutschen Brauerbundes, Ulrich Opherke, beschrieb die neue Form am Samstag im Saarländischen Rundfunk als „sehr elegante Flasche mit einem großen Flaschenhals“.

Bayern – CSFR

Neue Übergänge

Für Wanderer, Reiter und Skifahrer werden zwei neue Grenzübergänge von Bayern in die CSFR eröffnet. Ab dem 1. August können auf Wanderwegen die Übergänge Finsterau-Buchwald im Landkreis Freyung-Gratzenau sowie Plösserlohe im Landkreis Schwandorf ohne Grenzkontrolle passiert werden.

NOVÉ ŠPORT. ODVETVI:
PASERAČKY SLALOMY...

M. Gorbačov požaduje sblížení KSSS se sociální demokracií

Lenine, Marxi, Engelsi - sbohem

Houbařský guláš podruhé

NĚKTERÉ DRUHY HUB se uváděly dlouho v literatuře jako jedlé a teprve podrobnějším výzkumem se zjistilo, že obsahují dosud neznámé jedy, někdy i velmi nebezpečné. Jsou to např. některé druhy pavučinů, obsahující jed orelantin, poškozující ledviny. Tato látka byla zjištěna již u 10 druhů pavučinů a dalších 15–20 druhů je podezřelých, že jí také obsahují. V pavučině plyšovém (Cortinarius arellanus) je ho takové množství, že může způsobit smrtelné onemocnění.

BEDLA VYSOKÁ (Leplota procera) je nejvyšší naše lupenatá houba a lze říci, že vedle muchomůrky červené i nekrásnější. Dorůstá průměrně 40 cm výšky a nežádka i více, deštníkovitě rozložený klobouk měří 25–30 cm v průměru. Nejčastěji ji nacházíme na lesních světlinách nebo na okraji lesa, většinou ve vysoké trávě. Je to výborná jedlá houba, kterou možno zužitkovat nejrůznějšími způsoby. Výtečné jsou zejména kloboučky upravené jako vídeňský řízek.

POVĚSTNÝ HRIB SATAN (Boletus satanas) je teplomilná houba světlých listinných lesů, kterou najdeme na vápenitě půdě nejčastěji v srpnu a v září. U nás je celkem vzácný. V Čechách se vyskytuje hlavně v Polabí, na Karlštejnsku, na jižní Moravě a hojněji roste na Slovensku. Za syrova i ochutnání malé části dužniny způsobuje úporné zvracení, které může trvat i několik hodin.

Bundeswehr kooperiert mit CSFR-Armee

PRAG, 29. Juli (dpa). Bundesverteidigungsminister Gerhard Stoltenberg und sein tschechoslowakischer Amtskollege Lubos Dobrovsky haben am Montag in Prag eine verstärkte Zusammenarbeit zwischen den Armeen beider Länder vereinbart.

MÍČOVNA PRAŽSKÉHO HRADU

Zpřístupnění Královské zahrady Pražského hradu umožnilo návštěvníkům zde znovu obdivovat renesanční Velkou míčovnu, ve které byla počátkem června otevřena v rámci Katalánského týdne v Praze výstava uměleckých děl A. Tápiése, jehož tvorba ovlivnila výrazně v 60. letech české výtvarné umění.

Základy Míčovny, která byla projektována švábským architektem a královským stavitelem na pražském dvoře Bonifácem Wolmutem (na stavbě se podílel také U. Aostalli), byly vykopány na jaře roku 1567 za panování Maxmiliána II. Koncepce Míčovny byla připravována již za Ferdinanda I. V roce 1589 byla stavba dokončena a stála zhruba 4181 kop 50 gr. Zachovala se zpráva, že v roce 1568 vstoupili dělníci stavět Míčovnu do stávek, neboť jim nebyla vyplacena mzda za 14 dní. Je známo, že Česká komora byla v tomto směru velmi liknavá a Wolmut vkládal do uskutečňování svých architektonických projektů a staveb v Čechách i vlastní peníze. O hospodaření České komory se dozvídáme i z četných Wolmutových dopisů arcibiskupovi Ferdinandu Tyrolskému, Ferdinandu I. a později Maxmiliánovi II.

Míčovna, původně o několika místnostech, se svým kompozičním řešením blížila italské renesanční palladiánské architektuře a byla ovlivněna římským triumfálním obloukem. Wolmut sklenul Míčovnu valenou klenbou a nechal ji pokrýt prejzovou střešinou. Monumentální severní průčelí, které navozuje představu dvojpodlaží, je členěno 11 iónskými polosloupky. Bylo zdobeno figurálními a ornamentálními sgrafity. Dodnes zde spatřujeme směrem od východu 4 allegorie Živlů, Ctností a 7 Svobodných umění. Jsou tu znázorněny Země, Vzduch, Oheň a Voda. Předvídaná a rozvázná Moudrost uvádějí řadu Ctností má dva obličej a při-

pomíná antického boha Jana (Janus). Stařecká tvář hledí do minulosti a mladý obličej se dívá do budoucna. Následuje Zdrženlivost, Lásky, Statečnost a Spravedlnost. Setkáváme se tu také s alegorií Víry držící kříž a kalich s hostií. Na počátku padesátých let 20. století došlo k doplnění sgrafitové výzdoby na severním průčelí o allegorii Průmyslu a Zemědělství (sgrafita ze 18. století se v tomto poli nedochovala).

Seďm Svobodných umění je zastoupeno Astronomií se symboly Slunce a Měsíce na prsou, Geometrií, Hrubou hrašicí na loutnu, Rétorikou s holí se dvěma hady upomínajícími na boha řečnictví Herma, Dialektikou a přísnou Gramatikou. Severní průčelí je zdobeno dalšími sgrafity zejména s motivy živočišného a rostlinného původu. Způsob výtvarného řešení severní fasády prozrazuje orientaci sgrafitáře na nizozemské vzory, avšak provedení výzdoby je daleko měkčí a jemnější.

Míčovna plnila svoji funkci pouze do počátku 17. století. Nebyla totiž staticky dobře řešena a stála na správoých hlínách, docházelo proto k sesedání zdiva a roku 1617 se dokonce zřítily klenba. Míčovně hry se pak ve Velké míčovně definitivně přestaly hrát.

Za Leopolda I. byla Míčovna přeměněna v jízďárnu, později se z ní stala konírna a posléze sloužila jako kasárna a skladistiště vojenského eráru. Koncem 19. a na počátku 20. století začaly tisk a některé organizace, např. Klub za starou Prahu, upozor-

ňovat na neustálé ničení této umělecky cenné renesanční památky — pozoruhodné kompozice středoevropského klasicismu 16. století s manýristickými prvky. Požadovaly její restauraci a zpřístupnění veřejnosti.

Po vzniku Československé republiky přešla Míčovna do správy Kanceláře prezidenta republiky. Dne 9. května 1945 byla míčovna, která sloužila v průběhu druhé světové války jako sklad paliva a později stavebního materiálu, poničena požárem. V letech 1948—1950 došlo k její důkladné stavební obnově P. Janákem a B. Hacarem. Restauraci sgrafitové výzdoby provedl J. Wagner. Po nějakou dobu bylo v Míčovně zavěšeno pět gobelinů ze 17. století s výjevy zachycujícími Antonia a Kleopatru — dílo bruselské manufaktury Jana van Leefdaela.

Míčovna je součástí půvabné scenérie přírodní, architektonické a sochařské (v její blízkosti je umístěna pískovcová skupina Nocí od A. Brauna a Bendlova socha Herkula). Z Královské zahrady můžeme obdivovat jinou čistou renesanční stavbu královského letohrádku, na které se rovněž podílel B. Wolmut. Ještě pod dojmem jemných sgrafit se již díváme na plastickou výzdobu letohrádku Belvederu od P. Stelley a jeho dílny. Zde na jednom z reliéfů podává Ferdinand I., který nechal letohrádek vystavět, šikovou ratolest své manželce Anně. Fiková ratolest je symbolem šťastného života a připomíná biblický strom poznání. A zdá-li znejí Zeyerovy verše opěvující českou královnu Annu Jagellovnu a podbarvují je tiché melodie loutny, kterou za námi rozehrává alegorie Hudby na sgrafitové výzdobě Velké míčovny.

BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

TREZALKA TEČKOVANÁ je vytrvalá bylina až 80 cm vysoká. Od května do září vykvétají 20 až 25 mm velké květy žluto-žluté, po okrajích tečkované černými žilami, z nichž po vytržení vytéká tmavě červený olej. Trezalka roste na výstunných stránkách, na mezech, na suchých loukách a pastvinách, ale i na rašeliništích a úhořech.

POUŽITVANÁ ČÁST: sbírá se kvetoucí nař v délce asi 20 až 30 centimetrů a rychle se suší.

OBSAHOVÉ LÁTKY: droga obsahuje katechinové třísloviny, flavonové glykosidy, červená barviva hypericin a pseudohypericin a 0,1 % silice.

POUŽITÍ: z načernalého olejového výtažku se vyrábějí kosmetické přípravky s hořlavým a regeneračním účinkem. Jako vynikající pleťový olej, vhodný do krémů i emulzí, se doporučuje olejový výtažek z trezalky doplněný například výtažkem z pšenkových klíčků a mrkovým olejem extraktem. Podomácku vyrobíme trezalkový pleťový olej takto: 100 g drogy natožíme do 250 g oleje a necháme 14 dní v teple, v uzavřené láhvi na světle, občas protřepeme. Pak přes gázu secedíme a uchováme v chladnu. Olej použijeme k ošetření popraskané kůže, ke zjemnění pleti a k odstranění drobných zářků. Výborně se osvědčil na kůži spálenou sluncem.

Trezalka ve formě tinktury se používá také proti nespavosti, bolestem hlavy, neklidu jako teklou uklidňující léčivka. Trezalkovou tinkturu připravíme tak, že nař s květem narežeme na menší kousky a zalijeme vodkou tak, aby byly ponořené. Láhev dobře uzavřeme a necháme stát v teple 14 dní, pak secedíme. Při potřích se bere 10 kapek tinktury v lžici vody třikrát denně.

• Již v minulém století byl na pobřeží Sri Lanky pozorován zvláštní jev. Za večerů se z vody ozývaly podivné tiché zvuky. Teprve vědecké expedice vybavené nejmodernější technikou se podařilo tuto přírodní záhadu vysvětlit. Ukázalo se, že ve černých pívcích jsou tropické plži, žijící na měličkách. Zvuky, které vydávají, mají zcela prozaickou příčinu. Pomáhají plžům strávit právě poztanou potravu.

Za kolik kde mléko

PRAHA (Od našich zpravodajů). Dříve jednotná cena potravin dnes svou rozdílností semotává hlavu hospodyňkám v celé naší vlasti. Co republika, co město, co prodejna — to jiná cena. Za kolik se včera dolo sehnat třeba obyčejné polotučné mléko v několika náhodně vybraných prodejnách?

Na Prachaticku se modré mléko prodává za 5,20, na Českoobrážkovicku a Českokromlovesku za 5,30 a v okrese Strakonice dokonce za 5,50 Kčs. Ani soukromníci se nesnaží získat zákazníky láci. U Viléma Šebka na Českoobrážkovickém náměstí nabízel včera za 5,30, tak jako kousek dál ve státním. V Ostravě lze v obchodech Prámu nakoupit tři druhy „modrého“ mléka. V hnědých lehkých lahvičkách s prodlouženou trvanlivostí za 5,70 Kčs, v sáčku za 4,90 a v průhledném skle za 5,10 Kčs. V soukromých obchodech je vesměs mléko levnější o deset haléřů. Potra-

viny Brno, mléčná jídelna na Lidické ulici, prodává modré mléko za 4,80 Kčs. Pražané si kupují polotučné mléko v sáčcích většinou za pětikorunu. Alespoň za tuto cenu je nabízejí samoobsluhy v Praze 6 na Bělohorské i Dejvické. Obě také prodávají půllitrovku lahvevého „modrého“ mléka za 3,20 Kčs. V samoobsluze na košťickém sídlišti Terasa-Centrum stálo modré mléko 5,30 Kčs za litr a ve stejné ceně je prodával i v potravinách spotřebního družstva Jednota v Děnašově ulici. Nejlevnější polotučné mléko jsme našli v prodejně závodu Západočeských mlékáren Plzeň,

ulice Osvobozených politických vězňů — litr za 4,80 Kčs, nejdražší v obchodním domě Prior — 1 litr za 5,20 Kčs.

PLZ KRKAVY

ZA TOLIK JAKO V PARDUBICÍCH PERVIK...

Die CSU in Prag — herzliche Mißverständnisse

misterpräsidenten. Den Konflikt um die sudetendeutschen Forderungen gibt es anscheinend gar nicht.

Vor Vertragsabschluss ist nur noch die lästige Arbeit zu erledigen, die richtigen juristischen Formulierungen zu finden. „Es gibt bei uns natürlich Kreise, die noch einen anderen Standpunkt vertreten“, sagt der Patron des vierten bayerischen Stammes. „Und so, wie er hier dargestellt wird, wird er auch nicht vertretet.“ Alles ein großes Mißverständnis. So habe er gerade erfahren, daß Deutsche von den Auktionen zur Privatisierung in der CSFR gar nicht völlig ausgeschlossen seien, wie er gelesen habe. Sollte das für die Sudetendeutschen, die ihr früheres Eigentum ja wohl nicht ersteigern wollen, niemals eine Rolle gespielt haben, hätte sich der Beauftragte der Bundesländer diese Information schon vor Monaten besorgen können.

Ein Mißverständnis war offensichtlich auch eine Resolution des „kleinen Parteitages“ der CSU am 13. Juli in Ansbach, deren Formulierungen in der CSFR als Forderung nach Rückgabe des sudetendeutschen Eigentums an die Vertriebenen aufgefaßt wurden. Es geht dabei um einen einzigen Punkt und der sei „im Text nicht sauber formuliert und von daher sicherlich zu überprüfbar“, erläutert ein bayerisches Delegationsmitglied. Flüchtigkeitsfehler können passieren, auch wenn das Thema in der CSFR noch so sensibel ist. Ob man mit solcher Verunsicherung nicht den Kommunisten Wähler zutreibt? „Daß wir den Kommunisten unter die Arme greifen wollen, ist doch ein Aberwitz“, entrußt sich Streibl.

Verblüfft bemerkt ein Journalist: „Aber Herr Ministerpräsident, ich verstehe gar nicht, wo eigentlich die Probleme liegen.“ „Ich auch nicht“, antwortet dieser. Vermutlich wurde der Vertrag, um den Prag und Bonn noch so zahl ringen, plangemäß im vergangenen Juni unterzeichnet, und es hat nur niemand gemerkt.

gen Standpunkte ausgetauscht“, heißt es später nur.

Wenn man Streibl hört, kann man sich nicht vorstellen, was da „gegenseitig“ gewesen sein soll. Keine Rede davon, daß die CSU ein Mitspracherecht der Sudetendeutschen — des „vierten bayerischen Stammes“ — bei den Vertragsverhandlungen gefordert hat. Keine Rede davon, daß deren Stocken in der CSFR-Öffentlichkeit Unruhe auslöst, um es milde zu sagen. Auf menschlicher Ebene habe man sich verstanden, nicht umsonst „habe ich mit Herrn Ministerpräsidenten Pithart neulich eine lange Wanderung gemacht“, sagt Streibl. Die Zusammenarbeit der Regierungen beiderseits der gemeinsamen Grenzen werde hervorragend. Noch vor wenigen Tagen habe er mit einem der tschechoslowakischen Arbeiter gesprochen, die in Bayern arbeiten dürfen. „Ich verziehe hier so viel wie bei uns ein Minister“, zitiert Streibl den Mann vor der Kanzlei des tschechoslowakischen Mi-

NA CESTY DO CIZINY JE POJISTĚNÍ NUTNÉ

níky tragické nehody, plně s nimi citíme. Jsme tu přece proto, abychom našim občanům v podobných situacích pomohli.“ Další nezdůvodněnou otázku zůstává, kdo uhradí náklady léčení v Rakousku. K tomu mi sdělil listový mluvčí ministerstva zdravotnictví ČR dr. Slavomír Hubálek: „Ze zákona nevyplyvá, že bychom tyto náklady (v daném případě se na řešení jednoho pacienta pohybují kolem půl milionu korun) museli uhradit, neboť zákon říká, že OÚNZ v místě bydliště pacienta má uhradit náklady na léčení v cizině. Finanční možnost OÚNZ Praha 5 na pokrytí těchto nákladů ani zdaleka to nestačí. Budeme se muset obrátit na ministerstvo financí a tento případ vyřešit. Proto opětovně připomínám nutnost individuálního pojištění při cestách do ciziny.“

Pro úplnost: pojištění pro cesty do ciziny lze uzavřít v každé pobočce České pojišťovny. Např. při cestě do SRN činí pojistné na den turistické cesty 1 DM (nejméně však 5 DM), do Rakouska a Itálie za 7 dnů 9,50 DM apod. Skupinám jsou poskytovány slevy.

Zabývali jsme se i havarovaným autobusem, Karosa C 735 (zok výroby 1983) patřila a. s. Transtechnik Praha a údajně byla v dobrém technickém stavu. K problému „Karosa do hor nepatří“ se vrátíme až po závěrečné expertě.

zur Tschechoslowakei hat, dann ist es in erster Linie Bayern, und deshalb habe ich mich an dem Ausflug unserer Fraktion beteiligt“, erläutert der bayerische Ministerpräsident Max Streibl seine Teilnahme am Trip. Und wenn der Regierungschef eines Freistaates ins Ausland fährt, kommt es natürlich auch zu politischen Gesprächen. Da der CSU-Politiker „Schirmherr“ der Sudetendeutschen ist, da ihn die Bundesländer zu ihrem Sprecher bei den Verhandlungen über den geplanten deutsch-tschechoslowakischen Kooperationsvertrag gemacht haben und da dessen Abschluß bisher am Konflikt um die Forderungen der Sudetendeutschen Landsmannschaft gescheitert ist, hat man auch ein Thema. Streibl trifft den Kanzler auf der Prager Burg, Fürst Karl von Schwarzenberg, er trifft den tschechischen Regierungschef Petr Pithart, den CSFR-Ministerpräsidenten Marian Calfa und Außenminister Jiri Dienstbier. Man habe die „gegenseitige-

Otazníky nejen z Alp

„Okamžky nad propastí“ byl titulok článku ve věšerji Prá. v němž jsme vás seznámili i s názory těch, kteří prožili pondělní havárii autobusu v rakouských Alpách. Protože nejčastěji zaznívala kritika postupu našeho zastupitelstvého úřadu, telefonicky jsem požádal o vyjádření dr. Petra Lička, vedoucího konzultárního oddělení vysvětlenecké CSFR ve Vídni: „K nehodě došlo v pondělí asi v 19.30 hodin, my jsme byli informováni lékařem kolem 22.15 hodin a následně i místní policií. Protože zranění byli celkem ve třech nemocnicích a věc se zabývaly dvě úředovny policie, rozhodli jsme se vyslat na místo zmocněného pracovníka, který měl udržovat kontakty s námi konzultovat. Domnívám se, že na jeho údajnou nekompetentnost usuzovat účastníci zájezdu z toho, že občas telefonoval do Vídně. Všechno bylo v pořádku do doby, kdy se neúměrně dlouho čekalo na příjezd autobusu z CSFR. Stoupající tak nervozita a množily se stížnosti. Naš pracovník v té době objednal rakouský autobus na převezení osobních věcí z místa nehody (taki by na to nestálo). Požadavek na taxi, ani na náhradní obléčení nikdo z účastníků zájezdu neuplatnil (v době jejich kontaktu s našim pracovníkem byli všichni oblečení). Ani s časovým odstupem nelze podlé mého názoru postupu našeho pracovníka nic vytknout. Chci bych zdůraznit, že to postřední, co bychom chtěli, by byla kontroverze s účast-

schter Seite beim illegalen Grenzübertritt erkappt worden waren, an die Grenze zur CSFR gebracht. Die tschechoslowakischen Grenzer ließen sie jedoch nicht passieren. Wie das Blatt berichtet, mußten die Polonisten unverrichteter Dinge wieder abgezogen. Sie setzten die Rumänen auf freiem Feld aus. Da Polen keine gemeinsame Grenze mit Rumänien hat, kann man die

CSFR weist Rumänen ab

WARŠCHAU, 26. Juli (dpa). Rumänische Bürger, die an Oder und Neiße versuchen, nach Deutschland zu kommen, werden für die Polen immer mehr zum Problem. Wie die Zeitung „Gazeta Wyborcza“ am Freitag berichtet, haben polnische Polizisten 47 Sinti und Roma aus Rumänien, die auf deutscher und polni-

Ihren diesjährigen Ausflug vor der Sommerpause hat die CSU-Landtagsfraktion nach Prag gemacht, um die guten Beziehungen zwischen Bayern und Böhmen hervorzuheben. Da auch die Ehepartner mit von der Partie sein dürfen, unterstreicht schon allein die Stärke der Reisegruppe — etwa 270 Personen — die Bedeutung des CSU-Anliegens. Die Hanns-Seidel-Stiftung nutzt den Anlaß, um mit einem Empfang die Eröffnung ihres Büros in der Tschechoslowakei bekannt zu machen. Dazu spielt die Musik: Vier Stunden Busfahrt hin und vier Stunden zurück haben die Jugendblaskapelle Neustadt an der Waldnaab und die Folklore-Gruppe Devin jeweils für ihren Kurzauftritt im 24. Stockwerk eines Prager Hotels in Kauf genommen. Der stellvertretende CSFR-Ministerpräsident Josef Mikloško bedankt sich artig, daß er vor 20 Jahren in München studieren durfte, während eine Domstschlerin seinen Landsleuten die in Deutsch gehaltene Rede übersetzt. Die Stimmung ist wirklich gut.

Kolik za devizy a valuty

„Wenn außer Sachsen ein Land ein Interesse an der guten Nachbarschaft

den Rumänen ab

schter Seite beim illegalen Grenzübertritt erkappt worden waren, an die Grenze zur CSFR gebracht. Die tschechoslowakischen Grenzer ließen sie jedoch nicht passieren. Wie das Blatt berichtet, mußten die Polonisten unverrichteter Dinge wieder abgezogen. Sie setzten die Rumänen auf freiem Feld aus. Da Polen keine gemeinsame Grenze mit Rumänien hat, kann man die

Devisenläden schließen

Im nächsten Jahr wird es in Ungarn keine Geschäfte mehr geben, die ihre Waren gegen westliche Währung verkaufen. In der Abschaffung der rund 600 Devisenläden zum 1. Januar 1992 sieht Ungarns Finanzminister Mihaly Kupa einen Schritt zur Verwirklichung der freien Konvertierbarkeit des ungarischen Forint. Von dieser Regelung ausgenommen bleiben die „Tax-free-Shops“ an Flughäfen und Grenzübergängen sowie die Verkaufsstellen speziell für Diplomaten.

TUZEX UZ
TAKY
DODELAVA...
←
NA SV. ANNY
KOYBYLO
CHLADNO
KRAJU →

země	DEVIZY		VALUTY	
	prodej	střed	nákap	střed
Belgie (100 BEC)	84,98	85,78	81,95	87,13
Francie (1 FRF)	5,18	5,28	4,96	5,28
Itálie (1000 ITL)	23,24	23,70	22,63	24,87
Nizozemsko (1 NLG)	15,36	15,68	14,96	15,92
Rakousko (1 ATS)	2,46	2,58	2,42	2,54
Recko (100 GRD)	15,77	16,09	14,72	16,26
Španělsko (100 ESP)	27,77	28,33	27,60	28,70
SRN (1 DEM)	17,32	17,66	17,49	17,95
Švédsko (1 SEK)	4,79	4,89	4,65	4,97
Švýcarsko (1 CHF)	19,87	20,27	19,54	20,60
USA (1 USD)	30,28	30,82	29,81	31,21
V. Británie (1 GBP)	50,92	51,94	48,68	52,74

26. 7. 91

Slavia Prag erwartet ein warmer Regen

18 Millionen Mark für fünf Jahre / Sparta zeigte kein Interesse / Hoffen auf Modellcharakter

534

Im bisher von Staatsprofis und Amateuren dominierten Fußball der Tschechoslowakei bricht eine neue Ära an. „Höchstwahrscheinlich“ wird der US-amerikanische Multimillionär Boris Korbelt sich mit einer hohen Summe bei dem Erstligisten Slavia Prag als Sponsor einkaufen, berichtete die Tageszeitung Mladu fronta dnes am Montag. „Falls ich nicht sterbe oder Prag abbrannt, werden wir den Kooperationsvertrag vermutlich übernächste Woche bekanntgeben“, zitiert das Blatt nach einem Telefonanruf in die USA den Millionär, der aus der Tschechoslowakei in die Vereinigten Staaten ausgewandert war.

Wie groß Korbelt's Interesse ist, verrät die Tatsache, daß er sich auch nicht von einer Absage des mit Slavia konkurrierenden Prager Vereins Sparta — neben Dukla der dritte Traditionsclub der tschechoslowakischen Hauptstadt — abschrecken ließ. „Ihr habt mir nicht die Roten gegeben, da habe ich halt die Rotweißen genommen“, sagte der US-Millionär laut Mladu fronta dnes unter Anspielung auf die Vereinsfarben von Slavia und Sparta. Er habe Wert auf die Tatsache gelegt, daß er erst mit Slavia Ver-

handlungen aufnahm, als die Gespräche mit dem von ihm favorisierten Verein gescheitert waren. Der Millionär ließ durchblicken, daß er sich über die zögerliche und desinteressierte Behandlung durch den Sparta-Vorstand geärgert hatte.

Korbelt wolle sich vor dem endgültigen Abschluß des Vertrages mit Slavia nicht festlegen, welche Summe er in die Vereinskasse zuschießen werde, berichtete das Blatt weiter. Die Rede sei jedoch von 300 bis 400 Millionen Kronen (rund 17,5 bis 18,5 Millionen Mark) in den nächsten fünf Jahren. Für den Sport in der Tschechoslowakei, wo das monatliche Durchschnittsgehalt bei rund 3300 Kronen (rund 180 Mark) liegt, wäre das eine gewaltige Summe. Laut Mladu fronta dnes werden inzwischen schon Wohnungen für Spieler angemietet. Die Zeitung wertet dies als Zeichen dafür, daß Slavia beim Zustandekommen des Vertrages mit Korbelt auch Spieler aus dem Ausland holen will.

„Fußball ist ein Hobby, ein wunderbares Hobby“, antwortete der US-Millionär auf die Frage nach seinem Motiv dafür, den Verein zu sponsern, mit dem vor dem Zweiten Weltkrieg vor allem die Prager

Arbeiter sympathisiert hatten. „Ich gehe mit reinem Herzen dran wie ein kleiner Junge.“ Angeblich hatte Korbelt über eines seiner Unternehmen, das in der CSFR arbeitet, dem tschechischen Fußball bereits Beträge in zweistelliger Millionenhöhe zukommen lassen.

Die Sportfunktionäre in der CSFR hoffen offensichtlich, daß sich mit einem Sponsor-Modell nach dem Slavia-Muster dem Niedergang des tschechoslowakischen Fußballs nach der Öffnung zum Westen entgegenwirken läßt. Nach der guten Leistung der CSFR-Fußballnationalmannschaft bei der Fußballweltmeisterschaft im vergangenen Jahr in Italien — das Team war dort erst im Viertelfinale ausgeschieden — waren viele Spieler in devisenkräftige Länder angewandert. Dabei hatten sich vor allem Bundesliga-Vereine bedient. Zwei tschechoslowakische Nationalspieler — Ivo Knoflíček und Jan Kocián — waren zum damaligen bundesdeutschen Erstligisten FC St. Pauli gegangen, beim 1. FC Kaiserslautern machte sich Miroslav Kadlec einen Namen. Und František Straka wechselte zu Hansa Rostock in die ehemalige DDR.

Nový předseda Hnutí za demokratické Slovensko Rudolf Filkus popřel, že je A. Dubček manipulován tímto politickým uskupením. Současně se vyjádřil, že by HZDS přijalo s radostí, kdyby současný předseda parlamentu kandidoval v příštích volbách právě za ně. Vzhledem k tomu, že jsme se před několika hodinami dozvěděli, že mezi panem Dubčekem a panem Mečiarom už nepanují tak vřelé vztahy, jak se jevílo v posledních měsících, je možné, že spíše než

Spojení A. Dubčeka s největším slovenským uskupením, které přešlo do rovinné do opozice — a z tohoto hlediska odkazy na paralelu s rozpadem OF a vznikem nových politických subjektů kulhají — vytváří málokdy viditelnou situaci, kdy šéf parlamentu bude, pravda, bezpartijní, ale dává najevo přitěž opozičním silám. Vzhledem k tomu, že poslanci HZDS se při posledních zasedáních FS vydali cestou ostrakace, je tato sila nevyzpytatelná. Soudí se, že ve spolupráci

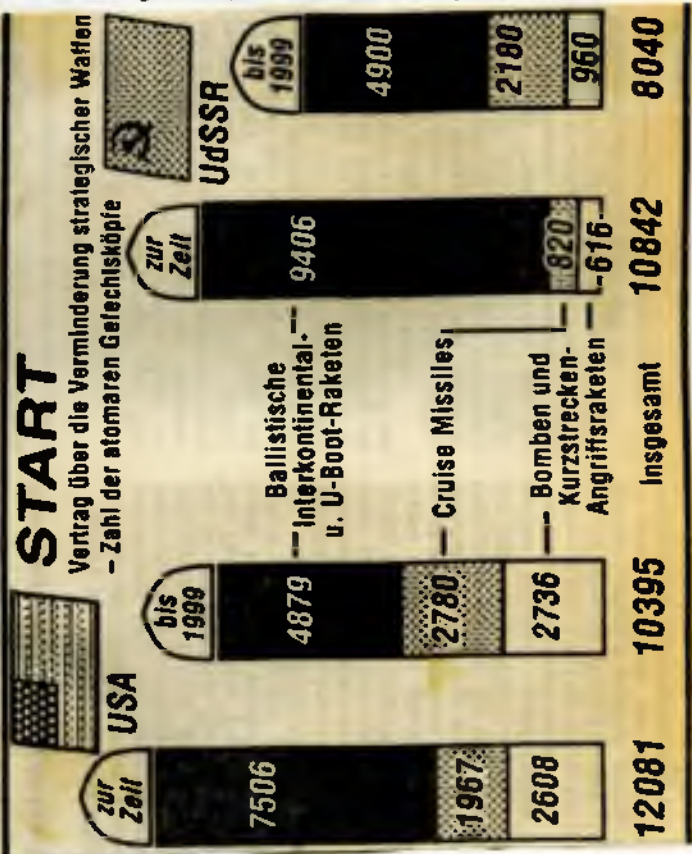
SEŠIVANI - HISTRI SVĚTA!

Společná cesta HZDS a předsedy parlamentu?

HZDS na Dubčeka, má Dubček vliv na HZDS. Volba nového předsedy by toho mohla být důkazem. Pan Filkus je jistě realističtější politik než nejdříve bývalý premiér SR a nyní i bývalý předseda HZDS. Na druhé straně ovšem nelze obějt skutečnost, že při zasedání SNR, při němž se demonstrovací pokusili vytvořit si zde „den otevřených dveří“, to byl právě ministr Filkus, který spolu se svým kolegou Kováčem přišli oleje do ohně demisie, kterou podal na protest proti odvolání V. Mečlara.

Kolem předsedy Federálního shromáždění se roztoužil kolotoč. KDS prohlašuje, že se nejspíše připojí k ODS. Předseda strany lidová J. Luz naznačuje, že poslanci této strany nebudou podporovat setrvání A. Dubčeka ve funkci. Předseda poslaneckého klubu OH Jan Sokol sice říká, že OH nevidí jiného kandidáta na místo předsedy parlamentu, ale že v případě jeho odchodu k opozici by odvolání bylo nutné. Daniel Kroupa z ODA hovoří pouze za sebe a domnívá se, že pokud není předseda FS členem vládní koalice, měl by odstoupit. Za setrvání A. Dubčeka ve funkci se stáří M. Čalfa, KSCM, SDĽ, sociální demokracie na Slovensko...

s některými dalšími opozičními parlamentními skupinami může usilovat o „survival“ FS, zejména Sněmovny národů a vynutit si uspořádání nových voleb. Je možné, že je to Mečlarova varianta, se kterou Dubček nesohlasil a pokouší se situaci pacifikovat. Na druhé straně ovšem nepopiratelný vliv Dubčekovy osobnosti na Slovensko vytváří atmosféru, v níž se HZDS, pokud se dosavadní předseda parlamentu rozhodne spojit své jméno právě s tímto hnutím, logicky stane bezkonkurenčně nejsilnějším politickým uskupením ve východní části republiky. Dosavadní postoje HZDS jsou nepřijatelné zejména z hlediska probíhající varze ekonomické reformy, proti níž je i Dubček, pravda, nepřilíží hlasiť, leč nejspíše zásadně, zaujat. Pokud síla Dubčekovy osobnosti ovlivní názory HZDS a přimáje je k návratu od konfederace k federaci a k odmítnutí vzniku slovenské ozbrojené síly, setra bude mít zájem o odmítnutí slovenských a reformně socialistických „specifik“, která toto hnutí v rámci ekonomické transformace pro Slovensko vyžaduje.

Tak si myslím

Kursy cených papírů se daly do pohybu. Pobítače na všech světových burzách, hlídající ceny akcií a obligací, vyhlásily poplach. Několik makléřů si již dnes zakoupilo pětileté „Co způsobilo tento poplach?“ ptají se burzovní mak-

léři. Odpověď je jednoduchá. Zrodila se nová burza. Kdo? V Československu, v Praze. Československá televize této události věnovala takový prostor ve všech večerních zpravodajských relacích, že na divák opravdu musel získat dojem, že na Wall Street se tomlaví o něčem jiném. I když uznávám, že a komunijní papíry se u nás několik desetiletí neobchodovalo, tak věnovat tolik času tomu, že se sešli zástupci čtyř bank, aby

si zabráli na velký finanční svět, je poněkud přehnané. Vždyť jedné, a čím se obchodovalo, bylo několik obligací (státních cených papírů) jedné komerční banky. Je samozřejmě, že by o tyto obligace prakticky nikdo neprojevil zájem, nebýt toho, že byly dány na trh jako první. Také částka uzavřených obchodů je zarážející. Protože již volalo několik sborovencův barriád z celého světa, musíme jim opět sdělit, že celkový obchod na naší burze dosáhl hned v první den částky jen o málo přesahující 10 tisíc dolarů. Přitom domněme, že je tato informace natolik uklidňující, že zase mohou jít v kildu dělat své miliónové obchody. Nášim se nám ale již podati vytrhaout svat z jeho lhostejnosti vráti naši zemí. To až se nám podari otevřít jednovlivo burzy hned na několika místech celé naší federace. Slovenská strana velice vážně hovoří o burze v Bratislavě a já jenom doufám, že Morava se nedá zahanbit. Když se sumou uzavřených obchodů, tak určitě četnosti našich burz budeme ve světě nejvíti.

Demonstranten setzten Besichtigung umstrittener Bauteile durch

Von unserem Korrespondenten Ulrich Glauber

PRAG, 29. Juli. Die Arbeiten am Donau-Kraftwerk Gabčíkovo in der Slowakei gehen unter Polizeischutz weiter. Laut tschechoslowakischen Zeitungen demonstrierten am Wochenende wieder rund 300 Gegner des Projekts, das wegen seiner Folgen für das Grundwasser und für die Donau-Auen umstritten ist, für einen Baustopp. Nachdem das Gelände von Polizisten abgesichert worden war, gestattete die Einsatzleitung 150 Demonstranten eine Besichtigung der Baustelle.

In jüngster Zeit war der Verdacht laut geworden, die Betonarbeiten an dem Kraftwerk könnten nicht fachgerecht ausgeführt worden sein. „Die Aktionen sind erst der Anfang“, verkündeten die Kraftwerks-Gegner. In den vergangenen Tagen hatten sie bereits mehrfach die Zufahrt zur Baustelle blockiert.

Die Prager Tageszeitung Rude pravo berichtete am Montag, Vertreter von 80 Gemeinden aus dem Umland hätten eine Petition an CSFR-Staatspräsident Vaclav

Havel und Parlamentspräsident Alexander Dubček gerichtet. Darin seien sie gebeten worden, sich für einen Baustopp in Gabčíkovo einzusetzen. Die slowakische Regierung hatte trotz Einspruchs Ungarns, zu dessen Territorium das Donau-Ufer gegenüber der Baustelle gehört, die Fertigstellung des Kraftwerks beschlossen. Budapest wendet sich gegen einen Zuleitungskanal für das zu 80 Prozent fertiggestellte Kraftwerk, der den Wasserstand der Donau und damit die Vegetation der Flußauen beeinträchtigen könne. Bedenken gegen den Bau hatten der Worldlife Fund (WWF) und die Umweltschutzorganisation Global 2000 erhoben.

In der vorigen Woche war die Polizei für ihr hartes Vorgehen gegen Blockierer kritisiert worden. Vertreter von Bürgerrechts-Gruppen rügten, daß die Einsatztruppe in Gabčíkovo sofort den Knüppel gezogen habe, während sich die Ordnungskräfte bei Kundgebungen radikaler Nationalisten in Bratislava zurückhielten.

Šerifové už spali?

KARLOVY VARY (mlech). Horror na slovo vzaty zažili v úterý 23. července tři vietnamští návštěvníci. Zjistil toho času ve Spolkové republice Německo, během své návštěvy naší lázeňské metropole. V půl jedenácté večer byli u parkoviště nejlukusnějšího karlovarského hotelu Pupp přepadeni třemi ozbrojenými útočníky. Namířené pistole a nože na krku nejde navyhodit, a tak byl jeden z nich, zatímco druhý dva bezmocně hleděl do namířené hlavně, během několika minut lehčt nejeon o 16 tisíc korun, ale i kreditní kartu a řidičský průkaz. Inu, světové lázně, světová přepadení. Policie tu už dávno na vysokou kriminalitu nestačí. Kde ale byli toho večera strážci pořádku z řad černých šerifů, kteří už přes rok, jako soukromá policie, Grandhotel Pupp stráží?

(kr): 29. července uplyne 135 let od úmrtí Karla Havlíčka Borovského, demokratického novináře, básníka a politika, jehož odkaz zůstává stále živý a podnětný svou občanskou odvahou, politickou a uměleckou kulturou.

Kde je jim konec?

OSTI NAD LABEM (py). Utíkej, mizej a nevracej se. Za pouhý týden se změnil stav uprchlíků v táborech na severu Čech z 534 na 362 lidí. Důvodem není nespokojenost s pobytem, ale snaha dostat se dál do SRN. Těm, kteří opakovaně přecházejí přes „zelenou“, nedejť pro příště naše řady pro cizineckou a pasovou službu přilíš šancí. S razítkem „V CSFR nežádoucí“ v pasu budou vyhoštěni.

K uctění Havlíckovy památky.

Vnitřní trh bez dotací

PRAHA (jb). Neobyčejně bohatý program měla federální vláda na svém včerejším zasedání. Ostatně není divu. I ministři mají právo na dovolenou a každý z nich jí jistě chce nastoupit s poctem, že má „čistý stůl“.

Vláda projednala na dvě desítky okruhů otázek, z nichž některé na pravidelné tiskové konferenci blíž osvětlili ministr hospodářství CSFR Vladimír Dlouhý a náměstek ministra financí CSFR Jaroslav Jurečka. Ministr Dlouhý uvedl, že federální tržní fond regulace v zemědělství bude znamenat zásadní změnu současného regulování trhu zemědělských produktů a potravin. Především bude znamenat ústup od dotování vnitřního trhu. Forma zákonného opatření FS byla navržena v zájmu urychleného řešení situace. Finanční prostředky na posílení tohoto fondu, určeného pro intervenční nákupy zemědělských plodin, byly zvýšeny na 4,9 miliardy korun. Vzhledem k situaci ve státním rozpočtu však byly uvolněny 3,4 miliardy korun. Jaroslav Jurečka poté sdělil, že z majetku hospodářských zařízení bývalé KSČ bylo ve prospěch lidu v ČR převedeno 465 milionů a v SR 739 milionů korun. Zdánilivý nepoměr je dán tím, že objekty na Slovensku jsou novější a tudíž i dražší.

Mezi dalšími body, které vláda projednávala, byly ekonomické nástroje, jimiž by bylo možné přispět ke zlepšení životního prostředí (v SR bylo k návrhu opět vypracováno negativní stanovisko), otázky zaměstnání absolventů škol, státní reprezentace na olympijských hrách a problémy spojené s dílem Gabčíkovo-Nagymaros.

Prag sitzt auf dem Trockenen

ug PRAG, 26. Juli. Weite Teile der 1,2-Millionen-Stadt Prag werden am Wochenende ohne Wasser sein. Dies kündigte der Magistrat der Hauptstadt der CSFR an. Das Wasser müsse abgestellt werden, weil ein Staubecken in der Umgebung Prags, aus denen das Leitungsnetz gespeist wird, gereinigt werden müsse, sagte eine Sprecherin der Stadtverwaltung am Freitag. Viele Prager fuhren trotz des regnerischen Wetters aufs Land, um auf diese Weise das „trockene Wochenende“ zu überbrücken.

Auf die Ankündigung dieser Sperre von etwa 60 Prozent des Leitungsnetzes reagierten findige Geschäftsleute mit dem Angebot, Trinkwasser in Plastikbeuteln zu verkaufen. Die Nachrichtenagentur CTK und die Hauptnachrichtensendung des Tschechoslowakischen Fernsehens vom Donnerstagabend berichteten, eine Firma aus Mähren offeriere an U-Bahn-Stationen und in einigen staatlichen Verkaufsstellen Literbeutel mit garantiert sauberem Trinkwasser zum Preis von 2,40 Kronen (rund 15 Pfennig). Vor einigen Tagen hatte die Tagespresse berichtet, eine Untersuchung des staatlichen Hygiene-Instituts habe ergeben, daß alle in Prag erhältlichen Mineralwasser-Sorten in Flaschen gesundheitsschädliche Stoffe in einem Maß enthielten, das zu beanstanden sei.

• Každý čtvrtý Polák se domnívá, že starý komunistický režim byl nahrazen diktaturou Solidarity. Takový je závěr průzkumu veřejného mínění, jehož výsledky byly publikovány ve Varšavě.

Zatykač vydán

(čtk): Zatykačí rozkaz na policejního kapitána Alexeje Žáka vydal včera vojenský obvodový soud v Brně na návrh vyššího vojenského prokurátora. O realizaci zatykače požádá Hlavní vojenská prokuratura (HVP) prostřednictvím ministerstva spravedlnosti švýcarské justiční orgány. Kpt. Žák je stíhán pro čtyři trestné činy: zneužívání pravomoci veřejného činitele, pro trestný čin vydírání a pro trestný čin omezování osobní svobody. Má být dodán do vazby vojenského soudu v Brně.

COŽAK SE ŽÁKO VYKLUBE ?

Kalkulace se sebevraždou

Svýcarský deník Weltwoche o tom 16. 7. doslova napsal: „Žák vedl vyšetřování proti řediteli zbrojovky (Uherský Brod), který byl osobním přítelem různých vysokých komunistických funkcionářů, mj. i bývalého premiéra Strougala, jímž daroval drahé lovecké pušky. Jeden z Zákových informátorů při tomto pátrání byl řidič ředitele, muž jménem Baleja. V lednu 1990 byl Baleja nalezen ve svém voze v garáži, udušen výfukovými zplodinami. Diagnóza: sebevražda. Žák byl toho názoru, že Baleja neměl nejmenší důvod k tomu, aby se sám zabil. Požadoval (Žák) spisy týkající se tohoto úmrtí. Přislíbená místa mu je odmítla vydat s tím, že tato záležitost nespadá do oblasti jeho úkolů.“

Meistens streikt er: der „Hammering Man“ des amerikanischen Künstlers Jonathan Borofsky. Die 21,5 Meter hohe Plastik aus Stahlplatten und Aluminium hat Schwierigkeiten mit ihrem „charakteristischen Kennzeichen, dem motorisierten Arm, der sich ständig auf und ab bewegt“ (Presstext) — genau dies tut er nur äußerst selten. Der Grund liegt irgendwo im Bereich von Motor und Getriebe; mehr ist, obwohl fast täglich Monteurre versuchen, das Problem zu lösen, vom Bauherrn ebensowenig zu erfahren wie eine Aussage darüber, wann der „Hammering Man“ wieder in Aktion tritt.

(čtk): V některých novinách se objevila informace o údajně záhadné smrti jednoho z informátorů kpt. Žáka, řidiče ředitele uherskobrodské zbrojovky, k níž mělo dojít v lednu 1991. Jak včera sdělil vrchní komisař kriminální služby Správy Jihočeského kraje Petr Vlach, byla jihočeská policie vyšetřována v Uherském Brodě v lednu 1991 sebevraždou Ladislava B. Spáchal ji v garážích České zbrojovky Uherský Brod. V té době kpt. Žák ještě nebyl příslušníkem SNB, a tudíž ani nepracoval na slušivickém či jiném příjmu. Navíc na zákeřném šetření a protokolu o soudním pitvě bylo zjištěno, že na smrti oběšením L. B. není cizí zavinění.

ŠLECHTA HLEDÍ NA VÝCHOD

Právnik J. Eltz: »Dali jsme si za cíl získat zpět statky našich předků . . .«

O úsilí rakouské šlechty získat zpátky majetek, o který přišla na východě, přinesl ve svém 26. čísle pětistránkový článek rakouský časopis *Wirtschafts Woche*; tomuto tématu věnoval i reprodukovanou titulní stranu. Zase bohatý?, zní na ní otázka vedle portrétu vedoucího Kanceláře prezidenta republiky Karla Schwarzenberga. Autor článku H. Reichmann říká, že jeho zdrženlivý postoj je pochopitelný, protože »jako kancléř, poradce a přítel Václava Havla« je stále vystaven podezření, že se na Hradčanech stará o své vlastní záležitosti.

Takového podezření jsem dalek a s obsahem článku chci naše čtenáře seznámit jednoduše proto, že je zajímavý. Manželka K. Schwarzenberga podle rakouského týdeníku prohlásila o zámku Orlik: »Kdybychom to museli dostat, pak by na to šlo všechno, co vyděláme v Rakousku.« Pokud jde o případné

vrácení tohoto zámku, časopis odkazuje na slova K. Schwarzenberga samého: »Dnešní stav zákona to vůbec nepřipouští.« Prý by snad měl nárok jenom na menší majetky své »chudší« švarcenberské rodové linie (knížetem v hlavní linii se stal až adoptí). Nejvýše by šlo — podle posledního stavu věci — asi o 250 hektarů lesa a 150 hektarů zemědělské půdy. Z právního hlediska mají Švarcenberkové nejlepší vyhlídky, protože majetek v Československu jim patřil de iure ještě po druhé světové válce, a sám K. Schwarzenberg je mezi rakouskou šlechtou výjimkou: vedle švýcarského si podržel i československé občanství. Zbývá mu ovšem splnit i podmínku, aby sídlil trvale v Československu. Správce jihočeského švarcenberského renesančního zámku v Krumlově S. Pavel zná potenciálního nového pána už dlouho a časopis cituje jeho sdělení, že kníže Schwarzenberg pobýval na zámku v letech před revolucí velmi často.

Krumlovský zámek představuje ovšem jenom zlomek bývalého švarcenberského majetku na našem území. Jak uvádí H. Reichmann, roku 1908 zahrnovalo švarcenberské impérium na 246 tisících hektarů v Čechách dvaadvacet zámků, šestadevadesát lesních revírů, čtrnáct pil, sto padesát dvorů, třináct pivovarů, sedm mlékáren, devatenáct cihelen, šest kamenných lomů, sedm palíren, dva cukrovary, šestadvacet stromových školek a neznámý počet dolů. To, co teď představuje majetek Švarcenberků v Rakousku — dvaadvacet tisíc hektarů, z toho sedmnáct tisíc hektarů lesa, svého času nebylo ničím více než švarcenberskou honitbou, ale teď se tam místo vysazování zvěře těží dřevo.

Na rozdíl od K. Schwarzenberga, který o někdejší rodovém majetku snad vůbec

neuvažuje, mnozí příslušníci staré rakouské šlechty se starají o znovunabytí majetku zcela zjevně. Spolek Evropa 2000, v němž Švarcenberkové nejsou zastoupeni, sdružuje zatím pětadvacet potomků starých rodů (např. Colloredo-Mannsfeldů, Kinských, Lobkoviců, Černínů, Pálffyů, Valdštejnů a Belcrediů), kterým ještě před dvěma generacemi patřilo v Čechách, na Moravě a na Slovensku nejméně čtvrt miliónu hektarů lesů a polí. Přestože někteří členové hledí prosadit své nároky také jinde, na území bývalé NDR, v Maďarsku a Jugoslávii, kde jde o navrácení majetku ve Slovinsku a Chorvatsku, hlavní zájem se teď soustřeďuje na Československo. »Větší než jejich vídeňské paláce byly jejich paláce v Praze. A krásnější a větší než jejich zámky v Dolních

Rakousku nebo ve Štýrsku byla většina jejich zámků na Vltavě,« napsal časopis *Wirtschafts Woche* a citoval vídeňského právníka (hraběte) J. Eltza, který o spolku Evropa 2000 řekl: »Dali jsme si za cíl získat zpět statky našich předků v dnešní ČSFR, po válce vyvlastněné.« Časopis odhaduje, že v Čechách a na Moravě mělo dříve majetek na čtyři sta rakouských šlechtických rodů.

O knížeti Liechtensteinovi rakouský týdeník píše, že ze svého sídla ve Vaduzu vyjednává o majetku v Československu »na nejvyšší úrovni přímou a diskrétně s nejvyššími českými místy«, neuvádí však žádný pramen této informace, kterou jsem ani já nijak neověřoval. Tvrdí také, že se v záku- liší jedná o částečném odškodnění těch, kdo nespĺňují zákonem dané podmínky — a to jsou pravděpodobně všichni. (Je těžké si představit, že by jakékoli odškodnění vůbec mohlo nabýt platnosti, aniž se změní zákon.)

Zatímco u nás je podle restitučního zákona rozhodujícím datem pro odškodnění 25. únor 1948, což vyvolalo mezi rakouskou šlechtou hněv, a zatímco pro území bývalé NDR platí, že kdo byl vyvlastněn před rokem 1949, nemá žádný nárok na náhradu, v Maďarsku nebyl zatím schválen žádný příslušný zákon. Ani ve Slovinsku a Chorvatsku, které zápasí o samostatnost, tyto zákony ještě neexistují.

Vůbec není pravděpodobné, dodávám, že by se rakouská šlechta, usilující u nás o navrácení vyvlastněného majetku či o odškodnění, něčeho významného dočkala. Co mne znepokojuje, to je jiný údaj z rakouského časopisu. Podle slov správce krumlovského zámku S. Pavla, kterého cituje, by bylo ročně zapotřebí nejméně sto miliónů korun, aby se na krumlovském zámku daly zařídit nejnmutnější renovační práce — a dostává jenom deset miliónů ročně. Podle mého názoru je nutné vytvořit takové podmínky pro podnikání, aby také někdejší šlechtický majetek mohl prosperovat. Aby například náklady na záchranu a údržbu zámků mohly být hrazeny, zpočátku aspoň částečně, ze zisku, který bude přinášet jejich promyšlené využití.

Bezodkladné odstoupení Jána Černogurského o funkce premiéra SR požaduje rada Mimoparlamentního sněmu, jak vyplývá z jejího dnes uveřejněného stanoviska k prohlášení premiéra SR pro list *Liberation*. Rada sněmu je pro jednotnou Československou republiku se spolkovým zřízením.

Nadace H. Seidela — nástroj spolupráce

(tk): Za účinný nástroj rozvíjení přátelské a sousedské spolupráce označil předseda bavorské vlády Max Streibl ve svém včerejším projevu na recepci v pražském hotelu Forum nadaci H. Seidela, jež vychází z politické linie vládnoucí bavorské strany CSU a která nyní otevírá svou sídlovou kancelář v Praze. Recepce se zúčastnili místopředseda federální vlády Jozef Mikloško.

Bavorský premiér dále uvedl, že nové demokratické státy střední a východní Evropy budou moci vstoupit do Evropského společenství až po roce 1993, poté, co se vytvoří pevný svazek mezi zeměmi, které ES vytvořily. Dodal, že bude osobně usilovat o to, aby se pak státy střední a východní Evropy rychle začlenily do Evropského společenství. Nadace H. Seidela celou škálu svých rozmanitých služeb může Československu pomoci připravit se na tento vstup.

Předseda nadace H. Seidela, poslanec Evropského parlamentu dr. F. Pirkl řekl na předcházející tiskové konferenci, že

nadace umožní čs. politikům, odborníkům a občanům vzájemné kontakty s německými představiteli tak, aby na konferencích, seminářích a přátelských setkáních si mohli vyměnit zkušenosti z různých oblastí života. Nadace dále připraví vzdělávací program k určitým otázkám, jako jsou kupř. nově, svobodně komunální struktury, zkušenosti z tržního hospodářství aj. V současné době podporuje nadace H. Seidela 500 stipendistů na různých německých univerzitách, což bude v budoucnu rozšířeno i o čs. účastníky.

Předsedu bavorské vlády Maxe Streibla přijal včera také premiér M. Čalfa a na Pražském hradě kancléř K. Schwarzenberk.

TO BY BYL PRŮSER!!! BYLA TO
Z 60% HOLOTA!

Slavná tradice hřebčína

V roce 1979 oslavil náš nejstarší hřebčín Kladruby nad Labem 400 let svého trvání. Toto datum bylo zařazeno do kalendáře kulturních výročí UNESCO. Hřebčín byl založen císařem Rudolfem II. v roce 1579 a zakládající listina je uložena ve vídeňském archivu a její kopie v hippologickém muzeu ve Slatiňanech.

Ještě před oficiálním založením hřebčína byli v Kladrubech chováni koně. Rudolf II. (1552—1612), velký mlouvaník koní, vychovaný na španělském královském dvoře, nechal dovážet do Kladrub španělské a částečně i italské koně a ve dvoře kladrubské obory vznikly rozsáhlé stáje a prvým správcem se stal Rudolf Breitenbach. V dnešní podobě byl kladrubský hřebčín vybudován za vlády Karla VI. Původní renesanční zámek přestavil v roce 1713 F. M. Kaňka a zámecký kostel z roku 1668 dostal svoji pseudorenesanční podobu v roce 1869.

Stále větší a větší stáva Kladrub byla přerušena v červnu 1757 po vítězství rakouské armády pod velitelím maršála Dauna v bitvě u Kolína nad armádou pruského Bediacha II. Velikého. V bitvě zasáhli úspěšně jezdcí »čestí holobrádci« a rozhodli tak již prohranou bitvu. Po vítězství byla 18. června sloužena v kladrubském kostelíku sv. Václava slavnostní mše. Ve dvoře tábořil dragounský pluk a ještě před koncem mše zachvátil požár celý hřebčín, který zničil všechny stavby, zbyly z nich jen holí čín. Oheň pohltit cenné písemné materiály o hístórii hřebčína, našťásti zde nebyli chovní hřebci a klisny, neboť z válečných důvodů byli převedeni na Zitný ostrov do Enyeseadu. Chov koní byl v Kladrubech obnoven v roce

1771 a cílem chovu byli bílí a černí kočároví koně pro vídeňský dvůr. Zakladatelem je bělouš Generale, syn španělsko-italského hřebce Popoli a klisny Moascau. Jeho chov za uplynulých více než 200 let prošel velkým vývojem, ať v podstatě zůstal kladrubský bělouš nádherným barokním koněm, a to nejen kočárovým, ale všestranně užitečným.

Zakladatelem kladrubského vránka byl Sacramoso, narozený v roce 1779, tato linie však zanikla, ale druhá linie Sacramosů se udržela až do dnešních dnů. Chov kladrubského vránka byl po první světové válce zrušen a jen díky akademikovi Františku Bílkovi začalo se v roce 1938 s jeho regenerací. Ze zbytků několika vypůjčených nebo vykoupených klisen a z posledního hřebce Sacramoso XXI, nazývaného Solo, byl pomalu obnoven chov kladrubského vránka. Regenerace probíhala nejprve v Průhonících, po druhé světové válce ve Výzkumné regenerace skončena a starokladrubský vrantík existuje.

Později se začal v Kladrubech chovat i koně jiných plemen, polokrevníci i angličtí plnokrevníci, dnes čeští teplotkrevníci, a proto se původní bělouši a vrantíci nazývají starokladrubskými koňmi, aby se ztáraznila jejich jedinečnost. Hřebčín Kladruby, který byl vždy majetkem vládnoucí rakousko-uherské dynastie, přešel v roce 1918 do majetku čs. státu a je skutečným reprezentantem cho-

vu koní u nás. O kvalitě chovu svědčí desítky každoročně prodaných teplotkrevníků do zahraničí na mezinárodních dražbách, úspěchy na sportovních kolbištích v soutěžích spřežení, ve sportovních soutěžích skokových a military i úspěchů na dostihové dráze, hlavně v překážkových dostizích v Pardubicích. Právým reprezentantem je však starokladrubský bělouš a vrantík.

Kladrubský hřebčín leží v polabské rovině, tvoří jeden velký přírodní park se staterými stromy, přímočaře řešenou komunikační sítí, kolem které jsou překrásné zelené louky a pastviny se stády chovných mátek s hřibaty. Je to naše národní pýcha a průřez dlouhou hístórií chovu koní v Kladrubech uvidíme na Slavnostech kladrubského koně — setkání s barokní minulostí ve dnech 28. července a 4. srpna, kdy bude nejen jedinečný slavnostní program s jezci i dobových kostýmech, ale v doprovodných hodinách i zpřístupněny všechny stáje a prostory hřebčína. Tyto reprezentační dny se budou konat za spo-lučásti společnosti Formosa a rakouského hřebčína Gschwendhof, jehož majitel Miloš Weide-Zavadil má chov reografii celého pořadu. Již dnes má hřebčín Kladruby nabídky z mnoha míst Evropy na tento program při různých příležitostech mezinárodních jezdeckých závodů nebo výstav. Starokladrubský kůň překonal všechny nástrahy váleek, ekonomických potíží a je stále jedinečným pler-

menem.

průhledně jako tatranská plesa; domobrana není policie ani záchranná četa, ale ozbrojená složka pro boj s vnějším nepřitelem. Co vedlo slovenského premiéra k prohlášení, že za rok by domobrana mohla být účelná? Očekává živelnou katastrofu, nebo teroristickou agresi? Avšak neudávaný důvod, který se opravdu těžko vyslovuje, totiž spekulace s použitím domobranu k odtržení Slovenska, svědčí spíše o dobrodružném romantismu, než o chladné rozmyslnosti. Není snad možné se vážně domnívat, že by kterýkoliv federalista chtěl udržet společný stát ozbrojenou silou. Taková pošetilost by za takovou cenu opravdu nestála.

Soтва padly v Jugoslávii první výstřely, už ožili slovenští národnalisti v parlamentu a požadovali prostřednictvím OSN tvrdě odsoudit agresi federální armády SFRJ. Nic proti tomu — právo na sebeobránu nesmí být utopeno v krvi a zásah srbskými komunisty

do majetku čs. státu a je skutečným reprezentantem cho-

ŽIVELNÁ POHROMA:

Klízené armády k ničemu jmeněval. Horké balkánské hlavy vždy inklinovaly k následnému řešení sporů a není divu, že Slovinci zajižili oddíl domobranu a Chorvaté své policii a Národní gardě nakoupili tolik zbraní, na kolk jim stačila peněženká. To ovšem nic nemění na tom, že každé použití smrtících zbraní k dosažení politických cílů je zvrhlostí, neslučitelnou s vyspělou civilizací.

Proto jsou naprosto neuvěřitelné úvahy některých slovenských politiků o založení domobranu na Slovensku. Ačkoli o tom slovenská vláda nejdříve a jednat prý nehodlá, myšlienka domobranu vtrhla do politické arény jako posedlý býk. Udávané důvody, jako posílení policie, či nasazení proti živelným pohromám, jsou

SLOVENSKÁ DOMOBRAHA

Budme však ke kapriciózni slovenské politice shovřaví. Patří-li k udatnému vzhledu našeho milého mladšího bratra všechna nacionalistická gesta, obhlédnuta v krajínách méně kulturních, diskutujme o nich s pinou zodpovědnosti. V tom je jediná naděje zdravého rozumu.

FERDINAND PEROUTKA

lik peněz, že může skupovat peníze za milióny?

ODS a HZDS

(čik): Z průzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění, jaké by bylo složení Federálního shromáždění ve volbách třeba v příštím týdnu, vyplývá následující fak-

tu. V českých zemích si vedoucí pozici udržuje ODS (18 %), následuje KSČM s téměř desíti procenty, a po mírném poklesu popularity v červnu ČSL (9 %). Narůstá počet příznivců Republikánské strany Československa (7 %), naopak klesá podíl občanů stojících za HSD-SMS (4 %). Kolem pěti procent voličů by dalo hlas ČSSD, OH

SUVERENNÍ MAJITELE

Tak nám zprivatizovali samoochsluhu. Koupil si ji dosavadní vedoucí. Samozřejmě jsme nepočítali s tím, že regály budou hned plné zboží, ale myslili jsme si, že sem budeme chodit raději nakupovat. Moc jsme se zklamali: zůstal zde týž nevraživý personál, který už při hodiny před koncem prodejní doby nás honí s hadrem a smetákem po krámu. Tvrdí sýr nám stejně jako dřív odmítá nakupovat, a spolu s finančním ziskem vlastní získává i nepodstatný společenský vliv. Tu něco schová, tu něco sežene, pro někoho zase nebudem mít nic. Lidé si ho budou předcházet, a tak by se taková prodejna mohla stát do celou dobrou odrazovým můstkem i pro novou politickou kartěru... a kdo že má to vratné částky. Majitel má jistotu, že k ně-

a Straně zelených, mezi nerozhodnými občany je však velká skupina (10 %), která je OH blízka. Na Slovensku jasně vede HZDS (39 %), za ním je KDH (17 %) a Slovenská národní strana (13 %). K VPN se hlásí pouze čtyři procenta voličů.

FUJ, TO NEVYPADA DOBRĚ!

BATO, BYL JSI
OTOHO?

Pomoc i tlak na efektivnost

Vláda ČSFR jednala o zemědělství i o majetku KSČ

(kž): Soubor opatření, která souvisejí se současným stavem našeho zemědělství a jeho odbytovou krizí, projednala včera na svém posledním zasedání před vládními příhradními vládami ČSFR. Bližší informace k tomuto bodu poskytl novinářům ministr hospodářství V. Dlouhý.

Rekl mj., že přijetí opatření bude znamenat zásadní změnu celého současného způsobu regulace trhu zemědělskými produkty a potravinami. Jde o ústup dotování vnitřního trhu potravin, které nepřineslo očekávané zvýšení poptávky spotřebitelů. Přebytky potravinářského obilí stejně jako másla a sušeného plnotučného mléka nakoupí Správa federálních hmotných rezerv. Na ostatní mléčné výrobky a přebytky jatečného skotu poskytnou vývozní subvenci. Zpráva o důchodové situaci v zemědělství v r. 1991 signalizuje ztrátu asi 9,2 miliardy korun. Dotace budou využity k útlumu přebytkových komodit, omezení zemědělské výroby a uvedení části zemědělské půdy do klidu i k podpoře rozvoje mimotržních funkcí zemědělství. Na jedné straně tu jde o pomoc zemědělcům, na straně druhé by tato opatření měla zvýšit tlak na efektivnost zemědělské výroby. Federální vláda doporučuje vládám národním při-

jmout opatření na další demonopolizaci zpracovatelské části agrárně-potravinářského komplexu.

Náměstek ministra financí J. Jurečka informoval novináře o materiálu, který se týkal přebírání majetku KSČ státem. Rekl mj., že KSČ pokládala stát za své vlastníctví a bezostyšně nakládala s majetkem všeho lidu jako se svým vlastním. Jen ve 27 ze 113 okresů ČSFR byl převzat bez problémů. Šlo o dva typy majetků. U podniků a hospodářských zařízení byl zatím převzat majetek v hodnotě 465 miliard korun v České republice a ve výši 739 miliard v Slovensku. Dále šlo o majetek územních orgánů a organizačních složek. V ČR šlo zatím o majetek v hodnotě 202 mil. korun, na Slovensku ve výši 300 mil. Dále vláda projednala materiál, který se týkal zaměstnanosti mládeže. Jeho důležitost podtrhuje fakt, že letos opustí školy 230 tisíc mladých lidí.

POMOC SEVEROČESKÝM DĚTEM

(čtk): Paní Ramoně Kónigové z Frankenhauseu v SRN odeslal včera dr. Ivan Beneš nabídku hygienické stanice v Teplicích adresy dvou sedmiletých dětí z Teplic. Odpověděl tak na dopis paní Kónigové, který napsala po zhlédnutí dokumentárního snímku německé televize o severočech. V dopise Ivanu Benešovi, který mu byl předán, uvedla: "Po zhlédnutí pořadu Sírfa, popel, měsíční krajina u vás tolik nemocných dětí. Máme také dvě ratolesti a chtěli bychom dětem z vaší oblasti pomoci. Mohli bychom letos v létě zavít k sobě na tři týdny některé dítě postižené chorobami ze životního prostředí. Di-

Podle slova Ivana Beneše byl ohlas na zmíněný pořad v Německu a ve Švýcarsku značný. Rada telefonátů i dopisů končí otázkou, jak by mohli jednotlivci a organizace pomoci. "Žádný ohlas jsme nenechali bez odpovědi," shrnul dr. Ivan Beneš z teplické okresní hygienické stanice.

KONVERZE STOJÍ 26,3 MILIARDY

(čtk): Letos se předpokládá výroba zbraní v Československu v hodnotě asi pěti miliard korun, což znamená, že ČSFR už nemá rozhodující postavení ve výrobě vojenské techniky ve světě. Uvedl to Ján Jursa, poradce náměstka ministra zahraničních věcí ČSFR M. Palouše, na tiskové besedě v Bratislavě.

Československo v letech 1985 až 1989 bylo na rozhraní první a druhé desítky největších světových výrobců zbraní. Jde však o průměr za období, kdy zbrojařská výroba u nás kulminovala a v roce 1987 dosáhla hodnoty 29 miliard korun. Konverze v žádném případě neznamená likvidaci zbrojařského průmyslu v ČSFR, ale jeho útlum se zřetelem na zabezpečení obrany schopnosti země a ekonomicky efektivního vývozu vojenské techniky do zahraničí. Přítom J. Jursa připustil, že v zahraničí je o čs. zbrojní výrobky zájem. Vyvrátil však informaci, že Irán má zájem koupit tanky T 72 vyráběné v ČSFR. PZO Osnipol, který podepsal s iránskou stranou kontrakt na dodávku 1500 kusů starších typů tanků

T 54 a T 55, nedostal licenci na jejich vývoz. Irán má zájem o jiné výrobky čs. vojenské techniky, které však J. Jursa nespecifikoval.

Konverze zbrojařské výroby v ČSFR se v současné době týká 86 podniků, z toho 36 na Slovensku. Na ministerstvu hospodářství ČSFR bylo dosud předloženo 296 projektů náhradní výroby, z toho 116 ze slovenských podniků. Předpokládané náklady na konverzi představují 28,3 miliardy korun.

OBĚD ZA DVĚ KILA

A tak jsem si zase jednou zašla na oběd. Bylo to na Florenci, restaurace Centrum. Nijak zvláštní, ale člověk se tam najít. Přisedla jsem si ke stolu, kde již čtyři místa obsadila německá rodinka. Jedli, povídali, colu pili, až došlo na placení. (Servírka na mě mezitím zapomněla, jídlo nenesla, a tak jsem po očku sledovala své sousedy.) Přišel pan vrchní a napočítal - rovných dvě stě korun čtyřicet haléřů. Mně málem vypadly oči; Němci zaplatili a odešli. Kradmo jsem se podívala na účtenku: osmkrát coca cola po šesti a čtyři jídla za 32,10 Kčs. Sumasumárum, dohromady sto sedmdesát šest korun čtyřicet haléřů. Vždyť je natáhli skoro o tři pětky!, zahučelo mi v hlavě. Zanedlouho jsem slyšela od vedlejšího stolu, jak to rozebírá se známými: »Víte, kolik si vy dělají tam u nich? Tady je to pro ně za babku!« Ano, svým způsobem i on má trochu pravdu. Ale že by musel naši ekonomiku zachraňovat zrovna okrádáním? Být soukromník, asi by brzy přišel na hubu.

PAN VRCHNÍ SI MĚ STĚJNE UTAHL OPALER, JEN 30 KČS?

Ústavní soud od ledna

(ent): Brno se opravdu stává centrem federální justice. Při včerejší tiskové besedě na brněnské radnici uvedl L. Nedomanský, pověřený vedením kanceláře Ústavního soudu, že tato instituce zahájí činnost od 1. 1. 1992. Původní návrh na uvolnění 150 milionů Kčs pro první etapu budování soudu byl zredukován na 50 milionů Kčs do konce letošního roku. Do konce září pak požaduje federální ministerstvo financí ekonomickou rozvahu, na co budou tyto finance použity. Nejvyšší soud začne v Brně fungovat (podle zákona o soudech a soudcích) od 1. 1. 1993. I když s jeho umístěním a činností v Brně budou spojeny jisté komplikace, město vytvoří maximálně příznivé podmínky. Současná budova Nejvyššího soudu v Praze přitom jistě při nedostatku justičních budov v našem hlavním městě nezůstane nevyužita.

BYL TAM UŽ ZA 1. REPUBLIKY...

(čtk): O snížení vstupného na Všeobecnou výstavu v Praze s platností od 27. července rozhodl výstavní výbor Společnosti. Základní vstupné bylo ze 70 korun sníženo na 40 korun, studenti, děti, vojáci, důchodci a zdravotně postižení včetně doprovodu zaplatí 20 korun a rodiny s dětmi 120 korun. Děti do šesti let a zdravotně postižení na vozíku s doprovodem mají vstup zdarma.

VSTANE Z TROSEK

(vha): Termín vskutku šibeniční bude mít stavební firma, která se pustí do obnovy kostela sv. Anny a sv. Jakuba Většího ve Staré Vodě ve vojenském prostoru Libava. V pondělí 29. 7. proběhne konkursní řízení a již ve čtvrtek 1. srpna by se měla přímo na místě pustit do díla. Tak ať sepsal zní jedna z rozhodujících podmínek konkursu, do kterého zatím přišlo pět přihlášek. Kostel ve Staré Vodě byl v 17. století postaven podle plánu slavného Pietra Giovannního Tencallioho. Ve 20. století z něho udělali vandalové ruiny, v posledních letech se na něm zejména nechvalně podepsaly sovětské posádky. Byl je pohled na divější vyhledávané poutní místo víc než žalostný, veřejnost uvítala, že bylo od 1. července zpřístupněno.

Zlaté české ručičky?

VIDĚN: Se zahraniční vkladní knížkou, kterou dostal v ČSFR od své šestadvacetileté známé jako zálohu za půjčené peníze, se dostal čs. občan M. K. do jedné banky v rakouském Hainburgu na Dunaji. Na vkladní knížce, založené teprve v únoru letošního roku, byl vklad 100 šilinků, objevila se tam však ještě další, strojem napsaná řádka, a to na 1 100 000 franků. Majitel »milionového vkladu« chtěl vybrat úroky, které podle jeho přepočtu představovaly 141 000 šilinků. Použil přitom správné heslo, ale na nesprávném místě, takže bankovní zaměstnanec na léčku nenaletěl. Zatímco »zákazník« čekal na vyřízení svých peněžních transakcí, dostavila se policie a vzala ho »pod ochranu«.

BUDE STÁT VRACET, CO MU NEPATŘÍ?

Vyloženou kuriozitou nynější moci zákonodárné je zákon o mimosoudních rehabilitacích. O jeho přijetí se dost mluvílo. Rada úvah se točila kolem toho, co by se vlastně stalo, kdyby došlo k mimosoudním rehabilitacím. Úvahy se vyznačovaly lacinou demagogií, spekulující se sobeckými zájmy jednotlivce. Mluvílo se hlavně o tom, co by se stalo s majetkem, který byl kdysi rozkraden. Tehdy »dialektická« justice mluvíla o konfiskaci. Dnes by se musel tento majetek vrátit nebo zaplatit.

Místopředseda vlády JUDr. Pavel Rychet ský v této souvislosti před časem prohlásil, že vrácení majetku zcizeného komunistickou justicí by stálo republiku stovky miliard korun. Jak by však mohlo vrácení nakradeného majetku stát republiku stovky miliard korun? Vždyť tento majetek státu nikdy nepatřil. Byl zcizený a nyní by šlo jen o jeho navrácení skutečným majitelům. Háček je ovšem v tom, že komunistickou justicí rozkradený majetek byl »prodán«, byl za směšnou cenu a opět komunistům... Částka, kterou nový majitel, příslušník KSČ, za zcizený majetek zaplatil, byla však jeho užíváním dávno (a mnoho-

násobně) amortizována. Nový majitel, když zcizený majetek kupoval, byl si vědom toho, že kupuje majetek zkonfiskovaný na základě ideologie bezřídící společnosti. Byl si tedy (nebo si měl být) vědom toho, že kupuje něco, co bylo ukradeno, a že může přijít doba, kdy bude muset tento majetek vrátit.

Prohlášení místopředsedy federální vlády dr. Rychetského odkrývá také hrůzostrašnou pravdu o tom, že komunistickou justicí zcizený majetek představuje hodnotu sta miliard korun.

Zákon o mimosoudních rehabilitacích, přijatý 21. února 1991, se však nevztahuje na občany, kteří žijí mimo území republiky. Těm se majetek vracet nebude, jak prohlásil ministr hospodářství ČSFR Vladimír Dlouhý. Zákon se tedy nevztahuje na politické vězně, kteří po propuštění z koncentračních táborů a kriminálů odešli do ciziny. Zákon o mimosoudních rehabilitacích, přijatý 21. února 1991, je tedy pro bývalé politické vězně do nebe volající skandál. Tito lidé jsou zákonem o mimosoudních rehabilitacích trestáni znovu. Tento zákon paradoxně jen potvrdil rozhodnutí soudců

komunistické justice. Navíc je v plném rozporu se zákonem o soudní rehabilitaci číslo 119/90 Sb., kterým byly rehabilitovány všechny osoby bydlící kdekoli na světě, zdůrazňujeme — bydlící kdekoli na světě. Podle tohoto zákona byly všechny odsuzující rozsudky zrušeny k datu jejich vydání a tím bylo právně rozhodnuto, že NIKDY NEEKISTOVALY. A zde jsme u jádra věci: jestliže neexistovaly trestněprávní rozsudky, nemohou existovat rozsudky o propadnutí majetku a dále — podle tohoto zákona rehabilitované osoby nepfestaly být právně nikdy vlastníky zkonfiskovaného majetku.

Zákon o mimosoudních rehabilitacích, který byl přijat 21. února 1991, má však ještě jeden aspekt, a to mezinárodní, který úzce souvisí s naší »cestou do Evropy«. Mnozí si asi myslí, že na začátku této cesty na nás čekají se slavobránou, fanfárami a otevřenou náručí. Může nás potěšit, že ten svět, do něhož chceme vstoupit, chová pro nás sympatie a ochotu pomoci. Ovšem tento svět nás také sleduje, uvažuje o nás, kalkuluje naše možnosti a rozebírá náš dosavadní postup. A zde je nutno konstatovat, že zákon o mimosoudních rehabilitacích, at již bude změněn, novelizován, zrušen, zavvržen či jinak zprovozen z našeho »amatérově revolučního světa, je pro ně výstrahou a výzvou k vážné opatrnosti. Ve stejný den, kdy Federální shromáždění za vedení svého předsedy a bývalého generálního tajemníka KSČ Alexandra Dubčeka odhlasovalo zákon o mimosoudních rehabilitacích, šéf čs. diplomacie Jiří Dienstbier se zúčastnil slavnostního aktu přijetí Československa jako 25. člena Evropské rady v Madridu. Tímto aktem se Československo stalo členem rady demokratických a právních států Evropy. Byl to velký den pro Československo. Než však ke slavnostnímu aktu přijetí došlo, vláda České a Slovenské federativní republiky musela přistoupit na řadu mezinárodních konvencí o lidských právech.

Patří již k zvláštnostem naší doby a našeho státu, že právě v tento den — 21. února 1991 — byl Federálním shromážděním přijat zákon o mimosoudních rehabilitacích, který jednoduše všechny mezinárodní konvence o lidských právech, na které během let či krátce před tímto datem Československo přistoupilo — totálně ignoroval.

Zákonem o mimosoudních rehabilitacích se bývalí političtí vězňové žijící za hranicemi — a s nimi všichni exulanti — dostávají opět tam, kde je komunistický režim vždycky chtěl mít. Tentokrát se to děje s plným zákonodárným vědomím Federálního shromáždění a vedoucích představitelů politického života. Političtí vězni, kteří se jako jedni z prvních otevřeně postavili proti režimu totality, jsou dnes tímto zákonem trestáni znovu. Exulanti, kteří po celém světě vedli zápas za svobodu Československa, se nyní musí smířit s tím, že zákon vydaný Federálním shromážděním 15 měsíců po sametové revoluci potvrdil komunistickou konfiskaci jejich majetku... V žádném právním státě a podle mezinárodního práva nemůže být nikdo trestán konfiskací majetku za to, že žije na území jiného státu, jehož se stal občanem. Jsme opravdu na cestě do Evropy?

ANOMÁLIE

Když jsem mašuroval ke hranici s Rakouskem, liboval jsem si, jak krásný vzhled je na ten Boží svět, když mi v cestě již nebrání drátěné zátarasy a hlídky s neřádnými psy. Dvojice pohraničářů mě jen přátelsky upozornila, že překročím-li na rakouské území mimo přechod, chytili mne tamní strážci hranic, zaplatím rovných pět tisícovek šilinků. A přejde-li příliš zvědavý Rakušan k nám? Narazí-li na pohraničáře, mohou na něm požadovat pokutu do 500 korun. Obvykle tak přísní ale nebývají, spokojí se se stokorunou, má-li cizinec vůbec u sebe naši měnu. Trochu nepoměr, že? Nezbývá než doufat, že zastaralé předpisy budou i zde urychleně inovovány. Uvedený poměr korun a šilinků za stejný přestupek je totiž víc než do očí bijící anomálie.

Občanské hauní je ochotno respektovat A. Dubčeka ve funkci předsedy FS jen za podmínky jeho nadstranickosti. Podle L. Kinšta by si měl A. Dubček uvědomit, že odchod z VPN není totéž jako odchod z KSČ. Tiskové besedy OH se zúčastnil i český ministr vnitra T. Sokol. Pozornost věnovanou zlínskému vyšetřovateli A. Žákoví přičítá právě zmiňované »okurkové sezóně«. Pravidlost neautorizovaných výpovědí A. Žáka ověřil jen vyšetřování, zdůraznil T. Sokol, a potvrdil některá žetření v hospodářských organizacích v souvislosti se Slušovicemi. Víc však prokurátor sdělit nedovolil. A proč se případem zabývá i federální ministerstvo vnitra? Je málo policistů, proto T. Sokol požádal o výpomoc, řekl.

Československo na radě

PARIZ: Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), která sídlí v Paříži, a která sdružuje 24 hospodářsky nejvyspělejších zemí světa, vydala ve středu zprávu hodnotící maďarský přechod k tržní ekonomice. Podobný dokument vypracuje koncem letošního roku také pro Československo a v příštím roce pro Polsko. Náměstek generálního ředitele OECD Salvatore Zecchini označil hodnocení Maďarska za velmi pozitivní.

DUBČEK, MŮŽEŠ LIT MADZAJ →
DO FRASA...

Cena za půdní nástavby

(čtk): Ve světové soutěži, vyhlašované každým rokem britskou Nadací pro sociální bytovou výstavbu (Building and Social Housing Fundation), získalo 2. stavební družstvo občanů Prahy 4 za rok 1990 první cenu. Mezi stovkami odeslaných prací zůstalo dvěma projekty »Půdní nástavby v ČSFR«. V odůvodněném poroty, jež odměnila tváře částkou 10 000 liber, se mj. píše: Projektanti SBD úspěšně vyřešili možnost získání dalších bytových jednotek bez zaboru pozemků, jejich projekty mají humánní charakter a mohou prospět lidem vyspělých i rozvojových zemí. Stavby vznikají za únosných podmínek, řešení jsou vynalézavá a značně variabilní.

OBLIGACE ZA DOLARY

(čtk): Akciová společnost TOS Kufmim se stala prvním podnikem v zemích východní Evropy, která bude své cenné papíry nabízet na světových burzách. Prodej obligací této společnosti převezme americká společnost Atlantic Holdings, Inc., jejíž makléři obchodují na všech významných světových burzách. Celková nominální hodnota emise je 50 milionů amerických dolarů při úroku 12 procent. Obligace v hodnotách jeden, pět a deset tisíc amerických dolarů se budou od 1. srpna prodávat nejen na světových trzích, ale také v Kufmim a Praze.

Mezi židlemi

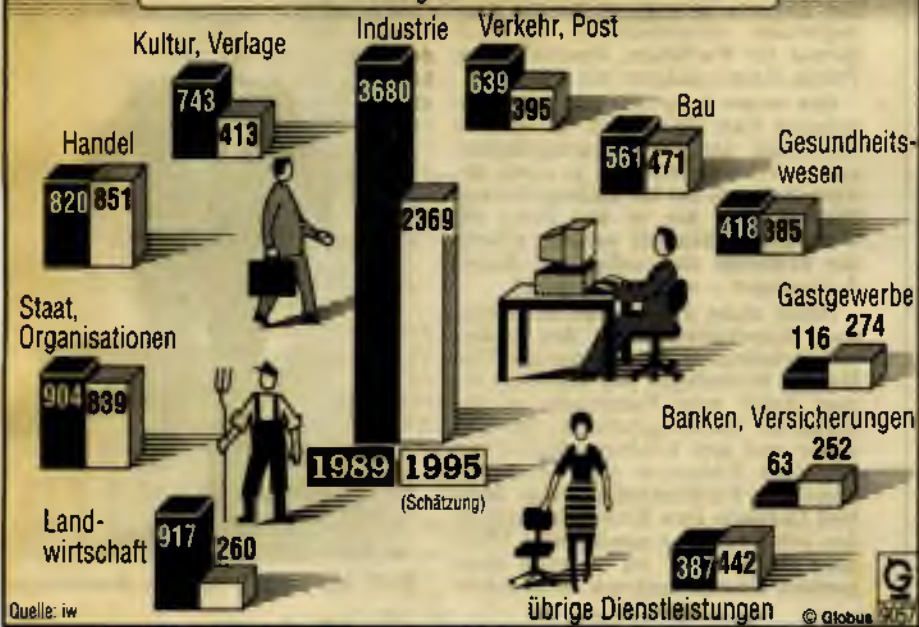
BERLÍN: »Na jaře roku 1968 byl nositelem nadějí všech Čechů a Slováků, nyní sedí mezi židlemi,« napsal včera německý list DER TAGESSPIEGEL o A. Dubčekovi v reakci na jeho vystoupení v Věžejnosti proti násilí. Deník si všimá množících se požadavků na Dubčekovo odstoupení z funkce předsedy Federálního shromáždění ČSFR a zdůrazňuje, že A. Dubček se nikdy výslovně nezřekl cíle vybudovat »socialismus s lidskou tváří« formulovaný v době pražského jara 1968.

JITROCEL SE ŘEKNE SLOVENSKY »SKOROČEL«...

Marktwirtschaft:
Sowjets gespalten
Washington — Nur die Hälfte (54 Prozent) der sowjetischen Bürger sind für den Übergang von der Plan- zur Marktwirtschaft, ergab eine Umfrage. Es gebe wenig Hinweise, daß die Bevölkerung zu einer raschen Umstellung bereit sei.

Neue Bundesländer: Die Zukunft der Arbeitsplätze

Entwicklung bis 1995 in 1000

Über den Tod hinaus

PRAG, 30. Juli (dpa). Die tschechoslowakische Staatssicherheit hat auch tote Regime-Gegner nicht in Frieden ruhen lassen: Ein „Geheimbefehl des Ministers für Nationale Sicherheit“ aus dem Jahre 1952 enthält Richtlinien zur Beseitigung der Leichen von „Agenten oder Terroristen“, die im Kampf der „Sicherheitsbehörden mit der Reaktion“ ums Leben gekommen waren.

Da das Begräbnis dieser Personen zu „Manifestationen der Reaktion“ ausarte, sollten die Leichen ohne Beteiligung der Öffentlichkeit eingäschert werden. Auch die Überführung der Leiche in ein Krematorium müsse geheimgehalten werden, heißt es. Die Urne solle auf Gefängnisfriedhöfen eingelagert werden. Die Benachrichtigung von Verwandten habe zu unterbleiben. Falls es nicht möglich sein solle, die Leiche in einem Krematorium zu verbrennen, solle das Begräbnis in einer anderen Gemeinde als im letzten Wohnort des Toten stattfinden. Das Begräbnis müsse geheimgehalten werden. Auch das Grab dürfe nicht gekennzeichnet werden und solle sofort nach der Bestattung dem Erdboden gleichgemacht werden, heißt es in dem Geheimbefehl.

Mark im Keller, Minister in den Ferien

KRONE IM HIMMEL...

4,5 Prozent Inflation im Juli – das gab es seit 1982 nicht mehr. Spritsteuer und steigende Staatsverschuldung treiben die Zinsen und damit die Preise in die Höhe. Seit vielen Jahren war die Mark im Ausland nicht so wenig wert. Aber Wirtschaftsminister Möllemann (FDP) und Finanzminister Waigel (CSU) machen Urlaub. Der eine in Portugal, der andere in Niederbayern.

Weil Ende Juni in der Ex-DDR viele Beschäftigungsfristen ausliefen, werden die Juli-Arbeitslosenzahlen die bisher höchsten sein. Arbeitsminister Blüm (CDU) nimmt das im fernen Lapland zur Kenntnis.

Dann die Sache mit den nicht anerkannten Berufsjahren im öffentlichen Dienst (Ost). In den Krankenhäusern waren die Folgen zuerst sichtbar: Abwanderung Richtung Westen. Krisensitzungen in Bonn und Berlin. Gesundheitsministerin Hasselfeldt (CSU) brach zwar ihren Urlaub ab, aber die Tarifparteien ver-

traten sich auf 11. September – bis die Ferien vorbei sind. Zwei Millionen Wohnungen fehlen, in Leipzig sind 36 000 baufällig. In Berlin werden 160 000 gesucht. Und die Mieten steigen ins Uferlose. „Privates Kapital muß mobilisiert und gefördert werden“, sagte Ministerin Adam-

Der neue SPD-Chef Engholm macht diesen Sommer keinen Urlaub, bereist statt dessen die neuen Bundesländer. Und hat die Medien für sich allein.

Schwaetzer (FDP) – und dampfte mit Bräutigam Udo Philipp ab an die Côte d'Azur.

Abtreibungsparagraph 218: Im September soll er in den Bundestag. Entwürfe von SPD und FDP liegen vor, doch nicht von der CDU. Familienministerin Rönsch (CDU) reiste lieber nach Kärnten.

Straßen-Chaos muß noch warten

Im Osten reiht sich auf vielen Straßen Schlagloch an Schlagloch, im Westen sind die Autobahnen hoffnungslos verstopft. Der zuständige Verkehrsminister Krause testet unterdessen mit dem Campingbus das Straßennetz in Ungarn.

Die Opposition besetzt die Lücke:

Aufgespießt

„Wissen Sie, ich habe sie gern“, sagte Frau Bush über die Sowjetbürger. „Und Sie haben sie auch gern“, fügte sie mit einem Fingerzeig auf Frau Gorbatschow hinzu. Bei 22 Grad im Schatten gingen die beiden Damen mehrmals quer über den Platz, mit Hilfe von Dolmetschern in lebhaften Gesprächen vertieft. Immer wieder vom Plan abweichend, führte Frau Gorbatschow ihren Gast von einer Gruppe Kinder zu anderen... Die beiden First Ladies waren auch immer wieder bereit, sich den Fotografen zu stellen. Frau Bush, in tomatenrotem Kostüm mit blau-weiß-gestreifter Bluse im Matrosenlook, griff dabei Frau Gorbatschow um die Taille und ermutigte sie, zusammen mit ihr in die Kameras zu winken.“

Die Nachrichtenagentur AP über das Damenprogramm am Rande des Gipfels.

GAZDINY UBREBTANE...

Sowjets: 1 050 Mark für Reisepaß

Moskau – Sowjetbürger müssen ab sofort 1050 Mark für einen Reisepaß bezahlen – fünfmal soviel wie bisher, das Dreifache eines durchschnittlichen Monatslohns. Auch Ausländer müssen für Visa tiefer in die Tasche greifen: 105 Mark – dreimal soviel wie bisher.

Häuptling Seattles weise Worte:

„Der Anblick Eurer Städte schmerzt die Augen des roten Mannes.“

Es gibt keine Stille in den Städten der Weißen.

Keinen Ort, um das Entfallen der Blätter im Frühling zu hören oder das Summen der Insekten – GUT SKALP!

Massenflucht nach Schweden

Stockholm – Mehr als 200 Sinti und Roma aus Mlawra (Polen) sind am Wochenende nach Schweden geflohen und haben um politisches Asyl gebeten. In ihrem Dorf habe es zahlreiche Übergriffe gegen Sinti und Roma gegeben.

Miliónový návštěvník

(čtk): Miliónový návštěvník na Všeobecné výstavě v Praze Viktor Mikula z Litvínova převzal v neděli vůz Skoda Favorit 135 L. Čtrnáctiletý Viktor výstavu navštívil v doprovodu svého zateckého dědečka a mladšího bratra Milana.

Ježek do Edenu?

Jednání Slavia – B. Korbel v plném proudu

„Velkou hromadou jsem na Spartě vlastně skončil.“ řekl nám trenér VÁCLAV JEŽEK, který po 26 letech (s přestávkami při působení v zahraničí nebo u národního mužstva) opouští Letnou. „Přestoupí“ do Edenu? JEŽEK: „Není to vyloučeno. Záleželo na jednání Slavia s československým podnikatelem Borisem Korbelem, který přiletěl 10. srpna znovu do Prahy. Slavia je první v pořadí klubů, které by měly o spolupráci s panem Korbelem zájem. A záleželo také na Slavii. Pokud by chtěla, mohl bych v Edenu působit třeba jako manažer.“

Prodej zbraní za babku

BONN: Armáda bývalé NDR údajně prodávala těsně před sjednocením Německa – tedy s vědomím tehdejší již svobodně zvolené vlády – zbraně, munici, pozemky a budovy za značně podhodnocené ceny. O víkendu o tom informovaly listy WELT AM SONNTAG a BILD AM SONNTAG. Německé ministerstvo obrany potvrdilo, že vyšetřuje několik desítek podezřelých případů takových prodejů. Odmítlo však poskytnout k celé záležitosti jakékoli podrobnosti.

A NAŠI HLČI A HLČI A HLČI...

VĚZEŇSKÉ VZPOMÍNKY A DNEŠNÍ PARDUBICKÁ REALITA

Dagmaru znám už více než dvacet let. Z jejích řídkých, tu a tam utroušených poznámek jsem pochopila, že je jednou z obětí rudého teroru padesátých let, který jí připravil o deset let svobody. Nikdy nechtěla (se zarpnutími sobě vlastní) o tomto období života hovořit, což jsem přes veškerou svoji ženskou zvědavost respektovala — teprve polistopadové události jí přiměly k větší sdílnosti

je okolí věznice zastavěno — s přírodou a romantikou má pramálo společného. Změny, patrné z vnějšího pohledu, korespondují s těmi změnami v samotném NVÖ.

ZA SPÍNO SE UŽ NESTYDÍ

Tášiela jsem se, že budu přímým svědkem konfrontace poměrů v tomto zařízení doby minulé a současnosti. Při vzpomínkách a vyprávění obou mých společníků nad šálkem kávy jsem musela rychle poopravit svůj zkreslený názor, který jsem, stejně jako asi většina občanů s čistým trestním rejstříkem, o věznicích měla — žádné koule na nohou, žádný chléb a voda v esusu, žádná těžká práce. Dagmara tu spolu s dalšími desítkami odsouzenými v padesátých letech

plácích a tričkách. Tohle že je vězení a to že jsou odsouzení? Záhy přišla odpověď. Major Bena odemkl jedny z řady dveří a před námi se objevil veselé působící pokojík. Ano, pokojík, protože místnost, kterou jsme spatřili, neměla s laickou představou o cele nic společného. Přece jen něco — mříže na oknách, decentní zakryté bílou záclonou, dávaly tušit, kde jsme. Stěny vyzdobené plakáty, fotkami, proučmi se květinami. Vedle dvou postelí uprosřed místnosti noční stolky s časopisy, kazetovým přehrávačem. Kus opodál stůlek s kosmetikou, zrcadlo, u dveří stůl pokrytý ubrusem, na něm cigarety, popelník a jakási dobroty. Když jsem se vzpomínala z prvního šoku, napadlo mne, co by asi takovému

MÍSTO KOBEK INTERNÁT

kopala kanalizaci; dodnes si pamatuje, kde je které potrubí položené a jak hluboko. Dnes se tady za nejtěžší práci považuje práce v prádelně. Major Bena nám ji ukázal — čistě prostředí — moderní zařízení: automatické pračky, elektrické mandly, přepravky na prádlo. O dříně tedy nemůže být ani řeči.

pokojíku řekli studenti, těsnící se mnohdy na kolejkách po čtyřech pěti...

CHTĚLY BY VŮBEC AMNESTIÍ?

Dagmara si po deseti letech těžké práce odnášela při propuštění 150 korun a volnou lidenku. Kolik dostanou asi dnes, ptám se Z. Beny: »Nemust to být o mnoho víc, někdy také třeba vůbec nic. Záleží na tom, kolik si vydělají. Ze mzdy si hradí náklady výkonu trestu [70 %], náklady výkonu vazby, náklady související s trestnou činností, eventuálně výživné na děti — co zbude, jde na kapsenš a na úložně.«

Na úvahy o studentech ale moc času nebylo, protože se mezi dveřmi objevily obyvatelky této »cely« — Marie Olahová a drobná dvacetiletá Marcela Nováková. Ta si tady odpykává trest ve výši dvou a půl roku za vykrádání pražských bytů. Obě ženy upravené, nalíčené, vypadaly překvapivě dobře. »Co byste tady chtěly změnit, můžete si i postěžovat,« vyzvala jsem je. Žádná očekávaná odezva — co by měnily, když jsou se vším spokojeny, není na co si stěžovat — pokojík si mohou zařídit, jak chtějí, do toho jim nikdo nemluví. Kromě vlastního rádia a »kazetáku« mají v klubovně k dispozici televizi, video. V areálu věznice leí i kino, tam ale nechodí, protože se spokojí s videem — vychovatelé jim vyhoví, pouštějí jim kazety, které si samy vyberou. »Je nás tu na podlaží osmnáct, všechny se máme rády, pomáháme jedna druhé, jsme jako jedna rodina,« říká M. Olahová a my nemáme důvod jí nevěřit. Jako by omezení vlastní svobody nijak nepocíťovaly. Denně dostávají čerstvé noviny, takže ani kontakt s okolním světem jim neschází. Dagmara: »Já jsem se dostala k novinám za celou dobu jen jednou, a to k sedm let starým. Byly jimi vyláskané hrnce, které přivezli do kuchyně.«

Za přestupky v chování byly vězenkyně za Dagmarou čtyři puštěny na izolaci do tzv. korekci (sklepních kobek). Postupem času se škála trestů podstatně rozšířila — od dítky přes snížení kapsenšého, omezení zájmové činnosti až po umístění do oddělení kázeňských trestů (dříve korekce) nebo do zvláštního oddělení, kde se pracovalo izolovaně. Od července loňského roku bylo zvláštní oddělení zrušeno — udělit lze jen mimopracovní samovazbu, a to nejvýše na 10 dnů (proti dřívějším třiceti).

Ano, hodně se změnilo. O tom kromě jiného svědčí i pravidelné návštěvy duchovních. Marcela Nováková tady byla pokřtěna. Byl to vůbec první křest, ke kterému v pardubické věznici došlo. »Farář si s námi povídají, pak se společně pomodlíme. Máme tady jednu cimru, která je vybavená harmonem, tam si zase zazpíváme. Občas si zahráme i naše romské písničky — i pan farář si je rád poslechne.«

Odsouzení mají dnes právo přijímat návštěvy a balíčky jednou měsíčně (dříve jen jednou za půl roku), korespondovat mohou bez jakéhokoli omezení (dříve mohli poslat dopis jen příbuznému, a to pouze jednou za čtrnáct dnů), odměnou za dobré chování jsou jim poskytovány propustky. Nemohu se ubránit pocitu, že nás věznice na té naší cestě do Evropy poněkud předběhly...

Nějsm si vůbec jista, zda se jim chce vrátit se zpátky na svobodu. Tady uvnitř je bezpečí, navázaná přátelství, život sice nalinkovaný, ale zato poměrně jednoduchý, zbavený všech civilních starostí. Tam vanu na ně číhájí nástrahy a nejistoty, povinnosti, takže to rozpsčíté mlčení na moji otázku, jak si představují svůj další život po propuštění, docela chápu. Chápu i to, že se o ně bude muset společnost postarat, aby se nechtěly už nikdy vrátit zpět.

»Úroveň odsouzených nám ale jde rok od roku dolů,« posteskl si major Bena. »Z vyprávění vychovatelů, kteří tady sloužili v padesátých letech, vím, že se zdejší odsouzení stýděly, když jim vychovatel vytkl, že mají špinavé boty.«

BÍLÉ ZÁCLONY A KVĚTINY

Na tv dnešní odsouzené jsem po tomto úvodu byla jaksepatří zvědavá. Konečně jsme se vydali na ubikaci za Marií Olahovou. Cestou jsem v duchu přemítala, jak asi vypadá taková cela, v níž si odsouzené odpykávají své tresty. Hlavou se mi honily výjevy filmových scén z prostředí věznice. Pryčny, stůl, židle, v rohu záchod (snad ne ještě turecký) ... ?

Snažila jsem se srovnávat — ale nelze srovnávat nesrovnatelné. Tenhle kriminál je na hony vzdálen kriminátu, jaký poznala vězenkyně z let padesátých. Je to nápravně výchovné zařízení, které má opravdu šanci dostat svému poslání napravit a vychovávat.

Vstup do budovy mně mírně řecheno vzal dech — měla jsem dojem, že jsem se ocitla někde v internátě. Tento pocit umocnil i pohled na několik lelkujících děvčat v ta-

V padesátém roce byla na základě vykonstruovaného obvinění odsouzena pro špionáž. Údajně se pokoušela spolu s dalšími obviněnými předat vzorek uranové rudy cizí mocnosti. Přestože, jak sama říká, věděla o celé záležitosti velmi málo, respektive téměř nic, byla ve svých osmnácti letech odsouzena k odnětí svobody na 15 let a stala se tak nejmladším politickým vězněm padesátých let. Nejdéší část trestu — 7 let — si odseděla v Nápravně výchovném ústavu v Pardubicích. Jen díky amnestii v roce 1960 se odtud dostala o pět let dříve.

NÁVRAT ZA MŘÍŽE

Začátkem června se do těchto, pro ni důvěrně známých míst dostala podruhé — po 31 letech. Tentokrát už ale jako jedna z členek klubu bývalých vězeňkyň při Konfederaci politických vězňů. Přišly si sem společně zavzpomínat, udělat pár snímků, porovnat, co všechno se změnilo. Vedení věznice jim všemožně vycházelo vstříc, umožnilo jim dokonce promluvit si i s odsouzenými. Jedna z nich svou bezprostředností Dagmaru zvlášť zaujala — osmadvacetiletá Marie Olahová, které si tady odpykává již třetí rok z patnáctiletého trestu odnětí svobody za vraždu svého manžela. Dagmara ji »vyfotila« a slibila, že jí snímky pošle. Jenže po návratu domů zjistila, že ji fotoaparát zradil. Snímky se nepovedly, a tak, protože chtěla dostat svému slibu, se rozhodla do Pardubic vrátit, aby mohla udělat nově. A pak že slovo dělá jen muže...

Při našem setkání mne její vyprávění o dnešních podmínkách vězněných žen natolik zaujalo, že jsem se vnutila jako doprovod. Není nic lepšího než přesvědčit se na vlastní oči... Dagmara nebyla zásadně proti, ani feditelství NVÖ nic nenamítalo, a tak jsme se poslední červnový den vydaly do města, proslulého perníky.

Ve věznicí se nás ujal major Zdeněk Bena, zástupce ředitelky, který zde už pracuje 23 let. Právě od něho jsme se dozvěděly, že pardubický kriminál slaví v tomto roce kulaté výročí své existence. Byl založen už před sto lety jako Zemská donucovací pracovna. Z. Bena vzpomíná: »Ještě když jsem tady v šedesátém devátém roce začínal, byly všude kolem louky, pole. Cikáni, kteří šakali na propuštění některého ze svých příbuzných, tu páliili ohně.« Dnes už

DAGMARA - KAHARAŇSKA
VYDAVATELE...

Aufgespießt

„Die Federhalter, mit denen Gorbatschow und Bush das Dokument unterzeichneten, wurden aus Sprengköpfen atomarer Raketen hergestellt, die entsprechend dem INF-Vertrag über die Beseitigung der Mittelstreckenwaffen verschrottet worden sind.“

Die Nachrichtenagentur AP zur Unterzeichnung des START-Vertrages in Moskau.

Fett, nackt, häßlich deutsche Urlauber

Deutsche im Urlaub: Er zeigt Bauch unter engem T-Shirt, darüber Kamera und Umhängetasche, sie hat den Hund an der Leine.

Österreich - unser liebstes Urlaubsland. 9,5 Millionen Deutsche machen dort jedes Jahr Ferien. Und jetzt diese Beleidigung, die mitten ins Herz der Touristen trifft: „Überall nackte männliche Oberkörper mit schwappenden Fettbüchen, aus knappen Shorts hängen weibliche Hinterteile. Eine Fleischbeschau von den Deutschen“, schimpfte gestern der Tiroler Landtagsabgeordnete Dr. Horst Wendling (41) von der Freiheitlichen Partei Österreich (FPÖ). Wendling fordert 500 Schilling (72 Mark) Geldbuße für spärlich bekleidete Urlauber, plant einen Aufkleber für Lokale: „No Shirt, No Service.“ (Kein Hemd, keine Bedienung.)

PRO PRAVDU SE LIDI NEJVIC ZLOBI...

INTERNATIONALE LUFTSCHIFFAHT AUSSTELLUNG EXPOSITION AERONAUTIQUE JULI - OKTOB. FRANKFURT M 1909

Die Engländer

Bierselige Herden wanken Nacht für Nacht über die Hamburger Reeperbahn, fallen in Urlaubshotels aus dem Rahmen. Otto Berger (45), Chef des „Sun-Club“-Bungalows-Dorfs auf Gran Canaria: „Mit Engländern gibt es immer Ärger. Sie gröhlen und pöbeln.“

Autobahnen umher. ADAC-Sprecher Wolfgang Wuthe: „Viele fahren in Familienbund - vier oder fünf Caravans hintereinander.“ Brummi-Kapitän Horst Knebel aus Frankfurt: „Die Goudas halten alle auf.“

Die Japaner

Treten bei uns meist in Gruppen auf. Sylvia Ramer vom Münchner „Hofbräuhaus“: „Knipsen alles, diskutieren endlos, trinken nichts.“ Vatikan-Sprecher Piero Pennacchini: „Und sie stören mit ihrem Geschnatter die Andacht.“

Die Schweden

Ungezählte Paletten mit Bierdosen schleppen sie von den Fähren auf die Schiffe. Ein deutscher Zöllner am Lübecker Skandinavienkai: „Viele kommen gar nicht mehr vom Schiff, so betrunken sind sie.“

Die Amerikaner

Reiseleiter Hans-Jochen P. (33) weiß: „Die hetzen in zwei Tagen durch Deutschland. Kleben ihre Kaugummi überall hin, essen Erbsensuppe mit Ketchup.“ 100 000 besuchten 1990 Heidelberg. Zurück zu Österreich. BILD fragte gestern deutsche Urlauber in Kitzbühel. Franz Botzan (58) aus Lavingen: „Bei 35 Grad kann ich mir doch kei-

nen Pullover anziehen.“ Anja Boot (30) aus Helmond: „Ich fahre seit 26 Jahren nach Österreich. Wenn's hier jetzt eine Kleiderordnung gibt, bleibe ich weg.“ Dazu muß man wissen: Halb Österreich lebt von Urlaubern. 1990 gaben Deutsche im Schnitzel-Land 7,7 Milliarden Mark aus! Was Touristen-Beleidiger Dr. Wendling offenbar vergessen hat...

ŠEF POLICIE V OPOZICI

Až na upozornění občanů Hluboček vešla na úřadu města Olomouce ve známost skutečnost: Vítěz konkursu na velitele olomoucké městské policie pan Hrachovina v této obci kandidoval při komunálních volbách - za Komunistickou stranu Čech a Moravy. Napevň o tom deník Hanácké noviny. Vznikl tedy značně chonlostivý problém. Je sřejm, že najit člnvka, který byl měl dostatečné znalosti pro policejní práci a zároveň by nebyl spát a bývalou mocí, je nemožné. Ale ani ve starých a dobře fungujících demokraciích nebývají tak významnými funkce pověřování lidí patřící k politické opozici. Opozice, k níž se ještě rok po listopadu 1989 přičlátil pan Hrachovina, tedy KSČM, je navíc opozici nejen proti současné vládě, ale i proti demokracii vůbec. Prokázala to nejednou. Neobjeví-li se ještě nové a nám neznámé skutečnosti, bude muset být problém vyřešen tak, aby to odpovídalo vývoji u nás, a v čele městské policie bude mo- set stanout někdo jiný, piše moravský list.

Gabčíkovo: I beton je špatný

{čtk}: Kolem 150 občanů Žitného ostrova se v sobotu opět shromáždilo nedaleko staveniště napouštěcího objektu derivačního kanálu na Hrušovské zdrži s protesty proti pokračování výstavby. Podle slov Jána Babeje, mluvčího Občanské iniciativy Eurofetěz (OIE), která tyto akce organizuje, její účastníci chtěli v klidu navštívit stavbu a upozornit dělníky, že budují dílo v rozporu s dohodami o Dunaji. Svého cíle dosáhli po jednání s velitelem přítomných policistů, kteří je na více než kilometr vzdálenou stavbu také doprovázeli. Dialog tří vyslaných zástupců OIE s dělníky na stavbě se sice neuskutečnil, ale názory si vyměnili alespoň s představitelem investorské organizace

- Vodohospodářské výstavby - ing. F. Lahodou. Pokračovat v jízdě autem na stavbu mu dovořili, až když odpověděl několik otázek týkajících se výstavby. Dialog přerušovaný neuctivými výroky demonstrantů skončil dohodou o dalším setkání. Demonstranti se potom v doprovodu policistů vrátili do Šamorína. O důvodu své účasti na demonstraci poslanec z Komárna - Zoltán Šebök a Géza Nagy - řekli: »Jsme pro okamžité zastavení výstavby VD Gabčíkovo, protože, jak jsme se dozvěděli od některých dělníků ze stavby, betonářské práce nejsou provedeny na takové úrovni, aby neohrožovaly okolní přírodu.« Obdobná demonstrace se uskutečnila i v neděli za účasti 300 osob. Občané se nevzdávají...

DO FRASA !!!

utěrky skoro za dva a půl miliónu. Ten už je ve vazbě. Stejně jako onen, co vylákal na Benzině v Hradci Králové poukázky za víc než milión. Ale to je jen jedna stránka věci. Ta druhá je v nesmírné naivitě, což je snad nejmírnější termín, příslušných úředníků, kteří se slepou důvěřivostí naletí takovým podnikavcům. Při odběru zboží za tak obrovské částky přečte musí existovat určitý obranný či kontrolní mechanismus, který takovým ztrátám zabrání. S tím, že svoboda v podnikání umožní cizopasit také všelijakým podvodníkům, se musí počítat. A klepnout přes prsty by se jim mělo hned na začátku. Má-li ovšem takový úředník hlavu na svém místě...

Švýcaři nabízejí ochranu

CURYCH (rst): Švýcarská sekce mezinárodní Společnosti pro lidská práva učiní vše, aby vyšetřovatel činnosti JZD Slušovice kapitán A. Žák, který se nyní zdržuje ve Švýcarsku, obdržel - bude-li si to přát - ve Švýcarsku politický azyl. Podle názoru generálního tajemníka Společnosti M. Schlegelové A. Žák nesmí být do ČSR vydán, požádají-li o jeho vydání čs. úřady. Podle názoru vedení Společnosti jde u Žáka o jasný politický a nikoli kriminální případ. V minulosti se švýcarská sekce Společnosti zasazovala o dodržování lidských práv v Československu. Za její aktivitu před listopadovou revolucí v roce 1989 jí poděkoval osobně i prezident V. Havel.

TUPOST, NEBO NAIVITA?

V zakázkovém krejčovství v Hranicích předložil minulý týden soukromý podnikatel z Prahy objednávku na ložní prádlo a zboží v hodnotě jednoho miliónu korun si po předložení občanského průkazu hned odvezl. Při fakturaci, se však zjistilo, že skutečný majitel průkazu tenhle doklad už několik dní postrádá a že údajný soukromý podnikatel není nikde registrován. Jiný soukromý podnikatel z Nitry, na kterého se mezitím už přišlo, měl na kontě pouhých 20 Kčs - a přesto odebral v pardubickém Řempu lůžkoviny, ručníky, osušky,

6807!

POLITICKÁ ZPOVĚĎ JOHNA BOKA

Český tatínek se s anglickou maminkou seznámil ve válečném britském letectvu. John se narodil v říjnu 1945. Po únoru 1948 jeho »buržoazní« křestní jméno po dědečkovi až příliš přitahovalo pozornost. I to ho utvářelo. Postupem času se stal signatářem Charty 77, podílel se na činnosti Nezávislého mírového sdružení, obraně Jazzové sekce a jiných aktivitách. Byl prvním členem Transnacionální radikální strany, když do ní vstoupil na přelomu let 1988/1989. Vystřídal spoustu zaměstnání. Má čtyři syny, posledního z nich vyženil manželstvím, v němž mu žena porodila dceru Kristýnku. Sedí proti mně trochu unavený. Vidí hodně věci, které by bylo potřeba změnit. Ale já se ho nejdříve ptám na děti:

Mustím říct, že estébáci moji rodinu zas tak moc neobtěžovali. Udělal jsem si přede dvěma roky ve zdi a zátarasu — nechtil jsem připustit, aby se někdo cizí hrabal ve spodním prádle mé ženy a v bráčekách mých dětí. Ale samozřejmě mě disidentství muselo mít na děti vliv. Stejně jako mě v padesátých letech utvářelo mé jméno a nepochopitelnost okolní hrůzy. Stal jsem se pionýrem, ale brzy mě vyloučili. Místo kapesníku jsem z kapsy — zapovídaný skamarádem — ovšem vytáhl pionýrský šátek a vsmrkal se do něj. Předtím oblíbená učitelka začala hystericky ječet, že jsem tím pošpinil prolitou krev dělníků a protifašistických bojovníků. Nějak mi došlo, že se tedy děje nějaká zrádnost. Mé děti zase viděly, jak pro mne chodí pánové od vnitř. Jednou mne chtěli zatýkat uprostřed ulice, když jsem vedl svou holčičku do školy. Ale já jsem řekl, že jí tam dovedu, a pokud to nebudou akceptovat, tak že se s ní můžu třeba porvat. Člověk si musí uchovat svou hrst, i když se tím vystaví riziku. Kdo tvrdí, že při výsleších neměl z estébáckých strach, tak lže, anebo patří do blázince. Myslí si, že i mé děti jsou díky popsanému soužití se mnou připraveny na tvrdý život. I nepříjemná životní zkušenost měla svou kladnou stránku.

Kde jste prožíval listopadové události roku 1989?

Nerad tomu říkám revoluce, spíše mi to připadá jako nakopnutá evoluce. Sedmnáctého mne zavřeli, jedenadvacátého pustili. Pak jsem se pohyboval v blízkosti dnešního prezidenta, organizoval jsem jeho osobní ochranu i setkání s ostatními lidmi — často budoucími ministry. Pak jsem pracoval v Koordinačním centru Občanského fóra, ale i tam — jako ostatně všude — jsem měl kontraverze. Nelíbil se mi centralistický způsob myšlení řady lidí z KC, nelíbilo se mi ani jejich levicové zabarvení. Britský premiér Disraeli byl jedním z prvních politiků, který si uvědomil, že jestliže se bohatí nemají bát o svůj majetek, musí chudým dát tolik, aby byli spokojeni. To je politický realismus a pragmatismus, lišící se od snahy po pseudosociální spravedlnosti, kterou u nás dnes často vidíme. Chápu, že po dvaadvaceti letech tzv. socialismu vznikly jakési sociální jistoty, které však celou společnost hodně stály — všeobecnou devastaci a lidskou nesvobodu. Lidé si na ty jistoty až příliš zvykli, a také někteří politici měli a mají tendenci směřovat opět k jakémusi socialismu s nálepkou. Sociální problémy je však možné řešit jen na základě toho, co si společnost může v dané době dovořit. A ne za každou cenu. Thatcherová byla tvrdá, ale jen díky tomu převedla zemi přes dost velká úskalí. Myslím si, že kdyby Občanské fórum zvolilo daleko rezantnější přístup a nepřistoupilo na kompromis s komunisty, mohli být dnešní výsledky daleko pozitivnější. V takové anomální situaci — po dvaadvaceti letech ko-

munistického režimu — byl levý trend naprosto nevhodný... Ostatně on to vlastně nebyl ani tak kompromis, jako spíše zbytečná plichta, tichá dohoda.

Jaký je váš názor na stanovisko M. Delejšiho, že k dohodám došlo už před 17. listopadem?

Nějaké předběžné dohody být mohly. To připouštím. Víím o kontaktech moci s Obrodou, slyšel jsem i o tom, že někteří protagonisté disidentů byli v kontaktu s tak významnými funkcionáři KSČ, jakým byl pan Hegenbart. Prý až bude možné všechno odkrýt, ukáže se, že bychom měli být panu Hegenbartovi vlastně vděční. Jenže já nevím, proč bych měl být vděčný člověku jenom proto, že dokáže realisticky odhadnout situaci. Ony tiché dohody se dodnes odrážejí ve vládě, v parlamentě a všude. Třeba pan Čalfa svým postavením ministerského předsedy jen potvrzuje, v jaké žijeme zemi, že je tu tuze dovoleno lidem, kteří se jakýmkoliv způsobem podíleli na minulém režimu. Vždyť on měl na starosti přípravu represivních zákonů, on dosazoval své lidi samozřejmě ve shodě s politikou strany a najednou se na to vše hrozně rychle zapomnělo. Tím samozřejmě nechci říct, že by pan Čalfa nepřevlékl kabát, ale pokud se tak aktivně podílel na komunistické legislativě a měl na starosti, tuším, i nás disidenty, je jeho vzestup zvláštní.

V čase české vlády je vlastně také bývalý komunist, byl dávný. Co mu říkáte?

Petr Pithart je chytrý člověk, a dokonce si myslím, že blíže než nějakému pseudo-marxismu je benešovskému způsobu myšlení, což mě však nedělá klidnějším. Pro mne Beneš není alternativa a není jí ani žádný odvar benešovské politiky. Zvláště v dnešní anomální situaci není doba na způsob kompromisu pana Pitharta. Je doba na jasné a čitelné jednání, třeba i nepopulární.

Vrátím se ještě k sociálním problémům — myslíte si, že i v dnešní době by se daly řešit lépe?

Jistě. Vemte si třeba charitativní činnost. Je pravda, že naše společnost není na dostatečně etektivní charitu dost bohatá, ale na druhé straně jinde se pro ni využívají daňové úlevy. U nás už dnes jsou lidé, kteří mají peníze, a není jich málo. A myslím si, že jich nebylo málo ani v minulosti. Ale bohužel žádné daňové úlevy nepotřebují, protože daně ani nejsou nuceni pořádně platit. Václav Havel v Dánsku mluvil o tom, že s mocí souvisí určité výhody. Ale já pokládám za hloupé, aby jich bylo tolik využíváno v dnešní situaci. (Nevím také, proč by podobné výhody jako přední politik neměl mít i vynikající lékař, který zachraňuje lidské životy, a tak dále.) Tuze peněz je u nás věnováno na politickou reprezentaci, byť v tom nejlepší slova smyslu. Jenže reprezentovat politickou moc by politici měli především tím, co dělají. Jak jednají, co

řeší, a ne tím, že se vozí ve velmi drahých vozech. Proč jim nestačí ty, ve kterých se vozila předchozí vláda? Jestliže pan Klaus hovoří o restriktivní politice, měla by platit ve všem. Nemůžeme si hrát na bohatou zemi. Nakonec by se i tady na charitu nějaké peníze našly — ne hodně, ale přece. Na jednu stranu je stát velmi pragmatický — musíte se postarat sami o sebe, ale na druhou stranu si až příliš přisvojuje něco, co mu nenáleží — peníze poplatníků. Musí se z toho zodpovídat. I disidenti jsou však determinováni minulým režimem jako prvky totality, což dokázali i někteří protagonisté ministerstva vnitra. Na půdě FIS rozebrali hru o postizení lidí, kteří napsali dopis do Federálního shromáždění. Dopis, který zdůraznil nutnost vymezení přesných kompetencí, aby FIS nebylo možné zneužít proti některým občanům nebo politickým stranám. Všichni víme, v jakém stavu se naše společnost nachází. O to víc si myslím, že je potřebné, aby se lidé na určitých místech zodpovídali ze své činnosti. Občan nesmí být stavěn mimo hru. Všechno je však čím dál méně čitelné. Vybírání jen určitých informací je manipulací a my jsme k tomu teď velmi nakloněni. Přitom utajování je velmi krátkozraké. Co utajím, může být přece časem použito proti mně s mnohem větším dopadem. Vemte si následující příklad. Část informací, které někdo na ministerstvu vnitra utajoval, získal díky svým schopnostem a dispozicím dr. Sacher. Není divu, že se obrátil na pana ministra, jak to tedy ve skutečnosti je. A je dost pochybné, pokud pan ministr na interpeleci odpověděl takovým »obranářským« způsobem, jakým odpověděl. Svým přístupem jen potvrdil pochybnosti, které se mezi lidmi o ministerstvu šíří.

Jak jste se stal pracovníkem ministerstva vnitra?

Když někteří má přátelé začali pracovat na Úřadu pro ochranu ústavy a demokracie, nabídl mi místo. Nastoupil jsem tam v květnu 1990. Šel jsem na odbor obrany a ostrahu jako zástupce ředitele a myslím si, že po stránce pracovní mně mohlo málokdo co vytknout.

Kdy jste vycítil, že jste na obtíž?

Musím přiznat, že v tom sehrála roli i jedna taková hloupost, za kterou jsem byl oprávněně pokárán. Zapomněl jsem si občanský průkaz a prokázal jsem se průkazem služebním. Bylo to velmi krátce poté, co jsem byl v obchodním domě. Mám při koupí nanuku označen jako zloděj. Je pravda, že jsem neměl košík, ale na to jsem si zvykl při návštěvách své matky v Británii. Tam člověk není a priori považován za zloděje. V práci se mi některé věci začaly nelíbit v okamžiku, kdy začal útok na ředitele úřadu (říšho Müllera). Nakonec byl po velkých bojích jmenován novým ředitelem Jiří Novotný — dnešní ředitel FBIS.

Můžete konkretizovat, co se vám nelíbilo?

Ministerstvo vnitra je výkonným orgánem a bylo nepřijatelné, aby Úřad pro ochranu ústavy a demokracie (předchůdce FIS a dnešní FBIS) byl v jeho područí. Probíhal tu tedy boj o jeho osamostatnění. Jako zpravodajský orgán měl informace předávat kompetentům — parlamentu a prezidentovi. V parlamentu jsou zastoupeny i jiné politické reprezentace, je tam daleko větší vzájemná kontrola. A právě proto bylo pozoruhodné, že když se pan Müller pokusil kontaktovat s Federálním shromážděním, bylo mu to ministrem vytknuto. V momentě, kdy do funkce nastoupil pan Novot-

Offiziere lernen gemeinsam

Erster Besuch eines deutschen Verteidigungsministers in Prag

PRAG, 31. Juli (dpa/ug). Deutschland und die Tschechoslowakei wollen auch im militärischen Bereich eng zusammenarbeiten. Dies gab CSFR-Verteidigungsminister Lubos Dobrovsky während eines offiziellen Besuches seines deutschen Amtskollegen Gerhard Stoltenberg am Mittwoch in Prag bekannt. Es seien bereits konkrete Maßnahmen vereinbart worden, die die Ausbildung von Offizieren, regelmäßige Stabsgespräche und Beziehungen zwischen einzelnen Truppenteilen der Bundeswehr und der CSFR-Armee einschließen, sagte Dobrovsky. Stoltenbergs dreitägiger Aufenthalt in der CSFR war der erste Besuch eines Verteidigungsministers der Bundesrepublik in der Tschechoslowakei.

zum Verbot von Gewaltanwendung einschließen. Nach Meinung Dobrovskys sollte die europäische Sicherheit mit derartigen bilateralen Verträgen untermauert werden. Von den Reibereien um die Vertriebenen ließen sich die beiden Politiker nicht stören.

In der Bündnisfrage wiederholte Stoltenberg den Bonner Standpunkt, die Sicherheit der CSFR könne über zweiseitige Verträge und eine baldige Einbindung in die Europäische Gemeinschaft gewährleistet werden. Durch Kooperation in der Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (KSZE) müsse gleichzeitig vermieden werden, daß die Sowjetunion in die Isolation gerate.

Auf die Frage eines tschechoslowakischen Journalisten nach seinem Eindruck von der Einsatzfähigkeit der CSFR-Truppe antwortete Stoltenberg, er habe den besten Eindruck, allerdings müsse in Sachen Motivation und Verantwortungsbewußtsein der Soldaten noch einiges getan werden.

Zu dem in Vorbereitung befindlichen deutsch-tschechoslowakischen Rahmenvertrag erklärte Stoltenberg, daß es im Interesse beider Seiten sei, wenn das Dokument bald unterschriftsreif wäre. Eine umfassende politische Zusammenarbeit auf fast allen Gebieten sei in dem Vertrag vorprogrammiert, der auch eine klare Aussage zur Friedenswahrung, und

STOLTENBERG ERHÄLT DEN TITEL: ZASL. ŠVEJČK. ARHÁDY...

Frontverschiebung

Da reibt man sich die Augen: Bundeswehruniformen auf den Gängen des tschechoslowakischen Verteidigungsministeriums! Vor wenigen Monaten standen die Armeen der Nachbarstaaten einander noch bis an die Zähne bewaffnet gegenüber. Jetzt beraten die Militärs, mit welcher Technologie die Waffen am besten beseitigt werden können, die aus der Ära des Wettrüstens überkommen sind.

Mit deutschen Uniformen hat die Tschechoslowakei schlechte Erfahrungen gemacht. Die Wehrmacht zerschlug den Staat auf Nazi-Befehl, an der Okkupation der CSSR nach dem „Prager Frühling“ waren Truppen der Nationalen Volksarmee der DDR beteiligt. Inzwischen tragen NVA-Offiziere Bundeswehruniformen, und die erwecken in der CSFR keine Antipathien mehr. Der erste Besuch

eines Bundesverteidigungsministers in der Tschechoslowakei ist Ausdruck eines riesigen Fortschritts an Verständigung zwischen Völkern, die einander genug Böses angetan haben. Bei all dem guten Willen sollte sogar der Freundschaftsvertrag trotz allen Bonner Zauderns unter Dach und Fach zu bringen sein.

So ganz entspannt können wir uns aber nicht zurücklehnen. Nicht nur die sowjetischen Soldaten in der CSFR sind nach Osten abgereist, sondern Prag verlegt auch die eigenen Truppen in diese Richtung. Verteidigungsminister Lubos Dobrovsky betont ungefragt, seine Armee werde auch mit einer größeren Zahl von Flüchtlingen fertig, die auf tschechoslowakisches Gebiet vordringen wollten. Die Front hat sich nur verschoben. Kümmert das den Westen?

ný, měl volné ruce, což může mít jedinou příčinu — že byl ochoten být poddajný ministerstvu vnitra. Nemyslím, že by mezi oběma úřady měl být kontraverzní vztah, ale mělo by to být nezávislé partnerství. Domnívám se však, že pokud ve funkci ředitele FBIS bude pan Novotný a na FMV pánové Langoš a Ruml, tak tam propojenost bude existovat, i když FBIS byla tisíckrát samostatná. Kritizoval jsem to už jako zaměstnanec. Když jsme napsali Federálnímu shromáždění dopis proti podřízenosti FIS ministerstvu vnitra, podepsalo ho sedmdesát zaměstnanců FIS; což je hodně. Mělo by se to vzít v úvahu, a ne házet do koše a signatáře napadat. Připomíná mi to dobu, kdy jsme podepsali Chartu 77, dopis na obranu pana Havla, Několik vět... a režim zareagoval stejným způsobem. Dnes se tak chovají ti, kteří byli obětí téhož.

Jakým způsobem jste byl z úřadu propuštěn?

Rozkaze z 20. 12. 1990 jsem byl jmenován ředitelem odboru ostrahy FIS. Přečetl jsem ho svým podřízeným, kteří ho podepsali. Později mi bylo řečeno, že v rozkaze nebyly uvedeny patřičné náležitosti a že byl tudíž skartován. (Mimoходом tím byl porušen zákon, protože i sebešpatnější rozkaz se může rušit jen jiným rozkazem.) Dostal jsem dokonce příkazku FIS, což lidé, se kterými se již nepočítalo třeba proto, že předtím pracovali v StB, nedostávají. Po dohodě mezi pány Mikloškem a Langošem jsem byl půjčen do komise pro návrat majetku SSM a KSČ lidu ČSFR. Platilo mě FMV, jenže — jak jsem později zjistil — s tříměsíčním výpovědním termínem začínajícím 19. 12. 1990! Vedle mé kritičnosti se na propuštění podepsal asi také fakt, že jsem na základě anonymního dopisu začal prověřovat podrobnosti ministrova náměstka Arnošta Kohuta. Jan Ruml mi říkal, abych pana Kohuta nechal být, že pro ministerstvo hodně udělal, jenže to pro mě není argument. I když pan Kohut byl mezi těmi, kdo mi místo v úřadě nabídl. Byl jsem vlastně vyzván být míčovník k něčemu, k čemu nesmím, jestli se cítím být zodpovědný vůči občanům. Možná jsem idealista. Někteří ministři se v případě kritiky práce jejich ministerstva chovají příliš dotčeně. Týká se to pana Langoše, ale třeba také paní Kořínkové. Pokud ministryně kontroly však neovládá triviální věci, týkající se mechanismu převodu majetku SSM a KSČ bez ohromných ztrát, pak nemůže dělat ministryni.

Jak je možné, že kritika, která je již delší dobu vůči této ministryni vznášena, nemá vliv na nějaké jednání o jejím dalším setrvalování ve funkci?

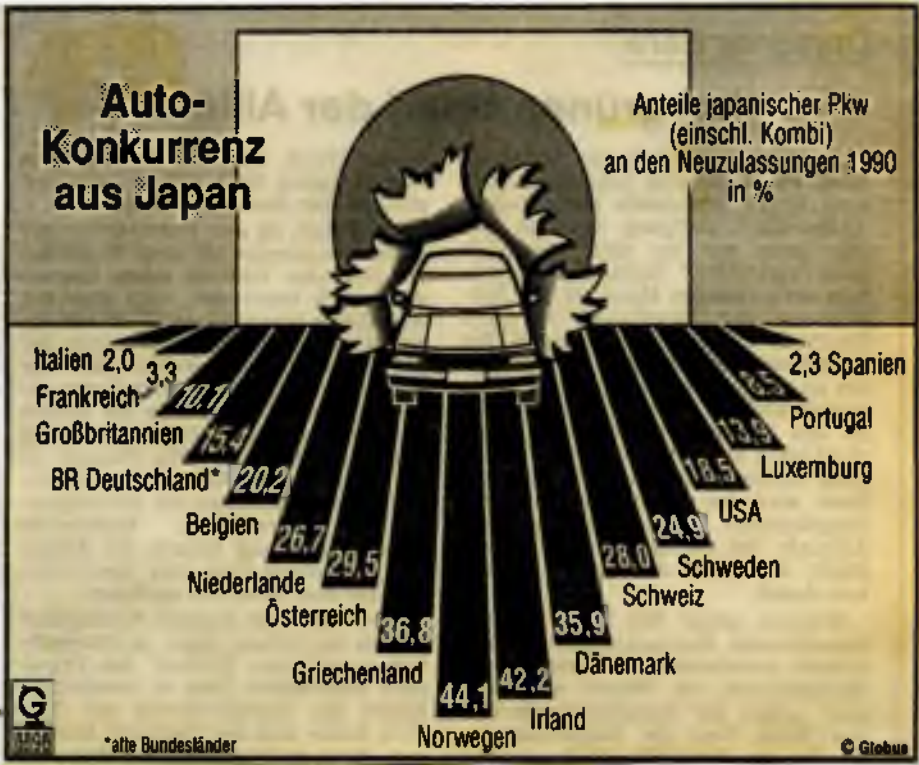
Federální shromáždění u nás není orgánem, který by nejen dotvářel zákony, ale také je kontroloval. Všude na světě parlamenty volají k zodpovědnosti ministry i prezidenta, a já tvrdím, že u nás pomalu na celý parlament dohlíží vláda. Je to paradox pochopitelný jen do určité míry. Totiž když si uvědomíme, že v čele tohoto sboru a jeho předsednictva stojí takoví lidé jako pánové Dubček a Jičínský. Ale stejně je to velmi pochybné.

„A MA' PRAVDU!“

Festival světla

(Čtk): Na padesát našich a zahraničních umělců z 20 zemí se účastní multimediální výstavy s názvem Festival světla, která byla včera zahájena pod bývalým Stalinovým pomníkem v Praze. Na programu festivalu, který je součástí Roku Tibetu, jsou výstavy, videoprojekce, divadelní představení a hudební produkce.

PO „KULTU“ TAM BYLY UKLADĚNÝ BRANIBORY... FESTIVAL BRANIBOR!

TEČE VODA, TEČE

„Je tady ještě sedmdesát čísel vody,“ volá Ladislav Leinek z číunu. Jako první odvážívec se pustil do štol, kterou se přivádí voda ze Želuky do Prahy. Jsme u revizního vstupu ve Vestci nedaleko Prahy. Zanedlouho zde začíná akce, kvůli níž podstatná část Prahu neměla přes víkend vodu.

Teprve na místě se však přesvědčujeme, jakou náročnou práci si vodoohospodáři sami naordinovali. Mají provést revizi jedenáctikilometrového úseku štol z Velkých Popovic do Vestce. Zařímco voda pomalu klesá, dáujeme se do řeči s některými z vodoohospodářů. „Není to nic příjemného. Představte si, že jdete jedenáct kilometrů štolou, kde je absolutní tma, nikde není suché místo, nemáte přitom šanci, že byste mohli na trase vylézt, a za zády je pouze ventil, který — kdyby povolil, tak se do štol nahrne 150 000 kubiků vody.“ Štola je betonová o průměru 264 cm. „To víte, že nohy nám přitom trnou, vždyť voda má 6–7° C,“ říká jeden ze skupiny mužů a dodává: „Při poslední revizi jsme šli čtrnáct kilometrů, měl jsem z toho pořádně puchýře. Nejhorší je, když se vám do holínek dostane voda. To máte nohy úplně odřené. Chodíme raději v rybářských botách.“

O dalších podrobnostech nás informoval ing. Karel Sedláč, výrobni náměstek Pražských vodáren (na snímku u plánu), který celou revizi řídil. Dokumentačně se připravovala řadu měsíců. Vodoohospodáři mají na trase ze Želuky do Prahy šest revizních úseků. Nejnáročnější je právě úsek z Velkých Popovic do Vestce. Voda teče pouze jednou štolou, a proto byla nutná odstávka v takovém rozsahu. Jednou za 12 let přejdou vodoohospodáři celou štolou z Prahy do Želuky. Každým druhým rokem se přitom provádí revize některého z úseků.

Přípravy mezitím pokročily. Skupina šesti mužů vyčkává, až voda klesne na co možná nejnižší míru. Pak je čeká nejdříve sestup úpadnicí po 250 schodech dolů do štol a přibližně desetihodinová cesta k reviznímu vstupu do Vestce neboli k žebří. Jak se ve vodoohospodářské hantýrce tomuto místu říká, stejně jako v havířské. Štolu razili před lety havlí z Uranových dolů a zanechali za sebou dobré dílo. O to méně mají pracovníci Pražských vodáren starostí s údržbou štol. Mohli si již proto včera navzájem zanotovat společně s Pražany „Teče voda, teče“.

■ »STROUGAL« NA SILNICÍCH?

Řada z nás se setkala s arogancí, s jakou se v dřívějších dobách řídila ulicemi bez ohledu na okolí kolona aut s bývalým předsedou vlády Strougalem. Listopadová vlna smetla tohoto politika, ale jako bychom ho 21. června opět na silnici spatřili. Ve směru od Radotína ku Praze se proti nám řídil konvoj »šestsetitřináctek«, vozy do nás nebezpečně nájžděly s jasným úmyslem vyhnat ostatní auta ze silnice. Dnes snad už vláda konvoje těchto vozů nepoužívá, mám za to, že se jednalo o zahraniční delegát. Avšak způsob jejich jízdy včetně zmíněného nájždění do protijedoucích a zastrasování odpovídal době, kdy se takto bezohledně přesunovali všemocní komunističtí představitelé. Mám za to, že kdyby si jejich řidiči osvojili klidnější jízdu, nejenže by přispěli k větší bezpečnosti silničního provozu, ale také by udělali lepší dojem jak na zahraniční návštěvu, tak na nás, řadové občany.

Dr. J. P., Praha 1

KAZDĚY S PŘIBYVAJÍCÍ MOCI
TOTALNĚ ZBLBNE... JAN RYBA.

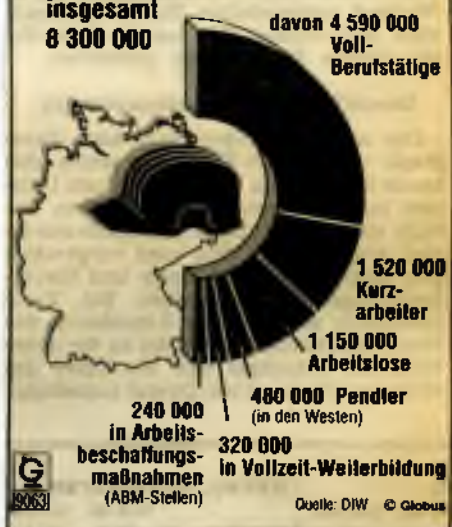
■ ZASLOUŽÍME SI SVOBODU?

Zdá se, že rozhodnutí federální vlády povolit přesun sovětských vojsk z bývalé NDR přes naše území do SSSR je ovlivněno nejen představou »tučného zisku«, ale hlavně nátlakem některých členů vlády, kteří jsou stále pod vlivem mocné totalitní komunistické mafie. Ani zpráva, že FS bude zvažovat možnost přesunu sovětských vojsk z Německa přes naše území, nijak nepotěší. Nemám totiž důvěru v parlament, který je schopen odhlasovat tak špatný zákon, jako je zákon o mimosoudních rehabilitacích nebo zákon o půdě, a není ochoten uznat III. odboj, parlament, který se hádá o pomlčku a nemá čas na sestavování ústavy, který na sebe strhuje veškerou legitimitu a přitom je neukázněný a jeho poslanci si zakládají politické kluby bez ohledu na strany a hnutí, za které byli zvoleni, a přestupují z jedné strany do druhé. Naši demokraticko-komunistické vůdci a FS vůbec nevdají, že desítky tisíc našich lidí s tímto »obchodem« nesouhlasí a že mají z přesunu těchto vojsk přes naše území oprávněné obavy. Mohu to doložit stovkami dopisů, které jsme shromáždili v Severočeském kraji a jejichž první část (1600 podpisů) byla předána poslanci M. Kocábovi a ministru obrany L. Dobrovskému. Ministerstvo dopravy dostalo pokyn, aby vypracovalo zprávu ohledně přesunu. Domnívám se, že jeho pracovníci vypracují perfektní rozbor, kde ukáží, že tato akce přinese jen samé výhody a nesmírný zisk pro naši chudou společnost. To, že bude při tranzitu docházet k porušování grafikonu naší železniční dopravy, devastaci železničního svrčku našich tratí, které jsou již tak v dezolátním stavu, zodpovědní činitelé vědí. A to, že k nehodám, a to závažným, docházelo při odsunu sovětských vojsk z našeho území, vědí také. Ale to není vše, co mě udivuje. Ve dnech, kdy i Maďarsko opustil poslední sovětský voják a kde je to důvodem k celonárodní oslavě, u nás se neděje nic. Den osvobození nebo nabytí svobody každý národ vždy oslavoval, jen u nás jako kdyby se 30. 6. nic nestalo. Jako by velká většina národa, vládou počínaje, o nabytí svobody ani nestála. Je to až neskutecné, co s námi období normalizace udělalo. Když nás v roce 1968 pod rouškou noci zákeřně a věrolomně přepadly »bratrské armády«, statisíce lidí je »vítaly« se zatřásajícími pěsti a desítky lidí v následujících dnech položily své životy. Není teď zrovna vhodná chvíle si na ně vzpomenout? Ti, co pozvali sovětské vojska, jsou vlastizrádci, měli by být potrestáni a kolaboranti by měli následovat okupanty. Až se to stane, pak teprve můžeme říci, že budujeme demokratický stát. Mlčící většina našich národů by se měla konečně vzpamatovat a pochopit, že naše vznikající demokracie by byla ve smrtelném nebezpečí, kdybychom nechali »pochodovat botu sovětského vojáka« napříč naší republikou, a to dokonce několik let (poslední sovětský voják má opustit území Německa až v roce 1994!). Národ, který si nevážil svobody, si svobodu dlouho neudrží. A ani si ji nezaslouží. J. HARINGER, Most

Der Arbeitsmarkt in den neuen Bundesländern

im 4. Quartal 1991 (geschätzt)

Erwerbspersonen insgesamt
8 300 000

NUR SECHS MILLIONEN von den ursprünglich 9,2 Millionen in der DDR Mitte vergangenen Jahres gezählten Stellen dürften Ende '91 übrigbleiben. Erst langsam schlagen sich Investitionen in neuer Beschäftigung nieder, bisher verhindern noch vor allem die Instrumente der Nürnberger Bundesanstalt einen dramatischeren Anstieg der Arbeitslosigkeit.

SPD setzt sich für CSFR ein

BONN, 1. August (Reuter). Die SPD hat der Bundesregierung vorgeworfen, den Abschluss des Grundlagenvertrags mit der Tschechoslowakei mit Rücksicht auf die Vertriebenen zu verzögern. Der SPD-Bundestagsabgeordnete Hans Büchler warnte in der »Neuen Osnabrücker Zeitung« davor, eine historische Chance zu verspielen. Noch sei in der CSFR die Bereitschaft zur Versöhnung sehr groß. Es wachse aber das Unverständnis über die deutsche Zurückhaltung. Der Vertrag dürfe auf keinen Fall wegen der Vermögensansprüche von Sudetendeutschen »auf Eis« gelegt werden, verlangte der Sozialdemokrat.

Büchler forderte eine Regelung ähnlich der im deutsch-polnischen Grundlagenvertrag. Darin verzichtet Bonn auf Entschädigungszahlung. Das Auswärtige Amt wies den Vorwurf der Verzögerung zurück.

Aufgespießt

„Was werden nun die Männer ihren Ehefrauen erzählen, wenn sie sich für nächtlisches Fernbleiben nicht mehr mit einer Parteiversammlung herausreden können?“

Die russische Fernsehmoderatorin Swetlana Sorokina zum Dekret von Präsident Boris Jelzin über das Verbot parteipolitischer Betätigung in Ämtern und Staatsbetrieben.

Verräter Felfe

Er war Deutschlands gemeinsamer Verräter. Heinz Felfe, Chef der Abteilung »Sowjetunion« beim Bundesnachrichtendienst, arbeitete zehn

Jahre für die Gegenseite - den russischen Geheimdienst KGB. Die ihm anvertrauten Agenten lieferten er den Henkern des KGB aus. Jetzt hat ausgerechnet ihn, den Falschen, das Glück getroffen. Felfe (72) gewann 709 611,70 Mark im Lotto. Ein Sechser. Derzeit vergnügt er sich am Mittelmeer. Pokrač. na str. 546

Dokvad. ze str. 545.

Berlin-Weißensee, Bundbacher Weg. Feine Villen hinter Fichten und Rhododendron. Hinter einer 20 Meter langen Auffahrt ein braungetünchtes Einfamilienhaus. Hier lebt Verräter Heinz Felfe. Er ist verheiratet, die Gardinen zugezogen. Das Lotterglück...

Eine Frau, die das Haus hütet, zu Reporter Tomas Kliton: „Herr und Frau Felfe sind sehr lange verheiratet. Wann sie wiederkommen, ist nicht absehbar.“

Mehr will sie nicht sagen. Aber das muß sie auch nicht. Erfahrung von einem Freund der Familie: „Die Felfes sind auf der Kreuzfahrt im Mittelmeer.“ Das Glück hatte sie am 23. Februar 1991 getroffen. Felfe hatte auf seinem Lottoschein die Zahlen 5, 6, 15, 19, 30, 33 angekreuzt. Ein Sechser. Elf Gewinner gab es, einer ging nach Berlin. Felfe war's.

Felfe, der Verräter. Er war es, der wäh-

rend des Kalten Krieges Deutschland und seinen Verbündeten unermesslichen Schaden zufügte.

„Ich habe nur aufgeklärt“

Von 1951 bis 1961 (Bundeskanzler war damals Konrad Adenauer) lieferte der BND-Referatsleiter „Gegensplionage Sowjetunion“ alle Geheimnisse aus der Putsch Nachrichtenzentrale an den KGB, bekam dafür von den Russen 300 000 Mark. Felfe scheinheilig: „Ich habe nichts verraten, ich habe nur aufgeklärt.“ Sogar die Namen

seiner Agenten in der Sowjetunion gab Felfe preis. Für einige der ihm anvertrauten Agenten bedeutete das den Tod, für andere Arbeitslager in Sibirien.

Felfe, ein früherer SS-Mann, wurde 1961 von den Amerikanern enttarnt und zu 14 Jahren Zuchthaus verurteilt, 1969 gegen 21 westliche Agenten ausgetauscht. Er wurde damals offiziell begnadigt.

Der Spion blieb in Ost-Berlin, heiratete eine Ärztin, wurde Hochschul-Lehrer. Er hat eine Zweitwohnung in Bautzen, fährt Mercedes, seine Frau einen Golf.

Der Zufall, so sagt man, hat kein Gedächtnis. Vielleicht ist nur so zu erklären, daß ausgerechnet dieser Mann noch im Alter mit einem Lotto-Sechser belohnt wird.

US-Parlamentarier untersuchen die „Midlife Crisis“ der NASA

WASHINGTON, 1. August (AP). Die Häufung von Pannen bei den Projekten der US-Weltraumbehörde NASA wird bisweilen als „Midlife Crisis“ verniedlicht, doch ein Untersuchungsausschuß des US-Repräsentantenhauses will jetzt dennoch die Ursachen der immer teurer zu Buche schlagenden Fehler erforschen.

In einer Mitteilung des Unterausschusses für Wissenschaft und Raumfahrt vom Mittwoch heißt es, es bestehe der Verdacht, daß das NASA-Management versagt habe und unter Führungsschwäche leide.

„Unter den Ausschußmitgliedern wächst die Verärgerung darüber, daß die NASA anscheinend nicht in der Lage ist, die einfachsten Managementaufgaben zu erledigen“, sagte James Paul, ein Mitglied des Ausschusses. Die vorgesehenen Anhörungen dürften sich auf eine Reihe Mißgeschicke konzentrieren, die der NASA in letzter Zeit unterlaufen sind: Das Hubble-Weltraumteleskop ist nicht voll funktionsfähig, das GOES-Wettersatellitenprogramm ist schon 143 Prozent teurer als vorgesehen, die Starts von Weltraumfähren müssen wegen technischer Pannen verschoben werden und die verklebte Antenne der Weltraumsonde Galileo droht die Erforschung des Jupiter zu gefährden.

„Augen“, sagte Frank Korney. Die Tiere seien harmlos, solange man sie nicht ist. Wenn sie in die Nähe eines Geigerzählers kämen, würden sie diesen allerdings ausstrahlen lassen. Die Beschäftigten wurden angewiesen, entsprungene strahlende Frösche in den Teich zurückzubringen, um den demnächst ein Zaun gezogen werden soll. Tote Frösche seien als Atommüll zu behandeln. Das Oak Ridge National Laboratory hat im Zweiten Weltkrieg Uran für die ersten Atombomben angereichert.

KNOXVILLE, 4. August (AP). Im US-Staat Tennessee sind aus einer Atomforschungsanlage radioaktiv verseuchte Frösche ausgebrochen. Wie der Umweltkoordinator des Oak Ridge National Laboratory, Frank Korney, mitteilte, wurden bisher 100 strahlende Tiere wieder eingefangen. Die Frösche stammen aus einem Teich auf dem Laborgelände, in dem sich radioaktives Wasser aus dem rund 50 Jahre alten Atomreaktor der Anlage sammelt.

„Sie haben nicht sechs Beine und vier

130 „Das bedeutet Stillstand für die Auto-Technik“

Bonn und die deutsche Automobilindustrie sind alarmiert: Brüssel zwingt uns Tempo 130 auf – und macht uns zur Schnecke. Das Europäische Parlament hat das Tempolimit bereits beschlossen. Nun bereitet die EG-Kommission eine Richtlinie vor, wonach in keinem Mitgliedsstaat mehr als 130 km/h erlaubt sein dürfen. Nächster Schritt: Die EG-Regierungen müssen darüber abstimmen. Die Mehrheiten sind klar, denn elf der zwölf Staaten haben bereits das Tempolimit. Nur noch in der alten Bundesrepublik gilt „freie Fahrt“ auf Autobahnen.

Günter Topmann (SPD), stellvertretender Vorsitzender des Verkehrsausschusses in Straßburg: „Die EG-Kommission ist schon dabei, den Parlamentsbeschluß in eine Richtlinie umzusetzen. Anschließend müssen die Verkehrsminister darüber entscheiden. Das kann schon dieses Jahr passieren. Bonn muß dann rasch nachziehen.“ Vor allem die Automobilbau-Konkurrenten von Frankreich und Italien wollen den Deutschen die freie Fahrt nicht mehr gönnen.

Verkehrsstaatssekretär Dieter Schulte wertet: „Die Richtgeschwindigkeit hat sich bewährt. Das wird durch die jüngsten Unfallzahlen belegt.“ ADAC-Präsident Otto Flimm: „Unsere Autobahnen sind sicherer als alle anderen Straßen.“ Der Sprecher des Verbandes der Automobilindustrie, Winfried Grzenia, warnt: „Reglementieren bedeutet Stillstand in der technischen Entwicklung.“

Schützenhilfe bekommen unsere Automobilbauer vom deutschen EG-Kommissar Martin Bangemann. Doch zuständig ist sein Kollege Karel van Miert aus Holland. Vor allem aber EG-Umweltkommissar Graf Carlo de Ripa (Italien) drängt auf ein Tempolimit und hat seinen deutschen Kollegen Töpfer (CDU) auf seiner Seite.

Kann die EG-Mehrheit die Deut-

schon zum Tempolimit zwingen? Topmann: „Wenn Bonn sich weigert, gibt es eine Klage vorm Europäischen Gerichtshof.“ O.K., o.k.!

Hlinka trainiert CSFR-Eishockeyteam

Ivan Hlinka, ehemaliger Eishockey-Nationalspieler, ist zum Trainer der Nationalmannschaft der CSFR berufen worden.

„ZATHO RUSACHOVÉ ŠPACIBUJI KOLEM RACHETLE...“

NEPRAKTA – SVANDRUK „Všude se píše, že ulice dneska nemí bezpečná – tak mě aspon vyvod' někam jinam!“

Die Zeitung „Washington Post“ hatte am Mittwoch berichtet, daß die NASA sich mit dem Gedanken trage, eine Sonderfähre zum Weltraum-Teleskop „Hubble“ zu schicken, um die defekten Kreis stabilisatoren zu reparieren, die die Weltraumsternwarte steuern helfen. NASA-Sprecherin Janet Ruff sagte dazu allerdings am Donnerstag, ihr sei von einer solchen Absicht nichts bekannt.

Noch schlimmer für die Befürworter der Weltraumfahrt zählt allerdings der Streit über den geplanten Bau der teuren bemannten Weltraumstation „Freedom“. Das US-Repräsentantenhaus und der Senat hatten dafür erst nach erbitterten Wortgefechten und einer Intervention der Regierung Geld bewilligt.

Die Krise um GEOS droht das Land nun seines wichtigsten Wettersatelliten zu berauben. Der im Umlauf befindliche Satellit läßt rapide in seiner Leistung nach und das NASA-Programm für einen Ersatzsatelliten hinkt drei Jahre hinterher.

Der Kongreßabgeordnete Howard Wolpe bezeichnete das GEOS-Dilemma als „den Prototyp der Mißwirtschaft – die Kosten überschritten, der Zeitplan überzogen, die Möglichkeiten überschätzt und kein Ende abzusehen“.

Belmondo wird Theaterdirektor

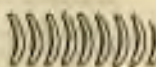
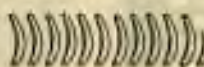
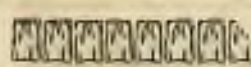
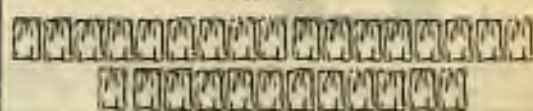

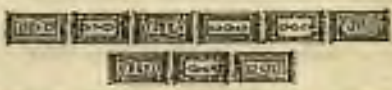
PARIS. Mitten im trägen Pariser Hochsommer hat der französische Filmschauspieler und Weltstar Jean-Pierre Belmondo für eine kleine Sensation gesorgt: Der populäre Künstler kaufte an diesem Wochenende im Herzen von Paris das traditionsreiche „Theatre des Varietes“. Nach der Bekanntgabe der Transaktion durch einen Mitarbeiter des Stars macht Belmondo es spannend wie in seinen über dreißig Erfolgfilmen. Erst Anfang September will „Bebel“, wie ihn seine riesige Fan-Gemeinde nennt, auf einer Pressekonferenz das Programm für die nächste Spielzeit vorstellen. Auch über den Kaufpreis der Bühne wurde noch nichts bekannt.

Als Theaterdirektor startet der 58jährige Belmondo, den der französische Kulturminister Jack Lang kürzlich als „außergewöhnlichsten Künstler seiner Generation“ hervorhob seine dritte Karriere. Den Durchbruch beim Film schaffte der Sohn eines Bildhauers nach einem Zwischenspiel als Berufsboxer 1959 in Jean-Luc Godards Kultfilm „Außer Atem“. Zahlreiche internationale Erfolgsfilme folgten.

1987 kehrte Belmondo zur Bühne zurück und spielte vielbeachtet die Titelrolle in „Kean“ von Sartre-Dumas. Zuletzt erntete er als poetischer Haudegen Cyrano von Bergerac in dem Stück von Edmond Rostand neuen Lorbeer. Anfang der kommenden Saison will der Künstler den „Othello“ von William Shakespeare geben, außerdem hat er neue Filmpläne.

Ob er nun auf seinen eigenen „Brettern“ spielen will, ließ Belmondo noch im dunkeln. Das 1790 gegründete „Theatre des Varietes“ wurde 1807 am Boulevard Montmartre eröffnet. Seine Blütezeit erlebte es als Operettenbühne.

Austauschverhältnisse an der deutschen Grenze

Dem Wert eines LKW entsprechen an der deutschen Grenze:	1985 (Jahresdurchschnitt)	1990 (Jahresdurchschnitt)
 Lastkraftwagen (6 - 10 t)	93 Sack Kaffee 	302 Sack Kaffee
	44 t Bananen 	58 t Bananen
	76 dz Kakao 	290 dz Kakao
	49 Teppiche 	90 Teppiche

 = 5 t Bananen mittelamerikanisch
 = 20 Sack (à 60 kg) Rohkaffee, salvadorianisch, Hochgewächs
 = 10 Teppiche aus Wolle, geknüpft (Indien, 350-500 Knotenreihen, à 6 m²)
 = 10 Doppelzentner Kakao Ivorischer, good fermented

Eigene Berechnungen nach den Ergebnissen des Statistischen Bundesamtes:
 Fachserie 7, Reihe 2, Außenhandel nach Waren und Ländern;
 Fachserie 17, Reihe 8, Preise und Preisindizes für die Ein- und Ausfuhr.

Hetmeier 010 691

Deutschland hat in den vergangenen Jahren seine Position auf den Weltmärkten kontinuierlich zu Lasten der Dritten Welt ausgebaut. So konnten die Preise für die in die Entwicklungsländer gelieferten Waren von 1985 bis 1990 um 4,7 Prozent erhöht werden, während die Einfuhrpreise von dort gleichzeitig um 27,4 Prozent sanken. Besonders drastisch war der Verfall bei Kaffee und Kakao. Aber auch der Import von Teppichen wurde erheblich billiger.

NEHODA V CIZINĚ

Rozkrápnuté brýle v opici
 nespravěj ti milý Pepíku
 v Bratislavě žádní optici
 Oni mají jinou optiku

Erste Verträge mit baltischen Staaten PRAG, 4. August (APP). Die Tschechoslowakei hat als erstes Land mit den drei baltischen Republiken Litauen, Lettland und Estland Verträge über wirtschaftliche, wissenschaftliche und technische Zusammenarbeit abgeschlossen, meldet die amtliche tschechoslowakische Nachrichtenagentur ČTK. o.k.

VW lehrt Skoda Marketing

Wenn Volkhart Köhler über seine Erfahrungen in den vergangenen Wochen spricht, fällt häufig das Wort „Pioniergeist“. Köhler, stellvertretender Vorstandsvorsitzender der im April von Volkswagen und dem tschechischen Staat gegründeten Skoda Automobilovna im nordböhmischen Mladu Boleslav (Jungbunzlau), ist als Abgesandter der Wolfsburger Zentrale in die Tschechoslowakei gekommen, um die vierte Marke des VW-Konzerns in die Marktwirtschaft zu geleiten. Der kaufmännische Chef der aus einem staatlichen Unternehmen hervorgegangenen Aktiengesellschaft haust vorerst in der ehemaligen DDR-Botschaft am Prager Moldau-Ufer. „Ich habe mir zwei Zimmer streichen lassen, ein Sofa für 400 Mark und zwei Bürotische reingestellt, zwei Teppiche von zu Hause in Wolfsburg mitgebracht, und da schlafe ich nun – wie ein Pionier“. Pioniergeist braucht der gelernte Jurist an seinem neuen Arbeitsplatz, 70 Kilometer von Prag entfernt, ganz zweifellos. Denn bei dem ehrgeizigen Projekt der VW-Manager – bis zur Jahrtausendwende sollen in die Skoda-Produktion neun Milliarden Mark investiert werden – ist angesichts des Zusammenbruchs der unterschiedlichen Wirtschaftsstrukturen eine Vielzahl von Anfangshindernissen zu überwinden. Mehr Sorge als diese erwarteten Anlaufschwierigkeiten bereitet den Skoda-Neuerern offensichtlich, daß der bisher gesicherte Absatz stagnieren könnte.

Noch herrscht jedoch keine Alarmstimmung in Mladu Boleslav. Laut Köhler ist Skoda die gesamte Produktion von 180 000 Fahrzeugen des Typs Favorit im vergangenen Jahr losgeworden und hat in den ersten beiden Monaten 1991 Gewinn gemacht. Zur Höhe schweigt des Managers Diskretion. „Wir produzieren auf vollen Touren“, meint er. Nach seinen Worten wurde die Zahl von 16 000 Beschäftigten im Hauptwerk Mladu Boleslav und jeweils 1000 in zwei kleineren Standorten gehalten.

Allerdings konnte die tschechoslowakisch-deutsche Führungsriege des früheren Staatskonzerns nur deshalb am Produktionsziel von 200 000 Wagen für dieses Jahr festhalten, weil ein katastrophaler Einbruch im Inland durch Exporterfolge wettgemacht wurde. „Im vergangenen Jahr haben wir zwei Drittel der Produktion innerhalb der CSFR verkauft, inzwischen gehen fast drei Viertel in den Export“, erläutert Köhler. Indirekt habe Skoda dabei sogar von der Krise in Jugoslawien profitiert, „weil kein nationalbewußter Slowene und Kroatie sonderlich geneigt war, einen Jugo zu kaufen“. Jugoslawien stieg mit 27 000 eingekauften Fahrzeugen in den ersten vier Monaten zum wichtigsten Skoda-Exportland auf. Seit die Konflikte im Vielvölkerstaat mit Waffengewalt ausgetragen werden, muß Skoda die für Jugoslawien vorgesehenen Fahrzeuge umdisponieren. Das klappte bisher noch ganz gut. „Wenn uns dieser Markt für längere Zeit ausfällt, haben wir allerdings ein Thema“, meint Köhler.

Im Inland, so schätzt der Neu-Prager, wird Skoda in diesem Jahr nur rund 40 000 Personenwagen absetzen können; im Vorjahr waren es 120 000 Fahrzeuge. Der Grund liegt in der Lust der bisher auf die Zuteilung des Favorit angewiesenen Tschechoslowaken, die neue Freiheit auch am Steuer auszukosten. Rund 50 000 meist gebrauchte West-Wagen wurden laut Köhler in diesem Jahr bereits in die CSFR gebracht. Skoda gerät zusätzlich ins Hintertreffen, weil Händler

gerne eine Lücke in der CSFR-Gesetzgebung nutzen und die West-Wagen als Privatleute importieren, um einen großen Teil des Einfuhrzolls zu sparen.

„Wir müssen ganz kurzfristig eine schlagkräftige Vertriebsorganisation mit Vertragshändlern nach deutschem VW-Muster aufbauen“, beschreibt Köhler die Strategie von Skoda gegen den Einbruch beim Inlandsabsatz. „Uns liegen auch schon viele Anfragen von Interessenten vor.“ Skoda möchte dabei „interessante Anlagen“ der staatlichen Mototechna übernehmen, die mit der Privatisierung ihr Monopol für den Kraftfahrzeughandel verlieren und aufgespalten wird. Wenn das Vertriebsnetz steht, soll Skoda als VW-Generalimporteur für die CSFR auch den Passat offerieren, der vermutlich aus der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) kommt. Dort soll die andere VW-Tochter Volkswagen Bratislava (bisher die staatlichen Bratislavské Automobilové Zuvody) künftig 30 000 Passat und 300 000 Getriebe jährlich fertigen. In ferner Zukunft ist daran gedacht, zwischen Favorit und Passat später noch ein weiteres Modell zu plazieren. Doch obwohl Köhler wie Konzernchef Carl Hahn die Bereitschaft zum Ausbau der Forschungs- und Entwicklungsabteilung bei Skoda hervorheben, ist die Konstruktion eines neuen Typs in der CSFR noch Zukunftsmusik. Zunächst wird „Modellpflege“ betrieben und der Favorit technisch verbessert. Schließlich soll er auch ein neues Äußeres erhalten.

Aufwendiger könnte es werden, die Betriebsanlagen westlichem Vorbild anzupassen – vor allem, was die Beseitigung von Altlasten betrifft. Sofort nach der Vertragsunterzeichnung sei man auf die Suche nach Umweltsünden gegangen und habe auch bereits verseuchte Böden entdeckt. Die Kosten für die Beseitigung muß laut Vertrag die „Skoda alt“, die zur Abwicklung der Reste des früheren Staatskonzerns bestehen blieb, und damit die Tschechische Republik übernehmen. Aber auch für den gegenwärtig anfallenden Sondermüll fehlt es in der CSFR an Entsorgungsmöglichkeiten. „Das müssen wir vorerst ins Ausland bringen, schließlich können wir es hier nicht einfach in den Wald kippen“, betont Köhler.

Zaghafte Kritik in der tschechischen Presse an der Vereinbarung zwischen VW und der tschechischen Regierung, der Firma in Mladu Boleslav in den kommenden zwei Jahre die gewinnabhängigen Steuern zu erlassen, weist Köhler zurück. Eine solche Regelung sei bei ähnlichen Geschäften „absolut Wald und Wiese“, das Ergebnis der neuen Aktiengesellschaft werde angesichts der geplanten Investitionssummen ohnehin vom kommenden Jahr an besonders belastet sein. Daß Skoda nach noch sozialistischer Steuergesetzgebung 50 Prozent der Lohnsumme an den Staat abführen muß, macht Köhler kein Kopfzerbrechen. „Dafür entfallen sonstige Kosten für das Unternehmen wie der Arbeitgeberanteil zur Sozialversicherung.“

Polnische Offiziere in Massengrab identifiziert

WARSCHEW, 4. August (dpa). Sowjetische und polnische Experten haben in der vergangenen Woche eindeutig festgestellt, daß in den Massengräbern bei Charkow ermordete polnische Offiziere liegen. Der polnische Rundfunk berichtete am Samstag, bei drei der Ermordeten seien Erkennungsmerkmale von Offizieren gefunden worden. Die Männer seien im Internierungslager Starobielsk von den Sowjets gefangen gehalten worden.

Damit ist eindeutig klar, daß das „zweite Katyn“, die letzte Ruhestätte der vom sowjetischen Geheimdienst ermordeten polnischen Offiziere, in einem Waldgelände bei Charkow liegt.

Man weiß inzwischen auch, wie die Offiziere aus dem Lager Starobielsk umgebracht wurden: Laut Zeugenaussagen wurden die meisten von ihnen im April 1940 vom Lager in ein Gebäude des NKWD in Charkow gebracht und dort erschossen. Die Leichen transportierte man in das NKWD-Gelände außerhalb der Stadt, wo sie in Massengräbern verscharrt wurden.

Die Insassen der letzten Transporte wurden direkt dorthin gebracht und an Ort und Stelle erschossen. Wie der Korrespondent von Radio Warschau berichtet, deuten die Spuren in einem der Gräber darauf hin, daß die Opfer sich gewehrt oder zu fliehen versucht haben.

In den nächsten Wochen soll eine weitere Stelle untersucht werden, in der vermutlich die Insassen von Ostaschkow, dem dritten Internierungslager für polnische Offiziere verscharrt wurden.

... TU NEBESOU ALE YESYSE
VŠIC HM!

„Felčare, zaskočila mu steheni kost!“

Späte Erkenntnis

NEU DELHI, 4. August (AFP). Der Kopfstand beim Yoga ist in Verruf geraten. Zumindest die Baghwan-Jünger im indischen Poona sind überzeugt, daß die Yoga-Anhänger mit dem Kopfstand nur ihr Gehirn schädigen. Das scheinbar „seltsame Lächeln“ vieler Yogis sei nicht das Lächeln von Erleuchteten, sondern von „Idioten“, heißt es in einer jetzt veröffentlichten Erklärung der Osho-Gemeinde in Poona. Die Gemeinde ist das Hauptquartier der Anhänger des im vergangenen Jahr verstorbenen Gurus Swami Rajneesh.

„Tausende“ Yogis in Asien seien bereits hingeschädigt, weil wegen der starken Durchblutung des Kopfes feine Nerven zerstört würden. Um das Problem abzuwenden, empfehlen die Baghwan-Jünger eine weniger schädliche Übung: auf Hände und Knie stützen und tüchtig schnaufen. Dabei werde das Gehirn zwar mehr durchblutet, aber nicht so stark wie beim Kopfstand.

Was Herr C. aus Köln auf Kuba widerfuhr

Köln - Es sollte eine Traumreise nach Kuba werden. Sie wurde zum Alptraum: Der Kölner Paulo C. (34) buchte für 6484 Mark zwei Wochen Kuba für sich, Frau und vierjährigen Sohn. Im Ferienapartment lagen Elektrokabel offen - Lebensgefahr für Kind und Eltern. Die Möbelsachen aus wie vom Sperrmüll, die Betten waren dreckig. Rohrbruch: Braune Brühe ergoß sich in die Zimmer, tränkte Koffer und Reisetaschen. Das Kölner Landgericht urteilte: Paulo C. bekommt 80 Prozent des Reisepreises (5187,20 Mark) plus 2626,80 Mark für entgangene Urlaubsfreuden zurück.

Jdu se poptat kvůli místu. K mladé firmě starých komunistů.

Der Tag geht, Satan junior kommt

Bagdad. Jahr 1 nach dem Krieg. Die Armen verhungern. Die Mittelklasse ist arm. Die Reichen sind bankrott. Saddam wartet auf ein Service (60 000 Mark). Bei Harrod's in London bestellt, das alte haben Bomben zerdeppert. Sein Sohn Udai, 30, brettert im schwarzen Porsche durch Bagdad, das offene Dior-Hemd flattert. Seit drei Monaten

Chefredakteur der offiziellen Tageszeitung „Babel“. Feurige Kommentare: „Demokratisierung!“ Will er Nachfolger des Teufels werden? Karriere von Luzifer jun.: Mit 24 Chef des Olympischen Komitees, Sportminister, Präsident des Fußballverbands. 1988 erschlägt er einen Leibwächter. Der Vater rast, die Mutter schreit: „Es war nicht sein erster

Mord, und er ist nicht der einzige Mörder in der Familie.“ Freispruch! An Udais Tisch im „Al-Rashid-Hotel“ am Tigris (Abendessen pro Person: 100 Dollar, Air-Conditioner) strömt ab 6 Uhr Johnny Walker Black Label. Getrunken wird glasweise. Danach Pistolenschießen in die Luft. Danach fällt er vom Stuhl. Neuer Tag, neuer Rausch.

1. Fall - Malaria durch einheimische Mücke

Mückenalarm! Deutsche Stechmücken verbreiten die gefährliche Tropenkrankheit Malaria, behauptet der Arzt Herbert KIBLER (45) aus Butzbach. Es gibt sogar den ersten Fall. Dr. KIBLER: „Ich habe die Malaria im Blut eines meiner Patienten festgestellt. Doch der Mann war nie in den Tropen.“ Tropenmediziner dagegen behaupten, der Malariaerreger sei bei unseren Stechmücken seit Anfang der 50er Jahre verschwunden.

MALARIA GERMANICA...

Fergie: „Ich will Beine haben wie Di“

Traum! Oft, 25 Pfund runter (Trennkost), fast Idealgewicht (60 Kilo), seelische Morgengymnastik („Wer liebt mich?“); Noch vor kurzem ging es der Herzogin von York angeblich „blendend“.

Jetzt zog eine ärgerliche Fergie (31) den Rock ihres Glencheck-Kostüms hoch: „Abscheulich. Das

muß weg.“ Wütend zeigte sie der Fitneßberaterin der noblen Klinik Grayhott Hall ihre massiven Oberschenkel. Freundinnen gegenüber hatte sie getobt: „Ich will endlich Beine, wie Di sie hat. Dafür tue ich alles.“ Seit Dienstag unterwirft sie sich dem eisernen Klinik-Programm: 30

Minuten Standfahrrad, Tretmaschine (die stilles Treppensteigen simuliert), Festigungsübungen, Massage, Aromatherapie, Meditation. Und: frisches Obst und Gemüse aus dem Garten.

„JETZT SLEPKE!“

... tak jasný, kdo hlouběj a dýll!“

Die schlechten Verlierer von Bonn

verschwinden nicht...!

Als am 20. Juni in einer dramatischen Bundestagsabstimmung Berlin zum künftigen Regierungs- und Parlamentssitz bestimmt wurde, schrieb mir die Frau eines bekannten CDU-Ministers und Bonn-Befürworters einen zornigen Brief. Ich (Berlin-Befürworter) sei „in meinen spießbürgerlichen Vorurteilen befangen... Erhobenen Hauptes angesichts so viel Miefes grüßt Sie...“

Der Bonner General-Anzeiger behauptet gar, vor der Abstimmung seien Bonn-Befürworter massiv unter Druck gesetzt worden. Schäuble und Berlins Regierender Dieppen z. B. hätten bei einem Abend in der Berlin-Vertretung die CDU-Abgeordnete Karin Jeltsch in die Zange genommen. „Sie mußte sich Zweifel an ihrer politischen Mündig-

keit anhören und hatte keine Chance, ihre Einstellung für Bonn zu begründen.“ Dieppen: „Ein Gespräch im Bier-Keller, aber nicht bierernst.“ Eingeladen war außerdem zum „Buffet-Empfang, um Berlin-Befürworter zu bestärken und Berlin-Zweifel zu überzeugen“. Frau Jeltsch kam freiwillig. Laut General-Anzeiger „ist auch davon die Rede,

daß Geld geflossen sein soll“. Ein baden-württembergischer Abgeordneter sei mit der Aussicht auf Berliner Bauaufträge „geködert“ worden. Meine Prophezeiung: Wenn die Bonner versuchen, mit solchen Mätzchen die Entscheidung zugunsten Berlins zurückzudrehen, werden die Berliner auf beschleunigten Umzug drängen.

Es gibt in Bonn so viele schlechte Verlierer. Mit Genscher brachen Freunde, weil er sich für Berlin einsetzte. Bonn-Aufkleber werden verteilt – nicht mit Kußmund, sondern mit Totenkopf und der Aufschrift: „Was die Stasi nicht schafft, der Kanzler vollbrachte.“

Musela to být švadlenka!
Přítulná byla – a milá.
Když jsem ji držel v náručí,
neklidně sebou šila.

„Jsem hlavní hygienik Organizace spojených národů... Jestli okamžitě neodstraníte zjištěné závady v životním prostředí, tak vám tu vaši republiku zavřu!“
O.K.

„Kde jsme to naposledy skončili, Pepičku? Aha, jak kmotříček zapálil chaloupku lucerničkou a uškvařil kmotříčku, zatímco čmelák utral Janince nožičky a brouček při sekání dříví usekl tatinkovi hlavu...“

„Popravdy už si na sebe nevydělaj! Leda když u toho prodáváš kyselý okurky a tureckej med!“

Venclovského jubileum

Dnes uplynulo přesně 20 let od chvíle, kdy zasloužilý mistr sportu František Venclovský v čase 15:26 hodln nejen jako první Čech, ale zároveň jako první člověk vůbec ze země, jejíž hranice nemývá moře, přeplaval slovatný kanál La Manche. Na tuto událost si vzpomněla i anglická společnost Channel Swimming Association a Františkovu při této příležitosti oficiálně blahopřála.

Radost pro Ivana

Manželka Ivana Lendla Samantha porodila v pondělí v nemocnici ve

městě Greenwich dvojčata – holčičky. Čtrnáctiměsíční Marice tak přibýly sestry Isabelle Anita a Ca-

„Vy jste při ekonomické reformě ztloustli, to nám budete muset vysvětlit.“

rolina Elizabeth. Matka i dcera jsou v pořádku, další podrobnosti vedení nemocnice nesdělijo.

... I LIDI MAJÍ DĚTI!

Venuše strážena Mugendem

(ent): Za asistence městské policie a pracovníků detektivní agentury Mugendo byl ve středu v pavilónu Anthropos Moravského zemského muzea v Brně-Pisárkách opět instalován originál Věstonické Venuše. Az do konce srpna ji zde návštěvníci mohou uvidět v rámci expozice Umění v zrcadle věků. Vzhledem ke vzrůstajícímu krádežím v muzeích a galeriích provází její vystavu ní jedno z nejdokonalejších bezpečnostních opatření. Podrobnosti se novináři nedozvěděli. Venuši však stráží pracovníci Mugenda, městské i republikové policie. Také výše pojistného nám zůstala utajena, dosahuje však sedmimístné částky.

Prodávka OD Kotva zadržela včera občana SRN, který kradl. V oddělení oděvů si vyzkoušel koženou bundu za 3500 Kčs. Zalíbila se mu natolik, že se rozhodl stát se za pět prstů jejím majitelem. Je obviněn z trestního činu krádeže. HAHHAHA!

"A to jste měl pořádk samý starosti, kam složíte tu svou starou šedivou hlavu!"

Seltene Spinne entdeckt

SYDNEY, 5. August (AP/Reuter). In einer australischen Höhle haben Biologen eine Spinne entdeckt, die seit Jahren als ausgestorben galt. Der Leiter der Spinnenforschung (Arachnologie) am australischen Museum in Sydney teilte am Montag mit, acht Jungtiere des Insekts mit dem wissenschaftlichen Namen Troglodipura lowryi seien bei einer Wüstenexpedition in der südaustralischen Nullarbor-Ebene gefunden worden. Die Forscher wollen die seltenen Spinnen nun beobachten und weiterzichten.

Die Troglodipura ist eine von nur drei Spinnenarten in der Welt, die unterirdisch leben und kein Sehvermögen haben. Sie zog sich während einer Trockenperiode vor drei Millionen Jahren in Höhlen zurück und paßte sich an die veränderten Lebensbedingungen an. So erwarb sie die Fähigkeit, Beuteinsekten durch Vibrationen und Luftströme zu erkennen. Außerdem färbte sie sich dunkel und bekam verlängerte Glieder.

MUR WENN SIE NICHT SPINNEN!

Nezaměstnaní v Ostravě

(tre): Míra nezaměstnanosti dosáhla v červenci v Ostravě 3,58 proc. přeroceschného obyvatelstva, což představuje 7183 registrovaných uchazečů o práci. V červnu to bylo 8111 lidí. Tato fakta vyplývají ze zprávy ředitele Úřadu práce v Ostravě Z. Prouzy. Dále se v ní mj. uvádí, že největším problémem třetího čtvrtletí jsou a budou absolventi škol a mladiství.

Radu let byl Sovětský svaz naším nejvýznamnějším obchodním partnerem. Vývoz do SSSR představoval v minulosti zhruba dvacet procent naší průmyslové produkce. Rozpad trhů zemí bývalé RVHP i nedostatek prostředků nutných při obchodování na bázi konvertibilních měn způsobily, že vzájemná obchodní výměna letos výrazně poklesla.

V prvním pololetí jsme do Sovětského svazu exportovali zboží za necelých 27 miliard korun, což je ve srovnání se stejným obdobím loňského roku o 40 % méně. Do Československa jsme dovezli včetně ropy za volné měny zboží za 51,5 miliard. Přítom federální ministr hospodářství V. Dlouhý při své poslední návštěvě Moskvy v závěru července ještě musel odmítnout snahu sovětské strany, aby ČSFR přistoupila na další snížení již předem dohodnutých obchodů.

Vzájemná obchodní výměna se Sovětským svazem na dostatečně vysoké úrovni je, ať chceme, či nechceme, pro stabilitu naší ekonomiky, léta orientované na spolupráci právě s tímto partnerem, nezbytná. Do

Obchodní domy? ANO!

SSSR jsme vyváželi a vyvážíme zejména stroje a zařízení, k nám importujeme především paliva a suroviny. Odklon od centrálně plánovaných čs.-sovětských obchodních vztahů a jejich přesun na podnikatelskou úroveň však vyžaduje vytvoření vhodných podmínek pro naše hospodářské subjekty - podniky.

Jako velmi perspektivní se ukazuje spolupráce s jednotlivými svazovými republikami SSSR i oblastmi. Příkladem je dohoda o založení tzv. Rusko-československého obchodního domu, která byla ve čtvrtek podepsána v Praze. Tato akciová společnost, na jejímž základním kapitálu se podílejí rovným dílem obě strany, umožní RSFSR a ČSFR si vzájemně vyměňovat zboží na základě tzv. barterových obchodů. Přítom platby se uskuteční v národních měnách. Zboží dodávané ruským partnerům bude oceňováno v dolarech, ale po přepočtu v té době platného kursu ho RSFSR může

platit v rublech. Ty pak Československá strana využije k nákupu potřebných výrobků v Sovětském svazu a naopak. Aby však na jedné či druhé straně nevznikala aktivní salda, musí se jednat o vzájemně vyrovnané dodávky.

Vzhledem k tomu, že se na ruském trhu může uplatnit široká škála našich výrobků, má o služby této akciové společnosti zájem většina našich podniků. Rusko-československý obchodní dům by měl zvýšit úroveň naší vzájemné obchodní výměny o 40 až 50 procent. Nebude však sám. Další podobná akciová společnost vzniká na Slovensku. Jde o ukrajinsko-slovenský průmyslově-obchodní dům PODUS, jehož předpokládaný roční obrát by měl dosáhnout výše 10 miliard korun. Jak je vidět, když mají zájem obě strany, možnost, jak vzájemné obchody rozšířit, se vždycky najde.

ČAS BORŮVKOVÝCH KOLÁČŮ

Modré pusy a prsty i plně bandasky ukazují, že v lesích pod Bezdězem je už sezóna v plném proudu. Dostupnost oblíbeného lesního ovoce přibližuje obyvatelům Ústí nad Labem rekreační doprava o sobotách a nedělích, jež zlevnila z dvaceti korun na deset. Není proto divu, že o víkendů se v Ústí víc než jindy pečou borůvkové koláče a vaří sladké knedlíky. Také v Jizerských horách se borůvková sezóna rozjíždí a plán činnosti pro nastávající volné dny určují nekompromisně šetrně hospodyňky. Borůvek je dost všude kolem Smědavy, Károvice a na většině vojenských pasek. Kroupy je sice trochu poškodily, ale i tak se vyplátí na ně vyrazit. Borůvková invaze nastala i v lesích kolem Mimoně, kde však kromě sladkého pu zdravu hrozí borůvkovým cítilům i pozdravu méně příjemný. Řidičům parkující ve vojenském prostoru předávají policisté pozdrav v podobě vyplněného pokutového bloku. O minulém víkendu vybrali na pokutách 1500 korun. Takže pozor! V Ústí nad Labem se kilo borůvek prodává za 45 korun. Pokud chcete parkovat tam, kde nemáte, zvažte, jestli se vám nevyplátí zajet si pro borůvky raději na trh než do zakázaného vojenského prostoru. BLUE BERRY HILL ...

Džungle kolem Prahy...

O půvabu našeho hlavního města se snad dá mluvit jen ve spojitosti s jeho centrem a uměleckými i stavitelskými památkami. Pokud se vydáte na periferii, budete nemile překvapeni. Za 42 let komunistického hospodaření zde vzniklo kolem 1100 nejružnějších obřad, provizorií a do slova podivných provozoven. Vládne tu neuvěřitelný nepořádek. Nejvíce zasažené lokality najdeme v povodí Vltavy, zejména v úseku Prahy 4, 5, 6 a 7, výjimku netvoří ani Čimický háj, Košíře, Prokopské údolí, Kunratický les či Hloubětín. O nepořádku na periferii ví velmi dobře všech 52 pražských starostů. Přestože už o věci jednali, dosud prý nenašli recept na odstranění

nedostatků. A přítom není nikterak obtížný. Chce to jen trochu důslednosti a ráznosti. Dovoďte tedy, páni pražští radní, malou radu. Obvodní i místní úřady musejí tyto neblahé »květy periferie« řádně zmačkat, zjistit jejich majitele či původce a zavolat je k odpovědnosti, přimět je k pořádku na těchto pozemcích, placení nájemného a když to nepomůže, dát jim výpověď. Stejně bezútesně »území nikoho« jsou kolem nádraží, továrny a některých sídlišť. Kde kdo si zabírá pozemky, které mu nepatří. Slavný pražský magistrát, v době, kdy prudce stoupá cena pozemků a obce nemají dostatek finančních prostředků - třeba na městskou policii, která by pomohla chránit bezpečnost občanů - je na pováženou nechat ležet ladem milióny. Stačí přece uplatnit sankce, jež jsou k dispozici ze zákona!

Flugzeug verlor Fäkalien

AUGSBURG, 5. August (dpa). Aus heiterem Himmel ist am Sonntag ein fußballgroßer Eisbrocken auf das Dach eines Einfamilienhauses in Augsburg gestürzt. Es entstand ein Loch von einem Quadratmeter Größe. Ein Teil des eiskalten Brokens fiel auf den Balkon, verletzter wurde nach Angaben des Landeskriminalamts

..BA I VICE!

vom Montag niemand. Ermittlungen ergaben, daß es sich bei dem zunächst unheimlichen, grünen und stinkenden Fremdkörper um gefrorene Fäkalien eines Verkehrsflugzeugs handelte.

"SRACKO AIR"...

Český premiér ocenil »živou vodu«

Američané vděčí za úspěch moravskému hajnému

(Čre): Předseda vlády ČR P. Pithart se včera seznámil s výsledky činnosti americké společnosti AlphaBio, která se zabývá především čištěním odpadních vod a likvidací ekologických havárií pomocí bakterií.

Nejprve zavítal P. Pithart do čistírny odpadních vod v Benešově u Prahy, kde AlphaBio úspěšně zakončila zkušební provoz. Jeho podstatou je simulace přírodních mechanismů čištění a jejich mnohonásobné urychlení, zajištěné speciálním

katalyzačním roztokem. Tuto směs označil český premiér za »živou vodu«. Za několik měsíců se tak podařilo desetkrát snížit organické znečištění z čistírny vypouštěných vod a město ušetřilo čtvrt miliónu korun za výstavbu nové čistírky. Čištění pomocí bakterií je zatím ovšem záležitostí pouze firmy AlphaBio a jí kontaktovaných partnerů. Ministerstvo životního prostředí nijak nespolutracuje ani neposkytuje dotace — podle jeho zástupců není technologie ještě dostatečně ověřená. S tím polemizovali jak P. Pithart, tak prezident firmy D. P. Niemann, který poukázal na výrazné úspěchy v zahraničí. Český premiér pak navštívil v Brandýse nad Labem Školkařský závod, kde Alpha-

Bio ve spolupráci s Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů zřídila výzkumné pracoviště. David P. Niemann seznámil hosta s využitím katalyzátoru také při reaktivaci lesů. Společnost totiž hodlá spolupůsobit i při obnově zdevastovaných oblastí v severních Čechách a jejím další projektem je vyčištění kontaminovaných půd v bývalých sovětských vojenských objektech.

Jak uvedl D. P. Niemann, ona »živá voda« má svůj prapůvod v našich zemích. Recept na katalyzátorový roztok totiž našel firemní vědec v pozůstatosti moravského lesníka, který se počátkem století usadil v Texasu.

Francouzský frank	5,27	(5,27)
1000 italských lir	24,04	(24,04)
Rakouský šilling	2,54	(2,54)
Německá marka	17,95	(17,95)
Švýcarský frank	20,58	(20,58)
Americký dolar	31,23	(31,23)
Anglická libra	52,75	(52,75)

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,27	(5,27)
1000 italských lir	24,04	(24,04)
Rakouský šilling	2,54	(2,54)
Německá marka	17,95	(17,95)
Švýcarský frank	20,58	(20,58)
Americký dolar	31,23	(31,23)
Anglická libra	52,75	(52,75)

Auf den Spuren der Pyramiden-Arbeiter

Lautstark treiben Männer in der traditionellen Galabia ihre Kamele und Pferde an Andenkenläden und Obstständen vorbei. Autos und Busse bahnen sich ihren Weg über holprige Straßen zu den Pyramiden von Gizeh vor den Toren Kairo. Fremdenführer bieten genervten Touristen wortgewaltig ihre Dienste an. In den Gassen von Naslit el Semman, dem Ort am Fuße des Pyramiden-Plateaus vor der Sphinx, herrscht geschäftiges Treiben wie vermutlich bereits vor mehr als 4000 Jahren. Denn in den vergangenen Wochen haben ägyptische Archäologen zahlreiche Hinweise gefunden, daß dort Zehntausende Menschen gelebt und am Bau der monumentalen Grabstätten der Pharaonen Cheops, Chefren und Mykerinos gearbeitet haben.

„Wir sind völlig sicher, daß die Funde aus der Zeit des Alten Reiches zwischen 2665 und 2155 vor Christus stammen“, sagt der Chef der Pyramiden-Verwaltung, Zahi Hawas. Bei Arbeiten an einem Abwassersystem für Naslit el Semman, die vor neun Monaten begannen, waren Knochen, Aschereste und Tausende von Tonkrugscherben zutage gekommen. Am Rande des an der Ortschaft vorbeifließenden Mansuria-Kanals fanden die Bauarbeiter zudem Steinsetzungen. In ihnen werden Überreste eines lange gesuchten Tempels des Cheops vermutet, des Erbauers der größten Pyramide. Hawas unterstrich die Bedeutung der Entdeckungen folgendermaßen: „Wir wissen zwar viel über Bestattungen und ähnliches, aber nicht sehr viel über die Menschen vor allem im Alten Reich.“

Archäologen aus aller Welt sind ... A OBJEVILI I UV ROH...

Vadná byla převodovka

VIDEŇ: S odstupem několika dní po tragické havárii čs. autobusu v tyrolských Alpách zveřejnil rakouský motoristický spolek (ARBÖ) rozbor svých expertů k příčinám neštěstí. Zpráva úvodem konstatuje, že ukazatel tachometru zůstal stát na rychlosti 140 km/hod. Z technického posudku expertů vyplývá, že jednoznačnou příčinou havárie byla vadná převodovka. Zpráva se také zmiňuje o tom, že na provozovatele autobusu bude podáno trestní oznámení.

schon lange auf der Suche nach der Pyramiden-Stadt. Vor zwei Jahren legten die Ägypter zwischen den Pyramiden und Naslit el Semman Reste von Gräbern, vermutlich von Aufsehern und Inspektoren des Pyramidenbaus, frei. Ein Team um den Amerikaner Marc Lehner stieß auf Überbleibsel eines Kornspeichers aus dem Alten Reich. Vor ein paar Wochen kehrte Lehner, der inzwischen am Orient-Institut der Universität von Chicago lehrt, an den Nil zurück und begann mit der Ausgrabung eines anderen Bauwerks, vermutlich einer Bäckerei, die etwa 50 Meter näher als frühere Funde an der heutigen Ortschaft liegt.

„Einige Leute könnten sagen, die Theorie von der Pyramiden-Stadt sei zu einfach. Doch mit jedem Tag, den ich hier bin, finde ich mehr Anzeichen für ihre Richtigkeit“, sagt Lehner und kratzt an einer aus mehreren Schichten bestehenden Wand mit Tausenden von dickwandigen, für die Töpferware des Alten Reiches typischen Tonscherben. Nach den neuesten Funden im Ort selbst und Grabinschriften wurde die Siedlung in der vierten Dynastie (2600 bis 2480 vor Christus) gegründet und wuchs in den folgenden 300 Jahren zur großen Stadt, wie Hawas erläutert. Vom oberen Cheops-Tempel auf dem Plateau verlief nach seiner Theorie ein 825 Meter langer Damm in die südlich gelegene Stadt und auf den am Mansuria-Kanal vermuteten unteren Tempel zu. Dort habe der Pharaon von Zeit zu Zeit residiert, um die Arbeiten an seinem Grabmal zu überwachen.

„Die Stadt bestand möglicherweise aus zwei Teilen: der Palast-Stadt, wo Priester, Inspektoren, Verwalter und

Aufseher lebten und die Steinmetzwerkstätten lagen, und einer durch eine hohe Mauer abgetrennten Siedlung für die Arbeiter, die die Steinquadern transportierten“, vermutet Hawas. Über die Einwohnerzahl der Pyramiden-Stadt gibt es noch keine gesicherten Erkenntnisse. „Im Alten Reich lebten etwa eine Million Menschen. Wenn man davon ausgeht, daß der gesamte Staat auf den Totenkult ausgerichtet war, waren es möglicherweise so viele wie heute, nämlich rund 70 000 Einwohner.“

Vorerst müssen sich die wißbegierigen Archäologen mit Bruchstücken begnügen. Ihre Forschungen in Naslit el Semman sind ein Politikum, denn jeder neue Fund nährt die Befürchtungen der Einwohner, sie müßten bald ihre Wohnungen verlassen, unter denen die meisten Hinterlassenschaften ihrer Ahnen aus pharaonischer Zeit vermutet werden. Der Gouverneur von Gizeh hat bereits den Ausbau der Häuser und den Wiederaufbau zerstörter Gebäude am gleichen Ort untersagt.

„Auf diese Weise wird es allerdings 100 Jahre dauern, bis wir alles ausgraben können“, meint Hawas, der schon seit Jahren einen Fonds zur Umsiedlung der Einwohner fordert. Nach der Sommerpause wollen die Archäologen ihre Grabungen auf einem 10 000 Quadratmeter großen, unbebauten Platz im Ort fortsetzen. Dabei erhoffen sie sich weitere Informationen über das Leben der Menschen, die mit dem Bau der Pyramiden auch die Erwerbsgrundlage für die meisten der heutigen Einwohner von Naslit el Semman schufen.

(Čre): Ve čtvrtlet dopoledne probíhala dohra noční rvačky v ulici Na příkopě. Jaroslav K. (23) z Prahy 5 zde na diskotéce obítožoval o dva roky staršího občana SRN. Ten nevydržel vzdorovat opilckým nárazům a zasedl čítočkoví několik úderů do obličeje. Výsledkem je zranění Čecha a trestní stíhání Němce.

Téměř milión korun ze svého zisku věnoval letos závod Jan Becher Karlovy Vary na rozvoj zdravotnictví. Karlovarská nemocnice tak získala přístroj na vyšetřování vzorků moče a krve. OHES plynový chrotranspantlači kosmí atěně.

I ♥ BECHEROWKA!

Dotace pro export

(Čre): Federální vláda bude dotovat výkup masa ve výši 13 Kčs za kilogram při jeho vývozu. Tato dotace bude poskytována pouze organizacím, které export masa zabezpečí. Stejně by měl být z federálních rezerv regulován i výkup mléčných výrobků. Týká se to však pouze másla a sušeného mléka. Na sýry apod. mohou být poskytovány subvence z rozpočtu republikových vlád. Nákupní cena mléka by neměla překročit výši 5,40 koruny za litr. V žádném případě se však vláda nechce vrátit k diskriminativnímu plánování, sdělil včera náměstek ministra hospodářství ČSFR M. Adamec.

▲ Soukromý podnikatel Karol Z. z Banské Bystrice je stíhán pro podvod, neboť v Benzině v Hradci Králové odebral bez zaplacení poukázky na 60 tisíc litrů benzínu za více než jeden milión korun. Používal je pro soukromé cesty a jejich prodejem získával prostředky na obživu rodiny a nákup zboží. Při zadržení u něho byly zajištěny poukázky za více než 600 tisíc korun. — Takto je stíhán i 47letý soukromý podnikatel Dezider B. z okresu Lučenec, který v Hradci Králové vybral stejné množství benzínu a nezaplatil. Při zadržení měl již poukázek »pouze« za 300 tisíc korun.

chce Slovaky

Peter Stastný, jedna z legend kanadsko-americké NHL, s deklarovat platnost admiit reprezentovat Československo! Podle zpráv mu vadí malý počet slovenských hráčů v nominaci...

Dača, Ciger, Pálffy a on, to jest 17,39 procenta zastoupení Slovenska v týmu. Skutečně to neodpovídá situaci v naší federaci v rámci programu J. Černogurského. Otázkou zůstává, do jaké míry za tímto rozhodnutím stojí Petrův bratr Marján...

91. Geburtstag

Queen Mum ist gerührt: So viele zauberhafte Blumen. Tochter Elizabeth freut sich mit, nimmt ihr ei-

bodepsal Fuchs slib, že bude zachovávat služební a státní tajemství.

Peierls a jeho skupina zkoumali možnost využití atomové energie v rámci nově zřízeného tajného projektu Tube Alloys (Slitinové trubky). Většinu britských vědců zaměstnávali od samého začátku války vojáci na úkolech, které s ní bezprostředně souvisely, jako jsou vývoj radaru, aparatur pro snazší odminovávání moli, zařízení pro přesné zaměřování průletadlových děl a podobně. Když se jaderný výzkum zintenzivnil, dostali se k němu povětšinou jenom ti, kteří zbyli.

Nikdo zatím neuměl získávat větší množství určitých izotopů uranu. Větší množství se myslí několik kilogramů. Proto fyzici jak v Anglii, tak ve Spojených státech hledali nejjednodušší a nejrychlejší metody, které by jim takové separování izotopů uranu umožnily. Peierls se svým týmem to zkoušel dělat pomocí plynové difúze. Fuchs, který byl profesorem asistentem, současně koordinoval práce v rámci projektu Tube Alloys i na mnoha ostatních univerzitách. V srpnu 1942 dostal britské občanství.

Alle Anglie přestávala být oázou klidu a bezpečí, jakou tak citlivý projekt potřeboval. Němečtí agenti se mohli jeho tajemství poměrně snadno zmocnit. Rovněž tak rozsah prací, jaký se začínal rýsovat, byl ohromný. Bude třeba stavět továrny, které se neobejdou bez velkého příkonu energie a množství lidí. To už se vymykalo britským možnostem. Proto se premiér Winston Churchill dohodl s prezidentem Franklinem D. Rooseveltem, že těžiště všech prací se přesune na severoamerický kontinent. Část výzkumu bude probíhat v Kanadě, která je britským dominiem, ale hlavní práce v USA.

Fuchs a další jeho kolegové připluli do New Yorku začátkem prosince 1943. Ale ani federální policie FBI, ani vojenská kontrašpiónáž G-2 je neprověřovaly - plně důvěřovaly prověrce, kterou udělala britská kontrašpiónáž MI 5.

Americký a britský tým v New Yorku byly plně vytěženy. Přípravovaly pokusy s plynovou difúzí. V srpnu 1944 byl Fuchs spolu s ostatními převezen do Los Alamos, tajného města vybudovaného na náhorní plošině ve státu Nové Mexiko. Tam probíhaly závěrečné práce na bombě.

Když byly první bomby dokončeny a svrženy, začala se většina fyziků poohlížet po mírovém zaměstnání. Fuchs se domluvil, že se vrátí do Anglie a nastoupí v Harwellu. Na bývalém letišti totiž vznikalo britské středisko atomového výzkumu.

"ANO, JÁ JSEM HARWELL..."

Než mohl začít v létě 1946 s výzkumem, musel Fuchs sehnat lidi, zařízení a všechno možné. Měl slušný plat 1500 liber ročně, a tak si mohl koupit rodinný domek i starší auto.

Jaký byl Fuchs fyzik? V oficiální americké knize o vývoji atomových zbraní, známé jako Smythova zpráva z roku 1945, je rovněž britský doplněk sestavený výborem prof.

nen Strauß ab. Den Blumensegen empfing die Königinmutter zum 91. Geburtstag. Über 1000 Gratulanten warteten, als die große alte Dame nach dem Gottesdienst aus der Kirche von Sandringham trat.

První soukromou zruu a nds ptipravuje chovatel cizokrajného ptactva René Franěk z Úval u Prahy, který na zahradě svého domu pečuje o 50 druhů ptáků. Jako jeden z mála evropských chovatelů se může pochubit spoluprací se světovou mou 200 v San Diegu. V uplynulých dnech R. Franěkovi odjíždí jeden druh tohoto oří spolu s jeřábem panenským a kaňkou Fiserovou zatím neznámý pachatel.

a nastoupil u prof. Maxe Borna v Edinburghu.

Fuchs se kamarádil s levicově orientovanými studenty a jeho kvaerští přátelé několikrát navštívili SSSR. On sám však mezi anglické komunisty nechtěl. Ovšem Skardon objevuje v archivu zajímavý dokument, které britské úřady v minulosti opomněly. Nacisté posílali do zahraničí zprávy o všech uprchlících, kteří byli komunisty. V listopadu 1934 informoval německý konzulát v Bristolu místní policii, že mezi ně patří také Fuchs.

V květnu 1940 vyšlo nařízení, podle něhož museli být všichni cizinci z nepřátelských zemí bez výjimky internováni. Nejdřív byval Fuchs s ostatními na ostrově Mann a později ho lod Eitrick dopravila do Kanády. Ale Fuchsovo přátelství, zvláště profesor Born, stále intervenovali. Takový vědec a amatér matematik a fyzik v Lipsku. Když pak jeho otec získal místo profesora náboženských věd v Kielu, přestel na tamní univerzitu. Stejně jako otec byl i on sociálním demokratem, ale přemýšlel o světě ho táhlo stále víc doleva, až se stal ateistou.

ASISTENT S PŘEHLEDEM

Nechtěl bys dělat práci "zvláštního druhu"? - nabídl mu několik měsíců po návratu do Anglie prof. Rudolf Peierls z Birminghamské univerzity. Plat by byl skromný - 275 liber ročně. Za tím jde o přechodný úkol, ale není vyloučeno, že by mohl mít delší pokračování. Mladý fyzik souhlasil. Ovšem nejdřív ho Bezpečnost prověřila pro tajnou práci. Začátkem května

Rusové mého otce považovat za rukojmí, pak bych jim nic předávat nemohl...

Po Fuchsové odchodu volá podplukovník do Londýna: Fuchs je v hluboké depresi. Možná, že by bylo taktické s ním teď jednat, možná, že by se vyzpovídál ze svého zradcovství. Kontrašpiónáž MI 5 vybírá zkušenoého vyšetřovatele - Williama Jamese Skardona. Nejdřív se musí Skardon seznámit s Fuchsovým životopisem a se všemi jeho spisy.

PROVĚŘEN BEZ OBTÍŽÍ

Emil Klaus Julius Fuchs se narodil ve vesnici Russelsheim poblíž Darmstadtu v Německu 29. prosince 1911. Jeho otec dr. Emil Fuchs tam byl luteránským pastorem, jednu dobu i ministrem republikánské vlády, ale v 1924 přestoupil ke kvakerům. Klaus studoval matematiku a fyziku v Lipsku. Když pak jeho otec získal místo profesora náboženských věd v Kielu, přestel na tamní univerzitu. Stejně jako otec byl i on sociálním demokratem, ale přemýšlel o světě ho táhlo stále víc doleva, až se stal ateistou.

V červenci 1933 přešel vysoký, štíhlý, vědecky vyhlížející mladík tajně německé hranice a odjel do Paříže. Napozorování německé rodiny se dostal jako uprchlík do Anglie. Dostudoval na univerzitě v Bristolu. V roce 1937 získal doktorát

obvyklé potíže s původem důkazů - neměly právní hodnotu.

O pět dnů později se toto poezření dostává do úplné jiné roviny. Americké letadlo sebralo radioaktivní mrak nad severozápadním Pacifikem. Nejspíš radioaktivní stůpa sovětského atomového výbuchu. Ale tak brzy! Angloameričtí vědci a zpravodajští důstojníci odhadli v roce 1945, že Sověti mohou uskutečnit svůj první pokus s jadernou zbraní až někdy začátkem padesátých let. Britská kontrašpiónáž nyní musí sledovat Fuchse, aby neuletěl do Moskvy.

Mezitím začíná hrát Fuchs, který nyní pracuje v laboratořích v Harwellu u Londýna, podivnou hru. Uprostřed října přichází za šéfem bezpečnosti podplukovníkem Henrym Arnoldem s osobním problémem. Dostal dopis z Německa. Jeho otec byl jmenován profesorem teologie na univerzitě v Lipsku, tedy v sovětské okupační zóně. Bojí se, že otec může mít obtížné postavení vůči Rusům - světuje se Fuchs. Mohlo by se stát, že by na něj naléhali, abych já pro ně pracoval. Mám tedy odejít z Harwellu? Arnold odpovídá neutrálně: Odchoď je záležitost vašich nadřazených.

Za pět dnů navštívuje Fuchs Arnolda znovu: Bojím se o otce. Poradíte mi, co bych měl dělat, když by Rusové zatklí? Už několik měsíců si myslím, že bych měl z Harwellu odejít. Pak by nemohl

Nemalou pomoc při tom Američanům prokázal někdejší sovětský šifrant z Ottawy Igor Guzenko - vysvětlil jim pravidla pouzování kódů.

A tak v průběhu roku 1948 začíná Gardner číst zprávy, které z New Yorku posílá svému moskevskému řediteli sovětské špiónáže NKVD rezident Anatolij Jakovlev ("John"). Z nich se začínají rýsovat obrisy sovětské špiónážní sítě v Severní Americe. Avšak dva sovětské agenti, kteří dosud aktivně pracují, rozluštění Venony okamžitě nezávisle na sobě oznámují do Moskvy. Jsou to šifrant ASA William Weisband a spojovatel důstojník britské SIS ve Washingtonu Kim Philby.

V průběhu léta 1949 dochází FBI k závěru, že Rusové získávali informace koncem války jak přímo z Los Alamos, tak z Washingtonu. V obou případech byli zdrajcové Britové. Mezi anglickými fyziky upadl postupem doby do nejtěžšího podezření prof. Rudolf Peierls a jeho asistent dr. Klaus Fuchs. S americkou federální policií spolupracuje na tomto případu mladý člen britské zpravodajské služby SIS Peter Dwyer. "Dwyer brilantní analýzou pohyblý Peierlse a Fuchse", napsal Philby později v Moskvě ve svých memoárech "nezvratně vyloučil z podezření Peierlse. Potom prst bez zachvění směřoval na Fuchse. Byly tu však

pravděpodobně při atomovém výbuchu uvolněni, a podmiňky vedoucí ke zvýšení této uvolňované energie..." Fuchs si byl svých schopností velmi dobře vědom. Není divu, že jednou samolibě prohlásil: "Ano, myslím, že by se mohlo říkat, že Harwell jsem já."

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

blému zkoumal profesor Peierls, jeho asistent dr. Fuchs a další z univerzity v Birminghamu, stejně jako dr. M. H. L. Pryce v Liverpoolu. Ti došli experimentální cestou k údajům, které umožnily v Liverpoolu a Cambridge vypočítat kritickou velikost bomby, vyzkoušet mechanismus její reakce a vypočítat množství energie, jaká se

ZRÁDNÍ UPRCHLÍCI

Šifrant sovětského velvyslanectví v Ottawě I. Guzenko požádal v září 1945 Kanadany o azyl. Při účtu s sebou vzal spoustu tajných dokumentů, které vedly k odhalení sítě sovětské špiónáže v USA, Kanadě a Anglii. Tak se dostal před britský soud dr. Alan Nunn May, který prozrazoval zprávy o vývoji atomové bomby.

PODLE ŠIFRY VENONA

Všechny státy východní a střední Evropy, do kterých vstoupila po válce Rudá armáda, postupně vytvářeli pod Stalínovým neurvalým nátlakem nový mocensko-politický blok. Jeho formování končí komunistickým pučem v Československu v únoru 1948. O čtyři měsíce později začíná Sovětská blokáda Západního Berlína. Také v Asii jsou komunisté na postupu - přebírají vládu v Číně a v severní Koreji. Na druhé straně musejí komunističtí ministři odejít z vlády ve Francii a Itálii, probírávali oběanskou válku v Řecku. "Železná opona", o níž mluvil na jaře 1946 Winston Churchill, se uprosřed Evropy stabilizuje. A západní státy na obranu před sovětskými impertinálními výboji zakládají 4. dubna 1949 Severoatlantický pakt (NATO).

Tohle všechno samozřejmě vede k zintenzivnění zpravodajské činnosti, stejně jako kontrašpiónáže, na obou stranách bloků. Kde bychom mohli hledat klíč k současné činnosti některých špi-

George Thompsona. A v něm se říká: "Prvním krokem, který bylo třeba udělat, bylo zjistit nukleární údaje, na kterých záleží možnost sestrojení atomové bomby, a určit její velikost. Tyto práce byly zahájeny už začátkem roku 1940 pod vedením profesora sira Jamese Chadwicka v Liverpoolu... Mnoho teoretických aspektů tohoto pro-

Kde je hrob sv. Petra?

Je hrob apoštola Petra pod svatopetrskou bazilikou ve Vatikánu pravý? Co říká archeologické nálezy? Jak solidní je historický fundament, na kterém stojí římská církev a největší bazilika světa? Zatímco ročně milióny věřících přicházejí uctít hrob kněze apoštolů do míst, kde jej lokalizovaly tradice a víra již po dvě tisíciletí, zatímco stále větší počet návštěvníků sestupuje do krypty pod bazilikou, aby si prohlédli vykopávky, pro archeology je to stále otevřená otázka. A různost názorů se promítá až do dneška v rozhořčených polemikách.

Určení místa Petrova hrobu mimo svatopetrskou baziliku by však základy římské církve, a tím i světové katolické církve nijak neotřásl. Neboť přítomnost knižete apoštolů v Římě, jeho založení první křesťanské obce a jeho smrti za císaře Nerona jsou i z jiných pramenů dostatečně potvrzeny a naprosto nesporné. Avšak je jeho hrob skutečně v kryptě jeho kostela? Mezi mučednickou smrtí Petrovou v roce 64 a výstavbou první baziliky za císaře Konstantina ve 4. století zeje mezera, kterou přes veškerou archeologickou přesnost nelze přehlédnout.

Světlo do prahistorie sv. Petra vrhají vykopávky, které v letech 1940—1951 v podzemí dal uskutečnit papež Plus XII. Tehdy čtyři archeologové pod vedením někdejšího poslance

německého parlamentu L. Kaase narazili v hloubce 12 metrů pod dnešním chrámem na pohřebišť. A na konci jedné z hrobových chodeb se ocitli u cíle: odkryli zbytky pomníku, který se popisuje v antické literatuře nad hrobem apoštola. Za řazení ostatních hrobů na tento centrální usuzovali, že naši místo posledního odpočinku sv. Petra. Tělesné pozůstatky apoštola přirozeně nenašli, nebo aspoň nepředložili základní výsledky průzkumu.

A v tomto bodě se rozvířila kontroverze. Bojovná římská expertka písmá M. Guarducciová vytýká ve stále dalších knihách při používání stejných argumentů týmu archeologů, že odvedli povrchní práci s nespolehlivými závěry. Podle jejího názoru jsou kosti nalezené po straně pomníku tělesnými pozůstatky knižete apoštolů, které Kaas nechal stranou. Komplicovanou translační teorií vysvětluje, jak tyto kosti byly přeneseny v době pronásledování ve 3. století přechodně do Sebestiánových katakomb, aby byly v bezpečí, a později se mohly opět vrátit do původního hrobu.

Právě tak staré a neměnné jako populární teze a námitky Guarducciové jsou také námitky archeologů. Vytýkají profesorce epigrafie, jejíž zásluby v oboru jsou nesporné, že poznala výsledky vykopávek jen z druhé ruky, a to velmi nepřesně. Krátce před svými 90. narozeninami zopakoval nyní jezuitský kněz P. A. Ferua, který jediný z archeologů ještě žije, v časopiseckém článku znovu již známé argumenty archeologů. S novými poznatky nepřisel. Vědci se tedy mohou dále ptát o pravost Petrova hrobu. **TAK SE PŘE HĚ!**

J. Langoš: Odposlechy jsou možné

V nejnějnější sestavě nastoupili včera na brífinku federálního ministerstva vnitra v Praze před novináře jeho představitelé: ministr Jan Langoš, první náměstek Jan Ruml, nyní i ředitel federálního policejního sboru (FPS), dále ředitel centrály FMV dr. J. Kukura a ředitel technické divize A. Kohut.

Ministr Langoš úvodem řekl, že hlavním záměrem nové koncepce FMV je oddělení výkonných policejních složek od orgánů státní správy a zjednodušení struktury resortu. Z bezpečnostních složek ministru podléhá pouze Správa FPS pro vyšetřování a jednotka rychlého zásahu FPS. Určité zvláštní postavení má zmocněnec vlády ČSFR pro otázky uprchlíků a Státní letecký útvar FMV. Reorganizací přešlo 50 procent pracovníků FMV k výkonným policejním útvarům a celkově FMV proti bývalým stavům «ušetřilo» 20 procent lidí. Vyjádřil také rozpak nad názory ministra vnitra SR L. Pitnera a předsedy Asociace slovenských vojáků pplk. P. Sochy, kterými podpořili vznik slovenské domobrany. Uvedl, že výroky obou představitelů považuje spíše za politická přání.

Ministr J. Langoš důrazně odmítl odpovědnost za údajné odposlouchávání telefonů. Řekl deslova, že ručí za to, že FBIS ani FKP neodposlouchávají ani velké, ani malé politické strany, ani politiky či

ostatní osoby. Odposlechy jsou podle jeho slov možné pouze při podezření ze spáchaní trestného činu, a to se souhlasem prokurátora. Zároveň však připustil, že odposlouchávat lze v telefonních centrálech nebo v domovních spojových uzlech, což dokáže nejen každý telefonní mechanik, ale i amatér. Tomu prý nelze zabránit, neboť v zahraničí se dnes již prodává volně špičková elektronika, kterou lze k odposlechu použít. Ujistil však, že FMV se bude snažit tyto nelegální «odposlouchávače» odháňovat.

K vyšetřování případu «Slušovice» mj. ministr J. Langoš uvedl, že je možné při zadržení kpt. Žáka ve Švýcarsku požádat o pomoc Interpol, ale impuls by musel vyjít z vojenské prokuratury, která zahájila trestní stíhání. Závěrem konstatoval, že vztah mezi jeho a republikovými resorty je značně vágní, a to na základě nekonkrétních formulací o spolupráci ve schválených policejních zákonech. Proto se bude FMV snažit prosadit novelizaci těchto zákonů.

Rieses Rechenbuch aufgetaucht

HAMBURG, 5. August (AFP). Ein Jahr vor dem 500. Geburtstag von Deutschlands meistzitiertem Lehrer kann sich dessen riesige Anhängerschar auf eine literarische Kostbarkeit aus dem Nachlaß des Mathematikers freuen: Das seit dem Zweiten Weltkrieg verschwundene legendäre erste Rechenbuch Adam Rieses wurde jetzt bei Bauarbeiten in der Commerzbibliothek der Hamburger Handelskammer wiederentdeckt. Wie die Kammer am Montag mitteilte, wird die literarische Kostbarkeit derzeit fachmännisch restauriert. Anfang September will die Kammer diesen Schatz unter den rund 152 000 Bänden ihrer Commerzbibliothek der Öffentlichkeit vorstellen.

Das 1525 gedruckte Werk hat mehrfach den Besitzer gewechselt und galt schließlich als durch die Kriegswirren verlorengegangen. „Völlig verschmutzt und beschädigt wurde die literarische Rarität jetzt in den Gewölben des ehemaligen Maria-Magdalenen-Klosters gefunden, auf die im Jahre 1841 die heutige Börse gebaut worden ist“, teilte die Kammer mit.

KDYŽ SE ROZPADNE TRH

Skutečnost je tak trochu paradoxní. Podnik zvyklý export a při tom musí zavírat své závody. Za příklad tu může sloužit třeba Tiba Dvůr Králové. Ukončila výrobu ve třech závodech — tkalcovnách v Lánově a Novém Bydžově a v přádelně v Černošicích nad Labem. Pracovalo tu zhruba 300 lidí. Ještě letos skončí i barevná úprava v Červeném Kostelci. Při tom Tiba asi o deset procent zvýšila prodej do zahraničí, kam expeduje polovinu své produkce. Výrazně se zvýšil například export do USA. Ale rozpad domácího trhu, kde přetrvávají odbytové potíže, dostává podnik do těžké situace. Podobně je na tom mj. i Gumotex Břeclav. Ten sice zatím nemusí zavírat či omezovat výrobu, ale čertovo kopýtko vězí také v tuzemském trhu. Je sice druhým největším světovým výrobcem nafukovacích lehátek, 85 procent dodal do 23 zemí západní Evropy, USA a Austrálie, ale kolem 70 tisíc těchto výrobků mělo přijít na domácí trh. Asi nepřijde. Rozpad a privatizace prodeje i nesolventnost tradičních odběratelů se staly hrází mezi výrobcem a spotřebitelem. V plné letní sezóně má Gumotex problémy i s nafukovacími čluny a dalším kempinkovým zbožím. Bude zřejmě muset vycházet z cenových relací, pracovat naplno v odhytu a hledat nové prodejní možnosti. Mechanismy a sítě tuzemského trhu totiž jsou zatím ještě v plenkách...

Červené barety chránily soud

{čtk}: Za asistence příslušníků jednotky rychlého zásahu federální policie se včera u okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou konalo soudní přelíčení se čtyřmi pachateli romské národnosti obžalovanými z majetkové trestné činnosti a porušování domovní svobody. Důvodem přítomnosti «červených baretů» byly anonymní telefonáty o rozpoutání teroru ve městě, dokud nebudou mj. propuštěni další nedávno odsouzení Romové, a celková napjatá situace posledních 14 dnů. Podle údajů z okresního soudu tří ze čtyř souzených Romů jsou sourozenci z jisté rychnovské rodiny, která má na svém kontě řadu těžkých kriminálních deliktů. Za posledních osm roků dosáhly jejich spisy utěto instituce již počtu pěti tisíc stran. K nejvyššímu trestu na přelíčení — dvěma letům odnětí svobody nepodmíněně — byl odsouzen pachatel, který má za sebou již 15 soudních verdiktů.

KONEC PATÁLIE S VODOU?

Ani se nedívám, že včerejší glosa zveřejněná pod názvem Akce pro kočku, informující o «závadné» balené vodě v sáčcích od Ekotransu Moravia, má své pokračování. Dozvěděli jsme se totiž, že se při včerejším jednání mezi zástupci této firmy s hlavním hygienikem ČR Jaroslavem Křížem ujasnilo, že Ekotrans Moravia, jako výrobce sáčekované vody Strážov Ideál měl k její výrobě a dokonce i prodeji zásadní souhlas. Povolení bylo ovšem vystaveno na jméno pražských pivovarů a sladoven, které jsou garanty těchto a podobných výrobků. Hlavní hygienik ČR oznámil, že zkoumané vzorky vody obsahují nepřipustné množství mikrobů a dusitanů a ty také Ekotrans Moravia okamžitě stáhne z prodeje. Zjistilo se, že zdroj, z kterého se voda čerpá, je dobrý, a k závadě došlo během technologie, při dopravě nebo skladování. Tečka, punktum. Až se dovíme další, budeme vás pochopitelně hned informovat.

Mit dem Rucksack unterwegs zur Hütte auf dem Land

Am Abend sonniger Sommersonntage wird die Bushaltestelle in dem böhmischen Dorf Hradistko, 50 Kilometer südlich von Prag, zum Treffpunkt. Städter mit Rucksäcken und Umhängetaschen haben unter dem Schild mit der Aufschrift „zastavka“ einen Schwanz, während sie auf die Abendverbindung zum nächsten Bahnhof warten. Von dort wird ein Triebwagen aus dem Erholungsgebiet an der Szazava zurück in die Millionenmetropole bringen, wo sie mit der U-Bahn ihre Trabantenstadt erreichen.

In der Tschechoslowakei ist es üblich, die Fahrt zum und vom Wochenendhaus mit dem öffentlichen Nahverkehr zu bewältigen. Auch wenn im Land der Plattenbau-Wüsten fast jeder eine Hütte auf dem Land hat, sind Wochenendstaus auf Autobahnen und Landstraßen eine Seltenheit. Und obwohl nahezu die gesamten Jahresferien der Schulen im Juli und August gegeben werden, bleibt das im Westen berichtigte Sommerchaos beim Urlaubsverkehr aus.

Mit Einsicht in ökologische Notwendigkeiten hat das allerdings wenig zu tun. Der Grund für das sparsame Autofahren der Tschechen und Slowaken liegt im hohen Benzinpreis. Seit das Erdöl nicht mehr gegen Verrechnungsruhel aus der Sowjetunion fließt, sondern für Devisen auf dem Weltmarkt besorgt werden muß, kostet ein Liter Benzin 18 Kronen (etwa 1,10 Mark). Will ein Skoda-Besitzer volltanken, ist er leicht 500 Kronen (rund 30 Mark) los, ein Siebel eines monatlichen Durchschnittseinkommens. Das Verkehrschaos auf den Landstraßen ist laut Angaben der Föderalpolizei im vorigen Jahr um zwanzig Prozent zurückgegangen. Die Zahl von 53 000 Unfällen war 1990 allerdings — dies am Rande — trotz der geringen Verkehrsdichte die zweithöchste seit Beginn der Statistik.

Daß die CSFR-Bürger ihr Auto anders nutzen würden, wenn sie es sich nur leisten könnten, beweisen die Zulassungszahlen: Im Juni waren in dem Land mit 15 Millionen Einwohnern 3,2 Millionen Kraftwagen registriert, 120 000 Autos mehr als im Vorjahr. Nach der Öffnung sind selbstverständlich Westwagen sehr beliebt. Der Verkauf des tschechischen Skoda ist um rund zwei Drittel zurückgegangen, dafür wurden seit Beginn des Jahres bereits 52 000 Kraftwagen eingeführt, im ganzen Jahr 1990 waren es laut Angaben des föderalen Statistikamtes nur knapp 28 000 gewesen.

Angesichts des miesen Wechselkurses der Krone gegen harte Devisen sind es häufig ziemlichliche „Schrottmöhlen“, die

rück. Zur Plage hat sich aber vor allem der Gütertransport auf den Straßen entwickelt. Insbesondere an der Grenze nach Deutschland, wo nicht rund um die Uhr abgefertigt wird, stauen sich häufig die Lastwagen bis weit ins Binnenland hinein. Schlangen von zehn Kilometern Länge und Wartezeiten von mehr als sechs Stunden sind keine Seltenheit. „Aus Sicherheitsgründen (wegen ihrer Luftdruckbremsen) lassen die Fahrer während der gesamten Wartezeit ihre Motoren laufen, so daß die Giftkonzentration in der Luft unerhörte Werte erreicht“, beschreibt das Föderale Zollamt die Nöte der Einwohner von Grenzorten wie Rozvadov an der Hauptverkehrsader von Ost nach West, der Europastraße 50. „Ist es vielleicht logisch, daß türkische, griechische, bulgarische und rumänische Lastwagen über die CSFR nach Bayern fahren und nicht über Österreich? Und doch wird das so weitergehen — nur deshalb, weil der Umweg für sie finanziell günstiger ist.“

Das Zollamt drängt die Regierung im Interesse seiner Beschäftigten, von denen viele in den Grenzorten leben, zu einer Erhöhung der Transitgebühren. Die Bewohner Rozvadovs selbst sind die Untätigkeit des Ministeriums in Prag leid und haben Mitte Juli erstmals mit einer Straßenblockade auf die Mißstände aufmerksam gemacht. Allerdings sind dem Verkehrsminister die Hände durch bilaterale Abkommen gebunden, in denen die CSFR mit fast allen europäischen Ländern Transit-Kontingente für Lastwagen vereinbart hat. Über dieses Kontingent hinaus wird eine pauschale Gebühr von 15 000 Kronen (rund 800 Mark) von Lastwagenfahrern erhoben, die die CSFR durchqueren wollen.

Obwohl diese Summe die Kosten nicht deckt, sind die Experten des Verkehrsministeriums der Auffassung, daß es den Chauffeuren gar nicht darum geht, Geld zu sparen. Lockere Umweltbestimmungen und kürzere Nacht- sowie Wochenend-Fahrverbote in der CSFR sind, so ein Ministerialbeamter, die Gründe, warum sich die „Kutscher“ mit ihren Lastzügen lieber über eine tschechoslowakische Landstraße quälen, als eine österreichische Autobahn zu benutzen. Die Belastung der Ortschaften an der Strecke jedenfalls dienen unter anderem zur Begründung, warum die Autobahn Prag-Nürnberg möglichst schnell gebaut werden soll. Bayern und die CSFR haben verabredet, sie bis Ende 1997 fertigzustellen. Prag wird dazu westliches Kapital einsetzen, das dann über Gebühren auf

Verkehr in Europa

Tschechoslowakei

Na výměře 814 hektarů zemědělské půdy v Bohušově na Bruntálsku hospodáří zatím největší československá soukromá farma, jejímž majitelem je 42letý ing. Josef Vendolický (na snímku vlevo). Jeho firma Agro-zoo výroba Bohušov, která vznikla na jaře letošního roku, si pronajala majetek ve výš 75 miliónů korun (1 s dluhem přes 1,5 miliónu) na devět let. Farma má celkem 25 zaměstnanců i s manželkou Josefa Vendolického, která zvládá veškeré práce ekonomky. Ročně musí Josef Vendolický plátn nájem ve výš 2,4 miliónu korun a v průběhu devíti let hodlá zaplatit a převzít do svého vlastnictví celý podnik. V zemědělské výrobě je firma zaměřena na obiloviny, cukrovku, perspektivně také prosa, pohanku a sóju. V živočišné sázi především na produkci mléka. Podle slov majitele farmy pracují všichni zaměstnanci mnohem intenzivněji než dříve, dělají všechny práce bez ohledu na pracovní dobu.

„A ZROBIL JE KOLAK...“

dem Teilstück von der Grenze nach Pilsen (Pilsen) wieder hereinkommen soll.

Die Belastungen durch den Lastwagenverkehr sind besonders widersinnig, weil die Tschechoslowakischen Staatsbahnen (ČSD) gerade wegen ihrer Überkapazitäten beim Gütertransport in die roten Zahlen gerauscht sind. Bis 1984 fuhr die Bahn noch Gewinne ein, wobei mit dem Transport von 300 Millionen Tonnen Gütern das Defizit bei der Personenbeförderung mehr als wettgemacht wurde. Der Einbruch in der Montanindustrie — insbesondere beim Transport von Braunkohle und Erzen — ließ die Jahresleistung 1990 auf 255 Millionen Tonnen zurückgehen. Die Wirtschaftsreform in der CSFR wird vermutlich weitere Einbußen bringen. Inzwischen wird die Bahn trotz kräftiger Fahrpreiserhöhungen mit zwei Milliarden Kronen (120 Millionen Mark) subventioniert.

„Das wird nicht einmal die nötigsten Kosten decken“, sagte CSD-Vize-Direktor Ladislav Durina. Zwar hat es bis jetzt noch keine Entlassungen gegeben, aber durch Umorganisation der Verwaltung sollen Stellen eingespart werden. 141 Teilstrecken sieht der Bahn-Vorstand als unrentabel an und will sie stilllegen, wenn nicht Kommunen oder Staatszuschüsse den Weiterbetrieb sichern. An eine Modernisierung der Technik und den dringend notwendigen Ausbau der Trassen ist nicht zu denken. Dem gigantischen Verkehr auf der Ost-West-Strecke ist die CSFR bis jetzt mit nur einer neuen Verbindung von Prag nach Frankfurt gerecht geworden (besser sieht es auf der Strecke nach Wien aus). Die Bahn verliert an Attraktivität, wenn keine politische Grundsatzentscheidung zugunsten des Verkehrs auf der Schiene fällt. In einer Tschechoslowakei auf dem Weg in die Marktwirtschaft aber, in der sich der Staat als möglichst vielen Wirtschaftsbe-reichen zurückzieht, ist eine solche Schwerpunktsetzung wenig wahrscheinlich.

Vermutlich wird der Roststift künftig auch beim Busnetz der staatlichen ČSAD angesetzt werden, an das der kleinste Weiler angebunden ist. Im mittelböhmischen Bykovic mit seinen neun Häusern — zwei Familien wohnen noch dauernd dort, die anderen Anwesen dienen als Wochenendhäuser — taucht der staubige Staatsbus dreimal täglich auf, sogar am Sonntag. Wird die Verbindung eingestellt, bleibt der Familie Kotek aus Prag für die Fahrt zu ihrer „chalupa“ (Hütte) auf dem Land keine Alternative zum Auto mehr.

(čtk): Aktiová společnost TOS Kuřim včera zahájila prodej obligací za americké dolary ve své bance a v Praze u firmy Atlantic Holdings, Inc., v Dělnická č. 12. Celková hodnota emise je 50 miliónů dolarů při úroku 12 procent. Společnost dosud prodala cenné papíry v hodnotě 10 000 dolarů. Prodej se uskutečňuje prostřednictvím americké společnosti Atlantic Holdings, Inc., jejíž makléři obchodují na všech světových burzách od New Yorku až po Tokio.

PO STOPÁCH DÁVNÉ VRAŽDY

4. srpna před 685 lety bylo ukrutné vedro. Vedro tak úmorné, že osmnáctiletý král Václav III. odpočíval v časném odpolední v děkanském domě v Olomouci na lážku jen v košili a lehkém plášti. Samozřejmě beze zbraní. A tak když do pokoje vtrhl vrah, snadno král zasačil tři hluboké bodné rány. Václav se už k vědomí neprobral a brzy vydechil naposled. Kdo byl vrahem? Nevíme, i když se už tenkrát vyskytlo několik domněnek a v pozdějších staletích se kolem záhadné vraždy spekulovalo dál.

Ale nepředbíhejme. Vraťme se k osobě zavražděného. 21. června 1305 zemřel král Václav II. a po něm nastoupil jeho jediný mužský potomek z manželského lože — Václav III. — který již předtím pobýval v Uhrách jako dědic koruny. Po otcově smrti k němu připadla i koruna českou a polskou. Bylo mu tehdy necelých sedmáct let. Byl to pohledný mladík, bystrý, odvážný a po otci obratný politik. Hovořil plynule čtyřmi jazyky — latinsky, český, německy a uhersky. Soudobí politikové do něho vkládali značně naděje, ale mladický Václav byl typickým synem velkého muže. V mládí vyrůstal ve stínu státnické geniality otce, byl sice starostlivě připravován pro panovníckou dráhu, ale odpovědnost nenesl a byl už v útlém mládí příliš bohatý a piplaný, aby to unesla i jeho křehká duše. Chlapec se vrhl do zábav a radováněk všeho druhu a nedal na rady moudřejších. Obklopi se bujnými vrstevníky z předních šlechtických rodů a hýřil, pil celé noci a v opilosti rozdával kumpánům statky, potloukal se po hospodách, pochybně pověstil, pořádával hostiny a rozhozoval plnými hrstmi. Měl, pravda, z čeho. Čechy byly tehdy «stříbrným královstvím» a pražské groše, které dal Václav II. razit v Kutné Hoře, byly nejtvrdším evropským platidlem. Věčně opilý a v politické praxi dosud nezkoušený král však nemohl být zárukou uvážlivé vlády. Jedním z neprozračných činů byl i jeho sňatek. Prosadil si svatbu s mladičkou a půvabnou Violou, dcerou chudého a bezvýznamného vévody těšínského, čímž svůj trůn nijak neupevnil.

Královo nerozvážné počínání pochopitelně nezůstalo utajeno okolním evropským dvorům. Přispěchal rakouský vévoda Albrecht a uzavřel s Václavem podivnou mírovou smlouvu, v níž získal pro sebe Chebsko a Míšeň. Začalo to vřít i v Uhrách a v Polsku se ozval Vladislav Lokytek. V té době se Václav začal pomalu vzpamatovávat, a když navštívil ve výroční den smrti hrob svého otce na Zbraslavi, pořádně mu promluvil do duše opat Konrád. Václav se začal chovat slušněji, přestával zapomínat na vládu a proti Lokytkovi připravoval tažení na Krakov. Vyhlásil obecnou zemskou hotovost a sám odjel na shromáždění do Olomouce. Tam však do dějin zasáhl vrah.

A jsme u osudného srpnového dne. Král volal o pomoc, z paláce prý vyběhl durynský šlechtic Konrád z Botenštejna se zkrvaveným nožem v ruce. Strážce ho okamžitě ubily. Bylo to však skutečně tak? Těžko si představit královraha, který neodhodl vražedný nástroj a pobíhá s ním po Olomouci. O Konrádově vině pochybovali už někteří soudasní kronikáři. Ptáme-li se po vzoru kriminalistů eul prodost? — tedy kdo měl z vraždy prospěch? — pak máme hned několik podezřelých: rakouského vévodu Albrechta, který měl důvod obdivat se stílného panovníka ve střední Evropě a navíc jako Habsburk patrně k přemyslovskému rodu nejnau; Lokytko, který potřeboval, aby sešlo z tažení do Polska; české pány, kterým mohl král být nepohodný jako hýřil, ale případně i jiným jako obrátivší se hříšník. Při králově životě nemůžeme vyloučit ani osobní mstu. Pozdější štyrský kronikář dokonce jmenuje vraha — jakého-

si Holena z Vildštejna, ale těžko říci, jak na něj přišel.

Zřejmě se dnes už pravdy nedopátráme. 4. 8. 1306 vymřel přemyslovský rod po meči a Českému království to přineslo několik let utrpení. Hotovost se rozprehla, začalo drancování a ihned byla např. vyloupena králova potní kaple, kam půjřili vzácné předměty zbraslavští cisterciáci. Mocné a bohaté České království bylo velmi citelně zasaženo.

... A PŘIŠEL 21. SRPEN 1961...

Jak chutná moc

Titulek vypáčený z známého románu je vlastně otázka. Čtertletní Rudé právo v rozhovoru s prvním místopředsedou FS panem Zdeňkem Jiřínským spíše konstatuje: »Pravice má chuť k moci.« Ino, pravice — po více než čtyř-

iceti letech vlády komunistů to chce znásit také... Za by levice takovou chuť nemá? Ale k věci. Pan Jiřínský tvrdí, že objektem hlavních útoků — roznámé pravice — jsou takzvaní osmašedesátníci. K čemuž lze předpokládat, že je to tak v případech, kdy se tyto lidé jako «osmačtyřicátníci» aktivně zúčastnili na budování totality, tedy nikoliv jako pasivní většina, nýbrž jako činnorodí aktéři. Pan Jiřínský soudí, že někteří lidé, kteří chtěli vést naše národy ke světlé budoucnosti, zapomněli, co dělali dvacet let, jak se politicky formovali. To bylo různé. Pan Jiřínský se například formoval při tvorbě ústavy, která zakotvovala vadoucí úlohu jeho tehdejší strany, tedy oné slavné a rodné Komunistické strany Československa. Mohl od té doby změnít názory, každý má právo na omyl. Nicméně dvojice Dubček—Jiřínský v čele parlamentu nemusi vadit jen vyložené pravici. Diskutabilní je i tvrzení, že odstraněním Dubčeka — který je, alespoň podle našeho názoru, problematickou osobností a některými sympatickými rysy — by zasáhl celý slovenský národ. Veřejnosti není nic známo o tom, že by šéfem parlamentu musel být výlučně občan slovenské národnosti — a že když už, že by se mezi Slováky nenašel důstojný nástupce? Budeme stále tvrdit, že ten či onen musí zůstat, protože nemá nebo nechceme hledat lepšího?

Což je samozřejmě věc druhá. Vraťme se k tomu, že pravice, byť názorově značně diferencovaná, má skutečně chuť vládnout. A také vládnout bude, pokud o tom nerozhodnou občane ve skutečně demokratických, řádnými fauly nerušených volbách. »Levice« to kdysi měla jednodušší: Volila se jednotná kandidátka Národní fronty sestavená v příslušném orgánu komunistické strany. Té strany, která — jak si pan Jiřínský ještě pamatuje — byla i ústavně pasována na revoluční avantgarda a jako taková právě ona vedla naše národy ke světlé budoucnosti. Bohužel.

Kdo jak šidí

P r a h a (bar) - Celkem 16 647 kontrol provedl pracovníci České obchodní inspekce v prvním pololetí tohoto roku. Z 15 142 kontrolních nákupů bylo 5576 účtováno v neprospech spotřebitelů. Nejvíce byly záležitosti poskozeny v družstevním sektoru (v 39 procentech) a poté u soukromníků (v 37 procentech). Ve státním sektoru nejčastěji předražovali nákupy pracovníci prodeje Pramen-maso Praha (62,5 procenta) a podniků Zelenina (53,4 procenta). COI v prvním pololetí tohoto roku udělala finanční pokuty ve výši 2 416 880 korun.

Informace k dovozu automobilů

(čre): Federální ministerstvo dopravy, zu do provozu. Dovozy vozidel starších, ministerstvo pro hospodářskou politiku nespůjnicích zpravidla ustanovení vyhlášky a rozvoj ČR a ministerstvo vnitra ČR ky FMD č. 41/1984 Sb., se nedoporučuje. poskytl všera společnou informaci k in- dividualnímu dovozu automobilů ze zahraničí, z níž vyjmáme: Spolu se žádostí o schválení technické způsobilosti vozidla k provozu na pozemních komunikacích v ČSFR musí být do- pravnímu inspektorátu předloženy technický popis vozidla v rozsahu technického průkazu, doklad o technické prohlídce vozidla v ČSFR a k náhlednutí návod k údržbě a obsluze. Dovážet lze vozidla s datem výroby od 1. 7. 1984, provozovaná v evropských státech. Nani-ii uveden rok výroby, vozidla bude prodloužena původní platnost je rozhodující datum prvntního uvedení vo- do 30. 6. 1991.

PROFESE: FOTOMODELKA

Dneska není snadné sehnat místo, navíc provázené popularitou a vysokou gáží. Každý proto musí udělat mnohem víc, než v minulosti. Včera dostala šanci i 15- až 23letá děvčata, účastnice 1. národního kola mezinárodní soutěže The look of the year, uspořádané v pražském Kounického paláci. Časopis ŽENA+MÓDA tu hledal spolu s agenturou Elite Model Management Paříž nové adeptky pro dráhu fotomodelky. A výsledek? Sympatická vítězka jednadvacetiletá Martina Furfesová ze Sašy (výška 181, váha 60 kilo) postupuje do finále, které se koná v zářijových dnech v New Yorku, přičemž ve hře je smlouva na 150 tisíc dolarů. Ještě však něco ze záku- lisli: do soutěže se původně přihlásilo tisíc mladých žen a požadovaná výška byla 173—182 cm. Podstatné je i to, že se Elite podařilo proniknout na náš trh. Ide o agen- turu číslo jedna ve světě, která zastupuje nejvyhledávanější modelky a zprostředko- vává jejich zakázky. Běžná fotomodelka, pracující pro tuto firmu, vydělává měsíčně asi 10 tisíc dolarů, špičková pětasedm- desát tisíc. Mezi ty druhé patří i Pavlína Pořízková, původem Češka. Podstatná je krása nejen vnější, ale i ta uvnitř. Stát se modelkou neznamená jen přijít v plav- kách na pódium, ale hlavně roky péče o sebe samou.

Kula

Schwabenfeiern Karel Gottder Bundesliga

★ Ein Berater aus Nürnberg empfahl den 34jährigen CSFR-Nationalispieler, Spielmacher, schnell, tödliche Pässe. Kickers-Trainer Zobelgriff zu. Und Karel Kula (28) schoß das 2:0 gegen Wattenscheid, berei- tete das 3:0 vor - der „Karel Gott“ der Bundesliga. Der Schwaben-Held „Ich habe immer von der Bundesliga geträumt, lerne fleißig Deutsch. Die Stimmung hier ist prima. Und ich kann noch mehr.“

Ropovod bude jen český

První ropa z Ingolstadtu přiteče nejpozději v dubnu 1994

SOVĚTSKÉ ROPOVODY

Loňskou benzínovou nákupní horečku vyvolanou mimo jiné krácením dodávek ropy do Československa a televizním vystoupením slovenského premiéra, který uvedl, že ropné zásoby vystačí jen na dva dny, máme ještě v živé paměti. Spolehat se po této zkušenosti v budoucnu na jediný ropovod Družba by asi nebylo příliš rozumné. Proto stále významnější dlohu začal hrát ropovod Adria z jugoslávské Rijeki. V plánu je i prodloužení ropovodu Transalpine, který vede z Terstu do německého Ingolstadtu. Odtud by měl pokračovat do Litvínova a Kralup. A právě o tomto posledním ropovodu, který bude směřovat do České republiky přímo, jsme hovořili s ředitelem odboru zpracování ropy ministerstva průmyslu ČR ing. P. Hlavničkou a jeho zástupcem JUDr. ing. P. Babkou.

- Ropovod Družba, na rozdíl od transalpinu, má kapacitu 800 000 kubických metrů ročně.
- Území končí. Vždy má trochu vadilo, že onen pomyslný kohoutek, kterým se uzavírá, je mimo území ČSFR a konečně končí v České republice. Počítáte s novým ropovodem i proto, abychom měli alternativu?

Jde spíše o to, že všechny prognózy, které se týkají exportu sovětské ropy, jsou pesimistické, zejména co se týče množství. Je samozřejmě také třeba diversifikovat ropné cesty, abychom nebyli závislí na jednom partnerovi. Například ropovod Adria prochází Jugoslávií, která má dnes problémy. Navíc nestačí jeho kapacita. Zapomenout nesmíme ani na to, že ropa, která přejde přes Slovensko, bude pro české rafinérie dražší než třeba pro Slovnaft. Těch 515 km, které nás dělí, jsou dopravní cestou, za kterou se musí platit. Bude tomu tak i v opačném směru. Doprava ropy do rafinérií, s ohledem na přepravní náklady, je republiková záležitost, ne federální.

■ V jakém stádiu je příprava výstavby nového ropovodu?

V současné době připravujeme materiál do Hospodářské rady a České vlády. Chemoprojekt Litvínov dopracovává zadání stavby, projektovat ještě nezačal. V současné době probíhá jednání o dodavatelském systému pro stavbu na území ČSFR — trasu a tzv. úložišť. Zatím jsme rozhodli o dodavatelských stavební části.

- Jak bude ropovod dlouhý, kolik ropy tím ročně proteče, na kolik nás přijde a kdy začne sloužit?

Na území SRN se posuzují dvě varianty. Delší trasa by měla 174 km, kratší o 27 km méně. Vše nasvědčuje tomu, že bude vybrána ta kratší. To znamená, že ropovod má celkem měřit 323 kilometrů a jeho kapacita bude 10 miliónů tun ročně. Nejdražší varianta počítá s celkovými náklady 9,5 miliardy korun. Pokud by byla schválena kratší trasa a některé práce či dodávky by bylo možné zajistit na území SRN našimi dodavateli, může to být až o miliardu méně. Ropovod by měl být dokončen v závěru roku 1993, do provozu uveden nejpozději v dubnu 1994.

■ Kdo bude stavbu financovat?

Počítáme s dodavatelskými a bankovními úvěry i se zahraničním kapitálem. Vzhledem k tomu, že tu jde o strategickou investici, tak v materiálu předkládaném Hospodářské radě a české vládě navrhuje, aby tento ropovod zůstal převážně českým vlastnictvím.

- Trochu mě při loňské benzínové krizi zarazilo, jak nízké zásoby ropy máme.
- Počítáte s tím, že bychom, podobně jako je tomu se zemním plynem, vybudovali zásobníky i pro ropu?

Rozhodně je třeba vytvořit strategické zásoby ropy. Usnesením federální vlády je federální ministerstvo hospodářství pověřeno koordinací a zajišťováním financování jejich výstavby. Přípravné práce již byly, ve spolupráci s republikami, zahájeny. Při této stavbě ropovodu počítáme s výstavbou tzv. nádržového úložiště s kapacitou 800 000 kubických metrů. Páje o pohotovostní a manipulační zásobníky ropy pro rafinérie. Umožní i míchání ropy z různých zdrojů na požadovanou kvalitu.

■ Odkud budeme tímto novým ropovodem ropy dovážet?

Jde o to, aby její cesta byla co nejkratší, protože doprava po moři něco stojí. Bude to tedy ropa ze západní a severní Afriky, Blízkého východu. Není však vyloučeno, že se k nám dostane ropa třeba norská — ze Severního moře.

■ Bude oněch deset miliónů tun ročně pro Českou republiku stačit?

Jistě. Zpracovatelská kapacita českých rafinérií je 8,5 miliónu tun s tím, že toto množství pokrývá potřebu motorových paliv na území České republiky bez části Moravy, kterou zásobuje Slovnaft. Kapacita slovenských rafinérií je zhruba 7,5 miliónu tun.

SOUKROMNÍK ZAHAJUJE LETECKOU OSOBNÍ DOPRAVU

"Jste povoleni na trasu Praha-Kbely letiště Londýn-Stansted, letová výška tři tisíce tři sta metrů, start povolen," ozve se ve sluchátkách kapitána letadla zítra v devět hodin. Soukromá firma Special flights tak zahájí svůj první let pravidelné linky Praha - Londýn a zpět.

"Letoun L-410 turbolet jsem si pronajal od Výzkumného a zkušebního leteckého ústavu. Na zahajovacím letu určitě prodělám," říká první soukromý zprostedkovatel letecké osobní dopravy Pavel Novotný. Kapacita tohoto spoje je deset cestujících, letadlo má salonní úpravu. "Pro sobotní let je cesta propagacně levná, sedm tisíc korun. Běžná zpáteční letenka při pozdějším provozu ale určitě nepřesáhne osm tisíc korun." Jen pro srovnání: nejvyšší tarif Československých aerolinií Praha - Londýn - Praha činí 11 990 korun.

Přestože zítra odstartuje první ze sobotních spojů, není zdaleka vše bez potíží. Samo označení dopravy za pravidelnou je více než problematické. Povolení federálního ministerstva dopravy k pravidelné zahraniční letecké dopravě mají zatím jen ČSA a Vítkovice Air. Otázkou také zůstává, zda Special flights bude moci pro své letouny nakupovat palivo bez daně. Na konečné ceny letenek budou mít kromě toho také vliv přistávací poplatky v cizích letištích. Tyto položky se pan Novotný rozhodl zjistit přímo na místě. Právě na jejich výši budou záviset další linky. Uvažuje se zatím o Paříži, Vídni a Frankfurtu.

V ceně letenky bude vždy zahrnuta doprava mezi centrem města a letištěm. O záruce své serióznosti se Pavel Novotný dohodl s ČSAD Praha-západ, které do Londýna, ale i jiných evropských měst, pravidelně jezdí. Pokud se nepodaří plně obsadit letadlo, budou rezervována místa v autobuse. Cesta jedním směrem potom vyjde na 2300 korun.

"Kromě pravidelných linek nabízí ovšem Special flights také zvláštní obchodní lety kamkoliv v Evropě. Odhaduji, že například do Paříže by let na objednávku stál do osmdesáti tisíc korun," doplňuje svou nabídku Pavel Novotný.

Sto dnů vlády SR

(re): Výsledky práce rekonstruované vlády SR za sto dnů její činnosti byly na programu včerejší tiskové besedy v Bratislavě. Premiér J. Čarnogurský se zabýval naléhavými problémy, které vláda řešila a za úkoly, které nestrpěly odkladu, označil Hliničárnu v Žiaru, jadernou elektrárnu Mochovce, Gabčíkovo a problém konverze. Dále uvedl, že k významným změnám dochází i v nevyrobní sféře. V oblasti sdělovacích prostředků byly přijaty významné zákony o Slovenském rozhlasu a Slovenské televizi. Z prostředků federální vlády dostal národnostní tisk na Slovensku dotaci 21 miliónů korun. Církevním a fideálním společenstvím bylo již vráceno 90 objektů. Na otázku, co bylo pro vládu za stodená období nejtěžší, premiér odpověděl: »Překonat první odpor proti rekonstruované vládě.« Předseda Slovenského národní demokratického hnutí P. Brňák řekl, že o konkrétních výsledcích činnosti rekonstruované vlády SR za prvních sto dnů se dá těžko vyjadřovat. Odůvodnil to nedostatečnou aktualizací vládního programu. K roční činnosti SNR uvedl, že neplní své poslání. Jistým způsobem se odcizila voličům, a když se rozhodovalo o základních otázkách slovenského národa, selhala. Vyjádřil obavy, že SNR nepřijme novou ústavu SR do příštích parlamentních volab.

Exportstopp

Bukarest - Die rumänische Regierung hat einen sofortigen Exportstopp für Vieh, Fleisch und Erdölprodukte erlassen - miserable Versorgungslage im Lande. Ein Kilo Fleisch kostet 2,60 Mark - vier Prozent eines Monatseinkommens.

(flek): Einsteinovu medaili převzal v létě na slavnostním večeru v Pářížě profesor Pavel Smetáček, umělecký vedoucí Traditional Jazz Studia. Významně ocenění získává Smetáček za soustavnou službu duchovnímu a kulturnímu porozumění a dorozumění a její uplatnění na kongresech mezinárodní akademické nadace Alberta Einsteina na Maltě. Nadace, která má své sídlo v USA, je oprávněna hospodářství s pozůstatostí génia světové vědy a podporuje ve světě nejhranější kulturní a vědecké aktivity.

Kolik je členů čs. církvi

(čtk): V Československu je jen asi polovina katolíků, než se předpokládalo za minulého režimu. S odvoláním na údaje, které zveřejnil švýcarský institut »Vira v druhém světě«, to uvádí interkonfesionální časopis římských katolíků se podle švýcarského zdroje odhaduje na pět miliónů. I počet věřících řeckokatolícké s 80 000 a pravoslavné církve s 18 000 lidmi je o polovinu nižší, než se předpokládalo ještě v roce 1984. Církev Československá husitská podle těchto údajů vykazuje úbytek z 500 000 na 200 000 členů, počet členů Českobratrské církve evangelické je 175 000 proti 230 000 před sedmi lety. Přírůstek zaznamenala apoštolská církev a Svědkové Jehovovi.

Causa Budvar

(čre): Prověřováním některých okolností ve věci známkoprávní smlouvy pivovaru Budějovický Budvar s americkou firmou Anheuser Busch nebyl zjištěn konkrétní majetkový únik či neoprávněný majetkový prospěch, ani jiné okolnosti, které by nasvědčovaly spáchání trestné činnosti. Ode dávna se z Českých Budějovic vyváželo pod značkou Budweiser Bier — Budějovické pivo, avšak v polovině minulého století si zakladatel amerického pivovaru Adolphus Busch zvolil pro své pivo stejné označení Budweiser. Později uzavřel Američané za finanční náhradu s naším pivovarem dohodu, ve které se Budějovičtí zavázali nevyvážet Budweiser do Ameriky a naopak.

BUMERANG

Občas se dozvídám o nepravosti a zvláštní, kterou současně úřady nekontrolovatelně provádějí, nejčastěji na úkor drobných podnikatelů a soukromých firem. Jedná se o drobné nespravedlnosti a vyřizování účtů (výše nájemného nebo »přednostní« zařazení do atraktivní zóny) až po věci zcela zásadní, jako je odmítnutí prodeje objektu, pokuty, a dokonce i vyhožování a jakési »disciplinární« řízení. Kdykoliv však vyndám blok a tužku, stěžující si oběť se začne bránit jakékoliv publicitě: »Ať tě to ani nenapadne, to by se nám vrátilo jako bumerang,« zlobí se ředitel závodu, který dostal nesmyslnou pokutu. »Prosím vás, napište to, on by mi potom tu hospodu určitě neprodal,« prosí hostinská, která se už přes dva měsíce dohaduje s obecním úřadem o prodeji objektu. »Ne abyste napsala, že nám pekárný nedodával pečivo pravidelně a velkosklad potravín nám dá jen to, co chce,« varuje začínající podnikatel, »my bychom potom nedostali vůbec nic...«

Strach. Všeobíhající strach z moci a zvůle, z možnosti odplaty, která se po kritice vrací jako bumerang na hlavu toho, kdo si dovoil ozvat se. Proto raději mlčet a neupozorňovat na sebe, nepřivolať si komplikace. No, a protože s jidlem roste chuť, roste i touha současných byrokratů ukázat, kdo je tady pánem. Neomezene, bez možnosti kontroly. Copak není východisko? Myslím, že je: sebat se! Slyšela jsem, že zruční domorodci dokážú chytil bumerang v letu, obratem jej hodit zpět a trefit skoro vždy do černého. Musí to být ohromně účinné...

Nový most pro metro

(čre): Nad Prokopským potokem v Nových Butovicích vyrůstá ocelový most, který bude součástí trasy B5 pražského metra. Od roku 1993 začínou jeho tubusem projíždět vlaky mezi stanicemi Nové Butovice—Zličín. Mostovka je 375 metrů dlouhá a nyní se montují vypouklá skla bočních prvků tubusu. Cestující budou tedy mít za jízdy zajímavý výhled do údolí a na Jihozápadní Město. Celé mostní těleso je nesené osmi pilíři 14 metrů nad zemí.

Flohmarkt: Feste Stände sind zunächst kostenlos

Unser Flohmarkt soll schöner werden. Dies hat sich zumindest die Veranstaltungs-GmbH „Melan macht Märkte“ so vorgestellt: Mit fest eingerichteten Marktständen, die von einer grün-weißen Plane bedeckt werden, wird es vom kommenden Samstag, 10. August, an „eine etwas schönere Optik geben“, kündigte Ge-

Kontraband zvláštního druhu

Pašovalo se a pašuje ledacos. Kdysi tabák a sůl, teď elektronika, ukradené obrazy nebo také dokumenty choulostivé povahy, týkající se kádrových záležitostí ministerstva vnitra. Jeden takový publikovala Mladá fronta Dnes ve svém úterňím vydání — týká se brněnského policejního důstojníka Malého, který prý nebyl obětí normalizace, nýbrž jejím aktivním nástrojem

a chce odstranit jeho důstojníka, který o těchto jeho rejdech ví. Mám tento materiál také a vím o dalších, kteří jej mají. V každém případě tam jsou údaje zajímavé a naznačují další souvislosti, však také kapitán Alexej Zák, který se z obavy o svůj život skrývá ve Švýcarsku, potvrdil, že jej dostal z Československa od »hochů«, tedy od policistů, kteří mu přivezli a jistě ještě přivezou různé pozoruhodné dokumenty.

Vojenská prokuratura považuje Záká za zločince a vydává na něj formální, nikoliv všemi náležitostmi vybavený zatykač. Člen vlády zase prohlásil, že chápe strach jistých kruhů z tohoto vyšetřovatele, jehož obavy o život jsou prý zdůvodněné. Lze čekat, že kapitán Zák dostane další zasilku — kdyby v ní byly například doklady o sledování politických stran či o telefonním odposlechu, který federální ministr vnitra vyloučil a zároveň připsal, i my si to přečteme s velkým zájmem, pan kapitán Zák může použít našeho telefonního i faxového spojení... Zatím mu děkujeme za to, co už poslal.

Takže shrnuto: Ve Švýcarsku žije muž, který vyhlásil válku Slušovicům a narazil přitom na jména spojená s vysokými státními funkcionáři. Po záhadné smrti svého spolupracovníka uznal za vhodné změnit prostředí, jistě mnoho ví — a zřejmě se prostřednictvím kurýrů i něco dalšího dozví, pokud jej ovšem Švýcaři nevydají, či ho nepotká nějaká nehoda. Kontraband zvláštního druhu však svědčí o tom, že — kdybychom parafrázovali Hamleta — je něco shnilého, tentokrát nikoliv ve státním dánském.

Policie vyrovnala skóre

(obr): Po nedávném loupežném přepadení několika Poláků našimi romskými spoluobčany v Ostravě se policie dostala do palby kritiky, a jak se dá soudit podle následných prohlášení jejích představitelů nepovažovali ji za neoprávněnou. K pravému opaku došlo přesně po týdnu, kdy se do Ostravy sjelo obvyklé osazenstvo zdejší burzy. Ve větších ranních hodinách byli občané města překvapeni rychlou akcí policie a dalších složek ministerstva vnitra. Při zátahu, který se svým způsobem podobal nedávné úspěšné akci proti skořápkářům, uvízlo v policejních sítích celkem 78 osob, které nemohly prokázat svou totožnost. Vyrovnat skóre, jak se to podařilo včera, je sice chválehodné, ale ještě lepší by bylo, kdyby v boji se zločinem to byla policie, kdo určuje pravidla hry.

schäftsführerin Daniela Gerkena an. Um den Händlern die Aktion schmackhaft zu machen, können die Stände an den nächsten drei August-Samstagen für die normale Standgebühr — drei Meter für 35 Mark — gemietet werden. Später werden sie 25 Mark zusätzlich kosten. Rund 150 Plätze werden künftig als feste Stände vom Eisernen Steg aus mit dem Rücken zum Main und an den Schrägen entlang der Aufgänge zur Un-

termainbrücke vergeben. Vor allem den Bereich der Brücke wollen die Organisatoren attraktiver machen, weil „das nicht so sehr angenommen wird“, berichtete Daniela Gerkena. Dort sind auch noch die meisten Plätze zu haben. Wer sich für die Marktstände interessiert, kann sich mit dem Flohmarktbüro auf der Ecke Schumannkai/Dürerstraße dienstags bis freitags zwischen 14 Uhr und 18 Uhr unter der Nummer 62 80 80 absprechen.

Zbraně na Slovensku?

(čtk): »Prohlášení pplk. P. Sochy, předsedy Asociace slovenských vojáků, o údajném pašování zbraní izraelské výroby na jižní Slovensko považuje Maďarské nezávislé iniciativy (MNI) za velmi závažné.« Fekla na včerejší tiskové besedě v Bratislavě uvedla, že MNI bude interpelovat federální poslankyni FS za MNI E. Sándorová. Uvedla, že MNI bude interpelovat federálního ministra vnitra J. Langosé, aby dal tento problém prošetřit. V případě, že by se nepotvrdila vyjádření pplk. Sochy, MNI se chce obrátit na vojenskou prokuraturu, aby se věci zabývala. Taková tvrzení, pokud se nezakládají na pravdě, lze považovat za podněcování nepokojů ve vztazích mezi občany slovenské a maďarské národnosti, Fekla Z. Sándorová.

.. TAK VIDA!

Naši experti do Kuvajtu?

(čre): Z Kuvajtu se vrátile do vlasti osmičlenná skupina specialistů za s. p. Moravské naftové doly Hodonin, z ministerstva vnitra Slovenské republiky, Hlavní báňské záchranné služby Malacky a akciové společnosti Petrimex Bratislava. Jak sdělili vedoucí odboru zahraničních prací s. p. Moravské naftové doly ing. Miroslav Melichar, cílem návštěvy bylo jedno z největších světových naftových ložisek Burgan, kde se experti zajímali o erupčníci naftové sondy. S Kuwait Oil Company jednali o přípravě čs. neftky na uhášení a umrtvení těchto sond. Pracoval by na tom tým asi 60 specialistů. Nositelem případného kontraktu bude a. s. Petrimex Bratislava.

Beschränkte Haftung

Karlsruhe — Wer im Zustand geistiger Verwirrung sein Konto überzieht, kann dafür nur beschränkt haftbar gemacht werden (Bundesgerichtshof, AZ: XI ZR 257/90).

Schleier-Drohung

Teheran — Tragen die weiblichen Angestellten von ausländischen Firmen im Iran keinen Schleier, droht die Zwangsschließung — „unabhängig Nationalität“. Die Regierung kündigte Kontrollen an.

PHOTOVÍTA UHI NÁSIT ZÍZED!

Kdo nemá zájem na návratu kpt. Žáka?

(čtk): »Můj zájem je, aby se kapitán Žák vrátil jako svobodný člověk a aby mu bylo vráceno vyšetřování slušovického případu.« prohlásil včera v rozhovoru se zpravodajem ČTK ministr zemědělství a výživy ČR B. Kubát. Vyslovil se také, aby vyšetřování, které bylo proti kpt. Žákově před jeho útekem do Švýcarska vedeno, bylo oficiálně přezkoumáno.

»Naprostou chápou, že Žák opustil republiku. I když o celé věci byli informováni tři ministři, kteří s ním víceméně metodicky a odborně spolupracovali, přesto mu hrozilo vězení,« poznamenal B. Kubát. Připustil, že existují mocní lidé, kteří nemají zájem na Žákově návratu do Československa. Pokud ano, tak aby se vrátil jen jako obviněný a putoval za mříže. »Je zajímavé, že když žádáme prokuraturu o ověření registrace DAK MOVA v Bratislavě, je nám řečeno, že je to složité, ale vydání zatykače je záležitost téměř několika hodin,« dodal.

Ministr Kubát nevykloučil reálnou možnost, že Žákově hrozilo skutečné nebezpečí. »Upozorňoval na to už v lednu a únoru. Už tenkrát žádal ministerstvo vnitra o odposlech svého telefonu,« řekl. Za obratný manévry označil ministr okolností údajného úplatku, o který si měl kpt. Žák říci. Došlo k tomu ve chvíli, kdy měl hotové výsledky, výsledky vyšetřování postupně předával prokuratuře a bylo možné zahájit trestní stíhání. To — jak známo — bylo nakonec zahájeno proti Žákově samotnému.

K případu Slušovice ministr uvedl, že mají mj. značné dluhy vůči zemědělským i nezemědělským podnikům. Přes půl miliardy např. dluží podnikům Zemědělského zásobování a nákupu, podle jeho slov jde také o rozsáhlé daňové úniky. »Je veřejným tajemstvím, že Slušovice chtěly rozpro-

dat majetek soukromým osobám nebo soukromým akciovým společenstvem za 830 miliónů Kčs — tedy hluboko pod cenou,« prohlásil B. Kubát.

Ke schůzce u ministra J. Langoše 25. června B. Kubát sdělil, že jejím výsledkem byla osnova zprávy o Slušovicích pro prezidenta republiky. Na jejím základě pak Václav Havel — podle ministra Kubáta — věst 11. července jednání s generálním prokurátorem ČSFR.

Vydá Švýcarsko A. Žáka?

(čre): Jak oznámila tisková mluvčí ministerstva spravedlnosti I. Kolovecká, byla 31. července na základě podkladů vojenského obvodového soudu předána ministerstvem spravedlnosti oficiální žádost o vydání kapitána A. Žáka k trestnímu stíhání. Podle zatykače je kpt. Žák stíhán pro trestné činy takové povahy, které jeho vydání nevyklučuje. Protože ČSFR nemá se Švýcarskou konfederací uzavřenou smlouvu o vzájemném vydávání osob k trestnímu stíhání, je rozhodnutí o tom, zda bude žádost vyhověno, výlučně záležitostí příslušných švýcarských orgánů. V souvislosti s případem A. Žáka a Slušovic považuje hlavní vojenská prokuratura a Generální prokuratura ČR jakákoli hodnocení ze strany nekompetentních osob za předčasná a neodpovědná, zvláště v době, kdy vyšetřování obou věcí není věcně ukončeno. Uvedl to ve svém stanovisku k úternímu prohlášení ministra zemědělství ČR B. Kubáta obě prokuratury.

MELO BY... AT CHCIPNE I KRAVA!

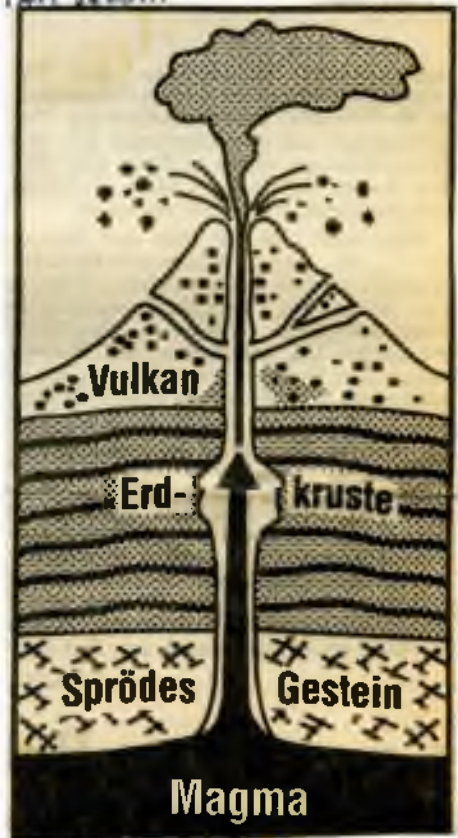
CSFR-Botschafter rügt Bonner Rücksicht auf Vertriebene

SAARBRÜCKEN, 5. August (AFP/Reuter). Der Botschafter der CSFR in Bonn, Jiri Grusa, hat der Bundesrepublik vorgeworfen, bei den Verhandlungen über die Unterzeichnung des deutsch-tschechoslowakischen Grundlagenvertrags zu viel Rücksicht auf Vertriebenenverbände zu nehmen. Es wäre „sehr angebracht“ für das politische Klima in Mitteleuropa, wenn der Vertrag noch im Herbst unterzeichnet würde, sagte Grusa am Montag im Saarländischen Rundfunk. Sein Land habe „immer weniger Verständnis“ für die Verzögerungen. Die Bundesregierung solle den Sudetendeutschen gegenüber mehr „echten politischen Mut“ beweisen.

Ein Sprecher des Auswärtigen Amts in Bonn wies die Vorwürfe am Montag zurück. Von einer Verzögerung der Verhandlungen könne keine Rede sein. Die Gespräche liefen „zügig und ergebnisorientiert“. Nach der vierten Verhandlungsrunde Ende Juni in Bonn steht ein Termin für die nächsten Gespräche allerdings noch nicht fest.

Grusa sprach sich dafür aus, die Forderungen der vertriebenen Sudetendeutschen in einem Zusatzprotokoll niederzulegen. Dabei könne der deutsch-polnische Vertrag als Modell für den deutsch-tschechoslowakischen Grundsatzvertrag dienen. In dem deutsch-polnischen Freundschaftsvertrag hatte Polen der deutschen Minderheit im Land weitgehende Rechte zu kultureller Eigenständigkeit zugebilligt.

HTĚLI „HEIM INS RAYCH“, TAK...
KATĚ ŽÁKA...

„KARBE JE DZON“

ní lidí. Podle jeho názoru byly kompletní prověrky na MV ČR zfalšovány. Ředitel české policie F. Zelentický blokuje jakoukoli snahu o výměnu kádrů a ministr Sokol není schopen udržet situaci pod kontrolou. »Máme důkazy o tom, že se T. Sokol nikdy nepostaví proti mafii,« řekl. V souvislosti s aférou kpt. Žáka uvedl, že v Krajské správě v Brně je situace podobná, vše je vedení, zvláště pplk. Malý, udělal vše pro to, aby se A. Žák nemohl vrátit k Bezpečnosti. Vše je zadokumentováno, ubezpečil P. Cibulka novináře s tím, že jim fotokopie kompletních materiálů poskytne.

ZABIJENÉ CIBULKO...

Výstaviště v akciové podobě

Schodek 700 miliónů zaplatí banka ● Spor o komisaře výstavy

(čtk): Na založení akciové společnosti, která se postará o budoucí využití pražského Výstaviště, a na výběru konzultační firmy, která zpracuje finanční analýzu, se včera v Praze shodli zástupci federální, české i slovenské vlády, Čs. obchodní banky, pražského magistrátu, vedení Všeobecné čs. výstavy a další. »Akciovou společnost by měla tvořit Čs. obchodní banka, dále subjekt pověřený českou vládou a úražský magistrát,« řekl místopředseda federální vlády J. Mikloško. Vyslovil se mj. proti pokusům prodat výstaviště zahraničním firmám. Podle zákona o obcích by majitelem výstaviště měla být vláda ČR a na část pozemků by mělo mít právo i hl. m. Praha. Nyní se zpracovává právní analýza, která určí majitele nově postavených objektů v hodnotě kolem 900 miliónů korun. Stav financování

Všeobecné výstavy k 30. červnu není — podle slov J. Mikloška — růžový. Předpokládáný schodek ve výši 700 miliónů korun by měl být vkladem obchodní banky do akciové společnosti.

Magistrát trvá na odvolání generálního komisaře výstavy R. Menšíka. »Není vyloučeno, že budu odvolán,« řekl R. Menšík, »ale domnívám se, že za námi něco zůstalo, když už nic jiného, tak alespoň areál, který je na slušné úrovni.« Na radikální požadavek magistrátu reagoval J. Mikloško tak, že pokud vláda dostane věcné podklady o ne kvalifikované práci, nebude důvod kohokoli křít.

Městská policie

(kl): Český Krumlov se přifadil k těm městům, kde bezpečnostní složky posílá městská policie. Zdejší zastupitelstvo schválilo statut, podle kterého bude osm mužů a jedna žena ze společnosti Ekotom tuto službu zajišťovat. Podle dohody s příslušnými složkami policie patří do pravomocí nových strážců pořádku i zadržení pachatelů trestných činů do doby příjezdu policistů, vybírání pokut za přešlapky v dopravě a za znečišťování veřejných prostranství, poškozování zeleně a další přečiny. Fyzickou zdatnost si členové skupiny udržují pravidelným výcvikem, k němuž patří trénink karate, juda i plavání. Koncem srpna dostanou nové uniformy, na podzim pak rovněž služebního psa.

(čre): Na včerejší tiskové besedě KAN uvedl jeho člen P. Cibulka, který pracuje v Občanské komisi v Brně, že na ministerstvu vnitra ČR stále působí kompromitova-

BÍLÉ BRÍZY

Všeobecná československá výstava 1991 chce ukázat, jak jsme světovl. Možná i proto, aby si nás lépe všimli zahraniční investoři. Jak se jí to daří, může posoudit milión návštěvníků, kteří prošli jejími branami. Mě například zaujaly tři bílé brízy — běžejší než obvykle. Stojí v blízkosti ekologického pavilónu, u zábradlí, které někdo nastříkal bílou barvou. Se zábradlím vzal při jednom i ty tři brízy. Jedna už nově neprodyšný kabát zaplatila životem, druhé dvě pomalu usychají. I na tom to malém příkladě je vidět, jak to vše bereme vážně. Na jedné straně základy a přísná opatření spolu s pestrou prezentací našich kvalit, na druhé straně však tam, kde není tolik vidět — ticho po pěšině. Co myslíte, jsme opravdu světovl...?

KDO BUDE NOVÝ ŠÉF OSN?

NEW YORK: V zákulisí Organizace spojených národů se stále intenzivněji diskutuje o tom, kdo se od příštího roku stane jejím novým nejvyšším představitelem. Poté, co dosavadní generální tajemník J. P. de Cuellar potvrdil, že se nemíní dát přesvědčit, aby ve funkci ještě rok či dva vydržel, se spekulace a tipy na hlavní kandidáty dostaly do plných obrátok. Mnohými pozorovateli je v poslední době považován za jednoho z nejvýznamnějších uchazečů princ Sadruddin Aga Chán. Osmapadesátiletý princ je profesionální diplomat, který se těší všeobecné vážnosti. Rodem je Iránc, vystudoval na Harvardově univerzitě, trvale bydlí v Ženevě, má farmu ve Virginii a je považován za prototyp světoobčana, což by podle některých pozorovatelů mohlo podpořit jeho kandidaturu.

WALDHAIM, NE?

Nižší správní poplatky

(čtk): Na základě požadavku národních ministerstev obchodu a cestovního ruchu se s platností od 5. srpna 1991 uvolňuje vývoz tuzemských potravin a potravinářských výrobků. Za udělení vývozního povolení se bude vyměňovat správní poplatek ve výši 20 procent hodnoty zboží. Dosud správní poplatek činí 150 procent. Z opatření jsou vyjmuty potraviny, které v přiměřeném množství slouží k uspokojování potřeb čs. občanů během cesty a jejich pobytu v cizině. V uvedeném případě není potřebné povolení a žádný správní poplatek se nevybírá. Vývoz potravin cizího původu, tj. potravin do ČSFR dovážených, zůstává nadále vázán na udělení vývozního povolení celnice a zaplacení správního poplatku ve výši 150 procent.

S odpady ve velkém

(sov): Velká americká firma Browning - Ferris Industries INC se zabývá po celém světě likvidací a recyklací tuhých odpadů. S odpady hospodáří pouze komplexně ve velkých regionech, které musí mít nad sto tisíc obyvatel. V domácnostech se odpad rozkládá, část se odvoze na skládku, zbytek se recykluje. Na skládce se získává bioplyn, který se potom využívá v jiných provozech. Firma provádí samozřejmě i čištění měst. To vše podle špičkových technologií splňujících normy USA pro znečišťování životního prostředí (jsou jedny z nejpřísnějších na světě). Američané teprve zkoumají náš trh, ale vzhledem k tomu, že mají velký kapitál, jim jde o dlouhodobé investice. Pro starosty našich obcí a měst je zde velká šance, jak řešit hospodaření s odpady ve velkém.

Aga Khans

Sein Handeln ist überirdisch. Er ist der „Imam“ und wandelt als 49. direkter Nachkomme des Propheten Mohammed auf Erden. Er genießt einen Status wie der Papst. Seine 15 Millionen Untertanen, die „Ismailiten“, sehen in ihm einen Gott.

Anrede: „Königliche Hoheit“. Name: Karim Aga Khan IV. Alter: 54.

Lizenz zum Glücklichen sein. Aber Gott hat irdische Probleme. Es fehlt Geld.

Trotzdem: Sein Lifestyle leidet nicht.

Seine Frau, ein Ex-Mannequin, nennt ihn „K“. Er lebt mit ihr und drei Kindern auf Schloß Aiglemont bei Chantilly. Paris ist eine Stunde weg. Sein „Geschäftssitz“, falls man so was bei ihm sagen darf, ist Genf, der Steuern wegen. In Holland besitzt der Gott die „Resort Development“, die über das Steuerparadies der Antillen geleitet wird.

Man gibt halt dem Kaiser, was des Kaisers ist, ein Gott aber gibt niemand nix.

Auf Reisen wird der Gott diskret durchgewunken. Für den Fall, daß ihn ein Dummkopf nicht erkennen sollte, trägt er einen britischen Paß in der Tasche. Immer gebräunt und freundlich, sieht er aus wie der Chef-Crou-

pier der neuen Spielbank von Marienbad.

Der Gott verdient Geld ohne Ende. So schien es jedenfalls. Die Ismailiten, zumeist kleine Geschäftsleute aus der Dritten Welt, geben dem Aga Khan jedes Jahr die „Zakat“ - das sind 12 Prozent ihres Einkommens.

Sie tun es freiwillig - und das seit 1817. Experten schätzen die Summe auf 200 bis 500 Millionen Mark pro Jahr - 20mal soviel, wie z. B. König Baudouin von Belgien als Apanage kassiert.

Das meiste der „Zakat“ muß der Gott für die Schulen seiner Untertanen ausgeben. Anderes geht für Entwicklungshilfe-Projekte drauf, wie Strumpfwirkereien in der Dritten Welt (wo man gern barfuß geht) oder Lederfabriken, Spezialität: Kroko (was nicht mehr recht läuft). Viel Geld beansprucht der Lebensunterhalt des Gottes (200 Bedienstete) und sein Lieblingssport: Er hält 700 Vollblüter unter Dampf.

Der Gott, der bisher auf der Woike der Sorglosen schwebte, ist plötzlich in eine Kalfrant geraten. Sein irdisches Imperium, das über eine weitere Holding namens „Fimpair S.p.A.“ auf Sardinien zusammengefaßt ist, schreibt tiefrote Zahlen. In der „Fimpair“ hat der Gott sein Hotel-Imperium

(36 Häuser, 5600 Betten) zusammengefaßt. Kronjuwel: die Luxushotelkette „Ciga“ (Übernachtung: ab 400 Mark). Soeben meldet die „Fimpair“ einen Verlust von 20 Millionen Mark. Im Jahr zuvor war noch ein Gewinn von 4 Millionen erschienen. Verluste auch bei der Fluglinie Alisarda - sie braucht in vier Jahren 675 Millionen Mark für neue Flugzeuge.

Schweres Wetter über Sardinien, wo der Gott an seiner Costa Smeralda („Smaragd-Küste“) weitere 430 Hektar um das Milliarden-Mekka Porto Cervo (z. B. Flick, Agnelli, etc.) erschließen möchte. Die Grünen und die Roten verhindern Neubauten.

Pro Woche verliert der Gott eine halbe Million an Zinsen. Um finanziell flott zu bleiben, mußte er 49 Prozent seiner Costa Smeralda-Holding verkaufen.

Als nächstes, flüstern Jockeys auf der Rennbahn von Auteuil, soll die Hälfte der 700 schnellen Rösser verkauft werden. Das Magazin „Time“ meinte vor Jahren: „Er ist unvorstellbar reich.“ Heute ist vorstellbar, daß sogar Gott pleite macht.

HOŽNA, ZE RUDE GEN. TAJEMNIKEM OSN...

Včera podepsali velvyslankyně USA v Praze paní Shirley Temple-Blacková a ministr vnitra ČSFR Ján Langos (na snímku) společnou dohodu o spolupráci v boji proti nedovolenému obchodu omamnými a psychotropními látkami. Při této příležitosti ministr vnitra ČSFR vysoc ocenil velkorysou pomoc vlády USA, která umožnila účast velkého počtu příslušníků naší policie na speciálních školeních v USA i účast amerických expertů a nás.

Mit 88 in den Fallschirm

MENDOTA, 6. August (AFP). Im Alter von 88 Jahren ist eine Frau im US-Bundesstaat Kalifornien zum ersten Mal mit einem Fallschirm abgesprungen. Wie die Flughafenbehörden in Mendota (US-Bundesstaat Kalifornien) mitteilten, überstand die wagemutige Seniorin den Sprung aus 3000 Metern Höhe unbeschadet. Hazel Stout erzählte, sie habe keinerlei Angst gehabt, ins Leere zu springen. „Ich habe mir gesagt, im Alter von 88 Jahren verliere ich nicht mehr viele Jahre, falls mit etwas zustoßen sollte.“ Sie ist nach eigenen Angaben die älteste Frau, die jemals mit einem Fallschirm abgesprungen ist. Laut dem Guinnessbuch hielt bislang eine 80jährige Britin den Rekord.

Aufgespießt

„Der befürchtete Anstieg der Arbeitslosen-Zahlen in den neuen Bundesländern ist erfreulicherweise ausgeblieben.“

Der CSU-Bundestagsabgeordnete Gerhard Scheu zur Arbeitslosigkeit in Ostdeutschland. Dort ist die Zahl der registrierten Erwerbslosen um 230 000 auf 1,07 Millionen gestiegen.

Steuern Bald auch auf gut essen und trinken?

1. FERALIENSTEUER
2. VLASTNHO ODPRU.
Jeder Deutsche zahlt im Jahr durchschnittlich 8000 Mark Steuern. Vater Staat nimmt, wo er kriegen kann: Salzsteuer (45 Millionen), Zuckersteuer (154 Mio.), Leuchtstoffröhrensteuer auf Glühbirnen (163 Mio.), Hundesteuer (274 Mio.). Sogar eine Schankerlaubnis- (12 Mio.) und eine Rennwettsteuer (25 Mio.) gibt es. Haben wir auch bald die Fahrradsteuer?

Der Allgemeine Deutsche Fahrrad-Club (ADFC) hat auf die Pläne von SPD-Niese mit einer Vollbremsung reagiert: „Unsinnig.“ Der Staat könne nicht Kai-Autos fördern, gleichzeitig das umweltfreundliche Rad besteuern.

Dieter Lau vom Bund der Steuerzahler: „Demnach kommt noch eine Katzensteuer oder eine Pappnansteuer für den Kameval. Bevor Politiker neue Steuern fordern, sollten sie

Die von Dr. Karsten Wilmar, Präsident der Bundesärztekammer, angerogte Sondersteuer für Dicke, die bei mehr als 10 Prozent Übergewicht höhere Krankensenbeiträge zahlen sollten, ist glücklicherweise abgeschmettert.

In Hessen überlegen einige Gemeinden, ob sie von Reitern eine Pferdesteuer erheben, im Bonner Finanzministerium gibt es Überlegungen für eine Motorboots-Steuer.

Die von Dr. Karsten Wilmar, Präsident der Bundesärztekammer, angerogte Sondersteuer für Dicke, die bei mehr als 10 Prozent Übergewicht höhere Krankensenbeiträge zahlen sollten, ist glücklicherweise abgeschmettert.

In Hessen überlegen einige Gemeinden, ob sie von Reitern eine Pferdesteuer erheben, im Bonner Finanzministerium gibt es Überlegungen für eine Motorboots-Steuer.

StB vyráběla teror a likvidovala možnou opozici

Monstrproces Světłana

Komunistický puč v únoru 1948 byl počátkem kalvárie a temného údobí, do kterého vstupovaly naše národy. Následovala neuvěřitelně krutá léta. Byla to doba likvidace a ničení. Tato minulost se nyní promítá do našeho denního života. Nelze jí uniknout.

Narážíme na ni na každém kroku. Kolik nás žijí svědkové krutostí, které se slušný člověk stydí - popsat. Přesto však k nim docházelo. Ideologičtí spoluvinníci oněch krutostí zastávají důležitá místa ve veřejném a politickém životě i dnes. Sametová revoluce, a co po ní následovalo, nebyla schopna zabránit nástupu těchto lidí do nových funkcí. Naopak čím dále tím více se zdá, že sametová revoluce měla za účel je zachránit před spravedlivým hněvem národa.

Politici vězni, svědkové oně doby, lidé, kteří prošli kriminály a mučírny Státní bezpečnosti, jsou znovu na indexu nastupující sametové spravedlnosti. V letech temna to byli oni, kteří byli určeni k likvidaci. Dnes jsou tito lidé opět zatlačováni do pozadí. Nové zákony, které byly přijaty v poslední době Federálním shromážděním, v podstatě jen potvrzují rozsudky komunistické justice. V této souvislosti si připomeňme jen dva zákony: zákon o mimosoudních rehabilitacích a zákon o soudních rehabilitacích. Oba zákony jsou spíše trapnými doklady justice, která ještě včera považovala spravedlnost za buržoazní přežitek a podle toho také postupovala. Včerejší nositelé ztroskotané ideologie, z nichž mnozí zastávají vysoké funkce v politickém životě, pomocí nedomyšlených, anebo snad právě naopak pečlivě připravených zákonů o soudní a mimosoudní rehabilitaci, potvrzují v podstatě nesmyslné a ničím nepodložené rozsudky z monstrprocesů, které byly velkou ideologickou módou komunistické strany v letech 1948—1953. Všechny tyto monstrprocesy včetně procesu se Slánským a jeho skupinou, byly vykonstruovány. Takzvaná ilegální či nepřátelská činnost větších či menších skupin stejně tak jako i jedinců má svůj začátek v úřadovnách Státní bezpečnosti. Uvádět zde všechny monstrprocesy inscenované v oněch letech by si vyžádalo velké úsilí a mnoho času. Nicméně však předložíme našim čtenářům alespoň jeden z mnoha příkladů, abychom je seznámili s osudem tzv. protistátní teroristické organizace SVĚTLANA. Mnozí si snad ještě vzpomenou na onu tříděně uvědomělou komedii, kterou režim hrůzy předvedl pamětníkům oně doby.

V protokolech Státní bezpečnosti byla tato organizace rozdělena do 16 různých skupin. Jak tyto skupiny vznikaly? Je nutno konstatovat, že k rozdělení nedošlo snad během zatýkání nebo výslechů či soudních procesů. Toto rozdělení bylo, jak vysvětluje protokol Státní bezpečnosti, naplánováno zřejmě ještě před vznikem první organizace Světłany. Byla to totiž StB, která se podílela na jejich vzniku. Byla spoluorganizátorem, iniciátorem a samozřejmě i likvidátorem. StB v této akci postupně zajistila 280 osob. Všichni zajištění byli odsouzeni v letech 1949 až 1953. Všichni, kteří se ocitli tvář v tvář komunistické justici, byli obžalováni z velezrady a špionáže, vedle řady jiných trestných činů. Šlo o těžké tresty. Rozsudky se pohybovaly od několika let až na doživotí a k trestům smrti. Z materiálů, které jsou dnes k dispozici, je jasné, že StB prakticky plánovala vznik organizace Světłana, kterou později nazvala protistátní a teroristickou. Snad jen název — Světłana — se vyskytl až později v průběhu samotné akce. K první schůzce několika členů organizace došlo krátce před vánocemi v roce 1948 v Gottwaldově v bytě místního občana Ošmery. Štáb Světłany, jak uvádí obžaloba, měl být v bytě Antonína Slobíka v Komofanech. Od začátku byl jedním z členů tohoto štábu agent Státní bezpečnosti

označený krycím číslem AK 32, jehož jméno bylo Kocourek. A právě v bytě agenta StB Kocourka se tiskly a rozmnožovaly letáky s protistátním obsahem. Celá tato činnost se prováděla a organizovala výlučně podle pokynů StB, která měla svoji síť spolupracovníků ve všech organizacích Světłany. Jednotlivé skupiny vznikaly z podvodu agentů Státní bezpečnosti. Agenti řídili činnost těchto organizací a jejich členů. StB pomocí svých agentů provokovala jak skupiny, tak také jejich členy k různým akcím a k pokusům o útek do zahraničí. Těm, kteří chtěli nebo byli nuceni se pokusit o útek, poskytovala dokonce svoje průvodce, ti je pak při přechodech nebo po cestě k hranicím zatýkali. Výjimku tvořila po této stránce, avšak krátkou dobu několika týdnů, skupina Aloise Šimary, partyzána z druhé světové války, kterému se dařilo určitý čas unikat vlivu agentů Státní bezpečnosti.

K realizaci tzv. protistátní teroristické organizace Světłana StB přistoupila v polovině března 1949. Od první schůzky v Gottwaldově v bytě místního občana Ošmery neuplynuly tedy ani tři měsíce. Zůstává záhadou, že navzdory zatýkání se Státní bezpečnosti podařilo manipulovat zbývající organizace a jejich členy tak, že pokračovali v tzv. protistátní činnosti. Likvidace 16 skupin Světłany probíhala však až do konce roku 1949 a v některých případech až do jarních měsíců roku 1950. V té době došlo také k zatčení asi 60 osob. Byli to vesměs agenti Státní bezpečnosti. Později byli všichni propuštěni. Mezi nimi byl i agent AK 32 — Kocourek. V této souvislosti nelze přehlédnout jednu zajímavost. Mnozí další spolupracovníci StB, kteří byli nasazeni v jednotlivých skupinách Světłany, byli po zatčení postaveni před soud, obžalováni a také souzeni pro velezradu a špionáž jako oběti jejich úkladů. Výjimku v celé řadě těchto případů tvořil opět agent StB, AK 32 Kocourek. Soudy odsuzovaly tyto spolupracovníky StB ke stejným trestům jako samotné členy organizace Světłana. Z členů skupin soudy odsoudily Rudolfa Lenharda a jeho spolupracovníka Jánoška k trestu smrti. Stejný osud stihl také Aloise Šimaru, Karla Zámečnicka, Timofeje a Simolenka.

Jak byl vlastně tento monstrproces vykonstruován?

Trestní řízení proti členům tzv. protistátní teroristické organizace Světłana se stalo během let předmětem revizí, když řada odsouzených podala stížnost proti rozsudkům a postupu Státní bezpečnosti. Všichni tvrdili, že byli k této činnosti vyprovokováni orgány StB, které poskytovala jednotlivým skupinám nejen peníze na jejich činnost, ale také zbraň a střelivo. Slušnému člověku se musí jevit počínání StB naprosto neuvěřitelné a Státní bezpečnost sama jako neskutěčné monstrum, které z nedostatku jiných možností provokovalo jedince i skupiny k protistátní činnosti, aby mohlo vykazat nějakou aktivitu. Ze známů StB, které jsou dnes k dispozici, je jasné, že organizace Světłana byla od začátku pod kontrolou jejích agentů a spolupracovníků.

Podle záznamů Státní bezpečnosti, jak jsme již uvedli, bylo zajištěno v celé akci 280 osob. Odečteme-li z tohoto čísla 60 osob, což byli agenti StB, kteří byli později propuštěni, zbývá nám 220 osob. Od tohoto čísla je pak zapotřebí odečíst ještě řadu spolupracovníků StB, kteří byli později v procesu odsouzeni pro velezradu a špionáž. Pak je zde pro nás neznámý po-

čet agentů, kteří v organizaci pracovali, souzeni však nebyli. Je tedy zřejmé, že Světłana byla výlučně akcí Státní bezpečnosti, která zneužila upřímné a čestné lidi a skutečné vlastence, aby mohla vykonstruovat monstrproces, aby soudy mohly odsuzovat, katit popravovat, aby tak mohl zavládnout teror Komunistické strany Československa.

Jedním z řídících orgánů Státní bezpečnosti byl Jiří Tureček, krycím jménem Jindra Tabara, který vystupoval v roli agenta francouzské špionážní služby. Druhým byl AK 32 Kocourek, v jehož bytě se tiskly protistátní letáky. Mezi spolupracovníky patřil také Ferdinand Hamala, Aloisie Doležalová a Karel Zámečník, který byl nakonec odsouzen a popraven. Dalším spolupracovníkem, později odsouzeným, byl Josef Tomeček. Hamala i Tomeček byli odsouzeni i přes svoji spolupráci se Státní bezpečností k dlouholetým trestům odnětí svobody.

Monstrprocesy byly v komunistickém Československu velkou dialektickou módou, která se nosila v letech 1949 až 1953. Všechny monstrprocesy, jak se sluší na politickou módu oněch let, byly vyprovokovány a vykonstruovány Státní bezpečností. Byly určeny k tomu, aby poddaný lid pochopil až do morku kostí, co je to teror, strach a likvidace buržoazního nepřítel. Do této doby spadá také monstrproces s členy tzv. protistátní, teroristické organizace Světłana.

Od samého začátku byla tato organizace pod kontrolou Státní bezpečnosti, která jí poskytovala nejen peníze, ale také zbraň a střelivo. Státní bezpečnost jako scénarista i autor tohoto monstrprocesu připravila o život řadu lidí, kteří byli souzeni a někteří z nich pro velezradu a špionáž popraveni. Mezi odsouzenými i popravenými byli i agenti StB. Zřejmě se provinili přílišnou horlivostí, která vyvolala podezření, že nesledovali jen zájmy Státní bezpečnosti, ale snad zájmy jiné. Dnes po tolika letech není právě snadné zjistit, kdo z těchto odsouzených či dokonce popravených hrál snad jinou roli než tu, která mu byla předem určena scénářem Státní bezpečnosti. Jedno je však zcela jisté: všichni, až na organizaci, v jejímž čele stál Šimara, podléhali od začátku direktivám StB, která, jak se praví v protokolech, koncem roku 1948 zjistila, že na Gottwaldovsku se tvoří vojensky organizovaná protistátní skupina. Tuto skupinu řídil, podle protokolu StB Rudolf Lenhard, který byl později se svým spolupracovníkem Jánoškem popraven. Vsetínské StB se podařilo do této organizace zapojit svého agenta, AK 32 — Kocourka, jehož úkolem bylo sledovat činnost této organizace a všech jejích členů. Byl k tomu vybaven cyklostylem a v jeho bvtě se také tiskly letáky s protistátním obsahem. Vše se dělo s vědomím StB. Z bytu tohoto agenta vycházely tedy letáky, které vyzývaly k zakládání dalších organizací. Tak vznikla například skupina Světłana-Jarmila.

V březnu 1949 se Státní bezpečnost pokusila zlikvidovat a zatknout některé členy Světłany. Akce nebyla tak docela úspěšná. Některým členům se podařilo uprchnout do hor. Na útku jeden člen použil střelnou zbraň proti příslušníkovi StB ze Vsetína. Je nutno podotknout, že tuto střelnou zbraň dodala skupině Státní bezpečnost. Skupina, která unikla zatčení útekem do hor, byla nakonec vypátrána a zlikvidována. K tomu byl použit agent StB Jiří Tureček, který pracoval mezi ilegality pod krycím jménem Jindra Tabara a vystupoval v roli agenta francouzské rozvědky. Tabara o sobě tvrdil, že byl vyslán na pomoc organizaci Světłany partyzánským vůdcem z doby druhé světové války, Vávrou-Štařkem. Ten v té době žil podle jedné zprávy v západním Německu, podle jiné v Paříži ve Francii. Státní bezpečnost

manipulovala akce tak, aby byl vyvolán dojem, že Vávra-Stařík je šéfem operace Světlyny.

Po útěku některých vedoucích začal zvláštní útvar ministerstva vnitra pátrat po Antonínu Slabíkovi z Komořan, o němž vyšetřující orgány tvrdily, že i on se uchýlil do hor. Tento útvar ministerstva vnitra věděl také o osobách, které byly v písemném styku s Vávrou-Staříkem. Jedna z nich, Marie Novotnáková, se pak stala důležitým článkem rozsáhlé akce proti celé organizaci Světlyny. Útvar ministerstva vnitra jí zaslal dopis, jehož pisatelem měl být Vávra-Stařík. Ve skutečnosti dopis byl vyrobený tímto speciálním útvarem. Vávra-Stařík v něm oznamoval Novotnákové, že k ní pošle svého spolupracovníka. Je samozřejmé, že ten, kdo jí přišel navštívit, byl jen další agent StB, Běda, vlastním jménem Jožka Zeman, který vystupoval a jednal tak, že se mu podařilo získat důvěru Novotnákové. Další podvržený dopis vypracovaný speciálním oddělením ministerstva vnitra byl poslán na krycí adresu Antonína Slabíka. Také v tomto případě měl být pisatelem Vávra-Stařík, který žil v zahraničí. Antonín Slabík byl v tomto podvrženém dopise žádán, aby se dostavil k Marii Novotnákové, kde na něho měl čekat muž vyslaný Vávrou-Staříkem, aby jej převedl přes hranice. Dopis se dostal oklikou, kterou zřejmě připravila Státní bezpečnost, do rukou Rudolfa Lenharda, který vedl jednu ze skupin Světlyny. Lenhard dopis Antonínu Slabíkovi neodevzdal a na schůzku do bytu Marie Novotnákové šel sám. Zde jej samozřejmě nečekal důvěrník Vávry-Staříka, nýbrž agent StB Běda, vlastním jménem Jožka Zeman, který se po cestě k hranicím již postaral o to, aby Lenhard byl zatčen. Ještě před odchodem z bytu nechal agent Běda Marii Novotnákové půlku pětikoruny s tím, že ten, kdo jí přinese druhou polovinu, bude důvěryhodný člověk. Samozřejmě druhou půlku pětikoruny přinesl Novotnákové Jiří Tureček, orgán Státní bezpečnosti, který ve Světlaně pracoval pod krycím jménem Jindra Tabara. Od této chvíle se začalo odvíjet nové dějství. StB začala na straně jedné rozšiřovat činnost a organizaci Světlyny a na straně druhé je současně likvidovat. Tabara prostřednictvím Novotnákové navázal styk s Aloisí Doležalovou, která se dobře znala s Vávrou-Staříkem. V protokolech Státní bezpečnosti je vedena jako jeho milénka. Není jasné, proč Tabara potřeboval navázat styk s Doležalovou prostřednictvím Novotnákové v době, kdy se Doležalová nepotřebovala skrývat, i když snad měla svoje důvody k opatrnosti. Doležalová, která měla v očích ilegalistů důvěru Vávry-Staříka, těšila se automaticky i důvěře lidí, kteří pracovali v ilegalitě. Proto StB využila Doležalovou, aby se mohla dostat na kobylku ostatním ilegalistům, kteří uprchli do hor. Byli to především členové Šimarovy skupiny. Doležalová na návrh agenta StB Jindry Tabary (Turečka) zaslala ilegalistům dopisy, kde jim oznámila, že Tabara přichází k nim s úkolem od Vávry-Staříka a že je má bezpečně převést přes hranice. Není nutné dodávat, že všichni bez výjimky byli na cestě k hranicím zatčeni.

Tabara kontroloval práci skupiny Světlyna pomocí celé řady dalších spolupracovníků. Uveďme zde Ferdinanda Hamala a jeho snoubenku Marii Mičůnkovou, Josefa Tomečka a Františka Matyáše, kteří mu umožnili styk s některými dalšími ilegalisty. Všichni se domnívali, že pracují pro francouzskou zpravodajskou službu, a proto plnili příkazy agenta StB Jiřího Turečka. Všichni byli nakonec pozatýkáni a odsouzeni pro velezradu, špionáž a pro spolupráci s cizí mocností, k níž, jak je jistě každému zřejmé, byli vyprovokováni agenty Státní bezpečnosti.

Rada slušných lidí, kteří se stali obětí těchto úkladů, je dlouhá, a svědčí o zrůdnosti a amorálnosti tohoto státního orgánu, který měl sice chránit zájmy občanů a státu, ve skutečnosti se však zabýval likvidační činností jednotlivců i skupin, které no-

dle jeho kódu o třídní likvidaci měli být odstraněni. Všimněme si alespoň některých osob, které se staly obětmi postupu a provokací agentů Státní bezpečnosti a skončily v koncentračních táborech nebo na popravišti.

Zmínili jsme se o Marii Novotnákové. Kdo byla tato žena? Především to byla sestra Vávry-Staříka, se kterým si dopisovala. Stala se vyloženou obětí intrik StB. Na návrh agenta StB Jiřího Turečka-Tabary používala v korespondenci se svým bratrem speciálního inkoustu, kterého se používá k psaní tajných zpráv. Ve své korespondenci se svým bratrem však takto postupovat nemusela. Činila tak jen na doporučení agenta StB. Její spojení s Vávrou-Staříkem bylo zneužitím Státní bezpečností k podvrhům, k dopisům, které obsahovaly instrukce k činnosti ilegalních skupin. Novotnáková byla po zajištění obžalována z přechovávání agentů západní mocnosti, a sice Bědy, což byl agent StB, vlastním jménem Jožka Zeman, a Jindry Tabary, což byl další agent StB, který se ve skutečnosti jmenoval Jiří Tureček. Dopis, kterým byl vyláčen do jejího bytu ilegalista Rudolf Lenhard, byl připraven speciálním útvarem ministerstva vnitra. Novotnáková Lenharda vůbec jinak neznala.

Ve výčtu těchto osob nelze přehlédnout Aloisii Doležalovou, přítelkyni Vávry-Staříka. Obžaloba jí vinila z toho, že věděla o existenci a činnosti Světlyny. Doležalová byla skutečně mezi účastníky první schůzky této organizace, která se konala v Gottwaldově, zatímco štáb Světlyny byl v Komořanech. Členy štábu byli od samého začátku agenti StB, AK 32 — Kocourek a Jiří Tureček, krycím jménem Jindra Tabara. Po zději k tomuto štábu přibyl ještě Rudolf Lenhard. Členové organizace museli skládat zvláštní přísahu, která byla přetištěna a roznožována v bytě agenta StB AK 32 — Kocourka. Doležalová nikdy přísahu nepodepsala. Když se dověděla, že má být zatčena, začala se skrývat. Agent StB Tabara umístil Doležalovou podle instrukcí Státní bezpečnosti v jednom hotelu v Luháčovicích. Měl pro ni připravenou falešnou občanskou legitimaci na jméno Aloisie Tabara. Předstíral, že jí odevdne přes hranice na Západ spolu s dalšími členy této organizace, kteří se ukrývali. Doležalová se zúčastňovala schůzek ilegalistů společně s agentem StB Turečkem-Tabarou, kterým tvrdila, že Tabara přichází od Vávry-Staříka.

Z dosavadního postupu Státní bezpečnosti a speciálního útvaru ministerstva vnitra je zřejmé, že straně a vládě šlo o to, aby vykonstruovanými monstrprocesy byl nastolen třídní teror. Popravy měly vyvolat pocit hrůzy a strachu, kdy jedinec se stane snadno manipulovatelný. Monstrproces s členy Světlyny měl sloužit především k tomu, aby zastráhl či zlomil možné odporce režimu a předem zabránil organizování politické opozice. Josef Vávra-Stařík byl vhodnou osobou. Jeho pověst partyzána z doby druhé světové války měla — a také StB posloužila — k dosažení cíle: k vykonstruování monstrprocesu. Vávra-Stařík byl svou přítelkyní Aloisí Doležalovou vyláčen k návratu do Československa. StB jí použila k tomu, aby podle návodu agenta Turečka, jehož krycí jméno bylo Jindra Tabara, poslala Vávru-Staříkovi několik dopisů. Tento manévř měl z části úspěch. Odpovědi na tyto dopisy si nechala poslat na adresu svých příbuzných, kde si je Tabara měl vybírat. Přesto, že její příbuzní nikdy žádný dopis z Paříže nedostali, StB dosáhla svého cíle. Vávra-Stařík předsídlil na čas z Paříže do Rakouska, odkud byl unesen agenty Státní bezpečnosti. Stejný osud, jak víme, potkal také Bohumila Laušmana, posledního předsedu Čs. sociální demokracie, který byl zvolen do této funkce na historicky známém brněnském sjezdu. Doležalová údajně však dostala jeden dopis z Paříže, který jí ovšem přinesl agent StB Jindra Tabara, nikoliv však od jejích příbuzných, nýbrž

zřejmě z úřadoven speciálního oddělu ministerstva vnitra. Členové Světlyny byli obžalováni také z toho, že zasílali Vávru-Staříkovi dopisy se zprávami, které obsahovaly státní tajemství. Ve skutečnosti všechny dopisy byly kontrolovány uveřejněným speciálním oddělením ministerstva vnitra, upravovány, nebo dokonce tímto útvarem vyráběny. Nikdo tedy žádné dopisy se státním tajemstvím do Paříže neposlal. Tyto dopisy byly vyráběny. To však nijak nezabránilo tomu, aby se tyto dopisy nestaly součástí obžaloby.

Při zatýkání členů ilegalní skupiny Světlyna byla zatčena také Doležalová spolu s Tabarou, který však, aby se neprozradila jeho identita, v přestřelce s orgány SNB uprchl. V roce 1965 Aloisie Doležalová zahynula při dopravní nehodě, což je do dnešního dne častá smrt osob, které se stanou z nějakého důvodu politicky či jinak nepohodlnými. Mohli bychom pokračovat ve výčtu obětí konspirace Státní bezpečnosti. Oběti se stali i členové samotné StB. Za své služby dostali agenti či spolupracovníci StB svůj jídašský groš. Byli souzeni a také odsouzeni pro velezradu či špionáž. Někteří z nich skončili dokonce po provedení svého úkolu na popravišti.

Za zmínku stojí také případ Ferdinanda Hamaly, spolupracovníka StB. Od samého začátku byl Hamala instruován i kontrolován ve své činnosti agentem AK 32 Kocourkem. V jeho bytě byl Hamala zapojen do tzv. ilegalní činnosti, kterou organizovala Státní bezpečnost. Z návodu agenta AK 32 Kocourka rozšiřoval Hamala letáky s protistátním obsahem. Z návodu jiného agenta, Jindry Tabary, poskytl útulek dvěma členům organizace Světlyna, kteří byli na útěku, a schoval také jejich zbraně. Oba byli později vyláčení k cestě do zahraničí a zatčeni. Vávra-Stařík odeslal za hranice již v březnu 1948. Od svého odchodu byl v písemném styku se svou přítelkyní Doležalovou, kterou Státní bezpečnost vedla ve svých záznamech jako jeho milénku. Korespondence mezi těmito dvěma lidmi byla čistě soukromá a neměla s politikou nebo dokonce s nějakou konspirací nic společného. Tento korespondenční styk byl však StB použit jako základ k vykonstruování monstrprocesu, který patřil v temné historii existence komunismu u nás k největším. Vávra-Stařík psal dopisy také učitelce Hermíně Dlabajové v Gottwaldově, dále své sestře Marii Novotnákové, Antonínu Doležalovi, Antonínu Slabíkovi, Josefu Durešovi a několika dalším. Všechny dopisy byly od samého začátku kontrolovány Státní bezpečností stejně tak jako dopisy odeslané pisateli na adresu Vávry-Staříka v západním Německu a později ve Francii. Dopisy nebyly však jen kontrolovány. Byly také upravovány. Státní bezpečnost měla speciálního, který dopisy nejen upravoval, ale když bylo zapotřebí, tak je také napsal. Dokázal totiž dobře napodobit rukopis Vávry-Staříka. Tuto činnost vyvíjel útvar 701 A. Všechny dopisy oběma směry byly kontrolovány a upravovány ještě před vznikem organizace Světlyny. Vávra-Stařík ve své korespondenci požádal učitelku Dlabajovou z Gottwaldova o zaslání peněz a výšivek. Dlabajová na tuto žádost z části reagovala a zaslala požadované věci na adresu Vávry-Staříka. Zásilka byla dopravena do Prahy, kde byla odevzdána jistému pracovníku francouzského zastupitelského úřadu, kterým ovšem byl opět příslušník ministerstva vnitra Jaroslav Svata. Dlabajová byla později požádána Vávrou-Staříkem, ve skutečnosti však StB, aby mu zaslala zprávu o stavu milic. O zprávu ve skutečnosti požádal agent Jindra Tabara, skutečným jménem Jiří Tureček. Po únosu z Rakouska byl Vávra-Stařík souzen. Na protokolech výsledků se zachovaly dokonce poznámky soudce a prokurátora o tom, jak si při hlavním přelíčení rozdělovali mezi

sebou otázky protokolu. Soud dokonce dostal předem protokol výpovědi, který musel být u státního soudu znovu reprodukován jako výslech Vávry-Staříka. Soud byl instruován, že se nesmí ptát na žádné jiné otázky kromě těch, které obsahoval soudů předem zaslany protokol.

Korespondence vedená mezi Vávrou-Staříkem a jeho přáteli a příbuznými nebyla však u soudu uvedena jako dokumentační materiál. Důvod je jasný: zásahy Státní bezpečnosti by byly nepopíratelné. Soud neměl k dispozici ani stroj, na němž se psaly texty letáků s protistátním obsahem nebo texty přísahy před vstupem do organizace Světlaný. Neexistuje také cyklostyl, na němž se letáky rozmnožovaly. Neexistují záznamy o tom, že byl tento materiál u někoho v nějaké formě zabaven. Neexistuje také dopis, který měl zaslat Vávra-Stařík Rudolfu Lenhardovi a v němž mu oznamoval, že posílá do Československa svého spolehlivého člověka Jánošíka, aby založil a organizoval činnost protistátní skupiny. Jánošík sice v únoru 1948 z Československa odešel, ale Vávra-Stařík se s ním v západním Německu nikdy nesetkal. Jánošík byl později popraven. Také korespondence mezi Vávrou-Staříkem a Rudolfem Lenhardem, vůdcem jedné z velkých skupin Světlaný, zůstala neprověřena, protože Lenhard byl spolu s Jánošíkem mezi těmi, kteří doplatili na rejdy Státní bezpečnosti životem. Vávra-Stařík nebyl během přelíčení na jakoukoliv korespondenci dotazován a nebyl mu předložen žádný z dopisů, jichž měl být pisatelem. Josef Vávra-Stařík byl popraven 26. srpna 1953.

Monstrproces s členy skupiny Světlaný, jejichž činnost vyprovokovala, organizovala a řídila Státní bezpečnost spolu se zvláštním oddělem ministerstva vnitra č. 701 A, byl ve svých důsledcích hrozný.

K trestu smrti bylo odsouzeno 12 osob. Ostatní byli odsouzeni k odnětí svobody na 3800 let. Smrt 12 popravených v tomto monstrprocesu byla naplánovaná vraždou. Co se stalo s pachateli? Co se stalo s těmi, jejichž jménem Státní bezpečnost pracovala? Někteří z nich se stali po roce 1988 politickými činiteli doma, jiní se stali politickými osobnostmi v zahraničí. Jiní se stali později, několik let po vyloučení z KSČ, disidenty a po sametové revoluci vstoupili opět do politického života. Byla si Státní bezpečnost a ministerstvo vnitra vědoma zločinů, které obě tyto složky napáchaly? Rozhodně byly. O tom svědčí jasné následující záznam.

V Praze dne 7. 1. 1969

11/1-2 GR 1/69

Krajská prokuratura v Brně

k ruk. kraj. prok. s. dr. Vašíčka

Pro potřebu činnosti členů dokumentační skupiny předávám písemné materiály bývalé státní prokuratury v Brně a to tajné protokoly z roku 1950 až 1953 (111 obdávky) a zadržanou korespondenci odsouzených (jedna obdávka).

Převzal: Vedoucí odboru: v. z. dr. Bayer

V jedné z obálek byl rozbor postupu Státní bezpečnosti a ministerstva vnitra, kde se závěrem uvádí:

Z obsahu zprávy o prověřování vyplývá, že i dnes celá řada otázek zůstává nevyjasněna. Přesto však nelze mít pochyb o tom, že celý případ tzv. Světlaný byl od samého vzniku pod kontrolou Státní bezpečnosti, že v případě byli činní spolupracovníci StB a jako účastníci v něm vystupovali i orgánové StB.

Podle zásad stanovených společným opatřením Generální prokuratury, ministerstva spravedlnosti a Nejvyššího soudu k provedení usnesení ÚV KSČ ze dne 4. 4. 1963, vztahujícího se na prováděné revize případů odsouzených osob v letech 1948—1954, bylo by třeba postupovat v tomto případě

cestou mimořádných opravných prostředků, neboť ve věci bylo zjištěno i použití provokačních metod v práci orgánů StB.

Je však současně třeba uvážit, že došlo-li by v této věci k obnovení trestního řízení, dotklo by se takové obnovení trestního řízení celých desítek odsouzených osob, i když dnes je možno usuzovat, že i při řádném prověřením i dosud zcela nevyjasněných otázek, by celá řada odsouzených nebyla zcela rehabilitována, neboť některým z nich by i tak určitá trestná činnost byla prokázána.

V současné době se již žádná z odsouzených osob nenalézá ve výkonu trestu. (Zde je zapotřebí si uvědomit, že tato zpráva byla psána 1. července 1969.) Mimo osob odsouzených k trestu smrti byla některým udělena individuální milost prezidenta republiky, na některé se vztahovaly jednotlivé všeobecné amnestie a někteří z odsouzených byli podmínečně propuštěni. Zbytek odsouzených si trest odpykal celý.

Stížnosti jednotlivých odsouzených osob, došlé Generální prokuratuře, pokud směřovaly proti rozsudkům bývalého státního soudu, byly přezkoumány z hlediska důvodnosti podání stížnosti pro porušení zákona. K takovému opatření nebyly shledány podmínky.

V případě stížnosti Hermíny Dlabajové je třeba dát pokyn krajskému prokurátoru v Brně k podání návrhu na povolení obnovy v prospěch stěžovatelky vzhledem ke konkrétní situaci podrobně popsané v odřídle V. této zprávy.

Tento návrh bude opřen o výsledky nového řízení proti Marii Novotňákové, ve kterém vyšly najevo některé skutečnosti, ze kterých je zřejmé, že činnost Dlabajové byla ovlivněna nesprávnými metodami práce Státní bezpečnosti.

Povolení obnovy ve prospěch Hermíny Dlabajové se může dotknout pouze tímtež rozsudkem odsouzeného Oldřicha Hanáka, který měl být Dlabajovou vyzván, aby přistoupil k ilegální organizaci, vytvořil si kroužek o pěti členech a přijímal na svou adresu dopisy ze zahraničí, což Hanák odmítl, byl odsouzen pro trestný čin neoznámení k trestu odnětí svobody v trvání čtyř let.

Trestná činnost Hermíny Dlabajové, popsaná v rozsudku, nesouvisí mimo Novotňákovu a Hanáka s činností jiných osob. V novém hlavním líčení po povolené obnově zřejmě dojde k osvobození Hermíny Dlabajové.

(Pro čtenáře je nutno připomenout, že Dlabajová byla pro velezradu, špionáž a spolupráci s cizí mocností odsouzena k 25 letům žaláře.)

Generální prokuratura skutečně předpokládala, že pokud se odsouzení budou dovolávat i v budoucnu adresně provokačních metod práce StB, může dojít i k dalším opatřením ve prospěch odsouzených osob cestou obnovy trestního řízení.

Co k tomu dodat? Mohou nějaké zákony o soudní či mimosoudní rehabilitaci napravit tyto křivdy? Mohou vrátit životy popraveným, kteří spolu se všemi ostatními byli k této činnosti vyprovokováni?

Nemohou. Vždyť tyto zákony prakticky potvrzují z části nebo úplně rozsudky komunistické justice.

Všimněme si formulace této závěrečné zprávy prokuratury, v níž se na jednom místě praví, jak zde uvádíme na jiném místě.... Že i při řádném prověřením i dosud zcela nevyjasněných otázek by celá řada odsouzených nebyla zcela rehabilitována, neboť některým z nich by i tak určitá trestná činnost byla prokázána... podotýkat. K tomu je nutno konstatovat, že soudní i mimosoudní rehabilitace postupují přesně v tomto duchu.

Chce sametová revoluce v tomto duchu odstraňovat křivdy? Pokud všechny tyto

křivdy chce někdo odstranit, a zdá se, že k tomu moc chuti nikdo nemá, pak by stačilo přijmout zákon, který by nikoliv třídní či likvidační, ale spravedlivě naložil se všemi, kteří tyto zločiny vědomě páchali a organizovali. Výchozím předpokladem k tomuto kroku by ovšem bylo uznání třetího odboje. A uznat třetí odboj, to nikdo nechce. Když pro nic jiného, tak zřejmě proto, že zápas s komunismem nezačal, jak si mnozí na vedoucích místech ve vládě a v parlamentu představují, po komunistickém puči v roce 1948, ale přece až v roce 1988, kdy sovětské tanky odstranily jednu frakci ve straně na úkor té druhé. Politický exil po roce 1948 byl a zůstal pro obě frakce třídní nepřítel a představitel buržoazie.

ZÁVĚR
UDĚLA KAŽDY SÁM!

Asylant hatte 266 540 Mark auf dem Konto
7 Jahre bezog der Asylant Hykma H. Sozialhilfe: 45 367,32 Mark - obwohl er aus dunklen Quellen 266 540 Mark auf dem Konto hatte. Beitrag Urteil: ein Jahr mit Bewährung. Das Unglaubliche: Das Bezirksamt Neukölln überweist ihm erneut Sozialhilfe - 1400 Mark im Monat.

tehn ihrer überschwemmten Anbaufläche inzwischen neuen Reis und Getreide ausgesetzt haben und sich auf die herbstliche Ernte vorbereiten, drohen dem Nordwesten Chinas weitere Überflutungen, meldete die Nachrichtenagentur Xinhua.
Die Hochwasserkatastrophe löste in China eine Propagandawelle aus. Xinhua kündigte die Veröffentlichung eines Bildbandes an, der das „chinesische Volk, das unter der Führung der Kommunistischen Partei Chinas und der Regierung mutig gegen das Hochwasser kämpfte“, rühmt.

Kultura se zvolna vrací k národu. Každý herec už má vlastní hospodu.

Überschwemmungen in China Folge der brennenden Ölflecken?
Dieses „anomale Phänomen“, das die Zirkulation der Luftmassen stark beeinträchtigt habe, sei Ursache der ununterbrochenen Regenfälle im Jangtse- und Huai-Tal, sagt der Direktor des Instituts für atmosphärische Physik, Zeng Quingcun. Die Forscher des Instituts, das zur Akademie der Wissenschaften gehört, stützen sich auf Untersuchungen, bei denen die Luftzirkulation mit Hilfe von Computern simuliert wurde.
Bei den Überschwemmungen, die zu den schwersten dieses Jahrhunderts gezählt werden, waren zwischen Mai und Anfang August nach vorläufigen Angaben mehr als 2000 Menschen ums Leben gekommen. Während die Bewohner der östlichen Provinz Jiangsu auf zwei Drit-

PEKING, 6. August (AFP). Die schweren Überschwemmungen der vergangenen Wochen in zahlreichen chinesischen Provinzen stehen nach Ansicht von Forschern der Pekinger Akademie der Wissenschaften im Zusammenhang mit den brennenden Ölflecken in Kuwait und mit dem Ausbruch des Vulkans Pinatubo auf den Philippinen. Nach Einschätzung der chinesischen Experten haben dicke Rauchwolken in der Atmosphäre über den kuwaitischen Ölflecken und dem philippinischen Vulkan die Sonnenstrahlung stark beeinträchtigt und damit einen Temperatursturz über Teilen der Erde verursacht, meldete die Nachrichtenagentur Xinhua. In diesem Zusammenhang wurde auf die Ähnlichkeit mit einem „nuklearen Winter“ hingewiesen.

Adel soll Burg Schreckenstein retten

Denkmalschützer in der Tschechoslowakei hoffen auf blaublütige Rückkehr

choslowski nicht vorhanden ist. Die Stiftung des Bürgerforums hat erst einmal eine Aufstellung von besonders baufälligen Objekten gemacht, die zum großen Teil auch von der UNESCO als Weltkulturdenkmal eingestuft wurden. Kostenpunkt allein für diese SOS-Aktion: rund eine halbe Million Mark.

„Wir haben Fachleute und Methodik, aber wir haben kein Geld“, beklagt sich der Vorsitzende des Vereins der Denkmalschützer in der Tschechischen Republik, Jan Vojta. Der Spezialist, im Hauptberuf Denkmalschützer bei der Stadt Prag, wehrt sich allerdings dagegen, ausschließlich das kommunistische System für den Verfall der historischen Bausubstanz verantwortlich zu machen. So seien die Dörfer und Städte in Südböhmen, Mittelböhmen und Südmähren noch einigermaßen in Schuß, die Gegebenheiten in Nordböhmen und im Westen des Landes besonders katastrophal.

„Die Bewohner dieser Region haben keine Beziehung zu den historischen Bauten“, erklärt sich der Denkmalschützer das Desinteresse an der Erhaltung kunsthistorischer Relikte nach der flächendeckenden Vertreibung der Sudenten.

Nach Vojtas Ansicht muß der Staat schnellstens dafür sorgen, daß mehr Geld für die Pflege der Kulturdenkmäler aufgewendet wird. „Ich kann nicht verstehen, daß in Prag 80 Millionen Dollar jährlich im Tourismusgeschäft eingenommen werden und kein Heller davon in die Kasse des Denkmalschutzes fließt“, kritisiert er. Eine durchgreifende Änderung der Finanzierung ist jedoch vorerst nicht zu erwarten.

Die Hoffnung richtet sich deshalb vor allem auf Unterstützung von außen. So hat der britische Thronfolger Prinz Charles Ende Mai bei einer Reise nach Nordböhmen auch ein vom Zerfall bedrohtes UNESCO-Baudenkmal, Schloß Jezeri am Hang des Erzgebirges, besucht. „Er befürwortet die Einrichtung eines Umweltschutzums hier bei uns“, erläutert Kastellan Jaroslav Stejny. „Aber Näheres haben wir seit seiner Visite nicht gehört.“

Hilfe könnte auch von anderer blaublütiger Seite nahen. Jezeri — als „Burg Eisenberg“ errichtet und ab 1549 zum Re-

Die Burg der nordböhmisches Stadt Most (Brüx) wurde im 11. Jahrhundert nach Christus anlässlich des Einfalls der Sachsen in das slawisch besiedelte Land erstmals urkundlich erwähnt. Heute ist in dem alten Gemäuer hoch über dem Industriegürtel an den südlichen Ausläufern des Erzgebirges sinngemäße ein chinesisches Restaurant untergebracht. Trotz des bekömmlichen Essens in der Burgastätte ist so manchem Besucher (viele von ihnen kommen als Ausflügler über die nur 30 Kilometer entfernte deutsche Grenze) beim anschließenden Besteigen des Wehrturms flau im Magen geworden: Wo bis 1975 das historische Most stand, gähnt inzwischen das bis zum Horizont reichende Loch einer riesigen Tagebaugrube, gesäumt von qualmenden Kühltürmen und Schornsteinen, durchzogen von Hochspannungsleitungen und Schienentrassen.

„Der Bedarf der Braunkohleförderung führte zu dem Beschluß, die alte Stadt Most abzureißen und eine neue, moderne Stadt an anderer Stelle aufzubauen“, heißt es zu diesem gigantischen Akt flächendeckender Vernichtung von Baudenkmalern lapidar in einem Prospekt, der noch heute an die Besucher verteilt wird.

Um an den hier relativ hochwertigen Energieträger zu kommen, mußten göttliche Kreuzgewölbe, barocke Bürgerhäuser und Renaissancefassaden verschwinden. Zehntausende Bewohner des Stadtkerns wurden in eine Reißbrettstadt aus Beton umgesiedelt. 75 Prozent der Bevölkerung von Most leben inzwischen in den „paneluky“ (Panelhäuser) genannten Hochhäusern der Plattenbau-Siedlungen.

Ein Mann sprach in Aachen zwei Mädchen (10, 11) an: „Wo ist ihr mal ein dicker Pimmel sehen?“ Das Landgericht verurteilte ihn wegen sexuellen Mißbrauchs. Gestern entschied der Bundesgerichtshof

Opera v hradních kulisách

(Čr): Operní soubor Národního divadla se vrátil z dvouletého zájezdu do Finska. Poprvé se zúčastnil festivalu v Savonlinně, kde obecenstvo i kritika přijaly s nadšením zejména inscenaci Mozartova Dona Giovannina. K Dvořákově Rusalka, která byla ve Finsku uvedena vůbec poprvé, sice panovala zpočátku určitá nedůvěra, ale ta se posléze rozplynula. Tisk ocenil zejména výkony basisty L. Veleho a tenoristy S. Margity. Festival, který se ve Finsku těší velkému zájmu, se pořádá v exteriéru nejzachovalejšího skandinávského hradu, pevnosti Olavinlinna, který je součástí ostrovního města Savonlinna. Hlediště pojme 2270 diváků a většina z osmi představení Národního divadla tu byla vyprodána.

schon Werkstätten beiseite geschoben, das ihren Gerüsten im Weg war. Auf dem Sockel des Monuments die Aufschrift: „Wir befehlen Regen und Wind.“

Sollte es sich wirklich so verhalten haben, wurden offensichtlich die falschen Befehle gegeben. Most nämlich ist nur ein besonders makaberes Beispiel für Ignoranz gegenüber dem offiziell gefeierten kulturellen Erbe Böhmens, Mährens und der Slowakei während der vergangenen 40 Jahre. Wegen Vernachlässigung verfallenen historischen Ortskerne, Burgen, Schlösser, Kirchen und Klöster.

Nach einer Übersicht der „Stiftung Bürgerforum“, die aus der Dachorganisation der „sanften Revolution“ entstand und von Dasa Havlova, der Schwägerin des Staatspräsidenten Vaclav Havel, geleitet wird, sind in den vergangenen vier Jahrzehnten 3300 Objekte zerstört worden, obwohl sie auf der CSSR-Liste der Kulturdenkmäler geführt wurden. Nur 55 von ihnen wurden von Naturkatastrophen vernichtet.

Noch stehen 33000 Objekte auf der Liste der Denkmalschützer, über die Hälfte davon sind in katastrophalem Zustand. Milliardensummen wären notwendig, um diese Bauten instandzusetzen — Geld, das in der mit der Umstellung auf die Marktwirtschaft kämpfenden Tsche-

BGH: Jeder darf Pimmel sagen

Dreimal hatte der Täter versucht, Kinder auf der Straße anzusprechen. Immer mit demselben Pimmelspruch. Das Landgericht Aachen verurteilte den Mann wegen sexuellen Mißbrauchs zu einer Gesamtfreiheitsstrafe von einem Jahr und neun Monaten. „Beim Anblick der Mädchen war der Angeklagte in sexuelle Erregung geraten, hatte diese mit seiner Frage noch gesteigert.“ Der Verurteilte legte schließlich Revision beim Bundesgerichtshof (BGH) ein.

Das höchste Gericht: „Das Wort ist zwar eine grob verletzende Zumutung des Schamgefühls, aber keine pornographische Äußerung.“ Die BGH-Richter haben das Urteil auf: „Das Wort Pimmel ist bei Kindern und Kindern gegenüber durchaus geläufig, der Tatbestand des sexuellen Mißbrauchs ist nicht erfüllt.“

Co že právě na Dobříši se sešel výkvet ekologů? V Praze by se udusili v popílku a smogu ...!

(Raudnitz) und anderen ehemaligen Besitztümern.

Kommt das Erbe der Väter — wie zu erwarten ist — auf die adligen Rückkehrer, werden sie die Unterlassungssünden der kommunistischen Ära büßen müssen.

(Čre): V poslední chvíli odřizl z prádelní šňůry otec 11letého chlapce o víkend v Mariánských Lázních a umělým dýcháním ho přivedl k životu. Motivem sebevraždy před odjezdem do letního tábora byl strach ze šikanování od starších dětí.

Wenigstens die Dechanekirche aus dem 16. Jahrhundert blieb in der nordböhmisches Stadt Most (Brüx) erhalten.

Paris erbarmungslos

Bis vor kurzem war der Bois de Boulogne, die grüne Lunge von Paris, nachts das unbestrittene Reich geschätzter Transvestiten und ihrer Freier; da parken die Autos gleich mehrspurig, Marmut-Staus stören niemanden. Jetzt haben die „Damen-Gesellschaft bekommen: Wilde Camper, und das in Hundertschaften, suchen hier nächtliche Ruhe vom Urlaubs-Alltag — darunter viele unbeeinträchtigte Ost-Touristen.

Doch mit den „abgebrannten Kindern der Perestrojka“, so die Pariser Zeitung „Le Figaro“ mitfühlend, ist die Geduld der Stadt-Oberen vorbei. „Pa-

ris bietet an seinen wertvollsten Orten ein barmherziges Bild“, wertet Bürgermeister Jacques Chirac. Selbst auf dem Marsfeld gleich am Eiffelturm ließen sich die Billig-Touristen nieder. Entschlossen, dem ein Ende zu setzen, wies er die Polizei zum harten Durchgreifen an.

Allein auf dem Marsfeld rissen die Polizisten über 80 Camper zur frühen Stunde unsanft aus dem Schlaf. Rund 300 Campern machte sie im Bois de Boulogne Beine: Wildes Campen ist verboten. „Wir wissen, daß das verboten ist“, so ein junger Pole und vermutlicher Wiederholungstäter, „doch was sollen wir tun? Wir riskieren lieber eine Strafe, als Frankreich nur in Büchern zu entdecken“.

BOJO GABČÍKOVŮ

V souvislosti se »slovenským separatismem« se v Čechách a na Moravě často žertuje o drátech a celnicích v Kútě a Lanžhota. Málokdo si uvědomuje, že bariéra mezi českou a slovenskou polovinou státu v podstatě již existuje. Je to bariéra informační — obyvatelé České republiky totiž mají o Slovensku informace jednak »krovné, jednak »zroslené. A tak v okamžiku, kdy se »naturačnický bod (nejen) slovenské ekologie — stavba vodního díla Gabčíkovo — dostal do popředí pozornosti, málokdo v Čechách chápe, o co vlastně jde.

Budování Soustavy vodních děl Gabčíkovo—Nagyymaros bylo zahájeno na základě smlouvy mezi Československem a Maďarskem z roku 1977. Ačkoliv šlo o »stavbu socialismu«, od počátku neměla velkou publicitu. Navíc o kraji jihovýchodně od Bratislavy se sice vědělo, že je překrásný, zároveň však byl i značně nepřístupný a tak bylo — mimo Bratislavu a Žitný ostrov — celkem málo těch, koho se plány obrovských změn této oblasti osobně dotkly.

TVAR OBRA

Jak měla celá soustava fungovat po dokončení, ukazuje mapka. Pod Bratislavou mezi obcemi Hrušov a Dunakiliti se nachází první hráz (č. 1). Za ní mělo vzniknout jezero o délkce 20 km (až k Bratislavě) a ploše 60 km čtverečních. Z přehradního jezera vybíhá 17 km dlouhý a až 730 m široký tzv. derivační kanál, kterým je voda — ve výšce 16—18 metrů nad úrovní krajiny (!) — přiváděna k další stavbě, hydrocentrále u Gabčíkova (č. 2). To je ona hráz známá z řady fotografií a obdařená mnoha přívlastky, z nichž za nejvýstižnější bych považoval »betonové monstrum«. Jak jinak nazvat hráz dlouhou téměř kilometr, která nebyla postavena na žádné řece, ale uprostřed zemědělské krajiny Žitného ostrova? Voda sem má plynout zmíněným vybetono-

vaným kanálem, odtud zpět do Dunaje opět kanálem, tentokrát však vyhloubeným až do pěti metrů pod úrovní krajiny, aby se dosáhlo spádu 23 m, potřebného pro provoz vodní elektrárny. Ta měla mít původně výkon 700 MW a vyrábět špičkový proud: přehrada pod Bratislavou měla být dvakrát denně »vypouštěna« (pochopitelně ne celý) na lopatky turbín, jinak by byl průtok poměrně malý. K vyrovnání »špičkových« přívalů vznikajících pod Gabčíkovem byla plánována další přehrada Nagyymaros na území Maďarska (č. 3).

PAPÍROVÁ VÁLKA

Důvody, proč byla výstavba vůbec zahájena, jsou v podstatě tři: zlepšení splavnosti Dunaje (po hladině derivačního kanálu ve výšce 16 m nad hlavami obyvatel okolních obcí mají jezdit dunajské lodě), výroba elektrické energie a konečně ochrana proti povodním. K tomu přistupuje důvod čtvrtý a patrně nejdůležitější, že totiž velké státní firmy (v tomto případě Hydrostav) potřebovaly (a potřeboují stále) velké státní zakázky.

A důvody proti? Jde o hrubé narušení kulturní krajiny Žitného ostrova, jejíž obraz vytvářela staletá symbióza člověka s přírodou, o narušení vztahu mezi zdejšími lidmi a krajinou. Zdůrazněme — jejich krajinou. Dále: stavbě dosud padlo za obět 4600 ha vykáčeného lužního lesa. Pokud však skutečně dunajská voda poplyne do derivačního kanálu, bude katastrofa ještě mnohem větší. Jediněčná oblast lužních lesů pod Bratislavou, napájená známým bludištěm nespočetných Měních ramen, se totiž ocitne na suchu: voda poteče jinudy. Ne zcela, projektanti velkoryse přisoudili starému korytu tzv. sanitární průtok 50 m³ za sekundu, později na nátlak ekologů zvýšený na 350 m³/s. Stále tragicky málo, uvědo-

míme-li si, že ekosystém tu potřebuje normální průtok 1000—1500 m³/s. Zanikne tak jeden z přírodních rájů Evropy, domov několika tisíc rostlinných a živočišných druhů.

Na suchu ovšem nezůstane jen lužní les. Hladina spodní vody a Dunaje tvoří spojené nádoby a pokles tam znamená i pokles tady. Slovenští ekologové vyěsňují, že ročně tu vznikne ztráta 37 000 tun pšenice. A ohrožená je i kvalita podzemních vod Žitného ostrova, největšího rezervoáru pitné vody v ČSFR, schopného zásobovat údajně až polovinu Slovenska.

Jak to u podobných projektů bývá, zastánci stavby snesli množství expertiz a ujistění o tom, že na vše se myslelo a že za všechno ručí. Ochránci přírody snesli také množství expertiz, avšak zcela opačných, a prohlásili, že neručí za nic. Bylo v povaze tehdejšího politického systému, že monstrózní stavby byly jeho modlou. Měl to být další pomník socialismu a mocní vyslyšeli projektanty, nikoliv ochránce přírody. Veselí se začalo budovat...

...ale nedobudovalo. Přichází osudový rok 1989, před budapeštským parlamentem 50 000 lidí demonstruje proti Nagyymaros a maďarské vládní orgány pod tímto tlakem zastavují stavební činnost. Komunistické vlády v Praze a Bratislavě ještě rozpoutávají cosi jako odvetnou protimaďarskou kampaň, ale i jejich dny už jsou sečteny. Přichází listopad, » režim« se hroutí jako domeček z karet a ne jeden z těch, kteří v minulosti šli v zájmu přírody i obyčejného rozumu proti proudu a leccos riskovali, si así oddech: teď už betonová monstra nebudou mít naději. Bohužel se mylí.

CSALÓKÖZI VIZIÖRNY NEM KELL

Někteří politici slibovali, že stavbu zarází. Zatím zůstalo jen u slibů. Obyvatelé okolních obcí a měst však již nechtějí mlčet: v Šamoríně vzniká Občanská iniciativa Eurorefaž (OIE), sdružující občany nesouhlasící s výstavbou. Na jednom místě kanálu se objevuje velký nápis: Csallóközi vizisörny nem kell — Žitný ostrov nepo-

řtebuje vodní nestvůru. Psaly se petice, proti výstavbě se postavilo Sdružení měst a obcí Žitného ostrova. Vídeň Slovenské republiky se ale stále přiklání — a jasně to prohlásil po své nedávné návštěvě stavby i premiér Černogurský — k dokončení. Jak? Těžko říci, když maďarská strana již vypsalala konkurs na uvedení staveniště do původního stavu. U nás se argumentuje: nemůžeme stavbu zastavit, když jsme zde postavili tolik peněz (zatím 15 miliard Kčs, dalších sedm zbývá, k tomu připočteme asi sedm na ekologické opatření vyvolaná stavbou). Odpůrci říkají, že to by byla ještě ta nejmenší ztráta, protože tzv. varianta C — dostavění díla jen na naší straně — je považována za ekologicky zcela katastrofální. Zajímavý je názor federálního ministra životního prostředí ČSFR J. Vavrouška: »Přístup Maďarska se mi nelíbí, protože 95 % ekologických úkolů nosí území Slovenska. Odstoupil za této situace od smlouvy a „umýt si ruce“ nepovažují za fér. Varianta C je zhrubně a jsem přesvědčen, že i kdybychom ji realizovali, mezinárodní společenství nám nedovolí její provoz. Dunaj je mezinárodní řeka a nelze s ní zacházet libovolně.«

BABYLÓNSKÁ VĚZ

Krize vypukla 3. července, kdy Eurorefaz vyhlásil blokádu staveniště na protest proti plánovanému napuštění derivačního kanálu. O samotná blokáda jsme psali v LD již několikrát: slovenské orgány zatím požadavky místních lidí dlouho ignorovaly, ve čtvrtek a v pondělí dokonce zasáhla policie. Na druhé straně solidaritu této akci vyjádřila celá řada našich i zahraničních politických stran a organizací, některé s velkou autoritou.

Místo blokády jsem navštívil 12. července — desátý den. Lidé, kteří uprostřed vykáčeného lužního lesa drželi stráž, byli zajedno: na názor zdejších obyvatel se nikdo neptal. Objevuje se i národnostní ukřivčenost — Žitný ostrov je totiž z 90 % osídlen Maďary, a tak je zde stavba chápána jako úder pod pás maďarské menšiny. A názor obyvatel? Pan Jozef Lindner, podnikatel z blízké vsi Čičistov, nám řekl: »Bojíme se. Bojíme se, že po napuštění zdrže dojde ke znečištění spodních vod, a také ochranným hrázím nevěříme. Pamatujeme si totiž, jak se stavěly.« O finančních výhodách nabízených obyvatelům okolních vesnic říká: »Ne, to nehraje roli. Chceme přírodu, životy, ne peníze.«

Byl jsem si prohlédnout betonové těleso hráze u Gabčíkova, i když moje průvodkyně, bratislavská ekoložka dr. Varčeková, mne zrazovala: několik lidí se tam prý již psychicky zhroutil. Nedivím se. U Gabčíkova se rozprostírá říše betonu, nikdy v životě jsem neviděl tolik této hmoty. Betonová hráz, betonová plavební komora, asfaltobetonové dno derivačního kanálu, širokého několik set metrů a táhnoucího se až kamzí k obzoru. Zešli jsem s redakčním řidičem Milanem po obrovských betonových březích kanálu a stále víc mi ta masa mrtvé hmoty připomínala starý symbol lidské marnivosti, babylónskou věž. Je stejně pyšná, stejně zahleděná do sebe, stejně hrozná — a ať mi budovatelé toho díla promínou: doufám, že stejný bude i její konec.

Úřední šiml nepřestává řehtat

Ještě v čerstvé paměti máme rozporuplná až nesmyslná rozhodnutí, vydávaná všemocnými úředníky národních výborů. Se změnou společenského kursu jsme se po právu, ale zřejmě bláhově domnívali, že stejnou progresivní změnu zaznamenají i úředníci nových městských či obvodních úřadů. Žel změna názvu ne vždy předznamenává změnu starých praktik. Na malé tiskové besedě další důkaz nesmyslného byrokratického postoje — tentokrát k soukromému podnikání — předali novinářům Jiří Zmožek,

majitel hudebního vydavatelství Carmen, a jeho syn Marcel, spolujednatel velkoobchodní distribuční sítě Guttenberg Distribook. Na žádost o prodloužení povolení stánkového prodeje dostali od E. Joachimov, zastupkyně starosty Obvodního úřadu Prahy 1, písemné zamítnutí s odůvodněním, že »na veřejném prostranství na území Prahy 1 není možné prodávat v rámci pouličního prodeje nosiče zvuku (gramof. desky, magnetof. kazety, kompaktní disky), vyjma tržního prostoru na nám. Republiky. Tento sortiment není povolen z důvodu možného poškození gramofonových desek a kazet povětrnostními vlivy a prašností a v neposlední řadě nekulturností prodeje«. Nejenže takové rozhodnutí obě prosperující firmy citelně finančně poškodí (čtvrtinu z prodaných 170 tisíc kusů měsíčně nakupují zákazníci právě u pražských »stánkařů«), ale zároveň vyvolává v lepším případě rozpaky a pochybnosti o kompetentnosti jistých úředníků. V horším případě by se na celý zákaz dalo pohlížet jako na sankční opatření namířené záměrně proti soukromému podnikání obecně, nebo dokonce konkrétně proti oběma uvedeným firmám. Jak si lze rozumně vysvětlit zredukování prodeje nosičů zvuku pouze na náměstí Republiky?

To snad není vystaveno povětrnostním vlivům? Neměl by se tedy logicky vztahovat zákaz i na prodej potravin, ovoce, zeleniny, nebo třeba zmrzliny? Samozřejmě v zájmu zdraví spotřebitele. Každopádně je to podivné rozhodnutí.

Sind die Deutschen verückt geworden?

ban, Menschen verbluten, Kinder weinen, schlüß der Deutsche elen Cocktail. Neben ihm Frau Renate (44) und Tochter Steffi (17). Mitten im Jugo-Krieg machen sie Urlaub. Sie gehören zu den Deutschen, die trotz der Warnungen nach Jugoslawien gefahren sind. Sind sie verrückt? Die

Svědky jsme teď hrůzostrašných činů, jež Evropu celou nejspíš ohromí: Poslanci porušují stranickou disciplínu a hlasují dle svého svědomí!

Sídlo pánů z Rožmberka pohledem dneška

*Městečko milé, lesy tě vroubí,
má rád tvé skály i ta tvá loudí.
Obloha nad tebou tak často se mění,
uličkami procházím až do setmění.
Když noční tma tě zahálí,
řeka pod hradem historií tvou*

mi vypráví...

Kdo znal Český Krumlov před řadou let, vzpomíná na něj jako na skvost, kterému po Praze nebylo nejen v Čechách, ale ani ve střední Evropě rovno. Město bylo proslulé jak svou malebností, tak bohatstvím památek. Kromě toho bylo centrem čilého obchodu. Konaly se zde trhy, na které se sjížděli zemědělci i kupci z celého okolí. V Českém Krumlově prý bylo ještě před druhou světovou válkou přes třicet hospoděk a bezpočet krámů a krámků. A jak to vypadá dnes, kdy se začínají vyťahovat léty zrezivělé rolety a natírají se okénka a dveře dávno zapomenutých krámků?

ZISK VALNÝ NENÍ

Průzkum začínám u Budějovické brány, která se na první pohled jeví jako nejzachovalější stavba. Hostinec stejného jména býval zde již odedávna. Jeho současněho nájemce Stanislava Lefnera jsem však nezastihla v nejlepší duševní rozpoložení. Sezóna není taková, jak očekával — méně je turistů, méně bylo i školních zájezdů. Majitelé platí 4100 korun měsíčně a vzhledem k tomu, že hostinec je zařazen do nejnižší cenové kategorie, čistý zisk prý není valný. Z tohoto důvodu nezvyšuje ani počet zaměstnanců a důsledkem toho je, že se zde nepodávají teplá jídla kromě uzenin.

Za branou, kde začíná ulice Latrán, bývala prodejna potravin. Dnes jí má v pronájmu Stanislav Kopt, který v aukci zaplatil 665 tisíc korun. Koncem června předělal prodejnu na samoobsluhu. Prodává zde snad všechno. Většina zboží je od pasovské firmy SPAR, ze státního a soukromého velkoobchodu i od soukromých výrobců. Protože prodejně chybějí skladovací prostory, závisí její chod na rychlém pohybu zboží. S. Kopt si postěžoval nejen na nepružnost státního velkoobchodu, který dodává potraviny pouze třikrát v měsíci, ale i na příkopi ze strany okresní veterinární správy. Ta totiž zakázala přísun mlékařských výrobků z nedaleké mlékařny osobním autem, protože prý není přízpůsobeno pro přepravu rychle se kazících potravin. Přitom, jak uvedl nájemce samoobsluhy, mlékaři rozvážejí zboží v otevřené avli, do které se nejen práší, ale i do ní prší. Zatím se nejeví, že by se částka investovaná do prodejny mohla vrátit.

MEZI ZCHÁTRALÝMI DOMY

Prodávčka ve zlatnickém krámku manželů Cífkových nemá také ještě dostatek zkušenosti se ziskem, efektivností a rentabilitou. Ale sortiment nabízí lákavý — zlaté madonky, křížky a prsteny i výrobky ze stříbra a z českých granátů. Před aukcí bývala na tomto místě prodejna Tabáku, a tak na pultě je vidět také ještě torzo starých zásob. HIT SHOP byl v poslední dobu zavřený, a tak můj zrak padl na protější hotel »U města Vídně«. Po renesančních sgrafitech již ani památky. V ještě daleko ubožejším stavu jsem shledala minoritský klášter s kostelem Božího těla. A při pohledu na zchátralé domy se mi až srdce sevřelo. A tak jsem se vrátila raději k soukromým podnikatelům. Nedaleko minoritského kláštera má svůj malý penzion Běla Dvořáková. Tři pokoje k pronajmutí jsou prý stále obsazeny.

Na Latránu, naproti hradní bráně, je kromě řeznictví Růženy Šádkové také stylová keramická prodejna spojená s bistro — společnický Petra Uhlíře a Vladimíra Šulisty. Ceny vystavených hrnků a hrnčků, džbánků, misek a mističek, ale i květináčů jsou zde o třetinu nižší než v jiných prodejních tohoto druhu. V atrak-

tivním prostředí si můžete objednat libovolný výrobek, který vám na počkání zhotoví na hrnčířském kruhu umístěném přímo v prodejně. Čekání si zpříjemníte občerstvením. Podávají zde kávu, alkoholické i nealkoholické nápoje. Pouze sortiment jídel je zde zatím omezený na studené mísy, hamburgery a tousty. Po dokončení kuchyně slibují domácí pánové i teplé pokrmy.

Kousek odtud je prodejna přeplněná suvenýry i uživatelskými předměty. Dům, ve kterém se zmíněný krámk nachází, patří rodičům studentky českokrumlovského gymnázia Petry Hanákové, která zde o prázdninách prodává. Na Latránu je pak ještě několik soukromých prodejen s broušeným sklem. Na vývěsních štítech převládá jméno Hronek. A také je zde jedna pizzerie, kde kromě pizzy prodávají všechno možné. Ze soukromé hospodky nájemce Jana Nováka se dívám na protější schody, které vedou na první hradní nádvoří. Omítka domů, které je lomuji, opadala již před léty. V podmrzačeném dnu dodávají tomuto zákoutí melancholický nádech. U Nováka je však příjemně. Dnešně si zde lze vybrat nejméně ze tří teplých jídel a nápojů je široký výběr. Ani ceny nejsou v době turistické sezóny přemrštěně vysoké.

ZBANKROTUJÍ VŠICHNI?

Od bývalé lazebny (domova to nešťastné Markétky Pichlerové, která se stala obětí levobočka císaře Rudolfa II. Dona Julia) vede přes Vitavu dřevěný most zvaný Lazebnický. Odtud býval jeden z nejpůvabnějších pohledů na krumlovský zámek. Dnes tento pohled působí spíše tísňivě. Pouze lešení kolem hradní dominanty — věže — naznačuje, že se snad začíná s opravami. Ale ani městská radnice nemá nový kabát. A tak znaky na jejím průčelí — zemský, eggenberský, městský a schwarzenberský působí dosti omšele. Od marlánského sloupu z let 1712 až 1716, který byl postaven na poděkování za odvrácení moru, jenž se jakoby zázrakem městu vyhnul, vracím se do Dlouhé ulice. Před pěti lety zde koupili renesanční dům č. p. 30 manželé Dočkalovi, kteří, jak mi řekla paní Lea, měli tehdy neobyčejné štěstí. Nikdo totiž tak velký dům za odhadní cenu sto tisíc nechtěl. Takže jej získali za pouhých pětapadesát. Kromě toho dostali příspěvek od památkové péče, a tak o letošních slavnostech »Růže« otevřel v rekonstruovaném mážhausu galérii »U raka«. Výtavní síň je zaplněna přede vším díly mladých výtvarníků. Kromě toho si zde mohou návštěvníci zakoupit an tlkorové šperky se syntetickými kameny JUVEL STUDIA.

Svou pouť končím »Na louži«. Bývalo prodejnu Esa koupila před nedávnem Marie Cipínová. Aby získala dvouletý pronájem, musela zastavit rodinný dům, zahradu, altán — zkrátka veškerý nemovitý majetek. Teprve tehdy jí banka poskytla úvěr jako jedinou šanci k tomu, aby udržel obchod, vidí v koupí celého domu. V žádném případě se prý do aukce investovaní peníze nemohou za dva roky vrátit. M. Cipínová se obává, že pokud vláda nevytvoří soukromým podnikatelům přijatelné podmínky, pak všichni zbankrotují. Na hranicích již čekají lidé, kteří všechno odkoupí. A při šestnáctiaprocentním úroku, kterým jsou zatíženy dluhy těchto průkopníků soukromého podnikání, je to prý víc než pravděpodobné. Za nejvhodnější artilku při současné koupěschopnosti obyvatel považuje paní Cipínová koloniál. Zatím prý prodává ve městě nejlevnější chleba a salámy a domnívá se, že i zákazky. Salámy má vskutku výborné a pro zradila mi, že jejich výrobcem i dodavatelem je pan Jakš z Prachatic.

Každý jeden a všichni dohromady se se-

šli na společné notě — podnikání v Českém Krumlově je dnes těžké. Kromě toho že nad nimi visí Damoklov meč dvouletých pronájmů, je letos ve městě daleko méně turistů, méně zahraničních návštěvníků i tuzemských zájezdů. Důvody složitě hledají. Protože v Krumlově všichni žijí, tak jeho vzhled berou asi buďto jako nutné zlo, nebo jej prostě nevnímají. Ten, kdo zde však dlouho nebyl, vidí všechno jinými očima. Vidí zanedbané domy, polorozpadlé kostely, torzo kdysi romantikou dýchající Rybářské uličky. Slyší různé výpady proti začínajícím podnikatelům. Pro ty, kteří se sem vraceli po desítkách let, to musí znamenat naprostý šok i pokles národního sebevědomí. Mým původním úmyslem bylo zvdát hold starobylému městu, ale vyšla mi z toho téměř tryzna.

Umění mladých dává přednost galérii manželů Dočkalových v Dlouhé ulici.

Přezije pražská zoo?

(čtk): »Nedojde-li koncem roku k časovému kolapsu, svítata i lidé přežijí rok 1991 bez úhony.« řekl ředitel pražské zoologické zahrady Bohumil Král. Trojletý »rší zvířák« letos v září oslaví 60. jubileum. Slavit ho bude skromě, stejně skromě musí hospodařit jako celek.

»Okleštěli jsme údržbu a začali šetřit minulých let. Značnou vlnu na tom má veškerý krmivý, což celkem není problém. Horší je to s poločkami za koks, elektřinu a vodou. Na těch se bez ohrožení zvířat šetřit nedá.« uvedl Bohumil Král.

Letos dostala pražská zoologická zahrada magistrálního úřadu základní příspěvek ve výši 25,5 milionu korun, stejně jako v předchozích dvou letech, avšak bez přihlídnutí k nárustu cen. Minulý týden přišel pražská radnice ještě 3 miliony, a na stůl k našemu úřadu položil 120 tisíc korun v hotovosti.

»Zivotní standardu, aby si zoo udržela »zivotní standardu

Dokumentation eines Krimis, der alle Zeitphänomene in sich hat: Geldgier, Sensationsgier, Mythenzerstörung und Mythenrettung

Ein junger Reporter hat einen Traum. Er will Marlene Dietrich sehen, die seit 14 Jahren niemand zu Gesicht bekommen hat. Der Reporter, Günter Stampf (23) von BUNTE, fliegt nach Paris. Und das Seltsame geschieht: Er hat Glück (oder ist es Pech?).

Freitag, 11. Juli. Der Reporter kauft einen Strauß schneeweißer Tee-rosen. Das Haus, in dem Marlene Dietrich wohnt, ist in der Avenue Montaigne, in der feinsten Gegend von Paris, gleich um die Ecke der Champs-Élysées. Die Eingangstür ist offen. Eine kleine Empfangshalle. Rezeption, wie in einem Hotel. Dahinter der Concierge. Der Reporter sagt: „Diese Rosen hier, die möchte ich Frau Dietrich geben.“ Der Concierge sagt: „Da darf niemand rauf. Aber ich bringe die Blumen für Sie hoch.“ Der Reporter wartet. Nach 3 Minuten kehrt der Mann zurück. Er sagt leise: „Kann ich Sie heute abend irgendwo treffen? Ich hab' was für Sie.“

Treffpunkt Brasserie „S. A. Berkeley“. Der Concierge kommt um zehn. Er ist um die 30, 1,70 m groß, hager, bleich. Er hat Falten wie Menschen mit Magengeschwüren.

Der Concierge erzählt: „Ich bin seit 5 Jahren da. Madame Dietrich lebt im 4. Stock, auf 2 Zimmern, völlig allein. Sie bleibt oft tagelang im Bett. Sie kann nicht mehr gut gehen. Das kommt von dem Unfall, damals, in Sydney.“ (In Sydney war die Dietrich 1975 in den Orchestergraben gestürzt und hatte sich beide Beine gebrochen; die Red.)

Jeden Abend komme ein Hausmädchen, erzählt der Concierge, räume die Wohnung auf „und wäscht Madame im Bett“.

„Sie liegt auf einem Schafsfell, damit sie es schönweich hat.“

Wie sieht Marlene Dietrich aus?

„Sie lackiert sich die Fingernägel, ihr Haar ist ganz weiß, sie trägt es jetzt kurz. Manchmal kommt ein Friseur, aber meistens schneidet sie es sich selbst. Rechts neben ihrem Bett steht Hautcreme.“

Wie ihr Tag verlaufe, will der Reporter weiter wissen. „Morgens um 8

bringe ich ihr aus dem Café gegenüber das Frühstück, Tee und Croissants. Dazu den »Figaro«, die »New York Times« und einmal in der Woche »Spiegel« und BUNTE. Im Fernsehen schaut sie sich jede Nachrichtensendung an. Beim Golfkrieg hatte sie Angst. Sie sagte: »Bald fallen Bomben auf Paris.« Tagsüber schreibt sie Briefe, nachts telefoniert sie mit ihren alten Freunden. 23 Jahre hatte sie einen Butler, Bernhard Hall. Vor 4 Jahren hat er seinen Dienst beendet.“

Der Reporter: „Was für eine Rolle spielen Sie im Leben von Frau Dietrich? Die des Butlers?“ Der Concierge: „Sie vertraut mir. Neulich sagte sie: »Wenn du morgen kommst und ich liege kalt im Bett, ruf meine Tochter in New York an. Begrabt mich in der Normandie, wo sich der Krieg gegen Hitler gewendet hat. Zu meiner Beerdigung dürfen nur meine Tochter, ihr Mann und mein Enkel kommen.“

Und sagt der Welt erst hinterher, daß die Dietrich tot ist.“ Der Reporter denkt: Warum erzählt er soviel? Warum vertraut Frau Dietrich diesem Mann?

Dann sagt der Concierge: „Ich habe die Dietrich vor kurzem fotografiert. Sie können die Fotos kaufen. Ich trag' die Fotos nicht dauernd mit mir rum. Wir müssen uns noch mal treffen.“

Montag, 15. Juli. „Café d'Alma“. Das 2. Treffen. Der Concierge zeigt keine Fotos, er redet nur von Geld. „Da muß schon ordentlich was rüberkommen.“ Er will Garantien, einen Vertrag. Der Reporter fragt: „Was ist auf den Fotos?“ – „Die Dietrich in ihrer Wohnung.“

Das ist mein Scoop, denkt der Reporter. „Scoop“ sagen Reporter, wenn sie auf eine Sensa-

tion gestoßen sind. Das letzte Foto von Marlene Dietrich ist 20 Jahre alt. Das neue Foto würde um die Welt gehen. Wie die Fotos der Garbo, damals, der anderen Göttlichen.

Der Concierge sagt: „Es sind private Fotos, die ich für mich geschossen habe. Madame hatte nichts dagegen, daß ich sie besitze.“

„Das müssen Sie mir schriftlich geben“, sagt der Reporter.

Der Concierge schreibt: „Hiermit erkläre ich, daß Frau Dietrich zu diesen Fotos ihr Einverständnis gegeben hat.“

Der Reporter telefoniert mit dem Chefredakteur in München. Der Chefredakteur sagt: kaufen.

Der Concierge zieht ein Kuvert aus der Jackentasche. Es ist von einem Foto-Schnellservice. 33 Abzüge, 9x13 cm.

Der Reporter sieht eine alte Frau im Bett. Er erkennt das Gesicht der großen Dietrich.

Das Gesicht sagt: Ich will das nicht! Das darf nicht sein! Es sind böse Fotos. Die Fotos dokumentieren

den Diebstahl des Gesichts von Marlene Dietrich.

Der Reporter weiß jetzt, daß jemand in die Wohnung eingedrungen ist und die wehrlose alte Frau mit der Kamera überfallen hat.

Was soll der Reporter in dieser Situation machen?

Er hat drei Möglichkeiten. 1. Er steht auf und geht. Aber dann besteht die Gefahr,

daß der Mann die Fotos an jemand anders verkauft. 2. Der Reporter alarmiert heimlich die Polizei. Wahrscheinlich würde eine Funkstreife den Mann festnehmen und die Fotos sicherstellen. Das gäbe einen Skandal, Schlagzeilen, und am Ende würden die Fotos auf dem langen Weg durch die Justiz in falsche Hände gelangen. Marlene Dietrichs Intimsphäre würde Amtssache. Vom Polizisten bis zum Staatsanwalt, alle würden ihre Fotos sehen. 3. Der Reporter geht zum Schein auf das Geschäft ein, um die Fotos vom Markt wegzukaufen.

Der Concierge sagt: „Das Geschäft ist noch nicht okay.“ Er holt aus seiner Tragetasche 9 rotbraune und dunkelgrüne Tagebücher. Legt sie auf den Tisch: „Da hab' ich noch Tagebücher der Dietrich. Hab' ich ihr geklaut.“

Und er sagt: „Ich verkaufe das nur zusammen. Die Fotos und die Tagebücher. Sie müssen alles nehmen und bezahlen – oder kriegen gar nichts. Es gibt viele Redaktionen auf der Welt, die mir das aus den Händen reißen würden.“

Der Mann ist ein Schwein.

Er sagt kalt: „Von meinem Job habe ich die Nase voll. Irgendwer gibt mir die Kohle für die Fotos und dann haue ich ab nach Mexiko, davon hab' ich immer geträumt.“

Der BUNTE-Reporter sitzt mitten in einem Krimi. Er ruft zum zweitenmal den Chefredakteur an.

München. Der Chefredakteur entscheidet. „Kauf es weg, bevor es ein Drecksblatt druckt. Wir werden das ganze Material

Frau Dietrich zurückgeben.“ Zehn Minuten

später: BUNTE-Chefredakteur F. J. Wagner telefoniert mit Korrespondent Fritz Blumenberg in New York. Der Schlüssel zur Rückgabe ist Marlene Dietrichs Tochter Maria Riva in New York – er wählt diesen Weg, weil niemand die Telefonnummer von Marlene Dietrich weiß und weil sie niemanden empfängt. Es sei denn ihren Concierge, den Täter.

Fritz Blumenberg informiert Maria Riva (65), die Tochter. Er berichtet

sovinsk. rozvědky, znižen nebo ukončení přechodu hranice do SSSR. označil generální prokurátor ČSFR Ivan Gáspárovit za nepravdivé. Obviněný Mínařík má legální výjezd za hranice biokvén, nevlastní v současné době cestovní pas vydaný čs. úřady a po propuštění z vazby se zdržuje na našem území.

Rozvědčík doma

P r a h a - Zprávy o tom, že by Pavel Mínařík, bývalý pra-

MLUVÍ s oči do očí, důstojně žije. S nepotřádky zatočí... Kdy? — Po pátém přeh

ihr, was geschehen ist. Maria Riva zu Fritz Blumenberg: „Also doch. Gestern telefonierte ich mit meiner Mutter. Sie berichtete, daß etwas Unglaubliches vorgefallen sei: »Plötzlich stand ein großer Mann vor meinem Bett. Er muß einen Wohnungsschlüssel gehabt haben. Ich kenne ihn nicht, habe ihn nie gesehen. Er hatte einen Vollbart. So einen, den man hinter den Ohren festmacht. Das war seine Maske. Und er trug einen schwarzen Schlapphut. Er hat mich fotografiert, es hat geblitzt. Dann war er weg.« Maria Riva weiter: „Ich hab' die Schilderung meiner Mutter nicht ernst genommen. Sie hat mir oft solche Geschichten erzählt, beispielsweise, daß ein Mann vor ihrem Fenster aufgetaucht wäre.“

Fritz Blumenberg zur Tochter Marlene Dietrichs: „Die Redaktion in München hat alle Fotos und die Tagebücher, die der Dieb gestohlen hat. Wir wollen, daß Sie alles ihrer Mutter zurückbringen.“

Am Abend fliegt Maria Riva mit ihrem Sohn Peter (42). Literaturagent, nach München. Der BUNTE-Chefredakteur übergibt ihr in seinem Büro die 33 Farbabzüge, die Negative, die Tagebücher.

Nächster Tag, 23. Juli, 9.55 Uhr. Air-France-Flug AF 731 München - Paris. An Bord: Maria Riva, ihr Sohn und BUNTE-Reporter

Armin Zipzer. In Paris blauer Himmel, 29 Grad. Frau Riva trägt die Fotos und die Tagebücher in einer Louis-Vuitton-Tasche.

Nächster Tag, 24. Juli. Frühstücksraum Hotel „Intercontinental“. Paris. Es frühstücken Maria Riva, ihr Sohn Peter und der BUNTE-Reporter. Marlene Dietrich hat ihre Tagebücher wieder. Die Farbfotos, die Negative existieren nicht mehr. Marlene Dietrich hat sie

S povětšinou nejdál dojdeš, jinak to holt nebude; Už vás vidím, grazlové a podvodníci, stát na polévku pro chudé!

verbrannt.

Ihre Tochter schildert: „Marlene trug einen weißen Bademantel mit feinen blauen Streifen.“ (Die Tochter sagt immer „Marlene“, wenn sie Mutter meint.)

„Es war noch ein Mann da, ein alter Freund von Marlene. Wir saßen in der Küche. Ich habe den größten Topf aus der Küche genommen. Wir haben die Abzüge und die Negative in den Topf gelegt. Die Abzüge fingen schlecht Feuer. Die Negative überhaupt nicht. Marlene war erstaunt: »Warum brennen die nicht?« Der Freund hat noch ein paar Streichhölzer drangehalten. Es gab immer nur ein kurzes Glimmen und Schmoren. Marlene sagte: Früher in Hollywood hätte es immer eine Stichflamme gegeben, wenn

Filmmaterial verbrannt worden sei. Sie fragte: »Warum gibt es heutzutage keine Stichflamme?«

Maria Riva weiter: „Wir haben fast eine ganze Pakung Hölzer verbraucht. Wir haben praktisch jedes Negativ einzeln unter einer Flamme verschmort. Das hat giftig gerochen. Wir haben uns gewundert, wie giftig das roch. Ich habe die Fenster geöffnet. Marlene hat immer wieder gesagt: »Ich bin so froh, daß BUNTE das gemacht hat. Diese Menschen haben mir wirklich geholfen.« Sie kennt die Altersfotos von Greta Garbo; gebeugt, strähniges Haar. Die Dietrich über diese Fotos: „Wie schrecklich, daß sie sich so den Menschen zeigte.“

Es sei ein schöner Tag mit ihrer Mutter gewesen, sagt Frau Riva: „Marlene sah gut aus. Seit der Sache mit den Fotos hat sie sich in ihrer Wohnung nicht mehr sicher gefühlt. Deshalb hat sie ein neues Türschloß einbauen lassen.“ Frau Riva fährt fort: „Marlene hatte von Feinkost Fouchon (die Nummer 1 von Paris) was zu essen bringen lassen. Und ich dachte: Was für ein Charisma sie immer noch hat. Sie hat etwas von Moses, der die Menschen so beein-

druckte, daß sie glauben, er könne Wasser teilen. Marlene kann machen, daß Wasser bergauf fließt.“

„Wir saßen bis tief in die Nacht zusammen und redeten. Es war jetzt kühl geworden. Marlene war eingeschlafen, ich bin neben ihr in einem Sessel eingenickt. Morgens, kurz vor sieben, wurde Marlene wach. Sie hat gesagt: »Heute nacht habe ich zum erstenmal wieder richtig geschlafen.«“

Frühstücksgespräch, 2. Teil (Thema: Marlene Dietrich und die Welt). Maria Riva: „Wir leben wie in einem Buch von Dr. Sigmund Freud oder genauer von Dr. C. G. Jung. Meine Mutter kommandiert mich wie ein kleines Mädchen. Jetzt, während des Golfkriegs, mußte ich auf ihre Anweisung die Schweiz verlassen und nach New York fliegen. Sie glaubte, daß Saddam Europa bombardiert.“

„Marlene“, sagt ihre Tochter, „schickt mir jeden Brief, den sie bekommt, nach Hause, nach New York, ihre gesamte Post. Auch die 69 Fragen vom »Spiegel«. Die wichtigsten Fragen in dem schriftlichen Interview hat sie gar nicht beantwortet. Ich fragte sie am Telefon: »Warum machst du das dann überhaupt?« Ihre Antwort: »Die zahlen 25 000 Dollar.«“

Zum Schluß spricht Frau Riva über den 27. Dezember. Da wird Marlene 90. „Es wird sein wie in allen anderen Jahren, seit sie sich in Paris versteckt. Ich werde sie anrufen und fragen: »Soll ich dich besuchen kommen? Soll ich Blumen schicken?« Marlene wird sagen: »Nein, bloß nicht. Und ja keine Blumen. Ich will das nicht, das weißt du doch.« Und auch am Tag nach dem Geburtstag wird es so sein wie in allen anderen Jahren. Marlene wird mich anrufen, wahrscheinlich irgendwann in der Nacht. Sie wird sagen: »Stell dir vor! Meine Wohnung, voller

Blumen. von Mitterrind, Chirac und den anderen. Und die vielen Glückwunschkarten! Fremde Menschen haben an mich gedacht, mit denen ich nie etwas zu tun hatte. Sie haben mich nicht vergessen. Ist das nicht wundervoll, Maria?« Und ich werde antworten: »Ja, Marlene, das ist wundervoll. Ich freue mich mit dir.« Marlene ist so. Und ich liebe sie.“

Maria und Peter Riva sind nach dem Gespräch in die USA zurückgefliegen. In ihrem Gepäck ein braunes Kuvert: Die Asche der verbrannten Fotos.

26. Juli 1991. Ein Expreßbrief aus Paris in der Post des Chefredakteurs von BUNTE. Ein schmales wasserblaues Kuvert. Als Absender steht M. D., Av. Montaigne, Paris 8. Schwarzer Stift, ausgeprägte Unterlängen:

„Sehr geehrter Herr Wagner. Meine Tochter hat mir gesagt, was ich Ihnen zu verdanken habe. Meinen Dank kann ich nicht in Worte fassen. Marlene Dietrich.“

Die Unterschrift ist toll. Ein Dreizacken-M, dann geht ein langgezogener, weicher Strich auf die Reise quer übers Blatt, der -arlene bedeutet. Dann folgt das Dietrich. Sehr aufrecht.

29. 7. 91
Sehr geehrter Herr Wagner -
Meine Tochter hat mir gesagt was ich Ihnen zu danken habe.
Meinen Dank kann ich nicht in Worten ausdrücken.
Ma Dietrich

24. Juli, Brief aus Paris: Marlene Dietrich schreibt

ROZHOVOR V. HAVLA PRO LIST ABC

Chyba komunismu není v jeho aplikaci, ale v samotné jeho podstatě. Těmito slovy Václava Havla uvádí španělský deník ABC rozhovor, který s čs. prezidentem pořídil během jeho nedávné dovolené na španělském střídomořském ostrově Menorka. V. Havel v něm řekl, že nevěří, že by mohla existovat dobrá myšlenka, kterou by po osmdesát let špatně uplatňovali špatní lidé. V odpovědích na další otázky řekl, že přechod Československa k plně stabilizované demokracii, jakou mají Švýcarsko a Rakousko,

si vyžádá deset let. Uvedl také, že smlouva mezi ČSFR a Sovětským svazem bude podepsána, až Sovětský svaz přestane vyžadovat začlenění klauzule, zabraňující Československu ve vstupu do vojenských aliancí, a vyjádřil pevnou víru, že brzy bude v této otázce nalezeno řešení. Soudím, že pro Sovětský svaz, pro nás a pro celý svět je nanejvýš důležitě, aby se reformy v SSSR nedělaly polovičatě a aby byly radikální. Čím dříve přejdeme všichni k tržnímu hospodářství, tím snazší bude vytvořit základnu ekonomických vztahů, prohlásil dále čs. prezident.

ODEŠEL PRO SVOU ODMĚNU

Velice rychle se roznesla v naší republice zpráva, že 8. července zemřel v Sušici ve věku 78 let katolický kněz P. František Ferda, známý léčitel-bylinář, který měl i mimořádný dar jasnovidné diagnózy, kterou udělal od roku 1984 podle odhadu téměř 100 000 nemocným. Pro znalce psychotroniky, vědy zkoumající parapsychické jevy zvané kdysi okultní, byl světovým fenoménem. Psát se o něm nemohlo, první články přinesl časopis ČSL «Naše politika» k jeho 70. narozeninám. Ve světě byl znám z mezinárodních sympózií o psychotronice, kterých se účastnil v doprovodu prezidenta této organizace PhDr. Zdeňka Rejdy, nebo písemnými referáty, pokud se účastnit nemohl. Jeho život byl pestrý a udivující. S heroickou obětavostí sloužil jak nemocným, tak i Kristu.

Narodil se 31. 3. 1915 v městečku Spálené Poříčí u Plzně v chudé rodině. Studoval v Praze na klasickém gymnáziu v Bubenečtí založeném pražským arcibiskupem Kordačem. Jevil velké hudební nadání, jako mladší spolužák jsem ho slyšel hrát skvěle na trubku. Po studiu na teologické fakultě UK byl v roce 1939 vysvěcen na kněze s cílem věnovat se venkovské duchovní správě. Už tehdy měl velké znalosti o léčivých bylinách. P. Ferda bydlil o prázdninách u pražského lékaře Holmana a mnoho se od něho naučil. Tento podivín dělal běžné diagnózy i pomocí «fistidiagnostiky», tj. zkoumáním oční duhovky pomocí lupy. Byl také známý tzv. zelenými injekcemi — výtažky z bylin, které si sám připravoval. P. Ferda toho využil na faře a brzy se stal známým bylinářem.

Po roce 1948, kdy byl farářem v Nechvalicích u Sedlčan, byl i on jako tisíce jiných postížen pronásledováním a musel, zbaven majetku (dokonce i trubky), putovat po věznicích; i v jáchymovských do- byl v koncentráku «L», kam se svá-

žeta radioaktivní ruda z dole, drtila a nakládala do viaků odjíždějících denně do SSSR. Snášel svůj úděl se sobě vlastním klidem a soustředěnou modlitbou za všech okolností. Po propuštění až na tzv. velkou amnestii pracoval manuálně, a pak se mu za změněných poměrů podařilo přece jen dostat do duchovní správy — a opět byl hledaným léčitelem.

Teprve v roce 1984 se s ním stala změna, která jej proslavila. Zamyslel se nad jedním dopisem pacientky, kterých dostával mnoho, a náhle měl pocit, jako by se někam propadal, ač byl při plném vědomí. A náhle věděl odpověď na otázku, kterou se zabýval, totiž co je vlastně příčinou krutých bolestí, na které si pisatelka stěžovala. Přestože byla vzdálena asi 50 km, věděl, že má ledvinové kaménky, znal i počet a umístění, jak mu to jeho «mozkový radar» nebo vyzářená psychoenergie diktovala. S energetickým systémem člověka dělal pokusy náš známý hypnolog Břetislav Kafka a popsal ho v knize «Nové základy experimentální psychologie». Tuto knihu P. Ferda četl, a proto si uvědomil, že se jedná o jasnovidnost (telegnózi) a že prožil krátce vytržení ducha v tzv. transu. Cítil se unaven, ale pak několikrát pokus opakovat se stejným výsledkem. Od té doby dělal udivující přesné diagnózy přítomným dospělým, dětem i vzdáleným až na 2000 km, které nebyly jen všeobecné (jak to někdy jasnovidci dovedou), ale podrobné, například jaterní testy, rozbor krve atd., což bylo ověřeno odborníky na sympozii i průzkumem asi třetí tisíc případů od dr. Rejdy (píše o tom v čas. Gemma č. 1/91). Za tyto výkony nebral žádně peníze, stačila mu radost z dobrého

skutku. Dosáhl čtyřhodného výkonu 30 až 50 případů denně, časem však musel několik dní odpočívat zcela vyčerpan.

Věřím, že i v budoucnu se schopnosti P. Ferdy bude zabývat věda, protože nyní je i v lékařství opouštěn materialistický přístup a četné vědecké ústavy (zvláště USA, Japonsko atd.) podobně schopnosti studují.

Potvrzuje se existence a moc duše stvořené, jak praví bible, k Božimu obrazu a podobnosti. Tomu věřil i P. Ferda a potvrdil to až heroickou službou Bohu a láskou k nemocným bez rozdílu. Ti často žasit a mysleli na zázrak, když slyšeli, jak říkal: »jste zdrav, ale tu studnu, kterou doma máte, vyčistíte, tečou do ní spílačky, a proto máte žaludeční a střevní potíže.« — Nikdy u nich nebyl, a přece to věděl! Jindy řekl: »Vaše vyrážka je zvláštní, je to následek toho, že váš otec jedl mnoho kukuřice...« — Jak to věděl? — Otec skutečně byl v Jugoslávii a jedl hodně kukuřice. Když lékaři operovali a místo přesně přeseo a druhá operace se podařila... atd. Zanechal po sobě velké množství receptů na bylinné směsi. Lidé si recepty opisovali a vznikly »receptáře Františka Ferdya«, což on sám nerad viděl. Tvrdil totiž, že je každý člověk jiný a že se nemusí hodit směs léčivých bylin na čaj každému, i když stejně nemocnému. Přesto tyto recepty pomáhají a jsou jednoduché a každému dostupné. Nejen pro toto dědictví mu přejme odpočinutí na věčnost, kam odešel pro svou odměnu...

SPECIALISTÉ na turistiky se Španělskem

Červenec byl měsícem, jímž vstoupila do druhého roku své činnosti pražská soukromá cestovní kancelář CRISTAL TOUR. Byla založena jako společnost s ručením omezeným 1. července 1990 a vytyčila si zaměření na rozvoj turistiky se Španělskem. Skutečnost, že už v provincii téhož roku otevřela v Madridu jako vůbec první firma čs. cestovního ruchu vlastní zastoupení, dokládá cílevědomost této orientace.

CRISTAL TOUR je zároveň první soukromou firmou z ČSFR, která se ve dnech 23.—27. ledna letošního roku zúčastnila Mezinárodního veletrhu turistiky FITOUR 91 v Madridu. Pro letošní rok při té příležitosti uzavřela dohody o zajištění cest 25 000 španělských turistů do Československa. Je to desetnásobek množství španělských turistů, kterým CRISTAL TOUR zprostředkoval návštěvu Československa ještě v minulém roce. Spokojenost španělské klientely vytvořila příznivé předpoklady k rozvoji služeb i pro československé turisty k cestám do Španělska s firmou CRISTAL TOUR na základě jejich bohatých obchodních kontaktů se španělskými partnery, vybranými podle spolehlivosti a kvality. V nabídce letošního letního kalendáře to byl především španělský ostrov v západních vodách Středozemního moře: Mallorca. CRISTAL TOUR zajistil v cenově velmi příznivých relacích dvoutýdenní pobyty ve dvou letoviscích ostrova s leteckou dopravou Praha—Palma de Mallorca a zpět.

Druhou oblastí, kam se letos díky CRISTAL TOUR podívaly stovky čs. turistů, bylo pobřeží Katalánska. Pobřeží námořnictva — Costa del Maresme — bylo díky

proslulosti svých přístavišť odvěkou vstupní branou do Španělska. Pro naše turisty, třebaže sem dorazili po pevnině autokary nebo vlastními vozidly, se tak obrazně řečeno stala vstupní branou tamní letoviska, kde CRISTAL TOUR umožnil dvoutýdenní pobyty: Santa Susanna, Calella, Pineda del Mar.

Samotný červenec, dovršující první výročí existence firmy, přinesl i dvě události, jež dokládají aktivitu i originalnost této cestovní kanceláře. Především se do jejího majetku dostal hotel Vítkov v Praze na Žižkově, který CRISTAL TOUR získal v dražbě za 95 miliónů korun. Lze očekávat, že CRISTAL TOUR využije ubytovací kapacity se 144 lůžky především pro španělské návštěvníky Prahy. Restaurační provozy hotelu by však nadále — podle přesvědčení vedení firmy — měly sloužit co nejširší veřejnosti, avšak rozmanitěji a kvalitněji. V dražbě o hotel Vítkov šlo o dosud největší finanční částku uhrazenou čs. soukromým podnikatelským subjektem v procesu privatizace, alespoň pokud se týká objektů cestovního ruchu v hlavním městě Praze.

Nápaditost přístupů ve svém oboru prokázal CRISTAL TOUR i ve čtvrtek 11. července. Zajistil a zprostředkoval svatbu pro dva snoubenecké páry z řad turistů, kteří si vybrali za místo své svatební cesty Mallorku. A tak se na palubě Iljušinu 82 uskutečnil vůbec první právoplatný svatební obřad v dějích naší letecké dopravy, když oddávající starosta místního obecního úřadu z Prahy-Modřan ing. Vladimír Jánský provedl při přeletu nad Švýcarskem ve výši více než 10 000 metrů výjimečný akt. Na palubě Čs. aerolinií ve zvláštním, chartro-

vém letounu, pronajatém CRISTAL TOUR a plném jeho klientů, směřujících na zotavenou na Mallorku, tak zazněla slova starosty jánského: »Život letí kupředu snad ještě rychleji než toto tryskové letadlo. A tak vám přeji, aby vaše společná cesta životem byla co nejpohodlnější a nejspokojenější.«

To jim také přála firma CRISTAL TOUR, která ve vládním salónku na mezinárodním letišti v Palma de Mallorca uspořádala pro čerstvé novomanžele slavnostní koktejl za přítomnosti místních činitelů a novinářů.

„Klidně skoč... mají praj náhubky!“

Nedaleko Kouřimi na tvrzi Chotouň se narodil na počátku vlády Boleslava II. v rodině zemana Víta syn Prokop. Vzdělání získal na pražském Vyšehradě ve škole u kostela sv. Klimenta s učením v jazyce slovanském. Byl vysvěcen na kněze a zařazen k posílení slovanského kléru do katedrální družiny při kostele sv. Víta. Patrně byl členem prvního mužského kláštera mnichů benediktinů v Břevnově, založeného roku 993 podle přání sv. Vojtěcha.

SVATOPROKOPSKÁ TRADICE KLÁŠTERA V SÁZAVĚ

Po vyvraždění Slavníkovců se mniši, kteří se hlásili ke slavníkovské tradici, rozprchli. Prokop se uchýlil do ústraní a vzdálen rodiny žil podle mnišských pravidel poustevnickým životem. Nejprve prodíval v jeskyni v Dalejích u Jinoch, později odešel do hlubokých lesů poroberských Zličanů. V sázavských lesích se shromáždilo několik zbožných bratří bývalé vojtěšské družiny a založilo klášterní celou — osadu poustevníků, kteří sloužili chudým lidem.

Při lovu knížete Oldřicha v sázavských lesích došlo roku 1030 k náhodnému setkání knížete s Prokopem, který si získal jeho důvěru. Založení kláštera, přislíbené Prokopovi, se datuje k roku 1032, kdy příčiněním knížete Oldřicha byla celá přeměněna v konvent podle řádu sv. Benedikta. Mniši si podrželi konání církevních obřadů v jazyku staroslovanském. Kníže daroval nově založenému klášteru »roku Sázavu od Milobuze až po jeskyni Zákolnicna řečené s lukami a lesy vůkol«. Po smrti knížete Oldřicha pokračoval jeho syn kníže Břetislav v podpoře kláštera a věnoval mu další pozemky. Místo původní zřejmě dřevěné výstavby přikročili mniši ke stavbě kamenných klášterních budov a románského kostela. Prokop přijal opatskou důstojnost z rukou pražského biskupa Šebíře.

Opat Prokop zemřel v roce 1053. Byl pochován za účasti knížete Břetislava a biskupa Šebíře před hlavním oltářem. Jeho hrob se stal poutním místem až do zničení kláštera v husitských válkách.

Po rozkoži v církvi v roce 1054 a jejím rozdělení na římskokatolickou a řeckokatolickou byl u nás veden spor o slovanskou liturgii, která měla v Čechách dosud mnoho ctitelů a velkého chráněnce v sázavském klášteře. Kníže Spytihněv II. posléze svolil k vypuzení sázavského opata Víta a jeho mnichů z kláštera a na jeho místo byl povolán opat obřadu latinského, rodem Němec. Sázavští mniši se uchýlili do Uher, patrně do visegrádského kláštera, osazeného kyjevskými mnichy, kteří hlásali Slovanům v Uhrách slovanskou liturgii.

Latinská liturgie se v Sázavě neujala, zdejší lid se proti ní bouřil a němečtí mniši odešli z kláštera. Teprve když nastoupil na knížecí stolec r. 1061 Vratislav II., požádal uherského krále o propuštění mnichů a opat Vít se s mnichy se ctí vrátil do sázavského kláštera.

Česká slovanská liturgie ve starším období se odlišovala od latinské především slovanským jazykem, ale setrvala na půdě západního římského obřadu. Příklon k východnímu obřadu (podle bulharského a ruského způsobu) prochází změnou písmem od starší hlaholice, používané za opata Prokopa, k jednodušší cyrilice. Vznikla v Bulharsku v preslavské škole literární po roce 893 z popudu cara Symeona a šířila se v jiných zemích. K ní vešly sázavské mnichy také jejich styky se slovanským východem, s kláštery stejné orientace v Kyjevské Rusi a v Polsku.

Po úmrtí opata Víta r. 1078 se stal jeho nástupcem Jimram, syn Prokopa, ale zemřel již v roce 1080. Téhož roku podal kníže Vratislav II. žádost papeži Řehoři

VII. o povolení slovanské liturgie pro celou oblast pražské diecéze. Tehdy probíhal obrodný proces vedoucí ke sjednocení liturgie a oprostění ode všech bludů v revizích všech knih, které nebyly psány latinsky a odchylovaly se od římského ritu. Kníže obdržel zamítavou odpověď.

Podle přání Vratislava II. dosáhl opatského důstojenství r. 1080 Božetěch. Kolem roku 1090 dal budovat nový románský chrám v půdorysu řeckého kříže. Do stavěný trojlodní chrám se šesti oltáři s kryptou byl vysvěcen v říjnu 1095 biskupem Kosmasem. Při té příležitosti byly do jednoho z klášterních oltářů uloženy ostatky ruských prvomučedníků Borise a Gleba, synů sv. Vladimíra, kteří byli krátce předtím ruskou církví kanonizováni.

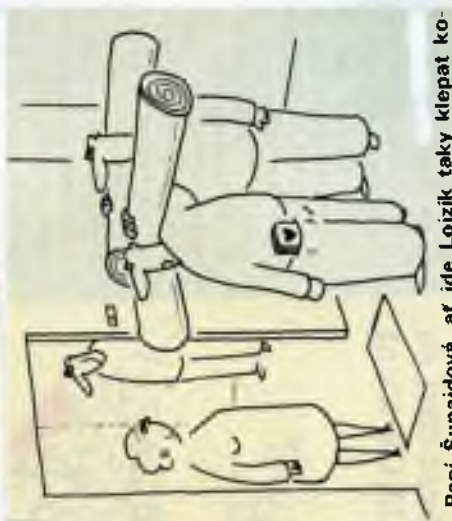
Avšak již v roce 1096 kníže Břetislav II., odpůrce pohanských zvyků a přívrženec západní kultury, při narůstajících neshodách v klášteře i vlivem nepřátel zvenčí vypudil navždy opata Božetěcha s mnichy ze sázavského kláštera, klášterní knihy byly rozebrány nebo zničeny. Tak skončila slavná epocha slovanské liturgie v Čechách. Její tradici se pokusil oživit Karel IV., který založil v pražských Smauších klášter, kam uvedl jihoslovanské benediktiny.

Příčiněním krále Přemysla Otakara I. schválil papež Innocenc III. roku 1204 úřední kanonizaci, kterou byl prohlášen zakladatel sázavského kláštera opat Prokop za svatého.

Bubliny, které splaskly

Na včerejším brifinku VPN ke 100 dnům rekonstruované vlády SR řekl J. Kučerák, předseda Slovenské rady VPN, že se VPN ztotožňuje se stanoviskem premiéra Černogurského, že totiž opozice nepředložila jasný program a většinou setrvala v kritice a destruktivních postojích. Podle něho se například ze strany HZDS často objevuje výčitka, že slovenská vláda jen realizuje opatření, která navrhlo už předtím HZDS nebo členové vlády, kteří odstoupili v dubnu letošního roku. Útoky ze strany opozice se často týkají využití či nevyužití zahraničních cest pana Mečiaru. «Často jde o zavádějící a nepravdivé informace. Říká se například, že Bavorsko slibilo dokonce několik set miliónů marek na pomoc Slovensku. Naši pracovníci se na to zeptali na čs. velvyslanectví v Německu.» V odpovědi velvyslanectví, kterou vzápětí přečetl, se mj. uvádí, že velvyslanectví v Bonnu, Průmyslová a obchodní komora v Norimberku a ministerstvo hospodářství Bavorska v Mnichově nejsou informovány o žádné finanční pomoci bavorských hospodářských organizací pro rozvoj Slovenska. Pokud jde o privátní akce, centrály v Bavorsku zpravidla nebuďte informovány. J. Kučerák: «Nechce se mi věřit, že by Vladimír Mečiar měl privátní akci v Bavorsku jako předseda vlády SR.» Spíše jde o bubliny, které mají kámit i tak dost rozjitřenou hlavu vztahů mezi občany.

Politik se vyskytuje jenom v množném čísle: pan prezident něco řekne a mluvčí pak vysvětluje, jak to vlastně myslel.

„Paní Šupajdová, at jde Lojzík taky klepat koberce.“

„Měl jste pravdu, herr Müller, levný český ručičky!“

BUDE ZLIKVIDOVÁN RODNÝ DOMEK SKLADATELE FIBICHA?

Víc než vizitka ignorance

veřejnost i čs. oficiální místa kampaň k zachráně Dvořákova domu v New Yorku,» píše signetář. «Nedivilu bychom se, kdyby starosta New Yorku odpověděl všem, kteří mu v této záležitosti psali, aby se raději podívali do Všebořic, kde oficiální místa dopustila nepochopitelnou likvidaci rodného domu Dvořákova současníka.»

Naděje není možné pochovat. Umírá poslední.

(čtk): K soukromým rekreačním účelům by být pronajat zanedbaný rodný domek skladatele Zdeňka Fibicha ve Všebořicích na Kutnohorsku, spravovaný okresním muzeem. Tento stav, kdy je byrokratickým rozhodnutím (údajně pro nedostatek finančních prostředků) likvidován památník jednoho z nejslavnějších reprezentantů české hudby 19. století, je více než vizitkou ignorance. Uvádějí to v prohlášení poskynutém ČTK ředitelem mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro Oleg Podgorný, hudební skladatel Otmar Mächa a z Frankfurtu nad Mohanem český dirigent Jiří Stárek. «V minulých měsících podnikla čs.

Estébáci u dražeb

Poznatky ze Šumperka ● Už 11 vydražených jednotek vráceno

(mo): V severomoravském okrese Šumperk bylo do konce června vydraženo 148 provozních jednotek. Je to jistě úspěch a také s poměrně rychlým procesem privatizace by mohla být okresní komise spokojena. Ale není. Přibývá totiž případů, kdy vydražitelé provozy vracejí s odůvodněním, že nemohou zaplatit a společníka také nezískali. Na Šumpersku bylo vráceno už 11 vydražených jednotek.

Může se stát, že někdo se při dražbě opravdu nechá vyprovokovat a přestane reálně uvažovat. Ale není tomu tak vždycky. »Jsou případy, kdy vrácení je záměrná snaha poškodit privatizační politiku,« sdělil nám přednosta Okresního úřadu v Šumperku ing. J. Koptliva, člen ČSL. »Tak to učinila např. firma Kužila and Wife s prodejny na náměstí v Jeseníku...«

Tato šumperská zasilatelská a obchodní firma se zúčastnila dražeb v Jeseníku, Šumperku i v Zábřehu a z vydražených jedno-

tek sedm vrátila pro neschopnost je zaplatit. Přitom při dražbě ceny často provokativně hnala do značné výše. Nezaplacené provozy čeká tento osud: buď se do nich do příští dražby vrátí dosavadní uživatel a znovu je otevře, anebo zůstanou uzavřené a občané bez možnosti nákupu či služeb. »To pochopitelně vyvolává mezi lidmi značnou nespokojenost, protože se tím naruší zásobování obyvatelstva a také dosavadní pracovníci provozy ztrácejí sociální jistoty,« dodal ještě přednosta okresního úřadu. »Jistě není náhodou, že právě u této firmy vedou nitky až k bývalé StB a nomenklатурním kádrům KSČ.«

Holandské dražby, byť předem dohodnuté, nejsou takovým zlem jako tato sabotáž s cílem narušovat důvěru v soukromé podnikání.

NEPRAKTA - ŠVANDRLIK

„Obě děti nám udělaly radost. Jenička jsem upekla na česneku a Mařenka dělá v králikárně peepschow.“

Lidská práva a Lužičtí Srbové

Ve Spolkovém sněmu v Bonnu působí meziparlamentní skupina poslanců, která rozpracovává závěry Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) na německé podmínky. Jako její součástí existuje komise, která se zabývá problematikou národnostních menšin a dodržováním jejich lidských práv. Ta měla důležitý podíl při sestavení obsahu německo-polské smlouvy, ve které jsou uvedeny také souvislosti s Lužickými Srby.

Komise vyšla ze zásady, že Spolková republika Německo může žádat od svých sousedů dodržování lidských práv pro německé menšiny pouze tehdy, pokud bude sama dělat vzornou menšinovou politiku ve svém státě. O takové poměry v rámci měřítek KBSE se již začíná usilovat ve prospěch Lužických Srbů nejen v Německu samotném, ale i v rámci německo-polské smluvní součinnosti. Například se uvažuje o zahrnutí lužickosrbské mládeže do realizace projektu vzájemného poznání a dobrých vztahů mladé generace Němců a Poláků. Takže Polsko, zvláště zásluhou velmi účinného vyjednávání na poli diplomacie svým ministrem zahraničí K. Skubiszewským s jeho neméně zdatným německým protějškem H.-D. Genscherem, je o poznání vpřed v oblasti vzájemnosti s Lužickými Srby před Československem. Vedle tohoto významně-

ho pokroku pro postavení nejmenší slovanské kultury v mezistátních vztazích se chystají též na její podporu další následné akce s mezinárodním dopadem. Letos v září má v Bonnu proběhnout konference o menšinách a na jaře příštího roku obdobné setkání v lužickém Budyšně jako soudobé vyvrcholení úsilí SRN v této oblasti v rámci Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě.

HRA O PREMIERA

Přítomnost českého premiéra Petra Pítharta na nedělním finále tenisového turnaje Čedok Open, kde se objeví po boku předsedy ODS Václava Klause, těžko přičítat sportovním zájmem intelektuálně založené předsedy vlády. Nit jejich hovoru se jistě točila kolem pátečního prohlášení předsedy Očičanské demokratické aliance Pavla Bratínky, že během projednávání návrhu Petra Pítharta na odvolání ministra zemědělství B. Kubáta (ODA) v předsemináru ČNR může být v hře i premiérové křeslo. Těžko lze nyní odhadnout, zda ODA skutečně hodlá vybrout situaci kolem odvolání ministra zemědělství do rozměrů "když Kubát, tak také Píthart". Každopádně prohlášení Pavla Bratínky odstartovalo vlnu zákulních dohadů, v nichž se hbitě vynořila i jména možných kandidátů na místo nového premiéra, obou místopředsedů vlády J. Stráského (ODS) a A. Baudyš (ČSL), a federálního ministra V. Dlouhého (ODA). Vůp je ovšem v tom, že se nástupci poslaneckých klubů v předsemináru ČNR těžko shodnou na některém z těchto kandidátů. A tak je možné, že výlet Petra Pítharta na tenisové dvorce splní svůj účel - získat podporu Václava Klause, který věren svému pragmatismu nebude riskovat, aby po pádu současného premiéra padl za obět nevyzpytatelnému hlasování v předsemináru ČNR třeba ministři ODS. Navíc by bylo v této fázi odvolání Petra Pítharta nezdůvodněné a riskantní, neboť jakýkoliv nástupce by se do začátku volební kampaně snažil do premiérského křesla sítva tak usadit.

TROCHU MOC ZÁRUK

Proč se slovenská vláda rozhodla zaručit za úvěr 160 milionů korun pro Kovosmatl Fířakovo? Protože nezaměstnanost v tamním okrese je jedna z nejvyšších, dozvídáme se z komuniké. Navíc závod stojí v národnostně smíšeném regionu. Že Kovosmatl by se bez tohoto úvěru do pár neděl položil, mi potvrdil i v banksobysyrické pobočce Agrobanky, která úvěr poskytuje. Jaké jsou schopnosti Kovosmatlu úvěr splatit? Tvrdit něco dopředu bývá problematické, nicméně když bankéři bez vládní záruky půjčit nechtěli, něco to napovídá. Stejně jako skutečnost, že ekonomický náměstek Kovosmatlu odmítl odpovědět na náš dotaz srnan šancí, že podnik půjčku sám splatí. A tak mě napadá: Včera jsme kvitovali s povděkem prohlášením místopředsedy slovenské vlády Antona Vavra, který řekl, že k oddlužování podniků budou na Slovensku přistupovat selektivně. Jak se ukazuje, nemusí to ještě nic znamenat. Vláda se prostě může zaručit za cokoli. A podle soudu několika bankéřů, s nimiž jsem včera mluvil, je těch vládních záruk z Bratislavy poslední dobou trochu moc.

Chorvat o nás

V i d e ň - Chorvatský ministr zahraničních věcí Zvonimir Šeparović na veřejné tiskové konferenci ve Vídni vyslovil jménem Chorvatů i Slovínků přítomnosti nad tím, že slovenské Československo, dobře malé problematiky Jugoslávie, dosud neuznalo Slovinsko a Chorvatsko. Zároveň vyjádřil přesvědčení, že v Československu se brzy dospěje k rozumné dohodě o dalším soužití Čechů a Slováků, protože jejich vztahy nikdy nebyly v historii tak "radikálně roztrženy" jako vztahy Srbů a Chorvatů.

Tschechischer Kubismus

Emil Filla und Zeitgenossen in Passau

PASSAU. „Die Entwicklung des Kubismus, eine Pionierleistung Picassos und Braques, ist das größte Abenteuer in der Kunst unseres Jahrhunderts“, schrieb William Rubin in seinem Katalog zu der Ausstellung „Die Geburt des Kubismus“. Während Picasso und Braque ihren Wettstreit in Paris austrugen, griff der tschechische Maler Emil Filla (1882–1953) den kubistischen Impuls auf. Auch andere tschechische Künstler ließen sich auf das „Abenteuer“ ein, vom tschechischen Kubismus freilich in all seiner Breite war bisher allenfalls das Werk des Bildhauers Otto Gutfreund bekannt.

Aus der umfangreichen Privatsammlung des in Schweden lebenden Exil-Tschechen Milan Heidenreich hat nun der Leiter des Museums Moderne Kunst in Passau, Gerwald Sonnberger, eine gar nicht so kleine Retrospektive auf Emil Filla's Werk von 1912 bis 1936 zusammengestellt und durch Beispiele anderer Prager Kubisten ergänzt, darunter auch der Bruder des weltberühmten Schriftstellers Karel Capek, Josef, Capek, und der Cheftheoretiker der Prager Avantgarde, Karel Teige, der außer einem umfangreichen essayistischen Werk auch Bilder und Collagen hinterlassen hat.

Emil Filla's Werk entfaltet sich bis zuletzt parallel zu jenem Picassos. Vom Epigontum zu sprechen verbietet sich: Picasso und Braque entwickelten den Kubismus aus dem Vorbild des späten Cezanne, und auch die ganze Generation der Prager Maler, die im ersten Jahrzehnt dieses Jahrhunderts mit dem Elan und dem Anspruch einer Avantgarde angetreten war, berief sich auf die analytische Arbeit Cezannes. So kann man bei Filla selbst, bei aller Ähnlichkeit mit dem Werk Picassos zur gleichen Zeit, aber auch bei den anderen tschechischen Malern, die in Passau ausgestellt sind, die

Folgerichtigkeit bestaunen, mit der ein kubistischer Schritt zu anderen führt.

Das Interesse am Prager Kubismus führt im Augenblick zu Konflikten. Jiri Svestka vom Düsseldorfer Kunstverein bereitet seit drei Jahren eine umfassende Dokumentation des Prager Kubismus vor, die Ausstellung wird Ende September eröffnet, als erste überhaupt, die das Phänomen in allen Aspekten vorführt. Das „Vitra Design Museum“ in Weil am Rhein hat eine Ausstellung übernommen, die das Technische Museum und das Kunstgewerbemuseum in Prag zusammengestellt haben, über die Architektur und das Design des tschechischen Kubismus. Die Stiftung hat den italienischen Stardesigner Alessandro Mendini mit der Installation der in Prag bereits gezeigten Skizzen, Pläne und Gegenstände beauftragt und möchte gern eine Art von Monopol aufrechterhalten: Der Düsseldorfer Kunstverein hat sich die Exponate zwar durch Absprachen mit den beiden Prager Museen gesichert, ist jedoch jetzt darauf angewiesen, daß sie der Weiler Museum auch nach Düsseldorf weiterschickt.

Die verwirrenden Überschneidungen in der Art und Weise, wie jetzt der tschechische Kubismus in Europa präsentiert wird, gehen auf den Erfahrungsmangel der Prager Institutionen zurück, wo man sichtlich noch nicht gelernt hat, wie man das eigene kulturelle Erbe zumindest mit Prestige-, wenn schon nicht mit Devisengewinn exportieren kann. Die Passauer Ausstellung erhebt keinen Anspruch darauf, repräsentativ zu sein, zeigt aber, was man ohne offizielle Unterstützung, nur mit Leihgaben von Privatsammlern, zustandebringen kann.

PAUL KRUNTORAD

(Tschechischer Kubismus: Emil Filla und Zeitgenossen. Museum Moderne Kunst, Stiftung Wörlen, Passau, bis 15. September.)

„u Blbejch“

„Je mi líto, ale musíte mít rezervaci. Od té doby, co jsme změnili název, tak máme furt plno.“

Zolátní noutný. Od první do poslední stránky ani jedno lidsky vidné slovo.

Rozpory a společný stát

„Jsem rozhodnutý na zářijové schůzi Federálního shromáždění iniciovat uskutečnění referenda o formě budoucího státoprávního uspořádání naší země.“ řekl v sobotu Pavel Rychetský, když informoval o průběhu zasedání Republikové rady Občanského hnutí. OH tak zopakovalo svůj starou představu o řešení státoprávního uspořádání ČSFR. Tentokrát tak učinilo po dlouhých jednáních předsednictva a Rady OH s maléhovalými motovanou obavami, že od jednání v Kroměříži docházi u politických stran a hnutí ke ztrátě vůle k zachování společného státu. A také proto, že přý mají k dispozici signály odkazující k možnosti jednostranného vyhlášení samostatnosti Slovenska v nejbližších poprázdinových týdnech.

Nu což, vyloučena není ani taková varianta řešení sporů kolem budoucího státoprávního uspořádání. Některé nacionálně a separatisticky orientované politické síly k ní - přes verbální ujškování o opaku - jednoznačně směřují. Leccos napovídají slova bývalého internacionality a dnešního předsedy SDL Petra Welése, který k problematice Gabčíkova uvádí, že je to zřejmá snaha Prahy o udržení závislosti Slovenské republiky na dodávkách energie z Čech. Podobných příkladů dokumentujících vyvolávání negativních emocí vůči vládní ČSFR ze strany některých politiků a zejména valně většiny slovenského tisku lých bohužel mohu uvést desítky. Avšak i přes toto hazardérství s osudy milionů občanů obou republik je třeba poznamenat, že běžný slovenský občan spojuje svoji budoucnost s Československem. Představy o jeho podobě se přirozeně liší, ale zpravidla krouží kolem federace, v níž by si republiky podřely jistou část pravomocí i správy svého majetku a bohatství. Tvrdím-li to, vycházím nejen z průzkumů veřejného mínění, ale i vlastních cest po Slovensku a rozhovorů s jeho obyvateli. Vědomí užitečnosti společného státu není vlastní jen řadovému občanovi, ale i některým politickým stranám a osobnostem. (O některých signálech možné spolupráce mezi potenciálními vítězi parlamentních voleb v Čechách a na Slovensku hovoří na líném místě našeho listu Jiří V. Kotas.) Místi dobré vůle připravuje i vřeholná reprezentace OH, která chce navštívit Slovensko a jednat se všemi subjekty politické scény.

V souvislosti s relativně hlubokými rozpory, jak se jeví mezi českou a slovenskou reprezentací, je třeba podpořit pohled OH, kterému se zdá jako velice obtížné do přístích voleb zákonodárných sborů v roce 1992 přijmout takovou ústavu, která by umožnila fungující stát. V dané situaci patrně ani tým nefundovanějších odborníků nebude s to připravit optimální dokument. Schůdnější bude zřejmě cesta, kdy ústava nebude hřežána u zeleného stolu na šedivém pozadí teorie, ale nechá se inspirovat pověstným stromem života. Přijmeme-li tuto variantu, můžeme se uchránit mnohých rozčarování a následných krátkých spojení, poznamenaných politickou netrpělivostí.

Takové bezpráví!

P r a h a (peo, ina) - „Československé anarchistické sdružení je jednou z mála skupin, které se u nás starají o demokracii.“ I tato věta zazněla na včerejším „brifinku“ anarchistů, kteří se cítí pobouření „neadekvátními postupy ministerstva vnitra, které vyvrcholily zásahem na Karlově mostě a vyhoštěním několika desítek ná-vštěvníků ČSFR“. Následovala další pozoruhodná tvrzení. Například: „Ve čtyřech autobusech bylo vyhoštěno 72 lidí,“ nespokojeně konstatoval německý punker. Ve skutečnosti bylo z Prahy na hranici dopraveno 54 výzránků celkem třemi autobusy. „Postup policie byl protiprávní,“ projevil vzápětí podivuhodnou znalost československého právního řádu tentýž „mluvčí“ vyhoštěných. Většinu informací o úterním zásahu i o středním vyhoštění Němců čerpali řečníci z našeho deníku.

RÁDCI A JEŠITOVÉ

Ve chvíli, kdy premiér Petr Pithart oznámil, že by rád poblíž sebe viděl poradce pro zemědělství z Francie, se nechali mnozí slyšet: „Nám nikdo radit nemusí, sami víme nejlíp, co máme dělat.“ Nejsm si jist, zda úhle hlasitě vszalci vůbec vědí, jak vlastně francouzské zemědělství vypadá. Spíš z jejich hlasů cítím uraženou ješitnost. Podle mého názoru však dělají chybu. Jestliže se totiž minulý týden prezident francouzské celostátní konfederace zemědělského pojišťovnictví, družstevnictví a bank Jacques Chambaud o našem zemědělství vyjádřil, že potřebuje ekonomickou reformu, ale

není třeba bourt a co je dobré (měl na mysli prosperující zemědělské podniky), považují jeho názor za nanejvýš rozumný. A pokud vím, právě on by se - protože u nás už několikrát byl - měl spolupodílet na výběru zmíněného poradce. Dobrých rádců totiž není nikdy dost. A jestliže jsme měli na Pražském hradě ještě donedávna poradce, který tvrdil, že v našem zemědělství je třeba začít od nuly a znovu, nelze mezi oběma muži dělat v žádném případě rovnítko. Není zkratka poradce jako poradce, což je důležité v době, kdy čas ješitů, kteří se vždy báli těch chytlejších, ještě neskončil.

Jedním z nejobtížnějších problémů, se kterým se lidé muset nebo společnosti v nejdůležitějších letech vyrovnávat, je její relativní kulturní uzavřenost. Dlouhá období izolace se především projevuje nedostatkem běžných a přirozených zkušeností ze styku s obcemi různých zemí. Zatímco ještě pro naše dědečky byl kulturní charakter a vícejazyčnost reálnou skutečností, většina z nás se stále ještě dívá na civilizace jako na svého druhu kulturní úkaz. V době, kdy často hovoříme o našem "nátravní Evropě", je zajímavé položit si otázku, jakým způsobem vnímáme občany jiných zemí a co od nich očekáváme.

Výsledky výzkumů, které provedla AISA v první polovině letošního roku, ukazují, že v postojích k občanům vyspělých západních zemí se poji sympatie a obdiv s obavami a nejistotou.

Většina našich lidí vnímá v současné době západní země a jejich občany velmi příznivě. Přes 80 % se dívá na západní země příznivě, nejvíce příznivě - 87 % - mají

USA. Nepříznivý pohled zastává v průměru okolo 5 % občanů. Výjimku v tomto ohledu tvoří pouze Německo, kde se podíl negativního hodnocení pohybuje kolem 15 %. Je pozoruhodné, že názory obyvatel České republiky a Slovenska se v tomto ohledu neliší.

Jak naši občané vnímají Sovětský svaz? Příznivý pohled na SSSR mělo v první polovině letošního roku pouhých 31 % občanů. Nepříznivý názor na SSSR byl charakteristický pro 61 % populace. Zbyvajících část neměla na danou otázku výhradně názor. Pozoruhodné jsou rozdíly mezi Českou republikou a Slovenskem. Občané ČR jsouk SSSR podstatně kritičtější. Příznivě hodnotí našeho východního souseda 27 % obyvatel ČR a 37 % SR, nepřítivně v ČR 65 % a v SR 55 %.

Zatímco k obyvatelem vyspělých západních zemí převažují u našich občanů neurčitě zabarvené sympatie, při představách, že by mohli cizinci vstoupit do prostředí, v němž žijeme, začínají projevovat obavy. Jejich přehlednost bývá s největší pravděpodobností srach z vlastního selhání při přímé soutěži

BOJÍME SE EVROPY?

Výsledky výzkumu veřejného mínění

s lidmi, kteří přecházejí ze zahraničí, a také představa, že podnikání není společným vytvářením nových hodnot, ale přenosováním bobesství, neboť celkové množství se příliš nemění, z jedné ruky do druhé.

Měli bychom umožnit zahraničním podnikatelům vstoupit na náš trh, investovat do našich podniků a stát se držiteli libovolně velkých vlastnických podílů, anebo bychom měli sifařit spíše svou nezávislost a nepřipustit rozsáhlou participaci zahraničních podnikatelů na našem ekonomickém životě? V odpovědi na tuto otázku se naše obyvatele rozděluje na dva zhruba stejné silné tábory. V České republice je přitom situace pro zahraniční podnikatele příznivější: 51 % pro, 44 % proti, 5 % neví.

Sloveci jsou ke vstupu zahraničních firem na náš trh ostražitější: 42 % pro, 52 % proti, 6 % neví.

Je pro naši zemi nejdůležitější dosáhnout co nejrychlejšího zapojení do evropských organizací, anebo se máme nejdříve soustředit na naše národní zájmy? Tady je neobavna našich občanů projevuje plně. Zatímco pro první možnost se vyslovilo 27 % lidí, pro druhou vě, že existuje protiklad mezi "národními zájmy" a zapojením do evropské spolupráce, což je velice pozoruhodné. Ukazuje se rovněž, že zmlnka o "národních zájmech" působí na mnohob naše občany jako magické slůvko a že proti jeho zneužití nejsou příliš imunní.

Státní výsledky souvisí i názory na otázku o případném vstupu Československa do NATO. Plných 57 % lidí nemá na tento problém výhradně názor a domnívá se, že by se o okolnostech případného vstupu museli dozvědět více. Mezi těmi, kteří mají výhradně názor, převážují záporné odpovědi (celkově 26 % ku 17 %, ČR 22 % ku 21 %, SR 35 % ku 10 %). Výsledky výzkumů však ukazují, že stále přetrvávají obavy z případného vojenského napadení Československa. Vyšší míru obav udává 26 % populace. Naopak potenciálně napadení se vůbec neobává pouhých 29 % občanů. Tyto podíly jsou přitom stejné v obou republikách.

Jaké je důvěra našich občanů k SSSR a Německu, s nimiž máme z minulosti neblahé zkušenosti? Přes převažující klady postoj nelze brát obavy značné části obyvatel, zejména pokud jde o SSSR, na lehkou váhu.

Názor, že Sovětský svaz nechá naši zemi jednat svobodně, zastává 54 % lidí, nedůvěra vůči němu převládá u 40 %. Zbýlých 6 % nemá na tento problém výhradně názor.

V případě Německa je situace poněkud příznivější. Vojenské obrození od této země se obává pouze 18 % čs. občanů, přitom 3 % z nich ji považují za velmi silnou. Neopak 49 % lidí to pokládá za málo pravděpodobné, 24 % takovou možnost nepřipouští vůbec a 9 % nemá na tento problém výhradně názor. V případě možného "ekonomického obrození" jsou názory našich občanů skop-tičtější. Ti, kteří v Německu spatřují ekonomickou hrozbu pro Československo, jsou však přesto v menšině.

Výsledky výzkumů naznačují, že postupně integrace Československa do otevřených evropských struktur nebude problémat bez problémů. Překonaní skrytých obav z vlastní nedostatečnosti i z historických zkušeností si vyžadé značné úsilí všech, kteří cílí, že jakákoliv jiná cesta by vedla k postupnému a tentokrát definitivnímu začlenění Československa mezi rozvojové země.

„Well, zajímavá tanec, ale já dobře nerozuměla... co znamenat kurva - klavír?“

AVERZE VÝCHODNÍHO SLOVENSKA PROTI BRATISLAVOCENTRISMU ROSTE

Skutečnost, že mezi obyvateli východního Slovenska je patrná a nyní sílí averze proti „bratislavocentrismu“, je známá již dle, Pánové od Duraje se ho občany z východního Slovenska mnohdy „žibbí“, protože u Hornádu se nikterak neřáji, že jim ež do dělení kompetenci byla milejší Praha, a není divu, že v SR má federace nejvíce stoupenců od later na východ.

I nyní se mezi slovenským východem a západem začíná vykopávat válečná sekera - kvůli dopravě. Již několik týdnů mohou na košickém letišti přistávat pouze malá letadla, protože vzletová a

SPOR O

přistávací dráha je v Bratislavě (z USA přiletěli do Vídně Airbusem) předseda do JAKU. Peníze na rekonstrukci, které svým voličům v Košicích několikrát sliboval i premiér M. Čalifa, musí nyní kvůli kompetencím „nádvakovat“ Bratislava, a ta nikterak nepřechá. Ještě nekompromisnější bude „válka“ kvůli vystavbě dálnic. Poslanec SNR za HZDS Roman Hofbauer uveřejnil

2. 8. 1991 v deníku Národní obrada příspěvek, ve kterém píše o materiálu ministerstva hospodářství SR. Zásady státní dopravní politiky SR. Pro příští léta se podle dokumentu uvažuje s výstavbou dálnic pouze v okolí Bratislavy. Poslanec SNR za VPN Marcel Strýko považuje tento záměr vůči východnímu Slovensku za nespravedlivý a diskriminační, jak napsal 6. 8. v deníku Slovenský východ. V příspěvku kromě jiného píše: „Po hluboké neochotě slovenské vlády zabývat se košickým letištem, pokoušel se problém v přimomnosti primátora a ředitele Východoslovenských železárén řešit první náměstek federálního ministra dopravy. Připomí-

DÁLNIČNÍCI

nemocných dětí se beuří. V tomto týdně již proti „dálničnickému egoismu“ Bratislavu protestovali i košičtí radní a poslanci SNR z regionu východního Slovenska miní bez rozdílu stranické příslušnosti nekompromisně utocit na zdi bratislavocentrismu. Poslanec SNR Marcel Strýko nám sdělil, že jsou ochodláni žgát, aby na východním Slovensku byly umístěné některé centrální úřady (např. obchodu a cestovního ruchu).

Proztravější politici již nyní, byt „váleka“ ještě jen začíná, promyšlejí kroky, jak rozložený východ republiky uklidnit. Pan poslanec Strýko, který se v uplynulém týdnu setkal ve Vysokých Tatrách s místopředsedou federální vlády a ministrem zahraničních věcí J. Dienstbierem a předsedou SNR F. Mikloškem nás informoval, že diskutoval i o možnosti uskutečnit některá jednání federální vlády, resp. slovenského parlamentu na východním Slovensku. Ovšem - nebude to jen prázdňné gestio? Východ totiž čeká víc.

Zda vejde srpen 1991 do historie fotbalistů SK Slavia jako historický přelom, ukáže až budoucnost, nikoli samozřejmě už derby se Spartou přístří neděli. To záklusní derby se odehrávalo dlouho jednostranně na půdě Sparty a Slavia jen přihlížela, vsobotu vstříbila rozhodující gól v Kongresovém sále Paláce kultury v Praze, zcela zaplněném. Zda to nebyl gól vlastní, ukáže budoucnost. Zdá se však, že nikoli.

Pochopit filozofii podnikatele Borise Korbela není pro nás zatím nijak lehké, připomeňme si některé jeho myšlenky, které vyvolaly potlesk příznivců, kteří se v hojném počtu proboujvali do sálu (přítomno zhruba kolem stovky lidí, mezi nimi i členové výboru Sparty a představitelé mnoha českých klubů, kteří přijeli s žádostí o pomoc).

"Když jsem poznal, že mi Sparta nevěří, zhroutil se mi sen vybudovat v ČSFR konečně silný profesionální klub, který by mohl konkurovat celé Evropě. Když

jsem se krátce poté setkal při jiném jednání s Ing. Epstelem, předsedou Slavie, dohodli jsme se za necelou půlhodinu. S pokorou jsem přijal nabídku tohoto slavného klubu, o němž vím, že neměl 40 let na různých ustlání. Je to pro mě čest. Není teď rozhodující, jakou smlouvu podepíšeme, už ji dopracováváme. Sparta stále chtěla

masou jednostranně informovaných příznivců na valné hromadě. Slavia rozhodla sama a rychle ve spojení s odborníky. Nehovořilo se o majoritě, ale byla vytvořena obchodní společnost SK Slavia Praha - fotbal, která bude mít v čele pět lidí: prezidentem byl jmenován Boris Korbel, ten si určí dva další členy a dva SK Slavia. V tom je zřejmě skryta Korbelova převaha v poměru 60:40. Slavia to plně akceptuje a už sklízí plody.

Úkolem společnosti je pečovat po všech stránkách o rozvoj klubu od mládeže až po dokonale materiální vybavení včetně stálého doplňování kádrů dospělých i hráčů ze zahraničí. Je dopracován projekt nového stadionu i s hotelem a garážemi do roku 1993, případně Slavii, společností s ručením omezeným. Další nový partner Slavie, německá firma Poligras (byla přítomna) položí brzy na škvárové hřiště umělé trávník. Farmami Slavie se staly AŠ Mladé Boleslav a Slavia Uherské Hradiště, přibude ještě jedna ve slovenském regionu. Vznikne základní škola a gymnázium Slavie v Praze se zaměřením sport - jazyky, bude vybudován internát pro mladé učně - fotbalisty v Mladé Boleslavi. Manažerem klubu byl jmenován Václav Ježek, funkcionáři výboru klubu zůstávají, dále zabezpečují sportovní technické záležitosti.

JEZEK: "K rozhodnutí mě přivedl pan Korbel. Poznal jsem, že chce pomoci fotbalu, ve Spartě se proti němu dělaly intriky. Chci, aby za mnou ve Slavii zůstala práce podobná té, kterou jsme odvedli ve Spartě. Spolupráce s trenéry je výborná. Pokud jde o obvinění, že jsme přetáhli hráče vyhládně Spartou, není to pravda. Získal je pan Petřela, ať to pan Blažek nepřisuzuje mě."

PETŘELA: "Ohrazují se, že bychom jednali neseriózně. Hráči se rozhodli sami. Například Suchopárek do Sparty nechtěl."
Boris Korbel na závěr vyvrátil obavy, že by mohl jednou prodat Slavii na Wilsonově nádraží, jak se obávala Sparta: "Chci jen kupovat, budovat, ne prodávat. A když, pak jen ty hráče, kteří buď nebudou k potřebě, nebo o ně bude eminentní zájem v cizině."

Budoucnost tedy ukáže, zda byla na místě nedůvěra Sparty či naopak důvěra Slavie. Zatím však v bleskového rozhodnutí výrazně těžší červenobílí.

Cvičiště Suk v blízkosti obce Hory budou v horních partiích využívat asi za dvou třetin vojáci, vesměs pro tzv. tichý výcvik. Do ní část bude vyčleněna pro bytovou výstavbu, na které bude mít podíl též armáda, neboť se počítá se sruženou in- vesticí.

Finty pečičáři

Od zdi naproti restauraci U modré stíky v pražské Karlově ulici se odlepuje mladý muž v černé džínové bundě. Nevzrušeně přejde ulici a prohlásí: "Zavíráme." Bezprostředně nato zaklapnou čtyři kufrů zde parkujících aut. Dvojeletná hlídka pinkertonů kolem přejde bez zájmu, provázena unylymi úsměvy. Do ilegality byli nedávno nuceni přejít pražští obchodníci sovětským armádním textílem. Namísto původně poklidného pultového prodeje vměstnali své brigádyrky, opasky a matrošsky-Gorbačovovy do kufrů aut. Všechny přístupové cesty jsou stráženy jistě skvěle placenými hlídači. "Od 30. července platí sto-procentní zákaz prodeje takzvaných vojenských kuriozit," říká nám zástupce starosty Prahy 1 Jiří Švorčík. O další budoucnosti "pečičáři" by měla rozhodnout schůze obvodního zastupitelstva začátkem září. Těsně za pinkertonů vstoupila

Důvěra za důvěru?

SLAVISTÉ V SOBOTU JAKO V JIŘÍKOVĚ VIDĚNÍ TLESKALI BORISI KORBELOVI

vědět, kolik dám, Slavie se neptala. Tady v ČSFR je zřejmě pro většinu lidí těžké poznat, že se může také objevit někdo, kdo chce dát, aniž by z toho měl profit. Nebudu tu věčně a dejme tomu 800 miliónů dolarů tu zůstane. Měl jsem sen oddechnout si od obchodní činnosti v USA a věnovat se teď hobby - fotbalu u nás doma. Nejdou do fotbalu, abych vydělal, to provozují na jiném poli. Poskytl jsem Slavii pomoc ve výši 40 miliónů Kčs, na posílení mužstva. Slavia neprověřovala mé finanční zajištění v USA, jen pravost tohoto šeku. A zjistila, že je v pořádku. A pokud se hovoří, že se prezentují prostřednictvím neexistující firmy, pak neexistují ani já."

Zdá se tedy, že rozdíl přístupu Sparty a Slavie je v zásadě v důvěře. Spartaniští funkcionáři ji neměli, zřejmě se obávali i o své posty, a nakonec si dali své "rozhodnutí" odhlasovat

Lázně bez vojáků

(mlj): V Karlových Varech bylo zrušeno pět vojenských útvarů. Vykližej se i kasa- renské objekty Dvory a vojenský újezd Hradiště (doupovský vojenský prostor) je ko jediný v Čechách je určen pro výcvik vojsk. Jeho část bude přeznačována a okrajové oblasti zpřístupněny veřejnosti.

Nejdražší přestup v historii Slavie

Budování fotbalového mužstva Slavie po dohodě o spolupráci s Borilem Korbelcem připomíná, byť ještě v malém, přestavbu třeba Bayernu Mnichov. Důvod je prostý - jsou peníze.

V pondělí se v Korbelově pracovně v hotelu Palace v Praze sešli zástupci Slavie a Interu Bratislava, aby dořešili otázku přestupu devěta-
dvacetiletého stopéra Interu a čs. reprezentanta Bartoloměje Juraška. Jednání nebylo jednoduché a trvalo šest hodin, neboť se vycházelo z původní nabídky, kterou obdržel Inter i Juraško od belgického klubu Bruggy a z níž zatím sešlo. Nebyla to závratná částka, ale pro nás přesto laika značně vysoko. Takže, i když se obě strany zavázaly, že konečnou sumu nezveřejní, lze předpokládat, že o nějaký pakatel nešlo.

Sekterář Slavie LUBAS: "Určitě nejdražší přestup v historii Slavie, důležité však je, že se obě strany nakonec rozešli spokojeny. Juraško může už hrát proti Pročovu."

Vedoucí mužstva PROKOPEC: "Spinili jsme Interu všechny původní požadavky pro jednání, dokonce i to, že se jeho zástupci sešli s panem Korbelem. Juraško sám souhlasil jít do Slavie, i když samozřejmě nešlo o tolik peněz, jaké by klub a on dostali z Belgie. My i Inter jsme se shodli na současné flozezi, že totiž pro nás fotbal, pro hráče a konečně i pro diváky je cennější, když, navíc jako reprezentant, bude hrát doma. O Juraška byl zájem i z jiných klubů, a myslím, že jsme v této konkurenci dopadli dobře a důstojně."

Sekretář Interu JANČEK: "Ano, všechno dopadlo k spokojenosti všech. Jistě vás zajímá za kolik - naplňte 20 miliónů dolarů, Slavia to unese." Následoval smích.

K tomuto žertku dodáme, že se v kulorech hovořilo o 900 000 markách.

JURAŠKO včera v Edenu: "Dorazil jsem včas na první trénink. Bruggy mne sledovaly v Itálii, pozorovatel byl spokojen, ale pak se nikdo neozval. Vířím tuto šanci, podepsal jsem na rok, a pak bych chci jít ven. Sparta a Slavia jsou pojmy v našem fotbale, přišla Slavia, je to pro mne čest."

Boris KORBEL na otázku, proč Slavia nechce zveřejnit konečnou částku za koupi Juraška: "Respektuji toto přání klubu. Ale domnívám se, že v současné době je to tak lepší. Až budou podobné přestupy u nás běžnou záležitostí, nebude co tajit. Já si ovšem ještě více cením skutečnosti, že se nám podařilo získat dalšího hráče, velice talentovaného Patrika Bergra ze Sparty. Podepsal profesionální smlouvu do Slavie."

Pak ovšem nezbylo, než zavolat znovu do Edenu...

SLAVIA (poněkud překvapena): "Nechtěli jsme to ještě ventilovat, jde zatím o jednostranný akt - totiž o podpis profesionální smlouvy. Patrik Berger se dostavil s rodiči a všichni jednoznačně projevíli zájem o Slavii. Říkáme upřímně, impuls nevyšel od Slavie, existují tu však dlouholeté vztahy mezi trenérem Václavem Ježkem a Ber-

gruovou rodinou, Patrik, mimochodem člen nedávného týmu ČSFR do 16 let - mistra Evropy, byl dlouho pod Ježkovým dohledem. A dnes je Václav Ježek manažerem Slavie a tyto záležitosti má na starosti."
Slyšeli jsme však, že Bergrův otec (tedy bratr Jana, který přijde do Slavie v listopadu k mládeži) podepsal za neploletého syna profesionální smlouvu do Sparty před několika dny...

Pan BERGER, otec Patrika: "Nic podepsáno nebylo, prázdnu smlouvu jsem včera vrátil na Spartu."
SLAVIA: "Přestupní řád hovoří jasně - mateřské komise schválí přestup do klubu, s nímž uzavře hráč profesionální smlouvu, aniž tak učinil v mateřském odděle. Je to všechno čestné, pochopitelně budeme jednat se Spartou o všech náležitostech."

Zdá se to všechno poněkud kruté, ale profesionální praxe je taková a budeme se jí učit. Nejvíce asi Sparta, která mohla s Patrikem smlouvu podepsat už dávno.

Rumunsko a Československo včera podepsaly dohodu o zrušení vízové povinnosti pro občany obou zemí a jednaly o nové smlouvě o spolupráci.

veden a zjištěny byly tři vozy se zbožím. Riziko se však čepečkářům vyplácí, průměrná denní tržba je zde prý až 200 tisíc korun. Korunu všemu ovšem nasazuje prodejce v ulici Na přikopě jen pár metrů od Václavského náměstí. Spokojeně vykládal na pult uprostřed pěší zóny navlas stejný artikl.

gra WIESBADEN, 8. August. Wegen der Verletzung des Fernmeldegeheimnisses zahlte der frühere hessische Innenminister Gottfried Milde (CDU) eine Geldbuße

Milde zahlte 18000 Mark Buße

von 18 000 Mark. Milde hat einen Strafbefehl des Wiesbadener Amtsgerichtes akzeptiert, in dem ihm auch, zur Bewährung ausgesetzt, eine Geldstrafe von 24 000 Mark angedroht ist.

● Koncepte: Bude-
me to zkoušet.

NEPRAKTA - ŠVANDRLÍK

„To by mě zajímalo, jak může s takovou jistotou tvrdit, že naše maso je k nerozeznání od králíčho!“

... TY SI TAKY NIČEHO NEVŠÍMNEŠ, OSKARE... SOUSED UŽ MI NAŠEL TŘI NACUCANÝ KLÍŠTATA...!

s češtinou za školou

CO BY ASI ŘÍKAL SIXT Z OTTERSODORFU? „Vpravdě jest se čemu podívat, že přirození Čechové, majíce svůj jazyk tak hojný, tak ozdobný, tak ušlechtilý i tak spanilý, jemuž (krom jazyku řeckého a latinského) žádný se jiný pod nebem v hojnosti a ozdobjnosti rovnati nemůže, malou a téměř žádnou o to péči nevedou, aby vlastnosti buď v psaní, aneb v mluvení jazyku svého šetřili a jí právě a náležitě užívali.“

Tak si stěžuje pražský měšťan, právník a vysoký úředník, Sixt z Ottersdorfu, v předmluvě k překladu Solferha (1553). Sixtovi bylo tehdy asi 53 let. Píšeme „asi“, poněvadž neznáme přesně datum jeho narození. Bylo to kolem roku 1500. Zato přesně víme, kdy zemřel: 5. 8. 1583. Lze Sixta řadit k těm, kdo vzpomínají s jakousi melancholií a smutkem na dobu svého mládí, kdy vše se zdálo lepší, dokonalejší, i jazyk. Je zřejmé, že jazyková úroveň mu nebyla lhostejná. Zde ji hodnotil správně, přesně a zejména objektivně, není tak důležitá. Pro nás je hlas tohoto učeného spisovatele svou dojemnou láskou k jazyku a starostí o něj aktuální stále.

Zajímavé je, jak Sixtova předmluva pokračuje. Svědčí o znalosti češtiny, vykládá například o přechylování, o přičestích, zmiňuje se o dokonalosti skloňování a časování atd. Sixtova láska k jazyku není nějaký planý, povrchní, přehavý cit. Je založena na poznání. A v této souvislosti si vzpomínám na závěr jednosemestrové přednášky prof. Vladimíra Smilauera v r. 1948 na Filozofické fakultě v Praze, Renetitorium české mluvnice: „Rozbor jazyka, jeho pozorování má velký význam výchovný. Učí pozorovat svět kolem nás vůbec. Máme-li však někoho nebo něco opravdu hluboce, bytostně milovat, je nutno jej poznat. Bez poznání není opravdové lásky, ani k jazyku ne.“

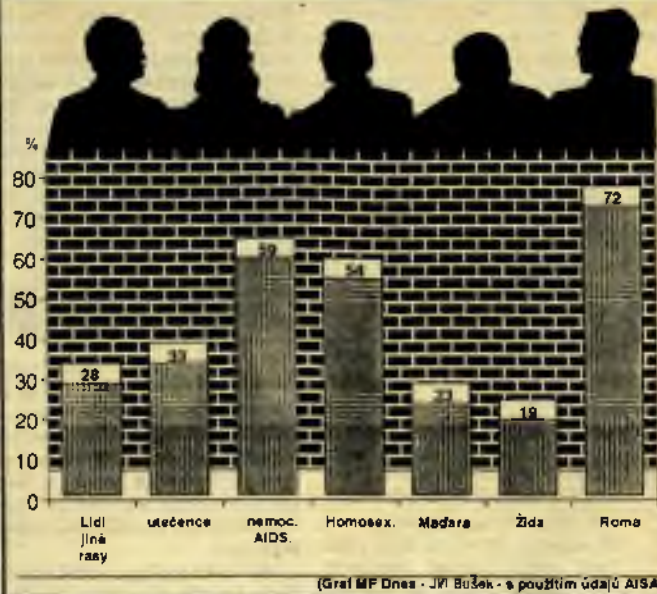
Dr. LUMÍR KLIMES

co vás zajímá

▲ ODKDY VLASTNĚ MLUVIME? Odborníci z univerzity v Tel-Avivu překvapili učený svět tvrzením, že člověk byl schopen řeči již před 60 tisíci roky. Opírají svojí teorii o nález jazyky pravěkého člověka na severu Izraele. Jazyka, která tvoří podklad kořene jazyka a bez níž nelze mluvit, byla před tímto objevem nalezena v lidských pozůstatcích starých asi 10 tisíc let. Nyní byla tato podkovovitá kůstka objevena v lebce neandrtálce v jedné izraelské jeskyni. Protože v době před 60 tisíci lety obývali lidé jeskyně, soudí vědci, že patrně neandrtálci ještě nepoužívali dnešní formu řeči, ale měli k ní již fyzické předpoklady. O skutečné domluvě mezi lidmi lze mluvit asi až v době, kdy bydleli již ve městech.

Opět domobrana
Bratislava - "Strana národního sjednocení Slovácků odnáší propagandistickou kampani některých federálních politiků a jejich zasahování změřené proti myšlence zřízení domobrany na Slovensku." Právě se v prohlášení této strany, které bylo včera předáno ČTK. "Federální orgány a jejich činitelé svou nekompetentní činností zasahují do ustávané právní politiky a rozvíjejí kriminalitu. Bez politické odzvy dovolují zasahování jiných států do vnitřních záležitostí Slovenské republiky. Jako je to v případě vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros." V prohlášení se dále uvádí, že federální ministerstvo zahraničních věcí důsledně nebrání státní zájmy Slovenské republiky v zahraničí. Za této situace je nezbytné - praví se v textu - aby slovenské národní orgány přijaly k zabezpečení vnitřní i vnější bezpečnosti Slovenské republiky a jejich občanů určení vlastní opatření.

KOHO BYSTE ROZHODNĚ NECHTĚL(A) MÍT ZA SOUSEDY:

Takovýto, tedy nepřítel uspokojivý, je podle výzkumu veřejného mínění stav vzájemné tolerance mezi skupinami obyvatel v Československu. Zvláště policie by si měla tato fakta uvědomit a neprovokovat nepředloženými činy antipatie zvláště mezi blízkými obyvateli a Romy.

„Promiňte, ale teď už musím přejít od politiky k erotice.“

Na dovoz je zákon

HROZÍ NÁM ZÁPLAVA NĚMECKÝCH ODPADKŮ A BAHNA?

Sokolovskem běžela v minulých dnech poplašná zpráva - do některých vytěžených dolů by se prý v rámci rekultivací měly ukládat komunální odpady a čistírenské kaly z Bavorska. Shodou okolností vydala včera ČTK zprávu o tom, jak na Sokolovsku rekultivace vytěžených povrchových dolů postupují. V letech 1991 až 1995 tu pracovníci státního podniku Rekultivace Sokolov ozelení na 450 hektarů půdy zdevastované po těžbě, z nichž 260 hektarů převzou zemědělci a o zbytek se budou starat lesáci. Obnova si vyžádá nejméně 220 milionů korun a podle dlouhodobého generelu bude rozsah prací v posledním pětiletí našeho století ještě větší - 550 hektarů zemědělské a 414 hektarů lesní půly. O eventuálním využití odpadků a kalů se ve zprávě nehovoří, nicméně je z uvedených čísel zřejmé, že by tento dovozní

artiklvrámci rekultivací bylo kam ukládat, přičemž by současně klesly náklady. Neboť německý partner za tunu neufidělného komunálního odpadu nabízí - podle neoficiálních zdrojů - přibližně 15 marek. Zdálnivě výhodný obchod, protože jak domovní odpad, tak alespoň některé čistírenské kaly lze při odpovídající technologii zpracování při rekultivacích využít.

Letos v květnu dostalo české ministerstvo životního prostředí oficiální žádost o souhlas s dovozem komunálního odpadu z Norimberka a z Mnichova a s jeho ukládáním do jednoho ze sokolovských dolů. Protože v té době byl už na spadnutí zákon o odpadech, jehož paragrafům případný dovoz nevyhovoval, ministerstvo žádost 11. července prozíravě zamítlo. S importem kalů měli zase co dělat na okresním úřadu v Sokolově. Stanovisko bylo rovněž jednoznačně zamítavé. A v případě, že se žádost dostane až do Prahy, ie

ministerstvo životního prostředí rozhodnuto ani tento dovoz nepovolit. Zákon takový export zcela nevylučuje, soubhlas je však vázán na splnění tří náročných podmínek, které mají zajistit nejen špičkovou likvidaci dovezených odpadů, ale současně i likvidaci obdobných odpadů tuzemských.

Okresní úřad v Sokolově upozornil vedení Hnědruhéinských dolů Sokolov i Palivového kombinátu Vřesová, že by případný dovoz byl porušením zákona, navíc byli požádáni celníci na chebském hraničním přechodu, aby prováděli namátkové kontroly nákladních aut. Přesto se nedá jednoznačně konstatovat, že by nám německé odpady, a to nejen ty komunální nebo čistírenské, vůbec nehrozily. I přes bariéru zákonů jak v Německu, tak u nás, je třeba neustále hlídat podnikavce, kteří jsou ochotni vysypat v českém lese to, co propašovali přes hranice.

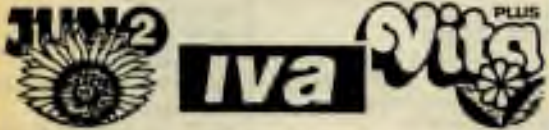

ČESKÝM MUŽŮM ČESKÉ BUCHTY DO ČESKÝCH BUCHET ČESKÉ TUKY

Ceres soft, Iva na smažení, Juno 2 do studané kuchyně, Vita plus na všechno. Víme, že to víte. Ale proč to nepřipomenout

Ceres soft

vyrobějí Severočeské tukové závody.

Mají nás rádi, ale...

"EXPORTNÍ" NAHLÉDNUTÍ POD POKLIČKU ES

Více otevřít své trhy výrobkům z východní Evropy přislíbili dokonce i účastníci londýnského summitu G7. U Evropských společenství je takový závazek složitější, protože v Bruselu jde nyní souběžně o dva procesy: na jedné straně si přeje "dvanáctka" nějak odpovědět na volání východních zemí po otevření trhů a na straně druhé vrchol jednání o přidružení ČSFR, Polska a Maďarska. Každý závazek ES je závažným precedentem, a tak musí být naši přímí partneři konkrétnější nežli giganti v Londýně.

Podle dopisu ministra Jiřina Dienstbiera nizozemskému předsedajícím v ES, tento půltrok Hansi van den Broekovi (viz včerejší MF Dnes), již dochází v Bruselu k nečekaným zádrhelům, třebaže zatím neohrožují podstatu věci: politickou vůli západní Evropy postupně nás do integračních procesů zapojit. Ponechme zatím stranou samu podstatu asociálních dohod (zářijová jednání Rady ES napovídá více) a podívejme se očima expertů, kteří se k této důležité otázce nedávno vyjádřili v Handelsblattu, na momentální stav "otevřenosti trhu".

Pokud jde o hotové výrobky, téměř všechny problémy jsou na naší straně. Dnes již totiž zpravidla neexistují objemové omezení a v případě jednotlivých komodit (dřevo apod.) jsou licence k dovozu

udělovány na běžícím pásu. Od roku 1990 Polsko a Maďarsko a od roku 1991 i ČSFR a Bulharsko se podléhají na soustavě všeobecných celních preferencí, platných pro rozvojové země. Hrdost nehrdost, hlavní náš problém je v tom, že nemáme příliš konkurenceschopného zboží. Asociální dohoda tyto úlevy prakticky potvrdí, jen zdůvodnění bude užšlechtilejší.

Naproti tomu u vývozu oceli nám experti radí, abychom se snad raději co nejdříve drželi starších obchodních a kooperačních dohod, neboť v okamžiku, kdy se dostaneme do vyšší kategorie, přiblížíme se i vysokým nárokům, kdy budou našim vývozcům podřadnějších hutních výrobků či polotovárů s relativně nízkou kvalitou "úpět" pod záplavou žalob na dumpingové ceny. ES se bojí, že budeme ohrožovat tamní producenty, dokud se naše mzdové náklady nepřiblíží jejich. Pokud jde o texty, strach mají Evropané spíše z Asie. Při přidružení se počítá s tím, že ES sníží dovozní cla rychleji nežli protějšek (ČSFR, Polsko, Maďarsko). Starosti to působí hlavně Portugalcům, Řekům a Španělům, kteří Brusel trochu brzdí v jeho sympatiích vůči nováčkům. O nic lepší situace není v zemědělství. Jen s tím rozdílem, že strach z našich subvencovaných produktů mají v ES skoro všichni...

Jak uvědit nejméně švýcarských policistů, kteří si pro pašeráka do Československa přijeli, mají konkrétní důkazy o činnosti tohoto zločince, a proto oficiální cestou požádali nás stát o jeho vydání. Policisté ze Švýcarska poděkovat svým československým kolegům za pertektní spolupráci a zadržení pašeráka.

Kdo sabotuje privatizaci?

V. KLAUS: FATÁLNÍ UTKÁNÍ PŘED NÁMI

Praha (Jl) - "Boj o privatizaci v základní rovině je bohužel ještě před námi," prohlásil na včerejší tiskové konferenci Občanské demokratické strany Václav Klaus v odpovědi na otázku MF Dnes, jak hodnotí skutečnost, že podniky projevují při přípravě privatizačních projektů malý zájem o kupónovou metodu. Podle V. Klause je to české ministerstvo

průmyslu, kdo tlačí podniky k tomu, aby věnovaly kupónové metodě malou pozornost. Ministr Klaus to považuje za "základní sabotování veškerého privatizačního procesu" a za pokus zachovat podniky ve státní vlastnictví po dobu několika let, v čemž právě tkví základní spor dvou koncepcí. "Zde se musíme fatálně utkat," prohlásil Václav Klaus.

V souvislosti se svou cestou po Austrálii se předseda ODS zmínil o dojmu, který v této zemi zanechal Alexandr Dubček při své nedávné státní návštěvě. Podle Václava Klause nynější předseda parlamentu coby výrazná politická osobnost spojená z rokem 1968 nezanechal v Austrálii "špatný dojem". Alexandr Dubček se však dostal do rozporu s oficiální československou politikou i se scénářem ekonomické reformy, když "opakoval své ná-

zory o možnostech třetí cesty a své sny o životě kdosi mezli reálným socialismem a reálným kapitalismem". Předseda ODS uvedl, že před svým odjezdem do Austrálie nevěděl a ani nebylo důvodu, aby věděl, o výzvě poslaneckého klubu ODS k odstoupení A. Dubčeka. Podle Václava Klause by bylo příližným zjednodušením zúžit veškeré politické debaty v této zemi na osobu Alexandra Dubčeka.

Česká spojka v železech

(Tisk) - Jeden ze šesti organizací zabývajících se pašováním drog z Turecka do západní Evropy přes území naší republiky byl předán na ruzynském letišti v Praze.

Delikventní domů

Policejní kolona skládající se ze tří autobusů, pět osobních vozů a jednoho antonu vyrazila v úterý o jedenadvacáté hodině z pražské Bartolomějské ulice směrem k hraničnímu přechodu Cínovec. Pečlivě sřezženými pasažéry bylo 34 německých státních příslušníků, vyhoštěných z Československa.

První minuty v autobusech jsou dost rušné. Se svými kamarády se přišli rozloučit zbylí milovníci zelených a červených kobouřů na hlavách. Někteří mluví německy, jiní česky. Vyhošťování delikventů na ně i přes mou hlavu zůřivě mávají z oken a tvou. Příslušníci nekompromisně všechny usazují zpět na místa. V následující chvíli vidím, jak se na jeden z doprovodných policejních favoritů vrhají dva pankáči z chodníku. Bundami v rukách bijí do stěhy. Vůz zastavuje, policisté se hrnou ven. Pankáči se dávají na útěk.

Poté, co jsme opustili centrum města, většina Němců v autobusech mřumilovně usíná. "Osoba nezáduoucl". Takové razítko nyní zdobí jejich cestovní pasy. Jde o německé výtržníky, proti kterým v úterý krátce po poledni na Karlově mostě v Praze museli zasahovat naši policisté. (Podrobně jsme sled události popsali ve včerejším vydání MF Dnes.) Zákaz vstupu na území ČSFR platí pro vyhoštěné až do roku 1996.

"Z Drážďan vyrážejí naše autobusy. Pojedete proti nim a tam, kde se setkáme, převez-

meme naše občany," informoval doprovázející policisty krátce po přjezdu kolony na celnici velící důstojník německé ostrahy hranice. Bylo krátce po jedenácté hodině večer. Podle německých instrukcí museli navíc na hranici zůstat všichni českoslovenští policisté a zajištění převzala německá strana. Pankáči přítom viditelně ožili a poté, co jim byly rozdány cestovní doklady, kroutili nad nepřijemným razítkem nespokojeně hlavami. "Nic jsme neudělali! Pro nic nás zbilil a zatkl," sdělovali svou verzi přítomným zástupcům německé policie. Povel k odjezdu z hranice přišel až s jednou hodinou po půlnoci.

Zhruba po hodině vjíždějí všechny tři autobusy na dvůr policejního ředitelství v Drážďanech. O avizovaných německých autobusech cestou nepadla už ani zmínka. Jsou přesně 2 hodiny ve středu ráno. Němečtí policisté začínají z autobusů vyvádět své "turisty". Vše probíhá bez jakéhokoli projevu násilí. Zpět do Prahy doráží pražští policisté před šestou hodinou ráno.

Velvyslanectví SRN nám včera sdělilo, že žádné oficiální stanovisko k celé události nemá. Ministr vnitra ČR Tomáš Sokol označil úterní zákrok policistů na Karlově mostě za zákonný a dokonce mírnější, než zákon policii umožňuje.

● Tomáš Sokol se včera sešel s ministrem vnitra pro Sasko v SRN Rudolfem Krausem. Hovořili o přípravě smlouvy o vzájemné spolupráci. Saského ministra jsme se pak zeptali, co si myslí o vyhoštění 54 výtržníků. "Pokládám za správné vrátit zpět do vlasti ty, kteří se neumějí chovat," řekl. Jako možné pohutky, které mladé občany bývalé NDR vedou k podobným incidentům, označil špatnou výchovu a frustraci z masové organizovanosti minulého režimu. "Já o zaplacení nákladů na vyhoštění nemohu rozhodnout. V každém případě by alespoň část vynaložených prostředků měl uhradit vinící sám," řekl ministr.

EKONOMIKA

Jen aby nám holka po léčbě kůře nevypadala pak ještě o chlup hůře.

Co se to s naším lidem děje, když půlka země jako očarována na hamburgry zaniceně zeje a jak u mauzolea stojí od božího rána?!

Mezi dvacet čtyř nejlepších návrhů poštovních známek v soutěži, kterou vyhlásilo ministerstvo pošt a telekomunikací v Japonsku, byla v Tokiu odbornou porotou vybrána desetiletá Kateřina Švajcerová ze Sokolova. S litinovým sluníčkem se ve své kategorii umístila na prvním místě. Odměnou jí bylo pozvání k osobnímu převzetí ceny v Tokiu, kde byla se svou matkou hostem organizátorů soutěže.

Hradní kapsy

Před vraty chrámu se tělo na tělo tlačí možná tisíc turistů. Všichni chtějí vidět kulturní památku. Po dobu bohoslužby ale dovnitř nesmějí. Snaží se tedy alespoň nahlédnout. Nad hlavy na jednou vystřelí ženská ruka. Několikrát sevře prsty v pěst. Signál. V tom okamžiku skočí do skupiny historických z každé strany jeden civil. Následuje krátký závar a hned nato dva detektivové tlačí před sebou na volné prostranství přistiženého kapsáře. Na Hradě se krade.

"Zase Rumun!" Policista v letním saku listuje zlodějovým pasem. Za chvíli se na světlo dostává i 400 tisíc italských lir a 200 korun.

Zadržen byl rumunský státní příslušník, rok narození 1952, trvalým bydlištěm v Bukurešti. Na rozdíl od svých bezdomovských

krajanů z Hlavního nádraží vypadá tento muž podstatně lépe: bílá košile s decentním proužkem, elegantní šedivě vlněné kalhoty, zelený svetr přes ruku, automatický fotoaparát Canon, lehkou tašku přes rameno a v ruce jako mimikry orientační mapku Hradu.

"Jako kapsář předvedl výkon velice slušný," míní policista. Vmísl se mezi turisty a přimákl se na staršího muže s videokamerou v rukách. Ze zadní kapsy kalhot mu prsty krytými přehozeným svetrem pomalu vytáhl portmonku. Poškozený konstatuje zírání až když je upozorněn.

"Pokud se do kostela nemůže, krade se nejvíce tady na schodech před vchodem a potom také ve Zlaté uličce. V malých krámech se suvenýry je tlačence pořádk," vysvětluje příslušník policejní sku-

piny Centrum, zatímco dopadenému nasazuje pouta. "Když ale skončí mě, zkoušejí to kapsáři přímo u dveří Svatováclavské kaple."

Rumun je nyní odváděn na Místní oddělení policie. Je právě poledne. Na prvním nádvoří probíhá paráda výměny Hradní stráže. Spoutaného vede dál jen jeden. Ostatní detektivové se pátravě rozhlízejí. Vojenská atrakce přitahuje pozornost dobře tři set lidí, kteří pro samu podívanou zapomínají na své tašky, kapsy a batůžky.

Na policejní stanici je zloděj vyslechnut. Jednou z prvních věcí je i vytáhnout film z jeho canonu. Mohlo se mu přece podařit některého z detektivů vyfotit a snímky by potom s patřičným varováním rozdál kamarádům.

Zaprotokolovány jsou také výpovědi svědků a poškozeného. Ten ochráncům zákona věčně třese rukama. Radost má především ze zachráněných kreditních karet, které vedle peněz nadouvaly ukradenou peněženku. Svědecké výpovědi musí často podávat sami policisté. Díky zkušenosti a obratnosti některých kapsářů totiž oni jediní krádež vidi.

"Denně tu máme kapesních krádeží hlášeno kolem deseti, někdy i patnáct," říká službu-konající poručík Ladislav Dvořák na malostranské stanici Policie. Na Hradě jsou pachatelé v dřívě většinou právě Rumuni, jen u metra "pracují" občas naše Cíkáňky. K výši způsobených škod poručík Dvořák konstatuje: "Měli jsme tu 'rány' v přepočtu pomalu za padesát tisíc korun!"

S největším pravděpodobností - také vzhledem k poměrně nízké škodě - bude "našemu" delikventovi zkrácen pobyt. Znamená to, že do 24 hodin musí opustit území ČSFR. Když ale nahlédne do jeho pasu, lze se snadno dovědět následujících Rumunových kroků. Odjede vlakem do Bukurešti, pas "ztrať", nechá si vystavit nový a hurá zpátky do světa. Možná zase o víkend u pražský Hrad - atrakci nejen pro turisty. Cestovní doklad, který máme teď před sebou, byl vydán v březnu 1991 a od té doby jeho stránky pění razítkem převážně našich a polských celnic.

PŘED MOSKEVSKÝM MACDONALDEM

trestní stíhání proti dvěma usvědčeným znehodnocovatelům, když neshledala jejich činnost patřičně společensky nebezpečnou. Se třetím bylo zavedeno přestupkové řízení.

Zhodnocená měna

JAK Z JEDNÉ KORUNY UDĚLAT PADESÁT...

Rychnov nad Kněžnou (s) - Že je možné rozmnožit hodnotu jedné koruny až padesátinásobně, dokazují poslední dobou vietnamští občané pobývající na našem území. Po zjištění, že naše korunové mince jsou z kvalitního

kovu, který po opracování poměrně dlouho udrží vysoký lesk, začali z nich podomácku vyrábět prsteny. Při pouličním prodeji se pak jejich cena pohybuje od 30 do 50 Kčs.

"Když naši lidé v ubytovně Orlických strojřen objevili vietnamské manufaktury, byli dost udivení, v jak skromných podmínkách ty hezké prstýnky přicházejí na svět," říká zástupce policejního ředitele rychnovské okresní správy kapitán LADISLAV HANZLÍČEK. "Na jedné straně se člověk musí obdivovat jejich zručností, ovšem na druhé stra-

ně je tady paragraf 144 trestního zákona o porušování oběhu tuzemských peněz. Výrobní a obchodní struktura zahrnuje sběrače korun, razíče, obráběče, leštící a prodáváče, když jednotlivé skupiny si polotovary až po finální výrobky vzájemně př-

dávají. Zmíněný paragraf přece křečuje v podstatě jen razíček, který znehodnotí minci, u ostatních už jde o kšeft." Rychnovští policisté se netají určitým zklamáním nad tím, že okresní prokuratura odložila

NA TAHU JE NĚMECKO

PRAHA [trg]. Na svém posledním zasedání se předsednictvo republikové rady Občanského hnutí před hodinu zabývalo narůstajícím napětím v Československu. Jak věra tlumočil novinářům předseda OH a ministr zahraničních věcí ČSFR J. Dienstbier, jde o dva základní články.

Ten první souvisí se snahou některých skupin a stran začít s volební kampaní již teď, což je naprosto nezodpovědné, protože za deset měsíců do voleb je třeba splnit ještě příliš mnoho úkolů. Druhý nebezpečný moment lze spatřovat ve stupňování česko-slovenského napětí. V tomto směru, jak zdůraznil J. Dienstbier, nebude OH taktizovat, čs. federaci považuje za naprosto zásadní. OH nyní také uvažuje o tom, zda vystoupit s požadavkem vyhlášení referenda od konce září.

Člen předsednictva OH L. Klášť zase hovořil o znepokojení, s nímž hnutí slyší stále agresivnější projevy představitelů komunistických stran, ať již v ČR, nebo poslední projev předsedy SDL P. Weissle na Slovensku. Nelze totiž mlčky přihlížet tomu, když komunisté, a jejichž dědictvím se nyní hlavně pokládáme, ústy svých představitelů přilévají olej do ohně a jejich snahou je zřejmě ještě více rozešťovat lidi. Jak jinak si totiž lze vysvětlit výroky pana Weissle, když například k problematice Gabčíkova uvádí, že je to zřejmě snaha Prahy o udržení závislosti Slovenska na dodávkách energie z Čech. „Pokládáme to však hlavně za eskalaci projevů volajících po rozdělení našeho státu a nemůžeme se ubránit dojmu, že by část slovenských politických představitelů vyhovovala představa výraznějšího vlivu a zájmu Sovětského svazu,“ řekl L. Klášť.

O přípravě nové čs.-německé smlouvy J. Dienstbier řekl: „Nyní je na tahu německá strana. Kancléř Kohl sdělil, že má novou smlouvu v nejbližších dnech na pořadu jednání. V prů-

běhu několika dnů by mělo být jasné konečné stanovisko německé strany a smlouva by mohla být podepsána co nejdříve.“

NEPRAKTA—SVANDRLIK

„Bohužel, tu vilu mi nevrátějí! Voni mi ji nesebrali. Já jsem ji prohlásil.“

V Litanovské, okres Stará Lúča, za drželi pohraničníci 43letého muže, který přes čs.-pol-

Zprávy z hranice

Praha - V Novém Dvoře na Tachovsku pohraničníci zadrželi dva 27leté Bulhary, z nichž jeden měl obě nohy amputované. Měli v úmyslu dostat se nezákonně do Německa za svým kamarádem. Po cestě vlakem a taxíkem z Rusovců až do Rozvadova pokračovali k hranici pěšky s invalidním vozíkem.

"Zlí Češi" a samaritáni

POLEMKA V POLSKÉM TISKU

O čs. návrhu Polska společně eskortovat ve "speciálních" transportech Rumuny, kteří se nelegálně pokoušeli dostat z Polska do Německa, věru polemizovali v listu GAZETA WYBORCZA dva jeho redaktori, pražský zpravodaj Andrzej Jagodzinski a odpůrce tohoto projektu Stanislaw Turnau.

A. Jagodzinski uvádí, že Československo umísťuje Rumuny, deportované z Německa či Rakouska, ve střeženém táboře a na účet státu je odesílá do vlasti. Jde o osoby, které porušily zákon, a Československo odesílá také ty Rumuny, kteří nemají zájem zůstat v ČSFR a usilovat o status utečence.

Samozřejmě je pravda, že "střežené" tábory a transporty mohou budít jen jednoznačné asociace. My (Poláci) jsme vymysleli humannější způsob, prostě bez eskorty deportujeme Rumuny do ČSFR a tam se o ně postarají. Tento nápad má jednu vadu. Dokonce nejen mezinárodní právo, ale i obyčejná slušnost velí sdělit tranzitní zemi, že přistáváme určitého dne o určité hodině na hranice

skupinu o určitém počtu lidí a že se je cílová země zavázala přijmout. Je přece známo, že ti, kterým se nepodařilo překročit hranice s Německem v Polsku, se o to pokusí v Československu. A ta historie by se mohla opakovat, kdyby je "zlí Češi" na vlastní náklady neposadili do letadla.

Stanislaw Turnau poznamenává, že začíná selhávat paměť. V posledních letech nebyly desetitisíce Poláků, Slováků a Čechů pro Německo, Rakousko či Itálii menším problémem, než jsou dnes pro Polsko a Československo Rumuni. Chybějící dohoda o vydávání nezaležuje ani Rumuny, ani rone, ale polské a čs. oficiální činitele. Polské úřady, církev a charitativní instituce v porovnání s jejich protějšky v západní Evropě téměř nic v otázce Rumunů nepodnikají. Je snad v Československu lépe? Nebudu přemlouvat Andrzeje Jagodzinského, paní velvyslankyni Markétu Fialkovou či polské ministerstva vnitra a zahraničí, aby se stali samaritány, ale připomínám, že tací již byli, zdůrazňuje závěrem polský novinář.

Inflace v červenci nulová

A jelikož je celkový úhrnný index spotřebitelských cen ledním z podstatných indikátorů vývoje inflace, jeho nízká hodnota naznačuje, že by, jak tvrdí někteří odborníci, mohlo být tempo růstu inflace za červenec opravdu nulové.

Celková čísla v poměru k červenci 1991 ukazuje tabulka:

(číslo v tabulce ukazují, o kolik mezi červencem 1991 a měsícem uvedeným v záhlaví zvýšil /snížil/ celkový index spotřebitelských cen)

	leden	červenec	prosinec	červen
Celkový index spotřebitelských cen	89	90	90	91
potravin. zboží	176,5	157,6	147,6	99,7
nepotr. zboží	156,5	135,1	125,9	100,1
veřej. stravování	196,0	178,7	164,7	99,2
veřej. stravování službami	175,9	148,1	146,7	100,6
stravování službami	157,4	147,8	140,7	100,6

{SOP}. Spolu s tímto opatřením údajně snížil o polovinu i stav členů SOP a stejně tolik prý propustil i zaměstnanců "hradního" sekretariátu. Že by už panu prezidentovi došlo, že demokracie a vláda rodinných klanů jsou pojmy těžko navzájem slučitelné?

Zatímco v minulém i v začátku tohoto roku jsme růst indexu spotřebitelských cen sledovali s děsem v oku, poslední čísla Českého statistického úřadu opravují k opatrnému optimismu. Jestliže totiž v porovnání s červencem 1990 úhrnný index spotřebitelských cen v červenci 1991 činil 157,6 - to znamená, že ceny nerostly o téměř 58 procent - pak porovnání června a července tohoto roku působí nepoměrně lépe. Ceny v České republice poklesly v souhrnu o 0,3 procenta! Velmi mírný vzestup zaznamenal v tomto období potravinářské zboží. V červenci jsme platili

mu pánu už konečně došla trpělivost a učinil rozhodnutí, které od sametové revoluce v roce 1989 nebylo zaznamenáno, ač mnoha případech si to lid v podhradí již dávno přál. V rámci reorganizace propustil prezident V. Havel v těchto dnech ředitele Sboru ochrany prezidenta ČSFR

(čre): Velitel vojenského útvaru Líně u Plzně oznámil ve středu ztrátu 20 dosud nepoužitých pistolí vzor 82, ráže 9 mm. Z uzamčených a zaplombovaných beden ve skladu letiště zmizely také - a to prakticky kdykoli od 26. 1. - zásobníky, pouzdra a 243 náboje, vše v hodnotě sto tisíc korun. Vyšetřování případu, s jehož rozsáhlostí se prokuratura dosud nesetkala, je v začátcích.

HROMOBITÍ NA HRADE

Bouřky s hromy a blesky nebývají v prvních letních dnech nic zvláštního. Přesto překvapila zpráva z Pražského hradu, že se zde přehnal velké hromobití. »Domáci-

O socialismu obecním

Minulý týden jsem na tomto místě vystoupl názor, že pan Dubček může být spokojen. Socialismu s lidskou tváří bylo dosaženo. Tisk se neobává cenzury, svoboda projevu a spolčování nejsou omezovány. Tu a tam se objevují malí soukromníci, které socialismus s lidskou tváří "veikoryse" připouští, zřizují se zastoupení zahraničních firem. I zahraniční kapitál začíná plaše investovat do domácích podniků. Ale co naplat, když mohutný státní sektor stále nechce uvolnit místo.

K přežívajícímu státnímu socialismu se dnes připojil neméně zhoubný socialismus obecní. Právě o něm by mohly historicky nejčernější vypravovat soukromí podnikatelé. Jim tento moloch hází soustavně klacky pod nohy. Nejen v podobě nejrůznějších místních administrativních předpisů, ale především snahou obcí a měst udržet ve svých rukou co nejvíce nemovitého majetku a nejrůznějších komunálních podniků. Jak mi řekl pan Jaroslav Mudroch, který si od malého státního podniku Technické služby najal zahradnictví v Karlových Varech, kdyby mohl pozemek odkoupit, nemusel by se obávat do něj investovat. Takto, nemá-li jistotu, že majitel pozemku nepojme s tímto jiné záměry, nemůže realizovat dlouhodobé investice a peníze vkládá jen do nejnútnejší údržby zabezpečující běžný provoz. Pro objekt dělá jistě více než druhdy komandá, ale lidé si od privatizace slibovali rychlejší rozvoj než opatrné přešlapování na místě. Chápu, že obce si v období majetkové nejistoty chtějí ponechat zadní vrátka a zároveň chtějí regulovat strukturu služeb. Jsem však přesvědčen, že větší přínos prostředků do obecních pokladen zajistí přiměřená daňová politika. Týká se to i regulace struktury služeb.

Máme zdokumentován i jiný trapný příklad obecního socialismu. Patří do oblasti komunálních podniků provozovaných obcemi. V daném případě je to OPBH, respektive Podnik bytového hospodářství Praha 1. Od dubna minulého roku, kdy praskl odpad pod vanou, nejsou ještě dnes odstraněny následky havárie. Přičemž oprava byla provedena jen z poloviny a dlouhé měsíce prosakovala voda do kanceláří pod bytem. Kdo jednou zaplatí následky takového hospodářství, neví. Ale jsem přesvědčen, že konkrétní zodpovědná osoba - stejně jako v socialismu reálném - nalezena nebude.

Ve výjevu "úspěchů" dosažených při "udržování bytového fondu" tímto reliktem zdánlivě minulého systému hospodaření bych mohl pokračovat já i mnozí čtenáři. Vidím dvě možná východiska k řešení neudržitelné situace: možnost odkoupení bytu či připlacení na nájemném za předpokladu, že by se nájemníkům dostalo odpovídajících služeb. Ale to už by nebyl obecní socialismus, nýbrž nesvazovaný trh - označovaný hanlivě pocitovaným substantivem kapitalismus.

Fučík by se divil

MOSKVA: Dodávka 12 000 párů tenisek z exportu způsobila v sovětském městě Nižnij Tagil nepokoje, které musely řešit jednotky ministerstva vnitra. Elitní jednotky OMON byly povolány, aby zvládly přítval zájemců žádostivých nových výrobků italského obuvnického průmyslu. Dodání zásilky do města, které se nachází asi 1000 kilometrů východně od Moskvy, vyvolalo v místním metalurgickém závodě třídní nepořádek, napsal včera moskevský list TRUD.

Třetí řeč v Bruselu?

ANGLIČTINA A FRANCOUZŠTINA PRŮ NESTAČÍ

Nedělejme si iluze. Ono to ani v západní Evropě s racionálním přístupem k jazykovým a - v tomto kontextu - i národnostním problémům není vždy tak rážové, jak to vypadá. Novináři, specializování na Evropská společenství, zjistili nyní oživený ruch i tam, kde dosud kvetl spíše kosmopolitismus a zápal pro účelnou integraci.

Západní část rozděleného Německa v Bruselu plně respektovala, že se tam jako dvě hlavní úřední řeči používaly francouzština s angličtinou. Snáze se také sehnal domácí personál. Klíčem k určení jazyků však prý bylo, kolik Europanů se k nim hlásí jako k mateřské řeči: Angličanů bývalo 60 milionů a Francouzů o jeden méně, podobně jako Němců. Po sjednocení Německa se však zatím nikoli oficiálně, ale přece - objevují za Šumavou hlasy, že by se na základě téhož principu o svá práva nyní mohli ucházet i tamní naši sousedé: Je jich totiž nejméně 75 milionů. Pravda, nikdo to zatím nezdůvodňuje tak, jak jsme doma zvyklí například od Matice slovenské, to by se daleko nedostal. Spíše se, například v Bavorsku, klade důraz na věcné, ba "tržní" principy: například, že německý text nabídkových řízení na evropské projekty je prý k máni až po francouzském a anglickém, a tak jsou některé "cizí" firmy

zvýhodněny. Nebo: překlady mají neuspokojivou úroveň a vedou k neustálým nedorozuměním. A konečně: ohrožuje se tím konkurenceschopnost zejména malých a středních německých podniků. Když se však jedna kolegyně pídila po nějakém konkrétním případě, kdy nedostatek "němectví" v Bruselu někomu ekonomicky ublížil, ani velcí kritičtí dosavadní praxe si na žádný nemohli vzpomenout. A tak se zastánci zavedení třetí úřední řeči v Bruselu uchýlili k poslednímu argumentu: Německo prostě "platí do pokladny Evropských společenství největší příspěvky" (bavorský ministr pro spolkové a evropské záležitosti P. Wilhelm). Je-li však pravda, že Francois Mitterrand doporučuje svým "evropským" činitelům, aby používali mateřštinu, i když hovoří stejně dobře anglicky jako jejich partneři, není vyloučeno, že by podobná "vlastenecká" doporučení mohla jednou přijít nejen z Mnichova, Berlína či Bonnu, ale po roce 1993 třeba i z Vídně nebo Bernu.

Díky Bohu, jsou Praha s Bratislavou z této hry předem vyloučeny. A tak nám do roku 2000 nezbude, než se pro jistotu naučit alespoň jednu z oněch tří řečí. A možná, že nám bude nakonec stačit lánaná němčina, která je u nás nejrozšířenějším cizím jazykem...

● Jedna z nejvyšších staveb světa, 646 metrů vysoká rozhlasová věž v polském městě Gubin, se ve čtvrté zřítíla z do sud nezjistěných příčin. Padající kovové části zničily jeřáb, který byl používán k opravě věže, a způsobily menší požár.

● Italské ženy se nyní dožívají průměrného věku 79,7 roku, což je po Japonsku, Švédsku, Švýcarsku a Francii nejvíce na světě. Oznámil to v Římě italský statistický úřad. Muži naproti tomu umírají ve věku 73,2 roku, ale i to jim stačí na čtvrté místo na světě - za Japonskem, Švédskem a Švýcarskem.

„Jestli si už nedáte pivo, tak vypadněte... tady není žádná čekárna!“

„Tak takhle vypadají normální lidé.“

Přichází hodina pravdy

NA PRAHU HORKÉHO PODZIMU
HOVOŘÍME S PETRÉM PITHARTEM

■ Pane premiére, leccos nasvědčuje tomu, že jedním z prvních kroků podzimního zasedání České národní rady by mohlo být hlasování o důvěře českému premiérovi. Máte podobný pocit nebo slyšíme "trávu růst"?

Zatím tomu nasvědčuje stanovisko Občanské demokratické aliance tak, jak je formuloval předseda této strany pan Bratinka. Spojil tuto úvahu s hlasováním předsednictva České národní rady o mém návrhu na odvolání ministra Kubáta. Pokud by předsednictvo České národní rady z jakýchkoli důvodů odmítlo vyslovit souhlas s mým návrhem, dovedu si představit úvahu, že tím vlastně byla nepřítomnost nebo výslovná nedůvěra. Takže si dovedu v této situaci představit, že by se mohlo objevit návrh hlasovat o důvěře premiérovi. S tímto krajním prošetřením kontroly parlamentu vlády musíme počítat. Něco jiného ovšem je, že u nás podle ústavního zákona z podzimu 1968 tuto možnost má se všemi důsledky předsednictvo České národní rady. To je výsledek tehdejšího pojetí federace, kdy republiky a samozřejmě vlády nehrály v politickém životě prakticky žádnou roli. Jde v podstatě o konstrukci jakési kolektivní hlavy státu. Ta konstrukce je nepraktická a neobvyčejně mlží ve práci. Všude jinde, nebo téměř všude jinde, předseda vlády osobně odpovídá za složení vlády a samozřejmě za výsledky práce členů vlády, ručí za ně tak říkajíc hlavou, ale je to věc jeho úvahy. U nás ve chvíli, kdy důsledky ekonomické transformace budou dopadat na široké vrstvy, a to nejdůležitější nás teprve čeká, nikoli premiér, ale 13 poslanců z pětadvaceti v předsednictvu ČNR mění ministry a může posléze vyměnit celou vládu.

■ Hlavní příčinou zpochybnosti vašeho křesla ze strany ODA tedy vidíte ve sporu kolem ministra Kubáta. Mohl byste nám v této souvislosti říci, proč jste své televizní oznámení o odvolání pana Kubáta načasoval až na okamžik, kdy skončilo to jarní zasedání ČNR?

Já jsem to nenačasoval, a když už, tak pan ministr Kubát. Navrhl bych odvolání ministra Kubáta už na jaře. Ale jednal jsem tehdy s kluby v České národní radě a nemusel jsem mít kalkulačku, abych zjistil, že návrh neprojde. Na samém konci jarního zasedání České národní rady se situace změnila - to když ministr Kubát zadržel před vládou, tedy i přede mnou důležité signály o tom, jaké nátlakové mimoparlamentní akce hodlají podniknout některá významná uskupení zemědělců. Pokládám jsem to za hrubé porušení povinností ministra a v té chvíli jsem

se rozhodl bez prodlení sdělit nejširší veřejnosti, co si o působení ministra Kubáta myslím. A zároveň přimět ty, kteří dosud ministra Kubáta ve funkci drží, aby také za jeho působení v resortu převzali plnou odpovědnost.

■ To se všechno odehrávalo v posledních dnech zasedání pléna ČNR?

Ano. V té chvíli jsem samozřejmě neměl kandidáta za ministra Kubáta. Zeptal jsem se místopředsedy vlády Stráského, zda strana ODS bude trvat na svém původním kandidátovi. Nemohl jsem dostat jinou odpověď, než že to je třeba prověřit, a to si vyžádalo čtyři dny, kdy už se všichni poslanci definitivně rozjeli. A já jsem přitom pokládal situaci za nadále neudržitelnou. Byl jsem přesvědčen, že pan ministr Kubát poté, co ho neoslovím jenom já, ale předsednictvo vlády - místopředsedové vlády Stráský, Baudyš, který nese za zemědělství coby místopředseda odpovědnost - tedy že v této situaci pan ministr Kubát osvědčí tolik sebekritičnosti, že bude rezignovat. Takže jsem měl pocit, že nebude potřeba vůbec schválení předsednictva. Když však odejít odmít, už jsem nemohl mlčet. Zásadní důvod pro tento můj postoj je ten, že chci, aby ti, kteří drží a dosud drží ministra Kubáta v jeho křesle, byli zřetelně identifikovatelní.

■ Neměl jste vědomí si nekompetentní zemědělské politiky, včetně tento krok dřív s podporou Občanského hnutí a ODS?

Z kluby ODS bylo na jaře řečeno, že kandidáta mají, ale že nebudou hlasovat pro odvolání Kubáta. V tu chvíli jsem věděl, že jde ještě o něco jiného, než jen o zemědělství a že proti účelově stranickému postoji nemám šanci. Vždyť mi jde - jen o to zemědělství... Obávám se, že do jisté míry tento postoj přetrvává, alespoň u některých, dodnes.

■ Podívejme se na křeslo ministra kontroly. Zdálo se nám, že jste pouhým divákem hry plně naschlých, které sehrály kluby ODS a OH. Nakonec při hlasování v předsednictvu nepodpořil váš návrh nikdo z vašich stranických kolegů. Jeden dokonce hlasoval proti. Nebylo tehdy na místě postupovat rozhodněji jako premiér, než jako stranický místopředseda?

I tady platí, že nás dohadování stálo strašného času, který jsme měli věnovat něčemu jinému. V celé té historii bylo uděláno mnoho chyb na různých stranách. Připouštím samozřejmě i své chyby. Vskutku jsem se dostal do velmi obtížné situace, čelil jsem určitému nepochopení ze strany Občanského hnutí, které odmítalo připsat, že kromě odpovědnosti vůči hnutí, jehož jsem členem, mám také - anebo dokonce především - odpovědnost vůči veřejnosti, vůči poslancům České národní rady. A

z té odpovědnosti jednoznačně vyplývá, že to místo má a musí být obsazeno co nejdříve. Kdybych ale postupoval jenom jako předseda vlády, patrně bych tím zrušil podporu, jakkoli nebyla příliš velká. I to by samozřejmě mohlo vytvořit svého druhu politickou krizi. Musel jsem se tedy rozhodnout mezi několika krizovými variantami. Výsledkem bylo neblahé odkládání a nakonec dramatické hlasování v předsednictvu ČNR.

■ Není to velmi absurdní, když hnutí nepodporuje svého premiéra?

Je to, pravda, poněkud nezvyklé, ale připomínám, že při řadě hlasování v České národní radě a zejména ve Federálním shromáždění to je dosti časté. Někteří poslanci vládních stran nejen nepodporují vládní návrh, ale někdy dokonce ani návrh, který předkládá jejich člověk. Koaliční politika i politika stranická dosud u nás nemá pravidla. Až jednou budou - ne psané, ale v podobě dodržovaných zvyklostí - bude jasné, co se smí, co nesmí, jak se řeší ta která konfliktní situace.

■ Kontrolovalo ministerstvo bez ministra navrácení majetku KSČ a SSM, postup ekonomické reformy, správné a hospodárné čerpání výdajů ze státního rozpočtu, životní prostředí, malou a velkou privatizaci, všechno to, co jste sliboval v únoru v ČNR?

Ministr Tichý podle mého názoru nedokázal ministerstvu zjednat dostatečnou autoritu nejen ve veřejnosti, ale ani ve vládě. Tím spíš to platilo, když pak nestál v čele ministerstva nikdo. Nemám však žádné důkazy, že by kontrolou čehokoliv, na co se ptáte, ministerstvo nějak vědomě, nebo dokonce záměrně obcházel či podceňovalo. Spíš bych řekl, že kontrolovalo s malou energií.

■ Ještě o zemědělství: v červenci roku 1990 jste v ČNR při přednášení programového prohlášení vlády České republiky slíbil: "Chceme podniknout rychlé kroky k nápravě". A tuto sobotu jste na tiskové konferenci uvedl, že "situace je tak vážná, že vláda nemůže nést odpovědnost za řízení zemědělství". Domníváme, že za tak fatální posun k horšímu nemůžete nést svůj díl odpovědnosti.

Já sám ani nemám možnost pověřit někoho, třeba jednoho místopředsedu, aby po nějakou dobu resort zemědělství řídil. Ministr by zůstal ministrem a stal by se současně nějakého tří nebo pěticeleňného uskupení, za které by nesl odpovědnost sám místopředseda. I to by muselo udělat předsednictvo ČNR. Většina členů vlády má za to, že ministr zemědělství by měl odejít, ale ani vláda ani já s tím nemohou nic udělat. Pak mi opravdu nezbyvá než konstatovat, že vláda a já na zemědělství prostě nemůžeme mít vliv. Tím nechci říci, že nemám za to všechno žádný díl odpovědnosti. Co vím dnes, měl jsem vědět dřív a podle toho jednat.

■ Nemohl jste řešit, o kterém jste měl mluvit, navrhnout předsednictvu už na jaře nebo v únoru, kdy jste v ČNR řekl, že ministr nemá zemědělskou koncepci, a situace už tehdy byla vážná?

V každém případě by to i tehdy muselo udělat předsednictvo a já

si myslím, že by stejně hlasovalo de facto o nedůvěře ministrové a výsledek hlasování by musel být stejný, jako kdybych přímo navrhl jeho odvolání.

■ Pojďme nyní hovořit o Slovensku - Trenčianské Teplice a jednání o kompetencích. Nemáte dnes pocit, že větší razantnost z české strany byla při jednání s Vladimírem Mečiarom na místě? Nepodlehli jste až příliš Mečiarovu: "Peťa, keby si mal odíeť, Slovensko povstane"?

Vladimír Mečiar byl, je a bude obtížný partner právě tím, čím získává takovou oblibu v veřejnosti. Vladimír Mečiar je skutečně typem populistického politika se vším, co k tomu patří. Ale pan Mečiar zároveň nebyl a není typem politika, který bytostně směřuje k rozbití federace. Tím ovšem nevylučuji, že zitra nemůže stát v čele kampaně za nezávislé Slovensko, jestliže vyčítá, že jeho postoj vyvolá patřičný ohlas. Pan Mečiar ale není stoupencem koncepce rozdělení státu - také proto, že na koncepci si nepoují. Je politikem reagujícím spontánně a intuitivně, má výjimečný talent říci přesně to, co chtějí lidé právě slyšet. Jako takového jsme ho všichni při všech jednáních; kromě toho ale byl pro nás reprezentantem VPN, takže jej přes všechny překvapivé improvizace bylo nutno respektovat.

Na druhé straně, když bývalý předseda slovenské vlády přijel v prosinci loňského roku do Prahy s ultimátem, že pokud nebude Federálním shromážděním přijat beze změny návrh ústavního zákona o kompetencích, vyhlásí SNR suverenitu svých zákonů nad zákony federace, reagovali jsme - vláda a ČNR - okamžitě a rozhodně. Uprostřed noci jsme v ČNR začali připravovat to, co se později nepříjemně začalo nazývat katastrofický scénář. Jasně jsme si řekli, co by bylo třeba udělat první hodinu, první den, co za týden, kdyby se stát rozpadl. Jenže o těchto energetických krocích vláda a poslanců se bohužel ví málo. Místo toho veřejnost žádala nemožné: buď aby pan Mečiar vystupoval na obrazovce jako ochočený zvířátko, nebo, raději, abych já si před televizní kamerou navlékal boxer-ské rukavice.

■ Většinou mnohem kultivovanějšími premiéry ČNR - skému vystupujete razantněji, činite tvrdá a dramatičtější prohlášení. Připadá nám, že upadáte zbytečně do druhého extrému.

Pan Čarnogurský je vskutku partner k pohledání, kultivovaný právník se smyslem pro formu. Jenže jsem povinen říci, i když samozřejmě důkazy nemám, že premiér Čarnogurský je rozhodnutí Slovensko podstatně vzdálen českým zemím. Ne z nenávisťi či z prospěchářství, ale z důvodů povýšce duchovních. Museli bychom podrobně znát, jak on vidí české země v dějinách Slovenska, abychom pochopili, že chce ušetřit Slovensko vlivů z Čech - vlivů z jeho hlediska škodlivých - samozřejmě v první řadě vlivů duchovních. Není motivovaný nenávisťí, vychází z představy, že na Slovensku žije nezkažený národ, který je ohrožován duchovní infekcí. Samozřejmě všechno souvisí s tím, že Slovensko je národ katolický,

Určitě bychom byli dale, kdybychom nejednali pod tlakem tohoto ter-
mínu, neboť právě faktor času je zde počítován jako násilí. Jeden významný slovenský politik mne řekl naprosto upřímně: "Podívej, my vlastně nevíme, jak to u nás s těmi kompetencemi má být. Ale

uvážovat o práci na ústavách. Po-
smíváme se onomu oficiálnímu času minulého režimu s jeho všemi žit o výročí k výročí. A přitom jsme nematili nic proti tomu, že 28. říjen bude onen Den, kdy přijmeme novou ústavu. Tím jsme si strašně zkomplikovali situaci.

čas udělat to klidně.
■ Nenabízí premiér Čarnogurský svoji vizi samostatného Slovenska roku 2000 jediné možné řešení - odklad rozhodnutí o státoprávním uspořádání kamsi do budoucna?

federace je však pro nás zřejmě již nepřijatelná. Ano, proto vůči tomuto jedinému člověku vystupuji o pozadí rezantněji. Vybičím ho totiž, ať svou představu jasné artikuluje, ať potvrdí či vyvrátí naše předpoklady, abychom měli možnost rozhodnout se, dokud je

chovní čistota a svěbytnost. Proto jej také měji všechny útoky proti němu, on si totiž klidně stojí na svém a má za to, že všechno, co pro Slovensko dělá, udělat musí. Za jeho prohlášeními cítím úsilí oddělit Slovensko od Čechů - nezna-
bohů. Jeho představa minimální

a já jsem na to od počátku upozorňoval. Pořád jsem mluvil o jiná nastou, málokdo tomu rozuměl, lidé to už necháli slyšet. V jednání pana Čarnogurského nevidím sobecký zájem či ziskost, vidím v něm idealistický motivovaný stá-
rost o vlastní národ, o jeho du-

Jestliže přijedete s nějakými otázkami, odpovím vám na ně. Ale nesmíte si nic psát, musíte si mé odpovědi zapamatovat a teprve doma si je zapsat.

Místa schůzek oba agenti měnili, také jejich termíny byly různé. Podruhé se sešli uprostřed června. Přístě přinesu plány na výrobu uranové bomby - oznámil "Golia". Toto setkání se uskutečnilo za dva týdny. Uprostřed července následovala další schůzka. Tehdy předal Fuchs "Raymondovi" kopii plánů chystané atomové továrny v Oak Ridge poblíž Knoxville ve státě Tennessee i jejího zařízení včetně elektronického počítače pro složité výpočty nukleární fyziky.

Opět si domluvili příští schůzku i náhradní termín a místo.

Ale Fuchs nepřišel ani na jednu. "Raymond" dostal strach. Přispěchal za konzulem Jakovlevem, "Johnem", jemuž zprávy ptnášel. Jděte se za ním podívat! - našel mu sovětský diplomat. Tady máte jeho adresu. Ale v tom bytě anglický (yzik už nebydle) a domovník nešťastně spojce pověděl, že ten pán odjel někam pryč a on neví kam.

"Raymond" získal ještě další spojení, zřejmě opět od "Johna" - telefon na Fuchsovu sestru ve státě Massachusetts. Bratr musel náhle odjet někam na jihozápad - oznámila mu paní Heinemanová. Pokud má to vyjde, přijede k nám na věnoce. - Výborně! - hlaholil "Raymond". Až přijede, ať mně zavolá, mám toto telefonní číslo...

NOVÁ VERZE O POPRAVĚ CEAUŠESKA

Bývalého rumunského diktátora Nicolae Ceaušeska a jeho manželku Elenu zastřelil pistolí Gelu Voican-Voiculescu, a nikoli popravčí četa tvořená vojáky, jak zní dosud oficiální verze. Tvrdí to ve svém nejnovějším čísle populární bukreštský opoziční týdeník BARICADA.

O rychlé likvidaci manželů Ceaušeských hned po převratu koncem prosince 1989 podle týdeníku rozhodli Ion Iliescu, Petre Roman a Securitate ze dvou zásadních důvodů. Za prvé proto, aby byl neprodleně zlikvidován politický konkurent a protivník, a za druhé, aby Ceaušescu neměl možnost promluvit a eventuálně odhalit několik pro "novou moc" nepohodlných skutečností.

Při rozhodnutí o zinscenování procesu a následující popravě se vycházelo z předpokladu, že vojáci nebudou ochotni střílet na Ceaušeska a jeho ženu. Proto byl přijat dobrovolný návrh Gela Voicana-Voiculesca, že je sám zlikviduje. BARICADA uvádí, že oba byli zastřeleni zezadu, do týla, a to hned po skončení zinscenovaného soudního procesu. Stalo se tak ve chvíli, kdy byli se svázanými rukama vedeni na dvůr kasáren v Tirgovisti. Gelu Voican-Voiculescu je údajně zastřelil pistolí rumunské výroby značky Carpati.

Ceaušescu byl mrtev na místě, zatímco Elena ne. Poté byli oba

přeneseni ke zdi kasárenského dvora, kde je znovu zasáhly kulky popravčí čety, píše BARICADA.

Autor článku, známý publicista Liviu Valenaš, již téměř dva roky intenzivně zkoumá pozadí změny režimu v Rumunsku. Tvrdí, že jádrem revoluce byl palácový převrat zorganizovaný dnešní mocenskou garniturou. Podle Valenaše je Gelu Voican-Voiculescu, bývalý náměstek předsedy rumunské vlády a dnešní senátor rumunského parlamentu, "psychicky nevyvážená osobnost a profesionální zabiják", z něhož má strach i nová moc. Údajně byl také zapleten do vyprovokování krvavých etnických srážek v březnu loňského roku v Tirgu Mureši a do červnových událostí v Bukurešti.

LOS ANGELES, 20. August (AFP). Der Erfinder der Barbie-Puppe, Jack Ryan, ist vor einer Woche im Alter von 85 Jahren in Los Angeles gestorben. Das wurde am Montag aus seiner Umgebung bekannt. Ryan hatte außer der Barbie-Puppe rund tausend andere Produkte erfunden. Er entwickelte vor allem Spielzeug und Computerspiele, aber auch die Luft-Luft-Raketen Sparrow und Hawk. 1975 hatte er die Schauspielerin Zsa Zsa Gabor geheiratet, ein Jahr später liebten beide sich scheiden.

MAATKA PŘÍRUBA, PANE DOKTORE, NEUJELÍ SI LI VŠEČ NIKOHO ANI SVYCH OCHRANČŮ

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,27	(5,28)
1000 italských lir	23,95	(23,97)
Rakouský šilink	2,55	(2,55)
ěmecká marka	17,95	(17,98)
švýcarský frank	20,50	(20,49)
Americký dolar	31,28	(31,18)
Anglická libra	52,44	(52,61)

24,80 DM
Shell-Atlas, Mairs Geographischer Verlag, 48 DM.
Bestseller-Liste einer Buchhandlung im ostdeutschen Riesa, veröffentlicht in der "Sächsischen Zeitung".

Schneckenpost-Beschleuniger

BONN, 8. August (dpa). Mit 60 Millionen Mark will die Post besonders belastete Mitarbeiter motivieren und so die in jüngster Zeit heftig kritisierte Briefbeförderung auf Trab bringen. Wie der Postdienst am Donnerstag mitteilte, werden die Belohnungen an rund 30 000 Postler in Dienststellen, die besonders belastet arbeiten, ausgeschüttet.

„Die Mitarbeiter bekommen in der nächsten Woche einen Katalog, aus dem

sie sich je nach angesammeltem Punktestand vom Trockenrasierer über das Mountainbike bis zum Opel Corsa ihre Prämie aussuchen können“, sagte Post-Pressesprecher Gert Schukies. Sie müßten sich als Team Preise aussuchen, die dann verlost werden könnten. Zusätzlich gibt es Leistungsanreize bis zu 900 Mark.

Ein Sprecher der Deutschen Postgewerkschaft (DPG) sagte zu der auf drei Monate befristeten Aktion, Ursache der Probleme im Postdienst seien Personal-mangel und unzureichende Bezahlung.

Aufgespießt:

„Bestseller in dieser Woche: Belletristik:

Josefine Mutzenbacher, Geschichten einer Wiener Dirne, Bastei-Lübbe, 10 DM

Stephen King, Nachtschicht, Bastei-Lübbe, 9,80 DM;

Sachbuch:

Die Gesamt-Lohnsteuertabelle ab 1.7.1991, Rehm Verlag, 44 DM;

Bewerbungs- und Vorstellungsgespräch, Haacke Verlag, 9,80 DM;
Das Mieterlexikon, Deutscher Mieterbund, 19,80 DM
Freizeitparkatlas, Odorfer Verlag.

„Když nestačíte tempu, tak vypadněte! Víte vy, jaká je na tenhle flek tlačení-
ce?“

„Pan docent, inženýr, doktor, kandidát věd a člen ko-
respondent je citlivý, velmi plachý a pin poezie, mezi
přáteli se mu říká starý kanec.“

NEPRAKTA - ŠVANDRLIK
„Já jsem se k moři dostal tak, že jsem v Bratislavě pro-
mluvil česky a oni mě strčili do lahve a hodili do Dunaje.“
Pachatele nésli Eugena D. (1963) a Rober-
ta P. (1972) zadrželi i s uloupenými 1500
korunami policisté z Prahy 1.

„Lituji, cena odklepnuta nebyla, to jenom kolegu z té sumy klepla pepka!“

„A sestřičko, kam ste dali tu mou amputovanou nohu?“
● Včera po půlnoci vstoupily na pol-
ských celnicích v platinost nové předpisy
pro cizince přijíždějící do Polska. Bez cía
je možné si s sebou do Polska vzít pouze
půl litru alkoholu. Hodnota bezečního do-
vozu a vývozu byla snížena z 200 na 100
dolarů. Výrazně se zvyšuje cío za převoz
spotřebního zboží. ☹. ☹. ☹.

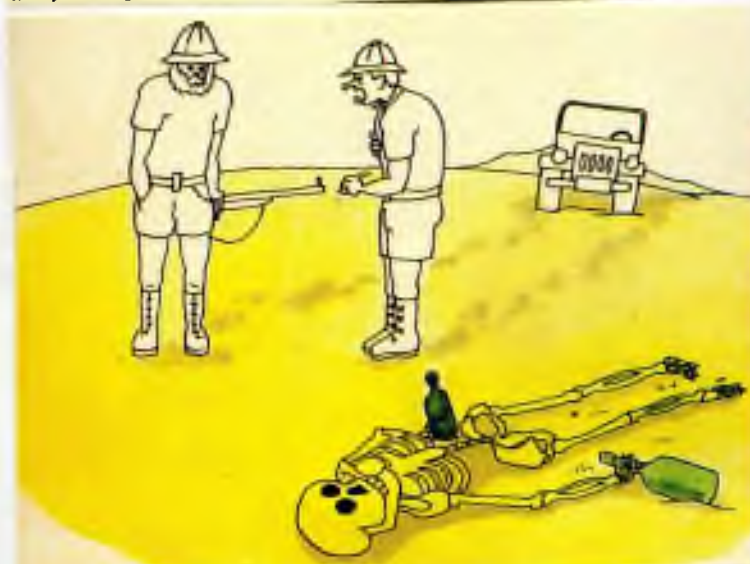
(Čre): K fyzickému napadení 28letého
příslušníka policie dvéma Romy došlo 11.
srpna ráno v Bolzanově ulici v Praze 1.

„Kapitáne jdem ke dnu... v ostrově je díra!“

„Ježíšmarjá, pane Švejku, rozmyslete si to! V týchle době na Bělehrad?“

„Spiš to vypadá, jako by se uchlastal.“

„Tady je to černé na bílém, milostivá paní... veškerý nebožtíkův majetek převzala výkupna prázdných láhví obchodního domu Kotval!“

„Ano princí, za tímto lesem se tyčí skleněný vrch. Je postavený z nevratnejch flašek.“

„Představte si, že krevní konzervy měli až na Jižním Měs-tě.“

Miša pozvolna roste

(fa): Stav je vyrovnán. Konto s čs. měnou již přesáhlo 10 miliónů korun a druhé, spravované Nadací Charty 77 ve Stockholmu, má přes dva milióny švédských korun. Konto Miša určené na nákup Leksellova Gama nože k nekrvavým operacím mozku tak pozvolna roste, i když k potřebným 90 miliónům je zatím daleko. V letních měsících poslal tři sta tisíc čs. korun například ostravský podnik Unimont, čtvrt miliónu Středočeské energetické závody Praha. Po deseti tisících přidalo Divadlo Járy Cimrmana, zaměstnanci ZD Ovčáry a Pískovny Náklo. Čtyři sta osm rodin z Mirošova u Rokycan zaslalo 6045 korun. Odbořový svaz pracovníků dopravy, silničního

hospodářství a autoopravárenství Čech a Moravy poslal na konto Miša č. 91 331 031, Investiční banka, nám. Republiky 7, 110 00 Praha 1, 150 tisíc korun. A vyzývá ke stejnému kroku jak ostatní odborové svazy, tak českou a federální vládu. Pomoci mohou i další.

PIZZERIE PRO VŠECHNY

Když se hladovějící rozhodne v Trutnově uposlechnout ručně psaných reklam nabádajících k návštěvě nově otevřené pizzerie Bončiani v Lipové ulici, dš se říci, že nezaváhal. Pod náměstím, stranou hlavních ulic najde čistou restauraci s terasou, příjemnou obsluhou i dobrým jídlem.

U soukromníka by to již měla být samozřejmost. Co ale samozřejmost není, je zdejší sociální zařízení. Toalety pro muže, ženy a... a pro vozíčkáře. Víme všichni, jak málo se na zdravotně postižené u nás myslí. Většinou to vypadá (a někdy to tak skutečně je), že jejich zájmy přicházejí na řadu až naposled. V této pizzerii to tak není. Místo do honosné reklamy (třeba) zde investovali do spokojenosti zákazníků, kteří díky svému handicapu na mnohá místa přístup nemají. Bezbariérová restaurace v Trutnově je příklad hodný následování.

„PRIPAD ZAK. SE ZAMOTAVA

Prohlášení k dementi

(čtk): Mluví DAK MOVA Bratislava P. Popesko poskytli prohlášení k vystoupení ředitele odboru pro tisk a informace Kanceláře prezidenta republiky J. Oberfalzera. Ten ve vystoupení 3. srpna 1991 dementoval zprávu o uskutečnění schůzky k osvětlení stavu vyšetřování DAK MOVA, které se zúčastnil i kpt. A. Zák. Jak tvrdí P. Popesko, Kancelář prezidenta republiky tvrdí, že pan prezident nesvolal nikdy žádnou poradou k vyšetřování činnosti DAK MOVA a jen ministři Sokol a Kubát poža-

dali o přijetí u poradce prezidenta ČSFR J. Křížana. Citáty z uvedených materiálů

v MFD a Weltwoche dokazuje, že to tak nemohlo být, a konstatuje, že podobná schůzka se uskutečnila už 31. ledna a došlo k ní na popud pana Křížana, který si předvolal pracovníky ze Slušovic za účasti kpt. A. Zák. Ani v uvedeném případě nemluví o přijetí, případně žádosti o přijetí, ale o jednání a schůzce. V dementi z Kanceláře prezidenta republiky se uvádí, že proti kpt. A. Zákovi v době uskutečnění schůzky nebylo vedeno vyšetřování za trestný čin vydírání. A. Zák pravděpodobně dostal na Pražském hradě 31. ledna instrukce, na jejichž základě mohl v článku

pro Svobodné slovo prohlásit, že je podporován nejvyššími představiteli státu a má v tomto smyslu mimořádné pravomoci. Trestného činu vydírání se dopustil »až« v měsíci únoru 1991. DAK MOVA Bratislava zastává názor, že její prohlášení z 1. srpna nezkrleslo podstatu problému, a věří, že toto upřesnění faktů jen zvýrazňuje závažnost pozoruhodných aktivit určitých vládních kruhů, které mají evidentně souvislost i s činností Kanceláře prezidenta ČSFR.

Rotwein entfettet die Herzen

Mitglied der „Gesellschaft für die Geschichte des Weins“ in Wiesbaden, pflichtet seinen US-Kollegen bei. Auch er habe von einer ähnlichen Wirkung pflanzlicher Farbstoffe wie etwa der Flavone schon gehört. Und dem Resveratrol, sagt er, werde in anderen Forschungsberichten neben einer gefäßschützenden Wirkung gar eine Lebenschutzwirkung attestiert.

Rosige Zeiten also für von Schweinefleisch und Butterstullen verwöhnte Wohlstandsmenschen? Zwei Gläschen Rotwein zum üppigen Mittagmahl als Verkalkungsbremse? Nein, das nun denn schließlich könne das Resveratrol eine Diät zur Verminderung eines zu hohen Cholesterin-Spiegels keinesfalls ersetzen — egal, wie wirksam es sich noch erweisen werde. Auch die Pharmaindustrie müsse um ihre Umsätze nicht fürchten: Eine selbstverordnete Wein-Kur sei keine Alternative zu Medikamenten, die der Arzt verordnet.

Weißwein kann da nicht mithalten. Das war auch den Franzosen aufgefallen. Kein Wunder, stellten Creasy und Siemann fest: Resveratrol kommt hauptsächlich in der Haut der Weintrauben vor. Und die wird bei der Herstellung von Weißwein nicht verarbeitet. Roter Bordeaux scheint im Übrigen tatsächlich die beste „Medizin“ zu sein. Von den 30 Weinen, die die US-Wissenschaftler getestet haben, hatte er den weitaus höchsten Anteil des gesunden Resveratrols.

Deutsche Mediziner scheint das Thema kaum zu interessieren. Beim Bundesgesundheitsamt in Berlin konnte man zu cholesterinsenkenenden Mitteln in Pflanzen keine Auskunft geben. Damit werde man sich demnächst auseinandersetzen, hieß es. Und der Bundesverband deutscher Internisten in Wiesbaden sucht noch immer nach einem Experten in seinen Reihen, der zur heilsamen Wirkung des Weines Auskunft geben könnte. In Deutschland wird eben mehr Bier getrunken.

Prémátor Prahy J. Kořán obdržel v sobotu sek na 25 000 marek — výřezek koncertu Posádkové hudby Praha ve Frankfurtu nad Mohanem. Částka bude využita pro vybavení útavů sociální péče a domovů důchodců.

„Rotwein ist für alte Knaben eine von den besten Gaben“, frohlockte Wilhelm Busch vor mehr als hundert Jahren. Jetzt scheint es, als sollte das auch für Jüngere gelten. Die frohe Botschaft kommt aus den USA: Rotwein kann helfen, den Cholesterinspiegel zu senken. Vorausgesetzt, man genießt ihn in therapeutisch sinnvollen Mengen. Das jedenfalls behaupten Leroy Creasy und Evan Siemann vom „Cornell's College of Agriculture and Life Sciences“. Die beiden US-Wissenschaftler hatten sich von einem Forschungsbericht aus Frankreich anregen lassen. Martine Seigneur, Jacques Bonnet und ihre Kollegen vom Karologischen Hospital in Pessac in der Nähe von Bordeaux hatten beobachtet, daß Rotwein den Anteil des schädlichen Cholesterins im Blut deutlich absenkt.

Allerdings: Welch wunderbarer Inhaltstoff für die segensreiche Wirkung des Weines verantwortlich ist — diese Frage ließen die Franzosen unbeantwortet. Also machten sich Creasy und Siemann auf die Suche. Und wurden fündig. Sie isolierten eine natürliche Chemikalie aus der Weintraube, die ihrer Meinung nach cholesterinsenkend wirkt: Resveratrol heißt das Zauberwort, mit dem gesundheitsliebende Weinfreunde in Zukunft ihr Alkoholgenuß verteidigen können. Die Chemikalie wird von vielen Pflanzen als Abwehrstoff gegen Pilzinfektionen produziert.

Schon vor einem Jahrzehnt hatten japanische Wissenschaftler vermutet, daß das Resveratrol Bestandteil alter japanischer und chinesischer Hausmittel gegen Kreislaufprobleme gewesen sei. Die Japaner hatten die Substanz in Hölzern untersucht. In einer Studie der Universität Osaka von 1982 heißt es, die Synthese von schädlichem Cholesterin werde gehemmt und gleichzeitig würden freie Fettsäuren verringert. Die Verbindung von Cholesterin und Fettsäuren führt zu Arterienverkalkung.

Horst Kreiskott, Pharmakologe und le, neč ho zadrželi policisté z Domažlic a vozidlo předali majiteli — příslušníku SRN.

Ein Mini-Team für Krisen

Das Thunowsky-Palais liegt fast versteckt an einer Ausbuchtung der gleichnamigen Gasse auf der Prager Kleinsseite. Seit Februar dieses Jahres ist in dem früheren Adelspalast das Sekretariat der „Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa“ (KSZE) untergebracht. Ein internationales Team von nur six Mitarbeitern muß in dem malerischen Viertel der tschechoslowakischen Hauptstadt ständig auf diplomatische „Schnellschüsse“ vorbereitet sein. Wenn der Krisenmechanismus — wie jetzt wegen des jugoslawischen Bürgerkriegs — in Gang gesetzt wird, haben die Organisatoren im ungünstigsten Fall nur 48 Stunden Zeit, ein KSZE-Treffen in Prag zu organisieren.

Die Premiere hat die Belegschaft des Sekretariats — der schwedische Direktor Nils Eliasson, ein belgischer, ein finnischer, ein Schweizer Diplomat und tschechoslowakische Bürokräfte — bereits hinter sich gebracht. Auf dem Berliner KSZE-Gipfel war am 20. Juni beschlossen worden, bei Konflikten, die sich zur Bedrohung der europäischen Sicherheit auswachsen können, die Vertreter der KSZE-Staaten zusammenzutrommeln, wenn dies mindestens 13 Mitglieder wünschen können.

Nur zwei Wochen später wurde dann erstmals nach diesem Muster ein Krisentreffen nach Prag einberufen — auch da schon wegen des Nationalitätenstreits in Jugoslawien. Zu diesen Treffen kommt der „Ausschuß hoher Beamter“ zusammen, zu dem die Regierungen ihre KSZE-Experten schicken. Dieser Ausschuß soll dann die Voraussetzung für gemeinsame Beschlüsse der 35 Außenminister schaffen.

Direktor Eliasson — ein alter Hase der Diplomatie, der den KSZE-Prozess als schwedischer Delegierter und Sicherheitsexperte von Beginn an den 1981 an begleitet hat — glaubt an den wachsenden Einfluß der internationalisierten KSZE. Die Überwindung des Blockdenkens habe eine kontinuierlichere Arbeit bei der Vorbereitung von Beschlüssen möglich gemacht. Früher wechselte der KSZE-Vorsitz zwischen einzelnen Ländern täglich. Inzwischen liegt die Federführung jeweils beim Gastgeberland der jüngsten Außenministerkonferenz.

Nach dem Treffen von Berlin im Juni steht somit die Bundesrepublik Deutschland in besonderer Verantwortung. Nach dem nächsten Außenministertreffen, das im Januar in Prag stattfinden soll, wird sie von der Tschechoslowakei abgelöst.

Einen gewaltigen Fortschritt sieht ▲ Po republice cestoval v peugeotu, ukra- dením v Praze 5 v Moskově ulici, třináctiletý zák zvláštní školy Pavel M. až do chví-

Kriminalita v nových Bundesländern

Anzeigen in vielen Bereichen verdoppelt / Bei Raub und Banküberfällen auf westlichem Niveau angekommen

BERLIN, 8. August (dpa). Mit knapp 160 000 Straftaten im ersten Halbjahr 1991 haben die neuen Bundesländer die bislang höchste Kriminalitätsrate verzeichnet. In vielen Bereichen hätten sich die Anzeigen im Vergleich zum Vorjahreszeitraum verdoppelt, sagte der Leiter des Gemeinsamen Landeskriminalamtes der neuen Länder (GLKA), Gregor Lehnert, am Donnerstag in einem dpa-Gespräch in Berlin. Knapp vier von zehn Straftaten seien 1991 aufgeklärt worden. Im gesamten Vorjahr waren in der ehemaligen DDR rund 300 000 Straftaten registriert worden.

Bei Raubdelikten wie etwa Banküberfällen ist nach Lehnerts Angaben inzwischen sogar westliches Niveau erreicht worden — Gangster erbeuteten dabei rund 9,5 Millionen Mark in sechs Monaten. Pro Monat gebe es rund 40 Überfälle auf Banken und Sparkassen, die durchschnittliche Beute von etwa 38 000 Mark

sei inzwischen höher als die Diebesbeute in den Alt-Bundesländern, sagte Lehnert. Das liege an noch mangelnden Sicherheitsvorrichtungen der Banken, aber auch an den begrenzten Möglichkeiten der Fahnder.

Lehnert sagte weiter, ein Vergleich mit Vorjahreszahlen sei oft nicht ganz stimmig, weil sich die strafrechtlichen Bestimmungen und Zählmethode in der Zwischenzeit geändert hätten. So sei die immense Zunahme bei Umweltdelikten von acht auf rund 160 Fälle um fast 2000 Prozent etwa damit zu erklären, daß in der früheren DDR Umweltkriminalität so gut wie ungesühnt geblieben sei. Die Zahl der Diebstähle zwischen Rügen und Suhl verdoppelte sich den Angaben zufolge im ersten Halbjahr von rund 55 000 auf über 105 000. Mehr als 1600 Autos wurden gestohlen und rund 10 000 Wohnungen aufgebrochen.

Freiheitsberaubungen, Nötigungen und

Bedrohungen wurden 1365-mal angezeigt, viermal häufiger als im Vorjahreszeitraum. Doch gab es auch eine rückläufige Entwicklung, etwa bei Sexualdelikten. So wurden 89 Vergewaltigungen verzeichnet — ein Jahr zuvor waren es noch 228. Dabei sei noch unklar, ob möglicherweise weniger Straftaten angezeigt wurden oder die Kriminalität tatsächlich gesunken sei, sagte Lehnert.

Sorgen machen den Kriminalisten die etwa 2000 bis 3000 Rechtsextremisten in der früheren DDR. „Ich habe aber meine Zweifel, daß alle ideologisch gefestigte Täter sind“, sagte Lehnert. Man müsse zwischen dem harten Kern und den Mitläufern unterscheiden. Die Polizei wolle den Schutz von gefährdeten Minderheiten „sehr ernst“ nehmen, sagte Lehnert. Dabei räume er Defizite bei der Polizei ein. In Sachsen sei jedoch inzwischen eine Polizei-Sonderkommission für Straftaten rechtsorientierter Täter eingerichtet

worden. Nach Angaben Lehnerts sollen die im Aufbau befindlichen Landes-kriminalämter der neuen Länder die Ermittlungen im Bereich der Schwerstkriminalität ab Oktober übernehmen. Beim GLKA, das zum Jahresende aufgelöst werden soll, würden noch Gutachten erarbeitet. Die rund 470 Mitarbeiter mußten sich bei den neuen Ämtern in Ostdeutschland bewerben. Rund 70 nach der Wende übernommene Mitarbeiter der früheren Staatsicherheit würden noch beschäftigt, es handle sich dabei jedoch meistens um Wissenschaftler. Weiteren 70 ehemaligen Stasi-Mitarbeitern sei nach einer Überprüfung gekündigt worden.

In Brandenburg wurden bis zum 1. Juli 33 432 Straftaten registriert, in Mecklenburg-Vorpommern waren es 25 852, in Sachsen 46 484. In Sachsen-Anhalt wurden 34 275 Delikte gezählt, in Thüringen 18 027.

KREV DO POTRAVIN

V těchto dnech se na našem trhu objeví nový výrobek JUWIM. Jeho výrobce a s. JUWIMA Praha o něm tvrdí, že slouží ke zvýšení kondice a regenerační schopnosti. Podle vyjádření Institutu bygieny a epidemiologie je Juwim zcela neškodný. Nevytváří prý ani návyk, ani se nehromadí v organismu. Podobných garancí se ovšem v minulosti vyskytovalo více, ať se již týkaly DDT, či staveb z panelů — přesto se ukázaly jako mylné. Na základě jednání a. s. Juvima s podniky potravinářského průmyslu má být JUWIM přidáván do širokého spektra potravin včetně výživy pro děti. Tato záležitost však nebyla projednána s odpovědnými orgány a nebyla s ní vyčerpávajícím způsobem seznámena ani veřejnost. Základní surovinou pro výrobu JUWIMU je totiž sušená hovězí krev. Její požívání i konzumace produktů z ní vyrobených může způsobit psychickou alergii řady lidí a je rovněž v rozporu s principy vegetariánství. Nehledě k tomu, že odporuje zásadám některých náboženství. Pokud tedy budou nuceni konzumovat tuto potravu občané, kteří by jí v případě možnosti svobodné volby nevzáli do úst, jedná se o porušení lidských práv.

UČÍME SE ŠETŘIT

Celkem 1289 miliónů metrů krychlových povrchové vody dodaly podle Informace Českého statistického úřadu Podniky povodí v ČR svým odběratelům. Proti loňskému roku byly tyto dodávky nižší o téměř 5 procent. Největší pokles — více než o polovinu — zaznamenaly dodávky závlahové vody. Nižší byla též výroba pitné vody o 18 miliónů krychlových metrů (3 procenta). Dodávky pitné vody pro domácnosti klesly o 7 miliónů metrů krychlových (2,9 procenta). Kanalizacemi bylo odvedeno 400 miliónů metrů krychlových odpadních vod, to je o 5,5 procenta méně než v minulém roce. Podíl čistěných odpadních vod na celkovém množství vypouštěných odpadních vod dosáhl 79 procent a proti stejnému období minulého roku byl vyšší o 3,3 bodu. Zvýšené ceny vodného a stočného v prvním pololetí přinesly zvýšení tržeb o 509 miliónů korun. Přesto celkové dotace pro podniky vodovodů a kanalizací představovaly více než jednu miliardu Kčs. Zdá se, že se konečně učíme šetřit tím nejdůležitějším! Teď jde o to, aby vodou začaly šetřit i podniky, které mají na starost její distribuci. Neboť — jak jsme již mnohokrát psali — z celkově vyrobené pitné vody se několik desítek procent doslova ztratí vinou netěsné rozvodné soustavy.

... a milióny berou!

Americký časopis FORBES uvedl pořadí čtyřiceti nejlepších plavců světa roku 1991. Uvádíme první dvacítku, jejíž složení je pro nás velmi zajímavé:

	Milióny dolarů
1. Evander HOLYFIELD	60,5
2. Mike TYSON	31,5
3. Michael JORDAN	16,0
4. George FOREMAN	14,5
5. Ayrton SENNA	13,0
6. Alain PROST	11,0
7. Rozar RUDDOCK	10,2
8. Arnold PALMER	9,3
9. Nigel MANSELL	9,0
10. Jack NICKLAUS	8,5
11. Larry BIRD	7,9
12. Monika SELEŠOVÁ	7,6
13. Joe MONTANA	7,5
14. Stefan EDBERG	7,4
15. Greg NORMAN	7,4
16. Steffi GRAFOVÁ	7,3
17. Andre AGASSI	7,3
18. Boris BECKER	7,2
19. Wayne GRETZKY	7,0
20. Jean ALESSI	6,5

▲ Od slithné Romky, s níž se seznámil na Václavském náměstí, přijal pozvání na diskotéku na neznámé místo v Praze 3iletý muž ze SRN. Po požití alkoholu se probudil v parku na neznámém místě bez osobních dokladů, peněz a osobních věcí v hodnotě 32 tis. korun. — Další příhoda z noční Prahy se odehrála o půlnoci na diskotéce ve vinárně Valdek na Vinohradech. Neznámý střelec dvěma ranami za-

sáhl do podbrusku 14letého Patrika D. a na útěku u kostela sv. Ludmily vystřelil třemi ranami po Villamu K., jehož zasáhl do předloktí pravé ruky.

KDO UHLÍDÁ MAFII?

Bratře poslanče, v předchozích rozhovorech jste seznamoval naše čtenáře se situací v nevyšších správních orgánech státu. Dnes bych se vás rád zptal, jakým způsobem se tento nevyhovující poměr sil na ministerstvech odráží v jednotlivých resortech a oblastech národního hospodářství?

Mám vcelku solidní přehled o současné situaci, lidé z celé republiky mi spontánně píšou o vlastních zkušenostech s exkomunistickou mafií, proti níž se, bohužel větší, marně, brání na svých pracovištích. Jejich výpovědi se převážně shodují, protože řeší podobné problémy. V první fázi převládala důvěra v OF. V něm spatřovali občané garanta radikálního demokratického procesu, nastoupeného pod tlakem veřejného mínění po listopadu 1989. Domnívali se, že pádem KSČ konečně dostanou příležitost lidé, kteří nikdy s touto organizací neměli nic společného, naopak byli různě diskriminováni, studovali s obtížemi, nedosáhli vyššího postavení a často pracovali na nekvalifikovaných místech. Povzbuzeni strachem a zdánlivou přístupností svých dlouholetých nadřízených a podpo-

rou většiny spolupracovníků, vytvořili v druhé fázi na svých pracovištích zdravý a všem jistě prospěšný tlak, mající za cíl odchod nevyhovujících kádrů z vedení podniků. To se ale v mnoha případech nepodařilo realizovat. Nezkušenost a nativita nahrávala zkušeným a sehraným funkcionářům, úspěšně měnícím své rudé legitimační za plaký OF. Z marxistů se takřka přes noc stali demokraté, horující celým srdcem pro kapitalistický hospodářský systém. A opět, se samozřejmostí jim vlastní, stali v čele obrodného procesu. Tentokrát však nenechali nic náhodě. Pozorně evidovali protestující kverulanty, mluvčí dělníků, dílenských mistrů, prodavačů a ostatních pracujících.

Následovala třetí etapa — lidé, aktivně po tzv. listopadové revoluci, začali být pod nejrůznějšími záminkami propouštěni. Namísto aby zaujali důležitá místa, v nichž by spěšně kontrolovali další kladný vývoj, museli opustit své dosavadní zaměstnání.

Čtvrtá etapa je fází strachu, ztráty optimismu i důvěry řadových zaměstnanců, na niž se okamžitě upevnila moc exkomunistických kádrů.

Můžete nám tento jistě zajímavý vývoj situace konkretizovat na nějakém příkladě?

Z celé řady případů bych chtěl uvést jeden z resortů ministerstva obchodu. Organizace Prior Brno fungovala účinně v rámci Jihomoravského kraje a sdružovala sedm hlavních závodů obchodních domů. Do poloviny r. 1990 řídil celý podnik nomenklaturní člen KSČ s. Maleček. Jelikož naprostá většina zaměstnanců nebyla s jeho osobou spokojena, vypsala paní ministryně V. Štěpová konkursní řízení na místo ředitele podniku. Z konkursu vyšel vítězně p. Olšan — nekomunista. Po šesti týdnech ho paní ministryně odvolala. Důvod? Nový ředitel podniku se nechal propustit s. Bakuse — nomenklaturního člena KSČ, z funkce ředitele závodu Prior Brno. Na místo p. Olšana byla už bez konkursu jmenována paní Štěpová s. Piskovská. Naštěstí pro ni už nestačil ve shonu událostí ČZV KSČ odhlasovat její členství, a tak mohla po roční kandidatuře od marx-leninské revoluční strany klidně využít svých znalostí v OF, kde se začala velice aktivně angažovat.

K odvolání nekomunistického ředitele p. Olšana v září 1990 přitom došlo jednoznačně pro jeho nekompromisní postoj k soudruhu řediteli brněnského Prioru. Tento příčinlivý soudruh ještě jako obchodní náměstek Prioru Jihlava projevoval své nadání soukromého podnikatele zajímavými transakcemi s občany vietnamské národnosti, za což mu i v době tuhé totality museli vlastní soukmenovci napařít stranický trest. Ve chvíli jeho odvolání se však smeklo komunistické vedení závodu Brno proti nepohodlnému řediteli p. Olšanovi. Vyhrožovali stávkou, správně tušili, že po soukmenovci Bakusovi jsou na řadě oni. Ministryně Štěpová údajně prohlásila, že si nemůže dovolit před komunálními volbami jakoukoliv stávku, a s. Bakus se tedy vrátil zpět do funkce ředitele.

Dík chápavosti a ohleduplnosti paní ministryně dnes vypadá vedení Priorů následovně:

- s. Vellšek (člen KSČ) — ředitel Prioru Kroměříž
- s. Svoboda (člen KSČ), ředitel Prioru Zlín
- s. Sochor (člen KSČ) — ředitel Prioru Jihlava
- s. Sílák (člen KSČ) — ředitel Prioru Brno-Dětský dům
- s. Mikulík (člen KSČ býv.) — ředitel Prioru Prostějov
- s. Rosypal (člen KSČ) — ředitel Prioru Otrokovice.

Šestitýdenní ředitel nekomunista p. Olšan je dnes již na diazbě, ale to už asi nikoho ze čtenářů nepřekvapí. Mimořadně nebyl

sám, následovali ho lidé kritizující nepořádky v OD Prior Brno, beztestně vysoká manka, používání podnikových inventarů pro vlastní potřebu, podvodné nákupy, manipulaci s lidmi i se zbožím.

Pracovníci Prioru se nenechali nikterak zastrašit, psali totiž na všechny strany. Podrobné informace o stavu Prioru obdrželo MOCR ČR, ministerstvo kontroly ČR i ČSFR, prezidentská kancelář, paní Olga Havlová, předsedkyně ČNR paní Burešová, A. Dubček ve FS atd. Téměř všechny odpovědi, pokud se vůbec odpovídalo, mohu shrnout do jednoho slova — nezájem. Ministerstvo kontroly ČR odkázalo pracovníky Prioru na soud, při té příležitosti byli ovšem poučeni, že tato varianta je nevhodná, neboť by někomu mohla vybuchnout v domě bomba nebo snad i někoho, nedej bože, přejet auto. Kdo zná složení kádrů na ministerstvech, ten se může těžko divit jejich praktikám. Název mafie jim pak připadá nikoliv jako přehnaný nabubřelý strašák, ale jako přiléhavé, výstižné pojmenování činnosti exsoudruhů bývalé a snad dodnes vládnoucí nomenklatury KSČ.

Mluvil jste o čtyřech etapách polistopadového vývoje. Jaká bude podle vás etapa pátá?

Ta už probíhá nyní, v nejnávětší přítomnosti. Lidé, zdánlivě bezmocní, znechucení vývojem a zastrašení staronovými reformátory, se přestávají bát. Rozpoznali velice správně, že nemají co ztratit. Pokud z radikálů vyrobí exsoudruzi armádu nezaměstnaných, zůstane mlčící většina v rukou vedení neschopného účinné změny,

nutné k vyvedení z hospodářského kolapsu. Výsledkem je krach a rozchod všech. Nedávno jsem se účastnil jednání mezi odbory ČSAD Ostrava a Ústí n. L. se zástupci MHPR ČR. Odbory požadovaly odvolání ředitele. Náměstek ministra pod tlakem odborů nakonec požádal oba ředitele, aby zastavili své reorganizace a konzultovali s odbory nejen přípravu privatizace, ale i personální politiku současného vedení.

Jak reagují na vaši kritiku »potrefené kádry« po zveřejnění na stránkách Lidové demokracie?

Proč se ptáte, když to víte? Za vaše všechny otázky jste přece osobně poznal, jak vypadají intriky mocných v praxi. Co dostanu já za své odpovědi, ukáže čas. Stále ještě jsem poslancem ČNR, a tak budu dělat svou práci. A jak jí dělám? To charakterizoval nejlépe jeden z vedoucích pracovníků ministerstva pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR ve svém dopise, adresovaném na mou osobu do ČNR:

»Rozhovor s vámi v Lidové demokracii přesahuje rámec prostého poškození jedné nebo několika osob. To je koncept nebezpečného způsobu politického boje a obávám se, že takový způsob může destabilizovat tuto společnost lépe než všechny skutečné či smyšlené komunistické mafie.« Konec citátu. Kdo tuto společnost destabilizuje, kdo jí poškozuje, zda je mafie smyšlená nebo reálná, na to si naši čtenáři jistě dokáží odpovědět sami. O tom jsem, na rozdíl od těch, kteří se rozhodli zastrašovat pracující lidi, plně přesvědčen.

Spásný Ahold nepřichází?

(koč): Rozčarování přinesl starostům Jablonecka dopis generálního ředitele akciové společnosti Euronova — dceřiné organizace holandského Aholdu, který zde měl evidenci zájem o prodej potravin.

Měi. Už nemá. Pan Ted Postma ve svém dopise konstatuje, že vláda neudělala potřebná opatření k tomu, aby mohl svou činnost podle dohody zahájit, a proto od svého záměru ustupuje. Co to znamená pro Jablonecko, kde měly být Aholdu pronajaty čtyři velké prodejny? Například ve Smržovce zůstane »na ocet« veliký předimenzovaný, právě dokončený Dům potravin. Těžko se dá totiž předpokládat, že si ho za 14 milionů koupí domácí podnikatel.

V podobné situaci je i sousední Tanvald, kde se už obyvatelé nemohli dočkat, až

Ahold převezme velké obchodní středisko Spítčák, jehož úroveň značně poklesla. V Železném Brodě bude hlavním bodem jednání rady městského zastupitelstva, jak bude využita velká samoobsluha v centru města. Protože se spolehl na Ahold, nebyla vyplněna ani privatizační karta.

Nyní se uvažuje o aukci, ale i tady mají vážné pochybnosti, zda se na ekonomický pronájem tak velké prodejny někdo »chytí«. Jediné jablonecké velkoprodávna Perla bude mít asi štěstí a bude zřejmě patřit

k výjimkám, do kterých Ahold ještě půjde. Obyvatelé Jablonecka si nyní kladou otázku: Kdo za to může? Nejdřív za velkolepou reklamu a velkou sliby, jak se všechno zlepší, a nyní za krach tak velkolepého projektu?

Diebe schneiden Haare ab

BELO HORIZONTE, 20. August (dpa). Langhaarige Frauen in der drittgrößten brasilianischen Stadt Belo Horizonte bängen um ihre Kopfracht. Wie das Fernsehen am Montag berichtete, schneiden Straßendiebe diesen Frauen die Haare ab. Grund dafür: Friseure zahlen zum Beispiel für einen sogenannten Pferdeschwanz bis zu umgerechnet 100 Mark. Die Polizei empfiehlt: die Haare zu Knoten zu binden oder in der Kleidung zu verstecken.

Otevřený dopis do Švýcarska

Naše redakce obdržela otevřený dopis, který zaslala předsedkyně Výboru dobré vůle paní Olga Havlová sekretářce Mezinárodní společnosti pro lidská práva IGFM-CH paní Monique Schlegelové do Švýcarska. Dopis uveřejňujeme v plném znění:

Vážená paní,

Váš dopis ze dne 22. července 1991, adresovaný redakci švýcarského týdeníku Weltwoche, který zčásti publikoval deník Lidová demokracie dne 31. července 1991, mne přivedl k rozhodnutí otevřeně se k němu vyslovit. Jeho znění je totiž nebezpečně závažné, a proto mlčet nemohu.

1. Především se velmi podivují informacím, které jste získala o situaci a činnosti Výboru dobré vůle při svých návštěvách ČSFR. Pokud jste na jejich základě měla obavy o moji osobu a o práci Výboru dobré vůle, nebylo nic jednoduššího, než si je ověřit přímo u mne. Jednostranné informace přece nikdy nemůže být objektivní.

Byla bych Vám doporučila, abyste strávila třeba jen jeden den v naší kanceláři a mohla si tak udělat vlastní úsudek o šíři činnosti Výboru dobré vůle a o kvalitách všech jeho členů.

Například paní Otku Bednářová, o které píšete, patří mezi nejobětavější členy Výboru. Znám ji osobně velmi dlouho z práce v Chartě 77, VONS i celé doby pronásledování. Nemám nejmenší důvod o jejích morálních kvalitách pochybovat.

2. Ráda bych uvedla na pravou míru i další Vaši poznámku o stavbě »domu Havlových«. Pozemek, který se nachází vedle domu, kde bydlíme, byl navrácen podle zákona původním majitelkám. O jeho osudu budou rozhodovat pouze ony.

3. Zamyslete se nad hodnověrností některých informací, které Lidová demokracie sice nezveřejnila, ale které považují za nutné uvést jako příklad: Ředitelka Jedličkova ústavu, paní PhDr. Anežka Krčková,

obviňovala Výbor dobré vůle celého půl roku z toho, že Výbor nepředal Jedličkovu ústavu finanční částku ve výši 4 milionů korun, jež byla určena pro děti zdravotně postižené.

Skutečnost byla taková: Tuto částku dostal Výbor dobré vůle od představitelů Prahy 4 dne 29. 11. 1990. Hned druhý den, tedy 30. 11. 1990, převedl Výbor dobré vůle částku Jedličkovu ústavu na jeho konto u Komerční banky — pobočka Praha 2. Komerční banka uskutečnila převod nadvakrát, 3 300 000 Kčs dne 30. 11. 1990 a 700 000 Kčs dne 10. 12. 1990, protože neměla celou sumu najednou k dispozici.

Tyto okolnosti jsme mnohokrát sdělili paní PhDr. Krčkové i správci Nadace, panu Štukovi, při různých příležitostech, a přesto ještě na jaře 1991 byl Výbor dobré vůle, dokonce i veřejně, o tyto peníze upomínán.

4. Závěrem Vás ujišťuji, že já osobně i Výbor dobré vůle jsme rádi, když nám lidé pomáhají. Neověřené informace a polopравdy však naši práci poškozují. Z toho, co jsem Vám napsala, si můžete udělat úsudek, do jaké míry byli Vám poskytnuté informace pravdivé.

Obávám se, že Vás dopis, zveřejněný v Lidové demokracii, posloužil, pravděpodobně nechtěně, lidem, kteří si nepřejí, aby se z ČSFR stal skutečně právní stát.

Praha, 5. 8. 1991 OLGA HAVLOVÁ

Dohady před otevřením Rudolfiny

(mlk): Rekonstrukce Rudolfiny, jedné z nejvýznamnějších novorenesančních staveb, se blíží ke konci. Termín dokončení je určen na jaro příštího roku. Ovšem budoucí využití prostor této budovy ještě není zdaleka ujasněno.

Na včerejší tiskové besedě, kterou svolali zástupci České filharmonie, Uměleckoprámyslového muzea a Národní galerie, bylo totiž řečeno, že sice jediným uživatelem objektu je Česká filharmonie a také návrhy na znovuootevření obrazárny a sálů pro expozice NG a UMPRUM byly minimálně terestvem kultury přijaty, ale že problémem zůstává nevyřešená otázka půjčky ve výši přibližně 360 mil. korun. Tyto peníze si vypůjčí ministerstvo kultury od České republiky v době, kdy byly zvýšeny náklady na rekonstrukci Rudolfiny. Kdo nyní tento dluh zaplatí? Česká filharmonie. NG

UMPRUM se sice snaží uhradit částku tím, že shání sponzory, ovšem s rizikem, že každý, kdo se bude finančně na úhradu podílet, si bude také dělat nároky na využití prostor Rudolfiny, což samozřejmě lze vzhledem k jeho historické díloze i podobě pouze omezit. Další otázkou je, zda by nemohla ČR v rámci výjimečnosti objektu oněch 360 milionů MK »odpustit« a vlastně by se obnovou této památky věnoval. Mohlo by se totiž docela dobře stát, že bychom, pokud si budeme chtít uchovat pověst kulturního národa, začali pořádat penzijní

Dne 31. července t. r. jsme pod titulkem Sekretářka Mezinárodní společnosti pro lidská práva o politické mafii v Československu publikovali výťah z dopisu, který představitelka uvedené instituce zaslala švýcarskému týdeníku Weltwoche. Redakce tohoto časopisu jej s výslovným svolením autorů postoupila našemu deníku. Redaktor Jan Kaštánek tento materiál upravil tak, že zachoval většinu autentických tvrzení paní Monique Schlegelové a opatřil je krátkými komentáři. Článek vyvolal značný a zároveň i záporný ohlas.

Ponechme teď stranou projevy souhlasu. Skutečnost, že značná část veřejnosti je znepokojena mocenskými posty bývalých komunistů — budovatelů totalitního režimu po únorovém puči v roce 1948 — je dostatečně známa. Pominěme i zřejmý základní smysl této polemické stati, v níž se zřetelně zobrazují kritické názory paní Schlegelové k činnosti Výboru dobré vůle, v jehož čele stojí paní Olga Havlová.

V dané chvíli jde však o paní Otku Bednářovou, již paní Schlegelová v uvedeném článku označila za »dřívě žhavou komu-

nistku, nyní žhavou katoličku«. Zejména toto tvrzení se setkalo s nesusouhlasem projevem různými formami — od seriózního a věcného vyjádření paní Olgy Havlové přes nechutnou šarádu v některých médiích.

Vraťme se k paní Otce Bednářové. Byla

K osobě a práci Otky Bednářové

členkou komunistické strany, s níž se rozešla ještě před tzv. Pražským jarem v roce 1968. Byla diskriminována, pronásledována a nespravedlivě trestána. Všichni slušní lidé sledovali v té době osud této statečné ženy, která pro svoje přesvědčení a víru měla odvalu dát jasně najevo, kde vlastně stojí. Učinila tak v době, kdy takové rozhodnutí vyžadovalo stejně velkou statečnost jako pevný charakter. To jsou vlastnosti, které lze jen těžko vystopovat u těch,

které se rozhodli odevzdat svoje legitimace o více než 20 let později, ovšem s odevzdanou legitimací se však nezpeklili ani nezbavili svých tědlně uvědomělých manýrů. Paní Otku Bednářová je na míle vzdálena těmto lidem. Její odvaha, její skromnost, její přesvědčení, stejně tak jako její postoj k dennímu životu z ní činí mimořádnou ženu. Odevzdává poctivou a záslužnou práci ve prospěch těch nejvíce potřebných, pomáhá zmírňovat lidské utrpení a získala si tím úctu mnoha našich spoluobčanů.

Názor paní Schlegelové jsme publikovali jako diskusní. Její informátoři, kteří nepochybně stojí za napsáním dopisu do švýcarského týdeníku Weltwoche, měli svůj cíl i obět. Pisatelka dopisu sama byla již jen převodovou pákou pochybných úmyslů a vědomě špatné informace. Paní Otku Bednářová, jak o tom svědčí její obětavá práce a postoj k životu, je si jistě těchto souvislostí dobře vědoma. Naše sympatie i respekt jsou na její straně.

Ve hře staronový trojlístek: Štěpán, Pješčak, Carda 17. listopad (stále) zahalen tajemstvím

(čre): Vojské prokuratuře se nepodařilo prokázat, že by někteří příslušníci ministerstva vnitřní zinscenovali události ze 17. listopadu. Nepotvrdily se ani informace parlamentní vyšetřovací komise a některých svědků, řekl hlavní vojský prokurátor ČSFR plk. Miroslav Kříženecký.

Vojská prokuratura vyšetřující násilné chování příslušníků SNB na Národní třídě se zabývala také rolí poručíka Ludvíka Zifčáka alias Růžičky. Do včerejšího dne bylo trestní stíhání vedeno proti 35 osobám a 21 příslušníků SNB bylo postaveno před soud. Podle slov plk. Kříženeckého je v současné době vedeno trestní říze-

ní proti dvěma odpovědným velitelům z Národní třídy — bývalému podplukovníku Michalu Daniševičovi a bývalému majoru Bedřichu Houbalovi. Obžaloba již byla podána, ale vojský obvodový soud v Praze ji vrátí prokuratuře k došetření. Doka-

zování by mělo, jak řekl hlavní vojský prokurátor, skončit do poloviny září podáním nové obžaloby.

Plukovník Kříženecký řekl: »Poručík Zifčák nám byl na počátku roku 1990 podstrčen jako student Růžička. Po odhalení jeho skutečné totožnosti a po zadržení přišel Zifčák se senzační informací, podle které byl zákrok proti studentské demonstraci předem připraven. Současně sdělil, že mu jeho nadřízený uložil, aby na Národní třídě předstíral zranění.«

Hlavní vojský prokurátor potvrdil, že infiltrace poručíka Zifčáka do studentského prostředí a jeho činnost v něm nebyly legální. O stupni společenské nebezpečnosti takového jednání svědčí i Zifčákova

děpodobně nevyhne ani bývalý generál SNB Bohumil Carda, jehož vina na nezákonných opatřeních proti věřícím občanům u příležitosti blahoslavení Anežky se vyšetřuje.

snaha vést studentský průvod jiným směrem, než se měl původně ubírat.

Vojenská prokuratura má nyní k dispozici také materiály z archivu ÚV KSČ a Úřadu předsednictva federální vlády. V jednom z nich se objevilo jméno Miroslava Štěpána, který na zasedání předsednictva ÚV KSČ navrhoval bezdůvodně zadržení osmnácti občanů z řad disentu. Jeho případnou trestní odpovědnost však posoudí civilní prokuratura. Novým jménem v trestních spisech je Ján Pješčák, bývalý generální prokurátor ČSSR, který na zasedáních předsednictva ÚV KSČ poskytoval k nezákonným akcím právní názor. Posouzení jeho trestní odpovědnosti však bude i v jeho případě náležet Generální prokuratuře České republiky. Trestnímu stíhání se prav-

Karlův most byl Němcům malý

Ministr T. Sokol k zákroku policie proti punkerům ze SRN

[čtk]: Úterní zákrok proti členům hnutí punk ze Spolkové republiky Německo byl v souladu se zákonem. V rozhovoru pro ČTK to včera řekl ministr vnitra ČR T. Sokol.

«Podle paragrafu 3 zákona o policii jsou policisté mj. povinni ochraňovat veřejný pořádek,« uvedl český ministr vnitra. «Ten byl viditelně porušen, a proto podle paragrafu 20 téhož zákona byly osoby porušující pořádek vyzvány, aby Karlův most opustily.» T. Sokol uvedl, že policisté jednaly mnohem mírněji, než jim zákon umožňuje. Připomněl, že k výtržnostem došlo na velmi frekventovaném místě a bylo nutné, aby zákrok byl taktičtí a současně neprovokoval. K použití mírnějších prostředků, tzn. hmatů, chvatů a obušků, došlo podle ministra vnitra ve chvíli, kdy punkové na policisty poblíž Staroměstské mostecké věže zaútočili. Výtržníci byli pražskými policisty zadrženi a v součinnosti s federálními orgány vyhoštěni.

Tiskový mluvčí Policie České republiky — Správy hlavního města Prahy kpt. P. Link sdělil, že o «řádnosti» příslušníků hnutí punk na Karlově mostě se policisté dozvěděli na lince 158 ve 12.11 hodin.

Podle jeho informací bylo na místo vysláno několik hlídek pohotovostních motorizovaných jednotek, které zjistily, že skupina čítá asi 80 osob. «Kromě napadání občanů začali punkové házet i prázdné láhve,« řekl P. Link. «Domluva byla neúčinná, výtržníci odmítali opustit prostor Karlova mostu a ve svém jednání pokračovali. Proto

byla povolána záloha PMJ a další hlídky z Prahy 1. Bylo rozhodnuto o vytažení příslušníků hnutí z mostu na Křižovnické náměstí. Agresivita výtržníků stoupala, slovní napadání policistů se vystupňovalo až k napadání fyzickému. Došlo ke zranění jednoho policisty, který utrpěl zhmoždění prstních kloubů,« uvedl P. Link.

Podle jeho údajů bylo na místní oddělení policie v Praze 1 předvedeno 38 osob; 33 občanů SRN a 3 čs. občané. Na místním oddělení v Praze 3 na Žitkově skončilo 32 «výtečníků»; 22 Němců a 10 Čechů. Jejich počínání je kvalifikováno jako přestupek proti veřejnému pořádku, u některých lze hovořit i o trestné činnosti výtržnictví. V průběhu zákroku jim byly zabaveny nože, pouta, rozbušky, slzný plyn ve spreji a další «zbraně», po zákroku se našly dležební kostky zabalené do látky. Použití hmatů, chvatů, obušků a pout policisty bylo vyhodnoceno jako přiměřené a oprávněné. Ke zranění výtržníků nedošlo.

Předvedeným čs. občanům bylo sděleno podezření ze spáchání přestupku a poté byli propuštěni. U občanů ze SRN byl vypracován návrh na administrativní vyhoštění. Autobus policie Správy hlavního města Prahy odvezl všech 55 německých vyznavačů hnutí punk na hraniční přechod v Cínovci, kde byli předáni bezpečnostním orgánům SRN.

Jen punkerský vzhled?

Vyjádření ministra vnitra T. Sokola k úternímu zásahu policie proti punkerům na Karlově mostě jsme přinesli včera. Dnes přinášíme pohledy německých punkerů, našich anarchistů a dalších mladých lidí, které jsme zaznamenali na včerejším brifinku Československého anarchistického sdružení.

Zásah policie zde byl jednoznačně označen za nedemokratický, Karlův most se prý stal pouze místem setkání příslušníků neformálních hnutí z různých evropských zemí, nikoliv jen ze SRN. Nešlo v žádném případě o demonstraci. Před příchodem policejních jednotek prý účastníci neprováděli žádné výtržnosti. Za jednoznačnou lež byl označen také fakt, že zde bylo několik neonacistů. Kritika patřila sdělovacím prostředkům, které o události informovaly «uniformně, jednostranně, bez ověření oficiálně sdělených fakt». Jak dodal účastník brifinku, ani to nesvědčí o příliš rozvinuté demokracii.

K zásahu policie prý došlo jen na základě toho, že lidé a policie se (bez konkrétní příčiny) začali obávat shlukování punkersky vylížejtých lidí. Proto včera zazněla výzva ministru vnitra, aby vydal vyhlášku, v jakém oblečení se člověk může po Praze pohybovat. Samotný zákrok byl označen za nebyvale tvrdý — svědkové vyprávěli o tahání za vlasy, o neadekvátním bití obušky, o kopání, o narážení lidí na «antonas». Zásah byl přirovnán k zásahu 17. listopadu 1989. O nalezených zbraních účastníci brifinku vypověděli, že jsou určeny na obranu proti agresivním příslušníkům hnutí skinheads, k nimž je policie mnohem tolerantnější... A čtenáři, teď si vyber...

Ministři diletanty a vulgárizátory?

Spor o Gabčíkovo pokračuje • Protest aktivistů proti policejním zásahům • K čemu účast maďarských poslanců • Jedině varianta C?

[čtk]: Ze hrubé lži a úmyslné dezinformace označil některé výroky ministra Josefa Vavrouška týkající se vodního díla Gabčíkovo na včerejší tiskové besedě KDH v Bratislavě ředitel státního podniku Vodohospodářská výstavba Bratislava J. Binder. Snahy J. Vavrouška, přinést vlastní variantu možného dokončení vodního díla Gabčíkovo označil přitom J. Binder jako přinejmenším troufalé (ministra, co se týká této oblasti, nazval diletantem).

Ředitel J. Binder kritizoval i způsob, jakým J. Vavroušek vystupoval při posledních jednáních s maďarskou stranou o této otázce, přičemž mj. řekl, že J. Vavroušek se jinak prezentoval při rozhovorech se slovenskou delegací a jinak při jednání s maďarskou protistranou. J. Binder a ostatní zástupci organizací podílejících se na vodním díle Gabčíkovo se jednoznačně postavili za dokončení díla podle tzv. varianty C, kterou J. Binder označil jako sice ne nejlepší, ale v současné době jedinou možností řešení situace.

Znepokojení nad tím, že ekologičtí aktivisté jsou v souvislosti s protestními akcemi okolo vodního díla Gabčíkovo stavěni na roveň nebezpečných kriminálních živlů a je proti nim nasazena policie s větším důrazem než proti «fašistickým bojůvkám» Miroslava Sládky, vyjadřuje otevřený dopis ekologického sdružení Děti Země předšedovi vlády ČSFR M. Čalfovi. V dopise se dále upozorňuje na neadekvátnost těchto policejních zásahů a na nedostatečný prostor pro odporce zvolené varianty C dohodování VD Gabčíkovo v dialogu s nimi, pokud něco takového vůbec probíhá.

Slovenské národní demokratické hnutí (SNDH) je pro dokončení vodního díla Gabčíkovo s minimalizací ekologických škod, tedy podporuje stanovisko zelených. Uvedla to tajemnice SNDH J. Fabová na tiskové besedě v Bratislavě. V této souvislosti ostře kritizovala federálního mi-

nistra financí V. Klause, který ve střečném prohlášení «zjednodušil» a velmi zvlgárizoval« problematiku vodního díla na Dunaji jen na úzké ekonomické zájmy stavebních podniků.

Předseda národních demokratů a poslanec SNR P. Brňák dodal, že protesty obyvatel proti dokončení vodního díla jsou přirozené, a přirovnal je k protestům obyvatel žiarské kotliny proti hliníkárně v Ziaru nad Hronom. Poukázal i na nevhodnou účast členů maďarského parlamentu, politických stran a hnutí přímo na staveništi vodního díla, což jistým způsobem napomáhá rozdmýchávat politický spor mezi oběma zeměmi.

Ceny stále vyšší

(čre): Jak vyplývá z informace Českého statistického úřadu, byl celkový úhrn spotřebitelských cen v ČR za červenec 1991 o více než tři čtvrtiny vyšší než v lednu 1989. Od konce loňského roku tedy stoupl téměř o polovinu. Relativně nejnižší nárůst zaznamenalo potravinářské zboží a služby, k největším došlo v kategoriích nepotravinářského zboží, jehož ceny proti stavu na počátku roku 1989 stouply do července 1991 téměř dvojnásobně. Veřejné stravování pak bylo v červenci 1991 proti lednu 1989 dražší o více než tři čtvrtiny.

NEMOC JMÉNEM «PADLA»

Je to sen každého podnikatele. Ideální místo na frekventované ulici na dohled od Bílé labuť, k metru na Florenc ještě blíž, přizemí, vše vybaveno, fungující. Jmenuje se to Minutka a mají tam opravdu výtečné vepřové řízky, kafe či hranolky. Chybí jim jen jedno: právě schopnost podnikat. Ve chvíli, kdy se tisíce lidí vyhnou ze svých pracovišť, kdy turisté úspěšně přežili polední vedra a pouštějí se do druhého kola šmejdní po Praze, které mnohdy končí až dlouho po setmění, v této chvíli Minutka zavírá. Zavírací hodinu má prostě v 18 hodin a basta. Někdo matematicky zdatnější než já by měl spočítat, o kolik víc by se dalo vydělat s otvírací dobou třeba do 22 hodin. Minutka v tom samozřejmě není sama, nemoc zvaná «padla» se zatím léčí obtížně i jinde. Samozřejmě by to chtělo přijmout pár dalších prodáváčků, nakupovat více surovin, možná to všechno ještě trochu zvelebit... Jenže není právě tohle to podnikání?

Manipulace s informovaností

Hitlerův smutně proslulý ministr propagandy Joseph Goebbels pronesl kdysi historický výrok »Stokrát opakovaná lež se stává za čas pravdou«! Listopadové události roku 1989 a neregulární volby v červnu 1990 sice oficiálně »zbavily« sdělovací prostředky vládního dozoru, leč přesto většina občanů je i nadále jednostranně informována, jak o vnitrostátních záležitostech, tak i o významných mezinárodních událostech.

Tzv. nezávislost má v podtitulku dnes celá řada deníků a dalších periodik, ve skutečnosti však jsou nadále ovládnuty bývalými komunisty, kteří bedlivě dbají, aby náhodou oprávněná kritika vládní politiky nebyla adresná na jejich stranické družky. Je nasnadě, že bývalý komunist, ať už vyloučený, vyškrtnutý, či ten, kdo »sám« odložil členskou legitimaci (většina z nich legitimaci dohře uschovala, pro každý případ), nedovolí nikomu poohalít, kritizovat nebo dokonce spítat vládu, složená, bohužel, z většiny bývalých komunistů. Všichni šéfredaktoři a jejich zástupci pražských deníků (výjimkou je Svobodné slovo a Lidová demokracie) byli členy KSČ nebo »pevné zálohy strany« SSM, proto není divu, že se čtenář nic nedozví o blamáži pana Pitharta v Kanadě nebo o rozhořčené reakci světové veřejnosti na »naivní« výrok pana Čalvy o vývozu čs. tanků v Izraeli.

Vyjmenuje-li redaktorka Čs. televize ve večerním Deníku všechny slovenské strany a politická hnutí, které údajně podporují A. Dubčeka, a pomíjí o těch, kteří poukazují na jeho ne zrovna čistou minulost, pak jde o jednostranné informování veřejnosti. Zde právě je aktuální onen tristní výrok J. Goebbelse o stokrát opakované lži. Cožpak televize, která dnes nejvíce ovládá veřejné mínění, není zcela v rukou komunistické kliky? Její ředitel Jiří Kantůrek vystudoval na Vysoké škole politické ÚV KSČ, jak lze manipulovat s informováním veřejnosti, a dnes divácké obci každodenně demonstrovuje propagováním tzv. osmašedesátníků, mužů »pražského jara«, ale lépe se hodí výraz jednoho z nekonečné řady z komunistických podvodů.

Znemožnit objektivní informování veřejnosti lze však i jinými prostředky, než je cenzura či obsazení vedoucích míst bývalými komunisty. Stačí několik administrativních opatření, jako je »úprava« cen papíru, zdražení výroby v tiskárnách, rozvrácení distribuční sítě a opoziční tiskoviny jsou odkázány na kameloty, které lze také snadno »koupit«. Noviny nestačí jen psát, musí se i někde tisknout a polygrafický průmysl, znárodněný 5. května 1948, je dosud pod kontrolou vlády. Jak lze zamezit svobodnému šíření informací, ukázal nedávný »chytrý« tah ministerstva pro privatizaci, když 48 hodin před aukcí stáhlo z ní tiskárnu ve Slezské ulici v Praze na Vinohradech. Opozice dosud nemá svou vlastní tiskárnu, a proto nelze mluvit o svobodě tisku, který lze zmanipulovat i jeho výrobou. Vždyť vedení některých týdeníků uvažuje dokonce o tisku v zahraničí, neboť finanční náklady v Německu či Rakousku nejsou tak vysoké jako požadavky komunisty ovládaných tiskáren. Nejednou týdeník, měsíčník či jiná periodika už potkalo »nečekané« zpoždění ve výrobě. Jsou i měsíčníky, které se pro svou kritičnost dostaly ke čtenářům s několika dny zpožděním.

Hledat určité analogie mezi posledním rokem před tragickým únorem 1948 a dnešním vývojem by bylo příliš odvážné. Nesmíme však zapomenout, jakým způsobem komunisté manipulovali s informovaností veřejnosti před únorovým pučem. Jak »že-

lezničáři« odmítali rozvážet Svobodné slovo a Lidovou demokracii, jak »tiskárenští dělníci« odmítali tisknout »reakční« tisk. Jisté je, že komunisté poučení neúspěchem jimi hlášeného »spravedlivého společenského řádu«, jsou i dnes schopni jakéhokoliv činu, aby nemuseli poctivě pracovat a opět se dostali k moci. Pro ně moc neznamená nic jiného než obsazení výnosných míst s velkou pravomocí, kterou potom bezostyšně zneužívají. Stačí si připomenout slova Petra Pitharta, že »komunisté nedovedou prohrávat, smysl pro »fair play« v boji o politickou moc považují za neopustitelnou bláhosť«! (Osmašedesátý, str. 246.) Výjimečně pravdivá slova z úst komunisty!

Pro Čalvovu vládu by bylo jisté »neopustitelnou bláhosť« navrátit tiskárny jejich původním majitelům, zvláště proto, že většina z nich žije dosud v exilu. Polygrafický průmysl znárodnila Gottwaldova vláda, budme ale přesní, ukradla soukromý majetek jeho právoplatným majitelům a Čalvova vláda má v úmyslu tento soukromý majetek prodat do rukou komunistických zbohatníků, aby na něm vydělala už podruhé a navíc tím znemožnila oprávněnou kritiku své politiky. Dnes je konečně zřejmé, proč se zákon o restituci nevztahuje na akciové společnosti znárodněné po komunistickém puči již jeho navrhovatelé kalkulovali se záměrnou manipulací s informovaností veřejnosti, jejím jednostranným ovlivňováním a vytvořením natolik neřešitelných právních precedensů, které oddálí tolik očekávanou cestu k demokracii do té doby, až bývalí komunisté se stanou ekonomicky tak silní, že budou hospodářsky ovlivňovat všechny státní resorty, když politicky už budou vyřazeni ze společenského a politického života. Dokud nebude veškerý majetek nakradený komunisty po jejich únorovém puči vrácen původním majitelům, nebude v této zemi demokracie a ani civilizované státy západní Evropy nebudou s Československem jednat jako s rovnoprávným partnerem, kterému lze plně důvěřovat.

Razie skinů v romském klubu

DVAAPADESÁTILETÝ ROM NEPŘEŽIL

Hradec Králové (15) - Jeden mrtvý 52letý Rom a několik zraněných je tragická bilance pátečního vpádu zhruba dvou desítek příslušníků hnutí skinheads do klubu Romské občanské iniciativy v Hradci Králové III. Policejní orgány na všech stupních včera odmítly podat k události jakékoli další informace, vyšetřováním byl pověřen zvláštní tým kriminalistů. V klubu ROI byly ještě včera stopy útoku jasně zřetelné - všechna okna do ulice vydučena, zaschlá krev na jedné ze záclon, hromady střepů z rozbitých lahví a několik holí, uvnitř vcelku pořádek. »Začalo to pár minut před půlnocí z pátku na sobotu,« sdělil nám očitý svědek Ernest K., který celodenně sledoval z několika desítek metrů. »Skiní přišli od nedalekých Šimkových sadů a jejich hesla proti Cikánům byla slyšet ještě dřív, než se objevili. Nejprve začali házet do oken kameny a lahve, potom v monšických skupinkách vnikali do

stavitelé slíhali a ve městě se obnovil klid. Pokud se tak nestane, jsme odhodláni použít všech zákonných prostředků proti všem narmšovatelům zákona, jak Romům, tak jejich protivníkům.«

Z dosavadního vyšetřování vyplynulo, že ke konfrontaci Romů se skiny došlo v pátek večer již před vpádem do klubu při hučební produkci v nedalekých Šimkových sadech. Podle slov představitelů policejních orgánů vyjely hlídky ke klubu okamžitě po ohlášení incidentu. Dva z Romů, kteří byli uvnitř, však odraždili čas přejezdu dvanáct minut. Přitom obvodní oddělení II. kam žádost směřovala, je od klubu vzdáleno 200 metrů.

Po víkendové razii romských skupin ve městě jsou obyvatelé rozhořčení a my právo lynče rozhodně nepřipustíme. Hrozí další vážné nebezpečí, že vznikne ještě větší domobrana a dojde k otevřeným střetům. Musíme nepokojně uhasit v zárodku, protože jinak se mohou začít šířit rozruchy do pověstných rozměrů. Již teď máme informace, že na sobotu chystají Romové nejspíš v hradeckém letištním kině sněm s příbuzně třítisícovou účastí a není vyloučeno, že termín bude točasný s datem pobytu Štefana Stolky. Samozřejmě nelze vyloučit ani možnost reakce druhé strany, tedy skinů. Doufáme, že ROI nám v zájmu udržení pořádku vyjde vstříc, jak její před-

k hnutí skinhead nehlásí. Na Okresní policejní ředitelství se včera brzy odpoledne dostavili i přednosta Okresního úřadu ing. Jiří Vítek a primátor města ing. Martin Dvořák, který přišel maximálně pomoc utvaru městské policie. »S předsedou ROI v Hradci Králové, panem Romanem Fekem, jsme se dohodli na součinnosti při pátrání po iniciátorech pátečního napadení klubu a tím, že pochybné skiny předají bez újmy na zdraví policii,« řekl včera královéhradecký okresní policejní ředitel pplk. JUDr. Ferdinand Žila. »Během vyšetřování však vyšlo najevo, že své lidi už informoval trochou jinak - pouze předat zadržované prodávky žně. Mohou prý být hlí, ale ne zabít!«

krátkoosrhaných mladíků ve věku nerealých osmácti let a napadla je násadami od lopat a noží. Prvnímu z nich, třebaže inkasoval několik úderů do hlavy, se podařilo utéct. Druhý leží s poraněním hlavy a probodnutým hrudníkem na jednotce intenzivní péče královéhradecké chirurgické kliniky a jeho stav je stále vážný, třebaže lékaři se už nejlhoršího přestávají obávat. Ani jeden z mladíků se podle vyjádření policejních orgánů

domu. Co se dělo tam, už vím jen z vyprávění těch, co byli uvnitř. Většina z nich přečkala zhruba deset minut do přjezdu policie zabarikádována v kuchyni, která má okna do dvora.« Štefan S. byl podle jejich verze usmrčen úderem cihlou do hlavy z domovní chodby. Přivolání lékaři jej s rozbitou hlavou našli již mrtvého pod oknem na dvoře. Posoudit, zda k smrtelnému úrazu došlo pádem z přizemního okna, nebo cizím přiměním, jim však podle jejich vyjádření nepříšší. Bližší bude možné říci až po pitvě.

V sobotu se kolem klubu ROI začali srocovat hlavně mladí Romové. Někteří vyřikovali, že u jednoho mrtvého nezůstane, ovšem na každé je teď druhá strana. Zhruba tři desítky Romů, vyzbrojených holemi a noží, pak projížděly automobily městem a procesovaly hlavně restaurace, kde pátrali po skinech. Žádná odvetná akce však během soboty a včerejška na okresním policejním ředitelství nebyla hlášena.

Romská odvěta přišla

Víte, jak tady tomu říkáme? Já se zhruba 70letý muž a ukazuje přitom na klub ROI v královéhradecké ulici bratří Čapků. Kde v pátek kolem půlnoci přišel o život 52letý Štefan Stojka, a sám si vzápětí odpovídá: »Děm hrůzy. Opravdu nevím, čím jsme se provinili, že nám to sem dali. Kravál co chvíli skoro do rána, v noci se zájezdí lidé bojí vyřahnout paty z domu.« Na otázku, zda pokládá páteční události za řešení, máme rukou a odchází. Po pár metrech se však ještě oči a dodá: »Ale od toho dne je tady klid.« Zní to utěšně.

Nás včerejší popis události, kdy dvě desítky skinů napadly klub ROI, končí sdělením, že během víkendů neměla policie žádné hlášení o odvetě. V neděli před procesovaly město, na dvojici na-

Pokrač. na str. 592

Rozporná svědectví

POLICISTÉ: BUDEME MĚŘIT STEJNÝM METREM

H r a d e c K r á l o v é (I s) - Značný podíl na klidné noci na věrejšek ve městě, kde došlo k útoku skinů a následné odvetě Romů, měla bezesporu policie. Zejména motorizované hlídky byly stále k vidění a měly tudíž město v jejich možnost dostatečně pod kontrolou. S příznivou odezvou se zas na druhé straně zřejmě setkal příjezd romských předáků z blízkých i vzdálenějších měst, kteří pomáhali tlumit vášně. Policisté za celou noc nezaznamenali ve městě žádný pohyb skinů - romské skupiny se v menší míře omezily na průjezdy městem bez evidentní snahy po kontaktu s okolím.

"Zraněný mladík je z nejhoršího venku, během dneška má být převezen z jednotky intenzivní péče chirurgické kliniky na normální lůžkové oddělení," řekl nám včera vyšetřovatel okresního policejního ředitelství v Hradci Králové podporučík Bohuslav Cerman. "Smutnou skutečností však zůstává, že jde o chlapce, který nemá se skiny nic společného. Věnuje se mediátivní hudbě ve skupině Mao a z toho důvodu je také stylově ostříhan, což se snažil Romům vysvětlit a nechtěl se nechat zadržet. Ti jej přivezli na naše II. obvodní oddělení s ranami na hlavě a celého zakrváceného. Rodnou ránu v zádech zjistil až lékař na chirurgii, kam byl zraněný co nejrychleji převezen, při prohlídce těla, když nejspíše už ztrácel vědomí.

Je možné, že pod přívalem ran do hlavy bodnutí nevnímali, takže je po příjezdu na obvodní oddělení neohlásil. Proto byl také 29letý Rom, dříve podzvěřelý z činu, zadržen až další den a okresní prokurátor jej vzal do vazby. Na jednání členů romské hlídky musím i přes jeho negativní závažnost ocenit, že nenechali zraněného ležet na ulici a přivezli ho k nám, čímž nejspíše předešli nejhoršímu."

Další z členů romské "hlídky", který se na zadržení přímo nepodílel, protože měl plné ruce práce se svým psem, použít nože rozhodně odmítá. Podle jeho slov došlo z jejich strany k násilí až poté, co mladík použil spreje se slzným plynem.

sdálení policejní ředitel CR Zelenický. "Na základě výsledků jeho šetření přijmu i příslušná opatření. Prosim tedy, abyste vyčkali do řádného přeběhnutí celého případu."

skinned, kdy zabýval 52letý Rom, pak ostatní Romové, zřejmě podpořili právě slovy policejního ředitele, uspořádali razií po městě. Oběť se stal onen krátce ostříhaný mladík. "Z tohoto důvodu jsem případ předal k přeběhnutí inspekcí pro Policii České republiky," uzavírá ve shora uvedeném

Střet policie s Romy

ných bytech nebylo odčizené zboží zjištěno. Při zásahu došlo v jednom bytě k porušení zatčení a k lehkému zranění příslušníka zásahové jednotky. Okresní prokurátor dal souhlas k domovním prohlídkám. Další okolnosti případu se vyšetřují."

Nakonec je i zuli

S o k o l o v o (Iš) - Tři maskovaní lupiči ozbrojení noži napadli ve středu dvě hodiny po půlnoci mezi Chranislovem a Vinúřovem na Sokolovsku třináctileté turistky. Mladíci ve věku od 17 do 19 let nejprve přišli o 440 marek a 1640 korun, ale neurvalcům se hodily i jejich ručičky a plavky... Poté útočníci nařídili předapeným, aby pěšky šli k Vinúřovu, ovšem záhy se v tmavé červenkém autě VAZ 1500 vrátili a Němce oloupili ještě o hodinky a boty. Okradání - podobné jako mnozí další zahraniční hosté - sedli na lep organizované party. Konkrétně německá trojice se v Karlových Varech seznámila s úřadovými věšákmi, které je do odlehkých míst a do rukou připravených kompliců vykládaly pod zámlkou místních radovánek.

Josef Tonko a Milan Grunzra z ROI feklí zpravodajce ČTK, že policistům uvedli jména pachatelů, ale ti na jejich informace nebrali zřetel. Osoudili zásah, který neodpovídá rozsahu spáchané trestné činnosti (bylo odčizené zboží v hodnotě 21 tisíc korun). K události se vyjádřil také tiskový mluvčí Okresního ředitelství policie ČR v Mostě Jiří Knor: "8. srpna ve 4.30 h bylo zjištěno vlopupání do restaurace. Na místo se dostavila výjezdová skupina. Situace pes je přivedl do jednoho z bloků ve Zlatécké ulici. Další vyšetřováním bylo zjištěno, že v tomto a dalším bloku by se mohlo nacházet odčizené zboží. S ohledem na předcházející zkušenosti byla povolána zásahová jednotka. Ta po vývěch vnikla do bytů, kde se předpokládalo, že jsou ukryti pachatelé a odčizené zboží a přivedla čtyři osoby. V uvede-

Členové romských hlídek pak vyjádřili podiv a rozhořčení nad tím, že dva skiní identifikovaní jim jako účastníci pátečního útoku na klub s následkem smrti, které policii bezújemna zadrželi předvedli, byli po výslechu propuštěni, zatímco Rom, obviněný ze zranění mladíka, je od pondělního poledne odpoledne ve vazbě. Podle jejich vyjádření předali skina na obvodním oddělení II se zraněním hlavy a po sepsání svědeckých výpovědí odešli. Mladík sám nastoupil do sanitky bez cizí pomoci, o bodné rány se prý dozvěděli až večer ráno. "Za daného přístupu policie a městských orgánů máme vážné obavy o svůj bezpečnost," fekl včera na závěr večerní porady v klubu zástupce hradcecké ROI Gejzda Bendig. "Většina matek s dětmi se tady v okolí během dvou dnů již odstěhovala. Ujistěte, prosím, veřejnost, že přesto pro zajištění klidu uděláme opravdu všechno."

Přísně na Romy

C h á n o v (s o b) - Pachatelé, kteří minulý týden v Chánově na Mostecku vykradli hospodu, už byli zadrženi a v současné době je jejich osm vyšetřováno na svobodě, devátý byl vrácen do ústavu nápravné výchovy mladistvých. V době črtečného zásahu speciální skupiny ve třech místních bytech policisté zloděje nenašli, přesto zničili jednu obyčejnou stěnu. "Stála tak, že zakrývala dveře z kuchyně do pokojů," vysvětluje ředitel okresní policie Ivan Hromada. "Naši lidé se obávali, že se za ní někdo skrývá. Majtoll bytu, panu Isztokovi, jsem se omluvil a slibil jsem, že policie mu škodu, která dělá 15 tisíc, nahradí. Vykopnutá skleněná výplň dveří u paní Levajové je věcí bytového podniku, se kterým jsme v jednání." Od člena ROI v Chánově Jana Siláka jsme se dozvěděli, že s policií by chtěli spolupracovat. Někteří zákroky policie jsou ovšem podle něho zbytečně přísné a jde z nich strach.

pražský magistrát náklady ochotně uhradil, Košičtí na naše žádosti nereagují. A neexistuje legislativní cesta, která by nám umožnila peníze razantněji vymáhat. Neděláme si ani naděje, že bychom vložené prostředky dostali od samých Romů. Nepracují, peníze nemají..."

Letos stály tyto akce zatím ke 13 000 Kčs. "Nejde přitom pouze o československé Romy. Už jsme pečovali také o skupinu 108 Rumunů, kterou bylo nutné dopravit do Prahy. Rumunům jsme kromě jídla museli pro polonahé a bosé děti poskytnout i nejnntnější osazení."

S ohledem na částku dosud investovanou v Tachově se záležitost snad nemusí jevit jako zvlášť závažná. Podobná situace však v západních Čechách nemusí vyvat jen na Tachovsku. Německé orgány totiž tuzemské i zahraniční bēžence do ČSFR vracejí také přes hraniční přechody Domažlicka, Klatovska, Chebska...

K připomínkám představitelů ROI, ohledně neobjektivního přístupu policie k událostem posledních dnů v neprosých Romů, nám sdělil tiskový mluvčí okres-

ního ředitelství kapitán Miroslav Andrie: "Přede vším chci zdůraznit, že spolupráce s Romy měla spočívat z jejich strany v informatice, ne že vezmou spravedlnost do svých rukou. Je samé pak ubezpečuji, že pro vypátrání skutečných vlnků, kteří útokem na klub nepřítom zapříčinili smrt jejich druhá, děláme opravdu všechno a v případě jeho úspěšného zakončení budeme měřit všem stejným metrem." Pro výtržnictví bylo zahájeno stíhání pěti skinheadů, tiskový mluvčí však zdůraznil, že jejich trestný čin neměl bezprostřední vliv na smrti Roma Sztokovy. Včera byl také okresním prokurátorem vzat do vazby 28letý Rom Gejza G. z Hradce Králové v souvislosti s pohodaným mladíkem.

P r a h a (r d) - "Na vaší žádost jsem posoudil slova majora JUDr. Ferdinanda Žily tak, jak byla uvedena ve vašem demníku a sděluji, že jeho prohlášení odporují zákonu," sdělil nám včera ředitel Policie České republiky podplukovník JUDr. František Zelenický. Ředitel

předají bez újem na zdraví policii." Jeho výroky dokumentovaly včera i další listy. Pochybnoti o postupu policie vyjádřil ve věšákch MF Dnes mimo jiné také poslanec ČNR Dezider Balog. Po páteční akci příslušníků hnutí

Němci Romy neberou

PRAHA PLATÍ, KOŠICKÝ MAGISTRÁT ZATÍM ŠETŘÍ

Už druhou letošní, tentokrát šestadvacetičlennou skupinu Romů včetně dvanácti dětí vrátili orgány SRN začátkem tohoto týdne přes hraniční přechod v Rozvadově do naší republiky. Okresní úřad v Tachově tím stanul před dalším z problémů, co s těmito bēženci, dál.

"Jde o Romy pocházející z východního Slovenska. Do Německa většinou přišli legálně, ovšem když nejvíli zájem o návrat, dostali se postupně do utečeneckých táborů a ve skupině pak byli zcela logicky vráceni domů. My jsme přítom povinni zabezpečit těmto lidem bez prostředků nejnntnější jídlo včetně dalších potřeb a postarat se o jejich cestu domů v doprovodu policie. Je to nákladné a rozpočet okresního úřadu s ta-

kovými výdaji nepočítá. Kdybychom východoslovenské Romy nechali rozptýlit po romských rodinách v okrese, budeme časem platit mnohem víc," fekla Božena Sedláčková, která je pověřena řízením referátu sociálních věcí a zdravotnictví Okresního úřadu v Tachově.

Její zkušenosti s "odhavováním" první letošní, pětadvacetičlenné romské skupiny, která do ČSFR byla od sousedů za podobných okolností vrácena na jaře? "Tenkrát šlo o Romy z Prahy a Košic. Zatímco

Lendl až třicátý

Včera jsme na první straně našeho listu uvedli žebříček dvaceti sportovců s nejvyššími příjmy v letošním roce. Dnes k tomu nabízíme další podrobnosti převzaté ze zahraničního tisku.

V první desítku žebříčku časopisu Forbes jsou hned čtyři boxeři, což je pro našince bezpochyby možná překvapením. Holyfield (60,5 miliónu dolarů) se na čelo propočaroval z loňské desáté příčky před nejlepší placeného sportovce 1990 Tysona (letos »jen« 31,5) díky především zisku titulu profesionálního mistra světa. Jen pro ilustraci: oba boxeři se spolu znovu střetnou 6. listopadu v Las Vegas a Holyfield má zajištěn příjem 30 miliónů dolarů, Tyson pak přesně polovičku. Na čtvrtém místě žebříčku je George Foreman (14,5), na sedmém Ruddock (10,2).

Třetí je basketbalista Michael Jordan (16,0), který je jediným zástupcem kolektivních sportů v první desítku. Mezi »čtyřlístkovými« boháčy je však ještě šest dalších basketbalistů, Bird (7,9), Magic Johnson (5,5), Robinson (5,4) atd.

Ovšem vůbec nepočtenější zástupení má tenis – v žebříčku je celkem devět hráčů a hráček, ale nejlepší je na tom až na 12. místě trochu překvapivě Selesová (7,6). Následují Edberg (7,4), Grafová a

Agassi (7,3), Becker (7,2), Sabatiniová (6,3) ... Ivan Lendl, loni 18., je až na 30. místě (4,8).

Velmi dobře jsou na tom také jezdcí automobilové F 1: Senna (5. – 13,0), Prost (6. – 11,0), Mansell (9. – 9,0), na konci druhé desítky jsou ještě Berger (7,0) a Alesi (6,5). Pořadí golfistů vede Palmer (8. – 9,3) před Nicklausem (10. – 8,5) a Normanem (15. – 7,4).

Není jisté bez zajímavosti, že jediný hokejista v žebříčku je Wayne Gretzky (19. – 7,0), nejlepší baseballista Strawberry je až 34. (4,3) a teprve daleko zpět je první cyklista Greg Lemond (2,5).

Zatímco boxeři a automobilisté mají největší příjmy přímo z mistrovských závodů a utkání, získávají basketbalisté, golfisté a tenisté více peněz z vlastní obchodní aktivity a reklam. V tom směru je jasnou jedničkou Jordan (13,2), následují Palmer (9,0), Nicklaus (8,0), Norman (7,0), Agassi (6,5), Selesová, Edberg, Grafová a Becker (všichni 6,0) atd., zatímco třeba Holyfield si takto na své konto připsal jenom půl miliónu dolarů.

KRADOU I SOUKROMNÍCI

Ani s rozvojem soukromého podnikání se v jihomoravském kraji nezlepšila pověst prodávce. Česká obchodní inspekce se stále setkává s nedodržením hmotnosti, míry a jakosti, zejména pokud jde o potraviny, zeleninu a restaurační stravování. Představitelé krajského inspektorátu v Brně informovali, že letos za sedm měsíců zjistily kontroly ve 2794 obchodech a restauracích 26 procent předražených nákupů. Nejsou dodržovány ceny stanovené organizacemi či podnikateli. Z 382 červencových kontrolních nákupů bylo 154 předraženo, za což inspekce uložila 123 blokových pokut v celkové výši 19 200 Kčs a ve správním řízení dalších 49 pokut ve výši 39 100 korun. Ředitel krajského inspektorátu udělal 15 důtek. Bylo rovněž vydáno 15 zákazů prodeje zboží za 28 025 korun. Rozbor dále ukázal, že v obchodech a restauracích soukromých podnikatelů bylo v červenci předraženo 55 ze 155, tedy 35,4 proc. kontrolních nákupů. Pracovníci České obchodní inspekce v Brně zjistili, že někteří noví podnikatelé si počínají nesprávně z neznalosti.

(čre): Státní zámek Hrádek u Nechanic ve východních Čechách se stal o víkendech již popáté za posledních tří roky útočným lupičů. Zatímco předchozí loupeže policisté objasnili, je nyní pachatel krádeže staročinných pušek, bambitek, mečů a šav. It neznamý. Předběžný odhad ztráty je kolem 300 000 korun.

Viel Nikotin in Schmuggelware

Fernsehmagazin warnt vor Risiken durch Billigzigaretten

MAINZ, 20. August (AP). Geschmuggelte Zigaretten aus dem Osten bergen nach Untersuchungen von Experten erhebliche Gesundheitsgefahren. Wie das ZDF-Magazin »Studio 1« am Dienstag vorab berichtete, hat das Sozialmedizinische Institut der Universität Wien in Billigware, die vor allem aus Polen in den Westen kommt, minderwertige Tabake mit weit über der Norm liegenden Anteilen von Teer und Nikotin entdeckt. Die Zigaretten, die wie westliche Marken verpackt sind, jedoch keine Banderole haben, werden laut ZDF bei Sicherstellung in Deutschland wegen ihres Schadstoffgehalts als Sondermüll eingestuft.

Das Sozialmedizinische Institut in Wien hat nach Angaben seines Leiters Michael Kunze in Schmuggelzigaretten Überschreitungen der Nikotinwerte um

110 Prozent festgestellt; das krebserdächtige Teerkondensat habe die Grenzwerte bis zu 80 Prozent überschritten. »Ein Konsument solcher Zigaretten gefährdet sich noch mehr, als wenn er Zigaretten raucht, die bei uns hergestellt werden«, unterstrich Kunze in der Sendung, die am heutigen Mittwoch ausgestrahlt werden soll.

Nach Informationen des ZDF müssen die über 70 Millionen Schmuggelzigaretten, die vom Zoll beschlagnahmt wurden, wegen ihrer Schadstoffe in Spezialverbrennungsanlagen entsorgt werden. Während die bandenmäßig organisierten Schwanzhändlerlinge pro Packung rund 200 Prozent Profit machen, verliere der Fiskus infolge des Schmuggels allein in diesem Jahr über eine Milliarde Mark an Tabak- und Mehrwertsteuer.

Piráti silnic bez šancí

(ml): Někteří řidiči si u nás starosti s dodržováním povolené rychlosti nedělají. Přestože firma Gesig v Praze zástupcem dopravní služby českého ministerstva vnitra své nejnovější výrobky z oboru měřičů rychlosti a na otevřené silnici dosahují 180 km/h a více. Zatím policijní lada či volby na ně nestačily. Ale teď už dopravní policie má pět prvních výkonných automobilů (jezdí s civilní SPZ), které nejenže jsou rychlé, ale navíc mají vpředu i vzadu videokamery a za jízdy zaznamenávají »hříchy« řidičů. Ke kamerám je připojena obrazovka uvádějící automaticky datum, spínající normu EHS 65, proto naše metrologické orgány nemají námitek proti jejich používání. Silničních osobních vozů s tímto zařízením bude na našich silnicích přibývat a nové policejní automobily s moderní videotechnikou budou brzy dosahovat rychlosti až 200 km/h.

Hrabě R. Kinský jednal ve Žďáru nad Sázavou s představiteli města a okresního úřadu o zřízení nadace, která by sloužila na záchranu kulturních památek regionů.

Unterhaltungselektronik

Deutsche Haushalte gut ausgestattet

von 100 Haushalten haben ...

93 Autoradios
93 Farbfernseher
66 HiFi-Geräte
47 Videorecorder
25 CD-Spieler
34 Radiorecorder. Uhrenradios u.ä.

©imu 90 09 57 Quelle: gfu.

Mstu chtějí jiní

(jji): »Nechceme provádět lynčování, nechceme se nikomu mstit. Žádáme pouze konkrétní výsledky vyšetřování.« prohlásili shodně tři členové rodiny zemřelého Romy S. Sztrojky, kteří se včera dostavili na správu policie v Hradci Králové. Zjištěné výsledky vyšetřování ukázaly, že k samotnému útoku na romský klub se příslušníci hnutí skinhead připravovali celý týden. Proti pětici z nich bylo v současné době zahájeno trestní stíhání. Obviněn byl i předsesta hradecké ROI Roman Seko, neboť byl stírájícím následných akcí Romů. V Hradci Králové žijí společně dvě etnické skupiny, a to tzv. Rumungrové (Romové) a olasští cikáni, k nimž Sztrojka patří. Olasští cikáni nejsou členy ROI, zásadně odmítají jakékoli násilí a zároveň nesouhlasí s výrokem Romů o pomstě za zemřelého. Fotvrtili to konečně i včerejší pohřeb S. Sztrojky v Hradci Králové, jenž se odehrál v naprostém klidu a bez problémů.

Und wieder russische Panzer

In der CSFR erinnert man sich an den Schock von 1968

... Machthaber in der UdSSR zunächst alle militärischen Kräfte im eigenen Land bündeln müßten und für die kleinen Nachbarstaaten im Westen keine Gefahr drohe, ist sich die Führungsrunde einig. Staatspräsident Václav Havel, so geht aus einem Interview der Zeitung Lidové noviny hervor, fürchtet mehr eine Ermunterung der unverbesslichen Sympathisanten der „alten Strukturen“ im eigenen Land. „Es existieren Leute, die von Zeit zu Zeit drohen, daß alles wiederkommt und die Zeit der Abrechnung bevorsteht. Sie sind keine direkte Bedrohung, aber wir müssen vorbereitet sein“, sagte der Präsident. Konkret bedeute das, erläuterte der Sprecher des Innenministeriums, Martin Fendrych, daß insbesondere die Aktivitäten der in Freiheit befindlichen Mitarbeiter der ehemaligen Staatssicherheit beobachtet würden.

... sind verängstigt, daß die Russen hierherkommen“, charakterisiert ein 23-jähriger Taxifahrer die Atmosphäre im ostslowakischen Kosice (Kaschau), rund 90 Kilometer westlich der Grenze zur Ukraine. In Frydlant, das im deutsch-polnischen tschechischen Dreiländereck liegt, sorgt man sich weniger um die Freiheit des eigenen Landes. „Wir fühlen uns gut geschützt. Gott sei dank sind die Sowjets ja schon weg“, sagt die Textilmeisterin.

... „Die Kollegen sind verzweifelt“, schildert die 43jährige Abteilungsleiterin eines Textilbetriebs im nordböhmischem Frydlant die Stimmung während der Spätschicht. „Der Gorbatschow tut uns furchtbar leid. Er war es ja, dem wir alles zu verdanken haben.“ Am härtesten hat der Schock naturgemäß die CSFR-Bürger getroffen, die in unmittelbarer Nachbarschaft zur Sowjetunion leben. „Die Leute

... Tatsächlich erleichtert der bereits abgeschlossene Abzug der sowjetischen Truppen den CSFR-Verantwortlichen ihr Bemühen, durch beruhigende Worte Panik in der Bevölkerung zu vermeiden. Das offizielle Prag zeigt sich angesichts der veränderten Situation erleichtert, daß dank des energischen Drängens der Politiker — anders als in Polen, Ungarn oder den fünf neuen Bundesländern — der letzte Sowjetsoldat das Land verlassen hat. Sogar Alexander Dubcek gab vorläufige Entwarnung, über dessen Schicksal nach dem gewaltsamen Ende des „Prager Frühling“, ähnlich wie jetzt bei Gorbatschow, tagelang Ungewißheit geherrscht hatte, bevor er nach Rückkehr aus der Sowjetunion im tschechoslowakischen Fernsehen fähig und selbstsam abwesend öffentliche Abbitte geleistet hatte. Dubcek meinte nun: „Eine Wiederholung des 21. August 1968 halte ich für unmöglich.“

... In der Einschätzung, daß die neuen Formulierungen nicht gerade dazu bei, sich vom Verdacht der Nähe zu den Positionen der Gestrigen eindeutig reinzuwaschen. „Die Ereignisse in der Sowjetunion sind innere Angelegenheit der Nation und der Sowjetunion“, vermeldete der Vorsitzende der tschechoslowakischen Kommunistischen Partei, Jiri Svoboda, eine klare Distanzierung. Ganz allgemein, so der Parteichef, seien die Kommunisten in der CSFR überzeugt, daß „der Prozeß der Humanisierung und De-

... (Mat): Na pozvání premiéra vlády SR dr. Jána Čarnogurského se dnes sejdou představitelé české a slovenské politické reprezentace. Společně vystoupí na Gerlachovský štít. Mezi účastníky vystupu budou za ČST, její předseda ing. Josef Lux a místopředseda vlády ČR doc. Antonín Raudys.

... to, co viděl, nepamatuje. Neboť případ, který popisuje, se ve spolkové republice nemohl nikdy stát. Poslanec, který je zvolen do spolkového sněmu, podléhá pouze svému svědomí a podle něho jedná. I když je zvolen na kandidátce některé z politických stran, nemá strana možnost ho odvolat. A samozřejmě ani tehdy ne, když přestoupí do jiné politické strany. Stalo se to ostatně v minulosti v Německu již několikrát. Tak např. jeden z německých prezidentů, Gustav Heinemann, byl — než se stal sociálním demokratem — poslancem CDU. Naopak zase řada poslanců sociálních a svobodných demokratů později vsoupla do CDU. Poslanec spolkového sněmu je prostě až do přátích voleb neodvolatelný — pokud se samozřejmě nedopustí zločinu a po zhavení poslanecké imunity je řádně odsouzen. Komunisti „KT“ z Naší pravdy o demokracii ve spolkové republice nemá ponětí. Ostatně to ani moc nepřekvapuje. Komunistu, který by znal pravidla demokracie, člověk sotva kde najde.

... (Čre): Skupina asi 20 mužů a žen romského původu vnikla násilím v noci z 8. na 9. srpna v Horních Počápech na Mělnicku do dvou domů. Pachatelé s látkovými kuklami na hlavách rozbili veškeré zařízení a dřevěnými tyčemi napadli sedm zdejších romských obyvatel. Ač nedošlo ke zraněním, hmotná škoda se odhaduje na 35 tisíc korun.

Neznají demokracii

Rozepsali se o demokracii — v 56. čísle ostravské Naší pravdy — „novin komunistů, otevřených celé levici“. Autor článku To je demokracie tvrdí, že „oni nebo předloni“ viděl v západoněmecké televizi aktualitu s komentářem pojednávajícím o poslanci křesťanských demokratů (CDU), který přestoupil do jiné politické strany. Nato ho CDU zbavila mandátu ve spolkovém sněmu a místo něho nastoupil „nový poslanec“. Autor glosy o demokracii zřejmě viděl špatně nebo si již na

to, co viděl, nepamatuje. Neboť případ, který popisuje, se ve spolkové republice nemohl nikdy stát. Poslanec, který je zvolen do spolkového sněmu, podléhá pouze svému svědomí a podle něho jedná. I když je zvolen na kandidátce některé z politických stran, nemá strana možnost ho odvolat. A samozřejmě ani tehdy ne, když přestoupí do jiné politické strany. Stalo se to ostatně v minulosti v Německu již několikrát. Tak např. jeden z německých prezidentů, Gustav Heinemann, byl — než se stal sociálním demokratem — poslancem CDU. Naopak zase řada poslanců sociálních a svobodných demokratů později vsoupla do CDU. Poslanec spolkového sněmu je prostě až do přátích voleb neodvolatelný — pokud se samozřejmě nedopustí zločinu a po zhavení poslanecké imunity je řádně odsouzen. Komunisti „KT“ z Naší pravdy o demokracii ve spolkové republice nemá ponětí. Ostatně to ani moc nepřekvapuje. Komunistu, který by znal pravidla demokracie, člověk sotva kde najde.

Záhady kolem Štefánika

(rst): Bylo letadlo, s nímž se 4. května 1919 vracel do vlasti generál Milan Rastislav Štefánik, sestřeleno na rozkaz dr. Beneše z Prahy? Šlo o omyl několika nezkušených důstojníků, nebo byla katastrofa „obyčejným“ neštěstím zaviněným snad neznalostí italských pilotů? Na tyto otázky se za desetiletí, jež od tragédie uplynula, pokoušelo dát odpověď mnoho lidí — politiků, novinářů, historiků. Nikdo z nich, ať už zastával jakoukoli tezi, nepřinesl však pro svůj názor přesvědčivou odpověď. Nedává ji ani kniha publicisty Milana Vároše Poslední let generála Štefánika (Obzor, Bratislava). Ale Várošova kniha má několik pozitiv. Je psána poutavě, zajímavě, přináší mnoho neznámých výpovědí a dokumentů. I když tedy neřeší záhadu generálovy smrti, je v literatuře o Štefánikovi ojedinělým přínosem. Várošovi za ni patří dík a jedna výtka: přes veškeré (byť oprávněné) výhrady k osobě dr. E. Beneše si tento rozporuplný politik zaslouží více objektivitu.

Benzínové proměny

(ik): V sousedním Rakousku hovoří v těchto dnech o tzv. benzínovém turismu, který tam provozují občané Německa. Po té, kdy v SRN byla zavedena daň z minerálních olejů, stouply tam ceny benzínu, takže je nyní v Rakousku levnější. Projelo se to zvýšením prodeje benzínu zejména v Salcbursku, jež hraničí se SRN. V tomto rakouském pomezí stoupl obrát u benzínových pump až o 80 procent, kdežto u bavorských pump poklesl o 20 až 60 procent. Nejdražší benzín je pak v Itálii, kde za jeden litr se platí kolem 1500 lir, což je více než dvě marky.

Výstup na Gerlach

(Mat): Na pozvání premiéra vlády SR dr. Jána Čarnogurského se dnes sejdou představitelé české a slovenské politické reprezentace. Společně vystoupí na Gerlachovský štít. Mezi účastníky vystupu budou za ČST, její předseda ing. Josef Lux a místopředseda vlády ČR doc. Antonín Raudys.

DÁVTE SE CHOMLO NA RYSY...

Nezaměstnanost stoupá

(čtk) O více než 48 tisíc stoupl počet nezaměstnaných v České republice v červenci. Celkově je nyní na pracovních úřadech v ČR evidováno přes 165 tisíc uchazečů o zaměstnání. Z evidence pracovních úřadů bylo během července vyřazeno přes 22 tisíc osob, z toho přes 14 tisíc bylo umístěno. O práci se uchází téměř 12 tisíc osob se změnou pracovní schopností. Příspěvek v nezaměstnanosti nyní pobírá přes 100 tisíc lidí, z toho je 82 tisíc dělníků. — Ke konci července bylo na pracovních úřadech hlášeno skoro 38 tisíc volných pracovních míst, z toho necelých 31 tisíc v dělnických profesích. — Největší nezaměstnanost je v okresech Příbram, Břeclav a Třebíč, kde přesahuje šest procent. 16. 7. 91

Známky (zatím) bez pomlčky

(lh) Nové emise československých poštovních známek byly včera před taveny novinářům. Konkrétně se jedná o vydání příležitostně známky s portrétem J. Palacha a hodnotě čtyř korun (platí od 9. srpna), a dvou, rovněž čtyřkorunových, známek z cyklu Krásy naší vlasti — hory Říp a Kriváň. Obě vstoupí v platnost 28. srpna. Námětům dalších korunových a dvoukorunových známek (platných od 2. září) jsou ilustrace autorů z Polska a Německa. Posledním zástupcem nové emise je desetikorunová známka s portrétem A. Hlinky, která do odvolání platí ve styku tuzemském i mezinárodním od 27. září. Potěšitelné je, že slovenská strana zatím zásadně neprotestuje proti tradičnímu označení »Československo«.

Proklouzl mezi prsty

VARŠAVA: Berlinské policii proklouzl mezi prsty král obdivané gdaňské automajie Nikodem S., o němž polský tisk píše, že je chytrý jako liška a nebezpečný jako zmiřve. V německém vězení ho navštívil jeho bratr a jednoduše si spolu vyměnili úlohy. Obávaný zločinec tak znovu zmizel ve své vlasti, napsal týdeník WPROST. Polsko i Německo mají stejný zájem na dopadení Nikodema S., který řídí bandu s 200 členy. Zabývají se krádežemi automobilů v Německu a ilegálně je dopravují do Polska a odtud do SSSR. V době své největší slávy byl Nikodem zákazníkem nejlepších hotelů v Berlíně, Mnichově, Frankfurtu a Hamburku. Jen nejluxusnější restaurace a nejdražší ženy byly pro gdaňského šéfa dost dobré. Do oblastí jeho působení však patřil i Stockholm, Paříž a Praha — zde všude seděli, respektive sedí jeho lidé.

Klaus: Neslýchané požadavky

BONN: Ministr financí ČSFR V. Klaus odmítl jako neslýchané německé požadavky ve výši 1,3 miliardy marek plynoucí z vyrovnávacích účtů z obchodu s bývalou NDR. V rozhovoru pro rozhlasovou stanici Deutschlandfunk, o němž včera informovala německá agentura ADN, ministr prohlásil, že si nedovede představit, jak Němci k takovým cifrám dospěli. ČSFR musí naopak nést obrovské ztráty v důsledku »zrušení NDR«, protože německé firmy přes noc vypověděly své smlouvy s československými podniky.

Také v Bayerische Eisenstein, městečku prakticky na hranici, mluvíme s několika pendlerly. Jeden typický za všechny: "Chel normálně žít. Doma jsem býval 2500 Kčs. Mám rodninu, pojetky a 1100 platím za byt. Vydržím to tak dva roky a zase budu pracovat u nás," říká Milos Tremil z Nýrska. Tenhle mladý zedník denně dojíždí 30 km ta a stejně zpět - v solidním Volkswagenu Golf, který si už v Německu pořídil na splátky místo 20 let starého trabantia. "Kolik vydělám, to vám neřeknu. Na hodinu mám o dvě marky méně než Němci. Ale jsem spokojený a vycházím s nimi

dobře. To neměžu říci o lidech v Nýrsku. Ani jsem si nedovede představit, co všechno dotáží lidská zvířata." Pfi návratu z cesty za pendlerly se setkáváme také s řidičem, který už má ve své brauzi práci za hranic taktika jistou. "Teď už je těžké něco slušného najít, člověk používá kontakty. Z platu u nás bych barák nedostavěl. Práce se neobjih, spíš mám strach z reakcí lidí v okolí. Mám kamaráda, kterému sousedé pořádně poškrábali nový vůz." Svě jméno nám nefekne. Když to nevyšlo, nemuse z český zaměstnavatel dozvědět o jeho úmyslech. I tady hrozí riziko. Všichni s nímž jsme hovořili, chtějí za čtou pracovat jen určitý čas. Najdou po svém návratu snadno zaměstnání? Ostatně v Německu nemusí mít dlouhodobou perspektivu. Poznal jsem člověka, kterému během půl roku podstatně snížili plat, neboť na jeho místo by byli další zájemci. A klesne-li časem kurs marky, mzdy pro pendlerly už zdaleka nebudou tak atraktivní. A k tomu si připočítáme náklady na benzín, každodenní cestování přes hory v zimních měsících... Tohle se ovšem netýká lidí, jako je číšník Pavel Ciml, kteří se chtějí něco naučit, něco vydělat a začít podnikat. Takových však, podle našich zkušeností z cesty za pendlerly, přes čáru jezdí velmi mnoho.

drubé strany hranice, odpovídá další mince. "Děkujeme, vleje, klani se učitel - kapelník... Ve Zwieselu však nejsme za každý den jezdí do Německa za práci. Po našem pendleři, německy grenzfänger. Cestou na místní právní úřad si všimáme ženy, která umývá výkladní skříně. Boly ji prozrazují. "Česko už otázkou ale nedopovídá. "Nežkoubkujete to na nás, víme, že jste krajanka. Jak vám práce vyhovuje? Jak dlouho tu jste? Co jste dělala doma?" vyptáváme se. "Nic vám nefeknu, nemůžu." Buď se stydí za nás - ve vedlejším obchodu mají ceduli

Ve vlnovém rozsahu 89,5 MHz v pásmu VKV 2 začala včera vysílat rozhlasová stanice Country radio. Denně od 15 do 21 hodin bude vysílat country, folk a trampskou hudbu.

Celkem 15 000 plechovek piva za hodinu bude schopna naplnit linka, kterou dávají do provozu Plzeňské pivovary. Pfišti týden by se už plzeňské pivo v novém obalu mělo objevit na vnitřním trhu.

Pro marky přes čáru

DENNĚ SE Z KLATOVSKA DO BAVORSKA VYDÁVÁ ZA PRACÍ TISÍCOVKA PENDLERŮ

nezaměstnaní s pítanou podporou? Zatím takového člověka mohou odhalit pouze pozorní spoubované. Úřady evidenci pendlerly nevedou. Zdejší, ve Zwieselu, přehled sice má, ale i přes dobré vzájemné vztahy důstředné cí ochranu osobnosti. To znamená, že údaje ze svých kartoték nesdělí nejen novinářům, ale dokonce ani kolegům z klatovského "pracáku". Naše strana sice určitě cestý hledá, ale úspěch není zaručen.

stě je tu jeden telefonát za druhým. Tihle zájemci nepochopili, že pendler každý den přejíždí hranici. Původně se počítalo jen s lidmi z příhraničí, ovšem dnes jezdí autobus do Německa až z Plzně. Samozřejmě, že pracovní příležitost v Bavorsku nám pomáhá. Odhaduje se, že jen z Klatovska přes hranici denně jezdí 800 až 1000 osob, možná i víc. Nebyť téhle šance, naše statistika nezaměstnaných vy-

covití. Lepší než máš. Měl spolejný šóššššš? Anebo se za marky pracuje jinak než za koruny? "Už na dřevích pracovního úřadu vedle kostela žeme český psané upozornění. Informace o vojních místech pro pendlerly u podávaj bromaďné každý den v 11 hodin. V zasedací místnosti se schází kolem 30 lidí. Nabídka? Místní podnikatelé právé hledají pokojské, kuchaře, myčky, cukráře, kancelářskou sílu, řidiče au-

● V Budapašti včera slavnostně zahájila činnost restaurace rychlého občerstvení Burger King, která je podle agentury Reuter největší na světě. Zařízení patří do sítě americké filialky britské společnosti British Food, která je součástí skupiny Grand Metropolitan.

škoda párajit teplicí policisté. Materiální škoda se odhaduje na 240 000 Kčs. Pfi poškozili tuto národní kulturní památku.

ce 1934 zmizely v minulých dnech z pomníku v Oseku u Duchcova. Po pachatelích, kteří oběti katastrofy na Dole Nelson III v ro-

Pátrá se po 5600 zbraních

TERORISTÉ SE NA ÚKOR ARMÁDY NEVYZBROJUJÍ

"Veškeré příznaky nasvědčují tomu, že i poslední velké krádeže 41 samopalů a 25 pistolí souvisejí především se snahou finančně se obohatit," odpověděl nám včera náčelník Informačního oddělení Vojenské policie plukovník Miroslav Čech. Prakticky tak vyvrátil domněnky, že by se někdo snažil vyzbrojovat na úkor armády. Kromě tohoto případu pak prý bylo za posledního půl roku z vojenských skladů zcizeno 12 pistolí a 8 samopalů. Přitom 5 pistolí a 7 samopalů bylo zajištěno. "Je třeba si uvědomit, že většinou nejde o vloupání, ale z 80 procent zneužili svých funkcí přímo příslušníci armády."

Podle údajů ke včerejšímu odpolední pátrá pak nyní v České republice policie po 5600 kusech ukradených zbraní. (Údaje jsou vedeny podle neustále obnovovaného věstníku z roku 1976 - pozn. red.) "Prakticky jsme zahájili evidenci počítačovou evidenci zbraní, a hromadný zbrojní průkaz asi před dvěma měsíci. V současné době ale již připravujeme kompletní počítačovou evidenci zbraní," řekl nám včera Miroslav Dohnal z policejního ředitelství v Praze. "Navíc bychom k tomu chtěli evidovat také veškeré krádeže."

Se vzrůstající kriminalitou vzrůstá u veřejnosti pocit nutnosti opatřit si zbraň. V Praze si o ni zažádalo od počátku roku 2277 lidí. Z toho ke včerejšímu dni 1128 občanů povolení skutečně dostalo a 466 žádostí bylo zamítnuto. Hromadných zbrojních průkazů bylo vydáno 908. Celkem je pak na ně evidováno 4184 pistolí, 59 pušek a 1836 malorážek.

Spodivem ovšem je, že podobnou ucelenou informací nebyla policie už schopna podat našim krajským zpravodajům. V Brně se Jaroslav Haid dozvěděl, že městskou policii letos zažádalo o zbrojní průkaz

zamínuta. "Od začátku roku bylo podáno 71 žádostí, ovšem jen 27 jsme vyhověli. Ze 44 zamítnutí pak soud přiznal pistolí čtyřem lidem," řekl Zdeněk Doerr z plzeňského policejního ředitelství. "O hromadné zbrojní průkazy žádalo 40 organizací, patnácti jsme již vyhověli a ostatní se řeší. Nezamítli jsme ani jedinou žádost o loveckou zbraň." Podle slov tiskového mluvčího hradecké policie Miroslava Andrieho vydali v průběhu roku soukromníkům 8 povolení, organizacím 29 a myslivcům 30. Drtivou většinu soukromníků prý odmítají a jejich evidenci nevedou, sdělil mluvčí. V mnoha městech tedy doposud podrobnou evidenci nevedou. Pravděpodobně vyčkávat až do října 1992, kdy by měl být v návaznosti na vybudování Centrálního registru občanů, veden také celostátní přehled o zbraních. V té době by měl již také platit nový, podstatně benevolentnější zákon, umožňující občanovi opatřit si zbraň.

Starostové světa do Prahy

(Čre): Asi 750 starostů z 558 měst Evropy, USA a Kanady se zúčastní Mezinárodní konference o spolupráci měst a regionů, která se bude konat 19.—21. září v pražském Obecním domě. Na shromáždění se bude diskutovat především o možnostech poskytnutí pomoci nově zvoleným zástupcům místní samosprávy ve střední a východní Evropě. Na programu bude spolupráce v ekonomice, sociální politice a při účasti občanů na správě svých měst. Za Československo se zúčastní starostové zhruba sta měst a chybět nebudou ani představitelé Madridu, Barcelony, Lyonu, Oslu, Vídně, Stockholmu, Milána, Rotterdamu, Chicaga, Philadelphie a dalších metropolí. Nad akcí převzal záštitu prezident ČSFR V. Havel.

K nedozrým narozeninám J. Palacha

(VIS): Dne 11. 8. uplyne neuvěřitelných 43 let od narození Jana Palacha, jehož čin dokázal v ponurém lednu roku 1969 český národ ještě jednou probudit z letargie. Z iniciativy Nadace Jana Palacha byla dne 9. srpna vydána čtyřkorunová příležitostná poštovní známka spolu s kupónem symbolizujícím Palachův odkaz a posláním Nadace Jana Palacha. 10. 8. 91

Má se obnovit část »koňky« z Českých Budějovic do Lince

Každoroční výstavní trhy v hornorakouském Freistadtu, vzdáleném necelé dvě desítky kilometrů od našich hranic, nabízí tradičně široký sortiment průmyslového zboží, zemědělských strojů, osobních a užitkových automobilů, potřeb pro domácnosti, vybavení dleň a mnoho dalšího.

Přidáme se k Rakušánům?

Do neděle 18. srpna, kdy trhy končí, tu najdete i bohatý kulturní program se zastoupením jihočeských výtvarníků, muzikantů a folklórních tanečnic. V neděli budou vzletávat i horkovzdušné balóny, uskuteční se setkání automobilů-veteránů, přičemž v obou případech budeme mít své zástupce. Zkrátka celé město, založené již roku 1130, se zachovalými hradbami a Budějovickou a Lineckou bránou, žije v těchto dnech rušným životem. Ostatně »jarmarky« se zde pořádaly již v minulém století a byly v hojném počtu navštěvovány obchodníky i kupujícími z jižních Čech.

Nás zaujal stánek, kde mimo plakátů, letáků a jiných tiskovin byly vystaveny do-

bové kresby zachycující stavbu a později i provoz první evropské koněspřežné železnice vedoucí z Českých Budějovic přes Freistadt do Lince. Prý se vážně uvažuje o obnovení této trati, kterou v letech 1807 a 1832 projektoval a stavěl český inženýr František Antonín Gerstner. Projekt rekonstrukce má být realizován již v příštím roce — 180 let po otevření a 120 let po ukončení provozu této legendární železnice. Zemská vláda Horního Rakouska bude spolu se soukromými sponzory kryt náklady ve výši asi 1000 milionů šilinků, neboť z turistického hlediska by šlo o kuriozitu, která by zdejší kraj proslavila.

»Renovatovat cglou trať nemá smysl,« řek-

la nám architektka Annemarie Obermüllerová. »Jízda musí být senzací. Zajímavými by mohlo být tak deset kilometrů s do provodným programem folklórního charakteru, tedy selskými trhy, duchovkami a příjemným posezením ve stylové restauraci,« uzavírá paní A. Obermüllerová.

Myšlenka znovuzprovoznění »koňky« není nikterak nová a také nepochází od Rakušánů. Již v roce 1969 byla u nás vypracována studie obnovy úseku mezi Rybníkem a Suchdolem a zavedení historického provozu. Počítalo se i s vybudováním hotelu, kempu a muzea. Z projektu však nezbylo nic, kromě opravy mostku u Velešíně a posunu původní staniční budovy v Českých Budějovicích.

Na naši straně je při »koňské dráze« podstatně více stavitelských památek než v Rakousku. Proč tedy neoprášit starý projekt, nepřipojit se k Rakušánům a společně s nimi, zčásti na našem, zčásti na jejich území nedat do provozu onen desítkykilometrový úsek? Přinesl by nejen propagační, ale i finanční efekt oběma stranám.

Británie nezapomíná

Po pádu Francie Hitler rozhodl srazit Albion na kolena bezohlednými leteckými útoky, po nichž podle chvástavého Göringa by invaze měla být snadnou záležitostí.

Tak se rozpoutala historická letecká bitva o Británii, která do značné míry — ačkoli se to u nás nepřiznávalo — ovlivnila další průběh války. V ní nalezi na britské straně uplatnění i čs. letci. Prvních bojů o Británii se čs. stíhači 310. perutě poprvé zúčastnili 26. srpna. V 15.10 hodin vzlétly obě letky a při střetnutí s Němci sestřelily tři stroje. Ale brzy přišly i naše první ztráty. Nad ústím Temže byl 31. srpna sestřelen první čs. letec, 27letý poručík Jaroslav Šerbáček. Je vzpomenu v památníku spojeneckých letců v Runnymede, zapsán v čestné knize padlých o Británii v kapli Westminsterského opatství a na pamětní desce RAF v Hendonu. Na hřbitově v Brookwoodu má symbolický náhrobek. Posledním říjnovým dnem 1940 letecká bitva o Británii německou porážkou skon-

čila. Luftwaffe nasadila do bitvy o Británii asi 1200 bombardérů, 900 jednomotorových stíhaček, 120 těžkých »dvoumotoráků« a desítky střemhlavě útočících »štuk«. Ztráty měli Němci vysoké. Spojenci jim sestřelili 1887 letadel, z toho 1014 bombardérů a 873 stíhaček. Kromě toho mnoho letadel poškodili. O život připravili 2262 příslušníků posádek bombardérů a 511 stíhačů, řada německých pilotů byla zajata.

Velká Británie si každoročně připomíná 13. srpen 1940 — den zahájení největší letecké bitvy u dějinách II. světové války. A vždy s pietou vzpomene i hrdinství a obětavost čs. letců, kteří pomohli bitvu o Británii úspěšně vybojovat. Proto i na naše příslušníky RAF se vztahují slova britského premiéra Winstona Churchilla, která v historii lidských zápasů neudělilo tolik lidí za tak mnoho tak malému počtu jednotlivců.

KONÍCI A TI DRUZÍ

Státa houfněji se v našich městech a městečkách zabydlují tržiště či náměstí plátněnými stánky, jednoduchými pultíky, někdy i rozvěšeným kufrem či dekou, na níž je vystaveno zboží. Soukromý obchod kvete. Hlubší pohled odkryje zajímavou skutečnost. Řada prodavačů, postávajících po tržištích, pro někoho pracuje. Říká se jim konici. Jejich šéf je ráno nakrmí zbožím, v pozdním odpolední je přijede inkasovat a na ruku vypíací mzdy. Podle Moravskoslezského dne například v Ostravě dostane konik za tržbu 6000 korun na ruku tři stovky. Takové koniky má šéf na několika místech ve městě. Největší je to i jinde. Pokud je to v zájmu obchodu, služby zákazníkům, budiž. Ale jen kráček tu chybí k maličkámským komplikacím, vybírání desátků, cenovým i hygienickým hříčkám, daňovým únikům. A potom je to už jen živné pole pro hospodářskou kriminalku...

Sen o sjednocené Evropě je jednou z vizí, která je nám po listopadu 1989 systematicky prezentována jako něco v relativně krátké době snadno dosažitelného, a tedy už předem nalinkovaného. Kdyby se nás někdo zeptal, zda do Evropy vstoupí Jugoslávie nebo Slovinsko, Chorvatsko, Makedonie..., určitě bychom nad odpovědí zaváhali. Zeptá-li se však, zda vstoupí Čechy a Slovensko, nebo Československo, odpověď bude asi jednoznačnější: »To je přece jedno!« Možná si tady v Čechách neuvědomujeme, že Slovákům to tak jedno není. To, co my považujeme za zábrany války, je pro ně otázkou principiální. Národnost, která je pro Čechy záležitostí okrajovou, je třeba pro ně kardinální.

Předseda slovenské vlády dr. Ján Čarnogurský tento rozdíl vyjádřil v rozhovoru pro Slovenskou televizi zcela jednoznačně: »My zdrazňujeme více princip národní — nejen vůči sobě, ale i vůči české straně — a z české strany je spíše zdrazňován princip občanský. Slovensko by chtělo ve sjednocené Evropě vystupovat jako Slovensko, a ne jako nějaký región Československa.« Česká reprezentace vidí tento postoj jako podryvající, provokující, závěrhodný.

Připomeňme si genezi našich národností-krav, potom Slezsko. A hádáme se stále.

ních třenic. Listopadový převrat jsme začali jako jeden muž. První problémy se objevily s možnou volbou prezidenta. Tentokrát to — všechna čest — geniálně vyřešil Václav Havel podmínkami své volby. Prohlásil totiž, že bude prezidentem jen do svobodných voleb a že chce mít po svém boku jako předsedu parlamentu hrdinu roku 1968 a věrného syna slovenského národa Alexandra Dubčeka. Jeho druhý požadavek byl splněn a A. Dubček od té

Jak půjdeme do Evropy

doby stojí v čele Federálního shromáždění. Už v lednu 1990 to však začalo. Nejdříve, podle mého názoru poněkud nešťastná řeč pana prezidenta o rovnoprávnosti Čechů a Slováků a pak »pomlčková válka« o nový název republiky. Od té doby mladší slovenský bratr stále zdrazňuje, jak byl od staršího českého sourozence stále utiskován a trýzněn, a český bratr ve snaze nějak se bránit jeho agresivně mluví o nacionalismu a šovinismu. Soutěžnické bitky vznikají pro všechno — federální majetek, ropovod, odpady, ceny...

Najednou přijde se svými požadavky Morava, potom Slezsko. A hádáme se stále.

Kdo koho okrádá, kdo na koho doplácí, kdo je komu přítěží. Ze všech stran se přitom ozývá ujišťování, že to není nic proti jinému národu, že jde pouze o vyjasnění vztahů a přípravu na vstup do Evropy. Kdo má doma více dětí, může najít příklad přímo v rodině. Starší mají pocit, že mladší jim ukradli všechnu rodičovskou lásku, a mladší mají pocit, že se jim brání v projevech samostatnosti. Čím jsou starší autoritativnější, tím jsou mladší vzdorovitější. Zkusme pak v takové rodině vyhlásit referendum!

Naštěstí se i u nás najdou rozumné hlavy, které chtějí federaci zachovat. Jsou si totiž vědomy toho, že rozdělení by nás stálo více, než jsme si ochotni vůbec připustit. I Češi, kteří tvrdí, že Slováci mohou jít, kam chtějí, určitě vnitřně cítí, že za svou vlast pokládají jak Šumavu, tak Tatry, jak Lipno, tak Oravu, jak Prahu, tak Bratislavu. Myslím, že rozumný Slovák neuvazuje jinak.

Naše cesta do sjednocené Evropy bude určitě delší, než jsme si před dvěma lety mysleli. Neměli bychom ani už teď přemýšlet o tom, v jaké podobě tam jednou vstoupíme. Dohodněme se, co si tam vezmeme a kdo co ponese.

Jel jsem oheďky v pozdním nedělním odpolední z hraničního přechodu ve Strážném do Prahy. Jako správný český turista jsem se v Bavorsku dopoledne i v pohodě »postil«, abych ušetřil nějakou marku. Jen přejedu hranice, dám si něco teplého k jídlu, utěšoval jsem neodbytně se hlásící žaludek. Třeba bramboračku, svíčkovou, vepřo-knedlo nebo kopročku. Pasové i celní odbavení proběhlo rychle. sotva jsem opustil hraniční prostor, už jsem koukal, kde bych se mohl najíst. Ve Strážném nic. Podle silnice postávali jen »stánkaři« nabízející buďvar, becherovku a sovětský sekt za neúměrné ceny. Kilo medu například 80 korun. V Horní Vltavě bistro — tedy párek či studený salám. O pár kilometrů dál u silnice malý pouťák oznamující, že ve Čkyni vás rádi v soukromé hospodě obslouží a nabídnou domácí jídla. Proto jsem v Kubově Huti nezastavil, i když se asi 300 metrů od hlavní silnice nabízel luxusní hotel Arnika a přímo u parkoviště rekreační stědiško strakonického Zbrojovky. Ale tam nebylo jasné, zda vezmou pod svou střechu i »cizího« pocestného. Ve Vimperku žádný ukazatel k pohostinskému zařízení Vltava. A bloudit po městě se mi nechtělo. Ve

Čkyni po slibovaném občerstvení ani slechu. Jen na návsi po pravé straně hostinec s tak špinavými okny, že nebylo dovnitř vůbec vidět. U Malenic nápis na hospodě hrdě hlásal, že zde mají orchestron. O jídle ani písmeno. Volyně! Proti nádraží patrová budova: Hotel — restaurace Na nové. Tady se určitě dočkám vy-

tuženého teplého jídla... V restaurační místnosti, naposledy vyblíbené asi před pěti lety, byl promáčený strop a na stolech skoro čisté, leč propálené ubrusy. A hejna much! Když jsem nahlédl stále otevřenými dveřmi z jídelny do kuchyně, byl jsem rád, že nemusím stolovat tam. Hromady špinavého nádobí se zbytky jídla okupovala totiž ještě větší hejna much. Výčepní, číšník a asi také vedoucí v jedné osobě se dostavil s jídelním lístkem, až když si ve výčepu popovídám se zdejší »pivařem«. Objednal jsem si italskou polévku (měl ještě hovězí vývar) a z hoto-

Z Evropy do Čech

barvu neměla. Ale hladový člověk sní všechno. Zaplatil jsem bez jediného slova a odjel. Věřte, nebyl to příliš radostný návrat z Evropy domů. Když na čtyřicetkilometrové trase od státní hranice si nemůžete koupit nic teplého k jídlu a když už se vám to přece jen podaří, že prostrředí i servírované jídlo takové, že odporuje základním hygienickým pravidlům. Co na to okresní komise obchodu a cestovního ruchu v Prachaticích a Strakonících? V případě volyňského »hotelu« Na nové by se měl vyjádřit majitel: Restaurace a jídelny v městě dudádk.

tuženého teplého jídla... V restaurační místnosti, naposledy vyblíbené asi před pěti lety, byl promáčený strop a na stolech skoro čisté, leč propálené ubrusy. A hejna much! Když jsem nahlédl stále otevřenými dveřmi z jídelny do kuchyně, byl jsem rád, že nemusím stolovat tam. Hromady špinavého nádobí se zbytky jídla okupovala totiž ještě větší hejna much. Výčepní, číšník a asi také vedoucí v jedné osobě se dostavil s jídelním lístkem, až když si ve výčepu popovídám se zdejší »pivařem«. Objednal jsem si italskou polévku (měl ještě hovězí vývar) a z hoto-

Rasismus v romském balení

Romové v Hradci Králové chytají skiny a slibují policii, že je předají bezpečnostním orgánům, aniž by jim ublížili. Policie potom přizná, že romský boss dal svým bojůvkám trochu jiný pokyn — chycené skiny pouze nezabíjet, o bití není řeč... Romové se bojí, že bílí vytvoří vlastní domobranu a pak to bude hrozné... Ale co říká policie tomu, že romská domobrana již existuje? Co se tedy stane, až bílí fidič odmítne samozvanou kontrolu, až dojde ke střetu?

Jsme zásadně proti rasismu v jakékoliv podobě. To znamená, že jsme i proti rasismu v romském balení. Neboť tito naši spoluobčané, jejichž počet se v České republice trvale zvyšuje migrací ze Slovenska, ale také z Rumunska i dalších zemí — tito naši spoluobčané až na malé výjimky, na občasné vyřizování účtů mezi sebou, okrádají, zraňují, a často i zabíjejí lidi, jejichž barva pleti je o něco světlejší. Jejich političtí předáci donekonečna opakují, že Romům bylo odříkáno vzdělání, že neměli možnost získat kvalifikaci — a málokdo již otevřeně řekne, že je to pustá demagogie, že většina Romů, pokud vůbec pracují, odmítá možnos-

ti vyučení, že většina romských rodičů se vysmívá jakýmkoliv možným sankcím, když své děti neposlají do škol... Jeden romský politik prohlásil, že bude podporovat Občanskou demokratickou stranu, jiný se prohlásil za stranu levého středu. Zkusme se zeptat cikánské prostitutky či jejího pasáka na Václavském náměstí, zda je to zajímavé. Riskujete ránu do zubů, případně bodnutí nožem nebo řez břitvou. Komunisté si mnou ruce — za nás to nebylo...

Skiní, kteří přepadli romskou zábavu, a počnají si jako vandalové, patří před soud. Romové, kteří patrolují v ulicích a hrají si na šerify, tam však patří také. A pokud jim bude zákon toto trpět, vyjdou do ulic jiní šerifové, tedy bílí. Světový tisk bude mít vedle jugoslávské tragédie další vděčný námět a nebezpečné ulice se stanou místem dalších hrůz. Nevinné z toho policie, která má schopnosti, odhodlání a postupně získává i technické prostředky. Chybí jí však jistota, že smí vyhovět volání veřejnosti a udělat pořádek, nikoli hlídat jako za minulého režimu demonstrace. Tuto jistotu jí musí dát politikové. Žádejme to po nich.

Tuzéry zapisují

Brno (fil) - První kasino v Brně otevřeli v hotelu International 17. srpna 1990. Za tu dobu sledovalo roztočenou americkou ruletu přes 25 000 hráčů. Za jediný večer tu vyhrál nejvíce peněz jeden Rakušan, který si odnesl 11 600 dolarů. Nejvyšší prohra je 7000 dolarů. »Od samých začátků je kasino vydělečné,« sdělil novinářům jeho ředitel Miloš Bačák. Řekl, že jenom za prvních pět měsíců odevzdali ze zisku městu Brno více než 1,2 miliónu korun, které byly určeny na sociální oblast. Předseda představenstva akciové společnosti Casino Brno pan Brdicka hovořil i o tuzerech od hostů. »Všechny evidujeme a vypočítány podíl dostávají zaměstnanci kasina. Chci ale zdůraznit, že i tyto příjmy podle zákona jdou do rozpočtu, což pochopitelně respektujeme.« Casino Brno otevřelo v ČSFR celkem sedm svých center, a to nejnovější čeká na svoji premiéru 8. září 1991 v Českých Budějovicích.

Luprání s Fondem Polského amerického kongresu (PACCF) zajišťují celkem 66 dialyzačních přístrojů, kterých je nejen v Československu ale i v Polsku značný nedostatek. Československo dostane 36 těchto přístrojů.

Washington - Na selhání ledvin zemřelo loni v ČSFR 135 pacientů jen proto, že pro ně nebylo místo na dialyzačních lůžkách. Americká Československá společnost (ACS) nyní oznámila ve Washingtonu, že se jí podařilo ve spo-

DÁVÁME ODPOVĚĎ NA OTÁZKU: CO DĚLÁ ČESKÁ POLICIE?

Rozsvěcují se pouliční lampy symbolizující příchod noci, kdy se Praha se svou starobylou architekturou stává snad ještě krásnější a poetičtější. Zapomínáme na romantiku, nasedám kolem desáté večer do zánovního bílého favoritu se zeleným pruhem a nápisem POLICIE, abych přesně po roce, kdy jsem našim čtenářům přiblížil dění v pražských ulicích, zjistil, co a jak se u pohotovostní linky 158 změnilo.

Statistiky i svodky ministerstva vnitra hovoří víc než výmluvně a lidé se po právu ptají, CO DĚLÁ POLICIE? Není to tak jednoduché, vysvětluje mi kpt. Ivan Sejvl, který od loňska povýšil na zástupce velitele roty: »Naši policisté (158) opravdu dělají, co je v jejich silách, a dělají to, jak nejlépe dovedou. Jenže oni jsou zásahovou jednotkou, která nastupuje v momentě, kdy k něčemu dojde. Místní policejní oddělení by potřebovalo mnohem více lidí, kteří by v ulicích byli vidět a vzniku trestné činnosti by vstředně předcházeli. To je ale zatím jen sen. Proto si například Praha najala americkou agenturu Pinkerton.«

PACHATEL SE VRACÍ...

Situaci neulehčují ani přeplněné věznice, takže pachatelé méně závažných trestných činů (např. krádeží) jsou vyšetřováni na svobodě. V praxi to často znamená, že policisté dopadnou při krádeži stejného pachatele i několikrát.

Vyprávění přerušuje vysílka. Ve Štěpánské se někdo vloupá do zaparkovaného auta. Vůz s blikajícím majákem vyráží prudce vpřed, aby asi za půl minuty zabrzdil u označeného automobilu společně s dalšími pěti policejními auty, která přijíždějí ze všech stran. Protože se ukázalo, že šlo o planý poplach, je čas na další otázky. Tou nejběžnějším je, proč zákroky policie nejsou tak rasantní, jak by si to situace vyžadovala. Narážíme na nedokonalý zákon o policii, na nepřilíh přesně stanovená práva policisty. A tak se policisté prostě bojí zasahovat tvrdě, protože učíní-li tak, stráví následující týden popotahovaným po inspekci ministerstva vnitra, neboť dotyčný si na něj stěžoval. Tedy absurdní a ne dlouho udržitelná situace, kdy se větší komukoliv víc než policistovi. Z jednoho extrému jsme tak »úspěšně« přешli do druhého. A přitom naprostá většina obyvatelstva se za tvrdé a

Noční Praha přesně po roce

nekompromisní zákroky proti kriminálníkům staví.

CO SE ZMĚNILO

Prahou odbila půlnoc. Je jasno a teplo. Prý ideální počasí pro zločin. Ptám se, co se konkrétního změnilo od mé minulé exkurze. Rekapitulace začíná označením POLICIE a inovovanými a docela elegantními uniformami. Pokud jde o auta, dostala pražská policie několik nových favoritů, které nahrazují staré stodvacítky, nyní se jedná o nákup zahraničních vozů. Favorit by do pražských uliček byl ideální, kdyby měl šestnáctistovkový motor, jak to slíbila ŠKODA-VW. Oba moji dnešní průvodci mi pyšně ukazují své nové pistole — pětáosmdesátky, poslední model Zbrojovky, který používají policisté i v USA. Zbraň budí respekt už v pouzdře; je velice účinná a přesná. Možná nevýznamnější změnou jsou nové vozy TATRA 813, které slouží k zásahům proti nebezpečným pachatelům. Policisté v nich jsou vybaveni mj. neprůstřelnými vestami, speciálními zbraněmi atd. Chybí však jasný, přesný zákon, vymezující policistům pravomoc při zásahu proti zločincům. Bude-li správně uváděn do praxe, vzbudí u delikventů větší obavy než sebe-dokonalejší pistole.

V ULIČCE LÁSKY

Mezltím jsme se dostali do centra a projíždíme Perlovkou k pražské »uličce lásky« — Skořepce. Postává tu asi dvacet prostitutek převážně romského původu a velký počet pasáků. Co může policie dělat s tímhle? Zhola nic, více než před rokem slíbil pražský primátor J. Kořán vyhlásku o prostituci, ale zatím slib nesplnil. Přitom zákonná kontrola prostitutek včetně pro

ni vyhrazeného místa je způsob vyzkoušený a osvědčený ve všech vyspělých zemích.

Přijíždíme na Václavské náměstí. Největší je na Můstku, vidíme prodáváče s vozíčkem, který nabízí svažené víno. Kolem

něho je skupina pochybných existencí ve značně podroušeném stavu. I tady je policie bezmocná, vždyť radnice tomuto »obchodníkovi« vydala povolení. Policisté by rádi zakročili, ale pokud nedojde k rvačce, nemohou.

Ručičky hodinek se přehouply přes druhou. Další volání. V Karlíně hlídka pronásleduje dvojici, která prchá v kradeném trabantu. Když tam za dvě minuty dorážíme, oba kumpáni již stojí s rukama nad hlavou. Měli u sebe sadu pianet a velký svazek klíčů. Asi jsme někoho ušetřili od vloupání. Další výzva, rozmlácená výloha obchodu, tentokrát na Flóře. S dalšími oznámeními tohoto typu jako by se roztrhl pytel. Elektro v OD Krakov v Bohnicích, Sport na Pizeňské, stánky v Braníku. Nejvíce se v poslední době vykrádají prodejny tabáku, protože cigarety je možné prostřednictvím bohaté sítě pouličních prodáváčů rychle prodat.

NA DEMONSTRACE NECHTĚJI

Když se už zdá, že bude klid, ozve se naléhavá výzva do Nuslí. Prchá tady pachatel, kterého hlídka kriminálky přistihla, jak se pokouší ukrást favorita. Výtečník však jednoho kriminalistu zranil a dal se na útěk. Ze všech stran přijíždějí policejní vozy, přijíždí i tatra, jejíž osádka začíná prohledávat blok domů, kde se dotyčný mohl ukrýt. Více než hodinové hledání nakonec končí bez úspěchu.

Jedna z rušnějších letošních nocí pomalu končí. Na závěr se dozvídám něco, z čeho mě trochu zamrazí. Řadová policisté z linky 158 už byli nasazeni na politickou demonstraci, kterou uspořádal dr. Sládek, samozřejmě s příkazem nepoužít násilí. Oni však chtějí sloužit Pražanům, kteří je potřebují v nouzi na ulici, a ne nahrazovat speciální jednotku na udržení pořádku při demonstracích, kterou pro podobné případy má každé velké město světa. Snad si tento požadavek policisté linky 158 prosadí.

v Československu si nepřejeme žádný socialismus s lidskou tváří, žádnou třetí cestu, že jenom z taktických vnitropolitických důvodů podržujeme starý symbol. Naštěstí vím, že v zahraničí to s naším renomé přece jenom není tak zlé, jak si pan Jičínský představuje, zvláště podnikatelské kruhy si o vystoupení předsedy FS myslí své.

▲ Skupina asi 20 Romů vyhrožovala zabítím policistovi v úterý odpoledne na náměstí Jiřího z Poděbrad v Praze 3. Napadený byl nucen po výstraze, které se minula účinkem, použít služební zbraň. Varovný výstřel do vzduchu následovaly další čtyři, mířené šikmo do země. Dvě odražené střely lehce zranily dva z útočníků, kteří byli po lékařském ošetření propuštěni. Agresivita Romů neustala a vedla i k poškození přivolovaných policejních vozů. Situaci zvládla až pohotovostní motorizovaná jednotka. O průběhu události, při níž napadený utrpěl zranění vyžadující pracovní neschopnost, dosud takto shodně vypovědělo 12 svědků. Neaktivnější útočníci Vilém D. [1968] a Vladimír A. [1950] byli zajištěni.

Černínská alergie, Jičínského omyl...

Československé ministerstvo zahraničí bylo vystaveno v řadě sdělovacích prostředků mnoha útokům, které nejsou podloženy, konstatoval údajně minulý týden jeho mluvčí E. Lánský. Bylo však také podrobováno kritice, o jejíž oprávněnosti nemůže být pochyb, a bylo by dobře zabývat se také jí, což se zřejmě neděje.

Uvedu příklad. V poznámce Překvapený premiér jsem se 13. července v LD podívil nad tím, že P. Pithart při své cestě do Kanady nebyl informován o postojích našich krajanů, kteří tam žijí. K téže věci se kriticky vyjádřil také B. Blažek v 29. čísle Respektu (pro týden od 22. 7.). Ministerstvo patrně nereagovalo nijak, aspoň pro mne nezatelně.

Mám smíšené pocity, když pak čtu ve Svobodném slově (z 9. 8.) o výroci E. Lánského, zjevně dotčeného útoky proti jeho osobě (o těch ovšem nic nevím). Zaráží mě, když čtu jeho nekommentovaný výrok, že »byl vždy proti komunismu, nikoli proti komunistům«. Trochu ho znám a douám, že tomuto jeho výroku dobře rozumím — vždyť jsme si před časem vysvětlili, že jsme oba proti komunismu, ale že neházíme všechny komunisty do jednoho pytle a že neuznáváme princip kolektivní viny. Chybí-li toto vysvětlení, může být uveřejnění holého Lánského výroku velice matoucí.

A jsme zpátky v Kanadě, lépe řečeno na tenkém zámořském ledě. Víme totiž od krajanů znalých poměrů v Ottawě i ve Washingtonu, jak neblaze působí, když je-

jich původní vlast po sametové revoluci reprezentují v diplomatických službách komunisti, třebaš i bývali. Na rozdíl od premiéra Pitharta vím už dlouho, jak roztrpčuje krajany nejen restituční zákon, který je k nim nespravedlivý, ale i tato smutná skutečnost, zvláště v Kanadě tak markantní. Je to přinejmenším diletantské ponechávat dlouho komunisty či exkomunisty na velvyslanectvích v těch důležitých zemích, kde žije mnoho našich krajanů s velkými zásluhami, zkušenostmi i vlivem. Vůči těm z nich, kdo byli nuceni před komunisty utíkat, aby si zachránili život, to považují nejen za necitlivé, ale přímo za sprosté. A že to poškozuje naše zájmy v cizině, o tom nemůže být pochyb.

A když prohlásil první místopředseda FS Z. Jičínský v Rudém právu (z 1. 8.) »jestli personálně svět někoho z ČSFR vnímá, pak především Havla a Dubčeka«, anebo »parlament by měl být rád, že má takového předsedu, který mu dává mezinárodní renomé«, pak v tom vidím velký omyl — pokud jde o A. Dubčeka — a zároveň těžkou bezděčnou obžalobu diplomatů sloužících v cizině. Ti by přece měli kolem každé Dubčekovy zahraniční návštěvy vysvětlovat, že u nás

Každý civilizovaný stát, i když jeho občane cíl a dodržují zákony, potřebuje kontrolní úřad, finanční úřad, popřípadě kontrolní finanční dvůr. V Československu se za celou dobu komunistické vlády razilo heslo — kdo neokrádá stát, okrádá rodinu. Proto i po listopadových událostech, kdy se údajně Československo vydalo na cestu k demokracii, vzniklo ministerstvo kontroly, neboť vše se musí neustále kontrolovat, překontrolovávat a vracet k překontrolování, abychom měli o čem mluvit a psát. V čele federálního ministerstva kontroly stojí paní ing. Květoslava Kořínková, do jejíž kompetence spadá nyní i kontrola přebírání majetku KSC a SSM, což je téma, o kterém by se dalo hovořit i několik dní. Pan John Bok na stránkách Lidové demokracie vyslovil nedůvěru v práci ministerstva, které paní Kořínková řídí, a proto jsme jí položili několik otázek:

Jak vznikly výhrady k vaší práci, které uváděl pan John Bok?

»Na podzim 1990 jsem poznala pana Boka při jednání se studenty o majetku SSM. Později, když jsem odmítla žádost o zařazení jednoho panem Bokem navrhovaného našeho pracovníka jako člena kontrolní skupiny v organizaci Zenitcentrum.«

Zakládají se Bokovy výhrady na reálných základech?

Domníváte se, že mezi zmocněnci jsou lidé, kteří byli osobně spjati s nomenklaturou KSC a SSM, popřípadě i spolupracovníky StB?

»Já jsem požadovala od ministerstva financí jak federálního, tak i České republiky, aby zmocněnci byli na morální i odborné úrovni. Bylo mi sděleno, že pracovníci financí jsou zaneprázdněni ekonomickou reformou a musí přijmout lidi, kteří mají zájem jako zmocněnci pracovat.«

Odpovědnost za převzetí majetku KSC ne-se ministerstvo financí, vaše instituce je pouze kontrolní orgán...

»Za převzetí majetku KSC odpovídají všechna tři ministerstva financí a za majetek SSM komise místopředsedy vlády pana Mikloška.«

Věstečnost se domnívá, že tzv. černé peníze, které se narychlo objevují při privatizačních aukcích, jsou právě z nedokonale zajištěného majetku KSC?

»Věstečnost nebyla oficiálně informována o transformaci majetku KSC do špinavých peněz. Takovými hypotézami se zabývá některý tisk, ale nikdy neuvádí konkrétní příklady. My jsme zjistili některé manipulace s prostředky, které nebyly v souladu s ústavním zákonem. Ty jsme řešili a předali prokuratuře.«

»Pan Bok úmyslně vytváří dezinformace. Ze orgány kontroly odpovídají za převzetí majetku SSM, i když je velmi přesně informován. Odpovědnost za převzetí tohoto majetku a jeho rozdělení je v působnosti komise místopředsedy vlády ČSFR, ve které právě on pracuje.

Jako ministryně federální vlády nepovádám?

Kam mizí majetek KSČ

žují za nutné poučovat pana Boka o svých a jeho kompetencích.«

Jak je to s majetkem Zenitcentra dnes?

»Za prvé majetek nebyl dosud státu předán. Na 5. června 1991 jsme svolali poradu za přítomnosti zástupců ministerstva financí, prokuratury a za přítomnosti místopředsedy vlády pana Mikloška, kde jsme problemu majetku SSM a působnost zmocněnců se specifickým přístupem k Zenitcentru řešili. Pro postup přebírání majetku byly přijaty zásady schválené na úrovni místopředsedů tří vlád, kdy byly vytčeny úkoly, co kdo zabezpečuje. Český generální prokurátor sám přiznal, že byl mylně informován o rozsahu působnosti zmocněnců a že si neuvědomil správný výklad tohoto usnesení federální vlády. Došli jsme k závěru, že je

nutné zjednat nápravu a v případě Zenitcentra zajistit prodloužení působnosti zmocněnce a zabezpečit revizi dokladovaného finančního hospodaření, kde bude nutné modelovat situaci z let 1989 a 1990, aby z toho mohly být vyvozeny určité závěry.«

Nespadá tato záležitost finančním úřadům?

»Finanční orgány měly provést revizi, která byla provedena pouze dílčím způsobem. Proto bylo uloženo ministerstvu financí, aby učinilo nápravu, tj. zabezpečit finanční revizi Zenitcentra, abychom mohli do celého případu vstoupit po ukončení předávání majetku státu.«

Jsou zmocněnci pro přebírání majetku KSC a SSM na potřebné úrovni?

»Zmocněnci jsou na takové úrovni, na jaké byli získáni. O práci zmocněnců nebyl skoro žádný zájem a ministerstvo financí i úřad místopředsedy vlády musely respektovat možnosti, jaké se nabízely. Nebylo z čeho vybírat.«

Můžete uvést alespoň jeden konkrétní příklad?

»Takových případů bylo mnoho. Například organizaci DECO z majetku KSC a CKM byly dodatečně zaúčtovány cenné papíry AS EKOS ve výši 1,9 miliónu korun. Z toho lze vyvodit závěr, pokud došlo k chybné manipulaci, tak náhrada těchto

»Majetek byl zmapován, činí asi 12 a půl miliardy korun a po odečtení částek, které byly neoprávněným způsobem odprodány za zvýhodněnou cenu, bylo, nebo bude vše předáno státu.«

Kdo dnes užívá bývalý majetek KSČ?

»Stavby pořízené ze státního rozpočtu za více než 4,5 miliardy Kčs opět užívají jednot-

Kam mizí majetek KSČ

prostředků bude vyžadována v rámci vyrovnání mezi příslušným SSM a státem. Pokud ovšem někdo s těmito prostředky manipuloval před působností ústavního zákona, tak to není postížitelné a nám se velmi těžko prokazuje, zda takový majetek byl převáděn např. do špinavých peněz.«

Pracovníci aparátu KSČ požívali výhod tzv. krácení daně ze mzdy, což způsobilo státu škody jen za roky 1973 až 1976 ve výši 8 300 000 Kčs?

»Celou záležitost řešila Generální prokuratura více než rok a bylo by dobré se ptát na Generální prokuraturu. Jejich zpráva je velice obsažná, asi 1000 stran.«

Jaký je nyní stav majetku nebo co dnes víme o majetku KSČ?

livé republiky a do dnešního dne jsme se nedozvěděli zcela přesně, pro jaké účely byly použity. Byli jsme pouze informováni o procentuálním využití. Tolik a tolik je pro školství, tolik a tolik administrativu...«

Myslíte si, že při čtyřicetiletém panování neměli komunisté daňové, právní a hospodářské poradce, kteří by jim zajistili transformaci nakradeného majetku do soukromých rukou?

»Určitě měli a pravděpodobně dodnes mají. My však vycházíme z toho, že máme určitý úkol, který plyne z ústavního zákona, a tento úkol se snažíme plnit.«

Na Slovensku je 59 Čechoslaváků

Praha - K "československé" národnosti se v ČSFR hlásí 3576 osob, což je 0,023 procenta všech obyvatel našeho státu. Tuto informaci uvádí Federální statistický úřad jako doplňující údaj k nedávno zveřejněným předběžným výsledkům sčítání lidu, domů a bytů. Příslušníků této národnosti je tedy v ČSFR ještě méně než například Rusínů (18 648 osob) či Ukrajinců (20 654 osob). Většina z těchto občanů (3517) pochází z ČR, kde představují 0,034 procenta všech jejích obyvatel. 1232 z nich jsou Pražané. Na Slovensku se k "československé" národnosti přihlásilo jen 59 občanů, tedy asi 0,001 všech obyvatel SR.

Lendlova změna

Ani věk (32 let), ani rodina (tři dcery během patnácti měsíců) nejsou pro Ivana Lendlu důvodem k tomu, aby jakkoli změnil svůj přístup k tenisu. Alespoň to sám opakovaně tvrdí na dotazy dotírajících novinářů, naposledy ve středu na turnaji v New Havenu. Lendl, který potřeboval vždy co nejvíce turnajových zápasů na rozohrávání, teď usilovně dohání letošní výpadky zavlněné zraněním. Věren zásadě jít svou vlnistí cestou Lendl připouští jedinou podstatnější změnu ve své životě - skoro přestal hrát golf. Důvod - 15měsíční Marika a dvojčata Isabella a Carolyn, která se narodila 29. července. "Jejich existence znamená, že čas po tenisu mohu teď trávit mnohem příjemněji než dřív."

Kuř, příteli, s chutí...

Pokud ti není líto deset let života, klidně kuř, doporučuje svým pacientům dr. Robert Dempsey. Je přesvědčený, že padesátiletý muž kouřící okolo 40 cigaret denně, má cévy stejně poničené jako šedesátník-kuřák. Silné kouření skutečně ničí především cévy a již pravidelné kouření 10 cigaret denně zvyšuje čtyřikrát pravděpodobnost mozkové mrtvice. V USA je kouření příčinou 40 procent všech těchto případů. Na Západě je stále módnější heslo: "Kouř jen chudil" a slogan: "Při vstupu do Evropy, zhas cigaretu!". Zde to však kutěnkům pomůže zbavit se jejich zlovyklu, to si nikdo netroufá tvrdit.

Bez pompy

Banská Bystrica - Důstojně, ale bez pompčnosti chtějí zabezpečit organizátoři oslav 47. výročí SNP, které se usku-

teční v sobotu 31. srpna v Banské Bystrici a na nichž příslibil účast i prezident ČSFR Václav Havel. V době vzpomínkového setkání se v banskobystrických kostelech uskuteční bohoslužby za obětí SNP.

PRVNICH DEVADESAT DNŮ
 7. dne embryo dosáhne dělohy. Už je člověkem jediným a neopakovatelným. Má všechny charakteristické rysy své osobnosti.
 8. dne se usadí na vnitřní straně dělohy a začne přijímat výživu z krve matčiny, na které závisí jeho budoucí život.
 Od 14. do 28. dne se tvoří oči, mozek, plíce, žaludek a další orgány. Začíná pracovat srdce.
 28. dne je dokončena páteř, hlava, ruce a nohy. Srdce pracuje normálně.
 35. dne roste hrud a břicho. Oči už mají sítnici a ústíku. Tvoří se uši. Objevují se prsty na rukou a na nohou.

JEDNO Z NEJKURIÓZNĚJŠÍCH rozvodů vých odstupných si vyžádala americká herečka Dyan Cannonová. Protože fandí basketbalovému mužstvu LA Lakers, souhlasila s tím, aby jí její bývalý manžel Stan Pimberg jako část odstupného poskytl permanentní roční vstupenku na stadion Forum, kde její miláček suďdělí zápasy.

Bude svobodná Evropa bez zámořských četníků? UŽ NIKDY CIZÍ VOJÁKY!

Tak už odešel poslední voják Sovětské armády z našeho území. Někdo tuto skutečnost oslavuje ostentativně a s pompézností jemu vlastní, jiný se raduje jen tak, pro sebe. Všichni jsme, ale rádi. Právě tu už nejsou a dej Bůh, aby v téhle zemi už nikdy nebyl žádný voják cizí armády na tok zvaném dočasně-trvalém pobytu.

Toto přání není bezdůvodné. Ono totiž by se mohlo při naší národní povaze snadno stát, že se zase „přimkne“ k někomu jinému a než se rozkoukáme, budeme tu mít základnu. Se slávou rozpošíme jeven pakt a už honem spouštíme do druhého a budeme snad i uraženi, když nás tam nebudou (tak hned chřít. Namísto toho, abychom se zamysleli) nad tím, k čemu vlastně všechny paktivity jsou a začali dělat něco pro to, aby co nejrychleji zmizely.

● JE ČAS NA OSLAVY?

Jako občan ČSFR mohu odchod příslušníků Sovětské armády z našeho území i oslavit. Jako občan a příslušník budoucí konfederované Evropy mám k oslavě ještě čas. I když upřímně vám řeknu, nemám oslavy rád. Bylo jich v téhle zemi už dost. A už vůbec nemám rád oslavy, při kterých z invektiv a obsahu číši urážky a snižování jiného státu, byl třeba i takového, který nám v blízké minulosti neudělal příliš mnoho dobrého, ba naopak. Ale to je, jak se říká, můj problém. Odešla od nás i z tzv. východního bloku Sovětská armáda. Pro nás to byla armáda okupační, v ostatních státech byl její pobyt dán tak nějak vývojem mezinárodní situace. Ono to bylo tak nějak i u nás, ale to je opravdu věcí historiků, toto posouzení.

● NEMAJÍ SE K ODCHODU

Mezinárodní politickou situaci je dán i pobyt vojáků zahraničních armád i na ostatních územích v Evropě. Jenomže oni se nějak, i když se výrazně mezinárodní situace změnila, k odchodu nemají, ba naopak. A tak já budu oslavovat, až tento skutečně svobodný a demokratický kontinent opustí poslední voják cizí země. A zcela konkrétně mám na mysli vojáky armády americké, ka-

nadské a dalších, které v Evropě jsou, aniž by o nich vůbec někdo pořádně věděl. A nemylme se. Ani oni nejsou v zemích tzv. západního bloku a obyvatelstva v přílišné láске. Mám v SRN i v dalších zemích dost přátel, abych mohl tohle tvrzení vyslovit. I tyto armády jsou v zemích Evropy dočasně-trvale, hosty, kteří si ale mnohdy myslí, že v každém státě ve světě jsou doma. Už se těším na to, jak ta svobodná a demokratická spojená Evropa bude bez „četníků“ ze zámoří. A když už, tak bude mít jen armádu svou vlastní a ti z armád cizích budou jezdit jen na krátké přátelské návštěvy, ale jen na krátko, protože jak říká naše babička: „Každá návštěva, i ta milá, trvá-li příliš dlouho, začne smrdět“.

Do kasáren pro samopaly

(člátek): V pátek bylo u vojenského útvaru 6159 Kadaň zjištěno zcizení 41 kusů samopalů vzor 56, pěti kusů pistolí vzor 82 a 25 ručních granátů RG-4. Událost vyšetřuje vojenský obvodový prokurátor v součinnosti s vojenskou policií, orgány velení ČSA a kriminalisty z Chomutova. V průběhu vyšetřování byl už jeden z pachatelů krádeže granátů a s ním i jejich část zajištěn. V neděli byl zjištěn další z pachatelů. Z vyšetřování vyplynulo, že šlo o předem připravenou krádež.

Co se dělo v Semaforu ...?

Soukromý list pro politiku a ekonomiku týdeník Politika nedávno uveřejnil zajímavý článek o pruském Semaforu. Přesněji řečeno, o některých zprávcích. A co se v něm psalo ...?

„Hned v úvodu bych chtěl zdůraznit, že nejsem staro ani novostalinista, takže jsou mi odporné všechny ty soustavy základních znaků antidemokracie, jako např. číslky, kádrování, prověřování a třídní škatulkování lidí, jak nám to bez uzardění předvádí neostalinistická partaj pana Klause ODS nebo její třídní sestra Občanskodemokratická aliance, popřípadě stranické rasičské KAN. Jedno ale nejde přejít mlčením, jestliže se neototalitní mučenické grupy — všeobecně známé jako ráčkový struktury, resp. vzájemně se podporující díletanti a radikální amatéři — ohánějí třídní klasifikací společností na plnoprávné občany (tj. pouze oni) a na neplnoprávné občany (tj. my zbývající), které nazvali dobytelsky „staré struktury“, pak se podívejme, kdo se hlásí k oněm novým — panským strukturám.

Jedním z nich je i pan ředitel divadla SEMAFOR Jiří Suchý. Ten se spolu s herečkou Jitkou Molavcovou pokládá za nejvíce „nestaré“ struktury. Zdá se, že oba jsou přímo ukázkou, z čeho se rekrutují tyto vyvolenci.

● HOSTE Z ÚV KSC ...

Divadlo Semafor — v období tzv. normalizace, dokonce v jeho nejhlušší fázi, bylo místem, kde se téměř

každý týden, měsíc co měsíc, rok co rok, scházeli po představení důvěrní hosté Jiřího Suchého: člen představenstva ÚV KSC a předseda vlády Lubomír Štrougal, člen představenstva ÚV KSC a vedoucí tajemník MěV KSC v Praze Antonín Kapek, generální tajemník ÚV KSC Miloš Jakeš a jeho dva synové a primátor hl. m. Prahy František Štáfa a další členi představitelů partajně byrokratické totalitní moci.

● DĀRKŮ OD SYNA HUSÁKA

Nejhlušším přítelem „novostrukturalního“ pana ředitele Suchého byl po léta syn generálního tajemníka ÚV KSC Gustava Husáka, který — jako velvyslanec ve Finsku — nikdy nepomněl přivést nějaký ten dareček ... V té době J. Suchý veselé vydával knihy, desky a natáčel filmy (např. film „Melicharová“) a také úzce spolupracoval s mužem ÚV KSC stojícím na čele Hudebního divadla v Karlíně Antoninem Hardtem — zejména na koncepcích obsazování uměleckých souborů podle stranických požadavků. Žádné silvestrovské televizní pořady se neobešly bez angažmá týmu J. Suchého. V čase prorežimní Antichary 77 vystupuje s J. Molavcovou s dobovou oslavou písní „Modrá se pole koukolem“, aby vyjádřil postoj k tzv. plevelu mezi herci. Za tyto skutky nashromáždil přítel soudruhů Suchý

NEBOJTE SE „NORMÁLNÍ KÁVY“

Podle výstředně rozsáhlé studie lékařské fakulty Harvardské univerzity o vlivu kávy vyplynul ze studií Walter Willet, hlavní autor publikace na lidské zdraví může člověk, který je po- méně zdravý a nekouří do 65 let vypít denně šest i více šálků silné kávy, aniž by tím přibodil riziko koronárního onemocnění. Naopak u lidí pijících kávu bez kofeinu riziko srdečního záchvatu stoupá až na 60 procent.

Tento překvapující zázrak vyplynul ze čtyřletého sledování 45 600 Američanů. Ve zprávě lékaři mj. uvádějí, že jejich poznatky nepodporují hypotézu, že spotřeba kávy či kofeinu zvyšuje riziko infarktu myokardu a mozkové mrtvice. Ke svému zjištění, že pít a více šálků kávy bez kofeinu denně vede k mírnému zvýšení rizika infarktu či mrtvice, se stavějí zatím opatrněji a zdůrazňují, že ke konečnému posouzení této otázky je zádoucí další výzkum. Hlavním výsledkem našeho šetření je zázrak, že při spotřebě až šesti šálků kávy denně není důvod kávy se vzdávat a zejména není

SEAN CONNERY dostal za jeden jediný výstup ve filmu o Robinu Hoodovi, v němž celý jeho dialog se vešel do čtyř řádek, celý milión dolarů. Bývalý představitel Jamese Bonda však projevůl při této příležitosti velkorysost a převzal tento snadno nabytý honorář dobročinným ústavům svého rodného Skotska.

něco přes osm miliónů korun, které má uloženy v tuzemské bance. Nyní si otevře boutique „Žofie Melicharová“ (v divadle Semafor) a jistě není bez zajímavosti, že ona boutique slouží k prodeji modelů soudružky E. Štrougalové — dcery I. Štrougala, která je také zároveň šéfnávrhářkou kostýmů divadla Semafor. Jde o přítelkyni soudružky Molavcové, které prý soudružka Štrougalová dokonce dělala ručičku při jejím vstupu do řad kandidátů KSC v roce 1986. Od toho roku byla také J. Molavcova nejfrekventovanější herečkou v Československu. V věčnosti k rodině straně vydržela být její členkou až do konce roku 1990, kdy se po dohodě s J. Suchým nechala formálně vyřadit z evidence ZO KSC.

● RADOVĀNKY V ZAKULISI?

Připomeleme-li ke všemu skutečnost, že vysokí straníční funkcionáři nechodí do zákulisí Semaforu jenom na soudružské pijatky, ale též na soudružské radovánky nejenom s děvčaty, ale i s chlápky, pak už můžeme dostatečně pochopit „těžký život“ předního pražského disidenta a vůbec režimem diskriminovaného pana Jiřího Suchého.

Jak jsem uvedl už na začátku, jsem v zásadě odpůrcem členění na staré a nové struktury, protože v demokracii existuje jen jedna struktura, a to demokratická, kterou je celá občanská společnost bez výjimek. Ale nedá mi to, skoro to zavání nedůvěrou, repre-

zentuje-li Jiří Suchý tu úpevovanou novou strukturu, kdo je potom ta zatracovaná stará. Zdá se, že velká většina našich občanů by nechtěla mít nic společného s žádnou z nich.

DOKONČENÍ SE STR. 600

Aktuální fejleton V & W

Ze oběže musí být, ví každé malé dítě, které hraje si se sítkami založí mimoděk požár a ohrozí tím život svého hodného dědečka. Lidem totiž bylo dáno do vínku působit si navzájem oběže. Dnes jsou oběže přesně vymezeny a zákonem rozmožněny. Namáčkou uvádíme nejznámější, jako pasové vízum, občanský a trestní zákoník, právo směnečné, školy, společenský katechismus, rakovina, politice vůbec, dopravní pak zvláště, rodinný, státní a řízádní ráda. To jsou tedy oběže běžné, dnes již ustálené, s nimiž se všude počítá a všude se pěstují. Nesmíme je zaměňovat s oběží zemi tzv. obligátními, mezi které náleží přehrnují tkaničky v rozhodném okamžiku, trapné překrnutí na recept, zbrocený knoflíček u límce atd. Všechny tyto oběže tvoří obsáhlou kategorii zvanou též »vís minor«, na rozdíl od »vís major«, kte-

NEOBJEKTIVNÍ A TENDENČNÍ INFORMACE SOVĚTSKÉHO TISKU

Komunismus se do Československa vrátí?

MOSKVA: Na neobjektivní a tendenční informace sovětského tisku o současném dění v Československu upozorňuje ve čtvrtěšním vydání týdeníku MOSKOVSKIJE NOVDSTI jeho pražský spolupracovník Vítal Jaroševskij. Konstatuje, že zatímco západní novináři píšou o problémech v Československu se stěží utajovanými obavami, sovětský tisk se stěží utajovanou radostí. SOVĚTSKAJA ROSSIIJA utvrzuje své čtenáře, že komunismus se do Československa ještě vrátí, ale do té doby, než zavlažné komunistické blaženosti, projde země zkouškou kruté totálního režimu. Jaroševskij varuje před takovými přístupy, které podle něho svedají k myšlence, že je nejvyšší čas, aby Sovětský svaz pomýšlel

rážto zahrnuje oběže, plynoucí z výbuchů na ulicích, ze zeměřesení, povodní, požárů a válečné lítkce. Dospělí jsme tedy ke generální dávové oběži, která se sluje váleka. Válka je oběž, kterou si vědomě, vzájemně a systematicky působí obě strany (státy, národy či aliance), kteří na sebe za tím účelem zanevřely. Jakmile je válka

SYSTEM C.O.

vyprovězena, vzniká nepřehledná řada obětí tím, že všichni zácasnění se úpně přepletnou, pokud možno stejně, až na detailní rozdíly, zavinené poujšením či degradací jednotlivce. Pro újnost je třeba zmiňovat se o následném zadržování celých fozdní líč v zafateckých tábořech, nebo o vrhání tupých předmětů do nepřátelských zá, aby tím protivník vzal útmu na chateřtí nebylo zahájeno pářání.

Vraťme se k systému CO, Systému Contra Oběti. Je založen na homeopatii, čili klím klímem vytloukati. Začíná se, když je vojsko v polí. Přijde to na dané znamení a vypadá na první pohled jako porušení subordínace nebo jako pasivní rezistence. Ve skutečnosti je to však Contra-Oběti, uvědoměle namířená proti všem oběžím, z nichž se skládá válka. Tedy konkrétně: Vojsko je v polí. Na obou stranách důstojníci ctí na hodinky, aby přesně v předepsanou minutu dali znamení k ofenzíbě. Všichni branci očekávají s napětím osudnou minutu, kdy mají vyrazit ze zákopů. Ručička postupuje... Nadchází rozhodný okamžik... Teďti v téže chvíli dají si všichni vojáci vařit vařička naturodo. Ná-

středujících tři minut použije vojsko k tomu, aby použilo nezavěšence, zejména důstojníky, o tom, že se válka konat nebude. Zatím jsou vařička uvářena a je čas k předsnáďve. »Na vzduchu chutná« říkají přední hlídky a vypíčkují si od nepřítelů sůl. Do oběda má vojsko ještě piné ruce práce. Je nutno naplnit část zákopů a seřadit dvě

partie Water-pola. Poslední výstřel z děla zastihne naše bojovníky příjemně osvěženě a slunítko se na no mans landu. Po obědě zavlažné v zákopech kříd. Je zykem si po obědě schrupnouti. C. O. tento zyk spíše podporuje, než sítá. Již jen pro to, že spíat telefonista nechá bez odpovědi řadu striktních rozkazů hlavního stanu, kde následkem toho převládne domněnka, že přední línie padly do rukou nepřítel. Vyšje se posila, která je uvítána ohřotrojem z ručních granátů a sumfonii z hromen obou bojovníčích států. Pak jsou nové příchozí ubytování a po stručném poučení zařazení do sportovních, šachových, osvětových a jiných kroužků. Tak mášice plynou a zatímco poněkud zmařená velitelství přhají na frontu nové a nové rezervy, dojíže se zvolna přelidňují, což má za následek zakládání zahraničních měst, lázeňských míst a sportovních sídisek. Vzkvétá výroba košičků na ovoce z drátěných předkůžek, loň se ryby, skupiny dobrovolníků — lesníků hubě otravnými plyny mnišku v přetěhlém hálečkú. Automobilový a letecký park obstarává rychlé spojení s rodnými bojovníčkú a mnoho tanků zručnými mechaniky byla předěláno na ponorky k vědeckým účelům a k rybolovu. Jednoho dne

války padaly na hlavy sovětských lidí homoby vyrobené v československých podnicích. Jaroševskij si klade otázku, zda má tento argument znamenat, že v roce 1968 se přišel Sovětský svaz zastit za spolupobčany zabité československými bombami. Jestliže ano, potom je podle nej třeba objasnit Leninogradům, proč na jejich hlavy padaly střely zhotovené Ukrařnci na okupovaném území, a Moskvanům bez okolků sdělit, že na jejich město útočili vojáci, kteří se před útokem posílřovali litvským špekem a báloruskými brambory. Opět nám něco podsauvají, tuší Jaroševskij odpověď. Je to podle něj obvyklá fráze lidí, kteří se domnívají, že národy jsou povinný se dorozumívat jenom přes záď, řešit své problémy s pomocí cizích armád a v zádném případě nenafikat, kdyby se kdo-

konečně, když se jedna brigáda s inspekcí tím generáciem v čete vrací z posledního tábře zdáfilého honu na králiky, na který ji pozval generální ubytovatel nepřátelské armády, dozví se, že kamarád již odšlchl domů, jelikož vlády se konečně rozhodly uzavřít mír.

A tak se osmali, důkladně zotavení, vracejí v semknutých řadách domů ke svým křbům, obohacení cenými znalostmi nepřátelské řeci a oběšení sportovními cenami, dobytými na poli slávy. Doma padnou do otevřených náručí svých drahých, kteří zatím také pookřáli prospěšnou odlukou, která je kořením blahu rodiny a státu.

koli pokusil zlomit jim páteř a silboval při tom světlou budoucnost. Kdyby záleželo na nich, již nyní by prů rozhodli uzavřít Československo, lehce je pročitit a poté je opět otevřít. Autor připomíná, že ta zde již jednou bylo, v srpnu roku 1968...

„Míetěrřöhungen bis zu 600 Prozent“ Der Deutsche Mieterbund erwartet in den neuen Bundesländern zum 1. Oktober für rund sechs Millionen Haushalte Mieterhöhungen von durchschnittlich 500 bis 600 Prozent. Viele Forderungen entsprochen nicht den gesetzlichen Vorschriften, meint der Direktor der Organisation, Helmut Schlich. Häufig würden zu hohe Vorauszahlungen verlangt oder Modernisierungskosten berechnet, „obwohl noch gar nicht modernisiert worden ist“.

1991

V posledních pěti letech zaujímá ČSFR dvanácté až patnácté místo na světě v celkové spotřebě alkoholu. V konzumaci piva nám přísluší dokonce třetí až čtvrtá světová příčka, což lze dokumentovat »úctyhodnými« více než sto padesáti litry chmelového moku na osobu a rok v České republice a necelými sto litry na Slovensku. Tam zase výrazně »vítězí« destiláty – čtrnáct litrů na hlavu a rok je dvojnásobkem spotřeby v Čechách.

Wußten Sie...

...daß der Rote Platz in Moskau mit den Kommunisten gar nichts zu tun hat und noch viel weniger etwa zu ihren Ehren so benannt worden ist?

Rot ist zwar die Farbe dieser Partei, aber der Rote Platz war schon lange vorher Mittelpunkt des politischen Lebens in Moskau.

Außerdem heißt der Rote Platz auch »Schöner Platz«: deswegen nämlich, weil »rot« und »schön« im Russischen dasselbe bedeuten.

Der 400 Meter lange und 130 Meter breite Platz lieferte im Mittelalter die Kulisse für blutige Kämpfe gegen die Tartaren, die es auf die Kreml-Festung abgesehen hatten. Hier fanden Hinrichtungen statt und – weniger blutrünstig – auf dem Roten (oder Schönen) Platz, dem wichtigsten Handelsplatz des Landes, endeten die großen Handelsstraßen.

Folgerichtig wurde der Rote Platz nach der Oktoberrevolution 1917 auch zum Zentrum von politischen Aufmärschen und Kundgebungen der kommunistischen Partei und der Roten (Schönen) Armee.

Schon die alten Ägypter hatten Läuse

Kopfläuse plagten die Menschen offenbar schon seit vielen Jahrtausenden. Jedenfalls hatten bereits die alten Ägypter mit den blutsaugenden Insekten zu schaffen.

An einem mumifizierten Schädel aus der Zeit der ersten Dynastie, rund 3000 Jahre v. Chr., ist jetzt auf einer rasterelektronen-mikroskopischen Aufnahme ein Ei (Nisse) nachgewiesen worden. Die Läuselarve war bereits geschlüpft.

Nach Darstellung der Naturwissenschaftlichen Rundschau ist dies der älteste Fund seiner Art. Bisher hielten die – rund 1000 Jahre jüngeren – Läuse auf dem Kopf eines altamerikanischen Indianers den Rekord.

„Auf die Arbeit schimpft man nur so lange, bis man keine mehr hat.“
Sinclair Lewis.

Lotto wird teurer

BERLIN, 21. August (dpa). Das Samstags-Lotto „6 aus 49“ des Deutschen Lotto- und Totoblocks wird ab Dezember teurer und gleichzeitig in zwei zusätzlichen Klassen mehr Gewinne ausschütten. Das hat die Deutsche Klassenlotterie Berlin am Mittwoch bekanntgegeben. Jeder Tip kostet in Zukunft 1,25 Mark statt bisher eine Mark. Das Mittwochs-Lotto und Fußball-Toto bleiben im Preis gleich.

Neu eingeführt wird für samstags eine neue „Superklasse“ für Spieler mit sechs Richtigen und einer zusätzlichen richtigen „Superzahl“. Sie wird aus einer eigenen Lostrommel gezogen und muß mit der letzten Ziffer der Los-Nummer übereinstimmen. Außerdem wird samstags die neue Gewinnklasse „Drei Richtige plus Zusatzzahl“ eingeführt.

Tafelschokolade wird teurer

Spätestens Anfang 1992 wird Tafelschokolade teurer. Bernd Monheim, Vorsitzender des Verbandes der Süßwarenindustrie, verweist zur Begründung unter anderem auf gestiegene Kosten und den Wegfall der Berlinpräferenzen.

OBYVATELSTVO JUGOSLÁVIE (v miliónech):

CELKEM:	23,5
SRBSKO (s Vojvodinou a Kosovem)	9,0
v samotném Srbsku 87% Srbů, v Kosovu 90% Albánců (jejich údaje kolísají od 1,6 až po 3 milióny), ve Vojvodině 55% Srbů a 20% Maďarů	
CHORVATSKO	5,1
75% Chorvatů, 12% Srbů, 13% ostatních	
BOSNA a HERCEGOVINA	4,9
39% muslimů, 31% Srbů, 30% Chorvatů	
SLOVINSKO	2,0
90% Slovinců, 2% Srbů	
MAKEDONIE	1,8
68% Makedonců, 20% Albánců, 3% Srbů	
ČERNÁ HORA	0,7
67% Černohorců, 13% muslimů, 6% Albánců, 3% Srbů	
Protože v poslední době údaje o počtu obyvatel jednotlivých jugoslávských republik jsou velice různorodé, můžeme lato čísla považovat sice za směrodatná, ale ne zcela přesná.	

Chanel kontra Chanel

Neobyčejný souboj byl nedávno zahájen ve Francii. Světznámá módní firma Chanel se začala soudit o jméno s ani ne roční holčičkou. Proslulý pařížský diktátor módy vehementně protestuje proti tomu, aby mohla malá Chanel Rivatová používat převoplatně jméno, jaké mají nejen exkluzivní modely dámského oblečení, ale také záznačné a úctyhodně drahé vodičky a krémy na »všechně mládí«. Firma proto nelenila a ihned vyslala do Villiers-en-Lieu, bydlíště malé Chanel a jejích rodičů, svého zástupce. Ten měl vše uvést do pořádku, jenže manželé Rivatovi nechápou, co že je na jménu jejich dcery protizákonného. Ještě poměrně nedávno skutečně směl francouzský vybírat jména pro své děti pouze podle světců uvedených v oficiálním kalendáři, anebo čerpat ze seznamu jmen historických osobností. Dnes však toto omezení už neplatí.

Firma Chanel od svého požadavku, aby rodiče jméno malé holčičky změnili, nestoupila ani tehdy, když se její zástupce dozvěděl, že děvčátko má – podle zvuku – ještě jména svých dvou kmoťer, Michelle a Arletty. »Nepřipustíme, aby jméno firmy, mající už při pouhém vystoupení značkový vliv na milióny lidí zveřejněno. Firemní značka je pro nás klíčovým prvkem, dědictvím firmy,« trvali na svém její představitelé. Rodiče děvčátka, stejně jako mnozí jiní lidé, však nabývají přesvědčení, že celá aféra je jen důmyslným trikem reklamních agentů firmy Chanel. Mátokomu totiž spadne do klína reklama, za niž nemusí zaplatit ani frank.

Znamení kříže

Člověka podněcují nejen slova, ale také výtvarné symboly, někdy mnohem účinněji. Dobře si toho byli vědomi nacističtí demagogové, kteří zneužili svastiku — hákový kříž, tedy znamení, jež například v buddhismu představovalo klíč od ráje. V dobré paměti máme i nenávisť komunistů ke znamení kříže, v němž našla výraz křesťanská víra. Kolik křížků zdobících naši krajinu zničili barbarsky za svého panování!

Nahlédli jsme do nového Lexikonu symbolů, jehož autorem je Gerd Heinz-Hohr, a ve zkratce vás seznámíme s různými druhy křížů:

1. Čtyřramenný kruhový kříž, dávný předkřesťanský symbol světla a slunce. V křesťanském umění znamená Kristovu vládu nad světem přinášející život a světlo.
  2. Řecký kříž určující půdorys mnoha byzantských a syrských církevních staveb.
  3. Latinský kříž, kříž utrpení Páně, se pravidelně objevuje v půdorysu románských a gotických kostelů.
  4. Ondřejský kříž, kosý kříž [značka pro číslo deset], prapůvodně symbol zkřížených dřev na oltáři k zápalné oběti. Apoštol Ondřej byl podle legendy popraven na kříži tohoto tvaru. Ve světském uplatnění je tento kříž rozšířen na domovních, cechovních i hranicích znameních.
  5. Antonínský Tau-kříž (podle řeckého pojmenování písmene T). Velmi staré posvátné znamení symbolicky označující střed světa, sluneční sílu i životodárný déšť. Později použit k tvarování rukojetí mnišských poutnických holí. Stal se i znaméním mnišského antonínského řádu.
  6. Vidlicový, lotrovský kříž: při některých zpodobněních ukřížování visí na něm jenom lotři, na jiných je tento kříž uplatněný všeobecně. Jeho symbolický význam je ovšem mnohem starší, protože již dávno odkazoval na strom života.
  7. Kříž s ouškem, prapůvodně egyptský hieroglyf ankh — život. Od křesťanských Egypťanů (Koptů) převzat jako znamení životodárné síly Kristova kříže.
  8. Svastika — hákový kříž, velmi staré znamení ohně a slunce, napřed v Asii, později i u Germánů. V buddhismu symbol klíče od ráje. Ve mnoha kulturách rozšířené znamení pro pohyb kruhu.
  9. Kotvový kříž upomíná na zpodobení kříže v prvních křesťanských stoletích.
  10. Kříž s tvary jetelového listku symbolizuje spojení Kristova kříže a svaté Trojice.
  11. Berlový kříž, znásobení Tau-kříže, se objevuje na mincích z merovejské doby (5.—8. stol.). V minulém a v našem století znovu oblíbený jako křesťanský emblém.
  12. Jeruzalémský kříž (čtyři malé kříže ve velkém berlovém kříži) poukazuje na pět ran Ježíše. Znamení řádu Rytířů svatého hrobu.
  13. Znásobený latinský kříž.
  14. Arcibiskupský či patriarchální kříž, nazývaný také lotrovský.
  15. Papežský kříž (světící kříž).
  16. »Ruský« kříž, latinský kříž s koso položeným trámem, se uplatňuje převážně ve východní církvi, zvláště v Rusku; u nás bývá nazýván křížem pravoslavným.
  17. Johanitský nebo maltézský kříž, řádové znamení.
  18. Gemmový kříž posázený drahokamy upomíná na triumfální kříž, který dal zhotovit v Jeruzalémě císař Konstantin.
  19. Kristův monogram, vytvarovaný z řeckých písmen X (Chi) a P (Rho), jimiž začíná jméno Kristus.
- Lexikon symbolů vyšel německy v nakladatelství Herder pod názvem Lexikon der Symbole. Kresby jsme reprodukovali z ruského týdeníku Präsens.

Elisabeth I.

War
Elisabeth I.
William
Shakespeare

William Shakespeare

Hat William Shakespeare (1564-1616) die Shakespearschen Werke nun geschrieben, oder war es nicht doch ein Zeitgenosse? Dieser die Literatur-Wissenschaftler seit langem beschäftigende Frage hat ein US-Amerikaner jetzt buchstäblich die Krone aufgesetzt.

Robert Valenza vom Claremont McKenna College in Kalifornien ist davon überzeugt, daß Königin Elisabeth I. (1533-1603), deren poetische Tätigkeit sich nach den bisherigen Kenntnissen auf die Übersetzung von Psalmen beschränkte, die Autorin so berühmter Dramen wie „Julius Caesar“ oder „Hamlet“ ist.

Wörter und Stilelemente, sondern auch die strukturelle Verwandtschaft bestimmter Schlüsselwörter verglich.

Aufgrund dieser sogenannten modalen Analyse rückt Elisabeth I. in die vorderste Reihe derer auf, die — wie zum Beispiel der englische Staatsmann und Philosoph Francis Bacon (1561-1626) — als Verfasser der Komödien, Tragikomödien und Tragödien in Betracht gezogen werden.

Der Mathematiker entwickelte eine Computermethode, mit der er nicht nur die Häufigkeit der

ZA HEINIG WÄHLE TO PSALM VERSE...

Kolben se vrátil, Daněk má zpoždění

21. června zažilo ČKD akci mezinárodního významu. Do vlasti se přijeli podívat Kolbeni. Vnuci slavného dědy, dr. h. c. ing. Emila Kolbena, zakladatele průmyslového komplexu ČKD. Jindřich a Robert, nyní žijící ve Spolkové republice Německo. Zámořská větev dalších dvou vnuků z Ameriky a Austrálie se nedostavila.

Jindřich kádrově trpěl, práce jen pár osvěžujících faktů o zakladateli Kolbenky, která se v roce 1927 příbráním spoléhá na Daňka změnila na a. s. Českomoravská Kolben-Daněk (odtud nyníjší název ČKD).

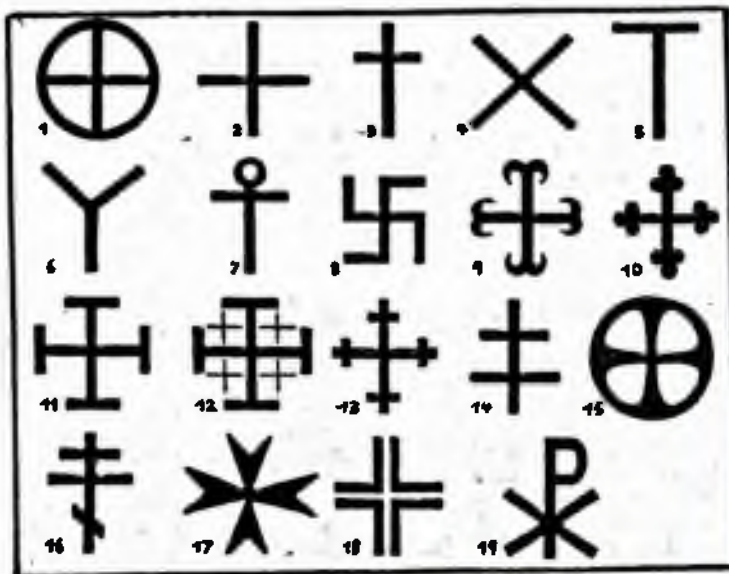
Emil Kolben (1862) po studiu na Technice v Praze odešel do USA, kde působil jako asistent T. A. Edisona, spolupracoval s Nikolou Teslou. Další cenné zkušenosti pobral u švýcarské firmy Oerlikon, kde ve svých 34 letech (!) založil s Božerem známou firmu BBC v Badenu. Bohatě poznatky pak již zúročil na domácí půdě. Hlavním předmětem jeho zájmu byla silnoproudá elektrotechnika, na místě je zdůraznit zásluhu o prosazení techniky střídavého proudu a jeho využití při realizaci indukčních motorů. Z Kolbenky se postupem času vyvinula světově známá firma, která dokázala zdátne konkurovat významným zahraničním továrnám. Chrčila kvalitní synchronní motory, vodní turbíny, tramvajové motory, transformátory, provedla elektrifikaci pražských nábřahů, zahájila výrobu rotačních svářeček i zubolékařských zařízení, jinými slovy — skvěle!

Vrátil se ku slavnostnímu odhalení pamětní desky svého předka v objektu ČKD Elektrotechnika a. s., a také kvůli pietnímu aktu v rodné obci Stráňčice u Prahy spojeného s navracením čestného občanství E. Kolbenovi. Tečka.

Jelikož jsme s Mirkem Zajícem a členem uvítacího výboru krátce před odhalením desky zůstali viset ve výtahu, slavnost byla mimě ohrožena — výtahář měl totiž chřípku. Zatímco předělníci ve dvou jazycích ličili podrobně životopis Emila Kolbena, vnuk Jindřich promluvil krátce: „Jsem vám všem velice vděčný, že jste tímto aktem, vzpomínajícím na mého dědu, tomu dali patřičný rámeček. Já tady kdysi působil jako dělník a vždycky jsem tu postrádal jméno svého dědečka, který zahynul v koncentračním táboře. Tímto byla křivda napravena a já vám děkuji, že jste přišli.“

Když jsem se Jindřicha Kolbena vyptával, jaký děda byl, odpověděl jednoduše: „Kamkoliv vstoupil, budil úctu a respekt. To já mám jiný poměr k vnoučatům, já se s nimi i poperu, ale tenkrát bylo všechno jiné. Samozřejmě, že nás měl rád, ale jinak.“

Pro nás, kteří jsme se narodili až v době, kdy Kolbenův vnuk

Herec Landovský o lidech na Znojemsku

Jindřich (ing., 65 let) emigroval s celou rodinou v roce 1968 do NSR, a tak se mohl svěřit, kteraž jako vnuk slavného dědy zažíval léta padesátá u nás. Po přerývaných studiích (jednou ho také vyhazoval člen prověřkové komise, svazák Jiří Pelikán) nemohl dlouho najít místo, neboť každý kádrovák, když slyšel jméno Kolben, vzal do ruky hůl. Nakonec se uchytil ve Valtrovcích (nyní Motorlet) ve zkušebně motorů, později u rýsovací plotny i projektoval. „Tu práci budeš moci dělat, když vystoupíš do ČSM,“ říkal mu mistr. Nakonec se to obešlo i bez toho.

Zvidalkům dlužno dodat, že Kolbeni nepřieli do Prahy kvůli vrácení majetku (ani by to nešlo, už za dědy to byla akciová společnost). „Ani milión do placu vám nemůžeme hodit, protože je nemáme,“ řekl Jindřich. „Naše myšlenky dobra jsou však s vámi.“

S myšlenkami dobra jsme se tedy rozloučili, ale přesto mi to nedalo, abych se závěrem nezeptal na Danka. Totiž proč. Když jsem každému říkal, že jdu za Kolbenem, všichni vtipni neopomněli dodat: „A kde bude spát? U Danka?“ I rozluštění této malinké hříčky bylo prosté. Na otázku, jak je v Kolbenově povědomí udržováno jméno spolence Danka, odpovídal Jindřich: „O jejich osudu nevím téměř nic, jako student jsem znal jednu jejich vnučku ze školy a ta byla velice hezká.“

Fučíkova ulice ve Vysočanech, kudy Fučík nikdy mnoho nenachodil, byla přejmenována na Kolbenovu.

Takto vypadala Kolbenka ve svých počátcích na konci 19. století.

slovenští občané, a navíc českoslovenští novináři, tak k žádnému soudu do Vídně nepůjdeme. Když, tak jediné k československému, doma.

Jeho nervozita z naší přítomnosti byla tak znatelná, že jinak milého, oblibeného herce musel dokonce uklidňovat jeho právní zástupce. Něco ve smyslu: Pavličku, uklidni se! Vždyť jsi v soudní budově...!

● TELEVIZNÍ RENDEZ-VOUS

Pak jsme se s Pavlem Landovským se-

V červnu letošního roku jsme dostali informaci od obyvatel Jevišovic nedaleko Znojma, že si v jejich obci stavi, přesněji řečeno, přestavuje chalupu známý herec Pavel Landovský. Na celé záležitosti není naprosto nic nezákonného, kdyby... Kdyby celá záležitost nebyla spojena s některými abnormalitami.

Obyvatelé nám napsali, že vlastně Landovský chalupu nekoupil. V roce 1990 Ji mohl koupit jen československý stát - příslušník a tak chalupu, vlastně dnes již chalupy čtyři - zakoupila na sebe jeho sestra. Na ni bylo také vystaveno povolení stavebního úřadu.

Nejzvláštnější - a proto jsme do Jevišovic vlastně zajeli - byly informace, že oblibený herec se spřátelil s jedním z největších hořevků městečka dr. Látem, pak politicky překabáňným, který mu nejen chalupy sehnal, ale zajišťoval i stavební práce, který také výstavbu často kontroluje. Vyskytly se dokonce názory, že vše na úkor léčby pacientů, které odesílá do Znojma.

● ZAURADOVALA PĚST BOXERA

Po zveřejnění článku nám sice napsal ředitel ODNZ Znojma dr. Šubrt, že náhodou provedl kontrolu dodržování ordinčních hodin, ale to vše, jsou spoležáci, a tak víc věříme místním lidem. Stejně jako v popisování některých výstřelků v chování známého herce Pavla Landovského. Nemáme na mysli jen „představení chudého herce“ v místních hostincích, nýbrž i skutečnost, že fyzicky napadl svého bývalého přítele a zpořobil mu vážné zranění. Informovali jsme vás o tom, že jsme pátrali i na místní policejní stanici, avšak pan velitel nám neřekl ani jméno napadeného, ani účelů, ale faktem je, že v Jevišovicích je všeobecně známo, že účelů-

kom v tomto případě je herec Landovský, a že věc řeší prokuratura ve Znojme.

Popsali jsme přesně slova sousedů pana Landovského, kteří oznámili, že až dosud koupil čtyři chalupy, o pátou (jistěho pana Karla usiluje) a věno, „že Landák má v úmyslu zakoupit celý kopec“.

Na Elánek jsme dostali převážně pozitivní ohlasy. Nesouhlas byl vysloven jedině v případě MUDr. Láta, ale faktom je, že i podle pana policejního ředitele aut s rakouskou poznávací značkou před ordinací ušlo a snad i pan ředitel ODNZ kontroluje spolu s „beráčkem“ danová priznání soukromých ordinací manželů Látovců. I cizincům!

● ŠPIGL K VIDEŇSKÉMU SOUDU NEPŮJDE!

Až jednoho dne jsme se s panem Landovským setkali v budově obvodního soudu pro Prahu I osobně. Probíhal tam proces o paternitu miminka Pavlínky, jejíž maminka žalovala Landovského o priznání otcovství. Samozřejmě jsme na tomto procesu nechyběli a o něm vás alespoň stručně informovali. Závěr bude na podzim a slibujeme, že ani tehdy chybět nebudeme!

Panu Landovskému jsme se asi nelíbili, protože mezi zuby cediti temně výhrůžky ve smyslu: Až budu mít čas, tak si vás podám... A pěkně k soudu do Vídně...!

Korektně jsme mu odpověděli, že ač nevíme, jaké má občanství, my to o sobě víme přesně! A protože jsme česko-

tkali v neděli 4. srpna v pořadu Hosté Svobodné Evropy. Pan Schulz do studia mimo jiné zajímavě lidi pozval i Landovského a ten, jak jinak, fakticky dostal slovo, hned se ujal „causy Jevišovic“.

Jeho vystoupení vám samozřejmě i s našimi glosami přiblížíme. Avšak v podstatě vyznělo jako jeho prohlášení, které nám učinil v budově soudu při sporu o otcovství: „Vy jste zavírali, že jsem vyhodil do vzduchu milión. Po-

stvali jste lidi proti mně a budu to tam asi muset zabít...“

Když začal svůj výstup, dramaticky brnknul na strunu houslí:

„Některých věcí jsem se zbrozil. Nevážoval jsem o tom, jestli ty lidi jsou svobodní nebo nesvobodní, oni byli svobodní už pět měsíců, když já jsem se tam začal tak nejak... ale všiml jsem si jedny věci, ale nejen tam, ale až do Prahy to došlo, že lidi po sobě chňapají, což je hrozný! Já jsem totiž provaženej kšicht. Máte to řekl jeden křikář a já mu děkuju za to...“

Pak pan Landovský popisuje potíže, jaké má se známou tvář. Jeho extempore o „provaženém“ obličejí mělo zdůvodnit, že asi i chalupa v jakýchsi Jevišovicích se kupuje těžko a že vlastně i zde je pořád neustálou kontrolou.

● LIDI PO MNĚ CHŇAPAJÍ...

„Lidi ve mně vidějí něco, já nevím, nějaký médium, ale hlavně chňapají...“

Pozor! Na pana Landovského, bývalého boxera, pokud to dosud nevíte, by si dovolil skutečně chňapnout málokdo. Ale když on se byl jen lehounce rozmáchne pěsti hned je zloemaná čelíst, policejní vyšetřování a soudní pře. A to se Jevišovicem nelíbí. Být světovi, ano! Ale, zanášet do našeho jihomoravského městečka drsné západácké způsoby?

„Někdo ke mně přijde, takhle si mě namotá na prst, takhle má přítábně, něco takhle šušká do ucha... pak je druhej, třetí, desátý,“ vypráví suggestivně Pavel a ještě dlouho popisuje, jak ho lidi chňapají a drží, aby prý měl jistou technickou jistotu.

„Mně to nuli k zamyšlení... já toho člověka za chvíli musím nenávidět, protože von mě takhle... vždycky v tom je, že chce džob nebo výjimku. Druhá věc, že chce aspoň pokaekal, pokaekal, ale když vidím, že půl hodiny, tak to byste musel přijít s manželkou. To by zatím vyprala, vy byste vyluxoval, protože já jsem soukromá osoba, já jsem tady náhodou projíždějící...“

● MALÉ POUČENÍ PROJÍZDĚJÍCÍMU

Pardon, pane Landovský, ale i projíždějící by měl dodržovat určité zásady slušnosti, elementární zákony našeho státu a podle toho se chovat.

„Najednou jsem byl v situaci, kdy mě půlka vesnice liše nenáviděla, druhá půlka se nevzdávala říci, že jsem jí sympatickej a nastala taková věc, že já jsem tam měl podivuhodně těžké žít a já jsem nevěděl proč? Někdy ně kteří lidé utekli, jiní mizeli, orob se někdy nevidíme, lázal jsem se... No já jdu z práce... a zase ten druhej v hospodě přišel s tím, abych šel na pauška...“

Pak pan Landovský popisoval, jak se okamžitě měnilo přátelství v nenávisť. „Stavim tam tu chalupu...“ (My napočítali čtyři, pak něco jako stodnu s katem ústředního topení. Mistnosti podle stavebního plánu je údajně šest, ale ve skutečnosti jich sousedé napočítali mnohem víc, pane Landovský!)

„Mám tam lidi, výborný chlapy...“

[Jak nám sousedi řekli, dělají po zaměstnání a proto si asi Pavel Landovský v televizi posížděval, že to nikdy nedostaví, ale vlastně počkejte! Pro sebe či pro sestru, na kterou je celá záležitost psaná?]

„Já jsem jenom projíždějící, ty dva lidi, co mi stavi, nechodi do hospody, i když Špigl pře, že tam vylizuju talíře...“

„To pišon a leckom.“ dodává mnderátor Schulz.

„Ale někdo jim to musel říci,“ pokračoval

je všichni respektovali a ctli. I oni a pak budeme mít svého „Janáčka“, ješ, tē radši a vůbec nám nebude vadit, když si přikoupí chalup třeba datších pět.

JĚ TO „PAN“ HEREC, ALE I TAKY „PAN“ BLBĚC...

višovicí za svého starostul. Nevýkazuji známého herce z rájovu. Věšina ho má, stejně jako my, opravdu ráda. Ale chtěli bychom, aby se choval jako my, jako ostatní Jevišovicí a hlavně, aby nebyl jen projíždějícím. Aby viděl i víc, než hromady cibeli, pylle cementu, kotel, měřidly plech na rýny a okapy. Aby mluvil jen ty, které ke stavbě bezprostředně potřebuje. A pak, aby viděl, že si dáváme nové, demokratické zákony a chtěli bychom, abychom

zeť zahrada. Někde se sejdou, schovej se za plotem. Uteču... A to je, párovo, rok 1991...!

Skolčení pan Landovský udělal Jevišovicím porádní, ale žel, měl by se počívět dívat kolem sebe. Pravda, na jednom z domů na náměstí nějaký „výtvarek“ nemaloval písmena StB, ale jilnak Jevišovice žijí plným a zdravým životem. Dole u potoka jako blatouch žijí rostí soukromý konzum, zemědělské družstvo na tom není také zle a pan Landovský dobře ví, koho si zvolil je-

ciální údernou jednotku, „ke které patří čtyři, hloupy, vselijaký. Flav, ně ta vesnice, nebo městečko, nadherný nismo jiný, s kasnu, se zámkem pana z Kunštátu, s přehradnu, najednu vlastně se ještě neprobudil tam se lidi plnouze, jakoby se mě plati: Co má mě dělat? Já jim říkám, až v deset hodin v neděli katolici, který veřejně jduo do kostela, a ty, co nevěřej, pa zneržim s delma oběšeněma, přes to náměstí a dají si kafe v hospodě, tak pak to bude v pořádku! Ty lidi se přou-

čoval Landovský, „protože ten pan rektor tam byl...“

Následuje další sekvence o „opilém hercemovi, který údajně herce Landovského napadl, fink nám to navozuje, avšak i jiného úderu, přímo do telistů!

● LANDOVSKÝ SE PEKNĚ MYLI

„Tam po těch garážích a kůlučích se vytváří nějaká nálada,“ pokračoval po objasnění, že halama má úkonce spe-

MAJETEK JUNÁKA ČTYŘIKRÁT ZESTÁTNĚN... Naposled loni

Během osmdesátileté historie obnovil Český Junák čtyřikrát svou činnost. A čtyřikrát přišel o svůj majetek. Jednou za nacistů, dvakrát za komunistů. A počtvrté loni! Ano, jeho majetek byl v roce 1990 počtvrté zestátněn. O skromnosti skautů není zapotřebí psát. Navzdory tomu, že mají jen to, co jim v době války poskytl obec, uspořádali loni 1200 táborů pro 35 tisíc dětí, a letos více než dva tisíce táborů, kterých se zúčastnilo přes 50 tisíc dětí.

Činnost Junáka je zaměřena na výchovu. Materiální situace ho však přinutila bojovat i o své majetkové práva. Ústřední tajemník ing. K. Vaněk hovoří o neuvěřitelné anabázi s takřka nulovým výsledkem. Člen ústřední rady dr. J. Navrátil dodal: »Co nám sebrali nacisti v roce 1939, dostala Hitlerova mládež, v roce 1945 pak odbory. O zbytek jsme přišli v letech 1949 a po roce 1969.« »Dát dohromady seznam všeho, co nám patřilo, je nesmírně těžké, neboť musíme spolupracovat na pracovníky v regionech. Pamětníci už nežijí, místo nich vyhledávají dokumenty archiváři a příznivci Junáka,« vysvětluje K. Vaněk, proč nejsou seznamy stále dokončeny. Ví se už, co patřilo ústředí a jeho krajským orgánům.

Především zámek Štítn v obci Kamenice. Junák ho koupil od Fondu národní obnovy za 350 tisíc korun. V letech 1947 až 1948 zde ubytoval zahraniční delegace a účastníky Lesních škol, využíval velkou knihovnu, Svojskovo junácké muzeum a archiv. Na přilehlých loukách vybudovali skauti tábořiště, které využívali celoročně. V roce 1948 byl Junák rozpuštěn a jeho majetek přešel bez náhrady do vlastnictví ČSM. První pokus o navrácení zámku v roce 1968 byl marný, druhý začal 15. ledna 1990, kdy o něj požádali junáci na Úřadu vlády ČR. Jediné, čeho dosáhli, je informace, že Štítn byl ministerstvem školství pronajat k mezinárodním účelům.

V Praze na Senovážném náměstí patřil Junáku dům č. 28, v němž v letech 1945 až 1948 byly kanceláře ústředí skautské výchovy a prodejna JUN. V roce 1951 přešel do vlastnictví ministerstva vnitra, později ÚNV hl. m. Prahy. Dnes je tu kromě několika bytů mateřská škola a loutkové divadlo. A mezera v zaknihování z let 1945—1951. Od 5. ledna 1990 čeká Junák na vrácení objektu pražským magistrátem.

Ústřední rada vlastnila i Svojskovo junácké hradiště zbudované v roce 1935 v Praze-Břevnově. Při rekonstrukci Strahovského stadiónu vzalo za své a naturální restituce není v tomto případě možná. »Požádali jsme dislokační komisi při Úřadu české vlády o přidělení alespoň zámku Vlnoh, který od roku 1950 používá ministerstvo vnitra,« pokrčil rameny K. Vaněk. Asi bych se zbytečně ptala, jaká byla na žádost odpověď. Přitom ústředí nutně potřebuje prostory pro knihovnu, muzeum, kanceláře, ubytovny a archiv, jehož exponáty jsou uloženy v muzeu v Roztokách; tam samozřejmě netrpělivě čekají, kdy je skauti vyklidí.

Junáku patřilo i mnoho »lesních škol« (jakýchsi skautských univerzit). Zatím získali jednu — v Kosově Hoře, tzv. Červený Hrádek. Jeho historie tretně charakterizuje i dějiny Junáka. Areál kdysi postoupil Junáku baron Mladota. V roce 1951 ho sebral Svaz mládeže, v roce 1968 ho vrátil Junáku a v sedmdesátém roce zase vzal.

Prezident Beneš vydal dekret, jímž

ostrov na Sečské přehradě daroval pátému junáckému oddílu vodáků. O ostrově řekl J. Zachariáš, člen náčelnictva: »Nyní je nepoužitelný, svazáci ho zcivilizovali na československý Artěk.« Takže junáci jsou stále odkázáni na laskavost těch, kdo jim poskytnou azyl. »Jen při troše dobré vůle by šlo pomoci,« dodal ještě J. Zachariáš a poukázal na tisíce stánových celt ve skladech bývalých Lidových milic a Civilní obrany. »Armáda opouští řadu prostor. Nám by se hodily třeba opuštěné radarové hlásky podél západní hranice. Za jednu takovou loučku s dřevěnou boudou chce však armáda 80 tisíc korun a za výcvikový prostor pro bývalou rotu 250 tisíc...« Junáci již vypracovali projekt zvaný Šumava, kde by se uplatnily všechny tři jeho složky. Dívky, hoši a kmen dospělých. Věři v dobrou vůli ministerstva obrany. Luboš Dobrovský prý byl též skautem. Stejně jako Václav Havel a Dagmar Burešová.

Kdo jiný však může pomoci, aby se Junáku vrátil majetek, který vytvářely především tři generace skautů? Ani ze zájmení krajských a okresních rad a junáckých středisek v hodnotě pětaticeti milionů zatím nic nemá. Bohužel, třináct milionů není doloženo, především nemovitosti protiprávně zabavené v letech 1948—1951, často i s doklady a osobním majetkem.

»Sma by byla ještě větší, kdybychom věděli, co zabavily národní výbory a jiné organizace,« smutně konstatuje K. Vaněk. Jen tělovýchovné jednoty převzaly majetek v hodnotě jeden milion 200 tisíc korun. Jednání s nimi, stejně jako s dětskými a mládežnickými organizacemi, jsou však bezvýsledná. Přitom největší část majetku byla převedena na ČSM, později SSM a jeho pionýrskou organizaci. Ta dokonce získala i hotovost Junáka, která roku 1970 činila 50 tisíc korun.

Pravda, koho by napadlo, že Pionýr se dnes stane jediným uživatelem majetku bývalého SSM! A přece zákon číslo 497/90 mu, jako jediné dětské a mládežnické organizaci, toto právo ponechal. »Je to zvláštní,« zamyslel se dr. Navrátil, »že Federální shromáždění zrušilo vedoucí úlohu strany, ale zákonem 497 zabezpečilo zvláštní prostor právě Pionýru, který ještě před dvěma léty vychovával děti pro komunistickou společnost.« Zákon zcela znemožnil Junáku cokoliv získat zpět.

A poté, kdy Junák alespoň něco dostal v době od 1. ledna do května 1990, nabylo platnosti moratorium na majetek bývalého SSM, a to je vlastně ono čtvrté zestátnění majetku Junáka. Skupina »skautských« poslanců FS v čele s J. Šolcem a B. Hubálkem se sice obrátila na všechny nekomunistické poslance s žádostí o pomoc, interpelovala místopředsedu federální vlády J. Mikloška a žádala Generální prokuraturu, aby byla zrušena ta rozhodnutí, která Junáka znovu poškozují, leč vše marně. Právě administrativní přehmaty zavinily, že skauti zůstali zcela bez nároků. Junák je veden jako právnická osoba a tento pojem není obsažen v žádném restitučním zákonu. »Ale kupodivu Sokol jako právnická osoba získal zpět Tyršův dům, Státní banka zase Muzeum Klementa Gottwalda, sociální demokraté Lidový dům atd... jen my nic,« neodpustil si v této souvislosti poznámku J. Navrátil.

Ano, je podivné, jak se nyní chová náš stát. Přes čtyřicet let trpěla naše společnost (a je to znát) absencí organizace, která umí vychovávat charakterově silné lidi. A k Junáku, majícímu k takové výchově všechny předpoklady, se opět obrá-

til stát zády a nechal ho napospas byrokraciím. Jeden příklad za všechny snad doloží neuvěřitelnou aroganci, již přihlížíme zcela neschopní zakročiti: Žádosti o výjímku z moratoria alespoň na zmíněnou Lesní školu Červený Hrádek federální ministerstvo financí Junáku vyhovělo 27. září 1990; rada Junáka se o tom dozvěděla v únoru 1991, kdy ji Správa účelových zařízení v Praze vyzvala k převzetí areálu. Expedice Natura, která měla neplatnou smlouvu, se vyznamenala. O tom ing. Vaněk: »Vyzvali jsme ji hned v únoru aby do března vyklidila prostory. Ozvali se ale až v dubnu, a to ještě neměl šéf Expedice klíče, když jsme tam přijeli poprvé. Návštěvu jsme zopakovali za týden. Vypadalo to tam jako po odchodu sovětských vojáků. Přivítal nás nápis na srubu: »Mějte se fajn, Expedice Natura!« a uvnitř nezůstalo nic, co se dalo odnést. Propanbutanové bomby, kamna i s rourami, tři chatky... Nalezli jsme jen zničené pokrývky a čtyři nepoužitelné kanoe. Nestáli jsme jim ani za to, aby inventurní soupis přepsali tak, aby nebylo vidět, co chybí. Podívejte,« ukazuje ing. Vaněk tabulku, kde je u zmizelých věcí připsáno »SP« (škodní protokol) či »nejsou.« Přitom Expedice nám z pěti parcel vrátil jen dvě,« konstatoval děle K. Vaněk. »Nemáme ani 20 tisíc korun na novou revizi elektroinstalace, když Elektrozávody odvezly i elektroměry,« skončil K. Vaněk neveselé povídání.

Co dodat? Všichni, s nimiž jsem hovořila (a jsou to lidé, kteří skautinku zastavili život a nevzdali se ani v době jeho zákazu), zdůrazňují výchovnou činnost Junáka. Nikdo nechce, aby se k němu stát choval jako »dobrotivý otec.« Než však bude u nás systém jako na Západě, kde sponzoři skautink podporují, neměli bychom naše skauty nechat, aby se museli doslova handrkovat o to, co jim patří, nebo alespoň o to, co nutně potřebují. Vždyť letos neměli ani kde uspořádat pražskou Lesní školu!

V současné době probíhá složité jednání o vytvoření kompetentní vládní komise ČR pro navrácení majetku bývalého SSM dětským a mládežnickým organizacím. V usnesení federální vlády ze 4. července 1991 se uvádí, že bude poskytnuta organizacím náhrada za movité věci, o které přišly. To vše je jistě spravedlivé, ale jen aby se záležitost s Junákem tolik neprotahovala, když Pionýr, jak již víme, má stále privilegia.

Amerikaner sind Müll-Weltmeister

Auf 420 Millionen Tonnen veranschlagt die Organisation für wirtschaftliche Entwicklung und Zusammenarbeit (OECD) den jährlich in den westlichen Industrieländern anfallende Hausmüll.

Mit 209 Millionen Tonnen — mehr als 17 Zentner pro Einwohner im Jahr — steuern die USA den weitaus größten Teil zu dieser gigantischen Müllmenge bei. Die Bürger in den alten Bundesländern ließen es demgegenüber mit rund 6,5

Zentnern je Einwohner jährlich vergleichsweise beschneiden gehen.

Světznámý mlýn na přemílání bab už zase vesele mele

NE, TEN SEDLÁK SE POD TIHOU NŮŠE ANI TROCHU NEPROHÝBÁ. NA ZÁDECH NENESE ŽÁDNÉ PÍRKO. Z NŮŠE VYKUKUJE USTRAŠENÁ STARÁ HRBATÁ ŽENA. HRŮZOU JÍ VSTÁVAJÍ VLASY NA HLAVĚ, KDYŽ VIDÍ SOUSEDA STRKAT DO OTVORU V PODIVNÉM VĚTRNÉM MLÝNĚ STEJNĚ OHYDNOU BABKU. CO SE V MLÝNĚ DĚJE, NIKDO NEVÍ. JISTĚ JE, ŽE JE ZÁZRAČNÝ, NEBOŤ NA DRUHÉ STRANĚ PŘÁVĚ LEZE VEN, DRŽÍC SE ZA MUŽOVY RUCE, MLADÁ KRASAVICE.

Lidová malba na dřevěné desce, jeden z výjimečných exponátů klatovského muzea s listopadem 1858, hovoří výmluvně o přemílání bab v Kolovči.

KOUZELNÝ MASOPUST

„Koloveč je pěkný město, má panenku nepověz to, nepověz to nepověz, že jsem k tobě oknem lez...“ Zpívá se v úvodní písni ve hře Kolovečský mlýn. Kolovečtí jí prozpěvovali při posledním přemílání před dvaatřiceti lety. Pár pamětníků vzpomíná, jak se tenkrát dopoledne na J Kolovči snesla průtrž mračen a odpoledne polily starou cihelnu, kde se atrakce konala, paprsky letního slunce. Vzácným dokumentem onoho ochotnického představení je nyní opět nalezený, asi dvacetiminutový film. Hlavní úlohu v něm vedle konšelů a rychtáře sehrály „ošklivé“ stařeny, které větrný mlýn proměnily v lepé děvy. Stalo se tak jako v minulém století, před druhou světovou válkou a pár let po jejím konci.

„V pondělí dopoledne chasa a mladí muži, kteří se v ten rok ženili, svázeli přípravy k stavbě „babského mlýna.“ Líčí děkanský biskup a notář z Jistěbnice Gotthard Felix masopust v Kolovči v roce 1860 a pokračuje: „Znám ještě skoro po celých Čechách „Kolovečský mlýn na báby“, které přemílaly na hsozounké mladé panenky... Stárek dovezl poslední babky ke mlýnu, byla jich hezká řada. Pantáta vybral prvních devět bab a oznámil jim, že jedna bába se musí obětovat. To ovšem nechtěla žádná a nastala hádka, při níž chasa mlýnářské baby chytily a nospaly je do mlýna. Za chvíli, kdy se totiž převlékly do šatů holek, vyšlo osm mladých děvčat. Tak se opakovalo několikrát... Pak teprve šli k obědu a po něm k muzice. Tančili až do popeleční středy, kdy pochováli masopust.“

A ZAZVONIL ZVONEC...

COLOWEC, CHOLOWSK, KOLOWSK — prastaré názvy městečka Kolovče postaveného při cestě z Klatov do Domažlic, prý mají původ ve slovech „kolová ves“, tedy vsi postavené v bažinaté krajině na kmenech stromů. Dodnes přezdívali rodáci část velkého náměstí ZABLÁTÍ. Pověst praví, že tady upadlo českému knížeti z vozu kolo, které se pak kus cesty vléklo, než je lidé opět na nápravu nasadili. Od těch dob se zde říkalo KOLOVLEC a ve znaku městečka se objevilo kolo o šesti loukotech.

Archeologické nálezy svědčí o hustém osídlení tohoto území v době mohylové. Dějiny Kolovče se však píšou od roku 1197, kdy biskup pražský Jindřich Břetislav daroval Kolovče klášteru doksanskému. Ještě dříve než bývala svobodným městem hrazeným, s třemi

branami, zámek, pivovarem a chmelnicí, kvetla zde farnost v 13. století je např. 24 hrnčičů, 23 krejčů, 14 obuvníků, 3 kamnáři, 5 bednářů, 7 tkalců, 5 kolářů, 3 pekaři, 4 kováři, 11 truhlářů, 4 řezníci, barvíři, sklenáři, punčocháři, tesaři, zámečníci, cojkaři. „Jedním z posledních výrobců tzv. červeného střepu zůstal dodnes lidový umělec Rudolf Volf, jehož hrnčičský rod sahá až do roku 1782“ — vyprávěl bývalý zdejší učitel Alois Petráš, kterému táhne no dvaasedmdesát.

S budováním šťastných zítřků zazvonil i tady farnostníkům a živnostníkům umíráček. Krámký nahradila monopolní Jednota, někdejší sůkárna, Chodské pletárny a kdysi židem Izákem Hutterem založená kartáčovna se v padesátých letech také socializovala. Záměly se před vítězným únorem v Kolovči skoro každý uživil, odížděl dnes odtud za prací kolem 250 občanů. Okolní pole, nyní obdělávaná rozmáchlým zemědělským družstvem s vysokými výrobními náklady, dávala úrodu asi dvěma stům sedláků. „Když se zakládalo JZD“ — vzpomíná pan Petráš — „nikdo nechtěl jako první podepsat. Komunistický tajemník tenkrát nesehnal potřebný počet tužek, takže je musei přepůjčil, aby každý ve stejnou chvíli podepisoval.“

HISTORIE BEZ PÍKRAS

Snad není historické události v Čechách, na kterou by Kolovečtí nepamatovali. Již STARÍ LETOPIŠOVÉ CESTÍ se o Kolovči zmiňují: „Téhož léta (1468) uvedl sú křižovníky do Čech Konopišský a Dobrohost. Ti křižovníci nic nebrali za žold, jediné že sú mardovali Čechy pro krev Boží vše napořád... A v městečku Kolovči tu sú mnoho nešlechtní katí němečtí hlav dítkám zstínali a házeli jimi na sebe jako míči.“ Za třicetileté války Kolovči procházeli sám vojévůdce Valdštejn, který se ubytoval v blízkých Srbicích. Protestantského faráře Jana Šneliga v roce 1641 dovlékli švédští žoldnéři přivázaného za koňský ohon ke Kolovči. Místní chalupníci uložili jeho umučené tělo pod kazatelnu v kostele. Koncem osmnáctého století postihl městečko hladomor a požár. „Teprve hlad přinutil venkovany vařit neuvážené hlízy cizozemské“ — píše se v kronice — „jež Prusové či Braniboři do Čech přinášeli.“ Za napoleonských válek táhl Kolovči Rusové, kterým dáli sedláci žejdlík kořalky, libru masa, hrách, krupici a máz piva. V květnu pětáctýřicátého uvítali americké osvoboditele koláči, smetanou, buchty a pivem. Rok na to ve volbách vyhráli těsně komunisté před lidovci (219:217) a národní socialisté se sociálními demokraty získali každý po

189 hlasech. V loňských svobodných volbách zvítězilo Občanské fórum před KSČM. Starostou zvolilo městské zastupitelstvo lidovce MUDr. Aloise Laška, který již nemusí, jako dřívější předsedové MNV, trpět, aby ve městě sledovaly skryté fotoaparáty a kamery občany shromážděné u památníku americké armády.

JEN PRO MÍSTNÍ

„Na vrchu Hájích, severně Kolovče, stával větrný mlýn, který mlel i v šasech, když kolovečtí hospodáři jezdili se svým melivem do mlýnů při potocích. Jen staré výminkářky — babičky putovaly se svým troškem obilí na zádech na Háje. Sousední mlýnáři rozhlašovali o kolovečském větrném mlýnu, že mele jenom pro staré báby, kteréž touží po novém mládí. O rozšíření této zvěsti v Čechách se postaral náš zlatý Dobrovský, čtverák nad čtveráky, dílčí v chudnickém zámku.“ — Napsal archivář a spisovatel z Malenice František Teplý, kterého cituje v knize Dějiny Kolovče a okolí (1936) redák generál Jan Šindelář.

Vypráví se, že majitel výroby kartáčů o štětců se jednou v hospodě vsadil se spolišťovníkem Černým a to, kdo dřív v Kolovči postaví mlýn. Před masopustem přitáhli koně sedláka Černého před hospodu na valníku postavenou maketu větrného mlýna postavenou ze staré mlátičky. Šlo o onen pověstmi opředený divotvorný mlýn na staré báby...

Právě takový mlýn pojede Kolovči 25. srpna na valníku taženém čtyřmi valachy pana Dufka z Pasečnice na Domažlicku. O obnovení tradice se přičinila mládež kolem Bohuslava Cimbury. Už týdný v Kolovči nacvičují mladí ochotníci staronové představení za režie ředitele místní základní školy pana Karla Řeháčka a podle scénáře plzeňského spisovatele Josefa Konigsmarka. V starobylém trhovém městečku se zase roztáhli omlazující mlýn. V minulosti se prý nikdy nepodařilo přemlít dvě báby na jednu krásnou pannu. Kdo ví, jak dopadnou letos. V každém případě mají nárok jenom ženy z Kolovče.

F. LOVEC JE ASI 15 KH OD DOMAŽLIC...

Trochu moc na čtyři zdi

Znamé prostředí

Jednou dvakrát za rok jsme sem bývali „milostivě“ připuštěni k uspořádání redakčních porad. Bylo to v době, kdy Veselík byl majetkem ÚV SSM, vždy jsme si museli předem vyžádat svolení,

Vzpomíná dcera Jiřina

Přichází válka a o vilu projevuje zájem tábořský wehrmacht. Matka s dětmi na Veselíkovi jezdi a nelze se vyhnout návštěvám důstojníků, kteří tam přijíždějí s rodinami. Pani Žofie je vidána v jejich společnosti víc, než se lidem v okolí líbí. Mnozí si dodnes pamatují společně návštěvy Votic. Starší dcera Jiřina je dobře zná soubřena se synem předválečných přátel ze Stuttgartu, v te do-

camí a jako jednapadesátiletý svobodný muž si dal voličtým stavitelem Svobodou postavit nim dcerám. V dobrém na něj vzpomínají všichni lidé z okolí Veselíkova. Dal mnohým práci, byl laskavý a dobře platil. „Byl to ušlechtilý muž. Kdykoliv přijel, něco nám, dětem, přivezl. Třeba plechovou krabici plnou nových kovových přetoků“, pamatují si dnes dvaasedmdesátiletá pani Kacurová, dcera stavitele Svobod-

patrovou vilu v hodnaté milionu tehdejších korun. Jezdil tam se svými přáteli, mj. spolišťovník zka dalem kabaretu Červená sedma dr. Červený. Později, když se dr. Červený rozvedl, vzal si je ho krásnou ženu Soňu Žofii (dále budu užívat jen křestní Žofie) a adaptoval její dvě dcery Jiřinu a Soňu. Netušil, že na Veselíkovi prožije jen deset šťastných let, a ona netušila, že se tento dům stane prokletím jejího života.

Patrovou vilu v hodnaté milionu tehdejších korun. Jezdil tam se svými přáteli, mj. spolišťovník zka dalem kabaretu Červená sedma dr. Červený. Později, když se dr. Červený rozvedl, vzal si je ho krásnou ženu Soňu Žofii (dále budu užívat jen křestní Žofie) a adaptoval její dvě dcery Jiřinu a Soňu. Netušil, že na Veselíkovi prožije jen deset šťastných let, a ona netušila, že se tento dům stane prokletím jejího života.

Jen deset let
Karel Veselík, majitel paropila.

okveč. 47
str. 607

bě německým poručíkem, ale za snoubení ruší a v roce 1943 se jako třiatdvacetiletá vdává za brněnského lékaře MUDr. Drobného. O pět let mladší Soňa je plně zaujata zpěvem a divadlem.

Na Žofii Veselikovou se začínají obracet české rodiny pronásledované Němci o radu a pomoc a ona se snaží využívat svých znalostí. Tento riskantní krok se jí stává osudným. Němci ji vyhrožují, a donucují ji přijmout německé občanství. V roce 1946 poskytuje k tomuto jejímu kroku písemně vyjádření Jiří Hájek, pracovník odboje: „Paní Veseliková mi v roce 1939 nabídla ilegální spolupráci podáváním zpráv z Berlína a vzala si za úkol pracovat i na Tábořsku. Němci asi něco tušili a donutili ji přijmout německé občanství.“

Při nedávném brněnském setkání s paní Jiřinou, dnes matkou tří dětí a vdovou, o paní Žofii hovoříme:

„Maminka byla krásná a energická žena. Její povaha a zevnějšek ji pomáhaly prosadit to, co si usmyslela. Snad nenašla ve své tíždosti rozumnou míru a tím na sebe uvalovala zášť a závist lidí. Například ji zazlivali, že rozšiřovala svůj majetek, ale všem vždy řádně zaplatila. Velkou nelibost vyvolala koupě velkostatků v nedalekých Olbramovicích, který vlastnila židovská rodina Polakových. Lidé se domnívali, že způsobila uvržení rodiny do koncentračního tábora, jak soudí i je jejich dcera, která žije v Izraeli. Ale já tomu nevěřím. Deportaci tenkrát nemohl nikdo zabránit. Jsem překvapena, jaké mají lidé z Veselikovska o mamince mínění. Přisuzují to poválečné protiněmecké psychóze a také trochu třídnímu původu.“

Paní Žofie v Ravensbrücku

V době, kdy byla považována za kolaborantku, je zatčena a v roce 1943 po výsleších v Petřochovské paláci uvězněna v koncentračním táboře v Ravensbrücku. Strážmistr Jaroslav Sosnovec z Prahy poskytuje v roce 1947 písemné svědectví, jak vozil paní Žofii z Pečkárny k výslechům: „V jejím obžalovacím spise byly uvedeny tři delikty, za které byl za války třetí smrti.“

Jako německá státní příslušnice je zavřena ve Strafbloccu (trestném bloku) a marně usiluje o kontakt s našimi vězni. Potvrzuje to dnes sedmaosmdesátiletá votická občanka paní Ingrová, která byla v oné době rovněž v Ravensbrücku. Po čase je paní Veselikové vrácena protektorátní příslušnost s tím, že německé není hodná. Po válce, 22. května 1945, se vrací pěšky do Prahy, dohola ostříhaná, zubožená, s hlubokou jizvou na zádech.

Její utrpení však zdaleka nekončí.

Zahadný muž jménem Babický

Veselikov se stal ve válce vlastnictvím Říše a ještě před kapitulací jej prodal německý správce Protektorátu. Jako takový byl v roce 1945 zkonfiskován a v červenci byla dosazena národní správa.

Žofie Veseliková se nevrátila z Ravensbrücku do normálního života. Nepochopila, co všechno proběhlo, a přes rozmlouvání dcer začíná usilovat o svá práva. Neprůzřetelně na sebe strhává tragickou lavinu

Už v průběhu června je v Praze několikrát zatčena a zase propuštěna. Vždy ji vyslychá bezpečnostní referent ONV Votice Josef Babický. Předvátěčtí komunisti, za války věznění v Buchenwaldu. Na Voticku nenacházím jediného člověka, který by mi podal seriózní informaci o osobnosti a funkci tohoto člověka. Z mnoha stran se dozvídám, že měl přístup na Veselikov v době, kdy patřil KSČ, že se podílel na prodeji některých cenných předmětů, protože strana potřebovala peníze, a že později zastával nějakou funkci u Slánského. Nic z toho však nebylo nikdy potvrzeno.

V červenci Josef Babický paní Žofii zatýká znovu a lsti ji zbavuje všech dokladů, s nimiž se už nikdy nesešká. Místo výslechu ji odváží do votického vězení, kde ona tráví dva dlouhé roky vyšetřovací vazby. Josef Babický se netají svým triumfem. Zdá se, že začíná přidávat do své protikolaborantské polivky, kterou vehementně míchá, už v té době jiné, pálivější koření.

„Žofie Veseliková píše ve vězení básničky, které se dostávají ven. Má totiž protekci u velitele věznice Soukupa, kterému pomohla za války proti Němcům. Básně dávají dnes asi jedinou možnost nahlédnout do duše této rozervané ženy. V jedné z nich fižofuje o tom, jak může být kající se člověk lepší než ten, kdo není nucen se nad sebou zamyslet.“

fiká už zmíněná paní Ingrová, členka votického vlastivědného kroužku.

Vzpomínka Josefů Slánského

Příjemný dům nad Plachovou Lhotou přitahoval od samého začátku svým zvláštním kouzlem. Nejvíce ty, pro které nemuselo zůstat okouzlení jen snem. Už v roce 1946, dva měsíce po vítěznych volbách, si Veselikov vyhlíží KSČ. Klement Gottwald jej „přiděluje“ k užívání rodinám komunistického ministra Dolanského a generalního tajemníka strany Slánského. Paní Josefa Slánská, vdova po později popravenem manželovi, vzpomíná na téměř dvouletý pobyt:

„Gottwald přidělil Veselikov Dolanskému, ale on nás požádal, abychom tam jezdili s nimi, že je to moc velké. Nic jsme tenkrát neměli, a tak jsme souhlasili. Dolanský později řekl, že pět pokojů je moc, že si sežene něco menšího. Našel si dům v nějaké oboře poblíž Prahy – se třinácti pokoji. Po něm na Veselikov jezdil ministr Kopřiva, asi třikrát tam byl Nosek. My jsme měli velký pokoj nahoře s terasou, spojený s bílou ložnicí. Prožili jsme na Veselikové nejhezčí chvíle rodinného života. Vzpomínám i na pokojskou a zahradnická, kteří chválili pana a paní Veselikovy, jak byli slušní. Občas jim dokonce koupili listky do Národního divadla a odvezli je tam a zpět autem. Marta Gottwaldová o pokojské slyšela a chtěla si ji vzít k sobě. Ona však odmítla, že Veselikov nezradí.

Gottwald na Veselikové nikdy nebyl, měl Koloděje a Lány. Jednou mě dokonce zavolaal a vytýkal mi, že riskujeme, protože Veselikov, jak se informoval, lze jen těžko střežit.“

Cesta ke zlému konci

V dubnu 1947 stojí Žofie Veseliková před lidovým soudem v Benešově. Josef Babický už tenkrát v okolí Veselikova úspěšně zkouší později oblíbenou metodu komunistů – získávání podpisů rozhněvaného lidu. Negativní svědectví jsou zřejmé silnější než citované důkazy o spojení s ilegálním hnutím a Žofie Veseliková je odsouzena ke ztrátě poloviny majetku a ke třem letům vězení. Většinu trestu si už odseděla ve vyšetřovací vazbě, zbytek je jí prominut. V červnu 1947 se vrací do Prahy a je znovu rozhodnuta prokázat svou nevinu.

Jsou dva roky po válce, národ se nadechuje svobody, ale vzduch je měsíc od měsíce otrávenější. Stupňuje se politické napětí, roste strach. Ale to, co skutečně přijde, netuší ani ti nejzarytější skeptici.

Vítězný únor 1948 rozhoduje o osudu země na dlouhých jedenáctýřicet let. Rozhoduje o osudech lidí, o věcech velkých i malých. Rozhoduje nejen o další budoucnosti Veselikova, ale také o zbytku života Žofie Veselikové. Červeně.

15. března 1948 je vyzvána k návštěvě StB v Bartolomějské ulici k objasnění některých maličkostí, ale nachází tam – Josefa Babického. Zřejmě pod nátlakem podepisuje prohlášení, že se vzdává Veselikova, že se nebude dovolávat odboje, že se zřekne pražského bytu, že nevyužije známosti k znovunabytí majetku.

Nevysvětlitelně se vzdává všeho, oč tak urputně bojovala.

Sebevražda, nebo vražda?

Lid se raduje z únorového vítězství. Lid si rozděluje majetek bohatších a bohatých. Lid vyvážá továrníky na trakařích z továren. Ve jménu lidu se znarodňuje, zabavuje, zavírá i vraždí.

Jednoho dne začátkem listopadu odchází Žofie Veseliková z pražského bytu s tím, že se na oběd vrátí, ale nepřichází.

Večer začíná rodina pátrat. Na Bezpečnosti, v nemocnicích, ve věznicích.

Marně. Asi po třech týdnech se dcera Soňa dozvídá od známého mládence, studenta medicíny, že objevil na prosektuře na Karlově náměstí mrtvé tělo paní Žofie Tato neuvěřitelná náhoda umožňuje rodině, aby zemřelou pohřbila na poslední chvíli před odvozem do hromadného hrobu v Dáblicích do rodinné hrobky na Vyšehradě.

Na Bezpečnosti, kde se obě dcery pokoušejí zjistit, jak se matka dostala do věznice, je jim neochotně sděleno, že je proti ní vedeno trestní řízení. Na další naléhání získávají umrtňovací list s datem 12. prosince, kde stojí, že zemřela ve vazbě na otravu narkotiky.

Žofie Veseliková se dožila 52 let. Nikdo z rodiny nevěří, že by si energická žena sama vzala život. Nehledě k tomu, jak by si opatřila

smrtici narkotika. A nikdo z rodiny dodnes neví, jak se vůbec do vězení bez uvalení vazby dostala.

Dcera Jiřina k tomu říká:

„Ti, kteří se zhlédli ve Veselikové, měli představu, jak to zařídít, aby se původní majitel už nikdy o svůj majetek neucházel. Pokud jde o mamčinu smrt, jsem přesvědčena, že se mnoha lidem, o nichž hodně věděla, ulevilo.“

Necelý rok po smrti Žofie Veselikové získává Veselikov Socialistická akademie. Nikdo neví, z jakého titulu. Teprve v roce 1950, tedy půldruhuho roku po smrti dědičky jedné poloviny majetku, je konfiskován celý majetek.

Je třeba dodat, že byl v roce 1946 zrušen jako neplatný zápis vlastnického práva Protektorátu a obnoveno knihovni vlastnictví obou dcer po jedné čtvrtině. Jelikož matka zemřela, mají obě dědičky právo ještě na nezkonfiskovanou její čtvrtinu. Navíc mohou žádat o rehabilitaci své matky, která zahynula v komunistickém žafáři za zahadných okolností.

Také TGM na Veselikové

Zajímavou epizodu vypráví učitel Pavlovský, současný votický kronikář:

„Na druhém náměstí ve Votících stála až do roku 1939 socha TGM. Pak byla odstraněna a ukryta v sokolovně. Po válce se vrátila na své místo. V šedesátých letech projevil votický ONV nechuť dívat se na sochu z okna a dali jí odvézt na Veselikov. Proč právě tam, není známo. Po čase se pochlubil správce Čechák, jak se jednou večer napili a šlo se na Masaryka s čtyřmi a klavíry. Torzo pak zahrabali do země. Zničená socha se teprve nedávno dostala do depozitáře ve Votících a synové jejího tvůrce dilo obnovují.“

Vzpomínka Soni Červené

Přijela na skok z Hamburku, kde má dodnes zajímavě angažmá u Thalia Theater, aby společně se sestrou pokročily ve vyřizování své dědičké záležitosti. Paní Jiřina se o to pokoušela už v letech 1960 a 1968, ale marně. Další žádosti pak obě sestry podaly na předsednictvo vlády a současněmu správci vloni a letos.

Také osud Soni Červené, která se jen nakrátko provdala za pana Slábeho (majitele továrny na čokoládu Luna), je poznamenán Veselikovem. Jezdila tam mezi svými deseti a sedmnácti lety Bohémstvi zděděné po otci dr. Červenem a tvrdohlavost zděděná po matce ji pomohly projit životem plným překážek se vzpírnou hlavou. Teď sedí v křesle proti mně, popiji kávu a vrací se k několika momentům svého života.

„Byla jsem vzdorovitě dítě. Od malinka jsem chtěla k divadlu, a proto jsem studovala zpěv a herectví. Dostala jsem se k divadlu s troškou štěstí. Voskovec a Weřich napsali „Divotvorný hrnec“ a já v něm získala angažmá. Po 300 reprizách mě proslavila hlavní písníčka „Jakpak je dnes u nás doma“. Jenže rodinné problémy spojené s politikou mi začaly komplikovat život. Odešla jsem do brněnské opery a několikrát hostovala i v Národním diva-

Pokrač. ve str. 608

dle. Životní sen se mi nesplnil — nikdy jsem se nestala jeho členkou. Ale získala jsem angažmá ve východoberlínské opeře a okolnosti mě donutily k tomu, že jsem v roce 1961 emigrovala. Odešla jsem jen s malou kabelkou a pejskem Kačenkou. Prožila jsem pak šťastných třicet let, zpívala jsem téměř v celém světě. Nevěřila jsem, že se ještě někdy vrátím, a snad proto se mi ani nestýskalo. Teď jsem tady. Trochu zjištlá a plná obdivu. Myslím, že se vrátím.

Vzali mi matku, majetek. Naočkovali mi jed méněcennosti a strachu. Když zemřel těsně před okupací můj šlechtetný nevládní otec Karel Veselík, musela se matka starat o nás, o dům, o mezinárodní firmu. Zápasila s okupačním a pak totalitním režimem. Vytykala jsem jí, proč ne rovného boje nenechá a nevzdá se všeho. „Proč bych se vzdávala majetku, který jsme neukradly?“ — odpovídala mi otázkou.

Gottwaldova msta

Příběh Veselíkova jsme opustili v roce 1950. Vlastníkem je teď Socialistická akademie, kterou později stíhají UV KSČ a ministerstvo vnitra. V červnu 1952 se do domu, a dokonce do pokoje, kde prožila nejhezčí rodinné chvíle, vrací pani Josefa Slánská.

Nikoliv jako host, ale jako vězeň

Dům a pokoj zvolil Klement Gottwald pro rodinu „zrádce strany“ jako nelidský způsob msty. Příběh na Veselíkově interviewaných rodin mužů odsouzených k smrti je znám. Pani Slánská jen doplňuje vzpomínky související přímo s domem.

„Uprmné řečeno, Veselíkovi mi vždycky připadal příliš procovský. Ale první pobyt byl nádherný. Ten druhý — otravný. Gottwaldovu ďábelskou zlomyslnost jsem překonávala jen s velkými obtížemi. Při vzpomínce na Veselíkovi pocituji jen smutek a hořkost. Pocit štěstí zůstal ubit hluboko v duši.“
V letech 1954—1957 slouží Veselíkovi střídavě KSČ a vnitra. Co se tam dělo, se mi nepodařilo zjištit.

Nástup první dynastie svazáků

V pozemkových knihách v Benešově je zápis z roku 1957, podle kterého se stává vlastníkem Veselíkova UV ČSM. Tim vstupuje do soukromého domu rejdáře Veselika na dobu příštích čtyřiatřiceti let dynastie modrých košil. Představitelé mládežnické organizace nepochybně přijímají po stoupení vily od dosavadních uživatelů se stejným nadšením, s jakým se v minulých letech vrhali řadovi členové na stavby mládeže.

Dvanáct roků slouží Veselíkovi za předsedování Vedry, Zavadila, Vokrouhlického a Hláška jako rekreační objekt ustředního výboru a jako útočiště pro zpracovávání smérnic, předsjezdových materiálů a ideových projevů o tom, jak má mládež opovrhovat buržoazním způsobem života.

V období kolem roku 1968 na Veselíkově probíhají závažná jednání rozpadající se jednotné organizace a nově vzniklého Sdružení organizací dělí a mládeže, které

má jepiči život. V podzámčí bouří revoluční kvas, ale mládežnický zámek majitele zménit nestačí.

Nástup druhé dynastie svazáků

V listopadu 1971 se stává Veselíkovi majetkem Socialistického svazu mládeže, nástupnické organizace ČSM. V podstatě dochází jen ke zméně jediného písmene v názvu nového majitele.

Klíče zůstávají ve stejné kapse dalších osmnáct let.

Roky běží a na Veselíkově se znovu rekreují rodiny členů předsednictva a znovu se tam piší materiály. Také se tam slavi veselé silvestry, které dávají zapomenout na běžné problémy mládežnického hnutí. Éru předsedů zahajují Juraj Varholik, dále pokračují Jindřich Poledník, Miroslav Dočka, Jaroslav Jenerál a Vasil Mohorita jako poslední mohykán. Nestejný je vztah předsedů k honosnému sídlu, nestejná je míra užívání a nestejně jsou zásluhy o jeho zvelebení.

Ze vzpomínek hospodářů a správců lze vytišit, že v dvacetiletí od roku 1951, tedy za vlády KSČ, vnitra a ČSM, Veselíkovi pustnul. Dlouholetý hospodářský pracovník UV SSM Antonín Mendl k tomu říká.

„Hodně se udělalo za Varholika a Poledníka. Vzpomínám, jak jsme v roce 1971 pozvali docenta Machovce z Lednice, aby zrekonoval zanedbaný park, který má z hlediska systému osázení vzácných dřevin velkou cenu. Pan Veselík jako rejdář tam, kromě jiného, vysadil i zvláštní stihlé smrky, z nichž se prý vyrábějí lodní stěžáry.“

Po roce 1975 je zahájena výstavba krytého bazénu se saunou a solarium, provádí se rekonstrukce rozvodů, stavba nové studně, buduje se finančně neobyčejně náročné topení na tekutá paliva, tenisový kurt dostává nový povrch. Podle dokladů z roku 1989 si dostavba a rekonstrukce vyžádaly náklady kolem sedmi miliónů korun.

Rozum se zastavuje. V době, kdy jsou svazáckým organizacím kráceny peníze na opravu chátrajících základén, uvolňují se obrovské částky pro objekt s patnácti postelemi a s miliónovou roční ztrátou. Odkud tyto peníze šly a kdo je schvaloval?

Fingovaná loupež

Dodnes nevyjasněnou zůstává otázka vybavení Veselíkova uměleckými předměty, cennými obrazy a podobně.

Lidé z okolí se pamatují, jak se postupně vozila část tohoto bohatství kočmi z voticického nádraží, ale nikdo neví, jak se na Veselíkově dostala řada obrazů našich předních malířů — Nejedlým počínaje a Zrzavým či Muchou konče.

Kromě permanentního odnášení cenných věcí, výměn porcelánu a podobně, prožívá Veselíkovi vloni na podzim jednorázovou, zato však sverážnou loupež. Při nepřítomnosti správce vnika zloděj lehce do budovy a odnáší si předměty v ceně kolem 80 tisíc korun. Zvláštností je, že personál nachází ráno po loupeži některé obrazy a kusy nabytku v nedalekém lese. Kromě ukradených obrazů Muchy a Zrzavého, našleští ne příliš velké ceny

Ačkoli má Bezpečnost jakési stopy včetně záhadného auta za parkovaného nedaleko a identifikovaného místními lidmi, přerušuje po čase pátrání a dodnes je ticho. Bramborovými poli v okolí leti fáma, že krádež byla fingovaná, že měla kamuflovat jiný zámer zloděje. S datem loupeže je spojována i skutečnost, že byl krátce předtím zveřejněn zákon o vrácení majetku bývalého SSM státu.

V dějinách lidstva zanikaly dynastie císařů a králů. Další řadky této reportáže nenasvědčují, že by podobný jev postihl i dynastii svazáků.

Nástup třetí dynastie

Listopadová revoluce ukončuje existenci SSM. Tento konec SSM však neznamena ukončení svazáctví. Pod tímto pojmem rozumíme funkcionáfeni, které je za určitých okolností schopné života i tehdy, když už neexistuje členská základna.

Takový stav se rodí na přelomu roků 1989 a 1990. V budově bývalého SSM na Gorkého náměstí v Praze vzniká okamžitě po revoluci Svaz mladých jako nástupnická organizace SSM. Noví lidé vedle hrstky těch, kteří přežili, nový program, velká prohlášení, velké distancování od minulosti. Kromě distancování od mnoha miliónového majetku.

Mezi druhou a třetí dynastií mládežnických organizací se — stejně jako v minulosti — neuzavírají smlouvy o prodeji a koupi, ale *dohody o předání*.

Předmětem předání je i Veselíkovi.

Různi funkcionáři vyslovují různé počty miliónů, když se ptám na dnešní hodnotu Veselíkova, včetně téměř padesátihektarového pozemku. Odhad ceny domu je prý 1,6 miliónu, přičemž jen nákladné přestavby stály už zmíněných sedm miliónů. Jakou má cenu pozemek, se nedozvídám.

Je logické, že nástupníci nevhajjí Veselíkovi a další svazácké objekty převzít do své péče. Kterému ze začínajících podnikatelů by se něco podobného poštěstilo?

Už v září roku 1989, tedy ještě před revolucí, se dáva v budově na Gorkého náměstí dohromady parta šikovných hospodářů se zámerem založit jakousi agenturu s tím, že dotací infuze, jaké po desetiletí přijímalo nemocné tělo SSM, nahradí injekce přímo v domě hospodářství. V době, kdy se Agentura mladých (dále AGM), jak má znit opatrný název, rodí, přichází revoluce a narozené dítě má najednou jméno tatínka podivného jména. Federální koordináční centrum Svazu mladých (dále FKČ SM), které s obdivu hodnou rychlostí získává statut zřizovatele neboli nadřízeného orgánu. Vybaveno touto mocí zřizuje v prosinci 1989 AGM a přiděluje jí do správy objekty bývalého SSM v hodnotě 42 miliónů korun. AGM navíc otevírá přímo v domě vlastní rozmnožovnu, cestovní kancelář, smérnárnu, dopravní podnik a bistro. Po určité době dokazuje, že je opravdu možné podnikat bez dotací — pokud je ovšem k dispozici základní kapitál.

Soužití AGM a FKČ SM není od samého začátku šťastné, agentu-

ra se brání odvádět zisk a podřizovat se organizaci, která je bez členské základny neperspektivní. Situaci řeší zákon č. 497/1990 z 20. 12. 1990 o navrácení majetku bývalého SSM lidu ČSFR. Podle něj se stává AGM od 1. 1. 1991 státní organizací a Veselíkovi státním majetkem, svěřeným AGM do správy. Zákon do třetice zřizuje funkci vládního zmocněnce při federálním ministerstvu financí, který předání majetku zabezpečí.

Ochráncem Veselíkova se stává ing. Zdeněk Matula, vládní zmocněnec, jemuž bude v této reportáži dáno slovo později.

Na Veselíkovi jen za valuty?

Je podzim 1990, krátce před zmíněnou loupeží. Cestou z Tábora upoutává mou pozornost ve známých místech blízko Veselíkova zbrusu nová tabule „Hotel Veselík 1 km, ubytování, stravováni“. Vjíždím známými vraty a ptám se mladého muže na nole. „Plati se ve valutách, v našich korunách byste to stejně nemohl zaplatit, ceny jsou vysoké.“ odbývá mě s viditelným nezajmem.

Odjíždím. AGM, vědoma si miliónové roční rezie, svěřuje Veselíkovi do ekonomického pronájmu nedalekému JZD Miličín, které vsází na cizince na mezinárodní silnici E 55.

Jenže Veselíkovi je vila a ne hotel.

Už v dubnu 1991 JZD smlouvu vypovídá.

Povrchová úprava nepostačí

1. 5. 1991 uzavírá AGM smlouvu o ekonomickém pronájmu s firmou Surtec, podnikem se zahraniční účastí, který se zabývá vakuovou technikou zaměřenou na povrchovou úpravu strojních součástí. Činnost mládeži poněkud vzdátená, ale budiž. Dlouhodobě zakonzervováni Veselíkovi by nemělo smysl. Ředitel Surtecing Tomáš Schejbal říká:

„Sháněli jsme reprezentační objekt pro obchodní zákazníky a náhodou se dozvěděli o Veselíkově. Uzavřeli jsme smlouvu na roční pronájem za 1,25 miliónu korun s tím, že provoz je naší záležitostí. Podle mého názoru je objekt zanedbaný a vyžádá si nejméně dvou miliónů, aby mohl sloužit svému účelu. Máme tam už svůj personál, provedli jsme inventuru a zahajujeme provoz“.

Co si myslí ředitel AGM?

Ing. Jiří Uhlík je ve funkci pár měsíců. Přesto ochotně odpovídá na moji otázku, zda je přesvědčen, že majetek, který převzal, může i nadále sloužit mládeži, a v případě Veselíkova — jak?

„Úvodem chci říci, že jsme státním podnikem. Naším nadřízeným orgánem je prostřednictvím vládního zmocněnce stát, respektive federální ministerstvo financí. Naším úkolem je poskytovat služby mládeži a vydělat si na sebe. Čekáme na rozhodnutí vlády o majetku SSM, dnes zijeme v nejistotě, co s námi bude. Podle mě by měl v budoucnu majetek patřit Radě mládeže nebo přímo ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Jsem přesvědčen, že může i nadále sloužit

Pokrač. v 609

mládeži. Jestliže se dnes hlásí dědičky Veselikova, osobně se domnívám, že jde jen o pokus, protože mládež nabyla majetek řád- ným způsobem, o čemž je dosta- tek dokladů. Pokud bychom o Veselikovi přišli, byla by to značná ekonomická ztráta. Zejména v pos- ledním období tam byly provede- ny rozsáhlé úpravy, které si vy- žádaly spousty peněz a práce, čímž došlo k vysokému zhodno- cení ceny objektu. Jakýkoliv jed- norázový akt předání by zname- nal nedokončenou aktivaci investic. Nemělo by dojít k fyzickému předání, ale k finančnímu vyrovná- ní."

Obdivuhodně přetrvávající urputnost

Než dostane slovo vládní zmocněnec, neodpustim si malou poznámku k názoru pana ředitele Uhlíka. Na rozdíl od něj se ne- domnívám, že „mládež“ nabyla majetek, o kterém hovořime, le- gálním způsobem. Veselikov zis- kala v roce 1957 předáním od pře- dešlých uživatelů, kteří si jej ne- právně přivlastnili už někdy před deseti lety. Dědičky, žádají- cí o navrácení majetku, plným právem očekávají, že AGM splní prostřednictvím vládního zmoc- něnce svou povinnost a žádost o vrácení vyřídí.

Je pozoruhodné, jak jsme se, zřejmě díky dlouhodobému návy- ku, naučili bez zábran užívat cizí- ho majetku. Jak nám ani nepřijí- de, že obědváme na zcizeném porcelánu a spíme v postelích, které nám nepatří. Jak se málem pohoršujeme, když legální vlast- ník žádá o navrácení něčeho, co bylo jeho majetkem v době, kdy jsme možná ještě nebyli na světě a kdy jsme přestali být právním státem. Bez této skutečnosti by tato situace, ve světě zcela ne- normální, vůbec nenastala.

Lpání na něčem, co bylo proka- zatelně pochybné, nepříroze- n a především nelegální, a neocho- tu přiznat si, že pojmy Veselikov a mládež k sobě nikdy nepatřily (a jak ukazuje současnost, nikdy patřit nebudou), považují za obdi- vuhodně přetrvávající urputnost.

Na věci nic nemění, je-li taková urputnost motivována ekonomíc- kou snahou.

Slovo vládního zmocněnce

Začátkem července žádám ing. Matulu o stručnou informaci o tom, jak se pokročilo: „Čekáme na další kroky vlády a myslim si, že by je neměla oddalovat, proto- že vznikají nejistoty. AGM jako správce Veselikova sice zajistila smlouvu o ekonomickém pronáj- mu, na což má právo, protože musí vyvíjet činnost a vydělávat peníze, ale neví, jaké bude koneč- ně rozhodnutí vlády o majetku bývalého SSM a co bude i s AGM. Veselikov teď mládeži sice neslouží, ale případný zisk může být přiveden na činnost, která tento účel splní.

Pokud jde o žádost dědiček o navrácení majetku zaslano- u v červnu, je povinností AGM včas a v plném rozsahu ji vyřídít, po- kud bude obsahovat všechny ná- ležitosti. Vzhledem k řadě kompli- kací se domnívám, že bude na vrácení majetku věci soudního ří- zení."

Procházka tichým domem

Mám poslední možnost: projít se domem krátce poté, kdy jsem dopsal jeho více než šedesátile- tou historií. Neprocházím se sva- záckým zařízením, ale soukro- mým domem pana Karla Veseli- ka. Dole v hale je komoda s em- blémem KVS a malbou lodí. Jeho přítomnost připomíná interier, který zařídil. Obrazy, lustry, nádo- bi, nábytek, koberce. Stoupám po dřevěném schodišti a vstupuji do bílé ložnice, která patřila paní Žo- fii. Nekulturní vlastníci v mnoha pokojích naroubovali na slohový nábytek umakartové skříňky.

Procházím chodbami a snažím se vybavit si život v tomto domě v prvním desetiletí, kdy bylo všechno tak, jak má být.

Proč vlastně příběh Veselikova vznikl? Protože byl vystaven v ze- mi, do níž vstoupilo bezpráví — hned dvakrát za sebou. S osu- dem domu byly pak samozřejmě spjaty i osudy lidí, kteří v něm žili anebo žít museli.

Mira dramatickosti se snad na- plnila a Veselikovi si už zaslouží klid a pohodu.

Bylo toho moc na čtyři zdi.
SONIČKA ČERVENA' PO MATULCE KRÁŠNĀ NE - BYLA...

PROČ KODEŠ NEEMIGROVAL?

Jan Kodeš patřil počátkem sedmde- sátých let k nejlepším světovým teni- stům, což potvrdil řadou vítězství v nejprestižnějších turnajích. Na po- čátku osmdesátých let bojoval o vý- stavbu krásného tenisového areálu na Štvanici. Na počátku devadesá- tých let je ředitelem kvalitního teniso- vého turnaje Czechoslovak Open, je- hož pořádání prosadil ještě za socia- listické éry naší tělovýchovy. Na po- čátku července tohoto roku na tisko- vé konferenci řekl, že cítí nedobrou atmosféru v Československém teni- sovém svazu a tlak proti své osobě. Pokud se situace urychleně nevyřeší, odstoupí.

Jste v KSČ?

NE! Odmalička jsem se mu- sel dívat, jak byli moji rodiče ko- munisty utlačováni. Táta byl doktor práv a živnostník, neboť vlastnil dům v Praze. Jeho brá- cha měl cukrárnu, a tak se od základní školy se mnou táhla černá šmouha v kádrovém po- sudku. Proto jsem se s ohrom- nými obtížemi dostával na dva- náctiletku — tehdejší gymnázi- um. Přesto, že jsem měl vyzna- menání. Proto nás v roce 1952 chtěli nuceně vystěhovat z Pra- hy do pohraničí a proto jsem se později jen velice těžko dostá- val na vysokou školu. V roce 1951 musel táta nastoupit do ČKD jako svářeč a i z mámy se stala dělnice. Barák museli ode-

vzdat státu. Pro odreagování — ale hlavně z finančních důvodů, aby mohli uživit mě dvě sestry i mě — si rodiče vzali v roce 1955 spravcovství na kurtech Čechie Karlin. Za Čechii jsem hrál fotbal a po večerech tenis. Ve třinácti, čtrnácti mě přihlásili na oblastní žakovský přebor do Prahy a já ho vyhrál. Potom mi táta poradil, abych přestoupil na Štvanici. Podarilo se mi vyhrát pardubickou juniorku. Nebylo proto divu, že za mnou přišli funkcionáři Sparty, abych šel hrát k nim. Rekl jsem jim, že s přestupem souhlasím, ale že mám jednu podmínku — musejí zařídít, aby se táta mohl vrátit do kanceláře, kde by dělal svou profesi, na kterou byl celý život zvyklý. Pul roku bylo ticho, ale pak jsem vyhrál mistrovství Československa mužů, on do- stal práci v propagačním oddě- lení Sparty a já přestoupil. Se Spartou jsme vyhráli sedm mis- trovských titulů. Pamatuji se na rozhodující body, které jsme v mixu uhráli s Martinou Navrá- tilovou, i na rust Hanky Mandlí- kově.

Po těchto zkušenostech s ko- munisty jsem byl přesvědčen, že do KSČ nikdy nevstoupím. Mým velkým životním štěstím

je, že mě nikdo k takovému kro- ku nenutil a nepřesvědčoval. Později jsem přicházel do kon- taktu s politickými špičkami na- šeho státu, a přitom jsem nemu- sel nikam vstupovat. V době, kdy jsem šel výkonnostně naho- ru, mě nikdo neomezoval. Je pravda, že jsem nikdy neměl tendenci bydlet v zahraničí. Jsem rodilý Pražák a jsem na to pyšný. Dnes mohu žít kdekoli na světě, ale zůstávám v Praze, protože ji mám rád.

Největší sportovní úspěchy jste měl v letech 1970—1973, tedy v období „normalizace“.

Měl jsem pocit, že se někte- rým lidem dokonce hodilo, že jsem úspěšný a šířím slávu Čes- koslovenska po světě. Jenže já nevyhrál Wimbledon proto,

o naši zemi absolutně žádný zá- jem.

Neuvažoval jste ani tenkrát o emigraci?

Emigrace je velice závazné rozhodnutí, které musí udělat člověk ve chvíli, kdy je o sprá- vnosti tohoto kroku plně pře- svědčen. Rok před vítězstvím na mezinárodním mistrovství Francie na dvorcích Roland Garros v roce 1969 jsem dostal oficiální nabídku k emigraci od francouzského tenisového sva- zu. Zajistili by mi krásný byt, pe- níze, tréninkové možnosti. Mohl jsem dále výkonnostně rust. Jenže já se tehdy stýkal se spoustou našich emigrantů a snad úplně všichni mě pře- svědčovali, abych se vrátil do- mu a pokusil se bojovat za život československého tenisu. Když mi to říkal i Jarda Drobný, do té doby náš poslední wimbledon- ský vítěz, uvěřil jsem.

To ovšem neznamená, že ze sebe budu dělat mučedníka. V té době se mi vůbec nic špat- něho nedělo. Před každým vý- jezdem jsem musel žádat o vy- dání pasu na speciálním formu- láři, který musel mít nejméně podpisy čtyř předem určených lidí. Že jsem ve světě lital po

ambasadách a sháněl víza v do- bě, kdy ostatní trenovali, beru jako fakt, se kterým tehdy nešlo nic dělat. Ale jinak jsem mohl jezdit po turnajích a hrát s pro- fesionály. To bylo pro mě tehdy nejdůležitější. Byly to na UV ČSTV boje, ale tehdy nový před- seda UV ČSTV Antonín Himl se za „open tenis“ postavil i pres-

to, že byl přesvědčeným komu- nistou. Měl rád sport a snažil se pro něj v období normalizace získat maximum. Já jsem ho znal jako čestného člověka a je- ho postavení nebylo tak pevné, jak se mnozí domnívali. Jen má- lo chybělo, aby československý

tych šířil slávu socialistické tě- lovýchovy. Já jsem bojoval jako Kodeš a jako Čech. Později, když jsem se stal tenisovým funkcionářem, jsem opět bojo- val jako Kodeš, ale už ne pro slávu tenisu, ale pro jeho zá- chranu v Československu.

V té době se o naši zemi vě- dělo především zásluhou nejlep- sích sportovců a v první řadě teni- stu. Jinak by Československo snad úplně zmizelo z mapy. Když jsme byli s Jirkou Hřeb- cem v Austrálii, posílal nás čes- koslovenský velvyslanec, aby- chom zustali o týden déle. Na tenise se totiž potkal s diplo- maty, ke kterým se jinak ne- mohli dostat, protože neměli

tenis dopadl stejně jako tenis v bývalé NDR, kde hráči nesměli jezdit do zahraničí s výjimkou Bulharska a Rumunska a Davi- suv pohár pro ně nepřicházel v úvahu. Tenis byl přece považo- ván za buržoazní přežitek a na- vic se v něm nerozdělovaly olympijské medaile. I v našem tenisovém svazu se našli škud- ci, kterým profesionálně stár- tující za peníze vadili.

Řikáte, že jste přicházel do kon- taktu s československými poli- tickými špičkami. Jak se na vás divaly?

Tenis pro ně býval velice ožehavým tématem a díky němu se dostávalo do konfliktu vládní Strougalovo křídlo se stranickým křídlem vedeným Bifakem. Strougal tenisu a sportu vůbec fandil a rád na něj chodil. Měl vztah k individualitám a dokázal jejich výkony ocenit. Zato Bifak tenisty nesnášel. Říkával, že tenisté stranickému vedení přerůstají přes hlavu, že se na ně velice těžko ideologicky působí a že jsou tudíž špatnými vzory pro „naši mládež“ Vadilo mu, že tenisté příliš cestují po světě.
Co se dělo kolem Lendla?

To vim velice dobře, protože jsem bojoval za objektivní prezentaci jeho osoby v tisku. V té době jsem byl kapitánem daviscupového týmu a Ivan podle fa nousku nehrál tak, jak by mohl. Já jsem se ho vždy čestně zastal, což řada funkcionářů, i tenisových, nedokázala. V roce 1980 při Davis cupu v Rumunsku mi dokonce nabídl i trenérskou spolupráci, kterou jsem z rodinných důvodů musel odmítnout. Později si našel Fibaka a rozhodl se jít svou cestou. Vyvrcholem vztahů bývalých československých politiků a stranických funkcionářů k Ivanu Lendlovi byl striktní zákaz publikovat v tisku jakékoli zprávy o něm a o jeho ohromných úspěších. Poté se tento zákaz začal rozšiřovat na celý tenis, až se nakonec přestalo psát o Mandlikové, Sukové, Mečířovi a dalších. Toto absurdní nařízení mi vadilo, a proto jsem absolvoval řadu jednání za jeho zrušení. Jednal jsem s vedoucími pracovníky ČTK — Svěrcínou a Polákem, Čmílkem z KSC a náměstkem ředitele televize Divišem. Zjistil jsem, že všichni byli zmanipulováni, protože odpovídali naprosto shodně, tenis je individuální sport, který by socialistická tělovýchova neměla podporovat. Lendl vydělává moc peněz. Navíc nebydlí v Československu a pořád někde cestuje, čímž kazí naši mládež. To byly jejich argumenty, kterými zdůvodňovali naprostý zákaz publicity tenisu v našem tisku, rozhlasu a televizi.

Neumím si představit, jakými argumenty se vám v této době podařilo přesvědčit rozhodující funkcionáře, aby povolili a financovali výstavbu tenisového areálu na Štvanici...

Nejprve jsem musel přesvědčovat a argumentovat, že tenis je sportem, který přináší nezabídnuté finanční prostředky do státní pokladny. Značnou část peněz, které českoslovenští tenisté vydělávali, museli dát Pragosportu, ten je dával do Národní fronty, kde se přerozdělovaly. Část šla na UV ČSTV a část přímo do národního hos-

podárství. Na UV ČSTV se peníze opět přerozdělovaly jednotlivým sportovním svazům, takže tenisté z nich neviděli prakticky nic. Když jsem obhajoval myšlenku výstavby moderního tenisového areálu, argumentoval jsem katastrofálním stavem historické Štvanice — navíc polo-rozbořená kvůli výstavbě metra. A zdůrazňoval jsem velké finanční částky, které tenisté vydělali pro národní hospodářství. Našel jsem pochopení u těch, kteří věděli, že mám pravdu, a sport podporovali.

Jak dlouho jste musel naléhat a přesvědčovat?

Něco kolem dvou let. Nejprve musel dát kladné stanovisko Útvar hlavního architekta Prahy, pak městský výbor KSC. Opět jsem musel poslouchat nenávislné řeči o buržoazním sportu škodícím socialisticky smýšlejícím lidem. Nakonec došlo ke schválení a potom i ke sdružení finančních prostředků. Štvanici stavěl Metrostav, a tak se dokonce dostala do vládní sledovaných staveb. Proto se musely dodržovat všechny termíny a nedocházelo ke skluzům. Ale stavbaři táhli za jeden provaz i proto, že situace kolem Lendla je jako by vyburcovala, a já jim slibil, že na Pohár federace přijede Martina Navrátilová. Na jaře 1986 byla slavnostně otevřena a mně se tak splnil jeden z velkých životních cílů. Phillip Chatrier s Martinou dodrželi svůj slib a ocenili úsilí, které jsem tady pro tenis vynaložil.

Dalším vaším cílem bylo pořádání kvalitního tenisového turnaje v Praze?

Myšlenku o velkém pražském tenisovém turnaji jsem nosil v hlavě mnoho let. Není přece možné, abychom vchovali spoustu světových hráčů, a fanouškové neměli možnost je vidět hrát doma. Itálie v době, kdy my měli Lendla, Mečíře, Šmída a řadu dalších hvězd, pořádala šest turnajů ATP a devět menších. V Československu se v roce 1973 odehrál pouze jeden pokus a pak konec... Založení tenisového turnaje na Štvanici opět podpořil Antonín Himl a peněžní dotaci dal jediný sponzor — cestovní kancelář Čedok. Jeho ředitele Pleskotsa jsem znal z Francie, kde dříve působil jako velvyslanc. Mezi Antonínem Himlem za UV ČSTV, generálním ředitelem Čedoku Pleskotem a mnou za tenisový svaz došlo v roce 1987 k dohodě a podařilo se turnaj uskutečnit.

Ještě štěstí, že již tehdy byli v Čedoku lidé, kteří chápali moderní reklamu a dali peníze do prvního ročníku. O pražském tenisovém turnaji Čedok Open se potom psalo na celém světě a domnívám se, že kdyby měl

Čedok platit reklamu obvyklým způsobem, nikdy by na ni neměl.

Za socialismu se nám dařilo držet tenis vždy krok před hospodářstvím. Jako první jsme se stali profesionálními sportovci, jako první jsme postavili velké a opravdu dobré sportoviště a jako první jsme měli profesionální Open turnaj. Timhle průkopnictvím jsme byli pro některé lidi ve vysokých státních funkcích velice nepřijemní.

Čím se dá tenisovému turnaji dodat přívlastek světový?

Jedině penězi. Abyste měli šanci na hráče z první světové desítky, musí mít turnaj dotaci minimálně jeden milión dolarů. Turnaje jsou dnes rozděleny do několika kategorií právě podle výše dotace. Vzhledem k postavení na žebříčku ATP smí tenista startovat vždy jen na některých turnajích. Třeba v Praze na Czechoslovak Open nesmějí startovat tenisté z první desítky, protože dotace 35 000 dolarů je nízká. Výjimkou je hráč, který má občanství země, kde turnaj probíhá. Některé turnaje sice nemají miliónovou dotaci, ale jsou zařazeny do série volných turnajů v určitých termínech, pro které si pořadatel může jednotlivé hráče koupit. Přitom tyto termíny jsou již obsazeny. Becker či Connors chtěli nyní za týdenní turnaj 100 000 dolarů startovního a v případě toho druhého je jen malá pravděpodobnost, že by se dostal do finále. Statut volného turnaje může Praha dostat nejdříve v roce 1993.

Jedinou šanci, jak můžete přilákat světové hráče, je zvýšit dotaci na milión dolarů?

V dnešním tenisu je to spíše jenom základ k tomu, že můžete začít vyjednávat s manažery nejlepších tenistů. Jsem přesvědčen o tom, že nyní je největší zájem o Sticha, a tak jeho manažer obvolává všechny turnaje, kam má přijet čerstvý wimbledonský vítěz, a upozorňuje, že jeho hráč má větší cenu než v době uzavření smlouvy a že pořadatel bude muset přidat osobní startovné.

O jaké částky jde?

Za to, že Agassi startoval letos na turnajích v Římě a Monte Carlu, dostal pokaždé osobní startovné 300 000 dolarů. A teď si představte, že vypadne v prvním kole. Peníze už musí dostat, na ty má podepsanou smlouvu, takže se může o ně soudit.

Co těmhle závratným sumám jako ředitel Czechoslovak Open říkáte?

Musíme si uvědomit, že žijeme v Praze a nemůžeme si na jednou začít hrát na Monte Carlu. Tohle by měli pochopit hlavně českoslovenští tenisovi fa-

noušci. Z Monte Carla budou totiž tenisový turnaj přenášet tři světové televizní společnosti a za vysílací práva zaplatí milión a půl dolarů. Jenže my dostaneme od Československé televize 300 000 korun a od rakouské, která bude přebírat pouze finále, deset, maximálně patnáct tisíc dolarů.

Proto se domnívám, že vzhledem k našim možnostem jsou ceny pro hráče letos v Praze velice slušné. Vítěz letos vyhraje něco přes čtyřicet tisíc.

Dotáhl jste ke zdárnému konci výstavbu Štvanice a rozjel velký tenisový turnaj. Co máte v hlavě nyní?

Ve Wimbledonu jsem se dohodl, že od příštího roku bude začátkem července v Praze i Czechoslovak Open žen s dotací 200 000 dolarů. Dáť se mi dál využívat řadu kontaktů, které mám ve světovém tenisovém hnutí již z dob své hráčské kariéry.

Proč nezažijete soukromou agenturu?

Mám pocit, že na to ještě neuzrálá doba. Hodně práce mám s přípravou Czechoslovak Open a chci se věnovat synovi. Dnes mu je devatenáct let a z osmistého místa v ATP poskočil na 330. příčku. Navíc v Karlíně mám dostat barák po tátovi, ještě nevím, co s ním udělám. Nechci nic uspěchat.

Není vaše dnešní rozpoložení způsobeno také znechucením ze vztahů v tenisovém svazu? Něco jste naznačil na tiskové konferenci začátkem července tohoto roku.

Snažil jsem se pomoci československému tenisu a dnes mám, za odměnu, čelit nekonečným, ubohým intrikám? Už mě nebaví pořád dokola bránit se tomu, že někdo si chce prosadit svoje osobní zájmy a bojuje proti mně pavlačovými metodami. Absurdní na těch rozmluvkách a stranou troušených pomluvách je, že současný sekretář tenisového svazu, o kterém teď mluvím, byl členem stranické skupiny, která nám v minulosti dělala spoustu potíží. Další moji dnešní kritikové tehdy, když bylo třeba o tenis u nás bojovat, působili v zahraničí a co se děje tady, je moc nezajímalo.

Často vzpomínám na slova svého přítele při otevření nové Štvanice: „Vzpomeneš si na mě, že přijde doba, kdy tě tady nenechají ani zahrát.“

Rozhodl jsem se však, že už si nenechám nic líbit.“

Die Malaria:

Eine Herausforderung für die Medizin

„Do der gelbe Fleck ist und mit dem Finger drauff deut, do ist mir we“, schreibt Albrecht Dürer (1471-1528) auf ein Selbstbildnis, das er 1520 aus den Niederlanden an seinen Arzt in Nürnberg schickt. Es soll ihm die Diagnose einer Krankheit erleichtern helfen, die den Reisenden plagt. Er deutet auf seine Milz. Dürer hat sich in den Niederlanden mit Malaria infiziert. Er überlebt die Krankheit, die Kaiser, Könige, Päpste und unzählige Namenlose hinweggerafft hat und die bis heute allen noch so erfolgversprechenden Ansätzen zu ihrer Ausrottung trotzt. Im Gegenteil: Die Malaria weitet sich besonders in tropischen und subtropischen Ländern immer bedrohlicher aus.

Das „Malaria“-Selbstbildnis Albrecht Dürers, das er um 1520 zwecks einer Diagnose für seinen Arzt zeichnete.

Zwei Milliarden Menschen, das sind 40 Prozent der Bevölkerung unseres Planeten, sind von der Malaria bedroht. Rund 100 Länder sind – wenn auch mit unterschiedlicher Intensität – von ihr betroffen. Allein 200 Millionen Afrikaner leben in Gebieten mit hohem Malaria-Risiko. Die Weltgesundheitsorganisation (WHO) spricht von 110 Millionen Neuerkrankungen jährlich und schätzt, daß ein bis zwei Millionen Menschen Jahr für Jahr an den Folgen dieser am weitesten verbreiteten Tropenkrankheit sterben.

Aber auch in den medizinisch gut versorgten Industriestaaten, wo die durch den Stich einer winzigen Mücke hervorgerufene Infektionskrankheit inzwischen erloschen ist, nimmt die Zahl der Malaria-Kranken wieder zu: gefährliches „Souvenir“ des Ferntourismus.

So haben sich die „importierten“ Malaria-Fälle zum Beispiel in der Bundesrepublik von 1969 bis 1989 fast verzwanzigfacht. Jährlich kommen rund 1000 Neuerkrankte hinzu, etwa 50 von ihnen sterben.

Erreger der Malaria ist ein Parasit der – wissenschaftlich so bezeichneten – Gattung Plas-

modium. Er kann von einem Stich der etwa 50 Arten der (weiblichen) Anopheles-Mücke (griechisch: anopheles = schlecht) auf den Menschen übertragen werden.

Die Parasiten vermehren sich zunächst in der Leber des Infizierten. Dann dringen sie in die roten Blutkörperchen (Erythrozyten) ein: Sie verklumpen oder zerfallen.

Die Patienten leiden dabei unter heftigen Fieberanfällen, die bei den drei Malariaformen unter-

schiedlich auftreten: bei der Malaria tertiana alle drei Tage, der selteneren Malaria quartana alle vier Tage und bei der gefährlichsten Form, der Malaria tropica, in unregelmäßigen Abständen. Die Milz (Albrecht Dürer deutete auf sie „do ist mir we“) sowie Leber, Herz und Kreislauf können schwer geschädigt werden. Und oft verläuft die Infektion tödlich.

Die Malaria ist eine charakteristische Krankheit tropischer, subtropischer aber auch gemäßigter Zonen, deren Verbrei-

Die Anopheles-Mücke, die Überträgerin des Malaria-Erregers Plasmodium, eines Parasiten. Sie kommt in etwa 50 Arten vor allem in tropischen und subtropischen Ländern vor. Wegen Resistenzen der Mücken wie der Parasiten gegen Insektizide wie Medikamente ist die Malaria-Bekämpfung problematisch.

tung mit der Entfernung vom Äquator abnimmt. Sie tritt vorwiegend in sumpfigen Gebieten, Flußdeltas, Anschwemmungsgebieten und sumpfigen Tälern auf. Ob sich von solchen, zumeist feucht-stickigen Gegenden auch ihr Name (italienisch: mala aria = schlechte Luft) ableitet, ist umstritten.

Die dokumentarisch belegte Geschichte der Krankheit, die über Jahrhunderte hinweg auch in Europa wütete, reicht weit über den Beginn unserer Zeitrechnung zurück.

Bereits im fünften Jahrhundert vor Christi diagnostizierte sie der griechische Arzt Hippokrates (um 460 bis um 370 v. Chr.) in Kleinasien, die Philosophen Plato (427-347 v. Chr.) und Aristoteles (384-322 v. Chr.) berichten von Malaria in Griechenland und der Historiker Titus Livius (59 v. Chr. - 17 n. Chr.) von ihrem Auftreten in Rom.

Dort ist man bereits im ersten Jahrhundert vor Christi ihren Überträgern auf der Spur: Scharfsichtig hat der römische Gelehrte Marcus Terentius Varro (116-27 v. Chr.) erkannt, daß in Feuchtgebieten kleine, für das Auge kaum wahrnehmbare Insekten vorkommen, die, wie er schreibt, im menschlichen Körper schwere Erkrankungen hervorrufen.

Doch Jahrhunderte später erst scheint ein erfolgversprechender Durchbruch zur Bekämpfung der Krankheit greifbar zu sein: 1880 gelingt dem französischen Tropenarzt Charles Louis Laveran (1845-1922) der Nachweis des Malaria-Parasiten Plasmodium im Blut Infizierter. Seine Entdeckung stößt auf Skepsis. Wenig später wird sie jedoch von dem britischen Militärarzt Ronald Ross (1857-1932) bestätigt.

Ross läßt Malaria-Patienten erneut von Anopheles-Mücken stechen, fängt die Mücken ein und sezziert ihre Mägen. In ihnen findet er mit dem Erreger infiziertes Blut. Der Beweis ist

erbracht. Beide Forscher werden 1907 mit dem Nobelpreis für Medizin geehrt.

Trotz dieser wichtigen Erkenntnis aber gelingt es nicht, der Seuche Herr zu werden. Auch die Versuche Robert Kochs (1843-1910), das zur Fieberbekämpfung bereits im 18. Jahrhundert eingesetzte Chinin zur Malaria-Vorbeugung zu verwenden, scheitern: Weder schützt es vor der Infektion noch schaltet Chinin die Infektionsfähigkeit der Anopheles-Mücke aus.

Bis dahin – und bis weit ins 19. Jahrhundert hinein – waren Wurzeln, Kräuter, Maulwurfsklauen, Schlangenhörner, Einläufe und Aderlässe die untauglichen Mittel der Ärzte bei

den, stets auch ein Moskitonetz im Handgepäck zu haben.

Um die Entwicklung der Anopheles-Larven zu stoppen, werden Sumpfbereiche trockengelegt und zu Beginn unseres Jahrhunderts Gewässer „petroliert“: Man übergießt die Wasseroberfläche der Infektionsherde mit Petroleum und zündet es an. Doch die Vernichtung der Krankheitsüberträger bleibt Stückwerk.

Erst als der Baseler Chemiker Paul Müller 1939 das Insektizid DDT (Dichlor-diphenyl-trichloräthan) entwickelt hat, gelingt es, die Malaria einzudämmen. Besonders in Europa werden gute Resultate erzielt.

Mitte der 50er Jahre startet die WHO einen weltweiten Feld-

Der britische Militärarzt Ronald Ross, der nachwies, daß der Malaria-Parasit Plasmodium ursächlich für die Krankheit ist.

gen Chloroquin wie gegen die eingesetzten Insektizide zunehmend resistent. Heute konzentrieren sich die Forschungen zur Malaria-Bekämpfung vor allem auf die Entwicklung eines

Dezimierung seiner Truppen durch Malaria die Belagerung der Festung Saint Jean Acre aufgeben mußte.

Die Landung der Engländer auf dem europäischen Kontinent scheiterte 1809 während der Napoleonischen Kriege deshalb, weil ein großer Teil der Soldaten an der Seuche starb.

Und – ein letztes Beispiel – 1916/1917 wurde die militärische Intervention der Alliierten in Mazedonien durch die Krankheit gestoppt: Allein bei den Franzosen waren von 150000 Soldaten über 100000 an Malaria erkrankt, bei den Engländern waren es 70000.

Über die Zahl der Opfer der Malaria im Laufe der Jahrtausende gibt es nicht einmal Schätzungen. Es war, soviel ist sicher, ein unermesslich hoher Blutzoll, den die Seuche forderte und bis heute fordert.

Die Malaria-Quarantänestation in El Tor an der Arabischen Küste um 1884. Die Zeitschriften-Illustration zeigt die Verwendung von Moskitonetzen zum Schutz gegen die Stiche der weiblichen Anopheles-Mücke. Solcher feingewebten Netze bediente man sich bereits im fünften Jahrhundert vor Christi. Sie sind bis heute von großer Bedeutung.

ihrem verzweifelten Bemühen, die Malaria-Kranken zu heilen.

Seit alters her suchte man überdies unter feingewebten Netzen Schutz vor der lästigen Mückenplage: Ein „Prophylaktikum“, dessen sich bereits die alten Ägypter im fünften Jahrhundert vor Christi bedient haben und das bis heute von großer Bedeutung ist. Raten Experten doch Tropenreisen-

zug gegen die Malaria. Ein neues Medikament, Chloroquin, gibt allen Anlaß zur Hoffnung auf endgültige Ausrottung der Seuche.

Aber großen Anfangserfolgen – Sri Lanka wird fast malariafrei, in Indien und Pakistan gehen die Erkrankungsraten deutlich zurück – folgt die Ernüchterung. Sowohl die Mücke als auch der Parasit werden ge-

Impfstoffes nicht zuletzt auch mit gentechnischen Methoden.

Wie die Pocken, über die wir im letzten Teil unserer Serie berichtet haben, veränderte auch die Malaria die Welt. Für militärische Niederlagen war sie oft entscheidender als Waffen.

Napoleon I. (1769-1821) gelang die Eroberung Palästinas nicht, weil er 1798 wegen der

Die Suche nach vorbeugenden Impfstoffen und nach Arzneimitteln gegen die zwei Milliarden Menschen bedrohende Krankheit bleibt eine Herausforderung für die Medizin.

Trojské poklady ukrývány v SSSR

Sovětský deník Izvestija publikoval článek věnovaný problému uměleckých děl vyvezených bezprostředně po druhé světové válce z Německa a ukrývaných dodnes ve speciálních sbírkách na území SSSR. Historik umění A. Rastorgujev navrhuje konkrétní způsob řešení této otázky. Přinášíme výtah z článku, jehož titul zní: Velečila s razítkem »tajné«, která se ukrývají ve zvláštních sbírkách sovětských muzeí. Právě se v něm:

»V tajných skladištích v Moskvě, Leninogradě, Kyjevě a Zagorsku i v dalších městech se již půl století přechovávají vzácná umělecká díla vyvezená jako válečná kořist z poraženého Německa.«

S tímto tvrzením vystoupili na stránkách amerického časopisu Art News dva sovětsí historikové umění K. Akinša a G. Kozlov. V článku napsaném speciálně pro tento měsíčník a publikovaném v jeho dubnovém čísle informují, že mezi četnými obrazy jsou díla takových umělců, jako Velázquez, El Greco, Goya, Cézanne, Monet, Degas, Renoir a další. Kromě toho z poválečného Německa byly vyvezeny a dodnes jsou pečlivě v SSSR ukrývány starobylé poklady objevené německým archeologem H. Schliemannem při vykopávkách v Tróji.

Informace prezentované v článku časopisu Art News dále rozvedl deník New York Times. Napsal, že tyto informace byly na Západě brány vážně, ačkoliv je nebylo možno potvrdit. Byly brány vážně s ohledem na povolání autorů. Např. G. Kozlov je — jak tvrdí noviny — pracovníkem muzea privátních sbírek — jednoho z oddělení Puškinova muzea v Moskvě.

Od skončení války — pokračuje článek v New York Times — západní vědci věděli, že asi čtyři plátina a čtyři sochy byly vyvezeny ze známé obrazové galerie a byly ukrývány v jednom berlínském bunkru. Po několika dnech nahradili ruští vojáci německé strážce bunkru, vypukl tam požár a všechno, co tam bylo, lešlo popelem, jak tvrdili tehdy sovětsí představitelé. Německý specialista nebylo dovoleno prozkoumat popel. Je zcela pravděpodobné, že v bunkru se uchovávaly tři Schliemannovy nádoby se zlatem, dvě desítky čelenek ze zlata a drahých kamenů, korunky, posmrtné masky, tisíce prstenů, broží a mincí objevených v průběhu vykopávek v sedmdesátých letech minulého století.

Většina západních badatelů se domnívá — připomíná New York Times — že informace o požáru měly zamaskovat loupež uměleckých děl.

Vážnost, s jakou se na Západě přijímá tvrzení o tajných skladištích v SSSR, nevylučuje ani určitou skepsi. Mnichovský expert W. Korte vyjadřuje velký údiv nad informacemi o tom, že z německých muzeí byly ukradeny práce francouzských impresionistů. Nacisté považovali impresionismus za zvrhlé umění a práce impresionistů buď ničili nebo vyměňovali za obrazy starých mistrů.

V článku se nemluví o tom, kde konkrétně se uchovávají všechny tyto poklady. Autoři místo toho informují, že »poprvé od skončení války vysoce postavení úředníci ministerstva kultury diskutují o problému eventuálního otevření tajných skladišť«.

O komentář k této informaci, kterou tlumočil korespondent Izvestij z New Yorku A. Šalnev, jsme poprosili odborníky v Moskvě.

Vyhledat autory článku v Art News K. Akinšu a G. Kozlova nebylo tak snadné. Ukázalo se, že vědci nepočítali s nějakou »novinovou bitvou«. Napsali prostě práci z oboru historie umění do odborného časopisu. Článek v Art News se zabývá otázkou, jak mohlo dojít k vývozu uměleckých děl z území SSSR do Německa a z říšského teritoria do SSSR. Nadhazuje se tu rovněž problém vzájemného navracení předmětů uměleckých hodnot legální majitelům. Článek — soudí vědci — se naprosto vyhýbá nějakým politickým akcentům.

Na otázku, zda jsou přesvědčeni, že v SSSR jsou přechovávány takové unikátní umělecké poklady, jako je trojské zlato, vědci odpověděli: »Ano.« Mají prý k dispozici závažné důkazy. Nehodlají se však »bavit s agenty rozvědky za zády úřadů«. K vyřešení problému je nutné zbavit skladiště s poklady pečeti tajnosti.

Ve snaze vyjasnit oficiální pohled na tento problém, obrátili jsme se na ministerstvo kultury SSSR. Jasnější odpověď se nám nepodařilo získat ani od pomocníka přednosti oddělení krásných umění ani od přednosti oddělení muzeí. Byli jsme proto nuceni vyhledat historiky umění, kteří se zabývají touto otázkou. Odpovídá asistent katedry zahraničního umění Moskevské státní univerzity A. Rastorgujev:

Začnu od počátku. Druhá světová válka vedla ke zničení velkého množství uměleckých a historických památek. Ještě víc kulturních pokladů mnohých evropských zemí bylo vyvezeno nebo prostě ukradeno. Sovětský svaz se v tomto ohledu ocitl v počtu nejvíce postižených zemí, neboť bylo zničeno nebo rozkradeno mnoho muzeí, byly vyvezeny nebo zničeny archívy, bibliotéky, privátní sbírky či díla nacházející se v kostelích a klášterech. Po skončení války k tomu přihlížely reparační komise, které se zabývaly na území sovětského okupačního pásma inventarizací a vývozem mateřských hodnot z poraženého Německa. V důsledku toho mnoho pamětihodností světové historie a kultury se dostalo do SSSR.

Hodnota z Německa vyvezených uměleckých děl byla nesmírná: Do naší země se tak dostaly sbírky z dráždanské galerie, berlínských muzeí, dále z muzeí v Postupimi, v Gotě, Výmaru, Erfurtu, Brémách, Rostoku, Magdeburku a z mnoha dalších měst. Pravdou je, že část pokladů jsme později vrátili.

Některá díla byla přivezena nejen z muzeí, ale často také z dočasných skladišť, kde je Němci umístili, aby je uchránili před bombardováním. Proto v našich zvláštních sbírkách jsou zastoupena muzea jak SRN, tak také sbírky, které Němci přivezli z jiných zemí. Např. velkolepá kolekce obrazů Königsovy (Holandsko), muzeum krásných umění v Poznani, mnoho prací z maďarských muzeí. Kromě toho mezi vojenskou kořistí byly i privátní sbírky, mezi nimi i výjimečně cenné obrazy z osobní sbírky Hitlerovy a Goringovy a dalších nacistických vůdců. Ve velkém počtu byly z Německa vyvezeny rovněž archívní materiály a jiné historické dokumenty. Svůj velký význam má i válečné vylupování biblioték, do dnešního dne ještě nezpracované. Jsou mezi nimi např. vzácné knihy z Pruské královské bibliotéky v Berlíně, z dráždanské knihovny saských kurfiřtů atd.

V důsledku toho disponujeme velkým počtem ukořistěných kulturních a historických památek — pokračuje Rastorgujev. Jsou však ukryty před očima diváků a odborníků. Leží jako mrtvé ve zvláštních sbírkách Ermitáže, Puškinova muzea, kreselského muzea, ale také ve speciálních skladištích. Nejvíce udivuje to, že v profesionálních kruzích nic z toho, o čem se nyní mluví, již dávno není tajemstvím. Mnoho odborníků tyto památky již vidělo. Avšak režim tajemství je nutí k mlčením. Jsem přesvědčen, že nemáme právo dále mlčet.

Jde skutečně o velmi mnoho veledele světového umění. Jejich hodnotu nelze vyjádřit žádnou rozumnou sumou. Týká se to

také královského zlata z Tróje, nalezeného Schliemannem a vyvezeného z berlínských muzeí. Seznam všech uměleckých děl je nekonečný.

V době jejich vývozu byla naše politická místa přesvědčena, že všechny tyto pamětihodnosti mohou znamenat rekompenzaci naší zemi za nesmírné ztráty, které jsme utrpěli barbarským nacistickým ničením našich vlastních kulturních památek. Jak se však brzy ukázalo, uchování všech těchto památek u nás je v rozporu s normami mezinárodního práva.

Co si tedy nyní počít s celým tím tajným bohatstvím? ptá se Rastorgujev, a dodává: Po převážně většině uměleckých děl a archívních dokumentů, které jsou ve sbírkách válečných trofejí, se nyní pátrá. Každý pokus o uznání našeho vlastnického práva na tyto předměty bude mít za následek soudní projednávání a jejich vrácení.

Je již konečně na čase pochopit, že tajemství tajných sbírek bylo odhaleno. Není možné je prodat, neboť nemohou být přijaty na žádnou aukci na světě. Držet je v tajnosti, a to nejen s ohledem na jejich kulturní poslání, nýbrž také kvůli zajištění jejich konzervace, je nesmyslem. V současnosti by soustavné udržování jen obrazů vyžadovalo tolik prostředků, které prostě nemáme.

Dodneška rozhodovalo o osudu zvláštních sbírek naivní přání: nic neprozrazovat, udržet všechno doma, nic neodevzdávat. Tato zásada byla nyní již zpochybněna. Ve velmi snadno může dojít k druhé krajnosti — ke snaze zbavit se všeho, co máme, abychom se eventuálně vyhnuli mezinárodnímu skandálu. Oba směry jsou neoprávně.

Jsem přesvědčen, že k vyřešení problému je nutno svolat zvláštní komisi. Cílem její činnosti by mělo být prozkoumání zvláštních sbírek a jejich navrácení, ale i ponechání v SSSR některých nejvzácnějších děl jako právně zdůvodněnou mezinárodní rekompenzaci za uloupené nebo zničené sovětské památky. Právní základ k zachování části zvláštních sbírek (jako legálního vlastnictví SSSR) zdůvodňuje protokol haagské konference z r. 1954 o ochraně kulturních hodnot v případě ozbrojeného konfliktu. Komise by měla být složena z historiků umění, archívních pracovníků, představitelů všech zainteresovaných stran uvnitř země a specialistů z oblasti mezinárodního práva.

Atomoví špióni

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ BYLO LOS ALAMOS

Předal jste Sovětům zprávy o získávání surovin, o rudách, o rychlosti výroby uranu? - Fuchs přikyvuje. A hned dodává, že si nevzpomíná, jestli se ho Rusové ptali na rudy, ale jestli ano, tak odpověděl, že nic neví. Ovšem Perinovi a Skardonovi začíná být jasné, že jim oznamoval všechno, co věděl a že si potrpěl na vědeckou přesnost.

»Bylo nejdůležitějším obdobím vaší práce Los Alamos?«

»Ano,« souhlasí Fuchs.

»Nakonec, jestli od vás všechno získali, mohlo to mít pro ně velký význam a mohlo jim to hodně pomoci?«

»Trochu,« souhlasí Fuchs poněkud zvadle.

»Spíše bych řekl ano,« konstatuje nekompromisně vyšetřovatel. »Ale jak by se to dalo srovnat s vaším životem v Los Alamos?«

»Nijak,« musí připustit Fuchs. Na vánoce 1944 Fuchs k sestře

Po Angličanu dr. L. Numa Mayovi přišly americké a britské tajné služby na podzim 1949 na dalšího sovětského atomového špióna - dr. Klause Fuchse. Po několika týdnech rozhovorů s důstojníkem britské kontrabespionážní služby MI 5 se Fuchs v lednu 1950 rozhodl, že se ke vědomí přizná.

»Raymonda« a ten za ním přijel do Cambridge. Za několik dnů se nemohl přiznat, objevil se tam až po Novém roce. Okamžitě zavolal

setkali znovu v Bostonu. Při této příležitosti dal fyzik své spojce poznatky, týkající se plutoniové bomby - včetně nákresu, metody konstrukce a upozornění, že plutonium vyrábí továrna v Hanfordu ve státu Washington. Rovněž přiložil nákres roznětky plutoniové bomby, která Rusy neobyčejně zajímala. Přítě se sejdou v Santa Fé, protože Fuchs se nemůže vzdálit z laboratoří.

Setkali se tam 2. června 1945, první sobotu v měsíci. V červenci má být první bomba vyzkoušena - řekl Fuchs spojce.

I přítě - 19. září - se setkali v Santa Fé bez jakýchkoli obtíží. "Golia" předal své spojce písemnou podrobnou zprávu o třech svržených bombách - jak vypadaly, jak byly velké, co obsahovaly, jak byly konstruovány a jak vybuchly. Také jasně popsal zkušební výbuch 16. července v Alamogordo a připustil, že značně podcenil průmyslový potenciál USA, když si myslel, že nebude schopen bombu vyrobit tak rychle a nasadit ještě proti Japonsku.

V nejbližší době se Fuchs vrátil do Anglie. Současně vyslovil obavy,

že jeho otec, který žije v Německu, by se chtěl možná podívat za ním na britské ostrovy. Ale je upovídaný a on se bojí, že by se někde mohl rozpomenout na synovy předválečné vztahy ke komunistické straně. A pak měl ještě obavu, že informace o něm, které mělo gestapo v Klelu, mohly padnout do rukou britských orgánů. "Raymond" ho však ubezpečil, že Němci upozornili před válkou Angličany na tísece bývalých komunistů-uprchlíků, ale britské úřady to nechaly bez povšimnutí.

Potom všechny styky "Golia" se Sověty ustaly. Doznávala aféra okolo severoamerické sítě špiónů, objevené Guzenkovou zásluhou. Ani fyzik, ani moskevská centrála zřejmě nechtěli riskovat prozrazení.

Až na začátku roku 1947 chtěl Fuchs opět navázat styky s Moskvou. Pátral po svých starých známých z komunistické strany, ale marně. Nakonec přišel do kontaktu s jednou ženou-komunistkou, která mu spojení umožnila. Avšak Sověti ho za to jenně pokáráli - cožpak nevíte, že tajná policie sleduje každé hnutí komunistů?!

Při tomto setkání dostal fyzik od sovětské spojky sto liber. Byla to velmi malá suma, ale Fuchs jibral jako závazek pro sebe - teď už nemůže zpátky. Domluvili se na schůzkách ve dvou londýnských hospodách. V pětých dvou letech se setkali osmkrát. Jméno své spojky však Fuchs neprozradil.

Jenže Fuchs už neměl přístup ke zprávám o amerických stídních, které byly utajeny i před nejbližšími spojenci. Aspoň tedy předával informace o britském výzkumu, například o atomových reaktorech ve Windscale v Cumberlandu.

Ale potom se prý začal dostávat do rozporu se svým svědomím. "Jednou jsem nešel na schůzku, protože jsem byl nemocen. Rozhodl jsem se, že nepůjdu ani na další." To bylo na jaře 1949, kdy mu na plících lékaři objevili skvrnu. Zřejmě rodinné zatížení na tuberkulózu.

Byl jsem přesvědčen o tom, že Rusové získávají obdobné informace rovněž od dalších vědců -

zdůrazňuje několikrát při výslechu Fuchs, snad aby zmenšil svou vinu. Například ještě za války v Birminghamu chtěli znát detaily o elektromagnetickém separování izotopů, což byla metoda, o ní jsme my sami tehdy věděli jenom málo.

"To je alternativní způsob separace izotopů na rozdíl od difúze," vysvětluje Perrin Skardonovi. "Američané postavili v Oak Ridge dvě velké továrny - každou pro jednu metodu."

O kolik let jste uspěl sovětský atomový program? - chtělji vědět vyšetřovatelé. O několik let, přesně to neví - připouští Fuchs. Protože jsem jim dal podnět k tomu, aby se tímto výzkumem zabývali, a potom jsem jim poradil, jaký štěpný materiál je nevhodnější. Vycházím z odhadu, na jakou úroveň se nyní Rusové dostali. Myslím, že mají stejně dobré odborníky jako Anglie a Spojené státy, ale menší počet.

Přichází řeč na vodíkovou bombu. V Americe jsem o ní Sovětům žádné informace nepředal - tvrdí špión. I když jsem v posledním měsících v Los Alamos zkoumal určité problémy její hydrodynamiky.

Avšak vojenský šéfkomentátor novinového koncernu Beaverbrook Newspaper Chapman Pincher později napsal, že Fuchs "připustil, že od roku 1947 podával informace o vodíkové bombě včetně některých teoretických mechanismů výbuchu náboje z těžkého vodíku a další, což jim mohlo zkrátit některé práce ze 3-5 let na pouhý jeden rok".

ROZDOVOJENÍ OSOBNOSTI?

Ve čtyři hodiny odpoledne vyšetřování končí. Fuchs je volný a může jít na nádraží.

Poslední lednový den dává prezident Truman příkaz k vyvinutí vodíkové pumy. Druhý den jsou toho plně noviny.

Mezitím MI 5 usiluje o získání zatykače u atomového špióna. To není tak snadné. Bližší se parlamentní volby a všichni odpovědní činitelé jezdí po předvolebních schůzkách. Teprve ráno 2. února jsou všechny formality vyřízeny. Dopoledne volá Perrin Fuchse, aby k němu po obědi přišel.

Když se harwelský fyzik objevuje v jeho londýnské kanceláři, policisté ze Scotland Yardu ho zatýkají. Zpráva o Fuchsově uvěznění vzbuzuje mezi lidmi, kteří se podíleli na projektu Manhattan, rozruch.

"Fuchs byl v Los Alamos velmi populární, protože byl přátelský, ochotný a velmi zainteresovaný do práce ostatních," napsal šéf projektu americké vodíkové bomby Edward Teller. "Ale jeho výjimečná inteligence se kombinovala s jeho výjimečnou zamlklostí... Nikdy nemluvil, dokud k tomu nebyl důvod. Teprve později, když byl zatčen, jsem to pochopil."

"Myšlení Fuchse bylo možná unikátní a vytváří nový precedens ve světové psychologii," tvrdí právník Christmas Humphreys z úřadu generálního prokurátora. "Je to jasné z jeho prohlášení, že máme polovinu jeho myslí až za dosahem důvodů a vlivem faktů. Druhá polovina žije ve světě normálních vztahů a přátelství se svými kolegy a lidské loajaliti. Rozdvojená osobnost byla vědomě a po zralé úvaze

vytvořena. Svůj mozek rozdělil tento člověk na dva, přičemž to popisoval, jako kdyby šlo o řízenou schizofrenii. Představoval se jako klasický exemplář nemorálního rozdrovení, známého v anglické literatuře - Jekylla a Hydeho."

Myslím, že bude nejlíp, když se přiznáte - radí Fuchsovi ve věznici před hlavním stáním jeho advokát Derek Curtis-Bennett. Fyzik souhlasil.

Ale musíte čekat nejvyšší trest - pokračuje advokát. Obviněný přikyvuje.

Najednou si Curtis-Bennett uvědomuje: Vy víte, co znamená nejvyšší trest?

Ano, vím, smrt - odpovídá suše Fuchs. Po celou dobu ve vězení si myslel, že ho oběsí.

Ne, kdepak - s ulehčením odpovídá obhájce, - je to 14 let.

Dne 1. března 1950 se koná soud. Soudcem je nejvyšší soudní lord Goddard. Obžalobu zastupuje generální prokurátor sir Hartley Shawcross spolu s C. Humphreyssem a R. E. Seatonem.

Žaloba viní dr. Klause Fuchse ze čtyř provinění vůči zákonu o úředním tajemství - jmenovitě v Birminghamu roku 1943, v New Yorku mezi prosincem 1943 a srpnem 1944, v Bostonu v únoru 1945 a v Berkshire v Anglii roku 1947.

Kupodivu, součástí obžaloby není prozrazení úředního tajemství z doby, kdy Fuchs pobýval v Los Alamos. Možná, že šlo o dosud přísně tajné výzkumy, anebo si to vyžádali Američané, kteří ještě nedokončili vyšetřování. Ale i tyhle čtyři body stačí k maximálnímu trestu.

Důvodem k tragédii tohoto člověka je komunismus - slavnostně prohlašuje generální prokurátor ve své řeči. Současně se zmiňuje o tom, že Fuchs tvrdí, že jeho myšlení je rozdvojené - že zřejmě trpí zvláštním druhem schizofrenií. To je nejlepší ukázkou toho, co dovede komunismus... Současně by to mělo být varováním i před ostatními komunisty či lidmi, kteří takto smýšlejí, i když jich na britských ostrovech příliš mnoho není.

"Cítíte se vinen, nebo nevinen?" ptá se soudce po přečtení obžaloby. "Vinen," říká Fuchs už.

Skardon dosvědčuje, že Fuchs se mu snažil pomáhat při výsleších, aby vše objasnil. Na dotaz obhájce vyšetřovatel rovněž potvrzuje, že dokud nezačal Fuchs sám vypovídat, neměli proti němu žádné důkazy. Obhájce dál zdůrazňuje, že tři body obžaloby spadají do doby, kdy Velká Británie a SSSR byly válečnými spojenci.

"Každý, kdo si cokoliv přečetl z marxistické teorie, musí vědět, že člověk, který se stal komunistou, ať pochází z Německa, nebo z Timbaktu, reaguje vždy přesně stejným způsobem," snaží se vysvětlit obhajovací řeči přitažlivost komunistických myšlenek Curtis-Bennet. "Jakmile takový člověk dostane informaci, tak jí automaticky a nešťastně se vši odaností odešle, neboť myšlenky komunismu považuje za nejdůležitější." Odešle do centrály světového komunistického hnutí, který sídlí v Moskvě. Bohužel komunismus působí na lidi jako opium - shodují se soudce, prokurátor a obhájce.

Na závěr krátce hovoří obžalovaný. Ano, jsem vinen v plném rozsahu. Čtrnáct let odnětí svobody - vynáší rozsudek lord Goddard. Přelíčení trvalo pouze 87 minut.

NEČEKANÝ HAPPYEND

Fuchsov případ je tak závažný, že s ním musí labouristický premiér Clement Attlee seznámit parlament. V letech 1941-48 Fuchse vyšetřovala šestkrát bezpečnostní služba, ale nikdy proti němu nevystoupila s tvrzením německého konzula o jeho členství v komunistické straně - říká v Dolní sněmovně. Když Fuchs žádal o britské občanství, měl takový význam pro válečné úsilí, že to vyvážilo i snření bezpečnostního rizika, které toto členství představovalo. Po vyslání Fuchse do USA měl být generál Groves, šéf projektu Manhattan, o tomto riziku informován, ale to se nestalo.

Den po tomto parlamentním jednání zveřejňuje TASS pozoruhodnou zprávu. SSSR prý nezná žádného K. Fuchse a nemá s ním nic společného.

Vzhledem k tomu, že zradil království, byl Fuchs zbaven britského občanství. Vystřídal tři věznic. Zpočátku tam sešival plátěné poštovní pytle, později pracoval ve vězeňské knihovně. Spoluvězňové si ho oblíbili, protože jim dával své cigarety a jiné potřeby.

Na svobodu ho propouštějí 22. června 1959, po odeznání 11 let trestu. Chlěl by v Anglii zůstat, ale co by tady dělal? A jak by se na něj divali jeho kolegové v Harwellu? Mohl by se vůbec vrátit k vědění?

Pojedu do východního Německa, kde žije můj otec na penzi! - rozhoduje se nakonec. A tak ho policisté vsazují do prvního letadla, která směřuje do východního Berlína.

POHÁDKA?

Bylo nebylo. Dvě houbařky si vyjely kamsi do brdských lesů za plody tohoto neobyčejně přívětivého léta. Automobil nechaly na lesní cestě kousek od silnice, zamkly jej a vydaly se do houštin. Hodinu dvě, košíky se jakžtakž naplnily, uzrdla myšlenka odjet ještě o kus dál. Vrátily se k autu, chtěly jej odemknout, ale nebylo čím. Klíče zřejmě huply kdesi do mechu a kapradí. Zkusily hledat. Bezvýsledně. Houbařská rodina, která se k tomu nachomýtla, poradila cestu do vesnice na druhé straně lesa. Poslechly. Pomoc našly v jedné domku. Muž vytáhl auto z garáže, nastartoval, houbařky nasedly a s odtázkou, zda rezervní klíče jsou opravdu doma, se auto rozjelo do města hezky pár desítek kilometrů vzdáleného. Klíčky doma byly, cesta zpět uběhla a opět stály před svým vozidlem. Ještě než jej otevřely, všimly si, že cosi visí na stěrači. Do papírku zabalený ztracené klíčky! A přání, aby našly ještě hodně hub. Než se otočily, zaslechly, jak naskočil motor a auto s mužem, který je přivezl z města, zmizelo mezi stromy. Nebylo najednou ani komu poděkovat. Zní to jako pohádka, že? Bylo nebylo. Bylo a to je na tom v té naší dílem rozhádané, dílem lhotejně době to pěkné. Dobrý člověk stále žije mezi námi...

▲ BYL TAM ZVONEK...

▲ Z volně přístupného prostranství v státním podniku Vítkovice v Ostravě odcizil zatím neznámý pachatel čtyři bronzové odlitky, vážící jednu tunu, asi za půl miliónu korun. **SUVENÝR, SUVENÝR...**

HOLAR-TOU
ZATIM ALE
NENAZLI...

amerikanische Landmassen durch eine Meerenge voneinander getrennt sind. Durch die nach ihm benannte "Bering-Strasse". Der dänische Forscher starb auf der entlegenen Insel, nachdem sein Schiff auf der Rückreise von Alaska gesunken war, wie Ole Schioerring, Museumsleiter am Geburtsort Bering's in Horsens mitteilte.

Forscher fanden Berings Leiche
KOPENHAGEN, 22. August (Reuter). Dänische Archäologen haben nach eigenen Angaben die Leiche des berühmten Forschers Vitus Bering an einem Strand der nach ihm benannten Insel in Ostisibirien entdeckt. Bering (1681-1741) hatte entdeckt, daß die russische und die nord-

(čtk): Chronologický přehled hlavních událostí a dat od nástupu Michalla Gorbačova:

11. 3. 1985 — Michail Gorbačov zvolen generálním tajemníkem ÚV KSSS □ 13. 20. 11. 1985 — setkání M. Gorbačova s prezidentem USA R. Reaganem v Ženevě □ 25. 2. — 6. 3. 1986 — 27. sjezd KSSS, schválena nová redakce programu, změny ve státních novách □ 11. — 12. 10. 1986 — setkání M. Gorbačova s R. Reaganem v Reykjavíku □ 22. 12. 1986 — Andrej Sacharovovi po 7 letech vynucenství povolen návrat do Moskvy □ 30. 6. 1987 — schválen zákon o státním podniku □ 8. 12. 1987 — ve Washingtonu podepsána sovětsko-americká smlouva o likvidaci raket středního a krátkého doletu □ zač. 1988 — vypukly národnostní nepokoje v Arménii a Azerbajdžánu □ 14. 4. 1988 — ministři zahraničí Afghánistánu, Pákistánu, SSSR a USA podepsali dohodu o politickém urovnění afghánského konfliktu včetně stažení sovětských vojsk □ 7. 12. 1988 — zemětřesení v Arménii. 24 654 mrtvých □ 15. 2. 1989 — ukončen odněm sovětských vojsk z Afghánistánu, během války zabito 13 880 sovětských vojáků □ 28. 3. — 14. 5. 1989 — volby lidových poslanců do nového Sjezdu lidových poslanců □ 15. 5. 1989 — zahájeno stahování sovětských vojsk z Mongolska — 25. 5. — 9. 6. 1989 — 1. zasedání Sjezdu lidových poslanců SSSR, M. Gorbačov zvolen 25. 5. 1989 předsedou Nejvyššího sovětu SSSR □ 15. 7. 1989 — začátek národnostních srážek v Abcházii □ 19. — 20. 8. — plenární zasedání ÚV KSSS, schválena platforma Národnostní politika strany v nynějších podmínkách □

Nad Gorbačovem je zamračeno

MOSKVA: Bývalý poradce sovětského prezidenta A. Jakovlev předpovídá, že M. Gorbačov bude na sjezdu komunistické strany v listopadu zbaven funkce generálního ta-

jemníka strany a vyloučen z KSSS. V rozhovoru pro tiskovou agenturu Novosti podotýká, že přípravy na 29. sjezd KSSS, na němž převládne »reakční konzervativní

křídlo«, jsou již v plném proudu. Aby na sjezdu zvítězilo konzervativní reakční křídlo, je podle Jakovleva třeba »zhabit se všech stoupců reformátorského křídla«

BILANCE ŠESTI LET »GLASNOSTI«

14. 11. 1989 — Nejvyšší sověť oznámila přestavbu republiky ze SSSR □ 12. 4. 1990 — vili za sestřelení korejského civilního letadla □ 1. 9. 1983 □ 17. — 27. 12. 1990 — 4. Sjezd SSSR poprvé přiznal, že poříské důstojníky lidových posádek, schválena reorganizace vojenských státních orgánů, viceprezidentem zvolen G. Jansjev □ 23. — 26. 4. 1990 — návšteva předsedy čínské vlády Li Pchenga v SSSR, vypravdě odstupil z funkce ministra zahraničí □ 14. 1. 1991 — 1. Pavlov vystřídal N. Ryžkova ve funkci předsedy vlády □ 22. 1. 1991 — první hospodářské sankce proti SSSR v období přestavby — Evropský parlament pozastavil potravinovou pomoc na protest proti zásahu armády v Litvě a Lotyšsku □ čaar 1991 — statistické demonstrace v Moskvě na podporu B. Jelcina □ 1. 3. — 15. 5. 1991 — stávky v řadě uhelných dole □ 17. 3. 1991 — referendum o zachování SSSR, pro zachování hlasovalo 76,4 procenta zúčastněných voličů, referenda se neúčastnily Litva, Lotyšsko, Estonsko, Gruzie, Arménie a Moldavsko. □ 2. 4. 1990 — M. Gorbačov rehabilitoval zvláštním dekretem všechny oběti politických represí □ 10. 4. 1991 — zveřejněn program vlády, v platnost vstoupil □ 9. 7. 1991 □ 23. 4. 1991 — prezident Gorbačov a představitelé RFSFR, Ukrajiny, Běloruska, Uzbekistánu, Kazachstánu, Azerbajdžánu, Kirgizistánu, Tádžikistánu a Turkmenistánu podepsali společně prohlášení o opatřeních pro stabilizaci situace v zemi □ 11. 5. 1991 — zničený dvě poslední rakety SS 20 □ 1. 7. 1991 — schválen zákon o privatizaci, který předpokládá práva historici asi 80 procent státních podniků □ 9. 11. 1990 — 25. — 28. 7. 1991 — zasedání ÚV KSSS schválilo nový program, který znamená přeměnu KSSS v sociálně demokratickou stranu □ 15. 8. 1991 — zveřejněn návrh svazové smlouvy.

Nejvyššího sovětu RFSFR zvolen Boris Jelcin □ 4. 6. 1990 — vypukly národnostní nepokoje v Kirgizské SSR □ 2. — 13. 7. 1990 76,4 procenta zúčastněných voličů, referenda se neúčastnily Litva, Lotyšsko, Estonsko, Gruzie, Arménie a Moldavsko. □ 2. 4. 1990 — M. Gorbačov rehabilitoval zvláštním dekretem všechny oběti politických represí □ 10. 4. 1991 — zveřejněn program vlády, v platnost vstoupil □ 9. 7. 1991 □ 23. 4. 1991 — prezident Gorbačov a představitelé RFSFR, Ukrajiny, Běloruska, Uzbekistánu, Kazachstánu, Azerbajdžánu, Kirgizistánu, Tádžikistánu a Turkmenistánu podepsali společně prohlášení o opatřeních pro stabilizaci situace v zemi □ 11. 5. 1991 — zničený dvě poslední rakety SS 20 □ 1. 7. 1991 — schválen zákon o privatizaci, který předpokládá práva historici asi 80 procent státních podniků □ 9. 11. 1990 — 25. — 28. 7. 1991 — zasedání ÚV KSSS schválilo nový program, který znamená přeměnu KSSS v sociálně demokratickou stranu □ 15. 8. 1991 — zveřejněn návrh svazové smlouvy.

Poslední fáze diktatury 20.8.91

Ještě v pátek dramaticky varoval A. Jakovlev, někdejší člen politbyra KSSS a Gorbačovův spolupracovník, že zastánci tvrdé konzervativní linie v Sovětském svazu chytají státní převrat. Před ním na totéž nebezpečí upozorňovali bývalý sovětský ministr zahraničí E. Ševardnadze a moskevský starosta G. Popov. Do pondělního rána se už občané Moskvy a jiných sovětských měst prohouseli za burácení tanků a obrněných transportérů. Hrozící puč se stal skutečností.

Prezident M. Gorbačov byl sesazen, moci se chopil pučistický výbor složený z nejzavilejších konzervativních stalinistického rážení, opírající se o aparátčický, KGB i armádu. V zemi byl vyhlášen výjimečný stav. Co to znamená, ví každý — konec jakékoli demokracie, opozice, svobody slova i tisku.

Je otázkou, jak na tuto náhlu a brutální změnu, na tento násilný svrat zpátky budou reagovat ti sovětské občané, kteří si již zvykli na svěžejší politické klima, jež období Gorbačovovy vlády přineslo, když otfásko monopolem moci komunistické strany a umožnilo příliv objektivnějších informací o světě i tuzemsku. Je možné, že v některých svazových republikách máze puč vyvolat i občanskou válku, zvláště když B. Jelcin a další politikové se proti pučistům postavili.

Některí pozorovatelé se táží, proč se nechal sám Gorbačov překvapit něčím, na co byl upozorňován a co již dlouho brožilo. Vždyť již více než před měsícem náměstek ministra obrany generál Varenikov a náměstek ministra vnitra generál Gromov (bývalý velitel sovětských intervenčních jednotek v Afghánistánu) otevřeně vysyvali armádu k činům, aby »zachránila vlast před zraněním«. Podobně útočně hovořili řádní plukovníci zastoupení v sovětském parlamentu. Gorbačov sice získával prestiž na mezinárodním poli, avšak se scházky sedmi nejvyspělejších zemí v Londýně nepřivezi konkrétní hospodářskou pomoc, ale pouze rady a sliby. Na domácí půdě, vinou hrozných ekonomické situace, Gorbačov stále strácel na popularitě a střetával se s těžkými problémy, což jeho protivníci proti němu zneužívali. Za celou dobu své vlády si také Gorbačov nedokázal vytvořit takovou bezpečnostní složku, která by ho před pučem ochránila, a neelliminoval postupně síly připravující zjevně jeho svržení.

Rozhovor Bush—Havel

(čtk): Prezident USA George Bush včera večer zatelefonoval prezidentovi ČSFR Václavu Havlovi a ubezpečil ho, že USA považují demokratický vývoj v ČSFR, Polsku a Maďarsku za nezvratný. Prezident Bush vyjádřil politickou podporu USA demokracii v těchto zemích, zámjmal se o to, jak se čs. občané jako bezprostřední sousedé SSSR dívají na tamní vývoj. V. Havel odpověděl, že se postupně zvedá vlna odporu proti tomuto převratu, mimo jiné také proto, že připomíná srpen 1968. Na druhou stranu panují rovněž obavy o vlastní bezpečnost. On sám je toho názoru, že v dané chvíli je rozhodující podpořit demokratické síly v SSSR. V závěru George Bush opětovně ubezpečil čs. prezidenta o politické podpoře Spojených států, kterým velmi záleží na tom, aby Československo, Polsko a Maďarsko nebyly žádným způsobem nepřítelivě zasaženy vývojem v SSSR.

»vlivnou stalinistickou skupinou, které se zformovala ve vedení strany«. Podle něho tato skupina připravuje »státní převrat a sociální odvetu«.

Domníval se, že tento vývoj by měl varovat mezinárodní společenství, »aby se mělo před Sovětským svazem na pozorovat«.

A. Jakovlev už v pátek varoval před nich zasedání ústředního výboru. Domníval se, že tento vývoj by měl varovat mezinárodní společenství, »aby se mělo před Sovětským svazem na pozorovat«.

A. Jakovlev, podle jeho názoru sjezdová diskuse o osudu muže číslo jedni bude »rychlým veřejným soudem«.

Podle Jakovlevova rozhodnutí vyloučit ho ze strany logicky vyplývá z jednání postěho

Nové sovětské vedení

20.
OP.
91

(čre): Včera v noci po zbavení M. Gorbačova funkce sovětského prezidenta se jeho úřadu ujal viceprezident G. Janajev a moc v zemi přešla do rukou dalších sedmi konzervativních komunistických politiků. Příkladně jejich stručné životopisné údaje.

G. V. Janajev (na obr.) se narodil 26. srpna 1937 v Perevozu (Gorkijská oblast RSFSR). Je ruské národnosti. Vystudoval Gorkijský zemědělský institut. V roce 1962 vstoupil do KSSS. V roce 1980 se stal

náměstkem předsedy prezidia Svazu sovětských společností přátelství a kulturních styků se zahraničím, v roce 1986 tajemníkem Vsesvazové ústřední rady odborů a o tři roky později náměstkem předsedy této organizace. Od dubna do července 1990 byl předsedou Vsesvazové ústřední rady odborů. V letech 1989—1990 byl lidovým poslancem SSSR. Od července 1990 do února 1991 byl členem politického byra a tajemníkem ÚV KSSS. V prosinci 1990 byl zvolen viceprezidentem SSSR.

V. S. Pavlov, narozen 1937, ruská národnost. Doktor ekonomických věd. V letech 1986—1989 předseda Státního cenového výboru SSSR, 1989—1991 ministr financí SSSR. Od ledna 1991 je předsedou kabinetu ministrů SSSR. Člen KSSS od r. 1962, člen ÚV KSSS od července 1990.

D. T. Jazov, narozen 1923, ruská národnost. Voják z povolání. V letech 1979—1980 byl velitelem Střední skupiny sovětských vojsk na území ČSFR. Od května 1987 je ministrem obrany SSSR. Člen KSSS od r.

1944, člen ÚV KSSS od června 1967. Má hodnost maršála.

B. K. Pugo, narozen 1937, lotyšská národnost. Od r. 1970 působil v orgánech státní bezpečnosti, v letech 1980—1984 jako předseda Výboru státní bezpečnosti Lotyšské SSR. V letech 1984—1988 byl prvním tajemníkem ÚV KS Lotyšska, 1988—1990 předsedou výboru stranické kontroly při ÚV KSSS. Od prosince 1990 je ministrem vnitra SSSR v hodnosti generálplukovníka. Člen KSSS od r. 1963.

V. A. Krjučkov, narozen 1924, ruská národnost. Vystudoval všesvazový dálkový právnícký institut a později Vysokou diplomatickou školu. V letech 1954—1959 působil v diplomatických službách, 1959—1967 v aparátu ÚV KSSS. Od roku 1967 pracuje v orgánech státní bezpečnosti, od října 1988 jako předseda Výboru státní bezpečnosti v hodnosti armádního generála. Člen KSSS od r. 1944.

O. D. Baklanov, narozen 1932, ukrajinská národnost. Je kandidátem technických věd. V letech 1983—1988 byl ministrem všeobecného strojírenství SSSR. Od dubna 1991 je předsedou Rady obrany. Člen KSSS od r. 1953, člen ÚV KSSS od r. 1986.

V. A. Starodubcev, narozen 1931, ruská národnost. Je zemědělský odborník. Od června 1990 je předsedou Rolnického svazu SSSR. Člen KSSS od r. 1960, člen ÚV KSSS od července 1990.

A. Tizjakov je předsedou Sdružení státních podniků a objektů průmyslu, stavebnictví, dopravy a spojů.

Picasso v popelnici

LONDÝN: Kresbu Pabla Picassa našel v popelnici v Londýně vrátný dražebního domu Christie's. Jde o část cyklu Lysistrata z roku 1934 a nálezece ji zahlédl vyčnívat z odpadků, když krácel po King Street ve středu města plného obchodů s uměleckými předměty. Vrátný předal grafický list policii. Odborníci jej nepovažují za mimořádně cenný, protože není očíslován. »Pokud najdeme toho, kdo kresbu vyhodil, vrátíme ji nálezcí,« prohlásil detektivní inspektor B. Davidge. Vrátný si tak případně přilepší o 3000 liber.

Elektrina dražší

(čtk): Finanční rada včera rozhodla o zvýšení cen elektrické energie pro maloobdoběratele o 70 procent od 1. října. Jak uvedl ministr financí V. Klaus, zvýšení cen pro maloobdoběratele bude činit v průměru 26 korun na osobu za měsíc. »Všude na světě převyšuje cena pro maloobdoběratele výrazně ceny pro velkoobdoběratele. U nás i po zvýšení bude maloobdoběratele cena tvořit pouze 59 procent cen velkoobdoběratele. Jsme si vědomi sociální citlivosti obyvatel, proto jsme při stanovení nové ceny zvolili kompromis,« podotkl V. Klaus.

Mehr Beschäftigte

Der Umsatz der deutschen chemischen Industrie ist in den ersten drei Monaten 1991 um 3,4 Prozent auf 43,4 Milliarden Mark gestiegen. Zugleich erhöhte sich die Zahl der Beschäftigten auf 590000 (+ 1,3 Prozent).

STANOVISKO PREZIDENTA ČSFR VÁCLAVA HAVLA

(čtk): »Časně ráno jsem byl informován, že prezident Gorbačov byl zbaven funkce a vedení státu převzal viceprezident Janajev. Na některých místech Sovětského svazu byl vyhlášen výjimečný stav, byl vytvořen výbor pro výjimečný stav,« řekl na pondělním брифингу na Prázkém hradě prezident ČSFR Václav Havel. »V této chvíli nemáme úplné informace, které by dokreslily obraz situace. Jsme však ve spojení s naším zástupčím úřadem v Sovětském svazu a s kanceláři hlav států v jiných zemích.

Kolo dějin nelze obrátit

V každém případě však dosud dostupné informace nasvědčují tomu, že v Sovětském svazu dochází k závažnému vnitropolitickému zvratu. Mluví ruského parlamentu označila vývoj za státní převrat. Poslední události v Sovětském svazu v nás nemohou nevyvolat vzpomínky na smutné historické události z doby před více než dvaceti lety, k nimž došlo právě v těchto letních dnech. I z tohoto důvodu nemůžeme brát poslední vývoj v Sovětském svazu na lehkou váhu

a propadat nějakým iluzím, řekl V. Havel. Není pochyb o tom, že národy Sovětského svazu čekají těžké chvíle. Kolo dějin však obrátit zpět nelze. Jsme přesvědčeni o tom, že vývoj na cestě k demokracii je i v Sovětském svazu nezvratný a že demokratické síly budou nakonec slavit úspěch.

Jsem přesvědčen, že žádné prostřední nebezpečí nám nehrozí. Naše mezinárodní postavení je pevné a proces radikální politiky a hospodářské transformace nelze

DE ALB HOZNO NAPONTOVRI REZERVO...

Nikdo není doma prorokem

Prezident kanadsko-české firmy ADAS International Bob Simon je spokojen — 38 tisíc korun zaplacených za pronájem expozice na letošních LVT se vyplátlí. Předváděná ekologická kamna se stala hitem letošního 31. ročníku. Během deseti dnů zde firma přijala objednávky na 500 kotlů po 18 900 Kčs, které dodá zájemcům už letos v září a poskytne na ně pětiletou záruční lhůtu.

Zájem našich lidí je pochopitelný — nejde jim v první řadě ani tak o to, že kamna jsou ekologicky téměř dokonalá, jako spíš o vlastní peněženku: Kamna kanadské firmy mají účinnost 88 %, tedy více než dvojnásobnou, než jaké dosahujeme u kotlů u nás běžně

dostupných. Topí se v nich granulami vyráběnými z různých odpadů, od bramborové natě až po piliny. Roční spotřeba je při vytápění většího rodinného domku asi 20 q granulí při dosavadní ceně 200 korun za metrák dovážených granulí. V blízké době se však začínou granulace vyrábět i u nás (firma koupila na Teplickou lom zasypaný pilinami, ze kterých bude vyrábět granulace nejméně deset let) a jejich cena by měla klesnout na 60 Kčs! Kamna jsou řízena počítačem s termoregulátorem, jedno naložení vystačí na 60—70 hodin a popelník stačí vyčistit jednou za měsíc vysavačem.

Bob Simon v USA přišel velký úspěch

s nabídkou neměl, protože cena elektřiny a plynu je tam tak nízká, že se nikdo nechce obtěžovat jednou za měsíc kamna vyčistit. U nás jsou cenové relace podstatně horší, a proto úspěch v podstatě očekával. Hodlá zde zřídít v okresních a krajských městech vlastní prodejny s odborně vyškolenými prodáváči, kteří budou schopni podat vyčerpávající informace a svůj liberecký úspěch si chce zopakovat na Brněnském veletrhu spotřebního zboží.

● Agónie zabíjení v Severním Irsku dostala novou podobu příkazem terroristů IRA šesti mladým mužům, aby opusili zemí. Tři skutečně odjeli do Anglie, další se z hrozby vymanol tím, co IRA nazvala příznáním, zbývající dva katolíci se uchýlili do katedrály a doufají, že vražové budou respektovat boží stánek.
AT ŽE JE DANBŮH!

Válka nervů u televize

Několik set příznivců Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa demonstrovalo 45 hodin před budovou Československé televize v Praze na Kavčích horách. Předseda republikánů M. Sládek označil tuto instituci za nástroj vládnoucí garnitury, případně neveřejný nesdělovací prostředek. Kritizoval novou módu promítání tzv. trezorových filmů, jejichž kvalita je mnohdy pochybená, a vyzval k zařazování skutečně otevřených televizních diskusí, kam by měli přístup i současné vládě nepřijemní politici. Opačovaně vyzval k odstoupení současného ředitele ČST J. Kantůrka.

Jak je známo, vedení ČST nechalo do pátku veřejně přístupný prostor označit cedulkami »Pozemek ČST« a ohraničit ho zátarasy. V napjatém pátečním podvečeru se však dohodlo s objednanými černými šerify a policisty a umožnilo republikánům mezi budovami ČST projít. Tak začala »válka nervů«, která pokračovala dalšími pokusy republikánů o »procházký«. Průchod mezi budovami byl však již pevně zatarasen. Navíc Obvodní úřad z Prahy 4 doručil svolavatelé demonstrace oznámení, že pro »odchýlení od oznámeného účelu« (?) považuje akci za nelegální počina je sobotou, šestou hodinou ranní. Demonstrace však nadále pokračovala a nadále se zde prodávaly i čerstvě grilované klobásy, limonády a káva...

Odpoledne postoupil dr. Sládek mezi zátarasy a přímo před policisty zopakoval některé kritické výtky na adresu současné moci. Poté vyzval policisty, aby jednoznačně řekli, zda již je zakázáno pokračovat v chůzi jindy veřejně přístupným prostorem. Policisté neodpověděli. Byl ovšem slyšet i následující dialog. Republikán: »Řekněte ano, či ne.« Policista: »Na to jsme moc malí páni, něco řekneme a polejeme.« Republikán: »My se jenom projedeme a bude klid.« Policista: »Mně je to jasné.« Když se dr. Sládek nedočkal žádné požadované odpovědi, obrátil směr pochodu zpět.

Procházka kolem sobotní 22. hodiny už dopadla hůř. Policisté měli rozkaz zasáhnout v okamžiku, kdy mezi zátarasy vstoupí někdo jiný než dr. Sládek. A tak zasáhli. Jednu z ran utřel i předseda republikánů. Situace se však rychle uklidnila, a tak speciální jednotka nastoupit nemusela. Poté procházky pokračovaly již bez fyzických střetů, byl pár slovních přestřelků se vyskytl. Většina zúčastněných však spolu vycházela celkem v pohodě. V neděli zhruba ve 13 hodin dr. Sládek demonstraci rozpustil slovy: »Říkám na shledanou, nevíme, kdy se vrátíme... Demonstrátorů chceme až do odstoupení soudruha Kantůrka z vedení Československé televize.« K ostrým výpadům proti prezidentovi, vládním činitelům a parlamentu dodal: »S radostí očekáváme reakce. U soudu předložíme důkazy.«

HORKÝ BRAMBOR

Vraťme se ještě k víkendové demonstraci Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa a především ke kritickým vystoupením předsedy této strany dr. M. Sládky. Jde o muže, který z okolního dění umí vyhátnout to, o čem si obyčejní lidé odváží jen šuškat. Řekne to nahlas, tvrdě, osobitě, často až bezohledně. Pouští se do zdánlivě bezhlavých útoků proti představitelům současné moci, přičemž často používá i kritických připomínek, které seriózně vznesl již jiné politické strany či listy. A body si píše na svůj vlastní účet. Jak bylo o víkendu na Kavčích horách patrné, i spousta řadových policistů demonstraci chápala tak, že dr. Sládkovi zdaleka nejde o střet s ozbrojenou mocí a už vůbec ne o nějaké násilné vniknutí do budovy Československé televize. Jde pouze o vysokou politickou hru. Ze strany předsedy republikánů vedenou na naše poměry radikálně, ale chytré. Jak říká, u soudu předloží důkazy op. Předloží? Napadnutí však s jeho výroky zatím nakládají jako s horkým bramborem. M. Žantovský třeba na veřejším brífinku oznámil, že prezident republiky na Sládkovo ostré vystoupení reagovat nebude. Podle mínění prezidentova mluvčího by však měly reagovat orgány prokuratury. Zareagují?

CHYTRĚJ, A PROTO NEBEZPEČNĚJ!

KATIZNO ZATÍM TAH!

Kam kráčíš, ekonomiko?

(Čre): Předběžné výsledky naší ekonomiky za období od ledna do července tohoto roku, které uvádí zpráva Federálního statistického úřadu, jsou poněkud v rozporu s optimismem tvůrců ekonomické reformy. Téměř o polovinu se v průběhu prvního pololetí zvýšila hladina spotřebitelských cen, podobný nárůst zaznamenal i vývoj životních nákladů. Nejvíce se v tomto období zvýšily ceny nepotravinářského zboží (o 87,4 %), ceny potravinářského zboží pak o 27,7 %.

Celková průmyslová produkce se ve srovnání se stejným obdobím minulého roku snížila o 15,7 %. Produktivita práce klesla u podniků s více než 100 zaměstnanci o 14,3 procenta. Pokles zaznamenávají jak dodávky pro vývoz (o 8,8 %), tak dodávky pro tržní fondy (o 25,4 %). Celková produkce stavebnictví (včetně malých podniků a soukromého sektoru) dosáhla dokonce třicetipětiprocentního snížení, což koresponduje s krizí, v níž se stavebnictví nachází. V dů-

spěšně dělnických — bylo na území federace koncem června pouze 44,8 tisíc.

Aukční žně v osmém obvodu Prahy

Aukční »menik«, sestavené privatizační komisí osmého pražského obvodu pro tento víkend, nebylo sice počtem pěti proveznic jednotek příliš bohaté, přesto však velice atraktivní. Jednalo se totiž výhradně jen o prodej neovlastněných vývozních cen ani jedné z nich nešla pod milion korun. Pokus o její snížení formou holandské dražby se však vydařil pouze u prodejny masa a uzenin v Dolních Chabrech — vydražitel za ni zaplatil o 40 procent méně, než byla vyvolávací cena (1 499 000 Kčs).

Nejdelší a pro licitátora M. Zvěřinu tohoro dne nejnauvnější byla dvě a půl hodiny trávající dražba bohnického obchodního střediska ODRA. Ze 17 (!) rádně přihlášených zájemců ji nakonec za 50 miliónů 220 tisíc korun (vyvol. cena 30 594 tisíc

Pokroč. na str. 616

Rothschild s premiéry na Gerlachu

(Čr): Představitelé obou národních republik vystoupili v sobotu na nejvyšší štít v ČSFR — 2855 metrů vysoký Gerlach. Na náročnou túru, za asistence horských vůdců, se spolu s nimi vydali předseda Čs. strany lidové J. Lux, ministr zahraničních věcí Maďarské republiky G. Jeszensky, ministr vnitra ČSFR J. Langoš, ministr mezinárodních vztahů SR P. Demeš a další.

Sympatické bylo odhodlání českého premiéra P. Pitharta, který sice odmítl odpovídat novinářům na jakékoli politické otázky, ale na otázku »Troufáte si vyjít až nahoru?« i přes očividnou únavu stručně odpověděl: »Ano, musím.«

Na vrcholu vládlo vzájemné porozumění. Umocnilo ho šampaňské, které Jánů Černo-gorskému poslal generální ředitel Světo-

vé letecké federace Čeněk Kepák žijící už roky v zahraničí. Perlivé šampaňské značky Alfred Rothschild, ročník 1946, věnoval s přáním, aby ho oba představitelé vypili spolu někde hodně vysoko v horách na to, aby se Češi a Slováci už nikdy nemuseli na sebe mračit.

P. Pithart po výstupu uvedl, že by si dovoil dát radu svým slovenským a federál-

sledku poklesu objemu nákladní dopravní výroby došlo i v nákladní dopravě k podstatnému poklesu objemu přepravovaného zboží — u železniční a říční dopravy o 22 %.

Z oblasti zemědělské výroby si zpráva FSÚ všíhá prodeje zemědělských produktů od provýrobků — i ten se proti loňskému roku snížil, zejména se snížil nákup vajec a jatečného skotu.

ním kolegům. »Neotvírejte problémy, které nejsou bezprostředně před námi, nevy-mýšlejte si je. Když už je máme před sebou, řešme je tehdy, až na to budeme mít, až k tomu dozraje čas. Nenuťme se k žádnému spěchu, k žádným termínům, to je znásilňování politiky, které jenom zhoršuje situaci.«

ci stanice pohonných hmot, zrcadlově položené na Severojižní magistrále, jejichž obrát se v minulém roce pohyboval kolem 120 milionů korun. Obě koupil majitel »benzinky« ve Svatoplukově ulici pod Nuselským mostem. A jeho podnikatelské úmysly? Uvést je do takového technického stavu, který by odpovídal světové úrovni, a tak přispět k pohodě našich motoristů.

Sečteno a podtrženo: na konto Fondu národního majetku připsala sobotní aukce pražské »osmičky« pěknou částku — 131 milionů 200 tisíc korun.

Ústava do voleb? Chtějí zachránit Labe

(čtk): »Prezident ČSFR V. Havel se domnívá, že referendum může splnit svůj účel, uvedl M. Zantovský v komentáři k iniciativě některých politických subjektů za výpsání referenda o budoucnosti státoprávního uspořádání ČSFR letos na podzim. Prezident se podle tiskového mluvčího domnívá, že ústava by měla být hotova do parlamentních voleb.

(čtk): Od pramene Labe k Severnímu moři je podtitul pětítýdenní mezinárodní ekologické akce nazvané Projekt Labe. Místem jejího sobotního startu byl pramen Labe v nadmořské výšce 1378 metrů v Krkonoších a cíl bude mít expedice 20. září nad německým Hamburgem v Cuxhavenu. Na svých bezmála 50 zastávkách chtějí její členové hlasitě a fundovaně upozornit na neúnosné znečištění Labe i jeho povodí.

Slavia pokořila Letnou

Sparta—Slavia 0:1 (0:1)

SLAVIA V ČELE TABULKY, inzultace rozhodčího na Zitném ostrově, debakl jihochéď v Banské Bystrici, vyděné (i když zasloužené) vítězství Ostravy nad Unionem Cheb a dobrý výkon Sigmý zejména v prvním poločase, takové bylo 2. kolo fotbalové ligy. Skutečným magnetem se stalo ovšem 37. vítězství Slavia ve 109. pražském derby na Letné! S téměř 25 000 diváků, největší návštěvou od derby 11. října 1988, kdy na stadionu Sparty bylo 28 105 příznivců. A tak mělo derby tentokrát atmosféru, ale i solidní úroveň. V čase, kdy liga příliš netáhne a ochyzy její často prázdnotou, bylo téměř naplněné hlediště příjemnou změnou...

v přepočtu na nám srozměnitelnější evropskou měnu, mezi devíti až osmnácti sty mارك... Čínské úřady se začaly tímto něhezkým problémem zabývat před dvěma lety, kdy obchod s lidmi zapadl do tehdejší kampaňně proti šesti neřestem, spolu s prostitutci, pornografií, hazardem, rozkrádáním a úplatkářstvím. Podstatu věci nebraly tehdy ještě dosti vážně a byly přesvědčeny, že se problémem vyřeší osvětou a zesílenou policejní péčí. Úmysl se nepodařil. Bandy, věnující se únosům žen a nedospělých dětí, byly stále brutálnější. Často však jejich obětem stačil jen silb dobrého zaměstnání ve městě či bohatého manžela kdekoliv a ony šly jak mouchy na lep za vidinou svého štěstí...

V těchto dnech přišla ze severu Číny zpráva o tom, že do špinavého obchodu s lidmi se namočili i ti, kdo mu mají brát nit. Policisté. Tak např. policejní ředitel okresu Dingran prodal čtyři děti, v přepočtu asi za 1200 německých marek. Mimoto nechal na svobodě tři muže, kterým byl obchod s lidmi kladen za vinu. Za peníze, samozřejmě. Inu, kulhající morálka a rozklad v životě se zločin jsou nevitány, ale pří-rozeným podhoubím, nahodivajícím dávný pohádkový sen čínského draka o komunistické společnosti...

černá, a pak je to také neklamný důkaz kvality našich dvoukoláků. Mit tak po ruce oboji, mohla by z toho být dobře prosperující soukromá špeditérská firma a zájem o ni by měla určitě i široká veřejnost. Zato tím se však o ni zajímá pouze policie.

NA ŘÁDE JE MONOLIT Z HRADU...

Ropa zatím teče

(čre): Podle předběžných propočtů bychom měli získat ze SSSR 30 000 tun ropy, uvedl náměstek generálního ředitele a. s. Chemapol M. Přibyl. Kromě ropovodu Družba využíváme i ropovodu Adria, kterým k nám proudí 14 000 tun ropy. Rafinérie jsou tedy dobře zásobeny a provoz není ohrožen.

Prodaná nevěsta po čínsku...

Obchodovat se dá se vším. Podnikavost se ve světě blyznuje meze nekládou. Dokonce ani v Číně ne. Místní policie nevycházela z údivu, když zjistila, že v posledních době se stále většinu zájmu těší artili věru neobvyklý a nerákosný. Ženy! Obchod s nimi jen kvete a je velmi inkrativní. Zejména v chudých oblastech země. Nejen policie, ale i zákonodárci si lámou hlavu, jak mu zamezit. Dosavadní paragrafy nikoho nezastírají. Vždyť za obchod s lidmi, který je v civilizovaném světě velmi přísně postihován, je místní sazba nejvýše pětiletá, zatímco krádež vola může být potrestána i smrtí...

Čínské úřady se, věrny svému zvyku, něm okrese, čítajícím na 670 tisíc obyvatel, starostmi podobného druhu světu nechluof. Návrat ke způsobům z doby otrokářství a feudalismu považují právem za trapný jinde v zemi prodaly či zprostitkovaaly a stýdi se za něj. Přesto prosáko až k nosu zvědavých novinářů, že pry během jedenácti měsíců minulého roku bylo policí zachráněno deset tisíc unesených žen a dětí. V policejních spisech se hovoří dokonce o čtyřiceti tisících vyřešených případech během dvou posledních let a o 65 tisících zatčených členů band specializovaných na obchod s lidmi. Jejich oběti končí většinou na venkovském svatebním trhu s nevěstami či u nejstaršího temesia, jaké svět zná, u prostitutek...

potud na tom nic není nezvyklého, kdyby podle zprávy vydané policií onen trezoz údajně nevážil 600 kilo. Bylo-li tomu opravdu tak, pak to svědčí hned najejdnou o dvou věcech: Jednak, že v okolí Oseku nad Bečvou působí skupina pachatelů, která je buď mimořádně fyzicky zdatná, anebo vělce pomohodnější a levnější. Ve hře jsou ceny.

Benzínová horečka

(Heš): Fronty u benzínových čerpadel jsou typickým projevem máleho českého člověka (Slovenska se to opravdu netýká), kterého po převratu v SSSR nenapadne nic jiného než se zásobit. Podle sdělení tajemníka podniku Benzina je v současné době k dispozici 44 600 tun benzínu super, 13 500 tun speciálu a 158 000 tun nafty. Zdá se, že zatím není důvod k obavám, zvláště když zástupci Benziny turdí, že jsou schopni dovézt v případě potřeby pohonné hmoty i odjinud.

Armáda připravena

(čtk): Československá armáda je připravena reagovat podle předem sestavených operačních plánů na jakékoli ohrožení přicházející z kterékoliv strany. Uvedl to v rozhovoru pro ČST federální ministr obrany L. Dobrovský. Z jedné strany by podle jeho slov takový ohrožením mohli být rychlý postup velkého počtu uprchlíků ze SSSR na území ČSFR. K regulaci přlivu uprchlíků je již přes půl roku vypracován konkrétní operační plán a armáda ví, jak by takovému náporu čelila. Za druhý vážný argument považuje L. Dobrovský přítomnost 300 000 sovětských vojáků na území bývalé NDR. »I zde máme připraveny operační plány, jak čelit případnému nebezpečí,« ujistil ministr obrany. Domnívá se, že — na základě oficiálních prohlášení sovětských představitelů, ale i na základě vlastních informací — situace je vážná především uvnitř SSSR, a že nelze předpokládat nějaké překročení rámce sovětského státu.

Našli u nás domov

(j): První skupinu asi 63 volyňských Čechů včera přivítali v Rokytnici v Orlických horách. Starost o naše nové spoluobčany převzal městský úřad, který jim zajistil ubytování v bytech po sovětských vojácích. S příjezdem další skupiny se počítá v průběhu září.

Zlodějna je taky dřina

Pokud to není policejní latina, tak se známým pachatelům v Oseku nad Bečvou podaril opravdu účtynodný výkon. Vnikli tam totiž do kanceláře pokladny zemědělského družstva a zmocnili se trezozu s 80 tisíci korunami, který vyhodili oknem. Až odvezli jej na ukradeném dvoukoláku.

J. Gabrielová, 52 let, volyňská Češka: V SSSR Gorbačova prostý lid neuznával. Je mi jedno, jak vše dopadne. My tady máme všichni klid a přejí si jen, aby se sem dostal také můj syn s rodinou.

↑ Ať žije Jozka Stalin!

Pokolikate?

Trojnásobné vzpomínání

Výroční den srpnové okupace si Pražané připomínají na třech místech současně. Mimoparlamentní sněm svolal manifestaci na Staroměstské náměstí, Občanské hnutí do dolních prostor Václavského náměstí a KAN k soše sv. Václava.

Na Staroměstském náměstí, které bylo úplně zaplněné, žádala většina řečníků (jeden M. Dojevíš) odstoupení komunistů a bývalých komunistů z vládních funkcí a upozorňovala na nebezpečí toho, že současná vláda se bude snažit zneužít složitě mezinárodně politické situace k ochromení opozice. Největší pozornost vzbudil předseda Sdružení pro republiku-RSC M. Sládek. Znovu opakoval své obvinění současně vládní garnitury: »Kdo kryje komunistické vrahy, podílí se na jejich zločinech a je sám vrah!« Oznamil oficiálně svou kandidaturu na prezidenta republiky a vyzval V. Havla k odstoupení. Vzněl i požadavek na odstoupení ředitele ČST, k němuž se mj. připojil i zástupce Křesťanskosociálního hnutí K. Štěpánek: »Pan Kantárek by měl odstoupit ne proto, že je bývalý komunist, ale proto, že je absolutně neschopný a nedemokratický...«

Na Václavském náměstí u Špalíčku mluvila většina řečníků spíše k situaci v SSSR. Situaci vystihl J. Urban slovy: »Když o něčem jde, sestřelíme se. Dnes nám jde o demokracii.« Mohutný potlesk se ozval poté, co oznámil, že Státní výbor pro výjimečný stav v SSSR byl rozpuštěn. Každý řečník mohl za svou politickou stranu dodat memo, které pro naši zem a ohroženou demokracii z událostí minulých dnů v SSSR

vyplývá. Velkou pozornost vzbudil předseda ČSL ing. J. Lux. Jeho slova: »Zdá se, že komunismus zkrachoval,« byla přerušena voláním: »To je ono!« Dodal, že nestačí odmítnout komunismus, ale že je nutné ho fakticky odstranit. Tím, že začneme každý sám u sebe s odmítáním totality.

U sv. Václava byla situace stejně jednoznačná: Připomeňme si únor 1948, srpen 1968 a podívejme se na současnou událost v SSSR — není možné, aby u nás byli zastoupeni komunisté (i ti bývalí) ve všech strategických institucích a orgánech — ve vládě, v parlamentu, v armádě... »Zlo zůstává zlem, musíme dát průchod spravedlnosti a potrestat zločiny komunismu,« řekl náměstek FMV J. Ruml. Připojil se i J. Stránský z Konfederace politických vězňů: »Provedme deobolševizaci!« Shromáždění skončilo minutou ticha za srpnové oběti a státní hymnou. Podobná shromáždění se konala ve všech velkých městech naší republiky.

V Československu pobývá v současné době zhruba 20 000 sovětských občanů, větší nou v rámci organizované turistiky. Trva le žijících čs. občanů v SSSR je asi 2,5 ti síce, dalších asi 15 tisíc je v Sovětském svazu na pracovních stázcích. O hromadném odvolání občanů ČSFR ze Sovětského svazu se neuvažuje.

Loň stát dotoval ceny paliv a energie částkou téměř osmi miliard korun. Více než polovina z ní připadala na uhlí, dvě miliardy na teplo a jeden a půl na plyn. Elektřina dotována nebyla, což mohlo vzbudit dojem, že po zrušení dotací její cena zůstane stejná. Nestalo se tak. V dubnu letošního roku vzrostly ceny elektrické energie pro velkooběra-

Došlo i na elektřinu...

tele — podniky — v průměru o 86 procent, a jak v pondělí rozhodla Finanční rada, od 1. října mohou očekávat zvýšení cen elektřiny o 70 procent i malospotřebitelé. I když půjde v průměru o 26 Kčs měsíčně pro každého z nás, je to jistě opatření nepřijemné. Proto argument federálního ministra financí V. Klause na tiskové besedě po zasedání Finanční rady, že je třeba přiblížit ceny pro maloodběratele cenám pro velkooběratele, mi nepřipadá příliš přesvědčivý. Rozumnější by asi bylo říci, za kolik dnes jednu kilowatthodinu v klasických parních, jaderných či vodních elektrárnách vyrábíme. Tak by se předešlo různým dohadům, kolik vlastně stát na zvýšení ceny elektřiny vydělá. Vždyť i například výrobní cena benzínu se ještě donedávna řádově lišila od ceny, za kterou jsme jej nakupovali u benzínových čerpadel. Jednu jistotu však přece jenom máme. Spotřeba elektřiny, na rozdíl od spotřeby tepla, můžeme v našich bytech pomocí elektroměrů poměrně přesně měřit. A tak si můžeme být jisti, že nezaplatíme všechnu energii, kterou elektrárny vyrobí, ale jen tu, kterou doma zůžitkojeme.

...DOJDE I NA BOLŠEVIKY!
zkoumána v laboratoři Kriminalistického ústavu a není vyloučeno, že byla součástí výbušniny. Úmyslná iniciace výbuchu není potvrzena. Setkáním byla jako epicentra výbuchu označena dvě místa ve sklepních prostorách domu. Ten podle vyjádření znalce statika hrozí zřícením a bude zřejmě odstřelen.

Dr. M. Sládek do vězení?

Na začátku bylo telefonické upozornění: »Byt pana doktora Sládka je obšancován policijty, chtějí ho zatknout, aby nemohl odpoledne vystoupit na demonstraci Mimoparlamentního sněmu!« Na místě jsme se přesvědčili, že zpráva nehalala. V ulici, kde dr. Sládek bydlí, stáli příslušníci přímo před domem, kolem se »procházelo« mnoho »nenápadných« lidí.

»Poprvé se objevili v úterý kolem šesté hodiny večer a předali mi předvolání, že se mám dostavit k výsledku ve středu ráno v osm hodin,« řekl mi k tomu dr. M. Sládek a předal kopii usnesení o zahájení trestního stíhání. Zde podepsaný vyšetřovatel npor. P. Osvald z Policie ČR, úřad vyšetřování hl. m. Prahy, Kongresová 2, Praha 4, vznesl obvinění podle paragrafu 183 odst. 1. tr. řádu pro trestný čin hanobení republiky a jejího představitele podle § 103 tr. zákona. Tohoto činu se obviněný dopustil 17. 8. 1991 před budovou ČST, když: »za použití megafonu hrubými, hanlivými a urážlivými výroky napadal prezidenta republiky.«

»Proti zmíněnému usnesení jsme okamžitě podali stížnost pro nekonkrétnost obvinění a také proto, že mi bylo usnesení doručeno necelých 24 hodin před výsledkem, takže jsem si ani nemohl sehnat obhájce,« vypráví dále dr. Sládek. »Hned večer ráno jsem telefonoval na příslušný úřad a chtěl jsem se omluvit, protože se k výsledku dostavit nemohu. Jediným výsledkem bylo prásknutí sluchátka na druhém konci. Pak se začali sjíždět do okolí našeho domu příslušníci, jejichž počet kolísá a stále se tady střídají. Čekají asi, až půjdou odpoledne na demonstraci, aby mě mohli zadržet, což potvrdil i oficiální telefonát. Jsem však pevně rozhodnut se ohlášené demonstrace zúčastnit.«

Podle poslední zprávy vydané ČTK byl M. Sládek včera odpoledne předveden k výsledku do budovy Policie ČR — Správy hl.

města Prahy. Vyšetřovatel ho na základě zahájeného trestního stíhání a vzneseného obvinění vyslechl a poté po deseti minutách jej v 17 hodin propustil. Služebním autem byl dopraven až na Staroměstské náměstí.

»Domnívám se, že policie dělala, co měla, ovšem já jsem odmítl vyhovídat bez přítomnosti svého právního zástupce,« řekl včera večer v rozhovoru pro ČTK předseda SPR-RSC Miroslav Sládek ke svému odpolednímu výsledku na pražské policii.

...NA CHVILI... Počítače pro parlament

[Čre]: První místopředseda FS ČSFR Z. Jičínský přijal delegaci amerického Kongresu, která včera čs. parlamentu předala darem výpočetní techniku v ceně kolem 750 000 dolarů. Ta se stane základem pro vybudování počítačové sítě a nově budovaného informačního systému Federálního shromáždění. Na tiskové konferenci pak vedoucí delegace amerického Kongresu, člen Sněmovny reprezentantů M. Frost připomněl, že včera předaný dar je pouze součástí šíře založené pomocí nejvyšším zákonodárným sborům v Československu, Polsku a Maďarsku. Pro ni bylo zatím vyčleněno šest milionů dolarů. V blízké budoucnosti by měl být čs. parlament vybaven i novou telefonní centrálou a program pomocí rovněž předpokládá vzájemné stáže poslanců i expertů.

Bude odstřelen!

[Čtk]: Výbuch, který v pondělí v časných ranních hodinách prakticky zdemoloval obytný dům na rohu Rostislavovy a Mojžířovy ulice v Praze 4-Nuslích, způsobila dosud neznámá látka, obsahující černý prach. Jak sdělil tiskový mluvčí Policie ČR — Správy hl. města Prahy P. Link, látka je nyní

A fronty pokračují

[Črh]: Situace ve stavu benzínu na českých pumpách včera: Jihní Čechy a část okresů Písecký, Benešov, Píseň-jih a Klatovský hlásí zásoby speciálu na týden a super na čtrnáct dní. Na Ostravsku, kde je 118 čerpacích stanic, byla prodloužena prodejní doba a byl vydán krátkodobý zákaz prodeje pohonných hmot do více kanistrů a barelů. Také ve východních Čechách zaznamenali zvýšený prodej paliva, a tak Benámsko povolila maximální odběr jedné plně nádrže a 28litrový kanystr benzínu či nafty. V západních Čechách se směrem na Prahu tvořily až dvouhadinové fronty u pump. Závod Benzína zde zásobuje 96 čerpacích stanic kraje, kde se v pondělí prodalo 420 tun benzínu speciál, 168 tun super a 880 tun motorové nafty, což je výše než běžný průměr. Pardubická rafinerie minerálních olejů má zásoby ropy pouze na dva dny a je schopna přijmout denně až dva tisíce tun ropy z ropovodu. Také na Slovensku, kde je téměř 300 čerpadel, se od pondělního rána začaly vytvářet fronty, ale zdejší zásoby, včetně federálních rezerv, nedávají důvod k obavám, pokud se ovšem nezlepší disciplína řidičů. Proto na Slovensku i nadále prodávají všem jakékoliv požadované množství paliv.

V ČSFR VEMKLA NOVÁ CÍRKEV!
ČSL CÍRKEV BENZINOVÁ!..!

Von Lenin bis Gorbatschow

Daten zur Geschichte der KPdSU

Die Kommunistische Partei der Sowjetunion hat ihre politische Macht verloren. Das Parteivermögen wurde beschlagnahmt und ihr Zentralkomitee zur Auflösung aufgefordert. Im folgenden einige Daten zur Parteigeschichte:

1898 Erster Parteitag der Russischen Sozial-Demokratischen Arbeiterpartei (RSDLP) in Minsk. Ihre neun Delegierten werden kurz darauf festgenommen.

1903 Auf dem zweiten Parteitag der RSDLP veranlaßt Wladimir Lenin mit der Begründung, die Partei müsse aus einer geschlossenen Gruppe von Berufsrevolutionären bestehen, die Spaltung der RSDLP in die Mehrheit der lenintreuen Bolschewisten und die Menschewisten.

1905 Die erste russische Revolution, bei der einige Parteimitglieder eine führende Rolle spielten, scheidet nach monatelangen Unruhen. Die RSDLP wird zur unbedeutenden Splittergruppe.

1917 Ohne Lenin und die meisten anderen Bolschewisten-Führer, die sich in Sibirien oder Europa aufhalten, spielt die Partei keine Rolle bei der Februar-Revolution und dem Sturz des Zaren. Am 7. November erringen die Bolschewisten mit einem Militärputsch in Petersburg und dem Sturz der provisorischen Regierung die Macht.

1918 Die Partei benennt sich in die Russische Kommunistische Partei (Bolschewisten) um. Sie verbietet andere Parteien und führt einen Bürgerkrieg gegen die anti-bolschewistischen Streitkräfte.

1919 Lenin gründet die Kommunistische Internationale.

1921 Auf dem zehnten Parteitag legt Lenin das Konzept der Neuen Wirtschaftspolitik vor, die begrenzte privatwirtschaftliche Betätigung erlaubt. Innerparteiliche Gruppen werden verboten.

1924 Nach Lenins Tod kommt es zu jahrelangen innerparteilichen Kämpfen, aus denen Josef Stalin als Sieger hervorgeht. Leo Trotzki muß die UdSSR verlassen.

1929 Stalin beendet die NEP und beginnt mit der Verstaatlichung der Landwirtschaft und der Industrialisierung des Landes.

1934 Auf dem 17. Parteitag zementiert Stalin seine Alleinherrschaft. Die Ermordung des Leningrader Parteichefs Sergei Kirow leitet die „Große Säuberung“ ein. Millionen von Menschen werden erschossen oder sterben in Arbeitslagern.

1952 Die Parteiführung wird neu organisiert und die Partei in Kommunistische Partei der Sowjetunion (KPdSU) umbenannt.

1953 Stalin stirbt.

1956 Auf dem 20. Parteitag verurteilt Parteisekretär Nikita Chruschtschow Stalin in einer Geheimrede. Die meisten Opfer der Säuberungswelle werden rehabilitiert.

1957 Chruschtschow durchkreuzt Pläne

seiner Politbüro-Kollegen, ihn zu entmachten.

1961 Die zweite Phase der Entstalinisierung beginnt. Stalins Leiche wird aus dem Mausoleum auf dem Roten Platz entfernt.

1964 Ein Führungskollektiv unter Leonid Breschnew und Alexei Kossigin stürzt Chruschtschow.

1968 Truppen des Warschauer Paktes marschieren in der Tschechoslowakei ein. Die „Breschnew-Doktrin“ rechtfertigt das Eingreifen der Sowjetunion zur Unterstützung der Kommunisten.

1982 Breschnew stirbt. Auf ihn folgt Juri Andropow.

1984 Andropow stirbt. Der Breschnew-Vertraute Konstantin Tschernenko wird Generalsekretär.

1985 Tschernenko stirbt. Die Nachfolge tritt Michail Gorbatschow an.

1986 Auf dem 27. Parteitag beginnt Gorbatschow mit vorsichtigen Reformen und der Erneuerung der Parteiführung. Boris Jelzin wird zum Kandidaten des Politbüros ernannt.

1987 Nach einem Streit mit Gorbatschow und Politbüro-Mitgliedern tritt Jelzin von seinen hohen Parteiämtern zurück.

1988 Auf der 19. Parteikonferenz erhält Gorbatschow die Zustimmung zu Mehr-Kandidaten-Wahlen und der Schaffung eines Vollzeit-Parlaments.

1989 Bei den Wahlen zum Kongreß der Volksdeputierten fordern informelle Gruppen die KPdSU heraus. Unabhängige Kandidaten setzen sich gegen einige hohe kommunistische Funktionäre durch. Jelzin erhält 89 Prozent der Stimmen des Moskauer Wahlkreises.

1990 Der Kongreß der Volksdeputierten wählt Gorbatschow in das mit Exekutiv-Vollmachten ausgestattete Amt des Staatspräsidenten. Artikel sechs der sowjetischen Verfassung, der der KPdSU die Alleinherrschaft garantiert, wird abgeschafft. Auf dem 28. Parteitag weist Gorbatschow Angriffe konservativer Kommunisten zurück. Jelzin und andere Reformen verlassen die Partei mit der Begründung, die Demokratisierung der KPdSU sei gescheitert. Der Gorbatschow-Kritiker Iwan Poloskow scharf konservative Parteimitglieder um sich.

1991 Gorbatschow bleibt Generalsekretär der KPdSU, obwohl ihn seine Verbündeten aus dem Lager der Reformen zum Rücktritt drängen. Jelzin wird zum russischen Präsidenten gewählt. Er verbietet die Parteizellen der KPdSU in den Betrieben. Gorbatschow gibt Pläne für einen neuen Parteitag und ein reformorientiertes Parteiprogramm bekannt. Das Ansehen der KPdSU sinkt durch den Umsturzversuch nochmals dramatisch. Gorbatschow tritt als Parteichef zurück.

K ZAPAHATOVANI...

Sein Abstand zum vorausfahrenden Auto betrug nach Erkenntnissen des Gerichts auf der gesamten Strecke mit 12,9 Meter nur 20 Prozent des halben Tachowertes, der 66,5 Meter ausgemacht hätte. Wegen der außerordentlich riskanten Fahrweise wurde das Fahrverbot als „Denkzettel“ für den Autofahrer verhängt. (Az.: 2 Ob OWi 430/90).

O.K.

Schlechte Karten für Rotlicht-Sünder: Wer in Frankfurt eine rote Ampel überfährt und dabei fotografiert wird, hat kaum noch eine Chance, ungeschoren davonzukommen. Seit sich die Justiz eines neuartigen Verfahrens

Tanky proti lidem

Jak si jsou podobné ty snímky z ulic. V červnu 1953 Berlín... v říjnu 1956 Budapešť... 21. srpna 1968 Praha. Tanky v ulicích a rozhořčené lidé, kteří se jim snaží postavit do cesty.

Jak si jsou podobné obrázky, které dnes sleduje svět v televizních přenosech z Moskvy, s těmi, jež byly před léty pořízeny v porobených, okupovaných zemích. Tehdy tomu říkali bratrská pomoc, internacionální solidarita. Dnes je to prý záchrana před anarchií, úpadkem, hospodářským rozvratem.

A jak se mění svět. Dříve příjžděly, byly vysílány, aby porobovaly jiné národy. Nyní musí posílat tanky a ozbrojence proti vlastnímu lidem. Jaký je to výraz politické bída, ideologického bankrotu.

Ale — říkal to už ten, jehož učení považují za dogma — Karel Marx. Historie se nikdy neopakuje — a když, tak jako fraška. To, čeho jsme nyní svědky v Sovětském svazu, je v skutku politická a vojenská fraška. I když tragická, někdy tragikomická. Měl by si to uvědomit i sám sebou jmenovaný soudruzi z Výboru výjimečného stavu. Dnes se možná ještě cítí jako mocipáni. Snad mají i pocit vítězů. Snad. Ale v jejich paži je již zárodek konce. Jejich konce, konce onoho shnilého a nelidského systému, který reprezentují. Ne, diktatura, zvláde nikdy nezvítězí trvale.

Měli by si vzít poučení. Z toho, jak dnes svobodně žijí ti, které kdysi pokofili. Ti v Berlíně, Budapešti a v Praze. A přijde, zcela určitě, přijde den, kdy tak budou žít i ti, kteří se postavili proti tankům — v Moskvě...

V. Elis žaluje Špigl

[čre]: Bývalý tiskový mluvčí Čs. strany lidové V. Elis podal včera obvodnímu prokurátorovi pro Prahu i trestní oznámení na vydavatele a šéfredaktora poledního Špigl L. Froňka ve věci podezření ze spáchání trestného činu pomluvy podle paragrafu 208 tr. zákona na základě článku »Ve Špiglu o Špiглу od čtenáře Špiглу« publikovaného dne 15. srpna 1991. Oznámení V. Elise se vztahuje také na autora článku podepsaného Petr Skála. V uvedeném článku byl V. Elis napaden v souvislosti s výkonem a ukončením své funkce tiskového mluvčího ČSL. V. Elis podal současně obvodnímu soudu pro Prahu 1 návrh na zahájení občanskoprávního řízení na ochranu osobnosti podle paragrafu 13 občanského zákoníku; v návrhu uplatnil i požadavek finanční úhrady nemajetkové újmy způsobené předmětným článkem ve výši 750 000 Kčs. V případě úspěchu v řízení je rozhodnut tuto částku věnovat diakonii českobratrské církve evangelické ve prospěch postižených dětí a SOS dětským vesničkám.

ŠPIGL JE ODDORNÝ PLATEK!

Neradostná řeč čísel 21. 8. 91

[čre]: Stav hospodářství za sedm měsíců letošního roku není zrovna příznivý. Jak uvádí Český statistický úřad, celková produkce průmyslu poklesla v červenci proti loňskému roku na 82,1 procenta, ve stavebnictví na 87,2 procenta. Životní náklady ve srovnání s prosincem 1990 vzrostly v domácnostech dělníků a zaměstnanců o 43,1, rolníků o 44,3 a u důchodců o 42,4 procenta. Koncem července bylo v ČR evidováno 165 599 nezaměstnaných.

Jožo!!!

Fahrverbot für Abstandsünder

MÜNCHEN, 25. August (dpa). Abstand-sünder müssen mit einem Fahrverbot rechnen, wenn ihnen vorsätzliches Verhalten nachgewiesen werden kann. Dies geht aus einem am Samstag vom ADAC veröffentlichten Beschluss des Bayerischen Obersten Landesgerichts hervor. Im aktuellen Fall mußte ein Pkw-Fahrer für einen Monat seinen Führerschein abgeben und 250 Mark Geldbuße bezahlen. Er war mit Tempo 133 auf einer Strecke von mindestens 300 Meter gefährlich nah auf den Vordermann aufgefahren.

zur Feststellung der Identität des Fahrers oder der Fahrerin bedient, sind Freisprüche eine Rarität geworden, wohingegen Verurteilungen ziemlich teuer werden können.

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

wunderschöne Häuser gibt es in Prag. Ich meine gar nicht mal die Barock-Schlösschen und Rokoko-Palazzi auf der Kleinseite, wo in malerischen Gassen nicht von ungefähr die Botschaften untergebracht sind. Ich meine die großzügigen Altbauwohnungen in den früher großbürgerlichen Mietshäusern „auf den Weinbergen“. Ich meine die geräumigen Etablissements im Stadtteil Letna am Rande des „Baumgarten“, wo ganze Straßenzüge lupenreine Jugendstilfassaden aufweisen. Ich meine die balkongebürsteten früheren Fabrikantenvillen am Hang des Moldautals oberhalb der „lachenden Au“ Smichov, die noch heute die Saturiertheit ihrer früheren Besitzer ausstrahlen, obwohl sie inzwischen nach sehr pragmatischen Gesichtspunkten unterteilt worden sind.

So manchem unserer deutschen Freunde, die uns in Prag besuchen (und derer sind angesichts der neu entdeckten Nähe dieser Stadt wahrlich nicht wenige), habe ich mit glänzenden Augen durch die Stadt gehen sehen. Sie träumten ihre Tagträume vom urbanen Wohnen in einem dieser Viertel, deren Reiz durch zarte Spuren des Verfalls noch erhöht wird. Bei denen, die tatsächlich bleiben (und die Zahl der westlichen Geschäftsleute, Interessenvertreter, Ratgeber werden hier jeden Tag mehr), weckt der Facettenreichtum Begehrlichkeit. Eine Adresse an der Moldau mit der guten Luft der umliegenden Hügel sollte es sein, Blick auf den Hradschin und den Wenzelsplatz vom Wohnzimmerfenster aus, ein gotischer Kachelofen in der Ecke und Fin-de-siecle-Stuck an der Decke, das Ganze ruhig und verkehrsgünstig im Zentrum gelegen. Was, nur 1000 Kronen zahlen die tschechischen Bekannten für ihre Vier-Zimmer-Wohnung? Da sollte es — einen solchen Gedanken muß man ja nicht gleich an die große Glocke

Wohnen in Prag

hängen — mit meinen Mark doch vielleicht möglich sein ...

Pustekuchen! Prag hat auf die Neuankömmlinge, so willkommen ihre Devisen sind, nicht gerade gewartet. Es war ja keine Laune der Architektur, daß am Stadtrand riesige Ghettos aus Betonwaben entstanden, in denen die Werk tätigen angesiedelt wurden. Die Knappheit ist hier noch schlimmer als in westdeutschen Großstädten, und darüber hinaus gibt es noch so gut wie keinen Wohnungsmarkt. Im Gegenteil: Die staatlichen Verwaltungen haben inzwischen angesichts der Privatisierung ihre ohnehin begrenzte Tätigkeit nahezu eingestellt, bei der Wohnungswechsel für den Bürger in der Regel nur durch Wohnungsaustausch möglich war. Private Vermieter sind aber auch rar, weil die meisten noch auf das Ergebnis der Überprüfung ihres Rückerstattungsantrages warten. Und die wenigen Prager, die ihre Mietwohnung einem Ausländer überlassen können, weil sie das Glück haben, über ein Ersatzquartier zu verfügen, langen kräftig hin. Alles in allem sind Monatsmieten um 2000 Mark bei den meisten Kollegen die Regel — so ungefähr das durchschnittliche Jahreseinkommen eines Tschechoslowaken.

Diese hanebüchene Diskrepanz macht bereits böses Blut innerhalb der Prager Bevölkerung. Wessen Wohnverhältnisse es nur einigermaßen zulassen, der vermietet zumindest ein Fremdenzimmer an West-Touristen. Aber nicht alle profitieren von dem Boom. *Zimmer frei* stand in deutscher Sprache über einem Leserbrief, den die tschechische Zeitung Lidove noviny druckte: „Ich bin Vertrauenskörper in einem — bis jetzt staatseigenen — Prager Haus, wo drei Parteien ihre Wohnungen offensichtlich weitervermieten. In drei Einzimmerwohnungen ist eine Person gemeldet, die dort aber meistens gar nicht wohnt und sich mit zwei oder drei ausländischen Touristen ablöst. Dennoch werden die Nebenkosten nur für den eigentlichen Mieter — also eine Person — berechnet: Das bedeutet doch, daß das ganze Haus für die ‚Devisentouristen‘ bezahlt.“ Schnüffelei beim Nachbarn, Kleinlichkeit eines Hausmeisters? In der Tschechoslowakei wurden die Mietnebenkosten vor wenigen Wochen um durchschnittlich 40 Prozent erhöht. Da fängt man dann schon langsam mit dem Rechnen an.

Ich will ja nicht behaupten, daß unser Nachbar Prochazka nicht zum Querulanten neigt. Ehrlich gesagt, manchmal nervt er ein bißchen. Und dem jungen Mann im Parterre, der sich in einen Raum seiner Drei-Zimmer-Wohnung zurückgezogen hat, damit er die anderen an Touristen vermieten kann, könnte er das Geschäft doch wirklich gönnen. Prochazka — ein großer Sportfan — ist neulich mal wieder in seiner Lieblingskneipe oben am Stadion gewesen: Ein Bier 20 Kronen (noch vor wenigen Monaten fünf Kronen), eine Portion gebratene Leber 90 Kronen (früher vielleicht 20 Kronen), eine Flasche Wein 100 Kronen (früher höchstens 30 Kronen). Da fängt man bei allem Sportsgeist — ich wiederhole mich — dann doch schon langsam mit dem Rechnen an. Und bei allen Vorbehalten gegen Hausklatsch leuchtet mir irgendwie ein, daß auch Herr Prochazka mit dem bisherigen Schlüssel bei der Umlagenabrechnung in unserem Haus nicht mehr so recht einverstanden ist.

Zumal die wohl situierten Westler mit all ihren Möglichkeiten im wilden Osten ja auch nicht gerade besonders rücksichtsvoll miteinander umgehen. Der Korrespondent der (anderen) überregionalen Frankfurter Tageszeitung jedenfalls war froh, nach der desillusionierenden Suche eine wirklich schöne Wohnung so gut wie sicher zu haben. Es ging ja nur um eine kurze Rückfrage beim Verlag, bevor der Mietvertrag endgültig unterschrieben war. Um so größer das Erstaunen, als die potentielle Hauswirtin am nächsten Tag vom geplanten Abschluß nichts mehr wissen wollte. Der Vertreter eines großen Automobil-Konzerns, der gerade den Kraftwagenbauern der tschechischen Marke Skoda den Weg in die Marktwirtschaft weist, hatte auf die geforderten 1500 Mark Monatsmiete die Kleinigkeit von 700 Mark draufgelegt und der so betörten Vermieterin noch die Renovierung ihres Mehrfamilienhauses zugesichert. Bei solchem Angebot hilft keine Nachfrage mehr: Wie soll ein Schreiberlein dagegen ankommen, was manche aus den gehobenen Reihen des Volks wagen.

Da kann unsereins froh sein, wenn

er überhaupt noch ein Dach über dem Kopf hat. In Dankbarkeit über sein gnädiges Schicksal verbleibt mit dem hier üblichen *tak ahoj*

Handwritten signature

Při výročí srpna nás ještě mrazí

Vždycky nás při tomto výročí zamrazilo. Vzpomínka na nášles okupaci naší země obrovskou částí armády a konec nedějí na zmírnění našeho údělu se stala celoživotním traumatem. Letos nás mrazí při této vzpomínce dvojnásob. Jazyk iniciátorů nynějšího převratu v SSSR je poněkud jiný, ale scénář je jako za Brežněva. 21.8.91

Nebudeme se utěšovat ani propadat pa-u moci komunistické strana a nejsou zde důvody, abychom se utěšovali proto, že máme již sovětské vojska. Patří za to uznání jak svých zkušeností, tak i své paměti. Když našim státním orgánům a demokratickým nepoctivým Agihánistán, byli jsme poslední politickým silám, tak i Gorbačovovi, který obětí sovětského imperialismu, a každý pro-jelitický odsun od nás politicky přežil jen to musí chápat náš pocit ohrožení. Jsme o několik týdnů.

Sousedě mocného SSSR a se souhlasem Západu jsme patřili skoro 45 let do jeho kde se vlády zase instalují pučem za pučstěry vlivu. K moci se dostali lidé, kteří užití ozbrojené síly a všemocné tajné policii východní Evropy budou Gorbačovovi uvádět jako jeden z bodů obžaloby. Vliv Sovětského svazu na poměry u nás nelze podceňovat.

Nebudeme propadat panice proto, že po měry v roce 1991 jsou jiné než v roce 1968. Na agrese proti jiným zemím nemá Sovětský svaz sílu a ani reakce jiných zemí včetně napadených by už nebyla pasivní. A také uvnitř země u nás již není je samozřejmě předčasné dělat nyní zá-

(čre): Informace o tom, že majetek bývalé KSC je již z osmdesátí procent předán, jak uvádí federální ministerstvo kontroly, nemůže být pravdivá, protože jej není komu předat. Prohlásila to na včerejší tiskové konferenci KAN vládní zmocněnkyně pro Zenitcentrum L. Klořová. Dokumentovala to právě na situaci při předávání majetku Zenitcentra, kde ani jedna z provedených inventur nebyla průkazná, např. poslední mimořádná inventura vykazala miliónové rozdíly. L. Klořová zdůraznila, že pokud zákon o předání majetku KSC a SSM nebyl dohodou u kulatého stolu, současnou situaci způsobilo federální ministerstvo kontroly, protože nezajistilo, aby inventury majetku byly průkazné.

Handwritten notes:
ZNAH JEDNU PARDAY,
TA MA' DOLARY,
TA' I PARYKY
I RUBLIKY...

Handwritten note: VRATI 2!

Nedávno se vrátil z USA vedoucí odboru obranných a speciálních příprav policejního ředitelství českého ministerstva vnitra mjr. dr. Zdeněk Krejčí. Spolu s dalšími třídvaceti pracovníky federálního, českého i slovenského ministerstva vnitra pobýval ve speciální policejní škole Marschal Service, kde jsou cvičeni američtí policisté od Kalifornie až po New York v boji proti organizovanému zločinu, drogové činnosti a narkomafii.

»Služba u americké policie je velice náročná nejen psychicky, ale především fy-

zovolovány návštěvy, dosahují přerušení trestu a zvýšila se stravovací norma a kultura bydlení. U nás také recidiva není právě příliš přitěžující okolností. To v USA tresty „sčítají“. Tři až čtyři recidivy, to už je skoro doživotí«, říká mjr. dr. Z. Krejčí.

Naši policisté si z Ameriky přivezi poznatky, které chtějí urychleně zavést i u nás. Proto již začali v rámci služební tělovýchovy pořádat kurzy sebeobrany, zátykáčové techniky a střelby. »Ze služební tělovýchovy musí vymizet míčové hry a jiné „legrácky“. Cílevědomě musíme především

POLICIE SE UČÍ

zicky.« říká dr. Krejčí. »Po teoretickém školení policisté okamžitě podstupují velmi tvrdou praxi se zátěží, která přímo se zákroky souvisí, jako například zvuková kulisa, fyzická námaha či stresové podmínky.«

Hlavní důraz klade americká policie na fyzickou zdatnost, sebeobranu a střelbu. Ale v kursu se adepti seznamují i se základy horolezectví, ssekoku z vrtulníku, procvičují orientaci hlavně v lesích a mnoho dalšího. Naši účastníci se měli možnost seznámit s americkou technikou používanou v boji proti teroristům, viděli zatýkáni pachatelů v praxi a podle videozáznamu si mohli zákrok sami zopakovat. Byli seznámeni s taktikou vstupu do budov, nacvičovali střelbu, která je v USA na vysoké úrovni. Zatímco se u nás začíná střílet s rozkročenýma nohama a zbraní v obou rukou v ose těla, američtí policisté zaujmají při střelbě postoj »kamae«, obvyklý v karate, což jim umožňuje i fyzickou sebeobranu. Mohou kolem sebe například kopat a využít tak momentu překvapení a okamžitě střílet. Ale ne jednu výstražnou ránu do vzduchu jako u nás. Hned dvě a přímo do pachatele.

»Ukazovali nám také, jak je nutné zvyšovat fyzickou přípravu policistů. Na videozáznamu pořízeném skrytou kamerou jsme tak viděli, jak se vězni navzájem poučují, jak se stavět proti zákrokům policistů. U nás se tohle začíná už projevat též, protože vězňové mají nadmíru volného času. Nemusí pracovat, na celách mají rádia a televizory, časopisy, jsou jim často

zvyšovat silové schopnosti, rychlost a obratnost. Letos v říjnu už budou první prověřky fyzické zdatnosti policistů. Jejich výsledky určitě ještě podle našich představ nebudou, ale „do roka a do dne“, směje se dr. Krejčí, »přinesou nové pojetí a realizace naší služební tělovýchovy své ovoce.«

UCEBNIK - FUCEDNIK!

Oprava Kotěrový secese

(mv): Jedna z nejvýznamnějších staveb architekta Jana Kotěry, v níž dokázal spojit práci architekta s tvorbou jiných výtvarných umělců — Národní dům v Prostějově — je dodnes obdivován odborníky i ze zahraničí. Nyní se Prostějovští snaží vrátit tomuto secesnímu dílu, jehož vzhled byl porušen prostějovskými Němci za druhé světové války, původní tvářnost. 85. výročí od otevření tohoto kulturně společenského stánku dalo nový impuls k pokračování v rekonstrukci. Při příležitosti 34. Wolkrova Prostějova začala téci původní Suchardova keramická kašna, v salóncích starosty a okresního hejtmana byly umístěny znovuobjevené sedící ženské postavy, které původně zdobily kandelábrý na balkónech divadelního sálu. Nyní se předkládají původní mozaikové chodníky a původní pískovcové osvětlovačí sloupy se vybavují výbojovým osvětlením. Na vztýčení čekají Kotěrový kandelábrý v divadelním sále, úprava schodiště a zejména foyeru, který byl nejvíce změněn.

začínají rozhánět demonstranty obušky. Tři lidé jsou zraněni a 25 zatčeno.

Středa 20. 8. 1969: Ráno použily policie opět slzného plynu, aby rozptýlila další shromáždění na Václavském náměstí. Čs rozhlas a ranní Rudé právo přinášejí rezoluce z podniků typu »Žádáme přísný a nekompromisní postoj vůči rozvratným protisocialistickým žvítlům«. Odpoledne se na Václavském náměstí schází asi dvacet tisíc převážně mladých lidí. Ozývá se opět »Ať žije Dubček«, »Rusové, jděte domů«. Policie a jednotky LM se po několika výzvěch opět za pomoci obušků a slzného plynu snaží demonstraci rozpráší. Neúspěšně. Demonstranti sbírají doutnající slizotvorné granáty a házejí je zpět policistům. První barikáda vyrůstá v Krakovské ulici, kde lidé chtějí zabránit vodnímu dělu vjet na náměstí. Stavějí se i další barikády. V prostorách celého náměstí, na Jungmannově náměstí, u Pražné brány používá státní moc stále hrubšího násilí, aby demonstranty rozehnala. Vodní děla, slzný plyn, a když ani to nepomáhá, střelíjí ozbrojené oddíly údajně jen nad hlavy demonstrantů. Na pražské dlažbě však zůstávají ležet dva mrtví — osmnáctiletý F. Kohout a devatenáctiletý V. Hrubý, je hlášen mnoho raněných a je zatčeno přes 800 osob. Večer se v ulicích objevují i tanky čs. armády. K ránu zůstává v liduprázdném centru jen několik tisíc mužů v bojových uniformách, jsou vidět tanky a obrněné transportéry.

Čtvrtek 21. 8. 1969. Ráno se armáda z centra Prahy stáhla a zůstali policisté s obušký, hlavně u pomníku sv. Václava. První lidé se tady shromažďují už po půl sedmé. Ulice jsou plné smutečně oblečených lidí respektujících ilegální výzvu k bojkotu dopravy a obchodů.

V pravé poledne zmizla na několik minut prakticky celá země, aby si její občané za zvuků automobilových klaksonů důstojně připomněli Den smutku a hanby. Kolem poledního dav z postranních ulic proniká na Václavské náměstí a lidé skandují »Ať žije Dubček«, »Rusové domů«. K demonstrujícím se připojují i někteří vojáci v nákladních autech. Postupně zaplňuje Václavské náměstí až sto tisíc lidí, kteří zpívají hymnu a skandují hesla proti sovětským okupantům a jejich domácím přísluhovačům. Bezpečnost a milice začínají

Hrdinný a ostudný 21. srpen 1969

Před dvaadvaceti lety brázdily naše ulice tanky, ale s čs. znakem

Dvacátý první srpen je spojován se sovětskou invazí v roce 1968. Avšak o rok později — v roce 1969 — opět brázdily ulice našich měst tanky. Tentokrát však na pancíři místo bílého pruhu měly trojbarevný znak Československa. A proti našim lidem je neposlati mocipáni z Kremlo, ale naše vlastní politické vedení včetně těch, kteří se pro naši veřejnost předtím stali symboly obrodného procesu. Podívejme se, co se před dvaadvaceti lety vlastně stalo...

Čtrnáctého srpna všechny tři vlády ohlašují systém bezpečnostních opatření. Pro zajištění klidu v příštích dnech je zmobilizována pomoc armády, policie, Lidových milic a soudů. Vedoucí organizací nesou osobní odpovědnost za udržení pořádku.

Neděle 17. 8. 1969: Prezident L. Svoboda přednáší večer v televizi projev, v němž žádá, aby obyvatelstvo v den výročí dne 21. srpna zachovalo klid. Rozhlas, televize i Rudé právo nepřestávají se zastrašováním a vyhrožováním na adresu těch, kteří připravují na výroční den invaze »protisovětské demonstrace«. Západní agentury hlásí, že aniž to bylo vysloveno, byl v Československu mimořádný stav. Praha, Brno, Bratislava a další velká města jsou obklopena vojskem, policií a milicemi, které stráží především továrny a podniky. V ulicích hlídají kromě policie i vojáci se samopaly.

Pondělí 18. 8. 1969: Předseda Federálního shromáždění Alexander Dubček (od

28. 4. 1969) na shromáždění ve svém volebním obvodu v Senici nad Myjavou mj. prohlásil: »Každé protisocialistické jednání znamená pomoc imperialistické propagandě a protisocialistické síly se nyní pokoušejí přivést národy ČSSR do nové krize.«

Úterý 19. 8. 1969: Ráno se v PKOJF v Praze schází celostátní aktiv asi deseti tisíc komunistů. Přijímá společně prohlášení, ve kterém souhlasí, aby proti »organizátorům rozvratných akcí« bylo použito »se vši důrazností« všech zákonných prostředků. S hlavními projevy vystoupili Ludvík Svoboda a G. Husák.

Po skončení projevu G. Husáka, který vysílá rozhlas a televize, se na Václavském náměstí začínají shromažďovat lidé. Policejní kordón obstoupil pomník sv. Václava, aby přítomným zabránit položit květiny. Dav se postupně rozrůstá z několika stovek na dva až pět tisíc lidí. Policisté

demonstranty rozhánět obušký a slizotvornými granáty, v akci jsou vodní děla, opět je slyšet střelba. Nepokoje trvají do pozdního večera. Jsou ranění, několik set zatčených.

Na pět tisíc lidí se v poledne schází také na brněnském ústředním náměstí. Rovněž tady policie přitomně rozháni vodními děly a slzným plynem. Odpoledne se v okoli náměstí shromažďuje na třicet tisíc občanů, kteří protestují proti okupaci. Následuje násilný zákrok za použití slzného plynu, tanků a vodních děl. V zelených »antonech« jsou odváženi zatčeni. I v Brně policie a LM použily střelných zbraní, jejichž kulky usmrtily dvě osoby a další zranily. I tady vyrostly barikády...

V Bratislavě policisté a vojáci se samopaly brání stovkám demonstrantů ve vstupu na centrální náměstí. Za použití obušků pak demonstranty rozhánějí a obsazují střed města. Zkoušky, které měly probíhat na bratislavských univerzitách, jsou odloženy, aby se zabránilo příjezdu vysokoškolských. Ale právě mladí lidé pochoduují městem a pokoušejí se prolomit policejní kordóny, aby mohli položit květiny na mřsta, kde jejich kamarádi před rokem přišli o život.

V době nepokojů nepřetržitě v Praze zasedá předsednictvo ÚV KSČ. Schází se i předsednictvo Federálního shromáždění, aby »bez výhrad schválilo opatření vlády k udržení klidu a pořádku a plně podpořilo všechna opatření, která zajistí upevnění socialistického státu, a tím i normální život a klidnou práci našeho lidu.« Taktéž předsednictvo ČNR za řízení jejího předsedy Č. Císáře (1) »poskytuje plnou podporu opatřením vlády a odsuzuje skupiny, k nimž se připojily různé asociální živly».

V tento den v Londýně demonstruje proti okupaci Československa přes 30 tisíc lidí, v Západním Berlíně je na dvě minuty přerušena veskerá doprava.

Pátek 22. 8. 1989: Ranní Rudé právo přináší vůbec první zmínku o nepokojích v Praze pod titulkem Rozvaža a klid vyhraji, kde se mj. píše: »Hodinu za hodinou se stále zřetelněji ukazovalo, že demonstrace, k nimž se antisocialistickým a kontrarevolučním silám podařilo svést část pražské veřejnosti, mění se v pouhý pláštík pro boj o ulici... Pozdě večer se ve středu města objevily i překážky, z nichž kriminální živly střílely ze samopalů do bezbranných občanů. Ten večer byli zastřeleni dva mladí lidé a těžce zraněno několik dalších. Je zřejmé, že tento útok měl vyvolat paniku a zastrážit příslušníky VB, kteří v té době samopaly neměli...« (Ale Lidové milice a armáda ano — pozn. red.)...

Na mimořádné schůzi se opět schází předsednictvo FS, aby projednalo a poté i jednomyslně schválilo vládní návrh zákonného opatření o přechodných opatřeních k upevnění a ochraně veřejného pořádku, který předložil předseda vlády O. Černík. Toto zákonné opatření, nemající v žádné demokratické zemi obdoby, umožňuje např. u trestných činů tvou pobuřování, hanobení republiky a jejího představitele zvýšit horní sazbu o polovinu. Rozhodování o vině přísluší samosoudci, přípravné řízení se nekoná, účast obhájce se připouští teprve v řízení před soudem, zadržovací orgány SNB může bez prokazatelného důvodu trvat až tři týdny. Další paragraf nařizuje »narušitele socialistického společenského řádu« okamžitě propustit ze zaměstnání nebo vyloučit z dalšího studia.

Toto zákonné opatření nabylo účinnosti dnem vyhlášení (22. 8.) a je vlastnoručně podepsáno předsedou FS Alexanderem Dubčekem, prezidentem ČSSR Ludvíkem Svobodou a předsedou vlády ČSSR Oldřichem Černíkem — tedy právě těmi, kteří se pro naše národy stali symboly Pražského jara.

Po vyhlášení tohoto zákonného opatření, 22. srpna odpoledne, se v Brně koná další demonstrace. Opět zasahují tanky, vodní děla, opět se střílí. Devatenáctiletý student J. Poláček se pokusil upálit, tři dny nato umírá. V Brně je vyhlášen zákaz vycházení v nočních hodinách. Zákonné opatření začíná fungovat v praxi...

Touha Čechů a Slováků po svobodnějším životě bez zahraničních okupantů a domácích kolaborantů byla podruhé v jediném roce tvrdě potlačena. Plnou odpovědnost za mrtvé, raněné a tisíce zatčených, z nichž většina byla vyhozena ze škol a zaměstnání, nesio tehdejší vedení KSČ a státu. Mezi nimi byli Svoboda, Dubček, Černík a Husák. Nejenže nevystoupili proti brutalitě policejních jednotek a Lidové milice, ale naopak všichni tři s nimi vyjádřili souhlas, který ještě potvrdili podpisy pod hašebné zákonné opatření.

Podrobili se stranické disciplíně a chtěli jako komunisté dodatečně napravovat »své chyby« z jara 1968? Nebo podlehli výhrůžkám? Či se domnívali, že slepou poslušností Kremli si udrží své funkce a vliv? Ale tak naivní snad nebyli, vždyť z mnohaleté komunistické praxe věděli, jak strana, přesněji — lidé, kteří jsou právě u moci — trestají revizionismus.

Byli v těžké situaci. Přesto nelze zapomenout, že se v oněch kritických dnech zachovali jako praví komunističtí aparát-

níci: popřeli své svědomí a zapomněli na svou lidskou tvář. Znovu selhali jako politici. A především jako lidé.

P. S. Chtěl jsem, aby se k tehdejšímu událostem vyjádřil i pan Dubček, který shodou okolností vykonává dnes stejnou funkci jako před 22 lety. Byl jsem vedoucím jeho sekretariátu odmítnut a odkázán na historiky. A vzápětí upozorněn na které. Taky odpověď...

Pamětní desky obětem srpnových událostí 1968 a 1969, Josefu Zemličkovi z Omic, Vilamu Debnárovi z Hostěnic, Danuši Muzikářové z Brna a Stanislavu Valehrachovi z Koválovic, byly odhaleny v Brně.

Podvodná agentura jako nezmar

Zatím 15 000 poškozených • Široká síť externistů

Asi málokdo by dokázal předpokládat, do jakých rozměrů se může rozrůst činnost fiktivní sprostředkovatelské agentury Courier Agency, před kterou už ostravští kriminalisté veřejnost několikrát varovali.

Na jejím účtu u Komerční banky v Karvině, jenž má číslo 2192081-798, je už půldruhého miliónu korun a s největší pravděpodobností ani tato částka ještě není konečná.

V čem spočívala činnost této fiktivní agentury? V inzerátech v různých novinách a časopisech po celé republice silbovala kontakty pro zájemce o práci v zahraničí, navazování obchodních styků se zahraničními firmami, ale i vyhledávání manželských partnerů či přátel.

Za činností agentury stojí devětadvacetiletý Roman K. a jedenáctiletý Bedřich V. (někdy se představoval i německy jako Fritz V.), kteří toho času jsou již ve vazbě. Na svobodu však zanechali asi 200

tzv. externích spolupracovníků. Ještě minulý týden byl uveřejněn inzerát této firmy ve slovenském časopisu Ozvena, takže další finanční příspěvky na konto firmy lze ještě očekávat.

Je ověřeno, že firma Courier Agency neexistuje a ani nikdy neexistovala, takže inzerované služby ani nemůže splnit. Tříčlenný tým vyšetřovatelů teď čeká doslova mravenčí práce, kdy musí mezi jiným upozornit 15 000 poškozených na právo připojit se k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody. Všichni klienti Courier Agency se proto mohou přiblížit na Krajském úřadu pro vyšetřování v Ostravě, ulice 30. dubna, čís. 24, či telefonicky na číslo (069) 210.

LIDI BYLI, JSOU A BUDOU BLBI...

Demokracie je nakažlivá věc

Pondělní ráno zmrzilo svět zprávou o posledním zločinu dodávající stalinistické stvůry. Říkali jsme si, jak málo stačilo, aby největší období nového vývoje zhaslo. S umlčením člověka, jenž si na vzdějším nebi vydobyl takřka svatozář, jako by se již rozlehlo nukleární dunění na cestu našim dětem. Trpce jsme vypočítávali jeho skutečné i domnělé chyby. Podestřivali jsme sedmdesátileté neštěstí jeho národa, že už není schopno šťastně rozuzlit znovu zadržnutou smyčku na svém krku. A ve skrytu jsme začali počítat s novou dlouhou zimou, neboť do našich krajů, jak známo, mráz přichází z Kremli...

tmě, ani jediný člověk, který jím vsplanul. Borise Jelcina jsme se nedávno rozpakovali přijmout v parlamentu. Dnes zachraňuje svého dřívějšího soka a naše naděje. Z tanku řídí obranu ruského parlamentu, Moskvy i Evropy. A s ním stovky a tisíce nakažených. Neboť demokracie je nakažlivá. Přidávají se velitelé a divize. Chvála Bohu — vypukla epidemie.

Gorbačov nebyl schopen získat kontrolu nad armádou. Musela znovu téci krev, aby se vojáci stali lidmi. V noci zemřeli lidé, aby dali život demokracii. Osmička diktátora přechá. Utíkají... Daleko se, protože lež a pač mají krátké nohy.

Ale doba se za šest let králování slunce změnila. Nebyl to jediný paprsek v ruské

Menschenversuche an Charité?

Ärzte nahmen laut „Spiegel“ Tod der Patienten in Kauf

HAMBURG, 25. August (AP). Leitende Mediziner an der Ost-Berliner Charité haben sich nach einem Bericht des Hamburger Nachrichtenmagazins „Der Spiegel“ an Menschenversuchen beteiligt und sich auf kriminellern Weg menschliche Organe beschafft. In seiner am Montag erscheinenden Ausgabe berichtet das Blatt, die einstige Renommierklinik habe Schwerstkranke aus Krankenhäusern der DDR als Organspender angefordert und dabei deren Tod leichtfertig in Kauf genommen. Zudem habe jeder fünfte der rund 200 Ärzte aus der Führungsriege der Charité für das Ministerium für Staatssicherheit (MfS) gearbeitet.

tenen Tests von männlichen Hormonen an den Minderjährigen, die irreversible Persönlichkeitsveränderungen zur Folge haben könnten, sei der Arzt noch 1988 mit der DDR-Auszeichnung „Banner der Arbeit“ ausgezeichnet worden.

Gegen Hüller wolle nun ein westdeutscher Kollege Anzeige wegen fortgesetzter unethischer Menschenversuche und wegen Verstoßes gegen die Menschenrechte erstatten. Das Blatt berichtet weiter, 1988 seien die vier namentlich genannte Patienten als potentielle Organspender angefordert worden und nach einem langen Transport in der Charité verstorben. Bei zwei Patienten hätten nach Aussagen eines Charité-Arztas „Schädigungen durch den Transport“ zum Tode beigetragen.

Der wegen Stasi-Mitarbeiter entlassene Leiter des Instituts für Klinische Pharmakologie, Hansgeorg Hüller, hat sich nach Angaben des „Spiegels“ an den Menschenversuchen beteiligt. Das Magazin beruft sich auf Dokumente, aus denen hervorgehe, daß der Mediziner für Doping-Versuche an jungen Sportlerinnen, die zum Teil erst 14 oder 15 Jahre alt waren, mitverantwortlich sei. Für die verbo-

Etwa 30 Ärzte der Charité seien durch ihre Beziehungen zur Staatssicherheit „schwer belastet“, heißt es in dem Bericht. Die Stasi-Mitarbeiter unter den Ärzten hätten Kollegen und Schwestern denunziert sowie dem Geheimdienst Krankenunterlagen überlassen.

Potomei Winchowa, Koccha, Sauerbrucha...

Přísně na východních hranicích

Zvýšená ostraha letišť ● Uprchlíků zatím nepřibývá

(Čre): Na československo-sovětské hranici je stále klid. Podle vyjádření našich pohraničnicků nic nenavědčuje tomu, že by se k hranici měl v nejbližší době přiblížit nějaký mohutnější proud uprchlíků ze SSSR.

Jak sdělil M. Hajný, ředitel Úřadu federálního ministerstva vnitra pro otázky uprchlíků, bylo přesto rozhodnuto o urychleném dokončení stavebních prací v záchranném uprchlickém táboře Červený Újezd na Teplicku tak, aby dosavadní kapacita 200 míst byla do konce srpna rozšířena na plánovaných 500 míst.

Také letecké spojení se Sovětským svazem nebylo zatím posledními politickými událostmi v zemi ovlivněno, letadla z Moskvy přilétají do Prahy na čas. Úřadovna pro pasovou a letištní kontrolu na pražském letišti však zavedla zvýšená opatření k ochraně civilní letecké přepravy, především posílení ostrahy letištních sektorů.

Přestože k přílivu uprchlíků zatím nedošlo, očekávají pracovníci Úřadu FMV pro cizineckou a pasovou službu zvýšený počet sovětských občanů cestujících do Československa. K zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti naší republiky přijali proto následující opatření:

1. Osvědčení o pozvání občana SSSR budou ověřována (potvrzována) pouze tehdy, jestliže přijíždí:
  - a) na pohřeb, předloží-li zvoucí osoba úmrtí list,
  - b) na svatbu, předloží-li zvoucí osoba doklad obecního úřadu o konání sňatku a jde-li o rodiče, prarodiče, dítě, vnuka, sourozence a jednoho ze snoubenců,
  - c) na návštěvu těžce nemocného příbuzného v rozsahu manžel, rodiče, prarodiče, dítě, vnuk, sourozenec, předloží-li zvoucí osoba doklad zdravotnického zařízení o vážné nemoci,
  - d) na úřední jednání se státním orgánem ČSFR, předloží-li zvoucí osoba o tom doklad.

2. užívat výlučně tiskopisu určeného k pozvání jedné osoby a ověřovat pouze úplně a čitelně vyplněná pozvání;

3. odbavit občana SSSR držitele diplomatického nebo služebního pasu a držitele cestovního pasu označeného ke služební cestě, prokáže-li služební účel cesty, bez dalších formalit;

4. odbavit na státní hranici ČSFR—SSSR do ČSFR k průjezdu (tranzitu) do Německa nebo Rakouska občana SSSR, předloží-li cestovní pas opatřený německým nebo rakouským vízem;

5. odbavit na státní hranici ČSFR—Německo nebo ČSFR—Rakousko do ČSFR k průjezdu (tranzitu) do SSSR občana SSSR bez dalších formalit;

6. neodbatit na státní hranici ČSFR—SSSR do ČSFR občana SSSR držitele cestovního pasu k průjezdu do Polska nebo Maďarska;

7. osvědčení o pozvání ověřená před 19. 8. 1991 byla prohlášena za neplatná, občané SSSR držitelé těchto pozvání budou do ČSFR odbaveni;

8. neodbatit do ČSFR občana SSSR, držitele cestovního pasu, který předloží padělané či pozměněné osvědčení o pozvání.

BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

LÍPA SRDČITÁ je až třicet metrů vysoký strom se širokými srdčitymi listy. Ty jsou na líci tmavě zelené, na rubu světlejší s chomátky hnědých chlupů. Na okraji jsou jemně pilovité. V červnu vykvétají žluté, příjemně vonící květy. Letos je sice už nenabíráte, avšak bez problémů jsou k dostání buď v lékárnách, anebo v prodejnách specializovaných na léčivé bylinky.

Lípa se hojně vyskytuje v bučinách a lužních lesích. Také ji však můžete najít v nejbližším parku, protože se často vysazuje jako okrasný strom.

POUŽÍVANÁ ČÁST: Trhají se celá květenství i s blanitými listy a suší se ve stínu. Droga musí mít zlatavou barvu a medovou vůni.

OBSAHOVÉ LÁTKY: Lipové květy obsahují flavonové glykosidy, jarnesol, siltci, sily a další, málo známé látky.

POUŽITÍ: Příznivý účinek lipového nálevu na vlasy je dávno známý. 50 gramů sušeného nebo čerstvého lipového květu přelijeme jedním litrem teplé vody a necháme asi třicet minut vyluhovat. Výluh podle potřeby můžeme zředit. Po této koupeli a vysušení jsou vlasy jemné, pružné, lesklé a mají medovou vůni.

Extrakt z lipových květů se dnes přidávají do krémů, koupelových přísad a do výrobků pro ústní a vlasovou kosmetiku, protože chrání choulostivou pokožku před infekčním onemocněním.

Lipový květ se však u nás také od nepaměti používá proti nachlazení. Používá se i pro dosažení močopudného a protikřebového účinku.

Lebens mit einem Ehepartner, die Männer noch 50 Prozent, die Frauen nur 44 Prozent, so das NCHS. Während im Jahr 1967 noch 141 von 1000 Frauen zwischen 15 und 44 Jahren heirateten, waren es 1988 nur noch 91 von 1000.

Der Anstieg der Scheidungsrate nahm der Studie zufolge nicht mehr ganz so schnell zu wie zuvor, blieb aber auf

Pohostinný Štěřecký ostrov

Naproti Národnímu divadlu byla dlouho nevyužívaná terasa, která patří Tělovýchovné jednotě Start. Od počátku srpna se rozvořila terasa čerstvou žlutí a vždy odpovídne se zcela zaplní hosty. Najdou tu totiž nejen uklidňující pohled na Vltavu, Národní divadlo a celý okolní ruch, ale i nově otevřené espresso. V soukromém pronájmu nabízí rovněž bohatý výběr nápojů a kávu. Otevřeno je až do deváté hodiny večerní, a tak má každý návštěvník i rodilý Pražák možnost strávit příjemný večer pod letní oblohou uprostřed zeleně. Navíc soukromý podnikatel chystá pro své hosty brzy další překvapení.

USEDLOST CIBULKA

Najdeme ji v Praze 5-Košířích. Pávodně hospodářský dvůr uprostřed vlnitě doležený již ve 14. století v majetku Náze, písaře kuchyně Karla IV. V 13. století patřila Cibulkařským z Veleševína, odtud její dnešní název. V letech 1817—26 byl celý areál upraven pasovským biskupem Leopoldem Thunem Hobenzsteinem na hodoně letní sídlo. Bláskup zde dal v romatickém duchu postavit řadu such a drobných staveb. Cenný je klasicistní pomník biskupa Thuna s reliéfem V. Práchnera z r. 1822. Jádrom komplexu je empírový zámeček, kolem obědávkového dvora jsou umístěny obytné a hospodářské budovy. V přilehlém anglickém parku jsou umělé střešiny středověkého hradku, pseudogotická hájovna, klasicistující plastiky a čínský pavilón. U vchodu směrem od Písaňské třídy stojí socha sv. Jana Nepomuckého od V. Nedomy z r. 1818. Jde o jedou a mála stavěbář krajinových celků dochovaných v úpravě s počátko minulého století. Pro tuto romatickou sadovou úpravu je příznačné cihlivé sepeřtí volně přírody s drobnou architekturou a plastikou. Dusa je celý areál zanedbaný a zspatlý. Je vyusit na akedny a dílny a zachránit ho jedině celkovou rekonstrukcí. Místělem je Autotour, který zde chce postavit hotel za 700 miliónů Kčs. Projekt je hotový a doufejme, že se brzy začne s rekonstrukcí.

Aufgespießt

brachte neuen Schwung in den Kreml. Vorbei die Zeiten der plumpen Blockabsätze, mit denen ihre Vorgängerinnen schwer über das Parkett stampften und dröhnten. Die neue First Lady — bei Amtsantritt 54 Jahre alt — erschien mit den spitzen und höchsten Absätzen, mit denen sie gekonnt balancierte (...)

Als sie ihren Mann bei seiner England-Visite begleitete, glich das Auftreten einem ideologischen Erdbeben. Wenn sie ihre blaugrünen Augen in Großformat öffnete, ließ sie zeitweilig die internationale Politikerrunde, die SS20 und die Nuklearraketen in der Sowjetunion vergessen. Und Raissa Maximowa, die Eisenbahntochter aus Sibirien, sie, die beste PR-Waffe Gorbatschows, genoss den westlichen Luxus in vollen Zügen (...)

Aus einem Artikel von R.M. Borngässer über Raissa Gorbatschowa in der Bonner Zeitung „Die Welt“ — Titel: „Raissa, die weibliche Perestrojka“.

einem sehr hohen Stand. Von 1000 Frauen ließen sich demzufolge durchschnittlich 18,5 scheiden, bei den Männern betrug die Rate 18,9.

HOPIA RAYSA DO BRANDARSA...

DR. EDVARD BENEŠ

„Morava, která leží mezi často až jednostranně racionalistickými Čechy a někdy až do vášnivosti citovými Slováky, ta Morava, která ve svém národním charakteru zůstala podivuhodně pevná, jadrná a svá, aniž by přitom, byť i jen na chvíli, v minulosti byla podlehla separatistickým svodům rakousko-uherských vládců, kteří rozdělovali, aby mohli panovat, tato hrdinská a vždy věrná země by snad byla zvláště uzpůsobena pro toto vyrovnávání mezi našim národním a státním západem a východem a pro vytváření onoho duchovně i povahově souměrného a harmonického člověka československého.“

(Projev při slavnostním otevření Palackého university v Olomouci 21. února 1947)

US-Bürger werden ehemüde

WASHINGTON, 26. August (AFP). Die Amerikaner sind offenbar ehemüde geworden. Nur noch 9,7 US-Bürger von 1000 sind nach einem Bericht des Nationalen Amts für Gesundheitsstatistik (NCHS) im Jahr 1988 eine Ehe eingegangen. Damit ist die Zahl der Ehemülligen seit 1967 stetig gesunken. Außerdem verbringen die Menschen auch immer weniger Zeit ihres

OSMÝ DIV SVĚTA

STOP VARIANTĚ C?

Přiznám se, že mi bylo divné, když jsem se v průvodci dočetla, že Ostrov nad Ohří byl pro své architektonické řešení nazýván sedmým divem světa. Jak jsem pak zjistila v karlovarském zpravodaji Kam, přiřadil Ostrov Bohuslav Balbín jako osmý k sedmi divům existujícím v antice, které kromě pyramid všechny vzaly za své. Nevím, jestli tak Balbín vlastně předurčil jeho smutný osud — barokní Ostrov, jak ho můžeme vidět už jen na starých rytinách, téměř zmizel z povrchu zemského.

V parku nebyly jen krásné a vzácné stromy, keře a květiny, ale také různé architektonické žertíky včetně poustevny a jeskyně. Je smutné, že to všechno vzniklo v druhé polovině 17. století, když Ostrov získal jako konfiskát Sachsen-Lauenburkové a že vlastně až do konce druhé světové války tu žilo jen asi 200 Čechů mezi 3000 Němci.

Z celého toho nádherného celku zůstal nevelký park s letohrádkem. A zvláště markantní je rozdíl mezi barokní bránou a moderními technickými stavbami, které park loženě hyzdí. V letohrádku architekt zřejmě okopíroval italskou renesanční vilku, něco jako luthaus na léto. V současné chvíli je to pobočka karlovarské Galérie umění, která kupuje a shromažďuje grafiku. Letos je tu výstava grafických listů, které galerie získala za poslední léta. A tak se tu sejde s F. Tichým, O. Coubinem, ale především s grafikou současných umělců, například Adély Matasové, Petra Poše, Václava Bláhy. U několika grafik Evy Bednářové nám zvlášť přijde líto jejího zmařeného života a velikého talentu. Je zřejmé, že galerie nenakupuje náhodně, ale se záměrem získat významné práce. Výstava je umístěna v prostorách, kde kdysi bývala alchymistická dílna. Bohužel nic nám tento fakt nepřipomíná, a přece si rád představujeme tajemno, které se tu kdysi vznášelo. A o němž asi ti, kdo tančili dole v hale pod freskovým stropem, neměli ani tušení. Dnes tu občas bývají koncerty, o tom svědčí i koncertní křídlo, ale sami jsme se o tom nemohli přesvědčit. Zato jsme si mohli prohlédnout obrazy a kresby Pavly Aubrechtové a Vladimíra Gebauera. Její práce jsou velmi jemné, něžné a lyrické, vypadají jako jednoduché a půvabné výšivky, nejen proto, že Aubrechtová používá nití (ale také barevných papírků, skleněných trubiček), nýbrž i proto, že působí jako ornament, jako ozdoba. Jistě i proto ji zajímá kaligrafické japonské písmo a verše, v nichž je velmi prostými prostředky vyjádřen základ lidské moudrosti, které hledá nejpřesnější poetické příklady v přírodě. A právě ten dotek věčnosti třesa v poryvu větru je Aubrechtová schopna vyjádřit velmi silně. Vladimír Gebauer čerpá z jiných zdrojů — z krajiny dětství, svého srdce, z přírody. A tyhle krajiny maluje nezprostředkovaně, a přitom nepopisně. Barva a jejich souznění jsou zřejmě důležitým výrazem jeho životního i uměleckého prožitku. Život a umění nejsou v jeho vědomí nijak odděleny — z jeho koláží, asambláží, obrazů můžeme číst jako z knihy jeho života.

A tak patrně v mysli a pocitech letošních návštěvníků Ostrova splyne umění, architektura, příroda, radost z lidského uměleckého projevu se smutkem: hřbitov naproti parku je dokladem naší nekulturnosti a bezcitnosti. Románský kostel sv. Jakuba vypadá zvenku spolu s topoly jak krásná stavba, ale pohled zvntřku je obrazem zkázy a zloby. Na bývalém oltáři leží ještě zurážené ruce, které měly přimět požehání. Kdo takhle šlapal po své vlastní minulosti? A pokoje nedošli ani ti mrtví Němci, kteří tu leží pod vyvrácenými kříži, pod náhrobky, na nichž jsou vyloupané fotografie a jejichž prázdná místa na nás civí jako oční důlky. A mezi touto zarostlou po-

lovinou, v níž je výčitka, ale i jistá poezie, leží cesta, která odděluje toto zavržené peklo od současného ráje, kde jsou skvěle ozdobené hroby »našich« nebožtíků. A tak raději odtud utkáme do jiného kostela, který svítí novotou, ačkoli byl postaven už r. 1384. Původně to byl chrám svatého Mikuláše, nyní sv. Michala. Červené barvy na stropě jako by ještě neoschly, a přece na jednom místě už znovu vzlíná voda. Na oltáři je Škrétův obraz Ukládání Ježíše do hrobu, ale známé Ostrovské Madona je pryč dobře schovaná před zloději. Doba, kdy se lidé báli vykrádat kostely, je dáno tatem. Prostě nevěří, že by je stihl nějaký trest, a o nějakém mravním zákonu nemají ani ponětí. Ale měli jsme štěstí — zažili jsme tu koncert dvou nástrojů, které se zdánlivě vylučují: totiž varhan a kytary. Je to nezvyklé spojení a člověk se všemu novému brání, ale nakonec musí objektivně uznat, že nejen současný Španěl Roderigo, ale i Bach nebo Liszt nezářejí v této interpretaci (L. Brabec a A. Bárta) nic na své velebnosti. A když jsme z těchto nebes sestoupili na zem, zjistili jsme, že v Ostrově se dobře vaří v snack-baru na Starém náměstí a že se tu v soukromé cukrárně dělá výborná zmrzlina i jiné pochoutky. Ostrov nad Ohří je zkrátka zrcadlem našeho života — je houpačkou, kde je člověk chvíli nahoře a pak zase dole.

Na vodním díle Gabčíkovo byla zatím výstavba podle varianty C dána zřejmě k ledu. Budují se jen objekty proti povodním na Dunaji i jeho přítocích, Váhu, Iplu a Hronu. Na levé straně Dunaje se zpevňují a zvyšují hráze, dělají průsakové kanály, spojovací hráze a čerpací stanice. Přivodní kanál hrubšvské nádrže je napuštěn po kótu 118,5 m. Jaké bude pokračování? Naznačuje ho dopis maďarského premiéra J. Antalla, který včera předal maďarský velvyslanec předsedovi federální vlády M. Čalfovi. J. Antall zdůrazňuje, že otázka díla Gabčíkovo-Nagymaros je oběma zeměmi neblaze zděděna z minulosti a že je přesvědčen o tom, že trpělivě vedený dialog povede k nalezení společného řešení ve věci vodního díla. Kompetentní komise maďarského parlamentu jsou připraveny vést rozhovory s ministrem J. Vavrouškem. Snad tedy emoce opadnou a společně s maďarskou stranou bude nalezena varianta optimální z hlediska ekologického i ekonomického.

Suvenýr, suvenýr...

LONDÝN: Ve známé londýnské aukční síni Sotheby's byly ve čtvrtek prodány zbytky kytary, kterou při svém koncertu u britské metropoli v roce 1967 doslova rozmlátil dnes již nežijící americký rockový zpěvák a instrumentalista J. Hendrix. Nejmenovaný soukromý sběratel za částečně dochovaný nástroj údajně zaplatil 27 000 liber. U Sotheby's bylo ve čtvrtek vydraženo více než 400 předmětů nějakým způsobem souvisejících s moderní hudbou. Sako postité filtry, které svého času nosil M. Jackson, vyneslo 10 000 liber, korzet Madonny 8000 liber a sportovní automobil typu Panther de Ville, v němž se jednu dobu vozil Elton John, 42 000 liber.

Známy krajanický umělec Bob Velvarek z B.C. se domnívá, že poštovní správa v Izraeli by měla vydat tuto poštovní známku. ● Maďarcko a SSSR se nedohodily o finančních ekonomických otázkách stažení sovětských voják z maďarského území. SSSR požaduje od Maďarska 700 milionů dolarů za vojenské a civilní objekty. Maďarsko naopak žádá od SSSR miliardu dolarů za ekologické škody a za nezaplacené účty.

Střídání stráží u Leninova mauzolea na Rudém náměstí bylo běžnou věcí před pokusem o puč a po jeho odrazení bylo třnéd obnoveno. Novinkou je ale starý bito-modro-tervený ruský praporek, který vldí nad Kremlem naposledy za revoluce v roce 1917.

POCTA EXULANTŮM

Exilové České slovo v listopadu 1963 přineslo z pera Františka Hlubučka nekrolog k úmrtí Zdeňka Sodomky, nar. 1921 v Ostravě, zemřelého 1956 při kácení mohutného lesního stromu na dalekém kanadském severu, v mládí 35 let. Pracoval tam jako zemědělský a lesní dělník. »Do městečka Minitonka, které má necelý tisíc obyvatel, zajížděl na návštěvu svých příbuzných Jožka Pejskar. Při každé návštěvě obce zavítal na hřbitov, aby se poklonil zemělým příslušníkům své rodiny. Přitom nikdy neopomenul zastavit se u hrobu Zdeňka Sodomky. Osud pašnorového exulanta byl pro něho inspirací, podnětem k sepsání a vydání památníku na zemřelé čs. exulanty z let 1938 a později, POSLEDNÍ POCTY.« (Str. 200—201.)

Svazek I. (323 strany) uctil zesnulé politiky, příslušníky armády a pracovníky ve vědách a technice. Svazek II (368 stran) byl věnován mrtvým exulantům z oboru teologie, pedagogiky, zdravotnictví, práva, umění všech oborů, samosprávy a výroby v různých odvětvích činnosti. Svazek III shrnuje vzpomínky na zesnulé emigranty ze všech oborů lidské práce, rozptýlené na Západ (zvl. do USA a Kanady) i na sever, jih a jihovýchod (Malajsie, Austrálie). Každý jejich životopis i pouhá skica zasluhuje rozvíjet v romány i v obžalobu politického násilí, jež donutilo věrné syny středoevropského národa k vystěhování, počínaje statečnými vojáky, legionáři a sokoly.

Tak Miloslav Meřtř (1913—1987), z Brna, štkp. stíhací peruté RAF, po návratu z války o Británii musel v r. 1946 emigrovat do Malajska a při koupání na jihu Francie utonul. Marie Kučerová, roz. Kopečková (1923—1985), z Třebíče, byla nadšenou průkopnicí ženského letectví, armádní letkyně i akrobatka; zahynula též v moři u Floridy. Josef Křížan (1905 až 1986), z Lidovic u Vodňan, pracoval jako účetní potravinářského družstva; i po útěku do Kanady se živil vlastníma rukama a spolupracoval s náboženskými spolký krajanů. Ludvík Koldinský (1901—1966), z Vápenného Podola, pracoval v ovocnářském průmyslu v Heřmanově Městci a po útěku do kanadského Nového Skotska rozvíjel tam své schopnosti ve výrobě jablonečně zahuštěné šťávy i zpracování bo-

růvek a při výrobě zmrazovacího zařízení. Eduard Hauptmann (1909—1987), z Božkova u Pízně, podobně zavedl do Seattlu ve státě Washington prosperující feznicko-uzenářský závod s výrobou pražské šunky. Leopold Sliva (1896—1986), ze Šumice u Uherského Hradiště, legionář, zaslužil zemědělský pracovník v Republikánské (agrární) straně a po její likvidaci poslanec za Nár. socialistickou stranu; angažoval se v ilegální práci, byl vězněn a s trpkostí emigroval. Pracoval v Radě svobodného Československa. Podobně Jan Tomlíř (1928—1985), který po odchodu do Švýcarska pracoval v GATT se západními institucemi a vládami. Pafo Krátký (1931 až 1981), z Trenčína, ačkoliv se zasloužil o rekonstrukci východního Slovenska, musel odejít do Kanady. Miroslav Pavla (1919 až 1989), z jihočeského Kunžaku, vystudoval teologii, ale protože odmítl zakládat od komunistů nařizenou jakousi Národní církev, musel emigrovat též do Kanady do provincie Saskatchewan. Jeho krajan Karel Menhart (1923—1986) z Jindřichova Hradce, vystudoval též teologii, ale byl mu odeprán státní souhlas k výkonu povolání. Vyučil se elektromechanikem a odešel do Rakouska mezi dominikány, v jejichž vídeňském klášteře našel konečný pokoj.

Některé životopisy jsou provázeny faktografickými a dočasnými vzpomínkami. Například za životopisem Vincence Hodka (1904—1977) je popis boje o Trojský most ve dnech 5.—9. května 1945, za Karlem

Kornellem (1920—1988) je připojena jeho vzpomínka Setkání s profesorem Josefem Mackem, za Břetislavem Morávkem (1904 až 1987) z jeho pera úvaha Dilema Tomáše G. Masaryka, kdežto za Zdeňkem Mrázem (1928—1989) vzpomíná Jaroslav Brodský: Zdeněk Mráz — spoluzakladatel K 231. Jinak za Zdeňkem Münzerovou (1902—1986) je zařazen její příspěvek o Velké Moravě ve světle archeologie. Dále za Milošem Emazelem Vítkem (1912—1986) čteme vzpomínku Jaroslava Seiferta a dva Vítkovy dokumentární doklady Mauthausen a o profesorech a docentech Masarykovy university, kteří zahynuli v koncentračním táboře Mauthausen. U životopisu Ivo Ducháčka (1913—1988) jsou dodatky od Pavla Tigrida, a dále Ducháčkova odpověď na otázky Svobodné Evropy i jeho materiál T. G. Masaryk a komunisté z exilových médií.

Věřu jenom úlozky z velkolepého díla Obdivujeme koncept i s odkazy na prameny, dovedeme si domyslet pílli, kterou bylo nutno vyvinout dopisováním po celém světě, vše podloženo vřelou láskou a projevy úcty k českým exulantům. Nelze nepoznamenat, že v celém Československu se nenalézají vysoké škola nebo instituce, jež by dokázala podobně dít nadšeného pracovníka aspoň napodobit. Neboť kdo se opováží vydat dílo s náplní nejen lásky, ale i pravdy, »padni, komu padni«?

Po takovém důkazu schopnosti našich exulantů osmělujeme se navrhnout, aby naši zahraniční pracovníci uspořádali podobný hold také živým velikánům, průkopníkům a budovatelům a jejich úspěchům. Známe jednoho velikána — Tomáše Baťu — a věříme, že české hlavy a ruce se osvědčily i v jiných oborech lidské činnosti materiální i duchovní. I dnes se Čechevé zapisují do dějin svých nových vlastí a nepřímou prokazují tím čest i své původní vlasti.

O ČESKOSLOVENSKU ANGLICKY

Nehledě na mnoho stránek, které byly o naší zemi v zahraničí za poslední necelé dva roky popsány, ví se o nás málo. Potvrdí to každý, kdo má možnost slyšet se v cizině s širším spektrem populace. »Yugoslavia« a »Czechoslovakia« znějí přece dosti podobně, takže příjemné vzpomínky na české dívky mohou evokovat panoráma Bělehradu.

Potkal jsem kdysi dělníky odjíždějící těžit naftu na dánskou koncesi v Severním moři. Ti si pletli Prahu s Jadranem. Často se lze setkat s tvrzením, že jsme do listopadové revoluce psali azbukou, neboť ve všech bývalých socialistických zemích se takto muselo psát. Takřka nikdo vám neuvěří, že Škoda lásky je české proveniencí a nikoli Rosa mundi nebo anglická vojenská píseň, že reformační procesy začaly právě tady, málokdo ví, že byla Velkomoravská Mše nebo že Univerzita Karlova zanikla dřív než třeba vysoké učení v Kodani. Přitom hlad po informacích roste. Proto musíme vzít za vděk i recidivem, jakou je History of Czechoslovakia in Outline od J. V. Poliškého (1. vyd. 1947, 2. vyd. Bohemia International 1991).

Jako každé dějiny (i historický přehled) je i tato knížka jednoznačně dobově podmíněna (to by si měl uvědomit všichni ti, kteří mají pravdu jednou provždy). Najdeme tu teorie Československa jako mostu i výrok, podle něhož strom stojí rovně, když na něj fouká z obou stran — taková totiž byla situace po roce 1945, kdy kniha poprvé vyšla. I tehdy bylo její vydání vynuceno zájmem anglosaského světa o naši zem, z níž pocházeli státní letci a kde byly Lidice a atentát na Heydricha.

Známy historik líčí stručně prehistorické období, zaujatě píše o Velké Moravě a počátcích českého státu, analyzuje přemyslovské Čechy, vládu Lucemburků, husitské války, renesanci, habsburské panství — vše vrcholil národním obrozením a vznikem samostatného státu — další dění až po rok 1945 působí spíše jako publicistický dodotek. Nesmírně cenné je Poliškého komparativní pojetí: při každé příležitosti upozorňuje na česko-anglické styky (Anna Česká, Jan Lucemburský, John Wycliffe). Snad jen začlenění českých dějin do dějin střední Evropy a Slovanů by mohlo být náročnější a detailnější už z didaktického hlediska: nutnost ukázat na blízkost i odlišnost slovanských národů, jejichž jazyk může znít méně erudovaným Anglosasům skoro stejně, je evidentní. Kniha je opatřena jmenným rejstříkem, fotografiemi a poznámkou o české výslovnosti. Pomáhá doslova »zalepit« zející díru v našem informování evropského čtenáře o našich dějinách a tradicích, o naší národní mentalitě. Leccos je dnes ve výkladu J. Poliškého poněkud překonáno, ale svou základní funkci je knížka stále schopna plnit. Kdo však napíše o našich dějinách anglicky z pozice konce

druhého tisíciletí? Zaměření na země a jazyky západní Evropy je sice pochopitelné, ale neměli bychom zapomenat ani na jiné země, historicky a územně blízké, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Rumunsko a zejména Rusko. Dějiny našeho státu napsané v jazycích těchto zemí by mohly sehrát stejně důležitou nebo i větší úlohu než Poliškého příručka. Ani nyní neděláme pro informovanost světa o naší zemi mnoho; projevy státníků odezní, ale seriózní kniha zůstane v povědomí cizího čtenáře. Neměli bychom být nemocní utkvělou představou, že bez informací o naší zemi nemohou ve světě žít — je to především náš zájem a informace musíme nabízet my sami.

Čínské rozčurování

PEKING: V Číně zavládlo očividné zklamání. Pekingské listy po tři dny přinášely na prvních stránkách bohaté zpravodajství o sovětských událostech, včera však otiskly jen stručné informace s odvoláním na agenturu TASS, že Gorbačov se vrátil k moři. V diplomatických kruzích v Pekingu kolují nepotvrzené informace, že zasedá politbyro Komunistické strany Číny, které hodnotí zvrát v SSSR zejména s přihlédnutím k jeho dopadu na vnitřní situaci v Číně a z dlouhodobého hlediska na vztahy mezi oběma státy. Čínské neoficiální zdroje včera vyslovily názor, že vítězství demokratických myšlenek v Sovětském svazu bude povzbuzením prodemokratických sil i v Číně. Někteří zahraniční diplomaté soudí, že pod vlivem vývoje v SSSR může zesílit polarizace v čínském vedení ve prospěch reformistického křídla.

FIDEL TRABUCO CUBANO JE TARY BOZGA ROVNÁ...

VÝUKA PO HOLANDSKU

V Pardubicích včera skončil celostátní kurs o tzv. waldorfských školách. Na devadesát učitelů z celé ČSFR se setkala s 15 pedagogy z holandského Eindhovenu, kteří seznamovali s výukou v jejich školách tzv. waldorfského typu. Ide o způsob učení preferující zájem dítěte o určitou věc před jeho abstraktním myšlením. Dítě, jak Holanďané zdůraznili, se vyvíjí postupně, a tak mu učitel má dát v pravou chvíli tu správnou výchovu. Šestidenní kurs pomohl pardubickým učitelům mj. i v práci při zakládání mateřské školy waldorfského typu, která by měla začít sloužit zhruba 25 dětem v průběhu letošního podzimu.

KOMENSKÝ TAK TAKY UMĚL...

Baťova lokálka výhodnější

(čtk): Baťova lokálka začíná ve Zlíně konkurovat trolejbusům. V tomto týdnu jezdí již na trati Otrokovice—Zlín—Vizovice denně 64 vlaků a doprava je levnější a rychlejší. Z Otrokovic do Zlína stojí cesta čtyři koruny, trolejbusem šest korun. V ranních soupravách jezdí do zaměstnání i 700 lidí. Měsíční jízdenka do Otrokovic stojí 40 proti 125 korunám za trolejbus. U zázkovské měsíční jízdenky mluví pro železnici poměr 14:50 Kčs.

KDE ZŮSTALY DEVIATKY?

VĚRNÍ ZŮSTANEME!

SLOVA, SLOVA, SLOVA (HAHLET)...

Prager Jagdgelüste nach dem Sowjet-Drama

Kaum atmete die tschechoslowakische Bevölkerung nach dem Scheitern des Staatsstreichs in der Sowjetunion auf, da versucht die politische Rechte der CSFR um den ultraliberalen Finanzminister Vaclav Klaus im Sog der sowjetischen Entwicklung eine Generalabrechnung mit dem innenpolitischen Gegner Zielscheibe ihrer Angriffe sind die Reformkommunisten des Jahres 1988 um Parlamentspräsident Alexander Dubcek — aber auch ehemalige Dissidenten, die den Rechtsliberalen nicht ins Konzept passen.

Außenpolitisch schließt die Rechte selbst eine Rückkehr der Karpato-Ukraine zur CSFR nicht aus, die Stalin nach Kriegsende von der Slowakei abgetrennt und der UdSSR einverleibt hatte. „Unsere Türen sollten ihnen offenstehen“, preschte der Abgeordnete der von Klaus geführten Demokratischen Bürgerpartei (ODS), Jaroslav Suchanek, ohne erkennbaren Anlaß vor.

Solche Gedankenspielerien aus den Reihen einer der beiden Hauptströmungen des gespaltenen Bürgerforums treffen die CSFR in einer äußerst sensiblen Phase ihrer Ostpolitik. Denn Prag kann sich schon aus wirtschaftlichen Gründen weder mit der sowjetischen Zentrale überwerfen, noch die nach Unabhängigkeit strebenden Republiken verprellen. Sofort nach der Rückkehr Michail Gorbatschows ins Amt des Staatschefs hatte CSFR-Präsident Vaclav Havel den sowjetischen Botschafter Boris Pankin empfangen und ihm für seine demonstrativ bezeugte Treue zu Gorbatschow gedankt. Gleichzeitig schickte Havel seinen Kanzler Karl von Schwarzenberg zu Boris Jelzin nach Moskau, um dem Präsidenten der Russischen Föderation zu dem Sieg zu beglückwünschen, den er gemeinsam mit der russischen Bevölkerung errungen habe.

In der Frage der Anerkennung der drei baltischen Republiken verhält sich Prag ebenso abwartend wie im Verhält-

nis zum direkten Nachbarn Ukraine, die wie Weißrußland ihre Unabhängigkeit erklärt hat. Zwar besteht in der CSFR große Sympathie für das baltische Streben nach Souveränität. Estland, Lettland und Litauen hatten ihre Souveränität vom Jahr 1939 an ebenso an einen übermächtigen Nachbarn verloren, wie wenige Monate zuvor die Tschechoslowakei mit dem deutschen Einmarsch in Böhmen und Mähren. CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier wies aber darauf hin, daß die baltischen Republiken diese wenigen Monate des Jahres 1939 noch dazu genutzt hatten, die „unabhängige“ Slowakei von Adolf Hitlers Gnaden anzuerkennen und sich damit auf die Seite der Totengräber der Tschechoslowakei zu schlagen.

Als Vorsitzender der sozialliberalen Bürgerbewegung (OH) — der zweiten großen Gruppierung, die aus Vaclav Havels Bürgerforum hervorging — hat Dienstbier klar gemacht, daß er sich der Hatz der Rechtsliberalen auf politische Gegner nicht anschließen.

Die rechte ODS aber fordert vollmundig eine „umfassende Entbolschewisierung unseres Lebens“. Gemeint ist damit nicht nur die Veröffentlichung sämtlicher Namen von Mitarbeitern der früheren Staatsicherheit (STB), eine Säuberung der Armee-Führung und die Entfernung der Reformkommunisten des Jahres 1988 aus ihren heutigen Ämtern. Über die politische Klinge springen sollen außerdem mißliebige ehemalige Dissidenten wie der Direktor des staatlichen Fernsehens, Jiri Kanturek, oder der Chef der Nachrichtenagentur CTK, Petr Uhl, der knapp die Hälfte der Zeit zwischen August 1968 und November 1989 in Haft verbringen mußte.

Die Christdemokratische Partei — vormals eine Blockflöte — will auch gleich noch Regierungschef Marian Calfa, dessen Stellvertreter Pavel Rychetsky und Föderal-Wirtschaftsminister Vladimir Dlouhy aus ihren Ämtern entfernt sehen — womit ein Erzliberaler

seinen Hut nehmen müßte, der politisch als siamesischer Zwilling von Finanzminister Klaus aufgetreten ist. Die Liberal-Demokratische Partei (LDS) setzt noch einen drauf und verlangt den Abgang des tschechischen Ministerpräsidenten Petr Pithart mit dem bemerkenswerten Argument, er sei „ein Intellektueller, der nicht in der Lage ist, die tschechische Regierung zu führen“.

Worum es in Wirklichkeit geht, hat am klarsten der erfahrene Parlamentspräsident Dubcek ausgesprochen: „Die Drahtzieher der Kampagne wollen noch vor der Wahl die wichtigsten Posten besetzen.“ Tatsächlich haben die Rechtsliberalen, denen die radikalen „Republikaner“ im Nacken sitzen, mit ihrer Kampagne wohl den Vorwahlkampf für die Parlamentswahl im nächsten Sommer eröffnet.

Auch die Tageszeitung „Mlada fronta DNES“ bezeichnete es unter dem Titel „Warnsignale“ als bloßen Vorwand, den Fernsehredirektor Kanturek als potentiellen Verbündeten künftiger Putschisten hinzustellen. Es gehe vielmehr darum, einen politisch Unerwünschten an wichtiger Stelle loszuwerden.

KLAVI NA PRAVDU DOZAJISTA, ZE DOBRÝ JE ŽEN HRTVÝ KOMUNISTA!

Letecká katastrofa

(čtk): U obce Kašpa u Trebišova havaroval včera v 15.33 cvičný letoun L-39. Příčinou nehody byla podle sdělení FMO technická závada na motoru. Piloti, příslušníci Vysoké vojenské letecké školy, major Michal Hrad a podplukovník Tomáš Hudák řešili havarijnú situaci nad husté obydlenou oblastí. Pretože dostali od řidičho letového provozu pokyn ke katapultáži, snažili se dostat letoun mimo zástavbu a přistát nouzově do terénu. Při opožděné katapultáži však oba zahynuli.

● Potíže s kanalizací v Japonsku má více než polovina obyvatel. Pouze 44 procent lidí žije v oblastech, které jsou napojeny na kanalizační síť. V Tokiu, kde žije asi 12 milionů lidí, je na ni napojeno 80 procent obyvatel, v západojaponské prefektuře Wakajama pouze čtyři procenta.

Prostředky ve výši minimálně 20 liber na den musí při vstupu do Velké Británie a Severního Irsku prokázat čs. občan cestující do této oblasti.

(čra): Přes pomoc hasičských sborů ze Sluknova a Mikulášovic shořela včera ve Velkém Šenově zbrojnice i s hasičskou technikou. Skoda se odhaduje na více než půl milionu korun.

Rajská a Hartigova zahrada Pražského hradu byly včera večer sliavostně otevřeny koncertem Štamlcova kvarteta pro pražský diplomatický sbor. Zúčastnil se ho rovněž prezident ČSFR Vaclav Havel.

23.8.91

To číslo zveřejnila Konfederace politických vězňů Československa: Přibližně 400 000 občanů emigrovalo z Československa v období od roku 1948 do roku 1989. Dodejme k tomu údaj, že naprostá většina těchto lidí se v zemích, kde je přijali, „uchytila“. Poctivou prací, svým umem, dovedností, znalostmi si vydobyla čestné místo ve společnosti. A nebylo to nikdy lehké. Byly tu problémy jazykové, mentální, rodinné. Mnozí věděli, že doma jsou jejich rodinní příslušníci pronásledováni, stojí pod tlakem komunistického režimu. A ne jeden z těch, kdo opustil svou vlast, brzy zjistil, že se o něho více či méně zajímá pověstná Státní bezpečnost. Emigrace – a to potvrdí každý lékař, psycholog, sociolog – znamená pro exulanta zhruba o pět až deset let kratší statistickou délku života. Prostě a stručně: Emigrace zanechala na každém z oněch čtyř set tisíc lidí svou stopu. Nedobrou stopu.

»Sametová« revoluce v listopadu 1989 byla – podle mínění naprosté většiny těch, kdo odešli do zahraničí – předělem v jejich životě. Změnil se jejich »status« již nebyli běženci bez vlasti, ale opět se většina z nich cítila jako občané demokratického Československa. Utrvovala je v tomto názoru prohlášení prezidenta Václava Havla a různých institucí včetně parlamentu a vlády. V prvních týdnech po listopadu se hemžily výzvy k Čechům a Slovákům v zahraničí, aby se vrátili domů, pomáhali budovat nový stát. svými zkušenostmi získanými za léta pobytu v demokratických zemích světa přispěli k rozvoji toho nového domova, ve vlasti.

Uplynul rok a je čas prvního bilančování. Jaký je nyní poměr domova k exilu, k těm zhruba 400 000, kteří musejí opustit Československo. A věru – bilance je to neradostná. Bilance, která má hořkou příchut, vyvolává smutek. Proč? Protože naprostá většina oněch krásných slov zůstala prázdnými slovy, pojmy bez obsahu, sliby, na něž se nedalo stavět.

Tak především: Zatím se – až na výjimky – nikdo z představitelů politického a kulturního exilu všech emigračních vln do Československa nevrátil. Mnozí zájem projevili, ale když šlo např. o to, kde bydlet, zjistilo se, že jsou nepřekonatelné překážky při získání slušného bytu. Že exulant, který se chtěl vrátit, před svým odchodem z vlasti onen slušný byt měl, nikoho nezajímalo. Dokonce při eventuální možnosti byt nebo domek koupit, se pojednou vyrojilo množství jakoby nepřekonatelných byrokratických překážek.

Nebo jiná zkušenost: Při rozhovorech s lidmi na pracovišti, v ústavu, nemocnici či jinde se najednou ukázalo, že většina nemá o »zkušenosti« toho příšleho naprosto žádný zájem. Proč? Většinou proto, že se exulant vyslovoval v tom smyslu, že především je třeba tvrdé práce. A – jak nedávno napsal i vlivný západoněmecký deník »Frankfurter Allgemeine Zeitung« – mnoho obyvatel Československa by chtělo žít jako v kapitalismu, ale pracovat socialisticky.

Ale: Zdá se, že hráz domova proti exilu vytvářejí (i možná nechtěně) i někteří představitelé dnešního veřejného života. Tak se např. nedávno objevilo mínění, že vlastně nikdo do exilu odcházet nemusel. Kdyby tento názor zastával třeba T. G. Masaryk, kdo ví, zda bychom dnes měli samostatný československý stát. Nebo příklad z nedávné minulosti. Kdyby nebylo exilu, kdo ví, zda by vůbec československá veřejnost věděla v tak rozsáhlé šíři, že existuje hnutí Charta 77, VONS a řada dalších iniciativ, že vychází samizdatová literatura. Díky rozhlasovým stanicím jako Svobodná Evropa, Hlas Ameriky, Deutsche Welle, Deutschlandfunk, BBC a dalších se Češi a Slováci seznamovali s obětavou prací a s pronásledováním těch, jež hájili občanská práva apod. Nikdo nezáhdá, aby za tuto práci byl chválen, odměňován. Ale tvrdit, že exilu nebylo třeba (a to nemluvim o exilových časopisech a exilových nakladatelstvích), je demagogie a skrývá se za ni zlý úmysl.

Nebo jiná otázka: Hodně se hovoří o uznání tzv. Třetího odboje. Odboje těch, kteří v letech 1948 až 1989 aktivně pracovali proti komunistické totalitě. Sítě, hlavní tihu nesli oběti komunistické brutality let 1948 - 1960. Proti tomu, co se stalo tehdy, nelze postavit naprosto nic. Ale zatím se prakticky nikde neozvalo, že mezi účastníky onoho Třetího odboje patří i politický exil. Jeho úlohu nelze jistě přeceňovat (nikdo v exilu to nedělá), ale také ne podceňovat, jak jsme toho někdy svědky doma. I zde by bylo konečně třeba říci jasné slovo.

Nejde však jen o politické problémy. Vztah domova k exilu ovlivňuje i celá řada dalších faktorů. Tak třeba byl nedávno do nemožnosti zvýšen poštovní tarif pro tiskopisy z Československa do zahraničí. Z 18 korun na 128 korun za kilový balíček novin nebo knih. Znám případ, kdy jedna knižka posílala svým vnukům do Švýcarska pravidelně české dětské knihy. Nyní si to ze svého důchodu kolem tisícovky již dovolit nemůže.

Kdo nese vinu za tuto vůči značné čas-

ti exilu namířené »politiky« poštovních tarifů, není známo. Ale přinejmenším by to měli vědět na předsednictvu federální vlády a sjednat co nejdříve nápravu.

Vše, co se slyší o vztahu exilu a domova, nasvědčuje, že »někdo« v Československu chce kalit vodu – a kali ji. Vvolávají se averze, nejistoty, vznikají pomluvy. Komu to vše sluší? Především těm, kteří se bojí, že by exil mohl nášet nepřijemné otázky týkající se skutečného postupu demokratizace v republice. Demokracie má totiž pouze jediné pravidlo hry. A nikdo si ho nemůže přizpůsobovat podle svých potřeb. Pokus o izolaci exilu může mít sice dočasný úspěch – ale jistě je, že poškozen tím nebude exil, ale československá demokracie.

EMIGRANTY JE DOBRÝ NÁTO, AŠY MU BYLO VŠECHNO VZATO!

„KPdSU besitzt Milliarden“

MOSKAU, 26. August (AFP). Das Parteivermögen der KPdSU beläuft sich nach Angaben des sowjetischen Komitees für Volkswirtschaft auf vier Milliarden Rubel zum Handelskurs von etwa 2,4 Milliarden US-Dollar. Wie Komiteemitglied Arkadij Wolski am Montag mitteilte, liegt das Geld vor allem in Immobilien fest. Es werde sicherlich schwierig, der Partei vor allem Druckereien und Verlagshäuser zu entziehen.

..PARTAJ CHUDĚHO PROLETARIÁTU!

Galský kohout a moskevský puč

Od minulého pondělka žila Francie ve znamení moskevského puče, který rozšířil zdejší stálo ještě prázdninové ovzduší a náladu. Ihned v pondělí večer vystoupil prezident F. Mitterrand v televizi s požadavky, že perestrojka musí v SSSR pokračovat a že M. Gorbačovovi se nesmí nic stát, celkem bez ohledu na to, kdo bude stát v čele sovětské říše. Představitelé opozice toto vlažné stanovisko kritizovali.

Pro Francouze obou táborů byla velkým překvapením role, kterou sehrál Boris Jelcin. Není tomu tak dávno, co se k němu francouzští socialisté zachovali velmi mačesky: během jeho nedávné návštěvy ve Francii ho v prezidentském paláci přijal pouze jeden vysoký úředník prezidentovy kanceláře. Ovšem téměř poníženi se mu dostalo v Evropském parlamentě ve Štras-

burku, kde mu předseda socialistického poslaneckého klubu, Francouz Jean-Pierre Cot řekl, že není na jeho názory zvědavý a jestli se mu to nelíbí, že může jít, odkud přišel. To všechno plynulo z celkového francouzského a vůbec západního přístupu k problematice Sovětského svazu, jehož celistvost by měla být stůj co stůj zachráněna pod vedením osvíceného soudruha Gor-

bačova. Vždyť ještě koncem června t. r. generální tajemník NATO M. Wörner tvrdil na semináři o evropské bezpečnosti konaném v Bruselu, že tuto je možno budovat pouze ve spolupráci se silným a konsolidovaným Sovětským svazem. Boris Jelcin, z něhož KGB dělalo alkoholika a demagoga, nestál za pozornost, a dnes pojednou zdejší Gorbačovovi přátelé nevědí, jak ho oslavovat. Jedním, kdo se vyjádřil proti němu, byl G. Marchais, gen. tajemník skomírající Komunistické strany Francie.

Jsou-li francouzští komentátoři v něčem zajedno, je to konstatování, že zvrhlý puč neodvratně odzvonil komunismu ve všech jeho podáních a rovněž sovětské koloniální říši, byť ve formě federace, kterou Gorbačov navrhoval, aby ji zachránil.

Der „Völkerkerker“ öffnet sich für viele Sowjet-Nationen

„Ich glaube kaum, daß man das Imperium länger als eine Woche am Leben halten kann“, vermutete Vytautas Landsbergis. Der polnischen Tageszeitung *Rzeczpospolita* teilte der litauische Präsident in einem Interview mit, daß es nach seiner Einschätzung „die Sowjetunion eigentlich schon vor einem Jahr nicht mehr gab“. Das Imperium am Ende?

Ein Vielvölkerstaat war Rußland seit 400 Jahren. Als unter Iwan Grosnyj („dem Schrecklichen“) 1552 das Khanat Kasan und 1556 das Khanat Astrachan erobert waren, hatte sich das Moskauer Großfürstentum auf eine einzigartige Entwicklung eingelassen. Anders als die Staaten in der Westhälfte Europas ging es über die Perspektive eines Nationalstaats hinaus (die in Westeuropa freilich nicht vor der Französischen Revolution als solche begriffen wurde) und dehnte sich nach imperialer Staatsräson aus.

Nach der doppelten Revolution von 1917 gewannen Polen, die baltischen Staaten und Finnland die Unabhängigkeit. Die anderen wurden im Bürgerkrieg wieder an Sowjetrußland gebunden, teils durch eindeutige Eroberung (Georgien), teils im Verlauf eigener regionaler Revolutionen, bei denen wiederum in Mittelasien russische und nicht einheimische Revolutionäre die entscheidenden Kräfte waren. 1922 begann der Zusammenschluß zur zentralisierten, vor allem durch die Kommunistische Partei zusammengehaltenen Sowjetunion.

Rußland

Rußland, seit der Revolution **Russische Sozialistische Föderative Sowjetrepublik** (RSFSR), ist mit 17 Millionen Quadratkilometern und 147,4 Millionen Einwohnern die größte (bisherige) Sowjetrepublik. Die Volkszählung von 1989 ergab, daß in der UdSSR damals 145 Millionen Russen lebten, davon über 25 Millionen außerhalb der RSFSR; knapp unter dreißig Millionen RSFSR-Bürger sind also Nichtrussen. Für sie gab es neben einer Unzahl „nationaler Bezirke“ und kleinerer territorialer Einheiten nicht weniger als 16 „Autonome Sozialistische Sowjetrepubliken“ (ASSR). Baschkiren, Burjäten (Mongolen), die Völker des kaukasischen Daghestan, Jakuten, Kabardiner, Kalmücken, Karelier (Finnen), Komi, Mari, Mordwinen, Osseten, Tataren, Tschecheno-Inguschen, Tschuwaschen, Tuwiner und Udmurten wurden zu „Titularnationen“ solcher ASSR.

Tatarien an der mittleren Wolga erklärte sich am 31. August 1990 zur Sozialistischen Sowjetrepublik, stellte sich also auf dieselbe staatsrechtliche Stufe wie die RSFSR. Daß es zu keinem offenen Konflikt kam, dürfte auch am Verhandlungsgeschick des russischen Präsidenten Boris Jelzin liegen, der der tatarischen Nationalbewegung einen tragfähigen Kompromiß anbot. Am 27. November 1990 folgte Tschetscheno-Inguschien am Kaspischen Meer dem tatarischen Beispiel; dort demonstrierten am vergangenen Sonntag Zehntausende gegen den alten Parteiapparat, der nach Ansicht der Demonstranten hinter der Unabhängigkeitserklärung stand.

Rußland hatte sich schon am 12. Juni 1990 zum souveränen Staat erklärt. Nach der Präsidentenwahl, die von dem ehemaligen Kommunisten und jetzigen Parteiloosen Boris Jelzin am 12. Juni dieses Jahres glatt gewonnen wurde, begann der Aufbau eigener staatlicher Strukturen in Rußland; danach gewann der Konflikt zwischen Rußland und der Zentrale der UdSSR (Präsident Michail Gorbatschow

und die Führungen der Wirtschaftsbürokratie, des Geheimdienstes KGB, der Armee, der Partei und der Unions-Staatsverwaltung) an Schärfe.

Ukraine

Die Ukraine ist mit 603 700 Quadratkilometern Europas zweitgrößter Flächenstaat (nach der RSFSR). Sie hat 51,7 Millionen Einwohner. 1917 hatte sich die Ukraine unter einer links-zentristischen Regierung (*Rada*) unabhängig erklärt, war nacheinander von den Deutschen, den Westalliierten und den Polen besetzt worden, wurde ab 1918 von der Roten Armee besetzt und verlor 1920 weite Gebiete im Westen an Polen.

In den östlichen Gebieten forderten der Bürgerkrieg bis 1920 und die landwirtschaftliche Kollektivierung der frühen dreißiger Jahre an die zehn Millionen Todesopfer. Versuche, die ukrainische Nationalkultur im bolschewistischen Sinn zu beleben (Parteichef Skrypnyk), wurden seit Mitte der dreißiger Jahre zugunsten einer verstärkten Russifizierung (Parteiheads Kaganowitsch und Chruschtschow) zerschlagen. Jedoch wurde die Ukraine 1945 UN-Gründungsmitglied.

Die Westukraine kam infolge der Grenzregelungen im Hitler-Stalin-Pakt 1939 wieder zur Sowjetunion und wurde nach 1945 mit der Ostukraine gleichgeschaltet. Bewaffneter Widerstand hielt sich bis 1954. Eine kulturelle Nationalbewegung begann Mitte der sechziger Jahre. 1974 entstand eine Menschenrechtsbewegung (Helsinki-Komitees), und vor allem nach der Reaktor-Katastrophe von Tschernobyl (1986) gewann eine Umweltbewegung rasch an Bedeutung. Die Volksfront *Ruch*, die sich aus diesen Quellen speist, hat über eine halbe Million Mitglieder. Eine Souveränitätserklärung gab der Oberste Sowjet (Parlament) der Ukraine am 16. Juli 1990 ab. Für unabhängig erklärte sich die Ukraine am 24. August.

Bjlorußland

Die **Bjlorussische SSR**, auch Weißrußland genannt, 207 600 Quadratkilometer mit 10,2 Millionen Einwohnern, hat historisch enge Beziehungen zu Polen und Litauen; bis zum Ende des 18. Jahrhunderts gehörte das Gebiet nicht zum russischen (moskowischen), sondern zum polnisch-litauischen Staat. Die 1918 ausgerufenen Sowjetrepublik verlor 1920 mehr als ein Drittel ihres Territoriums an Polen und gewann dieses erst durch den Hitler-Stalin-Pakt zurück. Im Zweiten Weltkrieg wurde Bjlorußland stärker verwüstet als alle anderen Gebiete der UdSSR, und die Reaktorkatastrophe von Tschernobyl versuchte nahezu die Hälfte der Anbaufläche dieser vorwiegend agrarisch strukturierten Republik. Die konservative Parteiführung, die erst am Wochenende zurücktrat, verhinderte die Ausbreitung einer Volksfront, die ihren Gründungskongreß deswegen im litauischen Wilna abhalten mußte. Die Souveränitätserklärung vom 27. Juli 1990 war mit der Mitsprache am neuen Unionsvertrag motiviert; die Unabhängigkeit wurde am Wochenende unter dem Druck der Volksbewegung ausgerufen, die sich gegen die Unterstützung des Moskauer Putsches wendete.

Das Baltikum

Die baltischen Republiken waren 1918 bis 1920 unabhängig geworden, Mitglieder des Völkerbundes und innenpolitisch konservativ. Der Hitler-Stalin-Pakt über-

antwortete sie durch geheime Zusatzprotokolle im August und September 1939 der UdSSR. Seit er *ex tunc* (von Anfang an) für ungültig erklärt wurde, betrachten sich die drei Staaten nicht mehr als Mitglieder der UdSSR. **Estland** (45 100 Quadratkilometer, 1,6 Millionen Einwohner) hatte 1988 die erste Unabhängigkeitsbewegung der Region. Die Volksfront gewann seither alle Wahlen. Die Unabhängigkeit wurde am 20. August während des Moskauer Putsches ausgerufen. **Letland** (64 500 Quadratkilometer, 2,7 Millionen Einwohner, große russische Minderheit) hatte sich bereits am 4. Mai 1990 für unabhängig erklärt. **Litauen** (65 200 Quadratkilometer, 3,7 Millionen Einwohner, 80 Prozent davon Litauer) hatte sich bereits am 11. März 1990 für unabhängig erklärt. In allen drei Republiken, deren internationale Anerkennung nun unmittelbar bevorsteht, hatten sowjetisch gesteuerte politische und paramilitärische Gruppen bürgerkriegsähnliche Zustände erzeugt.

Kaukasien

Unter den kaukasischen Republiken hat **Georgien** (69 700 Quadratkilometer, 5,5 Millionen Einwohner) schon von 1918 bis 1921 als unabhängiger Staat bestanden und wurde dann von der Roten Armee erobert. Am 9. April 1989 bewirkte ein Militäreinsatz gegen unbewaffnete Demonstranten eine nationale Radikalisierung. Die Wahlen im November 1990 gewann eine von Swaid Gamsachurdia geführte antikommunistische Allianz. Die Unabhängigkeit wurde am 9. 4. 1991 verkündet. **Armenien** (29 800 Quadratkilometer, 3,3 Millionen Einwohner) verfügt unter Levon Ter-Petrosjan seit August 1990 ebenfalls über eine nichtkommunistische Regierung und erklärte sich am 23. August 1990 für souverän, allerdings mit dem Ziel, einer erneuerten Sowjetunion beizutreten; an den Arbeiten am Unionsvertrag nahm Ter-Petrosjan indes nicht teil. **Aserbaidschan** (86 600 Quadratkilometer, sieben Millionen Einwohner), eine islamisch-türkische Republik, stand nach den Unruhen vom 12. Januar 1990 unter sowjetischer militärischer Besetzung, die nach kontrollierten Wahlen bestehende Regierung erklärte sich stets für die weitere Zugehörigkeit zur UdSSR, jedoch ist die halb illegale Volksfront für eine weitgehende Unabhängigkeit. Eine Souveränitätserklärung im Rahmen der UdSSR wurde am 23. September 1990 abgegeben.

Mittelasien

Die seit 1880 von Rußland eroberten Territorien sind seit 1936 in fünf Republiken gegliedert, die im wesentlichen Rohstofflieferanten sind (Baumwolle, Erdöl, Erdgas, Metalle, Kohle). In allen Republiken sind starke islamische Nationalbewegungen entstanden, auch leben unter den türkischen Titularnationen pan-türkische Ideen wieder auf. **Kasachstan** (2,7 Millionen Quadratkilometer, 16,2 Millionen Einwohner, die Kasachen sind nur eine Minderheit) hat unter Präsident Nursultan Nasarbajew eine radikalreformistische, mit der russischen Führung unter Jelzin eng verbundene Führung und beibringt energisch den Übergang zur Marktwirtschaft. Die Souveränität wurde am 25. Oktober 1990 ausgerufen.

In den übrigen Republiken sind zwar auch Souveränitätserklärungen abgegeben worden, doch sind dort die von der Kommunistischen Partei alten Stils getragenen Machtstrukturen trotz erstarkender Volksbewegungen noch weitgehend intakt. In **Usbekistan** (447 400 Quadratkilometer, 19,9 Millionen Einwohner) hat zwar die Volksbewegung *Birlik* mehr Mitglieder als die KP, konnte bei Wahlen aber nicht unbehindert kandidieren. Staatschef Islam Karimow tritt für den

3,5 Millionen Einwohner) erklärte sich unter KP-Führung am 25. August 1990 für souverän. **Kirgisten** (198 500 Quadratkilometer, 4,3 Millionen Einwohner) tat dies am 12. Dezember 1990, nachdem der Unionsvertrag ein und verließ aus Protest gegen den Putsch die zentralen Moskauer Parteigremien. Die Souveränitätserklärung datiert vom 20. Juni 1990. **Turkmenen** (488 100 Quadratkilometer) erklärte sich am 27. August 1990 für unabhängig. **Tadschikistan** (143 100 Quadratkilometer, 5,1 Millionen Einwohner), der wahrscheinlich ärmsten Sowjetrepublik, herrscht der Parteiapparat (Präsident Kachar Machkamow) noch unbe-

schränkt; die Souveränitätserklärung vom 25. August 1990 war mit der Absicht der weiteren Mitgliedschaft in der UdSSR verbunden.

Die Mächtigsten der mittelasiatischen Republiken sind wegen der kolonialen Abhängigkeit der Territorien auf Subventionen der Zentrale angewiesen. Ihre Souveränitätsdeklarationen sind durch den Wunsch motiviert, an den regionalen Reichtümern stärker und unbeeinflusst von Moskauer Interventionen teilzuhaben; zugleich sollen sie die wachsenden Volksbewegungen beschwichtigen. ←

KDS podporuje Pobaltí

[1b]: Na pravidelném brífinku Křestanskodemokratické strany Informoval včera předseda V. Benda o závěrech mimořádného zasedání republikového výboru KDS. Republikový výbor v nich vyzývá vládu ČSFR k okamžitému oficiálnímu uznání nezávislosti republik Litvy, Lotyšska a Estonska

Povčene!

jakožto nejvhodnějšího projevu podpory demokratickým změnám v SSSR. Dále usiluje o zveřejnění úplného seznamu tajných spolupracovníků StB a očistění veřejného života od placených funkcionářů KSČ v období do listopadu 1989. Jako příklady nepřijatelných politiků V. Benda uvedl A. Duběčka, P. Rychetského a Z. Jičínského. Závěrem besedy zazněl také požadavek k likvidaci hospodářských mafií, a k urychlené transformaci zemědělských družstev.

Republiken, die aus der Union austreten wollen

středů v New Yorku registraci Interocen-metal, jejímž členem je i Československo, jako tzv. průkopnického investora.

ČSFR si zajistuje zdroje surovin na dně Tichého oceánu. Přípravný výbor Mezinárodního úřadu pro mořské dno schválil ve

Kódy v rukou dobrodruhů

WASHINGTON: Spiklenci, kteří se pokusili svrhnout sovětského prezidenta M. Gorbačova, mu v době převratu sebrali v jeho rezidenci na Krymu speciální aktovku, v níž byly kódy pro vybavení bojových hlavice a odpalování sovětských jaderných raket. Řekl to v rozhovoru pro WASHINGTON POST poslanec ruského parlamentu V. Lysenko, který byl jedním ze členů delegace, jež přijela pro M. Gorbačova na Krym, kde ho pučisté drželi. Zdůraznil, že důsledky tohoto činu mohly být katastrofické, neboť stabilita celého světa se po tři dny nacházela v rukou bandy dobrodruhů.

Nejen kazety z Videolandu

I když videopřehrávač stále zatím nepatří k běžnému vybavení každé domácnosti, vzniká řada soukromých půjčoven videokazet. Jedna z nich využila prostor, kde původně byla neprosperující provozovna sběrný prádla. Jmenuje se Videoland a najdete ji v Starostrašnické ulici č. 40 v Praze 10. Zdejších příjemných podnikatelů jsme se zeptali: Jaké videokazety nabízejíte k zapůjčení?

Kazety všech žánrů. Za zapůjčení jedné kazety si stále počítáme 14 až 24 korun. I přesto, že zdražení se nás velmi dotýká. Zdražovat však nechceme.

A jaký je zájem zákazníků? Velký. Největší zájem je o horory a pak především o filmy s Arnoldem Schwarzeneggerem či Sylvestrem Stallonem. O české filmy, i když jsou kvalitní, mezi zákazníky moc velký zájem není. Škoda.

Poskytujete ještě jiné služby? Kromě půjčování videokazet nabízíme kopírování propagačních filmů, prodej prázdných kazet a také začínáme obchodovat s počítači. Zatím máme čtyři typy počítačů. Nejlevnějším z nich je malý lidový počítač PC v makobchodní ceně 18 400 korun, který je vhodný zejména pro studenty, a pak barevný počítač PC-AT, který je vhodný hlavně pro organizace a profesionály. Také se zabýváme výstavbou počítačových sítí.

Kdy a jak máte otevřeno? Otevřeno máme od pondělí až do pátku od 13 do 18.30 hodin a v neděli od 16 do 18 hodin.

Máte jako soukromníci nějaké potíže? Největší potíže máme s bankami — třeba když dodáváme počítače podnikům, banky zdržují peníze na platbu a tím znesnadňují naši práci a snahu.

Nestačil dát echo

[11]: Po svobodě se ve čtvrtek zřejmě zastesklo čtyřem vězňům z NVÚ ve Valdicích na Jičínsku a podkopáváním pod ohradní zdí se snažili uprchnout. Rázný a neočekávaný zásah příslušníků Sboru nápravné výchovy a Jičínských policistů však překvapil jednoho hltadajícího odsouzeného, který tak už nestihl dát svým komplicům »echo«. Cílel záležitost je nyní předmětem vyšetřování.

Čerpadla pro Total

[čtk]: Francouzská společnost Total uzavřela dohodu s Čs. podnikem Benzina, na jejímž základě se stala vlastním síť 75 benzínových stanic, které zabezpečují prodej zhruba 10 procent pohonných hmot v ČR. Dohoda je pro Total výchozím bodem pro budování vlastní distribuční sítě. Společnost Total již začala působit v Maďarsku a v »nových« spolkových zemích v Německu, kde mj. participuje na rafinérii Schwedt.

▲ Rozřezaný koaxiální kabel v délce 95 metrů připravený ke krádeži našel vedoucí montér železničního stavitelství v Praze na stavbě u nádraží ČSD v Českém Brodě.

▲ Ztráta armového hltáku byla zjištěna při inventuře ve vojenském opravárenském podniku v kasárnách v Českých Budějovicích.

Dosud neznámý pachatel ukradl od konce dubna 1991 pruty čistého kovu o váze 6481 kilogramů v ceně více než 320 000 korun.

Platit lékařům se zatím nebude

(čtk): Od 1. ledna 1992 by mělo být v České republice zavedeno všeobecné zdravotní pojištění. Pojišťovací systém nebude však ještě dokonalý. Vzhledem k tomu, že nový daňový systém vznikne až v roce 1993, jediným možným zdrojem příjmů pro finančnické zdravotnictví prostřednictvím zdravotnické pojišťovny bude základní fond zdravotního pojištění vytvořený z republikového rozpočtu. Uvedl to na tiskové konferenci ministr zdravotnictví ČR Martin Bojar. Zdravotnické zařízení bude představováno i nově vznikajícími formami, jako např. soukromě praktikujícími lékaři, soukromě praktikujícími klinickým psychologem, soukromě praktikujícími středním zdravotnickým pracovníkem nebo sdružením soukromě praktikujících lékařů. V roce 1992 se s finanční spoluúčastí pacienta na placení ošetření lékaři nepočítá. Počítá se s tím zatím jen u léků, a to tam, kde nemocný bude vyžadovat nákladnější léky než standardní, nebo např. analgetika.

Dářko hrozí havárií

(čtk): Rybník Nový ležící nedaleko Žďáru nad Sázavou pod nadrží Velké Dářko, která zadržuje čtyři milióny kubických metrů vody, hrozí protržením hráze. Zdářští rybáři totiž ve středu odpoledne objevili průnik vody, šest metrů za vzdušní patou rybníka Nový, odhadem 50 litrů za sekundu. Vytékající voda vytvořila ve dně kráter o průměru 1,5 m. Potápěči zjistili, že se kráter o dva metry zvětšil. Proto se začalo s vypouštěním Dářka vyrovnávat tlak napouštěním vody do rybníka Nový, hráz rybníka je nepřetržitě střežena. Ve čtvrtek ráno přijala komise další opatření, včetně přípravy na zachycení povodňové vlny a evakuace obyvatel obcí ležících přímo na toku Sázavy. Průniková cesta vody byla zatím provizorně zahrazena plastickou fólií a havarijní komise do pondělí čeká na výsledky průzkumných prací.

Jeden z panovníků, kteří dopadli nejhůře. francouzský král Ludvík XVI. z rodu Bourbonů. Vládl v letech 1774–93, za francouz-

ské buržoazní revoluce se roku 1791 pokusil uprchnout v přestrojení do ciziny, ale byl chycen a roku 1793 popraven.

STARÉ DOBRÉ MONARCHIE

Předposlední červencový víkend prožíval Brusel skutečně dva velké dny. Velkolepými oslavami vzpomněli nejen obyvatelé hlavního města, ale všichni Belgičané, hned tři «kulatých» výročí: 160 let založení svého království, 40 let od nástupu nynějšího krále Baudouina I. na trůn a dodatečně si připomenuli také jeho šedesáté narozeniny, jež připadly na loňské 7. září. Vyvrcholením velkolepých oslav byl noční mohutný ohňostroj nad «hlavním městem Evropy».

A tak se obyvatelé malého království mezi Ardenskou vrchovinou a Severním mořem zase jednou shodli. Mnoho Belgičanů se totiž za Belgičany nepovažuje. V první řadě se totiž považují za Vlámky nebo Valony nebo za příznivce toho či onoho fotbalového klubu. Jazykový spor, který čas od času čerá hladinu politického života, vynáší do popředí spíše rozdíly než společné rysy. Snad jediné pojítko — a to překvapivě pevné — tvoří královská rodina, která je na místní poměry neobyčejně uctívána.

Vládnoucí monarcha Baudouin I. nastoupil na trůn po svém otci Leopoldu III., který se zkompromitoval za nacistické okupace. Je pátým králem Belgičanů od roku 1831. Tehdy, rok po revoluci, při níž se Belgie odtrhla od Nizozemska, zvolili členové Národního sněmu prince Leopolda z dynastie sasko-kobursko-gothajské prvním belgickým králem. Většina se tehdy vyslovila pro tuto státní formu. Dnes Belgičanům vyhovuje a je zajímavé, že tomu tak je i v řadě dalších «moderních» evropských zemí.

Co je vlastně monarchie? Anachronismus zděděný z minulosti či známka zastaralosti? Proč jsou však potom v Africe pouze tři monarchie, kdežto v Evropě jich je dvanáct? Za západoevropské státy na tyto otázky snad nejlépe odpovídá Velká Británie, která je mnohými experty i lasky považována za klasický model «civilizované» monarchie.

Monarchie a panovnícké dynastie v 16. století sehrály přes odpor aristokracie jistou roli při utváření: moderního národního státu. V 17. století začal ve Velké Británii a koncem 18. století v ostatní

Evropě postupný úpadek monarchií, přímo úměrně k rostoucímu vlivu racionalismu, kapitalismu a individualismu. Velká Británie byla současně první zemí, která zavrhla koncept absolutní monarchie. V roce 1649 byl popraven Karel I. a Oliver Cromwell vytvořil republiku. V roce 1680 sice byla monarchie obnovena, ale zakotvena byla až ve «slavné revoluci» roku 1688, kdy se dospělo k závěru, že politická moc musí být v rukou parlamentu.

A co dnes? K čemu vlastně potřebují praktičtí a v podstatě ne moc sentimentální Britové monarchii? Koruna dosud znamená značnou reálnou politickou moc. Panovník je fakticky jakýmsi trvalým členem vlády. Má přístup ke všem vládním dokumentům, musí být informován o všech důležitých rozhodnutích ve vnitřní i zahraniční politice. Schvaluje ministerského předsedu a jmenování ministrů, udržuje kontakty s «opozicí jejího Veličenstva». Panovník může nejen vyvíjet nátlak na vládu, aby přijala nebo odmítla nějaká rozhodnutí. Může hájit svůj názor a požadovat, aby o něm byla informována vláda a projednána ho.

Monarchie je pro obyvatele britských ostrovů symbolem jednoty země, neochvějností britského politického systému a soudržnosti dvou desítek států Commonwealthu, jejichž hlavou zůstává královna. Přes to, co jsme výše uvedli, zůstává postavení panovníka jaksi stranou aktuálních událostí. Nadhled nad peripetemií politického života zachovává monarchii určitou aureolu tajemnosti, láska k trůnu pak spojuje lidi mnohdy protikladných názorů.

Britská monarchie se chová ke svému lidu vyváženě, což znamená, že není ani příliš familiární, ani příliš odtažitá. V oso-

bě nynější panovnice Alžběty II. se Britum dostalo pozhelnání svědomitě a zkušeně vladatky, kterou lid miluje. Alžběta II. je sice nejbohatší ženou této planety (její majetek je odhadován na pět až deset miliard liber šterlinků), srdce královny, stejně jako srdce všech bohatých se sociálním svědomím, však tluče spíš «doleva». Pokud jde o královskou rodinu, především její ženská část se v veřejnosti těší mimořádné popularitě. Platí to jak o Alžbětě II., tak o manželce prince Charlese Dianě, princezně Anně a především o královně matce, která koní 4. srpna oslavila už své devadesáté narozeniny. Královna matka je na svůj věk neobyčejně čilá, nejsou pro ni problémem dokonce ani namáhavé zámořské návštěvy. Své děti v rámci svého přesně vymezeného postavení dodnes pomáhá...

V britském tisku se v uplynulých měsících někdy dost netaktně diskutovalo o tom, kdy Alžběta II. odejde na odpočinek a následník trůnu princ Charles převezme královské žezlo. Dubnové královniny pětadesátiny byly příležitostí pro štíplavost některých sdělovacích prostředků. Například list Daily Mirror si neodpustil dlouhobavou poznámku: «Nepřišla chvíle, aby už pověsila korunu na hřebíček?» Zatím však není žádných náznaků, že by ve Velké Británii brzy došlo k nové korunovaci. Navíc královský životopisec Hugo Wickers a mnozí další princí Charlesovi doporučují, aby do «únavného chomoutu» příliš nespěchal, neboť takto se má «mnohem lépe». A co k tomu říkají oblíbené průzkumy veřejného mínění? Téměř polovina dotázaných by dala přednost abdikaci královny ve prospěch Charlese. Pro srovnání: před deseti lety to byla zhruba třetina.

Po Velké Británii je druhou největší monarchií v Evropě Španělsko. Obyvatelé Pyrenejského poloostrova se svými panovníky příliš štěstí neměli, zejména když v 16. století nastoupili po Bourbonech Habsburkové. Když se 14. května 1962 konala v Aténách svatba Juana Carlose a Sofie, měla tato slavnost víceméně slavnostní charakter a dnešní španělský monarcha byl pouze nezávazně vybrán za Frankova nástupce. I když byl legitimním následníkem trůnu otec Juana Carlose, don Juan de Bourbon, nechtěl Franco o tomto «liberálovi» ani slyšet a donutil ho, aby se svých práv zřekl ve prospěch svého syna. Dnes jsou díky králi Juanu Carlosovi všechny dřívější bouřlivé republikánské sny zapomenuty, protože právě on je průkopníkem a zárukou stabilní demokracie, která se tak podivuhodně rychle a bez vážnějších otřesů elegantně vypořádala s dědictvím čtyřicetileté Frankovy diktatury.

«Nechť stojíme při sobě a společně zvládneme budoucnost.» Tuto výzvu tradičně obsahuje projev, kterým nizozemská královna Beatrix zahajuje zátěžové zasedání parlamentu v ryfínském sále haagského Binnenhofu. O Holanďanech platí, že drží při sobě — a snad nejlépe to dokázali za německé okupace ve 2. sv. válce. Dnes oranžská dynastie, více než 400 let poté, co Vilém Oranžský v roce 1568 zahájil boj o nezávislost proti španělským Habsburkům, ztělesňuje v očích Nizozemců národní svrchovanost a svobodu.

Rovněž v Norsku hrála královská rodina během druhé světové války významnou roli. Král Haakon a tehdejší korunní princ Olav odmítli jakoukoli spolupráci s německými okupanty a odešli do londýnského exilu. Stali se národním symbolem odporu a po svém návratu reprezentovali znovu nabytou svobodu. Norsko je mladá monarchie; v roce 1905 si Norové po zrušení personální unie se Švédskem dovezli dánského prince Carla a s ohledem na vikingskou minulost z něho učinili krále Haakona VII. Po nedávné Olavově smrti se stal jeho nástupcem syn Harald.

Dánská královna Margrethe II. sice pochází z jedné z nejstarších evropských královských rodin, ale panovnická rodina prakticky nemá politickou moc. Švédský král je na tom v tomto směru ještě hůře; na rozdíl od dánské královny už nemůže dát ani oficiální příkaz k sestavení vlády. Touto funkcí je totiž pověřen předseda parlamentu. Neznamená to však, že by si švédský panovník nezachoval svou popularitu. Právě naopak, a to především poté, co se dříve nepříteli oblibený Carl Gustaf oženil s »pouhou« olympijskou hosteskou, ale překrásnou dívkou

Velké olíbě svých něco více než 370 000 poddaných se rovněž těší hlava Lucemburského velkovévodství, velkovévoda Jean, potomek Nassavského rodu. Rovněž tento šlechtický rod se zúčastnil boje za nezávislost země. Svrchovanost Lucembursko získalo londýnskou dohodou z 19. dubna 1938 od tehdejších velmocí Anglie, Rakouska, Francie, Pruska a Ruska. Je jisté chvályhodné, že obyvatelé malíčkého Lucemburska svou nezávislost využili především hospodářsky. Dnes patří k nejbohatším v Evropě.

Vévodstvím jsou dvě nejmenší evropské monarchie — Monako a Lichtenštejnsko. Obě knížectví jsou konstituční monarchie, to znamená, že zákonodárnou moc vykonává jak kníže, tak i parlament. Zahraničně politicky je Monako, jehož vztahy ke světu formálně reprezentuje kníže, zastupováno Francií, lichtenštejnská zahraniční politika se zase orientuje podle sousedního Švýcarska. Monacký kníže Rainier III. z dynastie Grimaldi převzal monacké vládní záležitosti v roce 1949 od svého ochořelého děda Ludvíka Louise III., kníže František Josef II. začal vládnout Lichtenštejnsku dokonče roku 1938.

A co země, které monarchii nemají? Tak například průzkumy veřejného mínění ve Francii prozradily, že asi 70 procent obyvatel lituje, že nemají krále. V knize Pierre Pugeaua »Monarchie dnes« autor hovoří s desítkami předních politiků a velkých byznysmenů. Je zajímavé, že žádný z nich se důrazně nevyslovil proti »Francii po vzoru Španělska«, to znamená v čele s panovníkem, udržovatelem a garantem národní svobody a jejich symbolů, ovšem se zachováním rozsáhlé demokracie. »Ti, s nimiž jsem hovořil,« napsal autor knihy, »považují francouzskou revoluci za negativní faktor. Přerušila vývoj naší země, poškodila ji demograficky, politicky, ekonomicky i z tvůrčího hlediska. Kromě toho je jasné, že myšlenka svobody, rovnosti a lidských práv se vůbec nezrodila v roce 1789 a u Francouzů nezískala prioritu. Kromě toho jejich svobody byly omezeny a osobnost byla podřízena více utlačující neomezené moci státu.«

Odhaduje se, že monarchistické hnutí ve Francii dnes představuje zhruba sto tisíc aktivistů. »Umírněný směr« má dva uchazeče o trůn, kteří mezi sebou svádějí úporný boj. Je to princ Orleánský — vévoda pařížský a představitel legitimistů Alfons Bourbonský, vévoda z Anjou. »Válka o následnictví« byla o nehdy dokonce řešena před soudem, kde bylo oznámeno, že o trůn se mohou ucházet oba. Druhé monarchistické křídlo — tzv. nesmiřitelní — se staví proti oběma uchazečům, neboť prý přišli »fiitují se socialisty«. Přívrženci monarchie se snaží dokazovat, že lepší část evropského kontinentu je ta, která má panovníka, a že právě před hospodářským sjednocením Evropy a vytvořením jednotného trhu »dvanáctky« začátkem roku 1993 Francie potřebuje monarchu.

Po pádu komunistických režimů v zemích střední a východní Evropy se i v této části kontinentu objevily silné tendence k návratu monarchie. A bývalí monarchové dávají najevo, že jsou ochotní »v zájmu své vlasti« se vrátit. Ať již jde o bývalého krále Simeona II. z Bulharska, rumunského Michala, Leku z Albánie či Vladimíra Kiriloviče Romanova, který žije

v Paříži a vznáší nároky na ruský trůn. Potomci vládců zbavených trůnu se jinak dnes většinou věnují občanským povoláním, jen málo z nich si může dovořit žít z renty. Tak výše zmíněný Michal působil v Ženevě u jedné makléřské firmy, italský Viktor Emanuel zase jako obchodník v téže zemi. Bývalý jugoslávský »budoucí král« Alexander Karageović pracoval v brazilském Rio de Janeiro v poštovním úřadu, vnuk císaře Viléma II., princ Ferdinand z Pruska, se věnuje správě rodinného majetku. Řecký král Konstantin, jenž byl svržen před osmnácti lety, odcestoval do Londýna, kde žije pod »obyčejným« jménem Konstantin Glücksburg. A ve výčtu bychom mohli pokračovat. Přes veškerý zájem o monarchii však nelze tuto instituci přeceňovat. V západoevropských zemích hraje za nynější úrovně rozvoje ekonomiky a občanské společnosti spíše pomocnou úlohu. Prakticky neovlivňuje tempo hospodářského růstu, charakter ekonomického vzestupu ani řešení sociálních otázek. Stručně řečeno, hlavním účelem monarchie — tam, kde dosud přetrvává — je symbolizovat jednotu a kontinuitu.

Názorným příkladem pozoruhodného prolínání feudálních a kapitalistických rysů je malíčké knížectví Andorra. Po řadu století tam existuje zcela zvláštní režim nepodobný ostatním. Andorra má dvě hlavy státu a obě mají statut knížete. Dnes je to prezident Francouzské republiky a biskup sousední španělské diecéze Seo de Urgel Msgr. Joan Martí-Alanis, jediný církevní hodnostář na světě (kromě papeže), který vládne světskému státu. Tato situace existuje již více než sedm set let, přesněji řečeno od 8. září 1278, kdy biskup z Urgelu a hrabě z Foix ukončili dlouhý konflikt způsobený nároky na feudální knížectví sousedící s Francií a Španělskem. V roce 1589 se hrabě Foix z Navarry stal francouzským králem pod jménem Jindřich IV. Od té doby je vládcem andorrského knížectví za Francií hlava francouzského státu. Státní instituce v Andoře zůstaly stejné, jako byly před staletími. Generální rada (parlament) se volí jednou za čtyři roky a politické strany tu neexistují.

Závěrem se podívejme na »služebně nejstarší« evropské panovníky. Nejdéle — a to účtovaných 72 let — vládl francouzský král Ludvík XIV. z rodu Bourbonů (1643—1715). Ve střední Evropě drží prvním rakouský císař František Josef I. z dynastie habsbursko-lotrinské, který panoval 68 let (1848—1916). K dalším evropským panovníkům s dlouholetou vládou patří anglická královna Viktorie z hannoverské dynastie, která vládla 64 let (1837—1901).

Vládcé spjatý s našimi dějinami: Josef II. (1741—1790). Do roku 1780 byl »spoluvládce« své energické matky Marie Terezie, pak se stal hlavním představitelem osvícenského absolutismu ve střední Evropě. Roku 1781 vydal patent o zrušení nevolnictví a patent o náboženské toleranci, prosil ovšem také svou snahou o centrální posílení rakouské monarchie.

POZOR V KUCHYNI!

Vejsce nepoužívejte syrová ani nedostačně tepelně zpracovaná! Tak zní varování ministerstva zdravotnictví vzhledem ke stoupajícímu onemocněním salmonelózou. Příčinou zvýšené nemocnosti je výskyt bakterie Salmonelly enteritidis ve vejcích. Proto hygienici doporučují nekonzumovat např. vejce na měkko, na hniličku, sázená vejce, syrová vejce do bujónů či používat syrová vejce a nepasterizované vaječné obsahy pro přípravu majonéz.

• **Diskolod**, která pojme až pět set tanečtívků, která pojme až pět set tanečtívků, která pojme až pět set hodin plout po Středozemním moři, zabíjí v září provoz v italském přístavu Terstu.

MÁS-LI MÁLO PENĚZ, DO HOSPODY NELEZ.
TADY JE TVÁ ŠANCE.
 Soukromníkem rána, je tu Pražná brána, konkurence zdrává. A blízko
SLOVANSKÝ DŮM,
 Čechů, Moravanů a Slováků trůn.
 Poradíme, posloužíme, dožije vás tu nakrmíme. Piznicka a malé flaška, to je pro vás přece fraška.
 Legrace a proklamace, to jsou
PRAŽSKÉ RESTAURACE
 (Praha 1, Na příkopě 22, Restaurace, Slovanský klub, Zahradě, vinárna Slovanka, Bistrot, Grill, Sály, vinárna Arkádia).

Lekce maršálům
 Vypasení sovětských maršálové se svým širokými vojenskými čepicemi se během puče, jehož byli iniciátory, nestačili divit. Příhodilo se jim něco, co se jim za jejich většinou padesátileté kariéry ještě nestalo. Tři jednotky Sovětské armády jim v Moskvě vypověděly poslušnost a už v pondělí přešli na stranu ruského prezidenta Borise Jelcina. Byly to jeden pluk parašutistické divize z Rjazaně, dále jeden prapor pěchotního pluku ze Sevastopolu a jeden prapor známé elitní tamanské tankové divize. Kromě toho v úterý ráno nabídl velitelé dvou jiných jednotek Jelcinovi svou podporu. Maršálové tedy dostali lekci. Puč se jim nezdaril, protože stále ještě komandovali 3,4 miliónu sovětských vojáků a disponují 54 000 tanky, 61 000 děly, 8000 bojovými letadly, 300 ponorkami a 200 válečnými plavidly. Inu technika nestačí. Změnil se duch a i vojáci začali myslit.
 SVĚTR... ŽI VOJÁK ZAČNE MYSLIT, TAH TO I CHYTRAK SE SPÁLÍ?

Narazil jsem na ně v jedné kladenské hospůdce. Ramenati, urostli, lámalí pivo za pivem. Kde na to vzali? Vyasovali příspěvek pro nezaměstnané, povídá přítel. Po chutli — v horku pivo rychle působí — bručeli, není práce, ať se stará stát. Nede) na ně, varuje přítel, oni si na svůj peníze přijdou. Jak? Odpověděl mi na to průzkum, který pro ostravský městský úřad organizovala místní marketinková laborator. Čtyřicet procent dotázaných občanů uvedlo, že znají takové nezaměstnané, kteří pohraší podporu, a při tom pracují na »juškách«. Protě tomu zná 62 procent občanů spoluzaměstnané, kteří při své práci na plný úvazek pro státní podnik ještě stihnou soukromě podnikat. Uvádějí, že mezi takovými pracantý je 27 procent ředitelů a jejich náměstků. Vlada, chytráci. Rychle se naučili těžit z bílých míst v legistativě, v kontrolních mechanismech, v okřesu morálky. Odtud ten otazník k vy-půjčenému titulku klasického hry. Kdy už se tedy všichni tihle i podobní chytráci opravdu spálí?

Prag fordert Aufklärung über Einmarsch
 PRAG, 27. August (dpa). Die CSFR will sowjetisches Archivmaterial über den Einmarsch der Truppen des Warschauer Paktes (1968) einsehen. Ein entsprechendes Ersuchen übergab Außenminister Jiri Dienstbier dem sowjetischen Botschafter in Prag, Boris Pankin am Dienstag.
 ... A RYBY VHLUCHNOU!

STO LET OD SMRTI JANA NERUDY

(22. 8.) si připomínáme závěrem povídky **Hastrman z jeho Povídek malostranských** [1877].

„Jde někde se vychloubat svým bohatstvím,“ řekl pan Herzl, šenkýř U dvou slunců. Podotýkám, že druhý pád množného počtu pro slovo slunce je dle malostranského jazyka zcela určitě „slunců“.

„O je!“ volal pan Vitouš, kupec na rohu, „musí být zle, nese na prodej!“ Je mně líto, musím-li říci, že pan Vitouš netěšil se přílišně vážnosti u sousedů. Vypravovalo se o něm, že jednou už byl blízek bankrotu, a podnes se dívá dobrý malostranský soused na „bankrotáře“ naprosto jinak než svět ostatní.

Ale pan Rybář kráče klidně dál, trochu rychleji než jindy. Pod levým pažím nesl jednu z těch čtyřhranných škatulí černých, o nichž tolik povídáno. Tisknul ji pevně k tělu, takže smeknutý klobouk v ruce dole byl jakoby k noze přiklizen. V pravé ruce měl španělku s plácatým knoflíkem ze stonové kosti, znamená to, že pan Rybář jde někde na návštěvu, nikdy jindy nenosil hole. Pozdravováním zdvihl hůl a hvízdal hlasitěji než jindy.

Sešel Ostruhovou ulicí, přešel svatomikulášským náměstím a vešel do domu Zambereckého. Tam bydlel v druhém patře gymnasiální profesor pan Mühlwenzel, matematik a přírodovědec. Tedy muž vzdělaný trochu tenkrát neobyčejného. Návštěva netrvala dlouho.

Pan profesor byl v dobré míře. Jeho hlumivé, posedené tělo bylo sobě právě odpoledním spánkem odpočinulo. Dlouhé šedé vlasy, věnčící lysé temeno, ježily se sem tam v pohodlném nepohádku. Modré, duchaplné a vždy přívětivé oči se svítily. Tuře, beztoho vždy rudé, hořely. Ty široké, dobré tváře byly trochu silně nestoitcemi porůvny a zavdávaly panu profesorovi příčiny k stálému vtipu. „Tak je to na světě,“ říkal, „když se děvoče směje a má v tváři důlek, je prý hezké; já když se směju, mám sta důlků, a jsem prý přec jen ošklivý.“

Pokynul panu Rybářovi k pohovce a ptal se: „Čím tedy mohu sloužit?“

Pan Rybář položil škatuli na stůl a sundal svršek. Pestré kamínky zářily.

„Já bych — já jen, co tadyle to tento — jakou to má asi cenu —,“ koktal. Posadil se pak a opřel bradu o knoflík hole.

Pan profesor se zadíval do kamínků. Pak vyndal jeden temný, vložil v ruce a prohlížel proti světlu. „Tu je moldavit,“ pravil.

„Jak?“
„Moldavit.“
„Djò, moldavit,“ hvízdal pan Rybář. Na tváři jeho bylo tak trochu vidět, že slovo to slyší poprvé v životě.

„Ten by se hodil pro naši gymnasiální sbírku, jsou už fňaky. Mohly by nám jej prodat.“

„To by se vidělo. — Co tak asi —“
„Tři zlatě v dvacetnicích byste za něj dostal. No?“

„Tři zlatě!“ hvízdal tenounce pan Rybář. Brada se zdvihla a sklápěla pak zas na knoflík. „A ostatní?“ šeptnul pro chvílce; náhle stísňeného hrůla.

Chalcedony, jaspisy, ametystky, záhnědy — to nic není.“

Za nějaký okamžik byl pan Rybář zas již u rohu Ostruhové ulice. Kráče pomalu uzhůru. Po prvé ho sousedé spatřili, an měl klobouk na hlavě. Široká střecha byla stažena do čela. Španělka se vlékla koncem po zemi a harasila o dláždění. Neuvimnul sobě nikoho, nehvízdal ani jednou. Také se na té cestě ani jednou neohlídl. Patrně dnes nedováděla žádná z jeho myšlenek venku, všechny jeho myšlenky byly v něm, hluboko.

Dnes již z domu nevyšel, ne na hradby a ne za Brusku. A byl tak krásný den!

Bylo již k půlnoci. Nebe se modralo jako za rána, měsíc zářil nejpyšnějším, nejkouzelnějším leskem svým, hvězdy se třepetaly jako bílé jiskry. Petřín byl pokryt nádhernou stříbrnou mlhou, stříbrná záplava ležela na celé Praze.

Veselé světló lito se do pokojíku páně Rybářova oběma okny, dokořán otevřenými. U jednoho okna sídl pan Rybář. Stál tu jako socha, strnulý. Z dále hučely jezy

vltauské, táhlým, mohutným tónem. Slyšel je stařeček?

Náhle sebou trnul. „Mořel — Proč tu není mořel!“ šeptnul a rty se mu zachvěly. Snad se v něm vlnila tesknost jako bičící moře.

„Eht!“ škubnul sebou pak a odvrátil se. Po podlaze ležely otevřené škatule a zrak jeho se jich dotknul. Vzal pomalu nejbližší z nich a vyndal z ní kamínky do hřsti. „Ei — oblázký!“ a mejknul jimi oknem ven.

Dole zapraskalo a zainčelo sklo Pan Rybář dnes ani nevzpomněl, že dole v zahradě je skleník.

„Strýčku, copak děláte?“ ozval se přejemný mužský hlas venku, patrně ze sousedního okna.

Pan Rybář mimovoľně ustoupil o krok nazpět.

Dvěře vrzly a vešel pan Šajvl. Snad ho byla krásná noc zdržela u okna. Snad byl zpozoroval na starém strýci neobyčejný neklid a slyšel z jeho pokojíku dlouho trvající šukot. Snad vylehly i některé starcovy vzdechy hlasitě z okna ven.

„Strýčku, snad nechcete ty krásné kamínky vyházet všechny ven?“

Starček sebou škubnul. Pak zašeptal, dlaně se upřené k Petřínu: „Nemá to ceny — oblázký —.“

„Já vím, že nemají velké ceny, vždyť to znám sám. Ale cenu mají přec, pro nás i pro vás. Vy jste sobě je pracně sebral — strýčku, nechte je, prosím, všechny pro své děti. Budou se na nich učit, vy jim budete vypravovat —“

„Mysleli jste snad,“ šeptal zas starček monotonně a s namáháním, „že jsem bohat, a já vskutku —“

„Strýčku,“ pravil pan Šajvl hlasem pevným, ale přitom měkkým a uchopil starcovu ruku, „copak nejsme vámi bohatí? Moje děti by neměly dědečka, moje žena by byla bez otce, kdybychom neměli vás. Vždyť víte, jak jsme kolem vás šťastni, vy jste našim požehdáním v domě —“

Náhle přistoupil starček zas až k samému oknu. Ústa se mu zachvěla, v oku ctil neúspěšný tlak. Pohlídl ven. Neviděl nic určitěho, vše se třpytilo jakoby rozpuštěným démant, vše se vlnilo — až k samému oknu — až do jeho oka — moře — mořel!

Dál už povídat nebudu, dál už neumím.

Další pastičky na kapsy valutových návštěvníků Prahy byly nastraženy učerajším aukčním prodejem nájmu provozních jednotek situovaných v lukrativních místech prvního pražského obvodu.

Drahé automobily luxusních značek, zaparkované v blízkosti Ústředního kulturního domu železničářů na Vinohradech, kde aukce probíhala, dávaly tušit, že půjde o zajímavou podívanou. Tento předpoklad se splnil už při dražbě vinárny Narcis, která nedělní aukci v ÚKDŽ zahajovala. S bravurou profesionála ji ve svižném tempu vedl zkušený licitátor T. Koždoň, který zvedl její vyvolávací cenu z 219 tisíc korun zprvu půlmiliónovými, posléze miliónovými příhozy na konečných 25 miliónů korun. Za ně si tuto vinárnu, po léta nechvalně proslulou koncentrací pražského podsvětí, koupila soukromá obchodní společnost Kiezler Trade. Dvacet pět miliónů za pouhý nájem je vysoká částka, tím spíš nás překvapil podnikatelský zájem této obchodní společnosti — zřídít v prostorách Narcisu nonstop restauraci, s občerstvením za li-

dové ceny, tj. za ceny nižší, než jsou v Arbatu, jak upřesnil zástupce firmy R. Papež.

O v pořadí druhou provozní jednotku, čísla odpověděl, že se jednalo jen o malou hříčku — 557 je číslo domu, v němž bydlí — a vyšlo to.

Bufet a vinárna U labužníka v Jungmannově ulici (vyv. cena 395 tis. Kčs) přešly po opatrném, leč urputném licitacním klání do rukou nového majitele R. Popelky za 3 milióny 800 tisíc korun.

restauraci 3. cenové kategorie U Radnice (vyv. cena 151 tis. Kčs), se ucházelo patnáct zájemců, kteří odměrně se zvyšováním ceny licitací odpadávali. Posledním příhozem padesáti sedmi tisíc jí za 8 mil. 557 tisíc získala akciová společnost ASSEK z Veselí nad Moravou, která má v plánu vybudovat z ní během dvou až tří měsíců restaurační zařízení vyšší cenové třídy. Na náš dotaz, proč zvolil tak neobvyklý příhoz, nám držitel vítězného

Vítězně si vedl i v následující dražbě prodejny masa na Malostranském náměstí. Za pouhých 40 čtverečních metrů prodejní a provozní plochy zaplatí šťastný vydražitel 4 milióny 200 tisíc korun. Jak zde, tak U labužníka věří v návratnost vložených investic prodejem rychlého občerstvení. Dodejme, že vzhledem k pouze dvouleté nájemní smlouvě a atraktivnosti prostředí jen stěží určeného pro tuzemské hladové krky.

Narcis mění majitele i charakter

Úroda je, ale co s ní?

Družstvo zatím nemá zajištěn odbyť asi 2000 tun obilných zrn. Vede jednání s Plzeňskými pivovary o dodávce 400 tun obil na slad, určité množství se snaží nabídnout mlýnům. Podle slov agronoma Z. Rumla by v minulosti družstvo přebytek zužitko-

valo v živočišné výrobě, dnes to vzhledem k nízkému odbytu hovězího a vepřového masa není možné. Podnik Zemědělské zásobování a nákup Plzeň sice odebral všechno, co bylo smluvně potvrzeno (dosud 1420 tun), ale za ceny, s nimiž zemědělci

rozhodně nejsou spokojeni. Například za tunu potravinářské pšenice dostanou 2300 korun. Státní intervenční nákupy za garantované ceny (tuna pšenice za 3000 korun) čítají v Žilově pouze 200 tun pšenice a 100 tun žita.

Bude v Praze Světové obchodní centrum?

Najít v hlavním městě prostory pro vybudování velkých obchodních a hotelových center jistě není jednoduché. A přece taková místa existují v samé blízkosti středu města a v dosahu všech spojů. Jsou jimi pražská nádraží, jejichž rekonstrukcí a překryvem drážního území lze získat několika násobně větší plochy potřebné pro hotely, garáže, supermarkety, banky a městskou vybavenost. První studie na toto téma zpracoval již v roce 1977 Ing. arch. Karel Praeger. O podnikatelskou účast zejména v hotelovém programu má zájem zahraniční kapitál, jehož přínos pro výsoce ztrátové ČSD může představovat až 1 mld. DM. Rozvínutí společných komerčních programů umožní vznik nových pracovních příležitostí při výstavbě objektů i v návazných podnikatelských aktivitách. Předpokladem úspěšné spolupráce s vyspělými zahraničními firmami je však pružnost československé strany - a ta stále není na potřebné úrovni.

Za ideální místo pro výstavbu Světového obchodního centra (WTC) bylo vybráno nádraží Holešovice-Bubny, na němž kromě seřadovacího kolejiště je prastará železniční oprava (přemístitelná jinam) a neladná změť nedůležitých objektů, často v dezolátním stavu. V listopadu 1990 bylo v Čerňanském paláci za přítomnosti zahranič-

ních ministrů ČSFR a Kanady podepsáno memorandum o zahájení činnosti vedoucí k výstavbě a provozu WTC v Praze. Podepsali je zástupci FMH, FMD, OR ČSD, Ekotransu Moravia a největší kanadské inženýrské firmy SNC International. K 1. březnu 1991 byla předběžná studie SNC International hotova. Komplex WTC má být víceúčelovým zařízením, zahrnujícím kromě nádraží (jehož rekonstrukce si vyžádá zapuštění kolejí do čtyřmetrové hloubky) hotely s vysokými parametry o kapacitě 2500 lůžek, obchodní, kongresové a komunikační centrum, kanceláře, obchody, sportovní a zdravotnické zařízení. Z kanadské strany byly podmínky memoranda dodrženy, jedinou chybou byla snad převážná jednání s FMD, zatímco OR ČSD se cítilo opomíjeno. Protože k přípravě zakladatelské smlouvy akciové společnosti, která se měla stát po dobu budování WTC vlastníkem pozemku, nebyl přizván právník ČSD, vznikla nepřekonatelná svízeň. Odstřední ředitel ČSD I. Malina, jehož podpis zdobí memorandum s kanadským partnerem, prohlásil, že vedení ČSD nebylo s dostatečným předsti-

hem od svého ministerstva informováno, smlouvu nepodepsal. Zároveň uvedl, že ČSI postrádá finanční prostředky k řešení souvisejících problémů a že na vyřešení prostoru nádraží Holešovice-Bubny bude vypsána mezinárodní soutěž.

Kanadané, i přes tento manévr, ještě jednou projevíli ochotu se dohodnout a do konce nabídl ČSD prostředky pro realizaci jejich programů. Návrh byl ze strany ČSD označen za předčasný, neboť nebyli k dispozici hlubší analýza vlastních potřeb. Protože nebylo dostatečně zapojeno do přípravy studie, rozhodlo se vedení ČSI jít cestou mezinárodního konkursu, a to i v případech ostatních pražských nádraží. Společnost SNC International pokládá takový přístup za porušení memoranda a již se si s politováníhodnou zkušeností z Československa poradí. Na odklad projektu však doplatí stát, který, dokud se železnici nezačne ekonomicky chovat, bude dotova její propad miliardovými částkami. A ne prohraje proti serióznímu jednání do platí i naše důvěryhodnost ve světě.

Klid od trestné činnosti je nyní již v holešovické tržnici. Vedení totiž uzavřelo smlouvu se soukromou organizací Fénix na ostrahu a ochranu majetku.

Tříčlenné hlídky, vždy se psem, procházejí areálem, kontrolují i povolení k prodeji a zcela zlikvidovaly černý obchod a »skořápkáře«.

Abychom nešli z ostudy kabát

Turismus je pro mnohé země hlavním zdrojem příjmů. Nikdy nelze dopředu jasně odhadnout, která země bude pro tu kterou sezónu právě v turistickém jónu. Už druhý rok, od doby, kdy jsme získali díky převratným změnám v naší společnosti mezinárodní prestiž, se i u nás stává turistika motorem ekonomiky. Pravda, stále ještě křaplaným ve srovnání s vyspělými zeměmi - k dokonalosti v péči o turisty máme ještě, zvláště v oblasti služeb, daleko. Proti loňskému roku se nám sice podařilo zřízením početných soukromých směnárů zabránit masovému úniku valut do kapes veksláků, problém s ubytováním pomáhal řešit soukromí ubytovatelé vylepšující si na vrub vlastního soukromí životní úroveň alespoň v letních měsících, kdy turistický ruch kulminuje, ale to všechno ke spokojenosti nárobného a zhýčkaného cizozemského návštěvníka zdaleka nestačí. Dobrou pověst nám nepřestávají kazit nešvary zakořeněné v dobách totalitních - a to zejména bezbřehé obohacování se na úkor druhých.

Zahraniční turisté nejsou ani hlupši, ani slepi ke všem více či méně úspěšným pokusům obsluhujícího personálu či taxikářů obohatit se na jejich účet. To nám ostatně potvrdily i odpovědi několika náhodně vy-

braných návštěvníků Prahy, lelkujících na Staroměstském náměstí, na dotazy člené zcela záměrně na jejich zkušenosti v tomto směru.

Téměř všichni na dotaz, zda dostávají při placení účtenky, vrtějí záporné hlavy. Starší manželský pár z Essenu (SRN) se nám svěřil s čerstvou zkušeností - za dvě malá piva v kavárně U Týna požadoval číšník 85 korun. Poté, co žádali účet, jim slevil na 70 Kčs. Přijeli k nám z Polska, kde získali praxi, jak podobným nepoctivcům odolávat. Skupinka studentů z Ingolstadtu se zase pozastavovala nad cenami zmrzliny v restauraci U Prince, kam z neznalosti pražských poměrů zabloudili. Mladý německý pár z bývalé NDR si nám zase postěžoval, že byl před hodinou okraden při pouliční výměně peněz. Namísto korun dostal polské zloté. Bylo pozdě litovat a vzpomínat na všechna dobře míněná varování. Italové vedle vysokých cen poukazovali na nedostatek telefonních budek, veřejných WC, na neúhledné obchodní výlohy, na špinavé a omítačené fasády...

Výsledek této naší malé improvizované ankety nebyl příliš optimistický - to jsme

ani nečekali. Ukázal jen na nedostatky, o nichž sami dobře víme. Teď už bude jen na nás, abychom z nich dokázali vyvodit důsledky, aby ten sotva zažehnutý motor nezhasl. **UŽ SE UŽITEJ!**

NAPSALI MNĚ DO POSUDKU, ŽE NEGHODIM DO PRÁCE, TAK JSEM TAM PŘESTAL GHODIT!

sahuje minimální výše dražební jistoty, tj. deseti tisíc korun. Nemí to příležitost právě pro vás?

V Edenu podepsáno

PRAHA (s): V pátek byla mezi fotbalovým odilem Slavie a česko-americkým podnikatelem panem Borisem Korbelem podepsána smlouva, podle které byla vytvořena obchodní společnost SK Slavia Praha - fotbal, s r. o. Tato společnost přebírá veškerou péči o účast odčísů v soutěžích, dále ekonomickou, organizační a provoz na tréninkových hřištích a zařízeních. Boris Korbel se stal předsedou a prezidentem správní rady, která bude mít pět členů, přičemž dva zástupci budou ze Slavie. První zasedání této správní rady má být v říjnu. Předseda Slavie EPSTEIN: »S podepsáním smlouvy jsem plně spokojen. Poměr 60 : 40 procentům nehraje takovou roli, tu hlavně hraje dostatek prostředků. Naším cílem

je vytvořit kvalitní tým a hrát dobrý fotbal.« Boris Korbel odletěl dnes do USA a do Prahy se má vrátit v říjnu.

Automobily »za hubičku«

(více): Až do středy bude probíhat v restauraci Riegrovy sady dražba vozového parku s. p. Taxi Praha, který je v likvidaci. Jak nám prozradili členové privatizační komise, není o tyto vozy ve veřejnosti zájem, přestože jejich cena mnohdy nedo-

Tragický den sv. Růfy

NA DEN SV. RŮFY, KDOU ŽELKA TEKLA PROUBEN, NA POLI MORAVSKÉH, AŽ ZRŮŽOUĚLA ZEH...

Osudný je českému národu 28. srpen, kdy se slavíval den sv. Růfy. V roce 1278 jsme v něm ztratili Přemysla Otakara II. a před 685 lety — v roce 1346 — Jana Lucemburského. Byla to ostudná bitva, tam u Kresčaku. Válčilo se o nástupnictví na francouzském trůně mezi francouzským a anglickým králem. Český král stál při svém francouzském příteli Filipovi VI. a horazil na shromaždiště u Abbeville s 500 těžkooděnci a v doprovodu svého syna Karla. Francouzi nechali Angličany ustoupit a ti se k bitvě připravili prozřevě a disciplinovaně. Francouzské vojsko za nimi ke Crecy přitrhlo v sobotu na den sv. Růfy, unavené po cestě a vnitřně nepevné. Neukáznění velitelé se nemohli dočkat boje a pletli si ho s turnajem. O kázní tu nemohlo být řeči a jak se tak těšili, při tehdejších rozestavení museli nejdřív zlikvidovat vlastní pěchotu, aby se k nepříteli vůbec dostali. Rozjařeně to učinili a se zlou se potázali. Ke všemu byl ještě Filip VI. neschopný velitel. Vypukl naprostý zmatek. Český král Jan nejprve starostlivě odeslal do bezpečí svého raněného syna Karla a pak se — slepý — nechal zavézt do seče. Ráno byla jeho mrtvola nalezena mezi mrtvolami jeho věrných, kteří si zřejmě v bitevní vřavě přivázali panovníkova koně otěžemi. Historie opředá Janovu smrt známým patetickým výrokem českém králi, který bohda z boje netíká. Francouzský kronikář Froissart se o ničem takovém nezmiňuje. Král zahynul v boji spolu s ostatními, bil se statečně a dostalo se mu posmrtných poct. Je známo, jak těžce snášel svou slepotu, a není vyloučeno, že se dal zabít. Jeho kosti odpočívají tam, kde si přál — v Lucemburku.

Bitva u Kresčaku, jak ji namaloval Stanislav Hudeček.

Karla Hynka Máchy

YL POZDNÍ VEČER — první máj —

večerní máj — byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
kvetoucí strom lhal lásky žel.

svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných

jež o sobě do světa vysílá."

Kolik veršů z Máchova Máje umíte zpaměti?

Erbovní knihu české poezie vydal pan spisovatel nákladem vlastním, neboť jako duch nikoli jen romantický, nýbrž současně i metodický došel k názoru, že se nenechá šidit od nakladatele a kněhkupců. Svému příteli Eduardu Hindlovi, který se mimochodem na vydání podílel půjčkou, v dopise radostně oznamoval: „Nejlepší kritika nad Májem pronesená jest následující praktická: V sobotu 23. obdržel jsem všechny exempláře na pěkném papíru, a sice exempláře po 30 kr. v stříbře a po 22 kr. v stříbře, i šel jsem k pp. Tylovi a Tomičkovi, aby je ve Květech a ve Včele ohlásili. Dnes v pondělí — 25. nemám již žádného exempláře... To je kritika!"

Josef Kajetán Tyl vyšel autorovi vstříc a otiskl v Květech slíbené oznámení: „Právě vyšel a pouze u spisovatele (na Dobyčím trhu 451—2) k dostání jest: Máj, romantická báseň od K. H. Máchy. Jest to spisů Máchových dílu prvního svazek první. Následovati bude co nejdříve svazek druhý, obsahující povídku z dějin vlastenských, o kterémžto se budoucně obsírnější zpráva podá." A hned za týden se o Máji píše v Květech znovu. Opravuje se, že „omylem udán nepravý byt pana Máchy. Bydlí na Dobyčím trhu číslo 551." Byla to skutečná chyba, nebo

šikovný způsob, kterak se ještě jednou připomenout? Inzerce měla pomoci, aby i obyčejné výřky po 14 krejcarech šly lépe na odbyt. Odhaduje se, že celkový náklad činil 600 exemplárů. Mácha ovšem všechny neprodal; část výtisků byla po

KARLE! HYNKU! IGNÁCI!

Když jsem v redakci uvedl název článku chystaného do prvního květnového čísla, zeptal se mne kdosi: A proč je v tom titulku právě Ignác? Dost možná bude i pro jiné překvapením či objevem zasuté vědomostí, že prvorozený syn, který se narodil novomanželům Máchovým v mansardě jednopatrového domu U bílého orla na pražském Újezdě, dostal při křtu v nedalekém kostele u Panny Marie Vítězné jméno Ignác — jistě po kmotrovi Ignáci Mayerovi. Datum narození v církevní matrice několikrát přepisovali, ale dnes už je nesporný pátek, 16. listopadu 1810. Než se však Ignác začal podepisovat Hynek a než připojil druhé, vlastenecké jméno Karel, muselo ještě uplynout hodně času. Ty roky patřily návštěvě farní školy u sv. Petra, hlavní školy a plaristického gymnázia, patřily prvním básnickým „okusům" — s největší pravděpodobností nejdříve v jazyce německém a teprve později v češtině — a též studiu

filozofie a práv na univerzitě. Dvě tři lásky prošly jeho životem a mnohá přátelství, volný čas a prázdniny vyplňovalo pěší putování. Ze všech cest měla na mladého básníka nehlubší vliv krkonošská pouť v létě 1833. To už se 28. srpna do vrcholové pamětní knihy na Sněžce zapisuje jako Karel Hynek Mácha, posluchač práv z Prahy České a připojuje čtyřverší: *Sněžka zdvihá čelo gasné / Krakonošů lampa plane / Krwawé až zoře shasne / Zlaté Čechům slunce wstane*. Ještě ho čeká cesta do Itálie a několik divadelních rolí a seznámení s Lori, s níž v krátkém čase prožije komplikovaný vztah, plný vášni, výčitek a dramatických zvratů. Teprve polom se může v Květech z 21. dubna 1836 objevit stručné oznámení:

„V tuty dny na světo vyjde básně K. H. Máchy: Máj. I nadějme se, že nám všem vítána bude, jako vůbec roční částka, dle níž pan spisovatel své první dílo nazval,

jeho smrti k dostání v knihupecké komisi.

Snad se o menší míru komerčního úspěchu postaraly i první omdlitavé reakce. F. L. Čelakovský se o Májě vyslovil sice v dopise, ale své mínění asi pronášel i veřejně: „Mně se všecko zdá, že májletošni mstí se na nás, že tak šibeničnický bylo o něm zpíváno. Nešťastný básník i s celou svou romantikou Kozla nám po ní... To jsou ty plody hrozného byronismu!“ J. S. Tomiček na Máchovu adresu nerudně poznamenal: „... jeho báseň jest škvára. V tomto nenalézáme nic krásného, oživujícího, nic básnického v přísném toho slova smyslu.“ Tyl byl méně příkrý, avšak ani on ve svém Pohledu na literaturu nejnovější, otištěném v Květech 21. července, příliš chválou nehýřil: „Mácha jest básník — to mu nikdo odpírali nesmí; avšak přece bych rád temné zvuky harfy jeho jinak slyšel zvučeti, jinak, aspoň za věku našeho ne tak nečeský.“

Vztahy mezi Tylem a Máchou není třeba drammatizovat, nesporné ovšem je, že neodpovídaly běžné představě o upřímném přátelství. Rozdílné povahové založení, rivalita, snad i více či méně odúvodněná žárlivost, kterou nosil v srdci Karel Hynek, to byly překážky na cestě od formálnosti k vícejším kontaktům. Oba na tom druhém nacházeli cosi nevy-sloveného, nepojmenovaného, co jim notně vadilo. „Proč u nás, kdežto se nám v znameních nejpriznivějších krásně přišti usmívá — a pěvci otevřeně celý svět! — proč u nás, prosím, muži mladému, duchem bohatě nadanému, s kolem a popravou se obírají?“ ptá se J. K. Tyl — a v dikci té otázky jako kdyby znělo něco až příliš známého. Když mluvil o zářném zlítku, skoro to připomíná výtku mladému tvůrci, který nechce chápat zásady socialistického realismu...

Záhy se však našli zastánci, kteří Máj chválili a bránili. Zejména po Máchově smrti jejich hlas silil a nakonec zcela převážil ojedinelé odsudky. Ale v jedné věci se k názorové shodě nedospělo snad nikdy — totiž ve výkladu básnické skladby. Sám autor ve svém Výkladu Máje, napsaném pravděpodobně po cenzuru, k objasnění nijak nepřispěl: „Následující básně jest oučel hlavní slaviti májovou přírodu krásu; k tím snadnějšimu dosažení oučelu tohoto postavena jest doba májová přírodou prolí rozdílným dobám života lidského.“ A aby vše bylo ještě méně zřetelné, Mácha dodává: „Pověst tedy čili děj básně této nesmí se co věc hlavní považovati, nýbrž jen tolik z děje loho v báseň přijato, jak daleko k dosažení oučelu hlavního nevyhnutelně třeba.“ Tehdy pověstný cenzor českých knih J. N. Zimmermann, jehož svolení potřeboval Mácha pro tiskaře, nebyl z takového vysvětlení asi příliš moudrý, ale nakonec své „imprimatur“ dal.

Po dlouhá desetiletí vedli vykladači vrcholného opusu české poezie spory, podle své náтуры, dle svého „světového názoru“ rýžovali z veršů Máje argumenty pro své teorie, rozširovali tušené poslání, stavěli autora hned vpravo, hned zas vlevo, spatořovali v něm tu ateistu, tu bohobojného člověka. Avšak mnohem důležitější bylo, že po všechna ta léta lidé Máj četli. Za 155 roků od prvního vydání lze zaznamenat dvě vlny zvýšeného zájmu o Máchovo dílo. Roku 1858 vyšel almanach Máj, jimž se ohlásila umělecká generace Jana Nerudy, generace, která jako první plně pochopila máchovskou

výzvu, generace májovců. Druhý, ještě vyšší vrchol máchovského kultu byl spjat s rokem 1936, kdy si veřejnost velkým počtem nejrůznějších akcí a aktivit připomínala sto let Máje a sté výročí básnickovy smrti. Tato vlna vydržela poměrně dlouho, trvala vlastně po celý čas okupace.

Stěží bychom asi hledali někoho, kdo se s Májem nikdy nepotkal. Pravda, obecně se znalost této básnické povldky omezuje na několik málo úvodních veršů... Jistě by se našlo mnoho rodní, v nichž mají v knihovně nejvydávanější českou knihu, byť by to nejspíše mělo být ono vydání, v kterém jsou všechny tvary slova *láska* vytištěny červeně...

Mít doma jeden exemplář Máje, to určitě není nic výjimečného. Avšak shrnout jich ve své knihovně více než dvě stě? A k tomu ještě několik set literárně-vědných prací o Máchovi a celý archiv novinových článků a spoustu grafických listů s máchovskou tematikou...?

Dr. Josef Stejskal bydlí v běžném panelovém domě na malém sídlišti v Poličce a ve svém bytě opatruje pravděpodobně největší sbírku vydání Máchova Májě.

Pane doktore, jak jste se dostal k této nevdědní sběratelské disciplíně?

Máchou se zabývám už mnoho desítek let. Začátek byl docela prozaický, kdysi dávno vyplynul z prostého zájmu romantického studenta o Máchovu poezii. A protože jsem měl vždycky rád výtvarné umění, nabídla se mi tenkrát taková samozřejmá spojitost, která můj zájem prohloubila. V roce 1936 vyšlo několik vydání s ilustracemi významných umělců — Toyen, Mašek, Galanda, Procházka, Lacina, o rok později doprovodil Máj svými kresbami Štyrský. Začal jsem ty krásné knihy sbírat, ale neshromažďoval jsem jen bonbónky, jen máchovské bibliofilie, zajímavá mi připadala i ta „chlebová“ vydání. Tenkrát byla za korunu, za dvě...

Řekl jste mi, že vlastně pravděpodobně největší sbírku. Jak by vypadal zápis v Guinnessově knize rekordů?

Před dvěma roky jsem sestavil soupis všech vydání Máje od roku 1836 do roku 1988. Vyšlo celkem 238 vydání v češtině a 32 překladů do jiných jazyků. Z těch 238 vydání je osm pro sběratele nedostupných; to jsou unikáty ve vlastnictví knihoven a muzeí. Mezi nimi je například Waldesovo vydání s výzdobou Františka Kyselý z roku 1919, které bylo vytištěno v jediném exempláři — podobně jako Bauchovo vydání pro Ladislava Webera či unikátní tisky Josefa Portmana z Litomyšle. Já mám ve své sbírce 222 vydání, do relativní úplnosti mi jich tedy chybí osm. Neúspěšně je sháním již mnoho let — a jsou mezi nimi i vydání docela běžná.

Neměl jste někdy chuť vydat si Máj vlastní nákladem, třeba právě v jediném exempláři?

Copak o to, chuť by byla, ale nebylo to v mých možnostech.

Kterou knižní podobu Máje za své sbírky máte nejraději?

Kromě prvního vydání, o němž bezpečně vím, že prošlo Máchovi rukama, jsou to samozřejmě svazky se sličnou podobou — například soubor knihy Erny

Janské vydaný v Hyperionu, aventinské vydání s ilustracemi Zrzavého, tři Máje z Lyry Pragensis, Komárkův Máj ze Spolku českých bibliofilů, Bendův, Dyrynkův... bylo by jich mnoho. A to se ještě musím zmínit o uměleckých vazbách, které nejsou pouhým řemeslem, ale naopak tvoří neoddělitelnou substanci knihy. Obzvlášť si vážím práce knihařů Tvrdého, Jelínků, Svobody.

A z těch obyčejných vydání?

Určitě Šimáčkovo z roku 1872, a to jen proto, že jsem tu knížku objevil ve skladu Sběrných surovin. Tehdy jsem si připadal jako pan Hanfa z Hrabalovy Příliš hluché samoty. Základ sbírky jsem nekoupil ani nezdědil, dával jsem soubor dohromady kus po kuse. Hledal jsem po púdách, v antikvariátech, takže v mém úsilí byl i kus dobrodružství. V jedné věci se musím pochválit — ani jediný přírůstek nepochází z krádeže.

Odcizit knížku, to se prý mezi zločiny vůbec nepočítá...

Snad ano, ale přesto jsem rád, že mě nic takového netíží.

A co máchovská tajemství?

K nejhlubším stále patří záhada skutečné Máchovy podoby. Nechte si to pro sebe, ale ze všech imaginárních portrétů je skutečnosti nejbližší kresba Šimova. Nebo Zrzavého. Ten přece řekl, že vidí „třáť, v níž se promítají stavy duše a niterná pohnutí člověka“.

Když už jsme se dostali ke grafice — vy jste přece vydal několik souborů grafických listů s máchovskou tematikou.

Nepatřím k těm sběratelům, kteří svůj poklad žárlivě střeží a nikomu nedovolí ani pohlédnout. Mnohokrát jsem svoji sbírku vystavoval, a když jsem pak viděl výtvarnou působivost celku, přivedlo mě to na myšlenku vyzvat pár výtvarníků k tvorbě na dané téma. Tak jsem připravil již čtyři soubory, vždy po deseti grafikách, a nyní chystám pátý. O literární inspirativnosti Máje a celého Máchova díla není pochyb, ale síla výtvarné inspirace je ještě větší a snad i trvalejší. Věřte, že je to příjemný pocit, když se mohu o svou radost podělit s dalšími zájemci.

Pane doktore, tuším, že hluboký zájem, o němž jsme si dnes povídali, přispěl k elánu vašich osmdesáti let. Řekněte mi, čím vás ještě váš koníček obdařil?

Zájem o krásná umění, to pro mne nebyla a není osudovost. Snad silný impuls, trochu i vášně, to ano. Vyplnil jsem tak několik stránek života, které by jinak třeba zůstaly prázdné.

Ami come home

WILDFLECKEN, 28. August (dpa). Die US-Soldaten im unterfränkischen Wildflecken lassen Weihnachten nicht zu Ende gehen: Seit dem 18. Dezember breiten an einem Christbaum im Truppenlager Tag und Nacht die Lichter. Sie sollen an jene aus der Militärgemeinde erinnern, die noch nicht aus dem Golf-Krieg zurückgekehrt sind. 40 Freiwillige aus Wildflecken sind nach Angaben eines Sprechers vom Mittwoch im Nahen Osten noch mit der Rückführung von Gefährtschaften beauf. Gefallen ist keiner der Kameraden.

Den 16. Dezember feiern die US-Amerikaner traditionell mit dem Christbaumschmücken, erklärte der Sprecher. Damals hätten bereits viele der Familien gemerkt, daß 1000 Soldaten aus dem Standort Wildflecken bei einem Krieg am Golf eingesetzt werden würden. Daher wurde vereinbart, die Lichter erst zu löschen, wenn alle GIs heimgekehrt sind.

Pomoc turistům

(1h): V budouvě Živnostenské banky na péstí zóně byly všera opět otevřeny zrekonstruované kanceláře Pražské informační služby. Stavební práce za téměř třináct mi-

lioni korun, které hradila Živnostenská banka, provedly soukromé firmy ve zkráceném termínu pěti měsíců. Toto vyhledávané místo v centru města poskytuje veškeré informace z oboru cestovního ruchu pro tuzemské i zahraniční návštěvníky Prahy.

Ulicemi v centru Prahy k údivu kolejdoucích všera pochodovala skupina anglických krojovaných skautů za hudebního doprovodu píšťal, činel, bubnů a trumpet. Cílem akce je podle slov jednoho z vlnkonotem šířit propagace skautské myšlenky, přátelství a mezinárodní spolupráce.

Drei Töchter verändern das Leben des Ivan Lendl

Der Kampf mit dem Alltag hat begonnen / „Noch ein paar gute Jahre übrig“ / Warten auf die Zeit danach

Seit vier Wochen ist endgültig alles anders. Die beinahe militärische Ordnung, nach der Ivan Lendl sein Leben führte, ist ein wenig durcheinander geraten. Es fällt ihm ein bißchen schwer, sich ausschließlich auf seinen Beruf zu konzentrieren, selbst die akribische auf die Sekunde verplante Freizeit leidet. Statt dessen muß sich Lendl mit den oftmals unvorhersehbaren Alltagsproblemen eines Familienvaters herumschlagen. Sein Leben nach der Stoppuhr gleicht, gemessen an den bisher gültigen Regularien, eher einem Chaos. Die Ursache der Umstellung ist jedoch gleichzeitige Lendls ganzer Stolz. Anfang August brachte Frau Samantha Zwillinge zur Welt, 15 Monate nach der Geburt ihrer ersten Tochter. Seitdem hat der Herr Papa Windeln und Fläschchen gleich dreifach zu verteilen, nicht

immer im Einklang mit seinem gewohnten Tagesablauf. Sogar die Golfschläger mußte der passionierte Hobbyspieler vorläufig in die Ecke stellen. Die Entscheidung fiel ihm schwer, doch der Versuch, die Zwillinge mit auf Fairways und Grün zu nehmen, scheiterte am Geräuschpegel. „Für einen Golfplatz waren sie nicht ruhig genug“, erklärt er mit einem breiten Schmunzeln.

Auf dem Tennisplatz hatte Lendl sein Schicksal schon längere Zeit nicht mehr wie gewohnt bestimmen können. In der Welttrangliste rutschte er zeitweise auf Platz fünf ab, erstmals seit 1981, die Dominanz scheint brüchig zu sein. Seit Jahresbeginn schlugen ihn Nobodys wie Connell, Camporese oder ein Herr Furlan, Spieler, gegen die Lendl früher nicht einmal ins Schwitzen kam. Zusätzlich brachte die Entzündung und

anschließende Operation des rechten Handgelenks Ivan Lendls Pläne gehörig durcheinander. In Paris fehlte er ganz, Wimbledon war wieder nur das himmlische bekannte Anrennen gegen die Windmühlen, weil ihm zu viele Trainingsseinheiten und Spielpraxis fehlten. Sein Ziel, so bekräftigt er immer wieder, sind Triumphe bei den vier Grand Slams. Er ist, sichtlich danach. Doch seit Australien 1990 wartet er darauf, den Hunger zu stillen, und so sagt auch er auf die Frage, ob seine Dominanz der vergangenen zehn Jahre vorbei sei, daß „es möglich ist“. Genauso sei es jedoch auch möglich, daß „ich wieder ganz nach oben komme“.

Er ist überzeugt, jede freie Minute mit der Familie verbringen zu können, trotz seiner Besessenheit für Training und Spiel. Familie und Tennis wurden

sich nicht vereinbaren lassen, glaubte er früher, nun will er versuchen, zwei Dinge gleichzeitig hundertprozentig zu erledigen. Ein Novum für ihn und seine bisher so rigorose Überzeugung, doch er glaubt nicht, den Blick für Erfolg auf dem Tennisplatz verloren zu haben. „Die Kinder lenken mich nicht ab“.

Jetzt, so glaubt der ehemalige Welt-ranglistenbeste vielmehr, „kommt langsam alles wieder zusammen“. Trotz aller Planungskatastrophen im nunmehr unkontrollierten Alltag. „Es macht die Zeit nach dem Tennis viel angenehmer“, erklärt er dem Vorteil einer Familie. Er denkt damit allerdings vorerst noch an die Neugestaltung seiner Freizeit, nicht das baldige Ende seiner Karriere. „Ich habe noch ein paar gute Jahre übrig“, glaubt er.

THOMAS HÄBERLEIN/sid

Der neue sowjetische Außenminister Boris Pankin

Den Ausschlag für die Berufung des 60-jährigen Boris Dmitrijewitsch Pankin zum neuen sowjetischen Außenminister hat zweifellos sein entschlossenes Eintreten für Michail Gorbatschow während des gescheiterten Putsches in der UdSSR gegeben. Anders als sein bisheriger Chef Alexander Bessmertnych, der wegen seiner unklaren Haltung während des Machtkampfs sein Amt verlor, hatte Pankin bereits vor Gorbatschows Rückkehr in die Hauptstadt keinen Zweifel an seiner Treue zur Reformpolitik gelassen. Der Intellektuelle aus Kirgisien – der auch als Literaturkritiker hervortrat – könnte an die Ära des an einem Ministeramt nicht mehr interessierten Eduard Schewardnadse anknüpfen, falls eine einheitliche sowjetische Außenpolitik auf Dauer überhaupt noch eine Chance hat.

Mit einem nächtlichen Anruf bei der Presseagentur CTK hatte der bisherige Botschafter der Sowjetunion in Prag in der Nacht vor dem dritten Putschtag ein weltweit beachtetes Signal gesetzt. Eine „barbarische Tat“ nannte der gelernte Journalist in dem von ihm initiierten Interview die Palastrevolution der konservativen Kommunisten. Die Verschwörer hätten sich „an der friedlichen sowjetischen Bevölkerung und an der legitimen Macht“ vergangen. In den hektischen beiden Tagen zuvor hatte sich Pankin mit eisigem Schweigen gegen die Anweisung des Vizeaußenministers Juli Kwizinsky gestemmt, der die Botschaften angewiesen hatte, die Putschisten zu unterstützen.

Pankin ist am 20. Februar 1931 in der kirgisischen Hauptstadt Pischpek (früher Frunse) geboren. Er schloß sein Studium an der philosophischen Fakultät der Moskauer Lomonossow-Universität im Jahr 1953 ab. Dann ging er als Redakteur zur *Komosolskaja Prawda* und verließ diese Zeitung des sowjetischen Jugendverbandes 1973 als Chefredakteur. Später war er Chef des sowjetischen Verbandes für Autorenrechte, bevor er 1982 als Botschafter nach Schweden berufen wurde. Bekannte aus seiner Stockholmer Zeit schildern den vom Journalisten zum Diplomaten avancierten Intellektuellen als „stilles Wasser“, der sein ungewöhnliches Wissen erst bei näherem Kennenlernen zeige. Mitte der achtziger Jahre hatte Pankin bereits mehrere Bücher mit Literaturkritiken veröffentlicht, auch in der ehemaligen DDR in deutscher Sprache.

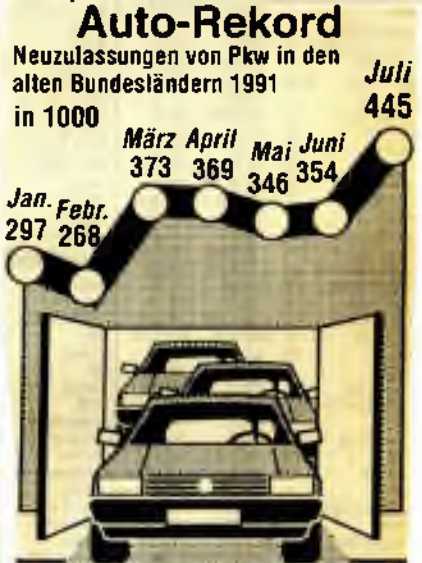
„Es ist normal, daß es in der Geschichtsbetrachtung keine Tabus mehr geben darf“, mit diesen Worten hat Pankin im vergangenen Mai in einem Interview mit dem ehemaligen Parteiorgan der tschechoslowakischen Kommunisten *Rudé právo* seine undogmatische Position unterstrichen. Doch schon in Stockholm hatte er Gelegenheit, diese Haltung unter Beweis zu stellen. Er war Reuter zufolge an den Verhandlungen über das Schicksal des schwedischen Diplomaten Wallenberg beteiligt, der während des Zweiten Weltkrieges in Ungarn Tausende Juden vor den Nazis gerettet hat und unter bis heute ungeklärten Umständen nach dem Sieg der sowjetischen Armee über die deutschen Besatzer Ungarns verschwand.

Nach seiner Berufung zum Botschafter in Prag im vergangenen Sommer wurde Pankin mit einem besonders heiklen Kapitel der sowjetischen Geschichte konfrontiert. Er war maß-

geblich an den Verhandlungen über den Abzug der sowjetischen Truppen beteiligt, die bei der Okkupation des Landes nach dem „Prager Frühling“ 1968 ins Land gekommen waren. „Wir haben in ihm einen Gesprächspartner mit viel Verständnis für unsere Standpunkte gefunden“, lobten ihn die Prager Verhandlungsführer.

Allerdings ist Pankin auch nicht bereit, alles Vergangene über Bord zu werfen. „Wir wollen die Beziehungen zu unseren Nachbarn von den Deformationen der Vergangenheit säubern. Dabei wird uns helfen, wenn wir das Gute unseres gemeinsamen Weges durch die Geschichte respektieren. Es gab auch Positives“, betonte er in dem *Rudé právo*-Interview unter Anspielung auf die unter hohen sowjetischen Opfern erkämpfte Befreiung der Nachbarstaaten vom Hitler-Faschismus.

In Prag – dem Sitz des Sekretariats der Konferenz über Sicherheit und Zusammenarbeit für Europa – war Pankin in das Netz eingebunden, das zwischen den Botschaften der 35 Mitgliedsländer zum Austausch informeller Informationen und der Abklärung ihrer verschiedenen Standpunkte entstanden ist. In Stockholm dürfte der Diplomat, der Englisch und Deutsch spricht, ähnliche Erfahrungen gemacht haben. Gorbatschow hat sich einen Profi auf dem internationalen Parkett an die Spitze des sowjetischen Außenministeriums geholt. Zudem ist der neue Außenminister, der bereits am Mittwoch überstürzt aus Prag abreiste, ebenso wie der Staatschef zum Durchgreifen entschlossen. Das beweist die Tatsache, daß er als erstes seine früheren Botschafter-Kollegen nach Moskau rief. So mancher von ihnen wird wohl nicht auf seinen Auslandsposten zurückkehren.

Peníze přes satelit

(kž): Inaugurace prvního bankovního automatu instalovaného ve východní Evropě, který přijímá platební karty VISA, se včera uskutečnila v pražském hotelu Atrium. Za účasti velvyslankyň USA S. Templeové-Blackové si prvních 550 korun vyzvedl přes mezinárodní telekomunikační síť VISANET do Matine Midland Bank prostřednictvím satelitu prezident americké společnosti IFS International Ch. J. Caserta. Operace netrvala ani deset sekund. Bankovní automat České státní sportletny byl v hotelu Atrium instalován při příležitosti zahájení IV. Evropské konference o finančních službách.

Dresdner und BNP gehen nach Prag

Die Dresdner Bank und die französische Banque Nationale de Paris haben in der CSFR die Gründung der BNP-Dresdner Bank beantragt. Die Partner wollen die Hälfte der Anteile halten.

Při vstupu a pobytu na území Seychelské republiky po dobu 30 dnů nepotřebují čs. občanské vízum. Musí pouze předložit platný zpáteční cestovní lístek a finanční zabezpečení pobytu.

HURÁÁÁ NA SEYCHELY. A VEXILOVAT!!

RADĚJI TO VZDAL

Čtyřicetiletý podnikatel Jaroslav Čašpivo je to, čemu se říká úspěšný muž. Jeho firma Omnijet, největší soukromá stavební firma v Praze, poskytuje práci více než třem stům lidí. V metrologické terminologii bychom o něm řekli, že je etalonem úspěšného soukromého podnikatele. Provází ho pověst člověka zásadového, neuhýbavého před problémy, což mu vyneslo zvolení do Rady zastupitelstva Magistrálního úřadu hl. města Prahy. Pražští podnikatelé v něm ctili radního, o němž bezpečně věděli, že bude stát za jejich zájmy. Bylo proto pro ně zklamáním, když se dozvěděli, že dopisem oznámil Radě zastupitelstva své rozhodnutí odejít z funkce. Odpověď na otázku, jaké důvody ho vedly k tomuto kroku, jsme hledali přímo u něj.

»Měl jsem o práci Rady zcela jinou představu. Nechtěl jsem být spojován s rozhodnutími, s nimiž jsem nesouhlasil.«

S jakými napříklady?

»Třeba s řadou přírůzků pro soukromé podnikatele, které Rada odhlasovala — od vody z dislokací, z reklamy, z prodeje alkoholu, tabáku. Přitom nechala v kompetenci jednotlivých městských zastupitelstev, aby je upravovala podle svého uvážení. Jinými slovy jim byla ponechána volná ruka ke korupci. Samotní úředníci mohou rozhodovat o snižování nebo dokonce o zrušení těchto poplatků. Nevidím důvod, proč by měl podnikatel, odvádějící řádně daně, platit ještě další poplatky ze své činnosti. To je vlastně dvojitý zdanění.«

Řekl jste, že jste měl o práci Rady jiné představy. V čem se lišily od skutečnosti?

»Třeba v tom, že jsem nečekal, že budu v Radě se svým pravicovým směřením tak osamocen a že s ním budu stále narážet na nepochopení, že se dostanu do opozice... Vezměte si takovou rekonstrukci magistrátu, o níž se i v tisku hodně psalo.

ZDRAVÍ Z HERBATY

Jestliže ještě v nedávné minulosti platila Dlouhá ulice za opomíjený kout našeho hlavního města, v posledních měsících tyto poněkud zanedbávané končiny ožily. Když se vydáte ze Staroměstského náměstí směrem do této ulice — narazíte po pár metrech chůze na dům číslo popisné 6. Právě tady se v nedávné době zrodila soukromá prodejna HERBATA, jejímž majitelem je pan Hynek Matuška. Jeho prodejna nabízí veškerý sortiment rostlin — tzn. mátu pepřnou, diviznu velkokvětou, kozlík lékařský, třezalku atd., kterýž se vede na čs. trhu. Kromě toho tu najdete také různé rostlinné přípravky jako např. propolisovou tinkturu, měsíčkovou mast, dále pak extrakty, výtažky a bylinné čajové směsi. Všem zájemcům je určena i zásilková služba, kterou má Herbata zřízenou mimo Prahu na adrese Kuncova 24, 25163 Strančice. Zde na základě objednávek vše připraví k odeslání a zákazníci obdrží vše, co si objednali, nejpozději do deseti dnů.

Já ji považuji za obdobu dětské hry „škatulata, hejbejte se z místa na místo“. Rekonstrukce pro rekonstrukci — aby se vlk nažral a koza zůstala celá. To se pak od ráží pochopitelně ve všech stérách činnosti magistrátu i na jeho přístupu k privatizaci. Namísto radikálního postupu se hledají stále nové a nové důvody pro její odsouzení.«

Přesto jste v Radě působil téměř devět měsíců. Co bylo tou tzv. poslední kapkou, která vás přiměla k rozhodnutí odejít?

»Taxikáři a jejich požadavky. Postavil jsem se na odpor proti taxikářské mafii. Jejich požadavky na rozdělení stér působnosti, na udělování co nejmenšího počtu povolení k provozování taxikářské živnosti a co nejvyšší ceny jsou podle mého názoru v rozporu s etikou soukromého podnikání. Já naopak prosazoval co nejvíce taxikářů a co nejnižší ceny. To se jim samozřejmě nelíbilo, protože by pak prý neměli zajištěny sociální jistoty.«

Názor ostatních radních byl jiný?

»Snad ani nebyl jiný, ale nechali se zstrašit. Taxikáři jsou ostří hoši, neleknu se ničeho a jdou si tvrdě za svým. Rada se jich lekla a přistoupila na téměř všechny jejich požadavky.«

Pane Čašpivo, v článku Golem — ledá eminence, který uveřejnil Večerník-Praha, bylo vaše jméno dáno do souvislosti s nově založeným podnikatelským klubem, který, cituji: »se rozhodně distancuje od již existujícího Svazu podnikatelů«. Autor tohoto tvrzení měl bezesporu na mysli Sdružení čs. podnikatelů ČR. Ovšem, pokud vím, vy sám se sdružením jako jeho člen úzce spolupracujete. Můžete tento rozpor nějak vysvětlit?

»Rád, protože mně samotnému toto tvrzení vyrazilo dech — v žádném případě neodpovídá pravdě. Naš klub nechce být a ani nebude s nikým v rozporu, tím méně se Sdružením čs. podnikatelů. Naopak rád přijíme spolupráci s každým, kdo bude napomáhat rozvoji podnikatelských aktivit.«

**SOCIÁLNÍ JISTOTA V SDRUŽENÍ KČP
RIZIKO ZVOLÁNÍ, NE?**

Pane Dubčeku, odejděte!

[Id]: Včera nám poslanec Federálního shromáždění Bohuslav Hubálek jménem politické komise Konfederace politických vězňů Československa, které je předsedou, předal otevřený dopis určený předsedovi FS A. Dubčekovi. Dopis je reakcí na rozhovor ČTK s panem Dubčekem, zveřejněný pondělní Mladou frontou Dnes pod titulem Nehorázná tvrzení a bránění tzv. »osmašedesátníky«. V dopise se mj. píše: »Váš článek vzbudil mezi členy KPVC velké rozhořčení. Vaše vyzdvihování zásluh osmašedesátníků je zakrýváním a zlehčováním zločinů. Nezapomeňte i na svůj díl viny. Padesátá léta jsou a budou v paměti nás všech. Vaše strana, jejímž jste byl nejen členem, ale i vysokým funkcionářem, likvidovala opravdové vlastence a demokraty. Co tedy můžete o demokracii vědět právě Vy! Máte-li svědomí, odejděte, vzdějte se funkcí a vzdalte se veřejného života. Pravda vítězí!« O.K.

HVĚZDNÉ TISKÁRNÝ STAR

Firma STAR Mikronics je druhým největším světovým výrobcem počítačových tiskáren. Včera je novinářům v pražském hotelu Fórum předvedli zástupci německé firmy Konsigna, která je u nás prodává. Když hovořil ředitel firmy pro Německo, Evropu, Afriku a Sibiřní východ pan Nagay o rekordní loňské produkci 700 tisíc tiskáren, což je dvojnásobek proti předcházejícím dvěma letům, nezbylo než tiše závidět. Nejen rekordní obrát 321 milionů marek, ale i jehličkové superstroje nové generace, které pod značkami XB-24-200 či ZA 200 dokáží barevně, v nejvyšší kvalitě zachytit i čárový přesný kód a vytisknou až 300 znaků za sekundu. Proti dražším laserovým tiskárnám za tisíc marek a více jsou ty předcházející k máni již od 400 marek výše, a tak se mohou stát vítaným pomocníkem pochopitelně ve spojení s počítačem i pro naše soukromé podnikatele. No a snad je pro nás poctou i to, že výrobce STAR Micronics považuje Československo za jeden z nejdůležitějších trhů ve východní Evropě.

PROČ ASI VYČKÁVAL?

»Kolem sovětského velvyslanectví se v kritických třech dnech rojil členové jedné strany a estebáci,« řekl včera novinářům místopředseda parlamentu a předseda Sněmovny národů, člen rady VPN M. Šútovec. Pád komunismu v SSSR ovšem znamená i pád KGB, takže si ti »naši« už nebudou chodit do Kyjeva pro instrukce ke »kágebáckým« generálům. Takové setkání se ovšem uskutečnilo, a jsou o tom důkazy, při návštěvě jednoho bývalého slovenského politika v SSSR, řekl M. Šútovec a ostře kritizoval vyčkávací postoj předsedy parlamentu A. Dubčeka po vypuknutí převratu v SSSR. Jak známo, mimořádné zasedání FS ČSFR se nakonec konalo už čtvrtý den po puči, i když mu předsedové obou sněmoven doporučovali svolat schůzi již v pondělí 19. srpna. Idu komunismus se brání, seč může. O.K.

EMISE S PODĚKOVÁNÍM

S vyjádřením poděkování všemu lidu ČSFR obdržel ministr spojů E. Ehrenberger od představitelů poštovní správy Kuvajtu mimořádnou emisi příležitostných poštovních známek. Byly vydány na počest zemi podílejších s na osobození Kuvajtu a na tiskovém listu je mezi 42 známkami s vlnkami OSN a zúčastněných států i jedna s vlnkou ČSFR a nápisem Československa. Současně je k této emisi vydán aršík se 42 vlnkami a textem Děkujeme světu, který bude spolu s tiskovým listem vysáven od 1. září 1991 v Poštovním muzeu v Praze 1, Nové mlýny 2.

Pravda o roku 1968 na dosah

[toh]: »ČSFR je připravena uznaní nezávislost pobaltských republik. V současné době připravuje FMZV všechny potřebné podklady pro čtvrtelní zasedání federální vlády, na kterém bude dokument pravděpodobně přijat,« prohlásil na včerejší tiskové konferenci mluvčí prezidenta M. Žantovský.

Uplynulé krizové dny v Sovětském svazu podle M. Žantovského ukázaly, jak nebezpečná je jakákoli totalita, a řekl, že Československo se s celou situací vyrovnalo jako stabilizovaná demokratická společnost. Uvedl, že po »bitvě« se sice vynořila spousta »generálů«, kteří by zvládli řešení problému lépe, ale naše státní orgány reagovaly uspokojivě. Díky probíhajícím změnám v SSSR se naskytá také velká šance k získání tajných dokumentů o roce 1988 a především tzv. zvacích dopisů. Čs. diplomaté jsou připraveni této šance využít.

Mluvíci prezidenta se dále vyjádřil k našemu vztahu k NATO a uvedl, že politikou

prezidenta je usilování o užší vztahy s touto organizací i o postupné zvyšování kompatibility mezi ČSFR a NATO.

Prezident je rozhodnut »problém Sládeka nekomentovat, M. Žantovský tlumočil jeho názor, že celý případ patří prokuratuře. V. Havel si také nemyslí, že by problémem našich sdělovacích prostředků byl v jejich personálním obsazení. Vše je závislé na nové zákonné úpravě, která zajistí nezávislost sdělovacích prostředků na vládě a ostatních politických silách.

ZŽIDA' NÁS ZVĚDAVOST!

Nové vztahy bank

Špičková technologie v platebním styku již od konce roku

Více než sedmdesát procent trhu maloobchodních bankovních služeb pokrývají v ČSFR, Maďarsku a Polsku banky, které se zapojily do systému Eurocard-Mastercard. Platební karty Eurocard-Mastercard pro místní použití již začala vydávat maďarská Dunabanka. U nás připravuje vydání těchto karet na konci roku Komerční banka.

Firma Eurocard-Mastercard také iniciovala vznik společné technické infrastruktury umožňující zavedení špičkových technologií platebního styku. K tomuto účelu zřídí Girobankcard Budapešť a ISC MÚZO Praha a Bratislava přímou počítačovou síť ATM, která by měla zahájit provoz již koncem letošního roku.

Kromě toho EPSS — pomocná organizace, jejímiž vlastníky jsou Eurocard-Mastercard a Eurocheque International — investuje značné prostředky do budování systému

stýčných bodů pro banky v Československu, Maďarsku a Polsku. Tyto stýčné body umožní i bankám, které nebudou mít vlastní počítačové sítě ATM, připojit se ke světové síti Eurocard-Mastercard.

Při komentování rozvoje aktivity firmy v těchto zemích řekl Francis van den Bosch, SVP, Marketing and Sales, Eurocard International: »Úspěšný rozvoj našeho podnikání v Československu, Maďarsku a Polsku odráží a každého zúčastněného ideální kombinaci pochopení trhu, přizpůsobivosti, vzájemné spolupráce a nezměrného množství nadšení.«

Paní Anne-L. Cobb, Generální manažerka Eurocard International a Joint General Manager EPSS říká: »Jmenování regionálního obchodního manažera Geoffroya de Schrevel se sídlem v Praze nám umožnilo vybudovat silné a oboustranně výhodné vztahy

s našimi členskými bankami v Československu, Maďarsku a Polsku. Velice se těším na podnikání v těchto klíčových zemích.«

Seznam členských bank Eurocard-Mastercard v Československu, Maďarsku a Polsku: **Československo:** Československá obchodní banka, Investiční banka, Komerční banka, Agrobanka (označuje žádosti o členství — schvalování v září 1991), Slovak State Savings Bank, Všeobecná úvěrová banka (General Credit Bank), Živnostenská banka.

Maďarsko: Budapest Bank, Dunabank, Inter-Europa Bank, MHB Hungarian Credit Bank, MKB Hungarian Foreign Trade Bank, OTP National Savings Bank.

Polsko: PBK — The State Credit Bank in Warsaw, PKO Savings Bank, The American Bank in Poland.

Pro další informaci se spojte s: Mark Siewewright, Communications Manager, 331 Avenue Louise, B — 1050 Brussels, Belgium, Telefon: 32/2/641 5869, Telex: 32/2/641 5830, nebo: Geoffroy de Schrevel, Regional Business Manager, Eurocard International, Pod Havránkou 30 CS—171 00 Praha (Pregue) ? Czechoslovakia, telefon a telex: 42/2/84 34 24.

Máme šampionku v rýžování zlata!

K našim zlatokopům byla Fortuna štědrá i ve švédském Kopparbergu

»Ti z nás byli nešťastní!« sděluje první dojmy z mistrovství světa v rýžování zlata novopečená mistryně Veronika Štědrá. Na světový šampionát do švédského Kopparbergu (9.—11. srpna) odjížděla jako jediná naše žena v doprovodu více než dvacítiky zlatokopů — mužů. V konkurenci nejlepších »rýžovníků« ze 17 států jsme se rozhodně neztratili. Fantastický titul Veroniky Štědré (25 let) umocňuje stříbrná medaile Jana Kavalíra v mužské kategorii a účast dalších tří našich mužů v semifinále soutěže.

»Přitom tu byli skutečně ti nejlepší a mezinárodně ostřílení rýžovníci, kteří jezdí na všechna mistrovství. Většinu z nich jsem znal už z předchozích let.« říká exmistr republiky Vladimír Žáček, který jako jediný z našich závodníků má mezinárodní zkušenosti. Jenže jak je potom možné, že jsme uspěli? »Jednak jsme byli z domácího mistrovství na Blanici zvyklí na menší zlatinky, takže se nám tyhle snadno hledaly, jednak jsme měli hluboké rýžovací mísky do špičky, tzv. čínské, kde všechny zlatinky klesají ke dnu kužele a soustřeďují se na ploše jednoho až dvou centimetrů.« odpovídá světová šampionka, která je současně absolutní mistryní ČSFR. »V prvním kole soutěže používají »čínské« mísky kromě nás snad jenom Francouzi, ale ve finále už většina závodníků. I severští profici poznali, že hluboká míska do špičky je na takovou soutěž vhodnější.«

Závod mužů byl čtyřkolový, ženy absolvovaly tři kola. Mistrovství neprobíhalo u vody, ale na souši uprostřed velké arény, soutěžního kotle. Na jeho dně bylo umístěno 24 kádí s vodou, u nichž zasedli závodníci. Každý dostal kbelík, ve kterém bylo deset litrů písku s přimísenými zlatinkami. Cílem soutěže je — stejně jako na našem domácím šampionátu — v co nejkratším čase vyrýžovat všechny zlatinky obsažené v soutěžním vzorku. Časový limit vlastního rýžování je 20 minut, za každou nevyřizovanou zlatinku se však k času přičítá pět trestných minut. V případě shodného výsledného času rozhoduje vyšší počet nalezených zlatinek, popř. menší množství znečišťujících příměsí.

Závodníci tedy zasednou ke kádím: s deseti litry písku v kbelíku, s jednou rýžovací miskou a se skleněnou ampulkou, do níž budou ukládat »své zlato«. Každá skupina startujících (max. 24 najednou) má ve směsi písku jiný počet zlatinek. Proto také v prvních kolech nerozhoduje výsledný čas, ale umístění v rámci té které skupiny. Její první polovina postupuje, druhá je vyřazena.

»Atmosféra soutěže je úplně jiná než na našem mistrovství na Blanici,« shodují se zlatokopové po návratu. »U nás si člověk vysype tři litry písku, který je navíc jemně přeseátý, na misku a rýžuje v říční vodě. V Kopparbergu jsme byli sami uprostřed arény, jen s kádí plnou vody. Písku bylo deset litrů, takže se nevešel na misku, a museli jsme rýžovat zhruba na čtyřikrát. Trochu překvapením bylo i to, že písek není přeseátý, že je jen hrubě nakopaný. Ale časový limit byl stejný jako na Blanici, takže jsme museli rýžovat podstatně rychleji.«

Organizace mistrovské soutěže, ubytování a všeho, co s mistrovstvím souviselo, byla

prý neobyčejně pečlivá. Závodníkům tu vycházeli všemožně vstříc, zvláště našim. »Byli velice pozorní. Uvědomovali si, že naše možnosti, hlavně finanční, jsou přece jenom dost omezené.« říká mistryně světa Veronika Štědrá. »My jsme jim to vrátili šokem, když jsme začali organizovat večerní program.«

»Večer při táboráku, to oni neznají,« vložil se do debaty ostatní. »Neumějí vytvořit atmosféru, měli tam jen oficiální slavnostní fanfáry — a pak tam hrála jedna country kapela. Ale bylo to dost profesorské, studené, nikdo netancoval. Tak jsme to museli trochu rozhýbat. Nakonec se to Severánům líbilo, moc nám děkovali a vydali nám napospas i další večery.«

Zřejmě bylo odstranění umělé izolace na největší žádoucí a oboustranně prospěšné. (V mezinárodním měřítku nám to jde nejtěšněji lépe než u nás doma.) Teď byly navázány kontakty, náš výsledek a vystupování vzbudily velký zájem. »Možná budeme tímto zájmem „donuceni“ uspořádat už v příštím roce zase mezinárodní závody na Blanici. Přesto, že řádné mistrovství republiky by se mělo konat až v roce 1993 na Slovensku,« říká předseda Federace českých a slovenských zlatokopů RNDr. Josef Klomínský. I založení zlatokopectvé federace, k němuž došlo 2. června právě na mistrovství republiky, má velký význam pro nás »rýžovníky« návrat do Evropy.

Jan Kavalír, druhý z mužského finále v Kopparbergu, ujel před zájmem sdělovacích prostředků do Kutné Hory. A tak otázka jak se vám to podařilo? smělovala opět k ženské šampionce: »Neměla jsem žádnou speciální taktiku, jen čínskou rýžovací misku a klad. Ale když asi sedm žen odevzdalo zlatinky dříve než já, myslila jsem si, že je všechno ztraceno, jenže naši zlatinek má-

Ale při vyhlášení druhého místa jásal tenkrát Rakusán na náš účet.«
Totlik slova dvojnásobné mistryně republiky (v šermu kordem a v rýžování zlata) a mistryně světa (zatím jen v jednom z těchto oborů), které svůj triumf odjela slavit práci. Český geologický ústav ji vyřadil až k jezeru Bajkal, kde ji sice budou rušit komáři, ale zcela určitě ne novinaři.

lo! I mně jedna uplavala, ale všechny zlatinky v ženské kategorii neuložil nikdo. Výsledky pak vyhlášovali odzadu, bylo to strašně napětí. Pořád mě nečetli, naše akce stoupaly — a když přečetli druhé místo Francouzky Grosperrirové, jásal jsem spolu s francouzskou výpravou... Pak mělo stejný průběh vyhlášení mužské kategorie, říkali jsme si, že to snad není možné.

Fahrverbot für Rotlichtsünder?

HAMBURG, 29. August (dpa). Der Tod eines neunjährigen Mädchens an einer Ampel auf der Hamburger Stresemannstraße könnte bundesweit zu schärferen Strafen für »Rotlichtsünder« führen. Zwei Tage nach dem Unglück und andauernden Blockade-Aktionen von Bürgern kündigte Innensenator Werner Hackmann (SPD) am Donnerstag eine Bundesrats-

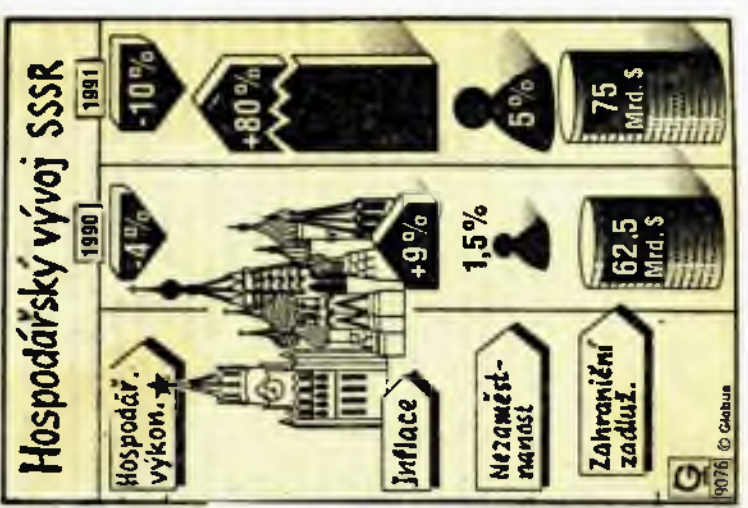
initiative an. Damit sollen entsprechende Verstöße verstärkt geahndet und »in schwerwiegenden Fällen mit einem Fahrverbot belegt werden können«.

Seit dem Unfall blockieren Demonstranten täglich bis in die frühen Morgenstunden die Kreuzung, an der die neunjährige Nicola ums Leben gekommen war. Ein Lkw-Fahrer war trotz Rotlichts gefahren, als sie mit ihrem Fahrrad die Straße überqueren wollte.

Francouzský frank	5,27	(5,28)
1000 italských lir	23,99	[24,04]
Rakouský šilink	2,54	[2,55]
Německá marka	17,93	[17,98]
Švýcarský frank	20,57	[20,60]
Americký dolar	31,29	[31,19]
Anglická libra	52,54	[52,63]

27.08.91

NEVĚŘTE...
JAKO RABOVACI GARDA U SUBE...
ZLATO KOŽOVÉ SE VYZNA...
NEVĚŘTE...
JAKO RABOVACI GARDA U SUBE...

Machinace s pražskými restauracemi

Magistrátní úřad hl. m. Prahy, zakladatel s. p. Pražské restaurace, projevuje podivuhodnou línkavost při likvidaci tohoto státního podniku, přestože o ní Rada zastupitelstva rozhodla už v dubnu. Ředitel I. Bárta, který za zády magistrátu vyvíjel obdivuhodnou aktivitu ve snaze vyvázat objekty Pražských restaurací z procesu privatizace a založit akciové společnosti, byl sice k 1. srpnu odvolán z funkce, ale pouze de iure, de facto tahá za podnikové nitky dál.

Na doporučení Ing. F. Duška, náměstka bývalého primátora (dnes vedoucího odboru státních podniků, jichž je magistrát zakladatelem), byl do uvolněné funkce dosazen L. Štajer, který si I. Bártu ponechal k ruce. Údajně pro jeho nepostradatelné zkušenosti.

Ano, zkušenosti pan Bárta má, zejména v tom, jak navazovat užitečné známosti, které přinejmenším přimbuňují oči nad jeho svérázným vedením podniku. V dobách totalitních se zaštiťoval vlivnými styky, sahajícími až k A. Kapkovi, dnes nad ním drží ochranná křídla bývalý starostřukturační kádr, již zmíněný pan Dušek. Právě ten se přičinil o to, že se jeho chráněncem do konce stal členem magistrátní komise pro obchod a cestovní ruch.

Kontrolní orgány magistrátu jako by vůbec nezajímalo, jaké podivné machinace se s jeho majetkem dějí. Kromě rozkrádání zařízení dochází i k nemalému úniku peněz formou poskytování pětinašobků platu těm soudruhům ve vedoucích funkcích, jimž I. Bárta za věrné služby umožnil rozvážení pracovního poměru dohodou krátce poté, co se dozvěděl o svém odvolání. K takovému jednání by ho mohly opravňovat pouze organizační změny, ty ovšem v té době v podniku Pražské restaurace nastaly. A tak došlo k paradoxní situaci, že některá podniková oddělení fungují bez vedoucích pracovníků.

Od nového ředitele L. Štajera magistrát očekává, že dovede likvidaci Pražských restaurací ke zdárnému konci, aniž by docházelo ke zbytečným ztrátám. To se mu však nepodaří, pokud podnik nevyčistí od bývalé stranické nomenklatury, zejména pokud se nezbaví I. Barty a jeho chráněnců. V opačném případě se dá s největší

pravděpodobností předpokládat, že podstatná část majetku státního podniku bude elegantně předisponována do soukromých společností těchto příčinnivých soudruhů.

Ne nadarmo se říká, že pod svícem bývá největší tma. Situace v podniku Pražské restaurace je dokladem toho, jak bývalé nomenklaturní kádry z »bratrstva rudých knížek« podřývali zcela záměrně autoritu našeho nového zřízení, v tomto případě magistrátu. Je nejvyšší čas si uvědomit, že dokud budou zastávat odpovědná místa úřednické typu pana Duška, nevyhneme se nejen hospodářským, ale i morálním ztrátám.

Nevyřízené účty špiónů

LONDÝN: Šéfové sovětské tajné služby KGB přehodnocují případ bývalého britského zpravodajského důstojníka George Blakea, který před 25 lety utekl z britské věznice a uprchl do Moskvy. Blake, kterému je nyní 89 let, byl v Británii pro špiónáž odsouzen na 42 let, ale ve vězení pobyl pouze pět let. »Pro Británii je zrádcem a bude s ním zacházeno jako se zrádcem,« vyjádřil se nový zástupce šéfa KGB S. Stěpašin. »Znám tento případ a mohu říci, že bude znovu posouzen ve velmi krátké době,« dodal. Blakeův trest 42 let vězení, jak se soudí, odpovídá počtu britských agentů, které zradil Sovětskému svazu. Blake loni prozradil, že odhalil sovětským úřadům totožnost asi 600 agentů, ale popel, že by jeho odhalení znamenala pro některé z nich smrt.

Ještě že je máme!

A kohože? Inu příslušníky bývalé Státní bezpečnosti, věrné odchoovance a následovníky slavné ruské KGB a jejího zakladatele, »železného« Felixe Edmundoviče Dzeržinského. Socha tohoto pána byla v Moskvě odstraněna. Žáci jeho školy z československého federálního ministerstva vnitra však nikoliv: Náměstek federálního ministra vnitra Jan Ruml před brannými a bezpečnostními výbory parlamentu připustil, že stáziště KGB zastávají v tomto resortu vedoucí místa. Dále upozornil, že vyřazení všech bývalých pracovníků StB by tento resort vážně ochromilo...

Někdejší federální ministr vnitra JUDr. Richard Sacher vyhlásil bývalé Státní bezpečnosti rozhodný boj a její příslušníky z ministerstva vyhnal. Jeho nástupce jich část vzal opět na milost, prý pro formální nedostatky při rušení jejich pracovního poměru. Teď, půldruhého roku po »něžné revoluci«, se konstatuje, že jsou nezbytní, vlastně životně potřební, a že při pakusu o převrat v SSSR byli hodni a slušní. Otázka zní, jak hodni by byli, kdyby Janajevovi a spol. jejich plány vyšly a sovětská komunisté by opět získali třeba jen částečný vliv na situaci u nás.

Na jedné straně se ozývají radikální návrhy na bezpodmínečné zveřejnění jmen všech spolupracovníků StB bez ohledu na to, zda skutečně a jak spolupracovali. Na druhé straně přiml příslušníci komunistické politické policie zajišťují existenci a chod federálního ministerstva vnitra a možná budou odhalovat a trestat lidi, kteří byli pro tuto instituci získávání a zřevňování i proti své vůli vpisováni do jejich seznamů — čímž samozřejmě nemáme na mysli skutečné konfidenty a udavače. V čem tedy spočívá deholševizace státního a politického systému, po němž — mimochodem — ČSL a náš list volají již od listopadu 1989? Odpověď pádnou a vyčerpávající dává výzva ČSL publikovaná v našem deníku v úterý 27. srpna. Teď jde o to, zda některé požadavky, zejména týkající se nomenklaturních kádrů a členů orgánů KSČ či Lidových milic, nebudou pro některé bojovníky za demokracii nepřijemné. K výzvě a jejím ohlasům se samozřejmě vrátíme.

Neznámý "sympatický hoch"

BESSMERTNYCH O PANKINOVÍ

Bývalý ministr zahraničních věcí Alexandr Bessmertnych, který byl zbaven úřadu kvůli své pasivitě během pokusu o státní převrat v SSSR, označil svého nástupce Borise Pankina za »sympatického hochu«. V rozhovoru pro americkou televizní společnost ABC však Bessmertnych ve středu prohlásil, že počítal pro tuto funkci s E. Ševardinadem.

Podle Bessmertnychyha bude Pankin novým typem šéfa sovětské diplomacie, neboť přichází »spíše z politické než zahraničněpolitické sféry«. »Byl docela dobrým velvyslancem ve Švédsku a o něco lepším v Praze. Přítel jej však neznáme, protože není profesionální diplomat,« řekl o svém nejdejšími podřízeném Bessmertnych. Pankinův postoj vůči pučistům označil za »brilantní«.

Ministrovi nic nechybí

Policisté vyšetřující vloupání do kanceláře ministra Petra Millera dosud nemohou vyloučit fakt, že sekretářku jenom »vydělily« uvolněné panty dvoří. V pondělí ráno si jich jako první všimla uklízečka, ale policie se o nich dozvěděla až druhý den odpoledne. Když se kriminalisté dostavili na místo, předpokojem, sekretariátem i ministrovou pracovnou před nimi prošlo už značné množství lidí. Od dvoří sekretariátu navíc prý existuje 17 klíčů. Domnělý lupič by musel překonat celkem tři zámky. Dva z nich jsou nyní podrobovány expertize, zda nenesou známky násilné manipulace. Ačkoli policisté kvůli pracovnímu zaneprázdnění ministra Millera dosud neměli příležitost s ním hovořit. Lze údajně vyloučit zřízení nebo třeba jen nahlédnutí do ministrůvých písemností. Trezory porušeny nebyly a v zásuvkách ani na stole žádné významné dokumenty neležely. V sekretariátu ministra nám vše potvrdili. Nic nepostrádají a jakékoliv další úvahy o motívu považují za spekulace.

Březen - měsíc knihy, duben - měsíc bezpečnosti Srpen - měsíc sovětských tanků!

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Už je to tady! Už je to tady!... skandují v mnoha normalizačních rodinách a paní Fojtíková prožívá bezpochyby opět šťastnější dny. My, Češi (tím myslím i české kmeny žijící na Moravě pod poněkud zavádějícím označením Moravané) a Slováci, jsme to věděli stoprocentně. Nás nemusel Ševarnadze varovat. My už totiž máme svoje historické poučení, akorát jsme nevěděli kdy. Vlastně - měli jsme vědět i kdy, neb oblíbeným měsícem sovětských mírotvorných tanků je přece, jak známo, právě srpen!

Asiatský charakter ultralevicového puče prezentují, jako vždy, lži na úrovni třetí třídy obecné školy v Čechách. Vysvětlí, že Gorbi je nemocen a musí se léčit, nám zní stejně jako ono klasické: *sím, pará čelko, nám šty pozdě hodiny!* Onemocněl nám i Bessmertnych a virus v Kremle a okolí rádí dále. Rada osmi je zdravá jak řimbaba, a když, dle maticky Svobodné Evropy, se nám soudruh Janajev necítí nejlépe. Jednou větou to zase vystihl geniální Jiránek ve středních LN: *Už jsi viděl tank, který podporuje reformy?* Pučisté ještě nevyhráli a už jsou tady první gratulanti. Šaddám Husajn, který tak slavně zvítězil v zářivu a Kadáfí, který už pozapomněl na americké bombičky padající na jeho orientální palác. Do kompletního bratrstva nám chybí už jen Fidel a jeho černý kemo Mandela.

Dnes (píši tyto řádky ve středu v poledne) není úplně jasný, jak to dopadne. Časy se mění, a to i v zemi kde zítra znamená včera. Pučisté postrádají onu stalinskou tvrdost první poloviny našeho století a Brežněvovu jistotu soudružnosti Tábora míru. Země střední Evropy přešly na stranu budování rozvinutého imperialismu a intenzivního vykořisťování dělnické třídy a vracejí - ač ztuhla a nerady - nakradený majetek původním vlastníkům (chtěl bych mít optimismus Václava Klause). Je fakt, že v táboře vzburěnců panuje evidentní nejednota co do tvrdosti a důslednosti vzpoury. Jednak nečekali takový odpor a druhý důvod může být znalost sebe sama. Dle komunistické tradice totiž zůstane u moci jen jeden - druzí budou odhaleni a popraveni za spiknutí proti lidu. Ted', babo rad', říká si určitě Janajev - budu to já, nebo pověším dřív Jazova? Až zlikviduju Krjučkova, tak hned zatknou Pavlova - uvažuje Pugo atd. Jak to, pro Boha, všechno dopadne a co bude s námi, nebohými Čechy? Někteří bdějí utlačaní Slováci se už nechali slyšet, že Češi a Moraváci (kteří letos slovenským rozpočtem prošťovanými 400 miliónů zaplatili ze svého) opět využívají situace, aby upevnili nenáviděnou federaci! Joj - mor ho! Mor ho!

Když bude třeba, budeme se prý bránit. Je zvláštní, že si to někdo může myslet, když ví, že my se přece zásad-

ně nikdy nebráníme! Pan ministr Sokol, jinak sympaták, prohlašuje, že je to jasný, podnikli jsme kroky a budeme se bránit! Maně se mi vybavuje jeho rázný výpad proti KSČ, který se pak v jeho nové funkci rozplynul v mlze. No a tak to bude i s tím naším bráněním. Buďte si jisti, že v kritickém okamžiku by se našli zachránci národa, kteří by v zájmu zabránění prolévání krve (a my Češi ji přece tak neradi zabýváme) vydala prezidentka Havla a jemu věrné sovětské osvobozovací armádě a my bychom opět začali budovat lepší zítřky. Pokud by se někoho můj názor dotkl a nesouhlasil by se mnou, doporučuji mu, aby se jel podívat k nejbližší pumpě. Je z toho na blit! To je totiž přesný obraz současného charakteru našeho národa a zároveň postoj českého dělníka, rolníka a pracujícího inteligenta ke světovým problémům...

Co Ringo v době psaní těchto řádek ještě nevěděl, víme dnes již všichni - KOMUNISMUS JE MRTEV! Leda že by snad - soudruh předseda KSČ Svoboda a jeho věrní bratry a internacionálně moskovitům na pomoc přispěchali... Tak - a i Sovětský svaz se už nezadržitelně vydal na cestu přechodu ke kapitalismu. Ano, ke kapitalismu! Je to skutečně tak, kdokoli kdykoli totiž hovoří o tržním hospodářství - za tímto termínem se skrývá jediný osvědčený, v praxi k prospěchu lidí fungující a jim sloužící režim: kapitalismus. Málo platné, poslední zoufalý pokus bolševické kliky o zabrzdění privatizace a snaha vzkřísit socialistické hospodářství skončí! Socialismus za sebou zanechal výsledky „budování“: zbláčené země, destítka miliónů (!!) zavražděných v pracovních táborech a na deportacích, hlad, špinu. Na východě to trvalo nejdéle, proto i důsledky jeho panování jsou tam nejstrašlivější. Všechny země, v nichž se budoval socialismus, se teď potácejí na chvostu světa a spolu s rozvojovými zeměmi se ucházejí o mezinárodní pomoc...

Vřed již skutečně praskl a zbláčování mnoha národů rudým morem tedy jednou provždy skončilo. A já, ač nevěřící, musím konstatovat: **Boží mlýny fungují přeci jen spolehlivě!** Je v tom symbolika, při které mě mrazí v zádech. Tenkrát - v den mých sedmnáctých narozenin, ve středu 21. srpna, bolševik přepadl moji vlast ... a spolu s desíttisíci jiných mě přiměl k odchodu do dlouholeté emigrace. Dnes - v den s tím samým osudným datem - ve středu 21. srpna, v den mých kulatých -cátin, sedm v budově jednoho z hlavních bývalých bolševických hnízd této země (Na poříčí 30 = bývalá adresa Rudého práva) a píši ještě jednou ta neuvěřitelná slova:

KOMUNISMUS JE MRTEV!

cent) a až na druhém místě (27 procent) federaci, občané SR se nejčastěji vyslovují pro federaci (34 procent) a konfederaci (23 procent). Podíl těch, kteří se hlásí k nezávislosti Slovenska, se pohybuje stále kolem 15 procent. Snížil se podíl zastánců Moravy jako samostatné země v rámci ČSFR na 9 procent.

Unie nebo federace

(čre): Vědomí společného státu je stále nejsilnějším prvkem v představách občanů o státoprávním uspořádání. Dokládají to výsledky setření Institutu pro výzkum veřejného mínění uskutečněného počátkem července na souboru 1133 osob. Občané ČR stále nejvíce preferují unitární stát (39 pro-

„Der Forstaufseher sagt, bis zum nächsten Baum auf der Wanderkarte schaffen wir's locker vor dem sauren Regen...“

Na školách »buňky KSČM«?

(č): V Československu je v této době rozšiřován tzv. informačním a propagačním oddělením ÚV KSČM důvěrný oběžník, který se obrací na ty členy komunis-

tické strany, kteří pracují především v oblasti základního školství, s jakousi instrukcí, jak postupovat v novém školním roce. Vyzývá zejména k tomu, aby »věrní straníci« zakládali na školách stranické buňky, které by do povědomí dětí a rodi-

Svědectví pohřebiště

ARCHEOLOGOVÉ ZE SVĚTA NA MORAVU
U h e r s k é h r a d i š t ě to, že vampír - v tomto případě (do) - Podivnou část nejrozsáhlejšího slovenského pohřebiště hrobu svázan do kozele, aby ani po smrti nemohl škodit lidem. I ve Starém Městě u Uherského Hradiště objevili archeolog Moravského zemského muzea Luděk Galuška. Většina ze třiceti letos odkrytých hrobů se výrazně liší od předchozích téměř 1800 zde objevených hrobových jam. Některé nalezené kostry mají z nevyšvětlených důvodů křehčí obratle v obličejové části lebky, nebo uložené za hlavou. V další hrobové jamě vyloužené dřevem se našly tři kosterní zbytky rukou. Snad v této jamě bylo pohřbeno víc lidí najednou. K rariám patří i objevený »vampír«. Uložení kostry ukazuje na

čů vnášely chaos a rozpoutávaly kampani za uchování předlistopadových inspektorů, vedoucích domov mládeže apod. Existenci »oběžníku« potvrdila ČTK i ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR s tím, že ho získalo z několika míst ČR, např. z Hodonína. Předseda KSČM J. Svoboda se od oběžníku distancoval.

Wieder antike Leichen in Pompeji gefunden

Archäologen rätseln über die letzten Toten / Erste Entdeckung seit drei Jahrzehnten

ROM, 30. August (AP/dpa). Wissenschaftler haben bei Ausgrabungsarbeiten in Pompeji am Donnerstag die versteinerten Leichen von drei Menschen gefunden, die nach dem Ausbruch des Vesuvs am 24. August 79 n. Chr. offenbar noch mehrere Stunden lang überlebt hatten. Vor wenigen Tagen waren schon einmal fünf bisher unentdeckte Opfer der antiken Vulkankatastrophe gefunden worden, der die römische Stadt zum Opfer fiel. Wie Baldassare Conticello, der Leiter der Ausgrabungen in Pompeji, am Donnerstag sagte, ist es das erste Mal, daß Leichen in Höhe der Dächer gefunden worden sind.

Die Entdeckung war die erste ihrer Art seit rund drei Jahrzehnten, sagte Conticello. Die Gruppe sei offenbar auf der Flucht in Richtung Mittelmeer gewesen, dessen Strand in den Tagen des Untergangs der Stadt noch viel näher war als heute. Eine der Personen trug offenbar einen Korb auf dem Kopf, vielleicht um sich gegen den Ascheregen des Vulkans zu schützen, sagte Conticello. Zwei der kürzlich gefunden Leichen wiesen gebrochene Hände auf, was darauf deutete, daß sie sich vor ihrem Tod gegen herabfallende Gegenstände zu schützen suchten. Andere hatten Lappen vor dem Mund, vermutlich, um sich gegen den Ascheregen zu schützen. Der sensationelle Fund wurde auch möglich, als Forscher dicht unter

der Erde und einer Ascheschicht Hohlräume entdeckten und diese zum Teil mit Kunstharz ausgossen, und so Körperabdrücke hatten, zum Teil auch versteinerte Abdrücke fanden. Ein zweiter Wall sei inzwischen entdeckt worden, sagte Conticello.

Widerlegt scheint mit dem Fund auch der Bericht von Plinius dem Jüngeren, dem literarischen Zeitzeugen des Untergangs von Pompeji, der geschrieben hatte, daß alle Einwohner Pompejis in den ersten Stunden des Infernos starben. Offensichtlich hatte es Menschen gegeben, die zumindest aus der Stadt fliehen konnten — ob erfolgreich, wird sich wohl kaum beweisen lassen.

Z JEDNOHO DLOUHÉHO ČLÁNKU:
Denn ein anderes Herrscherhaus war „europäischer“ als das der Habsburger, die von 1273 bis 1804 die römisch-deutsche Krone trugen, von Bosnien bis Bolivien regierten, im Stammland selbst noch bis 1918.
A KADLÍČEK A VALLAU 2

Prach v sídle KSSS

Z REPORTÁŽE HLASU AMERIKY

Čs. redakce Hlasu Ameriky nám poskytl(a) text reportáže svého zpravodaje z Moskvy Charce Janovského, jednoho z prvních novinářů, kteří v těchto dnech navštívili budovu ústředního výboru KSSS. Z textu vyjmáme:

Alexandr Sokolov, blízký spolupracovník liberálního moskevského starosty Gavriila Popova, byl před několika dny Popovem jmenován správcem tohoto rozsáhlého komplexu. Bylo to bezprostředně poté, co ruský prezident Boris Jelcin nařídil zapečetění budovy hlavního vedení strany. Cílem tohoto nařízení je zabránit případnému zničení dokumentace, která by mohla usvědčit vedení komunistické strany z přípravy neúspěšného převratu stoupenci tvrdé linie.

A. Sokolov se zmínil o tom, že došlo k několika pokusům tajně vynesť dokumenty z budovy. Podle jeho slov v pátek 23. srpna - krátce před zapečetěním budovy - opustily sídlo KSSS tři nákladní auta, naložené dokumenty a zaměřily neznámým směrem. „Naše obavy byly oprávněné,“ řekl Sokolov a dodal: „Doufám, že něco důležitého ještě v budově zůstalo...“

A. Sokolov řídí činnost skupiny policie, která mu pomáhá střežit budovu 24 hodin denně. Podle něj jsou všechny budovy komplexu ústředního výboru na Staroj ploščadi - Starém náměstí - pro-

pojeny sítí podzemních chodeb a také jeden několik set metrů dlouhý tunel je spojuje s Kremlem.

V nejmodernější výškové budově komplexu jsou velké, přepychové kanceláře bývalých tajemníků - včetně kancelář generálního tajemníka M. Gorbačova, který se ovšem své funkce vzdal. Gorbačovovo komunikační centrum je stále ještě v provozu. Úřadovny většiny stranických šéfů však již byly - v zájmu záchrany dokumentů - zapečetěny.

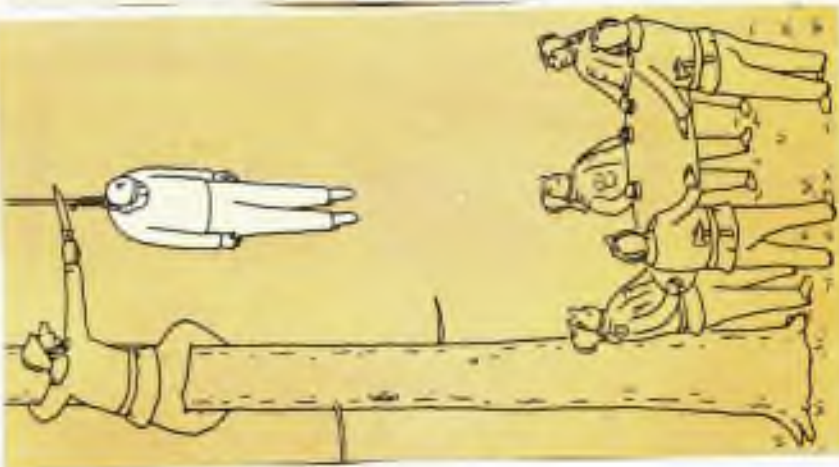
V jedné z budov byl umístěn elitní prapor silně vyzbrojených příslušníků KGB. Po zapečetění budov a potom, co M. Gorbačov nařídil rozpuštění ústředního výboru, se prapor vrátil do kasáren.

Budoucnost celého objektu je nejistá. A. Sokolov nevyloučil, že po skončení vyšetřování komunistická strana či její nástupce se pokusí některé objekty získat do svého vlastnictví. Je však nepravděpodobné, že se to podaří.

Mezitím se na psacích stolech a na vykořercovaných dlouhých chodbách ústředního výboru usazuje prach...

TO SE NEDA NÍC DĚLAT: BYL JSI PROSTĚ SLABŠÍ.

Im Konzentrationslager „Dora“ starben zwischen 1943 und 1945 20 000 Menschen für die Produktion von Hitlers V-Waffen

Die unterirdische Rüstungsfabrik „Mittelbau Dora“ in Thüringen war eines der schrecklichsten Konzentrationslager der Nazis: Rund 60 000 Menschen mußten dort unter unmenschlichen Bedingungen in den Stollen unter dem Berg Kohnstein dahinvegetieren und für Hitler die „Wunderwaffen“ V1 und V2 bauen. Tausende wurden erschossen, erhängt oder starben an Erschöpfung. Durch das seit kurzem drohende Abtragen des Berges durch die Harzer Anhydritwerke sind die noch vorhandenen Stollen und Teile der Produktionsanlagen wieder ins Bewußtsein der Öffentlichkeit geraten. Der Beitrag des Osnabrücker Politologie-Professors Rainer Eisfeld, der bereits 1989 in dem Essayband „Gegen Barbarei“ im Athenäum-Verlag erschien und den die FR gekürzt dokumentiert, schildert den Aufbau des Lagers und die grausamen Lebensbedingungen für die Häftlinge. Der Aufsatz wird demnächst unter dem Titel „Von Raumfahrtpionieren und Menschen-schindern“ in der Reihe Albatros des Anton-Hain-Verlags wiederveröffentlicht.

„Unmenschliche Bedingungen in (einer) unmenschlichen Fabrik“, „barbarische Verhältnisse“, „erschreckender Eindruck“ — diese Worte wählte Albert Speer in seinen 1969 veröffentlichten Erinnerungen, als er darauf zu sprechen kam, wie er am 10. Dezember 1943 als Rüstungsminister jene unterirdischen Anlagen des Mittelwerks besichtigt hatte, die vorgesehen waren für die Fertigung der V2-Raketen durch Häftlinge des Konzentrationslagerkomplexes „Dora“. Kurz vor Erscheinen seiner Autobiographie, am 30. Oktober 1968, hatte Speer als Zeuge in dem Prozeß gegen drei ehemalige SS-Angehörige vor dem Schwurgericht beim Landgericht Essen im selben Sinne ausgesagt. Hier wie dort fielen ihm die ungenügenden sanitären Bedingungen, die unzureichende Unterbringung ein, die er beide sogleich abzustellen versucht habe. Dagegen blieb er dabei, den Begriff „Sonderbehandlung“ damals nicht gekannt, von der entsprechenden Exekutionspraxis der SS (sei es generell, sei es im KZ „Dora“) nichts gewußt zu haben. Gewissermaßen folgerichtig entsann er sich vor Gericht auch nicht, bei seinem Besuch im Mittelwerk die Erhängung eines Häftlings verhindert zu haben, wie der ehemalige Kapo des Lagerkrematoriums ein Dreivierteljahr vorher in seiner Aussage bekundet hatte. Er „dürfte sich“ an seine „gute Tat nicht erinnern“, kommentierte Mathias Schmidt später in seiner kritischen Auseinandersetzung mit Speers Memoiren dessen „verbale Gratwanderung“ —, denn „damit hätte er eingestanden, doch direkt mit den Grausamkeiten des NS-Regimes konfrontiert worden zu sein“.

Speers Auslassungen, Retuschen, Beschönigungen dienten, das hat Schmidt im einzelnen nachgewiesen, keinem geringen Ziel: Um fast jeden Preis bestrebt, als bedeutende Persönlichkeit der Zeitschichte dazustehen, schuf er zielstrebig seine eigene Legende. Weder mit der Weitgestecktheit des Ziels noch mit der Konsequenz der Methode steht er jedoch allein: Mit ihm teilten die Raketenkonstrukteure von Peenemünde, teilten die Walter Dornberger, Wernher von Braun, Arthur Rudolph und ihre Mitarbeiter den Ehrgeiz, in die Historie einzugehen als Fachleute von Rang, beschmückt weder durch konkrete Kenntnis noch gar konkrete Mitschuld an den Verbrechen des Nationalsozialismus; Dornberger als Leiter der Abteilung für Raketenentwicklung im Heereswaffenamt bzw. Beauftragter zbV Heer für das A4 (V2)-Pro-

gramm Peenemünde (später Vizepräsident der Bell Aircraft Corporation in Buffalo); von Braun als technischer Direktor (seit 1937) der Heeresversuchsanstalt Peenemünde (später zunächst Leiter der Abteilung für Raketenentwicklung der U. S. Army, dann Direktor des George C. Marshall Space Flight Center der NASA); Rudolph als technischer Direktor des Versuchsserienwerks Peenemünde, ab 1943 als Betriebsdirektor des Mittelwerks (später Direktor des Entwicklungsprogramms der Saturn V-Mondrakete). „Die Ingenieure, Soldaten und Wissenschaftler der ehemaligen Heeresversuchsanstalt Peenemünde, wo immer sie heute arbeiten mögen, brauchen sich ihrer damaligen Tätigkeit nicht zu schämen“ — je weiter das Ende des Dritten Reiches in die Ferne rückte, desto öfter, immer einprägsamer für die Öffentlichkeit, wurde dieses Motto in Abwandlungen wiederholt. (...)

Aus ihrer Mitwirkung an der Entwicklung der Kriegswaffen des Dritten Reiches hatte die Gruppe um von Braun nie ein Hehl gemacht. Daß damit auch der Einsatz vorprogrammiert war, hatte sie — bei aller ablenkender Überhöhung des Schusses auf London zum „Schuß ins Weltall“ — nicht wirklich geleugnet. Ihre Selbstpreisprechung galt der dazwischenliegenden Etappe: Die Verantwortung für die mörderischen Umstände der Produktion wurde ausschließlich der SS zugewiesen, diese wiederum personifiziert in dem „raubtierhaften“ (Dornberger) Hans Kammler. Einmal mehr rückte die scheinbare Allmacht vergleichsweise weniger, unerbittlich agierender SS-Scheren in die Nähe des Alibis für die vielen, ohne eigene Mitschuld Verstrickten.

Zu untersuchen bleibt, ob die damit suggerierte strikte Trennung in zwei Welten — hier die verbrecherische Schutzstaffel, dort das forschungsfixierte „Team“ von Peenemünde — der Wirklichkeit entsprach. Dies schließt die Frage ein nach der Mitverantwortung von Technik und Wissenschaft für den Betrieb jenes „Sklavenstaates“ (Speer) von Häftlingsunternehmungen, in dessen Rahmen auch die V-Waffen-Fertigung fiel.

II.

Ein dräuendes schwarzes V, das auf England herabstößt, während aus dem Süden der Insel rote Flammen züngeln und dichter Rauch aufsteigt: Das war das Bild, das die Goebbelssche Propaganda auf Flugblättern von den Schlägen deutscher „Vergeltungs“- (V)Waffen gegen Großbritannien verbreitete, um eine „scheinbare Qualitätsrüstung“ mittels „offizielle(r) Ankündigung eines Waffenwunders“ umzumünzen „in eine letzte große Demagogie“. Am 3. Oktober 1942 hatte der Erstflug des bis heute unter der propagandistischen Bezeichnung V2 bekannten Aggregats 4 (A4) stattgefunden. Nachdem in der Folge Reichweiten bis 285 km erzielt worden waren, wurden auf Anordnung Speers und mit Genehmigung des „Führers“ die technischen und bürokratischen Weichen gestellt für den Übergang von der Einzelmontage zur Serienfertigung. (...)

Der englischen Luftaufklärung waren die Konstruktionen auf der Halbinsel Usedom nicht verborgen geblieben; auch lagen der britischen Regierung Berichte über deutsche Fernkampfwaffenversuche vor. In der Nacht vom 17. zum 18. August 1943 bombardierte die RAF Peenemünde. Bei dem Angriff wurde das Versuchsserienwerk teilweise zerstört. Der Erfolg

des Luftangriffs beschleunigte zwei Entwicklungen, deren Keim bereits zuvor gelegt worden war: die Schaffung unterirdischer Fertigungsstätten sowie die Ausweitung der Rolle, die die SS in der Rüstungswirtschaft spielte. (...)

In der Nacht zum 18. August 1943 waren die Bomben auf Usedom gefallen. Einen Tag später erlangte Himmler, bei der Gelegenheit von Hitler zum Reichsminister des Innern ernannt, dessen Zustimmung zu dem Vorschlag, durch „starke Einschaltung seine Kräfte aus den Konzentrationslagern“ drei Probleme gleichzeitig zu lösen: den raschen Bau einer Untertagefabrik, die baldstmögliche Inangriffnahme der V2-Serienfertigung, schließlich noch strikteste Geheimhaltung des Gesamtprojekts. Am 21. August teilte Himmler Speer brieflich mit, er habe „die Aufg.“ (dem Chef des SS-Wirtschafts-Verwaltungshauptamtes) SS-Obergruppenführer Pohl übertragen und unter ihm als verantwortlichen Leiter SS-Brigadeführer Dr. Kammler eingesetzt.

Damit war das Fundament gelegt für „die Sklaverei, die unerhörte Summe an Elend, Leid und Tod des Lagers Dora im Dienst der Herstellung von Fernwaffen, die Hitler nicht den Sieg gebracht, später aber die Eroberung des Weltraums ermöglicht haben, nachdem Russen und Amerikaner ohne eine Spur von Scham die Wissenschaftler des Reiches in ihre Dienste gestellt hatten.“ (...)

III.

(...) Mit dem Transport von 107 Häftlingen aus dem KZ Buchenwald nach Niedersachswerfen im Nordwesten Nordhausens (Südharz) begann am 28. August 1943 die Existenz des Außenkommandos „Dora“, das ein Jahr später, mit Wirkung vom 1. Oktober 1944, auf Anweisung des SS-WVHA (SS-Wirtschafts-Verwaltungshauptamt) in ein selbstständiges Konzentrationslager unter der Bezeichnung „Mittelbau“ umgewandelt wurde. Bis zur Montage der ersten drei V2-Aggregate Ende des Jahres war die Häftlingszahl rasch auf nahezu 11 000 gewachsen. Die Anzahl der monatlich registrierten Toten übertraf im November die Stärke des ersten Transports bereits um zwei Drittel, schnellte im folgenden Monat auf über 800 hoch und stieg im März 1944 auf fast 750, zwischen 2700 und 2900 Lagerinsassen verloren bis Ende März ihr Leben; ein knappes Drittel davon war noch nicht 30, ein weiteres knappes Drittel noch keine 40 Jahre alt. Soweit überhaupt festgehalten, überwogen als Todesursachen — und daran sollte sich bis zum Ende des Lagerkomplexes „Dora“ nichts ändern — Tuberkulose, Lungenentzündung, Diarrhöe sowie Zusammenbruch wegen totaler Erschöpfung. Zu zwei Dritteln — auch das sollte sich nicht verändern — waren die Toten ihrer Nationalität nach entweder Russen, Franzosen oder Polen.

„Menschenmordend“: Diese Charakterisierung wenigstens der Periode des Werksaufbaus kann selbst Manfred Bornemanns Darstellung „Geheimprojekt Mittelbau“ (München 1971) nicht umgehen, die ansonsten lieber das „gewaltige Projekt“, das „Rüstungswunder allerersten Ranges“, „der Welt größte unterirdische Fabrik“ bewundernd hervorhebt und sich nicht zu schade ist, von dem „quirrende(n) Leben tief im Berg“ zu sprechen. Den Charakter dieses „Lebens“ für die Tausende von Häftlingen, die bis März 1944 in Querstollen des Kohnsteins ohne Ventilationsanlagen, 800 m von den Tunnelleingängen entfernt, vegetieren mußten, verdeutlichen die Feststellungen der amerikanischen Revisionsinstanz im An-

bin-
gelenden
Entlausungsmöglichkeiten
nein
kurzem
von
Ungeziefer
wimmelten.
...
In den Stollen gab es weder Wasch-
noch
Trinkwasser.
Bis zu vier Monaten
lebten und arbeiteten die Häftlinge
ohne
irgendeine
Wasch-
oder
Bademög-
lichkeit.
bei einem Abstand von nur 60 cm, der es
den Häftlingen unmöglich machte, sich
aufzusetzen.
Als Unterlage dienten Strohsäcke,
die infolge der unbeschreiblichen
schmutzigen und unhygienischen Ver-
hältnisse in den Stollen sowie der man-
verheerend auf Augen und Lungen der
Häftlinge.
Der Lärm der Detonationen
beeinträchtigte ihre wenigen Schlafmög-
lichkeiten.
...
Die Bettstellen waren aus Brettern
gefügt und 4fach übereinander montiert,
schloß an den „Dora“-Kriegsverbrecher-
prozeß in Dachau 1947:
„Tag und Nacht wurden weitere Hallen
ausgesprengt.
Gase und Gesteinsstaub
wurden beständig aufgewirbelt,
legten sich auf die Schlafstellen und wirkten

lichkeit. Ein Teil urinierte aus Verzeiflung in die Hände, um sich den Kalkstaub wenigstens aus dem Gesicht zu waschen. Eine Wasserleitung lief durch den Tunnel, doch wer sich mit Leckwasser zu waschen versuchte, wurde von den SS-Wachen geschlagen. Die Abortanlagen bestanden aus halbierten Benzinfässern. Diese Latrineneimer waren nach Zahl und Beschaffenheit so unzureichend, daß man allerorten in den Stollen auf menschliche Exkremente stieß."

Der polnische Rechtsanwalt Wincenty Hein, der mit einem Transport von Buchenwald Ende November 1943 in „Dora“ anlangte und dessen Aussage hier für viele stehen soll, hat bei seiner Vernehmung durch die War Crimes Branch der US-Armee 1945 beschrieben, wie der Ausbau der Untertageanlagen unter schwerster körperlicher Beanspruchung der Häftlinge erfolgte: Sämtliche Fabrikeinrichtungen, einschließlich tonnenschwerer Maschinen, mußten nach Entladung der Waggons durch menschliche Muskelkraft in das Tunnelsystem geschafft und aufgestellt werden, unterstützt nur durch Stangen, Rollen und Leinen. Der Stollenvortrieb erfolgte mit Hilfe schwerer Preßluftbohrer; der Abtransport auch massiver Steinbrocken mußte mit Händen und Schaufeln bewältigt werden. Der kreislauf- und atmungsbelastenden Belüftungsverhältnisse ungeachtet, hatten die Häftlinge während der gesamten Schichtdauer unablässig „in Bewegung“ zu bleiben. Ob während der Arbeit oder zu den Mahlzeiten, beim Wecken wie beim Anreten wurde aus Anlaß geringster „Ordnungsverstöße“ geprügelt: „Das Schlagen durch SS-Männer, einen bedeutenden Teil der Blockältesten und der Kapos (bildete) die Lebensgrundlage des Lagers.“ De facto, so kann das zusammenfassende Urteil nur lauten, wurde „in dieser Zeit ‚Vernichtung durch Arbeit‘ betrieben, obwohl die physische Vernichtung der Häftlinge in Dora nicht das Hauptziel der SS-Führung war.“

Über das Ausmaß dieser Vernichtung täuschen die offiziellen Sterbeziffern hinweg. Die hohe Zahl kranker und erschöpfter Häftlinge wurde als „unproduktive“ Belastung empfunden; sie gestaltete sich überdies zu einer Quelle der Verlegenheit für die Lagerleitung, weil sie gegen die „Wirtschaftlichkeits“vorschriften des SS-WVHA verstieß. Um das Problem zu „lösen“, wurden um den 5. Januar, 8. Februar und 25. März 1944 drei Liquidierungstransporte mit je 1000 Invaliden und Schwerkranken zusammengestellt. Die beiden ersten gingen nach Majdanek, der dritte nach Bergen-Belsen:

Die körperliche Verfassung der selektierten Häftlinge war so bejammernswert, daß sie sich kaum beschreiben läßt. Vielen hatte man Arme und Beine ganz oder teilweise amputiert. Kleidung und Schuhe wurden ihnen abgenommen. Dafür erhielten sie alte Hosen oder Unterhosen; manche waren nackt. (SS-Haupt-scharführer Georg König), der die Zusammenstellung eines Transports befahl, ordnete an, in jeden Waggon 50 Häftlinge zu pferchen. Als das Verladekommando ihm zu sanft mit den Häftlingen umging, befahl er größere Schnelligkeit und zwang das Kommando, die Menschen wie Säcke in die Waggons zu werfen. Um diesen Transport auf die Zahl 1000 zu bringen, wurden nackte Leichen, anscheinend aus dem Krematorium, sowie halbtote Kranke aus dem Häftlingsrevier dazugepackt. Danach wurden die Waggons mit Brettern vernagelt, ungeachtet der Schreie der Verladenen, die keine Luft bekamen. Die Häftlinge erhielten weder Verpflegung noch Wasser oder Decken."

Als einer der beiden Transporte, die für Majdanek bestimmt waren, sein Ziel er-

reichte, lebten noch 146 Menschen. Insgesamt verdoppelte sich dadurch die Totenziffer gegenüber der offiziellen Lagerstatistik während der Aufbauperiode des Mittelwerks.

IV.

Die anschließende Phase einer — trügerischen — relativen Besserung setzte ein mit der schrittweisen Verlegung der Häftlinge aus den Stollen in das mittlerweile errichtete eigentliche Barackenlager „Dora“ auf der Südseite des Kohnsteinmassivs zwischen März und Mai 1944. Die Zahl der Häftlinge stieg bis Ende Oktober — dem Zeitpunkt, als das Stammlager faktisch unabhängig wurde und zugleich zahlreiche Nebenlager angegliedert erhielt — nochmals um 4000; die dokumentierte Todesrate sank ab April bis einschließlich Oktober auf einen Monatsdurchschnitt von rd. 140. Insgesamt starben während dieser sieben Monate weitere tausend Menschen. (...)

Hatte Rickhey bei seiner Aussage in Dachau die Verhältnisse im Mittelwerk beschönigt, so besaß Bornemann fünf- undzwanzig Jahre später die Stirn, auch das Lager „Dora“ noch zu idyllisieren: mit „Blasmusikkapelle, Sportplatz, Bordell, Kantine und Kino“ habe es „fast das Aussehen einer Ferienkolonie“ gehabt. Bornemann „vergaß“ nicht nur den „Bunker“ genannten Zellenbau, das Krematorium und den Galgen, die ganz unzureichenden Ernährungs-, Bekleidungs- und sanitären Bedingungen auch nach der Verlegung der Häftlinge in die Baracken. Er ließ noch mehr unerwähnt:

- die zunehmend systematischere Aufwertung der kriminellen („Grünen“) gegenüber den politischen („Roten“) Häftlingen bei der Funktionszuweisung durch die SS;
- die Vernehmungen im Bunker, bei denen „oft so heftig auf Häftlinge eingepreßelt wurde, daß sie blutbedeckt zusammenbrachen“;
- den Umstand, daß die SS-Chargen sich als Herren fühlten „über Leben und Tod der Häftlinge“ und sich entsprechend verhielten;
- die anhaltenden Exekutionen auch während der Periode relativer Existenzbesserung („Gehentk: 8; erschossen 1; tot geschlagen 1“ — April 1944; „gehenkt 4; erschossen 1“ — Mai; „auf der Flucht erschossen 1; Exekution 3; elektr. Stromtod [im Zaun] 1“ — Juli);
- die ständig „zur Schau gestellte Wertlosigkeit des Häftlingslebens“, die von der SS „systematisch organisiert(e)“ psychische Belastung der Häftlinge — zusammenfassend formuliert:

V.

Grauen und Terror sollten sich während der Schlußphase des Lagers nochmals in einem Maße steigern, das sich für die Häftlinge nicht vorhersehen ließ, als durch Umwandlung des Lagers „Dora“ sowie Angliederung zahlreicher Nebenlager (Ellrich, Harzungen, Rottleberode, Niedersachswerfen, Blankenburg, Osterode) und SS-Baubrigaden (besonders Wieda und wiederum Ellrich) mit Wirkung vom 28. Oktober 1944 der Konzentrationslagerkomplex „Mittelbau“ entstand und die Gesamthäftlingszahl damit auf 32 500 hochschnellte.

Die Stückzahl montierter V 2-Waffen war gegenüber knapp 300 im August während der Monate September und Oktober mehr als verdoppelt worden, eine Ziffer, die auch im November und Dezember nicht wieder unterschritten wur-

de. Das „Produktionsinteresse“ von Mittelwerk und SS sorgte einerseits dafür, daß die dokumentierte Totenzahl im Stammlager anfangs weiter sank — auf 48 im November, 64 im Dezember 1944. Andererseits bewirkte dasselbe Interesse, zusammen mit der Verschlechterung der Kriegslage und der waggonweisen Rücksendung defekter Raketen von der Front ins Mittelwerk, eine brutale Verschärfung der Abschreckungsmaßnahmen zur Verhinderung von Sabotage. Im Stammlager hatten sich russische, französische und deutsche Widerstandsgruppen gebildet; SS und SD war ihrerseits der Aufbau eines Spitzelsystems aus kriminellen Häftlingen gelungen. Im Oktober und November setzten Massenverhaftungen ein. Insbesondere sowjetische Lagerinsassen wurden im „Bunker“ bei „verschärften“ Vernehmungen un menschlich gefoltert, 21 Häftlinge bereits im November/Dezember „sonderbehandelt“ — hingerichtet. Für die Nebenlager und Baubrigaden hatte überdies die „durch die Produktion bedingte Modifizierung des Terrors“ (Dieckmann) nie gegolten; von entsprechender Grausamkeit, analog zur Aufbauphase des Mittelwerks, waren die Arbeitsbedingungen wie der Charakter der Ausschreitungen durch SS und „grüne“ Kapos geblieben. Auf das Gesamtlager bezogen, stieg die Sterblichkeit denn auch bereits im Dezember gegenüber dem Vormonat aufs Doppelte; gegenüber der des Stammlagers betrug sie das nahezu Neunfache.

Am 12. Januar 1945 begann die sowjetische Generaloffensive, die die deutsche Ostfront zerschlug. Zwischen dem 17. und 20. Januar wurden Auschwitz und Monowitz (die Betriebe der I. G. Auschwitz) geräumt; Stutthof, Kulmbhof, Majdanek waren vorausgegangen, Groß-Rosen folgte. Riesige Häftlings- und Zwangsarbeiterströme schleppten sich, zu Fuß vorwärtsgetrieben, oder rollten, mit Waggons verschubt, ins Reichsinnere und wurden dort in die KZs gepfercht. Im Januar trafen über 3000 Häftlinge aus Auschwitz und Monowitz in „Dora-Mittelbau“ ein (davon 246 bereits als Tote), im Februar folgten mehr als 13000 aus Auschwitz und Groß-Rosen, im Februar noch einmal 1800 aus dem letztgenannten Lager. Obwohl im Februar über 4700 und im März über 2500 Häftlinge aus „Mittelbau“ nach Sachsenhausen, Bergen-Belsen und anderen Lagern geschafft wurden, hatte die Lagerstärke am 31. März 1945 auf über 40000, die Belegung des Stammlagers auf fast 16000 Insassen zugenommen.

Die hoffnungslose Überfüllung des Lagerkomplexes sorgte dafür, daß Unterbringungs-, Ernährungs- und sanitäre Verhältnisse erneut denen der Anfangsphase glichen. In den beiden Monaten Februar und März starben zusammen rund 5000 Häftlinge. Die Verstorbenermeldungen des Häftlingskrankenbaus lesen sich wie ein einziger endloser Kommentar zu dem Tatbestand „Vernichtung durch Arbeit und Unterernährung“ — Herz- und Kreislaufversagen infolge allgemeiner Körperschwäche, Tuberkulose, fieberiger Darmkrankheiten, Lungenentzündung, die die Opfer buchstäblich in Abständen von Minuten daharrafften. Das Krematorium reichte nicht mehr aus; die Leichen wurden zusammen mit Holzschichten zu riesigen Würfeln gestapelt, mit Benzin übergossen und in Brand gesteckt. „Der Feuerschein der brennenden Leichenpyramiden in Dora und einigen Nebenlagern (konnte) von den Zivilisten (des Mittelwerks) gesehen“ werden.

Unter den Lagerinsassen wuchs die Verzweiflung, bei der SS-Bewachung die Brutalität. Am 2. März wurden erneut 17 russische Häftlinge gehenkt. Als eine weitere Häftlingsgruppe am 9. März einen Ausbruchversuch aus dem „Bun-

weitere wurden am 19. bzw. 22. März gehenkt — waren von barbarischer Grausamkeit. Am 10. März mußten die 58 Häftlinge jeweils in Gruppen zu etwa 12 bis 15

stücke quer in den Mund preßte und mit Draht im Nacken zusammenzog. Auch die sonstigen Umstände beider Massensexekutionen, die insgesamt 118 sowjetische Häftlinge das Leben kosteten — 12

zweite in der Untertageanlage des Mittelwerks. Zuvor wurden die skelettartig abgemagerten, von den erlittenen Mühsalungen gezeichneten Häftlinge jeweils geknebelt, indem man ihnen kantige Holz-

ker“ unternahm, wurden 11 noch am selben Tag exekutiert; zur „Vergeltung“ erfolgten am nächsten Tag sowie am 20./21. März zwei Massenhinrichtungen — die erste auf dem Appellplatz des Lagers, die

Mann auf die unter den (Einzel-)Galgen stehenden Schemel steigen oder sich auf das unter den großen (Tor-)Galgen befindliche Brett stellen... Die Häftlinge fielen etwa einen halben bis einen Meter nach unten. Wegen der niedrigen Fallhöhe wurden die Opfer langsam stranguliert... Einige waren noch nicht tot und bewegten sich. Der (Lagerhüter, der Berufsverbrecher Josef) Kilian schlug auf einige der noch Lebenden mit einem Schemel ein und zertrümmerte ihnen den Schädel."

Eine Woche später traf die Anweisung ein, den näherrückenden alliierten Truppen dürfe kein Häftling lebend in die Hände fallen. Die Insassen aller Außenlager seien in „Dora-Mittelbau“ zu konzentrieren, anschließend entweder in den Stollenanlagen zu vergasen oder auf dem Appellplatz zu erschießen. „Wenige Tage nach Erhalt dieses Befehls wurde der Zementfußboden im großen Stollen der ganzen Breite nach aufgehackt und Vorbereitungen getroffen, eine Mauer zu errichten. Also trug man sich mit dem Gedanken, die Häftlinge im Stollen umzubringen.“ Nachdem ein Teil der Wachmannschaft sich abgesetzt hatte, verhinderten Konflikte unter den verbliebenen SS-Chargen die Ausführung des Befehls. Zur Verstärkung der SS wurde ein bewaffnetes Kommando aus Berufsverbrechern („Grünen“) gebildet und vom 4. bis 7. April 1945 die Evakuierung des Lagerkomplexes durchgeführt.

In Form von Transporten, die jeweils Tausende von Häftlingen umfaßten, spielte diese Evakuierung sich unter infernalischen Bedingungen ab.

„Wir fahren in Sonderzügen drei Tage lang in der Gegend herum, ohne ein Ausfahrtgleis zu finden, da viele Strecken durch Tiefflieger inzwischen zerstört waren. In den Viehwaggons, in die wir bis zu 150 Mann hineingepreßt waren, spielten sich furchtbare Szenen ab. Die Häftlinge durften nicht austreten, um ihre Notdurft zu verrichten. Viele erstickten in der qualvollen Enge. Dabei hatten die Häftlinge seit vielen Tagen nicht die geringste Nahrung mehr bekommen. In den Russenwaggons fielen die Häftlinge über ihre sterbenden Kameraden her und schnitten sich Fleischstücke heraus, die sie roh verzehrten. Schließlich mußte der Transport zu Fuß fortgesetzt werden... Wer aus Müdigkeit zurückblieb, wurde von der SS abgeschossen. Die SS hatte zahlreiche kriminelle Häftlinge bewaffnet, ... die sich eine Lust daraus machten, politische Häftlinge abzuknallen.“

(...) Am 11. April erreichten die Reste des Evakuierungsmarsches aus dem Stammlager „Mittelbau“ das KZ Bergen-Belsen. Am selben Tag trafen die überlebenden Insassen des Nebenlagers Rottleberode in der Kreisstadt Gardelegen, auf der Mitte zwischen Wolfsburg und Stendal, ein. Am 14. April wurden auf Anordnung des NS-Kreisleiters von Gardelegen und des SS-Transportkommandanten über 1000 Häftlinge abgesondert und in eine Feldscheune getrieben. In einem Massaker, dessen planmäßige Bestialität an die Vernichtung des französischen Dorfes Oradour-sur-Glâne durch die Waffen-SS erinnert, wurde die Scheune von SS-Männern und bewaffneten kriminellen Häftlingen, durch Angehörige der Wehrmacht, des Volkssturms und des Reichsarbeitsdienstes umstellt und in Brand gesetzt. Erst die Hälfte der später gezählten 1016 Opfer waren auf Anordnung des Kreisleiters verscharrt worden, als am Abend des 14. April die 102. amerikanische Infanteriedivision Gardelegen überrannte.

Mindestens 16 000 Menschen wurden zwischen September 1943 und April 1945, binnen eines Zeitraums von wenig mehr als eineinhalb Jahren, im Lagerkomplex „Dora“ selbst, auf Liquidations- oder auf

sogenannten Evakuierungstransporten vernichtet. Die V2-Waffenmontage ging buchstäblich bis zum letzten Augenblick weiter. Annähernd 6000 Raketen produzierte die Häftlingsbelegschaft des Mittelwerks. „Erfolgreich“ wurde knapp die Hälfte davon – hauptsächlich gegen London und Antwerpen – abgefeuert.

VI.

„Als die A4-Fertigung in Gang gekommen war“, erklärte Wernher von Braun 1947 in seiner schriftlichen Aussage zum Nordhausen/Dora-Prozeß, „war ich noch etwa 15- bis 20mal dort (i. e. im Mittelwerk), stets um irgendwelche technischen Fragen zu besprechen, die mit technischen Änderungen am A4 zusammenhängen.“ Die angebliche Beschränkung dieser Unterredungen auf rein technische Aspekte der Waffenentwicklung und -fertigung, die von Braun derart betont hervorhob, entsprach nicht den Tatsachen. In dem erhalten gebliebenen Protokoll einer Konferenz im Büro Rickheys am 6. Mai 1944, an der außer Rickhey selbst von Braun, Dornberger, Kettler, Bersch, Förchner, Sawatzki und Rudolph (sowie weitere Vertreter des Mittelwerks, des Sonderausschusses A4, des Heereswaffenamtes und der Versuchsanstalt Peenemünde) teilnahmen, heißt es auf der ersten Seite:

„Herr Direktor Sawatzki macht hierzu noch einige ergänzende Angaben. Die im April aufgetretenen Schwierigkeiten sind auf unzureichende Anlieferung von Turboaggregaten ... zurückzuführen ... Entscheidend für die Innehaltung des Programms ist ferner die Gestellung der noch erforderlichen Arbeitskräfte, wofür bei Gruppenführer Kammler noch 1800 Häftlinge angefordert sind –“

und auf Seite 6:

„Im Mai sollen im MW 800 Rudermaschinen herausgebracht werden ... Maschinen und Arbeitskräfte müssen aus Saarbrücken und Frankreich aus Gründen der Luftgefahr schnellstens zum MW. Einsatz französischer Arbeiter im MW nur bei Einkleidung möglich.“

Nur bei Einkleidung – das hieß im seinerzeitigen, unmißverständlichen Sprachgebrauch: unter der Bedingung, daß sie in Zebraleidung gesteckt, folglich als Zwangsarbeiter ins KZ eingewiesen wurden. Das Dokument belegt freilich nicht nur, daß von Braun zugegen war, als in nüchternem Ton die Deportierung französischer Zivilisten erörtert wurde. Es verdeutlicht auch, daß Mittelwerk und Konzentrationslager „Dora“ eine Einheit bildeten: Wo in einem Satz von Turboaggregaten oder Rudermaschinen die Rede war, da ging es im nächsten um Häftlinge bzw. Zwangsarbeiter. Im Fertigungskalkül, ob der SS oder der Ingenieure, tauchten die einen wie die anderen als bloße „Produktionsfaktoren“ auf. In diesem Sinne mochte von Braun letztes Endes sogar recht haben, wenn er behauptete, es sei „stets um irgendwelche technischen Fragen“ gegangen.

„Jeder wußte“ im Mittelwerk, so Arthur Rudolph später, daß die eingesetzten Häftlinge starben – an Krankheit, an Unterernährung, an Erschöpfung. „Ich wußte es ... Sawatzki wußte es ... Ich denke, Rickhey wußte es ... Jeder wußte es.“ Als Albin Sawatzki am 14. April 1945 zum ersten und einzigen Mal vernommen wurde – laut Totenschein starb er am 1. Mai desselben Jahres in Warburg (Westfalen); die Ursache seines Todes ist unbekannt –, gab er einen kleinen Teil seines Wissens zu Protokoll:

„Diejenigen, die zu schwach waren, um weiterzuarbeiten, wurden zu anderen Lagern geschafft, z. B. Auschwitz, aber ich weiß nicht, was dort mit ihnen geschah ... Ich ging jeden Tag durch das Werk, um den Fortgang der Arbeit zu verfolgen.

Dann und wann habe ich manchem Arbeiter einen Tritt versetzt ... Es ist mir nicht möglich, die Zahl derjenigen zu schätzen, die in meinem Lager umgebracht wurden, weil ich meist in meinem Büro zu tun hatte.“ (...)

Als die Amerikaner im April 1945 in das Konzentrationslager „Dora“ einrückten, bot sich ihnen ein Bild des Grauens: Berge von Leichen stapelten sich auf dem Gelände. Leon Delarbre, nacheinander Häftling in Auschwitz, Buchenwald und „Dora“, fertigte die obige Zeichnung anlässlich der Massenhinrichtung am 21. März 1945 heimlich an.

Sudetští Němci mají krátkou paměť

Bylo po hanebném mnichovském diktátu a oblast cudně zvanou »pohraničí«, výstředněji »Sudety«, obsadila vojska nacistického Německa. Čeští obyvatelé, kteří již dlouho před tím zkoušeli »snášenlivost« místních nacistických fanatiků a mnozí z nich zaplivali zdravím či životy jen za to, že byli Češi, zaplavili se svými rancí silnice do vnitrozemí. Čeští vojáci zatínali pěsti. Zasaňnou nesměli, Hitler za pomoci hrstky krátkozrakých západních politiků dosáhl svého. Byli »Heim ins Reich«...

»Heim ins Reich« se vrátili o několik let později. Byli odsunuti rozhodnutím vítězných mocností. Nastala opačná situace: Občané německé národnosti zanechali na místě své chalupy a s povolenými kilogramy se odebrali do německého vnitrozemí. Někteří měli štěstí, jiní smůlu – to podle toho, do které části tehdy rozděleného Německa se dostali. A je zřejmé, že i tehdy mohlo dojít a asi také došlo k porušení zásad lidskosti, že někteří Češi si počínali jako před lety nacističtí ordneři. Což je v obojím případě nanejvýš politováníhodné.

Komunisté po svém puči v roce 1948 spustili na naši západní hranici drátěnou oponu, pro jistotu na některých úsecích jištěnou elektrickým proudem o vysokém napětí. Konkrétních historických událostí pak obratně využívali k jitrání protiněmeckých nálad – vlastně pardon, nálad proti Němcům sidlicím v Německu západním. S východními byly vztahy na úrovni proletářského internacionálního, tudíž se o delikátních otázkách nehovořilo.

Německo se sjednotilo, což naši občané přijali s upřímnou radostí. A s pravděpodobností hranicící s jistotou je možno prohlásit, že naprostá většina občanů ČSFR si přeje udržovat s tímto sjednoceným Německem vztahy dobré, přátelské, vzájemně prospěšné, že má přání rozvíjet dobrou spolupráci ve všech sférách činnosti, zejména v ekonomice, kde jsme pochopitelně slabšími partnery, ale i tak chceme touto spoluprací nejen zlepšit vlastní situaci, ale zá-

Květinami povíte žene mnoho, norkovým kožichem všechno.

Nejdřív dobrá zpráva, řediteli: na Cikánského barona máme vyprodáno. A teď ta špatná: většinu vstupenek si koupili skřivci.

Pokvěď. ve chr. 644

roveň přispět k dobrým vztahům a dobremu vývoji v Evropě, kam se po více než čtyřiceti letech totality vracíme.

Kazí něco dobře se vytvářející vztahy? Bohužel ano. Naposledy pan F. Neubauer, mluvčí sudetských Němců, který se obrátil na kancléře pana Kohla s poněkud zvláštními požadavky. Sudetští Němci jsou prý názoru, že bezpráví je třeba napravit uskutecněním práva na vlast. Pan Neubauer má očividně na mysli bezpráví způsobené sudetským Němcům Čechy. No buďtež. Ale z dalšího plyne, že za slovo vlast je nutno dosadit termín »majetek«. Je nutné zrušit vyvlastnění, k němuž došlo při odsunu z Československa, a následně vrátit sudetským Němcům jejich majetek. Pan Neubauer bere velkoryse v úvahu tíživou finanční situaci u nás a chápe, že plně odškodnění není možno vyplatit t.e.d. ČSFR však nesmí dražit majetek tehdy Němcům zabavený, tedy prodávat jej třetím osobám. Jinak musí solit v plné výši — zřejmě co nejdříve, ne-li hned.

Nevíme, jak se kancléř Kohl, státník s vysokým smyslem pro realitu, k tomuto požadavku vyjádří — sudetští Němci mu vůbec dost komplikují život. Vyjádřit se však můžeme my. Takový požadavek považujeme za nestoudnost a soudíme, že takto jej musí kvalifikovat i ti slušní sudetští Němci, jichž se záležitost týká. A ti, kteří smýšlejí jinak, by si měli vzít pilulky posilující paměť. A přidat k tomu trochu politického fištrónu — aby jim došlo, jakým silám těmito požadavky nahrávají.

Křivdy je třeba napravovat. V daném případě jde také o to, kdo s nimi začal. Naši občané zase tak krátkou paměť nemají. A československá vláda by zase měla promyslet nad svým dosavadním přístupem k této citlivé problematice i nad některými formulacemi vyslovenými v nedávné minulosti možná v dobré vůli, ale s problematickou odezvou. Se Spolkovou republikou Německo chceme mít vztahy co nejlepší. Nikoliv však za každou cenu, přičemž nejde jen o majetek. Protože my jsme Němce nenapadli a nepřivlastnili si kus jejich území. A nebyla-li odveta zcela podle regulí, pak je o tom třeba jednat s respektováním historických faktů. Pak je jisté možné najít společnou řeč. A při dobré vůli to vůbec není těžké.

Skutečného nepřítele lidu vidí sovětská lidé v Lubjance. Tato žlutá tvrz s neogotickým průčelím v centru Moskvy je od založení sovětského státu centrálnou tajných služeb. Mají pravdu. Ještě v sedmém roce perestrojky, liberalizace a demokratizace ve SSSR byla Lubjanka sídlem skutečné moci v Sovětském svazu více než Kreml - píše německý týdeník Spiegel, z jehož článku přinášíme podstatný výtah.

STÁT VE STÁTĚ

Téměř ve všech ostatních zemích někdejšího reálného socialismu bylo na cestě ke svobodě ztěženo jako první betonové hrady státní bezpečnosti a rozdrčeny jejich organizace. Naproti tomu v sovětské říši zůstala tato chobotnice nejen naživu, ale naopak jí přibýly nové úkoly a nová moc, když se ostatní instituce starého řádu během perestrojky rychle hroutlily.

„Běžte ke Krjučkovovi, to je jediný člověk, který opravdu něco ví.“ poradil nedávno maďarské parlamentní delegaci jistý ruský poslanec v odpověď na otázku, týkající se vývoje ve SSSR. Jinými slovy: KGB ví nejlíp, co se bude dít s perestrojkou.

Sovětská tajná služba je nejen „státem ve státě“, jak dosvědčuje její bývalý generál Oleg Kalugin. Je to i síla, jejíž prsty sahají až do nejdolehlejších koutů planoty. Není s ničím na tomto světě srovnatelná.

KGB dosud velela vlastním armádám stanky, válečnými lodmi a letadly. KGB kontrolovala ostatní ozbrojené síly, střežila klíče od jaderných arzenálů, šmátrá až dovnitř kancléřského úřadu v Bonnu a do Běhého domu, instaluje, anebo sesazuje šéfy cizích států. KGB spolupracuje, anebo sabotuje vnitřní a zahraniční politiku vlastního státu, ovlivňuje světové veřejné mínění cizími dezinformacemi, jako například šikovní rozšířenou falešnou zprávou, že virus AIDS je produktem amerických vojenských laboratoří.

Více než jedno procento obyvatelstva - 2,9 miliónu mužů a žen - slouží v této gigantické chobotnici. Z toho je více než půl miliónu uniformovaných lidí ve zbraní - speciální jednotky státní bezpečnosti, vojska pohraniční stráže, zvláštní pluky, strážní čety, atd.

Byly to jednotky KGB a nikoli příslušníci armády, kdo v Moskvě jako jediný střílel do lidí během puče - osádky oněch bojových vozidel péchoty, která se pokoušela probrat k „Bílému domu“ v Moskvě, sídlu ruského parlamentu.

Za celou svou více než sedmdesátiletou historii byl SSSR spíše teroristickým státněpolicejním státem, než socialistickou společností. Sotva se zrodil z říjnové revoluce, utvořil si tento stát bolševiků Čku jako nástroj teroru. Neboť „moc pracujících se bez takové instituce neobejde“, jak pravil Lenin. A jeho prostý dekret stačil, aby se utvořila organizace, která stála nade všemi zákony.

Přes 8000 poprav zastřelením pouze ve středním Rusku hlásila Čeka pod velením polského šlechtického hejska Dzeržinského již za

prvních 18 měsíců své existence. To byl počátek vražedných orgů, které v následujících letech národy SSSR desíhvě dectmovaly.

Stejným způsobem běsnili drábové tajných služeb za Stalina. Přitom se název této teroristické služby měnil jako by se tím dala spláchnout krev - roku 1922 na GPU, 1923 na OGPU, 1934 na NKVD, 1941 na NKGB, 1946 na MGB, 1953 na MVD. A konečně po Stalinově smrti na KGB. Názvy se měnily, ale metody zůstávaly.

Mučení a střelba do týla, nucené práce a hladovění, masové vraždy na celých skupinách lidí byly smrticímí zbraněmi tohoto „meče a štítu strany“, jak si tajná služba pyšně říkala. Její zuřivost těžce zasáhla nejprve třídního nepřítele jako takového, pak kulaky - při čemž stačil jednorázový čin, aby byl vyhlazen celý aktivní rolnický stav rozlehlé země.

Potom se meč strany zaměřil proti ní samé, proti armádě, a nakonec amputovala tajná služba své vlastní orgány. Údajně vzpurné národy - od krymských Tatarů po volžské Němce - zmizely v odlehlejších stepích. Milióny vlastních vojáků, které přežily Hitlerovo zajetí, skončily ve Stalinových koncentracích, pro něž se vžil název gulag.

DESÍTKY MILIÓNŮ ZAVRAŽDĚNÝCH

Vrchol dosáhl vražedné impérium tajné služby za Lavrentije Berija, jehož říše gulagů měla více obyvatel, než mnohé státy.

Po odstranění Berija se vraždilo dál, i když jemnějšími způsoby. Věznové museli čistit jaderné ponorky a pak umírali na rakovinu. Intelektuálové byli zavírání do psychiatrických léteben.

Bezpečnost rovněž neprodyšně oddělovala sovětskou říši od vnějších světů. Ještě v roce 1962 měla Akademie věd zakázáno provádět seriózní výzkumy v oblasti počítačových systémů - pokroky na tomto úseku by mohly ohrozit kontrolu nad informacemi. To ovšem vedlo k technickému zaostávání SSSR. Když v SSSR v roce 1980 zavedli plošně automatické telefonní spojení s předvolbou, zase je rychle zrušili, protože na ně tajná policie mohla jenom těžko dohlížet.

Všechny tyto zvratnosti, které se již dávno staly samoučelem, nakonec znehybněly samotný stát. Na výrobu vyzvědačů a vězňů byly ukazatele plánování stejně jako na konve s mlékem.

Určitě nikdy v dějinách si žádný státní útvar - v tomto případě největší a potenciálně nejmocnější země světa - nezpůsobil sám sobě tolik škod jako Sovětský svaz. Počet obětí tohoto sebardoušení je strašlivý. Leží někde mezi 4,2 milióny lidí, které dnes přiznává sám KGB, a 60 milióny, ke kterým došel spisovatelský disident Alexandr Solženicyn: odhady západních odborníků se pohybují kolem 35 miliónů.

V Lubjance měla sovětská moc rovněž monopol na informace. Sem se sbíhaly zprávy agentů (a k nim patřilo 60 procent všech sovětských diplomatů) z celého světa, zde se vyhodnocovaly publikace ze všech zemí světa, sestavovaly věcné správné statistiky a sbíraly se hospodářské údaje.

Všechno dohromady vydalo konečně na závěr Brežněvovy éry obraz, podle něhož je ohrožena existence impéria. SSSR, který byl v roce 1960 ještě hospodářskou velmocí číslo dvě, a snil o tom, že předhoni USA, spadl na počátku 80. let na místo čtvrté, za Spojené státy, Japonsko a Evropské společenství. Jeho ekonomika se dostala do volného pádu.

INFORMACE ROZHODUJÍ VŠE

V prosinci 1984 M. Gorbačov nastolil otázku, jestli „SSSR bude moci vstoupit do nového ústředí jako významná a prosperující mocnost“. Za čtvrt roku povýšil na generálního tajemníka KSSS. Gorbačov byl chráněncem Jurije Andropova, muže, který jako první šéf KGB dokázal stát se také generálním tajemníkem strany a tím soustředil do Kremle moc obou nejsilnějších mocenských pilířů SSSR - strany a tajných služeb.

Gorbačov se zcela podle sloganu plukovníka KGB Rubanova „Kdo má v ruce informace, ten určuje, jaká muzika se bude hrát“ - stal šéfem Kremle za pomoci Vjboru státní bezpečnosti. Tato tajná služba totiž vyřadila Gorbačovovy mocné soky prostřednictvím členů jejich informací ze svých sejtů o jejich zkorumpovanosti. Stejnou metodou se podařilo rychle „obměklit“ i ty betonové hlavy ve vedení, které se chtěly postavit proti reformě. Gorbačov za to svým dobrodincům při každé příležitosti děkoval. Nejen to. Odměnil se KGB tím, že zatímco perestrojka otřásala téměř všemi ostatními institucemi ve SSSR v jejich základech, tuto chobotnici od reformování ušetřil.

Naopak tajná policie rychle doazovala do nových institucí své agenty. Ti například vstupovali do smíšených společností se zahraničními firmami. Téměř 3000 příslušníků KGB se nechalo zvolit do ústředních, republikových či místních sovětů. Reformní list Moskovské novosti k tomu poznamenal: „Jádro mocenské oligarchie se stěhovalo směrem ke KGB.“

DŽIN ZPÁTKY DO LÁHVE!

Přesto začal být státní bezpečnosti džin, kterého sama vypustila z láhve, včetně čarodějova uťně, nepřijemný. Vždyť zamýšlená reforma komunistickejch struktur přinesla následky, jejichž konce nedokázal nikdo dohlédnout.

Nejprve se reformy téměř ve všech bratrských státech změnil v nekontrolovatelné revoluce a vedly k úplné ztrátě moci komunistů. Pak tento bacil přeskočil i do mateřské země a zpochybněl celý sovětský socialismus.

A tady už šlo o samotnou existenci státní bezpečnosti, která veškeré ospravedlnění, proč tu vůbec je, zakládá na diktatuře jedné strany. Když se šéf KGB Viktor Čebrikov pokusil pootočit kormidlem a začal intrikovat proti Gorbačovovi, ten ho na podzim 1988 nahradil šéfem zahraničních rozvědky Vladimírem Krjučkovem.

Ale jak se eroze sovětské moci urychlovala, začal také nový šéf-policajt tahat za nouzovou brzdu. Jednotky KGB byly vypuštěny na místní nacionalisty v Arménii,

KGB

ÚLOHA SOVĚTSKÉ TAJNÉ SLUŽBY PŘI PERESTROJCE A PUČI

Gruzii, Moldávii a Pobaltí.

Nakonec státní bezpečnost přece jen získala od prezidenta nové kompetence. Převzala kontrolu důležitých hospodářských oblastí: nad bankami i firmami se zahraniční účastí, jejichž úřadovny mohla ozbrojená komanda KGB kdykoliv prohlédávat - všechno ve jménu boje proti "spekulantům". Ve skutečnosti šlo však o teror proti tržní ekonomice. KGB rovněž rozdělávala potravinové dary ze Západu - a myslela při tom hlavně na své věrné. Svěvolně umiřování příliš "drzých" novin a rozhlasových stanic bylo samozřejmostí.

LIKVIDÁTOR VE FUNKCI?

Archívy KGB skrývají strašná svědectví o sedmi desítkách vlády této chobotnice. Jaké dokumenty tam mohou být? O masakru polských důstojníků v Katyni, o atentátu na papeže Jana Pavla II., o zmiřování švédského diplomata Wallenberga v roce 1945, který zachraňoval v Maďarsku Židy před nacisty, patrně i materiály od přeběhlíků týkající se vraždy egyptského prezidenta Sadata, seznamy agentů s milióny jmen, mezi nimi i prezidentů a ministrů cizích států, spisy o monstrprocesech ve východní Evropě, které nařídila Moskva, údaje o diverzi a teroru na celém světě. Podle našeho názoru tam mohou být rovněž informace týkající se sovětského přepadení Československa v roce 1968. K těmto výbušným aktům KGB zatím nikoho nepouštěla - uvidíme, co bude dál.

"Výbor státní bezpečnosti nedává jeho minulost žádnou šanci na budoucnost," usuzuje jeden západní expert na tajné služby. Proto se KGB tak křečovitě drží současnosti a proto nemůže existovat v žádné svobodné společnosti. Není divu, že Krjučkov ukazoval na "destruktivní živly", které "si vytkly za cíl odstranění sovětské moci". Aby byly zastaveny - řekl již koncem loňského roku - je nutno počítat v nouzovém případě i s "krveprolitím".

Novým popřevratovým šéfem KGB se minulý týden stal přesvědčený reformátor Vadim Bakatin, loni sesazený ministr vnitra. Možná, že to bude právě on, kdo nyní likviduje tuhle chobotnici.

Atomoví špióni

Britská a americká kontrašpionáž odhalily v letech 1945-46 a 1949-50 dva fyziky, kteří byli v mládí přesvědčenými komunisty, jako sovětské agenty. Během války dodali Moskvě spoustu důležitých informací o vývoji atomové bomby. Teď se ukazuje, že komunistou byl rovněž dr. Bruno Pontecorvo, původem Itál, který pracoval na atomových výzkumech v Kanadě.

POTENCIÁLNĚ RIZIKOVÝ VĚDEC

Do Harwellu se celá rodina odstěhovala v lednu 1949. Jako vedoucí vědecký pracovník v Harwellu měl Pontecorvo jenom o něco menší plat než Fuchs - 1300 liber ročně.

I tady se brzy stal jedním z nejpopulárnějších lidí v ústavu. Místní děvčata mu říkala "Ramon Navarro". Ale i když vydělával dost peněz, pořád jich měl málo. Žil se svou švédskou ženou Mariannou a třemi dětmi v nedostatečně zařízeném dvojdomku nedaleko Abingdonu.

Víte o tom, že Pontecorvo a jeho žena byli komunisty anebo aspoň komunisticky smýšleli? Tahle novinarka sira Johna Cockrofta, šéfa harwellských laboratoří, trochu vydělala. Přivezl jí v lednu 1950 na konferenci o odtajňování Američanů. Bylo to těsně před uveřejněním Fuchse.

A pak se opakoval scénář, který znal Henry Arnold, šéf tamní bezpečnostní služby, už od Fuchse.

Chtěl bych s vámi soukromě mluvit - zavolal mu krátce nato Pontecorvo. Mám mladšího bratra Gilberta, který byl komunistou - oznámil Arnoldovi, když se sešli. S Harwellem nemá žádné kontakty, pracuje u nějaké filmové společnosti v Itálii. A tím celý rozhovor skončil. Ale pro Arnolda to byl impuls k dalšímu šetření.

A za několik dnů mohl zavolat Arnold Pontecorva s otázkou: Nesetkal jste se, doktore, během loňské konference atomových fyziků u jezera Como v Itálii s bratrem? Kdepak, bránil se Pontecorvo. Vždyť ten přece žije v Paříži se svou ženou Henriette, rovněž komunistkou.

A protože byl výtečný, hned ze sebe vysypal další informace o svých příbuzných. Nejstarší sestra Giuliana a její muž Duccio Tabet jsou rovněž komunisty, žijí v Římě. Duccio tam dělá poradce komunistické straně pro zemědělství. Mladší sestra Laura, sestra v nemocnici v Hampsteadu, rovněž sympatizuje s komunisty. Strýc Emilio Sereni byl dokonce členem ústředního výboru italských komunistů a dvakrát byl za ně členem poválečných vlád. Ale já a moje žena komunisty nejme, patříme k labouristům.

Jenže britská kontrašpionáž bezpečně věděla, že na zájmové konferenci u jezera Como se Pontecorvo se svým komunistickým bratrem Gilbertem setkal. Před tím, v květnu 1949, zase přednášel na pozvání prof. Frederika Joliot-Curieho, známého komunisty, v Paříži, pak si z neznámých důvodů zajel ještě do Bruselu.

Pontecorvo cítil, že v Harwellu nemůže zůstat. Dostal nabídky od univerzity v Římě a v Pise, ale pozdě na ně odpověděl. Pak začal uvažovat o univerzitě v Liverpoolu, na níž pracoval Fuchsův přítel

prof. Herbert Skinner a kde měli nový cyklotron pro atomový výzkum.

PODIVNÝ KONEC DOVOLENÉ

Začátkem léta 1950 se rodina Pontecorvů rozhodla, že si vyjede koncem července na dovolenou na kontinent. Zakázal jim to nemůžeme - uvažoval Arnold s příslušníky MI 5. Nemáme právní důvod.

Odpoledne 25. července 1950 se v Doveru nalodili na loď plující do Dunkirku. Celá rodina a Brunova sestra Anna, která skončila studium učitelství na univerzitě v Glasgowě.

Vydali se na cestu, i když je znepokojovala zostřující se situace ve světě. Dne 25. června přepadla komunistická severní

Korea republiku na jižní část poloostrova. Přesto však severokorejský diktátor Kim Ir Sen farizejsky tvrdil, že přepadena byla jeho země. Ale jak je možné, že údajný útočník se tak špatně připravil, že se nechá "bránicím se protivníkem" zatlačit až na úzký kousek svého pobřeží? A tak jenom sdělovací prostředky sovětského bloku a komunistické listy na Západě omílaly neudržitelnou tezi o agresorovi z jihu. Ovšem vnímaví lidé na celém světě začali mít obavy: Nemí tohle předejtra, také třetí světové válce?

Tenhle strašák doprovázel o dovolených tisíce lidí. Docela určitě i rodinu Bruna Pontecorva.

Jak trávil léto v jižní Evropě? Další její stopy pracně zjišťoval Scotland Yard za pomoci policie ostatních zemí. Pontecorvovi jeli autem přes Arras a Dijon, odtud vlakem do Švýcarska, tři dny strávili v Menaggio na jezeře Como. Pak zamířili do Itálie, kde chtěli navštívit rodiče a sourozence. Měli však potíže s autem, také děti byly trochu nemocné. Dne 17. srpna se setkali v Ladispolu, městečku u Říma, s Talbotovými. O pět dnů později oslavili s Gilbertem a Henriettou, kteří přijeli z Paříže, Brunovy narozeniny v Circeu u Říma. Potom však Pontecorvo telegrafoval rodičům do Milána, že se nemohou setkat v Chamonix, jak se původně domluvili. Dokonce jim napsal 25. srpna z Říma lístek, že se vracejí do Anglie, protože děti jsou velice unavené. V italské metropoli se Bruno setkal i s dalšími sourozenci a jejich rodinami.

A najednou se jejich život změnil. Dne 29. srpna přišli Bruno a Marianna do kanceláře skandinávských aerolinií SAS: Chceme si objednat letenky do Stockholmu. Vy máte jenom liry a jste cizinci - divili se u přepážky. Ale jako cizinci je musíte platit v dolarech, dělá to přes 600 dolarů. Po několika hodinách se vrátil do kanceláře SAS pouze dr. Pontecorvo se stovkami dolarů. A jaksi neurčitě naznačoval, že si je vyměnil s

americkými turisty v hotelu.

Vzali nejlibší volný spoj - 1. září přes Mnichov a Kodaň. Ve Stockholmu přistáli až ve 20.50 hodin. Třebaže rodiče Marianny bydlí poblíž letiště, telefonovali do dvou hotelů, v obou měli volno, ale oni se nakonec nerozhodli pro žádný. Kde celá pětičlenná rodina strávila noc? To nikdo neví. Možná, že přespali v domě, který patří sovětské ambasádě.

Okamžitě si koupili letenky do Helsinek. Odletěli hned druhý den ráno. Ve finské metropoli přistálo jejich letadlo v 11 hodin. Do tiskopisu pro vízum Bruno napsal, že tam budou týden jako turisté a bydlet chtějí v nějakém hotelu.

A tam jejich stopa mizí. K odjezdu do centra autobusu aerolinek nepoužili. Zřejmě na ně čekalo nějaké auto.

Jak se Pontecorvovi dostali z Finska do SSSR? To se objasnit nepodařilo. Existují dvě cesty. Buď odjeli autem sovětské ambasády, které při přejezdu hranic u Abo nikdo neprohližel. Anebo odpulili sovětskou lodí Bělostrov, která kotvila v přístavu. Původně měla odplout ten den brzy ráno, ale z neznámých důvodů zvedla kotvy až o páté hodině odpoledne, a do Leningradu připlula 5. září.

BEZ VYSVĚTLENÍ

Všichni předpokládají, že Bruno Pontecorvo uprchl do Sovětského svazu. Ale proč? Byl sovětským šplónem? Anebo má nějaký význam pro sovětské atomové výzkumy? A proč - proboha - o sobě nedává vědět dokonce ani svým rodičům, které měl tolik rád?

Ani vedoucí italských komunistů, jako Togliatti a Sereni, kteří navštívili Moskvu, nic neříkají. Jestliže něco vědí, tak si to musejí nechat pro sebe. Stejně tak prof. Joliot-Curie. Brunovi rodiče dokonce navštívili Británii, aby zjistili něco o synovi, ale marně.

Až po pěti letech se Pontecorvo vynořuje na veřejnosti. V roce 1952 jsem se stal sovětským vládním - oznamuje na tiskové konferenci 5. března 1955. "Dostal jsem nabídky pracovat v různých oborech využití atomové energie pro mírové účely. Vzhledem k tomu, že jsem se zajímal o fyziku vysokých energií, vybral jsem si tento obor. Nikdy jsem nepracoval na poli vojenských aplikací atomové energie." SSSR si vybral svobodně vzhledem k tomu, že se tam "vědecké poznatky uplatňují ve službách pouze lidského pokroku, a nikoliv pro válku".

To všechno jsou samozřejmě propagandistické báchorky. Italský fyzik musel mít pádnější důvod k tomu, aby tak překotně opustil západní civilizaci, s níž byl bylostně srostlý.

Pontecorvo pracuje v atomovém ústavu v Dubně poblíž Moskvy. V březnu 1956 se tento ústav stává mezinárodním pracovištěm. Jako vědec si ho Sověti vysoce cení: roku 1954 mu udělují Stalinovu cenu (později přejmenovanou na státní) a o sedm let později Leninovu cenu. Pak se stává i plnoprávným členem Akademie věd.

Do své rodné země přijíždí až v roce 1978. V Římě se koná vědecká konference, na kterou ho

Pokrač.
ze str.
646

III několik tajných dokumentů a výpočtů. Rezident je nedokázal ocenit a poslal je do Moskvy. Ke svěmu velkému překvapení dostal telegram, aby s odesílatelům okamžitě navázal spolupráci. Důstojníci KGB, kteří byli s pří-

rezident státní bezpečnosti - patrně Vitalij Pavlov, který se tam skrýval ve funkci druhého rady. Sověti nejdříve na nabídku neodpověděli. Co když je odesílatel nějaký provokátor? Potom poslal Pontecorvo druhý dopis - a přibí-

po útuku poručíka Guzenka, nýbrž mezi vyzvědače řízené státní bezpečnosti NKVD.

Někdy v roce 1943 nabídl Pontecorvo dopisem spolupráci sovětskému velvyslanci v Ottawě. Jeho nabídku náhodou dostal

v knize bývalého podplukovníka KGB Olega Gorďijevského, která vyšla v Anglii. Bruno Pontecorvo byl sovětským šplónem. Nepatřil však k síti vojenské rozvědky vedené plukovníkem Zabotinem, rozbité

Po dobu svého života veřejně nevyprávěl důvody, které ho vedly k útoku do Sovětského svazu - nevyšel tím tak, aby byl pochopitelně a přijatelně. Teprve na podzim 1990 jsme se dověděli důvody a podrobnosti Pontecorvova útoku.

pozval jeho bývalý učitel prof. Enrico Amaldi. Po příletu na římské letiště Frk Pontecorvo novinářům: "Nikdy jsem nepracoval na bombě." Přijít rok navštívuje na pozvání Společnosti Itálie-SSSR rodnou Pisu.

padem obeznámeni, prý "oceňovali takřka Pontecorvův přínos jako atomového špióna takřka stejně vysoko jako Fuchse" - uvádí Gordijevskij. Avšak západní odborníci se domnívali, že předpokládané znalosti Pontecorva o angloamerickém úsilí byly poměrně omezené. Tvrдили, že mohl vědět podrobnosti o těžkovodním reaktoru v Chalk River, rovněž o atomových reaktorech v USA a v Anglii, stejně jako o výzkumech v Harwellu, ale ty měly pro vývoj atomových bomb jenom malý význam. Do té doby, dokud se neotevrou archívy KGB, bude tento Gordijevského výrok sporný.

Nicméně za pravdivé můžeme zřejmě přijmout jeho další tvrzení, podle něhož nechtělo vedení sovětské rozvědky riskovat zatčení Pontecorva a raději ho spolehlivě fungující cestou přes Helsinky stáhlo. Pravda, britská a americká kontrarozvědka o něm nic nevěděly, ale po uvěznění a odsouzení Klause Fuchse byly rozbity dvě sovětské sítě v USA - po zatčení Harryho Golda následoval David Greenglass, manželé Rosenbergovi a další. Moskva mohla stěží odhadnout, kde se ničící jejich špiónážních sítí zastaví.

***

Studená válka vrcholí válkou zbraní na korejském poloostrově. Přes protesty SSSR a jeho satelitů je na půdě Organizace spojených národů označena za agresora severní Korea a na obranu jihokorejské republiky se vytvářejí mezinárodní síly OSN, složené především z amerických divízií. Ke konci roku 1950 se stává situace jihokorejské armády a síl OSN natolik kritickou, že prezident USA H. Truman dokonce uvažuje o použití atomových zbraní.

Na celém světě stoupá napětí. Všude se hledají špióni a vnitřní nepřátelé. V obou případech se tihle "škůdci národa" vyrábějí uměle, a to na obou stranách železné opony. Současně se na obou stranách zvedá válečnický pokřik: Západní imperialisté v čele se Spojenými státy chtějí přepadnout Sovětský svaz a ostatní lidově demokratické státy! Nenasytý Stalin chce spolknout nejdřív celou Evropu a potom ostatní svět! Budeme se bránit! Anebo máme zaútočit první? Obě velmoči se připravují k případnému použití atomových zbraní...

ZWEI STEIN

EINSTEIN

„Je tady praotec Čech. Tož možu mu, chlapi, nalét?“

EMANUEL JAKUB

„Jizdenku mi neprodala, protože nevím, jak se slovensky řekne Česká Třebová.“

VLADIMÍR V PALEČEK

„Romale... vyhlásíme samostatnú cigánsku republiku! Dost bolo bratislavocentrismu!“

NEPRAKTA - ŠVANDRLÍK

„Je to podvodník. Kdyby to byl Děd Vševěd, tak by věděl, že tu už třetí rok žádný ryby nejsou!“

„Tady se už asi piva nedočkáme . . . nad hospodou kroužej supi!“

„Já ti říkala, že to neřvou hejkalové!“

PETR URBAN „Koukej se jít do hospody natlakovat, kdo se má koukat na tu tvoji zvadlou pneumaticku!“

KDEPAK DO ŠPANĚLSKA, MY JEDEM NA ŠUMAVU-DYŤ PRO NÁS JE ŠUMAVA ŠPANĚLSKÁ VESNICE!

Miliardy k privatizaci

(Čre:): »Zdá se, že jeden z případných problémů kupónové metody velké privatizace se podařilo vyřešit na síředečním zasedání české vlády, kde byly schváleny zásady, podle nichž by se mělo podařit skloubit proces kupónové privatizace se standardními metodami,« fekl včera mí

nistr T. Ježek. Existovalo riziko, že se ve stanovených termínech nepodaří připravít dostatečně velký objem majetku pro kupónovou privatizaci. V České republice by to mělo být přibližně 140 miliard korun. Do malé privatizace bylo zařazeno a schváleno celkem 18 979 provozních jednotek v hodnotě 13,5 miliard korun. Vydraženo bylo již 8208 jednotek za cenu 7,2 miliard korun.

Aufgespießt

„Wir haben einen Plan, Panama zu retten, Kuwait zu befreien, Osteuropa zu helfen, die Diebe der Sparbanken auszukaufen und Rußland zu unterstützen. Es wird Zeit, daß wir einen Plan haben, um Amerika wiederaufzubauen.“

Der schwarze US-Politiker Jesse Jackson während der Demonstrationen zum Solidaritätstag in den USA.

(čre): Dr. M. Sládek, předseda Sdružení pro republiku - RSC, vzal zpět svou žalobu na Lidové noviny a čtenáře P. Maška, kde se cítil být dotčen výroky obsaženými v dopise Lidovým novinám. Na prvním jednání soud pro Prahu 1 konstatoval, že žaloba má nedostatky, a vyzval dr. Sládka, aby žalobu doplnil. Jeho dopisem z 28. 8. 1991 byla žaloba stažena zpět a řízení zastaveno.

PETR JURENA

„A nejhorší ze všeho je, že nám privatizují agitační středisko!“

„Přišla rehabilitační sestra, pane!“

M. Sládek držel bobříka

(čtk): Požadavek na důslednou a nekompromisní očistu společnosti od komunistů vyjádřil představitelé Mimoparlamentního sněmu na besedě s novináři. Předseda MPS M. Kulhavý vyzval prezidenta ČSFR Václava Havla, aby objasnil pozadí jednání

Charty 77 a hlavních politických stran po 17. listopadu 1989, což podle předsedy MPS prezident údajně slíbil. Mimoparlamentní sněm dále požaduje, aby federálním parlamentem byla schválena novela volebního zákona, v níž by měla být odstraněna diskriminační pětiprocentní klauzule, a rovněž přijat návrh zákona o politických stranách, který by umožňoval demokratický ži-

vot všem politickým stranám, zejména jejich financování. Z úst představitelů MPS zazněla rovněž kritika vládní hospodářské politiky, v jejímž důsledku je čs. společnost zbavována národního kapitálu jeho výprodejem do zahraničí. Místopředseda MPS J. Kukačka vyslovil domněnku, že někteří ústavní činitelé jsou odmluveni se zahraničním kapitálem. Přítomen byl rovněž M. Sládek, který nereagoval na dotazy novinářů s vysvětlením, že dnes drží bobříka mlčení.

Kádrováky zaměstnávat nebudu

Kanadský podnikatel a bývalý politický vězeň pan Eugen Raimund Hutka se vrátil po 27 letech exilu do vlasti, aby zde převzal podnik svého dnes již starého otce, který se jeho rodině v rámci restitučního zákona navrácí. Pan Hutka chce trvale žít v Československu a spravovat závod. Protože navrácení komunisty ukradeného prosperujícího dřevozpracujícího závodu Slezák a Hutka se neobejde bez komplikací a bez falešně vytvářených pomluv, požádali jsme pana Hutku o objasnění okolností.

Nedomníváte se, že tu jsou oprávněné obavy oněch více než 300 osob, pokud jde o zaměstnání?

»Strach nemá jen 300 zaměstnanců, ale pravděpodobně půl republiky. K tomu mohou říci jen tolik, jestli někdo přijde o zaměstnání, tak určitě tam nemůže být 90 nebo 100 úředníků na stejný počet odborných dělníků. Nechci někomu otírat med kolem pusy, ale dát zaměstnání více než 300 lidem bez toho, aby v továrně byla výrobní náplň a pokud nebude zajištěn odbyt... Nemohu počítat se státními subvencemi, jako tomu bylo dříve. Když bych maloval lidem vzdušné zámky, byla by to nezodpovědnost. Znáám marketing na Západě. 26 let jsem podnikatelem v Kanadě a nemohu říci, že bych byl neúspěšný, ale má snaha vždy bude, aby továrna prosperovala, a tudíž pracovala. Práci dostanou všichni slušní lidé, kteří dovedou pracovat. Mohu zajistit práci, ale ne zaměstnání.«

»Hned 25. února 1948 mlstní komunisté zařídili, že otce vyhnali z jeho vlastní fabriky.« řekl nám pan Hutka. »Dekret o znárodnění jsme dostali až v roce 1955. Pokud já dnes těmto polokomunistickým zákonům rozumím, tak restituční zákon se vztahuje právě na naši fabriku. I vedení Hanáckého nábytku Velký Týnec, jak se dnes naše továrna jmenuje, už napevno počítá s přechodem továrny do rukou právoplatného majitele, kterým je můj otec.«

Kde spočívá dnes problém opětného převzetí firmy do rodinných rukou?

»Problémů je víc. Jsou zde tzv. staré struktury, které se domnívají, že oddělením předání továrny si vynutí z mé strany nějaké ústupky v podobě výhodného vedoucího místa, což je hloupost. Neboť dobře vědí, že v podniku nemohou zůstat, a proto se snaží prodloužit své působení v závodě tak dlouho, jak jen to bude možné, aby co nejdéle pobírali vysoký plat, který by jinde nedostali. Snaží se do poslední chvíle urvat co nejvíce...«

Došlo již k právnímu předání podniku vašeho otce pod vaši kontrolou?

»Prozatím ne. Vedení podniku mělo do 30 dnů odpovědět mému advokátovi, což neučinilo, a nejen po Velkém Týnci o mně rozšiřují nepravdivé informace, zejména pokud se týká budoucnosti fabriky. Nyní se „kdosi“ pokouší o zdržování, osvědčení zaměstnanci se vyhazují, dokonce se přijímají noví zaměstnanci, opět z řad bývalých starých struktur, kteří byli z jiných podniků vyhozeni, navíc se jim zvyšují platy. Odprodávají se zásoby. Požádal jsem ředitele, aby si vyžádal kontrolu na finanč-

ni machinace, popřípadě z prokuratury, což on odmítl.«

Jak se k tomuto problému staví Obecní úřad v Týnci?

»Celá záležitost se jeví jako závažný sociální problém. Továrna mého otce zaměstnávala a dodnes zaměstnává přes 300 lidí, jenom s tím rozdílem, že za mého otce tu bylo na 300 dělníků osm úředníků a dnes je v podniku přes 100 úředníků na dvě stovky dělníků. Zajímá to každého, neboť se nejedná jen o záležitost Hulků, ale je to problém celé obce, jde o její budoucnost. Bude práce, nebo nebude práce? Z tohoto hlediska jsem poněkud zklamán. Opět „kdosi“ rozšiřuje nepravdivé informace, že Hutkové nemají o fabriku zájem, což měl na nějaké schůzi říci ředitel, že ji chceme zavřít, že z ní chceme udělat sklad computerů, které v Kanadě vyrábí firma mého syna, a podobně.«

Jaké jsou vaše skutečné plány s fabrikou?

»Jsou dva druhy lidí; jedni jsou ti, kteří musejí pracovat, a druhí, kteří rádi pracují. Když mě osud zavál do této pozice, že za svého starého otce přebírám rodinný majetek, tak musím pokračovat v tradici svého praděda i děda, kteří továrnu založili.«

Jakou vidíte budoucnost této fabriky?

»Musí v první řadě prosperovat. Je však těžké v hospodářské anarchii, která zde v Československu vládne, cokoliv předpovědět. Osobně se domnívám, že pro Evropu a Československo přijde zlatý věk, nebude ale hned. Výroba nábytku se jistě uplatní ve světovém měřítku, jsem pevně přesvědčen, ale co se bude zítra vyrábět, nemohu předpovědět. Na Západě se nic nevyrábí na sklad, a když nejsou kontrakty a není surovinová základna... Organizace práce se bude muset od základů změnit, pak se uvidí.«

Fabriku mého děda vyrostla v nejhorších letech, v první polovině třicátých let, z šestnácti na 300 dělníků a továrna byla schopna světové konkurence. Přivezla se, obrázne řečeno, kláda a na konci vyběhl z fabriky konečný produkt, tj. ložnice nebo obývací pokoj.

Dnes, pokud jsem informován, tak se provoz nedá vůbec nazvat továrnou. Na několika místech se vyrábějí polotovary a v Týnci je teprve konečná montáž. To je absolutní nesmysl.«

Chcete svolat veřejnou schůzi v Týnci a tam objasnit všechny tyto problémy lidem, které budete zaměstnávat?

»Jsem přesvědčen, že je to má povinnost. Lidé totiž ke mně chodí a říkají, že Hutkové fabriku nechťejí, už jsem to ale všechno říkal. Myslím si, že jedině na veřejné schůzi, za účasti nejširší veřejnosti, lze tyto věci řešit.«

Kdo tomu dnes brání?

»Vedení podniku, které si za komunistické vlády navyklo jednat o lidech bez lidí! Nebo zaměstnance mylně informovat. Domnívám se, že každý slušný člověk, který stojí v čele určitého podniku, tak se nesmí bát předstoupit před lidi a vysvětlit jim svůj názor na věc.«

Na připravované schůzi řeknu, kdo jsem a odkud přicházím, i když mne tam všichni dobře znají. I to, že jsem členem Konfederace politických vězňů, která považuje komunistickou stranu za zločineckou organizaci. Tak jsem totiž osobně komunisty poznal. Nebudu zaměstnávat žádné kádrováky, ani tajné, ani veřejné. Jediným kritériem pro práci bude kvalita a odbornost. Na stranických schůzích nikdo ještě peníze nevydělal a já musím vydělat finanční prostředky pro budoucí zaměstnance — spolupracovníky.«

Sadistické operace v NDR

BERLIN: V bývalé NDR se přinejmenším do března ložiskové ruky prováděly na padesáti psychiatrických klinikách lékařských nezdůvodněných operací. Nemocní byli bez vlastního souhlasu nebo bez souhlasu svých blízkých sterilizováni rentgenovými paprsky a operacím účelově byly v nich ochromovány některé mozkové funkce. Pacienti byli soustředováni na klinice soudní psychiatrie ve Waldheimu a v dalších třech ústavech a odtud byli převáženi do Saské Kamenice nebo do Lipska. Téměř všichni lékaři, kteří se na těchto operacích podíleli, zůstávají dodnes na svých místech. Nelidské operace se většinou zdůvodňovaly údajnou agresivitou pacientů.

DIK MAJÍ BOHATÉ ZKUSENOSTI!

„Sitting Bulls“ Urenkel tot

RAPID CITY, 1. September (dpa). Hauptling James „Holy Eagle“ ist tot. Der mit 102 Jahren älteste Sioux-Indianer und Ur-Enkel des legendären „Sitting Bull“ starb jetzt in einem Indianer-Krankenhaus in Rapid City im US-Bundesstaat South Dakota. „Holy Eagle“ wurde 1889 im Indianer-Reservat Pine Ridge im Westen dieses Bundesstaates geboren. 1916 machte er sein Musiker-Diplom und ging nach Kalifornien an eine Indianerschule als Lehrer und Bandleader. 1969 wurde er zum Hauptling gemacht. Er galt als Vertreter einer gewaltlosen Politik. Er wollte stets die Angelegenheiten seines Volkes auf demokratischem Weg über die Regierung regeln.

IKEA startuje

(řih): Švédská nábytkářská firma IKEA společně s Domem bytové kultury v Praze na Pankráci založila akciovou společnost, kde vlastní 51 procento akcií. Od 5. září bude v DBK prodávat v pěti podlažích 3500 druhů výrobků, z nichž zhruba 10 procent bude české provenience. IKEA, jak jsme byli včera večer na setkání s novináři informováni, chce nabídnout nevšední design, vysokou kvalitu a také solidní ceny. Zákazník si patrně také uvědomí viditelný rozdíl mezi prodávacem(čkou) tady a jinde, neboť v konkursním řízení se hlásilo až 70 uchazečů na jedno místo. A. s. IKEA-DBK nabídne motorizovaným zákazníkům 520 parkovacích míst. Pro srovnání: v osmimiliónovém Švédsku vlastní IKEA 12 obchodních domů, takže její pražský nástup je pouhým začátkem jejich průniku na náš chudý trh.

Opilý pučista

Gennadij Janajev, vůdce sovětských spiklenců, byl opilý jak na začátku státního převratu, tak ve chvíli svého zatčení. Bývalý viceprezident Janajev spal ve své kanceláři, když jej přišli den po převratu příslušní pracovníci zatknout. Moskevský zpravodaj listu The Guardian se odvolává na poradce prezidenta Gorbačova V. Jarina, který byl při zatýkání, a píše, že Janajev budil dojem, že „silně pil“. Také 18. srpna, kdy někdejší šéf KGB a další ze spiklenců V. Krjučkov svolal zastávce tvrdé linie do Kremli, aby zahájili puč, měl v sobě bývalý premiér V. Pavlov několik „sklenců“ a Janajev na tom byl ještě hůř.

Z PROHLÁŠENÍ FEDERÁLNÍ VLÁDY

Vláda České a Slovenské Federativní republiky slavnostně uznává, že národy Estonska, Litvy a Lotyšska dosáhly obnovení své nezávislosti, a že Estonsko, Litva a Lotyšsko zaujaly opět místo mezi svrchovanými státy. Byla tak napravena křivda, spáchaná jejich anexí. Vláda uznává vlády Estonska, Litvy a Lotyšska, jež vzešly z demokratických voleb, za vlády de jure těchto států. 30.08.91

■ Co se rozumí pod pojmem spetitčnost slovenské ekonomiky a slovenského vývoje? Můžete vysvětlit, v čem podle vás Češi Slováci nechápou, resp. v čem je problematika v českých zemích sdělovacími prostředky nesprávně interpretována?

Myslím, že problém slovensko-českých vztahů nespočívá v tom, že Češi nechápou

Na vztahy obou republik a zejména na rozdělení kompetencí mezi republikami a federací by se měl důsledně uplatňovat princip subsidiarity, to znamená na federální úrovni by měly být jen takové pravomoci, které dost dobře nemohou vykonávat republiky. Rozsah pravomoci federálních orgánů by měl přibližně odpovídat intenzi-

hlavní zárukou, že se převrat nepodaří. Je třeba dlouho hádat, jaký by asi byl vývoj v Sovětském svazu, kdyby Ruská republika neměla svého vlastního prezidenta? Česko-slovenská politika by měla v plné míře vzít na vědomí silné postavení republik, podporovat je a zařizovat pro republiky a pro naše národy a naše občany ty záležitosti, které republiky samy zařizovat nemohou. V takovém případě by vztahy mezi oběma republikami směřovaly k větší soudržnosti.

■ Lze učinit něco pro zmírnění rozporů?

Působit na českou, slovenskou a federální politiku ve směru, který jsem naznačil.

■ Jakou úlohu by mohly hrát vzájemné vztahy KDH a CSL?

KDH a ČSL jako strany nebo hnutí, které se hlásí ke křesťanství, mají větší předpoklady než jiné strany nebo hnutí pochopit význam přirozených celků, rodin, rodů a národů pro utváření státu a stejně tak máme přirozené pochopení pro uplatnění principu subsidiarity při výstavbě státu. Koneckonců našim společným ideovým základem je křesťanství a to všechno bychom mohli použít pro upevňování soudržnosti mezi našimi národy.

REPUBLIKA A STÁT

Slováci a obráceně, ale v tom, že jde o dva národy. Když jde o dva národy, vlastně by ani nemělo být potřeba každý rozdíl, navzájem to specifičnost, na slovenské anebo české straně zvláště vysvětlovat a odůvodňovat.

■ Premiér české vlády pan Pithart ve svém rozhovoru pro ČMZN prohlásil, že si přeje, aby obě naše republiky minimalizovaly své vztahy. Dále řekl, že podle vašich představ by slovenský národ jako křesťanský, katolický, neměl být zatažen do marasmu pokleslého evropského liberalismu. Domníváte se, že to vystihuje váš skutečný názor?

tě vzájemných vztahů mezi Českou a Slovenskou republikou. Já to pokládám za optimalizaci našich vztahů, ale pokud to Petr Pithart nazval minimalizací, nebudu se přít o slovíčka. Faktem je, že můj názor na liberalismus není lichotivý. Ale nemám v úmyslu stavět kolem Slovenska čínskou zeď anebo železnou oponu, abych zabránil vlivům liberalismu, stejně by se mi to nepodařilo.

■ Myslíte, že změna situace v Sovětském svazu ovlivní vztahy mezi našimi národy směrem k větší soudržnosti?

Pokus o převrat v Sovětském svazu právě ukázal, že silné postavení republik bylo

Není KGB jako KGB

(lup): V nejbližších dnech začne v Praze pracovat protidrogová brigáda na základě společného rozkazu českého a federálního ministra vnitra. Prozatím zhruba dvacet jejich členů se bude snažit ještě včas zastavit šíření drog o nás. Postupně by podobné brigády měly vzniknout v Brně, Ostravě, Bratislavě a dalších městech, až by se spojily do brigády celostátní.

Tiskový mluvčí federálního ministerstva vnitra M. Fendrych na včerejším pravidelném brífinku dal nahlédnout také do zákulisí speciálního bezpečnostního štábu, který vznikl ze složek FMV, republikových ministerstev vnitra, ministerstva obrany, zahraničí atd. v důsledku puče v SSSR. Štáb byl schopen začít fungovat okamžitě a přijal řadu opatření k posílení bezpečnosti našeho státu: mj. přesuny příslušníků pohraniční stráže nebo ochranu důležitých objektů. Jak řekl M. Fendrych, bývalí příslušníci StB se sice v době puče začali více pohybovat a více stýkat, ale FMV neobdrželo jediný reálný signál o přípravě podobného puče v ČSFR. M. Fendrych také připomněl, že na území bývalé NDR je stále ještě Západní skupina Sovětské armády, která je v současnosti nejakceschopnější složkou armády SSSR. I tam se v poslední době dala pozorovat zvýšená aktivita. Vzhledem

k tomu, že postavení těchto jednotek je nyní nejasné a tamní vojáci se cítí být v izolaci, musíme počítat i s možnými pokusy některých skupin probít se přes naše území domů.

M. Fendrych také upozornil na časté zjednodušování informací o StB a KGB. Pod StB bohužel patří i řada administrativních či ekonomických pracovníků a KGB zase není jen represivní složkou, ale v SSSR má na starosti např. i boj proti kriminalitě a ostrahu hranic. Mnohé naše stáže u KGB jsou pak z tohoto pohledu vlastně naprosto nezávadné — M. Fendrych uvedl příklad psovoda, který byl na měsíční kynologické stáži u KGB, a není žádný důvod, proč by nyní nemohl nadále vykonávat svou funkci. Podobné stáže vykonávali např. letectví mechanici, protože jejich technika byla bez výjimky sovětského původu.

TO JSOU ILUZE!

Droga silně návyková

Tak se nám opět vynořilo strašidlo — tentokrát dobře známé — strašidlo čistek. Už se zdálo, že komunisté bývali, nyníjší i převedení mají nejhorší za sebou, a sotva se uvelebili v teploučku, tu máš, čerte,

kropáč! Když i Moskva volá po deobševizaci, dá se počítat s tím, že v teplých huňzedečích nastane drobátko právan. A tak se honem začne spalovat na slušnost v televizi i v některém tisku a poukazovat na zbytečnost radikalizace, vždyť přece naše sotva vylihlá demokracie je tak pevná! »Přiliš se bojíme starých sil.« konejší nás z obrazovky ustaraný Z. Jičínský. Pochybují, že strach je to pravé slovo. Blíž pravdě bude vztek a možná horkost. V těch našich prvních demokratických volbách se mnozí moc nerozmýšleli nad kvalitami těch, které volí. Chtěli porazit komunisty. A mysleli, že jejich zvolení zástupci dobře vědí, k čemu dostali mandát. Jenže oni stanolu na politickém kolbišti přesvědčení, že zvítězili jen a jen kvůli svým krásným politickým očím, přestupují si za jízdy z partaje do partaje a udělují voličům pravidelně lekce politické kultury, když špitnou, že by si ten konec komunismu v Čechách představovali trochu jinak. A hned je tu oblišené strašidlo: čistky! Skoro by se zdálo, že co volič, to lidoděj. Pochybují, že někdo touží si připevňovat k opasku exfunkcionářské skalpy a na druhou noc bartolomějskou nám chybí, když nic jiného, tedy temperament a žaludek. Ono se dá pracovat i jinde než v nejvyšších postech a rozhodně to nemusí být v kotelnách nebo u metařů. Jenže se zdá, že vysoká politika v této zemi je droga silně návyková.

Evropští finančníci v Praze

(čre): Včera byla v Praze zahájena 4. evropská konference o finančnictví. V. Klaus zde uvedl, že přestavba finančního systému je nutným vedlejším produktem celé ekonomické reformy a vyžaduje širokou a rychlou privatizaci, liberalizaci cen a zahraničního obchodu s racionální makroekonomickou politikou. V současnosti je v ČSFR 90 procent neregulovaných cen, a od 1. října bude regulace odstraněna u dalších pět procent zboží. V. Klaus prohlásil, že se podařilo přeorientovat čs. zahraniční obchod ze SSSR zejména na SRN.

TRAGICKÝ ÚTĚK

Politický vězeň odsouzený na patnáct, dvacet i více let většinou nepřemýšlil o ničem jiném, než o útěku. Zakrátko po komunistickém puči v únoru 1948 se začaly plnit věznice, později i jáchymovské a přibramské koncentráky, stejně tak i tábory nucených prací politickými vězni. Mezi nimi byli vedle starších a vážených osobností předúnorového politického života elitou právě tzv. útěkáři, muži a leckdy i ženy, jimž svědomí nedovolilo složit ruce v klín. Za všech okolností a za jakoukoli cenu bojovat proti komunistické tyranii. Útěk z vězení a dostat se za hranice, podat ve svobodném světě svědectví o komunistických zločinech považovali všichni političtí vězni v Československu za svou povinnost. Jedním z těch, kteří se o cestu za svobodou pokusili hned několikrát, je i pan Jiří Nyčkal.

□ Byl jste jedním z nejmladších politických vězňů...

Měl jsem asi smůlu, nenechal mě ani odmaturovat. Chodil jsem na gymnázium v Křemencově ulici, proslavené svou vysokou úrovní, ale hlavně svými absolventy, kteří to, jak se lidově říká, někam dotáhli. Průsvihl byl ve škole hned po únorovém puči. Vladimír Škutina, který chodil o ročník výš, měl při příležitosti výročí narození T. G. M. projev, který už tehdy StB kvalifikovala jako nepřátelskou činnost. My jsme jeho projev rozmožnili a rozšiřovali mezi pražskými středoškoly. Já pocházím z rodiny ukrajinského emigranta, takže naše právo na sebeurčení bylo označováno za nacionalismus, a když jsem byl přistižen při kolportování protikomunistických letáků, už jsem pokračovat ve studiu nemohl.

Co bylo potom? Vše mělo zcela normální průběh. Státní soud mne odsoudil poměrně k nízkému trestu, neboť vzal v úvahu svých 18 let. Prošel jsem však samozřejmě dlouhodobými výslechy v Bartolomějské, tam chtěli vědět cosí o ukrajinských nacionalistech a banderovcích, potom Pankrác, Ruzyně, Bory, až jsem se v padesátém roce ocitl mezi asi 20 tisíci politickými vězni, kteří tehdy dělali na komunisty v jáchymovských dolech.

□ Vy jste byl zapleten, nebo jste se účastnil celé řady pokusů o útěk...

Dnes si již nepamatuji přesně, kdy jsem byl z ústředního lágru v Jáchymově přeložen na Mariánskou, někdy v létě roku 1950, kde byli soustředěni tzv. mladiství, tj. vězni od 18 do 27 let. Kdoš na ministersvu národní bezpečnosti přišel na nápad, že nás mladistvé lze ještě převychovat... Útvar SNB Jefáb pod velením kpt. Oldřicha Hromádka byl již přeorganizován, přesně podle návrhů svého velitele. Proč to říkáte? Tehdy kapitán a později jeden ze signatářů Charty 77, pplk. O. Hromádka, se stal v roce 1950 pánem nad životem a smrtí několika desítek tisíc politických vězňů a jejich záměrnou likvidací prováděl přesně podle dojednání s plk. Oskarem Závodským, náměstkem ministra národní bezpečnosti, který byl jeho přímým nadřízeným. Na Mariánské se totiž neobešel ani jeden měsíc za svého pobytu, aby se tam nestřílelo, aby nedošlo k zranění a některý z vězňů nebyl zastřelen.

Po nezvyklé a velmi namáhavé práci v dolech, nesmíte zapomínat, že tělo po několika měsících vazby u státního soudu a vyšetřovací vazby StB značně zeslábně, museli jsme po směně, když jsme vyfárali, ještě chodit na tzv. brigády, což byl úklid tábora. Museli jsme běhat a přitom ještě zpívat, stovky klencáků nebyly žádnou zvláštností. Mladí lidé mají přirozeně mnohem větší motivaci k útěku. Představa, že jste ve dvaceti letech odsouzen na dalších dvacet let do vězení, není vůbec vábná, proto docházelo neustále k pokusům o útěk.

□ Většina vašich kamarádů vzpomíná na své druby z věznic či lágrů. S jakými zajímavými lidmi jste se setkal vy?
Na Mariánské jsem poznal celou řadu lidí, se kterými jsem se později pokusil i o útěk. Mezi nejzajímavější osobnosti v lágru patřil nesporně Václav Typl, který byl odsouzen pro špionáž, neboť pracoval pro Američany. Poprvé jsme se setkali ještě ve vazbě StB v Praze na čtyřce, on chodil v malém kruhu, já ve velkém. Typlovi spolupracovníci, kteří zůstali ještě na svobodě, se pokusili propašovat mu do vazby StB zbraň, která však byla členy vě-

Protože jsme již znali myšlení velitelů ostrahy jáchymovských dolů, museli jsme počítat i s nahodilými záhady, které se čas od času prováděly, aby se zamezilo útěku, překazily přípravu, rozdělily sohrané party apod. Na poradě s Typlem jsme se shodli, že oba útěky musí být provedeny krátce za sebou, nejdříve je naprosto přesně zkorigovat. Tou dobou jsme také upustili od možnosti převedení na společné pracoviště, abychom neupoutali na sebe pozornost.

Jednou v září 1950 jsme po osmé hodině ranní zaslechli střelbu. Okamžitě jsme věděli, že se stala mimořádná událost, jak se bachaři vyjadřovali o pokusu o útěk. Na lágru jsme se od vracející směny dozvěděli, že se z Adamu pokusila parta mullů o útěk a Hromádka morderkomando je už hledá.

Rychle jsem zjišťoval, kdo z kamarádů odešel s Typlem, a dověděl jsem se o Slávovi Kronosovi, Jiřim Janouchovi, Daňo Štěpánovi a Jaroslavu Kyselovi. Ještě jsem se stačil navačfeřet a už mne odváděli na velitelství. Kdoš prásknul, že jsem byl kamarád Vaška Typla. V noci jsem byl převezen z lágru na vyšetřovnu StB do Jáchymova, kde jsem se dověděl od zatčených druhů o průběhu pokusu o útěk a vraždě Dáni Štěpána.

Vězni byli při práci u štolý 11 hlídáni dvěma bachaři. Pět vězňů pod dohledem jednoho z dozorců odešlo pracovat na

žeňské strážě nalezena. Václav Typl, který už byl odsouzen k dvaceti rokům žaláře, dostal nyní doživotí a trest si odpykával právě na Mariánské.

Bez sebemenších problémů jsme se domluvili, měli jsme shodné názory na situaci, nevěřili jsme totiž, že se komunistický režim zhroutí a že se dočkáme jaké- s amnestie, že za každou cenu se pokusíme o útěk. Příslušníci útvaru Jefáb nám totiž mnohokrát vyhrožovali likvidací. Dávali nám jasně najevo, ať se stane cokoliv, tak nás urychleně v lágrech zlikvidují. Pokud si dobře vzpomínám, tak kamarádi, kteří pracovali v kancelářích velitelství, věděli přesně, jak s námi bude naloženo, kdyby se Gottwaldův režim začal hroutit. Typl na mne udělal dojem organizátora, člověka, který stojí oběma nohama na zemi, a během několika následujících dnů jsme dojednali plán postupu při zamýšleném útěku z Mariánské.

Typl pracoval tehdy na Adamu, což bylo tzv. malé hloubení, 8 až 12 metrů hluboké, vzdálené asi dva kilometry od lágru, označované jako štolá 11, a pracovalo tam asi patnáct lidí včetně civilistů, které hlídali pouze dva dozorcí ozbrojení samopaly a pistolemi. Mullů tam však nikdy nepracovalo víc než sedm. Prvořadým úkolem bylo dostat se na společné pracoviště. Nakonec jsme se dohodli, že přepadneme strážě a v případě, že nebudu s nimi na pracovišti, bylo se mnou počítáno v zamýšleném útěku. Já jsem pracoval na dole Eva a dostat se na Typlovo pracoviště bylo nesmírně obtížné. Byla zapotřebí pomoc řady lidí včetně táborových písařů. Nakonec došlo k dohodě, že my, kteří jsme pracovali na Evě, použijeme některé staré, zavalené chodby a ve stejnou dobu a čas se pokusíme taktéž o útěk.

drátěných zátarasech kolem šachty a jejich pracoviště bylo vzdáleno od štolý 11 asi 100 metrů. Typl s Janouchem zavolali jednoho ze strážců do malé boudy, kde bylo uloženo nářadí, a za pomoci třetího z celé party, Jaroslava Kyselého, provedli přepad, přesně jak jsme celou akci společně naplánovali. Dozorce byl vysvlečen, jeho oděv si vzal Václav Typl, a ten také poslal Daňu Štěpána, aby přivolal druhého z dozorců, s údajným, vzkazem, aby odvedl vězně k míchačce, kde měli připravovat beton do základů oplocení kolem nové šachty. Bachař po chvíli přišel k boudě s nářadím, leč choval se, jako by cosí tušil. Jakmile se skupinka vězňů rozešla, proti němu stál jen Vašek Typl převlečený do uniformy s automatem v ruce a Jirka Janouch s pistolí. Bachař se však snažil sundat samopal s ramena a v tom se mu muselo za každou cenu zabránit. Když se mu nepodařilo použít vlastní samopal, stačil se dvěma vězňům, kteří jej již drželi, vysmeknout a začal zápasit s Jiřim Janouchem, který jej chtěl udeřit pažbou pistole přes hlavu. Začali však zápasit, až vyšel vstřel z pistole a projektil zranil strážného na dlani pravé ruky. V ten okamžik nezbyvalo už nic jiného než strážného omráčit několika ranami násadou.

Mezitím Typl s ostatními mukly, kteří se účastnili příprav a samotného útěku, ostatní vězně a civilní zaměstnance spoutali na rukou i nohou a jednotlivě je pak odvedli k vrátkům do šachty a spustili do dvanáctimetrové hloubky. Zde se však stala osudná chyba: omráčeného dozorce nespoutali, neboť jeho poranění na hlavě považovali za natolik vážné, že z jeho strany nehrozí žádné nebezpečí. Strážného ponechali v bezvědomí v boudě na povrchu, což se nakonec ukázalo jako kardinální chyba.

Základní chybou každého uprchlíka je, že se snaží uniknout svým pronásledovatelům terénem, pokud možno co nejhustším, v domnění, že za sebou zamete stopy apod. Uprchlík však potřebuje ze všeho nejvíce získat časový nástok a toho může dosáhnout výhradně velkou rychlostí, s jakou se vzdálí z místa, odkud prchá. V takovém případě, ve čar. 652

V Typlem připravené akci měl svou úlohu i nákladní automobil, který pravidelně před 10. hodinou dopoledne přijížděl na šachtu s materiálem. Typl zamýšlel zmocnit se auta s vězni ukrytými pod odváženým materiálem opustit prostor Mariánské a celé Jáchymovsko. Auto však mělo ten den jakési zpoždění.

případě je potřeba riskovat, unikat po dobrých cestách, a pokud je to jen trochu možné, využít každého dopravního prostředku, který se naskytne.

Variantou, kterou V. Typl zvolil, byl doprovod tří vězňů na ústředák do Jáchymova. Rozhodně to nebylo optimální řešení, leč v situaci, ve které se uprchlíci nalézali, asi jediné, které mělo vyhlídku na úspěch.

Chyba, které se Typl s Janouchem dopustili tím, že nechali jednoho z bachařů nespoutaného, se jim záhy vymstila. Strážný se probral z mrátek, ve spodním prádle doběhl na lágr Mariánská a všechno ohlásil dozorcům ochrany tábora. Několikaminutový náskok byl ztracen!

Před desátou hodinou byl vyhlášen poplach SNB útvaru Jeřáb II. a celá Hromádka mašinérie se rozběhla na plně obrátky. Od štoly 11 byl nasazen psůvod se psem. Asi po hodině skupina uprchlíků byla dosižena v prostoru Merkliina a tři z vězňů byli hned zadrženi a zbylí dva pokračovali v cestě do vnitrozemí. Posílené Hromádka mordkomando začalo systematicky prohledávat terén a skutečně narazilo na zbylé dva vězně. Zatčen byl i Mirek Kronus. Vašek Typl unikl z obklíčení a dostal se až do Karlových Varů, kde se schoval u své příbuzné. Byl však zrazen jednou ženou a během několika dní byl již na uzavřené vyšetřovací vazbě StB v Jáchymově.

Nejzajímavější na celém útěku bylo, jakým způsobem zavraždili příslušníci mordkomanda Dáňu Štěpána. Právě na vyšetřovně StB v Jáchymově jsem se dověděl od dvou kamarádů, kteří útěk přežili, o jeho posledních chvílích. Když byli odváděni k nákladnímu autu na silnici, jeden z bachařů, menší, černovlasý, podsaditý chlap, jehož jméno se nám nepodařilo vypátrat, přistoupil k D. Štěpánovi a srazil ho pažbou automatu k zemi. Štěpán spadl do příkopu a onen bachař se slovy: »Ty kurvo, ty budeš ještě utíkat!« vypálil do něj ze tří čtyř metrů dávku ze samopalu.

Pan Nyčkalo leží v současné době v nemocnici po autohavárii... Žije totiž ještě řada lidí, kterým jeho svědectví bude i v budoucnu velice nepřijemné. Jedním z nich je i signatář Charty 77 pplk. RSDr. Ing. Oldřich Hromádka, který byl v letech 1949 a 1951 velitelem smutně proslulého mordkomanda Jeřáb, jenž má na svědomí desítky statečných demokratů a vlastenců.

Dnes máme k dispozici celou řadu hlášení velitele SNB útvaru Jeřáb, např. i č. jedn. 1977-02/50-01 ze dne 12. září 1951, podepsané velitelem SNB útvaru Jeřáb, tehdy kpt. Oldřichem Hromádkem.

Hlášení je označeno modrým razítkem Důvěrné a zdůvodňuje použití zbraně příslušníkem mordkomanda Jeřáb starším strážmistrem Janem Větrovcem, nar. 29. 4. 1925, jehož následkem byla smrt politického vězně Daniela Štěpána, narozeného 6. 3. 1930.

Jmenovaný Hromádka ve svém hlášení doslova píše:

»Použití služební zbraně štrážm. Janem Větrovcem od štábu SNB - útvaru Jeřáb Jáchymov asi o 11.30 h proti prchajícímu trestanci Danielu Štěpánovi, přičemž byl tento usmrčen, uznávám podle § 10 - odst. b) a d) zákona o SNB č. 286/48 za oprávněné a postup před - při - po použití zbraně za správný.«

Čteme-li dále hlášení kpt. Hromádky, nalezneme v něm opravdové perly hodné Klause Barbieho nebo Adolfa Eichmanna.

»Štrážm. Větrovec považoval právem trestance Štěpána, odsouzeného podle zákona č. 231/48 na dobu 11 roků těžkého žaláře, za zvláště nebezpečného zločince z toho důvodu, že mu byly známy okolnosti, za kterých k útěku došlo.« Štrážmistr Větrovec musel být ve svých pětadvaceti le-

tech skutečně mimořádně bystrý a chápatý, když věděl dvě hodiny po pokusu o útěk i o okolnostech, za kterých k útěku došlo. Dále kpt. Hromádka omlouvá i sedm výstřelů ze služební pistole. Byl-li štrážm. Větrovec tak chápatý a chytrý a už věděl o okolnostech útěku, proč potřeboval sedm ran z pistole na usmrcení bezbranného člověka na vzdálenost tří metrů?

Pplk. dr. Ing. Oldřich Hromádka však v hlášení pokračuje a je až neuvěřitelné, že je doslova shodné s výmysly nacistických vrahů před spojeneckými soudy po skončení druhé světové války.

»Po použití zbraně byl okamžitě zjištěn zdravotní stav trestance a bylo konstatováno, že nejví známky života, a z toho důvodu bylo upuštěno od poskytnutí první pomoci.

Život jiných osob nebyl použitím zbraně štrážm. Větrovce nijak ohrožen.«

Co k tomu dodat. Svědectví člověka, který byl informován bezprostředně po převezení vězňů do vyšetřovací vazby StB v Jáchymově, pana Jiřího Nyčkala, je natolik přesné, že nemůže být jakýmkoliv hlášením tehdy kpt. O. Hromádky zpochybněno. Vyprávění pana Nyčkala je totiž skoro totožné s jiným hlášením ze 17. září 1950, pod č. j. 1929-02/50-01, ve kterém informuje velitel SNB - útvaru Jeřáb kpt. O. Hromádka svého nadřízeného, jinak známého komunistického zločince plk. Oskara Závodského, o některých útečích vězňů za údajného použití násilí proti strážím... Samozřejmě s razítkem TAJNĚ, abychom se nikdy nedověděli o komunistické genocidě a komunistických zločincích.

Čtenář se jistě dovítí, proč nelze akceptovat výzvu federální vlády z 10. června 1991, aby všichni, kdo disponují jakýmkoliv materiály z archívů StB, popřípadě jejich kopiemi, je nepozději do 20. června 1991 odevzdali federálnímu ministerstvu vnitra. Přirozeně že následuje pohrůzka trestněprávními důsledky, v čemž má premiér Čalfa obrovské zkušenosti z dob působení jako komunistický ministr pro legislativu. Řídíce se slovy pana prezidenta Václava Havla, že láska a pravda zvítězí, nemůžeme podobné dokumenty vrátit, aby Hromádkovi soudruzi z Charty 77 a z řad jejich rodné komunistické strany, kteří dnes působí ve vládě, jako Jiří Dienstbier nebo Jaroslav Šabata či Pavel Rychetský, nebo v bezpečnostním a branném výboru FS, jako Ladislav Lis nebo Jiří Ruml, či dokonce na federálním ministerstvu vnitra, se nepostarali o jejich zmizení. S komunistickou spravedlností mají naše národy ty nejhorší zkušenosti.

STOP ZLODEJSKÝM MAFIÍM

Krade se vesele a v ohnisku zájmu ne-nechavců jsou zejména historické zbraně a umělecké předměty. Včera naše policie zaznamenala opět úspěch. Šest osob, z toho čtyři mladiství, bylo zadrženo, protože jsou podezřelí ze vloupání do zámků Nové Hrady na Chrudimsku, Hrádku u Nechanic, Kuksu u Dvora Králové nad Labem a kostelů ve východních Čechách. Škoda je nemalá, suma sumárum dva milióny korun, a dosavadní poznatky svědčí o loupežích na objednávku. Na Slovensku byli odhaleni pachatelé krádeže 40 historických střelných a sečných zbraní ze Spišského hradu v hodnotě jednoho miliónu korun. Od počátku roku je to již 135. vloupání do muzea, galerie či historického objektu na Slovensku, a proto zdejší ministerstvo vnitra ve spolupráci se zahraničními výrobci připravuje podzemní výstavu nejmodernejších zabezpečovacích zařízení. Je to nezbytné, protože jinak se může lehce stát, že brzy nebudeme mít již co vystavovat.

Po použití zbraně byl okamžitě zjištěn zdravotní stav trestance a bylo konstatováno, že nejví známky života a z toho důvodu bylo upuštěno od poskytnutí první pomoci. Vrtví byl ponechán na místě - střežen - do příchodu soudní komise. Život jiných osob nebyl použitím zbraně štrážm. Větr - t r o v c e nijak ohrožen. O tomto rozhodnutí štrážm. Větr o v c e o v y r o c u j e a e p i s u z a l o ž i t e d o o s o b n í c h e p i s e k J a c h y m o v e .
Velitel útvaru Jeřáb: kpt. r o t m a j r .

Devět pobaltských diplomatů bylo letos v rychlém kursu tajně vyskoleno ve Švédsku.

ŠTB-útvár "Jeřáb" Jáchymov, pošt. ochr. 10.
Čís. jedn. 1977-02/50-01.
Jáchymov, dne 12. září 1950.
Důvěrné
Velitelství oddělu "Jeřáb I"
J á c h y m o v .
V ě t r o v c e Jan, /25.4.1925/ štrážm. - použití služební zbraně s výsledkem - vyzkoušení.
Použití služební zbraně /pistole/ štrážm. Janem Větrovcem /29.4.1925/ od štábu SNB-útv. "Jeřáb I" Jáchymov dne 5.9.1951 asi o 11.30 hod. proti prchajícímu trestanci Danielu Štěpánovi /nar. 6.3.1930, pří. bez/ byl tento usmrčen, uznávám podle § 10 - odst. b) a d) zákona o SNB v r. 48 za oprávněné a postup před - při - po použití zbraně za správný.

Důvod y :
Trestanec Daniel Štěpán byl na útěku zadržán spolu s dalšími trestanci a vězni byli střeleni 5 příslušníky ŠTB. Štrážm. Větrovec považoval práve trestance Štěpána za odezračného podle zákona č. 231/48 na dobu 11 roků těžkého žaláře a svláště nebezpečného zločince s toho důvodu, že mu byly známy okolnosti, za kterých k útěku došlo. V okamžiku, kdy trestanec Štěpán pobíhal znovu o útěk, na danou výzvu štrážm. Větrovce "J" použil služební zbraně štrážm. Větrovce, použil služební zbraně štrážm. Větrovce a vrtví byl ponechán na místě - střežen - do příchodu soudní komise. Život jiných osob nebyl použitím zbraně štrážm. Větrovce nijak ohrožen.

Při použití zbraně bylo zraněno na epohách šest těla, ale v důsledku toho, že předtím trestanec použil k útěku kista ze sboru do poloka, který je asi 2 m pod úrovní silnice, byl zasažen do horní části těla.

Jsmo ekonomickou kolonií

[Čtk]: »Pod hlavičkou radikální ekonomické reformy probíhá v Československu proces nekontrolované destrukce hospodářství. Chybně koncipovaná i prováděná reforma přivedla během necelého roku čs. hospodářství do krize, jejíž hloubka nemá v moderní mírové historii obdoby,« praví se mj. v Prohlášení ke krizi čs. hospodářství, které vypracovali americký podnikatel českého původu A. I. Simon, profesor univerzity v Michiganu V. Půčík, profesor VŠE Praha M. Matějka a profesor univerzity ve Fordhamu M. Zelený. Autoři prohlášení tvrdí, že struktura průmyslové produkce u nás se začíná přibližovat struktuře výroby ekonomických kolonií. V zájmu zastavení »zhoubného vývoje« proto autoři doporučují ustavit výbor na stabilizaci a obnovu hospodářství, který by měl být složen z politicky nezávislých odborníků.

MATEJKA - SUPERBOLEŠVIK...

Bäume sollen auf Geld wachsen

LONDON, 1. September (Reuter). Daß Geld nicht auf den Bäumen wächst, ist bekannt. Ob umgekehrt Bäume auf Geld wachsen, will nun die Bank von England herausfinden. Die Währungshüter stehen vor dem Problem, pro Jahr 2000 Tonnen alter Geldscheine entsorgen zu müssen. Da kamen sie auf die Idee, die Banknoten zu Gartenkompost zu verarbeiten. Ein Gärtner wurde beauftragt, die aus den alten Banknoten hergestellten winzigen Papierfetzen unter den Kompost zu mengen und zu beobachten, ob der Gelddünger etwas taugt.

ENDLICH WERDEN „BLÜTEN“ LEGAL!

Byl to podraz?

UČITELÉ NA SLOVENSKU

O 300 AŽ 500 KORUN VÍCE NEŽ V ČECHÁCH

Podrazem nazval český ministr školství profesor Vopěnka rozhodnutí slovenské vlády o zvýšení platů školským pracovníkům. České školství se přitom trápí, jak vyjít s tím, co pro něj ze státního rozpočtu zbylo a co se snaží zachránit dodatečnou valorizací tak, aby se školy nemusely zavírat. Disciplína však zřejmě neplatí pro všechny stejně.

Přístup slovenské strany dokumentuje nejlépe fax, který obdržel ministr Vopěnka ve středu odpoledne (!) - tedy v době, kdy česká vláda své zásadní stanovisko k úpravě platů učitelů už zveřejnila - od slovenského ministra školství Jána Plišúta.

»Milý Petře, v pátek byla u slovenského premiéra schůze, na které se hovořilo o vyrovnání platů pracovníků školství, o zvýšení společenského postavení učitelů. Ministr financí se nebránil, a tak učitelé dostanou přidáno. V příloze faxujeme materiál, s nímž zítřa pochodujeme do vlády. Je pravděpodobné, že vláda to schválí.«

»Rozhodnutí o zvýšení platů všem školským pracovníkům na Slovensku jsme se dozvěděli až ze sdělovacích prostředků. Je varovným signálem,« řekl včera v rámci »ministrských hodinek« český ministr financí Karel Špaček poslancům ČNR. Obdobné zvýšení platů školských pracovníků v České republice by si ještě letos vyžádalo takřka 300 milionů korun, celoročně 750 až 900 milionů. »Vidím tu velké nebezpečí rozdílné rozpočtové politiky. Nesmíme podlehout hrozbě rozpočtových dostihů, komu dá vláda víc,« upozornil ministr financí.

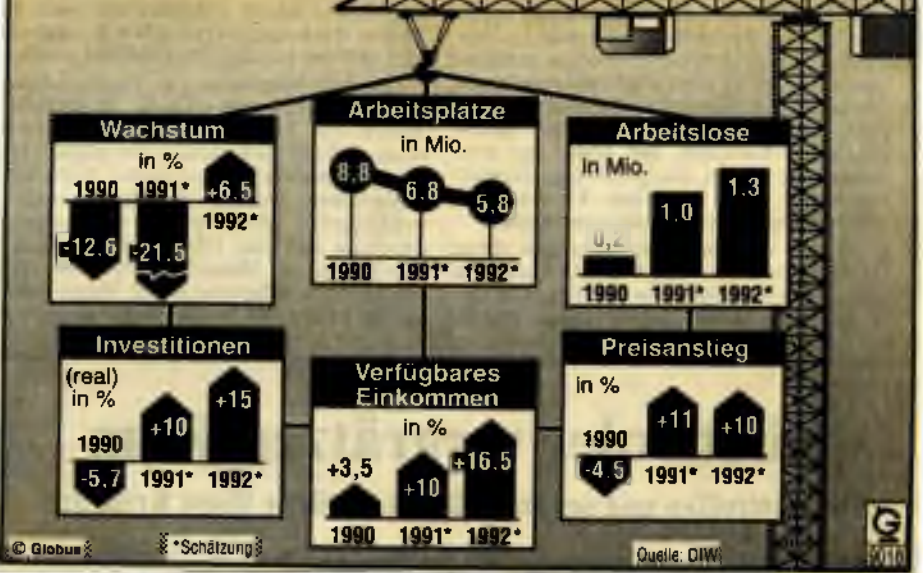
Poslanci rozpočtového a kontrolního výboru ČNR, kteří iniciovali setkání s ministry Špačkem a Vo-

pěnkou, rozhodnutí české vlády podpořili s tím, že je nutné zabývat se otázkou překračování slovenského rozpočtu tak, aby na to česká strana - která se řídí úspornými opatřeními - nedoplácela. Řešení možná přinese připravovaná změna zákona o rozpočtových pravidlech. Platy ve školství přitom byly v České republice pouze o 20 korun nižší než na Slovensku, kde je však větší podíl vysokoškolských učitelů. Rozdělením 190 milionů korun tne na valorizaci, ale na zvýšení základního platu nebo osobního příplatku zejména pedagogům) se slovenští učitelé dostanou například na základních školách o 300 až 500 korun měsíčně výše oproti českým.

KOUPILI JSME SROT

»Podnik Benzina nám, soukromým pumpařům, poslal dálkopis, podle kterého se od rána 1. 8. snižuje náš výdělek na jednom prodaném litru benzínu Specál z šedesátí haléřů na třicet. Mluvíme o tom teď, po měsíci, protože teď už je naprosto jasné, že takový tlak se nedá unést,« řekl včera na tiskovce pan Růžička, vydražitel čerpadel ve Velké Chuchli a v Hlitolvsi. Podle pana Růžičky a dalších, investovali soukromí pumpaři celé své majetky a miliónové půjčky do zařízení, které je k odepsání. Udělali to s nadějí, že za pět let dluhy splatí, potom se znovu zadluží a pumpy rekonstruují. »Jenomže naše splátky banka vypočítala právě na těch šedesátí haléřů.« Pan Růžička vidí jediné řešení. Benzina, která soukromníkům benzín vozí v cisternách, prodává jim ho po tunách a vydělává na litru podstatně více než oni, musí slevit. Existuje i další řešení: obrátit se do Brna, na antimonopolní úřad. Benzina totiž nejenže vládne trhu benzínem, ale navíc má monopol i na jeho rozvoz.

Aussichten - Ost Neue Bundesländer

Perestrojka, tentokrát v Kremle

Skoda-Volkswagen drosselt Produktion

Das Gemeinschaftsunternehmen von Skoda und Volkswagen in der CSFR will die Produktion drosseln und Kurzarbeit einführen. Die Tagesproduktion im Hauptwerk Mlada Boleslaw wird auf 670 von 930 Autos zurückgenommen, wie ein Manager nach einem Bericht der Zeitung Rude Pravo ankündigte. Die Arbeitswoche werde im September auf vier Tage beschränkt. In der CSFR seien in diesem Jahr wegen der hohen Steuern auf neue Autos nur 30000 Pkw des Modells Favorit verkauft worden gegenüber 123000 im vorigen Jahr.

Schutz vor Karies durch fluoridiertes Salz

Mehr Schutz vor Karies können sich die Deutschen bald verschaffen, indem sie ihre Speisen mit fluoridiertem Salz zubereiten. Dieses Salz sei jetzt vom Bundesgesundheitsministerium zugelassen worden und ab Mitte September im Handel, teilte der Verband der niedergelassenen Ärzte Deutschlands (NAV-Virchow-Bund) in Köln mit.

Ein Sprecher berichtete, der dem Verband angeschlossene Deutsche Arbeitskreis für Zahnheilkunde habe in Bonn zehn Jahre auf die Vertriebslaubnis für diese »einfachste, effektivste und preisgünstigste Möglichkeit zur Verhinderung von Zahnschäden« gedrängt. Für viele Schweizer und Franzosen sei Fluorid schon lange »das Salz in der Suppe«. Sie sicherten sich bei einem durchschnittlichen Salz-Verbrauch von vier Gramm am Tag die optimale Fluorid-Aufnahme von einem Milligramm. Da dem bald auch in Deutschland erhältlichen französischen Produkt Jodid beigegeben sei, schütze es neben Karies auch vor Kropfbildung.

Výjimka pro '68

Praha (jet) - Tzv. lustračním zákonem o zákazu povolání se česká vláda na svém stfedecním jednání zabývala až pozdě v noci. K návrhu tohoto federálního zákona přijala zásadní připomínku ministra Ivana Dejmala. Původní návrh tohoto zákona zakazuje ve federálních i republikových orgánech státní správy, v armádě, policii a také v Čs. rozhlase, Čs. televizi a ČTK působení bývalým příslušníkům i vědomým spolupracovníkům Státní bezpečnosti na úseku boje protivnitřnímu nepříteli a všem činitelům KSČ od funkce okresního tajemníka, kteří je politicky řídili. Česká vláda doporučuje, aby straníci činitelé, kteří se angažovali v roce 1968, mohli požádat o individuální přezkoumání své činnosti a případně získat výjimku. To se však netýká příslušníků ani agentů StB.

(ji): Další sezónou pokračuje archeologický výzkum na jednom z nejstarších moravských hradů, Zubštejnu u Bystřice nad Pernštejnem. Dr. Vlado Císár z Muzea Bystřicka s dobrovolnými pracovníky odkryl v nedávných dnech dosud zcela pod stří skrytý věžovitý objekt na konci skalního hřbetu za tzv. starým palácem. Mince z doby vlády Jiřího z Poděbrad také napomáhá datování zániku hradu pravděpodobně za vpádu vojsk Matyáše Korvína. Na hradním nádvoří u mohutné, nasucho kladené zdi pokračuje průzkum ve skále tesané cister ny. Odhalování stavební dispozice hradu zcela atypické pro perněštejnské stavby nastoluje otázku, zda hrad nebyl původně zeměpanským založením.

Přepadení letiště Mošnov

UDĚLALI TO BLBĚ, ALE KDYBY NIC NEPODNIKLI, TAK JE TISK ROZTRHAL...

JEDNAPADESÁT MASKOVANÝCH POLICISTŮ OBSADIL A ZABLOKOVALO LETIŠTĚ ● PERSONÁL BYL SVÁZÁN, JEDEN ČLOVĚK POSTŘELEN ● DO PRAŽSKÉ NEMOCNICE NEMOHLY ODLETĚT DVĚ DĚTI NA DIALÝZU ● PROKURATURA MIMO HRU ● ZBRANĚ ANI DROGY SE NENAŠLY

MYSLIVEČKU, VZBUĎ SE! MAJ TU PACIENTY!!

Před jednou hodinou ranní ve čtvrtek přistály na letišti v Ostravě-Mošnově nehlášené letouny. JAK-40 federálního ministerstva vnitra a vojenský AN-24. Z vojenského letounu vyskákali zakuklení ozbrojenci jednotky rychlého nasazení - červené barety - a během několika minut obsadili všechny letištní budovy. Letadla zablokovala runway, obsazením věže pro řízení letového provozu byl uzavřen vzdušný prostor nad Ostravou. Pracovníci noční směny byli svázáni a izolováni, přerušeno bylo telefonní spojení, chod civilního letiště zcela zneemožněn. Jednotka prohledala i letadlo Boeing 707 společnosti Cargo Moravia, stojící na dráze. Komando "zneškodnilo" také důstojníky vojenské části letiště. Od místního velitele jsme se večera nic nedozvěděli. Mluvit může prý jen tiskový mluvčí ministerstva obrany.

"Nikdo jsme nevěděli, co se děje. Jen nám říkali, že plní rozkazy, ať jim to neztěžujeme. Účel 'navštěv' jsme se nedozvěděli ani při jejich odletu," vzpomíná na událost z noci Michal Červinka, který měl službu jako vedoucí provozu mošnovského letiště.

Do Mošnova jsme vyrazili po telefonátu tamního občana, který nás informoval, že se v noci na letišti střílelo. Letiště je prý obsazeno.

Vcházím do budovy letištní a pasové kontroly a Sboru ozbrojené ochrany letiště. Pod nohama křupe sklo, projít musím rámem dřve zasklených dveří. Muži zásahové jednotky tady narazili na kódovací zařízení. Bez znalosti kódu se dveře neotevřou. Při vpadu maskovaných mužů se zbraněmi v rukou se službukonající policisté domnívali, že jsou napadeni teroristy. Než stačili tasit své pistole, byli odzbrojeni a jejich hlavy prý chladil kov zbraní.

Střílelo se na Hlídci věži - přepadové komando brokovnicí rozstřílelo dveře. Jeden z pracovníků řízení letového provozu stačil jen taktak uskočit. Díky tomu byl pouze lehce zraněn broky, nikoli zabít na místě. Na letišti to snad všichni vědí. Jediný, kdo to popírá, je jeho šéf Josef Škrabálek, vedoucí zabezpečení letového střediska. Ještě večera dopoledne tvrdil: "Nějaký výstřel možná padl, ale zraněn nebyl nikdo. Více se dozvíte od tiskového mluvčího ministerstva dopravy."

Tou dobou už tiskový mluvčí federálního ministerstva vnitra informoval pražské novináře o lehčím zranění jednoho pracovníka letového provozu...

Zásahu na letišti Ostrava-Mošnov se zúčastnilo 36 příslušníků jednotky rychlého nasazení (dřívější Útvar rychlého nasazení, tzv. červené barety) a 15 příslušníků vojenské policie. Přítomni byli i zástupci vojenské prokuratury, prozradil na dopolední tiskové besedě v Praze mluvčí FMV Martin Fendrych. A řekl, že akce se uskutečnila pro vážné podezření, že se na letišti vyskytl nelegálně držet zbraně a drogy. Proto byly její přípravy tajné a nevěděli o ní ani pracovníci letového provozu. Důkazy v té době neměl.

"Odbavovat se na letišti začalo ve čtvrtek asi v 11 hodin," říká vedoucí technického provozu Karel Halaša. "Ve čtvrtek je u nás největší provoz. Zrušen byl pra-

videlný let Ostrava-Praha." Odstartovat nemohlo ani letadlo Air Vltkovic, které mělo mimo jiné přepravit dva malé pacienty do pražské nemocnice na dialýzu. Speciel Aeroportu přistál místo v Mošnově v Bratislavě (za jedno přistání podobného stroje účtuje mošnovské letiště 4000 dolarů). Do Prahy byl převeden let soukromého obchodního letadla z Německa. Zpověděl se odlet Vietnamců Boeingem 707 společností Cargo Moravia do Hanoje.

Odpovědně už od zásahu dali ruce pryč vojáci: Hlavní vojenský prokurátor plukovník Miroslav Kříženecký novinářům sdělil, že o chystané akci byl informován v noci, na místo poslal vyšetřovatele vojenské prokuratury. Ti zjistili, že pro jejich činnost není na letišti důvod, a odjeli.

"Zásah byl záležitost federálního ministerstva vnitra, které přizvalo patnáct vojenských policistů proto, že podezření, že se tam přechovávaly drogy a zbraně, bylo situováno do vojenské části letiště," řekla nám tisková mluvčí ministerstva obrany Vlasta Mlušíšková.

A co na to ministerstvo vnitra? "Žádné zbraně ani drogy nebyly v prostoru mošnovského letiště během zásahu jednotky rychlého nasazení a příslušníků vojenské policie nalezeny," sdělil odpovědně Martin Fendrych Československé tiskové kanceláři. Potvrdil, že při bezpečnostní akci došlo kromě zranění příslušníka služby letectva i k poškození skleněných tabulí vstupních dveří a několika dveřních zámků. "Způsob zásahu plně odpovídal závažnosti informací, které měly k dispozici federální ministerstvo vnitra, obrany i Federální bezpečnostní a informační služba. Existovaly seriózní informace o tom, že se v oblasti letiště Ostrava-Mošnov nacházejí pašované drogy a zbraně z východních států. K zásahu došlo po dohodě ministra obrany a ministra vnitra. Nebezpečí, vyplývající z možného pašování drog a zbraní na naše území, opravňuje příslušné orgány k rozhodnému zákroku, ke kterému bude přistoupeno vždy, budou-li informace seriózní a důvěryhodné."

Zato ostravská policie tvrdí: "Tady končí legrace. Mohlo dojít k ohromnému neštěstí. Zákrok byl proveden, aniž bylo ředitelství policie našeho kraje informováno. Celou akci lze hodnotit jako přepadení letiště neznámý-

mi maskovanými muži. Nechýbělo mnoho a zasáhly naše krajské jednotky," říká zástupce ředitele Policie České republiky Severomoravského kraje ing. Jiří Sprušil a dodává: "Zákrok na letišti v Mošnově byl neadekvátní. Zřejmě předběžně informace v určitém směru nebyly kvalitní a nebyly ze strany organizátorů z federálního ministerstva vnitra a ministerstva obrany správně vyhodnoceny."

Nový název a co dál?

(čre): Po 70 letech své existence změnila včera KSC svůj název. Nyní se tedy jmenuje Federace KSČM a Strany demokratické levice. Federální rada o tom hlasovala, proti byl mj. předseda KSČM J. Svoboda. Název se tedy pozměnil, cíle zřejmě nikoliv...

A KDE BUDE VČERA SĚSTIŠTĚ ODSTRANĚNÝCH BOLŠEVIKŮ?

Nebezpečné dobrodružství

Maskování černými punčochami přepadli včera v prvních minutách dne příslušníci speciálních oddílů ministerstva vnitra letiště Ostrava-Mošnov. S jeho zaměstnanci nejednali, podle zpráv ČTK, právě v rukavičkách a jen náhodou byl při střížích zdivoditelé stejné "specialisty" zraněn jenom jeden civilní zaměstnanec. Těžko si představit, co by se stalo, kdyby doopravdy fungovala ostraha letiště, která kvůli utajení nebyla o zásahu informována. Podle tiskového mluvčího FMV bylo důvodem zásahu, provedeného podle scénáře laciných dobrodružných filmů, pouhé neověřené podezření z nelegálního ukrývání drog a zbraní na letišti.

Speciální oddíly má každá vláda. Jde o muže většinou dobře vycvičené, rychle reagující a slepě poslouchající, tedy o jakési supermanky naší doby. My je známe z Národní třídy, proslavili se mimo jiné už před tím, když v Bratislavě rozstříli vnitřáky automobil, protože jim byl označen za nepřátelský. Po listopadu se zdálo, že tato jednotka bude pod bedlivým dohledem a přesným vedením. Přes velké snahy o utajení všeho, co se kolem červených baretů děje, prosakovaly na veřejnost zneklidňující informace, které nerozptýlilo ani jmenování pana Kvašňáka velitelem. Časový sled informací o černejším ránu v Mošnově nasvědčuje tomu, že došlo k neuváženému zásahu, pro který kompetentní orgány prostřednictvím svého mluvčího Fendrycha hledají odůvodnění. Fakt, že už v noci "bojiště" velice rychle vyklidili pracovníci vojenské prokuratury, svědčí o tom, že šlo o neuvážené rozhodnutí, obrovský kiks. V takto nebezpečném případě by se to stát nemělo, a hlamáz, kterou si tým "specialistů" před veřejností přivodil, neadekvátnost zásahu jednotky, jejíž nasazení spadá přímo do kompetence ministra vnitra Langosče, nevzbuzuje přílišnou důvěru v proklamovanou akceschopnost tohoto ministerstva. Nakonec i snaha poskytovat veškeré, navíc patrně prefablikované informace pouze přes ČTK, odpovídá víc praxi z dob komunistické totality.

Ve světě hývaj "červené barety" se střídávají úspěchem nasazování proti teroristům, kteří drží v zajetí rukojmí. Tedy tam, kde je situace jasně definována: proti sobě stojí vyděrat a zbytek společnosti. Akce maskovaných zvláštních oddílů v případě pouhého podezření je na pováženou. Ponechme teď stranou, že nepochybně byla vážně porušena základní lidská práva zaměstnanců letiště a byl ohrožen letový provoz, zdraví a životy nevinných lidí. Důležitější je v této souvislosti otázka, zda nemůže být likvidační úderná síla speciálních oddílů zneužita ke skupinovému politickým či hospodářským cílům, zkrátka, máme-li dostatečné pojistky. Každopádně ti, kdo vydali rozkazy k této monstrózní nebezpečné akci, musí být povoláni nejen k politické, ale i trestní odpovědnosti.

Soumrak rudé hvězdy

Sedmého září se seje ústřední výbor Komunistické strany Čech a Moravy. Toho dne se mimo jiné rozhodne, zda přežít slovo komunistická v jejím názvu, či zda z ní odejde intelektuálně nejsilnější seskupení Demokratické levice.

Ovšem tento den má dlouhou ouverturu. Na olomouckém sjezdu komunističtí mluvčí rokele při prakticky nekomunistickém programu a předsedou zvolili "přestavbového" režiséra Jiřího Svobodu, ale strana si ponechala svůj název. Ač to působí jako formalita, na tvrdé jádro měla tato skutečnost účinky halzámu. Semknutí kolem ultralevicáckého týdeníku Naše pravda, vydávaného v Ostravě, zahájil skální bolševici podporovaní aparátem ÚV zákopovou válku proti reformátorům a boj o zbytek členské základny. Jiří

● Park odstraněných soch vznikne v Moskvě. Pomníky Dzeržinského, Sverdlova a Kalinina, které byly v uplynulých dnech odvezeny z moskevských náměstí a parků, budou od čtvrtka prvními exponáty svérázného skanzenu v parku u Ústředního domu umělců na Krymském valu.

● Honda jedná s našimi jany o spolupráci při zvyšování technického standardu svých výrobků v tvrdém konkurenčním boji s výrobci ze země ES. V případě, že budou rozhovory úspěšné, japonská Honda získá první "základnu" pro výrobu motocyklů ve východní Evropě.

HONDA PŘÍJÍME JANA - KUON-HAN...

Polkne, ne st. 655

boj. Poslední kapkou, kterou přetekl pohár nepřelivosti odrodilých, byla více než upatrná reakce Jiřího Svobody na puč v SSSR. Po ní pak následuje rychlý až překotný vývoj - jeden z ideových vůdch Demokratické levice Miroslav Jansta vystupuje ze strany a jeho kolegové žádají hlavu Jiřího Svobody, změnu názvu strany, svolání mimořádného sjezdu a vyslovení i další podmínky, které budou pravděpodobně pro členy ústředního výboru nepřijatelné.

Sedmého září tedy může nastat dvojjazyčná situace. Ta pravděpodobnější je, že Demokratické levice svůj boj prohraje, a pak, podle slov jejího tlakového mluvčího Michala Krause, její příznivci vstoupí z KSČM. Nebo vyhraje, a pak musí odejít ze scény Jiří Svoboda, sbor jeho poradců a aparát ÚV.

Váhavost šéfa Demokratické levice je ukázkou rozpačitosti levicových intelektuálů. Koexistovali s vedením strany i v době, kdy byl evidentně používán jako štít a výkladní skříň pro vylepšení celkového dojmu. Přesto si však udržel přítěž slovenské Strany demokratické levice, jejíž představitelé se již delší čas netají roztrpčením nad bolševickou recidivou Svobodova vedení. V nejbližších dnech či hodinách se dokonce očekává rozpad společného klubu KSČM a SDI ve Federálním shromáždění.

Je tedy možné, že po sedmém září nebude v Československu existovat žádná komunistická strana, nepočítáme-li historizující bojovky o několika stech členech na Slovensku. Pokud strana s tím názvem přežít, pak to bude strana Gottwaldova.

KRUCIFIX - MIMO ZÁKON A ŠTYTEC!

Ernährung beeinflusst das Brustkrebs-Risiko

Der hohe Konsum von tierischem Eiweiß und rotem Fleisch (Rind, Schwein, Kalb, etc.) kann das Risiko, an Brustkrebs zu erkranken, erhöhen. Dies ist laut Hamburg-Mannheimer-Stiftung für Informationsmedizin das Ergebnis einer Studie, die ein internationales Wissenschaftlerteam an 620 Frauen in Singapur durchführte. 200 dieser Frauen waren an Brustkrebs erkrankt, die übrigen 420 (Kontrollgruppe) waren gesund.

Die in der Zeitschrift „Lancet“ (337 [1991] 1197-1200) veröffentlichte Untersuchung zeigte, daß vor allem dann ein erhöhtes Erkrankungsrisiko besteht, wenn die Ernährung hohe Anteile an tierischem Eiweiß und rotem Fleisch enthält. Dagegen wiesen Frauen, deren Ernährung einen hohen Anteil an mehrfach ungesättigten Fettsäuren, Sojaproteinen sowie generell Sojaprodukten enthielt, ein deutlich geringeres Risiko auf.

(čreji: Neznámý pachatel odcizil o uplynulém víkendu v Praze 8 kamión ČSAD. Vysoké Mýto s nákladem obuvi, videorekordů, CD desek a chirurgických nástrojů. A tak se celková škoda odhaduje na 8 050 000 korun.

▲ Společnost elektroniku a další zboží odebral na objednávku soukromý podnikatel Jitř J. (1963). Nyní jej zadrželi policisté z Prahy 6, protože faktury nezaplatil a 391 tisíc korun utržených za zboží utratil.

Paul Osborn wird 90

NEW YORK. Der amerikanische Dramatiker Paul Osborn („Der Tod im Apfelbaum“) wird am Mittwoch neunzig Jahre alt.

Jak si v Moravanech u Brna poradili s rozvodem vody

(ent): Na první pohled působí Moravany u Brna sympatickým a klidným dojmem (včetně nedávno opraveného kostela sv. Václava). Velké starosti však obyvatelům obce přináší voda - její nedostatek a závadnost. Obsah bakterií ve vodě vysoce překračuje přípustnou normu.

Nový rozvod vody se v Moravanech rozhodl řešit netradičně, nikoliv rozkopáním chodníků a vozovky, ale novou technologií německo-holandské firmy KSK a čs.-dánské společnosti Danco. V čem spočívá, to už nám řekl starosta Alois Fic: »Po navrtání do dané hloubky se otvor pro potrubí protlačuje dutými tyčemi, kterými proudí voda pod tlakem 300 atmosfér. Takto je možné jednorázově připravit trasu 230 m o průměru 32 až 225 mm. Zpětným pohybem se na tyč uchytí kuželová hlavice, která vyfrézovává otvor potřebné dimenze. Na ní se napojí připravené potrubí. Tato technologie je vhodná k vedení vody, plynu, elektrické kabeláže, televizních rozvodů a kanalizace menších průměrů.

Čeho si na této technologii nejvíce ceníte?

»Myslím si, že její výhodnost ocení každý. Pro nás je důležité, že tato metoda je o polovinu levnější než při současném rozkopání chodníků, odpadnou haldy hlíny na silnicích, pažení výkopů apod. V úzkých uličkách by dokonce klasickou metodou nové potrubí položit nešlo. Kromě toho je tato technologie nesrovnatelně rychlejší.«

O rychlosti postupu jsme se přesvědčili na vlastní oči. Dva němečtí montéři spolu se dvěma pomocníky z brněnského Ingstavu zabudovali potrubí o délce 150 m za necelý den. Zájem o strojní zařízení projevil již několik našich stavbařských organizací. Pro starosty jiných obcí je to námět k zamyšlení. Moravanští jsou ochotni přiblížit své zkušenosti ostatním.

Vertrag mit Prag fast fertig

ug PRAG, 2. September. Der bisher heftig umstrittene Kooperationsvertrag zwischen der Bundesrepublik und der Tschechoslowakei ist nach Darstellung gut unterrichteter Kreise in Prag unterschriftsreif. Wie am Montag in der CSFR-Hauptstadt verlautete, soll das Problem der vertriebenen Sudetendeutschen, an dem der Vertragsabschluß bisher scheiterte, dabei ausgeklammert werden. Der Durchbruch sei während eines Blitzbesuchs des tschechoslowakischen Außenministers Jiri Dienstbier bei seinem deutschen Amtskollegen Hans-Dietrich Genscher (FDP) am Wochenende in Bonn erzielt worden sein. Der Vertrag könne damit spätestens beim CSFR-Besuch von Bundespräsident Richard von Weizsäcker in der zweiten Oktoberwoche unterzeichnet werden.

Der zweite strittige Punkt, Minderheitenrechte für Deutsche in der CSFR zu erwirken, soll nach dem Vorbild des deutsch-polnischen Vertrages geregelt werden.

SMAD : E TO TAK DORNE...

pitelné, jak někdo může chtít vypátrat příčiny a okolnosti sovětské okupace a nezajímat se o spolupráci sovětského NKVD na přípravách komunistického puče v únoru 1948. Komunističtí historikové v tzv. komisi pro objasnění okupace z 21. srpna 1968 jako mladí svazáci byli údernou pětí komunistické strany, byli to oni - svazáci, kdo freneticky řvali v pankrácké soudní síni při procesu s dr. Miladou Horákovou »Pověstí Pověstí!«. Byli to svazáci, kdo sbírali podpisy k žádostem o »spravedli-

nikdy nejdříve, neprobádáme-li okolnosti a způsoby uchvácení vlády nad Československem po druhé světové válce, v únorových dnech a následně komunistické genocidě páchané na demokratické společnosti. Musíme nejdříve vědět pravdu o politických procesech, o 244 našich spoluobčanech komunisty popravených, o statisících nespravedlivě vězněných, o zvrácenosti komunistické ideologie.

Pánové Vojtěch Mezl a spol. si vysloužili svou předchozí »historickou práci« jen pohrdání nejširší veřejností. Jakým právem nyní oni, kteří dobrovolně vstoupili ryze z kariéristických důvodů do řad komunistické strany, chtějí teď opět zfalšovat další komunistický podvod, který sami nazývají tzv. pražským jarem. Národy Československa nezajímá onen podvod z jara 1968, ale viníci zločinů, které páchala komunistická strana a její členové po roce 1948!

Komise nekomunistických historiků by měla dokázat zločinné počínání komunistické strany a jejích členů, ale hlavně potvrdit jasnozřivá slova pana Čestmíra Čejky: »Musíme dokázat, aby se každý člověk styděl, že byl kdysi komunist!«

JAK JE TO VEZHE...?

Maska vlastní viny

vý trest« pro nejlepší syny národa, když je komunističtí soudci odsuzovali k trestu smrti! Jak může někdo na takových lidech chtít, aby zjišťovali pravdu?

Byla-li zřízena komise komunistických historiků k objasnění události z 21. srpna 1968, musí demokratická většina nás nekomunistů žádat vytvoření komise nekomunistických historiků k objasnění sovětského NKVD na přípravách únorového puče, na porušování základních lidských práv funkcí komunistické strany a mládežnické organizace. Pravdu o »osmašedesátém

Viele Verkehrstote im Osten durch Alkohol am Steuer

WIESBADEN, 2. September (epd). In den neuen Bundesländern sind im vergangenen Jahr trotz Null-Promille-Grenze fast doppelt so viele Menschen bei Verkehrsunfällen unter Alkoholeinfluß

getötet worden wie im Vorjahr. Nach der Grenzöffnung zur alten Bundesrepublik habe die Zahl der Getöteten um 94 Prozent auf 508 zugenommen, die Zahl der Verletzten um 91 Prozent auf 6762, teilte das Statistische Bundesamt in Wiesbaden am Montag mit.

In Ostdeutschland gehen Unfälle unter Alkoholeinfluß nach Angaben des Bundesamtes wesentlich häufiger tödlich aus als in Westdeutschland. Während in den alten Bundesländern im vergangenen Jahr nur 43 Menschen pro 1000 Unfälle starben, waren es in den neuen Ländern 96. In Westdeutschland ist die Zahl der

Pokrad ne shr. 656

Alkoholunfälle mit Personenschäden seit 1975 um fast ein Drittel zurückgegangen. Im gesamten Bundesgebiet ereigneten sich die meisten Unfälle unter Alkoholeinfluss wiederum am Wochenende. Mehr als 30 Prozent der Unfallverursacher waren zwischen 18 und 25 Jahre alt.

TURBO-TRABANT GXL... ZELENÁ PRO ŠIZUŇKY

Je až neuvěřitelné, jak zelenou mají dnes zloději. Hradečtí kriminalisté radi například těm, kteří ještě nenaletěli rábdoby podnikatelům, nevydávat zboží, dokud není zapláceno. Podvodníci za poslední tři měsíce ve východních Čechách odebrali na fakturu od podniků i soukromníků zboží v hodnotě zhruba 70 milionů korun, ale nechtějí zaplatit. Do podvodů je zapleteno asi 60 lidí, převážně Romů, 14 pachatelů je již ve vazbě. Na trestné činnosti se podílejí i osoby v pozadí, které se vlastních kontaktů s podniky nezúčastňují. Velké jsou nedostatky v práci živnostenských úřadů, které udělují povolení k podnikání i lidem v minulosti několikrát trestaným. Registraci obdržel i občan, který se se zákonem střetl již 17krát! Vedle královéhradecké Benziny patří podle kriminalistů ke značně důvěřivým podnikům mj. Veba Broumov, Druka Hradec Králové, Vkus Svítavy, Centrolen Trutnov, Lentex Horní Maršov, Models Pardubice, Botana Skuteč, ale také soukromníci. Z trochu jiného těsta je více než 85 procent soukromých obchodníků s rychlým obchěstvením a suvnýry, kteří lemují cesty k hraničním přechodům do SRN v západních Čechách. U nich ČOI zjistila porušování předpisů a šizení zakazníků. Ceny, za které obchodníci nabízejí své zboží, se pohybují od 60 do 120 procent nad obchodní cenu. Mezery v zákonech takové rozpětí povolují. Nepřiměřený zisk lze ovšem jen těžko zdanit. Podle místa registrace soukromého podnikatele úřady budou přestupky řešit pokutu až do výše 10 000 korun nebo odnětím registrace. Ale to se v loňském roce nestalo ani jednou, letos je jeden (!) případ v Mizení. I tady asi by měly být živnostenské úřady obezřetnější.

Vzorem Kennedyové

Těžká deprese padla na střízlivější české a moravské komunisty, ale přesto si nechávají právo ještě na jeden pokus. Zástupci Demokratické levice v KSČM vyzvali vedoucí této strany ke svolání mimořádného sjezdu, který by všechny zbývající zbavil sebekáma. Jak řekl host včerejší tiskovky — předseda federální rady P. Kanis —, někdo si ještě neuvědomil «krach jednoho hnutí a uzavření historické etapy». Pokud přý KSČM nezmění svou politiku (kolikrát jsme už slyšeli různé ujištění, že se změní?), dojde minimálně k odtržení slovenské Strany demokratické levice a k vystoupení českých a moravských zástupců tohoto směru. Věškerá včerejší kritika směřovala proti předsedovi J. Svobodovi, «podléhajícímu militantnímu, demagogickému křídlu», který k moskevskému puči zaujal zpočátku velice smířlivé stanovisko. M. Kraus podotkl, že strana měla historickou čancí prokázat svou nezávislost. Mnozí lidé, kteří až trochu natuhně věřili v její ozdravení, procihli. Jedním z nich je mladý poslanec FS M. Janata: «Vím, že pro své okolí zůstanu komunistou. Ale třeba i bratři Kennedyové museli dokazovat, že komunisty nejsou. Svým jednáním to chel dokázat i já...» Od (bývalého) komunisty ostradiční tvrzení, ale budiž. Každopádně také u nás se konečně potvrdila jakási «historická zákonitost» — že komunistické strany se tak usilovně snaží pohlbit kapitalismus, až do vykopané jámy samy padají. Věřme, že ten pád bude smrtelný.

Času už bylo dost

Srovnáme-li, co se za pár dní po zlikvidování puče v Sovětském svazu přihodilo a s čím jsme si u nás nedovedli dodnes poradit, musíme si přiznat, že naše revoluční nářství bledne. Komunistické sekretariáty se v SSSR uzavírají zapečetěním, aby nedošlo k úniku tajných dokumentů, totéž se děje s úřadovými KGB, obratem ruky se demokunizují závody, velitelské armádní a policejní sbory, pozastavuje nebo zcela zakazuje se činnost straně, která si v sedmáctém roce uzákonila svou vedoucí roli. «Velká říjnová» dostala dnes protipól ve «Velké srpnové», která opravdu ku prospěchu lidí změnila zemi a národy na východ od nás. Vítáme to, přihlííváme svou polívčičku, ale talíře i tekutina jsou trochu jiné: kde se vzaly, tu se vzaly hlasy volající po jednotě, po tom známém «odpusťme si, co jsme si». Kdesi za tím je varovně vztýčený prst, co všechno by mohlo nastat, kdyby hesla po «společné tvůrčí práci», fráze o «národním usměření» nebyla vyslyšena.

Znějí stejně falešně jako v totalitní minulosti, znějí falešně, i když srovnávají naše srpnové události s letošními srpnovými událostmi sovětskými: tu i u nich přijely do měst a přes noc sovětské tanky a vždy je poslal ortodoxní komunisté k upevnění své moci. Ale to je všechno. Pád dvaceti třemi lety u nás však demokratické myšlení celého národa ještě nestačilo vylézt z plenek, takže země se stala vzápětí snadno (a často i s chutí) objektem hanebné normalizace právě pod hesly o jednotě a společné práci. Zatímco puč v osmašedesátém u nás byl pučem komunistů proti komunistům, kteří nasazením lidských tváří mysleli především tváře svoje, bylo tomu u našeho někdejšího velkého bratra jinak. Třebaže lidem přinesla perestrojka za šest let Gorbačovova vedení rozbitím už beztak chabě fungujícího hospodářství víc bídy než chleba, impuovala lidem i národům pod kůži víc demokratického myšlení než kdokoli — a strážci puče především — odhadoval. Ne-

připouštělo se to ani u nás, soudě podle prvých reakcí, zcela vnechávajících právě tuto skutečnost. Proto se začaly u nás halasně svolávat roztroušené ovečky do houfu a posloužila hrozba zlého vika, proto to volání, které není ničím jiným než snahou po zakrytí nedostatků, chyb, polovičatosti, diletanství a nedůslednosti na všech úsecích řízení našeho státu. Přítom od listopadu 1989 jsme na všechno měli času dost.

Ve skutečnosti by lid měl vzít vládu do svých rukou, aby naplnil význam slova demokracie. Hezky o tom zpívá Marta Kubišová, ale jen čekáme, že se ta práce nějak udělá za nás. Zajistil jsme sice demokratické páky, ale kdo za ně začne kvalifikovaně tahat, aby stroj začal fungovat? Místo toho se práce parlamentu pomalu přesouvá do oblasti anekdot v humoristických přílo-

ČTENICE

Osada Ctálice leží u obce Vinohrady v Praze 9. Nám jde především o zámeček s parkem a hospodářským příslušenstvím. Zámek byl původně gotickou tvrzí založenou na půdorysu pětiúhelníka s mohutnou hranolovou věží, a hrázou a palácem. Je obklopený vodním příkopem. Kolem r. 1550 byly přistavěny renesanční budovy se slepými arkádami. V 2. polovině 18. století dostaly objekty podobu ve stylu klasicistického baroka. Po snížení byla velká věž zastřešena lucernou. Rozlehlý hospodářský dvůr je uzavřený čtyřlůžkovým sítěm a ních západněji je barokní stavba se sedlovou střechou. U vchodu je bývalé drábovna barokního rázu. Původní zámeček park je dnes naprosto zdevastován. Celak tvoří cenný zámeček a hospodářský areál z období vrcholného feudalismu, pro potřeby hospodářského provozu doplněný ještě ve 20. století. Mějmelem je v současnosti sídlem atak hl. m. Prahy, který využívá zámeček pro ustálení dobytka, což má za následek činnosti nespokojlivý stav. Za strany užívatele byl návrh na vhodné využití (dostihové sítě, hotel), ale neuskutečnil se. Zámek je naprosto neudržovaný, aleopř jeho otřecha je však v relativně dobrém stavu. Nabývá se celý areál vzkřít k životu, včetně vzhledem k poloze na okraji Prahy se snad nejde vhodně využít.

Drží je lánské dohody

(čre): Občanská demokratická strana si nedává žádné šance na spolupráci s Občanským hnutím, prohlásil včera na tiskové besedě její předseda V. Klaus. Spolu práce s OH neexistuje již řadu měsíců. Dodal, že takzvanými lánskými dohodami o zachování stability politické scény následnickými subjekty OF se ODS cítí být až do voleb vázáné. ODS kritizuje federální vládu za to, že dosud nepředložila ucelený scénář právního řádu, nesouhlasí s návrhem tzv. lustrátčního zákona, neboť tam mj. chybějí posty, jako je diplomatický sbor, požaduje písňe zveřejnění agentů StB a vetejněe zhodnotit a odsoudit zločinnou roli komunistické strany v letech 1948—1989 a oficiálně uznat třetí odboj.

všeobjímajícím hnutím. Než se rok sešel s rokem, hnutí se rozpadlo na skupinky soupeřící o moc, oni že jsou ti praví než ti druzí. A tak potenciální volič má na náměsích znovu cinkat klíči a volat po jednotě, jejíž jedinou výhodou je, že sám myslet nemusí, že si nechá nasadit koňské klapy a oště a nechá se vést. Chceme tohle? Nebo chceme být jednotní v tom, že si ponecháme hlavu se svým názorem na svém krku, budeme myslet po svém a sdružovat se s těmi, kteří si počínají stejně? Hlasuj pro druhou možnost. Dějiny nemějí dělat pan Vopřesák, ale síly sjednocené pod jedním názorem. V tom je síla demokracie, její platnost včera, dnes i zítra.

BUDĚ ZASE PLATIT „SSR-NAS VZOR“

BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

BEZ ČERNÝ je keř nebo až osm metrů vysoký strom s podélně rozpraskanou kůrou. Květy tvoří plochá květenství, která rozkvétají od konce května do července. Plody jsou lesklé černofialové štavnaté bobule, tedy bezinky.

POUŽIVANÁ ČÁST: hlavními drogami z bezu černého jsou květy a plody. Květy se suší rychle v tenkých vrstvách, aby si zachovaly nažloutlou barvu a charakteristickou vůni. Zahnědlé květy jsou málo účinné. Zralé plody se sbírají na podzim a zpracovávají se buď čerstvé, nebo se také suší. Špatně usušené snadno plesnivějí a jsou nepoživatelné.

OBSAHOVÉ LÁTKY: účinnými látkami jsou zatím málo známé glykosidicky vázané sloučeniny, stopy silice, třísloviny, organické kyseliny, vitamín C a fytoncidně účinkující antibakteriální složky.

POUŽITÍ: květy sice nyní už nenasbíráme, ale jak jsem si v poslední době všimla, jsou k dostání nejen v stánkách, ale i balené například v obchodním domě Kotva v oddělení drogerie. Vůlůh z květů slouží především k omývání uhravitě pleť nebo se také přidává do vanových lázní jako celkové posilující, uklidňující a vzpružující přísada. Získáme jej tak, že dvě hrsti květů přelijeme jedním litrem vroucí vody a necháme vychladnout. Doporučuje se aplikovat jej v týdenních kúrách s týdenními přestávkami po dobu asi dvou měsíců, nejlépe v létě. Pro radikální vylepšení pleť se doporučuje pleťová maska z květů černého bezu, lípy a heřmánku. Smícháme stejný díl usušených květů všech uvedených druhů a v porcelánové nádobě je přelijeme vroucí vodou, aby vznikla kašovitá směs. Teplou směs zabalíme do hydrofilní gázy, lehce ji přiložíme na dobře omytý obličej a mírným tlakem vytváříme. Po dvaceti minutách masku sejmete, obličej opláchneme teplou vodou a vklepeme do pleť polomastný krém.

Jako léčivá rostlina nemá bez černý ve středoevropském léčitelství konkurenci. Květy i plody se používají při nachlazení, ischiatických zánětech, migrénách a jako potopudný, močopudný a »krev čistící« prostředek. Jinak čaj z bezinky je i sám o sobě lahodným nápojem.

OCHOTNÝ FEDOS

Nedávno jedna kolegyně v práci zjišťovala možnost autobusového spojení do Lipna nad Vltavou. Zatímco u ČSAD neuspěla, objevila v Annonci inzerát nově soukromé autobusové firmy FEDOS. Když se dotýčný pracovník dověděl, že se zajímáme o jejich služby, ochotně nám faxem zaslal kompletní jízdní řády dvou dosavadních linek z Prahy do Voic, Tábora, Českých Budějovic a Lipna nad Vltavou a z Prahy do Jirkova a Chomutova. Pochopitelně za nižší sazby, než jsou u ČSAD. Ale abych nedělal reklamu jen tak, napadlo mě, zda FEDOS nebude následovat příkladu ČEBUS, který pro členy Syndikátu novinářů stanovil poloviční jízdné? Pro úpinost ještě dovoluji praxi případně zájemce jejich číslo pražského telefonu 29 25 58 v Libušíně ulici 65 v Praze 2.

Stěhování na radnici

MOSKVA: Moskevská radnice přestědí zřejmě do budovy RVHP a obsadí prostory, které patří sovětské straně. Počítá s tím, že zbylé prostory, které patří dalším státům RVHP, od nich vykoupi, takže jí bude patřit celá budova.

Doporučuju vám, pane Pecháček, léčbu reklamním šokem.

Pražská policie od Nového roku

(čre): Na včerejším brífinku pražské radnice se dostala na přetřes otázka budoucnosti městské skládky, čištění komunikací, znak města a městská policie. Pokud se týká naplnění městské skládky v Dolních Chabrech, existují pouze dvě možnosti; dále vozit odpad do Chabru, nebo do více než 300 kilometrů vzdálených Opatovic u Blanska.

V Praze je možné rozšířit skládku směrem k Dáblicím, což ovšem naráží na značný odpor místních obyvatel, nebo novou zřídit na Zmrzličku v Řeporyjích či v katastru obce Dáblice. Jak řekl radní P. Sagner, půjde v každém případě o vybudování ekologické, dokonale izolované skládky se zařízení na jímání bioplynu. Ve Středočeském kraji navíc připadá v úvahu ještě Líbeznice, Příbram a Mladá, což je vojenský prostor u Milovic. Odpady by se měly do budoucna minimalizovat, a tak pražský magistrát uvolní prostředky pro zakoupení tisíců kontejnerů na sklo pro Sběrné suroviny a pro Státní statek hl. m. Prahy.

Od 1. ledna příštího roku v Praze začne fungovat městská policie, jejíž samotná přítomnost v ulicích snižuje kriminalitu. V první fázi má jít o 100-150 mužů a žen, kteří projdou psychologickými a fyzickými testy včetně školení z právní problematiky. Vzhledem k tomu, že česká vláda navíc uvolnila 50 miliónů korun, bude možné řešit tíživou situaci v čištění komunikací alespoň do konce roku. Protože používání znaku hl. m. Prahy je vázáno na povolení pražského magistrátu, což nedodržují někteří výrobci nejrozumnějších suvenýrů, rozhodl se magistrát udělovat za toto opomenutí nemalé pokuty.

» Jestli ceknete, zastřelím vás! «

(obráz): Na Severomoravském ředitelství Policie ČR se včera před polednem konala tisková beseda, na které jeho představitelé dali plně za pravdu ostravským novinářům, kteří popisovali čtvrtletní přepadení mošnovského letiště, a sesazili je s dalšími podrobnostmi. Vzhledem k »ohdivuhodné« koordinaci akce jednotky rychlého zásahu, která byla přiané utajena i před vedením Policie ČR, mohlo dojít k tragédii.

Zdejší policie byla nejméně dvakrát vyvolána, aby na Mošnově okamžitě zasáhla, a nebyť její rozvahy, mohlo dojít i ke krvavé prolítí, kdyby se střetly dvě elitní jednotky - Langošova a ostravská.

Fakta, jak byla zaznamenána představiteli Severomoravského ředitelství Policie ČR, nevyznívají pro přepadavé komando příznivě. Například jediným způsobem otevření dveří bylo pro jeho příslušníky vykopnutí, sem tam použili i střelné zbraně, což se jednomu z pracovníků řidičů všude stalo bezmála osudným. Zarážející také je, že muži ministra Langoše, když vyrazili dveře skladu v budově vysílací stanice a našli tam několik lepenkových krabic, žádné se ani nedotkli, natož aby je otevřeli. Nebyť vyražených dveří, tak by pracovník odpovědný za tento sklad ani nevěděl, že se tam cokoliv stalo. Vskutku podivný způsob hledání zbraní a drog.

Stejnou ohleduplnost pak projevil i letadla letecké společnosti CEA, kvůli které mu prý tento tyár měl vypuknout. CEA neboli Central European Airlines je vlastně nástupcem Cargo Moravia založeném DAK Slušovice a právě ve čtvrtek toto letadlo mělo odletět do Hanoje. Komando počkalo, až se objeví jeho kapitán (jinak občan USA) a zpřístupní jej.

Při celé akci se nenašlo zhořla nic (jak také, když mnohé z možných skrýší vůbec nebyly prohlédnuty). Je proto zřejmé, že celá akce sledovala úplně jiný cíl, než jaký se jí snažil vnutit tiskový mluvčí FMV. Lze doufat, že celé toto představení bu-

de mít ještě své následky. Mělo by mít už jenom proto, že osádka sanitky, která na letiště dovezla nemocné děti, uslyšela na své výhrady slova: »jestli ještě ceknete, zastřelím vás.«

Dalším potvrzeným faktem je, že při zásahu na letišti ze skupiny asi 160 vietnamských občanů, kteří se měli z Německa přes Mošnov vrátit do vlasti, jich kolem 30 využilo příležitosti a z prostoru letiště uteklo na území ČSFR.

»Tento zákrok byl úplně v souladu se zákony. Stalo se to poprvé, poprvé policie v bezchybné součinnosti s armádou takto razantně zasáhla. Veřejnost si bude muset zvyknout, když se bude chtít Československo vyrovnat se zvlášť závažnými formami organizované trestné činnosti, řekl včera v ČST federální ministr vnitra J. Langoš k bezpečnostní akci na vojenském letišti v Ostravě-Mošnově. Řekl dále, že se rozhodl s ministrem obrany ČSFR L. Dobrovským a po poradě s odborníky večer 28. srpna, když se sešly informace z několika nezávislých informačních zdrojů. Takový souběh informací dává téměř jistotu, že informace jsou pravdivé. Řidič i navigační středisko se řídilo pokyny velitele akce a umožnilo by přistání jakéhokoliv letadla federálního ministerstva vnitra anebo armády. »Padly tam tři výstřely. Ve dvou případech byla použita brokovnice, ale se speciálním kulovým střelivem na překonání fyzické překážky, jednou mimo letištní plochu na otevření kovové mří-

MÁTE RÁDI NĚMCE?

Odpověď bývá rozpačitá — což je pokrok. Přibývá uvážlivých lidí, kteří diferencují mezi generacemi, časem i jednotlivci. Z bleďáka sympatií nenajdeme čistokrevnou skupinku, natož národ.

Negativní pocity vůči Němcům nabývají jinou hodnotu, jakmile si poctivě odpovíme na další otázky: Máme rádi Poláky, Rakusy, Maďary, Rusy, Bulhary, Slováky, Moravy? Mám rád všechny Čechy, které znám? Koho vůbec mám rád (kromě sebe)? Většina národa má ráda tak nejvýše »Jugosla-ve«. Jenže které?

Zamysleme se nad zeměpisem evropských sympatií, tak jak byly rozšířeny ještě několik roků po válce. Rádi se měli ti, kteří měli společného nepřítel. Pozitivní vztah mezi dvěma vyrástal ze společného nepřítelství k jiným. S Jugoslávci nás sblížil spor s Maďarskem a Rakouskem. I Rumunsko cítilo ohrožení z maďarské strany. Ruský národ jsme měli rádi — dokud nebyl našim sousedem. Lásku sousedská chyběla mezi národy Evropy. Antipatie k jiným jsou zkouškou národní povahy a charakteristikou historické epochy.

Nás i Poláky spojoval s Francouzi záporný vztah k Němcům. Francouzi a my — ale bez Poláků — jsme sympatizovali s Ruskem. Sousedské vztahy mezi námi a Poláky nebo mezi Poláky a Rusy neopřívaly sympatiemi. Poláci byli ohrožováni Němci i Ruskem. Uvědomujeme si, že Rusové s námi nesdíleli nepřítelství k Němcům?

Naše předválečná školní výchova byla pěkně problematická. Učili jsme se o odvů-lem nepřítelství mezi Čechy a Němci, a přitom jsme si nevšimli, že jsme mezi sousedy neměli jediného přítele (nehledě na vzdáleného souseda — Rumunsko).

Berme historii trochu reálně. Tím největším důvodem, proč byli Němci našimi největšími nepřáteli, se stala skutečnost, že byli i našimi největšími sousedy. Všichni

naši sousedé nás již někdy přepadli a oloupili. A žádný soused nebyl užetřen našich vpádů —, i když jsme některé nazvali »spanilými jízdami«. Rozdíl mezi vládou Habsburků a nás a Přemyslovců v Rakousku spočívá v tom, že Přemyslovcé tam vládli krátce a před hrozně dlouhou dobou.

Poválečná Evropa buduje přátelství mezi bývalými nepřáteli — a tedy i mezi sousedy. I my si musíme udělat důkladnou inventuru v našich politických představách. Na naší těžké cestě vpřed vládčíme balast zprášených nereálných antipatií. Vyměňme směs domýšlivosti a malosti za prospěšnější hledání spolupráce se všemi. I s Východem! Nebudeme-li považovat nikoho za nepřítel, pak budeme trochu střílnivější i v hodnocení národů, na jejichž pomoc jsme spoléhali. Nejde o to, změnit směr sympatií, ale zbavit se všech antipatií. Nebo alespoň vstít na vědomí naší zeměpisnou polohu.

Nic nelze zcela srovnávat, ani náš a francouzský vztah k Němcům. My jsme prožili strach o samu existenci národa. Ale Francie během sedmdesáti let zažila tři německé vpády. Obdivuhodné ukončení nepřítelství mezi těmito národy otevřelo cestu ke sjednocování Evropy. Ale i o tohoto pozitivního vývoje stál společný zápor. Nad kolébkou evropské integrace se vznášela brozba sovětského imperialismu. Náš únor 1948 přispěl k odumírání národnostních vášní v západní Evropě — jen o nás se švalo dít.

Poznal jsem mnoho Němců ze všech světových stran, společených vrstev, generací a nejdílůnější úrovně. Právě proto nemohu říci, jací Němci vlastně jsou. Ale máma dojem, že postupně ztráceli mnoho špatných a bohužel i dobrých vlastností. Nejsou již národně domýšliví a nafoukaní. Skoda že mezi nimi ubývá korektnosti, přesnosti a snahy o precizní a spolehlivou

organizaci. Jsou nám lideky až moc podobní.

Je nespravedlivé vytýkat naší první republice, že nedokázala udělat z Československa druhé Švýcarsko. Na to byla příliš krátká doba a nevhodnou konstelací hvězd a hákových křížů. Ideu nadnárodního státu u nás nechtěně poňbila Marie Terezie a Josef II., když povýšili řeč jednoho z mnoha národů — náhodou německého — na jazyk úřední. Švýcaři nikdy nebyli v situaci, která by je vedla ke spáchání této chyby. Habsburkové byli ohroženi nastupujícím Pruskem, proto chtěli modernizovat stát i zavedením národního jazyka. Přesto měli Habsburkové po staletí dosti příležitosti vytvořit říši, která by zastínila Švýcarsko nejen velikostí.

Vedle Němců, mezi nimi a s nimi žijeme, spolupracujeme a obchodujeme. Naši největší sousedé jsou našimi největšími partnery. Němci jsou hlavními návštěvníky Prahy a nejčastějšími záčníky našich obchodů a restaurací. Jsou dny, kdy na ulicích některých měst je více vozidel německých turistů než našich aut. Připomeňme si, že německý kapitál je do velké míry mezinárodní. Němci se již dávno smířili s tím, že akcie Mercedesu akupují Arabové a Japonci přehrají nejlepší hotely.

Poválečné generace Němců na Západě zpytovaly svědomí, vstřebávaly do sebe přízušání viny a platily reparace. Ti dnes nechápejí, že nám nestačí podat informaci o vnitřním přerodu Německa. Bude trvat léta, než se o tom přesvědčíme a duch Evropy nám postupně vnikne do krve. Komunistická diktatura zaznamenala největší úspěch v pěstování strašidla německého revanšismu a v ateistické výchově. Bolševické strategii vyhovovala nelidská drastičnost odsunu Němců, vyvolávali trvalý strach z odplaty —, před kterou nás měl chránit Sovětský svaz.

Nezapomeňme, že většina našich cest do Evropy (i za oceán) vede přes Německo. Na druhé straně je blíž k Asii.

Dnes rozstřílený Mošnov, zítra...

Komando zasáhlo a televize nám ukázala některé výsledky zásahu — rozstříšená skla, rozstřílené zámky. To, co bychom uviděli raději, ukázat nemohla, totiž zajištěné pašeráky či teroristy, sáčky zabaveného heroínu či kontraband v podobě pistolí nebo kulometů. Slyšeli jsme křečovitě a mnoho neříkající výklad tiskového mluvčího federálního ministerstva vnitra — nu, co také mohl tento jinak sympatický muž k této akci říci?

Své si řekli — a tentokrát ve vzácné shodě — všechny noviny. Dnes přinášíme další zpravodajství. Nezávisle na tom je nutné připomenout, že celá záležitost má i svůj význam politický. Nic totiž nevylučuje, že se akce připomínající scény z britského televizního seriálu Profesionálové nebude se stejným rizikem opakovat a že výsledkem kromě profesionálního flaska nebudou jen psychické šoky, lehká poranění a materiální škody. Takové riziko je možné zejména potud, pokud budou podobné akce plánovat a řídit odborníci typu těch současných z ministerstev vnitra a národní obrany.

Speciální protiteroristická komanda vlastní každý stát. Práce těchto chlapců je tvrdá, nebezpečná a nesmírně náročná — mo- hu to potvrdit, viděl jsem před časem na vlastní oči jejich výcvik. Hlavní zbraní těchto mužů je rychlost, tvrdost a také samozřejmě absolutní poslušnost: Tito lidé nemohou v akci uvažovat o jejím smyslu, ale o tom, jak perfektně splnit v týmové práci individuální úkol. Například rozstřílením zámek, zneškodněním potenciálního odpůr-

ce, je-li zapotřebí, tedy i rychle a tiše zabít. Taková je totiž jejich profese.

Rozvahu a soudnost musí prokázat ti, kteří jim k akci dají příkaz, kdož ji organizují a týlově zajišťují. Někdy je třeba použít zvláštních prostředků, třeba i v zájmu utajení pomínout místní bezpečnostní orgány. V tomto případě mohly působit i jiné důvody — je dobře známo, že u vedení federálního ministerstva vnitra a federální zpravodajské služby se Ing. Jiří Sprušil, vedoucí pracovník severomoravské policie, zvláštní oblíbeně netěší. Teď však nejde o kompetenční spory, ale o holou skutečnost. Jednotky ministra Langoše se mohly dostat do přímého bojového kontaktu s místní policií. Mohli být mrtví nejen mezi ozbrojenci, ale také mezi cestujícími a posádkami letadel a mezi letištním personálem. Prostě — akce Mošnov, a měla jakékoliv pohnutky, se ukázala jako hazard prvního stupně. Nevyčítejme předpověďmu komando, že nemělo očekávané výsledky — to se může stát a je to spíše věc těch, kdož dali povel. Hazard je v samotné podstatě, v tom, že takováto ozbrojená a dobře vycvičená síla může na povel ukázat znovu svoji sílu, že bojová hra se změní ve hru o životy. Komando může obsadit parlament či budovu vlády. Může obsadit kteroukoliv redakci, sídlo kterékoliv politické strany. Je je to novinářská fantazie? Neří. Stačí, aby někdo, ať už v náhlém pomnutí smyslu, či se zcela přesně stanoveným cílem, dal příslušný rozkaz. Útvar rychlého nasazení jej splní, jak nejlépe dovede — a dovede to výborně. A že pak někdo třeba řekne: Sorry, měli jsme

neúplné informace, jednali jsme podle jakéhosi paragrafu, to už bude zájmat pozůstaté, nikoliv mrtvé.

V demokratické zemi by ministr vnitra takovouto aféru politicky nepřežil. U nás má šanci, přežil již mnohý. V občanech by tato trapná událost měla vzbudit — a zdá se, že již vzbudila — velký pocit ostražitosti. Protože vzrůstající kriminalita a nebezpečnost ulic, resort obsazený příslušníky StB, bez nichž by prý byl vážně ochromen, oprávněná existence speciálního komanda a reálná možnost jeho zneužití, podivné lustrační aféry připomínající někdejší komunistický boj proti »vnitřnímu nepříteli«, a to vše z peněz daňových poplatníků — není to už trochu silný tabák?

Favorit outsiderem

(čre): Místopředseda představenstva automobilové a. s. Škoda-Volkswagen V. Köhler včera oznámil, že společnost byla nucena v důsledku špatného odbytu vozů Favorit na vnitřním trhu snížit výrobu. Zatímco loni se u nás prodalo 123 tisíc vozů, letos pouze 30 tisíc, a tak místo 930 aut za den jich bude vyrábět pouze 670. Zavádí se také čtyřdenní pracovní týden. Pokud budou ze strany federální vlády vytvořeny příznivé podmínky, je automobilka připravena vyrobit 400 tisíc vozů ročně v roce 1992, uvedl V. Köhler.

Rumánien verdoppelt Benzinpreise
Auto fahren in Rumänien wird teurer.
Die Regierung hat die Benzinpreise von zuvor 15 Leu auf nunmehr 30 Leu (knapp eine Mark) je Liter verdoppelt.

Školné platit nebudeme

Ministr školství odmítá »skákat« podle Bratislavy

(Štp): Na včerejším setkání s ministrem školství P. Vopěnkou se novináři dozvěděli, že od 2. září se začíná vyučovat podle upraveného učebního plánu. Nový plán vyhovuje požadavku na menší počet výukových hodin v týdnu. V učebních osnovách došlo k redukci učiva a počítá se se zvolněním pracovního tempa.

Pro nižší stupeň víceletého gymnázia se upravuje výuka klasických jazyků a lze rovněž zřizovat třídy s rozšířeným vyučováním estetické výchovy. Činnost zahajují odborné školy, jež jsou alternativní formou přípravy mládeže na povolání. Prozatím začnou fungovat např. v oborech strojírenství a kovodělné výroby, v oboru elektrotechniky, zemědělství a výroby silikátů. S úspěchem jsou zřizovány rodné školy, kterých je nyní už 170, dále školy soukromé — těch je 112 a do nového školního roku vstupuje i 20 škol církevních. Při základních školách se nově otvírají speciální třídy pro postižené děti, u těch z nich, jejich zdravotní stav je lepší, se samozřejmě počítá s integrací do běžných tříd. Problémem se tu jeví technická nevybavenost našich škol například pro vozíčkáře.

»Naším cílem je liberalizovat školství ve všech směrech,« uvedl ministr Vopěnka. »Chceme položit důraz na žáka i na učite-

le, protože není možné, aby ministerstvo určovalo, co všechno a jak se kde má učit. Musíme působit na pedagogické fakulty, které budoucí učitele vychovávají. Ministerstvo jednoznačně podporuje školy soukromé a církevní a bude usilovat i o to, aby také rodiče měli více prostoru pro volbu školy.

»Školné nebude,« uvedl ministr, »ale naše snaha je taková, aby stát podporoval především žáky z méně majetných rodin. Od těch lépe situovaných budeme požadovat, aby vše platili v plném rozsahu.« Rodiče budou zajímat, že učebnice jsou i nadále zdarma. Pokud se týká učitelových platů, ministr uvedl: »Myslím si, že si naše učitelstvo uvědomí, jaká hra se tady hraje, a že nedojde k akcím, které by již tak rozjištěné atmosféře napomáhaly. Nebudeme skákat, jak se v Bratislavě píská!«

Poslední bobří jižních Čech

Starí letopisci se ve svých traktátech příliš podrobnostmi nezabývali; psali o světících, panovnících, nemocech, zajímavých úkazech na obloze, avšak například o tom, kdo do českých zemí přinesl jako první násadu kapra, nezanechali nejmenší zprávu. Kusé jsou i historické zmínky o bobrovi, vzácném živočichu jihočeské zřiviny, který na mnoha místech vodních toků patřil ve zdejší malebné přírodě k volně žijícím hlodavcům.

Měl svoji dávnou historii; znal jej dobře ve starém Egyptě i v Indii, kde byl považován dokonce za posvátné zvíře. Z evropské pevniny o něm pochází první zmínky ze Španělska, Švýcarska a Itálie. U nás se nejstarší zprávy objevily v polovině 12. století.

Skrytým nočním způsobem života a hmotností často přes dvacet kilogramů neměla tato zvířata přirozených nepřátel, a tak nebezpečným jim mohl být — a jak se také ukázalo byl — jedině člověk.

Bobří byli totiž ceněni hned z několika důvodů.

Jejich maso patřilo k oblíbeným postranním jídlům, a proto bobří pečene dokázala znamenitě vylepšit tabuli bohatých.

Vyhledávanou lahůdku znamenal bobří ocas, všude si vážili bobřích kožešin, avšak nejvyhledávanějším bylo »castoreum« neboli »bobří stroj« v podobě obsahu tukové žlázy, kterému se přisuzovala léčivá moc.

O nakládání s ulovenými bobry v jižních Čechách víme z písemností třeboňského panství prvně v roce 1522, kdy Šimonovi, mlynáři od Veselí, bylo za bobří ocas vyplaceno vrchností šest grošů.

Vzácnou tehdejší pochoutku poslal 16. ledna 1531 slavný rybníkář Štěpánek z Netolic Petrovi z Rožmberka až na Českobudovský zámek.

V roce 1603 přikázal Petr Vok kuchyňskému písaři Pavlovi Třeboňskému, aby za přivezeného bobra s ocasem i »strojem« zaplatil dvěma sedláckům ze Soběslavi tři kopy míšenská.

Nejhojněji se bobří vyskytovali na počát-

ku 18. století, které však předznamenalo jejich úpinou likvidaci v třeboňské krajině, když i nízkým zástřelným i z 30 kr. bylo získání této zvířiny velkým lákadlem pro řady revírníků i pytláků.

Kolem Lužnice, Nežárky a Nové Feky se bobří udrželi asi do poloviny 18. století, ale pak od roku 1773 bylo započato s jejich chovem v zajetí, a tím o jejich osudu ve volné přírodě bylo rozhodnuto.

Pod vedením zkušeného zednického mistra Jobsta dal kníže Josef Adam Schwarzenberg v Červeném Dvoře na Českobudovsku zříditi bobrovnu, jakési jednoduché vydlážděné, silnou a vysokou zdí s několika výklenky obehnané, nahoře otevřené kamenné stavení, mající tvar obdélníka s vodní nádržkou uprostřed, kam z Vídně byli přivezeni dva bobří, původem z Polska.

Chovu se dařilo; bobří byli živeni chlebem, mrkví a jablky, avšak nejlepší potravu jim skýtalo vrbové proutí, které se jim pokládalo na vodní hladinu baženku.

Počet zvířat se utěšeně rozrůstal, až v roce 1800 dosáhl 21 kusů, a není bez zajímavosti, že některé z nich byla do určité míry ochočena, jiná alespoň reagovala na vyslovení svého jména.

Za cenu 40 až 70 zlatých byli bobří posíláni do knížecí kuchyně ve Vídnu, avšak dva páry byly odtud v roce 1804 vysazeny na Třeboňsko, kde je vypustili do Nové Feky. V následujících letech sem přibývali ještě další bobří, kteří se uchýlili mezi Splavu na Novofické baštu.

Jak historické prameny klenutých stěn sešelých archivů uvádějí, zanikla bobrovna v Červeném Dvoře 16. července 1848 při průtrži mračen, když »oba původní bobří se dostali na svobodu, z nichž jeden se ztratil a druhý v roce 1849 přirozenou smrtí ze světa sešel.«

Mezitím byl vyskyt bobrů zpozorován na Jindřichohradsku, Novohradsku a Bechyňsku, kde všude žily bobří páry v norách nebo ve stavbách, z nichž nejvyšší, zbudované z kletků s drny, hlíny a písku, měly při třímetrové výšce objem v základech často až dvanáct metrů.

Reintrodukce těchto hlodavců v jejich přirozeném prostředí byla na Třeboňsku podporována hlavně přičiněním pána z Feldeggů, který poblíž Novofické bašty u rybníka Spáleného, Dušákovského a Belového dal dřevěnými kůly ohradit přibližně 180 m² území kde byli bobří krmeni.

Ti se však s následnou povodní svého útulku zbavili a za čas byli postřílení.

Zlaté bobří časy ve volné třeboňské přírodě trvaly asi půl století, neboť nejenom myslivci, ale i sedláci a především mlynáři si začínali na destruktivní činnost bobrů stěžovat.

Zvířata si totiž ze stromků, kletů, proutí i kamení dokázala někdy přes řeku postavit tak pevnou příčnou hráz, že její odstranění trvalo několika lidem mnoho hodin.

A když se vyhrabáváním nor v hrázích rybníků dostali do křížku i s rybáři, dal kníže Schwarzenberg v roce 1833 pokyn k zástřelům; odbáratelem se stal vídeňský zvěřinář Exinger.

Později však bylo nad užitek bobrů znovu uvažováno a 14. března 1865 se rozhodlo o jejich umělému chovu v tzv. »uzavřených« domcích.

Za tím účelem došlo v roce 1866 k postavení další bobrovny, tentokrát u třpytné hladiny vodní říše Rožmberka; přestože bobrovna v roce svého založení měla již pět kusů a další přibývaly, chovu se již nedařilo.

Proto byla původní zvířata prodána do Vídně Exingerovi, a ostatní nakonec i s mláďaty zahynula; byl mezi nimi i poslední bobr český, který patrně žalem nad svojí samotou tu vzal zasvě v zimě 1882.

Dnes zdobí několik bobřích preparátů muzejní vitríny hlubockého zámku Ohrada, ale všichni, kdož milují přírodu opravdu, nevěří, že historie těchto zvířat, poněkud bezohledně a zbytečně vyhubených, skončila nadobro.

V řadě evropských zemí se totiž udržela dodnes, a protože i u nás zůstal dostatek příhodných ploch, kde právě tak jako několik dalších nově vysazených zvířat by bobr mohl skromně a nenápadně žít, je snad jen otázkou času, kdy k jeho vysazení ve vhodných lokalitách opět dojde.

ZÁHADA ŠPILBERSKÉ STUDNY

(N): Náročná renovace brněnského Špilberku, byť nyní za ztížených ekonomických podmínek, přinesla historikům, archeologům i dalším badatelům některé překvapivé objevy. Patřil k nim i nález pozůstatků utonulého muže v hradní studni. Jde o případ z doby kolem roku 1860. Byl to špilberský vězeň, avšak zatím zůstává a patrně zůstane záhadou, za jakých okolností ve studni zmizel. Poměry ve věznici byly pro vězně velmi tvrdé, takže není vyloučeno, že šlo o sebevraždu, ovšem mohl být do studny i násilně svržen. Historici berou v úvahu i možnost, že vězeň spadl do hlubin v noci při útěku z vězení. Utonulý byl asi ve věku 20—24 let, výšky 175 cm; tělesné pozůstatky nyní prošly dokumentací na brněnském soudním lékařství a budou pietně pohřbeny. Špilberská studna má sama o sobě zajímavou historii, spojenou s druhým pobytem napoleonských vojsk v Brně roku 1809, kdy vítěz slavkovské bitvy 1805 dal studnu na Špilberku zasypat, aby zabránil případné obrněné pevnosti.

SÝRY JAKO VE SVĚTĚ

Před třiceti lety, v době vzácných cest do světa, informoval pan Horníček televizní diváky o svých zkušenostech z Francie. Při tom se bravurně střelil do našich sýrů: »... vzpomněl jsem si na reklamu: Nenajdete na světě sýry jako v Madetě.« Pak se významně odmlčel a dodal: »A víte, že mají pravdu? Takové sýry jako v Madetě jsem skutečně nikde nenašel.« V Praze na Starém Městě je malá ulička, Salvátorská, a v ní docela malý obchůdek s nabídkou několika výborných sýrů. Nejsou z Fran-

cie, ale z Madety. Vynikající sýrový dort s dvěma výrazně odlišnými chuťovými složkami je i lehce rozbitratelný. Konstantnější kamadet je nejměkčí s ředkvičkami nebo zelenou paprikou. Oba sýry jsou skutečně vynikající. Takže dnes by konečně alespoň v těchto případech bylo možno upravit starodávný propagační slogan do hodnověrné podoby: »Najdete v Madetě sýry jako ve světě.«

REPUBLIKA S TŘEMI VĚŽEMI

Proti iluzím levice

(čre): ODA se plně ztotožňuje s hodnocením kampaně vedené jakoby na obranu A. Dubčeka. Levicová část čs. politické scény vyrobila podle nich kampaně, jejímž cílem je podle slov J. Kuteráka na včerejší tiskové besedě zoufalý pokus všech iluzionistů i nadále držet při životě aspoň na ději na úspěch polovičarých politických a ekonomických koncepcí. ODA zároveň podotkla, že ČST a televizní zpravodajství má i nadále daleko k proklamované objektivitě. Místopředseda ODA D. Kroupa řekl, že navrhl ministra hospodářství ČSFR V. Dlouhého do funkce předsedy politického grémia ODA. Předseda P. Bratinka vyjádřil velké znepokojení nad osudem dopisu adresovaného A. Dubčekovi, který mu v květnu zaslal prezident Severoatlantického shromáždění Ch. Rose. Žádal ho o možnost uspořádat kulatý stůl v Praze a dodnes neobdržel odpověď. ODA rovněž podporuje snahu státních orgánů získat potřebné poznatky o spolupráci čs. občanů s KGB. Navrhuje, aby prezident republiky vyhlásil amnestii pro ty agenty, kteří přiznali do určité doby sami, že spolupracovali s KGB, a týkaly se trestných činů vyzvědačství a ohrožení státního tajemství.

Zajatec své povahy

NEW YORK: Bývalý sovětský ministr zahraničí E. Ševardnadze je přesvědčen, že sovětský prezident M. Gorbačov sám vytvořil atmosféru vhodnou pro pokus o převrat svou nerozhodností a nadáváním ke skutečným demokratům. Ševardnadze to uvádí v článku, který ve svém nejnovějším čísle zveřejnil týdeník NEWSWEEK. Ševardnadze si v článku, který je vlastně epilogem k jeho nové knize Budoucnost patří svobodě, stěžuje, že jeho starý přítel a spolubojovník Gorbačov byl vždy hluchý k radám těch, kteří mu jsou skutečně oddáni. Gruziňský politik připomíná, v jakých obavách o život svého přítele Gorbačova žil po oněch 72 hodin pokusu o převrat. »Gorbačov prožil krutou zkonáku, byl na pokraji smrti, zhruba kolegy a nešťastí zachráněn. Byl zajatec janty, ale když se vrátil a hovořil na tiskové konferenci, sjítil jsem, že je stále ještě zajatec, zajatec své povahy, svých koncepcí a svého způsobu myšlení a konání. Byl byš rád, kdyby se M. Gorbačov stal mým člověkem,« píše Ševardnadze.

Wohin mit dem Parteibuch?

Das Parteibuch zurückgeben — aber an wen? Georgi Schachnasarow, ein Berater des als KPdSU-Generalsekretär zurückgetretenen sowjetischen Präsidenten Michail Gorbatschow und lange Jahre Parteimitglied, antwortete am Montag auf die Frage, was er und sein Chef nun mit ihren Parteibüchern tun würden oder vielleicht schon getan haben: »Ich habe gar nichts getan, weil da keiner ist, dem ich das Parteibuch zurückgeben könnte.«

Auf die Zusatzfrage in einer Sitzungspause des Volksdeputiertenkongresses in Moskau, wie denn sein Chef darüber denke, antwortete Schachnasarow lachend: »Ich nehme an, daß es dem genauso geht.«

Jsou země, do kterých můžete přicestovat po souši, vzduchem či po moři, nebo kombinovaně. San Marino vám mnoho možností nenabízí. Kousek od Rimini zamíříte na jedné z křižovatek silnic, kde Italové jezdí, co brzdy dovoili, v plochého pobřeží do kopcovitého vnitrozemí. A pak jedete, silnice se pozvolna zvedá, po stranách se v naředělé, zaprášené zeleni, promíšené s okrem a hnědí půdy, objevují nevzhledně montované stavby supermarketů s pestrobarevným náhrdelníkem aut zákazníků. Minete vojenský hřbitov a dovoili-li provoz na silnici, sledujete mezi cihlovými vilami s téměř plochou střechou, které se nyní čím dál častěji vynořují podél silnice, velký kopec s třemi věžemi na hřebeni. Jste-li zcela zaujati popsáním pohledem, lehkou se vám může stát, že přehlédnete hranice. Městečko či vesnice, jakých už jste projeli na cestě sem spousta, je už vlastně San Marinem a kromě označení u silnice je zde na malém náměstí pasová kontrola. Minete-li ji bez povšimnutí (vašeho, protože to je váš byznys, jestli chcete mermomocí do pasu štempl), je to, dá se říci, chyba. Protože San Marino z turistů žije (šedesát procent všech příjmů republiky), a proto je sice decentně odírá, ale zároveň se snaží také něco nabídnout. A tak tu za pouhých tisíc lir dostanete do pasu známku v této hodnotě, na níž jsou tři věže jako symbol tohoto miniaturního státu a krásné razítko, opatřené — aby si to, probůh, někdo nespolehl — velkým nápisem »VISTO DI TRANSITO«. Usmějí se na vás, popřejí vám neznámým jazykem, o kterém si myslí, že je to čeština, příjemný pobyt — a od této chvíle jste oficiálně tu. A pro jistotu vám na další cestu přidají plánek města, několik prosektů a krásný časopis na kvalitním papíře pro turisty.

Jste tedy v republice San Marino, ale ještě ne u cíle své cesty, protože se jaksi automaticky předpokládá, že zamíříte do stejnojmenného hlavního města. A cesta se vine do kopce, levá zatáčka stíhá pravou, nápisy na asfaltu prozrazují, že tudy vedly velké cyklistické závody a vám mezbývá, než cyklisty litovat, protože i na motoru auta je slyšet síla toho stoupání.

Kopec [jenž se zove Monte Titano] má díky své strmosti i výhodu. Na začátku čtvrtého století se podle tradice sem uchýlil jistý Marino, křesťan, a jeho druhové. Vznikl tu těžko přístupný klášter a velmi dobře hájitelná pevnost. Stát — již od šestého století republika — v průběhu staletí svou samostatnost dokázal udržit a dokonce své území ještě trochu rozšířit na více než šedesát čtverečních kilometrů. Dominantou ale zůstává samotná Monte Titano se třemi věžemi opevněná na vrcholku, k němuž se blížíte z té přístupnější strany. Monte Titano je vlastně taková hodně šikmá střecha, na jedné straně ukončená kolmým srázem, posetá četnými vikýři domů a s hřebenem hradeb.

Když se turista dostane do samého města, musí na jednom z mnoha parkovišť zanechat svůj povoz: Jednak by v centru úzkými uličkami nikdo neprojel, jednak je to zakázané. Hlídač parkoviště v uniformě strohé a příně, takže člověk zvyklý na autoritu stejnojmenné mu div nesalutuje, se rovněž snaží mluvit jazykem pro Středoevropsana srozumitelným, a to slovensky. Ukáže cestu a poslední metry stoupání k historickému vchodu do města je nutno ujit po svých.

Středověká brána hlídají policisté ve žlutých košilích a modrých uniformách. Ne, to není přesně řečeno — oni nehlídají brá-

nu, ale přechod přes silnici u ní. Číhají na každého turistu, aby se mohli usmát, protože smát se sami na sebe po celou službu by zřejmě nedokázali a Sanmarinčané se usmívají rádi. Nakročí do silnice a rázným gestem zastaví provoz, pokynou příchozím a San Marino je už po tisíci ten den dobyt.

Úzké uličky městečka na svahu jsou ještě zúženy nabídkou zboží, vystaveného před každým krámkem. Je jich tu spousta a po několika hodinách procházek po ulicích zůstává v člověku dojem, že zdejší domy nemají vůbec vchody, protože téměř nepřetržitá řada obchůdků a jejich výloh, restaurací, kaváren a pizzerií nepřipouští možnost, že by bylo možné se někudy dostat do bytů nad nimi.

Obchodníci tu očividně rozlišují příchozí na Čechoslováky a ostatní turisty. Pro ty druhé zde mají na prodej ty nejdražší likéry, pálenky a vína, zbraně všeho druhu, kožichy, nabízejí i nový model ferrari, nepřeborný sortiment možných, ale většinou nemožných suvenýrů, zboží z Orientu, šperky, sklo a porcelán. Ty první tu vítají neuměle vyvedené nápisy v češtině jako »Prodáváme i za koruny« či »Za málo peněz málo muziky«. Před jedním kšeftem s místními likéry, jejichž výrobou je San Marino proslavené a po jejichž konzumaci druhý den ráno je turista chťej nechťej donucen na tuto republiku vzpomínat, stojí muž a láká slovensky k ochutnávce nabízeného sortimentu. Méně rozhodní by si zde díky pestrému výběru mohli přivodit docela slušnou špičku. Nejrozhodnější tvary láhvi, některé s velkými hruškami či jiným ovocem uvnitř, barvy jedovatě i lákavě zlatavé. Vůbec představitelé Slovenské národní strany by v San Marinu měli radost. Ne z přepestroho sortimentu lihovin a šňapsů, ale z toho, že slovenština se zde stala jedním ze světových jazyků. Jím zde vládne přímějnějším půl promile obyvatel (oba hlídači na parkovišti i ten naháněč před krámkem s lahve) a jsou jím psány — spolu se světovými jazyky a polštinou — i vysvětlující popisky k některým pohlednicovým bedekrům, které zde seženete.

Jsmen-li u politiky, nelze se nezastavit u zdejšho zřízení. Republika, v jejímž čele jsou dva kapitáni-regenti, se tu drží od nepaměti, takže místní obyvatelé o výhodách jakýchkoli monarchií, despoti či diktátorů nemají ani ponětí. Asi jim to neschází. Oba muže v čele státečku volí Velká generální rada ze svého středu na půlroční období a první duben spolu s prvním říjnem, kdy jsou noví kapitáni-regenti uváděni s velkou slávou do úřadu, jsou i velkými státními svátky. Sama Velká generální rada je šedesátčlenná a zase a v nádherně zdobeném sále v budově odevšad viditelné a hlídané muži v zelených kabátcích a červených kalhotách; trochu operemí, ale jinak docela působivá uniforma, už kvůli pevně římané pušce s nasazeným, mírně zakřiveným bodákem. Před »Palazzo pubblico« na Náměstí svobody stojí nehnuté do té doby, dokud je nevystřídají, nebo dokud nepřichází jeden ze dvou regentů, již zdáli rozeznatelný podle bílomodré šerpy. Trochu rozruchu ve zdejší politice způsobila po druhé světové válce místní komunistická strana, která se dostala k moci. Vyhlásila pozemkovou reformu a zestátnila nejdůležitější podniky. Po dvanácti letech jejího působení al to Sanmarinčané ve volbách rozmysleli, a nová vládní koalice většinu komunistických reforem zrušila. Jinak je zajímavé, že se San Marino nerozpadá a nevnučuje nikomu

pomlčku třeba mezi slova San a Marino, přestože oba kapitáni-regenti jsou z různých politických stran a nemají u sebe nikoho třetího, aby případně roztržky hasil. Rovněž tak kvůli domluvě nešplhají na nejvyšší štíty. Zřejmě jim Monte Titano k dohodě stačí...

Opustíme pole nevděčné, jakým bezesporu politika je a podíváme se tam, kam míří většina turistů — ke třem věžím, které jsou i ve státním znaku republiky. Dost putujících z Československa zůstává před branami, neboť se zde platí vstupné: na první například 2000 lir, protože je tu krásný výhled, na druhé 2500 lir proto, že je tu kromě výhledu i malé muzeum historických zbraní. Stoupáte tady po závěrečných metrech nedobytného kopce pod stáje více připalujícími sluncem a představujete si, jakou nechuť k dobývání těchto pevností museli mít vojáci armád italských měst, která se střídavě pokoušela republiku na Monte Titano dobýt. Po předchozích zkušenostech v uličkách města se nabízí dokonce představa, že postupující vojska byla nejdříve šikovnými obchodníky v podbradí opita a u samých hradb pevností bylo od dobyvatelů požadováno vysoké vstupné ve zlatě; pak se už nedobytnost nezdá nepochopitelnou. Římské »chceš-li mír, chystej válku« v této míru (a kšeftu) milovné republice je odraženo v množství zbraní, které zde návštěvník může vidět. V obchodech města jsou vystaveny takové »lahůdky« jako pistole Llama, FN, samopaly, samurajské meče, nože k přežití à la Rambo ve velikostech od několika centimetrů až k téměř půl metru a v cenách od 5000 do 250 000 lir, tady nahore v jedné z věží zbraní historické, dole ve městě muzeum zbraní moderních.

Ponechme však zbraně stranou — největším trumfem obránců kromě nepřístupného svahu byly tři pevnosti na vrcholu, hradbami spojené v jedinou. Sanmariňané jim říkají jednoduše: První, Druhá a Třetí věž. Jen po delším vyptávání se dozvíte i »vlastní« jména — La Rocca, La Cesta a Montale. Máte-li štěstí a studená fronta vyčistí vzduch, vidíte z historického cimbuří daleko do kraje, města stejně stará, jako je San Leo směrem západním, dohlédnete i na azurové moře směrem východním. Kouřmo, které po většinu letního času nad tímto místem vládně, však nedovolí uvidět zřetelně víc než republiku samou. A tak se můžete kochat klikatou sružkou silnice, po které pojedete už jenom dolů, či modrými brouky kabinek lanovky, která ne nepodobná té ještědské vozí lině a bohatší turisty tam, kam ti ostatní s vyplazeným jazykem dojdou pěšky.

Rozlučíte-li se s kamennými kvádry pevností, můžete kroky nobou rozechvilých pohledem do propastí té »nesanmarinské« strany kopce nasměrovat do některého z mnoha muzeí. O těch se zbraněmi jsme se již zmiňovali. Mají tu voskové figury, ne však světoznámých osobností, leč osobností a historických scén místních. Nemůžete se pošklebovat, že ten a ten vypadal ve skutečnosti jinak, trochu se tedy čtíte podvedení, neboť podobu seňora voskového nemůžete srovnat s podobou seňora živého. Je tu muzeum poštovní, neboť San Marino se vydáváním poštovních známek také živí (tisknou se však většinou ve Švýcarsku) a muzeum rukodělných výrobků místní proveniencí, jehož návštěva má tu výhodu, že zjistíte svou neschopnost rozpoznat starožitnost od replik a už vás tedy nic nenutí k přemýšlení nad výši investice »o místních suvenýrů, vydávaných za zaručeně pravé. Hitem pro srdce motoristy je kolekce »Maranello Rosso« — expozice nádherných červených ferrari, které tady podle slov průvodce muzeem nejsou vystaveny, nýbrž jen ubytovány. Mluví se o nich s láskou jako o živých bytostech. A skutečně — svou živost dokazují na silnicích při závozech veteránů několikrát do roka. Milovníky přírody může uspokojit »Repti-

larium — Aquarium«, s moderním interiérem, který prezentuje pečlivě vybrané zastupce světové fauny.

Dojmu více než dost, a tak našinec před získáváním dalších dá přednost investici do nějakého občerstvení. Pořádání obloženého chleba v některém ze zákoutí města může nasytit také, ale ne všichni dokáží hrdým čelem odrazit udivené nebo opovrhující pohledy kolemjdoucích. Restaurace i bistra nejsou rozhodně naplněna, místo se najde kdekoliv a levný oběd je cenou srovnatelný se vstupným do muzea. A máte-li jen trochu štěstí, věnuje se vám osobně šéf a oslovíte-li ho nějakým pro něho srozumitelným jazykem, rád si s vámi popovídá. Tím jazykem bývá nejčastěji němčina, sice dost špatná a převážně zaměřená na obchodní výrazy, ale přesto se dozvíte, že dříve tu bylo hodně německých turistů, teď je jich nejvíce z Československa, Poláci že tu jezdí hlavně za kšeftem, a že tu nejsou rozhodně žádní, skutečně žádní Italové, ale jen Sanmariňané a že stát se Sanmariňanem je jedna z nejtěžších věcí na světě.

Zjistí-li, že jste z Československa a že chcete opravdu nějaké ty tisíce u něho utratit, ukáže vám téměř česky psaný jídelní lístek. Víno je tu levné tak jako dole pod koprem v Itálii, a můžete si s kildem dopřát celý litr, neboť je stolní a tudíž lehké. Přesto se vám po odchodu bude trochu točit hlava. Za prvé je v rozpálených ulicích přece jenom na to víno horko, za druhé už v kapse nemáte skoro ani floka a za třetí máte hrdý pocit cestovatele, který si už nemusí říkat: Tak sem se v životě už nikdy nepodívám.

Případ „Jan Masaryk“ stále nevyjasněn

Pražský (a po něm zahraniční tisk) přišel letos v únoru se „senzací“, že redaktori Rudého Práva objevili v archivu býv. ÚV KSČ (ve fondu A. Novotného) poslední dopis Jana Masaryka, adresovaný údajně před jeho smrtí „maršálu Stalinovi“. Jan Masaryk v dopise vysvětluje proč „se rozhodl spáchat sebevraždu“.

Z různých dalších článků v RP a v českých novinách však vychází najevo, že nejde o vlastní dopis, nýbrž o dva české texty, zřejmě přepsané z jiného originálu, asi francouzského: První je asi překlad na nečisto; druhý, konečný text je s datem 28. května 1962. Z jednoho pražského článku vychází najevo, že české znění údajného textu Masarykova dopisu zkoumal už v létě 1948 býv. důstojník gen. štábu čs. armády ing. Š. Košár, který se dnes „už nepamatuje“, zda byl dopis napsán rukou nebo na stroji, a také opomenul říci, proč s touto informací nepřišel už v roce 1968, když se Masarykův případ vyšetřoval za pražského jara.

Z jiných nynějších pražských článků však vyplývá, že jde o text údajného dopisu Jana Masaryka, který uveřejnil v první polovině července 1948 francouzský list „Le Combat“, po něm švýcarský list „Illustré“ a jiné západoevropské noviny, a posléze také některé americké: v USA text rozšířil Paul Wohl expert na čs. zprávy tiskové agentury NANA, zejména v „N. Y. Herald Tribune“, která už zanikla. Není pravda, jak tvrdí pražský tisk, že text „dopisu“ uveřejnily „New York Times“ a „Cleveland News“. Ty naopak uveřejnily články, v nichž poukázaly na to, že jde falzifikát,

kteří byl dílem Moskvy: Měl podpořit tvrzení Gottwaldova režimu v Praze, že Jan Masaryk spáchal sebevraždu, kterému západní veřejné mínění (včetně prezidenta Trumana) přestalo brzy věřit. Zatím co hlavním argumentem komunistické Prahy bylo, že Masaryk spáchal sebevraždu, protože dostal ze západu četné kritické dopisy (což neodpovídalo pravdě), falšovaný dopis se po vzoru jiných podvrhů Kominterny, GPU či NKVD snažil dokazovat svou „pravost“ větami, které kritizovaly Stalina a Sověty. Americký list „New York Times“ uveřejnil 31. srpna 1948 prohlášení čs. delegáta u OSN dr. Jána Papánka, že jde o podvrh.

Další pozoruhodnou informací, která přišla letos na jaře z Prahy, je vysvětlení, které údajně uveřejnil „Le Combat“ o tom, jak se „dopis“ dostal z Prahy přes Moskvu do Paříže. V Masarykově ložnici prý 10. března 1948 ráno našli ministři Nosek a Clementis dva dopisy: jeden adresovaný Stalinovi a druhý Alici Masarykové. Jiná verze tvrdí, že druhý dopis byl adresován americké spisovatelce M. Davenportové, kterou Jan Masaryk 7. března narychlo poslal z Prahy do Londýna s dopisy B. Lockhartovi a O. Sargentovi z britského ministerstva zahraničí, aby je ujistil, že v komunistické ČSR nemíní zůstat. Nosek a Clementis odevzdali prý „dopis Stalinovi“ Zorinovi, který tehdy dohlížel v Praze na únorový puč; a ten jej odvezl do Moskvy. Stalin prý pořídil kopie pro všechny členy Politbyra včetně ministra ozbrojených sil maršála Bulganina. Další informace, jak je uveřejnil „Le Combat“, zní jako špionážní román: V sekretariátu maršála Bulganina prý agent kpt. Ivan Krylov dopis přeložil (z francouzštiny nebo češtiny?) do ruštiny. Originál prý si ponechal, 15. dubna 1948 odjel služebně do Berlína, a pak přes Brusel někam do Jižní Ameriky. Prý buď on sám nebo jiný, snad britský agent, se postaral o to, aby se dopis dostal do listu „Le Combat“. Avšak ing. Š. Košár z OBZ ve svém letos uveřejněném interview tvrdí, že dopis, který v létě r. 1948 vyhodnocoval, byl fotokopii dokumentu, který prý získal z trezoru britské SIS nějaký čs. agent. Kdo tomu věří, ať tam běží...

Za uplynulých 30-40 let jsem měl možnost studovat stovky západních knih o britské SIS, americké CIA a sovětské GPU či NKVD. Ani v jedné z nich jsem nenašel zmínku o nějakém dopisu Jana Masaryka Stalinovi. Ostatně i knihy, které se zabývají výhradně smrtí Jana Masaryka, např. americká kniha „Případ Masaryk“ od C. Sterlingové, text dopisu, uveřejněný r. 1948 v „Le Combat“, zcela ignorují. Jinak by musely poukázat na řadu historických nesmyslů v tomto textu. Předně text začíná oslovením „Pane maršále“, ačkoliv Stalin byl tehdy už generalissimem. Dále jsou tam historické nesmysly o údajném jednání TGM a dr. Beneše se sovětským vyslancem v Praze Mostovénkem o Podkarpatské Rusi z r. 1920, kdy ČSR neměla se Sověty diplomatické styky. Dále text připomíná pobyt J. Masaryka r. 1943 v Moskvě při podpisování čs-sovětské smlouvy, čkoliv M. byl tehdy v USA atd. Celkem vzato, jak jeden odborník ne-

novou zpřísňeným ekologickým a bezpečnostním předpisům.
zidla LIAZ nebudou moci jezdit po západě evropských silnicích. Jejich vozidla již vy-
LIAZ je lonac nad Nisou vydal prohlášení, ve kterém dementuje fámy, že vo-
Pokrač. ve str. 662

dávno poznamenal, je dopis psán způsobem, jakým J. Masaryk nikdy nepsal; také nepsal na stroji a jde-li o strojopis, pak by jej musel někdo Masarykovi napsat, což by se za ta leta asi neutajilo.

Vše nasvědčuje tomu, že jde o podvrh Moskvy, která v podobných falzifikátech vynikala zejména v období studené války. Nutno však připustit, že v souvislosti s otázkou nad Masarykovou smrtí se od r. 1948 objevily v západním tisku i jiné podobné „senzace“, které nevyšly nutně z dezinformačních dělen v Moskvě, a že proto mohl „dopis“ vzniknout v nějaké soukromé nebo agenturní dílně na Západě. Tím spíše by bylo vhodné, aby Moskva otevřela své archivy k „případu Masaryk“ podobně, jako to alespoň částečně učinila v případě likvidace tisíců polských důstojníků a intelektuálů katy NKVD v Katyně v r. 1940. Nejde totiž jen o „dopis Stalinovi“. Jde o celou záhadu kolem smrti Jana Masaryka na dlažbě Černínského paláce. Jde především o okolnosti kolem atentátu na majora Augustina Schramma, spojku mezi NKVD a KSČ či OBZ a StB, který byl zastřelen v Praze 27. května 1948.

V souvislosti se smrtí majora Schramma byl nelidsky mučen a pak zastřelen příslušník StB ing. Petr Konečný z Prahy a pak soudem odsouzení k smrti za údajný atentát studentů Míla Choc a Slavoj Šádek, ačkoliv dosud žije několik svědků, kteří tvrdí, že Choc jim přisahal, že Schramma nezabil ale že jej měl unést do Západního Německa, aby se zjistilo, zda Schramm měl prsty ve smrti Jana Masaryka. Pak je zde ovšem také případ partyzána Jos. Vávry-Staříka, který údajně poslal skupinu M. Chocce z Rezna do Prahy, aby unesla Schramma. Věra-Stařík byl prý pak unesen StB do Prahy, vyopídal v procesu proti dr. M. Horákové, byl na jedné cele (prý jako udavač) s dr. Prokopem Drtinou a nakonec prý byl r. 1953 popraven. Byl?

O těchto dosud nejasných věcech píše podrobně C. Sterlingová ve své knize „Případ Masaryk“. Její pozoruhodná kniha sice není bez chyb, ale je výsledkem jejího usilovného výzkumu okolností kolem smrti Jana Masaryka, který prováděla v letech 1968-1969 v Praze, Londýně a jinde. C. Sterlingová také podrobně píše o svých rozhovorech s dr. Jiřím Kotlářem, který byl r. 1968 pověřen šs. generální prokuraturoou, aby Masarykovu smrt vyšetřoval. Nutno hned poznamenat, že Sterlingová píše o Kotlářovi velmi kriticky a na několika místech tvrdí, že se mnohé věci, které sama zjistila, rozcházejí s tím, co jí dr. Kotlář tvrdil nebo naznačoval. Dr. Kotlář se před několika měsíci v Praze podílel na diskusích o tom, zda Masarykův dopis Stalinovi, jak jej uveřejnilo Rudé Právo, je pravý nebo není. To je sice v pořádku. Šs. veřejnost i objektivní historikové by si však raději přečetli z pera dr. Kotláře něco o tom, jak probíhalo jeho vyšetřování v letech 1968-1969, zejména po srpnové invazi; proč jeho zpráva byla vydána až 17. prosince 1969; zda do jeho práce zasahovaly nějaké tajné služby (StB či NKVD), případně „zdravé jádro KSČ“, a zda jeho závěrečná zpráva skutečně odpovídala tomu, co zjistil. Měl dr. Kotlář možnost jít do archivu ÚV KSČ,

věděl o článku v „Le Combat“, který v archivu měl být (nebo nebyl) atd.?

Někdejší Masarykův tajemník Viktor Fischl už loni v červenci za své návštěvy v Praze prohlásil v Mladé frontě, že jeho původní pochyby o tom, že Masaryk byl zavražděn, zcela rozptýlilo Prohlášení šs. prokuratury ze 17. prosince 1969, zejména tyto věty: „...nebylo zjištěno nic, co by zdůvodnilo podezření, že Jan Masaryk byl zavražděn. Pro značný časový odstup od doby činu a neúplnost původního vyšetřování nelze bezpečně říci, zda šlo o sebevraždu nebo o nešťastnou náhodu...“ Fischl loni poukázal nejen na „právnícké nesmysly“ této formulace a na fráze jako: „od doby činu“ (může být „nešťastná náhoda“ právnícky „činem“?) a „původní vyšetřování bylo neúplné“. Proč? Byl v tom úmysl? atd.

Není bez zajímavosti, že k podobnému závěru jako Fischl dospěla publicistka C. Sterlingová už v r. 1969, kdy chystala v New Yorku do tisku první vydání své knihy „The Masaryk Case“.

Vojtěch N. Duben,
Washington D.C.

Kdo je nejpoblárnější?

Institut pro výzkum veřejného mínění v Praze zveřejnil m.m. pořadí našich politiků podle jejich popularity v České republice. Nejvíce hlasů získal prezident Václav Havel, i když zaznamenává malý pokles. Ve slovenské republice podle jejich vlastního žebříčku má sympatie Mečiar, Dubček a Kňažko. Tabulka z ČR má toto pořadí:

Václav Havel	83
Jiří Dienstbier	76
Vladimír Dlouhý	76
Václav Klaus	68
Petr Miller	63
Marián Čalfa	57
Petr Pithart	57
Václav Komárek	53
Dagmar Burešová	48
Pavel Rychetský	44
František Mikloško	43
Luboš Dobrovský	40
Zdeněk Jičínský	37
Alexander Dubček	35
Jozef Kučerák	35
Fedor Gál	30
Ján Langoš	26

Miroslav Sládek	26
Vladimír Mečiar	25
Ján Čarnogurský	22
Milan Kňažko	8

Je to lepší než tvrdím?

pravděpodobně učelat nic jiného, než to, že představitel církvi v Československu poprosí duchovenstvo v cizině, aby ne-nakupovalo do svých kostelů předměty, nabízené z šs. dovozu s tím, že jde s největší pravděpodobností o nakradené zboží.

Proti legálnímu okrádání by mohly cizí příslušné orgány a jednotlivci všude ve světě zareagovat svým způsobem. Někomu by mohlo napadnout, že pro turisty z Československa, kteří mají konečně možnost se volně podívat za hranice, by se vybral za všechno nějakálikanábné vstupné. Nicméně by mohla přijít doba, kdy turista pochopí, že je v Československu jen zdrojem deviz, o které může být jakýmkoliv způsobem připraven. Může být také znechucen tím že se z výletu do srdce Evropy vrací na prázdnyh rđčech vrátů s symbolickými okny, prázdnou peněženkou a letáčkem, který ho (přinejmenším v Praze) varuje, že přijel sice do krásného města, ale se zvýšenou kriminalitou.

Nechci tím naznačit, že jsme ztratili víru, i když se k ní při sčítání lidu hrđ hlásíme. Spíše se obávám, že vůbec nevíme, co to víra je. Jako by i v tomto případě došlo k pomatení pojmů, které je zřetelné i v jiných oblastech. Do slovníku pojmů, s nimiž si nevíme rady, i když je zařazujeme do slovníků (u otevř. přábýl jen další frekventovaný výraz. Už jich je tam dost, jmenujeme namátkou: demokracie, tolerance, názorová pluralita, kultura a víra.

Budou se určitě ozývat hlasy o tom, že přeháním a házím všechny do jednoho pytle a že všechno vidím černěji. Na to říkám: „Opravdu? Je to lepší, než tvrdím? Jestli ano, tak kde je to vidět?“

(MSJ) Předběžné výsledky nedávného sčítání lidu přinesly, kromě základních poznatků o tom, kolik obyvatel má Česká a slovenská federativní republika, také po čtyřiceti letech poprvé jasno v otázkách náboženského vyznání. Papírově, a toto slovo podtrhuji, se ve federativním státě k tomu kterému vyznání hlásí 53, 28% občanů. Číslo je to vysoké a potěšující, ovšem papírové nadšení z toho, kolik z nás se v posttotalitní době hlásí k víře, poněkud opadně ve světle informací o drancování kostelů.

Krádeže v kostelích dosáhly zároveň s tím, že dokáže krást — aby se žeklo opisem — otevřením hranic takových rozměrů, že i s pozhelnáním úřadů. Možná, že mezi zloději, kteří krádovali v drancování, nebyl ani jeden věřící. Dá se krádeže v práci, krádeže se v také v muzejních sbírkách, vykrádají se auta, byty, vyznání nehlásili ani ti, kteří schválili přepadává se na ulici — ale s nově nabývanou svobodou dokazujeme, že nemusíme se světem soustředit pouze v počtu za rok vypitých piv, ale že máme i jiné, za „bolševika“ skrývané talenty. Více než polovina našich národů se hlásí k víře. Zatím co např. národy, kterým rádi připsujeme zlodějské chování, mívají své výstavní kostely obloukem, protože by jim ruka upadla, kdyby tam na cokoliv sáhli, mnozí získuchtivci u nás „otočí“ za tlustou marku a pevný dolar v podstatě cokoliv a na objednávkou.

Při nedávné úspěšné razii našli bavortští policisté několik nákladních automobilů předmětů, jejichž původní místo bylo většinou v chrámech Páně. Podle názoru kriminalistů se německý spolek padouchů zabýval překupnictvím, takže obstarali náš úkánit. Teď a tady nejde o to, že v Československu je složité hospodářská situace, V karlovarském Thermalu (a ovšem i kterou chtějí někteří morálně narušení jedinci využít k okamžitému prospěchu. Nejde ani o pětatřicet andělů různé velikosti, třiatřicet figur světců, pět zobrazení Krista — to vše je zlomek z nalezených nakradených předmětů — jde o to,

Proti drancování v kostelích se nedá dělat nic jiného, než to, že představitel církvi v Československu poprosí duchovenstvo v cizině, aby ne-nakupovalo do svých kostelů předměty, nabízené z šs. dovozu s tím, že jde s největší pravděpodobností o nakradené zboží.

DRUHÝ PREZIDENT

Když 3. září 1948 zemřel ve svém venkovském sídle v Sezimově Ústí dr. Edvard Beneš, propadlo vedení KSČ obavám, aby jeho pohřeb znovu neposkytl příležitost k projevu odporu proti poúnorovému režimu. Smýšlení národa prokázal již XI. všesokolský slet, proběhnuvší na počátku léta, na němž davy cvičenců i diváků provolávaly slávu právě odstoupivšímu spoluzakladateli ČSR a jejím druhému prezidentovi, který jim symbolizoval tehdy již potlačené ideje demokracie a čs. samostatnosti. Proto se v den jeho pohřbu zaplnily pražské ulice nejen desítkami tisíc truchlících, ale též oddíly Lidových milic a SNB. Nebezpečný byl i mrtvý, a proto jeho hrob v Sezimově Ústí byl policejně strážěn a posléze nadlouho zneprístupněn a jeho osobnost i dílo komunističtí publicisté vytrvale spínali po celá čtyři desetiletí. Symbolem jeho lepší minulosti však pro národ zůstal E. Beneš i nadále.

Základní ideou dlouholeté politické činnosti tohoto státníka bylo ustavení a zajištění demokratického čs. státu. Za něj bojoval jako generální tajemník Národní strany v Paříži po boku T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v době 1. světové války, ten se snažil upevnit jako ministr zahraničí a vlastní konstruktér naší zahraniční politiky spojenectví s Francií, a pak i se Sovětským svazem. V této orientaci pokračoval i jako prezident, za něhož byl zvolen v prosinci 1935, a proto se musil střetnout s fašismem a nacismem domácím i zahraničním. Když ho však Západ v Mnichově zradil, volil kapitulaci. Nemohl však v sobě zcela překonat pochybnosti o správnosti svého rozhodnutí; odtud i trauma, jež ho pronásledovalo do konce života.

Jakmile však propukla 2. světová válka, znovu se postavil do čela zápasu za obnovu ČSR a vzdor opačným snahám na Západě i na Východě tohoto cíle dosáhl. Zachránil tím i Slovensko před osudem poraženého člena fašistické koalice.

Přes stupňující se sovětský vliv pokoušel se udržet alespoň v zásadě demokratické zřízení v ČSR i po květnu 1945; jeho úsilí však ztroskotalo na zostrujícím se rozporu mezi Západem a Východem. Těžce nemocen a vlastně bez opory prohrál znovu: v únoru 1948 se poddal komunistickému nátlaku, a tak se dožil zhroutení svého životního díla. Abdikací 7. června 1948 sice vyjádřil nesouhlas s nastolením diktatury, ale tím zároveň uzavřel i svou politickou dráhu. Brzká smrt mu přinesla vysvobození z utrpení tělesného i duševního.

DE MORTUIS...? SUA CULPA...

Mošnov: Vyšetřuje prokuratura

(čtk): Zákonnost a oprávněnost zákroku jednotky rychlého zásahu FMV a vojenské policie na letišti v Ostravě-Mošnově i zákonnost jeho průběhu prověřuje vojenská prokuratura. — O dalším postupu také v tomto týdnu rozhodne meziresortní komise bezpečnosti civilního letectví. Bude jednat o náhradách škod a podkladech o případném porušení zákonů a mezinárodních závazných předpisů o provozu mezinárodních letišť.

Šlo o víc, než o drogy!

- Mošnovští nechtějí jen omluvu
- Poslanec žádá trest pro ministry
- Překvapivé vysvětlení J. Langoše

(č): „Když jsem ve čtvrtek 29. srpna, v den bezpečnostní akce na letišti Mošnov, kolem 16. hodiny telefonicky hovořil s federálním ministrem vnitra J. Langošem, snažil se občanům naší obce omluvit. Není se za to omlouvat, je třeba se zodpovídat,“ to jsou slova starosty obce Mošnov Ing. R. Máci.

Čs. sdružení řidičích letového provozu v souvislosti se zásahem bezpečnostních složek na letišti v Ostravě-Mošnově požaduje přijetí právních záruk pro ochranu stanovišť řízení letového provozu.

Poslanec FS za HSD-SMS L. Záček bude požadovat odvolání federálního ministra vnitra J. Langoše, ministra obrany L. Dobrovského a dalších organizátorů akce v Mošnově. Po odstoupení bude požadovat trestní stíhání těchto osob.

Na mošnovském letišti mělo být přepravováno 50 kilogramů radioaktivní látky, která byla označena za vojensky strategickou. Tento materiál mohl být, a to i při pouhé přepravě, velice nebezpečný. Takto vysvětlil požadí zásahu ministr J. Langoš ve všearším televizním pořadu Co týden dal. Látky pocházející ze Sovětského svazu měla být uschována v jednom z betonových bunkrů letišť. Přes Ostravu-Mošnov vedou kanály nelegálního přesunu zbraní a drog a na celé akci je zainteresována i osoba nebo osoby z vojenské ostrahy letišť.

Příslušníci dopravní policie ČR budou přechodně do konce roku používat a zkoušet reflexní vesty ve žlutém provedení s bílým nápisem POLICIE na modrém podkladě. Toto opatření sleduje zvýšení bezpečného pohybu dopravních policistů na silnicích.

Mafie mazanější než stát

(č): Prezident V. Havel v nedělních Hovorech z Lán označil nedávný pokus o puč v SSSR za významný mezník v dějinách celého lidstva. Vzájemná zkoumání stanovisek čs. politických stran mu připadala jako poněkud směšná. Prezident připustil, že v SSSR existují velmi pádné důvody k zákazu komunistické strany, protože podporovala protlústavní puč. V Československu však podle jeho slov k zákazu Komunistické strany Čech a Moravy a Strany demokratické levice důvod není. Zároveň se vyslovil pro důslednější pátrání po všech zločinech z éry totality i pro rozhodné očistění naší institucí od nepoctivců a lidí s poststranními úmysly. Ke čtvrtému neúspěšnému zásahu jednotky rychlého nasazení a vojenské policie na letišti v Ostravě-Mošnově řekl jen, že se ukázalo, že mafie jsou mazanější než, státní moc. 2. 9. 91

Mítink v Trmicích

(čtk): Množství připomínek k současné ekonomice a politice uvedl na předvolebním mítinku včera v ústecké městské části Trmice M. Sládek, předseda Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa. Připojil odsuzující reakci na zásah na letišti v Mošnově. Ke sporu mezi Chabařovicemi a šachtou o vzdálenost postupu lomu k městu řekl, že republikáni jsou pro zastavení postupu těžby. Mítink, kterého se zúčastnilo na 500 občanů, zorganizoval Blok demokratických stran. Před volbami do zastupitelstva nově ustanoveného samostatného městského obvodu, které se v Trmicích uskuteční 7. září, se do tohoto uskupení spojily Sdružení pro republiku — Republikánská strana Československa, Liberální demokratická strana, Podnikatelsko-životnostenská strana, Československá strana lidová, Křesťanskodemokratická strana a nezávislí kandidáti.

mnohokrát teď, stejně jako obsazování klíčových míst v Bezpečnosti na základě kamarádského a rodinných vztahů. Ted se ovšem vítří jiná otázka. Kdyby se náhodou z naší země nebo přes její území skutečně pašovalo něco tak nebezpečného — je schopou to někdo vůbec vypátrat a zneškodnit? Jaké je úroveň potřebných informací? Kdo tedy — v takovém případě — chrání pašeráky, když podle tvrzení ministerstva vnitra jsou do toho přímo zapleteni příslušníci tohoto resortu či letištní ochrany? Kdo ovládá resort, který je prý životně závislý na existenci příslušníků bývalé státní bezpečnosti? Bude vytvořena nějaká skutečně nezávislá parlamentní komise, které kvalifikované, bez ohledu na rodinkářské a osobní vztahy, přešetří nejen případ Mošnov, ale celou situaci na životně důležitých ministerstvech?

Federální ministr vnitra J. Langoš přišel v neděli s tvrzením, že jeho jednotka rychlého zásahu hledala na mošnovském letišti půt kování za jiné své spolubojáky na tržnímetru záhadného radioaktivního materiálu. Stejně tak dobře mohli říct, že předemněm tajemného kontrabandu měli být nelhoší. Vzdáví i rozbitá okna lze zasklít a rozstřílené zámky vyměnit. Zřejmě složitější to bude s výměnou federálního ministra vnitra a jeho vysoce kvalifikovaných náměstků — zvláště po slibu, že na podobné akce je třeba si zvykat. Pracovníci letového provozu, obyvatelé Mošnova a zejména i mnozí poslanci si zvykat nechtějí, čímž vyjadřují i názor velmi široké veřejnosti. O dilematském rozhodování byla již

Kontraband zmizel, Vietnamci též

3. 9. 91

Radioaktivní mumie

KÁHIRA — Záhada umění mumifikace ve starém Egyptě, díky němuž se mumifikovaní po tisíce let uchovávali ve vzácně neporušeném stavu, dostala v uplynulých dnech další možné vysvětlení. Podle profesora S. Sábity z lékařské fakulty v egyptském Kasr al-Ejní staří Egypťané používali při mumifikaci jadernou energii, která podle dnešních vědomostí je s to zničit nebo zastavit úvoj zhoubných nádorů či zabránit rozkladu. Svou hypotézu profesor Sábít dokládá řadou fotografií mumii, při jejich vyvolání byly jasně patrné stopy jakéhosi záření vycházejícího z mumifikovaných těl. Na základě této teorie S. Sábít soudí, že lord Carnaron, který vedl odkrývání hrobky faraóna Tutanchámóna, nezemřel rok po vstupu do hrobky na „záhadnou“ chorobu či v důsledku faraónovy kletby, ale na ozáření, jelikož vstupem do hrobky členové expedice porušili do té doby funkční »stít« protizáření, kterým byly stěny pořízené cementem smíchaným s olovem.

..DODAL HUSSEIN...

Vertragsabschluß mit der CSFR verzögert sich

Entschädigungsforderungen der deutschen Vertriebenen umstritten / Harsche Kritik an Bonn

PRAG, 4. September. Über den Kooperationsvertrag zwischen der Bundesrepublik und der Tschechoslowakei gibt es noch keine Einigung. In Prag wird die Darstellung, nach der ein Blitzbesuch von CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier bei seinem deutschen Kollegen Hans-Dietrich Genscher am Wochenende den Durchbruch gebracht haben soll, mit großer Vorsicht behandelt. Richtig ist nach Informationen aus dem CSFR-Außenministerium allerdings, daß nun die seit Wochen stockenden Verhandlungen wieder aufgenommen werden. Die tschechoslowakische Presse reagiert zunehmend ungehalten auf die Verzögerung des Vertragsabschlusses, der nach dem Wunsch beider Seiten bis zum CSFR-Besuch des Bundespräsidenten Richard von Weizsäcker in der zweiten Oktoberwoche unterzeichnet sein soll.

Schwierige Punkte bleiben — so sieht man es im Prager Außenministerium —

die in der Bonner Koalition von der CSU vertretenen Entschädigungsforderungen der Vertriebenen-Funktionäre. Zum Wochenauftritt hatte es dazu von deutscher Seite heißen, das Problem der Enteignung der Sudetendeutschen in den Jahren 1945 und 1948 solle ausgeklammert werden. Die Unterhändler der CSFR vertreten den Standpunkt, daß im Vertrag selbst oder durch eine Ergänzung in einem Memorandum oder Briefwechsel eine Regelung gefunden werden müsse, die auch den Opfern der Nazi-Okkupation in der Tschechoslowakei gerecht wird. Wie dieses Problem gelöst werde, sei noch nicht geklärt, hieß es in Prag. Über die Frage, wie die Minderheitenrechte geregelt werden, sei in der Expertengruppe noch nicht einmal gesprochen worden. Bonn hat dabei die noch in der Tschechoslowakei lebenden Deutschen im Auge. Prag weist darauf hin, daß ein entsprechender Vertragspassus dann

auch für die Tschechen und Slowaken in der Bundesrepublik gelten müsse.

Der tschechoslowakische Botschafter in der Bundesrepublik, Jiri Grusa, sagte in einem Interview der „Welt“, es sei wieder Bewegung in die Verhandlungen gekommen. Aus seiner Sicht sei es am besten, sowohl die Vermögensfrage der Sudetendeutschen als auch die Reparationsforderungen der Tschechoslowakei gegenüber Deutschland ruhen zu lassen.

Die Bundesregierung hat sich jetzt auch von Blättern Kritik eingehandelt, die über gute Beziehungen zur CSFR-Führung verfügen. Die Tageszeitung „Lidové noviny“ griff in einem Kommentar Bundesfinanzminister Theo Waigel scharf an, weil er der CSFR im Falle der Unbotmäßigkeit bei den Vertragsverhandlungen Schwierigkeiten bei dem gewünschten Assoziationsabkommen mit der EG angedroht habe.

HÄTTE ES NAZI-OKKUPATION NICHT GEGEBEN, WÄRE ES AUCH NICHT ZUR „VERTRIEBENEN“ GEGANGEN... TAK CO!

Slovenská hvězda má naději

(E-re): Vzpomínkové setkání při příležitosti 47. výročí Slovenského národního povstání se v sobotu uskutečnilo v samotném povstaleckém srdci — v Banské Bystrici. Na historický a zejména současný význam SNP v souvislosti s otázkou budoucího státoprávního uspořádání Československa upozornili ve svých vystoupeních vedle prezidenta ČSFR V. Havla také předseda vlády SR J. Čarnogurský, předseda FS A. Dubček a premiér vlády ČR P. Pithart.

V. Havel zdůraznil, že »tímto povstáním slovenský národ velmi jasným a nedvoj- smyslným způsobem prokázal a potvrdil svoji svébytnost«. SNP označil za jasnou přihlášku národa k demokracii, k evropské politické kultuře i k ideji soužití s českým národem v jednom společném státě, budovaném na rovnoprávnosti obou národů a rovnosti všech jeho občanů. Jak dále řekl, totalitní komunistický režim si SNP na jedné straně přivlastnil, na druhé straně jeho skutečný vnitřní smysl popřel.

Poté V. Havel konstatoval: »Zdá se, že teprve teď nastává chvíle, kdy se před námi otevírá cesta k demokracii, cesta do evropské rodiny svobodných národů, cesta do

TAK SLAVNĚ TO POVSTÁVÍ ZASE NEBYLO, ABY SE Z TOHO CELÝ SVĚT POTENTOČKOVAL... LEZOU JIM HALT DO KONČENÍKU!

Evropy jako světadílu založeného na principu „jednoty v různosti“. Zdá se, že teprve teď má slovenský národ naději, že jeho hvězda bude zářit — vedle hvězdy české — na tomtéž svobodném evropském nebi.«

Účasti na slavnostech využily politické reprezentace ke společnému setkání. Kromě prezidenta, předsedů tří parlamentů a vlády se ho zúčastnili i někteří ministři a představitelé stran a hnutí. Hovořilo se o současné politické situaci v zemi, o procesu, který má vést k uzavření smlouvy mezi ČR a SR. V. Havel a A. Dubček pak pokračovali v diskusi o samotě. Před svým odjezdem do Prahy prezident republiky řekl zpravodaji ČTK, že předmětem jeho rozhovoru s A. Dubčekem byly tytéž otázky, o kterých hovořil i s ostatními představiteli. »Mám z těchto rozhovorů velmi dobrý pocit, neboť vlastně všichni, kdož se jich zúčastnili, dali najevo, že jim jde o zachování společného státu,« uvedl dále.

2.9.91

DĚLÁME TO DOBRĚ!

Stane se, že návrat účastníků zahraničního zájezdu se z nějakého důvodu opozdí. A tak dojde k tomu, že jsou občané z rozličných obcí vyoženi půl druhé hodiny po půl noci na Wilsonově nádraží — jak známo, místě neblaze proslulém. Spojte, se kterými se počítalo, ujely, a příbuzní, kteří čekali na své blízké, odejeli s nepříjemnou domů. Přesně v takové situaci se ocitla část výpravy Čedoku v noci z 28. na 29. srpna. První, co každého v takovém případě napadne, je, zavolat si rychle domů. Ke svému úzasi však zjistí, že dosavadní telefonní automaty na mince byly vyměněny za přístroje reagující pouze na kartu. Z návodu se navíc dozví, že jí lze zakoupit ve stáncích PNS, na Výstavišti, Václavském náměstí a nádraží. V tuto hodinu, kdy jsou všechny stánky zavřeny, toto poučení zní ne-li krutě, pak alespoň výsměšně. Při pohledu na individua, která zde sami sobě a všem dohromady dělají ostudu, však každého humor přejde. Ženy se obávají odjet taxikem. Je totiž notoricky známo, že nejsou přepravovány pouze taxikáři, ale také pasažéři. A tak nešťastná průvodkyně Čedoku, která oddané zůstala u svých světců, putuje od nádražních informací po policejní oddělení. Všude se jí dostává ujištění, že od nich telefonovat nelze, neboť mají ustížené linky. Místní příslušník jí odkazuje na jediný, nefungující automat na mince nebo na Mesarykovo nádraží, kde prý lze kýženou kartu sehnat. Kdo se však odváží o půl druhé v noci prolist proslulým parčíkem? Občan má právo si stěžovat, až když je okraden, oloupen, zbit či zraněn. Cena lidského života zřejmě ztrácí na hodnotě...

Zlato zpět do Pobaltí

Dva ze tří pobaltských států, jejichž nezávislost je opět mezinárodně potvrzována — Litva a Lotyšsko — si předtím, než byly v roce 1940 spolknuty Stalinovou diktaturou, uklidily svůj zlatý poklad do západoevropských zemí.

Litva tehdy krátce před podepsáním německo-sovětského paktu v srpnu 1939 rychle dopravila své zlaté rezervy do Banky pro mezinárodní vyrovnání plateb v Paříži. Bankovní centrála rozdělila tento zlatý poklad do pěti členských zemí. V britské byly uloženy 4 tuny litevských zlatých cihel, v americké 3,4 tuny, ve francouzské 2,2 tuny, ve švédské 1,8 tuny a ve švýcarské 1,2 tuny.

Lotyšsko bylo opatrné již předtím a už v letech 1926 až 1932 světilo své zlaté rezervy západoevropským bankám, z toho jednu tunu Francouzské bance. Estonci naopak tomu tak nečinili a dali přednost tomu, hlídat si své zlato sami. Když byly v roce 1940 pobaltské státy začleněny do Stalinovy říše, pokoušela se sovětská vláda mnohokrát získat litevské a lotyšské poklady. Francouzská vláda to vždy odmítla s tím, že sovětskou anexi pobaltských zemí nikdy neuznála.

Nyní — jak sdělil mluvčí francouzského ministerstva zahraničních věcí — je Francie ochotna vrátit zlatý poklad oběma pobaltským státům. Jedná se o 3,2 tuny zlata, z čehož 2,2 tuny mají připadnout Litvě a 1 tuna Lotyšsku. Litevská vláda již před několika týdny o vydání cenného kovu požádala. Pro francouzskou banku nebude tato operace žádným problémem. Disponuje totiž celkem 2500 tunami žlutého kovu. Očekává se, že Francii budou následovat při vracení zlata i USA, Velká Británie, Švédsko a Švýcarsko.

Zátaras na hranici

(č): Na hraničním přechodu Hora Sv. Sebestiána zatarasili členové Strany zelených na deset minut silnici. Protestovali tak proti otevření tohoto přechodu pro regionální nákladní dopravu, která sem přivede

především kamióny. Komunikace je velmi strmá a navíc vede přes 2 a 3. ochranné pásmo nádrže Křimov. Souhlas místních radnic k otevření nového přechodu ani nebyl vyžádán...

Místo kasáren nové školy

(j): Prázdninovým radovánkám je odzvoněno. V některých městech východních Čech se však zvonek rozezněl v budovách, které se školami staly po 23letém pobytu sovětských posádek teprve letos. Např. ve Vysokém Mýtě, kde zhruba 6000 vojáků obývalo plochu 50 ha, se ode dneška v jednom z objektů kasáren začíná učít v 10 třídách základní školy. Také v Turnově si letos oddechli, neboť pět tříd 1. stupně využije na 185 dětí. Částečně se tak vyřeší nákladně rozvážení školáků.

Pražský chodec

Já vím, ono to není moc originální vypůjčit si zrovna tenhle název — jenže název je to výstižný. Pohybujete-li se v červencovém vedru po Praze, je pořád ještě nejlepší chodit pěšky. Z metra nic nevidíte, taxikáři jsou často neochotní (a snaží se vás obvykle napálit). Jízdenky na tramvaj, metro a autobusy těžko seženete později večer nebo v neděli — však se taky přes tu chvíli někdo ptá, zda mu nemůžete prodat jízdenku. Nemůžete-li, musí jet na černo. Dělá to ostatně kdekdo, mládež z ciziny zcela pravidelně.

Cizí turisté patří z velké části k té nejméně zámožné vrstvě a podle toho se chovají. V pátek 12. července bylo přes den horko 34°, večer se moc neochladilo. Hudebníci na koncertu v Maltézské zahrádě přesto vystoupili v černých oblecích, zato němečtí, britští a holandské turisté mezi posluchači byli oblečení málem jako k táboráku. Dva britští mladíci poslouchali Myslivečka, zuli si sandály a dali špinavé noby na opěradla sedadel před sebou. Zasloužili by vyhazov, jenže to nejde.

Kurs západních valut je pro cizince velmi výhodný, za marku se dostane v různých směnárnách 16-18 Kčs. Veksláci nemohou nabídnout víc a tak skoro zmizeli. Cizinci jsou přijímáni se smíšenými pocity závidosti a nechuti, čeští krajané ze Západu převážně bez nadšení. Nesmějí si v Praze (ani jinde v bývalé vlasti) koupit nemovitost pokud se natrvalo nevrátí do Československa. To ale neplatí pro cizí podnikatele a prý ani pro některé obratné vídeňské Čechy.

Mezi notorické okrádače patří četní číšníci. Započtou vám „kuver“, ačkoli není uveden na jídelním lístku, účtují půl litru pilsnerského piva za 40 Kčs (marně sháníte nápojový lístek), notoricky se mylí ve svůj prospěch při sčítání položek. A tak zaplatíte o 40-60 Kčs víc než byste měli (já 21. 7. na Barrandovských terasách). Jsou aspoň profesionálně zdvořilí, což se nedá tvrdit o některých jiných zaměstnancích. V záložně na Václavském náměstí se na vás úřednice u přepážky utrhne. V pražském rozhlasu se dne 12. 7. ptám po telefonním čísle, které mi kdysi dal dr. M. Ozve se mladý ženský hlas, chci mluvit s dr. M. „Tady není“, zní neurle. Ptám se, zda tam dr. M. ještě pracuje. „Tady není“, zaječí mladá dáma a praští sluchátkem. Volám znovu — je obsazeno.

Jsou ale i jiné zkušenosti. Ve Velké hospodě na Bílé hoře je obsluha vzorná, slušná — a neokrádá. Na Hlavním nádraží v oddělení místenek do zahraničí je paní u okénka přítvůřivost sama, mohla by být vzorem kolegyním na Západě. V Živnostenské bance se úřednice v horku namáhají, jenže nesmyslně těžkopádný systém

vás nutí strávit nejmíň čtvrt hodiny, chcete-li si vyzvednout peníze z vlastního konta (na Západě je to otázka několika minut).

Pořád ještě neexistuje spolehlivý plán městské dopravy a plán města s dnešními místními názvy, které se mění ostatně bez přestávky a tak se jeden chodec ptá druhého, jak a čím se dostat k vytouženému cíli. Valem mizí knihkupectví, ačkoliv se nabízí hodnotná literatura, jaká celá desetiletí předtím nebyla k dostání. Jinak jsou ovšem ke koupi haldy literárního braku, spousty všelijakých učebnic cizích řečí (vede vysoko na body angličtina) a také různé druhy pornografie a polopornografie. Literární řemeslníci se dali do psaní knih o zajímavých lidech (Vlasta Burian se stal terčem hned několika spisujících střelců). Švandrlík vychází snad v pěti nakladatelstvích najednou. Také Pekař se těší oblibě, přitom kniha „O smyslu českých dějin“ z nakladatelství Rozmluvy jde na odbyt špatně. Potíže mají nejen vydavatelé knih, ale také vydavatelé časopisů a novin se bojí budoucnosti. Brzy se očekává odmítnutí tiskoviny, nejenom těch seriózních.

Do kostelů je umění se dostat, jsou málem pořád zavřené, protože se vykrádají zcela systematicky. Každý ví, že mnozí lidé chtějí rychle zbohatnout za každou cenu. Za Husáka bohatli především lidé z nomenklatury. Stačí projít se po Babě, Bílé hoře, Nebušicích i jinde, kde velké vily svědčí o dolce víta za normalizace. Však se také le-daskade taková seskupení vil označují jako Pendrekov — neklamné znamení, že tam bydlili a bydlí drábové bývalého režimu. Dnes k nim přibývají noví zbohatlíci. Před domy parkují mercedesy, často v provozu bez poznávací značky: Jsou právě dovezeny z ciziny a čekají na vyřízení formalit.

Postranní ulice často připomínají Istanbul, koště je tam neznámý nástroj. Naštěstí se rozhybala stavební činnost v historické části města, opravdu v hodině dvanácté. Kus Malé Strany se horečně renovuje, otázka je, zda pro staré a nové zbohatlíky nebo pro cizí zájemce. Sto let po Zemské jubilejní výstavě se koná na výstavišti na kraji Stromovky další jubilejní výstava, kterou už shlédlo milion návštěvníků. Jenže vidět tam není zrovna moc zajímavého a vstupné (70 Kčs) není právě lidové. Zato si můžete vstupenku uschovat: bude platit i pro další jubilejní výstavu v roce 2091. Tradiční vinárnu U malířů na Maltézském náměstí je radno obdivovat zvenčí: patří teď Francouzům a za menu můžete dát také 2.180 Kčs (bez pití). Redaktor se středoškolským vzděláním dostane v rozhlasu nástupní plat 1.500 Kčs brutto měsíčně,

ten ovšem U malířů nevečeří. A nebude tam večeřet ani v budoucnu, až bude zaveden minimální plat 2.000 Kčs měsíčně.

Lidově demokratické zřízení se údajně staralo o kulturní památky, jenže domek komunisty Staška a ještě většího komunisty Olbrachta v Krči U kola je mezitím ruina a ruinou se málem stala legendární Olšanská vila komunisty S. K. Neumanna.

Bylo sice nedávno zřízeno Zeyerovo muzeum v jeho někdejší vile (Libocká 16), jenže dovnitř se nedostane. V Umělecko-průmyslovém muzeu patří k nejkrásnějším exponátům starý nábytek z klášterů na Strahově, v Břevnově a odjinud. Nepostěhují se tyto exponáty zpátky do obnovených klášterů? Když si zajedete do Muzea knihy ve Žďáru nad Sázavou, s radostí si prohlédnete výstavku donedávna zakázaných knih. Jenže historická expozice má vysvětlující texty v tak krásně marxisticko-leninistické bantýrce, že už se jedná o další historický exponát.

Pamětních desek má Praha hodně, některé by mohly klidně zmizet. Jenže hodně důležitých chybí. Desku nedostaly zatím ani domy, v nichž bydleli Patočka, Seifert, Durych, ani M. Brod, Rilke a jiní. V Divoké Šárce za první republiky umístili pamětní desku na místě, kde se za první světové války scházeli příslušníci domácího odboje, tzv. mafiáni. Nacisté desku odstranili a od té doby nebyla obnovena, jen její místo na balvanu je patrné.

To se ví, obnovit by se mělo kdedo. A už se hodně děje. Praha je pořád krásná a jistě bude stále krásnější. Kdo by jí měl přát všechno nejlepší víc než rodilí Pražané, ať už žijí kdekoli.

JEN KOZEL ZAHRADNÍKEM?

Mělnické Policejní ředitelství vydalo včera lakonickou zprávu. Vyšetřuje trestnou činnost dvakrát soudně trestaného J. M. (1971) ze Stropkova a M. H. (1973) z okresu Svidník, kteří v poslední srpnovou noc přepadli byt v ulici Edvarda Beneše v Neratovicích. Za použití fyzického násilí napadli dva muže a ženu, jeden z pachatelů zadržoval oba muže v dětském pokoji, druhý násilím vysvětlil ženu a pokusil se ji znásilnit. Oba jsou nyní stíháni pro porušování domovní svobody, J. M. navíc za znásilnění. Proč o tom zvlášť píšeme? Byl by to obvyklý brutální čin, kdyby... Kdyby totiž oba delikventi nebyli zaměstnanci soukromé ochranné služby tzv. Protaktor servis v Neratovicích. Odbýt ten případ odkazem na přísloví, že tu udělali kozla zahradníkem, asi nejde. Věřím, že »černí šerifové« renomovaných firem typu Pinkertonů či jiných jsou osoby veskrze bezohonné. Ale ten zatracený červík pochybností po téhle zprávě mělnické policie jaksi hlodá a hlodá. Koho a co vlastně takoví výtečníci ochraňují?

Bonn — Berlin 57:31

BONN/BERLIN, 4. September (Reuter). Seit der Entscheidung des Bundestages für Berlin als Regierungssitz sind mehr Berliner nach Bonn gezogen als Bonner

„Der Kommunismus lebt!“ — dieser Ausruf im beginnenden Herbst 1991 ershallt nicht etwa aus Kuba oder Nordkorea, sondern mitten aus der Zitadelle des Kapitalismus: New York City. Hier in Manhattan, in der West 23rd Street, hat die Kommunistische Partei der USA ihr Hauptquartier, und ihr Vorsitzender, der 80jährige Gus Hall, sagt voraus, die derzeit so gebeutelte sowjetische Bruderpartei werde in den Untergrund gehen, sich reorganisieren und eines nicht so fernem Tages auferstehen, „wie Phoenix aus der Asche“.

→ A DRBNA NIC?

vertellen sich auf 46 Haushalte, die 31 New-Berliner auf 27. In Berlin leben knapp vier Millionen Menschen, in Bonn etwa 300.000.

nach Berlin. Wie die Stadt Bonn am Mittwoch mitteilte, verlegten seit dem 20. Juni 57 Berliner ihren Wohnsitz an den Rhein. Im gleichen Zeitraum zogen 31 Bonner an die Spree. Die 57 New-Bonner

Nyní jde o zákony

Poradce českého premiéra P. Pitharta, psychiatr P. Příhoda, nabídl 29. srpna televizním divákům hlubokou úvahu o současném celospolečenském požadavku debolševizace. Zamyslel se nad ní, co vlastně znamená, a pak porovnal debolševizaci s denacifikací v západním Německu po II. světové válce. A zapochyboval. Aby mohla být denacifikace tehdy důsledně a dobře provedena, museli prý napřed vystat velcí myslitelé. A zapochyboval, jako byl Karl Jasper a další; a stejně denacifikace trvala 20 let. Jako by nás chtěl přesvědčit, proč se o debolševizaci nelze ani pokusit – alespoň ne dříve, než se srozdí velcí filozofové. Jak by prý skomplikovalo vládní a zákonodárnu práci, kdyby všichni vynikající odborníci z bývalého režimu opustili svá úspěšně vydobytá a hájená místa? Jenomže pan Příhoda zapomněl podotknout, že vystoupení velkých myslitelských duchů v Německu předcházelo – ovšemže za podpory orgánů vítězných spojenců – několik účinných protinacistických zákonů, které ukázaly zrádnost nacismu v jasné světlo a snemožnily práci známých nacistů ve státním aparátu a v dalších funkcích. A pak teprve mohly přijít na řadu sondy do hlubin německé duše! A o takové nezaměřené a jasné protikomunistické zákony právě nyní jde. Poradce českého premiéra by to měl vědět. Vi to?

MAGISTRÁTNÍ ÚŘAD?

Podíváme-li se na budoucí pražského magistrátu na Mariánském náměstí, uvidíme nápis zářící zlatým písmem. — Magistrátní úřad hlavního města Prahy. Nemusíme být erudovanými filology, stačí se podívat do slovníku spisovné češtiny a víme, že slovo magistrátní znamená městský úřad. Spojení magistrátní úřad, tedy městského úřadu, je vskutku zvláštní.

Odkodnění za invazi

Československo požaduje finanční odkodnění pro pozůstalé 72 obětí invaze vojsk Varšavského paktu při jejich vpádu do země v srpnu 1968. Podle zprávy tiskové kanceláře DPA náhradu mají dostat i ti občané, kteří byli tehdy postouženi jakkoliv na zdraví a také ti, kteří utrpěli materiální škody. Při invazi bylo zraněno více než 700 lidí.

Horchen Sie doch mal abends vor der Haustür: Wenn's am Himmel kräftig rauscht und ein schrilles „gägägä“ ertönt - dann sind's die Wildgänse auf ihrem Flug nach Süden. Ziel: Spanien, Nordafrika. Route: Frankreich, Gibraltar. Die Wildgänse sind Weltmeister im Höhenflug: 6000 bis 8000 Meter (so hoch fliegen Jets) bei 90 km/h. Bis zu 24 Stunden können sie nonstop in der Luft bleiben. Sie sind Nachtfliieger, finden ihren Weg nach den Sternen.

Aber einer ist noch schneller: Mit 100 km/h kann der Mauersegler in 3000 Metern rund 12 Stunden in einem Stück fliegen. Verläßt Anfang September Deutschland, über Sizilien in die südliche Sahara, braucht 10 Tage. Der Mauersegler ist ein Tagflieger, orientiert sich am Sonnenstand.

Noch auf dem Abflug: ● Storch (Mitte September), schafft 60 km/h - in 5000 Meter Höhe. Ist

wasserscheu, fliegt deshalb lieber über Land, entweder über den Bosphorus oder Gibraltar. Tagflieger, orientiert sich an der Sonne und an der Landschaft. ● Schwalben fliegen mit 50 km/h in 1000 bis 2000 Meter Höhe ins Winterquartier - zum Äquator. Häufige Ruhepausen in Frankreich, Spanien, Nordafrika - 20

bychom takovýchto obchodně servisních středisek chtěli mít v Praze dvacet. Koncem roku vyjde ve spolupráci se zahraniční firmou první podnikatelský telefonní seznam, tzv. yellow pages (žluté stránky), jako uzákladná příloha seznamu podniků. Jeho užívání bude v nejbližších dnech, a tak bych poprosil v zájmu všech stran, aby nově vzniknuvší firmy a podnikatelé co nejdříve nahlásili na telefon 27 83 58 svá nová čísla, a to i ta, která přešla z již neexistujících podniků.

firma, skončilo výběrové řízení na výrobu systému (firmy Siemens a Alcatel). Pokud všehochno dopadne dobře, měla by ještě letos být zahájena první etapa digitalizace, v jejím rámci bychom vybudovali asi 80 tisíc nových stanic, které bychom začlenili do současné sítě. Termín dokončení do konce příštího roku by mohl ohrozit snad jen nedostatek investičních prostředků, což by vzhledem k tomu, že jsme asi druhou nejziskovější organizací, byl trochu paradox. Kompletní digitalizace Prahy je rozdělena do pěti etap a měla by být ukončena do konce desetiletí.

■ Počítá se u nás v nejbližší době s plněním místního hovoru podle jeho délky, jak je tomu v jiných zemích?

Tento ve světě běžný systém je možné zavést společně s levnějšími časovými pásmi až po dokončení digitalizace sítě. Dnešní ústředny to prostě neumějí.

■ Víím, že jste připravili v poslední době několik noviněk pro své klienty...

Otevřeli jsme dva obchody, kde nabízíme faxy, záznamníky, telefonní přístroje, sekretářské a pobočkové soupravy. Výchledově

Konečně se dovoláme?

Snad nehorší situace s telefony je v hlavním městě. Proto jsem o rozhovor požádal ředitele firmy TELECOM Reditelství telekomunikací Praha Ing. Otakara Filipce.

■ Když dovalíte, začal bych s otázkou veřejných telefonních automatů, jejichž stav je v Praze přinejmenším neutešený...

Třeba v roce 1989 bylo v jednu chvíli asi 80 procent přístrojů mimo provoz. Jedné účinné řešení spočívá v odstranění mincí, které jsou hlavním důvodem tluků na telefony. To znamená klasické přístroje nahradit automaty na karty. Začátkem roku 1990 jsme zahájili jednání s francouzskou firmou France Telecom a France Cable Radio, které měly zájem na vytvoření společného podniku. Počátkem roku 1991 rozhodovala odborná komise o druhu používaných karet. Jednoznačně se přiklonila k tzv. čipové, která je na rozdíl od magnetické sice dražší, ale bezpečnější (magnetickou kartu lze dodatečně nabíjet impulsi). Vzhledem k nové vyhlášce vlády o zakládání podniků se zahraniční majetkovou účastí nás nadřazený orgán, Správa pošty a telekomunikací Praha, projekt zastavil. V červenci bylo rozhodnuto, že přístroje nakoupí nás TELE-

COM. Po první desíctce karetních telefonních automatů na Výstavišti se v minulých dnech objevilo v centru Prahy dalších dvacet přístrojů. Do konce roku jich bude nainstalováno ptes tisíc. Nové přístroje budou vždy umístěny vedle normálního automatu a budou fungovat na karty, které si zájemci budou moci zakoupit ve stanicích PNS (za tím jen na Václavském náměstí a na hlavní poště - pozn. red.) v hodnotě 50, 150 nebo 300 korun. Cena karty odpovídá počtu místních hovorů nebo příslušnému počtu impulсів u meziměstských.

■ V Praze nejsou problémy jen s automaty. Více než šedesát tisíc lidí čeká maršně na telefon, ústředny jsou přetížené a podle toho vypadá kvalita uskutečňovaných hovorů.

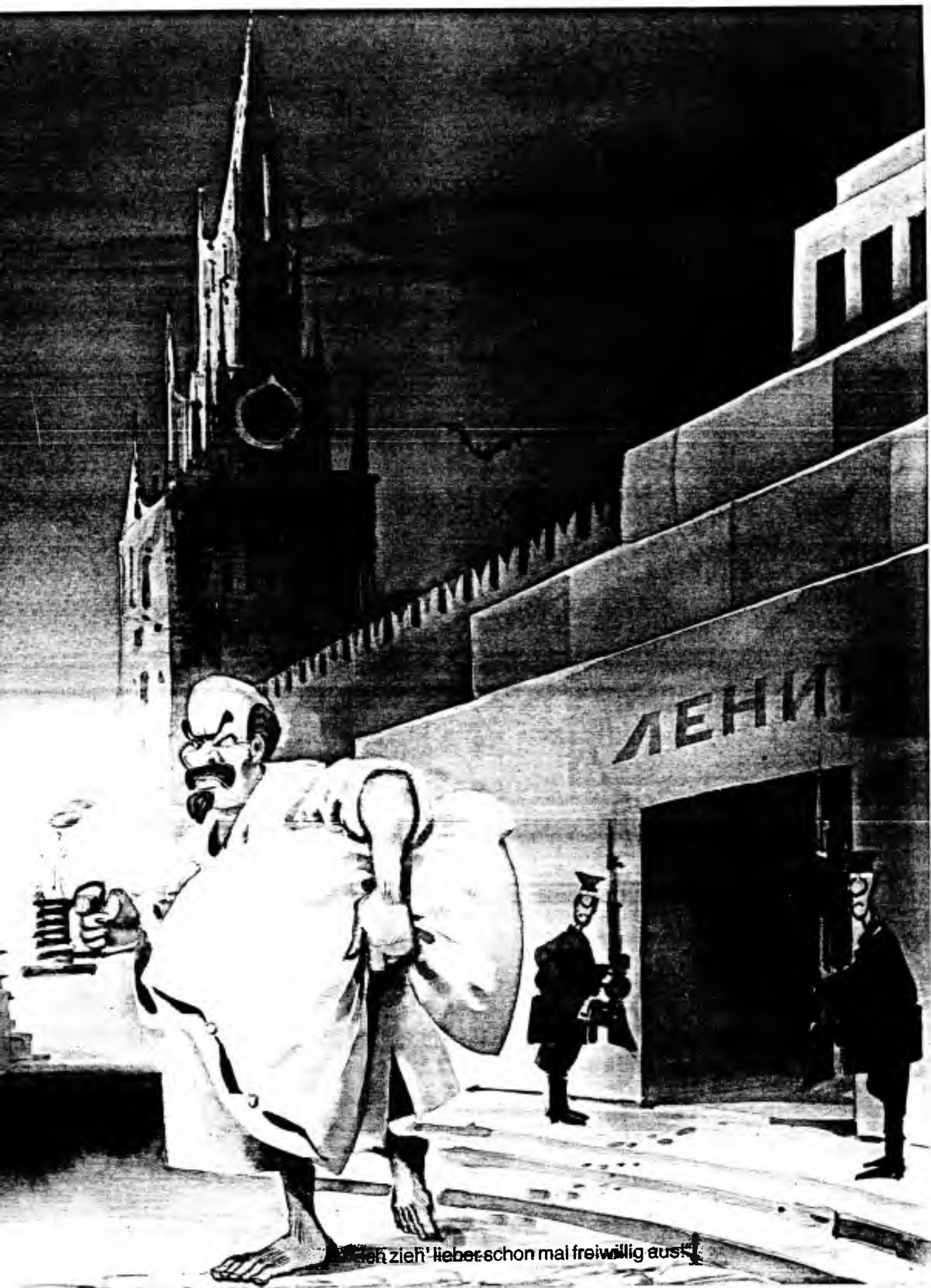
bis 30 Tage dauert die Reise. Tag- und Nachtfliieger, navigiert nach Gestirnen und erdmagnetischen Wellen.

● Finken, Stare und Grasmücken bringen's auf 40 km/h, fliegen in 1000 Meter Höhe nach Äquatorial- und Südafrika. Tagflieger.

● Der Kranich liebt's gemächlich: 35 km/h in 1000 Meter Höhe. Er fliegt nur bis Portugal, Südspeanien, manchmal Nordafrika. Tagflieger.

Traurig am Vogelzug: Über 10 Millionen Zugvögel fliegen jährlich von uns aus nach Afrika. Eine Million davon kommt nicht wieder. Viele von ihnen verhungern, verdursten, werden geschossen - oder sie gehen auf dem Rückweg italienischen Vogelfängern in die Netze.

„Ich zieh' lieber schon mal freiwillig aus!“

Deutsche Bücher

Ausstellung in der Tschechoslowakei

PRAG. „Bücher aus Deutschland“ stehen in der Tschechoslowakei nach der Wende vom November 1989 wieder auf überwältigendes Interesse. Sie haben für die CSFR eine solche Bedeutung gewonnen, daß jetzt sogar Staatspräsident Havel zur Eröffnung einer Ausstellung lockte, die der Börsenverein des Deutschen Buchhandels unter diesem Titel bis zum 15. September in Prag und dann zwei Wochen in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) präsentiert. „Bücher aus Deutschland“ sind nach der deutschen Einigung für den Durchschnittsbürger der CSFR vor allem uner-schwinglich geworden.

Bis vor kurzem war die Versorgung des hiesigen Buchhandels mit deutscher Literatur nahezu ausschließlich durch die ehemalige DDR abgedeckt worden. Deutsche Klassiker, Kunstbände, Fachliteratur, aber auch dem richtigen Klassenstandpunkt entsprechende Belletristik wurden von dort in die CSSR importiert (und von Ost-Berlin subventioniert) — Bücher im Wert von rund fünf Millionen DDR-Mark jährlich. Diese Währung gibt es bekanntlich inzwischen nicht mehr, genausowenig wie das DDR-Kulturzentrum in Prag, wo sich bis vor eineinhalb Jahren auch westdeutsche Touristen gerne mit preiswertem Lesestoff versorgten. In das Gebäude an der Nationalstraße zog bezeichnenderweise die Deutsche Bank ein.

Ein Taschenbuch für 14,80 Mark kostet in der Tschechoslowakei umgerechnet etwa 250 Kronen; dafür muß ein Durchschnittsverdiener knapp drei Tage arbeiten. In einem Land, in dem nach dem Wegfall des ungeliebten Russischen als Pflichtfach Deutsch wieder zur ersten Fremdsprache aufstieg, sind Wörterbücher dieser Sprache überhaupt nicht mehr zu bekommen. Ausgerechnet das Argument der „Wirtschaftsförderung“ dient Bonn jetzt dazu, dem Buchexport zu den Nachbarn im Südosten jegliche finanzielle Unterstützung zu versagen — so klang es jedenfalls auf der Pressekonferenz zum Auftakt der Ausstellung von 3500 Einzeltiteln aus 300 Verlagen in Prag an. „Einen subventionierten Verkauf wird es nach unserem, dem kapitalistischen Prinzip, nicht mehr geben“, meinte dazu Jochen Bloss, Leiter des Goethe-Instituts in Prag, das der Messengesellschaft des Börsenvereins gemeinsam mit dem Auswärtigen Amt und der deutschen Botschaft bei der Organisation der Ausstellung geholfen hat.

Dabei waren die Voraussetzungen seit Jahrzehnten nicht mehr so gut, an die großen Traditionen der deutschsprachigen Literatur in der Tschechoslowakei anzuknüpfen. Die Ausstellung trägt ihnen Rechnung, indem sie Autoren wie Franz Kafka und Egon Erwin Kisch ins gebührende Licht rückt. Dankenswerterweise wird sie aber auch den weniger bekannten deutschsprachigen Schriftstellern der ersten Tschechoslowakischen Republik gerecht, die schon als „die Vergessenen“ gehandelt worden waren: Hans Natonek beispielsweise, Ludwig Winder oder Leo Perutz. Der Alt-Vorsteher des Börsenvereins, Günther Christiansen, vergaß bei der Eröffnung auch nicht zu erwähnen, daß die Tschechoslowakei in Hitler-Deutschland verfolgten Literaten wie den Brüdern Thomas und Heinrich Mann Asyl geboten hatte, bevor sie später selbst Opfer der Nazi-Machtpolitik wurde.

Naheliegender war es für Christiansen selbstverständlich auch, in Anwesenheit des CSFR-Präsidenten Havel an die Untertstützung zu erinnern, die ein halbes Jahrhundert später tschechoslowakische

Dissidenten aus der Bundesrepublik erfahren haben. Die Erinnerung an die Verleihung des Friedenspreises des Deutschen Buchhandels am 15. Oktober 1989 in der Frankfurter Paulskirche wurde wach, den Havel unter dem Druck der kommunistischen Machthaber nicht selbst entgegennehmen konnte — zwei Monate, bevor er nach der „sanften Revolution“ selbst zum Staatspräsidenten gewählt wurde.

Die guten Beziehungen, die Verlage in der Bundesrepublik zu den Dissidenten und Exilschriftstellern der Tschechoslowakei unterhielten, haben den Weg für das neu erwachte Interesse an deutschsprachiger Literatur mit Sicherheit ebnen helfen. Angesichts der Preise für deutsche Bücher werden die Tschechoslowaken jedoch ihren Lerneifer bremsen und ihren Lesehunger auf absehbare Zeit mit Übersetzungen stillen müssen, die einheimische Verlage herausgebracht haben. Eine kleine Sonderschau am Rande der Ausstellung bietet einen Überblick, mit Titeln von Johannes Mario Simmel bis Sigmund Freud in tschechischer oder slowakischer Sprache.

Mit einem Schwerpunktteil CSFR, der wegen seiner kenntnisreichen Informationen über die in der Bundesrepublik wenig bekannte Literatur- und Verlags-szene lesenswert ist, hatte das Börsenblatt des deutschen Buchhandels in seiner Ausgabe vom 23. August auf die in Prag und Bratislava geplante Ausstellung hingewiesen. Der Hanauer Verleger Werner Dausien — nach jahrzehntelanger Zusammenarbeit einer der profundensten Kenner der Literaturszene im Nachbarland — bedauert darin, daß das Auswärtige Amt selbst die Zuschüsse, die CSFR-Bibliotheken bei der Anschaffung deutscher Bücher gewährt wurden, inzwischen gestrichen hat. „Die englische und die französische Regierung werben mit erheblichem finanziellen Aufwand für ihre Sprachen, subventionieren zumindest indirekt den Sprachunterricht, englische Verlage gewähren Sonderrabatte“: derart zieht Dausien einen internationalen Vergleich. Bonn scheint da eher dem Motto zu folgen: „Was gut ist, ist auch teuer.“ Für viele Tschechoslowaken zu teuer. Vielleicht auch zu gut?

A TED SKORO TO SAME ČESKY:

Knihy z Německa

[fr]: Tak se jmenuje výstava, která je otevřena od 3. do 15. 9. v Praze u Hybernů. V Německu vychází ročně kolem 70 tisíc titulů knih. Výstava nabízí reprezentativní vzorek těchto knih a časopisů — 3491 titulů ze 136 nakladatelství ze SRN, Švýcarska a Rakouska — a bude otevřena kromě Prahy také v Bratislavě (23. 9.—8. 10.).

Organizuje ji známá výstavní a veletržní společnost Ausstellungen und Messe GmbH Svazu německého knižního obchodu, která se už léta osvědčuje jako organizátor mezinárodního Frankfurtského knižního veletrhu. Výstava u Hybernů je rozčleněna do šesti oddílů, např. v oddíle nazvaném Literatura a jazyk najdete současnou i klasickou německou beletrii, knížky pražských německých autorů, českých a slovenských autorů v německých překladech (jsou zde mj. zastoupeni K. Čapek, J. Dienstbier, I. Fuks, J. Gruša, J. Hašek, V. Havel, L. Hejčánek, V. Holan, F. Kožík, M. Kundera, E. Kriseová, V. Lnhartová, K. H. Mácha, I. Olbracht, J. Patočka, E. Petiška, J. Seifert, J. Skácel, J. Škvorecký, R. Weiner, I. Wernisch, J. Zahradníček aj.).

ŠKOLA, JAK MÁ BÝT

Mé vzpomínky na studium na gymnáziu nejsou, co se týče úrovně učky, příliš příjemné. Včera při zahájení školního roku na prvním obnoveném reálném gymnáziu v Praze v Línároverových ulicích jsem nevěřil svým očím. Veselí studentů i nonkonformně oblečení, chovali se velmi zdvořile a slušně, na školní zahradě piknik, kterého se účastnili jak žáci, tak i učitelé, škola vyzdobená uklizená a vyzdobená pracemi studentů. Na chodbě stál klavír, na nějž si mohou žáci o přestávkách zahrát, pokud raději nejdou na zahradu či číst si do školní knihovny. Studium na této soukromé škole přijde ročně na osm tisíc korun, za to zde učí pedagogové vybraní náročným konkursem. Podle čeho a co se vyučuje, to záleží na každém učiteli. Zatím je otevřena prima až sexta, nejsou paralelky a v každé třídě je dvacet žáků. Děti se zde učí hlavně jazykům (v kvartě a v kvintě povinně latinsky), ale především mají velké možnosti ve výběru předmětů. „Chceme přijmout několik asistentů, začínající učitelé tak mají možnost získat jednorodinnou praxi,“ to jsou slova ředitele školy dr. O. Stejpla. Vyběrové řízení na místa asistentů se bude konat 9. září, a kdo z vás si troufá...

ZA 1. REPUBLIKY BYLA V RUDOVĚ MĚSTANKA A POMOCNÁ ŠKOLA...

Vltava s cenami Titaniku

[čre]: Od břehu Vltavy u Jiráskova mostu měl včera odrazit na svou první plavbu renovovaný kolesový parník Vltava. Neodrazil. 25 minut před vyplouvacím manévrem byl posádce doručen zákaz Státní plavební správy. Přestože registrál dostal ústní souhlas k provozu, parník zatím nemá technický průkaz. Parník Vltava je prvním ze čtyř, které Pražská paroplavební společnost vlastní a bude postupně dávat výletníkům po Vltavě k dispozici. Jezdit by měl dvakrát denně, v poledne a večer. Má kapacitu sto lidí ke stolu, protože jízda je spojená s konzumací. Lodní lístek včetně menu bude stát 550 až 690 korun. Plavba trvá dvě a půl hodiny.

Prase na dálnici

JENOM JEDNO ?

Na tiskové besedě k výstavě padl i dotaz, zda bude opět otevřena v Praze prodejna německých knih, která bývala v kulturním středisku NDR na Národní třídě. Z finančních důvodů není zatím možné takovou prodejnu otevřít. Zájemci o německou literaturu krásnou i odbornou a o německé časopisy ale budou mít možnost si je půjčit v knihovně, kterou v Praze v dohledné době otevře Goethův Institut.

KOREKTURU OFIC. KATALOGU PŘEVEDL VYDAVATEL...

Kissen bringt Ruhe
Ins Schatzzimmer
Londen - Das ideale
Geschenk entervter
Frauen für den Mann:
das Schnarcherkit-
sen. Auf diesem Spe-
zialkopfkissen liegt
der Kopf in einem be-
stimten Winkel, der
eine Behinderung der
Atemwege vermin-
dert. Zu kaufen beim
Londoner Kaufhaus
Littlewoods, kostet 90
Mark.

Korekce měnové politiky

(kz): Před časem Bankovní rada Státní banky československé vyhodnotila výsledky naší ekonomiky v prvním pololetí letošního roku. Na základě tohoto hodnocení navrhla určitou korekci dosavadní měnové politiky.

Jak včera informoval novináře předseda SBČS J. Tošovský, národní důchod v prvním pololetí poklesl o 13,8 procenta a hrubý národní důchod se snížil o 12 procent. Celoroční pokles národního důchodu banka odhaduje na 18 a hrubého národního produktu na 16 procent. Výsledky našich největších ekonomických vztahů jsou lepší, než očekávala. Deficit platební bilance dosáhl výše jen 340 miliónů dolarů a do konce roku by neměl přesáhnout 700 miliónů dolarů. Koncem července bylo u nás téměř 363 tisíc nezaměstnaných — 4,6 procenta. Jejich počet by se měl, podle poslmistického odhadu, do konce roku přiblížit k 700 tisícům. Inflace měřená indexem spotřebitelských cen vzrostla k 31. červenci, proti stejnému období loňského roku, o 59,1 procenta a od počátku letošního roku byl ten cenový skok 49,2 procenta. Cenová hladina se však postupně stabilizovala. Tlaky na její vzestup, jak řekl J. Tošovský, však budou.

Protože banka chce účelně podpořit strukturální změny v naší ekonomice a usnadnit

rozvoj perspektivních podnikatelských aktivit, rozhodla Bankovní rada SBČS snížit od 9. září diskontní úrokovou sazbu z dosavadních 10 na 9,5 procenta a ke stejnému datu sníží i maximální odchylku úrokových sazeb z úvěrů této diskontní sazby z 9,5 na 7,5 procenta. Nejvyšší úroková míra bankovních úvěrů se tak snižuje z 19,5 na 17 procent. Jednala rovněž o možnosti zvýšit limit prodeje volně směnitelných měn našim občanům pro turistické cesty v příštím roce přibližně o 50 procent. Zároveň by však pravděpodobně nepřipustila převod nevybraných prostředků z jednoho roku na druhý. Letos občané zatím za devízy vyměnili kolem 10 miliard korun. Většinou však tyto peníze převedli na devízové účty. Vklady na těchto účtech totiž vzrostly od počátku roku z 9 miliard na 18,8 miliard korun. Jak dále řekl J. Tošovský, banka hrála a chce i nadále »hrát fér«. Drží, jak slíbila, nezměněný devízový kurs, pomohla stabilizovat inflaci, občanům slíbila vyměnit pět tisíc korun. Snaží se získat důvěru v naši měnu.

SVÍTÍME S ARTEMIDE

Moderní svět světla dnes představuje špičková designérská italská firma ARTEMIDE s ročním obrátem 165 miliónů marek. Až do včerejšího dne měl tento výrobce své zastoupení v 37 zemích světa. Dnešním dnem ARTEMIDE zakotvila i u nás. Konkrétně zatím na výstavě, která je reprezentativním průřezem soudobé kolekce svítidel ve středisku architektury na Václavském náměstí 31 v Praze. K vidění jsou tedy rovněž světelné systémy ARTEMIDE LITECH a MIKADO SYSTÉMY, které jsou zvláště vhodné pro galérie svou variabilitou. Většinou jde o supermoderní halogenová svítidla se zabudovaným transformátorem o napětí 12 voltů. ARTEMIDE je skutečným ukazatelem moderního designu, který má 14 vlastních firem ve světě. Nakonec potěšující zpráva pro spotřebitele. Svítidla a světelné systémy bude k nám dovážet a prodávat společnost Selene, která bude rovněž vybavovat interiéry hotelů, kanceláří, reprezentativních místností nebo bank. Dodejme, že podle informace ze včerejší tiskovky vše za poloviční ceny, než bychom je pořídit v zahraničí. A to již například u nejprodávanější stolní lampy světa, která je v Německu k máni za 478 marek, snad stojí za to.

HURÁÁ DO ČECH A NAKUPOVAT!

Tři děsuplné dny na Krymu

MOSKVA: »Ty tři dny byly děsivé,« uvádí manželka sovětského prezidenta Raisa Gorbáčovová v prvním interview, které poskytl po nezdáčeném pokusu o státní převrat a její včera otiskl deník TRUD. Nikdy si prý nedovedla představit, že její rodina bude vystavena takové zkoušce. Podle Raisy Gorbáčovové bylo nejtěžším momentem jejich izolace na Krymu přibližně dvacet minut, které v neděli 18. srpna odpoledne uplynuly mezi tím, co si M. Gorbáčov objasnil nebezpečí situace, v níž se ocitli, a rozhodnutím celé rodiny postavit se za jeho rozhodnutí vzdorovat nátlaku a v ničem pubistům neustupovat. Manželka sovětského prezidenta uvádí, že po tomto rozhodnutí

všichni pocítili jakousi úlevu i přesto, že prý dobře znali černé stránky sovětské historie. Konstatovala, že v první hodině po cizovalu především »mučivou hořkost zradcovství.

Raisa vypráví o tom, jak byla v noci z 19. na 20. srpna v tajnosti videokamerou pořízována prohlášení sovětského prezidenta, která po jejich možné likvidaci měla před světem dokázat skutečnou pravdu. Aby této variantě zabránili, snažili se často vycházet na terasu, do okolí domu a k moři, aby je vidělo co nejvíce lidí. Dny napětí a obav každého z nich nějak poznamenaly. Po třech bezesných nocích se její zdravotní stav zhoršil zejména v poslední den, kdy události nabraly rychlý spád. Především však poté, co se z vysílání BBC dozvěděli, že pučisté letí na Krym, aby se přesvědčili o špatném zdravotním stavu M. Gorbáčova. Uvádí, že si tehdy uvědomila, že pučisté se mohou pokusit proměnit svou lež v skutečnost a že hrozba vypádnutí se s prezidentem i se všemi svědky se mohla rychle blížit. »Dostavila se vážná hypertnická krize, provázená poruchou řeči... Teď se již cítím dobře, chce to jen ještě nějaký čas na doléčení,« říká manželka prezidenta SSSR.

Plynovod: Rozhodnuto!

(čre): Na pondělním setkání slovenského premiéra J. Čarnogurského s ministrem hospodářství ČSFR V. Dlouhým a ministry hospodářství ČR a SR K. Dýbou a Belcákem bylo rozhodnuto o založení akciové společnosti Transgas. Bylo rozhodnuto, že federální vláda předloží co nejdříve návrh zákona FS o vlastnictví k tranzitnímu plynovodu, kde bude majetková účast 52:48 ve prospěch Slovenské republiky, což odpovídá reálnému rozložení majetku na území republiky. Do konce ledna 1992 bude vypracován privatizační projekt Tranzitního plynovodu, kde zhruba obě republiky uvolní 16 procent akcií pro prodej čs. fyzickým a právnickým osobám.

A CHYBIČKÝH PISOVAT NE?

Nechutné vandalství

MOSKVA: Neznámí vandalové otevřeli čerstvý hrob bývalého Gorbáčovova vojenského poradce maršála Sergeje Achromjejeva a svlékli z jeho mrtvého těla vojenskou uniformu. Oznámila to včera večer ruská televize. Maršál Achromjev spáchal po nezdáčeném pokusu o státní převrat v SSSR sebevraždu a byl minulý týden pohřben na moskevském Trojskurovském hřbitově. Ruská televize uvedla, že podobně znesváčen byl ještě jeden důstojnický hrob, ale neupřesnila, kdy se tak stalo.

Conti rollt in die CSFR

Der Hannoveraner Reifenhersteller Continental will mit der tschechoslowakischen Barum-Holding, einem Branchenkollegen, ein Gemeinschaftsunternehmen gründen. Ein entsprechender Vorvertrag wurde bereits unterzeichnet. Kommt das Joint-venture zustande, wird sich Conti zunächst mit 35 Prozent daran beteiligen, strebt aber später die Mehrheit an.

Wird Lenin umgebettet?

MOSKAU, 5. September (AP). Der Oberste Sowjet der UdSSR will auf seiner nächsten Sitzung über eine Umbettung der Leiche Lenins, des Gründers der Sowjetunion, beraten. Präsident Michail Gorbatschow sagte am Donnerstag vor dem Volksdeputiertenkongress in Moskau zu einem Vorschlag des Lenigrader Bürgermeisters Anatoli Sobtschak: »Wir sollten darüber beraten, sobald der neue Oberste Sowjet wieder zusammentritt.«

Sobtschak hatte angeregt, Lenin solle von dem Mausoleum am Roten Platz umgebettet und — wie er es selbst in seinem Testament gefordert hatte — auf dem Lenigrader Wolchowskoe-Friedhof beige-

BUDE TAM MC DONALD...

Swerdlowsk will alten Namen tragen

MOSKAU, 5. September (AFP). Die Stadt Swerdlowsk im Ural, die 1924 nach einem Gefährten Lenins genannt wurde,

Von der Sichel zum Hammer

MOSKAU, 5. September (AP). Ein sowjetisches Unternehmen hat ehemaligen KP-Funktionären Arbeitsplätze angeboten, an denen sie in der Praxis mit dem Hammer umgehen müssen, meldete die »Komsomolskaja Prawda« am Donnerstag.

Die Firma, die sich auf die Herstellung von Metallplaketten spezialisiert hat, teilt der Zeitung zufolge mit, die Exfunktionäre würden als erstes lernen müssen, den Hammer zu schwingen und zu schweißen. Ihnen würde ferner beigebracht, wie ein kleines Geschäft zu führen sei. Dafür würden sie mindestens 1000 Rubel im Monat erhalten, dreimal soviel wie das Durchschnittseinkommen.

soll wieder Jekaterinburg heißen. Die Nachrichtenagentur TASS meldete, der Stadtrat habe beschlossen, dem Ort wieder den alten Namen zu geben.

TITULEK ROKU →

Pitná voda je nezdravá zcela normálně

NEKDY KE SVĚ ŠKODĚ...

Tankový prapor jede

(kr): V červnu byl v Praze nejnavštěvovanějším filmem Tankový prapor, který shlédlo asi o 20 tisíc diváků více než v žebříčku druhý, americký film Tanec s vlky. Tankový prapor je zároveň jediným českým filmem, který se umístil mezi prvními deseti nejsledovanějšími filmy. Jak se dalo čekat, na 2. až 9. místě jsou filmy americké. Desátý je Brutální Nikita, natočený ve spolupráci Francie a Itálie. Zajímavé je, že o další český film — V záru královské lásky — byl větší zájem ve verzi s anglickými titulky. Podle statistických statistikou, však o české filmy projevovali diváci zájem pouze vlažný.

Aufgespießt:

„Du arme Kreatur, die sich für einen Krieger hält, wenn du dich nicht ergebst, werden Wölfe und Geier deine Leiche fressen; ihr Hunde, wenn ihr euch freiwillig ergebet, braucht ihr euch um euer Leben nicht zu fürchten; ihr bewaffneten Banditen, wenn ihr Männer seid, dann kommt und laßt uns wie Männer kämpfen, seid nicht hinterhältig...“

Aus einem Flugblatt, das türkische Soldaten bei der Suche nach fünf verschleppten Touristen sowie nach militanten Kurden in Ost-Anatolien aus der Luft abwarfen.

Swingmusiker Charlie Barnett gestorben

SAN DIEGO. Der Jazz-Saxophonist Charlie Barnett, der in den dreißiger Jahren als einer der ersten weißen Big-Band-Leader schwarze Musiker in sein Orchester integrierte, ist im Alter von 77 Jahren gestorben. Er litt an der Alzheimerischen Krankheit und einer Lungenentzündung.

Skoda streicht Stellen

Fünf Monate nach dem Joint-venture mit Volkswagen hat der tschechoslowakische Autohersteller Skoda die Entlassung von etwa zehn Prozent seiner rund 15 000 Beschäftigten angekündigt. Der Schritt wird mit Absatzschwierigkeiten begründet.

YANE FOLKVAŠN, DELEJTE NĚČO!

Oppositionellem fünf Finger abgehackt

DHAKA, 5. September (AFP). Regierungstreue bangladeschische Studenten haben während einer Straßenschlacht einem oppositionellen Studentenfürher sämtliche fünf Finger der rechten Hand abgehackt, melden Zeitungen in Dhaka.

GANZ OHNE FINGERSPITZENGEFÜHL

Schon 18 000 Herzen verpflanzt

MÜNCHEN, 6. September (dpa). Weltweit wurden bislang 18 000 Herzen und 500 Lungen verpflanzt sowie 1025 Herz-Lungen-Transplantationen vorgenommen. Der älteste Herzpatient der Welt lebt seit 22 Jahren mit einem Spenderorgan in Südafrika. 400 Patienten erhielten ein zweites Herz, 24 Patienten mußten sogar dreimal operiert werden und erhielten drei Spenderherzen. Diese Zahlen nannte am Freitag der Herzchirurg Bernhard Kemkes vom Münchner Klinikum Großhadern.

Im Klinikum Großhadern wurden seit der ersten serienmäßigen Herztransplantation vor zehn Jahren 14 Herz-Lungen-Transplantationen durchgeführt und 208 Herzen verpflanzt, sagte Professor Bruno Reichart. Die ersten drei Patienten, die vor zehn Jahren in München ein neues Herz erhielten, leben noch und sind laut Reichart beschwerdefrei und wohl auf.

Baťa Baťovi

Aktivität, Společnost Svít Zlín se vzdává vlastnického práva ochranné známky Baťa. Rozhodlo o tom dnes představenstvo akciové společnosti po vzájemné dohodě s firmou Baťa Toronto Canada. Platnost této dohody nabývá dnem 1. října 1991. Znamená to, že Svít Zlín, který byl doposud držitelem značky Baťa (slovní, grafické, ale i tzv. známky uznávané, již nebude moci této značky používat. Výrobky, které v budoucnu poneseš značku Baťa, již budou vycházet z produkce nové přívratů firmy Baťa Československo.

Tomaten wehren sich

Washington - Tomaten „schreien um Hilfe“, wenn sie von Schädlingen angeknabbert werden. Ihre Zellen produzieren dann einen Wirkstoff, der die Insekten absterben läßt. Das fand der US-Biologe Dr. Clarence Ryan heraus.

KINALO SE FURT! DO BLŮDE TOMATE...

Ehepaar Bush am besten gebügelt

Silver Springs - Präsident George Bush und seine Frau Barbara sind die „bestgebügelt“ Politiker Amerikas. Diesen Titel verlieh ihnen gestern der US-Berufsverband der Bügler. Letzter wurde Senator Edward Kennedy.

Idee aus Japan: Lärm gegen Lärm

Tokio - Japaner haben eine neue Methode entwickelt, den Motorenlärm im Auto-Innen einzudämmen: mit Lärm. Lautsprecher unter den Sitzen senden für das menschliche Ohr unhörbare Töne aus, die die Motorengeräusche „killen“. Ein Computer errechnet die richtige Lautstärke.

Drahá Mazda

„Jsmetu, abychom zdevydrželi“, prohlásili včera zástupci japonské automobilky Mazda Motor Corporation a jejího výhradního čs. dovozce společnosti Auto Palace Praha u příležitosti první oficiální prezentace automobilů Mazda v Československu spojené se zahájením jejich prodeje. Dlouhodobé záměry této světové automobilky v naší zemi potvrzuje i její připravovaná rozsáhlá investiční aktivita zaměřená na vytvoření rozsáhlé prodejní a servisní sítě v celém Československu. Prvním krokem je zřízení prodejního a opravárenského centra v autoservisní na Spořilově, který zahájil svoji činnost na počátku tohoto týdne. Do konce roku počítá firma Auto Palace s otevřením podobných zařízení v 10 čs. městech a další budou následovat. Výsledkem snahy firmy „maximálně se cenou přiblížit alespoň některým skupinám čs. zákazníků“ jsou cenové relace od 470 tisíc do 770 tisíc Kčs včetně cla a daně (vozy se prodávají v čs. měně), nebo za 15-25 tisíc DM bez cla a daně.

Zalepení hnísající rány

NĚMECKÝ TISK O SMLouvĚ S ČSFR

V otázce dvoustranné smlouvy mezi Německem a Československem dosud nedošlo ke shodě, napsal včera list FRANKFURTER RUNDSCHAU. Praha se staví velmi obezřetně k názoru, že blesková schůzka ministrů zahraničí v Bavorsku přivodila zvrát, uvádí pražský zpravodaj listu. Podle informací z ministerstva zahraničí ČSFR se však po několik týdnů stagnující rozhovory daly opět do pohybu. Deník zdůrazňuje, že československý tisk reaguje příliš podrážděně na průtahy kolem smlouvy, která má být podle přání obou stran podepsána v říjnu při návštěvě spolkového prezidenta Richarda von Weizsäckera.

Deník FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG konstatuje, že Praha chce učinit čáru za nehorší kapitola německo-českého sousedství, čímž by se navždy zažehala strašidla okupace a odsunu. Německá vláda však z právních důvodů nemůže přistoupit na to, aby se zřekla formálně všech nároků na odškodnění. Že Praha nyní přece jen ustoupila a netrvá už na takovém prohlášení Bonnu ve smlouvě, souvisí spíše s ohledem na jiné zahra-

něpolitické cíle než s náhlým porozuměním pro vyhnance. Československo potřebuje Německo, uvádí autor článku Berthold Kohler a dodává: potřebuje ho jako přímluvce na cestě do Evropských společenství, jako pomocníka při hospodářských reformách a jako součást západního společenství, od něhož si Praha slíbje přínos k politické a vojenské stabilitě ve střední Evropě.

V otázce nápravy minulosti však Čechům nejde jen o peníze, ale spíše o připravenost vyrovnat se s terornými stránkami vlastních dějin. Uznání právoplatnosti nároků na odškodnění by znamenalo také přiznání vlastní viny. Srušení, jak konečně ukázalo i překonání německo-francouzského „úhlavního nepřátelství“, se ale přece neuskutečňuje smluvním dokumentem. Státy se sblížují prostřednictvím kontaktů svých občanů. Také Češi se musejí vydat na svízelnou cestu sebekritiky. Učinit „konečnou čáru“ za problémy okupace a vyhnání by znamenalo totéž, jako zalepit bez ošetření hnísající rány, konstatuje list.

PETR PITHART O SITUACI NA SLOVENSKU

„Nebylo to jen o tom, o čem si myslíte,“ řekl včera český premiér Petr Pithart, když procházel kolem novinářů po více než devadesátiminutovém rozhovoru s předsedou federální vlády Mariánem Čalfou.

Část rozhovoru byla věnována i situaci na Slovensku, po znepokojujících zprávách o hlasování v představenstvu Slovenské národní rady, kde převládla tendence přinejmenším k dalšímu uvolnění federace. „Vyměňovali jsme si osobní názory,“ řekl o tom Petr Pithart.

Je situace opravdu tak dramatická? „Myslím, že je vážná, i když ke skutečnému oddělení je daleko, protože to nezávisí jenom na vůli toho, kdo se chce oddělit. To závisí také na tom, jak se k něčemu takovému chová okolní svět. Viz situace v Jugoslávii.“

Je to dlouhá cesta, ale je to už ten svah, ze kterého je pak těžké vydrápat se zpátky.“

Zatímco česká reprezentace odvozuje z událostí v Jugoslávii a Sovětském svazu jednoznačný pokyn, abychom dali najevo, že my patříme ke stabilní části Evropy, zkušenosti z rozovorů se slovenskými politickými stranami, které se odehrály minulý pátek, však podle Petra Pitharta ukázaly, že tam to vnímají úplně jinak. „Je to patrně jiné vnímání Evropy, Západu, Východu, Ruska, Ruska minulého, Ruska dnešního, pravosláví a katolictví. Dnes se čím dál víc ukazuje, že kořeny pragmatičtějších postojů, zejména představitelů KDH, ale nejen jejich, jsou především tady. Myslím, že s tím česká strana nepočítala.“

Wie die Beamten am Freitag mitteilten, stellte sich bei den Ermittlungen heraus, daß eine Coburger Hausfrau sich das Ferkel als Haustier hält und bei ihren Touren stets mitnimmt. Bis zum Eintreffen der Autofahrerin öffnete die Polizei das Pkw-Fenster einen Spalt, damit das Tier genügend Frischluft bekam. Das Schwein fühlte sich aber offenbar ohnehin sauwohl und legte sich unbeeindruckt zum Dösen nieder.

Doch kein „armes Schwein“

Was zunächst nach einer buchstäblichen „Schweineerei“ aussah, war dann doch keine: Eine besorgte Bürgerin hatte beobachtet, daß auf dem Rücksitz eines geparkten Pkw einsam ein Schwein saß. Aus Sorge um das „arme Schwein“ benachrichtigte sie die Polizei.

Vyzdvihnete-li bilbce vzhůru, nevznikne dole prostor k pohybu

Armeniens KP löste sich auf

Kampf gegen Mafia verstärkt

Italiens Regierung stellt zusätzlich 30 000 Polizisten ein

Uganda verbot Kondomreklame

ITALIE - VZLEK PRO ČSFR... .. A JE V UGANDĚ OHNYSKO AIDS !!!

1. Wie kam der Kommunismus auf die Welt?

Die Ururur-Kommunisten waren die Sumerer, die schon vor 5000 Jahren in Mesopotamien (heute Irak) den Gleichheits-Traum hatten. Alle Bürger, vom Bäcker zum Hirten wurden einheitlich mit Nahrung endohnt. Der berühmteste Ur-Kommunist war der Sklavenheld Spartakus, der im 1. Jh. v. Chr. die totale Gleichheit probte. Den modernen Kommunismus erfand ein deutscher Journalist mit Rauschbart aus Trier: Karl Marx (1818-83). Er schrieb in London mit seinem Mäzen und Freund Engels (1820-95) das „Kommunistische Manifest“ und das „Kapital“. Berühmteste Losung: Proletarier aller Länder, vereinigt euch!“ Aber Geburtsheifer des Kommunismus als Staatsform war Lenin (alias Wladimir Iljitsch Uljanow, 1870-1924).

2. Was war an Lenin so besonders, daß er 74 Jahre der rote Gott war?

Als Kind nannte man ihn „kleines Faß“, weil er beim Gehen immer umfiel. Es hieß, sein Kopf sei zu schwer. Der Sohn eines Schulinspektors war eine Intelligenz-Bestie, die mit 16 die Religion aufgab und mit 19 das „Kapital“ las. Sein Bruder wurde aufgehängt, weil er den Zaren töten wollte. Lenin: „Wir müssen einen anderen Weg finden.“ Er wurde Berufs-Revolutionär im Untergrund. Er war 23, bekam schon Glätze und hatte 75 Pseudonyme. Man nannte ihn „Starik“ (alter Mann). Er schrieb Pamphlete und Geheimschriften mit Milchtinte. Er liebte Telefone (hatte später 5 Stück in seinem Büro). Alles was er tat, plante er (5-Stufen-Plan). Er liebte es, Fahrrad zu fahren und Champignons zu pflücken. Er haßte Musik (weil sie seine Zeit stahl) und wollte keine Bilder von sich in der Zeitung. Er hatte zwei Geliebte, aber hielt nicht viel von ihrer Intelligenz: „Ich glaube nicht, daß eine Frau »Das Kapital« auf einmal durchlesen kann, sich in einem Zugplan auskennt oder richtig Schach spielt.“ Er wurde nur 53. Vermutlich ließ ihn Stalin vergiften.

3. Was war die wichtigste Glücksformel des Kommunismus?

Das 1. Gebot heißt: „Alle Menschen sind gleich“. Das 2. Gebot: „Es gibt keinen Gott“. Das 3. Gebot: „Die Geschichte ist nichts als ein ständiger Kampf zwischen Arm und Reich“. Das 4. Gebot: „Die Partei hat immer recht“ usw. usw. usw. (Lenin schrieb 35 Bücher).

4. Millionen von Kommunisten pilgerten zu Lenins Mausoleum am Roten Platz. Waren sie wirklich ergriffen?

Noch immer stehen Menschenschlangen (Touristen oder PDS-Delegation) vor dem Mausoleum am Roten Platz. 4 bis 6 Stunden braucht ein Pilger, um 21 Stufen tief in der klimatisierten Marmorgruft vor dem Glassarg Lenins zu stehen, der aussieht wie eine getrocknete Mumie. Gelbe Haut, spitze Nase, Schlips. Eine Lichtdusche erhellt die berühmteste Leiche der Welt.

5. War Lenin ein guter oder ein böser Mensch?

Golo Mann antwortet: „Lenin und nicht Stalin ist der Verbrecher Nummer eins. Wir haben z.B. den Bericht eines englischen Philosophen, der Lenin traf. Lenin erging sich in erfreulichen Gesprächen. Er habe die Kleinbauern aufgefordert, die Großbauern zu erledigen, und wirklich sah man die recht bald von ihren eigenen Bäumen herabhängen.“

BENZÍNOVÝ
SPORT

Ve sprintu s kanystry
jsme mistry nad mistry!

6. Warum heiligt der Kommunismus die Farbe Rot, die Farbe des Blutes?

Rot ist auch die Farbe der Liebe und damit die Farbe der Solidarität. Rot heißt in Russisch auch „schön“, z. B. „Roter Platz“ (schon im 15. Jh.). Aber Rot symbolisiert auch das Blut, das für die Befreiung der Arbeiter vergessen wurde.

7. Warum konnte der Kommunismus die halbe Welt erobern?

Im Hitler-Krieg verlor das kommunistische Rußland 20 Millionen Menschen. Aber es siegte. Der Kommunist war damit ein guter Mensch, der respektiert wurde. Nur Churchill warnte: „Man hat Lenin wie einen Pest-Bazillus nach Rußland befördert.“ Immer mehr arme, ausgebeutete Länder griffen nach dem roten Strohalm, China. Verlogene Propaganda, aggressive Außenpolitik (Ziel: Weltkommunismus) und soziale Romantiker im Westen machten die rote Ideologie zur Polit-Philosophie der halben Welt. Kommunismus galt als Schlüssel

„Jak se vám líbí svět, který jste stvořil?“

zu einer gerechteren Zukunft – und wurde zum Alptraum. Kommunisten sind eine aussterbende Spezies. Nur noch 6 Länder sind rot: Laos (4 Mio.), Kambodscha (7 Mio), Kuba (11 Mio.) Nord-Korea (21 Mio.), Vietnam (66 Mio.) und – dummerweise – Rot-China (1180 Mio.).

8. Woher kommen die Symbole des Kommunismus, z.B. rote Fahne, roter Stern, geballte Faust, Hammer & Sichel, Ährenkranz usw.?

Symbole sind Vereinfacher (1917 waren 90 % der Russen Analphabeten). Das Rot der Fahne symbolisierte das Blut der gefallenen Freiheitskämpfer. Die geballte Faust symbolisiert Kraft, Stärke und Kampf gegen Ausbeuter. Der rote Stern symbolisiert den Sieg auf den 5 Kontinenten und verspricht den Himmel auf Erden. Hammer & Sichel symbolisieren Brüderschaft zwischen Arbeitern und Bauern. Der Ährenkranz des Staatswappens symbolisiert den Kampf gegen den Urfeind Hunger.

No comment!

9. Was war der Hauptfehler im Denkansatz des Kommunismus?

Die Formel: Glück durch Gewalt. Der Kommunismus wollte den Menschen zuseinem Glück zwingen. Marx befahl die Beseitigung des Privateigentums. Also Glück durch Besitzlosigkeit.

10. Wie viele Menschen wurden der Idee geopfert?

Der Kommunismus hat zwischen 40 und 60 Millionen Menschen getötet – genau wird man es nie erfahren. Fast wie Hitler perfektionierte Stalin den Massenmord. 1 Mio. Parteimitglieder (40 000 Offiziere). Zwischen 1939 und 1942 starben bei Dorf-Pogromen und Hungersnöten 22 Mio., durch reinen Terror zwischen 1935 und 1941 starben weitere 19 Mio.

11. Warum war jeder Widerstand 74 Jahre lang sinnlos?

Wer nicht hören wollte, mußte sterben. Mord war Mittel zum Zweck. Über allem wachte das Vorbild der Stasi – der KGB, der Geheimdienst (ca. 2.9 Mio. Mann), der wie ein Krake die UdSSR überwachte. Die Gestapo Stalins. Der KGB war so mächtig, daß sein Chef, Andropow, 1982 sogar Breschnevs Nachfolger wurde. Der letzte Chef des KGB Wladimir Krjutschkow, 67, war die kriminelle Energie in der Achter-Bande, die Gorbi stürzen wollte.

Pokradne str. 671

670
würde es allen Beteiligten ermöglichen, A PAR TESTE das Gesicht zu wahren“, sagte Wolff in SNAJ NVA einem Zeitungsinterview. Die russischen Behörden könnten Honecker nicht an einer Ausreise nach China hindern. Er könne sich in der Sowjetunion frei bewegen.

ERICH HONECKER, früherer Staatsratsvorsitzender der DDR, erwägt den Angaben seines Anwalts Friedrich Wolff zufolge, sich aus Moskau nach China abzusetzen. „China ist für ihn immer noch offen. Das wäre zwar die letzte Lösung, aber sie

CSFR zieht Truppen von Westgrenze ab PRAG, 8. September (dpa). Die CSFR zieht, weil sie „keinen Feind“ mehr hat, zwei Drittel ihrer bislang an der Grenze zu Deutschland stationierten Truppen ab.

Leub erhält Heilmann-Literaturpreis HAMBURG. Der in Hamburg lebende Schriftsteller Gabriel Leub erhält in diesem Jahr den mit zehntausend Mark dotierten Irmgard-Heilmann-Literaturpreis.

12. Wie deutsch ist der Kommunismus?
So deutsch wie Marx, ein Anwaltssohn aus Trier. So deutsch wie Engels, ein Fabrikarbe aus Wuppertal. So deutsch wie Honecker.

13. Warum faszinierte der Kommunismus die Intellektuellen der Welt?
1. Der brüderliche Kampf gegen den Faschismus. 2. Der Kommunismus gibt sich in seiner Theorie so wissenschaftlich. 3. Die Sehnsuchtsparole: Jeder ist gleich. 4. Der Intellektuelle ist einsam und ein Sucher.

14. Warum hat der Kommunismus Frauen den Kopf verdreht?
Weil sich die reine Lehre als Idyll darstellte, in der Menschen Brüder werden. Ohne Hunger und Neid. Star-Emanzen von Rosa Luxemburg bis Simone de Beauvoir sahen im Kommunismus einen natürlichen Verbündeten im Kampf gegen die männliche Vorherrschaft. Sie dachten, die rote Philosophie macht Frauen frei. Aber sie wurden nur aufgewertet zu Knechten im Rock.

15. Warum waren die Kommunisten die letzten Herrscher der Erde, die Hüte trugen?
Der Hutware eine Art sozialistische Krone. In Rußland ward der Hut immer ein Attribut der Elite und Statussymbol der herrschenden Klasse. Außerdem wärmten sie die kahlen Betonköpfe.

16. Was sind Salon-Kommunisten?
Der geborene Salon-Kommunist war immer der Erbe. Selbst der Medientycoon Murdoch soll in seinen Oxforde Studentenjahren rot gewesen sein. Salonkommunisten sind in Seide geborene Söhne und Töchter, deren Lebensstruktur zaristisch verläuft. Obervater Zar, geknechteter Sohn. Salon-Kommunisten heute: Harry Rowohl, der Sohn des Verlegers. Der Reemtsma-Sohn (Zigaretten)

17. Warum traten die Elitekommunisten unter Pseudonymen auf?
Lenin hieß bürgerlich Uljanow und hatte 95 Pseudonyme. Stalin hieß Dschugaschwili. Trotzki hieß Bronstein. Molotow hieß Skrjabin. Und der bürgerliche Name des Ex-Außenministers Gromyko ist bis heute geheim. Für die Kommunisten symbolisierte der Tarnname, daß sie sich endgültig von der Bürgerlichkeit losgesagt haben.

18. Was geschieht mit der Leiche Lenins, der größten Reliquie der Welt?
Dr. Miljutenko: „Eine Entscheidung ist noch nicht gefallen. Aber ernsthaft wird diskutiert, Lenin im Familiengrab in Leningrad beizusetzen. So hatte er es sich gewünscht und auch seine Frau Krupskaja, die einmal sagte: »Lenin braucht kein Mausoleum!«“

19. Was ist die Todesursache des Kommunismus?
Gegen die Natur des Menschen. Der Mensch ist verschieden. Jeder Mensch begreift sich als Unikat. Das Primitivgefühl „Ich bin ein freier und nicht zu bevormundender Mensch“ hat der Kommunismus geschändet. Deshalb mußte er verlieren.

Journalisten-Protest in Prag
PARIS, 8. September (AFP). Die Internationale Journalisten-Organisation, eine von drei angeblich prokommunistischen Institutionen in Prag, die von der CSFR-Regierung zur Schließung ihrer Büros aufgefordert worden sind, hat gegen das Vorgehen der Behörden protestiert. Der französische Generalsekretär des Journalistenverbandes, Gerard Gatnot, erklärte am Wochenende in Paris, die Organisation habe keine Möglichkeit zum Einspruch gehabt.
Bei den beiden anderen betroffenen Organisationen handelt es sich um die Weltföderation der Gewerkschaften und die Internationale Studentenunion.

Helmuth Schmidt (72), Alt-Bundeskanzler

„Žádná kontaminovaná půda – akorát posraná vod holubů.“

„Nein, aber ich wäre beinahe einer geworden“

„Ich war nie Kommunist, wäre aber beinahe einer geworden. 1937 – ich war 18 und mußte zum Reichsarbeitsdienst. Jede Woche hatten wir politischen Unterricht. Der Lehrer, irgendein dusseliger Idiot, schimpfte auf die Kommunisten. Ich dachte danach, ich muß das Gegenteil von dem denken, was er mir erzählt. Dazu kam, daß ich in dieser Zeit einen Kameraden hatte, der war Seemann und Kommunist. Er sagte mir, Kommunismus sei das Heil der Welt. Ich hörte ihm aufmerksam zu, war begeistert. Nach einigen Wochen hatte ich all den Unsinn wieder vergessen.“

„Sovětskou politiku už dlouhá léta ovládá nějaký Kalašnikov.“

„Vařila myšičku kasičku ... tomu dala, tomu dala taky, tomu nic ... a vám taky nedám!“

NEPRAKTA—ŠVANDRLIK
 „Samé dezinformace, slečno! Cožpak já bych se s tímhle pupkem vydrápal na topol?“

„Fanoušku, vylez, parlamentní prázdniny skončily!“

Hirn in Scheiben

WASHINGTON, 8. September (dpa). Die Gehirne Lenins, Stalins und anderer prominenter Sowjetbürger, darunter auch des Nobelpreisträgers Andrej Sacharow, sind nach einem Bericht eines sowjetischen Journalisten zu Studienzwecken in einem wissenschaftlichen Institut Moskau aufbewahrt worden. Das teilte die US-Fernsehgesellschaft CBS mit.

In dem vom KGB bis jetzt für die Öffentlichkeit verschlossenen „Raum 19“ des von Stalin eingerichteten Instituts wird, wie der Reporter Artyom Borovik berichtet, das Hirn Lenins in 30 000 Scheiben zerschnitten aufbewahrt. Er habe auch eine Scheibe von Stalins Hirn gesehen. Nach Angaben des Institutsdirektors seien die Untersuchungen des Hirns Lenins vor 40 Jahren eingestellt und alle Berichte dazu für hochgeheim erklärt worden. Stalins Auftrag sei gewesen, zu beweisen, daß der Vater des Kommunismus in der UdSSR und andere kommunistische Führer eine Art „geistige Herrenrasse“ seien.

Das Hirn des Erfinders der sowjetischen Wasserstoffbombe, Sacharow, sei Stunden nach dessen Tod am 14. Dezember 1989 dem Institut zugestellt worden.

Jenom za Ameriku

„Buď budu startovat za Spojené státy, nebo nebudu hrát na olympiádě ve Španělsku vůbec“, říká na tiskovce po vítězném utkání se Stlichem IVAN LENDL na dotaz jednoho novináře. „Hrát za Československo v Davisově poháru nebo na olympiádě, kdybych chtěl, by nebylo nesnadné. Prostě bych o to požádal otce, předsedu Československého tenisového svazu“, dodal LENDL s úsměvem. A pak, vážně, pokračoval. „Existují pro mne určitá pravidla. Jedním z nich je, že člověk by měl reprezentovat zemi, v níž žije. Myslím jsem si to posledních deset let, přece to najednou nezmením.“

Rauchen macht Falten

Rauchen macht alt. Eine Untersuchung der Uniklinik von Utah hat eindeutig bewiesen, daß starke Raucherinnen und Raucher fünfmal soviele Falten, Krähenfüße und Runzeln haben wie Nichtraucher. Grund: Das Nikotin läßt die Haut genauso stark altern wie 50 000 Stunden Sonnenbaden.

„Mámo, rychle pláčečku na mouchy!“
 ZAKLA PŇOUT!!

ODSTUPNÉ VIETNAMCŮM

(čtk): Podle protokolu, který podepsali ministr práce a sociálních věcí ČSFR P. Miller a ministr práce, válečných invalidů a sociálních věcí Vietnamské socialistické republiky Tran Dinh Hoan, budou vietnamští občané, kteří dosud pracují v československých organizacích, postupně ukončovat své pracovní závazky. Při předčasném ukončení ze strany čs. organizace poskytne čs. strana jednorázový příspěvek ve výši pětinasobku průměrného měsíčního výdělku. Čs. strana vzala na vědomí

i vietnamský požadavek na poskytnutí jednorázové humanitární pomoci ve výši 400 milionů korun na vytvoření pracovních míst pro tyto vietnamské občany, jichž bylo v ČSFR podle údajů z června zaměstnáno 17 000.

Erst Stulle, dann Papier

Washington - Ein essbares Einwickelpapier für belegte Brote ist in den USA entwickelt worden. Es besteht aus Kokosnußöl und einer Mischung, die aus den Schalen von Krabben, Shrimps und Hummern gewonnen wird.

Atomoví špióni

3. Před soudem Rosenbergovi

HLEDÁNÍ "RAYMONDA"

Když Fuchs pracoval v americkém atomovém středisku Los Alamos, scházel se se spojkou, kterou mu dělal muž s krycím jménem "Raymond". Na jaře a začátkem léta 1950 docházejí agenti FBI k názoru, že tímto mužem byl zřejmě Harry Gold z Filadelfie.

Gold má v archivu FBI záznam. Z tehdejšího hlediska záznam celkem bezvýznamný.

Jeho rodiče Samuel a Celia Goldnických, jak se původně jmenovali, pocházejí z ukrajinského Kyjeva. Když žil ve švýcarském Bernu, narodil se jim tam 12. prosince 1910 syn Heinrich. V červnu 1914 připluli všichni do New Yorku.

Harry byl samotář. Nechodil s chlapci hrát hry, nechodil ani do tanečních. Zajímal se trochu o přírodní vědy, a proto navštěvoval vědecký kroužek. V roce 1928 střední školu ukončil. O vánočních nastoupil jako pomocný chemik u cukrovárenské firmy Pennsylvania Sugar Co. Tam si ho všiml šéf dr. Gustav Rich; ten chlapec má nadání! A doporučil rodičům, aby ho dali dál studovat. Po dvou letech měl Harry naspořeno závažnou sumu 2500 dolarů a přihlásil se k dennímu studiu na místní univerzitě.

Na podzim 1929 zachvátila svět hospodářská krize. Když dorazila do Filadelfie, zůstal Sam Gold bez zaměstnání. Celou rodinu živil ze svých úspor Harry.

V únoru 1933 našel Harry místo v továrně na mýdla Hollister Co. v New Jersey. Tam se skamarádil s mužem, který si říkal Tom Black, ale podle zjištění FBI se jmenoval Troy Nilles. Tom Black byl zancepný komunist a začal brát Harryho Golda s sebou na schůze místní buňky.

Komunisté chtěli, aby se každý člověk měl dobře, nejen kapitalisté! V Sovětském svazu už tuhle zásadu uskutečňují. Zato tady u nás vládne krize, dělníky vyhazují z práce, tys to přece poznal sám na sobě...

Když koncem roku 1933 filadelfská cukrovárenská firma opět přijímala a Harry se mohl vrátit domů, byl převedeným komunistou. V roce 1935 získal titul inženýra organické chemie.

Ale v tomto promočním roce také znenadání přerušil všechny své stranické kontakty - přestal se kamarádit s Tomem Blackem, chodit na stranické schůze, odebrat stranický deník a brožurky. Jakoby se naráz stal jiným člověkem. Také začal dojíždět na večerní kursy organické chemie Cornellovy univerzity v New Yorku. Začátkem roku 1938 přerušil zaměstnání a odešel studovat na Jeziutskou univerzitu do Cincinnati. Domů a k dr. Richeovi se vrátil v létě 1940. Do armády ho kvůli zdraví neodvedli.

Koncem roku 1945 změnil mladý Gold místo - nastoupil u firmy Brothman v New Yorku jako chemik. V létě 1947 prozradila bý-

valá komunistka Elisabeth T. Bentleyová příslušníkům FBI, že Brothmanova společnost měla určité vztahy k jejímu zesnulému milenci, šéfovi jedné sovětské špiónážní sítě Jacobu Golosovi. Avšak Abraham Brothman jakékoliv styky se sovětskými agenty popřel. Ano, za války k němu chodili dva lidé ze sovětského obchodního podniku Amtorg, ale že by to byli vyzvědači? Ne, o tom nic neví. Pan Golos u něho nakupoval nějaké technické přístroje na základě inzerátů. Také Golda vyslyšeli, ale bezvýsledně.

Koncem července 1947 stáli Brothman a Gold před zvláštní federální velkou porotou jižního okresu New Yorku, která posuzovala činnost jedné sovětské špiónážní skupiny. Přelíčení se vleko až do jara 1948. Rozhodující důkazy pořád chyběly. Výpovědi vyzvědačky Bentleyové a dokumenty zajištěné v Kanadě za pomoci sovětského zběha poručka Guzenka nestačily. Brothman a Gold vyšli z tohoto jednání bez poskvrny. Ani ostatním obžalovaným či podezřelým se nic nedokázalo.

V létě 1948 se Gold vrátil do Filadelfie. Jako chemik se ve všeobecně nemocnici podílel na pokusech se srdcem.

UPOVÍDANÝ AGENT

Harry Gold patří mezi lidi, kteří jsou v podezření, že dělali spojkou sovětskému špiónu Klausu Fuchsovi. Vyslechněte ho!... S tímto příkazem přicházejí agenti FBI v pondělí 15. května 1950 do řadového rodinného domu poblíž Oxfordského náměstí. Čtyřicetiletý silnější muž, kterého hledají, je doma. Nikam nechodí, žije tam s otcem a bratrem.

Když ho tajní policisté žádají, aby s nimi šel na jejich stanici, okamžitě souhlasí. Nemá přece co tajit! A od toho dne tam chodí každý podvečer, vždycky po návratu z nemocnice. Příslušníci FBI se ho vypyávají na jeho život a práci, na přátele a známé, na jeho cesty po Spojených státech, na jeho plány...

Po týdnů přichází přísně tajná zpráva z Anglie: Fuchs poznal na fotografii Golda jako svou americkou spojkou! A tak ho v úterý večer 23. května důstojníci FBI zatýkají.

V té chvíli se bývalý sovětský agent vzdává. "Uvědomil jsem si, že nemám žádnou možnost tu věc vyhrát," říká najednou Gold otevřeně vyšetřovatelům. "Jsem ten člověk, kterému dával Klaus Fuchs informace o atomové energii."

Gold začíná mluvit o všem velmi otevřeně. Zřejmě tím chce smýt svou vinu. Avšak po celých čtyřicet let jakoby žil nějaký jiný život - často si vymýšlí, fantazíruje, své sny zřejmě vydává za realitu. Když byl zaměstnán u Brothmana, tak mu tvrdil, že má spoustu dětí, že se rozvedl, že jeho bratr zahynul ve válce... Ve vyšetřovací vazbě ovšem brzy přichází na to, že tohle na agenty FBI neplatí, protože ti prověřují každé jeho slovo. Uvědomují si, že jako průmyslový vyzvědač se "Raymond" příliš neosvědčil, ale byl učenlivý a poslušný, proto mu nakonec sovětský šéfové přisoudili roli spojkou.

Byl komunistou, samozřejmě - přiznává. Když se koncem roku 1933 vrátil domů do Filadelfie, měl pocit, že musí něco udělat pro Rusy. Vždyť Tom Black ho přesvědčil, že právě oni budouj ten nejlepší stát na světě. V dubnu 1935 Harry zjistil, že dr. Riche, jeho šéf a ochránce, vyvíjí jednu výrobní metodu, která by mohla Rusy zajímat. Od Toma dostal adresu Paula Smithe, zaměstnance sovětského zprostředkovatelského podniku Amtorg.

Ze Smithem do New Yorku se mladý Gold vypravil v listopadu. Ten mu dal první špiónážní instrukce. Jestliže chce pracovat pro Sovětský svaz a pro blaho všech pracujících na celém světě, nesmí se prozradit. Musí přerušit všechny styky s Tomem a ostatními komunisty, musí přestat kupovat komunistickou a jinou revoluční literaturu, musí se projevoval jako americký vlastenec a musí se dál vzdělávat.

Gold se podle toho zařadil. To byla ta jeho nevyšvitelná proměna uprostřed třicátých let. Jako vyzvědač měl krycí jméno "Raymond", někdy i "Dave" a "Frank Kessler".

Nejdřív předával své zprávy muži, který si říkal "Paul", potom "Fredovi", později "Samovi" - Semjonu Semjonovi z Amtorgu, absolventu vynikající americké Massachusettské vysoké školy technické. Semjonov ho také seznamil s Abrahamem Brothmanem - "Pingvinem" - z New Yorku. Brothman spolu se svou sekretářkou Miriam Moskowitovou už mnoho let sbírali pro Sověty různé informace z průmyslu.

Na základě výpovědi Golda a Bentleyové jsou 29. července 1950 oba zatčeni. Brothman je odsouzen na sedm let do vězení a k pokutě 15 tisíc dolarů, Moskowitová ke dvoleté ztrátě svobody a k pokutě 10 tisíc dolarů. Soudce vynesl nejvyšší možné tresty.

Když v prosinci 1943 připlul Fuchs do USA, zbavil Sověti Golda všech ostatních úkolů a přidělil mu jako jedinou povinnost dělat spojkou tomuto muži. Všechny informace "Raymond" okamžitě předával přímo "Johnovi" - Anatoliji Jakovlevovi, sovětskému vicekonzulovi v New Yorku.

Schůzky, o kterých mluvil Fuchs, Gold také přiznává. Pro Sověty přestal pracovat po návratu do Filadelfie.

Ale všechny nitky nezpřetrhal. Ostatně, který agent může definitivně odejít do důchodu? V listopadu 1949 za ním přišel muž, který mu nabídl útek z USA. Začátkem února má zajet do New Yorku a setkat se s člověkem, který mu dá dva tisíce dolarů, aby mohl přes Mexiko, Švýcarsko a Československo zmizet v Sovětském svazu. Harry dlouho váhal... Nikam nepojede! - rozhodl se nakonec. Chci zůstat co možná nejdéle doma, s otcem a bratrem. Shodou okolností měl být v New Yorku 3. února 1950, v den, kdy vyšla zpráva o Fuchsově zatčení v novinách. Kdo měl být tím mužem s penězi, to bohužel neví.

FBI stále pátrá po technikovi z Los Alamos, který předával zprávy Sovětům, jak vysílá z vylouštěných sovětských telegramů z New Yorku z let 1944-45. Vyšetřovatelé se rov-

něž vypyávají Golda. Ano, v květnu 1945 ho Jakovlev požádal, aby po setkání s Fuchsem v Santa Fé zajel do Albuquerque za amerického vojákem, který mu měl předat podobné informace. Jak ten informátor vypadal? Statný, tmavovlasý, vysoký asi 165 centimetrů. Pocházel z New Yorku a domluvil jsme se na další schůzce o vánočních, ale to už jsme se neviděli. Dostal jsem od něj, stejně jako od Fuchse, obálku, kterou jsem hned ten večer, co jsem se vrátil do New Yorku, bylo to 5. června, předal Jakovlevovi. Později jsem se od Rusa dověděl, že obě zásilky obsahovaly mimořádně vynikající a vysoce cenné informace".

SUVENÝR Z ATOMOVÝCH LABORATORÍ?

Agenti obcházejí podezřelé losalamoské vysloužilce. Také u Greenglassů se zastavují. Shodou okolností to je 10. února 1950, v den, kdy noviny přinášejí podrobnější zprávy o Fuchsovi.

FBI zná osmdvačeteletého Greenglasse dobře. Tento muž žije v newyorské čtvrti Lower East Side s manželkou Ruth a dvěma dětmi. Oba manželé tajná policie vyslyšela už dřív kvůli jejich členství v předválečné Lize mladých komunistů. David sloužil za války a po jejím skončení jako seržant technické služby v Los Alamos. Ukradl tam nějaké zařízení, a tak se setkal s FBI podruhé. Policiejním agentům to pak odůvodňoval tím, že si tu věcičku chtěl odnést domů jako suvenýr.

Smíme si prohlédnout byt? - ptají se zdvořile policisté. Nedá se nic dělat, Greenglassovi souhlasí, stejně už jsou dost podezřelí. A když tam agenti nalézají nějaké staré Davidovy fotografie, dovolují si je vyzkoušet.

Už jsem měl na krajičku, že bych mu něco řekl - svěříje se David po jejich odchodu ženě. Ta si myslí totéž: Přála jsem si, abys to u dělal.

Mladý muž o návštěvě informuje švagra. Ten to zase hlásí Sovětům. Potom Davidovi připomíná: Vzpomínáš si na toho muže, který za tebou přijel do Albuquerque? Dělal spojkou také Fuchsovi. Fuchs teď mluví. Zaveďte je k tomuto člověku.

Potom bude tahle spojka zatčena. Od ní povede stopa k tobě. Dnešní návštěva FBI ještě nic neznamená. Ale z toho všeho je jasné, že bys měl opustit Spojené státy. Jiná možnost neexistuje. Přemýšlej o tom. Plány úniku máme.

Greenglass se zdráhá: Proč bych měl utíkat?!

Dám ti dost peněz, abyste mohli všichni odjet - nabízí Rosenberg. Dostaneš pět tisíc dolarů, s tím už se dá něco dělat. Hlavní věc je, abys brzy zmizel!... Vzpomínáš na Noela Barra, toho elektroinženýra, mého spolužáka? Ten byl taky členem naší vyzvědné skupiny. Odešel v lednu osmdvačřicátého do Paříže studovat muziku a teď si klidně žije ve Švédsku.

Ruth rozhodně odmítá: Nebudu přece utíkat s dítětem v bříše a s druhým za ruku! Navíc odcházet očkam, kde nikoho neznáme, kde nevíme, jak se žije... Možná do Ruska. Ne!

Vyšetřovatelé se stále vracají k vojáku z Albuquerque. V neděli 4. června opět přicházejí za Goldem do věznic Tombs. Ukazují mu kupa fotografií. Který z nich by to mohl být? Nejspíše tenhle -

wäre mit 41,7 Prozent stärkste Fraktion, ergab einen Wicket-Umfrage FDP: 9,9 Prozent, Grüne über 5 Prozent.

Union unter 40 % Tübingen - Wenn am Sonntag Bundestagswahlen wären, kämen CDU/CSU auf nur noch 38,5 Prozent. Die SPD

Mount Everest im Ballon Sydney - Eine Gruppe von britischen und australischen Abenteurern will den Mount Everest (8872 Meter) Anfang Oktober in einem Heißluftballon überqueren - mit Tempo 160 in 9600 Meter Höhe.

Der Gast zeigt mit dem Finger auf die Speisekarte, wo das Wort »Omelett« steht, und sagt knapp: »Omelett mit zwei t.« Der Kellner verschwindet und bestellt laut: »Ein Omelett, zwei Tee.«

ukazuje po chvíli prohlášení na Davida Greenglasse. Ten se nejvíce podobá tomu vyzvědači, se kterým jsem jednal. Ale jestliže je to opravdu on, tak musel od roku 1945, kdy jsem ho viděl naposledy, přibrat na váze.

09.09.91

Baltische Republiken vor schmerzlichem Umbau

Wirtschaft ist stark mit der Sowjetunion verflochten

Den drei baltischen Republiken steht nach der Loslösung von der Sowjetunion ein noch schmerzlicherer wirtschaftlicher Umbau bevor, als ihn ihre osteuropäischen Nachbarn derzeit erleben. Um diesen zu unterstützen, sollte nach Ansicht von EG-Experten Estland, Lettland und Litauen proportional zu ihrer Größe mindestens ebensoviel Wirtschaftshilfe gegeben werden wie den Reformländern in Osteuropa. Der kurzfristige Bedarf an finanzieller Unterstützung des Westens wird in Brüssel auf zwei bis drei Milliarden Dollar pro Jahr geschätzt. Der folgende Bericht gibt einen allgemeinen Überblick über die wirtschaftliche Situation im Baltikum und porträtiert dann die einzelnen Republiken.

Schätzungsweise 60 Prozent ihres Bruttoerzeugnisses erwirtschaften die baltischen Staaten durch Handel, wovon ein großer Teil auf die Sowjetunion entfällt. „Wenn, wie wir alle erwarten, die Erschütterungen und das Chaos in der sowjetischen Wirtschaft andauern, werden sie (die Balten-Republiken) viel stärker getroffen als die Osteuropäer“, meint ein Fachmann der EG-Kommission. Die außerordentliche Abhängigkeit von der UdSSR, die relativ geringen Größen der jeweiligen Staatsgebiete sowie das Fehlen von Rohstoffen und Energie dürften nach der Unabhängigkeit zu einem wirtschaftlichen Schock führen. Selbst wenn die Energieversorgung durch Rußland weiter sichergestellt würde, müßten die baltischen Staaten zweifellos Weltmarktpreise dafür zahlen.

Reform und Umbau der Wirtschaft des Baltikums müssen nach Brüsseler Einschätzung auf einer drastischen Umorientierung des Handels nach West- und Mitteleuropa basieren. Erschwerend komme hinzu, daß die drei Republiken untereinander nur schwache Wirtschaftsbeziehungen hätten und sich so kurzfristig nicht gegenseitig helfen könnten.

Litauen hat Monopol für Stromzähler

Litauen — etwas kleiner als Bayern — ist mit 3,7 Millionen Einwohnern die bevölkerungsreichste und größte baltische Republik. Es ist wie die beiden anderen stark in die sowjetische Wirtschaft eingebunden, seine Industrie völlig auf die Bedürfnisse des UdSSR-Marktes ausgerichtet. Rund 27 Prozent der im Lande verbrauchten Güter und Rohstoffe stammen aus der Sowjetunion und — allerdings zum geringeren Teil — aus dem (osteuropäischen) Ausland. Umgekehrt geht rund ein Viertel der Produktion über die Grenzen der Republik.

Der internationale Handel ist nach Angaben des Bundesinstituts für ostwissenschaftliche und internationale Studien für Litauen defizitär. 1988 — neuere Zahlen liegen nicht vor — betrug der Passivsaldo rund 1,5 Milliarden Rubel (ein Rubel ist heute zum Markkurs umgerechnet etwa eine Mark wert); das entsprach 11,4 Prozent des gesamten Handels. Je die Hälfte davon entfiel auf den Warenaustausch mit den anderen Sowjetrepubliken und mit dem Ausland.

Öl und Gas (700 Millionen Rubel), Metallwaren (500 Millionen) und Maschinen (400 Millionen) kommen aus der UdSSR,

Kohle überwiegend aus anderen Ländern. Auch chemische Produkte muß Litauen in erheblichem Umfang draußen einkaufen. Die Konsumgüter- und Nahrungsmittelindustrie liefert dagegen mehr in die Sowjetunion, als sie dort kauft, hat aber gegenüber dem sonstigen Ausland einen Importüberschuß. Lediglich bei Elektroenergie gibt es ein Ausfuhrplus von etwa der Hälfte des erzeugten Stroms (rund 30 Milliarden Kilowattstunden), weil Litauen unter anderem das zur Russischen Republik gehörende frühere nördliche Ostpreußen und Kaliningrad (Königsberg) mit Elektrizität beliefert.

Die litauische Landwirtschaft ist auf Fleisch- und Milcherzeugung spezialisiert. Sie liefert aber auch Getreide, Kartoffeln sowie Zuckerrüben und trägt mit einem Drittel zum Nationaleinkommen der Republik bei. Die Bodenschätze sind karg und beschränken sich auf Torf, Baustoffe und Bernstein. Öl-, Gas- und Kohlevorkommen fehlen.

In der einzigen Ölraffinerie der baltischen Staaten in Mazeikiai wird über eine Leitung aus Weißrußland kommendes Öl verarbeitet. Die Produkte werden vor allem auch in die anderen baltischen Staaten geliefert. Die Industrie ist in der Hauptstadt Vilnius sowie im benachbarten Kaunas konzentriert. Die größten Zweige sind Elektrotechnik, Computer, Chemie (Mineraldünger), Maschinen- und Gerätebau, Metallverarbeitung und Textilien.

Bezogen auf die Gesamtproduktion der bisherigen UdSSR ist Litauen Alleinhersteller von Stromzählern. Es produziert ferner 70 Prozent der Kompressoren für pneumatische Kraftfahrzeugbremsen sowie fast fünf Prozent der Gleichstrommotoren, 6,4 Prozent der spanabhebenden Werkzeugmaschinen, 6,8 Prozent der Rundfunk- und 5,6 Prozent der Fernsehgeräte sowie fünf Prozent der Strumpferzeugnisse. Im Hafen Klaipeda (Memel) befinden sich Werften und Fischkonservenfabriken.

Auch Lettland ist rohstoffarm

Lettland ist mit 64 600 Quadratkilometern etwa so groß wie Niedersachsen, Schleswig-Holstein, Hamburg und Bremen zusammen. Es hat 2,7 Millionen Einwohner. Die 1,4 Millionen Beschäftigten arbeiten überwiegend (1,2 Millionen) in Staatsbetrieben. Nur 145 000 Leute sind in der Landwirtschaft tätig. Das Land ist

rohstoffarm, die Vorkommen beschränken sich auf Torf, Kalkstein, Ton und Sand sowie Mineralwasser. Dennoch liegt diese Republik nach Angaben des Kölner Bundesinstituts nach dem Pro-Kopf-Nationaleinkommen zusammen mit der Russischen Republik an der Spitze der alten UdSSR.

Der Entwicklungsstand der verarbeitenden Industrie ist hoch, besonders in der Elektro- und Nachrichtentechnik, dem Fahrzeugbau und der Haushaltstechnik. Ein Großteil der Güter wurde bisher in die Sowjetunion ausgeführt. Auf einigen Gebieten stammen von der lettischen Industrie große Teile der sowjetischen Gesamtproduktion. 1988 wurden zum Beispiel 58 Prozent aller in der UdSSR hergestellten Mopeds in Lettland gefertigt, 56 Prozent der Telefonapparate, 48 Prozent der Melkanlagen und ein Drittel aller Eisenbahnwaggons. Bei Kühlanlagen, Rundfunkgeräten und Autobussen kam jeweils ein Fünftel bis ein Viertel aus Lettland. Ein bedeutender Teil dieser Industrien ist in der Hauptstadt Riga konzentriert.

Lettland ist jedoch stark importabhängig, insbesondere bei Öl und Gas. Die Textilbranche verarbeitet zwar überwiegend in der Republik erzeugte Chemiefasern, doch die Maschinenbauer, die Leder- und Schuhhersteller sowie die Möbel- und die Papierindustrie sind in erheblichem Umfang auf auswärtige Rohstoffe, Vorprodukte und Bauteile angewiesen. Auch die auf Milch- und Fleischerzeugnisse spezialisierte Landwirtschaft ist von Futtermittelnimporten abhängig. Der lettische Fischfang deckt fünf Prozent des sowjetischen Aufkommens.

Über die drei Frachthäfen Riga, Ventspils und Liepaja laufen beträchtliche Mengen der sowjetischen Exporte. In Ventspils, dem größten Ölhafen, endet eine Fernleitung. Hier wurden bisher von jährlich 3500 Tankern sibirisches Erdöl sowie Chemikalien in den Westen exportiert, was ein Drittel der sowjetischen Deviseneinnahmen brachte. Im Güteraustausch mit der UdSSR und dem früheren sozialistischen Ausland hatte Lettland einen Passivsaldo von 695 Millionen Rubel, entsprechend etwa 6,6 Prozent des grenzüberschreitenden Warenverkehrs. Ob die Exporte vor allem nach Osteuropa unter den dort veränderten wirtschaftlichen Bedingungen weiterhin so laufen werden, ist fraglich.

Estland: Hochentwickelte Viehwirtschaft

Estland, etwas kleiner als Niedersachsen und mit nur 1,6 Millionen Einwohnern, ist zu etwa 30 Prozent mit Wald bedeckt und besteht zu einem Fünftel aus Sumpfgebieten. Es ist reich an Energieerzeugnissen — vor allem Ölschiefer und Torf. Der Ölschiefer, mit 15 Milliarden Tonnen 60 Prozent der Gesamtvorkommen in der alten UdSSR, wird vor allem zur Energieerzeugung eingesetzt. Torf wird zu Briketts verarbeitet und zur Düngung verwendet. Die Industrie konzentriert sich im Norden des Landes. Schwerpunkte sind die Hauptstadt Tallin (Reval) sowie Kothla-Jarve und Narwa. In der Agrarbranche dominiert die Viehwirtschaft, die Milch- und Fleischproduktion gilt als hochentwickelt.

Das Land ist mit der Sowjetunion ebenfalls ökonomisch stark verflochten. Nach Angaben des Bundesinstituts ging 1988 knapp ein Viertel der Produktion entweder dorthin oder ins Ausland. Andererseits kamen rund 29 Prozent der in Estland verbrauchten Erzeugnisse von außerhalb, nicht zuletzt aus dem ehemaligen Ostblock. Innerhalb der Sowjetunion wurden 92 Prozent der Ausfuhr und 82 Prozent der Einfuhren abgewickelt. Der

Tokraci. u. s. fr. 675

Im Bergbau werden Phosphorite abgebaut und daraus Düngemittel hergestellt, doch fordern lokale Behörden, die

Importüberschuß erreicht mit 748 Millionen Rubel gut elf Prozent des gesamten grenzüberschreitenden Warenverkehrs. Davon entfielen 416 Millionen Rubel auf den Güterverkehr mit dem Ausland.

■ Der Grundstücksmakler blättert in seinen Unterlagen, nickt plötzlich und sagt zum Kunden: »Natürlich habe ich ein Grundstück in der

von Ihnen gewünschten Preisklasse, aber leider nicht hier in Berlin, sondern in der Mongolei.«

Verarbeitung wegen des hohen Gehalts von Uran, Wolfram und Cadmium in den Abfällen einzustellen. Im Maschinenbau überwiegen der Gerätebau sowie Elektrotechnik und Elektronik. In Tartu (Dorpat) konzentriert sich die Papier- und Holzindustrie. Textilien werden in Tallin und Narwa hergestellt. Eine Fischindustrie gibt es in Tallin und Pjarnu (Pernau).

Briten nur „eiserne Ration“

LONDON, 9. September (epd). Großbritannien wird derzeit von der größten Flohplage seit Menschengedenken heimgesucht. Die Hersteller von Sprays und Puder gegen die ungeliebten Hausgenossen haben Hochkonjunktur, berichteten jetzt britische Zeitungen.

Der Flohbekämpfer Steve Galer schätzt, daß sich die Anzahl der britischen Flöhe seit Sommer 1990 versechsfacht hat. Einen Trost allerdings hält der Wissenschaftler John Maunders von der Universität Cambridge, der sich seit 30 Jahren auf Flöhe spezialisiert hat, für die geplagten Briten bereit: Auf ihrer Speisekarte stehe Menschenfleisch ganz unten.

Die Briten seien nur „die eiserne Ration für Notzeiten“. „Die verwöhnten Biester lieben einfach unseren Geruch nicht besonders.“

Die Geschichte der baltischen Staaten

Die baltischen Länder im Spätmittelalter (14./15. Jahrhundert)

Die baltischen Provinzen 16. bis 19. Jh.

Die baltischen Republiken 1918 unabhängig, 1940 sowjetisch, 1991 unabhängig

OPACKO ZE ZEMEPISU...

SPARTAKUS V NOVÉM KABÁTĚ

Proslulá americká filmová epopej režiséra Stanleye Kubricka Spartakus, natočená v roce 1960 s Kirkem Douglassem v titulní roli, se dočká nové premiéry. Jak to? Premiéra práce má být pouze jedna a tu má film už třicet let za sebou, stejně jako je třicet let vlastníkem tří Oscarů.

Nicméně půjde práce jen o premiéru, protože se počítá, že koncem letošního roku se dostane do kin vskutku původní verze filmu.

V roce 1960 totiž cenzura dost tvrdě zasáhla do struktury díla a donutila tvůrce, aby vystříhali řadu scén, které cenzurní komise označila za »příliš odvážné« nebo za »příliš drastické a kruté«. Ale nejen to. Spartakus byl znehodnocen i jiným způsobem. Dejme slovo panu Jamesi Katzovi, který byl firmou Universal pověřen supervizí obnovené verze filmu Spartakus: »Pravda je, že většina lidí, kteří mluví o filmu Spartakus, nikdy neviděla toto dílo v původní podobě. Nejen proto, že ze snímku byly vystříhány některé sekvence, ale z docela odlišné příčiny. Spartakus byl totiž natáčen na 70milimetrovém systému Super Tech-

nirama s kombinovanými barvami Technicolor a VistaVision, takže při promítání na normální rozšířené plátno okraje obrazu chyběly.«

Rekonstrukci filmu má na starosti pan Bob Harris, který už vynikajícím způsobem restauroval snímek Lawrence z Arábie. V první fázi musel prohlédnout negativ filmu. Původní barvy byly ovšem v tak žalostném stavu, že se musela užít černobílá kopie, která se tehdy pořizovala, a podle ní doplnit snímek chybějícími částmi a vytvořit zároveň novou barevnou verzi. »Jme nuceni postupovat velice pomalu, okénko po okénku.« říká Bob Harris, »a renovovat barvy za použití tří základních odstínů. Při studiu nejriziknějších kopií, jak jsme je objevili roztroušeny po světě, doplňovali jsme chybějící části a vytvořili tak úplný obraz filmu.« Při této složité práci pomáhá Bobu Harrisovi a Jamesu Katzovi ještě Bob Lawrence, někdejší střihač filmu, který jediný má v paměti původní podobu snímku.

Rekonstrukce historického filmu o povstání otroků proti Římu v roce 73 vedeném Spartakem bude stát firmu Universal milion dolarů. Uvedení úplné verze filmu, který se před lety těšil takové pozornosti, přinese zcela nepochybně mnohonásobně vyšší zisk, protože už dnes se o nového Spartaka zajímají skoro všechny západní distribuční firmy.

Máte rádi banány?

Na tuto otázku odpoví většina z nás kladně. Banány patří nejen k nejoblíbenějším, ale také k nejdřívějším druhům ovoce. Můžeme je jíst v syrovém i pečeném stavu, v některých zemích se rovněž suší či vaří, z banánů se dělají chutná saláty a polévky — a na příklad v Tanzanii nebo Ugandě dělají z banánů pivo, víno a líker na způsob naší slivovice.

Nejvíce banánů na naší planetě sněd Arabové — ročně více než 40 kg na osobu. Následují Američané a Kanaďané s deseti kilogramy, a také Evropan zkonsumuje v ročním průměru 5 až 10 kg tohoto tropického ovoce.

První písemný záznam o banánech pochází od římského historika Plinia staršího, který uvádí, že indiští filozofové rokovali ve stínu banánovníků a přitom si živilli jejich ovocem. Při vykopávkách v Níživě a v buddhistických chrámech na Jávě byly objeveny rytiny, na nichž byl zobrazen banán. Do západní Afriky se banán

dostal až v 7. století zásluhou arabských kupců. Ovšem název plodu — bane, abana, banaune — pochází z Afriky a znamená prst na ruce. Z afrického kontinentu se banány rozšířily do světa zásluhou Španělů a portugalských mnichů, kteří toto ovoce přivezli do Střední a Jižní Ameriky. A před více než sto lety — na Světové výstavě ovoce ve Filadelfii — představil Američan »neznámé plody« zbytku světa. Banány ovšem znali již ve staré Číně. Tam také přišli na jejich léčivé účinky. Z banánových kořenů vyráběli Číňané ex trakt, který používali jako lék proti žlout

Svobodu pro Podkarpatskou Rus

Podívám-li se na první stránku svého občanského průkazu, do- vím se, že jsem se naro- dil v městě Chustu — v SSSR! I do takových detailů pronikla komu- nistická absurdita, zamí- čující, že Podkarpatská Rus byla součástí Česko- slovenské republiky. Nejde jen o to: ve dnech, kdy se zhroutil moskevský puč a sovětské impérium začalo prskat v základech, při- hlásili se někteří poslanci Federálního shromáždění s podněty jednat o osudech Pod- karpatské Rusi a »dát jí najevo, že má u nás otevřená dveře«, jak pravil jeden z nich. Ministr Dionstbier a jeho náměstek však na výzvu poslanců reagovali jako dosud: Nijak. Domnívají se, že se nemáme osudem této země zabývat...

Podkarpatská Rus nebyla nikdy součástí Ukrajiny, a to nejen státním svazkem, ale zejména duchovně a ekonomicky. Posled- ních šest set let se její existence spjala s Uherskem, kde spolu se Slovenskem tvo- řila celek horních zemí. V minulém století se země začala obrozovat — její zástupci se zúčastnili i Slovanského sjezdu v Praze a jednali s Fr. Palackým. Úsilí po svobod- ném životě vyvrcholilo koncem první světo- vé války. Významnou roli tu sehrál pře- devším prezident USA Wilson, který nastínil mluvčím amerických Rusů i Ukrajinců perspektivu společného státu s Čechy a Slo- váký. T. G. Masaryk připravil v USA spolu s A. Žatkovičem dohodu o příštím soužití. Saint-germainská mírová smlouva v ro- ce 1919 i trianonské úmluvy potvrdily sku- tečnost, že Podkarpatská Rus v souladu

s vůlí svého obyvatelstva je a bude tvořit integrální území ČSR.

Dvacet let této existence znamenalo pro Podkarpatskou Rus období rozmachu. Dodnes tu lidé vzpomínají na politickou svobodu, relativně zlepšenou životní úroveň i duchovní intenzitu oněch let s vřelostí až dojímavou. Hitler a Stalin napsali však v dalších dějinách Podkarpatské Rusi krva- vé kapitoly. První požehnal admirálu Hort- hymu, aby maďarské vojsko obsadilo 15. března 1939 zem — konec samostatnosti české byl i koncem samostatnosti podkar- patské. A druhý? V letech 1944 a 1945 Sta- lin proti mezinárodnímu právu přivtělil ná- silně Podkarpatskou Rus k svému impériu, a on i jeho nástupci — Chruščov a Brež- něv — přeměnili tu krásnou zem ve vojens- ké nástupišťe proti Evropě, když kolem Mukačeva zřídili rozsáhlé vojenské letiště (nedávno se právě tam přesunula vojenská letka z Milovic), postavili raketové základ- ny a ukryli v mnoha patrech pod zemí i další zbraně.

V listopadu roku 1945 Prozatímní národní shromáždění ČSR sice »schválilo« pod nátlak- em smlouvy se SSSR o přivtělení Podkar- patské Rusi, nicméně k takovému souhlasu nemělo žádné oprávnění. Vzdát se území republiky a uznat změnu hranic, jak to učinil tento nikým nevolený parlament, znamenalo porušení platné ústavy republi- ky. Právě tak jako nemůžeme uznat mní- chovskou dohodu o odstoupení Sudet, ne- platí ani listopadový verdikt o Podkarpat- ské Rusi. De iure patří Československu.

Jestliže se uznává právo pobaltských stá- tů na samostatnost, jestliže se bere na vě- domí proklamace Moldavska, které patřilo

dříve Rumunsku, jestliže si získávají pod- poru i další snahy umístit sovětského soustátí o nezávislost, je případ Podkarpat- ské Rusi nad slunce jasný. Tvoří dnes oblast Ukrajinské republiky, která rovněž vyhlá- sila požadavek svého samostatného vývoje. Bude však hodna svobody, pokud i ona sa- ma bude přát svobodu druhým — Podkar- patské Rusi. Referendum, které Ukrajina ohlásila na 1. prosince, nesmí svázat ruce a umlčet všechny, kteří touží po samostat- nosti Podkarpatské Rusi. Naopak, lidem by se mělo umožnit, aby se vyslovili svobodně a beze strachu o vlastní cestě k samostat- nosti.

Většina obyvatelstva si přeje vytvořit sa- mostatnou Podkarpatskou republiku — ne jako součást Ukrajiny — a pak rozhodnout, zda zůstane ve svazku nějakého příštího svazu republik nebo zda se znovu spojí s Československou republikou. Pro druhou alternativu se vyslovují rozhodující de- mokratické síly v této zemi. Československo se nemůže vyvázat ze své odpovědnosti za budoucnost země, která k němu patřila. Podkarpatská Rusina bojovali a umírali ve východní československé jednotce za svo- bodu celé republiky. A když ji dobyli, sami svobodu své podkarpatské vlasti ztratili. Tento krutý paradox dějin nelze přehléd- nouť. V duchu helsinských úmluv, vybíze- jících řešit všechny problémy dohodou a jednáním, ale i v návaznosti na nedávné jelcinovo prohlášení o případných úpravách hranic, měly by ústavní orgány našeho par- lamentu a vlády jednat s ukrajinskou i so- větskou reprezentací a obhájit legitímní ná- rok na Podkarpatskou Rus. Patří tam, kam se i vlastním rozhodnutím v roce 1919 za- řadila. Právo na svobodu nekončí u že- lezniční stanice v Čierné, platí pro celou Evropu, tedy i pro Podkarpatskou Rus. Svo- boda je nedělitelná.

Hammer & Sickle

Hammer & Chisel

Hammer & Sichel — Hammer & Meißel

Navštívit prezidenta je riziko

(Čre): Ředitel Federální bezpečnostní služby J. Novotný zprostil tento čtvrtek výkonu služby J. Baštu a další dva pracovníky FBIS za porušení zákona o FBIS a dalších právních předpisů. Důvodem tohoto opatření má být podezření, že 3. září, při soukromé návštěvě u prezidenta republiky, kterou si výše uvedení pracovníci vyžáda- li, neoprávněně a navíc nepravdivě infor- movali o skutečnostech z výkonu služby FBIS. J. Bašta byl minulý měsíc navržen vládou ČR na místo náměstka ředitele

FBIS. Setkání pracovníků FBIS s V. Havlem potvrdil ředitel brannébezpečnostní sekce Kanceláře prezidenta republiky O. Černý. Podle jeho slov se uskutečnilo »za neob- vyklých okolností«, které nechtěl specifi- kovát. Mluvčí prezidenta M. Žantovský mj. ke schůzce sdělil: »Prezident republi- ky se v rámci pracovního jednání setkává s řadou státních úředníků. K okolnostem odvolání pracovníků FBIS mi není nic zná- mo.« Tiskový mluvčí FBIS F. Stárek řekl, že uvedení pracovníci byli zproštěni vý- konu služby pouze dočasně do doby, kdy inspekce FBIS zjistí, zda došlo k porušení zákona či služebních předpisů. — Jak je vidět, navštívit prezidenta může stát i mis- to. Co mu asi řekli a kdo je »odhall«?

Doporučujeme knižku Jana Hostalce: JAK VOLOŠA PŘEMOHL KRUTÉHO CARA. (VYDAVA NA KL. 100.000 KUCŮ)

Americe, Africe, ale i u nás vůbec před stavít. V mnoha zemích se staly záklád- ním prostředkem obživy, jsou ideální po- travou pro nejmenší i nejstarší, pro zdra- vé i nemocné. A pro ženy mají význam nejen jako ovoce: Kaše z banánů je totiž účinnou pleťovou maskou, která rege- neruje pokožku.

Pohrobci dějin

Paříž, tak jako každé velké město, je obklopena prstencem státní, páním pane- ldků stejně ořezaných jako u nás či kde- koliv jinde na světě. Jejich obyvatelé jsou dělníci, drobní úředníci a gastrobeiči. Ne- zaměnitelnost mezi nimi je obrovská, radi- kalizace také. Kromě Marseille a severní Francie je to poslední bašta Komunistické strany Francie. Moji francouzští kolegové novináři používají dokonce klíseň »Rudý pás okolo Paříže«, poněvadž věřícína místních

Pokrač. AZ na str. 678

»Rozhovor s prezidentem jsem viděl ja- ko možné účinné varování před úbludky současné práce FBIS, jejíž pasivita byla již dříve kritizována,« řekl pro ČTK mj. J. Bašta. »Dočasné zproštění výkonu služby je dostatečnou charakteristikou profesní drobné a používaných metod některých ve- doucích pracovníků FBIS.«

Dokoučení ze str. 675: tence, bolestem hlavy a dalším neuduhm Nejnovější lékařské výzkumy však ukazují že banány pomáhají i při žaludečních potí- žích a střevních onemocněních. Jsou vlast- ně jediným druhem ovoce, který lékáři do- poručují jíst nemocným se žaludečním vředem a rekonvalescentům po operacích. A našly uplatnění i v redukčních dietách jelikož vůbec nezvyšují tělesnou hmotnost. V dnešní době si už bez banánů nedo- vedeme trhy a obchody s ovocem v Asii

GEDRILLT ZUM TÖTEN

677

Die Schnauzen der Bullterrier sind rot vom Blut. »Hei« und »Hoia« feuern harte Stimmen die Tiere an, die kläffend ins Fichtendickicht stürmen. Wildschweine brechen hervor, schreien in Todesangst. Sie kommen nicht weit, ein mannshohes Gatter versperrt den Fluchtweg. Die Schweine drücken ihre Schnauzen durch die Holzbalken, beißen verzweifelt nach den Zuschauern. Doch dann ist die blutgierige Meute wieder da – und ihre Herren. Die Hatz geht weiter.

Ein schnaubender Keiler prescht aus dem Unterholz, dicht hinter ihm ein Bully. Der Hund beißt sich am rechten Hinterlauf fest. In Todesangst mobilisiert der Keiler die letzten Kräfte. Aber eine Chance hat er nicht. Ein Bully, der Blut geleckt hat, gibt nicht auf. Dieser verbeißt sich in der weichen Schnauze.

Das Tier schlägt um sich, hat bald keine Kaft mehr. Männer schreien sich Kommandos zu, reißen das Wildschwein am Schwanz, brechen dem Hund das Maul auf. Der blutende Keiler soll noch ein bißchen laufen, bevor ihn der Bully wieder packt. Nun braucht er seine Beute nicht mehr loszulassen. »So ein feiner Bully«, lobt der Herr seinen Hund.

Einer der Männer setzt schließlich mit seinem »Waidblatt«, einem 30 Zentimeter langen Dolch, den tödlichen Stich. Doch der Hund ist noch immer »im

Trieb«, zerrt weiter am Kopf der Beute.

Wir sind in Hradec, einem kleinen Dorf in Böhmen. Dort, wo sich einst kommunistische Bonzen entspannten, kehren nun abends nach erfolgreicher Hatz 30 Männer und Frauen aus der Bundesrepublik in einem Wasserschloßchen ein.

Sie werden angeführt von Rudolf Sewerin, 48, dem Vorsitzenden des »Bullterrier Vereins e.V.« aus Mittelbach bei Ansbach. Am Abend gibt es Wildschwein vom Tage, dazu fließt das Pils in Strömen. Und bis tief in die Nacht hinein schwelgt die Gesellschaft in den Heldentaten ihrer Bullies.

Was Hundezüchter Sewerin und seine Leute mit ihren Hunden in Böhmen treiben, verbietet hierzulande das Tierschutzgesetz. »Nur wenige unserer Kampfhunde haben noch die Möglichkeit zu kämpfen, wie das ihre Schöpfer einst von ihren Vorfahren verlangten«, klagt der Bully-Chef. Als Ersatz organisiert er das blutige Spektakel im Osten.

Seit 34 Jahren bildet Sewerin Hunde aus, mehr als 200 im Jahr. Er legt Wert auf Qualität: »Alle Zuchttiere sind an Sauen erprobt« – ein Beweis für »echtes Bullterrierwesen, Instinktsicherheit und Kampftrieb«.

Über die Folgen eines unkontrolliert ausgelebten Kampftriebs – schwere Verletzungen und sogar Todesfälle – berichten Zeitungen Woche für Woche. Dabei sind die Kampfhunde-Ras-

sen eigentlich »ruhig, nervenstark, gutartig gegen Mensch und Tier«, wie Walt Weisse, Vorsitzender des »Club für Molosser« aus Egling bei München versichert.

Doch bei der Zucht beginnt die Verwandlung zum Killer. Da werden Welpen nach der »böhmischen Methode« getestet. Wolfgang Apel vom Deutschen Tierschutzbund: »Es wird nach Schärfe selektiert. Kopfbeißer, die den anderen Welpen an die Schnauze gehen, überleben; Wadenbeißer werden ausgesondert.« Besonders gefährlich sind eigene gezüchtete superaggressive Hündinnen. »Bullterriern mußte man nach der Geburt einen Maulkorb anlegen, damit sie ihren Nachwuchs nicht totbeißen«, sagt Dr. Dorit Feddersen-Petersen von der Uni Kiel. Der Killerinstinkt wird an die Jungen vererbt.

»Diese Züchter haben die Mentalität von Waffenhändlern«

Nicht nur der Verband für das Deutsche Hundewesen (VDH), weiß von diesen Zucht-Methoden. Jeder in der Branche kennt sie – doch kaum einer redet darüber. Professor Wilhelm Wegner von der Tierärztlichen Hochschule Hannover: »Diese Züchter haben die Mentalität von Waffenhändlern.«

Entsprechend brutal sind ihre Methoden. Zum

Scharfmachen werden viele Hunde isoliert. ihnen wird jeder Umgang mit Artgenossen oder Menschen verwehrt. Zwei Pitbulls bissen nach dieser Tortur in Hamm vier Menschen zusammen. Eine Rentnerin richteten sie so übel zu, daß sie für Monate ins Krankenhaus mußte. Die Tiere waren in einem Keller eingesperrt worden und ausgebrochen.

Werden bereits gestörte Tiere noch mit Anabolika vollgestopft, entstehen kraftstrotzende Monster. »Das geschieht beispielsweise mit dem muskelbildenden Laurabolin«, so Tiermediziner Dr. Dirk Mahler aus Pforzheim. Er bestätigt: »Es kommt vor, daß verantwortungslose Hundehalter von mir – vergeblich – Anabolika verlangen.«

Auf Hundeplätzen und in Vereinen wird über Doping nur hinter vorgehaltener Hand geredet. Auch Rudolf Sewerin hat »davon schon gehört«. Anabolika sind in Deutschland im Gegensatz zu Holland oder Belgien verschreibungspflichtig. Experten befürchten deshalb bereits einen grauen Markt.

Knapp fünf Millionen Hunde leben in Deutschland, 700 000 Hundehalter und ihre Tiere sind im VDH organisiert, 250 000 Hundeausbilder gibt es, unzählige Hundeplätze.

Oberrammersdorf bei Ansbach. Marina Junghardt, 29, Rudolf Sewerins Lebensgefährtin, ist in Lederzeug geschlüpft. Den rechten Arm hat sie in einen außen mit Stoff gut gepolsterten Plastikärmel gesteckt. In der Linken hält sie einen Stock. Etwa zehn Meter vor ihr sitzt der Bully, fixiert sie. Die Frau beugt sich leicht nach vorn, bewegt ihren rechten Arm. In diesem Augenblick springt der Hund auf, fliegt auf sie zu und verbeißt sich in dem Ärmel. Mit dem Stock schlägt sie mehrmals hart auf das reißende Tier. Erst auf wiederholte Schreie öffnet es sein Maul.

Was die Hundezüchterin

vorführt, ist ein Stück »Schutzdienst«. Bei der Übung kommt es darauf an, daß der Hund auch den härtesten Schlägen standhält und zubeißt, bis der Befehl »Aus« kommt.

Hunde mit Stromstößen »absolut gehorsam« gemacht

Kampfhunde wie die Bullies sind jedoch hart im Nehmen. Sie verbeißen sich oft so fest, daß sie auf kein Kommando mehr reagieren. »Dann werden sie gefügig getreten oder gewürgt«, so einer der Hundeausbilder zum STERN: aus Angst vor Rache will er seinen Namen nicht nennen. »Es gibt auch Sadisten, die ihrem irre gemachten Hund einen »Teletac« an die Hoden klemmen, um ihm durch Stromstöße absoluten Gehorsam beizubringen.«

Für Professor Wegner sind diese Abricht-Methoden pervers. »Die natürliche Beißhemmung jedes Hundes gegenüber dem Menschen wird beseitigt, wenn das Tier lernt, einen Menschen anzuspringen.«

Rudolf Sewerin dagegen behauptet, daß ein Hund durch den Schutzdienst ausgeglichener werde, weil er im »ritualisierten« Spiel »Dampf ablassen« könne.

Neben dem »Schutzdienst« gibt es noch die »Zivilausbildung«, in der es von Anfang an um die Abwehr eines möglichen Überfalls geht. Der Hund erlebt den Angreifer nicht im Leder-schutz, sondern in gepolsterter Zivilkleidung. Er lernt, den Schlägen auszuweichen, um im entscheidenden Moment zubeißen zu können. »Der geschwenkte Stock eines Rentners oder das unfreiwillige Anrempeln eines Joggers sind Anlaß genug, um zuzubeißen«, schwärmt Rudolf Sewerin. Der Hund als lebende Waffe.

Die Waffe, die Juwelier Werner Graf von der Schulenburg aus Bad Pyrmont führt, heißt Arko und beißt

nach Auskunft seines Herrn »alles«. Der Edelmann und etliche seiner Standesgenossen widerlegen die weitverbreitete Meinung, daß vor allem Angehörige des Rotlicht-Milieus mit Kampfhunden liebäugeln. Walt Weisse hat in seinem Molosser-Club viel »blaues Blut«, etwa die Markgrafen von Baden in Salem oder die Fürsten von Waldburg-Zeil. Zunehmend schaffen auch Frauen sich die Tiere an. »weil man«, wie Felizitas Fertig, Verwaltungsgerichtspräsidentin aus Kassel, »ein latentes Unsicherheitsgefühl hat«. »Statt eines Selbstverteidigungskurses« hat sich eine 32jährige Tierärztin aus Mannheim einen American Staffordshire Terrier gekauft. Sie würde sogar riskieren, sich für einen zu harten Einsatz ihres Hundes verantworten zu müssen: »Lieber bestraft als vergewaltigt.«

Wie sie denken inzwischen viele. Der Run auf die Kampfhunde begann vor zehn Jahren; inzwischen soll es in der Bundesrepublik mehrere zehntausend Tiere geben. Da die Züchter die Nachfrage kaum befriedigen können, erschließen sich die Händler neue Quellen: »Seit die Grenzen offen sind fahren Deutsche in den Osten und kaufen dort lastwagenweise Hunde zusammen, für 50 bis 100 Mark pro Stück. Zu Hause werden diese Tiere, von denen weder Aufzuchtbedingungen noch Haltung nachprüfbar sind, teuer an den Mann gebracht«, sagt Franz Breitsamer, Hundesachverständiger aus München.

Die neueste Beißmaschine kommt von den Kanaren

Mit Kampfhunden lassen sich Bombengeschäfte machen. Ein Welpen kostet bis zu 2500 Mark, ein ausgebildeter Hund ein Mehrfaches: Graf von der Schulenburg bekam seinen Arko für stolze 10 000 Mark.

Das Geschäft wird von Züchtern wie Dr. Dieter Fleig aus Mürlenbach in der Eifel noch angeheizt. Er betreibt zusammen mit seiner Frau eine Welpenvermittlung, ist Verleger und schreibt Bücher. In seinen Werken »Kampfhunde I und II«, die unter dem Patronat des VDH erschienen sind, beschwört er die »Ursehnsucht« nach dem Hund, die der Mensch angeblich empfindet: »Er findet Schutz vor seinen Feinden durch seinen tapferen Hund. Sein Begleiter macht ihn zum Übermenschen – Gott ähnlich.« Entsprechend sind denn auch die Namen, die diese Übermenschen ihren Tieren geben: »Black Devil«, »Chaos«, »Desperado«. Manfred Scharf aus Schönbrunn legt seinem Bully folgende Worte ins Maul: »Sie nennen mich Stone. Und ich kann hinlang, daß alles zu spät ist. Wer will, kann es gerne ausprobieren. Jederzeit!«

Wer solch starke Worte verbreitet, braucht sich über die Reaktionen nicht zu wundern. So erschob in Hamburg jüngst ein Polizist einen Pitbull, der seinen verletzten Herrn bewachte. Der Mann war in einer Grünanlage gestürzt. Der Beamte hatte sich wegen des Hundes nicht an den Beubtlosen herangetraut.

Kein Zweifel: Das unsinnige Scharfmachen hat Kampfhunde in Verruf gebracht. Züchter Dr. Fleig gibt heute »Fehler« zu. Die Einsicht kommt zu spät; Kampfhundebesitzer spüren bereits eine Art Pogromstimmung. In Schweinfurt wurde auf einen Werbekaufmann geschossen, als der seinen Bully Gassi führte. Der Deutsche Tier-schutzbund spricht schon von »Hundehaß«. Die Tierheime in Deutschland sind voll von großen Hunden, die nicht vermittelbar sind. Die meisten von ihnen wurden abgegeben, weil sich ihre Besitzer mit ihnen nicht mehr auf die Straße trauten.

Wie sehr die Kampfhunde – auch international – in

Verruf geraten sind, zeigte sich im Mai, als ein Pitbull in der mittellengischen Stadt Bradford ein sechsjähriges Mädchen angriff und ihm Gesicht und Brust zerbiß. Die britische Regierung wollte daraufhin alle Kampfhunde töten lassen, ein Plan, von dem sie inzwischen wieder abrückte. Der Deutsche Kinderschutzbund fordert bis heute die Tötung aller Kampfhunde.

Während in Deutschland die Diskussion über Leinenzwang, Maulkorb, »Hundeführerschein« oder waffenrechtliche Vorschriften für Bullterrier, Mastinos und Pitbulls tobt, stehen bereits neue Beißmaschinen für den deutschen Markt bereit: Rudolf Sewerin hat sich jetzt auf den Presa Canario spezialisiert, ein Tier, das für Hundekämpfe und als Bullenbeißer auf den Kanarischen Inseln gezüchtet wird.

Se slovenskými politiky
(tre): Sérii setkáni s predstaviteľmi slovenských politických strán a hnutí mali včera na programe v Bratislave prezident ČSFR V. Havel. Jak řekl předseda KDH a slovenský premiér, vyjádřili uspokojení s průběhem jednání předsednictev obou národních rad. V témže duchu hovořil i předseda rady VFN J. Kučerák. Výkonný místopředseda DS P. Mišík po setkání s hlavou státu konstatoval, že opětovně vyjádřil zásadní postoj DS vytvořit společ-

Dokonce i le chr. 676:
zastupitelstev je ovládána komunisty. Komunisty, pro které současný vývoj v SSSR je těžkou ranou, ale kteří, jako už často krát v minulosti, nechť se nic vědět, nic slyšet a zdá se ani nic pochopit. Ve všech těchto sídlištech se nazývají ulice hemží Leniny, Marxi a Engelsy a jinými komunistickými vůdci, Gastera nevyjímaje. Někdy to komplikuje situaci: Stalingradských ulic jsem napočítal celkem sedm a k tomu ještě dvě Volgogradské. V Pantinu mají dokonce ulici Dzeržinského. Když minulý týden opozice zdala přejmenování ulice, místní rada to odmítla s odůvodněním, že to není pojmenováno po zakladateli čety, ale podle druhého Dzeržinského obvodu Moskvy. Co budou dělat, až se obvodní sněh usnese přejmenovat tento moskevský obvod, když

ale ještě nřkdo nepředložil projekt státu, řekl předseda HZDS V. Mečiar. »Neznáme výhody společného státu, a proto jsme pro samostatnost,« uvedl po setkání s prezidentem předseda SNS I. Prokeš.

ný stát na základě federace dvou rovnopravných národních republik. Podporu zachování a rozvoji federativního státu vyjádřil i předseda Maďarské nezávislé iniciativy L. Nagy. »Panu prezidentovi jsme např. řekl, že sice všichni dělají ústavu,

VIDĚN: Agentura Reuter včera z Vídně oznámila, že Československo přiznalo, že některé z jeho jaderných reaktorů byly vědomě vybudovány bez dodržení mezinárodních bezpečnostních předpisů. Podle Reutera to řekl na vídeňské konferenci o bezpečnosti jaderných zařízení čs. delegát Z. Král.

Dobýt Ameriku minerálkou se chystají Plzeňské pivovary ve spolupráci s americkou firmou Diversified Global Ltd. Voda stáčená v Chodové Plané bude mít prodejní název Bohemia SPA. Výsledkem spolupráce by měla být i řada zábavních parků Euroworld v západočeských lázních.

Entzugs-Schein

HAVANNA, 10. September (AFP). Zigaretten und Zigarren werden seit Montag in Kuba nur noch auf Bezugsschein verkauft. Der Ministerrat verfügte in einer am Montag veröffentlichten Resolution die Rationierung aller Tabakwaren. Die kubanische Führung begründet dies mit dem gestiegenen Zigaretten- und Zigarrenkonsum. Mit der Rationierung solle auch der Schwarzmarkthandel unterbunden werden. Tabak ist eines der Hauptausfuhrprodukte Kubas.

Bereits in der vergangenen Woche hatte die kubanische Regierung eine Gasrationierung für Privathaushalte verfügt. Der Verkauf von Lebensmitteln ist bereits seit längerem streng eingeschränkt.

Uvědomují si, že prožívám zážrak.

Je to moje první skutečně slavnostní svatba v Praze. Když se moje stejné jako já staré sestřence za války odvály, sešla jedna po svatbě v naplň rozbombardovaném kostele na batohu a čekala se svým mužem na taxík, který by je zavezl na nádraží. Ta druhá přišla do svatbě do svého nového domova, který před tím nikdy neviděla; za dva dny musel její muž na frontu. Kolik takových svateb prožili mladí lidé v Rusku, Británii, Francii. A kolik mužů se už nikdy nevrátili!

Jak chudě a do všech koutů světa roztržené žily naše rodiny! Ženit nebo vádat se v Praze? Nemyslíte si...
A po svatbě přípitek v zahradě starobylého Valdštejnského paláce. Zde jsme si hrávaly jako děti. Možná, že zde by se konal i přípitek na mé svatbě nebo svatbě některého z mých sourozenců. V duchu si představuji svatbu mých rodičů tři roky po první světové válce: mladá nevěsta, Pražanka, ženich z Čáslavi. Za rodící zahradní mě budoucí kmotry; do roku 1945 jim patřil Valdštejnský palác a zahrada, v níž přijíme na záruku a štěstí Marie a Hendrička. Ti z doby po první světové válce, byli ještě tady právě tak veselí jako dnešní svatebčané. Neexistují žádné problémy s dorozumíváním, i když slyším ošude kolem mnoho cí- zích řečí. Matčina rodina mluví většinou německy; když rozhovor někde udrže, hned se najde někdo, kdo ochotně překládá.

PRAŽSKÁ SVATBA

Svatba v Praze!
Na českém jídelničku samozřejmě česká svědková a moravská víno z Čejkovic. Řečníci hovoří česky a německy. Nevěština kmotra mluví oběma jazyky: — Na křtiny jsem tě, Matenko, nemohla nést. Celá léta jsem tě sledovala jen z dáliky, přes hranice. A teď, při tvé svatbě, jsem v kostele, kde jsem se i já odvájala, mohla stát dítětko tebe.

A česká snacha o něco později s humorem poznamenává, že Labe spojuje Čechy s Hamburkem a že Češi si marně přáti, aby se Labe jmenovalo Vitava, protože v Mělníku, kde jeř tok končí, je Vitava mohutnější než Labe — a navíc je Vitava nejkrásnější českou tekou...
Stal se opravdu zážrak! Tři generace mohly dnes, jako kdysi, opět společně slavit svatbu, nejen první krok do budoucnosti dvou mladých lidí, nýbrž i jeden z prvních kroků do naší společné budoucnosti.

JOHANNA VON HERZOGENBERG, Mnichov
(Přeložil OTA FILIP)

Baronka Johanna von Herzogenberg je autorkou dvou publikací o Praze a o cestách v českých zemích, v Norimberku organizovala výstavu o Karlu IV. a od roku 1978 podporovala české katolíky a církve, své dojmy z léta pražské svatby svěřela v Německu. Souhlasí s publikováním českého překladu v našem listě.

VELKORYSÝ DAR IKEI

Dnes doloženo se v bývalém Domě bytové kultury na pražské Pankrácí bude slavnostně otevřít zastoupení švédské nábytkářské firmy IKEA, která s DBK-Domovem vytvořila akciovou společnost. Navíc k tomu přišla zpráva ČTK o včerejším přijetí představitelů IKEA A. Moberga u prezidenta V. Havla. Součástí setkání byla informace o tom, že v nejbližších dnech obdrží nadace Charly '77 ve Stockholmu na konto Miša, tedy Laksellova gamma nože, šek na pět milionů dolarů, což, jak jistě uznáte, bude významný příspěvek na konto našeho zdravotnictví. IKEA tedy není jen obchodním dravcem, který v ČSR bezpochyby v budoucnu zapustí hlubší kořeny, ale i humanitárním činitelem.

Do Čech jsme se ženichem vjel na Sumavě. Bylo horko; až v senem poněkud ale- jich se ochladilo. Ženich, Hendrik, pochází z Hamburku, do Prahy jede podruhé, tentokrát na svou svatbu s Marií Maláskovou, se kterou se seznámil v Mnichově. Marie, exilové dítě, se narodila ve Vídni a vyrůstala v Mnichově, kde vystudovala dějiny umění. Zkušenosti sbírala v Anglii a v Americe, a to nejen v muzeích, ale i v ob- chodě se starožitnostmi; mluví plynně třemi jazyky. Ženich, strojný inženýr z Ham- burku, zná rovněž tři jazyky, bohužel žádný slovanský.

Hendrik jede příliš rychle a neklidně. Spěchá. Mnoho ženichových příbuzných při- jede ze severu, proti toku Labe, jsou přihlášení i hosté ze zámoří. Dům, ve kterém bydlítei Matěrníni prarodiče, stojí v Praze na nábreží Vitavy. Ačkoliv dědeček byl za komunistického režimu dlouhá léta ve vězení, mohla si rozvětená rodina být ve starém domě udrzet. Nyní se zde opět připravuje svatba. Zitra se ženich z Ham- burku bude v Praze loučit se svobodou.

O dva dny později:
Když se svatební hosté začínají scházet na Malostranském náměstí před svatým Mikulášem, jedním z nej- krásnějších a nejmohutnějších praž- ských kostelů, těžko říci, ke které národnosti kdo patří. Mnoho svateb- ních hostů prochází portálem chrámu svatého Mikuláše poprvé. Hendrikova rodina je evangelická.

Za mnou někdo šepká: — Kde jsou zpěvníky?
V té chvíli se rozevrou varhany. Po dobu své matky uchází stihlých, urostlých ženich, o několik okamžiků později přibádá otec rozkošnou nevěstu. Od kostelních dveří vedou svatební průvod dva duchovní v liturgických ornatech, německý pastor a bratranec nevěsty, mladý, nedážno vysvěcený český katolický kněz. Před mohutným oltářem se zlatou postavou svatého biskupa Mikuláše, který dal v Míře chudáčkovi tři hroudy zlata, aby mohl dobře prodat své dcery, ve svatební právo zastavil. Rodiče udělili svým dětem požehnání a ponechali je v oltáře jen se svatebními svědky. Znouzu se rozevroučí varhany a po nich celý orchestr s trumpetami a tympány. Všichni hudebníci, pravěm se říká o Čech, to muzikanti, jsou přítomni nebo přítelští nevěsty. Hudba věští radost; ve stejném tónu zazní i kázání: Radujte se v Pánu! Mladý pár si vubral text z listu apoštola Pavla Filipánům (4,4-6). Následuje česká modlitba a manželský slib v němčině; Otec náš se modlíme německy, kněžské požehnání přijímají novomanželé v obou jazycích.

Na okamžik zavábrm oči a ptám se: Kde jsem?
Ocitla jsem se o mnoho let zpět a prožívám svatbu svých prarodičů? Jsem opravdu v Pra- ze? Proč se chtěla Marie odvávat v tomto pražském chrámu? Proč jsou všichni rádi, že si to přál i Hendrik? Začíná zde jedná z mnohých společných československo-německých cest?

Když z říma přítelů do Prahy na návštěvu Svatý otec, opakoval básník a prezí- dent této země třikrát: — Neum, zda vím, co je zážrak, vím ale, že nyní zážrak prožívám.

SKLAŘSKÁ POUT

Sklařské poutě, které patřily neodlučitel- ně k Jizerským horám, skončily s odchodem starých sklařských mistrů a s nástupem nové sklařské generace. Nyní tyto tradice- ní poutě znovu obnoveje muzeum skla a bi- zuterie v Jablonci nad Nisou spolu s Čes- kým svazem ochránců přírody na místě nej- starší jizerskohorské sklárny — Kristiánov. Atmosféru spátečního dne obohatí už tuto sobotu kramáři svými stánky a tradičními výrobky domácí kuchyně, mezi nimiž pry nebude chybět ani proslulá »besnečka paní huftmistrové«. Dolojedne se v poutním mís- tě uskuteční tradiční poutní mše svatá na lesním hřbitůvku a po celý den bude zpří- stupněn památník jizerskohorského sklár- ství.

Weltmeister im Zugfahren

BERN, 10. September (dpa). Die Japa- ner und die Schweizer sind Weltmeister im Zugfahren, während die US-Amerika- ner das Schlußlicht bilden und die Deut- schen sich im Mittelfeld tummeln. Wie aus einer am Dienstag in Bern veröffent- lichen Statistik des Internationalen Eisenbahnverbandes hervorgeht, war jeder Japaner 1989 durchschnittlich 64mal mit der Bahn unterwegs und jeder Schweizer 48mal (Spitzenplatz in Europa).

Bei den jährlich zurückgelegten Kilo- metern errangen die Schweizer mit je 1917 Kilometern den ersten Rang (Japan: 1808). Die Amerikaner kamen dagegen gerade auf 83 Kilometer. Vor der Wieder- vereinigung lag die DDR — was die Bahnbenutzung angeht — stets in der Spitzengruppe. Das ganze Deutschland nimmt jetzt nach Angaben des Verban- des nur noch einen Mittelplatz ein.

(čre): Za benzínovým čerpadlem u Průhonice na dálnici z Prahy do Brna předjíždělo osobní automobil, který řídil 32letý Jugoslavec, další vozidlo. Jeho osádka začala po Jugoslávci střílet. Byly prosířeny levé přední dveře, přední, zadní i práva

okna a levé přední pneumatiky. Řidiči napačeného auta se podařilo sjet na odbočku z dálnice. Zraněn nebyl, příčiny střelby se nepodařilo zjistit.

Debolševizace je tedy proces, který by měl začít ve sféře mravní, ale pokračovat nejen v ní. Z toho vyplývá, že tzv. polepšení bolševici nemustí prokazovat svou nápravu ve vysokých vládních a parlamentních funkcích, že se mohou očistit i v jiné, méně exponované práci. Neboť i ta je, jak zpívá, matkou pokroku. A vývěsní štít politikých stran? Třeba ta naše z požadavků Debolševizace státního a veřejného života politický kapitál vyloukat nepotřebuje, neboť sama filozofie, z níž vychází, je s idejemi komunismu v bezprostředním protikladu. O některých jiných stranách to tak jednoznačně tvrdit nelze. Ale v pod-

statě se, že proti takové debilševizaci staneš důležitě je to, co si myslí lidé. Třeba, ani tak komunisté, ti čiperní si bádávno našli dobré posty v rozličných akcích, s jakou kdysi znárodnovali, nyní přiváží a v dění politikém čekají, že čas naučí, či vysokokolák, který si zatím ným suverenům. Snad právě jim je třeba bývalé (tedy formálně bývalé) soudruhy, říci: Debolševizace děsí ty mydlit bolševiky po hlavě, ale nedávám, fyzicky i psychicky terorizovali, s jinnými soudruhy se v jisté době nepohodli tikové věnují velká slova, ale skutky jsou spíše chabé.

Debolševizace je tedy proces, který by měl začít ve sféře mravní, ale pokračovat nejen v ní. Z toho vyplývá, že tzv. polepšení bolševici nemustí prokazovat svou nápravu ve vysokých vládních a parlamentních funkcích, že se mohou očistit i v jiné, méně exponované práci. Neboť i ta je, jak zpívá, matkou pokroku. A vývěsní štít politikých stran? Třeba ta naše z požadavků Debolševizace státního a veřejného života politický kapitál vyloukat nepotřebuje, neboť sama filozofie, z níž vychází, je s idejemi komunismu v bezprostředním protikladu. O některých jiných stranách to tak jednoznačně tvrdit nelze. Ale v pod-

statě se, že proti takové debilševizaci staneš důležitě je to, co si myslí lidé. Třeba, ani tak komunisté, ti čiperní si bádávno našli dobré posty v rozličných akcích, s jakou kdysi znárodnovali, nyní přiváží a v dění politikém čekají, že čas naučí, či vysokokolák, který si zatím ným suverenům. Snad právě jim je třeba bývalé (tedy formálně bývalé) soudruhy, říci: Debolševizace děsí ty mydlit bolševiky po hlavě, ale nedávám, fyzicky i psychicky terorizovali, s jinnými soudruhy se v jisté době nepohodli tikové věnují velká slova, ale skutky jsou spíše chabé.

kurátor dr. M. Kříženecký. Oba pánové mimo jiné uvedli, že na základě dosavadních poznatků bylo vyloučeno 27 osob, proti nimž je vedeno trestní stíhání pro podezření z trestného činu všeobecného ohrožení. Zatím jsme tedy seznámili s tím, že celému zásahu velil kpt. Vacek a že genmjr. Šrámek, který údajně veas obdržel příkaz ministra obrany Dobrovského, prý nespínil rozkaz: »Čímž došlo k posunu aktivit.« Doufáme, že výsledky setření budou známy co nejdříve, neboť, jak uvedl ministr J. Langoš, shromažďují nyní všechny skutečnosti, ty budou prozkoumány a bude se jimi zabývat za tím účelem sestavené analytická skupina. Výsledky by měl sdělit do tří neděl.

Pozdě večer členové branných a bezpečnostních výborů FS vyslovili podporu ministrům Langošovi a Dobrovskému ve věci bezpečnostní akce.

Dänische Stripperlinden besten
Kopenhagen - In Kopenhagen wird am 14. April die erste Europameisterschaft im Striptease stattfinden. Dänische Striptease-Tänzerinnen gelten als die besten in Europa. Veranstalter Preben Jørgensen: »Andere Stripperlinden reichen den dänischen Mädchen nur bis zum Hüftgürtel.«

Slova silná, skutky chabé

Přesně s tím, že někteří budou ve volební skupině je skutečně třeba zbavit biadárného vlivu na společnost, což v praxi znamená je nevolit a neposkytovat jim místa, kde mohou škodit. Pokud jde o ty druhé, posuzujeme je podle nynějších skutečností. Debolševizace totiž neznamená nebo by neměla znamenat protikomunistickou hysterii, ale důstřednou společenskou sebeobranu.

Zdá se, že proti takové debilševizaci staneš důležitě je to, co si myslí lidé. Třeba, ani tak komunisté, ti čiperní si bádávno našli dobré posty v rozličných akcích, s jakou kdysi znárodnovali, nyní přiváží a v dění politikém čekají, že čas naučí, či vysokokolák, který si zatím ným suverenům. Snad právě jim je třeba bývalé (tedy formálně bývalé) soudruhy, říci: Debolševizace děsí ty mydlit bolševiky po hlavě, ale nedávám, fyzicky i psychicky terorizovali, s jinnými soudruhy se v jisté době nepohodli tikové věnují velká slova, ale skutky jsou spíše chabé.

DVA MINISTŘI NA POTÍTKU

V branně bezpečnostních výborech FS se projednával případ MOŠNOV

(šp): Na včerejší jednání branné bezpečnostních výborů v parlamentu se čekalo s napětím. Zatímco ministr obrany L. Dobrovský přišel již před 16. hodinou a poměrně klidně rozmlouval s kolegy a přítomnými novináři bez známek jakékoli nervozity, na druhého aktéra daes již smutně známé aféry »Mošnov« ministr vnitra J. Langoš, se stále čekalo. Omluvil se sice, že se o patnáct minut zpozdí, ale dorazil minutu před 17. hodinou.

Na veřejném jednání pak postupně ministři Langoš a Dobrovský uváděli důvody, které je k samotné akci v Mošnově vedly. Ministr FMV se ve svém výkladu přidržel po sledného televizního vystoupení, kdy od drog a ukrývaných zbraní přešel na vězři na letišti v Mošnově. Poté se snažil vykreslit přísně utajený postup zásahu. I tentokrát se jeho obhajoba (chcete-li vysvětlit) neobešla bez řady předešlých časových nepřesností. Novináři se dozvěděli, že potřebné informace shromažďovaly všechny zpravodajské složky v průběhu několika měsíců. V jednom z pěti bunkrů se mělo nacházet na 60 kg neznámé látky vojenského strategického charakteru v ceně 20 miliónů dolarů. Oba ministři rovněž uvedli, že le-

tiště bylo včas vyzooměno, a konstatovali, že zásah byl proveden tak, že s výjimkou jednoho zraněného, proběhl, aniž by došlo k jakýmkoli konfliktům mezi pracovníky letiště a jednotkou rychlého nasazení. Přiznali sice, že k »drobným poškozením budové došlo, ale letový provoz nebyl jakkoli ohrožen.

Látka, které nebyla pojmenována, ale obecně se soudí, že šlo o červenou rtuť, byla prý (podle informátorů), zcizena v Sovětském svazu. Podle informace strážní by-li zkorumpováni a bylo nutno jednat rychle, aby nebezpečná látka nebyla přemístěna na jinam. »Nevíme, jestli nás někdo nepředešel... Rozhodnutí bylo odpovědné,« konstatoval L. Dobrovský.

MASARYK MÍSTO LENINA?

Také v Užhorodě, hlavním městě Podkarpatské Rusi, byla koncem minulého týžně odstraněna socha Lenina. K tomu to aktu přivítaném na veřejné manifestaci stovkami obyvatel se spojily různé organizace, jako jsou Společnost karpatských Rusinů, ukrajinský spolek Ruch a další. I když mezi nimi existují různé názorové rozdíly, odstranění sochy je sjednotilo, protože nejen Stalin, ale i Lenin je pro ně symbolem totality, útlaaku a nesvobody. Současné byla připomenuta skutečnost, že od roku 1928 stála v Užhorodě na největším náměstí socha prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka. Svrhlo ji v roce 1938 na podzim horihovské vojsko, ke konci druhé světové války ji odvezla nacistická armáda a později byl Masarykův pomník zničen. Nyní se jedná o novou sochu, která by byla v Užhorodě znovu instalována, aby se i tím dokázalo, že Československo má skutečný zájem na osudch Podkarpatské Rusi, která k naší republice patřila od roku 1919 až do roku 1939 a která byla v roce 1945 protiprávně přičleněna Stalinem k Sovětskému svazu a Ukrajině.

Debolševizace je prý silné slovo. Prohlašoval premiér české vlády pan Petr Pithart. Dodal, že je to vlastně jakási analogie denacifikace a po debilševizaci volají především strany, které se označují jako pravdicové, a učinily toto heslo svým vývěsním štítem.

Pan premiér má pravdu, byt částečnou. Nekvalifikujeme zatím sflu slova. Předložka de- ve spojení s určitým terminem naznačuje činnost, jejímž smyslem je zbavit něčeho de jure tomu společnosti či stát, něčeho, co je obsahem terminu bez onoho de-deratizace je činnost směřující k vyhubení myši, krysu či potkanů. Denacifikace směřovala k ozdravení státního a veřejného života od nacismu či nositelů takových idejí. Debolševizace směřuje k něčemu podobnému; totiž směřovala by, kdyby neobstávalo jen při tomto prý silném slově a následovaly stejně účinné skutky.

Debolševizace je skutečně analogií denacifikace, jen s tím rozdílem, že to druhé bylo v poválečném Německu provedeno, byt třeba ne dostatečně důsledně, o tom prvním se u nás zatím diskutuje. A to nejen mezi politikými stranami, ale především mezi lidmi. Heslo bolševici od válu hlásá například prodávačka v mlékárně, kde si kupují rohlíky — a dodává, že s žádnou politickou partií nechce mít nic společného a k žádným volbám nepůjde, když jí časem vidí, co se všechno děje. Snad jí časem vidí,

Di: Vater verschleudert das Erbe

NO A?

Sie kann einem schon Leid tun. Die ganze Welt weiß, daß ihre Ehe kaputt ist. Und nun ist Prinzessin Diana (30) auch noch in einen Erbschaftsstreit verwickelt. Zwischen Diana und ihrem Vater ist der totale Familienkrieg ausgebrochen. Der alte Graf Spencer (67) verschleudert den Reichtum, den die Adelfamilie 500 Jahre lang angesammelt hat: alte Bilder, wertvolle Möbel, Silber.

Die Spencers sind bester britischer Adel. Ihr Stammschloß Althorp haben sie im Lauf der Jahrhunderte zu einer Schatztruhe gemacht. 1976 heiratete Graf John Spencer (67) in zweiter Ehe Raine Cartland (60), Tochter der fleißigen Liebesroman-

Autorin Barbara Cartland (500 Bücher). Raine wurde Stiefmutter von Diana (30), Jane (34), Sarah (36) und Charles (27).

Während das herzkränke Familienoberhaupt seiner Gattin zu Füßen liegt („Nur Ihr verdanke ich mein Leben“), können die

Kinder sie nicht ausstehen. Seit sie im Haus ist, leidet der Graf unter ständiger Geldnot. „Mein Vater hat in den vergangenen 15 Jahren mehr verschleudert, als die Familie in 500 Jahren angesammelt hat“, zielt die angesehenen „Daily Mail“ den jungen Lord Charles.

Schwager Sir Robert Fellowes (49) hatte in einem Museum eine Kommode aus dem 16. Jahrhundert entdeckt: „Die kommt mir doch bekannt vor...“ Er berichtete Charles davon.

Der forschte nach, was schon alles in Antiquariate oder zu Auktionen gewandert war.

Unersetzliches befand sich darunter: 12 weltberühmte Gemälde des flämischen Malers van Dyck (1599-1641), z. B. „Die fünf Apostel“, historische Bücher (Einzelexemplare, Erlös: 3 Millionen Mark), 6 antike Stühle (Stückwert: 30 000 Mark), Familienalbum.

Jedesmal, wenn ein Bild von der Wand verschwindet, verdeckt Ehefrau Rai-

ne die leere Stelle mit einem Spiegel. Das ganze Schloß wird immer plüschiger. „Wie ein Bordell“, entfuhr es einem entsetzten Freund der Familie.

Der Krach mit seinen Kindern hat den Grafen so erobert, daß er über einen neuen Erben nachdenkt. Bisher sollte sein einziger Sohn Schloßherr werden. Jetzt überlegt er, ob nicht alles seinem Lieblingsenkel vermachen soll. Das könnte ein wenig verschönen. Dieser Lieblingsenkel ist nämlich Ihr Harry (6).

prodává už i u nás, vždyt čtvrtinu jejího katalogu tradiční květy čs. výrobky. Důležité je také to, že neprodává jen jednotlivé kusy nábytku, ale vlastně celkový styl.

Wie Mark Phillips zu einem Adelstitel kommen soll

Morgen startet **Konsul Hans Hermann Weyer** bei RTL plus mit seiner Sendung „Titel, Orden, Consulate“. Den größten Coup des Titelhändlers bekommen wir jedoch nicht zu sehen, den fädelt er gerade erst ein. Weyer plant **Mark Phillips**, Noch-Ehemann von **Queen-Tochter Anne**, zu adeln. Kein Witz.

Der künftige TV-Star lernte den Schwiegersohn von **Königin Elizabeth** letzte Woche auf einem Flug nach Rio kennen. Abends beim Empfang von Staatspräsident **Fernando Collor de Mello** anlässlich des „Großen Pferderennpreises“ trafen sich die beiden wieder. Weyer: „Auf die Idee, den armen Kerl zu adeln, der es 18 Jahre mit der häßlichen Anne aushielt und nie einen Titel bekam, brachte mich tags drauf in der Rennloge der englische Waschmittelfabrikant **Winnie Mury**. Der sagte zu Mark: Jeder trottelige Premier wird, wenn er in Rente geht, von der Queen geadelt, nur

der eigene Schwiegersohn nicht.“ Mark nickte drauf. Da fragte ich ihn, ob er gern einen Titel hätte. Seine Antwort: „Ja, es darf aber nichts kosten, ich hab' für so etwas kein Geld.“

Nichts leichter für Weyer: „Ich habe ein schottisches Schloß für 500 000 Mark mit dem Titel eines **Earl of Southland** anzubieten. Der Waschmittelfabrikant zahlt **Mark Phillips** diesen Betrag, wenn er als Gegenleistung für seine Produkte wirbt. Eine einseitige Offerte von **Mury** liegt schon vor. Jetzt fehlt nur noch **Phillips** Unterschrift. Er war sehr interessiert.“

Und wieso ist Weyer so interessiert? „Ich werde vom Schloßbesitzer honoriert.“ Wenn die Queen nicht noch rechtzeitig wach wird...

BĚTKA TO MÁ
6 RODINKOU TĚŽKE...

FILATELISTÉ VOLAJÍ K ROZUMU a z jejich slovenských i českých řad je slyšet názor, že by se neměl měnit název našeho státu na poštovních známkách. V poslední době se totiž v souvislosti s různými kompetencemi diskutovalo i o tom, že název státu by měl být přesně takový, jak je uveden v ústavním zákoně. Ovšem pohled na většinu známek vydávaných ve světě svědčí o tom, že se používá tradičních a zjednodušených názvů (např. Norge, Portugal, España, Danmark apod.). Naše známky zaregistrovala Světová poštovní unie s názvem Československo, a věru že se nemáme zač stydět. Název Československo má svůj zvuk a je díky dvacetileté existenci od roku 1918 do roku 1938 symbolem demokracie a touhy po svobodě. Proto se domníváme, že by se mělo setrvat u dosavadního názvu na známkách. Na naší reprodukci vtipně kresba **Josefa Hapky** z Prostějova, která je karikaturou zesměšňující některé absurdní názory.

otevření jsme zastihl ministryni V. Štěpovou: „Naši lidé jsou nábytkem dost předzřobeni. Zájem o jeho nákup budou nyní mít hlavně mladé rodiny, které však na tom jsou příjmově nejhůř. Proto jsme pádním z **IKEA** kladli na srdce, že musí být ctihlavější na vyšší cen. Jinak jsem ráda, že firma

renční stoly za 900,- Kčs. Zákazníci přivítají i otevření doby v pracovních dnech od 11 do 20 hodin a v sobotu od 10 do 17 hodin, stejně jako skutečnost, že celou zakoupenou kuchyň, knihovnu či postel odvezete bez jakýchkoli problémů na zadním sedadle vašeho auta. Při slavnostním

Tanken – wie teuer?

Preis für einen Liter Kraftstoff in DM – Stand Anfang Juli 1991

Super (bleifrei, 95 Oktan)		Diesel	
Italien	1.06 DM	Schweden	1.62 DM
Schweden	1.76	Italien	1.56
Frankreich	1.60	Großbritannien	1.34
Niederlande	1.55	Schweiz	1.34
Dänemark	1.51	Osterreich	1.21
Deutschland	1.50	Dänemark	1.20
Großbritannien	1.49	Belgien	1.15
Belgien	1.47	Spanien	1.14
Spanien	1.38	Deutschland	1.11
Osterreich	1.38	Frankreich	1.06
Griechenland	1.22	Niederlande	0.97
Schweiz	1.18	Luxemburg	0.71
Luxemburg	1.03	Griechenland	0.63

IKEA = supernákup

VIZ I NOTICIA
NA STR. 109

(luk+par): Včera dopoledne se za velké ho zájmu Pražanů do té doby nevěbný pražský Dům bytové kultury proměnil v pestrý, zbožím nabýlý obchodní dům **IKEA** – DBK. Ve čtyřech patrech nabízí tato světově známá švédská firma kromě až podezřelých příjemných a ochotných prodávaců u nás dosud nevidaný výběr nábytku, bytových doplňků, kuchyňských potřeb, ložního prádla a koberců. K nejzajímavějším patří dátský nábytek, sestavy psacích stůlů i velice účelné koupelňové soupravy. Zákazníci kvítuji i velký výběr křesel, rozkládacích pohovek a postelí. Pamětníci dřívějšího celonočního čekání na kuchyň si musejí připadnout jako Alenka v říši divů. Příjemným překvapením je i relativně přístupná cenová hladina. Včerejším hitem byly např. mačkové polštářky za 30,- Kčs a rohové konfe-

Zadostiučinění M. Sládka

(par): Trpkým pocitem zadostiučinění označil na včerejší tiskovce předseda Sdružení pro republiku — RSC dr. M. Sládek vztah k faktu, že konečně slyší hlasy na podporu zákazu činnosti komunistické strany a na celkovou debolševizaci, ev. na odvolání federálního ministra vnitra. V ústraní tak prý zůstává jediný požadavek republikánů — navrácení Podkarpatské Rusi. Dále dr. Sládek protestoval proti tomu, aby do projednávání jeho případu (urážka prezidenta) byli nasazováni psychiatři. Připomněl, že také třeba P. Wouka byl před lety označován za blázna jenom proto, že chtěl kandidovat do FS. Reagoval tak zároveň na to, co se o jeho straně říká a píše. Za nesmysl označil fakt, že by chtěl při nedávné demonstraci obsadit televizi. Zařazování republikánů mezi ultralevicové strany pokládá za stupňování útoku (pro stoupající počet přiznivců). Po »bilých podkolenkách«
přišlo »ultralevičá-

tví«. Odmítá se považovat za rasistu, a aby se o něm neříkalo, že jen kritizuje migraci Romů apod., navrhl prý před rokem ČNR zapracovat do zákona o obcích domovské právo. Rozhlasu včera navrhl diskusi Sládek versus Klaus či Havel, odmítá diskutovat s lidmi, za kterými vlastně nikdo nestojí.

Kirch gibt Tschechen Fernsehsehtips

Der Münchener Medienkaufmann Leo Kirch wird im Zeitschriftenmarkt der CSFR aktiv: Seine Gruppe beteiligt sich mit 49 Prozent an der von dem Schweizer Ringier-Verlag gegründeten Fernseh-Programmliustrierten Teletip, die wöchentlich mit 400 000 Exemplaren erscheint. Schon seit Jahren sind die beiden Firmen Partner beim Pay-TV-Kanal Teleclub, an dem Ringier mit 20 und Kirch mit 40 Prozent beteiligt sind. Das Schweizer Pressehaus gibt in der CSFR unter anderem schon eine Wirtschaftszeitung heraus.

Zitat des Tages

„Das Beunruhigende der Ereignisse in Deutschland ist, daß diejenigen, die geschossen haben, vor Gericht stehen, während diejenigen, die die Befehle gaben und die Politik bestimmten, immun zu sein scheinen.“

Der „Independent“ (Liberal, London)

Neues Papier: Kopieren unmöglich

Tokyo — Ein Papier, das sich nicht fotokopieren läßt, hat das japanische Unternehmen Kiso-Chemical entwickelt. Es ist durch einen hauchdünnen Film von Aluminiumdampf geschützt. Dieser Mantel weist das Licht des Kopierers ab — die Kopie ist vollkommen schwarz, nichts zu lesen.

Aufgespießt

„Wenn Fidel Castro gesagt hat, er sei der letzte Kommunist auf der Welt, ist das nicht gut. Mit mir sind es zumindest zwei... äh, übrigens gibt es noch eine ganze Menge mehr davon.“

Der französische KP-Chef George Marchais.

VYDAVATEL HO VIDĚL, RŮZOVĚ OSVĚTLENĚHO, ROKU 1961

Letzter Blick auf Lenin

Über 1500 Meter zieht sich dieser Tage die Schlange wartender Russen über den Roten Platz in Moskau. Alle wollen einen letzten Blick auf den einbalsamierten Lenin († 1924) in seinem Mausoleum (Mitte) werfen. Der tote Begründer des Weltirrtums Leninismus soll aus seinem gläsernen Sarg entfernt und umgebettet werden. Präsident Gorbatschow entscheidet — nur noch über das Datum.

PAMÁTCE VLADIMÍRA ILJIČE LENINA

Pro koho Lenin žil?
Všem lidem pro štěstí!
Teď tichým spánkem spí
na Rudém náměstí.

Jdou lidé v průvodech,
klaní se Leninu
za to, že miloval
nejvíce chudinu.

Až přijdu do Moskvy,
průvody dohoním,
také se Leninu
hluboce pokloním.

LENIN (Říkadlo pro prsty)

Celá země vzpomíná
na Iljiče Lenina:
jak dal lidu dobrou vládu,
jak pracoval do úpadu,
jak boháče učil práci,
co v něm celý svět dnes ztrácí,
že i malé dětičky
znají o něm básničky,
A DĚLALI PAKI, PAKI, PAKIČKY
A KALĚJI MU POHNÍČKY

Z HOSŤAŤOVA PAMFLETU PRO
MLA'DEŽ (VI2 I STR. 676)

Když revoluce zvítězila, oslavili dělníci s Leninem a jeho ženou Nadou slavný 1. máj

Všude, kam Lenin přišel, sjednocoval dělníky a učil je chápat, jak by se mohli osvobodit... AŽ TO POCHOPILI!

Neprátele před bolševiky utíkali

Kombinace Barum-Becher

(lh): Největší čs. výrobce pneumatik Gumárne BARUM Páčov se včera představil na pražském Výstavišti. Hlavním výrobním programem tohoto dnes již konkurenceschopného podniku jsou radiální autoopláště pro koncern Škoda-VW, pneumatiky určené nákladním automobilům a pryžové dopravní pásy. Souběžně závod produkuje také diagonální pneu pro starší typy vozů a

obují »na míru šité«
některým západním
automobilům. Svě výrobky vyvážejí do čtyřiceti zemí světa. Bez zafimavosti jisté není, že nové typy nákladních radiálních pláštěň testuje soutěžní tým s příznačným názvem LIAZ-BECHER.

V. I. LENIN VZOREM

(Sborová recitace)

Chlapec: Kdo porazil cara — vládce?
 Sbor: Lenin!
 Chlapec: Kdo přemohl všechny zrádce?
 Sbor: Lenin!
 Chlapec: Kdo se opřel o dělníky?
 Sbor: Lenin!
 Chlapec: Kdo se staral o rolníky?
 Sbor: Lenin!
 Chlapec: Kdo chtěl pro lid více štěstí?
 Sbor: Lenin!
 Chlapec: Kdo boháče srazil pěsti?
 Sbor: Lenin!
 Chlapec: Kdo nám bude navždy vzorem,
 toho jméno ať zní sborem:
 Sbor: Lenin! Lenin! Lenin! Lenin!

Dívka: Kdo nám přived' do baráku Rusa?
 Sbor: USA
 D.: Kdo se choval jako blbá husa?
 Sbor: USA
 D.: Kdo připustil u nás únor?
 Sbor: Socani a lidovčiči!
 D.: Kdo prováděl u nás horor?
 Sbor: Gottwaldovi bolševici!
 D.: Kdo zavolał sovětakého bratra?
 Sbor: Chátra!
 D.: Kdo po mozku nám žmátrá?
 Sbor: Husákova parta!
 D.: Kdo zaslouží dostat přes rypák?
 Sbor: Husák!
 D.: Kdo zaslouží zlomit vaz?
 Sbor: Sovětský svaz!
 D.: Kdo zachrání život náš?
 Sbor: Mariáš! Mariáš! Mariáš!

1980

Svatopluk Fachenheimský
 zasl. veršif

Po fiasku ve Flushing Meadow uvažuje Boris Becker znovu o odchodu ze scény velkého tenisu

Máže ještě dál nebo už nechce pokračovat, spekuluje německý deník BILD v celostránkové úvaze nad dalším osudem Borisa Beckera (na snímku), trojnásobného vítěze Wimbledonu z let 1985, 1986 a 1989. Vstup tohoto hráče na tenisový Olymp vyvolal v Německu tenisovou horečku, jakou v této zemi dosud neznali. Becker je považován vadle fotbalisty Beckenbauera a předválečného boxerského mistra světa všech vah Maxe Schmelinga za největšího německého sportovce všech dob.

■ „Neum, zda je moje láska k tenisu silnější než sen o tom skončit,“ tvrdí BECKER. Po fiasku na mistrovství USA ve Flushing Meadow, kdy vypadl předčasně s Nizozemcem Haarhuisem, se znovu zabývá myšlenkou. Za by odešel z dvorců. Ještě před startem na tomto turnaji prohlásil, že našel novou motivaci a bude pokračovat. Nyní se dokonce rozmyslí, zda bude hájit barvy Německa v semifinále DC s Američany 20.—22. září v Kansas City.

■ Vítězstvím ve Wimbledonu, kdy mu bylo teprve 17 let (rok předtím skončil gymnastem v Heidelbergu), vstoupil do zlaté klece a v ní sedí dosud. Kdykoliv ji aspoň na několik okamžiků opustil, poznal druhý život. Nyní je na tom jako Reinhold Messner: na [tenisovém] vrcholu má nedostatek kyslíků!

■ Co o tom BECKER říká? »S každým vítězstvím se můj svět zmenšuje. Jeden rok tenisového profesionála je jako sedm let života.« Jeho první trenér Günther Bosch mu byl

druhým otcem. Zpočátku se světval se svými starostmi i manažerovi Tiriakovi, ale i s tím skončil, když našel před třemi lety svou první opravdovou lásku Karin Schulzovou. Ta jej začala formovat. Rozešli se a Becker na ni nemůže zapomenout. Nyní se se všim: světuje zná-

Trpký život ve zlaté kleci

mému vyškaři Carlo Thränhardtovi. ■ Teď z jiného soudku. S pětáosmdesáti kilogramy (při výšce 191 cm) patří Becker k nejtěžším hráčům první desítky. Rád pije pivo, jí curry klobásu a hamburgy. Extremně BOSCH: »Pokud nezmění stravu, tak už dlouho nevydrží.« Počet jeho zranění se podobá počtu vítězství. Prodělal už nairžení kolenních vazů a stehenních svalů na obou nohou, zraněný žil, trpí zálu-deční nervozitou, má lehce posunutou páteř.

Přepadení čerpadla

[čtk]: Dva dosud nezjištění pachatelé přepadli 5. září kolem 20.05 hodin obsluhu benzinového čerpadla v Lipenské ulici v Olomouci. Pod pohrůžkou použití nože požadovali vydání tržby. Když pracovníce čerpadla odmítla tržbu vydat, jeden z pachatelů ji napadl a dvakrát bodl nožem do zad. Poté z trezoru odcizili tržbu ve výši 50 000 Kčs a z místa činu uprchli.

KDO TO BĚHL, ČESKÝ TISOU
 HOLUBIČI, POVAHY?

■ Becker až dosud vydělal tenisem 15,3 miliónu marek, za reklamu dostává od bank a firem další

Nezaměstnaní na Slovensku

[čtk]: Ke konci srpna bylo evidováno na Slovensku 222 799 uchazečů o zaměstnání, což je 8,72 procenta průřezového obyvatelstva. Z celkového počtu nezaměstnaných je 139 826 dělníků. Úřady práce v SR vyplatily nezaměstnaným od začátku roku do konce minulého měsíce celkem 992 773 989 korun. Nejvíce uchazečů o práci je v Západoslovenském kraji.

Navratilova-Scheidung

Božičku..!

Den holzgetäfelten Gerichtssaal von Fort Worth (Texas) betritt die Weltanglisten-Vierte im weißen Seidenanzug mit dunklem T-Shirt. Wer genau hinsieht, bemerkt das nervöse Flackern in Ihren Augen. Scheinbar gelassen geht sie an der Seite von Anwalt Mike McCurley zu ihrem Platz.

Dann aber trifft Martina Navratilovas Blick das Gesicht der Frau, die sie liebt, doch nach sieben Jahren verstoßen hat: Judy Nelson (45). Martina (34) verliert die Fassung. Sie wird von einem Weinkrampf geschüttelt.

Die neunfache Wimbledon-Siegerin im Einzel und die geschiedene Mutter zweier Söhne lebten wie ein Ehepaar, hatten sogar bei einem Londoner Goldschmied Trauringe bestellt. Am 22. Februar 1986 schlossen sie vor laufender Kamera den „Vertrag über das Zusammenleben“. Auf ihn beruft sich Judy in Ihrer Klage.

Sie will von der untreuen Ex-Geliebten die Hälfte ihres 18-Millionen-Mark-Vermögens, ferner einen Rolls-Royce, zwei Porsche, einen BMW und ein 40-Hektar-Anwesen im Sklort Aspen (Colorado).

Martina vor Gericht: „Ich bin getäuscht worden. Als wir den Vertrag unterzeichneten, wußte ich gar nicht, was da stand.“ Allenfalls will sie Judy für jedes gemeinsame Jahr 51 000 Mark zahlen, dazu den Rolls-Royce.

Richter Harry Hopkins läßt das Video abspielen. Da sitzt das lesbische Paar: lächelnd, verliebt. Sie sprechen über

Ihre Zukunft. Wieder bricht Martina in Tränen aus. Ein weiblicher Sheriff bringt ihr eine Schachtel Kleenex, ein frisches Glas Wasser.

Nach einer Pause von zehn Minuten läuft das Band weiter. Es kommt die Stelle, wo die Navratilova schwört: „Ich gebe alles weg, für ewig und immer.“ Erneuter Weinkrampf.

Und Judy? An ihrem gepunkteten Kleid baumelt ein herzförmiger Brillantanhänger - Geschenk der Geliebten aus guten Tagen. Sie sagt: „Ich bin zu einer Einigung bereit, Hebe sie noch immer.“

Dann wird ein aufgezeichnetes Telefongespräch zu Gehör gebracht - fremde, verlegene Sätze, die beide nach der Trennung austauschten. Am Schluß langes Schweigen, dann nur das Klicken des Hö-

Česko německá škola

[ml]: Svaz Němců v Československu zřídil v budoucím základní školy v Praze-Dáblicích, Žernosecké ulici základní školu s vyučováním v českém a německém jazyce. V 11 třídách (1.-8. ročníku) se zde od věra učí 160 dětí. V tomto školním roce se bude vyučovat pouze česky, neboť žáci jsou v němčině vesměs začátečníky. Její studium bude ovšem natolik intenzivní (v prvním ročníku tři, v osmém již dvanácti hodin týdně), aby příští rok mohla být vyučovacím jazykem. Učit zde budou němečtí učitelé. O školu je mezi rodiči velký zájem, přestože školné činí 9000 korun za rok.

rerautlegens. Nun weint auch Judy-hemmungslos. Das Tränengericht von Texas...

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,31	(15,29)
1000 italských lir	24,20	(24,11)
Rakouský šilink	2,57	(2,55)
Německá marka	18,08	(17,98)
Švýcarský frank	20,61	(20,48)
Americký dolar	30,80	(31,15)
Anglická libra	53,18	(52,92)

▲ S mladíčkou Romkou odjel v sobotu na cestu turista ze SRN z Václavského náměstí v Praze do nezapřítelného bytu, kde byl po kávě uložen do postele. Probral se až v sanitce s vyraženým zubem a bez 480 marek, zlatého řetízku a hodinek v hodnotě 13 000 Kčs.

TEN UŽ DO PŮLNY NEPOJĚDE...

Jesle v západní Evropě

Do jeslí se vodi v některých západoevropských zemích více dětí, než si mnozí naši občané představují. Tak v Dánsku dochází do jeslí 44 % dětí, ve Francii a Belgii 20 až 25 % dětí do tří let. Ve zbývajících devíti zemích EHS se jejich počet pohybuje pod hranicí pěti procent. Rozvoj států péče o nejmenší děti je ovlivněn vůlí státu podporovat práci žen a zájemem o rozšíření snižující se populace. Rolí tu hraje i nátlak žen — poslankyň a ženských organizací a občasných akcí v tisku. Tento stav odráží skutečnost, že ve Francii a Belgii pracuje kolem 50 % matek s dětmi do čtyř let, v Dánsku dokonce 70 % matek. Situace je zde trochu jiná, než si naše mladé maminky představují.

V mnoha zemích se o tomto tématu operativně mluví, ve Francii se rodičům nedaří získávat místa v jeslích, v Británii se o problému předškolních dětí vůbec nemluví a nepíše, ale systémem péče o tyto děti se považuje obecně za nedokonalý. Všeobecně však panuje názor, že ženy mají s dětmi zůstat doma a vychovávat je samy. V SRN a v Holandsku se na zaměstnané matky hledí s opovržením. Kde však má vzít rodina peníze na eplátky? V Rakousku se ženám první rok věku dítěte vyplácí 90 % jejich předchozího příjmu, aby mohly zůstat u dítětem doma.

Přes zájem o jesle vyšlo ve Francii na základě průzkumu najevo, že pouze 18 % rodičů považuje jesle za nejlepší řešení a že většina jich dává přednost chůvám nebo pečovatelskám. Průzkum také překvapivě odhalil, že většina mužů odkládání dětí do jeslí neschvaluje a je naopak názoru, že děti by měla vychovávat jejich matka.

BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

REVENĚ REBARBORA je statná vytrvalá bylina s mohutným oddenkem a až dva metry vysokým květním stvolem. Velké listy jsou vejčité, mírně zkrabacené, se silnými hladkými žilkami. Mnohé druhy reveně se dnes pěstují jako užitkové rostliny po celém světě.

POUŽIVANÁ ČÁST: drogu tvoří usušený oddenek reveně, který doporučovalo čínské lékařství již v roce 2700 př. n. l. jako „velký žlutý kořen“. Používá se dnes ve formě mletého prášku nebo výtažku z něho.

OBSAHOVÉ LÁTKY: droga obsahuje 3 až 8 procent proslimavě působících antrachinonových glykosidů. Všechny reveně obsahují také tříslovinu a žlutá barviva.

POUŽITÍ: vhod přijde zejména těm ženám, které mají potíže se štíhlou línou. Většina přírodních proslimadel doporučovaných pro hubnutí totiž obsahuje účinné látky z reveně. Někdy se používá čistý revenový prášek v 2–3 g, a to dva- až třikrát denně.

Jak už barva stvolu naznačuje, reveně se také používá jako prostředek na barvení vlasů na rusý odstín. Přípravek získáme tak, že 150 gramů revenového oddenku vaříme v půl litru nepřislazeného kyselého bílého vína tak dlouho, dokud se polovina tekutiny neodpaří. Získaný koncentrát vtlačíme do vlasů jako každé jiné barvivo a necháme uschnout.

Kulturní reveně se často pěstuje v zahradkách také proto, že se z mohutných řapíků připravují kompoty a zavazetiny. Vynikající je také revenový koláč, který se připravuje stejně jako jablkový. Pěstování této rostliny jako zeleniny začalo v 18. století ve Velké Británii, odkud se postupně rozšířilo po celé Evropě.

Das tapfere Schreiberlein

MADRID, 11. September (Reuter). Aus Empörung über den blutigen Krieg in Kroatien hat sich ein Korrespondent der spanischen Tageszeitung „La Vanguardia“ entschlossen, seine Beobachterrolle aufzugeben und auf kroatischer Seite mitzukämpfen. Wie Eduardo Flores im spanischen Rundfunksender „Antenne 3“ erklärte, tauschte er Schreibmaschine gegen Gewehr, als er einsah, daß seine Artikel keine Wirkung erzielten. Europa wolle das Massaker, das in Jugoslawien vor sich gehe, offenbar nicht sehen.

„Eines Tages sagte ich mir: ‚Genug! Ich habe niemals in meinem Leben einen so schmutzigen Krieg wie den in Kroatien gesehen‘, sagte Flores. „La Vanguardia“ hat nach eigenen Angaben seit zehn Tagen nichts von ihrem Mitarbeiter gehört. Man habe ihn durch einen anderen Korrespondenten ersetzt, hieß es.

Prag überprüft Funktionäre

PRAG, 11. September (AFP). Alle Tschechoslowaken, die wichtige Funktionen in Verwaltung, Polizei, Armee, Justiz sowie in den Medien bekleiden, sollen auf ihre Vergangenheit überprüft werden.

Wie in Prag mitgeteilt wurde, stimmte das Kabinett einem entsprechenden Gesetzentwurf zu. Demnach sollen bis 1996 Mitarbeiter des ehemaligen Geheimdienstes Statni Bezpecnost aus führenden Positionen in diesen Bereichen sowie von hohen Posten in staatlichen Unternehmen abgelöst werden.

Laut Angaben des stellvertretenden Ministerpräsidenten Pavel Rychetsky wird die Aktion „nur einige Dutzend oder einige hundert Personen“ betreffen.

PROČ NE AŽ DO 2096 ?

Requiem za kadetta

Automobilka Opel zastavuje výrobu svého modelu kadett — vozu, který se nepřetržitě v několika generacích vyráběl od roku 1938 v počtu více než jedenácti miliónů exemplářů. Kadett pro Opel znamená nejspěšnější model všech dob. Počátky vzniku tohoto úspěšného automobilu sahají do poloviny třicátých let, kdy vedení továrny pocítilo potřebu rozšířit výrobu o menší vůz, než byl tehdy populární Opel Olympia. První kadetty stály 2100 marek, měly zadní pohon a 23 koňských sil výkonný čtyřválcový motor. Do počátku války, kdy se výroba zastavila, přišlo na trh na 108 000 kadettů. První poválečný už značně změněný kadett se poprvé objevil na silnicích v roce 1960. V roce 1962 vznikl pobočný závod rüsselsheimské automobilky v Bochumu, kde se kadett dodnes ponejvíc vyrábí. Od roku 1983 se začala vyrábět verze A s motorem o síle 48 koní a kromě Coupé se začal vyrábět typ Station. Nejspěšnější byla čtvrtá a současně pátá generace kadettů, dodávajících se širokou paletou benzinových i naftových motorů, jejichž vrcholem byl 150 koňských sil výkonný motor sportovního typu GSi.

pro Opel znamená nejspěšnější model všech dob. Počátky vzniku tohoto úspěšného automobilu sahají do poloviny třicátých let, kdy vedení továrny pocítilo potřebu rozšířit výrobu o menší vůz, než byl tehdy populární Opel Olympia. První kadetty stály 2100 marek, měly zadní pohon a 23 koňských sil výkonný čtyřválcový motor. Do počátku války, kdy se výroba zastavila, přišlo na trh na 108 000 kadettů. První poválečný už značně změněný kadett se poprvé objevil na silnicích v roce 1960. V roce 1962 vznikl pobočný závod rüsselsheimské automobilky v Bochumu, kde se kadett dodnes ponejvíc vyrábí. Od roku 1983 se začala vyrábět verze A s motorem o síle 48 koní a kromě Coupé se začal vyrábět typ Station. Nejspěšnější byla čtvrtá a současně pátá generace kadettů, dodávajících se širokou paletou benzinových i naftových motorů, jejichž vrcholem byl 150 koňských sil výkonný motor sportovního typu GSi.

ŠIML V CUKRÁRNĚ...

Když cukrárnu v Terronské ulici v Praze 8 dostával do rukou soukromník, byli všichni z okolí zvědaví, co z obchodu vede prosulého Skleněného domu bude. Ti, co čekali vylepšení, se neklamali. Otevírací doba od devíti do devíti každý den včetně

Diäten „3000 Mark Nachholbedarf“

Die Bonner Kassen sind leer. Wäre nicht mal eine Nullrunde angebracht?

Becker: Die Bundestagspräsidentin ist verpflichtet, bis zum 30. September im Parlament einen Vorschlag zu unterbreiten. Die Abgeordneten haben von 1976 bis 1983 auf jede Anhörung verzichtet. Dadurch ist ein Rückstand gegenüber anderen Einkommen von rund 30 % eingetreten. Ein neuer Verzicht ist nicht zumutbar.

Warum nicht? Sind 9664 Mark Diäten nicht genug?

Becker: Nein, ein Beratergremium von unabhängigen Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens, zum Beispiel Gewerkschafter und Arbeitgeber, hat bestätigt, daß

die Diäten nicht angemessen sind und ein Nachholbedarf von 3000 Mark besteht. Das würde bedeuten, daß ihre Bezüge generell um 3000 Mark angehoben werden müßten. Dafür würde es aber keine Mehrheiten geben.

Könnte man an anderer Stelle sparen?

Becker: Ich warne vor einer Reduzierung der 662 Abgeordneten. Ein Abgeordneter vertitt bei uns mit 91 000 Wahlberechtigten mehr als im übrigen Europa. In Frankreich sind es 66 000, in Österreich 30 000 und in Dänemark gar nur 21 000. Jeder deutsche Wahlbürger muß im Jahr für Diäten und Kostenpauschale der Bundestagsabgeordneten nur 1,98 Mark aufbringen. Das ist mit am wenigsten in ganz Europa. **TAK NA 20?**

● **Nezaměstnanost dosáhla počátkem září ve Švédsku podle oficiálního průzkumu dvojnásobku ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Celkový počet nezaměstnaných činí 142 000, z toho je téměř 55 000 mladých lidí.**

sobot a nedělí. K cukrárenskému sortimentu přibylý základní potraviny: mléko, máslo, čerstvý chléb (dokonce i o víkend!), vajička i lahvové pivo. Kdo nestačil nakoupit přes týden, tu měl jistotu, že nebude muset večer v neděli větrníky a žlutkové věnečky. Asi se ale spokojenost zákazníků stane minulostí. Minulý týden zde byla kontrola a zakázala prodej vajiček a piva. Prý je to nehygienické a neodpovídá to zaměření obchodu. Co se týče

hygieny — obé se prodává v prachu tržnice u nedalekého nádraží. Co se týče sortimentu — vajička ani pivo nevytlačily dorty, čokoládu, bonbóny či mražené zboží. Spíš to budí dojem, že úřední šiml svým zafetáním nechce, aby někdo, kdo umí, si vydělal. Snad se ti z cukrárny nenechají otrávit.

... A PŘIVEDLI HO VOLOVĚ...

KOMUNISTÉ PODVÁDĚJÍ PŘI RESTITUCI

Již několik týdnů vrušují úrodnou Hanou problémy restituce. Jak se dalo očekávat, tamní komunisté se budou »zuby nehty« bránit navrácení rozkradeného majetku původním majitelům, a všichni dobře víme, jak bohatí byli tamní rolníci. Na Haně nebyly jen vzkvétající rolnické usedlosti, ale také továrny a továrničky, prosperující dílny, lihovary, pivovary a řada dalších podniků, jejichž majitelé ještě žijí a právem se dožadují jejich navrácení. Podle československých zákonů z roku 1945 a tehdejších dekretů o znárodnění, podle nichž se málo postupovat i později (i po únoru 1948), měl být za každý znárodněný podnik jeho majitel nebo majitelé finančně odškodněni. Jak všichni dobře víme, nikdy se dosud nestalo, aby komunisté někdy v dějinách své slovo dodrželi, takže i průmyslové a zemědělské podniky na Moravě neznařodnili, nýbrž prostě ukradli!

Mezi ty větší továrny patří i bývalý Slezák & Hutka, dřevozpracující podnik ve starosty pana Karla Vrby, konala veřejná schůze, kde pan Evžen Hutka jun. objasnil 300 zaměstnancům závodu a dalším 200 týneckým občanům své stanovisko i plány do budoucna s továrnou i pro zvelebení obce. Dnešní ředitel na schůzi v továrně totiž podal o vztahu Hutky jun. k podniku naprosto zkreslené informace, které však byly hned v úvodu veřejné schůze vyvráceny. Pan Hutka odpovídal na dotazy svých budoucích spolupracovníků klidně a věcně, nic jej nevyvedlo z rovnováhy a na vše našel přiměřenou i vtipnou odpověď. Když už byl poněkolikrát tázán, proč dodnes nebyla továrna předána jeho rodině, ozval se jeden ze zaměstnanců a upozornil, že ředitel podniku sedí tady v sále, daleko vzadu, a pozorně naslouchá. Ihned byl starostou vyzván, aby také odpověděl občanům Týnce a pracovníkům Hutkovy továrny. V ten moment jsme byli svědky obvyklých komunistických podvodů, které jsme snášeli celé čtyři desetiletí.

Nejenže se vystoupení ředitele ing. Velima setkalo s nesouhlasem zaměstnanců podniku, ale byl často nařčen za lži a zkrádání továrního majetku. Ozývaly se hlasy, jež se dovolávaly starého českého přísloví: kdo lže, ten krade, a to se v případě komunistického ředitele opět jen a jen potvrdilo. Ředitel ing. Velim nedokázal získat autoritu a jeho nepřesvědčivé výmluvy a pokusy přesvědčit pracovníky závodu i širokou veřejnost, že daný stav je zavinený panem Hutkou, vyzněl více než směšně. Po několika minut se ředitel Velim pokoušel přesvědčit zaměstnance, že továrna nebude vrácena bývalému majiteli na základě zákona o restituci, nýbrž že on má za úkol připravit projekt pro privatizaci formou aukce. Ing. Velim sklídl opět jen smích a pohrdání.

V diskusi Hutka jun. ředitele závodu doslova šokoval, jak je informován o situaci v závodě, o nakládání s bezpodmínečně hodnutí federálního MV je z 21. srpna a volání a rovněž generální tajemník MON J. Michalidis nepovažuje důvody pro odmítnutí se zároveň, že výčitky už dávno nejsou oprávněné, a připomněl výroky pre-

nutnou materiální rezervou, se zásobami dřevěné dýhy na výrobu kuchyňských zařízení. Na otázku pana Hutky, jak je možné, že v okamžiku, kdy podnik je připravován k privatizaci, jsou přijímáni noví náměstci ředitele, jeho příbuzní nebo bývalý profesor marxismu-leninismu soudruh Holyš, který nemohl nikde v okrese sehnat zaměstnání pro svou špatnou pověst mezi spoluobčany, se dnešní ředitel závodu nezmohl ani na odpověď. Při této diskusi vyšlo najevo, že nová část podniku byla postavena na zabraných pozemcích jednoho ze zaměstnanců, kterému dodnes nebyla proplacena náhrada za odcizenou půdu!

Vrcholem celého odpoledního setkání bylo vystoupení starosty Velkého Týnce, který připomněl týneckým občanům, co všechno pan Evžen Hutka sen. udělal pro obec, kolik dal na postavení nové školy, kolik přispěl na obnovu kostela, že z vlastních prostředků postavil činnovní domy v obci atd. Potom překvapil všechny sdělením, jaké má představenstvo obce těžkosti se současným vedením závodu, kterému obec byla nucena udělit 50 000 Kčs pokuty za znečišťování životního prostředí v Týnci.

K závěru pátečního vystoupení pana Hutky patřilo objasnění jeho plánů týneckým občanům. Pozval je, aby se podívali na právě budovanou farmu s chovem vysoké zvěře, stejnou, jakou vlastní v Kanadě jeho syn, a seznámil je s plány a zamýšlenou výstavbou moderního velkého motorestu na okraji obce, který chce vybudovat na pozemcích, jakmile bude notářsky potvrzena kupní smlouva.

Občané Týnce znají Evžena Hutku jun. jako velkého milovníka zvířat, proto je neudivilo, že dnes již vlastní osm závodních koní a má další plány s výstavbou nové, moderní farmy nedaleko obce, kde chce pěstovat jeleny pro export. Firma Slezák & Hutka v minulosti zaměstnávala asi třetinu obce, ale podle plánů pana Hutky jun. by byla zajistěna obživa více než polovina obyvatel Týnce a okolí. Lidé dali nakonec jednoznačně najevo, že komu mají důvěru. Pan Hutka jun. se ani nemohl protlačit davem svých spoluobčanů z Společenského domu, kteří jej ujistěvali svou podporou v jeho spravedlivém boji o navrácení rodinného majetku, který komunisté neoprávněně i nadále rozkrádají! [pr.]

P. S. Pan Hutka nechal zhotovit zvukový, i obrazový záznam celého veřejného setkání ve Velkém Týnci.

Pan Hutka jun. navrhl nynějšímu řediteli několik variant převzetí podniku, na něž nedostal dodnes odpověď, vyjma písemného nařízení na vratech závodu, zapovídající Hutkům vstup do jejich bývalé továrny, stejně jako tomu bylo v únorových dnech 1948. Jak vidět, komunisté se nic nepříučili. Nakonec byl pan Hutka jun. donucen neutěšenou situací v závodě svého otce, na kterou byl upozorňován desítkami zaměstnanců, požádat starostu Velkého Týnce o svolání veřejné besedy se zaměstnanci podniku o jeho budoucnosti i perspektivách obce.

V pátek 30. srpna se ve Společenském domě v Týnci, za předsednictví tamního starosty pana Karla Vrby, konala veřejná schůze, kde pan Evžen Hutka jun. objasnil 300 zaměstnancům závodu a dalším 200 týneckým občanům své stanovisko i plány do budoucna s továrnou i pro zvelebení obce. Dnešní ředitel na schůzi v továrně totiž podal o vztahu Hutky jun. k podniku naprosto zkreslené informace, které však byly hned v úvodu veřejné schůze vyvráceny. Pan Hutka odpovídal na dotazy svých budoucích spolupracovníků klidně a věcně, nic jej nevyvedlo z rovnováhy a na vše našel přiměřenou i vtipnou odpověď. Když už byl poněkolikrát tázán, proč dodnes nebyla továrna předána jeho rodině, ozval se jeden ze zaměstnanců a upozornil, že ředitel podniku sedí tady v sále, daleko vzadu, a pozorně naslouchá. Ihned byl starostou vyzván, aby také odpověděl občanům Týnce a pracovníkům Hutkovy továrny. V ten moment jsme byli svědky obvyklých komunistických podvodů, které jsme snášeli celé čtyři desetiletí.

Nejenže se vystoupení ředitele ing. Velima setkalo s nesouhlasem zaměstnanců podniku, ale byl často nařčen za lži a zkrádání továrního majetku. Ozývaly se hlasy, jež se dovolávaly starého českého přísloví: kdo lže, ten krade, a to se v případě komunistického ředitele opět jen a jen potvrdilo. Ředitel ing. Velim nedokázal získat autoritu a jeho nepřesvědčivé výmluvy a pokusy přesvědčit pracovníky závodu i širokou veřejnost, že daný stav je zavinený panem Hutkou, vyzněl více než směšně. Po několika minut se ředitel Velim pokoušel přesvědčit zaměstnance, že továrna nebude vrácena bývalému majiteli na základě zákona o restituci, nýbrž že on má za úkol připravit projekt pro privatizaci formou aukce. Ing. Velim sklídl opět jen smích a pohrdání.

V diskusi Hutka jun. ředitele závodu doslova šokoval, jak je informován o situaci v závodě, o nakládání s bezpodmínečně hodnutí federálního MV je z 21. srpna a volání a rovněž generální tajemník MON J. Michalidis nepovažuje důvody pro odmítnutí se zároveň, že výčitky už dávno nejsou oprávněné, a připomněl výroky pre-

apelovat na prezidenta V. Havla a premiéra M. Čalífu. Je skutečně nepochopitelné, jak se všechny tyto vysoce vážené instituce, seč mohou, brání a lkají nad »nespravedlivým« rozhodnutím, když dříve mohutně odčerpávaly milióny ze společného kráje státního rozpočtu. O zlodějnách a nejroznějších mafích ani nemluví. Nezbyvá než si přát, abychom o nich v souvislosti s naší republikou již co nejdříve nic neslyšeli.

ni platů, protože od úterka do pátku byl jen jeden pracovní den a to zrovna nešly faxy. Že by slovenská vláda udělovala dvousetmiliónové částky tak bleskové a nečekaně? Rozhodně to připomnělo klasičtíkovou omluvu, že se dotyčný nemohl připravit z matematiky, protože včera zhaslo světlo. Pozadu ovšem nezástal ani pan

ministr Vopěnka. Slovenská vláda nemůže očekávat ústupky z české strany, když nám (?) na Slovensku uráží pana prezidenta. To zase připomínalo tradiční školní: Někdo vykřikoval, celá třída bude po škole! Usmívali bychom se, kdyby se těchto uřeknutí dopustil řadový občan. Ale ministři?

Perličky z vládních úst

Co týden dal? Tentokrát i trochu humoru vonícího škamami, o který se v obilbeném nedělním pořadu postaral nechtěně český i slovenský ministr školství. Slovenský pan ministr nemohl včas informovat svého českého kolegu o opatření ke zvýše-

ni platů, protože od úterka do pátku byl jen jeden pracovní den a to zrovna nešly faxy. Že by slovenská vláda udělovala dvousetmiliónové částky tak bleskové a nečekaně? Rozhodně to připomnělo klasičtíkovou omluvu, že se dotyčný nemohl připravit z matematiky, protože včera zhaslo světlo. Pozadu ovšem nezástal ani pan

ministr Vopěnka. Slovenská vláda nemůže očekávat ústupky z české strany, když nám (?) na Slovensku uráží pana prezidenta. To zase připomínalo tradiční školní: Někdo vykřikoval, celá třída bude po škole! Usmívali bychom se, kdyby se těchto uřeknutí dopustil řadový občan. Ale ministři?

TEHNLE HUTKA JE DOBŘEJ HUTKA...

REFERENDUM JEN O NÁZVU

A PRO NE I O ZRUŠENÍ? 686

Strážlivý tón z Lán

(par): Nymburský obecní dům se v sobotu stal dějištěm 6. zasedání ústředního výboru KSČM, které tentokrát skutečně napjatě očekávala větší část členů »rodné strany«. Zaujmal je především postoj pléna ke značně kritickému prohlášení tzv. Demokratické levice v KSČM.

Mistopředseda federální rady KSČM a SDL M. Grebeníček zprvu ovšem kritizoval předsedu rady P. Kanise, který prosadil zánik společného názvu Komunistická strana Československa. Spíše než nad důvodem postoje zástupce SDL se M. Grebeníček pozastavoval nad tím, že P. Kanis »nevěnuje výkonu své funkce potřebný čas«.

Hlavní referát přednesl předseda KSČM J. Svoboda. Vyjádřil nutnost hájit zájmy »lidí práce«, odvolával se na potřebnost skutečné sociální revoluce, o které se zmiňoval E. Beneš a také T. G. Masaryk. Pár nevěstičných úsměvů vyvolal předsedův odkaz na další autoritu — jana Pavla II. Člověk zde byl přesvědčován, že naši komunisté se už na polistopadových sjezdech vzdali sami sebe — vzdali se nadřazování ideologie nad vývoj, konfrontačních principů, diktatury proletariátu. Pak však slyšel další jednoznačné prohlášení — že teprve pád KSSS znamenal konec dogmatické větve KSČM.

J. Svoboda kritizoval průběh ekonomické reformy postavené na základě jediné správné cesty, při které hrozí opětovný srst státní byrokracie s kapitálem. Pokračoval: »Skončil čas miteků, které měly posílit sebevědomí členů strany. Teď je nutné oslovit také další občany včetně prvního občana V. Havla.« Poté předseda požádal ÚV o vyjádření důvěry výkonnému výboru i sobě. Reagoval tak na již zmíněné prohlášení DL. Celé ho zveřejnilo Rudé právo, které — jak se zmínil jeden z diskutujících — tímto zahájilo antikomunistickou kampaň. Proti výboru ani proti předsedovi nehlasoval nikdo. Zatímco se však J. Svoboda domnívá, že přivlastek »komunistický« nelze spojovat jen s 21 podmínkami Kominterny a zločiny, ale i s pokrokovými myšlenkami 19. století, někteří další řečníci hovořili o faktu, že komunismus je dnes pevně spjat právě s násilím a totalitou. ÚV proto nakonec rozhodl uspořádat do konce roku referendum, ale jen o názvu, nikoliv o seberození...
Hosté si vyslechli také koncert, který přednesl Dvofákový pravňuk J. Suk s klavíristou J. Háloou a se Sukovým komorním orchestrem, a prohlédli si obnovou ex-positici Muzea české hudby. Instalovanými v skladatelově rodném domě. Mezi čestnými hosty na oslavách v Nelahozevsi byla i skulptura členů britské Společnosti A. Dvofáka, vedená předsedou G. Melvillem-Masonem, předním znalcem a popularizátorem české hudby.

(čr): V již takřka tradičně uklidňujícím duchu se nesly éterem včerejší Hovory z Lán. V. Havel uvedl, že po nedávném setkání s ekonomickými ministry slovenské vlády nenabyl dojmu, že je nutné nějakým zásadním způsobem měnit kompetenční zákony, ale jde spíše o jejich doladění. V komentáři k výsledekům jednání předsednictve obou národních rad v Bratislavě řekl, že byl učiněn krůček k vyjasnění naší budoucnosti a zvítězila vůle postupovat v řešení státoprávních otázek ústavním způsobem. Připomněl také, že politika je neustálým procesem hledání východisek, kompromisů a řešení, a že její výsledky často zprvu nejsou hmatatelné. Prezident se vrátil i k svému setkání s V. Mečiarem. Rozhovor označil za konkrétní a otevřený i přesto, že na řadu problémů nemají oba politkové stejné názory 9. 9. 91

»Nesmrtelné« Maovo učení

PEKING: Zdůrazněním trvale platného přínosu Mao Ce-tunga pro rozvoj čínské společnosti si včera v této zemi připomněli 15. výročí jeho smrti. »Maovy ideje jsou drahocenným duchovním bohatstvím naší (komunistické) strany, nejvyšším projevem a teoretickým zabezpečením moudrosti čínského národa,« napsal včera ústřední deník ŽEN-MIN Ž'PAO. Mao je vydáván za autora myšlenky o budování socialismu s čínskými rysy, tedy koncepce, kterou hájí pekingské vedení jako jediný přijatelný politický a hospodářský systém pro čínskou společnost. Všestranná a hluboká indoktrinace v duchu Maova nesmířitelného boje proti pronikání »buržoazní liberalizace« má odvrátit hrozbu rozkladu socialismu, který postihl Sovětský svaz.

Barevné čmoudíky

Přesně tak pojmenovala členka ústředního výboru KSČM H. Matysová snahu vedení stále ještě její strany zkrusit názorové rozpory mezi výkonným výborem (býv. předsednictvem) a platformou Demokratické levice. Jako by prý šlo pouze o jakýsi osobní spor mezi předsedou J. Svobodou a M. Krausem. Zástupci Demokratické levice seznámují novináře s tím, že jejich podpora mezi členy KSČM roste, zatímco ortodoxní komunisté v tzv. marxisticko-leninských klubech tvrdí, že jde pouze o »nepočetnou skupinku«. Jelikož však takový údaj byl zveřejněn ve vskutku komunisticky plamenném dopise adresovaném ÚV KSČM, věřím spíše tomu prvnímu. Demokratická levice žádá důslednou transformační stranu ve stranu nekomunistickou. Vedení KSČM však snahu této platformy odmítá, byť se v usnesení sobotního zasedání ÚV jedním dechem hlásí k další podpoře rozvoje »názorových platform a proudů a straně, které pokládá za důležitou součást postupujícího procesu demokratické transformace strany«. Komunistická nabubřelá lež, čili jeden druh z oněch »barevných čmoudíků«, zkratka dál funguje a teď jde jen o to, jak dlouho se jí členové přezilí strany ještě nechají klamat. Vždy byli vychovávaní k nemyšlení a na základě toho byli pak dobře manipulovatelní. Jak vyplynulo ze včerejší tiskovky, vědí to i zástupci Demokratické levice. Za svůj hlavní cíl dalšího setrvávání ve straně, v jejíž reformovatelnost už nevěří, uvádějí probuzení jakéhosi zdravého rozumu právě u těchto lidí. Osamocení komunističtí fanatici by se pak snad ani nemohli udržet nad hladinou.

Largo - modlitba za Čechy

(čr): Mše svatá zahájila včera oslavy 150. výročí narození Antonína Dvofáka v Nelahozevsi. Sloužil ji arcibiskup pražský Miloslav Vlk v gotickém kostelíku sv. Ondřeje, kde byl A. Dvofák pokřtěn, na kůru tu získával hudební zkušenosti a v osmi letech zde hrál první houslové sólo. Arcibiskup pražský označil jeho dílo za dialog víry a kultury a Largo z Novosvětské za jednu z nejkrásnějších modliteb za českou zem. Hluboce věřící Dvofák se stal mužem, který reprezentoval a reprezentuje naši kulturu tím největším způsobem před Evropou a před světem. Fanáry přivítaly z oken nelahozeveského zámku dopoledne také prezidentka Václava Havla, předsedkyně ČNR D. Burešová, ministr kultury ČR M. Uhdeho a mnoho dalších domácích i zahraničních hostů. »Dvofák dobyl svět tím, že psal světlou hudbu,« řekl V. Havel na prostranství u Mistrova pomníku. »Nejlépe se můžeme všichni do širokých světových souvislostí tím, že jsme otevřeni, odpovídně a poctivě sami sebou.« Hosté si vyslechli také koncert, který přednesl Dvofákový pravňuk J. Suk s klavíristou J. Háloou a se Sukovým komorním orchestrem, a prohlédli si obnovou ex-positici Muzea české hudby. Instalovanými v skladatelově rodném domě. Mezi čestnými hosty na oslavách v Nelahozevsi byla i skulptura členů britské Společnosti A. Dvofáka, vedená předsedou G. Melvillem-Masonem, předním znalcem a popularizátorem české hudby.

Zlaté sídliště

SOFIA: Velké množství zlata se skrývá ve zdech domů sofijského sídliště Družba, ale nikdo zatím neví, jak je dostat zpět. Drahý kov se do nich dostal ze zlatonosných písků řeky Bílý Iskar, které byly použity při výrobě panelů. Bulharské úřady o ložiscích věděly, avšak nik nepodnikaly, říká náměstek předsedy bulharského Svazu těžebního průmyslu T. Krstev. Těžba zlata se věnuje nyní na celém území Bulharska zhruba tisíc lidí, kteří primitivním způsobem pomocí jednoduchého nářadí vytěží nejméně jeden gram zlata na osobu denně.

Mozartovské finále

(čr): Umělecký vrchol festivalu Evropa - Mozart - Praha patřil v sobotu dvěma významným hostům. Soubor Vídeňské akademie uvedl v Divadle na Vinohradech operu oper - Dona Giovanniho. Výkon mladého dirigenta M. Haselböcka i souboru se setkal s velkým ohlasem u publika, které tvořili z velké části zahraniční hosté. — Ve Smetanově síni vystoupil téhož dne Filharmonický orchestr milánské La Scaly řízený dirigentem C. M. Giulinim. Přednesl Mozartovu symfonii Jupiter 7. symfonii Ludwiga van Beethovena.

MÍSTO IDEOLOGIE VÁNOČKY

Včera, když jsme šli do práce, nás čekalo na Poříčí milé překvapení. V průběhu budovy, kudy se dříve chodilo do Rudého práva, je hned vedle Annonce zbrusu nový štít Poříčské pekárny, s. r. o. Jak nám řekl Zdeněk Kác, vedoucí pekárny, nabízejí celkem 20 druhů pečiva, slaného i sladkého, každý den od 7 do 19 hodin včetně soboty od 7 do 13 a neděle od 15 do 20 hodin. Odstoují vás 12 prodáváček, 18 zaměstnanců pracuje u špičkových rakouských a německých pečičích strojů v zákulisí. Interiéru prodejny, zatím bohužel s nemalými frontami, je opravdu překrásný a chuť nabízeného pečiva skutečně skvělá. Je to právě díky ireně Zemanové, která se věnuje technologií. Nautic akciovka slibuje v nejbližší

době další speciality v podobě velkých croissantů (rohlíků) plněných medem, koláčů či zavářeninou. Dobrou chuť!

● »Zájem Němců z východních území, stejně jako zájem sudetských Němců, nesmějí být napříště přehlíženy. Změny ve východní Evropě si vynutí i změna německé východní politiky.« řekl v Berlíně předseda Svazu vyhnanců H. Czaja na »Dni vlasti« AT ŽVI, SEMILAN, NACIOALISTI!

● »Je jasné, že lidská práva v Číně jsou v praxi podřizována zájmům komunistické strany, která se považuje za arbitra toho, co je dobré a co zlé.«

K DĚJINÁM ŠPITÁLŮ V ČECHÁCH

V Čechách se stejně jako v ostatních zemích středověké Evropy vyvinuly tři základní typy charitativních a léčebných ústavů. Vedle světských klášterních špitálů to byly klášterní nemocnice a nemocnice pro malomocné.

Klášterní nemocnice (infirmarium) sloužily především k ošetřování nemocných řeholníků a příležitostně k ošetření členů zakladatele nemocnice. O nemocné zde pečoval zpravidla jeden z členů příslušného řádu se základními medicínskými znalostmi, který se zároveň staral o klášterní lékárnu a přípravu léků. Papež Lucius III. ve své bula z 12. století sice požadoval, aby v klášterních nemocnicích i špitálech léčili lékaři, avšak málokdy byl tento pokyn dodržován. Vedle klášterních nemocnic byly zřizovány v kláštorech také špitály, které sloužily k ubytování poustníků a kupců i k ošetření nemocných. Povinnosti poskytovat pohostinství a nocleh byly uloženy klášterům přímo v řádových stanovách. Protože docházelo i k zneužívání pohostinství klášterů, byla vkládána do řeholních řádů ustanovení, podle kterých mohlo být poskytováno pohostinství a nocleh klášterem nejvýše po dobu tří dnů.

Nemocnice pro malomocné (leproserium) byly zakládány na předměstích a v blízkosti zemských cest. Sloužily k izolování nemocných od ostatního světa, aby se zabránilo šíření nákazy. Nemocní byli ponecháni volný průběh, neboť soudobá medicína byla proti lepší prakticky bezmocná. Špitály (domus hospitalis) se staly typickým institutem středověké charitativní činnosti. Byly zakládány nejen u klášterů, ale i ve městech. Původně byly určeny jako útulky pro poutníky a navazovaly na tradice středověké i starověké hospitality (xenodochia).

K založení špitálu byla nezbytná vůle zakladatele-fundátora, potřebné materiální zabezpečení špitálu a založení muselo být potvrzeno panovníkem a církevním orgánem — jurisdikcí. Schvalování založení špitálu příslušnou církevní autoritou nebylo ovšem přes veškeré snahy papeže Innocence IV. (1243—1254) všude do drženo.

Významnou roli při zakládání špitálů měly některé církevní řády, v našich zemích například benediktini, johanité, fran-tiškáni a křižovníci s červenou hvězdou. Špitály zakládali i příslušníci šlechty a měšťané. Někdy byl fundátorem špitálu panovník či členové jeho rodiny. V roce 1233 založila sestra českého krále Václava I. Anežka Přemyslovna špitál v osadě sv. Haštala, odkud byl přenesen ke kostelu sv. Petra na Poříčí a posléze se přestěhoval ke Karlovu mostu. Pro službu ve špitále založila Anežka roku 1254 špitální bratrstvo, které bylo z jejího podnětu přeměněno papežem Řehořem IX. v roce 1237 v řád křižovníků s červenou hvězdou, což byl jediný výslovně český církevní řád.

V roce 1364 založil Jan Očko z Vlašimi špitál pod Vyšehradem, kde našel léčebnou péči 12 zchudlých pražských měšťanů. Symbolika čísla 12 odpovídá dvanácti Kris-

tovým učedníkům-apostolům. Jan Očko založil i hradčanský špitál sv. Antonína a sv. Alžběty u kostela sv. Benedikta. Špitál, který byl vysvěcen v roce 1374, měl sloužit starým a nemocným duchovním pražské diecéze.

Za nejstarší špitál v Praze je považován špitál v Týně, který je spolehlivě doložen v polovině 13. století. Hypoteticky bývá někdy jeho vznik kladen do 10. století. V tomto špitále byli ubytováni kupci a zároveň měl špitál plnit charitativní funkci. Špitálním kostelem byl kostel Panny Marie v Týně.

Do počátku 14. století bylo na území Prahy a v jejím těsném sousedství 25 klášterních institucí, kterým řádové předpisy ukládaly péči o chudé poutníky a nemocné. Jako veřejný působil v Praze v té době prakticky jen křižovnícký špitál, kde nemocní nalezli útulek, dostali stravu a bylo jim poskytnuto základní lékařské ošetření. Vedle pražského křižovníckého špitálu existovala ještě nemocnice pro malomocné u sv. Lazara.

Po polovině 14. století byly v Praze zakládány další špitály. Byly to například Ambrožův špitál, Bohuslavův špitál poblíž kláštera klarisek sv. Anežky, špitál sv. Bartoloměje Pod Slovany z přelomu 15. a 16. století a v roce 1612 je v Praze doložen první studentský špitál u hřbitova sv. Benedikta.

Špitály získávaly jmění ke svému provozu z hospodářské činnosti, z darů a odkazů, často specifikovaných na opravu a výstavbu špitálu, na topení a přípravu lázni pro chudé špitálníky. Finanční prostředky jim plynuly i z výnosu mýta, ze soudních pokut a z tzv. božích peněz, které platili prodávající a kupující špitálu při uzavření kupní smlouvy. V kutnohorských rudných komorách odkládali někteří horníci s povolením příslušného správce kusy stříbrné rudy — handštány boží — k zajištění špitálu.

Ze strany církve docházelo často k udělování odpustků fundátorům špitálů a těm, kteří špitály finančně podporovali. V roce 1302 udělil například pražský biskup Jan z Dražic odpuštění všem přispěvatelům špitálu Panny Marie v Kouřimí. Panovník někdy osvobozoval špitály od královských berní z nemovitého majetku i od dalších daňových břemen. Berně prominul Jan Lucemburský v roce 1327 budějovickému špitálu se zdůvodněním, že chce tak přispět ke spásě a záchraně duší svých předků.

V českých špitálech se poskytovalo ošetření vnějších zranění, podávaly se utišující léky, pouštělo se žilou a používaly se dezinfekční prostředky. Prohloubení medicínských znalostí na přelomu 16. a 17. století podnítilo pak další rozvoj špitálů jako skutečných zdravotnických nemocničních zařízení.

ZÁTAH NA ČEPIČÁŘE

„Na to nemáte právo,“ bránili se uče-ra prodavači vojenských uniforem, čepic a podobných módních doplňků z inventáře odesílých sovětských vojsk před pražskou restaurací U modré štiky, když jim policisté zabavovali zboží. Strážce zákona jejich turzení až tak moc nezajímalo a s věcmi si odvezli i několik prodavačů. Některým divákům se asi zdálo, že zásah probíhá moc tvrdě, a vykřikovali „Máme přece demokracii.“ Když jeden z policistů chtěl mohutně se vzpouzejícímu „obchodníkovi“ nasadit pouta, snesla se na něj taková spousta nadávek a dav se k němu tak nebezpečně přiblížil, že raději pouta zase schoval. Celý záťah navíc trval tak dlouho, že kdyby někteří „obchodníci“ (nebo spíše veksláci a zloději) chtěli zmizet z místa činu třeba tankem, nikdo by si jich asi nevšiml. Útěchou může být jen to, že vše bylo natočeno na policejní video.

„ČEPIČÁŘ“ BYLO DĚJE POCESTNÉ RENESANCE...

Radiotelefony v »rozjezdu«

Včera se v Rytiském sále Valdštejnské také do auta nebo nosit při sobě, je od ho paláce představila společnost EUROTEL 33 do 42 tisíc korun. Zřizovací poplatek — společný podnik Správy pošt a tele-komunikací v Praze a amerických firm Bell Atlantic a US West. Stalo se tak při příležitosti prvního slavnostního hovoru v rámci veřejné radiotelefonní sítě, jejímž vybudováním na celém území ČSFR byla firma pověřena.

V říjnu bude tento systém uveden do provozu v Praze, Brně a Bratislavě, během dvou let by měl pokrýt všechna větší města, dálnice a hlavní tahy od hranic. Jednotlivá území budou pokryta buňkami a vysílači. V Praze bude zpočátku umístěn státní rozhlasový věží a dosah radiotelefonního signálu bude asi 30—40 kilometrů.

— G. GEŠCHENANT —

Cena přístroje, který je možno zabudovat

ROTSCHILD DO VÍTKOVIC

(ent): Zástupci s. p. Vítkovice včera na tiskové konferenci v Brně potvrdili, že jejich podnik navštíví 27. září lord Rotschild. Při této návštěvě má dojít k uzavření předběžné dohody o zapojení Rotschildova investičního trustu do probíhající privatizace Vítkovic. Mělo by jít nejen o přímou účast, ale také o získávání dalších zahraničních klientů a partnerů pro financování a kooperaci spolupráci v dalších etapě restrukturalizace výroby ve Vítkovicích. Vzhledem k poklesu domácího odbětu se zvýšil vývoz oceli do zahraničí. Pozornost je věnována i omezení dopravních výrobů na životní prostředí. Po letošním odstavění dvou marinských pecí budou v příštím roce zastavena další čtyři zařízení.

HERGETOVA CIHELNA

Hergetova cihelna stojí v Praze na Malé Straně v ulici U lužického semináře č. 28. Sestává z obytných domů, výrobních objektů a prostranství přílehlých k řece. Na východní straně dvora je provozní budova. Tato dvoupatřížní stavba má plackami zaklepané spodní patro a v jejím východním křídle najdeme sbytek okrouhlé pece se střechou nesenou toskánskými sloupy. Střecha výrobní budovy s malebnou věžičkou je výrazná dominanta — součástí panorámatu Pražského hradu. Starší objekt domu na Kalvárii č. p. 101 zakoupil spolu s přílehlým východním pozemkem v roce 1761 L. Herget a vybudoval zde cihelnu. Tato cihelna je dnes v havarijním stavu, tedy na spadnutí. Nejzávažnější jsou statické poruchy a skutečnost, že do objektu teče. Odpovědným za současný stav je dnešní správce bývalé cihelny, kterým je bytový podnik. Optimální využití by byla rekonstrukce cihelny na galerii vytvořeného umění s ateliéry, nebo by zde šlo umístit kamenickou dílnu, kterou Malá Strana potřebuje a pro níž chybějí prostory.

Podstatné zvýšení cen nemovitostí

Od prvního listopadu vstoupí v platnost nová vyhláška MF ČR o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užití pozemků. O bližší informace jsme požádali ředitele odboru cen ministerstva financí ČR ing. P. Slaného.

»Vyhláška navazuje na bývalou úpravu ních pozemků jak ve městech, tak i ve větších obcích.«

Můžete být konkrétnější?

»Obávám se, že nebudu moci uspokojit všechny čtenáře, ale uvedme alespoň několik příkladů. Tak třeba v Praze se ceny stavebních parcel zvyšují z dosavadních 250 Kčs na 1700 Kčs za každý čtvereční metr, v Brně z 200 Kčs na 800 Kčs a v ostatních statutárních (tedy krajských) městech včetně Františkových a Mariánských Lázní činí nárůst ze 150 Kčs na 800 korun. V obcích s počtem obyvatel nad dva tisíce je to z dvaceti na sedmdesát korun, bez změny zůstávají ceny v menších obcích. Pokud jde o náhrady za dočasné užívání pozemku pro účely podniká-

ni, mohou být podle nové vyhlášky sjednány dohodou. Dále je zrušeno omezení ceny při převodu nemovitosti mezi občanem a právnickou osobou, například podnikem. Nový způsob oceňování se týká také lesních pozemků, kde cena závisí na dřevinné skladbě a bonitním stupni. Podle těchto kritérií budou zvýšeny ceny u ovocných stromů o 7 až 620 procent, u lesních porostů o 300 až 1500 procent.«

Vyhláška tedy přinese podstatné změny...

»Samozřejmě. Pro stavby se ceny zvyšují v průměru o sto padesát procent. U provozních a zemědělských staveb dochází ke změně způsobu oceňování. Nový způsob respektuje konstruktivní systém jednotlivých staveb, čímž je zajištěno objektivnější ocenění. Výrazně se také zvyšují ceny staveb...

Ceny nemovitostí jsou v tržním hospodářství sjednávány výhradně mezi prodávajícím a kupujícím, stát do těchto dvou subjektů nezahluje. K čemu tedy vůbec slouží »ministerké ceny« stanovené vyhláškou?

»V praxi se vyskytují případy, kdy mezi účastníky kupního či převodního řízení k dohodě nedojde. Stává se to třeba při vypořádání podílového spoluvlastnictví, dědictví nebo v rámci rozvodového řízení. Navíc je třeba určit cenu, která je základem pro stanovení notářských poplatků. Právě v těchto případech není možno vycházet z ceny tržní, nýbrž z ceny stanovené podle cenového předpisu.«

Sheriffs aus dem Wilden Westen beschützen die CSFR

Hilfe für den „Wilden Osten“ naht angesichts des rasanten Anstiegs der Kriminalität in der Tschechoslowakei aus einem Land, das früher einmal für seinen „Wilden Westen“ berüchtigt war. Sheriffs aus den USA unterweisen ihre Kollegen an der Polizeischule in der ostslowakischen Stadt Kosice (Kaschau) in den Methoden, wie sie mit der rauheren Gangart der Gauner fertig werden können.

Vleerorts hat der Staat allerdings bereits den Offenbarungseid gegenüber der zunehmenden Zahl von Gewalttätigkeiten und Dieben geleistet: Private Unternehmen zumeist aus westlichen Ländern kümmern sich in den meisten Großstädten der CSFR zumindest um Teilbereiche der öffentlichen Sicherheit und erfüllen dabei ähnliche Aufgaben wie die Polizei.

„Bei unserer Personalstärke und Ausrüstung sind wir wirklich nicht in der Lage, alle Belange der öffentlichen Sicherheit zu gewährleisten“,

Umstrittene Truppe aus München im Einsatz

räumt der Vize-Polizeichef von Bratislava (Preßburg), Rastislav Horský, ganz offen ein. In der slowakischen Hauptstadt ist die Zahl der Verbrechen in den ersten fünf Monaten 1991 verglichen mit dem gleichen Zeitraum des Vorjahres um fast das Doppelte gestiegen. Polizeipräsident Martin Sitar begrüßt es deshalb, daß die von München aus gesteuerte private Firma Ziviler Sicherheitsdienst (CBS) in der Innenstadt von Bratislava für Ruhe und Ordnung sorgt. „Ehre und Recht“ steht in lateinischer Sprache auf den schwarzen Mercedes-Limousinen der Männer in den schwarzen Uniformen, die mit Pistolen und Funkgeräten ausgerüstet sind. Von den Geldbußen bis 500 Kronen (30 Mark), die sie in Absprache mit der Stadtverwaltung verhängen können, dürfen sie 60 Prozent behalten.

„Schwarze Sheriffs“ von CBS sorgen auch im mährischen Brno (Brünn), im westböhmischem Pilsen (Pilsen) und in Karlovy Vary (Karlsbad) für die Sicherheit der Gäste von Hotels oder Spielbanken. In der tschechoslowakischen Hauptstadt Prag haben die Leute von der US-Konkurrenz Pinkerton diese Aufgabe übernommen – ebenfalls ganz in Schwarz und mit dicken Schießseisen im Halfter. Selbst das nordböhmische Städtchen Jablonec nad Nisou (Gablonz an der Neiße) leistet sich seit Anfang August acht bis zehn private „Schwarze Sheriffs“ – für 200000 Kronen (rund 12000 Mark) monatlich, wie Starosta (Bürgermeister) Jiri Musil verrät: „Wir rechnen damit, daß wir nur 50000 bis 60000 Kronen aus dem Stadtsäckel bezahlen müssen, den Rest sollten wir über private Sponsoren wie Hoteliers oder Geschäftsleute aufbringen.“

Lediglich in der südböhmischen Stadt Ceske Budejovice, dem für sein Bier berühmten Budweis, gab es Schwierigkeiten. Trotz eines Ratsbeschlusses auf Verpflichtung der „Schwarzen Sheriffs“ verschob die Stadtverwaltung den Vertragsabschluß. Dabei spielte der Verdacht eine Rolle, unter die CBS-Beschäftigten könnten sich auch ehemalige Mitarbeiter des CSSR-Staatssicherheitsdienstes StB gemeldet haben. CBS dementierte und bot an, alle Mitarbeiter vom Innenministerium durchleuchten zu lassen.

„Weder die Gewerbeaufsicht noch das Innenministerium wissen genau, wie viele private Sicherheitsdienste bei uns arbeiten und wie hoch die Zahl der Detekteien ist, von denen einige eindeutig verdächtig sind“, bemängelte jüngst die Tageszeitung *Mlada fronta dnes*. Die Lücke werde zunehmend von früheren StB-Mitarbeitern genutzt, die sich mit ausländischer Technik versorgten und damit nachweislich der Wirtschaftsmafia zur Hand gingen.

▲ **Hilfskové ingoty o váze 5700 kg v ceně 215 000 Kčs odvezli během posledního měsíce z oploceného areálu továrny v Litberci neznámý pachatel.**

Pražský primátor J. Kořán odvolán

Z výběrového řízení, jehož regulérnost předběžně zástupci komise, ministerstva i policie potvrdili, vyšla vítězně švýcarská firma Microcontrol CS. Ta z původní ceny 4,7 mil. korun nabídla až milionovou slevu. Předseda Výboru pro městské informace pověřený komisurním řízením Pavel Holba ovšem mezitím podepsal dopis, v němž se švýcarská strana žádá o úhradu celé částky. Primátor J. Kořán dal vzápětí podnět k prošetření věci a záležitost se stala sítědem zájmu tisku.

Komise konstatovala, že při plnění úsnesení rady o nákupu osobních počítačů došlo k překročení kompetencí a porušení úředních postupů, zejména ze strany P. Holby a spisovny kanceláře primátora. Ke konečnému výběrovému řízení bude schopna se vyjádřit až potom, co budou známy výsledky expertiz nabídkových listů ostatních firem.

Na zasedání předložilo 25 poslanců zvo-

lených za OF písemný návrh na tajné hlasování o odvolání Jaroslava Kořána z funkce primátora hlavního města Prahy. Vzhledem k formálním nejjasnostem kolem návrhu a příslušných bodů jednacího řádu nebylo dlouho jisté, zda se hlasování uskuteční.

Jaroslav Kořán byl na závěr zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy odvolán tajným hlasováním z funkce pražského primátora. Ze 70 hlasů bylo 46 odevzdáno pro jeho odvolání, 21 proti, tři poslanci se hlasování zdrželi. Dalším bodem programu zasedání bude volba nového primátora. O nominaci kandidátů na tuto funkci nyní jednájí poslanecké kluby. »Demokraticky jsme byli zvoleni, demokraticky jsme odvoláni. Demokracie je taková, jací jsme my. Přeji Praze hodné štěstí pod novým vedením,« řekl po oznámení výsledků hlasování Jaroslav Kořán.

Na zasedání předložilo 25 poslanců zvo-

Článek Sudetští Němci mají krátkou pasyých otců... Pan ing. V. Štastný rovněž kost. Jmí opět právem poukazují na to, že leinovy strany, kterou volilo 90 procent německého obyvatelstva v Čechách a na Moravě...
Dodejme něco na závěr. Problémy je třeba zhodnotit z objektivního pohledu, nezaujatě, to jest i s přiznáním vlastních chyb. Lze jistě souhlasit s tím, že odsun byl odvetou — odvetou za zlo způsobené našemu národu. Odveta nemá být nepřiměřená, trestající se nemá dopustit činů z etického hlediska stejně špatných jako vinitk, jehož trestáme. Na odsunu se shodly vítězné mocnosti, jeho realizace nebyla humánní, jako humánní nebylo počinání sudetských Němců vůči českým spoluobčanům. Nic nelze ovšem generalizovat a paušalizovat. Připravuje se československo-německá smlouva. Podle prohlášení ministra zahraničí pana Dienstbiera se Češi nemusejí o své chalupy bát, nikdo jim je nevezme. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě.

ODSUNY, NÁVRATY, MAJETKY

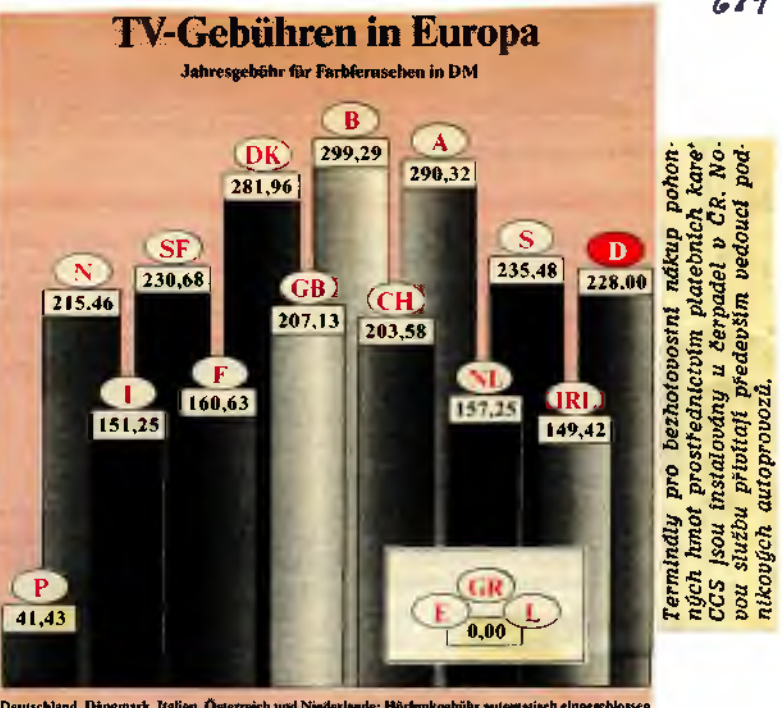
Němců) jsou proto spravedlivé, že jako šif části do rukou komunisty řízeného státu. se do svých vil vracejí majitelé vyhnáni v postě se objevilo i upozornění, že se komunisty, bude třeba i zde provést natu- rální restituci — to je názor opravdu, mí- věracen svým majitelům... To všechno je, bohůžel, pravda.
Dejme však slovo — opět pomoci krát- kého citátu — panu PhDr. Františku Va- ruškoví z Českých Budějovic. Zdůrazňuje potřebnost ochoty k vzájemnému odpuštění a odložení všech nacionalistických před- sudků a dodává: »Mlčení a neznalost his- torie vlastního národa mohou ovšem být škodlivé, pokud by měly vyzníti v jedno- stranné obviňování českého národa bez přihlížení k tomu, co se u nás odehrálo v letech 1938—1945, kdy se náš národ ocitl ve smrtelném nebezpečí úplné likvi- dace, bez znalosti poslání a činnosti Hen- richa Himmlera a jeho podřízených...«

Mezi nepřátele Němců... Pisatel se zřej- mě nezapomíná na to, že naprosté většina sudetských Němců — jistěže v tehdejších sou- vislostech a pod vlivem nacistické propa- gandy — rozbíhala stáť, že nacistické Něm- ce anektovalo pohraničí, že Češi jako první zanechali na místě své chalupy a hroby

Článek Sudetští Němci mají krátkou pasyých otců... Pan ing. V. Štastný rovněž kost. Jmí opět právem poukazují na to, že leinovy strany, kterou volilo 90 procent německého obyvatelstva v Čechách a na Moravě...
Dodejme něco na závěr. Problémy je třeba zhodnotit z objektivního pohledu, nezaujatě, to jest i s přiznáním vlastních chyb. Lze jistě souhlasit s tím, že odsun byl odvetou — odvetou za zlo způsobené našemu národu. Odveta nemá být nepřiměřená, trestající se nemá dopustit činů z etického hlediska stejně špatných jako vinitk, jehož trestáme. Na odsunu se shodly vítězné mocnosti, jeho realizace nebyla humánní, jako humánní nebylo počinání sudetských Němců vůči českým spoluobčanům. Nic nelze ovšem generalizovat a paušalizovat. Připravuje se československo-německá smlouva. Podle prohlášení ministra zahraničí pana Dienstbiera se Češi nemusejí o své chalupy bát, nikdo jim je nevezme. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě. To považujeme za samozřejmost, nikoliv mě.

Mezi nepřátele Němců... Pisatel se zřej- mě nezapomíná na to, že naprosté většina sudetských Němců — jistěže v tehdejších sou- vislostech a pod vlivem nacistické propa- gandy — rozbíhala stáť, že nacistické Něm- ce anektovalo pohraničí, že Češi jako první zanechali na místě své chalupy a hroby

Mezi občejšími návštěvníky brněnského ve- letrhu byl i prezident V. Havel. Osobně si vyzkoušel i elektromobil, který ve spolu- práci se švýcarskem vyrábí Skoda Plzeň, a rychlostí jízdy byla zaskočena i jeho »ochranka«.

Deutschland, Dänemark, Italien, Österreich und Niederlande: Hörfunkgebühr automatisch eingeschlossen

Zum Teil vorläufige Zahlen; Wochenzellen: Jahresdurchschnitt 1990; Türkei: nur Mittelwert; Quelle: IFO-Erhebung Institut für Deutschen Wirtschaft Köln

KURSOVNÍ LÍSTEK

Měna	Kurs
Francozský frank	5,32
1000 Italských lir	24,23
Rakouský šilink	2,57
Německá marka	18,14
Svýcarský frank	20,61
Americký dolar	30,62
Anglická libra	53,18

11.09.1990

Handel zwischen CSFR und Südafrika
PRAG, 13. September (AFP). Die CSFR und Südafrika haben eine Übereinkunft zur Wiederaufnahme ihrer seit 1964 abgebrochenen Wirtschaftsbeziehungen getroffen. Die CSFR-Presse berichtete, Prag und Pretoria hätten sich die Meistbegünstigungsklausel zugestanden.

MAJITEL MUŽKA ZE ČESKÝ KARIKATURISTA VAN ŠTEJGER... INŽENÁRYCHAŽI DENŮ.

Majetek KSČ dosud nebyl předán!

(Čtk): Majetek KSČ byl v drtivé většině zmapován již v první čtvrtině letošního roku, ale dodnes není nikdo, komu by mohl být předán, uvedl na včerejší tiskové besedě vládní zmocněnec pro Vydavatelství Svoboda Č. Adam. Podle jeho názoru by k tomuto problému nemuselo dojít, kdyby byl od počátku ustanoven vládní komisař pro předávání majetku KSČ a kdyby byl přijat zákon o vnučené správě a vnučených správcích, jaký již platil za první republiky.

»Již koncem února byly majetky KSČ v podstatě převzaty a předal jsem federálnímu ministerstvu financí příslušné předávací protokoly s přílohami dokumentující stav majetku na základě fyzických inventur a účetní uzávěrky,« zdůraznil Čestmír Adam. »Termíny předávání však jsou neustále odkládány.« »Očekávali jsme, že do věci vstoupí ministerstvo kontroly ČSFR, ale to víceméně vystupovalo proti nám,« prohlásila zmocněnkyně pro Pragoservis (bývalý podnik služeb KSČ) V. Trunečková. Zmocněnec pro Vydavatelství Florenc P. Blahák upozornil, že nebyl beze zbytku aplikován ústavní zákon o převzetí majetku KSČ, protože nebyl vztažen na všechny majetky. Jako příklad uvedl podniky Delta

Press a Typografia. »Nechápu, co dělala kontrola, když tuto zásadní věc neobjevila,« podtrhl P. Blahák. Docházelo k únikům majetku, např. nevyjasněna je otázka převodu Rudého práva. Konstatoval, že se rovněž nikdo nezabývá tím, že v prvních měsících po listopadu 1989 byl převáděn devízový majetek KSČ do zahraničí.

»Nikdo z kompetentních vládních představitelů nejvíce ochotu jednat,« poznamenal Č. Adam. »Může dojít k újmě na majetcích, zruňování podniků.« To by podle něj mohlo vést k tomu, že by tyto podniky mohly být prodány levně opět bývalým komunistům. »Velkou vinu na dnešním stavu má impotence kontroly i nedostatky v československém právním řádu.«

Jak dopadne výstava?

(luk): Za neustálého vzájemného napadání a osočování ze strany Společnosti pro Všeobecnou čs. výstavu, Výstaviště a pražské radnice proběhla včerejší tisková konference věnovaná ekonomické situaci výstavy. Její generální sekretář nejdříve označil vedení Výstaviště za postkomunistické pohrobky Štěpána, kteří v předvečer tiskovky (nepravdivě) obvinili Společnost pro výstavu z nedodržení dohod tím, že Výstaviště dluží částku přesahující sedm miliónů korun.

Přítom prý Společnost na účet Výstaviště převedla jako zálohu částku 274 miliónů korun a Výstaviště dosud vyúčtovalo jen 197 miliónů. Tento údaj vzápětí zpochybnil ředitel Výstaviště K. Klíma, jenž s doklady v ruce připomněl, že Společnost částku zaplatila včetně za stavební práce (např. za rekonstrukci Křížkovy fontány 185 mil.), ale za provozní náklady, jako spotřebu energie, úklid, ochranu objektů apod., dluží k dnešnímu dni Společnosti 7 243 171 Kčs.

Trochu nedůvěryhodně působilo prohlášení R. Menšíka, že veškeré provozní náklady výstavy budou pokryty z jejich výnosů. Nízká návrativost, zlevněné vstupné a zejména poloprázdné výstavní pavilóny normálně uvažujícího člověka příliš nepřesvědčí. Jako možný zvrát v hospodaření výstavy označil R. Menšík říjnový autosalón, o který bude zřejmě enormní zájem. Návrhy na předčasné ukončení výstavy nejsou prý ničím jiným než pokusem

o tento plánovaný zisk Společnost pro výstavu připravit. Náměstek primátora Exner odvětil, že pokud se každý den zvětšují již tak fantastické dluhy, je ekonomičtější akcí o růst dluhu zastavit. Komisař Menšík také obvinil pražskou radnici, že chtěla v loňském roce areál Výstaviště za směšný peníz prodat do zahraničí a že to byl právě on, který tomu zabránil a zachránil Výstaviště pro Pražany. Toto obvinění přítomný náměstek primátora zpochybnil citací primátora Kořána, který loni prohlásil, že Výstaviště bylo a zůstane majetkem Prahy.

Nejdůležitějším však zůstává budoucnost celého areálu Výstaviště. Zřejmě ho převzme akciová společnost složená z hlavního města Prahy a Čs. obchodní banky, která na rekonstrukci Výstaviště poskytla úvěr. Do konce tohoto týdne má být předložen podnikatelský záměr na využití areálu v příštích letech.

Opožděné vysvětlení...

(čr): Náměstek čs. ministra zahraničí Z. Pírek vyjádřil včera francouzskému velvyslanci v ČSFR J. Guéguinouvi roztrpčení a zklamání Československa nad tím, že na zasedání Rady pro všeobecné záležitosti Evropského společenství (ES) konané 6. září v Bruselu Francie svým odmítnutím návrhů Komise ES, týkajících se obchodu hovězím a skopovým masem, zadržela rozšíření mandátu k jednáním o dohodách přidružení ČSFR, Polska a Maďarska k ES. Francouzský velvyslanec J. Guéguinou řekl včera v rozhovoru pro ČTK, že v Bruselu se minulý pátek ministři »dvádnáctky« shodli ve všech projednávaných bodech s jedinou výjimkou, již je dovoz hovězího a skopového masa ze tří zmíněných zemí. Podle slov francouzského velvyslance však všechny státy ES a Francie zůdávší si pevně a nevrhly uzavření smlouvy o přidružení, zejména s ČSFR. Ousem Francie nemohla souhlasit s navrhaným textem ohledně masa,

protože jde o dovoz na již saturovaný trh, který se dotýká zájmů zemědělců mnoha zemí. Pro Francii, řekl, je to navíc politicky velmi citlivá otázka. Jelikož víme, pokračoval, že Československo má problém s vývozem nadprodukcce masa, učinil francouzský ministr zahraničí na jednání protinávrhy, které nebyly přijaty. Toto vše bude opět předmětem jednání na příští ministerské schůzce koncem měsíce a jsem přesvědčen, že řešení bude nalezeno, zdůraznil J. Guéguinou. Na závěr podotkl, že není třeba celou věc drammatizovat. Je zcela normální, že se o tak komplexních a choulostivých otázkách do hloubky diskutuje.

Situaci nemíníme drammatizovat. Nicméně toto vysvětlení přišlo až po tom, co Československo vyjádřilo své rozhořčení a když celá řada členských zemí ES kritizovala Francii za její středeční prohlášení v duchu známého rčení »bližší košile než kabát«.

TGM a československá státnost

(fr): Lobbovickém peláci v Praze byla TGM za samostatný stát Čechů a Slovinců a Budování demokratického československého státu. Masarykův vztah ke Slovincům a Havla zahájena výstava T. G. Masaryk vensku, lapidárně vyjádřený v jeho spise Světová revoluce: »Slováci a Češi věděli, že jsem byl vždy pro Slovensko; svým pádem v Praze a Historickým ústavem čs. armády Ústav T. G. Masaryka u příležitosti svého už třetího otevření (1932 založen, hořel za okupace zrušen, 1946 obnoven, 1954 zrušen). Výstava je tematicky zaměřena velmi aktuálně — na otázku čs. státnosti, tak jak je zachycena v Masarykově díle a v dokumentech, týkajících se jeho činnosti politické a kulturní. Je rozdělena do tří celků: Masarykův program národní a politické emancipace Čechů a Slovinců; Boj

ABY ZUBY NEBOLELY

Se zuby máme problémy a potíže značnou část celého života a málokdo z nás může říci, že by chodil s chutí a pravidelně k zubnímu lékaři. Žádné zázračné vodičky neexistují. Ale přece jen někdy mohou výrobky specializovaných firem některým našim zubním neduhům trochu pomoci. Včera nám je v Praze spolu se zástupci světoznámé firmy Oral B představila dr. J. Fléglová, obchodní náměstkyně podniku Drobné zboží Praha, který zahajuje jejich prodej v Pragompu na Václavském náměstí, dále v drogerii na Václavském náměstí 23 a v drogerii v Dlouhé třídě č. 5. Firma Oral B jako dceřiný podnik americké společnosti Gillette, je dnes jedním z nejužších výrobců prostředků pro zubní a ústní hygienu. Těm, kdož mají precitlivělé zuby, reagující bolestivě na sladké, kyselé, horké, studené či na mechanické dráždění, pro ty, kdož mají poškozenou zubní sklovinu a obnažené krčky, je určena zubní pasta Oral B. Pasta totiž obsahuje určité procento hydroxyapatitu, minerálu, což je vlastní hmota zubní skloviny. Pastou se materiál nanese na porušenou sklovinu a po dvou týdnech je dosaženo podstatného zmírnění bolesti, po osmi týdnech u 75 procent pacientů bolesti úplně přestávají. Takže pro ty, kteří podobně trpí, je nově zavážený sortiment určitou spásou, i když ne zrovna lačnou.

Rakouský benzin do Čech

(lit): Smlouvu o pronájmu 35 čerpacích stanic na území ČR uzavřel s. p. Benzina rakouskou firmou ÖMV AG Wien. Pro první fázi je vybráno 10 benzinových stanic. Další počet bude upřesněn do konce srpna. Prostřednictvím fondu národního majetku ČR odkoupí firma ÖMV tyto stanice a převzala privatizačního projektu Benzina. Stanice budou provozovány ve stanici pod značkou firmy ÖMV.

Nacionalismus a východní Evropa

BONN: Po rozpadu komunisticko-sovětského panství vyvstává na východě Evropy akutní nebezpečí, že se bude opakovat meziválečná historie, kdy se ujímají moci diktátorskí vůdci. V úvodníku věnovaném vývoji ve východní části kontinentu a nazvaném Na euforii je ještě příliš brzy to věra uvedl SÜDDEUTSCHE ZEITUNG.

Mnozí se náznaky, že v následnických státech sovětského impéria, ale i ve východní a střední Evropě se dostaly do vedoucích postavení politické síly, které nemají demokratické zkušenosti a ani nebudí zdání připravenosti držet se demokratických pravidel hry. Spíše se stále častěji projevují jako nebezpečná směs populismu a autoritářství, upozorňuje list. Odstrašujícím příkladem je gruzínský prezident Zviad Gamsachurdia, který se vyvinul od zakladatele helsinské skupiny ve Stallovu miniaturu. Také ruský prezident Boris Jelcin může jen těžko skrývat své

autoritářské rysy: jeho zákaz komunistického tisku a KSSS narazil nejen na platné právo, ale byl i politicky krátkozraký. Litva se střetla s mezinárodní kritikou za své plány rehabilitovat válečné zločince, na Ukrajině hraje bývalý komunistický funkcionář a současný prezident Leonid Kravčuk stejně nepřehlednou hru jako jeho ázerbájdžánský kolega Ajaz Mutalibov. V srbsko-chorvatském konfliktu jsou si jeho prominenti Slobodan Milošević a Franjo Tuđman naprosto rovni ve svém nacionalistickém šovinismu, pokračuje deník. Státy, které se po první světové válce

osamostatnily, byly ponechány osudu nezávislosti a brzy v nich převládaly autoritářští vůdci: Horthy, Dollfuss, Pilsudski, Mannheimer. Předpoklady pro to byly tehdy obdobné jako nyní: zruinované hospodářství a výbuch dlouho potlačovaných národních citů.

Kombinace zesíleného nacionalismu a hospodářské nouze připravují půdu pro populisty a »silné muže«, kteří mají pro všechny problémy konečná a jednoduchá řešení. Partnéry jim přitom mohou stále ještě dělat komunisté, kteří byli nyní zbaveni moci. Už teď se však hálí do nacionalistických barev a spekulují s lidskou zapomnělostí.

Na euforii je ještě příliš brzy, zděrazňuje v závěru komentátor Wolfgang Koydl. Západ činí dobře, že poměruje nové vůdce z hlediska jejich nynějších postojů. Jinak existuje nebezpečí, že tak nadějně započatý vývoj zase skončí.

Žádné majetkové požadavky SRN

Federální vláda včera projednala návrh čs.-německé smlouvy

(Kl): Federální vláda projednala na svém včerejším zasedání návrh čs.-německé smlouvy. Novináře o tom informoval její místopředseda, ministr zahraničí J. Dienstbier.

Rekl mj., že v ní jsou ještě některé drobné varianty, které dořeší dnes telefonicky s německým ministrem zahraničí H.-D. Genscherem. Pak by mohla být připravena brzo k publikování, podpisu nebo alespoň k parafování. Je zaměřena do budoucna a nezabývá se majetkovými otázkami podobně jako německo-polská smlouva. Pokud jde o mnichovskou dohodu, pak formulace je rozšířena ještě o konstatování, že československý stát od r. 1918 nikdy nepřestal existovat. Kromě toho je v preambuli zakotveno, že nikdo se nemusí obávat o žádný svůj majetek. Čili žádná bezpráví a nové odplaty se nebudou konat.

Vláda také schválila návrh zákona Federálního shromáždění o způsobu provádění referenda. Jak řekl její místopředseda P. Rychetský, během dvou dnů by měl být předán FS tak, aby nebyla žádná ústavně právní překážka, pokud by některý ze záko-

nodárných sborů projevil vůli řešit některé zásadní státoprávní otázky tímto způsobem. Včera vláda také vyslovila nesouhlas s tím, aby politickým stranám byly každoročně poskytovány prostředky ze státních rozpočtů k úhradě jejich nákladů, s výjimkou příspěvků na volby do zákonodárných sborů. Nesouhlasí ani se státním finančním příspěvkem na provoz poslaneckých klubů, ani s paušálním osvobozením politických stran od daní a odvodů.

Jak novináře informoval místopředseda J. Mikloško, vláda se znovu vrátila k návrhu zákona o civilní službě. Hlavním důvodem byl návrh na zřízení nezávislých komisí, které by přezkoumávaly věrohodnost důvodů pro odmítnutí vojenské povinnosti. Jejich potřebnost je o to důležitější, že letos odešlo vojenskou službu již více než 37 tisíc občanů. Schválila také návrh zákona o rozhlasovém a televizním vysílání na území ČSFR.

Kudy do Čech?

Rakouské okresní městečko Rohrbach poblíž čs.-bavorské hranice, urkyté v údolí v předhůří Šumavy, vypadá při pohledu z nedalekého vrchu jako barevný obrázek z kalendáře. Ještě nedávno tady končil svět, hranice byla neprostopupná. Je tomu však stále: V celém okrese Rohrbach neexistuje jediný hraniční přejezd do Československa.

Když poslední srpnový den organizace Mladé rakouské lidové strany v Rohrbachu uspořádala »Slavnost tří měst«, tedy Lince, Českých Budějovic a Rohrbachu, na niž pozvala zástupce česko-budějovické radnice a autobus mladých lidovců a členů klubů křesťanské mládeže, problém hraničních přečhodů se v diskusích neustále opakoval. »Nechápu to«, řekl pan Kellermann, předseda Mladé lidové strany v Rohrbachu. »Před válkou bylo jen v našem okrese pět přejezdů do Československa, dnes tu není žádný. Váš bývalý komunistický režim samozřejmě žádným kontaktům nepřátel, ale od listopadu 1989 se snažíme uzavřít dohody o otevření aspoň některých z nich. V této věci se angažuje hornorakouská zemská vláda, okresní úřady, starostové našich obcí, podnikatelé, a jak z jednání s československou stranou víme, také ve vašich přhraničních obcích je o otevření přejezdů zájem.«

Pozoruhodné je, že rakouská strana dokonce nabízí pomoc a svou účast při stavbě celnice a příjezdových slnic, ale že příslušné úřady v Praze dodnes nic konkrétního neudělaly a situace uvázla na mrtvém bodě. Pan Kellermann říká. »Přímou proti nám je lipenská jezera, které vidíme z nedaleké vyhlídky Bärensteinu, ale cesta k vodě pro nás představuje téměř stokilometrovou zájízdku. Přitom Lipno je i pro Rakušany ideální příležitost k jednodenním výletům, k rekreaci, plachtění. Naši lidé by rádi a bez problému zajeli do Nové Pecu, Horní Plané nebo do Černé a navíc se tu otevřely dobré možnosti společného podnikání především v oblasti turistiky. Je v našem i vašem zájmu hranici co nejdříve otevřít.

Deutsche duschen teuer

Wenn morgens beim Zähneputzen sanft das Wasser ins Becken plätschert, rinnen auch erkleckliche Geldbeträge den Abfluß hinunter. Die Deutschen kommt das Duschen, Baden und Kaffeekochen im internationalen Vergleich besonders teuer zu stehen. Mit 2,13 Mark pro Kubikmeter liegt der Preis für Trinkwasser in den alten Ländern fast an der Spitze.

Die Verbraucher werden demnächst für das kühlende Naß noch mehr hinblättern müssen, befürchtet die Beratungsgesellschaft National Utility Services (NUS): Die hohen Kosten für die Modernisierung des ostdeutschen Versorgungsnetzes dürften nach Einschätzung der Experten die Preise „mindestens noch fünf Jahre“ lang in die Höhe treiben.

Daß die Australier noch tiefer in die Tasche greifen müssen, tröstet da wenig. Mit 2,58 Mark pro Kubikmeter (das sind tausend Liter) rangiert der fünfte Kontinent bei den Trinkwasser-

preisen weltweit an der Spitze. Allerdings war der Anstieg um zuletzt 4,2 Prozent im Vergleich zu 1990 geringer als die Inflationsrate. Anders in Italien, wo die Versorgungsbetriebe den Verbrauchern nun 2,07 Mark und damit fast ein Fünftel mehr als 1990 abknöpfen. Das wiegt besonders schwer, wenn man bedenkt, daß man alleine drei Liter Wasser zur Zubereitung einer größeren Portion Spaghetti benötigt. Demnächst droht ein erneuter Aufschlag um 19,6 Prozent.

Auch die Briten werden sich überlegen müssen, das Teekothen einzuschränken. Rund 15 Prozent teurer ist auf der Insel nämlich seit verganginem Jahr das Wasser geworden, das nun 1,42 Mark pro Kubikmeter kostet.

Da gilt es, einen Umzug nach Norwegen zu erwägen. Mit 0,51 Mark rangieren die Skandinavier auf dem letzten Platz in der NUS-Preisliste. Sie müssen nach wie vor das gleiche zahlen wie vor zwölf Monaten.

● Postup směrem k liberalizaci obchodu s textiliem mezi ČSFR a Evropským společenstvím zdůrazňuje zpráva, kterou zveřejnila komise ES.

Jeder zehnte Pole arbeitslos

Die Arbeitslosigkeit in Polen hat im August wieder zugenommen. Rund 1,854 Millionen Menschen hatten keinen Job und damit 104 100 mehr als im Juli. Damit war jeder zehnte Pole im erwerbsfähigen Alter ohne Beschäftigung.

Zatykač na gangstery

(čre): Pachatelé podezřelí z ozbrojeného přepadení plzeňského kasina v prosinci loňského roku byli identifikováni v SRN, kde jsou zatím zadrženi v souvislosti s další trestnou činností. Tito cizí státní příslušníci vtrhli v noc na 10. prosince do kasina hotelu Continental, kde surovým způsobem ochromili pokladni a odnesli valuty v hodnotě dvou miliónů korun. Na základě rozhodnutí krajského prokurátora v Plzni na ně byl vydán zatykač a německý soud nyní rozhoduje o jejich vydání čs. orgánům.

PŘI TOM SE KOUPIJÍ IX HĚSICVE

● USA chtějí koupit sovětskou vesmírnou stanici Mir 2, oznámil včera britský list THE TIMES. List to označil za rozpad kdysi mocného sovětského vesmírného programu a připomněl, že ruský prezident B. Jelcin nikdy nepřál vysokým výdajům na kosmický výzkum.

KODY, KU DY ČESTICKA ..

CO DĚLÁ značka „IDEÁL“

692

V Kinorevui, filmovém časopise z první republiky, měli »odpovědnou« pro zvědavé filmové diváky nebo spíše divačky. Většinou pod značkou »Ideál« se tam objevovaly dotazy, týkající se jednoho z nejoblíbenějších herců — RAOULA SCHRÁNILA. Ty otázky byly pořád stejné... Je pan Schráníl ženatý? Kde bydlí pan Schráníl? Možná že nebude na škodu na ně odpovědět i po pětapadesáti letech. Ano, milé dámy, pan Schráníl je ženatý a bydlí pod Strahovem. Loni oslavil osmdesátku, a kdyby to nebyla tak »otlučená« fráze, musela bych napsat, že na svůj věk nevypadá. Pravda, teď špatně chodí, ale to si nepřivodil věkem. Nedávno totiž táhl na balkón těžké dveře, aby je přihobloval, a trochu mu ruplo v zádech. A tak je teď z toho trochu nervózní, pravidelně dojíždí do slapské léčebny, kde mu vrací zdraví pan primář Kubíček a jeho tým. Doma pak nejraději pobývá na terase, pěstuje se ženou kytky i lekníny, kterým se ve stísněných podmínkách obdivuhodně daří. Večer odpovídá na dopisy, pořád totiž nějaké chodí — dokonce, k velké radosti adresáta, i od mladých lidí, kteří ho znají už jen z filmů pro pamětníky. I za ně se ptám: Pane Raoule, jak jste přišel k tomu zvláštnímu jménu?

»Přítel mého otce byl Francouz, i když se jmenoval spíš německy — Raoul Eichman. Když jsem se narodil, přijel do Čech na křtínky, a tak se moji rodiče rozhodli, že mi dají jméno po něm. Byl jsem pokřtěn Raoul Marian Kristian. Pan farář potom ovšem zjistil, že žádný Raoul není v seznamu svatých, a tak mi museli dát jméno Rudolf. Od malička mi ale neřekli jinak než Raouličku nebo Raoulíku. Naše rodina byla vždycky tvrdě česká. Když jsem byl malý, dostal můj otec — právník — místo ve Vídni na ministerstvu orby, to bylo něco jako dnešní ministerstvo zemědělství. Ve Vídni jsem měl v roce 1918 začít chodit do obecné školy a rodiče samozřejmě chtěli, aby to byla škola česká. Jenže v té době tam byl zákaz českého vyučování, a tak jsem putoval k prarodičům do Chotětova u Mladé Boleslavi.«

Byl jste herecké dítě?

»Nebyl. Pouze moje babička, která se jmenovala Huttary, zpívala ve sboru sólistů Bedřicha Smetany. Její bratr se stal malířem a byl jediným žákem Jaroslava Čermáka. Moje maminka byla koncertní pěvkyně.«

A víte, na co se chci zeptat teď?

»Jak jsem se dostal k filmu a k divadlu. Nejdřív jsem přišel na prkna, co znamenají svět, i když jsem vystupoval s divadelními společnostmi a hrálo se většinou »na prknech« po hospodách. Pak jsem se ale dostal do divadla Vlasty Buriana. Nebylo to pro mě jednoduché, Burian byl sice výborný společník, ale hrálo se s ním těžce. Nechočil nikdy na zkoušky, a tak všichni jeho kolegové museli být stále ve sítěch, s jakou improvizací přijde. Od něj jsem přešel do divadla Anduly Sedláčkové. Ale už v té době, kdy jsem hrál u Buriana, jsem se začal objevovat i ve filmu. Do divadla totiž chodila spousta známých režisérů, kteří si mě časem všimli. Měl jsem tu čest spolupracovat se spoustou osobností — s režiséry Fričem, Innemannem, Lamačem, Slavínským...«

Hrával jste většinou tajemnsky, doktor... ale hlavně milovnsky. Na kterou ze svých filmových partnerek vzpomínáte nejraději?

»Určitě na Adinu Mandlovou. S tou jsem natočil asi sedm filmů a říkalo se, že jsme dvojice, která se k sobě nejíp hodí. Adina byla ovšem pěkná uličnice. Když jsme spolu hráli nějakou zamíchanou scénu, snažil jsem se jí vždycky po nejvíce usnadnit situaci. Když kamera zabírala její obličej, díval jsem se jí upřeně do očí — téměř zamíchaně, aby se vžila do role. Když se karta obrátila a byl záběr na mě, dělala na mě

Mandlová různé směšné grimasy a všelijak se potvořila, takže jsem měl vždycky vztek. Rád samozřejmě vzpomínám i na Ferbasku a na Natašu Gollovou.«

Setkal jste se s Adinou po jejím návratu domů?

»Volala mi hned z Karlových Varů, kde byla u své švagrové a neteře. Prošla mě, abych jí zprostředkoval kontakt s ostatními kolegy. Pak jsem jí byl s manželkou navštívit na Dobříši a byl jsem dost nešťastný, když jsem jí viděl. Trápila ji těžká artróza, ale i přesto se vydržela s námi bavit od jedenácti do půl čtvrté. Dostala nabídku na natočení medailónu a požádala mě, zda bych ho nedělal s ní. Rád jsem svolil... teď budu ten medailón dělat, ale žel už bez Titiny, jak jsme Adině říkali.«

A vzpomněl jste na ni i v pořadu věnovaném Vlastovi Burianovi...

»Hned poté mi volalo několik rozlíčených dam, jak jsem si dovolil říci, že mi tam takhle kolaborantka schází. Vy jste mladé a vlastně nevíte, jak to s Mandlovou bylo. Povím vám hlavně to, že se za války velice brala za herce Vladimíra Šmerala. Měl za manželku Židovku a hrozilo mu, že ho odvezou do sběrného tábora. Ona ho zachránila. Když měl po Únoru možnost zachránit ji, neudělal to.«

Vaše herecké generace byla vůbec diskriminovaná — kromě vás třeba Nataša Gollová, Hana Vítová...

»To bylo tím, že nás podezírali z kolaborace s Němci. Já jsem se na začátku války objevil jen v jednom německém filmu, v malé roličky. A kuriozní na tom bylo, že to byl film na motivy A. S. Puškina. Pak už jsem nehrál, v Chotětově jsem přestavěl u našeho domu stodolu a chlév a udělal tam kino. Návštěvnost byla obrovská, to víte, neexistovala televize. Byl jsem dokonce domluven na nádraží, že přizpůsobí příjezd a odjezd lokálky začátku a konci filmu. Nad sálem jsem měl půdu, kde jsem ke konci války se svojí maminkou ukrýval dva anglické vojáky. Po válce mi napsali, jakým způsobem se dostali od nás — z nebezpečného území.

Pak mi ovšem kino znárodnili a na plátně jsem se také nemohl objevit, protože ministr kultury Kopecký prohlásil, že jsem syn kulaka, takže mě i ve starých filmech vymazali z titulků. Jezdil jsem tedy s Emanem Fialou a Ferencem Futuristou po štacích, později i s paní Šlemrovou a Stelou Májovou. Potom přišla léta padesátá a mě zavřeli. Obvinili mě, že jsem chtěl opustit republiku. Rok jsem pracoval manuálně, třeba na stavbě Stalinova pomníku, na

mostu intelligence a zeměvrtech.«

Jak chutná odchod ze slávy?

»Pro mě je to něco běžného a normálního. Člověk se musí nad něco takového povznést, nesmí zoufat. Sláva se ztrácí, to už je běh života, a tak jsem bral i tu manuální práci na stavbách.«

Nedávno rozvířila pozornost vaše dcera a deník Expres. Bylo to dost nepěkné...

»Moje dcera Alexandra emigrovala v roce 1988 do Německa. Tam se z ní stala vědma nebo astrolozka, nebo jak se tomu říká. Nestýkáme se spolu. Když přijela do Československa, poskytla Expresu rozhovor, kde uvedla, že jsme šlechtického rodu, že nám patří Císařská louka, Radličká mlékárna a jiné nesmysly. Nic z toho nebyla pravda. Ale Expres byl za tuhle senzaci vděčný.«

Prožili jste toho už hodně, ale nejraději určitě vzpomínáte na první republiku...

»Samozřejmě, člověk se necítí stísněn, mohl se rozvíjet, nebyl ničím brzděn. Byla to šťastná doba.«

»Je, ale je mi trochu líto kolegů herců, z nichž někteří teď asi přijdou a angažmá. Některá divadla jeří prázdnotou, jtná se zavírají. Lidé nemají na kulturu peníze nebo je nechťjí na něco takového dát, ale doufejme, že to je jen doba přechodná.«

Kolik filmů jste natočil?

»Asi osmdesát. Nejraději samozřejmě vzpomínám na komedie, ve kterých jsem se objevoval nejčastěji — třeba na film Eva tropí hlouposti, na Kristiána, na Kočičku... Na divadle jsem rád hrál, po všech těch společenských konverzáčkách, hlavně lidové postavy — Antonína ve Vojnarcu, Jana v Burianově Krčmě na břehu, Zbyška v Morálce paní Dulské. Rád také vzpomínám na roli Pickeringa v Pygmalionu.«

Myslíte, že filmy, které vznikaly ve třicátých letech, byly lepší než ty dnešní?

»Samozřejmě citově říknu víc k těm starším, ale i dnes vznikají pěkné filmy. Vážím si třeba pana režiséra Smyczka a jeho tvorby. Ale děsí mě trochu filmy zahraniční. To jsou samí mimozemšťané, nestvůry, násilí... Ano, ty filmy většinou propagují brutalitu, což se mi vůbec nelíbí. Já jsem člověk mírumilovný, který má rád pohodu. Takové filmy mi nic neřkají, a proto teď chodím do kina jen výjimečně.«

Jakou roli hrála a hraje ve vašem životě láska?

»Narážíte tím asi na moje role milovníků... Ale láska je něco velice citlivého a musí se s ní zacházet opatrně, šetrně, jako s drahým kořením. Nesmí to být jenom fráze, ale řeknu-li někomu: Máš tě rád, tak za tím musím stát celým svým srdcem a přesvědčením.«

Marx und Engels werden demontiert

MOSKAU, 12. September (dpa). Die Demontage von Denkmälern kommunistischer Größen in der Sowjetunion geht weiter. Die Kommission für Moskauer Denkmäler hat entschieden, ein Karl-Marx- und ein Friedrich-Engels-Standbild entfernen zu lassen. Ein Lenin soll an der Metrostation „Oktober“ stehen bleiben.

START VE JMÉNU TRADICE

Začátkem tohoto roku se betonové přístávací dráhy pražského letiště v Ruzyni poprvé dotkla mohutná kola dvou nových přírůstků v letadlovém parku ČSA — stroje AIRBUS A 310—300. Oba letouny získaly ČSA formou pronájmu, který byl prakticky jediným řešením, neboť jejich celková hodnota činí okolo 160 milionů amerických dolarů. Nasazení těchto špičkových strojů znamená notnou obnovu naší letecké techniky, a tím i první krok ke konkurenceschopnosti kdysi renomovaných aerolinií.

Ačkoli byla letecká doprava u nás v minulosti velmi rentabilní, ekonomická pozice ČSA se za poslední rok poněkud zhoršila. Pokles prosperity »má na svědomí« především válka v Kuvajtu, která znamenala jednak zrušení některých letů do postižené oblasti a potom odklon řady linek na Dálný východ přes SSSR, což se promítlo v růstu provozních nákladů. Válečný konflikt byl také příčinou silného poklesu poptávky po letecké dopravě, zejména občanů USA cestujících do Evropy. Svě sehrál i rozpad trhů RVHP a v neposlední řadě devalvace koruny, která vyvíhla ceny letenek na úroveň světových cen. Uvažujeme-li ještě tučné splátky za »řístadesítky« (letouny budou zapláceny za dvanáct let!) a velice tvrdé konkurenční podmínky ostatních leteckých společností (kdo by nedal přednost boeingu před »tůčkem«?), letošní zisk ČSA je odhadován o tři pětiny nižší než minulý rok...

Generální ředitel ČSA ing. O. Churain vysvětluje: »Jediným řešením, jak uspět ve světové konkurenci, je urychlená modernizace leteckého parku. Sovětské stroje, které máme nyní k dispozici, mají velkou spotřebu, jsou velice těžké a tudíž i neekonomické. Jejich pořizovací náklady byly sice v minulosti výhodné, ovšem dnes, po přechodu na platbu v konvertibilních měnách, potřebujeme letouny s nízkými provozními náklady. V současnosti již jednáme s renomovanými západními výrobci a s řadou leasingových firem o případném nákupu či pronájmu nových letadel. Dalším problémem jsou však naše letiště, například Praha-Ruzyně patříci k nejhorším v Evropě, u něhož byla kapacita už dvakrát překročena. Nynější rekonstrukce přinese jen nepatrné zlepšení, je potřeba postavit nový objekt — velkou odbavovací halu, která by byla důstojným vstupem do srdce Evropy.«

Modernizace leteckého parku, techniky a interiéru letiště jistě vyžaduje nemalé prostředky. Nechceme být pesimisty, ale těžko předpokládat, že veškeré náklady budou moci uhradit ČSA z vlastní kapsy. Což takhle privatizace?

»Hned na začátku letošního roku jsme provedli rozčlenění typu dopravní cesta — dopravní podnik«, čímž vznikly tři samostatné subjekty: Česká správa letiště, Slovenská správa letiště a Československé aerolinie. Vybavenost či údržba letiště tedy již nespadá do naší kompetence, my zajišťujeme vlastní přepravu. Tento krok byl také impulsem k připravované privatizaci, kterou chceme realizovat co nejdříve. Momentálně pracujeme na privatizačním programu ve spolupráci s americkou poradenskou firmou J. P. Morgan. Pochopitelně že metodou privatizace bude účast zahraničního partnera, který by svým vstupem zvýšil hodnotu kapitálu tohoto podniku. Zájem projevilo zatím pět investorů, u kterých ještě nemohu hovořit, nicméně do konce roku výběrové řízení určitě ukončíme,« odpovídá ing. O. Churain.

Bude-li volba zahraničního investora úspěšná, mají ČSA šanci stát se prvním skutečně prosperujícím dopravním podnikem u nás. Další existence Československých aerolinií je totiž jednoznačně podmí-

něna kvalitou služeb, neboť ceny zahraničních letenek (tedy těch, na kterých se jediné vydělává) musejí vzhledem k mezinárodním úmluvám odpovídat cenám světovým. Kvalita však vyžaduje kromě moderní techniky také perfektní organizaci dopravy. A právě tady si ČSA na světovém obchodním kolbišti už jednu pozici vydobyla. V denním využití nových »aerobusů« letájcích do Ameriky a na Dálný východ se s dvanácti hodinami na letadlo a den řadí mezi světovou špičku

CHRÁNIT I PODNIKATELE

Nekalá konkurence v podobě nezákonného podnikání se stává překážkou soukromého obchodu. Poslanec ČNR na to například upozornil starostové měst a obcí Karvinska. Zboží se tu pašuje ze sousedního Polska, je bez zákonných celních a dovozních poplatků, prodává se přímo z tašek na ulicích. O kus dál v Ostravě na parkovišti za Divadlem A. Dvořáka člověk přichází k pocitu, že RVHP nebyla zrušena a došlo jen k její obměně. Kšefty mezi pašeráky ze zemí bývalého sovětského bloku dosahují obdivuhodné úrovně. Z nákladních aut se prodává pivo, sirupy, konzervy a hit — »sedmička« kord vodky za sedmá desát korun. Pro černý obchod jsou určena nepřiměřená množství textilních či kožených výrobků při návratech z turistických cest do Turecka, obrovská množství zapalovačů, hodinek, kávy zachytili celníci. Černý obchod zřejmě neskončí, pokud legislativa nedá možnost tvrdých postihů policii i ostatním institucím, které by měly chránit slušného občana, ať už je v roli zákazníka nebo podnikatele!

Die sparsamsten Autos

Mehr als 30 Modelle enthält eine vom ADAC zusammengestellte Liste mit Fahrzeugen, die weniger als sechs Liter Kraftstoff auf 100 Kilometer verbrauchen. Die meisten der sparsamen Autos werden von einem Diesel angetrieben.

Citroën AX Diesel	1360 ccm	38 kW	4,6 l D
Opel Corsa Swing D	1488 ccm	37 kW	5,0 l D
Audi 80 turbo D	1588 ccm	59 kW	5,3 l D
Ford Fiesta Diesel	1753 ccm	44 kW	5,3 l D
Peugeot 205 GRD	1905 ccm	47 kW	5,3 l D
Suzuki Swift 1,0	993 ccm	40 kW	5,3 l D
VW Polo 1,4 D	1398 ccm	35 kW	5,3 l D
Suzuki Swift 1,3	1298 ccm	52 kW	5,4 l D
VW Golf CL Kat D	1588 ccm	44 kW	5,4 l D
Fiat Uno DS	1698 ccm	42 kW	5,5 l D
Renault Clio 1,9 D	1870 ccm	47 kW	5,5 l D
VW Golf GTD	1588 ccm	51 kW	5,5 l D
Audi 80 Diesel	1896 ccm	50 kW	5,6 l D
Fiat Tempra Kombi	1829 ccm	66 kW	5,6 l D
Ford Es./Orion 1,8 D	1753 ccm	44 kW	5,6 l D
VW Golf GTDI	1588 ccm	59 kW	5,6 l D
Daihatsu Cuore	847 ccm	30 kW	5,7 l N
Daihatsu Charade	986 ccm	40 kW	5,7 l N
Opel Vectra 1,7 D	1700 ccm	42 kW	5,7 l D
Seat Toledo D	1896 ccm	50 kW	5,7 l D
VW Jetta GTD	1588 ccm	51 kW	5,7 l D
VW Jetta GTD	1588 ccm	59 kW	5,7 l D
Austin Mini Mayf.	998 ccm	30 kW	5,8 l S
Fiat Panda 750 L	770 ccm	25 kW	5,8 l S
Fiat Uno 1,0	999 ccm	32 kW	5,8 l S
Fiat Tempra T ds	1929 ccm	66 kW	5,8 l D
Ford Escort D Turn.	1753 ccm	44 kW	5,8 l D
Peugeot 309 GRD	1905 ccm	47 kW	5,8 l D
Citroën BX TZD	1769 ccm	66 kW	5,9 l D
Fiat Uno 1,0 i.e.S	999 ccm	33 kW	5,9 l S
Fiat Tipo T ds	1929 ccm	66 kW	5,9 l D
Mitsubishi Colt D	1796 ccm	44 kW	5,9 l D
Peugeot 205	1124 ccm	44 kW	5,9 l S
Renault 21 GTD	2068 ccm	53 kW	5,9 l D
Toyota Corolla D	1838 ccm	49 kW	5,9 l D

Úspěšně proti ekonomické kriminalitě

(čtk): Na pravidelné tiskové besedě bě-ně stíhat značný počet pachatelů. Jde na-hem jednání vlády SR ministr vnitra SR Ladislav Pittner kromě informací o schvá-lených návrzích zákonů současnou bezpeč-nostní situaci na Slovensku charakterizo-val jako stabilní. Na jednání vlády SR upozornil na určité teziující projevy. Mi-nistrovna zrušila židovského hřbitova v Treu-číně se vyskytl i další podobný případ — zhanobení synagogy v Prešově. Podle jeho-slov se dají oblasňovat některé formy ekono-mické trestné činnosti. Takzvané ekono-mické ochráně se za několik posled-ních měsíců podařilo usvědčit a začít trest-čaty.

Blechlavine schwillt noch mehr an

FLensburg (dpa/VWD/FR). 44,3 Millionen Kraftfahrzeuge waren Mitte des Jahres in Deutschland registriert. Allein an Personenwagen und Kombis beträgt der Bestand mehr als 36 Millionen, wie aus einer Statistik des Kraftfahrt-Bundesamtes ferner hervorgeht. Davon sind 31,3 Millionen in den alten und rund 4,8 Millionen in den neuen Bundesländern gemeldet. Gegenüber Ende Juni 1990 beläuft sich der Zuwachs an Pkw und Kombis in Westdeutschland auf rund 650 000. In der früheren DDR fahren derzeit fast so viele Personenwagen wie Ende 1980 in der gesamten damaligen Bundesrepublik. Seitdem hat sich die Blechlavine versechsfacht.

Weiter zählte die Flensburgische Behörde in Gesamtdeutschland zuletzt 2,8 Millionen Krafträder, rund zwei Millionen Zugmaschinen/Traktoren, 1,7 Millionen Nutzfahrzeuge und nicht ganz 142 000 Omnibusse. Den Bestand an »übrigen Kraftfahrzeugen« (beispielsweise Wohnmobile oder Feuerwehrautos) gibt sie mit annähernd 650 000 an. Außerdem haben die Computer noch 4,3 Millionen Anhänger gespeichert. Davon sind immerhin 45 Prozent jenseits von Elbe und Werra zugelassen.

Inzwischen sind reichlich zwölf Prozent der ostdeutschen Kraftfahrzeuge mit einem neuen Nummernschild bestückt. Die früheren DDR-Kennzeichen müssen spätestens mit Ablauf des Jahres 1993 ausgetauscht sein.

ZRUŠŤE PARK PLAC!

Mehr Asthma durch Platin aus Auto-Katalysatoren?

MÜNSTER, 15. September (dpa). Asthma wird „massiv häufiger“. Betroffen sind aber nicht nur „immer mehr, sondern auch immer jüngere Menschen“. Darauf hat der Direktor der Poliklinik für Allergologie und Gewebedermatologie der Universität Münster, Günther Forck, hingewiesen. Wie er am Sonnabend bei einer Allergologen-Tagung in Münster (Nordrhein-Westfalen) bilanzierte, hat insbesondere der Anteil der Fälle beruflich bedingter Atemnot zugenommen. Dies sei nicht nur an den Patientenzahlen in den Kliniken zu beobachten. „Objektive Auskunft“ über die Entwicklung gäben vor allem die Meldungen beim Staatlichen Gewerbeamt und bei der Berufsgenossenschaft. Danach hat sich die Zahl der beruflich bedingten Inhalationskrankten in den vergangenen sechs Jahren in den alten Bundesländern auf 6400 verdoppelt.

Als eine Ursache nannte Forck die Produktionsbedingungen von Auto-Katalysatoren. Arbeiter, die in Kat-Fabriken beschäftigt seien, litten oft an durch Platin ausgelöstes Asthma; teils seien die Reaktionen allergisch, teils toxisch. Noch sei gegen viele der Asthma-Krankheiten kein Kraut gewachsen, berichtete der Klinikchef. Er empfahl aber allen Allergiefährdeten dringend, das Rauchen aufzugeben, „und zwar aktiv und passiv“.

Skinheads überfielen Asiaten

DRESDEN, 16. September (dpa). Etwa 60 jugendliche Skinheads haben in der Nacht zum Sonntag in Freital bei Dresden rund 30 Vietnamesen überfallen. Wie die Polizei am Montag in Dresden mitteilte, flohen die Vietnamesen vor den mit Eisenstangen und Ketten bewaffneten Skinheads in das Ausländerwohnheim der sächsischen Stadt. Die Jugendlichen bewarfen das Haus mit Steinen und zerstörten mehrere Fensterscheiben, dabei wurden zwei Heimbewohner verletzt.

Am Vortag hatte eine Gruppe Jugendlicher aus der Skinhead-Szene auf der Heimfahrt vom Bundesliga-Spiel von Dynamo Dresden in einem Zug randaliert. Beim Halt auf dem Bahnhof Bischofswerda beschimpften sie einen Passanten mit „Sieg heil“-Rufen und verletzten ihn durch Faustschläge und Fußtritte. Ein Tatverdächtiger wurde festgenommen.

NEUE BUNDES-LÄNDER!

Waffen „made in Germany“

In Jugoslawien sind angeblich Waffen aus westdeutscher und ostdeutscher Produktion auf beiden Seiten im Einsatz. Egon Scotland, Korrespondent der „Süddeutschen Zeitung“, soll am 26. Juli mit einer Waffe aus Beständen der ehemaligen DDR-Armee NVA erschossen worden sein. Das berichtet am Dienstag das WDR-Fernsehmagazin „Monitor“. Die Kugel, die Scotland traf, habe aus einer Kalaschnikow vom Typ AK 74 gestammt, einem Schnellfeuergewehr mit Hochgeschwindigkeitsmunition, die sogar Panzerwände durchschlagen könne.

Auch westdeutsche Waffen befänden sich in Jugoslawien im Einsatz, darunter Maschinenpistolen des Typs MP 5, eine Entwicklung der Firma Heckler und Koch in Oberndorf, aber auch eine Panzerfaust vom Typ Armbrust, eine Entwicklung von MBB.

..JE TO ASI PADELEK...

Schweden gibt Thermometer ab

STOCKHOLM, 13. September (dpa). In Schweden sind Quecksilberthermometer vom Jahreswechsel an verboten. Wie am Freitag in Stockholm bekannt wurde, dürfen sie weder hergestellt noch eingeführt oder verkauft werden. Das Verbot ist Teil eines Regierungsplanes, die gesamte Anwendung des gefährlichen Umweltgiftes Quecksilber zu beenden.

Wie es weiter hieß, können die traditionellen Quecksilberthermometer sofort durch digitale Geräte ersetzt werden. Alle anderen Meßinstrumente, die Quecksilber enthalten, werden zum Jahreswechsel 1992/93 verboten.

182 tisíc bez zaměstnání

(čtk): Ke konci srpna evidovaly úřady práce v ČR 182 805 uchazečů o zaměstnání. Proti předchozímu měsíci vzrostl jejich počet o 17 246 osob. Z celkového počtu evidovaných uchazečů pobírá příspěvek v nezaměstnanosti pouze 62,3 procenta, tj. 113 942 občanů. Ke stejnému datu evidovaly úřady práce 42 153 volných pracovních míst, z toho 33 068 míst dělnických. Volná místa jsou zejména v hlubinném hornictví, v kovoobráběcích oborech, obchodních službách a v peněžnictví, bankovníctví a účetnictví. O tato místa zatím není velký zájem.

Aufgespießt

„Wenn Sie wollen, daß etwas ordentlich geheim bleibt, müssen Sie es nur im Bundestag sagen.“

Neue Bundesländer:
Was auf die Mieter zukommt

ab Oktober 1991

295 Mrk

109

129

57

Kaltmiete

Heizung, Warmwasser

Wasser, Abwasser, Müll

Jun 1990

88 Mrk

48

35

Kaltmiete

Heizung, Warmwasser

Monatliche Wohnkosten ostdeutscher Hauptmieter in Mark/DM

*ausgibt: 50 DM Modernisierungsbörsen (je nach Gebäudesituation)

• **Ministr pověřený řízením Federálního výboru pro životní prostředí J. Vavroušek se setkal se členy tří klíčových výborů maďarského parlamentu a seznámil je s představami ČSFR o dalším postupu v otázce osudu vodních děl na Dunaji, která se podle názoru obou stran ocitla na mrtvém bodě a ohrožuje jinak dobré vztahy mezi oběma zeměmi.**

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,33	(5,32)
1000 italských lir	24,23	(24,24)
Rakouský šilink	2,57	(2,57)
Německá marka	18,15	(18,12)
Svýcarský frank	20,71	(20,75)
Americký dolar	30,80	(30,68)
Anglická libra	53,04	(53,05)

V závorce jsou kursy z včerejšího dne.

• **Se čtyřmi krabičkami cigaret a dvěma doutníky na měsíc bude muset v budoucnosti vystačit každý kouřochtivý Kubánc. To je výsledek pondělního rozhodnutí kubánské vlády o nutnosti regulovat prodej tabákových výrobků.**

Ministr financí K. Špaček včera uvedl, že v letošním roce dostává ČR ze společných příjmů 40 procent, SR 25 procent a 35 procent jde ve prospěch rozpočtu federace. Podle dosavadních rozborů odvádí Česká republika několikanásobně více než Slovenská republika.

Hammelkot für Haschbrüder

MOSKAU, 17. September (dpa). Kirgisische Drogenhändler haben jetzt so etwas wie einen Goldesel entdeckt. In der asiatischen Republik lassen sie Schafe über die ausgedehnten Hanf-Felder laufen und den Haschisch-Grundstoff verspeisen. Damit die Tiere sich tatsächlich den Magen mit dem offenbar nicht besonders wohlschmeckenden Futter vollschlagen, werden sie, so berichtete am Dienstag die sowjetische „Komsomolskaja Prawda“, vorher regelrecht ausgehungert.

„Alles übrige ist eine Sache der Technik – in diesem Fall des Hammels. Er verarbeitet das Ganze in seinem Magen und gibt es dann in Form sympathischer kleiner Kügelchen wieder heraus.“ Die wertvollen Ausscheidungsprodukte seien bereits auf dem Schwarzen Markt aufgetaucht und hätten dort Abnehmer gefunden. Den Drogenverkäufern kann kein Unrecht nachgewiesen werden – der Verkauf von Hammelkot ist schließlich nicht strafbar.

SPD-Fraktionschef Hans-Jochen Vogel zu der seiner Meinung nach mangelnden Berichterstattung über Bundestagssitzungen.

Deutsche Stahlbranche unterstützt CSFR

DÜSSELDORF (dpa/VWD). Die deutsche Stahlbranche will die Werke in der Tschechoslowakei bei der Umstrukturierung unterstützen. Das haben die Wirtschaftsvereinigung Stahl und der Verband Hutnictví Telza vereinbart. Die Industrie in der CSFR wird ihre Kapazitäten von 16 Millionen Jahrestonnen auf die Hälfte kappen und die Betriebe modernisieren. Die Deutschen werden sie dabei beraten und die Beschäftigten für die neuen Aufgaben qualifizieren. Die Düsseldorf Organisation gesteht der CSFR überdies die Notwendigkeit von Subventionen für eine Übergangszeit von fünf bis zehn Jahren zu.

Die staatlichen Stahlkocher sollen bis zum Jahresende in private Aktiengesellschaften umgewandelt werden. Beteiligt werden sollen neben Kleinaktionären – jeder Tschechoslowake über 18 Jahre erhält vom Staat von Oktober an Coupons für Anteile im Wert von 80 000 Kronen (rund 4500 Mark) – auch die früheren Eigner. Bis zum Frühjahr wird eine Gruppe westlicher Unternehmensberater im Auftrag der EG austüfteln, welche Stahlwerke erhalten und welche stillgelegt werden sollten.

FRANKFURT A. M. (dpa/VWD/rtr). Wegen der düsteren Zukunftsaussichten für die Zulieferindustrie und hoher Lohnkosten will der Elektromulti Siemens Teile der Produktion in der Automobiltechnik ins Ausland verlegen und verstärkt rationalisieren. Das kündigte Walter Kunerth, Chef dieser Sparte im Münchner Konzern, an.

Siemens plant laut Kunerth, die Hälfte der Fertigung von Kabelsätzen in die Tschechoslowakei zu verlegen. Eine entscheidende Rolle bei einer solchen Entscheidung spielen neben den geringeren Lohnkosten auch die Möglichkeit, „flexibler zu produzieren“. Angaben, wie viele Beschäftigte in Deutschland von diesem Vorhaben betroffen sein könnten, machte er nicht.

Trophäenjagd in der Slowakei: Zum Abschluß freigegebene Bären

werden ins Ausland vermittelt

Den Männern vom Forst ist er ein alter Bekannter. Über Jahre haben sie ihn beobachtet. Sie kennen seine Gewohnheiten, seine Fahrten, kennen die Plätze, an die es ihn treibt. Denn er ist hungrig. Seine fünf Zentner müssen fressen, wollen satt werden hoch oben im Tatra-Gebirge. Die Forstbeamten aus Benusch wissen, er ist scheu und schlau. Doch sie sind schlauer als der Bär. Auf eine Lichtung am Rande eines Buchenwaldes haben sie ihm einen halben Gaul hingeworfen, einen altersschwachen, ausgedienten Klepper. Der stinkt meilenweit. Zwei Nächte schon hat sich der Bär um das Luder getrollt. Noch stört ihn der Geruch von Menschen, der überall in der Luft hängt. Vielleicht stört ihn auch der überdachte Anstich, knapp sechzig Meter vom Kadaver entfernt.

Doch immer enger ziehen sich die Kreise um das Objekt der Begierde. Die Abdrücke seiner Tatzen verraten ihn. An jedem Morgen. Dann kommen die Beamten und begutachten die Spuren. Diese Nacht wird er fressen. Da sind sie sich sicher. Und morgen auch. Und dann regelmäßig, immer zwischen 21.00 und 23.00 Uhr. Der Forstdirektor aus Benusch im Süden der Niederen Tatra greift zum Telefon. Anruf beim Jagdbüro im slowakischen Bratislava. In drei Tagen wird gutes Licht erwartet. Klare Sicht. Vollmond. Der Braunbär wird ihn nicht mehr erleben.

Sie sind sofort ins Flugzeug gestiegen. In Madrid. Zwei junge Männer, erfolgreich, aus wohlhabenden Familien, einer Notar, einer Rechtsanwalt. Beide nicht einmal dreißig. Ankunft Wien 17.00 Uhr. Das Jagdbüro hat alles arrangiert. Ein Pkw steht parat. Mit Dolmetscher. Die Zimmer im Bergdorf Tale im Hotel „Partizan“ sind schon bestellt. Vier Stunden Fahrzeit noch. Die Ankunft verzögert sich um zwei Stunden. Probleme beim tschechoslowakischen Zoll. Formular-kram wegen der Jagdwaffen. Der Dolmetscher regelt die Sache.

Tödlicher Schuß

Ein Tag später, freitags, 19.30 Uhr: Der Hunger hat ihn wieder getrieben. Hin zum billigen Fleisch. Blind hat es ihn gemacht. Vergessen der Instinkt, die Vorsicht. Heute abend zwingt die Freßgier den Bären schon früh an den Luderplatz. Zwei Stunden vor der gewöhnlichen Zeit. Die erste Kugel durchschlägt Schulter und Lunge. Der Durchschuß ist tödlich. Ein zweiter hinterher. Zur Sicherheit. Durch die Leber. Ebenso todbringend wie unnötig. Der Pirschführer schiebt dem Bären einen grünen Tannenzweig ins Maul: sein „letzter Bissen.“ Am nächsten Morgen wird der 29-jährige Luis Perez-Escobar zum Bärenjäger ernannt. Der Forstdirektor persönlich hält eine Rede. Der heilige Hubertus, Schutzpatron der Jagenden, wird angerufen. Lobende Worte für den Schützen, die Mahnung auch künftig die Schöpfung zu ehren.

Dann wird der Bär klassifiziert. Mit dem Bandmaß. Länge, Breite, Höhe, die Größe der Tatzen, der Krallen und des Schädels, alles wird vermessen. Jeder Zentimeter bringt Punkte. Vier Punkte bringen Medaillen: Bronze, Silber oder Gold. Vergeben werden die „CIC-Punkte“ nach einem ausgeklügelten Bewertungssystem für Trophäen, erstellt vom Internationalen Jagdrat, dem „Conseil International de la Chasse“. Nach dem CIC-System verfahren auch die Forstbeamten aus Benusch. Zahlen werden auf vorgedruckten Formblättern notiert, Punkte nach Formeln addiert, multipliziert und dividiert. Nach einer Viertelstunde sind sich die Grünröcke einig: Goldmedaille. „Ernüchtert“, hat sich Luis Perez-Escobar nach seinem ersten

Braunbären gefühlt. „Den habe ich nicht gejagt, den habe ich bloß abgeschossen.“

6940 Mark hat er dafür auf den Tisch legen müssen, die staatlich verordnete Abschlußgebühr für einen Braunbären in der Tschechoslowakei. Eine Summe, die gut und gerne auf das Doppelte anschwillt. Kosten für die Präparation der Decke, des Schädels kommen hinzu. An- und Abreise müssen bezahlt werden, ebenso wie der Pirschführer und das Jagdbüro für seine Vermittlung. Nicht zuletzt greift manch ein Jäger noch einmal tief in die Tasche, je nachdem, wie üppig das obligatorische Zechgelage beim „Tot-saufen“ der Beute ausfällt.

Grund zum Trinken gibt es genug. Die Wälder der Slowakei quellen von Wild über, gehegt und gepflegt von staatlichen Forstämtern und 50 000 slowakischen Jägern. In den Westkarpaten, mit Hoher und Niederer Tatra, dem slowakischen Erzgebirge und der Großen und Kleinen Tatra tummelt sich die ganze Artenvielfalt Europas: Raubwild wie Marder und Fuchs, Wolf, Luchs und Bär, kapitale Hirsche und Rehbocke, Damwild, Muffel, Gams, Wildschweine, Hasen und Fasanen. Alles ist zu haben. In jeder gewünschten Menge.

Allein in der Fasanerie in Silherovce werden wie auch in anderen Zuchtanstalten jährlich 50 000 Fasane für Schießzwecke gezogen. Als eine Gruppe von neun norwegischen Schützen nach dreitägigem Aufenthalt im Februar dieses Jahres abreiste, hatten alle ein gleiches Erkennungsmal. Die rechte Schulter war blaugrün geschwollen. Von den 32 000 geordneten Schrotpatronen wurden 17 000 abgefeuert. 9800 Mal haben sie getroffen. Jeder Schiesser hatte zwei Helfer. Einer zum Nachladen, einer zum Einsammeln der Fasane. Über 200 000 Mark haben sich die Jäger das Schlachtfest kosten lassen.

Eingezäunte, völlig überhegte Reviere garantieren höchste Trefferquoten. Für Jedermann, denn ein Jagdschein oder eine Jägerprüfung wird von ausländischen Gastjägern nicht verlangt. Anhand detaillierter Preislisten bestellen sie ihre Abschüsse, in jeder Größenordnung, gestaffelt nach CIC-Punkten. Die Faustregel ist simpel: Je höher die Punktzahl, desto wertvoller die Trophäe und desto kostspieliger der Abschluß. Edelhirsche mit mehr als 220 CIC-Punkten für weit mehr als 20 000 Mark sind keine Seltenheit.

Geschossen werden muß. Davon ist Ferdinand Bevilaqua, 27 Jahre lang Forstdirektor in Cierny, überzeugt. Vor allem Bären und Wölfe. Schutzzeiten haben die Populationen anwachsen lassen. Und zu fressen gibt es auch genug. Die Überhege an Hirschen und Wildschweinen bietet dem Raubwild genügend Nahrung. Auf 800 Stück wird die Zahl der slowakischen Braunbären geschätzt. „Höchstens 450 wären für die Reviere tragbar“, meint Bevilaqua. Auch der Anstieg der Wolfsbestände macht dem Forstmann Sorgen. In einem Revier südlich der Stadt Poprad fanden Förster nach der Schneeschmelze 97 Hirsch. Das heißt, sie fanden die Gerippe. So gibt denn das Forstministerium in Prag jedes Jahr eine staatliche Anzahl Bären, Wölfe und Luchse zur Bejagung frei. Ein devisenbringendes Geschäft.

Private Jagdbüros

Für einen slowakischen Jäger ist die Jagd auf einen Bären gemeinhin unerschwinglich. So vermittelt allein das Jagdbüro „Tatralov“ pro Jahr rund zwanzig zum Abschluß ausserkorene Bären ins Ausland. Kaum jemand kennt sich im Business bes-

ser aus als Martin Razus. Seit zwanzig Jahren organisiert er Jagdreisen, von der Art wie unzählige „Hunting-Offices“ sie in westeuropäischen Jagdmagazinen auf Dutzenden von Seiten anbieten, vornehmlich in ehemals sozialistische Länder mit schwachen Finanzen, aber starken Wildbeständen. Nicht nur in der Tschechoslowakei, auch in Ungarn, Rumänien, Bulgarien und Polen ist, wie eine Agenturdirektorin formuliert, „everything possible“.

Seit der politischen Wende in der Tschechoslowakei ist das staatliche Monopol im Jagdtourismus allerdings dahin. Als Geschäftsführer eines privaten Jagdbüros in Bratislava muß sich Razus heute gegen ein knappes Dutzend Konkurrenten behaupten. Doch sein Büro „Tatralov“ hat einen entscheidenden Marktvorteil. Der besteht aus einem Karteikasten mit 15 000 Adressen. Trotzdem witzern auch jene eine Chance, die wie Razus meint, „mit ein paar Beziehungen und einer Aktentasche unterm Arm ein schnelles Geschäft machen wollen“.

Diskretion gehört zum Geschäft. Das weiß auch der Tierpräparator Jan Bachno aus der slowakischen Stadt Ziar. Der Grund: „Wir haben massive Probleme mit dem Washingtoner Abkommen.“ Seit 1976 ist in der Bundesrepublik das Washingtoner Artenschutzübereinkommen in Kraft, dem die Tschechoslowakei nicht angeschlossen ist. Vor allem verbietet das bundesdeutsche Naturschutzgesetz und die Bundesartenverordnung die Einfuhr und den Handel mit gefährdeten Tier- und Pflanzenarten. So dürfen die Trophäen von Bär, Wolf und Luchs zwar nach tschechoslowakischem Recht ausgeführt, nicht aber nach Deutschland eingeführt werden. Wie die begehrte Trophäe dennoch an die Wand im heimischen Jagdhaus gelangt, daraus macht Bachno keinen Hehl. „In den Kofferraum und schmuggeln. Die Deutschen werden fast nie kontrolliert.“

Das einst staatliche und heute private Unternehmen Bachnos floriert. Es zählt zu den größten Präparationsbetrieben in der Slowakei. Acht Angestellte stopfen Vögel aus, montieren Geweihe auf Bretter, geben Felle, kochen Schädel ab. Knapp 3000 Trophäen im Jahr: ein paar hundert Wildschweine und Muffel, sechzig Wölfe, fünfzig Bären, ebenso viele Luchse, Wildkatzen, Marder, Iltisse und Füchse noch und noch. Daß ein Gutteil der wertvollsten Trophäen in den Westen geht, stört niemanden. Im Gegenteil. Frantisek Michalicka, der seit 15 Jahren Gastjäger betreut, spricht aus, was viele denken: „Lieber Gäste, die für kapitale Trophäen ordentlich zahlen, als die ehemaligen Funktionäre der Kommunistischen Partei. Die schossen alles umsonst.“

Getreu dem sozialistischen Gleichheitsprinzip durfte jeder in der alten CSFR nach entsprechender Prüfung einen Jagdschein erwerben. Jeder Jäger durfte auch einer Jagdkooperative beitreten. Und jeder Jäger durfte eine Schrotflinte besitzen, für Hasen, Kaninchen und Fasane geeignet. Eine Kugelbüchse gab es auch. Jedoch nur gegen Erlaubnisschein. Und den bekamen nur Mitglieder der Kommunistischen Partei.

Die Jäger aus Ruzbachy von der Genossenschaft „Jelenec“, zu deutsch Hirschlein, besitzen Kugelgewehre. Damit machen sie in der Zipser Magura, nahe der polnischen Grenze, Jagd auf Wölfe. Die reißen ihnen die wenigen Hirsche in ihrem Revier der Kategorie IV, der schlechtesten von vier Kategorien. Im Februar, wenn Schnee liegt, ziehen die Männer los. Vierzig, manchmal bis zu sechzig Jäger. Zwei Dutzend Schüsse peitschen an einem Samstagmorgen durch die Luft. Keiner trifft.

Man tröstet sich in der „Hostinec“, der dörflichen Kneipe. „Kommunista“, bellt es giftig vom Nachbartisch zu den Jägern

Pokrac. 4
 Str. 696
 mehr Ausländer kommen, dann können nur noch Leute mit Geld jagen.
 „Das gibt noch großen Ärger“, schätzt Jagdvermittler Martin Razus. Denn auf die Kooperative „Jelenec“ für die symbolischen Revierpacht nur einen Preis zahlen. „Das wird bald vorbei sein.“ befürchtet Dezider Killar. „Wenn die Reviere privatisiert werden und immer

dicke Brieftaschen hofft man in manch einer Forstdirektion. Ferdinand Bevilacqua spricht es offen aus. Er rechnet mit neuen Jagdgästen. So sind etwa Japaner willkommen, die vom Sightseeing in Wien, Prag oder Budapest mal eben für einen Hirsch oder Bären in die Slowakei kommen. „Die haben Geld“, meint Bevilacqua.

V.SICHNI LOVCI JSOU
CAUCE SKOVÉ...

■ 43 Schrauben fehlten

Houston – Die 14 Passagiere eines zweimotorigen Flugzeugs, das am Mittwoch über Texas abgestürzt war, könnten noch leben, wenn das Bodenpersonal nicht geschlampt hätte. Experten fanden heraus, daß an der Unglücksmaschine 43 Schrauben fehlten.

Strauß und Schalck verkehrten konspirativ Münchener Staatskanzlei gibt Notizen heraus

BONN, 17. September. Der frühere CSU-Vorsitzende und bayerische Ministerpräsident Franz Josef Strauß hat sich im Jahr 1984 ständig in alle Verhandlungen zwischen Bonn und Ost-Berlin eingeschaltet. Dabei hat er – teilweise hinter dem Rücken der Bundesregierung – auf konspirative Weise seinen Draht zum ehemaligen DDR-Staatssekretär Alexander Schalck-Golodkowski genutzt. Dies belegen Aufzeichnungen aus der Münchener Staatskanzlei, die am Dienstag in Bonn bekannt wurden.

In ihren Notizen, die offenbar telefonisch durchgegeben wurden, verwendeten Strauß und Schalck regelmäßig Anschriften wie „Mitteilung an Gesprächspartner“ oder „Nachricht an Bekannten“, gelegentlich mit Zusätzen „Nur zur persönlichen Information“ oder „sehr sehr dringend“. Auch die Unterschriften lauteten immer nur „Ihr Gesprächspartner“.

Für andere Politiker verwendeten sie Codenamen. So zum Beispiel für den damaligen Staatsminister im Bundeskanzleramt, Philipp Jenninger (CDU): „Dritter Mann“. Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) wurde als „Chef vom dritten Mann“ tituliert, SED-Generalsekretär Erich Honecker als „Nr. 1“. Der DDR-

Wirtschaftslenker Günter Mittag wurde in der Strauß-Schalck-Korrespondenz „M“ abgekürzt, Bundeswirtschaftsminister Otto Graf Lambsdorff hieß „der Graf“.

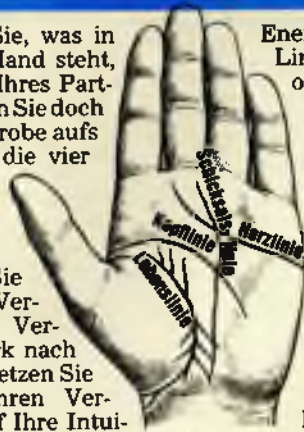
Am 15. November 1983 ließ Strauß an Schalck folgenden Text übermitteln: „Beide Botschaften erhalten und an dritten Mann durchgegeben. Bin ohne Einschränkung Ihrer Meinung, was Diskretion und Ausschluß der Öffentlichkeit betrifft ... Dritter Mann ist meiner Meinung, daß diese Dinge mit absoluter Vertraulichkeit im bekannten gemeinsamen Interesse behandelt werden müssen. Hinsichtlich des Abschlusses der Postverhandlungen besteht bei drittem Mann volle Klarheit darüber, daß Abschluß noch in dieser Runde in Berlin stattfinden kann, weil man sich beinahe auf Tuchfühlung nahegekommen ist. Mit freundlichen Grüßen Ihr Gesprächspartner.“ Am 28. März 1984 gab Schalck aus Ost-Berlin nach München durch: „Habe Ihre gestrige Nachricht, daß Chef vom dritten Gesprächspartner Schwierigkeiten mache, nicht für mich behalten können. Hatte die Möglichkeit, spät abends Nr. 1 zu informieren.“

Einige dieser internen Informationen ließ Strauß dem Bundeskanzleramt zukommen, andere aber offenbar nicht. Der rege Informationsaustausch zwischen den beiden lief – soweit aus diesen Schriftstücken ersichtlich ist – von März 1983 bis Mai 1988. Eines der Anschreiben an Jenninger, mit dem ihm eine Nachricht Schalcks vom 3. April 1984 („dringend für Gesprächspartner“) zugeleitet wurde, enthält eine Anmerkung von

Strauß: „Die bisherige Untätigkeit des Bundeskanzlers, verbrämt durch schöne Redensarten, muß ein Ende haben. Er ist für positive, aber auch für negative Entwicklungen verantwortlich.“ Damals ging es um DDR-Bewohner, die Zuflucht in der Ständigen Vertretung in Ost-Berlin gesucht hatten. In zahlreichen Notizen an Schalck hat sich Strauß für Familienzusammenführungen und für Freilassung von Häftlingen eingesetzt – häufig erfolgreich, wie aus Reaktionen des „lieben Gesprächspartners“ zu entnehmen ist.

Was die Linien verraten

Wissen Sie, was in Ihrer Hand steht, oder in der Ihres Partners? Machen Sie doch einmal die Probe aufs Exempel – die vier Hauptlinien verraten eine ganze Menge...
Kopflinie. Sie ist die Verunftlinie. Verläuft sie stark nach oben, dann setzen Sie eher auf Ihren Verstand als auf Ihre Intuition. Fällt sie stark nach unten ab: Sie haben Phantasie, sind einfallsreich, aber auch wankelmütig.
Lebenslinie. Sie steht für Gesundheit. Ist sie kurz, dann sind Sie in der ersten Lebenshälfte überdurchschnittlich vital. Ist sie sehr lang: Sie werden im Alter viel

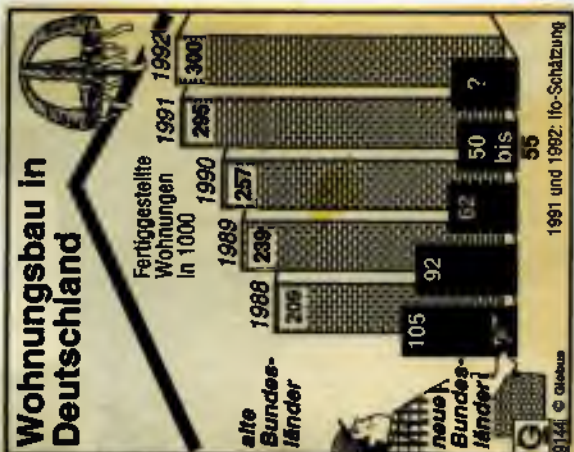
Energie haben. Ist die Linie unten dünn und offen, dann tendieren Sie zu Temperamentsausbrüchen.

Schicksalslinie. Sie verrät, wie wir unsere Ziele erreichen. Eine lange, ungebrochene Linie: Sie besitzen Seelenkraft, Phantasie. Ist sie verästelt, dann sind Sie eher ängstlich. Fehlt diese Linie, nimmt es der Mensch, wie's kommt.

Herzenslinie. Die Linie der Gefühle. Je ausgeprägter und länger sie ist, desto ausgewogener ist Ihr Gemütsleben – Sie sind gutmütig, warmherzig. Verläuft sie kurz: Sie scheuen Bindungen und Verantwortung.

★ Kochsalz gegen Schuppen

Wirkungsvoll und preiswert: eine Handvoll Kochsalz in lauwarmem Wasser auflösen und damit die Haare nach dem Waschen gründlich spülen. Zweimal pro Woche anwenden.

Svidlemi na policistu

(čre): Brutálního zvrstva se dopustili dva občané, kteří v noci na čtvrtek kradli u Frýdlantu na poli brambory a lup házeli na valník s traktorem. Náhle je vyrušil nadstrážmistr Z. J., kterého oba rozlíčení muži napadli. Vyrážili mu několik zubů a propíchali ho na 38 místech vidlemi. Policistu, který byl v bezvědomí a silně podchlazen, našla manželka. Právě ono podchlazení mu zachránilo život, protože nevykrvácel. Nyní bojuje policista v pražské nemocnici o život.

Zvrhlík ve vazbě

(čre): Pro trestný čin vraždy je v Opavě od soboty stíhán 40letý muž, v minulosti již soudně trestaný. V pátek nalákal ve Vítkově na čokoládu šletou dívku romského původu, kterou pohlavně zneužil a poté z obav před prozrazením uškrtil. Policisté rasový motiv vylučují, neboť pachatel byl v přátelském vztahu k rodině holčičky a děvčátku znal. Je důvodně podezřelý, že jednal pod vlivem alkoholu. V šetření případu se intenzivně pokračuje.

než ES – a Francie na prvním místě – nás zjistí, že nám chitěji při přechodu na tržní hospodářství pomoci. Ale ve skutečnosti neprokazují západní politikové příliš pochopení.

dátní ČSFR V. Dlouhý uvítal, že francouzský prezident F. Mitterrand zaujal na střední tiskové konferenci pozitivní postoj k uzavření dohod o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím. Celkově však vyjádřil zklamání nad přístupem Francie k problémům, před nimiž stojí ČSFR a další stredoevropské země. Dále uvedl, že ČSFR chce v jednání o asociaci dohodě pokračovat. „Není však důležitější podepsat kus papíru, ale dosáhnout konkrétních výsledků,“ sdělil V. Dlouhý. „Naléhavě potřebujeme, aby se nám evropské trhy otevřely nyní, nikoliv až za tři roky. Závěsí na tom naše vnitřní politika. Zepení.“

Už teď na evropské trhy

PARÍŽ: V interview, které včera otiskl pařížský deník LIBERATION, ministr hospo-

★ Rizinus gegen Mücken

Stechmücken hält man im Garten fern, wenn man nahe der Sitzecke eine Rizinuspflanze plaziert.

★ Weiße Zähne

Zähne werden schön weiß, wenn man sie mit umgestülpter Zitronenschale abreibt.

DOPIS

Alexeje Žáka prezidentu VÁCLAVU HAVLOVI

Curych 16.7.1991

Vážený pane prezidente,

nepříteli Vám tento dopis proto, abych Vás žádal o pomoc nebo milost, jak by se někteří mohli domnívat. Moje svědomí je naprosto čisté a křivému obvinění, vykonstruovanému agenty StB ve spolupráci s bývalými příslušníky MV, které je nakonec vyšetřováno jejich kolegy, se stejně nelze za současné situace v čs. justici běžnými prostředky bránit. Píši proto, abych Vás upozornil na nebezpečí, které hrozí Vám, ale i ministru Jánů Langošovi, ministru Bohumilu Kubátovi, poslanci Stanislavu Devátému a všem ostatním, kteří se dali do boje s hospodářsko-politickou mafí, snažící se sabotovat polistopadový vývoj v ČSFR.

Jednu z hlavních rolí zde hraje DAK [družstevní agrokombinát] Slušovice (nyní DAK MOVA Bratislava) a jeho vedení se svými příznivci a přáteli na různých místech. Je důležité si uvědomit, že DAK Slušovice není normální hospodářská organizace, neboť disponuje vlastní soukromou policií, skupinou sledování, dokonalejšími technickými prostředky včetně prostředků spojení a odposlechu. V jejich řadách působí profesionálně z řad příslušníků StB i VB, kteří využívají svou agenturní síť, mají potřebné kontakty do současného aparátu MV ČR i prokuratury, a navíc disponují skoro neomezenými finančními částkami. Kontakty JZD Slušovice se StB, která nad ním držela ochrannou ruku, začaly již v r. 1973, když ve funkci náčelníka oddělení StB Gottwaldov zde působil ing. František Kincl, jinak též předlistopadový ministr FMV. Spolupráce DAK Slušovice s I. správou FMV, tj. rozvědkou, byla už logickým završením všech těchto vazeb, kdy se již začala příprava na nové podmínky, které byly v CSSR očekávány po roce 1990, ale nikdo nepředpokládal, že dojde k takovému zvratu v listopadu 1989. To bylo rovněž i důvodem, proč styky DAKu Slušovice, nebo lépe řečeno jeho vedoucích činitelů s I. správou FMV, byly udržovány ve velice intenzivní formě až do listopadu 1990, tedy ještě rok po revoluci.

Není proto divu, že se právě ministr Langoš a jeho náměstci stali předmětem nenávislné kampaně a terčem nejrušnějších

obvinění a útoků, protože se snaží o důslednou očistu svého resortu, na rozdíl od příslušných funkcionářů MV ČR. Jim tato kampaň, vedená proti FMV, naopak vyhovuje, neboť se tím alespoň částečně zakrývá skutečnost, že MV ČR nepracuje tak, jak by mělo a jsou neustále hledána různá zdůvodnění pro jeho nečinnost. Tento aparát a zejména jeho vedení na všech stupních řízení totiž tlumí snahy poctivých příslušníků policie tento stav analyzovat a vyvodit z toho potřebná opatření pro zvýšení akceschopnosti a zejména odstranění překážek a neúspěchů především v boji s hospodářskou kriminalitou.

Lze to plně dokumentovat na situaci, která byla a je na okrese Zlín. Nebudu zabíhat do podrobností, ale rozhodně není náhoda, že skoro celé bývalé vedení OS SNB nyní působí ve službách DAK Slušovice a jeho odnožích, které jsou rozestety prakticky po celém území ČSFR. Kromě těchto lidí zde působí i RSDr Václav Kilián, bývalý náčelník OS SNB Gottwaldov, od r. 1988 náčelník V. správy FMV, pplk. Karel Belatka, býv. náčelník VI. odboru správy StB Brno (technika - odposlechy), vč. mého býv. šéfa pplk. JUDr. Vladimíra Lauckého, náčelníka I. odb. S-StB Brno a předlistopadového náčelníka OS SNB Zlín. Mohl bych jmenovat celou řadu dalších.

Tento okres byl rovněž lůnní celé plejády funkcionářů ÚV KSČ, jako např. předsedy FS Aloise Indry, gen. taj. ÚV KSČ Miloše Jakeše, tajemníka ÚV KSČ pro zemědělství Miroslava Zajíce apod. Posledně jmenovaný tč. působí v a. s. MORAGRO Slušovice.

Na okrese Zlín působí jen jediná organizace, schopná zvrátit nastoupenou cestu demokratického vývoje, která všechny tyto vazby na bezpečnostní, justiční a stranický aparát absorbovala, a tou je DAK Slušovice. Všem je přece známo, že politická moc nemůže přežít bez ekonomické základny, která by ji podporovala. Není proto divu, že právě do této oblasti se koncentruje snaha všech bývalých politických a hospodářských kádrů a jejich záloh. To je také jeden z důvodů, proč se umožnil Slušovicím takový mohutný ekonomický rozmach a rozvoj všech možných činností, které už se zemědělstvím neměly nic společného, včetně vlastního podniku zahraničního obchodu Slušovice-Export v Bratislavě, kde je nyní sídlo DAK MOVA. Ne nadarmo dostala tato organizace v 80. letech statut experimentálního pracoviště. Oni totiž díky svým vazbám na StB, vládní činitele a ÚV KSČ byli vždy v dostatečném předstihu informováni o vývoji v naší společnosti, jak v politické, tak hlavně ekonomické oblasti, a mohli si tak vytyčit odpovídající programy své činnosti, na jejichž základě získalo dřívější JZD až neuvěřitelné hospodářské výsledky a v některých

oblastech (např. výpočetní techniky) dokonce monopolní postavení.

Vážený pane prezidente, ve Vašem projevu na Václavském náměstí dne 21. 8. 1990 jste se zmínil o temných slušovicích šilkách, prorůstajících naším potravinářským průmyslem, což se stalo záminkou pro fingované odstoupení doc. ing. Františka Čuby, CSc., z funkce předsedy DAK Slušovice do předem připravené pozice v a. s. MORAGRO, své největší soukromé organizace, která vznikla podvodem (viz moje informace ze dne 9. 6. 1991 pro ministra Langoše). Jak jste správně uvedl, tak právě v zemědělsko-potravinářské oblasti chtějí Slušovice získat monopol, neboť kdo bude mít v rukách zemědělskou výrobu a potravinářský průmysl na ni navazující, ten také bude určovat ceny potravin na vnitřním trhu, protože jejich dovoz v potřebném množství za současné a hlavně budoucí ekonomické situace v příštích dvou letech není reálný. Bez auta, knihy, televize nebo divadla se člověk obejde, ale bez potravin nevydrží a přijde za tím, kdo mu ji nabídne. Z tohoto důvodu byla rovněž prozřívavě založena i Zemědělská strana jako politický nástroj DAK Slušovice a zemědělsko-politické mafie, reprezentované prof. ing. Trnkou, býv. náměstkem předsedy DAK Slušovice, který bude tvrdě prosazovat jejich zájmy a vytáhne do boje proti ministru Kubátovi i Vám samotnému, což už se vlastně stalo. O finanční prostředky není nouze, protože značný majetek DAKu byl převeden do soukromých společností, založených funkcionáři DAKu, ale co je hlavní: značný kapitál je nelegálně uložen v zahraničních bankách. Ten pouze potřebují oficiálně dostat do ČSFR, a proto byla ve Slušovicích pro tento účel postavena banka. Dali jí název „Moravská“. Důvod pojmenování je zřejmý, ale je zajímavé, že právě již zesnulý agent StB, doc. dr. Boleslav Bárta, předseda HSD-SMS, vedl jednání s doc. ing. Čubou o postavení Moravy a její ekonomické základně a to vše nakonec vyústilo ve známou kampaň za samosprávné postavení Moravy. Právě v této bance se měly „čistit“ všechny nelegálně ukryté peníze v zahraničí, jak z majetku KSČ (Švýcarsko), DAKu (Singapur, Rakousko, SRN) a jiných pochybných organizací v Hong-Kongu a na Cypru. Vznikl by tak stát ve státě, který by disponoval finančními prostředky ve výši nejméně jedné miliardy USD. To by umožnilo slušovickému komplexu připojit k sobě zemědělce i potřebný zpracovatelský průmysl, neboť by jim poskytoval výhodnější úvěry s nižší úrokovou sazbou, než stát. To by byl první krok k vytvoření územního celku, který by byl zcela v rukou komunisticko-estébácké hospodářské mafie, naprosto nezávislého, v tom horším slova smyslu, na státu. Odtud

by pak byla ve skutečnosti řízena i činnost státního aparátu, neboť tam, kde jsou peníze a potraviny, tam je i skutečná moc. Pokud tato organizace nebude vést rozbita, věřte tomu, pane prezidente, že nastoupená cesta po listopadu 1989 dostane záhy zcela jiný směr a všichni ti, kdo měli upřímnou snahu se s touto masíí vypořádat, dočkají se příslušné odvěty, která však rozhodně nebude sametová.

Již dnes se k této odvěti vytvářejí podmínky. Aktivizuje se činnost bývalých příslušníků StB a VB, kteří se stali anonymní, včetně jejich agenturní sítě, jež fakticky není pod důslednou kontrolou a v souvislosti s rostoucími ekonomickými potížemi, které jsou v celé řadě případů vytvářeny úmyslně, a s tím stoupající nejistotou a nespokojeností občanů se volá po předčasných parlamentních volbách. Zcela nepokrytě se z levého břehu útočí proti nastoupenému kursu ekonomické reformy a způsobu jejího provedení. Poctiví lidé typu ministra Kubáta, ministra Langoše apod. jsou neustále napadáni a je požadováno jejich odstoupení pod různými záminkami nekoncepčnosti jejich práce a chaosu v ministerstvech, která řídí, a přitom se už zapomíná na to, že právě jejich resorty jsou stále plné komunistů, kteří jen přerušili své členství, kteří se snaží správné fungování tohoto aparátu znemožnit. To jsou také potenciální voliči KSČ nebo příslušné koalice v příštích volbách. Všem těmto lidem se doposud podařilo udržet ve svých postaveních, protože se neprovedla důsledná očista v prvních porevolučních dnech, jak by bylo nutné a nezbytné. Např. výzvy KC OF v Hodoníně v tomto směru byly bagatelizovány výroky politiků typu JUDr. Petra Pitharta o tom, „že slyší trávu růst“. Byl to právě nynější premiér české vlády JUDr. Pithart, který obhajoval komunisty na vedoucích hospodářských funkcích s tím, že nemáme dostatek odborníků a že to jsou ve většině případů lidé na svých místech, kteří do KSČ vstoupili pouze proto, aby mohli ve svém oboru něčeho dosáhnout, což by jim jinak bylo znemožněno. Nyní si tito již obhajovaní „odborníci“ zakládají své vlastní soukromé firmy, které fungují souběžně s podniky, které ve státním zájmu řídí a které pomalu vedou ke krachu, přičemž na jejich soukromých kontech rostou z této symbiózy bezpracné zisky. Veškeré podnikání těchto odborníků se totiž děje na úkor právě státních a družstevních podniků, ve kterých působí. To se totiž dalo čekat a předpokládat. Je proto s podivem, že pan JUDr. Pithart, který se snaží všechno slyšet a vidět, tuto skutečnost nepředpokládal a teď tvrdě vystupuje např. proti ministru Kubátovi, který se snaží o nápravu. Je skutečností, že jeho odvolání bylo panem premiérem rozhodnuto po jednání s doc. ing. Čubou ve Slušovicích (který v té době již nebyl představitelem DAKu),

ale byl sem pozván jeho nástupcem Pavlem Drhou, i když předtím tvrdil, že jej pozval fidič Rapant zvacím dopisem. Zde mu totiž byly vysvětleny jejich koncepce dalšího rozvoje zemědělství v socialistickém stylu, což bylo v rozporu s tím, o co se snaží ministr Kubát, který na rozdíl od premiéra vidí velké nebezpečí, plynoucí z toho pro celou společnost, jak jsem to popsal vpředu.

Je zajímavé, že i předpokládaný spolupojovník ministra Kubáta proti hospodářským masím a tedy i funkcionářům tč. v DAK MOVA p. Igor Němec, který byl s velkými problémy prosazen do funkce ministra kontroly ČR, je trnem v oku pana premiéra Pitharta, který se rovněž ani nepozastavuje nad tím, že p. Němcovi před jeho nástupem do úřadu propustili pět lidí, na které se spoléhal. V tomto směru je podivná hluchota pana premiéra k tomu, co se nyní děje, zcela zarážející ve srovnání s tím, že dříve dokonce slyšel i trávu růst – a není to tak dávno.

Vážený pane prezidente, v této souvislosti bych Vás rád upozornil na jednu zajímavou okolnost, a to úzkou spolupráci mezi SBD [stavební bytové družstvo] „Pokrok“ v Praze a DAK Slušovice, které provádělo výstavbu rodinných domků, bytů a jejich vybavování pro bývalé nomenklaturní kádry, např. Havlína, Zajíce, Procházku (jehož vyhodil z funkce náměstka ministr Kubát) apod. Výstavba se prováděla prostřednictvím tzv. stavebních závodů DAKu, dříve JZD, a jedním z náměstků, který je řídil, byl i ing. Petr Blahynka, tč. předseda výrobního družstva BETA Zlín, u kterého rovněž působí v jejich pražské pobočce i bývalý ředitel Hotelinvestu, jenž se podílel na vytvoření obrovské, tolikrát diskutované až neskutečné ztráty při výstavbě hotelu Forum v Praze.

Při vyšetřování trestné činnosti slušovicích funkcionářů jsem zjistil, že celkem 9 bývalých pracovníků SBD „Pokrok“ Praha nyní působí ve vysokých vládních funkcích a na klíčových místech sekretariátů ve FS a ČNR. Jejich jména a zařazení jsem předal ministru Kubátovi a poslanci FS Stanislavu Devátému, kteří Vám mohou podat případně další potřebné informace. Pro informaci uvedu pouze dva hlavní, a to místopředsedu vlády ČSFR Pavla Rychetského a gen. prokurátora ČR JUDr. Ludvíka Brunnera. S nimi měl úzké kontakty JUDr. Petr Pithart, předseda vlády ČR. Nepovažuji za náhodu, že jako místopředseda vlády ČSFR, kompetentní pro hospodářské vztahy, zde působí agent StB p. Valeš. K jeho osobě Vám mohu říci, že jeho svazek si nechal ještě před listopadovou revolucí vytáhnout náčelník V. správy FMV pplk. Václav Kilián, který po propuštění ze služeb MV působí ve Slušovicích. Tito pánové se nakonec sešli v Meziparla-

mentárním liberálním klubu OF. O minulosti p. Valeše byli pánové Rychetský a Pithart informováni a přesto jim to nevadilo, stejně jako p. Dienstbierovi.

Další takovou nepřehlednou náhodou je, že vedoucím vyšetřovacího týmu pro akci Monopol, který vznikl na základě společného rozkazu ministrů vnitra Langoše a JUDr. Sokola po mém odvolání, se stal mjr. Kukačka, býv. pracovník V. správy FMV, který byl z Hradčan vyhozen a ocitl se na Správě vyšetřování VB MV ČR. Na tuto okolnost jsem upozornil náměstka FMV Jana Rumla, který mé zjištění na poradě konané dne 25. 6. 1991 u p. ministra Langoše (kde byli přítomni i ministři Kubát, Sokol, poslanec Devátý, velitel OS VB ing. Koutný a ředitel FBIS Novotný) přede všemi potvrdil. Zde jsem opětovně upozornil na vazby mezi bývalými funkcionáři SBD „Pokrok“ a DAK Slušovice a z toho vyplývající problémy. Jmenoval jsem přímo stavbyvedoucího ze stavebního závodu DAK Slušovice, který sdělil poznatky k vybavenosti bytových jednotek p. Havlína, Zajíce a Procházky. Přítomným jsem doporučil, aby kromě důsledného tlaku na justiční orgány ve věci registrace DAK MOVA v Bratislavě, pro kterou nebyly splněny základní podmínky a současně nebylo respektováno rozhodnutí krajského soudu v Brně, jenž původní registraci u MěS v Brně s konečnou platností zrušil, se zaměřili i na a. s. MORAGRO Slušovice, které je v této chvíli nejslabším článkem p. Čuby pro trestní stíhání, k němuž se mi podařilo shromáždit dostatek podkladů a hlavně dva naprosto klíčové svědky.

K úspěšnému vyšetřování trestné činnosti ve Slušovicích je však nutné ihned vyměnit mjr. Kukačku a zvážít působení mjr. Rudolfa a jeho podřízených, neboť z tohoto týmu do Slušovic unikají poznatky, jak jsem byl o tom informován od svých kolegů, které zde nemohu jmenovat. Není to však ani třeba, neboť příslušní výše uvedení funkcionáři FMV mohou potvrdit, že všechny mé poznatky byly vždy pravdivé. Je zde ještě předpoklad, že kromě mjr. Kukačky, který zcela evidentně blokuje vyšetřování, zde působí další – se stejným posláním. Současně se musí dbát na důslednou ochranu osob, které poskytly rozhodující informace k finančním machinacím v DAK Slušovice ve prospěch a. s. MORAGRO.

Vážený pane prezidente, pokud se týká mé osoby: v letech 1978 až 1980 jsem sloužil na I. odboru Správy StB v Brně, ale odtud jsem také odešel na vlastní žádost a s čistým štítem. Nikdy jsem nebyl politicky organizován a nejsem nikomu zavázán. Vždy jsem si zachovával nezávislost a snažil jsem se zjišťovat skutečnou pravdu ve věcech, které jsem vyšetřoval, a nikoliv takovou, jakou si někteří nadřízení funkcion-

náři přáli slyšet. To byl rovněž důvod k tomu, aby mně byly některé spisy odebrány v průběhu vyšetřování.

V r. 1980 na podzim bylo v Uherském Hradišti zahájeno trestní stíhání pro trestnou činnost páchanou ve Slušovicích (obviněny Rudolf Laciga & spol.), protože v tehdejší Gottwaldově nebylo možné s touto věcí prorazit.

Po provedení potřebných úkonů pak byla věc postoupena dle místní příslušnosti na OVŠ Gottwaldov a celý případ byl přidělen do vyšetřování mému kolegovi kpt. Karlu Šimanovi. Ten při vyšetřování zjistil, že se trestná činnost láhne na úroveň kraje a dále, a to se mu stalo osudným.

LIKVIDACE NEPOHODLNÝCH? NEŠTASTNÉ NÁHODY?

Pod neustále vyvíjeným tlakem nadřízených služebních funkcí a intervencí stranického aparátu kpt. Šimana doslova odrovnali, takže skončil s infarktem v nemocnici a posléze v invalidním důchodu. Na základě tohoto vyšetřování spáchal sebevraždu zastřelením předseda Krajské zemědělské správy v Brně p. Kozubík, který byl do trestné činnosti, páchané funkcionáři slušovického JZD, namočen. Případ pak byl za přímé účasti prokurátora JUDr. Nováka zpracován tak, aby obviněný Rudolf Laciga unikl přísnému trestu, neboť skutek dle § 132/1b,2c tr. z. nebyl pojat do obžaloby a trestní stíhání bylo usnesením prokurátora neoprávněně zastaveno. Na toto jsem v roce 1982 upozornil dopisem ÚV KSČ, kam jsem jako vyšetřovatel VB zaslal stížnost na protizákonný postup orgánů Bezpečnosti a prokuratury.

Dne 20.10.1982 mně byla z gen. prokuratury ČSR pod č. j. P/1 Gn 283/82 zaslána odpověď na moji stížnost, která byla shledána oprávněnou a prokurátor JUDr. Masařík uvedl, že z tohoto případu budou vyvozeny důsledky. Ty byly takové, že JUDr. Novák odešel do důchodu a já jsem byl přeložen na OS SNB do Uherského Hradiště, ale moje manželka tam nebyla přijata do zaměstnání, i když předem příslbeného, s odůvodněním probíhajících organizačních změn.

Rovněž v tomto roce jsem byl svědkem toho, jak příslušníci StB – konkrétně náčelník O-StB p. Daněk a jeho zástupce p. Myšák společně s pracovníkem II. odboru S-StB Brno, na jehož jméno si už nevzpomínám – chtěli na základě křivého obvinění Stanislava Devátého z páchané devizové trestné činnosti docílit jeho odsouzení. Mělo se tak stát v souvislosti s trestním stíháním jeho bratra Jiřího. Důvodem jejich jednání byla skutečnost, že Stanislav Devátý byl signatářem Charty 77 a jejím mluvčím a přes křivé obvinění z krimin. trestné činnosti jej chtěli diskreditovat a docílit jeho odsouzení na základě falešného svědectví

lidí, které měla dodat StB a kteří měli potvrdit, že od Stanislava Devátého kupovali valuty a zboží získané od devizových cizinců. To jsem odmítl a výsledkem byl kádrový pohovor se zápisem o maření spolupráce mezi jednotlivými složkami Bezpečnosti. Zápis však již k mému údivu nebyl v r. 1990 založen v mém kádrovém spisu, i když jsem jej musel podepsat společně s mými nadřízenými i příslušníky StB, jmenovanými výše.

Zde považuji za nutné podotknout, že v tomto roce, kdy jsem se jednou sešel s JUDr. Čáčkou, právníkem JZD Slušovice, ještě před napsáním mého dopisu na ÚV KSČ, tak tento člověk v létě téhož roku byl nalezen mrtvý pod balkonem hotelu v Itálii, kde byl na dovolené. Údajně spáchal sebevraždu. Podle mého názoru a přesvědčení mých kolegů však byl tzv. vyskočen, neboť to byl člověk, který chtěl z JZD odejít a moc toho věděl.

Skutečným tmem v oku StB jsem se však stal v r. 1984, kdy jsem se odmítl podílet na vykonstruovaném případě špionáže proti býv. čs. emigrantovi ze SRN p. Eduardu Bublíkovi z Ingolstadtu, kde pracoval u firmy AUDI. Měli o něho zájem pplk. JUDr. Laucký a náčelník 4. odd. mjr. Vrbík. Po mém odmítnutí jsem byl na základě vykonstruovaného obvinění a maření spolupráce náčelníkem O-StB npor. Bráblíkem a náčelníkem odboru VB mjr. Ledabylem potrestán a proti tomuto komplotu a šetření inspekce MV ČR jsem se musel celkem třikrát odvolat, než mi byl trest zrušen ministrem jako nezákonně a bezdůvodně uložený. Ti pracovníci, kteří na tom měli svůj podíl, však do dnešního dne slouží v resortu MV ČR, kromě p. Bráblíka.

V letech 1987–1988 jsem vyšetřoval trestnou činnost ve Zbrojovce v Uher. Brodě, kde jsem stíhal podnikového ředitele ing. Stanislava Růžáka, nositele Řádu práce, za podvody a rozkrádání a také osobního přítele předsedy FS Aloise Indry a ministra vnitra ČSR JUDr. Josefa Junga. Jeho spolupachatelem byl obchodní náměstek ing. Kotka – agent III. odb. S-StB Brno a výr. náměstek ing. Frenzl. Všichni byli stíháni pro trestný čin rozkrádání majetku v soc. vlastnictví dle § 132/1b,2c,3 tr. z. Při vyšetřování jsem se od řidiče podnikového ředitele p. Baleji dozvěděl, že vozil na ředitelův příkaz zbraně stranickým a vládním funkcionářům, ale nejzajímavější bylo, že odvezl na předsednictvo vlády ČSFR samopal vzor 61 Škorpion, včetně příslušenství. Tento samopal odezdal při vyhlášené amnestii v r. 1990 právě býv. předseda vlády Štrougal, který jeho držetím zcela jednoznačně spáchal trest. čin nedovoleného ozbrojování dle § 185 tr. z.

Pan Baleja po listopadu 1989 začal trpět psychickými depresemi, ač by k tomu neměl mít důvod, a v měsíci lednu 1990

údajně spáchal sebevraždu. Našli jej v autu uvnitř garáže, otráveného výfukovými zplodinami. Jak můžete sám posoudit, pane prezidente, tak těch nešťastných událostí je už nějak moc a vždy mají vztah k vyšetřované věci.

Závěr je však příznačný pro vývoj v ČSFR. Pan ing. Růžák a jeho kolegové ovšem nikdy odsouzeni nebyli. Jejich spis jsem osobně odvezl dne 26.2.1988 na krajskou prokuraturu do Brna a nikdo na ně nepodal žalobu, až do listopadové revoluce, kdy byl dán pokyn k vypracování obžaloby. Dne 1.1.1990 byla Vámi, pane prezidente, vyhlášena neobyčejně široká amnestie. Pan Růžák si okamžitě podal žádost o milost. Řešení jeho případu se neskutěčně natahovalo až do novelizace tr. zákona, ve kterém bylo ustanovení § 132 zrušeno a tím i odst. 3, vztahující se na veřejného činitele (ředitel velkých podniků, JZD apod.), podle kterého by byl p. Růžák odsouzen na 8 až 15 let. Z toho je naprosto jasné vidět, proč bylo v prvních polistopadových dnech prosazováno zrušení tohoto paragrafu. Proto, že to umožnilo celé řadě nomenklaturních zlodějů uniknout přísnému trestu. Panu Růžákovi a jeho komplicům byla jejich trestná činnost překvalifikována ve smyslu novely na trestný čin krádeže dle § 247/1,3 tr. z., kde je sazba max. tři roky, a tím se dostali do dobrodinní amnestie, která zahrnovala úmyslné trestné činy, za něž horní hranice trestu nepřevyšuje 3 roky. Trestní stíhání proti nim bylo tedy po 1.7.1990 zastaveno. Když jsem na podzim 1990 pana Růžáka potkal, tak se mi smál do očí. Pan Kokta nyní působí jako poradce nového ředitele a obch. náměstka ve Zbrojovce. Ti, co nám při vyšetřování pomáhali, museli z podniku odejít.

Stejný osud potkal i pracovníky JZD „Rozvoj“ Záhrovice, kteří odhalili podvod svého předsedy Antonína Slavička (býv. poslance a předsedy branně-bezpečnostního výboru ČNR) ve věci obchodní transakce v. d. BETA (kde působil současně jako ředitel výr. závodu) přes JZD Záhrovice do DAK Slušovice. Jedná se o býv. místopředsedu ing. Libora Šimana (syna kpt. Šimana), předsedu KRK Františka Machálka a ekonoma Adolfa Gröschela, kteří z JZD museli odejít.

Tohle všechno jsou přímé a hmatatelné výsledky sametové revoluce na okresech v praxi. Je smutné se dívat na to, jak obyčejní poctiví lidé, kteří s takovými nadějemi vítali pád komunistické diktatury a pomáhali nám při odhalování různých hospodářských machinací na okresní úrovni, jsou nyní pronásledováni darebáky, kteří se těchto machinací dopouštěli. Nedovedu pochopit činnost příslušné státní administrativy, když obyčejní lidé, kteří chápou nutnost určitých obětí při transformaci ekonomiky a utahují si někdy opasky víc,

než je zdravo, tak naproti tomu bývalé nomenklatura a různí hospodářští funkcionáři, kteří podnikají na úkor svých vlastních státních podniků či organizací, které řídí a vedou je úmyslně k bankrotu, si naopak opasky povolují – díky trestuhodné nečinnosti této administrativy. Mám tím na mysli zákonodárné orgány, protože zákony, které v tomto směru zplodily, jsou děravé, nahrávají podvodníkům a nemají proto velkou cenu, a dále orgány prokuratury a policie, kdy se nevyužívá v celé míře toho, co je zatím k dispozici, ale hledají se různá zdůvodnění pro to, aby se objasnilo, proč to nejde, místo toho, aby se hledaly cesty a způsoby, aby to šlo objasnit.

Vážený pane prezidente, velice si Vás vážím pro Váš humanismus a zásady, pro které jste rovněž oblíben u velké části národa. Vzhledem k tomu, že jsem při své práci narazil na otřesná fakta, která nasvědčují, že se vytváří komplot proti Vám a lidem, kteří Vás jednoznačně podporují, považuji za svou povinnost Vás na to upozornit. Nemohu z pochopitelných důvodů uvést zdroje získaných informací, protože bych tyto lidi zcela jednoznačně vystavil v ČSFR nebezpečí, ale můžete si nechat referovat od p. Langoše, jeho náměstka p. Rumla, poslance p. Devátého nebo ministra Kubáta, že všechny informace, které jsem jim v souvislosti s vyšetřováním a dále i po mém suspendování předal, byly naprosto pravdivé.

Je potřeba si uvědomit, že politicko-hospodářská mafie v ČSFR má velice silné pozice a má své lidi prakticky ve všech klíčových místech. Už od samého počátku politického neklidu v ČSSR se snažila infiltrovat nejdůležitější orgány a instituce ve státě a k tomu si vytvářela předpoklady ještě dlouho před listopadovou revolucí 1989. Od svého přítele, pracujícího přímo v aparátu KSČ, jsem zjistil, že již v průběhu roku 1988 do poloviny roku 1989 bylo z kádrových rezerv ÚV KSČ vyřazeno několik set osob, které byly umístěny do krycích zaměstnání mimo ÚV. Tyto osoby měly být využity pro případ politické krize. To se také splnilo, viz volání po tzv. vládě odborníků. Současně s tímto opatřením byl snížen stav vybraných operativních složek StB o 30% a k jejich přesunu do útvarů VB a jiným nekompromitovaným složkám, kde byly v případě krize v bezpečí. Je směšné, že např. na krajské správě SNB v Brně prošli prověrkami skoro všichni příslušníci StB, kteří působili ve stranických funkcích v rámci CÚV KSČ a z vedoucích funkcionářů se stali dokonce poradci, viz náčelník I. odb. S-StB pplk. Řepa, jeho zástupce mjr. Pospichal, mjr. Daniel, mjr. Česal, mjr. Hons ad. Přitom to byli oni, kdo dali rozkazy k likvidaci dokladů a spisových materiálů, která pokračovala i po vydání rozkazu k zastavení

skartace a dokumenty se vozily nákladními auty do sovětských kasáren v Bruntále. O tom jsme, moji přátelé a já, sepsali informaci pro nové vedení FMV (tehdy ještě p. Sachra), ale výsledkem bylo prošetřování celé věci inspekcí FMV pro únik státního tajemství, přičemž pisatelům této informace hrozilo odsouzení vojenským soudem.

Je zajímavé, že tzv. poradce se stejným zaměřením a příbuzné branže se objevil v r. 1990 i na Hradčanech ve Vaší těsné blízkosti. Jednalo se o p. Koechera, který pracoval v Prognostickém ústavu v Praze, tj. instituci, která měla velký vliv na vývoj polistopadových událostí. Tento p. Koecher byl totiž agentem KGB a byl polapen v USA, kde byl také za svou činnost odsouzen. Je zajímavé, že tento člověk se stal poradcem místopředsedy vlády ČSFR p. Valtra Komárka, kterého potom vystřídal ve funkci již zmiňovaný agent StB p. Valeš. Pan Koecher se poté ucházel o místo přímo u Vašeho ekonomického poradce p. Wágnera a nebytí úředníků na ambasádě USA, tak zde zřejmě působil dodnes. Položil si už někdo otázku, kdo za tím vším stojí a má takové možnosti? Mohu se skutečně jenom zasmát nemístnému optimismu některých vládních činitelů, že situace v ČSFR je v současné době taková, že nebezpečí komunistického převratu již nehrozí. V tom mají asi pravdu; komunistického možná ne, protože tohoto výrazu se lidé ještě bojí, ale třeshového ano, a vytvářejí se pro to všechny podmínky, jak jsem to již popsal výše.

Není proto nic divného, že poté, co jsem dne 31.1.1991 na Hradě, kde jsem se zúčastnil jednání u Vašeho poradce p. Křižana, kterého se též zúčastnili ministři Kubát a JUDr. Sokol a dále tzv. opozice proti doc. ing. Čubovi pánové Slováček, RNDr. Petr a RNDr. Zelený, přítomně informoval o svých zjištěních ve věci dovozu výpočetní techniky z JV Asie a machinace přes ZZN, které provádělo JZD Slušovice, tak krátce na to byla na mne nasazena sledovací skupina zvláštního odboru SV-VB Brno. Tomuto odboru velí p. Antoš, ještě předlistopadový kádr a přítel mnoha funkcionářů StB, pro které plnil i některé zvláštní úkoly. Důvod byl jasný. Oni totiž chtěli zjistit zdroje mých informací, ale měli smůlu, protože jsem je dvakrát odhalil a pak toho nechali. Já jsem si sice stěžoval, ale nebylo to nic platné. Od svých lidí ve Slušovicích jsem se dověděl, že RNDr. Karel Zelený byl v budově a. s. MORAGRO v době, kdy zde byli pplk. Laucký a pplk. Belatka. Je proto jasné, že ten také informoval vedení Slušovic i jmenované osoby o průběhu celého jednání na Hradě 31.1.1991 a výsledkem bylo nasazení sledky. Jak jsem dále zjistil, je RNDr. Karel Zelený od r. 1988 registrovaný jako spolupracovník I. správy FMV, tj. rozvědky, a působí pod

krycím jménem „Tráva“. Velice intenzivně se zajímal o získání výzkumných laboratoří MNO v Táboře (výzkum bojových látek) a je to švagr ministra zdravotnictví ČR MUDr. Martina Bojara, který má za manželku jeho sestru.

Vážený pane prezidente, v současné době se intenzivně pracuje na diskreditaci Vašich skutečných přátel a opor, jako jsou pánové Devátý, Kubát, Langoš, jeho náměstek Ruml ad. Ke konečnému úderu se mělo využít i slušovicického případu, ze kterého jsem byl odvolán na základě klivého obvinění, protože mafiánům už bylo jasné, že se pomalu blíží k samému jádru věci. Mělo se docílit zinscenovaného soudního projednávání před „nezávislým“ vojenským soudem s vyloučením veřejnosti, neboť spisový materiál je označen jako PŘÍSNĚ TAJNÝ a na základě toho se pak mělo přijmout opatření k odstranění všech osob, které na tomto případu nějakým způsobem spolupracovaly, vč. výše jmenovaných.

Poté se měla spustit mohutná kampaň proti Vám v komunistickém a stejně smýšlejícím tisku za podporu, kterou jste těmto lidem vyjadřoval, a celé to mělo skončit tím, že vyšetřovací tým pod vedením mjr. Kukačky ve Slušovicích neobjeví žádnou trestnou činnost významnějšího charakteru a celé se to pak mělo vydat za komplot zorganizovaný a řízený poslancem Devátým a Vámi.

Když ale bylo zjištěno, že moje tzv. domácí vězení je pouze formální a že stále intenzivně pracuji na případu, tak se mělo sáhnout ke konečnému řešení, které už bylo stejně dříve plánováno, ale nemělo by to tak potřebný politický náboj, jako případný proces. Odešel jsem proto z ČSFR za pomoci svých přátel, protože tato země není vůbec bezpečná pro ty, kteří stojí na Vaší straně a myslí to upřímně. Se svými přáteli však budu stále ve styku a podniknu všechny kroky k tomu, aby záměry Vašich nepřátel byly včas odhaleny a zveřejněny. Bohužel jsem již neměl čas k důslednému prověření a rozpracování všech styků bývalých funkcionářů SBD „Pokrok“, vč. premiéra JUDr. Petra Pitharta, který, ač to popírá, styky s funkcionáři DAK MOVA má. Jeho vinou tak vlastně po celou dobu nebyl obsazen úřad ministra kontroly ČR, což je naprosto nepochopitelné v době, kdy se mělo důsledně vyšetřovat a kontrolovat, aby nedocházelo k rozkrádání státního a družstevního majetku, jakož i majetku společenských organizací. Mohu zcela otevřeně říci, že tento člověk hraje nečistou hru v době, kdy v republice jde skoro o všechno. To komentuje i jeho zákulisní hra kolem p. Igora Němce.

Vážený pane prezidente, jestli připustíte pád takových lidí, jako jsou ministři Langoš, Kubát, poslanec Devátý, náměstek

Ruml, velitel OS-VB Zlín kpt. ing. Koutný atd., kteří se snaží skutečnými činy bojovat s mafií, a ne slovy, jako premiér JUDr. Pithart a jeho přátelé, pak s těmi pohrobky komunistického režimu nikdo nehne. Velice si přeji, aby se ČSFR stala skutečně demokratickou zemí, takovou, jak o tom hovoříte ve svých projevech. Bojím se však, že při dnešním poměru sil a v dnešní ekonomické situaci to nebude v dohledné době možné. Je mi to nesmírně líto proto, jelikož zde mám své přátele, kteří mě nepustili ani v těch nejtěžších životních chvílích, ale také proto, že jsem v této zemi, kde se narodily i mé děti, prožil velkou část svého života.

Přeji Vám hodně zdaru ve Vaší nesmírně zodpovědné a nelehké práci a současně doufám, že můj dopis Vám ledačco objasnil a pomůže Vám alespoň v základní orientaci kolem slušovického komplexu a jeho vazeb.

S projevem úcty

[podepsán:] kpt. Žák Alexej

Poznámka: Převzetí dopisu (celého textu nebo jen částí) k další publikaci je dovoleno jen s uvedením pramene: POLYGONreportér, Zürich.

Otakar Šmídek

MLČÍCÍ NÁROD a SOUŽENÁ DEMOKRACIE

„President Havel je symbolem naděje a tolerance pro celou Evropu“ – zdůrazňuje kodaňské laudatio k udělení Sonningovy ceny.

Československo je známo hrdinstvím svých masových vystoupení za svobodu a demokracii. Ale bohužel také svou nestálostí a masově ovladatelným myšlením již od počátku Masarykovy republikánské historie. Čs. pojem uplatnění demokratických svobod však často připomíná anonymní mačkání nechutných zánětů s tradiční slepotou nevidět perly, velkomyslně hozené nejlepšími syny národa.

„Politika je prostě práce, která si žádá obzvláště čisté lidi, protože se v ní lze snadno morálně zašpinit.“ – odpověděl kodaňským a nám zvláště náš prezident. A logicky se nezmiňuje o zákonitosti opaku. Nemorální rudé podsvětí ČSFR nemá morálním kredem zatížené politické svědomí. Nejsou ani obavy, že by se mohlo někdy „morálně zašpinit“.

Děk Havlovým ideálům neublížila Sa-

metová revoluce 1989 rodinám účtů 1.7 milionu Husákových a Jakešových „výkvětů socialismu“. Všem komunistům poskytl velkorysost přiležitost sestoupit z Olympu nadřazenosti dolů, k zdravému lidu ČSFR. A to bez jakékoliv diskriminace, upomínek či účtů za dluhy 45 let. Lze jen doufat, že 1.2 milionu tuto nabídku skutečně přijalo, nebo alespoň zpytuje svědomí.

K politování zbývá půl milionu registrovaných Gottwaldových veteránů a mladších dědiců jejich stalinských ideálů.

Bezpochybně smrtelným nebezpečím pro mladou demokracii je aktivní pátá kolona z řad vynikajících organizované a vyškolené rudé mafie i bez stranické legitimace. Sídli v řídicích centrech průmyslové a především mezinárodní obchodní kriminality, vedených výlučně kádry StB, a zdárně korumpuje některé vůdčí politiky ČSFR.

I těmto disidentům zločinu je dána milčeniťm opět zelená, bez ohledu na minulou a novou kriminalitu, ožebračující ještě účinněji novou republiku. Dle vzoru „Made in Slušovice“ je nezákonně kraden veřejný majetek a převáděn do mafiosních akciových společností, nebo do nezvyklých akciových společností ministerstva zahraničního obchodu. Skutečná čingost, provázená únikem daní a nekontrolovatelným ročním účtem však přesahuje svou drzostí sicilíánskou mafii a americkou času nostru dohromady. S prozíravostí inteligentních mafiosů investují do výnosných obchodů na Západě se ziskem pro ukojení vlastních potřeb členů oligarchie. Jejich obchody se zbraněmi, semtexem v asijském prostoru a drogami v Evropě je sice zařadily pod dohled Interpolu, který by však potřeboval potentnější podporu čs. kriminalistů a hlavně jejich odvahu po vzoru FBI.

Čs. rudá mafie se volně prochází, ne vždy v rouše beránčím. Pln ideálů prohlásil dva dny po svém nástupu nový ministr zahraničního obchodu J. Bagšay, že zruší toto ministerstvo, zjiští-li, že neslouží, ale škodí liberalisaci obchodu čs. podniků. Za tím tento úkol nezvládl – a ani své auto značky Saab. Pokud nehodlá po svém, vyhlášení jezdit v pancéřovém voze, měl by se vystříhat úskokům StB-krimopolitiků, kteří se nikdy „morálně nezašpíní“, nanejvýš nevinou krví svých obětí.

Snad ještě platí Masarykův zákon proti rozbíječům a zrádcům republiky. Soudruh Čuba, zachránce Brežněvova přítele Indry před spravedlivou zlobou čs. lidu v srpnu 1968, zaměstnává na nejvyšších místech známé kádry StB. Činnost těchto mafiosních „horních chlapců“ nemůže být tímto zákonem počtena, ta patří do registru sprosté kriminality.

Jestliže kriminalita jednotlivců není v ČSFR trestána v důsledku lhostejnosti

a chybějící odvaby parlamentářů a ministrů použít jim lidem svěřenou moc, bude těmto a nepromlčeným rudým zločincům přiznána legitimita. Tím je trestuhodně znevažován v očích Evropy nynější dosud demokratický systém ČSFR.

Vakuová chapadla mafiosní chobotnice lze zničit jen rychlým odejmutím její gigantické finanční moci v ČSFR a v zahraničí. K obraně demokracie nebude zapotřebí souhlasu parlamentu. Zabráni se tím „vítěznému červnu 1992“, jasnému politickému cíli rudé mafie a jejich půl milionu nevidomých sluhů.

Co kdyby se jednorázově vyměnilo hlavě rodiny, vč. pensistů a nezaměstnaných, z dříve zdaněných příjmů 100.000 CSK a nepracujícím členům jejich rodin po 80.000 CSK? A registrovaným veřejným institucím a stranám nejvýš 5 milionů CSK; podnikům všebo druhu jen daňově přiznaný volný finanční a provozní kapitál na dobu 6 měsíců? Jelikož by tato spravedlivá finanční reforma nepoškodila nejméně 90% obyvatel ČSFR, nebralo by jeho nadšení konce a rudá mafie by ztratila podstatu své zločinné moci.

Čs. mafiosní konta lze prošetřit na podkladě dvoustranných státních dohod, případně pomocí Interpolu. Zaručeně u daňových úřadů na Západě, zde jsou vedeni jednotlivci, či čs. podniky v daňových výkazech dividend za akcie a odměn členům správních rad. Tím by obdržel čs. lid, co mu léta je kradeno. Bezpochyb má ministerstvo financí a vnitřní uvedená scenaria v zásuvce.

Jakže to řekl před rokem pan prezident? „Platnost napsaného je vážná časem. Mimo něj zrádci napsané či vyslovené svůj smysl.“ Prosim, dejme slovu činem smysl! Ještě není pozdě, ale již se připozdívá. Bůh ochraňuj lid ČSFR a jeho presidenty!

Z DĚJIN SOCIALISMU V ČESKOSLOVENSKU

ACADEMIA STALINIANA

aneb

Kterak z myslivce
zajíc se stal

Před rokem, v červnu 1990 – seděl jsem už na sbalených kufrech a čekal na přeložení do Argentiny –, mě v deštivé Kodani navštívil předseda Nejvyššího soudu Slovenska, profesor Plank. Znal jsem ho z dob nejhorších – kolem roku 1950 – jako slušného, tolerantního kolegu, studoval tehdy rok nademnou. Nyní jsme seděli v kavárně hotelu Royal na Vesterbrogade a pochutnávali si na skandinávském lososu. „Viete, pán kolega, kto je novým generálním prokurátorem v Praze? Predsa ho musíte poznať ešte zo starých časov: *Tibor Böhm*...“

***

Kolega z fakulty, Ján Adolf Barica – jehož strýček, evangelický farář, se ke mně choval laskavě, když jsem v *tisovských* dobách čekal na smrt, která mě nakonec přece jenom nedohnala –, tak tedy onen mladý Barica mě pozval někdy v roce 1948, abych vypomáhal v redakci bratislavského studentského měsíčníku *»Borba«*. Barica tam působil coby šéfredaktor, i když hlavní slovo v *»Borbě«* obiloustilý mládenec jménem *Bohuš Chňoupek*, student Vysoké obchodní, který si na brigádách Svazu mládeže udělal jméno jako zapalovač bříšních plynů. Tehdy se mu ani nezdálo, že jednou, v mlhavé budoucnosti, bude dlouhá, předlouhá léta ministrem zahraničí sovětské gubernie s názvem „ČSSR“ a že se ještě později dostane do spárů trestního soudnictví kvůli korupci, krádežím a zproveně.

Do pokojíčku, kde se *»Borba«* produkovala – měl okno do světlíku, kde to smrdělo vařeným zelím –, vkročil jednoho dne – měl jsem právě službu – nevrlý mládenec o boli, aby si na něco stěžoval. Od prvního okamžiku jsme si byli antipatičtí: já jemu asi tím, že jsem mu nemohl pomoci nebo vyhovět („... vieš, ja som tu piate kolo u vozu, to musíš na Baricu alebo na Chňouпка ...“); on se mně zas nelbil pro svou aroganci a pichlavý, nepřátelský pohled.

Brzy jsem na tohle první setkání s kolegou Tiborem Böhmem – tak se představil – zapomněl. Chňoupek mě krátce poté spolu s Baricou z *»Borby«* vyhodil; režim na fakultě přituhoval a já měl jiné starosti, než se zabývat nepřijemným kolegou, který ke všemu ani nestudoval se mnou, nýbrž byl o celý studijní rok mladší.

***

Měsíc plynul za měsícem, semestr za semestrem. A pak – po nekonečném čeká-

ní – došlo v květnu 1950 k velké „prověrce“ našeho ročníku. Bylo nás v semestru asi na dvě stě posluchačů; „prověrka“ byla veřejná a účast na sezeních samozřejmě povinností, i když se to radě líčení táhlo přes tři dny. Prověřovací objekty – to jsme byli všichni, s výjimkou třicetletého „senátu“, složeného ze stranických veličin našeho studijního ročníku – se vyvolávaly podle abecedy. Já, jehož příjmení začíná na „L“, jsem přišel na řadu až na druhý den, když čistka už byla zaběhnutá.

Fraška probíhala samozřejmě v „hluboké demokratičnosti“. Žalobce – pokud to vážený čtenář ještě neubodl: byl jím Tibor Böhm, jak již naznačeno, z nižšího ročníku, který nás *eo ipso* nemohl ani jen podle jména znát – přečetl názor žaloby a navrhl „rozsudek“, který mohl znít buď na „trojku“ („oddaný člen strany, mládežnický funkcionář, aktivní pokrokový student a brigádník“), na „dvojku“ (tam umístili čistíci valnou většinu ročníku) nebo na „jedničku“. A tito poslední („reakcionári, otvorení či tajní odporci ľudovej demokracie, Sovietskeho zväzu, pokroku a mieru“) ztratili nejenom stipendium, nýbrž byli zároveň vyloučeni ze studií. (Že se pro ně chystaly PTP, štvary „černých baronů“ a jiné trestní pluky, to jsme ve své nevinosti tehdy ještě ani netušili.)

Zpět k pokrokové justici: „Žalobce“ tudíž zvýšeným hlasem navrhl samozvaným soudcům příslušnou známku – a „hluboce demokratická“ trojka rudých gentlemanů se jakoby zeptala pléna, tj. nás všech, jestli jsme stejného názoru. Mezi námi sedělo – dobře rozmístěných – osm, devět členů KSS (více komoušů se tehdy, 1950, mezi námi nenašlo) a asi stejně tolik kolaborantů, bezpartijních bolševiků. Oni všichni vzápětí zařvali příslušnou, to jest „žalobcem“ navrženou a „senátem“ zpytavě opakovanou známku. A trojice pak už jen jednoduše potvrdila hlas lidu...

***

V první den čistky dali asi pětina kolegů „jedničku“, tedy výhazov. Mezi vyloučenými byl také *Oskar Urgela*, dělník a partyzán, který se ale dopustil zvlášť hnusného činu, takzvaného „sociáldemokratizmu“. Než se začal další „soudní“ den, měli jsme plán hotov. My – to byl *Robert Lindner* (dnes redaktor „Deutsche Welle“ v Kolíně n. R.), *Herbi Roswit*, který se jako dvojník podobal Robertu Taylorovi (dnes právník v Münsteru), *Honza Zbořilů* (kde asi je? a co dělá?) a tři, čtyři další přátelé – tedy my jsme věděli, že se to hlavně u mne přihřívá. Byl jsem – vyberte si podle libosti – Židem, elitistou, Čechem, individualistou, napůl Maďar, Němcem, antinacistou (což se také nevedlo), znalcem cizích jazyků, zkrátka jiný, odlišný, „nie náš“. A – *last, but not least* – objektem Böhmovy ještě nepromlčené nenávis-
ti.

Stalo se, jak jsme předpokládali a plánovali: Böhm na mne ošklivě vystřílel, nanesl

to bojovně a postavil třídně. Byl jsem – o tom nemohlo být pochyb – charakterově vadným reakčním, reprezentantem třídy, která v Československu díky straně, vládě a lidu již neměla místa. „Pozrite sa len, ako tu v lavici stojí, s rukou vo vrecku, ako keby bol žalobcom a nie obžalovaným, boj, obžalovaným! Navrhujem jedničku!“ Předseda čistící trojice za vyvýšenou katedrou, s *Julo Vicián* – poúnorový člen KSS a věhlasný ožrala –, mě bodil davu k sežrán: „Tak čo, ako sa vyjadruje ročník?“ Jako ozvěna to přišlo ze všech možných stran, okamžitě: „Dvojku mu dať! Lambergovi dvojku!“ Kamarádi udělali dobrou práci, zorganizovali to bezvadně: *Bili jsme je jejich vlastní zbraní*. Strhlo to „masy“, dokonce i rozmístěná rudá *claque* byla tím náhlým zvratem tak desorientovaná, že se přidala: „Dajte mu dvojku!“ A chudák rudý „senát“? Uposlechl: *Vox populi, vox Dei*.

***

Po čistce se přátelé – všichni ji přežili – sešli u mne doma. Věděli jsme, že jsme vyhráli bitvu, ale ne válku, a že navíc Böhmova zloba nás všechny zachvátí. Museli jsme ho zneškodnit. Jeho fysiognomie nám říkala, že nemohl být jiného než „buržoazního“ původu. Odkud přišel do Bratislavy? Z Kremnice, z Banské Štiavnice? To se muselo vyšetřit. Na poště měli adresáře, telefonní seznamy... Štěstí nám přálo, našli jsme, co jsme hledali: „Böhm Alfons, veľkoobchod, ovocie-zelenina“. (Seznamy byly ještě předúnorové.)

Vrátili jsme se domů. Vzrušená debata: můžeme používat stejných prostředků jako oni? V zásadě ne, v momentech nejvyšší nouze ano! Tudíž se půjde zítra ráno na fakultní vedení Svazu mládeže se stížností, že se „velkoburžoáznym synkom“ nenecháme ocejchovat.

Probděl jsem noc u cigaret. Ráno jsme se vydali na osudnou cestu. Jak vystupujeme po širokých vstupních schodech fakultní budovy, sestupuje proti nám, opíraje se o hůl, Tibor Böhm. Není sám, za rameno ho drží kolega *Jožko Pápay*, o kterém se říkalo, že je pověřen fysicky vyhazovat odsouzence z fakultní budovy. Hned jsme věděli: někdo byl ještě rychlejší než my.

Hromotluk Pápay jako kdyby byl vše uhádl. Strčil do Böhma: „Ten už sem viac nevkročí...!“ Ve mně to trhlo. Nechtěl jsem celé vítězství přenechat anonymovi, který nás o moment předebral a nám tím odebral špinavou práci. Böhm má alespoň vědět, že i my i já... Obrátil jsem se na svého bývalého žalobce: „Böhm Alfons, veľkoobchod, ovocie-zelenina; je to otec alebo strýc?“ Böhm, bledý a mátožný, zvedl zrak ze země a pohlédl na nás. Pohledem štvavého zvířete...

***

Za své návštěvy v Praze v loňském červenci jsem se dočetl, že se Tibor Böhm úřadu generálního prokurátora ČSFR zase vzdal. [Červen 1991]

REPUBLIKA SLUŠOVICE?

Čtenářům ›Polygonu‹ se dostává do ruky časopis, který jako první ze všech periodik přináší plné znění dopisu, zaslání kpt. Žákem prezidentu ČSFR Václavu Havlovi. Jde o dopis, z jehož obsahu dosud dovolila čs. úřední místa uveřejnit pouze stručný výřez v rozsahu asi 6 procent. Generální prokurátor ČSFR sice slíbil prezidentu Havlovi neprodlené prošetření celé věci, ale vzhledem ke skutečnosti, že hned druhý den nato se odebral na dvou týdnů dovolenou, bude si muset zvládat čs. veřejnost na výsledek šetření ještě nějakou dobu počkat. Komu snad není známo, kdo zmíněný kpt. Žák je a o co v podstatě jde, pak aspoň několik slov krátce na vysvětlenou:

Tento šestatřicetiletý muž byl pověřen (mj. i na přímý pokyn prezidenta Havla) vyšetřováním příčin a následků světoznámého socialistického „hospodářského zázraku“, zvaného SLUŠOVICE. O jeho zjištěních se zčásti dověděla čs. veřejnost z denního tisku, jemuž Alexej Žák občas poodhalil clonu zahalující různá tajemství „zázraku“ a pozvolna ho zbavoval kouzla. Když už však stopy různých machinací světového rozsahu nápadně začaly směřovat do kruhů vysokých ústavních činitelů, objevovaly se v poštovní schránce Alexeje Žáka výhrůžné dopisy, doprovázené telefonáty anonymů, jejichž obsahem byly hrozby fyzické likvidace nejenom jeho osoby, ale i příslušníků rodiny. Poté, co se všechny jeho apely, adresované ministerstvu vnitra ČR, v jehož aparátu dosud nerušeně dominují staré struktury – právě ony nejasnější apely, týkající se poskytnutí efektivní ochrany policejního orgánu a jeho rodiny – ukázaly být zoufalým voláním ztracence v nedozírné poušti, rozhodl se na pokyn a za pomoci svých služebních kolegů uchýlit se do bezpečí mimo hranice své vlasti. Protože v západním zahraničí má mimo mě sestřenic, žijící v USA, i mne, obrátil se na mne se žádostí o poskytnutí pomoci. Motivace skutečnosti, že jsem se ho ujal, leží však mimo rámec našich příbuzenských vztahů, neboť vůči svému příbuzenstvu nemám s ohledem na dobu mých vězeňských let ani ty nejmenší morální závazky. Důvod k mému aktivnímu angažování v tomto případě lze nalézt výlučně v mé příslušnosti k redakci časopisu ›POLYGON-reportér‹, kde nacházím své „hobby-žurnalistické“ uplatnění.

Jelikož náš časopis má sice hodně sil, ale bohužel jen samé malé, bylo nutno hledat spojence disponujícího silou světového dosahu. Opřel o zkušenost, že to byla právě švýcarská ›Weltwoche‹, která oproti politickým diletantům, sedícím v redakcích různých jiných více či méně doleva šilhajících médií jako jediná přinesla jasnou živý komentář k čs. volbám 1990, rozhodl jsem se světit naši „polygonskou družici“ k vynesení na oběžnou dráhu kolem světa této silné žurnalistické „raketě“. A ›Weltwoche‹ nám vyšla skutečně velkoryse vstříc. Signál naší „družice“ byl zachycen nejen v ČSFR, kde staré struktury, stále setrvávající u moci, daly pohotově do pohybu celou lavinu všemédiových reakcí, korunovaných vydáním mezinárodního zatykače na kpt. Žáka, ale i média evropských dimenzí, jak např. televizní stanice RTL (Radio-Television Luxemburg), která nechala o čs. „aféře roku 1991“ natočit zde v Curychu i v ČSFR filmový pořad. (Vysí-

lán bude koncem srpna tr. a bude nabídnut i jiným TV-spoložnostem.)

Stalo se tedy to, co už se nezbytně stát muselo. My, zde ve Švýcarsku, jsme právě v těchto srpnových dnech slavili 700 let trvání „CH“ – Confoederatio Helvetica. Všude byla čtena zakládací listina z r. 1291, tzv. „Bundesbrief“, v níž jeden z hlavních článků říká, že spříseženci ze tří smluvních obcí odmítají cizí soudce. Jaká to ironie osudu! Švýcaři už před 700 léty odmítali cizí soudce – zatímco nám dnes jenom v dovolávání se spravedlnosti u cizích soudců kyne reálná naděje na život ve spravedlivém společenském řádu.

Zdá se, že jsme se vynesením vnitrostátního čs. problému na evropskou scénu zasloužili o velký historický okamžik, kdy se ke sluchu i ke zraku všech spoleuevropanů donese naléhavá výzva: nenechte zardousit nově se rodící čs. demokracii – máte k tomu efektivní instrumentarium; jmenuje se EVROPSKÁ RADA!

Profesor František Palacký kdysi řekl: „Kdyby Rakouska nebylo, museli bychom si je vytvořit.“ A posledních více než 70 let dalo velkému synu našeho národa plně za pravdu – i když se „Rakousko“ bude jmenovat jinak. Nezáleží však na vině, nýbrž na obsahu, a ten zůstává stále stejný: obětovat část své národní suverenity ve prospěch vyššího politického a státního útvaru, aby mohla být respektována suverenity a důstojnost lidské osobnosti.

Jaroslav Lambert

Kpt. Alexej Žák (Foto: DIE WELTWOCH, Jacqueline Aubry)

Boris: Vor Schmerzen kann er kaum noch gehen

Essen - Der Blick von Ion Tiriac ist noch düsterer als sonst. „Boris geht es gar nicht gut. Ja, die Rückenverletzung ist leider chronisch“, sagte der Bekker-Manager.

Er bestätigte damit erstmals offiziell, was seit den US Open befürchtet wurde (BILD berichtete). „Seitdem konnte er nicht mehr normal gehen“, weiß Tiriac, der seinem Schützling bis gestern in Monte Carlo unter die Arme griff. „Spritzen helfen nicht mehr, nur noch Gymnastik.“

Tiriac: „Boris muß sich jetzt daran gewöhnen, vielleicht zehnmal am Tag die Übungen sorgfältig zu machen, viel-

leicht sogar nachts. Damit die unheilbare Rückenschwäche, die auf die Oberschenkel ausstrahlt, nicht immer wieder aufbricht.“

Becker will frühestens beim Turnier in Sydney (ab 30.9.) spielen. Tiriac: „Ab Montag möchte er leichtes Training versuchen. Aber ob das klappt, kann keiner sagen.“

Auch nicht, ob Boris überhaupt noch einmal auf Dauer in die Knochenmühle Tennis-Zirkus zurückkehren kann!

Sind die vielen Spiele auf Zementboden schuld? Die vielen Reisen? Tiriac ist auf der Suche nach Gründen für die Misere ratlos.

Schon seit Monaten rät er

Boris, dem gestressten, müden 80-Kilo-Mann, den Daviscup auch über Kansas City hinaus sausen zu lassen. „Das wird einfach zuviel.“

Mit den Kräften am Ende ist auch Steffi Graf. Die Lage ist genauso ernst wie bei Boris. Trotz aller Beteuerungen ist der Schulter-Riß noch immer nicht ausgeheilt. Die Gräfin ist derzeit in ihrem Haus in Florida. Sie muß ebenfalls Gymnastik machen, um eine Operation abzuwenden.

Nach dem Turnier in Tokio sagte Steffi auch Tiriacs Nokia-Masters in Essen (ab 25. September mit Monica Seles) ab, will aber drei Tage später in Leipzig starten.

„Hai“ sitzt auf dem Trockenen

GRAND RAPIDS, 18. September (AFP). Ein skrupelloser Immobilienhai ist in den USA dazu verurteilt worden, einem Monat lang in einer seiner Wohnungen zu leben, in denen er Wasser und Heizung abgestellt hatte. „Sie haben Dutzende Menschen, darunter viele Kinder, dazu verurteilt, unter fürchterlichen Lebensumständen zu leben“, begründete der Distriktrichter in Michigan, Jame Markey, am Dienstag sein Urteil. Der 34-jährige Edward Westerhof muß seine Strafe kommende Woche antreten. Um zu verhindern, daß er sein Appartement heimlich verläßt, muß Westerhof ein elektronisches Kontrollgerät tragen. Mieter hatten berichtet, daß sie in den Wohnungen Westerhofs unter anderem bis zu vier Monate lang nicht duschen konnten. Der Wohnungsbesitzer war bereits achtmal verurteilt worden.

Chili bringt den Kreislauf auf Trab

Wenn Gäste beim Essen genußvoll die Augen verdrehen, die Familie sich gern mal einen Nachschlag holt, ist eins gewiß - die Köchin versteht zu würzen. Aber Gewürze sind mehr als Gaumenschmeich-

ler. Sie beugen Krankheiten vor, heilen sie sogar und machen fit. Fachfrau Ingeborg Münzing-Ruef sagt in ihrem „Kursbuch für gesunde Ernährung“ (24,80 Mark; Wilhelm-Heyne-Verlag), was Sie unbedingt in Ihrem Gewürzbord haben sollten:

● **Anis:** Bringt wie Kümmel und Fenchel die Verdauung auf Trab. Die wohltuenden drei entkrampfen den Darm, lindern Blähungen.

● **Bohnenkraut:** Stärkt einen schwachen, nervösen Magen, kräftigt die Magenschleimhaut - ähnlich wie Majoran, Thymian, Salbei.

● **Cayennepfeffer (Chill):** Das Zeug, das so höllisch brennt, feuert die Verdauungsorgane und den Kreislauf an. Amerikanische Ärzte geben sogar Ehefrauen den Rat, ihrem Mann einen Löffel Cayennepulver mit Wasser einzugeben und eine heiße Kompresse auf die Brust zu legen, wenn er einen Herzinfarkt bekommt. Das soll schon Leben gerettet haben.

● **Curry:** Bis zu 20 scharf-aromatische Gewürze sind in dieser Mischung enthalten (am besten im Asiaten-Laden kaufen, da ist er am ausgewogensten!). Der wichtigste Bestandteil, Kurkuma, ist eine aus-

gezeichnete Lebermedizin. Auch Curry hilft verdauen, regt den Speichelfluß an und desinfiziert.

● **Ingwer:** Sehr wirksam bei Übelkeit - hilft auch gegen Reisekrankheit, weil er eine geballte Ladung von Bitterstoffen und ätherischen Ölen enthält.

● **Knoblauch:** Der Hit überhaupt! Wer regelmäßig „knofelt“, kann steinalt werden! Er bekommt kaum Herz-Kreislauf-Krankheiten, Blutdruck und Cholesterinspiegel bleiben meist normal. Auch Krebs tritt seltener auf. Das Geheimnis: Der Wirkstoff Alliin putzt die Arterien aus, verhindert Verklumpungen im Blut und dringt in die feinsten Haargefäße. Frisch essen!

● **Lorbeer:** Er ist viel zu schade, um nur als Kranz den Sieger zu schmücken! Lorbeer macht die Speisen bekömmlicher. Wird das Öl (Oleum lauri) einmassiert, fördert es die Durchblutung (z. B. bei dicken Beinen), hilft bei Rheuma, Zerrungen und Verstauchungen.

● **Meerrettich:** Hat doppelt soviele Vitamin C wie Zitrusfrüchte, dazu B-Vitamine und reichlich Kalium

und Kalzium. Außerdem ist er ein natürliches Antibiotikum. Fein gerieben eingeatmet, befreit er von Schnupfen und Husten. Er schwemmt Harnsäure aus, putzt Leber, Galle und Nieren frei und hilft damit bei Rheuma und Gicht.

● **Muskatnuß:** Ihr ätherisches Öl (Myristicin) ist ein prima Antiseptikum. Die Indonesier nehmen bei akuten Bauchinfektionen eine Messerspitze Muskatpulver mit Wasser. Vorsicht - nur ganz sparsam würzen! Schon eine einzige Nuß (ca. 5-10 Gramm) kann Halluzinationen, Schwindel und sogar ein Koma auslösen!

● **Senf:** Er ersetzt mit seinen schwerfälligen Ölen eine halbe Hausapotheke! Er hat hervorragende antibakterielle und verdauungsfördernde Eigenschaften, vermehrt Speichel und Magensaft, regt die Galle und Darmtätigkeit an. Senfumschläge lindern Fieber, Schnupfen, Bronchitis und Nervenentzündungen.

Majetek KSC organizacim

(Čre): Premiér M. Čalifa po včerejším jednání představitelů federální a republikových vlád o navrácení majetku KSC prohlásil, že podle vyhlášky č. 61/1968 Sb. o prozatímní správě národního majetku, je možné i za současné právní situace tento majetek odevzdat do 15. října t. r. organizacím, které s ním budou hospodáti.

The Sunday Times o V. Havlovi

LONDÝN: »Havel a jeho veselí muži hýbají starou Prahou,« napsal včera Tony Allen-Mills v londýnském nedělníku THE SUNDAY TIMES. »Dramatik-prezident stále směšuje moudrost a chvílové vrtochy stylem, kterému se může vyrovnat jen málo světových vůdců.« Citoval slova blíže neuveděného pražského novináře, že Havlovi kritici poukazovali na to, že Československo sice zoufale potřebuje zahraniční investice, ale nejvšelejšího přijetí se dostalo Rolling Stones. Značnou část článku věnoval prezidentovým poradcům, kterým se, jak napsal, dostává pramálo respektu. »Havel rozestavil své přátele na Hradě jako postavy ve svých hrách. Někteří z nich jsou otevřeně excentričtí, ale podle mnohých pozorovatelů mají nezbytnou funkci v tom, že jsou pro Havla odrazovým můstkem jeho politických idejí.« »Kolují pověsti o impozantních pitkách vyvolávající dojem, že se Hrad stal prezidentovým hřištěm zaplněným stárnoucími hippies, užívající si na útraty veřejnosti,« uvádí dále článek. »Mnozí z Havlových přátel hovoří se znepokojením o duševní a fy-

zické únavě, postihující někdy muže považovaného většinou za jedinou osobnost schopnou udržet Československo pohromadě,« napsal THE SUNDAY TIMES.

Co Čech, to zloděj? Otázka sudetských Němců zůstává otevřená

Už druhým rokem se pražské centrum proměňuje v Babylón. Turisté z celého světa si ale kromě krásných dojmů odvázejí domů také poznání, že to v té naší pověstně slovanské pohostinnosti nějak skřípe. Jinými slovy, že poctivost v ní nemá místo.

Není to tak dlouho, co jsme dělali me-upozornila na to, aby si účet po zaplacení zahraničními návštěvníky malou anketu. S pocitem hlubokého studu jsme naslouchali trpkým zkušenostem z našich restauračních zařízení. Namítáte možná, že to není nic nového pod sluncem, přiležitost dělala a bude dělat z lidí zloděje. Jenže pokud nebudeme tyto zloděje veřejně pranýřovat a budeme se tvářit, jako že nám se nic tak zlého neděje, nebudeme se moci ani divit, že morální kredit naší země utrpěl nezacelitelné rány. Stále se mluví o našem vstupu do Evropy. Kdo by chtěl přijít do Evropy národ podvodníků a zlodějů...

Právě při té naší anketě mne jedna z dotazovaných dvojic upozornila na šizuňky v kavárně U Týna na Staroměstském náměstí. Chtěla jsem si toto jejich tvrzení ověřit, a tak jsem za pomoci známých z Mnichova připravila na personál léčku. Řádně instruované jsem je vyslala v neděli dopoledne do kavárny na svačinku. Věděla jsem, že účtující číšníci zásadně nevydávají účet, a tak jsem své komplice

BONN: Předseda parlamentní skupiny Křesťanskosociální unie W. Bötsch kritizoval německého ministra zahraničí H.-D. Genschera, že jednání s Prahou značně pokročila, aniž šéf diplomacie poskytl o jednání zprávy. 11. července Genscher etbil, že poskytne «rozsáhlé a včasné informace». Deník DIE WELT uvádí, že v úterý se sejdou v Bonnu delegace SRN a ČSFR, jež se budou zabývat dosud otevřenými otázkami chystané smlouvy. Tímto jednáním možná příprava dokumentu skončí. Zásadní linie dohody jsou pevně stanoveny, avšak černý Petr — nároky na majetek a odškodnění sudetských Němců — zůstává nadále ve hře. Tato úprava vychází vstříc sudetským Němcům a jejich záležitost zůstává otevřená. Československá demokracie musí nyní zápasit s hospodářskými problémy, pokračuje list. Jako pomocníka přitom potřebuje hospodářskou velmoc Německo. Byla si proto vědoma toho, že smlouva je k tomu předpokladem, a tak se přistoupilo na kompromisní řešení.

Spolkové shromáždění Sudetoněmeckého krajanského sdružení nevyšloví souhlas a téměř hotovou německo-československou smlouvou, prohlásil předseda této organizace Franz Neubauer poté, co se seznámil s dosavadním obsahem dokumentu.

CSFR-Vizepremier trat zurück

PRAG, 18. September (AP). Der stellvertretende tschechoslowakische Ministerpräsident Vaclav Vales ist am Dienstag zurückgetreten. Der 69jährige war Chefkoordinator der Wirtschaftsreform der CSFR. Die Presse und Parlamentsabgeordnete hatten ihm wiederholt enge Kontakte zur Geheimpolizei des früheren kommunistischen Regimes vorgeworfen. Allerdings waren dafür keine Beweise aufgetaucht.

Staatspräsident Vaclav Havel, der dem Rücktrittsgesuch stattgegeben hatte, äußerte sich „angeekelt“ über das Kesseltreiben gegen Vales. Er habe sich davon überzeugt, daß die erhobenen Anschuldigungen falsch seien. Vales, der schon einmal in der Zeit des „Prager Frühlings“

světové firmy na nás trh a zvláště ocenila dodržení jedné z podmínek pro uzavření desetileté nájemní smlouvy, a sice, že šálek kávy nepřesáhne cenu šesti korun. Firma Tchibo nejenže tuto podmínku dodržela, ale prodává šálek kávy značky Mokka dokonce o korunu levněji. V centru města je to dnes nejlevnější káva, která je v pohostinstvých zařízeních k máni. Co by nemělo ujit pozornosti zákazníků, je otevřená doba — obložíte ji zde denně, včetně soboty a neděle od 9 do 22 hodin. O zákaznicky nebude mít Tchibo Le Café určité nouzi, navzdory tomu, že si pro svůj start zvolilo pro mnohé nešťastné datum — pátek třináctého.

Vizepremier gewesen war, hatte Havel während einer Haftstrafe zwischen 1980 und 1982 im Gefängnis kennengelernt.

LÁZNĚ POTŘEBUJÍ LÁZNĚ

Titulek se může zdát absurdní, ale vyjadruje situaci bývalé chlouby československé ekonomiky — lázeňství. Stejně jako pacienti, i samotné naše lázně potřebují — byť každý jinak — ozdravit. I když u jednotlivých lázeňských zařízení je samozřejmě situace různá, vesměs platí, že počet návštěvníků klesá. Na druhé straně rostou náklady. Odborná balneoterapeutická péče u nás je na dobré úrovni a je ve světě uznávána. To je léčebná stránka. Technické zázemí, infrastruktura je však na nízké úrovni. A to

je velké minus našich lázní, zejména pak ve světle jejich snah získat rozsáhlou zahraniční klientelu. Zahraniční klienti se zatím ve zvýšené míře do našich lázní nehrnou, domácích pak také ubývá — správa sociálního zabezpečení vydává méně poukazů, ubývá i samoplátců. Podle statistik je v České republice na 35 lázeňských míst. Každé z nich chce přežít. Mnozí k tomu hledají zahraničního partnera. Ten mnohdy navrhuje lázně silně komercializovat — například zřízením kasina apod. Vedení lázní by se tomuto ráda vyhnula, ale je otázka, zda se jim to podaří. Jinde, jako například v lázních Třeboň, vypracovali projekt, který vůbec nepočítá s budoucím zahraničním podílem — ve stručnosti, počítá s léčebným, rehabilitačním i oddechovým pobytem, ale i dalšími aktivitami, jako např. školicemi a rekondičními pobyty pro manažery. Ať již se zahraničním kapitálem či bez něho, bez rozsáhlejší zahraniční klientely je zřejmě rentabilita našich lázní nemožná. Vzhledem k růstu životních nákladů u nás nelze v dohledné době kalkulovat se zvýšeným počtem domácích návštěvníků. Zahraniční jsou zase zvyklí na určitý standard — vybavením pokoje počínaje a službami konče. A zde je zřejmé, že získání zahraniční klientely bude vyžadovat značné investice právě do tohoto standardu. Přítomní odborníci jsou názoru, že pokud pojedou Rakušan či Němec k nám do lázní, bude ho muset tento pobyt stát odhadem, ne více než dvě třetiny ceny, kterou by zaplatil doma. Jinak se zřejmě pro naše lázně nerozhodne.

ORGANIZACE PODNIKATELŮ

- Uvádíme adresy některých podnikatelských a manažerských organizací:
- Sdružení čs. podnikatelů v ČR, Staroměstské nám. 6, 110 01 Praha 1, telefon: 02/232 07 52, 02/2897, linka 760. Sdružení má několik desítek poboček v jednotlivých regionech (jejich seznam a adresy mj. přinesl časopis Československý profit č. 32 ve své příloze). Složkami Sdružení čs. podnikatelů jsou mj.: Iniciativa soukromých podnikatelských Pražanů, Svaz moravsko-slezských podnikatelů, Svaz podnikatelů severní Moravy a Slezska, Svaz valašských podnikatelů, Svaz soukromých podnikatelů jihlavská.
- Asociace obchodních společností a podnikatelů ČSFR, Staroměstské náměstí 8, 110 01 Praha 1.
- Československá obchodní a průmyslová komora, Argentinská 38, 170 05 Praha 7, tel. 02/87 23 111, fax 02/87 91 34.
- Sdružení podnikatelů Olomoucka, Velnerova 3, 779 00 Olomouc, tel. 068/225 94.
- Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Národní 10, 110 00 Praha 1, pobočka Brno: ul. 9. května 2, 657 85 Brno, tel. 05/252 22.
- Asociace podnikatelů a manažerů, Panská 7, 110 00 Praha 1, tel. 02/22 21 92, linka 132 [pondělí a středa 7.30—9.30 h, středa též 16.00—18.00 h].
- GAMA Klub, P. O. Box 249, 111 21 Praha 1, tel. 02/238 48 26.
- Asociace manažerů v zemědělství, inženýr Stanislav Procházka, Stará Dobeš 45, 398 21 Kestřany, tel. spojení agentura APROS tel. 02/512 24 59.
- Český elektrotechnický svaz, Zelený pruh 1294, 147 08 Praha 4, tel. 02/46 46 49, 48 48 50.
- Asociace poradenství, ing. Ondřej Landa, Inventa, tel. 02/29 68 88.

TCHIBO — to je kafe za pět korun!

(vlš): Po pěti týdnech intenzivní práce na rekonstrukci prodejních prostor v budově ministerstva obchodu a cestovního ruchu ČR na Staroměstském náměstí v Praze byl včera slavnostně zahájen provoz kavárny Tchibo Le Café. Je to první filiálka této hamburské firmy u nás, která byla otevřena ve spolupráci s pokařatvím Bonal, české společnosti s r. o.

Slavnostního zahájení provozu se vedle rátní vlády F. Mikloško a ministryně obchodu a cestovního ruchu ČR V. Štěpová. Ta ve svém krátkém projevu přivítala vstup této

Romanze im Vatikan macht Schlagzeilen

haben, ehe er in den Untergrund ging. Italienische Zeitungen widmen dem deutschen Monsignore dieke Schlagzeilen, doch bekamen auch sie nicht die volle Wahrheit heraus. Während der Mailänder *Corriere della Sera* berichtet, das Paar habe schon am 24. August geheiratet, weiß die römische *Repubblica*, die Eheschließung sei auf Ende September in Köln angesetzt.

Ein Ausbrechen aus dem Zölibatsgefangnis ist gewiß für das päpstliche Staatssekretariat, die Spitze der Kurie, eine Sensation. Doch schon in der Vergangenheit zog es einen deutschen Mitarbeiter der Glaubenskongregation, die heute dem deutschen Kardinal Joseph Ratzinger untersteht, in den Ehestand. Damals hatte Papst Paul VI. noch Verständnis für die Antfechtungen der Kirchenmänner, denen Ehelosigkeit keineswegs mehr selbstverständlichen Verzicht bedeutete. Der Pole Karol Wojtyła hingegen gibt nur äußerst selten menschlichem Mitgefühl Vorfahrt vor klerikaler Ordnung.

Das hat dazu geführt, daß ein erheblicher Teil der Priester in der Welt für ihre Kirche „gestorben“ sind. Über 80.000 katholische Geistliche mit Ehefrau, das entspricht einem Fünftel aller Gemeindeführer, haben keinen Kontakt mehr mit Rom. Unter ihnen ist auch der argentinische Bischof Jose Podesta, Großvater inzwischen, der es aus moralischer Aufrichtigkeit nicht mehr ertragen konnte, die Beziehung zu seiner geliebten Frau Clelia Luro zu verheimlichen.

Alle Vorbereitungen für die Hochzeit sind schon getroffen, doch der Bräutigam, Monsignore Hubertus Wolfgang Berka, 36, ist für die Medien nirgendwo aufzufinden. An seinem Arbeitsplatz im päpstlichen Staatssekretariat bitten die Kollegen um Nachsicht: „Versteht Sie doch, wir können Ihnen nichts sagen. Der Prälat wird in Deutschland sein.“

Beim Direktor des vatikanischen Pressesats, Joaquin Navarro-Valls, klingelt das Telefon ohne Unterlaß. Die Heirat des 33jährigen deutschen Diplomaten aus Würzburg streitet er nicht ab, weigert sich aber, auch nur die geringste zusätzliche Information zu geben.

In Rom setzte als erste die auf kesse Meinungen bedachte Nachrichtenagentur *Adn Kronos* den Knüller in die Welt: Der in der päpstlichen Kurie hoch angesehen Monsignore, der sogar bischofsverdächtig zu sein schien, habe im südamerikanischen Brasilia die Landsmännin Caroline X. kennengelernt. Er arbeitete als Sekretär in der Nuntiatur, sie bei der Botschaft der Bundesrepublik, was anfangs einen rein dienstlichen Kontakt zur Folge hatte. Schon 1989 holte der Vatikan den geschätzten Diplomaten zurück nach Rom und beschäftigte ihn als „Auditor zweiter Klasse“ im Staatssekretariat. Eine blendende Karriere schien auf ihn zu warten.

Doch die Liebe zu Caroline überstand die von den beiden selbstgesetzte Probezeit. „Jetzt ist mir der Eherring lieber als ein Bischofsring“, soll Hubertus Wolfgang zu nahen Freunden gesagt

Bez Boha a krále českého

Nesvede se boje žádného. Alespoň tak jsme se to učili v dějepise o udatném králi Janu Lucemburském. To byla ovšem doba, kdy války patřily ke zcela běžným, takže samozřejmým normám mezinárodních vztahů, a kopí, meče či tehdejší houfnice náměly přece jen ničivou sílu zbraní současných. Dnes bychom mohli říci, že mnohé boje se odehrávají za účasti českých zbraní. V pátečním denním tisku jsme se mohli do-

číst, že finanční objem obchodu s vyváženými zbraněmi se bude koncem roku pohybovat kolem osmi miliard korun. Zbraně dodáváme především dřívějším partnerům, protože musíme dodržovat dříve uzavřené závazky, zejména pokud jde o náhradní díly. V novinách se také psalo, že byl potvrzen prodej tanků do Sýrie. Tady nejde o náhradní díly, ale o nové zboží, zato o part-

nera tradičního. Všichni víme, komu komunistický systém po dlouhá léta prodával sb aně.

Jistěže jde o problém ekonomický i etický. Zbraň je zboží a náš export vítá každou možnost něco prodat a dostat alespoň nějaké peníze domů. Zbraň je ovšem také zboží zvláštního druhu, protože jeho hodnota spočívá ve schopnosti ničit jiné hodnoty včetně lidských životů. Proto by měl být prodej takového zboží, pokud je ekonomicky nutný — což by měli zvážit odborníci — veden i zřetelím mravním. Prý se budeme snažit neprodávat zbraně do krizových oblastí, výše uvedený stát do takových oblastí patří. Měli bychom bedli-

vě zkoumat, zda námi vyvážených zbraní nebude použito k vyvolávání místních či širších konfliktů, k výzbroji teroristů, k narušování křehké rovnováhy mezi konfliktními stranami. Jistě, že zde ekonomický argument s racionálním jádrem: Patřili jsme mezi přední výrobce a vývoze zbraní, pusťme-li trh, vjeze tam někdo jiný... Ano, tak tomu je, a snad si je možno vypracovat takové šance, abycho si mezi zájemci mohli alespoň trochu vybrat ty solidní. Zda mezi ně patří „dlouholetí osvědčení zákazníci“, zda prodej do určitých oblastí přispěje či naopak nepřispěje k československému renomé — ta otázka snad alespoň za zamýšlení stojí.

Entnommen der römischen Zeitung La Repubblica

Obwohl Wolfgang und Caroline vom Gefühl her eng an Brasilien gebunden sind, wollen sie gewiß nicht das Schicksal der beiden Priester-Ehepaare mit päpstlichem Konsens teilen. Während einer Bischofs-Synode in Rom mußte die Kurie zugeben, daß im größten südamerikanischen Staat zwei katholische

Prezident je pro referendum

(třik): »Referendum je tím právním de- jak se domníval při nástupu do funkce. Natomkatickým ústavním nástrojem, který možná opak se vyslovil pro jejich rozšíření, ale že jasně ukázat, co si občané myslí a naspoň na úrovni ústavu z roku 1920. Prezident politiké skutečně reflektují obecnou vůli,« zdůraznil v úvodu pravidelných Ho- vorů z Láň prezident V. Havel. Na podzim- habilitovat lidi vězněné v 50 letech jen po- ním zasedání parlamentu by měla být otázka- dle určitých politických paragrafů. »Je to ka uspořádání referenda s konkrétní otá- nedostojné a ponížující, tím spíše že jde kou pro občany posouzena. «Podle mého mi- o staré lidi, kteří měli zničený celý život.« Neklid kolem čs.-německé smlouvy označil- by se referendum konalo,« podtrhl V. Ha- za uměle vyvolaný. V této souvislosti zdů- vel. Prezident přiznal, že na základě svých znalostí, že naše strana v restitucích nechce zkušeností v úřadě přestál prezidentské jít před rok 1948 a že se nemusí v pohra- pravomoce sledávat neobyčejně velkými, ničtí nikdo bát.

FAVORITŮ BUDE MÉNĚ NEŽ LONI

Když mladoboleslavská Škodovka uzavřela letos v dubnu smlouvu s německým Volkswagenem, mnoho lidí ji blahopřálo k bohatému a schopnému ženichovi. Ministr průmyslu ČR J. Vrba hovořil o tom, že bez zahraničního kapitálu bychom skončili jako ekonomický skanzen uprostřed Evropy a během krátkého období by náš výrobce automobilů neměl zakázky, což by znamenalo ztrátu sto tisíc pracovních míst nejen v Mladé Boleslavi, ale i v podnicích, které na výrobu aut navazují. Cíle automobilky nebyly nijak neskromné — zlepšit kvalitu vyráběného favoritu a zvýšit produkci z loňských 187 tisíc až na 205 tisíc vozů ročně.

Již tehdy však bylo jasné, že cenový šok z počátku letošního roku, kdy tuzemský zákazník měl zaplatit za favorit místo 90 nejdříve 129, později 153 a dnes 139 tisíc korun, zájem utlumí. Řekněte sami — kdo by chtěl za řadový vůz ozelet až čtyřnásobek svého ročního platu? Nebylo však ještě tak zle — zahraniční zákazníci zájem o favority měli, což automobilce vyhovovalo, protože na každém exportovaném voze vydělá podstatně více než na tom, který prodá v tuzemsku.

Za pár měsíců se však situace změnila a od počátku září, vzhledem k nižšímu odbytu vozů, snížila výrobu a zavedla zkrácený pracovní týden — v pátek během září prostě vozy nedělá. A tak jsme se do mladoboleslavské Škodovky rozjeli.

JUGOSLÁVIE BOJUJE, POLSKO SI TRH CHRÁNÍ...

Při prohlídce provozů automobilky jsme si mohli všimnout, že jede jen jedna linka. Druhoh pracovníci předělávali, aby zde mohli vyrábět osobní kombiky se šikmou zdí — formany, o které je u nás i v zahraničí zájem stále. Dokončené favority, které jsme viděli — směřují na Island, do Maďarska, i třeba na Kanárské ostrovy. »Co se u vás od smlouvy s Volkswagenem, který dnes vlastní 31 procent firmy a za pár let bude mít 70 procent, vlastně změnilo?« — zeptali jsme se našeho průvodce a vedoucího tiskového oddělení firmy prof. J. Daňhelky.

»Celé vedení firmy. Máme nový management, nové představenstvo. Změnila se filozofie výroby i prodeje, také pohled na kvalitu. Auto hodnotíme očima zákazníka. Výchoví kvalitu jsme měli ohodnocenu koeficientem 4,8. Přitom maximální nekvalita je 5, a pokud někdo má více, nemá smysl vůz hodnotit. Superkvalita se označuje nulou, ale té ještě žádná automobilka nedosáhla. Od dubna do dneška jsme dokázali snížit koeficient na 3,8 až 3,9. Vypadá to málo, ale stálo nás to dost úsilí. Do konce roku se chceme dostat na koeficient 3, samotný Volkswagen Polo má 2,5. Zatím šlo o závidy, které můžeme lehce odstranit — například kovový držák kapoty se zasouval do kovového úchyty, takže se dostal kov na kov, také šlo o vady v laku, úspěšně, smítka, nerovnoměrné spáry...«

Loni jste vyrobili 187 tisíc vozů. Kolik jste jich zatím vyrobili letos a prodali doma nebo v zahraničí?

»Loni jsme prodali domácím zákazníkům asi 120 tisíc vozů, zahraničním 67 tisíc. Letos jsme jich zatím vyrobili 118 tisíc. Začátkem února se domácí trh rozpádá, takže jsme prodali asi 37 tisíc automobilů. V tom je však ještě započteno 14 tisíc vozů, které nakoupily sice naše organizace, ale vyvezly je do Polska. Exportujeme do 35 zemí světa — hlavně do Jugoslávie, Německa, Polska. Zatím jsme prodali v za-

hraničí přes 70 tisíc vozů. Postihl nás konflikt v Jugoslávii, která byla naším největším trhem. Po více než sedmdesáti letech jsme se vrátili na sovětský trh. Je připraven kontrakt na 10 tisíc vozů, ale současné ekonomické potíže v SSSR jej ohrožují. Polsko zase od minulého měsíce zavedlo tvrdá antiimportní opatření. Proto vedení firmy přistoupilo k omezení výroby na 180 tisíc vozů ročně.«

Jaké konkrétní opatření máte na příští měsíce připravena?

»Od konce srpna jsme zkrátali pracovní týden. Lidé si mohli vzít řádnou dovolenou nebo čerpat přesčasy, popřípadě dělati náhradní práce — například údržbu. V nehorším případě dostanou neplacené volno. Z celkového počtu 15 tisíc pracovníků chceme 1500 propustit. Postupně se rozloučíme s částí těch zahraničních, kterým neprodloužíme smlouvy. Dále s těmi, kteří nedělají dobře — s fluktuanty, což by byl i určitý výchovný moment pro ostatní. Omezíme i práci důchodců. V září odejde asi 900 lidí, v říjnu a listopadu po stove a v prosinci zbytek. Pokud se nám Jugoslávie nebo Sovětský svaz či další trh opět otevře, jsme schopni operativně výrobu zvýšit.«

LIDĚ SE ZATÍM NEBOJÍ

Vedení podniku však dnes má určité obavy, že vedoucí úseků nebudou mít dostatek odvahy, aby řekli, který pracovník je dobrý a který špatný — určitá sociální solidarita mezi lidmi stále ještě je. Ti propuštění by přišli o výdělek, který v automobilce není nízký — průměrný plat zde dělá 4300 Kčs. Navíc s fabrikou je v padesátitřicetileté Mladé Boleslavi svázána téměř každá rodina a hledat ve městě či v okolí práci není jednoduché. Proto jsme se některých zaměstnanců zeptali, co o připravovaných opatřeních soudí a zda se o práci nebojí. Pavel Kertész — skupinař: »Mohou jít polští a vietnamské pracovníci — my tady nepouštíme nikoho. Také důchodci tu jsou všichni.« JIM Janda — pracovník odbytu: »Strach z propuštění nemám. Aby se zvýšil prodej v tuzemsku, je třeba snížit daň z obrátu. Situace se vyhroutil v Jugoslávii, kde to vypadalo slibně. Také v Sovětském svazu. Snad se to zlepší.« Josef Patrný — středisko zajištění vozů: »Zatím se o práci nebojím. Doufáme, že se situacelepší. Není přece zaviněna námi. Cena vozu by měla být rozhodně nižší. Za tu dosavadní si jej náš člověk koupit nemůže.«

VYSOKÉ CENY, NEBO NÍZKÉ PLATY?

Vzhledem k vysoké ceně se řada našich občanů rozhodla neinvestovat do favoritu či formana, ale dala přednost ojetému standardu z některé západní země. Zrušení dvacetiprocentní dovozní přírážky jim umožnilo do konce července dovést 65 tisíc zahraničních automobilů. Toto opatření v podstatě narušilo monopolní postavení automobilky na našem trhu. Jak se na cenu svého automobilu v této souvislosti dívá ona?

»Daň z obrátu je u našich výrobců 29 procent. Jde však o náš zvláštní československý výpočet. Kdybychom ji stanovovali tak, jako to dělají ve světě, bylo by to 40,8 procenta.« řekl nám J. Daňhelka. »U nás se totiž vypočítává z konečné ceny, kdežto třeba v Německu z ceny výrobní. K ní dávají 14 procent. A z čeho se naše cena skládá? Základní materiál na výrobu vozu dnes stojí o sto procent více — celkem 71 tisíc korun. Další tisíc korun jsou mzdy. Zbytek tvoří úhrada za energii a ostatní náklady. To znamená, že výrobní cena základního typu vozu je přes 96 tisíc

korun. Z auta prodaného na našem trhu má firma necelé dva tisíce, když je prodá v zahraničí, tak podstatně více. Proto je pro nás důležitější starat se především o export. Není dobré, abychom uspokojovali domácí trh z 80 nebo 90 procent. Chtěli bychom mít jen takový podíl, jaký mají největší výrobci všude na světě — čtvrtinu, maximálně necelou třetinu.«

Nedají se snížit vaše vlastní náklady či náklady vašich dodavatelů?

»Pokud bychom naše dodavatele donutili, aby měli téměř nulový zisk, tak sice zůstanou nad vodou, ale nepůjdou kupředu. Od března jsme je stlačili o čtyři až pět tisíc, možná že ještě nějakou korunu je slevit donutíme, ale za trvalý cíl to nepovažujeme. Také v našich provezech jsme přijali některá racionalizační opatření v organizační práci. Můžeme snižovat spotřebu benzínu při jízdě vozidel na válcích. Kdyby to bylo jen půl litru, pak u 180 tisíc aut se jedná o hezkou částku. Problém však vidíme jinde. Před časem jsme spočítali, jak vypadá cena vozu v přepočtu na naši měnu. Favorit je nejlevnější, a přesto pro našeho občana nedostupný. Důvod je jen jeden. Není to otázka ceny vozu, ale výše našich platů. Máme jednu z nejlevnějších pracovních sil na světě. Náš dělník vydělá 50 tisíc korun ročně, což je v přepočtu zhruba tři tisíce marek. To v Německu odpovídá průměrnému měsíčnímu

platu. V Československu musíme na favorit vydělávat v průměru 4,2 roku — tak dlouho ukládat náš celý plat do spořitelny. V Německu jen 0,6 roku, v Jugoslávii třeba 2,2. To znamená, že platová hladina je u nás velmi nízká. A k tomu přispívá ona vysoká daň z obrátu. Když si dnes koupíte na Západě ojetý vůz, zaplatíte 19 procent. Za nový vůz vyrobený v Československu to však dělá 40,8 procenta k výrobní ceně. Neznám žádný jiný stát, který takto podtrhává domácí výrobce. Doufejme, že se s ministerstvem financí dohodneme a naše automobily budou mít alespoň průměrnou evropskou daň. Zatím jsme vždy o to, o co jí stát snížil, šli s cenou favoritu dolů. Stát by na snížené dani neprodělal. Podle našeho propočtu by při nižší ceně počet v tuzemsku prodaných vozů stoupl a v konečném součtu by se jeho příjem zvýšil.«

XXX

Mladoboleslavská Škodovka není jedinou automobilkou ve východní Evropě, která má starosti. S problémy se potýká rumunský Olcit, jugoslávská Zastava, skončila výroba Wartburgů a dojde i na trabanty.

Co tedy chtějí v Mladé Boleslavi pro oživení tuzemské poptávky udělat? Například prostřednictvím firmy Corfin by rádi za velice příznivou cenu vozy pronajímali. Počítají i s jejich další inovací. Od roku 1993 nebudou mít favority karburátor, ale elektronicky řízené vstříkovaní paliva a samozřejmě, podobně jako vozy exportované do Maďarska a na Západ, i katalyzátory výfukových plynů. Pravděpodobně v roce 1994. opustí automobilku vzhledově úplně jiný vůz, zatím s dosavadním motorem. S novým počítá Škodovka až ve druhé polovině devadesátých let. Nebude jej však montovat do favoritu, ale do vozu, který by měl být větší než on.

Pokud však cena nynějších i budoucích typů nebude přiměřená průměrnému platu řadového zákazníka, tak mladoboleslavské vozy na našem trhu příliš šanci mít nebudou. Snad proto už i náměstek ministra financí ČSFR I. Kočárník se před časem zmínil o možnosti srovnat podmínky

při dovozu ojetých západních vozů s pod-
mínkami nových automobilů, které vyrábí-
me v tuzemsku. Doufejme jen, že neměl
na mysli zvýšit také dovozní daň na oněch
40,8 procenta.

Politika mě baví, ale...

Bývalý komunistický poslanec M. Jansta říká:

Neschopnost vedení KSČM se vsukto radikálně rozšířil v minulosti přiměla nedávno
k odezdání stranické legitimace i známého, ač mladého (29 let), poslance Federál-
ního shromáždění JUDr. Miroslava Janstu. Halé noviny otiskovaly vyčítavé listy býval-
ých páně poslancových soudruhů, další dopisy směřovaly přímo k němu. Zajímalo
mě proto, jak na ně reagoval.

»Nebyly jen vyčítavé. Nejprve jsem do-
stal dva blahopřejné telegramy, jeden byl
dokonce od dlouholetého člena strany.
Na otevřených dopisech, o kterých jste se
zmínil, mi vadily takzvané přátelské rady,
abych po rozchodu se stranou položil také
poslancký mandát. Autoři úplně pomíjeli
fakt, že mě volila i řada lidí mimo stranu,
a také to, že před volbami se na komunisti-
cké kandidátky nestraníci vysloveně
sháněli.

Pokud ony snahy byly jen gestem, tak
bylo mé rozhodnutí právem kritizováno. Po-
kud ale tím strana chtěla dokázat, že má
tendenci se změnit a chce komunikovat se
společností, tak zmíněný směr uvažování
neměl opodstatnění.

■ Zůstáváte však nadále členem poslanec-
kého klubu KSČM...

»Jestliže další poslanci brzy nezačnou
přijímaté stanovisko k dnešním vnitrostran-
nickým problémům, hodlám z klubu vy-
stoupit. Mé úvahy směřují i dál. Mandát
pro mne není žádnou pracovní knížkou.
Politika mě baví, ale když z ní odejdu,
nemusím se bát, že bych neměl práci. Ne-
přijatelné mi připadají způsoby některých
představitelů — mám na mysli třeba pana
Čalfu — kteří patřili mezi opory minulého
 režimu a nyní se vesele prohánějí v jiných
politických stranách. Hrají si na velké přá-
tele demokracie. Mrzí mě, když je někdy
komunistům dávana kolektivní vina. Ne
všichni totiž byli špatní, ale opravdu ne-
vím nic o tom, že by zrovna pan Čalfa
nějak otupoval ostří minulého systému. Ba
právě naopak.

■ Jak si vysvětlujete jednoznačnou podpo-
ru ÚV KSČM všmi kritizovanému výkonnému
výboru a předsedovi J. Svobodovi na
nymburském plénu?

»Už podle toho, jak probíhaly přípravy,
jsem podobný průběh očekával. Strana vy-
užila své vnitřní mechanismy. Osvědčené
opory byly včas svolány, proběhly určité
konzultace a hlasování snad ani nemohlo
dopadnout jinak. Bylo mi třeba jasné i to,
že v reakci na prohlášení Demokratické
levice, mj. vyzývající právě výkonný výbor
a předsedu k odstoupení, začnou chodit
usnesení okresních výborů vyjadřující ve-
dení strany jednoznačnou podporu. To je
v podstatě tradiční scénář.

■ Co »dělá« váš vztah k platformě Demo-
kratické levice v KSČM?

»I jako bezpartijní jsem členem vedení
Demokratické levice. Uvidím, jak se bude
dál situace ve straně, v Demokratické le-
vici i ve společnosti jako takové vyvíjet.

Mezi lidmi panuje určitá apatie, polisto-
padové změny neprobíhaly tak, jak jsme
si to představovali. Možná vás překvapuje,
že to říkám právě já, ale já vždycky hla-
soval pro rychlý přechod od aparátnicko-
byrokratického komunistického typu říze-
ní. Bohužel nebyly včas vytvořeny legisla-
tivní nástroje, aby ti neschopní a zkompro-
mitovaní museli odejít. Svět jde rychle
dopředu a nás nezachrání nic jiného, než
tvrdý a nekompromisní postoj k sobě i k to-
mu druhému. Tím samozřejmě nemyslím
sprosté napadání.

■ Jaký tedy předpokládáte další vývoj
váší bývalé strany?

»Myslím si, že z ní vznikne klasická ko-
munistická strana, která nebude mít velkou
sílu a bude záležet i na budoucích voleb-
ních systémech, jestli se vůbec dostane
do parlamentu. Právem se stala symbolem
bezprávi a úpadku státu, ale domnívám se,
že je nesmysl o tom stále diskutovat. Po-
třebnější je dívat se dopředu. Musíme si
však dát pozor na to, že není jen »rudý
bolševismus«, ale také »bolševismus bílých
límečků«. Násilí vyvolává zase násilí, proto
i rozpor mezi prací a kapitálem by se měl
řešit demokraticky, konsensem. Jakékoliv
jiné řešení nutně vyvolá touhu po revo-
luci. A pokud začnou narůstat nějaké ex-
tremistické tendence, ať zprava, či zleva,
je nutné, aby se demokratické síly proti
nim spojily. Jak to dokázaly třeba teď
v souvislosti s pučem v Moskvě, a jak to
nedokázaly v osmačtyřicátém u nás.

■ Změnil se nyní nějak směr vašeho posla-
neckého snažení?

»Budu ještě svobodnější než dosud. Vět-
šinou jsem totiž opravdu hlasoval podle
svého vědomí a svědomí, přestože v zá-
sadních věcech jsem respektoval stanovisko
strany. Samozřejmě ale ani teď nemohu
hlasovat, jak mě zrovna napadne. Určitou
zpětnou vazbu v patrnosti věst musím.

Seit Jahren verdrängt, wird nun in Japan öffentlich über Kriegsverbrechen und über die Opfer gesprochen

Menschen: Männer, Frauen und Kinder.
Hiromichi Nagatomi (75) war als Offizier
der Geheimpolizei in Nanking. Mit leiser
Stimme, die Augen gesenkt, erzählt auch er
über seine Taten. »Die Chinesen sahen, wie
einer nach dem anderen ermordet wurde.
Sie sprangen in den Fluß und versuchten
zu fliehen.« Er erschloß sie, als sie auf-
tauchten, um nach Luft zu schnappen. »Ich
erzähle Ihnen das, damit so etwas nie
wieder passiert.«, sagt der Japaner ans
Publikum gewandt. »Sie müssen wissen:
Ishihara jükt.« Der Abgeordnete Shintaro
Ishihara behauptet seit Jahren, das Mas-
saker in Nanking habe es lediglich »in
der Phantasia der Chinesen« gegeben.

In diesem Sommer gibt es in Tokio vie-
le Veranstaltungen zum Thema Zweiter
Weltkrieg und die Schuld der Japaner.
Natürlich ist es nur ein kleiner Kreis,
meist friedensbewegter Japanerinnen
und Japaner, die sie besuchen. Auch das
staatliche Fernsehen zeigt in diesen Ta-
gen einen Film nach dem anderen:
»Asien und der Pazifische Krieg«, »Der
Krieg auf den Philippinen«, »Der Krieg in
Singapur«. Leider kommen die Dokumen-
tationen meist erst nach elf Uhr abends,
so daß nur noch eine Gemeinde beson-
ders an Geschichte interessiert zusieht.
Zur besten Sendezeit lief allerdings die
offizielle Feier zum 46. Jahrestag des
Kriegsendes. Der Kaiser hielt eine
nichtsagende Rede im Budokan, Tokios
großer Sporthalle, und das Symphonieor-
chester spielte Beethovens »Eroica«. Am
selben Tag besuchten acht Minister — wie
jedem Jahr — den umstrittenen Yasukuni-
Schrein. Dort werden nicht nur die mehr als

toshi Motoshima entschuldigte sich und
ging sogar einen Schritt weiter. »Japan
hat den Weg für die Atombombe selbst
bereitet, durch die Annektion Koreas, den
Krieg mit China und den Pazifischen
Krieg«, sagte das Stadtoberhaupt Motoshi-
ma ist für seinen Mut bekannt: Im ver-
gangenen Jahr hatte er Kaiser Hirohito
für Japans Aggressionskriege mitverant-
wortlich gemacht — und war danach von
einem Rechtsradikalen angeschossen
worden.

von eingeholt. Erstmals hielt es ein japa-
nischer Premierminister, Toshiki Kaifu,
für nötig, sich im Namen seines Landes
bei den Chinesen und den Koreanern für
»vergangene Aggressionen« zu entschul-
digen. Auf seiner China-Reise vor einigen
Wochen überreichten ihm chinesische
Bürger eine Petition, in der sie 180 Milli-
onen Dollar Entschädigung für ihre To-
ten und Verletzten forderten.
Immer lauter verlangen auch Kriegsop-
fer aus anderen Staaten Wiedergutmä-
chung vom japanischen Staat. Weißge-
kleidete Koreaner (weiß ist die Farbe der
Trauer) tauchten bei den Gedenkfeiern
zum Jahrestag der Atombombenexplor-
sion in Hiroshima und Nagasaki auf. Sie
forderten eine Entschuldigung gegenüber
den 23 000 koreanischen Zwangsarbei-
tern, die 1945 von der Atombombe getrof-
fen wurden. Nagasakis Bürgermeister Hi-

zwei Millionen japanischen Kriegstoten ge-
ehrt, sondern vor allem die vierzehn größ-
ten Kriegsverbrecher des Landes. Auch der
Name General Tojo steht auf der Seelen-
tafel des Schreins. Im Tokioter Kriegs-
verbrecherprozeß war der ehemalige Pre-
mierminister »der Planung, Auslösung
und Durchführung eines aggressiven
Krieges« für schuldig befunden worden.
Premierminister Kaifu verzichtet seit
einigen Jahren — im Gegensatz zu sei-
nem Vorgänger Nakasone — auf den Be-
such des umstrittenen Schreins. Er weiß:
Es würde diplomatische Verwicklungen
mit den asiatischen Ländern geben, die
unter den Kriegen Japans gelitten haben.
Jahrelang konnte sich das offizielle Ja-
pan um die Auseinandersetzung mit der
Geschichte drücken. Heute, 60 Jahre
nach dem Beginn des fünfzehnjährigen
Krieges (1831 bis 1945), wird das Land de-

Zapomenutý jeřáb nad Prahou?

Technicistní stavba televizního vysíláče Praha-město se vedle Pražského hradu, petřínské rozhledny, Vyšehradu, pankrácké »city«, Národního muzea, Týnského chrámu, Památníku na Vitkově a několika dalších staveb stala jednou z nejvýraznějších pražských dominant. Jde o netradiční obohacení pražského panoramatu, nebo o obludu — nechtěného pohrobka nedávno minulého času?

Hlavním účelem výstavby vysíláče nebylo řešit otázku vytvoření moderní pražské dominanty, ale potřeba vyřešit technický problém přenosu televizního signálu tak, aby nová dominanta byla pro podobu města přínosem, a nikoli naopak.

Kolem výstavby vysíláče a jeho uvedení do provozu byly svedeny desítky diskusí na nejrůznějších úrovních. Uvedení vysíláče do provozu se dosud nekoná z důvodů nevyjasněných vedlejších účinků. Takže jedině, co můžeme dnes, téměř dva roky po dokončení stavby, na věži hodnotit, je její funkce městotvorná, estetická, smyslová.

Z pohledu automobilisty, příjezdějícího do Prahy především z východního směru, se tato stavba jeví jako zajímavý poutač, který k jeho centrální části. Pro mnoho pohledů z okrajových částí Prahy je vysíláč zajímavým odlehčujícím prvkem, který kontrastuje s historickým městem. Při pohledu z Letné vysíláč výrazně odlehčuje příliš masivní hmotu hotelu Atrium a vytváří novodobý protipól starobylému Pražskému hradu. Při pohledu z vrcholku Ůvozu ovládá silueta vysíláče celý pražský horizont.

Na rozdíl od velké většiny ostatních pražských dominant umístění vysíláče nevychází z historicky vytvořených nebo geomorfologicky vzniklých prostorů městského organismu, spíše tento organismus popírá. Nenavazuje ani na koncepci obvodových pražských center, zdůrazněných bodovými dominantami. Vysíláč je postaven v nevý-

znamném místě v Mahlerových sadech na Žižkově a jeho stavba neakcentuje nic než sebe sama, což vyplývá z charakteru a potřeby specifického technického díla.

Praha byla — především »zásluhou« anti-podnikatelské politiky, uplatňované komunistickou garniturou — čtyřicet let ušetřena výraznějších zásahů do své historické siluety. Nejvýraznější výjimku tvoří právě vysíláč, postavený na sklonku tohoto období. V panoramatu, jež se otevírá z hradní rampy, působí věž na mnohé obyvatele a návštěvníky ve hře historických dominant jedině, někdy až šokujícím dojmem. Je ale možné, že jeho výlučnost bude jednou zapojena do nové hry dominant dosud nepostavených.

Dosud nezažitý pocit vnímá člověk při procházce některými zákoutími Staré Prahy, z nichž se mu náhle vynoří technicistní tvary věže. Mnohým se její existence jeví jako vážný a zraňující zásah do křehké krásy historické Prahy.

V každém případě se jedná o dosud nejmáramnější vstup do pražského panoramatu při pohledě z tzv. prvního pražského horizontu (z historické části města), dlouho považovaného za naprosto nedotknutelný.

Setkal jsem se s názorem, že věž připomíná jakousi nedokončenou stavební konstrukci nebo dokonce zapomenutý jeřáb. Z lidových úst jsem slyšel i tento návrh: podříznout vysíláč a ucpat s ním dokončený strahovský tunel. Dvě mouchy jednou ranou. — Podřezávání gigantu se však patrně konat nebude a i jeho zarytí odpůrci se s novou pražskou dominantou budou zřejmě muset smířit.

Věř vnímat musíme, ať chceme či ne. Není možné ji nevidět. Stala se součástí města. Je vidět z okrajových čtvrtí i z historických pražských zákoutí. Naopak pohledy z věže na město jsou nám odepřeny. Neotevření vyhlídkových prostor a restaurace v jeho koruně — což by z věže mohlo udělat turisty i Pražany vyhledávanou atrakci — je důkazem nedostatečné podni-

kavosti kompetentních orgánů.

Přítom — jak mnozí víme ze záběrů filmu V záru královské lásky, kde věž je chápána jako ústřední bod města a absurdního království — pohledy z věže na město rozhodně stojí za to. Ve filmových záběrech věž dobře zapadá do Klímovy představy absurdního města. Nedá se tedy říci, že by byla v organismu Prahy, labyrintu Franze Kafky, zcela cizorodým prvkem.

Tabu kolem věže jako by však bylo dokladem o omylu. Je tu, ale nefunguje — jen stojí.

Co dál?

bunkách včelího díla. Na Olomoucku se choroby projevily již v jižních okrajových předměstích okresního města, dále v Chomutově, v Mariánském Údolí a v Cakově. Nyní probíhá další vyšetření na toto nebezpečné onemocnění. V ohniscích nákazy je se však páli: napadené včelstvo, med, včelstevní úl a úl sám. Nespolehlivé předměřky, kovové, se musí důkladně dezinfikovat. Poněvadž při likvidaci této nákazy nelze použít léčbu antibiotiky, okresní úřady na zmírňují včelařům způsobené škody finančně příspěvkem.

Pohroma na včely

(mv): Po roztočové nárůze jsou určena k zániku. Napadená včelstva jsou určena k zániku. Napadená včelstva V zájmu dalšího nešíření těchto chorob se bezpečně onemocnění. V ohniscích nákazy doporučuje napadené včelstvo včetně jeho místech ještě bakteriální úl a úl zničit bavení ulu i úl sám. Nespolehlivé předměřky, kovové, se musí důkladně dezinfikovat. Poněvadž při likvidaci této nákazy nelze použít léčbu antibiotiky, okresní úřady na zmírňují včelařům způsobené škody finančně příspěvkem.

Dokoncezu
se ch. 704:

Düsseldorf - Mit Freundin Andrea (31) spazierte Peter N. (40) nachts am „Hotel an der Oper“ vorbei. Plötzlich traf ein nasser lauer Strahl seinen Kopf. Der Handwerker schaute hoch, sah, wie ein nackter Mann aus dem zweiten Stock vom Hotelbalkon pieselte.

„Ich wollte schreien - da bekam ich 'ne volle Ladung in den

KDYZ SE HOTOVA
CHTELO...

Mund“, sagte er gestern im Prozeß gegen den unverfrorenen Pinkler aus. Doch Übeltäter Wolfgang M. (28) aus Köln behauptete: „Ich war's nicht, habe geschlafen.“

Der Amtsrichter: „Auf ihrem Balkon und direkt darunter war's eindeutig naß.“ Urteil: 1800 Mark Geldstrafe wegen Körperverletzung.

Uneheliche Briten

London - In Großbritannien sind im letzten Jahr über 200 000 uneheliche Kinder geboren worden - fast 30 Prozent. Vor zehn Jahren lag der Anteil der unehelichen Babys bei nur 11,8 Prozent.

Wichtige Rentenfrage

Düsseldorf - Arbeitnehmer, die das Rentenalter erreicht haben, sollten sich unbedingt beraten lassen, ob sie vor oder nach dem Jahreswechsel in Rente gehen sollen. Grund: Rentenreform 1. Januar 1992.

Die ehemaligen koreanischen Zwangsarbeiter in Hiroshima und Nagasaki geben sich jedoch nicht mit Entschuldigungen zufrieden. Sie fordern vom Staat über zwei Milliarden Dollar Entschädigung und verlangen von der Firma Mitsubishi ihren nicht ausbezahlten Lohn zurück. Mit lauter Stimme, in abgehackten Sätzen erzählt der Koreaner Yan Gi Sun auf einer Veranstaltung in Tokio seine Geschichte. „Die japanische Armee brachte mich nach Hiroshima, wo ich für Mitsubishi Sklaven-Arbeit machen mußte. Zu Hause war ich ein friedlicher Farmer. Als die Atombombe fiel, wurde ich verletzt. Es tut heute noch weh. Jetzt bin ich 70 Jahre alt, krank und habe nicht genügend Geld für meine Familie.“ Yan Gi Sun macht Mitsubishi und den japanischen Staat für seine Misere verantwortlich: „Sie haben mich ausgebeutet und mißhandelt — ich verlange Wiedergutmachung.“

Die Koreaner preisen die Zahlungen der Deutschen an Israel als Vorbild. Doch Benjamin Ferencz, US-amerikanischer Autor und ehemaliger Chefankläger bei den Nürnberger Kriegsverbrecherprozessen, warnt vor diesem Vergleich. Japaner hätten — im Gegensatz zu den Deutschen — kein kollektives Todesurteil über Menschen anderer Glaubens und anderer Herkunft verhängt: „Sie haben nicht Millionen in Gaskammern ermor-det.“ Außerdem hätten sich deutsche Firmen, zum Beispiel Mitsubishis zukünftige Partnerfirma Mercedes Benz, genauso geweigert, für ehemalige Zwangsarbeiter Entschädigungen zu zahlen. „Mercedes sagt, sie seien vom Staat gezwungen worden, Zwangsarbeiter zu nehmen, und könnten deshalb nichts dafür“, berichtet Ferencz. „Genau dasselbe haben wir von Mitsubishi gehört“, unterbricht ihn einer der Koreaner. Ferencz rät: „Sorgen Sie für Wirbel in der Öffentlichkeit.“ Die Firmen müßten merken, „daß es schlecht für ihr Image ist, keine Entschädigungen zu leisten.“ So habe man in Deutschland Mercedes und andere dazu gebracht, doch noch zu zahlen.

Der Koreaner Shin Young Soo, auch er ein ehemaliger Zwangsarbeiter, schimpft auf die japanische Regierung. „Ich will nicht nur schöne Worte von Herrn Kaifu, sondern Geld für die Opfer.“ Auch der 75jährige Soong Yit Koi aus Malaysia erzählt von seinen schlechten Erfahrungen mit den Japanern. „1942 wurde ich von der japanischen Armee zu einer Militärstation verschleppt. Wir mußten die sogenannte Todes-Eisenbahn zwischen Thailand und Burma bauen. Einer nach dem anderen bekam Hautkrankheiten und starb. Ich habe diese Hölle drei Jahre lang ausgehalten.“ Von 760 Malayen, Chinesen und Indern in seiner Gruppe seien nur 49 lebendig zurückgekommen, berichtet Soong Yit Koi.

Das mit Hitler-Deutschland verbündete Japan hatte während des Zweiten Weltkriegs zehn asiatische Länder besetzt, unter dem Vorwand, sie von der europäischen Kolonialherrschaft zu befreien. „Asien den Asiaten“ lautete die Parole, der Millionen Menschen zum Opfer fielen. Nach dem Krieg zahlte Japan diesen Ländern insgesamt 1,5 Milliarden an Reparationen. Korea und China haben aus

stejný, by měl dobře zvážit, komu čtyř-
nohé mláčky předá. Jsou známy konkré-
tní případy, kdy tyto bezcitní »podnikatelé«
ujistí dárce, že zvrže chtějí pro své děti,
ale zanedlouho pejssek skončí v některé ze
západoněmeckých laboratoří, aby na něm
byly prováděny pokusy. Důzno dodat, že
tahle zlodějsko-podnikatelská aktivita není
jen pizanskou záležitostí!

»Psík podnikatelé
(pkj): Jak nás informoval Spolek pro
ochranu zvířat v Pizni, množí se v po-
slední době krádeže psů a koček. Někteří
lidé se totiž rozhodli přilepšit si jejich pro-
dejem do zahraničí. Také každý, kdo dává
někomu štěňata a jejich osud mu není lho-

Obě hlasování se týkala téhož návrhu usnesení, jež žádalo rozhodnější postup proti přetrvávání reprezentantů komunistické minulosti v důležitých funkcích veřejného a hospodářského života. To první — dodatečně zpochybněné — odhalilo podivuhodné slabiny hlasovacího systému ČNR. Jistě, není zde hlasovací zařízení, ale jestliže poslanci mohou nehlasovat a nejsou započítáni do přítomných, nebo naopak hlasovat v jediném hlasování dvakrát či třikrát, je to přinejmenším na povážnou. Ani úporné sčítání přítomných před každým hlasováním totiž všechny možnosti machinace nevyloučí. Mají-li být zákony v ČNR přijímány věrohodně, bude třeba zdejší předpotopní metodu hlasování rychle zdokonalit. Zajímavé ovšem je, že se na tyto chyby přišlo až v okamžiku, kdy bylo schváleno usnesení navržené Konzervativním blokem, které bylo pro některé poslance krajně nepřijemné.
Druhé hlasování — s vyvoláním poslanců podle abecedy — bylo nejen regulérní, ale také zcela neanonymní. Mohlo takové být i první, kdyby byl přijat původní návrh ODS, aby se o tomto závazném vnitropolitickém dokumentu hlasovalo podle jmen. Jenomže to se právě oněm některým poslancům vůbec nehodilo. Kteří to vlastně byli? Výsledek hlasování je ne-

úprosný. Všechn 27 přítomných komunistů bylo samozřejmě proti usnesení. Z HSD-SMS jeden poslanec byl proti a 12 se zdrželo hlasování. Nejpoučnější je bilance OH+nezávislých OF: ze 43 přítomných 25 bylo proti a 9 se hlasování zdrželo. Jmenujme alespoň několik nejznámějších z nich: M. Bursík (předseda PK OH), V. Do-

hno systému a aby bylo bezodkladně přijato takové legislativní opatření, které znemožní setrvávání aparátníků KSČ, mlícionářů a estébáků ve vedoucích funkcích. Proti podpoře iniciativy k pravdivému zhodnocení role KSČ v historii Československa. Proti požadavku, aby osoby, které se v komunistickém státě dopustily zločinů proti

Dvě poučná hlasování

hna! (místopředseda PK OH), J. Hejsek, D. Hochová, K. Holomek, M. Hořínek, H. Chromý, E. Kantůrková, V. Kořmistr, Z. Kotrlý, P. Kozánek, K. Kříž, H. Němcová, J. Ryšlíková, I. Svoboda, M. Vorlová a V. Zák.
A proti čemu hlasovali? Proti textu, který konstatuje, že ve vedoucích funkcích stále převažují exponenti komunistického systému, kteří brzdí a ohrožují rozvíjející se tržní hospodářství a demokratický vývoj v ČSFR. Proti varování před narůstajícími nebezpečím krize, váháním v rozhodujících chvílích a hledáním jakýchsi třetích cest. Proti doporučení Federálnímu shromáždění, aby přijaté usnesení o době nesvobody bylo zakotveno do našeho práv-

lidskosti, byly trestně stíhány. Proti požadavku, aby vláda vymezila statut III. odboje.
Třebaže ke schválení tohoto usnesení nakonec scházeli jediný hlas, bylo i druhé hlasování užitečné. Rozkryl další karty a lépe zorientovalo pozorovatele politické scény. Občanské hnutí při svém vyloupení z kadlubu OF spěchalo ohlásit se jako fenomen středů. Napsali jsme tehdy, usuzujícíce podle nedbale přeřazených levičáckých firem, že deklarovaná střední cesta OH nebude patrně daleko od cesty, známé jako třetí. Netrvalo až tak dlouho a převažující tvář tohoto hnutí, rádobý »pro všechny«, se zřetelně podkryla.
FERDINAND PEROUTKA

... A SKUTEK UTEKI

Určitě nenajdeme člověka, který by schvaloval ekologické prohřešky minulosti. Naopak. Každý si s chutí zanadáva na to, co dýcháme, co pijeme, co se nám do těla dostává z potravinového řetězce. Při tom leckterý z nich má v rukou klíč k tomu, aby se nám dýchalo líp. Jenže jaksi si nedověděli zamést před vlastním prahem. Nadává, nadává, ale jeho vlastní skutek utekl! Svěd-

čí o tom příklad freonů. Už se mnoho řádek napsalo o jejich škodlivosti, vlivu na ozónovou díru atp. Je u nás v provozu několik miliónů rozličných chladírenských zařízení, v nichž se freony používají. A z nichž také často unikají. Co to znamená pro ovzduší, si lze snadno představit. Při tom existuje odsavač freonů, přístroj naší proveniencce, vynalezený v bývalé Kovoslužbě, unikát ozdobený mezinárodním uznáním. Téměř všechny tyhle odsavače

s označením UKR 80/8, u nás už firmou Ekotez sériově vyráběné, putují do zahraničí. Domácí trh — výrobci a opraváři chladírenských zařízení — jej mlčky přechází. Odmítá. Proč? Zahraničí zřejmě ví lépe, jak nebezpečné jsou freony. Snad přijaté zákony na ochranu ovzduší probudí i domácí průmyslovou scénu, aby přestala hledět jen na zisk a myslila i na zdraví generací současných i budoucích...

V roce 1967 pronesl kardinál Josef B. Typplovo nebylo ani dvacet let a pan Jan pouze in memoriam na plukovníka a ne ge- základní lidská práva pojata v zákoníku ran v Gazdě ona historická slova, která zůstanou navždy v naší paměti: Stalinismus rozvrátil duchovní a mravní život několika generací a jeho důsledky nejsou stále překonány, přežívá v různých fázích a podobách. Je nutné se vrátit k demokratickým základům humanitní křesťanské tradice našich národních dějin a k Chartě lidských práv, jak byla formulována Organizací spojených národů již v roce 1945.

Jedním z mnohých členů vlády a dlouhé řady poslaneckých Federálního shromáždění silně připomíná chování pštrova — strčí hlavu do písku a nic nevidí, nic neslyší. Do dnešního dne bylo zveřejněno určitě několik set petičí dožadujících se oficiálního uznání III. protikomunistického odboje — federální vláda v čele s bývalým komunistickým ministrem Mariánem Čaírou dělá, luobčanů a nevidí. Parlament složený z převážně většiny z řad bývalých komunistů nebo jejich příslušníků se chová stejně. Je tristní, že o oficiálním uznání III. odboje rozhodují lidé, jejichž problémem prostředně říká. Jejich nečistě svědomí jim však brání v tom, aby si přitiskli, že jim nejde ani tak o III. odboj, ale o jejich výnosná obroč, která díky jednání s kulatého stolu v listopadu a prosinci 1989 získali.

Vláda i Federální shromáždění nechť se nic slyšet o 246 popravených, z nichž nejvíce mladším Drahoslavu Němcovi a Václavu od

Typlovo nebylo ani dvacet let a pan Jan pouze in memoriam na plukovníka a ne ge- základní lidská práva pojata v zákoníku ran v Gazdě ona historická slova, která zůstanou navždy v naší paměti: Stalinismus rozvrátil duchovní a mravní život několika generací a jeho důsledky nejsou stále překonány, přežívá v různých fázích a podobách. Je nutné se vrátit k demokratickým základům humanitní křesťanské tradice našich národních dějin a k Chartě lidských práv, jak byla formulována Organizací spojených národů již v roce 1945.

Jedním z mnohých členů vlády a dlouhé řady poslaneckých Federálního shromáždění silně připomíná chování pštrova — strčí hlavu do písku a nic nevidí, nic neslyší. Do dnešního dne bylo zveřejněno určitě několik set petičí dožadujících se oficiálního uznání III. protikomunistického odboje — federální vláda v čele s bývalým komunistickým ministrem Mariánem Čaírou dělá, luobčanů a nevidí. Parlament složený z převážně většiny z řad bývalých komunistů nebo jejich příslušníků se chová stejně. Je tristní, že o oficiálním uznání III. odboje rozhodují lidé, jejichž problémem prostředně říká. Jejich nečistě svědomí jim však brání v tom, aby si přitiskli, že jim nejde ani tak o III. odboj, ale o jejich výnosná obroč, která díky jednání s kulatého stolu v listopadu a prosinci 1989 získali.

Vláda i Federální shromáždění nechť se nic slyšet o 246 popravených, z nichž nejvíce mladším Drahoslavu Němcovi a Václavu od

Nepotrestané zločiny plodí nové

přechodu hranic, ve věznicích, při výstěhu nebo zatýkání... 235 tisíc našich spojenců bylo za své politické přesvědčení desítky tisíc lidí, kteří žijí doma i v zahraničí. Jak dlouho bude vláda upírat existenci třetího odboje?

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

Československo přijalo Chartu lidských práv hned při jejím vzniku v roce 1945 a Organizace spojených národů by byla naprosto zbytečná a vynaládané peníze na ně byly neúčinně vyhazované, kdyby členské státy ji schvalovaly a podepisovaly, ale ve vlastních zemích by jí odíraly plnit, odvolávající se na svůj právní řád, ba na svou suverenitu, ba na své dočasné zájmy, které odporují Chartě lidských práv. Není třeba se zabývat otázkou, zda byla

čre): V sobotu na 11. kilometru dálnice D 1 směrem na Brno, začal hořet kamión německé firmy, který vezl banány. Příčinou požáru byla vypádná hadice přívodu paliva, celková škoda je odhadnuta na „pouhých“ 4 milióny 620 tisíc korun.

▲ V Karlových Varech se v neděli domluvil 63letý muž se dvěma neznámými Romy na směně valet. Předal pachatelům částku 378 tisíc korun a čekal v automobilu, až mu přinesou slibných 21 tisíc marek. Pochopitelně se nedočkal, protože hbití Romové utekli i s penězi zadním východem domu.

Nastala doba sklizně brambor. Někde jsou s ní teprve na samém začátku, jiní mají okopaniny již pod střechou nebo ve zpracovnách. Někde mají problémy a odbytem, jiní se to vyřešili po svém. Všude se však shodují v tom, že náklady na výrobu bramborových hlíz jsou vysoké a realizační ceny nízké.

Zemědělské družstvo Mladá Vožice na Tábořsku patří k jednomu z největších pěstitelů brambor na jihu Čech — sklízí je z více než čtyř set hektarů. Jejich odbyt však zajišťovali mnohem dříve před sklizní. Takže dnes již oloupané hlízy expedují do mrazíren Tábor a také je dodávají a. z. Bohemia Chips v Choustníku, známému to producentu chutných lupínků. Ani na Pražany se nezapomnělo — již teď k nim putuje část úrody v pytlích. »Při našich současných nákladech,« podotkl vedoucí rostlinné výroby ZD Mladá Vožice J. Ječoutek, »si nemůžeme dovolit prodávat

smrti je tak dobře známa, a proti zádné se neudělo tak málo jako proti kouření. Liberečtí hygienici zdrazňují, že i ke zdraví je nutno přistupovat jako k tržní hodnotě a vyzývají k vytvoření fondu podpory a ochrany zdraví na pracovištích, do kterého se budou ukládat srážky z pohyblivých částí mzdy kuřáků. Toto opatření je

BRAMBOROVÁ MOZAIKA

levnější než za 250 korun metrů. Nikdo dnes totiž neví, co nás čeká v budoucnu, protože agrární program je stále zamížený.

Keditel Státního statku Nové Hřady ing. Karel Kysela si posteskl, že letošní úroda nebude zdaleka taková, jak předpokládal. Takže počítají pouze se sto padesáti. až sto šedesátimetrůvými výnosy z hektaru. Lvi podíl na tom mají zdejší šterkovité pády a suché léto. »Vzhledem k tomu,« uvažoval ing. K. Kysela, »že se navíc vyskytla strapovitost, budou se hlízy háře prodávat. Část tedy uskladníme a snad budeme mít větší šanci na podzim.«

Agronom ing. Petr Gerba ze zemědělského družstva Krásná Hora u Havlíčkovy Brodu mu prozradil, že sklizeň sadbových brambor zahájili teprve nedávno. Výnosy množství ploch se pohybují kolem dvou set metrů z hektaru. »Doufáme,« řekl, »že sadbu prodáme po čtyřech stovkách ze metrů. Horší to bude s cenou průmyslových brambor, které pěstujeme na ploše osmdesáti hektarů.«

Potom začal počítat. Na jaře nakoupili metrů sadby za cenu v rozmezí od čtyř do šesti set korun. Náklady tedy činily kolem dvaceti tisíc korun. Při průměrné sklizni 250 metrických centů z hektaru by se čistý zisk pohyboval kolem pětadvaceti tisíc. Kde však zůstaly náklady na sázení, kultivaci a ochranu postřiky? Když si k tomu ještě navíc uvědomíme, že brambory jsou nejnáročnější plodinou, pokud jde o použití mechanizace, pak při dnešních cenách nafty je výsledek víc než truchlivý. A co teprve, kdyby družstvo zakoupilo zahraniční sadbu, která stojí mnohem, mnohem více? Takže zajišťování výživy národa je dnes téměř strátová záležitost.

recku je mezi muži od 25 do 84 let plných 49 % kuřáků, ženy jsou na tom jen o málo lépe a kouřících lékařů je registrováno 25 %. Přitom je dokazáno, že 80 až 90 procent rakoviny plic je způsobeno právě kouřením, které je také příčinou 75 % chronických zánětů průdušek a 30 % srdečních a cévních chorob. Liberečtí hygienici poukazují na to, že málokterá příčina

Z Liberce zní: Nekuřte

okresním hygienickým stanicím v ní na podnikům na Liberecku. Apeluji v ní na kuřáky, aby nebyli lhostejní ke zdraví svému i lidí ve svém okolí. Doseavadní průzkum ukázal, že na Libe-

(koč): Pracovníci okresní hygienické stanice v Liberci vydali výzvu proti kouření, kterou odeslali prezidentu republiky, Federálnímu shromáždění, České národní radě, ministerstvu zdravotnictví, všem nemocni-

Pakrazl.
na s. h.
705

možno zakotvit i v kolektivní smlouvě, stejně jako opačně přímé zvýhodnění nekuřáků. Vytvořený fond, bude, jak nám sdělil ředitel OHS Liberec, MUDr. V. Valenta, věnován na zdravotnické výchovné akce, k účinnější prevenci, případně nákupu zdravotnických zařízení. K výzvě je možné se přihlásit na OHS Liberec, Husova 64, telefon (048) 252 86.

Reorganizace »četky«

(rh): Československá tisková kancelář vydala od ledna přes 61 850 zpráv, řekla na včerejší tiskové konferenci náměstkyně ředitele této agentury Z. Blühová. Od 1. října, kdy má nabýt účinnost nový zákon o ČTK, se tato agentura přejmenuje na ČSTK a později podle usnesení republikových parlamentů na ČSTK v ČR a SR. Zatím došlo k radikální reorganizaci zpravodajské redakce a od nového roku má být zaveden moderní redakční počítačový systém Typplán, který vlastní například agentura Reuter a naše prezidentská kancelář. Paní náměstkyně rezolutně odmítla jakékoli dotoky anonymních novinářů na ředitele ČTK P. Uhla. Přiznala rovněž, že po lustrování 342 redaktorů této státní agentury bylo zjištěno celkem 47 důvěrníků, agentů a spolupracovníků StB.

I FILATELISTÉ ŠLI NA SIBIŘ

Kamkoliv vkročil Stalin, tam ihned likvidoval nejen své bývalé protivníky, ale i celé vrstvy obyvatel, kteří by se případně mohli jeho odpárat stát. Stalo se to po roce 1944 na území Podkarpatské Rusi. Po konci druhé světové války násilně odvedli kamsi za Ural kolem dvaceti tisíc obyvatel, bývalých občanů naší republiky. Kde je jejich konec, dnes už nikdo neví. Stejně tak zůstaly skryty osudy desítek tisíc Podkarpatských Rusinů, Slováků, Moravanů a Čechů, které zatýkaly během válečných bojů i těsně po osvobození Československa orgány sovětské vojenské policie i NKVD. Nedávno na toto bezpráví upozornili obyvatelé východního Slovenska. Marně a bez odzvy. Pro samé kompetence a čistě či nečistě ústavy nemají vedoucí politici stejné čas řešit tyto věci. Žádat náhradu od Sovětského svazu, dosáhnout všestranné rehabilitace. Po obsazení baltských států v roce 1940 postupovali sovětské okupant podobně. Zachoval se příkaz komisaře NKVD A. Guzeviče vydaný v městě Kaunas, datovaný 28. listopadu 1940, podle něhož jeho komisaři měli připravovat seznamy lidí určených k deportaci z Litvy. Instrukce byly jasné: zapsat do seznamů církevní představitelé, mluvčí studentů, členy důstojnického sboru armády a policie, poslance a ministry, funkcionáře politických stran. Zvláště bylo třeba zaměřit se na organizace, jejichž členové měli spojení s cizinou. A tak se na Sibiř dostali i filatelisté, kteří si vyměňovali známky se zahraničím, esperantisté a příslušníci Červeného kříže... Plán se naplnil v hrázné noci z 13. na 14. června, týden předtím, než do Litvy vstoupili po sovětských okupantech noví hosté – okupanti nacističtí. Ze země zmizelo asi kolem čtyřiceti tisíc Litovců. Většina z nich se do rodné země již nikdy ne Sibiře nevrátila.

Lech Wałęsa na státní návštěvě

(čre): Včera přicestoval na státní návštěvu ČSFR prezident Polské republiky Lech Wałęsa. Na ruzyňském letišti ho přivítali místopředseda vlády a ministr zahra-

Karlínské vody se hýbají

(rol): Hudební divadlo v Karlíně začne hrát 20. září. Zájem novinářů na včerejší tiskovce se pochopitelně soustředil na vnitřní spory v souboru, které na konci sezóny rozvířily divadelní hladinu. Podle slov ředitele Z. Pospíšila se situace částečně uklidnila poté, co magistrát ředitele potvrdil ve funkci. Dva z vůdců opozice dali výpověď, dirigent A. Moulík v Karlíně zůstává, nikoli však ve funkci šéfdirigenta. Boj částí souboru proti řediteli však nekončil, pouze se ve skrytější formě přenesl na půdu odborů. Ředitel skutečně není v záviděníhodné situaci, neboť ho finanční podmínky nutí k nepopulárním opatřením. Je nutno ze dvou orchestrů vytvořit jeden menší, ze sboru a baletu nepočtenou tanečně vokální skupinu, omezit

počet sólistů a napřístě volit cestu najímání na určitou inscenaci. Naplnit v současné době obrovské karlínské hlediště je možno pouze s omlazeným souborem, oprostěným od zaužívaných manýrů hvězd Tradiční opereta lákala především venkovské publikum, teď však divadlo na svozy nemůže spoléhat. Pražské publikum láká hlavně muzikál, a pokud se mu má servírovat opereta, musí mít modernější podobu. Na příští sezónu chystá Karlín jednu operetní a dvě muzikálové premiéry. Ředitel uvedl, že chce vybudovat divadlo otevřené i pro další hudební žánry. Stojaté karlínské vody se tedy dávají do pohybu a jak se dalo očekávat, není to žádná idyla.

Občas neškodí ohlédnout se do historie. Vidíme se tam jako v zrcadle. Ve 12. století žil v Anglii jistý Tomáš Becket, přítel a kumpán krále Jindřicha I. Plantageneta. Král měl tehdy nesmířitelné spory s církví, a tak když se uprázdnil stolec arcibiskupa

Rozloučení s arcibiskupem F. Vaňákem

(mv): Arcibiskup olomoucký a metropolita moravský, msgr. ThDr. František Vaňák, který zemřel 14. září, bude mít pohřeb v pondělí 23. září. Pohřební obřady začnou v 10 h v katedrále sv. Václava v Olomouci a v 15 h budou pokračovat v bazilice P. Marie na Svatém Hostýně, kde bude zesnulý podle osobního přání pohřben na lesním hřbitůvku. Zemřelý byl 13. arcibiskupem olomouckým. V čele arcidiecéze stál nejkratší dobu, jen dva roky a měsíc, tedy ještě méně než arcibiskup ThDr. Antonín Cyril Stojan, který z Metodějova stolce řídil arcidiecézi dva a půl roku. Arcibiskup F. Vaňák je také desátým arcipastýřem olomouckým, který bude pohřben mimo olomoucký dóm. Sbořem konzultorů byl včera zvolen za administrátora olomouckého arcibiskupství světící biskup olomoucký msgr. Jan Graubner.

Historia magistra vitae

z Canterbury, připadl na skvělý nápad: prosadil kandidaturu přítele Becketa, přesvědčený o jeho budoucí lojalitě. Přepočítal se však. Ocitnuv se na druhém břehu, hájil Becket celou silou osobnosti své nové poslání, minulost šla stranou. Z nejspíšho přítele se stal králí tvrdým protivníkem. Ale pozor: nedělal to z kariérismu. Byl to čestný muž. Mohl bychom to nazvat becketovským syndromem, když funkce promění člověka od základů, až

zapomene na to, odkud vyšel. Dnes je tento syndrom velmi rozšířený. Bývalí kolegové novináři – nyní ve vládě a na ministerstvech – nás kárají, že se nespokojíme s komuniké a snažíme se dobrat pravdy. Přitom ještě nedávno se vši vehemencí dělali totéž, arcí ještě na naší straně břehu. Nebo disidenti, útočící na bohorovnost bývalých funkcionářů a volající k odpovědnosti ty, co rozhodují: usadil do skvělých křesel a už tu máme nabádání ke klidu, tajená rozhodnutí a temná varování, že veřejnost si musí zvykat (na všechno?). A konečně – když poslouchám opatrnou slovní ekvilibristiku v Hovorech z Lán, strašně se mi stýská po tom bohémovi ve světru, který se kdysi vyjadřoval tak barvitě a jasně. Jsou to prostě paradoxy... Ale co bychom chtěli, vždyť historie je učitelkou života, jak praví titulok. EVA ROLEČKOVÁ

- **Prezident ČSFR V. Havel je v Německu oblíbenější než jeho kolegové G. Bush a F. Mitterrand.** Vyplyvá to z ankety, kterou uspořádal bielefeldský ústav pro výzkum veřejného mínění. Na prvním místě zebřičku popularity je i po puči v Sovětském svazu M. Gorbačov, druhou příčku zaujímá Boris Jelcin.
- **Zlodičnost kolem aut v Británii,** at už zeřízení věci z nich nebo přímá krádež automobilů, se zvýšila za poslední rok o plyných 25 procent. Pokud se týká aut, bylo jich 551 000 ukradeno, což je vzrůst o 24,1 procenta, a 854 300 vykradeno – tedy zvýšení o 23,1 procenta.

ničních věcí ČSFR J. Dienstbier a vedoucí Kanceláře prezidenta ČSFR K. Schwarzenberk. Po uvítacím ceremoniálu na prvním nádvoří Pražského hradu se L. Wałęsa setkal s V. Havlem.

Polský prezident v úvodu řekl, že »to, co budujeme, je nové, nevyzkoušené. Lidé, kteří nám včera jako opozici tleskali, mohou zítra pískat. Takový je praktický život a našim úkolem je hledat praktická řešení.« V průběhu čs.-polských rozhovorů byla uzavřena dohoda o kulturní a vědecké spolupráci, kterou podepsal náměstek ministra zahraničních věcí ČSFR Z. Matějka a jeho polský kolega I. Biczewski. Dohoda je uzavřena na pět let a nejpozději na podzim bude konkretizována prováděcím protokolem. Podle informací M. Zantovského se jednání obou prezidentů soustředilo na průběh radikálních změn, které se

uskutečňují v politice a ekonomice obou zemí. Prezidenti konstatovali, že obě země řeší v rámci těchto procesů podobné problémy. V. Havel vysvětlil polské straně koncepci kupónové metody jako jedné z forem velké privatizace. Hovořilo se o nutnosti odstranit překážky ve styku mezi oběma zeměmi a o vytváření »zóny volného obchodu«. Posouzeny byly rovněž mezinárodněpolitické otázky, zejména situace v Jugoslávii, silící vztahy k Severoatlantické alianci a asociální dohody s Evropskými společenstvími.

Včera v podvečer navštívil polský prezident s manželkou hrad Karlštejn. L. Wałęsa také položil věnec bílých a rudých květů k hrobu rodiny Masarykových. Na závěr prvního dne státní návštěvy uspořádal prezident V. Havel s chotí Olgou na počest L. Wałęsy na Pražském hradě slavnostní večeři. 17. 9. 91

ANI »ROŽEK« Z ROHLÍKU NEPRODÁ STÁTNÍMU PODNIKU RUDOLF BARÁNEK

Jméno Rudolf Baránek není naší veřejnosti neznámé. Stále častěji se s ním setkáváme na stránkách tisku, v rozhlasu i televizi. Při jeho vyslovení se nám vybaví předseda Sdružení čs. podnikatelů ČR, který od února loňského roku, kdy byl do této funkce zvolen, neústupně prosazuje základní podmínky pro vznik a rozvoj soukromého podnikání. My si dnes nechceme s R. Baránkem povídat jen o jeho funkci a povinnostech, ale chceme mu oshlédnout také tak trochu do soukromí. Zprvu se zdráhal, ale za chvíli se rozprávěl.

»Je mi stále ještě čtyřicet let, jsem ženatý, moje rodina žije v Poštorné na okrese Břeclav. Je to osm kilometrů od slovenských a jeden kilometr od rakouských hranic. Velice výhodná poloha jak pro život, tak pro podnikání. Já tvrdím, že kdyby došlo u nás k převratu, a já byl právě v Praze, měl bych asi velké problémy. Budu-li doma, uteču lesem. Doma jsem dnes jen pár hodin týdně, ale věřím, že za historicky nedlouhou dobu budu i já žít docela normálně. Mé kořeny jsou tam, tady jsem na nucených pracích, které ovšem dělám rád. V Praze žiji nepřetržitě od února minulého roku.«

● Jak to snáší rodina?
»Nesnáší to.«

● Zkuste se představit jako soukromý podnikatel...
»Podnikám v potravinářském průmyslu, konkrétně v pekařině. Mám dnes dvacet zaměstnanců. Nezaměstnávám podnikatele, mám jen řádné zaměstnance, na které platím sociální zabezpečení. Na tom samozřejmě prodávám, ale beru to jako poplatek mé funkce. Od 15. září přibírám dalších třicet pět lidí. Podalo se mi totiž koupit v aukci další pekárnu v Hustopečích. V aukci jsem byl poprvé, i když různí zlí jazykové tvrdí, že v aukcích po republice skupují kde co. V Hustopečích mám tedy už pekárny dvě — s humorem říkám, že zanikly jihomoravské pekárny, závod Hustopeče a vznikl koncernový podnik Baránek. Snažím se vybudovat vlastní prodejní síť — chci prodávat především jiným soukromým podnikatelům. Státnímu nebo družstevnímu podniku neprodám do obchodu ani rožek z rohlíku.«

● Jak dlouho už podnikáte?
»Začal jsem 15. října 1989, tedy těsně před převratem.«

● Co jste dělal před tím, než jste začal podnikat?
»Jsem vyučen jako soustružník kovů, dvanact let jsem jezdil jako dálkový řidič. Udělal jsem si dálkově střední školu, obor zemědělský mechanizátor, takže jsem pracoval v různých přidružených výrobcích. Potom jsem už začal soukromničit.«

● Proč právě v pekařině?
»Vycházím z filozofie, že lidé jednou třeba nebudou mít na suta, na šaty, ale budou mít hlad. A já chci, aby měli ten hlad co nejmenší. Pekařině nerozumím, nejsem pekař, jak se někdo mylně domnívá. Myslím si, že soukromý podnikatel ani nemusí své výrobě technologicky rozumět. Pro něho je důležité, jaký si vybere personál, jaké si najde odborníky a jaké jim vytvoří podmínky.«

● Podle jakého klíče vybíráte své zaměstnance?
»Já jsem velice konzervativní, takže do vedoucích funkcí beru jen lidi, které znám deset až patnáct let z těch závodů, kde

jsem pracoval. Prožili si se mnou za komunistů dost nepřijemnosti. Mají za sebou laviny kontrol z OV KSČ z doby, kdy jsem asi jako jediný nekomunista vedl některé závody. Dnes se jim to hodí, protože na firmu Baránek chodí opět kontroly. Sice jiné, ale provádějí je stejní kontrolaři, kteří chodili před 17. listopadem. Moji lidé

jsou zakalení, takže je nic nepřekvapí...»

● Jaký název nese vaše firma?
»Rudolf Baránek. Nová pekárna ponese název Rudolf Baránek a synové, aby se chlápci už teď připravili na to, co je čeká...«

● Přibudou k vašim dvěma pekárnám další, nebo máte jiné podnikatelské plány?
»V krmení národa hodlám pokračovat. Uvažuji ještě o nějakém hotelu na jižní Moravě. Mohla byste mi položit i otázku, kde jsem na to vzal peníze.«

● Zpravidla takové otázky nepokládám, ale je-li to vaše přání...
»Tím totiž zároveň odpovím svým mnohým „příznivcům“. Listopad 1989 mě zastihl s financemi ve výši kolem sedmi tisíc korun. Pokud někdy potkám okresního ředitele spořitelny Ing. Slezáka, tak se před ním hluboce ukloním, protože zdravím svého majitele. Všechno, co jsem si pořídil, mám na úvěr od České státní spořitelny. Nemám to tedy z fondu prezidenta Busha nebo z jiných finančních darů našemu sdružení, jak by se dalo soudit podle všech tām a dohadů, které o mně letí. Asi to patří k funkci předsedy sdružení, protože ani já se se svými odpůrci příliš nemazlím.

jenže na rozdíl od nich mám finanční hospodaření naprosto průhledné a vždy kontrolovatelné.«

● Dostali jsme se k funkci předsedy, tak u ní zůstaneme. Sdružení si vydobilo za dobu své existence a za dobu vašeho předsedování jisté pozice v současném společenském dění. Jaká je jeho dnešní členská základna?
»Podle našeho posledního sčítání je to kolem 115 tisíc členů. Není týden, kdy by se k nám nehlásil nějaký další kolektivní člen. Poslední případ je Asociace soukromých cestovních kanceláří ČSFR, která představuje přírůstek asi 1600 členů. Hlásí se k nám další svazy a sdružení, které pochopily, že jsme si za těch dvacet měsíců vydobili politické pozice, bez nichž nelze prosadit zájmy našich členů — a nejen jich. Všechno, co se podařilo v legislativě, v restituci, v privatizaci, všechny úspěchy i neúspěchy se přímo promítnou do života všech soukromých podnikatelů. To, že se k nám hlásí stále víc a víc našich bývalých nepřátel, pocítuji jako ocenění práce stovek lidí ve sdružení. Zkrátka jim došlo, že to, za co bojujeme, není motivováno snahou po osobních pozicích, moci či penězích. Mezi námi není možné najít člověka, který by na tom, že zakládá sdružení nebo v něm pracoval, nějak vydělal. Všichni volení lidé v předsednictvu pracují bez odměny a na své náklady. Děláme to dobrovolně a rádi. Těšili jsme se na to mnozí dvacet i čtyřicet let — a ono je to tady.«

● Na volby si sice ještě pár měsíců počkáme, ale předvolební boj už začal. Jak vy se na ně chystáte?
»Výsledkem nenormálnosti dnešní situace v Československu je i náš plánovaný vstup do voleb. To, že je to scestné, jsem se dozvěděl od nejednoho představitele politických stran. Ano, je to scestné, ale jen zdánlivě. Když poslouchám některé představitelky politických stran, jak se baví o soukromém podnikání, o demokracii, tak se stydím, že jsem občan tohoto státu. Tvrdím, že po volbách přijde čtyřleté období, v němž se rozhodne o všem na dalších sto let. Zkušenosti, které máme z našeho neustálého boje za podmínky pro podnikání, nám říkají, že si nemůžeme dovolit přepych, abychom u toho nebyli. Naším cílem není vyhrát volby, naším cílem je dostat se do parlamentu. Dnes ještě neřeknu, zda půjdeme do voleb samostatně, nebo v nějaké rozumné koalici. V každém případě se ale chceme podílet na ustanovení a jmenování nových vlád. Ve sdružení jsou odborníci, kteří se mohou posadit na ministerské křeslo okamžitě, třeba zítra ráno, bude-li zapotřebí. Řečeno jednou větou — sdružení potřebuje kromě vlivu na moc zákonodárnou i vliv na moc výkonnou. Správnost našeho rozhodnutí prokázaly komunální volby. Tam, kde máme na radnicích své zástupce, tam se podnikatelům lépe dýchá. A my si přejeme, aby se všem dýchalo stejně — stejně svobodně.«

„Hallo, Leidensgenosse!“

Na Slovensku pro i proti

Tajné kopie

Mítink 21. září v Bratislavě o »křivdách páchaných pražskou vládou«

(r+ě): Na pondělních besedách v Bratislavě zazněly opět hlasy pro i proti jednotnému státu.

Místopředseda slovenské rady VPN J. Flamik řekl na včerejším brífinku, že hnutí podporuje iniciativu Za společný stát, a vyjádřil přesvědčení, že se k ní připojí ministři a poslanci za VPN a občané. Na otázku, zda bude VPN iniciovat vyhlášení referenda až po vyčerpání všech možností, které existují, J. Flamik uvedl: »Původní stanovisko takové bylo, čas však plyne velmi rychle a poslední možnost vyhlásit referendum je v lednu příštího roku. Na jedné straně máme absolutní vůli řešit všechno dohodou, pokud je čas, na druhé straně jsme však pevně rozhodnutí nezaváhat tehdy, kdy bude třeba referendum prosadit.«

»Slovenská národní jednotna podporuje všechny snahy směřující k nejvyššímu cíli slovenského národa — k dosažení slovenské státnosti,« řekl včera na tiskové besedě v Bratislavě předseda Slovenské národní jednoty St. Pánis. »Uvědomujeme si samozřejmě,« dodal, »že není problém vyhlásit samostatnou Slovenskou republiku. Mnohem těžší jí bude udržet, když se sami Slováci budou snažit ji rozbit.« Generální tajemník Hnutí za osvobození Slovenska (HZOS) P. Blaško informoval novináře mj. o mítinku, který se uskuteční 21. září na náměstí SNP v Bratislavě, kde se bude otevřeně hovořit o obrovských křivdách páchaných pražskou vládou na slovenském národě a o zrádcovské politice slovenských Čechoslováků sedících na různých místech ve slovenské vládě.«

(čtk): »Přepis jednání z listopadu a prosince 1989 mezi představiteli OF, VPN a tehdejšími politickým vedením získalo Rudé právo tajnou kopii od parlamentní komise pro vyšetřování událostí 17. listopadu. Ta jako jediná spolu s ústavem pro spudobé dějiny měla tento text k dispozici,« řekl M. Žantovský včera na brífinku na adresu materiálu, který RP v minulých dnech otiskovalo na svých stránkách pod názvem »Co v Rumlově zprávě nebylo, jednání Havel-Adamec«. Dále řekl, že způsob získání onoho materiálu je nekorektní a jeho zpracování neprofesionální a tendenční. Mluvíci prezidenta zdůraznil, že pokud nějaké korekce RP v textu provedlo, aby byl obsah přesný a lépe pochopitelnější, bylo tomu tak pouze u představitelů KSČ. »Proto nelze tento materiál považovat za věrohodný zdroj historického poučení,« dodal. Řekl rovněž, že prezident ČSFR se zúčastní některé příští schůze parlamentu.

»Smyslem seriálu Rudého práva Co v Rumlově zprávě nebylo je poskytnout čtenářům příležitost seznámit se s dosud nedostupnými historickými materiály,« uvádí se ve stanovisku redakce RP. Přepis z jednání mezi představiteli OF, VPN a tehdejšími politickým vedením byl naprosto záměrně ponechán bez úprav a korekcí.

Nesouhlas se smlouvou ČSFR—SRN

(čtk): Slovenská státní reprezentace nesouhlasí s částí preambule připravované čs.—německé smlouvy o vzájemných vztazích, v níž se uvádí, že právní kontinuita Československa trvá nepřetržitě od roku 1918. Předseda SNR F. Mikloško a slovenský premiér J. Čarnogurský se v dopise místopředsedovi vlády a ministromi zahraničních věcí ČSFR J. Dienstbierovi odvolávají na vznik Slovenské republiky v březnu 1939, která byla vyhlášena — jak píše — v souladu s tehdy platnou Ústavou ČSR. Navrhují, aby federální vláda jednala se Spolkovou republikou Německo o vypuštění uvedené části preambule z návrhu smlouvy. Oba nejvyšší slovenští představitelé v dopise uvádějí, že politický režim tehde-

ší Slovenské republiky si zaslouhuje odsouzení. Zároveň však připomínají, že historicky není možné popřít samotný fakt její existence, ani skutečnost, že byla diplomaticky uznána mnoha státy a že jí za svůj stát pokládaly milióny Slováků. F. Mikloško a J. Čarnogurský také upozorňují, že federální ministerstvo zahraničních věcí o průběhu jednání se SRN o smlouvě, ani o uvedeném ustanovení v jejím návrhu slovenskou vládu neinformovalo!

Die CSFR hängt am Öl-Tropf

PRAG, 19. September (Reuter). Die Tschechoslowakei hat Jugoslawien laut einem Pressebericht zur Wiedereröffnung der Adria-Ölleitung gedrängt. Die CSFR-Botschaft in Belgrad habe Jugoslawien eindringlich zur vereinbarten Öl-Lieferung aufgefordert, teilte das tschechoslowakische Außenministerium nach einem Bericht der unabhängigen Zeitung „Lidove Noviny“ mit. Die Lieferungen seien bereits am 16. September fällig gewesen, hatte Wirtschaftsminister Vladimír Dlouhý am Mittwochabend im tschechoslowakischen Fernsehen erklärt. Es müssten 100 000 Tonnen Rohöl gepumpt werden.

Die Tschechoslowakei habe eine Option auf die Lieferung von rund einer Million Tonnen Rohöl bis zum Jahresende aus jugoslawischen Terminals, sagte der Wirtschaftsminister weiter. Zwar gleichen sowjetische Lieferungen die durch die Schließung der Adria-Pipeline entstandene Einbußen aus. Dennoch erwarte die CSFR die Wiederinbetriebnahme der Ölleitung.

Zwei sächsische Polizisten sehen einen falsch geparkten Wagen mit dem Kennzeichen GB. Sofort zieht einer der beiden den Notizblock, um den Verkehrssünder aufzuschreiben. „Bist du verrückt“, schreit der andere, „den kannst du nicht aufschreiben. Du siehst doch, das Auto ist von der Griminal-Bolizei!“

DEBILITAS SLOVACA...

Nepochopený text smlouvy?

(čtk): Nesouhlas slovenské státní reprezentace s částí preambule o trvání kontinuity Československého státu od roku 1918 v připravované čs.—německé smlouvě odmítá místopředseda federální vlády a ministr zahraničí J. Dienstbier. V rozhovoru se zpravodajem ČTK uvedl, že Slovensko by se v takovém případě zatadlo mezi poražené státy ve druhé světové válce. Reagoval tak na dopis, který mu zaslali nejvyšší slovenští představitelé F. Mikloško a J. Čarnogurský. Podle slov ministra Dienstbiera není vhodné odvolávat se na Slovenský stát dokonce i z hlediska těch sil, které dnes usilují o slovenskou nezávislost. Takové tendence označil za politicky zcela nepřehledné, protože by za těchto okolností nemohl nikdo zavazetitu Slovenska uznat. J. Dienstbier zdůraznil, že nulita mluvní chovské dohody bude v nové čs.—německé smlouvě potvrzena. Formulace o trvání kontinuity čs. státu od roku 1918 je skutečně nová. Znamená jen potvrzení nulity mnichovské dohody jinými slovy.

SLOVÁCI SE CHLUBÍ FAKTIZMEM. JE TO HOZNY!

Co se píše...

Pozornost včerejšího slovenského tisku zaujaly především problémy, související se státoprávním uspořádáním, a hlasy na reakce následující po otevřeném dopisu Františka Mikloška a Jána Čarnogurského ministru zahraničních věcí Jiřímu Dienstbierovi. Pod titulem Kto rozbíja tento štát? napsal v denku Práca Jerguš Ferko, že FMZV si nedalo práci s informováním slovenské vlády o textu připravované smlouvy se SRN, jejíž "preambule se pokouší vymazat z dějin Slovenskou republiku". Praha též chce na základě této smlouvy později řešit i pohledávky odsunutých sudetských Němců — první se mohou nabráditi zrubeňm československých nároků na zaplacení válečných škod. "Účet za odsun by tak vlastně zaplatilo Slovensko, kde bylo těžsltě válečných škod. Pokud tedy skutečně někdo rozbíja tento štát, je to v první řadě takováto pražská politika," míní list Práca.

Zděšený mistr

Po 45 letech se v Brně znovu objevil moravský rodák, světoznámý pianista Rudolf Firkušný, kterému na včerejším koncertě se Státní filharmonii v Janáčkově divadle primátor Václav Mencl předal čestné občanství města. Mistr se při této příležitosti netajil zděšením, že Brno, kde studoval u Leoše Janáčka, nemá žádný koncertní sál a Besední dům, v němž kon-

Weißrußland heißt Belarus-Republik
MOSKAU, 20. September (AFP). Das Parlament von Weißrußland hat den offiziellen Staatsnamen geändert. Der Staat heißt nun nicht mehr — nach dem Russischen — Bielorußland, sondern „Belarus-Republik“. Auch wurden die bisherigen Zusätze „sowjetisch und sozialistischer“ weggelassen.

certoval v roce 1946, v havarijním stavu chátará. Dnes bude R. Firkušný vyznamenán čestným doktorátem Masarykovy univerzi-

KOLOTOČ KOLEM ČERVENÉ RTUTI

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,34	(5,33)
1000 italských lir	24,33	(24,25)
Rakouský šilink	2,58	(2,58)
Německá marka	18,22	(18,18)
Švýcarský frank	20,88	(20,77)
Americký dolar	30,36	(30,56)
Anglická libra	53,01	(52,99)

MOSKVA: Na záhadné pozadí obchodování s červenou rtutí v Sovětském svazu upozornil v souvislosti s nedávným zákrokem zvláštní policejní jednotky na ostravském letišti Mošnov sovětský týdeník KOMMERSANT. Konstatuje, že v Mošnově se nepodařilo objevit údajný náklad radioaktivní červené rtuti ze SSSR, ale zároveň upozorňuje, že některé sovětské firmy s touto látkou skutečně podnikají.

Jako příklad uvádí KOMMERSANT petrohradský smíšený sovětsko-americký podnik Alcor Technologic Inc., který se podle mínění expertů nejlépe přiblížil k průmyslové výrobě červené rtuti. List cituje slova představitelů firmy I. Kuzněcova, že zahraniční partneři začali o tento preparát jevit zvýšený zájem před třemi roky. Obvykle dobře informovaný týdeník KOMMERSANT opět s odvoláním na zdroje podniku Alcor poznamenal, že podle některých příznaků se o červenou rtuť patrně zajímají arabské firmy.

Po incidentu na letišti Mošnov svolali představitelé podniku Alcor poradou specialistů, kteří vypracovali dvě verze zdůvodňující poptávku po červené rtuti, jejíž praktické využití je zatím pouze věcí dohadů. Podle první teorie zahraniční výzkumníci objevili zcela novou oblast využití červené rtuti v elektronických spojových prostředcích nebo v radiolokačních systémech. Podle druhé verze mělo být využito shodných parametrů radioaktivní červené rtuti a uranu pro nelegální vývoz uranu ze Sovětského svazu.

KOMMERSANT v této souvislosti upozornil, že zprostředkovatelé záhadných zakázek, kteří kontaktovali i jiné podniky v Sovětském svazu, vždy navrhovali stejný způsob přepravy: zákazníkovo speciální letadlo, zatěžené oloveným kontejnerem a pro celou kontrolu předem připravený vzorek převažované látky. Dále uvedl, že po zásahu po-

licejních jednotek na letišti Mošnov a po prohlášení čs. ministra vnitra J. Langose se sovětské firmy obchodující s červenou rtutí polekaly a realizaci podobných zakázek zastavily, případně podřídily zvláštní kontrole.

CO TO JE TA ČERVENÁ RTUŤ?

S kartou pro benzín

Doslova revoluční změnou bude pro naše řidiče nový systém umožňující nákup pohonných hmot, ale i dalšího zboží, a benzínových pump prostřednictvím platební karty.

Nový platební systém pro nákup pohonných hmot — platební karty CCS (Czechoslovak Card Services), který jako společný podnik zavádějí s. p. Benzina a německá firma BZA GmbH, je již ve zkušebním provozu a pro motoristickou veřejnost začne fungovat od 1. listopadu asi u 500 čerpacích stanic v České republice (celkový počet pump je 748).

Systém platebních karet CCS nahradí

problematické odběrní poukázky, které se v poslední době staly předmětem různých spekulací, a umožní řidičům pohodlný a rychlý nákup bez potřeby mít u sebe hotové peníze. Podmínkou získání karty CCS je vyplnění objednávky, kterou během září a října obdržíte u blokových poklad Benzinu nebo přímo u benzínových pump. Základním předpokladem je vlastní účet u kterékoliv banky (např. spořicího u spořitelny), ze kterého firma CCS vyinkasuje zálohu ve výši 1500 Kčs a odkud budou inkasovány částky za vaše nákupy. Při každém nákupu dostanete účtenku, navíc je možné zasílání měsíčního vyúčtování všech nákupů u čerpacích stanic. V případě ztráty nebo odcizení je možné z řidičského centra zablokovat vydávání zboží na tuto kartu u všech pump. Platnost karty bude dva roky. V současné době jsou těsně před uzavřením jednání se slovenskou stranou, kde budou tyto karty akceptovány u více než 200 benzínových stanic, a pro příští léta se pohráá s možností využití této karty i v zahraničí.

Keine Benzin-Bons mehr

Die Tschechoslowakei will die 1990 eingeführten Benzingutscheine für Touristen zum 1. Oktober wieder abschaffen. Danach können Touristen an jeder Tankstelle zum normalen Preis gegen Kronen — der Wechselkurs liegt in der CSFR bei 17 Kronen für eine Mark — oder mit Kreditkarte tanken. Die neue Regelung sieht vor, daß bereits gekaufte Bons bis 31. März 1992 gültig bleiben oder bis Ende 1992 rückerstattet werden.

Prezident přijal demisi V. Valeše

(fp): Napjatě očekávaný brífink po včerejším mimořádném zasedání federální vlády přinesl nové zauzení nelehké vnitropolitické situace. Z úst prezidenta republiky se novináři dozvěděli, že právě přijal demisi místopředsedy federální vlády Václava Valeše.

Dvě jeho předchozí demise ze zdravotních důvodů prezident nepřijal a požádal jej, aby koordinoval hospodářskou politiku federální vlády s republikami a s odbory až do skončení volebního období.

»Dnes jsem jeho třetí žádosti vyhověl,« řekl V. Havel a pokračoval: »Václav Valeš totiž k těm důvodům předchozím uvedl další. Je zhnusen nespravedlivými útoky na jeho osobu, které se objevují na parlamentní půdě i v tisku. Já jsem těmito útoky zhnusen také, protože jsem si ověřil, že jsou to útoky bezdůvodné, neopodstatněné, a velmi mě mrzí, že některé politické síly a osobnosti tímto způsobem postupují. Znovu mi to potvrzuje, jak je důležité, aby naše úctování s minulostí probíhalo kulturně, důstojně, s právem na obhajobu. Případ V. Valeše je jasným důkazem toho, že způ-

sob, jakým se dosud postupovalo, je nekulturní, nespravedlivý, a dokonce občas můj pocit, že projevy tohoto typu jsou inspirovány lidmi, kterým jde o destabilizaci demokratické moci v naší zemi.«

Prezident republiky i federální vláda ve svém prohlášení poděkovali odstupujícímu V. Valešovi za vykonanou práci. »Vláda ČSFR odsuzuje praktiky, kterými se z neprůkazných záznamů konstruuje osudová obvinění, útoky, proti kterým se není možné hájit a které vytvářejí atmosféru osobní nejistoty a politického neklidu. Vláda apeluje na představitele všech politických stran a hnutí, aby učinili vše pro to, aby se v naší zemi respektovala příslušná práva, presumpce nevinu a slušnosti ve vztazích mezi lidmi,« praví se v prohlášení federální vlády.

glosy
 Možnost vyvézt do Brazílie uranu je několik miliard korun, která se otevřela pro ČKD Tatra příčiněním vyjednávání na federální úrovni, to je skutečné terno. Znamená práci na řadu měsíců. A však na tranvojový projekt je třeba si vypůjčit a záruky musí někdo nést. Federace? Jak jsme napsali, slovenská hospodářská rada je proti tomu, aby federální rozpočet nest denitmilardové riziko za českého výrobce, když ani subdávatelé nejsou slovenští. Nedá se nic dělat, riziko by měl podstoupit rozpočet český. Měli bychom to však považovat za precedens i v opačném směru.
 O chybě zásahové policejní jednotky z Ústí nad Labem při zatýkání pekárenského řidiče z Frydlantu podezřelého z pokusu o vraždu jsme psali 17. září. Skutečnost, že při akci byl zbl nevolný člověk, vysvětloval kapitán Pávek, tiskový mluvčí krajského ředitelství Policie, chybu jedné pracovníce pekárny, která mužům zákona poskytla špatnou informaci. Jak se však při setkání policie se zaměstnanci pekárny nyní prokázalo, zásahová jednotka si potenciálního vraha spletla bez jakéhokoli přispění pracovníce pekárny. Policiisté se sice omluvili jak omylem přepravenému řidiči, tak omylem pomluvené pracovníci pekárny, informační kolaps, k němuž v policejních řadách došlo při akci i po ní, se však dá omluvit jen stěží.

Drogy i z továren

MOŠNOV PRY NEBYL ZPRAVODAJSKOU HROU

P r a h a - Na našem území se obchoduje se strategickým chemickými látkami, které pocházejí ze Sovětského svazu. V souvislosti se zkoumáním okolností případu "Mošnov" to potvrdila a prokázala speciální analytická skupina federálního ministerstva vnitra - řekl včera na tiskové besedě mluvčí FMV

Martin Fendrych. Po tiskové besedě prozradil, že jde o dvě sloučeniny, avšak žádná z nich není takzvaná červená rtuť. K případu "Mošnov" dále řekl, že z 90 procent lze vyloučit, že šlo jen o hru zpravodajských služeb. Ve vyšetřování se pokračuje. Proitdrogová jednotka, která v Praze začátkem září vznikla za

spolupráce FMV a MV ČR, má za sebou první úspěšný zásah. V minulém týdnu zničila v Praze 2 tajnou laboratoř na výrobu pervitinu a zabavila čtyři kilogramy efedrinu. Celková suma za vyrobenou drogu by se v Německu pohybovala kolem 150 000 marek. FMV má rovněž poznatky o tom, že z některých našich továren, které legálně zpracovávají opiáty, se ven dostávají suroviny pro výrobu drog.

Rozhodnutí odejmout povolení MON, MSS a SOF mít sídlo v ČSFR

je rozhodnutím politickým. Tyto organizace totiž podle slov M. Fendrycha "nelze přistihnout při činu". Rozhodnutí vychází z personálního obsazení a práce těchto organizací v minulých letech a z jejich spojení s bývalým totalitním vedením Československa.

Aufgespießt

„Ein ästhetisch tragbares Kauorgan, soweit sichtbar, gehört heute zur Erkennungsmelodie eines Menschen und ist kein Luxus.“

Der Mainzer Professor W. Ketterl in einem Referat bei einem Fortbildungskursus der Bundeszahnärztekammer.

Budeme říkat: Vláda národní nezodpovědnosti?

M. Kocáb rezignoval na mandát poslance Federálního shromáždění

(čtk): Na mandát poslance FS ČSFR, člena předsadnictva FS ČSFR a místopředsedy čs. skupiny Meziparlamentární unie a předsedy klubu nezávislých poslanců OF rezignoval včera v otevřeném dopise předsedovi Federálního shromáždění ČSFR A. Dubčekovi poslanec M. Kocáb.

Jak konstatuje v dopise, o svém rozhodnutí vzdát se poslanceckého mandátu po odsunu sovětských vojsk z ČSFR M. Kocáb informoval již vícekrát. Neučinil by tak pouze v případě dramatického zosíření mezinárodní situace.

«Naše politická reprezentace má právo vládnout této zemi, vytvářet pro ni zákony a ústavy, může přistupovat i k nepopulárním či restriktivním opatřením, ale nemá právo ji rozbití,» píše mimo jiné M. Kocáb. Pokud by mělo dojít k rozbití společného státu Čechů a Slováků, M. Kocáb navrhuje, aby všechny tři parlamenty rozpustily

všechny tři vlády i samy sebe a odpovědnost předaly nově zvoleným lidem. «Tato reprezentace nemá právo rozbit stát. Jestliže k tomu dojde, zastouží si pojmenování: vlády národní nezodpovědnosti, parlamenty národního krachu,» zdůraznil M. Kocáb a uvádí, že i on sám by se považoval za jednoho z hrobařů naší státnosti.

M. Kocáb v dopise Alexandru Dubčekovi píše, že nyní bude mít příležitost pozorovat vývoj domácí politiky tzv. zdola a tak pochopit hlouběji příčiny stále sílící kritiky. Nevylučuje zároveň, že se v budoucnu do politiky nevrátí.

KOCÁB NEUTEKL

«Útekem od odpovědnosti» nazval ve včerejších Lidových novinách Jiří Hanák demisi Michaela Kocába. Vím její dále i z alibismu a jistě nestatečně. Myslím však, že na rozdíl od některých jiných revolučních politiků Michael Kocáb jen plní, co slíbil. Několikrát veřejně prohlásil, že odstoupí, až splní svůj hlavní úkol: práci na odchodu sovětských vojsk. Prohlášoval to už v době, kdy se o rozpadu státu snilo jen v hlavě pana Morice. Kocáb je jak známo umělec a do politiky se dostal řízením osudu. Vedl si v ní ve srovnání s jinými novopoečnými politiky, zdaleka ne nejhůř. Vyčítat mu návrat k soukromému životu znamená podle mého vycházet z nepravdivých předpokladů. A sice: jsi inteligentní, máš rozum a jmeno? Je tvou vlastenectví povinností věnovat se politice? Už proto, že se jí věnuje tolik lidí bez inteligence, rozumu a jména. Předpokládám, že pana Kocába baví víc hrát, než zasedat v parlamentu. Možná chce cestovat kolem světa bez poslanecké imunity. Jestliže mu vyčítáme svobodnou volbu, přiznávané naprostou nenormální poměrů v naší zemi. «Revoluční politik» odešel dobrovolně a s čistým světem. Viděl bych v tom spíš dobrý příklad, hodný následování.

Polsko má zájem na silném Československu

Prezident L. Wałęsa navštívil Františka kardinála Tomáška

(č): Druhým dnem pokračovala včera státní návštěva prezidenta Polské republiky L. Wałęsy v Československu. Polský prezident začal svůj dopolední program účasti na ranní mši svaté, kterou v chrámu sv. Víta sloužil v polském jazyce světící biskup pražské arcidiecéze římskokatolické církve František V. Lobkowicz.

Polský prezident L. Wałęsa doprovázený čs. prezidentem V. Havlem předstoupil dopoledne před poslance FS. V úvodu svého vystoupení připomněl společné body čs. a polských moderních dějin a zmínil se o boji našich národů proti fašismu a komunismu. Prohlásil, že ČSFR, Polsko a Maďarsko by nyní měly být faktorem stability a pořádku střední Evropy. Z této skutečnosti vyplývá i nutnost jejich těsné součinnosti. Nyní však musejí řešit nové problémy související s nacionalismem, určitými hraničními spory a s tendencemi k rozdělování státu z důvodů náboženských. L. Wałęsa zdůraznil, že Polsko má zájem na silném a bohatém Československu s oběma jeho národy a jeho národnostními menšinami. Po svém vystoupení byl L. Wałęsa přijat předsedou FS A. Dubčekem.

Prezident L. Wałęsa na Pražském hradě přijal k rozhovoru předsedu vlády ČSFR M. Čalfu. V průběhu jednání oba představitelé došli k závěru, že je třeba dát velmi silný signál členům obou vlád a vyzvat je, aby iniciovali hospodářskou a úřednickou sféru k navazování vzájemných vztahů. Vyměnili si také názory na řešení dluhů v dodávkách ropy ze Sovětského svazu. Dohodli se, že obě strany prozkoumají možnosti společného postupu. V průběhu schůzky se hovořilo také o odstranění politických a hospodářských bariér mezi Československem, Polskem a Maďarskem, což by mohlo být signálem pro Evropská společenství, že tyto tři země jsou schopny odstranit bariéry také ve vztahu k Helsinským společenstvím.

Prezident L. Wałęsa přijal na Pražském hradě rovněž předsedkyni ČNR D. Burošovou a premiéra české vlády P. Pitharta. Hovořili spolu především o průchodnosti čs.-polských hranic a ochraně přírodního prostředí. Polská strana by se, řekl premiér, měla více angažovat při vytváření euro-regionů ve »špinavém trojúhelníku« na průsečíku hranic Československa, Německa a Polska. «Máme zprávu,» uvedl doslova P. Pithart, »že právě polská loď je tou pomalou lodí, již se celá flotila přizpůsobila.»

Polský prezident Lech Wałęsa s chotí navštívil včera odpoledne v arcibiskupském paláci na Pražském hradě Františka kardinála Tomáška. Při přátelském setkání vysoce ocenil zásluhy někdejšího pražského

arcibiskupa, jehož osoba byla pro národ příkladem morální síly. S kardinálem Tomáškem si L. Wałęsa rovněž vyměnili názory na potřebu a rozdílnou situaci římskokatolické církve v Polsku a Československu a hovořili spolu o úloze církve a papeže Jana Pavla II., kterého oba osobně znají, ve světovém dění. Polský prezident se pak v doprovodu biskupa Františka Lobkowicze a svého kaplana v paláci zastavil ke krátké modlitbě v osobní arcibiskupově kapli zasvěcené Janu Křtitelovi a svatému Janu Nepomuckému.

Na Pražském hradě uspořádali čs. prezident V. Havel a polský prezident L. Wałęsa společnou tiskovou konferenci. «Informoval jsme se o situaci v našich zemích,» uvedl V. Havel. Řekl rovněž, že podporuje myšlenku polského prezidenta vytvořit na půdě helsinského procesu ozbrojené síly, které by mohly zabránit ozbrojeným konfliktům. L. Wałęsa konstatoval, že »ve sjednocené Evropě bychom si měli každý uchovat své zvláštnosti tam, kde je to žádoucí, ale jinak bychom měli postupovat společně.« O asocičních dohodách prezident V. Havel řekl: »Shodli jsme se, že asociční dohody jsou pro obě země životně důležité. Nedávné francouzské veto nepřecituujeme, protože už přichází mnoho signálů, že Francie svůj názor změnil a že asociční jednání budou pokračovat podle harmonogramu.«

nost a stabilitu v Evropě. Turecko bude otevřeno, přístupno, všem konstruktivním návrhům a bude připraveno ke spolupráci s Československem.»

Jak hodnotíte postavení ČSFR v nově se formující Evropě?

«Rád konstatuji, že Československo již zaujalo zasloužené své správné místo v Radě Evropy. Turecko tomu příkládá nemalou důležitost a aktivně podporuje členství Československa v této instituci. Věřím, že právě vytrvalá a pevná víra českého a slovenského národa v demokracii a lidská práva pomohla uskutečnit tento rychlý vstup. Díky podzímním revolucím roku 1989 země střední a východní Evropy plně obnovily svoji suverenitu a v různých stupních začaly vsáňovat politiky směřující k dosažení demokracie, právního státu a respektování lidských práv a tržního hospodářství. V současné době je mezinárodní ovzduší charakterizováno především globalizací trhu, politickou multipolaritou a integrací evropské ekonomiky. Věřím, že nové evropské politické klima bude vytvořeno rozumným způsobem a že úspěšný přechod národů střední a východní Evropy na pružná tržní hospodářství je prioritou.»

Bude vaše země podporovat Československo v jeho snaze

● Afghánský prezident Nadžibullah obnovil afghánské občanství bývalému králi Záhiru Šáhovi a 22 členům jeho rodiny.

k vyškolení expertů v těchto oblastech. Na druhé straně jsou turečtí podnikatelé připraveni prohloubit a zintenzívnit svoji činnost v ČSFR prostřednictvím společných podniků, přímých investic a převodů technologií.

MURA - TURECKÉ HOSPODÁŘSTVÍ!

Turecko nám pomůže

ROZHOVOR S PREZIDENTEM T. ÖZALEM

U příležitosti právě začínající návštěvy tureckého prezidenta Turguta Özala, jsme hlavu tureckého státu požádali o krátký rozhovor.

Pane prezidente, jak vidíte budoucnost Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě a roli Turecka a Československa v tomto procesu.

«Jasnější smysl společného cíle a vzájemně se podporující operační harmonie či funkční shoda by měly být založeny jak na samotném bezpečnostním procesu, tak ve stabilních mezinárodnostních institucích a me-

chanismech, které již jednou byly západní Evropou vytvořeny. Domnívám se, že prozatím nové evropské uspořádání ještě plně neodpovídá záměrům. Proces bezpečnosti by se měl rozvíjet též s přihlédnutím na ochranu práv a základních svobod osob patřících k národnostním menšinám. Porušení jejich práv nepříznivě působí na vztahy té které země a na stabilitu dané oblasti. Nadcházející helsinská schůzka, která se má konat příští rok, bude pro účastníky konference další významnou příležitostí vedouc k dalšímu posílení procesu, a to i přes stupňující se bezpeč-

zařadit se po bok vyspělých zemí starého kontinentu?

«Turecko je připraveno plně podporovat československé snahy zliberalizovat své hospodářství. Rád bych zde podtrhl potřebu vytvořit právní a institucionální základy pro přechod k plně rozvinutému tržnímu hospodářství. Tak předně: hospodářské cíle, zvláště důležitost každého cíle, stanoví si hranice, kam až je možno jít, jakou politiku zvolit - to vše by mělo být vymezeno, určitý rámec spolu s organizační strukturou pro hospodářství by měly být vytvořeny během tohoto procesu. Československo pocítí velké potřeby pro příliv kapitálu, technologie, metod současného moderního řízení a obchodního vybavení. Turecko může prostřednictvím vědeckých, ekonomických a technických programů přispět

Bratislavský politický čtvrtě otevřela tisková konference KDH, kde jeho předseda a slovenský premiér Ján Čarnogurský prohlásil: "Zto-
tožňují se s názorem, že mnichovská dohoda byla nulitní od
samého počátku." Dále poznamenal, že konstatování právní kontinuity
Československa nemá vztah k právnímu a politickému výkladu mnichovské
dohody. Proto příslušnou pasáž v návrhu smlouvy mezi ČSRF
a SRN označil za neúčelnou a interpretoval ji jako určitý negativní
akt vůči Slovensku. K otázce případných reparací řekl: "Právní
kontinuita Slovenského štátu zanikla v roce 1945, a tudíž není
důvod pro placení válečných náhrad."

Po kritice federální vlády však konstatoval, že oblast Německa se týká především zájmů české strany a vláda Slovenské republiky do přípravy smlouvy příliš nezasa-
ovala. Rovněž se vyjádřil k odsunu Čechů ze Slovenska. "Odsun Čechů
býl špatným krokem Slovenského štátu - pragmaticky i morálně. Češi pro Slovensko
udělali hodně. Zatím jsme neuvážovali o omluvě, ale nějaké stanovisko by bylo namístě." Na
závěr tiskové besedy vystoupil ta-
jemník pro zahraniční styky Vla-
dimír Hrlivák s informací, že HZDS
podalo přihlášku do Evropské de-
mokratické unie s tím, že "Jsou
konzervativní stranou křesťan-
ské orientace, za kterou stojí
80 procent obyvatel Slovenska".
Ve chvílích, kdy končila tisková
konference, pobýval prezident

ČSRF Václav Havel v evangelickém chrámu v Panenské ulici, kde se za přítomnosti prvního místopředsedy vlády Slovenské republiky Martina Porubjaka setkal mj. s generálním biskupem slovenské evangelické církve augšpurského vyznání Pavolem Uhorskátem. Hovořil o majetku církve, ale hlavně o věcech duchovních.

Souběžně s dalším jednáním prezidenta Havla na Bratislavském hradě se v redakci týdeníku Kulturní život sešli iniciátoři výzvy Za společný štát k besedě s místopředsedy české a slovenské vlády Milan Lukešem a Martinem Porubjakem. Eva Kováčová charakterizovala motyvy vzniku výzvy slovy: "Bojíme se o demokracii a obáváme se neústavních kroků." Další ze signatářek, Katarína Zavadská, upozornila, že někdo rozehrál podivnou, velmi vážnou ša-

chovou hru. "Nejde o samostatnost Slovenska, ale o to, kdo a za jakých podmínek po ní volá. Scénář má stejné kořeny, jako situace po Mnichovu 1938 a v září 1947, kdy byli poslanci Demokratické strany vyhnaní ze Slovenské národní rady."

Milan Lukeš v průběhu besedy poznamenal, že by bylo neblahé, kdybychom eskalovali národnostní princip. "Nejsem si jist, zda se v nynějších procesech ve střední a východní Evropě nedohání manko z počátku 19. století," upozornil místopředseda české vlády a dodal, že se nacházíme v pojmové pastí a možná bude třeba hledat jiná slova, než jsou unitární štát, federace a konfederace. Zdůraznil též, že budoucnost Evropy je v regionalismu. Poté Milan Lasica vyzval politiku, aby postupovali pragmaticky a nikoliv romanticky jako dosud. Slovy "Stádo hrabí poker" glosoval nynější stav na Slovensku režisér Vladimír Strnisko. Na adresu signatářů Iniciativy Za svrchované Slovensko poznamenal Július Satinský: "Neúspěšným chlapcům někdo špatně poradil..."

slovenském separatismu (na po-
zadí jugoslávské tragédie a obe-
káváného rozpadu sovětské unie)
jako o anachronismu. A jestliže
36f ekonomického oddělení
mocné Berliner Bank C. Engell
dosud pokládá naši ekonomiku
za velmi silnou pro německé
investice, po rozpadu společného
státu předpovídá, že nastane
temno. Čechy na tom ale budou
lépe, mají perspektivnější odvětví
průmyslu, slušnou infrastrukturu
a alespoň trochu pevnou legislatu-
ru. A kromě toho budou z roz-
padu všichni vítat Slováky, dodal
C. Engell.

smlouvu uzrál, mnoho měsíců se
jednání sice protahuje, ale přece
jen spěje ke konci, ale faktem
zůstává, že se tvrdě jedná o dosti
nekonkrétní dokument, k němuž
bude třeba připojit několik dodá-
tečných listin.
Němečtí sousedé pokládají sou-
časnou situaci v nově demokra-
tickém Československu za háklí-
vou. Aby neurazili, neřikají, že se
nám diví. Raději se tváří neutrálně.
Včera vystoupil v berlinském
Presse klubu francouzský prezi-
dent Mitterrand k otázkám Evro-
py. Naznačil postoj Francie, že
sice má každý národ právo na
sebeurčení, ale ne divoké, jak
zněl doslova německý překlad
jeho slov. V Berlíně se hovoří o

Po čtvrté hodině odpoledne se pod hesly vyzývajícími k toleranci, lidskosti, morálce a etice začali scházet pod památníkem čs. státnosti stoupenci společného štátu. Ve svých vystoupeních řečníci vyzvali poslance SNR, aby za jedi-
nou formu, která může rozhodnout o státoprávním uspořádání, považovali referendum, aby se nedáli zmanipulovat nátlakem, vyzývajícími k neústavním krokům. Vladimír Čech zdůraznil, že Slovensko svoji svrchovanost má a nepotřebuje, aby mu ji někdo přiznával.

Téměř současně se na náměstí SNP setkali zastánci iniciativy Za svrchované Slovensko. Mimo jiné tu zazněla myšlenka, citovaná ze

stanoviska nezávislých ekonomů Slovenska (NEZES), že slovenská ekonomika se může zhroutit dříve, než se uspořádají státoprávní otázky. "Když z mapy Evropy mizí je neokolonialní útvar typu Sovětského svazu a Jugoslávie," vyhlásil představitel HZDS Michal Kováč, "musí zmizet i neokolonialistický útvar Československo." Celým mýtinkem se nesl požadavek dosáhnout, aby se slovenský parlament sjednotil a přijal deklaraci o svrchovanosti a ústavu suverénní Slovenské republiky.

Výzvu iniciativy Za svrchované Slovensko projednala

včera z ústavněprávních hledisek Legislativní rada vlády Slovenské republiky. Konstatovala, že jejím obsahem je výzva k převzetí i té části suverenity, která je svěřena federaci, což však lze jen v samostatném státě. Vyhlášení plné svrchovanosti by tedy znamenalo vystoupení ze společného štátu a zánik ČSRF, a to způsobem, který je ve zjevném rozporu s ústavně určeným postupem. Jediný ústavní i společensko-politicky přijatelný způsob rozhodnutí o této otázce je lidové hlasování (referendum). Realizace výzvy by tedy byla zjevně protíústavním krokem. Důsledkem protiprávního, protíústavního postupu by tedy bylo, že mezinárodní subjektivitu by Slovenská republika tímto způsobem nezískala.

Němci se snaží nevidět

OD NAŠÍ ZVLÁŠTNÍ ZPRAVODAJKY V NĚMECKU

Berlínská televizní stanice RIAS vysílala včera ráno desetiminu-
tový pořad, věnovaný posledním pro-
hlášením J. Čarnogurského a F. Mikloška. Komentář však chyběl.
Kruhby blízké Československému di-
plomatickému zastoupení zde však
tvrdí, že to je očekávaný postoj
německé strany, která má emi-
nentní zájem považovat česko-
slovenské šarvátky za čistě vnitřní
záležitost ČSRF. To list Berliner
Zeitung ve svém středním ma-
teriálu napsal, že námitky k při-
pravované čs. - německé smlouvě
pokládá za překvapivé.

Budeme loajální k státu?

ÚVAHA O NACIONALISMU A VÝKLADU JEHO PŘÍČIN

Není tomu tak dávno, co na ulicích znělo: "Nejsme děti!" Leč není tomu tak. Chť všechno pokud možno hned, a nedostanu-li to, křabůt čelo a být podrážděným, jsou dětské reakce. Ale nejen proto přibíhá neříplivost. To, co my zažíváme teprve několik měsíců, sužuje některé země desetiletí. A to, prostím, fungují v podmínkách ekonomické prosperity. Mám na mysli Belgie a Kanadu.

Chť v tomto světě, aby nová ústava odíranila jedinou provází všechny spory. Je nebezpečná iluze. Naopak, pokud chceme zachovat loajalitu myšlenec čs. státnosti, je třeba obrátit se trpělivostí. Tež nemůže uskódit kritický pohled na všechna "evidentní" a přímočará řešená sporných otázek.
Značně zjednodušené je tvrdit, že všechny problémy působí skupina citázdosých slovenských intelektuálů. Kdyby tomu tak skutečně bylo, spory by se mohl vyřešit snadno. Každému národním vzepětí vytvářela prostor hraska intelektuálů - buditelů, chce-li. Takovou analogii můžeme hledat i na Slovensku těchto dnů. Jistým důkazem je nárůst přívrženců samostatnosti či volnějšího spojení. Obdobným procesem před desetiletími procházely též české země.
A pak, kdyby byla pravdou slova o hrstce citázdosých blouznivců a nezájmu občánů, musely by se ideje ambiciózních odrážet od většiny, aniž by jí jakkoli poznávaly. Tak tomu ale není a nemůže být, neboť nacionalismus patří mezi nejpůvodnější hnutí posledních dvou století. A nevznikají z vůle jedinců, byt' by byli sebečistodůvější. Potebují také předpoklady objektivní. Někteří teoretici vidí v nacionalismu výsledek makrosociálních změn spojených ze vznikem industriální společnosti. V jejich prospěch mluví i situace na Slovensku. Nejvíce přívrženců zaznamenávají národně orientované strany v nových urbanistických celcích (například Petržalka na okraji Bratislavy, oblast kolem zbrojovek v Pováží), kam se přesunuly velké skupiny obyvatele, které tím byly vykořeněny ze svých lokálních společenství. Právě pro tuto část populace je nacionalismus stává nepřijatelnějším způsobem sociální identifikace. K tomu se přidružuje nerovnoměrný vývoj industrializace, který rovněž podněcuje šíření nacionalismu.
A ještě jeden nezanedbatelný prvek podněcující nacionalismus najdeme v Československu těchto dnů - letitá, vnučená kulturní a politická izolace se podepsala na nadměrné nesnášenlivosti našich občánů ke všemu cizímu a neznámému, ke všemu, co přesahuje jejich omezené horizonty vidění. Dokazují to průzkumy veřejného mínění.
Nationalistického podhoubí využívají ambiciózní "politikové", jejichž nacionalismus pojmenoval již ve třicátých letech Karel Čapek, když napsal, že "je to spíš shluk různých politických názorů a zájmů celkem dosti špatně krytých barevným šíltem nacionalismu". Potom takýs konzervatismus, ale dodává, že u nás bychom těžko vypátrali nějaký pozitivní obsah pro konzervaci, neboť za námi je jen rakouský režim. Dnes můžeme doplnit o režimy protektorátní a komunistický.
Dnes slouží odkazy na rozpad Jugoslávie a Sovětského svazu. Zapomínají přitom, že obě země nevnukly dohodou a ústavní cestou, ale díky čili nestabilitě bouřlivého regionu. Nestabilitě, která se po desetiletích zřejmě vrací.
Nationalismus v Československu není pouze specialitou slovenskou. V Plzni se snaží o vytvoření české nacionalistické strany. Stejně jako část slovenské nacionalisticky orientované populace i přezší šifitelé národních idejí vlní v vlastní zaostalosti nespravedlivá právní a machinace círků.

Časopis "Křesťanský svět" vydal v únoru 1990 článek "Slovensko a Československo". Autor, který se jmenuje J. Čarnogurský, se snaží ukázat, že Slovensko má právo na samostatnost a že Československo je "neústavní". Článek je plný emocí a obsahuje mnoho faktů, které podporují jeho názor. Autor také kritizuje československou vládu a její politiku vůči Slovensku. Článek je velmi zajímavý a poskytuje mnoho informací o slovenské situaci v té době.

Časopis "Křesťanský svět" vydal v únoru 1990 článek "Slovensko a Československo". Autor, který se jmenuje J. Čarnogurský, se snaží ukázat, že Slovensko má právo na samostatnost a že Československo je "neústavní". Článek je plný emocí a obsahuje mnoho faktů, které podporují jeho názor. Autor také kritizuje československou vládu a její politiku vůči Slovensku. Článek je velmi zajímavý a poskytuje mnoho informací o slovenské situaci v té době.

V BONNU TVRDĚ, ALE VĚCNĚ

PÁTÉ KOLO JEDNÁNÍ ČSFR S NĚMECKEM O SMLOUVĚ OSVĚTLUJE ZDENĚK MATĚJKA

.. ALE JE TO, OSTUDNĚ!

Náměstek ministra zahraničí ČSFR Zdeněk Matějka se vrátil ve středu z Bonnu do Prahy autem a přijel dost unaven, takže jsme nakonec večer rezignovali na pokus získat od něj co nejaktuálnější interview o závažných jednáních s německými partnery. Včera za kuropění se ovšem odpočatý diplomat našemu zpravodaji neubráníl.

■ Jak bylo v Bonnu, pane náměstku? Objevila se při 5. kole čs-německých jednání o smlouvě na stole otázka nepřetržité kontinuity čs. státu od roku 1918, jak o ní hovoří nejvyšší slovenští představitelé v dopise vašemu šéfovi, panu Dienstbierovi?

"Nejprve k dopisu. Vůbec jsme o jeho obsahu nejednali, ani neuvažovali. Natolik jasný nám byl v kontextu jednání tento problém. Sama zpráva o dopisu mne zastihla až v Bonnu. Věděli jsme ovšem o těchto úvahách a již při odjezdu jsme se shodli, že tato otázka ve vztahu ke smlouvě nemá žádný význam, neboť o Slovenský stát při rozhovorech nikdy nešlo. Dokonce i ti největší extremisté v Německu, kteří ovšem za jednacími stoly s námi v žádném případě nesedí, se po roce 1945 pokoušeli zpochybňovat nikoli kontinuitu státu, ale územní celistvost Československa po podpisu mnichovského diktátu - tedy

od září 1938 do března 1939. Naše republika i podle nich tehdy existovala. V okleštěné podobě a s jinými hranicemi, ale existovala. Přitom sami připouštěli, že 15. březnem končí i tento jejich pseudonárok na jakékoli pochybnosti. Přiznávali, že od tohoto data i oni musí raději mlčet, neboť - podle vlastní formulace těchto extremistů - sám Hitler okupací Čech a Moravy mnichovskou dohodou roztrhal. My ovšem - spolu s celým demokratickým světem - navíc víme, že tento diktát nikdy neplatil. Myslím, že by dalo práci v dnešním oficiálním Německu vůbec identifikovat natolik krajní stanoviska, podle nichž by Československo jistý čas právně vůbec neexistovalo. Proto mne reakce z Bratislavy na zmíněnou část preambule doslova šokovala."

■ Agentura DPA o vašich bonnských jednáních hovoří na základě sdělení německého ministerstva zahraničí jako o "přátelských". Vy-

vracet to zřejmě jako diplomat nebudete. Můžete to tedy potvrdit?

"Jistěže jsme spolu hovořili slušně a nenadávali si. Jinak to však byla z věcné stránky jednání velmi tvrdá, a proto také jejich výsledek zatím není konečný. My jsme v některých otázkách jasně zaujali své stanovisko, avšak na některých dalších dosud sporných bodech jsme se již předběžně dohodli, což si ovšem musíme nyní nechat doma posvítit."

■ Teď, po návratu do Černínského paláce, máte na stole ještě jeden dopis - od slovenského ministerstva mezinárodních vztahů, že chtějí být zástupci Slovenska přítomni při zbývajících kolech jednání, počínaje šestým na úrovni expertů, přímo v delegaci ČSFR. Co vy na to?

"I to je průzračně jasné. Jednání se prostě mohou zúčastnit a zúčastnit pouze pracovníci federálního ministerstva zahraničních věcí. Jestliže si chce ministerstvo mezinárodních vztahů Slovenské republiky s námi cokoli vyjasnit, prosím, to je mimo bezprostřední půdu rozhovorů se zahraničním partnerem možné. Kdyby však mělo být Slovensko zastoupeno přímo při jednání na jakékoli úrovni,

vyzklí by precedens například pro Bavorsko, které je oficiálním patronem Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Dovedete si představit, jak by se mezistátní rozhovory rázem zkomplikovaly? Ze stejného důvodu jsme již dříve odmítli požadavek našeho Svazu bojovníků za svobodu, kteří se rovněž chtěli jednání na čs. straně zúčastnit."

ČEŠI PŘÍ BUDOU ZPĚRSTVĚT
PROTI...
Z NEUZIVAJÍ
KVALITATIVNÍ, SLOVACI

Referenda se účastní všichni oprávnění občané. Náš zákon o referendu předpokládá, že by hlasovací právo měli ti, kteří mají volební právo pro volby do národních rad.

Referendum by vyhlášoval prezident, a to buď v obou republikách, nebo jen v jedné z nich. V celém Československu by bylo vyhlášeno referendum, kdyby to prezidentu navrhlo Federální shromáždění po vyjádření národních rad. V některé z republik by bylo referendum vyhlášeno na návrh národní rady.

Obdržel-li prezident od příslušného orgánu návrh na vyhlášení referenda, je zásadně povinen referendum vyhlásit, a to do 15 dní od doručení návrhu. Vyhlášení může odmítnout pouze v případě, jestliže navržené otázky, které mají být v referendu předloženy, nejsou jednoznačné nebo srozumitelné. V takovém případě prezident návrh s připomínkami vrátí zákonodárnému sboru, který návrh podal. Bude-li tento zákonodárny sbor na původních otázkách trvat, musí prezident vyhlásit referendum a předložit otázky k hlasování.

Příprava referenda vyžaduje určitý čas. Z tohoto důvodu ústavní zákon stanoví, že referendum se musí konat do 90 dní ode dne, kdy prezident obdržel návrh na vyhlášení.

Návrh předložený v referendu je přijat, pokud se pro něj vyslovila nadpoloviční většina oprávněných voličů v každé z republik. Ústavnost referenda je oprávněn přezkoumávat Ústavní soud federace, a to na žádost předsednictva Federálního shromáždění nebo předsednictev národních rad.

Stejná otázka se může stát opět předmětem referenda nejdříve po uplynutí pět let. Pokud by tedy voliči rozhodli o setrvání ve federaci, měla by federace nadějí, že bude existovat minimálně následujících pět let. Kdyby naopak voliči alespoň v jedné z republik rozhodli o vystoupení, federace by zanikla uplynutím jednoho roku od vyhlášení referenda.

Aby referendum nenarušilo regularnost voleb, ústavní zákon stanoví, že referendum lze konat nejpозději pět měsíců před uplynutím volebního období Federálního shromáždění a národních rad.

● Turecký prezident Üzal, který včera ukončil dvoudenní návštěvu v Bukurešti, přislíbil Rumunsku kredit ve výši 50 milionů dolarů.
SVĚTĚ ZASTARAVATELŮ DIV SE!

FEDERACE: PRO I PROTI Referendum

JAK VIDÍ BUDOUCNOST STÁTU SLOVENŠTÍ STAROSTOVÉ

Nejenom v Bratislavě, ale i v jiných místech Slovenska často debatují lidé o blízké budoucnosti československého státu. Včera jsme se o tom přesvědčili při telefonátech s některými slovenskými primátory a starosty.

Milan Vaculík, Starý Hrozenkov (poslední moravská obec před slovenskou hranicí): "Moji spoluobčané ani já si nedovedeme představit, že by za naší obcí vedlo hraniční pásmo s postavenými přechody, které by sřezili slovenští pohraničníci. Dva samostatné státy jsou zkrátka nesmysl - na tom jsem se také shodl se starostou sousední slovenské obce Drietoma. Jednotlivá obecní zastupitelstva však cítí potřebu větší samostatnosti v rozhodování o našich, zdejších záležitostech."

Vilam Ištok, Drietoma: "Běžně o těchto otázkách hovořím s občany. Většinou lidí vyhovuje federace tvořená zdola. Společný stát je jediným řešením do budoucna."

Marián Futák, Žiar nad Hronom: "V Čechách mám spoustu kamarádů i kolegů, se kterými si velice dobře rozumím. To ovšem neznamená, že bychom nemohli soustřediti jako dva samostatné státy celky. Ano, jsem pro úplnou svrchovanost Slovenska. Přestanou ony nechutné řeči, kdo na koho doplácí apod. A když téměř ve všem panuje konkurence, ať se projeví i mezi národy jako celky. Nechtě Slováci

dokáží, že jsou lepší než Češi, a naopak."

Ján Husár, Vyšné Nemecké, okres Michalovec: "Teď chce každý vládnout a jasným důkazem je současně neupřímné jednání jednotlivých politických předáků. V Bratislavě by mělo co nejdříve vystřízlivět! Zatočila se jim tam hlava, a tak si doslova vymysleli absurdnost, jakou je půlení federace. Je velice nebezpečné, že dostávají hodné místa ve sdělovacích prostředcích, takže když vám dnes řekne běžný občan, že oněm hazardérům nedal mandát k rozbití státu, zírta vám tentýž člověk může povědět, že celé věci nerozumí a ať rozhodnou 'povolanejší'."

Ján Petro, Čierna nad Tisou: "Rozpad nepřipadá v úvahu už jenom kvůli ekonomické propojenosti obou národních republik. Prezident Václav Havel by měl ještě více použít své autority a koordinovat v tomto směru nynější dění."

Peter Orban, Zlaté Moravce, okres Nitra: "Optimální je podoba konfederace. Jestli půjde o užší nebo volnější svazek, ukáže čas."

ET CETERUM CENSEO, SLOVENIAM ESSE DELENDAM!
ROENI PODLE CATO STARŠIHO, KTERÝ KONCIL KAŽDOU SVOU ŘEČ V SENÁTU: ET CETERUM CENSEO, CARTHAGINEM ESSE DELENDAM = KROMĚ TOHO SODÍM, ŽE KARTÁGO MUSÍ BÝT ZMČENO!... A ŠMYTEC!

711
CATILINA (SLOVACI) PATIENTIA
ABUTERE
QUOUSQUE TANDEM ABUTERE

Daß Hitler den Slowaken zum Staat verhalf, stört sie nicht

Nach den großen Demonstrationen in Bratislava verschärfen die Anhänger der CSFR-Spaltung den Ton

A tomu se s Aem svým spízím

Wenn es um die Autonomie seines Landes geht, schrecken den Ministerpräsidenten der Slowakei, Jan Carnogursky, weder die Anknüpfung an dunkle Zeiten der slowakischen Geschichte noch internationale Komplikationen. Als „Unterwerfung“ der Slowakei versteht er — so war am Freitag der Presse zu entnehmen — den nahezu fertiggestellten deutsch-tschechoslowakischen Kooperationsvertrag. Gemeinsam mit dem slowakischen Parlamentspräsidenten Frantisek Miklosko hatte der christdemokratische Kabinettschef der Nocht-Teilrepublik deshalb bereits Anfang der Woche CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier einen Brief geschrieben, der das zwischen Bonn und Prag mühsam genug ausgehandelte Abkommen wieder in Frage stellt.

Die Ablehnung der Verantwortlichen in Bratislava (Preßburg) ruft ein Satz in der Präambel des Vertrags hervor, wonach die Tschechoslowakei seit ihrer Gründung im Jahr 1918 nicht zu existieren aufgehört hat. Diese Formulierung, an sich als Klarstellung zum Münchner Abkommen von 1938 gedacht, vermeint nach Auffassung Carnogurskys und Mikloskos die Existenz eines selbständigen slowakischen Staates. Daß dieses Gebilde nur mit Rückendeckung der deutschen Nationalsozialisten zustande kommen konnte, faschistische Strukturen aufwies und sich trotz der Verstaatlichung des Eigentums Zehntausender in Konzentrationslager deportierter Juden wirtschaftlich kaum halten konnte, scheint Carnogursky und Miklosko nicht zu stören.

Welcher Druck die slowakischen Spitzenpolitiker zu solchen Schritten treibt, zeigen die jüngsten Massendemonstrationen zur Frage der Autonomie der östlichen CSFR-Republik. Die Befürworter einer selbständigen Slowakei brachten in Bratislava am vergangenen Donnerstag in dieser Woche immerhin 30.000 Menschen auf die Straße, die mit Rufen „Wir haben genug von Prag, genug von Havel“ Stimmung für die Unabhängigkeit machten wollten. Inzwischen hat sich zwar

auch eine Initiative für einen Verbleib in der Föderation gebildet, für deren Ziele jedoch bei einer Gegenkundgebung am gleichen Tag in der slowakischen Hauptstadt lediglich 2000 Demonstranten zu bezeugen waren. Weitere Protestmärsche beider Initiativen sind angekündigt.

Die Spannungen werden verschärft, weil nun auch die tschechische Seite den Aktivitäten in Bratislava nicht mehr länger tatenlos zusehen will. Ministerpräsident Petr Pithart konstatierte: „Wir haben von der slowakischen Seite die Kündigung bekommen und müssen damit rechnen, daß sie die Souveränität ausruft.“ Das tschechische Kabinett flüchtet sich nun in eine Politik der Nadelstiche. Bisher floß aus Prag doppelt so viel Geld in die gemeinsame Kasse wie aus Bratislava. Das tschechische Kabinett hat angekündigt, daß dieser Anteil gekürzt werden wird — damit er ganz genau dem Verhältnis der Bevölkerungszahlen beider Republiken entspricht.

Die Risse werden auch nicht dadurch gekittet, daß die Politiker der Föderation — Staatspräsident Vaclav Havel an der Spitze — augenfällig Präsenz in der Slowakei beweisen, um den Vorwurf des „Pragotrisismus“ zu entkräften. Nach einer Kabinettsitzung im ostslowakischen Kosice (Kaschau) räumte CSFR-Regierungschef Marian Calka ein, daß jetzt nur noch Druck von außen helfen könne. Mit dem Satz „Die Europäische Gemeinschaft muß den Slowaken klar machen, daß sie in der CSFR nicht mit zwei Partnern reden wird“, bewies der Ministerpräsident seine Ratlosigkeit in der Frage, wie man mit eigenen Mitteln den gemeinsamen Staat zusammenhalten könnte.

Nüchtern und zielgerichtet war dagegen die Analyse, die Staatspräsident Havel in der Nacht zum Freitag im tschechoslowakischen Fernsehen abrieferte, bevor er den Rückflug von einem Besuch in Bratislava antrat. Das Staatsoberhaupt unterstrich zwar, daß in seinen Augen allein der Fortbestand der CSFR „den Will-

len unserer Völker zur Freiheit“ sichere. „Es ist allerdings Sache des slowakischen Volkes, wie es sich entscheidet“, fügte Havel hinzu und sprach sich folgerichtig für eine Volksabstimmung zur Lösung der verfahrenen Situation aus. Das slowakische Fernsehen, das von der Regierung in Bratislava am gleichen Tag zum „selbständigen Subjekt“ erklärt worden war, entschuldigte sich später für die Störungen bei der Übertragung des Interviews und Präsidentensprecher Zantovsky dementierte energisch, daß hinter dieser Panne Absicht zu vermuten sei.

Havels Votum allein reicht nach einem erst vor wenigen Wochen verabschiedeten Gesetz nicht aus, um die Prozedur der Volksabstimmung in Gang zu setzen. Der Präsident muß zunächst vom CSFR-Parlament dazu beauftragt werden, das wiederum auf Antrag der Volksvertreter einer der beiden Einzelrepubliken tätig wird. In der Nacht zum Freitag haben die Abgeordneten des tschechischen Parlaments beschlossen, daß das Referendum baldmöglichst ausgerufen werden soll. Damit rückt die Volksbefragung über eine Teilung der CSFR in greifbare Nähe. Um für diesen Weg aus der Krise eine Mehrheit im gemeinsamen Parlament zu gewinnen, ist allerdings Eile geboten. Das Gesetz sieht für die Vorbereitung der Volksabstimmung eine Frist von drei Monaten vor. Gleichzeitig darf das Referendum nicht später als fünf Monate vor Abgeordnetenwahlen abgehalten werden, um eine Verquickung mit dem Wahlkampf zu vermeiden. Parlamentswahlen sind in der Tschechoslowakei für kommenden Juni vorgesehen.

Sollte es tatsächlich zu dem Referendum kommen, könnte die einfache Mehrheit der Wahlberechtigten in nur einer der beiden Teilrepubliken das Ende der CSFR besiegeln. Zwar ist die Stimmung in der slowakischen Bevölkerung schlecht — 76 Prozent der Befragten äußerten sich in einer repräsentativen Untersuchung im Mai unzufrieden mit der Entwicklung seit der Wende im Novem-

ber 1989 —, daß die Slowaken daraus mehrheitlich die Konsequenz ziehen, die CSFR-Föderation zu verlassen, hat jüngst jedoch sogar Ministerpräsident Carnogursky bezweifelt. Sollten die Befürworter einer eigenständigen Slowakei in beiden Republiken scheitern, ist das Thema Referendum — so sieht es das Gesetz vor — für die nächsten fünf Jahre vom Tisch.

Aus dieser Konstellation begründen sich die Befürchtungen von tschechischer Seite, das slowakische Parlament könnte anderen Weg gehen und die Unabhängigkeit durch Abgeordnetenbeschlüsse ausrufen. Gelegenheit dazu hätte die Volksvertretung bereits bei ihrer nächsten Sitzung am Montag. Argumente führender slowakischer Politiker, die Republik müsse zunächst über die Souveränität verfügen, um von dieser Position der Stärke aus mit der Tschechischen Republik über einen neuen losen Verbund zu verhandeln, deuten ebenso in diese Richtung wie Carnogurskys knallhartes Belling auf der Existenz einer unabhängigen Slowakei in den Jahren 1939 bis 1945.

Um solchen Begründungen den Boden zu entziehen, wird in Prag die Wissenschaft bemüht. „Eindeutig verfassungswidrig“ sei die Gründung des eigenständigen slowakischen Staates Mitte März 1939 gewesen (als Hitler den Rest der besetzten Tschechoslowakei zum Protektorat Böhmen und Mähren erklärte), werden die Mitarbeiter des Instituts für Staatsrecht der tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften zitiert. Die slowakischen Spitzenpolitiker beeindruckt das wenig. Daß ein Nachfolgestaat der 1945 zusammengebrochenen „souveränen“ Slowakei allerdings zu den Verlierern des Zweiten Weltkrieges gehören würde, sich beispielsweise mit den USA noch im Kriegszustand befände und Reparationen zahlen müßte, wie von tschechischer Seite gern ins Feld geführt wird, wird von den Autonomie-Befürwortern ebensowenig anerkannt. „Das hat das Potsdamer Abkommen erledigt“, sagt man in Bratislava.

běci a textilní stroje. Z Turecka dovážíme hlavně citrusové plody, bavlněnou přízi, bavlnu a tabák, z hotových výrobků pouze v malém množství bavlněný textil a koženou konfekci.

amerických dolarů, zatímco dovoz z Turecka necelých 47 milionů amerických dolarů. Rozhodujícími položkami čs. exportu jsou dodávky technologických zařízení pro tepelnou elektrárnu v Somě. Významné se na něm podílejí rovněž osobní vozy, obra-

Náš obchod s Tureckem

PRAGA: Hospodářské vztahy mezi Československem a Tureckem mají více než padesátiletou tradici. V loňském roce představitel čs. vývoz do Turecka 142 milióny

Aufgespießt

„Die Rundfunkkommission der Landesanstalt für Rundfunk Nordrhein-Westfalen wird sich am 20. September 1991 mit dem Vorschlag für die Vergabe des Westschienen-Fernsehkanals an private Fernsehveranstalter befassen, den der für die Vergabe des Westschienen-Fernsehkanals

zuständige Länderausschuß der Direktoren der Landesmedienanstalten in Bremen, Hessen, Nordrhein-Westfalen und dem Saarland den Gremien dieser Landesmedienanstalten Ende August unterbreitet hat.“

Aus einer in Düsseldorf veröffentlichten Mitteilung der Landesanstalt für Rundfunk

Tiskárna za rok

(pk): V Plzni byl včera slavnostně položen základní kámen k výstavbě nového novinového rotačního tiskařského provozu. Výstavbu financuje nedávno založená společnost Vitava České Budějovice s téměř monopolní zahraniční účastí. Tato společnost nyní vlastní a vydává deník Jihočeská Pravda, plzeňskou Novou Pravdu, Karlšvar-

okresních týdeníků. Tolik potřebnou novou tiskárnu slíbila povstavit polská Společnost průmyslové výstavby za neuvěřitelný jeden rok!

Parlament: příliš mnoho bouří v příliš mnoha sklenicích vody

Klíčová role parlamentu v období přechodu k demokracii je evidentní. Jako hlavní reprezentativní orgán státu je nástrojem, jehož pomocí se občané snaží ovlivňovat politická a ekonomická rozhodnutí, která se promítají do života nové společnosti.

Jedním problémem s reprezentativní demokracií je - i v těch nejdemokratičtějších státech - v tom, že zřídka bývá skutečně reprezentativní. Jen málokdy parlament opravdu reprezentuje plný národ jako celku, jen málokdy vyjadřuje postoj adekvátním způsobem postoj skupiny lidí, které v parlamentu zastupuje.

V situaci, kdy má parlament značnou moc, jako tomu je v Československu, plní také důležitou legislativní a výchovnou funkci, a to v tom smyslu, že je zákonodátní - dává společnosti zákony, které ji přetvářejí, a je příkladem demokracie, hodným následování.

V tomto ohledu současný parlament své role v podstatě neplní. V rážtu, místo aby se soustředil na vlastní jednání. To se například stalo v závěru projednávání zákona o kompetencích, kdy se někteří člení poslanci do sebe pustili hlava nehlava a málem ohrozili přijetí celého zákona. Výsledkem je, že

pozornost parlamentu se soustředí na jednotlivce, spíše než na strany či skupiny. To nutně znamená, že několik primadon se dře do popředí, aby si udělaly jméno, přičemž osobní ambice kladou před ambice národa a dokonale popouštějí uzdu. Takové chování je velmi běžné, například Mediar versus Gál, Zeman versus Klaus nebo obecněji mezi skupinami Slovinci versus Češi.

Konečně z toho, jak jednotliví protagoisté zaujmají pozice, se zdá, že schopnost racionálně diskutovat vůbec chybí. Ekonomická debata, ať v rozhlase, televizi či v parlamentu se skládá z toho, že všichni protivníci se pevně drží svých názorů, aniž by se skutečně pokusili vyměňovat si je nebo uvážovat o alternativách, které se nabízejí odjinud.

Z toho vše vzniká dojem, že parlament - a potažmo vláda - ubírající se od jednoho neřešitelného problému k druhému jsou v permanentní krizi. Uplyne souva týden, aby v parlamentu nedošlo k takové situaci, kterou noviny rozmlávají na stránkách a často při tom nafouknou problémy víc, než je nutné. Je třeba zdůraznit, že

mnohé z toho nejdříve patří k demokracickému životu v jakékoli zavedené demokratické společnosti, avšak ve společnosti v období přechodu k demokracii, kdy je potřeba spolupráce na obrovském úkolu rekonstrukce věší, to působí neobvyklé potíže. Někteří západní země se v období poválečné obnovy zřekly "normální politiky", aby nejdříve vybudovaly svá hospodářství.

Také nerozhodnost hraje významnou roli. Lze to dokázat na několika příkladech, kdy se proměškala příležitost, kdy by odvažnější rozhodování, například v roce 1990, mohlo zabránit nahromaděním problémů v pozdější době. To, že se nepodařilo vyvlástit důležité ekonomické strany už za vlády komunistické, nebo nekomunistické reformy, Proto i u relativně méně významných zákonů trvalo tak dlouho, než se staly skutkem.

Poslanci v Československu dnes přistupují k problemému, zda dokáží přistoupit ke své práci jinak a změnit tak dosavadní stav částečně neřešitelný. Z historie známe jeden precedens. Na začátku tohoto století bylo Holandsko z náboženských důvodů hluboce zne-

svářeno a zdálo se, že se nedá do- spět k žádnému kompromisu. Aby překonali politickou nehybnost pramenící z neřešitelných rozporů, usedli představitelé hlavních politických stran, zastupující náboženské i ateistické skupiny, kolem kulatého stolu své neshody si vyřekli. Bylo uzavřeno neformální příměří, po němž následovala dlouhá období politické stability, kdy země prosperovala. Bylo to typicky holandské řešení, dohodnuté stranickými elitami, ale bylo ku prospěchu celého národa.

Možná, že by nebylo marné, kdyby se také řešili a slovenští politické zamklí v jedné místnosti a neodesli z ní, dokud se závazně nedohodnou na federaci, na postupu v ekonomice a na tom, že v tomto přechodném období odloží stranou politické neshody. Parlamentní vláda by tak dala následovat příklad v umění a praxi politického kompromisu - v našem, co se jim dosud vůbec nezdá.

KEITH CRAWFORD
Autor učil na britské University of Essex, nyní přednáší politickou vědu na Vysoké škole ekonomické v Praze. Jeho názory nejsou vždy shodné s mluvením redakce.

Hledá se smysl společného státu

.. 70 73 LETECH!

Emoce a tvrdá realita

MOHOU EKONOMICKÉ ARGUMENTY ZABRÁNIT ROZPADU?

Diskuse o příštím státoprávním uspořádání byly v posledním týdnu značně poznamenány údaji o ekonomických důsledcích případného rozpadu federace, které jsme publikovali v MF Dnes z 11. 9. 91. Zeptali jsme se tří členů české vlády, zda zaznamenali významnější reakci slovenské strany.

■ Ministr financí KAREL ŠPAŘEK:
Zatím ne. Já sám tyto otázky nijak nedramatizuji. Proto jsem také neuváděl žádné konkrétní cifry, i když je mám v ruce. Ale

ových představitelů ekonomické hodnocení?

Myslím, že je třeba pracovat s konkrétními čísly zcela sřízlivě, aby každý věděl, jaká jsou fakta a jaká jsou důsledky určitých rozhodnutí. Máte pravdu, že na jedné straně jsou emoce a na druhé tvrdá realita a že věci, které stejné příjdou na stůl, je třeba rozmyslet předem.

■ Místopředseda vlády JOSEF STRÁSKÝ:

Asi už musíme skončit s myšlenkou čekání na klíčivější možnost, než vysvětlit, jaká rizika pro obě strany jsou spojená s postupem, který slovenská strana volí. Neodléáme si příliš velké iluze, protože na tyto ekonomické argumenty slovenská

strana příliš neslyší. Mám tím na mysli jak politiky, tak zástupní národ. Ale jiné argumenty už skutečně nemáme.

■ Ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj KAREL DYBA:

Zatím nemám žádnou odezvu. Každopádně mám za to, že je velmi důležité mluvit o tom, co konkrétně by rozdělení republiky pro normálního občana znamenalo, jaké by mělo následky v ekonomické sféře. Tyto informace je třeba veřejnosti stále poskytovat.

■ Má česká vláda k dispozici studie, které by se takovými důsledky zabývaly?

Samozřejmě, že jsme na nich pracovali a jsme s nimi různě daleko. Většinou vycházejí jen z odhadů, všechno záleží na tom,

»Perník« zneškodněn

(fa): Protidrogová brigáda, zřízená při FMV začátkem září, má za sebou první úspěšnou akci na Praze 2, fekl na včerejší tiskové besedě FMV tiskový mluvčí M. Fendrych. Zničila soukromou laboratoř na výrobu pervitinu, zabavila čtyři kila efedrinu připraveného pro vývoz z ČSFR. Pachatel je ve vazbě. Konečná cena upravené drogy by byla asi 150 tisíc Kčs. Specialista FMV J. Vacek varoval před nebezpečím distribuce narkotik ze SSSR a konstatoval, že přetrvává nedostatečná kontrola čs. závodů, které oficiálně zpracovávají opiáty. A právě z nich putují suroviny pro výrobu drog zvaných pervitin, braun nebo český crack. V poslední době získávají však přednost heroin a kokain.

.. A UZ VÍ, ZAC JE V PARDUBICÍCH PERNIK!

Jakým způsobem by oddělení republik nastalo. Kdyby to nebylo "obchod jako dříve", nemyslím, že by se objevily nějaké prostřední dramatické ekonomické náklady. Ale dlouhodobější vývoj je teď strašně obtížné předvídat.

■ Jakmile však vznikne slovenská koruna, obchod může významně na kursových rozdílech.

Samozřejmě, vezmeme-li případně oddělení do důsledků, znamená i rozdílnou měnu. Vychází kursy by pravděpodobně chodil jedna ku jedné, ale to by se rychle začalo měnit a změny kursu by ovlivňovaly i kalkulace a obchodní toky. Jejich vývoj se však předem vypočítat nedá.

Atomoví špióni

Začátkem roku 1950 přiznal zatčený sovětský atomový vyzvědač K. Fuchs, že mu v USA dělal spojku Il. Gold. Současně při luštění tajných sovětských depeší z New Yorku z let 1944-45 přišli Američané na to, že v losalamských laboratořích působil jako vyzvědač další člověk. Stopa vedla k Davidu Greenglassovi. Ten po zatčení okamžitě prozradil, že pracoval z návodu svého švagra Julia Rosenberga. Všichni pracovali zadarmo, protože byli věficiální komunisty.

STÁLÉ VÍCE PODEZRELÝCH

Greenglass označuje za členy Rosenbergovy špiónáží skupinky několik Jullových spolužáků z vysoké školy: Barra, Perla, Saranta, Sidorowichy, Sobella...

Ale Joel Barr se před několika lety odstěhoval do Evropy. Před tím pracoval na radarech. Provéření pro tajné úkoly neměl.

William Perl, dvaařicetiletý inženýr, vynikající aerodynamik, žije v Clevelandu. Tajní policisté opatrně zkoumají půdu, kromě této výpovědi proti němu nemají nic.

Sarant po několika výsledcích prchá se svou milenkou na turistická víza do Mexika. Později se stejně jako jiní sovětská agenta - zřejmě ztrácejí v Evropě.

Dalšího Rosenberga kamaráda Mortona Sobella unášejí agenti FBI z Mexika, kde údajně trávil dovolenou.

V pátek 11. srpna zatýká FBI rovněž Ethel Rosenbergovou.

Později FBI zjišťuje, že Barr, Sarant, Perl a Glassmanová se roce 1945 vystřídali v jednom bytě na ulici Morton Street č. 65 v newyorské čtvrti Greenwich Village. Měli tam zařízení pro fotografování, takže mohli kopírovat donesené dokumenty.

NEJEN ŠPICLOVY INFORMACE

Nebývá zvukem, aby vyzvědač ve vyšetřovací vazbě dostal společnost. Přesto přichází na Rosenbergovu celu druhý obyvatel - Jerome Eugene Tartakov. Prý dostal dva roky za krádeže aut. A tak nasadila FBI k obviněnému svého agenta.

Dlouhé hodiny si oba muži králí hraním šachů. Brzy k sobě nacházejí dobrý vztah. Oba jsou Židé, oba pocházejí z chudých emigrantských rodin a v mladých letech byli členy Ligy mladých komunistů. Navíc Tartakov velmi dobře zná tajemníka ústředního výboru KS USA Eugene Denise, který sedí ve stejné vězení za pohrdání Kongresem.

Rosenberg prozrazuje spoustu věcí, které by dobře vyškolený vyzvědač neřekl ani kamarádovi, natož pak neznámému spoluvězni. V jeho oblasti prý operovaly dvě skupiny - jednu vedl on, druhou Joel Baar a Alfred Sarant. Baar je v bezpečí v Evropě a Sarant uprchl po jeho zatčení. Špiclové zprávy nepochybně pomohly při sestavování obžaloby.

Ovšem patrně nejdůležitějším podkladem pro žalobu proti Rosenbergovým jsou tajné depeše, které sovětská mise v New Yorku posílala v posledních letech války do Moskvy. Tyto materiály usvědčující oba manžele nebyly nikdy zveřejněny, aby se Sověti nedověděli, že je Američané čtou - ovšem to jim stejně dva jejich agenti prozradili.

Rosenbergovi byli identifiková-

ni pouze podle pseudonymů, ale obraz, který ukazoval manželský pár agentů, se na ně přesně hodil včetně skutečnosti, že manželčin bratr byl členem spiknutí," uvedl David C. Martin z časopisu Newsweek poprvé v knize Wilderness of Mirrors, vydané v roce 1980.

Zatímco vyšetřování Rosenberga a jeho nejbližších spolupracovníků pokračuje, před soud ve dostává Gold, který svou vlnu plně doznal. Soud ve Filadelfii v prosinci 1950 ho odsuzuje ke 30 letům vězení.

Mezitím se zničující fronty třikrát přehnalý celým korejským poloostrovem. Koncem září komunistická vojska zahlna Jihokorejské a síly OSN až na několik posledních stovek čtverečních kilometrů. Potom Američané udělali výsadek v jejich týlu a koncem října stáli nedaleko čínských hranic. V té chvíli se ze severu přihnaly divize "čínských lidových dobrovolníků" a vojska Jihokorejců a OSN ustupovala na jih. Začátkem ledna 1951 okupovali Číňané hlavní jihokorejské město Soul. Američtí generálové začínají uvažovat o použití atomových zbraní. Ale žádný západní politik nemá zájem na rozpoutání třetí světové války. Nicméně boje v Koreji vyvolaly mohutnou protikomunistickou hysterii ve většině západních států.

PROTI VLASTNÍ SESTRĚ

Proces proti manželům Rosenbergovým a Sobellovi začíná 6. března 1951. V Koreji se právě rozbíhá mohutná ofenzíva síl OSN proti komunistickým útočnickům ze severu.

Najednou mění Greenglassovi výpověď. Tvrdí, že Ethel věděla o zasílání špiónážních zpráv do Ruska, protože je pro svého manžela přeplulovala.

Hlavním soudcem v procesu je jedenařtyřicetiletý Irving R. Kaufman, Židovského původu. Na to, aby nevzniklo obvinění z rasové předpojatosti, americká justice velice dbá. Prokuraturu zastupuje Irving H. Saypol se čtyřmi asistenty.

Soud má probhat podle zákona o špiónáži z 1917, kde je maximální trest smrti, anebo 30 let vězení.

Rosenberga hájí Emanuel H. Bloch, jeho ženu Blochův otec Alexander. Sobell si vzal dva advokáty - Harolda M. Philipse a Edwarda Kuntze. O. John Rogge zastupuje Greenglassovi, kteří mají vystupovat jako svědci obžaloby. David přiznal svou vlnu s tím, že bude souzen jindy, a s obžalobou Ruth se nepočítá.

Greenglasse se vpytávají na jeho dospívání. Ethel si vzala Julia, když jemu bylo sedmnáct. Ale už dva roky předtím k nim začal Julius chodit a debatovali spolu o politice a o úředním boji.

Pak mluví o Los Alamos. Všech-

no, co jako strojník zpočátku věděl, bylo, že dělá na "nějakém tajemném zařízení". Nejspoději v lednu 1945 slyšel jména vědců, kteří se podíleli na projektu, a dozvěděl se podrobnosti o tomto tajemství včetně obrázků zapalovače bomby. Když přijel do New Yorku, od Julia se poprvé dozvěděl podstatu projektu - "štěpný materiál na jednom konci válce a na druhém skluzný mechanismus s dalším štěpným materiálem, a když se obě části pod tlakem dají dohromady, uskuteční se nukleární reakce". To je popis atomové bomby shozené na Hirošimu, který patrně přepisovala Ethel.

Na večírku u Rosenbergrů se domlouvají, že by za ním měla do Nového Mexika zajet paní Sidorovichová, aby od něho převzala další informace. Ale bude mít na takovou cestu vůbec čas? Najednou se objevují pochyby. Pro případ, že by tam musel jet někdo jiný, koho David nezná, rozdělili krabici žele s ovocem - jednu půlku si vzal David a druhou se prokáže spojka.

V září 1945, kdy ještě Greenglassovi žili v Albuquerque, si vyjeli do New Yorku. David dal Juliovi v jeho bytě kresbu atomové bomby a desetiřádkový popis, který potom Ethel přepsala na stroji. Podle Greenglasse se část informací týkala plutoniové bomby. Julius se prý rovněž zmiňoval o své předchozí špiónážní činnosti.

PENÍZE OD "RUSKÝCH PŘÁTEL"

Nyní přichází na místo svědků Ruth Greenglassová. Švagr jí přemluvil, aby na podzim 1944 jela do Nového Mexika a získala tam tajné informace od svého manžela. Současně tam oslavil druhý výročí svatby. Julius jí dal na cestu 150 dolarů, prý od "ruských přátel".

Když se 24. května objevil na titulní stránce New York Herald Tribune snímek Golda jako sovětského špióna, přiběhl k nim Rosenberg se slovy: Teď jste na řadě vy! Několikrát je žádal, aby utekli do Mexika, dále jim peníze avysvětlil, co mají dělat. Oni však zůstali.

Potom vystupuje jako svědek obžaloby Harry Gold. Pro Rusy pracoval od roku 1935 a od roku 1944 sloužil jako spojka mezi ruskými agenty a lidmi, kteří pro Sověty tyto informace opatřují. V té době se stal jeho nadřízeným "John" - podle fotografie poznal, že je to sovětský vicekonzul Anatolij Jakovlev. Právě Jakovlev ho v červnu 1944 instruoval, aby navštívil Fuchse, který mu má předat informace "týkající se využití nukleární fúze k výrobě válečných zbraní". Podrobně rozebírá své další schůzky s Fuchsem - začátkem roku 1945 v Cambridge a v červnu v Santa Fé. V Novém Mexiku se rovněž setkal s Greenglassem.

Jakou hodnotu měly zprávy získané Greenglassem? To mají prokázat svědci z řad vědců.

Fyzikální chemik dr. Walter Koski, který pracoval v Los Alamos na tajném výzkumu Imploze, si prohlíží tři kresby, které Greenglass nedávno popaměti nakreslil a které měl dát Rosenbergovi a Goldovi v lednu a červnu 1945. Tyhle repliky jsou "slušně přesné".

Pak si ho bere do křžžového

výslechu Emanuel Bloch. Chce vědět, jestli byl Greenglass "jednoduchý, obyčejný strojník" a jestli jsou jeho kresby "hrubé". S oběma charakteristkami Koski souhlasí, ale připomíná, že náčrty "obsahují důležité principy". Na otázku soudce Kaufmana, jestli obrázky, byť na nich chybějí podrobnosti, mohou být užitečné cizímu státu, expert z

Los Alamos prohlašuje je ano. Obžaloba má připraveno 118 svědků, ale nakonec jich povolává pouze dvaadvacet.

NIC NENÍ PRAVDA!

Nyní dostává slovo obhajoba. Emanuel Bloch povolává jako svědku Julia Rosenberga. Jsem první generací Američanů z ruských rodičů! - prohlašuje hlavní obžalovaný ve snaze působit na vlastenecké city členů poroty.

"Mluvil jste s Ruth Greenglassovou někdy v listopadu 1944 ohledně toho, aby získala informace o místě, kde David Greenglass pracuje?"

"Ne."
"Věděli jste uprostřed roku 1944, kde David Greenglass je?"

"Ne."
"Věděli jste uprostřed roku 1944, že tam byl takový projekt, známý jako Los Alamos projekt?"

"Ne."
"Dal jste někdy Ruth Greenglassové 150 dolarů či nějakou jinou sumu proto, aby navštívila svého manžela v Los Alamos a aby se ho pokusila přivést ke špiónáži?"

"Ne."
Když mu ukazují Greenglassovy obrázky, tvrdí, že je od švagra nikdy nedostal. "Neviděl jsem dřív tyto kresby."

Rovněž odmítá všechna svědectví o tom, že byl špiónem, stejně jako že se chystal opustit zemi.

Julius Rosenberg popírá úplně všechno.

Obžaloba se snaží všemi prostředky prokázat, že Rosenbergovi bývalí spolužáci a přátelé - jmenovitě Barr, William Perl, Sarant, Sidorowichová a Glassmanová - patří ke špiónážní skupině, která se ve zmíněném bytě v Greenwich Village scházela. Avšak zatím žádný z nich nebyl ani obviněn, ani povolán jako svědek.

"Totožnost některých dalších zrádců, kteří prodali svou zemi spolu s Rosenbergovými a Sobellem, zůstává neodkryta!" hřmí prokurátor. "My víme, že takoví lidé existují, protože se Rosenberg vychloubal Greenglassovi, jak rozšiřuje svou vyzvědačskou činnost..."

Ethel Rosenbergová pracovala nejdřív jako domácí dělnice. Když se jí narodily obě děti, byla často nemocná, starala se o domácnost a jako loajální občanka USA se nikdy nepodílela na nějaké špiónáži. Všichni, co vypověděli její bratra a švagrová, je falešně - zdůrazňuje. Pro manžela nepsala žádné obchodní dopisy, rozhodně nikdy nepsala nic, co by se týkalo národních obrany.

Proti Rosenbergovým mluví černá služebná Evelyn Coxová, která v letech 1944-45 vypomáhala v jejich domácnosti. Konzolový stolek, zakoupený v obchodním domě Macy's, přinesl pan Rosenberg své ženě od Rusů, jak říkal Green-

1951. Naopak prokurátor Saypol prohlašuje: "Greenglassovi řekli pravdu!" Ten podvěteř, po třech týdnech jednání, se odebral porota k po-
Počteč. 49 str. 745

vinné z atomové špiónáže, nýbrž pouze z vyzvědačství vědeckého a průmyslového. Svědectví Greenglassů jsou nepravdivá - tvrdí Emanuel Bloch v závěrečném slově 28. března

dokazuje advokát Emanuel Bloch. Z křžžžového výslechu potom vyplyvá, že pan Schneider tehdy možná opravdu pasové fotografie Rosenbergových nedělal. Kupodivu Morton Sobell není ob-

tam pan získala. Ale při procházkách s dětmi Julius mnohokrát navštívil fotografický atelier, aby nechal pořídít snímky svých dětí do alba, které agenti FBI našli v jejich bytě -

jednu sobotu v květnu či červnu 1950 si u něho nechala celá rodina poříditi fotografie do pasů. Pan Rosenberg prý mu sdělil, že se chystají do Francie, chtějí se podívat na nějakou nemovitost, kterou

glossovi. Paní o něm vždycky mluvila jako o dárku od "přátel". Svědkyně se do něj nikdy nepodívala, ani jí na něm nepřipadalo nic pozoruhodného. Fotograf Bob Schneider říká, že

radě. Druhý den oznamuje, že všechny tři obžalované shledala vinnými.

RANK XEROX™

Autorizovaní Dealeři firmy Rank Xerox jsou zde ...

Světově známá firma nyní i u vás

PANE KOTAS, MĚL BYCH DOTAZ

PhDr. JIRÍ KOTAS, narozen 7. června 1952 v Praze. Absolvoval filozofickou fakultu UJEP v Brně, obor archeologie a historie, posléze FF UK v Praze, obor historie. V roce 1979 emigroval, v osmdesátých letech byl představitel Československé federální rady v kanadské Ottawě a vydavatelem časopisu Československá cesta. Dvakrát, v letech 1987 a 1988, byl zvolen ředitelem vládní kanadské Konzervativní strany ve volebním obvodu Ottawa Centre. V listopadu 1989 se naposledy přihlásil k členství v této straně s tím, že napříště už bude působit ve své rodné zemi. V následujícím roce zakládá v Československu Stranu ústavní demokracie a koalici Svobodný blok a po volbách se stává poradcem federálního ministra financí Václava Klause. V současnosti je předsedou Konzervativní strany Svobodný blok a zároveň prezidentem BANKY BOHEMIA.

Začneme od nejsoučasnější současnosti. Konzervativní strana Jiřího Kotase se rozešla s Občanskou demokratickou stranou Václava Klause. Proč o vás ODS ztratila zájem?

Je to poněkud obráceně. Iniciativa ke spolupráci vzešla od ODS, ale dveře jsme nakonec zabouchli my. Nedohodli jsme se v podstatě již po třetí. Jenže podvůlání nebylo nic zveřejněno. Nyní už muselo být. Václav Klaus a vedení jeho strany žijí v přesvědčení o bezvýhradném mandátu na reprezentaci konzervativismu v Československu. A nehodlají se o nic dělit. To je samozřejmě nesmysl. Už jenom kvůli tomu, že ODS, jako konzervativní strana, nedostala ve volbách ani hlas - Svobodný blok mimochodem volilo čtvrt miliónu lidí. Dovedeno do důsledku je ODS v parlamentě díky programu Občanského fóra, který vytvořil Miloš Zeman, v současné době možná jejich nepřítel číslo jedna. To jsou paradoxy, že? ODS se během posledních námluv tvářila tak, jako by Konzervativní strana Svobodný blok zároveň být měla i neměla, chtěli, abychom skočili do rybníka a vylezli suší. Václav Klaus s námi nejednal jako s partnery, odmítá s námi a priori komunikovat jako s rovnocennou stranou. Nám šlo o sjednocení pravice, ne o vstup do ODS.

Rozpory na pravici dělají velkou radost na levici...

Ani po rozchodu s ODS nemám z levice obavy. Voliči velmi dobře vědí, co je pro ně i pro stát prospěšné. Volby v příštím roce vyhraje jasně profilovaná pravice.

Nebylo jednou z příčin rozporů, že jste si nárokovali silné pozice, a zároveň i fakt, že Václav Klaus by vedle sebe možná těžko snášel jinou silnou osobnost?

My jsme si nic nenárokovali. Naprosto nechápu současnou argumentaci, že o všem měl rozhodnout až sněm ODS, a ne stranické špičky. My jsme s tím totiž souhlasili již od počátku. Navrhovali jsme, aby se sešli delegáti v poměrném zastoupení odpovídajícím počtu členů obou stran a ti by o formě i obsahu sjednocení rozhodli. Poměr by byl asi 1 ku 10. Jeden delegát konzervativců asi na 10 členů ODS. Tito delegáti by také rozhodli o složení společného vedení. Běžným, demokratickým postupem, to je volbou. Pokud jde o Václava Klause a jeho vztah k jiným "osobnostem", bude na vašem konstatování hodné pravdy.

Jaké byly vaše vztahy s Václavem Klausem, když jste byl jeho podřízeným, pracoval jako poradce na ministerstvu financí? A proč jste vůbec odešel?

Na ministerstvu jsem měl na starosti zejména styk se zahraničními firmami a delegacemi, které měly zájem investovat a podnikat v Československu. Před-

vším bylo třeba oddělovat solidní zájemce od zlatokopů, kteří chtěli na "hloupých" Československých vydělat. Myslím, že se mi to dařilo, protože jsem nebyl nováčkem. Vím, jak to v obchodním světě chodí a mnohé podnikatele a finančníky znám i osobně. Naše vztahy s ministrem byly korektní a bezkonfliktní. Až na moment, kdy jsem mu při otevírání šampaňského potřísnil došlé novoročenky. Ovšem na některé kroky ekonomické reformy jsem měl a mám jiný názor. Když jsem se potom stal šéfem Banky Bohemia, bylo nutné odejít. Není přece možné zastávat funkci ve federálním aparátě a zároveň v soukromé firmě. Měl bych přístup k informacím, které by pro konkurenci byly nedostupné. Myslím že mám smysl pro fair play.

Cítí tyto zásady všichni ministři a vládní úředníci?

Velmi výjimečně. Mnoho vládních úředníků i poslanců si tímto způsobem zvyšuje počet nul na svém bankovním kontě. Právě v bankovníctví se dá například velmi dobře zpeněžit informace o plánovaném snížení úrokové míry a mnoha jiných věcech. Nedávno se na mě obrátil pan poslanec Kocáb, abych s ním spolupracoval na přípravě a návrhu právní normy, která by sřetřívání zájmů postavila mimo zákon. Spojování funkcí ve státní správě a v soukromé firmě je v demokratickém světě naprosto nemyslitelné. Člověk, který by něco podobného dělal, by byl v politice okamžitě odepsán. To je také jedním z důvodů, proč se na Západě mnozí velmi schopní jedinci nevěnují politice, ale zůstávají v soukromém sektoru. Vydělají si v něm daleko více peněz. U nás to je jinak. Množství peněz se dá vydělat právě skrze politické funkce a informace získané díky této funkci. I když to zatím není protizákonné, určitě se podobné počínání dá charakterizovat alespoň jako nemorální.

Teď jste u čtenářů zřejmě získal kladné body, mohu tedy položit několik nepřijemnějších dotazů. Například se o vás říká, že jste zakládal Leninský svaz mladých...

To je nesmysl. S Leninským svazem mladých nemám nic společného. Myslím si, že tyto fámy o mně rozšiřuje můj někdejší spolužák, nyní poslanec Federálního shromáždění za KSČM Miloslav Ransdorf.

...býval jste prý agentem KGB, který měl na starosti Jižní Ameriku, a zároveň velkým ctitelem Che Guevary.

Jako historik jsem se zabýval Kubou. V podstatě od doby kamenné až po současnost. Ale obdivovatelem Guevary jsem nikdy nebyl a agentem KGB už vůbec. Jan Ruml mi, samozřejmě po předcházející důkladné lustraci, řekl, že se v případě potřeby o výsledku této lustrace vyjádří veřejně. Spoluautorem pověsti o mé spolupráci s KGB byl předseda nadace Charty 77 pan Janouch. Dokonce kdysi vykonstruoval obvinění, že jsem chtěl ve Svědsku zosnovat levicový převrat. Což je už na první pohled naprosto absurdní. Nedávno se mi však písemně omluvil a všechny pomluvy vzal zpět. Zjistil, že zdroje jeho informací jsou naprosto nedůvěryhodné.

... při svém pobytu v Kanadě jste prý prohlašoval, že jste představitel československé exilové vlády.

Také nesmysl, jehož původcem je Vladimír Škutina. V životě jsem nic takového neřekl. Zastupoval jsem sebe,

Pokrač. ve ch. 7.16

bral například tři tisíce korun hrubého, stál zaměstnavatele čtyři a půl tisíce a jeho plat byl pak ještě navíc zdaněn. Tento nonsens byl zachován i po listopadu. Důsledkem je pak především ne-

soustavu. Starý režim, aby nějak omezil nadměrnou zaměstnanost, uvallil na zaměstnavatele obrovské daně v podobě "přímého odvodu z mezd" jejich zaměstnanců. Jeden pracovník, který

nesouhlasil s postupem, který prezentuje Václav Klaus? Základní principy jsou jasné, v těch se nelíšíme. Ale zásadně nesouhlasím se současnou i připravovanou daňovou

sve kolegy a naši představu svobodného Československa. Nemáme tedy fámy a pověsti. Zmínil jste se o některých odlišných názorech na ekonomickou reformu. V čem konkrétně

CAUSA KODEŠ - POLÁK

chut' zaměstnavatelů zaměstnávat a samozřejmě také různé podvody. Než se divit, že dnes, jak se říká, má každá ukřižovaná IČO, je soukromou podnikatelkou. Já jako konzervativce jsem toho názoru, že stát má dělat jen to, co občan nemůže nebo nechce. A na to, co zvládne sám, by mu měly zůstat peníze. Ty peníze však u nás nemá, protože mu je spolně stát na daních. Pan ministr mi oponoval takto - kdybychom snížili daně, z čeho by stát žil? S tím ovšem nemohu souhlasit, rozsah činnosti vlády a aparátu, to je státu, by se prostě měl omezit, a potom by logicky nepotřeboval tolik prostředků. Důkazem neúměrného zdanění jsou obrovské přebytky ve státním rozpočtu, které se teď snažíme rozpouštět. Výhrad mám samozřejmě ještě více.

Myslíte si, že v příštích volbách překročí hranici pěti procent hlasů a budete pak mít možnost své požadavky v parlamentu či ve vládě prosazovat?

Jsem o tom přesvědčen. Jak už jsem řekl, pravcové, konzervativní myšlení zvítězí. A Konzervativní strana Svobodný blok je jeho nejautentičtější představitel. Mám pocit, že mnozí politici podceňují občany. Myslí si, že za ně musejí rozhodovat, protože ti - podle nich - prostě nedokáží oddělit zrna od plev. Ale to není pravda, podobná arrogance byla vlastní komunistickým papalášům. Já lidem věřím a věřím, že se rozhodnou správně.

Jste optimistou, tak i náš rozhovor skončíme zvesela. Znáte vtip o panu Kotasovi, který se v době konsolidace několikrát na schůzích přihlásil do diskuse slovy: "Tady Kotas, měl bych dotaz. Kde je soudruh Dubček?" Ptal se tak dlouho, až se na jedné z dalších schůzí přihlásil pan Novák a položil otázku: "Tady Novák, měl bych dotaz. Kde je Kotas?"

Pamatuji si na ten vtip... Když už je řeč o Alexandru Dubčekovi, dnes je v souvislosti s ním aktuální jiná otázka. Nesouhlasím s tím, kde je v současnosti Alexander Dubček. Člověk s podobnými názory přece v žádném případě nemůže být předsedou našeho parlamentu. Shodou okolností jsem jednou dělal překladatele, když Alexander Dubček přijímal kanadskou vládní delegaci. Hrozný zážitek. Kanadaňané byli častování snůškou nicneříkajících frází, které známe z bolševických projevů. Přiznám se, že řadu výroků jsem musel vynechat nebo úplně změnit. Můj přítel, kanadský ministr Otto Jelinek, který česky rozumí, mi potom řekl: "Tys to tedy pěkně dezinfikoval." Mimo jiné, a také v souvislosti s touto záležitostí, bych si na závěr dovolil jedno přání: Ať lidé věří těm, kteří je z konjunkturálních důvodů nikdy nepřesvědčovali, že jsou něčím jiným, než čím dříve opravdu byli. My jsme byli konzervativci už v lednu 1990 a jsme jimi i dnes.

FAKT JE, ŽE SE V PŘÍKLADU VYDAVAL ZA PŘEZIDENTA ČS. PŘÍKLAD... JAKOŽI NA NEMĚL RÁD, PROTOŽE MU KOTAS SEBEJEMENOVANÍM SÉŘDAL ŠOU...

KUPUJEME TK ZA 3,25 Kčs, celá konta. Platíme hotově. Jen solidně. Tel. 786 29 07.

Mimořádný ohlas v tenisových kruzích vyvolal rozhovor s ing. Janem Kodešem, otištěný v 32. čísle letošního MS. Vyšel několik dní poté, co výkonný výbor Československého tenisového svazu dal najevo, že pokud jde o roztržku mezi Janem Kodešem a generálním sekretářem tenisového svazu Michalem Polákem, dal by ze všeho nejvíce přednost zakopání válečných sekyr. Vyšel v době konání kvalitního pražského turnaje Czechoslovak Open.

Mnoho trenérů a tenistů s některými Kodešovými názory nesouhlasilo.

Jádrom sporu byl odstavec, kdy Jan Kodeš hodnotí práci současného generálního sekretáře Československého tenisového svazu Michala Poláka. Jan Kodeš v MS řekl: *"Snažil jsem se pomoci československému tenisu a dnes mám čelit nekonečným, ubohým intrikám? Už mě nebaví pořád dokola bránit se tomu, že někdo si chce prosadit svoje osobní zájmy a bojuje proti mně pavlačovými metodami. Absurdní na těch rozmlkách a stranou trousených pomluvách je, že současný sekretář tenisového svazu, o kterém teď mluvím, byl členem stranické skupiny, která nám v minulosti dělala spoustu potíží."* Jan Kodeš se v rozhovoru pouští i do dalších lidí: *"Další moji dnešní kritikové tehdy, když bylo třeba o tenis u nás bojovat, působili v zahraničí, a co se tady děje, je moc nezajímalo."*

Od pracovníků sekretariátu Československého tenisového svazu jsem dostal písemné stanovisko ke Kodešovu vystoupení:

"Jako nejbližší spolupracovníci generálního sekretáře Michala Poláka nechápeme snahu ing. Kodeše obviňovat tohoto člověka, který je mezi tenisovou veřejností znám jako čestný člověk s vysokými morálními hodnotami, z ubohých intrik a pavlačových metod, které jsou mu rozhodně cizí."

Vážíme si sportovních výkonů, funkcionářské činnosti, zejména v mezinárodním měřítku, i zásluh o výstavbu štvanického areálu ing. Jana Kodeše, avšak nepřeceňujeme je. Jsou další českoslovenští tenisté, tenistky a trenéři, kteří též dosahli světových úspěchů, a přesto s Československým tenisovým svazem spolupracují a jsou ochotni i dále pomáhat rozvoji tohoto sportu."

Podepsáni dr. Jindřich Kadleček, ing. Karel Papoušek, Pavel Korda, Vladimír Šafařík, Ivan Dušek, Hana Faistauerová, Eva Kubáčová a Milošlava Vondrášová.

Protože spor je vážnějšího charakteru, požádal jsem o rozhovor druhou stranu: sekretáře tenisového svazu Michala Poláka.

Po několika dnech váhání svolil.

Jak dlouho se s panem Kodešem znáte?
Vystudoval jsem FTVS, obor angličtina - tělocvik, a v roce 1977 jsem nastoupil jako sekretář

sportovních svazů na ÚV ČSTV. Mnohokrát jsem pro tenisty dělal překlady. Asi proto mi bylo v roce 1982 nabídnuto uvolněné místo sekretáře tenisového svazu, které jsem s radostí přijal. V té době přišel do tenisového svazu jako funkcionář také Jan Kodeš. Stal se po Antonínu Bolardtovi členem předsednictva. Pravidelně jsme úzce spolupracovali a vytvořili si mezi sebou běžný pracovní vztah. Napětí vůči mně ze strany Jana Kodeše se začalo projevovat až letos. Že něco není v pořádku, vycítili členové výkonného výboru tenisového svazu a v červenci jsme se s Honzou Kodešem setkali v jeho kanceláři za přítomnosti předsedy doktora Lendla. Kodeš se choval zcela normálně a rozhodně mě nenapadlo, jakou zášť vůči mně chová. Až později jsem si uvědomil, že se rozhodl mě zlikvidovat.

Nerozumím, proč by vás chtěl likvidovat? O co mu jde?

O dvě věci. Tou první je členství v mezinárodní tenisové federaci ITF. Jan Kodeš nebyl podruhé za sebou do komise tohoto vrcholného orgánu zvolen, zatímco já jsem byl ve druhém funkčním období potvrzen, takže zůstávám v komisi juniorských soutěží, což je pro každého funkcionáře velkou ctí. Komise připravuje všechny významné světové juniorské soutěže po organizační stránce.

Druhá věc, která Kodešovi nesmírně vadí, je jisté omezení jeho moci. V minulosti měl ohromné kontakty k nejvyšším stranickým a tělovýchovným funkcionářům. V plné míře jich využíval, a tak určoval vývoj československého tenisu, protože zásadní rozhodnutí o tenisu a celé tělovýchově dělalo ÚV KSČ a ÚV ČSTV. Kodeš po listopadu 1989 vůdčí moc ztratil. Dnes je ředitelem centrálního tenisového dvorce Štvanice, který spadá pod tenisový svaz jako samostatná hospodářská jednotka, a dále je členem výkonného výboru Československého tenisového svazu.

Jak jste se dostal do ITF?

Podílel jsem se na organizaci největších tenisových akcí, které byly v Československu v minulých letech. V roce 1986 jsem byl ředitelem Poháru federace a o dva roky později ředitelem mistrovství Evropy juniorů. Oba turnaje byly po organizační stránce velice dobře hodnoceny a tak si mě funkcionáři ITF všimli.

Jan Kodeš vám vytýká členství v KSČ a následné potírání tenisu, v němž měla stranická skupina prsty.

Kandidátem KSČ jsem byl v letech 1987 - 88 a členem 1988 - 89. Nikdy jsem žádnou stranickou funkci nezastával, ani jsem neměl rozhodující slovo ve stranické skupině. Byl jsem řadovým komunistou, který platil známky. Členství v KSČ beru jako svoji největší životní chybu. Je ale

Pokvác. na shr. 7/17

Nechci, protože nevím, proč bych tak měl učinit. Bohužel ale vím, že tento spor může mít neblahé důsledky pro hladký chod československého tenisu. Nechci podceňovat náročnou práci tisíců

měl být někdo z mých spolupracovníků. Chcete z místa sekretáře tenisového svazu odejít?

V žádném případě NE. Ale asi by na něm chlel vidět člověka, který bude vykonávat vše, co si Jan Kodeš chvilí nenapadá. Vylučuji, že by to

Náprostou lži říkat, že bych někomu škodil nebo ho úmyslně poškozoval. Má Jan Kodeš zájem o vaše místo sekretáře tenisového svazu?

dobrovolných tenisových funkcionářů, na niž stavíme. Jenže profesionální aparát musí realizovat rozhodnutí předsedy tenisového svazu a výkonného výboru. A pokud pro práci nebudeme mít klid, mohou se začít vyskytovat chyby.

Jan Kodeš zdůrazňuje vaše intriky a pavlačové metody.

Bohužel, zde se projevuje nešťastný Honzův povahový rys. Jan Kodeš není schopen přijmout jakoukoli, byť sebelépe míněnou kritiku a bere ji jako přímý útok proti sobě.

Jak může váš spor skončit?

Jsou tři možnosti. Bud' z tenisového hnutí odejdu já, nebo odejde Honza Kodeš. Třetí možnost je, že si sedneme ke kulatému stolu, všechno si vyřkáme a budeme dál pracovat. Bral bych třetí variantu, která by pro nás tenis byla asi nejlepší. Otázkou zůstává, zda naše vztahy nejsou již natolik poškozené, že usmíření nepřichází v úvahu.

Proč jste své názory neposkytl novinářům dříve?

Chtěl jsem všechno vyřešit na výkonném výboru tenisového svazu a naše spory netahat ven. Ted' vím, že jsem udělal chybu. Víím také, že jsem byl naivní.

Druhý den jsem telefonicky hovořil s předsedou Československého tenisového svazu JUDr.

Lendlem. Ptal jsem se ho na jedinou věc - co říká sporu Kodeš - Polák? Pan Lendl mluvil rozvázným hlasem právníka: "Bohužel jde o vyřizování osobních věcí, které nyní škodí tenisu. Československý tenis potřebuje oba, jak Michala Poláka, tak Jana Kodeše. Věřte mi, že uděláme všechno pro to, abychom je udrželi."

KDO ŽTE DRABU TAK VI, ŽE ROZHOVOR S KODEŠEM BYL V DRABNĚ NA STR. 609-610...

HOSTINSKÁ VŠECH REŽIMŮ

ZPRÁVA ČTK:

Služebně nejstarší hostinskou v České republice mají v obci Ptení na Prostějovsku. Již 55 let tu stojí za pipou Marie Spurná, v oboru pracuje ještě o tři roky déle. Včera oslavila osmdesátiny. Malá rázná žena si v hospůdce čtvrté cenové skupiny prostějovské četnoty dokáže dodnes sama zjednat pořádek. O své hosty, kteří jí vesměs říkají Tetino, se však dovede postarat i mimo úřední dobu.

OPRAVA:

Jestli si myslíte, že zprávy ČTK jsou bezchybné, tak si to nemyslejte. Marie Spurná pracuje v oboru o šest let déle, tedy 61 let. Svě první pivo natočila v roce 1930, kdy svět se zmítal v krizi, která se k nám, jako všechno v životě, dostala o tři roky později. Dle Marie Spurné

se ovšem chlastalo tenkrát za tatlička Masaryka stejně jako dnes, stejně jako za protektorátu, stejně jako za bolševika. Ale k tomu se ještě dostaneme.

Na světlo musím uvést i další nepřesnost, které se v Mladé frontě Dnes dopustil Jindřich Filo, když babičku Spurnou ve své reportáži jedná o dva dny ormladil (narodila se vzhně už 2. srpna, nikoliv až 4. srpna), a za druhé, což je mnohem podstatnější, Marie Spurná nevíta hosty úslovím: "Copak si dáš, kocourku?", jak dotyčný napsal, nýbrž úslovím: "Copak si dáš, drahoušku?" Když nám babička Mladou frontu Dnes ukázala, prstem zaryla na inkriminované místo a řekla: "To je divné, že, kocourku?"

Dlužno dodat, že babička Spurná vidí velmi dobře. Od výčepního stolce totiž zavolala: "Vy máte divný povolání. Ještě jsem vám skoro nic neřekla a vy už máte napsanou čtvrtou stránku." Když se fotograf Miroslav Zajíček kdýval na mé zápisce a zjistil, že se skutečně jednalo o čtvrtou stránku, objednal třikrát zelenou.

V RYTMU ŠARTREZKY

Chartreuse, alias pepmint, alias zelená není špatné pití. Jako byste se napili kusu lesa. I Maruše jde bylinná k duhu. Jdeme s ní do sklepa narážet nový sud. Flaz, dva, tři, solvaže se stačíme rozkoukat, je naraženo. Vřak za těch jednašedesát let narazila přes 50 000 sudů. A jestliže i dnes děláva ve venkovské čtyřce tržbu přes osmdesát tisíc korun, je to šikulka. Když pak ptáče našeho fotografa rozšafně přes stehno, Mirek je celý bez sebe.

V Rusku je zrovna vojenský převrat, ale hospoda, politickou nijak nezatřese, žije svým apolitickým rytmem. Průběžně sledujeme průřez rodinou paní hostinské. Její pravnučka si přišla pro sušenky, vnučka přinesla v kastrůlku babičce oběd, dcera zašla na jedno pivo. Přinesla si půllitr z domova. Má nízký tlak.

Pohodu krátkodobě narušuje Ma-ruška vstane vstane Drahuš, které jsme zasedli štamgastí stůl. "Ať zmoknou, Pražáci!" Meteorologická předpověď stařenky va šlušivé tep-lákové bundě se záhy naplní.

Gorbačov má domácí vězení, brigádníci mastí uprostřed sálu kulěbr. A mouchy? Jako vždycky na něco sraly.

POLITIKA? BĚŽTE DO HÁJE!

Jejíkož Marie Spurná točila pivo za všech režimů, které po nešťastném odtržení od Rakouska-Uherska pamatujeme, zajímám se pochopitelně o to, jak ta která doba v hospodě probíhala, co se vedlo za kecy, co z nich uvízlo v začoutných zdech, co z nich odnesl větrák.

"Masaryka jsem viděla jako děvčica v Prostějově. Nebo v Olomou-

ci? Já jsem se o politiku nikdy nezajímala, snad jen že Zápotockej měl placatou čepici..." To byl snad Lenin, babi? "Dyť je to jedno. Když umřel Goitwald, pilo se stejně jako když žil. Chlapi se vždycky namažou, ať byl u moci Husák nebo Novotnej, taky se porvali a já mezi ně musela skočit jako mezi kohouty, vždycky jsem je popadla za flígr a šup ho ven na vzduch, u mě už nedostaneš nic."

Když se podívám ještě jednou na její postavu, která pipu nepfečuhuje, nedá mi, abych se nezepál, jestli někdy nedostala nakládačku. "Já? Co tě vede, drahoušku? Dycinky jsem to srovnala do latě."

TETINO, ESTĚ JEDNO!

Marie Spurné říkají místní Tetino. Do této hospody, které se říká na-hoře (bystřejší správně usoudili, že

ve vsi je ještě jedna hospoda, a to dole), přišla Tetina kdysi na zaskok, když bývalé majitelce někdo zlomil nohu. Ze zaskoku se vyvrhlo dvaadvacet let a jelikož se nyní o budouvostince přihlásil původní majitel, příští týden bude Tetina končit.

Co budete dělat? Vždyť se vám bude o pipě zdávat! "Co tě vede, pane redaktore. Co bych dělala. Budu spávat do deseti, králíky budu krmít, padesát kuřat máme, tři prasata, po ožralách se mi stéskat nebude. A po pivu? Já stejně piju čaj s citrónem."

Objednáváme další zelenou, Marie usrkne a já si půjčuji knihu přání a stížností. Poslední zápis je z roku 1987, dva před ním z roku 1984. Vesnička, kde se zastavil čas. Čtu, že zákazníci, jakýsi zájezd, vepsali do dějin přání myšlenku, že se už dlouho tak dobře nenapili jako tady. Pod všechny tři pochvaly z minulého desetiletí načrtna Marie pokaždě stejnou odpověď: "Tož děkuju za pochvalu."

A TO MI NEJDE DO PALICE!

Jedno furt Marii Spurné vtá hlavou. Jednašedesát let točí pivo v zapadlé visce, v poklidu, bez vzruchu, kdy svět jen jakoby z dálky se připomíná, že vůbec je, a najednou se s téma redaktóra roztrhl pytel. Babi se diví, co na takové opi-ci vidí. Ale vždyť jste pořad fešanda, říká a nelžu, protože jsem na babičky fanda. Fanda na to, jak z nich vypadávají střípy, útržky... "Rusko. No, perou se tam. Chlapi tam dycy byli líný, prdlačky dělali, všechno vodřela ženská, tak si rou-pama udělaj převrat." A basta fidy. Jedna a jedna jsou dvě, nekompliku-je to.

"Ale vy redaktori mi nejdete do palice. Už jste šestej tady za poslední měsíc. Dokonce jeden Němec tady byl a představe si, neuměl ani slovo česky." To jsou darebáci, ti Němci, přitakávám. "A fotil mě před hospodou. Vy mě nebudete fotit před hospodou?"

Tetina. Přiznává, že vydělá šest tisíc. Okrádat nemá zapotřebí. Chlapi do sebe soukají další kotel, Gorbačov v dálce možná dumá o tom, jakou nahodil pučistům krásnou udičku. Na stěně visící rozpis kopa-ní IV. třídy skupiny A jasně hovoří o tom, že fotbalisté z Pleni nemají na podzim špatné rozlosování. Hlavně bacha na Plumlov.

Ač srpen, místní kanna lehce praskají. Mouchy na všecko serou, hladinka klesá.

Boj o zrno, kterého bude nadbytek, se nekonal. Přebytky nebudeme vrhat do moře, ale zaplatíme je ze svých daní.

Služebně nejstarší hostinská v České republice se ještě jednou podivuje, že Němec mluvil jen německy, a že se s téma redaktor-skejma zkrátka roztrhl pytel.

Večer se chlapi trochu namažou, ale prát se nebudou, protože by je Tetina stejně odtrhla od sebe.

nakonec hrozí ztroskotání, protože nejvyšší slovenští představitelé vznesli náhle zá-sadní námítky. Deník připomíná, že na základě Hitlerovy direktivy vzatko 14. břez-na 1939 »nezávislé« Slovensko, jež bylo de-facto vazalským státem německé říše. So-lidarita mezi slovenským nacionalismem a sudetoněmeckým extrémismem v postojí k mlichořskému diktátu probouzí v Praze vzpomínky na nejtemnější kapitolu vztahů mezi Čechy a Slováky, uzavírá DIE WELT.

Die Welt ke smlouvě ČSFR-SRN

jen některé technické záležitosti. O smlou-vě má být jasno do 7. října, kdy začíná státní návštěva prezidenta SRN Richarda von Weizsäckera v Praze. Týž list v dal-ším článku píše, že mnohamístnímu úsilí o německo-československou smlouvu nyní

BONN: Delegace Německa a Českoslo-venska dosáhly při jednání o dvoustranné smlouvě pokroku v dosud otevřených otáz-kách národnostních menšin, uvedl včera list DIE WELT. Podle informací z německých zdrojů je teď třeba ještě vyjasnit

IFC má důvěru

{čtk}: International Financial Corpora-tion [IFC] schválila financování 152 pro-jektů ve 48 zemích, přičemž vyčlenila na tyto účely 1,5 miliardy dolarů. Letos se zvyšuje objem kapitálu této instituce na 2,3 miliardy a uvedená rozhodnutí má for-málně potvrdit Rada guvernérů v Říjnu. To umožní IFC pružně reagovat na požadavky rozvíjejících se oblastí, uspokojit poptávku po finančních a poradenských služ-bách a podporovat soukromé podnikání. IFC je propojena se Světovou bankou spo-lečným vlastnictvím. V ČSFR pracuje na projektech privatizace podniků Škoda Pi-

zeň, ČKD Kompressor, Grandhotel Pupp, Elitex a Sklářny Kavalier. Zabezpečuje ta-ké dlouhodobé půjčky pro některé smíše-né podniky, např. pro Volkswagen-Škoda miliardu marek IFC patří k »triple A« insti-tucím, což znamená, že na kapitálových trzích může úvěry získávat za nejvýhodněj-ších podmínek a její účast na projektu za-ručuje důvěryhodnost. O finanční pomoc mohou podniky požádat IFC přímo, bez zprostředkování vlády.

Hanba městského soudu v Praze

Na konci října a v listopadu 1945 vzrušili naši veřejnost proces s členy tzv. Českého komitétu v Řezně, jinak také známý jako proces s Miloslavem Chocem a spol. Za předsednictví smutně proslulého předsedy senátu dr. Hugo Richtera bylo odsouzeno 14 obžalovaných k neobvykle vysokým trestům včetně 7 rozsudků smrti.

NEVINNÝ M. CHOC OPĚT ODSOUZEN!

Student Miloslav Choc byl spolu s úředníkem Slavojem Šádkem odsouzen k trestu smrti za údajnou vraždu mjr. Augustina Schramma, která Chocovi nebyla nikdy prokázána. V nepřítomnosti byl ke stejnému trestu odsouzen 48letý učitel ze Zlína a bývalý velitel partyzánského oddílu Světлана (později stejným jménem nazvána jedna z největších skupin III. protikomunistického odboje), Josef Vávra-Stařík, okresní soudce z Prahy 40letý JUDr. Bohumír Bunža, 43letý redaktor doc. dr. František Kovárna, 37letý bývalý poslanec Ing. Štěpán Benda, 51letý univerzitní prof. Vratislav Bušek a 28letý zámečnický z Brna Vilém Krajčirovič. Rozsudek doslova šokoval veřejnost, neboť většina našich občanů nečekala takovou krvelačnost od nového Gottwaldova komunistického režimu.

Obžalovaní byli obviněni jednak ze zločinného úkladu proti republice, vojenské zradě, ze sjednané vraždy a zločinu na vraždě nedokonané. Student Miloslav Choc se údajně měl dopustit vraždy mjr. Augustina Schramma a spolu se Slavojem Šádkem a Jaroslavem Fialou měli připravovat zavraždění ministra obrany gen. L. Svobody a náčelníka 5. oddělení MNO plk. Bedřicha Reicina.

Předseda senátu dr. H. Richter několikrát opakoval, že se Choc při výsleších plně doznal k vraždě mjr. Schramma, ale při soudním přelíčení to neustále zapíral. Rozporů ve výpovědích bylo víc, např. i to, že někteří členové tzv. Chocovy skupiny byli zatčeni už týden před zastřelením mjr. Schramma v jeho vinohradském bytě. Všem nezaujatým pozorovatelům muselo být už v listopadu 1948 zřejmé, že nejde o proces s vrahem mjr. Schramma, nýbrž o politický monstrproces, který má zastrašit obyvatelstvo. Při soudu se několikrát objevilo jméno Jistého Bauera, který podle Miloslava Choce majora Schramma skutečně zastřelil. Chocovi nikdy nebyla prokázána vina, přesto byl odsouzen k trestu smrti a 19. února 1949 popraven spolu se Slavojem Šádkem.

Podle komunistické verze z knihy Oty Holuba Smrt ze zálohy došlo k vraždě mjr. Schramma takto:

»Sešli se přesně v šest hodin na Flóře. Zatímco Šádek volal taxík k vinohradské nemocnici, M. Choc odešel do ulice Horní Stromky. Vrátil se asi za půlhodinu. Taxikář už netrpělivě pokukoval po hodinách a po svém pasažéru, který vytrvale tvrdil, že jeho kamarád musí přijít každou chvíli. Konečně Choc skočil do taxíku a práskl za sebou dvířky.

»Člověče, já nevím, jak se to stalo, ale já zaspal. Rychle na nádraží!« Taxikář přišlápl plyn a zamířil do ul. Vinohrady.

»Sedmadvacátého května vstoupil do domu č. 9. v ulici Horní Stromky v Praze mladý muž, bylo krátce po půl sedmé ráno. Na schodišti vedoucím do prvního poschodí vytáhl z kapsy pistolí ráže 7,65 mm a zasunul náboj do hlavně. O poschodí výše nabíl "devítku" — Walter P-38. Pak zazvonil u dveří, na jejichž jmenovce stálo Augustin Schramm.

Major Schramm, předválečný funkcionář Komunistického svazu mládeže a KSČ z Liberecka, za války jeden z organizátorů partyzánského hnutí v SSSR a po válce pracovník sekretariátu ÚV KSČ, mu přišel otevřít.

Když odemkl, spatřil mladíka ve světlém balónovém plášti se stranickým odznakem na klopu.

»Čest práci, soudruhu!«

»Čest, co si přeješ?«

»Soudruhu, dnes přijedou z Moravy soudruzi, kteří chtějí s tebou hovořit v nutné záležitosti.«

»Pojd' dál.« Vešli do předsiňe a Schramm zavřel za sebou dveře na chodbu.

»V kolik přijedou? Mám dnes nabitý program — ráno schůzi a odpoledne mám už také něco sjednáno. Mohu je přijmout později odpoledne na sekretariátě na Příkopech.«

Chvilí se ještě dohadovali o příjezdu rychlíku z Moravy. Pak mladík naznačil, že je na odchodu. Poodstoupil ke dveřím a výrazným hlasem dodal: »Nesu vám pozdrav od partyzánů!«

V tom okamžiku vytrhl z kapsy pistole a stiskl současně spouště obou zbraní. Zahřměly výstřely; znovu a znovu střílel z "devítky", protože druhá pistole se zasekla. Smrtelně zasažený major Schramm se zhroutil na podlahu. Ve vedlejší ložnici se ozval výkřik hrůzy. Schrammovu ženu, která skočila do předsiňky, mladík již nespáčil. Zabouchl za sebou a skákal po schodech do přízemí. Zaslechl, jak se otevřely dveře, ale to již byl otočen zády.

Tolik oficiální historik komunistického gestapa — StB — Ota Holub. I přes velice bujnou fantazii zanechal po sobě neoceňitelné svědectví — III. protikomunistický odboj skutečně existoval.

U soudu proti Miloslavovi Chocovi a spol. svědčila i manželka mjr. A. Schramma Anna Bebritsová, taktéž pracovnice NKGB, se kterou se seznámil v roce 1942 v partyzánské škole tehdejšího NKVD v Sovětském svazu. Paní Schrammová-Bebritsová viděla utíkat po schodech člověka v balónovém plášti. Nic víc. Jak mohla vědět, že údajným vrahem jejího muže byl právě Miloslav Choc? Paní Schrammová-Bebritsová také ve svém dopise z roku 1968 tvrdila, že její manžel nikdy nic neměl společného s ministerstvem vnitra a se sovětským NKGB...

Major Augustin Schramm byl zasažen projektily ráže 7,65 mm a ne 9 mm, jak uvádí komunistická historiografie. Navíc ve vinohradské ulici Horní Stromky č. 9 bydlel naproti jinému prominentnímu agentovi NKGB Bedřichu Geminderovi a pod cizím jménem, takže na dveřích v prvním patře nebyla jmenovka se jménem Augustin Schramm!!!

Pan Jiří Červenka, který byl v soudním procesu s M. Chocem odsouzen na 30 let těžkého žaláře, tvrdil, že se dotyčného několikrát na vraždu mjr. Schramma ptal a Choc vždy odmítal nařčení, že by střílel na Schramma.

Podle americké žurnalistky Claire Sterlingové paní Eva Dušková, Chocova snoubenka, měla možnost navštívit Miloslava Choce v cele smrti. Na její otázku — zda zabil majora Schramma? — měl odvětit:

»Nikdy nevěř, že jsem to byl já, kdo Schramma zabil. Já jsem nevinný.«

Další ze 14 obžalovaných, pan Jaroslav Fiala, byl odsouzen na doživotí. Po svém propuštění v roce 1964 tvrdil, že »jejich posláním bylo zajmout Schramma živého. Měli ho dopravit do Německa a přinést všechny dokumenty, kterých se mohli

zmocnit. Cílem bylo dokázat, že Masaryk byl zavražděn a že vraždu spáchal Schramm.« (Claire Sterlingová, Případ Masaryk, Verlag CCC BOOKS, 1972, str. 213.)

Podle pana Jaroslava Flaly byl jedním členem jejich skupiny »Přijdeme« jistý V. Opletal, který zradil a StB sledovala Choce po celou dobu jeho pobytu v Československu. StB údajně od Opletala věděla i o připravovaném únosu mjr. Schramma, datum i přesný čas, kdy se má Choc objevit u jeho domu v ulici Horní Stromky na Vinohradech. StB Mízená v té době již Jindřichem Veselým a ani sovětská NKGB neměla zájem na mjr. Schrammovi, ale na důvodu rozpoutat teror proti demokratické veřejnosti. (Onen V. Opletal byl sice společně s Chocem souzen, ale nikde není uvedena výše trestu, ke které byl odsouzen!) Pan Fiala také jako první vyslovil hypotézu, že Schramma zavraždili sami komunisté, pravděpodobně na příkaz některého ze šesti nejvýznamnějších mužů NKGB v československém státním a stranickém aparátu.

Hanbou československého soudnictví je rozhodnutí městského soudu v Praze, kde na neveřejném zasedání dne 17. 12. 1990 ve věci rehabilitace bylo rozhodnuto, že:

»Podle § 2 odst. 2 cit. zákona se za trestné činy, event. zločiny rehabilitaci nedotčené stanoví podle vzájemného poměru závažnosti trest odnětí svobody, a to u těchto osob:

Miloslav Choc pro zločin vraždy podle § 33, 134, 135, č. 1 a 3, f. z. č. 117/1852 v trvání 20 roků.«

Podepsán jistý JUDr. Josef Kratochvíl.

Jak je vidět, demokratizační proces po listopadu 1989 se městského soudu v Praze ještě nedotkl, když JUDr. Josef Kratochvíl vynášel za zavřenými dveřmi rozsudky hodné soudců z padesátých let, jako byli O. Matoušek, J. Novák, K. Trudák, K. Bedrna, V. Hanák či Vojtěch Rudý. V »rehabilitačním« rozsudku JUDr. J. Kratochvíla také není uveden V. Opletal, což může vést k domněnce, že městský soud dodnes kryje udavače...

Proč si JUDr. J. Kratochvíl nepoložil základní právní otázku — Cui prodes? Vražda mjr. Schramma prospěla v ten moment jen a jen komunistickým záměrům.

Smrt Augustina Schramma úzce souvisí s dosud nevyjasněnou smrtí ministra zahraničních věcí Jana Masaryka. V povědomí veřejnosti totiž je hluboce zakořeněno, že Miloslav Choc zastřelil Masarykova vraha majora Schramma.

Co víme vůbec o mjr. Schrammovi? Pocházel z pohraničního sudetského území, národnosti německé, z rodiny zemědělského dělníka. Od mládí se soustavně vyhýbal poctivé práci a byl aktivistou Svazu komunistické mládeže. Jako osvědčený výtržník a rváč se s oblibou zúčastňoval rozbití schůzí ostatních politických stran. V roce 1939 přešel do SSSR, kde se dal plně do služeb tehdejšího NKVD. Protože oviádal perfektně češtinu i němčinu, působil jako donašeč v řadách českých i německých emigrantů. Po napadení SSSR prodělal speciální výcvik NKVD pro politické komisaře partyzánských oddílů a později pracoval v ukrajinském partyzánském štábu, odkud byli vysíláni parašutisté na Slovensko a do protektorátu, takže mohl klidně kontrolovat celý komunistický odboj a zasahovat i do národního vlasteneckého odboje proti fašismu.

V roce 1945 se stal poslancem Prozatímního národního shromáždění a v prosinci téhož roku byl v hodnosti majora jmeno-

Podle m. o. ch. 719

ván styčným důstojníkem mezi orgány NKGB a komunistickou Bezpečností, navíc dce spolupracoval s Reicinovým OBZ (Obranné zpravodajství), které bylo plně pod kontrolou NKGB. Mjr. Schramm velel zvláštní skupině NKGB, která měla za úkol pátrat v Československu po ruských emigrantech, kteří uprchli po Říjnové revoluci před bolševickým terorem. V té době jeho skupina sádhala několik politických vražd a dodala do sovětských gulagů celou řadu emigrantů včetně pracovníků archivu »bílých« Rusů z Toskánského paláce. Schramm patřil ke špičce agentů NKGB, kteří pracovali přímo pro moskevské Centrum, jak se v žargonu zpravodajských služeb nazývá vedení NKGB v Lublince.

Nejvýznamnější exponenti sovětského NKGB v Praze byli Bedřich Geminder, »zasloužilý« pracovník moskevské Kominterny, vedoucí mezinárodního oddělení ÚV KSČ, řídící tzv. plán TB (popraven 3. 12. 1952), náměstek ministra obrany, generál Bedřich Reicin, šéf 5. oddělení, bývalý náčelník osvěty 1. armádního sboru v SSSR, později šéf smutně proslulého OBZ (popraven 3. 12. 1952). Major Augustin Schramm, styčný důstojník mezi komunistickou StB Jana Hory a později Jindřicha Veselého, ale i Reicinova 5. oddělení se sovětským Centrem (zastřelen 27. 5. 1948). Major Bedřich Pokorný, šéf bezpečnostních složek ministerstva vnitra, náměstek ministra vnitra (zavražděn 31. března 1968), Kapitán Miroslav Pich-Tůma z StB, vedoucí zvláštního komunistického komanda pro zvláštní účely (dosud žije).

Posledním je Jarin Hošek, šedá eminence StB, spojka mezi Schrammem, Reicinem a Pokorným s moskevským Centrem. Nejzajímavější na osobě Jarina Hoška je to, že často vystupoval pod jménem Bauer. Choc před soudem tvrdil, že Schramma zavraždil jistý Bauer. Nic by to však neznamenalo, kdyby paní Claire Sterlingová ve své knize Případ Masaryk na stránkách 201 a 202 neuváděla jednoho svého informátora z řad československé StB, který jí sdělil asi toto:

»Rekonstruoval důkazy, o nichž věděl, že je získaly v letech 1948 až 1951 čtyři separátní skupiny důstojníků StB, velmi ohraničené a vysoce tajné, se ujaly úkolu vyšetřit případ Masaryk zevnitř. Tři z angažovaných důstojníků byli zavražděni, většina ostatních skončila v Ruzyni a na Pankráci. Málokdo z nich přežil. V každém případě byla práce skupiny zastavena, jakmile začala sledovat stopu k Jarinovi Hoškoví, styčnému důstojníku mezi bezpečnostními silami mjr. Pokorného v MČ a sovětským Centrem. Jestliže to tak bylo, pak to dalo jen trochu rychlé práce. Dva mladí Češi pracující pro americkou CIC byli zatčeni, odsouzeni a popraveni za vraždu mjr. Schramma. Je pravda, že oba byli u jeho domu, když byl zastřelen. Centrum bylo informováno o každém jejich kroku a posílalo Hoška, aby zastřelil Schramma a svalil vinu na oba mladé agenty CIC. (Tak se Centrum zbavilo agenta, kterého chtělo umlčet, dokázalo v nejkratším čase případ uzavřít a ještě svrhnout vinu za všechno na Američany — byl to mistrovský tah.) Přirozeně nejsou pro to důkazy a sotva se nějaké objeví. I když je Jarin Hošek ještě naživu, to samo už ukazuje, jak marné je ho kontaktovat. Když Hošek neměl tak ohromný talent mlčet, už by dlouho nebyl na tomto světě...«

Claire Sterlingová tyto informace získala v roce 1968. Její informátor, jehož jméno však na jeho přání neuvádla, musel být neobyčejně zasvěcený muž do tajemství státní tajné bezpečnosti. Informace, které Claire Sterlingové poskytl, jsou naprosto přesné a dosud nikde nepublikované, přesto v řadě exilových a dnes i domácích publikací se jeho vědomosti jen a jen potvrzují.

Zastřelil-li mjr. Schramma Miroslav Choc

nebo Jarin Hošek, život Chocovi už nikdo nevrátí. Byl odsouzen k smrti komunistickými zločinci a loňského roku byl absurdní trest »pozměněn« na »pouhých« dvacet let. JUDr. f. Kratochvíl pravděpodobně zapomněl, že v Československu je nejvyšší trest 15 let a ne 20 roků vězení, a navíc Chocovi i jedenačtyřicet let po jeho popravě nelze nic prokázat, nic víc, než že se vrátil z americké okupační zóny Německa zpět do republiky s určitými úkoly a že se k vraždě mjr. Schramma u soudu nepřiznal. Rozsudek 20 let za neprokázanou vraždu je hanbou městského soudu v Praze a skvrnou na dnešní justici, která se, jak je vidět, nezabývá nánosy komunistických způsobů, jimiž oplývala celých dvačtyřicet let.

Miroslav Choc

ztrátu ohlásila policie. Není bez zajímavosti, pomíneme-li populární ITALII gen. Nobilia, plující k severnímu pólu v polovině 20. let, že se nad námi vzducholodí naposledy pohybovala na sklonku tzv. protektorátu Čechy a Morava: šlo ovšem o anglickou vojenskou vzducholodí bez posádky, která se vlivem větru nad pobřežím Anglie utrhla ze systému železných lan, který měl zabránit doletu nacistických stíhací V1 a V2 nad britskou říší. Zatoulaný doutník, jemuž Brňaně říkali »Churchillův pozdrav«, tehdy sestřelila německá stíhačka, takže shořel ještě ve vzduchu.

Odráznutá modroztlutá reklamní vzducholodí sice nemá závěsný koš pro osoby, ale lidským životům by mohla být nebezpečná v letecké dopravě.

Z veletrhu zmizela vzducholod'

Opravdu nevybíravý způsob vtipkování může být vše v pořádku, avšak střeďeční čin lze nazvat jen špatným a navíc nebezpečným vtipem. Nové směry reklamy přivedly letos na brněnské výstaviště například větší symboly, než tomu bylo dříve: nad Pisárkami se vznášely upoutané balóny a podobnou modrobílou vzducholodí měla na síti svého stánku upoutanou také firma Romo Fulnek: pachatel však voil bez nožem v blízkosti pavilónu Z.

Vzhledem ke značné nebezpečnosti byla informována letiště sousedních států Rakouska a Maďarska, kam může vzducholodí anglické výroby o délce 6 metrů, průměru 2,2 metru v hodnotě 110 000 Kčs směřovat. Pro dětskou Destu tuto reklamu zajistovala agentura NBBA z Kladna, která ihned

zvůli pachatelé činu, k němuž došlo v závěru brněnského podzimního veletrhu, přišel v jeho poslední den. Minulou stědou kolem 17. hodiny někdo odklízil upoutanou reklamní vzducholodí, jež se vznášela nad expozici firmy Desty z Děčína, která vyrábí vysokozdvizné vozíky. Některé podrobnější informace nám věcra poskytl kpt. Josef Laštovka z tiskového oddělení brněnské policie.

Pokud, když končí veletrh, dochází k jisté euforii všech přítomných v areálu, kdy se rozhazují zbylé prospekty, vytrubují všemožné zvukové zdroje, hostesky nabízejí poslední kapky občerstvení. Pokud jde o radost z uzavřených obchodů, pak

Podkarpatsko žádá samostatnou republiku

Na Podkarpatské Rusi, která byla v letech 1919 až 1939 součástí Československé republiky, vznikly v poslední době různé organizace vyhlásující své názory na příští vývoj této země. Společnost karpatských Rusinů uspořádala 1. a 12. září dva velké několikatisícové mítinky v Mukachevě a Užhorodě.

Účastníci prvního veřejného shromáždění požadovali, aby byla vytvořena samostatná Podkarpatská republika, která by nepatřila do státního svazku s Ukrajinou, kam byla násilně přivtělena v roce 1945. Současně se v Mukachevě a Užhorodě shodli, že by se mělo provést o tomto návrhu lidové referendum za účasti mezinárodní komise Evropské rady, s kterou se již navázaly styky. Občané Podkarpatské Rusi se obávají, že referendum o nezávislosti Ukrajiny chystané na 1. prosince Kyjevem by znemožnilo Podkarpatsku svobodně se vyjádřit o své budoucnosti.

Návrhy ruského národa, tvořícího na Podkarpatské Rusi většinu, byly zaslány generálnímu tajemníku OSN, Evropské radě, prezidentům Gorbačovovi a Jelcinovi, kyjevské ukrajinské vládě a parlamentu. Odnikud však zatím nepřišla žádná odezva.

A ještě jedno poselství zaznívá v těchto dnech z této země, tak tragicky poznamenané ve svých dějinách: Češi a Slováci, zachovejte společnou republiku a neodejte se nikým rozdělit a postavit proti sobě.

NOVÉ SLUŽBY PRO POSLANCE

Kancelář Federálního shromáždění vylepšuje servis

Zádný z poslanců FS, evidovaných v registrech StB, nevyužil parlamentních prázdnin k tomu, aby v tichosti opustil politickou scénu. Jediným, kdo rezignoval (z rodinných důvodů) na svou funkci, byl člen výboru pro plán a rozpočet SL ing. B. Peka (HSD-SMS I). Přesto se v aparátu i budově FS leccos nového děje. Hovořili jsme o tom s ing. Zdeňkem Hradilákem, nově pověřeným vedením Kanceláře Federálního shromáždění.

• Co se v parlamentu změnilo po organizační stránce?

Parlament začíná pracovat úplně novým způsobem, už to není jen maketa demokracie, ale suverénní zastupitelský orgán. Stará Kancelář FS byla zatížena indrovským modelem řízení, kdy plně ovládala celý chod parlamentu. Stavíme tento princip z hlavy na nohy a veškerou aktivitu kanceláře odvíjíme od činnosti poslanců, aby celý aparát FS fungoval jako jejich servis. Připravili jsme návrh nového organizačního řádu a rozdělili kancelář na tři úseky: parlamentní, informační a správní. První je nejdůležitější, zajišťuje kompletní činnost parlamentu, další dva spolupracují. Informační úsek je nový a na jeho rozvoj se chceme zaměřit, protože dostupnost aktuálních a přesných informací je základem zvýšení poslanecké profesionality.

• Jak pro tento záměr využijete americký dar výpočetní techniky?

Sto amerických počítačů je rovnoměrně a logicky rozloženo v celém aparátu FS, budou jimi vybaveny všechny sekretariáty parlamentních výborů, správní odbory i všechny poslanecké kluby. Z jiných zdrojů kluby také obdrží televizory s teletexty a se záznamovým zařízením. Součástí americké pomoci bude ještě dodávka rozmožovací techniky a zařízení telefonní ústředny. Výpočetní technika má zajistit zrychlení činnosti a informovanosti poslanců, novinářů i samotné Kanceláře FS. Jejím prostřednictvím bude možné se rychle informovat mj. o plánu legislativních prací, o zahraničních aktivitách FS i o aktuálním dění v Kanceláři FS.

• Bude tento systém provázán s legislativními orgány republik?

V budoucnu jej chceme provázat s informačním systémem národních rad, federální vlády a možná i republikových vlád. Nyní proběhne první společná schůzka šéfů kan-

celářů všech tří parlamentů se šéfy úřadů všech tří vlád, kde kromě této provázanosti chceme dohodnout také spolupráci v oblasti některých investic, sjednocení autoparku a další opatření, která budou šetřit státní pokladnu.

• Jaká je nynější personální situace v aparátu FS?

K 15. září odešel všichni pracovníci, kteří museli. V současné době je 261 systemizovaných míst v podstatě obsazeno. Tento počet však nedostačuje a podle návrhu organizačního řádu by mělo dojít k posílení zvláště parlamentního a informačního úseku až na stav 320 pracovníků. Jednalo by se zejména o specialisty pro parlamentní výbory, právníky a informační specialisty. Ještě bych zdůraznil, že Kancelář FS je velmi přísně oddělena od jakékoli politické aktivity. Vedoucí kanceláře je osobně zodpovědný za nestranný přístup všech pracovníků aparátu FS k práci s poslanci. Nový organizační řád sice výslovně nezakazuje členství v politických stranách, nedáme o tom ani evidenci, ale nestrannost výkonu všech funkcí je základním předpokladem naší práce. Já osobně spoléhám na silný kontrolní mechanismus, jímž jsou poslanci sami.

.. A CO AUTOMATY NA KONDOMY ?

Rukavice hozená zločinu

Malá, ale půvabná země, která má svým návštěvníkům vždy co nabídnout, Švýcarsko. Mám slabost pro Curych. Největší z měst podalpské republiky, ve dne hřící obchodním a bankovním ruchem, večer decentně ospalé. Když jsem tady letos v létě nasměroval cestu na jih Evropy, zaujaly mne transparenty zvoucí na výstavu. Na mezinárodní dostaveníčko nazvané Bezpečnost 91. Veletř posledních novinek z oboru, který se stará o jistotu naší i našeho majetku...

Již krátká procházka výstavou naznačila, že to páni zloději nebudou mít ve svém nečestném řemesle nijak jednoduché. Tak třeba jen přiblížení se k objektu jejich zájmu se jim patřičně snaží ztížit konstruktéři a technici firmy Siemens-Albis AG Curych, kteří věnovali důkladnou pozornost už předpoli našeho majetku. Zabuovali zdánlivě složitý, ale ve skutečnosti lehce ovladatelný bezpečnostní systém, skládající se z různých senzorů způsobených okolním podmínkám. Tak důmyslně, aby nedocházelo k planým poplachům. Elektronika v kombinaci s datovou technikou jsou např. podstatou »inteligentního plotu«, který za pomoci paralelně napnutých drátů vytváří elektrické pole, přičemž každé vniknutí do jeho dosahu vede k charakteristickým změnám. Zapnuté mikroprocesory dokáží při náležitém naprogramování rozlišit zvířata i jednotlivce podle osobní charakteristiky. Svou roli zde

hrají i infračervené paprsky a mikrovlnné dráhy...

Velmi účinná jsou i tzv. odposlechová oplocení, založená na principu kondenzátorových mikrofonů zabudovaných v plotu. Zachycují jakýkoliv pohyb u plotu a předávají příslušný signál elektronice, která jej vyhodnocuje, bezvýznamná rušení vylučuje a důvodně podezřelá hlásí...

Zvláštní pozornost byla věnována trezorům. Jejich nedobytnost byla totiž v poslední době zpochybněna elektronicky řízenými otvírači, automaty, které si dokázaly poradit s jakoukoliv číselnou kombinací. Každá zbraň však má za následek vývoj svého protějšku. Konstruktéři bezpečnostní techniky si samozřejmě s rafinovanými metodami uznávané elity mezi zloději peradili a jejich odpovědí je elektronický náročný bezpečnostní systém na vysoké úrovni. Nazývá se Paxos a je pro kasáře nerozlušknutelným oříškem...

Zaujalo mne i řešení vstupní kontroly

do střežených objektů prostřednictvím osobních karet čtecího systému CCS 2800, který současně zvládne osm stanovišť. Je absolutně vodotěsný a nevyvede jej z míry ani výpadek proudu, kdy je okamžitě přepnut na vestavěný akumulátor. Jednoduchou telefonní přípojku má dosah do jednoho kilometru. Průkazy mají velikost mezinárodní kreditní karty a nedají se zfalšovat. Každá z nich je unikátem zhotoveným z několika vrstev umělé hmoty a obsahuje speciální kód. Svou konstrukcí je zcela odolná vnějším vlivům a při ztrátě může být okamžitě blokována...

Technika si dovede spolehlivě poradit i s požáry, které dokáže nejen už v zárodku avizovat, ale i sama hasit. Na curyšské výstavě Bezpečnost 91 bylo takovýchto důmyslných přístrojů představeno hned několik, speciálně přizpůsobených pro hotely, restaurace, pracovní haly i jiné provozy. Všechno vysoce citlivé, účinné, takřka neomylné automaty. Pamatováno bylo samozřejmě i na osobní bezpečnost občanů proti přepadení či vloupání, na ulici i doma. Účinné, zneškodňující obranné prostředky, nezdolatelné zámky, bezpečná okna, rozličná varovná zařízení, kontrolní a záznamové kamery. Od těch jednoduchých pro každého až po ty složitě pro náročné. Nejmodernější technika hodila rukavici lapkám všeho druhu...

.. A KDE JE RUKAVICE HOZENÁ? DALŠEVINŮM ?

Krok za krokem vstříc kupónové privatizaci

Představte si průměrného občana, říkejme mu třeba pan Vopršálek, který po léta poctivě pracoval a stále ještě pracuje za vysoký úřednický plat. Sotva s ním užívá rodinu, natož aby vůbec pomyslel na to, jak se zapojit do procesu malé privatizace, když ze všech stran slyší, jak se na aukcích lozí milióny. A přitom by tak rád podnikal...

S pocitem křivdy a nespravedlnosti v něm len ze dne roste přesvědčení, že chudý a poctivý člověk zůstane provždy chudákem. Ale pozor, v novinách si přečte o formě

kupónové privatizace. Stát se za pouhých tisíc korun akcionářem i několika podniků? Není to zase nějaká bouda na lidi? Je to opravdu ta cesta, jak přijít legálně k penězům a pozvednout tak životní úroveň rodiny? Pan Vopršálek se rozhodne tuto šanci nepromarnit, ale jak na to? Abychom panu Vopršálkovi jeho rozhodování usnadnili, požádali jsme ředitele Centra kupónové privatizace RNDr. Jaroslava Liznera, CSC., aby dal panu Vopršálkovi návod, jaké kroky musí pro zapojení do kupónové privatizace učinit.

KROK PRVNÍ:

»Už počátkem října může zajít na libovolnou poštu a zakoupit za 35 korun kupónovou knížku. Bylo by vhodné, aby si zakoupil i informační příručku za 15 korun. Po jejím bedlivém prostudování pochopí nejen to, jak má postupovat, ale objasní mu i širší souvislosti, jako např. co to je akcie, dividenda atd.«

KROK DRUHÝ:

»Druhý krok nastává pouze v případě, pokud se opravdu rozhodne kupónové privatizace zúčastnit. Jestliže ano, pak musí znovu zajít na poštu a zakoupit za tisíc korun kupónovou známku. Nákup kupónové knížky a kupónové známky může uskutečnit kdykoliv během dvou měsíců — od začátku října do konce listopadu.«

Pokrač. na str. 721

KROK TŘETÍ:

*Třetím krokem je registrace. Federální ministerstvo financí otevírá síť kanceláří po celé republice, kde se od 1. listopadu do konce prosince bude registrace provádět. Na každé poště je k dispozici seznam registračních míst a na zvláštní vývěsce pak adresa nejbližších registračních míst k dané poště. Registrační místo si musí pan Vopršálek zvolit pečlivě, neboť to bude místo, kam si bude docházet pro informace, jak si v privatizačním procesu vede, a tam také bude uplatňovat případné reklamace. Registrát se může sám nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou k tomu zvolí úředně ověřenou plnou mocí. K tomu, aby byl pan Vopršálek řádně zaregistrován, musí vyplnit v kupónové knížce registrační kartu č. I. Použije k tomu pouze tužku, která je u kupónové knížky přiložena — vyplněné údaje se tak dostanou na registrační kartu č. II průpisem. Kartu by měl vyplňovat pečlivě, aby nepřetahoval, neškrtil a nepřepisoval. Měl by se předem podívat do informační příručky, kde je řada příkladů, jak se správně adresa vyplňuje. Různí spekulanti vydávají více či méně přesné návody. Doporučoval bych každému, tedy i našemu fiktivnímu panu Vopršálkovi, aby si raději zakoupil informační příručku, která je autorizována FMF.

Terpve poté, když si zkontroluje, zda kartu vyplnil správně, vlepí na kartu č. II kupónovou známku. Až do této chvíle ztratí pouze 35 korun za nákup kupónové knížky. Vyplní-li kartu špatně, a přesto známku nalepí, přichází ještě o tisíc korun, protože musí koupit novou známku. Správně vyplněnou kartu předloží pracovníkovi registračního místa, který mu na ni dá tzv. registrační razítko a datum, k němuž byla jeho registrace ukončena. Dál už jen čeká na leden, kdy začne vlastní aukční prodej privatizovaných akciových společností a připravuje se na čtvrtý, velice důležitý krok.

KROK ČTVRTÝ:

*Máme leden. Pan Vopršálek měl do té doby dost času, aby si na poště nebo na obvodním či okresním úřadu prostudoval seznamy podniků, jejichž akcie budou prodávány, a aby se rozhodl do jakého podniku bude své body investovat. Během jedné privatizační vlny smí držitel investičních kupónů utratit maximálně 1000 investičních bodů, navzdory tomu, že jich kupónová knížka obsahuje 11 000. Pokud si tedy pan Vopršálek už podnik vybral, musí během devíti objednávkových dnů, které budou včas vyhlášeny, dojít na poštu a tam svůj, řádně vyplněný, kupón podat. Za podání každého kupónu zaplatí manipulační poplatek 2 koruny ve prospěch pošty. Pan Vopršálek provede objednávku tím, že do kupónu nenapíše název organizace, ale její osmimístné identifikační číslo, které bude v seznamu podniků u každého z nich uvedeno. K dispozici má 1000 bodů, které může dělit — nemusí je vložit do jednoho podniku, ale např. do dvou po pěti stech bodech nebo i po deseti po stu bodech. V prvním kole bude každý investiční podnik stejně drahý, např. cena pěti akcií bude mít hodnotu 100 bodů. To znamená, že pokud si objedná u podniku akcie za 300 bodů, objednává si tak 15 akcií. V dalším kole už bude cena akcií různá — bude se odvíjet od nabídky a poptávky z předchozího kola.

Vraťme se k našemu panu Vopršálkovi... »Završením čtvrtého kroku, tj. objednaním akcií, udělal už všechno pro to, aby se mohl kupónové privatizace zúčastnit. Po ukončení devítidenního termínu, určeného k objednávání, nastává etapa vyhodnocení. Všechny objednávky se shromáždí v centrále, kde se zpracují. U každého podniku se porovná nabídka a poptávka. V případě, že poptávka bude nižší než nabídka, bude objednávka pana Vopršálka uspokojena.

V opačném případě?

Nebude uspokojena. A to nejen u pana Vopršálka, ale u všech zájemců o ten který

podnik, u něhož došlo k převisu, tj. že poptávka byla větší než nabídka. V takovém případě se původní objednávka ruší. Použitě body nepropadávají, bude je možné uplatnit v dalším kole. Výsledky prvního kola budou vyvěšeny na poštách, na registračních místech a vyhlášeny v tisku. Podniky, u nichž dojde k převisu poptávky, budou zařazeny do druhého kola.

Dejme tomu, že objednávka bude uspokojena. Co bude následovat?

»Do měsíce po skončení posledního kola první vlny kupónové privatizace od nás dostane písemně vyzooměně, že je majitelem tolika a tolika akcií. Současně s tímto oznámením zašleme všem podnikům seznamy jejich akcionářů. Další kontakty se už budou odvíjet mezi podniky a jejich akcionáři.

Pan Vopršálek, coby akcionář, očekává, že budem moci s akciemi obchodovat...

»Do konce roku bude přijat zákon, který stanoví jasné podmínky pro obchod s akciemi. Dosud není rozhodnuto, zda budou akcie emitovány nebo zda se přejde rovnou na bezpapírový trh s akciemi. V praxi to znamená, že pan Vopršálek dostane buď papír s napsím akcie nebo jen potvrzení o tom, že je akcionářem.

V souvislosti s kupónovou privatizací se hovoří o investičních privatizačních fondech. Můžete panu Vopršálkovi objasnit jejich účel a smysl?

»Investiční a privatizační fondy (IPF) jsou akciové společnosti, které budou zakládat buď jednotlivci, nebo právnické osoby. Měly by občanům usnadnit rozhodovací roli. Pokud nebude pan Vopršálek vědět, u jakého podniku si má akcie objednat, a přesto se bude chtít privatizace zúčastnit, může své body svěřit některému z IPF v tzv. předkole, které bude právě pro tento účel včas veřejně oznámeno. Seznamy jednotlivých IPF budou k dispozici na poštách. Investiční body bude pan Vopršálek svěřovat IPF podobným způsobem, jako když si objednáva konkrétní podnik — jen místo identifikačního čísla podniku uvede na kupón identifikační číslo zvoleného IPF. A opět má při volbě několik možností — může věnovat své body jednomu IPF, nebo je rozdělit mezi více IPF, anebo jich může svěřit jen část IPF a s ostatními si sám objednat akcie některého z podniků. IPF se účastní celé akce se všemi body, které mu občan svěří, a nakupuje akcie jako kterýkoli individuální držitel investičních bodů. Občan Vopršálek nedostane akcie podniku, které IPF koupil, ale přímo akcie IPF.

UŽOZ KUPÓN. KNÍŽKY NA STR. 722) JEDNODUCHÝ JAKO FACKA...

SEN

[údajně poslední autorova báseň, kterou napsal zhruba čtyři měsíce před svou smrtí]

Jako dítě i jako kluk mívám jsem divný sen. Mívám ho dosud, užívě úzkostný a zároveň vzrušující naději: Hledám svazek klíčů, klíčů otevírajících všechny zámky, dveře k blahobytu i brány ráje. Ale přitom to nejsou pakliče, ani se pakličům nepodobají. Neskřípou v zámcích, nejsou ze železa, nejsou z tvrdé oceli, nejsou z kovu. V tom je jejich tajemství. Po procitnutí jsem se sám sobě smával. Kdepak něco takového! Ale teď vím, že jsou! A jsou tři: Jeden je pokoj mezi národy, jeden je nemásilná vláda, jeden je mír v duši. Kdež by se našly!

SEIFERT - LÁSKO! Primátorem Prahy je M. Kondr

(nik): Přerušené jednání zastupitelstva hl. m. Prahy bylo zahájeno včera v devět hodin ráno. To nejdůležitější — volba nového primátora — však přišlo na řadu až od 15 hodin odpoledne. Po předchozím hlasování zbyli nakonec dva kandidáti: bývalý primátor ing. J. Kofán (ODA) a ing. M. Kondr (ODS), který také jako první předstoupil před plénum. Mimo jiné řekl: »Domnívám se, že pozice primátora nemůže vycházet z představy nadstranickosti.« Poté se rozhovořil o problémech hlavního města. Pak předstoupil ing. J. Kofán a nabídl ruku ke spolupráci. Jeho projevu zatleskala většina lidí v sále. Tajné volby však nakonec rozhodly ve prospěch ing. M. Kondra. Z celkového počtu 72 hlasů, obdržel ing. M. Kondr 42, čimž o tři hlasy překročil nadpoloviční většinu potřebnou ke zvolení. MÁ TAKY VOBY JAKO 1990 PŘEDCHŮDCE...

5x staletí velikáni

K nejstarším stromům v celé Evropě patří šest dubů v okrese Malčín u vesnice Ivenack v Německu. Jejich stáří se odhaduje na tisíce let a všechny měří po obvodu přes 10 metrů.

Královský dub mají v polské Libišině, nevelikém přímořském městečku. Traduje se, že jej vlastnoručně zasadil sám král Vladislav Jagellonský. Na rozdíl od jiných legend o královských stromech, v Libišině mají vše archivně potvrzeno. Prastarý zápis dosvědčuje, že dub skutečně král zasadil 3. listopadu 1410.

Proslulý Bartek, nejstarší polský dub v blízkosti Zagdańska (Kielecké vojvodství), ještě stále roste. Vědci jeho stáří odhadují asi na 1200 let. Mohutný strom je vysoký 27 metrů a obvod kmene měří přes devět metrů.

Živý svědek minulosti, 800 let starý dub, byl objeven v poli brestské oblasti v Bělorusku. Je to nejen nejstarší, ale také nejvyšší strom v Běloruské SSR. Jeho koruna dosahuje výše patnáctipodlažního domu. Přes pozeňnaný věk dub stále ještě rodí žaludy, ze kterých nedaleko vyrostla celá doubrava.

Kmeny zkamenělých dubů objevili polští geologové v údolí Wisly. První byl osm metrů dlouhý, druhý měřil 14 metrů. Oba kmeny patří k největším dosud objeveným pravěkým dubům.

REGISTRAČNÍ KARTA I

Nabývací cena
1000 Kčs

00009629-4

5 1 5 3 0 5 2 2 8

VZOR PÍSMŮ

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	A	A	B	C	D	E	F	G	H
I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
S	T	U	V	W	X	Y	Z	0	1
2	3	4	5	6	7	8	9	A	B
C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V
W	X	Y	Z	0	1	2	3	4	5
6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

VZOR

Vyplňte příloženou cestou propisovací tužkou číselné podle předepsaného vzoru písmen do vyznačených rámečků.

Datum a místo narození (číslo)
číslo registračního průkazu

Datum registrace
a místo poskytnutí průkazu

Věsto
číslo registračního průkazu

Doba platnosti
10 měsíců od data vydání

Kartička s uvedením data registračního průkazu
a datem vydání registračního průkazu

Neueröffnung !!!

Seiten Sie herzlich willkommen

im

MARIENHOF

R e s t a u r a n t

Bar
Grill
Terrasse
Cafe, Espresso

P e n s i o n

Shop
Antiquitäten
Reit Gelegenheit
Vermittlungsbüro:
Vertretungen,
Übersetzungen,
Kontakte, usw.

non stop offen

Unter anderem erwartet Sie bei uns eine ausgezeichnete Küche und eine gemütliche Atmosphäre. Es stehen Ihnen auch unsere schönen Gästezimmer zur Verfügung. Der Preis beträgt pro Person DM 18,- Frühstück inkl. Sie werden sich bei uns außerordentlich wohlfühlen und sich auch gut erholen; unser Haus bietet ruhige Lage und idealen Ausgangspunkt für Ausflüge nach Marienbad, Karlsbad, Eger, Tachau, Pilsen und Taus.

Wie Sie uns finden?

- Wir befinden uns im Ort Čekovice bei Bor (Haid). Sie finden uns ganz leicht: Wenn Sie vom Grenzübergang Waidhaus in Richtung Pilsen, Prag oder Marienbad fahren, kommen Sie nach 20 km in die Stadt Bor. Rechts neben der zweiten Kreuzung steht ein Schloss. An dieser Kreuzung verlassen Sie die Hauptstraße und biegen links ab in Richtung Plana u M.L., Tachau, Marienbad, Eger (Cheb), Karlsbad. In dieser Richtung fahren Sie etwa 2 km weiter bis in die nächste Ortschaft mit Namen Čekovice. Dort biegen Sie einfach an der ersten Kreuzung nach links ab und fahren noch ca. 100 m weiter zum Marienhof.

Ihr V. Kovacs

Adresse: Marienhof, Čekovice bei Bor (Haid) Nr. 14, CSFR
Tel. 0184/90336
(0042/184/90336)
(0049/89/165531)
(0049/89/4807146)

Tote Mutter 18 Monate aufgebahrt

New York - Rund 18 Monate lang war Blanche Riley, die mit 56 an Gehirntumor starb, in ihrem Schlafzimmer aufgebahrt. Ihre fünf erwachsenen Kinder hielten Gottesdienste ab, wechselten die Wäsche. Sie glaubten fest daran, daß ihre Mutter wieder von den Toten auferstehen würde.

MATINKA Ž ASI KAPANEK TEKLA...

HORA ŘIP JAROSLAVA SEIFERTA

Tim přem české země odkojený žil celý život v jejím svůdném klíně. A jeho milostný vztah k domovině je pro něj hlavním nositelem ceny.

Tou přílbou hlíny ve válečné vřavě neuchránila matka hlavy padlých synů... Kdo z živých dnes si přizná svoji vinu že hanebně jí svedl z cesty k Boží slávě?

Řip chtěl by přijít když je básník ochorý když nemohou se scházet ani lidé s lidmi...

Mám návrh pro něj - je docela střídmý - láska přece přenáší i hory.

Mehrheit für Tempolimit

Hamburg – Die meisten Deutschen (56 Prozent in den alten, 89 % in den neuen Ländern) sind für ein Tempolimit, berichtet „Auto-BILD“. Verkehrsminister Krause habe mehrere Umfragen in Auftrag gegeben, habe die Ergebnisse unter Verschluss.

Prinz Charles sollte erschossen werden

Washington – Prinz Charles sollte 1985 bei einem Poloturnier in Palm Beach (Florida) erschossen werden. Das FBI nahm nach einem Tip einen Bewaffneten in der Menge fest. Das FBI hielt kein Angelegenheit geheim, um anderen Tätern kein Vorbild zu geben, wurde jetzt enthüllt.

Zwiebeln gegen Juckreiz

München – Ein altes Hausrezept wird jetzt wissenschaftlich bestätigt: Zwiebeln helfen besser gegen Mückenstiche als Salben: Eine in dünne Scheiben geschnittene Zwiebel gibt Schwefelstoffe frei, die gegen Juckreiz und Entzündungen helfen.

ALE VITVÁŘI PŘEKLIJÍ PLYNU...

Ti ČEŠI JSOU KOUZELNÍ. PRAVĚ DISKUTUJÍ O CENÁCH PIVA.

1961

1991

BIS, POLICIE, BIS

»Davaj pět sot, igrajem...« povídal temnooký, tmavovlasý Rus. Sklonil se a na prkýnku položeném včera odpoledne na betonu pod dálnicí u Městského muzea na Florenci, rozehrál škálu rychlých pohybů rukou se »skořápkami«, v tomto případě s kelímky z umělé hmoty. Neuspěl. Ti čtyři kolem něho se jaksi rozpakovali... O pár metrů dál byl jiný podobný čilouš. Hrozen lidí kolem něho, kdosi zrovna vsadil, druhý radil, třetí kibicoval také. Partie se rozehrávala. Najednou kdosi vykřikl: »Bacha, lítačka!« To už zazněl i signál policejní sirény. Do vraců jako když střelí. Rozutekl se na všechny světové strany. Ale chyba lávky, kibicové se proměnili v muže zákona, všechny aktéry – skořápkáře i jejich komplice, v tu ránu si nasadivší neutrélní masku – polapili do jednoho. Prvý se dušoval víc, druhý míň, kápo šel, samozřejmě v pevném sevření policistů, mlčky. A proč dávám do titulku bis? Tim totiž na koncertech posluchači odměňují perfektní výkon a žádají opakování. Proto tohle bis, policie, bis. A lidé kolem, co byli jako já jen udivenými svědky, tehle zákrok policie kvitovali s uznáním. To je správný, dobře to udělali, tak se musí na lumpy.

Baumeister bringt barocke Lebensfreude ins Portemonnaie

Ernst und entschlossen blickt er drein, der unbekannte Mann, der einem schwäbischen Meister um 1525 Modell gestanden hatte. Eingehüllt von Pelzkappe und Mantelfell wacht sein Kopf seit Jahrzehnten auf dem Fünfzigmarkschein. Nüchternheit verbreitet auch das Lübecker Holstentor mit seinen gedrungene Türmen auf der Rückseite der Banknote.

Mit dem strengen Mittelalter ist es nun vorbei: Statt seiner breitet sich künftig barocke Lebensfreude im Portemonnaie aus. Der Architekt und Baumeister Balthasar Neumann (1687 bis 1753) lächelt unter einer wallenden Perücke die Eigentümer des neuen Fünfzigmarkscheins an, der zum Monatsende in Umlauf kommt. Nach dem Hunderter, dem Zweihunderter und dem Zehner ist der olivbraune „Fuffi“ der vierte neue Wert aus dem Hause der Bundesbank.

Würzburg verdrängt Lübeck: Neben

dem Porträt Neumanns und dem von ihm entwickelten Proportionalzirkel verweist der Geldschein auf drei bedeutende Werke des Baumeisters: die

Abteikirche von Neresheim, den Treppenaufgang der Würzburger Residenz und die Heiligkreuzkirche von Kitzingen-Et washausen. doe

ADAC warnt vor Prag
München - Der ADAC warnt vor Autoknackern in Prag - vor allem in den Außenbezirken. Seit 1989 hätten sich die Zahl der Straftaten fast verdreifacht.

UZ, JE TO TAKO!
BENÁČI
KRADOU YAKO
CIVANI...

SVATOVÁCLAVSKÁ KOROUHEV BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

Když jsem přišla letos do švédské Upsaly, vyprávěl mi jeden Čech, který tu žije už třicet let, že ve Skoklosteru, což je zámek nedaleko odtud, mají někde ve sklepě naši svatováclavskou porouhev a žičku meč. A byl velmi rozhořčen, že je nedostupná prezident Havel při své návštěvě Švédska - pro švédty to prý stejně nemá žádnou cenu a nám by toto přátelské gesto bylo jakousi jemnou náplastí na díry, které nám Švédové zanechali, když odvezli ohromné poklady ze sbírky Rudolfa II. jako válečnou kořist za třicetileté války. Mne by ovšem mnohem víc potěšilo, kdyby nám ze Skoklosteru urdili tři krásné obrazy, které nesporně Rudolfovi patřily. Je to jeden Cranach a dva Arcimboldové, z nichž je vystaven pouze jeden, a sice Rudolf II. jako Vertumnus, a to ještě na zcela nevhodném místě, tak vysoko, že si ho člověk ani nemůže pořádně prohlédnout. Prý je to proto, aby se nezničil. A druhý Arcimboldo není k vidění vůbec, je to proslulý knihovník, visí v knihovně, ale ta je nepřístupná. I když chápu, že knihy podlehájí rychleji než zbraně, je v tom určitá symbolika, že zbraní nejrůznějšího charakteru je tu opravdu přešel a průvodci o nich vyprávějí s velkým zaujetím a s nejrůznějšími podrobnostmi. Konečně zámek Skokloster je s válkou úzce spjat, nejen proto, že je tu spousta věcí z válečných kořistí, posbíraných po celé Evropě, ale že na dnešní podobě zámku má největší podíl Karel Gustav Wrangel, který už od devatenácti let se účastnil kdejaké bitvy, ve třiceti se stal velitelem švédského loďstva a posléze generálním gubernérem

Švédska. Ačkoliv měl hlavní rezidenci ve Wrangelsburgu u Greifswaldu, rozhodl se postavit zámek na Skoklosteru, kde byl původně cisterciácký klášter, zrušený Gustavem Vasou, který se odtrhl od Říma a přihlásil se k luteránství. Wrangel získal několik architektů a na výsledku jejich projektu se nezapře klasická uměřenost, ale ani strohost. Za Wrangelova života byla však dokončena jen východní část a teprve po jeho smrti v roce 1676 se všechno dodělávalo. A v tomto punktu je právě pro nás snad nejpoučnější hodovní síň, odkud tehdy v 17. století odešli dělníci od rozdělané práce, protože se nepohodli se stavěbníky o odměně. Síň tedy zůstala s lešením, s rumpály a kybliky, bez stropu, a stala se tak paradoxně názorným poučením, jak se stavělo před více než třemi sty lety. Smutné je, že u nás to mnohde vypadá podobně. Když tu byl Karel Capek, vládl na Skoklosteru Braňové, posléze von Essenové, kteří dovolovali veřejnosti, aby si zámek i se sbírkami prohlédla. A právě oni prodali zámek v roce 1967 za 25 milionů švédských korun státu. Kdyby si tak nevážili rodinné tradice, mohli prodávat jednotlivé věci a získali by určitě obnos mnohonásobně vyšší. A je třeba říci, že stát se o zámek i sbírky vzorně stará a na tom se podílí i jeden Čech, restaurátor František Makeš, který dokonce objevil novou metodu (založenou na chemické analýze), jak restaurovat a konzervovat malbu. A tak je vlastně spravedlnost učtění zadost - o naše obrazy se stará náš člověk.

PŘESLIČKA ROLNÍ je vytrvalá bylina, která vyhání z černého plazivého odendku lodyhy dvojitého druhu. Jarní lodyhy jsou asi 15 cm vysoké, nerýhované, nevětvené, pleťové až červenohnědě zbarvené a ukončené výtrusnicovým klasem. Vyrůstají v březnu a v dubnu. Po vysypání výtrusů odumřou a místo nich vyrostou neplodné zelené letní lodyhy. Ty jsou asi dvacet centimetrů vysoké, přestienitě větvené, s tenkými drsnými a brázdítky větvenkami.

Přeslička rolní roste hojně téměř v celém mírném pásmu severní polokoule. Dají se jí na vlhkých a zamokřených hlinitých a písčitéch půdách.

POUŽÍVANÁ ČÁST: od června do září se sbírají letní jalové lodyhy bez oddenku a suší se na vzdušném místě. Při uměleém sušení nemá teplota překročit 50 stupňů Celsia.

OBSAHUJE: letní lodyhy přesličky rolní obsahují 6-8% částečně rozpustné kyseliny křemličité, 5% saponinu equisetoninu, flavonové glykosidy s aglykony quercetinem, luteolinem, kemferolem a stopy silice i alkaloidu.

POUŽITÍ: vlašný nálev se doporučuje k omývání unavené stárnoucí pleti, a to nejméně po dobu alespoň jednoho týdne vždy před spankem. Nálev získáme tak, že 20 g sušené přesličky přelijeme 100 g vroucí vody a necháme 20 minut vyluhovat. Po koupeli vklepeme prsty do pokožky užživný krém. Ráno se můžeme opět omýt přesličkovým nálevem. Po této kúře se stáhnou póry a pleť se vypne. Ze směsi 60 dílů přesličkového nálevu, 35 dílů čistého lihu a 5 dílů 8% octa se připravuje i pleťová voda. Místo lihu lze použít kolínskou vodu, místo octa borovou vodu. Vývar z přesličky se přidává i do vlasových a do posilujících pěnových koupelí

Lenin — zum ersten . . .

LONDON, 23. September (AFP). Nachdem der Gründer der Sowjetunion im Lande selbst in Ungnade gefallen ist, interessiert sich das Auktionshaus Christie's für Wladimir Iljitsch Lenin. Christie's ist diskret an eine Stadt in der Sowjetunion herangetreten, um zwei Lenin-Statuen zu erwerben, teilte ein Sprecher am Montag in London mit. Er wollte jedoch keine genaueren Angaben machen, um den potentiellen Kunden nicht in Verlegenheit zu bringen. Gegenwärtig werde über den Preis für die zehn Meter hohen Monumente verhandelt.

FILATELIE

NÁBOŽENSKÉ NÁMĚTY se konečně dostávají i na nové československé známky. Dřívější dvě samostatné emise - Pražské a bratislavské motivy - se nyní spojily v jednu. Dvě známky, které v této emisii vycházejí 30, září v hodnotách 3 Kčs, přibližují půvabný Modrý kostel sv. Alžběty v Bratislavě a Pražské jezulátko uložené v pražském chrámu Panny Marie Vítězné. Obě novinky doprovázejí dvě obálky prvního dne vydání s kresbami mozaikové výzdoby v kostele sv. Alžběty a průčelí kostela P. Marie Vítězné. Dobrou typografickou úroveň zaručuje ocelotisk z plochých desek. Známky jsou vydány v tiskových listech po osmi kusech. Rytinu první známky vytvořil Josef Herčík, na druhé je původně Václav Fajt. (Na naší reprodukci obě novinky.)

FILATELA I VE TRINOVÝCH HODNOTÁCH...

Začíná se hovořit o horkém podzimu, ale domnívám se, že víc než rok už máme v politice tropické teploty, které především přicházejí z druhé části federace. Nemáme týdně, aby některý ze slovenských politiků nepřišel s otevřeným nebo méně či více skrytým požadavkem na to, co se nazývá svrchovanost, samostatnost, čistá ústava, nebo se vyslovují různá podezření na účet českého partnera. Posledním vrcholem byl požadavek předsedy SNR Františka Mikloška a předsedy slovenské vlády Jána Čarnogurského, kteří odmítli tu část chystané čs.-německé smlouvy, ve které se praví, že právní kontinuita Československa trvá nepřetržitě od roku 1918 s tím, že se odvolávají na vznik Slovenské republiky v roce 1939. Člověka mrazí, kam až došla část slovenské státní reprezentace, která v honbě za svrchovaností nebo dokonce samostatností žádá uznání tzv. fašistického státu, který s pomocí vůdce Adolfa Hitlera vznikl po rozbití a zmrzačení Československé republiky. Jezdím občas na Slovensko, hovořím tam s prostými i vzdělanými lidmi, kupodivu jsem však od nikoho neslyšel, že by chtěl rozbití tuto federaci, která jistě není bez chyb a dokonalá, jako konečně dokonalé je jen málo co, a kdo na

tomto světě. Nejhorší je, když se za něho stydím, je to hrozný pocit spojený s otázkou, kam až mohou někteří lidé i v demokracii, byť mladé a nedokonalé, dojít. Oba význační představitelé byli sice tak laskaví, že aspoň odsuzují politicky režim fašistického státu, ale už nepřiznali svou hrubou chybu, kterou jim musel

té problémy, které by se potřebovaly řešit přednostně? Jen kolik týdnů se promrhálo bojem o pomlčku v názvu společného státu a z metropole nad Dunajem přicházela i takové zdůvodnění, že by svět podle pomlčky nevěděl nic o existenci Slovenska. Připomíná to starý vtip, jak oznámili Mao Ce-tungovi, že Československo vypo-

Není už toho dost?

připomenout ministr zahraničí Jiří Dienstbier: že by se s rokem 1939 Slovensko zafadilo mezi poražené státy druhé světové války!

V úterý večer promluvil v televizních Událostech, komentářích premiér Ján Čarnogurský a zatroubil rychle na ústup. Jak zdůraznil, přesvědčil se (i) v rozhovorech se zahraničními politiky, že by sotva kdo uznal Slovenskou republiku jako samostatný stát, kdyby došlo k neústavnímu odtržení z federace. Politická jepice vzala za své, ale k čemu je to dobré? Proč vyvolávat neústálovu nervozitu, nejistoru, hledat levnou popularitu, vydírat partnera, ohrožovat federaci a opomíjet ty životně důležité

vědělo Čtně válku. Kde leží? zeptal se rudý vladař. Ve střední Evropě, dostalo se mu odpovědi. A kolik má obyvatel, následovala další otázka. Patnáct milionů. A ve kterém hotelu bydlí? zeptal se Mao. Mohu ty současně duše, které potřebují pomlčku, upozornit, že jejich zdůvodňování bylo naivní. V tisku, v éteru ani na obrazovce ve světě jsem až dosud téměř nikde nenašel pomlčku a neslyšel ani vteřinové přerušení jména naší federace, jak tomu bývá z jednoho centra u nás. Kdosi řekl, že demokracie snáší hodně, ale ne všechno. A kdo v této politice vidí hru, pak je nutné dodat: i každá hra, společenská nebo sportovní, má své pravidla!

CHUMAJOVÉ...

O záchodky není zájem

Chybějí dotace na sociální zařízení ● Špatná vizitka

Já vím, hovořit o tak choulostivé věci, jako jsou záchody, se považuje ve slušné společnosti za tabu. Ale ať chceme či ne, jsou nedílnou součástí našeho života, a tak se pokusme u nich na chvíli zastavit, a to u záchodů veřejných. Měli bychom posuzovat naši kulturnost prizmatem jejich úrovně, nedopadli bychom nejlépe. Po letech izolovanosti se otevíráme celému světu a neměli bychom přehlédnout, že i tato sféra je vizitkou našeho života. Pro zahraniční návštěvnky musí být bližší seznámení s našimi veřejnými záchody poměrně šokujícím zážitkem.

Praha není v tomto ohledu žádnou výjimkou. Ba právě naopak. Na tak obrovskou koncentraci obyvatel a návštěvníků má veřejných sociálních zařízení pomlčku málo, a to zejména v samotném centru. Situaci zhoršují záchody na stanicích metra, a tam jsme také naši pouť po veřejných

záchodech zahájili. Ještě nedávno zdobily vstup do těchto místností cedulky s nápisem Vstup zdarma. Dnes je na jejich místě upozornění, že se za použití kabinky platí dvě koruny, za pouhé umytí koruna. Vzato čistě logicky, dalo by se očekávat, že po zavedení placení bude úroveň těchto zařízení posunuta směrem nahoru. My jsme ovšem žádnou změnu k lepšímu nezaznamenali — čistota na samotné hranici únosnosti, rozbité kohoutky u umyvadel, nefungující orvety na osušení rukou, mnohde nepoužitelná zrcadla, otlučené obklady, nastiňhané noviny na balení hygienických vloček.

Všechny metrafské záchody mají od 1. března nového správce — tím je společnost s r. o. INTER-CO se sídlem v Jeseníci u Prahy. S nepřiznivým dojmem, který na nás záchody v metru zanechaly, jsme se obrátili na ředitele společnosti

Jindřicha Chňoupku, který nám řekl, že od nájemní smlouvy, kterou uzavřeli s Dopravním podnikem Metro, ustupují. Důvod? Přestože nehradí náklady na energii, které se zvýšily po zdražení z jednoho milionu na čtyři, je pro ně provoz nerentabilní. Záchody potřebují rekonstrukci, modernizaci, na kterou si nevydělají. Jen rekonstrukce záchodů v podchodu na Václavském náměstí by vyšla na jeden milion korun. Výtěžek z poplatků za použití WC přitom sotva pokryje náklady spojené s provozem, věrně výplat zaměstnancům, jejichž měsíční gáže se pohybuje kolem 2300 korun.

Po této zkušenosti se asi žádná jiná soukromá společnost do pronájmu záchodů nepohne, pokud nebude motivována nějakou rozumnou dotací ze strany města. Koneckonců všude na světě se o veřejné záchody starají městské úřady, a tak až koncem roku vyprší společnost INTER-CO nájemní smlouva, zůstane řešení záchodového otázky na Magistrátním úřadu hl. města Prahy. Záchody nemusí být chloubou města, ale neměly by být jeho ostudou.

S cizími lidmi v cizím parlamentu

Znechucen naší politickou reprezentací rezignoval na mandát poslanec jeden z nejpilnějších a nejobětavějších obyvatel »velkého domu« Michael Kocáb. Ten, na kterého hleděli mnozí skrz prsty (snad možná pro jeho nekonvenční způsob oblékání či svérázné působení v rockové skupině Vyběl), právě tento muž s přehledem dokázal svým kolegům, jaká práce zdobí skutečného politika. Právě jeho zásluhou se Československo stalo prvním postkomunistickým státem, který se (doufejme, že navždy) zbavil sovětských okupačních jednotek. Není to tak dávno, co se M. Kocáb s bravurou a elegancí přátelsky rozloučil s náčelníkem Střední skupiny sovětských vojsk E. Vorobijovem, který coby poslední rudoarmejec opustil naše území ve vyleštěném vrtulníku. Následovala světelná show a mohutné oslavy. Tehdy na koncertě bylo jasné vidět, jak je populární »Kocáb« šťastný. Dnes je tomu poněkud obráceně. Ve svém dopise předsedovi FS A. Dubčkovovi uvedl, že naše politická reprezentace nemá právo rozbíjet společný stát Čechů a Slováků. Jestliže k tomu dojde, zaslouží si pojmenování vláda krachu a národní zodpovědnosti, parlamenty národního kra-

chu... Určitě se nemýlí. Zabomýšlí války o slovíčka, pomlouvačné kampaně a jiné nečisté praktiky sloužící karlístům z konitě brzdí demokratický vývoj tohoto státu. Namísto lidí bez charakteru, kteří do politiky nepatří, odcházejí ti, co se na podobné špinavosti nemohou dívat. Demise místopředsedy federální vlády V. Valeše je toho dalším příkladem. A tak alespoň popřejme M. Kocábovi více štěstí v zajetí jeho kouzelných syntetizátorů, jež si získaly tolik posluchačů. Ve světě, kde závist a intriky nemají své místo, ve světě, který člověka nikdy nezklame.

Kroatiien stúrt - die EG sáuft

Kroatiien versinkt im Blut: In Oetlawonien, an der Adriaküste, in Zagreb toben gestern erbarmungslose Kämpfe. Während das Land im Bombenhagel stirbt, verstecken sich die EG-Beobachter hinter vollen Gläsern an den Hotelbars. Der Korrespondent der Madrider Zeitung „La Vingardia“, Eduardo Rosca, prügelte zwei betrunkenen spanische EG-Beobachter aus der Interconti-Bar in Zagreb. Erbrüllte: „Draußen sterben Menschen - und ihr sauft euch hier die Birne voll!“

Gletscherleiche 100 Jahre alt?

INNSBRUCK, 23. September (dpa). Eine in der Vorwoche von Bergsteigern im Gletschereis des Niederjochferners in den Tiroler Alpen in rund 3000 Metern Höhe entdeckte Leiche sorgte am Montag bei Wissenschaftlern in Innsbruck für Aufsehen. Nach Ansicht von Historikern lag der Tote über 100 Jahre im Eis, möglicherweise handelt es sich sogar um einen Menschen aus dem Mittelalter.

Die beiden Südtiroler Extrembergsteiger Reinhold Messner und Hans Kammerlander haben am Sonntag die sterblichen Überreste begutachtet und fotografiert. Messner sagte danach der österreichischen Nachrichtenagentur APA, daß der Tote im Mittelalter gelebt habe. Er habe eine primitive Metallaxt in der Hand gehalten, das könne ihn als Jäger oder Krieger ausweisen, meinte der Bergsteiger.

Nach den Berichten der Historiker ist der Tote, dessen Kopf und Schultern aus dem Gletschereis herausragten, fast unbekleidet. Lediglich an den Beinen befanden sich Lederüberreste. Vermutlich um sich gegen die Kälte zu schützen, hatte der Mann seine Beinkleider mit Heu ausgestopft.

VIZ NA STR. 726 „500 JAHRE 17 875“...

Slováci jsou pro společný stát

Každý, kdo v poslední době pobýval na Slovensku, potvrdí, že naprostá většina Slováků si přeje zachovat společný stát. Proto veškeré snahy o jeho rozbití nevyvěrají z názorů slovenské společnosti a jsou dílem extrémních skupin, i když jejich představitelé sedí i ve Slovenské národní radě nebo ve slovenské vládě.

Hovoří se o demokracii, jejich styky jsou však nedemokratické, odvolávají se na ústavu, jednají však protidůstavně, mnohokrát jí už porušili, jako by pro ně neplatila. Má občan republiky platit 13 tisíc měsíčně poslancům za to, aby rozbíjeli jeho stát? Jako čert kříže se bojí referenda, ačkoli v něm ohánějí vůlí lidu. »Bojí se ho ti, kterým referendum aspoň na čas zavře demagogickou hubu,« pravil nedávno drsně, ale pravdivě slovenský poslanec Ján Mlynárik.

Obhájcí společné republiky, ať v Praze nebo v Bratislavě, byli dosud nepochopitelně až příliš pasivní, domnívajíce se, že se jednáním dosáhne demokratického souhlasu o budoucnosti našeho státu. Nyní se však konečně odhodlávají početné skupiny občanských iniciativ k rozhodným činům. Jedním z nich je i Výzva k demokraticky smýšlejícím občanům vydaná 15. září v Bratislavě sdružením Za společný stát. Právě se v ní: »My, kterým záleží na osudu Slovenska, jsme přesvědčeni, že slovenský národ, stejně jako všichni naši spoluobčané, má dnes historickou a neopakovatelnou příležitost vybudovat společný, svobodný a demokratický stát. Vědomí si nenapravitelných mravních a ekonomických škod, které by přinesl rozpad ČSFR, odmítáme všechny pokusy stavět obyvatelstvo před hotovou věc a rozněcovat národnostní vášně tam, kde jde o prosazování osobních ambicí.

Občané ve svobodných volbách nikomu nedali hlas k rozbití společného státu. Proto poslanci Slovenské národní rady nemají mandát rozhodnout o jeho zániku. Jak se má rozhodovat o našem osudu, rozhodneme v referendu. Naše úsilí o společný stát je bojem o demokracii. Poslanci Slovenské

národní rady, nepodlehnete politickým manipulacím, nepodlehnete nátlaku! Nedovolte, aby se opakoval únor 1948!»

Výzvu podepsalo v několika minulých dnech přes tisíc občanů z celého Slovenska, mezi nimi tito kulturní pracovníci: spisovatelé M. Tomčík, R. Brtáň, L. Feldek, A. Marenčin, skladatelé I. Zeljenka, I. Hrušovský, P. Breiner, herci a režiséři M. Lašica, J. Satinský, J. Jakubisko, M. Huba, M. Vášaryová, V. Strnisko, B. Turzonová, S. Dančiak, H. Javorková, vědaři pracovníci L. Kováč, E. Varossová, I. Štúr a další.

Dnes, ve čtvrtek, pořádají signatáři této výzvy veřejnou manifestaci v Bratislavě na Vajanského nábřeží před Památníkem čs. státnosti. Každý, kdo se chce svým podpisem připojit k tomuto statečnému hlasu, může poslat své stanovisko do redakce Kulturného života, Staroměstská 6, PSČ 815 89, Bratislava, nebo v Praze do redakce Lidové demokracie, Karlovo nám. 5, 120 78 Praha 2. Máme právo rozhodovat o svém osudu, který je spjat s osudem naší společné republiky. Toto ústavní právo si nedáme vzít.

PROTI ČSFR SE ŠEŠLO 30.000 HAZLŮ, PRO ČSFR JICH BYLO AŠI 4.000... ALE DOBRĚ JIM TAK! AŽ ŽIJÍ HORNÍ UHRY!!

Kriminalität in der Schweiz:

Zürich kann sich an Chicago messen

Zürich kann sich an Chicago messen

NÁVOD NA REJŽI

Dejvická sokolovna v Praze není jen zařízením na zlepšení kultury těla, ale i poměrně oblíbeným místem, kde čepují dobré pivo. Nikoliv ovšem v sokolovně, ale ve stejnojmenném pohostinství. Vydělek zdejších zaměstnanců zřejmě příliš velký není. Proto pivo stojí osm korun deset, a pro ty, kteří by chtěli devadesát haléřů nazpátek, je na pípě místička či talířek s drobnými. A cedulka, aby se obsloužili zákazníci sami. Jeden z těch, kteří si pro pívko přišli, to zkusil. Pohled obsluhujících byl výmluvný. Obstojný návod na rejžování — když ne zlata, tak alespoň devadesátníků, že?

Einfache Therapie rettet Cholera-Opfer

Seit Anfang dieses Jahres grassiert eine Cholera-Epidemie in Südamerika, die erste große auf dem Kontinent seit hundert Jahren. Daß trotz der hohen Zahl bereits Infizierter in Peru weniger als ein Prozent der Seuche erliegen, ist nicht zuletzt einem einfachen Fertigpräparat zu verdanken. Es wurde 1971 von der WHO zur Behandlung von Durchfallerkrankungen eingeführt.

Die in Folie eingeschweißten Trockenzutaten werden in Wasser gelöst und den Patienten eingeflüßt, um den bedrohlichen Verlust an Körperflüssigkeit — der Dehydratation — zu bekämpfen. Die Orale Rehydratationstherapie (ORT) rettet inzwischen jährlich rund einer Million Kleinkindern das Leben, insbesondere in den Entwicklungsländern.

TO NÁVOD NA REJŽI UŽ V ROCE 1947, PROF. PELA ŽE... A STARA LIDOVA MOUDROST PRAVI: PŘI SRAČCE A RYHĚ - DESET PUTEN VODY TÝDNE!

PROTESTY V BERLÍNĚ

PRAHA (s): Zasedání výkonného výboru MOV začalo v Berlíně nečekaně. Demonstranti skandovali: »Hlavní město Berlína, máme tě dost, olympiáda se zde konat nebude,« a »Olympijské město vyhoď.« Menší skupina protestujících se marně snažila dostat do budovy Státní opery na třídě Pod lipami, kde vedení MOV zhlédlo Figarovu svatbu. A ještě před půlnocí skandovala asi osmdesátčlenná skupina: »S MOV do řeky Spreel« Willi Daume, čestný člen MOV, zdůraznil, že nelze zamíčet před hosty velké problémy Berlína. Výkonný výbor MOV se bude také zabývat nejen

přijetím tří pobaltských republik, ale i skutečností, že na OH v Barceloně by tak mohly startovat čtyři reprezentace ze SSSR. V rozhovoru agentury SID řekl Nikolaj Russak, předseda Komitétu pro tělesnou kulturu a sport SSSR, že to není vyloučené, ale zároveň upozornil na to, že v košíkové, odbíjené či házené reprezentují »sbornou« i hráči z pobaltských zemí. Chceme proto poprosit MOV, zda by dovoili, aby táto hráčům byl povolen start ještě za SSSR, pokud se k tomu sami rozhodnou, protože se na OH připravovali dlouhá léta. Sportovci za politický vývoj v SSSR nemohou a tak věřím, dodává Russak, že MOV udělá výjimku.

O TOM SE VE ZDEJŠÍ ŽEMÍ NEPSALO...

500 Jahre im Eis

Innsbruck - Im Gletschereis des Niederjochferners in den Tiroler Alpen ist die Leiche eines Mannes geborgen worden, der seit 500 Jahren tot ist. Vermutlich ist es ein Häftling, der auf der Flucht starb.

městský soud tento verdikt potvrdil, pan Hromádka zaplatí útraty soudního řízení. Z dobře informovaných kruhů jsme se také dozvěděli, že někdejší vysoký činitel KSČ pan R. Hegenbart stáhl žalobu proti panu M. Dolejšimu, autorovi analýzy o předlistopadovém i polistopadovém vývoji u nás.

Žaloba zamítnuta

(re): Dne 18. 9. se konalo před senátem pražského městského soudu odvolací líčení. Někdejší velitel ostrahy pracovního tábora Jeřáb na Jáchymovsku pan RSDr. ing. O. Hromádka žaloval pana JUDr. J. Bartončíka za to, že o jeho činnosti předal informace italské agentuře ANSA. Soud prvního stupně žalobu pana Hromádka zamítl.

Verzicht aufs Rauchen zahlt sich stets aus

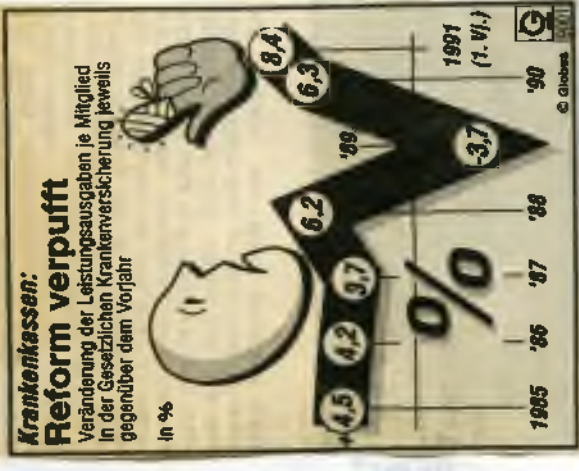
Bluthochdruck, Rauchen, übermäßiger Alkoholgenuß sowie eine bestehende koronare Herzkrankheit erhöhen bei Männern im mittleren Lebensalter das Risiko, einen Schlaganfall zu erleiden. Dies ist das Ergebnis einer Studie, die britische Wissenschaftler an 7735 Männern im Alter zwischen 40 und 59 Jahren erarbeitet haben. Während des Beobachtungszeitraums von acht Jahren erlitten 110 Männer einen Schlaganfall.

Ein besonders hohes Risiko hatten Raucher bei gleichzeitig bestehendem Bluthochdruck (oberer Wert über 160 mmHg). Deutlich erhöht war auch das Risiko bei Männern mit bekannter Herzkrankung und übermäßig hohem Alkoholgenuß. Ehemalige Raucher hatten das gleiche Risiko wie Männer, die niemals geraucht haben.

Familienausflug italienisch

ROM, 23. September (AFP). Der italienische Minister für Öffentliche Verwaltung, Remo Gaspari, reist anscheinend ungen allein. Als der Christdemokrat in der vergangenen Woche zu einem elfstündigen Seminar über Datenbanken nach Schweden mußte, organisierte er die Tickets für 150 seiner Mitarbeiter, 80 Ehefrauen und 30 Sekretärinnen gleich mit. Das brachte der Abgeordnete Raffaele Costa jetzt an die Öffentlichkeit.

Die Reisegesellschaft, die mit Sonderflügen der Alitalia unterwegs war, verweilte fünf Tage in Schweden. Auf dem Programm standen Besichtigungen in Stockholm, ein Besuch in Uppsala sowie auf Schloß Drottningholm.

Krankenkassen: Reform verpußt Veränderung der Leistungsansgaben in der Gesetzlichen Krankenversicherung jeweils gegenüber dem Vorjahr in %

Charles Dickens starb den Liebes-Tod

Noch nie wurde ein Dichter mit soviel Pomp und Publikum zu Grabe getragen: Über 10 000 Menschen begleiteten den Sarg von Charles Dickens zur Gruft in der Westminster Abtei. Mit nur 58 Jahren hatte Englands beliebtesten und arbeitswütigsten Schriftsteller im heißen Juni 1870 der Schlag getroffen.

Jetzt hat die Autorin Claire Tomalin Pikantes enthüllt: Charles Dickens („David Copperfield“, „Oliver Twist“, „Die Pickwickler“) starb den Liebestod. Und das auch noch am falschen Ort.

Der große Erzähler verschied nicht - wie alle Welt bis heute annimmt - in seinem vornehmen Landhaus Gad's Hill bei Rochester, sondern im Londoner Stadtteil Peckham. Dort brach er in den Armen seiner Geliebten Nelly Ternan zusammen.

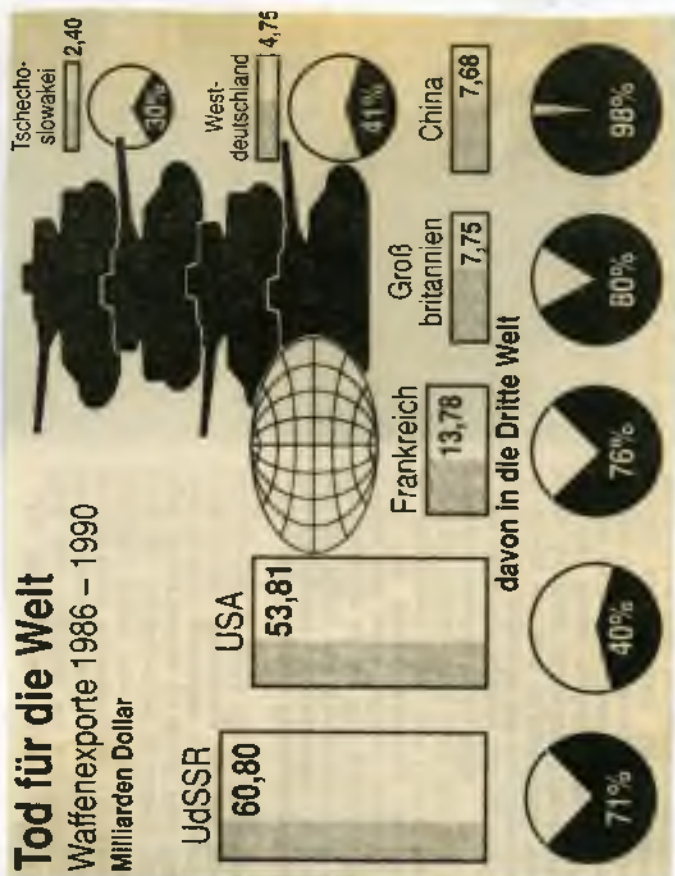
Die 27 Jahre jüngere blonde Schauspielerin schleppte den schweren Körper bei Nacht und Nebel zur „Linden Grove Congregational Church“. Dort wartete bereits der Kirchendiener mit Laterne und einem Pferdefuhrwerk. Nelly hatte ihn in das Geheimnis des lähen und Intimen Todes ein-

geweiht, um Hilfe gebeten. Der verschwiegene Mann schaffte die Leiche zum 40 Kilometer entfernten Gad's Hill. Während der ganzen Fahrt saß Nelly neben dem Geliebten, streichelte die kalten Hände.

Zwei Jahre hielt der Kirchendiener still, dann gestand er alles seinem Pfarrer. Der berichtete darüber in Briefen, die aber jetzt erst durch Urenkel John Leeson und Claire Tomalin bekannt wurden.

„Die unsichtbare Frau“ nennt die Autorin ihr Buch. Denn Nelly war eine Frau im Schatten. Ihretwegen hatte sich Dickens von seiner Gattin Catherine getrennt. Das durfte im damaligen prüden England nicht sein - zu mal der Dichter in seinen Romanen das Familienleben feierte. Erst recht mußte er verstecken, was er am meisten liebte - die beiden Kinder, die ihm seine Nelly geschenkt hatte.

BAŠNIK JIRÍ WOLKER NA PSAL O PODPÁPADU DO VÍDKU „SLUŽKA“ A TAKO NOV SMRT NA ZYVAL „PANSKOU“.

Majetek KSC a SSM leží ladem

Kam se poděl majetek KSC a SSM a proč nebyl dosud předán? To je otázka na kterou se denně ptá mnoho občanů. Je oprávněná, neboť onen majetek je rozkrádán, páčkován, pronajímán, objevuje se v aukcích.

Podobné otázky kladou i vládní zmocněnci pro převzetí majetku KSC a SSM, kteří proces zajišťují, ale v rozhodujících krocích jsou pouze dohlížitelé. Vláda je totiž opomněla vybavit potřebnými pravomocemi, aby mohly majetek spravovat. A neurčila ani nikoho jiného.

Dosud docházelo nejen k velkým únikům, jimž mohli zabránit, řada hospodářských zařízení nemohla plně sloužit a ekonomicky prosperovat. I proto lze včerejší setkání vládních zmocněnců, jehož se zúčastnili také vládní zástupci, přirovnat k pingpongovému stolu. Za viníka byla častokrát označena celá federální vláda, zvláště federální ministerstvo financí a kontroly, kteří přehrávají kompetence z jednoho na druhého. Zazněly i pochybnosti, zda tato vláda má vůbec vůli problém řešit. Ministrův kontrola ČSFR K. Kořínková na-

příklad v této otázce žádné problémy nevidí. Uvedla, že jde o dlouhodobý proces, v němž musí být veškerý majetek dohledán.

Jenže je otázka, zda to bude ještě vůbec možné, když stále, a to vládní zmocněnci považují za hlavní nedostatek, neexistují zřizovatelé hospodářských zařízení, nejsou jmenováni statutární zástupci. Nedostatky jsou tedy v legislativě. Měl by zřejmě být ustaven kompetentní orgán či nadace, které by majetek převzaly. Zdá se totiž, že majetek KSC a SSM je spíše v rukou osudu než pod kontrolou odpovědných orgánů.

ZAN SE, ZE PAMĚŤ KORIANKOVA NAČI BYT DOJAKE...

Odmitají kontakty s MON

(čtk): »Činnost Mezinárodní organizace novinářů (MON) je od roku 1947, kdy tato organizace vznikla a zřídila své sídlo v Československu, historii neustálého pošlapávání etických principů novinářské solidarity.« Zdůrazňuje se to v prohlášení Syndikátu novinářů k rozhodnutí ministerstva vnitra ČSFR odejmout MON povolení sídlit a vyvíjet činnost v ČSFR. Připomíná rovněž, že odmítá jakékoli pokusy MON o obnovení vzájemných kontaktů.

Komunista, či terorista?

RIM: V římské věznici Rebibbia byli v úterý konfrontováni Ali Agca, pachatel atentátu na papeže Jana Pavla II., a turecký občan Ates Bedri. Římský soudci R. Priore a A. Marini jsou přesvědčeni, že Bedri je ve skutečnosti turecký terorista O. Celik, označovaný za spolupachatele atentátu, k němuž došlo 13. května 1981 na náměstí sv. Petra. Před setkáním obou tureckých občanů ukázali Agcovi Bedriho »spahýrkou« spolu s dalšími třemi muži. Agca bez rozmyšlení označil Bedriho se slovy: »To jen on, Celik.« Při setkání pak Agca na Bedriho nálezal: »Přiznej se, dobfie tě poznávám.« Bedri však trval na tom, že je kurdský komunista, který byl v Turecku pronásledován a požádal ve Francii o politický azyl. Soudcové Priore a Marini v nejbližší době mají odjet do Sofie, kde mají převzít důležité dokumenty bulharské tajné služby

Kalzium hájí das Herz im Takt
Menschen mit schwachen Nerven, die auch immer wieder über Herzstörungen oder Muskelkrämpfe klagen, leiden unter Umständen an Kalziummangel - warnen amerikanische Wissenschaftler. Der Organismus braucht diesen lebenswichtigen Mineralstoff für die Stabilität der Nerven- und Muskelzellen, für die Gerinnungsfähigkeit des Blutes für den richtigen Takt des Herzens. Der Tagesbedarf eines Erwachsenen liegt bei etwa 1 Gramm. Schwangere oder stillende Frauen brauchen pro Tag mindestens 1,2 Gramm. Reichlich enthalten ist Kalzium vor allem in Milch und Milchprodukten, in Nüssen und Hülsenfrüchten. Wer das alles nicht mag, sollte Kalziumbrausetabletten aus der Apotheke holen.

sojasoße für die Abwehr
Sojasoße war lange Zeit als Krebsreger in Verdacht. Jetzt behaupten amerikanische Wissenschaftler der Universität Wisconsin das Gegenteil.

Die Spinat-Lüge

Well ein Arzt vor Jahren die Order ausgab, Spinat enthalte in Überfülle blutbildendes Eisen, mußten ganze Generationen von Kindern oft auf Biegen und Brechen Spinat köfeln, um „groß und stark“ zu werden. Ein Irrtum, wie wir jetzt wissen: Die Sekretärin des Doktors hatte sich nämlich leider nur vertippt (Seite 6).

Spinat ist zwar gesund, aber eben nicht sooo gesund. Für viele Kinder war Spinat sowieso kein Gemüse, sondern nur Igitigitt.

Womit die Botschaft an die Eltern klar ist: Spinat ist nichts weiter als Spinat, keinesfalls ein Zaubermittel, mit dem man Marmor, Stein und Eisen bricht.

Kinder, eßt Spinat. Er ist so gut für euer Blut! Millionen Kinder werden mit dieser Begründung von ihren Müttern mit Spinat überfüttert: Opfer des wohl ältesten Medizin-Irrtums der Welt. Vor fast 100 Jahren verschiebte sich die Sekretärin des französischen Arztes Nicolas Schmidt beim Abfassen eines Forschungsberichtes. Sie machte aus 1,6 mg Eisen 16 mg je 100 g Spinat. Das Märchen vom eisenstarken Spinat war geboren. Es hält sich bis heute. Obwohl ein deutscher Chemiker den Irrtum schon 1930 aufklärte. **Die wirklichen Stars unter den Eisen-trägern: Linsen, Bohnen, Fleisch und Eier.**

A-CO "PAPAY THE SAILOR 2"

Sojasoße soll Wirkstoffe enthalten, die das Immunsystem stärken und damit auch gegen Krebs helfen.

Privatfunk bewegt sich in der CSFR noch auf schwankendem Boden

Über das von der Prager Regierung vorgelegte neue Mediengesetz werden im Parlament heftige Diskussionen erwartet

„Das Privatfernsehen hat für mich einen Januskopf. Einerseits belebt die Konkurrenz sicher die Berichterstattung, andererseits habe ich Angst, daß die Privaten bei der Jagd nach Einschaltquoten unsere Kultur mit ihrem bisher zweifellos hohen Niveau in Bedrängnis bringen.“ Der das sagt, muß es wissen: Petr Kadlec ist Direktor des tschechoslowakischen Fernsehens OK 3, der sein Programm aus Angeboten von 13 staatlichen, öffentlich-rechtlichen und privaten Auslands-Stationen zusammenfügt. In einer Zeit, in der sich die Tschechoslowaken zunehmend mit Satellitenschüsseln für den Empfang der Fernsehsender aus den Nachbarstaaten und von privaten Anbietern wie RTL plus oder Pro 7 ausrüsten, ist OK 3 der einzige landesweite Kanal mit internationalem Sendeangebot, dessen Programm in der CSFR selbst zusammengestellt wird.

Kadlec vertritt mit seiner Skepsis gegenüber den privaten Veranstaltern sicher nicht die Mehrheitsmeinung unter seinen Landsleuten. Zu lange waren Tschechen und Slowaken von einem einseitigen und langweiligen Staatsrundfunk gegängelt, als daß sie jetzt nicht die Hoffnung auf die „Unabhängigen“ setzen würden. Vor allem der politischen Rechten geht die Umstrukturierung des bestehenden Fernseh- und Hörfunksystems zu langsam. Sie fordern sogar den Rücktritt von Fernsehleiter Jiri Kanturek, der sein Amt erst nach der Wende vom November 1989 angetreten hatte. Dem einst politisch Verfolgten werfen sie vor, gegen die „alten Strukturen“ in der staatlichen Anstalt nicht genügend durchgegriffen zu haben.

Die CSFR-Regierung hat vor wenigen Tagen ein neues Mediengesetz vorgelegt, zu dem im Parlament jedoch noch heftige Debatten zu erwarten sind. Unumstritten werden wieder normalisiert. Bis dahin muß man aber keinesfalls leiden. Es gibt natürlich Gegenmittel, die während der Umstellung in Schwung halten. Das wichtigste ist Licht. Bei einem Spaziergang oder einer Radtour wird die Zirbeldrüse von der Sonne ange-regt. Auch wenn sie hinter Wolken versteckt ist, kann

dürfte lediglich sein, daß für mindestens eine der drei terrestrischen Frequenzen, die der Tschechoslowake laut internationalem Abkommen von Stockholm zustehen, eine Privatlizenz vergeben wird. Bisher haben sich bereits 40 Interessenten gemeldet, von denen zehn als ernsthaftige Anwärter gelten, heißt es in Prag.

Das neue Gesetz — wenn es denn verabschiedet wird — soll auch einen Rahmen für das Kabelfernsehen stecken. Auch hier gibt es potentielle Anbieter — so etwa die Aktiengesellschaft Cable plus, die nach eigenen Angaben mit mehrheitlich inländischem Kapital arbeitet. Innerhalb von fünf Jahren will das Unternehmen in Prag und anderen Ballungsgebieten ein Kabelnetz für 38 Programme aufbauen.

Wann das neue Mediengesetz verabschiedet werden kann, ist noch völlig ungewiß. Ursache dafür sind allerdings nicht so sehr Meinungsverschiedenheiten über die rechtliche Organisationsform von Funk und Fernsehen, sondern die Zuspitzung des Nationalitätenstreits in der Tschechoslowakei.

Die slowakische Regierung hatte im Sommer bereits durchgesetzt, daß das zweite Fernsehprogramm in ein tschechisches und in ein slowakisches Fernsehen aufgespalten wird. Wenn die Unabhängigkeitsbestrebungen in Bratislava (Preiburg) mit der gleichen Energie fortgeführt werden wie in den letzten Tagen, wird möglicherweise auch das erste Fernsehprogramm F1, das bisher abwechselnd in tschechischer und slowakischer Sprache sendet, völlig getrennt.

Die ungewisse Zukunft bedeutet für OK 3 als drittes Programm unter dem Dach des tschechoslowakischen Fernsehens, daß der Sendebetrieb wohl auf absehbare Zeit weitergehen wird. Nachdem der Kanal im ersten Halbjahr 1990 in

aller Eile auf der Frequenz des sowjetischen Soldatenfernsehens eingerichtet worden war, sollte ursprünglich mit der Neuorganisation der Medienszene Ende des Jahres für OK 3 Schluß sein.

Den provisorischen Charakter des Programms bestreitet auch Kadlec nicht. Er verweist jedoch nicht ohne Stolz darauf, daß sein Sender — nicht zuletzt wegen zunehmender Einblendung von Untertiteln oder des Angebots von Simultanübersetzungen — das zweite Programm laut einer Umfrage vom Juli in der Zusehargunst überholt hat. Obwohl der ehemals auf die sowjetischen Militärstandorte ausgerichtete Sender nicht alle Gebiete der CSFR abdeckt, werden schätzungsweise eine Million der 15 Millionen Tschechoslowaken von OK 3 erreicht.

Bei 22 Mitarbeitern und einem Jahresetat um 100 Millionen Kronen (umgerechnet rund sechs Millionen Mark) ist OK 3, das die Heute-Nachrichtensendung um 19.00 Uhr von 3sat ebenso regelmäßig übernimmt wie direkt danach eine Nachrichtenensendung des sowjetischen Fernsehens, auf die kostenlosen Angebote aus dem Ausland angewiesen. Neben Beiträgen etwa von der Deutschen Welle in Köln oder dem US-amerikanischen Word Net wird der Löwenanteil des Programms aus Offerten von Privatsendern wie dem französischen TV 5, RTL plus oder des US-Nachrichtensenders CNN ausgesucht, die nach Auffassung von Kadlec dabei weitgehend Eigenwerbung im Auge haben.

„Wir sind oft unzufrieden, welche Sende-filmchen und seichten Western wir bringen müssen, aber mit Premier-Übertragungen der New Yorker Metropolitan Opera oder Rock- und Jazzkonzerten ergötzen wir manchmal auch wirkliche Ausnahme-sendungen“, meint der 60jährige Kadlec, der an der Prager Film-

hochschule studiert und beim CSSR-Fernsehen gearbeitet hat, bevor er nach der Okkupation 1968 Berufsverbot erhielt.

Auf schwankendem Boden bewegen sich bis zur Neufassung des Gesetzes über das staatliche Rundfunkmonopol aus dem Jahr 1984 auch die privaten Rundfunksender. Sie dürfen in der Slowakei ohnehin nur in Form eines joint ventures mit der staatlichen Anstalt arbeiten. Die Tschechische Republik hat den Kommerzfunke zunächst auf die lokale Ebene beschränkt. Immerhin wurden bereits 14 Stationen zugelassen, die Hälfte davon in der Landeshauptstadt Prag.

„Wir haben eine versuchsweise Lizenz für nichtstaatliche, private, lokale, experimentelle Sendungen“, bespöttelt Michel Fleischmann, der Direktor des wohl beliebtesten Prager Privatenders Europa 2, Ängstlichkeit und Umständlichkeit der Behörden. Der 39jährige war als Jugendlicher mit seinen Eltern 1968 aus der CSSR nach Frankreich ausgewandert und wurde dort Rundfunkjournalist. Fünf Millionen Franc hat sich die französische Privatstation Europa 2 ihr tschechisches Tochterunternehmen kosten lassen, an dem zunehmend inländisches Kapital beteiligt werden soll.

Seit dem 21. März 1990 ist Europa 2 auf Sendung, zunächst in französischer, jetzt fast ausschließlich in tschechischer Sprache. Das Programm wird von fünf Angestellten und zehn freien Mitarbeitern mittels eines Musikcomputers mit 7000 Titeln, der CSFR-Agentur CTK und dem Nachrichtenüberblick von AFP gemacht. Obwohl Fleischmann über Dumping-Preise des staatlichen Rundfunks klagt, spielt Europa 2 die Kosten bereits jetzt wieder ein. In der Tschechoslowakei kommen neue Töne jetzt allemal gut an.

Uznávají Slovenský stát

(öze): A. Hlinka a jeho místo ve slovenských dějinách, tak se jmenuje symposium, které se včera uskutečnilo v Bratislavě. Předseda SNR F. Mikloško přednesl projev, ve kterém zdůraznil, že i když je doba zásadních změn a boje o moc, je nejdůležitější, aby se vše dělo ústavní cestou. Účastníci symposia podpořili požada-

vek F. Mikloška a J. Čarnogurského, aby byl z preambule připravované smlouvy mezi ČSFR a SRN vypuštěn text hovořící o nepřetržité právní kontinuitě Československa trvajícím od roku 1918. Podle nich vznikl Slovenský stát platnou a ústavní cestou a neze popřít, že existoval šest let a dostalo se mu mezinárodního uznání. KDO HO UZNAL? FAŠISTICKÉ STÁTY. VICHYVOSKÁ FRANCIE, ROSSKÉ, NĚMECKÉ, JAPONSKÉ, ITALIE, MAŠARSKO, ŽALYCH SAMOZBYTĚ, CHORVÁTSKO... A STYH SE CHLOUBIT!

Herbstmüde?

Der Herbst macht krank. Zu keiner anderen Jahreszeit sind die Wartezimmer der Ärzte so voll wie im Oktober und November. Die häufigsten Erkrankungen: Grip-

pe, Störung der Nieren- und Leberfunktion, Herzbeschwerden. Hauptursache ist die Umstellung des Körpers auf den Winter. Wie die Pflanzen draußen in der Natur, muß sich auch un-

ser Organismus der dunklen Jahreszeit anpassen. Besonders deutlich wird das an der Zirbeldrüse. Das fingernagelgroße Organ im Gehirn ist äußerst lichtempfindlich. Es steuert unsere Hormone, beeinflusst Kreislauf und Stoffwechsel.

Wenn Ende September die dunklere Jahreszeit beginnt, produziert die Zirbeldrüse mehr von dem Schlafhormon Melatonin, der Lebensrhythmus verändert sich. Die Folge: Das Herz arbeitet langsamer, Niere und Leber ent-

giftigen nicht mehr so flink wie im Sommer. Die Verdauungsorgane brauchen mehr Zeit, die Gehirnfunktionen werden zögerlicher. Manche Menschen spüren den Wechsel der Jahreszeit auch in den Gliedern. Vor allem die Gelenke sind betroffen, weil sie nicht

mehr genügend mit Nährstoffen versorgt werden. Erst im Dezember hat der Mensch sich angepaßt, haben sich seine Körpertunk-

Die Gletscherleiche soll 4000 Jahre alt sein

Ergebnis der ersten gerichtsmedizinischen Untersuchung in Innsbruck / Fundgegenstände aus der Bronzezeit

INNSBRUCK, 24. September (dpa/AP/Reuter). Die unter dem Gletscher des Ötztals gefundene Leiche stammt nach Ansicht eines österreichischen Wissenschaftlers aus der frühen Bronzezeit. Wie der Professor für Ur- und Frühgeschichte an der Universität Innsbruck, Konrad Spindler, nach einer ersten gerichtsmedizinischen Untersuchung am Dienstag sagte, dürften die sterblichen Überreste rund 4000 Jahre alt sein. Der Fund stelle eine archäologische Sensation dar.

Nach Meinung des Wissenschaftlers kann aufgrund der Art des Toten, einem sogenannten Randleistenbeil, auf das hohe Alter geschlossen werden. Auch die anderen Fundgegenstände, Überreste der Kleidung, Schuhe und Ausrüstung stammten eindeutig aus der Bronzezeit. Von den Habseligkeiten des Toten erwarten sich die Wissenschaftler Rückschlüsse auf die damaligen Lebensumstände, sagte Spindler.

Der Bronzezeitmensch — vermutlich ein Mann — sei mit fein gegerbtem Leder bekleidet gewesen und habe auch mehrere Holz- und Steinwerkzeuge und ein Feuerzeug, einen Schlagsteinzylinder in einem Lederfutteral bei sich gehabt, sagte Spindler weiter. Dies sei kennzeichnend für den Übergang der Steinzeit zur Bronzezeit. Die Kleidung, von der die mit Heu ausgestopften Lederschuhe am besten rekonstruierbar seien, sei für die Gebirgsregion ausgezeichnet geeignet gewesen. Bei weiteren Untersuchungen, die die Wissenschaftler voraussichtlich mehrere Jahre beschäftigen wird, soll auch die Todesursache festgestellt werden. Am Hinterkopf und am Rücken wies die Leiche nämlich mehrere Verletzungen auf.

meinsamen Staat aufzubauen. Die zweite Möglichkeit ist eine gesetzeskonforme und kultivierte Aufteilung in zwei selbständige Staaten, die dann die weiteren Formen ihrer politischen und wirtschaftlichen Zusammenarbeit suchen müßten.“ Der Vorschlag der slowakischen Regierung, den Staat aufzuspalten, um die Einzelrepubliken dann wieder vertraglich aneinanderzubinden, sei kein Weg.

Weder das Föderalparlament noch die Volksvertretungen der Einzelrepubliken haben laut Verfassung das Recht, in dieser Grundsatzfrage für die Staatsbürger

Die 4000 Jahre alte Leiche wurde unter dem Gletscher des Ötztals gefunden. Wie der Professor für Ur- und Frühgeschichte an der Universität Innsbruck, Konrad Spindler, nach einer ersten gerichtsmedizinischen Untersuchung am Dienstag sagte, stellt der Fund eine archäologische Sensation dar. (Bild: dpa)

Die mit Kopf und Schultern aus dem Gletscher herausragende mumifizierte Leiche war in der Vorwoche von Touristen entdeckt worden. Sie wurde aus den Eismassen befreit und am Montag zur gerichtsmedizinischen Untersuchung ins Tal geflogen. Ursprünglich hatte man angenommen, daß der Mann vor 100 Jahren

gestorben ist. Später schätzte man, er habe im Mittelalter gelebt. Die österreichische Nachrichtenagentur APA zitierte den Innsbrucker Gerichtsmediziner Hans Unterdorfer mit dem Hinweis, daß die älteste bisher gefundene Gletscherleiche „nur“ 100 Jahre im Eis eingeschlossen gewesen sei. Die Leiche könne auch bereits mumifiziert auf den Gletscher gebracht worden sein. Der Theorie von einem frühzeitlichen Alpinisten widerspricht laut Unterdorfer die Tatsache, daß sich damals aus Angst vor bösen Geistern kaum ein Mensch in solche Höhen wagt hatte.

zu entscheiden, begründete Havel seine Forderung nach einem Referendum. Er ließ keinen Zweifel daran, daß er für den Fortbestand der CSFR als Föderation eintrete. Als Verteidiger des Selbstbestimmungsrechtes der Völker werde er aber auch ein Votum der Slowaken auf Unabhängigkeit akzeptieren. Der Staatspräsident appellierte an die Abgeordneten, das Referendum möglichst umgehend auszurufen, damit es bis Ende Dezember stattfinden könne. Laut Gesetz darf der Volksentscheid nicht innerhalb von fünf Monaten vor den für Juni 1992 geplanten Parlamentswahlen stattfinden.

PRÁVA O PODKARPATSKÉ RUSI
Pan Jaromír Hofec píše vědomé nepravdu o tom, jak jsme »přišli« po první světové válce k Podkarpatské Rusi. Neví-li historickou pravdu pan dr. Sládek, je to věc zřejmá. Dr. Sládek prostě nemá zájem skutečnou pravdu znát — z jasných důvodů! Ale pan Hofec určitě pravdu zná... a přesto ji zamlčuje.

Je historicky známo, že Podkarpatská Rus nám — CSR — byla po první světové válce »přidána« vítěznými mocnostmi na zkušební dobu 20 let, po jejíchž uplynutí mělo obyvatelstvo Podkarpatské Rusi plebiscitem rozhodnout, zda chce nebo nechce zůstat ve

DOPIS ČTENÁŘE

Právě, na str. 730

ZACINÁ TO BÝT NUDNĚ!

quenzen zu ziehen“.
Das slowakische Parlament hatte das Thema am Montagabend in Bratislava (Preßburg) zunächst vertagt, nachdem im Vorfeld der Sitzung bereits über die Verabschiedung einer Unabhängigkeitserklärung spekuliert worden war.

Havel unterstrich, für ihn hätten die Tschechoslowaken nur zwei Alternativen: „Die erste Möglichkeit besteht darin, auf föderativem Prinzip schnell einen ge-

Koho chrání návrh lustráčního zákona?

ODPOVĚD: TÉMĚŘ VŠECHNY KOMUNISTICKÉ FUNKCIONÁŘE

Všechno bylo seznámeno s návrhem tzv. lustráčního zákona. Jako každý zákon, který vychází z dílny vládních komunistických „právníků“, je i lustráční zákon nedokonalý, neplný, je sice chytře vymyšlený, ale jeho skutečným cílem je, a to by nemělo poslaneckému ústavu, prodloužit působení bývalých osmašedesátníků-komunistů v politickém životě.

Vrátme se však k návrhu zákona, v kterém se hned v úvodu praví, že »zákaz výkonu povolání by se měl vztahovat na občany, kteří v období 1949 až 1989 se podíleli na potlačování lidských práv (pří- vlastek, základních) byl už z taktických důvodů vyznán) a svobodě, jen tato věta sedví Federálního shromáždění Alexander Dubčekovi, dále pak předsedovi vlády Ma- riánu Čalfovi, neboť byl spoliuautorem zákona z Jara 1989, omezujících základní lidská práva, jako ministr odpovědný za le- gislativu komunistické vlády L. Adamce, sa- mořejmě Jiřímu Dienstbierovi, protože ne- jsou dosti jasně jeho vztahy k rozvědkě StB nebo armádě z doby jeho působení jako

komunistického rozvědkářského lid- ce, který se bude vztahovat zákaz výkonu povolání, do tří kategorií: a) bývalé estébáky, b) vě- domé spolupracovníky StB, c) bývalé funk- cionáře KSČ a KSS, s výjimkou jejichž cet let za rodnou stranu ukrývali a dnes již patří do kategorie »demokraté«.

P. Rychetský rozdělit občany, na které má být lustráční zákon aplikován, do tří kategorií: a) bývalé estébáky, b) vě- domé spolupracovníky StB, c) bývalé funk- cionáře KSČ a KSS, s výjimkou jejichž cet let za rodnou stranu ukrývali a dnes již patří do kategorie »demokraté«.

Lustráční zákon se musí vztahovat i na absolventy a učitele vysoké školy politické UV KSČ, neboť tam se rodila »strestající pět siranů«, tam se připravovaly mozky komunistickou ideologii. Čožpák J. Kantů- rek, který z ČTV udělal hlásknou troubu komunistů-osmašedesátníků, se propagandě neúčil právě tam?

Dr. Rychetský upozornil novináře, že zá- kaz výkonu povolání by se vztahoval jen na několik set občanů, »kterých již stejně ze svých funkcí odešli«. Tento odhad je vel- tisku ve stranickém aparátu od úrovně okresu výš pracovalo 17 000 funkcionářů KSČ a v řadách StB dalších asi 35 000 mu- žů. A kolik měla StB spolupracovníků... 179 000, nebo ještě víc? Kolik bylo lektorů marxismu-leninismu? Kolik je RSDr. [Roz- kazem strany doktorů], kolik je bývalých kádrováků?

Lustráční zákon se musí vztahovat na všechny bývalé a nynější členy KSČ na všech úrovních místech. Všichni sloužili ideolo- gii strany, která plánovala ničit všechna lidská práva.

Komunistická strana je s výjimkou bývalých aparátníků čistá jako lístí. Podobný pocit by měl mít každý z nás, kdo byl v KSČ. Anebo možná zice však měla za cíl socialismus do důsledků zlikvidovat, a když jsem to zjisil, rozhodl jsem se, že nebudu sloužit proti tomu, čemu jsem zasvětil 40 let...» Díky komunistům (a možná také díky XVIII. sjezdu) jsme tedy mohli mít jakýsi kapitalismus s lidskou tváří. Opravdu dojemná pohádka. Kdo věří, ať tam běží. Další řadový úředník prohlásil: »Proč tedy mezi námi nejsou mladí? Kolik by jich tady mohlo být, kdyby se nemuseli bát, že naposledy! Naplnit by deset takových sálů«.

Co bylo v Lucerně k divení

Soudruzi na pódiu tuto úvahu nechali raději bez povšimnutí. Ať jsou taková nebo maková, zpravidla nejsou hloupí. Moc dobře asi vědí, proč mladých ve straně nepřibývá. Nebo nepěší? Odmítl i pečlivěji zargumentovat svůj odmítavý vztah k opoziční plat- formě Demokratická levice. M. Grebeníček se pouze odtáhl: »Ona ještě existuje?« [Zhejve »netuší«, že právě dnes má celostátní konferenci...]. A J. Svoboda poznamenal: »My všichni tu máme demokracickou levici — nebo snad někdo z vás je nedemokratic- ký, někdo z vás se cítí jako pravdivý?« A já se opět ptám — pane Svobodo, když jste to takto položil, nemyslíte si, že o tom, zda se člověk chová nedemokraticky, nemůže rozhodovat on sám...? V diskuzi bylo slyšet více duchaplnosti, ale jako ukázka vlastně neměnného to snad stačí.

Komunistická strana je s výjimkou bývalých aparátníků čistá jako lístí. Podobný pocit by měl mít každý z nás, kdo byl v KSČ. Anebo možná zice však měla za cíl socialismus do důsledků zlikvidovat, a když jsem to zjisil, rozhodl jsem se, že nebudu sloužit proti tomu, čemu jsem zasvětil 40 let...» Díky komunistům (a možná také díky XVIII. sjezdu) jsme tedy mohli mít jakýsi kapitalismus s lidskou tváří. Opravdu dojemná pohádka. Kdo věří, ať tam běží. Další řadový úředník prohlásil: »Proč tedy mezi námi nejsou mladí? Kolik by jich tady mohlo být, kdyby se nemuseli bát, že naposledy! Naplnit by deset takových sálů«.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Nevěří reformě

(čtk): Postup ekonomické reformy pokládá 35 procent obyvatel Slovenska za příliš pomalý a 29 procent naopak za příliš rychlý.

Dalších 37 procent se domnívá, že odpovídá podmínkám. Vypívá to z prů- zkumu veřejného mínění, který mezi 588 respondenty v září uskutečnil ústav pro výzkum veřejného mínění při Slovenském statistickém úřadě. Více než polovina do- stávaných vyslovila nevíru v pozitivní vý- sledky reformy. Podle názoru 29 procent respondentů povede reforma k hospodář- skému úpadku a dalšímu zaošťování za vy- spělým světem, 24 procenta dotázaných soudí, že výsledkem bude hospodářská

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

Medailová žně amatérů (kr): Doslova ovančena medailemi se vrátila československá delegace z nedávného celosvětového festivalu amatérského filmu a videoprogramů UNICA '91, která proběhla ve švýcarském St. Gallenu. Naše kole- lekcce obsahovala celkem čtyři filmy pro národní soutěž a dva snímky v jednotlivých dílčích kategoriích. Dá se říci, že jsme vyhráli téměř vše, co se vyhrát dalo. Do Československa putuje pohár za nejlepší národní kolekci, dvě stříbrné medaile za filmy B. Brány Tichá noc a J. Zelnera Sif a dvě bronzové medaile za snímky Z. Tylly Dveře dokořán a J. Nykla Fotbal. Čs. ama- téřský film tedy potvrdil, že špičkovou úroveň udržuje i nadále.

O disidentech a exulantech z profese

Zurnalismus je spíše rutina než umění, Peněže jsem tomu věřil celý dlouhý život, který byl tím řemeslem porážku prospi-kován. A většinou je to pravda. Ještě včera jsem rutinnově zapíšťoval stránky exilových časopisů. Listopadový převrat zlikvidoval nejen komunismus, ale i časopisy exulantů, protože pojem »exil« ztratil smysl. Ale vyjadřovat se k Československým událostem v českých novinách je spíš umění než rutina.

Čtyřicet exilních let poznamenalo myšleni, každých postřeh je šim zabarven. Události ve »staré vlasti« jsou pro nás dále středem zájmu. Zajímá však někoho doma, jak se jeví očim exulanta, který žije mezi protinožci na druhém konci světa?

Pan dr. Sládek, o němž čtu tu a tam s nechutí v českých novinách, mi připomněl, že se osudy lidí jedné krve někdy až podivuhodně protínají, že by tedy vzdálenost neměla vylučovat alespoň mírnou zajímavost »zámořského« názoru. Čímž prosím vezmete za prokázano, že každý doži tvor, štičnice nevyjímaje, může být někdy užitečný.

Tak tedy dotýčný dr. Sládek oznámil »Svět«, byl i jenom tomu »v obrazech« (č. 22), že nikdy nebyl »profesionálním disidentem«, z čehož usuzují, že amatérským nebyl taky. Co tím chtěl básník říci? Není jiné vysvětlení, než že se člověk občanský statečný »zaprodal statečnosti« z důvodů zistných a nebestných. Zatímco zvrhlý »profesionální« disident měl na

státní účet v base »ješácký kriminál« (Republika č. 8, Naše hlasy), čestní lidé, jako pan dr. Sládek, trpěli u piva U Pinkasů nebo U Fleků a z vlastní kapsy šlechtetně vypíázli, když na ně přišla runda. Neboť, jak řekl dojemně v témže výstisku Republiky ing. H. Humpolita, CSc.: »... čestný občan se vyznačuje tím, že se vždycky slušně chová a poctivě pracuje...«

Dr. Sládkům a ing. Humpolím, CSc., ovšem předcházela masa běžných občanů, kterým disidenti »zbytečně« česili hladinu »přijatě nutnosti«. Dva takové exempláře zvěčnil »profesionální« disident Havel ve hře Vernisáž. Disidenti nalomili svou činností zakládalo »nic se nedá dělat« a rušili tak klid jak samozvaných vládců, tak »slušně se chovajících a poctivě pracujících« poddaných. Proto museli být a byli izolováni. Na jedné straně se o to postarala vzorná spolupráce Státní »nebezpečnosti« s bystrozrakou justicí, na druhé ne-tečnost stáda.

Aniž bych chtěl nějak zveličovat význam aktivních exulantů srovnáním jejich lopotné, ale bezpečné činnosti s rizikem bezprostředního ohrožení disidentů, některé společné znaky se přímo vnucují. Nespočívají ani tak v počínání disidentů a exilových aktivistů, jako ve svorné netečnosti davu spoluobčanů a krajanů, který je obklopoval.

Z komunistického Československa odešly do exilu tisíce občanů, ale jenom poměrná hrstka se jako exulanti v exilu chovala.

Zakládalo výhradnosti sebezámů »nedá se nic dělat« platilo doma i venku rovnou měrou, a řekl bych, že bylo v okolnostech domáctího útíaku hajitelnější než v úplné svobodě demokratického světa.

Pro ilustraci: Znáám blíže osudy jednoho exilového časopisu (Hlas domova, Melbourne), který vycházel plných třicet let. Za celou tu dobu se přes veškerou snahu nezmožil na víc než čtyři až pět pravidelných redakčních spolupracovníků. Záměr aspirantů ochabl vždycky ve chvíli, kdy bylo zjištěno, že se za spolupráci neplatí. Jenom jeden příklad z mnoha, ale typický, jako krajská výška témuž časopisu, která se vryla do paměti: »My se staráme o rodiny a voni si tu vydávají noviny.« A ano, jaká shoda, mnohokrát bylo řečeno mnohými ústy, že se tím časopisem redaktori obohacili.

Profesionální disidenti doma, profesonální aktivisté venku. Tam i zde dav, jednajíc ve státní sebeobraně: aby zbytečnost nevypadala zbytečně, bylo a je třeba popřít, co dávalo a dává smysl životům nespodobných lidí i životům vyhnanců.

Italská novinářka Oriana Fallaciová napsala: »Vždycky jsem se dívala na odpor proti útíaku jako na jediný způsob, kterým je možno využít zázraku zrození. Vždycky jsem se dívala na ticho těch, kteří proti útíaku nereagují nebo mu dokonce tleskají, jako na skutečnou smrt ženy a muže.«

K čemuž už jenom — amen!
NAPSAL PAN WENDT Z AUSTRALIE.

Přerušené dolad'ování lustrací

(fp): Poslední úpravy před úterním zahájením 17. pléna FS prováděly včera na zákona o lustracích ústavnoprávní výbory. Ministr vnitra J. Langoš česli tentokrát výtkám, že návrh zákona je v rozporu s Listinou lidských práv a svobod a s mezinárodně přijatými ámluvami.

Komunistický poslanec M. Benčík označil předlohu za diskriminační a obvinil vládu z předstírané plurality, neboť přý »vítěz nepotřebuje zákony«. Ministr Langoš mu odpověděl, že vláda je vítězem pouze ve svobodných demokratických volbách, a to vítězem bezmocným, oproti postavení KSČ po únorovém puči v roce 1948. Podle jeho slov návrh zákona ztratil svou výjimečnost tím, že do něj byla vložena podmínka potlačování lidských práv. Není v rozporu s žádnou právní normou a nadto je koncipován tak, aby co nejvíce změkčil tvrdost, která by při jeho uplatnění mohla vzniknout. O převzatých záznamech bývalé StB ministr řekl, že poskytují jednoznačné důkazy o spolupráci s touto institucí. Pochybnosti o jejich věrohodnosti se cíleně šířily z určitých míst, uvedl J. Langoš. Evidence byly až pedanticky přesně vedeny, zfalšovaných záznamů nebylo tolik, aby mohly zpochybnit průkaznost registrů. Mimo evidenci zůstali ti, kdo pracovali bez podepsání závazku — tedy vysocí straníční funkcionáři — na něž zákon pamatuje v jiném ustanovení téhož paragrafu. Předseda výboru SN M. Kontra (HZDS) vyjádřil obavu, že zákon se mine účinkem v privatizované hospodářské oblasti, kde se již bývali agenti uchy-

tli na důležitých postech prostřednictvím »špinavých« peněz. Jako příklad uvedl jeden slovenský pivovar zakoupený za 330 mil. korun.

O tom, zda návrh zákona má být předložen sněmovnám, chtěli poslanci ještě hlasovat, ale jak už je v pátek odpoledne obvyklé, nebylo jich dost. Pro neschopnosť usnásení musela být schůze přerušena.

Výzva občanů k referendu

(par): Proti snahám rozbit společný stát vidí P. Tigríd a některé další osobnosti referendum. V této souvislosti vydali výzvu občanů, se kterou veřejnost seznámili na včerejší tiskové konferenci.

P. Tigríd: »Našemu státu hrozí rozpad z rukou slovenských samozvaných likvidátorů. Tento rozpad — údajně se má uskutečnit do konce roku — se chystá podle výzkumů veřejného mínění proti vůli většiny slovenského národa. Pánové likvidátoři, říkám ne, anebo alespoň ne tak lehce V Bratislavě vzniklo hnutí Za společný stát, který za pár dní podepsalo už tisíce lidí. Rozhodli jsme se vyhlásit paralelní akci a nejsme jediní. Žádáme uskutečnění referenda do konce roku.« M. Kubišová: »Nevím, proč referendum nebylo už dávno. Mohlo se předejít mnoha trpkým výčtkám na obou stranách.« Prof. MUDr. J. Švejcár: »Některí Slovinci možná vyvádějí hlouposti, ale já nemám strach, že bychom se rozpadli.« Tiskový mluvčí Konference vyšších federálních představených P. Odilo Štampach: »Křesťanská tradice přikazuje zřici se absolutizace národa, nadsazování nacionalismu, dílčích zájmů nad zájmy obecné. Opak je nekřesťanský. Naším cílem musí být občanská společnost.« M. Kocáb: »Pro rozbití společného státu nemá naše politická reprezentace mandát — ve volebních programech to nebylo.« P. V. Malý: »To, že chceme vyvolat v život referendum, je výzva k určité občanské zralosti. Jde o obnovu důvěry, úcty k druhému a zodpovědnosti za společné dobro.«

Kancelář Výzvy občanů má adresu: Zbo-rovská 18, Praha 5. Telefon — 54 81 04, 54 70 34. Fax — 54 33 24.

Biničovy »sešíváné« milióny SESIVANI MILIONARIOS...

Podle neoficiálních zpráv z Bělehradu získal čičansk Dragiša Binič (30) od Slavie ze příchod do Edenu rovný milión dolarů za první rok smlouvy. Další dvě sezóny pak budou stát sešíváné vždy po pát miliónu. Jak se zdá, bělehradské Červená zvezda z přestupu svého bývalého bráče nic nemá, protože s ním v roce 1990 kontrakt podepsala pouze do letošního květnového finále FMEZ. Všechny peníze přý jdou rovnou do rodinné pokladny, Binič údajně nemá ani agenta a vše v souvislosti s přestupem si vyřizuje sám. Při šestiměsíční distanci za knokoutování trenéra a lékaře Hajduka v 36. kole loňské ligy na to má zřejmě dost času. Po příjezdu domů se rychlý útočník nechal slyšet, že Slavia má zájem o jeho bývalého spoluhráče Maroviče a údajně přý při jednání v Praze padlo jméno některého bráče Arsenalu...

Parma - Durch die Erhitzung von Lebensmittel in Mikrowellengeräten drohen keine Gesundheitsgefahren. Dies gelte auch für Säuglingsnahrung, entwarnt Wissenschaftler von der Universität Parma (Italien).

Turecký prezident v Praze

(Čra): Na pozvání prezidenta ČSFR Václava Havla přicestoval včera na oficiální státní návštěvu ČSFR prezident Turecké republiky Turgut Özal. V historii vzájemných čs.-tureckých vztahů jde o první návštěvu hlavy tureckého státu v Československu.

Čs.-turecká jednání byla zahájena za přítomnosti prezidenta V. Havla, ministra zahraničního obchodu ČSFR J. Bakšaye, ministra-předsedy FV pro životní prostředí ČSFR J. Vavrouška a j. Tureckou stranu reprezentoval prezident Turgut Özal, ministr zahraničních věcí Safa Giray, ministr energetiky a přírodních zdrojů M. Arici a další osobnosti. Na Pražském hradě také turecký prezident přijal předsedu federální vlády ČSFR M. Čalfu. Informoval jej o transformaci turecké ekonomiky. Zajímavé jsou zkušenosti Turecka z přidruženého členství k Evropským společenstvím.

Podle slov tureckého prezidenta na tiskové konferenci je na obou stranách dobrá vůle k rozšíření politických, hospodářských a kulturních styků. Obě země mají blízká stanoviska, pokud jde o situaci v Sovětském svazu i jugoslávskou krizi.

Tureckého prezidenta T. Özala přijal včera také předseda FS A. Dubček, který se při setkání vrátil k době, kdy v Turecku působil jako čs. velvyslanec. T. Özal uvedl, že jeho návštěva povede k rozvoji vzájemných hospodářských styků. Dobrou známkou je spokojenost tureckých podnikatelů s čs. výrobky. Turecký představitel pak navštívil Univerzitu Karlovu, kde se setkal s rektorem R. Paloušem. Navečer uspořádal čs. prezident V. Havel na počest tureckého hosta slavnostní večeři na Pražském hradě. Oba prezidenté pronesli přípitky, v nichž vyzvedli možnosti hospodářské, politické a kulturní spolupráce. Na stejná témata hovořili při jednáních ministři J. Dienstbier a S. Giray i J. Bakšay a M. Arici.

Součástí návštěvy bylo též setkání mezi bankovními a podnikatelskými kruhy.

A TURECKÝ HOSPODÁŘSTVÍ JE TADY!

ZÁVOD: **Podnikání Praha**

Adresa: **Rašínova 5**

PRODEJNA č.: **2516-04**

Po dobu přechodného uzavření

od 20.9. od 15^{00h} a dříve od úterka 21.9.

Vám nabízejí své služby

naše nejbližší prodejny: *jsou bohužel také prověřovány proto se obraťte s důvěrou na soukromé prodejce.*

Jiných slov opravdu netřeba.

Benzingutscheine überflüssig

MÜNCHEN, 25. September (AP). Ab 1. Oktober kann in der Tschechoslowakei ohne Benzingutscheine getankt werden. Wie der Autofahrerklub ADAC am Mittwoch in München mitteilte, sind Benzin sowie Diesel künftig an allen Tankstellen gegen Landeswährung erhältlich. Bereits gekaufte Gutscheine werden noch bis 31. März 1992 entgegengenommen. Autofahrer müssen derzeit für einen Liter unverbleites Euro-Super-Benzin 18 Kronen, das sind rund eine Mark, bezahlen, ein Liter Diesel kostet 15 Kronen.

A MURÁ DO ČECH!

Budoucnost státu středem pozornosti

(skl): Naše politická scéna nabídlá o uplynulém víkendu několik událostí, jejichž a polebným jmenovatelem je další státoprávní vývoj ČSFR. Ve většině případů se však jednalo o pouhé mezihry. Jak lze očekávat, hlavní dějství by mělo teprve přijít. Zápletka a) přitom může začít rozplétat již nadcházejícím zasedáním Slovenské národní rady.

Dozrál čas pro vypsání referenda. Necht jící, podpořili požadavek referenda. V závě- stovenství a čeští občané vyjádří svou vů- ru pak už měla převahu hesla Referendum a Společný stát. Tečkou byla čs. státní hymna.

Podle zprávy vydané ČTK se desetití- sice občanů přihlašují k Výzvě občanů, která vznikla na podporu bratislavské ini- ciativy Za společný stát. Výzva z pátku 20. září požaduje na poslancích našich zákonodárných sborů urychlené dokončit legislativní práce nezbytné k tomu, aby referendum o dalším vývoji ČSFR se mohlo uskutečnit ještě do konce roku. Kancelář Výzvy občanů sídlí ve Zborovské ulici č. 16 v Praze 5. Zájemci se mohou přihlásit i tele- fonicky, a to na pražských telefonních číslech 54 81 04 a 54 70 34. Výzvu podpo- řila také Slovenská Demokratická strana.

K požadavku uskutečnění referenda, ja- ko v současnosti jedinému možnému zpá- sobu vyjádření vůle lidu, se v sobotu při- pojil i Český zemský výbor Strany zele- ných i další strany, hnutí a organizace.

BUDENĚ TAVY REFERENDUM 2

(Vr): O tom, že stopovat se nevyplácí, zvláště dívkám a ženám, se v sobotu rá- no přesvědčila 31letá inženýrka z Prahy. Německý státní příslušník, k němuž si při- sedla do vozu Fiat, ji zavezl na polní ces- tu, kde požadoval pohlavní styk. Po od- mítnutí si začal souhlas vynucovat kopá- ním a bitím. Stopařce se však podařilo utéci a oznámit případ na policii. Poté byla s otřesem mozku a tržnými ranami hospitalizována. Ještě týž den byl zvrhlý řidič zadržen i s částkou 450 Kčs, kterou ženě stačil ukrást.

DEDERON 2

některý městský úřad a vyhlásil, že «v na- sem městě se cestující přepravují z ...rma, pouze při nástupu do autobusu se vybírá poplatek za odhavení cestujících ve výši 4,- Kčs za osobu.»

Wundersame Verwandlung

STOCKHOLM, 25. September (dpa). Eingeschmolzene Lenin- und Stalin- Statuen werden in Kürze in der estnischen Universitätsstadt Tartu (Dorpat) wieder auferstehen - diesmal in Gestalt des Schwedenkönigs Gustav II. Adolf. Wie die in Uppsala erscheinende Zeitung "Nya Tidning" am Mittwoch meldete, wird die Statue noch in dieser Woche von Schweden nach Estland verschifft werden.

Kurz vor seinem Tod 1632 in der Schlacht von Lützen hatte Gustav Adolf noch die Universität Dorpat gegründet. Estland war damals eine schwedische Provinz und die Universität Dorpat ein Ableger der Universität Uppsala.

STAČI SPRÁVNÁ FORMULACE

Před nedávnem jsem se vrátil z Norim- berka linkou ČSAD Praha 9 z Frankfurtu do Prahy. Nelekejte se prosím, nemám v úmyslu podle obliběného zvyku kritizo- vat naši veřejnou dopravu. Právě naopak. Vybavení autobusu bylo skutečně na evrop- ské úrovni, ochota řidičů a poskytované služby mimořádné a cena jízděnky oproti služebnici bezkonkurenční. Jedna věc mne však přesto nejprve překvapila a pak ro- zesmála. Při ukládání kufru do zavazadlo- vého prostoru jsem musel zaplatit řidiči dvacet korun. Protože mne tato cena trochu zarazila, nahlédl jsem po návratu do jíz- dního řádu linky 19900 a vysvětlil, které jsem si přečetl, stojí za to: «Cestovní za- vazadla do 30 kg se přepravují bezplatně, avšak za odhavení se vybírá poplatek 20,- Kčs za kus.» Inu, není nad to umět zvolit správnou formulaci. Čeština je, jak se říká, opravdu jazyk vtipný a její mož- nosti jsou nevyčerpatelné. Čekám jen, až se této mluvnické iniciativy chopí například

Hilfe für Ungarn und CSFR

Die Europäische Bank für Wiederauf- bau und Entwicklung will Ungarn und der Tschechoslowakei finanziell unter die Arme greifen. Rund 27 Millionen Mark sollen in einen Spezialfonds für kleine und mittlere Firmen in der CSFR fließen. Außerdem wird das ungarische Verpak- kungsunternehmen Petofi Nyomda ein Darlehen über zehn Millionen Mark er- halten. Damit läuft die Arbeit der Osteu- ropa-Bank nun richtig an. In den fünf Monaten seit der Gründung der Institu- tion wurde bislang nur ein Kredit in Hö- he von 87 Millionen Dollar an eine polni- sche Bank vergeben.

Der „Bote aus der Bronzezeit“ gilt als Sensation

Besterhaltene im Eis entdeckte Mumie / „Was trieb den Mann ins Hochgebirge?“ / Alter von 4000 Jahren gilt als gesichert

INNSBRUCK, 25. September (AP). Der ewigen Eis der Tiroler Alpen gefundene „Bote aus der Bronzezeit“ ist für die Wissenschaft eine große Sensation. Der Innsbrucker Professor Konrad Spindler sagte am Mittwoch, er sei sich nach ersten Untersuchungen nun „absolut sicher“, daß der Körper 4000 Jahre alt sei. Es sei die besterhaltene im Eis in Europa entdeckte Mumie. Niemals zuvor hätten Alpengletscher derart umfangreiche Gletschaften freigegeben, die Rückschlüsse auf die Lebensumstände um das Jahr 2000 vor Christus zuließen.

te hinzu: „Die Geschichte wird zwar nicht umgeschrieben werden müssen, sie wird aber mit Sicherheit erhebliche Erweiterungen gerade für diesen frühen Abschnitt der Menschheitsentwicklung erfahren.“

Die Untersuchungen können Jahre für die frühe südmitteleuropäische

Bronzezeit typischen stark abgekauten Zähne auf. Die damalige Ernährung habe außer aus Fleisch hauptsächlich aus zerstoßenem Getreide bestanden, in dem viele Steinchen von den Steinmörsern gewesen seien, erklärte er. Typisch für die Zeit seien auch die bunten Tätowierungen am ganzen Körper, vornehmlich Linien und Kreuze seien dargestellt.

Am wichtigsten für die Datierung war aber laut Spindler das neben der Leiche gefundene Beil mit der Bronzeklinge und dem für die Bronzezeit typischen Schaft. Spindler fand Reste einer wetterfesten Bekleidung aus Leder beziehungsweise Feilen, die innen sei gegerbt, die Teile seien mit feinen Nähten aus dünnen Lederriemen zusammengefügt. Zur Ausrüstung des Toten gehörte auch eine Art hölzernes Tragegestell, ein am Gürtel hängendes Lederfuttermal mit einem Feuerstein und etwas Zunder. Außerdem identifizier- te Spindler ein Messer mit Steinklinge und eine gelochte Steinperle mit Fransenbündel als Schmuck. Vermutlich hatte der frühe Alpinist auch einen Bogen dabei.

Utensilien der 4000 Jahre alten Leiche. KAM? ŠEL SI PRO „PRADRBAU“..

Prokuratura na hanobitele

(čtk): Vedoucího úřadu vlády SR B. Kuncce odvolala slovenská vláda proto, že v poslední době několikrát veřejně vystoupil a propagoval postoje, které nejsou v souladu s politickou linií vlády, řekl na brífinku po jednání vlády její předseda J. Čarnogurský. Prohlášení ministra zahraničního obchodu ČSFR J. Bakšaye o tom, kolik

by občan Slovenska zaplatil za samostatnost, označil za pomýlené a připomněl, že při motivech vzniku státu sehrává úlohu i řada okolností, které se nedají přepočítávat na peníze. Finanční přepočítání ministra Bakšaye lze podle jeho slov přijmout jen jako dítě argument. V souvislosti se zhanobením čs. vlajky po sobotním mítinku v Bratislavě slovenský premiér uvedl, že tuto záležitost má v rukou ministerstvo vnitra a prokuratura, které budou postu-

Der Wissenschaftler flog am Mittwoch wieder auf das Eis des Niederjochferners im Hinteren Ötztal. Er wollte dort mit einem Expertenteam an der Fundstelle in 3200 Meter Höhe archäologische Untersuchungen vornehmen. Bisher hätten dort lediglich polizeiliche Spurensicherungen stattgefunden, sagte er. Die Bergwandler, die am vergangenen Donnerstag die Leiche entdeckt hatten, hatten nach seinen Angaben zunächst geglaubt, das Opfer eines Verbrechens aus jüngster Zeit vor sich zu haben.

Spindler sagte, die Konsequenzen des Fundes seien „zum gegenwärtigen Zeitpunkt noch gar nicht abzusehen“. Er fü-

váním formulářů, přebalováním balíčku atd. Za celou tu dobu přišla pouze jedna paní poslat balíček do Austrálie. K frekvenci převezetí dvou balíčků za hodinu bylo třeba personálu pět lidí jenom v hale, tj. celá doba hrály tři ženy za přepážkou. Četou a jedna přihlížela. Něco neuvěřitelného, co nebylo k vidění ani za totality. Absolutně výsměch tržní ekonomice. Mzdy zaměstnanců stejné jako náklady na provoz obrovské haly se jistě promítají do horentní sumy poštovního. Za balíček, který má místo určitého množství zboží, zaplatí zákazník často více na poštovním, než je cena obsahu. Balíček 2,20 kg/Kčs 85,- drahou. Zákazník je v těchto případech bezmocný.

Velvyslanckyně USA na Moravě

(čtk): Velvyslanckyně USA v ČSFR Shirley Templeová-Blacková uctila na hřbitově v Lipníku nad Bečvou památku vojenského ského, který zahynul v roce 1944 nedaleko tohoto moravského města. „Stejně jako američtí piloti nasazovali své životy za svobodu Československa, má dnes znovu Amerika tu čest kráčet po našem boku,“ uvedla velvyslanckyně USA, která navštívila ještě další moravské obce se vztahem k bojům americké armády – Troubky, Rokytnici, Napajedla, Kašavu, N. Bošácu a Velehrad, v Pouzdranech odhalila památník pilotovi Fredu Cifgardovi, který tu zahynul 1. března 1945.

VRCH ILUŽÍ

Pěkně stálšíše vyrostlo pobíží památníku zacházející slávy čs. filmu v Praze na Barrandově. Samoobsluha je tam velká a je- diná. Také aráhá. V ní tu a tam prodávají mléko bez data. Duž dluží si to nenechaty libit a žádaly vedoucího. „To máte jedno,“ pravil ten obchodník, „mléko vydrží 48 ho- dož dne.“ Můžete jít nakupovat jítam, když se vám to nelíbí,“ doporučil vedoucí zakar- nicím a dobře věděl, že mohou, pouze od- hodlají-li se cestovat do centra autobusem a ještě tramvaj. Ale pak se v něm převe- jen něco pohouto: „Přinesete dneska?“ zave- leť mančafitu. A hle – „dneška“ bylo. Barrandov je tedy dál vrchem iluzí. Kádyš o životě, dnes o solidním obchodě.

ČERKALI JICH TRÁKRAŤ TOLIK...
Dvomišlontého návštěvníka lze v blíž-
Ké době očekávat na Všeobecné českoslo-
venské výstavě v Praze.

2,50 Kčs Pokuty ve SloU. NĚVĚ...

Pořtebovala jsem poslat balíček do Ně- mecka, s kterým jsem musela z místa byd- liště Modřan cestovat na cestnici v Praze 5-Košfích, Flizeňská 139. Tento výlet jsem podnikla zbytečně, neboť mě nenapadlo, že zavírací doba, kromě středy, je v 15 hod. Pro většinu pracujících je tato služba z dů- vodů časových téměř nedostupná. K odeslá- ní balíčku jsem musela obětovat sobotní dopoledne. V odhavorací hale obrovských rozměrů jsem strávila asi hodinu vypliňo-

VÝSMĚCH TRŽNÍ EKONOMICE

Na otázku novměřů, zda svrchovanost ve spojení s plnou me- zinárodní subjektivitou znamená absolutní samostatnost, J. Čarnogurský odpověděl: „Skutečná svrchovanost je samostatnost.“

Naše koně uchvátili Zwettl

Byl to nezapomenutelný zážitek vidět naše starokladrubské bělouše a slatiňanské vraníky při každodenní show na mistrovství světa ve dvojspeřích v rakouském Zwettlu. Mohutní a nádherní starokladrubští bělouši i slatiňanští vraníci, vždy osm a osm, předváděli před vyprodaným hledištěm náročnou čtverylku, ve které prokázali nejen koně, ale i jezdci svoji profesionální vyspělost a zkušenost. Byla mezi nimi řada známých tváří — z Kladruhu Mack, Starczewski, Machek, Chmelař, Vozáb [vítěz Velké pardubické 1984] a ze Slatiňanů Bečka, Riegr, Cipra, Dvořák a Kollert doplnění jezdci nejméně o generaci, možná však, že i o dvě mladší. Spřežení předváděli mistři republiky J. Kocman a J. Nims, Starczewski a mladý Kalous. Choreografii celého vystoupení připravil, stejně jako při Slavnostech kladrubského koně Miloš Welde-Zavadil v mladších letech český a později rakouský herec, dnes majitel hřebčiny Gschwenderhof. Celé vystoupení však navštívil ing. Jiří David, legendární osobnost nejen Kladruhu, ale celého našeho jezdeckého sportu. Bylo to tak působivé, že především naši diváci, a bylo jich v Zwettlu mnoho, byli až dojeti.

To však nebyl jediný úspěch našeho chovu. Na mistrovství světa druhý umístěný Němec Mayer — dosáhl svého úspěchu s koňmi Orlando a Tulipan slatiňanského chovu — a výborný Rakušan Wolfmayer, kterého jen nešťastná náhoda připravila o celkové vítězství, jezdil se starokladrubskými bělkami Lenkou a Susi, které zakoupil v roce 1983 na mezinárodní aukci v Pisku. A konečně naše nejspěšnější reprezentantka Kateřina Kastnerová předváděla koně chovu hřebčiny Albertovec Duela a Duellano. Ve světové přehlídce koní zahraničních chovů se ti naši rozhodně neztratili. Proto je po nich stálá poptávka, nedávno prodaly Kladruby pět běloušů do USA za rovný milión korun.

NEKRADOU. NEPODVADEJÍ...

Dlouhé ruce organizací

(čtk): V současné době probíhá odvolací řízení, které definitivně rozhodne o dalším působení Mezinárodní organizace novinářů (MON), Světové odborové federace (SOF) a Mezinárodního svazu studentstva (MSS) v Československu. Řekl to tiskový mluvčí ministerstva vnitra ČSFR M. Fendrych. »Máme informace o tom, že u všech těchto tří organizací byla velmi silná agentura Státní bezpečnosti,« zdůraznil. Ministerstvo má rovněž k dispozici informace z podvýboru amerického Senátu pro kontrolu dodržování zákona o vnitřní bezpečnosti, před kterým vypovídal špičkový pracovník I. správy SNB — rozvědky, čs. odboru pro dezinformace. Ví se také, že při MSS byla silná rezidentura kubánské zpravodajské služby, že zde byli připravováni Portoričané, později nasazení jako agenti v USA, a že čelní představitel MSS se podílel v roce 1964 na organizování nepokojů v Panamě. M. Fendrych dále uvedl, že činnost těchto organizací je díky propojení s minulým totalitním režimem těžko kontrolovatelná. Stejně tak jsou podle jeho vyjádření neprůhledné finanční a majetkové vztahy.

Podaná ruka emigrantům

(čre): Československé zastupitelské úřady v cizině budou od 1. října 1991 bezplatně udělovat čs. víza s platností na jeden rok bývalým československým občanům, podléhajícím vízové povinnosti. Opatření se vztahuje na každého, kdo pozbyl

čs. státní občanství, včetně žen vdaných do ciziny, v době do 11. 11. 1958. Týká se především Jihoafrické republiky, Izraele, Austrálie, Kanady a Argentiny. Podle sdělení FMZV je k žádosti o udělení čs. víza nutné předložit doklady prokazující bývalé čs. státní občanství, resp. jeho pozbytí. Na čs. hranicích přechodech nebude tento druh víz udělován.

TO NENÍ SMÁD ANI HALICKK...!

Sahara cestuje

WASHINGTON: Američtí vědci získali s pomocí snímků z družic nové poznatky o rozloze Sahary. Podle nich se Sahara nerozšiřuje — jak se dosud usuzovalo — vytrvale na jih (až o 20 kilometrů ročně), nýbrž čas od času také ustupuje zpět na sever. Informuje o tom v posledním čísle časopisu GEO. Podle fotografií Sahary z let 1980 až 1990 odborníci zjistili, že tato největší poušť na Zemi se v období 1980—1984 rozšířila z 8,8 miliónu čtverečních kilometrů o 15 procent, na téměř deset miliónů kilometrů čtverečních. Ale o jeden rok později se opět »srazila« o 724 000 kilometrů čtverečních, čili o osm procent.

T. Ůzal odcestoval

(čre): Oficiální státní návštěva prezidenta Turecké republiky Turguta Ůzala vyvrcholila včerejším setkáním se slovenskou reprezentací. Na Bratislavském hradi ho přijal předseda SNR F. Mikloško a předseda slovenské vlády J. Čarnogurský. Turecký představitel vyjádřil názor, že vstup do společné Evropy bude snazší pro větší celky než pro samostatně menší útvary. Vyslovil se i pro zintenzívnění hospodářských styků se SR. Už teď jen za první pololetí dosáhl objem vzájemného obrátu téměř 800 miliónů Kčs. »Navštívil jsem Československo poprvé, je to skutečně překrásná země, země ryze evropská, s nesmírným historickým bohatstvím,« řekl turecký prezident zpravodaji ČTK před odletem. »Perspektivy naší kooperace jsou ve společné Evropě. Odjíždím s pocitem, že tato návštěva k tomu přispěla.«

← ALE MŮLI I NA SLOVENSKO!

PRAVDA VÍTĚZÍ!

ale která?

Je sobotní odpoledne s podmračenou oblohou. Co chvíli sprchne a studený vítr prohání liduprázdnými ulicemi první zažloutlé listy. Ostrava jako by spala. Jan z restaurace na rohu, kde se s pivem servíruje i politika, je slyšet halas. Přeskakujeme kaluže a míříme k budově, kde sídlí jedna z možných pravd o přepadu mošnovského letiště. Nechceme si hrát na detektivy a vynášet jasnozřivé soudy. Chceme jediné: znát názor druhé strany, aniž bychom se jí chtěli jakkoliv zastávat. Pravda je křehká záležitost, říkají, že relativní. Připusťme, že máme naději setkat se s ní vždy někde v polovině různých názorů a výpovědí.

Z vrátnice se na nás docela přívětivě usmívá policista v uniformě a o dvě patra výš si už tiskneme ruce s »řadovými pěšáky« [mnohě totiž nasvědčuje tomu, že je na ně z Prahy tak nahlíženo] — s ředitelem Správy policie ČR pro Severomoravský kraj plukovníkem Ludvíkem Vaculkou a jeho zástupcem podplukovníkem ing. Jiřím Sprušilem. Naši malou delegaci doplňuje člen branně bezpečnostních výborů FS ing. Jan Fričar a zakrátko se seznámíme ještě s ředitelem mošnovského letiště Vladimírem Křténem. Ale to už na stole voní káva, kterou rukou společnou a nerozdílnou připravili naši hostitelé. Zdá se, že jsou to chlapi, co rozumějí své práci, policajti, jimž vadí, když se z nich někdo pokouší dělat hlupáky. Dovídáme se totiž, že nedávno oba prošli speciálním školením v USA. V dokladech, které ukazuje J. Sprušil, je psáno, že absolvoval manažerské řízení krizových situací pro vysoké řídicí důstojníky, jehož obsahem je boj proti terorismu.

Rozkaz zněl: NEZASAHOVAT! Ostatně pan Drbohlav nebyl jediný, kdo to ing. Sprušilovi sdělil. Byly i jiné telefonáty... Postup je to věru zvláštní a vlastně nepochopitelný — vždyť česká policie disponuje vlastní speciálně vycvičenou jednotkou. Laik nevidí sebemenší důvod, proč nemohla být nasazena. Lámeme si hlavu nad tím, proč o přísně utajené akci nebyl informován ani český ministr vnitra JUDr. Sokol. Ze by strach z konkurence? Ne, tomu se věřit nechce. Nabízí se úvaha, že ostravská policie měla být vyřachována ze hry úmyslně. Důvody, ty základní, jsou dva. Buď v tom takzvaně jede taky, anebo někomu jde o to, aby rebelanta Sprušila dostal na kolena. Letos na jaře (a případ je v šetření) totiž podal trestní oznámení podle paragrafu 208, což je pomluva, a pro pokus o křivé obvinění na J. Langoše, P. Šustrovou, J. Rumla a další.

A teď se divte, když dávají najevo svou znechucenost nad tím, co se v Mošnově stalo a že se jich hluboce dotklo, že v situaci tak vypjaté nemohli hnout ani malíčkem.

Faktem zůstává, ať už je pozadí rozkazu jakékoliv, že do Mošnova letí z Prahy dvě letadla s jednotkou rychlého nasazení (36 mužů) a vojenskou policií (15 mužů). Nedá se nic dělat, ale i tento »výlet« pro pouhé podezření, bude nutno v konečné bilanci zahrnout do finančních a jiných ztrát. Lze předpokládat, že to vyjde na zajímavou sumičku...

Proč? Zvláštní shodou okolností dlel v kritickou dobu L. Vaculka v Praze, ředitel letiště byl služebně v Brně, takže na »místě činu« se vyskytoval jen notoricky známý buřič Sprušil. A ten si vyslechl i striktní příkaz 1. náměstka českého ministra vnitra JUDr. Františka Drbohlava.

Zatímco popíjíme kávu, máme možnost zhlédnout zhruba dvacetiminutový videozáznam. Odpoledne téhož dne (29. srpna) ho nechal pořídit ing. Sprušil. Nebyť jeho pohotovosti, nemá dnes prokuratura vše prošetřující v rukou zhola nic, o co by se

mohla opřít v šetření podle paragrafu 179 trest. zákona, který v sobě zahrnuje úmyslné ohrožení druhých lidí. Je jistě chválné, že prokuratura se k tomuto kroku rozhodla. Jde jen o to, aby v síti usvědčených nezůstaly zase jenom »malé ryby« a abychom se tak vlastně nevrátili k známým praktikám. K otázkám, jichž je celá řada, můžeme přidat další. Ve většině civilizovaného světa elitní komanda existují. V případech nasazení s sebou berou dokumentaristu, který mapuje sběh událostí. Nebýt záznamu, o němž už byla řeč, mohou nám dnes mnozí vyprávět mnohé. Než bude řeč o tom, co jsme viděli, připomeneme si (a snad se pak budeme v lecčems i lépe orientovat) mezinárodně uznávanou definici terorismu. Zní:

»Terorismus je použití násilí, nebo výhrážka použití násilí k politickému účelu, vytvoření stavu bázně, který poslouží k vydirání, nátlaku, zastrasování, nebo je příčinou změny v chování jednotlivců nebo skupin. Jeho metodami jsou únosy a zadržování rukojmí, pirátství nebo sabotáže, atentáty, fingované hroby a nezacelené puškové útoky a stíselba.«

A teď už videozáznam. Svědčí o tom, že v Mošnově nešlo o nijak »mírumilovný«, nikoho neohrožující zásah. Pravý opak je pravdou a ostré hochy pana Kvašňáka bychom měli »pochválit! Věru, nemají se za co stydět! Obrázky jsou si podobné jako vejce vejci. Vykopané dveře, leckde visící jen na pantech, dveře bez zámků a klik, všude stopy po otiscích bot zcela popírající verzi, že by teroristické komando kdekoliv slušně zaklepalo. Na zemi skeiná tříšť, očouzené zdi, vytrhané kusy omítky... Hledíme nevěřičně na zjevné stopy po stíselbě, a to nejen v místech, která jsou uváděna k »případu Mošnov« ve zprávě ministra Langose. Při pohledu na prostřílený radiátor ústředního topení a broky posety televizní přijímač i stůl tuhne krev v žilách. V místnosti letového stanoviště ukazuje na kameru pan Pavel přelepené místo pod košili, kam ho patrně zasáhl úlovec z brokovnice rozstříleného zámku. Napadá nás, že kdyby měl pomalejší reakce, mohli jsme si jít nafotit už jen jeho čerstvý hrob. A protože JRN měla nabitá ostrými, mohlo jich být daleko, daleko víc... Nesmíte zapomenout, že vůle mocných postavila té noci všechny pracovníky letiště do role bídáků a zločinců. Podezřelí byli všichni. A přitom dodnes nikdo neví, co »červené barety« tak zuřivě hledaly. Brutální síla se zde demonstrovala snad jenom proto, že ministři Dobrovský a Langoš (ač prý pečlivě, snad po dobu šesti měsíců, třídili informace o údajném mošnovském kanále plném zbraní, pak drog a nakonec tzv. červené rtuti) jedno-duše a prostě skočili někomu na špek. Zatím své rozhodnutí nasadit všehoschopné a pro zvláštní účely cvičené muže, zdůvodňují jako kluci nacytání na švestkách. Řeč se vede jednou o voze, podruhé o koze... Znáte to.

Člověk by zamáchl slzu dojetí nad tím, co je předkládáno k vězení branně bezpečnostním výborům FS. Ministr Langoš ve zprávě např. uvádí, že: »V době akce ani po jejím skončení nebyli zasahující příslušníci informováni o žádném zranění.« Toto tvrzení ovšem předpokládá, že příslušníci, kteří posléze přece jenom dispečera odvedli na ošetřovnu, byli zřejmě slepi. Též se jaksi pozapomnělo říci, že 14 dnů před přepadem Mošnova se tu pohyboval major Vacek. Týž major Vacek, který byl, jestliže se nemýlím, později pověřen koordinováním »gangsterské« akce. Ze by vážil takovou cestu jenom proto, aby si tu přátelsky poklábil? To sotva. Když se teď s odstupem doby ukazuje, že teprve po přistání se přepadové komando začalo shánět po mapách areálu a po průvodci, vyznívá to přinejmenším pikantně. Pan Vacek přece »byl v obraze! Podle našeho mínění mimo jiné věděl, že v prvním patře budovy je pracoviště civilních letů, že tam pracuje člověk, který nemá zbraň, natož

aby byl teroristou. A přesto právě tady byla použita brokovnice. Stejně tak si major Vacek, neboť tu nesetral pouhou půlhodinku, mohl povšimnout, že na letišti není pět bunkrů, pokud ovšem někdo za bunkr nepovažuje třeba bývalou trafostanici... Pracovníci letiště vědí o bunkru jedině!

Nicméně i oba ministři unisono hovořili o bunkrech, o kontejnerech a o bezvadně prohlídce letiště. V takovém případě nezbývá, než se podívat nad tím, jak to, že hory krabic ve skladišti (viz snímek) zůstaly netknuty? Nenašlo se nic ani v údajném bunkru, který patří FMV a je řádně zaregistrován... Před členy BBV FS bylo rovněž řečeno, že nedošlo k výrazným škodám. No, no, no — páni ministři! Videozáznam vás usvědčuje z nepravdy a totéž činí letový deník, který jsme mohli v Mošnově vidět. Tvrdíte-li, že letištní provoz nebyl narušen, pak je to lež vědomá, protože narušen byl. A vy to samozřejmě víte.

Dejme teď pro změnu slovo Ludvíku Vackovi: »Stále se hovoří o škodách ve výši nějakých 20 000 korun. Je to směšné! Agresivní přepad letiště vedl například k tomu, že v nastalém zmatku vzalo 37 ze 160 východoasijských pracovníků, kteří se měli vrátit domů, „do zaječích“. U sedmi z nich už nelze zjistit čísla pasů. Ti lidé měli odletět do své mateřské země a k tomu nedošlo. A kde a kdo je teď bude shánět? Co budou dělat? Doplní exodus na Západ, anebo zůstanou tady u nás a budou se žít trestnou činností? Kdo za to ponese odpovědnost? A co nás to bude stát? Přitom je nutné do ztrát započítat i všechny lety, které se neuskutečnily. Ještě bych rád připomenul, že jediná letenka do Hanoje stojí 21 400 korun. A protože je návratová, podílí se na ní podniky, které cizince zaměstnávají. Když srovnáme jenom tohle, vyjde to zhruba na nějakých 800 000 korun!«

Z letového deníku, ale i od pana Křtěna se dovídáme, že odletět ani přistát nemohla letadla na lince Ostrava—Praha—Norimberk a zpět, dále linka Aeroflotu, linka CMA-Boeing 707 (dříve Cargo Moravia), zmiňovaný spoj do Hanoje a tři linky malodopravců. Dvě z nich byly zahraniční. Letadlo vojenské posádky L-410 Mošnov z Ostravy do Hradce Králové a zpět muselo, neboť řidič věž už v té době byla imobilní, přistávat a použitím radiolokátoru. Jinými slovy řečeno, šlo dolů po paměti... Naštěstí se nikomu nic nestalo. Jdeme dál a počítáme dál, víme-li, že pouhé zastavení letadla na letištní ploše stojí zhruba 4000 dolarů! Zdůvodňuje-li ministr vnitra v případě Mošnova, zapsaného mezi mezinárodní letiště se 24hodinovým provozem, že žádný mezinárodní let přes Mošnov neletí, zaslouží si jeho slova údiv. Kde, proboha, vzal tu jistotu, že se v inkriminované době neocitne nad letištním letadlem v nouzi? Kdo by ho navedl na přistání, když dispečer stál v té době u zdi a nemohl tudíž vydat notamen, jímž se všem posádkám v okolí dává vyzoomnění, že letiště je mimo provoz?! Mělo snad takové letadlo havarovat? Shrnutí: Opět se jen utvrzujeme v názoru, že letecký provoz ohrožen byl A to navzdory všem tvrzením těch, kteří za přepad Mošnova nesou plnou odpovědnost. A že útok zůstává útokem, přepad přepadem a neadekvátní zásah neadekvátním zásahem. Včetně pramizerné analýzy podkladových informací... Ještě než dáme slovo J. Sprušilovi, uvedme jako perličku, že přes Mošnov měla být vedena linka z Tel Avivu, doprovázená MOSSAD. »Stojánku«, jak se říká v letištní hantýrce, však náhle získala v Praze. Možná to s akcí také nějak souvisí. Kdoví...

Co říkáte zprávě přednesené v BBV FS, ptáme se »ostravského Cataniho« — podplukovníka Jiřího Sprušila. Je to muž, který dlouho nehledá slova. »Byl to skandál, který od voleb nemá obdoby,« tvrdí. »Jestli jsme kdy měli určité výhrady k dr.

Lisovi, teď se jen prohloubily. Poprvé jsme se spolu setkali 10. července 1990 a skoro bych o našich dalších jednáních — a byla čtyři — mohl už psát memoáry. Upozorňoval jsem ho, že se mi, a nejenom mně, nelíbí personální obsazení tehdejšího Úřadu pro ochranu ústavy a demokracie a že se mi rovněž nelíbí to, co se děje na FMV. Pan Lis mi hned napoprvé odpověděl: Já vím, kdo to dělá. Je to Jan Ruml. Tabá si tam lidi z Tabarin-baru a kdoví odkud, ale já v tom udělam pořádek! Říkal mi to pak pokaždé, kdykoliv jsme se viděli. A nestalo se nic, přestože byly branně bezpečnostní výbory opakovaně mnou a dalšími kolegy upozorňovány na neprofesionální a odbornou nezpůsobilost těchto lidí. A víte, jak to dopadlo? Materiály, které jsme do parlamentu poslali, tedy ne jen nějaký Sprušil (1), byly nalezeny v trezoru bývalého ředitele jmenovaného Úřadu, tedy dnešní FBIS! A co víc — část z nich byla rozebrána a zničena, zmizely magnetofonové záznamy atd., atd.«

A jak je v ráži, protože je o své pravdě nezvratně přesvědčen, ještě dodává: »Tvrdím, že 15 miliónů lidí se u nás dělí na tři skupiny. Na schopné, neschopné a všehoschopné. Vedení resortu FMV spadá, podle mého názoru, do té třetí skupiny!«

Zajímavě charakterizuje hlasování, jímž měla či neměla být vyslovena ministrům Langošovi a Dobrovskému důvěra, poslanec Frtáč: »Myslím si, že když se hlasuje o tak vážné věci, jakou byl Mošnov, mělo by se zjistit, nejen kdo je pro, kdo proti a kdo se zdržel hlasování. Mám vážné pochybnosti o tom, jestli jsme byli vůbec dobře spočítáni. Pro to, aby ministři odstoupili, nás hlasovalo šest. Nikdo však naše hlasy neznamenal, nikdo se také neptal, kdo se hlasování zdržel. URNA není žádná hračka, je to velice nebezpečná zbraň. Chápu, že kolegové poslanci hájili a chránili představitele vládnoucích stran, ale tohle by měli brát v potaz! Nechtí ani domýšlet, k jakému krveprolití mohlo v Mošnově dojít. A jak víme všechny, mrtví už toho moc neřeknou.«

Pátřáním na místě jsme zjistili, že ne vše je asi pravdou, pokud se oficiální zpráva zabývá např. obsazováním požární věže. Nedošlo zde prý k žádné zvláštní události. Po celou dobu mohl pod dohledem dvou příslušníků JRN vykonávat šéf požární ochrany svou práci. Pokud to byla skutečně taková selanka, musíme se zeptat, proč mu ti »bodří hoši« v maskáčích nedovolili, aby se v době, když už dávno sloužil přesčas, aspoň najedl? Několik lidí bylo v Mošnově občanský potupeno, prodělal ořes. Byla mezi nimi i žena v třetím měsíci těhotenství. Je pravda, že nikdo z komanda to poznat nemohl, pravda však také je, že musela být převezena do nemocnice. Nevíme, jaký je její další osud, pouze by nás zajímalo, co učiní příslušní ministři, pokud budou žalováni za újmu na životě a zdraví je-nom v tomto jediném případě?

Mnozí pracovníci Mošnova uvádějí, že evidentním cílem a zájmem zásahu bylo letadlo Boeing 707 společnosti CMA, ačkoliv o Slušovicích se v oficiální zprávě vůbec nemluví. Podle očitéch svědků byl přepadový oddíl rozhodnut dostat se dovnitř i za cenu násilí. Když jim kapitán Sherman na úsvitu dovolil letadlo prohledat, odešli s prázdnu. Přesto by nás zajímalo, co tomu říkají pracovníci? Vždyť jde o leasingovou záležitost, kdy letadlo má americko-českou posádku a na kormidlo výsostný znak USA. Nevstupovali ozbrojení zakuklenci na výsostné území tohoto státu? A co by se dělo, kdyby kapitán odmítl?

Otázníků přibývá a své polínko přikládá s úvahou o »jiného soudku« Jiří Sprušil: »Skutečně by mě zajímalo, do jaké míry jsou informace o práci FMV prezidentovi filtrovány. Proč se o věci nezajímá víc sám? Pokud mu někdo dělá ostudu doma i v zahraničí svým diletantstvím a amatérismem, měl by se energicky rozhodnout. Přá-

telství z disentu. Mká JIM Sprušil, »je jed-
na věc, realita věc druhá. Myslím, že by
měl vyslechnout druhou stranu. Zatím své
přátele chrání. Je to logické, já to chápu,
ale jsou situace, kdy se kamarádství dá
pěstovat skutečně až po pracovní době.«

Připojuje se i Vladimír Křtěn se svými
poznatky, ovšem z práce ministerstva obra-
ny: »PM nedávných jednáních o přesunu
stíhaček jsem měl několikrát pocit, že in-
formace mužům, kteří rozhodují o našem
bytí a nebytí, jsou předkládány zkresleně,
nejsou dostačující, anebo jsou jednostranné.
Dobře míněné připomínky a rady považují
za útoky proti své osobě a za znevažování
jejich postavení.« Ředitel letiště o mošnov-
ské akci, která skončila velkolepou blamá-
ží, soudí, že zásah má politické pozadí. Po-
dle jeho mínění bylo cílem přepadu nejen
letiště. Domnívá se, že zastrašen měl být
celý Severomoravský kraj, a to v době, kdy
zde byla otevřena tzv. Free zone a kdy
vládním usnesením č. 245 má dojít k roz-
voji celé jeho infrastruktury. Ze vám to
připadá směšné nebo naivní? Ale proč?
Proč bychom nemohli v bujně fantazii při-
pustit možnost, že »akce Mošnov« měla
zdiskreditovat lidi, které v dohledné době
čeká milion starostí s dalšími propuštěnými
zaměstnanci například z Vítkovic? Možná
jsou už v záloze přípravě jejich »šikov-
nější« náhradníci. A jak mají dnes vysvě-
lovat svým spoluobčanům, že trpě přihlí-
želi řádění JRN? Kdo jim uvěří, že jednodu-
še a prostě nemohli? To víte, červíček
pochybností se zavrtá a....

»Máme před sebou jen tři úkoly.« říká
JIM Sprušil. »Netoužíme po slávě, po moci,
po teplém místečku v Praze, po kariéře ne-
bo generálských epoletách. Tady jsme do-
ma. Je to náš kraj a o něj stojíme. Chceme
jen za 1. zbavit se zkompromitovaných lidí,
2. podílet se na zpružnění činnosti politice
v našem kraji a za 3. najít za sebe vhodné
nástupce. A pak ještě něco. Mluvit pravdu
a dělat konečně seriózní politiku. Zatím se
slova rozcházejí s činy. A když prezident
pozná, že nam nelžeme a že nám stejně jako
mnoha a mnoha jiným jde o skutečnou de-
mokratickou a fungující právní stát, měl by
učinít razantní kroky. U nás na Ostravsku
říkáme: Kamarádi, z hrůšky dolů!«

Ukazuje se, že akce Mošnov může mít
mnohá vysvětlení. Mohlo jít o pokus zlikvi-
dovat, respektive vystrašit ostravský poli-
cejní tým, který, jak víme, odmítá k řadě
věcí mlčet, mohla to být snaha přistihnout
in flagranti »temné slušivické žilky«,
byste a nezákonně kšeftující s kdečím, a
stejně tak mohlo jít o úmysl či pokus do-
kázat, že mošnovské letiště může v celém
rozsahu nahradit jiné a jinde. Přislušná
analytická skupina bude mít jistě hodně
práce, ale dovolujeme si doufat, že bude
operativnější než proslulá komise k vyšet-
řování události o pozadí 17. listopadu. Čas
hodně smaže, lidé zapomínají — a je smut-
né, jestliže se s tím předem kalkuluje.

Z Ostravy jsme se do smogem zavalené
Prahy vraceli s nadějí, že jsme snad malým
kouskem přispěli k poznání o něčem, na co
si, řečeno s pány Fendrychem, Dobrovským,
Langošem, Čalou a jinými, zvykat nechce-
me. Hrajme fér. Vždy a všude. Říkanka,
kterou jsme nedávno vyslechli, říká: Prav-
da vítězí — a ta, která zvíťazí, je pravdou.
Vám to připadá humorné?

P. S.: Z dobře informovaného zdroje jsme
se dověděli, že před jednáním BBV FS
o zásahu v Mošnově dorazila do Ostravy
z FMV skupina spojařů pod záminkou kon-
troly telefonního spojení. My si myslíme, že
smyslem akce bylo, aby se poslanci nemohli
do Ostravy dovolat a byli tak zbaveni mož-
ností konzultovat celý problém s místní po-
litikou.

DRUHÁ STRANA SE UŽ RADEŽI
NEVYJADŘUJE... BYL TO AŠI
PRÜSER!

Streß im Tierreich. Wer jetzt
zu faul ist, den bestraft der
Winter. Jetzt wird gesam-
melt, gehamstert und gehortet.
In ein paar Wochen fängt der
Winterschlaf an. Dafür rüsten
sich jetzt viele Tiere. Z. B. das
Eichhörnchen. Es fützt unver-
drossen durch den Wald, klabt
am Fuß der Bäume die abgefal-
lenen Eicheln und Bucheckern
aus dem Moos. Fachmännisch
werden die Früchte untersucht.
Mit seiner feinen Nase kann das
Eichhörnchen durch die Schale
riechen, ob der Inhalt einwand-
frei ist. Was gut ist, landet in den
Verstecken zwischen heraus-
stehenden Baumwurzeln, unter
dichten Büschen oder in hohlen
Baumstümpfen. Bis zu 10 000
Eicheln, Bucheckern, Fichten-
samen, Nüsse, Obstkerne und
Ahornsamen hamstert ein
Eichhörnchen im Herbst. Davon
findet es zwar nur ein Drit-
tel wieder, doch das reicht zum
Überleben. Statt 70 Gramm be-
nötigt ein Eichhörnchen im
Winter nur 35 Gramm Futter
für sein »Leben auf Sparflam-
me« im warmen Nest.

Wie das Eichhörnchen sor-
gen viele Tiere für den Winter
vor. Der Feldhamster etwa,
Siebenschläfer, Haselmaus.
Auch der Maulwurf, der über
1000 Regenwürmer einfangen
muß, um jederzeit eine gute
Mahlzeit zu haben, wenn der
Boden bei Frost und Eis hart
wie Stein wird.

Ebenso wappnen sich auch
Vögel für die kalte Jahreszeit.
Der Eichelhäher versteckt jede
Menge Eicheln, während sich
sein größerer Vetter, der Tan-
nenhäher, auf die Samen von
Kiefer, Tanne und Fichte spe-
zialisiert hat. Bis zu 100 000 von
diesen winzigen Nüßchen hor-
tet er in seinen Verstecken.

Und hoch oben auf den Al-
men sind die Murmeltiere bei
der Heuernte. Mit ihren schar-
fen Nagezähnen beißen sie Grä-
ser und Kräuter ab. Die Halme
lassen sie einige Tage trocknen
und stopfen dann dicke Bündel
in ihre Winterhöhlen. Aller-
dings nicht zum Füttern, son-
dern für die Bequemlichkeit.
Zum Überleben muß die dicke
Speckschicht reichen, die sie
sich während der Herbstwo-
chen anfressen.

Bier schützt das Herz

Wer jeden Tag ein Viertel
Wein trinkt oder einen
halben Liter Bier, erkrankt
seltener an Herz- und Kreis-
laufleiden — ergab eine Un-
tersuchung an der Harvard-
Universität in Boston. Pro-
fessor Eric Rimm warnt al-
lerdings: Es muß bei den

geringen Mengen bleiben.
Sonst verkehrt sich die
schützende Wirkung ins
Gegenteil.

Hilfe für die Prostata

Ein neues Medikament
kann die Operation einer
vergrößerten Vorsteher-
drüse (Prostata-Adenom,
Prostata-Hyperplasie)
überflüssig machen. Die
seit zwölf Monaten weltweit
laufenden klinischen Stu-
dien mit 1600 Männern zeig-
en hoffnungsvolle Ergeb-
nisse.

Mit dem Medikament
wird die Prostata um durch-
schnittlich ein Fünftel ver-
kleinert, der Harnleiter ent-
lastet und der behinderte
Harnfluß wieder gebessert.
Irgendwelche Nebenwir-
kungen konnten nicht fest-
gestellt werden — berichtet
die amerikanische For-
scherin Dr. Elizabeth Stoner.

Das Medikament enthält
den Wirkstoff Finastend,
der eine körpereigene Sub-
stanz hemmt, die aus dem
männlichen Geschlechts-
hormon entsteht. Sie ist für
die Vergrößerung der Vor-
steherdrüse verantwortlich.
Jeder zweite Mann über 50
leidet daran. Die Blase kann
nicht mehr richtig entleert
werden, es kommt zu kurz-
fristig immer wiederkehren-
dem Hamdrang.

Möglicherweise kann
das Medikament auch
schon vorbeugend im Alter
um 45 eingenommen wer-
den, hoffen die Experten. In
deutschen Apotheken wird
es voraussichtlich 1992 zu
haben sein.

MOSANA! Neue Kraft aus der Nebenniere

Die Indianer haben es
aus Pflanzen gewon-
nen und ihre Pfeile damit
vergiftet. In der Medizin wird
Strophanthin seit 90 Jahren
bei Herzschwäche einge-
setzt. Jetzt machten ameri-
kanische Forscher die
überraschende Entdek-
kung, daß der menschliche
Organismus selbst Stroph-
anthin produziert. Es wird
an den Nebennieren gebil-
det und sorgt für die Schlag-
kraft des Herzens. Bei Pa-
tienten mit Herzschwäche
ist die Strophanthinkonzen-
tration im Blut deutlich
geringer als bei gesunden
Menschen. Die Forscher
überlegen nun, wie man bei
Herzschwäche die Nebennieren zur Strophanthinbil-
dung anregen kann.

KDO PIVO PIJE A MUZICE PLATI,
VEZHOU HO DO NEBE ANDELE SUATI!
1736

men, verloren pro Woche 1
bis 2 Kilo Gewicht. Medizin-
sche Erklärung: Die inhalts-
stoffe regen den Stoffwech-
sel und die Verdauung an.

CIDULIČKA
ZLATA

die reine Zwiebelkraft ent-
halten. Sie schmecken
zwar etwas scharf, haben
auch etwa 5 Minuten lang
einen etwas unangeneh-
men Geruch, vitalisieren
aber den ganzen Körper.
Testreihen mit einer neu-
en Zwiebel-Pille (Allium-
Gold) belegen übrigens
auch noch einen angeneh-
men Nebeneffekt: 100
Frauen, die zu jeder Mahl-
zeit 4 Zwiebel-Pillen nah-

wie ein Desinfektionsmittel.
● Die Zwiebel baut, genau
wie Knoblauch, Cholesterin
(Blutfette) im Körper ab.
● Die Zwiebel senkt bei
leichtem Alters-Diabetes
die Blutzuckerwerte.
Eine Art Wundermittel ist
allerdings nur die rohe
Zwiebel. Versuche befe-
gen: Koch- oder Bratfritze
zerstört viele wertvolle In-
haltsstoffe. Ärzte raten da-
her zu Naturprodukten, die

wertvollere Vitamine als die
meisten Früchte. So z. B.
Folsäure (wichtig für die
Zellteilung), Vitamin B₆
(wichtig für Nerven und
Stoffwechsel), Vitamin A
(wichtig für Haut und Augen
und Immunsystem), Vit-
amin E (Zellschutz).
● Die Zwiebel hat natürli-
che Substanzen, die im
Körper Bakterien und Mi-
kroorganismen abtöten.
Sie wirkt damit von innen

te), die die menschlichen
Blutgefäße erweitern und
den Blutdruck senken.
● Die Zwiebel hat soge-
nannte Ester-Verbindun-
gen, die Blutplättchenver-
klumpung (Thrombosen)
verhindern und damit dem
Herzinfarkt vorbeugen.
● Die Zwiebel hat die Zau-
beressenz Prostaglandin,
die ebenfalls den Blutdruck
reguliert.
● Die Zwiebel hat mehr und

Altes Wundermittel

Die Zwiebel, Wunder-
heilmittel schon bei den
alten Römern, wurde von
der modernen Medizin neu
entdeckt. Weil der typische
Geruch nicht jedermanns
Sache ist, wurden aus den
wertvollen Inhaltsstoffen
Zwiebelpräparate gemacht
(z. B. Allium-Gold, 29,80
Mark). Ärzte und Apotheker
vonnoid (Pflanzenfarbstof-

EXOTEN-SHOW

.... UND EXCLUSIV,
FIDEL, DER LETZTE
LEIBHAFTIGE, ECHTE
KOMMUNIST !!!

Die Gläubiger der UdSSR

Bankkredite an die UdSSR in Milliarden Dollar (z.T. geschätzt) aus:

Dianas Knie und der Koran

LAHORE, 29. September (AP). Prinzessin Diana, Frau des britischen Thronfolgers Prinz Charles, hat in Pakistan orthodoxe Moslems gegen sich auf- und einen ihrer Gastgeber in Schwierigkeiten gebracht. Bei ihrem Besuch in Lahore gestattete ihr das Oberhaupt der Badshani-Moschee, das Gotteshaus mit unbedecktem Knie zu betreten. Das haben dem Priester orthodoxe Moslems zum Vorwurf gemacht und ein Gerichtsverfahren gegen Abdul Qadir Azad eingeleitet, weil er die Prinzessin nicht nur samt Knie in die Moschee hineinließ, sondern ihr auch noch die Hand schüttelte und eine Ausgabe des Korans überreichte.

Die Orthodoxen sagen, ein Moslem hätte Diana nicht berühren dürfen, da das nur Verheirateten erlaubt sei, und ihr - da kniefrei - auch keinen Koran hätte geben dürfen. Es habe nicht ausgereicht, daß Diana ihre Schuhe am Eingang zur Moschee ausgezogen und ein Kopftuch aufgezogen habe. Eine Hose hätte Diana auch tragen müssen.

NEHRAYA NEVERICI!

Tito wird umgebettet

BELGRAD, 26. September (dpa). Die sterblichen Überreste des jugoslawischen Staatsgründers Josip Broz Tito werden bis Ende dieses Jahres auf einen normalen Friedhof in Belgrad umgebettet. Das erklärte in Belgrad der Minister Serbiens für Urbanismus, Miodrag Janic. Wie der Minister nach Angaben der Nachrichtenagentur Tanjug weiter sagte, muß die endgültige Entscheidung über den genauen Ort der Umbettung noch vom Parlament Serbiens getroffen werden. Auch müsse noch über die weitere Verwendung der monumentalen Grabstätte „Haus der Blumen“ im schönsten Villen-Viertel der Hauptstadt entschieden werden.

In den vergangenen Tagen war die Diskussion über die Entfernung Titos aus seiner Grabstätte wieder aufgeflammt. Serbische Nationalisten betrachten die Grabanlage des aus Kroatien stammenden Staatsgründers als Schandfleck.

YAK SI USTALJ, TAK SI NELEHL...

P-DS paßt SPD-OB nicht

POTSDAM, 26. September (dpa). Der Potsdamer Oberbürgermeister Horst Gramlich (SPD) hat die Vergabe von Kraftfahrzeug-Kennzeichen „P-DS“ mit nachfolgenden Ziffern verboten. Eine entsprechende Anweisung an die Zulassungsstellen werde er nicht zurücknehmen, sagte Gramlich im Hauptausschuß des Potsdamer Magistrats.

Die Weisung war erlassen worden, nachdem der Kreisvorstand der Potsdamer PDS in der Landeshauptstadt mit dem Autokennzeichen „P-DS 1“ gesichtet worden war.

K - ŠĆ NEVI HOZNE, HEĆ!

Witwe Charlie Chaplins gestorben

VEVEY. Die Witwe des Filmkomikers Charlie Chaplin, Oona Chaplin, ist in ihrem Haus in Vevey/Schweiz im Alter von 86 Jahren gestorben. Sie war zusammen mit ihrem Mann 1953 in die Schweiz gekommen, wo beide zurückgezogen lebten.

Miles Davis ist tot

SANTA MONICA, 29. September (AFP). Der US-amerikanische Jazz-Trompeter und Komponist Miles Davis ist am Samstag im kalifornischen Santa Monica an den Folgen einer Lungenentzündung gestorben. Davis war einer der bekanntesten Jazz-Musiker der Gegenwart. Sein Name ist untrennbar mit dem „Cool Jazz“ der 50er und dem „Hard Bop“ der 60er Jahre verbunden, Stilrichtungen, die er mitbegründete. Der schwarze Trompeter stand in der Tradition des Bebop von Charlie Parker und Dizzie Gillespie. Noch im Sommer hatte der 65jährige Musiker eine Europa-Tournee absolviert.

Das Auto - geliebt, gepflegt, verdammt

Sind wir ein Volk von Heuchlern?

Jeder braucht das Auto, manche lieben es, viele verdienen mit an dem rollenden Ding (Seite 1).

Deutschland ist ein Autoland und dennoch machen wir dieses Werkzeug unserer Freiheit und unseres Wohlstandes mies: Straßen werden bei uns im Westen schon seit Jahren kaum noch gebaut. Der Verkehr staut sich. Man kommt nur schleichend voran. Die überfüllten Straßen limitieren das Tempo. Und in dieser Stau-Lage fordern einige neue Tempolimits.

Der Schleichverkehr belastet die Umwelt mehr als der fließende Verkehr. Bremsen - Gas geben - bremsen vergiftet unsere Luft. Der Qualm aus unseren Schornsteinen schadet dieser Luft mehr als die Abgase der Autos.

Wofür haben wir den Katalysator eingeführt? Nur, damit wir weiter auf das Auto eindrehsen? Mehr Mineralölsteuer, mehr Schilder. Die Autobahn Stuttgart-München - und nicht nur sie - ist eine einzige Schilderbahn.

Für den Menschen von heute ist das Auto eine Lebensnotwendigkeit. Radeln reicht nicht.

Ich fahre auch gerne Rad - aber ich möchte nicht in Peking leben.

Gesetz, das bis zu sechs Monaten Gefängnis derjenigen oder demjenigen androht, der „seine oder eine fremde Ehe bricht“.

Kerr wird am Montag siebzig Jahre alt. Sie wirkte in mehr als fünfzig Hollywood-Filmen mit, so in Fred Zinnemanns „Verdammt in alle Ewigkeit“ und „Der König und ich“.

Männer und sieben Frauen wegen außer-ehelichen Beischlafs zu Geldstrafen verurteilt.

Deborah Kerr wird 70

LONDON. Die im schottischen Helensburgh geborene Schauspielerin Deborah

Chinese faul, Deutscher tüchtig

Empörung in Peking über Werbe-Anzeige der Lufthansa

PEKING, 29. September (AFP). Eine Anzeigenkampagne der Lufthansa für ihre neue Vertretung in Peking hat dort Empörung ausgelöst. Die ganzseitigen Anzeigen der Fluggesellschaft zeigen einen verschmutzt aussehenden chinesischen Arbeiter, der mitten auf einer chaotisch wirkenden Baustelle sitzt und sich ausruht. Unter dem Foto stand: „Stellen Sie sich nun im Herzen Pekings ein wenig deutsche Tüchtigkeit vor.“

Nachdem die Zeitung „China Daily“ die Anzeige am Donnerstag veröffentlicht hatte, kam es zu einem Sturm der Entrüstung. Zahlreiche in- und ausländische Leser riefen an und beschwerten sich über die Aussage, die rassistisch sei. Auch die deutsche Gemeinde in Peking reagierte betroffen auf die Werbung für den Firmenkomplex, der von der Lufthansa, den Kempinski-Hotels und einem chinesischen Partner betrieben wird.

Ein deutscher Diplomat sprach am Samstag von einem „Mangel an Sensibilität“.

Wien will straflosen Ehebruch

WIEN, 27. September (dpa). Wer unter Österreichs Ehepaaren fremd geht, muß bald nicht mehr fürchten, ins Gefängnis zu kommen. Wie das Justizministerium in Wien jetzt bestätigte, hat sich jetzt

bei einem Unternehmen, das es besser wissen sollte. Nach seinen Angaben wollten mehrere deutsche Diplomaten die Eröffnung des neuen Zentrums, zu dem Apartments, Geschäftsräume und ein Hotel gehören, boykottieren. Die Kampagne habe in der deutschen Gemeinschaft in China einen „kleinen Skandal“ ausgelöst. Ein Sprecher des Zentrums erklärte, es sei nicht beabsichtigt gewesen, die Leser zu verstören. Offensichtlich sei die Wahl der Bilder ein Fehler gewesen.

Der Anzeigendirektor von „China Daily“, Cheng Huaxin, berichtete, die Zeitung habe sich entschlossen, die Anzeige nicht mehr zu drucken. Nach den Protesten hatte die Lufthansa für die Freitagausgabe der Zeitung eine andere Werbung vorgelegt. Auf dem neuen Foto war ein alter Mann zu sehen, der in einer Rikschaschleife schlief und sich dafür einen Strohhut über das Gesicht gezogen hatte. Der Text war der gleiche. „China Daily“ wies die Anzeige zurück.

auch der kleinere Partner in der rot-schwarzen Regierungskoalition, die konservative und kirchennahe Österreichische Volkspartei (ÖVP), mit einer Streichung des Ehebruchsparagrafen 194 einverstanden erklärt. 1992 soll das

im Zuge einer Strafrechtsbereinigung abgeschafft werden.

Österreich ist derzeit außer der Türkei das einzige europäische Land, das den ehelichen Seitensprung noch strafrechtlich verfolgt. 1989 etwa wurden nach Auskunft des Ministeriums lediglich acht

Rotkápčchen in Kalifornien tabu

Bibliotheken machen auf Zensur in den USA aufmerksam

LOS ANGELES, 29. September (dpa). Das Märchen vom Rotkápčchen ist jetzt in zwei kalifornischen Schuldistrikten als Unterrichtsstoff für Kleinkinder verboten worden, und ein entsprechendes Buch wurde aus dem Verkehr gezogen. Das ist nur ein Zensurfall, auf den Buchläden, Bibliotheken und Autoren in den USA seit dem Wochenende aufmerksam machen. Zum 200. Geburtstag der Bill of Rights (Menschenrechtsdeklaration) in den USA wollen Leser und Bibliothekare ihren Unmut über die Zensur kundtun und Behördeneingriffen Einhalt gebieten.

Die US-Bibliotheksvereinigung verzeichnete im vergangenen Jahr 500 Fälle durchgesetzter und versuchter Zensur. Fünfundsechzig Prozent davon betrafen den Erziehungsbereich, wo besonders religiöse Fundamentalisten nach kritischen Texten fahndeten. Unter den 73 an Schulen verbotenen Titeln sind außer „Rotkápčchen“ auch „Hundert Jahre Einsamkeit“ des Nobelpreisträgers Gabriel Garcia Marquez, wo man sich an der „Profanität“ (Weltlichkeit, Alltäglichkeit, Red.) der Sprache stieß.

Andere Bände wurden wegen Gewalt-

darstellung und wegen sexueller Bezüge abgelehnt. Das Mißtrauen der Bibliothekare wächst: „Wir hatten sogar eine Beschwerde gegen die Hexen in Shakespeares „Macbeth“, bemerkte Judith F. Krug, die Direktorin der Abteilung „Intellektuelle Freiheit“ im US-Bibliotheksverband. Ein anderer Zensurantrag betraf Texte, die Kinder vor Kidnappern warnen sollen. „Man kritisierte, daß es den Kindern Angst einjagen würde“, sagt Krug. Viele Zensurversuche waren politischen Inhalts: Es ging um kritische Bemerkungen über die kalifornische Holzindustrie, um Rassismus, Sexismus und Diskriminierung religiöser Gruppen.

Eine Mahnwache bietet nun Vorträge über die Gefahr von Zensur sowie die Notwendigkeit freier Meinungsäußerung, auch wenn diese außerhalb der anerkannten Norm liegt. Weiter werden teilweise verbotene Werke ausgestellt, „wie zum Beispiel eine Ausgabe von Darwins „Über den Ursprung der Arten“, das im US-Bundesstaat Tennessee von 1925 bis 1967 verboten war. Über ihre Lektüre sollen die Leser selbst entscheiden, wird gefordert.

„Das Kapital“ ein Papiertiger?

KAPSTADT, 27. September (AFP). Südafrikas staatliche Zensurbehörde hat am Freitag „Das Kapital“ von Karl Marx auf dem Buchmarkt wieder zugelassen. Offenbar sind die Behörden überzeugt, daß das einst vom Kapital gefährdete Werk keine Revolution mehr auslösen werde. Wie der Staatsanzeiger weiter berichtete, wurde auch eine seit 15 Jahren verbotene Publikation des ehemaligen südafrikanischen Gewerkschaftskongresses vom Index der verbotenen Bücher genommen.

Seit Präsident Willem de Klerk im Februar vergangenen Jahres den ANC und die Kommunistische Partei Südafrikas offiziell zuließ, hatte die Zensurbehörde ihre Aufmerksamkeit von politischen Werken mehr auf die Regenbogenpresse verlagert. Zahlreiche südafrikanische Sexheften waren im letzten Jahr wegen Fotos halb nackter Frauen aus dem Verkehr gezogen worden.

Peníze za tank

H r a d e c K r á l o v é (15)
- Téměř osm tisíc korun, získaných prodejem sovětského tanku z centra Hradce Králové do šrotu, dostanou darem děti z chorvatského Daruvaru, jejichž druhým domovem je nyní Seč. Ve středu večer o tom jednomyslně rozhodlo při svém jednání hradecké městské zastupitelstvo. „Zmíněná částka nebude věnována přímo, ani za ni nebude nakoupeny věcné dary“, řekl nám věsta pracovník kanceláře primátora města Bohuslav Pejterka. „Použijeme ji k placení autoubov na zájezd dětí do Hradce Králové, kde pro ně budou připraveny zájezdné programy, prohlídka města a pohostění.“

1A0Y NYLA ZASE HUTZENBACHEROVA ZAKAZANA...

Ze lvů beránci a z beránků lvi!

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Jestlipak si ještě uvědomujete, drazí spoluobčané, jaká to byla za boševika nuda? Všechno bylo v pořádku, šťastná budoucnost za dveřmi, schůzky státníků v přátelském ovzduší, Slovensko s námi v nerozbořném svazku, moravští bojovníci proti nesnesitelnému útlaku Čechů v aparátu KSC, Charta povětšinou za mřížemi, Svatík v USA, Sověti nám doplňovali zásoby podzemních vod naftou a vřkl novinářský klid a mír střežený Varšavskou smlouvou a mladými strážci hranic (pionýry s pistolí).

A teď ten mazec! Jakoby snad ani nebyly prázdniny. Předvolební boj sice ještě nezačal, ale vypadá to, že už začal, akorát nebyl vyhlášen. Věru těžký bude výběr mezi stranami, usilujícími v podstatě o totéž. Myslím tím fakt, že všichni podporují tržní hospodářství, akorát ti, kteří nejsou u vesla, prohlašují, že by postupovali opatrněji a s větší citlivostí na ekonomiku a sociální dopady. Chtějí nám tím namítnout, že naše současná vláda nešetří a s brutální silou nemilosrdně uskutečňuje tvrdou reformu. Jaká to pitomost! Což může být přístup měkký, než dopusť? Slovenský rozpočet proštruje přes 400 milionů - šup a už je dostane! Zemědělcí produkují drazé a neekonomicky - šup a už se dotýkají! Neproduktivní hliníkárna začne kručet - šup a hned jsou peníze na prodělečný hliník! Je to už déle, svaz jakýchsi bojovníků proti něčemu protestoval, že nemůže proti tomu bojovat, když má mít letos o tři milióny méně a vzhledem k tomu, že už neprotestuje, soudím, že je dostal. Stát platí nezaměstnané tak, že je opouští chut' pracovat ... mohl bych taktó psát dál a dál.

Tak řekněte, tohle je ta tvrdá a represivní politika nelidského Klause? Houby! Podle mě jde o nové progresivní řešení, kdy se má vlk (tržní hospodářství) nažrat a koza (ony slavné socialistické výdobytky) zůstat celá! Osobně to nevidím dobře. Asi nemám to správné sociální cítění. Můj známý, který měl odvahu a pronajal si od Benziny pumpu, vyhodil před měsícem dva neschopné zaměstnance - sociální lemply. No tak vidíte, povídám mu, konečně nebudete žít v trouby, bude vám líp. Jo, povídá mi pumpař, to je dobře, ale jsme tu teď jen dva, nemůžeme to stihnout ten foťr. Tak vezměte dva nové, šikovný, radím mu. Vzal bych rád, vece pumpař, ale nikdo k nám nechce! Vzal bych rád nezaměstnaný, protože by mi na to magistrát přidal, ale nikdo nechce jít k pumpě pracovat, neboť jim podpora vyhovuje víc a mohou si přitom dělat buď na chalupě nebo melouchy bokem!

Takhle se tedy věci mají. Jestliže vezmeme v úvahu, že situace je obdobná i jinde, stálo by za úvahu učinit pravidlem, že po odmítnutí nabízené práce následuje okamžité zastavení vyplácené podpory. Je samozřejmě, že nabídka bude úměrná a logická, to jest, že nebudeme posílat ženy v domácnosti válcovat ingoty a beznohé invalidy zemetat v parku. Za naprosto normální však považují to, aby třeba ing. chemik nebo nezaměstnaný biolog - po přechodnou dobu - čepoval benzín, proč ne?

Naše politická scéna se vyjma Klausovců a ODA krystalizuje k nepřehlednosti a jak vtipně napsaly LN i náš pan premiér se nám jaksi ochlápil. Sice trochu pozdě, českí politikové se uskupili k obraně (obrazně řečeno) až těsně před Moskvou. A to až v době, kdy je všem prostým občanům jasné, že federace je ne-

držitelná (jakmile se vrátíme po prázdninách k vážnější politické práci, vysvětlíme si pěkně po selsku, proč). Dlužno ještě dodat - zaplat'pánbůh je neudržitelná! A můžeme jen souhlasit se SNS, že se - mimo likvidace příšerného federálního aparátu úřednictva - vlastně nic nestane. Podal-li se nám po rozpadu federace zabránit vytvoření nových „nezbytných“ ministerstev, úřadů, poradenských orgánů, komisí a expertních celků, můžeme si gratulovat.

Přeměna politických reprezentantů ze lvů v beránky a z beránků ve lvi je motivována mými se náladou obyvatel v naší zemi. Považoval jsem se do nedávna za fanatického Klausovce a až i nadále bude můj hlas voliče patřit rozhodnému ministrovi, stává se ze mě nyní spíše Bratinkovec a Kroupovec.

Dvě významné osobnosti mne však stále vyvádějí z míry. A sice pan Pithart a pan Kořán. Nepochybují o tom, že pan premiér je čestný a skvělý člověk, ale jeho měkčota mi nahání hrůzu! Pan Pithart by byl, a já ho tak stále vidím, skvělý ředitel gymnázia. Takový, na kterého studenti do smrti vzpomínají s láskou, který je seznamuje s Platónem, Sokratem, Vergíliem a dává jim do života základy ctnosti a lásky k pravdě a demokracii. Studenti vzpomínají s láskou na svého ředitele i po vstupu do života, kdy zjistí, že i pravověrný demokrat musí občas dát někomu přes hubu, aniž by utrpěly jeho zásady demokracie.

Druhého jmenovaného politika vůbec neznám a tak moje nesympatie je opět motivována nevýrazností osobnosti, jakou bych u primátora velkoměsta pražského nečekal. Byl jsem mu představen Martou Elefteriadu na jakési zahradní ohňostroje slavnosti, ale pan primátor byl jak pytel a každé jeho oko hledělo jiným směrem než jsem stál. Dokonalá deziluze. Nechci občany Prahy nějak poštuchovat nebo štvát, to ne, ale vzhledem k tradici našeho města ... už dlouho nebyla žádná ta defenestrace, že jo? Tolik tedy návod k umění, jak si dělat nepřátele.

Ale nebat se a nekrást, říkával tatíček Masaryk a my Češi si stále více uvědomujeme, jak příšerně těžké to je. Ryba smrdí od hlavy a budou-li se bát naši vůdčí duchové - o kolik víc se asi bude potom bát prostý občan! Tim nemyslím svatého Václava, našeho milovaného prezidenta Havla, ten dokázal odvahy zatracené dost... Jak musí být nešťastný z toho marasmu kolem sebe! Jaký smutný pohled z Hradu, kde obklopen svými oprácníky zůstává ve stále se zvětšující izolaci. A pod Hradem se to mydlí a řve a krade o stošes! Každý rychle k penězům a urvat co se dá. Snad by pomohlo sto tisíc Kubátů či sto tisíc Ježků, ale kde je vzít? Sážete na osobnosti, pane prezidente, a sám nejlépe víte, jak osamělé a neoblíbené jsou osobnosti v českém národě.

Můj přítel z Anglie mi nedávno řekl: je vás tolik slušnejch lidí, co myslíte stejně a tak zoufale nejednotný a neorganizovaný jste, těm druhým pro smích... Milý pane prezidente, který jste měl tu smůlu, že jste se narodil na Rašínově nábřeží a né v Minnesotě, který jste o tolik předběhl svoji dobu, neklesejte na mysl! Nás Čechy moc nebaví politicky bojovat a angažovat se, ale až nás budete potřebovat, vzkážíte nám po panu Zantovském a přijdeme znovu do ulic! Český Honzové a pražský Pepici Vás v režii nenechají!

28.9.
21
POREMĚNÍ
SUPERDEN!

obou firm. Partičná pozornost byla věnována zejména novým pracím prostředkům Ariel a Vizir, které byly na náš trh uvedeny jako první z řady výrobků, které šifri dobře jméno firmy Procter and Gamble ve sto čtyřiceti zemích světa. Firma P+G si klade za cíl získat na trhu, na nějž vstupují vedoucí pozice. O totéž bude usilovat i u nás - jen aby ty ceny nebyly na přehled!

Ariel a Vizir jsou jen začátek
(vč): První smlouva na sto procentní koupi Československého podniku zahraniční firmou byla uzavřena mezi Rakonou a americkou firmou Procter and Gamble. Protože věsta uplynulo od dohody o koupi Rakony sto dnů, uspořádali zástupci P+G tiskovou konferenci, na níž novináři informovali o výsledcích, dosažených po spojení

KYSELKA Č. 39

V pořadí 39. kyselka vytryskla včera do výše tří metrů v areálu Pottova údolí u Mariánských Lázní. Nový pramen zachy-

KLUK HLUVI VÁRO Z PARTESU!

tili pracovníci Stavební geologie Praha v hloubce 90 metrů v rámci hydrobiologického průzkumu mariánskolázeňských těži-

vých zdrojů. O využití nového pramene se rozhodne teprve po dlouhodobém sledování jeho fyzikálních a chemických vlastností.

Na Tehelném stejně jako na Moravském poli

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha 16.3.91

Italien will den Eis-Rocker

Bozen - Italien bleibt dabei, der Eis-Rocker (4000 Jahre alt) sei auf der italienischen Seite des Similaun-Gletschers gefunden worden. Eine italienisch-österreichische Kommission soll jetzt den Streit über den Fundort des Gletschermannes beilegen.

„V den svatého Rufa, na poli Moravském, krev česká tekla proudem, až zřizovala zem“ - tahle slova se mi vybavila při sledování zápasu ČSFR - Francie na Tehelném poli. V tý písničce se taky zpívá: „Milota zavolal, komu je život milý - útekem se zachrán!“ Nejdřív přišla lekce našemu panu prezidentovi plus milionům fanoušků u obrazovek - piskot publika při české části národní hymny nebyl ani překvapující, ani malý, či (jak se nám někteří lepiči státní snažili namluvit) ojedinelý! Tak tedy veřejně na stranách našeho tisku si dovolím konstatovat, že piskot byl silný, vytrvalý a vůbec ne menšíový! Jsem rád, že jsme si znovu uvědomili, jak to je s tou slovenskou většinou, která „je pro federaci“. Ia byla asi v tu chvíli na nějakém jiném stadionu. No a pak už začínal vlastní popravu pouze nešťastný trenér Máčala. Lidové noviny měly pravdu, když psaly o spiknutí proti Máčalovi. Bez připomínek se pod to podepisují. Dělal stejně jako kluci na trávě co mohl a torzo našeho národního mužstva předvedlo boj až do konce. Mimo oslabení mužstva však přivodily naši porážku ještě dva důležité faktory: za prvé - umístění tolik důležitého zápasu do nepříatelské Bratislavy a s tím související nemožnost střídání slovenských hráčů a za druhé - pozdní příchod Ivo Kmoňáčka. To ale spolu souvisí. Tento hráč dokázal během osmi minut dvakrát zamotat hlavu francouzské obraně a mohlo být všechno jinak, kdyby nastoupil na celý poločas. A to je asi jediná chyba trenéra Máčaly. Já osobně bych na jeho místě riskoval hvězdní debílů i nějakou tu facku cestou do autobusu za získání dvou bodů.

A teď něco pro ty, kteří strávili čas stejně jako já u té magické bedny. Těšil jsem se na televizní besedu Karla Kůlna s Valtrem Komárkem. Se sympatickým Valtrem Komárkem, který dokázal prošťarovat obrovskou popularitu u občanů během jednoho jediného roku! Konečně (těšil jsem se) se dozvím rozdíl v Komárkově a Klausově pojetí ekonomické reformy a budu si moci vybrat. Leč - nedozvěděl jsem se nic! Až se pan Kůlna snažil seč mohl - nic konkrétního z kultivované a obratně se vyjadřujícího Valtira nevytáhl! Čekal jsem marně stejně jako diváci, že pan Komárek řekne jasně a stručně jak si to představuje: tedy moje návrhy jsou takové a takové, tohle navrhuje Václav Klaus a tohle já! No a v tomhleto je mezi námi rozdíl! Dopady reformy Václava Klause jsou takové a makové - ty moje by byly takové a onaké. Proč? Protože já si myslím, že tohle je špatné a moje návrhy jsou lepší z toho a z toho důvodu... Nic takového jsem se ale nedozvěděl! Když samozřejmě nepočítám alibistické prohlášení, že pan Komárek by to dělal tak nějak, aby to nedopadlo na obyvatelstvo. Hmm ... a já se ptám: na koho by to teda jako mělo dopadnout, pane Komárek? Myslím důsledky reformy? Na lední medvědy?? Možná, že něco takového vité a schováváte si to - na předvolební boj - můj hlas jste ale ztratili současně s promarněným časem na obrazovce.

Když už jsem u tý televize - radost mi udělalo ostravské studio. Na příběhu nešťastného pana učitele Kruřicha jsme měli možnost sledovat činnost volených obecních zmetků, které nám Televize ukázala v celé jejich hnusné nahotě. Ubohost a stupidita jejich argumentů naplnila národ, který se na to koukal, hněvem.

Likvidace člověka, jehož by měli na rukách nosit, nám tak trochu ukázala, co se děje na vesnicích a malých městech. Nepodceňujme to a nenechme to tak! Bráňte se Češi! Ostravské televizi díky!! Tak vypadá dobře odvedená práce s obecním prospěchem. Pokud někdo z Vás, milí čtenáři, znáte osobně p. učitele Kruřicha, vyřídte mu, že jsem jeho upřímným obdivovatelem a přítel. Já v životě neměl to štěstí, potkat tak dobrého učitele.

Lidové noviny, které odeírám, mi snad prominou, že je často cituji a stávám se jakýmsi glosátorem jejich publikační činnosti, ale myslím si, že je to ve prospěch dobré věci. Tak tedy cituji článek M. Hulce z neděle „Zločin a trest“: osmdesátiletý pan farář, který po propuštění z komunistického lágru zasvětil celý život opravám církevních památek, se na stará kolena pustil i do opravy barokního kostelíku Šimona a Judy. Dvě vzorné opravené stěny mladší fasády už dnes svítí nad okolní krajinou, do kostela se znovu vstupuje průčelím, jehož vchod byl po léta z havarijních důvodů uzavřen. Pan farář však (netuší, že jde o chráněnou památku) opravu kostela předem neohlásil. Pokuta pěti úsic korun, kterou mu letos v srpnu udělila kulturní referentka Okresního úřadu, se zdá bohapustým výsměchem v kraji, kde se rozpadlé a jinak zničené památky (často v majetku nepotrestaných státních statků a JZD) počítají snad na stovky!! Konec citátu. A teď se ptám: lidi, na Vašem úřadě kvete blbost, to se v Plazích u Mladé Boleslavi nenajde nikdo, kdo by dotýknou soudruhu vyvlekl na náměstí, obalil dehtem a peřím a nechal za trest klečct u té - osmdesátiletým farářem - opravené zdi??!!

A na závěr ještě něco pro naštvání: v Praze se nám sešel Středoškolský evropský parlament. Ano slyšeli a viděli jsme v televizi dobře - Středoškolský evropský parlament. Mladí diskutovali o budoucnosti Evropy, když dodiskutovali, vzali staří jejich postkupy, nevíme už kam, ale podle posloupnosti by je měli postoupit asi nějakému Vysokoškolskému evropskému parlamentu, kde je vezmou v potaz. Pro úplnou informovanost mi chyběl v televizi údaj, kolik tahte pitomost stojí a kdo to platí. ČSFR nebo snad západní Evropa? Ať my či ne, v podstatě daňoví poplatníci. Vzpomenete-li si na to (až se s vámi budou na magistráte handrkovat o daně) že vlastně platíte i takové věci jako je Středoškolský parlament, pak Vás to jistě uklidní, milí soukromí podnikatelé. Nechci, aby vzniklo mínění, že jsem odporný škudlík, ale vím o lepším způsobu utrácení peněz - darmožrouti si takhle zajišťují placený pohyb po Evropě a intenzivní nicnedělání. Vždyť někdo se přeci musí o Středoškolský evropský parlament starat, né? Tohle má prosím i svůj název - kongresová turistika! Jeden vagón chleba pro hladovějící Ukrajinu by udělal větší kus práce a mě stejně jako Vás, by ty peníze nemrzely, nemám pravdu?

Áá - tak mě napadlo, že bych mohl založit evropský parlament zastupující lidi píšící pravačkou! Pro začátek bych se spokojil s Kolovratským palácem na kanceláře a s malou dotací od ČNR. Vždyť přeci i my občané píšící pravou máme právo na sebeurčení, právo mluvit do osudů Evropy a nenechávat se utláčet leváky!

Zastavme blbost na postupu, bratři Češi!

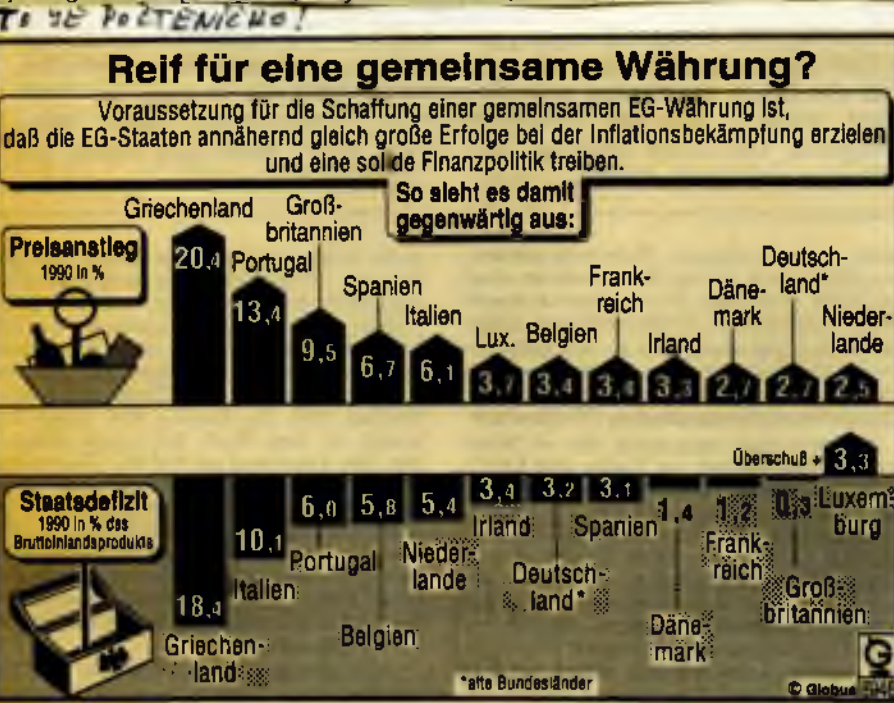
„Co to je za banka?“ jsem již pomalu neměla možnost odpovídat, poněvadž mi peníze byly kozeny zpět s příkazem: „Rozdělte je to!“ Nezapokovala jsem se, chtěla jsem onu „neprekonalnou“ chybu naší bruselské banky napravit, a tak jsem si vyžádala vysvětlení na snarce. „Žádné bránění! Hleděte na mne jako na zjevení. To si mám znáti nehty.“ namlá jsem se. „A to si mám snad znáti já?“ bylo mi odeknuto od obkynka. Další debatu jsem ukončila a snarce raději sama vyndala...
Alena Gilbert, Brusel, Belgie

Úmyslný požár

Dvě desítky hasičů spolu s osádkami nákladních aut a speciálních mechanismů z okresu Brno-venkov včera pokračovaly v likvidaci požáru největší čs. skládky vyřazených pneumatik v bývalém pískovcovém lomu u obce Bratčice. Podle požárníků i policistů je vyloučeno samovznícení. Náklady na hasičský zásah už přesáhly sto tisíc korun. Z doutnajících skládky 1,6 miliónu pneumatik do ovzduší stále uniká oxid siřičitý, vznik toxickynebezpečných látek odborníci vylučují. Přesnou výši škody teprve vyčísľují ekologové a představitelé a. s. Reguma, které skládka patří. Kriminalisté prověřují, zdali má oheň souvislost s úterním propuštěním 9 zaměstnanců společnosti.

● **Doprovod delfinů** měl pilot havarovaného vrtulníku indonéské společnosti poblíže Jávy. Osm nocí a dní jej chránili před útoky žraloků. Tím, že je následoval, šťastně dorazil k pevnině.

PO ROCKEFELLEROVI přijíždí do Československa další z proslulých boháčů - Rothschild. Jmenuje se Nathaniel Charles Jacob a je mu pětapadesát let. Včera se setkal s ministrem Dlouhým. Rothschildové ještě před druhou světovou válkou vlastnili Vítkovické železárny. Lord Rothschild se prý chystá majetek svých předků obhlédnout.

[čtk]: První místopředseda FS přijal vše ra delegaci Výzvy občanů k vyhlášení referenda. Delegace mu předala archy s podpisy 140 000 občanů České republiky, žádajících poslance zákonodárných sborů, aby bezodkladně dokončili legislativní práce nezbytné k tomu, aby prezident ČSFR mohl vyhlásit referendum ve lhůtě, jež umožní jeho konání ještě před koncem tohoto roku.

● **Vědci z Kalifornské univerzity** Davidu Rashovi se podařilo křížením kulturních odrůd s divokými odrůdami rajčat z Galapagských ostrovů vypěstovat rajčata slané chuti. Jak ukázaly pokusy, slaná rajčatať se na písčinych půdách při polévání mořskou vodou daří.

ROZDĚLEJTE TO!

U kasy číslo 7 v čs. obchodní bance. Na příkopě 14. se mi ve čtvrtek 29. srpna ve 12.45 stala jedina z "kloposství". Jako obvykle, po více než hodinovém čekání, na mne konečně přišla řada a já jsem předala paní pokladní oběť se stochem peněz. Začala je přepočítávat, ale záhy přestala s bříkčím dotazem: "Co to je?" V naší bance (v Bruselu) mají zvykem spíchnout seřizovačové deset stějných bankovek k sobě (zřejmě pro snadnější počítání). Říkám proto: "To sešitá v naší bance." Na další dotaz

Konec podbízení v Čechách!

Pan Čarnogurský hovoří o slovenské hvězdě na vlajce OSN, pod kterou svrchované Slovensko vstoupí do sjednocené Evropy ... jakmile mu jenom federace pomůže překlenout postboševické klimakterium. Včerejší komunisté (SDL, HZDS) a SNS již tuto svrchovanost vyhlásují zcela otevřeně, v televizi lze vidět davy, jimž malý hošek zpívá o kukulice, která slobodně kuká, matky a babičky slzí dojetím, přítomní občané třímají symboly slovenské státnosti. Na posledtoto bylo minulý čtvrtek, kdy jsme viděli reportáže ze dvou demonstrací v Bratislavě - pro a proti společnému státu. Na té první bylo (prý) dva tisíce lidí, na té druhé (prý) těch tisíců třicet. Ono se to na obrazovce opravdu pozná těžko, ale díky poctivému „švenku“ obou kameramanů vznikl přeci jen dostatečný dojem. V tom prvním případě bych to tipoval méně, v druhém podstatně více, o rozdílu v atmosféře obou demonstrací se raději nezmínuji, mnoho z Vás se ostatně dívalo na televizi rovněž. Srovnání obou těchto demonstrací mluví jasnou řečí...

Na tomto místě jsem již před rokem psal o naprosté nutnosti referenda jako jediného prostředku k zastavení zhoubného působení několika stovek (či - tehdy - teprve desítek?) slovenských politiků, kteří si hodlají vybudovat koryta ... i za cenu rozbití našeho státu. Tehdy by referendum jasně ukázalo, jak drtivá většina Slováků (tehdy ještě) smýšlela. Jenže - tehdy bylo slovo referendum především pro české politiky ještě tabu, které „rozumný“ politik nesměl vyslovit! A tak je to tedy především neschopností české reprezentace, jestliže dnes je již právě referendum pasé (viz poměr účasti na zmíněných demonstracích).

Začátkem května jsem zde psal úvahu na stejné téma pod titulkem: *Páni čeští politici, moc prostím: nechte je už konečně jít!* Určitě nemám schopnosti jasnovide, dovoluji si však tvrdit, že vlastním úplně obyčejný „selský rozum“ - jako drtivá většina našeho národa. A ten již hodně dlouho říká, že pokud jde o rozdělení našeho státu, rychlík již dávno odjel! A pokud ještě dnes za této situace vysoce postavení federální či čeští politici tvrdí, že věří (či dokonce pevně věří), že republika zůstane pohromadě (kteří? zalistujte v kterémkoliv denku, podívejte se na jakoukoliv televizní diskusi), může to být jen projev licoměrnosti či (to spíše) prosté projevu nemalé omezenosti!

Skutečností je, že každý národ má právo na sebeurčení - tedy i Slováci ... at' se Vám to již, páni federálci, líbí či nikoliv. Nyní budete (a patnácti miliónů obyvatel bohužel s Vámi) prostě již jen sklízet úrodu, kterou jste svým věčným ustupováním panům Mečiarům a Kňažkům za ty dlouhé měsíce „úspěšně“ zasili.

Pří tyto řádky v pondělí odpoledne (v noci musí být ANNONCÉ již na rotačce). Tedy v den, kdy je pravděpodobné, že by zfanatizovaní slovenští politici na zasedání SNR mohli rozhodnout o jednostranném vystoupení obnoveného „Slovenského státu“ z federace. Samozřejmě, že k tomu nemají mandát voličstva - jenomže to na tom nic nezmění, bratrské tanky z Čech na pomoc jistě nepřijdou. V svých očích (a jistě i v očích oně velké většiny „selsky“ uvažujících obyvatel Čech a Moravy) jste za rozpad federace všichni Vy, páni „rozumní“ (či: stále ustupující) čeští politici! Účet dostanete v příštích volbách...

Jistě, na toto téma bylo popsáno již mnoho papírů. Komentář uveřejněný 19. září v Lidových novinách zcela vystihuje situaci. Neodolal jsem a přetiskuji jej.

Když Vladimír Dlouhý loni v listopadu vystoupil s razantním projevem k česko-slovenským vztahům, vyvolalo to v republice nadějný rozruch. V hospodách se bouchalo pěstmi do stolu a v parlamentech se o ostrých slovech federálního ministra na téma funkčnosti státoprávního uspořádání vzrušeně diskutovalo. Bohužel však pouze v kulódech. Jak reagovaly politické reprezentace? Z té federální se ministru Dlouhému, ústy premiéra Čalfy a Václava Klause, dostalo podpory, Slovenská vláda, tehdy ještě Mečiarova, reagovala velmi podrážděně - a co je nejvíce důležité - ukřivděně. Ze strany reprezentace české se pak ministrovu vystoupení nedostalo podpory žádné. Bylo rozhodnuto. Tehdy jsme to ovšem ještě nevěděli. Zcela převážila politika, která ve všech třech politických reprezentacích usnadnila vývoj, jenž společný stát ohrožuje v samotných základech. Do její realizace se s plnou vervou zapojil i ministr Dlouhý. Dnes ještě nevíme, zdali by jiná politika měla podstatně lepší výsledky, ale s jistotou víme to, že politika appeasementu, jakéhosi chlácholení a podbízení se nespolehlivému a (zdánlivě) nečestnému partnerovi, opět, jako již tolikrát v minulosti, přinesla eskalaci napětí - tedy selhala.

Co dál? Problémem Československa jsou bigotní federalisté. Bigotnost rozumím nikoli jejich (jistě úctyhodnou) vůlí po společném státě, ale jejich zaslepenost, se kterou zatloukají do federální rakve hřebík za hřebíkem. Zamlžují fakta o masivním přerozdělování finančních prostředků na Slovensko, o skutečně hospodářské síle jednotlivých republik, o geopolitické situaci ve střední Evropě a dalších klíčových bodech. Klíčových proto, aby co největší lidé na Slovensku i v českých zemích pochopili SMYSL společného státu. Bigotním federalistům se minulé pondělí dostalo i oně pověstné kudly do zad.

Je třeba si říci toto: je-li nejvyšším principem určité politiky zachování federace, znamená to být neustále pod tlakem bezohlednějšího partnera. S tím je třeba skoncovat. V opačném případě ti, kteří si SMYSL Československa ve středoevropském kontextu uvědomují, budou dále beznadějně vládnout vývojem situace a stavění před hotovými fakty.

Dosáhnout obratu znamená začít uskutečňovat tvrdé politické kroky. Sáhnout přímo na dřev. Říci, že vyhlášení svrchovanosti Slovenska je aktem rozbití státu, po němž budou následovat už pouze jednání o rozdělení. Říci, že za tímto aktem nebude pak nic, co by byla Praha ochotna Slovensku garantovat. Nebude společná měna a musí být také jasně řečeno, že se české země v takovém případě vzdávají spolupodvůdnosti za geopolitický vývoj na východ od jejich hranic. Konfederální řešení není možné, protože by ekonomické a politické zájmy českých zemí hrubě poškozovalo.

Separatisté se referenda bojí. Proto referendum nepřipustí. Nebojí se pouze toho, že by se Slováci nevyslovili za samostatný stát, bojí se i toho, že by k tomu snad i mohlo dojít. Právě současná situace, příhodná pro jejich vpravdě vyděračskou a nesolidní politiku, jim vyhovuje.

Musejí dostat jasný signál, že Československo není citrón, který lze nějaký čas mačkat a slupku, ve které už nezbyla žádná šťáva, zahodit.

Karel KŘAŽ, Lidové noviny, 19. září 1991

NIKDY JSEM NEPŘESTALA LITOVAT. Je jsem v roce 1937 nepřijela vzhlednou nabídku společnosti MGM a neodjela do Hollywoodu. Nabízení mi smlouvu na 7 let, opakovala několikrát Lída Baarová při setkání z dívek ve středě v noci po projekci svého populárního filmu **Dělo v modrém.** Průběh Lucerna neovládá na jejt počet náhodou. **Slo rovněž o jakém křtiny nové knihy vzpomíná (tvo slavné herečky. Ostravské nákladatelství Sfrange ji vydalo pod názvem Životia sládké hořkosti**

ŽESTUJÍ PAK ZAVAZDITELIA LA NA PERIČKA GOERBELOU ALE AT SE PRAADI VYDOVÁDELO!
 Šterwoodský lesík - tak se prý říká parku před budovou hlavního pražského nádraží ČSD. Za slunného dne to přímo láká ušetnou. připadat ulehčovat, odpocívat. Ale ejhle - "Promiňte, ale musíme vás požádat, abyste opustili tento prostor." Takhle nějak vás ze sládkého rozjímání vytrhne po několika minutách pár příslušníků policie. Obvodní úřad pro Prahu i totiž vydat nařizení, podle kterého se nesmí občané zdržovat na tramajících plochách přilehlých budové Wilsonova nádraží. Opatření zřejmě dobře myšlené, leč zcela ignorované rómstým obyvatelstvem. Zatímco všichni ostatní postechnou, rómsté chumíly suverénně setravují. Vzápět jich je nejméně třikrát a policisté uydovádele! jsou jenom dva...

Dražší jízdné v Praze?

(čre): »Zdražení nemělo očekávaný efekt. V současnosti činí měsíční tržby o 10 až 12 miliónů korun méně, než předpokládal plán,« prohlásil v rozhovoru pro ČTK vedoucí přepravního odboru DP Praha J. Taubner. Jako hlavní příčinu uvedl zvýšení počtu majitelů časových jízdenek, které byly ve srovnání s jednorázovými zdraženy poměrně málo. Dalším důvodem neplnění plánu tržeb je podle jeho názoru příliš mnoho sociálních výhod, kupř. pro občany v důchodovém věku. Oblast bezplatné a zvýhodněné přepravy a výše předplatného bude zřejmě tím místem, kde dojde k nepopulárním opatřením, nezbytným pro zajištění zisku pražské MHD. Je možné, že vejdou v platnost již k 1. lednu 1992. Mělo by jít však o řešení přechodné, neboť Praha počítá do budoucna se zaváděním tzv. integrovaného dopravního systému, jehož součástí bude i pásmový tarif.

TO SNAH UZ NEVI HOJNY !!

Brücke von Remagen geschützt

BAD NEUENAH-RHRWEILER, 30. September (dpa). Die gegen Ende des Zweiten Weltkrieges berühmt gewordene „Brücke von Remagen“ steht jetzt unter Denkmalschutz. Das teilte die Kreisverwaltung in Bad Neuenahr-Ahrweiler am Montag mit.

US-Einheiten hatten gegen Ende des Zeiten Weltkrieges die Eisenbahnbrücke zwischen Erpel und Remagen überraschend eingenommen. Deutsche Einheiten hatten zuvor vergeblich versucht, die letzte intakte Rheinbrücke zu sprengen, um einen schnellen Vorstoß der US-Armee zu verhindern. Allerdings stürzte die Brücke später wegen früherer Beschädigungen und als Folge von Überlastungen aufgrund der US-Truppenbewegungen ein. Heute sind nur noch die beiden Brückenköpfe - sechsgeschossige Basalttürme mit kleinen schießschartenähnlichen Öffnungen - erhalten geblieben. Der Brückenkopf in Remagen beherbergt ein Friedensmuseum.

Zeitgemäß

MOSKAU, 30. September (AP). Die Sowjetunion hat am Sonntag einen 61 Jahre alten Fehler korrigiert und die Uhren wieder auf die korrekte Zeit umgestellt. Im März hätten die Behörden der UdSSR eingeräumt, daß seit rund sechs Jahrzehnten eine „falsche“ Zeit im Lande herrsche. 1930 hatte die Regierung angeordnet, daß die Sommerzeit eingeführt werden und die Uhren um eine Stunde vorgestellt werden sollten. Es wurde jedoch versäumt, dann wieder auf die Winterzeit umzustellen. 1981 wurde entschieden, daß die Uhren wieder umgestellt werden sollten. Man begann damit im Frühjahr, worauf die Uhren dann zwei Stunden statt der angestrebten einen Stunde voringen.

Dies wurde in diesem Jahr korrigiert: Im März wurden die Uhren nicht vorgestellt, am Sonntag wurden sie wie anderswo in Europa um eine Stunde zurückgestellt.

DOHNALI...

Tak teď bychom si snad mohli zamést i u nás:

Postavme komunismus mimo zákon!

74
Prezident první

Praha - Federální žebříček popularity vede nadále Václav Havel. Druhé a třetí místo si dlouhodobě udržují Jiří Dienstbier a Vladimír Dlouhý. Pokles popularity zaznamenali Petr Miller a Václav Klaus, na kterého získal jeho "ekonomický" odpůrce Václav Komárek určitý náskok. Dokumentují to výsledky zjišťování popularity, které uskutečnil Institut pro výzkum veřejného mínění začátkem září a kterého se zúčastnilo 1205 občanů ČSFR. Stejně jako v prvním pololetí existuje i nyní rozdíl mezi žebříčky popularity v ČR a v SR. V českých zemích prezident ČSFR stále vede před Jiřím Dienstbierem a Vladimírem Dlouhým. Další příznivce získal Václav Komárek a dostal se tak na pátou příčku těsně za Václava Klause. Nejnižší příčky českého žebříčku zaujmají Miroslav Sládek, Bohumil Kubát a bratři Čarnogurští.

První stránku našeho minulého vydání jsem vlastnoručně ozdobil titulkem „SMRT KOMUNISMU již není pouze zbožným přáním miliónů!!!“ Skutečně jsem pevně přesvědčen, že tomu tak je a pokud měl doposud umělec v lavírování mezi nebezpečnými skalisky KGB, generálů a nomenklaturních mafíí Gorbačov (a z velké části i Jelcin) k radikálnějšímu zásahům svázané ruce, nyní to byly paradoxně právě všechny tyto jmenované konzervativní síly, které svým zpackaným pučem kolosálním způsobem popohnaly historii kupředu! A tak budeme již brzy svědky toho, kterak komunističtí gauneři zasednou na lavici obžalovaných. A to v Moskvě (!!!) - samotném to centru banditismu, který se nazývá komunismem. Co pro budoucnost oné ideologie tato její smrtelná křeč znamená, není třeba popisovat - každému soudnému člověku je to jasné. Chtěl bych se však dnes zamyslet nad tím, co by to mohlo či spíše **m ě l o znamenat zde pro nás doma!**

Ještě dnes drtivou většinu obyvatel našich národů mrazí v zádech z toho, co se jen o ten příslovečný „fous“ nestalo v Sovětském svazu. Ze by to znamenalo pouze prodloužení agonie bolševismu, je jiná věc. **Mělo by se co nejdříve jasně mluvit o tom, co i ty pouhé necelé tři dny znamenají pro toho našeho československého bolševika!** To nebyla jen ona paní Fojtíková z našeho pátečního článku Františka Ringa Čecha, která prožívala opět po dlouhé době šťastné dny! Jisté mnoho našich obyvatel zaregistrovalo nepřehlédnutelné (velice mírně řečeno) „oživení“ mezi našimi domácími skalními. Jen jediný příklad: ve středu si byli u nás v redakci dva známí policisté podat inzerát a při té příležitosti jsem se s nimi dal do hovoru o posledních událostech. To, co jsem se dozvěděl, mi vyrazilo dech. Několik jejich kolegů, bývalých členů StB, kteří byli provedeni při prověrkách a nasazení do běžné policejní služby na obvodě, se již hned v pondělí začali opět zdravit „čest“ a začali organizovat schůzi bývalých komunistů... Naši dva známí si nejdříve mysleli, že jde o černý humor (stejně jako i já, když mi to ti dva začali vyprávět), ale bylo to myšleno vážně, soudruzi „bývalí“ skutečně pod vlivem moskevských událostí okamžitě zatraceně vyrostli!

Je to jenom další z mnoha kamínků do mozaiky: **fašista zůstane fašistou - komunistu zůstane komunistou!** Ne, nikoliv - nevyzývám k pogromům. Ti hlavní viníci a vlastizrádci (jmenovatí jistě netřeba), kteří byli příčinou té dlouhé doby temna, prostě pykat m u s í! Jinak se s námi toto trauma bude táhnout věčně a bude jen vodou na mlýn podobných vyšinutých demagogů, jako je Sládek.

A co všichni ti ostatní komunističtí? Ti všichni malí, řadová, napravení, svedení, bývalí, s lidskými tvářemi i bez nich, prospěcháři, kteří to přece dělali jen a jen kvůli svým dětem? Bože - netřeba represí, netřeba zavírat! Necht' ukáží co umí, co je v nich! Necht' prokáží své schopnosti, založí si živnosti a - pak zkrachují ... a nebo se (poctivou prací) stanou miliónáři (a pak jim to přejme). Ale to vše jen pod jedinou, ale tou nejdůležitější podmínkou:

Kdokoliv v této zemi byl kdykoliv jakkoliv dlouho členem zločinné organizace jménem Komunistická strana Československa, nesmí již nikdy v tomto státě zastávat jakýkoliv veřejný úřad!

Ale především: **necht' je tato strana konečně veřejně nazvána tím, čím v ž d y byla: zločinnou organizací!** Stejně tak, jako po válce v Německu, i u nás může teprve takovýto předěl definitivně uzavřít špinavou minulost.

Že je to útok proti demokracii? HOUBY!!! Když se levičáci budou chtít srocovat, necht' se srocují (stejně, jako mohou v západních demokraciích). Avšak stejně tak, jako je zcela a naprosto nemyslitelné, aby v Německu existovala a šla do voleb strana nacistická (a v Itálii strana fašistická), stejně tak musí být znemožněno, aby u nás existovala a prakticky legálně na podpoření naší mladé demokracie pracovala - strana komunistická!

Necht' pan Dubček odejde do důchodu (a užívá si zaslouženého odpočinku), necht' pan Dlouhý dá své nepopíratelné schopnosti do služeb nějaké té expandující firmy (a vydělá si u ní dvojnásobek), necht' pan Čalfa se plně věnuje organizaci světových výstav (a sbírá tak vavříny po celém světě), ale - **ať odejdou již konečně ze svých funkcí!**

Jedině tak se zabrání při příštích volbách tomu, že nejsilnější stranou se nakonec stane strana vygumované paka (citát trefného označení z dopisu čtenářky v Reflexu) Sládky. **Milí republikáni - aby nedošlo k nedorozumění - uvědomte si, že tento člověk je Vaše neštěstí!** Pokud ten můj zoufalý výkřik z dnešního titulku nebude vyslyšen, volil bych Vaši stranu nakonec i já ... kdyby však nebylo právě toho nešťastníka v jejím čele. Mám stále silnější pocit, zda Vám tam skutečně (jako bývalý zasloužilý pracovník za totalitního aparátu na ČUTI) nebyl **nastrčen úmyslně**, aby Vaši stranu, která (prakticky jako jediná) opravdu konsekventně požaduje postavení komunistů mimo zákon, u soudných lidí zkompromitoval.

Na závěr ještě citát poslance, který se nejvíce zasloužil o to, že během uplynulé krize jsme se nemuseli obávat sovětské „páté kolony“ na našem území:

Komunismus se znovu ukázal jako stvůra, která se musí vyběsnit až do posledního okamžiku, prožít svá padesátá léta, represe státní bezpečnosti a nakonec invazi armády. A teprve až je ten hrůzostrašný cyklus ukončen, se národům rozsvítá. Reknou si, dost s tím haraburdám. Neexistuje žádná možnost to reformovat. Pryč s tím, na smetišti dějin. Dost restauračních pokusů!

Michael Kocáb, 21. srpna 1991

Dodávám k tomu již jen:

Pane Kocábě i Vy všichni soudní, do našeho parlamentu - nezávisle na tom, k jakému politickému směru patříte - svobodně zvolení poslanci! Zasad'te se konečně o to, aby se obsah našeho dnešního titulku, přání miliónů této země, konečně stal realitou!!

26. 8. 91

Již ve svém prvním článku na toto téma v lednu jsem vystavil domněnku, že pravým posláním pana soudruha Sládky je svým manýrům získávat pravové hrůzy v ČSFR. Skutečnost je však taková, že v poslední době to již pan doktor skutečně přehání a vypadá to přeci jen spíše na nějakou tu duševní chorobu. No, to musí však samozřejmě posloužit nějaký faciem...
Přesto - ti dnes vládnoucí dělají skutečně jednu obrovskou chybu: proč pana Sládky probíhá konečně do té televize nepustit? Pane Kariškovu, je to vaše dílo, nebo to máte „zezhora“? Dejte mu příležitost, ať nám poví, co má na srdci, nebo ještě lépe - dejte mu hned dvě hodiny a posad'te k němu dva zkušené diskutéry (co takový pan Tigrád?) a dopřejte národu zábavy na úroveň J. K.

TAKY SE TO PĚKNĚ ČTE, ALE SKUTEK...?

„An Hoyerswerda sind die faulen und satten Politiker aus Bonn schuld.“

Vor der Stadthalle von Neubrandenburg steht der Herr Kracht und redet mit „den Jungs“. Sein Vorname tut nichts zur Sache, sagt er, schließlich wolle er daheim „unbehelligt“ leben. Herr Kracht, der mit seinem beigefarbenen Zweireiher zwischen den Bomberjacken, Springerstiefeln und Röhrenjeans etwas deplaziert wirkt, so als hätte er sich nur zufällig von einer Konfirmationsfeier hierher verirrt, kennt seine Pappenheimer. Dementsprechend sind die Anweisungen: „Keine faschistischen Äußerungen. Keine Ausländer-raus-Sprechhöre. Kein Hitler-Gruß. Keine Waffen.“ Die, und da wird Herr Kracht plötzlich jovial, „könnt ihr bei uns am Eingang abgeben. Nach der Kundgebung, das verspreche ich euch, bekommt ihr die wieder.“

Der Leiter des Landesordnerdienstes der Rechtsaußen-Partei „Die Republikaner“ ist ein guter Mann. Drinnen, wo „der Bundesvorsitzende“ der Reps, Franz Schönhuber, dem von „linkslastigen Medien“ so geschmähten Sympathisantenvolk bescheinigt, „alles ordentliche Deutsche“ zu sein, bleibt es ruhig. Die Videokameras der Polizei, die die vielleicht 400 Zuhörer auf verfassungsfeindliche Handlungen abschwenken, können nichts dergleichen filmen. Für Schönhuber, der den Vorwurf des Rechtsextremismus mit dem Verfassungsschutzbericht des Bayern Edmund Stoiber kontert, ist das eine Genugtuung. Münchens Innenminister hatte den Republikanern schließlich bescheinigt, sich mit Parteiprogramm und politischen Äußerungen auf dem Boden der Verfassung zu bewegen.

Franz Schönhuber schafft das spielend. Und noch viel mehr. Der „Bundesvorsitzende“ läßt die Menge in der Neubrandenburger Stadthalle nach Redepassagen begeistert jubeln, in denen er die Ausländerfeindlichkeit seiner Partei in Abrede stellt. Es klatscht mithin eine Herde von Philantropen, wenn Schönhuber solche Äußerungen im selben Atemzug mit rhetorischen Fragen wie dieser verknüpft: „Sind wir schon deshalb Nazis, nur weil wir verlangen, daß unsere Frauen und Töchter nachts durch Parkanlagen gehen können, ohne angemacht zu werden?“

Die Nacht, der Park und der herumstreunende Asylant. In den Köpfen der Zuhörer ist das eins. Schönhuber braucht diesen Zusammenhang nicht eigens herzustellen. Er würde es nie tun. Sechs Tage nach der Pogromstimmung im sächsischen Hoyerswerda, wo Asylbewerber dem Druck der Straße weichen mußten, bedauert Schönhuber im kleinen Kreis „unendlich, daß Hoyerswerda Schule machen wird“. Minuten zuvor noch hat der Republikaner-Chef öffentlich dem deutschen Ost-Bürger für alle Eventualitäten einen Persilschein ausgestellt: „An Hoyerswerda sind die faulen und satten Politiker aus Bonn schuld.“ Die, so Schönhuber, dürften in Sachen Asyl überhaupt erst wieder mitreden, „wenn jeder Staatssekretär zwei, jeder Minister drei und jeder Ministerpräsident fünf“ Asylanthen bei sich aufnähme.

Das freut den kleinen Mann in Neubrandenburgs Stadthalle, dem Schönhuber suggeriert, auch ein solcher zu sein. Wenn „die da oben“ nichts tun, dann gilt das für uns hier unten schon zweimal. Doch der Rechtsausleger aus München paßt peinlich genau auf, daß darüber das Selbstwertgefühl nicht verlorengeht. Das zu vermitteln, ist freilich nicht sonderlich

schwer: „Wir alle sind stolz darauf, Deutsche zu sein“, ruft Schönhuber und löst damit einen Jubel aus, der wie ein Tor-schrei durch die Halle hallt.

Der erste Auftritt der organisierten Rechten nach den Tagen der Ausländerfeindlichkeit von Hoyerswerda, er hat zumindest Anflüge einer Wallfahrt. Die örtliche „Szene“ ist versammelt, um „zur Großkundgebung“ zu gehen, wie die Republikaner, die in den Mittagsstunden mit 35 Hanseln ihren Landesparteitag in einer Werkskantine abgehalten hatten, den Auftritt ihres Chefs etwas vollmundig nennen. Aus dem benachbarten Neustrelitz und aus Prenzlau ist Verstärkung angereist, doch die „Unterstützung“ aus Leipzig, Dresden, Berlin und Hamburg fehlt, auf die man gehofft hat, um hier oben im ruhigen Norden „etwas loszumachen“. In Dresden und Hamburg sind an diesem Samstag Bundesligaspiele – und so sind es statt der utopisch hohen Zahl von 8000 bis 8000 „Glatzen“, die die örtliche Lokalzeitung Mitte der Woche als Horrorvision auf die mecklenburgische Kleinstadt zukommen sah, allenfalls 150. Sie treffen auf eine durch Einheiten aus aus Schwerin und Rostock verstärkte Polizei, die ein Ziel hat: „kein zweites Hoyerswerda“.

Das gelingt. Es ist auch nicht der Tag dafür. An diesem Samstag, an dem im gesie zur Feststellung der Personalien durch die Polizeisperre hindurch. Als dazu eigens ein Tisch in den Hof geholt wird, formieren sich die Jugendlichen zu einer „ordentlichen deutschen Zweierreihe“ und singen die Nationalhymne – die dritte Strophe.

In Zehn-Minuten-Abständen dürfen die Skins den Polizeihof verlassen. Draußen vor dem Tor wird jeder einzelne wie ein Sieger empfangen, die jüngsten Fans sind vielleicht gerade neun Jahre alt. Das Selbstwertgefühl des einzelnen, weiß auch Polizeisprecher Rudolf Biebel, „wird durch so eine Aktion ungeheuer gesteigert“.

Und das Gefühl für das Machbare. Als am Abend die durch die Innenstadt ziehenden Skins vor dem Theatercafe, einem Treffpunkt der Neubrandenburger Linken, haltmachen, unschlüssig, ob man nun „reingehen und die aufmischen soll“, fliegt eine volle Büchse Bier in Richtung der bereitstehenden Polizei. Aus den eigenen Reihen wird der Werfer angefahren: „Was soll das? Laß den Quatsch. Heute nicht.“

Samten Bundesgebiet elf Anschläge auf Unterkünfte von Ausländern oder Asylbewerbern verübt werden, werden es die Vorkommnisse von Neubrandenburg nicht schaffen, in die bundesweiten Nachrichtenübersichten zu gelangen. Zwei verprügelte Vietnamesen, die das Pech hatten, am frühen Nachmittag einer Gruppe Skinheads in die Arme zu laufen, ein Kreuz und quer durch die nächtliche Innenstadt ziehender Haufen von rechtsradikalen Jugendlichen, der immer wieder „Sieg Heil“ und „Ausländer raus“ gröhlt, ein paar beschlagnahmte Waffen – das war's. Alltag in Deutschland.

Stolz macht sie so ein Alltag schon – die, die auf ihren Bomberjacken den Aufnäher tragen: „Ich bin stolz, ein Deutscher zu sein.“ Als die Polizei eine Gruppe von 51 Skinheads festnimmt, aus der heraus die Vietnamesen angegriffen worden waren, ist das der Stoff, aus dem sich die Geschichten von Märtyrern stricken lassen. Im Innenhof des Polizeigebäudes hält eine Kette von Uniformierten die Jugendlichen zusammen. Einzeln müssen

„Omyl, pane. Náš současný podnikatel by si na poušti nezřídil obchodstvení, nýbrž butik nebo prodejnu broušeného skla.“

BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

LOPUCH VĚTŠÍ je dvouletá bylina s mohutným větvenovitým kořenem a až metr vysokou lodyhou. Listy jsou střídavé, vejčité až slabě srdčité, na rubu sedě plátnaté. Bohatá chocholíkovitá květenství jsou kulovitá, červená až načatlověná, s háčkovitě osnitými listy zákrvou. Lopuch kvete v červenci až srpnu. Roste jako plevel v Evropě, Asii, Africe a Americe, většinou při okrajích cest, na rumišťích, na bohatých hlinitých půdách, zvláště opukových a vápencových.

POUŽIVANÁ ČÁST: sbírají se především kořeny z nekvetoucích jednoletých rostlin, a to na podzim nebo druhý rok časně zjara. Kvetoucí dvouleté rostliny mají kořeny příliš zřevnatělé a uvnitř duté. Kořeny důkladně omyjeme, silnější po délce rozpůlíme a usušíme při umělé teplotě do 50 st. Celсія.

OBSAHOVÉ LÁTKY: kořeny lopuchu obsahují chemicky nestálé polyacetylenické sloučeniny – triterpenoidní glykosidy, které spolehlivě hubí choroboplodné bakterie a plísně. V listech je germakranolid, arktipikrin a další chemicky labilní, a proto málo známé látky, dále slizy a organické sloučeniny. Také proto se listy příliš nesbírají.

POUŽITÍ: z drog lopuchu se připravuje nálev nebo vývar. Nálev je vzhledem k malé stabilitě účinných látek lepší: 20 gramů sušeného mletého kořene, v tomto případě lze použít i listy, necháme uyluhovat ve čtvrti litru teplé vody a přecedíme přes husté síto. Používá se k vlasovým koupelím, při nadměrném vypadávání vlasů a při tvorbě lupů nebo k omývání obličeje ráno a večer při tvrdovitosti a mastičce se pokožce. Nastrouhaný čerstvý kořen přiložený jako maska na obličej výborně čistí pleť.

HELSINKY: Leninovo muzeum ve Finsku je připraveno stát se místem posledního odpočinku zakladatele sovětského státu. „Lenin u nás vždy našel úkryt, když byla v Rusku složité situace,“ řekl ředitel muzea v Tampere Aimo Minkkinen. Dodal, že dnes, kdy se v Sovětském svazu obje-

ostatky. Lenin žil ve Finsku téměř dva roky. A bude Turizmus...
ky po revoluci roku 1905 a skrýval se tam i před říjnovou revolucí.
tála
převezení Leninova těla
petrohradský hřbitov, je
ve Finsku uložit jeho
proto normální

NYNÍ JDE O SAMO BYTÍ STÁTU

Prezident ČSFR Václav Havel promluvil na 17. schůzi Federálního shromáždění 25.9.91

(Iup): Včerejší návštěva a projev prezidenta republiky ve Federálním shromáždění lze smle považovat za další potvrzení toho, že od nastávajícího podzimního pléna se laecos očekává. Sám V. Havel v úvodu konstatoval, že toto zasedání bude s největší pravděpodobností historické, protože se schází v době, kdy je ohrožena budoucnost našeho státu, kdy jde o samo jeho bytí. Při-

pomněl, že už vloni v prosinci navrhl FS přijmout zákon o referendu a varoval před nebezpečím rozpadu státu, což tehdy ještě leckdo nebral vážně. Vyjádřil zároveň radost, že zákon o referendu je již přijat, a navrhl parlamentu, aby přednostně, nejlépe ihned, projednal a přijal návrh prováděcího zákona a aby návrh referendum vyhlásil tak, aby to on jako prezident mohl učinit.

V. Havel vidí jen dvě možnosti dalšího vývoje: buď budeme budovat demokratický právní stát z vůle obou republik, nebo se rozdělíme právním a kulturním způsobem na dva samostatné státy. Třetí alternativu neexistuje a různé představy o kompromisu jsou nereálné. «Nelze zároveň být společ-

ným státem a zároveň jím nebýt,» řekl V. Havel. Vyjádřil svou podporu první variantě, tedy společnému státu.

«Od naší demokratické revoluce nebyla situace v naší zemi tak vážná a vyhrcoená jako dnes,» řekl na závěr svého vystoupení V. Havel. «Všichni teď stojíme před svou rozhodující zkouškou, která ukáže, zda jsme obstáli, nebo selhali.» Mírný šum v sále vyvolalo prezidentovo prohlášení, že pokud nebude nalezeno společné řešení krize, bude on sám z toho muset pro sebe vyvodit důsledky — nepřímo tak totiž naznačil možnost, že za takových okolností by neměl chuť nadále setrvat ve své funkci.

Po zhruba hodinové přestávce, ve které se sešlo politické grémium, informoval předseda FS A. Dubček poslance o práci komise pro přípravu ústavy: v současné době je dokončen pracovní návrh s výjimkou hlavy třetí o rozdělení působnosti mezi federací a republikami. O kompetencích bude jednat komise složená z expertů a členů všech tří vlád. Návrh ústavy je koncipován jako ústava federativního státu, tvořeného ČR a SR na základě dobrovolnosti. A. Dubček se z tribuny FS také obrátil k oběma národním radám, aby pracovní návrh smlouvy o vzájemných vztazích připravily do konce října.

Poté nastalo jednání o programu 17. společné schůze; jako vždy se objevila řada návrhů k jeho aktuálnímu rozšíření. Procedurální tahaňice o to, zda lze zařadit do programu otázku referenda, zřejmě dopálily i parlamentní počítače: na nástěnné tabuli totiž v tu chvíli ironicky rozsvítil samé nuly... Nakonec byl ale tento bod programu schválen stejně jako požadavek vyjádřit se k situaci v Chorvatsku. Poslanec J. Lux (KDU/ČSL) navrhl, aby na této schůzi podalo předsednictvo FS zprávu o své činnosti a aktivitě v době puče v SSSR; návrh byl přijat s potleskem, ale tím se asi někteří poslanci natolik vydali ze sil, že pro něj při hlasování už nezvedli dostatek rukou.

Z dalších zajímavých návrhů byl přijat např. ten, který žádá ministra zahraničních věcí, aby přišel poslance informovat o základních bodech chystané smlouvy se SRN; na základě jiného přijatého návrhu by se měl dostavit i generální prokurátor a podat zprávu o stavu vyšetřování trestných činů funkcionářů KSČ v době totality. Naproti tomu návrh na vyslovení nedůvěry ministru Langošovi a Dobrovskému v souvislosti s «akcí Mošnov» zařazen nebyl s poukazem na to, že nejprve přísluší jednotlivým sněmovnám.

Po uspořádání programu poslanci projednali a schválili zákon o kontrole a zamítní opatření předsednictva o Federálním fondu tržní regulace v zemědělství.

Prezident kritizován 26.9.91

[par]: Viděno z Bratislavy, úterní vystoupení prezidenta ve FS nebylo příliš šťastným. Je považováno spíše jako postup dramatika než politika. Po výhradách předsedy SNR F. Mikloška byl včera slyšen i důrazný hlas předsedy HZDS V. Mečiara: «Projev prezidenta hodnotím jako další z jeho chybných vystoupení. Navíc hození jeho vlastní osoby na mísky historických vah pokládám za pouhý dramatický apel...» Poté V. Mečiar «projížděl» prezidentův projev větu po větě. Kritizoval názor V. Havla, že problém vyhrotil: buď federace, anebo nic. On sám vidí ještě další alternativu — klidnou cestu dalšího jednání, na jejímž konci mohou být vedle federace ještě další možnosti soužití, jako možné východisko uvedl bývalý premiér konfederací. Prezidentovo vystoupení označil za začátek cesty směřující k rozbití společného státu. Pokud prezident svůj návrh prosadí (a nezablokuje ho ani národní rady), bude to na úkor kvality a na úkor politických dohod. V. Mečiar předpověděl, že v takovém případě zcela jistě začne spor o výklad výsledku referenda, které jenom na Slovensku prý bude stát 80 miliónů korun. Připomeňme si v této souvislosti, že také KDH považuje referendum až za krajní řešení, které může ještě počkat...

Křesťanskodemokratické hnutí totiž ve stanovisku, zveřejněném včera v Bratislavě, považuje důvody prezidenta ČSFR na vyhlášení referenda a urychlení procesu státoprávního uspořádání za nedostatečně odůvodněné, neboť nebyly vyčerpány všechny legislativní prostředky, nejsou přijaty dokumenty k referendu i přechodu majetku z ČSFR na SR a ČR. «Jsme přesvědčení, že kdyby referendum předcházelo jednáním SNR a ČNR o možném vzájemném uspořádání vztahů národních republik, zpochybnila by se tím legitimita národních rad,» říká se ve stanovisku KDH.

BÍT ČI NEBÍT, ALE ČIT?

JAK DOPADL ZÁŘIJOVÝ VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ 25.9.91

(Čre): Jak vyplývá ze zářijového šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění, v němž byl dotázán reprezentativní soubor 1208 občanů, důvěruje v českých zemích prezidentu republiky 81 % občanů, zatímco na Slovensku o něco méně — 57 %. Většina obyvatel České republiky (57 %) věří své národní vládě, zatímco na Slovensku, kde byla důvěra až do dubna výrazně vyšší, došlo po provedené změně k poklesu (z 69 % na dnešních 41 %). Národní radě věří v českých zemích 52 %, na Slovensku téměř všichni 99 %. Federální vláda má v České republice důvěru většina obyvatel — 57 %, na Slovensku ale jenom 31 % občanů. Pokud jde o Federální shromáždění, převažovala k němu i v září v obou repu-

blkách nedůvěra (v ČR důvěřovalo 44 %, v SR 37 %). Ještě hůře jsou na tom asistenti prezidenta republiky, jimž v ČR věří pouze 21 % a na Slovensku dokonce jenom 19 % dotázaných.

Pokud jde o spokojenost a nespokojenost občanů s vývojem po 17. listopadu, jsou dotázaní nejvíce spokojeni se zahraniční politikou (v ČR 74 %, v SR 53 %) a nejméně se životní úrovní (spokojeno pouze 24 % v ČR a 11 % v SR). Přesto se však od června podíl spokojených i těch, kdo očekávají však pouhých 31 %. Federální vláda má v České republice důvěru většina obyvatel — 57 %, na Slovensku ale jenom 31 % občanů. Pokud jde o Federální shromáždění, vzrostla spokojenost i optimismus více než převažovala k němu i v září v obou repu-

A DE TI CHCIPAJI HLADY!

Papstbesuch kostet Millionen

RIO DE JANEIRO, 30. September (AFP). Durch die zweite Reise von Papst Johannes Paul II. nach Brasilien entstehen für die Städte, die das katholische Kirchenoberhaupt im Oktober besuchen will, Kosten in Höhe von sieben Milliarden Cruzeiros (rund 23,8 Millionen Mark). Dies berichtete die brasilianische Presse am Sonntag, Maceio, die Hauptstadt des armen nordöstlichen Bundesstaates Alagoas investiert in eine dreitägige Visite Johannes Pauls II. allein zehn Millionen Mark. Ein neuerbautes Amphitheater soll die rund eine Million Menschen fassen, die zur Papstmesse erwartet werden.

Für die Gottesdienste in zehn Städten Brasiliens, die der Papst vom 12. bis 21. Oktober besuchen wird, wurden riesige Freiluftaltäre errichtet. Über Lautsprecheranlagen sollen die Ansprachen des Papstes kilometerweit hörbar sein.

PREČ S ČSFR! VLÁDNIME SI SAMI!

Přesně toto žádají plakátky Hnutí za osvobození Slovenska vylepené po Bratislavě. Když se však člověk pohybuje po slovenské metropoli, necítí žádnou nenávisť vůči Čechům ani vůči společnému soužití. Holt chce to jenom ta vzýrazněnou státnost. Teprve v PKO na břehu Dunaje na mne chvílemi lezl až strach. Ne z politiků na pódiu. Vždyť i přítomný předseda SNS J. Prokeš zdůrazňoval nenávislnost slovenské cesty a odmítl podobné výtržnosti, jako bylo nedělní pálení státní vlajky. Mrazení v zádech jsem měl z přítelovky řadových občanů, pro které se fórum stalo příležitostí k vyjádření zaseté nenávisli. A tak se třeba přihodilo, že jediný střízil-

vě mluvící politik, ministr za KDH V. Oberhauser, vyslal svým vystoupením plakat. Pau Prokeš si soustavně a s potěšením plátl iniciativu Za svrchované Slovensko s iniciativou Za samostatné Slovensko. Ekonom M. Tkáč zvyšoval takovým způsobem podíl Slováků na tvorbě federálního rozpočtu, až jsem měl obavy, že přesáhne 100 %. Dr. B. Kunc si bolestinsky stěžoval na federální přesilovku v posledním pořadu Co týden dal, proti které musel «hrát». Pojem «federální» v PKO spíval s pojmem «český». Českými se tak stávali vlastně i slovenští politici ve federální vládě. A to už stojí za zamyšlení. 25.9.91

Podporu našli v USA

Údiv a otazníky

744

Zákon o mimosoudních rehabilitacích povolal mnoho zlé krve především mezi našimi emigranty, kteří museli po roce 1948 opustit vlast, protože jejich životy i životy jejich rodin byly ohroženy komunistickou mocí. Tito lidé věnovali všechny své síly i nemalé finanční prostředky na vybudování demokracie a dnešní zřízení se k nim zachovalo macešsky — na majetek zabavený komunisty nemají nárok, protože žijí v cizině. Naši federální ministři V. Klaus a V. Dlouhý dostali dopis podepsaný osmnácti americkými kongresmany, jehož fak-simile i překlad uvádíme.

»Vážný dr. Klaus,
schvalujeme úsilí čs. vlády napravit nespravedlnosti bývalého komunistického režimu a provést restituice jeho obětí. Zákon o mimosoudních rehabilitacích, který se zabývá navrácením vlastnictví nebo finanční náhradou za majetky zkonfiskované komunisty, je výslovně dramatickým krokem k napravení křivd minulých pětácti let.

Nicméně tento zákon vylučuje cizí státní příslušníky omezením restituice na občany Československa sídlící v Československu. Mnoho Američanů československého původu přišlo o své majetky, když prošli před komunistickou perzekucí, a my věříme, že jejich vlastnická práva zaslouží stejně uznání jako u těch, co zůstali v Československu.

Dozvídáme se, že československý parlament bude brzy hlasovat o zrušení této restituice. Naléháme na Vás, abyste podporoval tuto legislativu tak, aby všechny oběti komunistického režimu byly spravedlivě a řádně kompenzovány.

Co k tomu dodat? Je smutné, když o naše krajany musejí bojovat američtí kongresmani, zatímco našim poslancům je jejich zájem lhostejný.

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, DC 20515
September 11, 1991

Dr. Vaclav Klaus
Minister of Finance of the CSFR
Lobkowitz 10
118 10 Praha 1
Czechoslovakia

Dear Dr. Klaus:

We applaud the efforts of the Czechoslovak government to remedy the injustices of the former Communist regime and to provide restitution to its victims. The Law of Extrajudicial Rehabilitation — which provides for restoration of ownership or monetary compensation for properties confiscated by the Communists — is a particularly dramatic step toward righting the wrongs of the past forty-five years.

However, this law excludes foreign nationals by limiting restitution to Czechoslovak citizens residing in Czechoslovakia. Many Americans of Czechoslovakian descent lost their property when they fled Communist persecution, and we believe their ownership rights deserve the same recognition as those who stayed in Czechoslovakia.

We understand that the Czechoslovak parliament will soon vote on a bill to repeal these restrictions. We urge you to support this legislation so that all victims of the Communist regime are justly and properly compensated.

Sincerely,

Patsy T. Mink, M.C.
Frank Annunzio, M.C.
Frank Horton, M.C.
Edward J. Roybal, M.C.
Gerald D. Kleck, M.C.
Thomas J. Blanton, M.C.
James A. Trafletti, Jr., M.C.
Randy A. Waxman, M.C.
Eusebio R. Vega, M.C.
Hamilton Fish, Jr., M.C.
James H. Eshrey

Není žádným tajemstvím, že v západní Evropě považují Polsko, Maďarsko a Československo za země, které nejdále pokročily v demokratických úsilí. Přitom s uspokojením poukazují na to, že v Polsku a Maďarsku řídí stát demokratičtí představitelé. Takoví, kteří nejsou »zatíženi« komunistickou minulostí. Ale pak — pak přijde otázka: Proč tomu tak — s výjimkou prezidenta republiky — není v Praze?

**Předseda Federální A FURT
ho shromáždění (Ale DOKOLA...
Xander Dubček) byl řadu let členem před-
sednictva ÚV KSČ,**

v Pražském jaru 1968 generálním tajemníkem, jemuž šlo o »reformu«, nikoli o odstranění komunistického režimu. Předseda federální vlády Marián Čalfa byl ministrem komunistické vlády až do 17. listopadu 1989. A prý — což nikdo nedemontoval — ještě několik dnů po 17. listopadu 1989 žádal tvrdý zákrok proti demonstrantům na Václavském náměstí. Předseda české vlády Petr Pithart je rovněž bývalý člen KSČ. Ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier — opět bývalý člen KSČ. A tak by se — říkají v Bonn i v Paříži, Londýně a v Římě — dalo pokračovat dost dlouho.

Námítka, že řada z nich v době »normalizace« po okupaci vojsky zemí Varšavského paktu musela zmizet z veřejného života, neplatí. Jsou — říkají na Západě — přeca i jiná místa, kde by jmenovaní soudruzi — ti bývalí i nadávni — mohli uplatnit své schopnosti. Ale reprezentovat stát, který se hlásí k odkazu T. G. Masaryka, by měli snad pouze ti, kteří nejsou zatíženi rudou hvězdou a rudým myšlením.

PODNIKATELSKÉ LÉTO V HARRACHOVĚ BUDIŽ POCHVÁLENO

V létě horská střediska v celém světě vydělávají přinejmenším na přežití do výnosné zimy. Letos už nebyl výjimkou ani soukromými podnikateli prospívaný Harrachov.

Hotel Karolína (dříve Krakonoš) vydražil Pavel Stárka a Ing. Aleš Adamec 8. června za 3 800 000 Kčs. Pan Adamec říká: »Abychom zaplatili bancu půjčku, musíme čtyři roky den co den vydělávat 5600 Kčs. Za červenec a srpen jsme stržili téměř 2 milióny korun, přičemž vloni se za celý rok pohybovaly příjmy kolem 2 500 000 Kčs. Číslníkům však platíme pět až deset tisíc korun, zatímco dříve u Interhotelů bral jsem 2500. Vesmírové smluvy, že při prvním vážném prohřešku je na hodinu propustíme.« Čtyři pětiny peněz nechávají v Karolíně Němci. Zejména jim slouží luxusní zahrádka, kde lahvove Plzeň dostanou za 15 Kčs. Ve Formance nacházejí azyl proslí harrachovští pivaři. Hotová jídla tam jsou za 15 Kčs a desítka Staropramen za 4,90 Kčs.

Karolíně konkuruje v metropoli

západních Krkonoš i František Novák. Ve svém domě u mezinárodní silnice E 65 pronajímá Němcům 10 lůžek. Za nocleh se snídání bere 12 marek. »Přes léto jsem měl pořád devět z deseti lůžek plných,« prozrazuje a pokračuje: »Některé lidé, zejména takoví, co sedí v hospodě a propíjí sto korun za den, závidí a pomlouvají. Vidí jen, že s bratrem stavím další dům a koupil jsem si Volkswagen Golf. Zatímco dřív jsem ale o dovolené mohl ležet do deseti v posteli, teď každé ráno jezdím svým hostům kupovat čerstvé pečivo.«

Muž, prodávající panu Novákovi pečivo, se jmenuje Břetislav Vokřínek. Místo dřívějších 30 000 kusů pečiva dělá v létě nejvíc 10 000. Nezačíná ale v deset večer jako za Východočeských pekáren, a tak ráno na rozdíl od dřívější rohlíky, housky, bankety nebo

pečelky křupají. Od pana Vokříneka berou výrobky hotely Hubertus nebo Sklář, podnikové chaty i soukromé penziony. V půl šesté ráno se stavují stavební dělníci a lesníci. V devět již často visí na dveřích cedulka: »Vyprodáno«. Pan Vokřínek vstává v jednu v noci, do pece sází ve tři. V létě pomáhala rodina a čtyři brigádníci. »I Jim jsem platil o mnoho víc než 11,40 Kčs na hodinu, tolik bral u národního podniku dříve kvalifikovaný pekař. Peníze jsou jedna věc, ale vpekárně člověku košile neuschne a je vtážen ze společenského života. V týdnu se pořádně vyspím jen ze soboty na neděli, a to si představte, že někteří zákazníci mě přemlouvají, abych pekl i na neděli.«

V Karolíně, u Nováků tu Vokřínek si podnikatelé věří. Chytil-li živnostník svou šanci v Harrachově včas, peníze se tady dají vydělat. Tolik, že je ve městě závistí jako málokde jinde.

Dům čp. 151 v Karlově ulici

První zmínka o domu je z roku 1364, přestavěn byl po roce 1726 a po roce 1941 byl sloučen s vedlejším domem čp. 150. Je to intaktně zachovaný gotický dům (a to od sklepa až do 2. patra pod krov). V interiéru jsou použity goticky tvarované cihly, v dvorním exteriéru vytváří reálné (neomítnuté) zdvořilé arkády. Zachoval se krb i gotický trámový strop. Dvorní fasáda je unikátní svým členěním (zubofezy) a rozsáhlými dekorativními prvky. Nejcennější jsou nástěnné malby na ploše 35 m², z doby kolem roku 1390. Mají těsnou návaznost na knižní malbu z okruhu krále Václava IV. Na malbách jsou 3 velké scény — Legenda o sv. Jiljí, sv. Kryštof a neznamý výjev. Tento dům nemá obdobu v celé střední Evropě, přesto mu hrozí nenávratný zánik. Od roku 1989 je majitelem Soluna, ta však přes udělenou pokutu rekonstrukci ani nezahájila, a tak již 11 let dům chátrá. Dům je zabezpečen proti zatékání, ale staticky zatížen není. Případný investor může dům využít jako reprezentativní prostory na vysoké úrovni.

O rozpočtech a konverzi

[kž]: Finanční rada ČSFR jednala na svém veřejném zasedání o finanční politice a rozpočtech na rok 1992, o zajištění kupónové privatizace, o koncepci a návrhu dalšího postupu velké privatizace a o některých dopadech, které vyplývají z konverze zbrojní výroby.

Jak novináře informoval náměstek minis-

tra financí ČSFR I. Kočárník, materiál o veřejných rozpočtech na rok 1992 prognózuje náš ekonomický vývoj. Do měsíce bude připraven konkrétní návrh rozpočtů federace i obou republik. Má v něm být uplatněn princip dělení společných daní a sníží se úloha rozpočtu federace. Dopracovat bude však ještě třeba, jak doplnit český

ministr financí K. Špaček, otázku dělení společných příjmů. Náměstek I. Kočárník dále řekl, že ke konci roku bude mít federální rozpočet přebytek 6 miliard korun. Celková hrubá zadluženost našeho státu je 8,9 miliard dolarů a naše roční dluhová služba — úhrada — činí 1,4 miliardy dolarů.

Co se týče ekonomických dopadů omezení zbrojní výroby, existují zásoby v hodnotě 3,2 miliardy korun a nepotřebné stroje za 1,1 miliardy. Zásoby budou částečně odkoupeny a posléze prodány.

Nikdo nežil královsky

ZAKLADATEL NADACE CHARTY 77 O JEJÍ MINULOSTI A PŘÍTOMNOSTI:

"Jak jsem přišel na myšlenku pomáhat pronásledovaným lidem?" opakuje prof. František Janouch mou otázku. "Ta myšlenka přišla sama. Když normalizátoři začali na počátku sedmdesátých let z politických důvodů vyhazovat ze zaměstnání některé mé známé, od jiných, kteří ještě pracovali, jsem získával padesátikoruny či stokrouny na jejich podporu. Když jsem se musel vystěbovat do Švédska, tak jsem v tom samozřejmě pokračoval. Po vzniku Charty bylo jasné, že musíme vytvořit něco trvanlivějšího. A tak jsme na jaře 1978 založili nadaci Charty 77."

Za jedenáct let své existence do listopadu 1989 přispěla nadace Charty 77 čs. disidentům doma i na rozvoj čs. umění a vědy v exilu dohromady asi 4,5 milióny dolarů. Od té doby se samozřejmě zaměřeni nadace změnilo - podporuje nejruznější akce směřující k rozvoji vzdělání, vědy a humanity. Za necelé dva roky získalo na tyto účely asi půldruhého miliónu dolarů a na kontě Miša, z něhož se bude kupovat speciální laserový skalpel, už je přibližně také tolik.

V minulosti Rudé právo a nyní zase některé bulvární tiskoviny tvrdí, že z těchto peněz si disidenti žili jako boháč. "Nikdo z nich nežil královsky," opouje prof. Janouch a ukazuje mi seznamy lidí a u nich čísla. "Mohli jsme jim posílat peníze, které byly o něco lepší než běžná penze - okolo 2500 korun měsíčně. Avšak ti, kterým se dařilo lip, JoJo, PAN JANOUCH...!"

Je sami nepoužívali, nýbrž je dávali na Fond občanské pomoci - do kasičky, ze které se operativně přispívalo rodinám právě zatčených a podobně."

Koncem ledna 1989 vysvětloval prof. Janouch úkoly nadace Charty dopisem šéfredaktorovi Rudého práva. V textu, který v RP nikdy nevyšel, uvádí několik případů: "Když byl známému, starému a nemocnému slovenskému spisovatelovi Dominiku Tatarkovi v rozporu se zákony slušnosti a lidskosti zkrácen důchod, začali jsme mu posílat malý příspěvek... Řadu let od nás dostává pravidelný příspěvek i paní Vlasta Chramostová, která byla pouze pro svůj nesouhlas s invazí a normalizační politikou zbavena možnosti vystupovat na čs. scénách a odkázána na nedůstojnou invalidní penzi. Přispěvky od nás dostávají i spisovatelé Ludvík Vaculík, Eva Kan-

tůrková a Jan Trefulka, kterým čs. úřady odmítly v rozporu s pravidly civilizovaných států vyplácet penzi..."

Peníze nadaci se scházely díky tomu, že prof. Janouch a jeho přátelé se snažili ve skandinávských sdělovacích prostředcích stále pohotově a pravdivě informovat o situaci v Československu. Když například jednou po večer zatkl SIB v Praze jednoho norského vědce, který se scházel s disidenty, Janouch se to dozvěděl okolo 21. hodiny a okamžitě zalarmoval nejruznější redakce a norské ministerstvo zahraničí.

Některí "novodobí disidenti" tvrdí, že SIB si opozici pěstovala. Tomu přece mohou nasvědčovat časté telefonické rozhovory mezi Prahou a Stockholmem. To však považuje Janouch za nesmysl. Hovory byly možné díky automatickému telefonnímu styku.

Tento týden se prof. Janouch dožívá šedesátky. Dnes v podvečer, až jí v pražském sekretariátu Charty oslaví, mu jistě přijde poděkovat mnoho lidí. Vždyť bez jeho promyšlené a všestranné pomoci by se jim žilo v době normalizačního temna mnohem hůř.

Bundeswehr na inspekci

(čtk): Zástupci střediska pro verifikační úkoly bundeswehru zahájili včera u motostřeleckého pluku v Janovicích na Klatovsku čtyřdenní kontrolní inspekci deklarovaného počtu a rozmístění čs. konvenční výzbroje. Tým německých vojenských specialistů navštíví ještě tankový útvar v Podbořanech. Účelem německé vojenské mise je zatím zkušební ověření postupu při kontrolách tanků, děl, obrněných transportérů a letadel v podmínkách, které budou závazné po ratifikaci smlouvy o omezení konvenční výzbroje v Evropě.

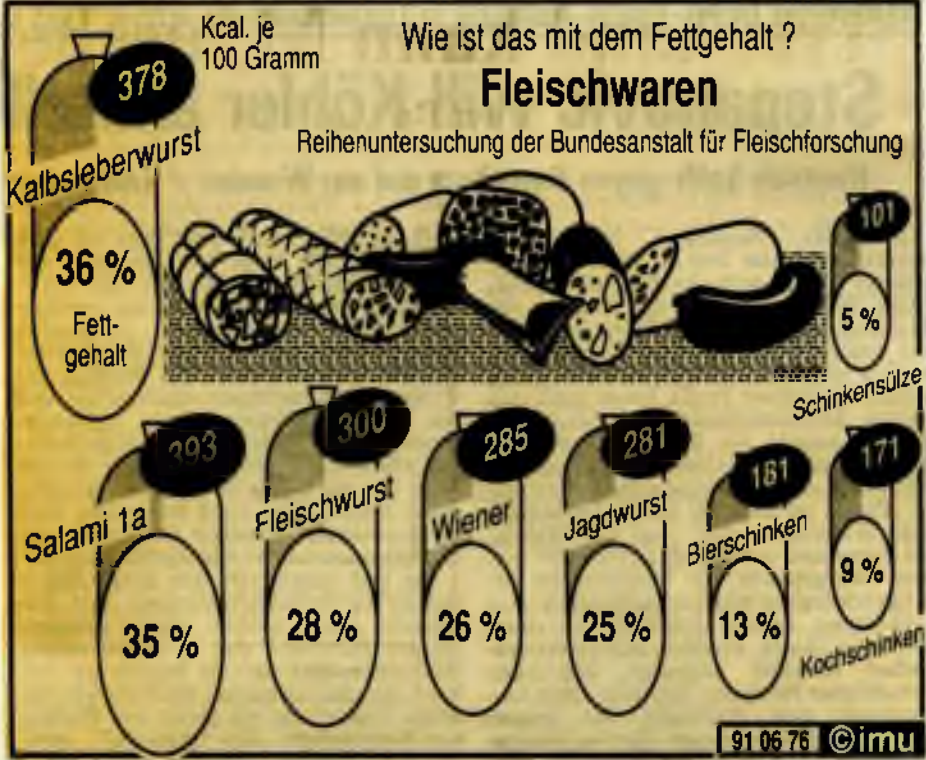
**WEHRMACHT TO UŽ ZBOUVU
UDĚLALA...**

KOLAPS S LAPSTOUREM

U cestovní kanceláře Lapstour jsem si koupila zájezd do Španělska (15. - 29. 8.) za pouhých 3300 korun. Na nabídkovém letáčku byl napsán: u všech zájezdů plaví - noclehy v autobuse, spaní pod širákem, doprava, pojištění, mapky městi... a další lákavé nabídky. Dne 15. 8. jsem s batohem a jinou netrpělivě očekávala odjezd, ale autobus nepřišel, přý poručka, a že se pojedí druhý den. Ale co mimopražští? Bylo jim řečeno, ať se vyspí natocí druhý den v 19.30, přírodně se nedostavila a zameškaný den nám neměli přidat. Oficiální náhradě je nenapadlo vůbec nic říci. Další nepřítomnost následovaly v průběhu zájezdu, takže sama s manželem - nebyť krásné španělské země a dobrých lidí, takže sama s manželem čeká spíš kolaps (a to je mi 25 let). Myslím si, že tato cestovní kancelář, pokud není schopna zvládnout svůj vlastní chleba, ať toho raději nechá. A dle toho, jak se vyvíjíla paní Štěpová, u takovýchto cestovkách by mělo dojít k odebrání licence.

Lenka Durasová, Praha

- Ministr financí ČSER V. Klaus navštíví v říjnu Tchaj-wan. Stane se tak nejvyšším vládním činitelem z východní Evropy, který kdy Tchaj-wan navštívil.

renity v případech jasných příprav k agresivním aktům. Každý Mnichov vede ke katastrofám vždy větším, než je ta, kterou se jim mělo zabránit, prohlásil J. Dienstbier.

V další části svého vystoupení pak kritizoval přebujelou jednací agendu, v níž se mnohé body donekonečna a zcela formálně opakují bez jakéhokoliv užtku. Stejně tak činnost OSN v oblasti ekonomického a sociálního rozvoje setrává nadále na neefektivním administrativním přerozdělování fondů, které nemůže být zárojem skutečného rozvoje a blahobytu, nehledě na to, že jejich velkou část spotřebují vlastní rozsáhlé byrokratické aparáty, řekl ministr Dienstbier a podpořil některé náměty na reformu struktur OSN v zájmu jejího zefektivnění.

...A TA PŘÁVDOU...

- Sovětský Komsomol byl po 73 letech existence zrušen. Rozhodli o tom delegáti mimořádného sjezdu této mládežnické organizace.

Ministr Dienstbier kritizuje OSN

NEW YORK: V kontrastu k vystoupením většiny ostatních řečníků zaujal včera místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí ČSER J. Dienstbier ve svém projevu na 46. zasedání Valného shromáždění OSN značně kritické stanovisko k této organizaci. 26.9.91

Místo probírání jednotlivých bodů agendy o rozboru mezinárodní situace se J. Dienstbier plně soustředil na zamyšlení nad tím, jak OSN naplňuje své poslání, a došel k závěru, že zatím ne příliš uspokojivě. Konstatoval, že v minulosti světová organizace dokázala sice sehrát pozitivní roli v procesu dekolonizace, přispěla k rozvoji meziná-

rodního práva, zastřešovala různé užitečné agentury a poskytovala příležitost k setkávání státníků. Zároveň však fungovala jako bojliště studené války, jako tribuna planých rétorických cvičení, jako shromáždění neschopné postavit se aktům agrese či jinému porušování Charty OSN a mezinárodního práva.

Dnes se zdá, že problémy v činnosti OSN jsou překonány, ale situace je složitější a organizace stále zůstává v zajetí vlastní minulosti, řekl J. Dienstbier. Na hrozivě se prohlubující propast mezi Severem a Jihem i další palčivé globální problémy nareaguje OSN dost důbrně a tím se vyznačuje z nejdůležitějších celosvětových procesů, řekl československý ministr a jako příklad možné aktivity navrhl, aby organizace prosazovala všude, kde je to možné, konverzi zbrojení výroby na výrobu ve prospěch ekologie.

Ani v oblasti lidských práv nestačí jen jejich právní zakotvení, ba ani projednávání, jak jsou dodržována. Organizace je musí aktivně prosazovat, naplňovat a vystupovat proti jejich porušování. Idejí o to, zabránit bezohlednému, záměrnému a masovému porušování lidských práv, nelze argumentovat principy suverenity a nevměšování. Stejně tak neobstojí námítky suve-

Čekání na opravdovou revoluci

Mé-li se Československo úspěšně transformovat v demokratickou zemi, pak musejí demokratické hodnoty a způsoby zakotvené v společnosti. Demokracie není oblast vyhrazenou pouze politikům, ministerským úředníkům a špičkovým obchodníkům, tedy "elitě" v jakékoliv společnosti, nýbrž je doménou všech občanů. "Lidová moc" na ulici svrhla starý režim, ale lidé musejí vytvářet takovou sílu, aby i nová vláda zůstávala pod určitou demokratickou kontrolou.

Bohužel nik ani vzdělané v Československu nepřipomíná, že by tu existovala občanská společnost, a zatímco se mluví o politické kultuře pomalu vyvíjí, žije země v určitém politickém vakuu.

Na první pohled se zdá, že Češi a Slováci jsou velkou ochotou tolerovat současnému režimu nedostatků v politice a ekonomice, zejména proto, že se srovnávají s předchozími 40 lety komunistické vlády vychází tak příznivě.

Pod povrchem je však vidět, že "lidem" ke spokojenosti hodně chybí, ať pokud jde o tempo změn

Do určité míry je to i vlna tohoto národa, že se lidé - jak se zdá - ztrácejí své odpovědnosti. Když v řadě lidových revolucí svrhli předchozí elity a zvolili "nové lidi", posadili se s rukama v klíně a nechali na nových politikách, aby rozhodli za ně.

Lidé totiž budou vždy neuspokojeni, pokud se nebudou skutečně účastnit. A to se týká jak tržní ekonomiky, kde většina jen přibíhá, tak institucí a reprezentativní demokracie, která v tuto chvíli jednoduše pořádně nefunguje.

Odpovědi na převládající rozčarování nejsou lustrace, neustálé změny federálního uspořádání nebo kampaň proti "osmadesátinám", protože to apatičtí jenom zvyšuje a odvádí pozornost parlamentních vlády od mnoha aktuálnějších problémů, jako jsou daňová reforma, posílení kontroly nad veřejným sektorem, rozpracování nové ústavy a srovnání s 1990-91, zejména ve srovnání s situací těsně po revoluci, kdy státní úřadníci moc rozhodně měli a mohli ovládnout i výběr akademických funkcionářů.

zých důvodů - podobně jako v minulosti nebyly jmenování a sloužení postupy věd vykonány, nýbrž šlo o politické příslušnosti.

Často mají "noví lidé", kteří nastupují na klíčová místa na ministerstvech, univerzitách a v národních státních podnikách jen malou představu o tom, jak budou svou novou funkci vykonávat.

Ve vedení jednoho z ministerstev jsou například intelektuálně předchozími režimem odstranění na okraj společnosti, kde žili téměř klášterním životem a věnovali se bádání, které mělo velmi málo společného s okolním světem. Ačkoli je třeba takové lidi obdivovat za postoj, který zvolili, je otázkou, zda jsou dostatečně kvalifikováni a dynamičtí, aby dokázali dalekosáhlejší reformy domyšlet a provést, jež a tak Československo přivést k moderní společnosti.

Někdejší "reformní" komunisté, s většími zkušenostmi jak v administrativě, tak v rozhodování, byli pro svou někdejší politickou příslušnost sumárně propuštěni či odstraněni, aniž se přihlíželo k

Delekt největším problémem, se kterým se zárodečná politická kultura a tržní ekonomika budou muset vypořádat, je skutečnost, že postoje lidí se jednoduše příliš rychle nezmění. Mnozí vysokoškolské pedagogové jsou stále autoritářští a uči sejí nové jako kdysi, fronty stále patří ke každodennímu životu, protože ti, kdo prodávají a obsluhují, existují podniky, které získávají, v restauracích jsou stále razezavány po celý večer a podobně.

Zdá se, že Češi a Slováci čekají, že demokracie a tržní hospodářství je všemohoucí přes noc učíň bobat. Jméni, svobodnějšími a moudřejšími. Jen málokdo si totiž uvědomuje, že do politiky a ekonomické soustavy je třeba investovat, aby liberální demokracie mohla skutečně fungovat.

KEITH CRAWFORD
Autor učí na britské University of Essex, nyní přednáší politickou vědu na vysoké škole ekonomické v Praze. Jeho názory nejsou vždy shodné s mírnějším redakce.

Bohuslav Schnirch a svatý Václav

Patří ke "generaci Národního divadla" a široké veřejnosti ho nejlépe zná z mnoha tržeb, z dobicích postranní pylony tohoto stánku českého umění, a z tymbalů nad jevištěm s alegoricko-sochou Čechie. Ale Bohuslav Schnirch, od jehož smrti uplyvá 30. září 90 let a který bez sporu náleží k největším osobnostem našeho novodobého sochařství, byl autorem nejen jezdeckého pomníku krále Jiřího na náměstí v Poděbradech, ale i jezdecké sochy sv. Václava a nescházelo mnoho, aby pražské Václavské náměstí zdobila právě ona.

Když totiž r. 1894 vypsal tehdejší ministerstvo kultury a vyučování soutěž na sochařské pomníky, který by nahradil Bendlovo raně barokní sousoší, přenesené na Vyšehrad, zúčastnil se soutěže kromě dalších osmi sochařů také Schnirch. Jak uváděl tehdy časopis Světlozor, měla být nová socha "mnohem větší, města Prahy důstojnější a rozměry náměstí přiměřenější". Výtvárně se zde utkali především dva velcí sochaři, z nichž každý pojal Dědice české země způsobem zcela jiným a přece ideově a duchovně správným a umělecky kongen-

vu a jeho poslání. Schnirchův sv. Václav je kníže míru a pokoje, i když současně také neobjasný a rozhořný, jak nám jej podává legenda o Raňslavovi Zlícákem. Také on je odtěn v dřevěnou kořili a sedí na koni, ale je prostovlasý, helmici přivázanou k pasu. Pravou ruku má vztáženou kupředu s výmluvným gestem, jako by chtěl zastavit boj a současně žehnat.

Podstavec pomníku je vyplněn reliéfem ozbrojenců, vyjádřících z legendárního Blanika na obranu alegorické matky Vlasti s dvěma dětmi, chráněné křídly svatováclavské orlice.

Jak uvedl r. 1900 K. B. Mádl: Schnirch neměl jako umělec chvíle šťastnější, než když komponoval tohoto jezdce. Ideu dobřého svatého knížete, věčné útěchy lidu zle stíhaného, naleza v tomto milém, ti- chém zjevení svůj ušlechtilý umělecký výraz.

Bohuslav Schnirch zemřel ve svých 56 letech, krátce po svátku sv. Václava, 30. září 1901. Jeho svatováclavský model je dnes v sochařské sbírkě Národní galerie na Zbraslavi.

Václav Havel z Lán

PRAHA: Námitky, že na referendum je čas, neboť nebyly dosud vyčerpány všechny prosředky, prezident Havel, jak uvedl v nedělních hovorách z Lán, nepřijímá. Máže se konat buď v prosinci, nebo až po volbách. To by znamenalo, že do voleb nebudeme mít základ našeho ústavního systému, nebudeme vědět, do jakých zastupitelských orgánů budeme volit. Paralelně s referendem by se měla připravovat smlouva v případě, že referendum vyzní ve prospěch společného státu, bude zároveň demokratickým potvrzením smlouvy. Havel se také zmínil o V. Mečiarovi, který nevybíravě kritizuje politiky, ale od něho dosud nikdo neslyšel kritiku podivných agresivních skupin, které se na Slovensku obejvíjí. Sřítení antisemitských letá- ků, fašistické nálady, pálení čs. vlajky, hanobení židovských hrobb, to jsou velmi nebezpečné věci, které je třeba hned v po- žtících osít odsoudit a sřhat. 30. 9. 94

60. výročí pražské zoo připomene v sobotu 28. září příležitostně ruční razítko, které bude používat pošta Praha 7.

Miliarda výstavních dluhů

Výbory ČNR o »předhazování kultury trhu«

(tp) Deficit jubilejní všeobecné výstavy nebude menší než 950 milionů korun. Oznamil to včera před výborem pro obchod a cestovní ruch ČNR generální komisař výstavy Ing. R. Menšík. Jak ve své zprávě uvedl, mezi příčinami prodávky jsou i špatné odhady návštěvnosti a podíl zahraničních vystavovatelů.

Z předpokládaných 6 až 8 milionů návštěvníků prošly branami Výstaviště teprve necelé dva miliony. Do ukončení výstavy generální komisař předpokládá ještě dvouapůlmiliónovou návštěvu — zvláště autosalonu a šestilicetnáctidenních »malých veletrhů«.

7300 Jahre alt

Unter rheinischen Rübenäckern zwischen Aachen und Mönchengladbach schlummerte eine archäologische Sensation: Einen rund 7300 Jahre alten Brunnenschacht aus mächtigen Eichenbohlen haben Archäologen in den vergangenen Monaten in einer Kiesgrube bei Erkelenz freigelegt. Der gewaltige Brunnenkasten gehört in den Beginn der Jungsteinzeit und ist mit hoher Sicherheit »der älteste erhaltene Holzbau der Welt«, freuten sich am Montag Wissenschaftler des Rheinischen Amtes für Bodendenkmalpflege in Bonn bei der Präsentation des Fundes. Die Balkenkonstruktion, die am Fuß der Kiesgrube mannshoch aus gelbem Sand ragt, wird von den Forschern der Kulturstufe der Bandkeramik (5300 v. Chr.) zugerechnet, ist somit etwa zweieinhalb Jahrtausende älter als die ägyptischen Pyramiden. Von dem ursprünglich etwa zwölf Meter tief in den Sand- und Kiesboden reichenden schachtartigen Brunnenkasten, einem in der bisher ältesten bekannten »Blockhaus«-Bauweise gezimmerten Bohlen-Rechteck von drei mal drei Metern Größe, konnten knapp acht Meter in gutem Zustand freigelegt werden. Problemlos lassen sich auf den bahnschwellenähnlichen, derben Balken noch die Hiebsspuren von den Steinäxten der Urzimmerleute erkennen. Der Brunnen soll später einmal im Rheinischen Landesmuseum Bonn ausgestellt werden.

Die schwierige Situation der Frauen in der CSFR nach der Wende

„Oh Mami“, murmelte entgeistert die Dolmetscherin, „warum hat uns denn keiner gewarnt: wir sollen bei 'ner Weiberkonferenz übersetzen...“ Daß die junge Tschechin nicht die einzige mit Vorbehalten gegen Frauenpolitik ist, wurde während der jüngst von der Friedrich-Ebert-Stiftung organisierten deutsch-tschechischen Konferenz in Prag deutlich. „Ich bin Schriftstellerin und Feministin“, stellt sich die Pragerin Alexandra Berkova vor. Und setzte mit einem Augenzwinkern hinzu: „Vermutlich die einzige in der Stadt.“

Tschechinnen und Slowakinnen tun sich sichtbar schwer mit dem Bekenntnis zum Feminismus: „Gebildete Frauen ha-

Ve srovnání s frankfurtským veletrhem, který trvá 116 dní a má průměrnou denní návštěvnost 17 tisíc osob, nedopadá pražská 168 dní trvající výstava, s denním průměrem 14 915 návštěvníků, ještě nejhůře. Na finančním neúspěchu výstavy se však největší měrou podílejí enormní investiční náklady, které dosáhnou částky 943 milionů Kčs. To je zároveň hodnota, kterou ve formě nových objektů a zhodnocení celého areálu Společnost pro Všeobecnou výstavu bezplatně odevzdá (podle uzavřené smlouvy) správě Výstaviště. Majitelem zmodernizovaného Výstaviště se má stát nová akciová společnost s třicetiprocentními podíly vlády, pražského magistrátu a České obchodní banky a s desetiprocentním podílem památkových, ekologických a ochranných organizací. Kapes poplatníků se výstavní dluhy podle ujistění R. Menšíka nedotknou, protože poskytnuté úvěry nejsou nijak svázané se státním rozpočtem. Neúspěchem skončila i výstavní loterie »Milion«, kterou české ministerstvo financí pro možnost manipulace se sázcovými losy k 15. září ukončilo. Její výtěžek činí 50 mil. Kčs proti plánovaným 160 milionům.

Výbor pro vědu, vzdělání a kulturu ČNR vyslechl zprávu náměstků ministra kultury k situaci v české kultuře se zaměřením na ekonomiku a legislativu. Náměstek ministra PhDr. J. Kabát uvedl, že ministerstvo kultury pro zvládnutí nových úkolů disponuje od základů novým administrativním aparátem jak po personální, tak po odborné stránce. Byly zrušeny všechny ideologické odbory a vytváří se velice složitý, zcela nový systém pro zabezpečení kultury. K výroku poslankyně E. Kantůrkové (OH), že »kultura je předhazována trhu«, J. Kabát řekl, že to naprosto neodpovídá skutečnosti. Zákonitostí trhu ministerstvo naopak chce využít tak, aby kultuře pomohly.

ben keine Lust, bei der Frauenbewegung mitzumachen“, beschreibt die Parlamentarierin und künftige Botschafterin in Australien, Jaroslava Moserova, die Situation. Und enteilt, nach kurzer Begrüßung, „zu einer wichtigen Parlamentsdiskussion“.

Bei der Vielzahl wirtschaftlicher und politischer Problemen, die die CSFR in der Zeit des Umbruchs hat, haben Frauenfragen keine Hochkonjunktur. Dabei sind es gerade die Frauen, für die mit dem Umbruch auch etliche Nachteile entstehen: Die Arbeitslosenquote, die im Landesschnitt (bei unterschiedlicher regionaler Verteilung) derzeit bei fünf Prozent liegt, werde künftig gerade bei den Frauen überproportional ansteigen, meint die Sozialwissenschaftlerin Hana Navarova von der tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften in Prag. „Das alte Regime hat die Überbeschäftigung als Strategie zur Schaffung von Arbeitsplätzen benutzt. Sehr viele dieser »unproduktiven Arbeit« muß nun im Zuge der wirtschaftlichen Reformen abgeschafft werden.“ Gerade diese Stellen jedoch seien überproportional hoch mit Frauen besetzt. Daß derzeit die Rate erwerbsloser Frauen noch knapp unter fünfzig Prozent liegt, hängt damit zusammen, daß die Privatisierung der Großbetriebe noch aussteht. Sie soll Ende dieses Jahres erfolgen und die Arbeitslosigkeit

nach Expertenschätzungen bis Ende 1992 deutlich Prozent hochtreiben.

Schon jetzt aber sind nach Angaben der Expertinnen die Armen im Lande vorwiegend weiblichen Geschlechts: alte Frauen mit niedriger Rente — und Mütter. Bei einer Scheidungsrate von rund dreißig Prozent und weitverbreitetem Unwillen der Männer, ihren Unterhaltspflichten regelmäßig nachzukommen, müssen sie jetzt ihre Kinder häufig allein ernähren. Während es nämlich in den volkseigenen Betrieben üblich war, einen Teil des Gehaltes säumiger Vater einzubehalten und an deren geschiedene Frauen weiterzuleiten, hilft ihnen jetzt niemand mehr. „Und unser Staat ist zu arm, um Finanzleistungen in dem Umfang vorzuschießen“, meint eine der Expertinnen. Ebbe in öffentlichen Kassen wird außerdem als Grund für Pläne benannt, Schwangerschaftsabbrüche künftig von den Frauen selbst zahlen zu lassen.

Im Zuge der sparsamen Geldpolitik mit etlichen Subventionskürzungen, für die die CSFR jüngst vom Internationalen Währungsfonds (IWF) gelobt wurde, werde auch „mit Nachdruck“, so Hana Navarova, die Schließung von Kindertagesstätten diskutiert. Erste Beispiele gibt es, „aber nichts davon ist bisher in großem Umfang realisiert worden“. Noch also wäre etwas zu verhindern, könnten die Tschechinnen und Slowakinnen der Anforderung von Gerlinde Schnell (SPD-Ost) nachkommen, sich „schnell zu Wort zu melden, bevor alles gelaufen ist“.

Der Trend aber geht in die entgegengesetzte Richtung. Gab es vor der »samtenen Revolution« noch 24 Prozent Frauen unter den Parlamentariern, so sind es heute noch gerade sieben von hundert, berichtet Moserova. Das allgemein politische Engagement ist sogar noch geringer: ganze vier Prozent Frauen engagieren sich ständig politisch, ergänzt die Bratislaver Soziologin Olga Plavkova. Ihre Zurückhaltung hat eine ganze Reihe von Gründen. Ansichten wie jene, mit der Bürgerforumsmitglied Michal Orlik zitiert wird — „Wenn ein Weib in seinem Gehirn nachwühlt, kommt es von alleine zu der Ansicht, daß es in der Politik nichts zu suchen hat“ — sind weit verbreitet. Nicht nur bei den Männern.

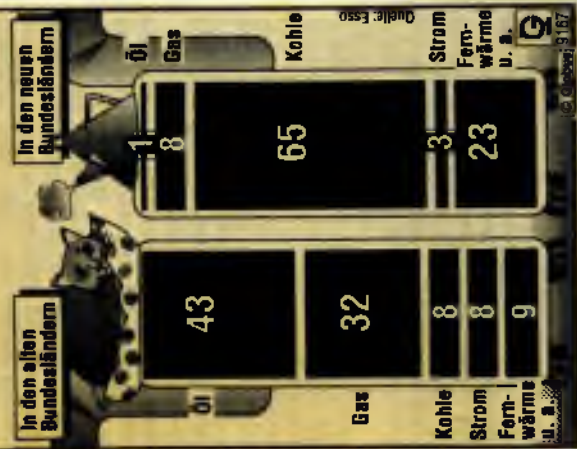
Die Politikerin und Psychiaterin Marta Nazari-Burivalova sieht „in der Familie die primäre Aufgabe der Frau“. Und wengleich die Feministin Alexandra solche Auslassungen mit einem „ich höre das 19. Jahrhundert“ quittiert, werden sie, in Abwandlungen zwar, häufig wiederholt. Die weitere Ausführung der Psychiaterin verweisen auf einen der Hintergründe: Sie sieht „geistige und psychische Krankheiten durch Erziehung in Kindergärten und Schulen“.

Sie bezieht sich dabei auf ihre vierzigjährige Erfahrung mit staatlicher Kinderbetreuung. Wengleich nicht alle die Folgen so eindeutig festschreiben wie Nazari-Burilova, so empfinden sie die Qualität dieser Kinderbetreuung ganz offenbar als ungenügend — eine Ansicht, die nicht wenige der anwesenden Politikerinnen aus den neuen Bundesländern teilen. Der Konsequenz, die Angelika Barbe, Bundestagsabgeordnete der SPD (Ost), ziehen möchte, nämlich „verbessern statt abschaffen“, schließen sich die Konferenzteilnehmerinnen allerdings nicht an.

Für mehr als die Hälfte der Frauen in der CSFR ist es nach den Ergebnissen einer Umfrage erstrebenswert, ausschließlich Hausfrau zu sein, ein Viertel möchte eine Teilzeitstelle und nur 14 Prozent streben an, in gleicher Weise wie der Mann berufstätig zu sein.

Wer heizt wie?

Von je 100 Wohnungen werden beheizt mit:

Maďarská hrozba?

(čre): Vypustit z preambule Smlouvy mezi ČSFR a SRN o dobrém sousedství a přátelské spolupráci konstatování, že čs. stát od roku 1918 nikdy nepřestal existovat, doručila všera na mimořádném zasedání v Bratislavě vláda Slovenské republiky. Odvodnila to tím, že neexistuje žádný praktický problém mezi ČSFR a SRN. Uznání nulity maňchovské dohody je potvrzeno v dalším textu. E. Lánský, mluvčí FMZV, k tomu uvedl: Za zahraniční politiku ČSFR zodpovědní z pověření federální vlády federální ministerstvo zahraničních věcí, jestliže vláda ČSFR uzavře mezinárodní smlouvu a Federální shromáždění jí schválí, není důvod, proč by taková smlouva neměla platit bez ohledu na to, jak se k tomu vyjadřuje vláda SR, konstatoval. Vláda SR dále na svém mimořádném zasedání pověřila ministra mezinárodních vztahů SR P. Demeš, aby maďarskému ministrowi zahraničních věcí V. Jeszenskému diplomatickou cestou tlumočil snepokojení nad výroký premiéra J. Antalla a dalších maďarských veřejných činitelů i sdělovacích prostředků týkajícími se stability čs.-maďarských hranic. K tomu P. Demeš řekl, že v souvislosti s vývojem v Jugoslávii někteří maďarští politici uvážují o jakési revizi hranic po možném rozpadě některých států.

Jaký to mělo smysl?

Kdo o nich věděl? Především funkcionáři pražské německé univerzity. Vratme se však k odvyslanému pořadu. V lidech, kteří méněcnosti a hanby za toto období. Vytrženi z kontextu historických souvislostí pak může zpočybňit dílo našich předků, dědů a otců, tj. obnovení naší samostatnosti. Je to záměrná příprava předpokládá ve-
depsáním smlouvy se SRN? Předkládá ve-
stora pražské německé univerzity J. Pritz-
nera ve funkci primátora Prahy. Neza-
dbatelnou úlohu zde hrála i skutečnost, že
ského povstání nedotčená miliónová Schöb-
nerova armáda. Mnozí Němci se u nás ne-
mohli smířit se skutečností, že Hitler je
mrtev a Německo prohrálo válku. Proto
v Praze z obytných domů i řadu dní po

že se SR brzy přejmenuje na SSR - Slo-
venská specifická republika. My Češi jsme
nebyli ani tak překvapeni existencí speci-
fik jako jejich stálým združďováním, nás
zajímala spíše kupa společných problémů,
protože ve dvou se to lépe táhne. Ted však
zřejmě skončily dobové tance, není čas na
nakrucování a začíná být jasné. Tím oprav-
dovým specifikem se ukazuje být přístup
velké části slovenské reprezentace k vlast-
nímu lidu. Nevadí jí na náměstích, ale vadí
jí u volebních urn. Takového chápání de-
mokratie má velmi blízko k demokracii so-

Auch das hat wesentlich mit den ver-
gangen vierzig Jahren zu tun, in denen
sich Tschechinnen und Slowakinnen, wie
die Wissenschaftlerin Navarova sarka-
stisch anmerkt, „das Privileg erworben
haben, zwei Vollzeitstellen zu besitzen —
eine in der Firma und eine zu Hause.“
Tschechoslowakische Ehemänner und
Väter fühlen sich für Hausarbeit noch
weniger zuständig als in Westeuropa:
Fünfzig Prozent tun überhaupt nichts, die
andere Hälfte „trägt gelegentlich mal den
Mülleimer runter“, so Navarova.
Oft allerdings können sich die Männer
an Haus und Familienarbeit nicht betei-
ligen, selbst wenn sie wollten: Viele Fami-
lien kommen nur mit drei oder gar vier
Einkommen über die Runden, dann fan-
gen die Männer nach Feierabend mit
dem zweiten Job an. Diese Tendenz dürf-
te sich fortsetzen bei Inflationsraten um
40 Prozent, die ausschließlich in unteren
Gehaltsgruppen — und auch dort nur
eingeschränkt — durch Anhebung der
Löhne ausgeglichen werden.

Ein weiteres Problem, das Frauen der
ehemaligen Ostblockstaaten gemeinsam
haben, ist die Diskreditierung jeglicher
Frauenpolitik durch die Einheits-Frauen-
organisation der früheren KP. In der
CSFR hat sie zwar einerseits immer noch
vier Millionen Mitglieder — andererseits
aber „werden Frauen, die diese Organi-
sationen repräsentieren, nirgends akzep-
tiert“, darin sind sich alle einig. Der
schlechte Ruf der Organisation, die für
sich selbstverständlich in Anspruch
nahm, alle Frauenprobleme bereits gelöst
zu haben, hat indes auf andere überge-
griffen — und so vermeidet eine „frei-
schaffende Feministin“ wie die promo-
vierte Juristin Jirina Vrabkova es sorgfältig,
mit einer der Organisationen identifi-
ziert zu werden. Das Spektrum scheint in
der tat schwer überschaubar und reicht
von dem, was eine der Wissenschaftlerin
nen als „Kaffeekränzchen“ bezeichnet bis
hin zu Organisationen wie „Neue Huma-
nität“, in denen eine Reihe engagierter
Feministinnen sitzen.

Bei etlichen der Probleme, die die
Tschechinnen und Slowakinnen anspre-
chen, klingen den Frauen der ehemaligen
DDR die Ohren: Sie sind es häufig, die
vermitteln und erklären, wenn zwischen
den (West)Deutschen und Tschechinnen
die Mißverständnisse überhand zu neh-
men drohen, weil sehr viele der Begriffe
so unterschiedlich besetzt sind, daß Ver-
ständigung schwer möglich ist.

Einer davon ist die Quotierung. Die
Tschechinnen denken dabei an ein Diktat
der kommunistischen Partei und wollen
davon, so weit es irgend geht, abrücken.
Im Gesicht mancher SPD-Frau wiederum
erscheint ein Lächeln des Wiedererken-
nens, als eine der Abgeordneten sagt:
„Wir wollen nicht als Quotenfrauen im
Parlament sitzen — sondern wegen unse-
rer Qualifikation.“

Ceskoslovenská televize odvysílala v létě téměř nikde jinde v Evropě. To vše po příměti ostřelovali ulice a působili profi-
t. i. pořad pod názvem Němci a my, kte-
rý mne velmi pobouřil. Vycházel z premi-
našemu společnému státu. Henleinova stra-
ho školství je zde třeba připomenout uza-
se, že neexistuje kolektivní vina. Pak ale
na byla vlastně nejsilnější naší politickou
třetí českých vysokých škol, represálie
také nelze z jednotlivých případů, které se
stranou. Odrůžení Sudet byl mezinárodně
vůči studentům a profesorům a že se do-
mohly i stát, zobecňovat na celkový při-
běh pokytnových dnů i odsunu v letech
1944—1946. Jednotlivé pojmy byly v pořá-
du směšovány a vytvářeli se dojem zvlášť
Čechů a hodných Němců. Jaký to mělo
smysl? Kому je to ku prospěchu? Čes-
me-li začít znovu, pak jsou dvě cesty:
O minulosti a vlně již vůbec nehovořit
anebo provést skutečně vědecký fundova-
nou analýzu vzájemných vztahů Čechů a
Němců a přijmout přitom i v pořadu na-
vrhovanou dolní hranici — 10. století. Po-
stojte Čechů a sudetských Němců se znač-
ně lišily již za Rakouska-Uherska, nebudě-
me-li se vracet k před- a pobělohorské do-
bě. Byli to právě sudetští Němci, kteří za-
biokovali svými postoji na říšské radě
možnost federativního uspořádání mocně-
ství a přispěli tak k nešťastnému rakousko-
uherskému vyrovnání. V r. 1918 při ob-
nově samostatnosti našeho státu právě
především na základě historických práv
Koruny české se sudetští Němci pokusili
o odtržení tzv. Deutsch-Böhmen. Za 1. re-
publiky měli tolik politických a kulturních
práv i vzdělavacích možností jako snad

Trefa do černého

(koč): Ještě nedávno visela nad Jabl-
neckou automobilkou LIAZ hrozba ekono-
mického kolapsu a hromadného propouště-

ni. Roční produkce 18 tisíc automobilů se
ztentčila na pouhou třetinu. V LIAZ tedy
sáhli k nové metodě — k přímým obchod-
ním jednáním se soukromými firmami. Tre-
fa to byla do černého — první kontrakt

Tak žili lidé ve druhé polovině 9. století - rekonstrukce opevnění a obydlí na předhradí Levého Hradce

I násibná smrt patřila ke koloritu tehdejší doby - uskokení kněžny Ludmily, později prohlášené za svatou, která byla babičkou svatého Václava, v roce 921

V září 791 shromáždil francský král Karel Veliký vojsko z celé říše a trojím proudem minul napadnout Avary. Když se vojsko vracelo, jedna jeho část, vedená hrabětem Teodorchem a komorníkem Maginfredem, procházela tehdy per Bochimios - přes Čechy -, jak zaznamenávají analý francské říše.

Září 791, pravděpodobně druhá polovina měsíce, je tedy prvním historicky ověřeným datem, kdy se připomínají Čechy jako území a v jistém smyslu i politický celek.

Právo pis tehdy nebyl zdaleka ustálený, a proto se v této době setkáváme s nejrůznějšími podobami tohoto latinského označení Čech - Beheimi, Behemi, Boemanni apod. -, zato však již pravidelně.

Například v roce 805 jsou Čechy zmíněny v souvislosti s válečnou výpravou proti nim. Zřejmě byly považovány za silného protivníka, protože proti nim byla vyslána tři vojska, stejně jako roku 791 proti Avarům. Od Jihu táhl Bavoři, od severu Sasové a přímo z Cách s hlavní východofranckou mocí syn Karla Velikého Karel. Kromě toho další vojsko čekalo na lodích na Labi poblíž dnešního Magdeburku, zřejmě aby zabránilo tamním Slovanům v pomoci Čechům.

Saské vojsko vpadlo do Čech přes Krušné hory, ostatní dvě vojska překročila les Hyrkánský, tedy Šumavu. Spojila se a postoupila k Labi, kde narazila na opevněné hradiště Canburg. Šest týdnů ho francká vojska obléhala, plnila okolí po obou březích Labe, ale nikdy ho nedobyla a odíáhla domů. A i to je ve francých análech označeno za vítězství.

Kde že leží Canburg? Zřejmě poblíž Kokořina v obci Hradsko-Kanina. Dvě železné přilby nalezené u Hradska pravděpodobně svědčí o zdejších bojích.

Třebaže nebyly Čechy pokořeny, platily, jak zachyceno v análech,

francské říši poplatek. Souviselo to patrně s krutou porážkou, kterou na sever od českých hranic utrpěli kmeny Srbů.

Jiná zmínka z roku 822 uvádí, že se Čechové - a spolu s nimi i Moravané, kteří jsou takto v historických pramenech prvně připomenuti - zúčastnili říšského shromáždění ve Frankfurtu.

Další významnou událostí, zaznamenanou v análech, byla v roce 845 cesta 14 vévodů českých do Řezna, kde byli pokřtěni na dvoře Ludvíka Němce. Důvody, které je k tomu vedly, byly nespíše politické. Tento křest se tedy odehrál dříve, než přijal křest z rukou Metodějových na velkomoravském dvoře Svatoplukově český kníže Bořivoj. Lze tedy předpokládat, že ve 2. polovině 9. věku a zejména jeho koncem znali křesťanství v Čechách alespoň významné osobnosti. Bořivoj po návratu z Moravy zbudoval kostelík sv. Klimenta na Levém Hradci a první fází kostela P. Marie na předhradí Pražského hradu. Přesto v Čechách u lidu obecného přežívaly ještě dlouho různé pohanské zvyky.

Třebaže Čechy představovaly v očích francých a později německých sousedů jeden celek, existovala v 9. století zřejmě celá řada kmenů či kmenových knížectví. Velmi pravděpodobně mezi sebou válčily, jak zachycuje pověst o lucké válce. Přece jen to však již byly Čechy - Behemi - i když vnitřně znesvářené. Bylo vyvraždění rodu Slavníkovců na Libici v roce

995 dovršením sjednocovacího procesu? Nebo byl dříve poměrně jednotný celek rozložen a znesvářen kvůli zájmům místních vládců a knížat? Můžeme o tom hodně a dlouho přemýšlet. Hodnověrných zpráv je málo, kroniky Kosmova a Dalimilova jsou krásné, ale jejich zprávy o bájné době kritickou historiků neprojdou, a archeologické nálezy nám o této dávné historii mnoho nepoví.

Druhá polovina září je však

datem, o kterém se pochybovat nedá - je prvním datem z dějin českého státu. A to přece jen stojí za připomenutí.

1200 LET ČESKÉ ZEMĚ

Vertrag Prags mit Paris

PARIS, 1. Oktober (dpa). Die Präsidenten Frankreichs und der Tschechoslowakei, François Mitterrand und Vaclav Havel, haben am Dienstag in Paris einen Freundschaftsvertrag ihrer Länder unterzeichnet. Paris erklärt sich darin bereit, Prag bei der Schaffung der Bedingungen, „die einer völligen Integration (der

▲ Peníze a zboží za 48 tisíc korun uloupené v pěti objektech v Karlových Varech mají od počátku léta na svém kontě čtyři chlapci ve věku 11 až 14 let. Policie jim přičítá i 19 případy loupežného přepadení a 26 kapesních krádeží, kdy okradení přišli o 136 tisíc korun.

z 29 % na 20 %, tak konečně rozhodla s platností od 1. října. Zatím si ale vláda příliš neuvědomuje, že nekolikátý denní značování změn ve výši daně v podstatě zcela ochromilo prodej favoritů. Je přece logické, že naděje na zlevnění o více než 10 000 korun přiměje každého k čekání. Tato váhavost tedy našemu průmyslu neprospěla. Zůstává ještě otázkou, kolik zákazníků bude mít dosti peněz i na poněkud zlevněné nelidové auto. Na druhé straně však by měli zákazníci využít skutečnosti, že snížení výrobky a naprosté odstranění dřívější šturmovštiny přispívá k podstatnému zvýšení péče o kvalitu a spolehlivost favoritů.

FAVORIT SE ZABÝVA PLATY, NEBO TAKY ZA PLATE...

■ ZNOVU O PODKARPATSKÉ RUSI

Lidová demokracie otiskla dopis V. Janků z Prahy o Podkarpatské Rusi. Udělala dobře, protože ten dopis dokazuje, že mezi námi stále existují jedinci překrucující historii Československé republiky. Jejich názory jsou totožné s těmi, které obhajují násilné připojení Podkarpatska v letech 1944 a 1945 k Stalinově impériu a k Ukrajině. Proto zpochybnují i počátek a další léta našeho soužití v společné republice od roku 1918 do roku 1939, zcela ve stylu pochybného psaní stalinských historiků. Podkarpatská Rus nebyla k ČSR přidána na zkušební dobu, jak si vymýšlí dopis. Po zcela zřetelném stanovisku obyvatelstva této země, které si přálo zbavit se maďarské nadvlády a spojit svou existenci s naší republikou - a totéž se dělo i na Slovensku, rozhodla mírová konference v roce 1919 v Saint-Germain a později to potvrdila československá ústava i Trianonská smlouva, že Podkarpatská Rus bude

CSFR) in die Europäische Gemeinschaft vorangehen", zu unterstützen.
Erst am Vortag hatte Frankreich seine in Prag mit Protest aufgenommenen - Weigerung zurückgenommen, die EG-Quoten für Fleischimporte aus der Tschechoslowakei, Polen und Ungarn zu erhöhen. Der Freundschaftsvertrag greift auch Mitterrands Idee einer europäischen Konföderation auf. Eine erste vorbereitende Konferenz dazu hatte im Juni in Prag stattgefunden.

součástí nové Československé republiky. V roce 1938 se pak vydala Podkarpatská Rus na cestu autonomního vývoje v ČSR přeřuceného násilně 15. března Horthym a v roce 1945 Stalinem. Hovorit o tom jinak, může jen ten, kdo buď nezná dějiny, nebo je zná a šíří - a ne poprvé vědomě nepravdu. Chci nechtě státi se tak i po bok těch, kteří v poslední době uznávají vznik samostatného Československa v roce 1918 a snaží se rozbit náš společný stát.
JAROMÍR HOREC,
místopředseda Společnosti přátel Podkarpatské Rusi

Auta levnější

(18): Správněji by bylo konstatování, že od 1. října budou favority alespoň o něco méně drahé. Vláda, která ústy mnohých svých představitelů již po dobu několika týdnů hovoří o snížení obrátové daně

Podle vzpomínek N. S. Chruščova prý manželé Rosenbergovi oceňovali i J. V. Stalina.

Odhalování sovětských atomových špiónů po druhé světové válce začalo útěkem neznámého šifranty Igora Guzenka. Ovšem nalezení a zajištění aspoň několika z nich bylo dílem tisíců příslušníků protišpiónážních služeb celého Západu. Od prvních zatčených vyzvědačů vedly nitky k dalším a dalším. Ukázalo se, že žádné tajemství americké atomové bomby vlastně neexistovalo.

A jak skončil sám Guzenko? Napsal několik knih na základě svých zkušeností, které měly úspěch, některé byly dokonce zfilmovány. Přitom stále pomáhal svými zkušenostmi a radami západním kontrašpiónážním službám v boji proti sovětské a východoevropské špiónáži. Nenařadil se k nim, ale zemřel ve třiašedesát letech v červnu 1982 poblíž kanadského Toronta. Do jedné z knih napsal: "Jsem jenom malý, ale šťastný obilák na demokratickém břehu, ale nemůže být pro mne většího ocenění, než záruk demokratického občanství, které jsem dostal..."

Po Stalinově smrti začaly být díky Chruščovovi odhalovány strašlivé zločiny jeho epochy a sovětské impérium se přiklánělo k mírové koexistenci se Západem. Nicméně - jak to ani jinak být nemohlo - tajné boje tajných služeb pokračovaly a vědeckotechnická špiónáž se stala jejich důležitou součástí. A všichni vycházeli ze zkušeností, které jim dalo soupeření o tajemství první atomové bomby.

OŽIVÍ SOUSEDSKÉ VZTAHY

Společnost Nového Města pražského se ustavila jako nepolitická zájmová organizace. Za cíl si klade obnovení historických hranic Nového Města a znovuoživení dobrých sousedských vztahů mezi občany. Každý první čtvrtek v měsíci pořádá za tímto účelem osvětové přednášky s nej-různější tematikou; v Myslíkově ulici č. 25, vždy v 19 h. Dne 3. 10. mohou zájemci navštívit přednášku dr. J. Wolfa, CSc., o nejstarších dějinách Prahy.

SALÁT NEJEN OKURKOVÝ

Jízda po dálnici je nudná snad všude na světě. Přesto mám tyto cesty docela ráda. Když treť domů téměř sám, a já nechávám myšlenkám volný průběh. Dělíme události na před- a po revoluci. Výskyt salátových okurek po revoluci mne tedy nepřekvapí, nicméně povzbudí chuťové buňky. Zakoupím tedy při silnici okurku a přemýšlím dál, co všechno v mých čtyřech pražských stěnách dosud chybí. Struhátko, nemám struhátko! Sjeďu tedy v nejbližším okresním městě z dálnice a

zamířím do obchodu s potřebami pro domácnost. Regály zejí prázdnotou. Asi tady vybavili všechny domácnosti naráz. Na můj tázavý pohled prodávačka odpoví: »Jdeme do aukce, neobjednáváme další zboží.« Chápu. Takové struhátko zvyšuje prodejní cenu nehorázně. Nevadí, zeptám se v Praze. Ani tady struhátka a další potřeby nemají. Co je, jsou unuděné prázdné regály a unuděné prodáváčky. Ale nejsou do aukce. »Připravujeme se na inventuru,« dostane se mi vysvětlení. Před revolucí bylo

Extremisté na koni

Zneužitý průběh oslav Dnů Andreje Hlinky na Slovensku

RUŽOMBEROK: »Všichni chceme dobro pro slovenský národ, ale neumíme se shodnout na cestách,« řekl v sobotu dopoledne na náměstí v Ružomberku při slavnostní mši svatě biskup msgr. F. Tondra asi 3000 věřícím. Že ty cesty jsou skutečně všelijaké, mělo se potvrdit v průběhu dalších oslav, jimiž vyvrcholily v Ružomberku a obci Černové Dny Andreje Hlinky.

To už na černovském hřbitově hovořil k tisícovým davům předseda SNS J. Prokeš (... »ani všichni čerti nemohou zabránit suverenitě Slovenska«... »nikdo nám nic nedá, své si musíme vzít«... atd.), ale J. Mikloško, J. Klepáč a J. Čarnogurský byli přivítáni projevy nesouhlasu. Položením věnců však uctili památku 15 obyvatel Černové, zastřelených r. 1907 četníky, když nedovolili svůj nový kostel místo A. Hlinku vysvětit maďarským knězem.

Extremisté se však definitivně dostali ke

slovu na stadiónu místní TJ, kde měly Dny A. Hlinky vyvrcholit v kulturním programu. Rozvášněný dav častoval předsedu Slovenské vlády a další představitele (kromě Klepáče a Markuše) výroky jako zrádci, jidáši, dost bylo Prahy, Čarnogurská mafie apod. Po čtvrt hodině osočování a obléhání se hosté přesunuli z tribuny do středu hřiště na pódium. Zde se J. Čarnogurský dostal ke slovu, provázen pískotem, ale zčásti i potleskem. »Kdo z vás, kteří zde křičíte, jste byl v Černové při 80. výročí masakru v r. 1987?« zeptal se. Hovořil o tom, že A. Hlinka dovedl Slovensko na mapu Evropy právě díky obětem černovské tragédie, že velkou pomoc, aby se o události hovořilo, poskytl tehdy český tisk a čeští poslanci.

... INA KRAVE...

Největší obraz dětí a mládeže ČSR, Rakouska a Německa maloval na 200 mjadých přelétel ze tří zemí na hraničním přechodu Stožec--Nové Údolí. Několik deset metrů silnice zafářilo barvami na popud nekomerční společnosti Superateliér a Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity.

Poslanci mizeli jak pára nad hrncem

M. Zeman má smysl pro humor, V. Klaus schválenu zprávu

(Lup): Nachlazený, ale vždy přesný V. Klaus musel včera ve FS akademickou čtvrt hodinku čekat na vždy nepřesné poslance, než mohl začít se svou zprávou o plnění rozpočtu za 1. pololetí. Uvedl, že toto období charakterizuje na jedné straně nebyvalý pokles zájmu o naše zboží způsobený rozpadem trhu RVHP, obchodním embargem Iráku apod., na straně druhé transformace ekonomiky.

Konstatoval, že došlo k zastavení růstu cen, což svědčí o racionálnosti zvolené cesty. První pololetí rozdělil na dvě období: do května se prudce zvyšoval přebytek státního rozpočtu, protože se zvýšily zisky podniků díky růstu cen, a tím se více plnila státní pokladna z odvodů a daní. Od května naopak přišel pokles a schodek rozpočtu. Celoroční výsledky zatím nelze odhadovat, protože zejména výše příjmů je zatím velkou neznámou.

Když mluví M. Zeman (OH), těžko je z jeho ironického výrazu a tónu hlasu někomu jasné, zda to, co říká, myslí opravdu vážně, nebo zda si jen libuje ve svém neoddiskovatelném smyslu pro humor. Tentokrát mj. označil náš ekonomický vývoj za krizový, sem tam popíchl ministra financí, vrtícího hlavou, a vyjádřil obavu, aby se nestalo, že budeme tak dlouho dostávat zprávy o našich ekonomických úspěších, až nám dojdou peníze i na papír, na kterém se tyto dezinformace tisknou. Jeho hlubší vyjádření k naší ekonomice se dá očekávat na příští společné schůzi FS, kde by měla vláda předložit analýzu ekonomického vývoje za 1. pololetí a prognózu do konce roku a na rok příští. Pramalou spokojenost se zprávou V. Klause vyjádřili i někteří další, jiní naopak konstatovali, že M. Zeman a ostatní kritici nepřicházejí s konkrétními důkazy ani řešeními. Při hlasování potom FS schválilo usnesení, kterým bere zprávu o plnění rozpočtu na vědomí.

Odpoledne poslanci bez jakéhokoliv zádrhelu jednomyslně (!) schválili návrh zákona o kárné odpovědnosti soudců; zákon navazuje na již přijatou normu o soudech

a soudcích, a stejně jako ona má posílit záruku nezávislosti soudců a zároveň jejich odpovědnosti.

Jedním z nevhodnějších témat pro ohňovou diskuzi je už tradičně v našich krajích vodní dílo Gabčíkovo. Přednesená zpráva výborů pro životní prostředí se v podstatě zasazovala o dokončení stavby a uváděla, že většina námitek ekologických iniciativ se dá vyvrátit či napravit. O vzrušení se postaralo zvlášť vystoupení poslance I. Ryndy, který zpochybňoval kvalitu práce na Gabčíkovu a vypočítával možné ekologické důsledky. Poslanci ho vyprovodili tukaním do stolů, podobní chmelové brigádě, která buší do esusů, když nedostane včas oběd, a poté střídavě odhalovali jeho omyly. Z více úst se ozvala podstatná námítka, že v sále chybí ministr Vavroušek. Celkově se těžko ubránit pocitu, že celá diskuse byla pouhým plácáním do dunajské vody a nepřinesla žádný výsledek; ostatně byl pátek podvečer a poslanci mizeli jak pára nad hrncem. Poté byla schůze přerušena a pokračovat bude v úterý.

tický zdřezlo hlasování, nýbrž to, že až na jednoho tuto novou žádný nepodpořil. K jejich profilu není třeba cokoliv dodávat. Ani ke stanoviskům vlády, které tuto mezinárodní ostudu inspirovalo. Ale její důsledky dopadne tvrdě na nás všechny.

Kdo legalizoval loupež

Nepřijetí novely zákona o mimosoudní rehabilitaci se rovná výsměchu spravedlivým nárokům našich zahraničních krajanů na jejich majetek uloupený komunisty. Pohled na výsledky hlasování ve FS dokládá, že režie tohoto skandálního kousku byla jednoznačně v rukou komunistů, otevřených i skrytých levičáků - potažmo starých struktur. Trebaže se pro novelu vyslovila většina přítomných poslanců (zejména KDU, ODS, ODA, HSD-I, VPN

i MKDH), podařilo se ji novodobým soudruhům v obou sněmovnách zmařit. Sto procentní podíl na novém okradení emigrantů měly samozřejmě hlasy KSČS, ale i Mečiarova HZDS a poslanců sociálně demokratické orientace. A není divné, že z Občanského hnutí se 26 poslanců alibis

slovo inventura pro mne strašidlem. Náš prodáváč, náš pán? Obávám se, že tato mylná domněnka přežije ještě několik revolucí. Dodávám jen, že jsem tyto řádky napsala jako bezprostřední reakci na zážitek při mé poslední cestě do Československa. J. CHABROVÁ, Oberursel, SRN

Výstava '91 do finále

Zlášovaná historie

(rř): Před průmyslovým palácem na Všeobecné výstavě zahlíží k nebi moai — socha z Velikonočního ostrova. Od 28. září do 6. října se zde totiž uskuteční Týden cestovního ruchu, v jehož rámci budou v Křížkové pavilonu C otevřeny expozice cestovních kanceláří, leteckých společností i výstava historických a nejmodernějších dopravních prostředků. Chystají se také besedy s českými a slovenskými cestovateli. Bude mezi nimi i Ing. Pavel Pavel, proto ta socha. Týden cestovního ruchu bude zahájen galakonzertem, a téhož dne, tedy 28. září, se koná od rána do dopoledne soutěžní akce nazvaná Vážíme si Václava — všichni návštěvateli jménem Václav budou zvázeni na váze. O týden později, v sobotu 5. října, se uskuteční soutěž Na Výstavu na vlastní pohon; nejoriginálnější dopravní prostředek získá svému majiteli

hlavní cenu v podobě horského kola a bude vystaven k obdivu. Druhou výraznou akcí se stane Pragosec 91, mezinárodní veletrh techniky sloužící k ochraně a záchraně životů i ekonomických hodnot. Stejně jako Týden cestovního ruchu, i Pragosec 91 skončí 6. října. Toho dne totiž začne likvidace větších expozic kvůli přípravě autosalónu, kterým Všeobecná výstava vyvrcholí. Po 6. října — až do zahájení autosalónu — nastane »útlumové období«, kdy bude výrazně sníženo vstupné a na Výstavišti se uskuteční především kulturní akce, výstava, tak jak ji dosud známe, už vlastně skončí.

Než se zavřou brány výstavy, se třeba právě na vás při návštěvě vrhne štěstí v podobě číslíce 2 000 000. Dvumiliónového návštěvníka totiž organizátoři očekávají každou chvíli.

Dvumiliónovým návštěvníkem Všeobecné čs. výstavy se stal v sobotu 44letý V. Salva z Prahy 10. Obržel od pořadatelů mj. Favorita 135 L. 30.9.91
...A ČEKALI JICH ŠEST MILIÓNU...

Památce patrona země České

SLAVNOSTNÍ SVATOVÁCLAVSKOU BOHOSLUŽBU sloužil v sobotu v chrámu svatého Víta na Pražském hradě arcibiskup pražský msgr. Vik. U hlavního oltáře ve svatovítské katedrále měl koncelebrovali někteří kanovníci Pražské kapituly a zástupci diecézního i řeholního kněžstva. Vedle oltáře byla vystavena lebka svatého Václava. Liturgie byla doprovázena staroslověnskými zpěvy.

V BUDČI, u románské rotundy, v kládském okrese, - místě, kde svatý Václav navštěvoval školu, sloužil svatováclavskou mši v sobotu biskup českobudějovický msgr. A. Liška. Po bohoslužbě, které se zúčastnili i zástupci České národní rady, besedovali msgr. M. Vik, který rovněž Budeč navštívil, a msgr. A. Liška s pouťníky.

SLAVNOSTNÍ PONTIFIKÁLNÍ MŠI SVATOU ve Staré Boleslavi, kde byl svatý Václav kolem roku 935 zavražděn, sloužil pražský světitel biskup Jan Lebeda.

NA ÚSTŘEDNÍM HRBITOVĚ v Plzni světil biskup pražský František V. Lobkowicz vysvětil v sobotu kapli sv. Václava, patrona země České. Novorománská stavba sloužila k církevním obřadům až do roku 1961. Od té doby byla používána většinou jako skladiště.

V HISTOŘI SAMÝ VÁCLAV, I KAREL IV. BYL VÁCLAV...

Zázračná léčba enzymy i pro nás

(Heř): Slavnostní hornická uniforma, soška permonska, odrády krystalického vápence, které nikdy neviděl komunista, protože jsou s mlst, kam nikdy nemusel vkročit. Rád rudé hvězdy jako jediná odměna za 15 let práce v dolech — tyto dárky dostal v sobotu v hotelu Inter Continental dr. Karel Ransberger, hlavní akcionář německé farmaceutické firmy MUCOS, od příbramských horníků. Využili k tomu přestávky prvního čs. sympozia o enzymové terapii, kde firma MUCOS představovala některé své důležité výrobky.

Dr. Karl Ransberger se osobně podílel na vývoji dvou preparátů, jejichž účinky jsou skoro zázračné — Wobenzym je vhodné k léčbě tromboflebitid, trombóz, zánětů nejruznějšího druhu, Wobe-Mucos se používá k dlouhodobé léčbě zhoubných nádorů a k léčbě nejruznějších virových infekcí. Enzymy jsou látky, bez nichž se v organismu nic neobejde. Účastní se všech procesů látkové přeměny, kontrolují energetické děje a řídí syntézu všech látek, které organismus potřebuje. Nápad využít

Tichá pocta Přemyslovcům

(rol): S pořebáním světitel biskupa Ant. Lišky spočinuly v sobotu odpoledne v pávodní hroboch v klášteře sv. Anežky v Praze ostatky čtířetého českého krále Václava I. a jeho manželky Kunhuty Štaufské. Kosterní zbytky byly odnět vyžádány počátkem osmdesátých let a předány k antropologickému prázkumu pracovníkům Národního muzea.

S jeho příslušky sezámil v zákládních rý se v polovině 13. století zasloužil o rozrysek přítomné v Anežském klášteře ve květ města i státu, učinil z něho centrum doucí výzkumného týmu doc. E. Víček. turnají a poezie, zakládal kláštery a špi. Mezi hosty malé a tiché slavnosti byli tály pro chudé, mezi nimi i Anežský, v němž mistopředseda ČNR J. Kasal a náměstek našia útluková nedávno svatořečená pražského primátora J. Exner, nejvyšší sestra Anežka, zdejší první abatyše. Přemy. představitelé české i federální reprezentace však chyběli. Ať už byli zaneprázdněni, ani jakkoli, ostatky, které tu země přijímal, si zasloužily pocty nejvyšší, zvláště Zasloužil si, aby zbytky jeho tělesné v den svátku patrona České země, jedno- schránky doprovodili naši nejpřednější po- oký Václav i. totiž nebyl ledajaky středo- litkové, kteří se zatím pouze snaží kráčet věky barbar, ale prozíravý panovník, kte- ve skvělých přemyslovských stopách.

Není to vlastně nic nového: Jestliže jde o historickou pravdu, tak jsou s ní komunističtí historici, politologové a novináři na štrů. Dokázal to nedávno v Halé novinář Václav Kvasnička, když se zamýšlel nad historií vzniku druhé světové války. Samozřejmě že podle komunisty Kvasničky by Adolf Hitler a nacistické Německo nebyli nikdy schopni vyzbrojit svou útočnou armádu, kdyby mu »Velké americké, britské, francouzské a nizozemské monopoly...« neposkytly »vydatnou finanční a vojensko-politickou pomoc«. V. Kvasnička se pak sice eudně zmiňuje o smlouvě o přátelství mezi Stalinem a Hitlerem z roku 1939, ale to pouze na okraj, jen tak, aby se neřeklo. Ale — ona ta sovětská pomoc při vyzbrojování Německa byla podstatně větší a vydatnější, než V. Kvasnička dozrává. A začalo to již mnohem dříve, než se stal Hitler německým kancléřem. Na základě smlouvy mezi Německem a Sovětským Ruskem podepsané v dubnu 1922 v Rapallu docházelo v Sovětském svazu k výcviku německých důstojníků a byly tam vyzkoušeny moderní zbraně. Tak třeba jižně od Kazaně se cvičili němečtí tankisté, v Lipecku zase letci. Němci prováděli zkoušky s plynem a Volsku, cvičný prostor byl rovněž v Voroněže. Na jaře 1936 posílá Stalin do Berlína svého důvěrníka Davida Kanderlachiho, aby se snažil o navázání spolupráce s nacistickým Německem. Jednáni v Berlíně končí uzavřením obchodní smlouvy. Nacisté dodávají Moskvě i technické zařízení pro zbrojní průmysl. Takové jsou fakta: Nebýt Sovětského svazu a Rudé armády, neměl by Hitler hned po nástupu k moci vysoce kvalifikovaný důstojnický sbor a především ve vši tajnosti na sovětských cvičištích vyzkoušené, na tehdejší dobu moderní tanky, letadla a jiné zbraně. Ze se tato skutečnost komunistům nehodí do jejich pojetí historie, je samozřejmě — ale pravda zůstává pravdou a lež je dříve či později prohlednuta. Tak jako v případě článku Václava Kvasničky v Halé novinách o tom, kdo vlastně pomáhal Hitlerovi vyprovokovat druhou světovou válku.

Praha vydělala

(čre): O návrhu koncepce využití Pražské tržnice v Holešovicích jednalo včera Zastupitelstvo hl. m. Prahy. Pověřilo radu uzavřením smlouvy na dobu neurčitou. Radě vypíše ve spolupráci s OÚ Praha 7 soutěž na urbanistické a architektonické řešení okolí nádraží Praha-Bubny i s územím tržnice. Vítězi posléze vypsánoho konkursu budou prostory tržnice pronajaty. Poslanci byli informováni o plnění stanov a. s. Dopravní podnik a založení jeho dceřiných společností. Zastupitelstvo rozhodlo o pronájmu Faustova domu na Karlově nám. 1. lékařské fakultě UK na 25 let za symbolickou částku i korunu ročně. Bude zde centrum pro diagnostiku a léčbu ztráty imunity včetně AIDS. Městský rozpočet vykázal za 1. pololetí přebytek 118 mil. korun.

enzymů k léčbě se mnohým lékařům příliš nelíbí, protože si jejich účinky nedovedli logicky vysvětlit. Příbramské horníky a politické vězně však zajímalo jediné — že tyto léky léčily a vyléčily choroby, které »získali« v uranových dolech. Dr. Karl Ransberger se už více než 25 let znal s jejich lékařem MUDr. M. Adámekem. Společně vedli rozsáhlý výzkum o vlivu radio- NIKOLIV "MUCOS", ALE "MUCOS", ALE I PROTI HERPES ZOSTER... DENNÍ LÉČBA WOBENZYMEM AŽ 20! 07 - KDO TO ASI VĚSPR ZAPLATÍ?

Na plzeňské dálnici se platilo

Nepřipoutání bezpečnostními pásy fitili jsme se včera odpoledne po plzeňské dálnici rychlostí 140 km/h a těšili se, jak nás policejní radar na 24. kilometru zaznamená. Byl by to vítaný začátek diskuse s příslušníky dopravní policie, která včera odpoledne kontrolovala dálkovou dopravu mezi Prahou a Rokycany.

Věděli jsme také, že v Žebráku je další radar a v Bavorsku stejně jako v »zatáčkách smrti« před motorestem Bouchalka sledují hlídky předjíždění a přeježdění dvojité nepřerušované čáry. To jsme si přece jen netroufli. Ovšem byli tací, kterým to nevadilo a tohoto dopravního přestupku se často dopouštěli. Však také »sčítací stanice hříchů« na Bouchalce měla plně ruce práce. Za pomoci vojáků, dopravní policie z Berouna a týmu policistů z dálničního oddělení Rudná zde totiž likvidovali finančně přestupky, kterých se řidiči na kontrolovaném úseku dopustili. A nebylo jich málo. Pokuty od 200 Kčs (rychlost na dálnici 120 km/h) do 500 korun (na dálnici 147 km/h a navíc přejetí dvojitě nepřerušované čáry) jen přelý.

Zde ale nebylo nouze o humorné situace. Například dvojice Polek se neprve zdřáhala pokutu zaplatit. Prý nemají koruny. Když jim byla doporučena blízká směnárna, začali smlouvat, ale neuspěli. Platit se nechťelo ani nizozemskému lékaři (prý je poradcem pana ministra Bojara). Také pracovník našeho ministerstva zahraničních věcí nejdříve ukázal služební průkaz, a

když policistu neochromil, konečně předložil řidičský průkaz. Jel mercedesem s anglickou poznávací značkou, bez označení GB a nesprávně předjížděl. Platit se mu příliš nechťelo. Zato pan Waldemar Klimach z německého Lüneburgu, zaplatil bez poznámek 500 Kčs. Ve 140km rychlosti přešel nepřerušovanou čáru. »Mám smůlu,« řekl, »ale pokuty u vás nejsou vysoké. U nás doma by to stálo nejméně 500 marek!«

Jen dva vozy v této husté dopravní kontrole projely. Naše redakční lada (radar na 24. km byl právě mimo provoz) a červený porsche s německou poznávací značkou. Ten totiž prolétl kolem radaru rychlostí přes 200 km/h a přístroj ho vůbec nezaznamenal.

»Kontrola mimo jiné ukázala, jak je nutná urychlená výstavba dálnice směrem k hranicím,« řekl nám velitel dálničního oddělení Rudná kpt. Bednář. »Jak se začne na silnici vytvářet kolona, řidiči silných vozů předjíždějí i tam, kde je to přísně zakázáno. Dálnici do Rozvadova je třeba postavit dříve než v roce 1997, jak se zatím plánuje!«

nehráli na pštrosy, jini žádali provedení jmenovité presence či přerušování jednatelů. A pak před devatenáctou hodinou přišel výsledek hlasování.

Federální shromáždění neschválilo novelu zákona o mimosoudních rehabilitacích. Její návrh neprošel v žádné části parlamentu.

Aufgespießt

»Die Türkei wird die Nummer eins unter den Ländern sein, die keine Probleme mit den Menschenrechten haben... Wir werden Menschenrechts-Meister, und die anderen werden hinter uns herhinken.«

»Der türkische Außenminister POĞDEMİR während einer Pressekonferenz in Brüssel, wo die Verhandlungen über eine Annäherung Türkei-EG wiederaufgenommen wurden.«

Obyvatelé Bronxu se v Praze musí bát

(Štp): Na včerejším setkání s představiteli Policie ČR — Správy hl. města Prahy jsme se dověděli základní informace o bezpečnostní situaci na teritoriu hlavního města. Za osm měsíců došlo v Praze k celkem 39 424 trestným činům obecné kriminality (o 9932 více než vloni), z toho objasněno bylo 7087. Ve sledovaném období došlo k 2096 činům násilné povahy (nárůst oproti loňsku je 352 případů), objasněno bylo 1069.

Hružná je »přehledka« vražd či pokusů o vraždu. Do 13. září bylo v Praze spácháno 28 vražd. Pokusů o ni mají policisté zaznamenáno celkem 15. V této souvislosti bude asi zajímavé říci, že objasněno bylo 26 případů a že v 17 z nich byl pachatel zajištěn do 40 hodin. Hrozivě stoupá též počet trestných činů loupeží.

Ruku v ruce s tím jdou krádeže motorových vozidel. Do konce srpna jich bylo odčísleno v Praze 2399. Neradostné bilancování bychom měli rozšířit ještě o informace v hospodářské kriminalitě. Výše způsobených škod dosáhla za osm měsíců letošního roku částky 61 081 000 korun! Ukazuje se, že např. z vyrovnávacího příspěvku si někteří »podnikatelé« udělali doslova zlatý důl a nezanedbatelný zdroj vlastních příjmů. Veksl, protože je de facto nepostižitelný, připravil náš stát v přepočtu na naši měnu o 1 994 922 korun. Pouliční loupeže jsou doménou Romů — podílejí se na nich 80--90 %, přičemž prokázáně 99 % z nich jsou občané mimopražští. Zajímali jsme se

také o to, jaká je v hlavním městě situace s drogami. JUDr. Pavel Hofman odpověděl, že »nadále pracuje tzv. protidrogová jednotka působící při FMV« a že v oběhu převládají drogy domácí provenience. Dotaz, jak je to s tzv. tvrdými drogami, odmítl komentovat. Zato jsme se dověděli další neradostnou zprávu. Na území Prahy byla prokázána trestná činnost velké mezinárodní skupiny v čele s Bulhary, kteří se různými podvody, machinacemi atp. propracovali až k sumě šesti milionů korun. Devatenáct z těchto výtečníků bylo vzato do vazby. Mnozí se i útoky na veřejné činitele. Chtěli jsme vědět, jaké jsou postihy. Ani jeden z útočníků na policistu ve výkonu služby totiž nezástal ve vazbě. Vysvětlení dr. Hofmana znělo lapidárně: »Na to se zeptejte prokuratury.«

V PRAZE SE UŽ BOJÍ I ŽIŽKOVCI A KOČIŘÁCI...

NÁVRH NOVELY ZÁKONA NEPROŠEL

(lup): Ukradený majetek zůstane ukradený, i když okradený změni státní příslušnost. Tak zněla jednodušší formulace, kterou včera na 17. společné schůzi ES použil poslanec J. Stera (ODS), když v rozpravě obhajoval novelu zákona o mimosoudních rehabilitacích. Novela totiž jako svou nejdůležitější část obsahuje zakotvení nároku na navrácení majetku i těm, kteří již mimo území ČSFR a nemají již čs. občanství.

Právě vyloučení emigrantů z restituce se v minulých měsících stalo důvodem viny nevole v krajských kruzích po celém světě a navrhovaná novela měla tuto zjevnou nespravedlnost napravit. »Máme morální povinnost odsíranit politiku dvojitého metru,« zdůraznil v rozpravě J. Mlynářek (VFN). Zdálo by se, že úvodní věta J. Sterna by měla zcela stačit k přijetí novely a ukončit

Radnice o nejstarším řemesle

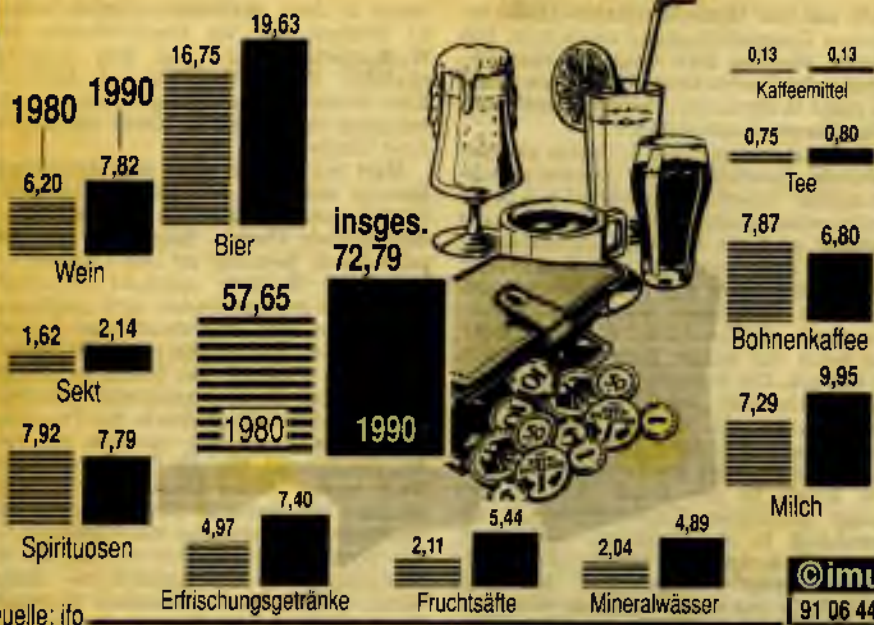
[čtk]: »Situaci okolo konkursu na dotávku osobních počítačů pro pražské městské části je podle mého názoru příkladem neúměrně velký význam. Částka přibližně 4 milionů korun, kterou město za počítače zaplatí, je v jeho rozpočtu veškerou zanedbatelnou položkou,« řekl na brífinku na pražské radnici primátor hl. města Prahy M. Kondr. »Ze záležitosti se stal politický problém, proto jej budeme řešit politickými prostředky,« dodal M. Kondr. Rada zastupitelstva schválila zvýšení rozpočtových nákladů na stavbu strahovského tunelu o 1,2 miliardy korun. Dosavadní rozpočet vycházel totiž z cenové úrovně roku 1984.

O připravované vyhlášce o zákazu nabízení prostitutek na veřejných prostranstvích, hovořil náměstek primátora J. Exner. »Touto vyhláškou nechceme potírat prostituci, nýbrž zamezit narušování veřejného pořádku oslovováním, chytáním za rukáv a podobně. Jsme si vědomi, že prokázání naplnění skutkové podstaty je v tomto případě obtížné, výkon vyhlášky bude vycházet především z běžné denní praxe. Vyhlášce přikládáme význam spíše preventivní, chceme jí vytvořit zázemí pro práci strážců veřejného pořádku a zároveň dát najevo protitaktikám, »že na ně někdo může«, a občánům, že město se problémem zabývá. Není

vyloučeno, že se přijetím vyhlášky dostane-me do konfliktu s městskou prokuraturou, především v otázce, zda vyhláška porušuje Listinu základních práv a svobod,« řekl J. Exner.

Ausgaben für Getränke

Milliarden DM, westliche Bundesländer

Quelle: ifo

©Imu
91 06 44

na). V ten den se na štity domů zavěšovaly červené »fežábové« věnečky, aby prozrazovaly, kde je dcera na vdávání. Dnes se tu navečer před prvním květnem (Filipa—Jakuba) páli čarodějnice; mladí skákalí přes oheň a vyhazují do vzduchu roztočená zapálená košťata.

✕ dářským týdeníku El Nuevo Lunes.

Každý, kdo chce pracovat, najde vždycky práci... »Není to pravda a nikdy nebyla. Nejjednodušší je tvrdit, že většina nezaměstnaných jsou lenoši, flákači, kteří prostě pracovat nechťají a dávají z přesvědčení přednost nicnedělání. Průzkumy z mnoha zemí světa jasně prokazují, že lidé zásadně se vyhýbajících práci je v průměru maximálně pět procent, v Japonsku pouze necelé jedno procento! Kdo mluví o naprosté většině nezaměstnaných jako o notorických lenoších, ten lže. Kdo tvrdí, že žít z podpory je příjemnější než pracovat, ten ošklivě pomlouvá pětadvadesát procent evropských nezaměstnaných,« tvrdí v německém Hamburger Rundschau.

Životními těžkostí, tvoří značnou část nezaměstnaných. Obyvatelé hospodářsky zaostávajících oblastí jsou v USA nejvíce postiženi nezaměstnaností. Také přetváří jíci rasové diskriminace zavínuje v některých členských státech vyšší procento nezaměstnaných.

Téměř shodně řáde — s výjimkou rasové diskriminace — uveřejnili v několika španělských novinách a časopisech. »Ne každý má v povaze, aby po deseti či dvaceti marných pokusech získat práci zkoušel štěstí znovu a znovu. Ne každý se narodil bojoivákem, který nikdy nerezignuje. Máme také oběhly odepsat, necháme je, aby byli notorickými nezaměstnanými? Našlísti existují charitativní organizace, které se těmi rezignujícími zabývají, dávají jim — a nejen materiálně — vědět, že je nepovažují za lidi zbytečné, odepsané.« napsali v hospo-

POKLADNA STR. 345

MĚSTEČKO JIHOČESKÉ KRÁSY

Jsou v naší zemi města, jež přímo hřřivě vystavují svou malebnost na odív — a jiná, jejichž krása je skryta jak vzácná perla v lastuře. Je nutno obrazně otevřít tvrdou skořádku, aby jejich prostá krása byla nabídnuta našim očím. Takovým tichým a vlastně nenápadným městečkem je jihočeská Kardašova Řečice.

František Bílek kdysi napsal, že jižní Čechy jsou srdcem našich dějin i srdcem celého národa. Mají podivné kouzlo, přecházející ze záduřčivosti do zamyšlení, z pokorné radosti do vyrovnanosti. Pro hledače okouzlujících krás nebyly nikdy opomíjeným krajem.

Kardašova Řečice vznikla snad celkem nenápadně. Kraj byl částkou zemského pohraničního hvozdu, děličí českou zemí od sousední Moravy a na jihovýchod od Rakous. Vedla tuď zemská stezka a někdy koncem 10. století byla tu postavena pobliž malé říčky tvrz pro strážce a obránce mostu nad bažinatým údolím. Později se u tvrze rozrostla ves, stala se trhovou, a v polovině 14. století byla povýšena na město. Královská cesta byla pojmenována Zrádnou, snad po blízkém rybníku Zrádném či pro množství vlků, kteří zde ještě v 18. století byli loveni do vlčích jam.

Pověst tvrdí, že řečický hrad, jenž vyrostl z původní tvrze, nechal rozstřít z kožených kanónů Jan Žižka; jistě je, že Žižkova vojska vyhubila nedaleko u sedlou sektu adamitů. Kardašova Řečice i s celým okolím byla od husitských válek kališnická — podivuhodná byla zdejší úcta k hrachu, na jehož slupce je živa v podobě kalichu. Upadlo-li na zem hrachové zrnko, napomínali rodiče děti, aby je zvedly a políbily. Proto se hrách rozseval na Zelený čtvrtek, kdy se slaví poslední večere Páně. V úctě tu byly i včely, protože připravují vosk na kostelní svíce.

Na řečickém kostele, zasvěceném Janu Křtiteli, jsou dosud hodiny sestavené tvůrcem pražského Staroměstského orloje mistrem Hanušem.

Kdysi projížděla Řečicí z Jindřichova Hradce do Veselí ruská císařovna Kateřina II.; řečičtí sousedé dostali rozkaz jít podél kočáru s podávkami a z obou stran jej držet, aby se neskácel do bláta. Na úpravu cest zřejmě tehdy mnoho peněz nezbývalo — ale nedivme se: v době fran-

couzských válek zde jakýsi dobrodruh ukradl bavorskou vojenskou pokladnu a řečické občany pak dlouho tížily příspěvky, které odváděli na »bavorskou kontribuci«.

V roce 1848 byla v Řečici založena setnina národní gardy a obdarována deseti ručnicemi a sto zlatými na další zbraně, obdržela i honosný prapor. Avšak její trvání nebylo dlouhé; v listopadu téhož roku byli hlášení tří maarštl jezdců, spěchající z Prahy do Vídně, a garda je měla za držet. Postavila se se zbraněmi do cesty, ale jakmile jezdci vytáhli šavle a vystřelili do vzduchu, gardisté se rozprchlí. Pro výsměch občanů se raději více nesešili a gardu bez váhání rozpustili.

V letech 1574 až 1581 působil na řečické škole jako učitel básník Šimon Lomnický z Budče. V idylickém mlýně u rybníku Kuchyňka se narodil roku 1813 básník a vzácný kněz Boleslav Jablonský, oblíbený lidem zvláště pro své básnické sbírky Písň milosti a Moudrost otcovskou. Pěči ochotnických a pěveckých spolků, jichž tu kupodivu bylo vždy dostátek, byl mu za vdatné podpory měšťanstva i studentstva postaven v roce 1886 uprostřed rozlehlého náměstí pomník. — V šedesátých letech minulého století byl jmenován čestným měšťanem Kardašovy Řečice historik František Palaček a v roce 1918 za čestného občana zvolen spisovatel Alois Jirásek (však děj jeho románu Zahořanský hon se odehrává na nedaleké Jemčině).

Krajina je zaplavena rybníky. Velký (s pěkným ostrůvkem uprostřed), rozlehlý Kardaš, Hladov, Svit, Matý a Velký Závistivý a mnoho dalších s hezkými jmény. Těmi vynikají i zdejší lesy: Sosná pro množství vzpřímených borovic, Svítal (který byl řídký a prosvítal), Vosecký (ohraňčený osekávanými stromy); jméno lesa Babka se vyskytuje v listinách již ve 14. století.

Jaro v Kardašově Řečici začínalo vždy sv. Jířím, kdy se prý otvírá země a hadi nabývají jedu a stávají se nebezpečnými. Léto pak končilo sv. Bartolomějem (24. srp-

Lenoši jsou ohrožený druh...

»Proč právě v těch zemích, kde je nízká nezaměstnanost, odmítají tradiční tvrzení, že kdo chce pracovat, ten práci vždycky najde?« zeptali se v britském časopisu Land and Liberty. A sami odpověděli: »Protože tento problém — konkrétně v Rakousku, Švýcarsku, Lucembursku a na Islandu — podrobně prozkoumávají skuteční odborníci, ne ti, kteří nezaměstnanost považují za něco samozřejmého, co prostě k životu patří.«

V několika zemích Evropských společenství, také v některých dalších státech našeho kontinentu, ale i v USA a Kanadě, se v uplynulých dvou letech zkoumalo veřejné mínění o nezaměstnanosti. Za nejzávažnější problém ji považují ve Francii, Španělsku,

Neueröffnung !!!

Seien Sie herzlich willkommen

im

M A R I E N H O F

R e s t a u r a n t

P e n s i o n

non stop offen

Bar
Grill
Terrasse
Cafe, Espresso

Shop
Antiquitäten
Reitgelegenheit
Vermittlungsbüro:
Vertretungen,
Übersetzungen,
Kontakte, usw.

Unter anderem erwartet Sie bei uns eine ausgezeichnete Küche und eine gemütliche Atmosphäre. Es stehen Ihnen auch unsere schönen Gästezimmer zur Verfügung. Der Preis beträgt pro Person DM 18,- Frühstück inkl. Sie werden sich bei uns außerordentlich wohlfühlen und sich auch gut erholen; unser Haus bietet ruhige Lage und idealen Ausgangspunkt für Ausflüge nach Marienbad, Karlsbad, Eger, Tachau, Pilsen und Taus.

Wie Sie uns finden?

- Wir befinden uns im Ort Čečkovice bei Bor (Haid). Sie finden uns ganz leicht: Wenn Sie vom Grenzübergang Waidhaus in Richtung Pilsen, Prag oder Marienbad fahren, kommen Sie nach 20 km in die Stadt Bor. Rechts neben der zweiten Kreuzung steht ein Schloss. An dieser Kreuzung verlassen Sie die Hauptstraße und biegen links ab in Richtung Planá u M.L., Tachau, Marienbad, Eger (Cheb), Karlsbad. In dieser Richtung fahren Sie etwa 2 km weiter bis in die nächste Ortschaft mit Namen Čečkovice. Dort biegen Sie einfach an der ersten Kreuzung nach links ab und fahren noch ca. 100 m weiter zum Marienhof.

Ihr V. Kovacs

Adresse: Marienhof, Čečkovice bei Bor (Haid) Nr. 14, CSFR
Tel. 0184/90336
(0042/184/90336)
(0049/89/165531)
(0049/89/4807146)

Namí jistě náhodou, že právě v nejvyspělejších evropských zemích — v Německu, Švédsku, Rakousku či Velké Británii, se problematikou nezaměstnanosti stále více a důkladněji zabývají psychologové a také psychiatři. »Nezaměstnanost je samozřejmě záležitostí ekonomickou a sociální. Přes naši kvalitní péči o nezaměstnané, přes rozsáhlou síť poradcnů pro ně, se stále více dostává do popředí, že být bez práce působí velmi negativně na psychiku nezaměstnaných, na jejich morálku. Jistěže se absolutně většina nezaměstnaných občanů našeho království nemusí obávat, že nebudou mít co jíst, co si obléknout, kde bydlit. Mnozí však propadají pocitům neužitečnosti, deprese, stádu, trapnosti. To vede k duševním poruchám a od nich nebývá tak daleko k fyzickým onemocněním. Je tedy nejen správné, ale nezbytně nutné, aby v poradnách pro lidi bez práce byli zaměstnání i psychologové a psychiatři.« konstatoval v britském měsíčníku Public Health.

V Rakousku, kde nyní nezaměstnanost klesla pod pět procent (a patří tedy vůbec k nejnižším na světě), tvrdě kritizují pracovní úřady, že vyvíjejí málo iniciativy, že spoléhají pouze na to, až jim zaměstnavatelé ohlásí volná místa. A zaměstnavatelé — podle vídeňského deníku AZ — vyhledávají pro své podniky zaměstnance »pouze z blízkého okruhu známých, popřípadě z novinových inzzerátů, ačkoli je zákonná povinnost hlásit volná místa na úřadech práce«.

»Na jednoho člověka, který zásadně pracovat odmítá, připadá téměř sto těch, kteří by brali jakoukoliv práci,« tvrdí ve švýcarském listu Aktuell.

Der Prager Korrespondent
Ulrich Glauber und seine Frau Eva Glauber sind Kisch, knapp 80 Jahre nach Entstehen seiner Reportage, in die Region Zatec gefolgt und haben, wie er, Hopfen geerntet. Mit freundlicher Genehmigung des Berliner Aufbau-Verlages zitieren wir aus Kischs Reportage, erschienen in: Egon Erwin Kisch, Gesammelte Werke in Einzelausgaben, Band II/1 „Aus Prager Gassen und Nächten“, Aufbau-Verlag, Berlin und Weimar 1968.

An den „8 Uhr 30 Min.-Personenzug“ werden von der zweiten Augustwoche ab Waggonen für die Hopfenpflücker angehängt. In dem Waggon, in den ich mich setzte, drängte sich ein Dorf aus dem Taborer Kreis: Greise, Mütter, Säuglinge, Burschen mit Tabakspfeifen und Mädchen mit geblühten Kopftüchern. Ungeheure Ranzzen wühlten sich von einem Gepäcknetz zum anderen. Drohend hing ein Damokles-Federbett über meinem Haupt. Mir gegenüber saßen zwei Weiber aus Michle (Stadtteil Prags, ug), wie man ihren Reden schnell entnehmen konnte.

Die beiden machen sich mit lauten Glossen und brutalen Scherzen über die „Dorfkracher aus Balikov“ lustig. Sie sind anscheinend unheimlich stolz, daß sie zum Prager Polizeirayon gehören oder — wie sie sich ausdrücken — „daß für sie der grüne Anton bei der Schubfahrt (Abschiebung in den Heimatort, ug) vor der

Auf den Spuren Egon Erwin Kischs „Als Hopfenpflücker im Saazer Land“

Egon Erwin Kisch hat in seiner Zeit als Reporter der deutschsprachigen Prager Zeitung Bohemia eine seiner farbigsten Reportagen über die Hopfenernte in der Gegend um Saaz — dem heutigen Zatec — verfaßt. Kurz vor Ausbruch des Ersten Weltkrieges, als Böhmen noch zur Wiener K. u. k.-Monarchie gehörte, hatte sich der Journalist während der Erntesaison Ende August incognito unter die Hilfsarbeiter gemischt und beschrieb seine Erlebnisse in dem Artikel „Als Hopfenpflücker im Saazer Land“, der dann 1920 in dem Sammelband „Die Abenteuer in Prag“ erschien.

Großspurig geht es auch weiter. Bei einem verwandten Farmer war er zu Besuch, 308 Hektar Land hat der, verkauft seine gesamte Ernte nach Europa. „Da können wir hier nicht mit.“

Der einsame Erzähler im Kreise der schläfrigen Busgesellschaft landet schließlich beim amerikanischen Bier: Unbegrenzte Möglichkeiten der Markenvielfalt in Dosen. Der wackere Besucher aus Böhmen hat sich durchprobiert — aber das Bier zu Hause schmeckt ihm besser. Da fällt ihm die Geschichte ein, als sie damals die Mälzer in der Brauerei von Krusovice rumgekriegt haben. Von der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaft, früher JZD, heute ZD abgekürzt, haben sie ein paar Säcke Hopfen und Gerste abgezweigt. Da hatten sie Freibier zum Geburtstag, zu Weihnachten und Ostern zusammen — eine feine Zeit.

Kurz nach dem Abzweigen von der Straße in Richtung Karlsbad hält der Bus am Dorfplatz von Ocihov. Wir steigen aus.

In Saaz vor dem Bahnhof scharten sich fragwürdige Gestalten. Daß es Hopfenpflücker waren, lag klar auf der Hand. „Menschenskind, kann ich mich zu eurer Partie hinzuaddieren?“ fragte ich in der blumigen Redeweise des wilden Westens von Prag. „Da mußt du die Frau Mracek fragen, die dort mit dem blauen Kopftüchel, das ist unsere Pantafirka.“

Frau Mracek hatte eben ihr Gespräch mit dem Verwalter beendet und verkündete die Lohnbedingungen: Zwanzig Heller für den Viertelhektoliter gepflückten Hopfens, außerdem für die Erwachsenen täglich einen halben Liter Milch und einen Liter Kartoffeln; vom Lohn werde allabendlich ein Vorschuß von sechzehn Hellern für jeden gepflückten Viertelhektoliter gewährt. Die ersten Tage würden wir Arbeiten auf den Feldern leisten müssen zum Lohn von zwei Kronen für jeden Mann und eine Krone vierzig Heller für jede Frau; außerdem das erwähnte Quantum von Milch und Erdäpfeln.

Die Verkündigung war zu Ende. Ich trat auf Frau Mracek zu, bot mich an und wurde — da ohnehin bloß achtzig statt vierundachtzig bestellte Leute gekommen waren — engagiert. Sie nahm mir meinen Heimatschein ab. Ich sollte nur gleich aufsteigen, bis der Leiterwagen komme.

Inzwischen standen wir in Gruppen. Nachdem ich verschiedene Fragen, Verhöre, Verdächtigungen und intensives Bedauern über mich hatte ergehen lassen müssen, wußte ich die Genesis der Platte. Frau Mracek aus Nusle (Prager Stadtteil, ug) hatte inseriert, daß sich Hopfenpflücker bei ihr melden könnten, und war nun mit achtzig „Arbeitslustigen“ zu halbem Fahrpreis nach Saaz gefahren, von wo es im Fuhrwerk zu dem Gute gehen sollte, das sich die Arbeitskräfte verschrieben hatte.

Die „Pantafirka“ von Ocihov ist ein Mann und heißt Pavel Greschner. Trotz seines deutschen Nachnamens ist der 56jährige ein Slowake. Jeder weiß das hier, obwohl er bereits seit Jahrzehnten in Böhmen lebt. „Wir sind eine internationale Truppe“, sagt deswegen einer aus der Erntehelfer-Crew lachend, die auf Greschners Initiative bei der JZD Ocihov angeheuert hat. Die neun Männer und zwei Frauen leben alle in der Umgebung. Für die zwei Wochen der Hopfenernte haben sie sich frei genommen, knapp die Hälfte ihres Jahresurlaubs von 20 Tagen. 14 Stunden am Tag malochen sie, am Schluß der Hopfenkampagne kassiert jeder Mann etwas über

Ⓜ Marienstatue am Altstädter Ring haltmachen müßte“. Die beiden sprechen auch von den eigenen Angelegenheiten. Eine ist Strohwitwe, aber nach drei Monaten kehrt ihr Mann wieder zurück. Kein anderer hat ihn verraten wie der Vanek; aber der wird's schon bekommen, bis mein Alter wieder raus ist.

Die Bauern sprechen inzwischen vom Hopfen. Einer sagt zu seinem Jungen: „Früher ist man nicht so schön mit der Bahn zum Pflücken gefahren, zu Fuß mußte man gehen.“ — „Achtundzwanzig Jahre bin ich zu Fuß zum Hopfenpflücken gegangen“, bekräftigt eine grauhaarige Frau, „und wie der alte Rudka beim Pflücken in Trnawan gestorben ist, da haben wir die Leiche sechs Tage lang zu Fuß nach Hause getragen.“

In die böhmischen Dörfer reist man heutzutage per Bus — auch in die Ortschaften der Saazer Gegend. Abfahrt aus Prag in Richtung Kadan um 16.15 Uhr; Fahrzeit nach Ocihov, wo wir bei der Ernte helfen werden, zwei Stunden; Fahrpreis für rund 80 Kilometer 31 Kronen, das sind keine zwei Mark. In den Bus steigen fast ausschließlich junge Leute mit kleinem Gepäck, nur drei Plätze bleiben frei. Ein Vorstadt-Held hat seine langhaarige Schöne herbegleitet, deren Rock für einen Gürtel ziemlich breit ist. Sie zinkert sich mit großäugigen Blicken durch die Wagenscheiben über die verbleibende Zeit, er raucht auf dem Peron gelangweilt eine Zigarette. Pünktlich auf die Minute startet der Fahrer den Motor und steuert unsere weißgelbe Karosse Marke „Karosa“ durch das Tor des Busbahnhofs Florenc.

Die gebräunte Frau in Faltenrock und Gesundheitssandalen liest in einem englischen Kochbuch. Drei Kerle in Jeans-Jakken weisen sich kopfschüttelnd auf bestimmte Stellen des Bandes „Sex praxe“ hin, den einer von ihnen in der großen Stadt erstanden hat. Die meisten dösen. Nur der ältere Provinziär in seinem dunklen Feiertagsanzug aus den 50er Jahren, zu dem er nagelneue rotbraune Schuhe trägt, hat was zu erzählen: von seiner Reise in die USA, wo er Straßen mit zwölf Spuren gesehen hat, in jeder Richtung, versteht sich.

5000 Kronen — umgerechnet 300 Mark. Die Frauen — das ist seit drei Generationen gleich geblieben — bekommen rund 500 Kronen weniger für „leichtere Arbeit“. Akkord gibt es nur indirekt. Die Pauschale fließt erst, wenn der letzte Draht mit den Ranken des Hanfgewächses heruntergerissen ist. „Jeder Tag früher ist ein Tag Gewinn für uns“, sagt einer. Greschners Crew arbeitet heuer zum ersten Mal zusammen. Die Wende in der Tschechoslowakei hat die Teamarbeit auf eigene Rechnung wieder möglich gemacht.

Seit Kischs Zeiten hat sich viel verändert. Da haben Kinder als Erntearbeiter herhalten müssen, auch gab es die Zwangsverpflichtung für die „Arbeitsbrigade“. Aber zu jeder Zeit wurde geflucht, wenn es „na chmelu“ hieß — „auf Hopfen“. Und doch bekommt jedermann den gewissen Schimmer in die Augen, wenn er „na chmelu“ hört. Die knapp 70jährige Vendula Cermálová erzählt schmunzelnd von der Schwester, die als Kind vom Vater immer wieder mit aller Strenge zu fleißigem Pflücken angehalten werden mußte und beim nächtlichen Gang aufs „hajs!“, vom aufgeschreckten Vater angerufen, schlaftrunken wieder mit der Pflückbewegung gegang. Die 40jährige Milena amüsiert die Erinnerung, wie beim Hopfeneinsatz der Schulbrigade die Enten mit dem wenig schmackhaften Essen gefüttert wurden. Zu Beginn habe sich das Federvieh noch um die Speisereste gebalgt, nach wenigen Tagen jedoch gemästet am Ufer gesessen, während auf dem Dorfteich dicht an dicht die Knödel geschwommen seien. Jeder hat eine Anekdote beizusteuern, das Thema Hopfen eint das Land.

Allein in der Tschechischen Republik werden trotz aller Mechanisierung noch 5000 Erntehelfer benötigt. Da braucht die Umstellung auf den Postsozialismus Zeit. „Brigádnici“ heißen die Studenten noch immer, auch wenn sie den Ferienjob inzwischen freiwillig übernehmen. Die JZD hat sich die dringend benötigten Helfer — während der Hopfenernte arbeiten in der Genossenschaft 170 Leute — aufgrund gewachsener Kontakte von der Maschinenbau-Fakultät der Universität Brünn geholt. „Seit wir nicht mehr kommen müssen, herrscht eine viel schönere Atmosphäre. Es wird nicht mehr so viel gesoffen und Unsinn gemacht“, meint die 20jährige Pavlina, die schon mehrmals aus der mährischen Hauptstadt angereist kam. Die Studenten arbeiten in zwei Schichten, eine von sechs Uhr morgens bis zwei Uhr mittags, die andere von zwei Uhr bis zehn Uhr abends. Für die 14 Tage bekommen sie zwischen 1900 und 2300 Kronen Lohn — umgerechnet höchstens 135 Mark.

Wir haben unser Quartier noch nicht bezogen, geschweige denn einen Handschlag getan, da futtern wir bereits. Im Verpflegungsschuppen mit seinen langen Tischen und Bänken steht ein Faß mit Schmalz, dicke Kanten Brot liegen daneben. Dazu werden wunderbar knackige Gurken gereicht, die dem holländischen Gezücht an Wohlgeschmack mindestens so überlegen sind wie der Prager Schinken dem Hamburger.

In die Kammer hinter dem Schalter der Essensausgabe dürfen höchstens Privilegierte eindringen. Hier wirkt von morgens um fünf Uhr bis nachts um zehn die fast 70jährige Adolfa Páčová. Die Deutsch-Böhmin — als Frau eines Tschechen konnte sie nach dem Zweiten Weltkrieg im Land bleiben — lobt die Verpflegung, als hätte sie selbst gebraten, gebacken und gesotten. Morgens Kakao und Semmeln, später Linsensuppe, Rostbraten mit Knödeln zum Mittagessen, Schmalzbrot als „Svacina“ als Nachmittagsimbiss und Erbsenbrei mit Wurst zum Abendessen zählt sie als Speiseplan dieses Tages auf. Die Nachbar-JZD spart am Essen. „Da haben die Leute Hunger, und wenn sie Hunger haben, kommen sie nächstes Jahr nicht mehr“, meint Dolfi, die gute Seele der Essensausgabe.

Endlich kam ein Steirerwagen, auf das das Gepäck aufgeladen wurde, und bald darauf auch ein Leiterwagen und ein Fuhrwerk für die Neuangekommenen. Mir gegenüber lehnt an einem Sparren des Wagens ein Fabrikmädel, das gewaschen vielleicht noch häßlicher wäre. „Ich heiße Wilscha.“ Dann erfahre ich von ihr, daß sie in Holleschowitz in der Hutfabrik arbeitet und daß sie großartig tanze und daß die Burschen „auf sie ganz hrr sind“. Ich bin aber gar nicht „hrr“ auf sie.

Endlich hält der Wagen. Wir werden in ein einstöckiges Gesindehaus gewiesen, das am schmutzigen Ententeich steht. Es besteht aus vier quadratischen Zimmerchen zu ebener Erde, aus vier quadratischen Zimmerchen im ersten Stockwerk, zu dem eine Hühnerstiege führt. Die Wände sind kahl und weiß, der Fußboden spärlich mit Stroh belegt. Kein Einrichtungsstück, nur in einigen Räumen sind Öfen. Hier werden Familien einquartiert, die verheirateten Leute — aber nach einem Trauschein wird nicht gefragt. Auch die ganz ledigen Mädel finden hier Unterkunft. Die mädchenlosen Burschen, zwanzig an der Zahl, werden in einem Zimmerchen von je zweieinhalb Metern Länge und Breite untergebracht. Jeder hat einen Schlafraum von einundreißig Zentimeter Breite zur Verfügung.

Auch Wilscha ist fortwährend da. Sie kränkt sich sichtlich, daß ich unter die ledigen Leute gezogen bin . . .

Zwei Stockwerke hat das Gebäude, in das uns JZD-Leiter Pochman führt — aber welch ein Luxus erwartet uns hier. Doppelstockbetten mit Schaumstoff-Matratzen, zwölf Schlafplätze je Zimmer. Auf den Fluren abschließbare Spinde — für jeden Schlafplatz einer Toiletten mit Wasserspülung und heiße Duschen, Aufenthaltsräume mit Fernseher gar. „Außer bei der Hopfenernte steht dieser Trakt meistens leer“, sagt Pochman.

Selbstverständlich schlafen auch hier die Geschlechter getrennt, die Mädchen parterre, im Obergeschoß die Knaben. Gegen mögliche Irrtümer im Stockwerk hilft die Belegung der Zimmer mit mehreren Personen. Es fänden sich genug aufmerksame Beobachter, um ein solches Mißverständnis aufzuklären. An einer der WC-Türen im Mädchen-Trakt klebt ein handgeschriebener Zettel: „Nocni toaleta pro chlapce.“ Das bedeutet auf gut deutsch: Nacht-Toilette für Knaben. Ein Lump, der Böses dabei denkt.

Es ist ein Hopfengarten mit Drahtbau, in dem wir pflücken. Die Stangenanlagen kommen später daran. An jeder Pflanzenreihe — deren Intervalle betragen anderthalb Meter — nimmt ein Hopfenpflücker Platz, die Kinder arbeiten mit Vater oder Mutter in der gleichen Reihe. In der Zeile neben mir sitzt Wilscha; sie ist noch immer nicht sauberer geworden.

Durch einen starken Ruck werden die vom Hopfenlaub umschlungenen, etwa sieben Meter langen Drähte, die in den Reihen in einer Distanz von einem Meter voneinander entfernt stehen, herabgerissen, der Pflücker zieht den unteren Teil der Ranke an sich und beginnt nun, die teils traubenförmig, teils einzeln an dem Stengel stehenden Kätzchen mit der Hand abzupflücken. Die Fruchtzapfen, die Dolden, sind etwa zweieinhalb Zentimeter lang, eiförmig, ein bißchen spitz zulaufend, von gelblich-grüner Farbe; sie enthalten einen goldgelben Staub an den Blättchen; das Hopfenmehl (Lupolin), den wertvollsten Bestandteil des Hopfens.

Wenn gute Reden sie begleiten, dann fließt die Arbeit munter fort. Ein Auszug aus dem Gespräch:

„Was, Anton, du gehst lieber zum verarbeiteten Hopfen?“

„Nein, wirklich; wir sollten das Bier billiger haben, wir liefern ja das Hauptmaterial.“

Von wegen gute Reden. Längst ist das Zeitalter der lärmigen Motoren angebrochen. Statt wie früher ruhig auf seinem einbeinigen Ernteschemel zu sitzen, muß der unkundige Stadtrack sich gewaltig vorsehen, daß er nicht von einem der mek-kernden Traktoren angefahren wird, die durch Feld und Flur schlingern. Nur bei zwei Prozent der Gesamternte, nämlich bei den jungen Pflanzen, wird noch mit der Hand gepflückt. Zugunsten der Mechanisierung wurden sogar die Reihen gelichtet. Drei statt eineinhalb Meter beträgt deren Abstand heutzutage. Der Maschineneinsatz hat die Lebensdauer der Pflanzen von 50 auf 30 bis 20 Jahre verkürzt.

Dutzendmal im Jahr durchqueren die bulligen Zugmaschinen mit unterschiedlichem Gerät im Schlepp die Hopfengärten. Aber Handarbeit bleibt noch genug. Ende März wird von einer fahrbaren Bühne aus aufgedrahtet. Einige Wochen später wählen kundige Hände die vier kräftigsten Triebe aus, die aus der unterirdischen „Babka“ — der „Großmutter“ — keimen, und schlingen sie paarweise um zwei Führungsdrähte. Immer wieder müssen in der folgenden Zeit herunterhängende Lianen mit langen Stangen an der Kletterhilfe befestigt werden.

Auch bei der Ernte knattern die Schlepper, von muskulösen Burschen in ärmellosen Trikots gesteuert, als gelte es, eine Trucker-Rallye zu gewinnen. Ein Ausleger schneidet die Ranken samt Draht ungefähr einen Meter über dem Boden ab, das Geflecht wird automatisch herabgerissen. Auf den einachsigen Hängern balancieren zwei Helfer und zerren die reißfesten Stiele auf dem Schinderkarren zurecht. Dicht verummumt sind die beiden Fänger im Hopfen. Ihre Brille sollten sie lieber nicht auf die Stirn schieben. Gestern hat einer der Studenten einen Draht ins Auge bekommen und mußte sofort ins Krankenhaus gebracht werden.

Die Dolden sind klein, die Körbe sind groß, es dauert fast eine Stunde, bevor man einen Korb gefüllt hat. Die erste Pflückerin, die ihren Korb zum Hopfenweiner trägt, bedeutet eine Sensation. Noch schneller bewegen sich die Hände, man will nicht allzusehr nachstehen. Bald ist das Zelt (des Hopfenweiners, uh) dicht von Pflückern mit gefüllten Körben umgeben. Ein hölzernes Maß, das einen Viertelhektoliter faßt, steht in einem großen Schaff. In das Maß schütten sie den Inhalt der Körbe. Der Hopfenweiner preßt die Dolden tüchtig in das Schaff, damit es möglichst viel fasse. Was dennoch über den Rand ins große Schaff fällt kann sich der Pflücker wieder als Vorrat zurücknehmen. Für jedes abgelieferte Viertel bekommt man eine runde Blechmarke: 20 Heller.

„Ich werde deinen Korb schütten gehen“, schlägt mir Wilscha vor. „Warum?“ „Weißt du, ich hab' mit dem Hopfenweiner voriges Jahr ein Verhältnis gehabt, da hab' ich Protektion. Mir preßt er die Dolden nie zusammen, auch wenn ich sie noch so locker in das Maß schütte.“

Die eigentliche Hopfenpflücke findet inzwischen im Saale statt. In den Hallen der JZD Ochov lassen vier Verarbeitungsstraßen die Wände zittern. Lärmgedämpfte Automaten kann sich die JZD nicht leisten. „Die Tschechoslowakei ist führend in der Technik der Hopfenernte. Aber die modernen Maschinen muß ich mir in Bayern betrachten, während wir uns auf dem Schoß zusammenbasteln, was wir brauchen“, beklagt sich JZD-Chef Pochman. Über dem Gelände liegt ein Geruch von frisch gemähtem Rasen, aber sehr viel bitterer.

Die Studenten aus Brünn arbeiten in Vierergruppen an den Maschinen. Ein Wagen wird unter das Kettenband gefahren, zwei springen zum Einhängen auf, einer reicht die unteren Enden der Stiele an, einer sammelt heruntergefallene Pflanzen auf. Es wird reihum gewechselt. „Du mußt sorgfältig drauf achten, daß du die obersten

18 Stunden Wartezeit an der CSFR-Grenze

Pokracová u
Me sh. 757

Stengel erwischt", überschreitet der 20jährige Martin den Lärm, als ich anreichte. Wird diese Regel in der Hektik nicht beachtet, zieht es die halbe Ladung vom Wagen. Martin arbeitet schon seit einigen Tagen mit und hat Routine.

Später winkt er mich auf den Karren. Über dem Kopf, auf dem nicht umsonst ein Schutzhelm sitzt, gleiten an zwei Rollen die Hängevorrichtungen — „kabelka“ genannt, was zu deutsch auch Handtäschchen bedeuten kann. Doch diese Täschchen vertragen keine zarten Finger. Ein Griff mit der behandschuhten Hand zum Stift, der die Klemmbacken öffnet, ein Ruck mit dem Pflanzende, bevor man sie wieder zuschnappen läßt, ein Zug am Sperrhebel, ein entschlossener Stoß, damit die kabelka in die Zähne der Förderkette einhakt. Die Hopfenlianen werden einzeln zur Hallendecke emporgezogen und entwirrt, die dicht belaubten Stiele mit den schuppigen Zapfen reihen sich zum leuchtend grünen Perlenvorhang.

Dann verschwindet die ganze Herrlichkeit hinter einer Blechverkleidung. Dahinter schreddern rotierende Walzen mit Haken und Ösen Blätter sowie Hopfendolden von den Stengeln, zerkleinern die Strünke einschließlich des Drahtes in handliche Stückchen. Das Gehäcksel fällt auf ein Fließband, gerät auf Rollen, wo die Spreu vom Wertvollen getrennt wird: den Dolden. Am Rollenband beginnt die Frauenarbeit. Sie sortieren Blattgebilde aus, die nicht wie vorgesehen — durch die Zwischenräume fallen und klabenen Blättchen aus dem Zapfenstrom, bevor der Hopfen in aufgespannte Säcke fällt.

Zum Anbandeln ist am Band angesichts der strengen Geschlechtertrennung keine Gelegenheit. Erst am Abend in der Dorfkneipe läßt sich was drehen. An der Wand hängen Poster von Michael Jackson, der Prager Karlsbrücke inklusive Hradschin, Bilder von einem Sonnenuntergang unter Palmen, der Fußball-Weltcup und einer barbusigen Schönen. Hinten haben die Studenten Tische zusammengerückt und singen zur Gitarre Lieder des 1968 ins Exil gegangenen tschechischen Liedermachers Karel Kryl oder der Beatles. Am Tisch von Greschners Crew rollt eine Runde nach der anderen an — Bier natürlich, dazwischen Kaffee mit Schlagsahne, die Studentin aus Südmähren trinkt Pfefferminzlikör. Greschner — der Slowake — sitzt am Nebentisch und grüßt verschmitzt herüber, als eine neue Runde kommt. Auf dem Weg zurück zur JZD legt einer aus der Erntemannschaft den Arm um die mährische Studentin. Hat er nicht vorhin erzählt, er sei verheiratet?

Aus einem eigenen Aufruf des Saazer Hopfenbau-Verbandes geht folgendes hervor, der überall angeschlagen ist:

„Mit Rücksicht auf die beginnende Hopfenpflücke wird an alle Herren Hopfenproduzenten die wohlgemeinte und dringende Bitte gerichtet, besonders heuer bei dem zu erwartenden großen Erntequantum einer tadellosen Pflücke und Trocknung des Produktes die größte Aufmerksamkeit zuzuwenden. Nur dadurch wird der begründete Weltruf unseres edlen Saazer Hopfens bei der starken Konkurrenz am Weltmarkt erhalten bleiben, denn außer der Qualität ist auch die Pflücke und Trocknung des Produktes beim Verkaufe mit maßgebend. Schlecht gepflückte Ware muß der Händler erst mit großen Kosten und unter Aufsicht der Halle nachpflücken lassen, um sie versandfähig herzustellen, während dies bei den Produzenten sofort bei der ersten Pflücke mit wenig Mühe und fast gar keinen Kosten verbunden ist.

Auf jedes Blättchen kommt es bei der Maschinenernte in Ocihov nicht mehr an. Aber bei der Darre wird auch heute noch die größte Sorgfalt angewendet. Die Hop-

fenzapfen werden bis in die späte Nacht in Säcken angefahren und durchlaufen ein kompliziertes Trocknungssystem. Schließlich landen sie wieder in Säcken, deren Etikettierung zweifellos der Höhepunkt der Prozedur ist. Wie bei einer Weinflasche werden Anbaugelände, Ort, Jahrgang und sogar die Lage „Goldbachtal“ (Udoli zlatého potoka) auf dem Schildchen angegeben.

Zur Sorgfalt besteht aller Anlaß, denn ohne den Erlös aus dem Hopfengeschäft würden die Landwirte von Ocihov tief in den roten Zahlen stecken. Mit ihren 100 Hektar Hopfenanlagen erwirtschaftet die JZD-Abteilung in Ocihov auf einem Siebtel ihrer Anbaufläche ungefähr drei Viertel ihres Erlöses. Das Hopfengeschäft ist — so Pochmann gedrückt — deshalb um so wichtiger, als die Wirtschaftsreform so ziemlich alles um das Zwei- bis Dreifache verteuert hat. Nur die Preise für landwirtschaftliche Produkte sind nicht gestiegen.

Mit dem Stoff, aus dem beim Biergeschmack, Schaumfähigkeit und Haltbarkeit sind, wird das Land in diesem Jahr 1,7 bis zwei Milliarden Kronen (rund 120 Millionen Mark) verdienen. Nach der Öffnung tauchen die ersten Firmen aus dem Nachbarland Bundesrepublik und aus den USA auf, die den Erzeugern bessere Vermarktung und höhere Abnahmepreise versprechen. Doch Pochmann fragt sich, ob es sich dabei nicht um eine Milchmädchenrechnung handelt. Nach einigen fetten Jahren für die CSFR-Landwirte könnten die ausländischen Firmen dann, wenn sie die inländischen Händler ausgeschaltet haben, den Abnahmepreis diktieren und den Gewinn allein abschöpfen. Dann wäre für die Produzenten in der Tschechoslowakei Hopfen und Malz verloren.

REFERENDUM O DÁLNICI?

Každá schůze, kde je na programu beseda o dálnici, se v Plzni a blízkém okolí v poslední době podobá pichnutí do vosího hnízda. O dálničním obchvatu se diskutuje už hodně dlouho, ať v kruzích odborných, nebo zcela laických. Výsledek je však vždy stejný — k rozumnému závěru se nedojde. Bylo navrženo už několik tras, ale pokaždé se najde řada oponentů, kteří jsou rozhodnutí bojovat až do posledního dechu. Proti severní variantě mají opodstatněné námitky ekologové, vodohospodáři a zelení. Kdyby tudy vedla tak frekventovaná trasa, jakou D 5 bude, výrazně by se poškodil nejmenší lesní ekosystém na Plzeňsku. Varianty směřující více na jih se zase nezamlouvají těm, kteří mají nedaleko uvažované trasy svoje zahrádky — a ti jsou bojovníci z nejurputnějších, neboť se problém týká jejich kedlubnů. Povede-li dálnice tak, aby se nebudouli zahrádkáři, nebude se to líbit občanům plzeňského čtvrtého obvodu (Slovany), protože pak by se zas trasa přiblížila moc k nim. Zkrátka — každý chce k tomu kici své — pochopitelně. Mnohým by vyhovovalo i pro tento případ referendum, tak prý se to dělá třeba ve Švýcarsku. Jenže jak by to asi dopadlo? Momentálně se totiž zdá, že dálnici vlastně nikdo nechce. Nejvíce mě zaráží, že ti, co už ji přímo pod nosem mají, mlčí. Totiž obyvatelé samotného centra města Plzně. Dálniční průtah, který tu byl vybudován teprve před několika lety (!), je snad evropskou raritou. Ale Plzeňané si už asi zvykli. Vyržli dva tisíce kamiónů denně

opodlední špičce dostava zahřilly výfukových plynů a odmětily poslušnost.

a jsou zřičha. Kdo si ale nažestí nezvyklé, jsou měřicí přístroje na kvalitu ovzduší. Na plzeňské křižovatce U Práce se totiž v jedné

„Gletscherleiche“ lag in Italien Österreich lenkt ein / Nun bewachen Carabinieri den Fundort

WIEN, 3. Oktober (dpa). Jetzt ist es — fast — amtlich: Die vor rund zwei Wochen am Similaungletscher in den Alpen gefundene Gletscherleiche, die in der Universität Innsbruck aufbewahrt und konserviert wird, lag auf italienischem und nicht auf österreichischem Gebiet. Zu diesem Schluß kamen Experten des österreichische Bundesamtes für Eich- und Vermessungswesen, die den in 3200 Meter Höhe liegenden Fundort am Mittwoch geographisch präzise bestimmten.

Ihre italienischen Kollegen, die per Hubschrauber von Südtiroler Seite aus zu dem bislang geographisch umstrittenen Grab des mumifizierten Bronzezeit-Menschen vorstoßen wollten, mußten vor einem stürmischen Wind kapitulieren. Die Österreicher wollen jetzt die vier Alpingedarmen abziehen, die die Fundstelle bislang bewacht haben. Italienische Carabinieri übernehmen ihre Aufgabe.

Die Italiener hatten seit Tagen schon die guterhaltene Leiche, die als eine der größten archäologischen Sensationen dieses Jahrhunderts gilt, für sich reklamiert. Auch die autonome Provinz Südtirol erhebt Anspruch auf den vermutlich rund 4000 Jahre alten „Ur-Tiroler“.

Inzwischen ist es gelungen, den Pilzbefall an den mumifizierten Überresten zu stoppen. Wie der Vorstand des Instituts für Anatomie an der Universität Innsbruck, Professor Werner Platzer, am Mittwoch sagte, ist der Pilzbefall an einigen Stellen deutlich zurückgegangen. Mit den eigentlichen Untersuchungen des „Gletschermanns“ werde erst dann begonnen, wenn die Art des Pilzes eindeutig geklärt und dann eine wirkungsvolle Konservierung möglich sei.

Der „Gletschermann“ befindet sich bei sechs Grad unter Null — diese Temperatur entspricht der des Gletschereises am Fundort — in einem Kühlschranks des Anatomischen Instituts. In der ersten Phase der Untersuchungen soll eine genaue Altersbestimmung des Fundes gemacht werden.

Die Ausrüstungsgegenstände des Gletscherleiche sollen jetzt nach Mainz transportiert werden, wo im Römisch-Germanischen Zentralmuseum die Kleidung und andere Fundobjekte konserviert und drei Jahre lang untersucht werden sollen. Forscher erhoffen sich von den gut erhaltenen Stücken Aufschlüsse über das Leben der Menschen in der Bronzezeit.

TITULKY..! ŽEŠI 2 TOHO STRACH!!!

Eskalation der Gewalt zum Tag der Einheit

Angriffe auf Ausländer in ganz Deutschland

Überfall in der Hamburger S-Bahn Neonazi-Treffen in Cottbus und Meißen

Steine gegen einreisende Polen

Brandstiftung auf Rügen

Anschläge in Pforzheim

Atemberaubender Wandel

Die atemberaubende Geschwindigkeit des Wandels in Ost-Mitteleuropa wird augenfällig auch durch die raschen Fortschritte in der tschechoslowakischen Außenpolitik demonstriert. Nur wenige Monate nach Ausrufung des Warschauer Paktes hat Prag sein Ziel bereits nahezu verwirklicht, das entstandene Vakuum zunächst durch bilaterale Verträge mit den Nachbarländern zu füllen. Höhepunkt dieser Politik ist zweifellos der am Donnerstag unterzeichnete Vertrag zwischen der CSFR und der Sowjetunion. Die vor 23 Jahren auf Moskauer Befehl besetzte Tschechoslowakei wird damit zum Partner der UdSSR, der dem angeschlagenen Piesen im Osten sogar mit Lebensmittelleistungen über den Winter helfen will.

Die Vertragsparteien werden Souveränität, territorialen Bestand und Unverletzlichkeit der Grenzen des jeweils anderen Vertragspartners uneingeschränkt respektieren", lautet die Formulierung, die zur Bewältigung des Traumas der CSFR-Okkupation im Jahre 1968 beitragen soll. Zur Unterzeichnung war der sowjetische Außenminister Boris Pankin nach Prag gekommen, wo er Botschafter war. Im Gegensatz zu dem geplanten Abkommen mit Bonn wurde der Vertrag geräuschlos ausgehandelt. Die Zusammenarbeit giftigt in der Visa-Freiheit für die Bürger beider Staaten durch ein Zusatzabkommen.

Als wichtigster Beitrag der CSFR für die Stabilisierung der demokratischen Entwicklung in der UdSSR sieht Außenminister Jiri Dienstbier die Beteiligung an einem "Winterhilfe"-Projekt zugunsten der sowjetischen Bevölkerung. Vor dem geschichteten Putsch sei in Moskau starke Zurückhaltung zu spüren gewesen. Unterstützung von seiten der ehemaligen Bündnispartner des Rates für gegenseitige Wirtschaftshilfe (RGW) anzunehmen, sagte Dienstbier am Mittwoch in Prag vor der Presse, fügte jedoch an: "Die jetzige sowjetische Führung vertritt den entgegen gesetzten Standpunkt, weil sie der Meinung ist, daß der nächste Winter für die Demokratie in der Sowjetunion entscheidend sein wird."

Mit Nachdruck verfolgt der gewandte CSFR-Außenminister deshalb seinen "Dreiecks-Plan", der auch bei den Gesprächen mit Pankin eine Hauptrolle spielte. Danach könnten Polen, Ungarn und die CSFR Nahrung in die UdSSR liefern, die von den USA oder der EG bezahlt würden. So wäre auch früheren Satellitenstaaten Moskaus gedient, die mit der Umstellung auf die Marktwirtschaft kämpfen.

Dem Kooperationsvertrag der CSFR mit der Sowjetunion werden Abkommen mit allen Nachbarländern folgen — das neutrale Österreich ausgenommen, mit dem es allerdings eine Fülle

von Spezialabkommen gibt. Besondere Bedeutung mißt Prag dem Vertrag mit Deutschland bei. Der Paraphierung während der Visite des Bundespräsidenten Richard von Weizsäcker scheint nun trotz allen Hickhacks tatsächlich nichts mehr im Wege zu stehen. Am Sonntag soll der Nachbarkontrakt mit Polen in Krakow (Krakau) unterzeichnet werden, am Rande eines Dreiertreffens, zu dem auch Ungarn Vertreter schickt.

Ein Abkommen mit Ungarn ist ebenfalls unterschrittsreif, muß aber noch im slowakischen Parlament behandelt werden. Einwände der um ihre Selbständigkeit ringenden Teile der Bevölkerung sind nicht zu erwarten. Andernfalls könnten die Parlamentarier in Bratislava (Preßburg) daran erinnert werden, daß eine unabhängige Slowakei — zumindest in den Grenzen des slowakischen Staates von 1939 bis 1945 — weite Teile ihres Gebietes an Ungarn abtreten müßte.

Nach der Erledigung der bilateralen Hausaufgaben ist man im Außenministerium auch beim Thema Assoziationsvertrag mit der EG äußerst optimistisch. Noch im November — so ist zu hören — sollte das Abkommen fertig verhandelt sein. Französische Bedenken, die vor allem den Großdemonstrationen der unzufriedenen Landwirte in Frankreich Rechnung tragen, seien am Rande des Parteitag des CSFR-Präsidenten Vaclav Havel am Dienstag besprochen worden. Aber auch wenn Prag die Differenzen herunterspielt, nichts deutet darauf hin, daß die französische Regierung ihren hinhaltenden Widerstand aufgibt. Halb im Spaß und halb im Ernst wird auch darüber spekuliert, ob noch ein Freundschaftsvertrag zur Ukraine fällig wird. UdSSR-Außenminister Pankin, so wird kolportiert, spiele den Ball zurück, als er darauf angesprochen wurde. Darüber ließen sich genauso sichere Aussagen machen wie über die Zukunft der tschecho-slowakischen Föderation, soll er schmunzelnd angemerkt haben.

Jindřich Kolowrat chce svůj majetek

TACHOV: Krátce před vypršením konečného termínu (30. září) stanoveného zákonem o mimosoudních rehabilitacích požádal Jindřich Kolowrat-Krakovský o vydání majetku na Tachovsku. Žádost zaslal jeho právní zástupcem na Okresní úřad v Tachově obsahuje čtyřstránkový výpis z pozemkové knihy a seznam parcel a budov. Podle informací zástupce přednosti okresního úřadu P. Flóra, pan Kolowrat vlastnil asi 4000 hektarů lesů a pozemků tachovského okresu. Podle zákona může momentálně dostat nejvýše 250 hektarů lesa. Ještě začátkem roku se šlechtic osobně v Tachově vyjádřil, že nebude chtít zpět zámeček Diana, kde je domov důchodců s 80 obyvateli. V žádosti je však objekt

zahrnut. Jak vyplývá z přiložených dokladů, majetek dnes již 94letého šlechtice byl zkonfiskován v roce 1948 poté, co jako vyslanec ČSR v Turecku odmítl poslušnost komunistické vládě. Jindřich Kolowrat byl pak trestně stíhán pro zločin prorady. Vzhledem k tomu, že pobýval v cizině, Radní komora krajského soudu trestního v Praze v dubnu 1948 stíhání zastavila a rozhodla o odebrání jmění. Pan Kolowrat žije dlouhá léta v USA. K žádosti ale přiložil kopii čs. občanského průkazu vydaného 8. května 1991, ve kterém je uvedeno trvalé bydliště v Praze. Výzva o navrácení majetku se stala podnětem pro rozsáhlá a složitá právní jednání a zkoumání důvodnosti požadavku.

Klausovné

Bylo o něm mnoho řečí, když vzniklo. Vyrovnavací příspěvek byl rozdělen, jak se říká, plošně, takže jej dostali i ti, pro které byl mň než směšným kapesným. Nebo důchodci s příjmy na tzv. maximální hranici. Všichni brali, většina s myšlenkou, že malé ryby jsou také ryby, jini jako dar laškové vlády. Klausovné, jak onen obnos pokřtila lidová jizlivost, se zavedlo, lidé si zvykli. I když onen přídomek vyrovnávací už zdaleka nekoresponduje s růstem cen a absenci valorizace ve většině podniků. Nyní v parlamentu padla opět slova o klausovném. Jedni poslanci navrhuji je zrušit úplně, jini přesunout na školní děti, třetí dát je jen důchodcům a dětem. Opět tady zapraskal porcelán, do něhož slápl parlamentní slon. Zjistil, že sázka na rovnostářství, na teorii stejných žaludků se nevyplácí. Ze diferencovat se mělo od začátku podle lidové moudrosti — pokud je, vocad ne! Žijí mezi námi například tisíce rozvedených či svobodných matek, které si klausovné už zakalkulovaly do svých příjmů, už proto, že nemají zpravidla výnosné místo a výživné jim nikdo nevalorizuje (ani soudy). A tady klausovné představuje třeba základ na dětské topálky, bundu, kura angličtýny, hudebku, boty na zimu. A takových sociálních vrstev je v naší společnosti víc. Proto, páni poslanci, až budete rozhodovat, mějte raději třikrát, čtyřikrát...

Obavy z KGB zůstaly

(čre): Teprve včera informoval tiskový mluvčí federálního ministerstva vnitra M. Fendrych o setkání uskutečněném ve dnech 26. a 27. září mezi zástupci ministerstva vnitra ČSR a představiteli ministerstva vnitra a KGB SSSR a RSFSR. Ministr vnitra SSSR V. Barannikov v rozhovoru s J. Rumlím zdůraznil potřebu totální depolitizace všech složek MV SSSR. Zmínil se také o alarmujícím nárůstu zločinnosti v SSSR a o nedostatečných technických prostředcích, kterými ministerstvo disponuje. A. Dunajev, ministr vnitra RSFSR, při setkání prohlásil, že během nedávného puče v Sovětském svazu podporovaly všechny struktury jeho ministerstva ruského prezidenta Borise Jelcina. Jan Ruml v rozhovoru s předsedou KGB

SSSR Vadimem Bakatinem odmítl další spolupráci, pokud čs. strana nezíská jistotu, že KGB už dál nepracuje proti vnitřnímu nepříteli, proti ČSFR, a také pokud zástupci KGB nebudou ochotni diskutovat o některých klíčových obdobích naší historie. Jan Ruml se dotkl i otevření archivů KGB, které jsou důležité pro práci zákonodárných sborů, např. v otázkách restitucí a rehabilitací. Podle informace M. Fendrycha projevil V. Bakatin politickou vůli rozbit KGB v jeho nynější podobě, obavy našich představitelů z KGB však přesto nebyly rozptýleny.

wundern. Auf einer Tagung von Regierungsmitgliedern und Fachleuten aus aller Welt wurden jetzt erstmals konkrete Pläne vorgestellt, wie die gefährdeten, bis zu 3500 Jahre alten Grabstätten im Tal der Könige durch Nachbauten ersetzt werden können. Der Plan, den die Schweizer „Gesellschaft der Freunde der ägyptischen Königsgräber“ entworfen hat, sieht vor, in einem Nebental fünf bedeutende Gräber nachzubauen, darunter jene von Pharao Tutanchamun und der

Königin Nefertari. Die Originalgräber sind vom Strom der Besucher schwer mitgenommen worden: Atem, Schweiß und Staub setzen der dünnen Farbschicht auf den Wandgemälden im Inneren der Kammern derart zu, daß bereits drei Gräber, darunter das von Tutanchamun, vorläufig geschlossen werden mußten. Die ägyptischen Stellen haben die Pläne gebilligt, so daß der Projektbeginn noch von der Finanzierung abhängt.

Für Touristen nur Attrappen

KAIRO, 3. Oktober (dpa). Touristen, die in Ägypten den Spuren der Pharaonen folgen möchten, können die berühmten Königsgräber in Zukunft vielleicht nur noch als originalgetreue Attrappen be-

SLOVAČI POSTAVI HRADČANY (ZALOŽIL JE KNÍŽE PRIBINÁČEK Z NITRY) POD GERLACHOVKOU...

Formulace otázky by měla být pozitivní

(re): Ze velmi důležitou označil včera v úvodu pravidelného brifinku na Pražském Bradě prezident ČSFR V. Havel odzbrojovací iniciativu amerického prezidenta G. Busha, která je podle jeho mínění velkou výzvou pro SSSR, aby podnikl analogické kroky.

O své úterní cestě do Paříže a jednání s prezidentem Mitterrandem V. Havel řekl, že jde o pokračování rozhovorů týkajících se evropské bezpečnosti, asociace ČSFR s Evropskými společenstvími a myšlenky evropské konfederace. Smlouva o přátelství a porozumění mezi naší a Francouzskou republikou bude po čs.-italské dohodě druhou mezistátní smlouvou, kterou demokratické Československo podepíše. V. Havel zdůraznil, že jejím obsahem je i perspektiva plného členství naší země v Evropských společenstvích. Důvodem, proč Francie nechťela umožnit větší export zemědělských výrobků z ČSFR, Maďarska a Polska, je ochrana vlastních produktů. Nebýt však veta ministra Dumase, mohla podle V. Havla jednání s ES pokračovat dále.

Čs. prezident dále potvrdil, že díky identickým postojům obou stran může být tento

týden rovněž parafována smlouva mezi ČSFR a SSSR při návštěvě ministra zahraničí B. Pankina. V průběhu státní návštěvy německého prezidenta R. Weizsäckera by měl být parafován také text nové čs.-německé smlouvy.

K požadavku Federace strojvůdců na odvolání federálního ministra dopravy připsal V. Havel jistou nekonceptnost dopravní politiky, ale požadavek odmítl. Odmítavé stanovisko zaujal také k negativně formulované otázce o referendu, neboť se domnívá, že stát má být založen na pozitivním vyjádření vůle občanů.

Kontrola původu peněz formou daňových příznání je podle čs. prezidenta složitá. Nicméně občané by neměli mít pocit, že smyslem privatizace je dát majetek do rukou lidem, kteří prostředky nabyli nelegálně.

NIKDO NECHCE PANELÁKY

S přípravou na privatizaci se také s. p. Autobrzdy Jablonec nad Nisou, stejně jako jiné podniky, zbavuje nadbytečných zásob, nevýrobních činností a pro výrobu neúčelného majetku. K tomu, aby šel podnik do privatizace s minimální hodnotou danou účetní evidencí, se využívá přímého prodeje, veřejné soutěže i fyzické likvidace. Zatímco s materiálovými zásobami problémy nejsou, v oříšek téměř nerozlousknutelný se změnil panelové obytné domy. Ještě před několika lety se podniky chlubil, kolik pro své zaměstnance zajistily bytů. Dnes však mají tendenci se těchto bytů zbavovat. Odprodat jednotlivé byty v menších domkách není problém, v případě panelákových nárazíků na tvrdou zeď. V Autobrdách byl například schválen návrh, aby byly paneláky zdarma převedeny obcím a podnik přitom nesl dál břímě úvěrů. Obec se však brání — nesedly na lákavou vějíčku zdarma získaného majetku, neboť jim je jasné, že patnáct i více let staré paneláky budou potřebovat nákladné investice. Paneláky odmítají převzít i bytová družstva a těžko se najde šilný jedinec, který si koupí panelák k soukromému podnikání. Paneláky zkrátka nikdo nechce. A případ Autobrdů určitě není osamoceny...

Favorit ne pro každého

PRAHA: Nejlacnější Favorit Š 135/130 L je od 1. Mjána k máni za 125 314 Kčs, nejdražší vůz Š 135/136 FORMAN LS za 182 204 koruny. Snížení cen oznámila Škoda, automobilová a. s., Mladá Boleslav, na základě snížení daně z obrátu u strojírenských oborů orientovaných na výrobu automobilů z 29 na 20 procent prodejní ceny. Další vozy mají tyto ceny: Š 135/136 LS stojí 133 479 Kčs, Š 135/136 SP 125 138 Kčs, Š 135 PICK/UP je k dostání za 146 870 Kčs, FORMAN SP za 157 976 Kčs a FORMAN L za 158 330 Kčs.

Uvedené ceny jsou platné v prodejnách výrobce a je v nich obsažen obvyklý obchodní rabat tří procenta.

Thatcher soll Gräfin werden

LONDON (dpa). Die frühere britische Premierministerin Margaret Thatcher soll nach Informationen der Londoner Tageszeitung „The Times“ Gräfin von Finchley werden. Wenn Königin Elizabeth II. der Empfehlung von Premierminister John Major folgt, könnte Frau Thatcher als Adelige mit vererbarem Titel in das britische Oberhaus einziehen.

Elektrischer Skoda

In der Tschechoslowakei soll noch in diesem Jahr mit dem Bau eines elektrischen Autos begonnen werden, das auf dem Skoda Favorit aufbaut und mit der Technik der Schweizer Firma Fridez Solar AG ausgestattet wird. Das Elektroauto soll in der Schweiz verkauft werden. Im kommenden Jahr sollen 1000 Fahrzeuge gebaut werden. Die Karosserie und andere mechanische Teile liefert das Skoda-Werk in Mlada Boleslav nordöstlich von Prag. Die Elektromotoren und die Elektronik kommt aus westlichen Ländern, darunter auch aus der Schweiz, ließ es weiter. Der elektrische Favorit wird vier bis fünf Personen befördern können.

KONKRETNĚ SKODOVKA NA BATERKY!

CSFR ohne Coupons

Ohne die lästigen Kraftstoffgutscheine kann man ab sofort in der Tschechoslowakei tanken. Die Pflicht zum Kauf von Bons bei Reisen zu den südöstlichen Nachbarländern entfällt. Benzin und Diesel sind jetzt an allen Tankstellen gegen Landeswährung erhältlich. Bereits gekaufte Gutscheine werden nach Mitteilung des ADAC jedoch noch bis zum 31. März 1992 an den Tankstellen angenommen. Die derzeitigen Preise pro Liter in tschechoslowakischen Kronen (in Klammern die DM-Preise): Euro-Super, unverbleit, 95 Oktan: 18 Kronen (eine DM); Super, verbleit, 94 Oktan: 18 Kronen (eine DM); Normal, verbleit, 90 Oktan: 16 Kr (0,88 DM); Diesel: 15 Kr (0,83 DM).

Starosti se sovětským majetkem

PRAHA: Federální ministerstvo kontroly prokázalo, že nejméně 143 objektů vykazovaných jako sovětský majetek bylo vybudováno ze zdrojů čs. orgánů a organizací. Vážné nedostatky byly zjištěny v činnosti komisí při přebírání majetku od odcházejících sovětských vojsk a v jeho nedostatečném zabezpečení. Bylo mj. zjištěno, že tři tisíce různých sovětských objektů patří mezi příčiny poškození půdního fondu, ropných havárií, nelegálních skládek odpadů a dalších vlivů poškozujících životní prostředí.

(čre): V autokempinku v Mělníce ohlásil v noci z 27. na 28. září občan SRN, že ho napadli Romové a ukradli mu peněženku a doklady. Ve stejnou dobu si stěžovali dvě Romky, že byly napadeny skupinou Němců. Policisté vyšetřili, že přátelé okradeného sledovali zloděje do domku, kde se Romové ukryli. Zlodějí je napadli, proto se vrátili do kempu pro posilu. Došlo ke střetu, Romové po Němcích házeli různé předměty a jednomu z nich způsobili těžké zranění. Němec je hospitalizován, proti vtrzníkům bylo zahájeno stíhání pro ublížení na zdraví.

betrieb des US-Präsidentenhausens dadurch innerhalb von vier Jahren 250.000 Dollar (rund 450.000 Mark).

Roberts, der mit der Kontrolle dieses Geschäftsbereichs beauftragt ist, drohte den Gratissessern damit, ihre Namen öffentlich auszuhängen, wenn sie ihre Schuld nicht binnen 30 Tagen begleichen. Zum Essensservice des Repräsentantenhausens gehören ein halbes Dutzend Restaurants, außerdem liefert er Gerichte in die Büros der Abgeordneten.

Neuer Stellvertreter Havels ernannt

PRAG, 4. Oktober (dpa). CSFR-Staatspräsident Vaclav Havel hat Finanzminister Vaclav Klaus zum stellvertretenden Ministerpräsidenten ernannt. Der Vorgänger Vaclav Vales war aus Gesundheitsgründen zurückgetreten. VACLAV KLAUS

Bald grüner Pfeil im Westen

BERLIN, 3. Oktober (Reuter). Bundesverkehrsminister Günther Krause will im kommenden Jahr den aus DDR-Zeiten stammenden grünen Rechtsabbieger-Pfeil an Ampelkreuzungen in Großversuchen in Westdeutschland testen. Der grüne Pfeil erlaubt das Abbiegen auch bei Rot. In Berlin sagte Krause jetzt, zwei unabhängige Studien hätten bewiesen, daß der Abbiegerverkehr bei vorhandenem Pfeil um etwa 50 Prozent flüssiger verlaufe und die Konfliktrate beim Rechtsabbiegen bei Rot sogar niedriger sei als bei grünem Ampellicht.

„Die Autofahrer sind bei Rot auf's Bremsen eingestellt“, sagte er. In Ostdeutschland und Berlin werde der Pfeil auf jeden Fall erhalten bleiben und sogar noch ausgebaut, sagte Krause.

konst vyskytly, byly převzaty téměř všechny podniky a účelová zařízení. Proces přebírání majetku se však ukázal jako složitější, než předkladatelé zákonů předpokládali. Využití majetku KSC a SSM je například narušováno tím, že někteří původní vlastníci nemovitosti uzavřeli smlouvy o nájmu a pronájmu těchto nemovitostí se subjekty z okruhu osob blízkých funkcionářskému aktivu nebo různých mafii. Vláda proto schválila návrh novely zákona o nájmu a pronájmu nebytových prostor, která tyto praktiky reviduje.

Gratisspeisung der Senatoren

WASHINGTON, 3. Oktober (APF). Viele US-Abgeordnete bezahlen ihre Mahlzeiten nicht. Wie der republikanische Repräsentant Pat Roberts aus Kansas am Mittwoch berichtete, verlor der Restaurant-

Vláda opět o majetku KSC

(kz): Federální vláda projednala na svém včerejším zasedání zprávu o tom, jak jsou v praxi uplatňovány zákony o navrácení majetku KSC a SSM lidu ČSFR.

Zpráva se zabývá nejen hodnocením postupu při přebírání majetku, ale reaguje na kritické podněty poslanců. Přes všechny potíže, které se s uplatněním zá-

Masarykův odkaz společnému státu

T. G. Masaryk a Slovensko, na ten vztah se často zapomíná. Zbytečně, protože právě život i dílo našeho prvního prezidenta vytvořily již kdysi na počátku republiky pevnou spojnici obou našich národů a svým poselstvím vyzývají ke společnému životu i dnes. A právě dnes, kdy se o minulosti československého státu hovoří často víc než nepravdivě; nechce se téměř věřit, že je to jen z neznalosti. »Já jsem byl vlastně napůl Slovačkem od malička,« vzpomínal Masaryk v rozhovorech s Karlem Čapkem. »Můj otec byl Slovák z Kopčan, mluvil slovensky do smrti, a já jsem mluvil spíš slovensky — nějakého rozdílu mezi Slováky uherskými a moravskými, mezi kterými jsem jako dítě rostl, nebyl jsem si vědom. Koncem let osmdesátých jsem si našel pravidelný letní byt na Bystrici u Turčianského Svätého Martina, vědomě proto, abych sám poznal blíž Slováky.«

Slovensko však nezůstalo v Masarykově životě zakotveno jen citově. V diskusích od osmdesátých let zastával stanovisko — i proti některým českým politikům —, že je třeba spolupracovat politicky se Slováky, poznávat je a spojit se k společným cílům. »Když jsem roku čtrnácti chtěl jet za hranice, to už jsem docela rozhodně počítal se Slovenskem... Byl jsem potěšen, že Slovák Štefánik začal stejně s námi a za stejným cílem.«

Československý stát vznikl v roce 1918 z odporu proti rakousko-uherské monarchii potlačující národní sebeurčení v českých zemích a v horním Uhersku i z přesvědčení, že spojením Čech, Slovenska a Podkarpatska se zrodí pevné základy nového demokratického státu.

Právě před sedmdesáti lety odjel prezident Masaryk navštívit střední a jižní Moravu. 19. září 1921 odpoledne ho potom uvítali na bratislavském nádraží. Jeho třídní pobyt na Slovensku se nevyvíjel jen ve zdvořilostních frázích. Realista Masaryk se zajímal o konkrétní problémy měst, země i různých institucí. Svě projevy pronášel slovensky, střízlivě a věcně. Hned v první své řeči vyzýval ke společné práci všech bez rozdílu stranických zásad: »Rovnocennost slovenské a české poloviny vyjádřená nejen jménem státu, ale i demokratickou ústavou a programem státní politiky, zaručuje zachování slovenské svébytnosti, řeči a kultury a rozvoj těch vlastností, které vyplývají ze slovenského národního charakteru.« Z Bratislavy odcestoval příští den do Trenčína, Žiliny, Turčianského Svätého Martina a Bystřičky. 21. září ho uvítal Ružomberok. Vstříc mu přišel poslanec Andrej Hlinka, který pravil: »Slovenský národ v této republice a v jejím rámci nachází zachování své národní svébytnosti, své individuality, svých práv politických a autonomních. Ve vás, pane prezidente, vidíme největšího zastánce a ochránce spravedlnosti, práva a zákonů!«

Hlinkovo prohlášení vyslechl prezident s velkou pozorností, ocenil jeho státní odpovědnost a odpověděl. »Politicky je nám potřebný stát a státní zřízení založené na spravedlnosti. V tom musí být sjednocené všechno obyvatelstvo tohoto státu, především však my, Češi a Slováci. Svobodu máme v tom, v čem se názory mohou rozcházet, v cestách a v prostředcích. Každá politická strana může uplatňovat nejen kritiku, ale i opozici, rozumí se opozici vlády a ne státu a jeho základům... V každém státě centralismus a autonomie jsou dvě hlavní síly. Avšak chyba by byla, kdyby centralismus převážil autonomismus. Moderní státní demokracie spočívá v tom, že stále víc a víc autonomizace celého společenského řádu a života pokračuje.«

Další cesta Masarykova prezidentského vlaku vedla do Liptovského Svätého Mikuláše: »Když mě vítáte jako svého rodáka,

nemýlíte se, protože se cítím být Slovákem a slovenské utrpení mě vždy podněcovalo v boji za svobodu.« 21. března přibyl do Košic, odkud se vypravil autem do Užhorodu. »Mám nejvřelejší zájem o blaho Podkarpatské Rusi a jejího lidu,« řekl ruský, když předtím župan Ivan Želtvay zdůraznil »blahodárné výsledky ze spojení Podkarpatské Rusi s republikou«. Masaryk pokračoval zprávou o svém jednání v USA ke konci války: »Vaši krajané se rozhodli pro naši republiku docela samostatně... Kulturní a hospodářské zocelení je naléhavým úkolem. Je tu třeba intenzivní práce školské, výchovné, hygienické, národohospodářské. Politická autonomie Podkarpatské Rusi je mírovou smlouvou a ústavou zaručena.« Po necelých dvou dnech živých kontaktů se všemi představiteli země — církvemi, starosty, legionáři a Sokoly, maďarskou menšinou, Červeným křížem — se vrátil na Slovensko, s kterým se rozloučil u hrobu M. R. Štefánika na Bradle. Na věnci, který tu položil, se četlo: »M. R. Štefánikovi, spolupracovníku na díle osvobození — prezident republiky.«

Ne všechny zásady, z nichž se společný stát v roce 1918 zrodil, se podařilo uskutečnit. Z mnoha důvodů. Chyby se bohužel projevíly na obou stranách. Stát začaly záhy ohrožovat revanšistické a revizionistické požadavky protislovenské, k nim se přidalo i hitlerovské Německo, a stranické rozpory jen dovršily neřešené problémy. Realizovat autonomii Slovenska a Podkarpatské Rusi znemožnili vnitřní i sousední nepřátelé Československa. Březen 1939 byl koncem samostatného státu, ostrova svobody a demokracie ve střední Evropě, vyrůstajícího ze společného utrpení i ze společných bojů. To je stále časový odkaz, k němuž nemůžeme zůstat lhostejní. A také i odkaz velkého Čecha i Slováka, prezidenta T. G. Masaryka.

Dianas Knie — 2. Teil

LAHORE, 6. Oktober (AFP). Prinzessin Dianas Besuch in Pakistan im September schlägt in dem moslemischen Land noch immer Wellen. Nachdem ihre nackten Knie während eines Moscheebesuchs die Gemüter von strenggläubigen Moslems erregt hatten, mußte sich ein Gericht nun mit einer Klage gegen den Vorbeter der großen Moschee in Lahore beschäftigen. Am Samstag wies das Gericht die Klage eines Anwaltes zurück, der die Bestrafung des Vorbeters gefordert hatte, weil dieser Lady Di einen Koran geschenkt hatte. Der Kläger wurde nun wegen „falscher und beleidigender“ Äußerungen zu einer Geldstrafe in Höhe von umgerechnet 150 Mark verurteilt.

Der Anwalt hatte argumentiert, der Islam verbiete es Nicht-Moslems, eine Moschee zu betreten und den Koran zu berühren. Das Gericht hielt dagegen, daß der Prophet Mohammed selbst Christen in seine Moschee eingeladen habe.

Pop-Sänger auf Bühne getötet

MOSKAU, 6. Oktober (Reuter/AFP). Der bekannte sowjetische Pop-Sänger Igor Talkow ist nach einer Meldung der sowjetischen Nachrichtenagentur TASS während eines Konzerts von einem Unbekannten erschossen worden. Die Kugel des Attentäters habe den 35jährigen während des Auftritts am Sonntag im Sportpalast von St. Petersburg direkt ins Herz getroffen. In der daraufhin entstandenen Panik sei der Täter entkommen. Talkow war Anhänger der nationalistischen und antisemitischen Pamjat-Bewegung.

Zigaretten in zwei Zügen teurer

Hersteller nutzen höhere Tabaksteuer zu kräftigen Aufschlägen

MAG FRANKFURT A. M. Die wachsenden Umsätze der bundesdeutschen Zigaretten-Konzerne werden trotz der Erhöhung der Tabaksteuer zum 1. März 1992 nicht verglühen. »Die Nachfrage wird durch den Preisanstieg nur kurzzeitig zurückgehen«, glaubt Andrea Winkhardt, Sprecherin des Verbandes der Zigarettenindustrie (VDC). Im laufenden Jahr will die Branche 150 Milliarden Glimmstengel in ganz Deutschland absetzen.

Damit es den Rauchern nicht ganz den Atem verschlägt, drehen die Hersteller in zwei Etappen an der Preisschraube: Bereits in diesem Monat kosten fast alle Marken 15 Pfennig mehr, im Automaten-Päckchen wird künftig ein „Lungenbrötchen“ weniger zu finden sein. Im kommenden März lassen Philip Morris, Reemtsma, BAT und Co. dann erneut die Preise aufflammen. Die Tabak-Verarbeiter haben die Erfahrung gemacht, daß ihre Kunden bei einem tieferen Griff in den Geldbeutel eher Verzicht üben als bei kleineren Aufschlägen. So sackte nach der Steuererhöhung im Jahr 1982 die Zahl der verkauften Zigaretten um über 17 Milliarden auf knapp 112 Milliarden Stück ab, um sich dann seit 1986 wieder bei etwa 118 Milliarden einzupendeln.

Wie stark der zweite Zug ausfallen wird, steht noch nicht bei allen Unternehmen fest. Der Hamburger BAT-Konzern (HB, Lucky Strike) will im März erneut um 15 Pfennig aufschlagen. Der Münchner Marktführer Philip Morris (Marlboro) legt noch blauen Dunst über seine Pläne. Fest steht jedoch, daß die Schachtel aus dem Automaten von März an fünf Mark kosten wird. Nach der jetzigen Erhöhung schluckt er für 17 Stück vier Mark. Offen ist noch, wieviele dann in der Automaten-Schachtel stecken.

In den neuen Bundesländern konnten sich die westdeutschen Tabakmarken nicht durchsetzen. Der Grund: Während die westdeutschen Verbraucher sich immer häufiger leichten Tabak anzünden, wird jenseits von Elbe und Werra lieber an sehr starkem Kraut gezogen. Die Marke Marlboro, die im Westen fast ein Viertel des Marktes beherrscht, erreicht im Osten nur 5,4 Prozent. Dennoch kassieren die West-Hersteller inzwischen auch bei den Ost-Rauchern — von den drei Fabriken in der Ex-DDR gehören zwei zu Reemtsma und Philip Morris. Deren Ost-Marke F6 liegt auch gesamtdeutsch bereits auf Platz drei hinter Marlboro und HB (Marktanteil: elf Prozent).

Aufgespießt

»Nur China ist stabil. Der ganze Rest der Welt ist in Unordnung... Es ist Bürgerkrieg in Jugoslawien, die UdSSR bricht zusammen, Osteuropa

ist am Ende, und die Europäische Gemeinschaft rennt von morgens bis in die Nacht herum wie ein Haufen Feuerwehrlente. Aber sie kann dieses Feuer nicht löschen.«

Der chinesische Außenminister Qian Qichen in einer Rede vor KP-Funktionären in Peking.

Německé vládě není co závidět. Dobře ví - a její liberální ministr zahraničních věcí to neopomíná stále připomínat -, že pokud by se Bonn pokusil začlenit požadavky sudetských Němců do smlouvy o vzájemném přátelství s ČSFR, nevyvolalo by to protipožadavky pouze v Praze. Na Německo by se přivalila vlna pohledávek z poloviny světa, ze všech zemí, které trpěly válkou rozpoutanou nacistickým režimem. Tyto účty tedy nelze znovu otevřít už z finančních důvodů - nemluvě o pochybnostech ohledně politického kursu nového Německa, které by takové rozhodnutí vyvolalo z zahraničí. Už kvůli tomu nebudou požadavky sudetských Němců zahrnuty do československo-německé smlouvy.

Na druhé straně kabinetního stolu však sedí politická strana, která udržuje a vyhnančí úzké styky a s jejich hlasy počítá pro volby. Proto, částečně z přesvědčení a částečně z vypočítavosti, se stala bavorská Křesťansko-sociální strana (CSU) v bonnské vládě zástupcem a mluvčím Sudetoněmeckého krajanického spolku. Jde jí o pravé křídlo politického spektra ve Spolkové republice, kde se vždy etablovaly malé strany, jako například nedávno nikoli zrovna neúspěšný republikáni. Konflikt s organizovanými sudetskými Němci ohrožuje, strategicky řečeno, vládní schopnost unie. Proto musí Bonn brát ohledy na jejich přání.

Vnitropolitická hra Bonnu

To, co by se nepochybně mělo učinit, nikdo nechce: totiž nechat sudetoněmecké požadavky stranou, anebo z jejich praktické realizace nějakým způsobem vyklíčit. A to, co každý sleduje, totiž nezohledňovat si CSU a sudetoněmecké voliče, udělat nelze. Spolkový kancléř se tedy chová přesně tak jako vždy v podobných situacích: sedí a čeká. V Německu zdomácnělo pro tohle kancléřovo chování slovo „vysedět“. Snad mu jde tentokrát jen o to, aby co možná nejlépe prodal tak jako tak neodvratné skutečnosti. Pouhé vyčkávání na věci nic nezmění, ale alespoň nenavazuje pojem, že kancléř lehkomyselně dává průchod požadavkům sudetských Němců. Čím déle totiž čeká, tím spíše to může vypadat, jako by jeho ústup byl horším pochopením nutnosti. O to nižší pak také zůstanou vnitropolitické náklady, které jsou Kohlovi každopádně bližší než politické škody v zahraničí, vyvolané jeho otálením.

Pokud se tedy Bonn nevyjádří k čs. návrhům, jak se dostat v jednání ze slepé uličky, je za tím vnitropolitické taktizování, které má omezit škody v křesťansko-demokratickém táboře. Přes všechna ujišťování zde nejde o požadavky Sudetoněmeckého landsmanshaftu, alespoň rozhodně ne o požadavky vážně míněné a majetkové. Všem je jasné, že ty jsou neprosaditelné. Navíc je to bluf.

Nostalgie ve staré vlasti

Minulé léto jsem byl se skupinou sudetských Němců navštívit jejich starou vlast. Jelo se z Weidenu v Horním Falcku autobusem do Stráže (Neustadt) v okrese Tachov. Pro ty staré lidi to byl vzrušující den. Několik z nich jelo poprvé po válce znovu do Československa: vyvstávaly vzpomínky na dětství, rodný dům, školu, první elektrický klavír v hostinci, „hrál O Donna Klára..., vzpomínáte si ještě?“. „...Nebo jak spadl ten valník do rybníka?“ Nakonec všichni - nyní o půl století starší - zpívají stejnou písničku jako tehdy před sochou svatého Nepomuka.

Nechceme nic zamíchat: tento den je také plný napětí a nedorozumění s českými obyvateli Stráže, hlavně tam, kde Němci lezou bez planí do svých starých domů. Na starostu se obrátilo několik starších lidí s dotazy, zda

Němci chtějí žádat o vrácení bývalého majetku. Bylo by jednodušší, říká starosta, kdyby sem jezdili jednotlivě a ne najednou s celým autobusem.

Tento den ale dochází i k dojemným scénám nově objeveného sousedství: třeba ta starší paní, která pozvala německé manžele na oběd. Anebo dvě sestry, které navštívily rodný dům: všechna ta dlouhá léta schovávala paní domu červené srdíčko, které Němci v domě při odchodu zapomněli. Teď je vyhledala a přináší jim přívěsek z řetízku jejich matky. Německo-české rozhovory na ulici: „Znáš ještě toho, znáš ještě onoho?“, „Nevíš, kam se dostala rodina...?“ Na cestě ze státního statku na obvyklé pivo do hospody se klátí chlap jako hora: „Není to ten malý kluk odvedle?“

Jako děti po školním výletě se večer vracejí starší lidé do Německa: do Bavorska, Hesenska, Porýní, kde dnes mají domov a rodiny. „Buďte rádi,“ říká průvodce v autobuse do mikrofonu, když se celá společnost houpe kaštanovou alejí směrem k bavorským hranicím. „Buďte spokojeni a žijte tam, kde jste. Kdybyste dnes museli ještě jednou sem, dařilo by se vám hůř než tehdy. Zůstaňte tam, kde jsme, a ponechme si náš domov ve vzpomínkách takový, jaký jsme ho tehdy společně zažili. Teď jedeme zpátky domů.“

Většina z nich žije už dávno jiným životem a všichni jsou víceméně rádi, že se v minulých čtyřiceti letech dostali na západní stranu železných opony. Jsou to smutní, někdy nostalgici starší lidé, kteří nechtějí nic jiného než právo na vzpomínky. Nechtějí a ani nemohou začínat znovu od začátku. Ti, kdo mluví o požadavcích, jsou v mizivé menšině. Při žádostech o restituci a právu na návrat zpravidla navíc nemyslí na život v Československu, ale spíš na nějakou tu chatu pro děti.

Bluf landsmanshaftu

Tyto pocity (a obavy Čechů, které vyvěrají z potlačovaných dějin) nutí vyhnancké funkcionáře vstupovat do politiky. Je to politika neústupných starých cílů, panovačnosti, zapuštěného omílání principů; z hlediska majetku totiž už dávno o nic nejde. Požadavek sudetského landsmanshaftu na odplatu a právo na návrat je prázdný bluf. Kdo z jejich lidí by se sem chtěl opravdu nastěhovat? A i kdyby to menšina opravdu chtěla: směla by tím bránit většině v jejím pokusu o nový začátek v nové a změněné Evropě, v níž se brzo stejně bude moci každý přestěhovat, kam bude chtít?

Jistě je úlevou, že se československý prezident omluvil Němcům za odsun a že se nyní v čs. masmédiích pomalu rozvíjí diskuse o vlastním přínosu k válečnému barbarství. Co však bohužel stále ještě chybí, je podobně vedená sebekritika a do budoucna orientovaný pohled sudetských Němců - zejména ohledně německého podílu na zničeném soužití s Čechy. Usmíření je možné pouze tam, kde je uznána vlastní vina, a ne tam, kde je stále svalována na jiné. Pochopitelně se lze ptát, zda stačí pouhá slova lítosti, anebo zda by morální vyrovnání nemělo sahat o něco dál. Sudetoněmecký krajanický spolek ovšem nemá právo klást tuto otázku, dokud sám nebude schopen učinit první krok k uznání vlastní viny.

Místo toho prožíváme poslední fáze výhnanckých funkcionářů, kteří v Evropě otevřených hranic náhle ztratili svou starou roli. V této Evropě je možný nový a přímý dialog mezi lidmi, bez zástupců, kteří, třebaže už válka dávno skončila, sedí ještě stále v zákopech. Tito lidé vidí svou poslední šanci na nějakou roli v tom, že se zapojí do jednání o československo-německé smlouvě. Ještě však nezpозорovali, že ani tato šance už neexistuje.

JAN METZGER

J.METZGER (1956) je pražský dopisovatel ARD.

Konzervativec z Leninského svazu

Konzervativní strana Svobodný blok má dnes tisíc členů. Její předseda Jiří Kotas, zároveň prezident Banky Bohemia, má však ambice daleko větší. Jeho strana se měla sloučit s ODS a podle některých hlasů počítal J.Kotas ve formaci V.Klausa s druhým místem.

Proč k tomu nedošlo? Co stojí za chováním devětatřicetiletého hlasatele konzervativismu, který ve svém životopise uvádí, že byl členem Leninského svazu mladých a SSM, který pracoval v Sovětsko-československém ústavu jako specialista na kubánskou revoluci, žil od r.78 v Kanadě, prokládal se za představitel nejasné odbojové organizace a od února 90 se prezentuje jako představitel skutečné pravice čs. politického spektra? To všechno jsme se pokusili vyzvědt přímo v budově banky naproti Masarykovu nádraží.

Vaše Konzervativní strana Svobodný blok přerušila poslední srpnový víkend jednání o sloučení s ODS. Proč a za jakých okolností k tomu došlo?

Spojení s ODS bylo připravované už dávno, od února jsme vedli s V.Klausem systematické hovory. Dlouho jsem si myslel, že jeho strana je nám nejbližší.

Letos 2.července mi zavolal sekretář ODS a pozval nás k velkému jednání. Vydali jsme komuniké o krocích ke sloučení obou stran a začali jsme společně vystupovat na veřejnosti. Hned od počátku však docházelo k divným posunům. Akce se konaly o čtrnáct dní později, než bylo domluveno, účelem bylo nechat nás čekat. Společná jednání se zvrhávala v bagatelizování všeho, co naše strana dělala. Chtěli, abych víc zdůrazňoval, že podporujeme ODS.

Pan Klaus s oblibou spojuje hypnózu s bagatelizací. Přejďte se címkoli, a pokud to nevytvoří, je to ta největší hloupost na světě. Hypnózu myslím, že rád blufuje a straší. „Pokud to a to nechápáte, je naše spojení velmi ohroženo.“ říkal mi často. V.Klaus je mizerný politik. Je to prvotřídní finanční odborník, ale v politice je neomelelec.

Volební fondy z USA

Naposledy jste se setkali 30.srpna?

Ano, měli jsme projednat mechanismus spojení obou stran a společný postup na veřejnosti. Namísto toho mi zase četli levity. Měli jsme také domluvit získání volebních fondů od Republikánské strany z USA. Američané přišli za mnou, p.Klaus však o našem společném jednání s republikány nechtěl slyšet, že by to vypadalo, že jsme, ODS i moje strana, na stejné úrovni.

Na tom jednání jsme nevznesli otázku urychleného sjednocení obou stran, jak tvrdí V.Klaus. Věděli jsme, že o tom musí rozhodnout kongres strany. Od začátku jsme se ale dohodli, že to bude společný kongres, kam jejich a naši lidé pojedou podle určitého klíče. Poměr by byl asi pětadevadesát ku pěti, to nám nevadilo. Tvrdili dnes V.Klaus něco o mé úspěšnosti, to je vylmsl. Musel by totiž říct, že je nesnesitelný člověk a že proto nedošlo ke spojení.

Aní si anad neuvědomil, že na té schůzce došlo ke kolizi. Odešel z jednání dřív a jen mávl rukou: „Tak si to tu dořešte.“ Hned druhý den se sešlo vedení naší strany a po analýze jsme se rozhodli jednání s ODS ukončit.

Pokrač. na další str.

Konzervativní strana Svobodný blok má dnes tisíc členů. Její předseda Jiří Kotas, zároveň prezident Banky Bohemia, má však ambice daleko větší. Jeho strana se měla sloučit s ODS a podle některých hlasů počítal J.Kotas ve formaci V.Klausa s druhým místem. Proč k tomu nedošlo? Co stojí za chováním devětatřicetiletého hlasatele konzervativismu, který ve svém životopise uvádí, že byl členem Leninského svazu mladých a SSM, který pracoval v Sovětsko-československém ústavu jako specialista na kubánskou revoluci, žil od r.78 v Kanadě, prokládal se za představitel nejasné odbojové organizace a od února 90 se prezentuje jako představitel skutečné pravice čs. politického spektra? To všechno jsme se pokusili vyzvědt přímo v budově banky naproti Masarykovu nádraží.

Finančník bez vzdělání
Vy jste s dějepiscem uvádělím nastoupil jeho poradce ministra financí? Jako politický poradce?
 Nestudoval jsem ekonomiku, ale mám za sebou tak trochu školu života. Pan Klaus si mě vybral kvůli identickým názorům na ekonomickou reformu a proto, že jsem se v posledních letech venku pohyboval v blízkosti insti-

Finančník bez vzdělání
Vy jste s dějepiscem uvádělím nastoupil jeho poradce ministra financí? Jako politický poradce?
 Nestudoval jsem ekonomiku, ale mám za sebou tak trochu školu života. Pan Klaus si mě vybral kvůli identickým názorům na ekonomickou reformu a proto, že jsem se v posledních letech venku pohyboval v blízkosti insti-

Mez odně a ODS je tedy definitivně rozdělen?
 Ano. Po vystoupení p.Klausa, kdy mě nařkl z oktrojované demokracie, je definitivně. Němci která slova nelze odopustit.

Odkdy začaly vaše střety s V.Klausem?
 Od chvíle, kdy jsme začali lámat chleba, co se týče stran. Přitom jsme měli určité vzájemné signály už od jara 90. V.Klaus se tenkrát

Není zvládnutí, že si odbory vybraly právo ods, otevřeně pracovněho politika, abyta řídil a měl přehled o jejich financích?

Myslím, že je to jedno. Závažnější pro ně bylo, jestli jim zaručím, že dokážu zmnožit jejich peníze. Mé politické inklinace pro ně nejsou důležité, tak jako mně je lhostejné, že řada odborářů jsou sociálními demokraty.

Proč jste opustil místo ministra poradce a šel do banky?

Jako pracovník vlády jsem měl omezenou možnost vystupovat politicky. Přitom jsem se s V.Klausem v léčebně rozcházel, hlavně co se týče daní. Řekl jsem mu, že nechat daňovou reformu až na konec transformace ekonomiky je mylné.

Ministr Klaus můj odchod považoval za menší ránu pod pás. On prostě není rád, když se lidé necítí celou svou osobností vázání na práci s ním.

Získat konzervativní nálepku

Říkal jste, že jste začali velmi brzy jednat o spojené strany?

Ihned po rozpadu OF na ODS a OH jsme s panem Klausem začali vážně jednat. Měl velký zájem o název „konzervativní“. Velmi se rozčilil, když jsem se předtím přejmenovali na Konzervativní strana Svobodný blok, chtěl ten název pro sebe, a proto tolik stál o spojení s námi. Jenže slovo „konzervativní“ tu bylo naší zásluhou, razil ho ve volební kampani Svobodný blok, nikdy V.Klaus. Ten dlouho hrál iluzi OF a nelíbil se od ostatních: Kučery, Fišery, Ryndy a dalších.

Jaké mělo být rozložení funkcí v nové straně?

Podle mě musely být všechny posty v té budoucí straně obsazovány na základě výsledků vnitrostranické volební kampaně, včetně funkce předsedy. V.Klaus to kategoricky odmítl. Rada lidí se také domnívala, že nová strana by měla mít dualitní vedení, tj. prezidenta a předsedu.

Měl jste představu, že by to byl p.Klaus o vy?

Mohl to být p.Klaus, já nebo kdokoli jiný, kdo by vyhrál stranickou kampaň. Jak jsem však řekl, na tom jsme se nemohli dohodnout.

Jednání s ODS mi ovšem dala do mnohého nahlédnout. Když jsem mluvil s jejími funkcionáři, pp.Mackem, Čermákem nebo Zielem, zjistil jsem, že mají ke konzervativcům pěkně daleko: neobstáli by v sebeeternější politické nebo ekonomické debatě. Lidé (jako pp.Čermák nebo Kovář), kteří na nás před volbami plivali stejně jako levce, teď ze sebe najednou dělali velké konzervativce.

Vy jste byl politicky činný už před emigrací koncem 70.let?

Nebudu ze sebe dělat hrdinu. Nebyl jsem disident, i když jsem měl chuť podepsat Chartu 77. Byla v ní však řada nedůležitých věcí, zdálo se mi, že podstatná uniká.

V 70.letech, když jsme začali chodit na filozofickou fakultu, jsme si řekli, že komunismus je nereformovatelný a že je tedy proto, že proti němu nikdo systematicky nevystoupil.

Kdo to je „my“?

Řada lidí, některé vám nebudu jmenovat, někteří jsou po smrti, jiní si to nepřejí.

Znamená ono „my“ organizaci Věrní zůstaneme II, za jejíhož představitele jste se prohlásil po příjezdu do Kanady?

Ano. Došli jsme k názoru, že je třeba pronikat do mocenského aparátu, ten tam, ten onde, rozbíjet ho metodou trojského koně. Já jsem se chtěl dostat na ministerstvo zahraničí, to se mi ale nepovedlo. Nebyl jsem ve straně ani v SSM. Říkal jsem si, že vstoupit bude možné, až uvidím, že celý ten koncept trojského koně není nějak ujetý.

Vy jste nikdy nebyl v SSM?

Ne. Na vysoké škole jsem sice řekl, že jsem členem, ale tím to pro mne končilo, nic jsem nepodepsal. Abych byl natolik odvážný a řekl

přímou, že v SSM nejsem a že tam nikdy nevstoupím, to jsem tedy nebyl.

Kolik měla vaše organizace členů?

Tedy... sedmnáct. Koncem 70.let jsme došli k názoru, že naše koncepce pronikání zevnitř není dobrá, protože bychom se natolik pošpinili, že bychom ztratili v klíčových momentech důvěryhodnost. Já v té době pracoval v Československo-sovětském institutu ČSAV, kde jsem se zabýval kubánskými dějinami. Tam i jinde jsme se dozvěděli o plánu sovětské anexe Československa. Veškeré dostupné materiály jsme chtěli předat velvyslancem USA...K přijetí však nedošlo. Rozhodli jsme se dostat tyto informace za hranice. Pokusili jsme se utéct z východního Německa přívozem do Dánska.

Celá organizace?

Jak mi můžete položit takovou otázku? Mohou to být dva nebo tři lidé. Já to nepovažuji za důležité: nebyl jsem sám, nebylo nás ani patnáct.

V Německu jsme narazili na dobrého hraničnicka. Řekl nám: „Vraťte se, dokud máte čas.“ Všichni nebyli z těch, kdo střídali. Poslal nás zpátky a já musel hledat jinou cestu, jak se dostat ven. Podařilo se mi to pak se zájezdem na Kubu; letadlo do Havany má mezi přistání v Montrealu.

O vaší organizaci snad nikdy nikdo neslyšel. Kdo byl jejími členy?

Necitím potřebu se z čehokoli ospravedlňovat a cokoli vysvětlovat. Ta jména vám nemohu říct.

Vlastnoručně psaný životopis

Říkal jste, že jste nebyl nikdy členem SSM, že jste nik nepodepsal. Existuje ovšem tento váš rukou psaný a podepsaný životopis, kde tvrdíte, že jste už v roce 1969 vstoupil do Leninického svazu mládeže, potom do SSM, že jste byl členem fakultního výboru SSM na filozofické fakultě v Brně...
To, co máte, je stejná kopie, jakou mi nedávno ukázal p.Klaus. Měl jsem už zaplacený zájezd na Kubu a na brněnské pasovce mi najednou řekli, že kvůli mezipřistání v Montrealu potřebuji výjezdní doložku. Abych prý sepsal životopis a že ji hned dostanu. Napsal jsem, co mě v té chvíli napadlo.

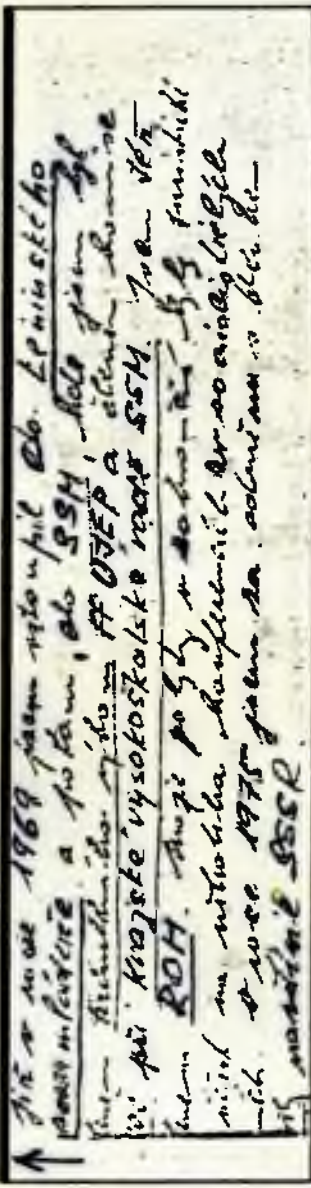
Vy jste k vydání výjezdní doložky nepotřeboval doporučení zaměstnavatele, žádné razítko, nic?
Měl jsem doporučení od zaměstnavatele, že schvaluji můj zájezd na Kubu. Montreal byl jen tranzit.
To, co jste v tom životopise napsal, tedy nebyla pravda?
Nebyla... Kdybyste se podívali do mých starých studijních materiálů, zjistili byste sice, že tam mám napsáno člen SSM. Ale najdete mi v materiálech ÚV SSM potvrzení, že bych převzal legitimaci.
Vy jste tam jen tak napsal, že jste byl členem Leninického svazu mládeže, SSM, fakultního výboru...?
Já napsal na té pasovce hlouposti... Kdyby to bylo za nacismu, tak bych třeba napsal, že jsem členem Ligy proti bolševismu.

Dohady kolem zásahu v Mošnově

Podle mluvčího FMV Martina Fendrycha, „ministr Langoš disponoval před zásahem takovými informacemi, že se nemohl rozhodnout jinak“. O důvěryhodnosti zpravodajských informací odmítl hovořit s tím, že ministerstvo bude informovat branně bezpečnostní výbor Federálního shromáždění při uzavření jednání. Veřejnost byla o skutečném důvodu zásahu informována se čtyřdenním zpožděním. I když se to snažili představitelé ministerstva vysvětlit potřebami vyšetřování, je to po neúspěšném zásahu nepřijatelné.
Zprávy o jaderné látce mělo k dispozici jedině Vojenské obranné zpravodajství. Tato instituce vznikla z bývalé Vojenské kontrarozvědky (VKR), která byla součástí StB. Dnes tu pracuje kolem stovky lidí a v nižších funkcích řada bývalých příslušníků VKR. Představitelé vnitřně připouštějí, že zpráva o jaderné látce mohla být dezinformací. VOZ je tedy v podezření, že zde dezinformace vznikla. Její ředitel plukovník Duchek byl dočasně odvolán.

Někdo nám něco řekne
Důvěryhodnost informátorů, kteří poskytli úřadům zprávu o kontrabandu v Mošnově, a profesionalitu následného vyhodnocení mohou osvětlit slova poradkyně federálního ministra vnitř P.Šustrové: „Všechna ta slova o zdrojích informací, o tom, jak se informace analyzují, zní, jako bychom na to měli nějaký mistr. Ve skutečnosti je to tak, že nám někdo něco řekne a my uvažujeme, jestli je ten člověk spolehlivý.“
Vedoucí představitelé ministerstva už několikrát vyslovili nespokojenost s prací FBIS. Zdá se, že tato tajná služba neumí nebo zatím nemůže ověřovat přicházející informace po

odnět k akci na mošnovském letišti vzešel z armády. Ministr Dobrovský při tom vycházel z informací Vojenského obranného zpravodajství, podle kterých byla v prostorách letiště uschována pašovaná vojenskostrategická látka. Z dřívějších poznatků FBIS bylo známo, že letiště Mošnov už delší dobu slouží jako mezinárodní překladiště zbraní a drog. Představitelé Federálního ministerstva vnitř se proto rozhodli zasáhnout.

Podle názoru jednoho ze zaměstnanců FMV, kteří se případem zabývají, však látka skutečně existuje a dosud neopustila území naší republiky. Byla pravděpodobně převezena do Ostravy. Je to ale pouhý dohad, protože ministerstvo dodnes přesně neví, jakou látku vlastně hledalo. Další z pracovníků FMV, kteří se mošnovským případem zabývají, soudí, že jde o obchod mezi KGB a Američany, který fungoval už před listopadem a jehož prostřednictvím byla StB. Po listopadu obchod údajně pokračuje přes soukromé osoby.

Pokrač. ve další str.

Podle názoru jednoho ze zaměstnanců FMV, kteří se případem zabývají, však látka skutečně existuje a dosud neopustila území naší republiky. Byla pravděpodobně převezena do Ostravy. Je to ale pouhý dohad, protože ministerstvo dodnes přesně neví, jakou látku vlastně hledalo. Další z pracovníků FMV, kteří se mošnovským případem zabývají, soudí, že jde o obchod mezi KGB a Američany, který fungoval už před listopadem a jehož prostřednictvím byla StB. Po listopadu obchod údajně pokračuje přes soukromé osoby.

Podle mluvčího FMV Martina Fendrycha, „ministr Langoš disponoval před zásahem takovými informacemi, že se nemohl rozhodnout jinak“. O důvěryhodnosti zpravodajských informací odmítl hovořit s tím, že ministerstvo bude informovat branně bezpečnostní výbor Federálního shromáždění při uzavření jednání. Veřejnost byla o skutečném důvodu zásahu informována se čtyřdenním zpožděním. I když se to snažili představitelé ministerstva vysvětlit potřebami vyšetřování, je to po neúspěšném zásahu nepřijatelné.
Zprávy o jaderné látce mělo k dispozici jedině Vojenské obranné zpravodajství. Tato instituce vznikla z bývalé Vojenské kontrarozvědky (VKR), která byla součástí StB. Dnes tu pracuje kolem stovky lidí a v nižších funkcích řada bývalých příslušníků VKR. Představitelé vnitřně připouštějí, že zpráva o jaderné látce mohla být dezinformací. VOZ je tedy v podezření, že zde dezinformace vznikla. Její ředitel plukovník Duchek byl dočasně odvolán.

Podle mluvčího FMV Martina Fendrycha, „ministr Langoš disponoval před zásahem takovými informacemi, že se nemohl rozhodnout jinak“. O důvěryhodnosti zpravodajských informací odmítl hovořit s tím, že ministerstvo bude informovat branně bezpečnostní výbor Federálního shromáždění při uzavření jednání. Veřejnost byla o skutečném důvodu zásahu informována se čtyřdenním zpožděním. I když se to snažili představitelé ministerstva vysvětlit potřebami vyšetřování, je to po neúspěšném zásahu nepřijatelné.
Zprávy o jaderné látce mělo k dispozici jedině Vojenské obranné zpravodajství. Tato instituce vznikla z bývalé Vojenské kontrarozvědky (VKR), která byla součástí StB. Dnes tu pracuje kolem stovky lidí a v nižších funkcích řada bývalých příslušníků VKR. Představitelé vnitřně připouštějí, že zpráva o jaderné látce mohla být dezinformací. VOZ je tedy v podezření, že zde dezinformace vznikla. Její ředitel plukovník Duchek byl dočasně odvolán.

Podle mluvčího FMV Martina Fendrycha, „ministr Langoš disponoval před zásahem takovými informacemi, že se nemohl rozhodnout jinak“. O důvěryhodnosti zpravodajských informací odmítl hovořit s tím, že ministerstvo bude informovat branně bezpečnostní výbor Federálního shromáždění při uzavření jednání. Veřejnost byla o skutečném důvodu zásahu informována se čtyřdenním zpožděním. I když se to snažili představitelé ministerstva vysvětlit potřebami vyšetřování, je to po neúspěšném zásahu nepřijatelné.
Zprávy o jaderné látce mělo k dispozici jedině Vojenské obranné zpravodajství. Tato instituce vznikla z bývalé Vojenské kontrarozvědky (VKR), která byla součástí StB. Dnes tu pracuje kolem stovky lidí a v nižších funkcích řada bývalých příslušníků VKR. Představitelé vnitřně připouštějí, že zpráva o jaderné látce mohla být dezinformací. VOZ je tedy v podezření, že zde dezinformace vznikla. Její ředitel plukovník Duchek byl dočasně odvolán.

Červená rtuť

S „červenou rtuťí“ přišel poprvé exministr R.Sacher: „Pokud pan ministr řekne, že jde o radioaktivní látku v množství šedesáti kilo, nemůže jít o nic jiného než o červenou rtuť. Pod pojmem červená rtuť se rozumí prášek, který má název Red Mercury a většinou to bývá kysličník rtuťi s vysokým obsahem rtuťi. Tato látka je k nám pašována ze Sovětského svazu. Západní překupníci o ni projevují mimořádný zájem a za kilo platí až tři sta tisíc dolarů. Používá se jako roznětka k atomovým zbraním. Když si dnes projdete podsvětí, které nepatří ke čtvrté cenové skupině, tak se vám tyto informace donesou.“

Prohlášení poslance Sacher je sice suverénní, nicméně mylné. Podle odborníků červená rtuť neexistuje, může to být pouze slangový výraz pro jinou látku. Jako roznětka k atomovým zbraním slouží klasická výbušnina.

Plán letiště k dispozici nebyl

Samotnou akci provedla v jednu hodinu po půlnoci Jednotka rychlého zásahu. Příslušníci vojenské policie ji pouze zajišťovali, aby nedošlo k nedorozumění: ozbrojená ochrana letiště se mohla domnívat, že jde o teroristický útok. Nedošlo k žádnému zranění, jeden zaměstnanec letiště to odnesl modřinou způsobenou odlomeným bakelitem při ustřelování zámku u dveří. Jednotka musela zničit ještě jeden zámek, protože vojáci, kteří hlídali vchod do jednoho z bunkrů, odmítli odejít a utkali se schovat do další místnosti. Jednotka rychlého zásahu (osm mužů plus dva ostřelovači, kteří ihned zalehli do kukuřice a hlídali řídicí věže) obsadila důležité budovy na letišti během tří minut, což je skutečně profesionální výkon.

Na Generálním štábu čs. armády údajně neexistoval podrobný plán letiště Mošnov. Nebyl k dispozici ani na samotném letišti. Bylo tedy zapotřebí hledat pět vojenských bunkrů a munici sklady, ve kterých se mohla hledaná látka nalézat. Celý objekt letiště Mošnov má rozlohu asi sto osmdesát kilometrů čtverečních a je pravděpodobné, že jednotka nedokázala prohledat úplně všechny prostory. V osm hodin ráno bylo veliteli zásahu majoru Vackovi tlumočeno přání ministra Dobrovského, aby akce byla ukončena. Skončila o dvě hodiny později a její výsledek byl negativní.

Politická dohra

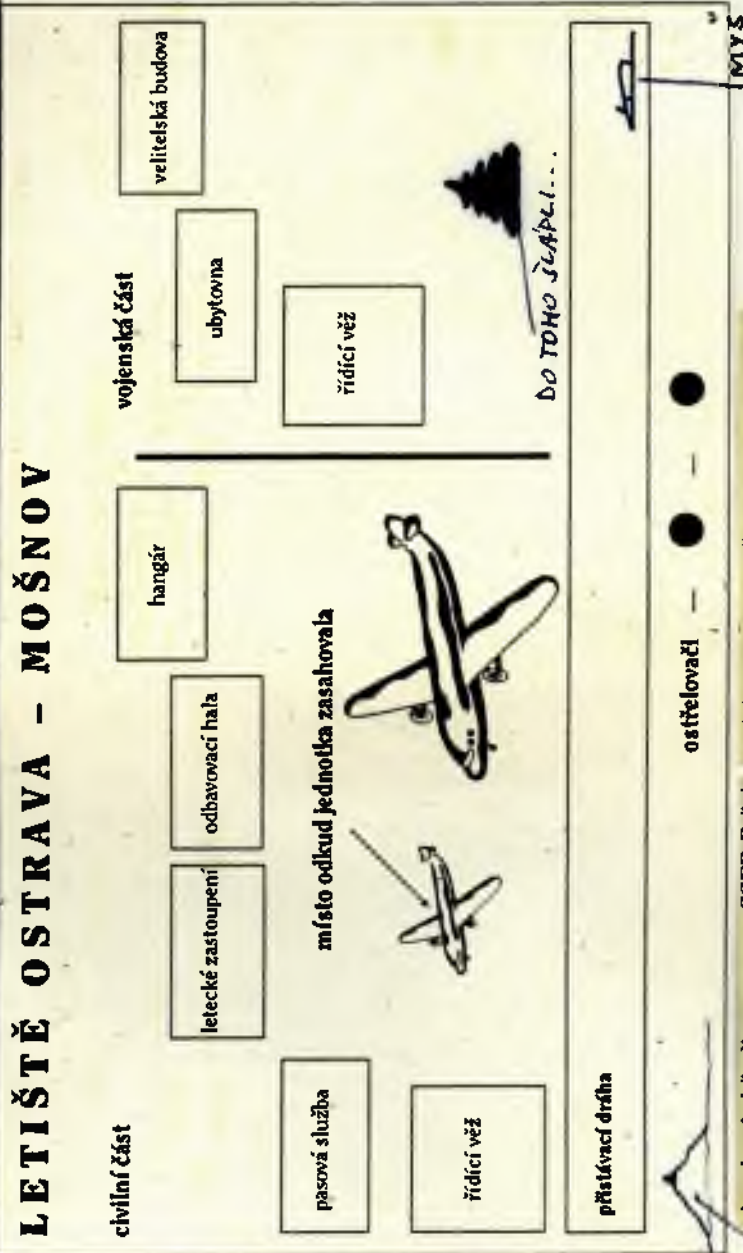
Diskuse o zásahu se velmi brzy přenesla do politické roviny. Podle názoru M.Fendrycha jsou to útoky cílené; jde prý o to, aby resort přestal fungovat tak, jak funguje: „Veřejnost neustále volá po razantních zákrocích proti vzrůstající kriminalitě, a když se ministr rozhodne k razantní akci proti organizovanému zločinu, tak to vyvolá přesně opačnou odezvu.“

V podobném duchu hovoří prohlášení několika politických hnutí (HOS, KAN, VONS, Strana Čs.neutrality) k mošnovskému případu: „Výhrady proti zásahu v Mošnově mají jediný cíl - zdiskreditovat a odstranit z vedení FMV ostrůvek demokratických sil, soustředěný kolem ministra J.Langoše. Nezapomeňme na to, že FMV bylo, jako jediná státní instituce, schopno akce při nedávném puči v SSSR.“

Zásah byl skutečně razantní. Existovalo nebezpečí, že ozbrojená ochrana letiště použije proti zasahujícím policistům zbraně. Podobné akce jsou jedním z prostředků, jak bojovat proti organizovanému zločinu.

Fakt, že akce skončila neúspěchem, je předmětem dalšího vyšetřování. M.Fendrych: „Stále existuje naděje, že se podaří tu látku objevit nebo že zadržíme lidi, kteří souvisejí s jejím případným transportem. Musíme samozřejmě zjistit, zda tam ta látka skutečně byla a zda nebyla před zásahem odvezena na jiné místo. Jakákoliv dekonspirace přitom zneškodňuje možnost odhalit pachatele. Na ministerstvu pracuje speciální analytický tým. A nových informací se objevilo dost.“

LETIŠTĚ OSTRAVA - MOŠNOV

Havel für Vertrag optimistisch

CSFR-Präsident hofft auf Bestätigung im Parlament

PRAG, 4. Oktober. Der tschechoslowakische Staatspräsident Václav Havel ist optimistisch, daß der deutsch-tschechoslowakische Freundschaftsvertrag, der am Dienstag während des Besuchs von Bundespräsident Richard von Weizsäcker paraphiert werden soll, auch das CSFR-Parlament passieren wird. Das machte Havel am Freitag bei einem Gespräch mit deutschen Journalisten auf der Prager Burg deutlich. Die Slowakei, deren Abgeordnete im Zweikammer-Parlament Blockademöglichkeiten hätten, hatte ihren Widerstand angekündigt, weil das Abkommen die Existenz eines slowakischen Staates von 1939-1945 leugne.

Der CSFR-Präsident unterstrich, daß das Abkommen mit der Bundesrepublik für sein Land ein großer Fortschritt auf dem Weg in die Europäische Gemeinschaft sei, mit der Prag voraussichtlich noch in diesem Jahr einen Assoziationsvertrag schließen werde. Allerdings könne das Abkommen nicht alle Probleme zwischen beiden Staaten lösen, und gewisse Themen seien deshalb ausgespart worden. Die tschechoslowakische Bevölkerung habe 40 Jahre mit der Überzeugung gelebt, die Vertreibung der Su-

detendeutschen aus der Tschechoslowakei sei eine legitime Antwort auf die Leiden der Menschen im Zweiten Weltkrieg gewesen. Die Neubewertung dieses Tabuthemas nach der Wende habe als großer Schock gewirkt, aber die Bevölkerung beginne dies langsam zu verarbeiten.

Die Frage, ob die jüngsten ausländergefeindlichen Ausschreitungen in der Bundesrepublik Ängste in der Tschechoslowakei wachgerufen haben könnten, verneinte Havel.

Havel warnte vor „Chaos“ in seinem Land für den Fall, daß die Frage der Abspaltung der Slowakei nicht in den nächsten Monaten gelöst wird. Er forderte erneut einen Volksentscheid mit den Alternativen Fortbestand der Föderation oder slowakische Selbständigkeit. Erstmals deutete er jedoch an, daß auch ein Vertrag zwischen der Tschechischen Republik und der Slowakei zum Ziel führen könnte. „Dann wäre ein Referendum vielleicht die Bestätigung dieses Vertrages oder sogar hinfällig“, sagte der Präsident. Eine Aufkündigung der Föderation ohne Volksabstimmung lehnte er jedoch klar ab.

Abkommen sichert Minderheitenrechte der Deutschen

BONN/PRAG (dpa). Der deutsch-tschechoslowakische Vertrag über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit wird während des fünftägigen Staatsbesuches von Bundespräsident Richard von Weizsäcker in der kommenden Woche in Prag paraphiert, also mit Namen und Unterschriften der beiden Staatsmänner abgezeichnet. Eine entspre-

chende Ankündigung von CSFR-Präsident Vaclav Havel wurde am Freitag in Bonn von der Bundesregierung bestätigt. Die Paraphierung erfolgt am Dienstag durch die beiden Außenminister, Hans-Dietrich Genscher und Jiri Dienstbier. Der Termin der endgültigen Unterzeichnung steht noch nicht fest.

Die Bundesregierung mißt dem Abkommen laut Regierungssprecher Dieter Vogel große Bedeutung zu. Nach den Verträgen mit der Sowjetunion und Polen sei dies ein weiterer „Schritt auf dem Weg zu einem Europa des Friedens, der Freiheit

und der Demokratie“. Über den Inhalt des Vertrages wollte Bonn nichts sagen. Nach dem Entwurf, der der Deutschen Presse-Agentur in tschechisch vorliegt, werden zwar die Eigentumsforderungen der nach dem Zweiten Weltkrieg aus der Tschechoslowakei vertriebenen Deutschen ausgeklammert, aber den in der CSFR lebenden Deutschstämmigen ein Minderheitenschutz nach dem KSZE-Bestimmungen zugesichert. Die Vertreibung der Sudetendeutschen wird als „Gewaltakt“ bezeichnet. Um die Vertreibungsfrage hatte es in

763
Pobrac na
CM 764

den letzten Tagen Verwirrung zwischen zwischen beiden Seiten gegeben, nachdem der Sprecher des Prager Außenministeriums, Egon Lansky, mit der Einschätzung zitiert worden war, Bonn habe mit dem Abkommen die Rechtmäßigkeit der Vertreibung der Sudetendeutschen anerkannt. Obwohl Lansky umgehend dementierte, gab sich Bonn nicht zufrieden und verlangte am Mittwoch eine Klarstellung von Dienstbier, die dieser gegeben hat. Die Ausklammerung der Eigentumsforderungen hat Proteste der Vertriebenen ausgelöst. In dem Entwurf wird die Gültigkeit der bestehenden Grenzen ausdrücklich anerkannt.

Aufgespießt

„Mehr Freizeit hat auch nicht nur angenehme Aspekte: Zeit ohne Arbeit erfordert eine Stärke: Zeit ohne Arbeit aufbringt. Die Sehnsucht nach erfüllter Zeit birgt die Angst vor den Abgründen nicht sinnvoll auszufüllender Zeit. Deshalb wird man in der Entscheidung der ÖTV ein Signal sehen dürfen: Arbeitszeitverkürzung steht als Thema nicht mehr zur Debatte.“

Aus der „Frankfurter Allgemeinen Zeitung“ (FAZ).

Brücke der Freundschaft

„An der Spitze des Staates wird in zehn Jahren ein grauhaariger, weiser Professor mit dem Charme Richard von Weizsäckers stehen“, schreibt Václav Havel in seinem soeben in Prag erschienenen Buch „Sommer-Reflexionen“, in dem er seinen Traum von einer künftigen Tschechoslowakei skizziert. Im CSFR-Fernsehen revanchiert sich von Weizsäcker, er sei bei seinen vielfältigen Kontakten zu den deutschen Nachbarn einem „so tiefen, menschlichen Gefühl der Zusammengehörigkeit“, wie es Havel zeige, bisher noch nicht begegnet. Kein Zweifel: Wenn der Bundespräsident am heutigen Montag zum zweiten Mal innerhalb von 19 Monaten in das Land der Tschechen und Slowaken reist, treffen zwei Staatsoberhäupter zusammen, die gegenseitige Hochachtung auf den Weg einer Freundschaft geführt hat.

Die Brücke dieser persönlichen Zuneigung ist um so wichtiger, als die Basis der Beziehungen zwischen den Nachbarnationen — trotz aller Erfolge des Aussöhnungswillens in den vergangenen Monaten — nach mehr als einem halben Jahrhundert Gewalt und Unrecht noch brüchig ist. Daß mit dem deutsch-tschechoslowakischen Vertrag über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit, der nach komplizierten Verhandlungen am Dienstag zumindest paraphiert werden soll, lediglich ein Anfang gemacht wird, räumt auch Havel ein. „Dieser Vertrag wird nicht alle Probleme zwischen unseren Ländern lösen, die schon seit Jahren existieren und sich aufgehäuft haben. Es ist der bestmögliche Vertrag, den wir in der gegenwärtigen Zeit abschließen konnten“, hat er am Freitag einer Gruppe in Prag akkreditierter deut-

scher Journalisten im Vorfeld des Weizsäcker-Besuchs gesagt.

„Bestimmte Dinge sind nicht in dem Vertrag enthalten“, konstatiert der CSFR-Präsident mit Blick auf die Tatsache, daß ein Verhandlungserfolg nur unter Aussparen zweier wichtiger Punkte möglich war: der Wiedergutmachungsansprüche der tschechoslowakischen Opfer des Nationalsozialismus und der Entschädigungsforderungen der vertriebenen Sudetendeutschen. Das Abkommen mit Deutschland sei für die Tschechoslowakei aber schon deshalb so wichtig, „weil gerade mit diesem Vertrag die Assoziierung und Zusammenarbeit der Tschechoslowakei mit der Europäischen Gemeinschaft viel schneller zu erreichen ist“. In bestimmten Bereichen könne man durch das Abkommen dem Assoziierungsverfahren zuvorkommen. Da die Meinungsver-

schiedenheiten mit Frankreich beseitigt seien, erwartet Havel allerdings einen Assoziierungsvertrag mit der EG ohnehin bis spätestens zum Jahresende.

Nachdem die lebhaften Wirtschaftsbeziehungen zur ehemaligen DDR mit der deutschen Einigung unterbrochen worden seien, komme es nun auf die Wiederbelebung der Handelskontakte auf neuer Grundlage an, meint Havel. Darüber werde nicht nur auf Regierungsebene, sondern auch zwischen Unternehmen und Betrieben verhandelt. „Es kommen viele Unternehmer aus der Bundesrepublik hierher und möchten investieren“, berichtet der CSFR-Präsident zufrieden.

Tschechoslowakische Ängste vor der Wirtschaftsmacht des Nachbarn im Westen kann Havel nicht ausmachen: „Ich höre manchmal Stimmen, die sagen, daß das große vereinigte Deutschland zu einer europäischen Bedrohung werden könnte. Interessant daran ist, daß ich solche Stimmen nie aus der Tschechoslowakei höre, sondern aus anderen Ländern, von anderen europäischen Politikern. (...) Manche sagen sogar, daß die Tschechoslowakei zu einem Satelliten dieses großen Landes werden könnte. Ich kann nur sagen, daß es solche Ängste in unserer Bevölkerung nicht gibt.“ Auch die jüngsten Ausschreitungen in den neuen und alten Bundesländern bieten für Havel keinen Anlaß zu tiefergreifender Sorge. Die Vorfälle könne man als „Rassismus, teilweise vielleicht sogar Faschismus“ einstufen, aber sie seien nicht so bedeutsam, daß dies die Bundesrepublik als „starkes demokratisches Land nicht irgendwie meistern“ könne.

Größere Probleme sieht der Präsident, der am Samstag 55 Jahre alt wurde, offensichtlich in der Vergangenheitsbewältigung. Auf die Frage nach dem Umgang mit der Vertreibung der Sudetendeutschen aus der Tschechoslowakei nach dem Zweiten Weltkrieg erinnert er daran, daß diese Entscheidung nicht nur von den Kommunisten, sondern auch von den demokratischen Parteien und den Siegermächten getragen worden sei. Mehr als 40 Jahre habe die tschechoslowakische Bevölkerung in der Überzeugung gelebt, es habe sich um einen vollkommen legitimen Akt als Reaktion auf die Leiden der Menschen im Zweiten Weltkrieg gehandelt. Nur Dissidenten, unter anderem auch er selbst, hätten zu diesem Tabu-Thema entgegengesetzte Standpunkte vertreten. Als dann nach der demokratischen Revolution wegen der Ablehnung der These von kollektiver Schuld eine Umbewertung vorgenommen worden sei, sei die Öffentlichkeit zunächst schockiert gewesen. Auch wenn jetzt die Kommunisten aus der Auseinandersetzung über dieses Thema politisches Kapital zu schlagen versuchten, sei erkennbar, daß die Problematik in der Bevölkerung allmählich verarbeitet werde.

Werden es denn die Deutschen auf dem begonnenen Weg der Verständigung auch in den nächsten Jahren mit einem tschechoslowakischen Staatsoberhaupt Vaclav Havel zu tun haben, dessen Person bei aller Prinzipienfestigkeit zum Symbol von Toleranz und Versöhnungswillen geworden ist? Havel will die Bereitschaft zur Kandidatur für eine neue Amtszeit im kommenden Sommer unter anderem vom Erhalt der tschechoslowakischen Föderation und davon abhängig machen, „ob mich überhaupt noch jemand will“. Eins steht jedoch für ihn fest: „Ich werde nicht um die

Nachrichtagentur APA am Wochenende meldete, ist unter den neuen Funden vor allem eine Strohmattre von Bedeutung.

Strohreste könnten nach Ansicht von Wissenschaftlern darauf hindeuten, daß der Frühmensch in dieser Höhe eine Art „Basislager“ errichtet hatte. Wie die

Auch eine Strohmattre entdeckt INNSBRUCK, 6. Oktober (dpa). Die am Freitag bei der Fundstelle der Tiroler Gletscherleiche entdeckten Leder- und

Präsidentenschaft kämpfen, auch wenn ich mich darin von allen anderen Präsidenten der Welt unterscheiden sollte.“

Akce Norbert v Košicích?

(Čas): Začalo to v neděli 29. září za přítomnosti primátora J. Kopnického, když jeho asistent G. Kládek vyhlásil, že pracovníci košického Úřadu na ochranu ústavy a demokracie (nyní FIS) se v minulosti podíleli na sledování V. Mečiara. Měla se zjistit jeho účast na poběhu Brežněva a vypracovat dokumentace svědčící o jeho spolupráci s KGB.

Major dr. V. Fejfar z této organizace se měl dokonce vyslovit, že se bude muset vypracovat plán na fyzickou likvidaci V. Mečiara. Po tomto šokujícím vyhlášení následovaly dvě tiskové besedy, v nichž zástupci magistrátu a VPN odpovídali na dotazy.

Na první tiskové konferenci v pondělí 30. září G. Kládek spolu s panem T. Rheydem (kanadským Slovákem, který se stal hlavním komisařem dosud nelegalizované městské policie) trvali na svém nedělním vystoupení, ale argumentovali nepodloženými důkazy a fakty. Je zajímavé, že výše uvedené události se staly už dávno, ale zveřejněny byly až nyní. Proč nebyla ihned informována prokuratura? Pan Kládek sdělil, že už dříve bylo napsáno 12 až 15 dopisů např. předsednictvu Federálního shromáždění, F. Mikloškovi, J. Langošovi, J. Novotnému, řediteli tehdejšího Úřadu pro ochranu ústavy a demokracie. Přes závažnost jejich obsahu zpět došla jediná odpo-

věd z branně-bezpečnostního výboru FS.

Na druhé tiskové konferenci v úterý 1. 10. vystoupil poslanec SNR a předseda městské rady VPN Košice M. Strýko. Uvedl, že 31. 7. byla vyslovena nedůvěra primátorovi Janu Kopnickému (ve volbách kandidátu VPN a KDH), když nedokázal na městské radě NVP odpovědět na otázky o městské policii a jejím zřizovateli. Pan Strýko řekl, že mu připadá, že se jedná o jistý druh soukromých lidových milic a ne zákonně ustavenou policii. Městským úřadem a poslanci nebyl dosud schválen statut této policie. Také v této souvislosti je zajímavé, že město téměř nečerpá milionové dotace na bytovou výstavbu a na tak potřebnou obnovu leštiště. Poslanec M. Strýko řekl, že má důvodné podezření, že akce Norbert pokračuje. Jeho osobě je vyhrožováno fyzickou likvidací, a proto musel požádat o osobní ochranu prezidenta republiky. Záměrem těchto událostí je snaha zdiskreditovat VPN v Košicích jakožto nejvýraznější oporu federace. Celou věc by měla urychleně vyřešit prokuratura. Předpokládá se, že také dojde k novým volbám primátora.

Federální bezpečnostní informační služba se prostřednictvím CSTK distancovala od údajného sledování bývalého slovenského premiéra V. Mečiara. Tiskový mluvčí FBIS F. Stárek prohlásil, že FBIS V. Mečiara ani nikoho z jeho rodiny nesledovala, neodposlouchávala a ani neuvážovala o jeho fyzické likvidaci.

BYLINKOVÝ KAPSÁŘ

KOPŘIVA DVOUDOMÁ je vytrvalá bylina, která dosahuje až 120 cm. Zašpičatělé listy mají dlouhý řapík a pilovitý okraj. Celá rostlina je pokrytá zahavými chlupy.

Kopřiva je rozšířená po celé Evropě, kde je také její domovina. Roste obvykle ve skupinách v humózních jehličnatých a listnatých lesích a křovinách, v různých nadmořských výškách. Jinak se hojně vyskytuje jako plevel doprovázející lidská sídliště na plátech bohatých dusíkem, v zahrádkách, na rumišťích, u plotů a podobně.

POUŽÍVANÁ ČÁST: jako droga se sbírají listy nebo častěji celá nať. Suší se hned po sběru v tenkých vrstvách a pokud možno bez obrácení, aby se nedrolila. Po usušení si musí zachovat původní zelenou barvu.

OBSAHOVÉ LÁTKY: kopřiva obsahuje vitaminy C, B₂, B₆, histamin, chlorofyl A a B, kartenoidy, di- a triterpenické alkoholy a další látky.

POUŽITÍ: kopřiva obsahuje důležité látky pro vlasovou kosmetiku. Lidová kosmetika jí neoprávně přisoudila dokonce i schopnost zabránit vypadávání vlasů. Předpis pro vlasovou koupel je jednoduchý: 100 gramů jemně nakrájené kopřivy přelijeme půl litrem vroucí vody a po vychladnutí přidáme půl litru 4procentního octa. Lze však přidat i méně. Tento přípravek přihřejeme na koupelovou teplotu a každý večer po dobu 10 dnů jim promýváme vlasy. V každém případě se vlasy viditelně zlepší, posílí, jsou pružné a krásně se lesknou.

Mladé kopřivy jsou součástí i tzv. jarní »krev čistící« kúry. I ta přispívá k obnově a posílení organismu. Pijí se ve formě čajového nálevu, mohou se zamíchat do jarního salátu nebo přidat k míchaným vaříčkám.

● Praha je mezi 13 městy, která se ucházejí o sídlo evropského televizního zpravodajského kanálu Euronews. Uzávěrka nabídek byla v úterý. Podle agentury ADN patří mezi konkurenty Prahy města v Belgii, Francii, Itálii, Jugoslávii, Německu, Řecku a Španělsku, mj. Barcelona, Berlín, Boloňa, Štrasburk a další. Rozhodnutí o sídle kanálu bude přijato ještě v letošním roce.

Já na bráchu...

A brácha zase pákne na mne, vřitek je vzájemný. Tak to bylo za komunistů radých, takřka doslova to platí nejen o současné politické špičce složené z velké části z komunistů polapěných, tedy rážových. Přísloví ovšem platí nejen o dobrém, ale také o horším, když si například dva předhazují nějaké přeciny jako horký brambor. Tak třeba místopředseda federální vlády pan Pavel Rychetský obvinil vládu českou, že klade překážky převzetí majetku kdysi rodné komunistické strany a její »mládežnické« organizace. Vůči tomu se samozřejmě ohradil pan Petr Pithart coby hlava vlády české — ta prý nic takového nečinila, zato mášlo na hlavě má vláda federální, která pro takovou transakci nezajistila »právně čistý postup«. Těžko dělat arbitra! Kdo se může usmívat, jsou ti, které to mělo postihnout, totiž komunisté. Být jejich šéfem, navrhuje parlamentu a vládám, ať mi tedy majetek nechají a zbaví se tak obtížných manipulací a jablka vzájemného sváru. Protože nejsem šéfem, ba ani členem revoluční strany, mohu se jen jako občan divit. A také se zeptat, jaký je skutečný zájem peněz a majetku nemovitého, který byl převážně nakraden ve jménu šťastných zítřků, využít pro trochu příjemnější dnešek. Kdo si uvědomí politickou příslušnost činitele, kteří o tom tak světlě rozhodují, nemusí se ničemu divit. Ostatně, ono nejde jen o majetek komunistů. Zanedlouho oslavíme dvouleté výročí »Velké sametové« — a nebude bez zajímavosti srovnat tehdejší představy a požadavky s dnešní realitou. I když ti, kteří takto budou porovnávat, mohou být obviněni z populismu a jiných rejdů, jak začíná být zvykem.

ZVYK JE ZELEZNÁ KOŠILE...

NETOPÝR NA VÝVOZ

(pk): Pízeňské Divadlo J. K. Tyla uvede tuto sobotu premiéru klasické operety J. Strausse Netopýr, která bude mimořádná hned z několika důvodů. Představení vzniklo jako společný projekt soubor opery a operety v pohostinské režii brněnského Petra Pospíšila. Inscenace není určena pouze pro pízeňské publikum; čtyřicet představení by se mělo sehrát ve Spolkové republice Německo, samozřejmě v němčině. Kromě toho by se měl Netopýr v podání pízeňských umělců objevit také na významných scénách Rakouska a severní Itálie. Nutno podotknout, že touto inscenací začíná zřejmě nová éra tohoto pízeňského divadla. Podílejí se na ní totiž hned čtyři sponzoři: soukromá řeznická a uzenářská firma Schneider, společnosti Ovo a Nera a Zahradnické závody města Plzně, které hodiejší a divadlem navázat trvalou spolupráci. Od 1. října také začala oficiálně existovat Nadace Divadla J. K. Tyla, jejímž úkolem je hospodařit s finančními příspěvky sponzorů.

Žádné šperky ani zlato

(koč): Hledači pokladů na zámku Sychrov si už mohou dát pohov. Sugestivní zvěsti o tom, že se v podzemí zámku nalézají poklady — zlato či nacistické archívy — se ukázaly po důkladném prozkoumání jako liché. Okresní úřad v Liberci, který je správcem tohoto kulturního zařízení, věnoval značnou částku na prověření těchto informací. Nejdříve bylo různými prostředky prozkoumáno podzemí zámku a pak se prováděly náročné průzkumové vrty. Ani ten poslední, 12 m hluboký vrt, však nepřinesl žádné senzační odhalení. A tak věrme, že v okolí Sychrova už bude klid a obecní úřad v Liberci bude moci své prostředky investovat účelněji.

Roste počet váhavých

PRAHA: V České republice by nejvíce občanů (18 %) volilo Občanskou demokratickou stranu, na Slovensku by s 26 % vyhrálo opoziční Hnutí za demokratické Slovensko. Vyplyvá to z odpovědí na otázku: »Představte si, že by příští týden byly volby do Federálního shromáždění. Kterou politickou stranu nebo hnutí byste volili(a) především?«, kterou položil v září 1208 občanům institut pro výzkum veřejného mínění. V českých zemích je na druhém místě Československá sociální demokracie (9 %), následuje Komunistická strana Čech a Moravy (7 %) a Československá strana lidová (8 %). Stále však roste podíl nerozhodnutých (29 %). Druhé místo na Slovensku patří Křesťanskodemokratickému hnutí (16 %). 4. 10. 94

Stavovské v modré a zlaté

(rol): Po dvě stě let se na jevišti původně Nosticova, pak Stavovského, Tylova a nyní opět Stavovského divadla prolínaly dvě kultury — česká a německá — ku prospěchu obou. Dirigoval tu Mozart, poprvé tu zazněla česká hymna, Tyl se tu hádal s Máchou. Nyní nastal čas, kdy osm let uzavřené divadlo bude po rekonstrukci znovu otevřeno, a to 12. října premiérou hry J. Topala Sbohem, Sokrate. 1. prosince tu proběhne událost ještě třpytivější — gala premiéra Mozartova Dona Giovanniho v mezinárodním obsazení. Pohled do naleštěného interiéru divadla je už teď ohromující: modrá, bílá a zlatá působí velmi vkusně, modernizace nenarušila aristokratický ráz. Jak se novináři dozvěděli na včerejší tiskové besedě, celá rekonstrukce stála 750 miliónů, k dispozici je 664 míst k sezení a asi 20 k stání. Nejdražší lísky na činohru, která tu bude především doma, budou stát 58 Kčs. Součástí rekonstruovaného prostoru je i celý komplex vedlejších budov sloužících provozu divadla. To všechno bude sloužit především divákovi, prohlásil šéf činohry. Doufejme.

Odstraňme ty, kteří se podíleli na ničení národa

Pod záminkou tzv. třídního boje komunisté nejen likvidovali stoupence demokracie a samostatnosti Československa, ale jak dnes vychází pozvolna najevo, uchvacovali majetek svých spoluobčanů i za cenu justiční vraždy. Jedním z nejhrůznějších zločinů, který v padesátých letech spáchali, je týráni a mučení při výslechu a následná justiční vražda a rozkradení majetku pana Jana Musila ze Zaječic, majitele živnosti nákladní dopravy.

Dnes můžeme zčásti rekonstruovat případ pana Jana Musila, nařčeného z údajné velezrady a odsouzeného Státním soudem v Praze dne 14. 2. 1951 pod čj. Ts I 6/51.

Dobry lov náchodských celníků

(ml): Devadesát osm kilogramů kokainu, zabalených do balíčků z umělé hmoty o rozměrech 4x4x14 cm, objevili v pondělí pracovníci speciální skupiny příslušníků Celní správy ČSFR na dislokovaném pracovišti celnice Náchod. Jde zatím o největší množství této drogy odhalené příslušníky celní správy. V sobotu dopoledne byl na hranicím přechodu v Bělovsi u Náchoda odstaven kamión, který byl naložen v Kolumbii 21 tunami fazolí. Lodi se dostal do polského přístavu Gdyně a cílovým místem zasilky byl sklad pražské společnosti Yaros na pronajatém pozemku ve Smržově na Královéhradecku, upřesnil nám první zprávu tiskový mluvčí OCS dr. K. Thiele. Celníci, kteří měli o nákladu pochybnosti, kamión odstavili a v pondělí ho doprovodili k zevrubné prohlídce do Smržova. Přitom byl objeven v opěrných špalících dřevěných palet kokain. »Je asi o sto kilo čistého, velice kvalitního kokainu, zhruba za tři a půl miliónu marek.« řekl okresní prokurátor v Hradci Králové Ivan Brož. Ve stejnou dobu byla objevena také zásilka přes sto kilogramů kokainu v Polsku. Zdá se, že díky systematické práci našich celních orgánů byla odhalena stopa obchodu s drogami do ČSFR nebo přes naše území. Nelze to však s určitostí tvrdit, ale firma Yaros měla obchodní transakci více. Na 52letého kolumbijského občana a na dva české soukromé podnikatele ve věku 31 a 37 let byla uvalena vazba.

Staříčká matka pana J. Musila zapsala chronologický průběh rozkradení rodinného majetku po zatčení jejího syna, což je dnes ofešné svědectví o komunistické ziskuchtivosti.

Jan Musil byl zatčen 18. března 1950 a za měsíc byla uvalena na jeho dopravní živnost tzv. národní správa. Dne 20. dubna 1950 si pánové Meduna z okresního výboru a jakýsi Konfera z StB Pardubice přišli pro osobní vůz. Jeden z mužů, jistý Košina, kteří přišli sepsat rodinný majetek, si vyzvedl již následujícího dne další automobil a 27. dubna 1950 si odvezli třetí auto. Přišli měsíc, dne 13. května, odvezli z JZD traktor s vlečákem a za dva dny si jistá paní Janebová odvezla ložnici manželů Musilových. Silniční správa si »vzala« náhradní motor do Škodovky a stavební kombinát ze Slatiňan poslal dvě nákladní auta pro náhradní díly a motor do pražovky.

Po soudu, dne 7. dubna 1951, pak bylo příslušenství autodopravce Jana Musila rozebráno do posledního šroubku.

V pozůstatosti dcery pana Musila můžete najít desítky kopií i originálů žádostí i zamítavých odpovědí. Mezi jiným i odpověď Hlavní vojenské prokuratury ze dne 4. 4. 1969 pod čj. IMČ-293/30-68, kterou odpovídá na rok starou žádost o přešetření nezákonného způsobu vyšetřování referentem StB Jaromírem Červeným, jejího manžela, že neznají jeho datum narození!!! Ministerstvo spravedlnosti pod čj. 1498/70-No ze dne 14. 11. 1970 sděluje paní Musilové, že neshledalo důvody, aby jí mohlo vyhovět na její žádost o odškodnění, přestože při rehabilitačním řízení u krajského soudu v Hradci Králové byl původní rozsudek zrušen.

V písemnostech okolo justiční vraždy pana Jana Musila je i jiný unikát – výpověď Musilova spoluvězně, který rodině sdělil, jak hrůzným způsobem jednal referent StB Jaromír Červený s vyšetřovaným:

»A co, poslouchají tě děti?«
»Poslouchají, poslouchají, ale neposlechnou.«

»Večer ho vzali za město, svázali na rukou a na nohou a potom položili na trať, teprve těsně před příslušným rychlíkem ho za provaz přetáhli přes koleje.

Jindy mu dali na nohy jakési zkonstruované kovové boty, na hlavu pak helmu a pouštěli mu do těla elektrický proud. Tak chtěli Jana přimět, aby vypovídal.

Těsně před eskortou do Prahy na Pankrác jej opět vyslyšel jeho referent Jaromír Červený. Když opět neuspěl, Červený mu řekl, že jestli si chce zachránit život, musí vypovídat, a to o lidech, kteří jsou ještě na svobodě.»

Svědectví pana Františka Stříbrského je ofešné, ale Musilův spoluvězeň z pardubické věznice měl jen trochu štěstí, také jeho mohl potkat osud jeho druhá z cely číslo 8. Dokazuje, že komunisté se ve své chorobné touze po moci a po cizím majetku nezastavili před ničím. Mravnost a určitá etika pro ně nepřicházejí v úvahu. Dnes, když již nemožno bezrestně páchat zločiny na svých spoluobčanech, pokoušejí se alespoň zamaskovat a zkreslit skutečnou podstatu tehdejších událostí a navíc i dnes obýt pozůstatky po obětech III., protikomunistického odboje.

Ojedinelost případu Jana Musila spočívá ve zvrácenosti jeho katů, kteří se ani po jeho smrti nerozpakovali vydělat i na svrscích po popraveném! Mezi doklady, které uchovává Musilova dcera, je písemný doklad čj. U-904/3-1955, stvrzující prodej svrsců Jana Musila věznicí č. 2 v Praze Střeodočeskému bazaru v Praze II, Vodičkově ulici č. 41. Ocenění svrsců bazarem bylo na částku 18,40 Kčs...

Všechny zločiny z oné doby je nutno denně připomínat těm, kteří je považovali za příkaz revoluce a strany. Naše společnost musí být od těchto jedinců očištěna. Debolševizace nemůže být jen politický požadavek, musí se stát příkazem dne pro všechny.

Pešek, syn Pechů

(rol): Vzpomeneme-li si na tu mladistvou tvář a rošťácký úsměv fotbalu holdujícího studenta ve filmu Cesta do hlubin študákovy duše, nechce se nám uvěřit, že by se jeho představitel dožil 4. října pětiosmdesátilet. Klukovský vzhled, pohyblivost a vitalita mu od začátku kariéry razily cestu spíše ke komediím, a to od roku 1927 v Brně a od roku 1929 na prknech Národního divadla v Praze. Postupně však od poloviny 30. let přesvědčoval o svých schopnostech charakterního herectví. Patřil k těm částí souboru, která se formovala pod vlivem režiséra Frejky. K Peškovým nejslavnějším rolím patří Dauphin v Shawově Sváté Janě, Pseudolus v Plautově komedii Lisák Pseudolus, Vocilka ze Strakonického dudáka, Chlestakov v Gogolově Revizorovi a Archie Rice v Osbornově Komikovi. Širokou diváckou oblibu si získaly jeho studentské role ve filmech Škola základ života a Cesta do hlubin študákovy duše. Zbývá dodat, že pocházel z herecké rodiny a vlastním jménem se jmenoval Pech, syn Emy Pechové a Ladislava Pecha a bratr temperamentní Marie Walrové. Ti všichni se proslavili na prknech brněnské činohry.

Jeho HARPAGON - LAUBOKA! ALE BYL SLEPÝ BOLŠEVÍK...!

Pomohou Rothschildovy milióny?

(ent): Návštěva lorda Rothschilda koncem minulého týdne ve Vítkovicích znamenala také ukončení další etapy spolupráce britské konzultační firmy Atkins s tímto podnikem. Vedení podniku byla předána zpráva o další koncepci a. p. Vítkovice.

Co zahrnuje, na to jsme se zeptali tiskového tajemníka podniku D. Blažejše: »Atkins navrhuje rozdělení Vítkovic do tří oblastí: hutnictví, strojírenství a vedlejší činnosti. Nové investice by se měly zaměřit zejména na technologii kontinuálního odlévání. Jedná se o zásady, ze kterých budeme vycházet. Mělo by tak dojít k jistému „zprůhlednění“ podniku. Firma Atkins zde zůstává nadále, v příští etapě zpracuje návrh dalšího postupu privatizace Vítkovic.« Privatizační projekt už máme hotov? »V těchto dnech ho předkládáme zakladatelům, tj. ministerstvu průmyslu, projednán bude i v české vládě. V první fázi, od 1. 1. 1992, by se měly Vítkovice přetvořit v akciovou společnost, kde bude 100% držitelem akcí stát.

To je základní předpoklad ke vstupu zahraničního kapitálu, který nutně potřebujeme. Právě lord Rothschild má eminentní zájem do Vítkovic investovat, případně zprostředkovat další investice.« Jaký to bude mít vliv na zaměstnanost? »Je jasné, že dosavadní aparát je přebujelý a musí dojít k redukci. Neznamená to však hromadné propouštění. Odcházejí důchodci, zaměstnanci se špatnou pracovní morálkou i ti, kteří chtějí odejít. Počítáme i s rekvalifikací. Chápu, že odbory mají odlišný názor na snižování počtu pracovníků. Vzhledem k nižší produktivitě práce ve srovnání se světem však toto „hubnutí“ je ekonomicky, technicky i společensky nutné.«

Dobrá vůle existuje

LONDÝN (Bre): Ministr obrany ČSFR L. Dobrovský ukončil včera svou oficiální návštěvu Británie a odletěl do Prahy. Před odletem ministr Dobrovský na otázky ČSTK o londýnských jednáních, která vedl s mi-

nistrem obrany T. Kingem, se státním ministrem v ministerstvu zahraničí D. Hoggem a vysokými činiteli armády, uvedl, že v Británii se znovu ukázalo, jak je obtížné přesvědčit představitele členských zemí NATO o tom, že budou muset být daleko pružnější v definování nových druhů ohrožení evropské bezpečnosti, ale že není dů-

vod k přehnané kritice na adresu čs. partnerů. Dále zdůraznil, že dobrá vůle existuje a že např. vztahy mezi Čs. armádou a britskou jsou zcela konkrétní. Týkají se mj. výcviku a školení čs. důstojníků v Británii. V rozhovorech došlo i na výměnu názorů na vývoj v Jugoslávii, kde bylo řečeno, že všichni chtějí likvidaci ohniska nebezpečí.

Nejen bylinky v alkoholu

Naše babička často vyprávěla, jak za svého mládí jezdila na »handly« — jednou do Štýrské, jindy do Korutan. Nejen, že dokonale ovládla německý jazyk, ale měla i překrásné vzpomínky na alpskou krajinu, kterou líčila tak barvitě, že jsem vždycky toužila podívat se právě do těchto míst. Podařilo se mi to až v těchto dnech, kdy jsem si byla prohlédnout provoz firmy Bittner ve Weltensfeldu v Korutanech, jejíž zdraví prospěšné výrobky k nám zanedlouho přijdou na trh pod značkou Naturland.

Výroba Schwedenbitteru vychází ze staré receptury známého švédského lékaře dr. Samsta, který zemřel ve věku 104 let, a to ještě nešťastnou náhodou. Ovšem i jeho potomci se dožili přímo biblického věku. Original grosser schweden bitter je vyroben ze dvaceti čtyř vybraných druhů bylin naložených v alkoholickém roztoku. Jeho pravidelným užíváním docílíme nejen zlepšení kondice a odolnosti organismu, ale také odstranění veškerých žaludečních, střevních i revmatických bolestí. Ovšem tohoto prostředku lze navíc používat i k ošetření drobných poranění kůže.

Kromě výše zmíněného výrobku však firma Bittner vyrábí z bylinek ještě další přípravky. Například Měsíčkový balzám je určen k léčbě popálenin a cévních chorob. Balzámy Kostivalový a Arníkový napomáhají regeneraci kůže a svalů. Kdo špatně tráví, tomu jsou určeny kapsle Schwedenbitter. Krém stejné značky je možné aplikovat při bolestech zad, končetin a svalů. Ginseng vital je zase prostředek proti únavě, vyčerpání a nedostatku energie. Kromě toho zdokonaluje funkce metabolismu a působí blahodárně na fyzickou i psychickou kondici. Dlužno ještě připomenout EMMOL 500, který zlepšuje kvalitu vlasů a nehtů. Rybí tuk má zase pozitivní účinky na krevní oběh a tlak. Tuk Omega 3, který tyto kapsle obsahuje, je důležitý pro správnou životosprávu. A co na posílení imunitního systému? K tomu slouží Multi Fit.

»Kolem těchto výrobků není jen odstranění některých nepříjemných neduhů, říká obchodní zástupce firmy Bittner dr. Petr Meckovsky, chceme dosáhnout také toho, aby se i zdraví lidé cítili dateko lépe. Zákazník musí získat k našemu zboží důvěru, proto je z každé doávky určen kontrolní vzorek k analýze. V současné době jsou již veškeré rozbory hotové, takže Schweden Bitter může přijít na váš trh okamžitě, ostatní výrobky za pět až šest týdnů. Značka Naturland musí být zárukou kvality. Počítá se s tím, že i ceny by měly být v rozumné relaci, tzn., že jedno balení by se mělo rovnat jedné desetíně až dvacetině vašich průměrných měsíčních příjmů.«

»Abychom byli úspěšní,« pokračuje dr. Meckovsky, »musíme získat vaši důvěru, a proto jsme se rozhodli, že vám ukážeme, jakým způsobem tyto přípravky vyrábíme.« Musím přiznat, že takovou úzkostlivou čistotu a uspořádanost, jakou jsem viděla v tomto závodě, lze srovnat jen s máločím. Starší část výroby je zaměřena na alkoholické nápoje. Toto zařízení je celé zaplombované. V novějším provozu je pak plomba na každém jednotlivém zařízení. Vybrané suroviny (byliny) jsou nejprve podrobeny analýze, proto také majitel spolupracuje s laboratoří lékařské komory ve Vídni.

Nejkvalitnější bylinky se zde zpracovávají pomocí čtyř metod. Destilaci se uvolňuje určitá látka, při maceraci se rozdrobená hmota uloží na několik týdnů do alkoholu za nízkých teplot. Po percolaci (průtok směsí) dochází k digesci, kdy se naložené bylinky zahřívají na 40 až 50 stup-

ňů Celsia. Pokud jde o výrobu likérů, pak specialitou firmy Bittner je nejen oříškový a jahodový, ale také vaječný, kiwi a marcipánový. Bylinný likér Gurktaler Alpenkräuter se zde vyrábí z devětapadesáti bylinek. Pro misné jazyky je určena třešňovice, meruňkovice, hořec atd. Zkrátka — samé dobroty.

ČESKOSLOVENSKÝ HIT, ALE DRAHY!

Odhaleno tajemství carovy dcery

Záhada kolem nejmladší dcery posledního, bolševicky zavražděného cara Mikuláše, Anastázie, je vyřešena. Tak jako ostatní členové rodiny byla také Anastázie zavražděna v noci na 17. června 1918 v Jekatěrínburgu na Urále. Podrobnosti o smrti Anastázie přinesl nyní berlínský deník BERLINER KURIER AM ABEND.

Berlínský deník uveřejnil rozhovor s ruským geologem dr. Alexandrem Avdoninem, který byl členem vědecké skupiny zkoumající nálezy tělesných pozůstatků zavražděných. Mezi nimi byly i pozůstatky asi sedmáctileté dívky, bezesporu carovy dcery Anastázie.

Hrob, kde po vraždě bolševici carovu rodinu tajně pochovali, byl v lesnatém a bažinatém terénu poblíž Jekatěrínburgu. Jeho přesné místo se podařilo objevit na základě tajných dokumentů vedení komunistické strany ve Sverdlovsku, který se nyní — tak jako v roce 1917 — opět jmenuje Jekatěrínburg. Vedle tělesných pozůstatků cara Mikuláše II. a jeho ženy Žofie byly v hromadném hrobě nalezeny pozůstatky dvou carových dcer, carova osobního lékaře Botkina a tří carových důvěrníků. V jiném hrobě, který však ještě nebyl vědecky prozkoumán, se mají nacházet pozůstatky následníka trůnu, tehdy dvanáctiletého Alexeje, a třech carovy dcery. Hrob má být otevřen na jaře příštího roku.

Nálezem tělesných pozůstatků carovy dcery Anastázie jsou vyvráceny dlouholeté pověsti, že Anastázie jako jediný člen carovy rodiny krvavý masakr v Jekatěrínburgu přežila. V roce 1920 se v Berlíně poprvé vydávala za Anastázií mladá Ruska. Během dalších let v západních zemích turdilo několik žen, že jsou Anastázií. Nejzná-

▲ Park před Wilsonovým nádražím je stále nebezpečný, zvláště v noci. Ve dvě ráno jsem procházela A. P. (44). Strhl ji do křoví muž, donutil ji k sexuálnímu hrátkám a ukradl jí řetízek, náušnice, hodinky a občanský průkaz. Podle popisu policisté zadrželi V. K. (40) z Kutné Hory.

Aufgespießt

„Ein englischer Konservativer hat mal gesagt, in seinem Lande ginge durch Festredner und Grußworte mehr Arbeitszeit verloren als durch Streik.“

NRW-Ministerpräsident Johannes Rau laut Nachrichtenagentur AP in seinem Grußwort an den Bundeskongress der Deutschen Angestellten-Gewerkschaft in Aachen

měšší případ carovy údajně dcery Anastázie je z roku 1984 a je spojen se jménem zeměle Anný Andersenové, která po 64 let o sobě tvrdila, že je carovou dcerou. Několikrát se pokoušela svou totožnost potvrdit soudními výroky, ale její žaloby byly vždy zamítnuty. Naposled se tak stalo před západoněmeckým spolkovým soudem v roce 1970.

Na místě, kde byla v Jekatěrínburgu carova rodina v roce 1918 zavražděna, bude postavena podle rozhodnutí synodu ruské pravoslavné církve kaple.

erlebten dafür in der ausverkauften Frankfurter Festhalle einen Weltstar: Dr. h.c. Frank Sinatra! Bald 76 Jahre alt, viermal verheiratet, viermal mit Ehrendoktorwürden ausgezeichnet, 62 Perücken, 304 Modelleisenbahnen und einem geschätzten Vermögen von 900 Millionen Dollar.

„The Voice“ (Die Stimme) hatte noch keinen Ton über die Lippen gebracht, da erhoben sich ehrfürchtig seine Fans, überschütteten Ol' Blue Eyes mit Jubelstürmen. Es strahlten die Augen von Sparkassen-Präsident Helmut Geiger und Talkmaster Erich Böhm. Ingrid Kraus, Ehefrau von Rock-Idol Peter, hielt zitternd eine rote Rose in ihren zarten Händen.

Dann legte Frankie Boy los. „Come fly with me“, Hil auf Hit. Noch immer unheimlich demselblichen

Die 7700 Zuhörer bezaubelten mit ihrem guten Namen (American Express) — zwischen 80 und 350 Mark. Sie

ger Gäste (6,4 Millionen, Vorjahr 6,7), weniger Bier (5,2 Millionen Maß, Vorjahr 5,4), mehr Schlägereien (408, Vorjahr 385).

JE TO HOLT HLAS AMERIKY!

Frank Sinatra

Pozor!
Pozor!
Pozor!!!

POZOR!

Herbert Semsch, FDP-Gemeinderat und Kundendienst-Techniker (zwei Kinder), sah die Schläger auf einem Straßenfest: „Sie brühten vier Nigerianer an: Dreckschweine“, drückten einem eine glühende Zigarette ins Ohr.“

Semsch sprühte Tränen dem Anführer Tränen gasins Gesicht. Es kam zu einer wilden Schlägerei. Ein Nigerianer erlitt eine lebensgefährliche Gehirnerschütterung. Semsch wurde mit einer Flasche niedergeknüpelt. Alle Täter gefaßt.

Weitere schlimme Vorfälle: ● Brandanschläge auf Asylantenheime in Kaiserbach (bei Frankfurt), Eisterwerda (Brandenburg), Buchholz (Nordheide), Ratingen (bei Düsseldorf), Schermbeck (bei Wesel). Die Feuer konnten rechtzeitig gelöscht werden.

ger Gäste (6,4 Millionen, Vorjahr 6,7), weniger Bier (5,2 Millionen Maß, Vorjahr 5,4), mehr Schlägereien (408, Vorjahr 385).

Wies'n-Bilanz
Mischee — Die Bilanz des diesjährigen Münchener Oktoberfestes (gestern zu Ende): wani-

Beziehung zur CSFR auf neue Grundlage gestellt

Genscher und Dienstbier zeichneten Vertrag in Prag ab

PRAG, 7. Oktober (Reuter). In Anwesenheit von Bundespräsident Richard von Weizsäcker und des tschechoslowakischen Staatspräsidenten Vaclav Havel ist am Montag in Prag der deutsch-tschechoslowakische Vertrag abgezeichnet worden, der die Beziehungen beider Staaten auf eine neue Grundlage stellen soll. Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher und sein tschechoslowakischer Kollege Jiri Dienstbier paraphierten das Abkommen, das den ersten Vertrag von 1973 ersetzen soll.

Der neue Vertrag sieht einen Gewaltverzicht, die Anerkennung der bestehenden Grenzen, Regelungen für die deutschstämmige Minderheit in der CSFR und regelmäßige Treffen der Regierungschefs und Außenminister vor.

Ferner ist eine verstärkte Zusammenarbeit in Wirtschaft, Kultur und Umweltschutz sowie deutsche Unterstützung für den Wunsch der Tschechoslowakei nach Vollmitgliedschaft in der EG vorgesehen.

In der Präambel des Vertrages bedauern beide Staaten das Unrecht, das Tschechoslowaken und Deutschen vor, im und nach dem Zweiten Weltkrieg und der NS-Zeit angetan wurde. Damit ist auch die Vertreibung der Sudetendeutschen nach dem Krieg gemeint. Vermögensfragen werden — wie auch im neuen deutsch-polnischen Abkommen — in dem Vertrag ausgeklammert. Dagegen haben Sudetendeutsche protestiert, die auch eine Niederlassungsfreiheit für Deutsche in der CSFR fordern. In einem Briefwechsel der beiden Außenminister zum Vertrag erklärt sich die CSFR bereit, dies mit Blick auf eine EG-Mitgliedschaft zu ermöglichen.

Das neue Abkommen, über das es bis letzte Woche Irritationen zwischen Bonn und Prag gegeben hatte, muß von den Regierungschefs unterzeichnet und von den Parlamenten beider Länder ratifiziert werden, bevor es in Kraft tritt.

Die beiden Präsidenten und Genscher würdigten den Vertrag nach der Abzeichnung. Weizsäcker sprach von einem „guten Schritt in die Zukunft“. Genscher sprach von einem Abkommen, das nicht nur Bedeutung für die deutsch-tschechoslowakischen Beziehungen, sondern für ganz Europa habe.

Die wichtigsten Vereinbarungen des neuen Abkommens sind: ein gegenseitiger Gewaltverzicht und die Anerkennung bestehender Grenzen; „Die Vertragsparteien bestätigen die zwischen ihnen bestehende Grenze. Sie bekräftigen, daß sie gegeneinander keinerlei Gebietsansprüche haben und solche auch in Zukunft nicht erheben werden“ (Artikel 3).

„Die Vertragsparteien bekräftigen, daß sie sich der Drohung mit oder Anwendung von Gewalt enthalten werden. Alle ihre Streitigkeiten werden sie ausschließlich mit friedlichen Mitteln lösen und keine Waffen jemals anwenden“ (Artikel 4).

Weitere Abrüstungsschritte: „Beide Vertragsparteien treten dafür ein, daß Streitkräfte und Rüstungen durch verbindliche und wirksam überprüfbare Vereinbarungen auf ein möglichst niedriges Niveau reduziert werden, das zur Verteidigung ausreicht, aber nicht zum Angriff befähigt“ (Artikel 8).

Unterstützung der Bundesrepublik für die wirtschaftliche Entwicklung in der Tschechischen und Slowakischen Föderativen Republik sowie der Bemühungen der CSFR um Vollmitgliedschaft in der EG (Artikel 9 und 10).

Förderung direkter Kontakte zwischen grenznahen Regionen sowie zwischen Städten und Gemeinden (Artikel 13).

Intensivierung der wirtschaftlichen und finanziellen Zusammenarbeit, insbesondere der zwischen kleineren und mittleren Firmen und Betrieben (Artikel 15).

Stärkere Zusammenarbeit beim Umweltschutz, besonders in Grenzregionen (Artikel 17).

Ausbau der Grenzübergänge und Erleichterung des Reise- und Fremdenverkehrs (Artikel 18).

Schutz der Minderheiten durch Übernahme der jüngsten KSZE-Verpflichtungen. Deutschstämmige Tschechoslowaken haben insbesondere das Recht, „einzeln oder in Gemeinschaft mit anderen Mitgliedern ihrer Gruppe ihre ethnische, kulturelle, sprachliche und religiöse Identität frei zum Ausdruck zu bringen, zu bewahren und weiterzuentwickeln, frei von jeglichen Versuchen, gegen ihren Willen assimiliert zu werden. Sie haben das Recht, ihre Menschenrechte und Grundfreiheiten ohne jegliche Diskriminierung und in voller Gleichheit vor dem Gesetz voll und wirksam auszuüben“ (Artikel 20). Ähnliche Regelungen gelten für Bürger tschechischer oder slowakischer Abstammung in Deutschland (Artikel 21).

Ausweitung des Kulturaustauschs, Zusammenarbeit bei der Denkmalpflege und besserer Zugang der Menschen beider Länder zu Sprache und Kultur des anderen Landes (Artikel 22 bis 26).

Förderung der Kontakte zwischen Bürgern — insbesondere der Jugendlichen — und Organisationen (Artikel 28).

Vermögensfragen werden von dem Vertrag ausdrücklich ausgeschlossen. Gleichzeitig erklärt sich die Regierung in Prag bereit, angesichts der angestrebten EG-Vollmitgliedschaft die Möglichkeit zu schaffen, daß sich Deutsche in der CSFR niederlassen könnten. **NIKDY!**

In seiner Tsichrede während eines Abendessens auf der Prager Burg würdigte von Weizsäcker die jahrhundertlange gemeinsame Geschichte der Deutschen, Tschechen und Slowaken. Mit Blick auf Bestrebungen für eine unabhängige Slowakei sagte er, Europa dürfe sich nicht wieder in „verhängnisvolle nationale Interessen“ verstricken.

.. A TO BY STACILO!

Milión na kolejích

BERN: Pytel s bankovkami v hodnotě miliónu švýcarských franků vypadl ve čtvrtek z vlaku, který šel do města Bellinzona na jihu Švýcarska. Na ztrátu, k níž došlo kvůli otevřeným dveřím poštovního vagonu při výjezdu z tunelu, se přišlo až po dvou a půl hodinách. Mezitím projelo po stejné trati několik vlakových souprav, které pytel roztrhaly a peníze, jež byly urbeny několika bankám v Bellinzoně, rozmetaly do širokého okolí. Do pozdního odpoledne se policii podařilo zajistit pouze 200 000 franků.

Ruje i do budoucnosti. Na závěr se obrátil k sobě, klade si otázku, zda se má vrátit ke své spisovatecké práci nebo setrvat v praktické politice a znovu se ucházet o prezidentský úřad. Mimo jiné píše, že o svou funkci bojovat nebude a že se určitých hodnot, v něž jako občan věří, nevzdá a bude se o ně zasazovat vždycky, ať bude dělat cokoli.

v nichž se V. Havel vyjadřuje k vnitřní i zahraniční politice, k politickým stranám, ke své pravivost nebo levcivost, ke svému pojetí tzv. národnostního principu, upozorňuje na nebezpečí ideologizace náš reformy a netolerantního dogmatismu, ba přímo fanatismu, které jí občas provázejí. Velkou pozornost věnuje tématu vztahu morálky a politiky, ve svých úvahách smě-

o tom, že by bylo dobré, kdybych mohl souhrnným způsobem vyjádřit, kdo jsem a kde stojím po jeden a půl roce v tomto úřadě, a přispěl tak k občanské orientaci, řekl prezident Vaclav Havel na tiskové besedě u příležitosti vydání své nové knížky Letní přemítání, která vychází v těchto dnech v Odeonu. Knížka obsahuje úvahy, a jak sám autor řekl, spontánní poznámky.

Havlova konfese

„Pocítoval jsem dlouhou potřebu vyjádřit se uceleně k otázkám přítomnosti i budoucnosti naší země. I když mám dost příležitosti veřejně se projevovat, jsou to pro mě roztroušené, a tak jsem uvažoval

Stimme, kraftvoll und stark. „Sensationell“, Veranstalter Fritz Rau. „Ein einmaliges Erlebnis“, ZDF-Intendant Dieter Stolte. Und Jörg Knör, Stimmen-Imitator, voller Demut: „Sinatra zu kopieren, wäre Frevel.“

75 Minuten lang verzauerte Frankie-Boy sein Publikum. Für rund 1,9 Millionen Mark schmetterte er den Mackie Messer-Song in seine ergriffene Gemeinde. Bei seinem „New York, New York“ kochte die Halle, die Menschen sprangen von ihren Stühlen, tobten, trampelten, feierten Frankle mit Ovationen. Kein Zweifel, der einzige Auftritt von „The Voice“ in Deutschland war das Ereignis des Jahres.

Sicher, er spürtet nicht mehr über die Bühne, seine Schritte sind bedächtig, und auf vier großen Monitoren werden ihm die Texte seiner Lieder eingespielt — aber diese Stimme!

Russe aus Fenster geworfen

Erfurt — Unbekannte haben in Gotha (Thüringen) einen Fähnrich (44) der Roten Armee aus einem Fenster im dritten Stock geworfen — Wirbelsäule schwer verletzt. Die Täter hatten das Haus, in dem nur Sowjet-Soldaten wohnen, gestürmt.

ce? Gamma nůž stojí 90 miliónů korun, nahbíráno je zatím 49 miliónů korun, z toho část na kontě u Investiční banky v Praze, nám Republiky 7, č. 91331-031/0510. Vedle posledních statistických příspěvatelů, jimiž jsou Středočeské energetické závody a český výbor ČSČK, peníze zaslala i řada církevních institucí, herci J. Hanzlík, E. Balzerová, R. Lukavský a například také kolektiv odsouzených ve lit. nápravě skrupině Všehrdy.

Část nože na cestě

(1a): Konto Miša roste, a tak mohla být podepsána smlouva o dodání Lekselova gamma nože k nám. Sám výrobce je překvapen tempem, jakým se podařilo sehnat první polovinu potřebné sumy, za kterou bude asi za 14 dní přivezena část tohoto zařízení. Pokud se podaří shromáždit zbytek peněz, dočkáme se dalšího dílu v květnu příštího roku. A jaká je finanční bilan-

Gletscherleiche

MAINZ, 7. Oktober. Mehrere hunderttausend Mark wird die Restaurierung und Konservierung der Ausrüstung kochten, die die Tiroler Gletscherleiche aus der Bronzezeit bei sich trug. Der Mainzer Prähistoriker Markus Egg vom Römisch-Germanischen Zentralmuseum (RGZM) rechnet mit mindestens zwei bis drei Jahrzehnte dauernden Arbeiten in den Fachwerkstätten des Museums. Egg verglich bei seiner ersten Präsentation der Fundstücke am Montag in Mainz die Eisleiche und seine Beigaben mit den „Funden in Pompeji“. „Der Mann ist direkt aus dem Leben gegriffen, ein Drama für das Individuum, ein Glücksfall für die Wissenschaft“, sagte Egg.

Der Mainzer Wissenschaftler, der an der Universität Innsbruck habilitiert ist, hatte die Gegenstände, die bei der 4000 Jahre alten Gletscherleiche vom „Hochalpjoch in der Gemeinde Sölden“ gefunden wurden, in einem Personenwagen nach Mainz transportiert. Zusammen mit seiner Kollegin, der Restauratorin Roswitha Ciolek-Goedeker, hatte er den wertvollen Fund, über deren Versicherungswert das Museum schweigt, gut bepackt. In Mainz wird das Material ständig feucht gehalten, ehe die eigentlichen Präparationsarbeiten beginnen.

Während der Pressekonferenz im Vortragsaal des Museums werden die Funde ständig besprüht. Aus einer Plastikfla-

sche wird ein feiner Wassernebel verteilt. Egg zeigt die Funde mit dem Stolz des Wissenschaftlers, der sich der Einmaligkeit dieser Gegenstände bewußt ist. Zuerst präsentiert er den „großen schwarzen Holzbogen, grob bearbeitet“, ehe er zu dem Lederkocher übergeht. Zum Lederkocher gehört auch ein Ledertäschchen mit „Ersatzteilen“, Pfeilspitzen und „Birkenleer“, dem Universalkleber der Bronzezeit. Die Axt, ein kräftiges Stück, das Egg in die Hand nimmt, gab den Wissenschaftlern durch ihre typische Form die Sicherheit, daß es sich um einen Fund aus der Frühbronzezeit handelt.

Aus Frühschlüsse erwarten sich die Mainzer von den Grasschnüren, mit denen die Scheide eines Feuersteinolches befestigt ist, oder von den Gräsern, mit denen die Schuhe, „In denen tatsächlich noch sein Bein steckte“, ausgestopft waren. Tierhaare lassen die Wissenschaftler ebenso auf neue Erkenntnisse hoffen wie ihnen einige Gegenstände noch Rätsel aufgeben. Wenn die Gegenstände gereinigt und präpariert sind, das Leder geschmeidig gemacht worden und die Tierart bestimmt ist, die dafür ihr Fell lassen mußte, dann erwarten sich die Wissenschaftler davon Aufschluß auch auf die Fragen, woher kam der nur 1,60 Meter große Mann und was wollte er in den Hochalpen?

Die Mainzer wenden für die Erhaltung der Ausrüstung des Gletschermannes er-

probte Restaurationsmethoden an. So erhält ein „Hemdenstärkungsmittel“ (Lycofix) nach vielen Arbeitsgängen die Strukturen des Holzes, gibt eine fetthaltige Emulsion dem Leder, das zuerst mit Wasser gereinigt und mit Alkohol getränkt wird, die Geschmeidigkeit zurück. Egg stellt sich vor, daß aus dem „Kleidungspatchwork“ vielleicht sogar der Schnitt des Bronzezeitgewandes rekonstruiert werden kann.

Die Mainzer Restaurierungswerkstätten haben einen internationalen Ruf. In den Laboratorien des Museums wurden schon Stücke aus allen Teilen der Welt für die Zukunft präpariert. Bei jedem gefährdeten bedeutendem Fund, so Professor Peter Schauer, der von Mainz auf einen Lehrstuhl nach Regensburg wechselt, werden die Mainzer zu Rate gezogen.

Die Werkstatt unterhält eine Außenstelle in Kairo wie in der chinesischen Kaiserstadt Xian. Dort helfen Experten aus Mainz mit ihrem Know-how bei der Erhaltung der Grabungsfunde. Aus Xian kommt auch die berühmte Armee der Tonkrieger. Die Mainzer restaurieren zur Zeit auch den Schatz aus den Fürstengräbern in Sipan in Nord-Peru.

Rund 60 Mitarbeiter sind in den Werkstätten beschäftigt, um den Glanz und die überbleibsel alter Zeiten zu erhalten. Alle drei Jahre werden zehn Restaurateure in Mainz ausgebildet, junge Leute, die nach

dem Abitur und einer Handwerkslehre noch den Restauratorschiff erhalten. Es gibt Hunderte von Nachfragen nach den Ausbildungsplätzen in den Museenwerkstätten. Genommen werden vor allem Tischler, Zahntechniker, Feinblechler, Berufe, die den Fingerspitzengefühl erfordern. „Der Andrang“, so Professor Schauer, „ist riesig“.

Der Gletschermann ist in Mainz trotzdem ein außergewöhnlicher Fund. Der Prähistoriker Egg hat bislang keine Anhaltspunkte, die darauf schließen lassen, daß noch ein weiterer Bronzezeitmensch in dem Alpengebiet auftaucht. „Ein Bogen, ein Messer, eine Trage“, verweist Egg auf die Funde, die nur einem zuzuordnen sind. Ob er allerdings Jäger oder Metallprospektor war, das wird auch die Mainzer Untersuchung nicht klären können. Egg hält beides für möglich. Der Österreicher weiß, wovon er spricht. „Wenn er im Herbst in die Alpen geklettert ist, dann sind die Gemenen fett und die Steinböcke auch und sie sind ein ideales Ziel für Menschen mit Bogen.“ Vorstellbar sei auch, daß er auf der Suche nach Metall in den Bergen herumgezelt ist, auf dem Rücken die Trage, wie sie noch bis vor 100 Jahren von jedem Jäger oder Bauern in den Hochalpen mitgenommen worden ist. Vielleicht können die Untersuchungen jedoch klären, von wo aus der Mann vor 4000 Jahren den Aufstieg in die Alpen wagte.

KOLIK STOJI

hokejový klub NHL? Ceny se pohybují mezi 50 až 120 milióny amerických dolarů a majitelé očekávají návratnost svých investic. V uplynulém sezóně čtyři týmy prodávaly, dvanáct zůstalo „na svěže“ a čtyřetřicet vykazalo zisk 23 miliónů dolarů. Průměrný plat hokejisty NHL byl 254 000 dolarů ročně a průměrná návštěva na jeden zápas činila 14 695 diváků.

(čre): Od března 1991 je vyšetřován vskutku čilý podvodník T. D. (21), který se už před rokem pokusil za půl miliónu korun prodat osmadvacetiletému M. P. zámeček Mcely (okr. Nymburk) včetně pozemků. To je jen jeden příklad jeho podvodné činnosti. Do dnešního dne mu vyšetřovatelé prokázali škodu ve výši čtyřiceti miliónů korun!

● Spisovatel Arnost Lustig se dostal se svou novelou Ulice ztracených bratří do užšího výběru na Výroční literární cenu amerických knihkupců, kterou uděluje časopis Publishers Weekly.

Z ROZHOVORU O LUSTIGOVĚM ZÁKONU:

□ Jak dopadlo konečné hlasování? „Zákon prošel v české části SN o pět hlasů, ve slovenské pouze o dva hlasy a ve SL pouze o osm hlasů. Pro přijetí zákona hlasovala většina poslanců z VPN, KDH, KDU, maďarští poslanci, ODA, ODS a zhruba polovina moravských poslanců. Zcela proti přijetí hlasovali poslanci komunističtí, dále ze SNS a HZDS, z poslanců Občanského hnutí hlasovala pro třetina, ostatní byli proti. Nicméně zákon je přijat. Samozřejmě, že jde i o to, abychom dokázali udělat vsvětický krok k lidem, kteří se chtějí na budování demokracie se vši seriózností podílet. Ve svých vystoupeních to částečně naznačili i poslanci Černý a Sacher (KDU/ČSL), když mluvili o cestě národního usmíření. Ano, jsme pro tuto cestu, ale je nutné, aby ji předcházely logické kroky. Ty, o nichž jsem se už zmiňoval.“

Před šestnáctou hodinou poslanci svůj maratón hlasování o pozměňujících návrzích konečně dobehli a po krátké přestávce věnované opět rokování poslanceckých klubů přistoupili k hlasování. Kulovárová pro roctví, že výsledek bude těsný, se naplnila mírou vrchovatou: zákon byl přijat, přičemž ale např. ve slovenské části SN jej odmlnití dělily pouze tři hlasy.

Podoba přijatého zákona se od původního nepříliš vyvedeného vládního návrhu dostalo — proměnila se především zásluhou společeného návrhu poslanceckých klubů KDU, KDH, ODS, ODA, KDS a LDS, předneseného P. Tomanem. Proti původnímu návrhu se rozšířil okruh funkcí a osob, kterých se zákon týká.

Ačkoliv podle původního programu měla veřejnosti dnem 17. spoletná schůze FS končit, usnesli se poslanci na jejím pokračování ještě pět týdnů, protože řada závazných předloh na své projednání teprve čeká.

Lustracní zákon přece jen schválen

(šip + lup): Před složitým jednáním o osudu tzv. lustracního zákona v plénu FS byly včera oznámeny výsledky voleb předsedy kontrolního orgánu podle zákona o FBIS — stal se jím J. Bobovnický (KDH); do čela Výboru iniciativního a petičního byla zvolena M. Čejková (OH). Vzápětí vystoupil ministr J. Langoš se závazným slovenem k výše uvedenému zákonu. Doporučil sněmovnám jeho přijetí bez iracionálních úvah o vině a nevině. Poté se sešli poslancecké kluby, aby před hlasováním zaujaly stanoviska k zhruba stovce pozměňovacích návrhů.

V průběhu hlasování se však ukázalo, že v parlamentních lavicích stále častěji převládají emoce, a proto předsedající v pololedné jednání přerušil a doporučil, aby se poslancecké kluby sešly znovu. Po přestávce se hluboko po třinácté hodině poslanci navrátili na svá místa, aby v přerušené schůzi pokračovali. O zpeřštění nudného a rozvíkeltého jednání se hned postaral poslanec Ransdorf (KSCM), který s vážnou tváří navrhl, aby parlament sám sebe rozpustil pro svou nízkou politickou kulturu a neschopnost jednat. Průběh jednání se mu nepodařilo zdržet nadlouho; návrh byl odmítnut s tím, že neexistuje ústavní zákon, který by

KOŠICE: »Nevíme, musíme to ještě zjistit a prověřit, ještě jsem tehdy nebyl v úřadu,« tak zněla většina odpovědí prvního náměstka ministra vnitra ČSR Jana Rumla a tiskového mluvčího FMV M. Fendrycha na otázky košických novinářů na tiskové besedě, která měla odhalit některé nejasnosti související s poměry na košické magistrátě a v jeho městské policii. M. Fendrych popřel, že by ze strany orgánů FMV došlo ke sledování Vladimíra Mečiara v době vykonávání funkce premiéra SR. Nevyjasnila se ani otázka, kdo a na základě čeho přijal do služebního poměru Andrewa Rhédeye, náčelníka kontrarozvědky ve Východoslovenském kraji a dnes blízkého spolupracovníka košického primátora Jána Kopnického, kolem nichž je v poslední době velký rozruch. Novináři nedostali odpověď ani na otázku, zda dopis ministra J. Langoše, v němž košického primátora upozorňoval na některé závažné skutečnosti o osobě A. Rhédeye, byl z FMV skutečně odeslán.

▲ 178 Kčs místo 178 tisíc zaplatila podvodně složenkou za automobil Renault 21 GT z Autobazaru na Rohanském ostrově žena, které se prokázala odcizeným občanským průkazem. Tři nuly si prostě na složenku připsala a pracovníci Autobazaru jí vozidlo vydali.

Pamětní deska pražskému primátorovi Otakaru Klapkovi, popravenému německými okupanty právě před 50 lety v Praze, byla včera odhalena v zeleném salónku budovy Magistrátního úřadu hl. m. Prahy na Mariánském náměstí.

Železniční trase Bohumín—Žilina, uvádí speciální mapa malý bod — Mosty u Jablunkova. V roce 1939 chudá podbeskydská obec takřka u slovenských hranic, z jedné strany sevřená masivem Velkého Polomu a z druhé Cantorij. Přesto se ocitla v centru pozornosti nacistického velení — díky malému nádražíčku a dvěma železničním tunelem spojujícím těšínské Slezsko se Slovenskem. S jejich obsazením Fall Weiss počítal jako s důležitým předpokladem pro úspěšné rozvinutí útoku. Dnes o událostech, jež se zde odehrály, ví jen pár pamětníků a historiků. Přesto vešly do dějin.

Než se však pokusíme vyzvednout ze zapomnění ozbrojené střetnutí malé polské posádky s německým přepadovým kometem, odpovězme si na otázku, proč k útoku na Polsko 26. srpna, jehož součástí tato akce byla, nakonec nedošlo. I to hraje v našem příběhu roli. Mimo jiné i proto, že názorně ilustruje, jak obtížné je zastavit spuštěný válečný stroj.

ZOSSEN U BERLÍNA

Pětadvacátého srpna 1939 dal Mussolini Hitlerovi na vědomí, že vzdor všem dohodám není Itálie schopna Německu v případě války pro hospodářské potíže a nepřipravenost armády pomoci. Současně se fuhrer dozvěděl, že týž den byla mezi Velkou Británií a Polskem podepsána definitivní dohoda o zárukách, jež vstupovaly v platnost v případě napadení ze strany Německa. Hitler byl zaskočen, nově vzniklá situace vyžadovala útok odložit. Rozkaz k němu však již platil tři hodiny a německé jednotky se přesunovaly do východních nástupišť. A tak se z říšského kancelářství pokusili takřka o nemožné. Generálmajor Alfred Jodl zavolal do hlavního stanu v Zossenu. Mezi ním, pplk. Adolfem Heussingerem, tehdy prvním důstojníkem operačního oddílu generálního štábu, a náčelníkem spojovací služby generálplukovníkem Fellgiebelem se odehrál následující kombinovaný telefonický rozhovor: (X)

ŠEST DNŮ PŘED VÁLKOU

Když se 27. září 1939 vzdala německé přesile obležená Varšava a o dva dny později kapituloval Modlin, byl osud Polska zpečetěn. Nikdo, až na zasvěcené, si pravděpodobně ve víru tragických událostí, násobených 17. září i vpádem sovětských jednotek přes polskou východní hranici, neuvedomoval, že Hitlerův útok měl začít nikoliv 1. září, ale již 26. srpna — tedy téměř o týden dříve...

Srpen 1939 ztěžkl dusivou atmosférou akutního válečného nebezpečí. Po anšlusu Rakouska na jaře 1938 a obsazení okleštěného Československa 15. března 1939 přišlo na řadu Polsko. Ono Polsko plukovnícké kliky ministra zahraničí Józefa Becka, která v roce 1934 uzavřela s Hitlerem pakt o »neútočení a přátelství«, kliky, jež se v roce 1938 bezprostředně po Mnichovu »svezla« s Berlínem a vytrhla z těla zmračeného Československa Těšínsko. Jak krátkozrací byli ministr Beck a maršál Rydz-Śmigły, v roce 1939 šel polské armády.

28. dubna 1939 zrušil Hitler jednostranným prohlášením platnost polsko-německé ho paktu o neútočení, vznesl nárok na Gdaňsk a přístupový koridor, dal souhlas k ozbrojeným protipolským provokacím. Na jeho pokyn se dokončoval Fall Weiss, plán přímého útoku proti Polsku. Podle původních propozic měly být první výstřely vypáleny 26. srpna.

Jeden ze směrů nacistické agrese měl procházet z nástupišť u Žiliny, Jablunkovským průmyskem, ironií osudu ležícím právě v beckovským Polskem okupovaném českém Těšínsku. A tady, na strategické

Jodl: Vůdce se ptá, zda je ještě možno zastavit vojsko a do svítání je vrátit do původních pozic.

Heussinger: To záleží na spojovací službě. Musím nejdřív mluvit s Fellgiebelem.

Jodl: Dobrá. Zavolejte však ihned znovu! Heussinger Fellgiebelovi: Nelekejte se, prosím, pane generále. Je tu dotaz vůdčov, zda lze pohyby vojska ještě zastavit.

Fellgiebel: Zbláznili se ti na hoře? Takové frontě se nedá velet jako praporu! Za křídla na Slovensku a ve Východním Prusku se už nemohu zaručit. Na ostatní frontě to snad půjde.

Heussinger Jodlovi: Až na krajní křídla je to možné, pane generále.

Jodl: Vydejte rozkaz! Fellgiebel udělá všechno, co může.

Rozkazy náčelníka spojovací služby Fellgiebela donutily spojače wehrmachtu k účtyhodnému výkonu. Nastupující kolony byly v nočních hodinách z 25. na 26. srpna zastaveny. Jeden z motorizovaných pluků, vyrážející z prostoru východního Slovenska, byl zastaven doslova za pět minut dvanáct: prosřednictvím spojky, která se storchem přistála v čele nastupujícího sledu.

Jen ve dvou případech hra nervů nevyšla, jen na dvě místa nebyl rozkaz doručen včas. Jedním z nich byly Mosty u Jablunkova.

SMRT PŘICHÁZÍ Z HOR

Se souhlasem Tisova Slovenského štátu čekaly 25. srpna mezi Žilinou a Čadcou jednotky 7. pěší divize na povel k překročení polských hranic. Úkol zněl — obsadit hned ráno následujícího dne Jablunkovský průmysk, jehož strategický význam pro další postup na průmyslový Třinec a Těšín, kde sídlilo velitelství polské 21. pěší divize, součást operační skupiny Bilsko, byl nade vše pochybnost. Aby však polští vojáci nevyhodili preventivně do povětří vzpomenu-té železniční tunely u stanice Mosty u Jablunkova, vydalo se na pochod kolem půlnoci z 25. na 26. srpna speciální přepado-

Nacisté se pokoušeli prorazit silou. Vzápětí každou chvíli měly dorazit předsunuté jednotky 7. pěší divize wehrmachtu, měly se objevit tanky a dělostřelectvo. Minuty se začaly stávat v nekonečnou dobu, v níž začala stále naléhavěji probleskovat nejistota a nevyslovená otázka, co vlastně ve scéněti selhalo. Odpověď dostal Herzner a Mayer vzápětí. Spojka se zpožděním několika hodin jim doručila rozkaz o zastavení útoku na Polsko, který se současně stal povellem k ústupu. Němci se stáhli do spásného zalesněného úbočí a i s raněnými nastoupili nestav-ný zpáteční pochod. Na trati po nich zůstala vlaková souprava, kterou při zahájení útoku na tunely »zodobil« hákovým křížem...

Ní noci a úsvitu. Ticho horského údolí náhle rozlízly výstřely. Napadená polská posádka v čele s poručíkem Osrodkem byla dokonale překvapena, část vojáků ještě spala. Nacistům se díky nenadálému předstu podřítil směrem k silnici, k budově školy, kde zorganizovali provizorní obranné stanoviště. Mezitím se část německého komanda zmocnila ve stanici stojící viakové soupravy a rozjela se s ní směrem k tu nečím. Ale v tomto okamžiku se režie začala. Vlak se dostal do kulometné palby polských vojáků střelečích tunelové vjezdy. Prorazit k nim bylo stejně nemožné, obrán si stihli vzdor nastalému zmatku rozebrat před vjezdy koleje v délce několika set metrů. Na obou stranách rostl počet raněných, byli i mrtví.

ve komando freikorpsu. Těch necelých osmdesát v teroristických a destruktivních akcích dokonale vycvičených mužů, mezi nimiž převládají sudetskí Němci, vyrazilo na noční pochod pod vedením nadporučíka Albrechta Herznera a Franze Mayera, nechalvalně známého poslance Henleinovy SdP. Za Čadcou se oddíl vnořil do táhlého masivu Velkého Polomu. Muži šli najisto, jejich důstojníci znali trasu přesunu takřka nazpaměť. Splnění rozkazu považovali za snadnou akci, která otevře cestu pravidelné armádě. Netušili, že rozkaz k útoku na Polsko byl odvolán. Štáb 7. pěší divize, kam byl nový rozkaz doručen až po jejich odchodu, je už nestačil vyrozumět. K železniční stanici Mosty u Jablunkova se Herznerovo komando dostalo na rozhrá-

770
Pokrač. ve str. 771

Ke skutečnému napadení Polska, a tím i začátku II. světové války, zbýval ještě týden, generálka v Mostech u Jablunkova se nezdařila. Vzdor tomu, že každému soudnému člověku bylo jasné, co se v Mostech u Jablunkova odehrálo, nestyděli se nacisté sehrát komedii. Při jednání s polským velením, které zastupoval generál Józef Kustroń, velitel polské 21. pěší divize (padl v září v bojích s německou armádou u Olešnice), se farizejsky omluvili.

Epizoda v Mostech u Jablunkova skončila polským vítězstvím, Pyrrhovým vítězstvím. Byla to pouze přehra ke kruté porážce. 31. srpna přišel na řadu známý hlivický incident. Čas zbývajících vypuknutí války se začal počítat na hodiny. Tentokrát neodvolatelně.

Polsko, ignorující požadavek kolektivní bezpečnosti a s výzbrojí, která byla ve srovnání s wehrmachtem nedostatečná a zastaralá, nemohlo i při nesmírné statečnosti svých vojáků a důstojníků mnohonásobně silnějšímu nepříteli dlouho vzdorovat. A ministr zahraničí Józef Beck a maršál Rydz-Śmigły, kteří na tragédii polského národa nesli osobní vinu, emigrovali ještě za probíhajících bojů do Rumunska (Beck zde zemřel, Rydz-Śmigły uprchl z rumunské internace do Maďarska a poté se vrátil do okupovaného Polska).

Napadení Polska, jež se stalo úvodním akordem k vypuknutí II. světové války (Velká Británie a Francie vypověděly Německu válku 3. září 1939), skončilo pro Berlín úspěchem. Zdálo se, že Hitlera už nic nezastaví. Ovšem to bylo jenom zdání. Debakl nacistického komanda v Mostech u Jablunkova se vlastně stal symbolickou předehrou k pádu III. říše. I když jsme na něj čekali dlouhých šest let.

„Sedávám u čaje s Františkem Halasem“

Jako laik vařím čaj jen tak halebala, nerozpoznávám žádné značky, nedokážu je dobře rozpoznat podle chuti ani podle vůně a byly doby, kdy jsem dokonce stejný čaj prolévala několikrát. Zkrátka hotový barbar. LUDVÍK KUNDERA, básník, dramatik, esejista, překladatel a novinář, je také znalec a milovník čaje. A jako takový ho pouze nekonzumuje, nýbrž také připravuje. Vždycky jsem si představovala, že člověk, který se upíše něčemu takovému, je přinejmenším v nějaké zednářské čajové lóži, kde příprava čaje je součástí magického rituálu. V karlovarském rozhlede nám však Ludvík Kundera uvařil několik druhů čajů bez velkého zařívání — a dokonce nám prozradil i recepty. Sám ovšem dobře ví, že recept je nepřenosný, protože příprava čaje stejně jako každá jiná činnost je především věcí invence a tvůrčí schopnosti. A tak jsem se Ludvíka Kundery zeptala, jestli mu nadměrné pití čaje nekrátí život...

Někdo je zvyklý na kávu, jiný na pivo a já na čaj. Říká se sice všeho s mírou, ale míra je u každého člověka naprosto individuální. A mně vlastně život spíš prodlužuje, neboť je to můj

jediný doping při práci a popijím ho i v noci, ve své hlavní pracovní době. Od 22.00 do 2.30. Je pověra, že čaj brání spánku. Já si klidně uvařím šátek dardžilingu v půl třetí a ve tři už spím jako dudek. Když se čaj nechá déle vyluhovat, tak uklidňuje. Vyluhuje-li se jen do tří minut, tak duše vsuklota rozpumpuje. Jak slyšíte, čaj je i věda!

V jedné básni píšete... »o půl jedné v noci / po osmi deních čajích«... třeba byste bez čaje neudělal tolik práce. Přiznám se, že jen sledovat všechno, co napíšete či přeložíte, není vůbec lehké. Proč jste tolik času, energie a síly věno-

val Halasových dopisů (dal jsem je dohromady s Halasovým mladším synem Janem) a antologie světové (ale i naší) dadaistické poezie. V brněnské televizi leží hoto-ová hra o Těsnohlídkovi. Ale na něco jsem jistě milosrdně zapomněl.

Pocítujete nějaké dluhy?

Ano, a dost naléhavé. Dvě dost už pokročilé knihy o Halasovi, výbor z básníka první velikosti jménem Gottfried Benn, výbor z poezie mého dávného druha Jana Zusky. Dvě monografie o malířích: velká o Bohdanu Lacinovi, malá o Václavu Bláhovi. Ve své dlouhé načatosti silně přežralé jsou mé dluhy dramatické — počítal jsem si ostatně ZD. Což není zemědělské družstvo, ale Zápisník Dluhů...

KUNDAS BYL TAK. ANNY BOLŠEVIK...

Posvatební střízlivění

Po dubnové svačbě mladoboleslavské Škodovky s Volkswagenem zavládla euforie: Československá automobilka je zachráněna, výroba vozů Škoda by mohla stoupnout, pracovní místa budou zachována. Vždyť přece německý partner přislíbil, že nebude masově propouštět, stejně jako proklamoval maximální zapojení československých subdodavatelů. (Jen na okraj podotkněme, že kdyby ještě při zásluhách hovotil Volkswagen o případném propouštění, zřejmě by ke svačbě nedošlo, anebo ne tak lehce.) Po počáteční euforii však přišlo vystřízlivění: Škoda Favorit se cenou nestala lidovým vozítkem, do konce léta se jich fakticky prodalo na domácím trhu méně než 23 000, klesl i odbyt v zahraničí. V některých českých novinách se objevily články, že Volkswagen koupil špatně. Ale je tomu skutečně tak? Předsávám německý partner se nezajímá o svůj kapitálový vstup do Škodovky Mladé Boleslavi bez předchozí velice pečlivé marketingové studie, bez pečlivých rozborů. A lze očekávat, že v nich počítal i a obdržel alternativou počátečních odbytových obtíží. A právě tyto obtíže se mohou stát odrazovým můstkem k budoucímu rozmachu mladoboleslavské automobilky. Předsávám již nyní je patrný jeden výsledek — daňová dílava, kdy daň s obrátou automobilů domácí proveniencí se snižuje z 29 % na zhruba 20 %. A dále, pokud odbytu spojený mimo jiné i s omezením výroby a třeba i vynucenou dovolenou či zkráceným pracovním týdnem, sice může vyvolat otázku oprávnění další existence automobilky, ale umožní revidovat i předchozí záměry a smlouby. Vždyť podnik, kterému hrozí krach, je objektivně nucen vyměnit třeba vedení, snížit výrobní počítání stavy zaměstnanců, změnit či modifikovat výrobní program apod. A může i navodit otázku, zda není nejlepší řešením stoprocentní vlastnictví podniku Volkswagenem. Také podmínky pro domácí subdodavatele se zřejmě změní a s tím konkurence přejdou jen opravdová ti nejlepší, kteří se budou umět plně přizpůsobit.

SVATÝ FOLKSVAGNE, PŘEDVÍŽ ZA ŠKODOVKU!

val právě překladům?

Pradávo jsem utrpěl úžeh poezí. Psal jsem verše a píšu je pořád, četl je a čtu je pořád, a někteří cizí básníci mě přímo provokovali a provokují především způsobem vyjádření, abych se pokusil převést je do češtiny. Skoro nikdy to pro mě nebyla zakázka. Proto také vydání nějakého překladu neznamenal a neznamená, že básníka opouštím a pouštím z mysli. Stává se vlastně mým setrvalým souputníkem. Vracím se stejně k G. Traklovi, B. Brechtovi, G. Büchnerovi, Ch. Morgensternovi, H. Arpovi, a dalším dadaistům a expresionistům, jako Petru Huchelovi, Paulu Celanovi nebo Františku Halasovi.

Vy jste ovšem nejen halasolog, tedy Halasův vydavatel, znalec a vykladač, ale dokonce jste se odstěhoval do Kunštátu, kam se Halas toužil vrátit jako do svého nejvlastnějšího domova. Jaký byl František Halas?

Napsal jsem o Halasovi několik desítek článků, projevů, studií i poznámek. K jeho nedožitým devadesátinám (3. října) vydává teď Okresní kulturní středisko v Blansku bibliofilskou publikaci, kde je kromě projevu Petra Pitharta i moje rozsečská řeč z loňského října. A to bylo vlastně málem poprvé, kdy jsem mohl o Halasovi mluvit bez cenzury a autocenzury. Je třeba totiž říci, že František Halas nebyl jen laskavý člověk a velký básník, ale také spravedlivý a prozíravý — vidoucí — politik. Vždycky hájil to, co pokládal za pravdu, proto protestoval už před válkou proti procesům a popravám v Rusku, po válce byl snad první, kdo upozorňoval na nepřítomnost, jaké se dějí v pohraničí. A když se v roce 1947 vrátil ze Sovětského svazu, kde byl se spisovatelskou delegací, řekl nám v Kunštátě v hluboké depresi: »Těch gypsových hlav!« A v dopise, propašovaném ženě domů, psal: »Prožívám otřesnou krizi z toho všeho, co vidím, slyším a tuším. Jak se s tím doma upovídám, to zatím nevím...« My mladší

jsem v té době ještě měli iluze, které on už ztratil. Ukládan do hrobu byl ovšem ještě jako oficiální básník, jak o tom napsal František Hrubín: »Obstoupili těsně katafalk s tvými ostatky / a drželi je jako rukojmí, / ale my jsme jim nic nedlužili, / my jsme se jim v nic neuvázali / a byli jsme zoufale pyšní.«

Pane doktore, vy jste zvláštní cizokrajný pták. Na jedné straně básník, lyrik, který citlivě vnímá život a umění, který významně náhoda, podvědomí a techniku montáže, který má neobyčejně vyvinutý smysl pro dadaistickou hravost. A na druhé straně téměř vědecký pracovník, který hodiny a hodiny sedí u psacího stolu a pečlivě zkoumá fakta a detaily, aby básnickou metaforou nezakryl díra neznalosti. Jak to jde dohromady?

Představa básníka jako ptáka, který jen tak létá z kytky na kytku, to je opravdu velmi naivní. Básník dokonce jen tak nelítá ani ve své fantazii, protože zachází s prostředkem, který je naprosto reálný, vážný i hravý, a to je jazyk. A zacházet s jazykem tak, jak si to čeština zaslouží, to znamená dříve. A překladatel si to uvědomuje tím více, protože musí proniknout nejen do jemnosti cizí řeči, ale do cizího způsobu myšlení a citění. A to všechno vyžaduje opravdové znalosti faktů. Ale já neshírám poznatky jen proto, že je potřebuji. Mám takovou náuru, baví mě to. Nově se nepoznává jen na povrchu, vertikální poznávání je daleko zajímavější. Vždycky si vzpomenu na Schliemann a jeho archeology, jak dobývali jednu vrstvu Troje za druhou.

Dnes je doba, kdy v nakladatelstvích a jinde v šuplicích leží spousta rukopisů, které si bez sponzorů na sebe nevydělají. Jaká je situace a vás?

Nestěžuji si. Nepočítám-li básnické sbírky, které asi čekají na samizdatové či bibliofilské příležitosti, tak dva špalky leží v Československém spisovateli: výbor

Menzelův film podle Havla

Ještě před uvedením Obecné školy Zdeňka a Jana Svěrákových, na kterýžto a srdečný film se mohou diváci opravdu těšit, došlo k premiéře ZEBRÁČKÉ podle Václava Havla, kterou natočil Jiří Menzel vycházející ze své inscenace v Činovním klubu. Byl by to docela nadějný začátek sezóny, kdybychom nevěděli, že zorhodné práce zůstanou asi nadlouho osamoceny.

Zebračká opera už od dob Brechta, který si chytře upravil staroanglickou Gayovu hru a přidal k ní dobře zjazzované Welllovy songy, znamená pojem určité hodnoty — ovšem jen pro úzkou obec divadelního obecnictva. Naprostá většina veřejnosti se dalekým obloukem vyhýbá všemu, co souvisí se slovem opera, s touto starou monstózní strukturou. Proto hned úvodem: s operou nemá film vůbec nic společného. Asi to věděli i diváci početné zaplňující Lucernu (všední den o půl šesté) motivovaní nepochybně i tím, že spoluautorem filmu je tentokrát pan prezident. On ovšem odvedl svou práci už dávno před léty nad divadelním textem a teď bylo už jen na filmařích, aby se tužili. Udělat z divadla film totiž dává někdy dost zabrat a nejen proto, že činohra má vždy o hodně více dialogů, než je zdrávo filmu. Přítom Havlův vklad do staré hry spočíval spíše než ve vnějších inovacích právě v tom, co se tu nového mluví, jak se z příběhu plného zlodějství, korupce a fízlování vytváří fikce odvěké mizerie světa a jak tato mravolichná satira

nabývá sofistickým pootočením ještě umělejšího dořečení. Ale k tomu všemu se vyslovila už obsírněji kritika divadelní po uvedení Ve Smečkách.

Menzel, který natočil krásné filmy též z literatury Hrabalovy a ze slova Václavova, předělal mnohohlavně hře zespůl v úvodu kus dynamické filmové podstaty. V této sekvenci vidíme, »jak se to dělá, aneb jak si v zločinném podnikání ve městě konkurují dvě mafie. V rapidním snahu se mihají trefné záběry a gagy v překvapujícím defilé z podsvětí, v kterém se krade a kde se oddělávají lidé se stejnou ruffinou, jako o patro výše v té lepší společnosti. Tím také režisér s kameramanem Štěpánem vzdají čest filmařině, aby potom už mohli jen a jen sloužit divádlu a jeho jinému pojetí. Hrdina galérky Mackie (zvaný též Meki Kudla) nevypadá už dnes takšak různě a nebezpečně jako kdysi Rudolf Rostler ve slavném Pabstově filmu ani pepičky periferně jako Zdeněk Štěpánek při prvním českém uvedení Brechta na Vinohradech. Abrahámův Mackie škrtí nepohodlně

ŘÍKAL, ŽE NEJKRÁSNĚJŠÍ HNĚDA JE BARVA KRAVATY HOZŮVKY

MALÍŘ SLOVANSKÉHO LIDU

Vítězslav Nezval nazval kdysi malířské dílo Ludvíka Kuby velkou polyfonickou skladbou na varhany. Tato básníková věta může však charakterizovat nejen výtvarnou tvorbu, ale i celý plodný a bohatý život tohoto všestranného umělce, od jehož smrti uplynulo letos už 35 let. Neboť umělecké i lidské snažení Ludvíka Kuby bylo jedinou pestrou, a přece ucelenou mozaikou, sestavenou z výtvarných, hudebních i literárních drahokamů v mohutnou epopej obdivu a lásky ke všemu slovanskému.

Synek poděbradského zámečnicka, neoplyvajících statky tohoto světa, ale zato pověhnaného třinácti dětmi, projevoval své mnohostranné nadání již od dětství, kdy pod citlivým vedením učitele Jandy účinkuje na chrámovém kůru, ale především kreslí a kreslí. V Praze absoluuje varhannickou školu a stává se podle přání rodičů na krátký čas učitelem, ale již jako dvaadvacetiletý podniká svou první výzkumnou cestu po slovanském světě, sbírá lidové písně a zaznamenává viděné výtvarnou mluvou. Výtvarné školení získává pak nejen na pražské Akademii pod vedením Pirnerových, ale i v Paříži a v Mnichově. Procestovává Slovensko, Lužici, Hallé, Rusko, Ukrajinu i slovanský Balkán, sbírá, harmonizuje a upravuje pro klavír i sbor lidové písně, které soustřeďuje v mohutném patnáctisazkovém díle Slovanstvo ve svých zpěvech, své vzpomínky ukládá do řady literárních prací (Cesty za slovanskou písní, Čtení o Lužici, Čtení

o starém Srbsku aj.). Ale přece hlavní těžiště tvorby Ludvíka Kuby spočívá v oblasti výtvarné, ačkoli i zde se složka malířská prolétá často se složkou folkloristickou. Vedle pečlivých studií, všímavých si pozorně i jemných národopisných detailů a odlišností, vznikají krajiny, zátiší, květiny, venkovské zahrádky, podobizny, malované volným a široce rozmáchlým štětcem. Jeho malby vyzdobují především barevnou, čistě malířskou stránku obrazu, jeho výtvarný projev je svěží, osobitý a spontánní až do vysokého stáří — tvořil až do své smrti v 93 letech r. 1956.

Pohled do Kubova tvůrčího procesu snad poněkud ozřejmí jeho vlastní slova: »Nevidím nikdy, jak obraz začít. Malíř musí dobývat pevnost, která se mu nechce vzdát. Musím do neznáma a jsem proto rozčilen, jak to dopadne, a tak střídám po pleněru staromistrouské věci. Nestaral jsem se nikdy o techniku, ta musí přijít sama sebou. Zato myslím při práci na všechny vztahy, na barvu i na kresbu, která sice nemá být na obraze znát, ale má být všudypřítomná. Proto přichází u mne ryzí barva i složený půltón.« Ke svým četným autotypům, které bohatě prolínají celě jeho malířské dílo, poznamenává: »Nezavázal bych si jinak před zrcadlem ani kravatu, avšak když maluji, stavím se klidně před zrcadlo. Nemaluji se z ješitnosti, ale jen proto, že malíř je sám sobě nepřelivějším modelem.«

Lékařům adresováno od kněžny

[a]: Rakouská společnost Medical Help-line Foundation spolu a kněžnou Schwarzenberkovou zprostitkovává studijní šestitýdenní pobyt čs. lékařů na univerzitních klinikách v německy mluvících zemích. Z nadace, kterou vytvořila díky pražské dobrodružné akci (zahranitní hosté věnovali tisíc dolarů a za to je pro ně pořádán v našem hlavním městě kulturní program), budou vybráni lékaři s dvěma atestacemi, a jazykovými znalostmi dotování

5000 šilinky týdně. Zájemci mohou zaslat podrobný životopis na adresu společnosti A-1030 Wien, Rennweg. MUDr. Therese ze Schwarzenberka zajistila pro FN v Motole rovněž u nás nedostatkové dialyzační zařízení pro děti. V souvislosti s tím řekl na včerejší společné tiskové besedě doc. MUDr. Janda, že každý druhý den umírá jeden pacient, který se nedostal do dialyzačního programu z technických důvodů. Děti se tato smutná záležitost naštěstí netýká, byt

svědky už spíše jen »jako« a aby nezůstal lužen své pověsti. A právě tak mimochodem — při chůzi po ulici nebo když otvírá svou kudu, aby jí zastrčil do žilňácké houpky — odříkává své důmyslné texty (které bychom si chtěli snad raději přečíst) — tím zrušené konverzace. Ale i úspěchaně, aby stihl vše říci a poučit své dva kumpany a hlavně nás jako obecnictvo. Tedy abyljak, který se stává víc mluvkou. Ale se ženskými to umí, i když filozoficky smířen s tím, že často oblaňnou taky ony jeho. Vyostřeněji se rýsují charaktery jeho konkurentů. Labudův král zebračků a Hrušinského velitel policie boďrým veselím nebo cynickou jízlivostí vyrůstají v silné negativní osobnosti a stávají se protagonisty hry místo Mackieho. V té hře jde o to, kdo koňo bude mít v hrsti a nakonec je to, aby byl přece jen nějaký pořádek, policie, která má v trezoru nejvíc. A protože v barrandovském fundusu je dost policejních uniform z první republiky, zase se jednou upletnily, snad taky, jako že nikdy to nebylo lepší. Mnoho dobrých práce vložil režisér do utváření hereckých výkonů, však je i zkušený divadelník a také sám herec. Inspiruje a vede zde řadu představitelů tak, že jsou jiní než jindy a my poznáváme jejich nové možnosti: vedle Labudy je to především roztomile nebezpečné ženě Šafránková nebo dále se rozvíjející komediálnost Leichnerové, abychom jmenovali aspoň některé z dobře obsazeného týmu. Tato Zebračká opera nepřekonalá přitažlivost divadelního díla a představení a vlastně to ani nechtěla. I tak vnesla do spektra českého filmu nový tón a seznámila širší diváckou obec s proslulým pojmem světové dramatiky.

Kam pro rady a konzultace

Pro poradenskou činnost a konzultace týkající se snižování spotřeby paliv a energie v obytných budovách a bytech mohou organizace i občané využívat služeb následujících středisek:

- ČVUT — stavební fakulta, Thákurova 7, 166 29 Praha 6, tel. (02) 311 70 34, 332 48 74 (pondělí a čtvrtek, 9—11 hodin).
- ČVUT — strojní fakulta, katedra techniky prostředí, Technická 4, 168 07 Praha 6, tel. (02) 332 24 77 (středa 8—12 h).
- Střediska Státní energetické inspekce pro ČR: město Praha, Náplavní 6, 120 00 Praha 2, tel. (02) 20 41 41, 20 42 41 (pondělí až pátek 8—15 hodin); kraj Praha, Legerova 49, 120 00 Praha 2, tel. (02) 20 48 47 (pondělí až pátek 8—15 hodin); kraj České Budějovice, Hlincecká 1837, 370 08 České Budějovice, tel. (038) 318 87 (pondělí až pátek 8—15 hodin); kraj Plzeň, Rejskova, 3, 301 47 Plzeň, tel. (019) 428 35 (pondělí až pátek 8—15 hodin); kraj Ústí nad Labem Vladimírská 12, 400 01 Ústí nad Labem, tel. (047) 228 89 (pondělí až pátek 8—15 hodin); kraj Hradec Králové, Sladkovského 215, 500 02 Hradec Králové, tel. (049) 319 19 (pondělí až pátek 8—15 hodin); kraj Brno, Křídlovická 78, 603 00 Brno, tel. (05) 33 35 70 (pondělí až pátek 7—14 hodin); kraj Ostrava, Sadová 5, 701 00 Ostrava, tel. (069) 22 17 00 (pondělí až pátek 8—15 h).
- Studijní a typizační ústav, Washingtonova 25, 110 00 Praha 1, tel. (02) 22 14 88 (úterý, čtvrtek 8—12 hodin);

Energetika VČ — projekce spol. s r. o., Arnošta z Pardubic 676, 530 02 Pardubice, tel. (040) 51 67 02 (pondělí až pátek 8—15 hodin).

problematika také není jednoduchá. Vždyť například ve světě se zvláště u nich používá alternativní léčba v podobě propiokování dutiny břišní nebo domácí chronické peritonální dialýzy. Kněžna Schwarzenberková navázala kontakty s kroměřížskou firmou Pal-Magneton, která začala vyrábět v licenci umělé ledviny, podstatně levnější, než je jejich nákup ze SRN.

Souboj o lázeňské centrum

UŽ celý týden nejezdí v centru našich největších lázní — Karlových Varů — taxíky. Bezmála dvě stovky taxikářů tímto způsobem protestují proti poplatkům, které jim uložil městský úřad. Vzhledem k tomu, že podle jejich slov s nimi za uplynulých několik dní nikdo z kompetentních činitelů nenavázal kontakt, vyhlásili od všerejška až do pondělního rána stávkou úplnou — to znamená, že nejezdí vůbec, ani v okrajových čtvrtích Karlových Varů.

O podrobnější informace k této situaci jsme požádali vedoucího referátu dopravy městského úřadu Josefa Hrádka. V dubnu vstoupila v platnost vyhláška o dopravním řádu města Karlových Varů, která ukládá všem organizacím, podnikatelům i soukromým osobám a taxikářům různě odstupňované poplatky za provoz motorových vozidel v centru města. Pro taxikáře a společností se zahraniční účastí byla stanovena částka 6 tisíc korun ročně, což je denně 17 korun. Taxikářům se to ale zdálo moc, a tak se odvolali k primátorovi. Ten ovšem sám nemohl rozhodnout a celou záležitost muselo znovu projednávat zastupitelstvo, tedy poslanci, které volil (předpokládám) i taxikář. Poslanci však na veřejném (!) zasedání svoje původní rozhodnutí o šesti-tisícové částce potvrdili.

Hned druhý den pan Hrádek vyhledal předsedu Taxicechu, který protest podával, a chtěl s ním prodiskutovat, jak budou taxikářé na toto rozhodnutí reagovat. Ten však se s ním odmítl bavit... Taxikářé a ostatní podnikatelé v dopravě byli písemně pozváni úřadem města na jednání minulou sobotu. Taxikářé ale nepřišli a vyhlásili stávkou, o které předem nikoho z úřadu neinformovali.

Otázkou je, jak budou obě strany postu-

povat dál. Taxikářé požadují, aby jim město slevilo z poplatků, město však trvá na svém. Zbývá snad jediné řešení — čekat, až se přihlásí jiní taxikářé s platnou registrací na živnostenském úřadě a splňující příslušné technické podmínky. Pokud budou ochotni zaplatit, dostanou od městského úřadu povolení a mohou svoji živnost provozovat v zóně tak atraktivní, jako je lázeňská čtvrť Karlových Varů. Komu je šest tisíc moc, může vozit pasažéry třeba v Zadních Útřínosech.

Patrik: Boj prohrán

(fa): Zemřel pětiletý Patrik. Po již druhé komplikované osmnáctihodinové transplantaci jater, ke které museli především přistoupit kanadští lékaři, neboť chlapec stav dospěl ke kritickému bodu. Není k tomu co dodat. Je to však případ k zamýšlení jak pro čs. zdravotnictví, tak i pro celou společnost. Připomeňme obě kampaně, které se kolem Patrika rozvinuly: v jednom případě se snesly na hlavy lékařů výčitky ukazující na neschopnost jejich i naší medicíny, v druhém ukázali občané své dobré já a díky sbírce mohlo k operacím v Torontu vůbec dojít. Polemiky se samozřejmě mohou vést o tom, nakolik byl Patrikův stav zanedbaný a jak pozdě k převozu došlo. Je třeba si ale uvědomit, že existuje řada nemocí, které jsou těžko operovatelné u nás i v zahraničí.

Der reichste Amerikaner

New York - Der reichste Mann der USA heißt John Werner Kluge, stammt aus Chemnitz, hat (laut „Forbes“) 9,85 Milliarden Mark. Der Mogul der Unterhaltungsindustrie hat im letzten Jahr fast eine halbe Milliarde Mark verdient.

Ex-Minister kommt vor Gericht

PRAG, 8. Oktober (AP). Drei führende Vertreter des im November 1989 gestürzten kommunistischen Regimes der Tschechoslowakei werden sich wegen Machtmißbrauchs vor Gericht zu verantworten haben. Wie die Zeitung „Lidove Noviny“ am Dienstag berichtete, handelt es sich bei den Beschuldigten um den früheren Innenminister Frantisek Kincel, einen seiner Stellvertreter namens Alojz Lorenc sowie um Karel Vykypel, einst führender Mitarbeiter der aufgelösten Geheimpolizei.

Alle drei werden beschuldigt, in den Jahren 1988 und 1989 die Festnahme von fast 300 Oppositionellen vor geplanten Kundgebungen veranlaßt zu haben. Lorenc steht außerdem unter dem Verdacht, nach dem Sturz des kommunistischen Regimes Akten der Geheimpolizei vernichtet zu haben.

Königin Margrethe muß in Kanada enthaltsam leben
Kopenhagen - Margrethe II. bekommt Probleme bei ihrem Staatsbesuch in Kanada. Die Dänekönigin ist Kettenraucherin, und in Kanada ist Rauchen fast überall verboten. Das Protokoll versucht noch, eine Lösung zu finden. Problem Nr. 2: Die Königin trinkt gerne nachmittags ein Glaschen. In Kanada ist Alkoholverbot aber nur erlaubt, wenn man gleichzeitig etwas isst.

Siemens wirbt um Maschinenbauer Skoda

In den Wettbewerb um die tschechoslowakische Maschinen- und Kraftwerksbau-Firma Skoda (Pilsen) will neben dem US-Konzern Westinghouse und der schwedisch-schweizerischen Gruppe ABB auch Siemens einsteigen. Ein Angebot für das Unternehmen mit 35 000 Beschäftigten, das mit Hilfe der Weltbank-Tochter IFC privatisiert und umstrukturiert wird, kündigen die Münchner noch für diese Woche an.

Hitlers Kinder

Woher kommt der Haß, der Steine und Feuer gegen Asylanerheime schleudert? Die Mehrheit der Deutschen beobachtet fassungslos, was eine kleine, meist jugendliche Minderheit treibt. Hitlers Kinder?

Der Haüsausbruch kommt diesmal von „rechts außen“. Bislang trat in den Verfassungsschutz-Berichten der Linksradike mit der Brechstange auf. Seine Zahl und Gewaltbereitschaft galten als die größte Gefahr. Nun taucht plötzlich ein terroristisches Potential auf, das vorher nicht dazusein schien. Kann Gewalt schlafen?

Was da zur Tat erwacht ist, handelt völlig bedenkenlos, scheut vor Attacken auf Kinder und Greise nicht zurück. Wer des Nachts Molotow-Cocktails in Wohnheime wirft, rechnet mit Toten. Er begehrt Mordversuch, nicht Totschlag. Seine Mittel sind kalkuliert, aber seine Motive irrational. Was geht in den Köpfen vor? Man soll sich vor verfehlten Deutungen hüten. Sie führen zu falschen Schlußfolgerungen. Wer Haß bekämpfen will, muß wissen, woher er kommt.

● Die Deutschen sind in der überwiegenden Mehrheit

nicht ausländerfeindlich. Aber sie haben Angst vor Überflutung und empören sich über den Asyl-Mißbrauch. Sie sehen, daß die Politiker sich streiten, aber nicht handeln. Das heizt an. ● In ihrer Hilflosigkeit erinnern die Verantwortlichen an den Judenmord Hitlers und sprechen von aufkeimendem Rassismus. Das führt in die Irre und schadet Deutschland. Hitler träufelte den Haß von oben ein, jetzt dringt ersonnen herauf. Seine Färbung war speziell antisemitisch, heute ist sie allgemein aggressiv. Die Politiker sollten die Gegenwart meistern, nicht Vergangenheit beschwören. ● Irreführend sind Schuldzuweisungen West-Ost. Es gibt nicht nur „Ossi-Terror“. Es gibt genauso viel „Wessi-Terror“ in der Alt-Bundesrepublik, die angeblich so viel kosmopolitischer ist als die arme Alt-DDR. Die wahren Ursachen des tätlichen Ausländer-Hasses sind so neu wie die Streichhölzer an den Benzinstreifen.

fen. Sie beruhen auf einer wachsenden Brutalisierung des Denkens und Handelns in Deutschland. Hohe Kriminalität, Drogen, Gewalt in den Schulen, Zynismus im Denken verschränken sich zu einem beispiellosen Phänomen der Haltlosigkeit. Sein äußeres Kennzeichen ist Verrohung, kombiniert mit Dummheit. Ein Beispiel dafür aus „höheren Kreisen“. Auch die Hauptstadt-Debatte entzündete Haß. Es war nicht in einer Vorstadt-Kneipe, sondern im Hause eines Bonner Journalisten, wo der Berlin-Befürworter Schäuble als „Goebbels im Rollstuhl“ bezeichnet wurde. Junge Bundestagsabgeordnete waren da. Keiner verließ unter Protest den Raum. Die Wurzel des Hasses ist der Verfall der Kultur. Sie kann von der Polizei, die nicht einmal den Mörder Herrhausens findet, nur oberflächlich bekämpft werden. Die Quelle liegt in den Elternhäusern, den Schulen, den Kirchen, in der Politik. Draußen gebärden sich die deutschen Politiker als Weltmeister der Menschenwürde. Aber zu Hause

lassen sie durch ihre Entschlußlosigkeit Chaos, Übelnaune und Angst wachsen. Sie versagen.

RECOND nabízi

[eg]: Jestliže ještě v nedávné minulosti platila Dittrichova ulice za opomíjený kout našeho hlavního města, v posledních měsících tyto poněkud zanedbávané končiny ožily. Když se vydáte z Karlova náměstí směrem do této ulice, narazíte po pár metrech chůze na dům číslo popisné 11. Právě tady se v nedávné době zrodila prodejna soukromé firmy Recond. A co všechno nabízí? Především obléčení z dovozu, hodinky, elektroniku, ale nejen to. Kromě prodeje nabízí Recond i služby. Můžete zde koupit zabezpečovací zařízení a zároveň si objednat jeho montáž. Můžete si zde však vybrat i počítačovou techniku přímo na objednávku. A nevíte-li si rady, rádi vám poradí s jejím výběrem. A tou úplně nejnovější službou, kterou firma Recond ve své prodejně zavedla, je provádění oprav audio-techniky všech značek.

Unwort des Jahres gesucht

Wird es die „finale Vergrüftung“, die „Warteschleife“ oder die „Abwicklung“? Diese drei Begriffe sind heiße Anwärter auf den ersten Platz bei der Kür zum „Unwort des Jahres 1991“, die Wissenschaftler der Frankfurter Gesellschaft für deutsche Sprache (GfdS) erstmals gestartet haben.

Die Sowjetunion zerfällt, und wir schauen zu

ABB-Chef Percy Barnevik gelbeilt westliche Gleichgültigkeit gegenüber Osteuropa

„Müssen erst 50 000 Russen ihre Zelte vor Stockholm aufschlagen, ehe wir merken, wie ernst es ist?“ Percy Barnevik (Foto), Chef des schwedisch-schweizerischen Industriegiganten ABB, gerät in Harnisch. „Die Sowjetunion zerfällt, das Verteilungssystem bricht zusammen, der Rubel ist wertlos, und wir streiten über norwegischen Kabeljau und den Achsendruck für Lastwagen im Transitverkehr durch die Alpen.“ Die Gleichgültigkeit des Westens gegenüber Osteuropa regt einen Manager auf, dessen Unternehmen zu jenen zählt, die sich am stärksten in den neuen Demokratien engagieren. Als Barnevik kürzlich von der Universität Göteborg mit einem Ehrendokortitel ausgezeichnet wurde, redete er Tacheles.

„Die Menschen im Osten sind ungeduldig. Jetzt sehen sie, daß der Weg zur Marktwirtschaft über Dutzende Prozent Arbeitslose führt, über tausende Firmen, die zusperrten müssen, und über sinkenden Lebensstandard. Sie fühlen sich betrogen.“ Laut Barnevik schlägt eine „Schicksalsstunde für Europa“. „Wir im Westen müssen mit Kapital, Investitionen, Technik und Know-how beispringen, damit sie rascher in eine positive Spirale geraten.“ Doch „es geschieht praktisch nichts“. Lächerliche Summen würden in

die Osthilfe gesteckt — „man hat mehr Geld für Werbereisen verbraucht“ —, und bei den Menschen machten sich Unruhe, Mißtrauen und Enttäuschung breit.

„Wir müssen beginnen, Waren aus dem Osten zu importieren“, fordert der 50jährige. Doch die Demonstrationen französischer Bauern gegen ungarisches Gemüse und polnische Kartoffeln hätten gezeigt: „Man will keine Konkurrenz haben.“ Dabei seien Produkte aus Osteuropa innerhalb weniger Jahre vollauf mit hiesigen Standards meßbar. „Wir dürfen uns nicht dahinter verstecken, daß die Qualität nicht ausreicht. Was nicht ausreicht, ist die Solidarität hier im Westen.“ Die Leistungen zugunsten des Ostens dürften jedoch keinesfalls auf Kosten der Hilfe für die Dritte Welt gehen: „Ich bin empört über diese Debatte hier in Schweden. Wenn wir ein Bruttosozialprodukt von 1000 Milliarden Kronen haben und zehn davon fließen in die Entwicklungshilfe — warum sollen wir just von diesen zehn nehmen? Warum nicht von den 990?“

Der ABB-Chef, der Osteuropa als Hoffungsmarkt für die Kraftwerk- und Umwelttechnik des Konzerns betrachtet, hält die bisherigen Investitionen trotz der gegenwärtigen Schwierigkeiten auch unter Aktionärs-Blickwinkel für gerechtfertigt. Trotzdem übt er heftige Kritik an den politischen und industriellen Entscheidungsträgern. „Man erkennt die Reichweite der Veränderungen nicht.“ Zum Beispiel in der Militärindustrie: Die jüngsten Abrüstungsinitiativen von George Bush und Michail Gorbatschow böten

eine einmalige Chance. „Aber wir müssen bei der Umstellung von Waffen- auf Zivilproduktion helfen. Wir müssen uns um Millionen von Tonnen Munition kümmern, um leckende Plutoniumfabriken und um unendliche Mengen Metall, die zerstört oder wiederverwendet werden müssen, und wir müssen den Millionen Menschen, die mit der Produktion von Waffen beschäftigt sind, andere Arbeitsplätze geben.“

„Wenn wir uns hart einsetzen, wird es vielleicht 20 Jahre dauern, Osteuropa einschließlich der Sowjetunion westlich des Ural auf ein anständiges Niveau zu heben“, meint der ABB-Chef. Voraussetzung aber — es werde sofort begonnen. Andernfalls habe auch Westeuropa zu leiden. Die Massenflucht der Albaner sei eine Vorwarnung gewesen. „Ich sehe es in unseren Fabriken im Osten“, erzählt Barnevik. „Die Leute sagen: Warum sollen wir hier für eineinhalb Dollar pro Stunde arbeiten, wenn man in Westeuropa 20 Dollar bekommt?“ Sobald diese Menschen die englische Sprache beherrschen, seien sie mobil. „Sie sind tüchtige Facharbeiter und Ingenieure. Wenn ich sie auffordere, in Polen zu bleiben, um das Land aufzubauen, erwidern sie: Ehe wir den gleichen Lebensstandard wie im Westen haben, dauert es Jahrzehnte. Ich lebe nur einmal. Ich will weg und meinen Kindern eine Chance geben.“ Deshalb prophezeit Barnevik einen enormen Auswanderungsdruck. „In unserem eigenen egoistischen Interesse müßten wir daher nun zu einem enormen Einsatz bereit sein.“

Prager Duett

Wenn es noch eines Beweises für die lückenlose Übereinstimmung der höchsten Repräsentanten von Deutschen und Tschechoslowaken bedürft hätte, der Auftritt des Bundespräsidenten vor dem Parlament in Prag hätte ihn erbracht. Eine ganz ähnliche Rede hätte wohl auch Vaclav Havel halten können. Richard von Weizsäcker, der als erster demokratisch gewählter deutscher Staatschef überhaupt die Tschechoslowakei besucht, scheute nicht einmal vor dem heißen Eisen des Konflikts um die Unabhängigkeit der Slowakei zurück und stellte sich klar auf die Seite Havels. Bei allem Respekt vor nationaler Selbstbestimmung sei für nationalistischen Separatismus in Europa kein Platz, lautete die Botschaft. Manchem Abgeordneten aus der Slowakei müssen die Ohren geklungen haben.

Richard von Weizsäcker und Vaclav Havel sind zu klug, die Bedeutung ihrer persönlichen Freundschaft, die politische Übereinstimmung der Regierungen beider Länder oder den am Montag paraphierten deutsch-tschechoslowakischen Vertrag zu überschätzen. Es gelte auch, Geschichte nicht zur Anklage und Aufrechnung zu benutzen, sondern im auf-

richtigen Umgang mit ihr den Respekt unter Nachbarn wiederherzustellen, nahm der Bundespräsident vor dem Parlament auf Havel Bezug. Für Tschechoslowaken heißt das, mit dem Schock fertig zu werden, daß die kollektive Vertreibung der deutschsprachigen Mitbürger nach dem Zweiten Weltkrieg neuerdings als Unrecht benannt wird. Für Deutsche heißt das, nicht zu verdrängen, daß deutscher Fanatismus und Fremdenhaß die Vorbedingung dieser Reaktion waren.

Ein Anfang ist immerhin gemacht. In ihrem Vertrag bedauern beide Partner das gegenseitig zugefügte Unrecht und erklären ihre Entschlossenheit zum Gewaltverzicht gegen den Nachbarn. Wenn die Tschechoslowakei, worauf das Abkommen ausdrücklich abzielt, bald Vollmitglied in der Europäischen Gemeinschaft wird, lösen sich viele Probleme von selbst — vor allem der Streit um das Niederlassungsrecht der Vertriebenen in der CSFR. Und Wunder könnte wirken, wenn sich tschechoslowakische Ausflügler und Touristen beim Umtausch ihrer Währung in D-Mark bald nicht mehr vornehmen müßten wie Reisende im Drittklasse-Abteil.

Balten setzen Frist

MOSKAU, 8. Oktober (AP). Mit ihrer Forderung an die Führung der UdSSR, sämtliche Streitkräfte aus ihren jeweiligen Hauptstädten bis zum 1. Dezember dieses Jahres abzuziehen, haben die baltischen Staaten den zuständigen Militärkommandeur auf den Plan gerufen. Angesichts der akuten Wohnungsnot in der Sowjetunion sehe er keine Möglichkeit, diese Frist einzuhalten, zitierte die Moskauer Nachrichtenagentur TASS am Dienstag den Oberbefehlshaber des Militärdistrikts, Generalleutnant Waleri Mironow. Selbst wenn man die Soldaten in Lagern unterbrächte, würde dies mehr Zeit und viel Geld kosten, sagte Mironow.

Die litauische Zeitung „Zinia“ (Neuheit) veröffentlichte erstmals detaillierte Angaben über die Stärke der sowjetischen Streitkräfte im Baltikum, zu denen auch das Kaliningrader Gebiet (der nördliche Teil des früheren Ostpreußens) gehört. Demnach sind hier insgesamt 140 000 Mann und 6300 Panzer und Panzerwagen stationiert. Im Baltikum gibt es nach Angaben der Zeitung 59 Abschußrampen für taktische Raketen. Die Marine verfügt über 47 U-Boote, drei Kreuzer, 13 Zerstörer und 44 andere Kriegsschiffe. Bei Tartu in Estland gebe es einen unterirdischen Flughafen, schrieb „Zinia“.

Výročí „Vlaku svobody“

Před 40 lety akce odvážných železničářů vyzvala odezvu v celém světě. 11. září 1951 se stanice Cheb unikl osobní vlak přes hranice a zastavil až na západoněmeckém území. Ve vagonech bylo 106 cestujících, z nichž nikdo nebyl předtím informován o plánovaném útěku. Z „Vlaku svobody“, pod kterým jménem vstoupila jedinečná akce odvážných železničářů do dlouhé řady neobvyklých úteků z Československa, zůstalo za hranicemi 34 cestujících.

Kronika hanebnosti

Mnichov, 30. září 1938: vlády Anglie a Francie se dohodly povolit Hitlerovi rozkouskovaní Československa v domnění, že si tak od něho vykoupi pro sebe mír. Daladier za Francii, Chamberlain za Velikou Británií, Mussolini za Itálií a Hitler za Německo parafovali protokol, že nacistický Reich může obsadit tzv. „Sudetky“ a Praha se musí sklonit. Winston Churchill komentoval tenkrát tuto hanebnost slovy: „Chťtli jste čestný mír — budete mít válku... Bezze ctí!“

Rok 1939 to potvrdil. (JP z franc. tisku)
„ALE TAKY MU LECCOS UTELO...“

Zemní plyn pro ČSFR

Koncem t.r. bude otevřeno na bavorsko-čs. hranici u Rozvadova tříkilometrové spojovací potrubí pro zemní plyn z Německa, které bude navazovat na čs. plynovou síť a bude také sloužit dopravě plynu do nových zemí spojeného Německa, především do Saska. Plynové potrubí pod vysokým tlakem bude napojeno na německé straně na zařízení firmy Ruhrgas AG, Essen.

774
 monie. Jak to ovšem dopadne se stavbou podzemních garží v prostoru náměstí, je zatím ve hůždách...
 Praské Rudofinim by mělo být do konce roku zrekonstruováno a na jaře by se sem měl vrátit umělecký provoz a zejména nejvyšší užívatel budovy — Česká filhar...

KOHO ANO,

Předvolební průzkum uskutečněný v září Institutem pro výzkum veřejného mínění je jistě jen důležitým odrazem nálad a politických sympatií veřejnosti, mnohdy však ukazuje. Srovnáme-li názory vyjádřené v anketě s dnešní parlamentní a vládní realitou, zjistíme například, že povýšení ministra Václava Klause na místopředsedu federální vlády má morální oprávnění, neboť jeho ODS a potenciálními osmnácti procenty hlasů stojí, nespouš zatím, v popředí důvěry. Pohlédneme-li na opačný konec takové tabulky, zjistíme, že Občanské hnutí tvořené s velkou částí bývalými komunisty svého kalibra by v těchto

dnech při pětiprocentní bariéře do parlamentu nepromiklo a jeho představitelé by tedy přišli o současné vysoké posty. Zcela na chvost zůstala třeba Křesťanskodemokratická strana či Občanská demokratická aliance uvzdory tomu, že právě jejich představitelé je v současném parlamentu dosti slyšet s názory často velmi radikálními.

Pomíneme-li skutečnost, že mnoho lidí v současné situaci by k volebním urnám ani nešlo a ještě více jich o »své« straně nemá zatím představu, signalizuje slušné umístění sociální demokracie mínění nemalé části lidí, kteří nejsou spokojeni se sociálními vývojem, ale nestotožňují se s komunisty, byť by i tato strana měla stále své příznivce — navíc právě komunisté nejvíce těží z chyb současných vlád i parlamentů.

KOHO NE

Pokud jde o ČSL, její umístění v onom předvolebním žebříčku není špatné, ale ani zvláště dobré a mělo by být pobídka k aktivnějšímu využití hodnot, které ve svém programu nabízí, zejména v sociální síle. A také upozorněním, že nelze pasivně přihlížet k tomu, jak jiné strany více či méně obratně manipulují s myšlenkami křesťanství, na něž si samozřejmě nelze dělat nárok ve formě jakéhosi monopolu, ale které právě v programu ČSL vystupují ve formě ucelené a sjednocující. Řečeno trochu cynicky — dobré zboží se správně chváří samo. Ale je třeba umět i prodávat a propagovat...

SINGLE.

eng.: single = allein. Menschen, die mehr oder weniger freiwillig ohne einen festen Partner leben.

„Lieber Solist als zweite Geige.“ Mehr als zwölf Millionen Menschen in den alten Bundesländern leben nach diesem Motto. Das sind 35 Prozent aller Haushalte, fast 60 Prozent mehr als vor 15 Jahren. Die „Singles“, wie sie genannt werden, schwärmen davon, „frei zu sein“. Sie „lieben à la carte“ und sind alles andere als „alte Jungfern“ oder „Hageslotze“. Leicht haben sie es nicht. Das Finanzamt bestraft sie als Alleinverdiener. Soziologen beklagen, daß Singles auf Kosten der armen Länder leben, weil sie mehr Rohstoffe verbrauchen als ein Mehrpersonen-Haushalt, und Professor James House vom Institut für Gerontologie und Epidemiologie an der Universität von Michigan

hat herausgefunden, daß ein Leben als Single ein ebenso großes gesundheitliches Risiko ist wie Rauchen, Bluthochdruck oder Übergewicht. Allerdings scheint die Singlewelt abzuebben. Urlaubsreisen, in denen Singles nach einem festen Partner suchen, sind jedenfalls ständig überfüllt. Vor allem Frauen über 30 haben es satt, von einer „BAN-Beziehung“ (Besser-als-nichts-Beziehung) in die nächste zu flüchten. Die Suche nach dem Mann fürs Leben wird allerdings mit jedem weiteren Jahr schwerer. Untersuchungen an der Harvard-Universität in USA haben ergeben, daß eine 30jährige, gebildete, selbstbewußte und beruflich erfolgreiche Frau eine Heiratschance von gerade noch fünf Prozent hat. Und für eine 40jährige sei es viermal wahrscheinlicher, von einem Terroristen erschossen zu werden, als doch noch die große Liebe zu finden und zu heiraten.

SMEGMA.

Talgiges Sekret, das sich zwischen den kleinen Schamlippen, aber auch unter der Vorhaut des Penis bildet.

Es ist fast schon Körperverletzung, mit einem Partner zu schlafen, ohne sauber zu sein. Dabei gilt vor allem das sogenannte „Smegma“ als Sicherheitsrisiko, ein talgiges, gelblichweißes Sekret, das sich im Laufe der Zeit unter der Vorhaut des Penis sammelt. Es besteht aus Talg, Hautschuppen und Bakterien (Mycobacterium smegmatis). Allerdings findet sich das nicht nur bei Männern, sondern auch bei Frauen. Dort entsteht Smegma vor allem in den Falten zwischen den kleinen Schamlippen und der Klitoris. Smegmabildung ist, fast immer, die Ursache für eine Entzündung der Schleimhäute der Genitalien. Schlimmer noch: Ärzte vermuten, daß es maßgeblich an der Entstehung von Gebärmutterhalskrebs beteiligt ist. Fest steht, daß es beim Coitus mit einem ungepflegten Mann unmittelbar vor der Gebärmutter „deponiert“ wird. Bei beschnittenen Männern kann sich Smegma nicht bilden.

DREI 6500-JAHRE ALTE EINBÄUME

sind bei Bauarbeiten in Paris entdeckt worden. Wie Bürgermeister Jacques Chirac jetzt mitteilte, wurden die aus Eiche gehauenen Kanus und andere Gegenstände aus derselben Epoche vor einem Monat bei Aushubarbeiten in der Nähe der Seine am östlichen Stadtrand in zwölf Metern Tiefe gefunden. Bei den Einbäumen handele es sich um die ältesten bisher in Europa gefundenen Boote, sagte Chirac. Ein etwa fünf Meter langes Boot, das bereits gehoben wurde, sei außerordentlich gut erhalten. Der Fund liefere den unwiderleglichen Beweis, daß das Gebiet der heutigen französischen Hauptstadt bereits vor 6500 Jahren besiedelt gewesen sei, meinte Chirac.

Geburtsort ist für den neuen Reisepaß zu lang

Eine 46jährige Weilheimerin muß mit einem vorläufigen Ausweis auskommen, weil die Berliner Bundesdruckerei ihren Geburtsort wegen Überlänge nicht auf dem europaweit genormten neuen Reisepaß unterbringt. Das vorläufige Dokument sei allerdings nur maximal fünf Jahre gültig, sagte eine Sprecherin der Paßstelle am Mittwoch im südbayerischen

Weilheim. Was die Behörde kapitulieren ließ, ist die Geburtsortbezeichnung „an Bord des Hilfsbeischiffes Potsdam auf der Überfahrt von Gotenhafen nach Dänemark“.

SODOMIE.

Nach der biblischen Stadt Sodom/ Sexueller Verkehr zwischen Mensch und Tier.

Zum Leidwesen unzähliger Schüfergenerationen schweigt sich die Bibel darüber aus, welche Ausschweifungen die Bewohner von Sodom und Gomorra begangen haben (Gen. 19 4 f). Das hat dazu geführt, daß im Laufe der Jahrhunderte jede Form der Sexualität, die nicht unmittelbar darauf gerichtet war, ein Kind zu zeugen, als Sodomie galt — angefangen von falsch verstandener Tierliebe über analen Sex bis hin zur Verwendung von Mitteln zur Empfängnisverhütung. In der Bundesrepublik hat sich der Begriff als eine Umschreibung für sexuellen Verkehr zwischen Mensch und Tier eingebürgert. Nach Paragraph 175 StGB wurde Sodomie bis 1969 mit Gefängnis bestraft, heute nicht mehr. In früheren Kulturen galt sie als heilige Handlung. Der griechische Himmel war voller Götter, die sich ständig mit Tieren paarten oder in Tiere verwandelten, um als Stier oder Schwan Menschen zu verführen. Was die antiken Menschen eher amüsierte, machte den Europäern im Mittelalter Angst. Ihre Welt bevölkerten schauerliche Wesen, die als Werwölfe (halb Mensch, halb Hund), Vampire (halb Mensch, halb Fledermaus) die Wanderer bedrohten — worin Psychologen heute ein Indiz für ein schlechtes Gewissen wegen entsprechender Handlungen oder Wünsche sehen. Louis de Conzague, Herzog von Nevers, soll um 1560 bei seinen Feldzügen 200 „schöne Ziegen“ mitgeführt haben, die mit grünen Schabracken geschmückt waren und angeblich seinem Heer und ihm als Matressen dienten. Sodomie spielt heute vor allem in sexuellen Träumen eine Rolle. Psychologen deuten sie als einen unbewußten Wunsch nach „umfassendem, größerem Sex“ — allerdings mit dem Partner und nicht mit einem Tier.

ZAPUZENA " COJSOVA " MILENKA LEDA MELA POTOM ZA MILENKE LABOTA KA (NE BALETAKA)...

Der neue Computerausweis habe für den Geburtsort nur Platz für 32 Stellen, erklärte die Behördensprecherin. Der Geburtsort der 46jährigen, die während der Flucht ihrer Eltern aus

● Miroslav Sládek, předseda sdružení pro republiku — Republikánskou stranu Československa, promluvil v sobotu v Londýně k shromáždění asi sedmi desítek našich krajanů žijících v Británii většinou již řadu let. Diskuse ukázala, že také na Temzi mají republikáni horlivé odpůrce a stejné tak i zastánce.

ohne Ausweis auskommen und auch einen Urlaub abblasen mußte, mit dem Hinweis abgelehnt, das klinge zu sehr nach Leiche.

PRAG, 9. Oktober (AFP). Der frühere Chef der Prager Kommunisten, Miroslav Štěpán, ist am Mittwoch aus dem Gefängnis entlassen worden. Štěpán verbüßte die Hälfte seiner Haftstrafe von zweieinhalb Jahren, zu der er wegen „Machtmißbrauchs“ verurteilt worden war. 2. 10. 61

Pommern im März 1945 auf einem Schiff das Licht der Welt erblickt hatte, weise aber 72 Stellen auf. Die jetzt behördlich nicht mehr zu bewältigende Formulierung war 1945 von der Regierung von Oberbayern gewählt und 1973 in den Reisepaß der Frau übertragen worden. Den Vorschlag der Bundesdruckerei, als Kompromiß „Überführung Gotenhafen“ einzutragen, habe die Frau, die wochenlang

Normalsätze in der BR Deutschland

in %

Jan. 1968	10	%
Jan. 1968	11	
Jan. 1978	12	
Jan. 1979	13	
Juli 1983	14	
Jan. 1993	15	%

INDEX FUNK 5128

Opravdu tak slepí?

Teď jsme se to dozvěděli: slovenská státní reprezentace (premiér J. Čamogurský, předseda SNR F. Mikloško) nesouhlasí s částí předstátního návrhu na přípravu čs.-německé smlouvy, protože právní kontinuita Československa netrvá nepřetržitě od r. 1918. Tzv. Slovenský stát byl prý v březnu 1939 vyhlášen „v souladu s tehdy platnou ústavou.“

Ta informace nabíhá dás. Kam až může dojít národní zaslíbenost? Pánové zpochybňují nultru Mnichova od samého počátku, stejně jako tzv. vídeňskou arbitráž z počátku listopadu 1938, která se týká Slovenska a jeho hranic. Snaží se tak povýšit fašistický Slovenský stát — vzniklý z vůle Hitlera, známejší rozbití Československa a otevřující Hitlerovi cestu do střední Evropy.

Dovolujieme si proto těmto pánům připomenout, že popsaný stát byl ve válečném stavu s protinúterorskou koalici a že se tedy měl ocitnout na lavičce poražených — kdyby obnovením Československa v roce 1945 nebylo fakticky uznáno, že je to stát, jehož kontinuita nebyla přerušena.

Můžete mít špatnou paměť, pánové — ale jako politici byste to vědět měli; anebo chcete jen podřázet nohy za každou cenu, tedy i těm, kteří se snaží, aby smlouva s Německem odpovídala zájmům i vašeho národa?

Poněkud mne mrzí, že nejsem z Ameriky schopen na vlastní oči sledovat, jak se Bolševik Československý, do kádřové rezervy odložený, chová po zcela a zasloužitě nesametovém pádu Matky Věch Stran. Dnes totiž opravdu znamená v Moskvě věra asi tak československé pozití. Snaha udělat opravdu konec vědě duchovního podsvětí a hlupství je tam, zdá se, značně zásadnější a možnost, promárněné v Československu, nebyly zmarovány v Rusku a většině přilehlých zemí.

Nacistická strana a její bojové organizace (ocelové pěti, meče a jiné atributy, včetně štítů) byly prohlášeny za organizace zločinecké. Členství v nich a aktivní účast na výkonu ilegální zločinné moci automaticky diskvalifikovalo sebevohlášenějšího odborníka, který své odbornictví vydobyl díky své partaji. Nadřazenost „nordického nadělovka“ se dokazovala prostředky poněkud více šarlatánskými, než teorie nového typu člověka socialistického. Přinejmenším to tak mohlo vypadat. Právě jen do neděle 6. září, když americká televizní stanice CBS ve svém pravidelném nedělním zpravodajském pořadu 60 minut, přinesla z nalistického sólokapra, návštěvu komnatky číslo 19 vědeckého ústavu spravovaného, jak jinak, než KGB. O tajnostech této instituce se pravda šuškal, ale věcný důkaz obecně znám nebyl. Podobně se ostatně už sedmdesát let hovořilo o Leninově syfilisu. A ona komnatka už od r. 1924 existovala. Zde se skladovaly mozky velikánů komunismu. Vědecký odborník měli za úkol vyzkoumat nějakou, pokud možno chirurgickou cestu, jak velikánství těchto mrtvých mozků naočkovat do mozku dosud živých.

Asi nejotřesnější z celé reportáže byl vnitřek ústavu, který vsuktku připomíná obviněného uvalena vazba. Vznesené obvinění spočívá v tom, že J. Král měl před sedou vlády ČR nabídnout úplatek, maj v souvislosti s ovlivněním prodeje budovy bývalého Středněčeského KNV v pátém pražském obvodu Agrobance. Formou úplatku

Ředitel Agrobanky ve vazbě

PRÁHA: Pro dávnodné podezření ze spáchání trestného činu podplácení 1. října proti řediteli Agrobanky Janu Královi zahájeno trestní stíhání. Vzhledem k závažnosti podezření byla 2. října na

Jaký byl asi zdroj toho Gottwaldova? Byla T rockého radikální léčebná metoda (syfilis se trestá smrtí), kterou zavedl jako velitel rudé armády (i alkoholismus se trestal podobně a Jaroslav Flašek si také co rudoarmějce nelíznul) prapříčina sporu?

Historický spor ad vocem syfilisu, co la veřejnými a z TV obrazovky učiněnými zdroje Leninovy geniality je tedy uzavřen. Obyčan Ruska se snaží skoncovat se zločinnou minulostí s ohledem na míru zločinů, nikoli s ohledem na kuří oka jejich nositelů, která jsou v Československu dosud stále tabu. My doma jsme osatně svou historickou příležitost promarnili nejprve někdy v prosinci 1989. Přinejmenším při pohledu z Kalifornie mi připadá, že bude promárněna i tato druhá z Moskvu přišlá šance. Zločinci odpovědní za smrt Pavla Wonky i nadále sedí ve svých úřadech, ba i na funkcích vyšších, do kterých byli za případ Wonka povýšeni. Vyšetřování masakru ze dne 17. listopadu nepřineslo konkrétní výsledky, aniž kdo spěchá třeba se jen zmínit o skutečném masakru, jehož legalisaci v srpnu 1969 zajistil svým podpisem Alexander Dubček. A tak pořad dál.

Podle mnou onoho mozku s deformacemi, způsobenými příjímí by ti, co sedí v Praze a Bratislavě ve svěšené důvěře, neměli činit to, co čini. A zdalipak si volič československý dobrotu těchto činností bude schopen uvědomit do kvěna 1992 v míře ne větší, než zasluhují? Neboť zajisté, pokud jde o personál onoho supertajného ústavu za dvěma komnatky číslo 19, tvořili ho odborníci na slovo vzati, doktoráty a vědeckými tituly ozdobení, takže si nezdají s personálem leckteré čs. redakce.

Opravdu, považují za podivné, že samotové kádry čs. revoluce nenalézají k v hodnotě tři miliónů korun měly být »ekonomické aktivity« pro zajištění budoucnosti P. Pitharta po skončení jeho funkčního období. Vyšetřování bylo zahájeno z premiérová podnětu. Údaje o případu si vyzýdala i Kancelář prezidenta republiky.

ce vyhledat syfilis...
Bolševismus...

Ota Ulč

Občas kroutíme hlavou nad zjištěním, že leckteří tvůrci krásna byli značně nekrásní lidé — například Richard Wagner, zlý a sobecký člověk a přitom stvořitel mohutné velebné hudby.

V encyklopediích mají své pevné místo myslitelé a tvůrci, jejichž pozitivní osobní kvality by se snadno vtěsnaly do kolibřího slovníčku, pokud by vůbec bylo co vtěsnávat. Například velesobec Jean-Paul Sartre, který prstem nepohnul, aby pomohl některému ze svých přátel v nacisty okupované Paříži, filosof horující o svobodě a týmž dechem vzývající Stalina. Bertolt Brecht, giganticky přeceňovaný tvůrce něčeho moc původního, kalkulující egocentrik s rakouským občanstvím, výnosnou kariérou šéfa divadla v Německu východním, výnosným kontraktem s nakladatelem v Německu západním a se zisky šup na konto ve švýcarské bance. Superkapitalista ze sebe dělal proletáře, pod ráboby dělnickou halenou od nejlepšího krejčího nosil hedvábné podvlékačky.

Společným jmenovatelem titanů tohoto druhu bylo jejich obrovité sobectví a bezohlednost. Lásky k lidstvu plnou hubu, ale k lidem konkrétním, i těm jim nejbližším, se vesměs chovali hůř než k dobytku. Nikdo snad nezatracoval vykořisťování člověka člověkem víc než Karel Marx, zatrpklý nenávisník, v osobním životě naprosto důsledný vykořisťovatel jak své rodiny, tak kohokoli jiného, zejména svého spolupracovníka Bedřicha Engelse. Ten na sebe dokonce vzal otcovství k nemanželskému dítěti, zplozenému Marxem z matky Heleny Demuthové zvané Lenchen, služky, která za celoživotní lopotu od pana milence a autora Kapitálu nedostala ani vindru.

Ze století devatenáctého se vrátíme ještě dál do století osmnáctého. Tam jsem konečně narazil na vynálezce nových metod práce, zakladatele totality, která v našem věku napáchala tolik zla: Jean-Jaques Rousseau, prosím.

Přiznávám bez ruměnců, že bedlivému studiu filosofů jsem se nikdy nevěnoval. Na Rousseauovi mi navíc už na gymnáziu vadilo jeho příliš kladné hodnocení našimi učiteli marxisty-leninisty. Po řadě let jsem si ho připomněl za svého plahočení v divočinách Nové Guineje a melanéském sousedství: totiž ony jeho báchorčky o *noble savage*, ctnostné přý nevinnosti divoštství a návratu k přírodě (tamější domorodci, žijící ve strachu a mizerii, trpí rekordním výskytem žaludečních vředů). A teď se k němu tedy vracím v souvislosti s paternitním obviněním z totalitarismu, zvláště ohavného to dítko.

Pěkně jsem si o dotyčném počel v knize britského historika Paul Johnsona *The Intellectuals* (1988). Tito svěští intelektuálové se objevili na historické scéně právě v onom osmnáctém století, když začala upadat moc církve. Vstoupili do vakua s výhodou proti svým předchůdcům, na uzdě držených disciplínou jejich církvi. Bez těchto limitů a s obrovským sebevědomím začali lidstvo seznamovat s recepty na léčbu všech neduhů světa. Nikoliv již pouzí interpreti boží vůle, ale jeho zástupci, náhražky, začali léčit i prikazovat.

A prvním z těchto moderních intelektuálů byl právě Rousseau. Až nevymyslel a nevyalezl nic nového, on myšlenkám jiných dal oheň, vervu, s ním prosazoval právo kompletně přetvořit svět. Naprosto bez zábran se prohlásil za genia s uni-

kátním darem lásky pro lidstvo. Vytvořil mýtus, který po jeho smrti dále sílil. Až zemřel deset let před francouzskou revolucí, jemu o ni, včetně Robespiera, přiznávali největší zásluhu. Immanuel Kant bájl o „dokonalou citlivost Rousseauovy duše, zcela bez konkurence“. Friedrich Schiller ho prohlásil za „člověka, jemuž jen andělé mohou být vhodnými společníky“.

Anděl Rousseau (1712-1778) se narodil v Kalvínově Ženevě, v nikoliv chudobné rodině hodináře. Otec ho strčil do polepšovny, ze které utekl a postupně, vždy s neúspěchem, se věnoval víc než tuctu různých povolání, od lokaje a hudebníka po tajemníka a studenta bohosloví. (Marx se pokusil sehnat zaměstnání jen jednou: jako úředník na železnici, ale nevezali ho kvůli odklivému rukopisu.) Rousseau přivykl žít z přízně jiných, zejména žen. Až do jeho třicet let ho vydržovala podstatně starší milénka Madame Francoise-Louise de Warenssová.

Rousseau výtečně mluvil a psal — snadno a elegantně čitelně. Guvernéru Savojska poslal úpěnlivou žádost o přiznání penze, s odůvodněním, že trpí nemocí, která ho znemožnila a brzo umře.

Šťěstí ho potkalo, až když mu bylo 39 roků. Akademie v Dijonu vypsal soutěž o nejlepší esej na téma, zda rozvoj věd a umění přispívá k vylepšení morálky. Kandidáti se předháněli velebením věd a umění, kdežto Rousseau je zatrátil s voláním po pravdě, ctnosti, návratu k přírodě — a soutěž vyhrál. Strefil se s módní novinkou.

Zatrpklému a neúspěšnému ne již mladíkovi se tak otevřely dveře do aristokratických kruhů, z nichž žil, bezostyšně využíval a zneužíval až do konce svého života. „Byl to první intelektuál, který systematicky exploatoval pocit viny privilegovaných vrstev a navíc to dělal úplně novým stylem“ píše historik Johnson a tento styl charakterizuje slovy *cult of rudeness* — kult hrubosti a neotesanosti. Ostentativní pohrdání penězi a ve skutečnosti obrovská lakota.

Novic se nemůže v salonu dobře cítit, jestliže mu čouhá sláma z bagančat a neví, kam s rukama. Výtečný psycholog Rousseau ale tento svůj handicap proměnil ve svou přednost. Místu aby se snažil nedostatky kamuflovat, on je zdůrazňoval a zveličoval. Francouzská šlechta, v té době si již vědomá obtížné udržitelnosti svých privilegií, nezdvořáky Rousseauova typu tolerovala, ba i př-

stovala — něco jako maskoty, jimiž se chtěli ochraňovat před zlem.

S Madame d'Epinaiovou, svou největší mecenáškou, zacházel nejsurověji. Na všechny uplatňoval tento metr: oni dávají, já беру. A poněvadž já jsem genius a největší přítel lidstva, tím že od nich беру, jim prokazují laskavost a oni musí být vděční mně a ne já jim.

Vévoda de Montmorency-Luxembourg mu dal k dispozici jedno *château*. Zámkem takto obdarovaný Rousseau odpověděl dopisem: „Nechválím vás ani vám neděkuji. Ale budu tam bydlet“.

Nehoráznost zapůsobila perfektně, paní vévodkyně odpověděla omluvným dopisem: „Však to není na vás, abyste nám děkoval — naopak, my se stáváme vašimi dlužníky“.

Praotec totality ovšem uhranul vládnoucím kruhům nejen svými móresy, chytrou propagací své osobnosti, ale i svými vášnivě prosazovanými názory. Jakoby i praotec Zelených, zdůrazňoval kult přírody — pryč z přílišné civilizace ven do kraje na čerstvý vzduch, cvičit, sportovat a koupat se ve studené vodě.

Rousseau odmítal Osvícenství s jeho pozvolným vylepšováním materiálních podmínek lidstva. Spíš než rozumu důvěřoval intuici ve svém hledání radikálních změn. Odmítal soutěživost, nedůvěřoval soukromému vlastnictví (aha, proto ty marx-leninské pochvaly) a hodně důvěřoval Státu — vychovateli, výrazu „všeobecné vůle“, jíž se jedinec bude muset podřizovat na své cestě k modernímu ujařmení. Pod Rousseauův nástin ústavy Korsiky se mohl mnohem později podepsat sám Mussolini. Politika že je centrální součástí lidské existence, „vše má své kouře v politice“. Stalin a všelijací Pol Poti by to nemohli lépe vyjádřit.

To vše, ovšem, ve jménu lásky k lidstvu, pro jehož vylepšení údělu jsme ochotni udělat cokoli, včetně případného vyvraždění tohoto lidstva.

Rousseau dovedl pořádně pohnout žlučí předrevoluční Francie. Neváhal se rozepisovat o privátních záležitostech, o nichž si jeho současníci jen občas šeptali. Psal o svém sexuálním životě, o radostech onanie v pokročilém věku, neváhal jmenovat tu kterou slečnu šlechtičnu, ukojující jeho masochistické choutky nářezem na holou zadnici. Svěřoval se se svými zlodějny, lžemi, zbabělostem — ne jako kajcíník, bažící po nápravě, ale jako důkladně kalkulující tvor, který si spočítal, že tato jeho otevřenost ho obdaří aureolou ctnosti, posvěcující jeho budoucí podtrhy.

Pradlena Thérèse Levasseurová, o deset mladší než Rousseau, se stala jeho permanentní družkou. Za 33 let společného života se s ní neoženil, až mu porodila pět dětí. Tatínek filosof a „největší přítel lidstva a nejctnostnější člověk na světě“ (jeho vlastní definice) se ani o jednoho svého potomka nepostaral. Aniž se obtěžoval s jejich pojmenováním, všech pět poručil odhodit u dveří nalezince, kde dvě třetiny všech schovanců do roka pomřelo a dospělosti s kariérou žebráka se dožil jen málokdo.

Pokrač. ve SM. 778

jako „monstrum, pokládající se za to na prsto nejdůležitější ve vesmíru“, pro encyklopedika Denise Diderota to byl „zlý, nevděčný, samolibý satan“ a Voltaire, Rousseauův největší nepřítel, se vyzdřil ještě nepřítivěji.

chondr a zejména kolosální sobec. Když zemřel, jeho hrob se stal posvátným místem, procesí obdivovatelů za procesím.

je před vlivem jejich nevzdělané matky pradleny. Také že on přece potřebuje klid ke své práci a není nad Stát — to je ten nejspřávnější vychovatel.

Vůči výtčikám se ohrazoval s vášním zdůrazňováním, že on je samotejímé ten nejněžnější, neohlédnutí otec pod sluncem, ale zlomyšlní intelektuálové že mu nakukali onen nápad se širočincem. Verzi posléze změnil v obhajobu, že tak učinil z ohledu na děcka ochránit

Ne všichni byli zasaženi slepotou. Filosof David Hume ho charakterizoval

Masochista, narcista, infantil, hypo-

Bezcelní limit jednou za měsíc

To ale byly ojedinělé výjimky. Naprostá většina sedla na lep, dala se zhloupnout, neochotná si připustit nepřijemná fakta.

A tyto sklony, žel, časem nevytěly, jak dokazují série krušných důkazů. Nejednomu brilantnímu mozku učaroval velevrah Džugašvili. Dodnes učarovávají různí Castrové, ba i Pol Potové. nezdá se, že by někdy byl nedostatek oněch arogantních elitistů, přesvědčených o svém poslání předělávat lidstvo.

Sophie d'Houdetotová, jediná prý skutečná Rousseauova láska, ho charakterizovala jako „zajímavého šilence“. Hodně poňahaný genius, jehož podvodnické novoty dodnes neztratily svůj magnetismus. Před nedávnem, když v Americe docházelo k rasovým rebeliím, bělošské liberální kruhy pořádaly dýchánky s šampaňským a kaviárem pro *Black Panthers*, příslušníci zločinecké organizace. Přesně podle Rousseauova receptu, o němž ovšem neměli tušení, tito černí pardálové uráželi, tupili své hostitele, zážitkem celé blažené.

Šarada to stále účinná, k dispozici dalším architektům záfných zitrků!

Od poloviny tohoto měsíce — 15. října 1991 — vstupuje v platnost několik nových předpisů, které budou muset naši občané respektovat. Jak včera informovali novináře vedoucí pracovnici Ústřední celní správy ČSFR dr. Kostlivý a dr. Havel, vyhláška FMZO 399/91 Sb. mění a doplňuje vyhlášku 41/85 Sb. o neobchodních vývozech a dovozech.

Proto při vývozu pohonných hmot, vyvážených v rezervních nádobách, potravin a potravinářských výrobků cizího původu, dále výrobků ze zlata a stříbra s výjimkou šperků a stříbrných nebo pozlacených ozdob se vsazenými českými granáty nebo jinými českými polodrahokamy, například vitaviny (pokud tyto výrobky nejsou starožitnosti), podléhají tyto tři skupiny 150procentnímu poplatku. Zakázán je i nadále vývoz starožitností.

Vyhláška FMZO 397/91 Sb. doplňuje vyhlášku 43/91 Sb. Sjednocuje »bezcelní limit« pro čs. i zahraniční fyzické osoby na tři tisíce celní hodnoty. Lze ho však čerpat v cestovním styku jen jednou za měsíc. Osoby překračující hranice k výkonu výdělečné činnosti nejméně jednou týdně mají »bezcelní limit« pouze 300 Kčs. Ani u bezcelních limitů a jednotné celní sazby nelze nadále využívat k dovozu zboží bez cla a bez zaplacení dovozní příirážky, které bývá potom prodáváno nejruznějšími »podnikateli«. Bezcelní limit bude proto přiznán v případech dovozu více kusů zboží jednoho druhu, pouze pokud jeho hodnota nepřesáhne 500 Kčs. Proto již nebude možné dovážet beze cla věci za tři tisíce korun, například šampóny, ale v rámci tohoto bezcelního limitu pouze za 500 Kčs — tedy skutečné množství pro vlastní potřebu.

MASARYK POČTVRTÉ

Výstava sochaře Vincence Makovského, otevřená v Olomouci, představuje umělcovo avantgardní dílo z let 1926 až 1934 a práci na olomouckém pomníku T. G. Masaryka. V soutěži na tento pomník zvítězili V. Ma-

kovský a architekt J. Fragner v roce 1937. V následujícím roce se podařilo vystavět pouze podstavec. Protože i ten se za protektorátu stával místem vlasteneckých shromáždění, byl v roce 1940 odstraněn. K definitivnímu odhalení pomníku došlo 28. října 1948, avšak již o pět let později byla bronzová socha na kamenném podstavci s texty a reliéfy stržena a zničena. Pokus o obnovení pomníku v roce 1968 nevyšel. Počtvrté má být socha odhalena 28. října 1992!

SOCHA TAK DO KAŽDE RODINY!

Český pohled na Slovensko

Češi a Slováci sice žijí v jednom státě, ale jejich společenské vědomí je zcela odlišné. Zvláště Češi žijí odloučení od slovenského myšlenkového světa. Ústřední deníky a časopisy vycházejí téměř výlučně v Praze a několik málo slovenských redaktorů převzalo české myšlení. Slovenský tisk dochází do českých zemí v nepatrném množství a Češi tyto texty neradi čtou, neboť se v člancích neorientují tak rychle jako při českém znění. Proto se vzájemná komunikace omezuje na úřední styky, soukromých či příbuzenských vztahů je málo.

Pokud nejsou předmětem společenských jednání přímo politické otázky, vyhýbají se zpravidla Slováci diskusím o sporných problémech. Slovenský tisk předkládá čtenářům na aktuální problémy zcela odlišný pohled. Z této situace pak vyplývá jednostranný názor jednoho národa na druhý.

Češi považují Slovensko za objekt své péče, takřka hýčkané dítě. Po první válce pomohli této zaoštalé zemi od analfabetismu, po druhé ji ochránili před pronásledováním jako fašistického státu a v uplynulých čtyřiceti letech v chudé hornaté krajině vybudovali mohutný průmysl. Za všechny tyto rozsáhlé dobré skutky očekávají české země vděčnost a uznání, že ony jsou řidičí a nosná část ČSFR. Velká pomoc historických zemí však podle českého názoru nepozvedla zatím Slováci na srovnatelnou úroveň v žádném oboru. Proto centrální úřady a instituce předpokládají, že nadřazenost jejich názoru a opatření budou bez odporu uznávat všechny země republiky.

Český tisk většinou uveřejňuje články, které představují slovenskou reprezentaci ve špatném světle. Ústřední deníky nejraději píšou o hliníkárně Žiar nad Hronom, která dostala úvěr 540 mil. Kčs, aby mohla pokračovat v ničení životního prostředí a drahé výrobě s velkou spotřebou elektrického proudu. Druhým vítaným tématem je návrh neekonomů Mórica a Kňážka na zřízení druhé cedulové banky v Bratislavě. Starosti Slovenska s přeměnou rozsáhlého zbrojního

průmyslu a následnou nezaměstnaností (ke konci června ČR — 139 tisíc osob, SR — 161 tisíc) se českému čtenáři předkládají jako kritika Klausovy reformy.

Slováci jsou názoru, že »česká reprezentácia nezvládla nesmierné ťažké úlohu byť rovnocenným partnerom ve štátě, v ktorom zastupuje dve tretiny obyvateľstva.« V podrobnostech jsou výčitky o vměšování federálu do slovenských záležitostí nekoněčné. V poslední době vedou obě strany urputný boj o vlastnictví výnosných podniků, které budou spravovat plynovod, ropovod, radiokomunikace a energetické sítě. Slovenští zastupci se obávají, že dostanou v rámci kompetencí zbrojní průmysl, zastaralé elektrotechnické továrny a »federál bude opět slovenskou ekonomiku riadit centrálně a necitlivě cez infraštruktúru energetických sietí.«

Ústřední úřady a instituce by se měly nad touto kritikou zamyslet, popř. zvážit svůj podíl na současné nepřiznivé situaci. Komunistický režim soustředil pro udržení moci veškeré rozhodování v Praze a Slováci (Husák, Bilák a další), kteří se na ní podíleli, tento systém v osobním zájmu podporovali. Poněvadž v centru zůstaly staré kádry v moci, nic se po sametové revoluci nezměnilo a slovenský odpor »Dost bolo Prahy!« v demokratickém prostředí zesílil. Slovenské stanovisko vyplývá více z emocí než z racionálních důvodů. Ústřední tajemník SNS dr. Matula: »Nemyslí, že by nám po oddělení Slovenska bolo lepšie, ale

nebolo by nám ani horšie.«

Česká strana se obává stále vzrůstajících požadavků Slováků na dotace z federálního rozpočtu. S pobouřením sleduje různé samostatné aktivity, které jsou vyhrazeny centru: Samostatné zahraniční cesty, jednání s cizími delegacemi, odlišné zákony, které jsou v kompetenci SNR. Poněvadž vzájemná diskuse občanů obou národů chybí, vzrůstá nebezpečí, že problém soužití se stane záležitostí zcela emocionální a uražení Češi budou hlasovat proti společnému státu. Překvapení nejsou vyloučena.

Ve stínu Eiffelovky

V zeleni, zdobené růžemi, se utábořili — pochopitelně bez povolení jako stovky dalších — také Jan, Josef, Laco, Zuzka a Juraj. Jejich sen navštívit »město světla«, Paříž, se jim letos v létě konečně splnil! Ale protože těch korunek, které vyměnili za franky, bylo spíš poskrovnu, rozhodli se bez dlouhých debat následovat příkladu ostatních takturistů z Evropy i zámoří. Tak začal jejich piknik pod hvězdami. Spokojeni byli všichni. Až na pařížského starostu Jacquese Chiraca. Proslechlo se totiž, že nedávno požádal pařížského policejního prefekta, aby podobně u mezi mládeží stále oblíbenějšímu »skautování« učinil brzy konec. My jen doufáme, že Jan, Josef, Laco, Zuzka a Juraj byli s výletem do města na Seině i přes všechny trampoty — spokojeni!

V PRAZE JE TAKY UYMANEŽI...

Předsednictvo vlády ČR na svém zasedání pověřilo předsedu vlády P. Pitharta, aby tlumočil vládě SR stanovisko k formulacím v preambuli asociální smlouvy ČSFR s Evropskými společenstvími. Vláda ČR považuje orgány federace za reprezentanty plně oprávněného subjektu ve všech jednáních na mezistátních úrovních. Z dosavad-

NOVA NEMOC: DEBILITAS SLOVACA...

Prag versteht schon, Eindruck zu machen. Zum ersten Staatsbesuch eines demokratisch gewählten deutschen Staatsoberhauptes in der Tschechoslowakei präsentierte sich die „Goldene Stadt“ zwischen Burg und Bürgerbarock von ihrer glänzendsten Seite. Zur offiziellen Visite Richard von Weizsäcker bei dem von ihm so geschätzten CSFR-Präsidenten Vaclav Havel hatten die Gastgeber alle Festlichkeit aufgeboten, zu der die junge tschechoslowakische Demokratie fähig ist. Als ob die hervorragende Atmosphäre zwischen den Delegationen noch unterstrichen werden sollte, begleitete strahlender Sonnenschein den zweieinhalb-tägigen Aufenthalt des Bundespräsidenten an der Moldau, bevor er am gestrigen Mittwochmittag über Telc (Teltsch) ins mährische Brno (Brünn) weiterreiste.

Was durch Intoleranz und fanatischen Nationalismus an dieser Schnittstelle der Kulturen Europas verlorengegangen ist, konnten die Gäste des Festkonzerts aus Anlaß des Staatsbesuchs am Dienstagabend im Prager Repräsentationshaus verspüren. Im Smetana-Saal des als Meisterwerk tschechischen Jugendstils geltenden Baus interpretierte das Leipziger Gewandhaus-Orchester mit der in Tiflis gebürtigen und in Wien lebenden Solistin

man kommt nur mit sich selbst und mit dem Nachbarn ins reine, wenn man sich an die Wahrheit hält“ bestand der Bundespräsident vor den Abgeordneten auf einer Bewältigung des wechselseitigen Unrechts in vergangenen Jahrzehnten.

Daß er selbst zu dieser Auseinandersetzung bereit ist, hat von Weizsäcker in der Tschechoslowakei nun schon wiederholt bewiesen. Am 15. März des vergangenen Jahres war er zum 51. Jahrestag einer Siegesparade der Nazis auf der Prager Burg, mit der sie den Einmarsch der Truppen Hitler-Deutschlands nach Böhmen und Mähren feierten, auf persönliche Einladung Havels erstmals nach der sanften Revolution vom November 1989 zu einem (inoffiziellen) Besuch nach Prag gereist. Sein jetziger offizieller Staatsbesuch fällt zeitlich zusammen mit dem 50. Jahrestag der Einrichtung des Ghettos Theresienstadt als Sammellager für Juden aus der Tschechoslowakei, von denen fast alle in Auschwitz oder anderen KZs ermordet wurden. Der Besuch in der Gedenkstätte von Terezin am gestrigen Mittwochmorgen sei als sein ausdrücklicher Wunsch in das Programm aufgenommen worden, unterstrich der Bundespräsident vor der Presse in Prag die Bedeutung dieser Geste.

nicht zuzumuten ist“, unterstrich der Bundespräsident. Bereits zuvor hatte er darauf hingewiesen, wie wichtig für Bonn die Entwicklung der Beziehungen zu dem Nachbarland ist, mit dem Deutschland nach der Vereinigung die mit fast 800 Kilometern längste Grenze teilt.

CSFR-Präsident Havel lobte auf einer internationalen Pressekonferenz vor allem die deutsche Unterstützung beim Streben seines Landes nach Vollmitgliedschaft in der EG und einer Anbindung seines Landes an die NATO. Der Nachbarschaftsvertrag sei deshalb von so großer Bedeutung, weil er anders als das Vorgängerabkommen aus dem Jahr 1973 nun mit einer demokratischen Tschechoslowakei geschlossen werde. Unausgesprochen blieb, daß nach Abschluß der Verhandlungen mit Bonn nun aus dem eigenen Land Schwierigkeiten bei der Ratifizierung im Föderalparlament drohen könnten. Die Befürworter einer unabhängigen Slowakei haben Widerstand angekündigt, weil sie ihre Interessen durch den Vertrag gefährdet sehen.

Von Weizsäcker bezog in seiner Rede vor dem Parlament im Konflikt um die Aufspaltung der CSFR klar Stellung, auch wenn aus Kreisen deutscher Diplomaten zu hören war, man habe sich zu

Elisabeth Leonskaja Robert Schumanns Konzert für Klavier und Orchester in a-Moll, daß es nur so rauschte. Zuvor hatten sich die Gäste des vom Bundespräsidenten zu Ehren von Vaclav Havel und seiner Frau Olga gegebenen Konzerts zu den Klängen der Nationalhymnen beider Staaten von den Plätzen erhoben. Falls beim Hören der deutschen Hymne an diesem Ort bei dem einen oder anderen ein flaes Gefühl aufgekommen sein sollte, so wurde es dadurch gemildert, daß Kurt Masur dirigierte, der durch sein Eintreten für die Leipziger Demonstrationen gegen das SED-Regime Zivilcourage und politischen Mut bewiesen hat.

Zu den Erfolgen des Weizsäcker-Besuchs in der Tschechoslowakei kann schon jetzt gezählt werden, daß beide Präsidenten bei allem Willen zu künftiger Kooperation zwischen beiden Ländern der Versuchung widerstanden haben, die schwierige Vergangenheit der Zerschlagung der Tschechoslowakei und die darauf folgende Vertreibung der Sudeten-Deutschen zu übertünchen. Bei seinem Auftritt vor dem Parlament in Prag, wo er mit viel Applaus bedacht wurde, bezog sich von Weizsäcker ausdrücklich auf die Forderung Havels, sich den geschichtlichen Tatsachen zu stellen, sie nicht zu verdrängen. Mit den Worten „Sich wahrheitsgemäß zu erinnern, tut oft weh. Aber

Wie schwer die Vergangenheitsbewältigung in der praktischen Politik fällt, haben die komplizierten Verhandlungen über den deutsch-tschechoslowakischen Nachbarschaftsvertrag gezeigt. Von den Irritationen, zu denen es dabei zwischen Bonn und Prag gekommen war, war allerdings bei der Paraphierung des Abkommens, die am Montag den politischen Höhepunkt des Staatsbesuchs gebildet hatte, nichts mehr zu spüren. In einer feierlichen Zeremonie im Thronsaal des Hradschin setzten CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier und sein deutscher Kollege Hans-Dietrich Genscher in Anwesenheit der beiden Präsidenten ihre Namens Kürzel unter den Vertrag.

Daß das Abkommen von den Partnern nicht als Optimum angesehen wird, liegt daran, daß insbesondere die Vermögensforderungen der vertriebenen Sudeten-Deutschen darin nicht abschließend geregelt werden konnten und weiterhin politischen Zündstoff bilden. Dennoch überwog auf beiden Seiten die Erleichterung, daß das Abkommen mit der Abzeichnung durch die Außenminister nun endlich auf den Weg gebracht werden konnte. „Es ist ein ehrlicher Vertrag, weil darin nichts vereinbart wurde, was nicht von beiden Partnern einzuhalten ist. Wir haben uns nichts zugemutet, was der inneren Lage oder Rechtsauffassung der anderen Seite

diesem Thema noch deutlichere Worte gewünscht. „Nach vielen Jahren der Fremdbestimmung müssen wir gerade um unserer Selbstbestimmung willen bereit sein, zugunsten der Gemeinschaftseinrichtungen auf Teile unserer Souveränität zu verzichten“, wandte er sich gegen separatistische Tendenzen und hob ganz im Sinne seines Gastgebers Havel die Bedeutung föderaler Strukturen hervor.

Um dennoch jeden Eindruck zu vermeiden, er nehme das slowakische Bedürfnis nach mehr Beachtung innerhalb der Föderation mit der Tschechischen Republik nicht ernst, wird der Bundespräsident im Rahmen seines fünftägigen Staatsbesuchs heute und am Freitag auch Station in Bratislava (Preßburg) machen. Die Rede vor dem Föderalparlament hat ihm in der slowakischen Hauptstadt vermutlich keine Sympathien eingetragen. Das deutsche Staatsoberhaupt wird jedoch Rückendeckung von erfahrener Seite bekommen. Nach der Paraphierung des deutsch-tschechoslowakischen Vertrages und Gesprächen mit Dienstbier und Havel hatte der vielbeschäftigte Bundesaußenminister Genscher die CSFR verlassen. Zum Abschluß des Staatsbesuchs — so war zu vernehmen — wird der Hans-(Dietrich) Dampf in allen Gassen in Bratislava wieder zur deutschen Delegation stoßen.

KAM S NIMI?

Opa věčnā nerudovskā otāzka platī, jak ukazuje současnāst, i pokud jde o tēlesnē pozůstaky bývalých komunistickech veličin. Pražští komunisté si odvezli z žil-kovského Pamātníku urnu Klementa Gott-walda, který kdysi prohlāsoval, že se v Mos-kvě bude učít, jak všēt československé demokracie Co s urnou udělāt, vedení stra-ny-dědičky KSČ dodnes

NIK JE TO TAK
oevi.

V Bělehradē zase vy-
vrouže radikālī Srb

Sešelja, že vohodī do

KAH...

vojduhu muzeoleum v roce 1980 zemřelého

Josipa Broze-Tita ve vilovē čtvrti Deđinja.

Aby k tomu nedošlo, oznāmīl srbské ml-

adīr pro urbanismus Janić, že Titovy těles-

nē pozůstaky budou co nejdříve převezeny

na „normālātū“ hřbitov v pravoslavném hlav-

nīm městē. Titova vdova Jovanka je roz-

hořena. V rozhovoru s deníkem Borba pro-

hlāsila, že s nī ještě o tom, že Tita mēli

z „Domu kvētin“ přemísit, nikdo nemēvil.

A do tēdte: Rozhořena je i neteř za-

kladatele bolševického státu Vladimíra I. Le-

nina Olga Uljanovová, dcera Leninova brat-

ra Dimitrije. Protestuje proti tomu, aby Le-

ninova mumie byla odstranēna z mausolea Pet-

rohradu — dříve Leningradu — A. Sobčak

totiž navrhl, aby Lenin byl podle své po-

slední vůle pochován v Petrohradu vedle své

matky na Volkovském hřbitovē. Takové po-

slední vůle pochován v Petrohradu vedle své

novovy, a tvrdí, že „Leninův popel byl byt

v hrobē na Volkovském hřbitovē vystaven

v ýsměchu. Současnē obviňuje Michaila

Gorbacova, že případným souhlasem a pře-

vozem mrtvého Lenina z Moskvy na Nāvu

by hanobil jeho „odkaz“.

Zdá se však, že neteř Olga se dříve ne-

bo později s tím, že Lenin bude z mauso-

lea převezen, chēt nechtē bude muset smā-

řit. Ředitel Laboratoru pro biologické struk-

tury — tak se jmenuje výzkumný ústav,

který byl zřízen jen a jen pro udržování

mumifikovaného Leninova těla — profesor

I. Michajlov — prohlāsil, že jeho „labo-

ratek“ bude brzy zavřena. Na platy dese-

řiti zamēstnāncū, kteří se dennē starājī, aby

se Leninovo tělo nerozpadlo, prý nejsou

peníze, a budou muset být proto propuštěni.

Nu a co pak? Kam s nīm? S Leninem.

PRAGA: V době mezi 14. srpnem a 3. ří-

nem se v obci Žitnice (okr. Litoměřice)

vloupal dosud nezjištěný pachatel do po-

bočky oblastního archivu, z nīž odcizil 16

atlasů svēta ze 16. století, jezdeckou šavli a

jiné předmēty. Způsobenā škoda činī asi mi-

lión korun.

Capriatová 135,88, 7. M. J. Fernan-
dezová 121,14, 8. Martinežová 120,55,
9. Novrínā 105,46, ... 14. Suková
59,29.
Zehřicek muž: 1. Ederg 3833,
2. Becker 3208, 3. Courier 2885, 4.
Lendl 2696, 5. Stich 2666, 6. Forget
2021, 7. Sampras 1:77, 8. Agassi
1788, 9. Bruguera 1624, 10. Novāček

Potomek Jára Cimrmana v Praze

Nauštil mě v redakci pěkný muž středního věku. Představil se jako Václav P., řekl ej bi si, ukázal mi legitimaci australské rozhlasové stanice ABC, sundal si kovbojský širák a odložil svá dvě zavazadla. Malý kuříček, ve kterém měl nahrávací studio, a velký batoh s českými novinami a časopisy a teplou bundou. Návštěva byla na doporučení společeného přítele, neformální.

Nikdy jsem neviděla živého Australana, natož českého původu. Tak jsem se ptala.

Václav P. nastínil svůj života běh. V roce 1968 odešel do Austrálie, nějaký čas se snažil uchytit, a pak pracoval asi 17 let v rozhlase — každý den si odvyšlal svojí hudební hodinku. Australský státní rozhlas své zaměstnance nepropouští, a tak se jich tam občas nahromadí tolik, že se prostě nevejdou. Rozhlas některým dá tučné odškodné a řekne: jedte si někam do světa a přijďte pracovat zase za rok, musíte se prostrádat. A tak Václav P. přijel na delší dovolenou domů, za rodiči.

Přítel, který Václava P. za mnou poslal, doporučil, abych se ho zeptala zejména

na dvě věci: jak se chodí na návštěvu na Nové Guinei a jak si koupil obchod. Laskavý a šarmanitý host odpovídal:

»Jak se chodí na návštěvu na Nové Guinei? Je neslušné zaklepat, i když je člověk pozván. Návštěvník stojí před chýšší, šoupe nohama a pokašlává. Dlouho. Majitel chýše pak vyjde ven, předstírá, že nikoho nevidí, také šoupe nohama a pokašlává a návštěvníka přehlíží jako krajinu. Pak ho náhle spatří a radostně ho uvítá: potřesou si pátým údem a vejdou do chýše. Jelikož jsou přiodění v kožené zástěrky, je uvítání bez problémů. Prošel jsem světa kraj, ale tak zajímavý rituál jsem jinde neviděl.«

Prý jste si koupil za odškodné obchod v buši...

»Ano. Peněz bylo dost, a tak jsem je investoval. Zařídil jsem si obchod s kompaktními disky a uměleckými předměty lidových řezbářů. Krásné práce; a desek mám spousty. Ne že by mi tam chodilo moc lidí, je to v buši, jenomže když někdo přijde, stejně mu nic neprodám: je mi to

líto, prodávat tak pěkné věci. Občas přijdou malí kluci, tak s nimi vyměním ceděčko za zvejkačku. Mám jediný problém: do krámu se už nevejdou, tak bydlím v autě za domkem.«

Když roztomilý Václav P. odešel, zatelefonovala jsem Zdeňkovi Svěrákovi, vyprávěla mu o setkání a zeptala se, zda Australan nemůže být potomkem Jára Cimrmana.

»To bude asi ten chlapec, o kterém snila Cimrmanova tajná milena Růženka z Písku,« dupal Zdeňk Svěrák. »Měla s Cimrmanem několik dcer (ale není to prosmí úředně doloženo) a vždycky říkala, že alespoň vnuk nebo pravnuček se musí jmenovat Vašíček. Cimrman napsal Hru Hospoda na mýtince a tam je postava hostinského na mýtince. Zdědil jí po dědovi; jeho děda byl vyhlášený samotář, ale toužil stát se hostinským. Zařídil si hospodu na sítnici na Písek, ale chodili mu tam lidé. Pak si tedy postavil hospodu v hlubokém lese. Cimrman postavu Růženky zabudoval právě do této hry, ale o Vašíčkovi z Austrálie jsme dosud nevěděli, to je pro naše bádání cenný přínos. Děkuji.«

Bavorsko: Iniciativa a realizace

Podnikání má různé formy, způsoby a časové rozmezí. Soukromá společnost s ručením omezeným, bavorsko-československý hospodářský institut se sídlem v Praze a Norimberku, si dala za cíl zavést u nás některé moderní technologie vyvinuté v Bavorsku, zvláště v oblasti ekologie. Chce využít umu a kvalifikace našich lidí, vytvořit u nás nové pracovní příležitosti a na základě vzájemně výhodných hospodářských kalkulací rozvinout plodnou kooperaci.

Jeden ze zakladatelů a společníků institutu, Peter Vrbata (na snímku), nám záměry této podnikatelské organizace ukázal v sobotním rozhovoru na několika příkladech: Bavorská vývojová kancelář inženýra Bernharda Nibbriga, která má řadu patentů na výrobu katalyzátorů pro vozidla i různé typy spaloven, se rozhodla předat tuto techniku do ČSFR a umožnit nám co nejdříve vyrábět účinné katalyzátory prospívající životnímu prostředí. Návrhy byly předány federálnímu ministerstvu hospodářství, které však zatím tomuto projektu prokázalo jen zdvořilou lhostejnost.

Do Československa je ochotna předat svou výrobu i firma Elsbett z bavorského Hipolstetnu, jež vyvinula automobilové třívalcové motory jezdící na rostlinné oleje, kupříkladu na řepkový olej, který kupujeme pro kuchyň. Firma Daimler-Benz povolila výrobci používat tyto motory v mercedesech. Bavorský řetězec prodejen potravin

nářského a společeného zboží Kaufmarkt zase připravuje v Praze, Bratislavě a v Plzni otevření svých obchodů. Chce pro ně pronajmout haly čs. podniků, jež mnohde zejí prázdnotou. A k vlastní výrobě potravim u nás zamýšlí využít surovin nakoupených od našich zemědělců. Vytvoří pracovní příležitosti pro 2000 zaměstnanců.

Peter Vrbata, který pracuje v Norimberku od roku 1968, byl již u kolébky první ložské spolupráce, když známý evropský výrobce Messerschmitt-Bölkow-Blohm dodal čs. policii dva moderní vrtulníky BO-105 a když vznikala kooperační smlouva, která zajišťuje našim strojníkům v Letově, Vodochodech a v Trnavě zakázky pro výrobu dopravních letadel Airbus A 321 a pro některé vrtulníky francouzské firmy Eurocopter. Zakázky představují 600 tisíc pracovních hodin v hodnotě 10 milionů dolarů.

»Jste tedy spokojen?« ptáme se průkopníka bavorsko-československé spolupráce P. Vrbaty. »Rozhodně ne, protože stále musíme překonávat mnoho byrokratických překážek. A někdy se vůbec nedají zdolat.« Avšak vůle podnikatelského ducha P. Vrbaty je nezdolná. V minulých dnech přivedl do Prahy skupinu 55 norimberských radních členů magistrátní frakce Křesťansko-sociální strany (CSU), kteří podporují spolupráci města Norimberka s naší metropolí.

Rekordní dražby

HRADEC KRÁLOVÉ: Rekordní částky přinesla dražba v Hradci Králové. Prodaly se totiž i obě továrny — královéhradecká »vájičkárna« v dramatické holandské dražbě za více než 165 milionů korun a provoz na zpracování dřeva ve Černošicích nad Labem za 130 milionů korun. V prvním předání nový majitel továrny Jiří Hanuš z Hradce Králové řekl, že prý současnou výrobu zachová a chce ji rozšířit. Ladislav Bučko ze společnosti s ručením omezeným IDER z České Skalice ve druhém předání sdělil, že také výrobu ponechá, ale hodlají o dalších záměrech těsně po aukci nechtět.

O zločinech komunismu

PRAHA: V Praze včera skončila 1. mezinárodní konference o zločinech komunismu. Jak uvedl při zahájení předseda KAN Bohdan Dvořák, jejím cílem bylo dokázat, že fašismus i komunismus jsou stejné zločinné ideologie. Konferenci uspořádal KAN, Konfederace politických vězňů a Institut pro středoevropskou kulturu a politiku. B. Dvořák poukázal na fakt, že politická moc bývalých exponentů komunistického režimu je téměř bezesbýtku transformována na skrytou a ještě nebezpečnější moc ekonomickou.

Náměstek federálního ministra vnitra J. Ruml prohlásil, že nedávno zveřejněný seznam 233 čs. občanů nezákonně popravených v letech 1948—1960 není konečný. Přiklonil se k tomu, aby se při vyrovnávání s komunistickou minulostí postupovalo podobně jako v Německu s nacismem.

Účastníci konference v závěrečném doku-

mentu pověřil jeho předsednictvo, aby připravilo druhé zasedání konference a vytvořilo předpoklady pro zahájení činnosti mezinárodního tribunálu o zločinech komunismu v květnu 1992 v Praze. Dalším požadavkem je, aby příslušné orgány bývalých komunistických zemí odtajnily veškeré materiály z doby totality k podkladům pro společenskou obžalobu osob, které se za vlády komunistické strany podílely na porušování základních lidských práv a svobod. Součástí dokumentu jsou i návrhy zásad zákona o deobševizaci společností a zákona o rozhlasu a televizi, které budou předloženy FS. Podle závěrečných slov B. Dvořáka se konference zúčastnilo 334 delegátů z ČSFR a 61 z dalších 12 zemí.

Na závěrečné tiskové konferenci řekl náměstek federálního ministra vnitra J. Ruml, že T. Sokol při nástupu na české ministerstvo vnitra udělal chybu, že si nevzal nikoho nového, komu by mohl absolutně vě-

řit. Je pod tlakem vzrůstající kriminality a výměna velkého počtu zaměstnanců by narušila odhalování trestné činnosti. FMV nemá přístup k agenturní síti KGB u nás a není schopno ji nalézt. Jan Ruml také připustil, že se u nás školili teroristé a že v Praze pobývali z nich tak významní jako Carlos, Abi Abú Del Haš či teroristé z RAF.

POMÁHÁ PRAVÁ SKOTSKÁ

(rol): »Věříme, že tvorba Johnnie Walker Red Label whisky je také pravé umění, neboť vzniká komponováním různých chutí 40 druhů whisky z celého Skotska a jeho ostrovů. I když je to něco jiného než drama nebo opera, obě umění jsou založena na harmonii.« praví se ve zprávě pro tisk, v níž výrobce proslulého nápoje informuje o tom, že se podílí na sponzorování znovuootevření Stavovského divadla. Nezbyvá než si přát, aby inscenace v tomto divadle měly také tak lahodnou chuť i vůni a aby budovaly v divácích stejně úpornou závislost jako alkohol. Nebylo by to špatné, kdyby se Pražané zpijeli uměním...

Autor stejnojmenné knihy prof. Z. Mlynář, spolužák M. Gorbačova a někdejší komunistický aktivista, který se stal tzv. reformním komunistou a vyšvihl se do vrcholných funkcí v KSČ, se po listopadu 1989 pokoušel vrátit do zdejšího politického života, zejména prostřednictvím Čs. televize, leč marně. Jak včera uvedla ČSTK, byl jedním z prvních exulantů, kteří se vrátili do vlasti. Sám jsem byl jako dřívější zpravodaj ČTK svědkem, jak se v pražském Lidovém domě bez výsledku snažil získat pro sebe vedoucí funkcionáře ministerstva vnitra: Neuspěl a emigroval. Skutečností je, že byl jedním z prvních mluvčích Charty 77. Nyní se obrátil na prezidenta ČSFR V. Havla s otevřeným dopisem, v němž vyjadřuje nespokojenost s tím, jakou podobu získal nakonec tzv. lustrační zákon, hneře ho, že postihne i významné osobnosti tzv. Pražského jara 1968, jako jsou prof. J. Hájek, A. Dubček a O. Šik. Vyzývá prezidenta, aby využil svého práva a spojil svůj podpis pod »lustrační« zákon s návrhem, »který by odstraňoval protiprávní charakter „lustračního“ nařízení.

VYČISTĚ A FURT ČISTIT!

Weizsäcker mahnt Slowaken

BRATISLAVA, 10. Oktober (Reuter). Bundespräsident Richard von Weizsäcker hat die nach Unabhängigkeit strebenden slowakischen Kräfte aufgerufen, im Interesse eines geeinten Europas an einer Föderation mit der tschechischen Republik festzuhalten. Ohne den Nationalitätsstreit in der CSFR direkt anzusprechen, sagte Weizsäcker bei einem Empfang in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) am Donnerstagabend, das federale Prinzip sei mehr als eine innerstaatliche Organisationsform. Ein »Europa der Regionen« könne sich nur dann behaupten, wenn die Einzelinteressen seiner Mitglieder eng miteinander verknüpft und »die Ressourcen in eine gemeinsame Waagschale« geworfen würden.

Auch in Bratislava rief der Bundespräsident zur Aussöhnung zwischen Deutschen und Tschechoslowaken und zu stärkerer grenzüberschreitender Zusammenarbeit, insbesondere auch beim Umweltschutz, auf. Er dankte dem tschechoslowakischen Parlament ausdrücklich für dessen Angebot zur Versöhnung mit den Deutschen und appellierte an die Menschen in der Bundesrepublik, dieses Angebot anzunehmen.

ČSFR - KOPRESIDENT?

China als rauchfreie Zone

HONGKONG, 10. Oktober (AFP). In China soll das Rauchen in der Öffentlichkeit verboten und die Produktion sowie der Verkauf von Tabakprodukten eingeschränkt werden. Die halbamtliche chinesische Nachrichtenagentur China News Service berichtete am Donnerstag, bei den Gesundheitsbehörden werde dies als erster Schritt zu einem generellen Rauchverbot in der Volksrepublik erachtet. Dies werde voraussichtlich in den kommenden zehn Jahren erlassen.

VORBILDICH!

Neuer Rolls-Royce

London - Der britische Autohersteller Rolls-Royce hat sein neues Nobelmodell vorgestellt: »Bentley Continental R« für 450 000 Mark. Von dem vierstzigen Coupé (6,75-Liter-V8-Motor mit Turbolader, 230 Spitzle) werden insgesamt nur 280 Karossen gefertigt.

Nezávislá politická prognóza F. R. Čecha

Prezident republiky se opevňuje v Lánech. Na Hradě zastihnou sládkovci pouze pana Kantora a Edu Kriseovou. Oba letí do Vítkavy a jsou pod jezem vyvození jednotkou rychlého nasazení. Prezident Havel povolává na pomoc skinheady. Puč je vzápětí potlačen. V Praze opět funguje demokracie a tržní hospodářství.

Od mého vystoupení v senafořském větrku mi přišlo a volá ve snaze získat politickou prognózu do roku 2000. Těší mě zájem veřejnosti a považuji za svoji povinnost zveřejnit tuto prognózu na stránkách našeho ásku, kde má své domovské právo... Váš Ringo

Vánoce 1995 Hospodářství USA přechází na systém Václava Klause. Nebývalý vzestup na New Yorkské burze. Za korunu se platí dokonce již osm dolarů. Smíření Klause s Komárkem. Znovuotevřené sklady v Chabařovicích. Ústavní soud se stěhuje z Brna zpátky do Prahy. Kazachstán hrozí světu atomovými zbraněmi. V Praze založena nová vlastenecká společnost »Tatice česká«.

Únor 1992 Rozdělení Československa na svrchovanou Moravu a Slezsko. Uzavření státní hranice. Obyvatelé Holice pobíhají zmateně ze samostatného Slovenska do Čech a zpátky a nevědí, kam patří. První přestřelky u Břeclavi mezi slovenskými gardisty a českými četníky.

1996 Maďarská jízda na velbioudech osvozuje jih Slovenska a maďarský voják vypouští Gabčíkovo - Nagymároš. Maršál Mečiar poražen Maďary u Galanty a přechází se zbytky svých vojsk do Banské Bystrice.

Březen 1992 Prezident Havel a Jan Čarnogurský podepisují na Vikárce dohodu o zastavení palby a výměně zajatců. Při návratu do Bratislavy Jan Čarnogurský zažene a uvězněn na Dvětné ve společné cele se svým bratrem. Bratislava dobyta vojskem I. ukrajinského frontu maršála Mečiar. Admirál Křáčko dobývá Košice.

1997 Lech Walensa vyslovuje obavu o osud polské menšiny v Tatrách a polské vojsko vstupuje na Slovensko. Garda SNS poražena u Levoče, palatýn Prokeš zajat. Vzniká tak svrchovaná Republika slovenska paňstvena povšechna pospolitá.

Květen 1992 Míro Kusý, Kučerák, Huba, Lasica, Satinský, Jakubisko, Božidara Turzonová, Ľabuda, Mečiar a Markovič přechájí přes Malou Fatru do Čech. Ministr zahraničních věcí Dienstbier uděluje všem statut politických uprchlíků a přiděluje jim ubikace po sovětské armádě v Milovicích. Do Čech omyleně přchází i předseda Maticie slovenské Markuš - v Brně zatčen a uvězněn na Spülerku. O měsíc později vyměněn za Fedora Gála.

1998 Admirál Křáčko je poražen u Košic a přechází v přestrojení, ale bez buzoly do Francie. Je zatčen v severních Čechách.

Leden 1994 600 tisíc Rómů z východního Slovenska přchází do Čech k přibuzným. 300 tisíc jim zůstává v Brně, kde si je rozeberou členové Hnutí za samosprávnou Moravu do svých domovů. Zbýlých 300 tisíc Rómů se uchyluje do Čech, rovněž do Milovic.

1999 Mečiar je už také v Milovicích. Prezident republiky uděluje generální pardon. Uzavřena smlouva mezi Maticí slovenskou a Taticí českou. Calta, Křáčko, Mečiar a Gál zakládají slovenskou exilovou vládu v Praze. Vzniká svaz Česko - Slovenského přátelství.

Únor 1994 Národnostní nepokoje mezi slovenskými a rómskými emigranty v Milovicích. Premiér Pithart vyzývá k bratrské lásce a nabízí našim rómským spoluobčanům spodní část Václavského náměstí.

Červen 1995 Puč sládkovců v Praze. Sládkovci tradičně táhnou na Hrad, naházejí úplné všechny do Vítkavy. gegen die Staatsgewalt, der Gewaltanwendung gegen eine Gruppe von Bürgern und der Unterstützung und Verbreitung faschistischer Ziele angeklagt. Die Roma hatten in der vergangenen Woche zweimal in Prag gegen die rassistischen Übergriffe der Skinheads demonstriert.

Skinheads griffen Roma an

PRAG, 13. Oktober (AFP). In Prag sind acht Skinheads festgenommen und angeklagt worden, die auf dem Wenzelsplatz eine Gruppe von Roma angegriffen und sich Polizisten entgegengestellt hatten, die sie daran hindern wollten. Wie die

amtliche tschechoslowakische Nachrichtenagentur CSTK am Wochenende meldete, hatten die rechtsgerichteten Schläger auch einen französischen Touristen bedroht, der den Polizisten helfen wollte. Nach Angaben der Staatsanwaltschaft sind die Skinheads des Widerstands

Kunst-Blut

London - Das wohl ekelhafteste Kunstwerk der Welt: Der Engländer March Quinn zapfte sich über mehrere Monate vier Liter Blut ab, fror es ein und formte daraus eine Kopfbüste. Titel: »Selbst«.

▲ Devittiletou dívku z Týnce nad Labem v úterý ztáslinil neznámý pachatel. Vlákal jí do rodného domku ve Vinaticích na Kolínsku, kde byla na návštěvě u svého dědy, a pod pohrůžkou ukojil svůj chtíč.

7. 10. 94

SČSP? Svaz československo-sovětského přátelství!

Aneb - ideje proletářského internacionalismu stále žijí!

Nepochybujeme o tom, že drtivé většině čtenářů je jasné, jaká to zasloužilá všeobecně prospěšná organizace (s opravdu přebohatou minulostí) se pod zkratkou SČSP skrývá. Ano, skutečně! Je to onen spolek, který v minulosti tak úspěšně a dlouhodobě prositvoval na skutečnost, že jsme byli bolševickou - z Moskvy řízenou - kolonií!

Díky jeho živému odkazu z vlastně ještě nedávne socialistické současnosti jej tedy jistě podrobněji představovat netřeba. Zato si dovolíme tvrdit, že zkratka SPUSA je širší veřejnosti známa již méně. Jedná se totiž o spolek, kterému v časech minulých strana a vláda přály „krapítko“ méně - o Svaz přátel USA. Členem tohoto spolku je i pan Babak, který se nedávno zastavil v naší redakci, aby nám poskytl velmi zajímavou, na první pohled téměř neuvěřitelnou informaci. Ocitujeme část jeho dopisu, určeného pro redakci jednoho krajanského listu v USA:

... Jsem Čechoameričan, navrátilce po 43 letech, žijící už rok v Praze. Před odchodem do USA jsem byl členem tohoto spolku a jsem rád, že SPUSA může dnes opět oficiálně existovat. Vypravil jsem se za jeho členy a rád bych Vám napsal o tom, co jsem viděl. Svaz přátel USA sídlí na ploše 40m² ve dvou kancelářích, ve čtvrtém patře domu na Smetanově nábřeží 18 v Praze. Je to ta nádherná imponantní budova naproti Smetanově lávce s výhledem na Hrad, Vltavu a Karlův most. Kdysi patřila zámožné židovské rodině, za války v ní sídlil Hitlerjugend a po roce 1948 si ji zabral SČSP, který v ní sedí dodnes, coby její stále právoplatný majitel. Pro sebe si držel dvě poschodí a zbytek domu pronajímá - SPUSA má ony dvě místnosti od SČSP pronajaty na rok. Nedávno jsem navštívil správce budovy, pana Vladimíra Jambora (zaměstnanec SČSP) s přáním podívat se na prostory, které SČSP patří. Chtěl jsem v americkém krajanském tisku uveřejnit porovnání, jak se v Československu, dva roky po sametové revoluci, vede (stále ještě?) prominentní organizaci SČSP ve srovnání s tím, jaké možnosti pro své fungování má SPUSA. Toto měl přání pan Jambor zamítl s tím, že by takové porovnání nesloužilo, cituji: „žádnému prospěšnému účelu“.

Nicméně při mé návštěvě nebylo možné si nevšimnout, jak dobře je SČSP dotován. SPUSA naproti tomu s bídou zaměstnává jednu sekretářku pro celou republiku, kromě příspěvků, bez jakékoli finanční podpory (máme

asi 2.000 členů, včetně pana prezidenta, jeho členský příspěvek Kčs 100,-, tedy cca US\$ 3,30, zatím nezaplacen). ...

S pozdravem - Vlastimil Babak, Bohrova 3, Praha 4

No, snad ani v Kocourkově by to nemohlo být zrežirováno lépe! Tak tedy - po čtyři desetiletí existuje v nás organizace, která organizuje mezi pracující lidem lásku k našemu okupantovi. Všichni máme jistě ještě v dobré paměti stupiditu měsícd československo-sovětského přátelství, beznadějně listopady přátelství v našich kinech, mífinky, licoměrná slova lásky a dfků, nad kterými se normálním lidem - mírně řečeno - obracel žaludek. A takhle to klapě jedenačtyřicet let, funkcionáři funkcionáři s pozeňáním nejvyšších státních a stranických míst okupují jednu z nejkrásnějších budov v Praze, před ní parkují černé volhy a čajky, na fasádě hrdě hlásá rudá tabulka, že zde sídlí SČSP a pracující lid, projíždějící okolo v našlapaných tramvajích ví, že se tu odehrává něco „hóchnóbl“ ... a čas běží a běží. Najednou přijde revoluce a všechno je jinak. Komunisté nám již zaplat' bůh nemohou organizovat lepší zítky, jejich trůny padly, nakradené továrny, domy a pole se vracejí původním majitelům, dokonce již i vojska okupantů opustily naši zem, rovněž ÚV KSC vydá svůj dopravník ukradený palác. Po nějaké době se pak dokonce stane neuvěřitelné: de facto přestane existovat i umělý ptavir jménem Sovětský svaz! Jenže - toto vše však na Smetanovo nábřeží (a zřejmě i na jiná příslušná místa) dodnes stále ještě jaksi nedolehlo...!

A proto přesto všechno: hádejte, kdo to vše přežil bez újmy na zdraví, korytech a reprezentačním hnězdecku? Kdo dále spokojeně vegetuje v nádherné budově na nábřeží, kterou již díky tržnímu hospodářství může co by majitel (!) dokonce i pronajímat ... a třeba zrovna těm přivandrovalcům z USA (co na tom, že se to neslučuje s idejemi proletářského internacionalismu), kdopak si to říká:

Fungovali jsme 41 let, tož budeme fungovati i nadále!

Hádejte, hádejte! Na Vaše tipy se těší, a ze správných odpovědí výherce zájezdu do mauzolea V. I. Lenina na Rudém náměstí vylosuje Vaše redakce

P.S.: Ale ještě malý dodatek, již zcela vážně: mohl by nám probůh někdo v této zemi vysvětlit, jakou činnost ještě v dnešní době ta smečka politbyrokratií vlastně vyvíjí, ale hlavně - z kterého rozpočtu jsou vyplaceny jejich nejšpíšle nemalé platy? 2. 10. 91

DEVIZY	altd	DEVIZY	VALUTA
dolar	29,87	nárup	proodj
marka	17,70	29,17	30,57
libra	51,42	17,24	18,16
jen (jeto)	23,07	49,98	52,73
švýc. frank	20,22	19,66	20,75
frn. frank	5,20	5,01	5,33
bel. f. (jeto)	85,96	82,88	86,16
niz. gulden	15,71	15,15	16,11
lira (liric)	23,88	22,85	24,28
šlinc	2,52	2,46	2,56

daß Prag nicht die Hauptstadt der Tschechoslowakei bleiben muß. Es werde darauf verwiesen, daß Prag in Böhmen liegt und somit nicht Repräsentantin des gemeinsamen Staates sei, sagte Calfa im staatlichen Fernsehen. Die Alternative der Umwandlung Prags in eine selbständige Formation außerhalb beider Teilerpubliken mit einer eigenständigen Verfassung sei erwägenswert.

Po první světové válce se Čs. obec legionářská rozhodla vybudovat důstojný památník, který měl být důstojným místem posledního odpočinku významných osobností at již z francouzských, ruských či italských bojišť. Z vypsané sbírky byl postaven v letech 1928 až 1933 podle návrhu arch. J. Závorky v Praze na Žižkově Národní památník. Před vstup na hlavní terasu byl umístěn symbolický hrob Neznámého vojína a v roce 1938 byl památník konečně otevřen. Na počátku padesátých let zde byla vztýčena devítimetrová jezdecká socha Jana Žižky, kterou její autor B. Kaška vytvořil již v roce 1941 a dříve schovával po celou dobu okupace na různých místech v Praze.

V průběhu let byla povětrnostními vlivy narušena stavba, a proto v září 1984 začala její rekonstrukce, která měla být za čtyři roky hotová. Ale ještě letos v létě postupovaly práce kupředu jen velmi pomalu. Potom se obnovy ujala pražská firma Omega, která předložil rozpočet, tempo

i kvalitu prací naplňuje. Značný objem rekonstrukce představuje izolace stěch, schodišť, rozsáhlých teras a fasády. Tato záležitost byla svěřena německé firmě Romex, jež zde uplatňuje vlastní technologie. Včera umožnil ředitel Národního památníku na Žižkově

Dělnický prezident zapáchal aneb Jak se Gottwald spouštěl

Stanislav Štejfáček novinářům prohlídku celého areálu a navíc i jeho podzemních prostor. Navštívili též bývalé mauzoleum K. Gottwalda, kde byl «velký vůdce naší dělnické třídy» téměř osm let vystavován. Protože však jeho tělo bylo špatně nabalzamované, začalo se pozvolna rozkládat a měnit. A pochopitelně i páchlo, čemuž nemohl zabránit ani skleněný příklop rakve. Proto byla v podzemí mauzolea vybudována perfektní «ošetřovna». Sem byl každý večer z katafalku

K. Gottwald spuštěn, rakev otevřena a následovaly noční lékařsko-zdravotnické a kosmetické zásahy skoro 70letého kolektivu. Samozřejmě vše za bdělé asistence všudepřítomné StB. Součástí tohoto «zařízení» byla i rozsáhlá, na svou dobu moderní strojírna s chladicími,

klimatizačními i vytápěcími prvky. Silná ventilace se starala o odsávání vzduchu z prostoru katafalku, neboť tato «výstavní» místnost byla dokonale izolována, aby pach neucítila veřejnost klanící se «prvnímu dělnickému prezidentovi».

Dnes už v Národním památníku podle slov ředitele S. Štejfáčka nezapáchá žádná mrtvola. Byly vyřazeny pozůstalým k pohřbení, některé urny převzal Ion ÚV KSCM.

Bata kehrt in die CSFR zurück

Der größte europäische Schuhhersteller der Vorkriegszeit, der nach 1945 in Kanada neu aufgebaute Bata-Konzern, kehrt mit der Übernahme von 30 Verkaufsstellen in die Tschechoslowakei zu-

rück. Der seit einiger Zeit erwartete Vertrag, der Investitionen von zehn Millionen Dollar unter anderem in ein Werk zur Produktion von einer Million Paar Schuhen pro Jahr vorsieht, wurde jetzt unterzeichnet.

ČESKÉ STADNOSTI.

MY MÁME VELKÉ ŠTĚSTÍ, ŽE SE MŮŽEME UČIT Z DLOUHÉ HISTÓRIE.

NA SVĚTĚ JE SPÓUSTA NÁRODŮ, KTERÉ NIKDY NEMĚLY VLASTNÍ STÁT.

Prag muß nicht Kapitale sein

PRAG, 13. Oktober (dpa). Vor dem Hintergrund der Abtrennungsbestrebungen der slowakischen Teilrepublik hat CSFR-Ministerpräsident Marian Calfa erwogen,

„Die EG braucht auch eine Gesamtreform“

CSFR-Finanzminister Václav Klaus baut auf rasche Privatisierung der Staatsbetriebe

An Selbstbewußtsein mangelt es Václav Klaus nicht. Das Auftreten des tschechoslowakischen Finanzministers ist gewandt, gemischt mit einer unübersehbaren Portion Arroganz. Mit westlichen Managern großer Konzerne unterhält er sich bei seiner Stipvisite in Frankfurt, als ob er sein Leben lang nichts anderes getan hätte. Keine Spur von Unbeholfenheit. Und auch mit der Presse springt er bereits recht eigenwillig um. Kokettierend antwortet er auf Fragen — in bestem Deutsch übrigens — mit leicht naseleider Stimme: „Das habe ich heute schon mindestens zehnmal erzählt.“

Gemeint ist das Thema Privatisierung, die, wie er zugibt, nicht nur deutsche Journalisten interessiert, sondern derzeit auch in der CSFR im Mittelpunkt steht. Die sogenannte kleine Privatisierung sei „gut vorangekommen“, erklärt er. Gemeint ist die Versteigerung Tausender ehemals staatlicher Betriebe vor allem aus der Dienstleistungsbranche an private Unternehmer. Begonnen wurde damit im Januar. Bislang sollen auf diesem Wege etwa 4300 Betriebe weggegangen sein, ein Bruchteil der zur Disposition stehenden Unternehmen.

Das eigentliche Thema ist in der

Tschechoslowakei aber augenblicklich die „große Privatisierung“. Will heißen, daß die Bürger Anteile an Großunternehmen erwerben sollen. „Wir haben am 1. Oktober mit der Ausgabe der ersten Kupons begonnen“, sagt Klaus. Natürlich verspricht er sich von dieser Aktion — die im Vorfeld zu heftigen Auseinandersetzungen in der CSFR geführt hatte — einen vollen Erfolg. Wie hoch die Beteiligung von außen letztlich sein wird und wem die Betriebe schließlich gehören werden, wird sich seiner Ansicht nach „ergeben“. Vorschriften würden nicht gemacht. „Das Ganze ist eine Privatisierung von unten“, betont der Vertreter der rechtsliberalen Demokratischen Bürgerpartei. Die Unternehmen seien in ihren Entscheidungen „völlig frei“. Wann der Verkauf des ehemals staatlichen „Volksvermögens“ abgeschlossen sein wird, will der Finanzminister nicht exakt voraussagen. „Aber wir werden in der Tschechoslowakei die schnellste Privatisierung der Welt durchziehen“, fügt er selbstbewußt hinzu.

Die Investitionen von Ausländern in seinem Land, zum Beispiel des Volkswagen-Konzerns bei der Automobilfabrik Skoda, schätzt der Finanzminister. Auch

weiteren Engagements anderer Unternehmen steht er nicht abgeneigt gegenüber. „Aber ausländische Investitionen sind nicht das wichtigste“, betont er, „das ist die Belebung des Außenhandels.“ Zwischen der alten Bundesrepublik und der CSFR war der Warenaustausch zuletzt fast ausgeglichen. Von Januar bis Juli wurden Waren im Wert von 2,2 Milliarden Mark aus der CSFR importiert und Güter in etwa der gleichen Größenordnung dorthin verkauft. Im Vergleich zum entsprechenden Zeitraum des Vorjahres veränderten sich die Einfuhren um 47 Prozent, während die Exporte in die CSFR um 41 Prozent wuchsen.

Wie anderen osteuropäischen Staaten liegt natürlich auch der CSFR daran, möglichst schnell in die EG Einzugs halten zu können. Ein Bestreben, das sich Klaus aber möglichst nicht so eindeutig anmerken lassen will. Wann denn sein Land wohl in den Kreis der bisher noch zwölf Mitglieder zählenden Gemeinschaft aufgenommen werde? „Das liegt ja nicht nur an uns“, betont er im Brustton der Überzeugung, sondern hänge auch von der anderen Seite ab. „Die EG braucht auch eine Gesamtreform.“

784
Koket. u. ch.
ze zadrženi jsou narkomani; to bude mož. né upřesnit až po jejich prohláškách. Dále M. Fendrych sdělili novinářům, že dnes od- létá ministr J. Langoš do Varšavy, kde bu-

Skutečně to chtějí?

Těžko říci, zda jsou nejrůznější konfederativní návrhy, které se teď na Slovensku množí, myšleny vážně, nebo zda představují jen nátlakovou vyjednávací pozici, kterou se mají prosadit výhody někde jinde. Zamysleme se ale nad tím, co by se stalo, kdyby vážně myšleny byly. V hospodářské oblasti by znamenaly potřebu jasné hranice mezi ekonomikami dvou státních útvarů a zastavení všech přerozdělovacích procesů. Jedná se o čtyři okruhy problémů.

Prvním je rozpočet. Do federálního rozpočtu přispívá každá republika jiným podílem. Letos se to vyvíjí tak, že Slovenská republika zřejmě nepřispěje vůbec. Další přerozdělování je přes výdaje - budou-li dotace na zemědělství, na nezaměstnané, na konverzi společně, půjde na Slovensko vždy více než jedna třetina, odpovídající počtu obyvatelstva. Není také jasné, jak to dopadne na konci roku, až bude třeba vyrovnat případný slovenský rozpočtový schodek.

Za druhé by bylo nutné oddělit platební bilance obou republik, kde zatím výnos exportu z České republiky pomáhá hradit náklady na dovozy ve Slovenské republice. Vycházelo by se ze sídla příslušných výrobních závodů a státní banka by to zvládla - zvlášť kdyby byla rozdělena.

Za třetí by došlo na majetkové vypořádání, které slovenští autoři konfederativního řešení požadují, a muselo by zahrnout i kapitálové účasti v protější republice. Neobešli bychom se bez pracovního, ale realizovatelného zjišťování, z jakých zdrojů byl budován například plynovod, či co stály nákladné přesuny výroby z jedné republiky do druhé. Je tu otázka výnosu kapitálu v takovémto „zahraničí“.

A nakonec by přišla na řadu otázka zaměstnávání příslušníků jedné republiky v druhé republice. Jde o daně, pracovní povolení, podporu v nezaměstnanosti, příplatky na minimální mzdu, sociální pojištění apod.

Skutečně to autoři konfederativní varianty chtějí?

RADNICE VÁLKU VYHRÁLA

Karlovarští taxikáři, kteří vyhlásili stávkou na protest proti poplatku 6000 korun za povolení vjezdu do lázeňské zóny, se pokoušeli touto cestou přimět městské zastupitelstvo, aby měřilo všem stejným metrem. Odmítli vzít na vědomí, že tuto částku zastupitelstvo už dvakrát odsouhlasilo, a rozhodli se, respektive pět z nich, dosáhnout svého i nezákonnými prostředky. V sobotu v noci sledovali auto s mladými lidmi vracejícími se z diskotéky. V domnění, že řidič je černý taxikář, se ho nejprve s jeho škodovkou pokoušeli vytlačit ze silnice, posléze po něm stříleli z praku olověnými kulčkami a rozbili mu okno u zadních dveří. Když zastavil, ohrožovali ho vystřelovacím nožem. Došlo ke zranění, jež si vyžádalo pracovní neschopnost, která trvá dosud. K události, která byla ihned předána k vyšetření, vydal prohlášení primátor města V. Lokvenc. Potvrdil, že výše poplatků zůstává v platnosti, a žádal, aby se taxicech od svých kolegů distancoval. Uvedl rovněž, že požádal okresního prokurátora, aby taxicech zakázal. Včera odpoledne oznámil 1. náměstek primátora G. Partl, že na požadavky radnice taxikáři nakonec přistoupili.

Variči dovarili

(mi): Mluvě federálního ministerstva vnitř M. Fendrych včera uvedl, že 3. a 4. října se uskutečnila na Kladně akce proti »vaficům a distributorům« psychotronních látek. Při zásahu bylo zabaveno 88,3 gramu kokainu, jehož cena by na drogovém trhu dosáhla miliónu korun. Dále byl zabaven pervitin ve dvou skupenstvích. Za drženo bylo 12 osob, z toho jeden cizinec, o kterém se ví, že je ve spojení s distributory drog v Německu. Není vyloučeno,

Film podle stejnojmenné divadelní hry Václava Havla

ŽEBRÁČKÁ OPERA

REŽIE: Jíří Menzel

Der heilige Antonius muß seinen Unterkiefer wiederfinden

Die Szene gehört zum italienischen Alltag: Drei bewaffnete und verummumte Gestalten stürmen in ein Gebäude, halten den erschrockenen Besuchern die Pistole vor und machen ihre Beute. Doch diesmal war nicht ein Geldinstitut oder ein Juweliengeschäft der Tatort, sondern Sant'Antonio, die Grabeskirche des gleichnamigen Heiligen in Padua.

Den Tätern ging es auch nicht, wie schon bei so vielen Raubzügen, um wertvolles Altargerät oder weitbekannte Kunstwerke. Sie entführten den in goldenem Schrein lagernden Unterkiefer einschließlich der fünf Zähne des Heiligen Antonius, eine viel besuchte Reliquie, und entkamen unerkannt. Ihr

Versuch, auch die nebenan in reich verzierten Behälter lagernde Zunge des großen Predigers mitgehen zu lassen, schlug fehl, weil die Alarmanlage die Banditen zur Eile trieb.

Eine Reliquie läßt sich nicht auf dem internationalen Antiquitätenmarkt absetzen. Auch ein Diebstahl auf Bestellung, wie bei so vielen Kunstwerken, scheidet aus. Die Polizei ist fest davon überzeugt, daß die Täter sich bald bei den Franziskanern der Grabeskirche melden werden, um ein Lösegeld zu fordern.

Pilger aus aller Welt — allein im vergangenen Jahr waren es vier Millionen, die ihren Lieblingsheiligen besuchten

— werden die Meldung von diesem Gewaltakt mit Betrübnis hören. Größeren Zulauf als Sant'Antonio hat in der katholischen Welt nur die römische Peterskirche und das Heiligtum von Lourdes.

Antonius, ein frommer Gelehrter aus Portugal, wirkte die letzten Jahre seines kurzen Lebens in Italien. Um den wortgewaltigen Mann ranken sich viele Legenden, zum Beispiel die, daß die Fische des Meeres seiner Predigt zuhörten, als sich die Menschen von ihm abwandten. Schon ein Jahr nach seinem Tod (1231) sprach Rom ihn heilig. Fast ein halbes Jahrhundert später, so wird berichtet, entdeckte der Prior

Bonaventura, daß Zunge und Unterkiefer des Kirchenlehrers im Grab noch vollständig erhalten, die übrigen Glieder des Körpers hingegen verweset waren. Damals begann die Verehrung dieser Reliquien.

Das Volk verehrt Antonius mehr als die meisten anderen Heiligen: Er schützt die Ehe, die Pferde und ist für das Auffinden verlorener Gegenstände zuständig. Noch am Abend des Überfalls stürmten die Mönche die antike lateinische Litanei *Si quaeris an*, die den Patron von Padua um Hilfe anruft. Diesmal muß Antonius zum erstenmal in eigener Sache tätig werden.

Dokumente!

de jednat s polským a maďarským kolegou o společném postupu v otázkách nedovolené migrace. Příklad týden navštíví Velkou Británii a USA, kde bude jednat o policejní problematice, spolupráci proti terorismu a technické pomoci pro ČSFR.

Lékaři se zlobí, nemocní také

Prioritou přeměny zdravotnictví jsou právní základy. Jelikož ještě nebyl nahrazen socialistický zákon č. 20 — péče o zdraví lidí, je situace podobná spíše létům minulým. Od listopadu 1989 zdravotnický resort nevydal žádný z nutných transformačních zákonů. S nadějí se sice čeká na zdravotní pojišovací a s ní spojené pojištění. Poslanec

ČNR P. Lom ve výboru pro sociální politiku a zdravotnictví nedávno uvedl, že to je pouze počátečním kamínkem celé stavby. Přesto od tohoto stolu bylo ministerstvu zdravotnictví doporučeno urychlit legislativní práce a ukončit je do konce příštího roku. Zdá se tedy, že vina je na straně ministerstva (tedy ministra MUDr. Martina Bojara), které se však hrbí pod kupou 143 převážně nevyhovujících poštědřených paragrafů. Koluje výzva nazývaná Domažlická, kterou již podepsalo tři a půl tisíce českých lékařů. Zdravotníci se cítí být předmětem bezpráví, okrádání až vydírání, žádají zákony, tržní principy, reorganizaci ministerstva a naplnění článku Listiny lidských práv o spravedlivé odměně. Hrozí tlakem na odvolání ministra a celostátními protestními akcemi. Mnohé však vyjasňuje ministrův dopis lékařům. Leccos je správu pochopitelné. Je třeba si prostě přiznat, že zdravotnická oblast se nachází v pozadí zájmu. Všichni ale chceme, aby zdravotnictví normálně fungovalo. A zatím jde vše hůře, než jsme si předatavovali. Bohužel v lékařské péči v neprospektech nemocných. A jaká je nyní prognóza v zákoně? Do konce roku by se ministerstvo mělo vypořádat zhruba s polovinou právních předpisů: zákonem o poskytování péče v nestátních zdravotnických zařízeních, o soukromých praxích, výrobě, distribuci a kontrole léčiv a samozřejmě o všeobecném zdravotním pojištění. Ale podstatně pro příští dny bude i to, zda se například ve vládních kuloárech začne více hovořit o problematice lékařské péče a jestli za pomoci zákonů vakutku řada lékařů svůj přístup k pacientovi změni.

Pro-Kopf-Einkommen in der UdSSR

Bruttosozialprodukt pro Kopf in US-Dollar* 1989

Westliche Industrieländer zum Vergleich: 17 606 US-Dollar pro Kopf

ZAHLENBILDER

* Umrechnung 1 S = 1,80 Rubel

KSCM napadá demokracii

Komunistům leží v hlavě přijatý lustrací zákon. Není divu. KSCM všem tvrdí, že jeho praktické důsledky se týkají více jiných. Co tedy kritizují? FS podle nich tímto velkým a odvážným krokem vystoupilo z ústavního rámce, a proto klub komunistických poslanců hodlá usilovat o novelizaci této právní normy. Na včerejší tiskovce argumentovali tím, že lustracemi budou porušována základní lidská práva a svobody, a s tím se nechťejí smířit. Připomínají také presumpci neviny a možnost soudního odvolání. Netají se tím, že se obrátí i na mezinárodní instituce. V podstatě se této absurditě vycházející z komunistických úst nelze divit. Jdou prostě až tam, kam je jim povoleno. Čs. demokracie se ke komunistům chová již téměř dva roky velmi benevolentně. Nadějala z nich poslance a vysoké politiky. KSCM spoléhá i na český hodný charakter a polovičatost. I to je zřejmě důvod, proč se jim nechťelo do debat o čtyřicetleté devastaci země i lidí. Podle nich uplynulé období nelze zhodnotit jednoduchým soudem. Neodpustili ai však ironické, avšak pravdivé konstatování, že rozbor a zhodnocení stejně nikdo neudělal. Očista by se podle nich měla týkat jen konkrétních kriminálních činů. Ať tak, či onak, dnešní komunisté si prostě říkají, co bylo, bylo.

Posel míru a sousedských vztahů

Prezident R. von Weizsäcker navštívil Brno a Bratislavu

(mi-č): V Rytířském sále brněnské radnice přijal včera dopoledne primátor V. Mencl prezidenta Spolkové republiky Německo Richarda von Weizsäckera s chotí a doprovodem, který tak zahájil čtvrtý den svého oficiálního pobytu v ČSFR.

Richard von Weizsäcker se na brněnské radnici vyjádřil, že Brno je město s velkou historií a jak pevně doufá i s velkou budoucností. Uvedl, že má radost ze spolupráce Brna s Lipskem, především v kulturní oblasti a za světoznámé označil brněnské veletrhy.

Spolkový prezident si potom prohlédl historické jádro města a zavítal i do chrámu sv. Petra a Pavla na Petrově, kde mu brněnský biskup msgr. V. Cikrle předal pamětní medaili. V kostele sv. Jakuba ocenil práci českých a německých umělců.

»Přicházíte jako posel míru, dobrých sousedských vztahů a přátelství,« řekl při návštěvě prezidenta Spolkové republiky

Německo rektor Masarykovy univerzity Milan Jelínek. Richard von Weizsäcker předal rektorovi pro potřeby Masarykovy univerzity knihy z mezinárodního knižního veletrhu ve Frankfurtu. Navíc mu předal osobní dar, knihu svého bratra Carla Friedricha von Weizsäckera »Zahrada lidství«. M. Jelínek totiž tajně redigoval překlad tohoto díla v období, kdy byla kniha v ČSFR na indexu.

Krátce před třináctou hodinou přijel konvoj aut s německými hosty a doprovodem do Bratislavy. Spolkového prezidenta s manželkou přivítali místopředseda SNR J. Klepáč a další činitelé slovenského politického a veřejného života. Poté vedla cesta hostů

Na Brněnský hrád, kdo se setkali s nejvyššími představiteli Slovenské republiky.

FINANČNÍ FONDY LETOS NEBUDOU VYČERPÁNY

V České republice pobíralo k 30. září 131 439 lidí podporu v nezaměstnanosti. Z toho téměř dvě třetiny představují ženy. Přibližně každý třináctý nezaměstnaný má změněnou pracovní schopnost. Jejich počet však rychle klesá, protože podniky jsou už povinny pro ně vyhradit 4,5 procenta svých pracovních míst. Práci nyní hledá celkem 202 tisíce lidí. Poměr uchazečů o práci evidovaných na úřadech práce k počtu zaměstnaných občanů dosáhl 3,77 procenta. Na podpory se od začátku roku vyplatila bez necelých šesti miliardů jedna miliarda.

Mezi kraji si v počtu lidí hledajících práci nejlépe stojí Praha, kde je míra nezaměstnanosti 1,48 procenta. Naproti tomu nejhůř jsou na tom Jihomoravané, 4,41 procenta, a zejména Severo-

moravané, 5,38 procenta. Volných pracovních míst je 44 tisíc. Z celkového počtu uchazečů o práci je podle posledních průzkumů zhruba 35 procent, to je asi 70 tisíc, těch, kteří nemají vážný zájem pracovat. Méně hodin týdně zatím pracuje více než 154 tisíc zaměstnanců v 224 organizacích. "Jsme ve střední té nejtěžší etapy naší práce. Bude trvat ještě nejméně jednou tak dlouho, než budeme moci říci, že nehorší máme za sebou," řekl ministr Milan Horálek. "Do konce roku nevyčerpáme ze státního rozpočtu značnou část prostředků na zaměstnanost. V prosinci by mělo být na podpoře pouze 200 tisíc lidí, což zdaleka neodpovídá katastrofickým prognózám."

Romská domobrana

Ústí nad Labem (hv) - "Všemožně budeme prosazovat, aby se sobotní řádění skinheadů v Teplicích stáhlo podle paragrafu 260 o podpoře a propagaci fašismu," prohlásil na včerejší tiskové konferenci v Ústí nad Labem předseda ÚV Demokratického svazu Romů Ing. Ignác Rácz. "Současně požadujeme, aby hnutí skinheads bylo postaveno mimo zákon."

Romští představitelé včera informovali, že pod rukama "holých lebek" zahynulo od loňska už 12 Romů. Nezastírali roztrpčení z tolerantního postoje společnosti vůči skinheadům. V této

souvislosti kritizovali ministra vnitra ČR Tomáše Sokola za jeho nedůslednost. Koordinátor Hnutí angažovaných Romů Ivan Veselý řekl, že budou žádat ministrovo odstoupení. Romská hnutí jsou prý odhodlána obrátit se ve věci porušování Listiny lidských práv i na mezinárodní instituce. Ve středu se ROI a HAR dohodlo na zřízení koordináční bezpečnostní rady, jejímž posláním je předcházet rasovým nepokojům zákonou cestou. Ivan Veselý z HAR však upozornil, že není vyloučena ani krajní varianta, zřízení romské domobrany.

Kdo to chce dotáhnout hodně daleko, ten by měl včas poznat, zda už není v koncích. Nejvic nehotových věcí zůstává po těch, co jsou se všim hned hotovi.

Chybí nám hesla.
Ta vždycky nesla.

Inflace téměř nulová

P r a h a - Vývoj indexů spotřebitelských cen v České republice v září 1991 signalizuje, že inflace, pokud ji vztahujeme na spotřebitelské ceny, je téměř nulová. Vyplyvá to ze včerejších informací Českého statistického úřadu. Růst cen potravinářského zboží v září proti srpnu ovlivnily především vyšší ceny mléka (zvýšení o 4,3 procenta), másla (o 4,6) a vajec (o 5,0). Další růst cen u těchto výrobků se očekává. Vývoj indexu cen služeb odráží zejména zvýšení poplatků v jazykových školách a základních uměleckých školách (proti srpnu 1991 o 33,2 procenta).

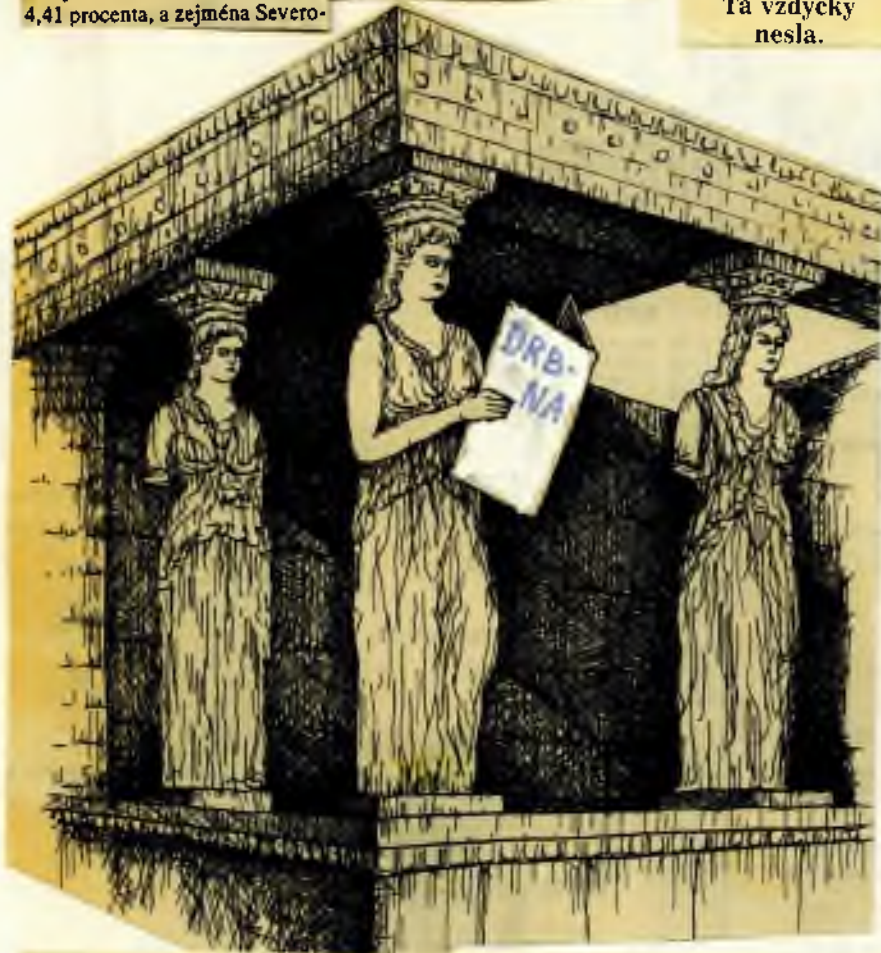
Vývoj indexů spotřebitelských cen v ČR v září 1991

	srpen 1991	prosinec 1990
	100 %	100 %
Celkový index	100,3	148,1
potravinář. zboží	101,0	127,0
nepotrav. zboží	100,0	164,8
veřej. stravování	99,7	146,4
služby	100,7	142,2

V Praze vzniká francouzský film *SENSO - Vášně, který režisrůle G. Vergez podle knihy C. Botta.*

Copak o to - počasí máme pěkný. Ale stejně bych raději visel v Národní galerii!

Každý má vlastní způsob boje a svoje vlastní řešení to přišel skinhead do hospody a chtěl cikánskou pečeni.

NEPRAKTA - ŠVANDRLIK

„K tomuhle kostelu má naše rodina hluboké citové vztah. Dědek ho hasil při požáru, táta se v něm ženil a já jsem ho už dvakrát vykradl!“

Paradox je, když necháte někoho plavat, a on se utopí.

Zločin Státní bezpečnosti, která dosud nebyla odstraněna z našeho života, se nedá popsat, nedá se vyčíslit. Ferdinand Hamala, Josef Tomeček, František Matyáš, Karel Zámečnick a všichni ostatní, kteří se podíleli na organizaci Světлана, nikdy žádnou spolupráci se Státní bezpečností nepodepsali. Nikdy nepodehli žádnému nátlaku ať již v době na tzv. svobodě, nebo v kriminálech či po propuštění. Jednou z prvních obětí této hrůzně plné činnosti StB byl Alois Pohůnek ze Sítelíně, kterého

obnovení svobody a demokracie v Československu v duchu T. G. Masaryka. Uprávně vlastenci, jako byli Ferdinand Hamala, František Matyáš nebo Josef Tomeček, který za druhé světové války byl vězněn v nacistickém koncentráku v Dachau, považovali za svoji povinnost pomoci svrhnutí komunistický režim a nastolit Masarykovu demokracii. AK 32, Kocourek, zneužil jako agent StB důvěry těchto lidí, s nimiž se znal řadu let. Hamala, Matyáš, Tomeček, učitelka Mičůnková byli jeho obět-

Série článků nazvaná Monstrproces Světлана vzbudila značnou pozornost mezi našimi čtenáři. Ozvali se také někteří dosud žijící účastníci této tragédie osob a celých rodin z doby, kdy Státní bezpečnost vyráběla teror a likvidovala možnou politickou opozici. StB svým tehdejším postupem a pomocí svých agentů vyprovokovala poctivé lidi a vlastence k činnosti, která v pozdějších procesech s těmito lidmi byla označena jako vlastizrada a špiónáž.

Všichni členové organizace Světлана byli k této činnosti vyprovokováni ať již přímo, nebo nepřímou agencí Státní bezpečnosti, která jim na tuto činnost poskytovala nejen peníze, ale dokonce i zbraně a střelivo. Agenti Státní bezpečnosti, Jiří Tureček, který pracoval pod krycím jménem Jindra Tabara nebo také Harry, či Běda, vlastním jménem Jožka Zeman, nebo AK 32, Kocourek, to byli lidé, kteří obnovili činnost Světłana a monstrproces s upřímnými vlastenci, poctivými lidmi a otci rodin.

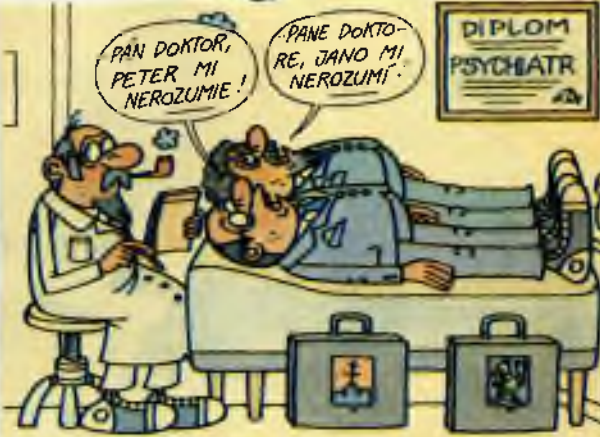
Znovu - Monstrproces Světłana

v polovině března 1949 přivezli třetí den po zatčení domů ubitého, Alois Pohůnek byl otcem dvou malých dětí. K této vraždě, stejně tak jako k mnoha dalším, nepotřebovali estébáci žádný soudní rozsudek. Režim pokračoval v tomto kraji většinou mladé lidi. V Nedašově žijí snad dosud lidé, kteří trpěli ve vězení za to, že bránili před zatčením svého faráře Pučka. Ještě žijí pamětníci toho, že tyto lidi StB surově bila a kopala v nedašovské škole. Všichni tyto lidé nevinně trpěli jen proto, že nesouhlasili s diktátem jedné strany. Jako slušní lidé s komunismem, který dosud u nás ještě přebývá, souhlasit nemohli. Smrt popravených v tomto monstrprocesu byla napláňovaná vražda. Co se však stalo s pachatelem? Ti starší, pokud žijí, mají vysoký důchod a ti mladší, ti jsou opět na výsluní našeho veřejného a politického života. Kdy tomu bude konec?

V organizaci Světłana nepracovali žádní dobrodruzi, ale čestní lidé a příkladní vlastenci. StB ve svých znamech je však vedla jako zločince, velezrádce, někdy jako hrdiny. Čas, který je však neúprosný, ukázal, kdo byli skuteční zrádci tohoto národa, kdo ohrozili existenci státu a kdo se nešťatili surovostí, nespravedlností a vražd.

StB dokazovala u soudu, že tyto lidé byli agenti cizích mocností, vlastizrádci a špióni. Kdo zná vyšetřovací metody této smutně proslulé komunistické policie, ví, že bitím, mučením, které se vymyká jakékoliv lidskosti, dokázali vytlouci z lidí jakékoliv přiznání. Agenti StB, kteří byli nasazeni v organizaci Světłana, vystupovali jako členové francouzské rozvědky. Lidé se domnívali, že pracují pro obrodu demokracie a odstranění komunismu. Proto přijímali příkazy od lidí, kteří jim tvrdili, že přišli ze zahraničí, aby jim pomohli v jejich zápasu za svobodu nebo k případným útekům na Západ.

Dnes se vracíme k Monstrprocesu Světłana, abychom vrhli další světlo na tuto temnou činnost Státní bezpečnosti a procesy, které pak následovaly. Činíme tak proto, abychom uvedli na správnou míru některá prohlášení a záznamy, které Státní bezpečnost o své činnosti vedla. Mnozí tyto vlastenci, kteří na svoji činnost v organizaci Světłana doplatili mnoha lety žaláře, utrpením nebo i životy, se stali obětmi úkladů agenta StB AK 32 Kocourka. Znali jej již ze školy. Pracoval s nimi ve Zbrojovce ve Vsetíně, jezdili spolu do práce. Po únoru po puči v roce 1948, vystupoval jako kritik komunistického uchoptení moci. Nikdo z jeho bývalých spolužáků či zaměstnanců Zbrojovky ve Vsetíně neměl ani tušení, že Kocourek je agent Státní bezpečnosti, který pracoval pod značkou AK 32. Když byl nasazen na tuto konspirační činnost, bylo pro něho snadné získat pro ilegální práci lidí, které dobře znal a kteří znali také jeho. Tvrdil jim, že je nutno začít něco dělat proti komunistickému režimu a za

Výsledky provereK v Agrobance Praha, a. s., které nařídil předseda představenstva S. Labounek po zadržení generálního ředitele J. Krále, ukázaly na všeobecně dobrou situaci.

Drängler

Autofahrer, die mit überhöhter Geschwindigkeit einen vorausfahrenden Pkw bedrängen, ins Schleudern geraten

und dann im Straßengraben landen, weil der Vordermann kurz auf die Bremse getippt hat, sind für den Schaden selbst verantwortlich. (Oberlandesgericht Karlsruhe, 10 U 240/90)

Polen Wertet Zloty schrittweise ab
 Polen will seine Währung gegenüber dem US-Dollar schrittweise abwerten und so die eigene Exportwirtschaft stimulieren. Die Nationalbank in Warschau kündigte einen Mechanismus an, durch den der Dollarkurs (gegenwärtiger Satz 11 100 Zloty) täglich um neun Zloty steigen soll. Dadurch werde die polnische Devisen monatlich um 1,8 und bis zum Jahresende um 4,3 Prozent abgewertet.

„Je to jeho poslední přání.“

• Německý koncern Siemens předloží ještě tento týden svou nabídku na spolupráci s největším naším strojírenským podnikem Škoda Plzeň, sdělil včera německý list DER TAGESSPIEGEL. Tento státní podnik má být za pomoci banky International Finance Cooperation, pobočky Světové banky, privatizován a restrukturalizován.

TRASA: MĚSTSKÉ STŘEŠNÍ KOLENÍ SLOVENSKA, ZAKROUŽIT NAD PARÁDNÍKEM NA TISA

• Československé aerolinie otevřely včera v Chicagu svou cestovní kancelář a obchodní zastoupení. 4. května 1992 zahájí pravidelné spojení na lince Bratislava/Praha-Chicago a zpět a od léta 1992 budou připravovat cestující mezi Československem a Chicagem dokonce dvakrát týdně.

Thema des Tages

Im Osten explodieren die Mieten, in Bonn aber finden viele Abgeordnete nichts dabei, sich die Taschen zu füllen. Zählt man alles zusammen, beziehen sie jetzt bereits über 27 000 Mark monatlich. Politiker sollen Vorbild sein. Ist das Verhalten der Bonner Nimmersatte vorbildlich?

Sind die Abgeordneten wirklich unterbezahlt?
 Sie sagen ja und führen als Beispiel den Landrat in Bayern an, der 12 296 Mark verdient. Oder den Bürgermeister in Baden-Württemberg (bis 500 000 Einwohner) mit 16 218 Mark. Tatsächlich aber bekommen sie jetzt rückwirkend zum 1. Juli 765 Mark mehr als bisher, nämlich 10 126 Diäten (bisher 9664) und 5765 Mark (5443) steuerfreie

Kostenpauschale. Außerdem erhalten sie 11 600 Mark im Monat für Mitarbeiter (Referent, Sekretärin). Macht zusammen 27 493 Mark. Ferner gibt es jährlich 2500 Mark für Telefon und Telefax.
Verhalten sich die Abgeordneten solidarisch mit ihren Wählern?
 „Daran muß man erheblich zweifeln“, sagt der Bund der Steuerzahler. Im Osten vervielfachen sich die Mieten und die Einkommen hinken

weit hinterher. Zwar müssen auch die Abgeordneten 7,5 Prozent Ergänzungsabgabe zahlen. Aber diesen Solidaritäts-Zuschlag hebeln sie praktisch mit der Diätenerhöhung für sich wieder aus.
Was würden Abgeordnete in ihren tatsächlichen Berufen verdienen?

Zum Beispiel der Studiendirektor Dr. Ulrich Böhme (52, SPD), verheiratet, zwei Kinder, aus Unna. „Vor meiner Wahl in den Bundestag hatte ich 5500 Mark netto. Jetzt sind es 7000 Mark. Die würden mir reichen.“ Oder Thomas Kossendey (43, CDU), zuletzt Regierungsdirektor in Niedersachsen. „Mein letztes Gehalt war 6940 Mark.“ Dagegen Wolfgang von Geldern (46, CDU), Rechtsanwalt und Notar: „In der Privatwirtschaft würde ich zweieinhalb bis dreimal mehr verdienen.“
Was sind die Privilegien der Abgeordneten wert?
 Sehr viel. Für die Jahresnetzkarte

Wer mindestens acht Jahre im Parlament saß, bekommt mit 65 insgesamt 3385 Mark monatlich, bei 18 Jahren wird die Höchst Pension erreicht: 7248 Mark. Beiträge für die Altersversorgung müssen Abgeordnete nicht bezahlen.
 • Československé aerolinie otevřely včera v Chicagu svou cestovní kancelář a obchodní zastoupení. 4. května 1992 zahájí pravidelné spojení na lince Bratislava/Praha-Chicago a zpět a od léta 1992 budou připravovat cestující mezi Československem a Chicagem dokonce dvakrát týdně.

1. Klasse bei der Bahn, die jeder Abgeordnete bekommt, müßte Otto Normalverbraucher 10 170 Mark hinblättern. Alle Bahntickets zusammen kosten jedes Jahr rund 4,7 Millionen Mark. Freiflüge zu Bundestagsitzungen werden voll bezahlt, zum Beispiel Berlin-Köln, 1. Klasse: 852 Mark. Außerdem steht den Parlamentariern der Fuhrpark des Bundestages zur Verfügung. Kosten: 1,3 Millionen Mark.
Wie hoch ist die Altersversorgung?

Inspekční týmy OSN, které prohledávají Irák, aby zjistily stupeň pokročilosti jaderného programu Bagdádu, nalezly dokonce i odpověď na otázku, po níž vůbec nepátraly - proč Saddám Husajn přepadl loni Kuvajt.

Krátce po invazi ropného emirátu se Saddámovy motivy nabízely samy a nikdo o nich nepochyboval: po nezdařené válce s Íránem chtěl irácký vůdce vítězstvím pozvednout sebevědomí národa, kuvajtské peníze měly oživit vyčerpanou ekonomiku země a v Kuvajtu nakradené spotřební zboží mělo lidem nechat zapomenout na osm let válečného odříkání. Dost možná, že takové vysvětlení bylo však falešné. Nyní naléhavě vyvstává důležitější motiv.

Když v minulých týdnech začaly prosakovat první informace, že nebezpečný muž v Bagdádu stál před dokončením jaderné zbraně, skeptici položili logickou otázku: kdyby měl atomovou bombu skutečně na dosah, proč by s invazí nepočkal, až jí bude mít hotovou a připravenou k použití? Nemohl by pak účinněji vydrát? Podezření týkající se pokročilosti jaderného programu Iráku předčila nejčernější očekávání - Bagdád nevyráběl jen atomovou, ale i vodíkovou bombu, otazník nad Saddámovým rozhodováním však zůstal. Nevysvětlitelná zbrkllost je vskutku nápadná - zvlášť,

když iráckému vůdci můžeme vyčítat mnoho věcí, nikoliv však hloupost.

Za Saddámovým spěchem může ale být právě gigantický rozměr jeho jaderného programu. Podle odborníků z MAAE příprava přišla Irák na minimálně pět a maximálně dvacet miliard dolarů, což je pro ekonomiku země vyčerpané osmiletou válkou a platící čtvrtou největší armádu světa i přes ropné bohatství příliš velké sousto.

Peníze, které Saddám nutně potřeboval k financování a urychlení svého ambiciózního programu, byly nedaleko - hned za hranicemi v bohatém Kuvajtu. Zmatená vysvětlení, že invaze přijíjila k Iráku jen to, co k němu vždy patřilo, pouze zakrývala skutečný stav věcí. Saddám si nemohl neuvědomovat, do jakého dobrodružství se pouští: nikoliv mrazničky a počítače, které si Iráčané v Kuvajtu naloupili, nýbrž peníze na placení nákladného jaderného programu byly jediným přijatelným motivem, kvůli němuž riziko podstoupil.

Stejně jako pro Hitlera anšlus Rakouska a rozbití Československa, ani okupace Kuvajtu pro iráckého prezidenta nebyla cílem, nýbrž prostředkem, jak se díky jaderné bombě stát silným mužem arabského světa. Saddám Husajn vyhnal sázky vysoko. Hrál vabank a prohrál nejen svou atomovou a vodíkovou bombu, ale i válku, kterou kvůli ní vedl.

Zemědělské družstvo Boršice o Buchlovic muselo v loňském roce na základě rozhodnutí Státní veterinární správy a českého ministerstva zemědělství zlikvidovat 950 krav, kontaminovaných polychlorovanými bifenylly. Od září loňského roku do letošního ledna putovaly postupně do Asanačného ústavu v Mankovicích. Zbylo z nich 70 tun masokostní moučky a 50 tun odděleného tuku, který obsahoval většinu PCB.

Ústav nemá skladovací prostory, a tak družstvo přistoupilo na dohodu, že zbytky na své náklady odveze a uskladní samo. Moučka dodnes leží v papírových pytlích v jednom z prázdných kravínů a pomalu žlukne. Tuk v 17 ocelových kontejnerech, přikrytých betonovými vky, stojí na zpevněném hnojišti. Nikdo dodnes neví, jak je likvidovat. Polychlorované bifenylly se dají zničit jen při teplotách nad 1300 stupňů Celsia. Pece schopné spalovat při této teplotě u nás zatím nejsou. Zato od 1. srpna letošního roku vstoupil v platnost zákon, stanovující nové podmínky likvidace odpadu živočišného původu. Do té doby kafilerní zbytky náležely státu, který se o ně měl postarat. Podle nového zákona tato povinnost přechází na družstvo.

"Veterinární správa, která loni rozhodla o porážce krav, nám dnes diktuje, jak kafilerní zbytky skladovat, a chová se, jako by to vše bylo jen a jen naše věc," stěžuje si Zdeněk Havlíček, předseda ZD Boršice u Buchlovic. "Pouhá ztráta stáda nás stála milióny korun. A teď máme ještě zaplatit likvidaci kafilerních zbytků i hledat způsob, jak se jich vůbec zbavit. Mimo to nám leží desítky tun kontaminovaného másla v Mrazárnách v Uherském Hradišti. Nikdo není schopen říci, co s ním. Zřejmě se bude muset spálit stejně jako moučka a tuk. Měsíčně nás stojí skladování másla spoustu peněz. Pytle s moučkou blokují prostory, které

chceme využít pro další výroby. Kontaminací krav PCB jsme nezpůsobili nějakou nedbalostí. Proč máme dopláct vysokými částkami na to, že vloni veterinární správa oficiálně uznala PCB za škodlivé a rozhodla o likvidaci kontaminovaných zvířat?"

Jako jedna z možností, jak se zbavit desítek tun kafilerních zbytků, obsahujících PCB, se rýsuje spálení je v elektrárenských pecích. Žádná elektrárna ale dosud neprojevila ochotu ujmout se tohoto nepříjemného úkolu. Možná i proto, že si nikdo neumí představit, jak by se technicky dalo zvládnout spálení tuku v kontejnerů. Kdo ví, jak tuk po roce vypadá. To dává tušit jen zápach, unikající z mikroskopických netěsností betonových vk kontejnerů. Každým týdnem i měsícem vzrůstá nebezpečí, že se netěsnosti zvětší a hmyzem se PCB dostanou zpět do potravního řetězce.

Je nezbytné vyřešit likvidaci kafilerních zbytků co nejdříve. Družstvo na to samo stačit nebude. Podle zákona, který platil v době likvidace stáda, se měla o zbytky už dávno postarat veterinární správa. Místo toho tiše čekala na nový zákon a svou odpovědnost přesunula na družstvo, které nic nezavinilo.

Podle informací z federálního ministerstva hospodářství uvolnila federální vláda peníze na nákup jedné pece na spalování PCB. Čeká na rozhodnutí národních vlád, kam umístí pece další, a poté je z federálních fondů také nakoupí.

Definitivní konec cirkusu Kludský?

Cirkus přijel! Tato magická věta spolehlivě rozzáří oči všech dětí i některých dospělých, kteří si ještě vzpomenu na svůj dětský nápad utéci z ledového a nudného světa školy a kárajících rodičů do kouzelného světa manéží s pestrobarevnými světly a burácejícím potleskem. Cirkus Kludský byl přes dvě stě let pojmem u nás i v zahraničí, mladší generace ho znají už jen z půvabné knížky Josefa Lady Kocour Mikeš.

Teď proti mně sedí poslední majitel cirkusu Karel Kludský, sedmaosmdesátiletý čilý stařík, který dodnes září při vyprávění o slávě «svého» cirkusu. Ani on se však nevyhnuje známým perzekucím padesátých let. Před únorovým vítězstvím pracujícího lidu měla jejich rodina prosperující cirkus, zimoviště ve Štětí a v plánu nákup vily v Praze. «Historický zlom» je postavil na okraj společnosti. Cirkus, kde jenom zařízení bez zvířat mělo hodnotu blížící se miliónu korun, jim byl zabaven stejně tak jako zimoviště ve Štětí. Vily v Praze-Satalicích, za kterou zaplatili téměř milión, jim soudruzi zabavili rovněž. Brzy potom následovala i výpověď ze zaměstnání u čs. cirkusu z důvodů tzv. reorganizace, k níž sice musel dát souhlas příslušný ONV, který si však s dalším osudem rodiny se čtyřmi dětmi příliš hlavu nelámá.

Pan Kludský má dodnes schovaný za žlutou papír se zdůvodněním, kde se např. uvádí: «Podle vyjádření zaměstnavatele i závodní rady je nutno provést reorganizaci národního podniků a tím i restrikci zaměstnanců, přičemž je třeba tak postupovat, aby byla především podpořena socializace tohoto sektoru. Za těchto okolností nelze trvat na pracovním poměru. Na druhé straně čtené pracovní příležitosti

poskytují zaměstnancům možnost dalšího začlenění do jiného pracovního poměru a tím i obživy, takže nelze tu tvrdit, že by rozvázání pracovního poměru ohrozilo jejich sociální poměry, i když nutno připustit, že se jich dotkne.»

«Nezbylo nám vůbec nic než staré maringotky, které cirkus nemohl použít,» vypráví pan Kludský. «Odtáhli jsme je na Bohdalec v Praze a ubytovali jsme se tam. V roce 1957 přišel rozkaz, že se máme dostavit na národní výbor s občanskými průkazy. Tam s námi jednali jako se zločinci. Do průkazu nám sejmuli otisky prstů, jako se to dělalo kriminálníkům. Od maringotek jsme se nesměli vzdát na tři sta nebo pět set metrů a od té chvíle jsme žili jako trestanci. Svůj občanský průkaz jsem se styděl někomu ukázat. Po čase jsem se odhodlal si stěžovat na národní výboru, ale tam na mne křičeli a vyhodili mě ze dveří. Jediným výsledkem bylo, že druhý den ráno přišel poštáček, který «dohlédl» na to, abych šel fédně do zaměstnání. Pracoval jsem v plynně za plat kolem devíti set korun, což nám pomalu nestačilo ani na holou obživu.»

Až v roce 1961 dostali manželé Kludští nové průkazy, které je nevyřadily z lidské společnosti. Ozvaly se také papírny

ve Štětí, které je plněnuty prodat zimoviště za pouhých 25 000 korun. Děti konečně mohly pracovat v cirkuse a jezdit do ciziny. Pan Kludský odešel do důchodu s 360 korunami a nebyť dobře vychovaných dětí, dodnes by neměl střechu nad hlavou. Jeho jediným majetkem je oblečení, i když mu důchod po stálých žádostech zvýšili na dnešních 1800 korun.

«Po listopadové revoluci jsme si mysleli, že nám konečně bude lépe,» pokračuje pan Kludský. «Teď se pořád mluví o privatizaci, restituci, rehabilitaci, ale nic se neděje. Požádali jsme o návrat majetku který byl náš, který jsme fédně koupili nebo zdědili, ale zdá se, že nedostaneme nic. Já sám jsem už starý, ale děti by mohly cirkus provozovat, tam se však asi privatizace nechystá, nebo se aspoň o ní nemluví. Doufal jsem, že nám vrátí vily v Satalicích nebo zimoviště ve Štětí, toho se už asi ne-dožiju. Tak rád bych konec života prožil ve svém jako člověk, není mi to ale souzeno.»

O zimoviště ve Štětí se Kludští musejí soudit. Věřme tomu, že soud, který se koná 16. října, bude uznalejší než ty minulé a zimoviště jim vrátí. Návrat cirkusu je zatím ve hvězdách. O tradicích rodinných řemesel se dnes mluví hodně, mělo se však dělat pro to, aby se tato tradice opravdu vrátila. Věřme tomu, že tato doba neudělá za cirkusem Kludský definitivní tečku.

MEL A2 3 MAJEŽE!

Pod novým názvem Svět a domov vydal nyní Čs. ústav zahraniční třetí číslo »nezávislého« měsíčníku pro krajanů žijící v zahraničí. Na obálce půvabná dívka v moravském kroji nabízí z ošatky lákavě vyhlížející koláče. O světě se z obsahu čísla mnohem nedovíme — krajané asi beztak vědí o něm dost — a o jejich původním domově podává obraz hlavně dvoustránkový článek Odvrácená tvář reformy, a to způsobem, který stojí za povšimnutí.

»... na vrcholu moci je ambiciózní skupina ekonomů v čele s Václavem Klausem, kteří jsou odhodláni uskutečnit svůj ekonomický experiment za každou cenu a naprosto odmítají jakoukoli diskusi o správnosti zvolené cesty... Živnou půdu nacházejí Klausovy myšlenky nejen mezi dravými podnikateli, ale také mezi tou částí obyvatelstva, která uvěřila jeho příslibu brzkého blahobytu.« Tak to napsal autor článku P. Krtiř. Redakce v záhlaví časopisu prozřívavě uvádí, že se nemusí vždy plně ztožňovat s obsahem publikovaných příspěvků, ale nikdo z ní nesejme odpovědnost za jejich výběr, a nese také odpovědnost za uveřejněnou nehoráznou lež, že V. Klaus příslibil brzký blahobyt. S názory V. Klause na způsoby ekonomické transformace lze

nesouhlasit, ale ani jejich naprosté odmítnutí neomlouvá toho, kdo vede podlý útok, místo aby přišel s rozumnými námitkami, výhradami a návrhy.

Redakce ze svého archivu doplnila Krtiřův článek působivým snímkem osamělé dů-

lí, je to k Černínskému paláci pořádně do kopce.

Aby bylo jasněji, ocitují ještě z úvodní kurzívy, která na mne působí dost zmateně, ale přímou řečí dává hovořit panu I. C. Sestimu z Říma: »Tak co se taďy vlastně zmé-

OTRÁVENÝ KOLÁČ

chodkyně na lavici pokryté podzimním listím. Snímek je určitě lepší než kostřbaté Krtiřovo líčení chmurných vyhlídek důchodců: »Důchodcům kromě hrozby zůstat bez střechy nad hlavou nedává spát ani nový systém zdravotního pojištění, který má začít fungovat od roku 1993... Pro některé z nich by to mohlo znamenat až úmrtí, když si nebudou moci zaplatit odborného lékaře.« Útloucí krajanůsky čtenář aby byl v pokušení požádat sbírku. Zatím by nejspíše stačilo, kdyby přispěl na krajanůsky fond, který vytváří Čs. ústav zahraniční. Darujte minimálně jeden US dolar a zveřejníme vaše jméno, slibuje jeho »nezávislý« časopis. Redakci tohoto měsíčníku při té nezávislosti přiznávám jednu objektivní obtíž: Z Karmelitské ulice, kde síd-

nilo po komunistech?« ptá se a sám si odpovídá: »Leckde se mi zdá, že jste jenom vyhnali odevšad, i odsud, kde to nebylo vůbec zapotřebí.« Vzpomeno jednoho velkého znalce umění — nejmenovaného — a končí svou řeč slovy: »A co ti noví, co přišli, teď se chovají dosti podobně jako ti špatní komunisti.« Je teď jasněji? Mně ani moc ne. A krajanům nejspíše také nebudou.

Otrávený koláč předkládá krajanům Čs. ústav zahraniční prostřednictvím svého měsíčníku Svět a domov. Doufám jenom, že si toho nejsou vědomi všichni, kdo jsou uvedeni v tíráži jako členové jeho redakční rady a redakčního kruhu.

TISÍC ČERTŮ NAD ČERTOVKOU

Snad mi dáte za pravdu, že Čertovka, jejíž název vznikl v minulém století na důkaz »rozčertění« tamních vod za velkých povodní, odedávna patří k nejmalebnějším a nejnavštěvovanějším koutům naší metropole. O historii »malostranských Benátek« sice neexistují přesné doklady, nicméně jedna pověst hovoří o uměle prokopeném korytu pro mlýnský náhon, druhá verze praví, že je to rameno mezi Kampou a ostrůvkem, vzniklým z vltavského náplavu. Jedno však víme jistě. Za téměř čtyřicet let nebyly vloženy žádné prostředky na rekonstrukci Čertovky a její stav se postupně zhoršil natolik, že docházelo k sedání či odklonu zdí a hrozily havárie přilehlých domů.

Teprve v roce 1988 se záchranu těchto historicky cenných a unikátních objektů ujal státní podnik se současným názvem Zakládání staveb, který rekonstrukci první části Čertovky včera oficiálně dokončil. Rozsáhlé sanační práce si vyžádaly nákla-

dy ve výši třiaadvaceti miliónů korun a dalších deset miliónů bylo vynaloženo na obnovu pláště budov, kterou provedl rovněž státní podnik Fasádostav Praha. Rekonstrukce zahrnovala uzavření koryta Čertovky, odvodnění a vyčištění jejího dna, statické zajištění budov pomocí železobetonových prahů a konečnou injektáž do pevného podloží. Nové stěny byly zděny původním středověkým, tzv. řádkovým způsobem a poté omítnuty vodovzdornou omítkou.

Rikává se, že čert je zakopaný ve všem, a jak se zdá, i tentokrát našim prababčičkám lidová moudrost naneštěstí vyšla. Novodobé čertění je prostě. Zbývající dvě etapy rekonstrukce, zahrnující zhruba druhou polovinu délky koryta, jsou totiž pro nedostatek finančních prostředků zatím na neurčito odloženy. Zakládání staveb je sice schopno do tří let celou sanaci dokončit, leč na bývalého investora, kterým byl pražský magistrát, se již spolehnout nemůže.

Dirigent o sobě

[Čr]: Poprvé po více než čtyřiceti letech se v pátek 11. října na pódiu pražské Smetanovy síně opět společně s Českou filharmonií sejdou klavírista Rudolf Firkušný a dirigent Rafael Kubelík. »Nechtěl jsem být otrokem ne lidského systému,« vysvětlil světoznámý dirigent posluchačům pražské konzervatoře svou dobrovolnou emigraci. Sešel se s nimi na besedě poprvé; při jeho loňském triumfálním návratu na festival Pražské jaro nezbyl čas. »Odešli jsme s tím, že můžeme zvenčí vytvářet tlak. S láskou, ne násilím, je třeba jít proti násilí. Stál jsem s českou hudbou, čekal a dočkal se. Hudba přináší radost a štěstí a s tím je třeba žít,« zdůraznil v rozhovoru s mladými 77letý umělec. »Mým krédem je: Život je věčný.« Také Rudolf Firkušný odmítal z emigrace s poúnorovým Československem veřejně spolupracovat. Na loňském Pražském jaru hrál po čtyřiceti letech a jeho návrat byl rovněž triumfem.

Nyní se 79letý pianista poprvé schází opět s Kubelíkem. V těchto dnech již začal zkoušet Mozartův klavírní koncert. V závěru programu zazní Dvořákova Novosvětská symfonie.

Přijel odčinit minulost

Richard von Weizsäcker v Terezíně ● Prohlídka starobylé Telče ● Návštěva německého prezidenta v moravské metropoli 10.10.91

(mi): Třetí den své státní návštěvy Československa zahájil prezident Spolkové republiky Německo Richard von Weizsäcker prohlídkou Terezína. V Malé pevnosti začal na první dvůr a prohlédl si některé z vězeňských cel. Na Národním hřbitově položil k ústřednímu pylozu věnec a poklonil se památce umučených.

V Muzeu ghetta, které bude otevřeno příští týden při příležitosti 50. výročí zřízení koncentračního a transportního tábora v Malé pevnosti, si němečtí hosté prohlédli část připravované expozice. Na židovském hřbitově pak položil Richard von Weizsäcker k Memory — židovskému symbolu — věnec květů a zavítal do krematoria. Do pamětní knihy napsal: »Zůstali bychom si na věčné časy cizí bez naší paměti na to, co jsme udělali.« Dále spolkový prezident poděkoval bývalým terezínským vězňům, že ho přijali jako člověka, který přijel odčinit minulost. Současně jim příslibil, že pomůže při dobudování Muzea ghetta.

Před odjezdem z Terezína von Weizsäcker

prohlásil: »Také na tomto místě nás spojuje osud Židů z Československa a Německa, kteří zde zahynuli. Nechtěl bych svou návštěvu v Československu spojovat jen s rozvojem přátelství a spolupráce bez toho, abychom se zmínili o událostech, které se na těchto místech staly před padesáti lety.«

Poté se vrátil Richard von Weizsäcker se svým doprovodem do Prahy. Krátce před polednem se s ním na první návštěvě Pražského hradu rozloučil prezident ČSFR Václav Havel. Po slavnostním ceremoniálu odcestoval prezident Richard von Weizsäcker na návštěvu Telče. Večer byl uvítán v moravské metropoli Brně.

Handelspartner Sowjetunion
1990 in Milliarden DM

alte Bundesländer:

Exporte in die UdSSR: 10,4 Mrd. DM = 2% aller Exporte

Importe aus der UdSSR: 9,1 Mrd. DM = 2% aller Importe

neue Bundesländer:

Exporte in die UdSSR: 17,8 Mrd. DM = 47% aller Exporte

Importe aus der UdSSR: 9,1 Mrd. DM = 10% aller Importe

Hovory, tentokrát nikoliv z Lán

10. 10. 91

Když mi vzkázali z Kanceláře prezidenta republiky, že nejvyšší představitel našeho státu souhlasí s rozhovorem, rozčílila se mi kolena. A když jsem pak skutečně stanula před Václavem Havlem, přiznala jsem se, že mám velkou trému. „To nemusíte mít,“ řekl mi pan prezident povzbudivě. A tak jsem mu položila následující otázku:

■ Co vás nejvíce sklamalo v době od listopadu 1989 po tyto dny jako představitel naší republiky a co vás nejvíce zarmoutilo jako člověka?

»Já bych to takto neodděloval. Totiž všechno, co mne zklamalo při výkonu mé funkce, dotklo se mne současně i jako člověka. Přiznám se, že jsem neočekával tolik hašteřivosti a takové množství nesvárů mezi politiky. Žel osobní citlivost a vzájemná rivalita do značné míry způsobily rozříznutost naší politické scény. Proto u nás vše trvá tak nesmyslně dlouho, proto nic nejde jednoduchým, přímočarým způsobem. Zajisté chápete, že toto je pro mne největším zklamáním jak lidským, tak politickým. Pravděpodobně však takové situace musela nastat a mně nezbývá než brát ji jako nutné zlo, trvale s ní počítat a také na ni adekvátním způsobem reagovat.«

■ Před časem vysílal Čs. rozhlas úvahu spisovatele profesora Zdeňka Mahlera o české povaze. Který povahový rys vás mrzí na nás, Čechy, a jakých charakterových vlastností si ceníte u Slováků?

»Kdykoli mám mluvit na téma — národní povaha — jsem velice zdrženlivý, ba rezervovaný. Jedná se totiž o velmi složitou otázku a já bych nerad generalizoval. Každý národ má bezpočet různých sklonů a charakterových rysů a dřímejí v něm i skryté síly. Bylo by proto velmi ošidné dát jim společný cejch. Dokonce se ani nedovím, že existuje cosi jako národní povaha, která by byla dána biologicky nebo geneticky. Pod tento pojem bych zahrnul soubor sociálních modelů chování tak, jak se historicky vytvářely a formovaly a jak se dědí z generace na generaci. Nicméně, mám-li přesto něco o naší národní povaze říci, pak bych se chtěl zmínit o problematickém povahovém rysu, který bych nazval „být chytrý až potom“. Pro vysvětlení se vrátím až do dob druhé světové války. Tehdy se mnoho lidí chovalo pasívně, ne-li přímo zbaběle, nehledě na to, že existovala celá řada udavačů. Na aktivní odporu se podílela jen velmi malá část populace. Ovšem jakmile válka skončila, najednou se odkudsi vynořilo mnoho mstitelů a samozvaných strůjů historické spravedlnosti. Ve skutečnosti to byli ti, kteří si léčili vlastní komplexy ze své nečinnosti, zbabělosti a podlosti. Předháněli se v tvrdém postupu proti těm, kteří pro ně představovali předchozí éru. A tak bojující s tímto protivníkem, zápasili sami se sebou. Analogické jednání můžeme pozorovat i nyní. Veliké množství nových mstitelů nám vyrostlo...«

■ Názory na referendum se v poslední době rozcházejí. Například ČSL vidí jeho oprávněnost za situace, kdy již budou vyčerpány všechny politické prostředky. Říká se, že referendum nic nevyšší, pouze vyvolá nové volby.

»S tímto názorem nesouhlasím. Jednání probíhají již příliš dlouho. Sám jsem se v této záležitosti velice angažoval — žel, výsledky jsou nepatrné. Nyní již mnoho času nezbývá. Referendum totiž nelze uskutečnit ze dne na den. Od okamžiku, kdy parlament přijme určitý návrh a kdy prezident referendum vypíše, musí do jeho uskutečnění uplynout určitá doba. Pokud by se mělo konat v prosinci, pak by parlament musel přijmout příslušné usnesení již v říjnu. Odkládat referendum již není na kdy, protože podle zákona se od ledna

již konat nemůže — máme tedy poslední příležitost. Ostatně musíme mít jasnou představu o tom, jaký stát budeme mít, abychom při volbách věděli, do jakých parlamentů a zastupitelských sborů volit a koho budou reprezentovat. Nelze přece dělat volby za naprosté nejistoty a státoprávního chaosu. Příprava referenda však nevylučuje další jednání, která samozřejmě budou pokračovat dál. V případě, že dojdou k nějakému výsledku, pak je referendum může potvrdit či nikoli. Nedospějí-li jednání k závěru, bude referendum výzvou politikům, aby se buďto dohodli, nebo rozešli. Domnívám se, že v danou chvíli je referendum jedinou ústavní pojistkou proti totálnímu rozvratu a chaosu. Proto je doporučuji.«

■ Smlouva mezi ČSFR a Spolkovou republikou Německo je orientována především na budoucnost, tzn. na příchť uspořádané Evropy. Vyplývá z ní, že žádná ze zúčastněných stran si nemůže činit majetkové nároky. Přesto mezi lidmi přetrvávají určité obavy. Co o tom soudíte?

»Pochyby a obavy nikdy nevymizí. Smlouva neřeší majetkoprávní vztahy mezi občany jedné země a vládou země druhé, protože mezistátní smlouvě toto ustanovení nepřísluší. Je však možné si představit, že by v průvodních dokumentech smlouvy mohlo být zakotveno, že vlády nebudou určité majetkové nároky občanů, namířené k opačné straně podporovat. Asi by to dodávalo našim občanům více jistoty, ale ani tak není důvod k obavám, které mají zejména občané žijící v pohraničí — a to z restitučních nároků. Náš stát již dal jasné a vědomí, že takovým požadavkům nebude vyhověno, protože restituční nároky nesahají před rok 1948.«

■ Víím, že zemědělství není vaším koníčkem. Nicméně bych se ráda optala, zda se domníváte, že MZe ČR je schopno se současnou taktikou řídit tento resort tak, aby zajistilo v přímých letech cenově dostupnou výživu národa?

»To je složitá záležitost, která se týká jak hospodářské politiky státu, tak i zemědělské jako její součásti. Nebudu hodnotit práci ministerstva zemědělství ČR, i když nepochybují o tom, že by mohlo pracovat lépe. To ovšem platí o všech našich ministerstvech, která zápasí se společným problémem — s nedostatkem nových odborníků.«

■ Někdy jsem z vašich slov tušila určitou nostalgii. Jak vidíte budoucnost našich národů?

»V době své dovolené jsem napsal knižku Letní přemítání, ve které jsem se nad tím zamyslel. Ličím v ní své sny a svá přání, jak by naše země měla vypadat za několik let. Na tu tedy nechávám vašim čtenářům svůj odkaz.«

Dávno dozněly mé kroky v hradních chodbách, dávno za mnou zapadly dveře. Podzimní sluníčko zlatilo zámecké schody a já jsem stále myslela na toho neobyčejného člověka, kterému my všichni neděláme prázdnu radost.

● Sněmovna reprezentantů Kongresu USA schválila bezpodmínečnou doložku nejvyšších výhod pro ČSFR a Maďarsko, která má definitivně normalizovat obchod mezi USA a těmito zeměmi. Sněmovna zákon poslala do Senátu. Po schválení v Senátu vstoupí v platnost, až jej podepíše prezident.

Měkká pěst zákona

V Teplicích a v Ústí nad Labem zaútočili »holé lebky« čili skíní na romské občany. Krátce poté prošel hlavním městem nepřítihl početný průvod olašských Romů, kteří tak protestovali proti rasismu. Rasismus je, když někdo napadne druhého pro odlišnou barvu pleti či jiné etnické znaky. Bílí občané Teplic VIZ I STR. 792 lic tleskali bílým skínám, kteří tloukli občany pleti tmavší. DĚ VLEVO... NAHOŘE

V Teplicích a v Ústí nad Labem zaútočili »holé lebky« čili skíní na romské občany. Krátce poté prošel hlavním městem nepřítihl početný průvod olašských Romů, kteří tak protestovali proti rasismu. Rasismus je, když někdo napadne druhého pro odlišnou barvu pleti či jiné etnické znaky. Bílí občané Teplic VIZ I STR. 792 lic tleskali bílým skínám, kteří tloukli občany pleti tmavší. DĚ VLEVO... NAHOŘE

»vod je prostý — viděli v »holých lebkách« sílu, jež dá za vyučnou romským zločincům, kteří rozzárají po městě strach a násilí. Jenže — kdo má jejich řádění učinit přítrž? Nikoliv skínové, kteří sami často překračují normy slušného chování, nýbrž policisté. Jak známo, v Teplicích nezasáhli právě včas — přý dříve neměli zákonný důvod. Asi je to pravda, policie má v mnohém svázané ruce a navíc je stále ještě zatížena předlistopadovým syndromem.

Zákon je někdy tvrdý, někdy měkký. V boji proti takovým jevům, jakými jsou bezohledné přepadačky na ulicích, znásilňování, vloupáčky do bytů, uspávání »zákazníků«, je pěst zákona kupodivu příliš měkká. A protože se Romové právě na těchto formách zločinecké podnikavosti podílejí měrou daleko vyšší, než je jejich podíl na celkovém počtu obyvatelstva, obrací se hněv davu proti nim a mnozí lidé — nikoliv všichni — tleskají samozvané spravedlnosti. Do redakce přicházejí hlášky o možném ustavení »místní domobrany« tam či onde. Je to nebezpečné a nezákonné. Řešení se nabízí ve větším důrazu policie vybavené patřičnými zákonnými normami, nebo i v přijetí zákona o domovském právu, podle něhož by bylo možno poslat nebezpečné a nežádoucí hosty »šupem« do jejich domovské obce. Neboť jinak — zvlášť v případě Romů — se tak provokuje občanský hněv k té nejhorší formě, tedy právě k rasismu. Snad by si zákonodárci mohli najít trochu času i na takového zamyšlení.

Švýcarsko nás podporuje

(kž): Zájem i připravenost Švýcarska co nejeфективněji spolupracovat s Československem, vyjádřil včera při setkání s premiérem M. Čalkou švýcarský ministr hospodářství J.-P. Delamuraz. Spolu se švýcarskými diplomaty a podnikateli jednal u nás o oživení bilaterálních vztahů mezi oběma zeměmi i o podpoře, kterou nám Švýcarsko poskytne při uzavírání dohod v rámci Evropského společenství. Jak novináře informoval ministr hospodářství ČSFR V. Dlouhý, konkrétní spolupráci můžeme očekávat zejména v cementářském, sklářském a potravinářském průmyslu. Ze strany švýcarských podnikatelů zazněl hlas, že ČSFR je stále zemí, kde riziko při investování nepřekračuje únosnou mez. Svědčí o tom i fakt, že Švýcarsko se v tomto směru řadí na třetí místo hned za Německo a Rakousko.

Dražší mléčné výrobky

HRADEC KRÁLOVÉ: Se zvýšením cen mléka a mléčných výrobků v průměru o 30 % počítá od listopadu s. p. Mlékárny Hradec Králové, aby si tak zajistil dostatek suroviny. Podle ředitele podniku V. Škopa někteří dosavadní dodavatelé totiž uvažují o tom, že přejdou k výrobě, kteří exportují, a mohou tak za surovinu nabídnout podstatně víc. Mlékárna vykupuje litr syrového mléka o normální tučnosti v průměru za 4,20 Kčs, letošní dodávky se však proti loňským sníží zhruba o 20 %.

TO BY BYL SNAD VE SVĚT. REKORD.

Aufs Klo muß man nach Polen

ZEN KOZY NE AŽ DO GERBAUISTANU... 791

Die Talstation der Sesselbahn auf die Schneekoppe ist fest in sächsischer Hand. Die Turnschuhgeneration hat hier bereits graue Haare, und auch ihre Kinder und Kindeskinde tragen die Fußbekleidung mit den charakteristischen Streifen in Gottes freier Natur. Trainingshosen in schreienden Farben spannen sich über vorgewölbte Bäuche. Konventionelle Freizeitbekleidung bevorzugt dagegen der galante Herr, der seiner vom kurzen Anstieg zur Seilbahnstation erhitzten Dame die Handtasche trägt. „... Padesát, dve osmdesát, dvannáct sedmdesát“, murmelt der Verkäufer im Andenkenkiosk tschechische Zahlen vor sich hin, bevor er mit sächselnd böhmischem Akzent die Rechnung für Eis, Limonade und Ansichtskarten verkündet: „Zwelfsiebtsch, bittschen“. Landsleute vor seinem Schalterfensterchen kalkuliert der Mann nicht ein.

Zur Millieubetrachtung ist reichlich Muße. Die 3,5 Kilometer lange lanová dráhá gehört der tschechoslowakischen Eisenbahn, und die hält sich eisern an den Fahrplan. Alle Dreiviertelstunde bis Stunde werden die Drahtseile auf den beiden Abschnitten zum Rosenberg und von dort zum Gipfel der Schneekoppe in Betrieb gesetzt. Die Preise sind ebenfalls noch ziemlich sozialistisch: 16 Kronen, rund 90 Pfennig, kostet die 25minütige Fahrt von 890 Metern über dem Meeresspiegel auf den mit 1602 Metern höchsten Berg Böhmens. Kinder zahlen die Hälfte.

Das hölzerne Abfertigungsgebäude der 1950 fertiggestellten Seilbahn atmet den Geist stalinistischen Ordnungssinns. Bevor den paarweise angetretenen Fahrgästen der Doppelsessel unter den Hintern geschoben wird, können sie sich beim gemächlichen Vorrücken in der Warteschlange den Hinweis in tschechischer und deutscher Sprache einprägen: „Einstieg Richtung Schneekoppe“. Wohin denn sonst?

Beim entspannenden Surren des Zugseils über die Trägerrollen entschwindet unten Pec pod Snezkou. „Ofen unter der Schneekoppe“ heißt das übersetzt. Bei der Gründung des 1574 erstmals schriftlich erwähnten Ortes standen dort Schmelzöfen für das Buntmetallerg, das im Obri dul, dem Tal der Riesen, unterhalb der Schneekoppe abgebaut wurde. Die von den Wiener Monarchen herbeorderten Bergleute siedelten, wo der gigantische Bedarf an Stützholz für die Stollen und Brennstoff für die Schmelzöfen gedeckt werden konnte. Der gewaltige Raubbau am Wald – Ursache der heutigen Fichten-Monokultur – zwang sie in immer höhere Regionen. Baude oder bouda nannten sie in tschechisch-deutscher Mischung ihre Buden, in denen sie zur Aufbesserung der kargen Lebensverhältnisse auch ein paar Stück Vieh hielten. Seit das Riesengebirge im vergangenen Jahrhundert für den Fremdenverkehr entdeckt wurde, hat man die Hütten allmählich in Gaststätten und Herbergen umgewandelt, neue eigens zu diesem Zweck erbaut.

Dann kam die neue Zeit. Auch in Pec hat der Sozialismus Denkmale seiner realen Existenz zurückgelassen – Denkmale wie Wundmale. Ein zwölfstöckiges Hotel neben einem Klotz von Einkaufszentrum prägt das Ortsbild, über die Neubauesiedlung der Einheimischen ragt seine Dependence empor. „Horizont“ haben die entlassenen Machthaber dieses Monument mangelnden Einfühlungsvermögens genannt. Für 35 Mark pro Nacht und Person kann man hier im Doppelzimmer mit Halbpension nachempfinden, was Bonzenspießer unter komfortabler Entspannung verstanden haben müssen. Den „warnenden Zeigefinger“ nennt Kon-

ditor Václav Pultar, der nun wieder ein privates Café in Pec betreiben kann, den Kološ im Ortskern. „14 Jahre Bauzeit haben sie gebraucht, um uns schließlich das zu bescheren“, schimpft der alte Herr – und er ist bestimmt kein Querulant.

Man muß schon eine Menge Sinn für den rauhen Charme der Riesengebirgler haben, um in Pec Urlaub zu machen. (Im vergangenen Jahr kamen immerhin 156 000 Gäste, die durchschnittlich fünf Nächte blieben). Das Gulasch in der Gaststätte „Hradec“ besteht aus groben Brocken, drei böhmische Knödel schwimmen unansehnlich in viel Soße. Das Fleisch aber ist überraschend zart und die Tunke ausgesprochen schmackhaft ebenso wie das Steak mit Beilage. Die Rechnung für zwei Personen beträgt umgerechnet sieben Mark. So mancher Koch im überlaufenen Prag könnte sich davon eine Scheibe abschneiden.

Man muß auch schon eine Menge barmherzige Liebe zur geschundenen Natur empfinden, um im Riesengebirge Urlaub zu machen. Das ruhige Emporschweben mit der Seilbahn gestattet unruhigende Einblicke: Helle Tupper glitzern im Bergforst, die Kronen der Fichten scheinen auf Birkenstämmen zu balancieren. Bei genauerem Hinsehen klaffen große Löcher im Holzbestand des Steilhangs. Nicht auszudenken, wenn nach dem Verdorren der Wurzeln die Krume ins Rutschen kommt. Wo das Gleichgewicht der Natur derart auf der Kippe steht, muß jede zusätzliche Belastung vermieden werden.

Umsteigen auf dem Rosenberg. „Zur Zeit wird die komplette Rekonstruktion der Drahtseilbahn vorbereitet, damit sie den Forderungen einer modernen Schwebebahn entspricht“, heißt es in einem Prospekt, den die Betreiber der Seilbahn kostenlos verteilen. „Wir stoßen dabei jedoch zum Teil auf den Widerstand von seiten des Naturschutzes vom Nationalpark Riesengebirge, der auf die Liquidation des Tourismus hinzielt. Weil eine solche Absicht in krassstem Widerspruch zu den Interessen der Lokalbevölkerung und vor allem der Touristen selbst steht, hoffen wir auf eine baldige Lösung des Problems mit Hilfe des gesunden Menschenverstandes“.

Auch Bohous Berger hegt Befürchtungen wegen der Konsequenzen aus der Haltung der Ökologen des Krkonosky Národní Parks, die sogar die Stilllegung der Seilbahn mitten in dem auf CSFR-Seite 385 Quadratkilometer großen Nationalpark gefordert haben. „Das ist doch unsere Hauptattraktion in Pec“, meint der 52-jährige, den seine Mutter – eine der wenigen Deutschen der Gegend, die nicht vertrieben wurden – noch Gottlieb gerufen hat. Im vergangenen Jahr verzeichnete die Ortschaft unter der Schneekoppe 783 500 Übernachtungen, im ersten Halbjahr 1991 kam sie nur noch auf rund ein Viertel dieser Zahl.

Als Briefträger in Pec hat Bohous Berger ein Einkommen von 2200 Kronen, 130 Mark monatlich. Im Sommer mußte er das Dach seiner gemüthlichen Baude mit den weiß abgesetzten braunen Holzbalken und der wunderschönen Glasveranda erneuern. „Der Sturm hat es heruntergerissen“, klagt er. Über 70 000 Kronen hat ihn das gekostet, vor einem Jahr wäre es noch halb so teuer gewesen. Das Glockentürmchen auf dem Dach, von dem früher bei Feuersbrunst und Gewitter Sturm geläutet wurde, mußte er sowieso wegrißen, weil er das Geld für dessen Renovierung nicht auch noch aufbringen konnte. Der Briefträger ist dringend auf die Vermietung der Zimmer im Oberstock seines Häuschens angewiesen, wo sich die Urlauber selbst verpflegen können. Sie-

ben Mark verlangt er von deutschen Ferriengästen für eine Übernachtung.

Wäre deine Heimat denn nicht für einen sanften Tourismus wie geschaffen, Bohouse? Hätte denn die sieche Natur des Riesengebirges nicht mehr Behutsamkeit verdient? Die Wanderwege sind doch hervorragend ausgedehnt – die vier Stunden durch den „Grünen Grund“ und das „Lange Tal“ durch Beeren- und Pilzwald hinüber nach Spindleruv mlyn zum Beispiel, das früher meist Spindlermühle genannt wurde. Oder an der Prager Baude vorbei hinauf zur Rubezahl-Baude, wo allerdings in einer der „Ruhezonen“ des Nationalparks der Wald schon nicht mehr stirbt, sondern bereits tot ist.

Wenn einige dem Vorbild des Privatbauern drüben in Janské Lázně folgen und wieder wie die Vorfahren Vieh auf die Weide schicken, gelingt es aber vielleicht, einen Rest der einzigartigen Vegetation der Berghänge zu bewahren. Man hofft auf den Winter. „Da ist hier viel mehr los“, sagt jeder, mit dem man ins Gespräch kommt, als käme es auf möglichst viel Rummel an. Aber bei euren zwei Seilbahnen, 12,5 Kilometern Abfahrtstrecken und 15 Kilometern Loipe könnt ihr mit dem Zirkus in den Alpen ja doch nicht mithalten. Das wüßtet ihr, wenn ihr dort gewesen wäret. Warum bewahrt ihr da nicht lieber den herben Reiz, der eure Gegend – trotz alledem – so liebenswert macht?

Eine solche Fragestellung ist nicht modern. Ein privater Wirt von außerhalb hat den „Stern“ mit seinen beiden rauchgeheizten Gaststuben übernommen. Die Balken über dem Durchgang schmücken seit Jahrzehnten überkreuz angelegte Skier mit Kandahar-Bindung, inzwischen lenkt ein glitzernder und zwitschernder Spielautomat die Aufmerksamkeit auf sich. Marke: Pick a fruit deluxe. Das Essen ist nahrhaft. Heftig spielen dazu zwei Berufsmusikanten mit Westernhüten auf – irgend etwas zwischen Country und Holzfällerromantik. Sogar Nachtleben wird in Pec versucht. In der „Schmiede“, deren Holz-Glas-Konstruktion den Urlaubern noch von den sozialistischen Planern, Abteilung: Erholung der Werktätigen, beschert wurde, bieten mittwochs und samstags zwei Mädchen „striptyz“. Beginn 22.00 Uhr, Eintritt nur im Gesellschaftsanzug. Die neue Freiheit, ach!

Aussteigen auf der Bergstation. Nach dem Willen der Nationalpark-Verwaltung in Vrchlabi (Hohenelbe) sollte das Gebäude längst abgerissen sein, der Einspruch der Gemeindeverwaltung Pec hat das vorerst verhindert. In die Bergkuppe sind tiefe Schrammen geschnitten, auf den von tschechischer und polnischer Seite heraufführenden Wegen ist die Vegetation niedergedrückt, auf zwei bis drei Meter Breite treten Fels, Geröll und Sand hervor. Am 13. August wurden die Besucher auf tschechischer Seite gezählt. Rund 3500 Wanderer turnten zwischen acht und 16 Uhr zu Fuß auf den Berg, die Seilbahn baggerte zusätzlich 1800 Touristen nach oben. Aus dem grünen Latschenmeer unten stechen abgestorbene Ästegerippe hervor. Über der Baumgrenze sollen noch Zwergprimel und Alpenkuhschelle gedeihen – und einige Habichtskrautarten, die sonst nirgends auf der Welt vorkommen. Mit Holzstangen und Plastikbändern weisen die Naturschützer dem Besucheransturm Grenzen, um zu retten, was zu retten ist.

Noch steht die Bergstation im Ensemble mit den Bauten auf polnischem Territorium: Hütte und Kapelle selbstverständlich. Im Gipfelokal bietet ein dunkelhäutiger Roma auf Deutsch selbstgebackenen Kuchen an. Wo denn die Toilette sei, wird seine Kellner-Kollegin gefragt. Das Klo gehört der Staatsbahn, und

• Cs. velysyalanc ve Velké Británii Karel Duda odezdal bývalé britské premiérce Margaret Thatcherové diplom o jejím čestném členství v Masarykově demokracickém hnutí.

wicklung des kleinen oder großen Geschäfts Zloty verlangt und eine Wechselstube fehlt hier oben noch.

die Eisenbahner halten es sorgfältig vor den Touristen verschlossen. Da bliebe nur der Ausweg ein paar Meter hinüber nach Polen. Aber dort werden für die Ab-

Jak se máte, památky?

PRAHA: Asi dvě stě Romů se včera zúčastnilo manifestačního průvodu ulicemi Malé Strany, který byl zakončen na třetím nádvoří Pražského hradu. Touto akcí, po řádanou Romskou občanskou iniciativou, Hnutí angažovaných Romů a Sdružením olašských Romů vyjádřili protest proti útokům skinheadů na romské obyvatelstvo. Zástupce demonstrantů přijal vedoucí Kanceláře prezidenta republiky Karel Schwarzenberk, jemuž členové romské deputace předali protest proti pokračujícím násilnostem tem vůči Romům a jejich nedostatečnou ochraně ze strany policejních orgánů, adresovaný prezidentu Havlovi.

S podobnou žádostí se na prezidenta ČSFR obrátil v otevřeném dopise i E. Šuka, předseda Světové romské unie a ROI.

Až vám vypadne okno...

{čre}: ... obratě se na statika. Takový případ se stal v pondělí navečer v ulici Milady Horákové v Praze 6, kde z bytu dvoupodlažního domu vypadlo na ulici okno. Odborník z Magistrátu hl. m. Prahy dům prohlédl a konstatoval, že je velmi zanedbaný, proto nařídil evakuaci všech šesti rodin. Ihned byly zahájeny zabezpečovací práce. Aby nedošlo v průběhu prací k nežádoucím otřesům, byla v ulici M. Horákové odkloněna nákladní doprava.

...TAK TO BUDE OKNO VYPADLÉ...

ČS. PRAPOR OSN?

NEW YORK: O možnostech další československé účasti na mírových operacích OSN jednal v pondělí večer v New Yorku náměstek ministra zahraničních věcí Zdeněk Matějka s náměstkem generálního tajemníka OSN Marrackem Gouldingem. Informoval ho o tom, že Československo v souladu s dřívější nabídkou vycvičilo pro použití v mezinárodních mírových operacích jednotku o síle praporu, která je nyní připravena k nasazení podle potřeb světové organizace.

M. Goulding ocenil nabídku ČSFR i dosavadní čs. účast na mírových operacích OSN. Řekl, že světová organizace počítá s využitím československých příslušníků při plánovaných misích v Západní Saharě a v Kambodži.

A LUDOVÉ MILICE ZAKÁLEJÍ...

Polnische Zollner angegriffen

WARSCHAU, 14. Oktober (dpa). Im Hafen von Trzebieza (Ziegenort) im Bezirk Szczecin (Stettin) haben einige Dutzend teilweise angetrunkene deutsche Jugendliche polnische Grenzbeamte tätlich angegriffen.

Wie die polnische Agentur PAP am Montag meldete, kam die Gruppe mit Motorrädern und wollte mit dem Schiff „Citania“ nach Uckermünde. Bei der Zollabfertigung hätten die jungen Leute zu randalieren begonnen, die polnischen Beamten mit Flaschen sowie Bierdosen beworfen und ihnen unter Rufen wie „polnische Schweine“ Fußtritte versetzt. Als Polizeiverstärkung eintraf, seien sie mit ihren Motorrädern wieder abgefahren und wahrscheinlich über einen anderen Übergang nach Deutschland zurückgekehrt.

Vespa-Verleih auf Friedhof

PARIS, 15. Oktober (AFP). Eilige Touristen können seit neuestem den Pariser Friedhof Pere-Lachaise zeitsparend mit einem rollenden Untersatz besichtigen. Ein Verleih bietet zum Besuch des 44 Hektar großen parkähnlichen Geländes im Nordosten der Stadt für 90 Francs (27 Mark) die Stunde unter dem Namen „Turteltauben“ dreirädrige Vespas an, die Platz für vier Personen bieten.

Otázka v titulku je takzvaně sugestivní: koho by nenapadlo okamžitá odpověď — špatně!? Dnešek už je takový: vykrádání kostelů, velkorysá, avšak necitlivé přestavby... Na druhé straně — doba je přece jen osvícenější, objevují se i různí sponzoři a soukromáci, ochotní investovat do rekonstrukcí. A tak jsem se jednoho dne vydal společně s dr. Fabiánovon a dr. Filipem z Památkového ústavu v Brně na kontrolní cestu po památkách okresu Jihlava — zjítit na vlastní oči, jak se památky mají.

PhDr. Aleš Filip se o kulturní památky jihlavského okresu staral několik let. Dnes zakládá průvodcovskou firmu a u »památek« zůstává jen na polovinu úvazku. I tak by jeho památkářská dobrodružství v tomto koutě Vysočiny vydala možná na obstojný román. Již proto, že okres Jihlava patří po této stránce k nejbohatším a tudíž i nejkomplikovanějším na Moravě.

ZRÍCENINA V GHETTU

První zastávka je město Polná. Ke zdejším pozoruhodnostem patří — vedle děkanického chrámu na náměstí — především židovské ghetto. Novogotická synagoga v dolní části úpravného trojúhelníkovitého náměstí ovšem dnes připomíná spíše hradištní zříceninu. Chátrala od druhé světové války. Vadit to začalo tehdy, když si občané z okolních domů stěhovali na cihly padající z uvolněného zdiva. Ze svatyně vlastně zůstaly jen holé stěny. Dnes se však již čile opravuje, byla opravena koruna zdiva a k dokončení se blíží nová střeška. Za zmínku stojí, že opravy financuje — přes chronický nedostatek peněz — město. Jednou by zde mělo být muzeum známé Hilsnerovy aféry.

Židovským památkám zůstáváme ještě chvíli věrni a navštívujeme židovský hřbitov v blízké Stříteži. Ani tato památka zřejmě nemá na různých ústlano. Přístup k ní vede přes objekt zemědělského družstva a teprve ten, kdo se správně propiete mezi odpudivými hospodářskými objekty v »jezdeckém« stylu, ocitne se u rybníka, na jehož břehu hřbitov leží. Najít jej v hustém porostu však není žádná legrace, a tak klopytáme přes kameny a hroudy houštinami, až konečně nacházíme čtvercový hřbitůvek se smutečním jasanem. Za nízkou zidkou bují vegetace podobná džungli, řada náhrobků povalených. Jak se máte, památky? Raději se neptat.

ZÁMEK NA ODSTŘEL

Další zastávkou je obec Plandry s barokním zámečkem. Objekt je navržen na zafazení mezi chráněné památky, jeho vzhled tomu však nenasvědčuje. Z omítky zůstaly jen zbytky, ve střeše zeje mohutná díra. Majitelem byl dlouho státní statek, bydlelo zde několik rodin, údržbu však patrně někdo považoval za zbytečný luxus. V roce 1980 převzalo sice zámek JZD Hybrálec, jenže to už zbývalo jen vystěhování pro havarijný stav a demoliční výměr na podkladě expertízy, podle níž je narušena statika. Památkáři mají nicméně podezření, že expertiza byla vypracována »účelově«, aby bylo možné se nepohodlného baroka zbavit.

Navštívujeme i hybrálecké družstvo, Pan

předseda se upřímně diví, o návrhu na zafazení mezi památky nic neví (jak zjišťuji později, návrh se zřejmě beznadějně ztratil v labyrintu pražského ministerstva kultury). Zástupci družstva neustále zdůrazňují existenci demoličního výměru — kdyby byl zrušen, rádi by nepohodlnou stavbu prodali, neboť na opravu tak jako tak nemají peníze. S jistým ulehčením zjišťujeme, že stabilně platebně neschopné družstvo nemá peníze ani na demolici, a tak můj mírný optimismus na odchodu trochu kazí jen suché konstatování obou mých průvodců: »Kdybys s námi nebyl ty, novinář, vůbec by se s námi ne bavili...« Což ponechávám bez komentáře.

PO ARMÁDĚ POTOPA

Zastavení třetí patřilo — jak jinak — Jihlavě. Město, jehož tradice sahá do první poloviny 13. století, je na památky bohaté a vcelku dobře se o ně stará, i když ani tady není stav ideální — některé měšťanské domy např. utrpěly necitlivými opravami. Nás nyní zajímá bývalý dominikánský klášter. Rozsáhlý komplex budov blízko náměstí zdědil dnešní majitel — město — po armádě. Jaké dědictví to je, vidíme na vlastní oči. Nejdříve však musíme obměkčit písňného strážce s ještě přísnějším vlčákem. Až po složitém telefonování se nekompromisní pes ocitá pod zámek a my jsme blahosklonně vpuštění se slovy: »Ale pamatujte si, vstup je na vlastní nebezpečí, jestli vám něco spadne na hlavu...« Za zdmi kláštera nacházíme labyrint naplněný neuvěřitelným nepořádkem. Na některých místech díry ve stropě, pod kterými již roste mech — o takové samozřejmosti, jako zničená podlaha a omítka, ani nemluvě. V jedné z přízemních místnosti jsem málem spadl do hluboké černé díry v podlaže — vchod do sklepa. Raně gotický presbytář, asi nejceněnější část areálu, je rozdělen do několika podlaží, byl zde výstrojný sklad. Maskáče a kanady zmizely, zůstává problém: rekonstruovat do původní podoby? Jenže jak, když z přední části se mezitím stala kudyšská modlitebna? Co je vlastně původní, když kostel je takto rozdělen již od doby Josefa II.? Nad zdevastovaným areálem se navíc vznáší všudy přítomný příznak nedostatku peněz.

Jak se tedy mají naše památky? Nevím, jedna cesta, byť v doprovodu odborníků, asi na vytvoření názoru nestačí. My jsme si navíc záměrně vybrali ty zanedbané a problematické, jistě by se našly i jiné, s veselším osudem. O těch však zase třeba jindy. Jak se mají naše památky? Nevím. Nezávidím však těm, kteří se v dnešní pohůnké době snaží zachránit z nich alespoň něco i pro budoucnost: památkářům.

Königsschmarrn

MÜNCHEN, 15. Oktober (dpa). Helle Empörung unter Bayerns Königsfreunden: Als „Königsschmarrn“ hat der König-Ludwig-Club München die Darstellung des Historikers Karl Bosl zurückgewiesen. Ludwig II. sei ein uneheliches Kind zwischen Königin Marie von Bayern und deren Flügeladjutanten Baron Ludwig von der Thann.

Bei seinen Ausführungen habe Bosl eine umstrittene Aussage des Ludwig-Biographen Georg Jakob Wolf von 1938 aufgegriffen, der schon damals versucht habe, die Vaterschaft König Max II. zu

Ludwig II. „zu verunsichern“, sagte Hannes Heindl, Vorsitzender des Clubs am Dienstag.

Die bayrische SPD nahm die Spekulation um die Vaterschaft für Ludwig II. zum Anlaß, vor einer „unangenehmen Destabilisierung“ des bayrischen Stammbewußtseins zu warnen. Nach den Enthüllungen über das Verhältnis Strauß/Schalck-Gojodkowski und der Entzauberung des FC Bayern müsse einer Entmythologisierung des Märchenkönigs entgegengetreten werden, so die satirische Reaktion der weiß-blauen Sozialdemokraten.

...MĚLA HO S LOHENGRANOVOU LA BUTI!...

A CO TAKMĚ VZÍT AŽDO TAKY
BOLEVIKY?

DCERA SLAVIBOROVA

Hlavu má zavíto vдовským závojem, který se jí stal mučednickým atributem. Ludmila, Lidmila, lid svůj milující, Bohu i lidem milá, naše první světice a mučednice, zabíjející dlouhý řetěz známých i neznámých křesťanských žen, přes všechny věky zářící vzor našich matek a babiček. Kdyby nebylo Ludmily, nebylo by ani Václava, dědice české země. A nejen ve smyslu přirozeném, ale především ve smyslu názorovém, mravním, duchovním.

V místech její kolébky nad soutokem Labe s Vltavou, kde kdysi stával hrad Pšov, stojí dnes renesanční mělnický zámek, zdvíhající se vysoko nad terasami vinic. Ale památka sv. Ludmily, »dcery knížete Slavibora z kraje slovanského, který se dříve jmenoval Pšov a který dnešní lidé nazývají nyní podle nově vystavěného hradu Mělnickem« (Kristiánova legenda), září za těch více než tisíc let od jejího požehnaného života a mučednického skonu v proměnách věků stále stejně jasně. Snad právě v reminiscenci na Ludmilu, kněžnu a světlici, stal se Mělník věnným městem českých královen a již v 10. století razila zde manželka Boleslava II. Emma mince.

Žena s hlavou ovínutou závojem — tak zobrazil Ludmilu již neznámý iluminátor z konce 12. století na titulním listu spisu sv. Augustina »De civitate Dei«, kde mezi svaté obyvatele nebeského Jeruzaléma umístil do rohu skromněičtí postavy s nápisem »Boemienses« (Čechové). Světci Vojtěch, Prokop, Václav a Ludmila jsou zde ve vybraném sboru apoštolů, mučedníků, vyznavačů a panen zástupci svého národa.

Také gotika zobrazovala vesměs svaté ochránce země české společně. Na malkovém obraze Posledního soudu nad jižním průčelím přičně lodi svatovítské katedrály, který vznikl v letech 1370—1 jako součást stavebního programu chrámu, přimlouvá se svatá Ludmila za svůj lid současně s jinými českými světci, kteří jako orodovníci se sepjatáma rukama vzhlíží k monumentální postavě trůníčho Krista — soudce.

Málo obvyklým způsobem zachytil svaťou Ludmilu neznámý gotický mlštr koncem 14. století na dřevěné plastice z krajské galérie v Litoměřicích. Žena v bohatě řasěném plášti, s rouškou a typickou knižecí čapkou na hlavě drží v levé ruce misku s vysokou navršenými hrozny, které přidržuje ještě rukou pravou — atribut, který by příslušel spíše jejímu vnukovi Václavovi, u kterého se vtná réva jako znak ikonografického určení vyskytuje dosti často.

Uprostřed mohutné galérie soch na pražském Karlově mostě sklání se sv. Ludmila ke svému malému vnukovi a vysvětluje mu něco z otevřené knihy. Sousoší, práce neznámého mlštra braunovské dílny z počátku 18. století, nebylo původně určeno pro světskou glyptotéku Kamenného mostu. Stávalo na rampě při cestě, vedoucí k Pražskému hradu. Na most bylo přeneseno až r. 1785, když byla při povodni poškozena socha sv. Václava, stojící na tomto místě.

V boční lodi svatovítské katedrály upoutá mramorová socha sv. Ludmily od Emanuela Maxe z r. 1845. Světlice je zachycena v okamžiku svého umučení, kdy zaškrcena svým vlastním závojem klesá bezvládně k zemi.

Umělci všech věků snažili se každý svým způsobem a způsobem své doby pochopit a vyjádřit význam a svatost ženy, kterou staročeská legenda ze 14. století nazývá »skvoucí mořskou hvězdou, které světlymi paprsky svých svatých příkladů celou českou zem osvětlila«.

Mystik František Bílek

K 50. VÝROČÍ UMĚLCOVA ÚMRTÍ

František Bílek — sochař, malíř, grafik a keramik — patřil k představitelům secesního symbolismu a exprese. Malbu studoval u profesora M. Pirnera na Akademii výtvarných umění v Praze a sochařství u profesora J. Maudra na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Po ukončení studií na pražské akademii odejel na stipendium rytíře V. Lanny do Paříže.

Zde vytvořil díla Golgota a Orba je naší viny (rest, předjímající jeho další uměleckou cestu. V Paříži se Bílek stýkal s dalšími českými umělci — V. Hynalsem, L. Maroldem, A. Muchou a Zd. Braunerovou, která ho později seznámila s J. Zeyerem. Přes věkový rozdíl vzniklo mezi sochařem a básníkem pevné přátelství, které znamenalo obohacení Bílkovy umělecké tvorby. Pod vlivem Zeyera se formovalo Bílkovo pojetí dřevořezby Ukřižovaného Krista umístěné v interiéru katedrály svatého Víta v Praze. Pro utváření Bílkovy umělecké osobnosti mělo hluboký význam i duchovní pouto s O. Březinou, jehož sbírku Ruce Bílek ilustroval a vydal vlastním nákladem.

Část svého tvůrčího života prožil Bílek v rodném Chýnově — láska k domovu a k rodičům hrála v jeho tvorbě závažnou roli. V Praze projektoval svojí vilu na Hradčanech, pro kterou navrhl rovnou střechu, první toho druhu v Praze. V její vily ztvárnil i myšlenku blízkou Zeyerovi a Březinovi, podle kterých měla být pracovní umělce (tedy i Bílkův ateliér ve vile) zároveň galérií i chrámem. V tomto prostředí dochází pak k prolnutí umění s nejvyššími duchovními hodnotami. V sochařově vile je dnes instalována stálá vý-

stava umělcových děl a v zahradě před vilou se nachází Bílkovo sousoší Komenšký se loučí s vlastí.

Mystický orientovaný František Bílek dával ve své tvorbě důraz na postižení ideje díla — ta byla dominující a potlačovala formu jako druhotnou. V Bílkových plastikách nalézáme i odraz jeho vnitřního života.

Umělec byl mocně inspirován biblí, spisy českých reformátorů a v neposlední řadě přírodou. Katolická moderna, se kterou byl Bílek spjat, považovala tvůrčí Bílkovu osobnost za »veliký převrat všeho umění církevního«. Později se ovšem Bílek pro názorové neshody s katolickou modernou rozešel.

Bílkovo umělecké krédo poznáváme i z jeho literární tvorby, poznámek k vlastním dílům, z jeho dopisů Zeyerovi a Březinovi a zejména z jeho dvou knih. Cesta a Stavba budoucího chrámu, které upomínají názvem i obsahem na Březinu.

U Bílka se často objevuje motiv stromu — symbolu věčnosti a spojitosti člověka s přírodou (Strom, jenž bleskem zasažen po věky hořel — socha mlštra Jana Husa). Strom je pro umělce chrámem, je znamením duchovního růstu člo-

171

věka. Dřevo bylo oblíbeným Bílkovým materiálem, mluvilo k němu a on je dotykem probouzel k životu. S Bílkem je spojena i světelná symbolika, kterou rozvinul pod vlivem J. Zeyera, M. Pirnera a snad i O. Redona. Její podstatu formuloval Bílek ve svém výkladu reliéfu Význam slova Madona. Světlo znamenalo pro Bílka nejvyšší Pravdu a Milost. Vnitřním světlem za použití světelné symboliky prozářil a oduševnil svá díla. K vrcholným Bílkovým sochařským pracím patří Adam a Eva, Mojžíš, Život je boj, Ůžas, Duchovní setkání a Budoucí dobyvatelé. Mezi komorními díly zaujmou především Madona a portrét Petra Chelického.

Velmi sugestivní plastika Slepčí (k tomuto tématu se Bílek po celý svůj život vracej), inspirovaná Březinovou básní Hudba slepců, představuje dvě postavy — muže a ženu. Muž zvedá ruku k výšinám a žena drží lyru — symbol možného souznění s přírodou, vesmírem, symbol osvobozujícího a očisťujícího účinku hudby.

Lidé tápou v temnotě, avšak intuitivně směřují k něčemu vyššímu a jasněmu nad nimi. »Jsem slepčí. Jen podle hnutí srdce svého zpíváme písně o dobru, zle a kráse,« říká Bílek. Jen světlo může dát člověku poznání a probouzí touhu po duchovních hodnotách. Síla světla znamená sílu člověka k sebeuvědomění a posleze i čin.

V plastice Ůžas ztvárnil Bílek ženu v okamžiku prozíání a pochopení velikosti a krásy vesmíru, v okamžiku poznání, že »život je jen sen a skutečnost je věčnost«.

František Bílek se celým svým dílem snažil znovu a znovu o zodpovězení otázek, které si kladou lidé od počátků svého bytí. Co zde na zemi chceme, k čemu směřujeme a jaký smysl má náš život?

Zkoušela jsem podle vašeho Bylinkového kapsáře vyrobit měsíčkový olej a nepovedlo se mi to. Podle návodu se má květ rozdrtit a to mi našlo. Je recept vůbec správný?

Zdenka P., Praha 10

Recept jsem sama vyzkoušela a na výsledek si stěžovat nemohu. Šlo o měsíčkový olej, který se používá jako hojivý přípravek na rozpraskané ruce, drobné oděry, opruzeniny, omrzliny nebo na zahojené, ale dosud citlivé popáleniny. Ještě jednou podrobně zopakuj postup. Olejová mažánka se připravuje macerací bylin a jejich směsí v oleji. Používáme na to byliny čerstvé nebo sušené, drcené nebo jemně nasekané a stolní olej. K již zmínovanému drcení. Do porcelánové misky (čím hlubší, tím lépe se pracuje) jsem vložila hrst čerstvých měsíčkových květů a nerez lžičkou jsem květy drtila o dno a stěnu. Musím říci, že mi to šlo docela dobře, a dokonce z květů začala hned vytékat šťáva. Pokud se tedy našl čtenářce nepodařilo květy rozdrtit, doporučila bych jí, aby se je pokusila alespoň nadrobno rozkrájet. Rozdrcené měsíčky pak napěchujeme do průhledné sklenice se širokým hrdlem, zalijeme olejem a postavíme na okno na slunce, ale také může sklenice stát kdekoli v pokoji. Necháme 7 až 14 dnů macerovat a několikrát během té doby protřepeme. Poté přecedíme, vymáčkáme a ukládáme v tmavých, dobře uzavřených lahvičkách v chladnu a temnu. Doufám, že tentokrát se všem podaří měsíčkový olej podle tohoto podrobnějšího receptu doma úspěšně vyrobit.

Abschlepp-Urteil

Berlin - Autos, die in Feuerwehrausfahrten parken, dürfen sofort abgeschleppt werden (Berliner Verwaltungsgericht, AZ: VG 4 A 61.89).

Wer zieht die Fäden

- JEN TITO? TECH JE!

Queen als Regenmacher
 London - Die Queen betätigte sich beim Staatsbesuch in Simbabwe als Regenmacherin. Bei ihrem Empfang sagte sie: „Ich bete dafür, daß die Dürre bald vorbei ist.“ Wenige Minuten später ging ein Wolkenbruch nieder.

Heavy Metal: „KILL, KILL, KILL“
 Die Banda heißen „Mothhead“ (Foto: Schlagzeuger Taylor) oder „Exodus“ (die deutschen „Scorpions“ gehören nicht zu diesem Kreis), kreischen zu schrägen Klängen ihre Hymnen an die Gewalt: „Kill, kill, kill.“ Ralle: Die Hofmusikanten der Schläger - sie kotzen eine dunkle Botschaft in die Seelen junger Menschen, mischen sie auf, machen sie gewaltbereit.

Der Teufel: Diese Käthe...
 Der moderne Teufel - ein Fremdenhasser? Pater Alayelus Klein: „Jeder Mensch ist ein Geschöpf Gottes, ob weiß oder schwarz. Doch leider haben sich viele von der Verkündigung der Kirche gelöst, glauben nur an sich selbst. In dieser Kälte gehen die Dämonen ans Werk. Die Kirchen können nur noch die Trümmerruinen sanieren.“

Alte Nazis: Sterben langsam aus
 Was geht in ihren Köpfen vor? 98-jähriger Mann Schwammerlger (79. Foto, z. Zt. vor Gericht) verblüht seine Gedanken hinter eisigen Augen. Judenmörder Brunner (80) versteckt sich in Syrien, beschützt vom Geheimdienst. Ralle: Ihr Einfluß erodiert sich biologisch (letzter Fall: Judenmörder Klaus Barbie, starb in frz. Haft).

Skinheads: Nützliche Idioten
 Es gibt 5000 bis 6000 Skins in Deutschland. Fast alle prügeln, manche sind bereit zum Morden. 90 Prozent, schützt der Verfassungsschutz, begründen ihre Gewaltorgane auf diffuse Weise politisch. Ralle: Nützliche Idioten gefährdeter Hintermänner. Die meisten haben selbst eine kränke Seele (kaputte Familien, kein Job).

RAF: Sympathie für Rechtsterror
 Europas Terrorführer wiesen auf schlußreiche Zusammenarbeit zwischen links & rechts nach: Die italienischen „Roten Brigaden“ kooperieren mit der faschistischen MSI. Ralle: RAF hat Sympathie für Rechtsterror (wg. „revolutionärer Situation“ - siehe Stasi). Motto: Einig gegen Recht & Freiheit. Gefährlich!

Die Stasi: Fünfte Kolonne
 6000 Ex-Offiziere des MfS schlossen sich zum Geheimbund „OdOM“ zusammen, verfügen über 100.000 Helfer und 40.000 Kalaschnikows. Ralle: Wähnen sich „links“, sind aber gerade inoffiziell an Destabilisierung (Kommunisten-Jargon: „Revolutionäre Situation“) interessiert. Fünfte Kolonne der Neonazis.

DVU-Chef Frey: Doppelte Moral
 Dr. Gerhard Frey (58), Chef der neoreaktionären DVU und der altrechtsextremen „Nationalzeitung“, Wennerredet, brühen seine Anhänger: „Ausländer raus!“ Ralle: Drahtzieher mit doppelter Moral: Nennt die Skins „abstehend“, obwohl er die Früchte ihres Hasses erntet (6 % bei Bremen-Wahl).

Ku-Klux-Klan: Asylanten „Tiere“
 Der in den USA gegründete Geheimbund (Erkennungszeichen: weiße Robe, Kapuze, Kreuzifix) verfolgt seit 1865 das Ziel: „Nur ein toter Neger ist ein guter Neger.“ Strebt jetzt eine „internationale des Rassenwahns“ an. Rolle in Deutschland: Schon 500 Mitglieder, für die alle Asylanten „Tiere“ sind.

Führerscheinentzug egal?
 PARIS, 15. Oktober (AFP). Zwei große französische Versicherungsunternehmen bieten ab sofort Zusatzversicherungen gegen den Entzug des Führerscheins an. Für eine Jahresprämie zwischen 300 und 1500 Mark wird die Bereitstellung eines Taxis, eines Chauffeurs oder eines der in Frankreich erlaubten führerscheinfreien Mini-Autos zugesichert.

Der flache Tatra für 100 000 Mark

Flach wie ein Ferrari, Klappscheinwerfer, Kunststoffkarosserie - ein neuer Edelstutzer aus Italien? Weit gefehlt: Dieser rassistige Zweisitzer (Foto) ist ein Tatra, der erste tschechische Sportwagen seit einem halben Jahrhundert. Technik: luftgekühlter 8-Zylinder-Motor über der Hinterachse, 4 l Hubraum, 306 PS, 265 km/h Spitze. Nur 100 werden gebaut. Fragt sich nur noch, wer die bei einem Preis von kaum unter 100 000 Mark kaufen wird...

A PROONE? KOLIK STAVI PERRARI 2.

Interessant, was Kohl über Rühle sagte

Helmut Schmidt pflegte als Kanzler zu sagen: „Ein Mann in meinem Alter ist nur im Ausnahmefall ohne Krankheit. Kennedy war auch nicht gesund.“ Gleichwohl durfte über seine 1981 auftretenden Ohnmachtsanfälle - Ursache einer Herzkrankheit - nichts an die Öffentlichkeit dringen. Als er ins Koblenzer Bundeswehrkrankenhaus zum Einsetzen eines Herzschrittmachers geflogen wurde, sein Herz vorübergehend sogar zum Stillstand kam, verbreitete der Regierungssprecher die verharmlosende Auskunft: „Nur eine Infektion.“ Kohls Prostata-Erkrankung 1989 wurde vom Kanzleramt als „Blasenkatarrh“ verkauft. Als eine Zeitung zur Erklärung der

notwendigen Operation die Zeichnung eines männlichen Geschlechtsorgans veröffentlichte, tobte der Kanzler, beruhigte sich schließlich, zeigte auf das gezeichnete Glied: „Außerdem viel zu klein. Das kann höchstens das von Volker Rühle sein.“ Genschers Herzinfarkt vor zwei Jahren („Ich hatte Angst, ...“)

notw. Operation die Zeichnung eines männlichen Geschlechtsorgans veröffentlichte, tobte der Kanzler, beruhigte sich schließlich, zeigte auf das gezeichnete Glied: „Außerdem viel zu klein. Das kann höchstens das von Volker Rühle sein.“ Genschers Herzinfarkt vor zwei Jahren („Ich hatte Angst, ...“)

Jede 2. Frau arbeitet

Wiesbaden - Von den 21 Millionen Frauen im erwerbsfähigen Alter war Ende 1989 in der alten Bundesrepublik jede zweite (10,7 Millionen) berufstätig. Das Statistische Bundesamt: soviel wie nie zuvor.

Americký sen Na místku

Peke Jirasek

Vloni v létě se v dolní části Václavského náměstí objevil mladý muž. Usedl na rybářskou třínožku, před sebe postavil malou stoličku a vedle sebe velkou ceduli, která představovala jeho i cíl jeho snažení. To víte, byla to v ulicích stovžatá matičky senzace — a novináři se jen hrnuli, aby se o modrookém blondákově co nejdříve dověděl kdekdo. Pozorovala jsem jeho prapodivné počínání také a kladla si otázku, zda jde o recesistu, který si z nás rozhodl dělat, řečeno lidově, »šprfouchlata«.

Když i po týdnu a pak po dalších docházel na růžek Václavského náměstí, zatroubila jsem k ústupu a musela uznat, že to asi opravdu myslí vážně. Vydržel celé léto. Musím říci, že na nezáměm si stěžovat nemohl. Letos jsem čekala, co se stane. Možná si to rozmyslel, říkala jsem si, když jsem se vypravila na obhlídku. Byl tam.

Můžete mi prozradit, jak vlastně došlo k tomu, že jste se rozhodl pro tute u nás opomenutou, ba zapomenutou službu?

»Samozřejmě. Proč ne? Vymysleli jsme to dohromady s otcem. Jako nápad se mi to zdálo být ohromné a vypravil jsem se na úřady. Zhruba za tři měsíce jsem byl majitelem firmy a „prvním čistícím bot ve střední Evropě“. Když jsem šel do práce poprvé, měl jsem trému. Co bych to tajil? A měl jsem ji dost dlouho. Teď už mi to nepřijde. A víte, co bylo zajímavé a co mi v začátcích dost pomáhalo? Že jsem tu trému neměl sám.«

Proč jste zvolil tuto cestu k miliónu?

»Ale vždyť to je starý americký sen stát se z čistíče bot miliónářem! To je přece ta historka, jak přijde kluk do New Yorku, má dva centy v kapse, začne čistit boty a za pár let je z něj naftový magnát... Zalíbilo se mi to, i když o milión vlastně nejde. Dělal jsem v životě jako student různé brigády. Mysl jsem nadobí, dělal jsem v truhlárně a taky v pekárně, zkoušel jsem ledacos. Nebaví mě sedět a koukat do prázdná se založenými rukama. Mám rád kontakt s lidmi. Čím jsou zajímavější, tím líp. Být čistícím bot je pro tohle přímo ideální. Navíc jsem se stal sám sobě šéfem. Nikdo mi nic nenařizuje, všechno si musím udělat docela sám... Bezvadná zkušenost.«

K tomu, co vám dala rybářská stolička, se ještě vrátíme. Teď bych byla ráda, kdyby ste nám o sobě řekli něco víc. Mluvíte brilantně česky, ale na dvořích bytu vašich rodičů jsem si přečetla Jaraj Jirasek, na vaší návštěvce Peter...

»Ano, jsem Slovák. Pocházím z Bratislavy. Rodiče se do Prahy přestěhovali před dvanácti lety. Se mnou a mými sestrami — dvojčaty — o dva roky staršími. Mně bylo letos v létě devatenáct. Asi vás zajímá, co kdo z nás dělá, takže: tatínek pracuje na úřadu vlády, maminka v jedné redakci, sestra Zuzana studuje jako já Vysokou školu ekonomickou, zatímco Katka je výborná tanečnice. Pracovala nějakou dobu v Itálii a počítá mám od ní. Vzhledem k tomu, že mou studijní specializací je informatika, hodí se víc než hodně. Ale slouží i k jiným věcem. Po dvou sezónách na Místku je v něm i plno adres mladých lidí téměř z celého světa. Píšeme si a je to ohromné, co mám díky své profesi milých přátel.«

Vím o vás, že jste gymnázium i první ročník vysoké školy ukončil se samými jedničkami, a proto, možná právě proto, se mi vaše rozhodnutí čistit boty jeví ještě sympatičtějším. Naznačil jste však, že s tím miliónem je to trochu jinak...

»Já vím, také jste se ptala, jak to jde dohromady. A víte, že jde? Má firma i mé

studium se vzájemně doplňují. Rád bych se totiž dostal do studia do zahraničí. Nejlepší do Ameriky nebo jiné anglicky mluvící země. Svou nezvyklou, tedy u nás nezvyklou profesí se stávám známým a mám možnost poznat mnoho lidí z ciziny, kteří mohou poradit, mohou pomoci najít sponzora, protože studium za mořem stojí strašně peníze. A ty já nemám. Pokoušel jsem se o studia na Harwardu — a zkrachovalo to výlučně na financích. Zatím se žádný sponzor nenašel, ale to nevaří. V jistém smyslu záleží především na mně. Na tom, jak budu pilný. Myslím, že tato vlastnost mi nechybí, a doufám, že to nevyzní vašim čtenářům jako domyšlivost. Byli jsme odmála všichni doma vedeni k píli, bouzvevnosti.«

Čím jste si přál být jako malý kluk?

»Vždycky to bylo stejné. Vždy jsem usiloval o to, abych dělal zajímavou práci, abych byl dobrý člověk. Konkrétní představu o tom, čím snad někdy budu, jsem nikdy neměl. Byly to jen klukovské sny, co se rychle zrodí a stejně rychle odumřou. Zato ale vím, jaký chci být dnes, co od života čekám a co v něm chci dokázat. Teď se o to peru.«

Jaký je tedy váš skutečný životní cíl?

»Chci jít pořádek dopředu. Chci dělat to nejlepší, co můžu, a získat nejvic, co můžu.«

Vraťme se teď k vaší letní profesi. Co vás všechno naučila?

»Plynně anglicky, německy, rusky a polsky, poměrně dost i francouzsky. A když mám dobrou náladu, škobrtnu občas i holandsky a italsky na zákazníky. Ale to jen tak. Aby měli dobrý pocit... Naučil jsem se jednat s lidmi. Ví, jak na ně jít. Získal jsem mnohem větší přehled o lidské povaze. Firma mi dala vážně hodně. Určité odvahy, průraznosti a sebejistoty. A to jsou hodnoty tak cenné, že milión je proti nim banální záležitost. Získal jsem mnoho nových zajímavých přátel, ale naučil jsem se i mnohem lépe hospodařit s časem. Pochopil jsem jeho skutečnou cenu a zase o trochu víc nahlédl do toho, čemu říkáme život, bytí, existence. Myslím, že když jsem 14. června 1990 rozbalil z tašky kartáče, krémy, hadry, leštidla a barvy, byl to dobrý tah. Vlastně jsem si zpočátku ani neuvědomoval, jak obrovsky zajímavá práce to bude.«

Mluvil jste o zkušenostech s lidmi. Nepokoušel se někdo rozbit krámek? A máte konkurenci?

»Na obě otázky mohu odpovědět záporně.«

Jaká je vlastně vaše pracovní doba?

»Boty čistím celé prázdniny. Bez přestávek od června do září a od 11 do 21 hodin. Pak už je moc tma, takže sednu na metro a jedu domů. Zpravidla pak ještě studuji jazyky a odepisuji na korespondenci. Dopisy chodí pořádkem. Ze světa i od návštěvníků z Prahy, pokud se u mě zastavili a mají mou vizitku. Taká dělám účty, hlídám si odvody z daní, zkrátka: úřaduju.«

A jak vlastně trávíte volný čas?

»Myslíte kromě čistění bot nebo školy? Ale ono je to vlastně jedno. Pokud nejsem na Místku nebo ve škole, chodím s rodinou na zahrádku, někdy se také učím. Občas dělám nějaké sporty. Rekreačně lyžuju, rád jezdím na kole. Hodně čtu a pořádkem se snažím naučit co nejvíce a co nejlip cizí jazyky.«

Jste ochoten sám sebe charakterizovat?

»Jistě: extrovertní, pracovitý, studijní, ambiciózní, citlivostivý, cílevědomý.«

Jaká je výše vašeho konta po letošním létě?

»Zatím ještě malá.«

Trpíte tím, čemu říkáme profesní deformace?

»To určitě, protože když si sednu do metra, tak se nejdřív dívám lidem na boty a teprve potom do tváří.«

Podělíte se s našimi čtenáři o nějakou humornou historku nebo něco, co vás na Místku pobavilo?

»Nejradaji vzpomínám na tohle: stalo se mi, že jsem jednou večer čistil boty nějakému Američanovi. Dost dlouho, dával jsem si záležet, jako vždycky, i když už byla skoro tma. Ale nemám rád odfláknutou práci. Druhý den ten člověk přišel znovu. Boty měl pořádkem čisté... Najednou si jednu začal sundávat. Říkal jsem mu, že to není za potřeby, že ty boty vypadají dobeře... A on povídá: jen počkejte, nevíte, o co jde. Byl tam dav lidí, všichni koukali, čekali. Stoupi si doprostřed mezi ně, znovu botu sundal a postavil si ji na špičku nosu. A zůstal tam s ní stát... tak dvě, možná tři minuty. Skoro jsem padal smíchy. Byl to zvláštní druh díků, opravdu svérázný.«

Dodala bych, že to byla určitě i perfektní reklama...

»Asi máte pravdu.«

Kolik zákazníků za vámi přijde za den, za týden?

»To se různí a přesně určit se to nedá. Záleží na počasí.«

Když jsem vás pozorovala, jak pečlivě a s úsměvem čistíte botky, přemýšlela jsem, do jaké míry je ten úsměv obalem k vašemu podnikání. Zdálo se mi, že jste dost vyrovnaný mladý muž...

»Myslím si o sobě, že nepodléhám zkratovitě vnějším vlivům. Nemám důvod se mračit na život. A na zákazníka? No to už vůbec ne! Pravda je, že kdysl jsem rekreačně tancoval — a tam je úsměv nutný. Pochopil jsem to a odnesl si to do své dospělosti. Dnes mi to pomáhá. Ale jen maloučko. Základ je v povaze, ve výchově. Už jsem o tom mluvil.«

Slyšela jsem, že jste nabídl nabýskanou obuv i jinde. Jak to bylo?

»Všechno souvisí s touhou studovat. Na začátku letošního čistítkového sezóny jsem napsal dopisy všem členům vlády, panu prezidentovi, diplomatům, významným osobnostem — a pozval je, ať si ke mně přijdou nechat vyčistit obuv. Dopisů bylo asi 190. Říkal jsem si, že by třeba někdo mohl zajít a poradit. Odpovědi přišlo hodně přes stovku a všechny jsou moc hezké. Ukázalo se, že mi ti lidé fandí, mnozí mě upozornili na různé nadace, kam bych se mohl obrátit, anebo poslali zajímavé brožury. A který z dopisů je nejhezčí? To je těžké, je to jako známkovat slohy. Milé byly všechny.«

A kdo se za vámi vypravil?

»Přišel se podívat místopředseda vlády pan Mikloško.«

Nechal si vyčistit botky?

»Ne, nenechal. Také to nepotřeboval, ale hezky jsme si popovídali.«

Vaše podnikavost se mi líbí čím dál víc. Sezóna je za vámi, nezbyvá než popřát, aby se vedlo i ve školních škamnách. Ale ještě jednu otázku bych měla. Jaké boty nejraději čistíte?

»Hezké.«

NOBELOVU CENU PRO ČISTICE BOT.

„Ich bin so verzweifelt“

Senharam Rathakasan (26) aus Sri Lanka war um 17.30 Uhr an der belebten Haltestelle Landwehrplatz aus einem Bus der Linie 27 ausgestiegen.

Das Drama: „Plötzlich wurde ich von drei Männern gepackt. Sie hatten kurzgeschorene Haare an der Seite, sahen aus wie Punker.“

Das Opfer: „Sie drehten mir die Arme auf den Rücken, überwältigten mich.“

Sie zerrten ihn in ein Auto. Oberkommissar Bernd Hauser, Kripo Saarbrücken: „Herr Rathakasan wurde betäubt, vielleicht Chloroform.“ Der Tattler: „Ich wurde bewusstlos, hab' nichts mehr gemerkt.“

Ersparste nicht, wie ihn die Täter 2 Kilometer weiter aus dem Auto hieften, auf die Gleise am Ostbahnhof legten. Ob sie selbst zusahen, wie sie einen Menschen verurteilten? Der Schnellzug aus Kalserslautern erfaßte den Kör-

per - sein rechtes Bein ab.

Das Opfer, wieder bei Bewußtsein, schliefte sich zur Straße am Kleinhumers, ein Passant alarmierte die Polizei. Prof. Zwank, Krankenhaus Winterberg: „Den Unterschenkel konnten wir nicht mehr retten.“ Der Asylbewerber, auf der Intensivstation, zu BILD-Reporter Soyka: „Ich bin so verzweifelt.“

● Weitere schlimme Nachrichten: Das Libanesischenmädchen Zolnab (8, vor zwei Wochen in Hünxe angezündet) liegt immer noch im Dämmerndeschlaf. ● In Nienburg bei Hannover und in Zittau (Sachsen) schleuderten Unbekannte Molotow-Cocktails auf Ausländerwohnheime.

● Politische Nachrichten: In der SPD (Niedersachsen, Hessen, NRW) gibt es Widerstand gegen die beschlossenen Sammellager. Minister Schäuble verlangte eine verbindliche Zusage bis zum 25. Oktober

Korunku královny Miss International získala včera v Tokiu Agnieszka Kotlarská z Polska (uprostřed). Nás však nejvíce zajímá krasavice, která se umístila na místě třetím, Markéta Sittná z Československa (upravo). Na druhém místě skončila Francouzka Catherine Clarysseová.

ŠÉSKÝ CHÓLKA, ČEŠSKÍ CHÓLKA...

Skinheadi vyhrožují

PRAHA: Skupina skinheadů v černých kuličkách včera zaútočila na policisty, kteří hlídali v Jungmannově náměstí v Praze, poté, co byla upozorněna, aby neprodává sledovali skupinu asi deseti Romů. Byli vyzbrojeni mj. baseballovými palkami, duralovými tyčemi a kameny. Za pomoci vyzbrojených policejních posil byli maskovaní útočníci zajištěni a předvedeni na místní oddělení policie na Václavském náměstí. Celkem bylo zadrženo osm skinheadů ve věku 17—23 let, většinou z Prahy. Zatím byli umístěni v policejní cele, kde vyhrožovali policistům, že je zabijí. Stejně tak vyhrožovali svědkovi události, 53letému francouzskému turistovi.

A CO TAKLE BOMBOMBOMBÁČ?

DIENSTBIERŮV » NADHLED «

Československo bude v otázce uznání samostatnosti Chorvatska a Slovinska postupovat v naprostém souladu se zeměmi Evropských společenství i s dalšími státy, řekl zpravodaj ČSTK ministr zahraničí J. Dienstbier. Jinými slovy: Československo si počká, až se rozhoupou druzí. A nebude čekat jenom na to, až se sjednotí v názoru evropská „dvánáctka“ od Berlína po Lisabon.

Zabraněná politika ČSFR je ve vztahu k nejoblíbenějšímu dění v Evropě slepá a hluchá, jako bychom nikdy s nikým nesdíleli hrůznou zkušenost s komunistickou diktaturou. Nechutné přešlapování předvedl pražský Černínský palác už dříve, kdy šlo o uznání baltských republik, nyní tu máme další dějství, ještě trapnější, protože národy u Jadrana jsou nám určitě bližší než ty od studeného moře, což je dáno historií, kulturními svazky i lepším vzájemným poznáním lidí.

Ministr Dienstbier spřádá slovní girlandy bez půvabu, který jindy nepostrádá, opakovaně vyzývá ušlechtilé principy, ale, jak se říká, skutek utek. Přitom, jak uvedla ČSTK, ve sředu konstatoval, že Slovinsko už dnes v podstatě splňuje všechny podmínky pro uznání. K tomu ovšem dodal, že uznat pouze Slovinsko by znamenalo změnu rovnováhy sil v Jugoslávii. Proč mu záleží na rovnováze a kterých sil, to nevyšvětlil. Jak se před časem mohl předsvědčit televizní divák, byl ochoten spatřovat v Chorvatsku etnický konflikt, ale ne-

jde péče jenom o to, jak dokládají i naši krajané v Chorvatsku žijící. V začátcích jugoslávské krize šlo především o spor mezi demokratickými silami a komunistickou ústřední bělehradskou vládou. Etnický konflikt mezi Srby a Chorvaty vyvolaly hlavně nešťastné zásahy jugoslávské federální armády ovládané komunisty, především srbskými a černohorskými. Zavírat oči před skutečností nemá smysl a brát popřípadě v úvahu vnitropolitickou situaci v ČSFR, to by nikomu nepomohlo, vždyť hledání analogií je násilné.

Představitelé velkých a nejdůležitějších států, které nesou hlavní břemeno spojené s řešením vážné mezinárodní krize, pochopitelně bývají při zaujímání stanoviska zdrženlivější než představitelé těch malých. Zvolí-li náš ministr zahraničí obdobný postoj, jaký ukáže jeho kolega z USA, nemůže vypadat dobře, špatně se předstírá odtažitý nadsled, když se krize odehrává u nás za humny. Jeho chování se jeví jednoduše jako poslušné (kdyby sazeč v posledním slově vyměnil ž za š, moc by se nestalo).

VŠICHNI SE BOJÍ HLAVY O VÝROKU NA SAMOSTATNOST... SLOVENSKO STOJÍ!

Otevřený dopis Z. Mlynářovi

(re): Předseda Konfederace politických vězňů JUDr. S. Drobny a předseda politické komise B. Hubálek zaslali prof. Z. Mlynářovi tento otevřený dopis:

Z denního tisku jsme se dověděli o Vaší reakci na lustrační zákon. Reakce pochopitelná, protože znění zákona se týká i Vaší minulosti a o té vy všichni, bývalí bolševici, neradli mluvíte a tváříte se, jako by nikdy nic před rokem 1968 nebylo. Radíte panu prezidentovi, aby zákon nepodepisoval, nebo vynutil zmírňující změny třeba pod pohrůzkou demise.

Vaši iniciativu lze kvalifikovat přinejmenším jako ověřitelnou, neřku-li drzost, což ovšem pramení z komunistické výchovy, které se Vám dostalo a kterou jste dobrovolně nasál a nadále jí infikujete do svého okolí. Vyjadřujete se o protiprávním charakteru lustračního zákona. Proč jste tedy jako ochránce práva a spravedlnosti neradil Gottwaldovi, aby nepodepisoval rozsudky smrti nad nevinnými, proč jste se nepostavil proti teroru své rodné KSČ, StB, soudů, akčních výborů a prověřkových komisí?

KONEČNĚ TO NERDÍ ŽEK!
SPRÁVNĚ PO ČESKU!

Sedíte v teple kapitalistické společnosti, proti které jste kdysi brojil, a odtud z bezpečné vzdálenosti se opovažujete radit nám, kteří jsme veškerou bídu duchovní i materiální poznali na vlastním osudu a poznáváme ji dosud, bídu, kterou jste pomáhal vytvářet i Vy. Neradíte ani panu prezidentovi, radíků Vašeho druhu je u nás dost, nestojíme o import Vašich neokomunistických smyšlenek.

Lustrační zákon není tvrdý, postihuje jen šplíčky bývalého režimu, a není to odplata či msta, jak tvrdí lidé Vašeho typu, je to pouze velice mírné pokárání za zločiny proti svobodě, právu a lidskosti. To vy, bývalí komunističtí suveréni, nechcete pochopit a domníváte se, že i nadále musíte mít rozhodující slovo při uspořádání naší společnosti.

Zůstaňte, pane profesore, ve svém rakouském hnízdečku a nepleťte se do našich věcí. Přiznejte si konečně, že jste již odepсанou bývalou veličinou, tak jako všichni, na něž se vztahuje lustrační zákon.

Králové prádelen jsou tu!

(art): Ač možná titulěk zní trochu nadeseně, lejtich přítomnost změnil život mnoha rodin bez pračky či slamených vdočů a osamělých osob k lepšímu: Firma Laundry Kings (Králové prádelen) otevřela v sobotu svoji první provozovnu v Praze 6 na Dejvické ulici. Proč to nadšeně? Dalo by se říci — pro nic. Ve vyspělých státech jsou tyto služby samozřejmostí. Ale přece jen si uvědomte: Mají zde otevřeno každý den od osmi do dvaadvaceti. Vyperou vám šest kilogramů prádla ve švédských pračkách za 40 korun, a budete-li chitř, usuší ho (minutu za dvě koruny) ve finských sušičkách. Majitelé — Američan G. Lloyd a Kanadán G. Emery — garantují, že po třech doba nepřesáhne hodinu a půl. Samozřejmě prádelna amerického typu „udělej si sám“ má již teď své zákazníky a při této otvírací době i cenách jistě získá i další — zvlášť když uvažuj o slevě v méně exponovaných hodinách. A jak se zde domluvíte? Normálně, mají zde české zaměstnance. Pan G. Lloyd tu považuje ně slovensky (pan G. Lloyd tu považuje za češtinu), neboť zde před několika lety pobýval.

Firma Baťa: KONEČNĚ!

PRAHA: Firma Baťa včera v podvečer podepsala konečnou smlouvu o vstupu kanadské společnosti do obuvnického průmyslu v Československu. Za firmu Baťa ji podepsal Tomáš Baťa starší a za československou stranu předseda vlády české republiky Petr Pithart, ministr zemědělství a cestovního ruchu ČR Vlasta Štěpová a ministr průmyslu ČR Jan Vrba.

Stavovské ožilo v lesku a trpytu

Fanjáry na Uvocném trhu upozorňovaly v sobotu před 19. hodinou, že se tu chystá událost výjimečná. Lidé ve večerních šatech obléhali vchod do Stavovského divadla, které se po osmileté rekonstrukci slavnostně otevíralo premiérou hry Josefa Topola *Sbohem, Sokrate*. Tmavé limuziny zatarasily Rytířskou ulici až k Můstku a politkové i s manželkami se prodírali davem divadelních ředitelů, herců a novinářů, někteří za potlesku, jiní tíše, podle svého renomé. Pohled do hlediště mozolatého divadla připomínal sestřih z parlamentních jednání posledních dvou let: ministři, poslanci, všechny

druhy celebrit. S nimi načesané dámy ověšené blýskavými šperky. Pan prezident udělal tentokrát novinářům čaru přes rozpočet, neboť usedl do lóže ve společnosti ministra zahraničí, jehož toaletu a účes těžko popisovat. Z lóže vyhrázené novinářům to ostatně bylo dost těžké: moc jsme toho neviděli, řísníce se ve vykázaných pozicích na výšínách druhého balkónu. Samotné představení bylo přijato zduřilým potleskem, jak lze ostatně při tak oficiálním publiku očekávat. Možná i proto, že Topolova hra, svou strukturou odpovídající českému dramatu šedesátých let a

v tomtěž duchu vedená režie Jana Kačera, navodila většinu zde přítomných vzpomínky na léta mladosti. Kdo čekal při otevření Stavovského závany zhabější současnosti, byl v rozpacích i při vší kultivovanosti a solidně vpracovaných hereckých výkonech. S jednou výjimkou: B. Bohdanová v roli Erteple dokázala expresivitou výrazu vybočit z akademického tónu a jeviště při jejích výstupech zajiskřilo člověčinou. Potleskem a květinovými koši však celá sláva neskončila. Pod kazetovými stropy paláce Kolowratů hostil na recepci zlatistým nápojem sponzor Johnny Walker ty nejuvolenější, mezi něž zástupci tisku nepatřili. Co by to ale bylo za novináře, kdyby se sem nedostali? A tak mohu prozradit, že pan prezident odcházel až hodně po půlnoci, ministr zahra-

špatně řečla. Nemám slabinu, jen některé úderu nebraja tak dobře jako jiné. Treba teď zlepšuju behead po lajně. Zjistila jsem, že když mi soupeřky hrály balón krížem do bekbandu, vracela jsem ho sterentypně zpátky stejné. Takže vidíte, stále je co se učit, zlepšovat. To je můj motiv...

Utajená exhibice

do velké modré kabely. »Fakt, mám teď strašnou honičku, hrozně nábitý program. V neděli už letím ještě totiž stihnout.« omlouvá se, když jí říkáme o interview. Mízi v šatně, ale když vychází zpět, občerstvená proudem sprchy, říká nám: »Prosím, jen krátoce, opravdu mám jen chvílička. Vždyť tu snad nejsem naposlédy.« usmívá se. Chtěli jsme vědět, zda vždy tré

Martiny Navrátilové

připravovala na Štvanici, opravdu nadsichly. Ukázku z jejího tréninku by si měli povinně pouštět na video každý den především naši mladí tenisté, jednoho z nich, Petra Janda, Martina coby sparringpartnera doslova uštvála. Když ho propustila

Kdo ho sledoval v hale na Štvanici, už chápe, proč i ve svém věku (18. října jí bude 36 let) dokáže hrát vrcholný tenis a držet krok se soupeřkami o mnoho mladšími. Třeba Štešová je sedmáct, Capriatiová šestnáct. Martina Navrátilová svoji návštěvu doma nijak neinzerovala. Potřebovala si v klidu uroditka v Revnicích chvíličku odpočinout psychicky od souvních nervů z poslední doby. Fávodně měla hrát v Praze exhibici. Plán se neuskutečnil. Údajně se nenašla vhodná soupeřka ze země, kam by šel výhodně prodat eventuality letevního přenosu. Navíc tenisový svaz nebyl v této záležitosti příliš agilní. Přesto Martina exhibici, i když utajenou, uspořádala.

Její trénink, to byla velká škola. Zaujeti, elán a chuť, s jakou se

Tady někde, spolu s vrozenou hravostí, je klíč k herní dlouhověkosti Martiny Navrátilové. Když jí vyváří zdraví, aš jí z dvorce jen těžko něco dostane. A byla by to škoda. Stále hraje výborně a navíc hráčka s podobně útočným systémem, přinášející obživení v často nudných partiích vedených od zakladní čarvy, aš není na obzoru.

víme se, slabiny? »To jsem jen

mlí ještě později, Feditel ND J. Černý vyjádřil, souu spokojenost a pan Mills, Feditel skotské sponzorské firmy, hodnotil otevření slavného divadla jako podnik úspěšný...

AT VÍME, S KÝM ŽIJEME

Střizlivosti mezi našimi politiky stále kázána některá města a mým dvěma syně. Ten zákon by v každém případě měl ubývat. V mofí pošetých krajností jsme hledali někoho, kdo by přes tíhu vlastních neblahých zkušeností dokázal zaujmout postoj. A našli jsme ho: Rudolfa Hrušíňského, člověka, který vedle všech svých povinností nese postarecký úděl s nadhledem a šarmem.

Na přijatý tustrabní zákon jsou velmi proctičhodné názory. Co si o něm myslíte vy? Je to taková velice nepřijemná záležitost, ale domnívám se, že napřed měl vyjít zákon, a teprve pak se měly dělat ustupky. Dopadlo to obráceně. Nicméně jsem pro ten zákon hlasoval, protože naši obččané mají právo vědět, s kým v tomhle státě žijí. I když je to nepřijemné, nějakým způsobem se to řešit musí. Teď jde o to, aby ten způsob neubližoval zbytečně lidem, kteří celkem za nic nemohou. Nerad bych, aby došlo k situaci, v které jsme před časem byli my, kdy jsme nesměli pracovat tu i onde, kdy já měl dokonce i za-

PRAHA: Vasil Mohorita se od včerejška nepokládá za člena komunistické strany. Prohlásil to v Praze na tiskové konferenci Klubu poslanců demokratické levice v ČNR. Oznamil rovněž, že rezignoval na funkci člena Rady federace KSCM—SDL.

činnem. Teprve potom balí řidiátka

Bývalý předseda Socialistického svazu mládeže a čelny funkcionář KSCM Mohorita vysvětlil, že dospěl k názoru, že komunistickou stranu není možné transformovat v demokratickou sílu.

ničí ještě později, Feditel ND J. Černý vyjádřil, souu spokojenost a pan Mills, Feditel skotské sponzorské firmy, hodnotil otevření slavného divadla jako podnik úspěšný...

■ RÁD BYCH PRIPOMENUL

Jsem 73letý venkovský učitel, důchodce. 50 let jsem působil mezi školní mládeží, byl jsem vychován 1. republikou v duchu myšlenky a hesla o bratřství Čechů a Slováků a mezi dětmi jsem se snažil toto heslo naplňovat. Čeští sokolové a vrátní se legionáři po skončení války v 20. letech často ani nesvíleli uniformu a odjížděli na Slovensko zachraňovat slovenská města a dědiny před vpádem Maďarů, proti vojskům Bély Kuna, Kolik z nich tam zemřelo, kolik jich zůstalo, aby pomáhali s výstavbou Slovenska. Zůstali v továrnách, na polích, ve školách, úřadech, zřídli se se slovenským obyvatelstvem, pracovali v klidu, pohodě a v opravdovém přátelství. Pro nás — české studenty — bylo Slovensko přitažlivé pro prázdninové putování od koliby ke kolibě, s nocováním na salaších. Tam vznikalo vzájemné poznávání, sblížení, přátelství a bratřství. Poznávání Slovenska vedlo k velkým akcím sokolstva v r. 1936 — k zájezdu na Slovensko, končícímu slavnou pouť a výstupem Západočechů ke Štefaníkově mohyle na Bradle. Takto vznikající národnostní cítění, vztah ke Slovensku ve mně vyústil v to, že jsem vykonal svou vojenskou službu dobrovolně právě tam. Byla to pro mne skutečně krásná doba, nikdy jsem se tu nesetkal ani s tím nejmenším projevem nenávisli či nepřátelství. Vzpomínám i na zářijovou mobilizaci prožitou v trnavských kasárnách spolu se záložníky z Martina, na naši společnou vůli chránit a bránit jednotu republiky, na náš společný smutek po tragické porážce v Mnichově. Vzpomínám na smutné chvíle, kdy se začal koncem roku 1938 rodit na Slovensku fašismus a nakonec jsem se dočkal i vzniku samostatného Slovenského štátu. U politiků tehdejší vládnoucí reprezentace jásoť, smích, radost a oslavu, ale mezi obyčejnými, prostými lidmi, mezi vojáky, byl smutek i pláč. Se slzami jsme se loučili, když jsme odjížděli skoro jako psanci ze země, kterou jsme tehdy měli rádi, pomáhali stavět a budovat. Ještě dodnes mi znějí slova volaná zřažovaným davem: «Česi pěši do Prahy!» Rád bych toto připomenul generálnímu tajemníkovi HZDS p. P. Blažkovi k jeho slovům «... o obrovských škodách páchaných pražskou vládou...», ale i současné vládnoucí slovenské politické reprezentaci, přičemž ona nebo její předkové získali vzdělání právě v Čechách. V. ŠACH, Rokycany

Tricet největších

Bulletin Obchodní komory Švýcarsko-Československo uveřejnil ve svém třetím letošním čísle v červenci seznam třiceti největších podniků v Československu. Pořadí sestavil podle zisku, kterého dosáhly v 1. čtvrtletí 1991. Pro informaci našich čtenářů tento seznam přetiskujeme (v závorce je zisk v milionech korun).

1. Českomoravská plynárenská, a. s., Praha (4876,5)
2. Českomoravský elektrárenský svaz, Praha (3622,4)
3. Východoslovenské železiarne, Košice (2116,6)
4. Naftársky a plynárenský priemysel, Bratislava (1864,2)
5. Chemické závody, Litvínov (1083,7)
6. Kaučuk Kralupy nad Vltavou (984,8)
7. Československý tabákový průmysl Kutná Hora (853,3)
8. Nové huť Ostrava (841,2)
9. Správa pošt a telekomunikací, Praha (784,4)
10. Doly a úpravny Komoňany (680,6)
11. Pallvový kombinát, Vřesová (673,1)
12. Feron, Praha (655,3)
13. Čokoládovny, Praha (642,1)
14. Doly Nástup Tušimice (611,4)
15. Slovnaft, Bratislava (548,1)
16. Impex Bratislava (520,9)
17. Škoda Plzeň (494,9)
18. Obuvnický průmysl Zlín (460,1)
19. Závod SNP Ziar nad Hronom (445,9)
20. Tatra Kopřivnice (423,9)
21. Východočeské chemické závody Pardubice (413,9)
22. Doly Ležáky, Most (409,2)
23. Léčiva Praha (404,4)
24. Spolana Neratovice (394,8)
25. Technomat Praha (378,0)
26. Vítkovice, Ostrava (362,9)
27. Barvy a laky, Praha (354,0)
28. Tuzex Praha (340,9)
29. Třinecké železárny Třinec (333,9)
30. Duslo Šafa (333,8)

Pravděpodobně podepíše

PRAHA: Jako potřebný, avšak zároveň problematický charakterizoval v pravidelných Hovorech z Lán prezident republiky V. Havel tzv. lustrační zákon. Rekl, že zákon pravděpodobně podepíše, neboť opačný postup by byl pouze demonstračním gestem, vyvolávajícím politické napětí. Přitom ovšem V. Havel označil za pravděpodobné, že zároveň s podpisem zákona navrhne jeho novelizaci. «Naše demokratická revoluce byla opravdu velkorysá. Byla nesena duchem smíření, porozumění, odpuštění, pokání. Všichni, kteří byli svázáni s totalitním systémem, mohli v tichosti, nenápadně opustit své funkce, nic by se jim bývalo nestalo. Měli k tomu dostatek příležitostí. Budí obecnou nedůvěru, když lidé vidí, jak titíž, kteří je po léta nejrůznějšími způsoby ponižovali, perzekvovali, stále sedí na stejných místech, pracují týmiž způsoby, jakými byli zvyklí pracovat, chovají se k lidem stejně arogantně jako dřív. Zdá se, že nadešel čas, kdy je třeba se s tím nějakým rozhodnějším způsobem vyrovnat. Zákon je pokusem učinit tento krok,» řekl mj. v nedělních Hovorech z Lán prezident V. Havel.

UŽ ABY TO BYLO!

PŘEČETLI JSME

Bonnský vládní mluvčí... připomněl rozdíly v názoru na preambuli československo-německé smlouvy, které panují mezi federální a slovenskou vládou. Jde o právní kontinuitu československého státu od roku 1918. Dopis, který zaslal premiér Ján Čarnogurský a předseda parlamentu František Mikloško ministru Dienstlerovi, vyvolal u Němců jen kroucení hlavou. Stížnost, že text preambule ignoruje existenci Slovenského štátu z Hitlerovy milosti, a to jen proto, aby prý byli zahanbení Slovinci, je v Německu, které se snaží od své vlastní nacistické minulosti distancovat, zcela nepochopitelná. Zdá se, že pro mnohé slovenské politiky není k uspokojení jejich vlastního nacionalistického cítění žádná příležitost dost nešťastná, aby ji nevyužili k demonstraci slovenské identity.

JAN METZGER,

pražský dopisovatel stanice ARD v časopise Respekt

.. A DAL JIH JAK MAT!

už nepustil a doběhl do cíle první před Drekem (Václav Chaloupka). Třináctiletý huňdák Železník ze Státního statku Světla Hora vyhrál po čtvrté a stal se nejúspěšnějším koněm historie. Váha do čtyřtoto výhru a dotáhl se tím na Chaloupku.

■ **Hlasý v cíli** — JOSEF VÁŇA: «Poprvé mi zatrnulo na Taxisu, přede mnou totiž zaváhal Garnizon. Popprerýv skok jsem chtěl jet vlevo, Disco udělal chybu, upadl podél Železníka, který přes něho udělal kotrmelec. Říkal jsem si, že je konec...» Druhý VÁČ. LAV CHALOUPKA: «Domnívám se, že Železníka šlo porazit. Na Popprerově skoku jsem však ztratil bitku a bez něho nešlo Dražka porazit a povzbudit...»

■ **A ještě z jiného soudu.** Anonym vyhržoval požadatelům, že v případě, když koně absolvují v Taxisu, vyřetné tribuna A do vzduchu...

■ **Potřebí v cíli:** 1. Železník (Váňa), 2. Dražka, 3. Cortéz, 4. Forman, 5. současně Rhodé a Make-mono, dále Liard, Viana, Gerner a Lorient. 10. 22 startujících koní dokončilo 10. Výrok rozhodčího: boj 3 — daleko — 15 — 8 — současně — daleko — 5 — 1/2 — časné — čas: 10:01:00 minuty.

Neuvěřitelný výkon Železníka

Spadl na Popprerově skoku, ztrátu dohnal — a vyhrál!

PARDUBICE (Přemysl Noumann): Ani pamětníci slavné Velké pardubické nezažili takový výkon, jaký při 101. ročníku podal kůň Železník v sedle s žokejem Váňou. Přestože padl na Popprerově skoku, žokej bleskurychtě chytil koně za otěž, nasedl a neuvěřitelným způsobem dohnal vzdalující se pole.

■ **Začátek 6900 m dlouhé steeplechase s 31 překážkami se pokusil narušit ochránci zvířat. Před Hadim a malým vodním příkopem a později i u Taxisu (někteří se ho snažili doslova rozebrat) rozvinuli transparenty odsuzující tento dostih, třeba Taxisu — koňská jatka. Po zásahu policie byla dráha uvolněna. Později se ukázalo, že většina odpůrců dostihu byla ze zahraničí. Po startu se dostali dopředu Forman, Dražka, Železník a jeden ze dvou zahraničních koní, sovětský Garnizon. Druhým byl Azgřt, anglický Black Thornpince byl ze startovní listiny škrtnut.**

■ **Nejtěžší překážka** dostihu, Taxisu, pročištila pole. Osm koní padlo, nejtěž dopadla Pauza. Po svém to vyřešila Pirana, odmítla skočit. V čele jeli nadále Forman, Dražka, Železník a Garnizon, jedná z nejlépejších překážek, Popprerýv skok přinesla drama. Došlo ke kolizi Diska se Železníkem, který upadl. V tu chvíli se ztrátou víc než 500 metrů byl desátý a zdálo se, že jeho naděje na úspěch se rozplynuly.

■ **Neuvěřitelný příkop** chyboval Garnizon, a když se čelo závodu objevilo poprvé za lestkem, Železník byl opět ve vedoucí skupině a brzy se dostal do čela. Vedení

REZNIKU - DOBRÝ!

Bonus bei Arztbesuch

Ein Gang zum Zahnarzt in den nächsten Wochen kann möglicherweise helfen, Geld zu sparen. Wer nämlich in diesem Jahr seine Zähne nicht kontrollieren läßt, muß vom nächsten Jahr an 50 anstatt 40 Prozent Eigenanteil für seinen Zahnersatz bezahlen. Schon bei einer einzigen Krone kann dadurch ein 50-Mark-Schein oder mehr verloren gehen, warnt jetzt die Kassenzahnärztliche Bundesvereinigung (KZBV) in Köln. Der Grund ist die seit dem 1. Januar praktizierte Regelung der Gesundheitsreform, wonach die (gesetzlichen) Krankenkassen künftig nur noch demjenigen 60 Prozent der Kosten für Zahnersatz erstatten, der jährlich mindestens einmal zum Dentisten geht.

Wird der Zyklus unterbrochen, erhält der Patient erst wieder nach fünf Jahren regelmäßigen Zahnarztbesuches den Bonus. Wer dagegen bis 1999 die jährlichen Kontrolluntersuchungen auf sich nimmt, braucht dann nur noch 35 Prozent der Zahnersatzkosten selbst zu tragen, erklärt die Vereinigung. Zwölf- bis 19jährige müssen sich sogar zweimal jährlich in den Mund schauen lassen, um den Bonus zu erhalten.

.. A BUŽKO DALĚKO..

Z donucení...

»Jedno promile z vás bylo donuceno odjet... Apriorně odmítám, že všichni byli nuceni odejít... Odmítám to, protože je to lživé...«

Citát z debaty, v níž se ministr financí Václav Klaus musel v Melbourne bránit proti lačným australským krajanům. Nešlo jim do hlavy, že nějaká všeobecná restituce majetku není po čtyřiceti letech komunistického chlíva dost dobře možná. Tak se stalo, že se pan ministr trochu rozkatil. Rozumím jeho »restitučnímu« postoji a sympatizuji s ním. Forma protiútloku však nebyla místy nejšťastnější. Vyberte si. Co Václav Klaus řekl v Melbourne o útěku exulantů, bylo obojí: správné i nesprávné, pravdivé i nepravdivé.

Kdo byl a kdo nebyl nucen odjet?

Jestli pan ministr Klaus dává »omluvenku« k útěku jenom těm, kdo byli bezprostředně ohroženi vězením nebo dokonce na životě, pak se s ním nemůže nikdo přít. Má pravdu. Jenom jedno promile bylo takto ohroženo a donuceno k útěku. Co když ale existují jiné formy donucení?

Lidé jsou různí. Někdo snese více, někdo méně. Jsou fyzické mučírny, takové, jakými nás někteří naši spoluobčané obšťastnili v Ruzyni. A jsou mučírny spirituální, takové, jaké část našich spoluobčanů udělala v roce 1948 z celé Československé republiky.

Protože mluví o první exilové vlně (o druhé mluvit nejsem povolán), je třeba vědět, že mezi roky 48 a 68 je velký rozdíl. Mezi těmi letopočty leží daleko víc, než jenom 20 let. V roce 1948 bylo Hanlovo »žít v pravdě« neporovnatelně obtížnější (ne-li nemožné), než po roce 1968. Byly šibenice, bylo týrání a natahování na skřepce vědeckého mučení. Na nich stála monumentální, v zákonech zakotvená lež, která zaplňovala všechno a nedopřávala prostor k oddechu. Člověk stál uprostřed nahý a beze zbraně, ale to pořád nebylo to nejhorší. Ještě strašnější byla nehorázná, rozum a lidskou důstojnost urážející nejasnost. Člověka pojímal stud i jen trpné předstírat, že je něčemu takovému vůbec možné věřit.

A nebylo útěku. Neandrtálská lež měla všechnu moc, zahléla zem, byla všude. Vykřikovala z ráda, tekla z novin (ze všech novin), z úst politiků, vědců, profesorů a lektorů, z per spisovatelů a básníků. Tupá lež, která vypřela z nejhoršího, ovládla

i to, co kdysi bylo nejlepší. Uvnitř země před ní nebylo úniku. Jedinou alternativou mučírny spirituální byly mučírny fyzické.

Lidé jsou různí. Každý má jiný bod zlomu. Někteří usoudili, že s tou leží dokážou žít, protože jim nic jiného nezbývá. Jiní tolik bílosti prostě nesnesli. Jejich odchod byl posledním gestem protestu; odešli zdráhavě a s bolestí v duši. Dodnes věří, že k tomu odchodu byli donuceni — a přesto ty rozumné z nich by ve snu nepapadli něco vyčítat těm, kteří učinili rozhodnutí opačné.

»Těžší bylo zůstat než odjet. Těžší bylo zůstat a pokusit se ta kola obrátit zase zpět...« řekl pan ministr. A zase: správné i nesprávné, pravdivé i nepravdivé.

Správné a pravdivé, jestli mluvíme o tom promile, které zůstalo proto, aby »ta kola zase obrátilo zpět«. Nesprávné a nepravdivé, když srovnáme ty, kdo odešli, s těmi, kteří zůstali jen proto, aby nějak přežili. Ono totiž odejít (uprchlíci tenkrát neodjížděli rychlíkem) není lehké ve více než jednom smyslu. Kdo se nikdy nepodíval do blízkých tváří s tím hrozivým vědomím, že už je to naposledy, kdo nikdy nebyl nucen hledět naposledy na místa, která mu mládím vrostla do srdce, kdo nikdy nešplhal na kraji fyzického vysílení po skluzavce příkré, zasněžené stráně s vědomím, že vlastně neutíká jenom před spirituálním násilím všemocné bílosti, ale i sám před sebou a z prozívat, jež v něm nikdy nepřestane žít... — tomu chybí základní předpoklad devátém, protože za sebou zanechal chalupu...

Značné procento uprchlíků si zaslouží despekt, který bylo v hlase Václava Klause cítit. Ne však proto, že utekli, ale proto, že téměř současně s okamžikem útěku zapomněli, proč utíkali. Vzpomněli si až v roce osmdesátém devátém, protože za sebou zanechal chalupu...

Nejasná lež byla poražena, ale místo prvního svobodného objetí lidí, kteří právě prošli společným peklem, místo hojení a scelování přišly propasti. Propasti (nepřeklenutelné?) mezi Čechy a Slováky, mezi Čechy a Moravany, mezi právníci a levicí — a jestli Klausova slova reprezentují domácí mínění, pak také propast mezi lidmi doma a venku. Nevím, jak na ty ostatní. Žijí moc daleko. Ale té poslední, úplně zbytečné propasti, bychom snad mohli zabránit lepším vzájemným porozuměním, upřímnou snahou pochopit, proč jedni jednali tak a druzí jinak.

KAREL WENDT (Melbourne)

Korunní archiv

Staré listiny se tváří v tvář těmto skutečnostem zbavují tíže času a odpovídají na otázku, kdo jsme, kam směřujeme a jaké místo v našem vědomí hraje pojem historické kontinuity.

POSELSTVÍ PERGAMENŮ

Archív České koruny soustřeďuje přes 2800 starých listin z rozmezí 12. až 19. století. Tento soubor, jenž je obrazem vstupu, ale i ponížení českého státu, vznikl za Přemyslovců jako panovnický archiv. S nástupem Karla IV. na český trůn jeho význam dále vzrostl. Nebyl již pouze výrazem moci dynastie, stal se archívem českého království a koruny, tedy českého státu, symbolizovaného královskou korunou a reprezentovaného nejen panovníkem, ale i stavy. Důkazem tohoto narůstajícího významu se stala i skutečnost, že Karel IV. dal v 50. letech 14. století zřídit úřad archiváře Českého království, jímž byl pověřen pravděpodobně český a říšský kancléř Jan ze Středy. Tato péče nebyla náhodná, protože listiny Korunního archívu byly vždycky právním důkazem o české suver-

nitě. Jestliže listiny Korunního archívu vyjadřovaly suverenitu a mezinárodní postavení českého státu, jakož i vývoj vztahů mezi panovníkem, šlechtou, církví a městy, je logické, že byly pečlivě sítěženy před zcizením, zničením či zneužitím prakticky od okamžiku svého vzniku. Předpokládáme, že rodový přemyslovský archiv jako zárodek budoucího Korunního archívu existoval již v 11. století za krále Vratislava II. s místem uložení zprvu pravděpodobně na Vyšehradě a od poloviny 12. století jako součást rodového pokladu na Pražském hradě poblíž hrobu zemského patrona sv. Václava, jehož ochrana měla být podle středověkých představ nejúčinnější. Ale už 7. ledna 1279, ani ne rok po porážce a smrti Přemysla Otakara II., braniborští rytíři rodový poklad i s archívem vyloupili. Tehdy došlo určitě k nenahraditelným ztrátám. Vyměněním Přemyslovců po meči v roce 1306 byl archiv v letech 1306—1310 znovu postižen. Řadu listin odvezl z Prahy Jindřich Korutanský před blížícím se římským králem Albrechtem, který rovněž neponechal archiv bez povšimnutí. A tak ty-

to události spolu se zvykem uchovávat zprávy jen právně průkazné listiny způsobily, že z archívu Přemyslovců, kteří vládli více než 400 let, se zachovalo pouze 55 listin. Z nich pak, se zřetelnější můžeme považovat dvě: nejstarší listinu z ledna 1158, jíž Fridrich Barbarossa udělil na říšském sněmu v Řeznu Vladislavu II. královský titul, dále pak Zlatou bulu sicilskou, vydanou v září 1212 Přemyslu Otakar I., jíž se potvrzuje českému panovníkovi dědičné držení královského titulu a uděluje hodnost kurfiřtská. Ta českému králi propůjčovala významné postavení, protože svým hlasem mohl ovlivňovat nejen mocenské poměry v říši, ale sám mohl být zvolen římským králem a korunován římským císařem. Pokusil se o to neúspěšně Přemysl Otakar II., zdárně se to však v plné míře Karlu IV. S příchodem Karla IV. na český trůn do- stává již archiv státní charakter a záhy je nazván Archívem České koruny. To je důležitá změna, protože termín Česká koruna se stal státoprávním pojmem, jenž obnařoval nejen fakt sepeř vlastního českého království, markrabství moravského, markrabství Horní a Dolní Lužice, slezského knížectví a tzv. zahraničních lén, ale i stál jako právní subjekt, nadřazený mocí panovníka i šlechty a svým významem tuto moc přesahující. Tomuto významu také odpovídá dobový název archívu v jeho úplnosti — Koruna česká, klenoty tohoto království, majestáty a svobody zemské. Korunní archiv zrcadlí mocenský vztah doby Karlovy, skutečnost, že tento panovník spojil ve své osobě korunu českou a římskou. Dokládá to na generálním sněmu 7. dubna 1348 jím vydaných sedmáct státoprávních listin, jimiž potvrdil všechny dosavadní svobody a privilegia české-

Třetím vzácným okruhem Korunního archívu jsou listiny doby poděbradské, které ve změnách evropských podmínek navazují na zahraniční politiku Karla IV. a opět vyjadřují prestiž českého státu. Kupříkladu listina z října 1460 se stala výrazem dohody Jiřího Poděbradského s vévodou Ludvíkem Bavorským o případné kandidatuře českého krále na římský trůn. Pravda, z celého projektu seslo, ale vzor tomu je i teoretická možnost husitského krále dosáhnout římské koruny pozoruhodná. Mimo jiné i proto, že celý jeho úsilí a předchozí diplomatických jednání prokázaly nový vztup prestiže českého státu. To ostatně, navazující na přátelské svazky Karla IV. s Francií, ilustruje i listina z června 1464, jíž byla potvrzena smlouva mezi francouzským králem Ludvíkem XI. a

ho státu a jeho nezávislost na římské říši, a dále v průběhu let vydaný soubor listin, udávajících jednotu a celistvost zemí českého království — Čech, Moravy, obojí Lužice a Slezska — tak, aby byly zne- možněny pokusy tuto jednotu zpochybnit nebo rozbit. V Korunním archívu našla sa- možřejmě ohlas i Karlova zahraniční politika v řadě listin kodifikujících státní smlouvy. Za všechny z nich jmenujme například listinu francouzského krále Jana z května 1358, která dokládá potvrzení přátelství s Francií, jež Karel IV. uzavřel i jako mezinárodní pojištění brzy po svém nástupu na český trůn v roce 1347. Z toho, co bylo řečeno, je zřejmé, že listinná produkce éry Karlovy byla úč- hodná. Proto se také z této doby zachoval celkem 973 listin, tedy mnohonásobně více než za celou epochu přemyslov-

Pokrev
ve str.
800

Jiřím z Poděbrad. Zmíněná listina navíc patří k okruhu projektu mírové organizace, jehož prostřednictvím měla být mezinárodně posílána stabilita českého státu.

STÁTNÍ TAJEMSTVÍ PRVNÍHO RADU

Místo uložení Korunního archívu, a také jeho převážení, patřilo mezi přísná státní tajemství. Důvodem tu nebyla jen ochrana před zcizením, ale i snaha vyloučit podvržení nějaké listiny; její vložení do Korunního archívu by jí totiž dalo punc neotřesitelné pravosti. Bezpečnostní opatření byla důležitá, protože archív vzhledem k politickým a válečným událostem své místo měnil. Zprvu to byla sakristie v románské bazilice sv. Víta na Pražském hradě, později — po vybudování gotického domu téhož jména — prostory nad Svatojánskou kaplí, ale i pevný Karlštejn. Mnohdy však ani to nepomohlo. Kromě vzpomenuých případů z roku 1279 a let 1306—1310 odvezl v roce 1420 Korunní archív do Vratislavi a pak do Vídně Zikmund. A opět došlo k nenahraditelným ztrátám. Zikmund ochuzený archív vrátil teprve po 18 letech na nátlak českých stavů, což bylo podmínkou jeho přijetí za krále. Místem uložení se však tehdy nestala Praha.

Listina Vladislava Jagellovského z listopadu 1514, již panovník zaručuje šlechtě, že neučiní nic, co by mohlo ukrátiť její práva ve prospěch měst. Přivěšená majestátní pečeť patří mezi několik málo dochovaných pečetí tohoto typu. Text listiny je psán česky.

ale kaple sv. Kříže na Karlštejně. V roce 1811 byl při vpádu Pasovských Korunní archív odvezen do Prahy, poté se na Karlštejn vrátil na osm let. V roce 1819, v době českého protihabsburského povstání, jej stavovští direktoři dali definitivně uložit na Pražském hradě. Konstatovali, že při existenci dělostřelceva už není Karlštejn dostatečně pevným místem.

Ani 18. století a počátek století sedmnáctého nebyly v osudech Korunního archívu chudé na významné listiny. Jde například o volební revers Ferdinanda I. z prosince 1526, jímž se tento Habsburk zavázal dbát všech práv, svobod a zvyklostí českého království, Majestát Rudolfa II. o náboženských svobodách z roku 1609 a další právní dokumenty.

ODPLATA HABSBUKŮ

Rada listin Korunního archívu nedala vítězi spát. A tak už záhy po Bílé hoře dal Ferdinand II. některé kusy převést k revizi do Vídně, aby u těch, jež hovořily v neprospěch jeho rodu, zrušil hrubým porušením jejich právní platnost. Například volební revers svého předka Ferdinanda I. zrušil rozlomením pečeti, fezy díkymu zrušil platnost Rudolfova Majestátu. Osudu neušla ani listina Fridricha Falckého z prosince 1819, jejíž text potvrzuje privilegia českého království. Pečeť Zimního krále byla odtržena, listina prošla i nedobrovolnou zkouškou ohněm.

Bílá hora uzavřela slavnou kapitolu Korunního archívu. Listiny do něj uložené po roce 1820 se svým významem s listinami pfemyslovského, karlovskeho a poděbradského období nedají srovnat.

Největší pohroma postihla Korunní archív v roce 1750. Tehdy došlo v souvislosti s centralizačními snahami Habsburků k založení ústředního tajného archívu ve Vídni v čele s dvorním radou Taulowem z Rosenfeldu. Ten vybral z Korunního archívu všechny listiny týkající se českého království, České koruny a Habsburků. Odvezl celkem 214 nejdůležitějších exemplářů — archív byl tak roztržen na dvě části: vídeňskou a pražskou. A je paradoxní, že zatímco v 19. století byla vídeňská část zpřístupněna badatelům, pražská, nazvaná svatojánská a uspořádaná Františkem Pařackým, zůstala pod šesterými zámky

[k otevření archívu se muselo sejít šest vysoce postavených držitelů příslušných klíčů]. Teprve v roce 1884 vyhověl císař František Josef I. Zemskému výboru a svolil k předání svatojánské části Korunního archívu do péče mezitím vzniklého Zemského archívu. Je samozřejmé, že tehdejší česká politická a vědecká reprezentace vznášela opakovaně požadavek, aby byla vrácena vídeňská část a Korunní archív byl obnoven ve své jednotě. Naděje na uskutečnění tohoto přání se však spínila až po vzniku Československé republiky, jejíž zástupci na jednání v Saint-Germain prosadili, aby do mírové smlouvy s Rakouskem byl vložen i článek o navrácení vídeňské části. A tak v roce 1920, po 170 letech, se konečně obě části Korunního archívu opět spojily.

Poslední nebezpečí přinesla léta II. světové války, kdy nacisté část listin předisponovali do říšských archívů v Drážďanech a Vídni. Naštěstí nebyly válkou postíženy a po roce 1945 se vrátily do Prahy, kde je dnes celý Korunní archív uložen v trezoru a chráněn jako poklad. Jeho historická cena je nevyčísitelná, protože spočívá především v jeho hodnotě paměti národa, paměti českého státu. A ta je nepřevoditelná, je cennější ryzosti jakéhokoliv drahého kovu.

Haß habe ich nicht in mir.

Der Häftling schreibt am 5. April 1942 aus dem Gestapo-Gefängnis im mittelböhmischem Kladno an seine Familie: „Ich glaube, daß mich meine kleine Maruschka nicht mehr erkennen wird, wenn sie mich wiedersieht. Ich stelle mir immer vor, wie sie gucken wird, wenn sie mich sehen wird. Hoffentlich wird es sehr bald sein.“

Wenige Wochen zuvor ist der Milchhändler aus Libochovice, der in dem Dorf ehrenamtlich als Funktionär der Kommunistischen Partei tätig war, von der deutschen Geheimpolizei „in Schutzhaft“ genommen worden. Ein tschechischer Polizist hatte ihn zuvor gewarnt, sein Name stehe auf einer schwarzen Liste der deutschen Nazi-Besatzer. Der Milchhändler entzog sich der drohenden Verhaftung nicht, weil er Repressalien gegen seine Angehörigen fürchtete.

Dem in der tschechischen Muttersprache abgefaßten, eng beschriebenen Brief vom 5. April 1942 folgt wenige Wochen später eine undatierte Postkarte aus dem

Billige Aussöhnung mit Polen

Die deutsch-polnische Regierungsvereinbarung, die Opfer nationalsozialistischer Verfolgung in Polen mit insgesamt 500 Millionen Mark zu entschädigen, ist am Mittwoch in Warschau offiziell abgesegnet worden. Das Geld wird voraussichtlich von einer Stiftung für „deutsch-polnische Aussöhnung“ an die Betroffenen verteilt.

Mit dieser Regelung, die in Polen als „lange und hart ausgehandelter Kompromiß“ empfunden wird, wurde zwar ein Schlußstrich unter ein Problem gezogen, das die deutsch-polnischen Beziehungen seit dem Krieg belastete. Doch weniger zufrieden als die Regierungen sind die Betroffenen. Willy Brandt schrieb in seinen Memoiren, daß die polnischen Ansprüche nach dem Bundesentschädigungsgesetz 180 Milliarden Mark betragen müßten. Die Rechnungen der polnischen Naziopfer-Verbände sind noch viel höher, auch wenn sie nur zivilrechtliche Ansprüche berücksichtigen. Solche Beträge, das versteht man in Polen, können nicht geleistet werden; eine Entschädigung für Unrecht der Nazis kann heute kaum mehr als symbolischen Charakter haben.

Aber die tatsächlich versprochene Summe von 500 Millionen Mark löst keine Genugtuung aus. Von drei Millionen polnischen Zwangsarbeitern leben noch etwa eine Million. Hinzu

kommen die Überlebenden aus den Konzentrationslagern — das Maximilian-Kolbe-Werk in Freiburg, das bislang als einziges humanitäre Hilfe leistete, hat allein mehr als 40000 registriert. Diese Menschen sind heute Rentner, sehr oft arm und krank. Die meisten leiden körperlich und psychisch noch immer an den Folgen von Haft, Folter und Zwangsarbeit. Viele von ihnen werden einen Betrag von weniger als 500 Mark — soviel entfällt durchschnittlich pro Person — nicht als „Geste“, wie von deutscher Seite gewünscht, sondern als Demütigung empfinden.

DOUFEJTE, ŽE TĚMTOU BLBOST CSFR NEUDELA!

„Pol. Gefängnis Theresienstadt — Kleine Festung — Zelle 1“. Auf dem Vordruck neben detaillierten Anweisungen über den Postverkehr mit den Häftlingen ist Platz für zwei handgeschriebene Sätze in Deutsch. „Schicket mir nicht mehr als 100 K monatlich, jetzt brauch ich nicht mehr“, lautet einer davon. Am 11. Oktober 1942 ein Vordruck mit dem Stempel „Geprüft — 4 — Auschwitz“, 31 linierte Zeilen Raum für Mitteilungen. Ein weiterer Brief, drei Postkarten-Vordrucke aus dem „Konz.-Lager Auschwitz“.

Dann die Todesnachricht auf einem Formular: „Kreemann Wenzel, Nr. 63502, Geboren: 15. 8. 97, Gestorben: 17. II. 43, Verzeichnis der Nachlaß-Sachen: 1 Joppe, 1 Mütze, 1 Rock, 1 Hose, 1 Weste, 1 Pull-over, 1 Hemd, 2 Unterhosen, 1 P Schuhe, 1 P Strümpfe, 1 Foto.“ Absender: Geheime Staatspolizei Kladno, ausgefertigt am 23. 4. 1943, gezeichnet: Kühnemann. Letzte Nachricht über das Schicksal eines der 35000 politischen Häftlinge des Gestapo-Gefängnisses Theresienstadt, von denen 7500 ums Leben kamen.

Theresienstadt, das seit Kriegsende wieder den tschechischen Namen Terezin trägt, liegt am jenseitigen Ufer des Flusses Eger (Ohre). Am 10. Oktober 1941, kurz nach der Errichtung des „Protektorats Böhmen und Mähren“, beschloß ein

Union will Siedler in Polen

hll BONN, 16. Oktober. Deutsche sollen sich nach den Wünschen von CDU und CSU in Polen frei niederlassen können. In einem Entschließungsantrag zu den deutsch-polnischen Freundschaftsverträgen, die am heutigen Donnerstag im Bundestag abschließend beraten werden, ist eine Passage enthalten, wonach es „Möglichkeiten deutscher Bürger“ geben solle, „sich in Polen niederzulassen einschließlich derer, die ihre Heimat verlassen mußten“.

.. A UTRHNOU CELOU RUKU!

Pokračování na str. 804

SS-Stab mit Reinhard Heydrich an der Spitze, die ehemalige Garnisonsstadt zum Getto für Juden zu machen. 7000 Bewohner wurden zwangsausgesiedelt. Bis zur Befreiung der Tschechoslowakei brachte die SS 152.000 jüdische Bürger aus 53 Nationen Europas in das Getto. Mehr als 87.000 wurden in Vernichtungslager weitertransportiert und ermordet, die meisten in Auschwitz. Im Getto selbst starben 30.000 Internierte an Unterernährung und Seuchen.

Während der kommunistischen Ära bestand in der Tschechoslowakei wenig Interesse von offizieller Seite, auf das Leiden der Juden in Terezin aufmerksam zu machen. Seit der Wende hat sich auch das geändert. So wurde die ehemalige Lagerschule, zuvor als Ausstellungsgebäude der Staatssicherheit benutzt, zum Getto-Museum umgestaltet. Es wird heute anlässlich der Gedenkfeier zum 50. Jahrestag der Errichtung des Gettos eingeweiht.

Zu den wenigen Überlebenden von Theresienstadt und Auschwitz gehören die 57jährige Edita Horáková und ihre heute 91 Jahre alte Mutter Ema Dusková (Namen von der Redaktion geändert). Sie könne heute ohne Schwierigkeiten über ihre Erlebnisse berichten, beugt die jüngere der beiden Frauen in deren Prager Wohnung möglichen Skrupeln des Gesprächspartners in fließendem Deutsch vor. Daß ihre Mutter und sie selbst sich nur durch eine ganze Serie von glücklichen Zufällen retten konnten, scheint Edita Horáková bis heute nicht fassen zu können.

Wenige Wochen nach dem Einmarsch der deutschen Truppen hatte die Familie aus einer ostböhmisches Kleinstadt auf Nazi-Geheiß nach Prag übersiedeln müssen. Der Vater überließ seine Kolonialwarengroßhandlung für einen symbolischen Preis einem Bekannten. Kurze Zeit später zog die SS das Netz enger. Es folgte die Anweisung, aus der inzwischen angemieteten Bleibe in einem bürgerlichen Wohnviertel in die Prager Innenstadt umzuziehen, kurz darauf die Zwangseinweisung in eine dritte Wohnung, wo man in drangvoller Enge hausen mußte. Dann kam der Befehl, sich am 22. Dezember 1942 mit 50 Kilo Gepäck an einem Vorortbahnhof einzufinden — zum Transport nach Theresienstadt.

Gemessen an ihren späteren Erlebnissen erscheint der 57jährigen das Getto-Leben, in dem es immerhin eine geregelte Verpflegung, Beschäftigung für die Internierten und eine beschränkte Selbstverwaltung gab, im nachhinein noch erträglich. „Wenn Gott will, können wir hier den Krieg überleben“, habe ihr Vater gesagt, der später von der Familie getrennt und in Auschwitz ermordet wurde. Edita Horáková, die von einem Medizinstudium geträumt hatte, konnte als Krankenschwester arbeiten. Für eine 18jährige sei es schrecklich gewesen, das Sterben vor allem vieler alter Leute mitanzusehen. Aber sie habe von den Lagerärzten — auch sie waren Juden — viel gelernt.

Die Getto-Insassen lebten im ungewissen über ihre Zukunft. Eines Tages sei ein Transport von mehreren hundert Kindern angekommen, die polnisch sprachen, erinnert sich Edita Horáková. Als sie zu einem Desinfektionsraum geführt worden seien und den Schornstein einer nahe gelegenen Fabrik gesehen hätten, sei unter den Kindern Panik ausgebrochen. „Gas, Gas“, hätten sie geschrien, und die Getto-Insassen hätten sie beruhigt, ohne sich das Verhalten der Kinder erklären zu können. Im Lager kursierte das Gerücht, die Gruppe sollte nach

kurzem Aufenthalt in Theresienstadt zur Erholung in die Schweiz gebracht werden. Die Kollegen des Gesundheitsdienstes drängten Edita, sich zum Begleitpersonal zu melden. Sie aber wollte ihre Mutter nicht im Stich lassen. Heute weiß sie, das die gesamte Kinder-Gruppe mit den Betreuern „ins Gas geschickt wurde“.

Um nicht von der Mutter getrennt zu werden, meldete sich Edita später freiwillig zu einem Transport, mit dem jüdische Bewohner angeblich nach Deutschland „zur Arbeit“ gebracht werden sollten. Beim Aufstapeln des Gepäcks entdeckte die junge Frau im Zugabteil die mit Bleistift gekritzelt Worte: „Jetzt fahrt ihr nach Auschwitz.“ Sie habe das als fürchterliche Bedrohung erfahren, ohne deren konkrete Bedeutung zu kennen. Auch nach Ankunft des Zuges, auf der Rampe, reagierte sie noch ahnungslos. „Ich wurde nach rechts gewiesen, meine Mutter nach links“, sagt Edita Horáková. In ihrem Entsetzen habe sie einen fürchterlichen Schrei ausgestoßen, so daß der SS-Mann auf sie aufmerksam geworden sei. Er habe sich von ihren Bitten erweichen lassen, und die beiden Frauen konnten zusammenbleiben. Daß das für die Mutter die Rettung vor dem Tod bedeutete, hat Edita Horáková erst später erfahren.

Über die Zeit im KZ Auschwitz-Birkenau, über Todesangst, Hunger und Entwürdigung, spricht die 57jährige nur stockend. Nach einigen Monaten im Lager wurden die ausgemergelten Frauen in einer Gruppe von mehreren hundert Jüdinnen zu Fuß nach Oberschlesien gehetzt, um Panzergräben auszuheben. Als die Front näherkam, wurden sie in ihren zerrissenen Häftlingskleidern und Holzpantinen zum Marsch in Richtung KZ Oranienburg gezwungen. Wer bei Tagesetappen von 30 Kilometern im Schnee zurückblieb, wurde von den SS-Aufsehern ermordet oder lebendig begraben. Als die Mutter nicht mehr weiterkam, blieb die Tochter bei ihr. Einer der SS-Leute, der zuvor bereits einige der entkräfteten Frauen erschossen hatte, führte sie in einen Wald. „Dann schoß er in die Luft und schickte uns weg. Warum gerade uns, weiß ich nicht“, sagt Edita Horáková.

Die plötzliche Freiheit stürzte die junge Frau in völlige Verwirrung. Nachdem sie sich mit der Mutter zu einer nahen Brücke geschleppt hatte, versuchte Edita, sich in die Tiefe zu stürzen. Die Mutter hielt sie zurück. In einem nahen Dorf erbettelten sie sich Lebensmittel, schlugen sich schließlich nach Prag durch. In der noch von den Nationalsozialisten besetzten Stadt irrten sie umher, ohne einen Unterschlupf zu finden. In ihrer Verzweiflung kam Edita auf die Idee, wieder ins Getto Theresienstadt zu gehen. Ein früherer Freund brachte sie davon ab und nahm sie auf. Die letzten Wochen bis zur Befreiung Prags im Mai 1945 lebten die beiden Frauen in der Angst, bei einer Entdeckung durch die SS auch die Familie des Freundes zu gefährden.

„Jahrelang bin ich dann von Psychiater zu Psychiater gewandert, um meine Angst zu bewältigen. Helfen konnte mir niemand“, beschreibt die 57jährige Pragerin die Fortsetzung ihres Leidenswegs. Geblieben sei ihr aus der Zeit im Konzentrationslager ein tiefes Minderwertigkeitsgefühl, das ihr auch den Mut genommen habe, eine Ausbildung zu absolvieren. Alpträume und Schreckhaftigkeit seien erst verschwunden, als der Mann, den sie in der Nachkriegszeit geheiratet hatte, vor einigen Jahren plötzlich verstarb. „Das war vielleicht ein

Gegenschock“, sucht sie nach einer Erklärung.

Bis heute haben die beiden Überlebenden nicht einmal eine finanzielle Entschädigung erhalten. Edita Horáková ist auch dagegen, das Thema an die große Glocke zu hängen. „Vielleicht ist es besser, nicht zuviel über unser Schicksal zu reden, um nicht neues Unheil heraufzubeschwören“, meldet sich bei ihr die alte Angst. Im Jahr 1968 (während der Liberalisierung des „Prager Frühlings“) ist ihr Sohn ausgewandert und hat sich in Frankfurt am Main eine Existenz aufgebaut. Als sie ihn Anfang der 70er Jahre erstmals besuchen konnte, habe sie beim Aufenthalt in Deutschland ein sehr flausches Gefühl gehabt. Das habe sich inzwischen gelegt, sagt sie und fügt hinzu: „Haß habe ich nicht in mir, aber vergessen kann ich auch nicht.“

Auch der heute 69jährige Ivan Fric kann nicht vergessen. Sein Beruf als Kameramann brachte es mit sich, daß er gezwungen war, monatelang in Theresienstadt ein und aus zu gehen. Die Nationalsozialisten hatten unter internationalem Druck im Mai 1944 einer Kommission des Roten Kreuzes aus Genf die Tore des Gettos geöffnet. Vorgeführt wurde ein „Musterlager“, in dem jüdische Kinder zuvor dressiert worden waren, den gefürchteten Lagerkommandanten vor der Kommission mit den Worten „Onkelchen, spiel doch bitte mit uns“, zu begrüßen.

Der Erfolg der Aktion brachte die Nationalsozialisten auf die Idee, einen Propaganda-Film über das „mustergültige Getto-Lager“ drehen zu lassen. Um das Vorhaben unverdächtig erscheinen zu lassen, wurde ein tschechisches Filmteam, zu dem der damals 22jährige Fric gehörte, unter Androhung von Sanktionen mit den Dreharbeiten beauftragt. Schauspieler und Komparsen hatten die Getto-Insassen zu stellen. Regie führte der Häftling Kurt Geron, der wie fast alle beteiligten Juden noch vor Fertigstellung des Films ermordet wurde. Da auch die Techniker befürchten mußten, als lästige Zeugen beseitigt zu werden, zögerten sie die Arbeit an dem Streifen bis Kriegsende hinaus, so daß ihn die NS-Propagandisten nicht verwenden konnten.

„Die entscheidende Frage ist heute, wie es geschehen konnte, daß sechs Millionen Menschen ermordet werden konnten, ohne sich zu wehren“, sagt Fric, und es ist ihm anzumerken, daß er damit auch eine Bewältigung der eigenen Erlebnisse bei den Dreharbeiten verbindet.

In Ungarn liegt nach Angaben des Unternehmers die österreichische Spar mit 200 Geschäften vorn.

Tschechoslowakei unterhalten die Hamburger 25 Läden, denen bis zum Jahresende mindestens 50 weitere folgen sollen.

Spar in Ungarn und CSFR Die Handelskette Spar ist jetzt auch in Ungarn und der CSFR vertreten. In der

— A UDEŠU BY TO ŽALÉ!

Doporučení do Haagu

{par}: Sdružení pro republiku — RSČ se obrací k Mezinárodnímu soudnímu dvoru do Haagu a doporučuje mu zabývat se právou protiprávního aktu, jakým bylo odstoupení Podkarpatské Rusi SSSR pod nátlakem Stalina, Předseda strany M. Sídek na včerejší tiskovce hovořil také o lustračním zákoně, který podle jeho názoru fakticky postihuje hlavně malé ryby. Odmítl vyhlášení referenda o státoprávním uspořádání [nic neřešící, nákladný prostředek]. Petiči na jeho podporu označil za další loutkové divadlo, při kterém se opět uplatní herci. Smysl by podle jeho názoru měla, pokud by se v zákoně na takovéto iniciování pamatovalo. Místo referenda doporučil uspořádání voleb. K vyšetřování své osoby uvedl, že seznámení s výsledky bylo příslušnými orgány odloženo na neurčito, a ironicky podotkl, že se zatčením zřejmě čekají na dobu předvolební kampaně.

..A CO S NI, KOJDI, Y SE SLOVENSKO

2020VEDLO S HIST. ZEMĚMI 2 KOLUJE 2

Im Stil „reicher Onkel“ düste der Jetset nach Prag, um anderen was Gutes zu tun und sich natürlich auch ein Bißchen.

Auf Initiative der charmanten Lobby-Lady Fürstin Dr. Therese Schwarzenberg, Gründerin der „Medical Helpline“, von Beruf Medicus, hatten Graf Jakob und Gräfin Monika Coudenhove-Kalergi, Herzog Feri und Herzogin Isabelle Ratibor sowie Baron Richard und Baronin Nora von Drasche in monatelanger Arbeit einen 3-Tages-Benefiz-Ausflug in die ČSFR-Hauptstadt organisiert, um Geld für den Bau einer Dialysestation lockerzumachen. 1000 Dollar mußte jeder der 480 Gäste berappen. Diejenigen, die sich nicht auf den Weg machen konnten, schickten einen Scheck. So floß eine Million Dollar in die Wohltätigkeitskassette, und die gute Fee Schwarzenberg – in wallender roter Robe beim Galadiner im Hradšchin – strahlte; auch Vaclav Havel freute sich. Der Präsident war allein gekommen, Ehefrau Olga befand sich bei einer Benefiz-Gala in Jerusalem.

Das unbestreitbar auffälligste Kulturereignis der Prager Neuzeit begann gleich mit einer Panne: Das Hotel „Diplomat“ war hoffnungslos überbucht. Baron Elie de Rothschild wurde für die erste Nacht in eine drittklassige Herberge umquartiert. („Diplomat“-Direktor Rohrwasser: „Um Gottes willen, da kann ich den Hut nehmen.“)

Start des wohlthätigen Trips: Besuch in der berühmten „Laterna Magica“, einer Show (Dürrenmatts „Dinotaurus“) ohne Worte, beider die internationalen Gäste keine Verständigungsschwierigkeiten hatten. Unter ihnen: Prinz Alfonso (überraschend verjüngtes Gesicht) und Prinzessin Marily von Hohenlohe, Baronin Liliane de Rothschild, die Herzogin von Alba, die Herzogin von Marlborough, Konrad und Gabriele Henkel (Waschpulver), Maestro-Witwe Eliette von Karajan, Elektro-Lady Julia von Siemens, Prinzessin Theresa von Fürstenberg mit Tochter Nina, Multi-Künstler André Heller, Mercedes-Generalkonsul Dimitri Z. Pappas, Graf Hans-Veit Toerring mit Tochter Clarissa, Großverleger Beat Curti (vorübergehend in München kurzzeitig, was sich aber wieder legte), der Pariser Großunternehmer Robert Balkany, Graf Johannes Walderdorff, Leuchtkörper-Industrieller Jörg Zumtobel mit Frau Edda, Fürstin Manni zu Sayn-Wittgenstein, Graf Alexander Schönburg-Glauchau, Keramik-Queen Brigitte von Boch, Graf Axel Douglas, Gregor von Rezzori und Verleger Hans Dichand.

Nach dem Theater ging's zum Essen ins böhmische Lokal „U Fieku“, und damit sich die Schar auf dem Weg durch die verwinkelte Prager Altstadt nicht verlor, fungierten Hostessen als Wegweiser. Die elegant gekleideten Herrschaften wurden von der Bevölkerung angestarrt wie weiße Tiger. Nur Donna Alberta Agnelli (Fiat) nicht. Italiens bescheidene Grand Dame, begleitet von ihrer schönen, scheuen Enkelin Marella (Europas reichste Erbin), hatte sich im Outfit den Einheimischen angepaßt. Die Rückfahrt in strapazierten Ost-Omnibussen blieb nur Prinzessin Firyal von Jordanien erspart. Sie bekam von Havel eine Dienstmousine, einen gestreckten Volvo.

Bei der Führung durch das goldene Prag anderntags setzten sich Graf Seppi Oppersdorff (Fiat) und sein Ex-Chef Fritz Oppen-

heim (Bank) ab und ließen sich im offenen Zweispänner durch das historische Judenviertel kutschieren.

Zur Gala, dem Höhepunkt des Prag-Weekends, mußten alle Wohltäter, ähnlich wie auf Flughäfen, einen Waffendetektor durchschreiten, der sich bei den funkelnden Colliers wie wild gebärdete. Bei der Pariser Witwe Aimee de Heeren gab er sogar kurzfristig seinen Geist auf.

Vor dem Diner im prachtvollen „Spanischen Saal“ kamen die Gäste in den Genuß einer Art Konzert, veranstaltet von einem hilflosen Flötisten, einer Gitarristin, bei der man nicht wußte, ob sie noch stimmte oder schon spielte, und ein paar Sängern, einzige Alibi-Tschechen des Abends.

Sauer war Eliette von Karajan wegen ihrer schlechten Platzierung. Sie wäre lieber an Tisch I mit Havel, Fürst Kari Schwarzenberg (Kanzler in Havels Staatskanzlei, der als einziger ehemaliger Großgrundbesitzer seine Schlösser in der ČSFR zurückbekommt) und Fürst Ratibor gesessen, als an ihrem Tisch 18 in „Sibirien“. Graf Johannes Walderdorff verzichtete, besorgt um seine Stammkundin im „Goldenen Hirsch“, auf sein Essen und täzelte bedienend und beruhigend um die Dirigenten-Witwe herum, die endgültig verärgert war, als bei der anschließenden Auktion eines Fächers (keiner wollte so richtig mitsteigern) ihr Name aufgerufen wurde. Auf die Frage „Niemand mehr als 20 000 Dollar? Eliette, was ist mit Ihnen?“ hob sie wohl oder übel ihren Arm, wurde aber zum Glück von einem feuchtfröhlichen Gast am Nachbarstisch überboten.

Industriellen-Lady Gabriele Henkel, mit einer Art Andy-Warhol-Frisur und in schicker schwarzer Chiffonrobe mit Pailletten, bedauerte, kein Wort der Laudatio verstanden zu haben, die Fürstin Therese Schwarzenberg in ihrem Hausenglisch abgehalten hatte. Angesichts des großen Damenüberschusses fragte sie ihren „Tischherrn“ Edda Zumtobel: „Haben Sie einen Mann?“ Darauf die Industriellen-Ehefrau aus Dornbirn (in Armani-Robe): „Ja, ich schon.“

Gabriele (zu ihrem einige Tische entfernten Konradspähend) weiter: „Hier sitzen lauter Damea, die keinen Mann haben, sollen doch die zusammensitzen. Wer hat, der hat.“ Dann ging sie ans Büfett und machte ihrem „Tischherrn“ Edda einen appetitlichen Teller zurecht.

Grüße an den gut gekämmten Kollegen Karl Peter Schwarz von der „Welt“: Das Kleid von Fürstin Schwarzenberg war rot, wie gesagt.

Výjimka kontrarozvědčikům

PRAHA: Na pětidehntm shromáždění velitelského sboru ČSA, které bylo včera zahájeno v Praze, byly na pořadu jednání základní otázky koncepce obrany ČSFR a úkoly Čs. armády v tomto a příštím výcvikovém roce. Tzv. lustrační zákon se v ČSA vztahuje asi na 5600 osob, které jsou ve funkcích plukovníků, generálů, vojenských a leteckých přídelenců. Uvedl to před velitelským sborem ČSA ministr obrany L. Dobrovský. Zdůraznil, že všichni ti, na něž se vztahuje ustanovení tzv. lustračního zákona, budou prověřeni, zda mají právo vykonávat své funkce. Zároveň nevyloučil, že dojde k personálním změnám a přesunům v ČSA, o kterých lustrační zákon ho-

vofí. Ti, kteří nebudou moci vykonávat své funkce, budou přesunuti na místa, u kterých zákon nevyžaduje prověření, řekl. Dále uvedl, že využije práva, které je dáno zákonem, a udělí výjimku bývalým příslušníkům vojenské kontrarozvědky, kteří jsou nyní zařazeni ve vojenském obranném zpravodajství, nebo příslušníkům vojenské policie, na které se vztahuje ustanovení zákona. Obě tyto skupiny podle L. Dobrovského projevily naprostou loajalitu demokratickému zřízení a novým trendům v naší armádě. »Budu tedy jednat tak, abych svého práva využil ve prospěch Československé armády,« zdůraznil L. Dobrovský.

JAK NA HAVLA ...

Hluboká studnice moudrosti našich předků nám odkázala pestré bohatství li-

dových pranostik. Některé v souvislosti s dneškem ziskávají zvlášť pikantní a adresnou přičiň. Ale konkrétně. V měsíci října zvěstují, že 16. října, kdy je sv. Hav-

Zatím strana, kdy bude garda?

Není to tedy černý humor, ale skutečnost. Tiso, obdivovatel Adolfa Hitlera, osobní přítel říšského vedoucího SS Heinricha Himmlera, se opravdu dopustil některých činů vlásta, se opravdu přispěl k rozbití samostatného československého státu, nechal deportovat a fyzicky zlikvidovat desetitisíce Židů a zmasakrovat další tisíce, spíše desetitisíce arijských, spolupůbanců. Nu, proti tomu žádný důstojník, i válečný zločinec má být pro někoho hrdinou. A za to se i stějnomyšlnou gardou, neboť zneužil i ze své osobnosti kněze a buditele, čímž míníme Hlinku, nikoliv Tisa. Teď jde jen o to, zda se v Bydčích nedělá, jak říkáme my, Češi, účet bez hostinského. Zda se slovenský národ opravdu ztotožňuje s extremistickými politiky. Některé zprávy a fakta totiž ho-

nechápal, dokonce proti tomu reptali, snad dokonce i hanobil majestátní slovenského prezidenta.

Pět set lidí samozřejmě nepředstavuje slovenský národ, i když další desetitisíce či spíše statisíce také požadují odstranění Slovenska, tedy opět rozbití jednotného československého státu. Činí tak decentněji než ona pětistovka. Konečně, chtěl-li náš slovenský přítel samostatný stát se vším všudy, tedy s nejjistými hranicemi, rozbitou ekonomikou, dokonce i s postavením členu hitlerovské koalice, nechtěl jej mají. Disponují již Hlinkovou stranou, třeba založí i stejnojmennou gardu, neboť zneužil i ze své osobnosti kněze a buditele, čímž míníme Hlinku, nikoliv Tisa. Teď jde jen o to, zda se v Bydčích nedělá, jak říkáme my, Češi, účet bez hostinského. Zda se slovenský národ opravdu ztotožňuje s extremistickými politiky. Některé zprávy a fakta totiž ho-

na Havla, děst na vánoce. Inu, uvidíme, jak se příští rok proročké předpovědi vyplní. Bude horké této?

svatého Havla, bude budoucí rok suchý. Jinak – suchý Havel oznamuje suché léto. Nalodí-li Havel, bude horké této. Děst

DENN WIR FAHREN, WIR SLOWAKEN, DENN WIR FAHREN GEGEN EUROPA. ny října, svatý Havel na poli zastaví práci a bude mokrá zima. Nebo: Svatý Havel stojí za to, jaké bude příští léto. Svatý Havel teplý, svatý Marcei bílý. Sucho-li na

plati: Jaký den Havel ukazuje, taková zima se objevuje. Opadá-li listí do potov-

Mléko i máslo opět dražší

(k2): Výrazný vliv na naši životní úroveň měl růst spotřebitelských cen, ke kterému došlo po jejich liberalizaci počátkem roku. Již v červnu byly proti prosinci roku 1990 vyšší téměř o padesát procent. Vysoký nárůst cen však narazil na popíavkovou bariéru, která ovlivnila jejich vývoj v dalších měsících. A tak se stalo, že zemědělci a potravináři měli nejednou přebytky masa, obilovin i mléčných produktů a ceny potravin se stabilizovaly.

Ze zprávy Českého statistického úřadu za měsíc září vyplývá, že inflace, pokud jí vztahujeme na spotřebitelské ceny, je téměř nulová, ne však u vybraných potravin. Růst cen potravinářského zboží v tomto měsíci proti srpnu ovlivnil především vyšší ceny mléka — o 4,3 procenta, másla — o 4,8 procenta, a vajec — o 5 procent. Ve zprávě také stálo, že další růst cen u těchto výrobků se očekává, což rozhodně neuniklo bedlivým očím hospodyněk a dalších nakupujících v potravinářských samoobsluhách. Proč tomu tak je? Jde jen o sezónní výkyv, nebo začala další vlna zdražování?

Jak nám řekl vedoucí odboru zemědělství federálního ministerstva financí ing. J. Zá-

horka, ceny mlékárenských výrobků vzrostly po liberalizaci zhruba o padesát procent. Postupně, jak narazily na odbytovou bariéru, začaly klesat. Se svými zisky se uskrovnovali obchodníci, zpracovatelé, došli šly i ceny zemědělců, takže zdaleka neodpovídaly jejich výrobním nákladům. Ti proto začali omezovat pro ně ztrátovou výrobu a snižovat stav dojníc. Výsledkem je nižší produkce mléka, dochází k vyrovnání jeho nabídky a poptávky. To s sebou přináší i zotavení cen pro zemědělce. Také mlékárny, aby si zajistily surovinu, musí platit více. Dále jsme se dozvěděli, že zemědělci nemohou trvale vyrábět pod své náklady, většina by měla mít možnost je uhradit.

O kolik tedy ceny mlékárenských výrobků ještě vzrostou, lze v současné chvíli těžko odhadnout. Jisté je jen to, že se do nich promítnou výrobní náklady zemědělců i zpracovatelů v plné šíři.

Třídít pražský odpad

(ml): Na pražské radnici představili včera novinářům zástupce německých firem RWE Entsorgung a Deutsche Projekt Union z Essenu, kteří od ledna do srpna společně s odborníky z pražského magistrátu zpracovávali nové koncepte programu hospodaření s odpady v hlavním městě. Obě německé firmy mají ve svém oboru značné zkušenosti. Jejich poslední akcí byl program ekonomiky odpadů pro Horní Rakousko, Lipsko a Čechy. V Praze je stav z hlediska odpadů dosti kritický a přechodně se ještě zhorší. Okamžitý obrat může přinést tříděný sběr. Proto Pražské komunikace rozmístí do konce roku v jednotlivých částech města přes dva tisíce označených kontejnerů. Likvidace a využití odpadů souvisí mj. s uvedením malešické spalovny do provozu, s novou centrální skládkou a deponiemi toxických materiálů. Důležitý bude i operativní svoz odpadu a dořešení reprodukčního procesu. Nová koncepce počítá s plným porozuměním obyvatel Prahy.

Už to tady bylo

Vládní garnitura slouží zájmům západního kapitálu. Odmítáme rozprodej privatizovaného majetku zejména zahraniční buržoazii, odporuje to prvnímu článku Ústavy, podle něhož všechna moc patří lidu. Privatizace je podvod. Národní majetek by měl připadnout lidu Československa, protože tomu patřil, a ten na něm pracoval. Buď nebude trpět nikdo, nebo všichni! Tohle jsou hesla představitelů bratislavského Fóra robotníků, brněnské Demokratické levice (což není současná DL v KSČM) a pražského Hnutí za sociální spravedlnost, s nimiž se prezentovali nedávno v Praze. Nezdá se, že jsme podobná hesla už slyšeli či četli? A pak přišel únor osmačtyřicátého a s ním ona moc patřící lidu. A všechny ty kruté a zničující deformace. Ve jménu lidu. A výsledky známe. Tohle není normální reakce na chyby vlády či alternační dialog. Kořeny jsou mnohem nebezpečnější. Proto odhýl tabule hesla jen žertem nemohu. Tahnou přitom rty...

Getreideernte größer als erwartet

Die deutsche Getreideernte ist in diesem Jahr mit 39,3 Millionen Tonnen um 4,5 Prozent größer ausgefallen als im Vorjahr und übertraf damit die bisherigen Schätzungen noch um zwei Prozent. Laut Bonner Agrarministerium stieg der Er-

Harrach žádá majetek

PRAGA: O navrácení bývalého zámeckého pivovaru (nyní sklad zeleniny), zámku (objekt Krkonošského muzea) v Jilemnicích a dalších nemovitostí, zemědělských a lesních pozemků v krkonošské oblasti požádal Ernest Harrach, žijící v Rakousku, který je údajně dědicem majetku hraběte Johanna Harracha. Podle zástupců semilského okresního úřadu a Městského úřadu v Jilemnicích nejsou nároky harrachovského dědice zcela vyjasněny a k jejich prokázání chybí také některé dokumenty. Právě jilemnické panství bylo základem rodového majetku harrachovského rodu, k němuž patřily i usedlosti a pozemky v jižních a severních Čechách.

SKOKAPSKÝ MŮSTEK?

UNESCO a Komenský

PARÍŽ: Ve francouzské metropoli včera začala 26. generální konference Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). ČSFR zastupuje na generální konferenci delegace vedená náměstkem ministra zahraničních věcí, předsedou československé komise pro spolupráci s UNESCO M. Paloušem. Přijela do Paříže s návrhy na rozšíření spolupráce mezi UNESCO a středoevropským regionem jakož i s Evropským střediskem pro výchovu k lidským právům, které sídlí v Praze. ČSFR si rovněž přeje, aby se UNESCO zapojilo do oslav 400. výročí narození J. A. Komenského.

Druhá největší

(ml): Na pražském sídlišti Lužiny byla včera otevřena — po 18 letech stavby — druhá největší knihovna v našem hlavním městě. Velikostí užitelské plochy — 1240 m² — se řadí hned za prostory hlavní budovy Městské knihovny. Na Lužinách je k dispozici v prostoru střediska Centrum půjčovna pro děti a dospělé, studovna a klubovna s audiovizuálním a počítačovým střediskem. Pro malé čtenáře je připraveno na osm tisíc knih a pro dospělé 5500 publikací, 1700 gramofonových desek, magnetofonových kazet a CD disků.

A TAKÉ NEJČTENĚJŠÍ?

trag in den alten Bundesländern auf 27,6 (25,9) Millionen Tonnen und blieb in der

Bella znamená krásná

(b): Zeny odedávna mezi sebou soutěží. Zkušenosti při svém studijním pobytu v Itálii v plábu a krásě. V moderní době soulti. Boxy kosmetické částí salónu jsou už teď navzájem i firmy, které o tuto krásu bouy přístrojů, které se v péči o pleť pečují a umocňují ji. Nyní k měření sil v zahraničí už běžně používají. Přípravky a nápadů dochází i u nás. V ulici Na Panovské nábřeží z přírodních surovin, do krátki 32 v Praze se např. v těchto dnech poručené k dennímu ošetření kůže, si pak otevřel salón Bella, jímž firma Puls roz-základnice mohou koupit v prodávně pod štijuje své služby. Kadeřníci pod nede-jednou střechou. Firma nenasadila ceny, nového zařízení, osm kadeřnic je však už vodová ondulace tu stojí 27 korun, barben-připraveno pečovat o vlas nelen po stránce ni vlasů s mýtím a ondulací kolem 80 Kčs; estetické, ale i záruční. Vedoucí v, že záleží samozřejmě na přípravku, který je se s jednou z nejlepších ozdob žen musí použít. A ceny v malém baru, kde si lze zacházet setrně, dlouhou dobu působila zpríjemnit čekání? Káva za pět korun, fer-v Ústavu lékařské kosmetiky. Kosmetička net za dvanáct. Firma zřejmě počítá s per-Marketa Mašková zase načerpala cenné spektrivou, chytrý podnikatel nepředraží.

Nadace K. Adenauera v Praze

(k): Úterním otevřením svého zastoupení v hlavním městě Československa rozšířila Nadace Konrada Adenauera, velmi blízká německé Křesťansko-demokratické unii (CDU), svou angažovanost ve střední a východní Evropě. Oficiálního otevření a tiskové konference v Kaiserštejnském paláci v Praze se zúčastnili předseda nadace dr. Bernhard Vogel, bývalý předseda zemské vlády v Rýnsko-Falcku, spolu s ředitelem mezinárodního ústavu J. Thesingem.

Castrové dále u moci

HAVANA: »Kubánská revoluce bude hájit principy socialismu, i kdybychom se měli vrátit zpět do hor a žít tam.« prohlásil nejvyšší kubánský představitel F. Castro v pondělí večer na shromáždění, které se uskutečnilo na náměstí A. Macea v Santiagu de Cuba na závěr čtvrtého sjezdu KS Kuby. Zakončil tak sjezd, který mezi prostými obyvateli byl přezdívan »festival monologů«. O politickém systému a životě na Kubě Castro řekl, že to jsou nejlepší příklady demokracie na světě.

Stop čilému obchodu

(čre): Pražští kriminalisté v současné době vyšetřují celkem 24 občanů bulharské a jugoslávské národnosti. Tato skupina organizovala v hlavním městě krádeže osobních automobilů, které s falešnými technickými průkazy převážela do Jugoslávie, Bulharska, Polska a Rakouska. Celková škoda se pohybuje kolem devíti milionů korun. Další šest milionů kriminalisté zajistili v odcizených vozidlech.

Ex-DDR mit 11,7 Millionen Tonnen stabil. Ať 2176 Die Anbaufläche betrug insgesamt 6,6 Hektar.

ALÉ ZAMĚNUJÍ SE TAM I LEKTERNÉ CUBKY.

VELITEL MORDKOMANDA JEŘÁB

Vyšetřovatelka prokuratury v Praze rozhodla dne 1. srpna 1991 přerušit trestní stíhání pro trestný čin pomlavy, jehož se dopustil neznámý pachatel tím, že zaslal státním orgánům ČSFR písemnost, jejímž obsahem byly nepravdivé údaje o činnosti RSDr. Oldřicha Hromádka v letech 1941 až 1951, kdy působil ve funkci velitele útvaru SNB »Jeřáb«. Dále vyšetřovatelka prokuratury v Praze »odkládá« oznámení RSDr. Ing. Oldřicha Hromádka na tehdejšího šéfredaktora Lidové demokracie Jiřího Navrátila...

Poprvé v dějinách civilizovaného světa si dovoluje velitel ochrany koncentračních táborů na Jáchymovsku žalovat bývalého politického vězně, že si dovolil mu připomenout jeho minulost. Něco takového nebylo možné ani v poválečném Německu, stalo se to však v Československu, které se vydalo podle předsedy vlády Mariána Čalvy a ministra zahraničních věcí Jiřího Dienstbiera na cestu k demokracii a »zpět do Evropy«.

Signatář Charty 77 plk. RSDr. Ing. Oldřich Hromádka, CSc., se stal vedoucím bezpečnostní komise Koordinačního centra občanského fóra v Praze a zároveň tím, že se údajně nevědělo o jeho minulosti, dokonce předsedou Ústřední občanské komise pro prověřování příslušníků SNB. Bývalý velitel mordkomanda Jeřáb zastával v KC OF placenou funkci a měl oprávněné obavy, že kdyby představitelé OF uvěřili »neznámému pachateli«, pozbyl by zaměstnání a tím i platu. Velitel mordkomanda se však domníval, že by nemohlo vzniknout nebezpečí trestního stíhání.

V pořadu píseňského rozhlasu se plk. RSDr. O. Hromádka pokoušel přesvědčit posluchače, že nevěděl o bezohlednostech, které spáchali příslušníci útvaru, kterému velel. Hromádka redaktorům píseňského rozhlasu prostě lhal. Na otázku, zda věděl, že v jáchymovských lágrech jsou političtí vězňové, odpověděl:

»To já vůbec netušil, že tam vůbec nějaký trestanec budou. Když jsem tam přišel, byli tam váleční zajatci. Rusové je museli propustit, poněvadž byl vyvíjen mezinárodní tlak. Prostě nevím. To byla opatření vlády, že se lágry naplňovaly trestanci. A za co byli tito lidé vlastně trestáni, to nevím, poněvadž jsem při žádném soudním řízení nebyl. No, později jsem se dozvěděl, že tam bylo mnoho politických vězňů.«

Signatář Charty 77 plk. RSDr. Ing. Oldřich Hromádka, CSc., nemluví pravdu. Začneme však od začátku.

Dne 25. října 1948 byl tehdejší Národním shromážděním přijat zákon 247/48 o táborech nucených prací. Pro jakou sociální složku občanů platil tento nelidský zákon, velitel jáchymovského mordkomanda dobře věděl. Sám totiž přiznává, že pro svou činnost v KSČ byl vybrán už v roce 1945 do Sboru národní bezpečnosti, kde zastával funkci osvětového důstojníka, absolvoval několik školení a v lednu roku 1948 byl převeden do zvláštního útvaru SNB v Praze.

Dne 25. ledna 1949 byl jmenován velitelem nově vytvořeného útvaru SNV Jeřáb, jehož úkolem bylo zabezpečení jáchymovské uranové oblasti a vnější ochrana táborů nucených prací

Výnosem prezidia ministerstva vnitra čj. 14/taj/49/BP/6 ze dne 25. ledna 1949 zřizuje se dnem 1. 2. 1949 SNB — útvar Jeřáb.

SNB — útvar Jeřáb, Jáchymov, poštovní schránka č. 10, telefonní číslo: 66, StB 102, dálnopis: VOSTB, Jáchymov

Poměr k ostatním složkám:

Při výkonu státní bezpečnostní služby je útvar Jeřáb postaven na úrovni krajského velitelství Státní bezpečnosti. Jelikož útvar Jeřáb je určen k plnění zvláštních úkolů, jsou všechny útvary Státní bezpečnosti v obvodu jeho působnosti povinny bez újmy svých povinností starat se o potírání všech zjevů ohrožujících zájmy tímto útvarem chráněné...

Samozřejmě že tento spis je opatřen razítkem: TAJNĚ.

Toto je jen část výnosu tehdejšího ministerstva vnitra podepsaná tehdejším ministerským radou známým Jindřichem Veselým, který údajně spáchal v roce 1964 sebevraždu.

Zde je zapotřebí poukázat na to, že SNB — útvar Jeřáb byl postaven na úrovni krajským velitelstvím Státní bezpečnosti. Ministerstvo vnitra vydalo dne 18. listopadu 1949 pod číslem jednacím S-8440/010-49 jiný spis, přirozeně s razítkem TAJNĚ. Jednalo se o úpravu a doplnění »pracovních vodítek« pro akci T-43.

V instrukcích pro ústřední a krajské kanceláře akce T-43 nebylo nic jiného než souhrn pokynů, podle nichž měly být osoby nesouhlasící s komunistickým režimem zavírány do táborů nucených prací. V kapitole č. 6 se praví, že místní organizace KSČ mají na bílých dotaznicích podávat vlastní návrhy typů vyakčňených důstojníků a příslušníků SNB, vyakčňených studentů, tzv. zlaté mládeže, prostitutek, povalečů a různých prací se vyhýbajících živičů, které jsou nebezpečné, ve svém okolí známé, jejichž izolace v TNP bude okolím přijata s povděkem.

V instrukcích se výslovně uvádí, že na akci je dosti času. Jejím hlavním rysem musí být její naprostá nenápadnost. Čím bude realizace lépe rozptýlena, tím bude akce dokonalejší. Musí být postihováni jen skutečně aktivní a ve svém prostředí dobře známí nepřátelé lidové demokratického zřízení. Předvádění zajistěných je nutno provádět v noci, za pomoci nákladních aut nebo autobusů.

Otázka vysídlení rodiny příkázaného a opuštění jeho dosavadního bytu je otázka druhořadá.

Co k tomu dodat? Nepřipomíná to někomu nacistické počínání nebo řádění po nástupu Hitlera k moci v roce 1933?

Velitel mordkomanda Jeřáb musel bezpečně vědět, že v koncentračních táborech nejsou vrazi, zloději a různí podvodníci.

Minule jsme zveřejnili spis č. j1977-02/50-01, ve kterém velitel mordkomanda Jeřáb kpt. O. Hromádka zdůvodňuje použití zbraně štábním strážmistrem Janem Větrovcem, který zastřelil bezbranného Daniela Štěpána. Hromádka doslova píše:

»Větrovec považoval právem trestance Štěpána odsouzeného podle zákona 231/48 na dobu 11 roků těžkého žaláře za zvlášť nebezpečného zločince, a sice proto, že mu byly známy okolnosti, za kterých k útěku došlo.«

Když Hromádkaův podřízený považoval trestance za zvlášť nebezpečného zločince, protože byl odsouzen podle § 231, jak je možné, že jeho velitel, Hromádka, nevěděl, kdo tito »zvlášť nebezpeční zločinci« jsou? Navíc svého podřízeného kryje, i když dobře věděl, jakým způsobem se s politickými vězni zachází. Hromádka to věděl moc dobře. Již v roce 1969 se inspekte MV ČSSR zabývala totiž jeho činností a pod č. j. IMČ 101/40/69 bylo konstatováno, že »jž v roce 1954 bylo tehdejší Inspekcí MV zjištěno, že při vyšetřování akce Budovatel, které probíhalo v letech 1949 až 1950, bylo proti vyšetřovaným osobám použito fyzického násilí, jímž bylo získáno doznání. Některých vyšetřovacích úkonů se účastnil i Ing. O. Hromádka a že on sám, podle svého doznání uhodil jednoho vyšetřovance. Jinak, i když byl přítomen týrání vyšetřovaných, sám se jej nezúčastnil, ale týrání však nemohl zabránit.«

Dále komise inspekte MV pokračuje:

»V závěru šetření komise v r. 1969 konstatovala, že Oldřich Hromádka se dopustil nezákonného jednání. Jako velitel útvaru Jeřáb se v roce 1949 zúčastnil výsledků některých osob, a ač věděl, že tyto osoby jsou vyslýchány za použití fyzického násilí, ne-

učinil proti tomu náležitá opatření, a naopak, sám jednoho z vyšetřovaných uhodil. Proti dr. Hromádce byl za jeho nezákonné jednání nebyl uplatněn žádný postih.«

Signatář Charty 77 plk. RSDr. Ing. O. Hromádka připustil, že za jeho působení v útvaru Jeřáb došlo k zastřelení dvou vězňů, kteří se pokusili o útěk. Každý politický vězeň stejně jako válečný zajatec má za povinnost se pokusit o útěk! Vzhledem k tomu, že velitel mordkomanda jaksi paměť už neslouží, tak mu ji osvěžime několika údaji získanými přímo z federálního ministerstva vnitra dne 12. března letošního roku. Na útěku z jáchymovských koncentráků byli zastřeleni tito stateční vlastenci:

- Antonín Sluka, zastřelen 1. 10. 1949, František Eliáš, zastř. 9. 5. 1950, Iila Chlubenová, zastř. 28. 9. 1950, Rudolf Kindl, zastř. 28. 9. 1950, Jaroslav Jindra, zastř. 3. 12. 1950, Josef Dvořáček, zastř. 2. 1. 1951, Milan Poresta, zastř. 11. 4. 1951, Jan Mikýšek, zastř. 11. 5. 1951, Jaromír Čapák, zastř. 5. 10. 1951, Ferdinand Cambel, zastř. 15. 10. 1951, František Petřů, zastř. 15. 10. 1951, Vladimír Roubal, zastř. 15. 10. 1951, Jan Trn, zastř. 15. 10. 1951, Jan Ůehla, zastř. 15. 10. 1951, Josef Reindl, zastř. 21. 10. 1951, Miloslav Hasil, zastř. 28. 11. 1951, Jiří Jirouch, zastř. 30. 11. 1951, Antonín Benáčka, zastř. 8. 12. 1951, František Kudla, zastř. 17. 12. 1951.

O těchto zavražděných neexistuje žádné hlášení. Je ovšem také možné, že se nedopatřením nedochovalo. Když byli zastřeleni F. Cambel, F. Petřů, V. Roubal, J. Trn a J. Ůehla, byli vězni tábora přinuceni velitelem mordkomanda Jeřáb kpt. Hromádka chodit kolem mrtvých druhů a nesměli ani smeknout čepicí, aby vzdali počty padlým vlastencům.

Jiný dokument vydaný krajským velitelstvím StB v Karlových Varech č. j. OA — slne/01101-50 ze dne 27. ledna 1950, jako přísně tajné uvádí Osnovu pro odborné školení pro příslušníky pracovního plánu SNB útvaru Jeřáb.

Příslušníci útvaru se školili v 31 disciplínách. Zde je několik příkladů, jak se dodržovala tzv. socialistická zákonnost:

Střežení nesvobodných pracovních sil v táborech, přednášel jistý Sedláček. Světový vědecký názor, přednášel Bárta. Bdlost a ostražitost, přednášel Sulc. Marxismus a náboženská věda, přednášel Bárta.

Úvod do agentury — druhy cizích zpravodajských služeb, jejich způsob práce apod., před. Hrstka.

Strukturální rozpracování, konkrétně zaměřeno na jáchymovské doly, TNP a TPT, před. Hrstka.

Realizace — výsledky, vypracování trestnosti oznámení a jiná administrativní činnost včetně spolupráce s prokuraturou, před. Vondráš.

Odměňování spolupracovníka — z přesvědčení, za odměnu, z donucení. Druhy spolupracovníků u Jeřábu — agenti a informátoři, spolupř. mezi potrestanými psaní A a B listů, ÚZ — zase pětizpůsobeno ke zprav. složce Jeřábu, před. Kos.

Kpt. Oldřich Hromádka nebyl jen obyčejným komunistou, nýbrž člověkem, který se nespokojil se svým postavením a toužil po mnohem větších pravomocích, po vyšším postavení. Střežení politických vězňů bylo pro něho málo efektivní. Proto dne 13. června 1950 zaslal na tehdejší ministerstvo národní bezpečnosti návrh na reorganizaci SNB — útvaru Jeřáb pod č. j. 30112-01/1950:

»Velitel SNB — útvaru Jeřáb vykonal koncem měsíce května informativní přehledku TNP na Moravě. Touto přehledkou a prostudováním záznamů správy TNP u ministerstva národní bezpečnosti bylo zjištěno, že chovaní všech stupňů jsou umístěni ve 28 táborech, z toho je 16 v Čechách a 12 na Moravě.

Po prostudování a posouzení všech okol-

Na otázky odpovídá předseda Státní banky

československé ing. Josef Tošovský

Transformace naší ekonomiky není a ani nebude proces bezbolestný. V posledních měsících sice pokleslo tempo inflace a udrželi jsme kurs čs. koruny vůči volně směnitelným měnám, této rovnováhy jsme však dosáhli při výrazně vyšším poklesu výroby i zaměstnanosti, než tvůrci naší radikální ekonomické reformy předpokládali. Protože velmi významnou úlohu při transformaci naší ekonomiky hraje Státní banka československá, požádali jsme o rozhovor jejího předsedu ing. Josefa Tošovského.

Q Odbytové potíže našich podniků na tuzemských i zahraničních trzích trvají, jejich platební neochopnost roste. Jaký je váš názor na možné zásahy státu, popřípadě bankovní sféry, do ekonomiky? Mohou pomoci její pokles zastavit, když ani pumpování peněz do ní, ani plošné oddlužování podniků by asi nepřineslo žádoucí efekt?

V první etapě ekonomické reformy jsme kladli důraz zejména na makroekonomickou stabilizaci — stabilizaci cen a kursů. To se stoprocentně povedlo. Nyní jsme vstoupili do druhé etapy a měli bychom očekávat, co se stane na »nabídkové straně« ekonomiky. Zásadní otázkou je, zda čekat, co se stane, nebo zda tomu, co se má stát, napomoci, vstoupit do mikroekonomiky podniků prostřednictvím bank a snažit se jejich chování ovlivnit. Jako centrální banka zastáváme názor, že je jim třeba pomoci. Ve spolupráci s některými dalšími orgány jsme připravili určité schéma vyčištění bilanci obchodních bank a zároveň oddlužení podniků, které Finanční rada ČSFR 7. října schválila. Zdá se nám totiž, že komerční banky, které jsou jakým-

si převodním mechanismem, jenž by měl přelévát kapitál z jednoho odvětví do druhého, mají kanály pro finanční toky ucpaný. Některé podniky jsou předlužené, i když je banky registrují někdy jako organizace, které by mohly s určitou pomocí prosperovat. V této situaci plošné oddlužení podniků nám však naše ucpané kanály neuvolní. Každému bychom sice pomohli vyřešit část problémů, ale skutečný transformační efekt by to nepřineslo. S komerčními bankami jsme úzce spolupracovali a ony samy připravily určitá schémata, jak tyto operace provést. Necháme to na nich, jestli si však někdo představuje, že všechny dluhy podniků budou smazány, pak je to nesmysl. Jak víte, banky budou mít k dispozici 50 miliard korun a na přímé odpisy dluhů jen část této sumy. Budou si tedy vybírat. Takový zásah do mikrosféry pokládáme za důležitý. Domníváme se, že je i pro státní rozpočet výhodný, protože by mohl zmírnit ekonomický pokles, míra nezaměstnanosti by mohla být nižší a příjmy do státního rozpočtu vyšší, než kdyby se nedělolo vůbec nic.

ností týkajících se způsobu střežení, množství pracovišť, početních stavů ostrahy, technických nedostatků jednotlivých pracovních táborů a rozsáhlosti celého prostoru nemůže převzít velitel útvaru Jeřáb zodpovědnost za ostrahu táborů a řádnou výchovu příslušníků SNB k ostraze určených.

Dále plk. RSDr. ing. Oldřich Hromádko navrhol, aby »chovanci byli koncentrováni do dvou až tří větších táborů o kapacitě 3000 chovanců...«

»Mimo tyto tábory bylo by nutno zřídit jeden TNP pro osoby označené jako nebezpečné lidově demokratickému zřízení a hospodářské výstavbě státu, kde by byla zřízena ostraha tak, aby útěk jak z tábora, tak i jednotlivých pracovišť byl naprosto znemožněn.«

Návrhy na koncentraci vězňů v koncentračních táborech, to nebylo nic nového. Podobné návrhy předložil i známý nacistický zločinec dr. Hans Globke a Adolf Eichmann je realizoval na Židech v Německu a jím okupovaných zemích.

Zbývá otázka: kdo kryje lidi, jako je signatář Charty 77 plk. RSDr. ing. Oldřich Hromádko, ČSc.? Jeho straníční druzi na dnešním ministerstvu vnitra? Nebo ti, kteří prošli občanskými prověřkovými komisemi, jejichž předsedou byl právě velitel mordkomanda Jeřáb Oldřich Hromádko? Nebo jeho straníční druzi ve vládních funkcích? Co tomu říká »renomovaný« právník Pavel Rychetský a Zdeněk Jičínský nebo snad i předseda federální vlády, taktéž právník, Marián Čalfa? Před dvěma tisíci lety v antickém Římě každý právník věděl, že »nepotrestané zločiny plodí nové zločiny«!

SNB-útvár Jeřáb Jácymov,pošt.socr.10.

čj. 3012-01/1930.

Jácymov, dne 13. června 1966.

Ministerstvo národní bezpečnosti
k příkazu č. 1

P R A H A

Reorganizace SNB - útvaru "Jeřáb" - návrh.

Výnosem ministerstva vnitra čj. 198 taj. / 50-07/a ze dne 5. 5. 1966 byl srušen SNB-útvár "Jeřáb" v Jácymově určený k ostraze Jácymovských doš. Z tohoto srušeného útvaru a z koncentrací osobní ostrahy táborů nucených prací byli sřízeni svislémi útvar pro ostrahovou službu TNP se sídlem v Praze.

Velitel SNB-útvaru Jeřáb vypracoval mocnou a silnou kritiku inspekčními přehledy táborů nucených prací na Moravě. I tuto přehledovou a prostudovanou zápisnou správu TNP v Ministerstvu národní bezpečnosti bylo sříženo, že chovanci všech stupňů jsou umístěni ve 24 pracovních táborech, z toho 16 je v Jácymově a 8 na Moravě.

Na Moravě je v těchto 12 táborech zařazeno celkem 2.132 chovanců a ostrahovou službu u jednotlivých táborů vykonávají 111 příslušníků SNB - průměrně 10 na jeden tábor. Ve většině případůch vykonávají jen ostrahu tábora. Na pracovištích nejsou chovanci střeženi, protože těchto je velký počet a jsou malá od sebe vzdáleny. Na př. TNP Dostupov má 13 pracovišť s 1000 chovanců jsou vzdálena od 15 km. Přes tuto skutečnost jest všeobecně pracovní morálka chovanců dobrá a tendence útoku minimální - příblikně i s celá řada většinou chovanců, kteří se nevrátili a propukali.

Příslušníci SNB, kteří vykonávají ostrahovou službu jsou velmi jednotlivými KV-HB na dobu 3 měsíců. Podrobnosti týkající se měřovacího obnosu nebyly sříženy, protože hlavním účelem plánidky bylo zjednotit situace v otázce ostrahy pro návrh nejlépe vzhrující organizace nové sřízeného útvaru.

Pro prostudování a posouzení všech zmlasitých týmajících se způsobu sřízení, množství pracovišť, početních stavů ostrahy, technických nedostatků jednotlivých pracovních táborů /na př. vybavení motor. vozidly a pod./a rozsáhlosti celého prostoru nemůže převzít velitel

Q Při nedávné návštěvě ČSFR se místo předseda polské vlády a ministr financí L. Balcerowicz zmínil o tom, že naše komerční banky jsou při poskytování úvěrů podnikům, na rozdíl od polských, příliš úzkostlivé. Jaký je váš názor?

Můj názor souvisí i s odpovědí na první otázku. Také s tím, jaké je kapitálové vybavení bank, jaké mají rizikové fondy, zda jsou připraveny na velké bankroty a odpisy pohledávek. Šlo také o rizika zejména v první pololetí, kdy se ekonomika změnila a zaznamenali jsme obrovský cenový skok. Kdyby v té době hodně půjčovaly, tak by to od nich bylo nereserjózní. Tím však netvrdím, že když byly opatrné,

že nezpůsobily více problémů. Domnívám se, že banky byly opatrné na počátku roku a nyní to dohánějí. Zajímavý je zejména rozdíl mezi přírůstky úvěrů státních podniků, kterých je 95 procent, a soukromého sektoru. Pro podniky vzrostly v prvním pololetí o 75,3 mid. Kčs, u soukromého sektoru představovaly začátkem roku 3,5 miliardy, k 31. srpnu již přes 37 miliard. To je obrovský nárůst, vzhledem k tomu, jak je tento sektor zatím malíčký.

Q Jak postupuje příliv zahraničních investic do naší ekonomiky? Je těchto investic hodně, nebo málo? Pokud je jich málo, domníváte se, že zahraničnímu kapitálu

útvaru "Jeřáb" zodpovědnost za ostrahu táborů a řádnou výchovu příslušníků SNB k ostraze určených.

Když byli SNB - útvaru "Jeřáb" převzata zodpovědnost za ostrahu všech táborů nucených prací a zároveň za ostrahu koncentrací do dvou největších táborů v každé zemi a impecitě změněno 2.000 až 3.000 chovanců. U těchto táborů by byla sřízena jednotná a silná ostraha / ruty / a velitelé s ústupem, osvětlovací zábradlí a ostrahová referentem, kde by bylo postarano o řádný výhled služby jak při sřízení táborů tak i na pracovištích, dále o doplňovací srojení příslušníků SNB a zde by příslušníci ostrahových jednotek byli plně zapojeni do pracovního plánu, ten jak jest prováděn u jednotek v prostoru Jácymov.

Mimo tyto tábory bylo by nutno sřídit jeden TNP pro osoby označené jako nebezpečné lidově demokratickému zřízení a hospodářské výstavbě státu, kde by byla zřízena ostraha tak, aby útěk jak z tábora tak i jednotlivých pracovišť byl naprosto znemožněn.

V případě, že by toto řešení bylo neproveditelné a bylo nutno ponechat doposudní dislokaci táborů navrhuji sesílení početních stavů správy jednotlivých táborů podle počtu chovanců, sřízení a umístění pracovišť a převzetí ostrahy správu tábora. Velitel tábora zodpovídá by se tábory a chovanci jak po stránce správy - chod tábora, výchova chovanců, záležitosti finanční a hospodářské - tak po stránce výkonů - ostraha tábora, případně sřízení chovanců na pracovišti.

Velitelé TNP byli by centrálně řízeni jak ve všech správách tak ostrahou srotem TNP Ministerstva národní bezpečnosti.

Velitel SNB-útvaru Jeřáb
Kpt. H. v. s. a. a. g. e.
In. Kroměte

KAPANEK ZVETŠENO...

klademe stále ještě příliš mnoho administrativních a dalších překážek?

Zahraněční kapitál k nám může přicházet formou přímých a nepřímých zahraničních investic. Na počátku roku jsme odhadovali, že ty přímé dosáhnou výše 400 milionů amerických dolarů. Tento náš předpoklad se splnil již v pololetí. Dnes očekáváme, že jich bude za 600 milionů amerických dolarů. Pokud jde o nepřímé zahraniční investice, ty mohou mít více forem. Může jít např. o půjčky zahraničních bank našim bankám, o investice do cenových papírů, akcií, obligací. Pokud dám stranou oficiální půjčky od Mezinárodního měnového fondu, jsou velmi malé. Je to způsobeno tím, že zahraniční komerční banky jsou vůči nám opatrné. Vidí v první fázi naší reformy příliš mnoho rizik, která ještě zesilují rizika politická. Další možností nepřímého přílivu kapitálu je prostřednictvím burzy do akcií. O nákupu akcií a obligací nemůžeme ještě mluvit, protože tento trh neexistuje... A jest-

▲ Dvakrát soudně trestaní zaměstnanec soukromé bezpečnostní agentury SPECIAL POLICE (I), 26letý Z. V. z Prahy 7, byl zřížen jako pachatel bytové loupeže z konce července, obviněn a umístěn do policejní cely.

→ kolovace s. n. 806

Sygnatura i poznámky
BSH-C
21/65

li přílivu zahraničního kapitálu klade me překážky? Jsou tři základní podmínky pro příliv zahraničního kapitálu. Na prvním místě to je stabilita země — ta je z hlediska zahraničních investorů rizikovější. Na druhém místě jde o legislativní připravenost — tedy jsou již všechny důležité zákony na místě. A za třetí to je makroekonomická stabilita — stabilita cen a kursů. Jestliže tyto tři podmínky budou uspokojivě splněny, můžeme počítat, v závislosti na tempu privatizace, s přílivem zahraničního kapitálu do privatizovaných podniků v masovém rozsahu.

□ **Kolik náš stát ostatním zemím dluží? Kdo dluží nejvíce nám?**

K 30. 6. dlužil náš stát 8,7 miliardy amerických dolarů. V absolutním srovnání s našimi sousedními zeměmi — Polskem a Maďarskem — je celková suma zadluženosti malá a relativně je ještě menší ke vztahu k našemu ekonomickému potenciálu. Nejvíce nám dluží Sovětský svaz — 4,7 miliardy dolarů — a Sýrie — miliardu dolarů.

□ **Domácí i zahraniční podnikatelé upozorňují na fakt, že převody z našich peněžních ústavů trvají příliš dlouho. Podají se tyto služby zlepšit?**

Je to fakt. Nikdo v naší situaci nemohl být připraven na obrovské změny, ke kterým dojde. Například na skutečnost, že do zahraničního obchodu bude moci vstoupit kdekdo, na demonopolizaci, obrovský rozvoj soukromého sektoru, kdy každý potřebuje bankovní službu. Řešení spočívá v přípravě tzv. clearingového centra. Chceme, aby ještě před koncem roku začalo fungovat. Na tento systém se budou moci napojit všechny banky v ČSFR, které však musejí zdokonalit a vylepšit svůj vnitřní platební systém mezi centrály a pobočkami. To však ještě nějaký čas potrvá.

□ **Proč banka odebrala licence řadě soukromých směnárníků?**

Banka jich odebrala stovky. Důvodem bylo, že směnárníci neplnili podmínky pro provozování směnáren. Šlo i o nedostatky při prověrkách. Stovky našich občanů neměly s touto prací žádné zkušenosti, někteří začali směnáreny provozovat se spekulativními úmysly. Obecně jim chyběl jakýsi standard, serióznost, bankovní etika. Tento nedostatek pozorujeme i v nově vzniklých malých komerčních bankách, do jisté míry i u některých větších, kde začínají pracovat lidé z mimobankovního sektoru a nemají smysl pro preciznost, etiku a podobné věci.

□ **Kdy bude zrušen limit při nákupu volně směnitelných měn našimi občany při cestách do zahraničí?**

Postupujeme cestou postupného uvolňování. Na začátku loňského roku jsme se rozhodli navždy skoncovat s příslibovým řízením, které nebylo fér vůči občanům. Udělali jsme generální schéma, kde má každý stejná práva, stejnou šanci. Na příští rok chceme zvýšit limit z letošních pět tisíc na sedm až osm tisíc Kčs. Samotný limit si zatím zrušit nechtíme. Domníváme se, že je v současné době vhodnější využívat tyto prostředky na investice či nákup technologií než na turistiku.

□ **Rostou vklady našich občanů? Kolik mají uloženo v korunách a ve volně směnitelných měnách?**

Před koncem loňského a na začátku letošního roku vklady stagnovaly, někdy dokonce klesaly. Od dubna začíná obyvatelstvo více spočívat na dynamika tohoto společenství je velmi příznivá. Je pro to mnoho důvodů — ukazují se nové investiční možnosti, lidé některé nákupy odkládají, ať již proto, že cenový šok byl příliš vysoký, nebo se připravují na větší investice. Působí zde i existenční obavy — budu či nebudu mít práci? Obyvatelstvo spočívá, a to je vždy pozitivní trend. Možná že tu jde o určitou křehkou důvěru v naši měnovou a kursovou politiku. Úspory obyvatelstva činily koncem srpna téměř 278 miliard korun. Vklady na devizových účtech dosáhly

v přepočtu 21,1 miliardy Kčs a od začátku roku vzrostly o více než 10 miliard korun.

□ **Podle Federálního statistického úřadu vzrostly v prvním pololetí nejvíce mzdy v peněžnictví — o 51 procent. I když se nedomníváme, že by tím došlo k podstatnému růstu inflace, neměl by být právě tento sektor v »utahovávací opasku« — příkladem?**

Peněžnictví bylo v minulosti, pokud jde o mzdy, hodně podceňováno. Je proto zcela logické, že tento sektor se dostává na úroveň, která mu patří. Proto jde o tak velký nárůst. Zdá se také, že peněžnictví bude nabírat vysoce erudované odborníky. Možná že se to již v některých bankách děje. Jejich úkolem bude rozmísťovat dočasně volně finanční zdroje tam, kde přinesou největší zisky. Pro tuto práci je třeba mnoho chytrých lidí, které je třeba zaplatit. Možná že i tento moment hraje svoji roli.

ČESKOSLOVENSKO, JE OD VĚDYCKY NEBANKOVNÍ STÁT, MĚLO VĚDY SUSTOVĚ BANKÉRE - ENGLIŠ, RAŠIN, PREIS...

Von Sonntag an auch höhere Strafen für Rotlicht-Sünder

MÜNCHEN, 18. Oktober (AFP). Zusätzlich zu den neuen Nebel-Bestimmungen gelten vom nächsten Sonntag an auch neue Bußgelder für Rotlicht-Sünder. Wer beim Überqueren einer roten Ampel andere Verkehrsteilnehmer gefährdet, muß laut Autofahrerklub ADAC künftig 250 Mark zahlen. Bisher waren dies zwischen 100 und 120 Mark. Der ADAC wies am Freitag in München darauf hin, daß darüber hinaus mindestens drei Punkte in der Flensburger Kartei sowie ein Fahrverbot von drei Monaten drohen.

Von Sonntag an müssen Autofahrer, die bei dichtem Nebel mit mehr als 50 Stundenkilometern unterwegs sind, mit einem Bußgeld von mindestens 100 Mark rechnen. Nach der neuen Verordnung gilt bei Sichtweiten unter 50 Metern künftig auf allen Straßen höchstens Tempo 50.

OD 20.10. 91

Kommunisten müssen weichen

Vaclav Havel unterzeichnet umstrittenes „Berufsverbotgesetz“

PRAG, 18. Oktober (Reuter/dpa). Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel hat am Donnerstagabend ein umstrittenes Gesetz unterzeichnet, das frühere kommunistische Funktionäre aus dem öffentlichen Dienst ausschließt. Das vor zwei Wochen vom Parlament verabschiedete Gesetz sei notwendig, da viele dem früheren totalitären Regime verbundene Funktionäre sich weigerten, zu ihrer Verantwortung zu stehen und aus dem öffentlichen Dienst auszuschließen, schrieb Havel an den Parlamentspräsidenten Alexander Dubcek.

Havel will das Parlament aber wegen einiger Bedenken, ob das Gesetz in der vorliegenden Fassung mit dem Völkerrecht zu vereinbaren ist, um Änderungen bitten. Das Gesetz würde in einigen Fällen das Recht auf Berufung einschränken oder sogar ausschließen, sagte Havel. Er bemängelte, damit seien die Menschenrechte der Betroffenen nicht ausreichend garantiert. Mit seinem Änderungsvorschlag würde das Prinzip der Kollektivschuld oder der kollektiven Verantwortung ausgeschaltet. Der betroffene Perso-

nenkreis würde sich aber nicht ändern. Das „Berufsverbotgesetz“ war am Monatsanfang nach stürmischen Debatten vom Bundsparlament in Prag gebilligt worden und sieht eine Säuberung des Staatsapparates von ehemaligen hohen KP-Funktionären, früheren Mitarbeitern der Geheimpolizei und der inzwischen aufgelösten Volksmiliz vor. Von dem Gesetz könnten landesweit mehrere hunderttausend Menschen betroffen werden. Allein für die Geheimpolizei arbeiteten nach offiziellen Angaben 140000 Tschechen und Slowaken.

Parlamentspräsident Alexander Dubcek, der als „Vater“ des Prager Frühlings von 1968 gilt und das Gesetz für zu hart hält, hatte seine Unterschrift unter das Dokument aus Gewissensgründen verweigert. An seiner Stelle unterzeichnete sein Stellvertreter Rudolf Battěk. Dubcek zufolge werden von diesem Gesetz viele Menschen betroffen, die schon einmal Opfer der kommunistischen Säuberungswelle vom Anfang der 70er Jahre waren. Nach seiner Ansicht verletzt das Gesetz die Menschenrechte.

A SNEĽ! Auto-Salon in Prag

Nach 44jähriger Zwangspause findet vom 20. bis 28. Oktober in Prag wieder eine Auto-Ausstellung statt. Auf 18000 Quadratmeter Hallenfläche des traditionellen Ausstellungsgeländes in der Innenstadt und auf 10000 Quadratmetern Freifläche präsentieren sich zahlreiche internationale Automobilhersteller mit Pkw und Lkw sowie einige Motorradhersteller. Nahezu sämtliche deutschen und westeuropäischen sowie japanischen Marken sind vertreten. Für Medienvertreter und Fachbesucher ist der „Auto Salon Praha '91“ bereits am 18. und 19. Oktober zugänglich.

Es ist dies die 29. Ausstellung in Prag seit Beginn dieses Jahrhunderts. Für Oktober 1993 ist schon der nächste Prager Auto-Salon genehmigt, der dann vermutlich über den diesjährigen bescheidenen Wiederanfang deutlich hinausgehen wird.

▲ O dva milióny přišel minulý týden podnikatel J. Ch. (1970), který podle hospodářské smlouvy se zastupcem firmy Unimarket Prokeš dopravil do Prahy 6 dodávku cigaret. Pozdě zjistil, že útržek o zaplacení je falešný a firma také neexistuje.

To je, co? Großmächte wollen Irak nicht mehr hochrüsten

Schreiben statt Schießen

WASHINGTON, 18. Oktober (AP). Aus dem Metall der verschrotteten US-amerikanischen und sowjetischen Atomaren Mittelstreckenraketen sollen Füllfederhalter und Kugelschreiber hergestellt werden, deren Erlös zur Hälfte einem Fonds für Katastrophenhilfe zufließen soll. Das teilten die Herstellerfirma Parker und der von Leonard Cheshire gegründete Londoner Katastrophenhilfsfonds am Donnerstag in Washington mit.

Die Schreibgeräte sollen in den USA je nach Ausführung 30 bis 300 Dollar (50 bis 500 Mark) kosten. In Großbritannien sind sie bereits im Handel.

Der stellvertretende sowjetische Militärrattaché in Washington, Oberst Michail Olimpikow, begrüßte die Vermarktung des Raketenmetalls. „Beide Metalle wurden zusammen eingeschmolzen, was vielleicht den Beginn eines Prozesses symbolisiert, in dem das Eis zwischen den beiden großen Ländern der Welt schmilzt“, sagte er.

**A PAK TĚHĚ PĚRY PODEPÍŠÍ
DOPÁVKY ZBRANÍ...**

PRÁVO A LUSTRACE

[fa]: Lustrační zákon se asi skutečně bude vymykat systému právního státu. V Československu ovšem v právním státě nežijeme, konstatoval na včerejší tiskovce ODS její místopředseda P. Čermák. Zároveň však vyjádřil podiv nad tím, že ve veřejné diskusi vládní úředníci zpočtybňují tvrdým způsobem zákon, který přijalo FS. Rozpory a polemiky pokračují a ukazuje se, že otázka lustračního zákona vedle pojmu právo jaksi bledne. Podle zástupců ODS je lustrační zákon však pouze reakcí na problémy současnosti, nikoli vyřizování účtů. A jak uvedl J. Ziehlenec, je třeba počkat, až začne fungovat. Jinak by šlo o znevažování parlamentu.

Ještě nepoužitelný, a tak bude nutno pátrat po výnosu krajského úřadu z roku 1776, aby obec schovala podle starého obyčeje monstrační radní. Tato listina má podle odborníků pro celou záležitost klíčový význam.

ČÍ BUDE MONSTRANCE?

Sobotecká monstrance z přelomu 15. a 16. století, jedna z nejvýznamnějších gotických památek v Čechách, byla ve své historii třikrát vykoupena soboteckými měšťany. Poprvé zaplatil 25 zlatých, když byla ukradena ve třicetileté válce, a roku 1792 zaplatila obec 45 zlatých ve sřídře za její puničování. V roce 1807 propadlo veškeré církevní zlaté a stříbrné nářadí státu a tehdy obec stálo vyjmutí monstrance 260 zlatých. Pověst vypráví i o tom, že na vyplacení tohoto gotického skvostu obětovaly sobotecké dámy své šperky. Zdálo se, že vzácná monstrance patří už neoddelitelně k městu. Před několika dny však došel na Městský úřad v Sobotce dopis od hraběte Kinského, ve kterém nárokuje monstrační jako svůj majetek. Není dosud známo, jaké doklady pan hrabě předložil, ale obec je rozhodnuta svůj historický majetek bránit. Bohužel obecní archiv je díky neodbornému převezení do

**← .. CO JES PRINAE NOCTIS
K TOMU...?**

Prags Abschied von der sanften Revolution

Gedankenspiele mit der Kollektivschuld am Kommunismus erschrecken Bürgerrechtler

Die Musikanten des Orchesters der Prager Burg sind verärgert. „Unsere Aufgabe war es immer, gute Blasmusik zu machen“, wandten sich die Mitglieder der von Innenministerium finanzierten Kapelle vor wenigen Tagen an die Öffentlichkeit. „Niemand haben wir uns an Verletzungen der Bürgerrechte beteiligt.“ Die Musiker hauen auf die Pauke, weil sie sich nach dem soeben verabschiedeten CSFR-Gesetz zur Überprüfung der Beschäftigten im öffentlichen Dienst auf Stasi-Vergangenheit — dem sogenannten Lustrationsgesetz — mit Angehörigen des früheren Staatssicherheitsdienstes StB auf eine Stufe gestellt sehen. Entfernung aus dem Dienst könnte für die staatlichen Bläser die Folge sein.

Hier scheint das Leben eine Sequenz aus einem Roman des tschechischen Schriftstellers Bohumil Hrabal nachempfunden zu haben. Viele der ehemaligen Dissidenten unter den CSFR-Politikern — übergroßer Sympathien für frühere Stasi-Handlanger garantiert unverdächtig — finden das Gesetz allerdings gar nicht zum Lachen. Für sie bedeutet das Vorgehen der Rechten um Finanzminister Václav Klaus, auf deren Betreiben die verschärfte Fassung des Durchleuchtungs-Gesetzes vom Parlament angenommen wurde, schlichtweg die Abkehr von den Prinzipien der Toleranz und des gesellschaftlichen Konsenses, die sie in der „samtenen Revolution“ verfochten hatten.

Von der Ausforschung der Vergangenheit sind nach Schätzung von Parlamentspräsident Alexander Dubček immerhin knapp 500 000 Menschen betroffen, fast fünf Prozent der erwachsenen Tschechoslowaken. Ihre Ämter in Ministerien, Verwaltungen, Direk-

torien von Staatsbetrieben, Polizei, Armee, Fernsehen und staatlichem Rundfunk müssen nicht nur frühere Stasi-Spitzel und die ehemaligen Leiter der gefürchteten Betriebsmilizen verlassen. Berufsverbot erhält auch, wer vor der Wende vom November 1989 in der Kommunistischen Partei eine leitende Stellung auf Bezirksebene bekleidet hatte.

Wegen der Brisanz der Lage griff Außenminister Jiri Dienstbier selbst zur Feder. In der inzwischen zur Tageszeitung umgewandelten früheren Samisdat-Zeitschrift *Lidové noviny* fand der Ex-Dissident deutliche Worte: „Im Ausgrenzen aus der Gesellschaft haben wir eine lange nationale Tradition. Es eröffnen sich damit bequeme Wege für neue Leute, die zu Eigentum kommen und Karriere machen wollen.“

Der Vorsitzende der liberalen Bürgerbewegung, die in Konkurrenz zur Klaus-Gruppierung Demokratische Bürgerpartei aus dem Bürgerforum hervorgegangen ist, räumte die Notwendigkeit eines Durchleuchtungs-gesetzes ein. Jedoch könne niemand nach mehr als 40 Jahren totalitären Regimes so selbstgerecht sein, auf andere mit Fingern zu deuten. „Wir befreien niemanden, wenn wir vom Prinzip der Kollektivschuld ausgehen, das Recht auf Verteidigung nicht gewährleisten und viele anständige Leute demütigen, die sich früher mal geirrt haben und dann zur Wahrheit durchdrangen“, fällt der Minister ein vernichtendes Urteil über das Gesetz, das vom Parlament mit knapper Mehrheit des rechten Flügels verabschiedet worden war.

Das Gesetz ist so gründlich, daß es sogar die Symbolfigur des Prager Frühlings, Alexander Dubček, betrifft.

Zwar werden in der Durchleuchtungs-vorschrift Ausnahmen für diejenigen gemacht, die in der Zeit der Liberalisierung bis zum Beginn der Säuberungen nach der CSSR- Okkupation zwischen 1. Januar 1968 und 1. Mai 1969 in ihre Parteiämter gelangt waren. Dubček war jedoch bereits seit 1963 Chef der slowakischen KP gewesen.

Den Vorsitzenden des CSFR-Parlaments schützt sein Abgeordnetenmandat, aber unzählige weniger prominente Reformer des Jahres 1968 könnten ihren Job erneut einbüßen. „Manche von denen, die wir im Jahr 1990 moralisch und in ihrer beruflichen Position rehabilitiert haben, müßten ihre Stelle laut Gesetz verlieren. Die samtene Revolution verläßt die Ideen, aus der sie geboren wurde“, sagt der Parlaments-Chef.

Staatspräsident Václav Havel hat seine Position mit dem Satz auf den Begriff gebracht: „Wenn man das Gesetz liest, bekommt man eine Gänsehaut.“ Ernsthafte Juristen und viele politische Freunde des Präsidenten erkennen in dem vorgesehenen Durchleuchtungsverfahren sogar einen Verstoß gegen die Charta der Menschenrechte und gegen die Schlußakte von Helsinki. Nun ist Havel, Mitgründer der Bürgerrechtsbewegung Charta 77, in ein Dilemma geraten. Zwar kann er die Unterschrift verweigern, aber dies würde die in der CSFR ohnehin vorhandenen politischen Spannungen noch verstärken. Zudem würde das Gesetz auch ohne Unterschrift des Präsidenten Gültigkeit erhalten. Havel hat mit der klugen Doppelstrategie reagiert, das Gesetz zu unterzeichnen und gleichzeitig einen Änderungsvorschlag vorzulegen.

těžko řešit. Příčinou je systém práce německých speditérů. Spediterská činnost u našich západních sousedů patří do oblasti svobodného podnikání, a stát tudíž způsob jejich práce prý nemůže ovlivnit. Problém už jednání na diplomatické úrovni, ale s nulovým výsledkem.

[mt]: Za nacistické okupace zahynulo více než 80 000 českých Židů. Jím byla věra za přítomnosti náměstka primátora hlavního města Prahy J. Exnera odhalena pamětní deska na opěrné zdi u Parkhotelu v Holešovicích. Z těchto míst, kde za druhé světové války stávala veteřzní hala bývalého Radotrhu, byl právě před 50 léty vypraven první transport Židů z Prahy do Terezína, kde současně vzniklo židovské ghetto. Až do března 1945 pak bylo odtud

vypraveno celkem 69 transportů s 45 113 lidmi. Během války zahynulo čtvrt miliónu Židů z Československa a kolem šesti miliónů z celé Evropy. Pamětní deska českým Židům měla být odhalena v Praze již koncem 60. let, ale na nátlak vyšších míst bylo od tohoto záměru upuštěno. Spoluautorkou desky je vedle P. Šturma i H. Hošková, která sama jako dítě byla zatavena do transportu.

Barikády proti kamiónům

(pk): Čekací doby na odbavení kamiónů na našich západních hraničních přechodech se stále prodlužují. Na Folmavě například včera stála 15kilometrová fronta — čekání už se nepočítá na hodiny, ale na dny. Vzrůstá napětí a mnohdy i agresivita řidičů, protestují také obyvatelé při-

hraničních vesnic, jímž jak projíždějící, tak čekající kamióny značně zneprjemňují život. Občané v České Kubici se rozhodli, že na 24 hodin zbarikádují silnici tak, aby tudý žádná vozidla nemohla projíždět. Datum, kdy tato další, doposud nejrozsáhlejší protestní akce proběhne, ještě nebylo oznámeno. Z naší strany však lze problém

Milosrdenství - to není prázdné slovo

□ Pane místopředsedo, můžete nám říci, jak hodnotíte lustrační zákon a zda souhlasíte s jeho novelizací?

«Osobně si myslím, že kdyby se tímto zákonem měl začít další kolotoč represí a určitých štvanic na

VŠICHNI RVALI: BOLSĚVICI NA ŽIBENVICI A TĚŽKĚ TO ZASE NEVĚDÍ... BOLSĚVICI NA ŽIBENVICI! A KDO JIN TO PRAVO ODVÍTÁ, TEN SE BĚR SAMÁ POPÍRÁ, NĚKDY JE KRÁJNĚ BYT ZLY!!!

pracovníky a spolupracovníky StB, společností by to moc neprospělo. Rozjítí-li by se vášně a snahy pomstít se. Už dnes se totiž objevují lidé, kteří jsou schopni za spolupracovníka StB označit ze ziskných důvodů kohokoliv. Už dnes jsme svědky lavinovitě se množících pomluv... Na člověku taková skvrna pomluvy ulpí a prakticky, a to zákon opomíjí, nemá možnost se bránit. Ano, přimlouval

bych se za novelizaci. V této podobě zákon hrozí postihnout statisíce lidí a myslím si, že je v rozporu s mezinárodně uznávanými dokumenty, k nimž se ČSFR po listopadu přihlásila.»

□ V čem spatřujete rezervy zákona a co vám na něm vadí?

«Postrádám v něm přesné definice, např. kdo byl rezident, agent, kdo ideový či tajný spolupracovník. Možná by to mělo být někde pod čarou, aby tomu rozuměl každý občan. Tady mám na mysli paragraf 2, odstavec b. Překvapuje mne, že ti, kdo obzvlášť přijetí zákona iniciovali, tj. poslanci, jsou mimo jeho dosah. Lustrační zákon umožňuje za poplatek 1000 korun udávání jednoho člověka druhým. S tím už vůbec nelze souhlasit. Jsem rozhodně proti tomu, aby bez možnosti obhajoby byli bázeni všichni do jednoho pytle — od bossů komunistické strany až po lidi, kteří se do svazků dostali jen proto, že se StB snažila být aktivní. My dnes vycházíme z údajů, o nichž můžeme říci, že byly určité tendenční. Jestliže chceme ze špatných vstupních údajů vyvodit přesné výstupní údaje,

typu ano — ne, pak si zcela jistě nepočináme moudře. Víme, co bývalá StB dokázala. Nátlaku odolati nebylo vždy snadné. Lidé se bránili všelijak. Pozvali vás třeba pod záminkou kontroly cestovních dokladů a z rozhovoru se pak často bez účasti pozvaného sepisovali dlouhé litání. Silnější dokázali mlčet, nebo protestovali, ti slabší možná něco pověděli, snad i slíbili, ale to ještě neznamená, že někomu ubližovali, že s StB spolupracovali, že donášeli. Proto jsem přesvědčen o tom, že právo na obranu by v zákoně mělo být mnohem větší. Už dnes se na mne jako na místopředsedu vlády pro lidská práva, obrací lidé s tím, že nemají možnost se bránit, že nemají možnost nahlédnout do „svých“ svazků. Zákon ignoruje presumpci neviny a upřednostňuje vinu kolektivní. Považují to za nepřijatelné. Jsem zásadně proti plošnému zveřejňování jednotlivých jmen — bylo by to absurdní a protestoval bych proti tomu. Jako politik chápu, že distanc ve výkonu povolání musí u některých funkcí nastat, ale přimlouval bych se za to, aby vždy bylo postupováno spravedlivě, aby především bylo dáno slovo právu.»

□ Jak se na zákon díváte jako křesťan?

«Je to prostě. Udělal bych za vším, co bylo, tiustou čáru, protože opravdové milosrdenství není jen pouhá fráze. Půjdem-li cestou „oko za oko, zub za zub“, poznáme patrně velmi záhy, jak hluboce jsme se mylili. Zdá se mi, že po dvou letech bychom už měli vědět, kam koho zařadit, že bychom už měli umět rozpoznat, zda to myslí dobře nebo špatně. Pravda je, že na lidi působí depresivně, jestliže vidí, že souduh, s nimiž měli špatné zkušenosti, se už zase někde zabýděl, podniká... a směje se nám. I to musíme řešit. Ale slušně, nesnížit se na „jejich“ úroveň, jak už jsem o tom hovořil. Další prověrky a kádrování nás mohou vehnat do sleně uličky. A jestli něco bychom neměli přehlížet: už je tu zase nová politická garnitura, pánové, kteří začínají hrabat pod sebe, nejsou tu pro lidi, ale opačně, a jdou tvrdě za svými cíli. Chceme-li za každou cenu lidí házet do jednoho pytle, pak doporučuji, abychom tuto metodu zvolili i v těchto případech. Vládní úředník, ale i poslanec jsou tu pro to, aby pomáhali lidem hájit jejich zájmy — a nikdy ne obráceně. Nezapomínejme na to.»

Zákon určující, kdo a jaké povolání může vykonávat, zákon, který se vžil pod názvem lustrační, je stále středem pozornosti jak občanů, tak politiků. Často se argumentuje tím, že je porušením mezinárodních závazků Československa a v lednu přijaté Lisiany základních lidských práv a svobod. Odpůrci zákona hovoří o paenalizujícím postupu, o novém kádrování. Místopředsedu federální vlády RNDr. Jozefa Mikloška, Dr.Sc., jsme požádali o stanovisko k zákoně normě, o osobní zamýšlení nad dokumentem tak závažným.

Weltzentrum für Kommunikationssysteme in Paris sank der Preis für ein Telefonat zwischen 1987 und 1990 in Japan um 30 Prozent und in den USA sowie Großbritannien um je 25 Prozent. Einschließlich der anteiligen Systemkosten (Anmelde-, Gebühren) kostete 1990 ein Telefonat in den USA 21 Cent, in Deutschland dagegen 68 Cent (1,08 Mark).

LONDÝN: Československý ministr vnitra J. Langoš a jeho britský protějšek J. Patten včera v Londýně zahájili dvoudenní jednání o společném postupu proti pašerákům drog. Podle Pattenova prohlášení budou obě země jednat i o zřízení vlastní československé jednotky zabývající se zpravodajskou činností zaměřenou proti překupníkům narkotik. Britský ministr upozornil, že ČSFR je stejně jako ostatní státy evropské země, kde se nyní zmírňují předpisy o cestování, stále více ohrožena pašeráky drog, především v rámci balkánské cesty, po níž směřují z Asie do západní Evropy hlavně heroin.

za se uklidí — dosud benevolentní přístup k hygieně se zpřísnil. Kdo chce, může nastoupit.

Chvilje váhání. Pan Němeček a ti, co mají místo, odcházejí. Ostatní zůstali a dohodnou se. Stavka skončila — chleba bude zase dost.

Údiv a zaspokojení nad tím, že prezident V. Havel inicioval novelizaci lustračního zákona, vyslovilo předsednictvo ústřední rady KAN. S politováním konstatují, že nadstraníky prezident obdobnou iniciativou, k vyvíjení po přijetí restitučních zákonů, které z našich exulantů činí méněprávné občany. Telefonieren international am teuersten. Telefonieren wird weltweit billiger, bleibt aber in Deutschland mit Abstand teuer als in allen anderen vergleichbaren Ländern. Nach einem Bericht des

Jak žít s puncem mafiána?

Lidé na Tanvaldsku se otřáslí, když si v Mladé Frontě Dnes přečetli, že tanvaldskou pekárnu koupil «bývalý důstojník VB», který už «dohromady se svým bratrem vydražil objekty za 28 miliónů» a stává se «ekonomicky nejsilnějším v Jizerakých horách». Báli se starých struktur a jejich špinavých peněz a drželi palce pekárám, kteří odmítli nastoupit do práce. Jejich mluvčí Petr Němeček uvádí v MFD jako hlavní důvod stávky snahu nového majitele uložit do pekárny «své valké peníze».

I já se bojím mafiánů a pod pojmem bývalý důstojník VB se mi vybaví nebezpečný estébák. Přesto však nového majitele pekárny vyhledám. Musím ho ale nechat vzbudit, protože poprvé v životě pekl celou noc. V pekárně totiž zůstalo zadělané těsto na 28 q chleba. Kapitán a nyníjší, prověřkami prověřený kriminalista JUDr. Milan Poříz na mafiána nevypadá. Ale kdo ví — zůstávám ostražitá.

«Pekárnu jsem vydražil za 14 100 000 korun. Můj soupeř, údržbář z pekárny Petr Němeček, skončil na 13 700 000 Kčs. Hotové peníze nemám — stejně jako na hotel si budu brát úvěr. Pekárnu chci zachovat a jsem ochoten přijmout všechny pracovníky za dosavadní platy bez stabilizačního příplatku. To jsem jim řekl, ale odmítli jsem jednat dál v hospodě. Rozzlobili se a nastoupili do práce.»

V restauraci Na tenise, kterou vede pan

Němeček, je rušno. Pekáři jsou rozhodnutí nenastoupit k tomu mafiánovi. Ptám se pana Němečka, proč: «Štve mě, že si může skupovat, na co si vzpomene. A neumí se ani oblékat, košile mu leze z kalhot, vypadá jako buran a ne jako majitel.» Na otázku, kde vzal on ty milióny, odpovídá pan hospodský, že je má jeho společník, bývalý nájemce Motorestu. A proč je pan Poříz mafián? «To ví tady každý.» Všichni dohromady chtěli, aby za nimi přišel jednat a dal pořádné platy. Na můj nečapavý výraz vysvětluje pekař Mašek: «Měsíčně jsme si přispívali asi 20 hodin po třiceti korunách. Pustili jsme rychleji pec, chleba se pekl kratší dobu a bylo ho víc.» Ptám se ještě, proč zadělávali, když věděli, že již nenastoupí, a dostávám zarážející odpověď od místra Kyselky: «To ještě zaplatil podnik.» Bohužel ani on mi neřekne jediný případ, kdy pan Poříz ně-

komu ublížil nebo něco ukradl. Stávkokaz Ladislav Laňoda sedí u stolu sám — v noci pekl chleba z těsta, které jiný zadělal a nechal napospas. Má jen své těmelo, a když řekne ne, najde si majitel jiného. A pokud mu zůstane plat, nemá o čem přemýšlet. Že je policajt? «Buď bude šikovný, nebo zkrachuje, ale to už je jen jeho věc.»

Ostny se pomalu otupují, a když přijede televize, nikdo už neví, co by vlastně proti panu Pořízovi měl říci. V úterý v pekárně je pan Poříz ochotný domluvit podmínky. Znova opakuje: stejné platy plus valorizace, nikoliv však příplatek, který hodná pekárna začala ve výši až tisíc korun vyplácet před aukcí. A bude se dodržovat technologie — žádné zrychlování pece, ohlídá si i noční provoz na černo. Zítra se začne a při provo-

Flohmarkt: Illegaler Handel mit Zigaretten

Auf dem Flohmarkt am Sachsenhäuser Mainufer werden Tausende von geschmuggelten Zigarettenstangen verhökert. Das Ausmaß des illegalen Handels mit unversteuerten und deshalb preiswerten Nikotinstäbchen ist am letzten Samstag bei einer Großrazzia deutlich geworden, an der 70 Beamte der Polizei, des Zolls und des Ordnungsamtes beteiligt waren. Die Fahnder beschlagnahmten 500 000 Zigaretten, überprüften 400 Personen und erwirkten gegen fünf Staatsbürger aus der CSFR Haftbefehle wegen Verstoßes gegen das Abgabegesetz, also wegen Steuerhinterziehung. Der Schwarzmarkt wird überwiegend aus der Tschechoslowakei beliefert. Für nächste Woche ist bei Bürgermeister Hans-Jürgen Moog eine Krisensitzung über den Flohmarkt angesetzt.

Das illegale Treiben zwischen dem Eisernen Steg und dem Holbeinsteg wird von der Polizei seit einem Jahr mit wachsendem Unbehagen registriert. Hauptkommissar Ernst Göbel, Leiter des zuständigen 9. Revier, über die aktuelle Lage: „Das ist einfach zuviel geworden.“ Oberkommissar Peter Seiler, Chef des Sonderkommandos Süd, schätzte die Zahl der Händler, die schwarz mit Zigaretten dealen, auf „rund 100“.

Die zivilen Aufklärer und der Zoll ermittelten, daß sich in den Nächten vor dem Flohmarkt am Samstag Buskarawannen aus der CSFR in Bewegung setzen. Offiziell firmieren die Reisen als „Kaffeefahrten nach Frankfurt“ — umgerechnet für 30 Mark hin und zurück.

Doch die meisten Reisenden interessieren sich weder für die touristischen Attraktionen in der Mainstadt noch für den Frankfurter Kranz. Davon sind die Ermittlungsbehörden seit letzten Samstag mehr denn je überzeugt. Um fünf Uhr früh beobachteten sie, wie die Busse Parkplätze am Oberforsthaus, am Theodor-Stern-Kai und vor dem Hauptbahnhof ansteuerten.

Unter ihren Augen wurden rund ein Dutzend Koffer und Taschen in Kleinlaster, Personenwagen und auf einen Anhänger umgeladen. Die Polizei griff zu, bevor die Schmuggelware zum Flohmarkt gebracht werden konnte. An Ort und Stelle wurden 280 Personen überprüft. In Haft gingen auch ein Busfahrer und ein Reiseleiter. Revierleiter Göbel: „Das Unternehmen war gut organisiert.“

Im Verlauf des Marktgeschäftes haben Klaus Etzrodt und seine Kollegen vom Ordnungsamt 120 Stände kontrolliert und dabei auch noch dutzendweise Zigarettenstangen sichergestellt. Bei einer Pressekonferenz machten die Beteiligten an der Razzia deutlich, daß der Trödelmarkt seinen Charakter erheblich verändert hat. Genußmittel wie Zigaretten oder Alkohol, die verkauft werden, sind laut Verordnung verboten. Anbietern von Neuwaren, die inzwischen zwei Drittel der 680 Stände dominieren, wird zwar der Zutritt nicht verwehrt, doch sie gelten als unerwünscht.

Die Glimmstengel aus den dunklen Kanälen finden auf dem Sachsenhäuser Markt reißenden Absatz. Revierleiter Göbel: „Man kann sich nur wundern, mit welcher Sorglosigkeit die Leute kaufen.“ Das Angebot ist freilich verlockend. Zehn Packungen, die im Einzelhandel mehr als 40 Mark kosten, werden für 23 bis 25 Mark verkauft. Aus den bei der Razzia sichergestellten Mengen folgert der Zollbeamte Wolfgang Ringling, daß sich auf dem Flohmarkt pro Samstag bis zu 5000 Stangen absetzen lassen.

Der Sachgebietsleiter aus dem Hauptzollamt weiß bislang noch nicht, wie die Zigaretten in die CSFR eingeführt werden. Ein Teil der in Frankfurt gehandel-

ten Ware wird freilich in dem Nachbarland in Lizenz selbst hergestellt. Die Stange kostet jedoch nach Einschätzung Ringlings allenfalls 15 Mark. Bei einem monatlichen Einkommen von umgerechnet 200 Mark, so der Beamte, sei der Anreiz für die Bürger des Nachbarstaates groß, ihr Einkommen durch den Flohmarkt in kurzer Zeit zu vervielfachen.

Heinz Berger, Chef der zuständigen

Marktbetriebe, erinnert sich an die Zeiten, als er selbst noch für die Überwachung des Flohmarktes zuständig war. Die Probleme seien gleich geblieben, doch die Dimensionen hätten sich verändert. Die Überwachung der Marktordnung ist jetzt Sache des Privatunternehmens Melanmärkte. Über deren Rolle und deren Möglichkeiten wird Mitte nächster Woche beim Chefgespräch mit Bürgermeister Moog geredet werden. Polizei, Zoll und Ordnungsamt sind auch eingeladen.

Heinz Berger zur Frage, wie die „Markt“-Lage geändert werden kann: „Ich hoffe auf eine zündende Idee.“

Fehlende Tabakwerbung wirkt

WELLINGTON, 21. Oktober (AFP). In Neuseeland ist der Verkauf von Zigaretten in den ersten acht Monaten dieses Jahres um 29 Prozent im Vergleich zum Vorjahr zurückgegangen. Dies geht aus einer Untersuchung der Verkaufszahlen von 200 Supermärkten hervor. Die neuseeländische Regierung hatte im vergangenen Jahr Zigarettenwerbung verboten und die Tabaksteuer erhöht. Die Verkaufszahlen für Zigaretten waren die niedrigsten seit deren erster statistischer Erfassung im Jahr 1920.

5000 Zigarettenstangen und 31 Schnapsflaschen sind am vergangenen Samstag als Schwarzmarktware auf und in der Nähe des Flohmarkts sichergestellt worden. Im Bild der Zollbeamte Ringling in seiner Dienststelle in der Hansaallee.

AT SI VZPONEHOV NA VLASTNI CERNY TRH, KOZY SE NEMOHLI HLADY ANI VYSRAT. PO VALCE ZIM CHUTNALI I MACESI !!

Porada o nápravě věcí lidských

„Celý rok 1992 bude rokem J. A. Komenského,“ řekl na včerejší tiskové besedě k přípravě 400. výročí narození tohoto světově proslulého pedagoga, filozofa a teologa rektor UK R. Palouš. V souvislosti s těmito oslavami vyhlásila vláda ČSFR rok 1992 Rokem výchovy a vzdělání. Nejvýznamnější komeniologickou akcí bude mezinárodní vědecká konference Odkaz J. A. Komenského a výchova člověka pro 21. století (23.—27. 3. 1992), jejímž pořadatelem je UK spolu s Univerzitou Komenského v Bratislavě, UNESCO, ČSAV a další vědecké instituce, nad jejím konáním převzal záštitu prezident Václav Havel. Konference by neměla mít ráz propagačně oslavný, měla by mít charakter porady o nápravě věcí lidských v současném světě v duchu Komenského humanistických názorů. V návaznosti na pražskou konferenci se uskuteční 30.—31. 3. mezinárodní konference v Bratislavě pod názvem J. A. Komenský a slovenská kultura. Mezi četnými kulturními akcemi budou patřit k nejvýznamnějším otevření trvalé expozice v Muzeu J. A. Komenského v Uheriském Brodě, výstava učebních pomůcek v pražském Paláci kultury, které se zúčastní na 2500 firm našich i zahraničních, další výstavy věnované Komenského životu a dílu budou v Národním muzeu, v Památníku národního písemnictví a v českých a moravských městech spojených s Komenského životem. U příležitosti výročí vyjdou pamětní medaile a mince. Byl založen také Fond pro vydávání děl J. A. Komenského.

Flugzeugentführung in Prag

PRAG, 21. Oktober (AP). Auf dem Flughafen von Prag hat am Montag ein Luftpirat die Polizei in Atem gehalten. Eine zweistrahlige Tupolew Tu-134 der Tschechoslowakischen Fluggesellschaft war auf dem Flug von Preßburg nach Prag entführt worden. Die amtliche Nachrichtenagentur CSTK meldete am Abend, der Hijacker habe in Verhandlungen mit der Polizei eine Million Mark und einen Flug nach Libyen verlangt. Als Gegenleistung bot der Mann laut CSTK die Freilassung einer unbekanntenen Zahl von Geiseln an. Auf dem Flugfeld ging ein Spezialkommando in Stellung. Die Identität des Mannes wurde nicht preisgegeben.

LEMANNO „UDIT SE“ ŠE UYPLACI...

Bürgerbewegung wurde Partei

PRAG, 21. Oktober (AP). Die slowakische Bürgerbewegung „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN), die im vergangenen Jahr die Parlamentswahl in der Slowakei gewann, hat sich in eine Partei mit konservativer Richtung umgewandelt. Wie die Nachrichtenagentur CSTK jetzt meldete, wurde der slowakische Vizepremier Martin Porubjak (unser dpa-Bild) am Wochenende mit 250 von 288 Stimmen zu ihrem Vorsitzenden gewählt. Die neue Partei nennt sich Demokratische Bürgerunion/PNV.

Als Programm der Partei nannte Porubjak Wohlstand und Zufriedenheit für alle Bürger. Sie werde radikale Wirtschaftsreformen unterstützen und sich gegen alle Versuche wenden, die CSFR zu spalten.

KOBYŠ HO NĚKDO PŮTKAL...

Zum Schutz vor dem Volk

PARIS, 21. Oktober (AP). In dem von

Tudor jede za polární kruh

„Oficiální zahájení mezinárodního autosalónu Praha 91 je v sobotu v 9.30 hodin na holešovickém Výstavišti,“ řekl včera na tiskové konferenci jeho prezident ing. Z. Červný. Pro veřejnost se brány otevrou tentýž den ve 12 hodin. Až do 28. října, kdy budou autosalón končit, bude pořádána řada kulturních, odborných a sportovních akcí. První z nich již v sobotu, kdy ve 13 hodin bude na zbraslavském náměstí odstartován 24. ročník závodu historických automobilů. U příležitosti autosalónu jede na 6000 km dlouhou cestu z Mladé Boleslavi historický automobil Škoda 1101. Cílem je polární kruh. Historický vůz, populárně zvaný Tudor, podle anglického označení dvouúrovňové karosérie, byl vyroben z jara 1948 a 16. dubna téhož roku jej zakoupil atašé švýcarského velvyslanectví v Praze pan Jean

Grénier. Současným majitelem i řidičem při cestě na polární kruh je J. Černý se spolujezdcem S. Nedomou. Doprovod jim tvoří Škoda-Forman s posádkou H. Koutou a ing. S. Mazánek. Do Prahy se vrátí na zářijový autosalón. Na včerejší tiskové besedě se novináři též dozvěděli, že na autosalón je přihlášen 355 firem, z toho 145 českých a 210 zahraničních z 22 zemí celého světa. Nejvíce vystavovatelů je ze SRN — 135, 22 z Itálie, 12 z Rakouska, 7 z Japonska a další. Převidávají výrobci autotříšťů — 269 firem. Na pražském autosalónu se dále prezentuje 35 výrobců osobních automobilů, 33 výrobců nákladních automobilů a autobusů a 19 továren zabývajících se užitkovými vozidly.

Steinzeit-Feuerstelle entdeckt

Neue Funde in der Höhle zwischen Marseille und Cassis

PARIS, 21. Oktober (AFP). Bereits in den nächsten Tagen sollen die ersten Ergebnisse einer Radiokarbon-Datierung (C14-Methode) den Wissenschaftlern Aufschluss über das genaue Alter der Höhle mit Felszeichnungen aus der Altsteinzeit geben, die zwischen Marseille und Cassis in Südfrankreich entdeckt worden waren. Wie bei einer Pressekonferenz am Montag im französischen Kulturministerium in Paris bekannt wurde, sind am Boden der Höhle die Überreste einer Feuerstelle gefunden worden, „die so intakt sind, als hätten sie die Bewohner des Ortes gerade erst verlassen“. Die C14-Datierung wird nach Angaben des Archäologen Jean Courtin, der die Echtheit des sensationellen Fundes bestätigt hat, „nicht nur die Altersbestimmung des Feuers, sondern auch der für die Zeichnungen benutzten Hölzer“ ermöglichen. „Sie wurden mit Holzkohle gemalt“, betont der Wissenschaftler der staatlichen CNRS-Forschungsanstalt. Im Gegensatz zu der 1940 gefundenen Höhle von Lascaux in der südwestfranzösischen Dordogne gebe es „keine einzige mehrfarbige Malerei“.

Den Boden der Höhle durchzieht ein mit Lehm gefüllter Spalt, der vermutlich bedeutende Mengen von Holzkohle enthalte, deren eingehende Prüfung wertvolle Erkenntnisse liefern werde. Man hoffe sogar einen Meißel zu finden, mit dem die Zeichnungen möglicherweise in die Felsen geritzt wurden, oder auch eine Lampe, erläuterte Courtin. Nach bisherigen Schätzungen gehen die Malereien auf zwei verschiedene Epochen zurück, eine zehn- bis zwölftausend Jahre vor Christus, die andere etwa 20000 Jahre. Einige Zeichnungen stellen Bisons in einer Dreiviertel-Vorderansicht dar, was in der Höhlenmalerei nirgendwo sonst existiere. Die Pferdedarstellungen erinnerten an die Pyrenäenkunst.

Die Höhle ist 50 bis 60 Meter groß und durchschnittlich fünf bis sechs Meter, an einigen Stellen jedoch zehn und sogar bis zu 30 Meter hoch. Um sie vor Zerstörungen zu schützen, wurde die Höhle verschlossen. Ob sie nach Abschluß der Untersuchungen der Forscher jemals dem Publikum zugänglich gemacht wird, ist noch ungewiß.

Seznam zastřelených civilních osob v letech 1948 - 51 na západních hranicích

narozen	působnost útvaru
28.7.1897	SNB Železná Ruda
25.2.1918	SNB Svätá Kateřina
4.10.1910	SNB Aš
17.2.1911	SNB Karlovy Vary
7.1.1927	SNB Aš
6.6.1923	SNB Aš
4.6.1926	SNB Český Tešín
27.2.1927	SNB Cheb
15.4.1930	PS Černý Potok
6.2.1934	PS Píseč
30.5.1930	PS Cheb
28.7.1927	PS Píseč
22.6.1925	PS Znojmo
23.1.1916	PS Sušice
15.4.1928	PS Karlovy Vary
28.8.1911	PS Karlovy Vary
11.7.1923	PS Karlovy Vary
18.5.1923	PS Bratislava
9.8.1898	PS Boží Dar
	PS Píseč
9.1.1926	PS Tr Sekery
29.12.1901	PS Loučňov
2.4.1922	při přechodu hranic stoupl na mino
22.12.1922	PS Bránslava
8.4.1914	PS Starý Hrozňatov
asi 34letý	PS Cheb
23.1.1919	PS 6393
	PS Lesní Zámek
	PS Slapaný
36letý	PS Cheb
11.7.1913	PS Cheb

die Autorität des Staates in Zweifel gezogen wird“. Wütende französische Bauern, die gegen die Agrarpolitik protestieren, haben Minister mit Eiern und Mist beworfen, ihre Flugzeuge nicht landen lassen oder sie am Reden gehindert.

wachsender sozialer Unruhe erfaßten Frankreich hat die Regierung am Montag eine besondere Maßnahme zum Schutz ihrer eigenen Sicherheit ergriffen: Premierministerin Edith Cresson ordnete an, daß alle Minister ihre Reisepläne mit ihrem Amt absprechen müssen. Sie reagierte damit auf die zahlreichen Übergrif-

fe, denen Kabinettsmitglieder in den letzten Wochen von seiten protestierender Bauern in der Provinz ausgesetzt waren.

In Regierungskreisen hieß es, die Koordinierung der Ministerreisen durch eine Art Sicherheitszentrale sei bereits am Samstag in einer Krisensitzung unter Leitung von Staatspräsident François

Mitterrand beschlossen worden. Mitterrand habe der Regierungschefin gesagt, er werde es nicht länger hinnehmen, daß

V „Česku“ nechci bydlet

Představme si tu hypotetickou situaci, že by ze svého hrobu mohl vstát Milan Rastislav Štefánik a dozvěděl by se, že je Čecho-Slovák, a jeho stát se jmenuje Česko-Slovensko. Dřito legionáři, kteří s ním ten stát doslova vybojovali, ti, kteří za jeho obnovení umírali na Sommě, padali z anglického nebe, pražili se v pouštích Afriky a mrzli na ruských pláních a leckde jinde.

Pomlčka v názvu této země nevyvolává nic jiného než asociaci ponížení, hanby a zneuctění Mnichovem a následných dnů, kdy nejen existence země nebyla jistá, ale o jistotě svého bytí nemohli vůbec uvažovat ani její obyvatelé.

Státy trvají a přetrvávají těmi myšlenkami, které jim daly vzniknout, vyjádřil se kdysi T.G.Masaryk. Tyto myšlenky daly vzniknout Československu, nikoli Česko-Slovensku, a vůbec už ne ČSFR. Nesmysl nejen lingvistický, ale i geografický. Musíme-li mít tedy za to, že myšlenka Masarykova a Štefánikova se přežila a současnost si žádá myšlenek nových, i když mi nepřipadá, že bychom měli postavit velikosti Masaryka a Štefánika, máme-li mít za to, že čas si žádá myšlenek

nových, nemyslím si, že pomlčka sama o sobě může věc vyspravit. Má-li být myšlenka na společný stát a společný úděl v tomto státě opuštěna, nebrajme si na rozluky, ale dopřejme si konečně pohodlí rozvodu od stolu i lože. Švédové a Norové musili se takto kdysi rozhodnout, není důvodu, proč by tak neměli učinit za sebe samé i Slováci, ovšem všichni Slováci v celonárodním referendu, tak jak to druhdy všichni Norové učinili. Dosavadní legislativní sbory totiž, řekl bych, nemají k podobným rozhodnutím právo dané faktem legality svého zvolení. Pokud většina, neotřesitelná většina Slováků, chce žít ve své a jen své zemi, rozdělíme se o to, co jsme si ku společnému stolu a loži přinesli, a spokojeně se odebereme za svými už nespolečnými zájmy. Bude to rozhodně lepší než vytvářet ošklivé lingvistické nesmysly, případně si lámat hlavu zákonnými úpravami o přeepsané délce pomlčky. Ušetří nám to zřejmě i spousty zlé krve.

Konec konců, země koruny české mají svou tisíciletou historii, a takový rozvod taky ušetří i trapné kompromisy státního znaku, jakož i spoustu nespravedlivých obvinění, že Češi někomu šlapou na kuří oko. Nemohou-li spolu dva lidé žít, rozvedou se, anebo spolu žijí bez pomlček. Přesně tak tomu je, přátelé, i s národy.

**COPAK ŽE GOŤÁLEK Jan Beneš
UŽ V SRN NEREBITUJE
A ANI NEPŘIVÁŠÍ POTĚŠENÍ
SOVĚTSKÉMU CELOVEKU? A KDO
JE PAN MALÁČ? ↓**

O JUDr. O. Malá-

čovi se píše v článku "Rudolf Cortés-herc, zpěvák, agent Gestapa, NKVD a StB". Působil v Ostravě a původně se jmenoval Rudolf Kreuzinger.

Mehr Briten ohne Job

Die Zahl der Arbeitslosen in Großbritannien ist im September gegenüber August um saisonbereinigt 35 700 auf 2,46 Millionen gestiegen. Damit stellte sich die Arbeitslosenquote auf 8,7 Prozent.

čovi se píše v článku "Rudolf Cortés-herc, zpěvák, agent Gestapa, NKVD a StB". Působil v Ostravě a původně se jmenoval Rudolf Kreuzinger.

Vidí i neviditelný letoun Stealth

Čs. armáda vyvinula unikátní zařízení

Co je na tom pravdy, že Československo vyvinulo zařízení, kterým se dá zjistit i takzvané neviditelné letadlo využívající technologii Stealth (v překladu znamená tajnost) - zajímali se poslanci branných a bezpečnostních výborů PS. Protože odpověď náčelníka výzkumného a technologického zabezpečení ČSA generála Oldřicha Baráka měla ano, zajímala jsou se o bližší podrobnosti.

Jak mi sdělil, lze tímto zařízením zjistit "neviditelné" letadlo podle výšky letu na 400 kilometrovou vzdálenost. Na tuto dálku lze určit, o jaký cíl jde, jaká je jeho poloha a výška.

■ Takže pro nás již neexistuje neviditelné letadlo?

■ Znamená to, že se nad naše území nebudou už dostávat nepozorované letadla?

"Neviditelné" - to je desmysl. V podstatě letadlo pouze zmenší odrazovou radiolokační plochu natolik, že běžné radiolokatory jsou schopny ho zachytit někde kolem dvaceti šedesáti kilometrů. Naš obrany prostředek vyhodnocuje radiove signály nebo radiotechnické prostředky, které působí na palubu letounu. Z tohoto jsme schopni všechny podrobnosti po analýze odvodit. Vychází se z toho, že letoun, letí-li v nízkých výškách, musí používat radiotechnická zařízení - palubní radio, odpovídáče, výškoměr. A to jsou signály, které my můžeme zpracovat. Dokonce umíme těchto letounů sledovat několik současně.

■ Existuje někde na světě obdobné zařízení?

Ne, jde o světový unikát, který je Československým patentem. A i proto je o tento komplexní systém radiotechnického průzkumu zájem i ve světě.

To se přesto může stát. Další je totiž otázka, kolik a nad kterým směrem by těch systémů ve výzbroji máme. Přehodnotili jsme vybavení naší armády, co je potřeba doplnit, na co budeme mít prostředky. Pozadavky na strukturu techniky a výzbroje v naší armádě vyplývají z toho, že musíme zabezpečit obranyschopnost republiky. Máme konkrétní analýzy, které zbraně musíme modernizovat a které musíme doplnit tak, aby vznikly stranové systémy schopné čelit i takovým prostředkům, které byly použity i v Perském zálivu. Naše na mysli otázku aktivní radiolokace a pasivních radiotechnických prostředků. Aktivní ta byla narušena tak, že praktický systém pozemní protivzdušné obrany neexistoval. Abychom se nedožili něčeho podobného, máme právě zmíněný prostředek, který patří mezi ty pasivní.

■ Kolik takové zařízení stojí?

Kolem deseti milionů dolarů.

Až ztichnou bílé skály

Děvčátko vim, že dnes je loučením,
do ráje krás už soumrak padá.
Zklamán a sám v osady klin se vrátím,
dám v zapomnění sněmí večerům
stříbrným

Ref:
Až ztichnou bílé skály nad velkou peřejí
den zhasne tmou
Tam, kde jsme spolu stáli,
tam srdce zaletí se vzpomínkou
Snad pro sny spálené oči se zarosí,
o štěstí vzdálené si zaprosí.
Až ztichnou bílé skály, ty budeš někde
v dáli
už dávno spát.

Nesmíme znát, co život nám chtěl dát,
nesmíme mít co duše pociť.
Snad zůstanou nám v srdci místa bílá,
ta duši chudou budou
v osadě stále hrát.

Náhrada škod od SSSR

Podle zprávy tiskové kanceláře Reuter Sovětský svaz přislíbil ČSFR náhradu za škody, vzniklé pobytem sovětské armády v zemi. Zástupce čs. ministra zahraničí Vojtěch Wagner prohlásil, že příslušná smlouva bude v krátkce Sovětským svazem podepsána. Podle jeho slov SSSR je ochoten zaplatit za dokazované škody 234 až 297 milionů DM a doufá, že získá kolem 120 milionů marek z prodeje domů a vojenských objektů, které sovětská armáda na čs. území postavila.

Demütigung in Dänemark ← A BUDE VÁLKA!

„Micky-Maus-Truppe“ / Kopenhagen — München 6:2 (1:1)

Die anderen Strom-Quellen

Stromerzeugung 1990 aus regenerativen Energien und Abfällen in Deutschland in Millionen kWh

- Wasser 14 633 Mrd. kWh
- Müll 2 426
- Deponiegas 109
- Wind 29
- Kilgas 9
- Sonne 0,6

Anteil der regenerativen Energien am gesamten deutschen Stromverbrauch: ca. 4 %

Azylový dům

HRADEC KRÁLOVÉ: Azylový dům bude ještě v tomto roce otevřen v Hradci Králové. Bývalou ubytovnu na Pouchovské zřídila od podniku ZVU do dvanáctiletého bezplatného pronájmu královéhradecká Charita. Na vnitřním vybavení objektu zatím s 20 až 30 lůžky se podílí také charitní společnost z Vídně, zatímco radnice uvolnila na jeho letošní provoz bezmála 200 000 korun. Azylový dům nabídne poměrně občanům, kteří se ocitnou v sociální tísmi. Přednostně získají ubytování na doporučení sociálního kurátora. Cena za přespání bude deset korun.

Werbeaufwendungen 1990
in Mio. DM in der
BR Deutschland

Wer wirbt am meisten ?

Flugzeugentführer ergab sich

PRAG, 22. Oktober (Reuter). Auf dem Prager Flughafen hat sich am Dienstag der 17-jährige Flugzeugentführer der Polizei ergeben, nachdem seiner Geisel die Flucht gelungen war. Der Jugendliche hatte die TU-134 am Montag auf einem Flug von Bratislava nach Prag in seine Gewalt gebracht und verlangt, nach Ljuban gebracht zu werden. Später hatte er in Prag alle Personen an Bord bis auf ein tschechoslowakische Rundfunk meldete, gelang es der Geisel aus dem Flugzeug zu fliehen, während der Entführer mit der Polizei verhandelte.

Der Sprecher wollte nicht bestätigen, daß der Entführer ein Paket Sprengstoff bei sich hatte, wie er behauptet hatte. Das Paket habe sehr echt ausgesehen, sagte er. Libyen hatte vor der Aufgabe des Entführers eine Landeerlaubnis für das Flugzeug verweigert.

S.T.B. odškodnila vězně

PRAGA: Seke na 18 144 dolarů předala věra v Praze velvyslankyně USA Shirley Templeová-Blacková. Lubomíru Eisnerovi jako odškodnění. Jde o ušlý plat zaměstnante amerického velvyslance, kde pracoval v letech 1949-1950 jako tiskový asistent a překladatel. V březnu 1950 ho zatkl StB a byl odsouzen k 18 letům nucených prací za údajnou šplonáž ve prospěch USA. Propuštěn byl po více než 11 letech a teprve po listopadu 1989 mohl požádat o odškodnění. Paní velvyslankyně poznamenala, že L. Eisner byl jednou z prvních obětí studené války, a pak s úsměvem upozornila na symboliku nynějšího aktu, neboť StB mu způsobilu příkorí a S. T. B. předala nyní náhradu za nespravedlnost.

BEIT, ŠIRLETROU, TAK SE UVAŽUJ!

Federaci obrana, zahraniční vztahy, měna

Slovenský návrh smlouvy mezi ČR a SR je už hotov

ČASTÁ-PAPIERNÍČKY: »Právě jsme dokončili kompletní návrh státní smlouvy mezi Českou a Slovenskou republikou s tím, že některá řešení jsou formulována alternativně. Smlouva v zásadě vystihuje suverenitu i svrchovanost republik a jejich ochotu vytvořit společný stát,« konstatoval včera po jednání komise SNR pro přípravu ústavy SR v Časté-Papierničce u Bratislavy první místopředseda SNR I. Čarnogurský.

O alternativních řešeních řekl, že se týkají společného zákonodárného orgánu a výkonných institucí. V závěrečných ustanoveních se hovoří o nezbytnosti ratifikovat ústavu společného státu parlamenty obou republik. Zdůraznil, že podklady ze čtrnáctého setkání v Karlových Varech jsou v podstatě stejné s výsledky její práce. Tedy, že například federaci budou zachovány kompetence v otázkách obrany, zahraničních vztahů a měny.

Na otázku, jaký je názor deseti slovenských parlamentních stran, které byly zastoupeny v komisi, I. Čarnogurský řekl, že kromě zástupce HZDS, SNS a nezávislého

poslance P. Brňáka všichni ostatní se společným textem souhlasili.

Ke vztahu státní smlouva—ústava SR dodal, že všechna zákonná a jiná opatření, která republiky vydávají, musejí být v souladu se smlouvou. Úpiná ústava SR, jejíž podstatné znění je už rovněž hotovo, je propojena s federální prostřednictvím hlavy IX., která obsahuje zásady státní smlouvy mezi ČR a SR. Návrh státní smlouvy a ústavy SR bude postoupen oslaneckým klubům a později k veřejné diskuzi. Do pléna slovenského parlamentu by se měl dostat asi začátkem prosince.

V poslední době roste počet prodávaců zahraničních novin a časopisů, kteří nabízejí své zboží přímo v pražských ulicích. »Inu, kameloti s prací nequalifikovanou, kolik za ni mohou mít?« řekne si našinec.

»Naše tržby dělají teď po turistické sezóně tak čtyři až osm tisíc denně, z toho máme čistý zisk přibližně 10 procent. V létě jsme však měli tržby 10 až 12 tisíc, někdy i více,« sdělil mi jeden z těch, kteří si výše zmíněným způsobem přivydělávají. Navíc připočítáme důška staké se jim říká všimněj v nejrůznějších případech. Sám jsem si tuto práci několikrát vyzkoušel a nak by jim totiž nikdo nedal tak vím, že cizince člověk čas-to okrádat vůbec nemusí a zu osm hodin na ulici není žád-přesto od něj získá. Vidíte-li ná legrace. A člověk tam stát jakéhosi Araba, který drží v ruce se s bezradným výrazem hrst i jiné. Neobjevuje-li se totiž ka-tistickorun, je vám jasné, že mu dodenně na svém »flekku«, mů-na nějaké té desetikoruně díky že být pronajat někomu jinému. kursu nezdálež. Jiní cizinci si

Jak (si) žijí kameloti

vracené peníze pečlivě přepočítají. Kamelot se však může velmi snadno »seknout« i opačným směrem, novin a časopisů má spoustu. Ale nekontroluje-li si cenu v dodacím listu, je to jen jeho hloupost.

Někteří turisté nabízejí svou domácí valutu »Liry, šilinky, guldeny neberem, nejlepší jsou marky a dolary,« to citují jednoho ze zmlsaných kamelotů. Při jejich práci je však nutná ochota, trpělivost a slušnost, jinak kamelotů. Příklad: Kamelot, který drží v ruce se s bezradným výrazem hrst i jiné. Neobjevuje-li se totiž ka-tistickorun, je vám jasné, že mu dodenně na svém »flekku«, mů-na nějaké té desetikoruně díky že být pronajat někomu jinému. kursu nezdálež. Jiní cizinci si

Má-li kamelot smůlu, vydělá za den, řekněme, takových šest set korun, polovinu dá svému společníkovi, se kterým pracuje hlavně proto, že nechce být celý den sám, a zbývá mu tři sta korun, za deset extra smolných dnů to dělá... a to celé porovnejme s vaším příjmem. Pokud jste na tom ještě líp, tak to vám opravdu závidím.

Podají si ruce?

TEPLICE: V Kulturačním domě v Teplicích-Práchech se v pátek 25. 10. uskutečnil setkání vyznavačů hnutí skinheads a Romů z Teplic. Sdělil to včera GSTK přednosta Okresního úřadu v Teplicích J. Musil. Setkání bylo dohodnuto na schůzce s osmi zástupci skinheadů, kterého se mě-li na okresním úřadě zúčastnit i Romové. Ti však nepřišli. Zástupce starosty města Teplic A. Sustátek proto Romy na pátek příštího týdne znovu pozve.

Multiservis: barva zdarma

(Jh): Již včera jsme psali o chystané změně vysílání televizní soustavy SECAM na systém PAL. Pro majitele některých barevných televizorů (přijímačích) pouze v soustavě SECAM] to bude znamenat, že jejich obraz se stane černobílým. Jestliže však přijímáte barevné program Ok 3, nemusíte propadat panice, neboť váš přijímač je pro systém PAL vybaven. V opačném případě je nutné televizor upravit, což předpokládá náklady asi dvanáct set korun. Jak nás informoval ředitel firmy El-ton Multiservis ing. I. Kolmer, majitelé spiatkových televizorů budou mít případnou úpravu s největší pravděpodobností zdarma.

MERCEDES U NÁS

Koncem týdne se v Praze prezentovala známá německá automobilka Mercedes-Benz. Přiležitost k tomu poskytl čtvrtětní otevření prvního prodejního a servisního střediska Mercedes-Benz, které provozuje firma Gebr. Heibig z Weidenau. Podle statistického šetření stuttgartské automobilky jezdí na našich silnicích každých 20 000 osobních automobilů této značky, k nimž je třeba dále připočítat i nákladní vozy a autobusy. Připomeňme, že nejnovější typ autobusu Mercedes-Benz O 404 se světu prezentoval také u nás — zhruba před měsícem. Adresa prodejního a servisního střediska: Auto Heibig, Jeramiášova ul., Praha 5-Stodůlky.

Ubil dražku patníkem

PRAGA: V průběhu vyšetřování vyšlo najevo, že 26letý Rom, který 18. října ohlásil nález své družky v příkopě, je sám pachatelem vraždy. Nejprve se spolu s oběťmi opil a po hádce jhubil silničním plastíkovým patníkem.

Fotbalovi kanonýři o nejkrásnějším a nejušmudlanějším gólu

Gól je snad to nejtěžší, čeho lze ve fotbalu dosáhnout, tvrdí nedostizný král králů v Klubu ligových kanonýřů JOSEF BICAN (78 let). Právě proto jsou střelci tolik oslavováni, těší se velké popularitě, jsou vzácní. Brankář je poslední instancí, tvůrce hry mozkem mužstva, ale o kanonýřech se vyprávějí div ne pověsti, na ně se nezapomíná ani po smrti. Stačí vzpomenout třeba jen Františka Svobodu, Františka Kloze či Antonína Puče.

«Když jsem byl mladý,» pokračuje BICAN, «řikal jsem si, že střelci branky je lehké, ale později jsem názor změnil. Z vlastní zkušenosti vím, že talent je důležitý, ale střelci góly se máše hrát také naučit...»

SCHERERŮV PŘÍKLAD

To mi připomnělo dávnou historiku. Po reprezentační premiéře «Dolní Scherera, útočníka tehdejší ČH Bratislava, v utkání s Bulharskem (naše mužstvo ve Vítkovicích v říjnu 1958 prohrálo 0:1) jsme mnozí kritizovali trenéra Rudolfa Vytlačila. Scherer tehdy zklamal, nedokázal pořádně ani stopit míč. Ve fotbalové hantýrce se říká o takovém nemotorném hráči, že je «dřeva». Po úspěchu na MS 1962 v Chile (Československo se probojovalo až do finále, v němž podlehlo Brazílii 1:3) si nás, tedy Mariana Wendta, tehdejšího vedoucího rubriky LD, a tajemníka Sparty Jana Kuchera, Vytlačil pozval na schůzku do kavárny Radiopalác na Vinohradech. S rozzařeným obličejem mě vychutnal, vždyť právě Scherer se stal se třemi góly našim nejušmudlanějším střelcem. «Říkáli jste dřeva? Tak já vám povím, proč jsem ho (srdoblavě stávil) v reprezentaci. Protože v historii našeho fotbalu byl vždycky v útoku takový tank. Urostilý chlap, nohy jako sloupky, ale který uměl dávat dělovky. Scherer byl takový typ. A teď mi objednejte láhev červeného vína...» Vzpomínám, že tehdy nezdálo se u jedné...

NEJPRVE TY NEJHEZČÍ...

Právě dnes se v Brandyse seje Klub kanonýřů, exkluzivní společnost, kterou založil před jednadvaceti lety tydeník GÓL a jež má 38 členů. Budou mít zase tolik co vyprávět. Už se nebudou tak zlobit a rozčilovat, protože přibývajícím věkem se zklidní, spíš je vzpomínky rozesmějí. A tak jsme se některých zeptali na jejich nejkrásnější a nehloupější, tzv. ušmudlané, góly. Tedy nejprve ty nejvíce ceněné. JIRÍ PEŠEK (54), který hrál za Spartu, Slavii i Bohemians a dal 149 ligových branek: «Padl na Strahově v pražském derby proti ÚDA v roce 1954, když jsem po centru Pazdery ranou jako z děla překonal z voleje Pavlaše a zajistil Spartě vítězství 3:1! To měli vojáci Masopusta, Pluskalta, Nováka, Borovičku, půl národního mužstva.» Ing. VÁCLAV MÁSEK (50), útočník Sparty, který dal 121 branek, dnes předseda letenského klubu, se dlouho nerozmýšlel: «Nejkrásnější mi připomínají fandové, protože jej viděli na obrazovce! Dal jsem ho v Bruselu v Poháru mistrů sezóny 1958 z trestného kopu. Z pětadvaceti metrů jsem falšovanou střelou snížil na 2:3. Nakonec jsme remizovali. A protože doma jsme předtím

naď Anderlechtem vyhráli 3:2, postoupili jsme. Pak nás vyřadil až Real Madrid.» JOSEF BICAN, střední útočník Slavie, pětinasobný král ligových střelců, rekordman naší ligy, lovil dlouho z hromady 218 branek: «To je vážně šizké, těch hezkých bylo hodně... dobře... V roce 1935 jsem ještě hrál za vlašskou Admiru a v utkání v Marseille jsem dostal zezadu, tak se čtyřiceti metry, mič. Byl jsem rychlejší, takže mi padl na záda, a aby mně soupeř nedobovnil, mič jsem si patičkou přehodil přes hlava před sebe a levačkou z osmnácti metrů poslal do sítě!» ZDENEK NEHODA (39), útočník pražské Dukly, autor 145 branek a druhý (za Pučem) nejlepší reprezentační střelec všech dob s 29 góly: «Nejhezčí? Asi ten po rozhovoru kopu Masného proti Anglii v bratislavské kvalifikaci ME 1976 hlavou pod břevno. Vyrovnal jsem na 1:1. Byl to důležitý gól, protože do šatny. Nakonec jsme brankou Gallise porazili Angličany 2:1...» OTA HEMELE (65), útočník Slavie, ATK a Židenice, autor 110 gólů a v červenobílém dresu člen slavného útoku Holman—Hemele—Bican—Kopecký—Bradáč: «Za války v protektorátní lize hrál Slavie s Viktorii Plzeň. Hrál se na blátě, byl jsem mladý, dost vyčerpaný, a protože jsem neměl komu přihrát, ze zoufalství jsem zálky vystřelil. Byl z toho gól. Po zápase jsem pak slyšel fandů: Pánové, z toho bude hráč, říkali.» JOSEF KADRABA, útočník Kladna a Slavie (žije ve Vídni), člen vicemistrů světa 1962: «Za nejhezčí považuju ten gól s Chile ze semifinále proti Jugoslávii. Po centru Pospíchalů jsem z voleje v trestném území vystřelil. Trčil jsem brankáře Šoškice, vrhl se rybičkou po odraženém míči a hlavou skóroval! Vyhráli jsme 3:1 a dostali se do finále.» Prešovský rychlík LACO PAVLOVIČ (65), který dal 164 gólů: «Po návratu národního mužstva v roce 1956 z Jižní Ameriky jsem přiletěl do Prahy pozdě a nastoupil v lize s Ostravou až do druhého poločasu. Tetran už prohrával 1:4, ale já dal za dvacet minut tři góly a vyrovnal 2:4 a po nerážkách...»

... A TY NÁHODNĚ

Takové dávali i renomovaní střelci, i BICAN: «V derby proti Spartě jsem těsně před koncem utkání, za stavu 1:1, čekal na centr. Tři čtyři metry ode mne byl Burger. Chtěl mě atakovat, dostal se k míči dřív, prudkou blávkou jej odrazil zpět do pole. Padl mi přesně na celo, odkud se balón odrazil Věchetovi do sítě. Vyhráli jsme 2:1 a diváci říkali: Ten Bican má postřeh. Já přitom za to vůbec nemohl!» NEHODA: «V Gottwaldově, kde jsem před přestupem na vojnu hrál, jsem šel v utkání proti Interu do souboje s brankářem. Ten vyrazil míč na mé rameno, odkud se odrazil zpět do branky. Protože jsem se obvykle motal nejvíce v trestném území, bylo takových gólů víc.» HEMELE: «Padl v derby proti Spartě, které jsme vyhráli 5:4. Diváci na mne volali Hemele—nemele! Bylo mi osmnáct let, snažil jsem se, ale ne a ne se trefit. Pak mi Vlasta Kopecký ten svou hajtlu poslal točený míč, já si ho zpracoval a skóroval. Pak už křičet přestali...» PEŠEK: «V zápase proti Rakousku v Brně, který Československo vyhrálo 3:2. Křížák mohl dát gól sám, ale ještě mi nabral a já netrefil míč dobře. Jaksi mi

SVATÝ PĚPI, ORODOUJ ZA ČS. FOTBAL!

Pokrev. ve sbr. 844

podjel pod podrážkou, ale přece jen se došoural do sítě!» MÁSEK: «To je těžké, navzpomínám si. Spíš mám jeden neuvěřitelný. Povedl se mi proti Dukle před padesáti tisíci diváky Koubovi. Z autové čáry vedle branky pod hlavou Sparta vybrála 4:3!» KADRABA se směje: «Na Kladně v utkání se Slavii Jonákoví. Šolc mi nahrál, a aniž jsem to tak chtěl odělat, mič se odrazil od mého kolena do sítě!» PAVLOVIČ: «V lize proti Trnavě vypálil Šimanský a ve skramáži se mi míč odrazil od čela. To, že letí do branky, jsem vůbec netušil. Vyhráli jsme 4:1!»

Výkop má Bican

19. října 1901, tedy přesně před devadesáti lety, byl založen Český svaz fotbalový. V den založení se jeho členy staly SK Slavie, ČAFC, FK Horymír, FK Hradčany, FK Malá Strana, SK Olympia VII, AC Sparta, SK Union Žižkov, SK Vyšehrad, Meteor Praha VIII, SK Olympia Košice, SK Plzeň, Union Plzeň a AC Roudnice. A právě v té době hráči těchto mužstev se střetnou s jedenáctkou Klubu ligových kanonýřů dnes v Brandyse od 14.30 h. Bohatý program k devadesátinám fotbalu začne slavnostním obědem v pražském hotelu Coubertin, pokračovat se bude již v Brandyse zápasem funkcionářů ČMFS proti jedenáctce sportovních novinářů od 12.30 h. Slavnostní výkop hlavního zápasu provede legendární střelec Josef Bican. Za kanonýry nastoupí mj. Hemele, Kadraba, Jan Čapková, Vizek, Janěčka, Masný a proti nim Kvašňák, Migas, F. Veselý, Knebot, Jurkanin, Stárek, Plass, Fiřtík aj.

Pozor na kampaň

Když byl jeden, střeloval se do něj dobře. Když jich bylo více, začala být situace vyrovnanější. Když už tvořil masu, začíná protiútok. O čem mluvíme? O instancích, které byly konečně vcelku jednoznačně potvrzeny zákonem. Prezident má sice k němu určitě výhrady, ale přesto ho podepsal. Očista a jistota bezpečnosti, co se týče funkcionářských míst, je prostě nezbytná. Jde o zákon, který stanovuje podmínky pro výkon právě určitých funkcí, nikoliv o nějaký zákon na zákaz povolání.

PRAHA KAZÍ CHUŤ

«Trochu to člověku zkazí chuť,» pokračovala si nedávno německá podnikatelka, která se rozhodla rozšířit své zájmy i do Prahy. Překvapilo ji vysoké nájemné, na jehož ceny narazila při pátrání po prostorách vhodných k pronajmutí. «Projekty se špatně realizují, nájemné máte totiž dvakrát vyšší než v Mnichově,» porovnela kriticky naši stovčatou krasavici s bavorskou metropolí.

Souhlas i nesouhlas

BRATISLAVA: Zhruba 400 lidí (podle policejního odhadu) se shromáždilo večer na bratislavském náměstí SNP, kde své názory prezentoval předseda sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa (SPR-RSČ) M. Sládek. Několik desítek přítomných, zejména příznivců Hnutí za osvození Slovenska, téměř po celou dobu mítniku vyjadřovalo nesouhlas se stanovisky M. Sládky pískotem a skandováním hesel čeští pěšky do Prahy, Samostatné Slovensko. Dost bylo Sládky apod. M. Sládek je označil za ty, kteří «podporují komunisty», a jejich způsob chování za neandrtálský. Se souhlasem části posluchačů se setkal požadavek předstedy SPR-RSČ na «nahrazení současně vládnoucí garnitury Československa demokratikým způsobem — vypsaním předčasných parlamentních voleb». To by podle něho mělo vyřešit všechny politické, ekonomické a státoprávní problémy ČSFR.

Již 650 000 lidí z ČSFR podepsalo Výzvu občanů, která žádá poslance zákonodárných sborů urychlit legislativní práce nezbytné k všemohoucí vyhlášení referenda o budoucím státoprávním uspořádání Československa.

... ALE ODVAHU NA...

Byl začínající kampaň se snaží podobný dojem vyvolat.

Mnozí z poslanců a dalších politiků, kteří zákon kritizovali a kritizují, bohužel nejsou tak zcela neustraní. V jejich snahách se najdou čistě osobní zájmy. Určitě se to netýká všech, mnozí jsou vedeni čistě bu-
mánními cíli, ale... Slyšel jsem číslo, ne-
bezpečně se blíží ke sto procentům, kte-
ré se týkalo právě té první skupiny po-
slanců. Vezměme si příklad neviditelnější.
Předseda Federálního shromáždění Alexander Dubček odmítl zákon, schválený sborem,
v jehož čele stojí, podepsat. Musel to za-
něj udělat někdo jiný. Jak známo, pan
Dubček výkonem různých komunistických
funkcí daleko přesahuje období «brodné-
ho procesu» 1968—1969. V době nejhorších
komunistických zločinů na přelomu čtyřicá-
tých a padesátých let byl postupně vedou-
cím tajemníkem OV KSS v Trenčíně, vedou-
cím odboru ÚV KSS a vedoucím tajemníkem
KV KSS v Banské Bystrici. Taková jsou
fakta. Důvody jeho nesouhlasu proto mo-
hou být více či méně pochopitelné, ale ni-
kdy nebudou jednoznačně čitelné.

Dále — federální ministr vnitra má mož-
nost udělit výjimky, ministr obrany také.
Paradoxem ovšem bude, pokud na veřej-
ných místech zůstanou lidé, kteří by třeba
i dnešního prezidenta nejráději poslali do
«koncentráku» (osobní zkušenost), anebo
lidé, kteří armádám NATO přisuzovali obraz
«krvavého nepřítelů, kterého je třeba zni-
čit». Výjimka je přece jenom výjimka...
Mnohem logičtější je návrh V. Havla o mož-
nosti přezkoumání sporných případů sou-
dem. I když... Nejde o honbu na čaroděj-
nice, ale o jistotu všech. I v medicíně je
prospěšnější vést bez raději dál od nádoru
než blíž.

UMĚNÍ PEČETI

Původ pečeti je velmi starý, její počá-
tky sahají až k Babylónanům. Asyřanům a
Egyptanům (ti užívali jako pečetního zna-
ku otisk posvátného brouka scarabea).
Častá byla i v antickém Řecku a Římě,
odkud ji převzal i středověk. A to již pe-
čeť plní funkci nejen znamení označující-
ho majetek či právní platnost listinou po-
tvrzovaných či udělovaných privilegií, ale
i funkci rozpoznávací, kdy významné oso-
by prokazovaly právě pečeti oprávnění k vý-
konu moci. V českých zemích se pak pe-
čeť jako znamení určitého tvaru, opatře-
ného symbolem a jménem majitele, zača-
lo používat zhruba ve druhé polovině
11. století. Jejich uživateli byla zprvu tak-
řka výlučně přemyslovská knížata a du-
chovní hodnostáři, což odpovídá v této do-
bě analogickému užívání pečeti císaří ří-
še římské a papeží, ale v následujících
stoletích vrcholného středověku se již ob-
jevují i pečeti příslušníků panských rodů,
rytířů, královských měst, ba i poddan-
ských městeček a cechů.

OBRAZY, SYMBOLY, LEGENDY

Z hlediska dějin umění, ale i heraldiky,
uměleckého řemesla, národopisu, genealo-
gie a dějin práva jsou v souvislosti s
pečetemi nejzajímavější a nejcen-
nější jejich obrazy. Tvořilo je pečetní
znamení, tj. vyobrazení majitele pečeti, je-
ho symboly, obrazce architektonické či
znakové, a dále legenda obsahující text,
který byl umístován buď v kruhu po obvo-
du pečeti (circumscriptio), nebo přímo
v pečetním poli (inscriptio) či dokonce na
hraně pečeti a uváděl jméno majitele pe-
četě i s jeho tituly. Často se setkáváme
i s pečetemi bez zmíněné legendy — do-
staly charakteristický název němé. Nej-
známější a nejpropracovanější jsou pečet-

ní obrazy na tzv. majestátních králov-
ských pečetech, kde na líci zpravidla před-
stavují na trůně sedícího panovníka s od-
znaky majestátu — žezlem a říšským jabl-
kem. Příkladem takové pečeti je třeba pe-
čeť krále Václava IV. ze sklonku 14. sto-
letí nebo i pečeť Přemysla Otakara II. ze
století předchozího. Proslulá je ovšem i tzv.
jezdecká pečeť tohoto Přemyslovce, která
jež zpodobňuje cválajícího v plné zbroji
na koni.

Většina pečeti, jež byly k listině přivě-
šovány stuhami nebo hedvábnými nitěmi,
byla zhotovena otiskem pečetního razidla
do vosku, a to buď jako pečeti jednostran-
né, nebo dvoustranné — což samozřejmě
předpokládá užití dvou razidel. Mezi
pečetemi českých králů jsou však i peče-
tě zlaté — zvané buly. A tady mají naše
dějiny vzácnou výjimku z pravidla. Zlaté
buly totiž bývaly výsadou císařů středově-
ké Svaté říše římské, ale užíval jich
i český král Přemysl Otakar I., jak to do-
kládá jim vydaná listina z roku 1224, po-
tvrzující výsady benediktinů břevnovského
kláštera v Praze. Mezi nejvýznamnější typ
těchto pečeti pak patří zlatá bula císaře
Fridricha Sicilského, již je opatřena listi-
na z roku 1212 — proslulá Zlatá bula si-
cilská, která opravňovala české panovníky
užívat dědičně královského titulu. A ne-
smíme ovšem zapomenout ani na obou-
strannou zlatou pečeť listiny zvané Zlatá
bula, již římský císař a král český Ka-
rel IV. upevnil v roce 1355 suverenitu a
nezávislost českého státu ve vztahu k Sva-
té říši římské.

Tvary pečeti, zejména voskových, bý-
valy různé — okrouhlé, štitovité, oválné,
čočkovité, hruškovité a zašpičatělé. Zlaté
buly byly naproti tomu kulaté, zhotovené
ze dvou zlatých plíšků, uvnitř zpevněných
voskem, a vždy dvoustranné. Příkladem tu
může být zlatá bula Karla IV. z konce
40. let 14. století, jako římského i české-
ho krále, která na rubu uvádí reliéfní
symbol Říma a na líci postavu panovníka
sedícího na trůně. Pokud jde o pečeti vos-
kové, platila mezi nimi přísná hierarchie,
vyjádřená barvou vosku. Červeného vosku
užíval český král, vysoká šlechta a krá-
lovská města, zelený vosk byl určen nižší
šlechtě, poddanská města a drobní zema-
né směli užívat vosku pouze černého.

Mezi pečetemi českého státu a jeho pa-
novníků zaujímají důležité místo i peče-
tě znakové, například pečeť Jiřího z Po-
děbrad, jež je přivěšena k listině z roku
1460, jejímž prostřednictvím uzavřel král
Jiří dohodu s vévodou Ludvíkem Bavor-
ským o své možné kandidatuře na římský
trůn. Zvláště cenným exemplářem, který
spojuje typ majestátní pečeti s pečeti zna-
kovou, je pak pečeť Vladislava Jagellon-
ského z počátku 16. století. Tato pečeť má
totiž na lícní straně zpodoben pozdně go-
tický reliéf panovníka sedícího na trůně,
ale rubní strana je opatřena znaky jed-
notlivých zemí českého království — a co
víc, tyto znaky jsou po obvodu zdobeny
rostlinnými motivy, tedy již renesančním
výtvarným prvkem.

V našich archívech nalezeneme i pečeti
cizího původu, přivěšené k listinám, jejichž
příjemci byli čeští panovníci, vysocí feu-
dállové, arcibiskupové a biskupové. Mezi
nimi tvoří zajímavou kapitolu tzv. papež-
ské buly, které byly zhotovovány zpravidla
z oliva a byly vždy masívní, plné. A na
nich nalézáme jeden zajímavý rozlišující
znak. Jestliže příjemce papežské listiny
spatřil, že bula je přivěšena konopnými
provázky, okamžitě poznal, že jde pouze
o mandát, zatímco přivěšení na hedvábných
nitích už samo o sobě signalizovalo
důležitost listiny.

OVĚROVACÍ PROSTŘEDEK, PADĚLKY, TYPÁŘE

Jestliže dnes mají pro nás pečeti ze-
jména historickou a uměleckou hodnotu,

214
v době svého vzniku měly především vý-
znam ověřovacího prostředku právní plat-
nosti listiny. Proto odtržením nebo rozlo-
žením pečeti se tato právní platnost ru-
šila. České dějiny nám takových příkladů
nabízejí hned několik, zejména z období
po porážce stavovského povstání na Bílé
hoře. Tehdy si dal Ferdinand II. Habsbur-
ský převézt do Vídně celou řadu nepo-
hodných listin Korunního archívu, kde pro-
vedl jejich revizi. Odtržením a jiným po-
škozením pečeti pak zrušil právní platnost
především těch listin, které zpochybňo-
valy dědičné nároky Habsburků na český
trůn, nebo poskytovaly stavům českého
království svobodu náboženské víry —
naznačeným způsobem byla například zru-
šena platnost Rudolfova Majestátu z roku
1609. Protipólem tohoto záměrného zruše-
ní právní platnosti listiny rozložením ne-
bo odtržením pečeti bylo její falšování.
A také v tomto případě hrála důležitou
rolí pečeť. Buď byla padělána a přivěše-
na k pravé listině (těchto případů bylo
pro obtížnost zhotovení věrohodného pa-
dělku málo), nebo byla pravá pečeť pře-
nesena z jiné listiny na listinu padělanou.
Pravost pečeti proto nezkoumá pouze sou-
časná sfragistika (наука о печетях, tech-
cky sfragis = pečeť), ale byla ověřována
již ve středověku z obavy před zneužitím.

V historii českého státu se postupem
doby objevila opravdu bohatá škála ruz-
ných typů pečeti, jimž byla v průběhu sta-
letí věnována i stále větší péče zabraňují-
cí neúmyslnému poškození. Obnažené
voskové pečeti proto byly vyřazovány zpru-
vu do ochranných voskových misek a od
17. století, pak vkládány do dřevěných a
také kovových misek, které se svým zdo-
bením již samy o sobě stávaly malým umě-
leckým dílkem. To, co bylo řečeno o množ-
ství zachovaných středověkých pečeti, ne-
můžeme bohužel konstatovat o jejich ra-
zidlech nebo typářích, které zhotovovali
zlatníci z oceli, bronzu, mosazi a stříbra
s rytým obrazcem v zrcadlovém poměru.
Středověké originály zůstalo zachová-
no skutečně poskrovnu.

A užití pečeti dnes? Setkáváme se s ni-
mi pouze pod závěrečnými stránkami me-
zistátních smluv a dohod, kde dokumen-
tují zvláštní význam těchto aktů. Jinak se
znakem naší střízlivé doby stalo již po mno-
ho generací všudypřítomné razítko. Krása
středověké pečeti však zůstala jako posel-
ství právní kultury a uměleckého odkazu
minulosti.

Zlatá bula Karla IV. (1346—1378). Ze zla-
tých plíšků, dvoustranná, užívaná na prvním
místě z titulu římského krále. V obrazci li-
ce postava panovníka sedícího na trůně,
v rukou s říšským jablkem a žezlem jako
symboly moci. Latinský text na obvodu uvá-
dí nejprve titul římského a na druhém mís-
tě českého krále.

Jak král o korunu přišel

V anglickém tisku znovu ožila romantická historka lásky Eduarda VIII. k paní Simpsonové. Historie lásky, v níž král se zřikal královské koruny, aby si mohl vzít svou milovanou. V časopisech celého světa se opět objevily fotografie paní Simpsonové s různou legendou, nejčastěji však s podobnou: »Paní Simpsonová, kvůli níž Eduard VIII. ztratil hlavu, nebo také korunu?« Znovu se připomíná tato historka, která zní jako pohádka pro děti z roku 1937. O milostném poměru tehdy ještě vévody z Walesu Eduarda ke krásné Američance dobře věděli britští politikové, hleděli však na něj zprvu shovivavě. Domnívali se, že paní Simpsonová je jen jedna z vévodových přítelkyň. Nikdo také nemohl předpokládat smrt krále Jiřího V., který se těšil poměrně dobrému zdraví.

Dne 20. ledna 1936 umírá JIŘÍ V. a dosavadní vévoda z Walesu se stává králem Eduardem VIII. A teď se věci začínají komplikovat, dochází ke konstitučnímu výbuchu. Premiér Baldwin a další státníci taktičtí, avšak rozhodným způsobem požadují na mladém monarchovi, aby přerušil přátelství s paní Simpsonovou, neboť uzavření tohoto nerovného manželství je vyloučeno. Argumentovali mezi jiným i tím, že král jako hlava církve se nemůže v žádném případě oženit s dvakrát rozvedenou ženou.

Eduard VIII. pokládal tento požadavek za zlomyslný pokus o omezení své moci a o ponižující podrobení se vládě a parlamentu. Bolestně zasažen ve své královské hrůstě se zatvrdil, přecenil svou popularitu a pohrozil: »Buď se ožením se

ženou, kterou jsem si vyvolil, nebo abdukuji.«

Proti králi vystoupili všichni ti, kteří jej podezívali z přílišné smířlivosti ve vztazích k Německu a Itálii a kteří se obávali, že usiluje o to, podřídit si vládu i parlament. Výsledek konfrontace dopadl pro krále nepříznivě. Dne 10. prosince 1936 podepsal Eduard VIII. dokument, v němž se zřekl koruny jménem svým i svých potomků. Tato senzační zpráva obletěla celý svět a vyvolala nejrůznější komentáře, dohady a klepy.

O dva dny později opustil Eduard VIII. jako dobrovolný vyhnanec britské ostrovy. Na trůn nastoupil jeho mladší bratr Jiří VI. Prvním aktem nového monarchy bylo, že udělil staršímu bratrovi titul vévody z Windsoru.

Po usídlení ve Francii v červnu 1937 se vévoda oženil s paní Simpsonovou. Čas pak trávil v zábavě a na dalekých zámořských cestách, o kterých široce referoval tisk celé Evropy.

Kdo byla paní Simpsonová? Žena výjimečné sličnosti, krásné postavy, oslňující Intelligence a celkového sympatického vzezření. Jak se ukázalo později — cítil ji nebyla ani vysoká politika.

Bezstarostný život přetrhla druhá světová válka. I přes konflikt s rodinou, která nesouhlasila s udělením šlechtického titulu manželce, přijal vévoda z Windsoru čestnou funkci člena britské vojenské míse při francouzské armádě. Po pádu Francie se manželé uchýlili do Španělska a odtud do Portugalska, kde se znovu stali středem pozornosti.

Byla to doba, kdy Hitler vehementně

usiloval o uzavření míru s Anglií, aby se mohl snadněji vypořádat se Sovětským svazem. Německým špiónům dal příkaz, aby unesli vévodu z Windsoru a nutili ho, aby dělal prostředníka v mírových jednáních mezi Berlínem a Londýnem. Píše o tom ve své knize Vznik a pád III. Říše W. L. Shirer. V jednom z hlášení se hovoří o rozhovorech, které měl M. Primo de Rivera s vévodou windsorským. Byly to celkem dva dlouhé rozhovory, při druhém byla také vévodova paní. Vévoda mluvil velmi otevřeně. Řekl, že politicky se stále více vzdaluje králi i britské vládě. Nastěští britská výzvědná služba byla informována o německých intrikách. Vévoda z Windsoru byl jmenován gubernátorem na Bahamách a do Portugalska se odebrali nejlepší agenti s úkolem zajistit přerušování kontaktů s Hitlerovými prostředníky. Léta druhé světové války strávili manželé pod žhavým sluncem bahamským daleko od všeho, co se dělo v Evropě. Je tedy otázka, jak dalece lze věřit britskému autoru, písčímú o pikle vévody z Windsoru v Lisabonu.

V roce 1945 se vévoda z Windsoru s paní vrátili do Francie, kde vedli bezstarostný život až do jeho smrti. V telegramu zaslaném paní Simpsonové královna Alžběta II. napsala: »Vím, že můj národ uchová navždy památku na něj s láskou a vděčností, a nezapomene jeho obětavých služeb v době války a pro mír.« Zdá se však, že královna slova jsou spíš výrazem zdvořilosti než historické pravdy. Vzpomínkové články v britském tisku na vévodu z Windsoru vyslovují dnes přesvědčení, že bezprostřední příčinou jeho abdikace bylo spíš jeho úsilí získat co největší vliv na politiku Velké Británie proti linii parlamentu a vlády.

Zatímco u typické migrény je její výskyt omezen na určité jedince, kteří mívají zá- celkem typickými příznaky: dostává se v nich v závraťech, při kterých se bolest rychle stupňuje, až jsou bolesti lokalizovány na celou polovinu hlavy. Závrať je zpravidla provázen nutkáním ke zvracení, někdy po- přčině.

Stejně jako je rozdílný klinický obraz u obou druhů onemocnění, je rozdílné i je- jích léčení. U prostých bolestí hlavy se zpravidla snažíme je odstranit tím, že od- straníme jejich vyvolávající příčinu. Nikdy

a bolesti hlavy

tu nemáme náskodit pobyt na čerstvém vzdu- chu. U bolestí hlavy vyvolávaných nízkým krevním tlakem nebo změnami atmosfére- kého tlaku může pomoci šátek černé kávy, nebo — v tomto případě — může mít po- zitivní léčebné účinky i jednorázové podá- ní malého množství alkoholu. Z toho vy- chází i stará lidová poučka pro léčbu ko- coviny: čim jsi se zboural, to tě napraví! — a to přesto, že pro léčení kocoviny je vhod- nější šátek hořčí polévky, který dává i tekutinu, i chybějící soli.

Trpíme-li bolestmi hlavy často, anaesté- ze vyvarovat užívání analgetikých prášků. Hrozí totiž návyk na analgetika, ale přesto se jejich užití někdy u úporných bolestí hlavy nevyhne. Mezi osvědčené prostřed- ky ovšem patří zejména procházka na čerstvém vzduchu, sport, spánek či odra- gování zábavnou prací.

Léčení migrény je záležitostí mnohem svízelnější. Obecně mezi základními pravidly patří, že je nutno se maximálně vyvarovat vyvolávajících příčin, ať je jimi cokoli, po- kud je to jen trochu možné. I zde ticho, klid, eventuelně zámoknutí patřt mezi osvědčené léčebné prostředky, které ovšem zpravidla musí být provázeny i medika- mentózní léčbou. Tu ale může předepsat a doporučit jen ošetřující lékař.

ŠIKATO SE TENDY, ŽE HOUČIL KRÁVU — ZA KORUNU...

Název migréna označujeme specifickou nosologickou jednotku, která se vyznačuje celkem typickými příznaky: dostává se v nich v závraťech, při kterých se bolest rychle stupňuje, až jsou bolesti lokalizovány na celou polovinu hlavy. Závrať je zpravidla provázen nutkáním ke zvracení, někdy po- přčině.

Migréna

činná i výskytém očních příznaků, jako jsou různé poruchy vidění, výskyt přechod- ných zdělných barevných nebo naopak čerňých skvrn v zorném poli, které při plně vyvinutém závraťu mizí, někdy zá- závrať může být provázen dalšími vegeta- tivními příznaky, jako je pocení, zvýšené slinění a podobně.

Ti, kteří migrénou trpí, ji zpravidla zna- jí, protože nejen že se zachvaty opakují, ale často se vyskytují i u rodiců. Závrať je různě úporná, a tudíž i v různých osob- rázně zvládnutelná, různé dlouho trvá a tomu, koho pravidelně postihuje, dovede značně znepríjemňovat život. Jeho vznik bý- vá přičítán křečím na svalovině mozkových cév, které bývají vyvolány nejprávnějšími vyvolávacími momenty, které zpravidla jsou mimo postihované jedince. Závrať, pokud není medikamentózně ovlivněn, zpra- vidla končí stejně náhle, jako začal.

Na rozdíl od typické migrény jsou dale- ko častější bolesti hlavy, které nemají vý- še popsaný typický obraz: nejsou omezeny na polovinu hlavy, spíše naopak, sedí v tý- le nebo na temeni, jsou často vyvolávány přibíhání v postihované subjektu: stres, probdělá noc, větší počet vykonávaných či- gar, pobyt ve vydýchaném pokoji a řada jiných příčin. U vnímavých jedinců vyvo- lávají pravidelně bolesti hlavy i změny po- časí — pokles nebo naopak vzestup tlaku vzduchu.

Častoou příčinou bolesti hlavy, sedících v týle nebo za očima a dostavujících se po delším čtení nebo jiné práci, při které se namáhaly oči, je prostě potřeba bříti: ten- to typ bolesti vhodné brýle mohou úplně a ihned odstranit — na to je třeba myslet vždy ve věku od 45 let výše.

die zwar das Gesetz buchstabenien können, denen aber der Realitäts- sinn abhanden gekommen ist?

Papež ulěšuje chudé

A CO TAKHE DÁT JIM KUS CKLEDA?

● Schodak státního rozpočtu Sovětského svazu dosáhl jen za prvních devět měsí- ců letošního roku 84,4 miliardy rublů. Je to téměř o 60 miliard rublů více, než schvá- lil sovětský parlament v zákone o státním rozpočtu na celý letošní rok.

Sonntags kein Obst

Koblenz - Der Verkauf von frischem Obst an Sonn- und Feiertagen ist grundsätzlich unzuläs-

sigt, unteilbar das Oberlandesge- richt Koblenz. Die Richter: Obst- verkauf ist eine typisch werk- tägliche Tätigkeit (AZ: 2 Ss 411/90).

Können Richter wirk- lich so weltfremd sein? Da verbietet al- len Ernstes das Ober- landesgericht Koblenz

den bauerlichen Sonntagsverkauf von Obst und Gemüse am Straßen- rand: Verstoß gegen Feiertagsge- setz, Ladenschlußgesetz und gegen den „religiösen Charakter des

Sonntags". Keine frischen Bauernäpfel mehr. Kein Spargel direkt vom Feld für Städter, die vor Hollandformaten und Spritzobst aufs Land geflohen sind. Wer schützt uns bloß vor Richtern.

Rizika antimikrobiálních léků

Je známou skutečností, že objev penicilínu a ostatních antimikrobiálních preparátů se slavně zapsal do dějin lékařství a že si dnešní lékaři nedovedou bez nich svou práci ani představit. Ovšem musíme znovu připomenout, že jsme stále častěji svědky situací, kdy se probíhající bakteriální infekce nepodaří antibiotiky zvládnout. Antibiotikum prostě »nezabírá«, přestože v minulosti působilo na původce obdobného onemocnění a mělo znamenitý léčivý účinek. Dosud velmi účinným lékům se tedy postavilo do cesty něco rušivého, co nečekaně maří naděje pacientů i lékařů na brzké a úspěšné uzdravení.

léčbě infekcí značné starosti, protože nic lepšího a účinnějšího než antibiotika dosud nemají a neznají. A jestliže antimikrobiální léky začínají ztrácet svou přirozenou spolehlivost, je nezbytné důsledně uplatňovat takové postupy a zdravotnický režim, které tuto nepříznivou situaci zvrátí k lepšímu.

Za základní příčinu neustále se zvyšujícího narůstání a šíření rezistence bakterií na antibiotika považujeme nadměrné používání až zneužívání těchto léků. Vážným nedostatkem je také nesprávné užívání antibiotik samotnými pacienty. Spočívá buď v nesprávném dávkování, nebo — a to častěji — v nedodržení intervalů mezi jednotlivými dávkami.

Antimikrobiální látky pokládáme výhradně za léčiva, o nichž víme, že jejich široké používání přináší s sebou i určitá rizika. Užíváme-li je totiž častěji, nevhodně a nesprávně, stáváme se na ně také precitlivělymi, způsobují vyrážku, dechové potíže či jiné rušivé účinky.

Vzniklou nerovnováhu imunitního systému člověka neovlivní žádný nový lék ani mýtus o záračné léčebné metodě. Spíše jde o to, jak spoutat vznik a šíření rezistence na antibiotika a jak příznivě normalizovat vzniklé defekty imunitního systému. Všechny otázky s tím spojené se ve světě bedlivě studují a je naděje, že zejména naši mikrobiologové v nově vzniklé Společnosti lékařské mikrobiologie naváží úzké kontakty se zahraničními pracovišti. Nutná je ovšem také pomoc nás všech, protože nikdo z nás neví, kdy bude účinné antibiotikum potřebovat. Připomeňme si proto některé nejdůležitější zásady pro domácí užívání těchto předepsaných léků.

Držíme se výhradně rad lékaře a předepsaný lék užívejme naprosto přesně podle určených dávek a časového rozvrhu. Jestliže předepsané antibiotikum špatně snášíte, ale hlavně nastane-li po jeho užití jakákoliv vedlejší reakce, zejména pokud jde o zhoršení dýchání či kožní vyrážku, ohlaste to neprodleně svému lékaři. Také upozorněte včas — přibližně po čtvrté páté dávce — v případě, že se po předepsaném léku váš zdravotní stav nezlepšil, nebo dokonce zhoršil. A mějte i na paměti, že ne každé horečnaté onemocnění je vhodné léčit antibiotiky. Této léčbě vzdorují přirozeně zejména virové infekce, při nichž lékař rozhodne o nevhodnějším léčebném režimu.

Hlavní zásadou tedy je: nikdy nepoužívat antibiotika svévolně bez lékařského doporučení a dohledu; jejich nadměrné užívání bez rozhodnutí lékaře může organismu dokonce škodit. Právě v tržním hospodářství nesmíme dopustit, aby se tyto vzácné léky dostaly na náš trh volně, bez přísného zdravotnického dohledu.

ganz tief im Herzen. Und nicht nur dort.

ZUTANA!

TABULKA PO 10. KOLE

1. Slovák	10 5 2 0 23:5	10
2. Slavia	10 5 1 1 31:5	17
3. Olomouc	10 5 4 0 24:7	15
4. Sparta	10 7 1 2 23:7	15
5. Ostrava	10 5 3 2 22:12	13
6. Prešov	10 5 2 3 11:13	12
7. Inter	20 4 3 3 16:11	11
8. Dukla	20 5 5 5 19:14	10
9. B. Bystrica	10 3 4 4 14:10	9
10. Dukla	10 2 4 4 11:16	8
11. Bohemians	20 3 2 5 12:19	6
12. Trnava	10 1 5 4 6:17	7
13. C. Budějovice	10 2 1 7 6:26	5
14. Hc. Králové	10 1 2 7 4:15	4
15. Vítkovice	10 1 2 7 11:30	4
16. Cheb	10 1 1 6 7:27	3

überall wie ein Superstar behandelt wurde, kam niemand auf die Idee, sein Reisesgepäck zu kontrollieren. Er hatte fast immer Koks dabei. Er war auch geradezu besessen vom Gedanken an die dritte Dreier. Enmal hatte er in unsere Hotelsuite ein wunderschönes Mädchen mitgebracht, das mich verführte, während Sammy zusah. Nach einer halben Stunde stieß er dazu und wir trieben es zu dritt auf dem Fußboden. Champagner und Kokos enthemmten uns. Als Sammy starb, fühlte ich mich sehr leer. Und wenn ich mir jetzt seinen „Candy man“ reinlecke, dann spüre ich ihn

„Sammy Davis Jr. hatte die Patenz eines Bullen, aber er wollte so gut wie nie Geschlechtsverkehr, nur orales Sex. Täglich mußte ich ein ihm drei- bis viermal machen. Ob im Hotelzimmer, in der Umkleekabine, im Kino, hinter der Bühne, im Auto oder im Flugzeug — das Spiel überall tun. Seine kindlichen Hüften zuckten dabei, und manchmal schrie er laut: „Oh, Baby, gib's mir.“ Das berichtet in „Penthouse“ seine langjährige Geliebte, das Showgirl Kathy Mackee. Und weiter: „Für Sammy waren Kokain und Sex unzerbrechlich. Da er

hausseffekt und einer frühen Erwärmung der Atmosphäre beigetragen haben, sagte Simon Brassel von der Universität Indiana. Andere Wissenschaftler halten es jedoch für fraglich, ob das von Dinosauriern produzierte Methanogas ausreichend war, um zum tropischen Klima in der späten Kreidezeit beizutragen.

Die letzte Geliebte enthüllt: Er riß mir den Slip von den Schenkeln

„Er riß mir den Slip von den Schenkeln ... Er war absolut unersättlich, Jahre lang seine Geliebte, in „Penthouse“ das wenn es um orales Sex ging. Er war überhaupt wilde besessen von Sex und Kokain.“ Anderthalb Jahre nach dem Tod von

„Schließlich kam ein netter, großer und stämmiger Russe herüber zu mir. Er hob mich auf und brachte mich in den Erst-Hilfe-Raum“, erzählt sie jetzt in New York. Ihr Bein wurde notdürftig mit Binden und einem Stock geschient. Ein Krankenwagen brachte sie in das Kreni-Krankenhaus: Marmorhallen, Perserteppiche, Heerscharen von Krankenschwestern, aber eher schlechte medizinische Qualität. Die Ärzte im New Yorker Lenox-Hill-Krankenhaus fürchteten: Das Bein muß erneut gebrochen werden, um richtig zu verheilen.

Heizten Saurier Klima auf?

LOS ANGELES, 23. Oktober (AFP). Die Blähungen von Dinosauriern können vor Millionen von Jahren zur Erwärmung der Erdatmosphäre beigetragen haben. Zu diesem Schluß kommt eine Studie über Dinosaurier-Kot, die Wissenschaftler jetzt beim Jahrestreffen der US-Geologengemeinschaft in San Diego vorstellten. In versteinernten Dinosaurier-Exkrementen fanden sie Rückstände von Bakterien und Algen, die darauf hindeuten, daß die riesigen Tiere ihre Nahrung durch Gärung verdauten, wobei Methanogas freigesetzt worden sei. Dies könnte zum Treib-

Hlavní překážkou účinného působení antimikrobiálních látek na některé bakteriální infekce je schopnost původců infekce vzdorovat antibiotikům. Mikroorganismy se antibiotickému prostředí jednoduše přizpůsobují — stávají se na antibiotika rezistentními. Vědci potvrdili znamenitou přizpůsobivost bakterií na antimikrobiální látky mnoha pokusy, při nichž zjistili, že v populaci třeba původců hnisavých komplikací stačí, aby antibiotickému působení odolalo pouze několik málo jedinců z milionů a v krátké době se stane rezistentní celá, původně citlivá bakteriální kultura.

Při práci výzkumníků i v léčebné praxi, hlavně nemocnicích, se však vyskytují ještě další překvapení. Některé bakterie, které až dosud žádné onemocnění nevyvolávaly a vědci je pokládali za naprosto neškodné, mohou se po styku s antibiotiky stát pro člověka nebezpečnými. Jako by jim dodávala látky, které po tyto mikroorganismy znamenají životabudící s vlastnostmi pro náš organismus škodlivými. A vážná situace nastane, jestliže se uplatní jev, kdy vzniklá rezistence na antibiotika u jednoho bakteriálního druhu je předávána jiným bakteriálním druhům, které byly předtím na většinu antibakteriálních látek citlivé. Pak hovoříme o tzv. přenosné rezistenci.

Velmi závažné neúspěchy antimikrobiální léčby mohou být zaviněny ale také poruchami imunitního systému člověka. Tyto imunodeficientní stavy (nemluví o AIDS) v poslední době také narůstají hlavně u dlouhodobých zánětlivých procesů, po často opakované léčbě antibiotiky, cytostatiky a dalšími léky, které tlumí předtím dobře fungující obranný systém lidského organismu.

To všechno vyvolává mezi lékaři při

Miß Amerika in Moskau überfallen

Miss Nemiss...
KAŽDÝ RUBLIK DOBRĚJ...

Ein neblig-trüber Vormittag auf dem Internationalen Moskauer Flughafen Scheremetjewe. Die erste „Miß Amerika“, die nach dem II. Weltkrieg gewählt worden war, Bess Myerson (66), wartet auf strahlenkranke Kinder aus Tschernobyl. Sie will mit den kleinen Patienten zur Kur nach Israel fliegen. Aber dann: Überfall! Ein Ruck, ein heftiger Schmerz in der Schulter. Drei Junggänger reißen an ihrer Handtasche. Der Lederriemen bleibt hängen. Doch die Bande gibt nicht auf, zerrt so heftig an Bess, daß sie schlammig stürzt: das

rechte Bein dreimal gebrochen. Elf Tage mußte die einst so schöne Bess in russischen Krankenhäusern liegen, bevor sie gestern mit schwerem Gipsverband nach New York geflogen wurde. Das Ende eines schrecklichen Erlebnisses. Schmerzverkrümmt hatte die 1,80 m große Ex-Schönheitskönigin auf den kalten Kacheln des Aeroport gelegen. Hunderte liefen achtlos an ihr vorbei, keiner wollte ihr Wimmern hören, erinnerte sie sich.

Český „Vašek“ hrál v Americe Brežněva

Vašek Šimek, herec, režisér, autor, ročník 1928, rodák z Českých Budějovic. Sedíme v jeho bytě na 24. ulici v New Yorku. Ale jeho cesta nevedla hned do Ameriky. Patřil k těm prvním, kteří pracovali v československém oddělení Rádía Svobodná Evropa. Od roku 1951 byl pracovníkem československé produkce. Seděl u ohromného papíru, do kterého za násel služby hlasatelů, herců, režisérů, hudebníků. Ale také sám režisoval a mluvil. Ve Svobodné Evropě vystupoval pod jménem Václav Šemík. Takže má první otázka zněla: Vzpomínáte rád na své začátky ve Svobodné Evropě?

Samozřejmě, ty začátky byly plny nadšení i z toho, že jsme našli napojení na domov a že jsme mohli svobodně hovořit a zprostředkovat domovu názory na situaci, jak se objevovaly na Západě. Pamatuji se přesně na tu první hodinu vysílání, když u toho byli Peroutka a Tigris a Američani, kteří nám drželi palce, a když se poprvé v éteru ozvalo: Volá hlas svobodného Československa, rozhlasová stanice Svobodná Evropa. Tu první práci, kterou jsem v Mnichově dělal: to byla ta velká plachta, které jsme říkali SCHEDULE, nebo-li pracovní rozvrh. Později tuhle mou práci převzal starý skaut Vláda Beneš. Ta schedule byla velmi důležitá, protože jsme museli rozvrhovat práci pro celý velký ansámbl. My jsme v naší produkci byli často opožděni. Herci, hlasatelé, režiséři čekali, že schedule — rozvrh práce — bude hotov na příští den nejméně už v 10 hodin dopoledne, ale my byli často rádi, když jsme ji dodělali v 10 hodin večer. Nikdo však neměl plány daleko dopředu, protože jsme museli být neustále v pohotovosti, neboť se každou chvíli něco událo.

Vzpomínám si na to až neuvěřitelné nadšení, jak lidé byli šťastni z toho, že mohou přečíst aspoň jednu větu, a jak třeba na přečtení jedné věty dovedli čekat čtyři pět hodin.

Je to pravda. To nadšení se nedá žádným způsobem popsat. Bylo to ostatně za situace, která se také nedá popsat. Byli jsme opojeni svobodou, tím, čím jsme na Západě žili — a především tou možností, že můžeme mluvit k domovu, který prožíval tu odporne hrůznou dobu stalinismu.

Tehdá jsme měli pořad, který se jmenoval Rub a líc. Ten mi dělal velké potíže, protože vyžadoval, abych držel všechny hlasatele v pohotovosti. V něm Svobodná Evropa 10 minut po desáté hodině odpovídala na večerní zpravodajství pražského rozhlasu ze sedmé nebo osmé hodiny. Někteří redaktoři této relace byli naprostí géniové, kteří posílali do studia stránku za stránkou s inteligentními texty. Ale ve spěchu se někdy i leccos nezdařilo. Vzpomínám si, že jeden náš psavec v zápalu ohně také napsal: A jak říkala naše babička: být, či nebyť! Já jsem byl v plném nasazení, protože jsem musel vybrat správné hlasatele a eventuálně i herce, to podle textu. Ty programy se dělaly živě. Jako zprávy, které se četly každou hodinu. My jsme měli výbornou várku hlasatelů. Často jsme všichni na tom počátku pracovali až do úmoru. Než jsem odešel, tak se v Mnichově dělalo často až 18 hodin vysílání denně. Přitom jsme si všichni zachovali

smysl pro humor a hodně jsme se při té práci nasmáli.

Vašku Šimku: Dala vám něco práce ve Svobodné Evropě?

Ten tlak dělat třeba dvacet programů za sebou, poezii, divadlo, literární pořady, politické komentáře — a všechno natočit dobře, ten tlak měl vyškolit a zocelit na celý můj další život. Tady v Americe, když režisují nějakou hru, tak se na to připravují tři měsíce, pak měsíc zkouším a pak to tři týdny zkouším před publikem. Ve Svobodné Evropě jsme však museli pracovat sice dobře, ale rychle. Bylo to stoprocentní nasazení. No a pro mne to byla úžasná lekce. Přivedla mě také v Americe k divadlu.

Odkdy vlastně žijete v Americe?

Přijel jsem do Ameriky z Mnichova v roce 1955. Strávil jsem týden v New Yorku, kde bylo právě strašné vedro, a pak jsem se vydal do Kalifornie, kde už žila má americká žena s našim synem, který se v Americe narodil. Abych uživil rodinu, začal jsem pracovat u benzinové pumpy, ale současně jsem začal studovat na University College of Los Angeles, to je státní univerzita, a tam jsem si udělal svůj první americký diplom: bachelor of arts. Ale natáčel jsem také různé filmy a hrál divadlo. Na univerzitě jsem hrál ve studentském divadle několik velkých rolí. Nebylo to snadné, protože jsem se stále doučoval anglicky se slovníkem v ruce. Moji spoluherci si se mnou leccos zažili. Dnes, když něco v roli zapomenu, tak improvizuji, ale tehdá mně to nepomohlo. Když jsem neměl na jazyku to pravé slovo, druhý jsem neznal.

V kterých filmech jste v novější době hrál a které další filmy na vás čekají?

Už za svého pobytu v Kalifornii jsem natáčel různé filmy. Měl jsem tam malé role, ale jak říkával náš dramaturg Josef Kodíček, malé role jsou také role. Tady v New Yorku jsem především dělal divadlo. První film, ve kterém jsem tu vystupoval, měl titul: Amezing Grace Jack. Tím titulem je jméno sportovce, který se proslavil, ale který také bojoval za odstranění atomových zbraní. Já jsem v tom filmu hrál Leonída Brežněva — a amerického prezidenta hrál Gregory Peck. Měli jsme společnou schůzku ve Finsku, na níž jsme se dohodli, že atomová válka se konat nebude.

To musel být zážitek hrát s největším současným americkým hercem Gregory Peckem!

Bylo to úžasné, protože to bylo tak jednoduché. Já měl skoro »nadělanou«, když jsem se s ním měl sejít. Sešli jsme se na basketbalovém hřišti. On stál v jednom kruhu a já v druhém. Řikal jsem si: Safral! On je tak velikej! Jak mě přijal! Jednou jsem ho viděl v Mnichově, když dělal reklamní šot pro Svobodnou Evropu. Tehdá za ním běžely všechny naše sekretářky. Nemůže si na mne pamatovat a teď s ním mám hrát! A on najednou přešel přes to hřiště, podal mi ruku a řekl mi s úsměvem: I believe — you are Brežněv!! Mně se tak ulevilo. Uznal mě, a tak bylo pro mne všechno snadné. Pak jsem hrál ve filmu Havana. Na natáčení jsem jel v roce 1990 rovnou z Prahy, kde jsem hostoval s našimi Havlovými aktovkami v Činoherním klubu. Hlavními představiteli filmu Havana byli R. Redford a L. Olinová, která

hrála také v Kunderově zfilmovaném románu Nesnesitelná lehkost bytí. Také režisér filmu Sidney Pollock, který natočil například film *Out of Africa*, byl senzační. V Americe ten film velký úspěch neměl, ale v Evropě měl znamenité kritiky! Potom jsem hrál v americkém filmu Podvodník, který se natáčel v Polsku. V novější době jsem měl úlohu ve filmu *Dead again*, Znovu mrtev. Ten film je právě v Americe absolutním hitem, svou návštěvností předstihuje všechna očekávání.

Vrátíme se k vašemu životopisu, Vašku. Jednoho dne jste opustil Kalifornii a usadil se v New Yorku, kde jste si založil hereckou školu, kde jste začal i hrát a režisovat.

Do New Yorku jsem přijel v roce 1959 a jako první jsem hrál na jevišti v Husově domě v České čtvrti, která tehdá ještě existovala, Čapkovu hru *Ze života hmyzu*. Já v tom hrál toho tuláka a současně jsem hru režisoval. Hráli jsme anglicky! A měl jsem v tom později tak slavnou Barbru Streisandovou jako elévku. Pak jsem začal vždy v létě hrát v Catskillských horách, jezdili jsme po známých letoviscích a hráli různé komedie.

A tam jste často hrával společně se svým přítelem komikem Járou Kohoutem!

Nejenom přítelem... mentorem. To byl můj mentor! Já jsem se od něho naučil v komedii všechno, co dnes umím, a někdy, když hraji, tak se přistihnu, že si říkám: nenapodobuji toho Járu až příliš? To je velmi výrazný komik! Měl to na začátku v Americe těžké, protože jako já neuměl zprvu slovo anglicky. A tak jsem ho musel často honit, aby se svou roli naučil dobře anglicky. V Americe mu říkali, že je to český Bob Hope. Ale on je víc! — pokud jde o herecký projev.

Je to věc Makropulos, protože absolutně nestárne!

Je mu 87 let a je mladší než já. Když se někdy u sebe sejdeme na obědě, tak ho doprovázím na podzemku. Já jsem z toho celý zadýchaný, ale on je čiperný jako klouček. Však nedávno své dceři Aleně řekl: Aleno, já mám dost úspěch u žen, a všechny jsou mladší než ty!

Když jste žil v New Yorku, začal jste opět spolupracovat se Svobodnou Evropou...

Natáčeli jsme většinou kulturní pořady, americké divadlo, Broadway atd. Občas se z toho hrály malé úryvky. Já měl nejraději absurdní věci. Já byl výbornej na absurdity. Ty realistické role mně moc nešly.

Ale vy jste se také zasloužil o uvedení her Václava Havla v New Yorku.

První velký Havel se dělal v New Yorku v roce 1979, když byl poprvé uvězněný... Před budovou čs. velvyslanectví jsme uspořádali demonstraci, na kterou přišli Arthur Miller, Kurt Vonnegut, bylo tam naše rádio a byl tam také koryfej newyorského divadla Josef Pop. Ten večer se pak četly dvě Havlovy jednoaktovky, které přeložila naše bývalá režisérka Věra Jakešová-Blackwellová. Já pak byl Mr. Popem požádán, abych nastudoval tři aktovky Havlovy pro Public Theatre. Ale vůbec poprvé jsem režisoval Havela v Bangoru ve státě Maine v roce 1987. Přestávky jsem vyplnil československými protestsongy, které jsem přeložil do angličtiny a čtením výňatků z Havlových

úvah. Mělo to úžasný úspěch. Z Maine přicházejí vždycky první výsledky amerických voleb, takže se o tomto státě říká: Jak jde Maine, tak jde celá Amerika! A Havlovi od prvního momentu v Maine rozuměl. Pak v roce 1989 jsem v New Yorku režíroval dvě Havlovy aktovky a jednu aktovku Pavla Kohouta. S Havlovými aktovkami jsme jeli po zvolení Havla za prezidenta do Prahy a hráli jsme je v Činoherním klubu. Tu českou verzi tam tehdy vytvořili Landovský a Abrahám. Oba byli výborní, ale zvláště Landovský mě nadchl. To je esol!

Co teď máte před sebou?

Teď natáčím v Bostonu film s americkým komikem Steve Martinem a filmovou herečkou Goldie Hownovou, to je také specialista na komické role. Měl jsem v tom filmu hrát majitele rumunské restaurace, jenže v Bostonu našli jenom maďarskou restauraci, tak je ze mne Maďar. Naučil jsem se trochu rumunsky, ale teď to musím honem dohonit s maďarštinou. Ještě musím pracovat při natáčení tohoto filmu sedm dní, letos v říjnu.

M. Čalfa: Třetí cesta není

BRATISLAVA: »Musíme zodpovědět základní otázku, zda chceme společný stát, či ne. Jestliže ano, nemusíme ani říkat „společný“. Pro mne jako pro právníka stačí říci „stát“, řekl v rozhovoru, který Radiožurnál extra Slovenského rozhlasu odvysílal tuto sobotu, předseda vlády ČSFR M. Čalfa. »Nikdo nechce říci, že nechce stát, ale říká to přes kompetence. Přitom kompetence, o kterých se mluvilo, nebyly kompetence státu, ale možná nějakého společného konfederativního výboru. Pak přímo řekneme: Chceme samostatné státy a nechceme další – třetí státní útvar. Vymyslíme státní úpravě třetí cestu. Upozorňuji vás, že tato cesta neexistuje v ekonomice, politice, ani ve státním uspořádání, řekl závěrem rozhovoru M. Čalfa.

TEĚ SE DĚLA, VYTRVÁJTE...

● Poprvé od konce druhé světové války je letos Rumunsko nuceno dovážet obilí ze zahraničí. Buhurešť již požádala Evropské společenství o potravinovou pomoc zahrnující 1,5 miliónu tun obilovin a potravin v hodnotě 600 miliónů dolarů.

Prezident před odletem

PRAHA: Změnilo se mnoho, změnil jsem se i já – řekl prezident V. Havel před dnešním odletem do USA v Hovorech z Lán. Jak podotkl, nemá už suverenitu prezidenta-záčátečníka jako při první státní návštěvě USA, ale je zdrženlivější, opatrnější, odpovědnější. Lustrační zákon by podle čs. prezidenta mohl dávat právní rámec tomu, co zatím probíhalo »na divoko«. Uptěsnil: »Lustrování byla velice bolestivá, složitá a nešťastná historie, která neměla žádná pravidla hry.« Jeho úmyslem není vstupovat do politických sporů ohledně zmíněného zákona. Chtěl by jen přispět k tomu, aby zákon byl lepší. Ti, kteří jsou svázáni s bývalým režimem, nenazřeli svou odpovědnost, a tak nezbylo než jít cestou zákona – konstatoval. 21. 10. 91

Praha v letadlech Lufthansy

Německá letecká společnost Lufthansa přepraví ročně se svou flotilou 183 moderních letadel celkem 21 miliónů 613 tisíc cestujících. Z toho 13 miliónů 326 tisíc na svých mezinárodních linkách do 120 měst všech kontinentů, což jí v mezinárodní přepravě řadí na druhé místo na světě, hned za British Airways. Jedním z cílů letadel Lufthansy je i Praha, odkud denně létají do Frankfurtu n/M., Kolína n/R. a Mnichova. Právě letos oslavila Lufthansa malé jubileum, neboť již 25 let spojují její linky Spolkovou republiku Německo s Československem.

Každý cestující Lufthansy, ať letí třeba z Hamburku do New Yorku, z Tokia do Curychu nebo z Berlína do Rio de Janeyra, najde na svém sedadle zdarma pestrobarevný magazín »Lufthansa Bordbuch« (Palubní kniha Lufthansy). Tento zajímavý časopis vychází každé dva měsíce v rozsahu 132 stran při celkovém nákladu 630

tisíc výtisků. Ve svém letošním pátém vydání (5/91) přináší reportáž z hlavního města Československa. Výstižně pojmenovaný příspěvek »Praha a umění osvobození« přibližuje nejen nedávnou i starou historii stověžatého města, ale i současnost, pro níž je charakteristický kvas nových myšlenek jak v politice, tak v ekonomice i kultuře. Text Johna Dornberga a fotografie Jo Röttgera vystihují atmosféru historické i současné Prahy.

Uvědomíme-li si, že po celé září i říjen měly a mají možnost statistice cestujících Lufthansy přečíst si při hodiny trvajícím letu v němčině či angličtině na dvoudílných 17 stránkách časopisu zajímavé posílehy o našem hlavním městě – je to více než potěšující. Jak nám řekl reprezentant Lufthansy v Praze pan Hans Karsten Moeller, touto reportáží v »Palubní knize« vyjadřuje jeho letecká společnost svůj velký zájem na rozvoji demokracie

TAKY PŘEDĚLANÝ BOLŠEVÍK...

tlíbí se mi ten sportovní medvěd. Byl jsem vždycky příznivec třicípé hvězdy. Antonína Bahenského, fotografa, jenž má v kruhu přátel i trochu benzínu: Jaký vůz je tu nejfotohospodárnější?

»Pokejte chvíli, než si vzpomenu... je to takový tmačkerový vůz u Toyoty, toč se... (Toyota MR 2 – pozn. aut.). Je to takový zlý auto. Ale jinak samozřejmě formule 1 – má lásku.«

Petra Jiráska, prvního číslíče bot ve střední Evropě, mladého muže, který se chce stát milionářem: Jaké auto jste si sem přišel koupit?

»Zatím preferuji metro. Má to jednu výhodu – když se mě někdo zeptá, jakým vozem jsem přijel, můžu odpovědět: Tím nejbětším.«

V. Komárek v čele

PRAHA: V. Komárek byl schválen za hlavního kandidáta a volebního »leadra« Čs. sociální demokracie. Předsednictvo ústředního výkonného výboru této strany bude jednat se všemi partnery o přípravě předvolební koalice nesoucí pracovní název Sociálně demokratická unie. Vyplyvá to ze závěrů dvoudenního uzavřeného zasedání ústředního výkonného výboru ČSSD, které včera skončilo v Praze. Na funkce místopředsedů rezignovali J. Tůma a J. Trnková, svou rezignaci potvrdil i R. Falbr. Z funkce ústředního tajemníka byl odvolán J. Wagner.

Pražské aukce za 199 miliónů

PRAHA: Za nejvyšší cenu, a to 72 miliónů Kčs, byl o víkendu v pražských aukcích v rámci malé privatizace vydražen obchodní Tržby tohoto obchodního domu činily v

Více než deset miliónů byli zájemci ochotni zaplatit ještě za autoservis ve Vrchlického ulici v Praze 5, který byl prodán za 27 250 000 Kčs, a obchodní dům Berounka v Praze 5, jehož dražba skončila na 37 704 100 Kčs. Tradičnímu zájmu se těšily provozní jednotky nabízené v Praze 1. Nájem prodejny hraček na Václavském náměstí byl vydražen za 6 350 000 Kčs, bufetu a vinárny Jizera téměř za 5 200 000, nájem vinárny U tří zlatých lvů (U Kačků) na Uhelném trhu za 2 270 000 Kčs. Dalšími »velkými rybami« byly drogerie v Olbrach-

korun, byl o víkendu v pražských aukcích dům Jasná ve Zdislavské ulici v Praze 4. minulého roce přibližně 88 miliónů Kčs.

tové ulici v Praze 4, prodaná za 7 551 000 korun, a rychločistírna Diana na sídlišti Invalidovna za 6 miliónů Kčs. I v tomto případě šlo o prodej. Pronájem prodejny potravin v Jivenské ulici v Praze 4 byl vydražen za 8 400 000 Kčs.

Celkem bylo do víkendových aukcí v Praze zafazeno 48 provozních jednotek, z nichž 42 našlo svého nového majitele nebo nájemce. Celková vyvolávací cena nabízených objektů činila 78 251 000 Kčs, jejich skutečná prodejní cena přesáhla 199 miliónů Kčs.

sousedovy trojnásobné vraždy – který se posléze sám zastřelil – byly patrné sousedské spory. Stěžoval prý si na hluk a nějaké »vlny«, které vysílá mladíkova prospoustava.

nou, nebo bílou. Práta jsem si odátkou, dostalo se mi odpovědi, abych na to zapomenla. U mne v kanceláři zrovna seděli představitelé světové síť hotelů a rozuměli česky. Ptali se, jestli

Kolem kola a volantu

kupuju auto pro své dítě... jsem státní úředník a беру plat v korunách. To mu je favorit úměrný, i když 150 000 korun je cena neudatá. Tady se mi nemůže nelíbit Mercedes, Toyota nebo Nissan.«

Františka Štastného, slavného motocyklového závodníka: V jakém autě odčud z autosalónu byste se nejradyji svezl?

PRAHA: Včera bylo potvrzeno, že všichni čtyři – otec, matka, syn i jejich souseď – jejichž těla byla objevena v pátek ráno po požáru v domě v Janouškově ulici v Brně, zemřeli následkem šířel. Motívem

● Podle statistické kanceláře Evropských společenství (Eurostat) je 8,8 procenta praceschopného obyvatelstva v 12 členských zemích ES momentálně bez zaměstnání. Znamená to, že přibližně každý jedenáctý Západoevropan je bez práce.

JEN NASTAVENÁ DLANĚ

České ministerstvo práce a sociálních věcí upozornilo ve své poslední bilanci stavu zaměstnanosti na závažný, byť nenový fakt. Ze toho zhruba jedna třetina z evidovaných uchazečů nemá vlastně o práci vážný zájem. Z evidence úřadů práce je jich vyřazováno stále více. Přibližně asi 60 procent z tohoto počtu je znovu umísťováno, ale v konečném efektu bezvýsledně, asi 40 procent pak pracovat nechce nebo s úřady nespolupracuje vůbec. Nyní se hlásí asi 30 tisíc občanů, kteří dříve nepracovali, jako např. matky s více dětmi. Ovšem vzhledem k jejich požadavkům a možnostem je prakticky nemožné je umístit a stávají se tak dlouhodobě nezaměstnanými. Jsou však i jiné zdroje těchto »dlouhodobostí«. Žena se středním vzděláním, která odešla z kanceláře, už například ani netouží po zaměstnání. Sežene si místo uklízečky či jiné u soukromníka. Jako zaměstnanec není nikde přihlášená, náklady podnikatel odepíše na něco jiného nebo zaklame na daních. A žena si jde se smutnou tváří vyzvednout podporu v nezaměstnanosti. Podobných klíčků, jak lehce nabyt, ostatně není právě málo. Při tom úřady práce hledají praktikantská a asistentská místa, usilují o rekvalifikace a financování kratší pracovní doby v podnicích s přechodnými odbytovými potížemi, podporují projekty zejména pro zdravotně postižené občany. Čili v jednom kole. S mnoha starostmi. Ale břemeno stále nastavené dlaně latentních či momentálních vykuků je asi tíží nejvíce...

● Ve svém volgogradském bytě se v pátek oběsil vysoký komunistický funkcionář Sergej Klimov. Jde o další z mnoha lidí se sebevražd komunistických činitelů po zmaření srpnového puče proti prezidentu Michailu Gorbačovovi.

Schmäh-Justiz

MÜNCHEN, 24. Oktober (Reuter). Wüste Beschimpfungen des Freistaates Bayern können hohe Strafen zur Folge haben. Das mußten jetzt zwei Journalisten erfahren, die in einem Artikel derb über das Bayernvolk hergezogen waren. Das Münchener Amtsgericht verurteilte den Autor zu einer Geldstrafe von 2400 Mark. Der Chefredakteur des Magazins muß 8000 Mark zahlen. Beide Urteile lauten auf Verunglimpfung des Staates.

Die Angeklagten wollten den Artikel mit der Überschrift „Mi leckt am Oarsch – Bayern, das Irrenhaus der Republik“ als Satire verstanden wissen. Sie hatten aber den Freistaat mit der früheren DDR verglichen, was ihnen offenbar arg übel genommen wurde: Ein Pfortner klagte gegen die beiden. Schmähkritik sei nicht von der Presse- und Meinungsfreiheit gedeckt, urteilte Amtsrichter Dieter Schöpf.

In dem Artikel hatte es unter anderem geheißen: „...Bayern prägt all das, was man der DDR zum Vorwurf machte: Einparteiherrschaft, schnüffel- und obrigkeitstaatliche Zustände, Personenkult, Provinzialismus und allgemeiner und menschlicher Reifegrad auf dem Stand der Wandalen...“

PRO PRAVDU...

Prost Mahlzeit

In Frankfurts 2900 Kneipen, Gaststätten, Restaurants und Hotels klettern die Preise für alle Alkoholika im nächsten Jahr um elf Prozent. Denn vom 1. Januar 1992 an führt Frankfurt's Kämmerer Martin Grüber (SPD), der jede Mark zum Ausgleich seines Haushalts braucht, eine Steuer von zehn Prozent des Verkaufspreises für alkoholhaltige Getränke ein – nur den Ebbelwei als hiesiges „Nationalstöffche“ tastet selbst der Badener Grüber nicht an. Und die Wirte addieren zum Verkaufspreis erst den Zehnten und dann 14 Prozent Mehrwertsteuer, wie der Hotel- und Gaststättenverband ankündigt.

Mensch und Huhn nicht allein

WIESBADEN, 24. Oktober (dpa). In Deutschland teilen sich, statistisch gesehen, mindestens 222 Menschen und 470 Nutztiere jeweils einen Quadratkilometer. Diese Rechnung hat das Statistische Bundesamt Wiesbaden am Donnerstag aufgemacht. Zu den aufgezählten Tieren gehören 55 Rinder, 86 Schweine, neun Schafe, ein bis zwei Pferde und 319 Hühner oder anderes Geflügel.

CSFR bremst Lastwagen

PRAG, 25. Oktober (dpa). Die Tschechoslowakei will den stark angestiegenen Transit von Fernlastwagen eindämmen und sich den Vorschriften Deutschlands und Österreichs anpassen. Wie das Außenhandelsministerium am Freitag mitteilte, dürfen Laster ab 15. Dezember an Sonn- und Feiertagen nicht mehr oder nur noch beschränkt auf tschechoslowakischen Straßen fahren. Prag bezeichnete dies als Reaktion auf die „unerträglichen Verhältnisse“ an den Grenzübergängen und auf die Grenzblockaden von Umweltschützern in den vergangenen Tagen.

Bisher hat die CSFR mit ihren Nachbarländern, den Staaten Osteuropas und den Balkanstaaten ein Quotenabkommen getroffen, das die Zahl der jährlich durch das Land fahrenden Brummis regelt. Sollte ein Land seine Quote überschreiten, werde Prag ab 1. Dezember die Strafgebühr auf 30 000 Kronen (rund 1800 Mark) pro Wagen verdoppeln.

Presseberichten zufolge soll Griechenland gedroht haben, wenn seine diesjährige Quote von 14 000 Lkw im kommenden Jahr nicht auf 20 000 erhöht werde, werde es nicht dem von der CSFR angestrebten Assoziierungsvertrag mit der Europäischen Gemeinschaft zustimmen.

Weizsäcker lobt Föderalismus

Ost-West-Kongreß in Wolfsburg / Grußwort von Gorbatschow

WOLFSBURG, 24. Oktober (AP). Bundespräsident Richard von Weizsäcker hat den Föderalismus als Alternative zum Auseinanderfallen von Staaten in Osteuropa gelobt. Bei der Eröffnung eines Ost-West-Kongresses in Wolfsburg sagte er am Donnerstag, notwendig sei gleichzeitig ein „klarer Minderheiten- und Menschenrechtsschutz“. Weizsäcker gab zu bedenken, daß auch doppelte Staatsangehörigkeiten möglicherweise eine Lösung sein könnten. Er warnte vor „ungesteuerter Selbstbestimmung“ der Völker, die in der Fremdbestimmung enden könnte. Vorteilhaft seien regionale Zusammenarbeit und „Teilverzicht auf Souveränität“.

Der Vizepräsident der EG-Kommission, Martin Bangemann, sagte, jede Demokratie in Europa könne Mitglied der EG werden, wenn ihre Währung frei umtauschbar sei und ihre Wirtschaft etwa auf dem Stand von Griechenland, Portugal oder Irland zum Beitrittszeitpunkt.

Der Finanzminister der CSFR, Vaclav

Klaus, sagte, er hoffe auf eine baldige Assoziierung der CSFR an die EG. Um die Öffnung zur Welt zu erreichen, sei die Konvertibilität der Währung erforderlich. Der Wechselkurs der Krone sei stabil, die Zahlungsbilanz im Plus.

Vadim Sagladin, Berater des sowjetischen Präsidenten Michail Gorbatschow, sagte, er komme jetzt „aus einem neuen Land“ und fügte hinzu: „Alles ändert sich täglich.“ Er verlas eine Grußbotschaft des sowjetischen Präsidenten Gorbatschow, in der der Präsident erklärte, Ziel der Sowjetunion sei es, „sich in die Weltwirtschaft organisch einzufügen“. Er hoffe dabei auf das Mitwirken der westlichen Geschäftsleute.

Zu dem zweitägigen Ost-West-Kongreß sind 450 Politiker, Manager und Wissenschaftler aus 28 Ländern angemeldet. Sein Motto heißt „Europa und die Welt im Umbruch: Unternehmen im Sog der Veränderungen“. Veranstaltet wird er von der „International Partnership Initiative“.

Verfluchtes Spanien

JERUSALEM, 25. Oktober (epd/og/FR). Auf der Madrider Nahost-Friedenskonferenz liegt nach Ansicht von Juden aus dem ultra-orthodoxen Lager ein Fluch. Die Wochenzeitung Jom ha-Shishi äußerte am Freitag die Auffassung, daß die Konferenz in Madrid Unglück über das jüdische Volk bringen werde, da Spanien ein verfluchtes Land sei.

Jüdische Gelehrte hatten im Jahr 1492 bei der Vertreibung der Juden aus Spanien, das Land und alle Juden, die es künftig betreten werden, verflucht. Ein Großteil der israelischen Bevölkerung wird von Sepharden – sepharad heißt auf hebräisch Spanien – gestellt.

Auch für die Araber ist das Land Symbol einer schweren Niederlage. Araberstämme hatten Spanien ab 711 erobert. Die moslemische Herrschaft wurde nach zehnjährigem Krieg 1492 mit der Kapitulation von Granada beendet.

Der Vormund und sein Mündel

Irgendwann müssen im tschechischen Umweltministerium – Außenstelle Budweis – die Alarmglocken geschrielt haben. Vermutlich ab jenem Zeitpunkt, ab dem sichtbar wurde, wie sich der verstärkt aufkommende Tourismus gen Osten einzurichten gedenkt: als Plattform nämlich, für eine neue Begehrlichkeit.

Wie herrlich läßt sich doch derzeit schon im gerade erst vor sechs Monaten gegründeten „Nationalpark Böhmerwald“ urlauben, so lange man nur im Westen bleibt, diesseits des ehemaligen Eisernen Vorhangs nächtigt, speist, sein Geld ausgibt, derweil man trefflich von Tagesaus-

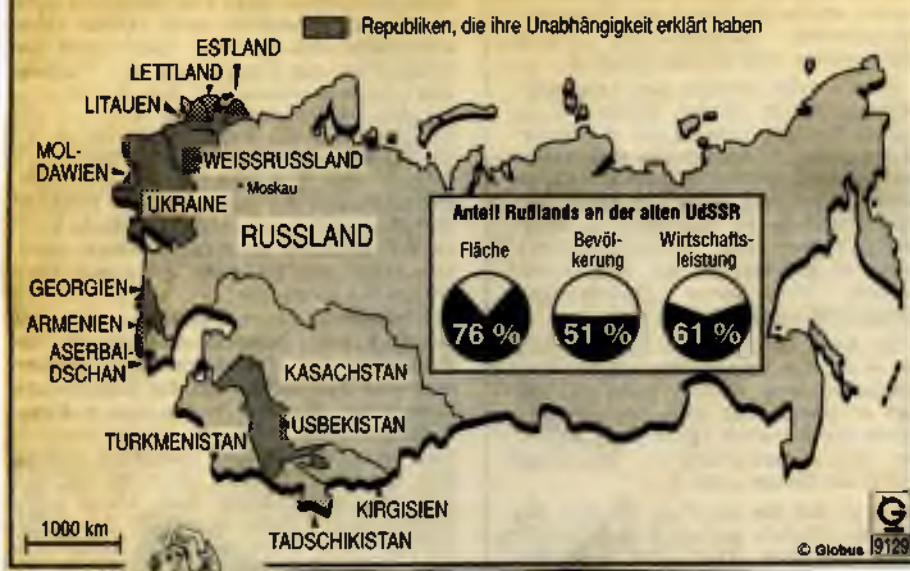
flügen über die Grenze schwärmen kann. Dort hat sich, im Schatten des Kalten Krieges und demzufolge in einer von Menschen entvölkerten Zone, eine Naturlandschaft entwickeln können, die ihresgleichen sucht. Und genau das ist nun das „Objekt der Begierde“. Um wieviel attraktiver ist beispielsweise der 13 000 Hektar große Nationalpark „Bayerischer Wald“, wenn sich unmittelbar jenseits der Grenze nun ein ebensolches Schutzgebiet, gar noch 60 000 Hektar groß, anschließt. Wie reizvoll wäre es doch auch, von Aigen, vom österreichischen Waldviertel aus, die dem Nationalpark benach-

potvrtil vedouci KPR K. Schwarzem. Ve nechteli, jej stredil mistopredseda FS a pred FS za A. Dubčeka, který zákon podepsal 18. 10. 91

Lustraci zákon podepsán

PRAHA: Prezident republiky Václav Havel podepsal včera po návratu z Karlových Varů tzv. lustraci zákon. ČSTK 10

Rußland: Kernland der Sowjetunion

barte Ferienlandschaft am Lipno-Stausee zu besuchen — gäbe es nur erst einen direkten Zugriff.

Nun ist aber die CSFR, wie wir alle wissen, nirgends beigetreten und pocht demzufolge auf einen fairen Umgang. Derzeit einziges Mittel, sich gegen die „normative Kraft des Faktischen“ zu wehren — die Macht der harten Währungen —, ist also, mit dem Öffnen einiger touristisch besonders interessanter Grenzübergänge zu warten. Und zwar in der Form, daß man zwar Radfahrer und Fußgänger willkommen heißt, nicht aber die unkontrollierbare Blechlawine des Individualverkehrs. Dadurch würde den Tschechen kaum Zeit bleiben, eine durchdachte Infrastruktur aufzubauen. Sie wären vielmehr in den hektischen und kostenintensiven Ausbau der Straßen verwickelt, statt in aller Ruhe ein Fremdenverkehrskonzept anzustreben, mit dem man in Zusammenarbeit mit den österreichischen und deutschen Nachbarregionen gemeinsam Geld verdienen kann. Gemeinsam!

„Schon jetzt“, so Václav Polak, vom Umweltministerium in Budweis, „wirft man uns in Bayern vor, wir würden einen ‚Grünen Vorhang‘ errichten wollen.“ Zankapfel ist der Wunsch der Deutschen, ausgerechnet jene Straßenverbindung wiederzueröffnen, die zwischen dem bayerischen Haidmühle und dem tschechischen Volary, mitten durch das Kernstück des neuen Nationalparks führt. Derweil man doch genauso gut auf den bis unmittelbar an die deutsche Grenze

heranführenden Schienenstrang zurückgreifen könnte — so der tschechische Gegenvorschlag — um so vielleicht, in Form eines hin und her pendelnden Touristenzuges, die wunderbare Landschaft gleichwohl für jedermann zu öffnen, sie aber dennoch kontrolliert zu erschließen. Solchen eigentlich „sanften“ Ideen ist man im Bayernland vorläufig nicht zugeneigt. Würde es doch auch bedeuten, daß man auf deutscher Seite investieren müßte — in eine nur wenige Kilometer lange Bahntrasse, die bislang noch kurz vor Haidmühle abbricht.

Weshalb man aber nicht auf tschechische Argumente eingeht — besser gesagt: nicht richtig zuhört —, hat tiefere Gründe. Der Westen sieht sich nämlich wie selbstverständlich und ohne daß das in böser Absicht geschieht, in der Rolle eines Vormunds, der seinem Mündel sagt, wo's lang geht. Dies hat erst kürzlich wieder ein dreitägiges, grenzüberschreitendes OECD-Symposium über „ländlichen Tourismus“, mal im tschechischen Krumlow (Krummau), mal im österreichischen Aigen, belegt.

Alle aus Westeuropa angereisten Experten, Referenten, Wirtschaftswissenschaftler und Fremdenverkehrs-Spezialisten waren mit der Gewißheit aufgetreten, daß die geballte Ladung fremdenverkehrspolitischer Erfolgsgeschichten, die man da in den Aktenkoffern mitbrachte, selbstverständlich für sich sprechen würde. Niemand zweifelte, daß die überaus

zahlreich erschienenen Tschechen, Slowaken und Ungarn müheles die für sie passende Ansatzweise zur Entwicklung eines „ländlichen Tourismus“ erkennen würden; sofern sie sich nur an den Vorgehensweisen der Beispiele aus Schottland, Holland, Irland, Frankreich, Österreich und Deutschland orientierten, nicht ohne noch mit dem Hinweis ermahnt zu werden: „Dabei aber nicht die gleichen Fehler zu wiederholen.“ Seltsam nur, daß an dieser Stelle niemand bemerkte, (siehe unser einleitendes Beispiel), daß die Tschechen ja geradezu dabei sind, sich vor Fehlern zu hüten, dafür aber dann Vorwürfe ernten.

Und so prasselte denn das „Knowhow“ der gesamten westeuropäischen Reise-Intelligenz auf sie hernieder: Boomfaktoren und Länderimages, Unique-Sales-Propositions, Management-Ansätze und Produkt-optimierungs-Strategien. Nur fragte halt niemand danach, ob das einem Herrn Zdenek Zidek, Vize-Bürgermeister von Lipno, hier und jetzt irgend etwas nützt. Um es vorwegzunehmen: Es nützt ihm ungefähr genauso viel, wie die durchaus richtige Erkenntnis, daß man niemandem beizubringen braucht, einen Computer zu bedienen, solange er keinen hat. Das aber wiederum war der wichtigste Satz der gesamten Tagung, und er fiel typischerweise wie nebenher. Zdenek Zidek hätte nämlich durchaus fragen können, wie er „ländlichen Tourismus“, bitte schön, entwickeln solle, wenn es weit und breit keine Bauernhöfe mehr gibt. Soll er denn die künftigen Touristen in den Zuchtviehställen der ehemaligen LPG unterbringen? Soll er seine eh bescheidenen Mittel nicht zuerst in den weiteren Ausbau von Kläranlagen stecken, in eine funktionierende Müllabfuhr, in eine sichere Energieversorgung? Und wie soll er denn die circa 15 000 Betten rund um den Lipno-See vermarkten, wenn die Besitzverhältnisse noch immer unklar sind, wenn die Kapazitäten des zuvor staatlich gelenkten Tourismus nun mit den Erfordernissen des privatwirtschaftlichen kollidieren (9000 Betten gehören Firmen, 2500 befinden sich in Privat-Hütten)? Wie soll er denn je die Begehrlichkeit auf Golfplatz-Standorte abschmettern, die Gelüste nach Zweitwohnungen, angesichts der unglaublichen Währungsverhältnisse zwischen der Deutschen Mark und der Tschechischen Krone? Lächerliche 5,88 Mark genügen derzeit, um in unserem Nachbarland den Gegenwert von 100 zu kaufen.

Über all das hätte Zdenek Zidek berichten können, wenn man ihn und andere nur gefragt hätte. Wenn die Tagungsstruktur „in a changing Europe“ — so der Untertitel des Symposiums —, dem „changing“ gerecht geworden wäre. Dann nämlich hätten die Besuchten auf dem Podium Platz nehmen dürfen, die Besucher hingegen im Auditorium. Denn nur so, in dieser Umkehrung des Vormund-und-Mündel-Prinzips läßt sich derzeit erfahren, wo genau unseren östlichen Nachbarn der Schuh drückt. Nichts wäre den Tschechen lieber, als eines Tages von einer ähnlich erfolgreichen Geschichte erzählen zu können, wie sie Michael Haug, vom Nationalpark „Bayerischer Wald“, zu präsentieren weiß.

„Unser Ziel ist die Rückkehr zum Urwald“, so berichtete er den Zuhörern, „schon heute wird auf zwei Dritteln der gesamten Waldfläche des Nationalparks

den wäre und gefragt hätte, wo in diesem Böhmerwald, bar jeder Dörfer und Siedlungen, fange ich an, wo baue ich Hotels, Infozentren, Schutzhütten — mit wessen Geld?; wenn er denn hätte wissen wollen, wie er den Bus- oder Zugverkehr mit Passau koordinieren soll, ob es besser sei,

ein Freigehege einzurichten oder lieber einen Naturlehrpfad zum „Sonnenlauf“, wenn er hätte nachfragen können, wie man einen Luchsbestand schützt, wie die

Polak, u.a. S. 82

daß jährlich 1,4 Millionen Besucher in den Nationalpark strömen. Die Lenkungsmaßnahmen, die man ob solcher Millionen Mark gegenüber, die sich direkt oder indirekt wegen des Nationalparks erwirtschaften lassen. Wenn genau an dieser Stelle ein Tscheche aufgestan-

kein Holz mehr eingeschlagen“. Dieses Beispiel der Grundsatz nämlich, „mit stehenden Bäumen Geld zu verdienen“, ist mittlerweile derart attraktiv geworden.

Hochmoore vor Skifahrern im Winter? Wenn er also die Gelegenheit gehabt hätte, all diese praktischen Fragen zu stellen, dann wäre ihm vermutlich jeder eine Antwort schuldig geblieben.

Untergegangen ist in diesem Zusammenhang auch das Beispiel der Irin Nancy Fitzgerald. Sie erzählte von den Zeiten, als die ersten US-Amerikaner auf irischen Bauernhöfen übernachteten. „Wir sagten ihnen: Erstens, dies ist Irland, zweitens, dies ist ein irisches Haus, in dem eine irische Familie wohnt, drittens, Sie müssen Ihr Gepäck selbst tragen und Sie müssen sich um sich selbst kümmern. Wenn Sie das mögen: Herzlich willkommen.“

Otevřené dveře k MMF

PRAHA: Po příletu z plenárního zasedání Mezinárodního měnového fondu v thajském Bangkoku informoval místopředseda vlády a ministr financí ČSFR V. Klaus novináře o průběhu jednání. Podle jeho slov se hovořilo nejvíce o Sovětském svazu, avšak prohlášení jeho představitelů byla často protichůdná a sovětská delegace nebyla schopna přednést něco, co by mohlo být považováno za jisté. Uvedl rovněž, že v Bangkoku jednal o nejdůležitější části půjčky od skupiny 24 nejvyspělejších zemí

s Japonskem, a jak sdělil, je vše připraveno k podpisu. K otevřeně otázce dalších půjček od MMF na rok 1992 podotkl V. Klaus, že jsme v daleko výhodnější situaci než loni. Jinak by měly být dojednány v listopadu v Praze. Účast na plenárním zasedání MMF označil po návratu za velmi důležitou rovněž ministr financí ČR K. Špaček. Uvedl, že jsme dokumentovali před světem, že naše federace skutečně existuje a působí jako jeden celek. Zástupci MMF a Světové banky přislíbili maxi-

Muž, jehož údělem je prohrávat Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Chci věřit, že pán Bůh naděluje spravedlivě. Každému dá něco, tu přidá, tam ubere, a tak není nikdo z nás úplně ideální. Krasavice může být bílá, šeredka talentovaná, tak to na světě chodí. Stejně tak dostávají národové. Sed' a politické hnojiště našich řadových partajních bojovníků (a to prosím jak těch rakouských, prvorepublikových, komunistických tak i těch nynějších postkomunistických) vynahrazuje Pán našemu národu vynikajícími jedinci. Jakoby z podhoubí zapáchajícího humusu vyrašily květy převyšující rámec našeho malého národa. Jiří z Poděbrad, Palacký, Masaryk, Havel. Kdybych sáhl do knihovny, mohlo by jich být určitě více, ale pro ilustraci to stačí.

Stejně tak v současné době převyšuje naše zahraniční politika o několik tříd naše domácí pietichavení. Potěšil mě pan ministr Dienstbier, který ve svém projevu řekl v OSN to, co si všichni už dlouho myslíme: o byrokratickém aparátu obrovské masy úředníků, kteří dělají, že pracují a snaží se vytvořit zdání, že se tak děje pro blaho lidstva. Vždycky, když čtu o OSN, vybaví se mi Havličkův příměr: *propast bezedná jak držka armády...* A to si myslím, že držka armády je přezokošnou a malinkou hubinkou proti držce OSN! V poměrně nedávné době dostoupila rozmrzelost amerických daňových poplatníků vrcholu, když v drobcím se třetím světě vznikaly desítky států jako houby po dešti, aby pak, byvše přijaty do OSN, hlasovaly za americké peníze proti zájmům Ameriky.

I úspěšný zárok v Perském zálivu je především dílem rozhodnosti USA a Velké Británie, kdy byla OSN evidentně ve vleku a nemohla tuto rozhodnost anglosaského světa roznimrat a rozpliznout, jak bylo v uplynulých dobách zvykem. Je zákonitě, že aparát úředníků OSN se nabaluje každý rok jako kulička chrobáková trusu (jak by řekl bolšák neblahé paměti) za naše dělnický peníze. Roční rozpočet aparátu OSN by každoročně postavil na nohy upadající ekonomiku jednoho rozvojového státu. Dobrá myšlenka, co? Pane Dienstbier, určitě jste nešel tak daleko, ale i za to díky. Můj návrh zní: nejdříve nakopat a potom vykopat!

K panu premiéroví Pithartovi mám dvě vnitropolitické zprávy - jednu dobrou a jednu špatnou, tak nejdříve tu špatnou. Jak už to bývá v našich krajích zvykem, veřejnost bez zájmu přešla dokonale a burčující zprávu pana Jiřka Fraňka v Lidových novinách (já osobně bych jí dal novinářskou cenu týdně), cituji článek **PŘIPLATĚ SI NA ZDRAŽENÍ ... že žádný nadbytek mléka není, tvrdili**

mlékaři už 18. července, kdy si zemědělci shromáždění v Lucerně vymáhali vládní podporu. DOSTALO SE JIM JÍ! Stát přispívá, to jest my - občané, daňoví poplatníci přispíváme na export mléčných výrobků, abychom se zbavili NEEEXISTUJÍCÍCH PŘEBÝTKŮ. Fakticky tedy přispíváme na to, aby občané sousedních zemí měli mléčné výrobky z Československa levnější. Naši zemědělci, zatímco se křikem, plácem a výhrážkami domáhali vládní podpory, tiše snižovali produkci, až se dostali do ideálního stavu: teď si mohou diktovat ceny! Zřejmě tedy platí pravidlo - pokud jsou zemědělci v úsni, mohou si hrozbou krav a traktorů před parlamentem vymoci státní podporu. Ve chvíli, kdy jsou na koni, platí tržní samoregulace!

Tedy pane premiére, teď ještě ta dobrá zpráva: Jste poctivě chlap! Okradl jste rodinu o miliónový úplatek, který jste omdřl a viník už je v báni. Národ potřeboval jako sůl takovýto důkaz, že jsou lidé, kteří to myslí poctivě a nechťejí si nakrást. Máte můj upřímný obdiv, pane premiére, a já Vám tímto děkuji jménem všech poctivých Čechů! (I když, pane premiére, mám-li být upřímný ... sakra meloun ... asi bych na vteřinu zaváhal ... kruci no, ale taky bych nekrad. Ukradený prachy nejsou požehnaný, že jo?)

Masarykovo heslo bylo **nebát se a nekřást!** Polovinu máte, pane premiére, z krku a tak teď ještě to **NEBÁT SE!** Nebát se zemědělců! Nebát se separatistů! Nebát se Romů! Tak díky a dosmrťi dobrý, Píto!

Smutkem naplňuje vnitropolitickou scénu pan Dubček. Muž, jehož životním údělem je prohrávat. Prohrál svůj politický mocenský boj v roce '68 a tento neúspěšný seriál po delším časovém odstupu úspěšně dokončuje. Když se po listopadové revoluci - bohužel něžně - objevil znovu zákonitě na scéně, měl jsem pocit, že se vrátil hodný strýček po dlouhé nemoci. Sympatie národa k Vám, pane Dubček, byly tak velké, že jsme trpělivě naslouchali Vaším zdoluhavým a bezobsažným projevům, ochotni brát Vás takového, jaký jste. Byl jste pro nás Čechoslovák, Dubček bez pomlčky! To byla velká deviza pro začínající národnostní žďuchanici. Poslední Váš sympatický výstup jsem zaregistroval, jak jste se upřímně rozčílil, když Vaši krajaní hvízdali na pana prezidenta. A od té doby šmytek. Utrum! Jezdíte si po světě, když je Vás doma třeba, kličkujete ode zdi ke zdi, mlžíte co si vlastně myslíte, podporujete zvláštní a podivné trendy ... že by bylo na obzoru jedno prezidentské křeslo? Nebo další životní porážka? Co vlastně chcete, pane Dubček? Nebo lépe ... *što ty chceš, Sášenka?!*

malní soutinnost pro úspěšné zvládnutí transformačního procesu. Předseda SBČS J. Tošovský řekl, že nic nebrání v dalším čerpání našich půjček od MMF, protože ČSFR od začátku roku plníla všechna kritéria, která MMF stanoví.

státu v délce 140 kilometrů mezi okresy Domažlice a Klatovy. Budou kontrolovat území do vzdálenosti 15 kilometrů od hranic, tzn. osoby, dopravní prostředky i zavazadla. Zájemců o službu v celní strážce je dost. Pro výběr není ovšem k dispozici dost osobních podniků, aby bylo možné spolehlivě identifikovat morální profil všech uchazečů.

FRANTIŠEK RINGO ČECH - TO JE TEN PRAVÝ

Elektrikář víc než lékař

Prvního listopadu tohoto roku by se mělo otevřít integrační centrum v Praze 3, jedná se o Středoškolské centrum dětí, ve kterém by se jim mělo dostat nejen vysoké odborné lékařské péče, ale především lidského pochopení a lásky. Na začátku vědomo byl vypracován koncept, na němž se podílel docent Z. Matějček a několik dalších odborníků, a ten byl předložen starostovi Prahy 3, mgr. M. Borsovi. Zanedlouho se našel vhodný objekt, doposud nevyužitý, a byly zpracovány plány jeho přestavby. Projekt získal i podporu ministerstva zdravotnictví. Vedením přestavby objektu byl pověřen I. Lacin, kterého později obvodní úřad jmenoval do funkce ředitele a udělil mu výjimku ze vzdělání. I. Lacin je totiž původně elektrikář se středním vzděláním jeho zástupcem se stal dr. J. Šturma s plnou odpovědností za úsek péče o děti. Centrum bylo během přibližně měsíce dokončeno a I. září mohli zahájit činnost tým odborníků, které shromáždil právě dr. J. Šturma.

Ale situace se začala komplikovat. I. Lacin se totiž začal zabývat i věcmi, které mu nepříslušely - zasahoval nejen do provádění dalších prací, ale i do ohodnocování dalších pracovníků. Nakonec vznikl spor. I. Lacin dal pěti lékařům výpověď - údajně za jejich neobdobnost a nulovou praxi. Přitom se jednalo o lékaře se 17iletou praxí nebo o absolventku psychologie s praxí už z průběhu studia, a tak by se dalo pokračovat. Zbytek jejich kolegů podal nakonec také výpověď. Na tiskovou besedu, která se konala k otevření integračního centra, nebyli tyto bývalí zaměstnanci ani vpuštěni. Pan starosta společnosti I. Lacin se zřejmě obával konfrontace. I přesto, že přítomné novináře zajímal nejvíce právě tento personální problém, žádného uspokojivého vysvětlení se nedočkali.

Když beseda skončila, byl několika novináři požádán o slovo docent Z. Matějček. »Je mi smutno z toho, co se stalo,« řekl. »A co se týče kvalifikace - to je taková dvojaká věc. Někdy je lépe mít mladé, nezkušené, nezkažené, nadšené a přístupné lidi, kteří jsou schopni a ochotni udelat a přijmout něco nového.«

Jeden na kilometr

PRAHA: Do poloviny listopadu začne aktivně sloužit 160 členů celní stráže, kteří budou chránit ekonomické zájmy našeho

Lehká politika nad těžkými mraky

Když jsem na starém ruském letišti spatřil známou, klid a jistotu vysaňující tvář šéfpilota vládní letek kapitána Fridricha, bylo mi jasné, že jsem pro cestu přes veškerou touhu v dobrých rukou. Se svoji 17letou posádkou měl úkol přepravit pana prezidenta s jeho doprovodem na týdenní cestu do Washingtonu, Los Angeles, Bethlehemu, New Yorku a zpět do Bratislavy. Společně s patnáctkou českých a slovenských novinářů. Ti čekali, kdy se v sední části letadla mezi nimi objeví protáhnout přezelené řady i uvolnit jazyk naší politice...

23.10.91

První splnil předpoklad vždy elegantní ko nepolepšitelného fantasta, který pěkně ministr financí Václav Klaus. Volební boj mluvil, málo čte, hodně silbuje a vždy vše předě dvěma i ODS v něm chce hrát ví lépe. Řekl, že mnohem více mu kaží nádominantní roli. Nás šéf ekonomiky i za ladu napříkad kocourkovské poměry okolo tím nejsilnější politické strany si dá záz. nezaměstnaných. Stav, kterého se lezet. Hýtl sármem, vtipem i optimismem. mnohde nestydlat zneužívá. Není napříkad stamovena horní hranice podpory, a tak ne- Pochlubil se nejen dobře probíhající měno- jsou řídké případy, kdy si někdo přiměse vnu reformou, ale dá k lepšímu i několik potvrzení od soukromého zaměstnavatele, pikantností z tábora svého věčného riva- je pobíral plat 10 tisíc korun a obdržel pod- ja Valtra Komárka, se kterým vedl spory že poru v šestistaticové výši. Podobně tak ně- jiz v Prognostickém ústavu. Vyřídil jej je- 22.10.91

Píseň pro Martinu

KAREL GOTT, nazývaný v Německu »zlátý hlas z Prahy«, se těší u našeho souseda velké popularity. Tentokrát zdejší tisk přinesl nevyžitý snímek i zprávu

SPÍSE: MBEZ- NI- PRO HARTI- NU..

o tom, že se zpěvák zamiloval do Martiny. 24leté posluchačky FAMU v Praze. Podle listu Heim und Welt, který vychází v Hannoveru, řekl, že když ji uviděl, tak ho zasáhla jako blesk a od té doby je do ní zamilován! Velmi hezká Martina dodala, že »Karel má mnoho porozumění pro to, abych studium dokončila«, a tak prý nebudou ještě zvonit svatební zvony. Pod snímek, který uveřejňujeme, byl text: »Láska dala mému životu nový vzlet.« přiznala hvězda.

Byl to Armex

BRATISLAVA: Na besedě s novináři v Trenčianských Teplicích s novináři řekl ministr obrany L. Dobrovský, že se sice žádné čs. zbraně do Barmy nevyvezly, že však bratislavská firma Armex zoselala do některých států jakési nabídkové dopisy na prodej přebyteků zbraní, které ČSA po reorganizaci nepoužívá. Finance z nich se ukládají na zvláštní fond na nákup zařízení pro modernizaci výbavy Čs. armády.

PROČ?

o tom, že se zpěvák zamiloval do Martiny. 24leté posluchačky FAMU v Praze. Podle listu Heim und Welt, který vychází v Hannoveru, řekl, že když ji uviděl, tak ho zasáhla jako blesk a od té doby je do ní zamilován! Velmi hezká Martina dodala, že »Karel má mnoho porozumění pro to, abych studium dokončila«, a tak prý nebudou ještě zvonit svatební zvony. Pod snímek, který uveřejňujeme, byl text: »Láska dala mému životu nový vzlet.« přiznala hvězda.

Žádné zbraně pro Barmu

PRAHA: V minulých dnech vedoucí odboru ministerstva zahraničí a další představitelé USA prohlásili, že je třeba přimět Čínu, Polsko a Československo, aby zastavily prodej zbraní do Barmy. E. Lánský včera prohlásil na tiskovce FMZV, že Československo v posledních pěti letech nedodalo legálně Barmě žádné zbraně.

se nyní rozhodla s okamžitou platností zavést výuku leninismu, marxismu a tzv. vědeckého socialismu. Studenti si to vynutili, profesori s jejich názorem na zbytečnost těchto předmětů ve své naprosté většině souhlasili. Ale — přece jen si zasedání vědecké rady, kde se návrh na zrušení přednášek z marxismu-leninismu diskutoval, vyzdalo obět. Stal se jí jeden z nejznámějších sovětských znalec Leninových spisů, profesor Kalfachšan. Když jeden z diskutujících vědác nazval Lenina místo do té doby samozřejmě přítvístkem »geolinní filozof« zločincem, roztlíl se Leninův obdivovatel tak, že byl postížen srdečnou mrtvicí. Profesora Kalfachšana odvezli přímo ze zasedání do moskevské univerzitní kliniky. Nyní je již mimo nebez-

TĚŽKÝ ŽIVOT

V Československu to mají už řadu měsíců za sebou — starost, co budou dělat zítra, pozítří. Jde o desítky, ba stovky učitelů a profesorů »učených všech učení« marxismu-leninismu. O jejich výuku už dávno na školách v Československu není zájem, je spíš pro smích. V Sovětském svazu na to, že vyučovat marxismus-leninismus je zbytečnost, přišel poněkud opožděně. Teprve v těchto dnech, poté co ztroskotal puč neostalinsků, tam na univerzitách a středních školách probíhaly diskuse o tom, co s marxismem-leninismem, který je překonán současným vývojem. Bylo tomu tak rovněž na moskevské Lomonosovově univerzitě. Vědecká rada univerzity

Nedělat z Komárka velblouda

Sociální demokraté provedli dosti důležitější personální změny ve svém vedení a jako svého hlavního kandidáta v příštích volbách určili ekonomu významného a v části veřejnosti velmi populárního — pana Valtra Komárka. Ten svojí popularitu nesporně zvýšil nedávným konstatováním v Bratislavě, že reálný kurs koruny k německé marce by měl činit 3,50 koruny a k americkému dolaru 5,50 Kčs. Nad tímto kursem by zesmutněli veksláci, radovali by se lidé počestného živobytí, kteří žehrají nad tím, že ceny tuzemské se blíží světovým, zatímco platy silně pokulhávají za zeměmi, jimž se odušně říká »rozvojeve«. Přidáme-li k tomu fakt, že předseda ODS naznačuje zrušení příspěvku obecně zvaného »klausovně« respektive jeho ponecháním jen pro důchodce a děti, pak by sociální demokracie měla do voleb dosti silné tramfy, kdyby... Kdyby takové kursy bylo možno stanovit ihned a bez problémů, kdyby bylo možno hospodářství oživit rychle a bezbolestně, kdyby... Bylo by možno vypočítat takových omezujících podmínek více. Čímž samozřejmě nechceme tvrdit, že současná reforma šlape jako hodinky, správnější by bylo, že občas zahrká jako prastaré pendlovky. Ekonomika se však osíře promítá do politiky. Sociální demokracie získává na váze, zřejmě se pro ni rozhodne i mnoho bývalých komunistů. A volit ji budou především lidé, kteří nejsou spokojeni se sociálním vývojem, a těch je hodně, lépe řečeno čím dál tím více. Změny v vedení a úvahy Valtera Komárka mohou však sociální demokracii dílem prospět, dílemškodit, protože vidíme laciné marky nelze přiblížit sliby, ale velmi tvrdou práci. Názory uvedeného ekonomu netřeba podceňovat, ale ani přeceňovat a nasazovat jejich nositeli psi hlavu pro »laciný populismus«. Lidová moudrost velí nedělat z komára velblouda. Eze to aplikovat jako slovní hříčku i při zdobnělně představující příjmení. 22.10.91

ještější, leť autoři si zas tak moc práce nedali: Velikonoce jsou tu prezentovány jen jako Neděle a Pondělí velikonoční, u vánoce byli autoři také na rozpacích. K 26. prosinci sice Štěpána připsali, že se však »i. suátek vánoční« už po staletí slaví jako Boží hod vánoční, zřejmě nevěděli ani zůstali u starého označení. Autoři si zřejmě nelámali hlavu ani s tím, že civiltizovaný křesťanský svět, do kterého bychom rádi patřili, uznává další významné svátky. Nakonec malá pikantérie z jiné sféry: Ažkoliv je v kalendáři výrazně vyznačena maloobchodní cena 3,80 Kčs, kalendář, letos v létě vyrobený, se například v pražské Bílé labuti prodává za pakatel patnáct korun...

KALENDAŘ NAPUL POSTARU

Díky byrokratické neprůzumnosti podle letošního kalendáře slavíme ještě všechny svátky jako za minulých čtyřicet let včetně »ánorového pítězstok« a Velké říjnové socialistické revoluce, která se letos patrně nebude slaviti ani v samotném SSSR. A teď před námi stojí na stole Týdenní stolní kalendář č. 1 bez obrázků, výprobek Obchodních tiskáren v Kolíně. Autor podepsán není. Stavna výroci socialistické totality zmizela, objevil se tu svatky daleko přile-

které podniky vyplácejí za zkrácenou pracovní dobu plně vyrovnání mzdy, ačkoli žoviální úsměv i tón. Samozřejmě, že řeč by měla přijít ke slovu jen 80% podpora v nezaměstnanosti. Jako federální ministr prý na podobné nedostatký, napříkad kterého se chytily jeho zahrámační kolegové, se zatím velmi dobře rozvíjí, zejména v zemědělské oblasti. Možnost, jak se zbavit zemědělských přebyteků, pomoci hlakovým Sovětům i řešit naši nadprodukcifousatého doktora přírodních věd, autora více než 25 vědeckých prací, nyní hlavním povoláním ministra mezinárodních vztahů Slovenské republiky, aby spolu přetřásl situaci nejen na světové, ale i na domácí scéně, přišel mezi české zástupce sedmé velmoci reprezentant ODA ministr Dlouhý. Má starosti se cly. Američané se zlobí, že k nám exportují dražší než se mě ES a dělají uvažované obstrukce se benými výhodami pro náš dovoz do USA. Rozmotat zádrhel si vzal za svůj prvokadý cestovní úkol.

Politici se vrátili do vládního salóuku, novináři k poucaciím pásmům Iljušinova dvadesátka násadila k příštím hradkému jako samet. Vojenská letecká základna Andrew vítě do hlavního města Spojených států našeho pana prezidenta...

V chodbice mezi sedadly se objevil i šéf naší diplomacie Jiří Dienstbier. Chvilil se

Zřejmě zkrátka přijde hrabě E. L. Harrach, který na poslední chvíli získal československé státní občanství a 30. září podal žádost o navrácení části majetku známého rodu Harrachů. Zatímco nechal bez povšimnutí obrovský majetek v Harrachově, včetně prosperujících skláren, i honosný zámek v Nechanicích, soustředil se na Jilemnici a okolí, kde jeho strýc hrabě Jan Harrach vlastně nikdy nebydlel. Jednalo se konkrétně o zámek v Jilemnici, kde je dnes půvabné Krkonošské muzeum, originální lyžařské muzeum a výstavní sň se vzácnou sbírkou obrazů. E. L. Harrach žádal zpět i pivovar, správní budovy a polnosti, stejně jako zámeček se správnými budovami v nedaleké Horní Branné. Naopak neprojevil zájem o dům pečovatelské služby ani o opravenou rodinnou hrobku. Ve své žádosti sice jen obecně uváděl, že majetek přešel po druhé světové válce do rukou československého státu bez náhrady, v rozporu s platnými zákony, ale

neopíral se o žádný zákonný důvod. Tato zpráva zdejší obyvatele trochu zneklidnila. Zvláště v Jilemnici, kde se hned po zvolení nového městského zastupitelstva začalo pracovat na obnově kulturních památek a hlavně na opravě zámku s tím, že zpřístupněny budou dosud uzavřené prostory i části zámeckého parku.

Ode dneška však mohou být v Jilemnici i Horní Branné klidnější. Intenzivním pátráním v archívech totiž vyšlo najevo, že všechny uvedené objekty byly rodu Harrachů odňaty před 25. únorem 1948, tedy před lhůtou rozhodující pro uplatnění majetkových nároků. Dále bylo zjištěno, že Jan Harrach, který zemřel jako dů-
stojník wehrmachtu těsně po válce v zaj-

teckém táboře na úplavici, byl německým státním příslušníkem. A protože za války prokazatelně spolupracoval s německou brannou mocí, byl jeho majetek podle prezidentského dekretu 12/48 Sb. zkonfiskován. Dokazují to i další dokumenty: žádost Štěpánky Harrachové o povolení výjimky z konfiskace, odmítnutí národního výboru i zamítnutí jejího odvolání. Z těchto důvodů se město Jilemnice ani obec Horní Branná necítí být právní osobou k vydání majetku. Hrabě E. L. Harrach, synovec Jana Harracha, tedy zatím přijde zkrátka, a pokud bude na své žádosti trvat, musí se obrátit na soud. Pak už však prokazatelné břemeno ponese sám.

ŽE TO BYL ŘOD HARRACHŮ, TO SE VÍ UŽ DÁVNO...

Autosalón láme rekordy

Pražské Výstaviště v Holešovicích žije v těchto dnech čilým ruchem. Zatímco Všeobecná čs. výstava sem nedokázala přilákat ve větší míře veřejnost, 29. ročník mezinárodního Autosalónu o víkendu přilákal statisíce.

Přestože pražský Autosalón patří letos po 44leté přestávce k těm »menším« (celková výstavní plocha je 28 000 m², zatímco pařížský má až desítkrát více), dostal od mezinárodní organizace výrobců a prodejců automobilů a příslušenství OICA povolení k označení »mezinárodní«, což zmíněná organizace dovoluje ročně pouze dvanácti pořadatelům. A již dnes je jasné, že Praha nebude chybět v kalendáři mezinárodních autosalónů v roce 1993.

V osmi pavilonech se představuje nejrepresentativnější přehlídka světové automobilové produkce. Například v levém křídle Průmyslového paláce stojí za zmínku Ovomobil, tříkolka pro 2+2 osoby s pohonem předních kol. Ale nejde o klasickou premiéru. Vystavený vůz je totiž maketa a se zahájením výroby počítá nově založená firma L&K do dvou let. Na své si v tomto pavilónu přijdou i děti. Pro ně jsou k dispozici dva trenážery, věrně napodobující

jízdu vozů formule 1. V prostorách pavilónu B 2 si odbývá světovou premiéru sportovní automobil MTX TATRA V 8. Základní konstrukci vozu — především rám a karosérii — připravili v Metalexu, design vytvořil V. Král. Podvozkové díly a pětistupňová převodovka pocházejí z T 613 stejně jako motor, který však má zvýšený objem a bude se prodávat ve dvou verzích — o výkonu 220 a 306 koní. Neméně zajímavé exponáty představují i volné výstavní plochy. Zde určitě nejvíce zaujme nová řada autokarů Mercedes 0-404 a dva nové výrobky Karosy.

V neděli do 18 hodin zhlédlo mezinárodní Autosalón 51 802 platících diváků. Do večerních hodin přesáhl počet návštěvníků dosavadní rekord, který byl zaznamenán 23. července t. r. na Dnu otevřených dveří, kdy si Čs. jubilejní výstavu prohlédlo 59 594 lidí.

V. HAVEL I DO BETHLEHEMU

NEW YORK: Jedním z cílů nadcházející cesty prezidenta ČSFR V. Havla do Spojených států je také oblast města Bethlehem ve státě Pensylvánie. Prezident převezme ocenění na zdejších vysokých školách Lehigh University a Moravian College, ale zavítá do těchto míst i z jiných důvodů: připomene zde bitvu se 400. úgroči narození J. A. Komenského a přispěje k oslavám letošního 250. úgroči založení Bethlehemu Moravskými bratry.

Základní kámen k tomuto městu, které má dnes přes 70 000 obyvatel, položilo o vánočních roku 1741 několik misionářů protestantské církve Moravských bratří, která se považuje za pokračovatelku Jednoty bratrské. Moravští bratři, dnes sice nevelká, ale vskutku mezinárodní protestantská církev, mají v Bethlehemu své hlavní sídlo, muzeum a archív.

Církev vznikla 3. srpna 1727 v Herrnhutu v Horní Lužici nedaleko Žitavy. První

bratři byli uprchlíci z Moravy a hlásili se ke Komenského řádu Jednoty bratrské. Brzy zahájili misionářskou činnost v západní Evropě a v Americe. První výprava Moravských bratří do Nového světa dorazila v roce 1735 do Georgie, ale vzhledem k tamním nepokojům se brzy přemístila do Pensylvánie, která byla tehdy známa svou náboženskou tolerancí.

Kromě misionářské činnosti mezi Indii se příslušníci církve věnovali především vzdělávání mládeže. Založili zvláštní Internát pro dívky a dali základ vysoké škole Moravian College, která působí dodnes nedaleko původního sídliště, přestavovaného nyní na moravský skanzen. Před hlavní budovou školy stojí od roku 1958 bronzová socha J. A. Komenského, dílo sochaře V. Makovského, která bude za pobytu V. Havla slavnostně znovuodhalena.

Hoffnung auf Migränepille

WASHINGTON, 27. Oktober (AFP). Die US-Nahrungsmittel- und Medikamentenbehörde FDA hat die Zulassung eines neuen vielversprechenden Mittels gegen Migräne angekündigt. Die FDA plane „ernsthaft“, das Mittel Sumatriptan des

Unternehmens Glaxo zuzulassen, teilte die Behörde jetzt mit. Abteilungsleiter Paul Leber sagte, die Firma habe genügend Tests vorgelegt, die bewiesen, daß Sumatriptan wirkungsvoll die Migräne-Kopfschmerzen bekämpfe. Von 2000 Testpersonen hätten 80 Prozent Erleichterung verspürt.

RUSALKA I ZA KORUNY

Pod titulkem Národ komu zveřejnil deník nezávislé pravice Zemědělské noviny v úterý tento povzdech: Chcete-li se dnes dostat do Národního divadla třeba na Rusalku a máte-li zájem o atraktivní vstupenky na balkon či do lože, můžete si tento požitek dopřát — zaplatíte-li ovšem v markách. Údaj je poněkud kokujcí, a tak jsme se telefonicky spojily s paní Božanou Hanušovou s oddělení pro styk s návštěvníky ND. Takže: atraktivní místa na Rusalku si můžete dopřát, postavíte-li se do fronty a pokladen hodně před termínem představení, protože volných míst je skutečně málo. Paní pokladní však prodává výlučně za koruny. Markami či dolary uhradí návštěvu cestovní kanceláře, které předem objednávaly vstupenky pro šťastníky svých zájezdů. A protože největší zájem je o opery a balety, protože k velmi frekventovanému období patří podzimní frekvence a navíc — protože na rozdíl od restaurací jsou velmi atraktivní představení zafazena do nejvyšší, v divadle tedy čtvrté, cenové skupiny, mají domácí citelové této mízy šanci dostat se do předních řad v přímé či na balkon dosti omezenou a nepochůze jim ani devizové konto. A pokud by měli přece jen štěstí — přední místa v oné cenové skupině, v jaké je Rusalka, stojí od listopadu kolem devadesáti korun, což při dnešních »liberalizovaných« cenách není tak moc — konečně, i divadlo, byť tak zvučného jména a skvělé historie, potřebuje vydělávat. Nejde tedy, jak tvrdí Zemědělské noviny, o »zvrácený žebříček hodnot«, ale o logiku podnikání — a také o to, že národ sice postavil divadlo sobě, ale snad také svým hostům. Že hosté mají peníze hodnotnější než my, je kapitola jiná...

NÁROD TURISTŮM! Lásky V. Havla

[čr]: Ne, nejedná se o nic pikantního, ale o prezidentovy lásky hudební. V nedělní příloze amerického deníku The New York Times vyšel krátký článek o hudebních zájmech a vkusu našeho prezidenta. V. Havel má prý rád jednak klasiku, jednak rock-and-roll. V jeho obsáhlé fonotéce jsou z klasiků nejvíce zastoupeni Mozart, Dvořák a Janáček. Z rockových hvězd má nejraději Bruce Springsteena, Paula Simona a skupiny Rolling Stones, Velvet Underground, Doors a Mothers of Invention. List přináší i pochvalný článek o albu City of Hysteria, které letos v USA nahrála česká rocková skupina Půlnoc. Zdraveň připomíná, že s předchůdci Půlnoci — skupinou Plastic People of the Universe — V. Havel kdysi spolupracoval a že toto spojení mělo velký význam i pro jeho další politický vývoj.

Nad touto rakví plakat nebudeme

Marxisticko-leninská strana, »vedoucí síla« sovětské společnosti, jak jí po celá léta charakterizovaly všechny sovětské i naše slovníky, byla jí skutečně až do chvíle převzetí moci M. Gorbačovem.

Název KSSS dostala teprve v roce 1952. Vznikla ze Sociálně demokratické dělnické strany Ruska (SDDSR), od r. 1918 se nazývala Komunistická strana Ruska (bolševiků), KSR(b), a od r. 1925 Všesvazová komunistická strana (bolševiků), VKS(b).

Hlavní úlohu ve vytváření strany sehrál nepochybně Lenin a jeho odpůrci teprve před nedávnem se dočkali částečné rehabilitace. Strana tedy měla sociálně demokratický původ a v jisté době vzniklé spory o doktrínu a taktiku její činnosti měly spíš jen teoretický význam. Když po VRSR získala SDDSR skutečně moc v Rusku a pak v SSSR, Leninem preferované pojmy jako »demokratický centralismus« a »diktatura proletariátu« projevily svůj antidemokratický a antihumánní charakter. Bolševici stále upevňovali získanou moc nevybíravými prostředky a partajní aparát počal rozhodovat o osudech miliónů lidí mnohonárodnostního státu.

Další upevnění moci komunistické strany přinesla skoro třicetiletá vláda Josefa Stalina, který se skutečných i domnělých odpůrců zbavoval prostřednictvím jím samým vytvořeného teroristického aparátu. Sjezdy VKS (b) z let dvacátých a třicátých sloužily jenom k cejchování odchylek od závazné linie a k formálnímu sankcionování dalších čistek v jejím aparátě. Partajní ideologie se stala zároveň jedním z nesmírně důležitých prostředků uskutečňování moci. Nikdo neměl šanci nastoupit odpovědné místo nejen v nějaké státní nebo

hospodářské organizaci, ale ani v kultuře a v sociálním zařízení, nebyl-li vyznavačem partajní ideologie a neměl doporučení mateřské partajní organizace. Stranické buňky fungovaly v každé instituci a bylo by šílenstvím se jim stavět na odpor. Bez zkoušek z marxistické filozofie nebylo možno získat žádnou vědeckou hodnost, na druhé straně partaj si vyráběla takové vědce, jako byl svého času oslavovaný Lysenko, jehož teorie byly závazné pro celý vědecký svět. Brutálně byly pronásledovány církve, násilím chtěli vyrvat lidem náboženství a ztalcizovat společnost.

Partajní aparát na všech úrovních se mohl vlastními zákony, vyzbrojen skoro neomezenou mocí tak neslavně proslulé funkcionáře, jako byli Malenkov, Kaganovič, Molotov, Vyšinskij, Chruščov, Brežněv, Suslov nebo Černěnků. Všichni byli v jistém smyslu typičtí, věřili, že každá úchylika od marxisticko-leninského učení ohrožuje systém, o který se opírá.

Z dnešního hlediska měli pravdu. Michail Gorbačov rovněž prošel všemi stupni kariéry partajního aparátčíka, které ho přivedly na sám vrchol moci. Když však začal proces reformem, zničil tím samotný systém, jehož kvasem i cementem byla KSSS. Proto rozhodnutí o jejím rozpuštění po nezdáreném Janajevově puči se stalo přirozeným důsledkem odchodu starého světa budovaného na zásadě prvenství ideologie před zdravým rozumem.

Co nám dlouho nevytřídí z paměti v příliš dlouhé historii KSSS, v níž mnoho lidí věřilo, tak jako se věří zjevné pravdě? Zřejmě proslulý XX. sjezd roku 1956, na němž byl odsouzen kult Stalinovy osobnosti, snad ještě polemika Ligačova s Jelcinem na

posledním mimořádném sjezdu před dvěma lety. Historikové se budou jistě vracet k bouřlivým sporům v bolševické straně zakončeným tragickou smrtí Zinověva, Kameněva, Bucharina nebo Trockého. Mnoho starých pracovníků KSSS, pro které strana znamenala celý smysl života, nebude se moci smířit s jejím rozpuštěním. Leckteré vzpomenu se slzami v očích, že pod vedením komunistů SSSR vyhrál druhou světovou válku a vybuodoval impérium s rozsáhlým teritoriem a vojenským potenciálem. Pro mnohé strana znamenala odrazový můstek k společenskému úspěchu. Umožnila jim oslňující kariéru, ale také oslňující pád.

Je tedy bilance KSSS, která již po tolik let je brzdou sociálně ekonomického pokroku v SSSR, výlučně negativní? Kritické této teze by mohli poukazovat na rychlé tempo industrializace zaoastalé země bezprostředně po Říjnové revoluci, likvidaci analfabetismu atd. Mluvíme-li však o zprůměrnění nebo o elektrifikaci, musíme vzpomínat rovněž nucenou kolektivizaci rolníků a milióny lidských existencí, které byly cenou za rozhodnutí XVI. sjezdu VKS(b) v této záležitosti. Mluvíme-li o vojenských úspěších, nesmíme zapomenout, že za sovětskými vojáky kráčeli vždy v patách komisaři, politici, kteří nedovolili »svým« couvnout ani o krok zpět a kteří se snažili všechny jinak smýšlející obrátit na svou partajní víru. Odsuzovali sebemenší projevy svobody svědomí a vyznání. Ti, kdož se nechtěli podřídit, byli fyzicky likvidováni. KSSS a jí symbolizovaný typ politické strany byl klinickým případem pokřivení myšlenky sociální spravedlnosti a vlády lidu. Ne, nad touto rakví plakat nebudeme!

RADOST NAD ZÁZRAČNÝM NOŽEM

Na kontě Miša ještě chybí čtyřicet miliónů korun

Událost číslo jedna: Část Leksellova gama nože — stereotaktický rám — se včera přestěhoval do Prahy. První krok, jemuž předcházely četné sbírky jak československých tak i skandinávských občanů, a doufáme, že jay budou provázet nadále, máme tedy úspěšně za sebou. Zrodil se v květnu loňského roku pro tenkrát ještě těžce nemocného Mišu Budinského z Martina...

Nadace Charty 77 a Výbor dobré vůle se naplno chopily šance, která by v příštím roce [druhá část přístroje má být přivezena v květnu] měla ročně pomoci zhruba pětistovce pacientů z celého středoevropského regionu. Jak uvedl na včerejší tiskovce prof. Ch. Lindqvist z Karolínské univerzity, poprvé byl gama nož použit v roce 1988 ve Stockholmu a od té doby uskutečnil přes šest tisíc »nekrvavých« operací pro nemocné ze 45 zemí. Na světě existuje 21 takových center, převážně v USA a Japonsku, zatímco v Evropě mají tento zázrak pouze čtyři města. »První část nože, který bude umístěn v pražské nemocnici Na Homolce, umožňuje ve spojení s počítačem a zářiči zasáhnout kterýkoli bod v prostoru,« řekl prof. K. Sourek. »Je to ale pouze jedna z možností jak léčit různá onemocnění mozku. Takhle si dokáže poradit i s nádory uloženými v nepřístupných místech. Jsou to většinou vrozené cévní malformace či celá oblast funkční neurochirurgie — léčení epilepsie, neztížitelné bolesti, Parkinsonovy nemoci.«

Na zakoupení dalšího dílu Leksellova gama nože chybí ještě 40 miliónů korun. A jak říká předseda Nadace Charty 77 prof. F. Janouch, stačí, kdyby každý z Čechoslováků dal šest korun a »máme ho doma«. [Konto Miša: 91331-031/0510, Investiční banka, nám. Republiky 7, 110 00 Praha 1]. Přestože nelze vyjmenovat všechny, kteří dosud přispěli, uvedme alespoň výrobce — firmu Elekta se čtyř miliónem dolarů a miliónového dárcе, slovenské mi-

nisterstvo financí. Ostatně město Martin se stane hostitelem jakéhosi diagnost sítu pro Slovensko a okolní státy. Na konto Miša je však určen i výtěžek z libereckého hokejového utkání ČSFR--Kanada, hraného druhého listopadu a z koncertu ve Španělském sále Pražského hradu. Svě řečne i dokument Neobyčejný nůž, vysílaný Čs. televizí ve čtvrté.

Mišovi ze Slovenska je už třináct let a díky operaci, k níž dala podnět jeho lékařka MUDr. D. Bladárová, se těší dobrému zdraví. Jak to 8. srpna 1990 bylo? Miša po několikaminutovém zákroku, který ovšem stojí 15 tisíc dolarů, už chodil po Stockholmu, odpadla hospitalizace i rehabilitace. A to je pro léčení gama nožem profesora Leksella běžné. Není to zázrak?

CHYBI 2, 222. 222 DM...

Radfahrs Alpträum

BONN, 27. Oktober (dpa). Der verkehrspolitische Sprecher der SPD-Bundestagsfraktion, Klaus Daubertshäuser, hat sich gegen eine „Bürokratie“ für Fahrradfahrer ausgesprochen. „Im Interesse der Umwelt und der Lebensqualität“ in den Städten müsse im Gegenteil das Fahrradfahren nachdrücklich gefördert werden, verlangte der SPD-Verkehrsexperte am Wochenende in Bonn. Er nannte beispielhaft die Erweiterung von Radwegen und Vorrangregelungen.

Slovákům se to nelíbilo

BERLIN: »Slovenské politické kruhy se cítily dotčeny a podrážděny výroky spolkového prezidenta R. von Weizsäckera o česko-slovenských vztazích.« řekl včera v Bonnu poslanec Spolkového sněmu W. Böhm (CDU) po několikadenním pobytu v Bratislavě. Agentura ADN cituje dále Bohma, že Slováci chápou prezidentovy výroky za jeho krátké návštěvy v ČSFR jako polemiku proti státní nezávislosti Slovenska. Böhmovi prý naznačili, že zahraňičnímu státnímu hostu nepřisluší, aby ujímal stanovisko jedné strany. Podle názoru četných slovenských politiků není národní seburčení v rozporu se sjednocenou Evropou, ale je nutným předpokladem pro Evropu svobodných národů, konstatuje ADN. Bratislava je ochotna zřít se pro sjednocenou Evropu části svrchovanosti, avšak nikoli v prospěch »dalšího připoutání k Čechům«.

UYPVĚDĚN VÁLKY AMERICE, DPOC BY NBVYPVĚDĚLI VÁLKU SRN...!
VIZ STR. 819, WEIZSÄCKER... "

Vorschläge zur Einführung eines Fahrradfahrscheins sowie einer Kennzeichnungs- und Versicherungspflicht führten dagegen in eine völlig falsche Richtung. Eine „gigantische Bürokratie“ würde den Bürgern den Umstieg vom Auto aufs Rad vermiesen, betonte Daubertshäuser. Bundesweit gebe es weit mehr als 50 Millionen Fahrräder. Die Vorstellung, für alle ein Verfahren der Prüfung und Fahrerlaubnis einzuführen, ein „Fahrrad-Bundesamt“ zu schaffen, gleiche einem bürokratischen Alpträum.

..A „KOLOŠKOLA“ A
„KHERHEITSQUART“... JE TO
HUVBOCE NEKORUPČOVANE!
A NEPROSTORAKRATIZOVANE!

Koncepce je jasná — společný stát

PRAHA/BRATISLAVA: Dvěma návrhy — českým a slovenským — na smlouvy mezi ČR a SR se v Praze zabývalo předsednictvo ČNR. Dohoda o zásadách státoprávního uspořádání společného státu by se měla stát předmětem společné schůze předsednictev českého a slovenského parlamentu, která začne dnes ve Štíříně.

Jak řekla novinářům předsedkyně ČNR D. Burešová, slovenský návrh obsahuje řadu alternativ, z nichž některé »jsou pro nás přijatelné, ale některé zcela nepřijatelné«. Podle jejího názoru se v předsednictvu ČNR poslední český návrh při jednáních příliš nezmění, neboť je konzistentní. Zatímco ČNR používá pracovního názvu Návrh dohody ČNR a SNR o zása-

dách státoprávního uspořádání společného státu, SNR Návrh státní smlouvy mezi ČR a SR. Podle slov D. Burešové nemůže ČR a SR ve smyslu mezinárodního práva uzavírat státní smlouvu, ale smlouvu či dohodu vnitrostátní. »Pokud bychom se nemohli dohodnout se slovenskou reprezentací, že máme jako ČSFR být jediným subjektem mezinárodního práva, nemá podle mého názoru smysl dále jednat,« uvedla D. Burešová.

Rozdílná stanoviska podle dosavadních návrhů smluv mezi ČR a SR mají Česká národní rada a Slovenská národní rada k celnictví, ochraně státních hranic nebo daňové politice. »Pro nás má smysl fungující federace,« řekla novinářům D. Burešová. »Pokud by se ukázalo, že tohoto cíle nemůžeme jednáním dosáhnout, tak bychom museli uvažovat o způsobu, jak se kulturně rozdělit, i když bychom se třeba časem mohli sejít a poté uvažovat o určité unii nebo konfederaci.«

»Ty strany, které jsou pro samostatný stát a konfederaci, se v zásadě o problémech týkajících se společného státu nevyjadřují. Koncepci však máme jasnou — společný stát,« uvedl v přestávce jednání předsednictva SNR předseda slovenského parlamentu F. Mikloško.

Nové perspektivy pro lepší spolupráci

BONN: Německo-československá smlouva vytváří ve všech oblastech vztahů mezi oběma státy nové perspektivy pro lepší budoucí spolupráci. Ve společném prohlášení to uvádějí předsedové dvou sudetoněmeckých obcí — předseda křesťanské Ackermannovy obce H. Werner a sociálně demokratické Seligerovy obce V. Gabert.

V dokumentu, který otiskuje nejnovější číslo týdeníku Sudetendeutsche Zeitung, oba představitelé současně konstatují, že však smlouva nespĺňuje na německé ani na české straně všechna očekávání, jež do ní byla vkládána.

Uvádí se to v prohlášení šéfů významných obcí, které zaujímají k německo-československému dokumentu umírněnější stanovisko, než například vedení Sudetoněmeckého krajského sdružení, či Svazu vyhnanců. »Mnohé zůstalo otevřeno a bude se to řešit v budoucnu. Bylo by však nesprávné nechat smlouvu ztroskotat na požadavcích, které se vyřeší buď automaticky v budoucnosti, nebo se dají rozumně řešit cestou jednání,« zdůrazňují H. Werner a V. Gabert.

»Považujeme smlouvu za příležitost k těsnější spolupráci a hlubšímu porozumění, jakož i k budoucímu řešení dosud otevřených problémů,« upozorňují předsedové Ackermannovy a Seligerovy obce. K perspektivní možnosti usídlení německých občanů v ČSFR poté, co se tento stát stane členem Evropských společenství, Werner a Gabert konstatují, že to »znamená evropské právo návratu pro sudetské Němce, kteří jsou většinou občany ES.«

Zrušit smlouvu a uspořádat referendum

(h): Mluvíím rusínské většiny na Podkarpatské Rusi je Svaz karpatských Rusů v Užhorodě. V těchto dnech vydal významné memorandum obracející se k sovětskému prezidentovi Gorbačovovi a sovětské vládě, aby byla zrušena protiprávní smlouva o připojení Podkarpatské Rusi k Sovětskému svazu, která byla ratifikována v lednu 1946. Současně Svaz karpatských Rusů žádá sovětskou a ukrajinskou vládu, aby souhlasily s vypsáním referenda pod mezinárodní kontrolou, v němž by obyvatel

lé Podkarpatské Rusi — dnes oblastí Ukrajinské republiky — rozhodli sami o budoucnosti své země, která se chce stát opět součástí Evropy. Protože smlouvu o připojení Podkarpatské Rusi podepsalo Československo, je memorandum Svazu karpatských Rusů přímo i výzvou československým vládním orgánům a Federálnímu shromáždění, aby se touto problematikou konečně začaly také zabývat.

Ze stromu svobody nemohou sbírat ovoce jen některé šťastné národy. Tento evropský strom svobody dozrál pro všechny, a zejména pro ty národy, které prožívaly v posledních padesáti letech tragické osudy dotýkající se i samé existence. Jak odpovědí Gorbačov a sovětská vláda, zůhy uvidíme. Zatím na všechny podněty přicházející z Podkarpatské Rusi reagovali jediným způsobem — mlčením. Do hávu mlčení by se však neměla zahalovat československá místa. Parlament, všechny tři vlády i ministerstvo zahraničních věcí. Osudy Podkarpatské Rusi jsou pro právu záležitostí i České a Slovenské Federativní Republiky, dokonce — jestliže se zdůrazňuje kontinuita československého státu od roku 1918 do současnosti — nelze z této posloupnosti vyřadit zemi, která patřila k tomuto státu a byla mu protiprávně odňata stalinskou velmocenskou agresí. Jak odpovědí Moskva i Kyjev, uvidíme. Rozhodně by však neměly mlčet Praha a Bratislava.

*TO JE HURA-BABIČKA ČJRA-STYL...!
NENÍ NA SVĚTĚ SMAD SLOVÁKA,
KTERÝ BLBĚ NEKVAKA'...*

Škodovka nabírá dech?

Stále se pracuje jen čtyři dny v týdnu ● Propouštět se nebude

MLADÁ BOLESLAV: Předseda představenstva akciové společnosti Škoda, Ludvík Kalma, včera uvedl, že volno, které až do pondělí 28. října mají zaměstnanci mladoboleslavské automobilky, kteří jsou bezprostředně spojeni s výrobou, je součástí jejího plánovaného omezení, nikoli projevem mimořádného ztížení situace podniku. Díky zhoršeným odbytovým podmínkám na domácím i zahraničním trhu bylo nutné od září snížit výrobu na zhruba 170 tisíc vozů ročně. Při denním výkonu, který automobilka do konce prvního pololetí vykazovala, by bylo letos vyrobeno celkem 205 tisíc aut. Dosavadní opatření, čtyřdenní pracovní týden, má ovšem platit pouze do kon-

ce roku. Zcela normálně pracuje nyní například vývoj, obchodní oddělení, příprava výroby a nástrojárna. Zaměstnancům na »nucené« dovolené je vypláceno 85 procent průměrného denního výdělku.

L. Kalma dále řekl, že při výrazném zvýšení odbytu, případně mimořádné zakázce, jsou připraveni zrušit omezení a zaměstnat všechny pracovníky i v pátek. »Rozhodně je nechceme propouštět, protože se domníváme, že je budeme potřebovat v příštím roce,« dodal L. Kalma. Odbyt škodovek na domácím trhu v poslední době vzrostl a za říjen očekávají přes dva tisíce prodaných vozů. S výraznějším oživením v domácím odbytu již nelze letos počítat, neboť pouze od ledna do září bylo zaregistrováno 85 tisíc dovezených automobilů, neoficiálně ale až 120 tisíc, dodal předseda představenstva a. s. Škoda.

Záchranku typu Mercedes-Benz předala včera německá firma Miesen z Bonnu ministroví práce a sociálních věcí P. Milerovi.

Energie aus der Sowjetunion

Einfuhren nach Deutschland im 1. Halbjahr 1991

Erdgas 31,3 Mrd. cbm

14.0 Mrd. cbm
davon aus der Sowjetunion = 45 %

Erdöl 43,6 Mio. t

7.8 Mio. t
davon aus der Sowjetunion = 18 %

© Globus 9132

„Heiermann“ für blauen Dunst

Das Päckchen Zigaretten wird im Frühjahr um eine Mark teurer. Die Automaten schlucken dann fünf Mark. Dies kündigte Ernst Brückner vom Verband der Zigarettenindustrie im Saarländischen Rundfunk an. Allerdings wird eine Packung dann auch mehr Glimmstengel enthalten.

*HEIERMANN JE ČIKY „BUREŠOM“
A JUSTMANN JE „PĚTKA“... = 10 DT*

PLZEŇ: Trojice zlodějů, která ukradla šperky za 475 tisíc korun, 135 tisíc korun na hotovost a 4500 švýcarských franků, byla včera odsouzena krajským soudem v Plzni. Celý lup pocházel z jednoho plzeňského bytu, do kterého se dostal trojlístek přes balkón. Tři dny předtím jeden ze zločinců v bytě sebral 100 tisíc korun, ale pak je s omluvou vrátil dceři majitelky. Mezi ukradenými věcmi je i prsten po E. Destinové, ale dosud se nenašel.

Řekl: Ty kluku jeden!

A třídní justice mu dala osm měsíců

»Lidská práva? Ta se nedodrží... Nomenklatura, estébácká a komunistická mále vládou a o všem rozhodují...« Je to úryvek z dopisu MUDr. Josefa Švába z Kutné Hory. Má pravdu? V mnoha směrech ano. Poslal totiž zároveň příběh svého otce, takzvaného kulaka. Ten nebyl odsouzen k smrti, v komunistickém kriminálu netrval dlouhá léta. Zato utrpení — fyzické, ale především psychické, stojí za to. Komunisté v rámci třídní spravedlnosti totiž obnovili i některé zvyky řádu otrokářského a feudálního. Tak třeba...

»Půjdete orat sousedovi, při neuposlechnutí pokuta 250 000 korun nebo šest měsíců vězení!« Tak zněl rozkaz MNV Hlaspnice na Poličsku někdejšímu starostovi, dobrému rolníkovi a posížeze kulakovi (dvánáct hektarů zemědělské půdy, kromě rodiny jedna stálá pracovní síla a ve žních pár pomocníků) Josefu Švábovi. Nemocný člověk, jemuž byly vyvlastněny stroje a ponechán jeden kůň, šel tedy orat pro svého méně agilního, zato politicky exponovaného souseda. »O vaše pole má zájem soused a chce je odkoupit. Buď mu pět hektarů prodáte, nebo vaše děti půjdou ze studií...« Rozhodl se raději prodat, ale syn byl z lékařské fakulty vyloučen stejně — z kadrových důvodů. Estébáci si v jeho domě podávali dveře. Jeden z nich, snad péče jen trochu slušný člověk, mu řekl mezi čtyřma očima: My za to nemůžeme, pantáto, my plníme rozkaz, i ten protokol jsme museli napsat podle MNV.

Pan Šváb vyslechl různá kázáníčka, jako například: To by se vám líbilo, jezdit v kočáře a špacírovat s hůlčičkou, a lidé aby vám dělali za talíř polévky... Pantáto, který s hůlčičkou nespaciroval, spíše se s ní belhal, snažil se obdělávat zbytky polí, plnit dodávky a sám pomalu nevěděl, jak chutná másto, se už tak trochu neovládl. Po váženém soudruhovi hodil talíř a vykřikl: »Ty kluku jeden!«

Taková urážka dělnické třídy a jejího představitele, takové nepřátelství vůči lidově demokratickému zřízení! Hned přišla žaloba okresního prokurátora. Okresní soud v Poličce, když viděl člověka, který pro bolesti nohou nemůže stát a musejí jej podpírat, usoudil, že k nápravě ošklivě stačí podmíněně měsíc žaláře. Okresní prokurátor byl jiného mínění a 12. 1. 1955 při odvolacím řízení v Pardubicích se mu podařilo zvýšit trest na osm měsíců — osm měsíců podmíněně na zkušební dobu dvou let! V nepřítomnosti obžalovaného, který nemohl chodit, ale koho by taková maličkost tehdy vzrušovala!

Zkrátme to. Ožebračený, zdravotně těžce poškozený člověk se nedočkal sametové revoluce. A jakkoli otec neseděl v kriminále či koncentráku, jeho syn žádal spravedlnost. V listopadu roku 1990, tedy rok po oné Velké listopadové sametové, se od soudu ve Svitavách dozvěděl, že na trestné činy, pro které byl rolník Šváb odsouzen, se rehabilitace nevztahuje. Rozhněval se a napsal rozhořčený dopis místopředsedovi

FS MUDr. Hoinskému. Někdejší významný soudruh nechal za sebe odpovědět referenta. V dopise pod zn. 187/91 ze dne 1. 3. 1991 se MUDr. Švábovi dostalo především poučení, že jeho formulace »Pobuřuje mne, že jste si odhlasovali« není šťastná. Správně měl napsat »Poslanci, které jsme si zvolili, za nás rozhodli tak a tak«. Funktum satis, písek na to... Ale stížnost však přece jen postoupili, jak velí úřední řád, prostřednictvím Generální prokuratury královéhradecké prokuratury krajské, kde čeká na vyřízení. Dodnes.

Čtu životní příběh rolníka Švába, psaný v roce 1989. Je hořký především tím, že jeho protagonista zemřel, aniž se dočkal práva. Jeho syn se dočkal poučení, jak má formulovat své výtky. A píše: Pane redaktore, vím, že vy nezmůžete nic stejného já. Posílám to jen pro informaci. Neboť podobných případů je dnes mnoho...

Opravdu mnoho. V některých šlo o život či léta v kriminálech, v jiných »jen« o ožebračení, psychický teror a nepodmíněný, tedy v komunistické éře velmi humánní trest. Mnoho je dodnes soudruhů Víků (tehdy předseda ONV v Poličce), mnoho tehdejších a možná i dnešních soudců, prokurátorů, tajemníků místních národních výborů. A soudci, kteří by měli napravovat křivdy, soudí podle toho, jak »poslanci, které jsme si zvolili, za nás rozhodli, tedy tak a tak«.

Zkrátka: Láska a pravda v souboji se lží a nenávistí dostává čím dále tím častěji na zadek.

Zlatá medaile Bnai Brith pro Václava Havla

WASHINGTON (čre): Československý prezident V. Havel v rámci své oficiální státní návštěvy Spojených států amerických ve středu společně s chotí Olgou byl hostem židovské organizace Bnai Brith, kde z rukou prezidenta této organizace K. Schinera převzal Zlatou medaili Bnai Brith za svůj přínos k demokratickému hnutí ve střední Evropě a za přátelství k Izraeli a k židovskému národu.

V projevu k více než 300 hostům z politických a podnikatelských kruhů hovořil mj. o současné politické situaci v ČSFR. Připomněl také neblahé důsledky antisemitismu a v této souvislosti vyslovil naději, že jde o jev minulosti, který nemá s moderním světem pranic společného.

Včera ráno se čs. prezident V. Havel ve své washingtonské rezidenci Blair House setkal s americkým ministrem obrany R. Cheneyem. Oba představitelé debatovali přibližně hodinu v průběhu pracovní snižaně. Po jejím skončení V. Havel s chotí a doprovodem odcestoval do Los Angeles.

List WASHINGTON TIMES ve středu napsal, že prezident G. Bush řekl V. Havlovi, že NATO nabídne užší svazky s východo-

evropskými demokraciemi, ale nenabídne jim přidružené členství. Některé zahraniční agentury označovaly rozhovor prezidentů jako přímé odmítnutí. Proto zpravodaj ČSTK ve Washingtonu se zeptal čs. ministra zahraničí J. Dienstbiera na jeho postoj k tomuto problému. J. Dienstbier řekl: »Nevím, kam chodí na takové informace. Byl jsem u všech jednání s prvním náměstkem ministra zahraničí USA L. Eagleburgera a navíc jsem měl s ním dva dlouhé rozhovory.« Dále sdělil, že čs. delegace nepožádala o členství ani o přidružené členství v NATO, ale že ČSFR podporuje iniciativu ministrů zahraničí USA a Německa Bakera a Genschera, že je třeba pokračovat ve vytváření co nejlepších kontaktů mezi zeměmi. Celé by se to mělo odehrávat v rámci helsinského procesu, který je tím spojovacím článkem mezi NATO, střední Evropou a SSSR nebo tím, co z něho vznikne, zdůraznil J. Dienstbier a opakoval, že žádný požadavek vznesen nebyl.

Ve své zprávě o tom, jak Československo pokročilo na cestě politických a hospodářských reforem, prezident V. Havel sice konstatoval, že se v Československu zabydly demokratické instituce a úcta k právu, neskrýval však současně ani mnohé problémy.

V závěru setkání převzal prezident V. Havel cenu Nadace lidských práv. Podle slov spoluzakladatele této ceny člena Sněmovny reprezentantů Toma Lantose není pouze ocenění minulé činnosti Václava Havla, ale především jeho nynějšího postoje vůči projevům nacionalismu a rasové nesnášenlivosti. Prezident Václav Havel s doprovodem si v průběhu dopoledne prohlédl

Kam zakopat ČSFR?

{lup}: Soudili se pozůstalí, kdo co zdědí, kdo co sbaíl... zpívá Ivo Jahelka v jedné písničce. Přesně na toto téma jednaly včera ústavněprávní výbory FS; návrh zákona o vypořádání majetku ČSFR předložený skupinou poslanců VPN totiž upravuje způsob rozdělení dědictví mezi pozůstalou ČR a pozůstalou SR v případě, že by ČSFR nepřežila těžkou operací zvanou referendum. Návrh v tomto smutném případě předpokládá dělení v poměru podle počtu obyvatel. Svou cestu přišli šťastně nezačal: ukázalo se, že obě národní rady jim nebyly právě nadšeny a také federální vláda se staví proti, protože prý sama chystá lepší. Zákon tohoto druhu by měl být samozřejmě v záloze už při vyhlášení referenda, ale zároveň svědčí i o tom, že celá pochybná hysterie kolem laskomín některých politických sil na roztržení společného státu už dotlačila i parlament dost daleko; posledním krokem by pak mohlo být vyřešení problému, na území které republiky v souladu s kompetenčním zákonem případně zesnulou federaci zakopat... 25. 10. 91

Kennedyho centrum, které je proslulým kulturním střediskem Washingtonu. Při této příležitosti mu předal jako dar dvě tapisérie vytvořené podle předloh Alfonse Muchy.

Václav Havel promluvil odpoledne v Národním tiskovém klubu. Jeho projev sledovalo na 450 novinářů a hostů, přenášelo ho po celých USA více než 300 rozhlasových a televizních stanic. Prezident ČSFR vyzval mj. k vyslání mírových jednotek do Jugoslávie, neboť nebezpečí, které představuje jugoslávská situace, je mnohem větší, než si mezinárodní společenství uvědomuje. Na Kapitolu mu předseda Sněmovny reprezentantů T. Foley předal první koncept Deklarace nezávislosti Československa, který byl po 40 let uložen ve Washingtonu. Návrh Deklarace napsal na konci první světové války s americkou a spojeneckou pomocí T. G. Masaryk.

Cena Nadace lidských práv Václavu Havlovi

WASHINGTON: Setkáním se členy zahraničních výborů Kongresu USA zahájil prezident ČSFR Václav Havel na washingtonském Kapitolu druhý den své oficiální státní návštěvy Spojených států amerických.

V projevu před spojenými zahraničními výbory čs. prezident mj. shrnul program čs. demokratických reforem, které, jak řekl, tvoří v zásadě tři hlavní pilíře; je to zásadní změna právního řádu a ústavního systému, radikální ekonomická reforma a hledání nového postavení Československa v Evropě včetně jeho politického a bezpečnostního zajištění.

Cizince (beránku), otřes se!

Tak jako jsme si před nedávnem vzali na mušku poctivost respektive nepoctivost obsluhujícího personálu v pražské kavárně U Týna, tak jsme se stejným způsobem v úterý zaměřili na Non-stop bistro ve Slovanském domě. Stejným způsobem znamená, že jsme jako v předcházejícím případě kontrolovali správnost účtování za konzumaci námi nastrčených hostů, dvou mladých lidí z Německa.

Lokál byl, přestože byla právě doba oběda, naplněn jen z poloviny. Inu, konec října je ve znamení útlumu turistické sezóny, a tak menší návštěvnosti nejsou ušetřeny ani pohostinská zařízení v samém centru Prahy. Obsluha byla skutečně blesková, prostředí vcelku příjemné, čisté, na objednaném jídle jsme rovněž neshledali coby laici žádné závady, čili až potud se nedalo personálu nic vytknout. Ačkoliv přece jen — postrádali jsme nápojový lístek s cenami nealkoholických nápojů. K dispozici jsme měli pouze neúplný jídelní lístek a lístek s cenami alkoholických nápojů, ovšem bez piva. Hlavní nás teprve čekalo — našim německým přátelům naučovala servírka Eva Krebsová o 166 (!) korun více, než měla. Jedno jídlo předražila o 50 korun, druhé o šedesát, pivo počítala místo dvaceti dvou korun za třicet pět, coca-cola za dvacet dva namísto necelých dvanácti korun. Ani to se jí nezdařilo dost, a tak nic netušícím hostům přirazila k ceně ještě dvojitou porci hranolků, za 33,20 Kčs, ačkoliv je měli už v jídle započítané.

Němečtí přátelé byli tímto zjištěním velice překvapeni — předtím zaplatili bez mrknutí oka s přesvědčením, že ceny sedí. Dostali totiž od paní servírky

k nahlédnutí jídelní lístek v jazyce německém (jakto ohleduplnost vůči německy mluvícím hostům!), v němž se ceny za jídlo, které si objednali, od cen uvedených na účtence nešlišly. Paní Krebsová v harmonickém souzvuku s příhlížejícím kolegou však existenci takového jídelního lístku popírala velmi urputně, bez ohledu na přítomnost těch, kterým ho podstrčila. Co k tomu dodat? Slovanský dům patří s.p. Pražské restaurace, tak jako Obecní dům, kde Česká obchodní inspekce v létě zjisti-la ještě vyšší předražení na účtu anglicky mluvících hostů. Co na to vedení Pražských restaurací? Bude mít ještě vůbec zájem krátce před privatizací celého podniku učinit patřičné kroky k nápravě jeho silně pošramocené pověsti?

Unesou peněženky?

(lup): Návrhem zákona o organizaci Ústavního soudu ČSFR a o řízení před ním se včera zabývaly ústavníprávní výbory FS. Dlouhá diskuse se roztočila např. okolo výše platu ústavního soudce, resp. okolo způsobu jejího určení. Jeden z návrhů předpokládá stanovit plat soudcům Ústavního soudu na základě porovnání s platy soudců Nejvyššího soudu, jiný navrhuje, aby platy vymyslela federální vláda. Nejvíce poslanců se přiklonilo k variantě určení konkrétních sum přímo v zákoně; mimo- chodem pro předsedu Ústavního soudu zde padl návrh měsíčního platu 30 tisíc korun, soudci by se pak museli spokojit s 22 tisíci. Zákon zapovídá soudci vydělávat jakýmkoliv jiným způsobem, ovšem povoluje mu vykonávat činnost pedagogickou, vědeckou, literární a uměleckou.

Tma přede mnou, tma za mnou

Nejprve prohlásil nejménovaný zástupce FMO, že armáda nic nevyvází, že žádná firma, která by byla s prodejem nepotřebných zbraní spojena, neexistuje. Pak večer prohlásil ministr obrany, že naopak firma Armez existuje, že poslala své nabídky na prodej zbraní, které naše armáda vyřazuje. A že za zisku za tento prodej bude dotována modernizace výzbroje či výstroje armády naší. Uplyne sotva čtyřladvacet hodin a ejhle: ČSTK vydá podle sdělení M. Valašíka, pracovního pro firmu Armez, informací, že firma Armez už nevyvíjí žádnou činnost a nemá žádnou souvislost s ekonomickými podniky armády. Firma prý vznikla s cílem pomoci armádě tím, že by vyvíjela techniku, určenou od 1. 1. 1992 ke šrotování. Její činnost trvala sotva tři měsíce a žádný obchod se neuskutečnil. Byla to prý Slovenská národní agentura pro zahraniční investice a rozvoj, která rozeslala dopisy s nabídkami firmy Armez některým zemím. Zřejmě i Bermě. A po zjištění že Armez nemá licenci pro vývoz vojenské techniky, byla celá akce stornována.

Nabízí se tedy mnoho otázek. Proč jednou ne, jednou ano, proč máže někdo poslat nabídky, i když je mu jasné, že k tomu ten další nemá licenci, proč přes všechna sjišťování, že zbraně do oblastí konfliktních vyážet nechceme, najednou se počátkem října zjistí pravý opak, atd....

Zemřel hrdina

(mi): Příslušník Britského královského letectva (RAF), účastník bitvy o Británii generálmajor Miroslav Mansfeld, zemřel v úterý v Londýně ve věku 79 let. Od léta 1941 do konce druhé světové války působil genjmjr. M. Mansfeld jako noční stíhač a později jako velitel letky u 68. perutě RAF. Za toto období sestřelil osm nepřátelských letounů a dvě německé létající pumy V 1. jeho bojové zásluhy byly oceněny řadou čs. a zahraničních vojenských vyznamenání. Po únoru 1948 opustil M. Mansfeld Československo, vrátil se do RAF a žil ve Velké Británii. Do hodnosti generála Čs. armády ho povýšil prezident V. Havel letos v září.

V Praze 4, Pecharově ulici 9, bylo otevřeno soukromé kosmetické studio SALVIA. Jak nám řekla jeho vedoucí A. Hromádková, kromě běžných kosmetických úprav a moderní fyzikální terapie specialitou tohoto salónu je přístroj myolift, kterým odstraňují hluboké vrásky bez chirurgického zásahu. Mimo jiné zde také slouží odborné lékařské konzultace např. o kožních chorobách a onemocnění pohybového a nervového ústrojí.

BŮH, KRÁL A OTČINA

„Nejprve připlím na České království“, těmito slovy začala včerejší tisková konference Royalistického sdružení Čech, Moravy a Slezska — Koruna Česká. Do naší pestré, až nepřehledné politické scény vstupuje nový prvek, který se současnými poměry nechce mít nic společného kromě toho, že je chce radikálně změnit. Při slově království se asi většina z nás vybaví různé pohádky či temné doby středověku. Kdepak, Koruna Česká chce prosadit království jakožto moderní jungující státní zřízení založené na tradičních hodnotách. Za jediné důstojné ukončení sedmdesátileté latentní krize Československé republiky považují royalisté rozdělení současné federace na dva suverénní státy. Royalisté vědí, že obnova Českého království se třeba nikdy nenaplní. To však prý nemůže nic změnit na jejich snažení. Zatím jich je 521, ale voleb se chtějí účastnit současně s nejsilnější pravcovou stranou.

A KRÁLEM BUDE JOVANKA TITOVA...

Čeština až pátá

LONDÝN: „Vstup je gratis,“ sděluje nápis u vchodu katedrály v severoanglickém Lancasteru, jehož další zvláštností je, že je v češtině. Informace pak nepřítis dokonale češtinou pokračuje: „Bylo by to ale hezké, kdybyste tu zanechali na opravu chrámu alespoň 50 penčí.“ Katedrála je z roku 1859, a jak se do jejího pětijazyčného textu informace pro návštěvníky dostala čeština, o tom kostelník nevěděl zholo nic. Možná že se o to přičinil někdejší britský velvyslanec v Československu sir Cecil Parrot, který založil na místní univerzitě katedru slovanských jazyků. Skutečnost je taková, že žádost o 50 penčí je nejdříve v angličtině, pak ve francouzštině, po které následují němčina, španělština a čeština.

CHYBÍ VÝZVA K NEKRADENÍ, ANGLIČANÍ JSOU GENTLEMANI...

Vláda má novou adresu

(mi): Rada zastupitelstva hlavního města Prahy jednala o přejmenování dalších ulic v našem hlavním městě. Náměstek primátora J. Exner sdělil, že se tím změnila i adresa Úřadu vlády ČSFR, neboť již nesídlí na nábreží kpt. Jaroše, ale na nábreží E. Beneše. Rada též schválila přejmenování Tháimannovy ulice v Praze 6 na Verdunskou, Komarovova v Hostivaři pome- se jméno A. Švehly. Zatím nedošlo ke změně názvu třídy Rudé armády v Praze 8. Osmý obvod navrhuje přejmenování na Primátorskou, město navrhuje ponechat původní název.

Na Podkarpatskou Rus nemáme nárok

PRAHA: Pokud by čs. vláda iniciovala jednání o připojení Podkarpatské Rusi k Československu, šlo by o vměšování do vnitřních záležitostí Sovětského svazu i Ukrajny, řekl včera mluvčí FMZV E. Lánský. Nevyháněli bychom je pochopitelně za takového stavu, kdyby o to sami projevíli zájem. Podkarpatská Rus byla k Československu připojena na základě mírové smlouvy ze Salnt Germain z 10. září 1919. V říjnu 1938 pak získala autonomní statut v rámci Československa, který byl porušen v březnu dalšího roku, kdy tuto oblast obsadilo Maďarsko. Po válce podepsala čs. Benešova vláda (29. 8. 1945) smlouvu se Sovětským svazem o postoupení tohoto území SSSR. Tato smlouva platí dodnes. E. Lánský poukázal na stále platný Závěrečný akt helsinské Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, který potvrzuje neměnnost poválečných hranic, a podepsaly ho obě země. K údajným ukrajnským požadavkům na některé části východního Slovenska uvedl, že k oficiální žádosti nedošlo.

TO JE SKORO DOBRÉ!

Sovětský tank, který od roku 1960 stál na podstavci v Kroměříži, demontovala včera soukromá firma Bosák podle rozhodnutí zastupitelstva města, a vyhověla tak požadavkům občanů.

▲ Po neznámém střelci pátrají policisté z Prahy. U stanice Anděl totiž kdosi bezdůvodně prostřelil 21letému mladíkovi obě lýtky.

V Lobkovickém paláci probíhá do 3. 11. výstava T. G. Masaryk, první prezident Československého státu. Jedním z exponátů je i dopis T. G. Masaryka E. Voskovi z května 1918. Tento list, ve kterém Masaryk píše o nutnosti udržovat a co možná zesílit protirakouské a protiněmecké hnutí doma, zřejmě nepřiláká mimořádný zájem návštěvníků. Přesto si E. Voska, který patřil k lidem význačně napomáhajícím vzniku Československého státu, tento zájem zasloužil.

Život Emanuela Vosky (1875–1960) byl naplněn rozměrnou aktivitou. V roce 1894 unikl před policejní perzekucí do USA, kde se z čistilce bot vypracoval na majitele loďů. V roce 1914 se z pověření Svazu česko-amerických novinářů vydal zpátky do Čech a zde se stal jedním z prvních, kteří stáli u zrodu protirakouského odboje. Koncem srpna, když se vracel do USA, mu Masaryk světlil důležité informace o hospodářském a vojenském stavu monarchie a o svém rozhodnutí bojovat proti Rakousku. Tyto vzkazy Voska odevzdal v Londýně. Tímto činem začíná čtyřletá spolupráce Vosky s Masary-

kem. Podílel se na práci Českého národního sdružení v Americe — organizace zajišťující krajanský odboj, pomáhal financovat Masarykovy akce, byl u zrodu legií v Americe, nejvýrazněji se však prosadil v oblasti špiónáže ve prospěch Dohody. Rozsah jeho zpravodajské činnosti ještě není piňe vyhodnocen.

Ani v době mezi dvěma válkami, kdy žil v Čechách, nestál stranou. Pomáhal německým antifašistům, stanul v čele Výboru pro osvobození Španělska. V roce 1939 musel utéci do USA, kde se zapojil do odbojové skupiny kapitán Nemo.

V roce 1945 se s vlasteneckým zápalem vrátil do vlasti, kde jej čekali jen pět let svobodného života. V roce 1950 byl zatčen a později neprávem odsouzen na deset let vězení. Roku 1959 mu byl z důvodu nemoci přerušen trest, a tak E. Voska umírá na jaře 1960 sice doma, ale nikoliv na svobodě. Životní peripetie E. Vosky, který za dob své špiónážní činnosti přijal jméno Victor — vítěz, skončily možná nevitězně, ale hrdinsky.

BALÓNOVÝ RUKÁV je bohatě našasený krátký rukáv, a to nejčastěji na ramenní části. Používá se u letních halenek a šatů.

Velice oblíbený je v módním francouzském salóně Nina Ricci.

BARET je měkká, plochá pokrývka hlavy kruhovitěho nebo mnohaúhelníkověho tvaru různých velikostí. Může být jak dámským, tak i pánským módním doplňkem. Zhotovuje se z vlněné pleteniny, která se pletí. Baret se rozšířil v 15. a 16. století, kdy se šil ze sametu. V období romantismu si jej oblíbili muži.

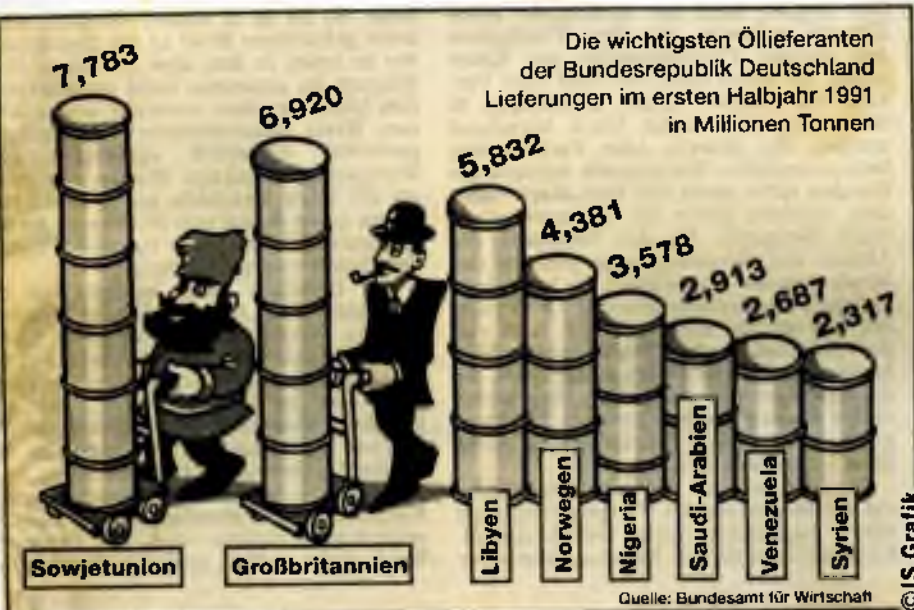

Oděv z období baroka.

BAROKNÍ MÓDA označuje styl oděvů z období baroka od poloviny 17. století až do konce 18. století. Vyznačoval se uvolněným, složitým dekorativním střihem s uplatněním jasných barev, hedvábných brokátů a krajk. Dlouhá sukně byla na předním díle rozstřížená a odhalovala spodní sukni. Na bocích byla bohatě zřasena a zdvižena pomocí železných obručí. Živůtek se nejdříve stahoval kosticemi, později se šňeroval. Výstřih měl čtyřhranný tvar, jeho přední část bohatě zdobily krajky. Účes se česal do etážovitěho tvaru, dopiňoval jej přičesek a tvar pomáhala udržet drátěná konstrukce. Mužský oděv se skládal z rozšířeného kabátce, který byl koncem 17. století bohatě zdobený výškvkami a stuhami, rukávky byly přehnuté, takže vynikala zdobená košile. Otevřené přední díly kabátce odkrývaly vestu prodlouženou až ke kolenům. Košile měla široké krajkové manžety a límec s nákrčníkem. Kalhoty sahaly ke kolenům, nosily se k nim hedvábné punčochy, nejčastěji bílé. Tento oděv vytvořil základ dnešního pánského obleku, skládajícího se ze saka, vesty a kalhot.

ROZKAZ PREZIDENTA REPUBLIKY

[čre]: Prezident České a Slovenské Federativní Republiky Václav Havel vydal k 28. říjnu 1991 rozkaz, v němž odnímá a propůjčuje čestné a historické názvy útvarům a svazkům Čs. armády. V rozkaze např. odnímá 13. tankové divizi Východního vojenského okruhu historický název Kyjevský, Dukelský, Ostravský svazek. Naproti tomu např. propůjčil 1. tankové divizi 1. armády Západního vojenského okruhu čestný název generála Hellodora Píky, 2. dělostřelecké brigádě Západního vojenského okruhu čestný název genpor. Viléma Sachera, 11. železniční brigádě velitelsví železničního vojska čestný název Bachmačská, 47. průzkumnému leteckému pluku velitelsví letectva a protivzdušné obrany historický název Atlantický, 71. výsadkovému údernému praporu Západního vojenského okruhu název 4c. parašutistů.

Die Wirtschaftskraft der Sowjet-Republiken

Wirtschaftsleistung je Einwohner – Durchschnitt der Sowjetunion = 100

• Dánsko podepsalo kontrakt na stavbu nejdelšího visutého mostu na světě. Překle- ne 6,8 kilometru., mezi největším dánským ostrovem Zealand, na němž leží také Kodaň, s Jutským poloostrovem na evropském kontinentě. Rozpočet na stavbu činí 831 miliónů dolarů. Provoz má být zahájen v roce 1997.

Prvními občany Československa, kteří jsou napojeni na kabelovou televizi, jsou obyvatelé opavského sídliště Kateřinky. Už včera mohli na svých obrazovkách sledovat kromě tří československých programů dva polské a tři programy satelitních společností Eurosport, RTL plus a MTV.

Wanderer und Grenzpolizisten teilen sich den schmalen Grenzpfad auf der 1602 Meter hohen Schneekoppe. Im Erzgebirge an der Grenze zwischen Polen und der CSFR liegend, ist die Schneekoppe ein beliebtes Ausflugsziel für Wanderer beider Länder. →

weise, daß sich die Schneekoppe im Erzgebirge befindet. Richtig ist jedoch, daß sie im Riesengebirge liegt. (Red.)

Es war nicht das Erzgebirge Im Bildtext auf dieser Seite in der gestrigen Ausgabe stand irrtümlicher-

Zákon o lustracích - zákon na ochranu stranických aparátníků?

Kdokoliv četl úvahy o novém lustračním zákonu, který dal poslancům Federálního shromáždění tolik námahavé práce, nemohl se ubránit apatickému povzdechu — na kolik soudruhů se nebude vztahovat? Stejně tak je většině našich občanů nepochopitelné, jak je možné, že federální vláda předložila tento zákon parlamentu až rok po parlamentních volbách? Otázek by bylo víc. Ta nejdůležitější by chtěla vědět, zda byli vládní činitelé a poslanci perlustrováni? Co znamenala slova prezidenta V. Havla pronesená v souvislosti s osudem Václava Valeše? O jeho spolupráci s StB nás informoval přece ministr kontroly Igor Němec. A hlavně, jak je možné, že po přijetí lustračního zákona nepodal bývalý ministr pro legislativu komunistické vlády L. Adamce z předlistopadového období a dnešní premiér Marián Čalfa demisi? Cožpak nebyl A. Dubček okresním tajemníkem KSS v Trenčíně a krajským tajemníkem KSS v Bratislavě [???], než se stal prvním tajemníkem OV KSČ?

Vzpomněl jsem si na vyprávění jednoho z politických vězňů, který byl vězněn na Mírově spolu se známým udavačem z dob protektorátu dr. Smíchovským. Za války se onoho slavného konfidenta gestapa ptali, co udělal v případě vstězsívi Rudé armády? Dr. Smíchovský s úsměvem odvětil: Dám

se k NKVD, neboť každý režim potřebuje lidi mého druhu. Znáš poměry a osobnosti, takže si v každém režimu mohu zbudovat existenci. Plavu jako korek — vždycky navrch...« Někomu se bude zdát připomínka dr. Smíchovského poněkud nevhodná. Čestní lidé si však uvědomí, kolik takových dr. Smíchovských z bývalé StB přešlo na stranu «vítězů». Cožpak dnes vedoucí činitelé ani bývalí členové strany nemuseli psát svodky pro své chlebdáře, aby mohli vykonávat «počestné» povolání zahraničních zpravodajů? Kolik velvyslanců bude muset urychleně odejít ze svých výnosných prebend, neboť i nedokonalý lustrační zákon je namířen přesně proti nim, byť kdysi «sloužili s tím či oním v Americe»!

Cynická slova dr. Smíchovského jsou bohužel i hluboce pravdivá, jak dokazují výjimky, které mají možnost udělovat ministři některých resortů, kde právě bude oněch úspěšných fízů nejvíc a nemusí zrovna pracovat pro bývalou StB. Jak je to s generály v činné službě, kteří neprošli vojenskou školou v SSSR?

V Sovětském svazu studovaly tisíce našich spoluobčanů a rozhodně to nemusely být jen školy KGB či Institutu ministerstva vnitra SSSR, kde frekventanti mohli být «najatí» do služeb jiné organizace. Jak je možné, že ze zákona byly vyjmuty všechny

stranické školy KSSS, které absolvovalo několik tisíc členů KSČ? Lustrační zákon je možno přirovnat k «rybářské síti», do které se však mají chytit jen «malé ryby», zatímco agresivním, dříve všemocným žralokům se nesmí za žádnou cenu ublížit. Má vůbec nějaký význam odhalit nějakého udavače či jeho řídící orgán a přitom nechat na veřejnosti i nadále působit bývalé zaměstnance stranického aparátu, většinou absolventy Vysoké školy politické ÚV KSČ, kteří přikazovali estébákům koho, za co a proč mají pronásledovat či zlikvidovat?

Lustrační zákon nevyšel z iniciativy federální vlády. Vynutila si jej široká veřejnost. Jeho návrh je však z velké části dílem komunistických právníků, kteří se snažili z bývalé vládnoucí garnitury zachránit, co se zachránit dá. Lustrační zákon přichází však úmyslně pozdě a jeho účelem není nastolit spravedlnost a očistit, ale zmást znalosti o současných politících i zájem veřejnosti o skutečně stěžejní, ntléhavé a zásadní problémy, které budou v následujících měsících před novými parlamentními volbami nesmírně aktuální. Naši občané si však dobře pamatují, kdo se po léta schoval za rudý stranický průkaz a po listopadu se ukryl za masu Občanského fóra.

Die Wahrheit über den deutschen Mann

Der deutsche Mann ist mehr Chauvi als der Italiener oder Spanier. Er redet zwar viel von Gleichberechtigung, aber jeder vierte ist der Meinung, die Frau gehört ins Haus. Nur jeder 6. Mann geht mal einkaufen. Und nur 7 % haben ihrer Partnerin in den letzten drei Jahren ein Schmuckstück gekauft, das teurer als 500 Mark war.

Die Wahrheit über den deutschen Mann kam jetzt heraus. Das Meinungsforschungsinstitut „Gallup“ befragte für

„Reader's Digest“ 22 500 Erwachsene in 17 Ländern.

Erstaunlich: Nur 13 % aller deutschen Männer führen ihre Partnerin einmal in der Woche aus (Italiener, Spanier und Engländer zwischen 32 und 37 %). Aber jeder vierte deutsche Mann pflegt sein Auto selbst — dafür hat er Zeit!

Nicht einmal die Hälfte (45 %) wechselt täglich die Unterhose (Franzosen 78 %). Gerade 53 % der deutschen Männer duschen täglich (Spanier 90 %). Hoffent-

lich gehört Ihr Mann nicht zu den Dreckspatzen!

Schlimmer noch: Jeder dritte deutsche Mann meint: Lehnt die Partnerin Sex ab, sei es ein Grund, gewalttätig zu werden (von den Engländern meint das jeder 5.). Allerdings gibt's unter den Deutschen ziemlich viele Sex-Muffel. 17 % wollen nur einmal die Woche.

87 % der deutschen Männer bügeln nie, 76 % waschen nie Wäsche. Jeder zweite deutsche Mann vergißt den Hochzeitstag (64 %).

Tak tohleto je Amerika? A kde mají nějaký mrakodrap? Tak se divila jedna mladá kolegyně, když poprvé v životě ustoupila na půdu země pruhů a hvězd. V její metropoli Washingtonu (DC). V městě úhledném, sporádaném, klidném a typicky neamerickém. Snad právě proto v jednom z nepřítlačlivějších, která mají v zemi všech možností k nabídnutí. Sídli zde Kongres, prezident i vláda. Na soutoku Potomaku a Anapostie je ale roztoe i mnoho kulturních pamětihodností, moderních muzeí, unikátních galérií, renomovaných univerzit, vědeckých, výzkumných a jiných významných institucí. Ony i další prestižní mezinárodní instituce sídlí většinou v impozantních budovách. A pro tuto půvabnou architekturu jsou návštěvníci ochotni promítnout ony chybějící mrakodrapy. Důstředek to tradice, že žádná místní budova nesmí být vyšší než majestátní, ale na dnešní americké poměry přesto jen ne dosti vzrostlý Kapitól.

Zabloudiv jsem už leckde. Tady mám jistotu, že se mi to jen tak nepodaří. Fran-

couzský architekt Pierre L'Enfant před dvěma stoletími přizpůsobil zástavbu četným bažinám, mokřinám a slepým ramenům řek obklopujících vršek Yenkins Hill a postavil na něm Kapitól, sídlo Kongresu. Výchází bod nejen americké politiky, ale i rozče-

počet našeho prezidenta. Vážnost situace mi přesto vyloudila na rtech úsměvy. Poprvé, když jsem spatřil vzorně seřazenou naši úřední delegaci, celou oblečenou do poněkud uniformně působících dvoufado- vých obleků. Výjimku tvořila pochopitelně

Elán a úsměv — symbol Ameriky

něni města do základních kvadrantů, s ušlechtilým severojižním a západovýchodním směrem. Ty první jsou označeny čísly, ty druhé písmeny. Důslednou pravouhlost porušuje jen několik ulic. Tou nejznámější je Pennsylvania Avenue. Když jsem ji prošel od Kapitolu k Bílému domu, seznal jsem se zevně takřka s celou americkou legislativou a správní mocí.

Bílý dům, sídlo prezidenta Spojených států. Již při vyslovení této věty máš pocit až velebné důstojnosti. Takéž působil i na mne, když jsem procházel jeho krásným parkem a sledoval velebné ceremonie na

vevystavce Kilmová a zpod vestičky jednořadového obleku zvládně bříško vystrkující šéf naší diplomacie. Druhému úsměvu, tentokrát s dobrým nádechem, jsem se neubránil, když československý prezident děkoval americkému prezidentovi veřejně anglickým projevem. Snad mimo pana Žantovského to bylo překvapení pro celou delegaci, jak se dalo vyčíst z jejich tváří. Tréma v hlasu poznamenala poněkud správnou dikci, ale i na lingvistickém parketu nás pan prezident reprezentoval na výbornou.

Okolo státních návštěv vždy plně ruce práce mají protokolární úředníci. Slyším-li slovo protokol, pak si představím distinguovaného, upjatého, vždy vzorně upraveného člověka, puntičkáře každým coulem, který úzkostlivě dbá na dodržování času a daných pravidel. Iluze jsem poněkud ztratil, když mi byla představena Mary Masserini, jménem po předcích Italka, vzhledem Siciliánka každým coulem. Přezdívkou, kterou okamžitě dostala, byla »babička Mary«.

Když nám v den příletu do Washingtonu udělovala v přepychové hale místní hotelové špičky hotelu The Madison pokyny, byla velmi nekonvenční. Ne prosloum, ale vzezřením, Babička jak z perníkové chátoučky. Sedavé, rozčuchané vlasy, sešmažané boty, zmačkaná sukně, jeden knoflík na saku chybějící, druhý podepřený připínacím špendlíkem. Ráno, druhého dne, nás přivítala v brány zahrady Bílého domu podstatně elegantněji, ale stále stejně svérázná. Patří zřejmě již k inventáři sídla prezidenta, vysloužil zde jméno »Old Mary«, každý americký novinář i zaměstnanec správního aparátu ví, o koho jde. »High, Mary!« jí pokynul na itškovce sám George Bush.

Okolo televizní kamery může mnohé odhalit, ale právě tak i zkrusit či utajit. Když jsem doposud udlával prohlášení itškových mluvčích Bílého domu i samotného amerického

prezidenta při jeho promluvách k národu i světu přímo z itškového střediska v Bílé domě, měl jsem pocit důstojnosti prostředí, ve kterém se tak děje. Jen do úterka tohoto týdne. Než jsem na vlastní oči spatřil, v jakých podmínkách tyto televizní záběry vznikají. Místnost relativně malá, s asi 40 ušmudlanými biografy v křesly, vzadu řete kontrolních pulit, monitorů a kamerových stojanů, spleťte kabelů a na stěně, v itšných asi 20centimetrových odstupech, pověšené telefony jednotlivých redakcí a agentur. Musí to být pěkný chaos, když začínou najednou telefonovat. Tomu všemu zdánlivému nepořádku, který má v pravý čas svá pravidla, věvodí fečnický pulit se znakem prezidenta Spojených států, který jsme ve vši důstojnosti i s hlavním aktérem zvyklí vidat na obrazovkách našich televizorů.

Jdeš-li na washingtonskou ulici, udívá tě relativně klid a plynulost provozu. Beze zmatku, bez zácpy, to vše pod taktovkou nendápných, ale důsledných míředenců od dopravní policie. Padesátidolarová pokuta za nedovolené parkování na rušném místě není žádnou výjimkou. Auta, která se zde před mýma očima promenují, jako by sestoupila z výstavních boxů evropských autosalonů, jsou jedno elegantnější a nabígakanější než druhé. Za volanty hodně žen, zejména v době okolo začátku či konce pracovní doby. Problémy s parkovací plo-

chou, které je málo, a za kterou je nutno nekřesťansky draze plátt, jsou značné, a tak se při nízké ceně benzínu vyplatí manželkám silnější polovítky odvézt do práce a domů.

Washington, město se 650 tisíci obyvateli, mezi kterými přeuládají černé tváře všech společenských vrstev. Město právě tak pohledné jako příjemné. Pro své obyvatele i návštěvníky, kterých se zde na různých kongresech, vědeckých setkáních, uměleckých výstavách či prostě s fotoaparátem a turistickou zvědavostí schází ročně přes 8 miliónů. Všichni mají co obdivovat. Třeba velkolepé washingtonské kongresové centrum v samém srdci města. Má 18 200 m² jednacích sálů, 14 tisíc m² výstavní plochy a vše, co je pro zde pořádané akce zapotřebí. Moderní stravaovaci a občerstvovaci služby, kuchyni, řadu nápojových a jídelních stánků, na 900 telefonních linek a několik míst pro mezinárodní televizní přenos. Washington je městem, kde na každém kroku je patrna vysoká úroveň služeb, pružnost při zavádění novinek, ohromující profesionalita v každém podnikání.

Za tím vším stojí tvořiví, schopní lidé, se eidnem a úsměvem, byt i někdy předstíraným. Amerika je země, která nemá ráda unavené, lhostejné, neschopné lidi. Každý se snaží, aby se hodil k tomuto obrazu, jak jen může. Možnosti, které Američanovi jeho vlast skýtá, jsou opravdu nekonečné — přiležitost chce každý chytlí rovnou za pačesy. A to je podstata úspěchů, které my zatím, žel jen zpovzdálí, obdivujeme.

Jen čtyřicet miliónů . . .

PRAŽSKÝ AUTOSALÓN MÁ »EXPOZICI« NAVÍC

Včera v 00.45 došlo v Bruselském pavilónu na pražském Výstavišti k požáru. Podle oficiální zprávy byl požár lokalizován ve 02.09 hodin. Dva z hasičů utrpěli lehká zranění. Dosud oficiálně odhadovaná škoda činí 40 miliónů korun. Tolik suchá fakta.

Dnes ráno jsme se na Výstaviště vypravili, abychom zjistili více. Problémy jsme měli všichni, protože policie i ochrana, již je Group 4, zabraňovaly sdělovacím prostředkům si ohořelý objekt byl jen vyfotografovat! Některým fotoreportérům byly odebírány filmy. Zaslouchli jsme, že jednomu z nich, který odmítl uposlechnout, byl zabaven fotoaparát . . .

Pohled na pavilón je víc než smutný. Všude kolem bláto, kaluže vody, pohořelé zbytky hasičské výzbroje. Celé právě křídlo, nyní pro veřejnost nepřístupné hledělo do areálu rozsypanými výpíněmi oken. Pouze přes zábrany jsme mohli vidět katastrofální pohromu uvnitř. Především sem byli soustředěni vystavovatelé s autopřislu-

šenstvím. Někteří z účastníků se chytali za hlavu při pomýšlení, že by se požár rozšířil i do levé části paláce, kde jsou pneumatiky, ale také nejnovější typy motorek. »Jezdíme na světové výstavy, a ještě nikde jsme se nesetkali s tak špatnou organizací.« řekl jeden z nepostižených vystavovatelů. Přímo na místě jsme se také dověděli, že postižení (a nejen oni) jsou přesvědčení o nedostatečně zajištěné ochraně objektů. Všichni svorně hovořili o nevyhovující elektroinstalaci, o dovybavování pavilónů zahřívacími tělesy, protože pavilóny nebyly vytápěny. »Pokud mám zkušenost, uvedl jeden z nich, »na strojírenském veletrhu to funguje tak, že po uzavření výstaviště se centrálně vypne elektrický proud, vchodu se nechají jen mrazničky. Tady je to naprosto opačné. Požár mohl vzniknout třeba proto, že někdo zapomněl vypnout zářič.« To je jeden hlas. Ty další uvádějí, že v dotyčném pavilónu byl v noci jakýsi večírek . . .

Z řady nepotvrzených informací bychom

mohli poukázat ještě na jednu. Ta totiž uvádí, že hned v začátku Autosalonu upozornil jeho ředitel vystavovatele, že nedošlo k připojištění. Jen tak mimochodem: kolem pojištění jednotlivých expozic a Výstaviště vůbec se ozývaly skutečně pozoruhodné poznámky . . .

Zahraniční vystavovatelé už od ranních hodin žhavili telefony a faxovali svými právními zástupcům. Totéž činily i firmy naše, jimž se dostává mlhavých odpovědí na konkrétní otázky. Mezinárodní ostuda je na spadnutí! Lze chápat, že postižení vystavovatelé, kteří se až opožděně dověděli, že musejí čekat na výsledky šetření kriminalistů, jsou znechuceni . . .

Autosalón, na který jsme se tak těšili, má o jednu »expozici« navíc. Sotva asi půjde o »pouhých« 40 miliónů. Mezi nejvíce postižené patří např. firma Hőblich. Zcela nedotčena zůstala expozice Motokovu, úpně zničeno bylo přizemí a první patro, kde údajně podle posledních výsledků šetření měl požár vzniknout. Pavilónu hrozí zhroucení stropu. Je už téměř jisté, že požár vznikl v prvním patře. Jedna z verzí uvádí, že v noci byla vypnuta čidla i jističe — prý proto, že zachycují citlivě i kouř z cigaret.

BRITOVÉ V ZRCADLE STATISTIKY

»Můj dům, můj hrad.« říkávají obyvatelé britských ostrovů. Jen neradi dávají nahlédnout do svého soukromí a na dění kolem sebe nevzrušeně hledí s »klidem Angličana«. Země, která v představách lidí stále ještě žije ve »splendiu isolation«, se však mění. Mnohé naznačují ve Velké Británii tak populární statistiky. Nahlédněme, alespoň ve stručnosti, do několika z nich.

Ve srovnání s obdobím zhruba před dvaceti lety Britové žijí déle a v průměru mají vyšší životní úroveň. Průměrný věk vzrostl u žen ze 74,5 na 77,8, u mužů pak z 68,5 na 71,5 roku. Tím se zvýšil podíl obyvatelstva nad 75 let z pěti procent na 8,5 procenta. Britové dnes utrácejí v průměru o 40 procent více než před dvaceti lety a třikrát víc jich jezdí na dovolenou do zahraničí.

Britská mládež se proti minulosti mnohem více zajímá o to, jak vydělat peníze, než aby protestovala proti tradicím a zavedeným pořádkům, jak to dělala generace rodičů. Dnešní mladí do dvaceti let nevyhledávají bouřlivý život jako jejich rodiče v éře Beatles, miniskví a »rozhrňvaných mladých mužů«. Nejsou to rebelové protestující proti všemu. U mladých, kteří vstoupili do druhého desetiletí života za jedenáctileté vlády ministerské předsedkyně Margaret Thatcherové, kazatelky šetrnosti, tvrdé práce a spoléhání na sebe samé, je patrný společný smysl pro nezávislost. Mladí lidé dávají přednost placení v hotovosti před půjčkami. Průzkumy potvrzují, že oceňují chytré a vtipné reklamy, ale odsuzují nepoctivé triky. Peníze utrácejí raději za oblečení a drinky než za desky, kazety či vstupenky do kina.

Mládež v tomto věku zavrhuje myšlenku půjček a úvěrů — a dokonce i šeková knížka pro ni znamená ztrátu kontroly. Mladí lidé raději často využívají bankovních automatů, odkud si vybírají drobné obnosy. Kontrola nad financemi jim podle vlastních slov dodává větší sebedůvěru při vstupu do světa dospělých. Snaží si vybudovat své místo v životě a nedostát se do závislosti na státu. Uvědomují si, že jsou součástí společnosti »pomoz si sám«. Chtějí stát na vlastních nohách a neočekávají od nikoho podporu.

V příštích letech bude v Británii stále větší shánka po mladých ženách do manželství i do práce. Ještě před pár lety bylo ve věkové skupině od 20 do 29 let o 113 000 mužů více než žen; do roku 2001 tento mužský »přebytek« stoupne na 142 000 a do roku 2005 na 177 000. Znamená to, že britské nevěsty si budou moci vybírat a naopak zdravotnictví, obchodní síť a další pracoviště s většinou žen budou obtížněji shánět dostatek pracovníků sil. Přitom se ženami se počítá i v odvětvích pro ně skutečně neobvyklých, například v armádě. Feminizace britské profesionální armády má zlepšit situaci v náboru vojáků, který se v důsledku nepřiznivého demografického vývoje v období 1982—1994 snížil o celou třetinu.

Nedá se říci, že by Angličanky nebyly schopny konkurovat mužům. Stále častěji se dostávají do funkcí, ve kterých dosud muži dominovali; s tím však přebírají i pochopnou kulturu svých vzorů. Nová generace šéfek tihne silně k alkoholu. Odhaduje se, že asi 250 000 žen na britských ostrovech má potíže s alkoholismem. Většinou jde o mladé, svobodné ženy. Vydělávají dost peněz, jsou nezávislejší a chtějí se vyrovnat mužům ve všem.

Alkoholismus je v Británii vůbec problém nadmíru palčivý. Až 28 000 lidí umírá v 57milionové zemi každý rok v důsledku přehnané konzumace alkoholu, zejména tvrdých drinků. Zneužívání ostrého moku stojí zemi rok co rok dvě miliardy liber šterlinků vydaných za léčení a zirconé pra-

covní dny. Dnes Britové vydávají za lihoviny asi 20 miliard liber, tedy dvojnásobek toho co v roce 1950.

Asi dva milióny Britů překračují bezpečnostní dávku 21 jednotek za týden, přičemž jednou jednotkou jsou dva decilitry vína nebo čtyři decilitry piva. Jeden a čtvrt miliónu jich překonává týdne 50 jednotek a tedy pije nebezpečně. Z britských žen se dva milióny zaslouhují o »dobré umístění« v tabulkách, protože překračují doporučenou dávku. Velká Británie je se spotřebou 7,7 litru tvrdého alkoholu ročně na osobu na dvaadvacátém místě žebříčku světové ligy alkoholiků, bezpečně vedené Francií s 13,3 litru. Přes intenzivní protikuřáckou kampaň stále ještě 38 procent mužů a 32 procent žen vyznává modrý dým. Statistiky prozrazují, že britští muži ještě méně než v předchozích letech pomáhají ženám v domácnosti. Ty musejí zastávat většinu povinností, i když 86 procent jich má nějaké zaměstnání. 82 procent Britů věří, že domácnost je hlavní starostí žen, a jen 12 procent soudí, že o povinnosti se musí žena a muž rozdělit rovným dílem. V 72 domácnostech ze sta uklízí hlavně žena, jen ve čtyřech hlavně muž a ve zbývajících se o úklid dělí rovnoměrně. Večeři chystá v 77 procentech domácností žena, jen v sedmi hlavně muž.

A co britské hospodyňky nejčastěji vaří? Nejtýpičtějším nedělním obědem je rostbít s yorkširským pudinkem, smaženými bramborami, mrkví a omáčkou. Pak se podává tradiční jablčný koláč se sladkým krémem. Podle názoru 68 procent žen je však nejdůležitější součástí denní stravy vydatná snídaně.

Sedmapadesát procent žen tvrdí, že největší starost jim dělají peníze. Růžku používá 82 procent žen, 40 procent jich pravidelně cvičí a 37 % žen se pokouší zhubnout, přestože jen 17 procent jich váží víc než 87 kilogramů. 44 procent mužů přiznává, že v pracovní době čtou knihy a časopisy, 17 procent luští křížovky.

Statistiky dokazují, že dřívější neotřesitelná víra Britů v pověstného bobbyho jako rameno spravedlnosti postupně slabne; dnes už jen něco málo přes 50 procent dotázaných věří, že policisté vždy slouží zájmom veřejnosti. Jen 37 procent důvěřuje členům vlády, 31 procent místním radním a 15 procent novinářům hlavních listů. Zatímco před deseti lety kritizovalo mimomanželský pohlední život 83 procent Britů, dnes se tento podíl zvýšil na 88 procent.

V žebříčku nejdražších měst naší planety dosahuje britská metropole v mnoha směrech hned druhé místo za japonským Tokiem. Britská královna Alžběta II. je nejbohatší ženou světa s majetkem o hodně přesahujícím 5 miliard liber. Z dvoustovky nejbohatších mužů a žen Británie, kteří společně vlastní majetek přesahující 40 miliard liber, je na druhém místě vévoda z Westminsteru (3,2 miliardy liber), na místě třetím pak lord Saintsbury (téměř 2 miliardy). List SUNDAY TIMES onehdy napsal, že Napoleonův výrok, že Velká Británie je zemí kramářů, nadále platí; mezi uvedenými 200 bohatčí je 53 majitelů velkých obchodních společností.

V zemi, která jako jedna z prvních zavedla povinnou školní docházku, je překvapující počet nezdělaneců. Téměř polovina národa nedokáže zvládnout jednoduché matematické úkony a orientovat se v jízdním řádu. Dvě třetiny si nevědí ra-

dy s pravopisem složitějších slov. Většina Britů není s to na mapě označit, kde je Střední Amerika, Japonsko, Perský záliv. A co víc — 13 procent dotazovaných mělo potíže s vyhledáváním své vlasti!

Kolektivní dílo Kniha všedního dne, které se před časem stalo v Británii bestsellerem, prozrazuje, co všechno se v ostrovní zemi stane během jedné hodiny: koná se 46 svateb, 17 rozvodů, narodí se 79 dětí, 73 lidí zemře, poštovní úřady rozřídí 1,75 miliónu dopisů a balíčků. Britové za hodinu utratí celkem tři milióny liber za nejrozumnější sladkosti, což je zařazuje mezi nejmilnější národy.

O Bretech se říká, že za jakékoli příležitosti dovedou výtečně konverzovat o počasí. Mají o čem, neboť v posledních letech jim přeje stále méně. Činila-li průměrná roční teplota v Anglii a Walesu v roce 1966 10,5 stupně, nyní to je pouhých 9,1 stupně...

O nedovolený přechod hranic se od 18. do 24. října pokusilo 277 osob, mezi nimi např. 19 Čechoslováků, 96 Rumunů, 30 Bulharů, 17 Vietnamců, 12 Poláků a 7 Němců.

ležitost. Začátek prodeje je plánován na příští rok. Půjde o 4,4 miliónu párů bot »pro rodinu, město a atletický svět«. Vláda ČR dále schválila nařízení o jezech a jiných látkách škodlivých zdraví, konstatovala, že výrazněji nepokročilo uskutečnění programu informatizace ve vzdělání v oblasti školství, a schválila návrh na sjednání dohody o vzájemném obchodu s Vietnamem. Vláda se věnovala i problematice státního rozpočtu ČR, který vykazuje tendenci ke schodkovitosti. Zvýšené výdaje bude tudíž muset poskytnout pouze v mimořádně naléhavých případech. Ministr navrhl také další valorizaci mezd ve zdravotnictví, školství, kultuře a bezpečnosti, a to jednorázovým příplatkem k 1. prosinci.

Positivní fax pro Tomáše Bata

(fax): Po dlouhém a složitém postupu federálního návrhu zákona o životním prostředí se tento materiál dostal zase kousek dopředu. Česká vláda s ním na veřejném zasedání souhlasila, avšak řada připomínek, které ministři vznesli, by měly být respektovány při jeho dalším projednávání. Některé kakové jednání a řadu neúspěchů a kritičtější dopadla úspěšně i pro projekt Bata — ČSFR.

Batova firma by u nás měla zavést moderní způsob výroby, obnovit v minulosti značně přerušené vazby mezi výrobou a obchodem. Podle smlouvy, na kterou česká vláda přistoupila, vloží jeho firma do společnosti Bata — ČSFR 27 miliónů dolarů a další náhodné vklady, zároveň přebere závazek Domu obuvi, jenž je zatížen více než dvojmiliónovou hypotékou poskytnutou na rekonstrukci T. Bata se však musel zavázat, že udrží dosavadní hladinu za-

Sedmapadesát procent žen tvrdí, že největší starost jim dělají peníze. Růžku používá 82 procent žen, 40 procent jich pravidelně cvičí a 37 % žen se pokouší zhubnout, přestože jen 17 procent jich váží víc než 87 kilogramů. 44 procent mužů přiznává, že v pracovní době čtou knihy a časopisy, 17 procent luští křížovky.

Smlouva ČSFR—SRN jako balón

Jak v kamionové přepravě

Nejde o to, přilovňovat parafovanou smlouvu ke kopacímu míči, do kterého se každý může strešit, ale o jiný přímer: Smlouva určuje přinejmenším na deset let velký prostor, který je nezbytné naplnit činy, aby se přátelské sousedství stalo všeobecně uznávanou skutečností a pomohlo povznést naši zemi do žádoucí výšiny oprávněného partnerství v integrované Evropě. Nepodaří-li se obyvatelům obou států úspěšně prosazovat záměry, jež budou smluvně zakotveny jako vyjádření společné vůle, pak ovšem by smlouva začala připomínat splasklý vzduchoplavecký balón.

Smlouva ponechává stranou problematické a nerealistické nároky vznesené některými představiteli sudetských Němců, nároky, které přirozeně vyvolávají na československé straně otázku po náhradě za utrpení a škody, jež přivodila našim občanům nacistická hrůzovláda. Jde tu o obrovskou záležitost, kterou vložily do československo-německých vztahů nacismus i komunismus. Teprve čas ukáže, zda a do jaké míry tato záležitost zbrzdí očekávaný vzlet, pro který vytváří smlouva ve svém parafovaném znění dobré předpoklady, přestože se stává terčem kritiky jak u nás, tak hlavně ze strany sudetských Němců. Někteří z nich se nezdají být ani zdaleka uspokojeni faktem, že v preambuli smlouvy se už nehovoří necitlivě o jejich poválečném odsunu, ale o vyhnání.

O tuto změnu v československém postoji se zasloužil prezident Václav Havel v přesvědčení, že v zájmu dobra vůbec a tedy zejména v zájmu našich lepších vztahů s Němci nutno věci nazývat pravými jmény. Jeho ušlechtilé stanovisko budí úctu a lze si jenom přát, aby v tomto případě přineslo všeobecný prospěch, jenže pronikne-li sebevystřížnější označení historické události do tak závazného dokumentu, jako je mezistátní smlouva s Německem, těžko odhadovat, co může způsobit, až bude podrobena zkoumání z hlediska všech možných právních výkladů.

Je zcela jasné, že rizika plynoucí ze smlouvy míří pouze na Československo, uvede v této souvislosti Rudé právo, a k tomu lze dodat, že dříve bylo možné komentovat takto každou bilaterální smlouvu: Rizika z ní plynoucí vždy mířila výhradně na slabšího partnera. Žijeme však v éře, kdy se buduje v Evropě systém kolektivní bezpečnosti, a demokratické Německo je významným účastníkem tohoto procesu. Zcela jasná je jiná věc, že totiž komunisti u nás napadají smlouvu s úmyslem kalit vodu, jít k staré rány a zatemňovat budoucnost, přičemž zneklidňují hlavně obyvatele pohraničí.

Československá strana při formulování smlouvy prokázala velmi vstřícný postoj a tím více nutno litovat, že německá strana odmítla označit mnichovskou dohodu za neplatnou od samého počátku, jak to učinily v mezistátních smlouvách s ČSFR Itálie a Francie. Nicemu tím ve vzájemných vztazích neposlouží, jenom posílila u naší veřejnosti podezřivost, která směrem k Němcům stále ještě přetrvává. Není pak divu, že do našeho nejvyššího zákonodárského sboru směřují výzvy, aby smlouvu posuzoval s nejvyšší obezřetostí.

Lze jen doufat, že poslanci náležitě ocení kladné stránky smlouvy, která je opravdu obrácena do budoucnosti. Ve všech hlav-

ních oblastech společenského života vytváří předpoklady pro to, aby tragický úsek společné historie byl překonán v praktické součinnosti, která povede k lepšímu vzájemnému poznání, k pochopení, proč ten druhý má například pocit křivdy či dokonce strach. Smazat minulost přece nejde, nedokáže to žádné prohlášení. Vědomí této skutečnosti se odráží ve smlouvě jako celku a zvláště v jejích člancích osmadvacátém a devětatřicátém, které hovoří o podpoře všestranných styků mezi občany obou států, zejména jejich osobních setkání, a to s důrazem na účast mladé generace.

Pro další osudy naší země má pak mimořádný význam článek desátý, v jehož druhém odstavci se SRN zavazuje podporovat úsilí ČSFR o vytvoření podmínek pro její plné začlenění do Evropských společenství. Setkal jsem se i s názorem, že tu jde — a nejen tady — z německé strany o výraz protektorství. Takový názor pokládám za příklad nepochopení, jaké může plynout z přecitlivělosti, kterou vyvolala trýznivá minulost. Při nezáujatém a nepřepjatém pohledu musí být jasné, že citovaný závazek SRN neobsahuje nic, co by německou stranu opravňovalo k nějakému konání, o které bychom nestáli, o protektorství nemůže být řeč. Hovořil jsem častokrát s významnými německými politickými představiteli stejně jako s prostými německými občany z nejrůznějších vrstev a jsem přesvědčen, že tu jde naopak o výraz dobré vůle, o upřímně podávanou ruku, o přátelské sousedství.

▲ Osobní automobil Audi 80 odcizil neznámý pachatel v Praze 1. Na druhém pražském obvodu byl zase odcizen VW Golf, občana ze SRN. Také mercedes německého majitele zmizel v Praze 5.

Na federálním ministerstvu zahraničního obchodu v Praze se uskutečnila pracovní porada za zavřenými dveřmi. Byla odezvu na střední blokádu kamionové přepravy na hraničních přechodech z Československa do Německa. Někteří přepravci totiž odhadují ztráty z prostojů jednoho vozu na téměř třicet tisíc korun, nepočítaje ovšem, že náklad není zahraničnickým zákazníkovi dodán v termínu. O tom, jaká konkrétní opatření je třeba učinit pro řešení situace v kamionové dopravě, informoval vedoucí odboru dopravní služby Policejního ředitelství ČR JUDr. K. Jeřeta: »Zásadní problém,« řekl, »skutečně nespočítává v posílení stavů dopravní policie, a tudíž je třeba hledat východisko ve stavbě nových hraničních přechodů, odstavných parkovišť atd.« Je třeba dodat, že včera již byl provoz na hraničním přechodu pro kamionovou přepravu do SRN v Jiřkově na okrese Děčín zcela normální.

státního tajemství (v SSSR bylo a ještě je všechno státním tajemstvím), jejím úkolem byl rovněž boj proti disidentům, hospodářským sabotážím a dokonce i ochrana veřejné morálky. Jednoduše řečeno, měla právo zasahovat v každé oblasti života obyvatele a společnosti. Počet lidí zaměstnaných u KGB a její rozpočet je jedno z největších tajemství. Na Západě se odhaduje, že KGB zaměstnává 600 000 až 700 000 lidí v SSSR i za jeho hranicemi. Počet informátorů se odhaduje na 10 milionů.

● Za užívání francouzských dálnic se platí již dlouhá léta, je však možné, že brzy budou automobilisté platit i za vjezd do francouzských velkoměstských aglomerací. Vybírání městského mýtného je jedno z řešení, o němž uvažuje ministerstvo životního prostředí při hledání cest, jak zabránit zamotávání ovzduší ve městech výfukovými plyny automobilů.

KGB má stále mnoho příznivců

občanské svobody. Je třeba připomenout, že průzkum se konal již před několika měsíci, dnes by určité výsledky byly jiné. Předešlým pokus se týká další existence KGB, její reorganizaci pověřil Gorbačov zvláštní komisi. V hierarchii tří nejvyšší funkcionáři byli sice zbaveni svých funkcí, avšak převážná většina zůstala na svých místech.

Novým šéfem KGB byl jmenován Vadim Bakatin, Gorbačovův člověk, jeden z nečetných jeho spolupracovníků, který ve dnech puče prokázal svoji loajalitu. Do prosince minulého roku byl ministrem vnitra SSSR. Tehdy byl vyměněn pro své liberální názory. Gorbačov to učinil, jak nyní přiznal, na nátlak konzervativců. Novým šéfem vnitra se stal B. Pugo, jeden z osnovatelů nepodředeného puče.

KGB vzniklo, jak známo, na obranu bolševické revoluce. Jak v roce 1918 prohlásil Lenin, dělnický stát nemůže existovat bez takové organizace tak dlouho, pokud bude existovat vykořisťování. V 30. letech v době stalinových čistek byla tato organizace nástrojem k vyhledávání skutečných nebo domnělých Stalinových odpůrců ve státních funkcích, ve straně, ve vojsku i ve vlastních řadách.

V poslední době se KGB aktivně podílela na řízení země a její šéf byl z titulu svého úřadu členem politického byra. Spadala pod ní kontrarozvědka a rozvědka, prakticky ji podléhala organizace ministerstva vnitra, speciální odděly ochrany důležitých osobností, různé zvláštní skupiny, jako proslulá skupina Alfa, která v lednu zmasakrovala obránce vládníku televizní stanice. KGB vyšetřovala případy provinění proti ochraně

Kdo stojí za posílením KGB? Z ankety vyplývá, že jsou to z 32 % lidé se vzděláním do 9. třídy, s vyšším vzděláním, než je toto, pak 19 %. Co je rovněž překvapující, 36 % mládeže do 20 let stojí za KGB. Méně už udává, že je to také 30 % lidí ve věku od 55 do 59 let. Mezi inteligentní (k této skupině se počítají lidé, kteří mají doma aspoň 3000 knížek) se za posílení KGB vyslovilo 12,5 % lézaných. Největší náklonnost k podpoře KGB vyjádřili Uzbeci (59 %) a obyvatelé Moldávie (43 %). Nejmenší procento bylo zaznamenáno u Litevců (10 %) a Gruzínců (5 %).

To jsou tedy výsledky průzkumu společnosti, v níž ještě 41 procent obyvatele soudí, že v SSSR je málo svobody, jedna třetina, že svobody je dostatek, a 13 % je víc než spokojeno s dnešním stavem. Jedná v pobaltských republikách a v Gruzii by si 70 % dotázaných přálo víc

● Za neměsíční dosáhly letos příjmy Maďarska z turistického ruchu téměř 700 milionů dolarů, což představuje zvýšení o více než 25 procent. Letos navštívilo Maďarsko 22,5 milionu cizinců.

KYSELÉ HROZNY ČECHOSLOVAKISMU

V úvahách o nynější státoprávní krizi se zpravidla zapomíná, že slovenské národovectví, označované ve vypjatějších podobách za nacionalismus, se nedatuje teprve od »pomíčekové války«, ale prakticky již od samého vzniku československého státu. Osvětlení zasutých třech ploch mezi Čechy a Slováký tedy jistě nebude neúčinné, naopak může přispět k nalezení východiska z bludiště dnešních nejstet, k novému zvážení starých resentimentů a k pochopení smyslu další společné cesty.

Je vlastně s podivem, že ještě dříve, než se těžce vybojovaná slovenská hranice poprvé objevila na mapě Evropy, projevilo se již slovenská nespokojenost se způsobem začlenění do nového svazku. Podobně jako dnes, původní spor nebyl veden mezi Čechy a Slováký, ale mezi slovenskými politiky. Ti byli od počátku rozděleni na přesvědčené »čechoslovakisty« a na postupně silící autonomisty. První skupinu tvořila tzv. pokroková inteligence, školně zejména v českém prostředí, druhou představovali slovensší duchovní tradicionalisté, orientovaní převážně katolicky. Již dne 31. 10. 1918, tedy den po podepsání Martinické deklarace, v níž slovenská Národní rada přijala zásadu, že »Slovenský národ je čístečka i rečové i kulturně historicky jednoho česko-slovenského národa...«, část deklarantů rokovala o budoucím poměru k Čechům a slovenské autonomii. S ohledem na tehdejší slabost národního uvědomění obyvatel Slovenska uznávala se potřeba určitě formy centralistické diktatury na nezbytně dlouhou dobu. V hlasování o této době se většína debatníků vyslovila pro zavedení slovenské samosprávy do desíti let. Závažnost tohoto jednání byla později zveličována i zpochybnována a jeho podrobnostmi se zabýval soud. Jeho duch však nebyl v rozporu s textem pitteburské smlouvy z 30. 5. 1918, v níž se T. G. Masaryk s americkými Slováký shodl, že »Slovensko bude mít svou administrativu, svůj sněm a svoje soudy«. Masaryk ovšem později vyslovil názor, že tato úmluva byla anulována samotnými poslanci Slovenského klubu, kteří se vyjádřili pro »nerozdílnost Československé republiky«.

Ještě později na úlisnou otázku maďarského novináře, proč Češi nesvolí k plebiscitu na Slovensku, Masaryk odpověděl: »Plebiscit pokládám za dvojsměrnou zbraň. Kdo agituje, ten vyhraje. A co se týká zvláště Slovenska, tam vůbec nelze připustit hlasování, protože Slováký tak potlačovali, že nikdy neměli příležitost politicky myslet, a ani by nevěděli, jak rozhodnout o svém osudu. Za takových okolností třeba přijmout stanovisko vůdců lidu.« Kritizovaný pragocentrismus tady měl svůj základ i své dobré důvody. Při sčítání lidu v r. 1919 slyšeli komisaři velmi často takovou odpověď: »Hutorim po slovensky i po maďarsky. Keď bude dobre medzi Maďarmi, sú Maďar, keď medzi Čechami, sú Slovák.« Ze čtyř set osob působících na slovenském území ve slovenské kultuře jen 19 udávalo národnost slovenskou, ale 47 německou a 334 maďarskou. O stavu slovenské inteligence Vavř Šrobár napsal: »Bolo nás tak málo, že sme sa takmer všetci znali osobne, vedeli sme i adresy, i osobné i rodinné pomery.« Nebylo možno do tohoto prostředí vložit pravomoc suverénního národa, neboť takový národ se teprve rodil, a Maďaři čekali na sebelepší chybu. Sami Slováký úpěnlivě žádali o vyslání českých úředníků, profesorů a učitelů k zaplnění správních a educačního vakua.

Došlo i k tomu, že také prozatímní slovenská vláda byla vyslána z Prahy a slovenská Národní rada (podezřívána z podléhání maďarským vlivům) byla zcela opomenuta při jejím sestavení. O syrovosti

té doby (listopad 1918) svědčí nalvní úmysl této čtyřčlenné vlády pod vedením Šrobárovým — s pomocí stovky českých četníků — ovládnout území Slovenska, tehdy ještě obsazené maďarským vojskem. Ale ani toto nouzové revoluční opatření nenalezlo porozumění v autonomistické interpretaci. Nejúporněji bylo pocířováno, že k žádné vládní funkci nebyl vybrán vůdce slovenské Ludové strany Andrej Hlinka, národem uznávaný bojovník za slovenskou obrodu. Pražští politiké odpůrci katolické církve, toužící vidět republiku zbavenou vlivu katolicismu, nerozpakovali se nalepít Hlinkovi nálepku maďaronství. Ten ve své první řeči v Národním shromáždění dal průchod své trpkosti: »Já mám za sebou třidřasročnú politickú minulost, já mám za sebou triatridsať mesiacov žalára, a keď poprvé prídem na politickú arénu, páni ma nemenujú ani klerikálom, ale rovno národným zradcom!«

Hlinka byl skandalizován zcela záměrně, neboť představoval pro pokrokové čechoslovakisty opravdové nebezpečí svou kritiku zavádějí atelsmu do škol, znešvácování kostelů a bezbřehých vojenských rekvizic. Když se tajně vypravil se svými stížnostmi do Paříže k představitelům Dohody, byl znovu označen za velezrádce. Nejnepřítelněji si počínal Slovenský klub, který Hlinku zbavil i poslancckého mandátu. Jakmile se vrátil, byl »otec národa« A. Hlinka v Ružomberku zatčen a téměř půl roku internován na různých místech republiky. To byl jeden z nejzávažnějších omylů, jichž se centrální vláda dopustila. Nezdar protihlinkovského tažení nakonec připustil i sociálně demokratický politik R. Bechyně ve své kritice Šrobárova postupu. Zde mj. přiznal i osobní motivy mezi Šrobárem a Hlinkou — oběma rodáký z jedné vsi — i to, že »káznice bývalý doslovem politiky, která se nezdařila«.

Nespokojenost Slovenska měla svůj původ také v zásobovací krizi, která se jako následek války projevila ihned po rozpadu hospodářské jednoty s uherskými zeměmi. »Pána za pána ľahko sme našli, ale, na mů dušu, robíť a platiť, to nás neminulo, a ešte viac hladu tu je« — to byla lidová reakce na státní hospodaření, na ztrátu zaměstnání té části obyvatel, která byla odkázána na práci za Dunajem, i na nesmyslné otáčení s vybudováním komunikací napříč republikou. V této souvislosti se i problém Čechů na Slovensku transponoval do roviny sociální. Poslanec Juriga, který byl jakýmsi spontánním hlasem slovenského lidu v Národním shromáždění, o tom řekl: »Ja na to nikdy nepristúpim, že by to bolo všetko jedno, že tá ten chlieb na Slovensku je Slováck alebo Čech. Ja milujem Slovensko, ja milujem Čechy vo svojej hranici, ale i pri svojom chlebe. Neodvolávajte sa na bratřskú ľásku, keď nám chlieb ubierate. Bratřstvo sa začína s chlebom.«

Ačkoli i Šrobár se přimlouval, aby na Slovensko byli vysláni jen nejlepší čeští lidé, výběr reprezentantů nebyl často nejskvělejší. Z neznalosti slovenských poměrů a z podceňování psychologie Slováků vznikla pro vzájemnost obou národů těžká újma, když radikální čeští pokrokaři začali urážet nábožensky citlivé slovenského lidu. Stávalo se, že český učitel řekl slovenským dětem, že teď už se nikdo nemusí modlit a chodit do kostela. Jiní fanatice začali z čítanek cenzurovat slovo Bůh a mladý důstojník zvolal na lidové shromáždění: »Vy tu ještě věříte v pámbičku? Vy jste hloupí! Boha není! S nabídkou »zlidštěného náboženství humanistického« vystoupila v Bratislavě dcera prezidentova, dr. Alice Masaryková. Po jejím vystoupení napsaly Slovenské ľudové noviny: »V tomto prednáškom ráčili ste hovorili, že náboženstvo je dca k ľóvoku, alebo prichýlnosť k ro-

dině, alebo ľáska k dieťatu. My pak vieme, že náboženstvo je dcaťo ľného: je to dcaťa a ľáska k Bohu. Kto ľóvoka, dieťa, rodnu nábožencky cíť a miluje, kto ho zbožňuje, je pohan, modloslužebník. Náboženstvo smeruje k jednému a pravdivému Bohu. ľáska k dieťatu je ľáska a nie náboženstvo. Nepleťte si, prosím, koše s baňami... Citme Vás a ešte viac bysme cítili, kebyste nám len o takových veciach drželi prednášky, ktorým rozumiete.«

Série podobných přehmatů a vzájemných nedorozumění ztížila rozběh a vývoj dvacetiletého pozitivního budování společného státu. Nejnešťastnějším zauzením tohoto zdárně se rozvíjejícího procesu byl Hitlerem iniciovaný vznik Slovenského státu. Jeho existence totiž byla a částečně ještě je deformovaně chápána jako jakási satifikace za skutečnou i domnělou přikofi spolužití česko-slovenského. Pochybné jsou i snahy využít tento fakt jako precedens ekonomické životaschopnosti samostatného Slovenska. Z české strany je noupak velmi snadně pohlížet na Slovenský stát jako na zradu společných zájmů. Tragický osud tisíců Židů, které vláda onoho státu odesílala do koncentračních táborů, pak zcela zabraňuje jakémukoli pozitivnímu hodnocení celé této periody. Poválečné komunistická likvidace Slovensku demokratické strany, která na Slovensku vyhrála volby, otevřela etapu diktatury a spojila naše národy poutem totalitní manipulace. Na podstatě pragocentristického poručníkování se mnoho nezměnilo, a to ani federální kamuflaží.

Po listopadu 1989 zákonitě vyvřelo všechno, co pod totalitní pokřtěčkou zahnilo. Je to i problém nenaplněných slovenských ambic. Dnešní situace je však již poněkud jiná, než byla v době vzniku starých rozporů. Společný stát i přes všechna pochybení prokázal svou ekonomickou a kulturní opodstatněnost. Plněmu rozvíření národní spravedlivé federace však brání dosud neprovedená poctivá analýza toho, co narušilo bratřství našich národů. Tato analýza je potřebná i jako základní podmínka orientace v případě referenda. Je čas s ní začít, i když může mít chuť kyselých hroznů.

28. PROSINEC SE STÁVA BÝT NOVĚM... 1...

Proti vydírání dražitelů

[koč]: Kriminální policie Česká Lípa provádí šetření ve věci trestné činnosti vydírání a vyžadování úplatku, ke které dochází v okrese Česká Lípa při prováděných aukcích. Na osoby, které se aktivně účastňují aukcí a mají zájem odkoupit určitou provozovnu nebo nemovitost, je vyvíjen nátlak, aby od dražby odstoupili nebo aby zaplatili příslušný poplatek za to, že osoby, které nátlak vyvíjejí, od dražby odstoupí a nebudou částku neúnosně zvyšovat. V některých případech je vyhrožováno dokonce fyzickým násilím nebo zničením zařízení zakoupeného objektu.

Koncertem v pražské Lucerně začalo turné Karla Kryla po třinácti městech Československa. Součástí koncertu byl i slavnostní křest jeho LP desky Maškary, kterou vydal Bonton. Karel Kryl se v ní vrací k biblickým motivům.

- SVĚTOVÝ ŽEBŘÍČEK WTA:** 1. Selešová, 2. Graňová, 3. Sabatiniová, 4. Navrátillová, 5. Sanchezová, 6. Capriatlová, 7. M.-J. Fernandezová, 8. Martinezová, 9. NOVOTNÁ, 10. Malcevová-Fragnierlová, ... H. SUKOVÁ klesla na 16. místo.
- SVĚTOVÝ ŽEBŘÍČEK ATP:** 1. Edberg, 2. Becker, 3. Courier, 4. Stich, 5. LENDL, 6. Forget, 7. Sampras, 8. Agassi, 9. Bruguera, 10. NOVÁČEK, 11. KORDA.

Dem slowakischen Parlamentspräsidenten Frantisek Miklosko war die Situation sichtlich peinlich. Im tschechoslowakischen Fernsehen distanzierte er sich am Montag abend kategorisch „vom unkultivierten und aggressiven Vorgehen“ einer Gruppe von Teilnehmern einer Kundgebung in Bratislava (Preßburg), dessen Zeuge er wenige Stunden zuvor geworden war. Die Gruppe hatte Eier in Richtung des CSFR-Präsidenten Vaclav Havel geworfen, als er zu einer Schweigeminute für die Opfer des Kampfes um die Selbständigkeit der Tschechoslowakei aufforderte.

Mit seiner abendlichen Stellungnahme im Fernsehen versuchte der Parlamentsvorsitzende Miklosko in letzter Minute die Geister loszuwerden, die er gemeinsam mit dem slowakischen Premier Jan Carnogursky selbst gerufen hatte. Im Zuge einer Schaukepolitik versuchen die beiden politisch Hauptverantwortlichen der CSFR-Teilrepublik Slowakei seit Monaten, einen Unabhängigkeitskurs für die sechs Millionen Slowaken durchzuhalten, ohne die an einer Zersplitterung der CSFR gar nicht interessierten Investoren und Politiker aus der Europäischen Gemeinschaft zu verprellen.

Der Montag brachte die Quittung dafür, daß die slowakische Führungsriege nationalistischen Tendenzen in der Bevölkerung keineswegs entschlossen entgegentritt, sondern auf dieser Welle zu reiten versucht. Zum 73. Jahrestag der Gründung der tschechoslowakischen Republik — von Nationalfeiertag mag man schon fast nicht mehr sprechen — standen sich bei der Kundgebung mit mehr als 10000 Teilnehmern die Anhänger des einheitlichen CSFR-Staates und die slowakischen Separatisten in ungefähr gleich großen Gruppen gegenüber.

Mit Sprechchören wie „Prag und Preßburg“ sowie „Es lebe Havel“ einerseits und „Judasse“, „Genug von Prag“ sowie „Auf die Beine, Slowaken“ andererseits, versuchten sie sich gegenseitig zu übertönen. Als die Redner der Kundgebung, die von Befürwortern der Föderation veranstaltet wurde, auf das Podium stiegen, flogen aus den Reihen der Separatisten die ersten Wurfgeschosse.

Dann betrat Präsident Vaclav Havel — von einer einwöchigen USA-Reise direkt nach Bratislava eingeflogen — die Bühne und bat um Ruhe für die Gedenkminute. Als Antwort wurden Eier in Richtung Rednerpult geschleudert. Havel, dessen Vertrauen in den Wahlspruch „Wahrheit und Liebe werden siegen“ die Welt fasziniert, verließ angesichts des ihm entgegenschlagenden Hasses nach drei Minuten den Kundgebungsort im Herzen der slowakischen Hauptstadt. Die Erwähnung von Gemeinsamkeiten, so mußte er einsehen, stachelt zumindest bei Teilen der slowakischen Bevölkerung den Haß auf den föderativen Staat nur noch mehr an.

Wie hochgeputzt die Stimmung inzwischen ist, beweisen auch die Begleitumstände der Kundgebung. In der Tschechoslowakei gilt der Tod des Studenten Jan Palach, der sich am 16. Januar 1969 aus Protest gegen die Invasion durch Truppen des Warschauer Paktes in Prag selbst verbrannte, noch immer als Symbol des Protestes gegen die jahrzehntelange Vergewaltigung der Selbstbestimmungsrechte im eigenen Land. Vor der Demonstration in Bratislava registrierte die Polizei laut eigenen Angaben einen Anruf mit der Ankündigung, im heiligen Kampf für das Paradies der slowakischen

Unabhängigkeit wollten sich 16 Menschen selbst verbrennen, wenn Havel an der Manifestation teilnehme. Wahrgemacht wurde die Drohung glücklicherweise nicht.

Allerdings wäre es eine gefährliche Ablenkung von den Problemen in der eigenen Teilrepublik, wollten die Tschechen ausschließlich auf die Hysterie der slowakischen Separatisten deuten. Verunsicherung und Unzufriedenheit nach der Wende, die sich in der Slowakei vorrangig in intolerantem Nationalismus äußern, entladen sich in Böhmen und Mähren in zunehmendem Neofaschismus. Am Prager Wenzelsplatz, wo am Montag ebenfalls eine Kundgebung für die tschechoslowakische Einheit stattfand, störte eine Gruppe von Skinheads mit Rufen wie „Zigeuner ins Gas“. Die Zahl dieser Aktivisten ist noch klein, aber die verbreiteten Vorurteile gegen die Roma-Minderheit im Land lassen auf einen großen Sympathisantenkreis für die Neofaschisten in der Bevölkerung schließen.

Viele Demokraten und Föderalisten fürchten in dieser Situation bereits, daß Havel das Handtuch werfen könnte. Der Präsident beweist jedoch jene Zähigkeit, die bereits aus seinen während der Dissidentenzeit im Gefängnis verfaßten Briefen spricht. Sein Kommentar zu den Ereignissen von Bratislava: „Die Mitbürger haben Eier auf die Tribüne geworfen. Sie haben mich nicht getroffen. Mich zu treffen, ist nicht so leicht.“

HAVLOVI ŽLUTOU KARTU ZA NÁVŠTĚVY OBLASTI, KDE KONČÍ CIVILIZACE! ALE I SVATOZÁR... (Handwritten note)

Frankreich hilft Sowjetunion

LATCHE, 31. Oktober (Reuter). Frankreich und die Sowjetunion haben ein Handelsabkommen in Höhe von umgerechnet rund 470 Millionen Mark abgeschlossen. Der Vertrag sieht unter anderem die Lieferung von 100000 Tonnen Rindfleisch an die UdSSR sowie sowjetische Energielieferungen an Frankreich vor, wie es am Donnerstag in Paris hieß.

land bis Spanien — darunter der deutsche Verkehrsminister Günther Krause — waren gekommen, wo man nach der „Rückkehr nach Europa“ nun auch die Nachteile der Lage im Zentrum des Kontinents zu spüren bekommt. Einigkeit herrscht grundsätzlich, daß ein freies Europa über eine Infrastruktur verfügen muß, die Bewegungsfreiheit für die Bürger und freien Warenaustausch ermöglicht. Einig war man sich ebenso in der allgemeinen Aussage, daß dabei nur strengster Umweltschutz verhindern kann, daß Europa am Verkehr ersüffelt. „Kombinierter Verkehr“ — Vernetzung aller Transportwege unter ökologischen Gesichtspunkten — lautet daher das Zauberswort der Konferenz. Der Schweizer Verkehrsminister Adolf Ogi machte klar, wie teuer das wird. Einige zig Milliarden Franken wird es sich die Regierung in Bern bis zur Jahrtausendwende kosten lassen, um im Kampf um einen umweltfreundlichen Alpen transit die Güter von der Straße auf die Bahn zu zwingen. Ogi weiß, welcher politischer Druck entsteht, wenn die Lastwagen erst einmal zum Hauptträger des Gütertransports geworden sind. „Machen Sie nicht die gleichen Fehler, die wir bereits gemacht haben“, flehte der Politiker aus der reichen Schweiz die Verantwortlichen in den europäischen Arnhemhäusern an. Minister Jiri Nezval aus dem Gastgebertland zeigte Einsicht. Prag werde zwar das Autobahnnetz so ausbauen, daß die Fernstraßen nicht mehr „von nirgendwo nach nirgendwo“ führten, an

Autosalón: 600 tisíc!

(rih): Včera večer skončil velkým ohňostrojem na pražském Výstavišti Autosalón, který byl zároveň závěrem „stoleté“ Všeobecné čs. výstavy. Jak řekl na tiskové konferenci prezident Autosalónu ing. Z. Červený, auta si za osm dní přišlo prohlédnout přes 600 tisíc návštěvníků, a jak ukázal průzkum, 11 procent z nich si dokonce přišlo vybrat budoucí automobil. Výstavy se zúčastnilo 156 našich a 226 zahraničních firem, z nichž mezi nejúspěšnější patřila bezesporu firma Mercedes-Benz, jejíž zástupci včera rovněž předali nový vůz Karlu Gottovi. Mezi účastníky tiskovky přišli rovněž členové expozice S tudorem za polární kruh a výpravy S formanem ze srdce Evropy do Evropy. Mezi nepřijemné události Autosalónu patřil dosud nevyjasněný požár Bruselského pavilónu. Zájem návštěvníků a úspěšná komerční jednání během Autosalónu vytvořily předpoklad pro velkou výstavu motocyklů, která se bude na Výstavišti konat příští rok.

PUBOU GOTTIVA TAKY LUSTROVAT Z.

se stal jednou z obětí gottwaldovského teroruru a byl 21. října 1949 popraven za „velezradu a spojení s brátskou rozvědkou.“

Pamětní deska generálu Pikovi

PRAHA: Na budově generálního štábu Čs. armády byla v pondělí odhalena pamětní deska generálu Hellodoru Pikovi, který

eine Bevorzugung der Straße vor der Schiene sei aber keinesfalls gedacht. Die deutsch-tschechoslowakische Zusammenarbeit auf verkehrspolitischem Gebiet bestärkt den Verdacht, daß aus den alten Fehlern nicht gelernt würde. Die Lastwagenstaus an den Grenzübergängen sollen durch gemeinsame Abfertigung beseitigt werden. „Schnellspurner“ schaffen neue Kapazitäten für immer mehr Gütertransport auf der Straße. Bereits wenige Wochen nach der Wende in der CSFR kündigten Bonn und die bayerische Landesregierung Unterstützung beim Bau der Autobahn Nürnberg-Prag an. Von ähnlicher Hilfe beim Ausbau eines Eurocity-Schienennetzes ist nichts zu hören. Daß es bereits „fünf nach zwölf ist“, räumt auch der sozialdemokratische Europaabgeordnete Günther Lütge ein, auf dessen Initiative hin diese Konferenz zustande kam. Folgetreffen mit Option auf konkrete Beschlüsse seien vereinbart.

Mit den freien Bürgern kam das Verkehrschaos

Es regiert das Chaos: An den Grenzübergängen zwischen Deutschland und der Tschechoslowakei stauen sich die Lastwagen dutzende von Kilometern ins Hinterland. Bis 60 Stunden warten ihre Chauffeure auf die Zollabfertigung. Da auf den Landstraßen in Richtung Grenze nur noch eine Fahrspur zur Verfügung steht, ist der Weg in den Nachbarstaat häufig auch für Personenwagen versperrt. Die Neuentdeckung des Ostens durch Westtouristen tut ein übriges. Die genervten Bewohner der Grenzorte haben mehrfach die Straßen blockiert, um auf ihre Misere inmitten von Motorengedröhn und abgasverpesteter Luft aufmerksam zu machen — bisher mit bescheidenem Erfolg. Nicht besser sieht es an der deutsch-polnischen Grenze aus. Und auch an der sowjetischen Westgrenze stehen die Einkaufstouristen Schlange. Die Behörden im weißrussischen Brest und im ukrainischen Ušgorod schlossen vor wenigen Tagen die Übergänge nach Polen und in die Slowakei, weil sie des Andrangs nicht mehr Herr wurden. Sollten die ökonomischen Reformen Erfolg haben, sind noch ganz andere Zuwachsraten zu erwarten. Eine Zunahme des Verkehrs von 1000 Prozent in den nächsten zehn Jahren erwartet der Vorsitzende des Verkehrsausschusses des Europäischen Parlaments, Rui Amaral. Der Portugiese nannte diese Zahl vor den 400 Teilnehmern der ersten europäischen Verkehrskonferenz, die am Donnerstag in Prag zu Ende ging. Allein 20 Minister aus Ländern von Est-

BYLI NAŠI PŘEDKOVÉ PROZÍRAVEJŠÍ?

Byl historické analogie bývají často ošidné, přesto se nelze ubránit určitému srovnání dnešní státoprávní situace Československa, charakterizované slovenským úsilím o získání samostatnosti, jež v případě nenalezení schůdného řešení hrozí zánikem společného státu, s představami stavovské opozice v roce 1619, která se v průběhu protihabsburského povstání pokusila ústavním aktem naopak země České koruny pevněji stmelit. A to dokonce s náznakem občanského principu tak, aby společnými silami a v ústavou vymezené jednotě byly s to čelit akutní hrozbě.

Jistě, v roce 1619 o Slovensko, včleněné již po staletí do svazku uherské Svatoštěpánské koruny, vůbec nešlo. Schylovalo se tehdy rovněž k válečnému střetnutí. Jestliže však ohrožení státu existovalo tenkrát, existuje v jiné podobě a v odlišných podmínkách i dnes. Politické, hospodářské, mezinárodní, ale i bezpečnostní důsledky rozpadu ČSFR by totiž byly pro obě strany bez nadsázky těžké. Je proto paradoxní, že v roce 1619, kdy partikulární zájmy hrály daleko větší roli, se politická reprezentace stavů Čech, Moravy, Horní a Dolní Lužice a Slezska dokázala shodnout na ústavě, jejíž prostřednictvím přistoupila nejen ke společné obraně, ale učinila i náběh k pokusu překonat rozdíly politické, ekonomické a národnostní v zájmu společného prospěchu. Dnes k podobnému činu na straně některých slovenských politiků chybí chuť i vůle, na straně české občas dostatečná míra porozumění.

Ústava z roku 1619 vešla do dějin pod názvem Konfederace zemí České koruny. Pojem konfederace nás však nesmí mýlit. Byl sice od počátku 17. století užíván běžně, ale ne vždy měl jeho obsah povýtce konfедераční charakter.

Konfederaci nelze v žádném případě chápat jako společný stát. Vždy se jedná o dva nebo více států, jejichž suverenita je vzájemným souhlasem jen minimálně omezena, zejména ve sféře mezinárodních vztahů. Naproti tomu federace je spojení daleko těsnější, v němž dominuje občanská příslušnost ke státu nad příslušností k národu. Samozřejmě s tím, že tomu či onomu národu jsou zachovány a ústavně garantovány všechny znaky jeho svébytnosti a atributy vlastní suverenity do takové míry, aby nepochybněvaly existenci a funkčnost federace. Co tedy ústava zvaná Konfederace České koruny našim předkům nabízel? K čemu směřovala? Lze z ní odvodit příklad a v neposlední řadě i varování? Dejme slovo dějinám.

Generální sněm České koruny

V roce 1619 bylo již zřejmé, že české stavovské povstání, které pozvedlo zbraň proti Habsburkům, musí v zájmu vlastního posílení nejen ústavně zakotvit politické a náboženské svobody nekatolické šlechty, ale v neméně míře přistoupit i k reorganizaci státoprávního svazku zemí České koruny. Proto byl do Prahy na 8. července 1619 svolán generální sněm zemí České koruny (reprezentovala státoprávní spojení Čech, Moravy, Horní a Dolní Lužice a Slezska), zasedající dva měsíce, který přijal 31. července Konfederaci zemí České koruny, ústavní akt namířený proti Ferdinandovi II., jenž se stal na jaře téhož roku českým králem po svém zemřelém bratru Matyášovi, a proti jeho snaze nastolit absolutismus a omezit tak stavovské svobody. Konfederace se stala novou ústavou, již byl český stát

proměněn ve svazek rovnoprávných zemí v čele s volitelným panovníkem se silně omezenou mocí. Tato ústava, psaná na pergameni a opatřená 96 pečeti signatářů, změnila České království prakticky ve federaci, v níž zemské sněmy (český, moravský, hornolužický, dolnolužický a slezský) měly mít stejná práva a stejný počet hlasů. Ve svých 100 člících ústava samozřejmě řešila zásady vzájemných vztahů mezi jednotlivými zeměmi federace, zajišťovala ochranu protestantské církve, společnou obranu proti napadení zvenčí, práva stavů a stanovila rovněž klíč při dosazování vyšších zemských úředníků. V této souvislosti také generální sněm 19. srpna prohlásil Ferdinanda II. za zbaveného hodnosti českého krále a ve dnech 26. a 27. srpna zvolil českým panovníkem Fridricha Falckého. Konfederace zemí České koruny byla vyhotovena v šesti exemplářích: čtyři v německém jazyce pro Slezsko a obě Lužice, v češtině pro Čechy a Moravu.

Poselství dnešku

Pomíjme skutečnost, že národem a státem rozumělo 17. století stále jen příslušníky šlechtického stavu, ponecháme stranou i to, že protiabsolutistický charakter nové ústavy posiloval především stavovské svobody a moc. Přesto však, aniž bychom chtěli násilně srovnávat, zastavme se u strohého faktu: Konfederace zemí České koruny jako ústava spojovala česky a německy hovořící stavy na společné legislativní bázi, která měla řadu federativních prvků. Současná slovenská politická reprezentace tu s větší, tu s menší mírou podobný princip váhá akceptovat. Vzdor tomu, že jazyková bariéra mezi Čechy a Slovaky neexistuje, vzdor tomu, že nás poji desítky let společného státního života, tisícere nátky kulturní, hospodářské i osobní. A to už nehovoříme o evropském integračním procesu, jemuž politická scéna na Slovensku protičeří. Nebo snad potřebují někteří politikové k posílení své vůle k rozumné a oboustranně prospěšné jednotě Damoklov meč vnějšího ohrožení — tak, jak jej pocítovali stavové zemí České koruny? I v tom je ústava z roku 1619 inspirací a poučením. Avšak nejen tím. Je i mementem! Stala se totiž skutkem pozdě, příliš pozdě, nestihla již uvést vzhledem k dané mezinárodní situaci a nerozhodnosti stavovské obce své zásady k účinnému praktickému uplatnění. Jejich 100 člíků platilo jen krátce — 8. listopadu 1620 byl osud českého stavovského povstání zpečetěn porážkou na Bílé hoře a nová ústava se tak stala jen historickým dokumentem. Ovšem pouze zčásti, protože sfla příkladu, jak přistoupil k řešení státoprávního uspořádání, tu stále zůstává. Prokázala, že je možné zbavit se vypjatého nacionalismu, který je škodlivý pro jeho hlasatele z kterékoliv strany. Proto, obrácíme-li se k dnešku, základním předpokla-

dem řešení našeho státoprávního traumatu je vůle vzájemně usilovat o rozumný konsensus. Pak by nebylo nutné referendum, obracející se k občanům obou národů jako k poslední záchráně před nebezpečným rozvodem. Navíc samo o sobě faktum, že ti, kteří je budou ignorovat, budou automaticky hlasovat pro NE, ačkoliv to nemusí být jejich stanovisko, je hrozné. A tak se nelze ubránit dojmům, že naši předkové, i když nakonec prohráli, byli rozumnější alespoň v úmyslech a silnější ve vůli k jednotě. A to se jednalo o 17. století, na něž shlížíme z výšin blížícího se konce 20. století poněkud spatra. Zřejmě neopravněně.

Dovoľme si závěrem v zájmu přiblížení problému malou záměnu názvů šachových figur. V roce 1619 generální sněm, v roce 1991 Federální shromáždění, tehdy zemské sněmy, dnes národní rady. Vzdor všem rozdílům 17. a 20. století šlo o zastupitelské orgány, politickou reprezentaci. Generální sněm, složený ze zástupců zemských sněmů, dospěl k rozhodnutí za 23 dnů. Federální shromáždění je naopak vyloučeno ze hry, protože stanoviska národních rad se různí, přičemž jedna z nich přilila do ohně oleje nešťastným protestem proti uznání právní kontinuity Československa nepřetržitě od roku 1918. Občan tak ztrácí jistotu a může si začít myslet, že se tu hraje o čas v už předem připravené patové situaci.

Ve škole jsme slyšovali okřídlenou sentenci o historii — učitelce života. Měla by se respektovat. Konfederace zemí České koruny v tomto smyslu nabádá přinejmenším k zamyšlení.

To vám, výbore, vadí?

Velice mě upoutal článek, jímž Čs. výbor helsinských dohod protestuje proti lustracím, a tím vehementně «hájí» naši demokracii. Jak dojemné. Nevím, kolik členů tohoto výboru protestovalo již za husákovské éry proti mučení lidí na StB. Kolik jich protestovalo proti umístování nepohodlných lidí v tzv. sanatorích pro duševně choré.

Výbor byl naprosto **VÝBOR RYL** zticha. A najednou je **RYBY PROBOU-** tu tolik pokřiku, když **ŽEVICHY...** se má národ dozvědět, **JAKÁ KONKRÉTNÍ ZVĚŘSTVA** napáchali konkrétní lidé. My, bývalí vězňové bývalého režimu, nepravíme po krvi, dovademe odpustit. Ale komu? Nikdo z minulých struktur necítí vinu, natož aby ji přiznal, omluvil se, kál se, prosil o odpuštění. Nikdo se nepovídá za ty strašné činy v lidově demokratických koncentracích. Článek «výbore helsinských dohod», nevyzývám zde k potrestání kolektivní viny, ale k postizení, alespoň morálnímu, konkrétních osob a organizací, jako byla StB. Vaše snahy upřeně jiným směrem nejsou ničím jiným než lícovností, stejně, jako kdyby se po válce pardonoval nacismus a gestapáci. Ti se dopouštěli stejných zločinů proti lidem, stejně deformovali morálku a obecná pravidla etického života. Ale jak se dnes zachází s bývalými vězni komunistů, je až zarážející. Snad už od nejvyšších míst je to čekání na to, až vymřou... Nebude to trvat dlouho, ale ty činy páchané na nich se nikdy nesmažou!

MUDR. MILOŠ ADÁMEK,
místopředseda Konfederace politických
vězňů a její hlavní lékař.

Prošel peklem

»Po čtyřdenním přelíčení, které se konalo ve společenském sále Severočeských tukových závodů v Ústí nad Labem, byl vynesen rozsudek státního soudu nad pětadvacetičlennou bandou velezrádců, špiónů a rozvratníků v čele s národně socialistickým poslancem Václavem Tichým. Tato banda zločinců byla odnoží protistátní skupiny Horáková a spol.« Takto psalo Rudé právo na samém počátku padesátých let.

Dvaadvacet let těžkého žaláře, pokutu 40 tisíc korun a ztrátu občanských práv na deset let dostal v tomto procesu JOSEF RÝVA, obchodník z Lítoměřic. V rozsudku se psalo o velezradě a přechovávání teroristů a agentů americké špiónážní sítě CIC. Pan Rýva, člen partyzánského pluku Ludvíka Svobody od roku 1942 do roku 1945, byl obchodní příručí a poctivý chlap. Samozřejmě chtěl svobodnou a demokratickou republiku.

Pane Rývo, jak jste přišel k teroristům a agentům CIC?

»To bylo tak: já jsem objednával od velkoobchodníka candáty, ale vyšetřovatel přinutil svědka k výpovědi, že jsem objednával agenty. Po výsledku v Ruzyni měl svědek všechny zuby svázané na nitl.«

Jaké životní podmínky byly ve věznicích?

»Zatčen jsem byl 20. 10. 1949 v Lítoměřicích. Prošel jsem hodně věznic: Pankrác, Plzeň-Bory, Příbram, Most, Ruzyně a Leopoldov. Nejhorší kriminál byl v Lítoměřicích, kde jsem byl vlastně doma. Byl jsem umístěn v podzemní kobce. Po stěnách tekla voda, byla tam tma, nebyl tam stolek ani židle. Od pěti hodin zrána do dvaadvaceti hodin do večera jsem musel chodit a jen chodit. Sednout si na zem jsem měl zakázáno. Za devět měsíců vyšetřovací vazby jsem nebyl vyveden na vzduch. Koupání přišlo na řadu po šesti měsících. Nebudete věřit, dvě hodiny jsem musel stát nahý na betonu bos. Pak mně převázali oči a vedli ke sprchám, jiní bachaři mně podráždili nohy. Za tři povolené minuty jsme se všichni nestačili osprchovat, tak jsem zůstal po rozkazu zavřít vodu pouze namydlený. Na utření mi bachař na holi podal zapáchající ručník, který vymáchal v žanku, kam jsem chodil na stranu. Strava byla samozřejmě minimální. Stalo se mi, že do mého jídla velitel i naplival. Měl jsem hlad, musel jsem to sníst. Stěžoval jsem si, že zvracím, aby mne předvedli k doktorovi. Ten zjistil vřed. Za stížnost jsem dostal po dobu jednoho měsíce trestní dávku stravy. To znamenalo poloviční porce, místo dvou brambor jeden. Za měsíc mi otekly nohy a byl jsem tak slabý, že jsem omdlával. Po pádu na betonovou podlahu jsem si přerazil nos a ztratil vědomí. Probudil jsem se až u doktora. Abych zde nezemřel, převezli mne do Mostu. Nařídili

mi about se, ale nešlo to, měl jsem nohy oteklé doslova jako konve, proto mne museli převážet v ponožkách. Z kobky mne vynášeli dva bachaři, nohy jsem coural po zemi. Zmláčen jsem byl za to, že jsem si chtěl pro nelidské zacházení vzít život. Často nám vyhrožovali: „Pochcípáte tu jako krysy a z vašich manželek uděláme kurvy. Ani jeden z vás se domů nevrátí.“ Nikdo z nás také s návratem nepočítal, nebyly žádné vyhlídky.«

Josef Rýva

Jsou to hrozné vzpomínky... Třeba v Ruzyni v malé kobce člověka přivázali ke kovovému kruhu a fackovali do bezvědomí. Ano, byli i bachaři, kteří se chovali slušně. Nebylo jich však mnoho. Osobně mám názor, že zločin zůstává zločinem, ať jsou jakékoli podmínky.«

Ke slovu se dostává manželka, paní Marie Rývová:

»Zůstala jsem sama se třemi dětmi ve věku šest, tři a jeden a půl roku. Nikde mne v práci nechtěli, část našich vlastních úspor nám uvolnili až v roce 1952. Za rok jsem konečně sehnala práci: noční směny v pekárně. Děti tak byly po nocích samy. Na veřejném soudu v Ústí nad Labem po nás lidé plivali. Zfanatizováni psali rezoluce: „Dejte jim nejvyšší tresty!“ I z našeho bytu nás chtěli vystěhovat do Verneřic — tehdy málo obydlí a od města značně vzdálené vsi. U našeho bytu hlídkovali dva vojáci. Po mé zoufalé stížnosti, že nás mohou naházet rovnou do Labe, komise nakonec uznala, že byt není ani přepychový, ba ani pohodlný. Tak jsme mohli zůstat ve vlastním bytě. I ve škole byly děti úplně nuly. Ale přece jenom nebyli všichni učitelé stejní.«

Paní Rývová, kolikrát jste manžela za dlouhou dobu věznění viděla?

»Za jedenáct let jsem viděla muže asi jedenáctkrát. První návštěva byla

po devíti měsících na Pankráci. Čekali jsme zde osm hodin. Pozdě odpoledne jsme měli povoleno setkání na patnáct minut — za pletivem, jež sahalo po strop. Setkání bez polibku a bez podání ruky. Ani děti nesměly tátou políbit. V Příbrami nám návštěvu přerušili, protože právě tříletá dcera dala tátovi pusku. Jistě si představíte, jak se se třemi dětmi jezdilo na krátké setkání až na Slovensko do Leopoldova.

Prožila jsem si peklo na zemi. V době, kdy byl můj manžel vězněn v Lítoměřicích, to jsem ale nevěděla, neměla jsem půl roku zprávu ani dopis, se mne vyšetřovatel cynicky ptal: „Jak se daří pánovi?“ Ne, nevěřila jsem, že se manžel vrátí. Až po amnestii, kdy přišel telegram: „Přijedu domů!“ Bylo to v roce 1960, po deseti a půl roce vězení.«

Dnes sedmasedmdesátiletý Josef Rýva bedlivě sleduje politickou scénu, říká: »Je nejvyšší čas, aby odešli ze svých funkcí staří komunističtí funkcionáři. Mnozí z nich jen převlékli kabáty a zůstali na svých místech. Nemohu nepřipomenout rok 1968, kdy jsem si podal stížnost u vojenské prokuratury na nelidské a brutální zacházení v době výkonu trestu. Tehdy mne prokurátor odepsal: „Neshledávám ve Vaší výpovědi nic tak závažného, abych mohl zahájit trestní řízení. Navíc je vše promiřeno.“

Ti, kteří nám vyráželi zuby, mají dnes 3800 Kčs důchodu. Pokud mne potkávají, spokojeně se na mne usmívají. Já jsem doposavad nebyl odškodněn podle zákona. Loňského roku jsem dostal skutečně symbolickou částku 10 000 korun. Vlastně mně nebyl zvýšen ani důchod. Do roku 1990 jsem dostával 1400 Kčs. Dnes mám s příplatky o 400 korun více.«

Poprvé byl rozsudek pana Rývy zrušen v roce 1969, aby byl opětovně potvrzen v roce 1974. Pan Rýva tehdy odcházel do důchodu a jako malé ocenění své práce dostal od podniku dva poukazy na dovolenou v Jugoslávii. Ale ani tato radost mu nebyla dopřána — oddělení pasů a víz jeho cestu zamítlo.

Podruhé pana Rývu očistil soud loni na podzim. Věřme, že tentokrát bude zproštěn viny definitivní. Jisté je, že Josef Rýva dopadl lépe než mnozí představitelé třetího odboje, jimž soud ještě dnes »přišil« údajný kriminální delikt z padesátých let. Ale i v případě pana Rývy dostala spravedlnost jen velmi chatrnou záplatu...

V Plzni byla včera znovu odhalena socha T. G. Masaryka, kterou v roce 1953 strhli komunisté jako odvetu za demonstraci občanů proti měnové reformě. Kopii pískovcové sochy našeho prvního prezidenta ve stejný den odhalili rovněž v Boskovicih.

Pomník Antonína Švehly, ministerského předsedy tří vlád Čs. republiky v letech 1922 až 1929 a představitele předválečné Republikánské strany českého venkova, byl po 55 letech znovu odhalen v Hradci Králové.

Rozumíme Slovákům?

My Češi snad někdy ani netušíme, jakou máme fantastickou schopnost nechytěně urážet cizí jazyky. Naši bezprostřednost a přímost, naše rovnostářství a neochota uznávat autoritu pocíťují druzí jako netaktičnost. Máme jinou povahu než Slováci. Ti jsou obvykle jemnější, aktivější a zdvořilejší.

My v obchodě ukážeme na salám a řekneme: deset deka. Slovenský zákazník začne: prosím si... Česká prodávačka hodí balíček na pult, a aniž se podívá na zákaznika, vyštěkne: desetpade. Slovenská prodávačka podá balíček a k ceně dodá: nach se páčí. Slovenské prodáváčky zaměstnané v pražských obchodech musejí vystlechnout mnohé vulgární poznámky. Zamýšleme se nad odlišnostmi, jazyka i povahy. I pomlčka se slovensky jmenuje spojovník.

Slováci si neradi připomínají své postavení před rokem 1918. Ale již naši legionáři my, mladé Československo proti rudému Maďarsku, se dopouštěli tak netaktičného chování, jako například předvádění sokolských cviků v neděli dopoledne na náměstí před kostelem.

My jen obtížně porozumíme Slovákům, jejich zdvořilosti a přívětivosti — po níž má překvapivě jasně vyslovované požadavky. Slované politikové řeknou něco v Praze, jinak mluví doma — a poněkud odlišně mohou uvažovat, když se na Moravě zastaví na svačinku. To není výrazem zlé vůle, ale prolínání povahového rysu do politiky.

Slováci považují Švejka za zajímavou literární postavu, zatímco mnoho našich se řídí v životě tímto hrdinou. Slováci berou vážně i to, z čeho si my děláme legraci. Jsou vynikající vojenské šarže a výborní státní zaměstnanci. Na Wilsonově nádraží jsem se několikrát pokoušel získat informace od pracovníků v modrých uniformách navíc vysílán televizi a jejím prostřednictvím máti milióny diváků.

Ing. M. VAŇKOVÁ, Praha 8

Poselsví královny

Československá královna Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku Alžběta II. prezidentu ČSFR Václavu Havelovi. O poselsví ČSTK informovalo britské velvyslanectví v ČSFR.

Měli bychom chápat nejen touhu po vlastní hvězdičce na vlajce Evropy, ale i přání části Slováků dojit k samostatnosti vlastní cestou, bez ohledu na zákon o referendu. Ani my jsme nečekali na to, až uvidíme vyhlášení referendum. Jak dlouho by se ji neuchopili? Část Slováků chce svou suverenitu vyhlásit jako akt vlastní vůle, nechtějí ji obdržet jako akt milosti z Prahy. Nejvyšším suverénem je občan, který se může přímo rozhodnout nezávisle na výkonné nebo delegované zákonodárné moci. Přípravme se na možnost využití tohoto přirozeného politického práva.

Již dávno nepatří argument malosti našich dvou národů. Podívejme se na Litvu, Lotyšsko a Estonsko. Říkáme, že se státy udržují idejemi, z nichž vznikly, ale přitom nemysleme jen na vznešené zásady svobody a demokracie, ale na to, že jsme se roku 1918 společně háli Německa, Rakouska a Maďarska. Jestliže se dnes Slovensko nebojí samostatnosti, pak to představuje důvěru v mirumilovnou Evropu — a zejména ve spolupráci dobrých sousedských vztahů a Maďarskem. Ani my se již neobáváme německého vpádu a Slováci musí mít větší víru v bezpečnost východních hranic, zřejmě jsou přesvědčeni, že již nebude hrozit nebezpečí z nejasného vývoje na východě. Taková je skutečnost v dohleditelném budoucím. Jiná je otázka vzdělanější budoucí generace krutě nevymstí budoucím generacím. Zatím by část české veřejnosti uvítala slovenskou samostatnost, protože bychom již nebyli sousedy Sovětského svazu.

Naše vztahy spějí ke změně. Malování katastrofických scénářů příliš neprospěje a může být vysvětlováno jako nepřímý nátlak **DOST BOLO SLOV. NACIONALNIKO KLEPFAŠISHU!**

Neobvyklá nehoráznost

Nedávno vysílala ČST zprávu o skončení těžby uranové rudy na Příbramsku.

Zarážejíci svým obsahem je zpráva sama. Chybějící ní totiž údaje o tom, kolik a jaké uranové rudy bylo v tom regionu vytěženo v době totality a odvezeno do SSSR. Výčet ve světových cenách tehdejší doby přechází řádově do biliónů dolarů. Je známo, že uranová ruda z Příbramska byla nejkvalit-

a zastrahování. Rozpad společného státu v podstatě již probíhá. Slovenské výhrady vůči smlouvě s Německem, námítky proti poskytnutí záruk na úvěr tramvajů do Bratislavy, to jsou jen perličky. Neustálé budou spory o rozpočty, příjmy z daní a výdaje. V Čechách si příliš namlouváme, že by Evropa nepřijala Slovensko. Svět přijme skutečnost — byl i s různými komentáři. Leckde mají Slováci více přátel, než si připouštíme. Zkusme si představit, že by obě naše republiky — hospodářsky lépe s úvěry, které rozpadem — hospodářsky lépe s úvěry, které by byly jasně jen jejich. Proč by nebylo možné, aby samostatnost Slovenska byla tou největší pobídkou k co nejvyššímu výkonu? V jednotné Evropě již nebude jednotný stát tím rozhodujícím nástrojem, ovlivňujícím velikost a potenci našeho ekonomiky.

Před válkou se Češi cítili staršími (a tudíž rozumnějšími) bratry. A právě dožívající reflexy tohoto podvědomí urážejí Slováky, kteří naši úlohu vidí jinak. Musíme si přiznat, že je to zcela jiný národ než v roce 1918. Dnes je mnoho Slováků přesvědčeno o tom, že nepotřebuje soužití s námi o mnoho víc než s kterýmkoliv národem Evropy.

Jmé v nezáviděníhodné situaci. Cokoliv řekneme (nebo i nerekneme), může vyvolat nemilý rezonance. Nepočítejme s úspěchem ekonomické argumentace, protože je příjímána jako snaha o nátlak. V určitých částech citového vypětí se i čísta vnímavost odlišná. Bývá obvyklé, že cokoliv řekneme na obhajobu českého stanoviska, může mít nečekaně následky. Je ale neobvyklé, že jako urážka je vnímáno i naše rezervované mlčení. Chceme-li zachránit společný stát, pak musíme brát Slováky takové, jací skutečně jsou. Nemůžeme chtít jiné Slováky, právě tak jako oni nemohou chtít jiné Čechy.

ochotně primitivně založení vedoucí i řídící pracovníci příbramských dohů delegovaní do svých funkcí výbory KSC. Zřejmě předsídlují ve vedení tohoto podniku dodnes. Zarážejíci, ba ostudné je, že reportér ve zprávě uvádí, že v příbramských uranových dolech pracovalo i několik set porostřaných politiků. V celém kraji je však známo, že od r. 1950 do 1965 existovaly na Příbrami dva táborové výhradně pro politické vězně, kteří nebyli potrestáni, ale pronásledováni pro svůj odpor vůči totalitnímu zřízení. Byl **Polovace. u. str. 38 LXI**

Sprengsatz gegen Lenins Leiche

MOSKAU, 31. Oktober (AFP). Bei den Besuchern des Moskauer Lenin-Mausoleums am Roten Platz werden immer mehr und immer bessere Waffen beschlagnahmt. Dies enthüllte der Kommandant des Mausoleums, Oberstleutnant Wladimir Kamennych, am Donnerstag in einem Interview der Zeitung „Prawda“. Nach Angaben Kamennychs wurden im Laufe der Jahre Messer, Feuerwaffen, Gasbomben und sogar eine Granate sichergestellt. Kamennych sagte, am 1. September 1973 habe ein gewisser Sawrassow einen Sprengsatz im Mausoleum gezündet. Mehrere Menschen seien getötet worden.

Kamennych sprach sich entschieden gegen eine Verlegung des Lenin-Leichnams aus, der jetzt erstmals nach 30 Jahren wieder für die Öffentlichkeit fotografiert wurde (dpa-Bild). Bereits am Mittwoch hatte die „Prawda“ einen dramatischen Appell an Präsident Michail Gorbatschow gerichtet, er solle den Leichnam Lenins vor einer Überführung auf einen gewöhnlichen Friedhof schützen.

ly to koncentrační tábory bolševického typu, a to tábor Bytíz pro více než 2000 vězňů a tábor Vojna pro asi 1600. Tábor Vojna existoval od r. 1950 do r. 1961, kdy byl po amnestii zrušen a zbytek politických vězňů tehdy neamnestovaných převezzen do tábora Bytíz. Tento byl zřízen v r. 1953 a poslední političtí vězňi z něj odcházeli na amnestii v r. 1965. Od roku 1960 byl doplňován nepolitickými delikventy.

Není-li na formulaci i obsahu zprávy jasný záměr urážet těch 12 000—14 000 politických vězňů, kteří těmito zařízeními prošli, na což doplatili svým zdravím a mnozí i životy, pak je to hrubá neznalost nedávne minulosti, způsobená záměrnou neinformovaností veřejnosti o tom, jak to v padesátých letech skutečně bylo.

■ JAKO ZLÝ SEN

Spolu s manželem a 10letou dcerou jsme navštívili se zájezdem ČSL Mníchov. Vše probíhalo v naprosté pohodě, až do okamžiku, než jsme si v prodejně suvenýrů na Thommas-Wimmer-Ring 8-11 chtěli vybrat dva pohledy v ceně 1,50 DM za kus. Po vybrání pohledů z venkovního držáku jsme všichni tři vstoupili do prodejny. Platila jsem mincemi 2 DM, 5x10 Pf, 8krát 5 Pf a 5x2 Pf, celkem tedy 3 DM. Pohledy jsem si vzala a chtěla odejít. Majitel obchodu však prohlásil, že drobné nechce. Odpověděla jsem slušně, že peníze jsou platné, zboží že je placené, je tedy mé, a že malé peníze jsou též peníze. Němčina mi problémy nedělá, mluvím plynule. Když jsem pokynula rodině k odchodu

z prodejny, kde jsme byli s majitelem sami, vyběhl majitel, jménem Ch. Jantzsch, zpoza pultu, hrubě uchopil mého muže za rameno a smýkal jím směrem k vitríně s porcelánovým zbožím. Snaha o vyprovokování konfliktu byla jasná a jen díky manželově rozvaze nedošlo ke rvačce. Během tohoto extempore nám spílal do zlodějů, doslova říkal, že každý Čech je zloděj, v Bavorsku všichni kradou, a že zavolá policii. Na můj dotaz proč (nic jsme neukradli a vlastně jsme jím byli napadeni) prohlásil, že jim řekne, že jsme v jeho »vetešnictví« chtěli ukrást zboží. Na můj dotaz jaké, se cynicky ušklíbl a ukazoval po regálech. Rovněž prohlásil, že policii řekne, že peníze za pohledy jsem na pult položila dodatečně, chtějíc předtím opustit obchod bez placení. Odpověděla jsem, že on určitě dobře ví, že lže. Tomu se jen poškleboval. Byl natolik neschopný, že i číslo telefonu na policii jsem mu musela vyhledat. Manžela přitom svíral jako rukojmí, obrana neměla smysl. Domnívala jsem se, že se před policií naše věc konečně vyjasní — měli jsme a máme přece naprosto čisté svědomí. Přijeli asi za 20 minut a majitel obchodu skutečně řekl vše, čím vyhrožoval. Ze jsme mu chtěli ukrást dva pohledy za 3 DM a nějaké tretky, ani nevěděl jaké, a my pochopitelně také ne. Policie nám prohlédla příruční tašky — samozřejmě bez hledaného zboží — a poté manžela s dcerou propustila. Mne odvezla na blízké komisařství k sepsání protokolu. Po jeho důkladném sepsání a po učinění výpovědi v němčině mi bylo sděleno, že jsem obviněna z pokusu o krádež a zaplácím 157 DM nebo zůstanu zadržena na policii. Zní to jako sen, ale byla to bohužel velmi tvrdá realita. Protože jsem druhý den měla v 7 hodin nastoupit pohotovostní službu a náhrada za mne by byla těžko dosažitelná, poplatek jsem zaplatila

z peněz, které jsem našetřil měll u sebe (a co by se stalo, kdytýchom peníze už neměli?). Bylo mi dále sděleno, že do tří měsíců dostanu zprávu o výsledku jednání u bavorského soudu a v případě nevíny, že mi budou peníze vráceny. Uplynuly již více než čtyři měsíce a dosud mi nebylo nic doručeno. Ihned po návratu a službě jsem 27. 5. t. r. kontaktovala FMZV ČSFR — konzulární oddělení. Přijal mne velmi příjemný pracovník, který vede moji stížnost v patrnosti, avšak dosud ani zde nebylo dosaženo pokroku. Možná že by se naše FMZV mělo víc brát o práva našich občanů v cizině, dojde-li k jejich evidentnímu poškození, což se v našem případě stalo. Závěrem chci podotknout, že suma 157 DM činí při dnešním kursu 2852,59 Kčs, a to v mém oboru představuje 118,8 hodiny na pohotovosti o sobotě či neděli. Jde i o čest mojí a mého manžela. Jsem rozhodnuta udělat vše pro to, abych dosáhla návratu peněz, ale i omluvy bavorských orgánů. Zároveň chci poznamenat, že mne jako občanku našeho státu velmi uráží, když mnichovský prodavač tretků, provokatér a rváč, uráží náš národ a naše lidi. Bohužel musím ovšem také říci, že jsem se na FMZV dozvěděla, že 80 % zločinnosti v Bavorsku dělají občané naší republiky... A to je rovněž důvod k zamyšlení — i to je cesta do Evropy?

MUDr. P. N., Praha 2

PREZIDENTŮV AMERICKÝ VÍKEND

DALŠÍ NA STR. 239

LOS ANGELES, BETHLEHEM, NEW YORK: Prezident V. Havel se znovu setkal s krájem na Kalifornské univerzitě v Los Angeles, kde od loňského roku působí československý institut pořádající kulturní, humanitární, vědecké, jazykové a vzdělávací akce. Ve středisku Simona Wiesenthala se konala k jeho návštěvě výstava věnovaná hlavně terezínskému ghettu a přijel tam Cenu obránců svobody. V doprovodu režiséra M. Formana si prohlédl filmové ateliéry ve studii Warner Brothers v Burbanku na losangeleském předměstí. V sobotu přiletěl do Bethlehemu v Pensylvánii a zúčastnil se tam slavnosti pořádá-

Fraštácký, Egon Hostovský, Roman Jakobson, Jozef Lettrich, Bohuslav Martinů, Hubert Ripka, megr Je Jan Srámek, Vavro Jan Šrobár, Jan Zahradníček, Petr Zeník, Josef Zvěřina, z žijících pak Tomáš Bata, Jiří Kolář, Jindřich Kolowrat-Krakovský, Jan Lang, Anastáz Opasek, František Schwarzenberg. Nositeli řádu III. tř. se in memoriam stali mj. Jan Čep, Ivo Ducháček, Karel Engliš, Bedřich Fučík, Fedor Hodža, Vladimír Holan, Josef Hora, Jindřich Chajpuček, Zdeněk Kalista, Karel Plicka, Alfréd Radok, Jiří Weil, z žijících pak Viktor Fischl, Vincent Hložník, Ivan Mšek, Václav Neumann, Jaroslav Pecháček, Milan Ráfius, Zdeněk Urbánek, Jan Vladislav (vl. jménem Ladislav Bambásek), Otto Wichterle. Řády TGM IV. třídy byli in memoriam vyznamenáni mj. Ctibor Filčík, Bohumil Sekla, z žijících Jiří Král, Anna Kvapilová, Jarmila Novotná, Bernadeta Pánčlová, Gustáv Papp.

1948), diplomat a politik, Jan Palach (1948—1969), student filozofie, Jan Patocka (1907—1977), filozof, historik, iniciátor Charty 1977, Ferdinand Peroutka (1885 až 1978), novinář, spisovatel, Jaroslav Seifert (1901—1986), básník, nositel Nobelovy ceny, Rostislav Sochorec (1900—1948), zemědělský inženýr, poslanec ČSL, zatčen před únorem 1948, Milan Šimečka (1930—1980), filozof, politolog, Světopluk Stár (1901 až 1981), filozof, propagátor česko-slovenské vzájemnosti, Dominik Tatarka (1913—1989), spisovatel, Jan Zajíc (1950—1989), student. Z žijících osobností jsou laureáty Rudolf Firkušný (1912), Rafael J. Kubelík (1914), Jan Papánek (1896), František kardinal To-mášek (1899). Nositel Řádu T. G. Masaryka II. třídy in memoriam jsou mj. Prokop Drtina, Rudolf

Laureáti Masarykova řádu

PRAHA: Na Pražském hradě byly včera prezidentem republiky propůjčeny Řády Tomáše Garrigua Masaryka. Nositeli tohoto řádu I. třídy jsou in memoriam mj.

Josef kardinal Beran (1888—1969), arcibiskup pražský, Josef Čapek (1887—1945), výtvarník a spisovatel, Václav Černý (1905—1987), lit. kritik, Milan Hodža (1878—1944), politik, v letech 1935—1938 předseda vlády, Milada Horáková (1901—1950), doktor-

ka práv, poslankyně NS, Janko Jesenský (1874—1945), prozaik, účastník slovenského národního hnutí a odboje, Dušan S. Jurkovič (1868—1947), architekt, autor mohyly na Bradle, Závist Kalandra (1902—1950), historik, publicista, Jan Masaryk (1886 až

Trapná tečka na náměstí SNP

PRAGA/BRATISLAVA: Za přísahých bezpečnostních opatření se v Bratislavě uskutečnil mítink k 73. výročí vzniku Československa. Železná bariéry oddělovaly příznivce slovenské samostatnosti od ostatních účastníků shromáždění. Nicméně všechno skončilo trapnou tečkou — hlava státu se od nekulturních projevů distancovala — prezident shromáždění opustil.

Projevy nesouhlasu provázely už úvodní promluvy M. Porubjaka, J. Holčíka a M. Kocába. Jednoho z «vrhačů» vajec na řečnický policie zadržela. Transparenty měly obvyklá témata — na jedné straně Bratislava—Praha, Ať žije Havel, na druhé Jidášů, Odstoupit, Dost bolo Prahy, Na nohy Slováci. Příchod prezidenta na tribunu byl uvítán potleskem příznivců čs. federace, odpůrci písokem. Václav Havel vyzval účastníky, aby dvěma minutami ticha uctili památku všech, kteří položili životy za svobodu našich národů. Když část manifestujících nepěstala skandovat hesla, i s doprovodem mítink opustil. Ten byl pak pochopitelně také ukončen.

Vedle hlasů odsuzujících agresivní chování části účastníků mítinku byly šířeny mezi lidmi i zprávy, že šlo o záměrně vyvolanou provokaci ze strany stoupenců čs. federace, kteří takto chtěli před čs. i světovou veřejností zdiskreditovat myšlenku samostatného slovenského státu.

Na Václavském náměstí v Praze hovořili J. Dienstbier, J. V. Kotas, F. Trnka a J. Kukačka.

Na brněnském náměstí Svobody byla podepisována manifestační Petice za zachování společného státu.

Čtyřdenní nonstop pochod Napříč republikou vyvrcholil vztyčením čs. vlajky na Sněžce.

«Zdá se, že je to proces krystalizace slovenské společnosti, která hledá svou tvář a svou budoucnost — zda půjde cestou demokracie, nebo cestou nesnášenlivosti a fanatismu,» uvedl v Praze prezident Václav Havel. «V Bratislavě jsem držel dvě minuty ticha k uctění památky těch, kteří položili své životy za svobodu českého a slovenského národa. Někteří spoluobčané shromáždění na náměstí tento čas nestrávili držením dvou minut ticha, ale házením vajček na tribunu. Do mne se nestrefili. Do mne se tak snadno nestrefí...»

A. Dabček reagoval jinak: Na to, co se stalo na bratislavském náměstí, by bylo

lepší se zeptat organizátorů mítinku, sdělil. Podle něj by bylo vhodnější na mítinku vystoupit, protože tam zazněly i hlasy pozitivní, volající za společný stát. «Zdá se mi, že ze strany organizátorů mítinku nebyla akce dobře připravená, selhala příprava i režie,» poznamenal předseda FS.

«Když se pan prezident dozvěděl, jaká je atmosféra na náměstí SNP, rozhodl se, že nepronese žádný projev a jen vyzve přítomné, aby uctili památku těch, kteří za demokracii a svobodu republiky padli,» řekl předseda SNR F. Mikloško. «To, co se tam stalo — když létala vajčka —, je akt, který rozhodně odsuzuji a distancuji se od něho. Lidé v této zemi mají právo vyjádřit svůj názor, ale nemají právo používat způsoby, které nejsou vlastní tomuto národu.» **M. Čelča, předseda vlády ČSFR:** «Státní složky, zejména bezpečnostní, které měly zajistit organizaci mítinku, naprosto selhaly. To, co se stalo, bylo obyčejné hulváství, které je třeba odsoudit, odhalit a pranýřovat.» **P. Rychetský, místopředseda vlády:** «To, co se stalo na bratislavském náměstí, není třeba žádným způsobem drammatizovat. V každé demokracii je normální, že národy nejsou jednomyslné.» **V. Čech, Hnutí čs. porozumění a občanská iniciativa Za společný stát:** «Protestujeme proti lhostejnosti slovenské policie.» **M. Vikartovský, ÚR KAN:** «Události na náměstí jsou hanbou slovenského národa. Znovu se ukázala nekompetentnost slovenské policie...»

V prohlášení, které odsuzuje narušení většího mítinku, pořadatelé požadovali, aby byly vyvozeny důsledky, včetně urychleného vyšetření a zveřejnění těchto skutečností: «Kdo zorganizoval autobusové výpravy, které přivezly narušitele mítinku, kdo zaplatil náklady na dopravu, jaká byla výše odměn, které tyto skupiny dostaly, a od koho je dostaly.» Ptají se také, kdo byl zodpovědný za případy fyzického napadení účastníků mítinku a za ohrožení ústavních činitelů.

né vysokou školou Moravian college. Nadešli, posledně den své návštěvy USA, strávil v New Yorku, kde za své dlouholeté občanské a politické postoje převzal dvě významná ocenění — čestný doktorát Newyorské univerzity a Cenu svobody od americké organizace na obranu lidských práv Freedom House. Účastníkům slavnostního shromáždění na Newyorské univerzitě, která je s více než sedmačtyřiceti tisíci studentů na třinácti fakultách největší soukromou univerzitou v USA, představil prezidenta V. Havla spisovatel E. L. Doctorow. Ve svém projevu se Václav Havel zabýval problémem morálky v politice. Zdůraznil své potvrzené přesvědčení, že politika jako praktikovaná mravnost je možná, i svou čerstvou zkušenost, že jít cestou morální politiky není vůbec jednoduché a snadné. Svoji americkou cestu končil prezident republiky včera přeletem do Bratislavy, kde jej uvítali A. Dubček, M. Čelča, F. Mikloško a P. Pithart. Prezident poté otevřel na Bratislavském hradě svoji kancelář, aby absolvoval tiskovou konferenci a zúčastnil se v SND slavnostního koncertu k 73. výročí vzniku Československa.

«Československo nikdy nepožádalo o členství v Severoatlantické alianci, a proto nemohlo být nikdy odmítnuto,» zdůraznil na tiskové konferenci v Bratislavě prezident ČSFR Václav Havel, když hodnotil svou návštěvu v USA. Rekl, že do NATO se nelze přihlásit, že země mohou být k členství jen vyzvány.

Podle slov prezidenta je ve Spojených státech potřeba podrobnějších informací o Československu, a to byl jeden z důvodů jeho druhé cesty do této země. O svých rozhovorech s prezidentem Georgem Bushem řekl, že se týkaly politických a ekonomických otázek. Dalším námětem čs.-amerického jednání mj. byla situace v Sovětském svazu a jugoslávská krize.

Pokud jde o etnické konflikty v Evropě, prezident V. Havel uvedl, že Spojené státy si neumějí představit, že by určité etnikum či národ promítl svou identitu do požadavků na změnu státoprávního uspořádání, hranic apod. V odpovědích na otázky novinářů dále hovořil o svém stanovisku k zákonu o lustracích, o referendu, o činnosti čs. velvyslankyně v USA R. Klímové atd. O výsledcích své cesty prohlásil, že jednak nepřislouží jemu hodnotit, zda byla úspěšná, jednak jakékoliv předběžné hodnocení je předčasné, výsledky přinese čas. Přesto dodal, že jeho pobyt měl podle názoru delegace smysl.

20. 10. 91

Erschöpft nach 1000 Abenteuern

Von MANUELA HANNEN
Der Mann, der die Frauen liebte, meldet den Konkurs des Herzens. Welt-Star Omar Sharif (59): „Alle meine Lieben sind zerbrochen, weil ich zu umstet bin. Ich bin einlochmüde.“

Jetzt hockt der Plüschaugen-Macho im tristen Sauerland: Verjüngungskur in der berühmten Aslan-Klinik. „Doktor Schiwago“ ist erschöpft nach 1 000 Abenteuern...

Omar Sharif, gerötete Augen, Herzens-Zustand aktuell: „Eigentlich war ich immer auf der Jagd nach der Liebe. Aber jetzt suche ich nicht mehr.“

Der geschiedene Filmheld: „Liebe bedeutet für mich etwas sehr Ernstes. Ich hatte es immer schwer, mich zu verlieben.“

Da waren die schönsten Frauen: Catherine Deneuve,

ve, Geraldine Chaplin, Andrea Ferrel, Olivia de Havilland... Keine Gefühle mehr, Mr. Sharif?

Omar: „Ich habe nur vier Frauen wirklich geliebt — alles lange her. Meine Mutter, meine Ehefrau Fatem Hamama und dann waren da noch zwei andere, ich will sie nicht nennen...“ Eine war Frankreichs Kino-Star Anouk Aimee („Ein Mann und eine Frau“), seine innigste Liebe.

Omar Sharif, ein Leben für die Frauen. Nie wieder Liebe?

Der Weltstar trübe: „Ich habe keine Träume mehr.“

Verschwinden mit Tochter Cheyenne

Wie groß muß die Liebe von Marlon Brando (66, „Der Pate“) zu seiner Tochter Cheyenne (22) sein! Er versteckt sie vor der Polizei, riskiert eine hohe Gefängnisstrafe.

Gegen Cheyenne läuft seit einer Woche ein Haftbefehl. Sie steht offiziell unter Anklage, mitschuldig an der Ermordung ihres Liebhabers Dag Drollet am 16. Mai 1990 gewesen zu sein — als Zeugin.

Drollet war von Halbbruder Christian Brando erschossen worden. Christian bekam 10 Jahre Gefängnis. Marlon Brando verbirgt

seine Tochter in einer heimlich angemieteten Villa vor der Polizei.

Vor drei Wochen reiste der Superstar inkognito in Frankreich ein, mietete ein Fluchthaus im Tal des Chevreuse-Flusses westlich von Paris.

Seit Januar '91 wird Cheyenne in der privaten Nervenklinik „Villa des Pages“ (7500 Mark Pflegegeld pro

Woche) behandelt. Seit dem Mord leidet sie an schlimmen Depressionen, versuchte dreimal Selbstmord. Brando besuchte sie regelmäßig. Sollten Vater und Tochter von der Polizei erwischt werden, hat Marlon vorgebuht. Er verpflichtete Frankreichs besten Juristen Jacques Verges.

Beamte mischen bei jedem fünften Verbrechen mit

Düsseldorf — Bei jedem fünften Verbrechen von international organisierten Verbrecherbanden sind deutsche Beamte mit von der Partie. Das ergab eine Studie in Nordrhein-Westfalen. Innenminister

Schnoor: „Sie warnen vor Razzien, verzichten auf Kontrollen.“ Lohn dafür: Geld, Reisen, kostenlose Bordellbesuche. In NRW sind mindestens 20 Beamte in die organisierte Kriminalität verstrickt — darunter mehrere Polizisten und ein Staatsanwalt. Dabei geht es um Drogen- und Menschenhandel, illegales Glücksspiel und Zuhälterei. Die Schäden gehen allein in NRW in die Milliarden.

Aby pravda a láska zvítězily

Když se v českých a slovenských viskách probouzel první kohout, byl to. Bijušia 42 a Václavem Havlem a jeho delegací na palubě už druhou dobu ve výšce deseti kilometrů nad rozbouraným Atlantikem. Zanechal za sebou světlá newyorských markodrapů a týden plodných setkání, úspěšných jednání a uslovné práce. Podle smluv, které byly podepsány, zrušuje americké paritářské a ohlasu se zdejšími vlivem tisku byl účel cestě splněn. Potrdit by to měl nejen optimismus těch, se kterými se máte děláte a městech. Návštěva měla ale i svůj politický význam. Nemám na mysli jen budoucí realizaci prezidentské představy o našem místě pod ochranným štítem Sevastopolitického paktu, ale oblas, který měla tato americká cesta a nezrušené české a slovenské krajauské obce. Uvidí, kteří by se i třeba narodili za velkou louží, že mají své srdce stále nastavené na tep vlasti svých předků...

Nedá se říci, že by potlesk krajauského to projevilo na sobotní předposlední zasedání auditoria byl tak nadšený jako při loňské ce v Bethlehému v Pensylvánii, v útulném, první cestě do USA. Tehdy, krátce po zvo- sedmdesátitisícovém městecu, plném zele- lení, byl Václav Havel hrdinou, kterému ně a půvabných rodinných domků. Pan pre- tleskala celá Amerika, novináři se rozplý- zident zde dostal čestnou Komenského me- vail v superlativech, krajaus se zajíkali ra- dali na jedné z nejvládnějších ameri- dostí a štěstím. Letos bylo všechno poně- kých college (vzdělávací ústav na úrovni kud jinak. Suchá věcnost, jak je na strán- nížších semestrů vysokých škol, jejichž ab- kách amerických novin zrykem, rozliadění solventi mají titul bakaláře a mohou uza- společného,* odvětil Václav Havel.

Na všechny další otázky, mnohdy s pro- vokativním podtextem, pan prezident trpěli- vě a věcně odpovídal. Za zmluku stojí i ta co poslední otázka, kterou položila šestiletá Ančka. Jestli přý pan prezident je bohatý a na Hradě. »Neboj se, hla- dem neumřu a na Hradě nebydlím, jezdim se, naší současná společnost najít. Člověk tam jenom do práce,* znělo usměvavá znalý skutečnost, pokývá hlavou, onde se pousměje. Jinak však uvažuje Američan, pro kterého byl rozdávaný anglicky psaný leták určen. Je šokován a pobouřen. Ukáza- lo se i v diskusi s prezidentem při odpo- ledním převzetí čestné Komenského meda- le. »Kdy konečně povéste ty komunisty, které máte stále u vás?« ptal se jeden z českých krajaus. Podle intonace hlasu to myslel zcela vážně. Dostalo se mu rozumné, vysvětlující odpovědi: »U nás už dnes ni- koho většit nebudeme, jsme právní, human-

Moravian college — a večer pak čestný dokto- ráti humanitních věd na zdvořil Leigh uni- verzitě. A tedy se to stalo: Pokus o skanda- lizaci našeho prezidenta...
Slavnostní atmosféra, pečliví a pozorní pořadatelé bethlehenské stábet mater, do po- siedního mlstecka zaplněná, slavnostně vy- zdobená caremonální hala. Když čestný doktorovi děkoval za akademickou poctu projevem, ve kterém vzpomínal dějin města Bethlehému, kam se před staletím uchýlila velká skupina našich krajaus a kde dnes na- lezlo svůj nový domov hodně Čechů a Slo- váků, cítilich se pevně svázáno se svou starou vlastí, která se dnes ocitá na histo- rické křížovatce při hledání své nové stát- ní podoby, ozval se na galerii výkřik: »Jdi zpátky, odkud jsi přišel, do křivčin, a titulem doktora humanitních věd v oboru kolenologie na Moravian college. Pokládá jako dobrým americkým režisérem zorganizo- vaná reklamní akce na podporu našeho prezidenta, jehož připravený projev v dal- sích pasážích jako kdyby horkokrevnému

Hovořil jsem o incidentu později i s rek- torem Karlovy univerzity profesorem dr. Pa- loušem, který byl téhož dne rovněž poctěn titulem doktora humanitních věd v oboru kolenologie na Moravian college. Pokládá jako dobrým americkým režisérem zorganizo- vaná reklamní akce na podporu našeho prezidenta, jehož připravený projev v dal- sích pasážích jako kdyby horkokrevnému

Jersey, čelny funkcionář Asociace Čechů, vztek, když slyší o doktoru věd Hromád- Slováků a Moravanů v USA, podle vlasti- kovi, a s opovržením hovoří o dalších jmé- ních udaje mimořádný poradce americké- nech, se kterými se denně setkáváme na ho ministerstva zahraničních věcí pro kra- naši přední politické scéne. »Republika, Fi- janské a Čs. záležitosti, mi ochotně sdělil žená takovými lidmi, to nemůže být ná- své rozhořčení. Hovoří přý za absolutní re- Tvrdí, že až a ne se z ni stydět. Děláme, co můžeme, většinu těch, které zastupuje. Věříme, že a na zanedbatelné výjimky si Češi a Slová- ci v exilu rozumějí výborné a rozdělení ještě před návštěvou naší prezidentské de- společného státu považují za absolutní ne- legace do Bělého domu i všem kongresma- smysli, který by poškozil obě strany a tu ná- jánoškovskou obzvláště. Co obě části ná- vzpamatuje a udělat ná kolem sebe pořá- šeho exitu mají společně, to je zlost na dek. Zjeme zde, v Americe, v opravdové situaci u nás doma, na rozdíl mezi tím, roční projev se učili zpaměti a radovali se, že pravda a láska jednou opravdu ví- tězí nad lží a nenávistí. Jsou zklamání, ne- šťastní, rozziobení. Nechápan, proč mohou lidé, jako je např. prof. Jiřínský, který du ústavy z roku 1960 zakouvil zločinnou ve- doucí úlohu komunistů, kteří stáli přivedi za trestuhodné odpovědnosti takřka na mi- znu, asistovat u kolébký ústavy nové, právě připravené, nerozumějí tomu, co že ještě telé dělejí tolik těžkostí a tak málo ra- dělá v roli druhého ústavního činitele. Člo- věk tak kompromitovaný, jako je Dubček, pohoršují se nad rolí hlavního inkvizitora, která byla přidělena trapně postavě pade- lomu Rumlovi, lomcuje jimi

Tolik epizoda z Bethlehému. Hodně jsem o ní uvažoval. Když se v neděli odpode- ne v aule newyorské univerzity, obklope- né dlouho před začátkem davy Newyorčanů, dychtících být při tom, když prezident ma- lého svobodného státu v srdci Evropy pře- vezme čestný doktorát, rozlehl horlivý po- tlesk na počest tohoto jedinečného, čest- ného člověka, kterému jeho samozvaní přá- telé dělejí tolik těžkostí a tak málo ra- dosti, světel jsem mimoděk oba palce. Aby se mu to povedlo, aby vskutku ta pravda a láska zvítězily nad lží a nenávistí...

Kdo si koupí královnu?

Dráždivé červená Tatra MTX V8, umístěná v jednom z Křížkových pavilónů, se jednoznačně umístila na prvním místě ankety provedené v posledních dnech Autosalónu a. s. Amasia ve spolupráci s Institutem pro výzkum veřejného mínění. Supervůz ze stáje Metalexu získal 72 hlasů z celkového počtu 493 dotázaných. Stříbrné místo si vybojovala firma AUDI a jako bronzový skončil tahač VOLVO. Kolem Tatra MTX, nekorunované královny Autosalónu, neustále obležené davem cítilů, kolovaly během výstavy nejrůznější zaručené zprávy o jejím prodeji. Ve skutečnosti, jak jsme se dozvěděli na stánku Metalexu, se zatím přihlásilo 7 vážných zájemců. S nákupním úmyslem si vůz prohlédli hrabě T. Kolowrat. Základní cena tohoto červeného žihada je 120 000 DEM, avšak s různými doplňky a vylepšeními může stoupnout až na čtvrt miliónu marek.

Jedním z mnoha favoritů výstavy se stala také firma Mercedes-Benz, jejíž automobily byly vystaveny v Pyramidě. Přestože i k jejich nákupu je třeba sáhnout hluboko do peněženky, nakoupila zde, doufejme, že k plné spokojenosti, kromě Karla Gotta i tenistka Helena Suková.

Novináři, kteří se zúčastnili malé ankety tiskového střediska Autosalónu, ohodnotili poslední den celou akci z valné části jako zdařilou (33 z dotázaných 48), ti neoptimističtější (13) jako podnik který zdařilý a dva vytkli verdikt: průměrný. Za nejpůsobivější označili žurnalisté pavilón, v němž vystavovaly automobily VW, Škoda, AUDI a SEAT.

Osvěžením Autosalónu se stalo i zajímavé šachové utkání v neděli odpoledne v tiskovém středisku Fontána. K osmi šachovnicím zde zasedli zástupci firem Renault, Citroën, Mercedes-Benz, Fiat a dalších, aby změřili své síly s šachovým velmistrem Ludkem Pachmanem. Přestože bojovali srdnatě, byl v mnoha případech mat nevyhnutelný. Ovšem snadné vítězství nečekalo ani druhých osm hráčů, kteří si vyzkoušeli své kombinanční schopnosti při simultánci se soupeřkou neméně významnou, rovněž šachovou velmistřinou ing. Eliškou Klímovou-Richtrovou.

Milovníky her a rychlé jízdy přitahovaly po celých osm dní trenažéry na stánku Camel v levém křídle Průmyslového paláce. V pátek ráno se piloty formule 1 na chvíli **SAMA KRA'LOVNA, SAMA KRA'LOVNA, ŽLA'PLA DO...**

li staly i skupinky dětí z dětských domovů ze Středočeského kraje, které přijely na pozvání organizátorů Autosalónu Praha 1991. Po prohlídce jednotlivých expozic čekala 150 dětí projížďka Prahou v autobusech zapůjčených firmami Mercedes-Benz, BOVA a Karosa Vysoké Mýto.

Také osudí umístění před pavilónem automobilů VW Group se těšilo značnému zájmu návštěvníků. Po osm dní se zde vršily kupony vystřihané z obrazového průvodce Autosalónem. Napětí a alespoň špetka naděje přetrvávaly u účastníků soutěže až do pondělního večera, kdy byli konečně vylosováni šťastní výherci vozů a. a. s. Škoda Mladá Boleslav. A tak se Jiří Hetmánek z Moravské Nové Vsi stal novopečeným majitelem Škody Favorit, Václav Jáchym z Prahy 4 vyhrál Škodu Pick up a Jiří Černý z Višňové v okrese Příbram vyrazí na silnici s hlavní cenou — Škodou Forman, TI, kteří vylosování nebyli, však nemusí zoufat, neboť neprohráli úplně — dva další vozy totiž věnovala a. a. s. Škoda pro potřeby zdravotnictví, tedy nám všem.

J. Škvorecký čestným doktorem

BRNO: Čestnou vědeckou hodnost doktora věd a umění udělila včera Masarykova univerzita v Brně spisovateli a literárnímu vědci Josefu Škvoreckému. Těto počty se mu dostalo jako »předním reprezentantu současné české literatury« a »jednomu z nejpovolanějších arbitrá české kultury«. Sedmašedesátiletý Josef Škvorecký je »postmoderní autor, slučující ve svém díle tragické s komickým«, konstatoval děkan filozofické fakulty Masarykovy univerzity doc. PhDr. Josef Hladký, CSc., při slavnostním aktu udělování vědecké hodnosti.

POZOR na exkomunisty

PRAHA: Klub angažovaných nestraníků bude iniciovat uspořádání celostátního summitu pravicových stran nejdříve v listopadu t. r. Vyplývá to z tiskové konference KAN v Praze. Tiskový mluvčí KAN A. Prouza považuje vytvoření pravicové koalice za nutnost již vzhledem k tomu, jak dopadly volby v Polsku, kde je postkomunistická koalice jen v těsném sledu za roztržštěnými demokratickými silami. Uvedl, že KAN chce být mostem mezi všemi pravicovými stranami.

107 Autobahnkilometer mehr

MÜNCHEN, 4. November (AP). Das deutsche Autobahnnetz wird im nächsten Jahr um 107 Kilometer wachsen. Der Autofahrerklub ADAC teilte am Montag in München mit, daß für die Autofahrer in Ostdeutschland die Fertigstellung der zweiten Fahrspur auf der A72 Hof/Saale-Plauen/Ost von besonderer Bedeutung sein wird. Der 38 Kilometer lange Abschnitt werde die stets überlastete Autobahn Nürnberg-Berlin über die Strecke Hof-Plauen-Chemnitz-Dresden-Bautzen entlasten.

Auf der A70 Schweinfurt-Bamberg-Bayreuth, der Maintalautobahn, werden im kommenden Jahr zehn Kilometer zwischen Stadelhofen und Thurnau/West fertig, und auf derselben Strecke werden neun Kilometer zwischen Weyer und Horhausen in Betrieb genommen. Auf der A93 Hof-Regensburg wird die einspurige Autobahnführung von Mitterteich mit einer Länge von fünf Kilometer und die zweite Fahrspur zwischen Neustadt an der Waldnaab und Weiden/Süd mit einer Länge von zehn Kilometer freigegeben.

Auf der längsten Nord-Süd-Verbindung, der A7 Flensburg-Füssen im Allgäu, entstehen sechs neue Autobahnkilometer zwischen Oy/Mittelberg und Nesselwang nahe der österreichischen Grenze.

Autobahn bei Rheine fertig

SCHÜTTORF, 4. November (dpa). Von Bad Bentheim an der niederländischen Grenze bis zur Einmündung in die A2 Dortmund-Hannover bei Bad Oeynhausen ist die Bundesautobahn A30 jetzt durchgängig befahrbar. Das letzte 12,9 Kilometer lange Teilstück zwischen Schüttorf und dem nordrhein-westfälischen Rheine wurde am Montag freigegeben.

[mi]: Rakouská obchodní firma Fotohandel Niedermeyer otevřela včera v Praze svou prodejnu v Nuslích na náměstí bratří Synků. Nabízí fotopřístroje, výpočetní, audiovizuální techniku a další zboží známých výrobců, jakými jsou Sony, Canon, Minolta, Seiko nebo Philips. Kromě prodeje bude zabezpečovat záruční i požáruční servis a je připravena poskytovat i další služby. Při příležitosti otevření prodejny předal syn majitele firmy pan Christian Niedermeyer Nadaci Olgy Havlové dar — barevný televizor Toshiba.

MAJÍ VŠUDE BARVITĚ TVŮRÁKY...

představit si stabilní vládu, vždyť chybí jasná většina, která by ji podporovala.

Taková nevalná vyhlídka pro politický život v Polsku plyne ze skutečnosti, že velká část občanů zřejmě nevěří žádné straně, a tak se voleb jednoduše nezúčastní. Vždycky se samozřejmě najdou i lidé, kteří jdou volit hlavně z recese. Nemám nic proti přátelům piva ani jiného moku nikde na světě, ale rád bych upozornil, že je riskantní dávat komunistům volební šanci, dovedou ji využít.

Výsledky polských voleb jsou pro naši společnost velmi potřebným varováním, vždyť už v předválečné Masarykově demokratické republice se neblaze projevoval sklon zakládat spoustu straníček prosazujících výhradně dílcí, třebas jenom stavovské zájmy.

Zvláště v nynějším přechodném období je důležité myslet hlavně na věci, které se týkají nás všech. A ovšemže výsledky polských parlamentních voleb, prvních zcela svobodných, nejsou varováním jenom pro voliče, ale především pro politiky, kteří nejdou tak, aby hnutí či strany, které reprezentují, se stávaly u široké veřejnosti hodnějšími důvěry.

KDE PŘESTÁVÁ LEGRACE

Také v Polsku mají stranu přátel piva a ta podle předběžných výsledků nedělních parlamentních voleb získala 3,2 procenta hlasů, což vůbec není málo, uvážíme-li, že pro legendární Solidaritu hlasovalo jenom 4,8 procenta voličů a pro liberální stranu premiéra Bieleckého 7,1 procenta. Právem lze hovořit o polské mléčce většině, protože k volebním urnám přišlo jenom čtyřicet procent zapsaných voličů.

V polských volbách zvítězil velmi těsně postsolidaritní Demokratický svaz bývalého premiéra T. Mazowieckého před postkomunistickou koalicí nazvanou Svaz demokratické levice, které určitě pomohla skutečnost, že dřívější komunisté si po léta zvykali na kázeň, takže dostavili se do volební místnosti je pro ně přirozené. Rozdrobenost nového Sejmu, jak se jmenuje polský parlament, bije do očí a sestavení vládní koalice bude obtížné.

Za těchto okolností poukazuje polský tisk na posílení klíčové role prezidenta L. Wałęsy i na možnost předčasného vypsaní nových voleb. Katolický list Slovo powszechnie prosazuje, aby se vytvořila koalice těch seskupení, která usilují o křesťanské hodnoty v životě společnosti a

o rovnováhu mezi plněním ekonomických požadavků a řešením sociálních otázek. Ide tu o spolupráci křesťanskodemokratické Dohody středu, katolické akce, Svazu křesťanských demokratů i postsolidaritní Relnické koalice, která získala 5,9 procenta hlasů. Zamýšlená koalice křesťanských seskupení by představovala velkou sílu.

Příští vládní koalice v Polsku může mít samozřejmě různou podobu, ale jisté je, že v novém parlamentě nebude snadné dosáhnout dohody. Přitom jeho prvním závazným úkolem bude přijmout státní rozpočet, což podle listu Rzeczpospolita rozhodne o vývoji ekonomiky: zda půjde Polsko dále cestou reformy nebo zda začne tisknout stále více nekrytých peněz. Při roztržštěnosti parlamentu je těžké

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

eines sei vorweggeschickt: Die Prager Taxifahrer sind sicher nicht besser oder schlechter als ihre Kutscherkollegen in den übrigen europäischen Großstädten. Daß hilflose Fremde in ihrer Orientierungslosigkeit mal kurz kräftig ausgenommen werden, soll auch schon in Metropolen vorgekommen sein, in denen die Um- und Aufbruchstimmung nicht solche Blüten treibt wie in Prag. Und der Verfasser dieser Zeilen hat allen Grund, die Droschen-Chauffeure mit Milde zu behandeln, bringen sie doch erst die gewünschte Farbe in seine Artikel, wenn darin Volkes Stimmung gefragt ist. Denn — so lautet nun mal eine ungeschriebene Schreiberling-Regel: Die Taxifahrer sind das Volk.

Ein *taxikar* — so heißen die Droschen-Chauffeure hierzulande — wollte mir jüngst für die rund drei Kilometer Fahrt von meiner Wohnung zum Wenzelsplatz statt 25 Kronen, die ihm zugestanden hätten, gute 100 Kronen abknöpfen. Nichts gegen fette Trinkgelder, aber reinlegen lasse ich mich nicht gern. Ich löhnte schließlich die Hälfte, umgerechnet rund drei Mark. Die Differenz zwischen dem normalen Preis und der gezahlten Summe betrachtete ich als Strafe für meine Blötheit, den Fahrer nicht sofort nach Bestehen der Mietdroschke zum Einschalten des Taxometers aufgefordert zu haben.

Durch Schaden klüger geworden, verlangte ich auf dem Rückweg mit deutschen Freunden zu meiner Wohnung von einem anderen Taxi-Chauffeur kategorisch, die digitale Meßuhr anzuwerfen. „Die ist kaputt“, war die Antwort. Aber eine Quittung zumindest brauchte ich. „Hab' meinen Quittungsblock vergessen“, wurde hinhalten Widerstand gegen schriftliche Beweisstücke des geplanten Wucherpreises geleistet. Daraufhin wollte ich wenigstens wissen, was die Fuhr ungefähr kosten solle. Das war zuviel. Der Taxifahrer, der bereits angefahren war, hielt abrupt an und schmiß die aufsässigen Kunden kurzerhand raus.

Wenn sich die Taxifahrer angesichts solcher Praktiken wenigstens in deren Gassengewirr auskennen würden! Ein österreichischer Kollege hat da so seine Erfahrungen. Er wohnt am „Kleinseitner Ufer“ der Moldau. Die kurze Stichstraße auf der Flußseite direkt gegenüber dem Nationaltheater liegt nicht gerade in einem Außenbezirk. Will der Kollege mit dem Taxi zu seiner Wohnung fahren, kommt es meist zu folgendem, hier in freier Übersetzung wiedergegebenem Dialog. „Ich möchte zum Kleinseitner Ufer“, spricht der Journalist bei einem der Taxifahrer vor, die in einen Plausch mit Berufsgenossen vertieft beisammen stehen. „Das existiert nicht“, zahlt es ihm der Angesprochene heim. Ein Bestätigung heischender Blick in die Runde der Chauffeur-Kollegen wird mit allseitigem Kopfnicken beantwortet.

Der Journalist, der ziemlich sicher weiß, in welcher Straße er wohnt, ist

Sowjets betreiben Flugzeug mit Erdgas

Sowjetische Konstrukteure haben Flugzeug-Triebwerke entwickelt, die

darauf inzwischen schon gefaßt. Als probates Mittel eines raschen Gegenbeweises bietet er eine Wette an: „100 Kronen, daß es das Kleinseitner Ufer doch gibt.“ Angesichts dieser respektgebietenden Summe macht sich Verunsicherung breit. Einer der *taxikari* zieht verstohlen einen Stadtplan hervor. Tatsächlich: So ein klitzekleines Stückchen Kleinseitner Ufer ist also doch vorhanden. Undeutliches Gemurmel („Wurde ja auch jede zweite Straße seit der Wende umbenannt“) leitet den Rückzug und die Abfahrt ein.

Nun wird es aber höchste Zeit, auch einmal eine Lanze für die Kreuzfahrer der Prager Asphaltwüsteneien zu brechen. Zuvor ist zu bemerken, daß sich der Magistrat unterdessen der finanziellen Seite des Problems angenommen hat. Auf acht Kronen — rund 45 Pfennig — wurde der Kilometerpreis begrenzt, angesichts der Benzinkosten von 18 Kronen pro Liter nicht gerade üppig. Wer gegen das Verdikt verstößt, wer das Taxometer nicht einschaltet oder wer überhöhte Quittungen ausstellt, dem drohen drakonische Strafen: Lizenzverlust kann leicht die Konsequenz sein.

Alle sind — so der weise Beschluß der Prager Stadtväter — vor dem Gesetz gleich, nur einige sind etwas gleicher. Denn neben den Skodas und westlichen Gebrauchtwagen für den Normalfahrergast durchbrausen seit einiger Zeit nagelneue Mercedes- und BMW-Limousinen mit Taxileuchten auf dem Dach den Großstadtverkehr. Ihre Ausländernummern verraten, daß sie gar nicht offiziell eingeführt wurden, sondern nach einiger Zeit der Verwendung als Mietwagen in Prag wieder in Österreich oder Deutschland verschertelt werden sollen. Deren Fahrer dürfen den dreifachen Fahrpreis verlangen, dafür jedoch auch gar keine normalen Sterblichen befördern, sondern ausschließlich die reichen Gäste aus den Westlern vorbehaltenen Luxushotels. Kein Wunder, daß es dem normalen *taxikar* angesichts dieses Zweiklassen-Zahlrechts schwerfällt, die Mahnungen zur Preisdizziplin ernst zu nehmen.

So lavieren denn die Prager Taxifahrer zwischen süßer Versuchung und herber Strafandrohung. Eine Prager Freundin fuhr neulich mit einem der netten Chauffeure, die „zufällig“ vergessen, das Taxometer einzuschalten. Da sie kurz vor der Fahrprüfung stand, beobachtete sie genau, wie der Meister des Lenkrads Steuer, Gaspedal und Gangschaltung bediente. Er spürte den prüfenden Blick, zog jedoch falsche Schlüsse. Als die Freundin dann vor dem Aussteigen auch noch eine Quittung verlangte, verlor er endgültig die Nerven und ließ ihr die Fahrt umsonst. Der Grund: Er witterte eine Kontrolle und fürchtete die Folgen seiner Unterlassungssünde.

Ein

wahlweise mit dem üblichen Kerosin oder mit verflüssigtem Erdgas betrieben werden können. Die Beweggründe sind unter anderem im Umweltschutz zu sehen. Bei Erdgas ist der Schadstoffausstoß erheblich geringer.

Ein Hubschrauber vom Typ Mi-8TG

Čtyři vraždy na krku

(pk): Série čtyř chladnokrevných vražd a jednoho nedokonaného pokusu o vraždu, spáchaná v prvních dnech května 1990, vstoupila do povědomí veřejnosti jako případ K+K. Připomeňme jen krátce: čtyřlícetiletý M. Kutlík a čtyřlícetiletý J. Kot, oba již dříve několikrát soudně trestáni, zavraždili 1. května v Nýřanech nočního vrátěného, aby se zmocnili jeho služební zbraně. S ní se vydali Tatrou 613 do Prahy. Cestou přibráli dvě sedmnáctileté stopařky, které zanedlouho v lese svázali a drasticky ubodali k smrti. Druhý den v Praze zastřelili *taxikáře* jen proto, aby ho obrátili o tržbu. Na cestě zpátky do Plzně přepadli řidiče zahraničního kamiónu, jehož hodlal rovněž sprovodit ze světa, ale zásah nebyl smrtelný. Zločinci ujeli s lupem a zanedlouho byli zadrženi. Senát krajského soudu v Plzni vynesl večera nad oběma pachatelé rozsudek: pro J. Kota trest odnětí svobody na doživotí, pro M. Kutlíka odnětí svobody na 25 let, pro oba ve třetí nápravné skupině. Proti tomuto rozsudku se ovšem mají možnost odvolat a zřejmě to udělají. Odvolá se také prokurátorka, která považuje trest pro M. Kutlíka za příliš nízký. Hrozí zde ale nebezpečí, že Nejvyšší soud nestihne odvolání projednat do té doby, než uplyne zákonná lhůta pro maximální délku vyšetřovací vazby — to jsou dva roky.

Vnitro o kriminalitě

PRAHA: Všichni tři ministři vnitra by v nejbližší době měli znovu jednat o kompetencích svých policejních sborů. Potvrdil to na včerejší tiskové konferenci ministr vnitra ČR Tomáš Sokol. Slovenský požadavek na změnu kompetencí, zejména na přenesení kriminální služby do republik, by podle něj znamenal »ztrátu akčních služeb federálního ministerstva vnitra«. Jak dále sdělil policejní ředitel pplk. F. Zelenický, dvacet miliónů korun, které věnuje české policii pražská radnice, budou použity na zlepšení situace v dopravě a pro pořádkovou službu. Kriminalita se v období od 1. ledna do 1. října 1991 v ČR zvýšila proti stejnému období loňského roku o 41,9 %. Z celkového počtu 207 376 trestných činů jich bylo 32,6 % objasněno.

Past na lupiče

BRNO: Výročí vzniku republiky »oslavili« dosti cynickým způsobem zloději, kteří ukradli v noci na 28. říjen z arcibiskupského zámku v Kroměříži 7 obrazů na plátně. Jedná se o obraz německého malíře Johanna Rotenhamera (1564—1623) Hrající si děti o rozměrech 40×50 cm, G. Minderhouta (okolo 1760) Dekorativní architektura (40×45 cm) a Dekorativní krajina (38×44 centimetrů), od Gaetana Rosy (1690—1750) Odpočinek po práci (40×45 cm), Karla Spitzwega z 19. století Křížová chodba v klášteře (57×44 cm) a Schodiště gotického kláštera (57×44 cm) a Justuse van den Nypporta z druhé poloviny 17. století Sedláci v krémě (59×44 cm).

Geny obrazů odhadli odborníci na 500 tisíc korun. Dva pachatelé chtěli zřejmě odnést větší kořist, ale překvapil je hlídač, kterého se jim podařilo omráčit. Kroměřížský arcibiskupský zámek je uzavřen pro veřejnost a jeho expozice budete moci zhlédnout až v příštím roce.

.. A CHYTLI JE?

und eine mit 37,6 Meter Spannweite und 48 Meter Länge angegebene Düsenmaschine Tu-155 blieben mit Erdgasantrieb schon bis zu zwei Stunden in der Luft. Die Wirtschaftlichkeit dieses Kombi-Antriebs sei erwiesen, sagten Ingenieure vom Moskauer MIL-Konstruktionsbüro bei einer Vorführung in Berlin.

Seine Familie ließ sich 1922 in Frankfurt reich nieder. Er heiratete 1948 Prinzessin Leonide aus dem georgischen Königshaus Bagration-Mukhransky und lebt heute in dem kleinen Dorf Saint-Briac in

men. Es ist sein erster Besuch in der früheren Hauptstadt des Zarenreiches. Großherzog Wladimir wurde im August 1917, fünf Monate nach der Abdankung von Nikolaus II., in Finnland geboren.

Donnerstag nach St. Petersburg, um an der von Bürgermeister Anatolij Sobtschak veranstalteten Umbenennungsfest der bisherigen Leningrad teilzunehmen.

Vorwärts, Genossen, zurück!
PARIS, 4. November (AFP). Großherzog Wladimir Romanow, Vetter des letzten russischen Zaren Nikolaus II., reist am

Dokumente, no spr. 843 nahove

92

der westfranzösischen Bretagne. Nach eigenem Bekunden träumt er für seinen zehnjährigen Enkel Georges von einer Rückkehr auf den russischen Thron.

Módní slovník

Baskická čepice je měkká, malá, kulatá pokrývka hlavy, oblíbená v oblasti Pyrenejí, obzvláště u Basků. Do světové módy ji prosazovaly koncem dvacátých let 20. století francouzské módní salóny.

Bermudy jsou úzké, někdy až přiléhavé kalhoty, sahající těsně nad kolena, dolní okraj bývá založen do manžety. Bermudy jsou oblíbenou součástí letního sportovního nebo plážového oblečení. V současné době také mohou tvořit část módního kostýmu z vlněné tkaniny.

Biedermeier je styl odívání z období let 1820 až 1840. Byl ovlivněn industrializací a stal se záležitostí širšího okruhu lidí. Zdůrazňoval hlavně skromnost a stýdlivost. Módní byly vzorované, hlavně kostkované tkaniny, které se používaly na oděvy pro ženy i muže. Ženský oděv se skládal ze živůtku, který obepínal hrud, ze sukně s mnoha spodničkami, pasu posunutého do přirozené výše a z korzetu. Rukávy se mohutně rozšířily. V zimě se nosily pláštové šaty z vlněných tkanin nebo peleríny. Oblíbené byly šály, šátky a kožešinová boa. V oděvu pro muže zůstal společenským i vycházkovým oblečením frak. Byl těsně přiléhavý a nosily se k němu dlouhé úzké kalhoty s barevnou vestou. Svrchní kabát se stal běžnou součástí oděvu.

Rozpačité výstavní bilancování

Svět, ve kterém chceme žít, bylo moto Čs. všeobecné výstavy, která skončila 28. října. Za 166 dnů ji navštívilo 2 milióny 351 tisíc 153 návštěvníků, což je zhruba stejný počet, který »stoletou« pocítil před sto lety.

Jak řekl na včerejším, závěrečném bilancování s novináři generální komisař Společnosti pro Všeobecnou čs. výstavu Ing. R. Menšík, konalo se na Výstavišti celkem 11 dlouhodobých a 42 krátkodobých výstavních akcí, kterých se účastnilo tisíce vystavovatelů od nás i ze zahraničí. Vyvrcholením a bombónkem »stoleté« byl beseda Autosalon Praha '91, na který přišlo přes 600 tisíc návštěvníků. Výstava, o jejíž úrovni, a především některých expozic lze hovořit s mírnými rozpaky, byla poznamenána dvěma evakuacemi, kdy neznámý pachatel hrozil bombou, a při velkém požáru Bruselského pavilónu za 40 miliónů korun minulý pátek. Dosavadní poznatky z vyšetřování dokazují, že šlo zřejmě o hrubou nedbalost. Zajímalo nás, jaká je budoucnost celého Výstaviště, již s ohledem na více než 1,5miliardový dluh. Společnost pro Všeobecnou čs. výstavu, která provozuje celý areál až do konce letošního roku, zanikne podle usnesení vlády až dnem 30. 6. 1992 a to znamená, že Výsta-

viště bude využito. Ještě letos, konkrétně od 8. do 11. listopadu, se tady bude konat Martinské posvícení. Tradiční vánoční trhy mají zahájit od 23. listopadu a potrvají až do 22. prosince. Pochopitelně že v těchto dnech bude v plném provozu oblíbená Křižkova fontána se světelnými efekty, a to vždy od 17 hodin až do 20 hodin s pěti novými skladbami. O dalším osudu Výstaviště se musí rozhodnout hodně brzy, a to nejspíš již do Nového roku, kdy má být založena akciová společnost, která bude mít na starostí využítí areálu. V žádném případě nebude Výstaviště prodáno zahraničním zájemcům, kteří z pochopitelných důvodů projevují nevšední zájem nejen o postavení Bruselského pavilónu, ale i o originální Pyramidu apod. Doufejme jen, že za dalších sto let se naši potomci vyrovnají s větší ctí a hlavně profesionálně s obsahovou náplní výstavy, která byla vždy celonárodní poutí. Ať žije výstava roku 2091!

Tam za lesem znám hospodu...

Vlastně to ani není hospoda v tom pravém smyslu slova, ale vinárna. Jejím majitelem je rodina Drsových — otec, matka a syn. Proto se zde říká vinárna U Drsů. A kde ji najdete? Tři kilometry za Tábořem, na křižovatce ve směru na České Budějovice.

Stavět zmíněné zařízení začala rodina za pomoci dobrých přátel již v květnu 1989, a protože byli plní, tak již v únoru minulého roku zahájili provoz. Že to všechno dělá nejen s rozumem, ale i s citem — pozná se na prvý pohled jak zvenčí, tak i v útulném interiéru. I krůž je zaručeně pravý, a lze v něm tedy v zimních měsících topit.

Celá stavba i s vnitřním vybavením přišla majitelé na pouhých dvě stě padesát tisíc korun. Brzy po otevření vinárny se však ukázalo, že chuť do práce a dobrá vůle jsou mnohdy slabou zbraní proti závlsti či strachu z konkurence. A tak se objevily pomluvy a zase pomluvy. »To to půlroční období je již šťastně za námi, ... KAH LADĚ CHDÍ PIT...«

řiká Josef Drs. Vydržel. Dnes u nich pracuje čtrnáct zaměstnanců. A hosté, kteří sem zavítají, se vždycky vracejí. Již zde mají i své štamgasty, a to nejen cizince. Také Pražané přilíždějí k Drsovým oslavovat své významné dny.

Když jsem si prohlédla jídelníček a porovnála zdejší ceny s cenami v pražských restauracích, usoudila jsem, že se to mnohým vyplatí. Od pondělka do středy se zde místo vždycky najde, ovšem chce-li sem někdo zavítat ve druhé polovině týdne, pak je lépe se objednat. V příští sezóně, kdy se zvětší počet míst ve vinárně na padesát pět, bude mít šanci mnohem větší počet zájemců.

Konečně tedy Josef Drs září spokojeností. Nejvíce se mu však dmou prsa hrdosť, když přináší objemnou knihu, do níž hosté zapisují svá slova díky. Na jeden zápis je však nejvíce pyšný: Máte to tu hezké. Přeji vám úspěch. Václav Havel.

Oděv z období biedermeiera.

Rezné rány na tváři a předloktí způsobili tři neznámí muži 15leté Růženě Líčkové, dceři Borise Líčka, mluvčího protestní skupiny, která na náměstí SNP v Bratislavě drží hladovku za vyhlášení samostatnosti. Vyhržovali jí zabitím, jestliže otec neskončí hladovku.

.. SLOVÁCI O ŽIJU ...

Vykřičníky Integročního centra

Starosta městské části Praha 3 Mgr. M. Borsbudiž pochválen za úmysl otevřít pro těžce mentálně i kombinovaně postižené děti integrační centrum. Skupině odborníků kolem docenta Z. Matějčka a dr. J. Šturmy z Dětské kliniky Institutu pro další vzdělávání lékařů patří uznání za vypracování vzorného projektu tohoto centra. Sponzorům, podnikatelům a magistrátu hl. města Prahy náleží dík za finanční zabezpečení celé akce. I pan I. Lacina, byť laik a dnes již jen bývalý vedoucí Integročního centra, nese zásluhu za urychlenou výstavbu a otevření centra, o němž jsme referovali v článku Elektrikář víc než lékař.

Absurdita vyjádřená v názvu zmíněného článku je tedy bohudík již minulostí. Soubor mezi velkou a malou odborností, mezi přístupem nadšeným a trpným však dosud trvá. Čtrnáctičlenný odborný tým dět-

ského psychologa dr. Šturmy, který se vinou diletantského šéfování pana Laciny podařilo nejprve znechutit a posléze vypudit, pan starosta přes noc a vlastně pro novináře nahradil panem dr. Satrapou, specialistou na problematiku velmi otažitou. Tento muž na komunistickém ministerstvu školství řídil lékařské fakulty, habilitoval v oboru nukleární medicíny, nicméně do centuru musel pro způsob jejího nabytí zase odevzdat. Podivuhodně však vyhověl narychlo redukované koncepci pana starosty po vyhazovu dětských specialistů; nadějný tým psychologů, psychiatrů, terapeutů, logopedů a rehabilitačních pracovníků hodlá nahradit hlavně sestřičkami, »aby měl kdo dětem utírat zadečky«.

Zdravotní sestry ve skupině dr. Šturmy samozřejmě nechyběly — bylo jich v počáteční fázi pro 20 dětí plánováno šest. Tě-

žistěm původního projektu však vedle zdravotní péče byla integrace — začlenění postižených dětí v maximální míře do společnosti, naplnění jejich pocitu uplatnění, interakce a citové komunikace. Kromě toho měl Šturmův tým pracovat i v domácím prostředí s těmi malými nešťastníky, kteří například pro nevidomost nebudou schopni přijímat denní péči v Integročním centru. Po mocenském zásahu žižkovské radnice však z těchto záměrů zbylo jen žalostné torzo. Nebyla zatím zohledněna ani odborná doporučení ministerstva zdravotnictví, hovořící o skupině dr. Šturmy jako o optimální pro plně rozvinutí komplexní interdisciplinární péče centra. A tak okleštěná a jistě pohodlnější současná varianta hrozí z Integročního centra udělat centrum spíše segregáční. Lze jen doufat, že dodatečně vypsané konkursní řízení objektivně vyřeší trapné personální spory ve prospěch perspektivy postižených dětí.

Do Evropy (ne)jednotně?

STRUKČKA BEZ KOMENTÁŘE..!

V polovině listopadu by mohla být s největší pravděpodobností parafována a v provinciích pak podepsána asociální dohoda o přidružení ČSFR k Evropským společenstvím. Závěrečné, již osmé kolo jednání na toto téma se má uskutečnit v Bruselu 5. a 6. listopadu.

Jak vyplývá z poselství premiéra M. Čtvy předsedovi Komise ES J. Delorsovi, máme zájem na liberalizaci vývozu, především textilních výrobků a zemědělských produktů, uvítali bychom, kdyby ES v rámci své pomoci SSSR financovalo vývoz našich zemědělských produktů i dalších výrobků na tyto trhy, a jde nám též o rozšíření dohod, které by se týkaly zaměstnávání občanů ČSFR ve všech členských státech evropské dvanáctky. Podepsání této dohody by mohlo naši federaci plnět od 1. ledna příštího roku nemalé výhody.

I když funkcionáři ES se vyjadřují o možnosti našeho přidružení členství optimisticky, sporným bodem, zdá se, stále je, jak tvrdí někteří čeští a slovenští politici, část textu dohody. Slovenská vláda navrhuje, aby v její preambuli či některém článku byl vyjádřen fakt, že se jejího plnění zúčastní Česká republika a Slovenská republika v souladu s Ostavou ČSFR. Jak se však novináři minulý týden po zasedání federální vlády dozvěděli, vedoucí delegace Komise ES P. Benavides však opakovaně vyloučil možnost, aby byla v preambuli či v textu smlouvy zařazena charakteristika ústavněprávního uspořádání čs. státu včetně zmínky o postavení ČR a SR. Je to vcelku pochopitelné. Z podepsání dohody vyplynou nejen určitá práva, ale také povinnosti. Proč by se ES mělo dohadovat místo s jedním se dvěma partnery, který z nich je za jejich plnění zodpovědný?

Jak však uvedl slovenský premiér J. Čarnogurský, ve formálních i neformálních rozhovorech s funkcionáři ES se dozvěděli, že nevidí důvod, proč by se tomuto požadavku slovenské vlády nemělo vyhovět. Řekl dále, že do září naráželo jeho nastolení čs. delegací na odpor zástupců české vlády v naší reprezentaci. V tomto měsíci se také obě republikové vlády a federální ministerstvo zahraničních věcí dohodly na formulaci, kterou čs. delegace při rozhovorech uplatní. Ani 3. října během neformálních jednání v Bruselu však čs. delegace tento požadavek neuplatnila z důvodu, jež mu nejsou známy.

Kde je pravda? Přednesla čs. delegace požadavek slovenské vlády, nebo nepřednesla? Ať platí tvrzení té či oné strany, zdá se, že o sporném bodu, tentokrát textu asociální dohody ES, rozhodne až strana třetí — zástupci evropské dvanáctky. Bohužel. Je to smutné, ale je to tak.

Bratislavský incident a budoucnost ČSFR

Za ČSL první místopředseda Jan Marek: Rozbitá vejce a nekulturnost nemohou být argumentem pro jednání předsednictev národních parlamentů o žádné otázce. Jsou ale důkazem nebezpečných ambicí a argumentační slabosti těch, kdo vrhají vajíček vyprovokovali. Jsou současně i pobídkou, aby jednání dala konečně jednoznačné odpovědi na otázky obsahové, procedurální i formální.

Za Liberálně demokratickou stranu tiskový tajemník Pavel Šalr: Pochybujeme o tom, že by bratislavské události ovlivnily jednání předsednictev zásadním způsobem. Tato jednání jsou již dlouho ve slepé uličce, a to především proto, že česká strana není schopna reflektovat hlubokou přeměnu myšlení a citění slovenského národa a nabídnout nic jiného než dvoučlennou nefunkční federaci.

Za KDS ústřední tajemník Tomáš Svoboda:

Tento incident by další jednání ovlivnit neměl. Rozhodnutí by se měla opírat o důkladné analýzy, a ne o hlas několika pouličních křiklounů.

Předseda SNS Jozef Prokeš: Události v Bratislavě jsou odrazem politiky stran a hnutí, které tento mítink uspořádaly, zejména politického diletantismu jejich reprezentantů. To se projevilo i na dosavadních jednáních, která nevedla k ničemu pozitivnímu, a tedy uvedené události je nemohou nijak ovlivnit.

Předseda Občanské demokratické unie — VPN Marián Porebjak: Pokud by česká reprezentace považovala hulvátské projevy zastánců Slovenského státu za reprezentativní, tak by tento incident mohl další jednání negativně ovlivnit. Předpokládám, že je ani slovenská reprezentace za reprezentativní nepovažuje a měla by se proto od nich co nejrozhodněji distancovat.

ROZDĚL A PANUJ

Možnost vytvoření svazku mezi Slovenskem a Moravou v případě, že nedojde k dohodě mezi SR a ČR, naznačil předseda Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS) V. Mečiar na bratislavské tiskové besedě. »Moravanům jsme slíbili, že skončí-li vztahy s Čechy krizí, jsme ochotni se dohodnout s nimi separátně. Potom se může ČR připojit,« řekl. Údajně se nemohou přehlížet emancipační snahy 1,7 miliónu občanů, kteří se hlásí k moravské národnosti. Trochu to tak připomíná staré známé rozděl a panuj. Aneb, nebude-li vám, Moravané, práno od Čechů, my jen uvítáme, budou-li oslabeni, až přejdete k nám. Ale hrome — cožpak opravdu lze takhle uvažovat? Oni a my, my a oni? Češi a Slováci, Slováci a Češi, potřebuje jedna loď více příd, anebo zád? Poseděl někdy pan Mečiar v moravském vinném sklípku, v české hospodě? Já ano, popl jsem si i v krčmítkě, a nebylo mi tam špatně natolik, abych si myslel, že se bez lidí okolo mohu obejít.

Limitem záchrany federace 20. listopad

(fa): Projednávání vyhlášení svrchovanosti SR Slovenskou národní radou na její nadcházející schůzi označil během včerejšího pražského zasedání české vlády premiér P. Pithart za politicky nešťastné. A to z toho důvodu, že právníci se zřejmě budou dohadovat o protiusávnosti tohoto kroku. Dále řekl: »Pro mě osobně je jakýmsi limitem 20. listopad, kdy by měla vláda ČR projednat návrh rozpočtu. Jestli do té doby nebudou jednoznačně dohodnuty se slovenskou stranou závažné otázky, tak se obávám, že se dá společný stát těžko zachránit.« O úterátním jednání ministrů financí ČSFR, ČR a SR informoval novináře ministr K. Špaček. Poznamenal, že se hledá způsob, jakým by rozpočtová soustava přispěla k tomu, aby se federace upevnila, a ne aby se na rozpočtech rozešla. Při snaze vyhnout se sporným otázkám se tyto vládní představitelé dohodli o výdajích, které se budou přímo odvíjet od příjmů v jednotlivých republikách. Česká vláda během svého zasedání schválila návrhy zákonů ČNR o ochraně přírody a krajiny, o poplatcích za uložení odpadu a konstatovala, že byly splněny úkoly programu na ozdravení Severočeského kraje.

Zásnuby JAWY

(rlh): Jak řekl ředitel s. p. Jawa Týnec nad Sázavou J. Mrva, podepsala tato firma rámcovou smlouvu, ve které se zavazuje spolupracovat s italským výrobcem motocyklů CAGIVA. Tato firma vstoupí až do

Demokrat by rezignoval

PRAHA: K rezignaci na funkci předsedy Federálního shromáždění včera vyzval v otevřeném dopise A. Dubčeka poslanec FS J. Jilek (ODS). »Odmítnutím podpisu (tzv. lustracního zákona schváleného kvalifikovanou většinou poslanců FS, jste plivnul do tváře jeho členů a většiny naší veřejnosti a potvrdil jste tak názor, že jste skutečným demokratem nikdy nebyl. Skutečný demokrat respektuje většinu, a pokud nedokáže respektovat většinové rozhodnutí orgánu, kterému předsedá, rezignuje na svou funkci,« praví se v dopise. Poslanec Jilek dále konstatuje, že pokud měl A. Dubček výhrady k zákonu, byl jako poslanec povinen vznést je na místě a v čase k tomu určeném a nikoli po schválení zákona ve sdělovacích prostředcích. J. Jilek předsedovi parlamentu vytýká, že se pod »trapnou záminkou« nemoci nezúčastnil projednávání zákona, ačkoli mu nemoc nebránila v setkání s B. Pankinem. »Situace jako vystřižená z paměti soudruha Bifaka, který vzpomíná mimo jiné také na ty klíčové momenty historie, kdy jste se „hodil marod“, kdž šlo skutečně do tuhého,« připomíná J. Jilek. V závěru svého otevřeného dopisu A. Dubčeka vyzývá, aby nepokračoval ve pátosí politice a zachránil poslední zbytky vážnosti.

VAJÍČKA BY DOŠLA

(fa): Bratislavské setkání předsednictev obou národních rad bylo odloženo zřejmě na 10. listopad proto, že slovenská strana neměla dostatek času na přípravu k expertnímu jednání, uvedl na včerejší tiskovce ODS P. Lom. I přesto, že ve Štítně nedošlo v otázce kompetencí k vyřešení všech sporných bodů, konstatovali představitelé ODS, že další jednání rozhodně smysl má a jiný názor lze pokládat pouze za spekulativní. Možnost, aby se rozšířila o problematiku případného rozdělení federace, nepřipustili, prohlásili, že se o této eventualitě ani neuvažovalo. Předseda ODS V. Klaus uznal, že bratislavská aféra namířená proti hlavě státu nemá obdoby, avšak řekl, že se mohlo déle vyčkat, až nespokojená skupina vajíčka dohází, a pokračovat v argumentaci. Kritiku kupónové privatizace některými ekonomy ale neuznal.

privatizovaného podniku s 33- až 39procentním kapitálovým podílem. Zůstane přitom zachována tradiční značka Jawa, Cagiva naopak poskytne know-how, technologii a přístup na své trhy. Vzhledem k tomu, že se jedná o spolupráci i s ČZ Strakonice, půjde o poměrně velký projekt společného podniku. Ve Strakonici bude vybudována velká motorárna a výrobní kapacita nového závodu jawy má být 30 tisíc motocyklů ročně.

Was so ein eigenhändig zubereitetes Gericht alles bewirken kann: Am Sonntag bewirtete der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel die führenden tschechischen, slowakischen und föderalen Politiker in seinem Wochenendhaus am Fuß des Riesengebirges mit selbstgekochem Gulasch. Nachdem die Gäste dann noch einmal stundenlang die Einzelheiten des künftigen Verhältnisses zwischen Tschechischer und Slowakischer Republik durchgekauft hatten, schluckten sie schließlich die Lösung à la Havel: Beide Teilrepubliken, so das Rezept des Präsidenten, regeln bis Ende November in einem Staatsvertrag ihre gemeinsamen Beziehungen, im neuen Jahr werden aufgrund dieser Regelungen die Kompetenzen der CSFR-Föderation festgelegt und bis Anfang Mai — wenige Wochen vor den Parlamentswahlen — stehen die neuen Verfassungen der CSFR

und ihrer beiden Teilrepubliken. Mit der Einigung auf den verbindlichen Zeitplan haben die streitbaren Brüder zumindest ihren Willen bekräftigt, zwischen sich nicht das Tisch Tuch zu zerschneiden. Die gemeinsame Mahlzeit in Havels Hütte ist ein wichtiger Erfolg, aber bei der Arbeit am Detail sind noch einige unverdauliche Brocken zu beseitigen.

Über den Staatsvertrag wird schließlich schon seit Monaten verhandelt, und nicht umsonst gehen die Vorbereitungen für eine Volksabstimmung über die Unabhängigkeit beider Landesteile weiter. Nach der Havel-Speisung kann auch nicht plötzlich vergessen sein, daß viele slowakische Politiker noch nicht einmal an den Plänen zu einer Volksbefragung Geschmack finden konnten. Noch ist deshalb zu befürchten, daß in der Tschechoslowakei bald wieder viele Köche kochen.

PRAG, 4. November (AP). Slowaken und Tschechen haben am Montag einen Vermittlungsvorschlag von Präsident Vaclav Havel angenommen, der die CSFR vor dem Auseinanderbrechen bewahren soll. Der sechs Punkte umfassende Plan sieht nach Angaben von Präsidentensprecher Michael Zantovsky und von Verhandlungsteilnehmern vor, daß zuerst die Parlamentspräsidenten der slowakischen und der tschechischen Republik ein Abkommen ausarbeiten. Dieser Vertrag werde dann die Grundlage für drei neue Verfassungen (je eine für die beiden Republiken und eine für die CSFR) bilden, die bis zum Ende des Jahres erarbeitet werden sollen.

Alle drei Verfassungen und der Vertrag sollen dann im nächsten Jahr gleichzeitig in Kraft treten. Wie Zantovsky sagte, bestehen aber noch ernsthafte Meinungsunterschiede. Unabhängigkeitsbestrebungen gibt es vor allem in der Slowakei, dem ärmeren Drittel der CSFR.

Vejce, stát a my

Pan prezident byl po návratu z velké zahraniční cesty uvítán v Bratislavě nevrzící vými výkřiky a vejci, která se rozpekávala o pódium: manifestace za společný stát se tak změnila de facto ve svůj opak. Házení vajec po prezidentovi a jeho doprovodu je šokující, a máme ve světě postarání o další ostudu, protože takové počínání — hodně eufemisticky řečeno — odporuje dobrým mrávům. Nemilé epizodě není třeba přikládat dějinný význam, nicméně svědčí o tom, že situace ve vztazích českého a slovenského národa je horší, než se oběma národům snaží někteří politici namalovat. Dokazují to také ohlasy, které jsme si mohli přečíst v úterním tisku. Jestliže předseda SNR Fr. Mikloško incident rozhodně odsoudil pro způsob, jímž někteří lidé vyjadřují vlastní názory, předseda FS A. Dubček hovořil o »špatné režii« mltínku, federální premiér M. Čalfa kritizoval bezpečnostní složky, »které zcela selhaly«, místopředseda federální vlády Pavel Rychetský usoudil, že věci »není třeba žádným způsobem dramatičkovat«, ozývají se výtky na adresu slovenské policie a pořadatelé žádají vyšetření, kdo organizoval jakékoliv autobusové zájezdy narušitelů mltínku a jaké byly jejich finanční odměny...

Trochu to, zejména z úst levicově orientovaných politiků, zavání komunistickými manýry — vyšetřit, potrestat, zajistit, snad ještě vyrábět petice... To, co se stalo, je trapné. Názor, byť opačný než oficiální, lze uplatnit jinak, dokonce i vůči prezidentovi, nikoliv vejci. Požadavky lze křičet jinde než v okamžiku určeném pro vzdání úcty obětem osvobozenického boje. Jenže — a tady je asi jádro věci — by bylo třeba více přemýšlet o tom, proč k tomu došlo. Jaký vlastně je vztah mezi vejci, státem — nebo už téměř dvěma státy — a námi všemi.

MÁME PRÁVO NEVĚDĚT?

Nic nevěděti, případně považovali zprávy o vyražování příslušníků izraelského národa v plynových komorách za přehnané. Tak mluvili v televizním dokumentárním filmu Šoa nejen němečtí úředníci, ale také západní diplomaté. Ano, nacisté uměli zinscenovat Potěmkinovy vesnice po ruském vzoru. O hrázích holocaustu jsme se za komunismu mnoho nedozvěděti. Komunisté věděti, proč o holocaustu mluvili opatrně.

I v současném Československu. Žijí tu političtí vězňové z padesátých let s důchodem málo přes tisícovku, zatímco původci jejich zničeného života často vydělávají milióny díky podnikání, do něhož vložili sumu nakradenou za minulého režimu. Existují dnes lidé vyhazovaní ze zaměstnání pro své nekonformní názory v minulosti — těmi šéfy, kteří přežili kabáty, a jímž jsou tito lidé nebezpeční. Jsou tu i řeholníci pomlouvaní v televizi jako majetkuchtiví hamilníci. Máme právo o tom nevěděti? Nevěděti, znamená nic nedělat. Potom ovšem stavíme, ať chceme či nikoliv, základy nové totality. Člověk politicky vyškolený v bolševickém režimu a udržující sám v sobě jeho zásady, by neměl mít šanci rozhodovat ani na té nejnižší cestě tohoto státu. Jinak se staneme dříve či později podřadnou republikou na úrovni morálně předrozvojové země.

Je to ekonomicky nutné

BERN: Dojde-li k dohodě o federální ústavě ČSFR, přijatelné jak pro Čechy, tak pro Slováky, neměly by nastávat krize, s jakými je Československá veřejnost v současné době konfrontována. Prohlásil to místopředseda čs. vlády J. Mikloško v rozhovoru s dopisovatelem ČSTK při příležitosti oslav státního svátku 28. října v pondělí na zastupitelstvem úřadu ČSFR v Bernu. Mikloško se vyslovil pro toleranci, založenou na křesťanském přístupu k problému. »Na obou stranách žijí lidé dobré vůle a velká většina z nich si přeje udržení společného státu,« řekl. Dodal však, že asi deset, dnes možná už i dvacet procent obyvatel se vyslovuje pro odtržení. I na české straně je dost lidí přesvědčených o tom, že případnou separaci by české země ekonomicky získaly. »Já si však myslím, že oba národnostní celky by roztržením Československa ztratily. Existence společného státu je z ekonomického hlediska nutná,« dodal místopředseda federální vlády.

Měna je nám příznivá

PRAGA: Stabilitu cen a příznivý vývoj platební bilance ocenila včera bankovní rada SBČS na svém zasedání. Podle bankovní rady by do konce roku nemělo dojít k podstatným změnám a měla by být splněna kritéria stanovená Mezinárodním měnovým fondem. Spotřebitelské ceny by za poslední tři měsíce neměly stoupnout o více než 2—3 procenta.

NOVA RASA!
VŮL SLOVENSKÝ...

Komárek mění kursy

PRAGA: Ze spojení trhu a soukromého vlastnictví se silným zájmem státu při využívání veřejného sektoru na spravedlivé sociální politice vychází alternativní ekonomická reforma, kterou připravuje přední volební kandidát za Československou sociální demokracii V. Komárek. Jak vysvětlil na včerejší tiskové besedě s vedením ČSSD, navrhne valorizaci mezd tak, aby průměrný měsíční výdělek dělníka byl okolo 6000 korun a důchod asi 3000 korun. Jeho koncepce reformy zahrnuje rovněž revalvací čs. koruny, a to v kursu asi 20 korun za jeden americký dolar a 12 korun za marku.

TO ZNÁHONA' NEJNĚVĚ 75%-90% INFLACI!

Hrad k bratislavskému mltínku

PRAGA: Prezident ČSFR V. Havel je připraven k dalšímu jednáním s ústavními činivci, parlamenty a politickými reprezentativci o státoprávním uspořádání, uvedl prezidentův mluvčí M. Zantovsky. Dodal, že prezident však hodlá věst pouze takové rozhovory, které povedou k jasným a veřejným výsledkům a budou zavazovat všechny účastníky, aby se zasazovali o prosazení těchto závěrů. K účasti V. Havla na pondělním mltínku v Bratislavě řekl, že prezident považoval za nejdůležitější formu svého vystoupení uctění památky těch, kteří položili životy za svobodu a demokracii, a jiné vystoupení plánováno neměl.

BRATISLAVA: Včera začalo stihání protestů čln výtržnictví podle par. 202 odst. 1 a 2 tr. zákona proti některým jednolitvům a skupinám narušujícím mltínk oslav vzniku ČSR, který musel být předčasně ukončen.

• **Období, v němž se nyní nacházíme, je do velké míry ovlivněno privatizací. Společný majetek přechází do soukromého vlastnictví, původní majitelé se hlásí o svá práva. Některé lidé přitom upozorňují, že v mnoha případech je tento proces zneužíván nejen politicky, ale zejména tvrdou ekonomikou — »rozkrásí co nejvýhodněji a co nejvíce«. Jaké máte v tomto směru informace?**

pekárny. Po návratu nesměl p. Bartoníček pracovat v oboru, donutili ho nastoupit do STS Hrabáčov za plat 800 Kčs měsíčně, přičemž měl tři nezletilé děti a nemocnou manželku. Po vydání zákona č. 87/91, o mimosoudních rehabilitacích, podal bývalý majitel žádost o vydání pekárny, kterou doložil výpisem z pozemkové knihy a usnesením lidového soudu v Železném Brodě. Ředitel podniku Pekárny a cukrárny Jičín

zák. č. 229/91 Sb., o úpravě majetkových vztahů k půdě, svítila naděje. Současný vlastník Snaha Jihlava však sdělil, že objektu využívá ke kožedělné výrobě, nemovitost tím ztratila údajně svůj původní charakter. Tento důvod je však pravdivý pouze částečně. Určitá, oddělitelná část usedlosti slouží dodnes ke stejným účelům jako kdysi. Majitelka, okradená komunisty a na dlouhá léta odstraněná na okraj lidské společnosti, dnes podstupuje tvrdý, nerovný zápas o malou část původního majetku. Proti komu? Čítuji z dopisu: »Proti komunistické mafii, která ovládá Snahu Jihlava i obecní zastupitelstvo v Brtnici.« Paní Kábová se domnívá, že Ing. J. Škýřšovi a dalším pracovníkům Snahy neleží na srdci naplnění účelu restitučního zákona, prostě se chtějí na svých postech v družstvu udržet co nejdéle, pravděpodobně do doby, kdy bude možno majetek družstva privatizovat a poté za výhodných podmínek koupit. V závěru dopisu mi 74letá paní kladla otázky: »Budu se tedy zbytek života dívat, jak na „našem“ hospodářství další z komunistických mafiamů? Bude pozemkový úřad a ostatní příslušné orgány dostatečně silný, aby odolal tlaku komunistické mafie? Vrátili se ještě někdy domů?«

Kdo uhlídá mafii?

•Kdybych je měl opravdu zpracovat a vyfídit, zaměstnal bych tím desítky schopných právníků a úředníků, a ty bohužel, nemám k dispozici. Zabývám se dopisy občanů ve svém volném čase, většinu předávám k dalšímu vyřízení; vzhledem k současnému stavu legislativy a neujasněných kompetencí si nedělám žádné velké iluze. Pokus o akt spravedlnosti se často obrací v pravý opak, mnozí se případy nových křivd z důvodu tzv. jednoznačného neprokázání nároku na vydání věci.

Lad. Loutchan dopisem ze dne 7. 8. t. r. sdělil, že objekt pekárny nelze vydat, neboť je sporné, zda v tomto případě došlo k majetkové křivdě. Jičínské pekárny tuto provozovnu přitom již několik let neprovozují, proto je důvodné podezření, že za snahou oddážit navrácení majetku se skrývá „Černý Petr“, bránící rodině Bartoníčků z „neznámých důvodů“ obnovit svou živnost.

• Jak vypadá situace s navrácením majetku v zemědělství?

•Obdobně, ne-li hůře. Opět uvedu příklad, tentokrát z Jihlavska, hovořící za všechny. Paní B. Kábová hospodařila s manželem až do 50. roku na pěkné zemědělské usedlosti, načež byli komunisty označeni za kulaky a nepřátele lidu. Čítuji: »Naši rodinu připravili o všechno včetně střechy nad hlavou, důchodového zabezpečení rodičů... Ze života nám udělali doslova peklo.« Celou rodinu vystěhovali do podkrovní jakési chatrče. Rodiče dostali nakonec „milost“ v podobě penze ve výši 190 Kčs. Čtyřicet let nesměla paní Kábová překročit práh svého domu a přilehlých pozemků. Přijetím

• Jaká je vaše odpověď?

•Já za současné politické situace nemohu paní Kábové a stovkám podobných obětí komunistické chamtivosti na tyto a další otázky odpovědět, protože to prostě nevím. Naši poslanci (KDU) v parlamentech včetně mne však udělají všechno pro to, aby se okradení a ponižovaní lidé mohli aspoň vrátit do svých zpustošených domovů.

Za všechny mohu uvést případ rodiny Bartoníčkových z Vysokého nad Jizerou. Do r. 1948 provozovali ve svém domě pekárství a obchod s potravinami. Po Únoru byla na jejich živnost uvalena národní správa, zdůvodněná předsedou akčního výboru s. Fr. Janouškem „záporným postojem k lidově dem. zřízení“, který spočíval v jejich příslušnosti k ČSL. Za sejmutí obrazu generalissima Stalina ve veřejné místnosti p. Bartoníčka v březnu 1948 zatkli a uvěznil v táboře nucených prací ve Staré Kově u Broumova. Během jeho pobytu ve vězení zahájil národní správce přestavbu

KDYBY LIDI MYSLELI, UHLÍDALI BY JI SAH...

Nezapomeneme, pane maršále

Dvacet let uplynulo v neděli od smrti člověka, jenž se zapsal zlatým písmem do historie všech našich odbojů včetně toho protikomunistického, jehož obětí se stal: divizní generál RNDr. Karel Janoušek, komandér Lázeňského řádu, zemřel 27. 10. 1971, tři dny před svými 78. narozeninami. Tehdy jsme nesměli napsat jeho nekrolog, neboť generál Janoušek byl promoskevskými normalizátory označen za muže, který se chtěl stát ministrem obrany. Slo o nehoráznou lež, neboť tento člověk by určitě nesloužil

do Velké Británie při příležitosti bitvy o Anglii. Byl jsem přijat nejruznějšími představiteli britského letectva, nikdy jsem však nezneužil svého nezákonného odsouzení proti své vlasti. Chtěl bych na sklonku života očistit své jméno od nánosu nepravdivých, neprovořených a nezákonných obvinění. Žádná pokorná žádost o rehabilitaci, ale jasný a srozumitelný protest proti komunistické zločinnosti. Je smutné, že ještě dnes se na gen. Janouška nevhodně vzpomíná, přestože měl stejné zásluhy o naši republiku jako jeho druh gen. Heliodor Píka, s nímž se setkal již jen v hradčanském »domečku«. Vedl svou rotu u Zborova, naše letce v bitvě o Anglii, byl vzorem spoluvězňům stejně jako gen. K. Kutlvašr na Borech i v Leopoldově. Pane maršále, nikdy na vás nezapomeneme!

režimu, proti němuž bojoval v ruských legích (u Zborova byl velitelem roty) a který ho poslal na 12 let do věznic. »Odmítám důrazně obvinění, že bych byl nepřitelem naší republiky.« napsal po letech ve své žádosti o přešetření Vrchního vojenského soudu v Praze. »Na podzim jsem byl pozván

S. Holmes by záviděl

MOSKVA: Komunistická strana Sovětského svazu paděla v tajné »lovárně« v Moskvě pasy cizích států, zejména USA a západní Evropy. Oznámil to včera liberální moskevský deník NĚZAVISIMAJA GAZETA. List citoval nejménovaného vysoce postaveného činitele ruské vlády, jehož úřad se zhruba před dvěma měsíci přestěhoval do hlavní budovy ÚV KSSS. Podle svědecké výpovědi byly nalezeny regály s bílými pasy zahraničních států nebo pasy vystavené na různá jména, avšak bez fotografií, dále tiskárny na výrobu razítek, několik stovek razítek mnoha zemí a úřadů, počítáče atd. K dispozici zde byla také rozsáhlá sbírka inkoustů různých barev a také skříň plná náhradních kníží, vousů a kosmetických přípravků. Vyšetřovatelé objevili rovněž rozsáhlou kartotéku s fotografiemi vedoucích představitelů různých států.

Blahopřejný dopis ke státnímu svátku Československa, 73. výročí vyhlášení samostatného čs. státu, zaslal prezidentu ČSR V. Havlovi a všem čs. občanům sovětský prezident M. Gorbačov.

•Nur die Künstler verderben die Kunst“ Der österreichische Dichter Franz Grillparzer (1791–1872)

nen, was das mit Kunst zu tun hat.“ Und Clemens Struggalla, Landesvorsitzender der Künstler: „Hätten wir das ge-

ahnt, hätten wir sie nicht eingeladen - mit Rücksicht auf die Paulskirche als Veranstaltungsort.“

2. Akt: Aus brennenden Kerzen träufelte sie heißes Wachs auf ihren nackten Oberkörper (anderen Körpern zog sie Kondome über). Und dann Akt Nr. 3: Die Sache mit der Hand in ihrem Schritt. Sie kommentiert es etwas so: Meine künstlerische Antwort auf die Unterdrückung der Sexualität durch die Kirche. Ganz anders der bekannte Bildhauer Professor Heinz Mack, Düsseldorf. „Ich kann nicht erken-

unteren Räumen der Kirche, 70 hessische Maler und Bildhauer, Veranstalter: der Landesverband Bildender Künstler. Pöblich, ohne Vorwarnung, der Auftritt der Aktionskünstlerin - zunächst eine Art Striptease. 1. Akt: Vor den stauenden Augen der Zuschauer streifte sie ihr „Kleid“ ab - eine schwarze Kutte.

Die Frau auf dem Foto, die streichelnd ihre linke Hand in ihre Streichhose gleiten läßt, heißt Siglinda Kalnbach (35, ledig). Ihr Beruf: Aktionskünstlerin. Mal zerhackt sie auf der Bühne tote Fische, maltuntni sie ihren Kanarienvogel, „Hansi“ in Eigelb. Darf sie, ur-

Ist das Kunst?

wenn sich Frau Kalnbach in der Paulskirche entblößt?

ODMALI A-4 SE DĚNOKRA TČKY...?

Meist bleiben Morde unerkannt

Gerichtsmediziner: Ärzte entdecken wahre Todesursache oft nicht

HAMBURG, 6. November (dpa). Die meisten Morde in Deutschland bleiben vermutlich unentdeckt, weil Ärzte die wahre Todesursache nicht erkennen. Diese Ansicht vertreten führende Rechtsmediziner bei einer Umfrage der Deutschen Presse-Agentur (dpa). So kämen nach kriminologischen Schätzungen auf ein erkanntes Tötungsdelikt drei bis sechs nicht erkannte. Laut Angaben des Bundeskriminalamtes in Wiesbaden wurden im vergangenen Jahr 780 Tötungsdelikte offiziell festgestellt.

Der Leiter des Instituts für Rechtsmedizin an der Frankfurter Universität, Hansjürgen Bratzke, weiß von haarsträubenden Fehlurteilen: So habe ein Arzt in einem Fall den Totenschein auf natürlichen Tod ausgeschrieben — obwohl dem Selbstmörder sogar noch der Strick um den Hals hing. Das fiel aber erst dem Bestatter auf. Ein anderer Fall: Beim Abtransport eines Toten kullerte ein Geschoss aus dem Leichnam. Der Arzt hatte auf einen „natürlichen Tod“ erkannt. Der Rechtsmediziner Professor Hans Dieter Träger von der Medizinischen Hochschule Hannover berichtete vom Fall eines verstorbenen Süchtigen, bei dem der Arzt als Todesursache „Blutsturz“ attestierte. Tatsächlich war der Mann an Messerstichen in die Brust gestorben.

Unnatürliche Todesursachen wie Selbstmord oder Mord, aber auch Unfalltod würden häufig übersehen. Das Ausmaß der nachweisbaren Fehldiagnosen bei der ärztlichen Leichenschau sei erschreckend, so Professor Hans-Joachim Wagner aus Homburg/Saar. Bei einer Untersuchung von 13500 Todesfällen sei die Diagnose in 62 Prozent der Fälle falsch gewesen, darunter sechs Prozent mit verkanntem Fremdverschulden.

Als Ursache nannten die Experten unter anderem mangelnde Erfahrung des Arztes oder Sorgfalt, aber auch „Druck“ von Verwandten oder Polizei auf den Arzt, in vermeintlich eindeutigen Fällen eine natürliche Todesursache zu bescheinigen. Oft werde die Leiche noch nicht einmal entkleidet. Viele Todesursachen könnten zudem erst durch eine Obduktion erkannt werden. In Deutschland werde allerdings nur in acht Prozent der Fälle die genaue Todesursache von einem Gerichtsmediziner festgestellt.

Angesichts der Fehldiagnosen werde bei den Rechtsmedizinern, erzählt der Frankfurter Bratzke, bereits mit leichter Häme der Spruch kolportiert: „Wenn über jedem Grab auf dem Friedhof, in dem ein unerkannt Ermordeter liegt, ein Licht brennen würde, müßte es dort taghell sein.“

NEBEN... ZITIERUNG!

Vědět, koho oslovit

Do voleb zbývá sice ještě řada měsíců, ale výsledky průzkumů, které se objevují v tisku, ledacos napovídají. Kdyby byly parlamentní volby počátkem října, nešlo by k nim 13 procent voličů a plných 25 procent by nevědělo, které straně dát hlas. To je tedy velmi značná rezerva pro všechny politické subjekty, jež se hodlají ucházet o důvěru. ODS pana Klause zvýšila svůj kredit na potenciálních 22 procent, hned za ní jsou strany levicové: KSČM 9,

sociální demokracie 8, jednoduchá matematicka: Ač se tyto strany k sobě neháší, spíše naopak, při společném

hlasování by jejich názor zazněl vahou procent sedmácti a Občanské hnutí s dosavadním kreditem šesti procent by mohlo levici doplnit až na téměř čtvrtinu celého parlamentního potenciálu.

Podívejme se však do vlastních řad ČSL ve srovnání s červencem poklesla v žebříčku z 9 na pět procent a je tedy srovnatelná s republikány pana Sládka, ovšem s tím rozdílem, že republikáni mají důvěru mladých, kdežto ČSL starších spoluobčanů. Nizké umístění a klesající trend nejsou důvodem k pesimismu, ale měly by být velmi výrazným momentem k zamyslení. ČSL by se měla výrazněji profilovat, dát větší akcent na sociální program, její noviny i nadále psát zcela otevřeně a hájit zájmy občanů! Tato slova zazněla na besedě, kterou měl autor této poznámky se členy i nečleny ČSL v malém středoevropském městečku. Zaznívají i v dopisech čtenářů. Volby se blíží a lidé začínají přemýšlet — komu ano, komu ne. Na otázku druhou je pro mnohé odpověď snazší, ale komu ano, to zatím mnozí nevědí. Křesťanská strana má zájem i své členské základně, která je početnější než u stran ve veřejnosti současně populárnějších, ale potřebuje daleko více sympatizujících. Takže: Vědět, koho oslovit, oslovovat jasně a s citem pro realitu a především tak, aby oslovený věděl, že k němu mluví politická strana a jasným a zcela vlastním křesťanským programem — takovým, který má na zřeteli rozvoj hodnot hmotných i mravních, a právě touto specifikou se liší od ostatních.

NUMIZMATICKÉ KURIOSITY

MOSKVA: Storbírové bankovky bez obvyklého vyobrazení Lenina se nečekaně objevily ve výplatních sáčcích zaměstnanců jednoho podniku v říjnovém Rostově. Nešlo o papírky. Odpovědnost má jeden z pracovníků státní mincevny v Permu, který do stroje nesprávně založil tiskárský arch. Zda šlo o nedopatření nebo o pomstu odpárců zakladatelů SSSR u příležitosti nadcházející výročí říjnové revoluce, není zatím známo. Numizmatik a sběratelé kurtazit si budou muset pospíšet, protože všechny chybně vytištěné bankovky jich jen 500 — budou co nejdříve staženy.

Dva mítinky?

BRATISLAVA: Značná část otázek na včerejší tiskové konferenci, kterou uspořádali předseda SNR F. Mikloško a ministr vnitra SR L. Pinner, se týkala pondělního bratislavského mítinku. L. Pinner zdůraznil, že příslušníci policejního sboru postupovali ve smyslu zákonných pravomocí, ale že podle organizátorů mítinku se v 15 hodin ve stejný den konal na náměstí i nepovolený mítink strany vedené Stanislavem Pánkem. To by — pokud se to potvrdí — bylo jednoznačné porušení zákona. Na stejném místě se tedy setkaly neplánované (!?) dva mítinky a je otázka, kdo zavini neplánovaný (?) incident.

Ungarn hebt Verjährungsfrist auf

BUDAPEST, 5. November (dpa). Das ungarische Parlament hat die Verjährungsfrist für Kapitalverbrechen aufgehoben, die zwischen Ende 1944 und Mai 1990 begangen wurden. Damit wird die Verfolgung der früheren kommunistischen Machthaber wegen Mordes, Totschlags und Hochverrats ermöglicht.

Právo na republiku

Nejsme slovenské ministerstvo vnitra, abychom mohli podat přesnější zprávu, kdo obstaral a zaplatil srovnání v bratislavském náměstí 28. října. Jak se však dá od této organizace očekávat, bude její zjištění neslané nemastné; již několikrát prokázala tyto schopnosti. Ptejme se proto sami. Necitli svou odpovědnost za slovenské štvaniče také ti, kteří je svými akcemi k tomu vlastně vybidli? Pan poslanec Moric třeba, ze Slovenské národní strany. Jeho veřejná vystoupení i projevy se nesly v protikřivých duchu. Kde zůstal imunitní výbor Federálního shromáždění, aby ze své povinnosti posoudil, zda se tyto činy srovnávají s funkcí poslance? Nemyslí si pan Markuš z Matice slovenské, že i on podpaloval vatru vášní? A proč k tomu mlčí demokraté v této slavné a skvělé instituci? Má se brát na vědomí, co provádějí pánové Prokeš a Panis, jak vyzývají k rozvratu republiky. Nač máme prokuraturu?

Jdeme však dál! Nemyslí si bratři Černogurčiči, že svými projevy podněcovali tytéž síly, když zpochybnili kontinuitu republiky a naopak schválili její rozvrat v roce 1939? A co pan Mečiar, jehož stanoviska se bohužel měnila jako korouhvička na věži? Také on není na vině? A co jeho nejbližší spolupracovník, pan Kňážík? Neměl by od teatrálních gest přejít k realismu rozumu?

Po omluvném projevu Františka Mikloška jsem si uvědomil, že tento předseda Slovenské národní rady má odpovědnost vůbec největší. Když první věta jeho televizního vystoupení zněla, že ostuda na bratislavském náměstí poškodí další jednání české a slovenské reprezentace, ujasnilo se mi, že ani on bohužel nechápe nebo nechce pochopit, oč jde. Mají jeho kolegyně v SNR k jeho oportunismu jen přiblížit?

Mlčící a umlčovaná většina slovenského národa, blížká našim srdcím i hlavám, se však nedá zatlačit do bezmocného kouta. A s ní ani my, kteří si přejeme žít ve svém státě s nimi — ve smíru, porozumění a vzájemné pomoci. Právo na společný stát máme my, nikoliv jeho rozvraceči! Toto právo si nedejme vzít.

Fred MacMurray gestorben

STA. MONICA. Der amerikanische Filmschauspieler Fred MacMurray ist im Alter von 83 Jahren gestorben. Mit „The Gilded Lily“ (Die vergoldete Lilie) hatte er an der Seite von Ray Milland und Claudette Colbert 1935 seinen ersten

Erfolg. Sowohl als Gentleman-Liebhaber wie als gepflegter Bösewicht durch zurückhaltend-nuanciertes Spiel überzeugend, wurde MacMurray vom Publikum zumal in komischen Rollen geschätzt. Mit Billy Wilder drehte er 1943 „Frau ohne Gewissen“ (Double Idemnity) und 1960 „Das Apartement“. Weitere populäre Auftritte hatte er in Komödien wie „Liebling“ (1942) und Michell Leisens „Keine Zeit für Liebe“ (1943). Das dpa-Foto zeigt ihn in Curtis Bernhards „Kisses For My President“ (Prinzgemahl im Weißen Haus, 1963). 1960 startete er in der Fernsehserie „Meine drei Söhne“, die heute noch auf den Bildschirmen erscheint.

Israel plánuje vývoj »zcela nového bojového tanku«. Má být vybaven 140 milimetrovým automatickým kanonem, což zna-

tohoto největšího krajany žijící v oblasti severoamerického města. Tenorista Peter Dvorský vystoupil ve středu bez nároku na honorář v auditoriu knihovny OSN v New Yorku pro Čs.

meň snížení stavu posádky tanku na tři nebo dokonce jen dvě osoby.

ELJÉN!

Banden in Deutschland

Tatort Deutschland. Mit einer ferngezündeten Autobombe wollte in Hamburg ein Killer-Kommando den Chef einer polnischen Autoschleiberbande töten (BILD berichtete). Zbigniew Nawrot (41), der gerade in seinen Ferrari-Testorossa (305 000 Mark) einsteigen wollte, schwab in Lebensgefahr. Er ist Opfer, aber wohl auch Täter. Banden beherrschen Deutschland - aber wer beherrscht was?

Die Polen-Mafia: Die Nummer 1 unter den Autoschleibern. Straff organisiert, stahl schon 40 000 Autos. Besonders begehrt: BMW, Mercedes, VW (nur Golf GTI). Der HUK-Verband schätzt: In Warschau fahren 15 000 gestohlene Autos. Schmuggelware aus Polen: 700 Millionen Zigaretten pro Monat. Steuerausfall: 1 000 000 000 Mark.

Die Jugo-Banden: Beherrschen die Bahnhofsviertel. Beispiel: Leipzig. Die „Samson-Bande“ (70 Mitglieder) kassiert Sex-Mädchen ab, erpresst Schutzgeld. Bandenchef Klaus P. (28) gestand im Verhör: „Entweder man zahlt - oder der Laden brennt.“ Oder Frankfurt. Kommissar Wagner: „Unser Viertel wird von 14 Jugobanden beherrscht.“

Die Kurden-Banden: Groß im Rauschgift-Geschäft. Kurier schmuggeln Heroin aus dem Nahen Osten nach Deutschland. Beispiel: Asylantenheim Hamburg-Veddel. Bei einer Razzia flogen 24 Kurden-Dealer (300 Süchtige, 100 000 Mark Tagesumsatz) auf.

Die Iran-Connection: Oft Bosse der Kurden. „Operation Maulwurf“ sprengte eine Bande. Rauschgiftfahnder Chedor (Hamburg): „Sie allein dealte 300 Kilo Heroin. Marktwert: 30 Millionen Mark.“ Neuer Gelderwerb - das „Asylanten-Schleppen“. Der Iraner Amir Heidari (39) prahlt: „Ich habe 20 000 Menschen über die Grenze geholt.“ Jetzt in Frankfurt vor dem Richter.

Die chinesischen Triaden: Gelbe Mafia aus Hongkong

(Tarnnamen: „Weißer Lotus“, „Rote Erde“). Angst ist ihr Geschäft (Folter, Mord). Die Polizei: In München (50 China-Restaurants) und Frankfurt (28) zahlen alle Wirte Schutzgeld. Sigi Sturm (51) von der Münchner „SoKo Schlitzauge“ (Polizei-Jargon): „Wir stehen vor einer Mauer des Schweigens.“

Die Russen-Mafia: Auch „Balalaika-Bande“ genannt. Allround-Dealer, Schwerpunkt neue Bundesländer. Verkauft Kalaschnikows aus der Roten Armee, Kirchenbilder aus Rußland. Neuerdings auch Drogen und Schutzgeld. Sechs Verletzte bei wilder Schießerei in Berliner Pizzeria.

Die Rumänen-Banden: Machen in Kinderhandel. Der jüngste Fall einer Bande (17 Mitglieder) aus Berlin: Ludovicus B. (42) ließ zwei Jugo-Kinder aus Asylantenheimen stehlen, wollte sie nach Frankreich verkaufen. Jährlich werden etwa 300 Kinder illegal vermittelt.

Die Italo-Gangs: Lkw-Klauer. Sizilianische Mafia löbt in Deutschland Lastzüge beobachten. Im „Bermuda-Dreieck“ Brenner - Modena - Mailand werden Brummi-Kapitäne überfallen, die Lkw (Rinderfilet, Jeans, HiFi) geplündert.

Die deutschen Banden: Überall verstrickt - besonders Hehler. Handeln die Beute aus 2,7 Millionen Diebstählen. Milliarden-Geschäft. Oft geben Hehler den Dieben konkrete Aufträge. Kriminal-Oberrat Gräf (Düsseldorf): „Ohne Hehler würde weniger gestohlen.“

toto dvoje z Citrovoite jen vdm preje hodne stesit a vka-sypou. Na mistra fotomodelky zuje vam, ze jde o hru, dost a prektadatelky. Takze, dikky, neudhejte - uzadarka prihla-sek do dalisio rocniku sousteze Miss Ceskoslovensko je 15. lis-topadu. Formulafe naleznete ve sberndku Sazky.

Nemají rádi korunované

Kdo? Letními celinici na listka. O průběhu samotné soutěže Miss International 1991. Skoro to vypadalo, že za úspěšnou reprezentaci Československa v Tokiu bude platit ještě cíl. Nepomáhal ani otcův certifikát. Korunka byla trnem v očích celiniků. Nako nec to nějak dopadlo, ale na hotelový pokoj se Markéta Jostová ráno si musela dát oběd, protože časový posun proti zemi vycházejícího slunce udělat své.

V Tokiu strávila celý měsíc. Dva týdny před soutěží spolu s paděátkou dalších národních „královen a princezen“ a další dva týdny jako úspěšná finalistka. V Tokiu strávila celý měsíc. Dva týdny před soutěží spolu s paděátkou dalších národních „královen a princezen“ a další dva týdny jako úspěšná finalistka.

aus Jugoslawien. In den ersten zehn Monaten des Jahres stellten 203 000 Ausländer (1990: 162 000) einen Asylantrag. 7,5 Prozent wurden anerkannt.

Wieder mehr Asylanten

Bonn - Im Oktober 1991 kamen mit 35 600 Asylbewerbern erstmals mehr als 30 000 nach Deutschland. Fast die Hälfte (14 700) stammt

SVŮDNÁ DŮCHODKYNĚ

Markéta Silná je nadmíru svůdná důchodkyně. Když se na ni člověk podívá, napadnou ho ve vši počestnosti všelijaké myšlenky. Byla už třetí na Miss Československo 1991 (jak jste si všiml, byla ještě v té době jsme byli ještě Rakousko-Uherskem, a nikoliv Československem (Česko-Slovenskem). Omlouváme se, jde o rozdíl devadesát let...

Aids-Virus bei 168 Soldaten

BONN, 6. November (AP). Bei der Bundeswehr sind bis Juni 1991 insgesamt 168 HIV-infizierte und an der tödlichen Immunschwächekrankheit Aids erkrankte Soldaten diagnostiziert worden. Wie die Bundesregierung in der am Mittwoch in Bonn veröffentlichten Antwort auf eine Kleine Anfrage der PDS mit Hinweis auf das anonyme Meldeverfahren erklärte, liegen keine Angaben vor, wie viele dieser Personen zur Zeit Dienst bei der Bundeswehr leisten.

UdSSR zieht Truppen aus Asien ab SEOL (dpa). Die UdSSR hat nach Angaben eines sowjetischen Generals 200 000 Soldaten aus dem asiatischen Bereich der UdSSR abgezogen. Laut einer Meldung der südkoreanischen Nachrichtenagentur Yonhap vom Dienstag teilte der General Viktor Novozhilov, Kommandeur der ostasiatischen Sowjet-Streitkräfte, auf einem Seminar in Seoul mit, darunter befänden sich 120 000 Soldaten, die im Fernen Osten stationiert waren.

Paulskirche Wiege der Demokratie

Die Frankfurter Paulskirche ist die Wiege der deutschen Demokratie: Hier tagte am 18. Mai 1848 die erste gewählte deutsche Nationalversammlung. Hier war die Trauerfeier für den ermordeten Bankier Jürgen Ponto, hier wird jährlich der Friedenspreis des deutschen Buchhandels verliehen. Ursprünglich war der Bau (Grundsteinlegung 1789) die evangelische Hauptkirche von Frankfurt.

Köl. na chr. 846 (ist das Kunst?)

Autounfälle immer teurer

SÜSS!

Schokolade teurer Köln - Schleckermüher müssen 1992 tiefer in die Tasche greifen. Die Süßwarenbranche plant Preiserhöhungen bis zu zehn Prozent. Schuld seien gestiegene Personalkosten und Steuererhöhungen.

ŠKOLA SNŮ, ALE . . .

V PLÁNU JE STAUDA ŽUOLY PRO STUDIJNÍ DRŽBY... P99

Problémy pražského sídliště Barrandov

Sídliště Barrandov vypadá o něco lépe než většina podobných lidských mravenišť u nás. Občané se sem stěhují rádi a valem. Převážně mladí lidé, kteří mají děti. S tím socialistický urbanismus v původních projektech nějak nepočítal. Vyrostla tu sice obrovská dvouškola, ale ta byla brzy dětmi natřískaná k prasknutí. To není nadsázka, protože pukliny mezi panely se skutečně objevily, ne sice vlnou dětí, ale stavbařů.

V průběhu školního roku statici hrozili uzavřením objektu, rodiče propadali panice, že budou muset malé děti rozvážet po okolních čtvrtích, za pochodu probíhaly zabezpečovací práce, jedno křídlo školy se muselo vyklidit, vystěhované třídy se učily v kabinetech a v kdekájkém přepaženém prostoru, vstřícný magistrát pátého obvodu vypomohl zvýšenou kvótou škol v případě a vždy, když se podařilo několik tříd vystrnadit mimo Prahu, našlo v jejich prostorách útočiště pár jiných. Tento horor zmírňovala jedna zářivá vídina: o kousek výš se dostavuje další velká dvouškola, která té první odlehčí. Člověka znalého našeho stavebnictví nepřekvapí, že se dosud nedostavěla. Podařilo se provizorně využít nízké budovy jesli, kam se umístily alespoň první třídy, ale kritická situace kolem škol na novém Barrandově dosud trvá. A bude trvat nejméně do února, kdy se snad nová dvouškola dá konečně do provozu.

Její ředitel ovšem už teď neví, kam dřív skočit. Trochu si to sami ztížili tím, že přišli ke konkursu s koncepcí, která

vybočuje z donedávna běžného uniformního systému základního vzdělání. Chtějí se více soustředit na osobnost dítěte a na jeho zájmy. Pan ředitel Josef Hegyes zakládá školu se sportovním zaměřením, nikoli ovšem jako přípravku pro vrcholový sport, ale s orientací na harmonický rozvoj tělesné kultury prostřednictvím všech sportů. K tomu je ovšem zapotřebí vybudovat odpovídající zařízení, tělocvičny a venkovní sportovní areál s lehkooatletickou dráhou, tenisovými kurty, volejbalovými hřišti. Zařízení by dopoledne využívala škola a odpoledne i ve volných dnech obyvatelé sídliště. Jím by bylo k dispozici také fitcentrum. Problémy pana ředitele se točí kolem financí. Firma, která sportoviště stavěla, odvedla nekvalitní práci, dostavba musela být zadána firmě solidnější, výstavba se prodražuje.

Ředitelka druhé školy, Věnceslava Zajíčková, má problémů ještě víc. Její škola má být zaměřena na uměleckou výchovu, zejména divadelní. Nemí třeba zdůrazňovat, že na takovou orientaci projekt původní školy už vůbec nepamatoval. Je třeba vy-

budovat divadelní sál, zařídit ho nezbytnou technikou a hlavně — sestavit učitelský sbor, aby výuka probíhala odborně. Časem by se tu měly využívat dějiny umění, jevištní pohyb, výrazový tanec, ale např. v 8. a 9. třídě i latina. Ani tady se nebudou vychovávat výlučně výkonní umělci, ale lidé humanitně orientovaní, umělecky vzdělaní.

Paní ředitelka se snaží využívat konzultací s odborníky, ale není to lehké. Do umění sice každý mluví, ale když dojde na odborné rady, je lidí specializovaných na umělecky orientovanou pedagogiku u nás přece jen méně než na sportovní.

Obě školy počítají s úzkou spoluprací s nedalekým studiem výrazového tance Irena, které vede mistryně sportu v moderní gymnastice Irena Staňková.

Škola snů nazývají barrandovský projekt specializovaného školského zařízení oba ředitelé jen tak pro sebe. »Jenom, aby to nebyla škola pouze našich snů,« povzdechli si ředitel Hegyes s úsměvem. Ale kdo nemá sny, nikdy neuskuteční nic nadprůměrného. Mezi snem a skutečností je pak ještě spousta práce, ale to už závisí na nich a na všech, kdo jím v uskutečňování snů budou pomáhat. Radní Prahy 5 to prý dělají. Tak snad ještě veřejnost...

Cizince (beránku), otřes se (II)

Minulý týden jsme psali o tom, jak jsme přišli k čísnici Non-stop bistra Slovanského domu při předražení konzumace dvojice turistů z Německa o 166 korun. Na závěr článku jsme položili otázku, zda bude vedení Pražských restaurací ochotné učinit ještě před privatizací pádné kroky k tomu, aby se podobná situace už neopakovala. Odpověď na ni nám dal L. Štajer, pověřený řízením tohoto státního podniku až do jeho likvidace. Podle jeho slov je toto odsouzené chování obsluhujícího personálu neblahým dědictvím po bývalém podnikovém řediteli I. Bártovi. Pan Štajer nás ubezpečil, že udělá všechno pro to, aby jméno a pověst Pražských restaurací před veřejností očistil, a to i za použití nejtvrdějších postihů za podobné prohřešky. Reakcí na naše zjištění o předražení útraty bylo okamžitě rozvážení pracovního poměru s provinilou čísnicí spolu se zavedením zpřísněných podnikových kontrol ve všech deseti střediscích Slovanského domu.

Jen pro dokreslení — celý Slovanský dům vykazuje od začátku roku ztrátu kolem pěti milionů korun, a to navzdory tomu, že je v samotném srdci Prahy a nemá ani mimo horkou sezónu o hosty nouzi. Jak říká sám L. Štajer, vykazovat ztrátu za těchto podmínek je opravdové umění.

Je si velice dobře vědom toho, že tento kuriózní hospodářský výsledek je dílem příčinlivých zaměstnanců jednotlivých středisek Slovanského domu. V jejich kapsách mizí milionové částky, za něž si kupují automobily drahých značek, s nimiž provokativně, jak se domnívá L. Štajer, jezdí do svého lukrativního zaměstnání.

Panu Štajerovi, roztrpčenému poměry, které v Pražských restauracích panují, jsme slibili, že rádi zveřejníme opatření, která na základě prokázaného předražení udělá. Ale zároveň jsme ho upozornili, že se o jejich účinnosti přijdeme ještě přesvědčit. To jsme také ve čtvrtek udělali. Tentokrát ve spolupráci s novomanželským párem z New Yorku, který přijel do Prahy trávit líbánky. Výsledek byl až překvapivě stejný jako v předchozím případě. Obsluha anásledně účtování se odvtjelo podle stejného scénáře. Opět se na scéně objevil jídelní lístek v jazyce německém s cenami mnohem vyššími, než jsou uvedeny na jídelním lístku v jazyce českém. Rozdíl v ceně — tedy předražení — dělalo tentokrát 138,10 Kčs. Namísto kajcnosti, studu či lítosti od provinilé čísnice Jany Rocové jsme se dostali do diskuse o novinářské etice v souvislosti se zveřejňováním jmen těchto černých ovcí čísnické ho povolání.

Přítomní zaměstnanci střediska Bistro nechtěli pochopit, že vina není u nás, ale u nich. Ze zrovna tak rádi budeme adresně chválit, jako adresně kritizovat, protože to považujeme za mnohem účinnější opatření, než jsou finanční postihy či propouštění (jak se ostatně v praxi ukázalo). Postižení by neměli být jen samotní hříšníci, ale i jejich vedoucí, kteří mají přímo v popisu práce nedopustit, aby k něčemu podobnému vůbec docházelo. Ptáme se, jak je možné, aby vedoucí směny či vedoucí střediska nevěděli o nalícené pasti na cizince v podobě falešného jídelního lístku, a to zejména poté, co se jeho existence před týdnem prokázala?

Margaret s Patrikem, jako hlavní vědci při projednávání celé pro ně nanejvýš trapné záležitosti, s typickou americkou velkorysostí netrvali na vrácení peněz za předpokladu, že jim bude přislíbeno, že až přišle přijdou třeba jejich příbuzní na návštěvu Prahy, budou okrádání ušetřeni. Nám, kterým leží na srdci pověst hlavního města, nezbyvá než věřit, že se nám podaří i díky systematickému pranýřování podobných nešvarů v tisku obrodit etiku čísnického povolání do doby, než na nás ve světě pro podobné zkušenosti provždy zanevrou.

CSFR will drastisch abrüsten

PRAG, 6. November (AP). Die Tschechoslowakei will ihre Streitkräfte um mehr als 70000 Soldaten innerhalb der nächsten 15 Jahre verkleinern. Die Nachrichtenagentur CSTK meldete am Mittwoch unter Berufung auf einen Beamten des Verteidigungsministeriums, daß die Truppenstärke von gegenwärtig 160000 Mann bis zum Jahr 2005 auf 80000 bis 90000 Soldaten abgebaut werden solle. Bis dahin solle der Anteil der Berufssoldaten von derzeit rund 40 Prozent auf mehr als 60 Prozent steigen.

.. A CO ÚPLNĚ?

Strauß-Grabplatte beschädigt

ROTT AM INN, 5. November (AP). Unbekannte haben in der Nacht zum Dienstag die Grabplatte der Gruft des ehemaligen bayerischen Ministerpräsidenten Franz Josef Strauß beschädigt. Die Polizei in Rosenheim teilte mit, daß die Kriminalpolizei wegen Störung der Totenruhe auf dem Friedhof von Rott am Inn Ermittlungen eingeleitet habe. Die Beschädigungen seien durch einen spitzen Gegenstand, vermutlich einen Spitzmeißel herbeigeführt worden. In die Grabkammer seien die Täter nicht eingedrungen.

ŠTRAUC, NEŠTRAUC JE TO ŠVAYNBRAY...

SR: 244 tisíc nezaměstnaných

BRATISLAVA: Na pátečním jednání slovenské vlády byla mj. projednávána zpráva o sociální situaci, z níž vyplynulo, že reálný vývoj se v mnoha směrech odchýlil od záměrů ekonomické reformy. Rychleji se proto zvyšovala nezaměstnanost (30,9 bylo v SR 244 tis. nezaměstnaných, tzn. míra nezaměstnanosti 9,55 proc.). Odhaduje se, že tu počet sociálně odkázaných rodin může vzrůst až na 27 proc. Vláda SR se rovněž zabývala zásadami státní politiky vůči národnostem a etnickým skupinám. J. ČARNOGURSKÝ: »Slovensko a Československo se nemají za co stydět a všechno může být předloženo mezinárodnímu fóru.«

Jak don Fidel autobus zmeškál . . .

Naděje, že čtvrtý sjezd KS Kuby bude prvním krokem k reformám podle vzoru bývalých komunistických zemí, pohasly a opět se potvrdilo, že nejvyšší »comandante« Fidel Castro se nedá přesvědčit diplomatickými a politickými argumenty. Rezoluce, které byly na sjezdu vyhlášeny pod diktátem bratřů Fidela a Kaula Castrových, byly zřejmě velkým zklamáním zejména pro venezuelského prezidenta C. A. Péreze, který s podporou Španělska a Mexika se snažil při tajné schůzce v červenci Fidela přesvědčit, aby přijal nějaké emeritní postavení, zatímco by prozatímní vláda vyhlásila a uskutočnila svobodné volby.

Fidel Castro, jako mnohokrát v minulosti, udělal pravý opak a upevnil svou moc ve straně a nadřadil jí nad veškeré orgány lidové moci a parlament. Potvrzují to změny v ústředním výboru a přijaté rezoluce sjezdu, který se konal za zavřenými dveřmi. Takové chování není podle dona Fidela v rozporu s demokracií, která prý na Kubě existuje.

Fidel Castro opět potvrdil, že není typem komunisty, se kterým lze rozumně jednat, jako je například bývalý prezident D. Ortega v Nikaragui, kterého bylo možno přesvědčit, aby se podrobil soutěži svobodných voleb. Když je prohrál, stal se vážným vůdcem opozice. Fidel není schopen podřídit se takové soutěži přes veškeré své vytahování o statečnost a mravní síle, neboť je to typický paranoický diktátor, který se bojí »ponížení« od vlastního národa, kdyby pro něj většina nehlasovala.

Takoví lidé vidí i ve smrti »čestnější« východisko. A o to také požádal své stoupence.

Takovýto vývoj staví před vážný problém zejména prezidenta USA G. Bushe, který je v posledních několika měsících pod silným tlakem ze strany Kongresu a početné kubánské emigrace. Fidela má od moci na Kubě co nejdříve vytlačit, zejména když ho i Sověti hodili přes palubu. Ono to však není tak snadné, jak by se zdálo.

Vojenské řešení je vyloučeno, neboť žádné silné argumenty, jako např. kubánské ohrožování sousedů podněcováním vnitřních revolucí nebo i přímým útokem, pro ně již neexistují. Jedinou možností představuje vystupňování hospodářské blokády, které má Kongres v úmyslu a které nejspíše urychleně prosadí. Toto řešení má však vždy tu vadu, že postihuje také ne-

vinné, prosté lidi. Prezident Bush se zatím přiklání k názoru, že Fidelův režim padne svou vlastní vahou a že k tomu bude stačit povzbuzování kontaktů, které by mohly vést ke změně mírovou cestou. Ovšem přestože to Američané popírají, v Latinské Americe i to mnozí považují za nepřípustné zasahování »gringos« do cí- zích záležitostí.

Existuje však ještě jedna možnost, protože komunistické strany v důsledku svého mafianského charakteru vždy v sobě nesou zárodek sebezničení. Fidel, který se cítí být zrazen svými soudruhy v Moskvě a ve střední Evropě, začal loni utahovat šrouby nad svými hlavními orgány moci doma, počínaje čistkou v armádě a nyní ve straně. Historie komunistických stran naznačuje, že právě tam to jednoho dne vybuchne, možná překvapivě brzy. Vypadá to tak, že don Fidel, jako mnozí diktátoři před ním, ztratil smysl pro realitu a tím poslední příležitost získat alespoň částečně příznivý posudek historie. Přeceněním svého vlivu a moci se začal propadat do propasti hanby a ztracení, kam, bohužel, táhne s sebou také mnoho natvrdších a nevinných lidí.

Castros Tochter sagt dem Vater die Wahrheit.

FIDEL, FIDEL, FIDEL, NÄHRNUTZ TI...

Der unglücklichste Mensch auf Kuba ist ausgerechnet Castros Tochter Aina (35). Und der tapferste: Immer wieder hat das Ex-Mannequin dem Vater die Meinung über seinen verrotteten Sozialismus ins Gesicht gesagt. Seine grausame Rache: Aina wird wie eine Gefangene gehalten. Dabei hat sie nur einen Wunsch -

weg von der roten Insel. „Mein Telefon ist abgeschaltet, keine Post, ich bin tief depressiv“, schreibt sie in einem geschmuggelten Brief an ihren Freund Alfredo Garcia de Santamaría nach Stockholm. Er ist Arzt, ihm gelang die Flucht. Jetzt soll Amnesty International helfen. Aber ob das Vater Castro umstimmen wird...

STOPY DÁVNOVĚKÝCH DEŠŮ a bouří, které zkoumají američtí archeologové, naznačují, že slavná egyptská Sfinga je až o čtyři tisíce let starší, než se původně předpokládalo. Rozbor stop zanechaných počasně na kamenné soše se tvím tělem a láskám obličejem svědčí o tom, že jejími autory nebyli egyptští faraóni, ale dosud neznámá civilizace žijící v období asi 6500 let před naším letopočtem.

Stradivari für 2,4 Millionen

London - Die legendäre Stradivari des Violin-Solisten Wolfgang Schelderhan, die unter dem Namen Ex-Liebig bekannt wurde, wird am Donnerstag im Londoner Auktionshaus Sotheby's versteigert. Experten rechnen für das 1704 gebaute Instrument mit einem Erlös von etwa 2,4 Millionen Mark.

Názory nejen na referendum

PRAHA: V případě referenda o další existenci Československa s tím, že by otázka zjišťovala souhlas se zachováním federace, by 64 procent občanů státu hlasovalo pro zachování a proti by se vyslovilo 12 procent. Nerozhodných by bylo 13 procent a zúčastnit by se odmítlo 11 procent oprávněných voličů. Tyto údaje vyplývají z výsledků říjnového šetření IVVM. V ČR by referendum potvrdilo převažující vůli po společném státě. Pro federaci by hlasovalo 70 procent - na Moravě dokonce 75 procent. Podle výzkumu na Slovensku by 52 procent hlasovalo souhlasně.

Na dotaz, zahrnutý do šetření, kterou politickou stranu nebo hnutí by volili v těchto chvílích, odpovědělo nejprve 13 procent dotázaných shodně, že by se voleb nezúčastnili. Jinak by v ČR volilo 22 proc. občanů ODS, 9 proc. KSČM a 8 proc. ČSSD. Na Slovensku by nejvíce hlasů (27 proc.) obdrželo HZDS, 16 proc. by dostalo KDĽ, 13 proc. SNS a 9 proc. SDL. Příznivci ODS v ČR stejně jako přívrženci OH a ODA více důvěřují státním institucím než stoupenci ostatních stran. Oporou KSČM a ČSSD jsou především menší střední města a stejně jako u ČSL starší občané.

S celkovou situací v životní úrovni není spokojeno 69 procent obyvatel ČSFR, z toho na Slovensku o 24 proc. více než v Čechách. Mezi hlavní důvody nespokojenosti patří mj. špatná finanční situace, nejistota a ekonomická situace včetně nezaměstnanosti.

VELETRŽNÍ TROJÚHELNÍK

PRAHA: Veletržní trojúhelník mezi Vídní, Budapeští a Prahou chce vytvořit Vídeňská veletržní správa a v souladu s tímto zámerem připravuje již takové akce, které budou přízrůsobeny našemu trhu. Zatím připravuje Vídeň pro Prahu tři veletrhy. Ve dnech 8. až 12. září by se měl konat veletrh Informační a kancelářské techniky IFABO, začátkem prosince veletrh gastronomie a hoteliérství a v dosud neurčeném termínu také výstava stavební a domácí techniky.

Občané: Uznat nezávislost

PRAHA: Třetina občanů ČSFR se domnívá, že bychom měli diplomaticky uznat samostatnost Slovinska a Chorvatska společně s dalšími evropskými státy. Čtvrtina je pro uznání bez jakýchkoli podmínek, z toho obyvatelé Slovenska (34 proc.) více než občané v českých zemích (22 proc.), 8 proc. je proti uznání a 30 proc. nedokázalo odpovědět. Vyplývá to z říjnového průzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění. Dotazováno bylo 1408 občanů ČSFR starších 15 let. Většina dotazovaných (69 procent) se vyslovila pro poskytování charitativní pomoci, ale zároveň (76 proc. respondentů) proti případnému vyslání vojenské jednotky, byť v rámci mezinárodních sil.

Již více než milion občanů (1 061 000) podepsalo od 20. září do 31. října Výzvu občanů, která žádá poslance zákonodárných sborů, aby urychleně dokončili legislativní práce nezbytné k vyhlášení referenda o státoprávním uspořádání Československa.

Svoboda jen pro někoho?

Říkalo se tomu vznešeně smlouva o přátelství, o spolupráci, o vzájemné pomoci a o dobrém sousedství, nicméně Československo učinilo nejhorší zkušenosti, kdykoli bylo na taková gesta a slova spoléhalo.

Už první smlouva se Sovětským svazem z roku 1935 oklamala nejen diplomaty, ale i demokratickou veřejnost. Když šlo do tuhého a Hitler se chystal připadnout CSR, Sovětský svaz nechtěl a ani nemohl přijít naší republice na pomoc. Tuto skutečnost jenom zastírala lživá propaganda. Také proslavná smlouva uzavřená roku 1943 v Moskvě, i když zaručovala obnovu celé republiky, byla vlastně zastíracím manévrem a přípravou na příští stalinovské výboje v Evropě. V roce 1945 odhal Sovětský svaz protiprávní část ČS. republiky — Podkarpatský svaz, ale i fráze o věčném přátelství a spolupráci se chrilly i nadále. Vrcholem těchto nerovnoprávných vztahů byla normalizační smlouva z roku 1970, proměňující »na věčné časy« našu vlast v satelit sovětské velmoci. Byla tehdy označena jako »smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci«.

Čas však »trhl oponou«, za níž se kdysi tyto smlouvy dohadovaly, a konečně by se měly projednávat před očima veřejnosti, ne potají, narychlo a ukvapeně. Překvapuje, že text připravované smlouvy se dostal ledávně do tisku vlastně jen indiskretně, byla již parafována oběma ministry zahraničních věcí a nyní se má ratifikovat zákonodárnými sbory obou států. Smlouva se sama nazývá »smlouva o dobrém sousedství, přátelských vztazích a spolupráci«. Nemá-li však zůstat zase jen v slově, je třeba se dotázat jejího navrhovatele, proč se v preambuli výslovně hovoří jen o roce 1968, jako kdyby dějiny našich vztahů — a to

Dolarový tanec pod Kremlem

MOSKVA: Dvacet tisíce dolarů požadovat nedávno sovětské úředníci od kameramansků a listé zahraniční televizní společnosti za to, aby mohli nahližovat hrůby v kremelské zdi. Kameraman odmítl zaplatit a po pořízení tedy nezáskal. Nejde o ojedinelý případ, ale o silnou tendenci sovětských úřadů požadovat od zahraničních zpravodajů tučné sumy ve výši stovek až tisíc dolarů za všechno — od interview až po možnost filmového záznamu. Tak například návštěva pracovního tábora na Sibíři podle agentury TASS přijde na 1500 dolarů, Fitzgerald s moskevskou policejí Hlédkou na 1000 dolarů a stejnou částku si vyžádá rozhovor s odsouzeným na smrt.

Rozhovory s vysokými státními činiteli jsou o něco levnější. Za 250 až 400 dolarů lze získat rozhovor s ruským generálním prokurátorem Valentinem Stěpankovem, jenž má na starosti vyšetřování pučistů. Ostatně skandál vypolalo nedávno právě otřásnutí přísne tajných dokumentů o vy-

šetřování osob obviněných z podílu na pokusu o státní převrat v německém časopise DER SPIEGEL. Mnohé nasvědčují tomu, že i v tomto případě sebraly svou úlohu peníze.

Je to ostudné, prohlásil moskevský zpravodaj listu THE GUARDIAN Jonathan Steele, jenž je zároveň předsedou klubu zahraničních zpravodajů v Moskvě. Není ani jasné, kam peníze plynou — do státní pokladny, do rukou lidí pobíhající kontakty s veřejností či prostě do něčí kapsy. V každém případě tato praxe poskozuje pověst sovětských vládních úřadů a zavání korupcí, dodal Steele.

• Ulice ztracených bratří je název sbírky povídek, za kterou spisovatel Arnošt Lustig, žijící ve Washingtonu, dostal tento týden prestižní literární cenu udělovanou časopisem PUBLISHERS WEEKLY.

značně nerovnoprávných, jak uznal SSSR již v roce 1956 oficiální deklaraci — začaly až srpnem 1968. (Mimochoodem, ta zmínka o roce předpadení Československa je velmi eufemistická a neuplná: Obě strany »přešli si definitivně skoncovat s minulostí spojenou se srpnovými událostmi roku 1968«.)

Víme dobře, že prvním aktem násilí ze strany stalinovského Sovětského svazu bylo zabránění části naší republiky — Podkarpatské Rusi. Tento akt porušující mezinárodní dohody i čs.-sovětskou smlouvu z roku 1943 se zcela přehodnotil, jako by se vůbec nestal. Naopak článek 2 navrhované smlouvy vlastně de facto uznává tuto anexi a do budoucna jí dokonce potvrzuje, když se uvádí, že »smluvní strany budou bezvýhradně respektovat svrchovanost, územní celistvost a neporušitelnost hranic druhé smluvní strany. Prohlašují, že nemají vůči sobě žádné územní nároky a nebudou takové nároky vznášet ani v budoucnu«. Věru šalamounská formulace vyhovující v tomto kontextu jen jedné straně — sovětské. (O neměnitelnosti území se v této smlouvě hovoří pro jistotu na pěti místech!)

Přitom Evropa schvaluje vše, co vede k dějinné spravedlnosti a co se děje bez násilí a v duchu dohody. Tak v rámci helsinské Konference o bezpečnosti a spolupráci odešel na věčnost jeden stát a změnily se hranice — NDR, obnovily se tři baltské státy a také zase se sovětská hranice posunula tam, kam patří, mluví se o změnách v Moltavsku a ve Finsku. Jestliže Brežněv podepisoval v Helsinkách evropskou dohodu, domníval se, že tím navždycky zajistí válečné a poválečné územní anexe Sovětského svazu, přičemž zásady lidských práv, k nimž se zavazal, stejně jako v této smlouvě hovoří pro jistotu na pěti místech!)

by znamenalo vsunout do základů evropského domu časovanou bombu, která by dříve nebo později tento dům zničila.

Co naplat, že se v jiných bodech smlouvy horlí o »právních mezinárodních práva«, o »bezzvýhradně účité k lidským právům, základním svobodám a k zásadám demokracie, humanismu«, o »Evropě míru, bezpečnosti, demokracie a blahobytu«, když konkrétní problém, tj. existence Podkarpatské Rusi, se zároveň nebere na vědomí. Krásně se to mluví o lidských právech, proč se však upírají ruskinskému národu žijícímu na okraj genocidy? Pěkně znějící slova o svobodě a demokracii, když někdo málo kilometrů od Košic na našem nekdějším státním území se Rusínům nedostává práva svobodně a demokraticky se vyjádřit o svém dalším osudu!

V těchto dnech Svaz karpatských Rusínů v Užhorodě poslal do Moskvy sovětské vládě memorandum vyzývající, aby se zrušila čs.-sovětská smlouva o anexi Podkarpatské Rusi z roku 1945, a žádající svobodně referendum za mezinárodní účasti, v němž by se rozhodlo o budoucnosti této země v Evropě, do níž vždy patřila.

Prezident Václav Havel nedávno opakoval skvělou myšlenku, že kdyby nějaký zákon měl vědomě ublížit třeba jen jedinému člověku, byl by to zákon nedobry a neměl by být všeobecně přijat. Nyní vidíme, že celý ruskinský národ na území, jež bylo hluboce a šťastně spjaté od roku 1919 s Československem a kde žije tři čtvrtě milionu Rusínů, má být vydáno trvale nepospas státu, který jejich národní identitu neuvažává. A Češi a Slováci mají mluvit a asistovat, a dokonce schválit bezpráví? Má-li naši cestu do Evropy provázet takové mlčení a slepota, pak nám to osud dříve nebo později připomene a nebudeme se moci dovolávat nějaké vyšší evropské společnosti, jestliže sami sebe jsme opustili.

Bylo již dost deklarací a slov. Podle činů poznáte je...
AŽ ŽIJE DAŠA RODIČI!

Vladimír Mečiar před soud?

PRAGA/BRATISLAVA: Výroky V. Mečiar o eventuačních separátních jednáních s blížící nedělovými představiteli Moravanů leží na srdci poslanceckému klubu ODA ve FS. M. Prokop na včerejší tiskové své strany prohlásil, že jsou za hranicí ústavnosti, a proto je třeba přezkoumat, zda nejsou v rozporu s poslanceckým smluvním. Půjde o to, jak s podnětem občanské demokratické aliance naloží mandátový a imunitní výbor SN. Výsledkem by mohlo být i zhazení V. Mečiaru poslancecké imunity a posléze také zavedení trestního stíhání. Proč vlastně tolik obav o ČR? Předseda HZDS totiž Moravanům slíbil, že skončí-li vztahy s Čechy krizí, dohodne se s nimi Slovensko separátně. Občanské hnutí uvedlo svoji tiskovou besedu samochválou. Jak řekl P. Rychetský, OH se pokládá za jediný plně existující vládní koalice a jediný subjekt, který bezvýhradně podporuje politiku obou vládních předvolební, popř. povolební koalice však zatím tají.

Jsme pro transformaci zemědělství, ale ne pro jeho ekonomické zruinování, uvedli představitelé Slovenské národní strany na podporu zemědělců. Ve spojitosti s nadcházející schůzí SNR, na níž se má jednat o suverenitě SR, J. Prokeš vyjádřil obavy, že budou snahy vyřadit tento bod z programu. Podle něho je však každý odklad této otázky živnou pádovou destabilizace.

Předseda KSČM J. Svoboda řekl po setkání s KDH a ODU-VPN v Bratislavě, že současná krize je krizí politického reprezentaci, které chápou politiku jako technologii moci. Ekonomickou reformu nepovažuje za tu, která byla před rokem odsouhlasena, a kupónovou privatizaci označuje jako nedemokratickou a podvod na obyvatelích.

ZE BY ZAJE AŽ BOŽI HLAVY?

O našem společném domově

Jednání za zavřenými dveřmi prezidentovy chalupy 4.11.91

HRADEČEK (Eva Štěpánková): Jestli to tak půjde dál, nebude časem v našem státě místo, kde by se nejednalo o kompetencích, tvorbě ústav, apod. Po Vikárkách, Kroměřížích, Lánech, Budmericích a Štířnech se v neděli do nočních hodin konalo další kolo rozhovorů naší politické reprezentace na Hradečku v chalupě prezidenta Václava Havla.

Jednání (celkově už dvanácté!) se konalo za zavřenými dveřmi a novináři získávali průběžné informace v netradičním tiskovém středisku, v restauraci V pekle. Všichni, které prezident pozval, se začali sjíždět kolem sedmnácté hodiny. Než začalo jednání, zeptali jsme se některých účastníků, s čím na Hradeček přijíždějí.

Premiér slovenské vlády **J. Čarnogurský** odpověděl: »Myslím si, že tu půjde o sumarizování dosavadních rokování. Žádný návrh ani požadavky nemám. Očekávám, že se nám podaří dohodnout se na smlouvě.« **I. Čarnogurský** nám řekl: »Řešení vidím v tom, abychom našli už konečně východisko. Zatím jsme ještě nehovořili o procedurálních věcech a v tom, jak se domnívám, jsou největší problémy.« **M. Čalfa** připojil: »Navazujeme na rozhovory, které jsme měli v Karlových Varech. Máme za sebou jednání předsednictev obou národních rad a předpokládám pokrok v jednáních.« Premiér **P. Pithart** byl trochu pesimistický: »Měl bychom začít jednat o nejtěžším, tedy o mezinárodně právní subjektivitě, dále za nejtěžší jednání považuji měnu, emise. Ptáte-li se na návrhy, s nimiž přijíždím, domnívám se, že především bychom měli hovořit o tom nejtěžším profilu, a pokud jím neprojdeme, nemá cenu jednat o něčem dalším.«

Po tříhodinovém jednání informoval prezidentu mluvčí **M. Zantovský** novináře, že zúčastnění přijali iniciativu pana prezidenta. **V. Havel** se v návrhu domnívá, že základem procesu státoprávního uspořádání by měla být smlouva, kterou by spolu uzavřely Česká národní rada a Slovenská národní rada jménem České republiky a Slovenské republiky. Šlo by o vnitrostátní dokument. Smlouva by měla obsahovat vizi státoprávního uspořádání v pěti kapitolách.

První by sdělovala, že národní rady jako první vskutku svobodně zvolené zastupitelské sbory spolu uzavřely smlouvu o společném státě a zásadách jeho státoprávního uspořádání. Druhá by obsahovala stručnou charakteristiku a smysl společného státu. Třetí by zahrnovala soubor kompetencí, které republiky postupují společnému státu v oblasti zákonodárné a výkonné moci i v oblasti moci soudní. Ve

Rozruch okolo základny

HAVANA: »Kuba se nenechá dále provokovat, její jednotky v okolí základny USA Guantánamo jsou dostatečně silné a jsou připraveny odpovědět v souladu se zájmy obrany státu.« Prohlásil to na tiskové konferenci v Havaně mluvčí kubánského ministerstva zahraničí **H. Argilles**. Zdůraznil, že kubánská vláda dává tímto způsobem vládě USA znovu najevo, že provokace amerických vojáků ze základny Guantánamo představují závažné nebezpečí a je třeba s nimi bezodkladně skoncovat. Jedná se o případy, kdy podle kubánské strany vojáci USA ze základny Guantánamo před kubánskými hlídkami obnažovali genitálie a pokřikovali neslušná slova. Kuba staví tento incident na roveň porušení svého vzdušného prostoru a dalším incidentům mezi jednotkami USA a Kubou. Zájmová sekce USA v Havaně nabízení odmítla jako neopodstatněná.

čtvrté by byl základní přehled a charakteristika orgánů společného státu. Páté by obsahovala především závazek národních rad, že vypracují a přijmou republikové ústavy, které budou v souladu s touto smlouvou.

Prezident dále navrhl ustavit redakční komisi, která by vypracovala návrh smlouvy. Ten by byl předložen nadcházejícímu listopadovému zasedání předsednictev národních rad v Bratislavě, poté by byl předložen jejich výborům a plénům. Počátkem prosince by oba předsedové národních rad předstoupili před plénum FS a seznámili ho s textem smlouvy, který by doprovodili svým komentářem. V zimě by obě národní rady přijaly republikové ústavy. Na jaře by FS přijalo federální ústavu, která by musela být v souladu s přijatou smlouvou národních rad.

HRADEČEK, HRADEČEK, HRADEČINEK... A... NIK!

OLEJ DO OHNĚ

Dojde-li k incidentu se zřetelnou politickou motivací, je vhodné jej a klidnou hlavou analyzovat, vytvořit ponění, především se zeptat po příčinách a v každém případě usilovat o zklidnění situace. Zdá se, že přesný opak se podařilo nedělním televizním pořadu Co týden dal, věnovanému trapné události v Bratislavě. Zasluba na tom nemá jen moderátor pan Černý, který své antipatie vůči jedné straně — totiž bratislavskému prokurátorovi a policejnímu prezidentovi — dával najevo tak, že jim skákal do řeči, gestikulací i slovně zdůrazňoval, že je osobně rozčilen. Přičinili se o to v podstatě všichni aktéři, z nichž snad pouze ministr Václav Klaus, jediný, o jehož hlavu se roztržtilo vejce, zachoval potřebný politický nadhled.

Politici vůdci veškerého ražení rádi oparují lidem, ovšem potud, pokud jim část lidu nedá najevo jiný názor. Pak je z té části lidu »fašizoidní dav« a sotva šestnáctiletý výrostek, který byl dopaden, když se vajíčko z jeho ruky sneslo na roh tribuny, je zřejmě stoupencem takové ideologie. Slovenští úředníci proti několikrát prezentovanému spílání do fašistů důrazně protestovali. Věc se má tak: Ti, kteří nesouhlasí se společným státem, by měli své názory tlumočit na vlastní manifestaci, nikoliv na mítinku politického soupeře. A házet vejce po prezidentu republiky a dalších zlatelích je uličnictví, možná výtržnictví, v každém případě projev politické intolerance a nekulturnosti. Nemá to ovšem fašismus a stejně tak nejze za fašisty označit odporce společného státu či kohokoli, kdo nesouhlasí s vládní politikou. Taková klasifikace je ještě horší než vzájemné obviňování, zda byla či nebyla zajištěna pořadatelská služba, či zda policie jednala dostatečně či málo energicky: Zajisté, pánové Lorenac či Carda by zjednali pořádek rychleji a důsledněji...

Pořad vystlaný na federálním programu tedy k vzájemnému česko-slovenskému pochopení nepřispěl a byl spíše plítkou oleje do ohně. Vejce jako zbraň do politického boje samozřejmě nepatří. Je možné, že jejich canová liberalizace takovému plýtvání zabrání. Jen aby si »dáv« nebledal jízou mnicl...

A. Dubček opět odmítá

BRATISLAVA: Za jednu z nejvýznamnějších událostí posledních let označil mezinárodní konferenci o míru na Blízkém východě v Madridu v rozhovoru pro ČSTK předseda FS A. Dubček. Pozitivní je podle něj už samotný fakt, že se konference sešla a že společná iniciativa USA a Sovětského svazu vyvolala kladnou odezvu u všech zainteresovaných stran. K požadavku rezignace na funkci předsedy FS, kterou obsahoval otevřený dopis poslance FS J. Jilka (ODS), zveřejněný prostřednictvím ČSTK 30. října, řekl, že této iniciativě už předcházely tři vlny útoků na něj. Připomněl obsah svého dopisu z 10. září letošního roku, kterým reagoval na podobnou výzvu ze strany klubu ODS, v němž požadavek odmítl jako úzce stranický a neodůvodněný. »Nyní opakuje požadavek opět jejich poslanec Jilek a já požadavek opět odmítám, protože vím, co je v pozadí. Poslouží jim vše — zkreslování skutečnosti stejně jako nepravda. Neodmítám tyto pokusy proto, že nejsem demokrat, jak tvrdí pan poslanec Jilek, ale právě proto, že demokrat jsem, k čemuž jsem se pracně, ne bezbolestně propracoval,« zdůraznil.

NAOZAJ A FURT! PERSPEKTIVY PRAŽSKÉHO LETIŠTĚ

PRAHA: Druhé kolo náročného výběru partnera pro vytvoření společného podniku na financování, vybudování a provozování odbavovacího areálu mezinárodního letiště Praha-Ruzyně jednáji čtyři vybrané zahraniční firmy. Do roku 1995, kdy by mělo být dílo budováno, se má roční kapacita letiště zvýšit na pět milionů cestujících. Ve společném podniku by si čs. strana měla udržet nadpoloviční účast. Rozhodující při vyhodnocování nabídek bude finančně ekonomická konstrukce projektu, jeho návratnost a rentabilita. Nelze vyloučit, že v některém případě půjde o úplnou finanční soběstačnost bez nároků na účast státního rozpočtu. Do nabídkového řízení vstupuje kanadská firma Armbro Enterprises, o přízeň se uchází též jedna z největších francouzských stavebních firem Bouygues. Essenská firma Hochtief, mající za sebou realizaci staveb letišť po celém světě, nabízí zapojení čs. firem nejen u nás, ale i v Německu a Jinde. Z dlouhodobé tradice spolupráce vychází zájem jugoslávské Union engineering.

Vyzývají M. Čalvu k demisi

PRAHA: »Pane premiére, lapidárně, jděte k čertu!« praví se v dopise signatářů Charty 77 J. Boka a I. M. Jirouse, který obdržela ČSTK. Autoři argumentují Čalvou komunistickou minulostí a konstatují, že »prokázal přizpůsobivost nad rámec lidské soudnosti a slušnosti«. V dopise zasláném V. Havlovi (a rovněž ČSTK) vyzývá John Bok prezidenta, aby pověřil řízením federální vlády občana nezataženého komunistickou ani disidentskou minulostí, a urvádi m.j., že »stabilizace vlády pana Čalvy za každou cenu je destabilizující pro čs. společnost.«

Falešné tisícovky

MARIÁNSKÉ LÁZNE: Pracovníci pošty v Mariánských Lázních zachytili v pátek mezi penězi z tržby zdejšího hotelu Crystal padělanou tisícikorunu. Stejný falzifikát se vzápětí podařilo odhalit v tržbě dalšího mariánskolázeňského hotelu — Interhotelu Palace Praha. Následovalo důkladné šetření, při kterém bylo zajištěno dalších osm kusů falešných bankovek, přijatých jako pravé.

Stříbro za všechny zlaté

Už poosmě za dobu své funkce zavítal v sobotu do Prahy předseda Mezinárodního olympijského výboru pan Juan Antonio Samaranch. Po dopoledním přijetí u předsedy FS

Alexandra Dubčeka se odpoledne zúčastnil v Paláci kultury Evropského sympozia o fair play. Ve svém vystoupení mimo jiné řekl: »Mezinárodní olympijský výbor vždy podporoval myšlenku fair play. Nevynecháme ani jedinou příležitost bojovat proti dopraku a s potěšením mohu konstatovat, že tuto bitvu pomalu vyhráváme. Důkazem jsou například výsledky testů z nedávného mistrovství světa v atletice. Na adresu MOV se vyskytly námitky, zda nectvefel dveře Jihoafrické republiky pro návrat do našeho hnutí příliš brzy. Nemyslím si to. Byli jsme první organizací, která se otevřeně postavila proti rasismu v této zemi. Dnes, kdy dny apartheidu jsou sečteny, chceme být opět první, kdo tyto pomyslné dveře otevře. V žádném případě nechceme předcházet jakákoliv politická řešení. Poté, co tři pobaltské republiky znovu uznala OSN a další státy, dostaly zelenou i od nás. Stejná zásada platí i pro Slovinsko a Chorvatsko, případně další uchazeče o členství v MOV.«

Poté Juan Antonio Samaranch naplnil hlavní bod své návštěvy. Předal stříbrný Olympijský řád předsedkyni ČSOV Věře Čáslavské jako výraz ocenění její účinné práce pro rozvoj olympijského hnutí. »Jméno Věry Čáslavské je zlatým písmem zapsáno v historii novodobých olympiád. Nesmírně si jí vážím a jsem rád, že nás pojí vzájemné přátelství,« dodal pan Samaranch.

Poplach v nemocnici

PRAHA: Oběťmi krutého a nemístného žertu se stalo 200 pacientů pražské nemocnice Na Františku, kteří byli v sobotu dopoledne poté, co neznámá osoba telefonem pohrozila, že v areálu exploduje nálož, evakuováni do ostatních pražských nemocnic. Objekty prohledali pyrotechnici spolu se čtyřiceti pražskými policisty, do pátrání se zapojili také specialisté se psy. Prohlídka byla ukončena krátce po šestnácté hodině a prokázala, že v nemocnici žádná výbušnina umístěna nebyla.

Krůček od tragédie

Podle oficiální zprávy vydané policejním ředitelem Prahy 7 M. Neumannem při tódětní plákonosti Spuryi učera na letné hrozilo zranění lidí a ztráty při blízko v 1. poločase přelét na trétník něspíš volen-ský (1) dětubuch. Když se po předsídce dábory »Janouška« přesunuly za branky a neupřesněny k náratu do výhrazených sektorů, snažili se je vytláčet pořadatelé, jeden z nich byl ale zraněn, a tak nastou-pila policie. Z řad ulajkonostá Spuryi pak vyřítli dětubuch, kře-řný zranil šest mužů, z toho dva dětuce. Na hrací plochu dopa-daly další dětubuchy a v blíz-koosti domácí branky přistála i velká sofbice. Odjezd ostrav-ských příznivců z Prahy pro-běhl pak už bez výstřelků křeřných naopak bylo došti hneď rdnou při ležech přiježdu, kdy i se zbraňemi v ruce vyvolá-dali šarvátky...

dičné nástupnické právo pro své potomky. A to byl také úvodní akord k růstu habo-burské moci, která dala například všechny deskové zápisy z doby krátkého panování Fridricha Falckého po Bílé hoře anulovat. Konečným odzvonením předbělohorským poměrem se stalo Obnovené zřízení zemské z roku 1627 pro Čechy a z roku 1628 pro Moravu. Zemský soud byl plně podřízen vů-ll panovníka, a proto se již do desk zem-

DESKY ZEMSKÉ

Na člověka střízlivého 20. století shlížeji z archívních depozitářů poněkud tajemně. Jejich robustní vazba v zašlé hnědé vepřovici či skopovici vzbuzuje mimoděk úctu před něčím, co bylo součástí světa předků. Pohled téká po hřbetech kvaternů, jak se říkávalo jednotlivým svazkům, a vnímá jen rozličnost jejich hřbetních barev, rozlišujících ty původem nejstarší od těch časově mladších, jejichž hřbety jsou již opatřeny čistěcemi, ale také zdobeny malovanými miniaturami květů či plodů a řídkěji motivy zvířecími, mezi nimiž dominují tygr a lev. Obsah však zůstává skryt, soudobé písmo latiny a staročeštiny je pro většinu z nás nepřekonatelnou překážkou.

A přece právě obsah zprostředkovaný historiky je tím nejpoutavějším, co desky zemské (latinsky tabulae terrae) na svých stránkách vyprávějí. Je to obraz české společnosti počínaje 13. stoletím, svědectví o tom, co se událo na zemských sněmech a soudech, pohnutá kapitola stavovských aspirací svátcích se s mocí panovnickou, obrazy slávy a ponížení zemí přínáležejících k České koruně. Jsou to však také dramatické záchvěvy lidských vášní, svědectví o cti i chamtivosti, o touze po majetku, svědectví o vzestupu i úpadku šlechtických rodů, byt většinou v stručných řídkých zápisy. Tím vším jsou desky zemské, vedené po staletí v Čechách, na Moravě, Opavsku a Krnovsku, cenným historickým pramenem, který již pro svou uměleckou výzdobu nemá v Evropě srovnatelné obdoby.

ZA ZVUKŮ TRUB

V Čechách vznikly desky zemské ve druhé polovině 13. století při českém zemském soudu, na Moravě je jejich založení datováno rokem 1348. Představovaly vlastně veřejné úřední knihy, do nichž byla zapisována (intabulována) jednání zemského soudu, zejména převody šlechtického pozemkového majetku, půhony, tj. obselání žalované strany k soudu, závěti, zvané kšafty, a částečně také sněmovní usnesení. V průběhu vývoje se pak v souvislosti s různorodostí této agendy desky zem-

ské rozlišily v několik druhů: na knihy půhonné, zachycující pozemkové soudní spory, a knihy trhové, do nichž byly zapisovány koupě a prodeje šlechtické půdy, její darování nebo nabytí závětí či zástavou. Trhové desky, jež se v Čechách až do Bílé hory nazývaly »desky větší«, na Moravě »kvaterny trhové« a na Opavsku a Krnovsku »desky zadní«, bývaly ve vážnosti největší. Obsahovaly totiž právní potvrzení držby pozemkového majetku, byly »jistotou všech jistot«. Ačkoliv můžeme s určitostí říci, že desky zemské byly v Čechách vedeny od roku 1287, jejich funkci přesně vymezil až Karel IV. Instrukcemi z let 1348 a 1359, podle nichž už nemohlo být žádné panství prodáno, odkázáno nebo dáno do užívání v zástavu bez příslušného zápisu.

Správa desk zemských byla ve starším období v Čechách svěřena nejvyšším písařům a na Moravě nejvyšším komorníkům, kteří vždy pocházeli z nejobhatších panských rodů, protože jejich majetek hrál roli právní záruky za správnost zápisů. Ve vedení desk zemských v Čechách a na Moravě byly sice jisté rozdíly, spojoval je však společný právní princip a účta, která jim byla prokazována. Když se například odbyval slavnostní ceremoniál převážení desk k zemskému soudu, byli přítomní nejvyšší zemští úředníci, jejichž povinností bylo desky za asistence kněží vyzvednout z místa uložení a za zvuků trub doprovo-

dit k soudnímu zasedání. Vzácnosti desk zemských odpovídal i význam místa jejich uložení. V Čechách se zpočátku nalézaly v domě nejvyššího písaře nebo přímo u panovnického dvora. V 15. století pak byly trvale přeneseny na Pražský hrad. Zde však při obrovském požáru, který vypukl za silného větru 2. června 1541 na Malostranském náměstí a zničil dvě třetiny Menšího města (Malé Strany) včetně části Hradu, desky zemské s výjimkou kvaternu z let 1316–1320 padly za obětí ohně. Jejich nově založená řada byla pak po dlouholetých opravách Pražského hradu uložena v roce 1563 do zvláštní místnosti nad Sterou sněmovnou, kde zasedal zemský soud a kde v blízkosti působil Úřad desk zemských. Místnosti, v nichž tento úřad sídlil, byly opatřeny malovanými erby tří nejvyšších a šesti nižších úředníků, což opět dokládá vážnost, již se des-

HARSBURKOVÉ SAHAJÍ PO MOCI

Desky zemské jsou kromě vzpomenu-tych funkcí i zrcadlem silného významu stavovských šlechtických sněmů a oslabení královské moci za Jagellonců, ale současně i dokladem změny situace po roce 1547. Ferdinand I. Habsburský, přijatý v roce 1526 stavy jako volený král, totiž v roce 1547 využil zániku starší řady zemských desk vzpomenu-tych požárem a porážky re- voltující stavovské a městské opozice k tomu, aby si zápisy do desk zemských zajis-til nejen konfiskovaně panství, ale i dě-

854

ských mohlo zapisovat jen s jeho svolením nebo na jeho příkaz. Nastalo období, jehož výrazem jsou v deskách zemských zápisy, uvádějící jako nové majitele zkonfiskovaných panství českých aristokratů příslušníky německé, italské a španělské šlechty. Ruku v ruce s nově vzniklým stavem se začal postupně měnit i jazyk zápisů. Čeština, která v 15. století vystřídala latinu, začala být ve shodě s nařízením o dvou zemských jazycích vytlačována němčinou, i když kupříkladu na Krnovsku čeština zůstala jazykem desk zemských až do roku 1747. Po bělohorské porážce byly deskové zápisy vyhrazeny pouze katolíkům. Teprve od roku 1775 byla nařízením Marie Terezie tato možnost dána v určitých případech i protestantům a Židům. V průběhu dalších desetiletí se pak desky zemské staly v podstatě už jen úředními pozemkovými knihami, když jim byla za Josefa II. soudní reformou odňata agenda sporná, tedy soudní. V polovině 19. století posléze desky zemské po šesti stech letech existence jako úřední knihy zanikly.

NÁDHERA UMĚLECKÉ VÝZDOBY

Bylo by neodpuštělné nepřipojit několik poznámek o výtvarné výzdobě desk zemských, a to zvláště moravských. Tady se totiž, na rozdíl od jejich českého protějšku, rozvinula na deskových pergamenových vnitřních obalech umělecky vysoce hodnotná výzdoba erby správců desk zemských — nejvyšších komorníků. Nádherný je třeba ornamenty zdobený znak Heralta z Kunštátu na kvaternu z roku 1490 nebo erb na brněnském kvaternu Jana z Kunovic z let 1523—1524, kde erbovní znaky jsou zasazeny do loubí bezlistých korun stromů. Ostatně celé 16. století, poznamenané tak plodně renesancí, je ve výzdobě desk zemských doslova klenotem. Unikátem nad unikáty je potom olomoucký kvatern Albrechta Černoohorského z Boskovic. Výtvarná výzdoba všech čtyř stran pergamenové vazby je totiž podřizena promyšlené kompozici, a tvoří proto ucelené dílo umělecké miniatury: přední strana zobrazuje rytíře ve zbroji na hnědém koni, v rozích je opatřena rad boskovických předků. Na vnitřní straně obalu pak nalezneme skutečnou podobiznu pana Albrechta ve zlatém rámu. Celá kompozice je uzavřena na poslední straně opět rodovým znakem. Naši předkové označovali desky zemské jako »pravý klenot země«. Na této charakteristice čas nic nezměnil. V současné době je česká řada desk zemských v počtu 1714 svazků uložena v Praze, moravské zemské desky v počtu 598 svazků jsou uloženy v Brně a 73 svazky desk zemských Opavska a Krnovska nalezly místo svého uložení v Opavě.

Schwellen dürfen sein

MANNHEIM, 7. November (epd). In verkehrsberuhigten Zonen mit zulässiger Höchstgeschwindigkeit von 30 Stundenkilometern müssen Auto- oder Motorradfahrer gegebenenfalls noch langsamer fahren: Sie dürfen nicht darauf vertrauen, die Höchstgeschwindigkeit gefahrlos ausnutzen zu können. Der baden-württembergische Verwaltungsgerichtshof entschied daher in einem am Donnerstag veröffentlichten Urteil, daß den Kommunen nicht zu verwehren sei, zur Verkehrsberuhigung Schwellen auf die Straßen zu pflastern, die nur mit einer geringeren Geschwindigkeit gefahrlos befahren werden können (Az.: 5 S 1944/90).

Staronový název

BRATISLAVA: S kroky, které ve snaze dosáhnout změny svého názvu na Hlinkovu slovenskou lidovou stranu podnikla Slovenská národná jednota, seznámil včera její předseda S. Pánis novináře. Podanou žádost o změnu názvu doporučilo ministerstvo vnitra přehodnotit s přihlédnutím k platným nařízením SNR z 1. září 1944 o rozpuštění politických stran a organizací, kterým byla rovněž HSLS rozpuštěna. Podle slov představitelů SNJ vykonala HSLS, která vznikla v roce 1925, až do roku 1944 pro slovenský národ kus pozitivní práce, jejímž vyvrcholením v předválečném období bylo dosažení autonomie v SR.

Vzpomínka na Hrádeček, kde se slovenštil i čeští účastníci státoprávního jednání shodli při večeři na tom, že Václav Havel je dobrý kuchař.

AFRICKÝ CASANOVA se vykoupil menším stádem dobyčků — za milostivý styk se osměmi ženami v domě svého tchána v západlé vesničce v Keni. Narůživec musel zaplatit býka za vypálení se svou tchányní, berana za milostivě hrátky se ženou bratrance a po kozlu za radovánky se dvěma dosud neprovdanými svagrovými.

Maxwell se utopil

LONDÝN: Britský tiskový magnát 68letý miliardář R. Maxwell se včera utopil nedařleko Tenerife, jednoho z Kanárských ostrovů. Podnikatel se plavil na své luxusní jachtě Lady Ghislaine, na jejíž palubě jej naposledy spatřili ráno krátce před 5. hodinou. Skutečnost, že Maxwell zmizel, zjistil kapitán až několik hodin poté. Maxwell, který se narodil v roce 1923 jako Jan Ludvík Hoch v Československu, byl jedním z největších světových vydavatelů. Oba Maxwellovi synové byli ještě před nalezáním otceva těla správními radami jmenováni dočasnými šéfy Maxwellových podniků. 32letý Kevin Fidi Maxwell Communication a 35letý Ian vede Mirror Group.

Zapomeňte na rubl

Zapomeňte na Benátky, Bangkok nebo Rio de Janeiro..., říká K. Abentheuer v příspěvku Moskva je jiná, který otiskl významný německý časopis Wirtschaftswoche, aby pomohl čtenářům »přestát obchodní cestu do Moskvy bez trvalých následků«. Pro snesitelný pobyt v Moskvě, kterou umísťuje tam, »kde Balkán teprve začíná«, nabádá autor dodržovat tři základní pravidla. Za prvé: Včas si rezervovat stůl. Včas, to znamená, že stůl k večeři si objednáte nejpozději v poledne a stůl k obědu si nejlépe zamluvíte před snídaní. Za druhé: Zapomeňte na rubl. Jedinými vhodnými platebními prostředky jsou US dolary (pokud možno hodně jednodolarových papírků), úvěrové karty a kartóny cigaret značky Marlboro. Za třetí: Vezměte si s sebou Musilova Muže bez vlastností. Autor vám zaručuje, že v Moskvě se konečně postaráte o to, abyste tuto knihu dočetli.

Pochvala i varování

LONDÝN: Návrat Československa na mezinárodní kapitálový trh včera všele přivítal londýnský deník Financial Times, který oznámil vydání první emise eurodolarových cenných papírů Státní banky Československé v Praze. List poznamenal, že zisk z těchto papírů je o tři procenta vyšší než z kupónů americké vlády, ale varoval, že »výhodní Evropa zůstává křehká a citlivá na otřesy. Československo například stojí tvář v tvář vnitřnímu politickému napětí mezi republikami Čechů a Slováků.« Uvedl dále, že Československo je v pevnějším postavení než Maďarsko, protože je zadluženo jen devíti miliardami dolarů, zatímco Maďarsko 20 miliardami.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,36	(5,36)
1000 italských lir	24,47	(24,43)
Rakouský šilling	2,60	(2,60)
Německá marka	18,33	(18,33)
Švýcarský frank	20,80	(20,81)
Americký dolar	30,05	(30,06)
Anglická libra	53,24	(53,21)

Představitelů Výsvy občanů k vyhlášení referenda přijal prezident V. Havel. Pod výzvou se dosud podepsalo 1 100 000 lidí, z toho 160 000 ve Slovenské republice.

● Jelzin verbietet die KPdSU

Moskau — Der russische Präsident Boris Jelzin hat die Kommunistische Partei endgültig verboten. Das gesamte Parteivermögen fällt nun an den Staat.

Osteuropas Schulden bei deutschen Banken

Stand Mitte 1991 in Mrd. DM

Sowjetunion: 33,5

Polen: 5,8

Ungarn: 1,1

Bulgarien: 3,3

ČSFR: 2,8

Rumänien: 1,2

© Gläubner

Federální vláda a její podmínky

(kž): Výměnou informací a názorů na státoprávní uspořádání začalo včerejší mimořádné zasedání federální vlády. Premiér seznámil svůj kabinet s výsledky nedělního setkání ústavních činivců na Hrádečku a jednotliví ministři informovali o jednáních se svými republikovými protějšky.

Na závěr jednání, které se protáhlo do večerních hodin, vydala vláda své prohlášení, podle něhož za minimální podmínky existence společného státu považuje — přímo volený zákonodárný sbor, který má svrchovanou zákonodárnou působnost na celém území ve všech věcech základních práv a svobod občanů. ■ Mezinárodněprávní subjektivitu včetně ochrany státního území a jeho integrity, ochrany občanů a federální ústavnosti. ■ Společnou ústavu, závaznou na celém území pro všechny státní orgány i pro všechny občany státu. ■ Trvalé zajištění účinného chodu společného státu a všech jeho nezbytných institucí. ■ Zásadní jednotu hospodářského systému a hospodářské politiky (k níž patří společná měna, jednotný trh, základní ekonomická legislativa a makroekonomická regulace). ■ Přijetí principu občanské solidarity a soudržnosti jako východiska pro sociální politiku. ■ Financování významných společných aktivit, zejména v ekonomické a ekologické oblasti.

Společný stát znamená především společnou ústavu. Vláda je přesvědčena, že navrhovaná smlouva mezi národními radami by měla být uzavřena co nejdříve. Bude však pro Federální shromáždění závazná pouze v případě, že tak FS samo rozhodne. Federální vláda dospěla k poznání, že

musí poměrně razantně vstoupit do jednání o státoprávním uspořádání, neboť má dojem, že se v celé této situaci objevují prvky ohrožující existenci společného státu, sdělil po zasedání M. Čalfa. Zveřejnil svoji představu kompetencí společného státu a dá jí k dispozici národními radám a FS. Důsavadní jednání o státoprávním uspořádání se totiž dostala do stádia, které »nevětší nic ložného pro nás pro všechny«, uvedl. »Přiliš jsme věřili v odpovědnost a schopnost republikových zákonodárných sborů,« dodal.

ČESKA PODNIKATEL, TÓPRA ...

Tak u nás na sídlišti zrušili prodejnu. Mívali tam ceikem běžný výběr obecní, daly se tam sehnat punčocháče pro kluka a bývala to jediná galanterie široko daleko. Teď je z ní obchod s exkluzivním interiérem, exkluzivním zbožím a pochopitelně i s odpovídajícími cenami. No nic, hezky se na to kouká, galanterie jsou i v centru a kluk už stejně brzy punčocháčům odroste. Nedávno ale nad dveře a výklady namontovali několik pestrých cedulek, z kterých se dovidám, že prodejna se teď jmenuje Jeans Palast. V tu chvíli mě poslední tajné myšlenky na punčocháče opustily. Ja, ja, Donnerwetter! Jedlně, že bych se zkusil zeptat na Strumpfosen. To by byla paráda, kdyby je přece jen měl! Koupil bych je a dostal lísteček z pokladny. Je na něm vřdycky krásně vytištěno: vielen Dank!

● Devalvace rublu o 31,9 procenta znamená zvýšení turistického kursu ze 32 na 47 rublů za jeden americký dolar.

JDE DO TUHÉHO

Není sporu o tom, že naši vnitropolitickoú scénou dnes hýbou kompetence. Jednaly o nich reprezentace federace i obou republik na prezidentově chalupě, včera na svém mimořádném zasedání federální vláda. Byly i na programu prvního dne schůze slovenského parlamentu. Právě posleďně jmenované jednání poměrně věrně charakterizuje slovenskou politickou scénu. Zdá se jen dobře, že zatím těsná většina poslanců rozhodla neprojednávat návrhy ústavních zákonů SNR o svrchovanosti a suverenitě Slovenské republiky, referendu a státních symbolech — znaku, vlajce, pečeti a hymně.

Snad nejpřesvědčivěji charakterizuje rozpory mezi jednotlivými reprezentacemi místopředseda ČNR J. Kalvoda. Za »jediný výsledek hodný zmínky« při jednání na Hrádečku považuje fakt, že byl poprvé pojmenován zásadní problém a jednalo se o něm, i když bezvýsledně. Měl na mysli stejné otázky právní síly uzavřené smlouvy mezi republikami. Rekl také mj., že slovenští politici trvají na státoprávním povaze smlouvy, která by byla vedle ústav, ba dokonce nad nimi, pramenem práva. Česká strana ji však jako samostatný pramen práva zavazující FS chápat nemůže. Takové pojetí smlouvy mezi národními radami vyžaduje z ústavodárné role parlament a popírá společný stát.

Samořejmě že nelze opomenout ani mezinárodní aspekty navrhované smlouvy. Je nanejvýš pravděpodobné, že s takto pojatou ústavou bychom nebyli pro orgány Evropského společenství přijatelným partnerem. Podstatu věci opět vystihl J. Kalvoda, když parafrázoval slovenského promléra J. Černogurského, který na Hrádečku řekl, že by v nové čs. ústavě mělo být zahrnuto právo SNR schválit vstup Československa do Evropského společenství. J. Kalvoda uvedl: »Naprosto odmítám, aby parlament jiné republiky rozhodoval o tom, zda republika, jejíž jsem občanem, má být či nemůže být členem ES.«

O Škodovku se vedou spory

(Čre): Od konce října, kdy skupina soukromých osob podala alternativní privatizační projekt na odstátnění akciové společnosti Škoda, koncern Plzeň, se v podniku rozpoutala ostrá názorová výměna. Zatímco vedení koncernu prosazuje privatizaci Škodovky jako celku, konkurenční návrh počítá s vytvořením samostatných akciových společností s vazbami na koncern, aby mohl do něho vstoupit diverzifikovaný kapitál většího množství zahraničních firem.

Podle neoficiálních stanovisek měl alternativní projekt vzniknout jako odezva na vyřazení americké firmy Westinghouse z okruhu potenciálních partnerů koncernu Škoda. Konkurenční projekt otevírá šance i pro tuto firmu, která podle odborníků technicky předčí ostatní uchazeče — firmy Siemens a Asea Brown Boveri. Ve včerejším oficiálním stanovisku vedení koncernu sdělilo, že o samostatnou privatizaci vybraných závodů plzeňské části zájem není, protože by to bylo nespravedlivé vůči zbývajícím částem koncernu. Tomu by zbyly spolu s převzatými závazky jen problémy ve všech oblastech jeho činnosti. Poslední slovo k tomu řekne vláda, která se má zabývat její privatizací samostatně.

Tři inkubátory firmy Dráven za 90 tisíc marek dostala dětská klinika FN v Pízni od čtyř zahraničních firem, které se podílejí na modernizaci papírenského stroje Západočeských papíren.

Na Hrádečku a v podhradí

Jednání reprezentací obou republik jako seriál

Chce se nám doufat, že po dlouhotrvajícím rozruchu kolem kompetencí a státoprávním uspořádání jsou si po neformálních jednáních na prezidentově chalupě obě strany — tedy česká a slovenská politická reprezentace — blízko tak, jak dosud nebyly, a že se konečně shodnou. Nakonec... naděje umírá poslední.

Jablíkem sváru, chcete-li oříškem dosud nerozlousknutým, je stále termín smlouva. Obě strany se na ní sice shodly, každá však si představuje jinou smlouvu a jiný obsah. Slovenská reprezentace chápe smlouvu jako právní akt zavazující obě republiky dnem přijetí. Jako trvale platný právní akt! My, z části zemí Koruny české, toto stanovisko samozřejmě odmítáme, protože, jak uvedla doslova D. Burešová: »... se tímto dokumentem budeme cítit vázáni jak při návrhu federální ústavy, tak i pokud jde o českou ústavu.« Česká strana navíc takto pojatou smlouvu nepokládá za pramen práva.

Zatímco se ústavodávní činitelé plněně dohadují, i když jistý posun v jednáních jsme zaznamenali, stranou všeho dění zůstává i nadále federální parlament. V komunické, které z Hrádečku vzešlo, se čeští politici vyjádřili, že nemožno takto uzavřanou smlouvu chápat jako samostatný pramen práva trvale zavazující FS. »Takové pojetí smlouvy« — uvádí se dál — »vyžaduje z ústavodárné role FS a popírá společný stát.« Inu, přece jen se blýská, a uvědomujeme si, alespoň na jedné straně barikády kompetencí, že vše mohou rozhodnout legislativci. Snad.

V neděli na Hrádečku a v pondělí na Hradě jsme byli přesvědčováni, že happy end se blíží. Doufejme. Doufejme, že třídní jednání (pro změnu zase na Slovensku) nebude onou příslovečnou třídníctvou komnatou... Vyjednávání o obsahu pojmů je rozvíklé. Ústavodárný proces by se v případě neúspěchu měl už bez

dalších diskusí a bonmotů vrátit tam, kam patří. Totiž do parlamentu, který by měl převzít veškerou iniciativu. Poslanci by neměli zapomínat, tak, jak to dosud dělají naši politici, na oprávněné požadavky Moravy a Slezska. Třísubjektivní uspořádání ČSFR totiž do dnešního dne skoro nikdo nezval vážně, zatímco Moravané i Slezané dávají svou vůli hlasitě najevo už dostatečně dlouho. Federálnímu parlamentu přece přicházejí podpisové archy s podpisy nejen pod Výzvou občanů!

Názory naší politické reprezentace na neformální schůzku na Hrádečku se rozcházejí. V některých převládá optimističtější tón, jiné jsou pesimistické a jiné zase zcela zdrženlivé. Předseda SNR František Mikloško, který už tolikrát vytahoval horké kaštany z ohně, s diplomacií sobě vlastní, například zdůraznil, že ve smluvním základě podle SNR nastává nový pohled na podobu společného státu — pohled rovného s rovným. Podle jeho mínění podpořil tuto filozofii svým způsobem i prezident Československa.

● Ilegální převedení 24 Vietnamců přes hranice bylo dokázáno skupině osob z Československa. Skupina čtyř občanů ČSFR byla podle informací zadržena v polovině října ve východotyrolském Sillianu, když se pokoušela převést osm Filipinců do Itálie. Zadrženi byli Arnošt R. (44), jeho žena Dagmar (43) a manželé Zdeněk V. (28) a Marcela V. (25).

Rozzlobený comandante věští...

HAVANA: »Lid zemí východní Evropy již nyní poznává, že pozlátka kapitalismu ponižuje a zabíjí, že kapitalismus prostituuje celé národy, že tyto národy otravuje svým jedem a mění lidi ve zvířecí stůry. To vše bude záhy odhaleno a přijdou jiné časy,« prohlásil kubánský nejvyšší představitel Fidel Castro v projevu na závěr prvního sjezdu kubánských pionýrů, který se o víkend uskutečnil v Havaně. Zvláště se zmínil o volbách v Polsku, a řekl, že obyvatelé bývalých socialistických zemí ztrácejí zájem o demokratické reformy a projevuje se u nich nostalgie po starých pořádcích. Současně nejvyšší kubánský představitel obyvatele připravil na další zhoršování životních podmínek, konstatoval, že veřejná doprava je nyní omezena již o třetinu a ani jízdnicích kol se nedostává pro všechny, ale že to vše je pouhá předehra těžkých časů na obzoru. Vyčetl Kubáncům, že si stěžují na omezení televizního programu, a zdůraznil, že »za revoluce v roce 1868 nebyla ropa ani elektřina, nebyly vlaky ani autobusy, lidé nedostávali zmrazená kuřata, nebyly dokonce často ani šaty a boty, a přesto se bojovalo proti nepříteli.«

Technika Siemens Nixdorf

(kž): Technika spojuje lidi — to je heslo firmy Siemens Nixdorf Osteuropa, která včera otevřela své zastoupení v Praze na Loretském náměstí. Jak nás informovali její pracovníci, při aplikaci datových a informačních systémů spolupracuje s čs. podniky a úřady od sedmdesátých let. V minulých dnech se např. dohodla s Českou správou sociálního zabezpečení na spolupráci při budování plošné sítě poradenských služeb v oblasti sociální péče. Do konce roku bude vícemístnými počítačovými systémy s centrálním přístupem k databance vybaveno 8 okresních úřadů, v příštím roce pak zbývajících 85. Zajímavé bude i vybavení čerpacích stanic Benzinoly nejnovější technologií firmy.

Místo oslav recese

Už 74. výročí VRSR nebudeme slavít ohňostrojem jako obvykle, ale happenin-gem Výstřel — Lidé, bděte, který ve čtvrtek v centru Prahy pořádá hudební skupina Pravda s časopisem Reflex. Např. na Staroměstském náměstí zakotví křehká Aurora, na němž bude od 18 do 22 hodin koncertovat deset hudebních skupin, v pozdních nočních hodinách se hudební produkce přesune do bývalého pomníku J. V. Stalina. Mezi Václavským a Staroměstským náměstím bude uspořádán slavnostní pochod pionýrů a na Můstku permanentní nátereačská akce Tank ze zelena na růžovo a naopak. Pořadatelé budou studenti v mlilionářských uniformách, k brigádě na úklid ev. nepořádku bude vyzvána KSČM.

AUTOMAT NA HLAVNÍ ULICI

Od divčít války v Čechách uplynulo ve Vitavě už mnoho vody. Přesto se zachovala pověst o proradné Šárce a naivním Cítrádovi, který se nechal nachytat na lest půvabné dívky. Nevím, jestli právě tato legenda inspirovala provozovatele při pojmenování automatu v Dejvické ulici v Praze 6. Každopádně jsem v něm neshledal nic přitažlivého. Koho neodradí typický pach buřetu, ta zvláštní nenapodobitelná směs kenotoxidů, alkoholu a výparů z kuchyně, může využít nabízených služeb.

Nedostatek času zajišťuje automatu stále zákazníky, ti se po absolvování jedné fronty na jídlo a druhé na nápoje zařadí do borů a ve stejné konzumují zakoupené občerstvení. Ano, čas jsou peníze a v dnešní uspěchané době platí toto rčení dvojnásob. Svědčí o tom i ceník provozovny Šárka: Deset deka šunky tu stojí 21,90 Kčs, zatímco obchod uzenin na druhé straně ulice ji prodává, a pravděpodobně čerstvější, za 13 korun. Oblíbená svíčková s knedlíkem je svou cenou (22,20 Kčs) srovnatelná s nabídkou restaurace, např. na Wilsonově náměstí, kde vám ji ovšem přinese obsluhující personál a můžete se pohodlně naobědvat v příjemném a čistém prostředí. Totéž platí o turistickém nebo šunkovém salámu, sýru eidamu, obloženém chlebičku za 6,30 a proslulém vícedělovém karbanátku za pouhých 11,20 korun. Důvod uvedení cen v automatu bez obsluhy mi nedokázala vysvětlit ani paní Anýžová, na rozdíl od personálu velice sympatická provozní podnikni. Ceny odpovídají stanovené normě, proč jsou takové a ne jiné — sama neví.

Pro srovnání jsem navštívil nedávno otevřenou jídelnu nedaleko Šárky, naproti restauraci U Zíválů. Našel jsem nepoměrně čistější prostředí, rychlejší, pozornější a příjemnější obsluhu. Vepřový guláš za 8 korun, deset deka ovarového kolena 5,60 Kčs, přesnídávková vydatná polévka za 4 Kčs. Jak je vidět, když se chce, tak to jde.

Automat stojící na hlavní ulici dál láká chvátající občany k rychlému občerstvení. Bohužel většinou i dost dražšímu a s přihlídnutím k celkové úrovni, aspoň podle mého názoru, bezdůvodně předraženému. To nakonec může posoudit každý, kdo nelituje nějakého kroku navíc a odolá podezřelým svodům Šárky, čímž se, jak nás učí historie, vyhne případnému problému se špatným koncem.

Psovodi s policisty

(koč): Od včerejška jsou zařazeni do hlídkové služby v Mostě a Litvínově také psovodi. Kromě nich a vojáků pohraniční stráže, kteří chodí s policisty, posílilo ještě mosteckou policii 36 policistů ze střední praporečnické školy v Praze. Tuto mimořádnou koncentraci příslušníků policie si vyžádala stále rostoucí kriminalita v této části severních Čech. Vždyť pouze v říjnu bylo v okrese Most spácháno více než 600 trestných činů. Kriminální živly se začaly rozšiřovat i mimo své tradiční území a ohrožují občany i v oblastech, kde až dosud byl klid.

● Kuvajť splatí dluh z operace Pouštní bouře do prosince. Činí celkem 22 miliard dolarů. Válka v Perském zálivu stála na 100 miliard dolarů, z nichž většinu uhradily spojeneckým silám Kuvajť a Saúdská Arábie.

Předstížený Galilei?

LONDÝN: Angličtí vědci jsou přesvědčeni, že dva jejich krajané užívali hvězdářský dalekohled Fadu let před Galileem Galileim. Podle nich je pravým vynálezcem hvězdářského dalekohledu zapomenutý matematik z alžbětinské doby Leonard Digges. Předseda Britské hvězdářské společnosti Colin Ronan prohlásil v Londýně, že 50 let předtím, než byl první dalekohled dán do prodeje v Holandsku, pozorovali Digges a jeho syn Thomas již v roce 1571 v Anglii podobným zařízením hvězdy.

Experti místo zbraní?

NEW YORK: Americký týdeník U. S. News and World Report s odvoláním na západní zpravodajské služby uvedl, že řada vojenských odborníků ze SSSR, Československa, Maďarska a bývalé NDR odchází do Íránu, Iráku a Libye. Škrty vojenských rozpočtů ohrožily existenci mnoha špičkových specialistů a řada z nich těžko odolává nabídkám Islámských států. Nejvíce je znepokojivý odchod jaderných odborníků SSSR do Íránu, uvádí list.

● Ukrajina přerušila včera dodávky proudu do Bulharska, protože Sofia odmítá souhlasit s přímými obchodními styky. V Bulharsku je nyní proud tři hodiny v provozu a jednu hodinu vypnut. Bulharské ministerstva nyní shánějí potraviny a zboží na výměnu za ukrajinský proud.

Herečka Ella Šárková, která debutovala ve známém filmu V+W Pudr a benzín, zemřela 31. 10. 1991 ve věku 84 let. Poslední rozloučení se koná dnes v 11.30 h v ústřední síni v Praze na Olšanech.

● Pokus o zavraždění bývalého afghánského krále M. Z. Šáha (77) se udal včera v jeho domě v Římě. Neznámý muž vydávající se za novináře, mu nožem způsobil četná zranění. Král je mimo nebezpečí; útočník byl zadržen.

Dienstbier nepěkně rezignovaný

Vzhledem k přátelství Jiřího Dienstbiera s Václavem Havlem bych čekal od šéfa naší diplomacie hlubší zamyšlení nad vztahem politiky a morálky. Na tento vztah musím myslet tím spíše, že J. Dienstbier upozorňoval také na to, že v případě ekonomického embarga Jugoslávie by byla naše země velmi poškozena. »Není problém někoho uznat — řekl při stejné příležitosti —, ale nesmí to být pouhé gesto. Musíme vědět, co bude následovat, zda máme nástroje k dalšímu politickému řešení.« Takto zahovořil v čase, kdy už dávno bylo jasné, že pouhý politický tlak k zastavení bojů na ohrovaném území nepostačí.

»Jakmile se někdo postaví na kteroukoli stranu konfliktu, okamžitě se někdo jiný začne stavět na stranu druhou. Potom nepotečou potoky, ale řeky krve,« prohlásil J. Dienstbier. Podle jeho mínění, podle jeho logiky a vkusu nezbyvá tedy nic jiného, než přihlížet a nepřiklánět se na žádnou stranu. Takový alibismus aby pohledal. Není pochyby o tom, že v nynějším krvavém zápase mezi Srby a Chorvaty pramení nejedna krutost v tragické historii

druhé světové války, ale proč zavírat oči před faktem, že Srbové mají v rukou síce rozkládající se, ale pořád silnou federální armádu vychovanou v komunistickém drilu. A že to bylo tohle nebezpečné vojsko, které svým zásahem vyvolalo válečný konflikt a které teď bezostyšně obrožuje Dubrovnik, památník evropského i světového významu. Nestavět se na žádnou stranu a lícově, bez opodstatnění varovat, že rozhodný postoj by mohl krvavě prolévat znásobit, to se jeví jako nemorální.

Co si myslet o podmínkách, které J. Dienstbier klade pro zaujmutí vlastního postoje?

Svět od Washingtonu po Moskvu musí být jednotný...

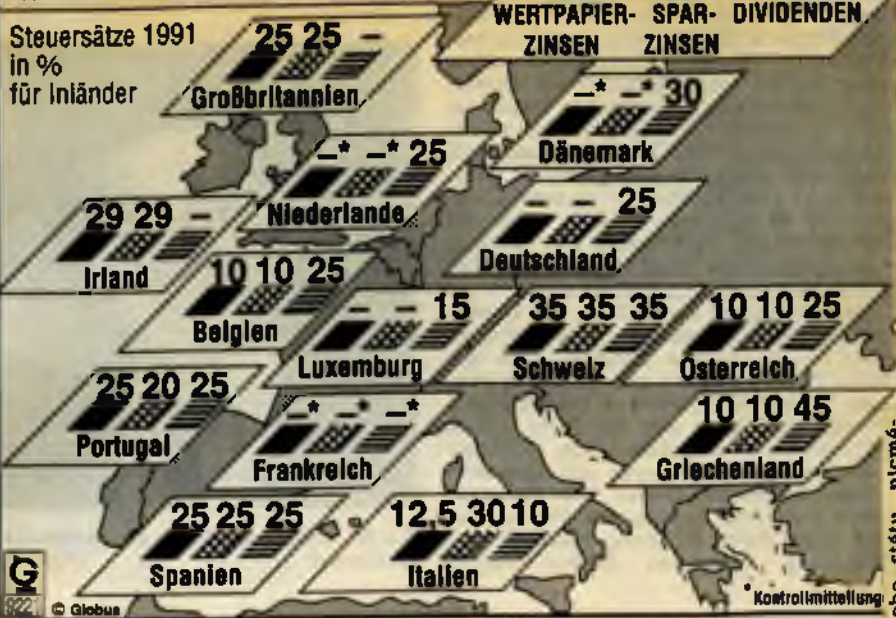
Čekat na takové rozsáhlé sjednocení, to je síce pohodlné, ale znamená to také, že se jednoduše zbavujeme odpovědnosti. Všehovšudy si myjeme ruce, což bývá marné. Ostatně nemáme-li žádný vlastní názor, pak ani nemá smysl, abychom se s kým-koliv sjednocovali, zůstáváme a zůstaneme stranou. Mimoto: jednota sama o sobě nepředstavuje žádnou skutečnou hodnotu, vždycky jde o to, zda se lidé svednoti pro ušlechtilý cíl a zda se jednotně postaví proti zlu.

Musíme vědět, co bude následovat...

Kdybychom měli pokaždé čekat na tohle, pak bychom se nikdy nedočkali a nemohli bychom se rozhodnout nikdy v ničem.

Padá z toho smutek. Střílil se pořád pryč a ministr J. Dienstbier se obává důsledků ekonomického embarga Jugoslávie. To oprávněně. Proč se však bojí jednat samostatně a sáhnout k silnému politickému prostředku, jakým by uznání Slovinska a Chorvatska určitě bylo?

Quellensteuer in Europa

Ilivost všech občanů našeho státu, nicméně faktem zůstává, že za pouhou hodinu se prodalo přes 1500 výtisků zmíněné knihy.

Bavorský receptář

Tajnost bavorského lesa

5 lžic studených strouhaných brambor, 4 lžice strouhaného starého chleba, sul, 2 stroužky česneku, pepř, majoránka, 1 vejce
Brambory spojíme s chlebem a vejcem, vytvoříme menší ploché placičky, které prudce opečeme na tuku. Jsou výborné k čaji, zelenému salátu i jako příloha k dušené zelenině.

Klášteřní paštičky

Oloupeme 75 dkg syrových brambor, uvaříme v mírně osolené vodě doméčka a ještě horké nastrouháme. Přidáme tuk, sul a mouku, aby vznikla kaše. Mícháme ji do vychladnutí. Poté do kaše vmícháme půl litru másla, ve kterém jsou rozkvedlána tři vejce. Plníme do paštičkových formy dobře vymazané a upečeme dožluta.

VÍDE A PORADNĚ

Abschied vom Sparbuch?

1981 '82 '83 '84 '85 '86 '87 '88 '89 1990

ČERVI jako dieta?

Australští gurmáni si opravdu nemohou stěžovat na nedostatečný výběr lahůdek. Posledním hitem labužníků nejmenšího světadilu se teď stali červi. Červi v omeletě či sendviči, červi nomažánka nebo červi dietně upravení na malém množství tuku. Podle sydneyského chovatele Wayne Pausera chutnají jako směs žabích stehýnek v kombinaci s vybranými blemfázi z vinohradů.

Bývalý disident a polistopadový zaměstnanec federálního ministerstva vnitra J. Bok požádal prezidenta V. Havla, aby odvolal ředitele FBIS J. Novotného, který je podle něj ubohou loutkou a provádí nehoráznou čistku. Pokud nebudou jeho požadavky do 17. 11. splněny, zahájí J. Bok hladovku.

Viechtachský koláč

50 dkg brambor, 8 dkg hrubé mouky, 10 dkg tuku, sul, jako nádivka mohou být dušené houby, salám, zbytky masa.
Starší brambory nastrouháme na vál a lehce protřeseeme s hrubou moukou (nespojovat v těsto – spíše drobenka). Vymazaný pekáček naplníme zpoloviny drobenkou, pokropíme tukem, přidáme nádivku (dušené houby, salám nebo zbytky masa), přikryjeme druhou částí drobenky, omastíme a upečeme do červena.

Škvarkové plítenky

20 dkg hladké mouky, 20 dkg škvarků, 6 dkg cukru, 1 žloutek, citronová kůra.
Z těsta vytvoříme tenké dlouhé válečky, spleteme, pomážeme bílkem a sypeme krystalovým cukrem. Prudce opečeme.

Opečinky

30 dkg těstovin, 1 vejce, mouka, houska na obalení, tuk na smažení.
Těstoviny uvaříme v mírně osolené vodě doméčka, scedíme, napěchujeme do čtyřhranné misky na výšku 2 cm a zatlačíme. Po vychladnutí nakrájíme čtverečky, obalíme v trojbalu a vysmažíme na tuku.

.. A COTĚPŘVĚ BAVORSKÁ ŠTĚBAŽNA S OÁLOHOV...!

NADIVANĚ ŽIŽALKY A SMAŽENÁ PROTOLAZIA...

Kamióny budou platit!

(koč): Kilo metrové kořony sul, výřkové plyny, rozbité komunikace, úroveň, nervózní a zlost. To je silněná charakteristika atmosféry na silnici za Rumburkem – v jihových. Otevřením hranic se zde provoz neúnosně zvýšil, po silnici se vozí i takové zboží, které by lehce sneslo přepravu po železnici. Například písek, dřív a jiný stavební materiál do Německa nebo navrátný papír do Švédska.

Pročže jednání na vládní úrovni nepřítisíc na půl roku. Radní v Rumburku se nesla dosud žádná výsledku, začínají být jednak domnívat, že se jim podaří tímto obyvatelům rumburského výběžku netrpělivý způsobem omezit kamiónovou dopravu jen a snaží se alespoň částečně pomoci si sami. Po petičích, dopisech i blokádách silnice šich ran způsobených těžkými automobily. V žádném případě však Rumburk podle radního Zdeňka Ločárka nezbohatne a ani minulý týden byl jen »evichýs«, ale nyní se už jede na ostro. Na celnici musejí řídití kamiónů zaplatit poplatek určený pro měsíční pokladnu: 300 korun za den, čtyři tisíce stojí předplacené na měsíc a dvacet

dávání obdobně vyhlásky. luce, kterou včera podepisoval v pražském knižkupecitvi Slovanský dům. KAN a Pan-evropská unie Čechů a Moravy označily autogramiádu za provokaci a zkoušku trpě-

(řih): Bývalý vedoucí tajemník městského výboru KSČ v Praze Miroslav Štěpán zřejmě v pohodě sepsal ve vězení knihu pod názvem Zpověď vězně sametové revo-

• Nebývalý růst kriminality zaznamenali v Maďarsku. Proti loňsku zatím vzrostla o více než 35 procent a počet trestných činů přesáhl 303 000. Každou hodinu je v Maďarsku, které má 10 miliónů obyvatel, spácháno 47 trestných činů.

PROVOKACE?

Komunista zůstane komunistou i kdyby trakaře padaly

TY RUDÁ KRÁVO

Necenzurované noviny č. 6 / 1991

Cena 4,50 Kčs

NOVÝ PLÁTEK Z BRNA,
RÁDOŠY NOVINY, ALE BEZ

KONCEPTU, DOST NAIVNÍ, BEZ NOVINAŘSKÉ
ETYKY... HLAVNÍ SLOVO PAN PETR CIBULKA,
ZNÁMÝ I TADĚ VE FRANKFURTU A V BRNĚ
SEMITAM PRŮSERY, UZNACIL SE S PODEM
ČARATOU A ŽYV. BRNĚNSKÝM PRIMATEŘEM.
FRIVOLNÍ...

Necenzurované noviny TY RUDÁ KRÁVO: samizdat vycházející tak často, jak peníze, energie, čas, počet vašich článků a sametové struktury dovolí. Vydává ve spolupráci s Hnutím za občanskou svobodu - Klubem demokratické pravice, Pražskou antikomunistickou iniciativou (PAI) a Mírovým klubem Johna Lennona nadace Nezávislé informační a tiskové centrum na podporu demokratických iniciativ Brno. Sestavuje stále se měnící kolektiv šéfredaktorů, např. Miloš Zeman, Luboš Vydra, Jan Ungár, Karel Srp, Jiří Pilous, Pepíno Maraczi, František Kostlán, Bedřich Karel, Miroslav Durdíl, Petr Cibulka a mnozí další...

Grafická úprava Mirojanu Neanu a Pepíno Maraczi se spolupracovníky, kteří se náhodně sešli.
Ke zboljševizovaným soudům, tentokrát samečáckým, bude za redakci chodit Petr Cibulka, protože tyto soudce zná ještě od minula.
Adresa pražské redakce: PAI, BOX 1 030, 111 21 Praha 1, telefon: (02) 223 002.
Adresa brněnské redakce: nadace Nezávislé informační a tiskové centrum na podporu demokratických iniciativ, Slovákova 8, 602 00 Brno, telefony a faxy: (05) 781 172 nebo 758 760.

Inzerce přijímá brněnská sekce
Bankovní kontakt: Korunové konto - Komerční banka Brno-venkov 24336-641
Devizové konto - Komerční banka Brno-venkov 34278-181454-641
Registrační známka 370017090 Jm R 58/90.

TY RUDÁ KRÁVO

Necenzurované noviny č. 6 / 1991

Podivná smrt tiskového cara

Zpráva o předčasnější smrti tiskového magnáta Roberta Maxwella (který se v roce 1923 narodil v tehdejší Československu jako Jan Ludvík Hoch) bude patrně ještě dlouho po všech stránkách rozebírána. Nyní však je bezpochyby na místě otázka: bylo jeho atopení skutečně náhoda? Než v jeho tragickém odchodu ze světa něco podivného, ba podezřelého?

Nehody se samozřejmě stávají. Zmizení miliardáře Maxwella na jeho luxusní jachtě a nalezení jeho mrtvého těla v moři u Kanárských ostrovů však přesto připomíná problémy, které měl tento dosud neobvykle úspěšný muž v letošním roce.

Především mu britská BBC koncem léta předhazovala malverzace při hrách o peníze, jež organizovaly jeho noviny, a obviňovala ho z podezřelých obchodních praktik. Maxwell se tehdy bránil a hrozil BBC žalobou.

Maxwell však měl v téže době daleko vážnější nesnáze, než »podvod s Bingem«, jak to někdo pojmenoval. Analýza deníku The Independent naznačila, že dluhy jeho světového tiskového impéria vlivem recese citelně překročily jeho hodnotu.

Maxwell zbohatl, když nejprve koupil významné britské nakladatelství Pergamon Press; poté se stal majitelem Mirrors

Newspapers Group, jež vydává mimo jiné i druhý největší britský deník Daily Mirror. A loni založil deník The European, na jehož úspěch se velmi spoléhal. V USA Maxwellovi patřilo velké vydavatelství Macmillan a od nedávna deník New York Daily News. Po celou svou kariéru souperil Maxwell s Australanem Rupertem Murdochem o titul »největšího mogula« sdělovacích prostředků. V poslední době to však byla soutěž o to, kdo má největší dluhy.

The Independent spočítal, že recese na obou stranách Atlantiku a Maxwellovy závazky z předcházejících nákupů vedly k tomu, že dluhy zastřešovací společnosti Maxwell Communication Corp. (MCC) překročily o 400 milionů liber šterlinků hodnotu jejího majetku. Tento fakt byl vyvozen z vlastní bilance MCC, zveřejněné 31. března 1991.

Jen na nákup amerického nakladatelství

Macmillan a Official Airlines Guide si musela MCC vzít úvěr ve výši 3 miliardy liber. Maxwell tehdy řekl, že bude muset prodat až 8 svých podniků, aby tento dluh redukoval. Letos prodal za víc než miliardu liber. K tomu však přišly informace, podle nichž jedna z privátních Maxwellových firem Robert Maxwell Holdings by měla uhradit dluh ve výši půldruhé miliardy liber. Maxwell proto zastavil 19,8 % svého akciového kapitálu v Mirror Group Newspapers.

Čeho se Maxwell nejvíce obával? Dalšího zhoršení své hospodářské situace, což by ho donutilo prodat svůj podíl (51 %) na Mirror Group. Tato společnost vydávající noviny nejen že nejvíc vydělává, ale Maxwellovi také nejvíc ležela na srdci. Proto se »Captain Bob« víc než jiní podnikatelé zajímal o to, zdali již USA překonají recesi, což by mu pomohlo přece jen provést opatření, jež by jeho situaci zlepšila.

Takového vývoje se Maxwell nedočkal. Nebyla jeho smrt východiskem ze situace, jež se mu zdála být jinak bezvýchodnou?

PŘIBUDE PROFESIONÁLŮ

(mi): Československá armáda bude mít v roce 2005 nadpoloviční většinu profesionálů, uvedli včera na tiskové konferenci v Praze představitelé ČSA. Letos je ve stavu naší armády asi 162 000 mužů, z toho 63 900 vojáků z povolání a 98 900 vojáků základní služby. Zatím vytvoření profesionální armády brání nejen nedostatek fi-

nančních prostředků, ale i nedokonalé zákony, které tuto možnost eliminují. Například branný zákon uvádí, že za vojáka z povolání je považován ten, kdo uzavře závazek k vojenské službě v trvání deseti let. Návrh na komplexní profesionalizaci ČSA obsahuje klauzuli, aby profesionál uzavíral smlouvu na 3 až 5 let. Pravděpodobně od října 1993 by základní vojenská služba měla trvat jen 12 měsíců. .. A SLOVENSKÁ BIZIVČKÁ LECE ?

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,37	(5,36)
1000 italských lir	24,46	(24,47)
Rakouský šilink	2,80	(2,80)
Německá marka	18,36	(18,35)
Švýcarský frank	20,80	(20,79)
Americký dolar	29,96	(29,99)
Anglická libra	53,32	(53,29)

8.11.91

Alexander Dubček prohlašuje:

"Svědomy mi nedovoluje lustrační zákon podepsat"

(Rudé právo 17. 10. 1991)

Motto: "Udivuje nás, že Alexander Dubček nemůže podepsat lustrační zákon, když mu svědomí nebránilo podepsat jiné dokumenty v r. 1968."

Pavel Bratinka (ODA)

Prohlášení Alexandra Dubčeka se mnou skutečně otrásl. Kdo je politik Alexander Dubček? Člověk, který po značnou část svého života zaujímal ve zločinecké hierarchii vysoké až nejvyšší posty a ke své

Výboru na obranu nespravedlivě stíbaných (VONS), nikdy se nepostavil na obranu politických vězňů. To vše mu ovšem nebránilo převzít v roce 1990 prestižní cenu Andreje Sacharova "za obranu lidských práv a svobod...".

Až krátce před zhroutilím otevřené komunistické diktatury odstavená stalinistická spodina s lidskou tváří (má i nacismus lidskou tvář?) si z této páchnoucí politické mrtvolky udělala praporečnicka svého tažení k moci ve službách sovětské perestrojky. Proč ne? Vždyt dnešní samet je jen pokračováním komunismu jinými prostředky. Nejde přece o ideologii, jde o moc. A to se podařilo. Dubčeka, tohle individuum, které by jenom za nepatrný zlomek svých zločinů muselo v každém právním státě strávit zbytek svého života ve vězení, si Václav Havel, "svědomí národa", vybral, aby stál po jeho boku se slovy, že "bez tohoto statečného Slováka" si svoji politickou kariéru nedokáže představit... Být Slovákem, po těchto Havlových slovech bych se hanbou propadl!

Antonín Bělohoubek k tomu dodává: "Je přece obecně známo, jak tomu bylo i s tzv. lidskou tváří A. Dubčeka a spol. Onu "lidskou tvář" hodlali mít jen v případě, že budeme smutně proslulou "vedoucí úlohu KSC" brát jako samozřejmost. Kdo ji tak brát nehodlal, tomu se i oni nerozpakovali vyhrožovat tzv. socialistickou zákonností, což byla z velké části jen zvůle rozepsaná do paragrafů! Nebyla to jistě náhoda, že i pro toho zdánlivě dobrotivého Dubčeka byli bývalí političtí vězňové, organizovaní v K 231, jen "antisocialistickými silami" a proto K 231 zakázal!

Listopad 1989 přišel i přičiněním řady tzv. reformních komunistů. To však netřeba brát jako kdovíjak velkou zásluhu, ale jen a jen jako odčinění malého zlomku jejich dřívějšího morálního pádu, jejich dřívější velké viny. Nebýt února 1948, nemuselo být ani zásluh reformních komunistů. A nemuselo být ani listopadu 1989!"

Podtrženo a sečteno: Když takové zločinné monstrum jako je 1. tajemník komunistické strany prohlásí, že svědomí mu nedovoluje lustrační zákon podepsat, můžeme si být naprosto jisti v jednom: **LUSTRAČNÍ ZÁKON JE SPRÁVNÝ!**

(Až na ty bezbřehé výjimky, které ho ve sféře státní moci zcela znehodnotily. Viz. ujišťování Havla, Dobrovského a bohužel i Langoše. Je to náhoda?)

závratné kariéře odstartoval na vlně bestiálního komunistického teroru v 50. letech právě přenášením čerstvých sovětských zkušeností. Svým selháním při obraně Československa v r. 1968 umožnil přímou sovětskou okupaci, zbabělým podpisem zrádcovských moskevských protokolů plačky zradil všechny, kteří naivně věřili, že zájmy Československa staví výš než zájmy své osoby. V době, kdy se demokratické síly otevřeně postavily proti postupující marx-leninské normalizaci, Dubček aktivně pomohl z titulu své vysoké státní a stranické funkce jejich odpor rozdrtit. Nepostavil se přitom ani proti vraždění demokratů v ulicích komunistickými komandy. Dokonce ani od svých zločinců neodešel dobrovolně. Museli ho vyhodit! Ani taková politická zrůda jim nebyla dost dobrá. Potřebovali horší a našli je. A tyhle příšery dodnes beztržně prosperují na naší politické a hospodářské scéně a to i díky dnešnímu působení Alexandra Dubčeka, který ze všech sil brání deobolševizaci společnosti. Alexander Dubček však svoje morální kvality soustavně prokazoval i po celou dobu minulých dvaceti let. Zatímco jiní chodili v důsledku jeho předchozí zločinné politiky a osobní zbabělosti z vězení do vězení nebo se zničeným zdravím, zlomení a zastrašení živořili, Alexander Dubček nezůčastněně mlčel. Jeho se to přece netýkalo! V roce 1976 se nepostavil na obranu vězněných umělců českého undergroundu, v roce 1977 odmítl podepsat Chartu a stát se jedním z jejich mluvčích, nevstoupil do

Dubček rozbíjí Československo!

Trestný čin: "Šíření poplašné zprávy"

Je nám všem známa situace na Slovensku, kde nepřítelé demokracie pomalu vyhrávají svůj boj o návrat fašismu, komunismu nebo směsice těchto dvou nejrůznějších systémů v dějinách lidstva. Bolševici a nákové toho nejhoršího druhu se spolu scházejí na demonstracích proti demokracii a za rozbití našeho společného státu. Na těchto demonstracích jsou ponejvíce oslavováni a vyzdvihováni příslušníci a agenti KGB a StB, kteří se nahoru vyšvihli především díky dobře zorganizované akci "Klín". Ve Federálním shromáždění spolu hlasují a tím i bojkotují prakticky jakýkoliv zákon slovenští komunisté - SDĽ, slovenští nacionalisté (šovinisté) SNS a HZDS - příznivci soudruha Mečiara. Slůvko "demokratické" v jejich názvu je výsměchem demokracii samotné. Prakticky jediný, kdo je ochoten s těmito kryptokomunisty spolupracovat jsou z českých stran a hnutí: Občanské hnutí a Čs. strana sociálně demokratická, z moravských pak levicová část Hnutí za samosprávnou demokracii - Společnost pro Moravu a Slezsko. V této vypjaté situaci sdělil soudruh Dubček v rozhovoru pro ČsTK, že: "Tvrdá podoba lustračního zákona zasáhne snad až milión osob!" Lepší nahrávku na směr si protidemokratické síly nemohly přát. Dovedeme si jistě představit, co spustí na Slovensku všechny výše jmenované parlamentní strany, které samozřejmě hlasovaly společně proti "lustračnímu zákonu". Navíc je toto vyjádření nepravdivé a naplňuje skutkovou podstatu spáchání trestného činu: "Šíření poplašné zprávy". Dejme slovo právníkovi: "Rozšiřovatel zprávy vzhledem ke svým osobním poměrům a funkci, kterou zastává MUSEL VĚDĚT, že zpráva je nepravdivá, MUSEL VĚDĚT, že počet funkcí obsazovaných v ČSFR jmenováním, volbou nebo ustanovováním (formulace z lustračního zákona) lze vyčíslit řádově pouze v tisících (např. v celé čs. armádě je takových funkcí dle ministra Dobrovského 5 600). To samozřejmě neznamená, že na všech těchto místech jsou lidé spadající pod § 2 zákona. Skutečný počet postižených bude tedy ještě daleko menší." Tolik tedy právník.

Že je Dubček komunista a ne demokrat, to víme už od jeho zrady v roce 1968 a podepsání obuškového zákona v roce 1969 (otiskujeme na jiném místě). Poprvé se však tímto otevřeně postavil na stranu protidemokratických sil, které usilují o rozbití Československa.

KOMINICI S MATURITOU

Město Liberec má štěstí, neboť s rozpadem Podniku služeb zůstala většina provozoven zachována, a přešla do soukromých rukou. Například vymetání, uložkování i opravy komínů včetně revizí provádí v častí Liberce soukromá firma nesoucí jméno patrona kominíků. Jak nám řekl jeden ze dvou spoluzakladatelů, pan Miloš Podobský, je proti bývalému komundlu firma FLORIÁN rychlejší i spolehlivější. Revizí se zprávou provede do 24 hodin, za stejnou dobu odstraní kouřové závady. Objednávky přijímá záznamovým zařízením nonstop. Práce i objednávky je zatím dost, hlavní problém je v tom, že potřebují nové lidi, neboť i místní kominíci stárnou a odcházejí do důchodu. Firma proto hledá učně nebo zájemce o rekvalifikaci — nejlépe středoškolačky, absolventy stavební průmyslovky. Požadavek to není přemrštěný, protože i do kominického řemesla proniká nová technika: celá evidence obhospodařovaných objektů je vedena na počítači, a pokud zlská úvěr od banky, začne sondáž kominů v dohledné době provádět špičkovým zahraničním zařízením pomocí kamery.

I když ale kominíky mají lidi rádi, uční ani zájemci o rekvalifikaci se zatím nehlásí. Přestože si zruční kominík vydělá kolem šesti tisíc, dávají zatím stále přednost čistým límečkům a pohodlné kanceláři.

TY RUDÁ KRÁVO 9
Necenzurované noviny č. 8 / 1991

SCHÖRNITZ IN FEUERHITTLERREIFFE... →

Prezident sni o nastupkyni

ZELEZNÁ/DOMAŽLICE: Především snaha seznámit se se současnou situací v čs.-německém pohraničí byla motivem veřejné cesty prezidenta ČSFR V. Havla na Domaž-

licko. Svůj pobyt v jihozápadních Čechách zahájil prezident na hranicním přechodu pro pěší u obce Zelezná, kde krátce pohovořil s pohraničníky. Poté odjel na německou celnici Tillischanz, odkud odeslal zdvořilostní telegram německému preziden-

tovi R. von Weizsäckerovi. O plány hospodářství, které se zabývá mj. chovem skotu, se čs. prezident zabýval na farmě Státního statku Zelezná. Cestou se prezident se svým doprovodem zastavil také u pomníku českého spisovatele, kněze J. Š. Baara na Vy-

Z toho, co se dověděla veřejnost kuse o dvanácti dosavadních jednáních české, slovenské a někdy i federální reprezentace, klaných kupodivu mimo sídla vlády a parlamentů, byly zřejmě vneseny dva hlavní slovenské požadavky: rozpusťt nyníější federaci a vytvořit smlouvou dvou republik nový "společný stát", nenačtyřvaný již federací, a dále předání co nejvíce kompetencí federálních orgánů orgánům republik. V tomto novém rozdělení "sfér vlivu" má dominantní postavení požadavek kompetenci republik v oblasti zahraničnické politiky.

Podle zpráv o posledním jednání předsednictv CNR a SNR ve Štítně, pokud jde o zahraniční politiku, společný stát by měl uzavírat mezinárodněpolitické smlouvy, mezinárodní dohody o hospodářské a obchodní spolupráci. Republiky by údajně mohly uzavírat dohody o spolupráci v obchodní, hospodářské, kulturní, vědecké a dalších oblastech s částmi jiných států nebo se státy jako takovými.

Tu ovšem není možné podle mezinárodního práva, které uznává za nositele práva a závazků tzv. subjekty mezinárodního práva, kterými jsou svrchované státy. Státy jakožto subjekty mezinárodního práva vyvážejí normy mezinárodního práva, je-li ho základním pramenem jsou především mezinárodní smlouvy.

hladech, k němuž položil kytky květd. Při pracovním obědě v rakreacní chatě na Vavřínečku se prezident V. Havel sešel se starostkou Domažlic J. Wollerovou. Krátce před třetí hodinou byl poté uvřán občanů města ve zcela zaplněném sále kulturního domu. V krátkém úvodním projevu se V. Havel světl, že je v Domažlicích poprvé. O svých dojmech z návštěvy řekl, že se mu krajina velice líbí, avšak některé vesnice, které viděl přímo na hranicích, nepůsobí velmi dobrým dojmem. Po die jeho slov bude trvat nejméně deset let, než se zaobnou podobat obcím na druhé straně česko-německé hranice. V průběhu besedy s občany se V. Havel vyjádřil také k osobě přístího prezidenta. Jak řekl, nebude nikoho jmenovat, ale jeho tajným snem je, aby v čele státu poprvé v jeho historii stárupa žena. Na závěr besedy předal zástupci města prezidentovi tradiční chodský čakan. Poté se V. Havel vrátil do Prahy. ...**ČAŠLAVSKÁ**

Na koho padne volba?

PRAHA: Přístím zřídřigentem České republiky by se měl po Jřím Bělohřvkovi v roce 1994 stát dosavadní generální hrdel ředitel města Hamburku Gerd Al-

Federace (spolkový stát) může sice pochvat i jednotlivým členům právo samostatného jednání a vystupování v mezinárodním dění, avšak jen v určitém rozmezí. Zcela jistě s částmi jiných států, nikoliv však s jinými svrchovanými státy. kámi a orgánům společného státu světl jen koordinaci zahraničnické politiky republik.

KOMPETENCE A ZAHRANIČÍ

Určité tendence ke konfederativnímu počinání jsou patrné ze slovenské strany i z německé nebo Rakouskem. To může uzavřít jen stejný subjekt, tj. ČSFR nebo republika z jejího pověřením. Federální stát je pak pověnen podle mezinárodního práva zajistit spjatí mezinárodních smlouvy ve všech částech federace. Rozumí se, že jen federativní stát, a nikoliv jeho členské státy, může být členem mezinárodních organizací, např. OSN, vyslat delegace na mezinárodní konferenci, zřizovat zastupitelské úřady apod.

Klíčem na třináctém zasedání v Bratislavě bude zřejmě otázka právě mezinárodněprávní subjektivity republik. Bude-li na ni ze slovenské strany trváno, znamená to rozdělení dosavadního Československa. Zda a jak se pak republiky spojívají k vyřování společných záležitostí. To však již nebývá federace, byly to dva mezinárodní smlouvy ke zřizování mezinárodního práva, ruce či jakési unie, je již jiná otázka.

Vyléčení zanedbaných česko-slovenských neduhů je nemyslitelné bez horlivého přetování pravdy a otevřenosti. Zřizováním vzájemné komunikace hrozí ucpání, a i když referendum zadržívá skalpel, je tu riziko vřeké skepsy. Sebereme-li

Odvaha neříznu

ještě odvahu otevřít chorobopis federace, najdemě tam nejen stará ložiska hnusu, ale i postižená nedávna a nová. Naše chování je dvojnásobně špatnější než komunistické začtyřvaní i ekonomický pohyb. O tom, že i takový hybrid je životaschopný, nebude pochyb jen tehdy, neztatíme-li onu dvojitost ani na chvíli ze zřetele. Sám prostý fakt, že studenti v listopadu 1989 byli bití v Praze a nikoli v Bratislavě, má pro slovenské podvědomí neopřímý podtext. Připomíná, že impulz k odstranění komunistické diktatury vyšel z téže Prahy, odkud byl stejný režim Slovensku vnucen. Asociace všech radikálních

Posun v dosavadních dvanácti jednáních směruje zřetele ke konfederativnímu uspořádání — at již jde o úmyslný úsilí svrchovanost Slovenské republiky, dly zpusoblost nabývat práv a závazků, navíc který úivar je členem mezinárodního společenství. Jsou to např. USA, a nikoliv Texas či Kalifornie, nikoli ale Benelux, ale Belgie či Nizozemsko a Lucembursko. Subjektem mezinárodního práva nemůže být současně ČSFR, ČR a SR, ale bud jen ČSFR, nebo ČR a SR. Nic novátorského zde nevmyslíme. Mezinárodní právo bude tedy kritériem konečných rozhodnutí.

Dodejme, že konfederace, ke které se blížíme ze slovenské strany razantně a z české strany zdráhavě, a to v určitých případech i v posledním návrhu prezidenta, byla vždy jen přechodným útvarem a byly to útvary mnuulých století — Holandsko v letech 1579—1795, Německý spolek (1815 až 1886), Svřcarský svaz (1291—1798 a 1815 až 1848), USA (1776 — formálně do roku 1787, fakticky do šedesátých let 19. století). Tedy žádná inspirace moderní doby, kdy žádná jiná konfederace neexistuje. Máže to být snad brzy Sovětský svaz, ale za stejných podmínek, jak zde byly uvedeny. Je otázka, zda sovětský vzor by měl mít pro nás zase nějakou platnost.

Činání jsou patrné ze slovenské strany i z německé nebo Rakouskem. To může uzavřít jen stejný subjekt, tj. ČSFR nebo republika z jejího pověřením. Federální stát je pak pověnen podle mezinárodního práva zajistit spjatí mezinárodních smlouvy ve všech částech federace. Rozumí se, že jen federativní stát, a nikoliv jeho členské státy, může být členem mezinárodních organizací, např. OSN, vyslat delegace na mezinárodní konferenci, zřizovat zastupitelské úřady apod.

česko-slovenských ních podmínětl, které kdy rozčtyřly stojanu křesťansko-demokraticko-humanistickou orientaci. Představa hrozivých komplikací po rozpadu státu našetřtí koriguje separatistické vize. Není to jen strach ze zániku mezinárodních závazků včetně mírových smluv a garance hranic, ale i z prohloubení hospodářské nestability; dovozy zcela chybějících surovin (ruda, bauxit, koks) mohou být využity jako prositředeck nátlaku — a to především z maďarské strany. Roste i pochopitelná obava z tlaku na zbrání majetků a odchod občanů druhá národnosti s následnou tragédií desítek tisíc smišených manžeství. Bylo by ovšem nemoudré kalkulovat s touto rozpačitostí jen jako s prositředkem k udržení slovenské poslušnosti. Lza přece ze slovenských koncepcí vybrat tu, která pomůže i nám. Lze slabšímu podat ruku a zároveň spojít jeho pozitivní orientaci s více destruovanou duchovní situací naší. Dokážeme-li v tomto smyslu udlát něco sami pro sebe, udláme mnoho pro partnerství v srdci Evropy i pro řád světa. Bude to odvážnější, než netřpělívý a nekompromisní řez.

Orchestra rakouské televize, avšak pražské administrativní vedení ČF toto oznámení nekomentovalo a zástupci

orchestra odpověděli, že otázka přístího ředěla je ve stadiu jednání. G. Albrecht byl po listopadu 1989 jmenován stálym hostajícím dirigentem orchestru

Orchestra rakouské televize, avšak pražské administrativní vedení ČF toto oznámení nekomentovalo a zástupci

Módní slovník

BIKINY jsou přiléhavé dvoudílné dámské plavky, skládající se z podprsenky a krátkých kalhotek, minimálně zakrývajících tělo. Název je odvozen od ostrova Bikini v Indickém oceánu.

BLEJZR je pánské, dámské i dětské sako s velkými našivanými kapsami, náprsní bývá opatřena klubovým znakem. Nápadné jsou knoflíky, které bývají nejčastěji stříbrné nebo zlaté. Blejzr se šije většinou z jednobarevné tkaniny v tmavé syté barvě. Přizpůsobuje se platnému módnímu tvárovému řešen. Vznik názvu má několik verzí. Podle první se v blejzrech objevili veslaři Cambridžské univerzity, jejichž nachově červená saka doslova zářila. Název je odvozen z anglického blaze — žár, plamen. Podle druhé verze v 19. století kapitán anglické lodi Blazer oblékl svoji posádku do modrých seržových sak s kovovými knoflíky a podle názvu lodi byl odvozen i název saka. Francouzi zase tvrdí, že blejzr vznikl z francouzského blason — erbovní štít.

BLUE DENIM je bavlnářská tkanina velké hmotnosti, v keprové vazbě s modrou osnovou s bílým útkem. Do módy ustoupil hlavně proto, že se používá na kalhoty známé jako džinsy.

Blejzry.

Tajemný fax ze Švýcarska

PRAHA: Současná krize v projednávání státoprávní otázky Československa je vyvolána uměle, protože o jeho rozdělení je již dávno rozhodnuto, a to na mezinárodním poli, řekl včera v Praze na tiskové konferenci Mimoparlamentního sněmu jeho místopředseda a předseda Demokratické strany Československa J. Kukačka. Upesnil, že představitelům MPS se dostal do rukou bližší nespecifikovaný dešifrovaný fax ze Švýcarska, ve kterém se hovoří o jakési dohodě mezi SRN a SSSR. »Německo si touto dohodou bere do své sféry vlivu české země a naopak ve sféře vlivu SSSR se ocitá Slovensko. A to proto, že politika současné vlády ČSFR je natolik nepřátelská k Sovětskému svazu, že SSSR nemůže přistoupit na takovéto sousedství s ČSFR,« podotkl J. Kukačka.

A. Benda k případnému rozpadu Československa řekl, že »rozpad Československa by byl velmi nešťastným činem.« »Když to říkám, neznamená to, že bych podporoval některou určitou formu udržení společného státu Čechů a Slováků,« uvedl Brzezinski. »Existuje několik způsobů, jak společná federace či konfederace Čechů a Slováků může být zachována. Záleží pouze na Češích a na Slovácích, aby definovali, jaký způsob uspořádání společného státu chtějí mít. Jsem však přesvědčen, že Češi a Slováci mohou koexistovat na společném základě.«

Rozdělení Československa podle župního zákona z roku 1920.

Na mapě Československa z roku 1939 jsou černě vyznačena území, která byla odtržena od republiky v tragických letech 1938—1939.

VÍCE NEŽ ODKAZ

Ve dnech, kdy se rozhoduje o našem společném státě, mějme před očima dvě mapy Československé republiky, která se zrodila po první světové válce. Vyvrcholil tím tenkrát ve šťastném bratrství boj Čechů a Slováků za národní svobodu a vznikla republika řešící mnohé problémy — a často bohužel i nedokonale —, nicméně byla to republika demokracie, kulturního rozmachu i slibného sociálního a hospodářského vývoje. Nejen ve střední Evropě, ale i v kontextu celého evropského kontinentu stalo se Československo v letech 1918 až 1938 symbolem humanismu a svobody. Máme stále ještě nepromarněnou možnost na to navázat po listopadu 1989 znovu a natrvalo.

První mapa je z roku 1920 a ukazuje i župní rozdělení Československa, s nímž hraničily Německo, Rakousko, Maďarsko, Rumunsko a Polsko. Republika se sklá-

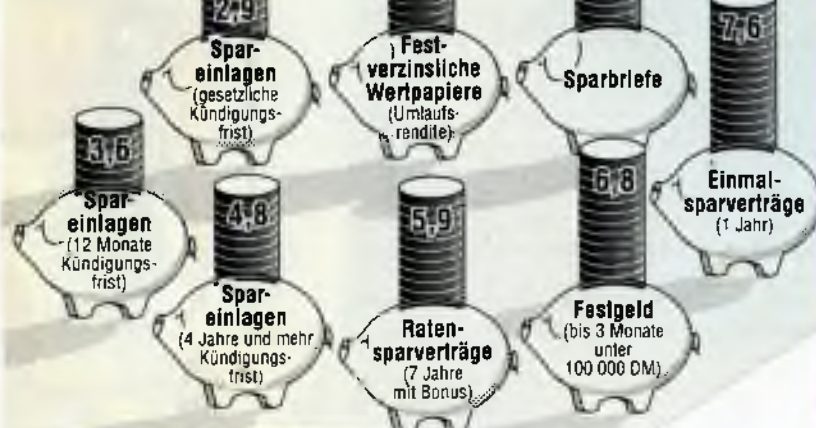
dala z Čech, Moravy, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Její hranice zaručovaly mírové smlouvy ze Saint-Germain a Trianonu.

Druhá mapa vznikla v roce 1939 a je zrcadlem dvou tragických let 1938 a 1939. Vidíme na ní odtržené území Čech a Moravy po ničemné mnichovské konferenci. Je tu zmražené Slovensko po diktátu z Vídně na podzim 1938 a konečně Podkarpatská Rus okupovaná v březnu 1939 horthyovským Maďarskem.

Nepřátelům naší svobody se tehdy podařilo rozdělit republiku a zlikvidovat ji. Divide et impera — Rozděl a opanuj — bylo jejich taktikou. Statisíce zeměfy v obou světových válkách, aby se svoboda opět vrátila do naší společné vlasti. To je odkaz, který nesmíme opustit. A vlastně víc než jen odkaz. Přímou podstatu naší existence.

Wie lohnt das Sparen ?

Durchschnittliche Verzinsung Anfang 1991 in %

Byl by to nešťastný čin FAKT?

WASHINGTON: Profesor Z. Brzezinski, který byl poradcem prezidenta USA J. Cartera pro otázky národní bezpečnosti, na dotaz zpravodaje ČSTK ve Washingtonu

Komunisté jsou v roli ochránců slabých a utlačovaných? Tento příměr jejich předseda J. Svoboda na včerejší tiskovce

popřel, avšak přesto zaneřikal: Žádné strašiny by přý neměla mít radost z toho, že ostatní jim ženou vodu na mlýn postkováním lidí na hranici sociální nouze a dalších do prověřkových řízení typu 70. let

KSCM vychází údajně z toho, že vedoucí místa se "nehemží" komunisty, ale přesto se rozhodla (s Hnutí za demokratické Slovensko) naslovit o zrušení lustracího zákona.

KOMUNISTA VČERA, DNES...

ke konci už za sebe někoho pustit, ne-
být tam tak dlouho.

A Václav Havel?
»Ten by měl být v divadle, a ne vést stál.«

Váš současný předseda Jiří Svoboda je režisér, a ne špatný...

»Nic proti němu nemám, myslím osobně. Jako předseda naší strany by měl ovšem být pádnější, výraznější, možná i nápaditější.«

V jakém směru?
»To se dá těžko říci, ale volby se už blíží. Měli bychom dělat všechno, co je v našich silách.«

Kolik myslíte, že získá vaše strana hlasů?
»Z nedávného průzkumu vyplynulo, že by pro nás hlasovalo asi devět procent. Myslíme ale, že to bude víc. Lidé jsou nejspokojeni, před listopadem 1989 tu přece tolik nespokojenosti nebylo, byly tu sociální jistoty, žádná nezaměstnanost, bude hodně lidí, kteří by chtěli tuhle dobu zpátky.«

Říkáte, že nebyla nezaměstnanost, a přitom víme, že tu byla spousta zbytečných míst, maso bylo levnější, ale zase jste si nemohl ani myslet, co jste chtěli...

Máte dojem, že ten systém by stejně zanikl...
»Tady pořád někdo mluví o prohnitosti, já myslím, že by nezanikl, byl promyšlenější.«

Dobře. Jak jste se díval na nedávno události v Rusku? Jaký máte názor na Gorbačova?
»Vždycky jsem si o něm myslel, že je to docela chytrý chlap. Nesdílel jsem názory některých soudruhů, že Svazu škodí. Proč? Nežijeme v době Lenina, musíme být moderní. Teď už mám proti němu výhrady. Co udělal se sovětskou stranou? S tou, ze které jsme si brali vždycky příklad? Necháť rozbít téměř největší zemi na světě. Všechno se mu sype pod rukama. Pak je jasné, že musí mít problémy. S čistoty jsem nesouhlasil, nášil mi není vlastně, ale bylo jasné, že k něčemu takovému musí dojít. Gorbačovovi se to sype. Teď by

»jenže příliš velká tolerance není na místě, pokud jde o podstatu. A tady o ni šlo.«
Měla tedy v listopadu zasáhnout armáda, mělo se zakročit rezantněji?
»Já bych těm dětem, co byly v ulicích, neublížoval. Mám za to, že ony za tu situaci moc nemohly. Dělalý to buď ze zvědavosti, z mládecké nerozváženosti, nebo byly pobouřené.«

Kým?
»Těmi různými aktivitami, co tu byly.«

Byl jste listopadem nějak postižen?
»Já už byl v té době v důchodu. Já jsem to jen těžko nesl. Jak se tu něčí a pomlouvá všechno, co jsme v potu tváře budovali. Můj syn ale vrátil stranickou legitimaci, což mu nemohu zapomenout, ale pak stejně přišel o zaměstnání.«

Byl bez práce?
»Ne, přefadili ho. Dělal náměstka v... ale pak ho sundali, učelal konkurs. On teď pracuje jako referent. Pohoršil si.«

Jaký máte názor na naše současné představitel?
»Jakýpak? To je přece jasné. Jácipak to jsou představitelé? Podívejte, měli vlády, jak vy říkáte za minulého režimu, nějaké problémy? Hrotilo se zrávomicí, příroda, školy? Všechno klapalo. A teď je najednou spousta problémů...«

Třeba si je před tím nikdo nepřipouštěl. Nebo je držel pod pokličkou...
»To by nebyl přístup správných členů naší strany. My nic nezakrýváme.«

Zažil jste několik prezidentů, který se vám zamlouval nejvíce?
»Masaryka jsem zažil jako malé dítě. To byl idealista. Ten se hodil do knihovny, na univerzitu, ne na prezidenta. O Benešovi mluvit nebudu. Goitwald byl správný člověk, líbil se mi, ale i k němu mám výhrady, byl příliš měkký, měl být razantnější. Zápotonda byl dobrý, ale dost lido-
vů. Jako pro všechny. Novotný měl mít trochu víc jasno, aby nešlapal vedle. Generála Svobody si cením, to byl hrdina, nerál. Doktor Husák je inteligent, jen měl

...A ZÍTR?

Když se řekne komunista, zmocní se každého z nás úpiné jiný pocit. Ve většině případů to ale nejsou pocity příjemné. Prožili jsme si každý svoje, s komunismem máme své zkušenosti... Mnozí by nejraději tuto etapu odhodili za hlavu. Nejde to. Jiní by nejraději členy komunistické strany odeslali na Kamčatku. To taky nejde. Každý má právo věřit, čemu chce. Většinou k nim tedy máme asi takový vztah jako turista, který jde profesem, k panterovi, kterého tuší na každé větvi a který mu může kdykoli skočit za krk.

Přiznám se, že když jsem mluvila s panem, říkáme mu třeba pan X, nepřál si totiž uvést své jméno (ať se prý za své názory nestydí), chovala jsem se k němu jako k panterovi na stromě. Náš rozhovor byl velice zajímavý, alespoň pro mě. Moc poučný, protože většina z nás se dá poučit jen šokem. Někteří si občas totiž bláhově myslí, že ta temná éra je za námi.

Pan X je členem KSCM. Je v důchodu, do konce roku 1988 zastával funkci vedoucího odboru v jednom pražském úřadě. Má jednoho syna, dvě vnoučata. Je sdlný, sympatický...

Kdy a proč jste se stal členem komunistické strany?
»Bylo to v roce 1948. Už od mládí mě přitahovaly ideály komunismu, kdy se všichni lidé budou mít stejné dobré, kdy nebude mezi nimi rozdílu. Moji rodiče byli komunisté, zakládali stranu. U nás doma se scházeli soudruzi. Bylo pro mne úplně přirozené, že budu členem strany.«

Na které období vzpomínáte nejraději?
»Určitě na padesátá léta. Nedovedete si představit to nadšení, ten elán a optimismus. Jezdili jsme na brigády s písní na rtech, člověk byl mladý, rád se učil, studoval spisy... Často jsme byli na venkově, agitovali jsme pro zakládání družstev, tentráť jsme dokázali svoji pravdu obhájit, dokázali jsme o novém myšlení mluvit...«

Na venkově vás asi neviděli rádi...
»Jak kdo. Měli jsme tam i dobré zázemí u soudruhů, venkov nebyl jen samá kutací a velkostatkářů. U členů strany jsme měli vždycky dobrou oporu, ti, kterým jsme nabízelí členství v družstvu, byli kolikrát zaslíbení a měli jsme s nimi potěže.

Jak jste ho prožíval?
»Jak vy se díváte na lidi, kteří mají úplně jiný názor než vy?«

Suzím se o co největší toleranci, i když to někdy nejde.

Vzpomínáte rád na padesátá léta, Rudolf Slánský by byl asi jmeného názoru...
»Podívejte, Slánský jen dojel na to, co sám rozpoutal. Strana se skládá z lidí, každý má nějaký názor, všichni nemohou vystupovat úplně jednotně, i když. Je spojité stejné ideály. Ale musíme být ostražití proti těm, co chtějí straně uskodit.«

Na co, prosím vás, dojele doktorka Horáková?
»Mohu vám říci jen svůj osobní názor... Strana byla v té době v těžké situaci. A někdy je nutné být k nepřátelům nekompromisní.«

V tom případě mohly takové procesy propuknout i po listopadu 1989...
»Mohly, ale nepropukly.«

Jak jste prožíval konec šedesátých let?
»To byla velice zmatená doba. Ale já jsem nikdy ze strany neodešel. Považoval bych to za prohru.«

A léta sedmdesátá?
»Vadilo mi dost silně, že do strany přišla spousta lidí, kteří z ní měli jen zisk. Ti neměli žádné ideály. Pravda, posílili stranu, takže byla silná, ale v podstatě silná zase tak nebyla. Ty lidi tam držela vídina postu a některé třeba, myslím, bezvodný strach odejít. Kdyby nebylo takových lidí, vidím to teď zpětně, byla by strana mocná a listopad by asi nedopadl tak, jak dopadl.«

Jak jste ho prožíval?
»Jak vy se díváte na lidi, kteří mají úplně jiný názor než vy?«

ho ještě mohlo napadnout, že odveze Vladimíra Hlávky někam pryč. To by byl konec.»

Události v Rusku vás tedy berou víc než ty a nás?

»I tak se to dá říci. Svaz byl pro nás vzor.«

Teď se hodně mluví o lustracích, jaký je váš názor na ně?

»Řekl bych, že je pochopitelné, že bývalý režim, jak to nazýváte, potřeboval spolupracovníky. Hodně spolupracovníků. Vy byste si nezamkla dům na čtyři západy, kdybyste ho měla? Je mi jasné, že dnešní vláda chce vědět, kdo byl spolupracovníkem Státní bezpečnosti. Bylo by ovšem nechtuné, kdyby se na ty lidi pořádaly hony. Bral bych je jako zámek na domě.«

Myslíte si, že je ještě hodně spolupracovníků StB ve vedoucích funkcích v podnicích a podobně?

»Myslím, že je jich hodně. V podnicích, v tisku, ve školách, v nemocnicích, v úřadech... ale proč by tam nemohli být. Copak to nejsou lidé?«

Domníváte se, že je váš názor na vše probíraná témata ojedinelý, nebo jej zastává více členů vaší strany?

»Nemohu mluvit za celou stranu, ale když debatuji se soudruhy z naší místní organizace, tak se v mnohém ztotožňujeme. V podstatných věcech určitě.«

ÚDĚSNĚ, AŽ UPŘÍMĚ... Z TOHO ČÍČÍ HOROR!

Proletarier aller Banken

MOSKAU, 11. November (AFP). Wo einst Lenin die „Proletarier“ aller Länder dazu aufrief, sich zu vereinigen, wirbt heute eine russische Bank um Vertrauen. Nur mit „großem professionellem Schmerz“ habe sich die Redaktion der sowjetischen Parteizeitung „Prawda“ (Wahrheit) dazu entschlossen, angesichts der prekären finanziellen Lage in der Kopfzeile über dem Schriftzug „Prawda“ Werbung zu schalten, sagte ein Mitarbeiter der Zeitung am Montag.

Bereits nach dem fehlgeschlagenen Putsch im August und den nachfolgenden Aktionen gegen die Kommunisten hatte die „Prawda“ Abschied von Lenin und den Proletariern genommen. An der freigewordenen Stelle war seitdem eine Art Hauptschlagzeile erschienen.

JAK SE BRÁNIT

Byli jste při nákupu ožizeni a nevíte, jak se bránit? Česká obchodní inspekce pro vás zřídila jak v Praze, tak i v dalších krajských inspektorátech bezplatnou poradensko-informační službu. Uvádíme její adresy:
Praha — Staroměstské nám. 6 (místnost č. 309), tel. 231 61 17, středa 16—18 hodin,
Brno — Rooseveltova 6/8, tel. 05/24 545, středa 16—18 hodin,
Píseň — Radčická 25, tel. 019/223 596, středa 15.30—17 hodin,

Listopad je stejně krásnej měsíc! Vy slavíte revoluci, my slavíme revoluci...

Nota sovětskému velvyslanectví

PRAHA: Protest proti postupu moskevského magistrátu v souvislosti s dalším vyukváním majetku bývalé Rady vládního hospodářské pomoci vykládálo jménem vlády ČSFR federální ministerstvo zahraničních věcí v notě, která byla předána zástupcům sovětského velvyslanectví v ČSFR.

Baťa v Praze - kdy to bude?

Funkcionalistickou budovu Zajímá vás, jak to má u „Bati“ pražského Domu obuvi najdele po otevření vypadat? Především v dolní části Václavského náměstí už nebudeme muset udýměst. Vytvořil ji architekt chaneš stoupat do schodů, vy-L. Kysela (projektant firmy rostly zde totiž elegantní Baťa v letech 1928—29) a po eskalátory. Dům má šest podcelou dobu její existence se laží: jednotlivá patra budou v ní boty prodávaly. Za tola věnována luxusní, dámské a lity se o tamním zboží říká pánské obuvi a obuvi pro děti valo: »Koupil jsem to u Bati,« a mládež. Tradičně se zde hu i když původní majitelé byli už ae prodávat i kožená galandáno »za kopečky.«
Dnes se tam firma Baťa po reprezentativní prodejnu malu vrací. Dům obuvi rekonstruovala polská firma Budimex. vensku. Ponechala pouze původní betonový skelet a vše ostatní vřduchotechnikou si však narekonstruovala tak, jak to vykoupiť až někdy v únoru či padalo za první republiky. březnu. Prodávat se zde samonyni zbývá vybavit interiér... zřejmě mají boty především se

značkou »Baťa«, ale vřhledem k tomu, že tato firma nakupuje od tři set výrobců, bude počet značek pestřejší. Doufejme, že našinec nemusí zašit šetřit už teď, ale že zbuďe pár kousků »batovek« i za únosnou cenu.

Firma Baťa převezme nynější pracovníky Domu obuvi (ti dnes prodávají v náhradních prodejních).

U ZAŘÍ (9.) 1999...

Aufgespießt

„Ein westdeutscher Unternehmensberater könnte Dr. Schalck-Golodkowski auch bei angespannter Arbeitsmarktlage unschwer in die Vorstandsetage einer renommierten Unternehmensgruppe vermitteln.“

Aus dem 1983 erschienenen Buch „Die fernem Nachbarn“ von Klaus Bölling, zitiert als „Fundsache“ in der FAZ.

„Dort hätte man mit dem Staatskreier im DDR-Außenhandelsministerium einen Fachmann für Gewinnoptimierung verpflichtet, der sich bei den Aktionären vermutlich schnell einen guten Namen machen würde, weniger allerdings beim Betriebsrat.“ Folgender Satz aus dem Bölling-Buch, den die FAZ nicht zitierte.

S benevitem proti nachlazení

Před časem jsme psali o soukromé prodejně léčivých rostlin Herbata, která sídlí v Dlouhé ulici č. 6 v Praze 1. V těchto dnech jsem prodejnu opět navštívila, neboť spolu se studeným podzimním počasím tu jsou i různé nemoci od klasické rýmy a kašle až po chřipku a zánět horních cest dýchacích, a jejího majitele Hynka Matušky jsem se zeptala: Doporučíte mi nějaký preventivní bylinkový přípravek?

Ano, benevit. Je to rostlinný výtažek s tonizujícím účinkem.

O něm jsem slyšela, že je něčím podobným, jako byl svého času Imuregon. Je nějaký rozdíl mezi těmito dvěma přípravky?

Srovnávat tyto dva přípravky je téměř nemožné, snad jen co do účinků. Základní rozdíl spočívá v tom, že benevit je čistě a výlučně rostlinného původu.

Jaké je tedy jeho složení?

Ahold i na severu

(koč): Nával je slabé slovo pro množství lidí, kteří se sešli před bývalou velkoprodejnou Perla v Jablonci nad Nisou, která se konečně změnila na obchodní středisko podle představa holandské společnosti Ahold. Zákazníci byli překvapeni například nabídkou kvalitního balíčkového i výsekového masa – bez kůže i zbytečného tuku. Dodavatelé jsou sice stejní pro celé Jablonecko i Liberecko, ale v »holandské« prodejně se všechno, co k masu nepatří, odřizne, a podle slov zástupce vedoucího Michala Pešty, připočte zkrátka ke ztrátám. Vitanou novinkou je nákup masa bez čekání. Kromě masa se v nové prodejně rozšířila nabídka zeleniny dovážené z Holandska a drogistického zboží. Bohatý sortiment, moderní vybavení i pružnější obsluha – to vše bude zřejmě pro zákazníky lákavé. Zvláště když ceny jsou stejné i nižší než v ostatních obchodech. Ahold totiž kromě nejmodernější prodejny získal v Jablonci také nejmodernější, největší a dosud vlastně jediný velkosklad potravin. To mu umožňuje cenově zvýhodňovat dodávky do své prodejny. A podle slov některých soukromých obchodníků se sňla Aholdu v cenách na jablonecku již začíná projevovat.

Při vývoji benevitu bylo využito jak tradičních zkušeností lidového léčitelství, tak nejnovějších vědeckých poznatků. Při výrobě se používá rostlinných materiálů, jako je například čubet benedikt nebo přírodní vitamín C extrahovaný z plodů šípů. Obsahuje však také cukry, třísloviny, organické kyseliny, pektiny, hořčinu kalcin a další vitamíny.

Je určen pouze pro prevenci?

Ne. Tento přípravek je určen i všem, kteří mají už narušenou funkci vnitřních orgánů a jsou oslabeni dlouhodobými nemocněními. Pozitivně ovlivňuje metabolismus a zkracuje dobu rekonvalescence.

A jaké je jeho dávkování?

Pro preventivní působení u dospělých je dávkování 2x denně 15 kapek a v akutních případech se dávkování zvyšuje na 20–25 kapek také 2x denně. Pro děti je tento přípravek vhodný až od deseti let. Musím však upozornit, že vzhledem k obsahu alkoholu v tomto přípravku je nutná konzultace s ošetřujícím lékařem u osob, které alkohol nemohou požívat.

Kdy se projeví účinek užívání benevitu na pacientovi?

Regenerační působení benevitu se projevuje postupně v průběhu dlouhodobějšího používání po dvou až třech měsících.

Jaké je cena tohoto přípravku a kde ho mohou koupit mimopražští zájemci?

Jedno balení benevitu stojí 50,- Kčs a mimopražští zákazníci si mohou napsat do naší zásilkové služby na adresu: Herbata, Kunice 24, 25163 Strančice. Benevit obdrží během 10 dnů na dobírku.

Máte ještě nějaké novinky?

Připravujeme řadu nových čajových směsí pro nejrůznější použití. V prodeji je již bylinná čajová směs Melajlor, která působí uklidňujícím způsobem a je vhodná i k pití před spaním.

Kollege Ausländer

Von je 100 Beschäftigten sind Ausländer (Stand Ende 1990 – alte Bundesländer)

Gießereien	24
Hotels, Gaststätten	20
Textilindustrie	17
Reinigung, Körperpflege	16
Kunststoffindustrie	15
Bergbau	14
Eisen u. Stahl	14
Autoindustrie	13
Porzellan, Glas	12
Baugewerbe	11
Elektrotechnik	11
Steine u. Erden	9
Bekleidung	9
Maschinenbau	8
Ernährung	8
Chemie	7
Landwirtschaft	7
Handel	5

Falschgeld per Farbkopierer

MÜNCHEN, 11. November (Reuter). Wieder haben Geldfälscher Blüten am Farbkopierer produziert. Im jüngsten Fall ermittelt das bayerische Landeskriminalamt (LKA) nach eigenen Angaben vom Montag wegen des Verdachts der Herstellung und Verbreitung von Falschgeld im Wert von rund 200000 Mark gegen drei Männer aus Bamberg. Dem Trio wird vorgeworfen, auf einem Farbkopierer Noten im Wert von 100 und 1000 Mark sowie US-Dollars und Noten sechs weiterer europäischer Länder hergestellt zu haben.

Im Bamberger Büro eines 23jährigen Anlageberaters habe man den Kopierer sichergestellt, auf dem die Scheine vermutlich produziert worden seien. Zusammen mit einem 26jährigen Kaufmann und einem 21jährigen Elektrotechniker soll er die Blüten dann zum Teil in Bamberg, Frankfurt am Main und Prag in Umlauf gebracht haben. Die Fälschate seien am wenig prägnanten Wasserzeichen und dem nur angedeuteten und im Gegensatz zu Originalen nicht fühlbaren Sicherheitsstreifen erkennbar.

ČECHOTURISTI MAJZLA!
ZNAJE UŽ PŘÍPADY...

Mit ihrem 6:3, 3:6, 6:3-Sieg im Finale über die Weltranglisten-Erste Monica Seles (Jugoslawien) hat sich Martina Navratilova beim 350000 Dollar-Tennis-Turnier von Oakland einen Traum erfüllt: Mit ihrem 157. Turnier-Sieg schloß sie zu Chris Evert (beide USA) auf, die mit derselben Anzahl von Erfolgen den „Weltrekord“ hielt.

Podpisy proti Alexandru Dubčekovi

(par): Klub angažovaných nestraníků vyzývá Federální shromáždění k odvolání Alexandra Dubčeka z funkce předsedy. Na podporu tohoto požadavku uspořádal petiční výbor KAN podpisovou akci. Pokud máte tu možnost, můžete se jí do neděle zúčastnit i vy u pražského pomníku sv. Václava, případně v pasáží kina Blaník. Mezi signatáře výzvy se už všera během nedlouhé doby začaly počítat stovky lidí. Lidí, kteří nechtějí mít v čele nejvyššího zákonodárného sboru člověka spjatého s upevňováním komunistického režimu, člověka, který jen těžko může překročit svůj stín. »Je otrlý, jako každý komunist«, podotkl jeden ze signatářů. »A pan Havel mu ještě nadřazuje,« doplnila právě podpisující žena... Ve výzvě KAN se připomíná, že A. Dubček odmítl podepsat tzv. lustráčnický zákon, tedy »první krok k očistě naší společnosti od exponentů bývalého režimu«. Dále se zde píše, že předseda FS »svým postojem k událostem na náměstí SNP fakticky podpořil nacionalistické bojůvky..., svými prohlášeními v zahraničí poškozují zájmy demokracie a ČSFR, když prezentuje vývoj v Československu jako pokračování obrodného procesu z roku 1988, což je v zásadním rozporu se skutečným obsahem změn v naší zemi...«

CHUDAČIK SAŠENKO!

Seles konnte in Oakland Navratilova nicht aufhalten

Tennis-Historie geschrieben

US-Spielerin gewann ihr 157. Turnier und zog mit Evert gleich

Adler nicht preußisch genug

Weil einem Beamten des Bundesinnenministeriums das Brandenburger Tor auf dem Entwurf einer Gedenkmünze nicht symbolhaft und der Adler (Foto) nicht preußisch genug erschien, wurden 100 000 Mark zum Fenster rausgeworfen. Und das kam so: Demnächst soll der neue „Silberzehner“ zum 200jährigen Jubiläum des Brandenburger Tores als Symbol der deutschen Einheit auf den Markt kommen. Für die Gestaltung des Motivs wurde der übliche Künstlerwettbewerb ausgeschrieben. Die unabhängige Jury des Bonner Bauministeriums, traditionell für Münz- und andere Kunstwettbewerbe zuständig, vergab für die eingereichten Entwürfe neben den drei

ersten drei gleichwertige Preise. Doch nun trat besagter Beamter auf die Bühne. „Von sich aus“ soll er entschieden haben, dem Kabinett nur einen mit einem vierten Preis ausgezeichneten Entwurf vorlegen zu lassen, der dann genehmigt wurde.

Heinrich Schlüter, Fachpreisrichter im Bauministerium, sieht nun die Jury bevormundet und die künstlerische Freiheit in Gefahr. Und die Gesellschaft zur Förderung der Numismatik ist empört über einen „einmaligen“ Vorgang in der 40jährigen Geschichte bundesdeutscher Gedenkmünzen, weil bisher stets der Entwurf mit dem ersten Preis zur Prägung ausgewählt wurde. Den Wettbewerb hätte man sich also schenken können, aber dessen Kosten – etwa 100 000 Mark – bleiben am Steuerzahler hängen.

P.S. Das Ganze ist kein Scherz zum Auftakt der Karnevalskampagne.

... PRAJSA? JAJSE!

Donnerhall der Werbung

Netto-Werbebeeinnahmen
erfaßbarer Werbeträger
in Milliarden DM

Grenzenloses Kapital

Na 89 let byly pronajaty pozemky v Praze 6-Bořislavce belgickým investorem, kteří tu zřejmě vybudují řadu komerčních objektů.

Gericht versagt Vertriebenenausweis wegen Antifaschismus

gra KOBLENZ, 11. November. Wer auf seiten Polens im Zweiten Weltkrieg gegen die Deutschen und ihre Wehrmacht gekämpft hat, hat seinen Anspruch auf sein „Deutsch-Sein“ verwirkt. Das gilt auch für Nachfahren von Menschen, die in der polnischen Exil-Truppe, auch „Anders-Armee“ genannt, gekämpft hatten. Den Einsatz für Polen wertete das rheinland-pfälzische Oberverwaltungsgericht in Koblenz in einem Urteil jetzt als „Bekanntnis gegen das deutsche Volkstum“ (Az.: 12 A 10893).

Einem aus Polen übersiedelten Mann, der sich auf seine deutsche Abstammung berief, wurde mit dieser Begründung der Anspruch auf einen Vertriebenenstatus verwehrt. Die Volkszugehörigkeit, erläuterte ein Richter, setze auch ein „inneres Bekenntnis“ voraus.

Der Pole, der ein Deutscher sein wollte, war 1988 mit seiner polnischen Ehefrau in die Bundesrepublik übersiedelt. Als Beweis für seine deutsche Abstammung hatte er seinen Vater angeführt. Dieser

in Westpreußen geborene Mann war als Soldat der Deutschen Wehrmacht 1944 in US-Kriegsgefangenschaft geraten. Danach hatte er sich zur polnischen Exil-Armee gemeldet. Als der Sohn den Vertriebenenausweis beantragte, hatte er den Einsatz des Vaters verschwiegen. Die zuständige Behörde entzog dem Sohn den Vertriebenenausweis, als sie die Vergangenheit des Vaters recherchiert hatte.

Der Sohn klagte gegen diese Entscheidung, wurde aber vom Oberverwaltungsgericht abgewiesen. Zwar könne jeder als Heimatvertriebener gelten, von dem mindestens ein Elternteil Ende 1937 im „Vertriebensgebiet“ gelebt habe. Vertrieben sei aber nur derjenige, der als „deutscher Staatsangehöriger oder deutscher Volkszugehöriger“ Polen verlassen habe.

Dagegen habe der Freiheitskämpfer kurz vor Beginn der Vertreibung ein eindeutiges Bekenntnis gegen das deutsche Volkstum abgelegt, weil er in die Exil-Armee eingetreten sei, hielten die Richter in ihrem Urteil fest.

NEVI NAD ROZABOŘACI I NACIZMEM!!!

Evropa a její hodnoty

RIM: Předseda vlády Slovenské republiky J. Čarnogurský byl jedním z účastníků semináře s názvem Evropa a její hodnoty v nové mezinárodní společnosti. J. Čarno-

gurský se ve svém diskusním příspěvku zabýval rozbořem současné situace v Evropě, především na Východě, kde se jako domek z karet zhroutil představa o socialismu a ukázalo se, že budoucí pořádek je třeba stavět na křesťanských hodnotách. Zmínil

ZASTAVENÍ V SATURNU

(JL): S cestovními kancelářemi jako by se v poslední době roztrhl pytel. Na některé společnosti zajišťující naše výjezdy za hranice osvědčených dnů hubujeme a jiné se naopak osvědčily. Na ty nám zase větší nou nestáčí peníze. Nedávno nám však vedoucí cestovní kanceláře ČSAD Tábor SATURN Jana Čapková řekla, jak se oni starají o své zákazníky. Používané autobusy Karosa 735 a 738 postupně vybavují. Zatím vyměnili původní sedačky za automatické, dovezené z Německa, a zavádějí klimatizaci. Během cest podávají řidiči pohoštění a vaří kávu i čaj. Je možné si za naši měnu koupit i různé pokrmy a nápoje. V autobusech jsou totiž jak lednice, tak mikrovlnné trouby a kávovary. Nejdůležitější jsou ovšem ceny zájezdů. Saturn se zaměřil především na poměrně levné jednodenní zájezdy do Pasova i do Vídně. Na letošní vánoce však připravili čtyřdenní zájezd do Paříže. Organizace, třeba i mimo lokalitu Tábora, mají pro hromadné zájezdy slevu.

Stop klíš'atům

(mrk): Byli jste už někdy s dětmi na takovém táboře, který jste museli nejprve téměř napustit nějakým „prevítem“ jenom proto, aby vaše svědění nesnědla klíš'ata? Klíš'atová encefalitida je jednou z nejnebezpečnějších nemocí u nás, možná i proto, že máme na našem území několik ohnisek této nákazy — jižní oblasti Moravy a Čech, Brdy a rekreační oblast kolem Slap. O to cennější je dar rakouské firmy IMUNNO, která věnovala našemu zdravotnictví 28 tisíc dávek očkovací látky proti encefalitidě. Té bude využito k doočkování zejména lesních dělníků postižených oblastí. Generální sekretář Biskupské konference, biskup F. Rádkovský, včera podepsal dohodu s ministrem zdravotnictví ČR MUDr. M. Bojarem o předání dalších 30 tisíc dávek očkovací látky, která je darem Biskupské konference našemu zdravotnictví a bude použita pro děti od 1 do 18 let trvale žijící v postižených oblastech.

KLÍŠ'TATO TOUZALA NA VEDOMI...

se i o problému nacionalismu a připomněl slovenský návrh na vytvoření dokumentačních středisek, která by v různých částech Evropy monitorovala postavení národnostních menšin a přispívala tak k řešení jejich problémů.

ZPOCHYBNĚNÁ CENOVÁ VYHLÁŠKA

České a slovenské ministerstvo financí vydaly novou vyhlášku o cenách staveb a pozemků. Vyhláška je nová jen cenami, jinak opisuje někdy doslova systém předchozí vyhlášky z r. 1988, která opisovala vyhlášku z r. 1984 a ta zase z r. 1969. Jen ceny jsou odlišné, a to drastiicky o několik set procent. Např. 1 m² pozemku v Praze, který stál v r. 1988 29 Kčs, v r. 1990 250 Kčs, stojí nyní 1700 Kčs, na hlavní třídě až dvojnásobek. Těžko by bylo co namítat, kdyby stál za takové ceny nemovitosti vykupoval a ani kdyby za ně státní majetek prodával — našel by ovšem kupce.

Vyhláška se však vztahuje na jakékoli převody nebo přechody mezi fyzickými a právními osobami, tedy i na soukromý majetek, i když se pak tvrdí, že při smluvních převodech lze sjednat cenu i odlišnou. Pak není jasné, proč se mají vůbec nějaké vyhláskové ceny pro soukromé transakce uvádět. Asi pro poplatkové účely, kde se nyní platí převodní poplatek mezi cizími osobami 5 % a podle předložených návrhů se má u cen nad 20 mil. Kčs platit 20 %. Je otázka, zda takové inflační zvýšení cen je nutné a zejména, proč bylo zavedení právě den po odezdání privatizačních projektů, které se teď musejí přepracovávat.

Vyhláška však vyvolala nepříznivý ohlas i v zahraničí. Stanoví totiž, že čs. právníké osoby se zahraniční majetkovou účastí musejí platit ceny «v cenové úrovni zahraničního trhu» (SRN, příp. Rakousko) a že cena je platná až po schválení MF ČR nebo SR. Zahraniční investoři chápou, že jde o pokus vyrovnat nějak kurs znehodnocené čs. měny, ale právem namítají, že tento direktivní způsob nemá nic společného s deklarovanými zásadami tržního hospodářství. S poměry v SRN nebo v Rakousku to nemá nic společného. V Rakousku jsou ceny jen smluvní a jejich průměrem v okolí se má stát při svých výkupuch v obecné zájmu. Vše ostatní jsou jen informace realitních kanceláří.

Mnohonásobně vyšší ceny pro čs. podniky, na nichž se cizí firmy kapitálově účastní, považují zahraniční investoři za diskriminaci, za porušení smluv a ochraně investic, které ČSFR uzavřela asi s 20 státy: navíc i za porušení federálních zákonů, např. právě přijatého obchodního zákonníku, kde se stanoví, že i zahraniční osoby mohou na území ČSFR podnikat za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako čs. osoby. Zde jde ale o čs. podniky, které založila zahraniční firma nebo na kterých se kapitálově podílí. Nemohu uvěřit, že republiková vyhláška může porušovat federální mezinárodní smlouvy a federální zákony.

Za zcela neslychané pak považují ustanovení, že dohodnutá cena je platná až po schválení ministerstvem, a právem namítají, že něco takového neexistovalo ani za tzv. reálného socialismu. Jakákoli jinak platná kupní smlouva se tím uvádí v pochybnost a může být zmařena stanoviskem ministerského úředníka.

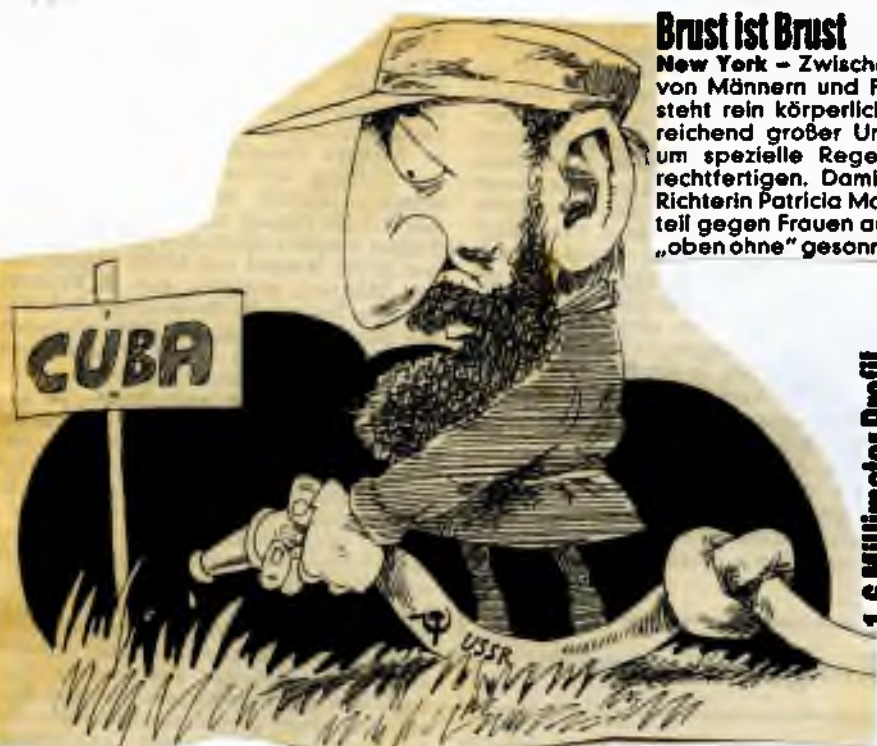
Není divu, že federální ministr financí Klaus se od této republikové vyhlášky distancoval, když prohlásil, že je jednostranná a nebyla s nikým konzultována. Prosíchlá se dokonce, že MF sdělilo MF ČR a SR, že pro státy, s nimiž ČSFR uzavřela dohody o ochraně investic, by tato ustanovení neměla platit.

platit ze zisku po odvodu daní. Zdá se, že tu vyzkoučuje nezlavné čertovo kopýtko dvojího metru. Ať tak či onak, podniky by měly být zřejmě rovnocenné. Proto podnikatelé čekají na prošetření a vysvětlení údajů z citovaného zpravodaje.

Brust ist Brust

New York - Zwischen Brüsten von Männern und Frauen besteht rein körperlich kein hinreichend großer Unterschied, um spezielle Regelungen zu rechtfertigen. Damit hob US-Richterin Patricia Marks ein Urteil gegen Frauen auf, die sich „oben ohne“ gesonnt hatten.

1,6 Milimeter Profil
Bonn - Ab 1992 müssen Autoreifen mindestens 1,6 Millimeter Profil haben - bisher 1 Millimeter. Diese Regelung ist EG-einheitlich.

Banky a špinavé peníze

Když jsme v našem listě v první polovině září letošního roku otiskli poznámku Existují špinavé peníze, jen těžko jsme mohli tušit, jak široká diskuse se, zejména kolem jejich praní, za pár týdnů rozvine. O těchto prostředcích, jejichž původ je temný a nejasný, hovoří politici, ministři, ekonomové, píše nás i zahraniční tisk.

Tak například v celostránkovém článku italského deníku La Repubblica z 2. listopadu informuje čtenáře o rostoucí kriminalitě v Československu S. Mazzocchino. V této souvislosti cituje i soudce J. Teryngela a píše, že v chaosu privatizace může každý nalézt někoho, kdo mu půjčí jméno a zúčastní se dražeb hotelů, restaurací, samoobsluh a malých podniků. Prát špinavé peníze je dětská hra, protože nejsou zákony, které by umožňovaly zkoumat jejich původ. Britský deník The Guardian zas 22. října konstatoval, že «cesta Československa k tržnímu hospodářství je bojestivá».

A dále odhaduje, že v ČSFR si mohl člověk legálně nashromáždit majetek v hodnotě asi 10 000 liber. Diskuse o zkoumání původu peněz, ve které ministr V. Klaus prohlásil, že špinavé peníze neexistují, by podle něj »potěšila srdce G. B. Shawa«.

A jak se dívají na špinavé peníze další naši politici a ministři? Místopředseda federální vlády P. Rychetský koncem října na konferenci o čs. ekonomické reformě v roce 1991 hovořil o tom, že v současné době slouží malá privatizace k jejich praní, a to nejen u československých, ale i zahraničních občanů. »Dosavadní opatření jsou nedokonalá a málo účinná,« řekl. V zemích ES platí jednotná směrnice, která praní špinavých peněz zabraňuje. U nás by ji měl podle jeho slov obsahovat trestní řád. Ministr hospodářství V. Dlouhý se k otázce špinavých peněz vyjádřil 12. října v Ostravě v tom smyslu, že je těžké je postihnout, ale tento problém by měla vyřešit daňová reforma. O špinavých penězích jednala také ve středu 18. schůze Slovenské národní rady. A ne nezajímavě. Poslanci za KDH zde předložili návrh, aby se privatizace směl zúčastnit jen ti občané, kteří mohou prokázat legální získání finančních prostředků. Zde nastal vážný rozpor, který ministr správy a privatizací národního majetku SR I. Mikloš označil za porušení lidských práv. Kdyby se totiž privatizace, jak řekl, zúčastnil jen bezúhonní,

ni, takzvané »špinavé peníze« ze Slovenska by se přesunuly do Čech.

Jak však vyplynulo ze čtvrtletního zasedání federální vlády, jí přijatý návrh zákona o bankách si již špinavých peněz všimá. Je v něm zakotvena povinnost banky požadovat prokázání totožnosti klienta každého obchodu, jehož hodnota převyšuje sto tisíc korun, a při pronájmu bezpečnostních schráněk podávat zprávy orgánům činných v trestním řízení při trestním stíhání, archtiovat doklady o obchodech nad sto tisíc korun nejméně po dobu pěti let. Věřme jen, že tato zákonná úprava nepřejde příliš pozdě.

ANO PROBLÉMU GRAND... ANI ŠVEJCARŮ TO NEVYŘEŠILI; TUVŮRŮ, ŽE BY POMOHLA JEN MĚNOVÁ REFORMA A TO BY BYL PŮJŠER!

Jak oznámily tiskové agentury, ukončil svou skučlou kariéru jeden z nejslavnějších sportovců Spojených států, Earvin »Magie« Johnson. Kouzelník basketbalového míče, obdivovaný Janoušky na celém světě, který svůj tým Los Angeles Lakers dovedl k pěti titulům mistra NBA, má pozitivní test na virus HIV, který způsobuje zatím nevyléčitelnou nemoc AIDS. Ohtasy na tuto neuvěřitelnou zprávu docházely z mnoha zemí. Svůj zármutek nad ní vyjádřil na vrcholném jednání NATO v Římě i prezident Spojených států George Bush: »Je to velice smutné. Earvin je dobrý člověk a vynikající sportovec.« Podrobnosti si můžete přečíst na str. 16 a v pondělní sportovní rubrice.

DVOJÍ METR?

Finanční zpravodaj č. 10 z 4. 10. 1991 oznámil, že soukromí podnikatelé zapsaní v podnikovém rejstříku si hradí náklady na zahraniční cesty — diety a cestovné — ze zisku firmy. Znamená to, že tyto náklady nemohou být zahrnuty do výdajových položek. Tohle rozhodnutí finančních orgánů pochopitelně podnikatelé pocítují jako diskriminační opatření. Například rada Svazu moravskoslezských podnikatelů k tomu píše, že ředitelé ze státních podniků budou jezdit služebně do zahraničí za státní peníze a cestovné nebude zahrnováno do nákladů, zatímco podnikatel musí cestu ze-

O budoucnosti společného státu

Včera nám odpověděl

PRAHA: O textu smlouvy, která by měla být základem budoucího společného státu, jednali včera v Praze s předsedkyní ČNR D. Borešovou a místopředsedou ČNR J. Kalvodou předseda SNR F. Mikloško a první místopředseda SNR I. Čarnogurský. Nejvyšší představitelé národních rad tak chtěli usnadnit společné zasedání předsednictev ČNR a SNR, které se bude nadcházející pondělí a úterý konat v Časté-Papiernicce.

v souvislosti se zveřejněním otevřeného dopisu Havce spisovatelé prezidentu republiky V. Havelovi, v němž spisovatelé žádají prezidenta, aby se postavil znovu na obranu svobody slova, místopředseda federální vlády Jozef Mikloško na otázku:

Slovenští představitelé se ještě před jednáním s českými kolegy zastavili na Pražském hradě. Podle jejich slov seznámili prezidentovy spolupracovníky s některými novými náměty. (Prezident Havel se setká s nezúčastnění z důvodu nemoci, oznámil F. Mikloško.) Obsah nechtěli zatím specifikovat.

K. Schwarzenberk a jeho spolupracovníci. V rozhovoru bylo shodně vyjádřeno předsvědčení, že existující rozdíly v názorech na procedurální stránku státoprávního uspořádání je možné a nutné překonat vstřícným úsilím obou stran, konstatoval. Potvrdil, že slovenská strana informovala o některých nových námětech, které rovněž nespecifikoval. K nemoci prezidenta poznamenal, že jde pouze o lehké nachlazení.

Proč jste podal GP SR podnět k prošetření, zda zveřejněním povídky M. Kasardy (zda) Posledná večera nedošlo k porušení § 196 tr. zákona (hanobení rasy, národa, přesvědčení)?

Mluvívč čs. prezidenta M. Žantovský k setkání se slovenskými představiteli sdělil, že se ho za Hrad zúčastnil kancléř

Na Slovensku zveřejnění této povídky vyvolalo veliké pobouření. Sám jsem dostal mnoho dopisů, telefonátů a výzev, proto jsem jako člen vlády, který má na starosti lidská práva a církve, ale i jako občan a věřící člověk považoval za svou povinnost něco udělat. Ostatně jsem já sám a můj úřad podali už řadu podnětů Generální prokuratuře k prošetření, pokud jsem měl pocit, že některý článek propaguje antisemitismus nebo rasismus. Stavím se plně za svobodu tisku, ale spojenou s odpovědností, která dnes mnohým publicistům chybí. Proto tady máme zákony, které dávají mantinely a zaručují, že svoboda jednoho nebude na úkor svobody někoho jiného.

(Vr): Třináct tisíc hlemýžďů změnilo v noci na sobotu svého majitele. Do objektu soukromé firmy Lescargot v obci Plevník-Drienová v okrese Považská Bystrica si pro ně přišel zatím neznámý lupič, který tak způsobil 37leté podnikatelce škodu za 800 000 Kčs.

▲ Patnáctiletou dívku, prchající z dětského domova v Černošicích, převezl na cizí pas do Německa zatím nezjištěný muž, který se s ní seznámil před týdnem v hotelu Thermal v Karlových Varech. Vysloužil si tak policejní stíhání pro trestný čin zavlčení do ciziny.

PO DVOU LETECH

S výjimkou hradních místopředsedů a jejich nohsledů v sekretariátech jsme asi všichni snili o těch chvílích, které se konečně dostavily v listopadu 1990. Naše představy se asi různily v podrobnostech, jedno však měly společné. Až se jich nějak zbavíme, všechno bude v pořádku, protože všechny ty nešvary, všechna ta svinstva zavinitil o n l. Správně. Zavinitil.

nejpíce. Všechny jeho části spravuje 48 obecních rad, což je hodně. Dávejte však pozor. Praha, s jednou třetinou obyvatel a nepoměrně menší rozlohou, jich má 56. To je starostů, co? A protože k starostům a městským radám patří radní a k radním štáby byrokratů: to je radních, to je byrokratů, co?

Když však odešel a z donucení vyklidili pole demokratům, co ti dokázali ve svobodném státě za dva roky? I když vezmeme plně na vědomí obrovské problémy, před které staví rozvětvené vlády a legie zákonodárců úděsný odkaz čtyřiceti komunistických let, výsledky nejsou právě veikolepé. Nemyslím tím citelné hospodářské poltře. Ne, mrzí mě zbytečné a taktika dávové šlieni.

Přičtete k tomu vlády (trojmo), dvoukomorový parlament, národní rady a zeptejte se: unesou to národní pokladny?

Čtete: ČSS, ZS, KAN, LA, HČP, ČSDF, RS, RU, KS-SB, OH, HSD-SMS, ČSL, KDS, NSS, KDH, ČSSD, VPN, ODS, HZDS, KSČM, SDL, Zelení ČR, Zelení SR, LDS, ASD, SPR-RSC atd. ... Jestli si myslíte, že si opakují abecedu, tak se mylíte. Je to část žně dvou let, zkratky politických stran (zdaleka ne všech), ke kterým jsem se uchýlil, protože kdybych ty strany vypsal plnými jmény, nevybylo by mi na fejleton.

Když se podíváte na ty předsedy, na ty starosty, na poslance, ministry a strany, těžko se ubránit dojmu, že nejde ani tak o usilovné budování svobodného státu nebo o národní vyžití jako spíše o velikovýrobu koryt, nebo alespoň často fantasmagorických cest k nim (mám stranu, budu ministrem).

A čtete dál: Dvořák, Trnka, Dvořák (zase), Říha, Čech, Smutný, Buris, Klínovič, Kotas, Dienstbier, Kryčer, Lux, Čejka, Benda, Čarnogurský, Horák, Kučerák, Klaus, Mečlar, Svoboda, Weis, Prokeš, Kejval, Sabo, Mandler, Battěk, Sládek atd. ... Ta jména patří ke zkratkám. To je předsedů, co? Protože pak ke každému předsedovi náleží výbor a ke každému výboru funkcionáři: to je výborů a to je funkcionářů, co?

Podívejte se na některé slovenské politiky, kteří jsou ochotní zahrabat dobrý zvuk státu a celý, pořad ještě značný kredit toho, co bylo kdysi známo pod jménem Československo. A proč? Pro vlastní stát? Vždyť ho mají přesně tak, jako Češi. Je to opravdu tak hrozné žít ve společném státě, který už ve světě něco znamená? Pro národní naplnění? Vždyť už bylo naplněno právě tak, jako to české. Pošetilý? Neuvěřitelný? Zavřete oči a představte si samostatný slovenský stát tak, jak ho asi vidí Moric, Prokeš a druhové. Těch ministrů, těch velvyslanců, vyslanců, generálních i obyčejných konzulů, na prezidenta nehleďte... A všechno naše! Naše! Co víc, dělit se neřeba. Ze na tom obyčejný občan bude hůř? Nevdá. Pro něj »naplnění«, pro jiné koryta.

Melbourne se Praze krásou rovnat nemůže. Není mnoho měst, která mohou. Je však daleko větší. Má přes tři milióny obyvatel, rozlezlých na obrovské ploše, protože místa je tu ze všeho

Není už místo, takže k závěru: »Po dvou letech« vypadá jako vhodný název fejletonu, který lomí ruce nad dvouletou úrodou. Přiznám se však, že mě vábil titul jiný. Ve zkratce (zkratky jsou populární), by to bylo LN. V plném znění — »Lidi neblázníte!«

Zemřela Jana Dítětová^{4.44}

V sobotu večer zemřela na I. stomatologické klinice v Praze česká herečka Jana Dítětová. Letos v říjnu jí bylo 65 let. Po studiu na herecké škole E. F. Buriana (1940—1941) začala J. Dítětová svoji uměleckou dráhu v Městském divadle v Kladně (1941—1943) a do konce války působila v pražském Intimním divadle. První poválečnou sezónu hrála v Divadle na Vinohradech a v Burianově D 46. Po několika letech v divadelním souboru Čs. státního filmu natrvalo zakotvila v roce 1951 v pražském Realistickém divadle, odkud loni odešla do důchodu. Jana Dítětová ztvárnila desítky postav — mj. Mimi v Čapkově Loupežníku (1951), Káču v Hrátkách s čertem Jana Drdy (1958), Desdemonu v Shakespearově Othellovi (1963), Pulcherii ve Zločinu a trestu Fjodora Michajloviče Dostojevského (1976) či naposledy Teti v Topolově Hodině lásky a Starou dámu v Klimově Cukrárně Myriam (obě 1990). Významná byla i její filmová tvorba.

Pronajali hrad

Starší generace se jistě pamatuje, jak mezinárodní podvodník a hochštapler Harry Jeřinek »prodal« bohatému Američanovi hrad Karlštejn. Tentokrát přišla zpráva z Kadaně, kde obecní úřad neprodal, ale pronajal západoněmecké firmě VGO z Heidelbergu na 15 let zdejší hrad. Každý měsíc tak na základě řádné reálné a seriózní smlouvy poputuje do kadaňské městské pokladny osm tisíc marek. Kromě toho je ve smlouvě obsažen závazek firmy VGO, že do 18 měsíců uskuteční rekonstrukci komplexu budov na luxusní hotel nákladem 100 miliónů marek, při zachování památkového charakteru objektu. Navíc německá firma počítá s využitím českých stavebních kapacit. »Náš hrad, který byl založen ve 13. století,« řekl starosta Kadaně V. Vaňas, »nám dosud bez užtku odčerpával finance na nezbytnou údržbu. Nyní bude naopak zdrojem prostředků pro rozpočet našeho města,« dodal. Navíc zdůraznil, že hrad zůstává trvale v majetku města.

Angličan šéfem opery

BRNO: Pracovní smlouvu termínovanou do 31. 7. 1996 podepsal na místo nového uměleckého šéfa opery Zemského divadla v Brně čtyřicetiletý anglický dirigent Graham Buckland. Ve smlouvě je výslovně uvedeno, že pokud zastupitelstvo města Brna vyhoví požadavkům světoznámé pěvkyně E. Randové, nastoupí ona jako šéfká opery a G. Buckland tu bude ve zbývající části smluvního období působit jako šéfdirigent. Nový šéf opery prozradil novinářům, že miluje Janáčka, seznámení s jeho Symfonietou ho v šestnácti letech přivedla k rozhodnutí stát se dirigentem. Do funkce nastoupí 18. listopadu a ke svým záměrům řekl, že v repertoáru brněnské opery musí mít pevné místo především Janáčkovy díla.

»Nikdo se nemůže stát lékařem bez vědy, zkušeností a etického přístupu k nemocnému.«

Paracelsus (1493—1541)

Zukunft der CSFR noch ungewiß

Vorerst kein Referendum über eine Teilung in zwei Staaten

PRAG, 13. November (Reuter/dpa). Das tschechoslowakische Bundesparlament hat am Mittwoch ein Referendum über Zusammenhalt oder Teilung des Landes in einen tschechischen und einen slowakischen Staat verworfen. Nach mehrstündiger Debatte erhielt keine der sechs für die Volksabstimmung vorgeschlagenen Fragestellungen die notwendige Dreifünftelmehrheit. Präsident Václav Havel hatte ein Referendum als Lösung für die anhaltende Diskussion über die Zukunft der CSFR vorgeschlagen. In einem der Entwürfe sollten die Menschen danach befragt werden, ob sie weiterhin in einem Staat leben wollen, in einem anderen, ob sie mit einer Teilung einverstanden seien. Mehr als eine Million Menschen — 90 Prozent davon in der Tschechei — haben bereits eine Petition unterzeichnet, mit der eine Volksbefragung zu dem Thema gefordert wird.

Das Parlament hatte seine Debatte aufgenommen, nachdem Gespräche zwischen den Führern des tschechischen und des slowakischen Nationalparlaments am Vortag gescheitert waren. Streitpunkt ist ein von den nach mehr Autonomie strebenden Slowaken geforderter Vertrag, der die Grundlage einer neuen föderativen und regionalen Verfassung bilden soll. der vorliegende Entwurf umfaßt 88 Punkte, von denen 20 entweder von der slowakischen oder der tschechischen Seite in Frage gestellt werden. Nach Worten des Sprechers des slowakischen Nationalrates, Frantisek Miklosko, fühlen sich die Slowaken im gemeinsamen Staat benachteiligt und fordern eine gleichberechtigte Stellung.

Das slowakische Landesparlament vertierte am Mittwoch zum zweiten Mal dagegen, sofort eine Debatte über eine Souveränitätserklärung aufzunehmen.

PODEZŘELÝ ÚNIK INFORMACÍ

Policejní vyšetřování »trestné činnosti slušovicke mafie« podle tiskového mluvčího DAK MOVA Bratislava M. Popeska stálo přes 20 miliónů, činnost kontrolních orgánů téměř 30 mil a ztráty družstva způsobené těmito zásahy dosáhly již 250 miliónů Kčs. V současné době je ve Slušovicích ještě 20 vyšetřovatelů a několik desítek kontrolorů. Celem se zde vyšetřovalo 270 revizorů. Bylo nasazeno 12 sledovacích vozů a odposloucháváno bylo 14 podnikových a soukromých linek. Odpuslechy údajně již přestaly, nicméně Slušovicím se prý podařilo získat kopie jejich vyhodnocení, z nichž vyplývá, že Bezpečnost o hovorech se zahraničními zákazníky informovala konkurenční firmy, které pak přebíraly DAK MOVA obchodní partnery. P. Popesko jménem DAK MOVA vyslovil přesvědčení, že podklady k akci Mošnov (o které píšeme na jiném místě této strany) byly vykonstruovány z telefonických hovorů, v nichž se hovořilo o červené rtuti. Část odposlechných se týkala hovorů s ústavními a vládními činiteli, které mohou být využity v předvolebním boji. Nevymýšlili si

Pokrač. v. str. 869
SLOVÁCI NAPADLI USA...

Mošnovská nudistická pláž

Vojenský prokurátor ukončil svoji práci, níž se mělo již koncem minulého týdne seznámit Federální shromáždění. Tak jak je již v naší zemi zvykem odklad způsobil, že poslanci poznají závěry případu Mošnov o něco později. Tyto závěry, konkrétní údaje, jistě oficiální místa oznámí naší veřejnosti. Proto dnes přinášíme především zamýšlení, které vychází z našich důvěrných informačních zdrojů na oficiálních místech. A ty opravňují nazvat mošnovské letiště jednou vejkou nudistickou pláží — obrana státu se zde totiž proměňovala ve své nahotě. Především je zarážející, že řadové účastníci akce šli do akce »naslepo« — do prostoru, který neznali a s nímž se nemohli seznámit ani na orientačním plánu. Z vyšetřování vojenského prokurátora vyplývá, jak udává náš informační zdroj, že při akci vládl především chaos. Což je záležitost velení a koordinace. Zatímco při přípravě a průběhu akce byla ve styku ministerstva obrany a vnitřní, ministerstvo dopravy bylo zcela vynecháno. Ostraha civilního letiště tak byla výsledkem zcela zaskočená, absolutně nereagovala — a jen díky její neschopnosti se nestřílelo a netekla krev. Zákonité vyvstává otázka, na jaké profesijní úrovni tato ostraha je. Přijdou tresty za mošnovskou ostudu? Prý ano — navrhuje se pět kázeňských trestů! Například vojákové ze speciální jednotky za to, že neměli pouta a použili ke svázání rukou jednoho ze zadržených tkaničky od bot. (Neměl by být spíše pochválen, že si dovedl poradit, když organizátoři akce takovéto »maličkosti« z přípravy vypustili a nechali vše na improvizatních schopnostech akté-

rů?) Za zmínku stojí i další událost v Mošnově: Při zásahu se jedna pracovníce letiště nervově zhroutila; když zasahující vojáci nevěděli, jak ji dostat z žoku, napadlo je zavést ji k jejímu manželovi — majorovi ne-daleké letištní vojenské posádky. Ten se údajně domníval, že se jedná o vydírání, načal nastoupit své vojáky a vydal rozkaz ke střelbě. Vojáci si naštěstí zachovali chladnou hlavu, a tak netekla při tomto nedorozumném napadení napřítelem jakákoliv »chlada náhava« měla katastrofální následky.) Závěr mošnovské lekce je zřejmý — odhalil velké nedostatky ve velení. A zde se již nejedná jen o Mošnov. To se již týká bezpečnosti naší republiky, schopnosti naší armády nás bránit. A z toho je třeba vyvodit potřebné závěry — pět kázeňských trestů jimi rozhodně není. Naše armáda potřebuje rozsáhlé, kvalitní změny. Především ve velitelském kádru, ve zlepšení jeho odborné způsobilosti. (To, že mnozí politruci, zejména z bývalé Hlavní politické správy ČSLA, jen změnili funkce, ale v armádě na-dále zůstávají, toto zlepšení nepřinese.) Za stav naší armády je zodpovědný ministr obrany. Nechceme pana Dobrovského bezdůvodně napadat (odsuzujeme například pomluvy, které ho kritizují, označují za bulvarní typu Špíglu), ale měl by národním v této zemi otevřeně a konkrétně říci, jaká opatření v armádě po mošnovském fiasku učiní.

nerý se můžeme nanejvýš dohodnout, nemáme je k soužití nutit. Na asiích politických je větší hranice, kdy tolerance přerůstá v podlézavost, ba v poplávání vlast- ní historie. Těmž legendární účastník ze Svandřického Černých baronů říkával: »Co bylo, to bylo. Terazky som majorom.« Černý humor čerňých baronů je však již- něž černý humor somčasných česko-slo- venských vztahů. »Terazky« jde o to, zda zůstát, či se rozdělit, a když zůstát, tak v čem a za jakých podmínek. Konstruktivní jednání je namístě, nadměrné pokor- na nikoliv. Česká vláda by se totiž měla obzámům svěžit i s tím, jak je připravě- na na nemilou, ale přece jen možnou sku- tečnost — tedy co by bylo v Čechách a

Očekávaná ztráta ze Všeobecné výstavy v Praze činí miliardru, 97 miliónů 617 tisíc korun.

Jsmenormální zem?

(r): Masarykovo demokratické hnutí ne-souhlasí s těmi částmi projevu P. Pitharta, ve kterých podle známého komunistického způsobu diskredituje Masarykovo republiku. Tato republika představovala ve své době ly nejdemokratičtější principy budování státu. Nebyli to ani Češi, Moravané, Slezané, ani Slovinci, kteří se na sobě navzájem do-pouštěli nepravosti v minulých čtyřiceti dvou letech, ale byl to všemu lidskému odcizený komunistický režim. Zadáme, aby při všech jednáních byla idea Masarykova společně s státu zdůrazňována. Prohlášení podepsal mj. dr. E. Ludvík, předseda MDH, doc. ing. A. A. Baudyš, CSC, místopředseda vlády ČS. B. JUDr. I. Janů, poslanek ČNR, ing. S. Bě- tebnáček, předseda ČUHS a člen předsed- nictva ČNR.

K televiznímu projevu českého premiéra P. Pitharta se kriticky vyjádřili další po- litikové. B. Dvořák na sjezdu LDS uvedl, že v normální zemi by premiér po takovém vy- stoupení ze své funkce odstoupil.

Český premiér na slovenskou notu

Premiér české vlády nevystupuje jako soukromá osoba, když hovoří ve federál- ním televizním vysílání, jak učinil v so- botu večer ve svém emotivně pojatém a již dříve míněném osobním poselství ob- čanům Slovenské republiky. Nejde tedy o soukromý názor vyjádřený při partice- mariáše. Televizní diváci se z úst Petra Pitharta dozvěděli, jak jsme my Češi po- desetiletí ubližovali Slovincům. Představi- telé prvního československého státu (zrej- mě míněná T. G. Masaryk a jeho spolupra- covníci) upřeli slovenskému národu prá- vo na autonomii. Ten pak jakýmsi kře- zím osudu, zřejmě v důsledku této politi- ky, dospěl k samostatnému státu, jehož přiletělá reprezentace se za války přišli- uvázala v těsnou spolupráci s nacistickým Německem. Vyrovnat se s tím není prý věcí české, ale slovenské veřejnosti. Pak se vlády ujali komunisté a vzájemně vzta- hy dále deformovali. Zločiná česká přež- ravost ke všemu slovenskému a také čes- ký tlak prezentuje domýšlivost staršího bratra. A tak dále. Snad nám to veškeré zlo slovenští přátelé odpustí a budou s ná- mi žít ve dvojdomku, což by mělo být vol- nější než federativní svazek...

jsou lidé, kteří nedokáží překročit stín komunistické ideologie i vlastní komunis- tické minulosti. Poselství plné pokory pa-

pan P. Popesko, stojíme před záhadou, jak mohlo dojít k tak závažnému úniku informací právě v případě Slušovic — tak přísně sledovaném.

V žádném případě »rozvod po jugoslávsku«

PRAHA: Československo by mělo být v budoucnosti státem, který by měl v rozhodující míře spíše federativní než konfederativní prvky. Tak charakterizoval výsledky pátečního jednání nejvyšších představitelů ČNR a SNR právní expert předsedy slovenského parlamentu P. Holländer. Na základě těchto rozhovorů bude vypracován společný návrh smlouvy mezi ČR a SR, jenž bude předložen na společném jednání předsednictev obou republikových rad.

O tom, které kompetence by měly zůstat republikám a naopak které by připadly federaci, jednali členové předsednictva ČNR a vlády ČR na včerejším společném zasedání v Praze. Účastníci zasedání pracovali s návrhem dohody o státoprávním uspořádání společného státu, který byl dopracován v pátek na setkání nejvyšších představitelů obou národních rad. Dokument ovšem není jednotný — v bodech, kde se česká a slovenská reprezentace nedomohly, je vypracován ve variantách. »Školství včetně vysokého by se všim všudy mělo náležet do kompetence republik,« řekl novinářům ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR P. Vopěnka (KDS), »a to i s tím, že na diplomu by byla uvedena příslušná republika, její znak a vysokoškolská profesori by byli jmenováni podanou republikou.« Místopředseda vlády ČR A. Baudyš (KDU — ČSL) se pozastavil v rozhovoru s novináři nad tím, zda může někdo ve vysokém postavení premiéra vystupovat na veřejnosti jako soukromá osoba. Informoval novináře, že se spolu s ministrem P. Vopěnkou snažili českého pre-

míra přesvědčit, aby z projevu některé pasáže vypustil.

Česká strana trvá na tom, aby federace byla jediným subjektem mezinárodního práva a aby uvnitř společného čs. státu existovala jediná emisní banka, jedna měna a společná obrana, řekl D. Burešová. Další body, od kterých nehodlá česká reprezentace ustoupit, neboť jsou základními atributy společného státu, jsou podle jejích slov společná hlava státu a společný zákonodárný orgán. D. Burešová dále informovala, že poslanci s ministry zatím hovořili pouze o rozdělení kompetencí. »K proceduře příjmání smlouvy jsme se dosud nedostali,« konstatovala a zdůraznila, že podle názoru české strany má dohoda být ústavodárnou iniciativou vůči FS. V tom se liší přístup od slovenské strany, která nadále trvá na tom, že státní smlouva by měla být trvale platnou právní normou.

V případě rozpadu či rozvolnění čs. federace by se podle českého premiéra mělo postupovat podle ústavních pravidel. »Mělo by to být klidné, civilizované,« řekl Petr Pithart,

Občánku, co teď?

Osobní poselství českého premiéra Petra Pitharta našim slovenským spoluočbánům důkladně oťrášlo politickou i občanskou scénou. Předseda Občanského hnutí J. Dienstbier ve stanovisku podepsal názor, že toto poselství odráží hluboké zklamání z dosavadního průběhu tvorby společného státu po listopadu 1989. Chápe toto gesto jako projev maximální vstřícnosti, nikoliv jako konjunkturální názor, s principem vytvoření společného státu jako stabilního a prosperujícího domu v srdci Evropy. Podporu vyjádřilo i Čs. demokratické fórum.

Nesouhlas s poselstvím však vyjadřuje zemská organizace Národní sociální strany, která si klade otázku, zda člověk s těmito názory má i nadále kredit na funkci předsedy české vlády. »Vaše vstoupení,« píše v dopise P. Pithartovi, »muselo zanechat v myslích většiny občánů v českých zemích bohkost a zklamání. Zklamání především nad tím, kam až může dospět deklarovaná česká státnost a vlastnost českého národa.«

Kazantěji se vyjádřil ministr financí ČSFR a předseda ODS V. Klaus, který řekl na adresu jednání obou národních rad, že jejich účastníci začali ve veřejnosti vytvářet falešný dojem, že tento postup oslabování federace představuje jedinou cestu k jejímu zachování. »Petr Pithart dnes mluví překvapivě o dvojdomku, což nelze chápat jinak než jako překvapivý příklon ke konfederativnímu uspořádání republiky, aniž k tomu má mandát voličů, vlády, které předsedá, či parlamentu, který ho jmenoval. Nepřípustné zjednodušení a jednostranné hodnocení společné minulosti Čechů a Slováků je velmi vzdálené tomu, co cítí převážná část občánů České republiky. Pithartův dvojdomek nepředstavuje stabilní a životaschopné uspořádání státu, zvláště v období likvidace komunistického dědictví a zásadních společenských, ekonomických a sociálních přeměn. Již dnešní zmrzačená federace není schopna zabezpečit jednotnou ekonomickou politiku na celém území ČSFR, která je pro úspěch těchto přeměn naprosto nezbytná. Musím varovat, že právě teď dochází k zásadnímu ohrožení ekonomické reformy i celé demokratické transformace naší společnosti.«

Občánku, co teď? Má jasno reprezentace, již jsi zvolil?

ZAHLEŽENO, ZATAŽENO, ZABLÍŽNUTO!

Podpis dohody ohrožen

PRAHA: Dohodu o přidružení Československa k Evropským společenstvím by měl předseda federální vlády M. Čalfa podepsat 15. nebo 16. prosince. Současně s ním by měl asociální smlouvy s ES podepsat i premiér Maďarska a Polska. Dohoda mezi ČSFR a ES by měla být — po určitých redakčních úpravách — parafována do konce tohoto týdne. Při přípravných rozhovorech minulý týden přednesl Z. Pirek v Bruselu slovenský požadavek, aby se v asociální dohodě konstatovalo, že se na jejím plnění podílejí republiky. Tento požadavek byl však ze strany ES odmítnut, neboť by se podle nich »znejasnil« subjekt odpovědný za plnění dohody vůči ES, tedy federální vláda. Podpis asociální dohody je podle M. Čalfa reálně ohrožen vnitrostátním vývojem, zejména pokud jde o státoprávní uspořádání.

▲ Na chodníku poblíž centra Plzně nalezla policejní hlídka dva Američany ve věku 44 a 42 let v bezvědomí. Muži později vypověděli, že přijali pozvání čtyř žen tmavší pleti do soukromého bytu, kde po první skleničce whisky ztratili vědomí. Na ulici se ocitli bez peněz, šperků a svršků asi za 50 000 Kčs. Jednu z podezřelých žen už policie zadržela.

Za hodně peněz málo muziky

S mírnou nadsázkou by se dalo říci, že se přední političtí činitelé před odjezdem do Casté-Papiernický dostali do situace arcivévody Ferdinanda před odjezdem do Sarajeva. Naštěstí místo munice hřměly přátelské je slovní. Představitelé obou stran si vzájemně kladli zásadní otázky, že bez konkrétních odpovědí. Jednotlivci vydávali prohlášení, která potom označovali za dezinterpretaci, a jiná prohlášení byla dílem ohnivě potvrzována, dílem odmítána. Oceňují se třeba skutečnost, že účastníci jednání s tak zásadním obsahem se dohadovali také o tom, o čem se dohadovat, kdyby zatím k žádné dohodě nedošlo. Zajímavý návrh přednesl předseda federální vlády Marián Čalfa — přenechat státoprávní uspořádání stranám, které půjdou do voleb: tím by se poznalo, co občáné chtějí. Nápad je to rozumný v tom smyslu, že mnozí z jednajících politiků by byli státoprávních starostí po volbách definitivně zbaveni. Předsedkyně ČNR paní Burešová měla názor trochu jiný — požádat Federální shromáždění o rozšíření kompetencí, čili také počkat. Padaly návrhy na otázky, které by mělo zodpovědět referendum, a také různý názor, že pro referendum smysluplnou otázku navrhnout nelze.

danku o výsledku jednání mohla zodpovědět snad delšíka většina, vyukaly důlnopisy různé stanoviska odjinud než ze slovenské obce. Předseda Slovenské národní strany na mítinku v Nitre tvrdil, že pokud se Slovensko neosamosostatí, rychle se zhroutí. Předseda Dolní sněmovny kanadského parlamentu John Fraser se zase po-divil, odkud se berou paralely mezi snahou Slovenska o identitu a úsilím Quebecu o nezávislost. Leč jistota perla je prohlášení Royalistického hnutí Čech, Moravy a Slezska — Koruna česká. Politický cíl — nastolit v Čechách konstituční monarchii — asi mnoho příznivců nezíská. Ale postřehy typu »x prohlášení československých politiků máme dojem, že současnou federaci udržuje pouze obava z reakce v zahraničí na její případný zánik« či že »nevídá cestu k návratu české státnosti v podobizném, historicky nepravdivém televizním vystoupení občana Petra Pitharta« svědčí o bystrosti úsudku.

Bez ohledu na výsledky a následky lze čekat i otázku řadového občánka-daňového poplatníka: Za co vás vlastně platíme, pá-nové (a dámo)? Bude to otázka hořká i naléhavá, v níž jistě nepáje jen o společný či rozdělaný stát.

Zatímco ve večerních hodinách by há-

Parkuhr kaputt: Ausreden vorbei!

Hilfspolizisten sollen jetzt Geld in defekte Parkuhren werfen, um zu überprüfen, ob diese Uhren tatsächlich nicht funktionieren. Außer-

dem hat der Magistrat pinkfarbene Aufkleber drucken lassen, um diese Parkuhren zu kennzeichnen. Übrigens: Wer an einer freien,

aber defekten Uhr parkt, muß seine Parkscheibe benutzen. Denn die angegebene Höchstparkdauer darf nicht überschritten werden.

Wer sein Auto liebt und es auch in der Innenstadt nicht missen will, muß ab sofort tiefer in die Tasche greifen. Die City-Parkhäuser haben ihre Preise rauf-gesetzt. Je angefangene Stunde müssen Autofahrer künftig 2 Mark (vorher 1,20 bis 1,50 Mark) zahlen.

Parken teurer: Stunde jetzt 2 Mark

ANEK JEDEN Z KROKŮ K TITULU MUDr.

Čtyři kovová lůžka a na nich leží čtyři mrtvolky, každá má otevřený hrudník. Kolem lůžek se pohybují lidé, povětšinou se skalpely, a kozají svou práci. Na sobě mají až nepříjemně zelený plášť z omyvatelného materiálu. V další místnosti stojí skupina studentů kolem stolu, kde asistent pitvá asi sedmdesátiletého starce. Diagnóza zněla: rakovina tlustého střeva. Asistent postupně vyndává srdce, plíce, střevo. Plíce jsou potaženy jakousi černou mapunou. Ptám se: »Co to proboha je? Ten člověk přece nezemřel na rakovinu plic.« Vedle stojící medik mi potichu řekne: »Kdepak, ten černý povlak, to jsou saze, žijeme v Praze a tady se ani nepozná, jestli člověk ve svém životě kouřil či ne.« Aorta je téměř neprůchodná, arterioskleróza proběhla do té míry, že starce mohl stěží vykonávat jen tu nejmenší námahu, i pohled na játra je příšerný, jsou v nich totiž metastázující nádory. A lékařský nález? Ten člověk měl tolik nemocí, že je zázrak, že vůbec žil. Ovšem rakovinu tlustého střeva, na kterou ho léčili, tu neměl.

Přede mnou leží lidský mozek, jsem překvapen jeho velikostí. Aby se mohl člověku vyndat mozek, musí se mu odříznout horní polovina lebky. Asistent každý orgán pečlivě promývá, aby viděl, v jakém je stavu. Přítomní studenti medicíny už jednou na pitvě byli, ale že by se k pitvě stolu hrnuli, to se říci nedá. Jen jednu studentku zaujalo, když asistent vyndával ze střev nestrávené zbytky potravy. Zvědavě se naklonila přes stůl, ale potom se kvůli nepříjemnému zápachu zase rychle vrací zpátky. Celá místnost je vůbec prostoupena zvláštní směsí mrtvolného a nemocničního pachu. Pitva starce, který před dvěma dny zemřel, skončila, a tak se jdeme podívat k dalším stolům. U jednoho z nich pracuje se skalpelem v ruce velmi pohledná dívka. Inu, zvláštní objekt v tomhle prostředí.

Na dalším ze stolů leží obézní žena a díky tomu, že má otevřený hrudník, je na prsou vidět silná vrstva tuku. Vedle mne stojí studentík, který je také poněkud při těle a patří na tu mrtvou ženu. Po chvíli začne nesmyslně klusat na místě. Ptám se ho, co se mu stalo, a on mi odvěti, že už opravdu co nejrychleji zhubne. Nikdo z přítomných nezvrací. To je běžné, když člověk vidí pitvu poprvé. Mě se to naštěstí netýká.

Odházíme pryč, ještě poslední pohled do pitvevy a už si každý překotně myje v umývárně ruce. Po pitvě většinou chodí studenti do hospody, což je asi nejlepší způsob, jak se z toho mírného psychického šoku vzpamatovat. Vycházíme z budovy a já vidím tu dívku, která si před chvílí tak zručně počínala se skalpelem. Má drobnou postavu a pěkné žaty, opravdu jí to sluší.

Kdyby kvetly konvalinky celý rok

Vůně mohou motivovat lidské chování. Obzvláště vhodné pro zvyšování pozornosti a výkonu jsou vůně konvalinek a máty peprné, jak dokazují série pokusů na univerzitě v Cincinnati.

Čaromoc vůní

Vědci zde prováděli pokus, při němž měly testované osoby pozorovat obrazovku počítače, na které byly znázorněny dvě svísele rovnoběžky od sebe vzdálené 20 mm. Ošidlost testu spočívala v tom, že v nepravděpodobných časových intervalech počítač zvětšoval na dobu pouhých 150 milisekund tuto vzdálenost na 24 mm, na což museli účastníci testu reagovat stisknutím knoflíku.

Po skončení čtyřicetiminutového pokusu byli jeho účastníci zcela vyčerpáni a ve špatné náladě, přestože šlo o zdánlivě jednoduchý úkol. Lidé museli v jednotvárně vnímaném obraze rozeznávat nesnadno postřehnutelné změny a včas na ně reagovat. Skupina, která měla přítom možnost vdechovat vůni konvalinek nebo máty peprné, měla mnohem lepší výsledky než takto »nedopovaná« skupina. Rozdíl byl nejen v přesnosti reakcí, která byla vyšší o 15 %, ale i v menším poklesu energie.

Obdobně kladné účinky vůní prokázaly pokusy na newyorské Rensselaerově polytechnice, které byly zaměřeny na sociální chování lidí. Účastníci měli rozdělit obnos milionu dolarů mezi oddělení určité firmy. Skupina ovlivněná vůněmi byla »mírumilovnější« a ochotná vyjít vstříc požadavkům partnerů.

Zdá se tedy, že recept na lepší svět je zcela jednoduchý. Závěry pokusů však bohužel nemají všeobecnou platnost. Významnou úlohu zde hrají individuální dispozice: např. ten, kdo nesnáší mátu peprnou, nemůže být její vůní stimulován.

Was ist ein Penis wert? 3000 Mark, sagt die Versicherung

Ein Lkw verlor in München seine Ladung. Betonplatten stürzten auf einen blauen Fiat Ritmo. Dabei erlitt Fiat-Fahrer Luigi D.

(47) nicht nur eine Herzthrombose. Der Münchner Angestellte verlor auch seine Manneskraft, kann seit dem Unfall nicht mehr lieben. Er beteuert: »Nichts geht mehr.« Was ist ein Penis wert? Die Lkw-Versicherung HDI, der Haftpflichtverband der Industrie in Hannover, will den Penis mit 3000

Mark vergüten. D. nahm sich den Münchner Star-Anwalt Lutz Libbertz, streitet vor Gericht um den Wert seiner Männlichkeit.

Star-Anwalt Lutz Libbertz: »Eine derartige Beeinträchtigung der Lebensqualität erfordert mindestens 200 000 Mark Schadenersatz.«
ALB VSOU I CENEVSI...!

Aufgespießt

»Hannelore Kohl: Ich danke Gott! Schlagzeile auf der Titelseite der Kölner Boulevardzeitung »Express« vom Dienstag
»Kumpels im Dom: Beten half nicht« Überschrift auf Seite 2 des »Express« vom selben Tag.

DÜCHODCI JSOU NA RUM

Minimálně deset nenechavců zadrží denně zaměstnanci pražské Staroměstské tržnice. Jak nám prozradil její vedoucí A. Brabec, představuje to zcizené zboží v hodnotě patnácti set korun. Kdo se na krádežích nejvíce podílí? »Jsou to především občané polské národnosti, zčásti Romové, ale výjimkou nejsou ani Pražané,« říká A. Brabec. »Ti poslední,« pokračoval, »jsou-li zjištěni, většinou mlčí nebo se snaží celou záležitost urovnat. Ostatní jsou však agresivní a nezřídká mívají u sebe i ostré nože. Dokonce se jedna z podobných »zákaznic« zakousla našemu řediteli do ruky, a tak se nedivte, že si platíme svou vlastní ochranu.« Dozvěděli jsme se také, že důchodci neberou chleba ani rohlíky, jak by někdo očekával, ale alkohol (zde vede rum), čokolády z dovozu — zkrátka luxusnější zboží.

Jetzt auch tagsüber mit Licht

MÜNCHEN, 14. November (AFP). Ab sofort müssen Autofahrer in Polen während der Wintermonate auch tagsüber das Abblendlicht einschalten. Wie der Autofahrerklub ADAC am Donnerstag in München mitteilte, gilt diese Lichtpflicht über die Wintermonate hinweg bis zum 31. März sowohl innerhalb als auch außerhalb von Ortschaften. Verstöße werden mit Geldbußen von bis zu 200 000 Zloty (rund 40 Mark) geahndet.

Eine ganztägige Lichtpflicht gibt es laut ADAC bereits in den skandinavischen Ländern Dänemark, Finnland, Norwegen und Schweden.

CESTA DO HLUBIN LIDSKÉ DUŠE

PH

Ruské samoděržaví dalo světu odstraňující příklad utrpení, bídy, vyhnanství a gulagů, politické nesnášenlivosti, krutosti, zrušení kategorií dobra a zla... Ale také velké osobnosti, jež tuto bídu dokázaly přetvořit v nesmrtelné dílo. Téměř sto let před hrůzami Říjnové revoluce, 11. listopadu 1821, se v moskevské nemocnici Božedomka narodil Fjodor Michajlovič Dostojevskij.

Spisovatelova vlastní charakteristika nebyla zdaleka nadnesená. Potvrdilo ji i naše veskrze moderní století, které dospělo k témuž soudu slovy Bobumila Methesia: »Ve vlhkých a dýmých propastech podzemí lidské duše chodí tento velký vášnivce, svítí si kahancem svého rozumu a reflektorem své intuíce a vidí tolik bolesti a bídy, tolik utrpení dost odvážného živočicha... nazývaného člověkem, že volá a úpí ze samého dna duše...«

Tolik utrpení, bídy a ponížení. Není divu, že přecitlivělost Dostojevského nitra, tak poznamenaného už v dětství surovostí otce, reagovala na klivdy carského samoděržaví výkřiky až uzkokostně burcujícím. Není divu, jestliže Dostojevskij v osmadvaceti letech prožil okamžiky na rozhraní života a smrti...

PŘED POPRAVČÍ ČETOU

Onoho chladného prosincového rána roku 1849 se mělo stát Semjonovské náměstí v Petrohradě dějištěm hrůzné podívaně. V jeho středu pochmurně a výhrůžně trčely ke kalné obloze tři popravčí kůly. K nim byl přiveden pod eskortou spolu se členy pokrokového kroužku Petraševců i Fjodor Michajlovič Dostojevskij. Po přečtení rozsudku se odsouzení naposled dotkli svými rty dvouramenného pravoslavného kříže a nad jejich hlavami byly přelomeny kordy. Pak jim navlékli bílé rubáše a z »milosrdenství« zavázali oči. Patnáct vojáků stojících proti každému sloupu už čekalo pouze na povel k výstřelu. »Stál jsem šestý,« píše později o tom Dostojevskij bratrovi, »vyvolávali po třech, byl jsem tedy v druhé řadě a nezbývala mi víc než jedna minuta života.«

Poprava se však nekonala. V předsmrtné úzkosti byla odsouzencům oznámena carská milost a skutečné rozsudky. Dostojevskij byl odsouzen ke čtyřem letům vězení a potom... k vyhnanství na Sibiř.

Výslechy, kobky Petropavlovské pevnosti a drastické komedie s popravou, vojenská káznice a dlouholetý čas vyhnanství, to všechno spolu se stupňující se epilepsií a zánetem nervů změnilo Dostojevského v zhroutěnou lidskou trosku a neuvěřitelně zestárnělá očima. »Co se stalo s mou duší, mou vírou, s mým rozumem a srdcem za ta čtyři léta?« volá po uplynutí trestu vězení zoufale.

Dostojevskij, který se přes svou hlubokou náboženskou víru a sklon k mysticismu před zatčením stýkal s ruskými revolučními mysliteli a stál na straně zbídačelého mužíka proti samoděržaví, prožívá morální krizi. Ztrácí jakoukoliv naději v možnost nápravy společenských pořádků a hledá útěchu ve studiu bible a životů svatých otců.

Tak se na jedné straně prohlubuje jeho náboženský mysticismus, ale na straně druhé se prudce rozhořívá jeho umělecký talent až k samé genialitě. Dostojevského čekají léta, která postupně vydala romány Zločin a trest, Idiot, Běsi a Bratři Karamazovi. Jsou to díla neobyčejná, strhující a burcující, vynášená i zatracovaná, ale v každém případě vysoce umělecká, a především až na dvě upřímná, jimž právem patří přívlastek »svědomí své doby«.

DEDICTVÍ CHLAPECKÉHO VĚKU

Pochopit Dostojevského mužných let je nemyslitelné bez poodhrnutí roušky Dostojevského dětství. Poznamenejme předem, že bylo více než neradostné a že započalo 11. listopadu 1821 v moskevské nemocnici Božedomka, v prostředí chmurném a surovém, kde jeho otec působil jako vojenský lékař. Byl to člověk prchlivý a krajně smyslný, který byl později ubit vlastními nevolníky pro svou nelidskost. Matka sice měla pro malého chlapce dostatek porozumění a něhy, ale vštěpovala mu takřka už od kolébky dogmata pravoslaví. Písmo svaté bylo pro Dostojevského první knihou a zůstalo mu knihou nejmilejší až do smrti. Na prahu dospělosti usedl ve škamnech vojenského inženýrského učiliště. To byla další rána pro citlivou duši, která byla naráz vystavena ponížujícímu kasárenskému drlu v dusné atmosféře panování absolutisty Mikuláše I. Dostojevskij proto vnitřně uniká do světa uměleckých vizí a exaltovaného mysticismu. Zavrhuje myšlenku na vojenskou dráhu a volí řeholní spisovatele, aby vykřičel bídu a utrpení člověka, aby hledal Boha, v jehož pomoc tolik doufal. Vkročil tak na kolbiště světa a literatury vnitřně rozpolcen — a ve všech jeho dalších osudech jej toto nezaviněné stigma provází jako červená nit.

Doba, výchova, zážitky z dětství a nakonec konfrontace s nelostně zraňující realitou uvedly Dostojevského, pokoušejícího se přemoci společenské zlo křesťanskou láskou, k těžké vnitřní krizi a mučivým pocitům marnosti. Jeho pero proto nakonec zákonitě vydalo onen ničím nepřikrášlený obraz rozpornosti, násilí a psychologických kořenů morální bídy soudobé ruské společnosti. Ostatně již korespondence z přelomu 30. a 40. let to dokládá. Budoucí tvůrce Raskolnikova ze Zločinu a trestu a Bratři Karamazových v jednom dopise píše: »Mně se zdá, že svět je očistcem duchů nebeských, zakalených hříšnou myšlenkou. Zdá se mi, že svět nabyl významu záporného a ze vznešené krásné duchovnosti se stala satira... Mám plán: stát se šilencem.«

Dostojevskij, ačkoli si byl vědom bezbřehosti zla kolem sebe, nemohl přijmout revoluční přístup Petraševského a zvláště Bělnského. Byl sice po určitou dobu jejich přítelem a jimi byl také ovlivněn, ale vždycky zůstal náboženským hloubavcem, který nepřistoupil na to, že dobro a zlo v člověku jsou determinovány jen panujícími společenskými pořádky. Morálka byla Dostojevskému hlasem Božím v lidském srdci.

Nic neubírá Dostojevskému na velikosti. Ba ani to ne, že z vyhnanství prošel o svolení k návratu do Petrohradu generála Totlebens. Vždyť kdo díky jeho peru poznal muka Raskolnikova, kdo v jeho řádcích prožil výslech Miti Karamazova v noci po vraždě jeho otce, ten nemůže zůstat neotřesen, nedotat. Dostojevského romány jsou mistrovským dílem a sžiravou obžalobou nelidskosti společnosti autorovy doby. Dostojevskij vskutku vedle L. N. Tolstého obrátil k Rusku zraky Evropy a sebe svým dílem postavil po bok génia největších postav světového písemnictví. »Tragédie Aischylovy a dramata Shakespearova nemohly rozchevňt

srdce svých současníků silněji než Idiot, Bratři Karamazovi, Anna Kareninová a veliká epopej Válka a mír rozechvěly nás,« staví tu ve svojem výroku oba spisovatele bok po boku Romain Rolland.

ROZPAKY NAD ŽIVOTEM A DÍLEM

Plynuly z Dostojevského filozofie, v jejichž kořenech spočívají těžké tóny mysticismu a krutá životní zkušenost. Na pozadí těchto dvou poloh také vznikl pojem dostojevština a z něj odvozená tvrzení, že Dostojevskij byl proti jakýmkoliv radikálním společenským změnám. Proto byl ostatně v určitých fázích sovětského komunistického režimu takřka zatracován, zejména jeho Běsi a Idiot. Vědomí přítomnosti temných rysů v lidské povaze se nehodilo do ideologického schématu, které ve stranickém barvotisku propagovalo neochvějnou jistotu zrození nového, tentokrát »dokonalého« člověka.

Temné a krajně pesimistické tóny v Dostojevském samozřejmě znějí. Máme však proto tato díla a jejich autora zatratit? A jestliže nikoliv, pak proč? Snad pouze pro vysokou uměleckou hodnotu?

Problém spočívá v důvodech vedoucích člověka ke zločinu a vůbec v existenci zla. Jde o zlo, které je jednou provždy dáno jako základní genetický kód člověka, o rys jemu fatálně vlastní, nebo o zlo plynoucí z existence amorálního společenského řádu? Dostojevskij se v tomto problému orientuje v neobyčejně ostrých konturách: přivádí například v případě Raskolnikova na scénu nejen psychologickou, ale i sociální motivaci jeho činu. Podobný soud se samozřejmě nedá vynést o každém jeho díle. Tam, kde byl více umělcem, byl i schopen kořeny pojmenovat. Tam, kde byl více filozofem a mystikem, tam propadal skepsi a děsivým představám roztráštěného světa.

Nemocný, vnitřně rozpolcený, uštváný, obdivovaný i nenáviděný Dostojevskij umírá 21. ledna 1881 ve věku šedesáti let. Zanechává po sobě obrovské dílo, svědectví o celé epoše, a stává se právem jednou z čelných postav světové literatury. Svě Ruskou, byť tak ponížené, miloval. Přál mu lepší budoucnost, a proto pět let před smrtí napsal: »Nikdy jsem nemohl porozumět myšlence, že jen jedné desetinné lodi se má dostat vyššího rozvoje a ostatních devět desetin že má k tomu sloužit jako materiál a prostředek a zůstat přítom v temnotě. Nechci myslet a žít jinak než s vírou, že všech našich devadesát milionů Rusů (nebo kolik se jich ještě narodí) bude jednou vzděláno, polidštěno a šťastno.« Netušil, že za šestatřicet let, v říjnu 1917, padne na Rusko bolševické jho, knuta horší kterékoliv předchozí, temnota, v níž pojmy morálka, lidskost, spravedlnost a právo na život ztratily svůj pravý smysl.

Když Dostojevskij zemřel, doprovodilo ho symbolicky v třeskutém lednovém mrazu celé Rusko. Mnozí si však oddechli: jim kladené otázky pojmenovaly zlo, byly příliš nebezpečné, provokující. Byli však prostoduši. Zem přikryla jenom Dostojevského tělo. Již tenkrát lidé cítili a byli přesvědčeni, že tvůrce Raskolnikova vstoupil mezi nesmrtelné.

Alois Jirásek

Velký spisovatel rok před svou smrtí, v roce 1880.

Politik. u. ch. P. 73

Husak schwer erkrankt

PRAG, 15. November (AP/Reuter). Der frühere kommunistische Staats- und Parteichef der Tschechoslowakei, Gustav Husak (AP-Bild), ist lebensgefährlich erkrankt. Das bestätigte am Freitag einer der Ärzte im Krankenhaus

die Perfectionist, Arbeit, der Maschine (Pete Sampras über Lendl), der Asket und der Verbissene" -- das sind nur eine Auswahl von Attributen,

in Bratislava (Preßburg), nannte die Krankheit aber nicht. Nach einem Bericht der Prager Zeitung „Rude Pravo“ ist Husak nach mehreren Krebsoperationen und Gehirnschlägen bewußtlos.

Husak löste im April 1969 Alexander Dubcek als Generalsekretär der Kommunistischen Partei ab, nachdem sowjetische Truppen den „Prager Frühling“ gewaltsam beendet hatten. 1975 wurde er auch Staatspräsident. Er behielt das Amt bis zur gewaltlosen Revolution gegen das Regime und trat am 10. Dezember 1989 zurück. Die Amtszeit von Husak war geprägt von der Rückkehr des Landes zum orthodoxen Kommunismus.

V12 672. P. 73...

Keiner unter denen, die sich als Berufstennispieler bezeichnen, nimmt es mit der Professionalität so ernst wie Lendl. „Workaholic, suchting nach

Schon 37 000 Autos geraubt

KIEFERSFELDEN, 14. November (dpa). In den ersten sechs Monaten dieses Jahres wurden nach Erkenntnissen des Bundeskriminalamts rund 37 000 Autos gestohlen. Das bedeutet einen Anstieg um 35 Prozent gegenüber dem Vergleichszeitraum des Vorjahres, betonten Polizeixperten am Donnerstag bei einem internationalen Erfahrungsaustausch in Kiefersfelden bei Rosenheim. Im vergangenen Jahr wurden in der Bundesrepublik laut BKA-Statistik über 60 000 Fahrzeuge gestohlen oder unterschlagen, davon blieben rund 23 400 auf Dauer verschwunden.

Die Zunahme der Autodiebstähle ist nach Ansicht der Experten auch auf die Liberalisierung in den ehemaligen Ostblockstaaten zurückzuführen, durch die sich für die internationalen Autoschieberbanden „ungeahnte Entfaltungsmöglichkeiten ergeben haben“.

Beine noch genau so flink wie die Zunge

Er liebt das Zurückschlagen. Er hat Spaß am Returnieren. Es ist sein Lieblingsspiel. Ob auf dem Tennisplatz oder als gefragter Interviewpartner: Ivan Lendl bleibt selten eine Antwort schuldig. Er reibt sich gerne, mit seinen Konkurrenten ebenso wie mit den Presseleuten. „Sie, Sie fragen mich nach meinen Gefühlen, Sie haben doch geschrieben, ich hätte keine.“ blaffte er im vergangenen Jahr einen US-amerikanischen Journalisten an. Und vor kaum mehr als einem Jahr ließ er über Boris Becker verlauten, der müsse sich und der Welt noch beweisen, daß er die Nummer eins werden kann. „Bisher ist er nur die Möchte-gern-Nummer eins.“ Mit dem Pardiesvogel Andre Agassi und seinen Allüren hat er nur wenig gemein. Daraus machte der gebürtige

Tschechoslowake am Dienstag in Frankfurt keinen Hehl. „Unsere Geschmäckler sind verschieden.“

Lendl kann es sich leisten. Die 31 Jahre alten Füße halten noch locker mit der flinken Zunge und dem hellwachen Geist mit. Guy Forget hat es zum Auftakt der ATP-Weltmeisterschaft erfahren. Lendl ist der älteste, der langsamste ist er nicht. Becker ist der Liebling, Stich der Aufsteiger und Jim Courier an Nummer eins gesetzt. Der eigentliche Star des Festhallenspektakels ist Lendl. Zwar nur die Nummer fünf der aktuellen Weltrangliste, so weit hinten fand er sich seit dem 3. August 1981 nicht mehr, aber die Superlative gehören ihm.

Zum zwölften Mal hintereinander schlägt Lendl beim traditionellen Saisonabschluß der Tennis-Profis in gewohnt akribischer Manier auf. Fünf Mal verließ er als Champion den Ma-

dison Square Garden in New York, dem Schauplatz des früheren Masters. 37 Mal schickte er den Gegner bei diesem Anlaß mit hängendem Kopf vom Court. Selbstredend alles Turnierterkord.

DER KOPF IST AB

MARNE BYLO VOLÁNI cestujících o zá-sah policie proti šesti stovkám vřešticích kobek, které v pytlich umístil na střechnu dálkového autobusu jeden podnikavý trhov-ec. Už deset hodin trvala jízda výcho-žinskou provincií Tiang-su, když pološlení cestující využili krátké přestávky a povolali policii. Jakkoli vysvětlovali nesnesitelné podmínky v autobusu, dočkali se od poli-cisty pouhého pokrčení ramen... Kořiči maso je v mnoha částech Číny cblíbenou pochoutkou a z jejích kožešiny se šijí oděvy.

die seine Berufsauffassung kennzeichnen. Boris Becker hält den acht Jahre älteren für den athletisch am besten ausgebildeten Spieler.

Asketische Lebensweise und ein unändlicher Trainingswille haben dem in Ostrava geborenen Sohn des Rechtsanwaltes Jiri (einst Nummer 15 in der CSFR) und der tschechischen Nummer zwei, Olga Lendl, 91 Turniertriumphe gebracht. Nur Jimmy Connors besitzt noch mehr Siegerepokale — 109. Nur die wertvollste Trophäe fehlt noch in der Lendl'schen Sammlung. Wimbledon war bisher kein guter Rasen für ihn. Er rappelt sich auch wieder 1992 auf. Nötig hat er es nicht. 17,5 Millionen Dollar allein an Preisgeldern hat er mit gekonntem Racket-Schwingen auf seinem Gehaltsstreifen verbucht. Ein einsamer Rekord.

„Du bist so alt, wie es du dich fühlst und nicht so alt, wie es in deinen Papieren steht.“ Ivan Lendl reagiert mal ernst, mal belustigt, gelegentlich auch mal säuerlich auf die Anspielungen, daß bald für ihn das Jungseniorenalter beginnt. Keck fragt er schon mal zurück, wie alt denn der Fragesteller sei, um dann zu prophezeien: „Sie werden mich nicht mehr zurücktreten sehen.“ Tennis, das ist ihm wichtig, das wichtigste aber ist ihm die Familie. Im nächsten Jahr mehr Sport oder noch mehr Söhne und Töchter? Ivan Lendl, Vater von drei Mädchen (darunter drei Monate alte Zwillinge), verzieht keine Miene: „Beides.“ Er hätte es nur gerne, wenn die Turniere nicht so weit von zu Hause entfernt wären. Aber es gefällt ihm auch ganz gut in Deutschland, gibt er artig sein Kompliment für Frankfurt ab.

Im April nächsten Jahres erfüllt sich zunächst ein langgehegter Traum. Der seit einigen Jahren in Greenwich (Connecticut) beheimatete Lendl erhält die US-Staatsbürgerschaft. Vielleicht erfüllen sich für den leidenschaftlichen Eishockey-Fan und Funktionär der Hartford Whalers 1991 noch zwei Wünsche. Seine Walfänger möchten bitte schön den Stanley Cup fischen und er selbst steht an einem Sommertag im Juli auf einem schön kurz geschnittenen Rasen der Herzogin von Kent gegenüber.

Jak se Praha oblékala?

Paní Měda byla vždycky dáma vrtolivá a nevyzpytatelná. Svědčí o tom i módní hříbka v časopise Česká Věsta, který se věnoval literatuře, umění a zábavě a který za redakce F. L. Čelakovského začal v Praze vycházet v roce 1834. Tehdy paní Měda tvrdila, že vřeholem dámské módy je černá barva a »paví, pákné krky mající, nechť docela ničeho na krku nenosi, neb krk a ramena, pokud slušnost dovoluje, mají býti nepřikryty. Pokud se týká klobouků, sluší se, aby měly »širší záclonky«, a zdobit by je měla pera nebo »černé a žluté kytky ve spojení«. A vlasy? »Strojní stoji »prospědí mezi řeckým s vysokým pletením« a vpredu místo pásky pak mají útes zdobit »malé díadéma«. Konečně šaty — »jejich šife již všechny meze překročila, tedy — čím širší, tím slušnější a ohlíbenější«.

Jak na tom byli páni? — »Šviháci nechť nosí jen pantaloný z lehké tlustých, které mají z boku kapsy a přiléhají těsně k botám; vesty pak dlouhé s malými obratníky (krágly) a hedvábné ubojky, boty lakýřové, anebo střevice.« Na dopoledne předepisovala móda »tlusté španielky se střapci«, k večeru potom výhradně »tenké hůlčičky«. Na fraky a kabáty se doporučovala především barva světlá nebo »po rasku zelená«, knoflíky jen málo posazené.

Neslavný listopad

Nedá se říci, že by datum 17. listopadu 1653 bylo vhodnou příležitostí k oslavám; stalo se totiž smutnou připomínkou jezuitské nadvlády, která se projevila i v životě slavného »pražského učení«. Po bitvě na Bílé hoře se totiž Univerzita Karlova dostala do svízelné situace: měla dluhy, vesnice, které jí patřily, byly zabaveny, nesla i další důsledky účasti svého rektora ve stavovském povstání. Řešením se podle rozhodnutí Ferdinanda III. stalo sloučení univerzity s pražskou jezuitskou klementinskou akademií, dotovanou panovníky a mecenáši z řad šlechticů, a r. 1622 darování této vzdělávací instituce jezuitům. Roku 1638 sice došlo k dočasnému rozdělení, avšak v roce 1653 císař rozhodl opět o jejich sloučení. Vznikla tak Karlo-Ferdinandova univerzita, která byla slavnostně vyhlášena 4. března roku 1654 v Týnském chrámu. 8. července téhož roku navíc císař rozhodl, aby dosavadní církevní dozor nad univerzitou, jímž byl pověřen původně pražský arcibiskup, převzala pražské místopředsedství. O tři roky později, v říjnu r. 1659, si jezuité vymohli na císaři potvrzení preference bohoslovecké fakulty nad fakultami ostatními, tj. právníkou, lékařskou a artistickou, později zv. filozofickou.

OD SKOŘÁPEK K FACKÁM

Ohrožený policista

Praha (jk). O hbitých prstech skořápkářů se toho napsalo více než dost. Přesto se stále najde mnoho zájemců, kteří se nechtají zlákat vidinou snadného výděлку.

Ve středu odpoledne přijali policisté z oddělení Metro oznámení, že v prostoru vstupu do stanice Náměstí míru se skořápkáři dostali do sporu, který se řeší ručně. K policistovi doprovázenému vojákem základní služby se přihlásila 48letá žena z Hranic na Moravě a rozčileně oznámila, že jednomo ze skořápkářů půjčila 1000 korun a ten jí je odmítá vrátit. Za svého věřitele označila 23letého Libora T.

Ten nejprve tvrdil, že mu žena žádné peníze nepůjčila, nýbrž je sama prohrála ve hře, později ale další ze skořápkářů, 18letý Filip, přiznal, že od Libora tisícovku dostal, ale prohrál ji. Policista se rozhodl nepoctivého dlužníka převést.

V tom okamžiku se na policistu i vojáka vrhli další mladíci z hráčské party a bránili jim v zákroku. Tvářili se hrozivě, nerozpakovali se použít jakéhokoliv násilí. Situace se pro policistu nevyvíjela dobře. Ten si naštěstí zachoval chladnou hlavu. Tasil služební pistoli a během několika vteřin si zjednal patřičný respekt. Bez dalších problémů předvedl podvodníka i jeho ochránce na policejní oddělení.

Se souhlasem prokurátora byli všichni umístěni v policejní cele, včera si případ včetně provedené party převzala vyšetřovatelka prokuratury.

Nový film Černí baroni podle předlohy M. Svandrlíka natáčí v těchto dnech štáb režiséra Z. Sirového na zámku Zelená Hora u Nepomuku. Rolí majora Terazkyho ztvárňuje P. Landovský, Kefalina hraje O. Vetchý.

Jak v Praze začínali KNIHTISKAŘI

Je zajímavé, že v českých zemích to nebyla Praha, kde se ujal knihtisk nejdříve; předběhla jí nejen Plzeň, ale i tak malé městečko, jakým byl Vimperk. Z prvních pražských knihtiskařů, kteří se zde prý začali objevovat od roku 1487, jsou ovádně tři: Jan či Jonata z Vysokého Mýta, Jan Kamp a jistý Beneda. Nejznámějšími, kteří se zapsali do historie nejen pražského, ale i českého knihtisku, však byli Pavel Severýn z Kapí Hory, Jiří Černý z Rožďalovic (dnes známý jako Jiří Melantrich) a Daniel Adam z Veleslavína.

P. Severýn se proslavil např. spoluprací na české biblí z roku 1488, vytisknutím zřízení zemského, Korvínových Výkladů na evangelia atp. Jiří Černý se ze studia ve Wittemberku vrátil do Prahy přes Basilej, kde se naučil tisknout pod jménem Melantrichos (zvolil je na počest oblíbeného profesora). Zanechal po sobě více než 200 děl, mezi nimiž byly oblíbené bible zv. melantrišky, Husova Postila, Matiholiho Herbář atp. Melantrichův zeť Daniel Adam z Veleslavína, zv. typographus Pragensis, vydal 80 velkých slovníků, historických náboženských a svět-

ských děl v celkovém nákladu 60 000 výtisků. Impresorství, jak se tehdy toto řemeslo nazývalo, bylo tzv. svobodnou živností, tj. nevzáno cechovní organizací. Ovšem dohled cechu bohatě nahradil dohled městského úřadu, který v Praze od r. 1524 vykonávala kněžská konzistoř. Nejdříve se vedlo knihtiskařům po r. 1547, kdy Ferdinand I. »v pondělí po sv. Diviši« zastavil provoz ve všech tiskárnách s jedinou výjimkou, a to »při našem impresátorovi, kterého jsme v Praze k tomu zvolili«. Touto výjimkou byl Bartoloměj Netolický

Aufgespiest
Ich hätte auch Ulrike Klose gewählt.“ Der SPD-Bundestagsabgeordnete Otto Schilly zur Kritik von SPD-Präsidentenmitglied Inge Wettig-Danielmeier, anstelle von Hans-Ulrich Klose wäre Herta Däubler-Gmelin zur Fraktionsvorsitzenden gewählt worden, „wenn sie ein Mann wäre“.

W řád a právo nesahej!

Nevíme, jaký byl jejich skutečný účinek, ale nutno přiznat, že snaha tu byla. Salva guardia měla totiž zajišťovat v Praze pořádek.

V podstatě šlo o dřevěné desky, rozmístěvané na mostech, tržištích, branách, u přívozů ap., a malbou i textem vyzývající ke klidu zbraní a k zachování bezpečnosti pro každého bez výjimky. Malovaná část, určená prý negramotným, znázorňovala ruku s červeným rakvácem, do níž byl přibližně v místě zápěstí zabodnut tezák. Text, umístěný pod obrázkem, hlásal: »Geho

odvolávali na výsady a privilegia, která se amozřejmým nechodili vzáji; zbyli Pražané, kteří podobné výsady neměli, chodili ozbrojeni prostě proto, aby se nechtěli jako nazí v trat. Jedna z těchto desek, která se dostala do Muzea hl. m. Prahy, sloužila jistou dobu jako okenice viktore jednoho ze staroměstských přívozů, což však přezila bez většího potkosení — odnesla to jedině jako dlah širokým prahem, uštěpujícím z levého okraje. Milostní kniže na místě nebo Mllosti krále všem wábec příkazowat ráčí, aby zádný w tomto městě sandným zbraní své na žádného nedobegwal a wábec w řád a práwo nwsahal. Kdyby pak koliv tobo se dopustil a zbraně dobyda tobo nřanal, ten každý má také w rychlé ruce stratiiti. Protož geđen každý o takowém rozkazu geho Mllosti přianém wáda, hlás se wždycky tak chowati, aby té pokoty mohl užití. Tyto desky, které se v Praze vyskytovaly až do 19. století, měly své době ještě opodstatnění. Tehdy totiž platilo, že co Pražan, to ozbrojenec. Šlechtíci, vojáci, studenti a úředníci, měřtané — ti všichni se

Veselý Valtr v předsilvestrovské Bratislavě!

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha 4.4.91

Otupělý národ už ani nedokáže docenit pořádnou legraci! Jiné vysvětlení nemám, jinak by totiž musel propuknout nezřízený jásot nad vystoupením Valtra Komárka, které se uskutečnilo minulý týden v Bratislavě. Pan Ruml mi, doufám, promine, že ho stále vykrádám coby zdroj informací, ale myslím, že jako předplatitel mám na to právo, a tak nejřídivej Lidové noviny: „... *Bouřlivým poslesem zaplněné Estrádní haly PKO byl koncert týdně v Bratislavě na závěr svého slovenského turné přivítán Valtr Komárek. Sympatiie obecnivstva opětoval Churchillovským „Victory“ V. Komárek konstatoval, že celá reforma je špatná a musí se změnit za jinou. Podle seriózních výpočtů skutečná kupní síla koruny umožňuje její kurs - 3,50 Kčs za 1 DM a 5,50 Kčs za 1 USD! Toto, stejně jako řada dalších výroků V. Komárka, mělo velký ohlas. Dosavadní postup ekonomické reformy přirovnával známý prognostik k realizaci teorie spálené země a V. Klause obvinil z toho, že občany uvrhl v životní úrovni o 20-30 let zpátky. Valtr Komárek navrhl, aby se už konečně začalo hospodářství oživoval. Je třeba podstatně zvýšit příjmy občanů, a také výdaje státního rozpočtu. Podpořil snahu Slovenska o dosažení ekonomické suverenity a dále řekl, že čeští pravcovi politici chtějí z česko - slovenských sporů vytlouci politický kapitál.“ (konec citátu LN - Ján Oravec, Bratislava)*

Když jsem to četl, srdce mi v těle poskočilo radostí. Smoljak se Švěrákem museli zblednout závistí! Dokonalá cimrmanovská prognóza! Že je Valtr Komárek vtipný člověk, a že umí dobře hovořit, jsem už psal minule, ale že takhle zaboduje, to by mě ani ve snu nenapadlo. Zcela správně umístili pořadatele v Bratislavě tento mítink do Estrádní haly PKO, tam totiž patří! Je to asi měsíc, kritizoval jsem pana Komárka na siránkách našeho listu za to, že v televizním rozhovoru neřekl divákům, v čem spočívá jeho ekonomická reforma. Nyní už to vím a chápu ho, že tohle v televizi říci nemohl. Národ sice je otupělý, ale úplně zblblý ještě není! Moc mě mrzí a závidím p. Oravcovi, že v té estrádní hale mohl být. Určitě bych tam na pana Komárka zavolał ... a ještě tu o Smolčickovi, Valťře!

Znovu se musím vyznat ze silných sympatií k Valtru Komárkovi, kdy jsem, jako ostatně všichni, podlehli kouzlu jeho osobnosti, jeho jasnému a kultivovanému mluvenému projevu. I já jsem tehdy volal: „Komárek ministerským předsedou!“ Dokonce jsem ho ještě přede dvěma měsíci hájil, když mi jeden vysoký komunistický funkcionář tvrdil, že před lety měl Valtr Komárek dělat ekonomického poradce Fidelu Castroví, a že právě proto se tehdy nechal

Che Guevara radši zastřelit, než by musel uskutečňovat rázovité ekonomické pokyny Valtra Komárka.

Tedy shrnout: nejsem ekonom a nemohu tedy tvrdit, že to Václav Klaus dělá jediným možným způsobem. Víím ale taky, že jako jediný nekeca a dělá, a to, co dělá, neustále upřesňuje a průběžně zdůvodňuje před celým národem. Určitě po něm přijdou další a všichni se budou ze všech sil snažit postřít tu naši rozhrkanou ekonomickou káru zase o kus dopředu. Ale Valťře - tohle??

Obvinil Klause z toho, že to byl on, kdo nás uvrhl o třicet let dozadu, je stejný argument, jako říci, že Jelcin způsobil Černobylskou katastrofu! Pane Komárek, ať se snažím jak se snažím, nic vtipnějšího, než je výtažek z vašeho slovenského tourné, mě nenapadá. Musím se přiznat, že jste mě jako satirika zahnal zcela do rohu. Né, opravdu vás dneska nemůžu překonat! Jak vy si dokážete dělat z lidí srandu! Vaše vystoupení v Estrádní hale PKO, to nebylo politické - ekonomické harakiri, kdepak, to byla výtečná předsilvestrovská estráda! Gratuluji vám!

Já bláhovec, myslím jsem si, jak jsem avantgardní, když jsem se před rokem objevil na Václavském náměstí s transparentem „1 DM za 10 Kčs!“ a jak jsem se při tom červenal! A ejhle - vy, mistr nad mistry, vypáľte na lidi v Bratislavě rovnou 3,50 Kčs! A 5,50 Kčs za dolar hnusnému americkému bankéři z Wall Streetu! To čumíš, odporný kapitalisto! Koukej navalit doláč za 5,50, jinak táhni a my ti zatrheme ty skvělé obchody, které s námi hodláš uzavřít!

Konečně se mi rozsvítlo v hlavě a pochopil jsem, Valťře, smysl vaší ekonomické reformy a volám „bravo!“ Ba, šel bych ještě dál. Jak změnit spálenou zemi Václava Klause v kvetoucí sad? Jednoduše! Houby 3,50 za máru, ale za jednu korunu koukejte solit němečci - a hezky rychle! Máte pravdu, že by se mělo začít už konečně naše hospodářství oživoval! A hned ukazujete cestu! Trojnásobně bych zvýšil mzdy všem pracujícím! Ostatně vždyť to má svoji logiku, že? Čím budou mít lidé více peněz, tím lépe se jim povede! Jak je to jednoduché! Přímou geniální mi připadá myšlenka zvýšit výdaje státního rozpočtu. Hybaj, Tošovský, už ať jsi dole z tý bedny se státními penězi a prostěmu lidu je rozdej! Nesmíme ovšem zapomenout na sociální sňt, a proto každému nezaměstnanému 10.000 Kčs prémie a všem prodloužit dovolené na tři měsíce!

A až budou chůt čeští pravcovi politikové vytlouci politický kapitál z házených vajček na pana prezidenta, vysmát se jim a zostudit je! Jasná cesta k zářnému cíli! Valťře - ty kluku zlatej! Už aby byly volby!

z opice, bude muset kriminalistům leccos vysvětlit. Magnetofonovým záznamem s jeho hlasem se v současné době zabývají specialisté z oboru forensické analýzy. Není vyloučeno, že jeho hlas bude totožný s některou z předcházejících výhrůzek.

licitům se velice rychle podarilo identifikovat telefonní staničci. O několik minut později již zvonil u bytu 39letého Václava P. Ten se k »hrdinskému« skutku doznal. Vzhledem k silné podnapilosti byl převezen na záchytinou stanicí. Až se vyspí

Bomba pro poslance

Praha (Jk). Dnes v 1.47 hodin ráno zazvonil telefon na pracovní tísňové linky 158: »jestli do hodiny nepřijedete, pošleme Hrušínský bouchně. Nemám ho rád a ostatní poslance také.« Po-

NDVÝ SVĚT: tento název je užíván od poč. 17. stol. a připomíná, že zdejší osídlení z doby vlády Rudolfa II. vzniklo na dosud neobydleném území za hradečanskými hradbami

OPATOVICKÁ ul.: původně se pro tuto lokalitu užíval název V Opatovcích, neboť zde v r. 1115 byla při kostele sv. Michala kladrubskými benediktiny založena vesnice Opatovice. Pravděpodobně v 16. stol. se ulice rozdělila na tři části:

- západní, zv. Malá Jirchářská (podle zde usazených jirchářů, tj. koželuhů) nebo ulice Chudých
- střední zv. V Opatovcích nebo Michalská
- severní, která patřila k Černé ulici.

Všechny uvedené části byly spojeny v 1. pol. minulého století pod dnešní společný název.

OPLETALOVA ul.: tato ulice vznikla spojením dvou uliček - Bosáček (od 15. stol. do r. 1839 takto nazývaná podle majitele domu v dnešní ul. Politických vězňů Jana Bosáka), jistou dobu též nazývané Turková (stál zde totiž dům čp. 920 U Turků), a z ulice Chudobické (v této lokalitě býval kdysi vesnice Chudobice), svého času zvané též Dolejší hradební (vedla podél hradeb). Ke spojení obou ulic došlo v r. 1839, odkdy se také užíval název Martánská (podle manželky rakouského císaře Marie Anny); v l. 1923-1940 a dva roky po válce se jmenovala Lützowova (podle PhDr. h. c.

Fr. Lützowa, rakouského diplomata). Němci pro ni zvolili název Beethovenova. V r. 1947 byla ulice opět rozdělena; část blíže k Václavskému nám. se nazývala Lützowova, část druhá dostala již dnešní jméno, které začalo platit pro celou ulici od roku 1952.

OSTROVNÍ ul.: původní název zněl V Opatovcích; později se rozdělila na část západní, pro niž se užívalo pojmenování Prečlikov-

náměstí spolu s Rytířskou, Havelskou a Uhelným trhem součástí Nového tržiště. Od r. 1376 následoval název Nový trh masný, Sobotní trh či Freimark, což odráželo fakt, že v těchto místech byl tzv. vedlejší trh feznický (hlavní byl v Masné ul.); protože zde stály tři koleje Karlovy univerzity, objevuje se někdy i název Školní náměstí, a jeho západní část bývala označována jako Trh

řt zhotovovali pásy), později pouze Pasířská; tento název platil pro tuto ulici ještě v l. 1942-1945, za tímto názvem dnešní, připomínající, že zde Fr. Paiaický žil v domě čp. 719, platil v l. 1856-1942 a od r. 1945.

PALACHOVO nám.: nejdříve se toto náměstí neoficiálně nazývalo U staré jzdárny, r. 1894 dostalo oficiální pojmenování Na Rejdišti (podle nedalekého prostoru určeného k »rejdišti«, tj. jždám na koni). V l. 1916-1919 neslo název »císařovny Zity« podle manželky rak. císaře Karla I., v l. 1919-1942 se jmenovalo Smetanovo, za války Mozartplatz, od osvobození do r. 1952 se vrátilo k předválečnému názvu Smetanovo; ten byl nahrazen nejprve pojmenováním nám. Krasnoarmejců (v jeho středu byl totiž první hrob padlých sov. vojáků) a r. 1989 Jana Palacha.

PANSKÁ ul.: protože v místě, kde se tato ulice nachází, bývaly pouze zahrady, nazývala se v době svého vzniku po r. 1380 Nová, od 15. stol. zvítězil název Křížalova nebo Křížalovce (měl zde pozemky sladovník Kříž z Jičína, řečený také Křížala), od konce 18. stol. se nazývala Piaristická a Panská (piaristé se r. 1766 nastěhovali do své nové koleje, postavené v této ulici); výraz »panská« souvisel s tím, že se zde ve značném počtu usazovala šlechta = pánii; krátce se ujal název Velká Panská (pro odlišení od Malé Panské, dnešní Mikulandské), z něhož v 19. století zbyla pouze naše Panská.

ská (podle majitele některého domu Matěje Prečlika), Zadní Uršulínská (část ulice vede podél býv. kláštera voršilek = uršulinek) či Kropáčkovská (podle kožešníka M. Kropáčka, majitele tří zdejších domů), a na část východní, která se nazývala Havřířská (důvod není uspokojivě objasněn). Ke spojení obou částí ulice došlo r. 1859, kdy dostaly společný název Ostrovní, protože vedly ke Slovenskému ostrovu, v l. 1895-1919 nesla název Smetanova, od prvního mířového roku se vrátila opět ke jménu Ostrovní.

OVOCNÝ TRH: nejprve bylo toto

slanečkový. V 17. a 18. stol. začalo být používáno pojmenování Královská třída (pravděpodobně je tu souvislost s jednou z uvedených tří kolejí, zvanou Královská), koncem 18. stol. se používal také název Karolinské náměstí (zde je souvislost s Karolinem, tj. nejvýznamnější univerzitní kolejí, která byla zřizena na rohu Ovocného trhu a Železné ulice); dnešní název platí od roku 1870.

PALACKÉHO ul.: od počátku své existence, tj. od r. 1383 se nazývala Tandlěřská (tandlěři byli prodáváči použitého zboží), v 15. stol. nesla jméno Nová Pasířská (pasí-

... KNIŽNĚ...
... VĚC NĚVYDĚ...
... TAKOVÁ VĚC NĚVYDĚ...
... KNIŽNĚ...
... VĚC NĚVYDĚ...
... TAKOVÁ VĚC NĚVYDĚ...
... KNIŽNĚ...

Nedělejte z nás rasisty! M. M. 51

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Do československých zvolna se otevírajících dveří vstupuje váhavě a opatrně našlapující kapitalismus nebo, chcete-li, tržní hospodářství a svoboda západního světa se svými jasně převažujícími klady a přednostmi, ale rovněž s lety ověřenou negativní zkušeností. A tak i u nás náhle ožívá takzvaný rasismus. Rasista je člověk, který podle jím určených znaků či přejatých názorů považuje svoji skupinu či národ za nadřazený, vyvolený či jinak upřednostňovaný. Ostatními jedinci či ostatními rasovými skupinami opovrhne, vykazuje je do nižších občanských kategorií a v extrémních případech i usiluje o jejich fyzickou likvidaci. Tento termín se ale používá i tam, kde odpor domácích obyvatel nemá s rasismem nic společného.

Přemýšlel jsem, zda slovenské či české rasisty při volání „Židi do plynu“ napadne, že jejich sousedi (taky rasisti, kolegové, jenže ze Západu) nás všechny v jednom pytlí považují za špinavá a méněcenná slovenská prasata, za rasu línou a zlodějskou, pakžď nečistou? Asi ne, jinak by tento trouba držel klapkačku. Napadlo rasistického imbecila, malujícího na židovské náhrobky hákové kříže, že v době, kdy jeho předkové baštili kořinky a červy vyhrabané ze země, že tehdy už stál Salamounův chrám a jeho vlastní pratatíček měl tehdy blíž k opici, než k tomu Šalamounovi?

To je jeden extrém. Ten druhý, opačný, o němž chci psát, je široce rozevřená náruč „liberálního“ inteligenta, bambuly, který se nám snaží namluvit, že musíme a máme za každou cenu co oplácet, protože nás v uplynulých letech přijímal svět s otevřenou náručí. Pravda, přijímal, ale v čem je jádro pudla? To kouzelné slovo zní integrace, splynutí! Podívejme se blíže na naši emigraci. Není v tomto případě důležité, zda lidé odcházeli za svobodou či zda se jednalo o emigraci Neckermannovskou. Příliv našich emigrantů totiž nebyl destruktivní a nijak neohrožoval hostitelské státy. Češi svět nedělí, jedí přiborem, chtějí pracovat a ochotně se učí hostitelský jazyk, a tak velice rychle splynou s prostředím, které nenarušují a jejich děti už musí vysvětlovat, odkud že to vlastně přišli jejich rodičové, poněvadž jinak by nikdo nepoznal, že se jedná o emigranty, tedy o cizince. A to, že se schází ve svých krajanských kroužcích, hrají divadlo, zpívají národní písničky a nostalgicky vzpomínají na původní vlast, nikomu nevaadí - a to je právě ta hranice splynutí, kterou hostitelský národ respektuje a s pochopením ji podporuje. To se také týká původního jazyka emigrantů a vydávání vlastních knih a časopisů. Pak hovoríme o Američanech či Němcích českého původu. Tak je to tedy s tou „otevřenou náručí“ svobodného světa v uplynulých čtyřiceti letech.

Nemůžeme tudíž zaměňovat pojmy a všechno do sebe míchat. Problém transplantací, jestli se nepletu, spočívá v tom, jestli organismus přijme implantovanou tkáň. Lidské tělo se brání a odmítá cizí organismus, který se snaží vypudit jako zničitelský. Můžeme tady, když se jedná o přírodní řád, obrazně použít výraz nesnášenlivost a rasismus genetického kódu? Asi nikoli, zde jde o obranu. I lidská společnost (a nemusím hned použít výraz rasa, protože se opravdu jedná o společnost) se brání všemu, co ji ohrožuje a co považuje za škodlivé. Jestliže totiž už třetí generace cizinců ve Spolkové republice nosí devět barevných sukni, neumí jazyk a strká si kroužky do nosu, tak se potom nemůže divit, že jim občané oné země zrovňka nepadají štestím kolem krku. Jde tedy o problém integrace při zachování vlastní identity, která se

tím ale nevylučuje. Mnou výše uvedený příklad samozřejmě není integrace, ale pro společnost jasně rušivý a ohrožující element.

Jestliže jedinec uteče před hladem a zkázou do hostitelské země proto, aby požíval její veškeré výhody, musí integrovat, a to bezpodmínečně. V praxi však, jakmile mu otrne, začne zneužívat výhod společnosti, domáhá se řevem a s drzostí práv, která mu nepatří a vytváří agresivní menšiny. A jestliže se pak napadená společnost brání ... hned je označena za rasistickou. Houby s octem! V tomto případě nemůže být o rasismu ani řeči! Za rasismus bych naopak označil požadavky a drzost řvoucí menšiny. Integrovat - to je to slovo! To je ta moje povinnost přizpůsobit se, když už tedy chceš žít tam, kde se tisíce let žije jinak. Když občané Dobrušky nebudou chtít ve městě mešitu jistě, o nich nemůžeme prohlásit, že jsou rasisté. Na druhou stranu ale čím více budou Rómové trvat na své odlišnosti, tím větší budou mít problémy (nejenom) s Čechy. V našem domě žije rómská rodina. Matka se pečlivě stará o nás dům a mimo občasného řevu na chodbě nikdo nemá výhrady. Rómská rodina se integruje do naší společnosti, u mě se taky občas řve, a tak necítím nijakou odlišnost a něco co by vyburcovalo moji ostražitost. Tudy vede cesta!

Pákistánský student medicíny Zafar Chaudhary mi kdysi se stopami smutku v hlase řekl: „Arabští studenti pokazili dobré jméno zahraničních studentů v Praze“. Tomuhle bych rozuměl: arogance + lenost + vychytralost + zpupnost a lstivost k tomu vyvolají logicky nechuť a odpor domácího obyvatelstva. Nikdy jsem však nepochopil odpor k Vietnamcům, kteří žijí spořádaně, stykají se mezi sebou, berou se mezi sebou a hodně jsem jich viděl pracovat. V továrnách, na silnicích, všude jsem viděl Vietnamce. U piva i u lopaty. To se však o mnoha jiných imigrantech, bohužel, říci nedá. Samozřejmě - všude se najdou výjimky, a tak nic nechci generalizovat. Musí se ale rozlišit prostředí, kde je gaurerů deset procent a prostředí, kde je gaurerů devadesát procent! A tak se nedivím skinheadům, když před sebou ženu orientální kudrnaté obchodníky z dolní části Václavského náměstí.

Abý mě někdo nemohl nařknout z rasismu, rád bych se vyznal ze svého obdivu k Číňanům a Japoncům. Maďaři nás vždycky ve všem předběhli a je tomu tak i dnes - v Budapešti totiž roste čínská čtvrť. A s nimi tam přichází pracovitost, spořádanost a tolik očekávaný kapitál. V roce 1967 mi v USA jeden americký soudce řekl: „V tvoji dobu není na území Spojených států jediný Číňan ve vězení“. A právě ona, ve své podstatě mirumilovná a spořádaná, neintegrita Číňanů je vlastně mojí žádanou integritou. Obyvatelé Hongkongu se třesou strachy před lidovou Čínou a hongkongští milionáři už balí kufr. Pozvěme je k nám! Otcové, kteří mají dcery blondýny, je nebudou muset doprovázet do školy se samopalem v ruce, jak by tomu jistě bylo v případě našich arabských spoluobčanů, Arafatových bratrů.

Tak vás tedy prosím, knižní liberálové, neřkejte nám rasisté! Nechceme Čechy obtahnout ostatním drátem. Protože vymíráme a ubývá nás, tak se sem klidně ještě někdo vejde. Pravda ... bral bych radši Brity nebo Švédy, ale těm se sem (co to?) moc nechce. A tak až se pohrnou Němci do Sudet - ať tam najdou Japonce a my bychom pak byli z oblga. Řekněte, bratři Češi, nebylo by to fajn? A my potom nic, my muzikanti. Ať si to pěkně suďeťáci vyříkají s Japoncem. Pardon, s Čechama japonského původu.

se stovkou policejních psů. *

kolik koní? *Žádnou atěru v tom nebledějte, * řekl nám velitel jízdní policie poručík J. Havlíček. *Možto za to nekvalitní krmení. S tím máme vůbec potíže. Teď děláme pečlivě kontroly a minulý týden jsme museli poslat zpátky řůru sena, protože bylo příliš. Od listopadu máme svého veterináře, o kterého se dělíme

to však nebylo, protože v té době z podobných atůvodů uhyňulo v areálu Císarského ostrova ně-

to však nebylo, protože v té době z podobných atůvodů uhyňulo v areálu Císarského ostrova ně-

Koním neutekl

Bubeneč (sts). Koně pražské jízdni policie marodí. Tato zpráva nás včera zavedla na Císarský ostrov do bílého domku, kde »jízdni« sídlí. Naštěstí se ukázalo, že lidské ředí je třeba přinejménším dělit dvěma. Zdravotní potíže jsou už minulostí a postihly jen Miláčka, který prodával koliku (nic veselého

Soběslavův palác

Nahodilemu návštěvníkovi Pražského hradu často unikne úžasně působivá románská část, skrytá pod starým královským palácem. Jedná se o přízemí Soběslavova knížecího paláce, který byl vybudován jako jednopatrová kamenná budova ve 12. století.

V honosné architektuře paláce se zrcadlí snahy o zdůraznění významu panovníka Čech. Svou výstavností měl předčít a měl být důstojným protějškem předním říšským falcím. I reprezentativní ráz průčelí, obráceného směrem k městu, ale i obou podlaží, zejména monumentálního sálu v 1. patře, je rovněž projevem nadřazenosti knížete i nad hradištní dvořany, jak dokládá i samostatný vstup panovníka z vlastního obydlí na tribunu přilehlé kaple. Palác vyrůstal v líně nově hrady, posílené v těchto místech asi o 1 m a vzepřené masivními baštami. Šestmetrový výškový rozdíl mezi úpatím hrady a předpokládánou úrovní paláce bylo vyrovnáno nástavbou. A pak ta na strmém svahu za hradbou vznikala stavba

dlohé, ale úzkého půdorysu. Rozsáhlé přízemí, určené patrně k pobytu knížecí rodiny, skromně osvětlené několika úzkými okny, bylo řešeno jako jeden prostor značných rozměrů s půlkruhovou kamennou valenou klenbou, zesílenou několika pravouhlými pásy, které nesly dělicí zdi místnosti v horním patře. Západní zakončení paláce neznáme. K východní části severní strany byla dodatečně připojena půlkruhová věž, přičemž k východní straně přiléhala kaple všech svatých s knížecí tribunou v patře. Jižní strana byla obohacena řadou sdrážených oken. Prostorovou dispozici v patře nelze dnes už přesně stanovit. Západní část obsahla velkou obdélnou síň - snad trůnní sál. Ve východní části byly odhaleny stopy zdíva obdélné místnosti s krbem, pravděpodobně knížecí komnaty. Z ní byl vstup na tribunu v kapli.

Polako se stane 26. listopadu 26. členským státem Rady Evropy. Přijímací ceremoniál se odehraje ve Štrasburku v rámci 89. zasedání výboru ministrů této mezinárodní organizace, jejímž členem je od února letošního roku i ČSFR.

Knihy na dračku

Kilo za necelých osm korun ● Cholupický poklad

Na dvoře zemědělského družstva v Cholupicích byla hlava na hlavě. Doslova na dračku zde šly knihy Středověkého nakladatelství a knihkupectví (SNK), které měly o pětinašobek nižší cenu.

»Víc už toho fakt neunesu,« sápal pod váhou knih Jindřich Šedivý. »Kdybych mohl, odtáhl bych to všechno, takovejch krásnejch knih a za babku. Nekupte to. Příště sem půjdu s batohem.« Pan Šedivý si odvekl v bedně čtyřicet kilo knih, za které zaplatit tři sta korun. To je kilo knih za necelých osm korun.

Jenže v cholupickém skladu, kde se tento týden natlačili milovníci knih, nikdo o kilogramech nepřemýšlel. Cenou zlatého pokladu byla třeba utla,

ale dlouho hledaná detektivka, pěkná pohádková knížka či román. Bylo z čeho vybrat, tak nebylo divu, že z Cholupic se odjízďelo s krosnami plnými knih. »Přijela k nám třeba celá třída nedaleké gymnázia,« řekl nám pracovník SNK I. Kostiha, který má v současné době na starosti likvidaci zrušeného státního podniku. »Jezdí sem knihovníci z celých Čech, ale také nejhrůznější knihkupci. Každý si tu něco najde.«

Knihy byly do Cholespic převezeny ze zrušených prodejen SNK ve středních Čechách, a to, že podnik nedovolil knihy odvézt do sběra či snad na skládku, je počin, o kterého se cheska radují stovky těch, pro které je kniha věrným přítelkem. V Cholupicích je prodej otevřen vždy ve středu od 8 do 13 hodin. Dalším místem, kde se budou knihy Středověché prodávat, bude od 25. listopadu pravděpodobně 14 dní za 40 procent ve Svrkyni a Velkých Přílepech v areálu ZD.

» Úspěšný « mladý muž

Osobní šarm, umění vystupovat a perfektní zevnějšek. To jsou vlastnosti, které obalamutí i ty nejostřejší a nejnepřístupnější nedůvěřivce. Většinou, když takový eskamotér dosáhne svého cíle, zmizí ze scény. Jeho oběť dříve nebo později končí před policejním důstojníkem a zpravidla začíná svoji výpověď slovy: »Kdo to mohl tušit, byl to takový seriózní a sympatický člověk?«

Nic z arzenálu úspěšného podvodníka nechybělo ani dnes jednadvacetiletému Tomáši Dandovi. Již jako chlapec si potrpěl na vybrané oblečení. Žádná tuzemská konfekce. Od bot až po klobouk vybrané módní salóny. Měl distingované vystupování a dar argumentovat neargumentovatelným. Výrazně se lišil od svých vrstevníků. Zatímco oni v odrbaných džínách vymetali jednu »diskošku« za druhou, stannil Tomáš coby sedmnáctiletý jinoch, v imavém, perfektně stříženém obleku před soudem. Tentokrát ještě nikoli v roli obviněného, nýbrž jako velice schopný a nekompromisní advokát. Samozřejmě se nechal titulovat »pane doktore«.

Nikdo – mandant, odpůrce, natož předseda senátu – netušil, že výřečný pan doktor je vlastně výrostek, který teprve nedávno opustil školní lavici. Bravurně klíčkoval spleť paragrafů a pronášel fundované proslovové prošípané právníckou terminologií. V nejednom případě položil na lopatky podstatně starší a zkušenější »kolegy«. V jeho osobním archivu našli policisté kopie spisů několika desítek soudních sporů. Věřte nevěřte, téměř ve všech opouštěl Tomáš soudní síň s úsměvem vítěze. Titul doktora práv není jediný, který Tomáš používal. Podle okolností dokázal být lékařem-specialistou, vysokým důstojníkem bývalého SNB a někdejší na něj do dnes vzpomínají jako na vzdělaného kandidáta věd. Překážkou mu byl pouze nízký věk. Tuto drobnou kosmetickou vadu odstranil nenáročnou úpravou data narození v občanském průkazu.

S PRVNÍ OBVINĚNÍ

Poprvé vyměnil roli advokáta za úlohu obviněného v roce 1986. Padělání veřejné listiny, krádeže a podvody mu tehdy vynesly dva a půl roku »natvrdo«. Vysoký trest však kýžený výchovný účinek neměl. Ani ne rok po odpykání trestu stojí Tomáš opět před trestním senátem. Tentokrát mu za nehty uvázlo několik desítek tisíc korun, které získal kouzlením se sporožirovými šeky. Soud byl opět štědrý. »Napařil« mu další dva roky. Dobrodinní amnestie prezidenta otvírá Tomášovi vězenskou bránu 3. ledna 1990. Podstatně dříve, než mu bylo vyměřeno soudem.

Nejprve opatrně ohmatává čerstvě nabytou svobodu. Záhy zjišťuje, že teprve nyní se otevřelo to správné »podnikatelské« klima. Za několik týdnů ho může spatřit téměř celý národ na televizní obrazovce. V pořadu Sondy zasvěcené hovoří o nových krematoriích, jejichž síť pokrývá celou republiku. Jeden innohamilónový kontrakt dokonce rozjíždí na Kladensku. Tam však záhy zjišťují podivné praktiky ještě podivnějšího pana podnikatele.

Nevadí. Tomáš si počátkem roku 1990 vyrábí hodnověrné rozhodnutí tehdejšího ONV Prahy – východ, jímž se panu JUDr. Tomáši Dandovi povoluje poskytování právní pomoci občanům v hlavním zaměstnání. Rozhodnutí nepostrádalo úřední hlavičku, kulaté razítko ani »zaručené pravé« podpis vedoucího obchodu a služeb neexistujícího RSDr. Evžena Souška. Současně si obdobným způsobem opatruje dekret, jímž je pan Tomáš Danda jmenován poradcem předsedy KNV Středočeského kraje pro otázky soukromého podnikání občanů.

Toto potvrzení mu otvírá cestu k různým tuzemským i zahraničním zájemcům o koupi bradu či zámku. Nabízí z předlouhého seznamu, který obsahuje několik desítek položek. O zájemce nouzi nemá. Tomáš se začíná dostávat do víru »podnikání«. Jeho spektrem je více než široké. Za pouhých 47 000 Kčs vyhovuje svému známému, který touží po certifikátu FMZO, který by jej opravňoval k obchodní činnosti i mimo území ČSFR. Celá akce vypadá velice důvěryhodně. Sejdou se přímo v budově FMZO. Tomáš zmizí na chvíli v jedné dveřích a za chvíli se vrací i s kýženým potvrzením. Šťastný majitel v té chvíli netuší, že ho již Tomáš přinesl v kapse a že původně znělo na úplně jiné jméno. Pouhá bílá pasta na překlapy Tomášovi stáčila na to, aby udělal šťastným sebe i svého přítele.

S PODVODY NA PLNÉ OBRÁTKY

Důkladně pouští žilou dalšímu známému. Slibuje mu výhodný prodej rodinného domku z majetku Obvodního úřadu v Praze 9. Nejprve z něj vylákal 125 000 Kčs, o několik dnů později 4500 Kčs na údajný znalecký posudek. A aby to dotyčnému nepřišlo tak levně, za dalších 23 000 Kčs mu slibuje obstarat zájezd do Řecka.

Pravý Clondyke nachází u firmy Paša, s. s. r. o., kam nastupuje jako účetní. Hned po nástupu si z konta firmy zaplatil bohémský výlet do SRN. Hned nato majiteli ukradl šek. Vyplnil ho na 170 000 Kčs a pochopitelně i vyzvedl. Tento kousek si zopakoval ještě jednou. Tentokrát šek vyplnil na rovných půl miliónu korun. Z titulu své funkce si nechal z účtu firmy převést na svůj soukromý účet dalších 560 000 Kčs.

Konečně má finanční zázemí a může užívat života podle svých představ. Na snídani a drobná občerstvení chodí zásadně do vybraných hotelů. Číšníci se mu úslužně klaní v Diplomat stejně jako ve Foru nebo »Kontiku«. Není výjimkou, když účet za »skromnou« snídani

je na účtence vyjádřen čtyřmístnou sumou. Měsíční výdaje v různých hotelích se pohybují v pěti-, někdy šestimístných cifrách. Život na vysoké noze je nutný podprát vysokými příjmy. Povedený kousek provedl společně se svým kumpánem z materské firmy majitelce nemovitosti v Praze 9-Kyjích. Odkoupili její dům, a jak je zvykem, mimo úřední odhad jí slíbili ještě dalších 50 000 korun. Po uzavření obchodu předali ženě vkladní knížku se zmíněným obnosem. Prozradili jí i heslo. Žena nevyšla z údivu okamžiku, když chtěla peníze vybrat. Nejen že heslo nesouhlasilo, ale jak jí pracovníci spořitelny sdělili, knížka již byla před časem umořena pro údajnou ztrátu.

S V TOMTO ROCE...

Nemalý kapitál získává v lednu 1991. S šikovností sobě vlastní si vyrobí doporučující listiny a plné moci Zemského řádu svatého Tomáše Aventinského. Samotný název i razítka působí věrohodně. Koho by napadlo, že takový církevní řád neexistuje ani neexistoval nikde na světě. K padělaným dokumentům si vymyslí i příslušnou báchorku o vděčnosti církevního řádu k jeho osobě. Údajně je řádem pověřen, aby prodal jejich budovu v Praze 1, Seminářské ulici. Kupce nachází mezi svými známými. Prohlídka zájemce uspokojila. Nakonec ani cena 560 000 Kčs není na dnešní poměry přehnaná. Plácnou si. Zbývá pouze zajistit nezbytné formality. Tomáš se iniciativně chápe složitého jednání na úřadech. Během krátké doby předkládá kupní smlouvu mezi církevním řádem zastoupeným ThDr. Kuchařem a kupujícím. Smlouva má veškeré náležitosti včetně registračního čísla a razítka příslušného notářství. Na smlouvě bylo právě snad jen razítko státního notářství. To pan Danda získal v okamžiku, kdy pracovnice notářství nevěnovala svému návštěvníkovi náležitou pozornost. Celá transakce byla korunována formou finanční úhrady. Kupec přinesl požadovanou částku v hotovosti. Tomáš ho přesvědčuje o zdoluhavé cestě hotovostní platby. Navrhuje mu následující postup. Převezme od něj 560 tisíc Kčs v hotovosti, uloží je na svůj účet a současně ze svého účtu dá příkaz k úhradě zmíněné částky na účet Zemského řádu sv. Tomáše Aventinského. Kupec souhlasil. V nejbližší spořitelně operaci provedli. Jenže scénář pana Dandy měl menší odchylku. Hotovost poslal na svůj účet. Pak ze svého údajného účtu, ve skutečnosti však z účtu firmy Paša, přikázal uhradit stejnou částku na účet řádu, ve skutečnosti však na svůj účet. Kupující dokonce získal potvrzení o zaplacení a pan Danda obohatil svoje konto o 1 120 000 Kčs.

S SPADLA KLEC

Další podvody nebo jejich pokusy jdou již v rychlém sledu za sebou. U společnosti Pragent se sídlem v Praze si objednáva vozidlo BMW 524 v hodnotě 1 200 000 Kčs. Důvěru prodávajících chce získat předloženým padělaným odpoctem devizových prostředků – z neexistujícího devizového účtu.

Obdobným způsobem si u stejné firmy objednával další BMW, v hodnotě 2 500 000 Kčs. Stejný trik použil i při objednání letenek v hodnotě 330 000 Kčs. Připravený měl obchod s domem v ulici Na rybníčku. Kupec - cizí státní příslušník - by zaplatil 1 500 000 DEM. Korunou jeho podvodnické kariéry měl být prodej hotelu Esplanade za rovných čtyřicet miliónů amerických dolarů. Bohužel transakci mu zkazila všímavost policistů a následný pobyt ve vazbě.

Sám Tomáš Danda se v několika případech nechal slyšet, že obchod byl už už na spadnutí. Tato transakce však zatím není obsažena v trestním spise. Dosud se nepodařilo zjistit, kdo měl být tou bohatou kavkou. Prostě kde není žalobce, není ani soudce. Je více než pravděpodobné, že takových „obchůdků“, které zatím zůstaly policistům utajeny, má pan Tomáš Danda daleko, daleko víc.

Praha do seznamu UNESCO

PRAHA: Materiál, který Praha předložila UNESCO jako podklad pro žádost o zařazení historického jádra města do seznamu světových kulturních památek, byl představiteli této organizace označen jako vzorový. Jeho autorem je Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů. »Sance Prahy na zařazení do seznamu jsou značné a lze očekávat, že k němu dojde již počátkem příštího roku,« uvedl náměstek primátora hl. města Prahy J. Exner. Vyhlášení historické Prahy za součást světového kulturního dědictví přinese podle něj jednak zvýšený turistický zájem a také finanční příspěvek UNESCO na údržbu a obnovu památek. Je rovněž připraven projekt čtyřstranné partnerské dohody mezi Prahou, Bratislavou, Torontem a Montrealem, který má vytvořit podmínky pro efektivnější rozvoj spolupráce mezi čs. a kanadskými firmami.

(2,80)	2,80
(18,35)	18,37
(20,72)	20,71
(30,02)	29,95
(53,20)	53,22

PROGNOSTICKÝ KALENDÁŘ DO ROKU 2000

DOU ČARNOGURSKY A SANČO PITTKARD. OILA BOJUYI PROTI VĚTRNÝM HLÝNŮM KAZIL PAPIRETI...

Invalidní vozík pobodanému frýdlantskému policistovi věnují španělští, francouzští a portugalské policisté, kteří se spolupodílejí na nadaci Konto bez hranic.

1992 - únor: Rozdělení Československa na svrchované Slovensko, svrchované Čechy a nesvrchovanou Moravu a Slezsko • Uzavření státní hranice • Obyvatelé Holiče pobíhají zmateně ze samostatného Slovenska do samostatných Čech a zpátky a nevědí, kam patří • První přestřelky v Břeclavi mezi slovenskými gardisty a českými četníky.

1992 - březen: Prezident Havel a Ján Čarnogurský podepisují na Víkárce dohodu o zastavení palby a výměně zajatců • Po návratu do Bratislavy Ján Čarnogurský zatčen a uvězněn na Děvině ve společné cele se svým bratrem • Bratislava dobytá vojskem 1. ukrajinského frontu maršála Mečiar • Admirál Křažko dobývá Košice.

1993 - květen: Miro Kusý, Kučerák, Huba, Lasica, Satinský, Jakubisko, Božidara Turzonovová, Labuda, Mečíř a Markovič prchají přes Malou Fatru do Čech • Ministr zahraničních věcí Dienstbier uděluje všem statut politických uprchlíků • Dostávají ubikace po sovětské armádě v Milovicích • Do Čech - omylem - prchá i předseda Matice slovenské Markus • V Brně zatčen, uvězněn na Špilberku • O měsíc později vyměněn za Fedora Gála.

1994 - leden: 600 tisíc Romů z východního Slovenska prchá do Čech k příbuzným • 300 tisíc jich zůstává v Brně, kde si je rozeberou členové Hnutí za samosprávnou Moravu do svých domovů • Zbylých 300 tisíc se uchyluje do Čech, do Milovic.

1994 - únor: Národnostní nepokoje mezi slovenskými a rómskými emigranty v Milovicích • Premiér Púhárt vyzyvá k bratrské lásce a nabízí rómským spoluobčanům spodní část Václavského náměstí.

1995 - léto: Puč Sládkovců v Praze • Sládkovci táhnou na Hrad naházet všechny do Vltavy • Prezident republiky se opevňuje v Lánech • Na Hradě Sládkovci zastihnou pouze pana Kantora a Edu Kriseovou, oba leť do Vltavy a jsou pod jezem vyloveni Jednotkou rychlého nasazení • Prezident Havel povolává na pomoc skinheady • Puč poilačen • V Praze opět demokracie a tržní hospodářství.

1995 - vánoce: Hospodářství USA přechází na systém Václava Klause • Nebyvalý vzestup na burze v New Yorku • Za korunu se platí již osm dolarů • Smíření Klause s Komárkem • Ústavní soud se stěhuje z Brna zpátky do Prahy • V Praze založena vlastenecká společnost Tatice česká.

1996: Maďarská jízda na velbloudech osvobozuje jižní Slovensko a maďarské vojáci vypouštějí Gabčíkovo-Nygyváros • Maršál Mečiar poražen Maďary u Galanty a prchá se zbytky svých vojsk do Báňské Bystrice.

1997: Lech Walesa vyslovuje obavu o osud polské menšiny v Tatrách • Polské vojsko vstupuje na Slovensko • Garda SNS poražena u Levoče, palatyn Prokeš zajat • Vzniká svrchovaná "Slovenska panstvom povšechna pospolita".

1998: Admirál Křažko poražen u Košic • Prchá v přestrojení, ale bez buzoly do Francie • Zatčen v severních Čechách.

1999: V Milovicích je už i Mečiar • Prezident republiky uděluje všem generální pardon • Uzavřena smlouva mezi Maticí slovenskou a Taticí českou • Čalfa, Křažko, Mečiar a Gál zakládají slovenskou exilovou vládu v Praze • Vzniká Svaz česko-slovenského přátelství.

2000: České vojsko a slovenské zahraniční legie osvobozují Slovensko • Osvobozená Bratislava vítá nadšeně prezidenta Havla • Znějí výkřiky "Málo bolo Havla!" • Založena Československá republika, uzákoněna národnost československá • Vyšetřování komise 17. listopadu pokračuje • Dorazili jsme do Evropy!

(F.Ringo Čech v pořadu divadla SEMAFOR "Večirek nejen pro zvané" vysílala Čs. televize v sobotu 21.9.1991)

Po Ostravě se také Pardubice stanou svobodně bezcelním pásmem. Vojeňský projektový ústav Praha již zpracoval studii o využití zdejšího vojenského letiště pro obchodní účely a navíc město usiluje o splavnění Labe z Chvalovic do Pardubic a výstavbu přístavu.

Mezi sedmi osobami, které byly zatčeny svýcarskou policií v Curychu v souvislosti se zabavením téměř 30 kg radioaktivního materiálu, je i jeden občan CSFR. Všechny sedm zadržovaných osob je opět na svobodě. Svýcarské a italské zákony nematovají na pašování radioaktivního materiálu, a tak se všichni budou zodpovídat z pouhého přestupku.

Francouzský frank 5,37
1000 italských lir 24,38
Americký dolar (5,37)
Anglická libra (24,37)

Právo na svobodu od Prahy až po Jasinu

Kdyby se mělo odpovídat na všechny omlyly nebo i nesmysly, které se dnes otiskují, asi bychom se upolemizovali. Leccos z toho se našťestí vytratí časem samo a po falešných slovech nezbuďe ani prach. Setkáme se však někdy s názory, které nelze nechat bez odpovědi a samy vlastně vybizejí nemlčet. Patří k nim i rozhovor s Vasilijem Durdiněm 7. listopadu v Rudém právu. Pan poslanec Durdiněc je předsedou výboru bezpečnosti a obrany v kyjevském Nejvyšším sovětu a jeho slova mají tedy zřejmě u nich váhu i pověření. Během příštích čtyř let hodlá prý Ukrajina vytvořit samostatnou armádu, protože »ozbrojené síly jsou jedním z charakteristických prvků státosti«. Kromě republikového vojska »budou na území Ukrajiny rozmístěny i síly kolektivní strategické obrany společné pro všechny republiky bývalého SSSR«, praví V. Durdiněc. Vystihání Svobodné Evropy nedávno uvedlo, že ukrajinská armáda má mít přes 400 tisíc vojáků!

Dodejme ještě, že na Ukrajině jsou dnes jaderně zbraně a že u Mukačeva na Podkarpatské Rusi má Sovětský svaz mohutné radarové základny, které mohou kontrolovat oblast od Středozemního moře až po Skandinávii. Tvrdí se, že tam mají i rakety s atomovými hlavicemi... Proti komu — to všechno? Rozhovor v Rudém právu pokládal zřejmě za potřebné těmito údaji o vojenské síle informovat sousedy. Jenže situace v Evropě je našťestí jiná. Rok 1991 nebo 1992 není rokem 1988.

Když se měl V. Durdiněc vyslovit k otázce Rudého práva o Podkarpatské Rusi — mimochodem ty otázky byly dobré a šly skutečně na tělo —, vždy se vyhnul odpovědi. Ať se na nás pan poslanec nezlobí, bylo to však až školácky průhledné, jak se z toho vždy vykroutil. »Území republiky je nedělitelné a nedotknutelné,« pravil, když se ho redaktor zeptal, jak by Ukrajina reagovala na přání obyvatel Podkarpatské Rusi »vyhlásit samostatnost nebo se připojit k jinému státu«. A hned dodává, že »Nejvyšší sovět Ukrajiny přijal zákon o třetiní odpovědnosti za činnost ohrožující územní celistvost republiky«. Je všeobecně známo, že Podkarpatskou Rus přičlenil k Ukrajině v roce 1945 Stalin násilně a protiprávně, a proto hrozby ukrajinských orgánů tímto zákonem je nehoráznost vmetená v tvář demokratické Evropy. Porušují se tím lidská práva i nárok národů vyslovit se k svému osudu. Kdykoliv a kdekoliv.

V další části rozhovoru si nejednou V. Durdiněc kardinálně protřečel. Je neuvěřitelné, že on, který pochází z Podkarpatské Rusi, jak ji sám postaru nazval, uvádí, že »tato oblast sama sebe chápe jako součást nezávislé Ukrajiny... Vše se musí řešit v rámci jednotného ukrajinského státu.« Také toto tvrzení je mírně řečeno nepřesné. Autentické zprávy z Podkarpatské Rusi potvrzují, že obyvatelé nevidí v další existenci Podkarpatska v Ukrajině svou budoucnost. Přesvědčili se, že život od okupace v roce 1945 tam nestáí za nic,

byl to tragický osud a národnostní genocida Rusinů by se dovršila, kdyby se jí nepostavila v nedávných letech hráz. Na Podkarpatsku existují nyní tři směry: snaha o autonomii v rámci Ukrajiny, vyhlášení samostatné Podkarpatské republiky jako součásti Svazu svrchovaných republik a za třetí opětné spojení s Československem v duchu Saint-Germtanské smlouvy z roku 1919.

Dne 1. prosince 1991 se chystá v Ukrajině i na Podkarpatské Rusi referendum o nezávislosti Ukrajiny. Referendum však má v podstatě znemožnit, aby se na Podkarpatsku lidé svobodně rozhodli o těchto třech možných cestách. Naopak, když podkarpatská Rusina budou hlasovat jen pro nezávislost Ukrajiny — a proč ne? — vyfknou tím ortel sami nad svou nezávislostí...

Hledejme však i droby pravdy a tolerance, tak potřebných v každé rozumné politice. Poslanec Durdiněc řekl: »Chceme, aby se otázky hranic řešily demokratickou právní cestou, nikoliv násilnými činy... Musíme posoudit situaci, v případě potřeby provést referendum, poradit se s lidmi.« Jsou to dobrá slova, vyvěrají i ze správného pochopení helsinských dohod, které nezavírají cestu ke změnám v Evropě a vybizejí, aby se »všechny vážné problémy řešily v dohodě a spolupráci.« Jde o právo na lidský život a na svobodu. Platí pro Prahu, Bratislavu, Kyjev, ale i pro podkarpatskou zem od Užhorodu po Jasinu.

Co si myslí Slovinci o společném státě?

Zatímco český premiér jímavě hovořil k slovenským občanům o možném »dvojdomku«, zatímco J. Čarnogurský neustále podtrhoval »společnou střechu a inženýrské sítě« a udatně kličkoval před jasně položenými a sympaticky dotěrnými otázkami, my už jsme vyslechl! a zaznamenali názory běžných slovenských občanů. Odpovídali nám na otázku, co si myslí o nekonečných jednáních o kompetencích a zda si skutečně přeji samostatný stát. Anketu jsme sestavovali v Pezinku, Bratislavě a v Modré.

O. P., 25 let, taxikář: »Abych vám řekl pravdu, už dávno to handrkování nesleduju. Připadá mi, že politici si hrají na svém písečku a naše mínění je vůbec nezajímá. Proti Čechům vůbec nic nemám a nechápu, proč bychom s nimi nemohli dál žít ve společném státě.«

Z. V., 38 let, prodávačka zeleniny: »Je si ce pravda, že to asi u nás máme trochu těžší než vy v Čechách. Jsem však přesvědčena, že kdyby se opravdu chtěla zachovat společná republika, mohlo to být vyřešené už dávno. Mám dvě děti, manžel pracoval v Hradci Králové na montážích. Máme v Čechách, ale i na Moravě přátele. Vůbec nechápu, proč se všechny ty spory vedou. Snad proto, abychom se začali nenávidět?«

M. J. a H. L., 27 a 29 let, obě kadeřnice: »My politiku nesledujeme, ale to,

co se teď děje na Slovensku, s tím nesouhlasíme. Není vůbec žádná pravda, že odmítáme žít s lidmi z Čech v jedné republice, jako to bylo doteď. Obě jsme podepsaly Výzvu za společný stát, a to by mělo stačit, nebo ne?«

Muž v důchodu: »Nemám, co tých vám řekl. Ti, co jsou teď nahore, se pěkně vybarvili. Takhle jsem si to nepřed-

Nechajme to tak!

stavoval. Ne, víc vám neřeknu. Nebudu se rozčítovat, nezlobte se.«

K. Š., 48 let, řidič autobusu: »Víte co, s tímhle na mne nechodte! Mám svých starostí dost. Chci jen, aby mi zůstala práce. Stejně je to všechno jenom hra politiků a do toho nikdo neví! Možno, ale co já vím, že by rozdělení bylo lepší. Je mi to jedno. Chci mít svou práci, protože peněz je pořád málo.«

A. V., spojová manipulátka, 54 let: »Vy Češi jste měli vždycky nos nahoru. Jděte si svou cestou a nás už nechte. Pletete se do Slováků, ale vůbec jim nerozumíte! Moc ráda bych věděla, proč nás považujete za takové hlupáky... Když se to rozpadne, plakát nebudu.«

Dva policisté, jména odmítli uvést, 31 a 34 let: »Nás se na nic nevyptávejte, nemá to smysl, protože o politiku

se nezajímáme. Dokonce to máme zakázané.« (Po chvílce přemlouvání): »Češi a Slovinci patří k sobě, tak proč to měnit?«

J. B., hotelový recepční, 33 let: »Víte, čím déle to sleduju, tím více si myslím, že je to všechno nějaký podvod. A jestli se rozpadneme, věřte, že to nebude vinou nás, obyčejných lidí.«

K. K., 25 let, prodávačka novin: »Čtu všechny české noviny a občas nevím, co si mám myslet, když čtu ty výmysly o Slovincích. Neznám ve svém okolí nikoho, kdo by se chtěl trhnout. Řekla bych, že je to všechno nahrané. Ale prosím vás, na koho? Kdo to úplně dělá? Kdo se v tom má vyznat, když každý říká úplně něco jiného? Já nechci jinou republiku, než jaká je.«

Kolegové, kteří stejně jako já zkoušili dělat průzkum, přišli s přibližně shodnými výsledky. Nikomu nevadila čeština, nikdo se nesháněl po pukačích. Taxikář mě dokonce přivedl do rozpací, když jsem prohodila, že mě zruinuje. Jel pro mne daleko a přiznal, že zabloudil, že na taxametru mohla být asi mnohem nižší suma, kdyby to nespítil. V tu chvíli vypnul taxametr a zvučnou slovenštinou pravil: »Viete čo? Bola to moja chyba. Urobil som ju, nuž, nechajme to tak.«

G. Husák se smířil s Bohem

(hš): Bývalý československý prezident a generální tajemník ÚV KSČ dr. Gustáv Husák, hospitalizovaný v bratislavské nemocnici Kramáre, se na lůžku vyzpovídal a přijal svátosti nemocných od trnavského arcibiskupa Jána Sokola. O setkání s církevním hodnostářem se zasloužila jeho zbožná sestra, která se ze bratrovo spasení od dětství modlila. To nám sdělil jeden z arcibiskupových pražských přátel, který s arcibiskupem hovořil při pondělním posledním rozloučení s biskupem J. Lebedou v Praze.

TO JEN DOKRĚSIL O JHO PSI CHARAKTER.

Nové typy ŠKODY

(zp): Na včerejší tiskové konferenci, týkající se spolupráce Československého olympijského výboru a koncernu Škoda Volkswagen Group (informujeme o ní ve sportovní rubrice), oznámil zástupce firmy, že začátkem příštího roku budou veřejnosti představeny dva nové typy automobilů, a to Škoda Marathon a Škoda Sprint. Oba vozy byly zhruba charakterizovány tak, že se jedná o typy s novou výbavou, v případě Marathonu pak půjde o vůz luxusnější řady.

Aufgespießt

„Wenn wir die Geschichte der letzten Jahrzehnte betrachten und dieselbe Elle wie bei Honecker anlegen, müßten wir wahrscheinlich alle Staatsmänner und Regierungschefs nicht in Rente, sondern ins Gefängnis schicken.“

Der sowjetische Staatschef Michail Gorbatschow in einem „Stern“-Interview.

Nejen nad malokarpatskými vrchy, mezi nimiž leží rekreační středisko Slovenské národní rady v Časté-Papierňičke, ale i nad celou naší republikou se v pondělí a úterý pořádně zatáhlo. Mraky, které to spůsobily, se jmenují neuděra, nedostatek dobré vůle, partiкулярní zájmy. Svoji roli zde sehrávají i politické kalkuly s hlasy voličů.

Nejde pochopitelně o jev náhodný, celá

Dnes bohužel ve východní části státu nejvíce křičí ti, u nichž národní vědomí degeneruje v nacionalismus. Slovenská reprezentace se tak dostává do dvoustranného tlaku na jedné straně stojí různí »národní vůdcové«, na druhé česká reprezentace, která ovšem často přilévá oleje do ohně a její kroky lze nezdědky označit za přinejmenším komplikované. Novináři mají v těchto chvílích velmi odpovědnou,

ství naši televize. I mnozí členové předsednictev národních rad vyjadřovali zjevné rozčarování nad průběhem jednání, které vpravdě nepřineslo žádný konkrétní výsledek, kromě toho, že se v některých článcích návrhu Smlouvy o zásadách státoprávního uspořádání předsednictva shodnou a v některých ne. Ať žije pokračování! Kde přistě, se zatím neví, ale jistě to bude z hlediska vlastivědného poznávání nějaké pěkné místo. A lidem pomalu dochází trpělivost. Na pořad přichází »spásonosné« referendum, o jehož funkci lze oprávněně pochybovat.

Federální shromáždění se pomalu dostává, ať už si to přiznává nebo ne, na vedlejší kolej. Z našeho zatím společného státu se stává podivný hybrid zacházející na úbytě. A prostý občan se oprávněně začíná ptát: »Nesměřují tyto tahanice zcela úmyslně rozdělit státu?« Apeloval na zodpovědnost se začíná zdát zbytečným, a trpělivost? I ta má své meze. Podle zásad právního státu by se celá záležitost měla vrátit do Federálního shromáždění. Zde se však vznáší hrozba záporné slovenské reakce. Mohlo by jít o poslední hřebík do rakve. Pohrávat si s vypsáním předčasného volebního snuvisi zase s úvahami o úspěchu Mečiarova hnutí na Slovensku. A nad tím vším děním se vznáší otázka jasná i hrozivá: »Quo vadis, Československo (nebo Česko-Slovensko)?« Řeka však jednou musí být překročena, vysuší ji nelze.

HODNOTIT NENÍ CO...

situace je výsledkem několikaměsíční nestálosti se prohlubující krize čs. státnosti. Základy státu vybudovaného v rámci uspořádání Evropy po I. světové válce, státu, kde právě národní idea (šlo především o ideu českého národa) sehrála rozhodující roli, se pořádně otráasají. Nestojné výchozí pozice Čechů a Slováků i následná myšlenka českoslovanismu, kterou ovšem z hlediska státněpolitického není vůbec nutné hodnotit jednoznačně negativně, přinesly komplikace, jimiž žije dnešní doba. Na vztahu obou národů se jistě velmi černě zapsala doba komunistické nadvlády, nebýt jí, ke krizi by však patrně došlo mnohem dříve. Restaurace hledání národní identity je totiž na Slovensku neodiskutovatelná a z hlediska historického vývoje zákonitá.

ale zároveň též velice těžkou pozici. To ukázala Papierňička nad slunce jasněji. Jednání příslušníků Ochrany ústavních činitelů se žurnalisty, mezi nimiž byla i teková esa, jako je paní Barbara Coudenohová-Kalergí z rakouské televize, lze připodobnit k postupu se starou ouzicí. To jsou však pouze vnější, neradostné projevy.

Horší je, když se jeden z místopředsedů ČNR dopustí indiskrce a rozšiřuje poplašné zprávy o rozhovorech ústavních činitelů, když další z místopředsedů téhož sněmu slibuje vbrzku komuniké a třetí o něm prozatím vůbec neví. Po dlouhých procedurálních tahanicích se nakonec začne konečně jednat, ale zprávy jsou tak neurčité a zmatené, že si s nimi nevědí rady ani ti nejostřílenější žurnalističtí vlkodavci. To ostatně plně potvrdilo zpravoda-

Vláda odmítá přihlížet

(kž): O státoprávním uspořádání v kontextu se situací vzniklou po zasedání národních rad a středních schůzi parlamentu jednala na svém včerejším zasedání federální vláda. Přijala jednomyslně prohlášení, se kterým seznámil novináře premiér M. Čalla.

Vláda v něm mj. konstatuje, že dosavadní výsledky jednání předsednictva ČNR a SNR nedávají záruky, že existující nejistoty a destabilizační tendence budou v zájmu občanů našeho státu urychleně překonány. Odmítá přihlížet k tomu, aby se současný stav dále prodlužoval, protože má mimořádně nepříznivé důsledky na hospodářský vývoj, sociální situaci a vztah mezi lidmi i na mezinárodní postavení ČSFR. Proto se vláda rozhodla uplatnit všechny své pravomoci k zastavení destrukce právních a institucionálních předpokladů k fungování společného státu, důsledně prosazovat pokračující transformaci společnosti a řešit náležavé ekonomické a sociální problémy, zpracovat návrh zásad nového státoprávního uspořádání v oblasti moci zákonodárné a výkonné s využitím výsledků všech dosavadních jednání a předložit je zákonodárným sborům. Chce také vyzvat všechny tři zákonodárné sbory, aby tyto zásady urychleně projednali za účasti vlády.

Místopředseda vlády ČSFR a ministr financí V. Klaus informoval novináře, že státní rozpočty vykazují přebytek 7,8 mld. Proti září se v říjnu zvýšily příjmy z daně z obrátu zhruba o miliardu, což signalizuje, že se zvedl maloobchodní obrát. Urychlil se rovněž odvod ze zisku podniků, což je též pozitivní jev. Vláda také projednala souhrnný materiál o tzv. špinavých penězích. Nebude omezen jen na oblast malé privatizace. Předpokládá legální peníze důsledně zdanit, nelegální — špinavé — postihnout trestně.

Vláda dále projednala zprávu, která se týká jednání o asociační dohodě s ES. Požadavek na začlenění ustanovení slovenské vlády do specifického článku asociační dohody byl oficiálně zamítnut.

...ZEBT ZACALA VLAODOUT ?

DRAVEC JMÉNEM RENO

(rlh): Není to ještě tak dávno, kdy se s velkou slávou otvírala první prodejna obuvi německé firmy RENO na proseckém sídlišti a už je tu druhá. Holešovická tržnice v Praze získala v další z bývalých porážkových hal opravdu důstojnou velkoprodejnu s obuví a to téměř ve všech cenových relacích. Při dosavadní šedi uniformní obuvi se jeden nestačí divit, jak bohatý sortiment bot, pantoflí, stívevičků, mokasín či oblíbených adidasek existuje. A to již od 299 korun například u pánské obuvi Pan Bafa to rozhodně nebude mít jednoduché... a to už raději nehovím o našich tradičních, zpohodlnějších výrobcích. Konkurence je už tady, ať chceme či ne, a je to, věřte, dobře.

(čre): Novopečená 23letá podnikatelka z okresu Levice koncem června vyzvedla na faktury poukázky na benzin z pražského podniku Benzina v hodnotě 514 tisíc 200 korun. Vzhledem k tomu, že na její bankovním kontě je uložena »úctyhodná« finanční částka 100 korun, je stíhána pro trestný čin podvodu.

REKLAMA NADEVŠE

V Praze se před časem objevily velkoplošné reklamní plakáty, z nichž nás tuť pana ministra Klause informuje: »Ano, čtu Ekonom, týdeník Hospodářských novin.« Zeptal jsem se jednoho známého z Německa, jak by se na podobnou reklamu dívali lidé u nich. Odpověděl mi, že asi musí jít o nějaký omyl nebo zneužití jména, protože představa, že by se ministr nebo jiný špičkový politik propůjčil k reklamním účelům, je prostě směšná. Pokud by se čistě teoreticky něco podobného stalo, zřejmě by se novinaři, poslanci nebo představa vlády zeptali příslušného ministra, co tím vlastně sleduje. Naštěstí však nežijeme v Německu, takže se, doufejme, dozvíme z dalších reklam, v čem naši politické perou nebo jaké nosí boty. Možnost jsou zcela neomezené.

(rlh): Veřejnost v poslední době vzrušily zprávy o výskytu padělaných tisícikorunových bankovek, které se objevily v západních Čechách. Jednou z prvních reakcí na toto neradostné zjištění je akce Československé společnosti pro kriminalistiku, kte-

Pád pokračuje

PRAHA: V českém průmyslu poklesla průmyslová výroba v říjnu proti stejnému období loňského roku o 30,5 procenta, z toho v podnicích s více než 100 pracovníky o 34 procent. Vyplývá to z informací Českého statistického úřadu. Pokles celkové průmyslové produkce přesáhl od ledna do října 20 procent.

Dynamika výroby je nižší ve všech odvětvích kromě kovodělného průmyslu. Nejcitelnější pokles zaznamenali obor hutnictví neželezných kovů (o 21,6%), konfekční průmysl (o 38,5%) a polygrafie (o 35,7%). Nejnižší ztráty zaznamenali průmysl papírů (o 2,6%) a energetika (o 3,3%). Celková stavební výroba se za letošních deset měsíců snížila proti předešlému roku v ČR o 18,2%, z toho v podnicích s více než 100 pracovníky o 32,7%.

Zvyšoval se prodej jatečných zvířat a jatečné drůbeže, a naopak se neustále snižoval prodej mléka. Prodej vajec sice proti září vzrostl, ale od počátku roku ve srovnání s loňským poklesl o 6 procent. Sklizeň obilovin byla se 7 842 000 tunami o 11,7% menší než v loňském rekordním roce. Sklizeň řepky byla naopak o 12,3% a brambor dokonce o 25,4% vyšší než loni.

V říjnu došlo také k oživení prodeje v maloobchodě, ovšem v porovnání s říjnem 1990 byl o 12,4% nižší v běžných cenách a o 42,6% menší ve fyzickém objemu. V porovnání s prosincem 1990 byly životní náklady v říjnu 1991 vyšší v domácnostech dělníků a zaměstnanců o 44,1%, rolníků o 45,2% a u důchodců o 44,6%. Spotřebitelské ceny proti loňskému září vzrostly takřka o polovinu.

OBRÁT PROSTITUTEK STOUPNUL ALE O 100%, UČETNĚ KURZU...

rá pro zájemce z Prahy připravila kurs Rozpoznání padělek, zaměřený na orientační poznávání falešných a podezřelých bankovek naší i zahraniční měny, a to bez přístrojové techniky. Lektory zajímavého kursu budou špičkoví odborníci Čs. státní banky. Další zajímavou akcí proti padělatelům připravila v Brně německá firma Bendler a Bendler Consult GmbH, která prostřednictvím komerčního útvaru pošty Jihomoravského ředitelství spojí do čtyř týdnů dodá zkoušečku pravosti bankovek v ceně 300 marek. Lze ji zakoupit i za čs. koruny podle momentálního kursu a příslušných celních a dalších poplatků.

Prag setzt voll auf die Kernenergie

Nachbar Österreich findet mit seinen Forderungen und Vorschlägen kein Gehör

Unablässig quellen dicke, weißliche Qualmwolken aus den Schloten der alten Koksfabrik. Schon frühmorgens ist das lärmgefüllte Werks Gelände der nordmährischen Steinkohlenmine bei Karviná mit schwefelgeschwängerten Nebelschwaden überzogen. Die benachbarten Bürogebäude allerdings sind seit Monaten verwaist. Die Betriebsleitung des 150 Jahre alten Bergwerks mochte ihren Angestellten den Gestank nicht mehr länger zumu-

ten. Die monumentale Eingangshalle des Verwaltungssitzes wirkt schon heute wie ein Museum: Sie wird beherrscht von dem Bild eines Bergarbeiters, den Blick kühn in die Zukunft gerichtet. Das Gemälde im Stil des sowjetischen Realismus verkörpert jene glorreiche Zeit als Kohle aus dem „Bergwerk der tschechoslowakischen Armee“ noch Fortschritt und kommunistische Überlegenheit symbolisierte.

Obwohl die staatlichen Zechen mit etwa 250 000 Angestellten nach wie vor dominierender Faktor im Wirtschaftsleben der CSFR sind, hat die Kohle ihren Glanz eingebüßt. In dem Maße, wie Betriebe der Chemie und der metallverarbeitenden Industrie seit der Wende stillgelegt werden, sinkt die Nachfrage nach dem fossilen Energieträger. Bis 1995 wird der Stromverbrauch nach offiziellen Schätzungen stagnieren. Zwar sei in der CSFR, die bislang europaweit den größten Strombedarf pro Kopf der Bevölkerung aufwies, künftig mit einer Steigerung des privaten Konsums zu rech-

nen, dafür aber nimmt den Studien zufolge der industrielle Energieverbrauch ab.

Den Bergleuten stehen somit harte Zeiten bevor: Alleine in Nordböhmen wurden im vergangenen Jahr knapp 64 Millionen Tonnen schwefelhaltiger Braunkohle (1990 insgesamt 78,7 Millionen Tonnen) abgebaut, 58 Prozent der gesamten Energieproduktion stammte aus den damit befeuerten Wärmekraftwerken.

Bis Mitte der neunziger Jahre muß die durch die Erschöpfung vieler Lagerstätten ohnehin schrumpfende Förderung nach Vorgabe der Regierung um 4,5 Mil-

lionen Tonnen pro anno sinken. Die französische Gesellschaft Charbonnages de France, die in den achtziger Jahren in der Region Nord-Pas-de-Calais 22 000 Arbeitsplätze im Bergbau gestrichen hat, entwickelt derzeit im Auftrag Prags ein Schrumpfungsprogramm.

Um die Versorgung des Landes mit Energie künftig sicherzustellen, setzt die Regierung immer nachdrücklicher auf die Kernkraft. Tatsächlich befand sich das Land bereits vor der Wende ähnlich wie Frankreich auf dem Weg zum Atomstaat. Angesichts zunehmender Umweltschäden, die in den großen Ballungsräumen und im Erzgebirge katastrophale Dimensionen angenommen hatten, setzte schon die alte Regierung auf neue Kernkraftwerke. Der Anlagenbauer Skoda in Pilsen konstruierte in den achtziger Jahren einen 1000-Megawatt-Reaktor, der offiziell als „gereifte Weiterentwicklung“ des im ehemaligen Ostblock weitverbreiteten und seit der Katastrophe von Tschernobyl berüchtigten sowjetischen Kraftwerktyps „Woronesch“ vorgestellt wurde. Kritischen Stimmen zum Trotz gewannen im Laufe des vergangenen Jahres die Kernkraftbefürworter, zu denen selbst Vertreter der CSFR-Umweltschutzbewegung zählen, an Gewicht. Prag bewertet heute die Atomenergie als einzig mögliche Alternative, um die ökologische und wirtschaftliche Katastrophe abzuwenden.

MOŽNA, ŽE NEMEKOUŠE DOČKATI POULÉ OBRAZKU, KTORÁ JE VÝBICH VÝKONNÍ SOUČÁ A ŽE ČČFR NENÍ OSTROV VE STŘEDOTČHEM OCEÁNU...

Der Entschluß der an alternativen Energiekonzepten offenbar nicht sonderlich interessierten Regierung rief in Österreich Unruhe hervor. Nur 100 Kilometer von Wien entfernt liegt das umstrittene Kernkraftwerk im slowakischen Bohunice, dessen störanfällige Blöcke aus sowjetischer Produktion seit geraumer Zeit für Spannungen zwischen Wien und Prag sorgen. Im Dezember 1990 war eine österreichische Kommission zu dem Schluß gekommen, daß dort „jederzeit ein ernstster, unkontrollierbarer Atomunfall stattfinden kann“. Im Frühjahr bat Bundeskanzler Franz Vranitzky Prag, wenigstens zwei der Reaktoren abzuschalten. Als Gegenleistung stellte er gratis Ersatz-

strom und Kredite zu günstigen Konditionen in Aussicht.

Sein gleichzeitig vorgelegtes Fünf-Punkte-Programm zum Ausstieg aus der Atomenergie sieht vor, gemeinsam Kraftwerke zu bauen, ein grenzüberschreitendes Frühwarnsystem einzurichten und die CSFR direkt an die westliche Öl- und Gaspipeline anzubinden.

Während Prag die österreichische Forderung, die zwei Reaktoren abzuschalten, als unzumutbare Einmischung zurückwies, nahm Premierminister Marian Calfa die übrigen Vorschläge „interessiert“ zur Kenntnis. An den durch großzügige Kredite schmackhaft gemachten Ausstieg aus der Kernenergie denkt man in Prag

indessen nicht. Neben zwei bereits betriebenen nuklearen Komplexen von je vier Reaktoren des Typs „Woronesch“ mit jeweils 440 Megawatt befinden sich zwei weitere Anlagen mit je vier Reaktoren von 1000 Megawatt im Bau. Von den fünf geplanten Komplexen in dieser Größenordnung, die im Atomkonzept vorgesehen sind, ist einer schon in der Planungsphase.

Im Falle von Bohunice hat Prag die Um- und Aufrüstung der Anlage beschlossen. Ans Abschalten denkt heute niemand mehr. Denn immerhin ist dieses Kraftwerk Kernstück der slowakischen Wirtschaft, die von dort 28 Prozent ihres Energiebedarfs bezieht.

Jahrzehnts aus Lendl nahm die späte Ehre erfreut, aber nicht gerührt an. Das wäre doch zuviel Gefühl gewesen für ihn. der die nüchterne Analyse so liebt.

Ivan Lendl und sein neues Hobby

Zuschauer und Konkurrenten bekamen glänzende Augen. Ivan Lendl schwing in den Gruppenspielen der ATP-Weltmeisterschaft das Racket wie zu seinen besten Zeiten. Mit drei glatten Siegen, der Noch-Tschechoslowake gab nicht einen Satz ab, nahm der 31-jährige direkte Kurs auf seinen sechsten Titel beim traditionellen Saisonabschluß der Tennis-Profis. „Er ist der Mann, den es zu schlagen gilt“, meinte Jim Courier (USA), nachdem er die Lektion entgegengenommen hätte. Der Senior des Frankfurter Turniers fand dann seinen Meister im Benjamin des Achterfeldes. Pete Sampras (USA) ließ Lendl beim 6:2, 6:3-Sieg im ersten Halbfinale sportlich „alt“ aussehen.

Der Geschlagene nahm's gelassen. Hatte in der Pressekonferenz schnell wieder Spaß an den Wortquellen gefunden und offenbarte Erstaunliches. Der „workaholic“ des Courts betrachtet Tennis nunmehr als sein Hobby. „Das als Beruf anzusehen, darüber bin ich hinaus.“ Die Weltrangliste interessiert ihn nicht mehr sonderlich. Turniere will er gewinnen. Seit beinahe zwei Jahren hat der achtmalige Grand-Slam-Sieger bei keinem der vier bedeutendsten Turniere mehr den Pokal in der Hand gehalten. Er täte es zwar wieder gerne, aber es gibt wichtigeres für ihn: Die Familie – drei kleine Töchter, darunter Zwillinge und Frau Samantha. Zu Hause in Greenwich (Connecticut) traktiert Lendl zwar die Filzbälle genauso besessen, wie zu Junggesellenzeiten, aber er ist bei seiner Familie. Auf dem bescheidenen 25 000 Quadratmeter großen Grundstück hat er sich einen Platz mit dem Original-Belag der US-Open nachbauen lassen.

Niederlagen schmerzen, aber „ich mache mir nicht allzuviel Gedanken darüber“. Vor zehn Jahren habe er damit fertig werden müssen, heute und in fünf Jahren auch noch. Lendl kann's und will's nicht lassen. Warum auch? Er spielt weiter exzellentes Tennis. 1991 war sicher nicht das Jahr des Ivan Lendl. Zwar startete er furios, gewann 25 von 30 Spielen, aber eine Handverletzung warf ihn zurück.

„Nur“ drei Turniertitel stehen zu Buche. Vergleichsweise wenig. Aber in Frankfurt gab es für den künftigen US-Bürger ein besonderes Trostpflaster. Eine Abordnung tschechoslowakischer Sportfunktionäre zeichnete den Exilanten mit dem Titel CSFR-Sportler des Jahres aus.

TRUMFY MÁ BENZINA

Proklamace se čerpacích stanic příliš netýkají

Tolik proklamovanému vzniku malého a středního stavu se staví řada překážek. Privatizační komise od samotného počátku malé privatizace doslova bojuje s podniky o každou provozní jednotku, která by měla přijít do soukromých rukou. To je i případ čerpacích stanic. Kada z nich, přestože jejich privatizace byla schválena ministertvem pro správu národního majetku a jeho privatizaci, byla z malé privatizace vyháta. Důvod? Státní podnik Benzina si nechal ještě před předložemím privatizačního projektu schválit hospodářskou radou České vlády koncepci privatizace, podle níž je 750 čerpacích stanic rozděleno do tří skupin — pro budoucí akciovou společnost Benzina je vyčleněno 241 čerpacích stanic, pro zahraniční společnost 158 a zbytek pro aukční prodej — pro malou privatizaci 163 a pro velkou 179.

Některé privatizační komise toto rozhodnutí těchto čerpacích stanic po ukončení dražby nuti hospodářské rady neakceptují a i přes by nepředával novému majiteli. Jaké zmatky pokyn ministerstva nezatazovat čerpací ky při dodržení těchto svérázných pokynů stanic prvních dvou skupin je v dražbách mohou nastat, jsme viděli v šouu ČST, kdy prodávají. Vycházejí tak vsitice zájmům na-zaměstnanec čerstvých vydražené čerpací stá- sích podnikatelů, protože, jak nám řekl níce v Drahonělcích na Karlovarsku nevě- i ministr T. Ježek, pro aukční prodej vy- děl, komu má vlastně předit tržbu, zda členila Benzina čerpací stanice nejméně novému majiteli, či ještě Benzina, která pře- zajímavé. Ty nejvýhodnější si samozřejmě vod této čerpací stanice nepotvrdila. rozhodla ponechat. Zahraničním firmám, ja- Státní podnik Benzina se chová tak, jako ko jsou Total, Aral, Agip, ÖMV, ESSO, SHELL, by už předem vyloučil možnost, že by mohl Bp a ELF, vybrala čerpací stanice druhé a být schválen jiný konkurenční privatizační třetí kategorie, vyzádující nákladnou re- projekt. Přitom od ministra Tomáše Ježka konstrukci, která pro kapitálově silné sp- ovíme, že konkurenční projekty na tento mo- lečnosti není problémem. Jenže pro české- nopolní podnik zpracovávají Kaučuk Kratu- ko podnikatele rekonstruace čerpací stanic- pa a Chemické závody Litvínov. Jak je tedy ce v poslední čtvrté kategorii problémem vůbec možné, že hospodářská rada vlády je. Lze tedy vůbec privatizačním komisím pozehnala předložené koncepce budoucí zazívat, když sáhnou po některé z těch akciové společnosti Benzina, a dala tak do lepších? Samozřejmě státní podnik Benzi- rukou současněmu vedení tohoto státního na se zlobí stejně jako jeho zakladatel mi- podniků všechny trumfy? nisterstvo přirvávajícím vazbám z předlis- (I díky přirvávajícím vazbám z předlis- topadové éry) mocného spojení.

OBRAŇA ZUBY NEHTY

O tom, že je Benzina rozhodnuta bránit majetek budoucí akciové společnosti až do předpokádaného schválení jejího privati- začního projektu, svědčí mj. i instrukce, kterou v první dekádě října rozasílal podni- kový ředitel JUDr. Jiří Hrdý všem sedmi zá- vodům. Jejich ředitelům nařizuje, aby ne- umožnili privatizačním komisím prohlídku čerpacích stanic zařazených do seznamu budoucí akciové společnosti, aby se žádný zástupce nezúčastnil aukce těchto čerpa- cích stanic, aby nikdo nepodepisoval proto- kol o případné dražbě a aby žádný odprodeji

A MARVÁČNÍCI ?

Der Fernsprechnese Telekom will seine monatlichen Gebühren für Kabel- fernsehanschlüsse zum 1. Februar näch- sten Jahres um bis zu 24 Prozent erhö- hen. **NEVA SLOVI TELEKOKKACI**

PROČ ZAHRAŇIČNÍ FIRMY

Zastavme se u seznamu čerpacích stanic, určených pro zahraniční firmy. V původním seznamu jich pro ně bylo vyčleněno cel- kem 206. Tento počet se podle slov podni- kového ředitele Benziny JUDr. Jiřího Hrdé- ho zredukoval na 158 právě zásunou pri- vatizačních komisí, kterým se podařilo ně- které z těchto vyvolených »pump« odprodat v aukci. Nerespektovaly tento seznam, pro- tože vycházely z předpokladu, že si zaha- rované firmy mohou postavit benzinové sta- nice nové tek, jak to udělala rakouská fir- ma ÖMV u dálnice v Pávové. (Není bez za- jímavosti, že právě pro tuto firmu bylo v původním seznamu vyčleněno ke krátko- doběmu pronájmu a posléze »odprodeji

20 RAVI
2 KABELOVANE!
TELEOVAKY!

BÄUME ÜBERASCHEND GEFÄLLT: Auf dem Pariser Montmartre ist der Über ein Jahr dauernde Kampf um Renovierungspläne für den berühmten Place du Tertre beendet. In einer Überraschungsaktion wurden auf Anweisung der Stadtverwaltung am Samstag im Morgengrauen 17 von insgesamt 30 Bäumen gefällt. Vor einem Jahr hatten Renovierungsgegner den Platz besetzt, um den Beginn der Arbeiten zu verhindern. Sie protestierten gegen das Argument von Experten, von den Bäumen seien nur einige wirklich gesund. Sie seien zu dicht gepflanzt worden oder auch einfach zu alt und müßten ersetzt werden. Das wird nun geschehen. Damit kann nun auch das restliche Programm in Angriff genommen werden, das „aus dem etwas heruntergekommenen Platz wieder eine echte Zierde“ machen soll. „Da wird mit der Schablone feingemacht, und der dörfliche Charakter von Montmartre geht verloren“, meint eine Rechtsanwältin, die seit Jahrzehnten an dem Platz wohnt. Zu den lautstärksten Gegnern des Projekts gehörten die Maler, die auf dem Platz mit Touristen ihr Geschäft machen. Die Stadtverwaltung hat angekündigt, daß illegal auf dem Platz arbeitende Pseudo-Künstler zu verschwinden haben. Gemeint sind ein paar angebliche Maler, die in Wirklichkeit vorgefertigte und dem Vernehmen nach aus Asien eingeführte Serienproduktionen auf dem Platz anbieten.

ČESKÉ BRAMBORY

Většina hospodyněk jistě ví, jak se dělají francouzské brambory. Dnes vás naučíme brambory české které mají jednu velkou výhodu. Jsou laciné a má žete je udělat, i když třeba zapomenete nakoupit. Velkého množství surovin netřeba.

1 kg brambor, sůl, kmín, 1/2 litru mléka [může být i kyselý], 2 větší cibule, česnek podle chuti, majoránka, petrželka.

Otoupané brambory nakrájíme na kostičky nebo na plátky, osolíme, posypeme kmínem, majoránkou a cibulí, nakrájenou na kolečka. V pekáčku zalijeme mlékem, do kterého jsme rozkvedlali utřený česnek. Pečeme tak dlouho, až se na pokrmu udělá kůrčička. Sypeme petrželkou, zapíjíme kefirem.

JE TO HAK DOBRÉ. PART. II

Otomar Krejca wird 70

PRAG. Der tschechische Schauspieler und Regisseur Otomar Krejca wird am kommenden Sonnabend siebzig Jahre alt. Der einstige Leiter des Nationaltheaters, der nach dem „Prager Frühling“ in den Westen abgeschoben worden war, lebt und arbeitet jetzt wieder in Prag.

Aufgespießt

„Es gibt kein Volk, das ausländischerfreundlicher ist als die Deutschen.“

CDU/CSU-Bundestagsfraktionschef Alfred Dregger im Springer-Blatt „Bild“.

■ Přestože v Čechách vypěstované kapry znají již řadu desetiletí v mnoha zemích Evropy, nepochází tradiční český kapr z našich zemí. Do Čech se dostal kapr z lunajských oblastí, kde zavedl chov kaprů staří Římané. Přes Alpy a jižní Německo se dostal kapr i k nám, kde jej nasazovali nejdříve mníši, kteří přicházeli zakládat kláštery. Ve větším měřítku se začal kapr u nás pěstovat až ve 13. století.

Sie sind ihre besten Kunden

LONDON, 18. November (AFP). Auch die Pub-Besitzer sind offenbar selber ihre besten Kunden. Nach einer am Montag veröffentlichten Statistik der Organisa-

tion „Alcohol Concern“, die sich die Bekämpfung des Alkoholismus zum Ziel gesetzt hat, ist bei den britischen Wirten die Leber-Zirrhose zehnmal häufiger vertreten als in der sonstigen männlichen Bevölkerung. Auf die Pub-Besitzer und ge-

schäftsführer folgen in der Liste der Risikoberufe die Seeleute und Marine-Offiziere. Danach kommen die streßgeplagten Flugzeugpiloten und Flugzeuglotsen sowie Heeresoffiziere, Journalisten und Schriftsteller rangieren unter den 32 un-

tersuchten Berufen an 18. Stelle. Bei ihm tritt die Leber-Zirrhose zweieinhalbmal häufiger auf als beim Durchschnitts-Briten.

Die Weggenossen wanderten ins Gefängnis

Im Alter von fast 79 Jahren ist am Montag der frühere tschechoslowakische Staatspräsident Gustav Husak gestorben. Seinen Landsleuten bleibt er als Helfershelfer Moskaus bei der Strangulierung der Prager Reformpolitik des Jahres 1968 in Erinnerung, der aus Machtgier auch die Vernichtung der Existenz früherer Weggefährten in Kauf nahm.

vertretenden CSSR-Ministerpräsidenten vorlieb nehmen.

Husak (unser Archivbild) wurde am 13. Januar 1913 in einer kleinen Ortschaft bei Bratislava geboren, offiziell als Arbeiterkind, inoffiziell als Sohn eines Kleinbauern. Die Verdienste des Juristen und brillanten Intellektuellen

beim Aufstand gegen das von Nazi-Deutschland gestützte slowakische Regime im Jahr 1944 bestreiten auch seine Gegner nicht. Allerdings soll er schon als Mitglied der illegalen KP einen Hang zum pauschalen Aburteilen politisch Andersdenkender bewiesen haben, als er etwa die Juden als „unzuverlässig“ vom Widerstandskampf auszuschließen versuchte.

Am kommunistischen Putsch des Jahres 1948 in der Tschechoslowakei und der Machtergreifung des nach dem Zweiten Weltkrieg aus dem Moskauer Exil zurückgekehrten KP-Chefs Klement Gottwald hat Husak laut Berichten von Zeitgenossen von der Slowakei aus kräftig mitgearbeitet. Wenig später war er dann selbst Opfer der Methoden des Stalinismus. Er

wurde im Jahr 1951 verhaftet und 1954 — mehr als ein Jahr nach Stalins Tod — wegen „slowakischen Nationalismus“ zu lebenslanger Zuchthaus-Strafe verurteilt. Gottwald-Nachfolger Antonin Novotny hatte dabei entscheidend nachgeholfen. Er konnte die Haftentlassung des gefürchteten Rivalen Husak bis zum Jahre 1960 und die Wiederaufnahme in das Zentralkomitee der KP auch nach der Rehabilitierung im Jahr 1963 verhindern.

Tiefer Haß auf Novotny und hohes Sendungsbewußtsein waren laut Aussagen seiner damaligen Mitstreiter die Triebfedern Husaks in den folgenden Jahren, in denen er als Mitarbeiter der Akademie der Wissenschaften in Bratislava seine Rückkehr in die Parteiführung durchzusetzen versuchte. Er stellte sich an die Spitze derjenigen, die mehr Mitspracherechte für die Slowaken in der CSSR forderten, und verbündete sich mit den Reformkräften innerhalb der KPC. 1968 hatte er sein Ziel erreicht. Novotny wurde gestürzt, der Staat der Tschechen und Slowaken wurde im Zuge der Reformen in eine Föderation umgewandelt.

Alexander Dubcek hatte allerdings mit Husak wenig im Sinn: Slowakischer KP-Chef wurde Vasil Bilak, Husak mußte mit dem Posten eines stell-

vertretenden CSSR-Ministerpräsidenten vorlieb nehmen.

Als 1968 die ersten Panzer des Warschauer Pakts durch Bratislava rollten, soll Husak einem Parteifreund durch das Motorengedröhn und Kettengerassel zugerufen haben: „Ich werde unser Volk aus dieser Katastrophe herausführen.“ Tatsächlich aber guckte ihn die Breschnew-Führung als geeigneten neuen KP-Chef der CSSR aus: Er wurde im April 1969 zum KP-Generalsekretär gewählt.

Für die sowjetische Salamiaktik war Husak der geeignete Mann, weil viele Reformkommunisten ihm zu trauten, daß er nach der Besetzung retten werde, was zu retten war. Aufgewacht sind sie aus diesen Hoffnungen wohl erst, als die führenden Kräfte des „Prager Frühlings“ nach und nach ins Gefängnis wanderten oder ins Exil gingen.

Kommunisten hatten nach der „Normalisierung“ nicht mehr die Kraft, den 1975 auch zum CSSR-Präsidenten gewählten Husak aus seiner Spitzenposition zu verdrängen. Zwar löste ihn im Dezember 1987 Milos Jakes als KP-Chef ab, Husak blieb aber Staatsoberhaupt. Erst im Zuge der Wende mußte er Ende 1989 zurücktreten.

wurden wegen Erregung öffentlichen Argernisses zu 100 Pfund (290 Mark) Geldstrafe verurteilt. Der junge Mann sagte: „Wir beide wollten sehen, wie weit wir gehen konnten. Wir gingen aufs Ganze.“
KOLIK BUDE STAV VE VEJNÝ PRAVO ?

es sich auf einer Verkehrsinsel splitternackt auszog und sich ungeniert der Liebe hingab. Der Akt hatte am Donnerstag ein gerichtliches Nachspiel. Der 27jährige Sohn des früheren Bürgermeisters des Städtchens und seine 25jährige Freundin

KOLA BORACEZ

Gustav Husak gestorben

PRAG, 18. November (dpa). Der letzte kommunistische Präsident der Tschechoslowakei und ehemalige KP-Chef, Gustav Husak, ist am Montag im Alter von 78 Jahren in einem Krankenhaus in Bratislava (Preßburg) nach längerer Krankheit gestorben.

Leber-Transplantation kostet 250 000 Mark

Die Hamburger Universitätsklinik soll zu einem Zentrum der Teil-Leber-Transplantation von lebenden Spendern ausgebaut werden. Zunächst sollen jedoch nur Kinder behandelt werden, erklärte Professor Hans-Henning Hellwege, Oberarzt der Intensivstation. Zu den 14 Betten der Intensivstation der Eppendorfer Kinderklinik kämen jetzt vier weitere Intensivbetten. Wie Professor Christoph Broelsch mitteilte, kostet eine Teil-Leber-Transplantation rund 250 000 Mark. Eine Herz-Transplantation kostet vergleichsweise 140 000 Mark und eine Knochenmark-Transplantation 150 000 Mark. An einer etwa fünf Stunden dauernden Teil-Leber-Transplantation seien 20 Ärzte und 40 bis 50 Schwestern beteiligt. Die neue Transplantations-technik biete erhebliche Vorteile, man sei unabhängig von gestorbenen Spendern und könne daher auch einen günstigen Zeitpunkt für die Operation abwarten.

Der bis zu 50 Jahre alte Spender — Vater, Mutter, Onkel, Tante oder auch Großeltern — hat keinen bleibenden Verlust, da seine Leber in vier Wochen wieder auf 100 Prozent nachwachsen kann. Die Kinder sind meist bis höchstens vier Jahre alt. Die Erfolge der Teil-Leber-Transplantation sind sehr gut. Von den 28 Kindern, die Broelsch in Chicago — wo er die Methode entwickelte — operiert hat, leben noch 90 Prozent.

Havel verlangt mehr Macht

CSFR-Präsident will Referendum über Slowakei anordnen können

PRAG, 18. November. Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel hat größere Vollmachten zur Lösung der politischen Krise in der CSFR verlangt. In einer Fernsehansprache warf er am Sonntagabend den übrigen Politikern seines Landes vor, sie hätten sich als unfähig erwiesen, den Wählerauftrag zu erfüllen. Demnach solle der tschechoslowakischen Föderation innerhalb von zwei Jahren nach dem Sturz des kommunistischen Systems eine neue demokratische Verfassung gegeben werden. „Alles deutet darauf hin, daß es die Kräfte unserer Volksvertreter übersteigt, sich über das Zusammenleben in unserem Staat einig zu werden“, sagte Havel.

Der Präsident räumte ein, daß er seine politischen Möglichkeiten „bereits alle ausgereizt“ habe. „Wenn ich nicht fahrlässig den Rahmen meiner Vollmachten überschreiten und die Demokratie bespucken will, komme ich nicht mehr ohne Ihre Hilfe aus“, wandte er sich mit der Bitte um entschiedene Unterstützung direkt an die Bevölkerung.

Havel will unter anderem durchsetzen, daß der Präsident einen Volksentscheid über die Unabhängigkeit der Slowakei ausrufen kann. Das Föderalparlament

hatte ein solches Referendum vergangene Woche abgelehnt. Außerdem will Havel das Recht erhalten, das Parlament aufzulösen und vorzeitige Neuwahlen auszurufen. Die Föderation soll nach Havels Vorstellungen ein Parlament mit einer Abgeordnetenkammer und einem Nationalitätenrat haben, in den die Teilrepubliken ihre Vertreter entsenden — vergleichbar dem deutschen System mit Bundestag und Bundesrat.

„In gewisser Hinsicht geht es heute um mehr als vor zwei Jahren“, sagte Havel mit Blick auf die Lähmung der CSFR durch das Gerangel zwischen dem Parlament der tschechischen und dem der slowakischen Republik. Die Mehrheit der CSFR-Bürger wolle den Föderalstaat aufrechterhalten, meinte Havel.

Verkehrs-Insel
LONDON, 21. November (dpa). Ein junges Paar sorgte in der südwestenglischen Stadt Frome für ein Verkehrschaos, als

Kuře à la Havana

HAVANA: V Havane a v dalších kubánských městech byl zahájen prodej malých kuřátek z inkubátoru, která si mohou obyvatelé sami vykrmit. Toto opatření má pomoci řešit stále větší nedostatek masa a potravin vůbec. List Tribuna zdůraznil, že rozvoj chovu kuřat v bytech má být „odpovědí na omezení v distribuci potravin“, a přináší podrobný návod, jak s kuřaty zacházet, aby přežila kritických deset dnů po opuštění inkubátoru a adaptovala se na podmínky života i v městském bytě. Článek však neobsahuje radu, co jíst, než kuře doroste patřičné velikosti.

PODIVNÉ DEMENTI

Ve čtvrtek jsme uvedli, že se bývalý prezident republiky Gustav Husák smířil s Bohem a přijal s rukou trnavského arcibiskupa Jána Sokola svátostní nemocných. Zpráva jistě i v řadě našich čtenářů vyvolala rozporné pocity, protože však nejsme jako oni, věřící tento směr přijali. Pro nezávislé noviny Rudé právo to byly asi příliš hořké kapky, takže všichni přispěchaly s vyjádřením, že »se do jeho pokoje vnutí arcibiskup trnavský a primas slovenský Ján Sokol a pacient mu v tom vzhledem k vážnému stavu nemohl zabránit«. Kdyby nešlo o tak zásadní otázku, jakou jsou poslední věci člověka, každý by toto dementi přišel se shovívavým úsměvem. Takto však bude hluboký smutek nad tím, proč se umírající musí stát předmětem nechtuté polemiky jen proto, že býval generálním tajemníkem ÚV KSČ.

Havels zweite Revolution ...

„Präsident Vaclav Havel hat in seiner Fernsehansprache zu einer neuen November-Revolution aufgerufen“, schreibt das tschechoslowakische Blatt „Mlada fronta dnes“. Das trifft den Nagel auf den Kopf. Genau zwei Jahre, nachdem ein brutaler Polizeieinsatz gegen Demonstranten in Prag die Massenbewegung zum Sturz des kommunistischen Regimes auslöste, forderte Havel die Bevölkerung erneut zum Widerstand auf. Zielscheibe des Protestes sollen diesmal unfähige Volksvertreter sein, die entgegen dem Wählerauftrag nicht imstande sind, dem vom Nationalitätenstreit gebeutelten Land eine neue Verfassung zu geben. Als Mittel kommen Unterschriftenlisten, Bürgerinitiativen und Kundgebungen in Frage: Samt-Revolution, die zweite.

Darf man in einer Demokratie — zumal in einer jungen und noch instabilen ... S DVOULETÝM ZPOZDENÍM?

FÜR VACLAV HAVEL gingen am Dienstag fast 20000 Schüler und Studenten in Prag auf die Straße. Mit ihrer Demonstration unterstützten sie die Forderung des tschechoslowakischen Präsidenten nach erweiterten Vollmachten, um der politischen Krise im Lande begegnen zu können. So verlangt Havel von dem Bundsparlament die Vollmacht, ein Referendum über die künftige Staatsform umzusetzen. Ein Verfassungsgesetz soll ihm zudem die Möglichkeit einräumen, im Fall einer Auflösung des Parlamentes und der Ausrufung von Neuwahlen Gesetze per Dekret in Kraft zu setzen. Der Protest der Studenten richtete sich insofern auch gegen die Parlamente der Tschechen und Slowaken, die unfähig seien, sich über eine zukünftige politische Ordnung zu einigen.

wie der CSFR — die Bevölkerung gegen die gewählten Politiker mobilisieren? Könnte sich der Appell an die außerparlamentarischen Kräfte des Volkes nicht am Ende gegen die parlamentarische Demokratie selbst wenden? Havel hat keine andere Wahl, weil das Provisorium CSFR ihm keine institutionalisierten Mittel zur Überwindung der drohenden Agonie in die Hand gibt. Er muß öffentlich Druck machen, damit das Parlament nicht erneut seinen Vorschlag zurückweist, den Präsidenten zur Ausrufung vorzeitiger Neuwahlen oder eines Volksentscheids über die Zukunft der Föderation zu ermächtigen.

Havels Ansehen und seine Integrität garantieren dafür, daß die Basisdemokratie nicht ausartet. Die Samt-Revolution frisst vielleicht ihre Kinder, ihren Vater sicher nicht.

Um sechs Uhr beim Kelch

ug PRAG, 20. November. Die Bierwirtschaft U Kalicha (Beim Kelch), die der tschechische Schriftsteller Jaroslav Hasek mit seinem Roman „Die Abenteuer des braven Soldaten Schwejk“ berühmt gemacht hat, ist im Zuge der Privatisierung in der CSFR den früheren Besitzern zurückgegeben worden. Das Lokal, in dem sich der Sappeur Woditschka mit seinem Freund Schwejk auf dessen Vorschlag für „nach'm Krieg um sechs Uhr abend“ verabredete, wurde nach seiner Privatisierung am vergangenen Sonntagabend um 18 Uhr wiedereröffnet.

Zum Umtrunk aus Anlaß der offiziellen Wiedereröffnung der Kneipe kam unter anderem Finanzminister Vaclav Klaus. Außerhalb seiner dienstlichen Obliegenheiten war auch CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier erschienen. Die Küche sei tschechisch, das Bier komme im Unterschied zu den Angaben im Schwejk-Roman aus Pilsen, berichtete die Prager Zeitung „Lidove noviny“.

ES GIBT KEINE ČECHSKÉ KUCHĚ, NUR BŮHEMSKÉ! ZA 1. REP. SE ČECHOSLOVENSKO PĚLA NEBECKÝ „ČECHOSLOVENKŮ“ VIZ STARÉ ČEST. PASY AŤO.

KDYŽ ZÁKON MÁ MEZERY ...

Asi budu zatčen. Proč? Pošeptal jsem svým známým, aby ti zase sdělili svým známým a ti to řekl zase dál. Co? Aby si po přijezdu do naší divukrásné země dali notný pozor. Na všechno, od peněženky až po podezřele přivětlivé osoby. A těm mladším jsem vzkázal, že tu obchází venerium včetně AIDS. Proč mám obavy ze zatčení? Mchl bych být stíhán pro šíření poplašné zprávy! Nevěříte? Ale ano, když totiž chebštl radní chtějí svou Marxovu alej, kde místo stromů stojí prostitutky, zlikvidovat alespoň tím, že by na hranici cizince varovali před venerickými chorobami, prokuratura to odmítla. Šlo by o šíření poplašné zprávy. A to je protizákonné! Proto dál stojí holky v oně ulici a »obšťastňují« zahraniční zákazníky, postávají šňdrou u jiných hraničních přechodů, uspávají cizince v bytech i hotelech, okrádají za bílého dne. Ani v hotelu si není člověk jist. V teplickém De Saxe zaklepal na dveře pokoje, překvapenému hostu stříkl osov do očí a připravili jej o věci za rovných sto tisíc. Už měsíce se křičí, jak je legislativa v téhle oblasti nedokonalá, policie nemá pravomoci, prokuratura krčí rameny nad mezerami v zákonech. A nic se nemění. Ani tehle obraz naší země, s níž prvé setkání může být i posledním. A pak se o »šíření poplašné zprávy« postarají ti, kteří ruku podsvětlí pocítili na vlastní kůži. Není na čase vynáslit pracovní pohotovost pro poslance všech zastupitelstev, od obecních až po federální, aby už řekl dost těmto mezerám v zákonech, které téhle zemi tak krutě ubližují?

... DAL SE TO ZÁKON FIZIKÁLV...

in Oslo, nach ihrer Ansicht liege das Amundsen-Zelt jetzt unter einer festen 15 Meter dicken Schneedecke. Das Zelt und Amundsens Ausrüstung sollten in Norwegen ausgestellt werden. Kristensen kündigte an, sie werde im antarktischen Sommer, also im europäischen Winter, mit einer raffinierten Radar-Anlage aufbrechen. Vor fünf Jahren hatte die Frau vergeblich versucht, den Südpol auf der Amundsen-Route auf Skiern zu erreichen. Diesmal will sie einen Schnee-Scooter benutzen. Amundsen hatte vor 80 Jahren eine Art Wettlauf zum Südpol gegen den Briten Robert F. Scott gewonnen. Der Brite und seine vier Begleiter hatten den Südpol sechs Wochen nach ihm erreicht. Auf dem Rückweg waren sie erfroren. Ihre Leichen wurden nie geborgen. Amundsen lebte bis 1928.

Sen o prosperujícím státu se rozplývá

BONN: »Před Evropskými společenstvími stojí otázka, zda má smysl uzavírat nyní dohodu o přidružení s misející federací dvou republik, které se vydávají různými směry,« upozornil včera list Die Welt na zřetelom na státoprávní vývoj v ČSFR. Pod titulkem Blokáda v Praze přitom zdůrazňuje, že jedna z republik kráčí na Západ a druhá na Východ.

»Za současných podmínek je ČSFR neovladatelná,« soudí deník. »Hospodářská reforma je blokována, vzhledem k vnitřní

Bliže k Evropskému společenství

BRUSEL: Při závěrečných jednáních o dohodě o přidružení ČSFR k Evropským společenstvím, která se konají v Bruselu, byla včera úspěšně dohodnuta většina zbývajících otevřených otázek včetně obchodu ocelářskými a zemědělskými výrobky a finanční spolupráce. Slibně pokračují jednání o obchodu textilními výrobky, službách, ochranných a antidumpingových opatřeních, hospodářské soutěži a duševním vlastnictvím. V souvislosti s článkem dohody týkajícím se dopravy jedná delegace ČSFR s Reckem o jeho požadavcích na dlouhodobé řešení tranzitu českých kamiónů přes čs. území.

destabilizaci odmítají zahraniční zájemci investovat svůj kapitál. Nacionalismus na Slovensku se přitom spojuje se socialistickými a trhu nepřátelskými tendencemi.

Po odmítnutí referenda je jen malá naděje, že by mohlo dojít k oddělení obou republik demokratickým a ústavně obvyklým způsobem,« zdůrazňuje autor článku Karl-Peter Schwarz. Pokud jde o slovenský cíl, jímž je vytvoření národního státu, panuje v Bratislavě jednota. Otázkou však zůstává, »jak dlouho ještě chce tento opožděně narozený plod nacionalistické epochy setrvávat v ochranném teple federativního inkubátoru.«

Poté, co ztroskotala jednání o novém státoprávním uspořádání, zabránili slovenští křesťanští demokraté a nacionalisté za podpory českých komunistů referendu. Federální a separatistické síly se navzájem blokují, chybí vůle ke kompromisu. »Sen o stabilním a hospodářsky prosperujícím státu Čechů a Slováků se rozplývá,« píše Die Welt.

DAS ZELT UND DIE NORWEGISCHE FLAGGE, die ihr Landsmann Roald Amundsen im Dezember 1911 nach der Entdeckung des Südpols dort zurückgelassen hatte, will die 41-jährige Norwegerin Monica Kristensen freilegen. Die Forscherin sagte am Donnerstag

Lebensmittelkarten in St. Petersburg

MOSKAU (Reuter). Die zweitgrößte sowjetische Stadt St. Petersburg, ehemals Leningrad, muß nach Angaben ihres Bürgermeisters Anatoli Sobtschak im Dezember Lebensmittel in staatlichen Läden rationieren; ab 15. Dezember würden Karten für alle Lebensmittel eingeführt.

AT ŽIJI ŽANONILOVÉ!

Bis zur 8. Woche schmerzlos

AUGSBURG, 21. November (AFP). Bis zur achten Woche nach der Befruchtung kann ein Embryo mit an Sicherheit grenzender Wahrscheinlichkeit keinen Schmerz empfinden.

Bis zur achten Woche fehlten die anatomischen Voraussetzungen für Schmerzempfindung.

Nach der 8. bis zur 21. Woche entwickelte sich zwar die Schmerzwahrnehmung kontinuierlich, doch sei ein „Schmerzlebensnis“ unwahrscheinlich.

Aufgespießt

„Es handelt sich bei uns um eine postfeudale Gesellschaft, die gerade einen Versuch unternimmt, sozialdemokratisch zu werden.“

Der Justizminister der russischen Föderation, Nikolaj Fjodorow, in einem Interview der „Süddeutschen Zeitung“.

O JE, O JE, O TĚMÍNĚ,
CO TOMU ŘÍKAŠ, LENINE?
SEBRALI TI NAZEVO MĚSTA,
Z ULIC ZNIZLA BOLŠEVICKÁ, NEKA,
DOSUD POLEHÁVAŠ V KREMLU
A ZAPACHÁŠ V TOTĚ KRĚČTU,
V ČAK BRZY PŘIJDE POVEL
A ZMENÍŠ SE DO ZAŠLOUŽ
V PRAČH A PODEL!

Orient v telefonní budce

V Hradci Králové na třídě Karla IV. vznikla v těchto dnech nejmenší provozovna zvaná OAZA. Je to vlastně miniespreso, kde si labužníci mohou pochutnat výhradně na orientálních specialitách — sendviči plněném ostrou masovou směsí proloženou bambusovými výhonky, arabském čaji či arabské kávě s přísadou koření Heil, vařené výhradně ze stříonu v džezvách. Všechny druhy koření, které jsou k přípravě těchto specialit potřebné, pocházejí z jižního Súdánu, Sýrie, Libye, Jordánska. Tyto státy totiž nový majitel miniespresa Pavel Kodeš navštívil v době, kdy tam působil jako zahraniční montér a mohl se seznámit s tamější kuchyní. V krátké době nabídka v miniespresu rozšíří o ammánské palačinky. Tato skutečně miniaturní provozovna o rozměrech 160 krát 80 cm vznikla na místě dvou zrušených telefonních budek. **VČETNĚ WC?**

Exkluzivní Giovanni

(lhp): Stavovské divadlo se po dlouhé rekonstrukci otevře začátkem prosince také pro operní umění. A samozřejmě jedním dílem, které může legitimně zahajovat zdejší novou éru, je Mozartův Don Giovanni, s nímž je budova divadla spjata od památné světové premiéry pod autorovým řízením v říjnu 1787. Včerejší tisková konference, netradičně situovaná přímo do prostoru jeviště a hlediště, odpovídala na mnohé otázky: nová inscenace je dílem mezinárodního týmu, v němž je značný podíl mladých umělců. Režie byla svěřena

Jižní Čechy mají univerzitu

České Budějovice se staly místem jediné historické události, která se jistě výrazně zapíše do dějin celých jižních Čech.

Své ustavení tu totiž oslavuje nová Jihočeská univerzita. Byla zřízena zákonem České národní rady z letošního 9. července a vznikla z dosavadních dvou fakult sdílelých v Českých Budějovicích — agronomické fakulty VŠZ a pedagogické fakulty UK. Akademický senát nové univerzity nyní vyhlásil další tři fakulty — biologickou, zdravotně sociální a teologickou. Senát rovněž navrhl panu pre-

zidentovi jmenovat rektorem nové univerzity doc. PhDr. Jiřího Diviška, dosavadního děkana pedagogické fakulty. Jak řekl ThDr. Flossmann, pověřený řízením teologické fakulty, je struktura Jihočeské univerzity výbornou symbiózou celkové péče o člověka — od jeho výživy, přes starost o přírodu, ve které žije, výchovu dětí a mládeže, pomoc nemocným a starým lidem až po péči o duchovní potřeby lidí. Oslavy ustavení Jihočeské univerzity probíhají v Českých Budějovicích celý tento týden. Začaly v úterý večer studentským průvodem a happeningem na náměstí, v sobotu pokračují setkáním studentů a pedagogů univerzity se zástupci měst České Budějovice, Linec a Pasov na hraniční hoře Třístoličník na Šumavě a skončí v neděli pontifikální mší sv., slavnostním Te deum v Českokobudějovické katedrále sv. Mikuláše.

OSUD TRŮNU BYL JEHO OSUDEM

Sedesát osm let je dost dlouhá doba. Sedesát osm let vlády je už něčím výjimečným, něčím, co dokáže vtisknout pečeť celé epoše. Monarcha, o kterém mluvím, se stal symbolem mládí našich prababiček a pradědečků, stal se sloupem rodové říše, když se ujal trůnu za bouřlivých událostí roku 1848. Byl více úředníkem než kavalerem v těch časech soumraku šlechty a rozkvětu buržoazie. V alpském tralalátku býval zachycován jako vášnivý lovec, jinak byl spíše suchý, s vysoce vypnutým pocitem odpovědnosti. Tiše vladářských povinností, ale také několik ran, zasáhly jeho početnou, rozvětvenou rodinu. Bratr Maximilián doplatil smrti na své mexické dobrodružství, syn a dědic spáchal sebevraždu za nejasných okolností, manželku Alžbětu zavraždil italský fanatik. I říše zděděná po předcích doznala za jeho života velkých změn. Nejúpornější váikou, kterou prošla, bylo střetnutí s Vilémovým Německem; Uhry si vydobýly dualismus, aby mohly o to více přitisknout své slovanské poddané. Naši předci často označovali ty časy jako plně národního útlaku, dnes však zavládla spíše showbovavá vzpomínka na „staré dobré Rakousko“. První tehdejší sloka hymny je nejužitečnější ilustrací:

Zachovej nám Hospodine,
cisaře a naši zemi
Dej ať z útry moc Mu plyne,
ať je moudrým vladařem!
Hajme věrně trůnu jeho
proti nepřítelům všem;
osud trůnu Habsburského
Rakouska jest osudem!
Cisář František Josef I. zemřel před 75
roky, 21. listopadu 1916.

Stokoruny se soudruhem Klementem Gottwaldem. Jako nové. Tel. 428 51 91
nělépe

22.11.91

Olda Kokoschková v Praze

(ro): Paní Olda Kokoschková je vysoká, vážná dáma poněkud anglického vzezření. Za svobodna se jmenovala Palkovská a její muž, rakouský malíř světové proslulosti, se s ní seznámil v 30. letech v Praze. Přijel v září roku 1934 na 14 dní a zůstal tu čtyři roky. Ne, nebylo to prý kvůli ní, jak řekla paní Olda na včerejší tiskovce novinářům. Praha ho okouzila a také jí ve svých plátech oslavil tak, jako snad žádný z malířů pocházejících z české kotliny. Paní Olda byla spíše příčinnou malířova odchodu po mnichovské dohodě, kdy se bála, že pro jejího muže nebude v Čechách bezpečno. Nyní paní Olda, manželka v 80. roce zesnulého Oskara Kokoschky, navštívila Prahu, aby zhlédla světovou premiéru jeho dramatu Comenius, které v Divadle na Starém Městě nastudovali T. Juřička a J. Soměš. Podle slov paní Kokoschkové byla manželova literární činnost vedle jeho hlavní tvorby malířské jakýmsi druhem kompenzace. Věly vztah k městu, které znamenalo tolik pro manželovu tvorbu, projevila paní Olda nejen slovy. Darovala pražské Národní galerii soubor 95 Kokoschkových grafik, jejichž vernisáž se konala letos v létě.

Švec pro Čechy a svět

»Podobalo se to krásnému snu, stál jsem na balkóně s vyhlídkou na náměstí ve Zlíně, ve městě, kde jsem vyrostl a které jsem téměř před padesáti lety, těsně před vpádem nacistů, opustil.« Tímto vyznáním Tomáše J. Bati o návštěvě Zlína v prosinci 1989 začíná knížka jeho paměti, kterou napsala spolu s ním kanadská novinářka a spisovatelka Soňa Sinclairová. Na tiskové besedě nám autorka, která také pochází z Čech (narodila se v Úpici), řekla, že se zná s panem Batou mnoho let, což jim vzájemný kontakt při psaní usnadnilo. Snažil se obsáhnout Baťovy zkušenosti podnikatelské (předseda dnes správní radě společnosti, která vyrábí a prodává boty po celém světě a zaměstnává sedmdesát tisíc lidí v třicetiděsáti zemích), ale zobrazit i jeho rodinné záležitosti. Když začali na knize pracovat, dohodli se, že nebudou mluvit jen o úspěších, ale i o potížích, k nimž například patřil dlouholetý spor T. J. Bati s jeho strýcem Janem, či problémy s podnikáním v Jižní Africe. Knížka Baťa — Švec pro celý svět vydal Melantrich a v pondělí 25. 11. mezi 15.30 a 17.30 h budete mít jedinečnou příležitost dát si ji podepsat panem Batou v reprezentační prodejně Melantrichu na Příkopech 3 v Praze 1.

do prodeje. Vedení opery ND však myslí na mladé posluchače a představení 4. 12. věnuje Hudební mládeži za jednotnou cenu 30 Kčs. Pro všechny ostatní reprízy je stanoveno diferencované vstupné 40 až 800 korun.

● Klobouk označený iniciálami Winstona Churchilla, který bývalý britský premiér nosil na oficiální návštěvy, byl v pátek prodán v aukční síni Christie's za 6600 liber (více než 11 000 dolarů).

»Porodní« rizika

Za těžkých porodních bolestí se derou na svět dvojčata, děvčátko se jmenuje Demokracie, chlapec Stát. Za pomocníka se již podruhé svým základním projevem přihlásil prezident ČSFR Václav Havel. Přes zjevnou pečet »salvátorství« v úvodní části je třeba dát panu prezidentovi za pravdu, že naše zákonodárné sbory se dostaly do patové situace a zřejmě již nic podstatného nevyřeší. Prezident proto žádá novelu ústavního zákona, aby mohl vyhlásit referendum, chce získat právo rozpouštět Federální shromáždění atd. Jde tedy opět o posílení prezidentských pravomocí. Obávám se však, že za současné situace uhořela kosa na kámen. Dnešní parlament jen stěží přistoupí na prezidentovy návrhy a dobrovolně ukončí svůj život (i když by to bylo v tomto případě asi nejrozumnější). Může se tak nakonec stát, že ke konfliktu národním ještě přibude spor prezident kontra federál. Svá práva si totiž i nepřítel funkční parlament úzkostlivě střeží. Demokracie se v posttotalitním období rodí velice těžko, je však třeba si uvědomit, že jde o proces zdoluhavý, související s tvorbou politického pluralitního systému. Bez něho nepomohou ani důvěryhodné osobnosti s mandáty poslanců. A císařský řez může vše šťastně ukončit, bohužel však může zemřít také rodička i s dvojčaty.

Olivová ratolest ze Slovenska

Od televizního vystoupení českého premiéra P. Pitharta uplynulo sedm dní a o svůj názor na česko-slovenské vztahy se s televizními diváky podělil i premiér slovenský J. Čarnogurský. I když po vystoupení toho prvního zazněly zvláště na české straně rozhořčené hlasy, nutno přiznat, že to byl, i když neobratný, pokus o smír. Na společných jednáních obou národních reprezentací toho bylo vysloveno tolik, že se až zdálo, že se v tom mohli slovit utopila podstatná problému.

A právě k podstatě mluvil hlas J. Čarnogurského. Podrobně vysvětlil rozdílnost stanovisek české a slovenské reprezentace ke státoprávnímu uspořádání. Zatímco SNR přijala koncepci dvou silných republik spojených navzájem smlouvou, česká strana smlouvu odmítá. Staví dilema buď poměrně pevná federace, nebo rozchod. Podle názoru slovenské strany má společný stát tyto republiky zastřešovat a vykonávat za ně, na základě jejich způsobilosti, činnosti, které republiky dost

dobře nemohou vykonávat samy.

V závěru vystoupení připomněl slovenský premiér slova druhého prezidenta E. Beneše z prosince r. 1933: »Čech musí v tomto sjednocovacím procesu dát Slovákovi svou způsobilost organizační, svou metodičnost v práci, svou západoevropskou schopnost chápat celý život racionálně, svou vytrvalost a solidnost v dení činnosti, svou aktivitu a průbojnost v podnikání. Slovák musí dát českému životu nový kontakt s původnější lidovou kulturou po stránce biologicko-sociální, musí dát citovou korekturu českému racionalismu a humanizovat jej, musí mu dát novou zásobu biologických a citových prvků pro tvorbu nových kulturních hodnot, zvláště na poli uměleckém a sociálním.«

Český premiér tuto ruku nabídnout ke směru přijal: »V tomto projevu jsem viděl náznaky dobré vůle a nechci být netrpělivý.« A právě trpělivost nám v řešení těchto spleťových otázek budoucího státu chybí snad ze všeho nejvíce.

.. ZAŘÁZENÍ DO KULOHETU..!

Nad Tatrami se blýská

BRATISLAVA/PRAHA: Nedělní projev prezidenta republiky a jeho iniciativní návrhy po předvěčejším relativním tichu vyvolaly včera bouři. SNS hodlá z prezidentových návrhů podle slov J. Prokeše podporovat pouze předčasné volby, které by nahradily referendum (ačkoliv V. Havel nic takového striktně nenavrhl). Na věřejší tiskovce SNS v Praze padlo více překvapivých tvrzení. Jednokomorový federální parlament je pro tuto stranu nepřijatelný. Federální byrokracie je pry' ochotna obětovat demokracii a nastoupit jugoslávskou cestu, jen aby se udržela u moci. SNS se podle slov A. Hrnka chystá rovněž v nejbližší době vyslovit nedůvěru vládě SR. Cítí se být

schopna obsadit kterékoli ministerské křeslo v této vládě. Smích novinářů vyvolalo Hrnkovo tvrzení, že z vajčkového útoku na prezidenta Havla není třeba dělat aféru. »V Americe na prezidenta střelily už 200 let.« řekl.

HZDS nepodpoří prezidentovy návrhy. Vl. Mečiar tvrdí, že V. Havel je současně sil, které politicky selhaly. HZDS se domnívá, že ani jeden z prezidentových návrhů nezíská podporu nejen poslanců opozičních stran, ale ani vládních. Hnutí se vyslovuje spíš pro vypsaní předčasných parlamentních voleb. R. Filkus se vyslovil pro nevyhnutelnost zásahů z centra do ekonomické reformy. Předseda Slovenského národně demokratického hnutí P. Brňák řekl, že když se vedoucí politický reprezentant státu začne schovávat za lid a vyzývá ho, aby otevřeně vystupoval proti zákonodárným sborům, svědčí to o tom, že vyčerpal mandát získaný ve volbách a měl by odstoupit. Komentář tu jistě netřeba...

Zemřel G. HUSÁK

BRATISLAVA: V bratislavské Nemocnici s poliklinikou akademika L. Dércera zemřel včera krátce po poledni bývalý prezident ČSSR a generální tajemník ÚV KSČ Gustáv Husák. Jak informoval přednostka kliniky anesteziologie a resuscitace doc. MUDr. Milan Májek, CSC., příčinou smrti bylo selhání srdečního, cévního a dýchacího systému. G. Husák se narodil 10. ledna 1913 v Bratislavě, otec byl dělník. Vystudoval práva na bratislavské Univerzitě Komenského a až do r. 1944 pracoval jako právník. Jeho životní dráha byla těsně spjata s osudy KSČ, do níž vstoupil ve svých 20 letech a z níž byl dvakrát vyloučen — poprvé v padesátých letech a podruhé v únoru 1990 po pádu komunistického režimu v Československu před dvěma lety. Po změnách v SSSR souvisejících s nástupem M. Gorbačova do čela KSSS, byl G. Husák v prosinci 1987 ve vedení KSČ nahrazen M. Jakešem. Prezidentem republiky zůstal až do 10. prosince 1989, kdy pod tlakem politických událostí vyhověl požadavku Občanského fóra a abdikoval. Před svou smrtí žil v ústraní v rodinné vilce v Bratislavě. Jak jsme již ve čtvrték informovali v našem listě, těsně před koncem se G. Husák smířil s Bohem. Rozloučení se zesnulým se uskutečnilo na přátelských a uzavřeném rodinném kruhu. .. A BOH SE TANKY STÍLIL S NIMI ?

TAKÉ BYL SLOVÁK

Věštba F. R. Čecha se pomalu naplňuje — Fedor Gál přesídlil do Prahy, Gustáv Husák bude co nevidět prohlášen za mučedníka. Minuta ticha, kterou uctila slovenská vláda jeho památku, nejenže zpochybnila smysl naší sametové revoluce, ale dotkla se nešetrně i těch, kteří normalizační vládu slovenského prezidenta pocítili na vlastní kůži. Při věřejším posledním rozloučení s normalizačním prezidentem (a bývalým »generálním« ÚV KSČ) se v bratislavském krematoriu s ním vedle jeho věrných bývalých spolupracovníků, jako je M. Jakeš, J. Lenárt, P. Colotka, J. Obzina aj., přišli rozloučit i dnešní nejvyšší představitelé slovenské politické scény J. Čarnogurský a F. Mikloško. Máme to chápat jako křesťanský akt smíření a oduštění, nebo jako projev díky za to, co během své vlády pro slovenský národ udělal? Slovenští představitelé tak předvedli, že při tzv. hledání identity slovenského národa dovedou ocenit každého Slováka, který to v životě někam dotáhl. Glorifikaci člověka, který pomřbil demokratizační proces

Žárovkové referendum

(štp): Vzpomínáte si na televizní seriál o kuchyň Svátovi Kuřátkovi? Hrál ho Josef Dvořák a hrál ho, jako skoro všechno, báječně. Součástí seriálu byla i hra pro televizní diváky, kteří rozsvícením či zhasínáním žárovek vyjadřovali, kudy by se měl děj ubírat dál. Sídlištní satelity se pak měnily v bláklající roje světlušek obřích rozměrů. Naši vysokoškolačci, zjevně inspirovaní, si zavzpomínali a vyzývají všechny, aby v neděli, až se v Deníku ČST ozve otázka: Přejete si žít ve společném státě jakožto demokratické federaci dvou rovnoprávných republik?, kteří budou chtít odpovědět kladně, rozsvítili. Svou iniciativu, mající formu happeningu, označují za počin nepolitický, který však může být i něčím víc než happeningem.

Demokratische Erleuchtung

PRAG, 25. November (AFP). In der Tschechoslowakei haben am Sonntag nahezu drei Millionen Haushalte ein deutliches Zeichen für die Einheit des Staates gesetzt. Bei einer Fernsehshow hatten zwei Studenten, ein Slowake und ein Tscheche, die Zuschauer aufgefordert, die Frage „Wollen Sie in einem gemeinsamen Staat leben, das heißt in einer demokratischen Föderation mit zwei gleichberechtigten Republiken“ mit dem Anschalten von je zwei 100-Watt-Birnen zu bejahen. Diese Fragestellung für ein Referendum hatte das Parlament kürzlich mit den Stimmen der slowakischen Abgeordneten und der Kommunisten abgelehnt.

Das Fernsehen hatte die Elektrizitätswerke des Landes informiert, um einen Zusammenbruch der Versorgung zu vermeiden. Wie der Leiter der tschechoslowakischen Versorgungsbetriebe, Jiri Borsky, sagte, stieg der Verbrauch um 550 Megawatt, was etwa drei Millionen Haushalten entspreche. Nach Angaben

Pražského jara, se filozofie Českého národa rozchází se slovenskou filozofií, což přitvrzuje trumpf a pocit zadostiučinění nejen pohrobkům bývalé komunistické éry, ale zasazuje i citelnou ránu snahám o zachování společného státu.

Polevč. ve 1 hr. 886

TO TAKO NE !!!

des Fernsehens, das pro Haushalt zwei Erwachsene rechnete, sprachen sich damit mehr als die Hälfte aller zehn Millionen Wähler für die Einheit aus.

Čest' tvojej čistej pamiatke, kolega Husák... Aneb - všechno má své meze!

„Súdruhovia a súdrůžky, drahí spoluobčania...“
(také Vám ještě při těchto slovech běží mráz po zádech?)
Takhle začínala většina projevů jednoho z největších zločinců v historii Československa, nejvýše postaveného organizátora období tzv. normalizace, Gustáva Husáka.

- ★ Dvě stovky mrtvých, jež ruští okupanti v 68. roce zastřelili nebo v ulicích rozezdřili tanky a tisíce raněných.
- ★ Zastřelení lidé v pohraničním pásmu při pokusech o útek z komunistického lágru, nazývaného Československá socialistická republika.
- ★ StB, bití, sledování, cenzura, vězení, vodní děla, výslechy, slzný plyn a prvomájové manifestace.
- ★ Ve světovém měřítku bezprecedentně bezohledná, katastrofální devastace životního prostředí.
- ★ Kontaminované potraviny. Rakovina. Oslavy VŘSR.
- ★ Budování socialismu, pětiletky, zastaralé a neproduktivní hospodářství, slepé kopírující nefunkční model dnes již neexistujícího CCCP.
- ★ Atakdale atakdale ... po celých těch dlouhých 21 let.

19. listopadu uctilo předsednictvo SNR památku zločince, který je za toto všechno odpovědný. Ano, zrak Vás nešálí: **hlavy demokraticky zvoleného slovenského parlamentu se dobrovolně a ze své vlastní vůle poklonily památce nejvyššího bolševika!** Pánové se poklonili hlavnímu organizátorovi a leadrovi všeho výše zmíněného. A slovenská reprezentace prostála v hlubokém zármutku celou minutu! Celou jednu minutu stáli v pozoru ti, které si lidé zvolili jako své zástupce - poté, co svrbli Husákem instalovanou stagnací a bezprávím!

Poté vyjádřilo předsednictvo SNR upřímnou soustrast jeho rodině. Ján Carnogurský: *Pokud je přítím přibuzných mít pohřeb v úzkém rodinném kruhu, budeme to muset respektovat. Pokud by si to ale rodina nepřála, potom bych se osobně tohoto pohřbu velmi rád zúčastnil.*

Přiznám se, že takováto nezměřitelná míra ignorace a drzosti mi skutečně vzala dech... Jenže - Slovensko není stíženo záchvatem nacionalismu. Jestli to ty český člověče nevíš, t o t o je „proces hledání identity slovenského národa“! Pro slovenské poslance byl Husák totiž především Slovák. Jeden z nich. Stejně jako další (válečný) zločinec, kterému odhaili pamětní desku. **Parteigenosse Tiso a tovarýš Gusak.** Oba byli instalováni tanky cizích mocností, oba vládli násilnickým režimem a oba jsou nyní představiteli Slovenska považováni. To je plivnutí do tváře nejen deportovaným Židům, poslaným do plynu, ale i všem, které kopali estébáci do břicha. Plivnutí do tváře Jana Palacha! To je plivnutí do tváře všem slušným lidem!

Německo požaduje vydání Honeckera. V jeho zemi, ve které za jeho vlády zemřely stovky lidí při pokusu o útek, jej chtějí soudit. **Slovenská národní rada uctívá vraha.** A to v našem (zatím stále ještě) společném státě! Ve státě, v němž se za jeho vlády stíhlo na ty, kteří chtěli utéci. V jedné zemi je zločinec souzen a v sousední uctíván.

Zmíněné hovoří jasně o tom, kam se pod vedením postkomunisticko-klerikálně-nacionalistické vlády hodlá Slovensko ubírat. A co na to čeští politici? Máme jasné signály, že při jednáních o financích na příští rok bude nabídnut slovenské vládě tak výhodný rozpočet, že bude defacto uplácena - aby setrvala ve federaci. Jenže, půl krávy nemůže táhnout na Balkán a druhá půlka do Evropy!

Kdy konečně dojde panu Pithartovi, paní Burešové a všem ostatním věcným debatérům z Vikárek, Hrádečků, Papierníček, Kroměříží (včetně pana prezidenta), kam vede pštrosí politika appeasementu? Bylo těch příkladů konkrétně v naší historii snad pořád ještě málo?

Ve výše popsaném tento vývoj dosáhl (prozatím) vrcholu. Dočkají se Češi, Moravané, ale i demokraticky smýšlející, bezohledně do defenzivy zahnaní Slovinci ze strany české reprezentace konečně adekvátní reakce?

Alternativní organizace kových materiálů kritérium, jejíž je M. E. Cruzová předsedkyní. Zpravodaj ČSTK v Havaně to oznámil předseda kubánské Komise pro lidská práva a národní usmíření E. Sánchez. Po útok proti E. Sánchezu se útok proti M. E. Cruzové uskutečnil v rámci tzv. od-sužení širou veřejností, které kubánská státní bezpečnost používá jako metodu ná-tiaku proti nepohodlným osobám.

Lidská práva podle Fidela

HAVANA: Přední zástupkyně kubánského hnutí za lidská práva, básnička M. E. Cruzová, v jejím bytě v Havaně předpala skupinu osob oblečených do civilních šatů. Byla surově zbita, vládnoucí za vlády po schodech ze čtvrtého patra a poté ji zfanatizovaní útočníci cpali do úst útržky tis-

Jsmo opět jednotni a spolu

Včera se na Václavském náměstí v Praze shromáždily desetitisíce lidí, aby zde manifestovaly podporu požadavkům, předneseným prezidentem republiky Václavem Havlem. Obdobná shromáždění se konala ve stejnou dobu ve všech větších městech našeho státu.

První, kdo na manifestaci vystoupil, byl p. Václav Malý. »Smyslem tohoto setkání,« řekl, »ve dnech plných nervozity, zmatků a určité dezorientace není, abychom umenšovali autoritu těch, které jsme v posledních volbách zvolili. Jde o to, abychom se projevíli jako občané, kterým není hostejný osud našich národů. Abychom apelovali na odpovědnost těch, které jsme si ve svobodných volbách zvolili. Jejich činy nechtě se stanou čitelnějšími, abychom neměli dojem, že máme co do činění s lidmi dvojí tváře.«

Michael Kocáb řekl při svém vystoupení, že podporuje snahu pana prezidenta o vyřešení téměř patové situace a zároveň ji nechápe jako projev nedůvěry Federálnímu shromáždění, nýbrž jako apel na občany aby prosazovali svou vůli a názory.

Mezitím vystoupila na balkóně Melantrichu i redaktorka ČS, televize Kamila Moučková, která občanům připomněla, že před dvěma lety byll ochotni obětovat cokoli, aby se zbavili totalitky. Jakmile nám však trochu otrne, začneme se mezi sebou handrkovat. Ale přesto, není to s námi tak špatně - zase šlapeme na Hrad, zase se

sdrůžujeme před Melantrichem. Dej Bůh, aby nám tato euforie vydržela déle. Také vystoupení herce Jiřího Suchého se setkala s bouřlivým ohlasem shromážděných občanů.

V průběhu manifestace vystoupil i prezident Václav Havel, z jehož slov vybráme: »Velkou podporu spoluobčanů nechápu jako podporu mé osobě - jednotlivci -, ale jako podporu ideálu tolerance, dorozumění a humanity. Chápu ji jako mobilizaci vaší státo tvorné energie, jako výraz vaší vůle žít brzy v demokratickém, spravedlivě uspořádaném právním, slušném, fungujícím, prosperujícím, obecně respektovaném a všem občanům sloužícím státě. Mým ani vašim nepřitelem,« pokračoval V. Havel, »nejsou naše svobodně zvolené parlamenty. Naším nepřitelem je sobectví, nesaňenlivost, politikaření, nedostatek vůle k porozumění a nedostatek odpovědnosti za věc celku, ať se projeví kdekolli. Nechci válčit s parlamenty a nevybízáím k takové válce ani vás. Zádám pouze na poslancích, aby se urychleně domluvíli o budoucí podobě našeho státu, respektive vytvořili nutné předpoklady k takové domluvě.«

V. Havel se také zmínil o tom, že včera jednal s předsednictvem FS - a parlament je rozhodnut zabývat se jeho iniciativami co nejdříve. »Poslanci zvolili také mne,« dodal V. Havel, »předpokládám, že nikoli proto, abych byl hostejný k budoucnosti tohoto státu, ale abych dělal A SRANDŮVALI: VZ JSME ZASE TADY! UŽ JSME ZASE TADY!!

Nach fünffachem Mord ausgebrochen und gefaßt

PRAG, 25. November (AP). Bei einer schweren Häftlingsmeuterei im Gefängnis der tschechoslowakischen Stadt Leopoldov sind am Wochenende fünf Vollzugsbeamte umgebracht und drei schwer verletzt worden. Sieben Häftlinge flüchteten danach, konnten aber im Laufe des Sonntags wieder gefaßt werden. Drei der Ausbrecher wurden dabei angeschossen, wie die Polizei weiter mitteilte.

Der Aufstand in dem Gefängnis in der westlichen Slowakei, in dem Schwerestrafkriminalen verwahrt werden, hatte am Samstag abend begonnen. Wie die Nachrichtenagentur ČSTK mitteilte, griff eine Gruppe von Gefangenen die Vollzugsbeamten an. Dann hätten sie sich bewaffnet und seien geflüchtet. Es wurde eine Großfahndung eingeleitet, bei der die Polizei auch den Eisenbahn- und Straßenverkehr in der Umgebung von Leopoldov unterbrach. In der Nacht zum Sonntag wurde der erste Ausbrecher gefaßt, wie ein Beamter des slowakischen Innenministeriums mitteilte. Ein zweiter sei am Morgen gestellt worden. Am Nachmittag wurden auch die restlichen fünf ergriffen.

ČECHŮMÍ SOU NA OZAY DOBYTOK!

vše, co je v mých silách, pro to, aby tait budoucnost byla dobrá.«

● RUDÉ PRAVO
V sobotu 29. srpna 1987

↓ STRANKA RP
↑ IN MEMORIAM!

S 29. srpna se s námi spojilo významné historické výročí, které každoročně vzpomínáme s úctou — začátek Slovenského národního povstání. Patřilo k nejmohutnějším ozbrojeným vystoupením proti fašistickým okupantům v Evropě.

Svou politickou orientací, kterou mu dalo vedení Komunistické strany Slovenska v čele se soudruhům Šmídkem, Husákem a Novotným, se Slovenské národní povstání stalo počátkem národní a demokratické revoluce. V jeho průběhu se osvědčily všechny základní revoluční a demokratické principy, které náš pracující lid rozvíjel po osvobození, zejména pak po Vítězném únoru 1948.

Ve Slovenském národním povstání se formoval požadavek slovenského lidu na nové, sociálně a národnostně spravedlivé uspořádání vztahů v poválečném Československu, na společnou vlast Čechů a Slováků, v níž bude panovat zásada rovnosti a rovnoprávnosti, vzájemné důvěry a bratrské spolupráce.

K stěžejním cílům povstání, jakým bylo svržení neviditelného klerofašistického režimu jako nástroje nacitického panství na Slovensku a obnovy Československé republiky, patří nedělitelná i zahraničně-politická orientace především na pevné spojení se Sovětským svazem.

O jednotném Československém státu hlasoval slovenský lid jednoznačnou tečí — revolučním povstáním. Jeho rozhodnutí bylo zakotveno v Košickém vládním programu a své všestranné a důstojné vyjádření našlo nejplněji ve federativním uspořádání našeho státu.

Již v roce 1948, na VIII. sjezdu strany to připomněl Klement Gottwald. Tehdy řekl: »Bylo na nás, na Čechy, abychom uchopili podávanou nám bratrskou ruku a se státnickou moudrostí přikročili k nové úpravě poměru Čechů a Slováků v osvobozené republice. Právě, co nám velí zdravý rozum a státnická moudrost, bylo vyznání té prosté skutečnosti, že Slováci jsou osobitým, svébytným, prostě vlastním národem stejně tak, jako jsme vlastním národem my Češi. Z toho plyne pak už jaksi samočinně, že osvo-

bozená republika musí být státem dvou rovnoprávných národů Čechů a Slováků, jež jsou druh druhu rovnal.«

Byla to česká dělnická třída, která rozumem i srdcem pochopila hluboký smysl těchto slov. Slovensko počítvalo vliv neblahého dědictví a panství buržoazie první republiky. Zajistit rovnoprávné postavení pro slovenský národ, jeho všestranný rozvoj znamenalo především vytvořit skutečné možnosti ekonomického, sociálního i kulturního uplatnění. Bez odstranění hlubokých rozdílů mezi jednotlivými oblastmi ve státě, bez zprůměrnání Slovenska by nebylo možné ani uplatňování rovných práv obou národů, dosažení nejen národnostní, ale ani sociální spravedlnosti.

V prvních poválečných letech obnovy a budování pomáhá česká dělnická třída a česká inteligence industrializovat Slovensko, vychovávat kvalifikované dělníky a techniky, působila při budování kulturních, zdravotnických i školních zařízení a nepomohla tak k výchově vlastní socialistické inteligence. Tak se v každodenním životě osvědčovaly principy leninského národnostní politiky, rodilo se a upevňovalo přátelství a bratrství mezi oběma našimi národy.

Slovensko je dnes všestranně vyspělou částí našeho státu, s moderním průmyslem i zemědělstvím, kulturou i školstvem. Svým přínosem se výrazně podílí na rozvoji celého Československa. Jak s uspokojením konstatoval XVII. sjezd strany, národnostní vztahy v Československu jsou v podstatě vyřešeny.

Patří ke zdrojům našich jistot ta skutečnost, že není na mapě naší republiky »černých« míst. Že lidem se dobře žije z výsledků vlastní práce a přičinění i v těch nejzapadlejších koutech naší vlasti, že vlastně u nás není »zapadlých« koutů. Patří to bezesporu k pozitivním bilancím národnostní politiky socialistického Československa.

Jako oko v hlavě sřezáme vše to, co se vytvářelo po léta, sítilo v jednotě společných zájmů obou našich národů a co dnes můžeme právem nazvat bratrskými vztahy. Tím nejlépe naplňujeme odkaz bojovníků ze Slovenského národního povstání.

dovala zvláštní státní komise, do oprav byl zapojen specialista téměř čtyř desítek závodů. Tak Aurora znovu »ožila« opět se plně stala funkční loď; dostala skutečnou posádku a status křižníku č. 1 sovětského námořnictva. Proměnila se živý památník revoluce. Předtím, než byly ve Zdanovových loděnicích opravy dokončeny, rozvinula se v sovětském tisku polemika o upřesnění různých aspektů zvoleného postupu. Co z ní vykrystalizovalo? zajímali jsme se v redakci s viceadmirálem Burovem.

sítně železobeton a celé »dnoc« lodi pod čarou ponoru je »odkrojeno« a nahrazeno novým. 1732 technických zařízení, uzlům, aparaturám zachovaným na palubě z roku 1917 a předchozích let vracejí restaurátoři původní lesk. 72 zařízení částečně zničených (mj. původní můstky, část strojovny aj.) je plně obnoveno a podle dobových dobových dokumentace ztracené součásti vybavení nahrazují kopia (kotlina, unikátní čluny na parní pohon, palubní holovové zařízení a podobně). Kvalitu restaurátorských prací si-

kteřé do roku 1984 navštívilo přes 20 milionů lidí. Nynější rekonstrukci předcházely čtyři roky zevrubných příprav a výzkumů, byl zpracován veškerý archivní technický a historický materiál, sestaven detailní »letopis« křižníku, »do šroubku« byla prozkoumána sama loď. Rozhodnutí vrátit ji vzhled vážící ke k její revoluční symbolice znamenalo neopravit mnohá pozdější zásahy, opravit nebo zcela obnovit část zařízení a vybavení. Za devadesát let korze nenávrátně poškodila trup lodi. Je od-

ra opět vyzdvižena, zahájeny opravy, zjištěno silné porušení hermetičnosti trupu, proto zevnitř nanesena na plášť ochranná vrstva z 500 tun železobetonu. Křižník se stává cvičební loď Nachimovského učiliště, před níž od roku 1948 trvale kotví. V lodních denticích zaznamána celková délka námořních plavby Aurory — kolem 120 tisíc námořních mil; ■ 1956 na lodi otevřeno muzeum,

■ 1939 plovoucí základna pro výcvik námořníků na ponorkách; ■ na podzim 1941 zakotvena v oranienbaumském přístavu. Nacisté vyvíjeli mimořádné úsilí, aby křižník bombardováním zničili. Při jednom ostřelování loď poškodili, takže bylo rozhodnuto zatopit ji vodou a ukryt pod hladinou přímo v přístavu; ■ ještě před koncem války Aurora

Aurora opět v lesku

OD NAŠEHO MOSKEVSKÉHO ZPRAVODAJE

Tri roky zelo kotviště u Petrovského nábřeží v Leningradě prázdnou a turisté odjíždějí z města na Něvě trochu zklamání: jejich fotoparáty zůstaly bez jednoho očekávaného záběru. Průvodci vysvětlovali — křižník Aurora dostal na čas domovské právo v docích Zdanovových loděnic. Generální rekonstrukce. Zub času hlodal neúprosně.

Letošní šestnáctý srpen znamenal pro město na Něvě svátek. Aurora pílplula zpět na své historické místo před Nachimovským učilištěm.

Lidé, kteří přišli v ten den legendární křižník přivítat, se neubránili překvapení: ano, je to táž Aurora, dokonale a s láskou opravená — a přece trochu jiná. Palubní nástavby sahají výš. Přidě obtížkaly dvě masivní kotvy. I stěžně jsou jiné. A mnoho změn se skrývá uvnitř, v lodních prostorách.

Proč? »Třilétá rekonstrukce Aurory nebyla jen generální opravou plavid-

la, ale zároveň složitým restaurátorským zásahem. Sledoval co nejvěrnější obnovení podoby, kterou loď měla v roce 1917.« podal nám vysvětlení vedoucí vědeckého týmu řidičeho tuto unikátní operaci, viceadmirál profesor Viktor Burov.

Mimoходом — Aurora byla jednou z prvních vojenských lodí světa vybavených elektrickou obsluhou mechanismů. Právě na ní bylo poprvé využito bezdýmého stříelného prachu. Právě pro ni vymysleli konstruktéři tzv. želovinový pancíř, relativně lehký a velmi odolný, kterým byly později vybavovány bitevní lodě ve světě. Mnohé o Aurorě napoví i tato

letmá chronologie:

- 23. května 1897 byla v sankt-petěrburgských loděnicích Nová admirálita zahájena stavba křižníku první třídy o délce 126,6 metru, šířce 16,8 metru, ponoru 6,4 metru a výtlaku téměř 7000 tun. Konstruktérních výpočtů se zúčastnil také D. I. Mendělejev;
- 11. května 1900 byla Aurora (jltřenka) spuštěna na vodu;
- 1905 v bitvách rusko-japonské války těžce poškozena;
- 1906 se po opravách v petěrburgských docích stává učební loď námořnictva;
- 1917 se křižník zapojuje do říjnového revolučního povstání v Petrohradě, roku 1918 jsou s Aurory odmontována palubní děla a přemístěna na souš, kde byla nasazena do bojů na obranu revoluce;
- 1922—1923 další opravy a rekonstrukce lodí, mj. přestavěny palubní kajuty;
- 1923 Aurora součástí Baltské cvičební flotily, uskutečnila první zahraniční plavbu sovětské vojenské lodi — mise do Norska;
- 30. léta — další opravy a re-

Prezident vyzývá občany

PRAHA: Ve všerejším Deníku ČST vystoupil se závažnou výzvou prezident ČSFR V. Havel. V úvodu vysvětlil, že podle jeho názoru je nad síly námi zvolených zastupitelských sborů rozumně se domluvit o budoucím státoprávním uspořádání. Občané obou republik už konečně chtějí vědět, v jakém státě budou žít.

Náš současný ústavní stav zděděný po komunistech nenabízí žádné ústavní cesty, jak takové krize řešit a jak čelit nebezpečí, že rozporný zcela ochromí chod státní moci. Uvedl, že politici se více zajímají o instrukce svých stranických grémíí než o jeho návrhy, a setkání, která tak dlouho organizoval, se teď točí v bludném kruhu. Obrací se tedy se žádostí na občany, aby v zájmu demokracie a všech ideálů, jejichž jménem se před dvěma roky vzbouřili proti totalitní moci, působili na poslance, aby v sobě našli odpovědnost za budoucnost našeho státu. »Já sám,« uvedl dále V. Havel, »nechci-li svévolně přebročit rámec svých pravomocí a poplivat tím samotné principy naší těžce se rodící parlamentní demokracie, se bez vaší pomoci již neobejdu.«

Prezident je rozhodnut v nadcházejících dnech předložit FS tyto návrhy:

1. **Návrh novely ústavního zákona o referendu.** Bude obsahovat klauzuli umožňující prezidentovi vyhlásit referendum, pokud se proti tomu nevyvolí federální vláda. Dále bude novela obsahovat princip, podle něhož je prezident povinen vyhlásit referendum i tehdy, vysloví-li se pro to dvacet procent voličů v jedné z republik.

2. **Návrh novely ústavního zákona o čs. federaci,** který by stanovil, že nová federální ústava nabývá účinnosti až po ratifikaci národními radami, jak se na tom shodly všechny hlavní politické síly.

Prezident se dále rozhodl, že výzve federální vládu, aby urychleně vypracovala návrh těch hlav federální ústavy, které se týkají pravomocí, struktury a činnosti výkonné moci. Protože se ukazuje, že FS se může snadno dostat do situace, kdy nebude schopné přijmout žádné zákony nezbytné pro chod státu, chystá se prezident předložit další zákonné normy:

1. **Ústavní zákon, který nově a přesně určí okolnosti, za nichž lze FS rozpustit a vypsat nové volby a který rovněž svěřil prezidentovi právo vydávat po rozpuštění FS zákony formou dekretů samozřejmě s tím, že podléhají dodatečnému schválení nově zvolenému parlamentu.**

2. **Ústavní zákon o nové struktuře federálního zastupitelského sboru,** který se opírá o princip předpokládající jednokomorové FS a na něm nezávislé federální rady složené z představitelů národních rad, která by měla právo vracet zákony FS.

3. **Volební zákon, který zajistí, že do budoucích zastupitelských sborů budou zvoleni občané, kteří se těší největší důvěře voličů.**

Prezident pak vyzval občany, aby tyto zákony u svých poslanců podpořili. »V jistém smyslu jde dnes o víc, než před dvěma lety,« řekl závěrem. »Tehdy šlo jen o to, zda budeme ještě nějaký čas snášet rozkládající se totalitní systém, anebo zda mu řekneme své jasné ne. Dnes jde o to, zda se staneme civilizovanou evropskou demokracií, anebo opovrhovaným prostorem neustálých konfliktů a zmatků. Denně se přesvědčuji o tom, že jste pro první z těchto dvou alternativ. Žádám vás o to, abyste tuto svou vůli dali jasně najevo.«

vertreiben. Vorgesehen ist sowohl der Bau neuer Tankstellen als auch die Übernahme bestehender Zapfsäulen von den Staatsfirmen Benzina und Benzinol.

Esso strikt Tankstellennetz in CSFR Die Hamburger Esso hat eine neue Tochter gegründet. Sie soll Mineralölprodukte in der CSFR über ein eigenes Netz

»Především poučení, že o tak závažném kroku, jakým generální oprava křižníku jako symbolu revoluce nepochybně byla, jsme měli veřejnost zevrubně informovat. Teďdy vysvětlit koncepci, smysl, přesvědčit o správnosti vědeckého postupu. To vše jsme pak byli totiž nuceni dohánět až v okamžiku, kdy nedostatek zveřejněných zasvěcených informací otevřel prostor k nepodložené a většinou až demagogické kritice, s níž v tisku vystoupilo několik lidí. Vše se ale nakonec vyjasnilo. Diskutovali jsme klidně a s argumenty v rukou. Chtěl bych však říci, že rozvířená pozornost kolem opravy přinesla i dvě velmi seriózní připomínky, které jsme bez výhrad přijali: totiž aby při instalaci muzeální expozice, která bude na Auroře otevřena, byla všude maximálně zachována typická loďní atmosféra (což aranžérů v původním návrhu výstavy důsledně nerespektovali) a aby dobový způsob života námořníků na palubě lodi neukazoval jeden malý „ilustrační koutek“, nýbrž aby ho zrcadila celá rozsáhlá část podpalubí.«

→ Krasavice Aurora kotví u Petrovského nábřeží má být ve dnech 70. výročí Velkého října opět zpřístupněna veřejnosti.

TAK AŽ SEH KYDY „RP..“

Francouzský frank	5,41
1000 Italských lir	24,47
Rakouský šilink	2,62
Německá marka	18,50
Švýcarský frank	20,88
Americký dolar	29,57
Anglická libra	53,09

Ano, máme Dánikena. Ale pošlyšte, nesháňte vy spíš vzpomínky na minulost?

Tchibo chystá superrouru

Když se na našem trhu objevily jasné líny lidí. Dozvěděli jsme se také, že listík modré a jasné červené sáčky označené Tchibo Le Café, prohlíželi si je mnozí z nás s nedůvěrou, ale protože jsme většinou asi lidé zvidaví, neodolali jsme. Láfkala nás sáčekové i reklamní akce, která zavedení Tchiba na našem trhu provázela. K pěkně vyhlížejícímu balíčku nám v obchodech přibáhlí letáček, v němž nás firma nabádala, abychom se pokusili rozluštit ne příliš těžkou hádanku. Přišlibem bylo, že ti, kdo uhodnou, půjdou do slosování a budou možná mezi šťastnými, kteří se podívají do Paříže. A právě pro ně máme důležitou zprávu. Slosování se blíží!

Reklamní agentura Saatchi & Saatchi nám jako prvnímu deníku v ČSFR sdělila, že slosování bude už 12. prosince a že do hry s Tchibem se zapojily asi čtyři (!) mil-

Interhotel ALESSANDRIA v Hradci Králové se v těchto dnech dostala netekaná počta. Výběrová komise B. I. D. se sdílem ve Španělsku v čele se skupinou specialistů a významných světových organizací se rozhodla udělit právě Interhotelu ALESSANDRIA pro rok 1991 »17. mezinárodní zlatou hvězdu za kvalitu.«

Bože! Dej at' chcípne sousedovi koza!

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha 18.11.71

Jeden z mých známých, který se živí paspartováním a rámováním obrázků, se rozhodl opustit zamořené hlavní město a usadil se společně s celou rodinou v malé vsi, kdesi za Berounem. Jednou týdně veze do Prahy práci a na venkov zpět nové zakázky. Jak již spokojený, ptám se ho? No, povídá po delší odmlce, vzduch, voda, stromy, zvířata dobrý, ale lidi, hrůza - záviděj! A hned vysvětluje: v Praze tohle bylo lepší, většinou si každý jede po svém prkně nebo alespoň to tak vypadá. Ale tam...?! Neumíš si vůbec představit, jak přfšerné si lidi záviděj. Nikdy jsem nic podobného nezažil! Ta závist je tak zrůdná, ty lidi si záviděj každej kozf bobek! Nikdy bych nevěřil, jak silná je tahle vlastnost u našeho národa a jaké hrůzné míry dosahuje! Ještě jsem se z toho nevzpamatoval. Tak si říkám se ženou, jestli otrava kyslíčkem siričičtým není přeci jenom lepší...

Má pravdu v konstatování samotné existence této, zejména u slovanstva rozbujelé, lidské vlastnosti, pouze křivdi naši vesnici. Ono je to ve městě úplně stejné, akorát oddělené životy městských lidí nám dávají občas na tuto hrůzu zapomenout. Jinak je procento závistivých zmetků úplně stejné! Konstatuji tedy, že se jedná o chorobu celého našeho národa - zhoubné bujení závisti a zloby, které už dva roky po revoluci, bohužel něžné, přešlo v metastázách na nejširší veřejnost. Nejhorší na celé věci ale je, že této chorobě podlehli také novináři i veřejní činitelé!

Chtěl bych uvést klasický příklad, totiž úpadek naší klubové kopané. Něžná revoluce na tom nic nezměnila. Mizerné návštěvy na stadionech, ztrátové hospodaření fotbalových jednot, odchody nejlepších hráčů kamkoli za hranice, nuda, otrava a bezvýsledná šed. Přichází však člověk, před kterým by měli všichni fotbaloví příznivci smekat, trenér Václav Ježek a přivádí do své milované Sparty člověka, který má chuť pomoci naší upadající sportovní disciplíně. Tímto mužem je krajan Boris Korbel. Pan Korbel má své představy o tom, jak by měl fungovat prosperující sportovní klub v podmínkách tržní ekonomiky a svobodné společnosti. Leč ouha - pan Korbel je totiž milionářem. Pro nás zdravě smýšlející a nezdeformovanou menšinu to znamená: musí to být ale šikovný chlap ten Korbel! Čech jako my, s holou zadnicí do Ameriky přišel a takhle se vypracoval! Skvělý Korbel! Nesedí v Kalifornii na balíku peněz, ale domů přijel a českému fotbalu chce pomoci! Škoda, že jeho srdce zřejmě bije pro Spartu! (Dodávám já, slávista, v duchu). Maj to ty spart'ani ale kliku! Ze bychom my slávisté neměli v cizině své milionáře?

K dohodě se Spartou ale nedochází. Nejde mi to do hlavy, ale co je mi po tom. At' si Spart'ani dělaj co chtějí! Pan Korbel musel na spart'anské výbory působit jako rudý hadr na bejka! Ptám se několi spart'anských internacionálů, proč že nechtějí Korbela. Odpověď je stručná a naprosto shodná: protože by snad už nemohli krást? Nechápu to, ale když to řkaj zkušený, tak to беру. Je jasné, že by pan Korbel asi chtěl vědět, na co své peníze dává.

A tak, díky komunistům ve spart'anském výboru, vyšlo slunce nad milovanou Slávií. S panem Korbelem a jeho finanční pomocí pak přichází i gigant Václav Ježek. A už to jede - Ježek, Berger, Rusnák, Jarolím a Jugoslávec Binič! Ochozy se plní, lidi začínají chodit a kopaná ožívá. Proč by měly být peníze vložené do fotbalového klubu méně prospěšné než kapitál vložený Volkswagemem do Škodovky? Musím se smát, když si v duchu představím spart'anské výbory, jak spadly ze židlí, když vešel milionář v cylindru s americkou vlajkou, s doutníkem v ústech, ve fraku a v každé ruce žok s dolary. Však známe ten obrázek z karikatur proslulých moskevských Kukriniški.

Slávisti! Poděkujme spart'anským komunistům za jejich bdělost! My, slávisti, jsme přeci jenom větší zrádci Tábora míru. Nám tolik nevaří, že v Americe lynčují černochoy, že tam milióny nezaměstnaných denně umírají hladu, kdy chudá americká žena musí si vypomáhat prostitucí, a že bující imperialismus a jeho zaprodaná sionistická sebranka z Wall Streetu chce náš pilný lid připravit o jeho výdobytky! A proto - vězte pane Korbeli! Ale věd' u nás nečekejte! Nejte přece v Kalifornii tak dlouho, abyste zapomněli, co jsme zač. A už je to tady! Závistivý trouba novinář už píše *Srdce proti miliónům! Fotbalové umění zdovalo bohatství! Miliónáři zaplakali v Bratislavě!* A pak slyšíme v televizi bratislavského trouba - o kterém jeho bývalí spoluhráči říkají, že když nedostal sto marek, tak nekopl do míčudy - jak uráží své soupeře. Přichází pan Christov, zalykající se hněvem, žel s piš'alkou v ústech. *Já vám dám vaše gáže, holoto slávistické! Zhyň americký vydrážděnou a se svými přísluhovači! Jeden slávista vyloučeněj - vyloučeněj a je to! Já vám dám luxusní autobus za milión marek!* A na Bohemce druhý sudí a už to jede: *Vy odporní miliónáři - Lenine raděj se! Ještě bojujeme, probud' se leninský komsomole! Jeden slávista vyloučeněj a druhěj slávista vyloučeněj! Dělam to dobře, pane Jira?! Přehnal jsem to, vidíte! Tak já vyloučím taky jednoho klovana, at' to tak nebije do očí!* Vlajkonoši Bohemky klopaví: *Peníze ... peníze ... peníze!* A sbor slávistických vlajkonošů odpovídá: *Nemáte ... nemáte ... nemáte!*

Národ je rozdělen, ale pozor, tábor imperialismu roste. Olomouc už má taky peníze a vida - začíná hrát! Nenávidím je ji! Socialistická hlavička tomu rozumí. Bože dej, at' chcípne Korbelovi koza! Bože dej, at' Skuhravému někdo ukradne to Ferrari! Novinářský troubo, spoj se s ostatními trouby: v jednotě je síla! *Do boje proti kapitálu! Nastolme nový společenský řád, kde si budeme všichni rovni! Kde budeme mít všichni stejné! Ty chytrý jako ty blbý! Ty líný jako ty pilný! Všichni stejné! Všichni nic!*

Moji přátelé z fotbalových ochozů - at' patříte do jakéhokoli tábora a k jakékoli klubové barvě - prosím vás: přemýšlejte! Vaším skutečným nepřitelem nejsou peníze pana Korbela a pamatujte: **jestliže krokodýl sežere vašeho nepřitele, neznamená to, že je váš přítel!**

Haarshampoo für Welle
Berlin - Wollschachen kann man auch gut mit Haarshampoo waschen. Menschliches Haar und Schafwolle seien sich sehr ähnlich, schreibt die Verbraucher-Zeitschrift „test“.

Mietzuschlag für Beamte?
Berlin - Beamte in großstädtischen Ballungsgebieten sollen monatliche Mietzuschläge erhalten. Das hat der Innenaußenminister gefordert.

UREDNÍK - MUCEDNÍK! ÚŘEDNÍČEK - MUCEDNÍČEK!

Nach Angaben der Eisenbahnkommission befindet sich auch der derzeit längste Tunnel mit 22,2 Kilometern Länge in Japan. Es ist der Oshimizu-Tunnel im Norden der Insel.

.. A POD VYŠEHRADSKÝM?

»I kdybycnom padli všici, vstanou noví bojovníci... rudý prapor zavlaje!« — praví pateticky stará píseň o boji za sociální spravedlnost (a za privilegia rudých praporečnicků). Sociální spravedlnost jsme se rozhodli řešit jinak než zlodějnou, nicméně za byvší rudé praporečnický opravdu zase povstávají zbrusu (?) noví bojovníci. Říkají si ušlechtilé Kruh poslanců Federálního shromáždění pro studium a podporu Listiny základních práv a svobod, ale jediným cílem jejich lidsko-právního snažení je změna zákona, kterým se stanoví další předpoklady pro výkon některých funkcí, již pohled na složení této 102členné poslancecké skupiny cosi vypovídá o hlubší motivaci jejího pozdního zápalu. Jen komunistů je tu 44, levičáků z OH 18 a sociálních demokratů 10. Zbytek tvoří hlavně členové HZDS, SNS a Tomisova HSD-SMS. Adresáty jejich rozhodčení jsou nejen předsedové vlád, významné instituce, vědecké společnosti a církevní hodnostáři, ale dokonce i mezinárodní organizace pro ochranu lidských práv při OSN a Radě Evropy. Je jistě nezvyklé, žaluje-li třetina poslan-

ců dvoutřetinovou většinu FS pro zákon dalších lidskoprávních badatelů. Nejde jim společně přijatý před několika týdny. O moc jen o udržení vlastních pozic (často dosažených pozitivním obratem vlastního přešením lidských práv právě ti, kteří s ním svědčení i jednání), avšak také o zachování v minulosti tak či onak ideologicky váni daleko většího počtu pozic těch, kteří spjati. A. Dubček, který v r. 1969 podepsal nejenže ničím k ochraně lidských práv a zákony, podle nichž byli lidé nespravedlivě k porážce komunismu nepřispěli, ale na-

Vrouše ochránců

věznění, perzekvování a bití, nedávno odmítli podepsat zákon na ochranu demokracie před organizátory a stoupenci tohoto násilí. Vážil jsem si pana Dubčeka pro jeho tragickou gloriolu, dávno jsem zapomněl na rány, které jsem podle jím podepsaného zákona v srpnu 1969 osobně utřel, a po listopadu 1989 jsem ho pokládal za nejpříjemnějšího kandidáta na prezidentský úřad. Teprve odmítnutím podpisu lustráčního zákona mě o své skutečné orientaci pádně přesvědčil. Stejně průhledná je i opožděná snaha

opak dělat vše proti tomu. Jemnou otázkou smíru mohou vyřešit sami tím, že svůj případný vnitřní přerod prokáží na místech méně exponovaných, ale neméně potřebných pro demokratickou společnost. K tomu slouží zákonem stanovená pětiletá ochranná doba. Lidská práva zákon porušit nesmí — proto obsahuje řadu opravných prostředků. Nedáme si však od nikoho namluvit, že porušením lidských práv je ochrana před těmi, kteří se o jejich potlačování nejvíce zasloužili.

Längste Bahntunnel der Welt

TOKIO, 25. November (AFP). In Japan soll in dieser Woche mit dem Bau des weltweit längsten Eisenbahntunnels be-

gonnen werden. Dies teilte ein Sprecher der Eisenbahngesellschaft am Montag in Tokio mit. Der 25,8 Kilometer lange Tunnel soll die nordjapanische Präfektur Iwate mit dem Nachbarkreis Aomori verbinden. Nach der geplanten Bauzeit von

rund zehn Jahren soll der japanische Express Shinkansen, der eine Geschwindigkeit von über 200 Stundenkilometern erreicht, durch den Tunnel sausen. Die Kosten werden auf 237,1 Milliarden Yen (etwa 2,86 Milliarden Mark) geschätzt.

Módní slovník

BLUZÓN je sportovní, pohodlně řešený kabátek se zapínáním po celé délce na knoflíky nebo zdrhovadlo, nosí se přes kalhoty či sukně. Bývá různě dlouhý — pod pas, nejdelší do výšky boků, kde je zúžen a ukončen do pásku, pruhu pleteniny nebo pružného opasku. Šije se z bavlnářských a vlnářských tkanin. Často bývá podšíť. Oblíbený byl především od šedesátých let 20. století.

Sportovní bluzóny

BOA je oděvní doplněk ve formě dlouhé úzké šály z kožešiny, sloužící k ovinutí kolem krku i ramen. Nejvíce byl oblíben v období romantismu a na přelomu 19. a 20. století. Název je odvozen od hroznýše královského — *boa constrictor*.

BOLERKO je krátký a lehký dámský oděv, sahající nejdále do pasu. Má tvar kabátku nebo živátku. Je bez knoflíků, vpředu otevřený.

BOUTIQUE (čti butyk) — tento pojem původně pochází z Itálie, kde označoval stříhové rozevřelou, sportovně mladistvou dívčí módu. V současné době označuje butiková móda kolekce pro mladé, volně odvozené od platných módních směrů. Jde však o individuální tvorbu spojenou s neobvyklou prodejní formou v malých speciálních obchodech zřízených výhradně pro tento účel. V butikách se setkáme i s atraktivními modely s jistou dávkou výstřednosti a s módně průkopnickým charakterem, který však může ovlivnit další módní vývoj.

BUNDA je krátký sportovní kabátek, tvarově pohodlně a účelně řešený, s různými způsoby zapínání. Délka bundy je přizpůsobena účelu použití. V pase a dolní délce bývá například stažena do gumy nebo opatřena šňůrkou na zavazování. Vyrábí se z různých tkanin, pletenin, kožešin, syntetických usní a kůže.

BURBERRY je chráněný název anglické konfekční firmy, která vyrábí pláště sportovního typu a vysoké jakosti, z tkanin z česané příze s obsahem 100 % vlny. Povrch je impregnovaný, takže se hodí do deště.

BURNUS je teplý plášť, který nosili muži v polovině 19. století. Zhotovoval se z tkanin vlněných velké hmotnosti.

BURINKA — je pánský klobouk, který má úzkou, rovnou krempu u okraje mírně zaoblenou a tuhou kupovitou střechu. Je černé, ojediněle šedé barvy. V polovině 19. století nahradil cylindr a stal se součástí pánského vycházkového obleku. I když se na ni již zapomnělo, v Londýně tvoří buřinka společně s deštníkem typickou součást tamějšího oděvu.

Mehr Franzosen arbeitslos

Die Zahl der Arbeitslosen in Frankreich ist im Oktober gegenüber dem Vormonat saisonbereinigt um 24100 auf knapp 2,8 Millionen gestiegen. Die amtliche Arbeitslosenquote liegt damit jetzt bei 9,7 Prozent.

Hold Marii Rosůlkové

(ny): 14. listopadu večer jsme byli v Paláci kultury účastníky televizního natáčení pořadu, který se bude vysílat 18. prosince, kdy herečka Marie Rosůlková bude slavít neuvěřitelně narozeniny. Pokud ovšem přistoupíme na myšlenku jejího tatinka, že člověk prospí polovinu života, což se musí odečíst, je Marie Rosůlková v nejlepším věku. Byla jako vždycky roztomilá, zaplavená květinami a obklopena svými hereckými přáteli a partnery R. Hrušínským, R. Lukavským, S. Benešem, J. Adamovou, D. Kolářovou, J. Hanzlíkem, Z. Řehořem a samozřejmě V. Preissem. Marie Rosůlková se přiznala, že nikdy neviděla Takovou normální rodinku, takže jsme měli možnost konfrontovat herce tehdy na obrazovce a ve skutečnosti nyní. O další umělecký zážitek se zasloužil E. Haken, který zazpíval, byť jen na obrazovce, biblickou píseň A. Dvořáka. Byl to vydařený večer plný humoru a vzpomínek na komické situace, jaké se přihodily Marii Rosůlkové a jejím kolegům v divadle nebo při natáčení. A nejobdivuhodnější byla ovšem oslavenkyně sama — hezká, svěží a pohotová. Jak řekl jeden malý divák, který ji na jevišti přišel gratulovat: Mám rád všechny herce, ale vás mám nejradši.

90 LET!

Definitivní datum?

Dvoutisící výročí narození Ježíše Krista připadá na dnešní den — 22. listopadu. Po pětiletém badatelském úsilí to jako první z historicko-astronomických analýz vyvodil český vědec ing. Josef Šuráň, CSc. Autor ve své práci *Betlémská hvězda* nyní dochází k závěru, že Ježíš Kristus se podle našeho kalendáře narodil 22. listopadu a byl ukřižován 22. března roku 33, když mu bylo 34 let a čtyři měsíce. Astronom J. Šuráň, pracovník pražského Zeměměřičského ústavu, si je jist, že přesnější výpočet než jeho již není možný a že problém je definitivně uzavřen. Nechce ovšem popírat význam křesťanských vánoč. 25. prosinec odpovídá zřejmě času, kdy byl Ježíš podle židovského zákona přinesen k oběti do chrámu.

NĚL BY SE JEMNOVAT „CECILIE“..

Bohunice na plynový pohon

VÍDEŇ: Slovenská jaderná elektrárna jaslovské Bohunice má být přestavěna na plynový pohon. S odvoláním na informace od desetičlenné delegace slovenských poslanců, kteří v pondělí zavítali do Vídně, to včera oznámil místopředseda výboru pro životní prostředí rakouského parlamentu J. Arthold. Podle poslanců vedených M. Hubou se nyní plánuje zajištění dodávek zemního plynu ze SSSR. Jakmile bude splněna tato podmínka, začne se s přestavbou. Časový horizont ukončení rekonstrukce však nebyl stanoven. Profesor univerzity v Grazu M. Heindler označil přestavbu elektrárny za složitou, ale ne technicky vyloučenou. Upozornil na to, že podobné návrhy se dosud nikdy netýkaly jaderných elektráren, které již byly v provozu. Výhodou však podle jeho slov je, že lze využít elektrických vedení, která představují značnou část elektrárny.

ŠLO BY TO MOŽNĀ I NA ŽENTOUR...

Klaus Kinski gestorben

LAGUNITA, 26. November (dpa). Klaus Kinski, Schauspieler und *Enfant terrible* des deutschen Films, ist im Alter von 65 Jahren im kalifornischen Lagunita bei San Francisco gestorben. Er sei von Verwandten in seiner Wohnung gefunden worden, bestätigten die örtlichen Behörden.

Havel ruft zur Einheit auf

PRAG, 22. November (AFP/KNA). Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel hat vor rund 50000 Demonstranten auf dem Prager Wenzels-Platz am Donnerstagabend erneut zum Erhalt der Einheit des Landes aufgerufen. Er appellierte an das Parlament, zu einer Übereinkunft „über die Zukunft unseres Staates zu gelangen“ oder „einer Volksabstimmung zuzustimmen“.

Havel hielt seine Ansprache vom Balkon der Zeitung „Svobodne Slovo“ aus, wo er bereits vor zwei Jahren nahezu täglich während der Massendemonstrationen geredet hatte, die zur „Samtrevolution“ und somit zum Sturz des kommunistischen Regimes geführt hatten.

Die katholische Kirche unterstütze Havels Bemühen, den Zerfall der CSFR-Föderation zu verhindern, sagte am Freitag der Erzbischof von Prag, Miloslav Vlk.

VOLANI' BĀĀKOVĚHO DO POUĪTĚ...

Ab Sonntag ist Rücknahme von Transportverpackungen Pflicht

BONN, 26. November (AP). Am kommenden Sonntag tritt eine weitere Maßnahme zur Müllverringerung in Kraft: Ab 1. Dezember müssen Hersteller und Händler sogenannte Transportverpackungen zurücknehmen und verwerten. Zu diesen Verpackungen gehören Fässer, Kanister, Kisten, Säcke, Paletten, Kartonnagen, geschäumte Schalen, Schrumpffolien und ähnliche Umhüllungen, die dazu dienen, Waren auf dem Weg vom Hersteller bis zum Vertreiber vor Schäden zu bewahren oder den Transport sicherer zu machen. Diese Rücknahmepflicht gilt allerdings nicht, wenn der Endverbraucher die Übergabe der Waren in der Transportverpackung verlangt.

Hersteller und Händler werden nach der Verordnung verpflichtet, die Verpackungen entweder noch einmal zum Transport zu verwenden oder sie außerhalb der öffentlichen Müllabfuhr verwerten zu lassen. Sie müssen dieser Pflicht aber nicht selbst nachkommen, sondern können andere Unternehmen damit beauftragen.

HUSEL SUPĚM Z ČĚSKOSLOVĚNSKĀ, ROZĚPĀL V ALCRONU NĀBYTEK A SPĪLETĚ SI HĀLU HOTELU Ā KADĪBUKOU-DOSTĀL ZĀKĀZ VSTUPU DO TEHBEJŠĪ ČĚSR.

MUDr. Prokop Remš je lékařem psychiatrické léčebny v Praze-Bohnicích, v současné době pokračuje ve studiu teologie na CMTF UK. Nezvyklá kombinace medicíny a bohosloví není v tomto případě náhodná. Dr. Remš založil v r. 1990 poradnu pro pomoc obětem sekty Svědků Jehovových. Jde především o pomoc postiženým rodinám příslušníků spojenou s křesťanskou apologetikou a podporou v resistenci vůči metodám psychické manipulace, jímž jsou tyto lidé vystaveni.

Nebezpečný virus jehovismu

S jakými lidmi se v poradně setkáváte nejčastěji?

Většinou je to jeden z manželů, jehož partnera se Svědkům Jehovovým podařilo získat svým svědectvím, anebo jde o rodiče dětí, zapojených do propagace této sekty. Na začátku stojí vždy nefašovaná touha po dobru, lásce a štěstí, uskutečňovaná opravdovým a údajně jedině správným vyznáváním Boha — Jehovy. Když ale vidíte, kolik utrpení, neštěstí a slz reálně přináší svému okolí — tak ten rozpor je opravdu až zarážející. Dopisy, které dostávám v případech dětí, začínají zpravidla slovy: »Píše Vám zoufalá matka...« V manželství, kde není ochota druhé strany následovat svého partnera ve víře, končí setkání s jehovismem v 95 procentech případů katastrofou, těžkou dysfunkcí rodiny a většinou i rozvodem. Prohlubující krize je často provázena psychickým terorem nového člena sekty, výhrůžky přecházejí až v otevřené fyzické násilí, obzvláště smutný je vliv těchto krizí na duševní vývoj dětí.

V čem spatřujete důvod poměrně vysokého procenta úspěšnosti náboru SJ?

V dnešní době se k nám hrnou ze Západu kvanta sekt. My musíme uvážit, že v tamních podmínkách přežijí pouze sekty »vyšlechtěné« a propagandisticky vysoce účinné. V tomto směru je Československo »panenský« terén, naši lidé jsou otevření sebevětším nesmyslnostem a to je pro nositele sektářských idejí vyloučený ráj. Velké sympatie vyvolává 1. fáze kontaktu — úchvatný pocit sociálního přijetí, Svědkové jsou příjemní, milí, srdeční. Místo zažívaných problémů se najednou objeví nová radostná perspektiva, pohlázení, pochvala. Získávaný člověk je utvrzován v přesvědčení, že je schopný a dokáže samostatně uvažovat. Výmluvným příkladem účinnosti tohoto »bombardování láskou« jsou například mladí manželé, kteří se po těžké krizi vyvolané úzkostnou indoktrinací rozhodli ze sekty vystoupit. Partner ženy, poznamenané kontaktem se SJ komplikovanou duševní poruchou, mi při našem posledním rozhovoru řekl: »Ale víte, pane doktore, stejně to mezi námi bylo krásný. Já jsem si připadal jako v jiném světě, jako bych se vznášel...«

Po počátečním stavu nadšení ovšem nastupuje 2. fáze — záměrně vyvolaný faktor úzkosti. My všichni víme o tom, že existuje riziko ekologického kolapsu, jaderné války, nárůstu kriminality, světové přírodní katastrofy atd. Abychom byli schopni vůbec žít, musíme v sobě tyto ohrožující informace potlačit. A do toho přicházejí SJ, kteří toto latentní »bahno« úzkosti, ukládající se na samém dně našeho podvědomí, v pravý čas šikovně rozvíjí. Člověk pod nenadálým tlakem strachu ztrácí svobodu, není už schopen logicky a racionálně hodnotit informace. Tady dochází k uplatnění 3. fáze — paralogického zpracování informací. Jde o zmanipulované informace, aristotelská sofismata apod., která je navíc povlnen bezvýhradně přijmout.

Jak se dá těmto lidem pomoci?

Základní potíž tkví v omylu rodinných příslušníků, kteří se domnívají, že jejich

ZNAL JSEM JEHOU JEHOVU,
TA POLEHLA NA POHOVKU
A KORY UŽ TAK LEŽELA,
ZA JEHOU IŠTÝDELA...

příbuzný přijal svou víru na základě rozumového rozhodnutí. Proto se snaží různými rozumovými argumenty vyvrátit jeho přesvědčení a vytrhnout ho tím z osídlé sektářství. A to je základní chyba. Každá polemika se brzy změní v hádku a přináší s sebou nežádoucí rozladění. Jehovista — za čáteční se začíná ve vlastní rodině cítit špatně, a tím víc ho to zahání do náruče sekty, kde se cítí naopak velmi dobře. Sociální přijetí a následně vyvolaný strach pak mezi něj a členy rodiny staví bariéru. V tomto stádiu je nejdůležitější neztratit kladný citový vztah, mít i nadále rád, nezavít jím svým chováním cestu zpět. I jehovisté totiž podléhají určitým výkyvům pochopnosti. Po několika letech bývá už většinou pozdě, jehovista ztratí všechny své přátele, neče knihy, noviny, nesleduje televizi. Pokud už neexistuje ani jeho rodina, nemá vlastně šanci k návratu do normální společnosti.

Co se týče konkrétní pomoci. Já mohu s abonentem jehovismu pohovořit, ukázat mu celý problém z druhé strany, můžeme si spolu sednout ke knihám Nového zákona, podívat se do starořeckých textů a dobrat se podstaty křesťanské zvěsti. Bohužel, většina jehovistů se už předem staví do opozice. Často slyším: »Pane doktore, když mi dokážete, že učení SJ je v rozporu s biblí, tak prohlásím, že jsou lháři, a odejdu od nich.« Pak jim předložím některou z jehovistických publikací, vezmeme biblí — ono to nesouhlasí, jehovista sice přízná uvedení rozpor, avšak zpravidla dodá: »Určitě to má nějaký důvod.« Jak vidíte, to raclo stojí opravdu až na druhém místě.

Jaká je pravděpodobnost návratu do společnosti?

Je srovnatelná s pravděpodobností vyléčení narkomana. Lidé, kteří v sobě naleznou vnitřní sílu k rozchodu s jehovismem, mívají i nadále těžké psychické potíže. Bohužel jsou i tací, kteří po rozchodu s jehovismem upadnou do spárů jiné, často stejně nebezpečné sekty.

Proč k tomu dochází?

Jednoduše řečeno — oni touží znovu po jednotku »jlstoty« a »pravého« poznání. Teprve v obecnosti sekty mají jistotu, že všemu rozumějí, už vědí, proč jsou války, zemětřesení, násilí, hlad, nemocí, strádání. Tito lidé nemají odvahu vzít na sebe odpovědnost za svá rozhodnutí, rozpory stanovených zákazů a pravidel jim proto nevadí.

Například?

Vezměte si zákaz transfúze. Svědkové odmítají přijímat krev, ale přitom neodmítají transplantaci kostní dřevě, což je velice absurdní, protože se kostní dřevě se přenáší obrovské množství krevních elementů. Bible však říká, že Židé jedli morek, takže transplantace je povolena. Jde o klasický případ, kdy sekta stanoví, co se smí, a člen má o jedno rozhodnutí méně. Za tuto »výhodu« je bohužel ochoten lecky i umřít. Cítuji z dopisu: »Žena s malou krevní srážlivostí se musela podrobit náročné operaci. Pacientka odmítla transfúzi, krevní náhrádky se ukázaly jako nedostačující, nastala smrt z důvodu vykrvácení. Její manžel, rov-

● Světznámá sovětská tanečnice M. Pli-secká, bývalá sólistka baletního souboru Velkého divadla v Moskvě, a její neméně známý manžel, hudební skladatel R. Ščedrin, se stali občany nezávislé Litevské republiky. Oznámil to litvský rozhlas.

něž SJ, dostal mnoho odsuzujících dopisů. Sám byl ze smrti manželky psychicky úplně na dně, ale jak sám řekl, víra jej postavila vešce rychle na nohy. Rodinná tragédie mu mezi Svědky byla přičítána k dobru a on mohl dál působit jako příkladný bratr a postupovat v žebříčku duchovních předností. Dnes je svou fanatičností jeden z nejnebezpečnějších bratrů, jaké jsem kdy poznal. Va své zvrácené víře se už nedokáže zastavit před ničím.« Zajímavý názor bývalého SJ.

Existuje nějaká účinná obrana proti jehovismu?

Jedině v informovanosti. Naši občané by měli vědět, že jejich »hosté« — SJ — procházejí týden co týden praktickým školením v metodice náboru — (zv. škole teokratické služby —, kde se probírají určité argumentační manuály, takže pro školeného absolventa není po několika letech služby problém dostat v rozhovoru kohokoliv kankoliv. Při svém školení je klasifikován z nejrůznějších stran, mj. má hodnocen i projev nadšení. Koho překvapí jejich zapálení pro věc, ten by neměl zapomenout, že člověk, stojící před ním, byl ze svého nadšení již x-krát hodnocen. SJ není nikdy amatér — naše nelíbené překvapení je součástí jejich promyšleného programu.

Jehovismus a děti, co k tomu můžete říci?

Odlíšení dětí SJ je velkým problémem. Vánoční besídka — děti jehovistů nezpívají koledy, protože neslaví vánoce. Spolužák v den svých narozenin rozdává ve třídě bombóny — ony si nevezmou, protože samy nesmějí narozeniny slavit. Tak se dostávají mimo kolektiv, nesledují televizi, nechodí do kina. Dříve se na mne obracely maminky, že se jejich děti buď hrůzou, protože jim ve škole vyprávěli o zlém Reaganovi, který na ně míří raketami. Děti jehovistů žijí dodnes v očekávání podobné analogické hrůzy. Jsou to děti bez dětství, působí předčasně vyzrálým dojmem. Tragédií je rozvod, kdy člen sekty urputně bojuje o spásu dětí. Konkrétní případ — Pan Krejčí z již. Čech se už 4 roky soudí o dítě s bývalou manželkou — SJ. Už třetí rok nežije se svou holčičkou doma, musí ji skrývat před jehovisty, do práce chodí jen občas, navíc mu hrozí soud pro maření úředního rozhodnutí, dítě je u nás většinou automaticky svěřeno do výchovy matce. Pan Krejčí riskuje i vězení, protože ví, že v sázce je vše. SJ jsou milí, usmívají se, ale tam, kde jde o vztah od srdce k srdci, tam mají v sobě kámen. Vznikají z nich nečistelné stroje.

Jak je možná taková změna?

Existuje určitá teorie, vypadá jako bláznivá metafora, ale je přesná. Vliv sekt přirovnává k počítačovým virům — jsou to řetězce vysoce agresivních informací, působících na člověka. Destruktivně zasáhnou rozumové, morální a osobnostní centra a místo nich tam usadí program. Dotyčný pak nedělá nic jiného než to, co je běžné pro virovou infekci — produkuje dál virovou informaci. Prostě si ho virus totálně podmaní. Zní to trochu jako ze sci-fi, ale odpovídá to realitě. Lidé přestávají být lidmi, chovají se jako naprogramovaní roboti. Podobně je tomu v případě ostatních sekt, kde hrozí absolutní ztráta osobnosti.

Rodina, v níž se objeví jehovismus, má pouze 3 možnosti: Buďto se postupně všichni členové přikloní ke SJ, nebo je čeká totální rozklad. Třetí možnost je nejhezčí, zato nejnádhernější. Pokud hned na počátku neudělají chybu, budou ke svému příbuznému přistupovat podobně jako k duševně nemocnému a neztratí citový vztah, pak mají reálnou šanci situaci zvládnout. Naše poradna se nachází v pavilonu č. 6 a je všem postiženým plně k dispozici.

AMERIKA 1.

Země právě tak krásná jako rozlehlá a svérázná. Země uchvacující svou jedinečností, rozmanitostí krajiny i obyvatelstva, pýbavem venkova i měst, pestrostí vředního dne i těch, kdož jej žijí. Země nabitá netušenými možnostmi. Země průhá a hvězd. Bezkonkurenční. Jak jen velmoc jejího formátu může být. Co hvězdička na vlajce, to stát. Padesátka států na 9383387 kilometrech čtverečních. Na třetině Severní Ameriky. Padesátka států, každý se svými pravidly bry a zvyklostmi svých obyvatel, se svou tradicí, přírodou i problémy. Spojené státy americké...

Při nedávné návštěvě prezidenta Václava Havla za velkou louží jsem se do jeho zvláštního letadla dostal s hrátkou novinářů i já. Vy-zbrojen novinářským blokem a snahou zaznamenat do něj pozoruhodnosti ze zajímavé země, kterou procestovat není jen tak. Vždyť od severu na jih je to vzdušnou čarou 2560 kilometrů, od západu na východ dokonce 4480. Za týden se toho v zemi tak obrovské a pestré, jako je Amerika mezi Kanadou a Mexikem, Tichým oceánem a Atlantikem, věru mnoho stihnout nedá. Podívejme se alespoň do tří měst, která se mohou právem považovat za stěžejní body zájmu všech návštěvníků velké Unie. Do Washingtonu, Los Angeles a New Yorku. O zážitcích takřka oficiálních jsme si toho v průběhu cesty samé již řekli dost. Dnes se rozhlédneme po ulicích, parcích, obcho-dech, hospůdkách, hotelech, lidech, prostě kolem sebe...

Když jsem kdysi přilétl do hlavního mēsta Spojených států poprvé, přivítalo mne rušné, moderní letiště mezinárodního formátu. Dullesovo. Tentokrát jsem zde se státní návštěvou, a tak přistáváme jaksi za humny. V klidu a bezpečí letecké vojenské základny Andrew. Asi dvacet pět kilometrů za městem, v přilehlém státě Maryland.

První, co mi na jinak lidu i letadeli prostém letišti padlo do oka, nebyly ani tak dva virtuální prezidentské letky, našející špičky naší vládní delegace okamžitě do pohodlí Blair Housu, zasvěceného hostům Bílého domu, jako spíše dvě krasavice na konci červeného koberce. Vtěsnány do přiléhavé, elegantní modré uniformy Air Force, vyzbrojeny šarmem a vzorným vojenským držením těla, vzdávaly čest naší hlavě státu. Puška jim slušela právě tak jako černé vrkoče koketně vykukující zpod služební lodičky. Tvar rtů i barva pleti mi připomínají: Jsi ve Washingtonu, D. C., městě, kde jen čtvrtinu obyvatel tvoří běloši.

Do sídla pozoruhodné americké metropole jsem se dostal pohledným cadillacem. Typickým předměstím, které je zásobárnou pracovních sil svého 258 čtverečních kilometrů rozlehlého souseda. Pro District of Columbia, což je vlastně rozluštěním oné pro někoho záhadné značky D. C. za názvem města Washington. Stát téhož jména mají Američané také, ale na druhém konci země.

Vilky a rodinné domky rozseté po obou stranách tříproudové asfaltky, na které se, tak jako u nás, stále něco upravuje, mi připomínají idylku americké Kanálové zóny v Panamě. Jen cvrkot cikád a příslušná vlhkost a teplota vzduchu mi k tomu chybějí. Každé ráno odtud směřují šňůry aut těch správních úředníků, kteří na předměstí našli příjemnější a hlavně lačnější a zdravější bydlení než v samotné metropoli. Ráno pospíchají, aby byli včas v garážích, které pro své »early birds« nebolli ranní ptáčata inzerují výhodné slevy za celodenní parkování. Vozů je ve městě více než místa, a tak jsou poplatky za odstavení — ať pod střechem, či pod nebem — pořádně masné. Mnohým se tak vyplatí nechat vůz přes den manželce a večer se od ní nechat s polibkem vyzvednout. Proto jsem také viděl tolik žen za votanty všech těch zdejších křižníků silnic.

Á propos autol je to velký, nerozlučný mláček každého Američana. Ne snad, že by na něm lpěl po našem. Že by jej obletoval s kýblem vody a lešticím hadrem a jezdil s ním jednou týdně za tchyní či jen na dovolenou. Američan prostě bez auta neudělá krok, když nemusí. A zodpovědní činitelé města mohou přemlouvat automobilisty, jak chtějí. Aby se dohodli a cestovali ve větších skupinách pohromadě nebo použili městské hromadné dopravy. Ne! Američan se svého druhu na čtyřech kolech jenom tak nevzdá. Bude s ním nadále jezdit do speciálně upravených obchodů, k poštovním či bankovním přepážkám, do autokína či do restaurací, kde stačí jen stáhnout okénko...

Ve Washingtonu a jeho bezprostředním okolí se hodně staví. Hlavní město nejmocnější země světa již nechce být chudou Popelkou, nad jejímž kabátem a provinciálností se arogantní New York opovržitlivě

ušklíbá. Rostou zde kvapem nové komunikační domy. Jen mrakodrapy zde stále neuvídníte. Tím je Washington, D. C., charakteristický. Kdysi dávno na přelomu století se místní konšelé dohodli, že žádný objekt ve městě nesmí přesáhnout hlavní dominantu, Kapitol. Sídlo Kongresu Spojených států. Třinácté patro a ani o pět více. To je zásada, která se stále důsledně dodržuje...

Typickou neamerickou hlavního města Ameriky, tedy Spojených států, jen podtrhují četné parky a zahrady, protkávané bohatě město a jeho okolí. Zeleň uprostřed dopravního ruchu v oně míře, jakou poskytl zdejší radnice svým občanům, je věru uklidňující pro oko, zdravá pro plíce a dobrá proti únavě. Četné lavičky jsou za slunného počasí obsypány lidmi za polední přestávky i odpoledního nákupu či procházky. A všude kolem, na cestičkách, trávníku i na stromech se to hemží veverkami. Nikdy jsem jich neviděl tolik pohromadě jako ve Washingtonu. Ne zravyých, ale s jakýmsi sedoplatinovým přelivem. Čliperné, troufalé, všudypřítomné parádnice...

Ke koloritu města i k životnímu stylu některých jeho obyvatel patří žel i pobudové, kteří si v městských parcích vybalují své spací pytle či papundeklové krabice, sloužící coby přenosné přibytky. To vše zase ráno sbalí na příruční vozíček a do sady igelitových tašek a odtáhnou kamsi na své denní stanoviště. Homeless, osoby bez domova, nad kterými se nikdo nepozastavuje ani nedojímá. Američan už je takový. Zastává zásadu, že každý je sám strůjcem svého osudu. Stará se především sám o sebe, nikoliv o druhého. Ta lhostejnost je pro člověka s naší mentalitou až šokující. Proč by měl někoho vzrušit vagabund v parku či nad průduchem teplovodu? Jsou relativně dobře oblečení, vědí, jak se chovat, aby nenarazili na zákon v rukou urostlých policistů, a návštěvníka z Evropy spíše zaujmou, než pohorší.

Vím, o čem mluvím. Když jsem dopřával odpočinku svým nohám po procházce téměř celou Pennsylvánskou avenue, kde jsou mezi Kapitolem a Bílým domem sousedícími takřka všechny centrální a správní úřady, kde se vzal, tu se vzal, stanul jeden z nich před mou lavičkou v Pershing Parku. Přistoupil bliže, zdvořile pozdravil a též požídal o cigaretu. Nekouřím, lituji, odpověděl jsem a ve sítěhu čekal, co se bude dít. Děláte dobře, pane, je to nezdravé, odpověděl, poděkoval a bez dalšího se vzdálil. Byl jsem více »šokings«, než kdyby po mně chtěl peněženku...

Veselým jsem shledal i způsob, jakým tyto lidé, žijící na ulici, dovedou obcházet místní předpisy, omezující např. konzumaci alkoholu na veřejném prostranství. Láhev, na kterou se dokáží složit přesně tak jako třebaš jejich přibuzní z mokré čtvrti v Moskvě či ve Varšavě, si nechají zabalit do sáčku a stoupnou si ke stěně domu tak, aby měli nad sebou ještě kousek stříšky nebo vchodu. Láhev ukrytá v obalu přece nevzbuzuje pohoršení a pod zcela širým nebem nestojí, tak col Rameno spravedlnosti, celé v důstojné černi jen povytáhne bry a odkráčí po svém...

Američan nemá rád složité věci, právě tak jako se nerad učí nepotřebné zbytečnosti. Tedy aspoň podle jeho názoru. Potvr-

dil mi to Jimmy Bedhli, bankovní úředník, který si odskočil jen tak v košili do denního baru naproti na poledního hamburgera. Chtl jsem se vlastně jen ve chvíli klidu mezi denním shonem orientovat ve zdejších objemných novinách, ale rozhovor prostě nešlo odmítnout. Je to takový americký zvyk. Být stále milý, usměvavý, plný elánu. Morouse a nemluvy tu rádi nemají. Člověk, kterého jste nikdy neviděli a jen tak zase neuvídníte, vyskočí na vedlejší barovou stoličku a zahlaholí: »Hello, how are you? I'm Jimmy! What's your name?« (tj. Nazdar, jak se máte? Já jsem Jimmy! Jak se jmenujete vy?). No a co naděláš! Pivo se pije, řeči se vedou. Evropský přízvuč Američan hned pozná. Samozřejmě že si Československo plete s Jugoslávií, ale neupadne do rozpaků, když jej taktně opravím. Je absolutem univerzity, ale nemůže prý vědět všechno. Je odborníkem ve svém bankovním fochu — a tam jej nic nemůže vyvést z míry. Stačí použít stolní computer nebo vznést dotaz na podnikovou informační banku, což je něco jako naše knihovna s archivem dohromady, a během několika minut má na stole kompletní žádané informace. Nu, popovídal jsem si i bez computeru o evropském školství. Nedůvěřivě vrtěl hlavou nad těmi zbytečnostmi, které si prý náš univerzitní student musí osvojit, a já zase nad tím, jak je asi jednoduché studovat v Americe. Každý jsme si zdvořile mysleli své, ale v jednom jsem mu v duchu dal za pravdu. Není totiž ani tak důležité, co víš, ale jak a kde se to rychle dozvíš...

Že Američan rád řeší věci bez problémů a co nejjednodušeji, je ostatně vidět i na plánech většiny měst. Proč dělat složitou zástavbu, když je možno vše sestavit do úhledných čtverečků s jasným a přehledným číslováním číslu a písmeny s bližším označením světové strany od určené pomyslné osy. Zabloudit je pak opravdu umění. Tak to mají ve Washingtonu, New Yorku, Los Angeles i jinde. Takže jestliže mi např. řekli, že můj hotel The Madison je na rohu 15 M severozápad, nebylo se třeba nikoho ptát, jen se podívat na rohové označení a vydat se správným směrem.

Washington má dnes téměř devět set tisíc obyvatel, vezmeme-li v úvahu celé metropolitní území, tedy i předměstí, pak můžeme hovořit o třech a půl miliónu. Je to město vládních úředníků a pracovníků správních služeb. Stále prý platí názor Charlese Dickense, který, když v roce 1842 navštívil Washington, nebyl nijak nadšen a dal se slyšet, že by zde asi bydlelo velmi málo lidí, kdyby nemuseli... Jak mi řekl jeden z podobně postižených, Joe Kramer, dvaatřicetiletý úředník justice z Texasu, šel sem také velmi nerad. Zvykl si ale. Dnes by se on i manželka do Dallasu vrátil jen nerad. A takových, kterým město tak typicky neamerické a na první doitek pro Američana nepřijemné přirostlo rychle k srdci, je mnoho...

Že Washington není městem, kde je noutze o černé tváře, jsem se již přesvědčil hned na letišti. Patří občanům všech společenských vrstev, občanům váženým ať už proto, že jsou vlivní nebo bohatí, nebo — a to nejčastěji — obojí. Viděl jsem černošku válející se v parku pod stromem,

BETONOVÁ DŽUNGLE NA HUDSON RIVER 2.

New York. Město, které může milovat i nenávidět, kterým můžeš být nadšen i zklamán, nad kterým můžeš zůstat stát i v němém údivu i s hlasitým nadšením, jehož se můžeš bát i nechat se unášet. Město úchvatných mrakodrapů na Manhattanu i šeredného Bronxu s rozpadlými domy, nadějně sochy Harlemu, v záplavě neonů tonoucí Broadwaye i osklivých brooklynských činžáků se železnými protipožárními žebříky v přelehlé. Město s úchvatnou večerní síňou mrakodrapů a drsné, bezútěšné židlové betonové džungle. Město, které nikdy nechoď spát, kde se hospody nezavírají, klauza nepřestávají promítat, obchody nestahují rolety, chodáčky se nevyprazdňují a šabry aut se stále šinou vpřed. Město, kde si můžeš ve tři hodiny ráno koupit banány a třeba ve čtyři nové hodinky a kde se můžeš bavít bez ohledu na čas, máš-li k tomu dostatek zelených bankovek v kapse. Město, kde se dáti soběm a nelíbí estétům. New York, symbol Ameriky...

Největší město na zeměkouli, ve kterém bydlí — nikdo neví, přesně kolik — asi devět miliónů obyvatel. Vezme-me-li v úvahu ještě těch dalších jedenáct miliónů, které jsou na předměstích rovněž pokládají za New-yorkány, pak můžeme říci, že v newyorské dvacetimiliónové aglomeraci je domů každý dvanáctý občan Spojených států...

Poslední sčítání lidu, mimo chodem nepřesné jako vždy, přineslo zajímavé zjištění, že bílé obyvatelstvo nemá poprvé v dějinách města absolutní většinu, ale jen 43,2 procenta. Nepočítáme-li samozřejmě ono krátké období okolo roku 1828, kdy na místě zvaném Bowling Green zakoupil Holanďan Peter Minuet za cety v hodnotě dvacet čtyř dolarů od Indiánů pozemek, na němž se dnes rozkládají mrakodrapy. Byla to snad nejvýhodnější koupě v dějinách obchodu vůbec...

New York je městem, kde se zásadně každý stará sám o sebe. Projevuje se to zde ještě důsledněji než třeba ve Washingtonu. Lidé neznají své sousedy, jsou zcela lhostejní k používání či dokonce neštěstí druhého, apatičtí ke všemu, co se okolo nich děje. Okolo muže ležícího v trolčíšti krve na chodníku rušné Madison Avenue procházely bez povšimnutí davy lidí. Značně obilovstlá žena, běžící v příslušných playkách na neforměnném těle svůj podvědomý běh za zdravím tamtéž, vzbudila záchvat potlačovaného smíchu snad jen u mne. Ty ostatní lidé spěchali za svým problémy a nikdo sa neohlédl. Nikoho nezvraňují ani silný protivně rozřezávají denní ruch i tu trochu nočního klidu. Policie, sanitky, hasiči. Zločin, neštěstí,

živelní pohromy, to vše má v tomto městě domovské právo a nikoho to nevzruší, ani ty nejstrašnější věci nikoho nešokují. To snad jen já jsem se zhroutil ubožáků ve Bowery, známé ulici ztroskotanců živole, pohoršil se nad krutostí pasáka vyřizujícího si své útyky s neposlušnou chráněnkou na rušné ulici, lekl se dealera, který si mne na rohu Times Square vyhledl jako potopeně ctálního kupce svého bílého kokatového prášku, a zhnušen odehnal klučinu, jenž mal k pivu na Broadwayl přišel nabídnout svoji něhu.

Na New York jsem si ale rychle zvykl. Když jsem později procházel kvivolakými uličkami jakoby vystříženými ze sedmnáctého či osmnáctého století, na jejichž rozích se snad sešla největší reprezentace newyorských homosexuálů a lesbické, promíchávané leikulicemi policajty a fotografujícími turisty, vjely si něhne dvě krasavice ně zářivnosti do vlasů. S vervou a slovním doprovodem plným štvavné vášně. Nehnul jsem již ani brvou a krácel jakoby nic. Totéž, když o dva bloky dále zaskřipaly brzdy auta s bílkejcím majáčkem, dva chlapi v kožených bundách stáli náhle rozkročmo v předklonu a optěni o střechn, šacování hbitýma rukama dvou policistů, které jistli třetí s napřeženou pistolí. Pouchavka, auto odjelo. Celá scéna jako vystrížená z detektivky netrvala snad ani dvě minuty. Nikdo se nezastavil. Už ani já ne. Kampak bych přišel, kdybych se v tom New Yorku pořádně něčemu divil...

Ale New York není přece jen takovým netečným suverénem, jak se na první pohled zdá. Ve skutečnosti se bojí. Zejména

právé tak jako černou dámu vonící v hale exkluzivního hotelu drahým parfémem a halící se do střebených líšek. Má pozornostl neusel černoch vrtající se v oděvčích, ani elegantně oblečený gentleman s zlatými brýlemi na černém obličejl, vystupující z bílého lincolnu posledního typu...

Zatímco jsem si pochutnával na dolarové housce s párkem a kečupem, zvané hot dog, pozoroval jsem jednoho z těch velmi dobře situovaných černochů, jak jedná se svým etnickým bratrem, který mu údajně špatně vydělostil boty. Běloch by si onu hrubost asi neodvolal, protože by se obával, že mu někdo citlivý vytkne rasismus. Chci tím říci, že bariéry mezi samotnými černochy jsou ještě mnohem větší než mezi oběma vedle sebe žijícími rasami...

Černý barman Johnnie z pubu »U staré pošty« na rozhraní jakési demarkační linie, oddělující neoficiálně ten bohatý, klidný a bezpečný Washington na západ od patnácté ulice, a jeho čím dále na východ, tím nebezpečnější a nepřijemnější části města, si při cídění skleniček zařilozofoval: »Černí a bílí? To není problém barvy kůžel Důležitý jsou prachy v kapse! A kdo je má, ten má moc...« Při vzpomínce na konflikt onoho černého čističe bot a černého gentlemana jsem mu musel dát za pravdu. Když se rozešli, jel onen elegant zřejmě do prominentního Georgetownu. Ten chudý hoch nesl svoji ještě větší nenávisť vůči těm, kdož mají to, co mu chybí, do jihovýchodní čtvrti, o níž se hovoří jako o semeništi zločinu. Je v tom symbolika černého Washingtonu i Ameriky samotné...

TRÉTI
MĚSTO
NA STR.
894

shlazení pásové na páté avenul zvou osamělé muže na pánské večírky, noční podniky s celodenním provozem předvádějí live love show neboli ne právě chutné mlkostné hrátky na pódlu v září reflektorů, peep-show takají po sexu hladovějící pubertáky a všelijak úchylné gentlemany, pornografické braky nehoršího kalibru zdobi sex-shopy i novinové stánky. Hříšný New York fe, jak se zdá, nepolepšitelný i ve svém strachu...

Mitternachts arbeitet nur noch die Leber

Warum geht man am besten kurz nach Mittag zum Zahnarzt, sind Herzinfarkte morgens am häufigsten und wirkt Kosmetik abends am besten? Prof. Alain Reinsberg vom Forschungsinstitut CNRS in Paris: Jeder von uns durchlebt einen täglichen Rhythmus, hat eine innere Uhr, auf der jedes Organ seine Stunde hat. Die Chronobiologen haben festgestellt: Um 3 Uhr morgens schaltet der Sympathikus den Körper auf Betrieb. 4 Uhr morgens: Bronchialmuskeln ziehen sich zusammen, Asthmatiker

Schlaganfälle. 14 Uhr: Schmerzempfinden am niedrigsten. 15 Uhr: Gehirn in Hochform. 16 Uhr: Immunsystem aktiv, beste Zeit für Impfungen. 17 Uhr: Jetzt trainieren, Muskeln sind leistungsbeher. 19-20 Uhr: Haut beginnt mit Zellerneuerung. Gut für Pflege. 21 Uhr: Magen stellt die Arbeit ein. Nach Mitternacht: Nur noch die Leber arbeitet.

své zranitelnosti, které je si velmi dobře vědom. Vždyt stačí, aby začali stávkovat veřejní zaměstnanci, a už připomíná město živočicha s přerušovanou dýchací. Odmítnou popeláři odvoz odpadků a betonové ulice se rázem změny v zapáchající smetlišti a a eldorádo potkanů. Když stávkovali pracovníci filtračních stanic, otrávil odpad mamutího velkoměsta spolu s chemickými zplodinami desítky kilometrů čtverečních mořské plochy. Nebo elektrika. Jen padesát městských elektrikařů by stačilo zcela zablokovat složitou síť elektrického vedení a dostat tak obra na kolena. Zmíkla by klimatizační zařízení v domácnostech i kancelářích, ochromeny by byly počítače na Wall Streetu, lidé by uvízli ve výtažích mrakodrapů i ve vzech podzemní dráhy. Město je věru zranitelné a stávek se bojí právem...

Strach, to je fantom v mnoha podobách, krácející městem. Strach chodí i v polce dne Central Parku, abych nebyl přepaden, strach před zločinem, který je zde každou půldruhou sekundu spáchán v jakékoli formě. Strach před drogami i násilím, strach před AIDS. Touto zhoubnou chorobou je 27 tisíc lidí, tedy pětina všech ve Spojených státech zaznamenaných případů.

Vábec jsem si ale nevšiml, že by se hříšné město kváčil tomu snad dalo na cestu cvadnosti. Go-Go Girls i nadále vystavují své vnavy na odví pláškům piva na Broadwayi a Times Square, příslušnice armády prostitutek stále diskretněji nabízejí na západní dvacátýchleté své služby a pomrkávající

POD HOLLYWOODSKOU SKÁLOU 3.

Do Los Angeles letíte přes celé Spojené státy. Hodinové ručičky o další tři hodiny zpátky. Budeme devět hodin za Evropou. Pět hodin ve vzduchu, superexpresem po kolejích by to bylo 48 hodin. Těch čtyři a půl tisíce kilometrů od Atlantiku k Pacifiku ale stojí za to! Druhé největší americké město, největší na tichomořském pobřeží. Perla slunné jižní Kalifornie. Město založené v roce 1781 Španěly se z původní vesnice rozrostlo na Mekku filmového, nahrávacího, elektronického, leteckého a strojírenského průmyslu, na důležité středisko světového obchodu. Pro tyto účely i pro export ropy, na níž rozlehlé město stojí, zde byl vybudován největší umělý přístav na světě.

Jednou z nejluxusnějších čtvrtí města jsou Beverly Hills. Luxusní vily, přepychové obchody, exkluzivní hotely. Kdo je zde doma, napovídají ceny na známé Rodeo Road. Kravata za 150 dolarů, boty za tisíc, metr pánské látky za šaty za osm set, kožichy po několika desetitisících dolarů. Cítím se zde bezpečně, ale přeče jen nesvůj. O kousek dále jsou rozlehlé pláže Santa Moniky. Řidič, student kalifornské univerzity, který naši novinářskou skupinku vozil po rozlehlém městě, kde se prostě pěšky chodit nehodí ani nedá, nám nabízí vyhlídku z patnáctého patra apartmentu své přítelkyně Jessiky. Nádherná vyhlídka z bažiny daleko na Pacifik, do kterého zapadá rudé slunce. V šumu převalujících se vln se osmělují položit ne právě zdvořilou otázku, kolik že takové příjemné bydlení stojí. Se vším všudy, což znamená světlo, teplo, telefon, několik výtahů a ozbrojený, nekompromisní vrátný v přízemní hale, platí tatínek za svoji studující dceru osmáct set dolarů. Napřed jsem jen na sucho pošli, ale zápětí mi došlo, že při zdejších průměrném platu přes tři tisíce odpovídá částka téměř v korunách...

Skála s obrovskými bílými písmeny Hollywood je vidět zdaleka. Tady, na předměstí Los Angeles, vznikaly postupně, od roku 1907, filmové ateliéry. O slunce zde nebyla nikdy nouze, a tak brzy jeden celuloidový kotouč plný zábavy stíhal další a další. Od roku 1914 se stal Hollywood centrem amerického filmového průmyslu, z jehož dílen vycházely tři čtvrtiny veškeré filmové produkce. Zde měl své sídlo i největší filmové společnosti. Význam Hollywoodu poněkud poklesl v šedesátých letech, kdy část umělecky významné produkce přestěhovala do New Yorku. I tak je zde ještě dnes možno poznat celou řadu významných tváří, které jsme zvyklí vidat na stříbrném plátně či na obrazovkách televizorů.

S úspěchy i dějinami Hollywoodu je nerozlučně spjata i jméno slavného mistra kresleného filmu Walta Disneyho. Jeho zdánlivě bláznivý nápad, první zábavní park

svého druhu, je k vidění na jižním okraji Los Angeles, v Anshelmu. Když zde byl zahájen provoz, bylo u toho 28 154 zvědavců. Od onoho 17. července 1955 zde přivítali již na 320 milionů návštěvníků.

Mezitím dostal kalifornský Disneyland i sestřičky. Smích a zábavu rozdává od roku 1971 i na druhé straně Spojených států, nedaleko Orlande na Floridě, osm let už je reprezentantem amerického stylu zábavy v japonském Tokiu, příští rok má být Euro Disneyland otevřen pod Eiffelovou věží a za tři roky na Něvě v Petěrburku, jak se znovu říká Leningradu.

Jedničkou mezi všemi Disneylandy však je a zřejmě zůstane přeče jen ten v losangeleském Anshelmu, který jako jediný koncipoval sám šéf podniku Walt Disney. Šedesát hektarů komplexu je obklopeno desítkami hotelů, kempingů, restaurací a obchodů se suvenýry. Koneckonců je přeče Disneyland, právě tak jako všechny ostatní zábavní parky světa, obrovským byznyssem, těžícím z touhy lidí zapomenout na problémy všedního dne.

Návštěva Disneylandu není ostatně nikterak levná záležitost. Od devíti hodin ráno do půlnoci jsou k dispozici všechny atrakce za oněch jednorázových zaplacených dvaadvacet dolarů u vchodu. Pokud chcete vejít a opět se vrátit, dostanete na ruku razítko, kterým se prokážete. Celý park je rozdělen do sedmi částí, jejichž názvy napovídají, co tam můžete očekávat. Všechny jsou plné vynalézavých atrakcí, vtípu, nápadů, smíchu a třebas i té, dnes v americkém zábavním průmyslu tolik protežované hrůzy. Všude potkáš postavičky důvěrně známé z kreslených grotesek Walta Disneyho. Sám myšák Mickey vítá návštěvníky hned u vchodu, v maskách jeho přátel psa Pluta, kačera Donalda a dalších potkáváte zaměstnance parku. Nápady, které zde na vás číhají na každém kroku, jsou působivé, zážitky nezapomenutelné. Za pouhých dvaadvacet dolarů si koupíte iluzi dokonalého, šťastného dětství...

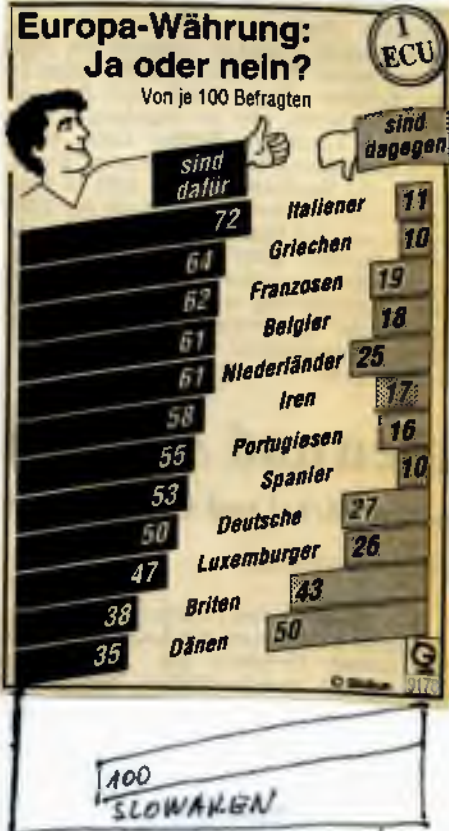
Pod výšehradskou skálou také vítava,
Co jí to mo' měla říkátka?
Říkátka jsem autentický,
Dobřeck vyhlit z elektrický,
Vatloukl si Husočka
a šel minutu za Husočka!

Alcatel se má k světu

[kž]: »Kvalita telefonní sítě je v ČSFR nízká, v bývalé NDR je však ještě horší.« řekl na veřejné tiskové besedě člen správní rady firmy Alcatel Sel H. J. von Ludwig. »Již v příštím roce by se měla situace u vás, zejména v Praze, zlepšit.« Optimismus zástupce jednoho z největších světových výrobců telekomunikační techniky vychází z faktu, že jeho německá dočasná společnost založila s Teslou Liptovský Hrádok společný podnik, do kterého investovala zatím 20 milionů marek. Koncem tohoto roku zde má začít výroba ústřední Systém 12, která umožní v Československu instalovat až 270 000 linek ročně. Firma též získala zakázky na dodávku velkých telefonních systémů od Třineckých železáren, Motokovu a některých našich bank.

Ježíšek se slevou

[FLA]: Ještě nás trápí podzimní plískalice, ale vánoce již pomalu klepou na dveře. Tuto skutečnost nám připomněla JUDr. J. Flégllová, obchodní náměstkyně Drobného zboží Praha, které ve spolupráci s Českým svazem žen uspořádalo vánoční trh levných nákupů. Po přepočtení torza letošních úspor si tedy i my, ekonomicky méně silní jedinci, můžeme vybrat v bývalém Kounicově paláci (v Panské ulici čp. 7 v Praze 1) pěkný dárek pod stromček nejen svým příbuzným, ale i všem, kteří jsou našemu srdci blízcí. Pro návštěvníky vánočního trhu levných nákupů jsou připraveny hračky, sportovní potřeby, textilie i kosmetické přípravky, jejichž ceny byly sníženy průměrně o čtyřicet procent. Ovšem u některých výrobků dosahuje snížení téměř osmdesát procent. Každý návštěvník, který nakoupí zboží v hodnotě vyšší nežli dvě stě korun, obdrží dárek a každé dítě, které se zúčastní nákupů v doprovodu rodičů, dostane hezkou pozornost podniku.

TRÁTI PODMÍNKU: SLOVENSKÝ ECU!

Mucha a sušenky LU

[rlh]: V Obecním domě na náměstí Republiky byla zahájena atraktivní výstava pod názvem Umění a sušenky. Uspořádaly ji Čokoládovny Modřany a francouzský podnik BSN Groupe France, který patří k největším výrobcům sušenek a potravin na světě. Podvuhodným způsobem se tady podařilo skloubit výtvarná díla našich a francouzských umělců se známými sušenkami LU a především s obrazy Alfonse Muchy, jehož plakáty a další upomínkové předměty jsou tady k dostání. Dodejme ještě, že Čokoládovny Modřany a firma BSN uzavřely pro obě strany výhodnou kooperaci, takže se v brzké době dočkáme nejen prvňáčských společných výrobků, ale i nejrůznějších francouzských specialit na našem vnitřním trhu. Vítězek z výstavy, která putuje po celém světě, ale poprvé je u nás, bude věnován na rekonstrukci Obecního domu a čtvrtinu zisku z prodeje upomínkových předmětů dostane Pražské kulturní středisko.

Skoda kurt Siemens als Partner

ABB unterliegt im Rennen um Energietechnik / Weitere Pläne

JK FRANKFURT A. M. Der Skoda-Konzern mit Sitz in Pilsen und Prag, der größte Maschinen- und Anlagenbauer in der CSFR, hat sich für Siemens als Partner für sein Arbeitsgebiet Energie entschieden. Damit siegten die Münchner gegen die schwedisch-schweizerische Gruppe ABB. Die französische Alcatel-Alsthom und der US-Konzern Westinghouse waren schon früher aus dem Rennen ausgeschieden.

Vorbehaltlich der Zustimmung der tschechischen Regionalregierung gründen die beiden potentiellen Partner ein Gemeinschaftsunternehmen, dessen Anteile zu 33 Prozent bei Skoda und zu 67 Prozent bei der Siemens-Sparte KWU liegen werden. Ferner ist vorgesehen, daß die KWU-Leute dem französischen Reaktorhersteller Framatome, mit dem sie seit zwei Jahren zusammenarbeiten, einen Teil ihrer Quote abgeben. Damit wäre die Voraussetzung dafür geschaffen, daß das Joint-venture das komplette Spektrum fossil befeuerter und nuklearer Kraftwerke einschließlich Wasserkraftgeneratoren sowie moderner Umweltschutztechnik für Kraftwerke und Versorgungsanlagen anbieten kann, wie es in einer Erklärung von Siemens und Skoda heißt.

KWU-Chef Adolf Hüttl bezeichnet die Vereinbarung als „eines der bedeutend-

sten Engagements von Siemens in den Reformstaaten Mittel- und Osteuropas“. Über das finanzielle Volumen schweigt sich der Münchner Konzern aus, zumal noch nicht feststehe, was außer dem Kaufpreis an Anlagen und Know-how in die Gemeinschaftsfirmen eingebracht werde. Mit Sicherheit dreht es sich dabei aber um eine dreistellige Millionensumme. Sicher ist auch die Übernahme des weitaus größten Teils der in der Energiesparte in Pilsen und Prag beschäftigten 7000 Leute.

Die Attraktivität von Skoda liegt zum einen darin, daß die Firma im gesamten Osten Europas Kraftwerke und Atommeiler gebaut hat. Allein die Umrüstung und Wartung dieser Anlagen garantiert jede Menge Arbeit. Zum zweiten kann Siemens laut Hüttl nun mit dem neuen „leistungsfähigen Partner auch auf dem Weltmarkt größere Volumina angehen“.

Sowohl Siemens als auch ABB hatten sich ferner um die Verkehrstechnik der Tschechen beworben. Deren Bewertung ist zwar noch nicht abgeschlossen, doch scheinen auch hier die Münchner der Favorit zu sein. Der gesamte Skoda-Konzern, derzeit in 21 Arbeitsgebiete aufgesplittet, beschäftigt 38 000 Menschen und wird unter Mithilfe der Weltbank-Schwester IFC neu strukturiert.

NEPRAVDA O KNIHÁCH

Kolega, který se vrátil z Německa, si z Josefa Zlomky vystříl. Vyprávěl mu totiž, že v Německu »marně hledal« knižkupectví, jako jsou např. »v Praze na Národní třídě, v Brně v České ulici či v Ostravě na Smetanově náměstí...«. Knihy se prý prodávají pouze v obchodních domech. To-lik Josef Zlomek v komunistickém listě Naše pravda, který vychází v Ostravě. A autor článku, který dal na »kolegu« a sám se o tom, zda je to, co mu povídá, pravda nebo výmysl, nepřesvědčil, se pak rozhořčeně ptá, zda to má »být také pro nás vzor«. Nu — samozřejmě, kdyby to, co se soudruh Zlomek dověděl od svého cestujícího kolegy, mělo být pravdou, pak by to skutečně žádný vzor pro Československo být nemohlo. Jenomže ono tomu tak totiž není a Josef Zlomek vědomě či nevědomě klame čtenáře. V každém větším německém městě je nejen jedno, ale hned několik velkých knižkupectví, kde se dostanou nejen novinky německého, ale i zahraničního knižního trhu. A těch novinek je jen v Německu několik desítek tisíc. Vychází zde (bez bývalé NDR) ročně na 70 000 nových knižních titulů — tolik, jako snad v žádné jiné západoevropské zemi. Mohu soudruha Zlomka ubezpečit, že i v malých německých městech dostane v knižkupectví jakýkoliv novější titul. A pokud není na skladě — samozřejmě nemůže mít žádné knižkupectví ve svých regálech všech 70 000 novinek —, tak mu ho dodá do 24 hodin. Tak dokonale pracuje knižní obyt nakladatelství. Když se Josef Zlomek ptá, zda to má být vzor pro Československo, pak, pokud jde o tuto službu čtenářům — zajisté ano!

BUNDESHAUSHALT 1992

Sonstige Steuern 343,3 EINKOMMEN in Mrd. DM
33,5 Nettokreditaufnahme 45,3 Gesamt 422,1

AUSGABEN in Mrd. DM
Gesamt 422,1

Parafované přidružení

BRUSEL: Dohoda o přidružení CSFR k Evropskému společenství parafovali všichni v Bruselu vedoucí československé delegace, náměstek ministra zahraničních věcí Z. Pírek a vedoucí delegace komise ES P. Bonnavides. Zároveň byly parafovány dohody o přidružení Polska a Maďarska. Tato dohoda, jedna z nejvýznamnějších, jakou kdy Československo uzavřelo, zakotvuje v výraznou vazbu mezi přidružením k ES a realizací politických, ekonomických a právních reforem v CSFR. Dohoda obsahuje i nástroje všestranné spolupráce a ekonomické, technické a finanční pomoci CSFR na globálním a mnohaletém základě. Bude základem postupné integrace CSFR do ES. Smluvní strany v dohodě uznávají skutečnost, že přidružení pomůže CSFR dosáhnout konečného cíle, kterým je přitížení do ES.

Vaše Excellence, pane prezidente,

dovolte mně, abych reagoval na Vaše televizní vystoupení otevřeným dopisem, k čemu mne nutí okolnosti, které zapříčinily tři memoranda, jež jsem Vám zaslal nebo přímo odevzdal Vašemu tajemníkovi panu Šafaříkovi a která zůstala dosud bez odpovědi.

Vaše vystoupení v ČST bylo obsahově vsutku dobré a ubírající se správným směrem. Vzpomínám si však na jedno Vaše rčení, že po bitvě je každý generálem. Jako hlavní lékař Konfederace politických vězňů a taktéž dlouholetý politický vězeň jako Vy nemohu mlčet, když mařánské struktury ztěžují náš zápas o nastolení spravedlnosti a dosažení plně občanské, právní i hmotné rehabilitace všech politicky pronásledovaných osob komunistickým režimem. Je tristní skutečností, že o nás mnohdy rozhodují lidé, kteří nás posílali a týrali v komunistických lágrech a věznicích. Dokonce jsou členy české vlá-

dy a sedí i ve Federálním shromáždění, v minulosti se mnohokrát prohřešili a dnes bezostyšně intrikují dál. My, političtí vězňové padesátých let, budeme stát věrni při Vás, nedopřejeme však sluchu neupřímným radám Jarizejů, kteří již jednou tento stát přivedli až na dno mravní propasti. 280 000 osob žádajících dnes rehabilitaci bude stát za Vámi, byt jsou ještě dnes často uráženi a ponižováni státními úředníky, zvláště ministerstva spravedlnosti a jinací, dožadující se svých práv. Je nemyslitelné, aby v tomto státě nadále rozhodovali lidé, kteří nemají zájem o prosperitu státu, podřívají svým patolikalstvím Vaši autoritu a svou minulostí dokázali, že jim jde jen a jen o jejich egoistické zájmy.

Zanedbal se čas, kdy měla být vypracována nová, demokratická ústava, ale nemohou ji vytvářet lidé, kteří pracovali na té předchozí. Zanedbal se čas oddalová-

ním přijetí tzv. lustracího zákona, který znamenal velký krok upřed, a přesto vbitštna těch, které má postihnout, zastává vysoké funkce. Zanedbal se čas s převzetím majetku KSČ i SSM a vznikly finančně silné mafie, které začínají ovládat soukromé podnikání. Proslm Vás jako lékař, nezanedbejte čas, dokud můžete vyvést tento stát z krize, do které ho určité kruhy zavlékají.

Nemohu při této příležitosti nezapomenout ušlechtilého díla Vaši paní choti zřizováním Nadace dobré vůle, s níž mám velmi dobré styky jako hlavní lékař KPV. Stejně tak jako lékař vím, že zločiny spáchané minulým režimem na zdraví občanů tohoto státu se mohou klidně srovnat se zločiny nacistů. Proto Vás prosím, zastáňte se chudých a utlačovaných před násilnostmi, sobectvím a zupností mocných. Ještě je čas, leč mnoho ho před námi není. Vaše moudrost a rozhodnost je jejich zárukou i zástitou.

Pomáhej Vám Bůh a znamenám se
Váš
MUDr. Miloš Adámek,
Konfederace politických vězňů
Československa
V Praze dne 20. listopadu 1991.

Picasso se vrátil

POMEZI: Na hranicím přechodu Pomezí u Chebu převzal všem ředitel Národní galerie v Praze Lubomír Slavíček poslední ze čtyř ukradených obrazů Pabla Picassa nazvané Absint a karty. Obraz putoval z Pomezí do Prahy pod policejní ochranou. Podle úmyslu pachatelů se mělo toto Picassovo dílo dostat z Německa do Svýcarska a pak do dalšího, bitze nespecifikovaného státu.

V Semaforu zazní Hlas Ameriky

Jméno a hlas Jiřího Sýkory znají posluchači Hlasu Ameriky už několik let. V pravidelném pořadu Písničky a text-appeal vždy jednou týdně čte svoje fejetony, zpívá americké písně s vlastním překladem textů a v oblíbeném bloku otázek a odpovědí je ve stálém kontaktu s těmi, kdo ho sledují. Loul v říjnu se čeští citelé mohli seznámit také s jeho tváří.

Dvakrát se setkal s publikem v divadle Semafor a ohlas byl tak příznivý, že ho Jiří Suchý pozval znovu. Vystoupí v Semaforu v pondělí 25. a v úterý 26. listopadu vždy v 19.30 v pořadu Tajná řeč.

Rok se s rokem sešel a dvakrát se do této řeky nevstupuje. Jaká bude Tajná řeč letos?

Napsal, vymyslel a ušil jsem na sebe nové věci, ale to by mělo být překvapení. Mohu být ovšem překvapen i já, protože můj pořad je jakýmsi kabaretem jednoho herce a hodně záleží na publiku, na jeho chuti a připravenosti si povídat. Jsem ochoten se bavit o čemkoli, ale předpokládám, že pražské návštěvníky bude zajímat hlavně Amerika, její obyvatelé, způsob života, názory. A jistě i poslední americká cesta Václava Havla, které jsem se zčásti účastnil.

Součástí vašeho povolání je sledovat, třídit a rozebírat reakce lidí na různé události. Co si teď Američané poněkud více o Československu myslí? Povíte to našim čtenářům jako závědkem na živé pondělní vystoupení?

Samozřejmě. O tom se tam jistě bude mluvit podrobněji. Snad žádná země neměla v Americe takovou publicitu jako Československo v listopadu 1989. Zdejší události byly na obrazovkách 24 hodiny denně

a něco takového alespoň já nepamatuji. Tato země byla nesmírně populární a američtí podnikatelé měli ohromnou chuť tady investovat. Teď, kdy tu probíhají národnostní tahanice, zájem značně ochladl. Prezident Havel je tam stále populární, ale byznysmeni se bojí riskovat a vyčkávají, jak se situace vyvíjí. Američané se cítí na prvním místě občany a teprve potom příslušníky nějakého národa nebo rasy. Nationalistické spory cítí jako něco antikvárního a příliš jim nerozumějí.

Projevují se národnostní spory mezi českými a slovenskými emigranty žijícími v Americe?

Projevují, avšak méně než třeba v Kanadě. Je to pouze určitá skupina lidí, kteří takto smýšlejí, a není jich mnoho. Jak už to ovšem bývá, radikální skupiny bývají hlasitější než přislovečná mlčící většina. Rozhodně nadělají víc hluku, než odpovídá jejich skutečnému významu mezi emigranty.

Jako závědek toho Jiří Sýkora řekl víc než dost. Ostatní si mohou zájemci poslechnout spolu s písničkami v sále divadla Semafor. A lež-il jim na srdci nějaká všetečná otázka, autor, zpěvák, textař, režisér a novinář v jedné osobě jim je pryč ochotně zodpoví.

Slovensko chce pozorovatele

PRAGA: Na nedávnou žádost některých poslanců SNR a jejich kolegů ve FS, v níž žádají vyslání pozorovatelů OSN na Slovensko, včera odpověděl místopředseda FS Z. Jičínský. Označil ji za neodůvodněnou. Poslanci se totiž obávají o zmanipulování informování mezinárodního společenství o vývoji politické situace v ČSFR se zvláštním zřetelem na Slovensko.

MOHLI BY PŘIJET ŽEBA NÁCIFIL + LORD RUNCIMAN...?

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,42	(5,41)
1000 Italských lir	24,50	(24,47)
Rakouský šilink	2,83	(2,82)
Německá marka	18,53	(18,48)
Švýcarský frank	20,84	(20,83)
Americký dolar	29,49	(29,82)
Anglická libra	52,97	(53,15)

VADĚTE NA SLOVENSKÝ ĚCÚ ŽENĚ MARKU MAHORU...

(žre): Na 200 tisíc korun se odhadují škody, které způsobil rozrušený 57letý muž v Krajkové na Sokolovsku. Příčinou jeho amoku byly asi rodinné neshody. Nejprve vyhořoval své o 22 let mladší manželce a 44letému Němci z Weidenu, že je zabije, poté začal rozbíjet svůj automobil Škoda Favorit a neušetřil ani cizincův mercedes. Nakonec ve vlastním domku založil požár. Zuřivec z místa činu uprchl.

Po Praze za stejné ceny

(štp): Mnoho novinářů jsme se včera dozvěděli na pražském magistrátu po zasedání jeho rady. Mimo jiné i to, že pod náměstím Jana Palacha bude podle projektu severoamerické firmy Atlantis vybudován třípodlažní podzemní parking, který firma Crown International vybaví nejnovější americkou technologií. Projekt počítá také s povrchovými úpravami v okolí Rudolfiny a práce mají být ukončeny před zahájením Pražského jara.

Vyslechli jsme také dementi k poplašným zprávám o zdražování jízdného s tím, že o chybějících 170 milionů korun na městskou bromadnovou dopravu za letošní rok hodlá magistrát požádat vládu. V případě neúspěchu je město, jak jsme se dozvěděli, schopno pomoci si samo. Ke změně tarifů od 1. ledna nedojde. V Dopravním podniku nastupuje od začátku nového roku sedm nových ředitelů a zdá se, že radní vkládají velkou naději ve větší

pružnost, kterou vnesou do práce tohoto zařízení.

V krátké době má být rovněž uzavřeno jednání o dvou variantách, řešících dopravní situaci na Smíchově, tamtéž se také připravuje urbanistická soutěž, zaměřená na lokalitu Anděl. Pražský magistrát zároveň hledá nejrychlejší a nejspolehlivější východisko z krizové situace na magistrále u Národního muzea a mimo jiné zvažuje možnost uzavřít v budoucnu pro vozidla nad

šest tun Veletržní ulici. Rada projednála zároveň otázky bezdomovců, zabývala se i budoucností Jedličkova ústavu a situací v sociálním ústavu pro staré občany v Bohnicích po odvolání řediteleky.

Obsáhle se též hovořilo o postojí Rady k výstavbě třídírný odpadů v Horních Počernicích {dosud není rozhodnuto kde přesně by měla stát}, ale i v dalších spádových oblastech města. Sběrné suroviny hodlají do konce roku rozmístit v Praze dalších tisíc sběrných nádob na sklo a papír. Vypsáno je i výběrové řízení na zvláštní kontejnery pouze na papír.

A zajímavost na závěr: Růžový domeček na Kampě, který byl původně zafazena do malé privatizace, z ní byl jako historický cenný objekt vyjmut. Město počítá s tím, že napříště bude sloužit kulturním i restauračním účelům za cenu zjištěnou formou aukce. Malebná stavba pak bude na čtvrtstoletí pronajata tomu, kdo nabídně sumu nejvyšší.

To je celá Martina...

»To je celá Martina. Svůj názor vždy řekne otevřeně a bez servitů!« Tak komentovala výroky Martiny Navrátilové její deblová spoluhráčka Pam Šhriverová. Martina se vyjádřila k případu basketbalisty Magika Johnsona, který nedávno veřejně přiznal, že je nakažen virem HIV. V interview pro New York Post se Martina Navrátilová kriticky vyjadřuje k pokrytectví americké společnosti. Diví se, že muž, který se přiznal k poměru ke stovkám různých žen, je vlastně vydáván svým způsobem za hrdinu. »Tordim, že kdyby se jednalo o ženu, či homo sexuální, byl by postoj lidí k případu zcela jiný. Kdybych se já nakazila virem HIV, říkali by, že coby homosexuální jsem si o to říkala. Ženu, která by měla poměr se stovkami mužů, by zase označili za děvku. Všichni by od ní dali ruce pryč,« nechala se slyšet Martina. Všeobecně se soudí, že takhle otevřenost bude naší bývalou reprezentantku leccos stát. Když už nic jiného, tak konec s některými reklamními smlouvami...

Hrozi nám salmonelóza

PRAHA: »Ve srovnání s obdobím do roku 1989 vzrostl počet onemocnění salmonelózou o 400 procent. Přes provedenou opatření se tento vzestup nezastavil.« To je uvedeno v komuniké, které včera předala hygienická a veterinární služba ČSTK. Pro prevenci salmonelóz platí jak v restauraci, tak doma v kuchyni; především zpracovávejte důkladně tepelně vejce a vaječné pokrmy.

Telecom Praha oznamuje telefonním účastníkům na Praze 4 v ulicích Křepejského, Jašíkova, Lečkovy, Kolského a náměstí Přátelství, že od 2. do 20. 12. dojde k přečíslování stanic, jejichž čísla začínají dvojčíslím 78, na nová, sedmimístná, začínající trojčíslím 794.

Strany a hnutí o A. Dubčekovi

PRAHA: Na čs. parlamentní politické strany a hnutí se obrátila ČSTK s »otázkou týdne«, zda by podle jejich názoru měl Alexander Dubček setrvat v čele parlamentu do voleb, anebo by podpořili jeho odvolání: Z odpovědí zástupců dotázaných jsme vybrali: **Za KDS předseda V. Benda:** »KDS byla proti představitelům pana Dubčka již od loňských voleb a pokusy o jeho odvolání vždy podpořila.« **Za LDS 1. místopředseda L. Nedbálek** (již více než před rokem LDS navrhla ve FS odvolání A. Dubčka z funkce předsedy): »Člověk, který budoval jako zákonodárce a jeden z nejvyšších představitelů komunistické strany totalitní protidemokratický systém, nemůže být nejvyšším představitelem zákonodárního sboru, který tvoří zákony nové demokratické společnosti. Navíc pan Dubček za své funkce řídil i bývalou StB.« **Za ODS místopředseda J. Zieleniec:** »Souhlasím s názorem pana prezidenta, že změna osoby předsedy FS by byla destabilizující. Je ovšem otázkou, zda setrávání A. Dubčka v této funkci není také jedním ze zdrojů napětí a nestability.« **Za ODA poslanec FS J. Štern:** »Již dříve jsme vyhlásili, že pan Dubček je pro ODA politicky nepřijatelný, nicméně ho respektujeme ve funkci předsedy FS jakožto člověka, kterého delegovala VPN.« **Za OH tiskový mluvčí J. Chudomel:** »OH hodnotí snahu o odvolání A. Dubčka z funkce předsedy FS jako nezodpovědný krok politických radikálů.«

Za KSČM tisková mluvčí B. Robežšková: »Osobnost A. Dubčka se těší velké vážnosti ve světě pro nesporné zásluhy o čs. cestu k demokracii. Stejně nesporné je to, že A. Dubček symbolizuje jednotu obou národů, českého i slovenského.« **Za ČSSD místopředseda J. Kuča:** »Odvolání A. Dubčka považujeme za součást destabilizační kampaně, kterou se některé politické síly snaží již delší dobu ještě před volbami obsadit významné politické pozice.« **Za ČSL tajemník klubu KDU ve FS J. Orel:** »Naši poslanci nehlasovali pro zvolení A. Dubčka do čela parlamentu. Za předsedu parlamentu do té doby měla nadpoloviční většinu ve FS. Mnozí poslanci, jejichž hlas byl A. Dubček zvolen, se dnešní změnou postojí, kterou se každou cenu získat voliče.« **Za SNS předseda J. Prokeš:** »Nevidíme žádný důvod, aby naši poslanci iniciovali a nebo podporovali odvolání pana Dubčka z jeho funkce předsedy FS.« **Za HZDS místopředseda M. Kováč:** »Kampaň vedenou pro odvolání pana Dubčka považujeme za účelovou a urážející.«

*VUL ZŮSTANE VOLEM,
SLOVAŘIK MOLT SLOVAŘIKEM,
I KOYZ...
HUKUMNĚ DAČICKÝ ? HESLOVA
MĚL PRAVDU!*

Turmgräber in Oman entdeckt

BOCHUM, 27. November (AP). Ein spektakulärer und bislang einmaliger Fund von 4000 Jahre alten Grabstätten ist Archäologen des Bochumer Bergbaumuseums im Sultanat Oman im Nahen Osten gelungen. Wie Museumsmitarbeiter Werner Kroker am Mittwoch mitteilte, entdeckten die Expeditionsteilnehmer der seit 1978 laufenden Forschungsarbeiten über Kupferbergbau im Osten des Sultanats rund 50 Turmgrabstätten, die vermutlich aus der Umm-an-Nur-Epoche zwischen 2700 und 2000 vor Christus stammen.

Die Funde gelten als einzige Zeitzeugen ihrer Art im gesamten arabischen Raum. Der Fundort der Gräber werde aus Sicherheitsgründen noch geheimgehalten. Entdeckt wurden die bis zu sieben Meter hohen Turmgrabstätten von einem Hubschrauberpiloten, der sich die Bedeutung der Bauwerke nicht erklären konnte.

Krutost... něžnost... spravedlivost

»Sovětský parlament pozastavil činnost komunistické strany po celém území Sovětského svazu. Byl tedy odvážnější, než ten náš.« řekla reportérka pražského rozhlasu v jednom z lánských rozhovorů s prezidentem Havlem. Pan prezident nesouhlasil. Poukázal na rozdíly mezi sovětským a našim případem a zdůraznil, že u nás je komunistická strana stranou parlamentní, a jejíž »současné činnosti« mu »není známo nic, co by ohrožovalo demokratický pořádek v naší zemi«.

Tuhý hlavolam. Nejde o to, jestli zakázat nebo nezakázat, jde o současný status komunistické strany uvnitř nové, demokratické společnosti. Jde o nazírání, ne pomsychtivě, ale spravedlivě, na stranu, která sice zaprodala národ, zničila generace, vraždila a věznila, ale která se pak bez sovětské podpory zhroutil jako domek z karet a, jak řekl pan prezident, »odstranila své totalitní vedení«. Bylo vzdání se bez boje tak záslužné, aby vyvzdílo vzdání státní samostatnosti? Vymazalo »odstranění totalitního vedení« odstranění všech občanských práv a svobod? Do jaké míry je vůbec možné takřka jedním řezem úplně oddělit »teď a včera« jedné politické organizace? Nemělo by snad i u nás platit něco, čemu se v civilizované společnosti říká kontinuita odpovědnosti?

Dvěma vládám se v Austrálii podařilo dovést své státy k bankrotu. Ve Victorii se to stalo neschopností, v Západní Austrálii (West Australia) korupcí. Obě vlády hasily politický požár stejným způsobem. Někteří neschopní a korupční ministři byli nahrazeni novými. Zbrusu noví premiéři oznámili jako jeden muž: »já nic, já muzikant.« Ty vlády nikoho nezabil, nevěznily, nemučily, nikomu nezvaly svobodu a státní svobodu nezaprodaly. V příštích volbách jim ale ten nejstarší ze všech triků, nakopnutí obětí beranů, stejně neprojde. Postará se o to kontinuita odpovědnosti.

Dobře. Značí to tedy, že si to i my můžeme takto vyřídit v příštích volbách se starými mocipány? Sořiva, protože je nezměrná propast mezi hřichy »labouristů« v Austrálii a hřichy komunistů doma.

pravdu panu prezidentovi. Koneckonců zkušenosti učí, že zákaz komunistických stran nikam nevede, protože obyčejně dosáhne jen toho, že otevřená činnost přejde v skrytou. Taková byla praxe komunistických stran v minulosti a není pravděpodobné, že by jim jedním listopadovým dnem vypadla z paměti.

Druhá půlka mozku (a s ní i srdce) sympatizuje s těmi občany, kteří dospěli k názoru, že, prostě řečeno, spravedlnosti zadosť učiněno nebylo. Když se to tak vezme, protestoval někdo ve jménu demokracie, když byla nacistická strana prohlášena za zločinnou organizaci? A našel už někdo nějaký podstatný rozdíl mezi praktickými důsledky vlády těch dvou hnutí?

Navíc mnozí cloumají pochybnosti, jestli je ta »naše strana« opravdu tak úplně parlamentní a neškodná. V Sovětském svazu byly nedávno zveřejněny dokumenty, odhalující tzv. »neviditelnou partajni ekonomii«. Mluví o třech velkých bankách a několika stech akciových společnostech, »neviditelně« kontrolovaných komunistickou stranou. Tak je tomu v SSSR.

V ČSRF? Prohlášení údatých zmocněnců pro převzetí majetku KSČ a SSM zjevilo v září světa, že »federální vláda je uhlídem ke své lhostejnosti a benevolenci vinna za miliardové úniky majetku, který měl patřit lidem republiky a který je dnes v soukromém užívání komunistických a svazáckých pohlavářů«. Jak v SSSR, tak v ČSRF? První zákon kterékoli společnosti říká, že **m a j e t e k z n a m e n á m o c.**

Jak vyloučit hlavolam? Vnucují se dva letopočty: 1945 a 1989. Oba ukřivdily spravedlnosti. Jeden přehnanou krutostí, druhý přehnanou něžností. Rok 1945 to dokázal bezohlednou aplikací kolektivní viny, revolučními dekrety, které ignorovaly právní řád civilizované společnosti. Oko za oko. Po barbarech barbaři. Rok 1989 přehnanou něžností, »kolektivní« amnestií, která vyžaduje kolektivní amnézií.

Někde mezi železnou rukavicí roku 1945 a sametovou rukavicí roku 1989 leží zlatá střední cesta. Do jaké míry jí nalezl nový lustrační zákon, ukáže čas.

Ošemetný problém. Jedna půlka mozku dává demokraticky za

Štvanice plná peněz

»Těsně před startem letošní, 101. Velké pardubické vtrhla do prostoru Haďho a Malého vodního příkopu skupinka demonstrantů a rozvinula transparenty typu Stop Velké pardubické, Taxis — koňská jatka apod. Ukázalo se, že většina „demonstrantů“ pochází z Německa. Mnozí byli pod vlivem alkoholu a patrně i drog.« *Tulík Večerník Praha ze 14. října letošního roku. Ostatní deníky psaly v podobném duchu.*

Argumenty pro zachování závodu s tak obtížnou překážkou, jakou je Taxisův příkop, jsou známé: trénovaný kůň zvládne překážku bez problémů a svým závoděním (a vyhráváním) vydělává prostředky na méně úspěšné »stájové kolegy«. Argumenty druhé strany, tedy odpůrců závodu, zůstávají zpravidla utajeny. Některým aktivistům organizace ANIMAL SOS, která demonstraci v Pardubicích pořádala, jsme proto položili otázky, jež se snaží přiblížit motivy »těch druhých«. Respektujeme přání akterů neuvádět jejich celá jména.

jsme věděli, že záměr zastavit dostih by stejně nevyšel i bez tohoto tříštění sil.»

Jak jste se dostali do areálu závodistiště, měli jste lístky?

Milan: »Dovnitř jsme se dostali legálně. Lístky jsme dostali od Němců, kteří měli vše placeno od jejich organizace.«

Plyšák: »Pět minut před startem se do prostoru Malého vodního příkopu vtrhla skupina asi dvaceti Rakušáků, o kterých nevěděl vůbec nikdo. Roztáhli své transparenty Stop steeplechase a kolem nich se vyrojili fotoreportéři, pořadatelé a policajti. Na víc jsme nečekali a skočili jsme na dráhu v místě, kde jsme právě byli. Roztáhli jsme náš transparent Taxis — koňská jatka a vydali jsme se směrem k tlačenicí. Rakouské transparenty se hroutily jeden po druhém a lidé se snažili udržet co nejvíce a nejdéle pohromadě. Bylo vidět, že s tím mají daleko větší zkušenosti než my. Nás si zatím nikdo moc nevyšimál. »Pohoda« ale netrvala dlouho. Naši hrstku celkem rychle rozprášili a odvedli k dráhy. Dost nepříjemná ale byla reakce obecnstva. Slyšel jsem tyto typy: Nahažte je do vody, Moc se s nimi mažlíte, Nandej mu ji přes držku, hajzloví, jsou to feťáci — vyhodte je. Náběh Němců na Taxis už jsem neviděl.«

Je co tedy říkatě tomu, že se o vás všude psalo jako o opilcích a feťácích?

Plyšák: »Já mohu mluvit jen za nás a za Němce. A vím jistě, že nikdo opilý ani zfetovaný nebyl. Ale ani o Rakušácích si to nemyslím.«

A jaké byly vaše zkušenosti s pořadateli a s policií?

Milan: »Když jsme šli směrem k Malému vodnímu příkopu, byla policie ještě tak překvapená, že vůbec nezasáhla. Pouze někteří pořadatelé křičeli, ať vypadneme. Byli jsme u překážky, když začalo zatýkáni cizinců. Když zjistili, že stojíme na druhé straně, vše se přesunulo k nám. Jeden z pořadatelů přeskočil k nám a snažil se vytrhnout nám transparent. To se mu nepodařilo — a tak přeskočili další a šlo to hrozně rychle. Chytil mě policajt a se slovy »Pojď a neblbni« mě tahal pryč. Vyškubl jsem se a chytil se ostatních kamarádů, kteří mezitím už udělali kruh. Nato přiskočil pořadatel v civilu, strhl mě dozadu za vlasy a řval na policajta: »Majzni toho hajzla po palici, ať se zvedne.« Když se jim podařilo mě postavit, odtáhli mě na provizorní stanici. Byli tam už Rakušané, zrovna s nimi sepsovali protokoly a udělovali pokuty. U buňky jsem měl stát a nehybat se. Přišel jeden policajt a ptal se: »Vy patříte taky k nim?« a druhý mu odpověděl: »To jsou jenom normální Češi.«

A co vás letos nejvíce zklamalo?

Plyšák: »Především mizerná organizace a propagace protestu. Byla to především ostuda pro nás. To vážně nejsme schopni dát dohromady víc než deset lidí na tak velkou akci? Musí tu být tolik cizinců? Ta stoletá štvanice má až příliš dobrou organizaci a šanci proti ní má jen dobře organizovaný odpor.«

Paris verbietet Zwergewerfen

PARIS, 27. November (AFP). Das in den USA erfundene „Freizeitvergnügen“ des sogenannten Zwergewerfens, das seit einigen Wochen auch in Frankreich praktiziert wurde, ist am Mittwoch vom französischen Innenminister Philippe Marchand als „unannehmbare Verletzung der Menschenwürde“ verboten worden. Der Minister bezog sich insbesondere auf Artikel drei der Europäischen Menschenrechtskonvention. Die Maßnahme richtet sich in erster Linie gegen die in Nizza ansässige Firma „Fun-Productions“, die „Wettbewerbe im Zwergewerfen“ in Diskotheken organisiert — der Rekord liegt bei 3,33 Meter — und damit heftige Proteste hervorgerufen hatte.

Der Star dieser Attraktion, der 24-jährige Manuel Wackenheim aus Lothringen, der sich mit Football-Dress und einem Schutzhelm geschützt als „Mister Skyman“ von den Diskobesuchern auf eine Luftmatratze schleudern läßt, zeigte sich von den Protesten allerdings wenig begeistert. Mit seinen 122 Zentimetern und 44 Kilogramm Gewicht galt er bisher als Vollinvalide und mußte mit einer Monatsrente von umgerechnet 900 Mark leben. »Jetzt verdiene ich über 20000 Francs (6000 Mark) und die Leute bewundern mich«, sagte er.

KROKÉ TOHO JE NEJŠÍ ZAMAZOVAT HANŽELKY DO ODPAJ...

Přiblížte trochu, co je ANIMAL SOS a čím se zabývá?

Petr: »ANIMAL SOS je malá skupina lidí, kteří kromě osvětové práce prostřednictvím vlastních publikací a kromě toho, že jsou vegetariáni, veřejně vystupují proti zacházení se zvířaty jako s věcmi pro zábavu, proti jejich týrání, proti jejich zneužívání a zbytečnému zabíjení.«

Jaký je váš názor na dostihy?

Mila: »Lalk vůbec neví, jak vše kolem dostihů probíhá, jak se tu točí velké peníze. Nevěřím ani žokeji Váňovi, když tvrdí, že by Železníka při dostihu zadržel, pokud by mu hrozila újma na zdraví. Šlo mu totiž o tolik, že si nemohl dovolit vzdát. Také jezdcům se jedná hlavně o slávu a o peníze. Kdyby více přemýšleli, nikdy by koně nehnali na takový dostih.«

Velká pardubická vznikla především z touhy po prvenství, chtěli jsme mít něco, co nemá nikdo jiný. To se nám povedlo dokonale! Při letošní „Velké feznické“ skončili svůj život tři koně.«

Víte něco o auonymu, který oznámil organizátorům dostihu, že ve chvíli, kdy koně půjdou přes Taxis, vyletí tribuna do povětří?

Plyšák: »Ne. Od toho se zásadně distancujeme. Pro lidi, kteří přijeli do Pardubic protestovat, to byla prima pozvánka na řízlárnu.«

Napadlo vás, že akce mohla koním i ublížit (nervozita na startu atd.)?

Mila: »Vyučila jsem se jako chovatelka koní v Kladrubech nad Labem, a tak bych o tom měla něco vědět. Myslím si, že tvrzení, že demonstrace byla spíše proti koním než pro ně, není pravdivé. Víme také, že lidé, kteří v Pardubicích protestovali, toho vědí o koních dost.«

Jak tedy probíhala samotná akce?

Plyšák: »Kolem jedenácté hodiny jsme dorazili na nádraží v Pardubicích, kde měl být sraz lidí z ANIMAL SOS a jiných skupin ochrany práv zvířat. Jak je u nás zvykem, těch aktivních zas tak moc nebylo. Po tříhodinovém čekání nás bylo deset. Byla tam ještě skupina lidí z Berlína, z ANIMAL PEACE. Bylo jich sice jen pět, ale říkali, že v Berlíně bude probíhat demonstrace před naší ambasádou. V areálu závodistiště jsme se domluvili na jakési taktice: před startem naběhnou Němci na Taxis a my na dráhu v prostoru startu. Už

- 1970 — LIBAN (krátký doskok, utracen v nemocnici)
- BILET (krátký doskok, zlomení bederních obratlů)
- 1971 — KOSTRAVA (krátký doskok, zlomení krčních obratlů)
- RIA (zlomení žeber pět doskoků)
- 1975 — SANDRA II. (krátký doskok, zlomení krčního obratlů)
- 1977 — ĐSKOK (krátký doskok, zlomení krčního obratlů)
- 1984 — FUTBOL (těžké zranění krčních obratlů)
- EMANUEL (fraktura hlezenného kloubu)
- 1988 — LOZORNO (zlomení zadní končetiny)
- 1989 — GAJSAN (zlomení krčních obratlů)
- TORFHA (zlomení krčních obratlů)
- 1990 — FORMÁT
- 1991 — PAUZA (zlomený vaz)

VSICHNI ZDE UVEDENI KONĚ BYLI UTRACENI

Zakládací zlatá buľa, kterou Karel IV. dal z moci českého krále dne 7. října 1348 do úřku nové univerzity, první v prostoru severně od Alp a na úchod od Řřna. »Nechť vejde v život, aby uerní obyvatelé království nemuseli kraj světa chodit a u cizích řrahů žebřati, ale aby doma měli stili k duchovním hodům připraveng...«

SEZNAM KONĚ, KTERĚI UTRPĚLI ZRANĚNĚI NA TAXISU ZA CELOU DOBU EXISTENCE VELKĚ PARDUBICKĚ (1872—1991)

- 1927 — DOYEN (krátký doskok, zlomení vazů)
- 1956 — BROUK (krátký doskok, rozdrčení bederních obratlů)
- 1960 — VIZA (zlomení pravé přední nohy)
- 1962 — KOLAR (proražení lebeční kosti při doskoku)
- 1964 — DIV (těžké poranění končetiny)
- 1987 — ZAMYSEL (zlomení krčních obratlů)
- 1989 — VAGA (utržení křížové kosti)
- BLANKYT (silně našťiplá kopytní kost)

Vrazi z Leopoldova zadrženi

ZANECHALI ZA SEBOU PĚT MRTVÝCH A TŘI ZRANĚNÉ

25.11.91

BRATISLAVA: V sobotu večer před 20. hodinou uprchla z útvaru Sboru nápravné výchovy SR v Leopoldově skupina zvlášť nebezpečných vězňů. A to se neobešlo bez násilí až neskutečného. Brutálním způsobem přepadli místní příslušníky: pět z nich zavraždili a tři vážně zranili, přičemž se ale zmocnili střelných zbraní. Dva pachatelé se brzy podařilo zadržet, ostatních pět 20letých až 30letých mužů, oblečených do vězeňského oděvu šedé barvy či do uniforem příslušníků SNB, podobných stejnozkrojím policistů, bylo nadále na útěku.

V souvislosti s rozsáhlou pátrací akcí byla zastavena vlaková doprava mezi stanicemi Piešťany a Leopoldov a automobilem

vá doprava na dálnici v úseku Piešťany—Trnava. Na celém území republiky probíhaly intenzivní pátrací akce a policie žádala občany o pochopení.

Zbývajících pět pachatelů brutálního trestného činu, kteří si proklestili cestu, zadrželi večera po 16. hodině v katastru obce Žlkovce, okr. Trnava, příslušníci Policejního sboru SR.

Úspěch celé akce byl založen na operativním použití všech dostupných zdrojů, mimo jiné letky federálního ministerstva vnitřní jednotky rychlého zásahu. Proti pachatelům bylo použito střelných zbraní, tři z nich byli zraněni. Ti se nyní nacházejí v nemocničním ošetření.

BRATISLAVA: Vyšetřovatel krajského úřadu vyšetřování Policejního sboru SR v Bratislavě zahájil trestní stíhání proti sedmi vězňům NVÚ Leopoldov a současně je obvinil z trestného činu vzpoury vězňů a ze spolupachatelství trestných činů vraždy, pokusu vraždy, loupeže, nedovoleného ozbrojování, útoku na veřejného činitele a braní rukojmí, jichž se dopustili ve dnech 23. a 24. listopadu 1991 v objektu NVÚ Leopoldov a při útěku z tohoto ústavu. Svou trestnou činností sedm obviněných na základě dosud zjištěných skutečností úmyslně způsobilo smrt pěti příslušníků SNV v Leopoldově, další tři vážně zranilo a způsobilo i ublížení na zdraví jednomu spolupachateli a jednomu občanovi. Kromě toho se neoprávněně zmocnili sedmi služebních střelných zbraní a jednoho soukromého motorového vozidla.

Pět odsouzených přepadlo v době střídání služeb neozbrojené odborné referenty penologického oddělení, přičemž jednoho

smrtelně zranili a ostatní svázali. Vyplyvá to z informace, kterou dnes ČSTK poskytl ministerstvo spravedlnosti SR na základě průběžného vyšetřování případu útoku vězňů z Nápravné výchovného ústavu Leo-

CAUSA LEOPOLDOV

26.11.91

poldov. Byli ozbrojeni noži a pod hrozbou jejich použití vysvlékli ze stejnozkrojů dva referenty. Předpokládá se, že se do nich oblékli Tibor Polgári a Miloš Urga.

Oblečení ve stejnozkrojích se odebrali k východu z NVÚ, kde se dosud nezjištěným způsobem dostali až ke strážnému a dvoučlenné hlídce. Všechny surovým způsobem zavraždili. Potom, už ozbrojeni i zbraněmi strážných, vnikli do operačního střediska, kde zavraždili zástupce velitele strážní směny. Zmocnili se jednoho samopalu vzor 58, jednoho samopalu vzor

Otto von Habsburk v Brně

[kch, vř]: Moravské zemské muzeum a brněnskou radnici navštívili večera poslanec Evropského parlamentu a prezident mezinárodní Panevropské unie dr. Otto von Habsburk. Během dopoledne se setkal s brněnským biskupem V. Cikrlem, s nímž hovořil o situaci v Jugoslávii a postavení církve v naší zemi. Při té příležitosti přijal členství v čestném výboru Nadace pro zřízení církevní nemocnice v Brně. Na tiskové konferenci Otto von Habsburk konstatoval, že není ani republikán, ani monarchista. Uznává takové zřízení, které je v tom kterém státě legitimní. Dále řekl, že Brno historickým moravským vyrovnáním významně přispělo do dějin světové politiky.

61 a pěti pistolí vzor 50/70. Pod hrozbou zastřelení vzali s sebou rukojmího operátora, se kterým se vrátili na V. oddíl ústavu. Tam se k nim přidali další odsouzení. Podle zatím zjištěných poznatků musel operátor pod hrozbou násilí odejít s odsouzenými z NVP do Leopoldova. Ve městě vězeňové zastavili osobní motorové vozidlo a přikázali jeho posádce vystoupit. S automobilem pak odjeli směrem na Piešťany, přičemž rukojmího operátora nechali v Leopoldově nezraněného.

Nejnovější informace o odsouzených říká, že Dalibor Bajger (1971) byl zařazen ve třetí nápravné výchovné skupině s ukončením trestu 12. dubna 2000, Bartolomej Botoš (1965) si odpykával trest taktéž ve třetí nápravné výchovné skupině s ukončením 11. července 1999. I další odsouzení byli zařazení do třetí nápravné výchovné skupiny s tím, že Václavu Fedákovi (1970) měl trest skončit 22. června 1994, Ondre-

Ji Havranovi (1961) 28. září 2005, Tiboru Polgáriovi (1961) 27. března 1993, Miloši Urgovi (1969) 19. ledna 1997 a Vladimíru Dudovi (1966) 24. září 1998.

V TRNAVSKÉ NEMOCNICI

Dva příslušníci Sboru nápravné výchovy z leopoldovské věznice leží od sobotního večera v trnavské nemocnici s těžkými zraněními. Jejich stav je podle primářky anesteziologického a resuscitačního oddělení MUDr. Anny Danajové kritický — nože zasáhly životně důležité orgány. Jeden z nich velmi tiše řekl: »Je to odporný čin, ta hrubost se nedá vlastně ani popsat. Jeden ze zločinců mi vrazil do bicha nůž a předpokládal, že jsem mrtvý. Podařilo se mi však po chvíli ještě dvakrát vystřílet...«

Na traumatologickém oddělení leží čtyři další aktéři sobotní tragédie. Pokoj, ve kterém je hospitalizován iniciátor masakru Tibor Polgári, sifozí tři policisté. Vstup ke pacientovi, připoutanému k posteli řetězem, je přísně zakázán. Polgári má údajně na svědomí tři z pěti obětí. Byl postřelen na útěku a je mimo nebezpečí smrti.

Ve vedlejších pokojích leží perážog NVÚ v Leopoldově Maroš Kepeš, kterého útočníci spoutali a zranili, vězeň Vojtěch Kováč, jehož Polgári dvakrát postřelil, protože se zastával dozorce, a lesník Jozef Snoppek. Jak řekl zpravodaj ČSTK, nejprve téměř o milimetr minul se svým automobilem ukradené auto, ve kterém sedělo pět mužů. Jejich auto přešlo do protisměru a narazilo na strom. »Zastavil jsem a šel jsem jim pomoci. První vystoupil předním oknem Polgári se samopalem. Pod uniformou jsem zahlédl vězeňský úbor. Věděl jsem, že je zle. Polgári mě uhodil samopalem do tváře a mladý blondýn mi stříl hlavě samopalu pod bradu. Tahal

za vlasy k přikopu a říkal, že nyní je se mnou konec. Uhodil jsem ho, skočil do přikopu a běžet kolem vypuštěného rybníku. Bolest rozbité tváře jsem nevnímal. Jak jsem se dozvěděl později, také po mě stříleli, ale vystřelily jsem neregistroval.«

Pedagog Kepeš mluví o Polgáriovi jako o zločinci nejhrubšího kalibru. »Čtyři z utečenců čekali na vyšší tresty a rozhodli se utéct za každou cenu. Neměli žádné zábrany a nezastavovali se před ničím,« řekl.

DOVĚTEK

Je až neuvěřitelné, jakého konce se dobírá naše justice a celá legislativa. Zrušili jsme trest smrti. Ale jak potrestat těchto sedm vrahů? Vždyť po odsezení části rozsudku stejně budou podmíněně propuštěni. Vytváříme potrestaným vysoce humánní podmínky výkonu trestu, ale jak oni si toho váží, ukazuje leopoldovský případ. Stěžujeme si na policii, že nedovede zabezpečit pořádek, klid a osobní bezpečnost občanů. Ale radu, jak to má dělat, jí ještě nikdo nedal, neboť každý ví, že legislativci zbavili policejní sbor poslední vážnosti.

Nedal jsem nikomu život a nechci mu ho ani brát. Ale trest smrti ve zcela výjimečných případech, třeba potvrzený prezidentem republiky, by byl na místě. Je nutné urychleně zpřísnit trestní sazby, ve věznicích (ústav nápravné výchovy ještě nikoho nevychoval) zavést tvrdý režim, pracovní povinnost a železnou kázeň. Pak přestanou hladovky, rozbíjení a zapalování vězeňských objektů, jejichž renovace jde z daní poctivých občanů. Ovšem na to sama policie či justice nestačí. Zde největší břímě dopadá na bedra zákonodárců v ČNR, SNR a FS. Zvolili jsme si je za své zástupce, a proto od nich nyní s plným důrazem vyžadujeme, aby se okamžitě postarali o novelizaci zákonů, které budou chránit bezpečnost nás všech.

Různě do nenávratna

LONDÝN, MOSKVA [hř]: Sjezd Komunistické strany Velké Británie o úkendu rozhodl změnit název strany na Demokratickou levice. Podle generální tajemnice N. Templeové jsou doby komunistických stran v nenávratna a nemá cenu udržovat při životě stranu jenom z nostalgických důvodů. Jako případný vzor či podnět pro KSCM je to informace dobrá, ale pro samu Británii valný význam nemá: Ke KS Velké Británie, založené roku 1920, se hlásilo před změnou názvu méně než pět tisíc lidí. Jak dokládá zpráva z Moskvy, ve východní části Evropy a dále na východ je cesta komunistických stran do nenávratna pomalejší a složitější — buď jsou tu komunisti mnohem nostalgičtější, nebo — a to spíše — neztratili ještě naději na obnovu či udržení svého panství: V Jekatěrinburku byl v sobotu zahájen ustavující sjezd Ruské komunistické dělnické strany, která hodlá být dědičkou a pokračovatelkou komunistické politiky a ideologie.

Megawattové ANO

PRAHA: Při odpovědi na otázku přejete si žít ve společném státě, jakožto demokratické federaci dvou rovnoprávných republik? se zvýšil odběr elektrické energie v čs. energetické síti o 550 megawattů. Jak řekl ředitel Čs. energetického dispečinku J. Borský, pokud by všichni dodrželi pravidla »zárokového referenda«, tedy rozsvítili dvě stowattové žárovky, tak se akce zúčastnilo 2 750 000 domácností. Redaktor ČST odhadl počet lidí, kteří vyslovili souhlas s touto otázkou na 5—6 milionů.

Warum der Beaujolais nicht mehr nach Banane schmeckt

Hochbetrieb am Zinc, der mit einer Zinkplatte bedeckten Theke in Frankreich. Dort gibt es, wenn der dritte Donnerstag im November vorbei ist, nur noch ein Thema. Statt über die Aussichten des Pferderennens am Nachmittags nach dem Umstehen über den Beaujolais nouveau, den jungen Wein aus der diesjährigen Ernte des weltweit am meisten bekannten französischen Anbaugesbiets. Fachmännisch heben die Weinfreunde ihr Glas, prüfen die Farbe des Weins und lassen ihn mit kreisender Handbewegung im Glas rotieren. Andächtig versenken sie ihre Nase ins Glas und schnuppern das Aroma, ehe sie den Geschmack des Weins auf sich wirken lassen. Erstaunt stellen sie das Glas ab. Man blickt sich an, nickt sich zu und ist sich einig: „Der neue Beaujolais schmeckt anders, nicht mehr nach Banane.“

Daß der neue Beaujolais, Frankreichs beliebter Bistrowein, neuerdings ein anderes, weniger süßliches Aroma enthält, sondern eine komplexere, reichhaltigere Geschmacksstruktur aufweist, hat nach Ansicht von Weinexperten allerdings nichts mit den klimatischen Bedingungen dieses Jahres zu tun. Zwar sind die vorausgegangenen Jahrgänge von einer reichlichen Sonne und einer hervorragenden Reife der Trauben gekennzeichnet gewesen, die es den Winzern zumeist überflüssig erscheinen ließ, dem Wein durch reichliche und manchmal auch am Rande der Legalität praktizierte Hinzufügung von Zucker nachzuhelfen.

Der eigentliche Grund dafür, warum der neue Beaujolais nicht mehr nach Banane schmeckt, liegt, wie das Pariser Nachrichtenmagazin *Le Point* jetzt herausfindet, in den Absatzschwierigkeiten,

in die der Beaujolais in jüngster Zeit geraten ist. „Die Verbraucher“, so schrieb das Blatt, „waren die Uniformität des Geschmacks leid.“

Verwöhnt von ihrem Erfolg, der sich mit dem Rummel um den Beaujolais nouveau von New York bis Tokio in harter Münze niederschlug, haben sich die Winzer dazu verleiten lassen, Beaujolais, der ursprünglich einmal ein einfacher, wenig anspruchsvoller fruchtiger Wein war, immer raffiniertere Geschmacksrichtungen zu verleihen. Sein Aroma gilt immer mehr einem Fruchtcocktail — angenehm in der Nase, flüchtig auf der Zunge. Um das natürliche Aroma zu verstärken beziehungsweise, wie es seit Mitte der achtziger Jahre vermehrt geschah, in einer bestimmten Richtung zu konzentrieren, wurde den Trauben bei der Fermentierung Hefe zugesetzt. Mit dem geballten

prekonāvājī umēlci sami sebe, aby vepsall vādy daļš kapitola do legendy tohoto stānku umēni.

V roce 1955 se majitel R. Simon rozhodl si prodāt. O koupi se ucházeli dva zájemci, kteří pyšně vyhlášovali svůj zájem: Všechno bude srovnáno se zemí a na tomto místě se postaví 44patrový mrakodrap. Týdeník *Life* uveřejnil 9. září 1955 fotografie makety projektu. Milovníkům hudby ztuhla krev v žilách. Zbývá již jediná možnost: aby město mohlo vyhlásit svou kandidaturu na odkoupení síně, je potřeba změnit Bardův zákon. 30. března 1960, v předvečer odpoledního gubernátor Rockefeller podpisuje konečně potřebnou změnu, 16. května vzniká Carnegie Hall Corporation — společnost, jejímž cílem není výdělečná činnost. V jejím čela stojí již 30 let velký houslista Isaac Stern.

Od r. 1964 dostala budova charakter historické pamětihodnosti. Od té doby má zajištěno spojení se státem. Skutečně stáří? Vždyť oslavila v letošním roce teprve své sté narozeniny. Ozdobou narozinenového dortu byly opět ty nejskvělejší perly současnosti s Placidem Domingem v čele. Za povzrůku na slavnostní představení zaplatí každý z účastníků tisíc dolarů. Podobně jako i jiné americké kulturní akce i Carnegie Hall se udržuje jen privátními fondy.

dobrým provizím nikdo nevidí, nikdo neslyší, jen se mlčí. A nám nezbyvá než s autorem souhlasit...

Na scéně se zde vystřídala celá plejáda interpretů klasické hudby století: Paderewski, Caruso, Toscanini, Callasová, Menuhin, Karajan, Richter, Pavarotti. V této síni fondy

přivolává rychlou smrt. A končí své zamýšlené slovy: Máme úřady, ba i ministerstva, jejichž úlohou je chránit obyvatele před jakýmkoliv zlem. Člověk má dojem, že díky

STOLET CARNEGIE HALL

Carnegie Hall — jedna z nejstávnějších nádherných interiérů sálu vybudovaného v italském pseudorenesančním slohu — architekt W. B. Tuthill. Architekt zamítl evropskou tradici pravouhlych koncertních sálů a projektoval vnitřek jako operu se čtyřmi balkóny ve formě podkovy, což umožňuje dobrou viditelnost ze všech míst. Na programu zahajovacího koncertu byla Beethovenova předehra Leonora III., Berliozova *Te Deum* a Čajkovského *Slavnostní pochod*. Orchester dirigoval Damrosch a Whitfieldová, členky *«Oratorio Society»* v New Yorku, řízené Damroschem. Dirigent si postěžoval novému spolupracovníkovi, že v Metropolitě má příliš málo místa pro orchestry a sbor. Carnegie, král železa a velký filantrop, navrhl vybudovat novou síň a ihned slibil svůj příspěvek dva milióny dolarů, což představovalo 90 procent všech nákladů. A tak v roce 1890 paní Carnegieová poklepává síťbuným kladivkem na základní kámen na 7. Avenue v centru Manhattanu. Kladivko se do dnešního uchovávalo jako vzácná relikvie.

Večer 5. května 1891 se k nově vybudované paláci sjíždějí kočáry, aby převzly 2804 privilegiovaných, kteří za dva dolary budou moci jako první obdivovat

na margarit, který v televizních i jiných relacích zahraniční výroby označuje jako rostlinné máslo, upozorňují Románcové noviny na známý fakt, že velká spotřeba tuků

na margarit, který v televizních i jiných relacích zahraniční výroby označuje jako rostlinné máslo, upozorňují Románcové noviny na známý fakt, že velká spotřeba tuků

na margarit, který v televizních i jiných relacích zahraniční výroby označuje jako rostlinné máslo, upozorňují Románcové noviny na známý fakt, že velká spotřeba tuků

Skinheads v. anarchisté

PRÁHA: Skandováním »bílé Čechy« a »Čikáni raus« začala včera odpoledne rasistická demonstrace asi 500 skinheadů na Letenské pláni. Nedaleko nich však ve stejnou dobu probíhala protestní protiakce stejného počtu členů Čs. anarchistického hnutí, Romského národního kongresu a Levé alternativy. Obě skupiny od sebe oddělovali kordón policistů. S voláním »přýč s rasismem«, »fašisti ven«, »zničit skinheads« a »Sládek patří do Bohnic« se účastníci protirasistické demonstrace vydali za skinheady na Václavské náměstí. V Krakovské ulici byl pochod zablokovan policisty, došlo k střetům. Zatímco se anarchisté shromáždili u sochy sv. Václava, skinheads se vydali s hesly »Chceme bílé Čechy« a »Čechy Čechům« na další cestu Prahou. V Nuslích byli vyzváni, aby se pokojně deset minut. K vážnějším výtržnostem včera nedošlo. Dvacet jeden příslušník »skinheads« byl zadržen pro narušení veřejného pořádku.

REKLAMA VIC NEŽ DRŽÁ

Naši veřejnost zavazuje reklama, píše ve své poznámce ve věrejších slovenských Ročníkových novinách pod titulem *Vic než držost autor K. Hájek*. A v poslední době dominuje reklama pracích prostředků ARIEL a VIZIR. Prácky obsahují mj. fosfáty, které škodí životnímu prostředí i lidem. Proto každý výrobce pracích prášků v zahraničí na každé krabici uvádí, že prací prostředek neobsahuje fosfáty, a proto zdravotnímu prostředí neškodí. Americká firma Procter a Gamble, která se usídila v Rakoně Rakovník, vyrábí u nás ARIEL a VIZIR s obsahem fosfátů, třebaže v zahraničí a u sebe, doma, si nedovolí je do prášků přidávat! V souvislosti s reklamou

TGM a Teče voda, teče

O oblíbené písni T. G. Masaryka Teče voda, teče bylo toho hodně napsáno už za první republiky a tisk se k této otázce vrací i nyní. Tehdy kromě novinových článků se věnoval tomuto tématu Bedřich Bělohávek v knize Masaryk a hudba (Praha, L. Mazáč 1936). Snad při této příležitosti aspoň pár údajů o tomto autorovi. V roce 1937 se stal kulturním atašé našeho velvyslanectví v Sofii, když se však Bulharsko přidalo k Hitlerovi, velvyslanectví evakuovalo přes Středozemní moře do Francie. Tam však zakrátko Hitler také vnikl, a tak putovali přes Španělsko dále do Anglie, kde v letošním roce dr. Bedřich Bělohávek zemřel. Jen v roce 1948 ještě zorganizoval dvojitý filmový týden, anglického filmu v Praze a československého v Londýně. Potom už zůstal věrný své hudební profesi. Během padesátileté emigrace získal si u hudbymilovných posluchačů českého vysílání BBC svými pravidelnými relacemi trvalý obdiv a úctu. Bělohávkova významná a v odborných kruzích vysoce ceněná propagace české hudby v Londýně i v širší oblasti britského království by neměla u nás upadnout v zapomnění. Vždyť je zakladatelem Anglo-československé hudební společnosti, která např. uspořádala oslavy stého výročí B. Smetany. Po 44 letech navštívil dr. B. Bělohávek opět rodnou zem.

Ale k věci: Bělohávkova kniha rozvířila znovu otázku, zda je Teče voda, teče... písni slovenskou, či slováckou, kde jsou její kořeny, zda opravdu byla nejoblíbenější písni prezidenta atp. Konec všem dohadům učinil dopis učitele Josefa Martínka z Luhačovic, který zaslal redakci Lidových novin, jež jej otiskla v rubrice Čtenáři píší Lidovým novinám 5. července 1936 na straně 6:

„Ke stati Bedřicha Bělohávka v Lidových novinách z 22. června o Masarykově písni Teče voda, teče... sděluji toto:

Roku 1913 o prázdninách octi jsem se jako mladý slezský učitel se starším přítelem Kostficou a jeho ženou na ostrově Capri. Nájemca hotelu ROYAL Kosina nás přijal jako krajanů a uvedl k českému sto-

tu, kde seděli profesor T. G. Masaryk, jeho dcera Alice a dnes už zemřelý sochař Sapík. Sedával jsem občas v hudebním salonku hotelu u klavíru a zpíval naše lidové písně. Byl jsem tehdy členem Sdružení pěvců slezských učitelů. Profesor Masaryk přicházel tam s novinami v rukou a pobroukával s sebou mnohé slovácké písničky. Nejvíce se mu líbila píseň Teče voda, teče... kterou jsem mu na přání opakoval a kterou se on sám snažil naučit. Neznal jsem píseň Sadla muška na konarik a tu zase snažili se profesor Masaryk naučit mne.

Prof. Masaryk pracoval tehdy na díle Rusko a Evropa a díval častěji ve společnosti Maxima Gorkého, který žil na Capri ve vyhnanství ve své vile na Marina piccola. Prof. Masaryk pozval mne a přítele Kostficu se ženou na večírek pořádaný ve prospěch ruských vyhnanců pod protektorem Maxima Gorkého ve vile anglického spisovatele, jehož jméno jsem si nezapamatoval. Na večírku byla blážená přítomnost hostů zastupujících 24 národností světa. Program večera byl z velké části improvizován. Maxim Gorkij, jediný přítomný v úboru vycházkovém, v režné ruské košili, se opřel o bohatě vyřezávanou sochu nějakého buddhistického svatého a hovořil s hosty, mezi nimiž bylo mnoho lidí z vysokých vrstev politických, uměleckých a finančních z celého světa. Každý zastoupený národ se snažil uvést v programu svou nejlepší typickou národní věc, báseň, tanec, zpěv atd. Tak zpívaly zpěvačky francouzské opery, Rusové ruské dumky, recitovalo se anglicky, tančily italské tance, polský krakowiak atd. Za programu nebylo v sále ani v přilehlých prostorách klidu. Místnostmi prostorné vily to šumělo tichou společenskou zábavou. Programová čísla byla odměňována distingovaným potleskem.

Prof. Masaryk mne vyzval, abych zazpíval píseň Teče voda, teče. Dvakrát jsem se profesorovi vymluvil, potřetí mne však sám uváděl ke klavíru a ruský a francouzský byla píseň Teče voda, teče... hlášena jako lidová píseň slovácká, píseň slovan-

ského národa, jehož část žije v Uhrách. Při třetí sloce písně se sál utišil. Maxim Gorkij sušil kapesníkem zvlhlé oči, a když jsem končil krásnou lidovou kadenci Sloboděnka moja, stál již s vítězným úsměvem prof. Masaryk u klavíru s Maximem Gorkým, který dojet tiskl mně ruku se slovy: Očej charašo. Profesoru Masarykovi pak řekl: Národ, který má takovou píseň, nezahyne. Dobrá propagace naší národní existence v mezinárodní společnosti se prof. T. G. Masarykovi podařila.

Dostalo se mi pak a naší malé české společnosti prostřednictvím prof. Masaryka pozvání k návštěvě M. Gorkého, u něhož jsme pobýli dvě odpoledne. Tam jsem vypíval celou stupnici našich krásných lidových písní. Píseň o vojáčku porubaném jsem na přání Gorkého zpíval několikrát. Profesor Masaryk objasňoval obsah zpívaných písní. Gorkij měnil desku za desku, a tak gramofon hrál chmurné ruské písně sibiřských vyděděnců a krásné táhlé dumky široké Rusi.

Roku 1914 narukoval jsem do Štýrského Hradce jako jednorokáč a tam jsem byl s přítelem, studujícím filozofie Vasillem Škrachem, který se stal po převratu osobním tajemníkem a knihovníkem pana prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Tehdy ve Štýrském Hradci na vřescovitém palouku za Hilmteichem jsem mu celou tuto epizodu o vítězství naší lidové písně vyprávěl a mám podnes za to, že on to způsobil, že píseň Teče voda, teče... byla po prvé hrána prezidentu Masarykovi jako jeho zamilovaná píseň — s níž to jednou v mezinárodní „soutěži“ vyhrál.

Protože tato vzpomínka Josefa Martínka byla uveřejněna ještě za života pana prezidenta, a nebyla tudíž vyloučena její konfrontace, nepochybuje o pisatelově pravdomluvnosti.

A ještě jako zajímavost: Vynikajícím interpretem písně byl sólista PSMU tenorista Stanislav Tauber, který ji např. na koncertu sboru v roce 1923 v Římě musel třikrát opakovat. Jak zaznamenal člen PSMU František Lhota, obecenstvo si ji při odchodu prozpěvovalo a druhý den byl přes celou první stranu deníku Giornale d'Italia vytištěn velkými písmeny nápis »Score aqua score — nejnovější italská národní píseň«.

Und sie bewegt sich doch

JERUSALEM, 28. November (AFP). „Lots Weib“, die berühmte Salzsäule auf dem Berg Sodom in Israel, hat einen langen Riß bekommen und ist in den vergangenen Monaten um vierzig Zentimeter verrutscht. Dies teilte jetzt der staatliche israelische Naturschützer David Meringer mit. Sollte der Spalt im Sockel der Statue sich noch vergrößern, bestehe die Gefahr, daß „Lots Weib“ auf einer tiefer gelegenen Straße stürze. „Möglicherweise muß die Statue gesprengt werden, um einen Unfall zu vermeiden“, sagte er.

Nach der Überlieferung des Alten Testaments entkam Lot, der Neffe Abrahams, aus der wegen ihrer Lasterhaftigkeit zerstörten Stadt Sodom. Seine Frau, die sich trotz eines Verbotes während der Flucht umschaute, wurde zur Strafe in eine Salzsäule verwandelt.

Napadený policista střel

BŘECLAV: Skupina podnapilých Romů přinutila v pátek večer zastavit před Domem kultury v Břeclavi soukromé auto policisty z břeclavského okresního ředitelství. Slovně i fyzicky napadla řidiče, který prokázal svoji totožnost. Ten použil v sebeobraně služební pistoli, z níž zasáhl do hrudníku 19letého Roma z vyškovského okresu, který zranění podlehl. Další dva 17letí Romové byli zasaženi do nohou a jeden utrpěl stejně jako napadený policista otřes mozku a zhmožděnin. Ve městě byl po incidentu klid.

Nezabouchněme si pootevřené dveře

Asociační dohoda s ES — nejdůležitější dohoda Československa vůbec

PRAHA: Chorvatští představitelé si nepřejí diplomatické uznání Slovinska bez uznání Chorvatska, uvedl na včerejší tiskové konferenci v Praze místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí ČSFR J. Dienstbier, když informoval o svém nedělním setkání s ministrem zahraničí Chorvatska Z. Šeparovićem. Vedle vyslání mírových sborů do Jugoslávie podporujeme také vytvoření mezinárodní vyšetřovací komise a mezinárodního soudu nad válečnými zločinci na obou stranách konfliktu. Případná účast čs. jednotek v mírových silách by podléhala schválení Federálního shromáždění.

Za nejdůležitější dohodu v dějinách Československa, kterou tato země hodlá uzavřít, označil náměstek ministra zahraničí Z. Pírek v pátek parafovanou associační dohodu s Evropskými společenstvími. Obsahuje — jak uvedl — 119 článků a Československu má plnět především volný přístup k zahraničním trhům a k finančním zdrojům. Bude také znamenat hospodářskou pomoc států ES při modernizaci čs. ekonomiky včetně konverze zbrojní výroby. »Československo si associační dohodou pootevřá dveře do Evropských společenství. Zda však bude jednou plnoprávným členem, záleží na stabilitě tohoto státu,« prohlásil Z. Pírek, když shrnul své zkušenosti z jednání o této dohodě v Bruselu. Associační dohodu má podepsat premiér M. Čalfa 16. prosince v Bruselu.

Ministr Dienstbier neočekává, že by na základě výzvy části poslanců SNR a FS by

li na Slovensko vyslání pozorovatelů OSN. »Nedomnívám se, že by tu byla taková situace, která by to vyžadovala,« poznamenal. Rovněž uvedl, že by bylo absurdní zřít se sovětského trhu, který je »nenasyčený a obrovský«. Vysvětlil, že triangulační plán pomoci Západu Sovětskému svazu prostřednictvím investic do ekonomik střední a východní Evropy neznamená budování jakési RVHP. Jeho smyslem je jednak okamžité pomoci Sovětskému svazu před zimou, jednak nabídnout čs., polským a maďarským podnikům perspektivní projekty, řekl J. Dienstbier, když reagoval na zmínku v usnesení prvního kongresu ODS, které se vyslovuje proti vytváření vazeb na SSSR.

... MOHLA BY UNÍ UVAŽNOUT
SLOVENSKÁ HLAVINKA...
NABOZAS...

Prezident mezi novináři

K obsahu návrhů předložených Federálnímu shromáždění

(štp): Včera do kinosálu pražského Hradu přišel mezi novináře prezident V. Havel, aby jejich prostřednictvím seznámil veřejnost se svými návrhy. Jako první z návrhů FS předložil pan prezident návrh ústavního zákona o způsobu přijetí nové Ústavy ČSFR.

Zdůraznil, že slovenská strana »touží po tom, aby SNR měla nejen rovnoprávný vliv na tvorbu ústav, ale aby mohla tuto ústavu i ratifikovat«. Podle prezidenta by šlo o ratifikaci jednorázovou, kdy »eventuální další změny v ústavě v podobě dalších ústavních zákonů FS by republikové kontrole podléhaly již jiným způsobem než ratifikačním«. Bude-li tento zákon přijat, budou podle mínění hlavy státu jednání rychlejší, protože slovenská strana bude mít záruku, že nemůže vzniknout ústava, která by byla v rozporu s vůlí SNR.

Druhý návrh ústavního zákona se týká referenda. Dozvěděli jsme se, že ústavní zákon se mění v tom, že prezident ČSFR může z vlastního rozhodnutí vyhlásit referendum současně v obou republikách podle čl. 1. odst. 1 dnes platného ústavního zákona. Může to učinit v případech, když

usoudí, že je ohrožen řádný chod ústavních orgánů anebo je to, jak V. Havel uvedl, »nezbytné k vyřešení základních otázek čs. státnosti«. Předpokladem ovšem je, že s tímto rozhodnutím vysloví souhlas vlády obou republik. Vyhlásit ho také může, pokud to navrhne aspoň 500 000 občanů oprávněných volit do ČNR a 250 000 do SNR. V. Havel též sdělil, že: »Referendum může vyhlásit podle čl. 1. odst. 2 (což je odstavec týkající se setrvání či vystoupení jedné z republik z federace), jestliže to navrhne stejný počet lidí jako v předchozím případě. Vyhláší se pak jen v té republice, kde se příslušný počet občanů pro to vyjádřil.«

Dnešní ústavní stav označil pan prezident za komplikovaný a nepřehledný. Poté uvoňavě informoval o dvou zákonech, které hodlá předložit tento týden. První návrh se týká zákona č. 143 o čs. federaci, který se pokouší popsat konkrétní podmínky, za nichž lze zrušit FS. Návrh novelizace zákona má celkem osm bodů, které přesně vymezují, kdy se činnost parlamentu stává nefunkční. V posledním návrhu zákona V. Havel navrhuje, aby bylo zřízeno 200členné FS, které by bylo jednokomorové a aby byla ustavena Federální rada, která by se skládala z 30 poslanců zvolených po 15 v národních radách. Federální rada by měla jako zástupce obou republik mít možnost vracet zpět do parlamentu jednotlivé zákony. Podle prezidenta by byla jakýmsi kontrolním orgánem, jemuž by střídavě předsedali předsedové ČNR a SNR, ve výjimečných případech i prezident.

Na dotaz, co bude dělat, jestliže parlament odmítne předložené novelizace zákonů, V. Havel řekl mj.: »Pugačevské povstání proti parlamentu bych neorganizoval.«

ŠPILBERK — MORAVSKÉ HRADČANY

Rehabilitace se dožívají nejen lidé, ale i budovy. Národní kulturní památka Špilberk v Brně zatím zůstává v povědomí lidí jako věznice a symbol útlaču. Přitom byl tento hrad založen jako dvorní rezidence moravských markrabat a tomuto účelu sloužil až do začátku 15. století.

V jednom sobotním deštivém dopoledni se v jeho rozkopaných prostorách seznamovali členové brněnského zastupitelstva a brněnští poslanci zákonodárných sborů s postupem rekonstrukčních prací, které probíhají od roku 1994.

V budoucnosti se Špilberk stane symbolem moravské státnosti. Východnímu, raně gotickému traktu, který se zachoval v téměř původní podobě, bude po rekonstrukci vymezena funkce reprezentativní. V prvním podlaží vznikne moravská klenotnice, kde by měly být uloženy dokumenty a materiály moravské historie. Všechny ostatní funkce Špilberku budou už jen přídatné (expozice Muzea města Brna, expozice vězeňství, galerie, ubytovací prostory, víceúčelové středisko vzdělávání apod.). Špilberk by se tak přivádil svým významem k Hradčanům a Bratislavskému hradu.

Dosud byly provedeny rekonstrukční práce za 100 miliónů korun, hrazené z rozpočtu města Brna. Na dokončení (plánované v roce 1995) je však započteno přibližně 400 miliónů korun. I když jde o národní kulturní památku, státní rozpočet na Špilberk zatím nepamatoval. Na úhradu nákladů se hledají různá řešení, mj. i komerční využití některých částí areálu. Vzniká také Nadace pro Špilberk, jejímž základem se stala sporka. Kromě darů poslanců věnovala firma KOPSTAV, která opravuje jižní kasematy, 10 000 Kčs.

Od příští turistické sezóny bude otevřen první návštěvnícký okruh, který zahrnuje oba hradní příkopy a severní i jižní kasematy. V roce 1993, kdy si Brno připomene 750 let existence, by měla být dokončena další část Špilberku, dokumentující historii Brna a Mora-

Frankfurt - Urlauber, denen extreme Luftverschmutzung durch Waldbrände die Ferien vermiest hat, haben auch Schadenersatzanspruch auf „nutzlos aufgewendete Urlaubszeit“. Das entschied das Amtsgericht Frankfurt (AZ: 31C 432/91-17).

MÓDNÍ SLOVNÍK

BURGUNDSKÁ MÓDA je styl odívání z 15. století, který se vyznačoval bohatou barevností, dokonalostí materiálů a uslechlých štíhlých tvarů. Někteří kulturní historikové do tohoto období kladou vznik módy. Charakteristickými znaky jsou štíhlé a špičaté formy oděvu a klobouku. Jako tkaniny se používaly vlna, bavlna a len. Zvláštností byly rozmanité zvukové ozdoby. Dámský oděv se vyznačoval úzkým sešňorovaným pasem, vlečkou, závojem a vysokým špičatým kuželovitým kloboukem. Okraje modelů byly zoubkované nebo lemované. Muži nosili přiléhavé kabátce se stojatým límcem a prošívanou přední stranou. Kalhoty punčochovitého tvaru měly nohavice různé barvy. Špičaté obuv měřila výšměrně i tři délky chodidla. Slovní obrat »Žít na velké noze« pochází právě z tohoto období.

CARRICK (čtí karik) — je módní pánský plášť ze začátku 19. století, který se vyznačoval na tu dobu nenápadností a elegancí. Měl velký límec, v zimě kožešinový, v pase byl zeshlíbený a k dolnímu okraji bohatě řasený. Jeho délka sahala asi deset centimetrů od země. Nosil se hlavně v nepříznivém počasí a v zimě. Název je odvozen od irského města Carrick.

CIGARETOVÉ KALHOTY jsou dlouhé, rovně střížené kalhoty. Nohavice mají od kolene stejnou šířku a u kotníku se mohou ještě zužovat.

CLEAN CHIC je čistý a vytříbený styl dámských oděvů, který se vyznačuje upraveností a typickými bílými doplňky. Název je odvozen z anglického slova clean — čistý.

Nicht ohne einen Mann

BAGDAD, 1. Dezember (AFP). Irakische Frauen dürfen das Land nur noch in Begleitung eines nahen männlichen Verwandten verlassen. Diese neue Entscheidung der Regierung von Diktator Saddam Hussein machte am Wochenende die Bagdader Wochenzeitung „El Rafidayne“ publik, die von Husseins ältestem Sohn geleitet wird. Nachdem die Presse berichtet hatte, Irakerinnen hätten in mehreren Fällen im Ausland gegen die guten Sitten verstoßen und seien in illegale Geschäfte verwickelt gewesen, muß nun der Vater, ein Bruder, ein Onkel oder ein Vetter mit auf die Reise gehen. Verheiratete Frauen müssen zudem die schriftliche Reiserlaubnis des Ehemannes vorlegen. Die Regelung gilt nicht für Irakerinnen, die älter als 45 Jahre sind, und für Frauen, die mit Ausländern verheiratet sind.

So viele Singles wie noch nie

Noch nie gab es so viele Singles wie heute: 9,8 Millionen Einpersonenhaushalte hat das Statistische Bundesamt für 1990 gezählt. Das sind 1,3 Millionen mehr als vor zehn Jahren. 35 Prozent aller Haushalte in den alten Bundesländern bestehen aus einer Person, während Haushalte mit fünf und mehr Bewohnern zur Ausnahme werden.

Ivana Trump

Heirat, psychiatrisch

Der Tip kam von ihrem Psychiater (man hat so was in New York): „Ivana, Sie brauchen ein therapeutisches Weekend in London! Kaufen Sie sich frei. Ivana, 41, flog, ging auf eine Party, und da stand er: Riccardo Mazzucchelli, 48, verschieden, blaue Augen, ein Italian Lover mit Multimillionen (Chef der Asco, der Straßen- und Bürokomplexe in der Dritten Welt baut). Es war Liebe ruck, zuck: „Ivana ist der

Traum jeden Mannes. Sie ist sehr zärtlich, weiblich, weich und so unglaublich mütterlich.“ Sie wollen heiraten. Beide gehören zur Sorglos-Society. Riccardo hat in seinem Leben noch nie eine Wohnung gemietet, sondern nur Villen gekauft, z. B. Rom, London, Genf, usw. Jetzt kauft er eine in Manhattan: „Ich habe es nicht nötig, zu arbeiten. Ich werde mich meinen 2 Hobbys widmen, Ivana und der modernen Kunst.“ Soft Life.

Martina Navratilova
„Ich will ein Baby!“
Martina
SUCHT
MANN

New York - Martina Navratilova (35) verriet in der US-Talkshow „Donahue“ ihren größten Wunsch: „Ich will ein Baby, meine Erbanlagen weitergeben. Die Zeit drängt, ich gehe auf die 40 zu.“ Obwohl sie „seit frühen Mädchenjahren“ lesbisch ist, will sich die Tennis-Lady zur Erfüllung ihres Traumes einen Mann suchen. „Künstliche Befruchtung kommt nicht in Frage!“

Zulage für Beamte

Berlin - Beamte in Großstädten wie Hamburg, Stuttgart, Düsseldorf, München und Berlin sollen ab Sommer monatlich eine Ballungszulage von 125 Mark (plus 40 Mark pro Kind) bekommen, schreibt die Berliner Morgenpost. Darauf hatten sich Bund und Länder geeinigt.

100% KONTAKT...

PLÁNOVAL SE ÚTOK PROTI ZÁPADU

Tato zpráva šokovala všechny: Lidová doněmecká armáda měla se jen několik týdnů před sjednocením zúčastnit spolu se sovětskými vojsky manévru, jež má být cílem války do Slesvicko-Holštýnska a do Dánska. V lednu 1990 vyzkoušeli sovětská a východoněmecká důstojníci v rámci štábního cvičení útok na Jutsko. Druhý den cvičení se simuloval útok atlantické operní body v SRN. Pak v červnu 1990, kdy již byl Lothar de Maiziere ministerským předsedou, byla Spolková republika napadena rovněž v sovětsko-východoněmecké manévrovací operaci nukleárními zbraněmi. Vzpomeňme si jen: 1. července 1990 došlo k sjednocení Německa. 16. července dal Gorbačov souhlas k tomu, aby sjednocené Německo se připojilo k NATO. Rudá armáda setrvala tedy až do posledního okamžiku na své staré strategické koncepci, která předvídala velký útok proti Západu.

Tyto plány popsal ve své vzrušující studii Lothar Rühl, který zároveň podal rozbor strategických plánů. Jeho práce vyšla v říjnovém čísle Survival, které vydává Institut pro strategická studia (IISS). Rühl je výborným znalcem vojenské doktriny Západu a Východu, odborník světově proslulý. Dostal povolení nahlédnout do tajných materiálů, které našel důstojníci bundeswehru při rozpuštění východoněmecké armády. Jde o dokumenty sovětské Rudé armády a její styky s národní lidovou armádou NDR. Rühl měl za úkol tyto podklady zhodnotit. Musel zároveň slíbit, že nebude jmenovat názvy zpracovávaných dokumentů. V Moskvě nemusí vědět, které dokumenty má nyní Západ k dispozici.

Podle nich předvídalo rudé vedení velkou ofenzívu, která bude vedena šesti údernými směry: Zaprve to bude koncentrací

na Rýnu a fungovat jako okupační armáda. Měla by zajišťovat 20 strategických cest přes Německo.

Pátou operací je tzv. směr Bavorsko. Rusové, československé a snad i maďarské oddíly mají vytvořit široký klín, kterým by pronikli do jižního Bavorska, Württemberska a Alsaska. Od Besançonu by Rudá armáda táhla na Paříž.

Šestá možná operace předpokládá po obsazení Středomoří pochod směrem na Španělsko a Gibraltar. Růhi nevyklučuje, že by rudí generálové nebrali v úvahu neutralitu Rakouska a Švýcarska. Pro něj je také jasné, že vrchní velitel Varšavské smlouvy již ve svých základních plánech předpokládá použití atomových zbraní všude tam, kde by narazil na tuhý odpor. Analytikovi Růhiho záleží především na tom dokázat, že Rudá armáda půlstoletí obelhávala světové veřejné mínění. Vždy jsme byli ujišťováni, že socialistická armáda je tu jen pro udržení míru. Nikdy by nepomyslela na útok. Agresivní jsou jen armády kapitalistických států. A přitom se v Moskvě s rozvahou plánoval útok na svobodný svět.

Rovněž psychologický boj rudých generálů proti tzv. prvnímu použití atomových zbraní byla jen psychologicko-strategická finta. Veškeré přípravy svědčí o tom, že nasazení nukleárních zbraní pokračovali až do posledních chvilke za samozřejmě součastí vojenských akcí. A o atomovém nasazení rozhodoval rudý vrchní velitel sám. Růhi poukazuje rovněž na to, že se Gorbačov v osmdesátých letech pokusil změnit představu svých generálů. Západním politikům slíbil, že chce zavést jen „defenzivní obranu“. Snad to vzali na vědomí jen někteří opatrnější generálové. Většina maršálů a velitelů stejně jako důstojnický sbor jsou však toho mínění, že

(čre): V Kynšperku nad Ohřem vypálil v úterý v noci neznámý pachatel dvěma kostely, odkud uloupil kalich osázený dřevěnými kameny, polychromované sošky andělů a další předměty v celkové hodnotě 150 000 Kčs. Není bez zajímavosti, že od chvíle, kdy byl na svobodu propuštěn tři vykrádači kostelů, kteří si měli odpykat poměrně vysoké tresty, se počet loupeží v církevních objektech zvýšil téměř o třetinu.

Divěra veřejnosti kolísá

PRAHA: V českých zemích trvá vysoká důvěra v prezidenta republiky, na Slovensku je pak v rovnováze s nedůvěrou, jak vyplývá z výsledků šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění. Odrázejí mi, že na rozdíl od SR věří většina obyvatel ČR své republikové radě a vládě. Mírná důvěra panuje v ČR ve federální vládu, u slovenských občanů je tomu naopak. Na celém území státu přetrvává nedůvěra k federálnímu shromáždění a k poradcům prezidenta V. Havla.

Nejoblíbenější politici

PRAHA: Nejvíce oblíbenými politiky s podporou v obou republikách jsou podle výsledků šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění nadále V. Havel, J. Dienstbier, V. Komárek a P. Miller. K dlouhodobě odmitaným politikům patří F. Langoš, M. Sládek a J. Čarnogurský. Proti září z hlediska celé ČR nejvíce ztratili (v procentech) A. Dubček (8), J. Dienstbier, M. Čalfa, F. Mikloško (všichni 6), V. Dlouhý (5), P. Rychetský (4), V. Klaus a V. Mečiar (oba 3).

Není pravděpodobné, že by po puči v SSSR Rudá armáda myslela jinak. Armáda je živé těleso. Jednotky po celá desetiletí cvičené k útokům, nezmenší své válečné představy ihned, je to záležitost nových generací. Svobodné národy musí proto s nedůvěrou sledovat další vývoj Sovětské armády v rozkládejícím se impériu. Chování armádních skupin několik dní před oficiálním sjednocením Německa totiž ukazuje, že jejich vedoucí špička myslí výlučně v politických kategoriích. Ještě v červnu 1990 sehraný manévru, který simuloval vpád na Západ, mohl mít jen jeden smysl, a to přesvědčit spojeneckou Národní lidovou armádu o tom, že Rudá armáda se k ní chová přátelsky. Snad i doufat, že východoněmecká armáda se odhodlá k nějakému puči. Vojensky by byl útok ve směru na Západ již nemožný. Politické události odebraly sovětským vojskům v Německu strategické zázemí. Avšak úspěšný psychologický účinek na východoněmeckou armádu mohl by vést ke dvěma výsledkům: ke změnám v Německu se všemi důsledky pro východní Evropu. A k upevnění politického postavení Rudé armády u konzervativců v Moskvě.

A ještě o jednom nás přesvědčuje studie L. Růhla. Jak správné bylo, že Západ zbrojí!

MLAVNĚ
PŘO →
BÚ -
ČKOB -
CE!

Gesunde Gänseleber

Toulouse - Gänseleber und Entenbrust schaden der Gesundheit nicht, behauptet das französische Institut für Medizinforchung. Beweis: In der Gänseleber-Hochburg Toulouse gibt es die niedrigste Sterberate durch Herzgefäßerkrankungen.

Krieg würgt Jugoslawien-Tourismus ab
Der Bürgerkrieg in Jugoslawien hat dem Tourismusgewerbe des Landes einen noch schlimmeren Einbruch gebracht, als zunächst erwartet worden war. Der Fremdenverkehrsverband schätzt, daß die Branche in diesem Jahr nicht einmal 400 Millionen Dollar (etwa 660 Millionen Mark) einnehmen wird.

„Tote Kunden kaufen nichts“

Luxemburg will den Basissatz der Mehrwertsteuer schon Anfang 1992, ein Jahr früher als im Rahmen der EG-Harmonisierung vereinbart, erhöhen. Der Satz steigt von zwölf auf 15 Prozent.

Mit 64,2 Millionen im Oktober ist die Zahl der Beschäftigten in Japan binnen Jahresfrist um 1,5 Prozent gestiegen. Die Regierung in Tokio zählte zugleich rund 1,3 Millionen Menschen ohne Job. Die Arbeitslosenquote beträgt zwei Prozent.

Die Jahresinflationsrate in der Schweiz ist von 5,1 im Oktober nach vorläufigen Daten auf 5,4 bis 5,5 Prozent im November gestiegen. Vor allem für Mieten mußten die Eidgenossen mehr berappen.

Dvojdoměk se společnou dřevěnou latrinou na federálním dvorku

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Moje komentáře, týkající se p. premiéra Pitharta, se vyznačují naprostou rozpolceností názoru. Chvilu tleskám, chvíli hvízdám a snažím se ze všech sil zachovat objektivitu. Jeho veřejný televizní sebemrskavý projev mě opět uvedl do zmatku. V něm s panem premiérem souhlasím a do něčem ne, to ostatně není důležité, protože sám označil svůj upřímný citový i racionální výlev za ryze soukromý. Čekal jsem, co na to oni? Bylo to tak emotivní, že jsem si říkal: teď se nechá slyšet Čarnogurský, potom si padnou do náruče a začnou spolu chodit. Všechno však frčí dál ve vyježděných kolejkách. Zcela trefně to označil na místě Svobodné Evropě Pavel Černocký jako Pithartovštinu. Já bych ho doplnil svojí, byť gramaticky nesprávnou definicí: „Mnoho moudrého něco, co vyústí v naprosté nic!“

Po mnoha článcích v tisku, nesoucích název „Každý za své“ jsme se mohli my Čechoslováci (tedy obzvláště nenáviděná odrůda občanů) opět přesvědčit, jak to vypadá v praxi: „300 miliónů - proč a komu?“. Takhle se ptá v Lidových novinách Petr Husák a já ho cituji: Po dohodě národních vlád a na základě doporučení hospodářské rady vlády převedl podnik Tranzitní plynovod prvního 300 miliónů korun jinak nepoužitého zisku na Slovensko. Splátky by se měly měsíčně opakovat. Na otázku LN, kdo podniky nařídil převádět každý měsíc 300 miliónů, ředitel podniku odpověděl, že jde o rozhodnutí české vlády, ministra Špačka, po urgenci premiéra Čarnogurského (!). Na námitku, že česká a slovenská vláda ani hospodářská rada vlády přece nemají mandát rozhodovat o majetku či ziscích podniku s federální působností, ředitel Tranzitního plynovodu uvedl, že: tento argument připouští, ale rozhodnutí nijak neovlivní. Konečné slovo by měl mít federální parlament, který jediný může v právním státě rozhodnout o případném rozdělení majetku a zisku podniku. Konec citátu.

Tak - zatím co se nám český premiér mrskal dítka-ma na obrazovce, putovalo 300 melounů nach Bratislava! Dvojdoměk je fajn a dá se v něm docela slušně žít, ale pořad se nemohu zbavit dojmu, že v tom dvojdomku by mělo putovat 150 miliónů do české a druhých 150 miliónů do slovenské poloviny dvojdomku. A to, prosím, notabene

s přihlédnutím, že se jedná o dělení tzv. „bratrské“ a nikoli spravedlivé! Neb co do počtu občanů v obou polovinách domku bydlících je v té české narváno více federálních občanů. Tak tedy - po těch 20 miliardách převedených na Slovensko z federálního rozpočtu - už zase urážíme hrdost slovenských politiků měsíc co měsíc 300 milióny! Ptám se: jak dlouho bude slovenská reprezentace tyto finanční urážky snášet? Dost' bolo Prahy!

Když každý za své, tak hergot každý za své! Stejně mi není jasné, jak bychom dělali z našeho federálního šumperáku dvojdoměk, a tak jedinou jasnou vizi mám té společné dřevěné latriny, kam budeme chodit v paritním zastoupení. Další občanské nejasno mám v prohlášení premiéra Pitharta a sice: federální vláda navrhuje dva principy rozpočtu při zachování federace. Každý hospodář za své, ale určité standardy budou v obou republikách stejné! A já se ptám jaké standardy budou stejné? Když řeknu „a“ musím říci i „bé“! Premiér Čarnogurský řekl úplně totéž, a tak se ptám i jeho? Jaké standardy budou stejné? A jak to půjde dohromady s tím každý za své? Nemohu se zbavit dojmu, že na nás pragocentristy vy dva kluci čertovský zas něco šijete. Prosil bych proto o jasnou řeč k občanům!

Znovu opakuji: základem pořádku a funkčnosti každého společenství jsou jasné a průhledné finanční vztahy. Každá druhá soukromá parta se rozpadá proto, že si společníci jasné nefekli, jak a za jakých podmínek se budou dělit. V penězích musí být pořádek! Sakra! A když každý za své tak hergothimkrucinálfagot každý za své! A nikdy jinak!

Uvědomuji si, že jako Čechoslovák a ještě k tomu pragocentrista jsem druhohady občan, a že jako skopová hlava už nebudu jinej! Budu do smrti říkat Československo i když vedle bude svrchovaně nejsvrchovatější Slovensko, budu si pořád myslet, že ministerstvo zahraničí má sdílet v Praze a ne ve Znojme a nikdo mě už nepřesvědčí, že to je utlačování moravského národa. Budu v Brně říkat, že jsem doma a ne ve svrchovaném moravském hlavním městě, atd. Když každý za své - tak každý za své! Ty šachy s miliónama a stejnými finančními standardama ale chápu tak, že každý za své, ale ten druhý tak trochu malinko taky za mě!

„A MAJÍ
ŠKOLU
PRAVOU.“
spá-
chény
smrti
§ 219,
odstavec
2, zle-
pšení
podmínek
pro výkon
jejich
národních
služ-
by, zamezení
neodborných
zásahů ze stra-
ny, nejrůznějších
občanských
iniciativ, ko-
misi a výborů,
které si přivlastňují
právo-
moci, jež
nemají
žádnou
oporu
v zákonech.
V neposlední
řadě pak
žádají
kompetentní
místa, aby
veřejně
reagovala
na kritiku
ve-
řejných
poměrů.

Zádají trest smrti

(pk): Také personál borské věznice v Piz-
ni je znepokojen tragickými událostmi
v Leopoldově. Vězni zde jsou zatím k lidní,
neprojeví žádnou reakci, ale přesto bude
nutno zpřísňit některá opatření. Přislušníci
Sboru nápravné výchovy vydali včera pro-
hlášení, v němž mj. požadují znovuzavede-

RINGO F. ČECH DOSTANE ZA SATIRU „OSCARA DABNU“... ZA ROKY 1989-2022..

Otevřený dopis A. Dubčekovi

Konfederace politických vězňů Československa - pobočka České Budějovice zaslala předsedovi Federálního shromáždění A. Dubčekovi otevřený dopis, z něhož otkujeme některé výňatky u příležitosti 70. výročí jeho narození. Konfederace v dopisu uvádí:

S hlubokým obdivem se skláníme před Vaší osobní statečností, s níž jste odmítl v souladu se svým ideologickým svědomím podepsat takzvaný lustrační zákon, který je tak protilidský, že zbavuje některé bolševické bosy možnosti po dobu pěti let negativně ovlivňovat náš politický a hospodářský vývoj. Chápeme, jak kruté je pro Vás toto rozhodnutí vyplývající ze zmíněného zákona v porovnání s dvačtyřiceti lety trávající humánní vládou Vaší rodné strany, která má na svém účtu 236 popravených,

desítky zastřelených při pokusu o přechod hranic, téměř 10 000 ubitých ve věznicích a lágrech a přes čtvrt miliónu nevinně vězněných obětí hrůzovlády Vaší strany.

Litujeme, že jste své dnešní altruistické stanovisko neprojevil již ve svých předchozích stranických funkcích včetně prvního tajemníka KSS a posléze celé KSČ, neboť jsme mohli mít podstatně méně nevinných obětí, litujeme, že jste neprojevil alespoň tolik osobní statečnosti při podpisu ponižujících moskevských protokolů jako MUDr. František Kriegl. Konfederace politických vězňů - pobočka České Budějovice končí svůj dopis slovy:

Soudruhu Dubčeku, svými prázdnými slovy a lacinými gesty nám, politickým vězňům padesátých let, nemáte již co říci - proto odejděte.

Zastavíme růst kriminality?

(mj): Na věřejším brífinku federálního ministerstva vnitra se toho novináři od tiskového mluvčího M. Fendrycha příliš nového nedozvěděli. Ze u nás kriminalita neustále roste, všude všichni již delší dobu, ale neustále připomínání této skutečnosti nepomáhá. Poslanci jak v ČNR, SNR i ve FS návrhy zákonů a opatření k zvýšení bezpečnosti obyvatel odkládají. Není potom divu, že za tři čtvrtletí letošního roku stoupl počet spáchaných trestných činů proti loňskému roku o 40,3 procenta. Přibývá zejména násilných trestných činů, stále častěji se postiženými stávají nemocní, přestáří a osa-

mělí lidé. Vloupání do bytů zaznamenali policisté za uvedené období 100 407, což je proti loňsku o 66 procent více. Objasnit se daří asi 22 procent případů. Klíčovými kategoriemi pachatelů trestných činů zůstávají recidivisté. Osoby romského původu spáchaly dvě třetiny ze všech loupeží. M. Fendrych přečetl též údaje o rostoucím padělání peněz, obchodování s bílým masem, pašování uměleckých předmětů apod. Uvedl rovněž, že ve Federálním policejním sboru je z 1203 »tabulkových« míst obsazeno pouze 555.

V DĚČÍNĚ I S RESPIRÁTORY

Vzduch v Děčíně je již čtvrtý den nedýchateľný. Už o víkendu městský úřad upozornil na špatný stav ovzduší a v pondělí, kdy se naměřilo v tříhodinovém průměru 400 mikrogramů zplodin, vstoupila v platnost vyhláška městského úřadu o regulačních podmínkách. Všechny kotelny v Děčíně jedou na regulační výkon, větrá se omezeně, nechodí se na procházky, objevily se děti s respirátory. »Opět, když se začalo topit, jsme se přesvědčili na vlastní kůži, lépe řečeno plíce, že se toho v severních Čechách pro ekologii dělá stále málo.« řekl nám zástupce starosty Děčína ing. Milan Kunc. A to ještě nezačaly těžké zimní inverze, které jsou skutečnou ekologickou katastrofou. Určité zlepšení přinese zamořenému Děčínu tento patek, kdy bude zahájena plynofikace poloviny výkonu největší děčínské výtopny, státního podniku Aluminium, v průmyslové městské čtvrti Rozbělesy. Je to však bohužel jen pověstná kapka vody v moři.

Výzvu občanů podepsalo již 1510 262 občanů Československa a akce nadále pokračuje. Své podpisy směrujte na adresu Praha 5, Zborovská ul. 16, tel.: 54 81 04, 54 70 34, fax: 54 33 24, 22 89 83.

Kancelář prezidenta republiky sděluje, že jediná iniciativa, která má podporu a důvěru prezidenta V. Havla, je Výzva občanů. Jiné akce kryjící se jménem čs. prezidenta jeho podporu nemají. Výzva občanů nepožádá žádné veřejné sbírky ve prospěch své činnosti.

Odpovědnost A. Dubčeka

Sděluji vám svůj názor k článku Lukáše Nádvorníka, studenta fakulty sociálních věd, uveřejněnému v příloze LD dne 16. 11. tohoto roku pod názvem Dva roky prázdny? Nikoliv! Z článku cituji: Zvláštní pozornost zasluhuje »údržba« Alexandra Dubčeka ve funkci, z titulu které před dvaceti lety poslal proti vlastnímu lidu tanky a vojsko...

Jestliže nějaký studentík, který tenkrát možná ani nebyl na světě, něco takového napíše, je na odpovědných redaktorech, aby věděli a uznali, co mohou otisknout. 23 (nikoliv 22) let není tak dlouhá doba, abychom se my — očiti svědkové — na události nepamatovali. Tuto část článku považují za urážku čtenářů. Za co nás máte? [Jistě tento můj dopis neuveřejníte.]

N. ZIKMUNDOVSKÁ

Vážení paní Zikmundovská, jak vidíte, Váš dopis uveřejňujeme. Dopustila jste se ovšem omylu (a nebyla jste sama): 22, nikoliv 23 let uplynulo od srpna 1969, kdy oddily Československé Bezpečnosti spolu s vojenskými jednotkami velmi brutálně potlačily nepokoje u příležitosti prvního výročí vpádu okupantů.

Smrti tehdy zaplatilo za svou odvahu pět mladých lidí: 20. srpna v Praze 18letý F. Kohout a 19letý V. Hrubý, 21. srpna v Brně dva lidé, jejichž jména se nepodařilo zjistit, a 22. srpna se v Brně pokusil upálit 19letý J. Poláček, který na následky popálenin zemřel tři dny poté... Kobětem

Tak nám ho oslavili

A to v Československé televizi v pořadu, kde nechybělo mnoho dojemných slov. Řečeno upřímně, Alexander Dubček si lidsky zaslouží ke svým sedmdesátinám upřímnou a neformální gratulaci a přání mnoha dalších poklidných let. Samozřejmě v dáchodu, nikoliv ve funkci šéfa Federálního shromáždění. Neboť gloriola prvního muže tzv. pražského jara poněkud vybledne, když si promítneme jeho životopis před obrodným procesem, kdy se tehdejší první tajemník slovenských komunistů výrazně podílel na budování socialistické společnosti, i později, po sovětské invazi, kdy byl krátce, ale přece jenom předsedal témuž orgánu, kde účtuje dnes. Za mnohé je možno mu poděkovat, za mnohé je možné jej kritizovat, ba a trpkostí obvinít. Nejde ovšem o zlobu, ale o střízlivé hodnocení. V nekritickém pořadu vystupovali a oslavnými projevy — jak jinak — zejména bývalí komunisté. Pan prezident se v této společnosti dost dobře nevyjímá, byl gratulace hlavy státu hlavě parlamentu patří do protokolu. Otázka je, zda na televizní obrazovku, na níž večer hledí mimo jiné i lidé vězněni a mučeni v době, kdy oslavenec patřil mezi špičky tehdejší vládnoucí síly. Ale to už je spíše otázka vkusu.

Další filiálka Mazdy

(koč): Světznámá firma Mazda projevila zájem otevřít v Děčíně svoji filiálku pro podnikatelskou a obchodní činnost. Kromě prodeje nových automobilů nabízí komplexní servis starých vozů a katalyzátorů, a svoji nabídku rozšířila i o případné sponzorství kulturních a sportovních akcí. Městská rada s nabídkou firmy Mazda souhlasí, neboť očekává i finanční zisky do pokladny města v podobě nájmu a daní. Další jednání o rozsahu činnosti japonské firmy však dosud vážně na vytílování vhodného objektu.

demonstrací, trvajících od 19. srpna, je však třeba přičíst ještě téměř dva tisíce raněných.

Toto tragické divadlo legalizovalo 22. srpna 1969 zákonné opatření předsevzetí Federálního shromáždění o přechod-

za srpen 1969

ných opatřeních k upevnění a ochraně veřejného pořádku, jež i do budoucna znamenalo likvidaci řady základních občanských práv. Návrh tohoto zákonného opatření předložil předseda vlády ČSSR Oldřich Černík, předsednictvo FS je schválilo jednomyslně a svými podpisy je stvrdili »hrdinové pražského jara« — prezident republiky Ludvík Svoboda, předseda FS Alexander Dubček a předseda federální vlády Oldřich Černík.

Ale vraťme se o rok zpět. Týden před invazí pěti »spřátelených armád« byl Alexander Dubček jako hlava tehdejšího ÚV KSČ varován svým maďarským »kolegou« Jánosem Kádárem, že se chystá vojenský vpád do Československa. Zřejmě však nechtěl budít paniku, takže nic nepodnikl. Když ke vpádu došlo, mohl ihned rezignovat na svou stranickou funkci, a dát tím na jeho zásadní nesouhlas. Alexander Dubček to však neudělal ani tehdy, ani později v Moskvě, kam byl unesen. Při zdlou-

havých jednáních nakonec podlehl hrubému nátlaku. Nenalezl v sobě dostatek morálních sil k tomu, aby stejně jako František Kriegel odmítl podepsat nucený moskevský protokol.

Po bitvě je každý generálem, ale je třeba si uvědomit, že pan Dubček měl tehdy u nás obrovskou morální autoritu (»Doubečku, my ti věříme!«) — a proto Brežněvové klace mimořádně záleželo na jeho

»dobrovolném« podpisu. Těžko odhadovat, jaké následky mohlo mít odmítnutí podpisu, ale zdá se, že tento »první ústupek«, jímž byl legalizován vstup i další pobyt sovětských vojsk u nás, Alexandra Dubčeka lidsky zlomil. Jako předseda Federálního shromáždění (od 28. dubna 1969) pak legalizoval politické represe proti vlastnímu lidu. A když byl odstaven i z této funkce, bez mrknutí oka šel dělat velvyslanec do Turecka...

Očišťujeme naši společnost — a není proto možné z taktických důvodů dále mlčet a udržovat určité politicky významné »modly«. Měl bychom přiznat politikou i morální odpovědnost Alexandra Dubčeka za »normalizační« úpadek. Měl by ji přiznat i on sám a čestně odejít. S lidskou tvářičkou, jakou se před třicetiletými lety pokusil nasadit socialismu; jeho stín však nikdy nepřekročíl.

České šperky na prodej

Za tři milióny dolarů bude prodán největší československý výrobce zlatých a především stříbrných šperků — jablonecký podnik SOLITER. Okresní privatizační komise schválila projekt na přímý prodej Čechokanadanu J. S. Frymlovi, který v Montrealu podniká v textilním průmyslu.

Dosavadní ředitel Soliteru Ing. Emil Pažout vysvětluje, proč je Soliter, solventní a podle mínění veřejnosti i perspektivní podnik, prodáván. Na rozdíl od tradičního jabloneckého průmyslu, který zhruba z 80 % vyvážel šperky z drahých kovů byly určeny z 92 % pro tuzemský trh. Minulá hospodářská strategie totiž zakazovala vyvázet zlato, byl zhodnocen prací, a proto se z Jablonce mohlo vyvázet jen malé množství stříbrných šperků. »Všechna teritoria jsou už obsazena a kromě Sovětského svazu neexistuje pro nás nenasyčný trh,« říká Emil Pažout. »Sociální neústupnost značně odbyt šperků ovlivňuje, a být závislý na jediném, a ještě k tomu domácímu, trhu je naprosto nerealné. Export se dá v současné době realizovat jen tak, že někoho z trhu vytlačíme. My máme nesmírně šikovné lidi a bohaté know-how, pan Fryml má zase jméno a dobré kontakty. Spojení těchto výhod, stejně jako přirozené spojení šperků a látky, nemůže při troše dobré vůle přinést nic negativního.«

Pan Fryml, půdnorový emigrant a nyní opět československý občan, slíbil, že v Soliteru zachová šperkařskou výrobu a zajistí zaměstnancům základní sociální jistoty. Zda bude moci své sliby splnit, záleží ovšem především na prosperitě nové firmy.

■ Dnešního dne by se dožil 85 roků spisovatel, profesor

JAROSLAV ZÁK

Kdo jste ho znal osobně nebo prostřednictvím jeho milých knížek a filmů, věnujte mu, prosím, tichou vzpomínku. Jaromila Záková.

● Československo-německá smlouva by měla být podepsána pravděpodobně v lednu 1992. Řekl to novinářům ve Štrasburku po rozhovoru se svým německým kolegou H.-D. Genscherem šéf československé diplomacie J. Dienstbier.

Šovinismus jen český?

BRATISLAVA: V žádném případě nelze federální vládě upřít dobrou vůli zapojit se do procesu tvorby státoprávního uspořádání, řekl v souvislosti se středečním mimořádným zasedáním vlády ČSFR na tiskové besedě v Bratislavě výkonný místopředseda Křesťanskodemokratického hnutí Ján Petřík. Dodal však, že na druhé straně projevuje vláda snahu o vytvoření funkční federace, ale důsledně shora. KDH podle něj trvá na principu budování federace zdola a na pokračování prací na smlouvě mezi ČR a SR.

Jak řekl dále Ján Petřík, zatímco na slovenské straně začíná převažovat konstruktivní přístup k problémům a »nezdravě národní« princip relativně ustupuje, na české straně jsou poskytovány velké prostory »nacionálně šovinistickým« politikům. Za velmi negativní přítom označil, že se jim poskytuje velký prostor na »federálních frekvencích«.

V souvislosti s pohřbem G. Husáka prokázali podle jeho slov J. Černogurský a F. Mikloško křesťanskou velkorysost.

Ikony putují na Západ

MOSKVA: Ze Sovětského svazu bylo za posledních deset let vyvezeno asi 80 procent z 30 miliónů ikon, které byly v zemi ještě v roce 1980. Oznámila to včera agentura RIA s odvoláním na Informaci A. Zolondze, pracovníka restaurátorského oddělení Muzea Andreje Rubleva. Společný výzkum sovětských a německých odborníků prý potvrdil čilý obchod s uměleckými předměty ruského pravoslavní na Západě. Jen v Německu se na ruské umění specializuje 6000 antikvariátů a firem. Podle Zolondze je jedinou cestou k záchraně skvostů ruského kulturního dědictví okamžitě vyhlášení práva ruské pravoslavní církve na veškerý majetek, který vlastnila do roku 1919. Podle RIA bylo v Rusku v roce 1919 na 50 miliónů ikon.

O strachu z referenda

Strach z referenda černobílé myšlení rádo připisuje slovenským nacionalistům. Skůdčům a rozbíječům státní jednoty. Svědčí o tom hbitost, s jakou byla tato nálepka přilepena těm, kdo se v parlamentu pro žádnou z otázek k referendu nevyslovili. Obavy z nejistého výsledku referenda však nejsou jediného druhu. Je pravda, že separatisté se bojí prozrazení vlastní nepočetnosti. Možná spekulují s růstem sociálních obtíží a z toho plynoucímu přílivem slovenských příznivců. Naproti tomu ani skálopevní zastánci společného státu nemohou být stoprocentně přesvědčeni, že pro referendum nastala ta nejpříhodnější chvíle. Rozpad a neustálé přeskupování politických sil spolu s rostoucí únavou a zmechčením veřejnosti vytvářejí nestabilní a snadno ma-

nipulovatelné prostředí, v němž referendum může mít ty nejneuročekanější výsledky. Prognózy průzkumu veřejného mínění, pohybující se v oblasti nevýrazné pravděpodobnosti, jsou za tohoto stavu jen nespočetnou veličinou, opravňující obavy jak odpůrců, tak zastánců společného státu.

Pochopitelný strach vyvolává osudovost a neúprosná závaznost obou možných výsledků referenda. Vzhledem k zájmu opakování referenda ke stejné otázce po dobu pěti let může mít i zcela jednoznačný výsledek velmi komplikované dlouhodobé dopady. V případě rozhodnutí o zachování federace může být ČSFR v příštím pětiletí národnostně rozjitřeným nefunkčním celkem, v němž nucené setrvávání bude pro oba národy stále těžší. A naopak — rozhodne-li referendum

o rozdělení státu, budou za pět let obě oddělené republiky již sotva schopné znovu se spojit, byť by se to z mnoha důvodů ukázalo sebevůhodnější.

Naštěstí se zdá, že strach z referenda je rozšířenější, než se skutečně přiznává. Nacionalisté tuší a federalisté dobře vědí, jak tragicky by pro obě republiky muselo skončit roztržení našeho státu. Zhoubnost takové radikální operace do značné míry vylučuje nástroj referenda ze hry. Mnohem užitečnější pro Čechy i Slováky bude vyzozorování příčin krize vzájemného vztahu a jejich důsledná léčba. Nepoužitelnost radikálních řešení v žádném případě neznamená slepou uličku. Stačí vzít polámanou federaci do citlivých prstů a na poškozených místech ji pečlivě vyspravit. Budme rádi, že stát, založený našimi dědečky a otci, stále ještě funguje. Svou pozornost místo k pilce obraťme k lepidlu a záplatám. Bude to mnohem jistější.

NA HRUBÝ PYTEL, HRUBÁ ZA PLATA!

„Cítím se v Československu jako doma, Praha je jednou z nejkrásnějších metropolí na světě,“ řekl slavný anglický herec, spisovatel, scenárista a vypravěč sir Peter Ustinov včera novinářům. Umi dokonce pár českých slov a prý trochu rozumí i otázkám kladeným v češtině, nerozumí však přesně. V po-

le, než plánoval, a s těmi nevytrvalejšími se nakonec shodl na tom, že si lépe porozumíme německy. Vzpomínal na své předcházející pobyty v Československu — v roce 1947 na festival anglických filmů a v 60. letech u příležitosti uvedení své hry V půli cesty na strom v Realistickém divadle. Kromě

dě, kteří se stavěli proti evropskému federalismu, si neuvědomují, že historie jde stále dopředu,“ řekl. »Je nesmysl hledat to, co nás rozděluje, ale naopak shodu.« Včera obdržel sir Peter stříbrnou medaili Karlovy univerzity, která byla před ním udělena též anglickému princovi Charlesovi a americkému ministru zahraničí Jamesu Bakerovi. V pátek ve Smetanově a v sobotu v Národním divadle uspořádá představení, v němž bude vyprávět o sobě a o svém životě, bohatém na setkání s významnými osobnostmi. Skvělé prý imituje známé prezidenty. Na otázku LD, zda také toho našeho, odpověděl, že ne, protože ho dosud dobře nezná. Ale kdo ví, dozvěděli jsme se, že v pátek se má s V. Havlem setkat. V obou pražských představeních vystoupí slavný umělec zdarma. Výtěžek bude věnován dobročinným účelům — Východu dobré vůle a Čs. nadace OF.

P. Ustinov: Nehledejme, co nás rozděluje

dobné situaci se ocitli i novináři. Odpovědím sira Petra rozuměli zdaleka ne přesně, neboť jeho košatá angličtina, plná bonmotů, byla tvrdým oříškem a organizátoři tiskovky — Nadace OF — nepokládali prý za potřebné tlumočnické. Hození takto do Evropy vypořádali si novináři kolektivní improvizací překlada navzájem — konkurence nekonzistence, s laskavým pochopením sira Petra, který se zdržel o hodinu dé-

umělecké práce se P. Ustinov věnuje také humanitární činnosti, v roce 1978 byl vyznamenán cenou UNICEF. V červnu 1990 ho anglická královna jmenovala rytířem britského impéria. V červenci 1991 přijal prezidentskou jankci Světového federalistického hnutí, které vidí svůj cíl v ustavení platného světového zákona pro zachování míru, podpory všeobecné bezpečnosti a ochrany lidských práv a životního prostředí. »Li-

Skoda Plzeň a firma Westinghouse Electric Corporation (USA) podepsaly včera smlouvu o spolupráci na vývoji jaderného paliva pro jadernou elektrárnu Temelín. Hodnota kontraktu přesahuje 2 mil. USD.

▲ Mumifikovaná mrtvola muže ve stáří kolem 45 roků, k jehož úmrtí došlo asi před třemi roky, byla nalezena na pokoji ubytovny Válcovny trub v Chomutově-Vinohradech. Okolnosti nezvyklého nálezu se vyšetřují.

Nemám teď zrovna na mysl vrahy z Leopoldova, ba ani jiné vrahy ze současných dnů, třebaže si tyto delikventi na špatné zacházení také stěžovat nemohou — tešácké kriminály, dobrá strava, šance dostat se i při doživotním vězení na svobodu a možnost vraždit znovu... Ale samet vzešlý z předloňského listopadu nastavuje svoji hebkuoú líc i vrahům z let padesátých.

Pich-Tůma se svými kumpány stejného rážení a mravní úrovně se však podílel též na vraždě někdejšího příslušníka ministerstva vnitra Františka Novotného, který byl podezřelý ze zrady třídních zájmů a taj-

Pich-Tůma, o němž mi jeden z bývalých politických vězňů s hořkým humorem vyprávěl, že vlastně projevoval jistou formu humanismu, protože po jeho facce vyšetřovanec omdlel a další rány alespoň necítil, byl spolu s Čechem v roce 1968 souzen. Choval se sebevůdomě — věděl již tehdy, že jej za pár měsíců ze všeho vytáhnou sovětští internacionálisté? Ale padnout jej nenechaly ani dnešní vojenská prokuratura a soud Věžňové z komunistických lágrů jsou v mnoha případech rehabilitováni jen částečně, protože jim přitěžuje »kriminální« aspekt odbojové činnosti. Zákeřný a sprostý vrah Pich-Tůma byl rehabilitován a žije v poklidu dál — možná že na nás podá i tiskovou žalobu, neboť současný zákon mu to umožňuje... jak dlouho budeme tahle trpět? Nechtí si na tuto otázku odpoví každý slušný člověk sám. A položil si podotázku, zda k tomu i sám nepřispěl při posledních volbách.

SAMET PRO VRAHY

Vezměme si tak čackého borce třídní spravedlnosti, jakým byl pan Pich-Tůma. Mluvílo se o něm v televizi, nikoliv však tak zevrubně, jak by si zasloužil. Protože on nezavraždil jen poslance tehdejšího Národního shromáždění Petra Konečného, jehož — na noc svázaného do koželce — vyslýchal Pich-Tůma se svými komplici ve fešáckých amerických uniformách v místnosti vyzdobené americkými státními znaky: Vyšetřovanec tak měl mít dojem, že se při přechodu hranic dostal do »správných« rukou... Pich-Tůma pak ukončil život tohoto nebožáka ranou do týla. Pan

ného spolku s americkými imperialisty. Dokázat se obviněnému nepodařilo sice nic, ale stateční borci, vedle Picha-Tůmy pánové Jindřicha Veselý, poděbjší náčelník tělesné stráže prezidenta Antonína Novotného, Josef Čech, dr. Pláček, pak jakýsi Miloš a Liška, rozhodli o popravě bez soudu — vykonali ji jako zastřelení na útěku příslušníci tzv. F-komanda Bořivoj Vávra, Josef Voř a řidič služebního vozidla Zdeněk Řípa.

Zřejmě někteří z nich dosud žijí. Pan

PRAHA: Zlatou medaili získal na světové filatelistické výstavě PHILANIPPON 91 v Tokiu Ludvík Pytlíček ze Semlín. V japonsku vystavoval soubor známek Československo 1918—1939. Část kolekce byla pojistěna na 1,1 miliónu dolarů. Ve své sbírce, jejíž hodnota se pohybuje kolem 50 miliónů korun, má všechny československé unikáty. Japonská medaile je pro čs. filatelistu dalším vysokým oceněním jeho mnohleté sběratelské vášně. Velké zlaté medaile získal již na výstavách ve Stockholmu a Římě.

Rada T. Baťovi

(b): Dvě kultivované dámy — vnučka prvního čs. prezidenta dr. A. Masaryková a předsedkyně ČNR dr. D. Burešová — poradily včera Tomáši Baťovi, aby pro naše ženy vyráběl na denní nošení boty na středně vysokém podpatku, a pohodlně ve špičce. Podnikatel podotkl, že však nebudou stát 99 korun, jak jsme byli u nás kdysi zvyklí. Srdečná beseda, na předsed-

nictvu ČNR, kam D. Burešová pozvala nositele slavného jména, měla však i vážnější momenty. To když její účastníci hovořili o tom, že si obchodů obuvi se rozpadá a nová ještě nebyla vytvořena, že není dostatečný výběr obuvi a že ještě nějaký čas potrvá, než se naučíme seriózně podnikat. T. Baťa rovněž převzal z rukou D. Burešové insignie skautského Řádu zlaté lilie.

BOTY OD BÁTÍ
SE UPLATÍ! ALE TOUŽ (BÁTÍ?)
NEPLATÍ...

BYL TO ČESKÝ OSUD

Pražský spisovatel Franz Kafka, který tak jasnovidně pojmenoval zlo našeho století a vystoupil existenciální úzkost člověka střední Evropy, měl tři sestry vesměs mladší, než byl on. Jejich tragické osudy i smrt v nacistických koncentračních táborech pět let spisovatelské i filozofické dílo jejich bratra vzniklé v desátých letech našeho věku. Mladý Kafka v něm nazřel nejen do budoucnosti svého rodu. Uviděl ještě hlouběji; vše, co se v tmavě havraní době sneslo na Evropu a čemu dali historikové název fašismus, nacismus a stalinismus, promluvílo v Procesu a dalších Kafkových vizech.

Nejmilejší Kafkova sestra Ottilie, narozená v roce 1892 — o devět let starší svého bratra — byla umístěna v transportu z Prahy do Terezína 3. srpna 1942. Když jsem před lety redigoval knihu Město za mřížemi od K. Laguse a J. Poláka — vyšla v edici Dokumenty ve Svazu protifašistických bojovníků —, uvedli autoři ohebný doklad, který se týká i Ottilie provdané Davidové. V roce 1943 připravili nacisté jako součást svých propagačních «lidumilných» akcí skupinu asi tisíce terezínských dětí, která měla odjet ve spolupráci s Mezinárodním červeným křížem do Švýcarska. Jednou z průvodkyň byla i Ottilie. Když se však o tom dověděl tehdejší Hitlerův spojenec organizující i arabské esesácké oddíly — Velký jeruzalémský mufti, poslal ihned rozhodný protest nacistickému ministru vnitra H. Himmlerovi. Argumentoval, že tento transport by mohl posílit židovský živel v Palestině a vytvořit tak po skončení války «zbytečný» dorost. Himmler Velkému muftimu vyhověl a děti místo do Švýcarska byly poslány do Osvětimi. Ottilie Kafková-Davidová šla s nimi a v osvětimském plynu zahynula.

Sestra Gabriela, provdaná Herrmannová, se narodila v roce 1889. Spolu s celou roáinou — i s dcerou Hanou — byla odvezena v roce 1941 do Lodže. Český autor František Kafka vzpomínal nedávno v Národním osvobození, že se s pražskou skupinou v Lodži setkal. Žil tam zpočátku v neuvěřitelně zoufalých podmínkách. V jedné světnici bylo namačkáno až čtyřicet lidí, spali na podlaze a teprve o něco později se dostali do míst, kde již postavili pryčny. V září roku 1942 zahynula Gabriela v táboře Chelmo.

Valerii Pollákovou, narozenou v roce 1890, dali nacisté odvézt z Prahy — všechny tři sestry bydlely v Praze v Josefově — rovněž do Lodže v říjnovém transportu v roce 1941. V příštím roce žila s rodinou sestry Gabriely v Lodži a našla smrt stejně jako její sestra ve vyhlazovacím táboře Chelmo v září 1942. František Kafka, sám lodžský vězeň, napsal: «Několik intelektuálů mě vyzvalo, abych vyhledal Valerii Pollákovou a nabídl jí pomoc. Učinil jsem tak a vyhledal ji ve 4. transportu. Byla štíhlá, šedivá a velmi podobná Františkově. Moji nabídku pomoci velmi slušně, ale hrdě — po Kafkovsku — s díky odmítla.»

Kdyby byl Franz Kafka nezemřel v roce 1924, dožil by se stejného transportu jako jeho sestry. Podobný osud by prožili i další, kdyby se dostali do rukou nacistického nacistického systému. Kupříkladu Jiří Well, autor prvního kritického románu o sovětském režimu, Pavel Eisner, horoucí a věduci mileneček české řeči, nebo Jiří Orten, básník české existence. Kolik tragických zvrátů musela tato země protřpět! A kolik nejvěšších svých synů ztratila, jako by musela všechně přinášet daň evropské svobodě! Bude tomu už jednou v Čechách konec?

KDO VRÁTÍ ZÁMKU ŽIVOT?

{koč}: První výročí své opuštěnosti oslaví v těchto dnech kdysi krásný děčínský zámek. Po odchodu Sovětské armády, která si z historicky cenného objektu učelala ubytovny i sklady, si zámecké komnaty si ce ulehčeně vydechly, nicméně zůstávají stále rozbité, špinavé a prázdné. Před ne-

nechavci je chrání místní střelecký oddíl, který si nepřetržitým hlídáním opuštěného zámku přivydělává na svoji činnost.

Městský úřad v Děčíně vypsal výběrové řízení na využití této historické památky a čeká na odezvu. První zájemci se již hlásí, je však otázka, kdo bude mít prostředky na rozsáhlou a finančně nákladnou rekonstrukci. Odhady nákladů na komplexní rekonstrukci se pohybují od osmdesáti až do šesti set miliónů korun. Jak nám řekl zastupce starosty Děčína ing. Milan Kunc, městský úřad nemá utkvělou představu, jak by měl být zámek v budoucnu využíván, a bude vybírat skutečně tu pro město nejvýhodnější nabídku: «Je jedno, jestli v zámku bude škola, hotel nebo kasino. To bude záležet na investoři. Městská rada však bude chtít prosadit, aby v něm byl vymezen prostor pro muzeum rodiny Thunů von Henstein, kteří zámek do konce války obývali, a alespoň jedna místnost pro koncertní síň, která Děčínu citelně schází. V každém případě všichni netrpělivě čekáme, až se do zámku nad Labem vrátí život a až přestane být jen smutným svědectvím naší dvacetileté okupace.»

Hvězdy a pruhý nad Prahou

{ml}: «Vlajka nad gloriem byla během let komunistické nadvlády pro mnoho Pražanů symbolem naděje,» řekla velvyslankyně USA v ČSR paní Shirley Templeová-Blacková při včerejším znovuotevření gloriety-pavilónku v zahradě velvyslanectví USA v Praze. Zároveň byla na budově příslušníky jednotky námořní pěchoty USA vztyčena vlajka Spojených států. «Hvězdy a pruhý» tu s výjimkou období letošní několikaměsíční rekonstrukce vláiy nepřetržitě od roku 1925, kdy vláda USA získala celý komplex Schönbornského paláce ve Vlašské ulici na Malé Straně. Díky obraně námořní pěchoty nebyla vlajka z gloriety, sejmuta ani během invaze vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Dnešní barokní podobu dal glorietu roku 1715 italský architekt G. Santi.

12A PROTEKTORÁTU?

▲ Pachatele stíelby na německé turisty, z nichž 26letý je těžce zraněn, zjistili policisté v 32letém Jugoslávci Zvanko B. U Litické přehrady v Pizni stílel po nic netušících 23. listopadu z ilegálně držené pistole.

Jägermeister — známá německá firma — nabízela včera v Praze na Staroměstském náměstí zdarma svůj bylinný likér stejného jména. V Německu jej prodává za 18 marek a chutná výborně. Kolik za láhev s typickým jelenem budou chtít na Zlatém křížli?

CO TOMU ŘÍKA JAN BECKER...?

Osten pleite — UNO versucht zu helfen

Genf — Die UNO hat zu einem großen Hilfsprogramm für die ehemaligen Ostblockstaaten aufgerufen. Die meisten seien pleite. CSFR: Rückgang der Industrieproduktion um 10 Prozent. Polen: Rückgang des Bruttosozialprodukts um 12 Prozent, in Bulgarien sogar um 20 Prozent. Rumänien: Totaler Zusammenbruch der Wirtschaft, Inflationsrate 200 %.

„Kdo nevěří na divy, není realista.“
 Johannes Mario SIMMEL

223 000 DM im Hemd
 München — Ein Münchner Autohändler (47) hatte für 223 000 Mark einen Bus an eine Gruppe Tschechen verkauft. Das Geld steckte er unter sein Oberhemd. Wenig später überfielen ihn zwei andere Tschechen: Geld weg!

Prag: Autoklau boomt
 Prag — In Prag sind im vergangenen Jahr mehr als 10 000 Autos gestohlen worden. 1989 waren es nur 140. Die meisten werden mit gefälschten Papieren in ehemalige Ostblockländer verschoben.

80 Millionen Deutsche

Genau 79,67 Millionen Menschen lebten am Tag der Vereinigung Deutschlands, am 3. Oktober 1990, im deutschen Staatsgebiet. Wie das Statistische Bundesamt, Wiesbaden, mitteilte, hatten die alten Bundesländer zu diesem Zeitpunkt 63,56 Millionen Einwohner, die neuen 16,11 Millionen. Das einwohnerstärkste Bundesland ist Nordrhein-Westfalen mit 17,31 Millionen, das schwächste Bremen mit 680 000. Unter den neuen Bundeslän-

dern liegt Sachsen mit rund 4,8 Millionen an der Spitze und damit an sechster Stelle unter allen 16 Bundesländern.

Am Sonntag bleiben Thailands Bordelle dicht

KAKA
 MIST

Über die Ehrlichkeit

Von Ivan Klima

Jahrelang durfte ich meine Heimat nicht verlassen, und jahrelang habe ich beobachtet, wie um mich herum die Unehrlichkeit wuchs. Ich habe sie — wenigstens bis zu einem gewissen Maß — mit dem System, das sich selbst sozialistisch nannte, in Zusammenhang gebracht. Bei uns hat sich jeder irgendwie beklagt gefühlt. Und so hat sich jeder berechtigt gefühlt, andere auch zu beklauen. Man konnte darin sogar gewisse Regeln entdecken. Verhult sich der Dieb danach, wurde er noch nicht mal für einen Dieb gehalten. Vor allem wurde vom gemeinsamen Eigentum geklaut, dann wurden im kleinen natürlich die Kunden beklaut. Nicht alle aber wurden auf die gleiche Art ausgenommen. Man unterteilte sie nach Bekanntheit und Fremden. Letztere dann wieder nach inländischen und ausländischen Fremden. Der ausländische Kunde wurde am meisten beklaut. Wenn er nämlich aus dem Westen kam, war er reich (den Reichen muß man's nehmen und den Armen geben). Wenn er aus dem Osten kam, galt er als Feind.

Der Ausländer, der mich mit dem Taxi besuchen kam, zahlte gewöhnlich dreimal soviel wie wir Hiesigen. Ich habe mich dafür geschämt und wollte über die Taxifahrer was schreiben. Dann kam aber die Revolution dazwischen (die Taxifahrer hoben den Satz für Ausländer um das Dreifache an), und ich begann, ins Ausland zu reisen. In einem Luxushotel in der mexikanischen Hauptstadt addierten sie mir auf meiner Rechnung einen „Konsum aus der Zimmerbar“. Es ging um eine lächerliche Summe im Wert von ungefähr 20 Dollar. Als ich einwandte, daß ich dort nichts konsumiert habe, erntete ich zwar einen verächtlichen Blick, aber die Summe wurde gestrichen — und fertig. Ich habe festgestellt, daß sie einem weiteren Mitglied der Delegation ein Spiel auf dem Tennisplatz in Rechnung gestellt haben, obwohl er nie

Jeden Monat ein Ei weniger

Jeder Bundesbürger hat in diesem Jahr rein statistisch im Schnitt 240 Eier vertilgt und damit zwölf weniger als 1990. Besonders die Ostdeutschen schränkten den Verzehr ein. Zu DDR-Zeiten hatte jede(r) von ihnen noch mehr als 300 Stück pro Jahr konsumiert.

sere Maßstäbe und moralischen Grundsätze ins Wanken geraten.

Der Mensch wird täglich dem Vergleich mit Dutzenden von Auserwählten ausgesetzt. Er wird nicht mehr nur mit einem Fürst verglichen, der auf seinem angestammten Schloß sitzt, sondern mit zwanzigjährigen Neureichen, die in Millionen ersaufen, weil sie einen Fußball gerade kicken können, Gitarre oder Tennis spielen, primitive Lieder singen oder Autorennen fahren. Schon möglich, daß die meisten von ihnen den Verdienst erst nach mühevollen Anstrengungen und großer Plackerei erreicht haben. Aber muß auch die Serviererin in einem Hotel (so sieht sie's wohl selbst) nicht genug schuftet? Und wie ist ihr Gehalt, verglichen mit dem Verdienst der erwählten Stars? Ich bin überzeugt: als meine Serviererin mein Übersehen feststellt hat, als sie mich gerade um 9000 Peseten betrogen hat, hatte sie keinesfalls ein Schulgefühl. Ganz im Gegenteil: Sie hatte ein gutes Gefühl, weil sie dazu beigetragen hat, daß im Weltall weniger Unrecht und etwas mehr Recht herrscht.

Wirklich, wie die Grenze zwischen Ehrlichkeit und Unehrlichkeit verwischt wird, wie die Solidarität als Wert aus der Welt verschwindet, wie immer mehr Menschen ohne ein Funken schlechtes Gewissen zu kleinen Gaunern werden, diese Tatsache beunruhigt mich. Ein Robin Hood ist erträglich oder sogar wert, literarisch verarbeitet zu werden. Aber eine Welt, in der Robin Hoods an jeder zweiten Kasse oder an jedem zweiten Schalter sitzen, wo sie uns bedienen, uns von einem zum anderen Ort transportieren, uns unterhalten — eine solche Welt wird schwer zu ertragen sein. Wir haben freilich die Möglichkeit, uns wie Gentlemen zu benehmen und sie gar nicht zu beachten. Es bleibt aber die Frage, ob in einer solchen Welt überhaupt noch ein Gentleman übrig bleibt.

merkte es erst nach einigen Minuten. Leider konnte man nichts mehr machen, in der Kasse war kein überzähliges Geld. Sie haben an mir 9000 Peseten verdient — und fertig. Das hat mich etwas verstört. Ich wollte sogar dem Hoteldirektor schreiben, daß das Personal, nicht ehrlich ist. Meine Freunde haben mir das aber ausgeredet. Es würde keinen guten Eindruck machen, ich würde das Geld doch nicht zurückbekommen. Am Ende würde man noch von mir denken, daß ich kein Gentleman bin.

Ich weiß, gestohlen wurde immer. Alle alten Gesetzbücher beinhalten Strafen für Diebe. Auch in den Überlieferungen der meisten Völker finden wir furchtlose Räuber vom Schlage des Robin Hood, die es den Reichen nehmen und den Armen geben. In früheren Zeiten existierten allerdings mehr arme und so war die Anzahl der Räuber auf natürliche Weise begrenzt. Heute sind die Reichen mehr geworden. Und die Räuber? Die kann man gar nicht mehr zählen. Zudem verteilen sie nicht unter den Armen, sie halten sich selbst für arm und stehlen also mit gutem Gewissen.

In der Vergangenheit konnte man in der Welt fast alles mit Gold bezahlen. Allerdings galten auch noch andere Werte: Viele Menschen hätten Solidarität und Ehrlichkeit, einen guten Leumund und Anständigkeit gegen keinen materiellen Schatz getauscht. Mir scheint, daß wir bei der heutigen Jagd nach dem Geld immer mehr die Hemmungen verlieren und daß alle un-

Moskau übergibt Geheimakten

PRAG, 2. Dezember (AP). Die Sowjetunion hat der Tschechoslowakei 200 Blatt Geheimakten über die Zerschlagung der als „Prager Frühling“ bekannten Reformperiode 1968 übergeben. Die angebliche „Bitte“ der damals herrschenden Kommunisten, Moskau möge einmarschieren, war allerdings nicht unter Dokumenten. Der sowjetische Botschafter in Prag, Alexander Lebedew, der die Papiere übergab, sagte: „Eine Einladung ist nicht unter den Dokumenten. Es ist absolut möglich, daß sie nicht existiert.“

Die Prager Nachrichtenagentur CSTK meldete, die Dokumente umfaßten Teile des geheimen Schriftwechsels zwischen der sowjetischen Botschaft in Prag und Moskau sowie zwischen Moskau und seinen Außenstellen in Ostberlin, Warschau, Sofia und Budapest. Der Vorsitzende der staatlichen Historikerkommission, Vojtech Mencl, teilte mit, er erwarte weitere Lieferungen. Er fügte aber hinzu: „Die allerwichtigsten Unterlagen ruhen noch in der Finsternis sowjetischer Archive.“

Eine Million US-Amerikaner sitzen in Gefängnissen

WASHINGTON, 2. Dezember (epd). Über vier Millionen Menschen in den USA sind im Gefängnis oder nur auf Bewährung frei. Nach einem am Wochenende veröffentlichten Bericht des US-Justizministeriums beträgt der Anteil der „Personen im Justizvollzugssystem“ an der Gesamtzahl der Erwachsenen in den USA 2,2 Prozent. Ihre Zahl ist von 1988 bis 1989 von 3713 000 auf 4054 000 gestiegen. Allein 1076 000 Menschen verbüßen eine Gefängnisstrafe oder befinden sich in Untersuchungshaft. In den vergangenen zehn Jahren hat sich die Zahl der Gefängnisinsassen verdoppelt. Zahlen für 1990 und 1991 liegen noch nicht vor.

Wie es in dem Bericht heißt, machen Schwarze 37 Prozent der „Personen im Justizvollzugssystem“ aus. Der Anteil an der Gesamtbevölkerung beträgt dagegen zwölf Prozent.

China hatte schon vor tausend Jahren Kontakt zu Afrikanern

PEKING, 2. Dezember (AFP). Schon vor über tausend Jahren hatte China Kontakt zu Afrikanern. Dies belegt das Bildnis einer schwarzen Frau mit krausem Haar, das Archäologen in einem jüngst entdeckten Grab in der alten Kaiserstadt Xian fanden, meldete am Montag die amtliche chinesische Nachrichtenagentur Xinhua. Nach Angaben der Archäologen handle es sich um ein „Kunlun-Dienstmädchen“. Eine Tochter von Li Shimin, des ersten Kaisers der von 618 bis 907 herrschenden Tang-Dynastie, habe die Frau gemalt. Kunlun sei eine Bezeichnung für Dunkelhäutige gewesen oder für Menschen, die früher am Südkinesischen Meer lebten.

Für ein Kilo Schinken zwei Wochen Arbeit

Der „Holzrubel“ ist in Moskau nichts mehr wert

Wie viele Moskauer lebten Wladimir und Alexandra mit ihrem Baby ihre ersten Ehejahre bei den Eltern, bis sie das Geld für eine eigene Genossenschaftswohnung zusammengespart hatten. Das war 1968. Die Drei-Zimmer-Wohnung kostete damals 7000 Rubel. Heute könnten Wladimir und Alexandra das für russische Verhältnisse geräumige Eigenheim leicht um das Hundertfache verkaufen — ein beachtlicher Wertzuwachs in 23 Jahren. Die Sache hat nur einen Haken: Niemand ist mehr an den „Holzrubeln“ interessiert.

Nach den Schätzungen der Wirtschaftszeitung *Kommersant* wird die diesjährige Inflation 650 bis 700 Prozent erreichen. Immobilien sind daher praktisch nur mehr gegen harte Devisen zu ergattern. Eine Wohnung im Stadtzentrum kostet mindestens 9000 Dollar. Ausländern ist der Erwerb von Liegenschaften noch verboten. Sobald diese Schranke der Handelsfreiheit fällt, werden die Wohnungspreise für die Einheimischen ins Unermessliche steigen.

Die Notenpresse ist in Schwung

Seit April haben sich die Preise im Schnitt vervielfacht. Noch vor einem Jahr bekamen die wenigsten Leute je einen Hundert-Rubel-Schein — die größte Banknote — zu Gesicht. Heute muß man mehrere Hunderter einstecken, wenn man auf den Markt geht. Ein Kilo Dauerwurst oder Schinken werden zu 150 Rubel gehandelt, zehn Eier kosten 25 Rubel. Der durchschnittliche Monatsverdienst liegt aber noch immer bei 300 Rubel, obwohl in Mangelberufen schon 1000 angeboten werden.

Zum Jahreswechsel werden in Rußland die Preise für alle Waren außer Benzin, Wodka und einige Grundnahrungsmittel freigegeben. *Liberalisazija* nennt Präsident Boris Jelzin diesen Schritt, der in breiten Schichten Schrecken verbreitet. Als mageren Ausgleich ordnete Jelzin an, die Gehälter der Beamten, Lehrer und Ärzte, die unter die Armutsgrenze gesunken sind, um 90 Prozent anzuheben. Die Mehrausgaben kann der hochverschuldete Staat aber nur bezahlen, indem er die Notenpresse in Schwung hält.

Das Hochschaukeln von Löhnen und Preisen kann den Kaufkraftverlust der Bevölkerungsmehrheit nicht verschleiern. Kaufkraft ist ohnehin ein abstrakter Begriff, wenn die Regale leer sind. Nach seriösen Analysen besitzen lediglich 15 Prozent der Städter die Mittel, von den Segnungen einer freien Wirtschaft zu profitieren. Auf dem Lande sind die Aussichten noch trüber. Die vielen neuen Geschäfte, in denen es zu hohen Preisen alles zu kaufen gibt, trügen. Zwar drängen sich die Leute an den Ladentischen, doch der Absatz ist gering. In einem dieser neuen Konsumtempel am Kalinin-Prospekt verspielen die Jugendlichen noch ihr Kleingeld an einer ganzen Batterie einarmiger Banditen. Die Herolde des Zeitenwandels werden mit Angst und Neugier bestaunt.

Um dem Geldverfall Rechnung zu tragen, wurden bereits 200-Rubel-Scheine gedruckt. Spötter schlagen vor, lieber gleich Tausender in den Zahlungsverkehr zu bringen. Man streitet darüber, ob die neuen Papiere mit den vielen Nullen weiterhin Lenins Kopf schmücken sollen. „Banknoten sind kein Mausoleum“, meint sogar ein Direktor der Notendruckerei. Im übrigen hat niemand mehr die Übersicht, wieviel druckfrisches Geld täglich in Umlauf gebracht wird. Die Organe der Union und der Republiken schieben einander die Verantwortung zu.

Das Parlament der Russischen Föderation hat am 22. November beschlossen, die Währungspolitik selbst in die Hand zu nehmen. Am 1. Januar wird Rußland die Effekten der Zentralbank und der Bank für Außenwirtschaft monopolisieren. Die Russische Staatsbank will künftig auch entscheiden, wieviel Geld für die übrigen Republiken, die der Rubelwährung treu bleiben, in Umlauf gesetzt wird. Im Moment fließt der Geldstrom allerdings umgekehrt. In Koffern und Kisten transportieren Ukrainer, Aserbeidschanner oder Kirgisen ihr Ersparnis nach Moskau, weil sie den Verfall der Scheine befürchten. Grund der Panik ist das Gerücht, wonach die russische Regierung einen Teil der Banknoten mit einem Stempel versehen werde. Nur die hätten dann in Rußland Gültigkeit.

Die Ukraine hat bereits die Einführung einer eigenen Währung namens Karbowanez beschlossen. Aus den unabhängig gewordenen Baltstaaten, die ebenfalls eigene Währungen drucken lassen, strömen die Leute über die Ostgrenzen, um die ihnen verbliebenen Rubel auszugeben. Das treibt in den heimgesuchten Gebieten die Preise zusätzlich in die Höhe.

Es ist riskant, einer Mangelwirtschaft durch Preisfreigabe beikommen zu wollen. Die Produktion sinkt weiter, die vielgerühmte Privatinitiative konzentriert sich auf den Handel und die Dienstleistungen. Der Verteidigungsapparat wird von Zwischenhändlern unterwandert, die das schnelle Geld suchen. Den „Mehrwert“ zahlt der Verbraucher, ohne daß der Produzent etwas davon abbekommt.

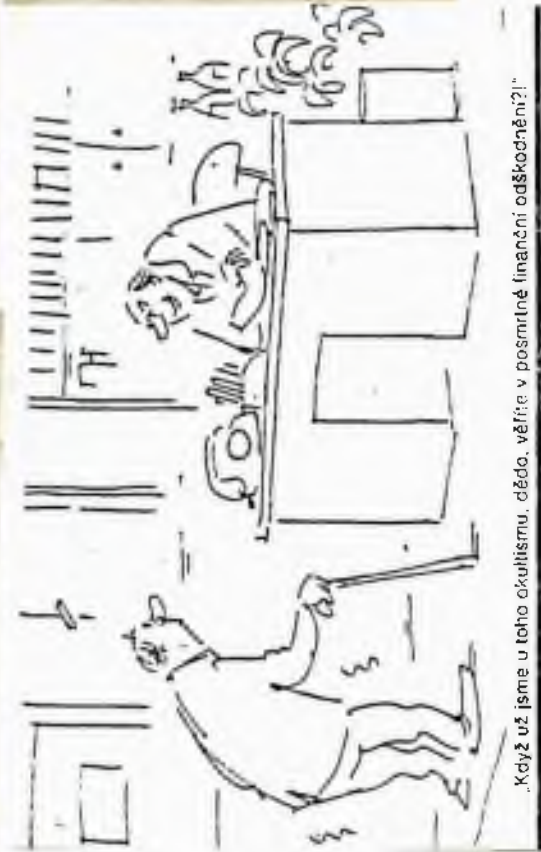
Nicht einfach Geldgier hält die neuen Unternehmer davon ab, sich in der Produktion nützlich zu machen. Die meisten Betriebe sind unrentabel und daher keine verlockenden Investitionsobjekte. Viele Räder stehen still, weil die Zulieferungen ausbleiben. An den „Börsen“, die wie Pilze nach dem Regen aus dem Boden sprießen, werden nicht etwa Aktien gehandelt. Fabriken tauschen hier Waschmaschinen gegen Fleisch, Wodka gegen Schrauben. Die pfiffigen Börsianer vermitteln über Kleincomputer Kontakte zwischen Anbietern des prähistorischen Tauschgeschäfts und kassieren dafür zehn Prozent Provision. Zahlreiche Techniker, die jetzt im Privathandel tätig sind, träumen davon, dereinst mit ihren Gewinnen in die Industrie einzusteigen. Zuvor müßte aber die gesamte Wirtschaft saniert werden. Weil die Außenhandelsbank pleite ist und keine Dollars mehr herausrückt, müssen die auf Einfuhren angewiesenen Betriebe die nötigen Devisen regelrecht ersteigern. Auf sogenannten Auktionen wird hartes Geld an die Höchstbietenden verkauft.

Galoppierende Inflation

Auf den Devisenbörsen in Moskau und St. Petersburg erzielt der Dollar derzeit 110 Rubel, während der offizielle Handelskurs 1,8 Rubel beträgt. Zum Jahresende will Jelzin das Geschäft mit ausländischen Währungen auf dem gesamten Gebiet Rußlands liberalisieren. Es soll dann nur mehr einen offiziellen Wechselkurs geben, der sich nach den Auktionsergebnissen richtet.

Die galoppierende Inflation erfaßt

nicht nur die Fertigprodukte, sondern auch die Rohstoffe. In einem Monat sind die Preise für Kupfer 96, für Zinn um 199, und für Nickel sogar um 219 Prozent gestiegen. Weizen wurde um 43, Mais um 91 Prozent teurer. Die Zähler in den Taxis sind nur mehr ein Andenken an alte Zeiten. Lediglich die Kulturschaffenden haben nichts anzubieten, was den Leuten einen größeren Obolus wert wäre. Theaterkarten sind immer noch für 3,50 Rubel — nach dem Touristenkurs 15 Pfennig — zu haben.

Tajné oddělení pro falšování

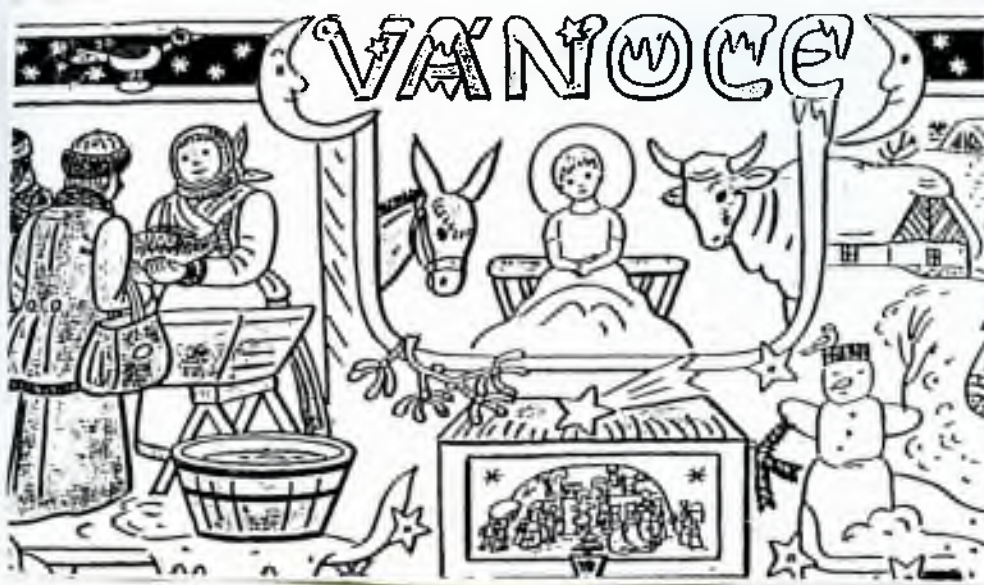
V dřívější budově ÚV komunistické strany SSSR v Moskvě bylo objeveno tajné oddělení, které sloužilo k falšování potřeb pro agenty, působící v západních zemích. Pracovny v celkovém rozměru 200 m² byly v pátém poschodí budovy, ve kterém se nacházelo i zahraniční oddělení ÚV partaje, jehož šéfem byl donedávna bývalý sovětský vyslanec v Německu Valentin Fašin. Jak píše sovětské reformní „Nezávislé noviny“, v místnostech stály celé regály s pasovými formuláři jiných států — zejména USA a evropských zemí — byly v nich i vyplněné pasy se jmény, avšak bez fotografií. V laboratořích se našly speciální tiskací stroje a kompjútry řízené přístroje ke zhotovování razítek, jakož i stovky hotových razítek úředních míst nejrůznějších zemí.

Byla tam i obrovská registrační kartotéka s fotografiemi „lidi všech barev“. Ve skříních se našly nejrůznější paruky a falešné vousy. Jeden z objevitelů tohoto oddělení navštívil místnosti po dvou týdnech. Zjistil, že většina kompromitujícího materiálu byla odvezena lidmi, kteří se vykážali policejními průkazy (jak se později ukázalo falešnými), neznámo kam. List uzavírá, že objevitel falšovacího oddělení si odnesl dostatečný počet razítek, dokumentů, fotografií a jiného mate-

NDR. Jejím úkolem bylo opatřování speciálních strojů, které sloužily k tisku falešných pasů pro východněmecké agenty na celém světě. -k-

riálu, které jsou postacujícími důkazy pro kriminální aktivitu ústředního komitétu partaje. V Lichtenštejnu existovala firma INTRAC-Lugano, která patřila

Když už jsme u toho okultismu, dědo, věříte v posmrtné finanční odškodnění?!

Na kresbě Josefa Lady byli Ježíšek mezi oslem a volkem, scéna příchodu tří králů k jeslím s betlémskou hvězdou nahrazena dřevěnými hračkami a mísou ovoce a cukroví. Je to jeden list z kalendáře, sestavený z Ladových kreseb pro rok 1987. Na dalších z nich zmizeli tolik známí ministranti jako Tři králové s korunami na hlavách, jak píší na dveře „K+M+B“. Místo nich obrázky chlapců na ledě. Ztratili se všichni svatí: Matěj, Josef, rytíř na koni Jiří, Antoníček a jiní. V červenci byla sv. Anna nahrazena vlničmi máky. Místo sv. Václava vidíte košík hřibů. Opuštěná betlémská stáj zůstala, ale byla přeměněna v ptačí krmítko, kde zobe pár vrabčáků. Evangelista sv. Lukáš byl v říjnu nahrazen nějakým býlím.

O ROZVODU A REPUTACI

Politika bývá noblesně definována jako tzv. allocatioin of resources - kdo, kde, co a jak dostane při rozdělování statků, jichž je vždy méně než je žadatelů. Rozhoduje se o alternativách, váží se plusy a minusy.

Maurice Chevalier kdysi dostal otázku, zda pý mu vadí být tak starý. "Nevadí, vzhledem k možné alternativě," odpověděl proslulý šansonier. Odpověď moudrá, ale nikoliv politická - poněvadž vylučuje možnost volby (až teď na to, že dotčny by se rozhodl dobrovolně ukončit svůj život a tak uspišit nevyhnutelnost, konečnost lidské pozemské existence).

Politickým je ale rozhodnutí, zda vstoupit či nevstoupit do manželství, zda v něm pak setrvat či dát se rozvést. Čímž se konečně dostávám k věci, k důvodu, proč tohle píšu. Chci zareagovat na článek redaktora Křivánka ("Okurková sezona," Zpravodaj, č.9.1991). Velmi vítám jeho doporučení nečeekat s rozvodem až do roku 2000, tak jak si přeje slovenský premiér Jan Čarnogurský, ale onu kýžerovu slovenskou svobodu uspišit, bratrům umožnit výrobu jak dalších tanků, tak vlastních diplomatů.

Odpadne tím další vydírání, ústupků vymáhání - a jak už to pak s ústupky bývá, v okamžiku, kdy se uspokojí, uspokojenému přestanou stačit a proto vyrukuje s dalším připraveným požadavkem. Začne hrozit přeměna v symfonii na odchodnou a to pak je nutno Mečiarům, Prokešům atd. takovou hru ad infinitum přetnout, že to už je tedy dost, pánové, račte si poslušit, končíme.

Na otázku, jak postupovat v případě neústavních kroků Slovenska, Daniel Kroupa, místopředseda Občanské demokratické aliance, v interview pro Lidové noviny, řekl: "Hlavně ne zbaběle. To je jediné, čeho bych se obával, zbabělosti českých a federálních politiků. To, co dělají slovenští separatisté, mne neděsí."

Jenže co by tomu řekli sousedi, cizina? Prezidentův poradce Žantovský se údajně vyjádřil v tom smyslu, že rozpad federace by znamenal uzavření amerického měšce, ani jedna mince by z něj neukápla.

Nikde není do žuly vytesán závazek Washingtonu, že by Praze něco musel dávat. Ono také není příliš z čeho: tyto Spojené státy americké jsou rekordně zadluženou zemí. Nicméně ve světě přetrvává mýtus o nekonečně bohatém strýčkovi Samovi.

lakovsi vzdálené končiny zvané Jugoslavia a Českoslovakia, a ti kdo se v tom trošku vyznají, krouží hlavou nad vášněmi, jež mohla vyvolat jakási pomíčka. V zhruba téže době se v Liběrii uskutečnila domácí válka. Kdo co ví o oněch velice krvavě se rubajících kmenech, početnějších než je kmen Čechů a Slováků? Takže se nedivme.

Případný a stále více pravděpodobný rozpad ČSFR způsobí potíže, aspoň na nějaký čas. Nemusel by ale tolik ublížit na reputaci, pokud to bude rozvod bez násilí, právě v kontrastu s tím, co se děje v Jugoslavii a ještě bude dít v Sovětském svazu.

Bude ale záležet na zručnosti, s níž Praha světu vysvětlí okolnosti a motivaci konce federace. Čili půjde dost o image, o public relations, presentovat se tak, jak bychom chtěli, aby nás ti druzí viděli.

Chtělo by to mít účinnou lobby. "Tj co mlčí, nenají pravdu," tak zní politické pořekadlo, krute, ale nikoliv nepravdivé. Zásilhou všelijakých těch lobby, americká media věnují vic pozornosti Africe než Asii s desítkrát větším počtem obyvatelstva a s ještě větším významem hospodářským. Ted právě nedávno irská lobby prosadila pro soukromovce velké imigrační vyhody.

Poláci a též značně méně početní Maďaři (zejména kongresman Tom Lantos) si počínají daleko zručněji a efektivněji, než my.

My si vlastně vůbec nepočínáme. Žádné hlasy v kongresu a krajská obec teď spíš působí jako negativní lobby, zájmy Práhy nikoliv prosazující, ale protestující. Odpor proti

že přibývají nikoliv neoprávněné výtky na adresu George Bushe: projevil-li štědrost vůči Kurdům, vůči strádajícím občanům Bangladěše, proč že nemíni pomoci vlastním spoluobčanům. Nedávno zrovna vetoval návrh zákona o prodloužení podpory v nezaměstnanosti, s odůvodněním, že si to státní pokladna nemůže dovolit.

Může si ale ona Československá, hodně churavá federace dovolit pohřeb, že místo do sjednocené Evropy by mířila na hodně rozjednocený Balkán?

Politiku Washingtonu vůči zemím bývalého socialistického tábora prozatím charakterizoval důraz na stabilitu - pokoji a klidu v post-totalitních podmínkách. Bushovu antipatii vůči rostoucímu nacionalismu v sovětských republikách motivovaly až přehnané ohtědy vůči Gorbačovovi a jeho zájmu zabránit desintegraci tohoto posledního impéria.

Současně a ještě víc třeskuté se rozpadá Jugoslávie. Americká veřejnost se na televizních obrazovkách seznamuje s největším konfliktem na evropském kontinentě od konce druhé světové války.

A teď se do toho přimotáváme my. Přijela skupina poslanců federálů na Západ a na dotaz významného ministra, co že je jejich největším problémem, jeden slovenský člen delegace si pospišil s odpovědí: "Československismus". Oslovený nechápavě zíral. Nikoliv potíže s transformací ekonomie, státního aparátu, společnosti.

Ráno v posteli mě vzbudí telefon. Londýn, B.B.C., dotaz, co že si Amerika myslí o vztahu mezi Čechy a Slováky.

"Nemyslím si vesměs nic," odpověděl jsem po pravdě. Většina beztoho nedovede rozlišit

Socialismus je filosofie selhání,
kredo ignorance a vyznání závisti.
Winston Churchill

Pokrec. 44
I hr. 911

diskriminačnímu zákonu restitučními již tímely některé kongresmanů si iniciativě, včetně nápadu konfiskovat letadla ČSA, když nám tady přistanou. Nikoliv tedy O.K. situace.

Praha nemá peníze na to, aby si najala právní firmu, profesionální lobbyisty. Má tady ale velvyslanectví, které by se aspoň trochu mělo starat. Což vůbec nečiní. K dispozici nemá ani základní informační brožurky, jež rozdávají zástupci všelijakých chudíčkových republiček.

Kauzu rozděleného Československého a vzniklého státu českého bych prezentoval asi takto: Nejsme nějaký ministrát, s deseti miliony obyvatel je nás víc, než ve skandinávských zemích, Recku, Portugalsku, Švýcarsku, Holandsku, Belgii, jimž právo na nezávislost nikdo neupírá. Se Slováci jsme se rozešli, račte pochopit, stačí se podívat na historii, jak různí jsme byli, když jsme začínali v roce 1918, jak různé jsme se zachovali v roce 1939, též žel v roce 1946 o volbách (což bych ale moc nezdrazňoval), v roce 1968 vypuklo Pražské, nikoliv Bratislavské jaro, v roce 1977 mezi stovkami podpisů na Chartě 77 byly asi jen čtyři podpisy slovenské. Po pádu komunismu jsme minili budovat společný stát, ale nešlo to. Náš prezident Havel, jehož jste v kongresu vítali velkým potleskem, na Slovensku vítali popláváním. Někteří slovenští poslanci vystoupili s výzvami ignorovat zákony federálního parlamentu, v němž oni zasedali. Což dalo se dál žít pod společnou federální střešou, když jeden z partnerů prosazoval nárok na vlastní měnu, vlastní armádu, ale přitom se nadále dožadoval subvencí, značných finančních převodů z kapsy odmítaného partnera do kapsy vlastní? Průzkumy veřejného mínění prokazují, jak radikálně jináčí hodnoty převažují v obou částech bývalého společného státu. Anketa z července 1991 potvrzuje, že hrůsta k příslušnosti k Československu projevila necelá čtvrtina slovenského obyvательства.

A hodně, velmi podstatně bych rozmázl slovenský antisemitismus. Připomněl bych antisemitské zákony, na něž Slovenský štát byl tak pyšný, že jsou ty nejpřísnější v celé arijské Evropě. To tedy bylo dávno, ale vandalismus na židovském hřbitově v Nitře se udal před pár měsíci a totéž se stalo v Trenčíně před pár dny. V tomto roce 1991 bratislavské nakladatelství Agres vydalo ohavnou antisemitskou publikaci (Robert Helebrandt, "Kniežata zloby: Protokoly sionských mudrcov," náklad 10.000), aniž by se vůdci slovenští představitelé poubořili.

Prodej tanků do Syrie nám ublížil. Mít nadále něco společného s tímto druhem rasismu, motivovaného ať už jakýmikoliv pocity méněcennosti, by nám ublížilo víc. Tady to tedy máte, páni kongresmani, vážená světová veřejnosti.

Takhle bych navrhoval, aniž bych ovšem věřil, že se tak stane.

Dřív jsme říkali "Čím hůř, tím líp" (teď to nejspíš říkají o moc připraveni soudruzi marxisté-leninisté). Nyní už ale dochází na validitu rčení "Čím dřív, tím lépe" - končeme, zbytečně neprotahujeme.

TAJNÁ ŘEČ

Tak je to, drazí přátelé, můžeme se samým přizpůsobováním třeba přetřhnout, novým mravům a nové řeči učít, až se nám budou dělat bubliny za ušima, ale je to marné: jednou nám v hubě narostl český jazyk a už v ní zůstane, ať se nám to líbí nebo ne.

Zpočátku se čerstvému utečenci zdá být jeho rodný jazyk spíš na obtíž. Co by za to dal, kdyby jej mohl odložit na úřadě a vyměnit za německy, jako třeba pas nebo řidičák: Se svými nejbližšími mluví potichu jako spikleneck, aby to ti lidé kolem neslyšeli a nepomysleli si, že sem nepatří...

Později... později jednak poznává marnost snah o naprosté přizpůsobení, jednak sledává svou odlišnost jaksi důstojnou a stále více žádoucí. Nu co, myslí siš však oni umějí česky ještě mň, než já německy. Vůbec začne v domácích rozmlouvách hojně užívat zájmena oni v zcela specifickém smyslu oni, to jsou ti lidé na ulici a v práci, ti ostatní, zkrátka Němci. Oni nejedí česnek, oni sedí u piva a zpívají, držice se pod lokty a podivně se kejpajice; oni si na výlet oblékají pumpky a červené podkolenky, oni si lejou na řízek omáčka, oni věří všelijakým politickým naučitám a dětinskostem (ale to už je jiná kapitola, že). My prostě nejsme oni; a ani bychom jmi nechtěli být. Nebyť jimi se nepozorovaně stalo přednosti. Ne snad materiální, nikdo nám za to nic nedá, že jsme, jací jsme. Jen naše někdejší strachy a nejistoty, naše průšvihy, těžkosti a hořkosti, prožité tam na druhé straně hranic, se začínají stmělovat v životní zkušenosti, a zkušenost, holenkové, je cosi vzácného. Je to bohatství. My máme, co oni nemají. Jsme bohatší!

A začínáme si vžít své češtiny, třebaže se s ní nikde nedomluvíme. Teď teprve chápeme, jak pěkný je to jazyk. Pokádal jsem to kdysi za chlubnou vlasteneckou frázi, když nám to učitelé vykládali, ale měli pravdu. Jaké jemnosti, jaké odstíny citu lze česky vyjádřit: Jak se řekne německy - "připosrřc to tam trošičku?" Aha! Jak řekneš - "bejvávalo?" Bylo, bejvalo, bejvávalo. Malý, mažmký, malinkatý. Kdepak, na to jsou oni kratčí. Ta jejich němčina angličtina, francouzština - to je jak drátěný rejšák proti hedvábnému šátečku. Mluvit mohou; snít, cítit, hrát si s jazykem... to už méně. Proto oni tak málo čtou, proto nemají doma knihky, protože si prostě nepočou. Jejich jazyky se dá vyjádřit děj; česky kromě toho i sotva postřehnutelné odstíny a závaný citu, nálad, ironie, poezie, rozsmarné hry záměn a náznaků... Ať mi někdo přeloží Máchu: Počáčka:

Hra s jazykem... my už za to ani nemůžeme. Co se dá překroutit, to překroutíme. Neomýlné výjime jeadérko směšnosti ze slovních variací. To oni také neznají. Kus cesty od našeho města je obec Bissendorf; co bližšího je české hubě nevymáchané, než ji překřtit na Pissendorf? (kdo nechápe, nechť si vyhledá německé slovo Pisse ve slovníku). Česká vesnice by se za podobných okuznosti asi nechala přejmenovat; německé obyvatele nic takového nenapadne. Jindy jsem jel na služební cestu do obce jménem Pevsord - která česká duše by to hned nepřekroutila na Perversord! Ale kolegové-mě s vážnou tváří opravovali že prý ne Perversord, ale pevsord. O jaké potěšení to oni přicházejí!

A když je třeba si něco dovědět, co zrovna nemusí každý slyšet, tu nám není třeba šeptat zpoza dlaně do ucha: prostě mluvíme česky. Vesele promlouváme kolemdžkou. Ta má ránu: Koukej toho starého papírku... jakou si vede mladou holku! Jednou takhle... ale to ne v Německu, nýbrž až tamhle na Sumatře nás obklopilo hejno dost drzých dětí. Pořuchovaly se a provokovaly - inu co. Většně jsem proti nim vztáhl pravici a hlasem starozakonného proroka jsem začal deklamovat: "u lavice dítě stálo, zpívala hrdla křičelo..." a než jsem se dostal k hnátům křivým a pod plachetkou osobě, byli uličníci v tahu, jen vyžděšené oči za rohy chalup hleděly, kudy kračiči nebezpečný čaroděj.

Vdova z Prahy, 65/167/59, fln. nezávislá, by ráda navázala přátelství příměř. věku. Nárok mám pouze na úroveň a „Kinderstube“, nejraději byv. Skaut či Sokol v záp. Evropě, k vzáj. návštěvám, cestování, mít se nač těšit. Samota ve zdegenerované postkomunické společnosti je zlá. Zn.: Mluvíím německy, částečně francouzsky, kouřím.

PÁNŮVÉ... ?

mohou mluvit našinci třeba v Itálii? V Norsku? Je nebezpečí z prodlení - ještě dvě, nejvyšší generace a bude po emigrantském, jen v telefonních seznamech ještě víc přibude Nowotných a Dworschaků, kteří už budou stěží vědět, jakým jazykem mluví jejich dědeček. Vřak i my máme své potize s mateřštinou, proč to nepřiznat. Po letech se setkáme s kolegy ze svého bývalého zaměstnání... a poslyš, co ty tam vůbec v té práci děláš? Jak, Co teď? Co říká, když téměř všechny výrazy i jejich složení jsem zvyklý říkat pouze v němčině? Jak se česky vyjádřit, když jsem opustil vlast i kolegy ještě před vynálezem počítače? (jak se to vlastně řekne správně česky?) i jiných jevů, ovládajících náš dnešní pracovní život? Jako bych měl přeházet lopatou kubik jílů, soukám ze sebe popis toho, co bych zručně ze sebe vychrlil německy... ne. Čeština je naše tajná řeč a tajnou řeči se nevykládá o počítařech a o technice.

A stěně už to není co bylo. Tajná řeč dostává trhliny. Hranice už jsou volně propustné, jezdim do Prahy a naši známí zase k nám. Evropa je plna Čechů a už se tomu ani nedivíme. Je radno si dávat pozor na jazyk, jde-li člověk někdy po Římě nebo skotských vřesovištích. A ještě desetkrát víc radno je dávat si pozor ve staré vlasti. Už jsem si na všechno zvykl: že chodím po Praze, že piji smíchovské pivo, že pítím korunami... jen na jedno jsem si nezvykl, a kdoví, jestli si někdy zvyknu: že všichni kolem mluví česky. Že mi všichni rozumějí. Šel jsem oněhdy po jedné české vesce. O místní samoobsluhu se opíral takový inu, mastné monterky, bílé biele holinky, van rumu, inteligenci zrovna nezářící tvář... "Jéžít, to je figura," oznamil jsem lidstvu. Figura se odlepila od samoobsluhy a začala se divat nepřivřívě... nu, nepřevládeme raději na němčinu? Ne; nějak to nejde. Doma se mluví česky. U nás v kuchyni i v české vesce.

Někdy to, pravda, také nevyjde. Seděl jsem takhle na koupališti a moje choť krázkovala jakousi dámou vedle na lavičce. "Kdybých měla takovejle zadek, tak si navezmu dvadělý plavky," sdělila mi. "S takovým zadkem už je to jedno, i kdybých měla pětidělý plavky," přispěl jsem k diskusi. Načež se dáma obrátila a začala se svou sousedkou mluvit česky. Tajná řeč selhala. Nebylo nám lemecko. Jindy zase na lyžích ve Švýcarsku: stál jsem ve frontě u pokladny pod věkem a přemě mnou jakýsi mužský. Kupoval tu svou permanentku, jako by kupoval koně. Dohadovol ses. vyptával se, konce to nemělo. Byl jsem netrpělivý a žbrblal jsem si pod fousy - "tak už toho nech, tatříku. Vypadni už konečně. Kup si ten svůj lístek a jdi se oběsit." Mužský mžkolnil obchod, ale oběsit se nešel, nýbrž se obrátil ke mně a otázal se. "A prosím vás, když už mluvíte česky, můžete mi říct...? Ó, ó, ó! Ostuda!" Svůj rodný jazyk, jak patrně, s láskou pěstujeme, ale to neznamená, že by z nás měli Jungmann tu nejčistší radost. Od prvního dne se nám do řeči, začnou mšit domorodé prvky. Neřídív to byvají názvy různých institucí, které doma nebyvaly; později se k tomu připojují pojmy, které se v novém jazyku dají vyjádřit jednoduše, nebo že nás v tu ránu české znění nenapadne; a je toho stále víc, až nakonec může znit rozmluva třeba takto:

"Hele, kudy se jede k Zulassungstelle?"
"Jo, to pojeděš po Landstrasse pořád rovně, na druhým ampu doleva a kolem Esso Tankstelle, ungefahr tak deset kilometrů..."
"To je mi zu daleko, to se na to vyřičichtuju."
Pochopitelně ještě dřív než dospějí exulanti, začnou takto pěkně mluvit děti.
"Kdypak si uklidíš ten svůj saustall?" - hřmí maminka při pohledu do dětského pokoje.
"Ale, mě to nemachuje špás."
To už není čeština, to je čistá emigrantsina. S jakou láskou kdysi sbírali národopisci lidové písně a říkadla... najde se jednou ten, kdo by perem zachytil jazyk emigrantský? Jakpak

Das späte Denkmal für Bomber-Harris entsetzt die Dresdner

Sir Arthur T. Harris war ein Mann, der seine Zeitgenossen nicht gleichgültig ließ. Für die einen war der einstige Luftmarschall der britischen Royal Air Force (Spitzname Bomber-Harris) wegen seiner brutalen Härte selbst bei seinen Landsleuten schlicht *The Butcher*, was, wenig schmeichelhaft, nichts anderes als „Der Schlächter“ heißt. Anderen, pensionierten Bomberpiloten etwa, ist er ein Vorbild und gilt als Kriegsheld. Die englischen Gentleman, die ihn auch nach seinem Tode im April 1984 noch verehren, möchten ihm nun sogar in London ein Denkmal setzen. In Dresden, Hamburg und Pforzheim, allesamt Opfer der von Harris im Zweiten Weltkrieg projektierten Flächenbombardements stößt die Idee auf völliges Unverständnis. Das Bonner Auswärtige Amt intervenierte auf Drängen der Städte bei der britischen Regierung — vergeblich.

Dresdens Oberbürgermeister Herbert Wagner (CDU) hatte nämlich entrüstet reagiert. In einem Brief appellierte er an Bundesaußenminister Hans-Dietrich

Genscher (FDP), in dieser brisanten Angelegenheit seinen Einfluß geltend zu machen: „Um zu verhindern, daß in Gestalt des Harris-Denkmal ein Stein des deutsch-britischen Anstoßes errichtet wird“.

Für den Rathauschef der sächsischen Hauptstadt wäre Schaden kaum zu vermeiden, sollte das Denkmal, ein Werk der Bildhauerin Faith Winter, tatsächlich im Mai nächsten Jahres enthüllt werden. „Sollte es zur Verherrlichung des schon damals höchst umstrittenen Flächenbombardements auf die Zivilbevölkerung von Pforzheim, Hamburg und namentlich von Dresden kommen, würde nicht zuletzt die in deutsch-englischen Städtepartnerschaften geleistete Arbeit um Aussöhnung und Verständnis empfindlich in Frage gestellt“, warnte der Christdemokrat.

Empört sind Dresdner Politiker nicht alleine über die alten Kriegskameraden der britischen Bomber Command Association, die zirka 100.000 Pfund Sterling, stolze 300.000 Mark, für das mehrere Meter hohe Monument gesammelt ha-

Südwesten, mehr als 40.000 Opfer im hohen Norden. Beim Auswärtigen Amt in Bonn blieben die Briefe aus den bombardierten Städten nicht wirkungslos. In einem „Gespräch mit der britischen Regierung“ sei zum Ausdruck gebracht worden, daß das Denkmal „geeignet sein könnte, alte Wunden wieder aufzureißen“, verlaute aus dem Außenministerium. Zugleich seien die Briten gebeten worden, „alles zu tun, damit die Gefühle der Hinterbliebenen nicht weiter verletzt werden“.

Die Repräsentanten der Insel sehen sich offenbar jedoch außerstande, die Wünsche aus Bonn zu erfüllen. Während des Gesprächs hätten die Briten deutlich gemacht, daß schließlich eine Vereinigung von Privatleuten dem im Alter von 91 Jahren verstorbenen Luftmarschall ein Denkmal setzen möchte, heißt es im Auswärtigen Amt. Entsprechend pessimistisch bewerteten Vertraute des Dresdner Oberbürgermeisters die Situation: „Wir werden es wohl nicht mehr verhindern können.“

ben („Eine Verhöhung der Opfer“), sondern auch über die im Empire verehrte *Queen Mom*, die — so ist von der Thematik an die Elbe durchgezogen — die Statue enthüllen werde. Ludwig-Dietrich Wagner, Vorsitzender der christdemokratischen Rathaushausfraktion: „Besonders bedauerlich ist, daß ein Mitglied der Königsfamilie an der Einweihung teilnimmt.“

In Dresden wurde nicht vergessen, daß die Deutschen den Weltkrieg angefangen haben. Doch, obwohl die Sieger des Krieges schon längst ausgemacht waren, hielt „Bomber-Harris“ an der „Strategie der Feuerstürme“ fest und ließ die Großstadt über Nacht buchstäblich ausradieren. Vom weitweit bewunderten „Elbflorenz“ blieb in der Innenstadt, fernab militärisch interessanter Objekte, ein schauriges Trümmerfeld.

Nach amtlichen Angaben starben 35.000 Zivilisten, Zahlen um 100.000 gelten als realistisch. Die grausige Bilanz der Bombardements auf Pforzheim und Hamburg: 20.000 Tote im deutschen

Slovenští poslanci píší OSN i jinam

BRATISLAVA: Slovenské úsilí o rovnoprávnost je vydáváno za nacionalismus a snahu o obnovení bývalého slovenského státu. Slovenský národ je označován za nositele totalitních tendencí, fašismu, komunismu. Tato slova použil na tiskové besedě v Bratislavě signatář iniciativy Za svrchované Slovensko B. Kunc při odůvodnění žádosti o vyslání pozorovatelů OSN na Slovensko, iniciativu skupinou poslanců FS a SNR. K tomu dodal, že signatáři nežádali před odesláním výzvy mezinárodní organizací o souhlas vlády SR. Poslanec SNR P. Brňák (SNDH) připomněl, že kdyby vláda SR s dokumentem souhlasila, nebylo by třeba obracet se na OSN.

Výzvu dosud podepsalo 27 poslanců SNR a 18 z FS. Žádost je adresována sekretáři generálního tajemníka OSN, a jak uvedl jeden ze signatářů, poslanec SNR V. Miškovič (SNS), je šířena osobními a stranickými kanály do orgánů OSN v Ženevě, Vídni a přímo v New Yorku. Poznamenal, že 11 poslanců doručil na konzuláty v Bratislavě a v blízké době doručí i na velvyslanectví v Praze. Faxy a dopisy o ní informují i některé jiné mezinárodní organizace, např. Evropský parlament, který zá-

dají o další distribuci dokumentu. Proštednictvím dopisů se poslanci obrátití dokonce na všechny členy Kongresu USA.

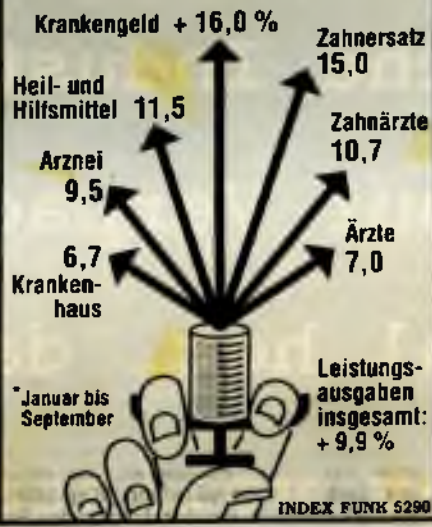
• Německý rozpočet s rekordními výdaji ve výhledném Německu schválil na rok 1992 Spolkový sněm ve výši 422 miliard marek. Na pozvednutí nových spolkových zemí připadá 140 miliard marek.

Koho lustruje komise ČNR

PRAHA: Lustrace, které provádí vyšetřovací komise České národní rady, se týkají především poslanců ČNR, ministrů vlády ČR a jejich náměstků. Nejvyššího soudu a prokuratury ČR a úřadu vlády ČR. Sdělili to všichni tiskový mluvčí komise L. Nedbálek (LDS). Ostatní občané i orgány se musejí řídit zákonem FS.

Kostenexplosion im Gesundheitswesen

Anstieg der Ausgaben der Gesetzlichen Krankenversicherung 1991*

Preise in Italien ziehen an
Die Verbraucherpreise in Italien sind im November mit einer Jahresrate von 6,2 Prozent geklettert. Im Oktober hatte der Zuwachs 6,1 Prozent betragen.

dokážeme. Emigranti, kteří odešli před dvaceti lety, jsou už dnes raději Němci, Američané, Australané... Jejich děti, narozené v cizině, často už řečtině ani nerozumějí. Kam zmizela naše národní hrdost? Copak nás posledních padesát let dokázalo úplně změnit? Říká se, že jsme si odvykli pracovat, že jsme si odvykli i myslet a že je to naše národní vlastnost. Soud nás přiklad našich krajanů přesvědčí, že to není pravda.

„A KDO S TĚM ZACAL Z COVENTRY, LONDON, V1, V2...
GÖRING: WIR MACHEN LONDON DEN ERDBODEN GLEICH!“

Regierung jetzt ohne

PRAG, 3. Dezember (dpa). Kondome hat der tschechische Gesundheitsminister Martin Bojar von einem Heißluftballon aus auf die ehrwürdige Altstadt Prags abgeworfen. Nach Angaben seines Ministeriums vom Dienstag wollte er so darauf hinweisen, daß Präservative der beste Schutz vor einer Aids-Infektion seien. Die 6000 Kondome, die auf den Altstädter Ring regneten, hätten zwar zunächst Er-

staunen bei den Passanten ausgelöst, seien aber sofort vergriffen gewesen. Selbst eine „eiserne Reserve“ von etwa 20 Präservativen, die für Mitglieder der Regierung vorgesehen waren, habe Bojar noch den begeisterten Pragern „geopfert“.

Kam zmizela národní hrdost

Když před dvěma sty lety vznikaly krajaněské kolonie po celé Evropě, místní obyvatelé s údivem zjišťovali, že ti Češi jsou

velice pracovití a schopní a že brzy začínají své okolí převyšovat. Ať žili v Rusku nebo v Chorvatsku, stále zůstávali Čechy, i když spojení se starou vlastí bylo ne mnoho let přerušeno. Dnes přijíždějí jejich potomci do Československa a my s údivem zjišťujeme, že jejich čeština je v mnohém lepší než naše, protože si dosud neosvojili módní cizí slova, kterými u nás doslova hýříme. S trochou závidí musíme konstatovat, že mají i to, čemu se říká národní hrdost, to, co je u nás už dávno „nemoder-ní“. Jsou hrdí na to, že patří k národu, který má šikovně ruce a bystrý rozum, je pilný a pracovitý. My tady doma zase říkáme, že neumíme nic a bez cizí pomoci nic ne-

Oxid siřičitý nad severem

OSTÍ NAD LABEM: V Kadani na Chomutovsku naměřili včera od 10.00 do 10.30 hodla meteorologové průměrnou koncentraci oxidu siřičitého 738 mikrogramů/m³. Nejvyšší přípustná půlhodinová průměrná koncentrace oxidu siřičitého je 500 mikrogramů. Tato hodnota byla včera před polednem vysoko překročena i na dalších měřicích stanicích.

Nejvyšší půlhodinovou průměrnou koncentraci oxidu siřičitého naměřila tento týden stanice Chomutov-Hačka ve středu 27. listopadu v 8.30 hodin: 1841 mikrogramů/m³. Rekordu ve 24hodinové průměrné koncentraci oxidu siřičitého dosáhla včera měřicí stanice ve Všechlapech na Teplicku: 450 mikrogramů. Nejvyšší přípustná průměrná hodnota je 150 mikrogramů/m³ oxidu siřičitého. Také na dalších měřicích sta-

nicích se 24hodinové průměrné koncentrace oxidu siřičitého blížily spíše hodnotě 200, než přípustné 150.

»Nastupující inverzi poznáme okamžitě v čekárnách svých ordinací,« řekl dětský obvodní lékař z Kadaně MUDr. Jan Vojta. Denní návštěva malých pacientů se v Kadani pohybuje za normální situace na jednom obvodu kolem 20 až 30. Tento týden dosahovala až 80. Převážně jde o onemocnění způsobená znečištěným ovzduším. Regulační systém počítá se snižováním výroby elektřiny v případě, že průměrná 24hodinová koncentrace oxidu siřičitého překročí na pěti stanicích z 18 instalovaných hodnotu 500 mikrogramů/m³ a je předpoklad, že tato situace potrvá nejméně 48 hodin. Tento stav je označen jako živelní pohroma. A podle hydrometeorologického ústavu v Ústí nad Labem do konce týdne předpoklad zlepšení rozptylových podmínek nad severočeskou páneví oblastí není. Odpovědná byla v Ústí nad Labem vyhlášena regulace, která se vztahovala i na elektrárny Tušimice I a Počérady I a II.

V rámci ochrany pražského ovzduší a smogového regulačního systému jsou v Praze rozmístovány, zejména na tzv. středním okruhu základního komunikačního systému, dopravní značky, které budou odhalovány policisty při silně znečištěném ovzduší.

Růst cen potravin

PRAHA: Zatímco v září se proti předcházejícímu měsíci zvýšily ceny potravin v ČR o 1 procento a v říjnu o 0,3 procenta, předběžný odhad na listopad předpokládá nárůst až o zhruba 2,5 procenta podle Informací Českého statistického úřadu. Podle odhadu vzrostly nejvíce ceny potravinářských výrobků živočišného původu — masa o 4 procenta, mléka o 11 procent a vajec bezmála o 12 procent. Odpovídající měrou samozřejmě stouply i ceny výrobků na uvedené produkty technologicky navazujících.

KAREL GOTT 1992

Mnohé by se mohlo skrývat pod tímto titulem. Zaznamenány by byly desítky koncerty v mnoha zemích světa, úspěšné tužemské turné i několik cen a ocenění, které Karel Gott získal doma i v zahraničí. Pro německou gramofonovou firmu Polydor nazpíval Karel Gott v produkci Janného Bowiena singl a novou LP desku a výčet jeho úspěchů v roce 1991 pravděpodobně završí v těchto dnech Supraphonem vydávané album Karel Gott — Nejromantičtější. S rozmyslem zvolený repertoár — v tomto případě romantické klenuté kantilény — poskytuje Karlu Gottovi prostor pro demonstraci jeho pěveckého umění, které nenechává nikoho na pochybách, že Karel Gott je v tomto žánru jednou z evropských špiček. Dokazuje to především v nově nazpívané verzi písně Jsou svátky z repertoáru Barryho Manilowa, v árii Una furtiva lacrima z Donizettiho opery Nápoň lásky s českým textem Zdenka Borovce Krásím tě, lásko, všim, co mám i dvěma novinkami z autorské dílny hitmakera Karla Svobody a textaře Karla Šipa — Musíš být jenom má a Téma na román.

A gramofonové plány Karla Gotta na rok 1992? »Chci natočit album novinek, které by se na trhu objevilo na jaře roku 1992,« sdělil před svým odjezdem na jeden ze zahraničních zájezdů Karel Gott. »Čtyři písničky pro nové album pro mne zkomponoval Paľo Habera ze skupiny Team a já se do nich úpině zbláznil. Právě tyto písně bych rád na základě Paľova přání natočil v bratislavských studiích. Jinak celé album pochopitelně připravují pro Supraphon.«

(JLa): Co přispívá k pocitu svěžesti i radosti každé ženy — to je parfém. Nikoli však parfém ledajaký, nýbrž správně zvolený. Společnost Lancôme, která vyrábí kosmetické přípravky a parfémy, otevřela po Moskvě, Kyjevu, Petrohradu a Budapešti 3. prosince také svou první parfumerii v Praze, na Jungmannově náměstí 20. Kromě široké palety parfémů, krémů, rtěnek a vůbec všeho, co je potřeba ke zkrášlení — dostane se vám také odborných rad.

Do Evropy i přes plynovod

(kš): Zatímco na západ od našich hranic se Evropa stále více integruje, v její východní a jihovýchodní části můžeme sledovat přesně opačné tendence. S odstředivými silami se koneckonců setkáme, jak všichni dobře víme, již za řekou Moravou.

Pro československou i jen českou ekonomiku, řadu desetiletí orientovanou východním směrem, není v této situaci jisté rozumné být odkázán jen na jediný zdroj či dodávky ropy a plynu právě z dnes neklidných oblastí Evropy. Proto má být o pět set kilometrů prodloužen ropovod Transalpine, vedoucí z Terstu do německého Ingolstadtu, až do Litvínova a Kralup. Tak bychom mohli, snad již v roce 1994, přivést do České republiky ropu přímo.

Daleko jednodušší to však je se zemním plynem. Začátkem letošního roku byla uzavřena smlouva o spojovacím plynovodu mezi Německem a ČSFR v oblasti Rozvadova; plynovod měří jen 3,5 kilometru. Př-

prava i vlastní výstavba trvala — díky pracovníkům o. z. Tranzitní plynovod, Plynostavu Pardubice, Plynoprojektu Praha a německé organizaci Pipeline Engineering Essen velmi krátkou dobu — devět a půl měsíce.

V současné době plynovod napouští a počátkem prosince by měl fungovat naplno. Může okamžitě zásobovat rozsáhlé oblasti západních, severních i středních Čech a s pomocí dosavadní plynovodní sítě zajistí i přepravu plynu do bývalé NDR. I tato stavba znamená pro naši ekonomiku hodně — zejména pak větší jistotu a nezávislost na nestabilních oblastech Evropy.

Manželé Dana a Emil Zátokovi oslaví příští rok 19. září významné kulaté jubileum. Opravdu jsou narozeni ve stejný den, měsíc a rok: on v Koprivnici, ona v Kerovině... Výpočet úspěchů jednoho z nejproslavenějších manželských párů, jež poznala historie světového sportu, by byl sáhodlouhý. Omezme se proto na konstatování faktu, že získali celkem pět zlatých a dvě stříbrné olympijské medaile a celkem devatenáctkrát překonali světové rekordy... Půtřáli jsme Zátokovým hodně radosti z naší atletiky a dobrý obraz při sledování oblíbeného tenisu a házené v televizi a pak se rozloučili. Zbylou kytici, patřící paní Daně, nesl samozřejmě Emil Zátok. V oně chvíli jsem měl pocit, že je od nás všech a patří oběma...

▲ V karvinském obchodním domě Prior dva muži chtěli koupit spotřební elektroniku za 880 tisíc korun prostřednictvím padělaného výpisu z účtu v Nových Zámčích, na kterém bylo pouhých 400 korun. Jsou stíháni pro trestný čin podvodu.

Bída na kuřáky... JAKO NA KURÁKY!

RÍM: Milovníkům nikotinu nadchází v Itálii těžké časy. Alespoň pokud bude schválen zákon, který má ministr zdravotnictví De Lorenzo už připravený a hodlá jej předložit na příštím zasedání vlády. V barech, restauracích i kancelářích mají totiž být kuřáci přísně odděleni od nekuřáků. Ve školách všech druhů včetně univerzit, v nemocnicích a sportovních zařízeních bude platit úpiný zákaz kouření. Ve vlaku si nebudou kuřáci moci zajít »na čoudu« ani do chodbičky. Každý, kdo zákaz poruší, musí počítat s pokutou 50 000 až 200 000 lir. Monsignore Rupp, arcibiskup v Lecce, nedávno veřejně varoval, že kdo kouří, hřeší proti páteému prikázání — nezabýješ, protože kouřením silně poškozujeme zdraví nejen sobě, ale i svým bližním.

Neapels 1500 Parkwächter sollen „Erpresser“ sein

„Gehen Sie nur, dottore. Ich kümmerere mich um Ihren Wagen.“ Der Autofahrer gibt dem Unbekanntem mit der speckigen Schirmmütze auf dem Kopf Autoschlüssel und 3000 Lire (rund vier Mark), glücklich darüber, daß er einen Parkplatz gefunden hat. Zehntausende von *posteggiatori* erleichtern den geplagten Zeitgenossen so den Alltag.

Von Mailand bis Neapel. Wirkliche Parkplätze gibt es nur wenige in Italiens Großstädten. Also verdienen sich Rentner und Arbeitslose ein gutes Trinkgeld dadurch, daß sie in Parkverbotzonen die Fahrzeuge geschickt hin und her rangieren, so daß sie den Verkehr nicht blockieren.

In dieses typisch mediterrane System hat ein neapolitanischer Richter jetzt brutal eingegriffen: Er „beschlagnahmte“ die 7000 Quadratmeter große Piazza Masaniello im Herzen der Millionenstadt am Golf und drohte den Helfern Gefängnisstrafen an, wenn sie ihre Tätigkeit nicht einstellen. Ihnen wird nicht nur der Miß-

brauch öffentlichen Grund und Bodens vorgeworfen, sondern auch „Erpressung“ zum Schaden der Verkehrsteilnehmer. Doch die Autofahrer, die das Trinkgeld gern zahlten, um einen 20mal teureren Strafzettel zu vermeiden, sind ganz auf seiten der *posteggiatori*. Erpressung? Aber keine Spur! Den Polizeibeamten, die auf der Suche nach Belastungsmaterial erste Befragungen vornahmen, lachten sie nur ins Gesicht.

Derweil droht in Neapel ein Volksaufstand, und das im weihnachtlich anschwellenden Straßenverkehr. Die Straßenpolizisten wissen nicht mehr, wie sie die Flut der Autos bändigen sollen. Zu allem Überfluß kündigen die 1500 selbsternannten Parkwächter Protestkundgebungen mitten im Verkehrsgewühl an. Bisher waren nur einzelne von ihnen mit einer Ordnungsstrafe von 400 000 Lire (etwa 530 Mark) belegt worden. Das ist so viel, wie die Eifrigsten unter ihnen an einem Tag verdienen.

Neues Kästchen beim Lotto

WIESBADEN, 4. Dezember (AP). Lottegewinner können von Samstag an auf einen Schlag mit sieben richtigen Zahlen mehrfache Millionäre werden, und mit Jackpot-Glück sogar über zehn Millionen Mark bekommen. Das Versprechen eines Millionengewinns ist freilich nicht kostenlos: Das Ankreuzen des dafür geschaffenen neuen Kästchens kostet 1,25 Mark. Zum Trost für alle mit nur drei Richtigen gibt es beim Lotto am Samstag aber auch eine neue Gewinnklasse an der unteren Grenze, betonte die Lotterietreuhandgesellschaft Hessen am Mittwoch in Wiesbaden: Neu ist, daß man auch bei drei Richtigen mit Zusatzzahl gewinnen kann und entsprechend mehr Geld erhält. Schlüssel zum Supergewinn ist die neue Superzahl, die zwischen null und neun liegen kann und separat gezogen wird. Es geht dabei um die letzte Ziffer der Spielscheinnummer für das „Spiel 77“ oder die „Landeslotterie 6 Plus“.

Auch für die vielen Kleingewinner soll sich Lotto am Samstag mehr lohnen: Für drei Richtige mit Zusatzzahl gibt es 50 bis 70 Mark. Unterste Gewinnklasse bleibt eine Kombination von drei Treffern.

• Spojení Moldavska s Rumunskem v červenci přístiho roku ohlásil na nečinném mlitinku v Kišinevě bývalý moldavský premiér a nyní hlavní předák republikové opozice M. Druc. Zároveň se vyslovil pro to, aby hranice mezi Rumunskem a nezávislou Ukrajinou odpovídala limit existující do podepsání paktu Molotov-Ribbentrop.

Císařský dóm ve Špýru

Velice často je k cestě do západní Evropy využívána dálnice čísla 6 přes SRN. Jen konsek od ní se rozkládá starobylé město Speyer (Špýr) s románskou katedrálou. Pávod města sahá až k antické římské říši, v jejím rámci se zde již kolem roku 345 připlomíná biskupství.

Když Konrád II., sálský císař středověké římské říše, kladl kolem roku 1030 základní kámen katedrály, neměl v úmyslu nic menšího než vybudovat největší Boží stánek nejenom v Německu, ale i v celém západním křesťanstvu.

Císařský dóm Panny Marie a sv. Štěpána ve Špýru je nejjihnějším ze tří hornorýnských tzv. Božích hraček (dále k nim patří Worms a Mainz), reprezentujících středověkou římskou říši a církev. Z těchto tří katedrál byla její stavba započata nejpozději, a proto pod vlivem clunijského hnutí nebyla již budována se dvěma chóry (jako obě předchozí), výběr pouze jako jednochórová stavba, kde se veškeré náboženské obřady koncentrovaly v chóru na východní straně. Po smrti císaře Konráda II. roku 1039 pokračovali ve stavbě jeho nástupce Jindřich III., avšak ani ten se dokončení stavby chrámu nedomáhal. Teprve za vlády císaře Jindřicha IV. — roku 1061 — byl dóm vysvěcen.

Trojlodní románská sloupová bazilika s příčnou lodí je od schodiště v přední až po zakrouženou apsidu 134 metrů dlouhá, chrámové trojlodí je 38 metrů široké a výška střední lodě činí 33 metrů. Chrám má čtyři věže s rotovými střešními, dvě polYGONÁLNÍ kopule a největší krypta v Německu. Při výstavbě této baziliky byla vůbec poprvé na německém území použita křídlová klenba.

Svým založením a významem byla katedrála ve Špýru již od samého počátku předurčena k pohřbívání panovníků středověké římské říše. Před příčnou lodí proto vznikl už v první fázi výstavby královský chór. Před dostavěním chrámu byly sarkofágy s urozanými pohřby prostě stavěny do střední chodby před kryptou. Teprve císař Jindřich IV. nechal tyto sarkofágy shromáždit na jedno místo, zasypat zeminou a pokrýt dlažbou — tak vznikl královský chór. Ostatky dalších panovníků byly ukládány již pod tuto dlažbu do dru-

hé vrstvy.

V roce 1689 panovnické mauzoleum poškodili francouzští vojáci — odkryli a zpusotošili svrchní vrstvu hrobů. Druhá vrstva původních zakladatelů chrámu ze sálské dynastie však zůstala naštěstí nedotčena. Jejich ostatky v původních kamenných sarkofázích tak mohly být roku 1900 přeneseny do nově zřízené císařské hrobky.

Z pochovaných panovníků se bezprostředně našich dějin dotýkaly činy římského krále Rudolfa I. Habsburského (+ 1291) — přemožitele českého krále Přemysla Otakara II. roku 1278 v bitvě na Moravském poli, a dále i jeho syna Albrechta I. Habsburského (+ 1308), který vedl ozbrojený zápas s českým králem Václavem II. a byl zavražděn svým synovcem.

Ve špýrském dómu slavila 1. září 1310 svatbu česká princezna Eliška Přemyslovna s tehdy teprve třináctiletým Janem Lucemburským, který vedl do panování v Čechách lucemburskou dynastii.

Lze tedy bez nadsázky říci, že katedrála ve Špýru vydává svědectví o důležitém období středověkých dějin nejen římské říše a Německa, ale i Českého království.

Na počest A. Dubčeka

BRATISLAVA: Významný podíl Alexandra Dubčeka při obhajobě demokracie, humanismu, základních lidských práv a svobod si připomněli účastníci sobotního shromáždění uspořádaného u příležitosti 70. narozenin předsedy FS. Slavnosti v Rytířské síni Bratislavského hradu se zúčastnil prezident ČSFR Václav Havel, místopředsedové FS a federální vlády, představitelé obou národních rad o vlád, zástupci církvi, reprezentanti společenského i kulturního života, diplomatického a konzulárního sboru. Mezi zahraničními hosty byli předsedové parlamentů SRN, Maďarska a Rakouska R. Sussmuthová, G. Szabad a H. Fischer, zástupci polského i italského parlamentu. Přítomní byli také zástupci měst, univerzit a významných institucí některých evropských států. Jubilanta projevy oslavili Václav Havel, F. Mikloško, J. Čarnogurský, H. Fischer, jimž také A. Dubček poděkoval. 2. 12. 91

Kalvárie brambor

Z kila brambor vám dnes zbude tři čtvrtě kila odpadu a čtvrt kila ohlodaných ubožáků, které se bramborám sotva podobají. Kde jsou ty časy, kdy jste si mohli koupený brambor uvěřit ve slupce! To, co se do obchodu dostane, není totiž brambor, ale dlouhodobě zušlechťovaný výplodek zemědělské velkovýroby, která je nejen ke zvířatům, ale i k plodinám zcela nemilosrdná. Víte jen, co takový brambor zkusi, než se dostane ke spotřebiteli? Nejdříve ho zasadí do umělých hnojiv, potom začne sklízni jeho nejhorší kalvárie: je totiž neustále otlučen na nejrůznějších, nepřilís dokonalejších strojích, které nadržují lidské ruce. Kámen by to nevydržel. Není divu, že brambor onemocní a zákazník dostane v krámě většinou jeho mrtvolu. Myslím, že tato bezohledná, lhostejná a krutá devastace plodiny, jež se nezbytnou součástí lidské potrawy, je neodpustitelná. Trvá už kolikátý rok a nic, vůbec nic se neděje. Nebo jsou u nás brambory druhem určeným k vyhynutí?

BRAMBORY A RŮŽE V KAŽDÉM ČLÁDKU

Výtržníci v kolejišti

PRAGA: V říčanech se v neděli krátce po půlnoci nahnulo v místních diskotekách na 150 částečně podnapilých mladých lidí na koleje a bránili v odjezdu vlakové soupravy do Prahy. Slovní pátky a pobíhání v kolejišti i přes výzvy místních policistů přerostly v potyčky, při nichž byl jeden mladík poraněn kamenem do hlavy. Proto musela nastoupit 12členná záahová jednotka, aby obušky zjednotila pořádek. Po akci musel být ošetřen další z mladíků, jeho úraz si však nevyžádá pracovní neschopnost. Vlakem zpožděným o 108 minut odjela většina výtržníků směrem ku Praze.

SKODA KAŽDÉHO... VÍTEK...

OSN reagovat nebude

NEW YORK: O žádosti slovenských poslanců o vyslání pozorovatelů OSN na Slovensko není nic známo, řekl mluvčí generálního tajemníka OSN F. Giuliani. I kdyby takovou žádost OSN dostala, nebude se jí zabývat. Organizace reaguje jen na žádosti či návrhy vlád svých členských států. OSN JE SVINA SOHARSKIH NAZAY!

Případ pro lustrační zákon aneb Zločiny, které mají být zamlčeny

Psal se rok 1949. Začínala doba temna. Věznice byly napěchovány třídními nepřáteli a zrádci pracující třídy. Intelligence byla zřekudována na příživnickou kastu. Pučističtí intelektuálové ovládli pole kultury, umění a nastupující pseudovědy. Humanita se stala buržoazním přežitkem. Politickou scénou ovládli žongléři z ÚV KSČ a stránky denního tisku byly zaplněny prázdnými frázemi, zatímco pracující se stali davem vlastníků ukradeného majetku. Ještě dnes, v prosinci 1991, úřady ovládané věrejšími představiteli vedoucí síly ve společnosti nemíní tento majetek vrátit. Naopak se znovu a s úspěchem pokoušejí tento majetek opět zašantročit. Kam? Samozřejmě do svých vlastních kapes.

V roce 1949 bývalý člen ústředního sekretariátu KSČ, tehdy v roli velitele jednotky StB, vnikl do domu v Praze XIX. zatkl zde otce rodiny (který pak byl odsouzen k trestu smrti a popraven) a zfackoval před dětmi jejich matku, aby je pak všechny odvedl do kriminálu. Děti a jejich matka, která nebyla odsouzena, byly po několika týdnech propuštěny. Vdova po popraveném a její děti se neměly kam vrátit. Jejich majetek byl zabaven, znárodněn. Stal

se součástí n. p. Chemodroga. Do bytu postižené rodiny se nastěhoval — kdo jiný — než velitel jednotky StB, který se mezitím oženil. Typograf, původem ze Žiliny, absolvent sedmi semestrů vysoké školy, samozřejmě politické (na víc asi nebylo), projevil se jako třídne uvědomělý soudruh. Věděl, jak se zmocňovat majetku, který mu nepatřil. Marně se ubohá žena a vdova po popraveném domáhala, aby se mohla nastěhovat do svého bytu. Odsouzena nebyla, a přesto jí a jejím dětem byl majetek zabaven. Její nekonečné vandrování po úřadech vyvolalo nelibost onoho typografa ze Žiliny, který napadl jednoho z úředníků, jenž se pokoušel záležitost lidsky urovnat, aby nestrkal nos do tohoto případu, vzdýt přece on je z ústředního sekretariátu KSČ. Patří již nějak k disidentské módě pozdějších let, že tento výtečník se stal členem Charly 77 tak jako mnoho jiných, jejichž disident měl svůj původ v temné činnosti padesátých let. Zahlazoval tedy za sebou stopy.

Dnes žije v klidu a na svou tehdejší činnost se nepamatuje. Ministerstvo vnitra tvrdí, že o něm neexistuje žádný záznam. Opravdu žádný? Jeden se totiž zachoval, a to, jak už to tak někdy bývá a je to tro-

ne, v zápisech KSČ. Jména se shodují, adresa souhlasí s adresou bytu zlikvidované rodiny. Souhlasí i jméno ženy, která se za tohoto výtečníka provdala. Podívejme se, jakou dělal kariéru. V roce 1949 byl referentem pro evidenci s platem 5000 korun. V roce 1950 pracoval jako organizační technický sekretář pro evidenci s platem 7000. A v pozdějších letech? V roce 1968 působil u tajemníka Čísafu na ÚV KSČ s platem 4800. Za rok nato vystoupil ze zaměstnání na ÚV KSČ a přešel jako vědecký pracovník do Výzkumného ústavu ekonomiky průmyslu, Praha 1, Lazarská ulice. V jeho záznamech nic nenasvědčuje tomu, že se kdy zabýval studiem ekonomie. Konec konců na co, byl přece komunista. Co chybí k doplnění obrazu? Zřejmě dům oné nešťastné rodiny. Ten byl později zbourán. A ulice změnila dvakrát jméno. Proč to všechno píšeme? Je zde totiž otázka, zda takzvaný lustrační zákon byl přijat jen tak pro legraci, aby maximálně dělal mihu kolem velkého ledovce, anebo aby byl použit k nastolení práva a spravedlnosti. Každý zná jistě odpověď na tuto otázku. Členové ÚV KSČ a sekretariátu či krajských nebo okresních organizací spolu s lokálními členy StB, až na nějaké výjimky, unikají dosahu tohoto zákona zvaného lustrační. Amoralnost věrejška se promítá do našich dnešních životů. Všichni to víme. Budeme schopni v rozhodné chvíli z toho vyvodit důsledky? Zůstaneme-li neteční jako až dosud, pak se nedivme, kdo nám v tomto státě vládne.

Poslanec Jiří Černý rezignuje

3.12.91

[re]: Poslanec za KDU Jiří Černý včera oznámil svou rezignaci na mandát ve FS. Svě rozhodnutí zdůvodnil mimo jiné tím, že federální parlament tvoří s většinovým postavením strany a hnutí, které nekandidovaly ve volbách a které nikdo nevolil, a že tyto síly učinily z parlamentu scénu pro své politikářství, a dovedly tak mocenskou sféru k neschopnosti řešit otázku Slovenska a stát na pokraji zániku. Prohlašuje, že tyto síly eliminují v parlamentu jakýkoliv pokus o kontrolu výkonné moci, která nečinně přihlíží k enormnímu růstu životních nákladů, růstu černé ekonomiky a miliardovým daňovým únikům a vede stát k ekonomickému dnu.

Poslanec J. Černý dále obviňuje výkonou moc, že za zády parlamentu sjednává tak důležité smlouvy, jako je smlouva se SRN, a svoji zahraniční politikou stát spíše poškozují, než mu pomáhá. Ostře nesouhlasí s postupy federálního ministerstva vní-

tra a Federální bezpečnostní informační služby a obviňuje je ze zneužívání mocenského postavení proti nepohodlným poslancům — proti dr. R. Sacherovi a sobě. Uvádí, že má důvodně podezření, že byl na něho se stejnými cíli a s použitím stejných prostředků, jako bylo zvykem u StB, založen agenturní svazek FBIS a je pravděpodobně vyvíjena snaha o jeho dodatečné zařazení do registru svazků StB. Panu prezidentovi mj. vytýká, že nenašel odvahu přiznat, že sklízíme ovoce hrubého porušování principů právního státu, porušování, jehož první případ zaštil celou vahou své osobnosti.

V závěru prohlášení uvádí, že je stále patrnější kontinuita moci minulé se současnou. Nepovažuje za únosné setrávat ve FS a vyzývá k neprodlenému uspořádání nových voleb. Ke stejnému kroku vyzývá ty poslance, kteří po celou dobu projevovali snahu o eliminaci zárodků současného stavu.

Dražší pojistné

[mi]: Všichni majitelé motorových vozidel budou muset od nového roku sáhnout hlouběji do kapsy. Od 1. ledna 1992 vstupuje totiž v platnost nová vyhláška ministerstva financí ČR, která stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla. Dochází ke kategorizaci motorových vozidel a ke zvýšení pojistných sazeb. Například pojištění jednostopých vozidel do 50 ccm bude stát 60 Kčs, do 350 ccm zaplatí majitelé 120 Kčs a za ty nejsilnější už 168 Kčs. Pojistka pro osobní automobily o obsahu válců do 2000 ccm bude stát 288 Kčs, a pro ty nad dva tisíce ccm bude za 384 Kčs. V nových sazbách je již započítáno dosavadní zvláštní pojistné ve výši 20 Kčs pro cesty do evropských států, dále Maroka, Tuniska, Irán, Iráku a Izraele. Další změnou je zavedení zákonného pojištění i pro připojná vozidla, a to v závislosti na jejich hmotnosti. Tak jako dosud lze pojistné platit až do konce února 1992.

Nad ostatky krále Jiřího

V Mladotově domě na Pražském hradě se včera symbolicky uzavřel antropologicko-lékařský průzkum kosterních pozůstatků Jiřího z Poděbrad, prvního voleného českého krále a zároveň posledního panovníka z české krve. Tým antropologů Národního muzea pod vedením doc. E. Vlčka tak navazuje na věst tehdy u šlechticů obvyklý výzkumy koster panovníků a panovnických rodin, které se provádějí systematicky už 35 let. V posledních 15 letech se pozornost soustředila na osobnosti pohřbené v královské hrobce katedrály sv. Víta. Tělesné pozůstatky krále Jiřího byly zkoumány po tři roky a výsledky shrnul v krátké informaci doc. E. Vlček (na snímku ÚSTK spolu s prezidentem Václavem Havlem).

Jiří z Poděbrad zemřel patrně na vodnatelnost u dutně brásky, trpěl změnami na játrech — možná i nádorového původu — a žlučovým kamenem velikosti holubiho vejce. Byl středně postavy, 164–165 cm vysoký, a od mládeži byl sužován nadměrnou obezitou, způsobenou zřejmě poruchou látkové výměny. Tloušťka mu bránila se turnajů ani tělesných cvičení. Přesto utrpěl v době mezi 10.–12. rokem života poranění v oblasti, po němž měl sešikmenou tvář, a zřejmě ošklivý pád do nějaké dutiny s ostrým okrajem, při němž si zlomil obě lýtčové kosti. O obou poraněních však není z historických pramenů nic známo. Po obvyklém podepsání protokolů a zapečetění kosterních pozůstatků do speciální schránky odnesl panovnickovy ostat-

ky příslušníci Hradní stráže slavnostně do královské hrobky v chrámu sv. Víta, kde byl jejich uložení přítomen prezident Václav Havel a další osobnosti. Vzdlali tak počtu nejen skvělému středověkému představiteli české státnosti, ale také tvůrci a organizátorovi mírotvorných snah a jednomu z prvních osnovatelů systému evropské bezpečnosti... A VÝSLEDEK JE SUKOLÁVIE...

Decret o udělení čestného občanství města Prahy převzal v sobotu britský dirigent Sir Charles Mackerras v Brožíkové síni Staroměstské radnice z rukou primátora Milana Kondra. Sir Charles Mackerras (dosud hovoří dobře česky) studoval dirigování na sklonku 40. let v Praze u Václava Talicha. Později se stal předním znalcem a propagátorem české hudby, zejména děl Janáčkových a Martinů. Zároveň je významným mozartovským interpretem. Sir Mackerras je dirigentem nové inscenace Mozartovy opery Don Giovanni, jejíž premiéra se uskutečnila včera v pražském Stavovském divadle.

● ÚSFR, Maďarsko a Polsko budou těsně spolupracovat v politické, vojenské a sociální oblasti. Budou se vzájemně informovat o řízení ozbrojených sil, výchově vojáků, zdokonalování výcviku, sportovní a kulturní činnosti a o dosažených výsledcích výzkumu v sociální oblasti, uvádí se ve společném prohlášení zástupců sociálních a humanitárních úseků ministerstev obrany zemí »visegradské trojky«.

Prezident podporuje federální vládu

[štp]: Na veřejném brifinku na pražském Hradě, kam mezi novináři přišli J. Oberfalzer a A. Vondra, jsme se dověděli, že dnes vystoupí prezident ve FS s projevem, jímž chce obě sněmovny seznámit se zásadami svých zákonodárných iniciativ, protože dosud tyto otázky projednával pouze s předsednictvem FS. Byli jsme informováni, že o víkendu zaregistroval V. Havel spor mezi českou a federální vládou o pravidlech pro tvorbu rozpočtu, k čemuž J. Oberfalzer dodal: »Pan prezident by k tomu rád poznamenal, že naše federace je společný stát dvou republik a jako společný stát chceme federaci i nadále zachovat. Z tohoto principu vychází stanovisko federální vlády respektující princip občanské soudržnosti. Toto stanovisko pan prezident nyní podporuje.« Podle V. Havla, který se ve středu má sejít v Brně na jednání s V. Klausem a republikovými premiéry, by mělo dojít k dohodě. Prezident tuto neshodu vidí jako další ukázkou toho, proč je nutné rychle uspořádat státoprávní otázky.

Mnoho dotazů se týkalo prezidentovy zahraniční cesty do Egypta ve dnech 15. až 17. prosince. K tomu A. Vondra řekl, že jejím hlavním cílem je aktivizovat vztahy s arabským regionem a se zemí, která v arabském světě představuje velmoc. Na programu jednání bude také hledání nových trhů. Zajímali jsme se i o to, jaký postoj zaujme ČSFR k výsledku referenda na Ukrajině. Prezidentův asistent konstatoval, že prezident Havel je připraven výsledek referenda respektovat. Dojde-li k vytvoření nezávislého státu, pak se bude snažit naše vláda podniknout všechny potřebné

kroky včetně diplomatických a bude usilovat o sepsání dvoustranné smlouvy jak s Ukrajinou, tak s Ruskou federací. Tento akt by neměl narušit blížící se podpis smlouvy s nově se utvářejícím Svazem suverénních států a neměl by též ohrozit cestu M. Gorbačova k nám. Počítá se s tím, že bude realizována ještě do konce tohoto roku.

V souvislosti se slavnostním shromážděním v Bratislavě u příležitosti 70. narozenin A. Dubčeka, kde bylo oslavenci předáno vysoké rakouské ocenění, zazněl také dotaz, proč nebyl předseda FS mezi významnými Štefáníkovým nebo Masarykovým řádem. K tomu bylo řečeno, že Štefáníkův řád je určen osobám vojenským, a ani v návrzích na Řád TGM se jméno A. Dubčeka neobjevilo.

Na brifinku odezněly i dotazy týkající se podpisu smlouvy mezi ČSFR a SRN i dotazy, zda dojde k uznání Slovinska a Chorvatska. K tomu A. Vondra řekl: »Pan prezident se domnívá, že Československo by mělo být připraveno k uznání Slovinska i Chorvatska společně s dalšími evropskými zeměmi ještě do konce tohoto roku. Důležité bude v tomto ohledu stanovisko zemí Evropských společenství.«

China läßt alle Hunde töten

PEKING, 5. Dezember (Reuter). Weil sie pro Tag doppelt so viel Getreide verzehren wie der durchschnittliche Chinese, werden Hunde ab sofort auf staatliche Anordnung hin getötet. Die amtliche „Arbeiterzeitung“ berichtete, Hunde verbrauchten jeden Tag ein Kilogramm Getreide. Die „durch die Hunde entstehende Nachfrage“ könne nicht mehr durch die Vorräte abgedeckt werden. Die rund 100 Millionen Hunde in China konsumierten jeden Tag schätzungsweise 100000 Tonnen Getreide. Auf das Jahr gerechnet, seien dies sieben Prozent der Ernte.

A BOLŠEVIKY NE?

● **Rekordních výsledků** co do počtu přenocování a co do počtu příjmů v sezóně 1990-1991 dosáhlo Rakousko v turistickém ruchu. Ubytovatelé ohlásili celkem 129,5 miliónu přenocování, což je o 6,5 miliónu více než v předchozím úspěšném roce, a příjem z turistiky stoupl na 116,5 miliardy šilinků (přes 10 miliard dolarů), což znamená překonání dosavadního rekordu o 9,1 procenta.

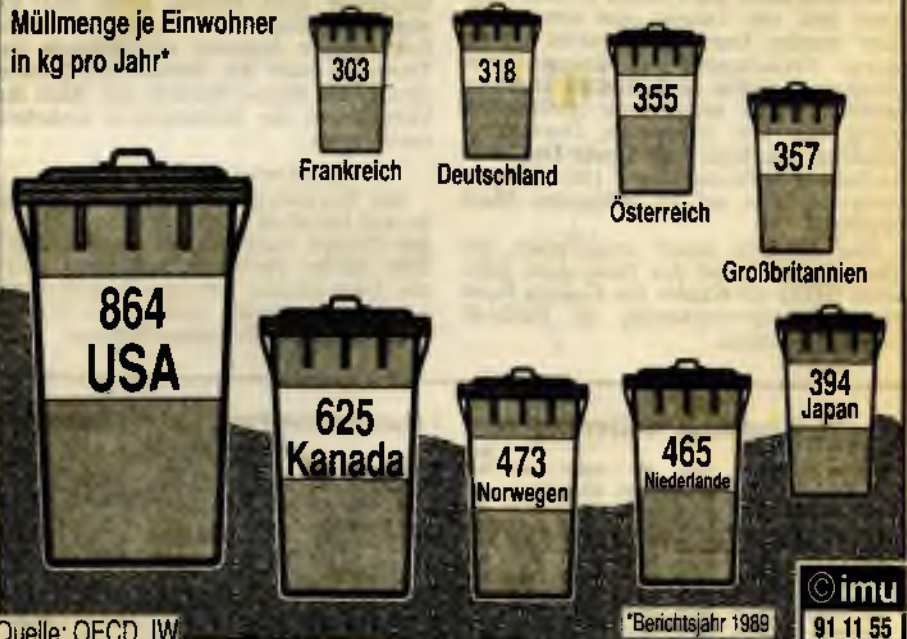
...JEN DÍKY ČESKÝM TURISTŮM!...

KDO UMÍ, TEN UMÍ

Často se zdá, že v onom proudu informací a proslavů o nezadržitelném pádu naší ekonomiky se nenajde ono světélko na konci tunelu, které je příslovečným odkazem na budoucnost. Samozřejmě že to asi neplatí o sklu, pivu i některých dalších komoditách, které se na zahraničních trzích drží. Ale snad opravdu není všechno tak černé, jak se nám líčí. Potvrdí to informace o Dopravních stavbách Olomouc. Nedávno si udělaly dobré jméno výstavbou čerpací stanice pro rakouskou firmu ÖMV na dálnici D1 v Pávově, už stavějí druhou na protější straně téhle komunikace. Na 860 pracovníků firmy by mělo stavět v SSSR, dobře se rozběhly práce v Německu. Odpadá zájem o Libyi, která neplatí. Domácí zakázky jsou na silniční stavby, čerpací stanice, velkoplošné skládky. Na Fomavě postaví Olomoučtí záchytné parkoviště včetně kompletního vybavení za 30 miliónů a budou jej provozovat sami. A už od července příštího roku. Takže jim lze jen gratulovat k výtečnému podnikovému managementu a ostatní trochu trknout do hlavy...

Die Müllberge der Welt

Müllmenge je Einwohner in kg pro Jahr*

A TO HAVÍ V USA PAPIROVÉ NAKUPNÍ TAŠKY A NĚTO I TYROPORU REŽEJÍ...

Aufgespießt

„Viele Ungerechtigkeiten dieser westlichen Gesellschaft hängen einfach damit zusammen, daß Grund und Boden in Händen von Eigentümern sind, die damit spekulieren, während der Rest der Bevölkerung in die Röhre guckt. Das ist doch so.“

Hans-Jochen Tschiche, Sprecher der Fraktion Bündnis 90/Grüne im Landtag von Sachsen-Anhalt, in einer Debatte über die Landesverfassung.

Gott sei Dank.

Karsten Knolle, Abgeordneter der CDU.

Otevřený problém menšin

PRAHA: Prezident Václav Havel se ve svých nedělních Hovorech z Lán mj. zabýval problémem národnostních menšin žijících v Československu. Rekl, že někteří příslušníci maďarské a německé menšiny, kteří po 2. světové válce zůstali v Československu, byli na principu kolektivní viny zbaveni majetku a dosti těžce nesou, že na ně není pamatováno při restitucích. Oznamil, že chce požádat skupinu expertů, aby eventuelně hledala možnosti určitých schůdných kroků, kterými by se alespoň část křivd do dnes pocitovaných mohla přijatelným způsobem napravit. Menšiny cítí naléhavěji nutnost budovat systém občanské společ-

nosti, protože rovnost občanů je nejlepší způsob, jak čelit národnostní nevráživosti a třenicím.

Kritika obsažená v otevřeném dopise Milana Kňažka Václavu Havlovi není podle čs. prezidenta tou, která by mu mohla pomoci. »Mrzí mě, že se Milan Kňažko neubrání urážlivým srovnáním, jako např. s prezidentem Gottwaldem.« řekl V. Havel. Jak dále zdůraznil, všude ve světě pravidelně opakuje, že Československo je státem dvou národů, které jsou schopny se domluvit. Spíše nedělají Slovákům ve světě dobrou pověst výroky některých slovenských činitelů. K ne-

dávné tragédii ve věznicích v Leopoldově prezident poznamenal, že sice byl odstraněn tvrdý, nehumánní systém v těchto zařízení, ale že jej nikdy nenahradil jiným. Zásadně však odmítá volání po obnově trestu smrti.

• O víkendu začala ve Spojených státech předvánoční nákupní horečka. Prodej v obchodních domech je tentokrát pečlivě sledován. Podle toho, kolik občané před vánočními utrátí, lze usuzovat, jak vážná je situace americké ekonomiky a jak velkou důvěru mají kupující v hospodářskou budoucnost své země. Očekává se, že průměrná americká rodina před vánočními utrátí za dárky 380 dolarů.

(Čre): Bodné rány do břicha se staly osudnými 43letému taxikáři, jehož tělo bylo nalezeno ve čtvrtek večer na silnici v Křešicích na Děčínsku. Jako podezřelý z vraždy byl následující den časně zrána v témže okrese zadržen v ukradeném vozidle taxi 23letý muž, dvakrát soudně trestaný a v loňském roce propuštěný na amnestii.

Ein Leiche ging auf Reisen

BUKAREST, 5. Dezember (Reuter). Weil sie den Leichenwagen nicht bezahlen konnten, setzten drei Rumänen ihren verstorbenen Onkel in einen Zug und ließen ihn so die 500 Kilometer zu seinem Begräbnis fahren. Die Kleider des Toten hätten sie mit Alkohol benetzt, um den Leichengeruch zu überdecken, berichtete die Tageszeitung „Adevarul“. Dem Schaffner hätten sie erzählt, der Mann sei lediglich betrunken. Der Trick funktionierte, weil der Nachtzug von Bukarest in die Region Caransebes — wie die meisten rumänischen Züge — unbeheizt und unbeleuchtet war.

Die 500 Kilometer lange Strecke hätte mit einem Leichenwagen etwa das 30fache gekostet.

VERA ČASLAVSKÁ, předsedkyně ČSOV, se smála, když dostala na čtvrtekni tiskovce v Praze otázku: V čem perete? Odpověděla: „Samozřejmě v Persilů. Ten totiž vyrábí další sponzor ČSOV, firma Henkel-Palma.“

Henkel + Palma = kvalita

(Hf): Německá firma Henkel, mající více než stoletou tradici ve výrobě pracích a čistících prostředků, uzavřela letos v září partnerskou smlouvu o založení společného podniku s bratislavskou firmou Palma. Podnik HENKEL-PALMA reprezentuje hodnotu 700 miliónů Kčs, a nehledě na kvalitativní a ekologické zlepšení výrobků, plánují již v roce 1992 investice ve výši 200 miliónů korun na modernizaci továrny v Novém Městě nad Váhom. Včera firma představila v Praze nejnovější výrobky, které začíná na náš trh dodávat slovenský závod: Nový Palmex a Azur Color. Na našem trhu jsou k dostání i vysoce kvalitní persil v odpovídající cenové relaci a Weiser Riese ve střední kvalitě, a tím také cenově výhodnější. Ženy jistě přivítají účinný práh na mytí nádobí i avivážní prostředek Silan, nedrážďící pokožku a usnadňující žehlení. Překvapení máme být i novými vlastnostmi dosavadního prostředku Pur.

PERSIL A SPOLEČNOSTI VÁŠE DANI
 WAS HAN HAT...

Vdova po albánském diktátorovi Enveru Hodžovi, 70letá Nexhmije Hodžová, byla v Tiraně zatčena a obviněna z korupce. V Albánii, kde jsou moderní vymoženosti civilizace prakticky neznámý jev, žila Hodžova rodina v komplexu domů s 25 chladničkami, 28 barevnými televizory a 19 telefonními linkami.

JAKO PODLE VLASTY BORIANA...

Říká vždy jen pravdu...

Martina Navrátilová čelí dalšímu tomu, že hovoří oteřené a pravdu. Takový je názor listu Washington Post, který přináší o tenisové československého původu občasný materiál. Washington Post označuje Martinu Navrátilovou za brátka se sociálním cítěním, které se vyjadřuje k řadě otázek, jako jsou lidská práva, práva žen, ochrana životního prostředí i k orázkám lidské chudoby. Pustřední systopeni k otázce nákazy AIDS v souvislosti s basketbalistou Magikem Johnsonem, v němž vyjádřila názor, že v případě, že by byla nakažena některá z žen-sportovkyň, a ne Johnson, by veřejnost přistupovala k problémům zcela jinak, vzbudila značnou pozornost. Jak píše Washington Post, u velkých korporací v USA je Martina „persona non grata“ jen proto, že v roce 1991 přibrala, že má lesbické sklony, a je doposed jedinou známou sportovkyní USA, která tak učinila. Pro Navrátilovou má její otevřenost, s jakou hovoří o sobě i o své katelem sebe, značné důsledky. Velké firmy jí odmítají zadávat reklamu. Nehodí se do představy typické hrádky pro nejlíší veřejnost, Martina o sobě říká, že ji už rodiče učili, aby říkala vždy pravdu, ale ta může být leckdy nepřijímaná...

Pstruzi po norskku

(kž): Velký význam pro komerční chov ryb v ČSFR by měla mít nová technologie, se kterou novináře včera seznámila norská firma Rana Engineering. Využívá unikátní biologické čistící zařízení, které likviduje znečištění při provozu rybní farmy a navíc snižuje spotřebu vody o 90 procent. Za finanční pomoci norské vlády Rana Engineering pomohla vypracovat studii pro chov pstruhů na farmě Brniště zemědělského družstva Nástup. Projekt příznivě posuzuje i ministerstvo zemědělství ČR, a pokud vše dobře dopadne, mohli by v Brništi s chovem pstruhů začít již v příštím roce. Na trh, zejména zahraniční, by jich měli dodávat kolem 600 tun ročně, což je zhruba tolik, kolik jich vyprodukuje v celé ČSFR dnes.

„Ich habe ein Paar Lederhandschuhe gefunden. Sind das vielleicht Ihre?“ „Nein, sie sehen zwar so aus wie meine, aber die können es nicht sein.“ „Ach — und warum nicht?“ „Weil ich meine verloren habe.“

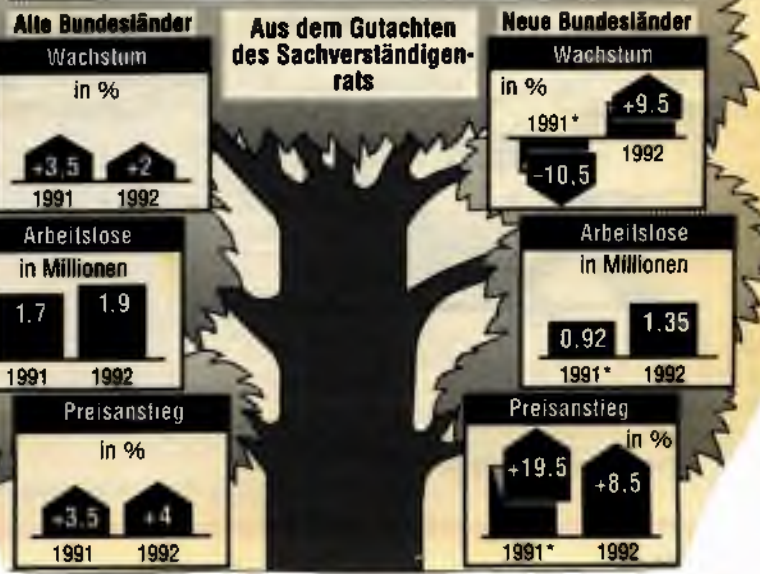
„LA HOLLERIN“ JE LEPOU...

„Unser Bundespräsident will wieder etwas zur Asylpolitik sagen.“

Sowjets wollten früher gehen
 PRAG, 6. Dezember (dpa). Die sowjetischen Soldaten, die nach der gewaltsamen Niederschlagung der Reformbestrebungen des „Prager Frühlings“ im August 1968 in der Tschechoslowakei stationiert wurden, hätten ursprünglich nur zwei Jahre im Land bleiben sollen. Das berichtet der damalige CSSR-Ministerpräsident Oldřich Čermík bei einer internationalen Konferenz in der Nähe Prags.

Wie die Prager Zeitung „Mlada fronta dnes“ am Freitag berichtete, sagte Čermík, im sogenannten Moskauer Protokoll, das von der damaligen CSSR-Führung unterzeichnet werden mußte, sei zwar kein konkretes Datum für den Abzug der Roten Armee bestimmt worden. Doch hätten CSSR-Präsident Ludvík Svoboda und der sowjetische KP-Chef Leonid Breschnew mündlich vereinbart, die sowjetischen Truppen sollten nach zwei Jahren abziehen. Statt dessen habe der nachfolgende Generalsekretär Gustav Husak 1970 mit Moskau die Stationierung der Roten Armee ohne zeitliche Begrenzung vereinbart. Erst Mitte 1991 verließ der letzte Sowjetsoldat die ČSFR.

Zweimal Konjunktur in Deutschland

PŘED 200 LETY ZEMŘEL WOLFGANG AMADEUS MOZART Amadeova pražská přítelkyně

V létě 1777 se jednadvacetiletý Wolfgang Amadeus Mozart chystá na další velké koncertní turné. V doprovodu matky měl v úmyslu zamířit na západ, do Mnichova, Mannheimu a Paříže, koncertovat tam, případně se ucházet o angažmá v některém z tamních hudebních těles. Přijemným vyrušením ze shonu příprav byl příjezd manželského páru Duška ze vzdálené Prahy, s nimiž se Mozartovi záhy seznámili a spřátelili. František Xaver Dušek byl vynikající klavírista, hudební pedagog a skladatel, jeho mladší manželka Josefa klavíristka a zpěvačka.

Narodila se 6. března 1754 v domě U bílé Duškovy Wolfganga Amadea do Prahy a jeho jednorozce na Staroměstském náměstí pozvaní později opakovali v korespondenci v Praze jako dcera lékárníka Antonina či; k první hudebníkově návštěvě Prahy Adama Hampachera a jeho manželky Marie Dominiky rozené Weiserové a byla pokřtěna jmény Františka Josefa. Po otčově smrti a prodeji lékárny se vdova s dcerou přestěhovaly do domu U černého slunce v Celetné ulici na Starém Městě. V té době Duška učitel hudby v předních pražských šlechtických a měšťanských rodinách. Vyučoval též mladou Josefu hře na klavír a snad i zpěvu a časem se přátelský vztah mezi učitelem a žačkou prohloubil ve vzájemnou úctu a lásku. Při sňatku 21. října 1776 bylo ženichovi pětadvacet let, nevěstě dvaadvacet, věkový rozdíl novomanželů tedy činil třiadvacet let. Na svatební cestu se vypravili asi o půl roku, k prarodičům nevěsty, Weiserům do Salcburku.

Tam byl František Xaver představen obchodnímu podnikateli a někdejšímu salcburskému starostovi Ignazi Antonu von Weiserovi a jeho manželce Marthé Therésii a pravděpodobně jejich prostřednictvím též rodině Mozartů. Otec Leopold byl houslistou a zástupcem kapelníka ve službách salcburského arcibiskupa, syn Wolfgang Amadeus byl instrumentalistou kapely, pro níž také komponoval. Na svém skladatelském kontě měl už kolem 250 skladeb a tento počet v létě 1777 rozšířil o další díla, recitativy Ah, lo previdi (Ach, tuším jsem to) s árií Ah t'involva ang'locchi s mletí (Ach, jád mi z očí), který pak věnoval Josefu. Snad už tehdy pozvali manžele do Vídně, kde se v roce 1781 seznámili s hraběnkou Marií Antonínou, která byla v té době v Praze a jejíž manžel byl v Praze a jejíž manžel byl v Praze a jejíž manžel byl v Praze...

Výzvu občanů již podepsalo 2 155 533 obyvatel ČSR, z toho 1,1 miliónu se přihlásilo k vyhlášení referenda a zbývajících na podporu návrhu prezidenta V. Havla ze 17. listopadu 1991. Podpis odvolalo 17 občanů.

taží a téma fugy z Brixho Rekviem c mol, které pak mistrně rozvedl. Pravděpodobně za návštěvy Bertramky zkomponoval pro hostitelku recitativu Bella mia fiamma, addio (v českém překladu vydaný s názvem Má lásko krásná, buď sbohem), z árií Resto o cara (Zůstaň, má lásko), rozepsaný pro soprán a jedenáctičlenný hudební soubor.

O čtyři roky později byl Mozart opět popatř a naposlady, v Praze, kde 6. září 1791 uvedl v další světové premiéře operu La clemenza di Tito. Tehdy zkomponoval árii pro bas a smyčce lo ti lascio sbohem), inspirovanou pravděpodobně myšlenkou na loučení s Josefou. Několik týdnů po návratu do Vídně Mozart vážně onemocněl a 5. prosince 1791 zemřel. O osm let později skončil František Xaver Dušek.

Na počátku své umělecké dráhy zpívala Dušková árie J. G. Naumanna, později převážně Mozartova vokální díla, zmíněné recitativy s áriemi a dále árie z oper Idomeneo, Figarova svatba, Don Giovanni a La clemenza di Tito a další zpěvy, a stala se nadšenou propagátorkou jeho tvorby.

Koncem 18. století se majetkové poměry Dušků značně zhoršily. Příjímů nebylo mnoho, zato výdaje spojené s chorobou Františka Xavera, okázalou pohostinností a přílišnou dobrotinností, v níž zejména Josefa neznala rozumných mezí, a nákladů stála na údržbu a provoz letního sídla narůstaly. Necelý rok po manželově skonu Josefa Bertramku s veškerým příslušenstvím prodala, vyrovnala dluhy a oddala se skromnému živobytí v malostranském bytě. Poslední léta žila zchudlá vdova z podpor pražských šlechticů, zejména hraběte Sternberka a Clam-Gallase. Zemřela 8. ledna 1842 v Praze ve věku necelých sedmdesáti let. K poslednímu odpočinku byla uložena do hrobu k manželovi na Všeobecném malostranském hřbitově (dnes na rozhraní Smichova a Košíř), poblíž hrobu velkých osobností české hudební minulosti, J. K. Kuchaře, V. Maška, J. V. Sticha, zva-

Obchodní výhody pro ČSR

WASHINGTON: Americký prezident G. Bush ve středu podepsal návrh zákona, který bude Maďarsko a ČSR skýtat stále výhody v obchodování s USA. Prezident při této příležitosti prohlásil, že schválení trvalé doležitosti nejvyšších výhod pro tyto země americkým Kongresem přispěje k pokroku, který Maďarsko a Československo udělaly na cestě k demokratické vládě a k tržnímu hospodářství. Návrh skýtá širší obchodní možnosti i třem pobaltským republikám a ruší pětiletý zákaz importu sovětských zlatých mincí do USA.

● V New Yorku bude dnes poříben nestor čs. diplomacie, bývalý spolupracovník E. Beneše a J. Masaryka, velvyslanc Československa u Spojených národů J. Papánek, který zemřel v sobotu ve věku 95 let. Jan Papánek patří rovněž k nositelům Masarykova řádu první třídy, který mu byl letos udělen prezidentem V. Havlem.

Rkopisný koncept Masarykovy washingtonské Deklarace nezávislosti Československa předal v budově Státního ústředního archívu do rukou ředitele Archívní správy ČR O. Sládka vedoucí Kanceláře prezidenta republiky K. Schwarzenberg. Slavnostní

ho aktu se zúčastnili premiér ČR P. Pithart. Přítomna byla velvyslankyně USA v ČSR S. Templeová-Blacková.

Zpěvačka Josefa Dušková rozená Hampachová (1754—1824). Rytina J. F. A. Clara z roku 1796 podle předlohy J. F. Haaka.
Foto: archív

ného Giovanni Puntio, J. J. Strobacha, V. J. Tomáška a J. N. A. Vítkáka. Pražské noviny Duškovou přirovnávaly ke »slavtce, která zpívá jen málokdy, ale svými úspornými, půvabným zpěvem si získává více chvály, než si vycvičká skřivan za tři čtvrtě roku.«

V dobových novinových zprávách, státech, denících a korespondenci vrstevníků byla Josefa Dušková charakterizována jako »známá, oblíbená, zkušena, nadaná, velká, výborná, z nejmznamenitějších, slavná vlastenecká zpěvačka, mistrně zpěvu, naše přední umělkyně, mistryně zpěvu, hesel a životopisných, statí pak stručně připojují, že byla »přítečkyní a pražskou hostitelkou Wolfganga Amadea Mozarta.«

Zloději mrkli na drát

(čre): Policie v západních Čechách se v listopadu zabývala 44 případy krádeží polotovary i odpadů z mědi. Skody přetvořily 800 000 Kčs. Motivem této trestné činnosti je výhodná nákupní cena mědi — u nás 30 Kčs, v Německu až čtyři marky za kilogram. V Rozvadově zadžezili celnici během listopadu pašovaných 1300 kg zmíněného kovu. Odvaha zlodějů stále stoupá. U Losině (okr. Píseň-jih) odřizil v posledních dnech přímo ze stožárů 1,5 kilometrů dlouhý kus vedení.

...A ODMRKL HO KOUSEK...

Bohuslav Martinu zum 100. Geburtstag

Bohuslav Martinu, dessen 100. Geburtstag wir am 8. Dezember feiern, ist ein nur in den letzten Jahren stärker aufgeführter Komponist, der wie ein Filter die Kraftströme, Spannungspole der ersten beiden Drittel unseres Jahrhunderts wie nur noch Karol Szymanowski zu einem schillernden, facettenreichen Stimmungsbaremeter aufgedogen hat. Bezeichnend für seine grundlegende Charakteristik ist, daß er als ein heimatloser Kosmopolit sich von dieser typisch tschechischen Heimatverbundenheit nie ganz losreißen konnte und das in Form einer ganz spezifischen Zerrissenheit auch den Hörer spüren läßt. In der ersten Exilantenphase, den Pariser Jahren, ist davon hauptsächlich der eigenständige Umgang mit Harmonik und die bizarre Ausdeutung von Genreprinzipien evident geblieben: Die vielen Werktitel, die um Concerto grosso, Partita, Ricercar, Serenade, Suite oder Sinfonietta kreisen, lassen eine Auseinandersetzung mit den neoklassizistischen Formvorstellungen der Groupe des Six erkennen. Der Tripelkonzerte z. B. hat sich das Göbel-Trio mit der Filharmonia Pomorska unter Takao Ukigaya angenommen. Sie spielen sie mit einer pointierten, geradlinigen Durchschlagskraft, als ob es keine andere Deutungsmöglichkeit gäbe. Im Andante des Tripelkonzerts tastet sich das Thema nach verhaltenem Klavierintro gravitativ in Viertonschritten vor, die als Höhepunkt in ein Des-Dur-Floating der Celli münden, vom Klavier immerzu in kurzatmigen Stakkato-Grundierungen vor einem Aufgehen ins Pastose aufgehalten. Die drei anderen Allegro-Sätze gestalten immer in bitonalen energetischen Zickzack-Kurven ein Formgefüge, das an barocke Metrik-Umrise sich anlehnt, aber selbstverständlich von rabiater Harmonik geschärft wird.

Nicht von ungefähr, da durchaus im motivisch-intervallischen Umfeld der Tripelkonzerte angesiedelt, wurde das sinfonische Allegro „La Bagarre“, eine Art einsätzliche Programmmusik mit freier dreiteiliger Liedform, in die CD aufgenommen. Es gehört zu einer Reihe von Werken, die der damaligen Futurismus-Euphorie bzw. Technik-Faszination entspringen sind: Obwohl das Werk vorher vollendet wurde, machte Martinu einen Vermerk nach Lindberghs sensationellem Ozeanflug und der Reaktion einer begeistertsten Menge. Das dynamische Beckenaufzischen könnte als kurzer Aufprall bei der Landung gedeutet werden.

Wer das Tripelkonzert mit dem in gleicher Besetzung und Haupttonart entstandenen Tripelconcertino vergleicht, wird feststellen müssen, daß die Prägnanz und der Tiefgang der beiden ersten Sätze des Concerts sich nicht ganz messen können mit dem eher zügigeren, aber auch gemäßigeren Impetus des Concertinos, das in aller Eile entstanden ist und von dem frischen Musikantentum des weltläufigen Tschechen zeugt.

War Martinu in seiner ersten Exilantenphase, in den Pariser Jahren, noch sehr geradlinig-kraftvoll, so blieben die Flucht vor der Invasion der Nationalsozialisten und ein zweiter Antonin Dvorak in der Neuen Welt nicht ohne Spuren auf die fragile Gesamtausrichtung. Bohuslav Martinu hat dieses Schwanken zwischen verzerrter Groteske, bizarrer Sprunghaftigkeit, euphorisch-unmotivierten Aufschwüngen, fahler, traumatischer Ausweglosigkeit, idyllischen, pastoralen Strömen und der Gewißheit, daß letztendlich das Leben nichts anderes als ein Lotteriespiel an permanenten Wandlungen (Metamorphosen) hervorbringt, zwischen die komplexen Harmonien, die den Boden der erweiterten Tonalität nie überschreiten und einer metrischen Asymmetrie, in der Bewegungsabläufe von hek-

tisch vorangetriebener Motorik und erschöpft ausgeatmetem Innehalten, Pausieren pendeln, als immer vieldeutige Musikphilosophie übertragen. Wenn überhaupt ein Werturteil über seine Sinfonen gerechtfertigt ist, dann erschließt sich der umschließende Reim dieser Werkgruppe, die 1. und 6. Sinfonie, als der vielsagendste.

Im ersten Satz der 1. Sinfonie kräuseln zu Grundierungen Arpeggios in ätherische Höhen auf, das schwankende Hauptthema kristallisiert sich heraus, das sogleich vom Blech in den Schwitzkasten genommen wird, bis die Dynamik z. B. über das subtil figurierende Klavier einer dezent-impressionistischen Durchführungstextur weicht, zu der auch die Stelle in den tiefen Registern gehört. Dann stürzen die dynamischen Lawinen wieder herein; zusammen mit den Arpeggios vom Intro und Streichern sorgen sie für einen friedvollen Ausklang.

Eine Persiflage martialischer Tschechenrhythmen in Anbetracht des 2. Weltkriegs mit seinen Militäraufmärschen bildet das Allegro. Eine wehmütige Oboenkantilene, wieder versetzt mit abgründigen Arpeggios, drückt die Trauer über die bedrohliche Zeit aus.

Ein expressives Largo kennzeichnet ein verhaltenes Strömen, das immer den Zug zum Innehalten, zur Kurzzäsur an sich hat, vom ohnmächtigen Blech-Aufbäumen entschieden aufgerüttelt.

Der schnippische Zug zur Groteske, zum Antonin Dvorak in distanzierter Position, impliziert den naturseligen, folkloristischen Stimmungsbezirk des Allegro-Finalsatzes.

Claus-Peter Flor ist gegenüber Neeme Järvi, der sehr akkurat musizieren läßt, viel entscheidender der Sprung in die doppelböde Sicht der Partitur gelungen, die seit Gustav Mahler Hauptanliegen jedes noch tonal orientierten Sinfonikers ist. Auch arbeitet er die filigranen Bausteine, z. B. das als Koloratur eingesetzte Klavier, transparenter heraus und kommt so zu einem zeichnerisch-feinschraffierten Aquarell.

Bei der slawischen Musik für Cello und Klavier (CD-Edition) liegen die Berührungspunkte nicht nur bei „Märchen“ von Leos Janacek und den „Variationen über ein slowakisches Thema“ von Bohuslav Martinu, sondern auch versteckt bei der Sonate C-Dur op. 119 von Sergej Prokofiew auf Intervallannäherungen an die tschechische oder allgemeine slawische Volksmelodik. Die Satzcharaktere wechseln oft innerhalb eines Satzes von rhythmisch-pointierten Passagen zu lyrisch-kantablen Linienführungen.

Betont archaisierende kirchentonale Wendungen lassen bei dem eher rabiaturburlesk zur Sache gehenden Concertino für Cello und Kammerorchester von Bohuslav Martinu aufhorchen. Dafür erscheinen bei der Edition „1924“, die dieses Kompositionsjahr auf Kammerorchesterbasis ausreichend würdigt, die Beiträge von dem Jean-Cocteau-Filmkomponisten Georges Auric und „Psyche“ von Manuel de Falla als lyrisch-verhaltene Bläseremanationen – Kontrastbildungen zu dem doch mittlerweile sehr anachronistisch wirkenden „The Daniel jazz“ von Gruenberg, eine zwar damals schon komisch gemeinte, jetzt aber noch grotesker wirkende Annäherung an den sinfonischen Jazz durch George Gershwin.

Ein doch sehr abgerundetes Werk liegt bei dem viertelstündigen Oboenkonzert von Martinu vor. Von der fanfarenartigen Prägnanz des Kopfsatzes zur klangschwelgerischen Elegie des Mittelsatzes bis zum heftigen Allegro-Schlusssatz reichen die Akzente.

Das „Rhapsody-Concerto“ von Bohuslav Martinu führt einen heimatssüchtigen Tschechen vor, der in weitge-

spannten Bögen, stockend-eiegischen Schüben und ab und zu virtuosen Zwischenspurts zwei relativ langsame Satzcharaktere durchgestaltet.

Im Vergleich der beiden Einspielungen der „Trauermusik für Viola und Streicher“ von Paul Hindemith wird die Interpretation horizontal-tragisch in die Länge gezogen bei der San Francisco Symphony unter Herbert Blomstedt, während sie bei unserer Viola-Edition vertikal von den Mittelstimmen und Tiefen durchleuchtet wird, dabei mit kräftigerem Strich.

VOLKER KÜHNE

Diskographie

- 1) Tripelkonzerte; La Bagarre; Göbel Trio Berlin & Filharmonia Pomorska/Takao Ukigaya; Thorofon.
- 2) Sinfonien 1 & 2; Bamberger Sinfoniker/Neeme Järvi; BIS/DISCO CENTER Kassel.
- 4) Sinfonien 1 & 2; Berlin Symphony Orch./Claus Peter Flor; RCA VICTOR/BMG.
- 5) Sinfonien 5 & 6; Berlin Symphony Orch./Claus Peter Flor; RCA VICTOR/BMG.
- 6) Slawische Musik für Cello und Klavier, Dietrich Panke (Cello), Viola Mokrosch (Klavier); Vengo/Fono Münster.
- 7) 1924; Harmonia Ensemble/Giuseppe Grazioli; AS DISC/Fono Münster.
- 8) Oboenkonzerte von Krommer, Hummel & Martinu; Pierre W. Feit; Oboe & Bamberger Sinfoniker/Martin Turnovsky; Aulos/Fono Münster.
- 9) Werke für Bratsche und Orchester, Ronald Golan; Viola & MIT Symphony Orchestra/David Epstein; Pantheon/Fono Münster.

Američanka nám věří

(Zr): Americká novinárka a spisovatelka Marcia Davenportová, elegantní a energická, plná zájmu o naši zemi, o její demokratický vývoj, je opět v Praze. Poprvé sem přijela v roce 1930 a od té doby navštívila Československo mnohokrát, v letech 1945–1948 dokonce v Praze, v Loretské ulici, bydlela. Byla dlouholetou přítelkyní čs. ministra zahraničí Jana Masaryka, jehož památce věnovala knížku vzpomínek Jan Masaryk – Poslední portrét, která vyšla ke konci 60. let v USA a letos na podzim konečně také u nás, v nakladatelství Panorama. Na tiskové besedě paní Davenportová řekla, že vždy sledovala vývoj v Československu velmi pozorně, i nyní zná naše problémy a nedostatky, ale věří, že je Československo, které patří k nejkulturnějším a nejcivilizovanějším zemím v Evropě, rychle překoná. „Nejdůležitější je, že jste se stali pány vlastního osudu, že o vás už nikdo nemůže rozhodovat bez vás.“ O Československo je v USA velký zájem, který, jak paní Davenportová věří, vyústí v konkrétní hospodářskou pomoc a spolupráci.

Zatím nemáme šanci

PARIZ: Evropské společenství nemůže v současné době ani v dohledné budoucnosti mezi sebe přijmout ostatní země kontinentu, protože by to narušilo jejich finanční a institucionální strukturu a mohly by se stát pouhou „zónou svobodného obchodu“. V přednášce, kterou přednesl na vysoké obchodní škole na pařížském předměstí Jouy-en-Josas, to včera uvedl německý kancléř H. Kohl. Dále vyslovil názor, že členy ES by se do poloviny devadesátých let mohly stát snad jen Rakousko a Švédsko, případně ještě nějaký další stát Evropského sdružení volného obchodu, nejspíše Finsko. Bonnský kancléř tak reagoval na obavy Francie, že Německo hodlá

Trezorové boxy jsou chráněny špičkovou bezpečnostní technikou a v neposlední řadě i vysokou pojistkou. Boxy lze využít také ke krátkodobému skladování drahého zboží. (Luf): V pražském Paláci kultury zahájili v těchto dnech provoz tzv. safe car boxů, což je maximálně bezpečný způsob parkování i nejdražších osobních a dodávkových vozů i včetně ve vozecch uložených věcí.)

zval Velkou Británii, když řekl, že někteří v Evropě si možná podobný postup při sjednocování kontinentu tajně přejí, Německo a Francie však nikoliv. o urychlené rozšíření ES o země východní Evropy, především Polska, CSFR a Maďarska. Podle tiskové agentury Reuter ve své přednášce naopak nepřijímá

Příspěvek společnému státu

»Alternativa slovenského rozpočtu je pro nás dolní hranicí, pod kterou při existujícím státoprávním a ekonomickém uspořádání nemůžeme jít. Pokud bychom měli jít pod tento stav, museli bychom vyhlásit na Slovensku tzv. ekonomický výjimečný stav se všemi z toho vyplývajícími důsledky,« řekl před včerejším jednáním o rozpočtech v Brně slovenský premiér J. Čarnogurský.

Na závěr více než tříhodinového jednání bylo přijato komuniké, ve kterém prezident V. Havel, V. Klaus, P. Pithart a J. Čarnogurský vyjádřili společnou vůli k vyřešení současného rozpočtového problému ještě během prosince, aby nedošlo k rozpočtovému provizoriu. Účastníci schůzky se shodli na návrhu, který bezprostředně předloží všem třem vládám. Jeho podstata spočívá v posílení rozpočtů obou republik na úkor rozpočtu federace formou jednorázové dotace ve výši 5 mld. Kčs, která bude rozdělena v poměru odpovídajícím počtu obyvatel (3,3 mld. pro rozpočet ČR a 1,7 mld. Kčs pro rozpočet SR).

V úvodu tiskové konference vysvětlil V. Havel svou účast na jednání: »Zúčastnil jsem se jednak proto, že M. Čalfa je v zahraničí, a hlavně proto, že jednání o rozpočtech není věc ryze finanční či technická, ale je to v této chvíli věc navýšost politická,« řekl. Dále Václav Havel vyjádřil přesvědčení, že rozpočty vypracované podle tohoto klíče naleznou příznivou odezvu ve všech třech parlamentech. P. Pithart uvedl, že i po posílení českého rozpočtu chybí 600 mil. Kčs. »Tato částku pokládám

za přijatelný kompromis o náš příspěvek rozhodování. Za zásadní obrat při sestavování rozpočtu označil P. Pithart i V. Klaus fakt, že v příštím roce budou celkové rozpočtové výdaje na jednoho obyvatele v ČR poprvé vyšší než v SR — podle propočtů o 323 Kčs.

Mlčet je jen někdy zlato

V souvislosti se zprávou z Bukurešti, že přes padesát rumunských intelektuálů vyzvalo prezidenta a vládu k usnutí svrchovanosti těch jugoslávských republik, které o to požádaly nebo požádají, je zvlášť zajímavé to, co napsal v sobotu německý list Frankfurter Allgemeine Zeitung: Charta 77 a její iniciátoři, kteří jsou dnes ve vysokých státních funkcích, nyní náhle v záležitostech politické morálky mlčí — uvedl a poukázal na čs. oficiální politiku ve vztahu k dění v Jugoslávii. Autor článku, český spisovatel Ota Filip, vytýká pražským intelektuálům, že jsou zahanbujícím způsobem zdrženliví. Řekl bych, že se není čemu divit, pokud budou čs. zahraniční politiku ovlivňovat či určovat dřívější takzvaní reformní komunisté, lidé třeba velmi schopní, ale poplání své spjatosti s tím, co nejvýrazněji ztělesňuje M. Gorbačov, tento »Car Michail Bezzemak«, jak ho trefně nazval jeden německý kolega. Víím, jak ministr zahraničí J. Dienstbier váhal nad Pobaltím a váhá nad Slovinskem a Chorvatskem, a omímá si představit, že bude váhat nad ukrajinským státem, který Polako a Maďarsko už uznaly. Ani jsem se moc nedivil, když mi televize v úterý večer strčila před oči jako experta na ukrajinskou problematiku politologa prof. Z. Mlynáře, bývalého tajemníka ÚV KSČ a Gorbačovova spolužáka. Zdá se mi, že jde přinejmenším o směsici snilkovství a podivného, těžko pochopitelného velikášství, které na mne číhá ze sjevné touhy, aby Československo promlouvalo vždy stejným hlasem jako celý svět nebo jeho převážná část. V praxi to ovšem vypadá jako nedostatek realismu a neschopnost zaujmout vlastní postoj.

Nakonec získalo Slovensko

Jt delší čas není žádným tajemstvím, že převážná část příjmů federálního rozpočtu přichází z České republiky a rozhodně ne v poměru dva ku jedné, jak by to mělo odpovídat počtu obyvatel Čech a Moravy na straně jedné a Slovenska na straně druhé. Proto nebyl ani nelogický nedávný požadavek české vlády rozdělit společné příjmy mezi federaci a oběma republikami jiným poměrem, než bylo dohodnuto v Bratislavě, a to o 1,5 procenta ve prospěch českého rozpočtu. Šlo o 5,4 miliardy korun, které česká vláda potřebuje na nezbytné výdaje ve zdravotnictví, školství, na policii a pitnou vodu. Českou vládu podpořila Česká národní rada a s touto podporou přijel včera do Brna na setkání s místopředsedou vlády a ministrem financí ČSFR V. Klausem, který zastupoval premiéra M. Čalfa, a předsedou vlády SR J. Čarnogurským P. Pithart. Jednání, kterého se zúčastnil i prezident V. Havel, vyústilo v jakési kompromisní řešení. Federace sice poskytne formou jednorázové dotace pět miliard korun, ale ze České republiky, nýbrž oběma, a to podle počtu obyvatel. Rozpočet ČR tedy bude posílen částkou 3,3 miliardy korun, Slovenská republika, jejíž vláda plně akceptovala již předchozí dělení z Bratislavy, dostane 1,7 miliardy. Jde tak trochu o šalamounské řešení. Federace sice bude o 5 miliard chudší, Česká republika je však celé neziská, takže postup české reprezentace nepomohl nejvíce reprezentaci slovenské. Nyní bude záležet na tom, zda vlády včerejší návrh schválí. A co řekl k výsledkům brněnské schůzky P. Pithart? Vyslovil přesvědčení, že vláda České republiky závěry komuniké přijme. Zdůraznil však, že z požadované částky chybí českému rozpočtu ještě 600 milionů korun. Připustil však, že existují možnosti, jak se úspornými opatřeními k této sumě dobrat.

JAK JINAK!

SEX A POLITIKA

Intimní život člověka lze logicky spojit s čímkoliv, proč tedy ne s politikou, zvláště, je-li zde motivace tak ušlechtilá, jako je zájem o lidské zdraví. Ministr zdravotnictví pan Bojar onehdy vztlétl v balónu nad pražské Staroměstské náměstí a na zem i do lidských, často i dětských dlaní, se snáhely balíčky kondomů jakožto ochrany proti chorobě zvané AIDS. V některých čtenářích tato akce vzbudila pohoršení. Řekl bych, že spíše jde o trochu svérázný přístup k problematice a že — pokud lidé neodolávají pokušení mimomanželského či mimopartnerského styku — je lepší hřešit s pomůckou než bez ní, neboť hřích zůstane hříchem, ale riziko je menší. Jde jen o to, zda pan ministr by neměl vedle uvedených kratochvilné akce věnovat problémům zdravotnictví pozornost i z jiného úhlu než pohledem z balónu. Třeba si povšimnout narůstající prostituce a vedle toho také vybavení pražských venerologických pracovišť, která varují nejen svými statistikami, ale rovněž technickou úrovní a postavením ve zdravotnické hierarchii. Či platům lékařů, jejichž požitky silně pokukávají za příjmy řidičů, lakýrníků či opravářů plynových kotlů. Čímž nechceme říci, že by se pan ministr v zaměstnání nudil; jeho práce je záslužná a v dané situaci velmi obtížná, rozdávat pomůcky také nebylo jen libivým gestem. Ale když ono by bylo spíše zapotřebí účinných a zcela konkrétních kroků, na čas i peníze náročnějších než ona spíše reklamní akce na Staroměstském náměstí...

BEZDÍ VÍCEHO LIDSKÉ VÁŽNĚ...

INVENCE NEBO...

Nedávné tragické události v Leopoldově doslova otřáslý naší veřejností. V četných peticích se občané v těchto dnech vyslovují pro maximální SLOVO
DO
PRANICE!
zostření vězeňského režimu a urychlené obnovení trestu smrti. Jak jsme se dozvěděli na včerejší tiskovce od ministra spravedlnosti ČR L. Richtera, nechybějí ani požadavky veřejného lynče či (a teď se prosím podržte) kastrace nebo sterilizace některých, zejména těžkých zločinců. K poněkud »mírnějším« požadavkům patří mj. i vyhlášení referenda o zavedení trestu smrti... Jistě, v této chvíli o jeho výsledku nemusíme pochybovat, podobně jako o výsledku referenda ohledně zvýšení minimální mzdy či přídávky na děti. Pochybnosti však spíše lze vyslovit nad legislativní a technickou stránkou zabezpečení našich věznic. Namísto použití krajních prostředků by možná bylo na místě přísné dodržování služebních povinností příslušníků vězeňského sboru a zásadní diferenciace odsouzených podle míry provinění. Sečteno a podtrženo — pokud budou sami pachatelé dozorci křesťními jmény či mírně řečeno hanlivými přezdívkami (o tom jsme se přesvědčili při nedávné návštěvě ve věznici na Pankráci), těžko můžeme očekávat změnu k lepšímu. V tomto případě totiž nepomohou ani tísňové hlášení, detektory kovů nebo elektrické šokové pandraky, které coby novum naše věznice právě zavádějí.

Prodali jsme Škodovku

PLZEŇ: Volba firmy Siemens jako partnera pro energetickou divizi plzeňské a pražské Škodovky znamená likvidaci dalšího vývoje výrobků značky Škoda. Uvádí to v dopise místopředsedovi České vlády J. Stráskému skupina expertů z oboru energetiky. Nový společný podnikatelský celek Škoda Energo je součástí Siemens. Nebude tedy působit na našem trhu jako reprezentant čs. průmyslu, jak se původně zamýšlelo. Uzavřená dohoda je pouhým prodejem nejvýhodnější části majetku zahraničnímu majiteli. Obě akciové společnosti Škoda tak ztrácejí uznávanou pozici dodavatele celých elektráren a jejich hlavních komponent na světovém trhu, což má negativní důsledky i pro další čs. podniky. Při rozhodování o výběru zahraničního partnera byla představenstva obou akciových společností Škoda nekompromisně postavena před fakt, že mohou rozhodnout pouze mezi firmou Asea Brown Boveri a Siemens, i když pražská Škodovka původně uvažovala o americké firmě Westinghouse, která je z hlediska technologie, přístupu na světové trhy i technické samostatnosti výhodnější. Proto skupina navrhuje, aby se schválení dohody ve vládě odložilo do přijetí privatizačního projektu.

PRODALI JSME PRŮDU, PRODALI JSME HO, PRODALI JSME HO V NOCI...

Pozor na obzvlášť nebezpečného diktátora - Václava Havla!

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Týden se s týdnem sešel a mnou zase lomcuje vztek a zoufalost bezmoci - a tak s chutí do dnešního komentáře. Na Slovensku je všechno jinak! Čím dál víc si uvědomuji rozdíl mentality našich dvou národů. Hraniční čára za Břeclaví, oddělující Východ od Západu je stále výraznější a nabývá konkrétní podoby. Je už málo Čechů, kteří by si to neuvědomovali. Teprve teď se dozvídáme, že na Slovensku je výhodné být nezaměstnaným! Že docházelo k souběhům odstupu a podpory v nezaměstnanosti, pro toho méně bystrého vyložit: tumáš robotníku pětíměstní plat jako odstupné a hned (tedy současně!) ti začneme vyplácet podporu v nezaměstnanosti! No - nazvěme to slovenské specifikum. Konečně tedy my Češi začínáme chápat, co jsou to ta slovenská specifika! A já se ptám české vlády: **Jak to, že se skutečnost takovýchto dimenzí naši občané dozvídají až dnes, kdy se začíná dělit měsíc na rok 1992?**

Ptám se tedy také federální vlády, jak je to možné? Začínají se dělit peníze a už je to tady! Solte, solte Čechům! Mluví se najednou o politické záležitosti, dělení peněz je **politická záležitost!** A kručá a heleho! Najednou: **mluví se o solidaritě federace!** A kručá a heleho! Pragocentrismus jen zírá, vlastně my zíráme, vy zíráte. Slovenští občané budou platit část svých daní ve Slovenské republice, neboť požívají výsady tamních vymožeností. A kručá a heleho! **A DAK MŮVA Šušovice** požívající darů země moravské bude pro změnu platit daně v Bratislavě! Pochopil jsem to správně? Obávám se, že ano!

Je toho skutečně stále více, co nedokáže Čechům vsítat a pochopit. Ján Čarnogurský potvrdil, že si žertovnou přezdívku mladý Husák plně zaslouží. Vraceje se z pohřbu svého vězňáka prohlásil: *...v politice to obvykle bývá, že nejsou jenom kladné a záporné rysy daného politika, obvykle se jedná o jejich určitou kombinaci. V tomto případě však funkce, které Gustav Husák zastával v průběhu svého života, i to, co vykonal, bylo pro mě dostatečným odůvodněním, abychom si ho uctili jako člověka, jako politika i jako představitele tohoto státu (citát z LN).* My zíráme, vy zíráte! V tomto případě zíráme, až nám bulvy lezou z důlků, přečtete si výše uvedenou citaci znovu, ne, nepřehlédli jste se - je to opravdu tak! V případě, že šlo o žert, který jsem nepochopil, doporučuji, aby ČNR držela minutu ticha za Antonína Novotného, známého Slovakobijce, a to ze stejných výše uvedených důvodů...

A protože nám náš pan premiér už zase máslovatí, hájí českou politiku osamělí rytíři typu Jana Rumla a pana Kalvody. Držte se hoši! Nedejte nás! A pro pana Pitharta malá ukážka z Kanady, jak to má vypadat v praxi: *Není možné být jen částečným Kanadánem, prohlásil kanadský premiér Brian Mulroney v posledních dnech na adresu Quebeckých separatistů. Mulroney zahájil ostrou kampaň především na ekonomické frontě - pokud se obyvatelé převážně frankofonní provincie rozhodnou pro nezávislost, zbytek Kanady se postará o to, aby rozvod přinesl Quebecu vážné ekonomické i jiné ztráty. Říkají, že Kanada je pro ně nepřijatelná, ale chtějí si nechat kanadské pasy a zachovat výhody ekonomické unie. Není však možné si vybrat - tohleto si vezmu a tohle nechci!* (LN 23/11)

Mulroney navíc vyhlásil, že v případě vítězství separatistů v referendu by ústřední vláda rovněž nepostoupila provinciím celé její dnešní území.

Co říkáte, pane Pithart, není to inspirující hlas civilizovaného světa? Přestaňte se mrskat důtkama a švihněte s nima taky trochu kolem sebe! Uvědomte si sly české politiky. Většina obyvatel Slovenska je totiž opravdu pro udržení federace, a proto jsem Vás chtěl upozornit (pokud jste si dosud nevsiml): **jak jde o peníze, slovenský separatismus přechodně slabne!** Využijte toho tedy, prosím, ve prospěch Čechů i všech rozumně uvažujících Slováků!

Kdyby měli pánové Mečiar, Kňažko a Prokeš oči k vidění a uši k slyšení, všimli by si, že slovenští podnikatelé začínají ukládat své úspory v českých zemích a kupují si u nás domy a byty. Starostové obcí, kteří se potýkají s vyhlášeností a devastací celých oblastí, připravte se na příjezd slovenské emigrace - jedná se o pracovní i duchovní elitu, která bude k prospěchu každého regionu! Nebude se jednat o národnostní menšinu, budou to prostě občané tohoto státu, který budeme moci dále nazývat Československem a jeho občany Českoslováky.

Na závěr něco, nad čím již skutečně zůstává rozum stát. Někteří poslanci mají obavy, aby se nám z pana prezidenta nestal diktátor! Sleduji ho s láskou a jeho projevy, ať čtené či psané, přijímám s úctou. Ač jsem průměrné inteligence, jsem si jist, že nebezpečí, že by se nám Havel změnil v Pinocheta, je zcela absurdní. S jakou opatrností (nebo si dobře uvědomuje, že v padesáti procentech mluví k biblům) formuluje Václav Havel své požadavky a jedním dechem nabízí jejich záruky proti zneužití v budoucnosti a přechodnost, kterou vyvolává současná situace! V televizi prohlásil Jaroslav Šabata, že sice měl velké obavy, ale že ho návštěva u pana prezidenta uklidnila. Chudáci! Jak málo znáte svého prezidenta.

Velké obavy mám zato ale z Vás, pane Šabata, a ty se potvrdily právě tím, že jste se lekl Václava Havla! Česká vláda, jak víme z tisku, je rozhořčena prohlášením, které o vás veřejně učinil Jan Ruml. Jak už je v části naší vlády běžné, její rozhořčení směřuje jinam, než by mělo! **Pane Ruml, moc Vás prosím, rozhořčujte je i nadále!**

Připravujeme návrh zákona (řekl mi minulý týden jeden z mála dobrých poslanců), aby nemohli poslanci zneužívat svých funkcí pro kšeftování, šmelinu a korupci. Uvidíš, řekl mi poslanec, že ten zákon neschválíme! Je to výmluvné a nepřímé přiznání. Jeda svým Favoritem po Národní třídě, minul mě bojovník 17. listopadu a člen komise, která nic nevyšetřila, v nejdražším BMW. Bojuji ve svých člancích proti závisti, zlobě a české malosti, a tak bych to chtěl raději vysvětlit. Jezdíte si kdokoli v čem chcete, já Vám to přeju a moje poznámka rozhodně není žádným obviněním. Nepřijetí zákona o souběhu funkcí už ale takovým obviněním bude!

Ale pozor, soudruzi, na pana prezidenta, který se pokouší uchvátit moc! Buďte bdělí jako Julek! Už v duchu vidím diktátora Havla, jak v hradním sklepení mučí bojovníky za samosprávnou Moravu. A já se, pane prezidente, první veřejně hlásím, že Vám budu nazhavovat kleště!

(čre): V Brně v úterý dopadli 46letého soukromého podnikatele, který po zaregistrování u městského soudu v květnu letošního roku uzavřel smlouvu o poskytnutí úvěru u Investiční banky ve výši 15 milionů korun. Odvědné si v rozporu s ústředními podmínkami vyzvedl v září až listopadu 2 380 000 Kčs a použil je pro svoji potřebu a na úhradu dluhu v zahraniční

Chvíle nepozornosti stála Národní knihovnu málem 1 300 000 korun. V této části totiž odnesl staré tisky ze skladu v Nučicích (okr. Praha-západ) 27letý muž. Odemkl si křídlo, které uklízečka nechala bez dozoru. Zlodějí část knih prodal antikvariátu na Václavském náměstí, ostatní knihy v ceně přes milion korun policisté zajistili v jeho bydlíšti.

K nejvýraznějším poklesům došlo v zemědělství, dopravě a komplexní bytové výstavbě. Úroveň loňského roku nebylo dosaženo ani v investičních zaměřeních na ochranu životního prostředí (o 16 proc. méně než v minulém roce).

Dokonečnu ne (č. 922(x) UPRAVOVANO

Čs. konzulát na Podkarpatské Rusi?

PRAHA: Možnost otevření čs. konzulátu na teritoriu Podkarpatské Rusi není vyloučena, pokud o to bude dostatečný zájem, prohlásil v rozhovoru se zpravodajem ČSTK šéf čs. diplomacie Jiří Dienstbier. Na otázku, zda lze uvažovat o navrácení Podkarpatské Rusi, uvedl, že Československo je vážně mezinárodními konvencemi a závaznými Helsinským aktem, a proto se nedomnívá, že řešení problémů spočívá ve změnách hranic, ale v jejich postupném mizení. «Pokud by obyvatelé Podkarpatské Rusi měli takový zájem a projevíli jej demokratickým způsobem, lze o tom jednat s nimi i s ukrajinským vedením. Zatím však v této podobě projevů nebyl,» dodal ministr Dienstbier.

Wieder US-Waffen nach Osten

WASHINGTON, 8. Dezember (Reuter). US-Präsident George Bush hat am Wochenende ein seit 30 Jahren bestehendes Verbot von Waffenlieferungen an Polen, Ungarn und die Tschechoslowakei aufgehoben. In einem vom Präsidentsamt veröffentlichten Bericht hieß es, künftige Waffenlieferungen an die drei Länder würden die „Sicherheit der USA stärken und den Weltfrieden fördern“. Ein Vertreter des Präsidentsamtes sagte, die Entscheidung des Präsidenten sei notwendig gewesen, da die Länder Rüstungsgüter ersetzen müssten, die bislang von der Sowjetunion geliefert worden seien. High-Tech-Waffen würden aber nicht geliefert.

K smrti A. Warhola

New York - Proces proti newyorské nemocnici, v níž v roce 1987 zemřel slavný umělec a „král pop-artu“ Andy Warhol, začal u nejvyššího soudu v Manhattanu. Nejblíže příbuzní a právníci spravující pozůstalost Andy Warhola viní celkem 11 lidí - dva lékaře, zdravotnický personál a soukromou ošetrovatelku - ze zanedbaní povinné péče. Právní zástupce dvou bratrů Andy Warhola požaduje náhradu škody ve výši několika milionů dolarů. Andy Warhol zemřel 22. února 1987 po jednoduché operaci žlučníku v newyorské nemocnici na sřední zachát, při kterém mu nebyla včas poskytnuta pomoc.

letí již o 34,3 procenta. V kumulaci od začátku roku se rozsah investování snížil o 30 procent. K poklesu v investování došlo ve všech odvětvích národního hospodářství kromě energetiky, kde objem investic vzrostl proti loňskému období téměř o třetinu.

Investice klesají o 35 % dolů
Praha - Proti loňskému roku poklesly investice v ČR v I. čtvrtletí o 20,2 procenta, ve 2. čtvrtletí o 29 procent a ve 3. čtvrt-

● „Věřím, že nebude nikdy přesně vysvětlena smrt Jana Masaryka. To, co se stalo, bylo natolik zamotané a hned v počátku

porušené policií a státní bezpečností, že to už nikdo neobjasní,“ řekla včera v Praze novinářům na tiskové konferenci M. Davenportová, americká spisovatelka.

KDYBY NEUDĚL, SLOVENSKO BY NEDEĎILO...

Opozice prezidenta nepodpořila

Praha - Za účasti prezidenta republiky Václava Havla se včera v budově parlamentu sešlo politické grémium FS ČSFR.

V. Havel informoval poslance kluby o smyslu svých návrhů a odpověděl na jejich dotazy. Jednání nebyli přítomni členové SNR a proti předložení prezidenta aby ústavu ČSFR ratifikovaly národní rady vystoupili představitelé KDS. Čs. strana lidová přislíbila návrhům podmíněnou podporu. Zástupci slovenských klubů KDĽ, HZDS a SDL v přítomnosti prezidenta žádné stanovisko nezaujali.

Jako velmi smíšené charakterizoval své pocity poslanec P. Bratinka (ODA). Např. návrh týkající se možnosti rozpuštění parlamentu v případě, když se

neshodnou sněmovny na nějakém zákonu, označil za naprosto nepřijatelný.

„Budeme podporovat návrh na právo prezidenta vyhlásit referendum a návrh na rekonstrukci FS, který pokládáme za velice podstatný,“ řekl poslanec V. Benda (KDS). Ke své původně radikální reakci na prezidentův televizní projev uvedl, že se domníval, že prezidentova akce nepřispěje k uklidnění situace v zemi.

Na otázku, zda dnešní vystoupení Václava Havla v parlamentu pomůže otevřít cestu jeho návrhům k přijetí Jan Sokol(OH) odpověděl: „Snad ano.“

Obavy z přechodu nedostatků z jednání v Trenčianských Teplcích až do současnosti vyslovil K. Stome (ODS). Při této příležitosti řekl: „Musíme se ptát, zda ti, kteří na těchto jednáních hovořili, byli kompetentní hovořit ke státoprávnímu uspořádání a zejména nás musí zajímat, co z těchto jednání vzešlo.“ „Pro komunisty nepředstavuje žádný problém referendum,“ uvedl Jiří Svoboda (KSČM). Avšak v případě prezidentských dekretů se šéf komunistů vyslovil pro přísný charakter mimořádného zákonodárství.

(*) Předpokládá se, že rozsah investic za celý rok 1991 bude o 34 až 36 procent nižší než v roce 1990.

Aufgespießt:

„Wenn man statt vom Kriege nur noch vom Verteidigungsfall, nur noch von Defensivwaffen und vom Frieden als alleinigem Ernstfall spricht, darf man sich nicht wundern, wenn Soldaten nicht mehr wissen, wofür sie eigentlich da sind...“

Bundeswehr-Generalleutnant a. D. Werner Lange in der Zeitschrift „Europäische Sicherheit“, die früher „Europäische Wehrkunde“ hieß.

• NEJSTARŠÍM STROMEM v Japonsku je cedr, o němž se tvrdilo, že je starý 7200 let. Nedávno odborníci strom podrobili nejmodernějšími prostředky důkladnému průzkumu a zjistili, že je starý »jen« 2200 let.

V. Havel akcionářem

Kupónovou knížku včera zaregistroval prezident ČSFR Václav Havel v registračním místě poblíž svého bydliště na Střeleckém ostrově v Praze. Při této příležitosti řekl, že rychlou změnu vlastnictví považuje za nezbytnou. Zdůraznil, že při této změně nepochybně sehraje roli kupónová privatizace.

Kupóny bude prezident investovat prostřednictvím některého z privatizačních fondů.

PLAČATEK
VYTISKNUĽ PAN
VÁCLAV HO-RA...
ZA ČIROŽIKY VŠE!

• PTAČÍ TRUS na sedmi parabolických anténách japonských telekomunikací způsobuje vážné narušení spojení se spojovými družicemi. Holubi a vrabci sí v anténách zřizují hnízda a vrány klovou do vodičů a způsobují krátká spojení.

navštívte
1. ČESKO - SLOVENSKÝ
VÁNOČNÍ TRH
VE FRANKFURTU
DO 21. PROSINCE 1991
(MIMO NEDELE) OD 9 DO 18 30H.
* ČESKO-SLOVENSKÉ OBCHODNÍ CENTRUM
OEDER VEG 28, FRANKFURT 1
TEL. 069/169 62 618

VÁNOČNÍ PĚLIVO, KREMROLE,
SKLO, KERAMIKA, KOŽENÉ ZBOŽÍ,
REZBAŘSKÉ A V. ...

Dluží přes 17 miliónů
LIBEREC: Více než 17 miliónů korun dluží k 31. 10. Bytovému podniku města Liberce občané a organizace za dobrou teplo a teplé užitkové vody. Ředitel podniku V. Venclovský sdělil, že nejvíce dluží bytová družstva (více než 16 mil.), dalších 750 000 Kčs užívá telé nebytových prostor. Relativně nejméně jsou zadlužení nájemníci ve státních bytech (94 tisíc), nezaplátilo tudíž asi 230 domácností. Letošní předpokládané náklady na otop a teplou vodu se blíží k částce sto miliónů. Pokud podnik peníze nedostane, nebude schopen plátní tepleárně a dojde k omezení nebo i zastavení dodávek.

BODE CENA
"FUJI" NABÍ
"FUJI" ?

Módní slovník
COOL WOOL je výraz, který zavedl Mezinárodní vlnatý sekretariát pro tkaniny velmi lehké, ze stoprocentní vlny, vážící od 200 gramů, ve vzdušném a porézním provedení. Tyto tkaniny jsou určené na letní pánské obleky, dámské šaty a kostýmy. Název vznikl z anglického cool wool - chladivá vlna.
COUNTRY LOOK (čti kantrí luk) je styl sportovní módy, který se vyznačuje zrnitými, porézními tkaninami (například tvíd, fresco a šetlend). Vzory tkanin z nejrozmanitějších kár, tatarsá a rybí kosti jsou hlavními představiteli této módy dámských i pánských oděvů.
COUTURE (čti kutýr) je seskupení francouzských, konkrétně pařížských módních tvůrců oděvů, kteří vytvářejí dámskou módu, jež je inspirací pro svět módy. S touto formou rozvojem oděvního průmyslu však ztrácí své vedoucí postavení.
CYKLUS MÓDY je období, v němž se mění základní módní tendence oděvů, jeho sílueta, barevnost, struktura a vzor oděvních textilií. Jde o módní období neboli sezóny jaro-léto a podzim-zima.
CYLINDER je vysoký, tvrdý klobouk válcovitého tvaru, s rovným dnem a úzkou rovnou stříškou. Noší se ke společenským oděvům a fraku. Zhotovuje se z lesklé i matové hedvábné tkaniny nebo plsti. Již v 15. století byl součástí španělského módního oděvu.
(Zpracováno podle Malé encyklopedie textilií a oděvů Stanislava Teršila)

Dámské oděvy v country look.

stupci společnosti Fotomat, značný zájem je i o tzv. minilaby na vyvolávání filmů. Ze zhruba 220 u nás provozovaných jich více než 140 nese značku FUJI. V Praze 4, na Novodvorské 803, mají pro zájemce i vlastní školicí středisko. Opravují dokonce i fotoaparáty FUJI zakoupené v cizině a při zadání opravy zapůjčují i přístroj náhradní.

• TROPÍČTÍ pobřežní koráli při odlivu vylučují zvláštní látku chránící je před ultrafialovým slunečním zářením. Vědcům se podařilo tuto látku připravit uměle a nyní se z ní vyrábějí krémy proti opálení.

Zelená je barva Fuji
(kž): Charakteristicky zelenou barvu mají obaly k filmům a fotoaparátům japonské firmy FUJI PHOTO FILM, jejíž obrat

dělá 7 miliard dolarů ročně. Chce obstát i na našem trhu, o čemž svědčí fakt, že prostřednictvím distributora naší firmy FOTOMAT s. r. o. otevřela již pět středisek - v Praze, Brně, Bratislavě, Zlíně a v Košicích. Jak včera novináře informovali zá-

ABY VÍNO BYLO DOBRÉ...

Krátce nato, co už mohl svobodně přežít hranice, si to KAREL KRYL v některých kruzích pošťatil. Jeho dílko sarkasticky komentující události nazvané Timur a jeho parta u papežštějších papeže vyvolalo velmi nevlidný postoj. Vzpomínám si, že jeden renomovaný deník sedmačtyřicetiletého písničkáře, básníka, novináře a kreslíře, svým způsobem živou legendu, označil za nulu a niku, za člověka, jehož urážlivé vystupování je rozčarováním, zklamáním etc., etc. Přidal se i jeden z významných časopisů a skoro to vypadalo, že bratříčkovi začnou zavírat vrátka... Přituhlo naštěstí jen na chvíli. My jsme se spolu setkali v době, kdy okupované Československo opouštěli poslední vojáci, a později v evangelickém kostele, kde katolík Kryl vystupoval v roli kmotra. Před časem nám přivezl Maškary a vyprodané sály si broukaly s ním — od nejmladších po starší i nejstarší. A to je dobře. V jeho knížce, již si ráda listuji, se v redakčním dovětku píše, že všechny odchylky od současné pravopisné normy jsou výslovně na přání autora. Také já chci požádat laskavého čtenáře, aby na pravopisné odchylky v tomto rozhovoru hleděl shovívavě, protože uhlazené spisovný Kryl by byl všim možným, jenom ne tím Krylem, kterého máme rádi...

A ještě něco do úvodu. Když se teď v Praze a snad nejen v ní čile kšeftuje se symboly naší potupy, vzpomínám si na to, co mi zarecitoval ze své díny:

„Už táhnou hejna holubic se zelenými křídly

a klecť zbylo věru víc než snů, co v duši sídlí. Po čtvrtstoletí mlčení a půlstoletí strachu svou troufalostí zděšení plijeme na papachu. Děšť padá na sloup morový a zamořenou révu,

už táhnou koně kovoví z Augiádových chlévů a není, kdo by vykřídil. Vždyť rádcí samozvaní si pěstí staré zvyky dál

a kradou, lžou a žvaní. Jak ustrašení šakali po dvacet roků hnutí, my trpělivě čekali až vlci budou sytí. Už táhne smečka nažraná do tajgy hluchoněmé my, čekající na hrana teď o kosti se rveme...

Protože se k současné československé realitě vyjadřujete i nadále kriticky, zajímalo by mě, co vás na ní zněkudňuje nejvíc?

„Už mnohokrát jsem řekl, že nebudu dělat žádný interview a že si toho prostě nebudu všimát. Několikrát jsem jasně pojmenoval, co mi leze na nervy, a to trvá. Leze mi na nervy totéž a znova totéž. Ze se staré struktury daly do party s novými strukturami a kradou, lžou a žvaní. Ze nejsou určeny priority věcí, jak mají vycházet v normálním pořadí. Ze se hádáme o pitomosti, aniž by důležité věci byly zakřiveny. Ze tu postrádám spousty věcí, který už mohly být.“

Co například?

„Postrádám kvalitní soudy, ale taky finanční úřady a postihy za hospodářskou kriminalitu. Jako by se nás to netýkalo! Zajímavé... Hádáme se o to, jak se ten barák bude jmenovat, zatímco už nám spadl. Tohle všechno jsem říkal před devíti měsíci, před osmi měsíci, před pěti měsíci... a už mě nebaví se opakovat.“

Kdykoliv jste tady, dostáváte jednu a tu- též otázku. Vráťte se?

„Prosím vás, ujasněme si věci. Chci já do Československa, nebo Československo do Evropy?

Správná poznámka. A copak si vlastně o našem návratu do Evropy myslíte?

„Mám to už v jedné své písničce. Opřel se, bratříčku, cesta je rozbitá, budeme klopytat, zpátky už nemůžeme... Nevíte, jak líp bych to měl ještě formulovat?!“

Něco se nám daří rychleji, s něčím ne- jsme schopni pohnout z místa. Jak se vám, jako člověku žijícímu v zahraničí, to naše, použijí-li vašich slov, „klopýtání“ vlastně jeví?

„Musím vás hned opravit. Já nežiju v zahraničí! Já bydlím v Mnichově, ale žiju

dvacet let tady! To je totiž ten rozdíl, který nevzáli naši páni v potaz! Podle nich jsou totiž venku krajaní anebo emigranti. Absolutně opomenuli exil! Exulant žije si- ce v zahraničí, protože mu nic jiného nezbejvalo... a mezitím tam má existenci, práci, osobní vztahy... nicméně: jeho život se odehrává na půdě toho státu, onoho státu, ve kterém žije, kromě existence. Jeho život se odehrává tady!“

Já vím, že nové zákony asi spoustu lidí žijících mimo republiku rozezílly. Co o tom soudíte vy?

„To máte tak: udělal se jeden zákon, který popírá druhý. Je tu zákon o tom, zda se člověk může znova stát zdejším občanem, zákon, který u člověka, co nikdy nebyl zbaven občanství, určí, je-li občanem a do jaké míry je občanem pravým a do jaké míry je devizovým cizozemcem. Druhý zákon je zase o tom, že když sem přijedu, tak se sem musím nastěhovat. Dobře, v pořádku. Bylo by to dobré, ale předpokládá to, že sem taky převežu své finance. Jakým právem vlastně takhle někdo zasahuje?!

A pro tyhle blboviny sem žádný z těch lidí nepojede, protože peníze, které si někde vydělal, jsou čistě a pouze jeho záležitosti! Nikdo v zahraničí nemá rád, aby se mu někdo míchal do jeho finančních záležitostí. Nezlobte se, ale do toho je každému státu houby, pokud platím daně! A majetek, co tu nechali? Za prvé už ho stejně odepsali a za druhé, kdyby ho měli dostat, tak se na to radši vykašlou nebo to dají příbuzným. On na tom totiž nevydělá nikdo — ani tenhle stát.“

Platíte daně a...

„Koukněte. Když tady dělám koncert, první co jsem udělal, že jsem se šel vyptat, kde se platí daně. A víte, že to nikdo nevěděl? Já už to mezitím samozřejmě vím, protože daně platím od samého začátku, aby mi náhodou nedali kapky, že dělám nějaký daňový úniky a podvodů a nevím, co všechno ještě... Co ovšem nevím pořád, je, kolik těch nových podnikatelů se taky zptalo, kde se platí daně a kdo je po nich požadoval? Byl bych rád, kdyby mi to někdo už konečně objasnil, jak je taková džunglí vůbec možná...“

Samozřejmě, že nemá smysl si nalhávat, že všechno vyšlapuje, jak vyšlapovat má. Najde to naráz a přes noc. Chyby se stávají, i když v daném případě je asi termín chyba nevhodný výraz. Třeba byste věděl, jak to napravit. Nemáte po ruce radu?

„Mám nápad a je to krylovskej nápad, nic skutečně zodpovědného a politického. Četl jsem hraběte Monte Christa. Vy, jak předpokládám, asi taky, takže jistě znáte tu příhodu, když se Dantes vrátí a první, na koho narazí, je pan baron, co utekl s kassou. A taky je tam pán, co se jmenuje Luigi Vampa. Takovej obyčejnej loupežník. A najednou se baron Danglars objeví v římském podsvětí, v takový kabce. Oni tomu říkají hotel — a chce něco k jídlu. Přinesou mu kachničku, takhle ji nesou... a on se ptá, co to stojí. Říkají, že sto tisíc. Na to on: To nechci. Protože je lakomej. Po

že je víc toho špatného než dobrého... „Ale vůbec to není špatný! Jsem na tom přece úplně stejně jako Francouzi po dik- taturě, podobně na tom byli i Němci. Nebo si snad myslíte, že Němci byli lepší? Nebo že na tom byli líp Rakušané? Ale kdepak! Nemyslíte si — i já vidím, že se tu dějí pozitivní věci, vzduch tomu, že se tolik lidí pokouší všemi způsoby tomu dobremu a po- třebnému zabránit. Jde to ztuhla, ale nemá šanci. Před nějakou dobou jsem byl v Do- jnicích Bojanovicích, kam mě pozvali poté, co jsem v Kyjově hrál, protože se mi chtě- lo, zardarmo mentálně posízeným dětem. Mysleli, že bych měl dostat nějaké homo- řát. Tamním drubežářům, co mi slibovali,

ben vymezit, že by požadavky měly být ře- šeny jasně a že by se také mělo posoudit, zda a jak to bude působit mezinárodně. Já osobně nemám vůbec nic proti tomu, aby Slovensko bylo samostatné. Koneckonců měl bych jednu novou zemi, do které bych jez- dil na dovolenou jako do zahraničí... Jen bych ještě rád dodal, že si nemyslím, že je to ten nejdůležitější problém.“

Co vás k tomuto konstatování vede? „Prostě si myslím, že tenhle problém má takové obří rozměry jenom proto, aby ne- bylo vidět, jak se krade a jak se podvádí. Je to totiž jako natírání tanku narůžovo a sundávání tanku dolů. Takový věci se dě- jou, když nám znovu teče do bot. Mám po- cit, že je to pouhé kalení vody.“

Po tom, co jste právě řekl, by si člověk mohl myslet, že to všechno nějak kazíme,

zkrátka nejsem sametovej...“

Návod k použití bychom měli. Stálo by zato znát také váš názor na naše státopráv- ní uspořádání. Jak se díváte na ty, řeknu to naplno, trhači tendence? „Trhači... jakýpak trhači? Podívejte se: jestliže se dneška Bavorsko rozhodne ode- jít ze spolkové republiky, tak prostě ode- jde a hotovo. Druhá otázka je, jestli se mu to vyplatí. Nevím, proč by Slovensko ne- mohlo být svobodným státem, proč by se nedalo udělat zemské uspořádání, jako je to třeba v Německu? Nebo Morava a Slez- sko — jsou to malé země, ale můžou, podle mě mít svoje, jako třeba Brémy anebo Hamburk. Naprosto nechápu, proč se tomu tady všichni tak brání? Žádnou katastro- fu bych v tom nehledal. Samozřejmě že ta samostatnost by se musela určitým způso-

čas se to opakuje. Pan baron dopředu upozornuje, že kachničku nechce, ale že chleba by si dal. A ptá se, co stojí. Odpo- vědí, že sto tisíc, jednoho ceny. No... A tam bych pozavíral všechny hochy, který za tohle můžou. Jakýpak vězení? Ne! Než by vydali všechny prachy, který si ulitli do zahraničí a který jim nepatřel, nepustil bych je na krok. Pak bych je vystěhoval z vil a rezidencí, který si taky nakradli, a zcela humánně bych jim dal normální byt na sídlišti. Ve chvíli, kdy by to bylo už takhle daleko, dostal by každý z nich majlík a šel by jen opravit to, co provedl. Šel by prostě odesávat ten přeplátený beton monstra poblíž Bratislavského hradu ne- bo tu ohyždnost na náměstí v Jihlavě. Tím pádem by měl dožít a já nemusím už nic víc dělat. A bude to humánní, lidský a spravedlivý. Napravím jenom své chyby.

Klößner engagiert sich in der CSFR

spi DUISBURG. Die Duisburger Klößner-Werke werden zum Jahresende mit 51 Prozent bei dem tschechischen Kunststoffproduzenten Plastimat einsteigen. Mit 1350 Beschäftigten und einer Jahresproduktion von insgesamt 20 000 Tonnen an drei Standorten zählt dieses bislang staatsseigene Unternehmen zu den größeren der Branche. Die Deutschen planen in dem Unternehmen Investitionen von umgerechnet knapp 80 Millionen Mark.

Plastimat stellt überwiegend Spritzgieß- und Blasformteile für technische Anwendungen her. Daneben stehen Kunststoffverpackungen und Haushaltsartikel im Sortiment. Hauptabnehmer ist die Autoindustrie. An diese werden vor allem Stoßfänger, Armaturentafeln sowie Kraftstoffbehälter geliefert.

Wie Klößner mitteilt, soll die Neuerwerbung die Angebotspalette der Tochtergesellschaft Eurotec und Kautex ergänzen. Es besteht die Möglichkeit, den Anteil stufenweise auf 100 Prozent zu erhöhen.

Napětí pro čtyři milióny

(Štp): Když Tchibo Le Café otvíralo svou první prodejnu v Československu, vyhlásilo také, že v závěru roku uskuteční slosování velké soutěže. Od září bylo na celém území ČSFR prodáno 20 000 000 balení nového vzorku kávy a do soutěže, jež nákup a prodej prováděla, se zapojily tři milióny občanů. Ti všichni teď čekají, zda budou mezi 25 vylosovanými, pro něž je připraven (vždy ve dvou) výlet do Paříže. A kdy se bude losovat? Za účasti státního notáře je na 12. prosince připravena do Paláce kultury velká show s názvem Káva si osladím, kterou bude snímat televize a v sestřihu ji pak odvysílá na F 1 14, 12. a 17. 12. Firma připravila 2000 volných vstupenek, které jsou k dispozici v pražské prodejně na Staroměstském náměstí. Každý, kdo sem přijde a koupí si jedno balení kávy, může dostat vstupenku.

TAKŽE HOŽE VSTOUPIT...

bějně Italské domácnosti. Odstraněné vlasy končí v dopisní obálce s adresou: nemocnice Niguarda, biochemická laboratoř, Milán. Matka se chce jen přesvědčit, zda její syn není narkomanem. V laboratoři už od roku 1985 ze vzorku vlasů zjišťují, jak dlouho a v jakém množství jejich majitel užívá heroin nebo morfium. Nyní chtějí tento test rozšířit i na kokain. Dotyčná matka má ale smůlu, nemocnice totiž žádost soukromníků nevyřizuje a pracuje jen pro instituce. Na žádost lékařské komise stanoví zdravotní stav žadatele o fidičský průkaz, jenž je podezřelý z užívání drog, na žádost soudu zjistit, zda obviněný není narkoman. Značné množství žádostí přichází i od volenských úřadů.

co bydlí na stejný chodbě, anebo táhleten strejda je na tom dobře. A když vidí, že nejsou, doporučuji daňový únik. Z daní můžete legálně odepsat jakýkoliv dar. Takže abyste rozuměla, jak to ve světě chodí: když nebudu chtít platit daně, postavím barák pro dětičky. Z daní, které bych jinak jen tak odevzdal, totiž můžu udělat sociální čin. Ten barák z daní odepíšu, starám se o něj a ještě to nese můj jméno! Spokojený budeme všichni! K tomu ovšem, tady zatím podmínky vytvořeny nejsou. Je to další věc, kterou tu od samého začátku postrádám. Vztah k člověku se v civilizovaných zemích projevuje formou činů. Ne řečí. Mnoha věcem se dá odpomoci daňovým systémem, který, jak se domnívám, pořád nemáme. Venku se nikdo nikoho neptá, a když chce dělat, tak dělá. A běžně 18 hodin denně. Zkouší si vydělat peníze, ty pak investovat, zkrátka být bohatěj. Jenže jsou i lidé, kteří to dělat nemohou. Z různých důvodů, kterými nebudu unavovat. A v té chvíli nastupuje finanční úřad, aby jim odpomohl od daní. Jim a ne těm, kteří začínají. Nikdo se nikoho neptá, kde si peníze vydělal, a pokud se k nim nedostal zločinem, jsou to jeho finance. Chce se po něm jen, aby platil daně, který jdou do kontrolovaného pytlíku, který se potom rozděluje sociálně slabším. Ne každý může podnikat, ne každý má fyzické síly, ne každý je zdravý. Proto ti, co peníze mají je musí těm slabším dávat. Bez úřednických mašinérií. Jakmile je v něčem nějaká organizace, nevěřím tomu. Nikdy jsem tomu nevěřil a věřit nebudu! Jak je někde na něco oufad, třeba i na pomoc sociálně slabším, určitě má šéfa a zástupce šéfa a sekretářku, co má taky svého zástupce atd., atd. Sebrány peníze třeba na dětičky pak ze tří ústvin ~~každě~~ to zařízení a zbytek pošta. Takhle se dělají dobročinné spolky i venku. Já jsem pro to, aby kdo dávat chce, dával hned a bez prostředníků. Jde to. Po světě máru asi tak 200 000 známých, z toho dobrý tisíc jsou přátelé. Pokud jsme se o ledacos. Přivezli jsme sem inkubátory, umělé ledviny, udělal jsem pár vystoupení, za který jsme nakoupili spousty potřebných věcí. Možná by se dalo podnikat ještě víc, stačí když mi lidé budou věřit, že to a ono nechci pro sebe, když se zbavěš pochybností, že to, co by sem rádi pro ty slabší poslal, neskončí v jiných rukou. Takže se pořád pokouším dávat dohromady několik stovek svých přátel. I na dobročinnost potřebujete peníze. To už jsme si řekli. Nevím, jak se mi to všechno bude dařit. Taky nejsem předseda dobročinné společnosti. Píšu písničky, dělám koncerty a mám dělat knížky. A ty za mě nikdo nenapíše.

Nač vy potřebujete peníze?

Říkal Goya ve Feuchtwangerovi: „Já o peníze nestojím, jenom je mít musím.“ Ono to tak na světě chodí, že kdo peníze nemá, zbývá mu trojí: chudobinec, špitál anebo hřbitov. Z čeho chcete zaplatit tuhle nebo tamtu věc, z čeho telefon? Víte, kolik stojí telefon do Kanady? Nebo cesta do Kanady? Objet ty lidi, který nejsou lakomí a dávaj druhým, to taky něco stojí! Na všechno musíte mít peníze, protože tenhle svět stojí na penězích! Mně se to nelíbí, opravdu ne, ale je to tak! Proto říkám, že mám ještě přátele, který mi daj tý mouky pytel, když bude nouze...“

Ve vašem slovníku se velmi často objevuje slovo přítel, přátelství, kamarád. Kdo je kamarád?

„Kamarád? Kamarád je vždycky vodsad počad.“

A přítel?

„To tühle linku přesahuje.“

Vlasy nelžou

RIM: Matka s nůžkami v rukou se plíží k lůžku spícího syna a odsátává mu kadeř vlasů. Mohlo by jít o zvěř z nejnovějšího hororu, ale scéna se odehrává v oby-

že když přijedu příště, že zabijou prase, jsem poradil, aby víc mysleli na ty děcka. Třeba když se jim tam poklovoou koňouti a měli by nějakou drůbež zahodit, ať to radši dají dětem do útavu. Ale zpět k těm Bojanovicím. Vlnaří se tam dali dohromady a vyrábějí vynikající víno. Mají své sklepy, znají svých sedm osm komunistů, který tam měli, zbytek chodil celých čtyřicet let do kostela. Mají tam sbor, který zpívá Stabat mater... A když jsem šel do sklípku a pil jsem, dal jsem si závody s cimbálkovou, kdo toho zazpívá víc. Bylo to velice milé, idstvim nasáklé setkání. Tady lidi prostě vědí, že musejí ostříhat rývu, protože jinak nebude rodit. To jim nikdo nemusí říkat. Neřekli jim to ani pan Klaus, ani pan Havel, ani pan Jakeš, ani pan tamten nebo onen, chápáte? To jsou lidi — a samozřejmě že nemluví jen o těch vlnařích —, který vždycky věděli, co mají udělat, aby bylo dobré víno, aby byly jiné věci dobré. A tenhle normální mozek tady vítězí. Je jsem kolem 70 soukromých podniků. Je to zvláštní, ale ještě se nepoložily, vzdor ne lidským daním a naprostou žádání zvyhodnění...“

Zmínil jste ministra Klause. Jaký je váš názor na způsob, jakým provádí reformu?

„Co se týče zahraniční síly koruny, zdá se mi být pozitivní. Na druhé straně mám z toho tvrdého postupu velkou obavu. Přesněji: ze sociálního dopadu těch věcí. Nejsem odborník, ale pozitivně vím, že i v tvrdém kapitalismu Masarykovy republiky měla tato zem sociální péči

• NEJVĚTŠÍHO HLEMÝZDĚ na své...
te chová doma francouzský ochránce přírody Paul Trammell. Před sedmi lety jej náhodou objevil v zásluce zboží z jižní Afriky. Dnes dosáhl hlemýžď hmotnosti 1,5 kilogramu a byl zapsán do Guinnessovy knihy rekordů.
K. K. VĚTA, VOJENSKOU ŘÍVU...
AMŽE HLEMÝZDĚB ALÉ JO!

zajištěnou. Rovněž si myslím, že tvrdý kapitalismus amerického typu neodpovídá evropským podmínkám. Kdybych do toho mohl mluvit, příkláněl bych se více k evropskému modelu a poučil bych se, co tam dělají na ochranu sociálně nejslabších, tedy rodin s mnoha dětmi, penzistů, dětí, které se o sebe nemohou samy starat, bezdomovců atd., atd. Mám o tyhle dětičky starost. Myslím, že zůstávají trošičku stranou našeho pečování...“

Skutečně si myslíte, že jenom trošičku?

„Rekl jsem to záměrně. Nejsem zvyklý přehánět. Říkám to pomalu a uváženě. Jakmile jdou občané pod životní minimum, je to na pováženo. Vy víte, že se snažím pomáhat, kde můžu. Vozím do Československa lékařskou techniku, pomůcky pro potřebné. Všude, kam se hnu, potřebuju peníze. Opravdu se snažím pomáhat. Jak nejvíc to jde — víc už nemůžu. Domnívám se, že sociální jistoty by měly být pevnější, promyšlenější...“

Myslíte si tedy, že záchranná sociální síť by měla být lepší?

„K tomu se bohužel nemůžu vyjádřit dostatečně kompetentně, protože nevím, do jaké míry lze získat pro sociální podporu zahraniční zdroje. Nicméně nerad bych, aby se z lhostejné společnosti, která byla dotazky, vypěstovala společnost vlků. Je to ostatně jeden z důvodů, proč se tak snažím působit na sociální cítění. Víte, který stát je na světě nejbohatší? Přece USA! A víte proč? Protože je zadlužen stovkami miliard nebo biliónů! Přesto je to nejbohatší stát, protože má nejbohatší občany! Lidi by se i u nás měli snažit být bohatí. Ne dobře situovaní, ale bohatí. Apeloval bych na lidi, aby jim nestálo, že si vydělali na video nebo auťák, které chtěli, a aby si pak neřekli, že se na všechno zase vykašlou, lehnou si na gauč a je pohoda. Člověk se vždycky musí snažit vydělávat víc a víc. Protože když se mu to daří, může mnohem víc myslet na to, jestli ta stará sousedka,

Vom europäischen Festland aus bietet das Inselvölkchen der Briten oft ein mittelalterliches Bild. Da werden in den beiden Häusern des Parlaments Rituale gepflegt, die am Ende des 20. Jahrhunderts verstaubt wirken. Ein modernes Staatswesen scheint sich in diesem Jahrhundert kaum entwickelt zu haben. Liegen hier die Ursachen für die Angst der Briten vor der politischen Union Europas?

Závěr návštěvy Číny

SEN-CEN: Našli jsme modus vivendi našich vztahů s Čínou. Nyní se navzájem chápeme jako rovnocenní partneři a je na československých podnikatelích, aby této příznivé atmosféry využili. Prohlásil to premiér ČSFR M. Čalfa při věřejším setkání s novináři, uspořádaném na závěr jeho státní návštěvy Číny. Za jeden z hlavních poznatků získaných v Číně M. Čalfa označil fakt, že rozvojové státy zvládají produkovat zboží, na které je zaměřena naše výrobní základna, a že tudíž bude nutné přehodnotit užitečnost některých — byl i dosud nosných — odvětví československé ekonomiky. Vládní poradce V. Vařeš vyslovil názor, že v Číně bychom se měli snažit udržet alespoň to postavení, které tam máme. Zmínil se o šancích v oblasti prodeje elektrárenských zařízení a vývozu nákladních automobilů Tatra v rámci společného podnikání.

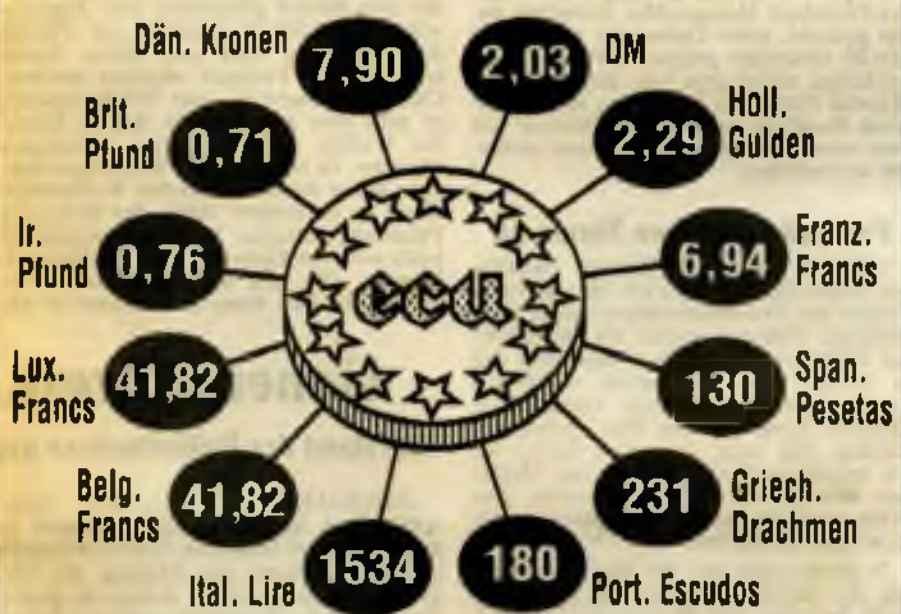
Důstojník v roli zloděje

[mí]: Již delší dobu řádl na Píseňsku a Klatovsku neznámý zloděj. Zůstávaly za ním vyloupené školy, sklady, kanceláře i prodejny. Policisté z Písně i Klatov se dlouho nemohli dostat na jeho stopu. Díky vytrvalosti a také troše štěstí dosáhl nyní úspěchu. Policie v Sušici totiž zadržela 38letého místního občana, jemuž bylo zatím prokázáno jen na Klatovsku 40 případů vloupání. Podle zatím nepotvrzených údajů se jedná o podplukovníka Čs. armády, údajně šéfa zpravodajského oddělení u sušického průzkumnického útvaru. K zadržení došlo v noci na čtvrtek v blízkosti prodejny a kanceláře, kterou před tím vykradl. Aniž ho policisté podezřívali, nechali ho pokračovat v jízdě jeho osobním vozem Oltica. To však mělo na pachatele takový psychický tlak, že později na rozhraní okresů Píseň-jih a Klatovy havaroval. Vozidlo, v němž zanechal několik ukradených předmětů, opustil.

sidenten und KP-Chefs, Barbara Jaruzelska, fand allerdings keinen Liebhaber. schenkte, ging für 30 Mark weg. Ein Abendkleid der Frau des ehemaligen Prä-

Eine Währung in Europa?

1 ECU (European Currency Unit = Europäische Währungseinheit) hat im Dezember 1991 einen Wert von

INDEX FUNK 5297

Vy zíráte, my zíráme

PRAHA: »Prací prášky Ariel a Vizir, vyráběné v rakovnické Rakoně a prodávané na čs. trhu, mají naprosto stejné složení jako prášky těchto značek vyráběné kdekoliv v západní Evropě nebo jinde ve světě, a jsou nezávadné,« prohlásil na dotaz ČSTK zástupce firmy Procter and Gamble H. Homola, odpovědný za marketing obou zmíněných pracích prášků v Československu. Reagoval tak na prohlášení poslance FS I. Ryndy ze 4. prosince, který označil

produkty této firmy za škodlivé lidskému zdraví, jejichž distribuce bude v krátké době zakázána ve skandinávských i dalších evropských státech. H. Homola uvedl, že neví o tom, že by jejich výrobky byly kdekoliv zakázány. Dostlova řekl, že »luminiscenční činidla nejsou zářaví škodlivá«, což je opačný názor, než má poslanec I. Rynda.

»A PODOBNO «VIZIR»...»

Uniform schlägt Abendkleid

WARSAU, 9. Dezember (AFP). Die Kommunisten stehen in Polen höher im

V. Ciklamini na koni

BRATISLAVA: Po zářijové tiskové besedě bývalého prvního náměstka federálního ministra vnitra V. Ciklaminiho mu bylo doručeno rozhodnutí, na jehož základě se zastavuje jeho trestní stíhání. Po schválení zákona o lustracích, na jehož základě je J. Budaj kvalifikován jako bývalý agent StB, se i občanskoprávní spor stává bezpředmětným. Uvedl to na věřejším setkání s novináři Viliam Ciklamini. Zároveň předložil dokumenty odborných vyjádření z federálního ministerstva vnitra, podle nichž měl ve funkci, kterou zastával, právo vybrat tajný svazek J. Budaje a udělat z něj fotokopii. Z nezákonného pokusu o trestní stíhání chce V. Ciklamini vyvodit důsledky.

Kurs als die Vertreter der ehemaligen Oppositionsbewegung »Solidarität« — zumindest bei den Souvenirsammlern. Bei einer Auktion in Warschau am Sonntag fanden sich kaum Interessenten für Stücke aus der Zeit der Solidarnosc-Bewegung, um Andenken an die alte kommunistischen Führung rissen sich die Käufer dagegen.

Eine Uniform des kommunistischen Ex-Generals Czesław Kiszczak erzielte umgerechnet 570 Mark, die Solidarnosc-Mitgliedskarte des früheren Gewerkschaftsführers Zbigniew Bujak brachte dagegen gerade 8,50 Mark. Eine Zigarrenkiste, die der kubanische Staatschef Fidel Castro General Kiszczak

Nevyzpytatelné cesty Páně

Při novinářské profesi se člověk dostane k příběhům často neuvěřitelným. Skalni příznivci Sparty si jistě vzpomenou na Jaroslava Boučka, internacionála, který jeden čas hrál i za francouzský Stade Rennes. Ve Francii si získal mnoho přátel, kteří v roce 1968 pozvali jeho dceru Jitku do Rennes ke studiu na filozofické fakultě. Jenže přišla okupace a Jitka zůstala v Rennes. Jsouc bez peněz musela zanechat studii: Začala pracovat, udala se a se třemi dětmi se odstěhovala za svým mužem do Nantes. Bez možnosti navštívit vlast i své rodiče postupně začala

zapomínat dokonce i svou rodnou řeč. V Černošicích žije textilní výtvarnice Eva Kopáčková milující — snad jako každý výtvarník — Francii. Proto se již od útlého mládí učila francouzsky, a protože její babička se znala s babičkou Boučkových, pomáhala před lety Jitce před cestou do Rennes s francouzštinou. Pak se 22 let neviděly. Loňského roku, když Eva Kopáčková vystavovala v Rennes, přišly na její výstavu i Daspremontovi, rodiče Jitčina manžela. Slovo dalo slovo a došlo k setkání po letech. A poněvadž Hervé Daspremont se mezitím stal ředitelem velkého nákup-

ního střediska Sillon (velký supermarket, kolem 80 obchodů a desítky pohostinských zařízení) v nanteském předměstí Saint Herblain, nabídl prostory tohoto střediska, jímž projde denně několik desítek tisíc lidí, pro výstavu československých tapisérií. Přes třicet artprotisů, kterážto technika je ve Francii mimo Paříž naprosto neznámá, vstoupilo na prodejní výstavě. Na vernisáž přišel i starosta a hned na místě jeden artprotis koupil pro radnici. A poněvadž většina vystavujících umělků byla z Brna, rozhodly se, že část výtěžku z prodeje půjde na sociální účely. A tak na konto brněnské dětské onkologie bude přenášeno 6000 FRF. Ze setkání Jitky s Evou tak budou mít prospěch ti nejpotřebnější — naše nemocné děti.

Vánoční stromky se stanou přepychem

Dáme přednost náhražkám, jak je ve světě běžné?

Ekonomická reforma se letos citelně dotkne i vánočního symbolu — borovičky, jedle či smrku. Lesní správa Vltkáv kámen na Vyšebrodsku ve snaze zásobit vánoční trh co nejlevněji těží stromky rostoucí převážně podél lesních cest. Nemají těžební hodnotu, i když jejich výška dosahuje často až dvou metrů, k čemuž stromek potřeboval alespoň deset let «žítova».

Z probírky dodají lesáci této správy pro naše hlavní město pět set kusů a přibližně stejný počet budou prodávat přímo na polích, aby si symbol Vánoc mohli koupit i zdejší obyvatelé.

Hlavní inženýr Lesního závodu Děčín Ing. Fr. Hálek uvedl, že stromky z jejich těžby v polích Mezní louka, Růžová a Přípěch se budou prodávat hlavně přímo v Děčíně a na některých lesních správách. «Byla to dříve nelogická situace,» říká Ing. Hálek. «Od nás se převážely tisíce stromků například do západních Čech a tamější výpěstky zase na Ústecko. Letos budeme tedy prodávat ve vlastní režii to, co u nás narostlo.»

Zjistit v Praze, kde všude se letos budou vánoční stromky prodávat, je téměř nemožné. Ze hry totiž vypadl státní obchod, a tak se prodej přesouvá na soukromníky. Jeden takový stánek jsme navštívili v Praze 4 u stanice metra Pankrác, kde prodávali borovičky z berounského pole. A jejich ceny? Do jednoho metru 45 Kčs, o půl metru

vyšší již za 55 korun a dvoumetrová stála 95 Kčs. Kdo chtěl ještě vyšší, musel sáhnout do peněženky pro 125 korun. «Zítra budeme mít také jedle,» řekl prodáváč. «Metrová bude stát 55 Kčs, dvoumetrová bude za 105 Kčs a vyšší 150 korun.»

Zákazníci byli pochopitelně rozčarováni vysokými cenami. Stejně však byly na Budějovickém náměstí, v Pankrácké tržnici, ve Štúrově a Baarově ulici. Prodejci ovšem namítají, že za dvoumetrový smrk požadují lesní závody 70 Kčs a za stejně vysokou borovici devadesát. Když k tomu připočtou náklady na dopravu a pronájem prodejního místa, je vysoká cena na světě!

Dá se tedy předpokládat, že zájem zákazníků se bude v příštích letech přenášet na umělé vánoční stromky, což je v zahraničí běžné. Při nákupu jsou sice poněkud dražší, ale životnost mají přinejmenším desetiletou. Přitom je každý «pravidelně» rostlý stačí jej posítkat sprejem a voní výrazněji než jeho «kolega» z brdského lesa, uříznutý již v polovině listopadu.

Svatá Anna — příliš velké sousto

Asi kilometr západním směrem od Horšovského Týna na Domažlicku tvoří dominantu kraje poutní kostel Sv. Anny na Vršíčku. Byl postaven na začátku 16. století a byl vždy cílem početných procesí. Jako poválečný konfiskát však byl tento objekt převeden do majetku státu, a tak pod odborným dohledem památkářů kostel osiřel a zchátral, interiér byl částečně rozkraden, částečně spálen.

V loňském roce se o kostel začal zajímat německý Spolek pro záchranu česko-bavorských poutních míst, který sídlí v nedalekém Lamu v Bavorsku. Jeho předsedkyně, paní Wernerová, se spojila se zprostředkovatelskou česko-německou firmou Consulta, byl vypracován projekt a vybrán generální dodavatel — GIS Střbro (dříve Geolindustria). Celková investice 26 miliónů byla odsouhlasena a Spolek, který je dobročinnou organizací, disponující pouze příspěvky dárců, prokázal svoji solventnost pouze šeky od svých příspěvovatelů. To vzbudilo na české straně důvěru a byla uzavřena smlouva na první etapu poměrně rozsáhlé rekonstrukce.

Smluvený termín 25. 7. 1991 byl všemi dodavateli dodržen. Paní Wernerová se zúčastnila všech kontrolních dnů a až na menší výhrady byla spokojena. Jenže odvedenou práci nezaplátila. Faktury byly splatné do konce srpna, dodavatelé čekali trpělivě až do konce listopadu. Z více než dvou

miliónů však přišla pouze první splátka — čtyři sta tisíc... Z velkolepého projektu nakonec zbylo jen torzo a soudní spis. Paní Wernerová se dosud nevyjádřila, proč odvedenou práci nezaplátila, a tak na Spolek pro záchranu česko-bavorských poutních míst byla z české strany podána žaloba pro nedodržení smlouvy. Dodavatelé, mezi nimiž je i několik soukromníků, jsou krajně rozhořčení a hodlají to demonstrovat po svém.

Tuto neděli (8. 12.) by měla být v poutním kostele Sv. Anny provedena Rybova Česká mše vánoční v podání pražského sboru a orchestru při kostele sv. Jakuba z Prahy. Jak nám sdělil jeden z nezaplacených, elektromontér Leoš Hlaváč, ošizení farnostníci se postarají o to, aby se koncert nekonal.

CHUDAK PRADPRADPRADRA -
DĚDÁČEK...

U neděli vystupoval v literárním kabaretu U kufního oka v Hálkově ulici. Angažmá mu nabídl hostinský F. P. Vožický.

Ale teprve jako kabaretér v Rokoku dostal příležitost pro své herecké umění. Stal se miláčkem Prahy. Po představení nebo přes den chodil do kavárny Rokoko mezi filmaře, a tady si ho vyhlédli, aby ho svedli k filmování. A tak natočil frašku Ferenc se ženou (1918). Pak přišel s nabídkou i Wetbfilm s komedií Ošálená komtesa Zuzana a Lucernařem s Učitelem orientálních jazyků.

Ferenc se mohl ukázat i v Osvobozeném divadle, kde měl úspěchy. Ale netrvalo to dlouho, rozemohl se a ohrožovala ho nervová choroba. Brzy zešedivěl, zestárl. Zemřel 19. června 1947, dočkal se tedy na krátký čas období před nástupem totality, kdy humor byl vzácným kořením. A on svou individualitou, tolik nezávislou a osvobozující, by neměl možnost rozdávat humor jako v mladších letech.

Na dnešní den připadá 100. výročí od jeho narození.

KDO TO BYL FERENC?
Znal jsem ho z filmů i z divadla, kde rozdával smích přes rozzubené ústa, dovedl vyprávět osobité anekdoty a vytvářel humor, bítelý pro svou originalitu. Říkal si Ferenc Futurista, ale přeměnil se vlastně v Franka Futuristu, a křídly přešel přes tužku ke špachtli a barvám. Už před první světovou válkou psal, ilustroval a zpíval, aby se vysmál všem módním -ismům ve výtvarném umění. Bavil obecnost v hospodě na Bellinském náměstí Na rybárně (dnes U plebána), potom na Baše na Jiřím náměstí, kam chodil i režisér K. Hillar s vinohradským herci. Ferenc se stal populárním, kde se objevil, musel »loupat buřtu« a dělat »vodníka«. Futuril o loupání buřty mu upravil Jiří Drěman z Červené sedmy. V sobotu a

Ferenc jako zák Akademie a Umprum chtěl být malírem, ale byl obdivoval italský futurismus, inklinoval k výstředním výstupům a extempore, k improvizaci a ke komickým scénám. Vystupoval rád už v ateliéru, na soklu pro modely, kde napodoboval, parodoval a imitoval mnohé osobnosti, posmíval se všemu, zejména rekouskám mlítarismu. I u něho doznívalo období dadaismu. Zpíval i kuplety, prostofeře písničky a vystavoval při tom své obrázky. Od

Rouška tajemství jen poodhrnuta

Existence tzv. zvacího dopisu z roku 1968 zatím není potvrzena

»Po příchodu z předsednictva ÚV KSČ byl tehdejší čs. prezident generál L. Svoboda velice rozčilen. Několikrát opakoval jméno sovětského velvyslance Černěnka a hovořil o jakési nehoráznosti.« řekl včera po skončení konference o srpnových událostech roku 1968 přímý očitý svědek V. Slavík.

Jak vyplývá z historických materiálů nedávno získaných SSSR, důvodem jeho rozhořčení byl dopis z 19. srpna 1968, v němž bývalý ministr zahraničních věcí SSSR A. Gromyko striktně nabádal (prostřednictvím velvyslance) našeho prezidenta, aby se obrátil k národu a vysvětlil nutnost zásahu sovětských vojsk. Přesné znění projevu dostal generál Svoboda společně s tímto dopisem. A. Gromyko v něm dále uvádí, že plánovaná intervence se uskuteční na žádost většiny (doposud nejmenovaných) členů vlády ČSSR.

Historické dokumenty jasně dokazují, že celá akce byla připravována již v únoru a v měsících březnu a dubnu byla zpřesněna a dopracována. Přestože první reakce generála Svobody svědčí o jasně odmítavém stanovisku, odpověď do Moskvy z 21. srpna tlumočil velvyslanec Černěnko tímto póněkud odlišným způsobem: »Prezident Svoboda sice vstup vojsk nevíta, ale pokud se Československo nedokázalo samo vypořádat se svými vnitřními záležitostmi, nechce postupovat proti bratrským státům. Prezident Svoboda udělá všechno, aby nedošlo k odporu a nebyla prolita krev. Když jsem mu řekl, že v Moskvě a ostatních

bratrských zemích vládne přesvědčení o svobodě a bratrství, které zůstane na svém místě, prezident odpověděl, že když přijímal místo prezidenta, věděl, že Sovětský svaz nikdy neopustí. Na této pozici bude pevně stát i při jednání předsednictva ÚV KSČ a ze svého stanoviska za žádných okolností neustoupí...«

Byla tato odpověď skutečně odpovědí generála Svobody? Opravdu existoval onen tolik diskutovaný »zvací dopis«? V případě, že ano, kdo jej tedy podepsal? Odpovědi na tyto složité otázky stále hledají naši i zahraniční historikové, a proto je zatím předčasné vyvozovat jakékoliv závěry. A tak nezbývá než doufat, že svědeckví právě odtažovaných dokumentů napomůže k definitivnímu objasnění srpnových událostí. Protože zkoumání tohoto druhu je velmi obtížné a záložhavé, budeme si muset na vysvětlení patrně ještě nějaký pátek počkat.

DEN, KDY SE VÁLKA STALA SVĚTOVOU

Neočekávaný útok japonského letectva na americkou námořní základnu v Pearl Harbor na Havajských ostrovech 7. prosince roku 1941 začal válečný konflikt mezi těmito mocnostmi a rozsáhlé oblasti Tichomoří, Oceánie i východní Asie se proměnily v oblast vojenských operací. Válka, která začala výstřely 1. září 1939 v Evropě, se stala vskutku světovou.

Útok byl Japonci pečlivě připraven, a přestože Američané měli dost informací o tom, že budou přepadeni, základna na Oahu byla zaskočena. Svaz lodí Země výcházejícího slunce vyplul 26. listopadu z Kurilských ostrovů. Skládal se ze šesti letadlových a dvou bitevních lodí, tří křižníků, devíti torpédoborců, tří ponorek a osmi tankerů s nezbytným palivem.

Nedělní ráno 7. prosince, pět minut před osmou hodinou amerického času, před vztýčením vlajek, dopadla do idyllického klidu přístavu první bomba. Nalétla první vlna 183 útočících letadel, bombardovacích i torpédovacích. Stíhačky s červeným sluncem na trupu zatím likvidovaly aeroplány na pozemních letištích. Trvalo předlouhých pět minut, než Američané pochopili, co se děje, a vzomhli se na obranné výstřely. Hned první zásahy útočníků však napáchaly vážné škody, a tak byla obrana chaotická, bez závažnějších úspěchů. To už nalétlo nad přístav s poetickým přívlastkem »Perlový« 171 letadel druhé útočné vlny a peklo výbuchů, šlehajících plamenů, roz-

žhaveného kovu, pršících střípin a všežahajícího kouře pokračovalo.

Přibližně po dvou hodinách od první exploze, kolem desáté hodiny místního času, dal velitel japonského svazu viceadmirál Čiči Nagumo povel k návratu. Američané během ohnivě apokalypty ztratili pět bitevních lodí, z toho dvě nenávratně, další tři byly poškozeny; poškozeny byly tři křižníky, stejný počet torpédoborců a mnoho menších plavidel. Tři čtvrtiny letadel ze základny už nikdy nevlétly, mezi troskami lodí, letadel, přístavního zařízení a nádrží pohonných hmot našlo smrti na 3300 lidí, více než šest set jich bylo zraněno. Japonci úspěch zaplatili 29 letadly, jednou ponorkou a pěti miniponorkami — sto vojáků bylo zabitů či zraněno. Americké námořnictvo bylo na čas ochromeno a přinuceno k defenzivě.

ZASTAVENÍ PRVNÍ

Po první světové válce — roku 1922 — byla na washingtonské námořní konferenci podepsána dohoda omezující podle poměru

Zentrum bin ich

927

Der sowjetische Staatschef Michail Gorbatschow sagte in einem Interview des französischen Fernsehsenders TF 1 am Sonntag abend zu aktuellen Fragen unter anderem:

Zur UNION: »Das Zentrum bin ich. Das ist so, und das wird so bleiben... Zur Debatte steht, daß ich meine eigene Rolle, meine Position und all meine Möglichkeiten nutze. Und ich versichere Ihnen, daß ich über gewaltige Möglichkeiten verfüge. Mehr als jeder andere Politiker in unserem Land. Und ich werde sie nutzen, um die Union zu erhalten und umzuwandeln.«

Zum ZERFALL: »Der Prozeß der Desintegration hat schon eine Grenze erreicht, über die hinauszugehen gefährlich wäre... Diese Desintegration würde unsere Völker teuer kommen, die Völker meines Landes und die Völker ganz Europas, alle. Im Vergleich dazu erscheint das, was beispielsweise in Jugoslawien geschieht, nur als ein Kinderspiel... Heute gibt es eine Agitation um die Ukraine. Man ist hastig und beginnt, den Prozeß (der Trennung) in der Tschechoslowakei voranzutreiben und so weiter. Das ist keine Politik. Das ist Verantwortungsllosigkeit, eine Art von Wettlauf... Ich beschuldige niemanden. Ich warne alle.«

Zur UKRAINE: »Es ist politischer Schwandel zu sagen, das Referendum über die Unabhängigkeit sei ein Referendum über die Separation gewesen. Die Präsidentengespräche Rußlands mit Weißrußland und der Ukraine sind wichtig, aber nicht entscheidend... Das Volk wird entscheiden, ob die Union zustande kommt oder nicht. Ich bin völlig davon überzeugt, daß die Ukraine in der Union bleiben wird. Die Union ist ohne die Ukraine nicht vorstellbar.«

rice — byl pověřen vedením výcvikového sídelska pro námořní piloty. Po krátkém intermezzu ve funkci vojenského přidělnice na velvyslanectví ve Washingtonu začal velitel technickým službám válečného námořnictva. Je hlavně jeho zásluhou, že japonské loďstvo dostalo výkonná letadla, určená ke službě na palubách letadlových lodí.

Na přelomu dubna a května roku 1940 už jako velitel Spojeného loďstva spolu se svým velitelem štábu Šigeru Fukudomom hodnotil výsledky právě ukončeného námořního cvičení. »Vypadá to, že hladinové loďstvo nedokáže čelit útokům leteckými torpédy. Nenašel čas připravit rozhodující útok flotily s užitím vzdušných útoků torpédových palub?« ptal se Fukudome Jamamoto, pomalu kráčeji palubou vjakkové lodí Nagato, kde se rozhovor odehrá-

5-3 stavbu letadlových a bitevních lodí v USA, Velké Británii a Japonsku. Na každých pět amerických, respektive anglických lodí mohl východní účastník postavit pouze tři. Výsledky ovšem nepatřily dlouho. O dvaadvacet let později další obdobná konference v Londýně zaznamenala zásadní japonské odmítnutí respektovat limity nejen počtu, ale i tonáže lodí jednotlivých kategorií. V čele japonské delegace, která neochvějně stála na svém, byl Isoroku Jamamoto.

Absolvoval námořní akademii a první bojové zkušenosti získal v boji s ruskou flotilou u Čušimy, kde byl i raněn. Ještě během světové války odjel studovat do USA na Harvardovu univerzitu. Zabývá se téžbou a zpracováním snad nejdůležitější strategické suroviny — ropy. Po návratu — když odmítl výhodné zaměstnání v Ame-

Pokračování na str. 928

ist besiegelt

Překvap. ve chr. 9271

val, po přemýšlení odpověděl: »Úder by byl ještě drtivější, kdyby ho nepřítel neotečkal...«

Jiště si vzpomněl na zákeřné přeapadení Port Arturu japonským loďstvem v roce 1904. Úspěch zastaralých britských torpédových letounů, startujících z paluby letadlové lodi *Illustrious*, které v jedné listopadové noci roku 1940 poslaly na základně v Tarentu ke dnu tři italské bitevní lodě, byl dalším podnětem. Flotila fašistického státu dostala za cenu ztráty dvou letadel ránu, ze které se již nevzpamatovala. Hlášení o okolnostech této akce zaslal do Japonska námořní přidělenec japonského velvyslanectví v Londýně Minoru Genda. O způsobu, jak vyfádit z válečných akcí americkou flotilu, bylo vlastně rozhodnuto, zbývalo vypracovat plán. Jamamoto pověřil Fukudoma, aby povolal již zmíněného Gendu a kontradmírála Takidžura Ohnišiho, který pracoval jako velitel leteckého štábu na Marianách.

Nejen stavba letadel, ale i jejich nosičů byla vlastně jamamotovou zásluhou. O bitevních lodích, podporovaných ortodoxními námořníky z hlavního štábu, se vyjádřil jako o »komplikované kaligrafii posvátných svítek, které doma zavěšují staří lidé... jsou věci víry, nikoliv reálného světa«. A k neilbosti odpůrců dodal: »Vojáci nosí s sebou zastaralou zbraň — například meče, a trvá dlouho, než si uvědomí, že plní pouze roli dekorace. Bitevní lodě se v nadcházející válce budou japonsku hodit jako samurajské meče.« Jindy prohlásil: »Nejbrozdnější zmiří mohou přemoci mravenci.« Přestože Jamamoto připravoval spolu se svými spolupracovníky zákeřný útok, mnoho nadšení v něm nadcházející konflikt se Spojenými státy zřejmě nevyvolával.

Podle paměti tehdejšího tokijského premiéra Konoeho prohlásil admirál v září 1940 při společné schůzce zhruba toto: »Bude-li mi řečeno, abych bojoval bez ohledu na následky, půjdu divoce vpřed prvními šest měsíců či rok. Ale nemám důvěru v to, co se stane ve druhém či třetím roce... Doufám, že se japonsko-americký konflikt bude snažit vyhnout.«

Nestalo se tak. Duchovní otec zákeřného začátku války věnoval všechny své znalosti také vedení dalších operací. Na inspekční cestě po Tichomoří v dubnu 1943 jeho život skončil. Americká dešifrovací služba zjistila její plán a stíhačky po pečlivě naplánované akci bombardér Mitsubishi A6M s významným cestujícím sestřelily do džungle ostrova Bouganville.

ZASTAVENÍ DRUHÉ

Minoru Genda, bývalý námořní přidělenec japonského velvyslanectví v Londýně, byl povolán, aby vypracoval závěrečný plán útoku na Pearl Harbor. Ještě předtím předložil devět bodů, jejichž splnění bylo předpokladem úspěchu. 1. Útok musí zastihnout nepřítel nečekaně. 2. Nejdůležitějším cílem útoku musí být letadlové lodě. 3. Dalším prioritním cílem budou letadla na základnách Oahu. 4. Každá schopná letadlová loď se musí operace zúčastnit. 5. Budou využity všechny způsoby leteckého útoku — torpédy, střemhlavým i výškovým bombardováním. 6. Stíhačky musí hrát aktivní roli při útoku. 7. Zaútočeno musí být ve dne, nejlépe brzy ráno. 8. Doplnování paliva lodí na moři je nezbytné. 9. Veškerá příprava musí být přísně tajná.

Podle vzpomínek Fukudoma byl koncem dubna 1941 plán připraven. Ohniš, který byl hlavou štábu, po skončení své práce vyslovil dvě pochybnosti. Jedna se týkala technických potíží. Vody Pearl Harbor byly totiž měkké a hrozilo nebezpečí, že letecká torpéda narazí na dno. Druhá se týkala utajení celé operace. Přesto vyslovil přesvědčení, že naděje na úspěch je šedesátiprocentní.

A tak japonská piloti cvičili torpédové útoky v zátocě Kagošima, která hloubkou odpovídala cílovému prostoru. Torpéda dostala přidavné plováky ze dřeva — problém byl vyřešen. Na prostorné maketě Pearl Harbor byly podle údajů rezidentů na Havaji rozmístěny modely lodí. Další háček — americká pravidla kotvila po dvou vedle sebe. Vnitřní nemohla být prakticky torpédy zasažena. Dělostřelecké granáty 406 mm byly tedy předělány na bomby. Ke všemu se ještě připravovaly k útoku miniaturní ponorky. Nezaznamenaly však žádný úspěch a jen pro omezenost některých amerických důstojníků nevyzradily svou neohrabanost celou akci.

Měsíc před útokem byl Čučiči Nagumo jmenován velitelem úderného svazu. Jeho jádrem bylo šest letadlových lodí: *Akagi* (Červený hrad), *Kaga* (Větší radost), *Soryu* (Zelený drak), *Hiryu* (Létající drak), *Sokaku* (Vznášející se jeřáb) a *Zuikaku* (Šťastný jeřáb). Po cestě, která měla Japonce dovést k cíli ze severní strany, pluly před svazem torpédoborce, které měly jediný krutý úkol: Poslat ke dnu jakoukoli loď, jež se objeví, dřív, než by stačila podat komukoli zprávu.

Druhý prosincový den obdržel admirál Nagumo depeši ze tří slov »Niiitaka jama nobore« (Vystupte na horu Niiitaka), znamenající, že útok má proběhnout definitivně podle plánu. Den předtím však průzkum pokazil útočnickům náladu. V cíli nejsou letadlové lodě! V šest hodin ráno ve dne pro Američany osudněm vystartovala první útočná vlna vedená Mirsuo Fučidou. Z rádiové stanice letounu tohoto muže zaznělo i proslavené zvolání »Tora, tora, tora!« (Tygr, tygr, tygr) ve chvíli, kdy bylo jasné, že překvapivý přepad se zdařil.

ZASTAVENÍ TŘETÍ

A co Američané? Generál G. C. Marshall, velitel štábu US Army, ve své zprávě o Oahu píše v dubnu 1941 mj.: »Ostrov je díky opevněním a zeměpisným přednostem podle mé víry nejsilnější pevnost na světě. Nepřítel musí k obsazení Oahu přepravit expediční síly na značnou vzdálenost... při vylodění narazí na přibližně 35 000 mužů, 127 pevných pobřežních děl, 211 protiletadlových a více než 3000 dalších, určených k obraně pláží. Bez naprosté vzdušné převahy je to nemožná věc.« To byla skutečnost. Tyto úvahy však měly zásadní chybu. Japonci nechtěli ostrov obsadit, pouze přepadnout přístav, zničit, co se dá, a opět se stáhnout. Jiné, daleko prozřavější rozborů upozorňovaly na to, že Japonci útočí bez předchozího vyhlášení války, ráno a především ve svátky. Konstatovaly, že na Havaji není posíleno průzkumné letectvo. Také mnohdy úspěšně dešifrované zprávy Japonců v nejtajnějším, tzv. purpurovém kódu nasvědčovaly blížícímu se konfliktu.

Vrchní velitel Tichomořského loďstva H. E. Kimmel nenechal v přístavu natáhnout protitorpédové sítě s tím, že by to »omezilo pohyb lodí«. Ani konkrétní případy objevu nepřátelské ponorky v blíz-

kosti základny obránce nevyburcovaly. Signál na obrazovce radaru, který se dorazil od přilétajících letadel, nevzrušil veličho operačního důstojníka; odmítl signálem se zabývat, neboť usoudil, že jde o letadla vlastní. Trest přišel na celou zátoku vzápětí. První lidé umírali ve chvíli, kdy spojař z kontrolní věže přístavu sděloval rozčileně do velkého štábu: »Nepřátelský útok, nejde o cvičení!«

Koncem první světové války spustily Spojené státy na vodu bitevní loď *Arizona*. Dostala do výbavy především dvanáct 356milimetrových děl a dalších 22 ráže 127 milimetrů. Byla několikrát modernizována. Pancéřování podle hesla »all or nothing« — vše, nebo nic — bylo následující: první pancíř o síle 76 mm měl přivést dopadnutí granát k výbuchu a druhý (38 mm) ochránit vnitřek lodě před střepinami a úlomky. Po washingtonské konferenci dostala na boky protitorpédové »bubliny«. V té době už měla méně 127mm děl a čekala na vyzbrojení 40mm a 20mm protiletadlovými kanóny.

Na přebudované stěžně měly přijít radiolokátory. Opanceřování boků v té době činilo 356 mm, dělové věže byly chráněny z čela 406 mm, z boků 230 mm a shora 130mm pancířem. Výtlak 31 400 ts, posádka tvořilo 1721 mužů. Ráno osudného dne kotvila v Pearl Harbor při bazénu F-7. Před přídělí měla bitevní loď *Tennessee*, za zádi loď *Nevada*, po levém boku dílenskou loď *Vestal*. První bomby trefily *Arizona* asi dvacet minut po začátku útoku. Dopadly blízko předního stěžně a naklonily jej dopředu. Nejméně jedna zasáhla prostor okolo věží 1 a 2. Čtyřladvacetisekundový amatérský film tyto okamžiky zachytil. Po sedmi sekundách od zásahu obrovská exploze loď trhá. Mezi 1104 muži posádky, kteří tu zahynuli, je i velitel F. Van Kenburgh a viceadmirál I. Kidd. Z přídělí se nezachránil nikdo. Hodně námořníků našlo smrt v hořící naftě, když se chtěli planoucí hladinou dostat z ohnivého pekla vraku. Poslední plameny byly uhašeny v těchto místech až za dva dny. Jen několika mužům se podařilo přelézt po laně na sousední *Vestal*.

Další obrněnc *West Virginia* dostal šest nebo sedm zásahů torpédy. *Tennessee* vedle ní byla před torpédy jejím trupem chráněna, zato byla zasažena nejméně dvěma pumami a trpěla odletujícími troskami ze sousedních lodí. *Nevada* využila volnosti pohybu a pohotově protiletadlové paibly ze svých zbraní. Při vyplouvání byla sice zasažena torpédem i pumami, podařilo se jí však za pomoci vlečných parníků nasednout při běhu na měličinu. Bitevní loď *Oklahoma* a *Maryland* tvořily další kotvící pár. Zatímco druhá, chráněná trupem kolegyně, přestála bez vážnějšího poškození zásah párem pum, nešťastná *Oklahoma*, drcená pěti torpédy, se převrátila. Potopena byla i stará bitevní loď *Utah*, sloužící již jen k výcviku.

Během druhého útočné vlny, která se více soustředila na zničení nádrží pohonných hmot a letišť, byly ještě těžce poškozeny v suchém doku spolu s obrněncem *Pennsylvania* torpédoborce *Downes* a *Cassin*. Odletající letadla zanechala za sebou pekló. Teprve teď přišlo na Havajské ostrovy sdělení o japonském ultimátu, předaném ve Washingtonu ve 13 hodin tamního času.

Vyšetřování příčin této tragédie se věnovalo osm různých komisí. Začalo hned v prosinci a skončilo až v létě 1946. Jeden výsledek byl znám hned. Místo demoraliz-

zace, kterou předpokládal útočník, si Američané upevnili bojovou morálku.

ZASTAVENÍ ČTVRTÉ

Jak to vypadalo v přístavu s loděmi, vzpomínal později jeden z vojenských potápěčů zde zaměstnaných, J. S. Karneke.

»Když byl rozvát kouř nad přístavem, bylo vidět, že situace nemusí být tak tragická, jak se nejdříve zdálo. V bazénu F-6 spočívala na dně West Virginia, zdánlivě nepoškozená, jen jakoby více „posazená“ ve vodě. Měl jsem se přesvědčit o rozsahu jejího poškození, pravděpodobně na pravé straně, kam byla loď vychýlena, a spustil jsem se tedy podle boku na dno do řídkého bahna. V temnotě, napražené ruce před sebou, jsem pomalu postupoval vpřed, směrem k lodi. Pár kroků a nic. Postupuji dále, jsem dávno za místem, kde měl bok být, ale pořád nic. Zeptal jsem se telefonem, zda jdu správným směrem: „Nemůžu najít loď,“ což v případě 33 000 tunového obrněnce znělo dost hloupě. Odpověděli mi, že bubliny vzduchu z mého skafandru již dávno zmizely pod bokem lodi. Ukázalo se, že jsem ušel více než deset metrů, teprve pak se mé ruce dotkly trosek. Chtěl jsem zjistit rozměry otvoru a po hmatu podle něj postupovat. „Vypadá to, že loď nemá vůbec bok!“ hlásil jsem nahoru. „Co tím myslíš? ptal se nevěřící telefonista. Šel jsem tak dlouho, až mě přepadl strach, jestli jsem v temnotě nezabloudil. Otvor byl neuvěřitelně velký. Druhý den jsme sestoupili dva a změřili jej pásmem. Měl 30 metrů na délku a deset na výšku...«

Opravařské čety a obrovské nasazení dělaly zázraky. Již 20. prosince odplula Pennsylvania vlastní silou k opravám na západní pobřeží USA. V týž den byly k akci připraveny Maryland a Tennessee. Do služby se vrátily torpédoborce Downes (únor 1943) a Cassin (listopad 1944). Nevada odplula k opravám do Bremertonu v únoru 1942, bojovala u Aleut a stihla ještě podpořit invazi v Normandii. California se vydala do loděnic v Puget Sound v říjnu 1942. Neuvěřitelná práce byla vykonána při opravách West Virginia, jejíž poškození jsme tu vylíčili; opravena v téže loděnici jako California se stačila zúčastnit vyloďení Američanů u Leyte a byla první bitevní loď, která vplula do Tokio Bay. A když jsme u osudů lodí — křižník Phoenix, který přečkal bez vážnější újmy útok i válku, byl v padesátých letech modernizován a prodán do Argentiny. Pod jménem Admiral Belgrano se jeho osud naplnil. Potopila jej v bitvě o Falklandy—Malvíny v roce 1982 britská ponorka...

Převrácená Oklahoma rovněž doplnila k opravám do Spojených států. Její poškození však byla značná, a tak byla určena k sešrotování. Na poslední plavbě v roce 1947 ji však překvapila bouře a potopila ji...

Japonské letadlové lodě, z jejichž palub starbovaly letouny k útoku, měly konec rychlejší. Akagi, Kaga, Soryju a Hiryju v červnu 1942 při bitvě u Midway, Šokaku v první bitvě ve Filipínském moři o dva roky později a Zuikaku ještě za další čtyři měsíce, v tzv. čtvrté bitvě na též moři.

To však už předbýváme. Japonská expanze přepadením Pearl Harboru neskončila. Armáda Země vycházejícího slunce směřovala do jihovýchodní Asie směrem k Singapur. Tři dny po přepadení Oahu se vydal britský svaz ve složení bitevní loď Prince of Wales a bitevní křižník Repulse spolu se čtyřmi torpédoborci zabránit japonským vojskům ve vyloďení na Malajském poloostrově. Zastihla je nepřátelská letadla — 27 bombardérů a 61 torpédových. Plovoucí velké jednotky neměly šanci a po zásazích torpéd i pum byly potopeny. Převaha letectva nad loďstvem bez dostatečného vzdušného krytí se stala zřejmou.

EPILOG

Málo z návštěvníků Havajských ostrovů, jmenovitě Oahu, vynechá prohlídku dnešního »Perlového přístavu«. Uvidí zde kolváci ponorku Bowfin, která vstoupila do služby v květnu 1943 a do konce války na devíti bojových plavbách potopila čtyři válečné lodě, dvě poškodila a k tomu poslala ke dnu 45 lodí dopravních. Desátý rok tu již slouží jako plovoucí muzeum na památku 52 amerických ponorek a 3505 členů jejich posádek, kteří se nikdy nevrátili do mateřského přístavu.

A bude-li mít návštěvník jen trochu štěstí a uvidí do zátoky podle Fordova ostrova vplouvat loď, bude poblíž někdejšího bazénu F-7 svědkem, jak se vzdává čest po námořnicku. Arizona, která tu skončila právě před padesáti lety svou kariéru, byla odepsána ze stavu válečné flotily 1. prosince 1942. Vrak, po odmontování 356mm děl a stěžňů, zůstal na místě. Od 1. března 1950 je nad čnějícími zbytky nástavby každodenně vztýčována vlajka. V roce 1958 byl nad zuboženým trupem obrněnce postaven památník, který svým tvarem zdůrazňuje to, co je ještě z Arizony vidět. Na jeho stěnách jsou desky se jmény všech padlých členů posádky, z nichž většina v tomto vraku zůstala.

Jméno Arizona nedostala od té doby žádná loď amerického námořnictva. Má se za to, že plní službu i nadále.

»Milník« nebude

TOKIO: Japonská vládnoucí strana zablokovala vydání parlamentní rezoluce, jež by v předvečer 50. výročí útoku na Pearl Harbor vyjádřila politování nad japonskou agresí za druhé světové války. Především pravicové křídlo vládnoucí strany odmítlo podobnou rezoluci, kterou již dejší dobu požadovali japonští socialisté. Zákonodárci nakonec dospěli k závěru, že jsou »příliš zaměstnaní« domácími problémy, než aby mohli připravit příslušnou rezoluci. Celá záležitost je nepřijemná především pro japonského ministra zahraničí M. Vatanabeho, jenž tento týden prohlásil, že rezoluce bude jistě schválena, a označil ji za »milník« japonské historie.

KDO JE TEN KRESL?

Toulal jsem se v Brančce a setkával na firemních štítech se jménem Kresl. Tak jsem pronikl k rozlehlému objektu v ulici Ke Krčl, kde k zavedeným Kreslovým potravinám připojili v navazujícím poschodí novotou vonící sortiment potřeb do domácnosti, textilu, sportu, šperků, květin a dalšího zboží každodenního zájmu — a obchodní dům byl na světě. Pro Brančce představuje svým způsobem průkopnickou nabídku, ale zároveň je to pěkný příklad oživeného soukromého podnikání v hájemství Včel, Májů či Kotev. Ale Kresl zůstal pro mě stále tajenkou. Lidé mi ho kreslili buď jako Vídeňáka pronikajícího do matičky Prahy s balíkem valut, jiní o něm hovořili jako o blahobytném Američanu s havanským doutníkem v ústech a německými předky v rodokmenu. Přímou u pramene jsem však zjistil, že Kresl je vlastně plurál, sestavený z iniciál zakladatelů, Čechů jako poleno, kteří založili akciovou společnost. Ale také prý lze onu zkratku rozluštit jako Kvalitně, Rychle, Efektivně, S úsměvem a Levně jakožto pilíře, na nichž Kresl staví vztah k zákazníkům. Dluhů mají noví majitelé až po uši, ale jdou dál s optimismem a v důvěře ve své schopnosti a v zákazníka. Přejí si, aby pochopil, že vídina »brzkého balíku«, provázející dnes mnohé vstupy do podnikání, tady není doma a že za lidmi s taškami z blízkého a vzdálenějšího okolí chtějí jít jako solidní obchodníci, nápaditě, trpělivě a s nízkou cenovou přírůzkou.

DALŠÍ ORAZENÍ NA STR. 930

Dvakrát Arizona: nahore v plně slábné, dole krátce po zásahu.

O ševcích, pamětech a dětech

»Obdivuji jeho úžasný životní elán, nadšení, s jakým se pouští do věcí, jeho neúnavnou činnost,« řekla mi o Tomáši J. Bafovi, synovi legendárního zlínského Tomáše Bati, kanadská novinářka a autorka literatury faktu Soňa Sinclairová, která s ním spolupracovala při psaní jeho paměti Bafa — Švec pro celý svět, vydaných roku 1990 v Torontu a nyní u nás v nakladatelství Melantrich. Paměti mají bafovsky energický tón, jsou přehledné, plně zajímavých faktů, věčně tam, kde se píše o podnikání a obchodech, srdečné a upřímně otevřené v kapitolech o rodinném životě, střízlivé při hodnocení sporu Tomáše J. Bati s jeho strýcem Janem. Vystupuje z nich před námi celistvá osobnost moderního podnikatele, který vyrostl z devíti generací českých ševcovských předků, muže s pevným charakterem, operativní inteligencí a se zdravou chutí poprat se s jakýmkoli problémem.

Paň Sinclairová, která navštívila v souvislosti s českým vydáním Bafových paměti Prahu, mi perfektní češtinou odpověděla na několik otázek. Především jsem ji poprosila, aby prozradila něco o sobě.

»Narodila jsem se v Úpici, v české, vlastenecky cítící rodině. Můj otec se znal s profesorem Masarykem, dopisoval si s ním a také přispíval do jeho časopisu Naše doba. Když mi bylo pět let, odstěhovali jsme se do Prahy. Zde jsem později chodila do gymnázia, ale maturitu jsem dělala ke konci 30. let v Anglii. Domů už jsem se nevrátila a odjela jsem za rodiči, kteří emigrovali z Československa obsazeného Hitlerem, do Kanady. Tady jsem studovala na univerzitě jazyky, angličtinu a francouzštinu, později, když už jsem byla vdaná, jsem vystudovala žurnalistiku a začala jsem psát knihy.«

S Tomášem J. Bafou se setkala paň Sinclairová už za vdáky v Ottawě, ale blíž se s ním a jeho rodinou seznámila až při psaní paměti, jejichž přípravě se pan Bafa velmi věnoval, i když doma, v Kanadě, se nikdy dlouho nezdrží, protože společnost, jejíž správně radě předsedá, má podniky po celém světě, hlavně v Asii, Africe a v Jižní Americe. Paň Sinclairová hovořila ovšem nejen s ním, ale i s jeho manželkou, dětmi, zaměstnanci, jela i do New Yorku, aby si popovídala s advokátem, který ho zastupoval ve sporu se strýcem Janem. O T. J. Bafovi mi řekla, že je to »úžasně rodinný člověk«, že rodina patří k jeho hlavním zájmům. Z knížky se dovídáme, že on sám vyrůstal jako jedináček, ale byl velmi cílevědomě a přísně vedený otcem i matkou, kteří chtěli zabránit tomu, aby byl rozmazlený nebo nájoukaný.

Musel už jako malý kluk pomáhat v domácnosti a věst si zdanými o tom, zač uiráci své kapesné, vedli ho k soběstačnosti a zodpovědnosti, musel se učit jazyky a ševcovinu poznat od plky. Zeptala jsem se, zda uplatňuje při výchově vlastních dětí podobné zásady.

»Snažil se o to, i když mírnějším, kanadským zvykům a dnešní době odpovídajícím způsobem. Děti například s ním a s matkou hodně cestovaly, seznamovaly se s podniky firmy a přitom se musely vyrovnávat s různými, i nepřijemnými situacemi, které byly náročné na jejich sebekázeň a nezávislost uvažování a jednání. O výsledcích této výchovy se v rodině traduje tato zábavná historka: paň Bafová vzala své malé dcery s sebou do Peru, do města Cuzka, kde měla být na pozemku tamního opatství otevřena Bafova prodejna. Jednání skončilo úspěšně a opatřil pozval paň s dětmi následující den na snídani, kde dostaly teplé kozi mléko s tlustým škrálopem a kozi sýr pokrytý chlupy. Děvčata vše snědla ani nemrkla a ve zkoušce sebeovládání uspěla se cíl.«

Paň Sinclairová mi také vyprávěla o manželce T. J. Bati, Sonje, která rozhodně nezůstává ve stínu svého podnikavého, energického muže.

»Paň Sonja, rozená Wettsteinová, pochází z velmi vážené švýcarské rodiny, jeden z jejích předků podepsal kdysi smlouvu, kterou se Habsburkové zřekli nároků na Švýcarsko. Když se vdávala za Tomáše v roce 1946, bylo jí devatenáct let a byla velmi krásná. Pro sňatek se vzdala studia architektury, ale nechtěla být pouze ženou v domácnosti a rozhodla se, že pomůže manželovi znovuvybudovat a zmodernizovat po válce firmu Bafa. Pro Tomáše Bafu byla vždy, jak sám říká, nejen skvělou manželkou a dobrou matkou, mají syna a tři dcery, ale také spolehlivou spolupracovnicí. Je dodnes činná v kulturních a vzdělávacích společnostech, byla několik let předsedkyní kanadské Národní rady pro design, angažuje se v ochraně lesů a ohrožených zvířat — zejména v zemích třetího světa.«

V to dopoledne, kdy jsme nahlížely s paň Sinclairovou do rodinného zákuhlí rodiny Bafovy, přejímal Tomáš J. Bafa z rukou prezidenta V. Havla na Pražském hradě státní řád T. G. Masaryka II. stupně. Švec, který dobyl celý svět, konečně došel po dlouhých desetiletích nuceného odloučení i zemi, v níž dostal kdysi ke svým čtvrtým narozeninám ševcovský verpánek.

Pearl Harbor, plán námořní základny.

ŠPANĚLSKÁ NABÍDKA V PRAZE

Opět po roce nesla věrejší nečle přilastek bronzová, což signalizuje, že máme vánoce opravdu za dveřmi.

Obyvatelům Jižního Města ušetří spousta drahocenného času při shánění dáreků nejen dnešní zahájení vánočních trhů v přízemí obchodního centra Ráze, v těsné blízkosti stanice metra Chodov, ale zejména tím zpříjemní nakupování nově otevřený supermarket SYP, který je plochou pět tisíc metrů čtverečních největším svého druhu v celém Československu. Otevřela ho u nás španělská společnost s ručením omezeným stejného jména, která tak jako vasi padesát podobných supermarketech ve své domovině klade důraz na spokojenost zákazníka a na ceny přijatelné pro všechny. (SYP — zkratka Servicio y Precio, tj. služba a cena.)

Na návštěvníky této atraktivní velkoproděny, úrovní srovnatelné s obdobnými pro-

dejnamí v západní Evropě, tady vedle běžného potravinářského sortimentu čekají i opravdové lahůdky, jako je skutečně pestrý výběr rybích výrobků, kde si vedle domácího kapra mohou koupit i žraločí maso, mečouna, sépie, langustu a mnoho dalších rybích specialit. Oko každé hospodyňky potěší pohled na balíčkované majlí so pocházející z údobny firmy SYP, které tak jako ostatní tuzemské výrobky patří v Praze k nelevnějším.

Věrejšího slavnostního otevření supermarketu se vedle primátora hl. města Prahy M. Kondra a starosty Palmy de Mallorca J. Fachedy, španělského velvyslance J. L. Dicenta, ředitele a spoluzakladatele firmy SYP F. Lavaca Lopéze zúčastnila řada představitelů obchodních kruhů Španělska. Poněkud překvapivě jsme mezi hosty postrádali zástupce českého ministerstva obchodu a cestovního ruchu.

100 PESETAS = 3 1,25 Kčs; COPAK STOJÍ LANGUSTA ČI ŽRALOČÍ RIFTER?

Vražda novináře stále záhadou

[mi]: Od brutální vraždy redaktora Čs. rozhlasu Stanislava Válek, který pracoval v pražské redakci na Vinohradské třídě, uběhlo již čtrnáct dnů. Policie v tak závažných případech, jako je vražda, nebývá k novinářům příliš sdílná. Ne z neochoty, ale proto, aby nebylo, byť neumylně, máteno vyšetřování. Přesto jsme od šéfa oddělení vražd policejního ředitelství v Praze majora Jana Přenosila získali odpovědi na některé otázky — až na jednu — a to je způsob vraždy. Zatím je prokázáno, že redaktor Stanislav Válek byl zavražděn v noci ze soboty 24. na neděli 25. listopadu v jednom bytě na sídlišti Černý Most v Praze 9. Protože měl v redakci odevzdat v určitém termínu pořad s odborářskou tematikou a několik dnů nepřišel do zaměstnání ani nebyl k nalezení, spojili se pracovníci pražského rozhlasu s policií, která pověřila svou výjezdní skupinu zahájením pátrání. Po usilovném hledání do-

vedla 28. listopadu policisty stopa až na vysočanské sídlišti Černý Most, kde byl v jednom bytě redaktor S. Válek nalezen v kaluži krve mrtvý. O Válkovi bylo z předchozího pracoviště v ostravské rozhlasové stanici známo, že byl homosexuál, a tak by nebylo vůbec divné, kdyby se stal obětí některého svého přítele. Aby vyšetřování dostalo rychlejší spád, obrátil se šéf pražského oddělení vražd major Jan Přenosil na veřejnost s prosbou o jakékoli informace, které by přispěly k objasnění záhadné vraždy. Nejceněnější svědectví mohou poskytnout osoby, které se se Stanislavem Válkem sešly nebo ho viděly v kritické sobotu 24. listopadu, ať již přes den, nebo večer. Hlavně by se měl přihlásit taxikář, který S. Válek na Černý Most vezl. Policie bude vděčná za každé upozornění, které může veřejnost zavolat na pražskou telefonní linku 158 nebo na kterékoli oddělení policie v celém Československu.

Erst Assoziierung

Als Sensation werden die Maastrichter Beschlüsse in der Tschechoslowakei nicht empfunden. Die Regierung in Prag ist sich darüber im klaren, daß bis zur ersehnten Vollmitgliedschaft in der EG noch einige Zeit ins Land gehen wird. Alle Blicke richten sich hier zunächst auf den Assoziationsvertrag der CSFR mit der Gemeinschaft, der am kommenden Montag in Brüssel unterzeichnet werden soll. An der schwierigen Anpassungsphase, die dann für die CSFR-Wirtschaft folgen wird, werden die Beschlüsse von Maastricht wohl wenig ändern.

Der Sprecher des Außenministeriums in Prag, Egon Lansky, sagte am Mittwoch auf FR-Anfrage, der Assoziationsvertrag öffne auch Unternehmen aus den EG-Ländern den CSFR-Markt. Er sprach dabei offen die Strukturprobleme der CSFR-Wirtschaft an. In der Öffentlichkeit hatten sich in jüngster Zeit verschiedentlich Stimmen gemeldet, die wegen der ökonomischen und sozialen Folgen vor einer schnellen Gangart bei der EG-Angliederung der CSFR warnten.

Besonderen Rang nehmen für Prag die wehrpolitischen Beschlüsse von Maastricht ein. Auch Lansky unterstrich, daß in Prag der Frage große Bedeutung beigemessen werde, inwieweit die CSFR an einer gemeinsamen EG-Verteidigungspolitik teilnehmen könne. Die Prager Regierung sieht die Einbindung in ein westliches Verteidigungsbündnis als noch dringender an, seit mit dem Zerfall der UdSSR neue Unsicherheitsfaktoren entstanden sind.

Prag kauft keine US-Waffen

Prag, 11. Dezember. US-Verteidigungsminister Richard Cheney hat der CSFR den Kauf von Rüstungsgütern angeboten. Bei seinem zweitägigen Besuch sagte Cheney in Prag, nach der Aufhebung des Waffenembargos gegen die Tschechoslowakei sei Washington bereit, angesichts der eigenen Abrüstungsbemühungen die CSFR-Armee mit Waffen zu versorgen. CSFR-Verteidigungsminister Lubos Dobrovsky machte jedoch klar, daß sein Land kein Geld dafür habe. Eine gemeinsame Kommission soll nun die Möglichkeiten einer rüstungstechnischen Zusammenarbeit prüfen.

Am Dienstag hatte CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier bei einem Treffen mit Cheney eine starke Anbindung der Tschechoslowakei an den Westen verlangt. „Mit Verträgen und Deklarationen ist es nicht mehr getan“, sagte er und deutete an, daß die CSFR eine Zusammenarbeit ihrer Flugzeugindustrie mit US-Herstellern anstrebe. Die Tschechoslowakei gehörte zu den Haupt-Waffenproduzenten des Warschauer Paktes und kämpft seit dessen Auflösung mit hoher Arbeitslosigkeit in der Rüstungsbranche.

Ausweichend reagierte Cheney auf den Wunsch der CSFR nach einem Beitritt zur NATO. In der Tageszeitung „Lidove Noviny“ verwies er auf den Nordatlantischen Rat, zu dessen nächster Tagung in wenigen Tagen die Außenminister der NATO-Länder, der ehemaligen Warschauer-Pakt-Staaten und der baltischen Republiken zusammenkommen.

Protestují proti dohodě se Siemensem

PLZEŇ: Zaměstnanci akciových společností Škoda Plzeň a Škoda Praha, kteří se podílejí na výstavbě jaderné elektrárny v Temelíně, vyslovili obavy, že dohoda s firmou Siemens o založení společného podniku ohrožuje dostavbu tuzemských jaderných elektráren. Ve Škodě Praha a v části koncernu Škoda Plzeň, která by spadala do společného podniku, bylo vyhlášeno referendum o nesouhlasu s postupem při výběru zahraničního partnera a při zakládání společnosti Siemens-Škoda. Temelínští uvádějí, že firma Siemens byla vyřazena z výběrového řízení na dodávky řídicích a kontrolních systémů pro JETE a na vývoj jaderného paliva pro tutéž elektrárnu. (Podle informací ČSTK v konkursu českých ener-

getických závodů zůstala pouze společná nabídka americké firmy Westinghouse a Škoda a dále nabídka švédsko-švýcarské firmy Asea Brown Boveri.) Odborníci z Temelína upozorňují, že Siemens z titulu své dvoutřetinové majetkové účasti v nové společnosti Škoda-Energo vylučuje generální dodávky technologie pro rozestavěné jaderné elektrárny v tuzemsku. Tím je jejich dostavba zpochybněna.

Dohoda se Siemensem je provázána také nepohoditelným utajováním informací. Předřazuje založení společnosti se zahraniční účastí před vlastní privatizací Škoda Praha a není založena na solidním podnikatelském záměru, který by s rozumnými riziky zajistil perspektivu pracovníků.

Plötzlich ging's ganz flott

MOSKAU, 10. Dezember (dpa). Nach 24 Stunden vergeblichen Wartens auf ihren Flug haben verärgerte Passagiere im russischen Jekaterinburg (früher Swerdlowsk) kurzerhand eine Aeroflot-Maschine ins warme Simferopol auf der Krim „entführt“. Erzürnt über die Flughafenverwaltung stiegen sie in ein Flugzeug und ließen sich auch von der Polizei nicht mehr davon abbringen, sofort an die Schwarzmeerküste geflogen zu werden. Wie die sowjetische Nachrichtenagentur TASS am Dienstag weiter berichtete, sei schließlich eilends eine Besatzung für die Maschine angerückt.

Fund von „Weltrang“ in Köln

KÖLN, 10. Dezember (dpa). Auf einem spätromischen Gräberfeld in der Kölner Innenstadt ist Archäologen ein — wie sie sagen — Ausgrabungsfund von „Weltrang“ gelungen: In einer kastenähnlichen Steinurne mit der Asche einer Römerin vom Beginn des 3. Jahrhunderts n. Chr. entdeckten sie neben anderen Grabbeigaben einen farbenprächtig emailierten Glaspokal mit einer Szene aus der griechischen Mythologie. Nach Meinung des Archäologen Stefan Neu, der das kostbare Glas gefunden hatte, ist die Malerei — Achilles unter den Töchtern des Leukipp-

os — auf dem 26 Zentimeter hohen Pokal von „höchster künstlerischer Potenz“. Solche Stücke seien schon zu Zeiten der Römer „kostbarer als Gold“ gewesen.

Weinfässer sind voller

Trotz des trockenen Sommers sind die Weinfässer der deutschen Winzer voller als im Vorjahr: Die gepressten Trauben ergaben 9,3 Millionen Hektoliter Weinmost, knapp zehn Prozent mehr als 1990. Die Qualität des Jahrgangs wird als gut eingestuft.

A KOCIK SE URODILO PIVA 2.

Legálně, či nelegálně?

Podivné transakce s privatizačními kupóny v Jihlavě

(vš): V Deníku ČST překvapila mnoho diváků informace o podivných praktikách vykupování kupónových knížek v Jihlavě. Protože šlo o první takový případ, rozjeli jsme se do Jihlavy zjstít podrobnosti.

V kulturním domě, v jehož místnosti se akce uskutečnila, nás o ní informovali dr. Drahomíra Majerová a Ivo Němčanský. Z jejich údajů vyplývá, že si ve středu dopoledne místnosti pronajali dva muži z Mostu s tím, že v ní bude probíhat registrace ke kupónové privatizaci. Jméno této společnosti či konsorcia z Mostu zůstalo utajeno, neboť pronájem byl zaplacen hotově na soukromé jméno. Během poměrně krátké chvíle se před místností shromáždil početný zástup Jihlavských Romů, kterým tato mostecká společnost vyplácela 400 Kčs za to, že jí nahlásili své národnosti, číslo občanského průkazu a podepsali prohlášení, že na tuto společnost převádějí právo disponovat svou kupónovou knížkou. To vše před zraky notářky a právníka.

Zajímavé v této souvislosti je, že z obdržené částky vypláceli Romové 50 Kčs na Romskou občanskou iniciativu. Informace o tomto podniku se v romských kruzích rychle rozšířila a pronikala i dále, takže ve čtvrtek bylo možno před místností podnikatelů z Mostu vidět i ostatní sociálně slabší jihlavské obyvatelstvo, které nechtělo samo vstoupit do kupónové privatiza-

ce a své práva v tomto směru přenechávalo mosteckým podnikavcům.

Přechodná »registrační« kancelář byla vybavena počítačem a kopírkou, na niž kopirovali občanské průkazy, aby se náhodou nestalo, že by chtěl někdo »svá práva« prodat dvakrát. Pracovníci kulturního domu odhadují, že během dvou dní se v místnosti mohlo vystřídát 2000 lidí.

Pokud jde o legálnost celé transakce, dozvěděli jsme se na jihlavské okresní prokuratuře, že okresní prokurátor pověřil policii, aby celou záležitost prověřila, a zároveň učinil dotaz na nadřízenou prokuraturu.

Zatím však všechno vypadá tak, že mosteckí podnikavci využili právního vakua v legislativě, takže celá akce je zřejmě nepostizitelná. O výsledku šetření policie budeme čtenáře ještě informovat. Jisté však je, že si po zaregistrování takto získaných kupónových knížek (a podle všeho nebyla Jihlava prvním místem) shromáždí mostecká společnost rozsáhlý potenciál akcií, aby mohla získat rozhodující slovo v některém z privatizovaných podniků.

»KORUNA« před modernizací

Proč byl automat stažen z aukce ● Další velkoměstská pasáž

Poté, co jsme zveřejnili informaci, že pražský automat Koruna nebude z rozhodnutí ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci vydražen v aukci, obrátil se na nás čtenáři s dotazy na jeho další osud. Jak jsme se od jednoho z nich dozvěděli, koluje po Praze fáma, že tam má prodávat jakási arabská firma auta.

Rozhořčení, které tato informace vyvolává, nás nepřekvapilo. Jednak je to jedno z posledních míst, kde se dá v centru Prahy najít za poměrně levnější peníz, jednak proto, že pro pražské patriotky patří Koruna k Václavskému náměstí stejně neodmyslitelně jako socha sv. Václava.

Palác Koruna byl dokončen v roce 1914, jeho prvním majitelem se stala První česká všeobecná akciová společnost pro pojistování na živyt v Praze. V přízemí objektu byla kavárna s tanečním parketem, která zasahovala výškou až do úrovně současného mezanínu. Tam byla galerie. V roce 1931 bylo přízemí kavárny přestavěno na automat. Takže automatu Koruna je letos rovných 80 let. Ovšem dnešní podoba dostal až rekonstrukcí v letech 1972 až 1974, kdy byl jeho prostor rozšířen na úkor prodejny potravin a cukrárny.

Automat byl vyňat z dražby na zářez současných majitele budovy — a. s. Technoexport. Ing. Pavel Vondra, který je za komerční využití paláce Koruna zodpovědný, nás ujistil, že v žádném případě se v jeho prostoru auta prodávat nebudou. Po nákladné a velkorysé rekonstrukci budovy za zhruba 25 milionů marek, kterou chce Technoexport v nejbližší možné době zahájit spolu se zahraničním partnerem (s jakým, to zůstává až do podepsání smlouvy obchodním tajemstvím), by celá pasáž měla dostat podobu komerčních pasáží, běžných ve všech západoevropských metropolitách. Vedle sítě zastupitelských firemních kanceláří se v jejích prostorách počítá jak s reprezentativním shopping centrem, tak i s variabilními možnostmi občerstvení.

Využití přitom bude nejen přízemí, ale i oba suterény, sloužící dosud jen jako skladovací prostory, mezanin a první patro.

Doba trvání rekonstrukce se předběžně

odhaduje na třicet měsíců. Během ní budou po etapách otevírány jednotlivé provozy. Automat Koruna v dnešní podobě má tedy na kahánku, svoje služby bude poskytovat svým návštěvníkům ještě tak čtvrt roku, než bude definitivně uzavřen.

Vrtało nám hlavou, proč Technoexport, který zaplatil za vypracování studie rekonstrukce, zasáhl proti vydražení automatu až v hodině dvanácté, tedy velice těsně před termínem aukce. Odpověď P. Vondry byla překvapující — privatizační komise je jako majitele objektu jaksi zapoměla informovat o záměrech, které s automatem má. O tom, že se chystá jeho dražba, se pracovníci Technoexportu dozvěděli až po vyvěšení karet této provozní jednotky.

RAFI SE TO AKI NEPOVEDLO...

JSOU I TACÍ

Vzpomínková slavnost se konala v sobotu v Dúbravách na Zvoienku. Její účastníci, mezi nimiž byl i místopředseda slovenské vlády M. Porubjak, si připomněli romské oběti II. světové války. Fašistická diskriminační opatření se všemi fatálními důsledky se dotkla citelně romské populace v Detvě, Hriňové, Tisovci, Čierném Balogu a mnoha dalších místech Slovenska. Při pokládání věnců k pamětní desce na Obecním úřadu v Dúbravách, která připomíná zavraždění patnácti členů rodiny Klincových esesáky, M. Porubjak mj. řekl, že i dnes jsou mezi námi lidé, kteří dělají ostatní na lepší a horší, na ty s bílou a na ty s tmavší pletí. Je otázka, zda si uvědomil rovněž, že v dnešní době existují také lidé, kteří tehdejší období považují za tu světlejší kapitolu slovenských dějin.

CU. VISO ORODUS ZA NÁS! I SU. HUYAKO...

LONDON. Die englische Zeitschrift „Marxism Today“ wird eingestellt. Die soeben erschienene Doppelnummer für Dezember und Januar ist die letzte in der 34jährigen Geschichte des Blattes, das als Organ der britischen KP begann und bis 1977 stramm auf der Linie der reinen Lehre blieb. Noch 1976 war kein Platz zu schade, um ihn nicht mit endlosen Zitaten aus der Eröffnungsrede des Genossen Breschnev zum 25. Parteitag der KPdSU zu füllen. Doch dann wurde ein gewisser Martin Jacques als Chefredakteur berufen und alles wurde anders: ein von den Orthodoxen als „Design-Kommunismus“ verschrieener Antidogmatismus (Jacques') Devise: „Lieber Lennon als Lenin!“ machte sich breit, die Auflage stieg von 3500 Exemplaren auf 15 000.

Aufgespießt

„Ich glaube, wenn ich aus dem Fenster des Flugzeuges hinaussehen und die Dame mit dem Ding da sehen werde, werde ich ein bißchen weinen.“

Ex-Geisel Terry Anderson vor seinem Abflug von Frankfurt nach New York unter Anspannung auf die Freiheitsstatue.

LUSTRAČNÍ »BOMBA«

PRAHA: Existence veřejně kolujícího seznamu tzv. spolupracovníků StB (o němž mj. hovořil v pátek 6. prosince i poslanec sociálně demokratické orientace ve FS na tiskové konferenci) byla včera potvrzena. Čs. tiskové kanceláři předal seznam více než osmi desítek jmen zástupce Antikomunistické aliance, který si však nepřál být veřejně jmenován. V záhlaví seznamu je uvedeno, že jej »vydalo dokumentační středisko zločinné komunistu působící v Antikomunistické alianci«. Na seznamu jsou uvedena jména včetně krycích, registrační čísla, adresy a data narození osob z řad vědeckých pracovníků, umělců, vysokoškolských pedagogů, novinářů, vědních úředníků, diplomatů a dalších profesí. O pravosti, původu ani zdrojích informací, z nichž seznam čerpal, se ČSTK nepodařilo nic bližšího zjistit. Nic o tom není známo mluvčímu FBIS F. Stárkovi, mluvčí komise pro vyšetření událostí 17. listopadu P. Toman fakta nevyvrátil ani nepotvrdil. Zřejmě k archivu StB měl přístup kdekdo. A co s materiálem ČSTK udělá dál?

Smrt v plamenech

PRAHA: Neznámý řidič s vozem BMW s německou poznávací značkou havaroval v sobotu večer v Praze 6 za křižovatkou Evropské a Drnovské ulice. Poté, co narazil do poutače a náhodným svědkům nehody se podařilo vynést z vozu jednoho muže, se automobil vzňal. Uhořel v něm řidič, jehož totožnost není známa, 40letá Irena S. z Prahy a muž a žena dosud rovněž neznámí. Těže zraněný muž, který u sebe neměl průkaz totožnosti, byl převezen do nemocnice.

OCHRANA PŘED »ŠUNTEM«

Vláda Slovenské republiky vzala na svém nedávném zasedání na vědomí kromě jiného také zprávu o výsledku prověrky, která se týkala dovozu a prodeje zahraničního zboží z hlediska ochrany spotřebitele před nekalitou. V této souvislosti pověřila jak ministru zdravotnictví, tak i zemědělství a výživy publikací negativních výsledků zkoušek. Je to v zájmu informování široké veřejnosti. Kéž by tomu tak bylo i u nás, v Čechách.

Vydrží sociální mír?

Když na nedělní tiskové besedě po zasedání federální vlády prohlásil její místopředseda a ministr financí V. Klaus, že z důvodů časové tísně bude návrh zákona o státním rozpočtu federace předložen parlamentu, aniž by o něm mohla předtím jednat Rada hospodářské a sociální dohody ČSFR, trochu mě zamrazilo. Znamená snad tento krok konec sociálního míru? Uvedený návrh vláda totiž využije k tomu, aby se změnil některé další zákony v oblasti daňové, zaměstnanecké a sociální péče. Právě problematika zákona o zaměstnanosti bude na programu dnešního zasedání tripartity. Jak široký manévrovací

prostor budou mít účastníci tohoto jednání, když je návrh již v parlamentu?

Podle slov V. Klause vláda navrhla zvýšení zdanění u vysokých příjmů nad deset tisíc, což se týká nejen jejich členů samotných, ale i například některých hornických profesí. Zkráceno má být poskytování podpory v nezaměstnanosti z dvanácti na šest měsíců, vláda také navrhla omezit poskytování podpory při rekvalifikaci, vyloučit souběh vyplácení podpory v nezaměstnanosti a odstupného, snížit výši podpory z 65 na 60 a v některých případech z 60 na 50 procent předchozí mzdy. Podstatný je podle V. Klause pokus snížit počet případů, kdy jsou současně vypláceny mzdy a důchody. Upozornil, že se to bude týkat pouze mužů do 65 a žen do 60 let. Vláda také navrhla, což se dotkne milionů tzv. ekonomicky činných osob, zastavit vyplácení stočtyřicetikorunového státního vyrovnávacího příspěvku.

Na jedné straně je pochopitelná snaha vlády, aby parlament návrh vyrovnaných rozpočtů urychlil, pokud možno ještě letos, schválil. Bylo by nešťastné žít v rozpočtovém provizóru a navíc by tento stav nám mohl uškodit i v očích Evropy, kam se chceme vrátit. Na druhé straně by někdo měl tlumit »nadšení« ekonomických ministrů. Pokouši se o to občas ministr práce a sociálních věcí ČSFR P. Miller, který se zhruba před měsícem zúčastnil rozpravy ve FS k ekonomické analýze federální vlády. Řekl mj.: »Je třeba, aby si tito ministři uvědomili, že některá jejich opatření mohou porušit sociální mír.« Zdůraznil přitom slovo »mír«, protože pojem smír patří podle jeho názoru tam, kde se smířily rozhádané strany, k čemuž tady zatím našťastí nedošlo... A my můžeme jen dodat — zatím.

Cena srdce v politice

»Konečně jsme snad začali hovořit o tom-těz,« řekl v pořadu Co týden dal na adresu rozpočtového problému český premiér P. Pithart. »Dosud jsem měl pocit, že mluvíme jeden o koze a druhý o voze,« dodal na adresu Česko-slovenských jednání. Pravdu měl zřejmě pouze zčásti. Svítlo možná slovenským ekonomům a lidem, kteří jsou ochotni respektovat fakta. Padlo však také upozornění, že toto je jedna věc — a premiér Čarnogurský evidentně taková fakta nehodlá přeceňovat —, druhá věc je srdce. A jakou cenu si je slovenské srdce schopno přisoudit? Český občan souhlasil s utahováním opasku ve jménu budoucí prosperity, ale část slovenských politiků zřejmě sází na to, že jejich voliči bude raději strádat v chudé chýšce, než se dělit s Čechy o tabuli, být bohatší. Tento druh uvážování známe z romantické literatury i ze života, kde povětšinou mívá zlé konce, jež postihují především ony romantiky, kteří při suché skývě z iluzí rychle vystřízlivějí. V žádném případě to však nepřipustí předem. A tak P. Pithart dál hovoří o voze, jeho slovenský partner však, pokud se uvolí hovořit o něm též, činí to proti své vůli, která ho tím víc nutí hovořit o koze. Je jistě pozitivní, že česká strana při rozpočtovém dohadování přestala jednostranně ustupovat. Měla by se ale připravít na to, že romanticky laděná část slovenské reprezentace, pokud bude i nucena ustoupit, jí každý takový ústupek tvrdě vrátí, protože neuvažuje pouze v politických termínech, ale proti racionálním argumentům klade iracionální. A rány do srdce se spravidla neodpouštějí. V tom smyslu má asi pravdu federální vláda, obávala se rozmáchlých gest raněných slovenských romantiků.

Slovo politických vězňů

PRAHA: »Lustrační zákon je naprosto nedokonalý. Měl by zasahovat daleko větší skupiny obyvatelstva,« řekl včera na tiskové konferenci Konfederace politických vězňů její předseda S. Drobný. Podle jeho slov by do lustračního zákona měli být zahrnuti učitelé marxismu-leninismu, všichni tajemníci a členové ÚV KSČ. Se členy KPV se včera v pražském hotelu Belvedere setkal prezident republiky V. Havel. Byl přítvitán slovy: »Jste doma, jste v rodině muklů.« V průběhu diskuse V. Havel odpovídal na četné »pichlavé« otázky. K zákazu komunistické strany řekl, že tato strana se v polistopadové době nedopustila protíústavních činů. Zastal se ředitele TV J. Kantůrka a odmítl názory, že by úmyslně zkrášloval z politických důvodů televizní zpravodajství. Na závěr V. Havel převzal členskou legitimaci KPV.

Bez uvedení zdrojů

VIDEŇ: Rakouský ministr obrany W. Fasslabend nařídil zesílit ostrahu státní hranice s Československem. Oznámil to v sobotu bez uvedení zdrojů rakouský list DIE PRESSE. Podle jeho zprávy vyvolalo napětí mezi Čechy a Slováky obavy ve velení rakouské armády. Ochranu severní hranice Rakouska před případnými ozbrojenými srážkami mezi Čechy a Slováky má zajistit nový armádní sbor, píše DIE PRESSE. Stálý československý vojenský a letecký přídělnec v Rakouské republice generálmajor O. Frank v této souvislosti zpravodaj ČSTK v Rakousku řekl, že považují zprávu za zkrášlenou a situaci neodpovídající.

Jediný fakt: STRÍLELO SE!

{re}: Včera jsme uveřejnili zprávu Gazety Wyborczy o střelbě na vozidlo s polským státním příslušníky 1. 12. 1991. Slovenské ministerstvo vnitra včera vydalo zprávu, podle níž nebyly použity zbraně proti vozidlu, v němž byli polští státní příslušníci, ale proti vozidlu se zahraniční SPZ, v němž byli čtyři příslušníci PR. Šlo o to, že vozidlo na pokyn policistů nezastavilo ani u obce Vyšný Kubín či u obce Likavka a teprve po použití stříelných zbraní u obce Liptovská Osada.

{čre}: Padělaný výpis podnikového rejstříku předložili dva podvodníci firmě Jelinek Vijovice. Vyzvedli si 15 000 lahví alkoholických nápojů s tím, že je budou exportovat. Prodal je na tuzemském trhu bez daně z obrátu, a tím se obhatili o dva milióny korun. Policie je stíhá pro neoprávněné podnikání a pozměňování veřejné listiny.

...A TAKLE TO ZNÍ ČESKY:

SSSR přestal existovat

Hoteliér roku 1991

{fk}: Na své třetí výroční konferenci, která se v sobotu konala v hotelu Hyatt Praha, vyhlásila Národní federace hotelů a restaurací České republiky, jež má 64 členů, tajným hlasováním Hoteliéra roku 1991. Stal se jím ředitel pražského hotelu Inter-Continental ing. Pavel Hlinka. Na druhé příčce se umístil ing. Wolfgang Háma, ředitel hotelu Pupp v Karlových Varech, a třetí místo získal ředitel pražského hotelu Forum dr. Jan Filip. Ve své podstatě je to výraz ocenění nejlepších hotelů v ČR a Národní federace tím zahájila tradici každoročního odborného hodnocení našich hotelů.

Zachránili lipicány?

VIDEŇ: Rakousko, kde je světově známá španělská jezdecká škola, nabídlo, že zachrání na 300 lipických koní, kteří přežili nynější boje v Chorvatsku. Prohlásil to v sobotu rakouský ministr zahraničí A. Mock. Nejméně 120 vzácných bílých koní bylo zabito, když stáje poblíž chorvatského města Osijek byly zasaženy dělostřeleckou palbou. Ostatní koně utekli v panice a skončili svůj život na minových polích. »Rádi bychom zachránili lipické koně, kteří přežili, protože představují vzácné kulturní dědictví a část chorvatské historie,« řekl A. Mock. Čtvrtina všech lipicánů na světě je právě v Jugoslávii.

„Besserwessi“ Wort des Jahres

WIESBADEN, 10. Dezember (AP). „Besserwessi“ ist das Wort des Jahres. Sprachlich prägnant und originell kennzeichnet es nach Überzeugung der Gesellschaft für deutsche Sprache in Wiesbaden die Probleme beim Zusammenwachsen der beiden Teile Deutschlands. Wie der Germanist Gerhard Müller, Mitarbeiter der Sprachgesellschaft am Dienstag mitteilte, wählte die Jury mit „Wohlstandsmauer“, „Stasi-Syndrom“, „abwickeln“ und „Kurzarbeit Null“ vier weitere Begriffe, die die deutsche Einheit betreffen, in die Gruppe der besonders relevanten Wörter und Wendungen.

In diese Gruppe gehören ferner der Begriff „Ausländerhaß“ und die während der Golfkrise von der Friedensbewegung verwendete Parole „Kein Blut für Öl“.

Koncert zachránil slib

HORŠOVSKÝ TÝN: Neobvyklá bezpečnostní opatření předcházela koncertu, který uspořádal plzeňský památkový ústav v kostele sv. Anny u Horšovského Týna. Jeden ze soukromých dodavatelů, který se podílí na rekonstrukci tohoto kostela, pohrozil, že zmaří vystoupení umělců Sboru a orchestru kostela sv. Jakuba z Prahy, protože dosud za vykonané práce nedostal zapláceno. Nic se však nakonec nestalo, posluchači v zaplněné chrámové loďi vyslechli Hej mistře v pohodě. Podle nepotvrzené domněnky pořadatelů se soukromník patrně spokojil s ujštěním, že do konce roku peníze dostane.

ACU 3430551
VIZ STA. 926

18 Jahre Haft für Weinpanscher

LEKARĚ DOŠTANE ZA „SCHÖNHEITSFELDER“ S VÁLČOBURNĚM SMRTI 300 DN POKUTY... ZA PŘEJETÍ DÍTĚTE 10X DENNÍ SAZBA PO 2004...

Honecker-Erklärung

Völkerrecht verletzt

Die Sieben-Punkte-Erklärung, die der frühere DDR-Staats- und Parteichef Erich Honecker am Donnerstag vor der Botschaft Chiles in Moskau verteilen ließ, hat laut Nachrichtenagentur AP folgenden Wortlaut:

„Ich erkläre zu dem Ansinnen einer Auslieferung:

1. Eine Auslieferung ist völkerrechtswidrig.
2. In dem Bestreben der Regierung der Bundesrepublik, den ehemaligen Vorsitzenden des Staatsrates und des Nationalen Verteidigungsrates der DDR vor Gericht zu stellen, liegt die politische Absicht zu Grunde, mit den Repräsentanten des ‚Unrechtsregimes der DDR‘ abzurechnen. Ein Strafverfahren gegen ein Staatsoberhaupt wegen verfassungsgemäßen Handelns in

Ausübung seines Amtes durch ein Gericht der BRD ist eine Verletzung des Völkerrechts.

3. Ich habe die Sowjet-Regierung um Asyl gebeten, weil ich politisch verfolgt werde. Die Beweise dafür liegen offen auf der Hand. Politische Strafverfahren schließen eine Auslieferung aus.

4. Die Behauptung, die Sowjetregierung habe bei meiner durch meine Erkrankung bedingten Verlegung nach Moskau die Souveränität der BRD verletzt, entspricht nicht den Tatsa-

chen. Die Souveränität der BRD, in diesem Sinn, existiert erst seit Austausch der Ratifizierungs-Urkunden des 2 + 4-Vertrages.

5. Meine Verlegung in die Sowjetunion erfolgte mit meiner Zustimmung.

6. Zwischen der Sowjetunion und der BRD gibt es keinen Auslieferungsvertrag, auch nicht zwischen Rußland und der BRD. Infolgedessen ist die hiesige Regierung nicht veranlaßt, auf ein solches Ersuchen einzugehen, geschweige denn ihm zu entsprechen, da politisch Verfolgte entsprechend dem Völkerrecht nicht ausgeliefert werden dürfen.

7. Es ist übrigens internationales Recht, daß nur dann eine Person an einen anderen Staat ausgeliefert werden darf, wenn das Vergehen, dessen er beschuldigt wird, auch in dem Staat, von dem die Auslieferung verlangt wird, nach Rechtsordnung strafbar ist. Erich Honecker“

Aufgespießt

„Die allgemeine Sterblichkeit der Bevölkerung nimmt mit dem Alter stark zu.“

Aus einer Studie des rheinland-pfälzischen Gesundheitsministeriums

Kommunismus wird bestraft

Tschechoslowakei verbietet auch Unterstützung des Faschismus

PRAG, 12. Dezember. In der Tschechoslowakei können Werbung für Kommunismus wie für Faschismus künftig mit mehrjährigen Haftstrafen geahndet werden. Das beschloß das CSFR-Parlament am Mittwoch im Zuge der Debatte über ein neues Strafgesetzbuch. „Wer eine Bewegung unterstützt oder propagiert, die nachweislich auf die Unterdrückung der bürgerlichen Rechte und Freiheiten gerichtet ist oder zu National-, Rassen-, Klassen- oder Religionshaß aufruft (wie beispielsweise Faschismus oder Kommunismus), wird mit Freiheitsentzug zwischen einem Jahr und fünf Jahren bestraft“, heißt es in dem entsprechenden Paragraphen.

Der Vorsitzende der Kommunistischen Partei Böhmens und Mährens (KSCM), Jiri Svoboda, trat aus Protest gegen diese Entscheidung des Parlaments in den Hungerstreik, für dessen Dauer er im Parlamentsgebäude in Prag bleiben will. Der kommunistische Abgeordnete des Föderalparlaments trug bei der Bekanntgabe des Entschlusses ein Jackett, auf das ein sechszackiger roter Stern mit der Aufschrift „Ich bin Kommunist“ — in

deutscher Sprache — aufgenäht war. „Jeder Bezirksstaatsanwalt kann diesen Paragraphen gegen Mitglieder unserer Partei oder deren Sympathisanten anwenden“, begründete er seine Protestaktion.

Die Kommunistische Partei der Tschechoslowakei, deren unumschränkte Macht durch die Massendemonstrationen vom November 1989 gebrochen worden war, hatte bei den ersten Mehrparteiwahlen im Sommer vergangenen Jahres 13,6 Prozent der Stimmen erhalten. Die Kommunisten in der Slowakei benannten sich inzwischen in Partei der demokratischen Linken (SDL) um und können laut einer am Mittwoch veröffentlichten Umfrage auf Unterstützung von 9,6 Prozent der slowakischen Wähler rechnen. Die KSCM würden laut Umfragergebnissen gegenwärtig rund neun Prozent der Bürger in der Tschechischen Republik wählen, womit sie gemeinsam mit den Sozialdemokraten nach der neoliberalen Demokratischen Bürgerpartei (ODS) von CSFR-Finanzminister Vaclav Klaus (um 20 Prozent) auf Rang zwei in der Wählergunst liegt.

NATO: Krieg möglich

Brüssel - Die NATO hält einen Krieg in Europa wieder für möglich, die Verteidigungsbereitschaft bekomme wieder zentrale Bedeutung. Die NATO-Verteidigungsminister: Die Lage der zerfallenden UdSSR gibt Anlaß zu großer Sorge.

Iwan heißt wieder Hans

München - Aussiedler aus der UdSSR haben nach ihrer Rückkehr nach Deutschland wieder Anspruch auf deutsche Namen. Aus Iwan kann wieder Hans werden, so das Bayerische Oberste Landesgericht (AZ: BRag. 3 2 123 und 127/91).

gehandelt habe, berichtete Glotz. Mit dieser Haltung könnten die Vertragsgegner in Prag während des Wahlkampfes von denjenigen Zulauf bekommen, „die Angst haben, die Deutschen würden wieder scharenweise zurückkommen und ihr Eigentum verlangen“.

Von slowakischer Seite werde außerdem kritisiert, daß der Vertrag „von einer Kontinuität des tschechoslowakischen Staates seit 1918“ ausgehe, sagte Glotz. Zwischen 1940 und 1944 hatte es in der Tat einen eigenständigen slowakischen Staat gegeben. Dieser war mit Hitlers Hilfe gegründet und faschistisch ausgerichtet worden. Glotz befürchtet nun, daß — wird der Vertrag nicht schnell unterschrieben — dieses Thema im Wahlkampf gegen den Vertrag gewendet wird.

Auf Nachfrage der FR wollte das Bundeskanzleramt am Donnerstag noch kein konkretes Datum für die Unterzeichnung des Vertrages nennen. Allerdings hieß es, das werde wohl „in Kürze“ stattfinden. Auch in der Regierung sehe man „Handlungsbedarf“. Probleme mit der CSU oder den Sudetendeutschen gebe es nicht mehr. Aus Bonner Sicht gibt es auch keinen Anlaß zu Nachverhandlungen. Wenn der tschechoslowakische Außenminister Jiri Dienstbier am heutigen Freitag nach Bonn kommt, werde der Vertrag nur am Rande eine Rolle spielen, hieß es im Auswärtigen Amt. Vermutlich werde nur über Zeitpunkt und Modalitäten der Unterzeichnung geredet. In Bonn geht man davon aus, daß Kanzler Kohl den Vertrag unterzeichnet. Es ist noch offen, ob das in Prag oder Bonn geschieht. Paraphiert worden war der Vertrag am 7. Oktober von den Außenministern Dienstbier und Hans-Dietrich Genscher in Prag.

Fritten-Konsum gestiegen

Die deutsche Vereinigung hat den Pommes-Frites-Herstellern einen „Boom“ besichert: Sie setzten 1980 fast 226 000 Tonnen ab, knapp ein Viertel mehr als im Jahr zuvor. Seit 1983 war der Fritten-Konsum der (West-)Deutschen kontinuierlich gesunken und hatte 1987 einen Tiefstand erreicht.

Die Erwerbslosenquote betrug zuletzt 11,1 nach 10,8 Prozent im Oktober.

Mehr Arbeitslose in Polen

Die Zahl der Arbeitslosen in Polen ist im November auf 2,1 Millionen gestiegen.

SPD sorgt sich um CSFR-Vertrag

BONN, 12. Dezember. Die SPD hat Bundeskanzler Helmut Kohl dringend aufgefordert, den Nachbarschaftsvertrag mit der Tschechoslowakei „so schnell wie möglich“ zu unterschreiben und dem Parlament zur Ratifizierung zuzuleiten. Sonst sei zu befürchten, daß der ganze Vertrag angesichts des in der CSFR bevorstehenden Wahlkampfes „ins Wackeln“ gerate, sagte der sozialdemokratische Bundestagsabgeordnete Peter Glotz am Donnerstag im Gespräch mit der Frankfurter Rundschau.

Glotz, der sich mit dem Auswärtigen Ausschuß des Bundestages in Prag aufgehalten hatte, befürchtet, daß die Vertragsgegner in beiden Staaten an Boden gewinnen könnten. Dem Bundeskanzler warf er vor, die Vertragsunterzeichnung hinauszuzögern, weil er „Ärger mit der CSU“ und der sudetendeutschen Landsmannschaft befürchte. Auf der anderen Seite gebe es in Prag vor allem im slowa-

kischen Lager Kräfte, denen der Vertrag zu weit gehe. Man dürfe sich nicht „einerseits auf die Intrigen der sudetendeutschen Landsmannschaft und andererseits die Intrigen der slowakischen Nationalisten“ einlassen, sagte Glotz. Wenn man den Vertrag aus dem Wahlkampf heraushalten wolle, müsse er bis Mitte Januar unterschrieben sein. Die Tschechoslowaken wählen Ende Mai ein neues Parlament.

Nach Glotz' Eindruck wollen etliche Abgeordnete in Prag „die Versöhnung, die Staatspräsident Vaclav Havel angeboten“ habe, wieder rückgängig machen. Der Streit entzündete sich daran, daß in dem Vertrag von der „Vertreibung“ der Deutschen die Rede sei. Eine Gruppe von 27 Abgeordneten habe sich nun brieflich an die vier Siegermächte Sowjetunion, USA, Frankreich und Großbritannien mit der Bitte um Bestätigung gewandt, daß es sich nicht um eine Vertreibung, sondern um einen „Bevölkerungstransfer“

CSFR-Bürger fordern bei Sexualdelikten schrittweise Kastration

Debatte über Todesstrafe wegen Gewalkriminalität wieder aufgeflammt / Gegner sehen Rache der Gesellschaft für eigene Fehler

PRAG, 15. Dezember. In der Tschechoslowakei steht die Todesstrafe elf Monate nach ihrer Achtung in der Verfassung wieder zur Debatte. Nachdem eine Reihe von Kapitalverbrechen die Öffentlichkeit aufgeschreckt haben, werden die Stimmen lauter, die Hinrichtungen in der Strafrechtswissenschaft wieder eingeführt sehen möchten. Die Diskussion dreht sich angesichts der rasch steigenden Kriminalität in der CSFR vor allem um die Frage, ob mit der Todesstrafe tatsächlich eine abschreckende Wirkung zu erzielen ist.

Die Stimmung in der Bevölkerung wurde angeheizt, als vor wenigen Tagen der Mord an einem Taxifahrer in der nordböhmischen Stadt Decin (Tetschen) an der Elbe bekannt wurde. Ein betrunkenere Fahrgast hatte den Vater zweier Kinder mit einem Küchenmesser so schwer verletzt, daß er kurze Zeit später im Krankenhaus starb. 200 Taxifahrer aus Nord-

böhmen kamen zur Beerdigung ihres Kollegen. Sie sammelten Unterschriften für eine Petition an das tschechische Parlament, in der sie unter anderem die Wiedereinführung der Todesstrafe verlangen. In Briefen an den tschechischen Justizminister Leon Richter wird laut Ministeriumsangaben das gleiche gefordert. Manche der Briefschreiber wollen auch Kastrationen bei wiederholten Sexualdelikten und haben zum Teil sogar eine Staffeleung des Strafmaßes vorgeschlagen: Nach dem ersten schweren Sexualdelikt soll der Täter halb, bei weiteren Taten ganz kastriert werden.

In einem Kommentar der deutschsprachigen „Prager Zeitung“ heißt es, der Staat habe wie im Kriegsfall bei seinen Soldaten auch bei der Abwehr innerer Gefahren durch Kriminelle das Recht über das Leben seiner Bürger zu verfügen. Der Galgen erinnere „indirekt auch

die kleinen Geuner an die düstere Utmotivität des Rechts“. Auch wenn die „Prager Zeitung“ nicht eindeutig für die Wiedereinführung der Todesstrafe plädiert, fordert sie für die postsozialistische CSFR: „Ein Polizist muß ein selbstbewußter Mann sein, ausgerüstet mit Hand-schellen, Schlagstock und Revolver und hauptsächlich — mit der vollen Unterstützung sowohl der Staatsgewalt wie auch der Öffentlichkeit.“

Skeptischer geht die Tageszeitung Lidove noviny, vor der Wende eine Untergrund-Zeitschrift, an das Thema heran. Mittels einer Statistik wies das Blatt in einer seiner jüngsten Ausgaben auf den Zusammenhang zwischen der Häufigkeit der Todesstrafe für kriminelle Vergehen und von Hinrichtungen als Mittel der Liquidation politischer Gegner hin. Demnach wurden allein im Jahr 1952 in der Tschechoslowakei 65 Todesurteile voll-

(šre): Po třech měsících dopadli kriminalisté pachatele vlovupání do skladu závodu Stannum v Horním Slavkově. Jde o tři amatérské spelenology od 20 do 22 let, kteří chtěli použít výbušniny v jeskyních při závalu. Zakopaných šest kg Semtexu, deset kilogramů Peromexu i 300 elektrorozbušek policisté našli!!!.

Trochu silný tabák

Prezident republiky Václav Havel na setkání Konfederace politických vězňů odmítl zákaz komunistické strany s tím, že pro takový akt nejsou právní podklady. Jako podpůrný argument pak uvedl, že není rozdílu mezi tehdejšími stranami tzv. Národní fronty a komunisty: jako jeden z příkladů uvedl Českou stranu lidovou.

Nepodezíráme pana prezidenta, že by chtěl tímto výrokem poškodit ČSL před blížícími se volbami, a snažíme se zapomenout na okolnosti spojené s volbami minulými. Prezident má plně právo vyslovit, co si myslí; jeho slova, zejména pokud zazní v televizní obrazovce, mají ovšem trochu jinou váhu než argument řečený v hospídkě nad sklenicí piva. Takže snad se pan prezident nerozzlobí, když mu připomeneme:

Národní fronta pod vedením KSČ sdružovala další společenské organizace a politické strany (toto pořadí se v komunistické terminologii důsledně dodržovalo), aby je vedla k socialistickým zítřkům. Bez souhlasu komunisty vedené Národní fronty nebylo možno přijmout nejen okresního tajemníka ČSL, ale ani redaktora Lidové demokracie. V letech padesátých dokonce orgány Národní fronty posuzovaly individuálně každou členskou přihlášku do ČSL, v jisté době bylo možno přijmout nového členu jen náhradou za zemřelého. Že členům ČSL byly neoficiálně, zato důsledně zakázána některá povolání a jejich dětem studia na určitých typech vysokých škol, ví snad každý, kdo to vědět chce. „Nesnažte se dostávat své děti na filozofickou fakultu,“ nabádal lidovce jednou sám úřadující místopředseda české NF soudruh Miloš Vacík: „Vždyť vy přece máte jiný světový názor, tam vaše děti studovat nemohou...“

Členové ČSL tvořili v naprosté většině i pod kolaborujícím vedením pro KSČ nebezpečnou opozici — dodajme, že opozici dobře stráženu. Mnoho jejich členů zaplatilo své názory vlastními životy v té době, kdy mnozí z dnešních demokratů upevňovali komunistickou moc. Může tyto a další lidi pan prezident postavit do jedné roviny s komunisty obecně? Nebo s komunisty, kteří pak vytvořili tajnou bezpečností prošípaný disent? Zakázat komunistickou stranu je právní nesmysl. Argumentovat srovnáním komunistů se stranou lidovou je snad jen přefeknutí. Doufejme.

ŠKOLSKÁ »HITPARÁDA«

Americký časopis Newsweek ve svém prascinovém čísle přinesl »listinu nejlepších v předškolní a školní výchově«, vypracovanou po rozsáhlém průzkumu a ve spolupráci s předními světovými odborníky. Jako příklad hodný následování mohou na jednotlivých úsecích sloužit tyto země: předškolní věk — Itálie, Čtení — Nový Zéland, matematika — Nizozemí, přirodověda — Japonsko, výuka jazyků — Nizozemí, umělecké školy — USA, středškolské studium — SRN, vysokoškolské studium — USA, výchova pedagogů — SRN, postgraduální studium — Švédsko. Na otázku, co činí školství úspěšným, se nenašla jednoznačná odpověď. Výše finančních prostředků však však nemusí být rozhodující, spíše je důležitý způsob, jak jsou využity. Například v SRN a Japonsku se klade důraz na platy pedagogů, zatímco v USA se poskytují značné finanční prostředky na výstavbu nových škol a jejich moderní vybavení.

A ještě otázku. Kdepak asi je v této »hitparádě« školství české a slovenské?

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,44	(5,43)
1000 italských lir	24,60	(24,56)
Rakouský šilling	2,64	(2,64)
•Německá marka	18,62	(18,60)
Svýcarský frank	21,10	(21,08)
Americký dolar	29,16	(29,24)
Anglická libra	52,93	(52,89)

[V závorce jsou kursy z včerejška dne.]

Elektanten im Rum-Rausch

Neu-Dehli - Durtige Elektanter überließen einen Armeestützpunkt in Westbengalen. Sie überbrückten die Elektrodräbe mit Baumstämmen, löschten mit den Russeln Feuer, die sie abschrecken sollten. Plünderter das Rum-Lager und betrankten sich.

HAMBURK (rst): Společnost ESSO AG z Hamburku plánuje zřízení sítě benzínových čerpadel v Československu. V co nejkratší době má být zřízeno 20 čerpadel ESSO, přičemž se pomyšlí i na koupi některých z těch, jež jsou ještě ve vlastnictví Benzinový či Benzinolu. Do svého projektu chce ESSO investovat zpočátku zhruba 30 milionů marek. Vedle hamburské ESSO AG se hodlají u nás podílet na moderní síti benzinových čerpadel také hamburské firmy — Shell AG a Mobil OU AG.

Jednou už jsem napsal, že žurnalistismus je spíše rutina než kumšt, a to je pravda. Podívejte se kolem sebe na záplavu novinářů, kterých je denně třeba k zaplnění tisíců stránek starých i nových, slušných i odpuzujících tiskovin. Přičítáte k tomu jejich televizní a rozhlasové druhy a tolik umělců po luzích českých přece jenom neběhá. Nicméně je to zaměstnání mimořádně zodpovědné. Je mizou i hybnou pákou svobody projevu, té vzácné věci, která dělá demokracii demokracií. V oblasti duchovních hodnot není nic, co by s ní nepadalo, nic, co by se s její pomocí nedalo zachránit. Cít pro tento velký dar však není vrozený. Chvilí to trvá, než se s ním naučíme zacházet, než si uvědomíme, že i on může být zneužit, není-li s ním zacházeno zodpovědně.

Před půlrohem se mi při návštěvě Prahy zdálo, že tam demokratická svoboda projevu ještě nevyplivla dudlík. Západním očím připadalo (čtyřicet let exilu udělalo ze středoevropských zemí západní), že televize sloužila ne právě pluralitně jednomu politickému hnutí. Pamatuji se také, že mě zarazilo tučné vyhlášení »nezavislosti« v záhlaví deníku, jehož šéfredaktor

kandidoval ve volbách za jednu z politických stran. Demokracie se učila chodit a první kroky byly vratké.

Proč o tom teď, se značným odstupem doby, znovu přemýšlím? Způsobila to série televizních programů o střední a východní

JEDINÁ A STÁTNÍ

Evropě, kterou vysílala australská stanice SBS. Vedle profilu ministra zahraničí Dienstbiera se zabývala také maďarskou a československou televizí a usoudila, že se nedá říci, že by byly přes nástup demokracie plně svobodné.

Uváděné důvody té československé »svobody« byly dost podivné. Zaměstnanci pražské televize se v průběhu zmíněného programu například vyslovili, že se neodvažují kritizovat prezidenta Havla. Důvod? Máme jenom jednu státní, tj. státem kontrolovanou televizi. Ztratíte v ní místo, a ztratíte jste jedinou možnost uplatnit se ve svém oboru. Opatrnost — matka moudrosti.

S ohledem na chronické cvokání náčel-

níka českých neofašistů (jak snadné je svobody projevu zneužít?) se mi nezdá, že by bylo kritizování pana prezidenta nějak zvlášť nebezpečné. Druhý bod, jediná televizní organizace, však nejde jen tak hodit za hlavu.

Televize je dnes bezesporu nejlivnější informační prostředek. Jakýkoliv monopol, státní rozhodně nevyjímá, je jevem vrcholně nezdravým, pro svobodu projevu výsloveně zhoubným.

Austrálie, s jenom nepatrně větším počtem obyvatel než ČSFR, má tři komerční a dvě, sice státem dotované, jako statutární korporace však přesto nezávislé televizní stanice. Přední australská televizní žurnalistka (shodou okolností českého původu) nedávno na otázku, jak to, že se odvažuje kritizovat majitele stanice, pro níž pracuje, odpověděla kuse: »Mám jiné možnosti.« Zaměstnanec pražské televize je zřejmě nemá.

Vratké nožky teprve dvouleté svobody projevu v Československu by nabyly na hbitosti, kdyby se ze státní televize stala statutární korporace. A byly by ještě daleko hbitější, kdyby vedle ní vyrostla alespoň jedna stanice komerční.

TRIPARTITA BEZ DOHODY

Václav Klaus: Na ekonomickém dně koncem příštího roku

(kř): Rozhodně ne nezejímavé bylo všerejší jednání Rady hospodářské a sociální dohody v Úřadu vlády ČSFR. Novináři s napětím očekávali, jak budou jednotliví členové tripartity reagovat na návrh zkrátit sociální dávky tak, jak je vyhlásila federální vláda na svém nedělním mimořádném zasedání.

Hlavními body zasedání měly být příměří Generální dohody a mzdy v roce 1992. Místo toho představitelé odboru přečetli prohlášení, ve kterém konstatují, že došlo k porušení Generální dohody na rok 1991 s tím, že návrh souhrnného rozpočtu je předkládán Federálnímu shromáždění bez předchozího projednávání ve federální tripartitní radě. Schůze byla přerušena a její účastníci čekali na místopředsedu vlády a ministra financí ČSFR V. Klause.

Ten ve svém vystoupení upozornil na některé negativní jevy, které budou provázet vývoj našeho hospodářství v roce 1992. Řekl mj., že bude pokračovat ekonomický pokles, který by měl dosáhnout svého dna — podle optimistické předpovědi — na konci příštího roku. Adaptační procesy v ekonomice pravděpodobně zvýší nezaměstnanost, která by měla být až o jednu třetinu vyšší než letos. Inflation by podle slov V. Klause neměla přesáhnout jedno procento měsíčně. I přes navržené opatření dochází k výraznému nárůstu sociálních dávek. V rozpočtu cel-

kové výdaje rostou o 4,8 procenta, sociální výdaje však o 9,1 procenta. Dále V. Klaus řekl, že ve státní správě, v resortu obrany ani vnitra již žádný prostor pro přískrecní výdaje není.

Poté byli účastníci jednání seznámeni s navrhovanými opatřeními, která by měla snížit výdaje na sociální oblast. Jde např. o státní vyrovnávací příspěvek, který by měl být poskytován pouze důchodcům a nezaopatřeným osobám, dále o pracující důchodce do 65 let (ženy do 80 let), kteří by nemohli pobírat současně starobní důchod, a o zkrácení doby při pobírání podpory v nezaměstnanosti. Účastníci jednání se dohodli, že Rada hospodářské a sociální dohody ČSFR bude návrh státního rozpočtu a návrhy změn zákonů podrobně posuzovat na svém pravidelném zasedání v pondělí 18. prosince.

Demonstraci zchladil mráz

(fa): Ke Dni lidských práv se konalo večera v podvečerních hodinách u sochy sv. Václava v Praze shromáždění nazvané Právo na spravedlnost, k jehož účasti vyzval iniciátoři P. Bartoš, S. Devátý, H. Marvanová a další ty, kteří se účastnili v letech 1988—89 protirežimových akcí. Příměří je k tomu pocíty odpovědnosti za současnou politickou reprezentaci, jejíž vypořádání se s činy komunismu pokulhává za nutnou a žádanou spravedlností, které by měla následovat. Položili otázku i prezidentu Havlovi, zda vůbec vídí to, co se děje. Podobnou žádost o řešení věci adresovali i Vojenské a Generální prokuratury, jejichž postupy neodpovídají právním předpisům ve většině případů oznámené trestné činnosti. Připomenutí minulých represí z úst herečky Mileny Dvorské jen zdůraznilo přístup k řešení události minulosti, avšak i další účastníci shromáždění tento stav označili jako sabotáž, zvláště ze strany vojenské prokuratury, která je velmi benevolentní. Žádali i odvolání prokurátorů z funkcí.

DĚJÍKA POROZ...

ARGUMENTEM STÁNKÁŘI?

»Tato demonstrace za lidská práva byla obvodním úfadem Prahy i zakázána. Jako argumenty byla užitá naprosto absurdní tvrzení o bránění v stánkovém prodeji. Tedy, zisk kšeftařů prodávajících vesměs bezcenné předměty je přednější než ústavně zakotvené právo shromažďovací...«

Tolik hlásá propagační leták Čs. anarchistického sdružení, Levé alternativy a Romského národního kongresu. Přiznávci těchto apolitických stran se i přes výslovný zákaz místního obvodního úřadu přesto sešli na tradičním »Staromáku« ku příležitosti Dne lidských práv, aby vyjádřili podporu (jak ostatně sami uvedli) maximální svobodě a demokracii. Z jejich vpravdě svérázného prohlášení dále vyjímáme: »Připomeňme si osud hrdeňských studentů z pe-

kingského náměstí Nebeského klídu, kteří byli zmasakrováni tanky v roce 1989. Před nedávnem navštívili Čínu premiér Čalfa a podával si ruce s Fezníky, kteří posílali na neozbrojené obránce armádu, popjel s nimi šampaňské a nazýval je partnery...«

Ještě než se zhruba pětistovka demonstrantů odebrala na »povolené« Václavské náměstí, požádal jsme o stanovisko šéfredaktora anarchistického časopisu A—Kontra a jakéhosi neoficiálního mluvčího včerejší demonstrace J. Poláka: »Police zcela ignoruje násilí a brutálnitu vůči našim romským spoluobčanům. Z tzv. cikánů jsme učinili obětího beránka, ale přítom většina lidí netuší, že hlavní trestná činnost spočívá především v mafiánských transakcích našich vládních orgánů.«

Sečteno a podtrženo — včerejší demonstrace anarchistů se příliš nevyvedla. Anebo se vyvést neměla? Toť možná otázka pro zastupitelství pražské »jedničky«. Má-li totiž někdo rozumně reagovat na invektivy odpůrců, měl by je nejprve tolerantně vyslyšet. Jestliže se tak ovšem nestane, vyznívá tato »diskuse« zjevně ve prospěch protivníka.

*.. A ROZFLÁKAT
FĚČKO DOHROTAOY
A NA HROMADU...
AT ŽIJE KDOVICO!*

Do Oxfordu pro recept?

PRAHA: Nejvyšší představitelé obou republik se na přelomu tohoto a příštího týdne mají setkat na akademické půdě Oxfordské univerzity. Britští hostitelé zde pro ně připravili seminář. Účastníci se zřejmě budou zabývat kontroverzními tématy, jejichž neřešení dostává i československou společnost do problematických situací. Do Oxfordu pojedou zřejmě z každé republiky 15 reprezentantů. Pět z vládního okruhu, pět z parlamentu a pět za akademickou obec. Odcestovat by měli mj. předsedové národních parlamentů D. Burešová a F. Mikloško a republikovní premiéři P. Píthart a J. Čarnogurský.

Dieb mit saugender Hand

BANGKOK, 13. Dezember (Reuter). Mit einem in die Hand implantierten Schlauch, der wie ein Staubsauger funktionierte, hat ein Mann in Thailand Diamanten im Wert von umgerechnet fast 19000 Mark erbeutet. Die thailändische Polizei teilte am Freitag mit, der Täter habe in den Läden thailändischer Händler die Edelsteine durch ein Loch in seinem Finger in den in die linke Hand implantierten Schlauch gezogen. Von dort aus seien sie über einen auf der Haut liegenden Schlauch in eine kleine, in seiner Armbeuge angebrachte Pumpe gesaugt worden.

Tschechen warnen Touristen

MÜNCHEN, 13. Dezember (Reuter). Das tschechische Innenministerium hat Touristen vor Gesundheits- und Sicherheitsrisiken in der CSFR gewarnt. In einer vom bayerischen Innenministerium verbreiteten Mitteilung vom Freitag wies das tschechische Ministerium angesichts des sich ausbreitenden Sextourismus unter anderem darauf hin, daß die CSFR keine Pflichtuntersuchung für Prostituierte kenne und die Gefahr der Ansteckung mit Geschlechtskrankheiten daher „sehr ernst“ zu nehmen sei. Auch stimme die vielfach verbreitete Darstellung nicht, daß die CSFR ein Aids-sicheres Land sei.

FECHENHEIMSKÁ DRBNA

FECHENHEIMER KLATSCHBASE

Nezávislý literární občasník pro kulturu a jiné zbytečnosti

KDO ČTE-TEN VÍ.

LESEN LOHNT SICH.

Založeno a. D. 1976

Vážení přátelé,
DRBNA končí po 16 letech svůj výskyt, když se do-
pracovala až k číslu 800. Z ekologického hlediska
bylo její vydávání zločinem proti přírodě, další
hlediska jsou nejasná, i když snad ne úplně zby-
tečná.

Vydavatel přeje všem příjemné prožití svátků vá-
nočních a hodně zdraví, spokojenosti a trpělivos-
ti do bezdrbnového Nového roku 1992.

Sakina